



# BIBLE

Xch'ul C'op  
Jtotic Dios

Tzotzil Language



## Tzotzil - All Bible

(Bible in Tzotzil de Chamula)

Old Testament			
Génesis	3	Nahúm	1.634
Éxodo	104	Habacuc	1.638
Levítico	192	Sofonías	1.643
Números	255	Hageo	1.648
Deuteronomio	340	Zacarías	1.651
Josué	415	Malaquías	1.669
Jueces	463	New Testament	
Rut	511	San Mateo	1.675
1 Samuel	518	San Marcos	1.748
2 Samuel	580	San Lucas	1.794
1 Reyes	632	San Juan	1.871
2 Reyes	694	Hechos	1.928
1 Crónicas	754	Romanos	1.999
2 Crónicas	813	1 Corintios	2.031
Esdras	882	2 Corintios	2.063
Nehemías	903	Gálatas	2.084
Ester	932	Efesios	2.096
Job	947	Filipenses	2.107
Salmos	1.006	Colosenses	2.115
Proverbios	1.151	1 Tesalonicenses	2.122
Eclesiastés	1.203	2 Tesalonicenses	2.129
Cantares	1.219	1 Timoteo	2.133
Isaías	1.229	2 Timoteo	2.142
Jeremías	1.334	Tito	2.148
Lamentaciones	1.445	Filemón	2.152
Ezequiel	1.455	Hebreos	2.154
Daniel	1.550	Santiago	2.177
Oseas	1.583	1 Pedro	2.185
Joel	1.600	2 Pedro	2.194
Amós	1.606	1 Juan	2.200
Abdías	1.619	2 Juan	2.208
Jonás	1.621	3 Juan	2.209
Miqueas	1.625	Judas	2.211
		Apocalipsis	2.214

# Tzotzil - All Bible

(Bible in Tzotzil de Chamula)

## Génesis

### Génesis 1

#### Ti c'usitic lic meltsajuc talele

- <sup>1</sup>Ti c'usitic lic meltsajuc talele yu'un ti Dios ta sliquebale, vinajel xchi'uc ti banomile.
- <sup>2</sup>Yu'un ti banomile, mu stac' ilel c'u s'elan oy. Scotol noj ta vo', ic' ta j'ech'el. Xcuxlej ti Diose ta xbac'olaj ta ba vo'.
- <sup>3</sup>Va'i un, xi laj yal ti Diose: “Ac'o sac jamtajuc”, xi. Jech sacjamtaj.
- <sup>4</sup>C'alal laj yil Dios ti toj lec ti saquilal osile, laj xch'ac loq'uel ti ic'al osile.
- <sup>5</sup>“C'ac'altic” laj yac'be sbiin. Yan ti ic'al osile, “ac'ubaltic” laj yac'be sbiin. Ja' jech yepal chapaj yu'un ta sliquebal c'ac'al.
- <sup>6</sup>Ts'acal to un, xi laj yal ti Diose: “Ac'o oyuc c'usi cotcot yo' ta xch'acanan sba batel ti vo'e yo' jech bevel ta xcom.” Ja' jech ic'ot ta pasel.
- <sup>7</sup>Va'i un, ti Diose laj smeltsan ti c'usi cotcote, ti xi s'elan laj xch'ac sba ti vo'etique: ti jlome com ta yolon. Ti jlome bat ta yac'ol ti c'usi cotcote.
- <sup>8</sup>Jech ti c'usi cotcote, laj yac'be sbiin “vinajel”. Ja' jech chapaj ta xchibal c'ac'al.
- <sup>9</sup>Va'i un, xi laj yal ti Diose: “Ti vo' ti oy ta yolon vinajele, ac'o stsob sba ta jun no'ox yavilic yo' jech ta xvinaj taquin ta xcom ti jlome.” Ja' jech ic'ot ta pasel.
- <sup>10</sup>Ti bu taquin come, ti Diose laj yac'be sbiin “banomil”. Yan ti bu laj stsob batel ti vo'e, laj yac'be sbiin “muc' ta nab”. C'alal laj yil Dios ti lec bat scotole,
- <sup>11</sup>Ja' yu'un un, xi laj yale: “Ti banomile xi s'elan ac'o xch'ies talele ti c'usiuc no'ox ta xch'ie: momoletic ti ta xac' sbeq'ue, xchi'uc te'etic ti ta xac' sate.” Ja' jech ic'ot ta pasel.
- <sup>12</sup>Jech ti banomile lic xch'ies talele scotol ti c'usitic ta xch'ie, ti momoletic ta xac' sbeq'ue, xchi'uc te'etic ta xac' sat. Jech ti Diose laj yil ti lec scotole.
- <sup>13</sup>Ja' jech chapaj ta yoxibal c'ac'al.
- <sup>14</sup>Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yale: “Ti ta toyol yaxts'ijan vinajele, ac'o ayanuc c'usitic ta xac' xjobal yo' ch'acal ta xcom ti c'ac'altic xchi'uc ti ac'ubaltique, ti ta xtun ta senyailtac ti c'u s'elan ta xjel batel ti c'ac'ale, ti c'usitic tsots sc'oplal ta xc'ot ta pasel ti jujun u ta x'ech' yu'un ti jujun jabile.
- <sup>15</sup>Yu'un xchijlajan no'ox ta vinajel yo' ta xac' talele xjobal ta banomil.” Ja' jech ic'ot ta pasel.



**16**Ti Diose xi s'elan laj smeltsan chib ti c'usi ta xac' xojobale: ti jun muq'ue xtixet no'ox xojobal ta c'ac'altic. Ja'uc ti jun biq'uite xojobin no'ox ta ac'ubaltic. Ja' jech xtoc laj smeltsan c'analetic.

**17**Ti Diose laj yac' ta yaxts'ijan vinajel ti c'usitic ta xac' xojobale yo' jech xchijlajan no'ox ta xvul ta banomil.

**18**Yu'un ti c'ac'altique xchi'uc ti ac'ubaltique, ja' jech ch'acal oyic ti saquilal xchi'uc ti ic'al osile. Jech lec laj yil scotol.

**19**Ja' jech yepal chapaj ti ta xchanibal c'ac'ale.

**20**Ti Diose xi laj yale: “Ti ta vo'e, ac'o ayanuc ep ta tos c'usitic chanul. Ja' jech xtoc, ac'o ayanuc viletel mutetic ta banomil.” Ja' jech ic'ot ta pasel.

**21**Ti Diose laj smeltsan muc'tiquil ayinetic ta nab, xchi'uc scotol chonetic ta vo' chlaj ch'iuc xchi'uc ti ta xcuxiique, xchi'uc scotol ti mutetique. Ti c'alal jech laj yil ti Diose, xloc' venta laj yil.

**22**Ja' yu'un un, xi s'elan laj sts'uiltas ti c'usitic chanul laj smeltsane: “C'otuc ta pasel ti ta xaboles abaic liquel ta j'ech'ele. Nojesic ti nabetique. Epajuc ta j'ech'el ti mutetic ta banomil xtoque.”

**23**Ja' jech chapaj ti ta yo'obal c'ac'ale.

**24**Jech xtoc ti Diose xi laj yale: “Xi s'elan ac'o boluc ta banomil scotol ti ep ta tos chon bolometique: ti ts'unbolal chon bolometique, xchi'uc ti colemal te'tical chon bolometique, ti c'usitic xquilet ta banomil ta xanave.” Ja' jech ono'ox ic'ot ta pasel.

**25**Ti jech meltsaj yu'un ti Dios ti chon bolometric taje, scotol lec laj yil.

**26**Ts'acal to un, xi laj yale: “Avi tana une, jmeltsantic ti vinique, sjunul jech c'u cha'al ti vo'otique, ti oyuc ta yoc ta sc'ob ti xu' yu'un ti c'usi ta sc'an ta spas ta stojol ti choyetique, ti mutetique, ti chon bolometric ti stac' ts'unele, xchi'uc ti colemal te'tical chon bolometique, xchi'uc ti c'usitic xquilet ta xanavic ta banomile.”

**27**Xchapej lec ti c'alal laj smeltsan vinic ti Diose, mu yanuc loc' ta meltsanel yu'un jech c'u cha'al ti Dios stuque, yu'un laj smeltsan vinic xchi'uc ants.

**28**Va'i un, xi laj sts'uiltase: “Epajuc avalab anich'nabic; nojesic sjunul ti banomile, ventainic ta stuc'ulanel; ochuc ta be avu'unic ti choyetique, ti mutetique, xchi'uc scotol ti chonetic ti xquilet ta xanave.”

**29**Ts'acal to un, xi albatique: “Scotol momoletic ta xac' ti sbeq'ue, scotol te'etic ta xac' ti sate, ta xcac'boxuc alajesic scotol. Scotol taje, ja' ta xavipanic.

**30**Yan ti te'tical chon bolometique, ti chonetic ti xquilet ta xanav ta banomile, xchi'uc ti mutetique, ja' ta xcac'be sve'elinic ti momoletic.” Ja' jech ic'ot ta pasel.

**31**Ti c'u s'elan laj smeltsan ti Diose, laj yil ti lec scotole. Ja' yu'un un, ja' jech chapaj ta svaquibal c'ac'al.



## Génesis 2

<sup>1</sup>C'ot ta tsutsel ti vinajele, ti banomile, xchi'uc scotol ti c'usitic oye.

<sup>2</sup>Ti ta yucubal c'ac'ale, laj xcux yo'nton ti Diose, yu'un tsutsem xa ox yu'un ti c'usitic laj smeltsane.

<sup>3</sup>Va'i un, laj sts'uiltas ti yucubal c'ac'ale, yu'un laj yal ta jamal ti ja' jun ch'ul c'ac'ale. Yu'un ti jech c'ac'al taje, ja' o laj xcux ta sventa scotol ti yabtel laj smeltsane.

<sup>4</sup>Taje, ja' jech s'elan sc'oplal meltsaj ti vinajele xchi'uc ti banomile.

### **Ti vinique oy ta jun lequil ts'unubaltic ti Eden sbie**

C'alal meltsaj yu'un vinajel xchi'uc banomil ti Dios ti ja' Ajvalile,

<sup>5</sup>mu'yuc to ox bu voqu'em ti te'etique, ti momoletique, yu'un ti Dios ti ja' Ajvalile, mu'yuc to laj yac' taluc vo' ta banomile, mi ja'uc oy buch'u ta xabtelan.

<sup>6</sup>Manchuc mi ja' jech taje, yu'un ta no'ox xloc' ti vo' ta banomil yo' ta smalta scotol ti osile.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Dios ti ja' Ajvalile, ta lum lic smeltsan ti vinique. Lic xvuch'tabe sni'. Lic ochuc xch'ulel yu'un. Ja' jech s'elan lic cuxiuc ti vinique.

<sup>8</sup>Ts'acal to un, ti Dios ti ja' Ajvalile, laj xchapan jun yav ts'unubal tey ta yosilal ti Eden sbie, ti oy ta yelov ti sloq'ueb c'ac'ale. Ti bu taje, laj yac' ti vinic ti laj smeltsane.

<sup>9</sup>Ja' jech xtoc laj yac' ch'iuc ep ta tos lequil te'etic ti lec ta lo'bel ti sate. Ti ta o'lol ts'unubale, laj yac' ch'iuc ti j'ac'-cuxlejal te'e, xchi'uc ti te' ta xac' ta na'el ti leque xchi'uc ti chopole.

<sup>10</sup>Ti ta banomil ti Eden sbie, ta xloc' talel jun uc'um ti ta smalta ti ts'unubale, ta spas ta chanch'ac ti yoque.

<sup>11</sup>Ti jch'ac yoc ta sliquebe, ja' sbiinoj Pison, ti sjoyobtaoj ti yosilal Havila ti bu oy oroe.

<sup>12</sup>Ti bu taje, toj lec ti oroe. Ja' jech xtoc oy x'ayan lequil xuch'al muil te' xchi'uc baxton.

<sup>13</sup>Ti xchibal yacan uc'ume, ja' sbiinoj Gihón, ti ja' sjoyobtaoj ti yosilal Cuse.

<sup>14</sup>Ti yoxibal yacan uc'ume, ja' sbiinoj Tigris ti ta x'ech' ta yelov sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Asiriae. Ti xchanibal yacan uc'ume, ja' sbiinoj Eufates.

<sup>15</sup>Ti Dios ti ja' Ajvalile laj yac' batel ti vinic ta yav ts'unubal ti Eden sbie yo' jech ta xabtelan, xchi'uc ta sbain ta stuc'ulanel.

<sup>16</sup>Xi s'elan laj yalbe ti mantale: "Xu' xalo'be sat scotol ti te'etic ti oy ta ts'unubale.

<sup>17</sup>Yan ti te' ta xac' ta na'el ti leque xchi'uc ti chopole, mu xalo'be ti sate. Yu'un mi laj alo'e, jbel sc'oplal ta xacham."

<sup>18</sup>Laj taj une, xi laj yal ti Dios ti ja' Ajvalile: “Mu lecuc ti yuni tuc ti vinique. Ja' lec ta jmeltsanbe junuc yuni chi'il yo' jech oy buch'u ta xcoltaun.”

<sup>19</sup>Jech ti Dios ti ja' Ajvalile, ti ta banomile, laj smeltsan scotol ti chon bolometique, scotol ti mutetique. Laj yic' batel xtoc ta stojol ti vinique yo' jech ta xac'anbe sbi. Jech ti vinique laj yac'anbe sbi scotol ti ts'unbolal chon bolometique, scotol ti ts'unbolal mutetique, xchi'uc scotol ti colemal te'tical chon bolometique. Ti sbiique ja' jech com o ti c'u s'elan ac'batique.

<sup>20</sup>Ja' no'ox un, mu junuc loc' ti c'ot ta yajcoltaobbae.

<sup>21</sup>Ti Dios ti ja' Ajvalile, bat xch'ulel ta vayel yu'un ti vinique. Ti c'alal vayem ta j'ech'ele, laj sloq'uesbe jun xch'ilte'. Laj spac'be lec comel ti bu loq'ue.

<sup>22</sup>Yu'un ti Dios ti ja' Ajvalile laj sjoybin ta jun ants ti ch'ilte'il taje. Bat sva'an ta stojol ti vinique.

<sup>23</sup>Va'i un, ti c'alal laj yile, xi laj yale: “Le'e, ja' jbec'tal, jtacobal, jbaquil. ‘Ants’ ta x'albat sc'oplal, yu'un ti Diose laj sloq'ues talel ta stojol jun vinic.”

<sup>24</sup>Jech o xal ti vinique ta xicta comel stot sme' yo' ta xnabi ta ants. Ta spasic ta jun ti xchibalique.

<sup>25</sup>Ti vinique co'ol t'analic xchi'uc ti yajnile, mu'yuc q'uexlal yu'unic ti jech oyique.

## Génesis 3

### Ti Adán xchi'uc ti Evae mu'yuc laj yich'ic ta muc' ti c'usi laj yal ti Diose

<sup>1</sup>Ta scotol ti te'tical chon bolometric ti meltsanatic yu'un Dios ti ja' Ajvalile, oy jcot muc' ta quiletel chon yu'unic ti stuc no'ox oy slo'laob ti sna' c'usi x'utvane, ti xi laj sjac'be ti antse: —Ati xcaltique, ¿mi laj yalboxuc Dios ti mu xu' xalo'beic sat jpetsuc ti te'etic ti li' teq'uel ta ts'unubaltique?

<sup>2</sup>Ti antse xi laj staq'ue: —Xu' jlo'becutic sat ti c'usiuc no'ox lo'bolal te'ale.

<sup>3</sup>Ja' no'ox un, mu xu' jlo'becutic sat ti jpets ti teq'uel ta o'lol ts'unubale. Yu'un laj yalbuncutic ti Diose, mi ja'uc xu' ta jtul jlo'becutic sat ti te' le'e. Yu'un ti mi jech ta jpascutique, ta xichamcutic.

<sup>4</sup>Ja'uc ti chone xi laj yalbe ti antse: —Mu meleluc, mu xachamic yu'un.

<sup>5</sup>Yu'un ti Diose sna'oj lec ti c'alal ta xalo'beic ti sat te' le'e, ta sjam ti asatique yo' jech ta xavilic ti c'usi leque xchi'uc ti c'usi chopole. Yu'un ta xac'otic jech c'u cha'al ti Diose.

<sup>6</sup>Ti antse c'upil sba laj yil ti sat te'e. Yo'ntonuc xa slo' ya'i yo' jech ta xbijub. Laj xtuch' jbej ti sat te'e, laj slo'. Ts'acal to laj yac'be ti smalale, laj slo' ec.

<sup>7</sup>Ti jech taje, ta jech to yepal, jam ti satique, ja' to laj yilic ti t'anal xchibalique. Ja' yu'un un, lic sts'isic yanal te' yo' ta smac o sbaic.





<sup>8</sup>Ta mal c'ac'al ti c'alal yorail ja' o xjument ti iq'ue, ti vinique ti antse laj ya'iic ta xanav ta yut ts'unubal ti Dios ti ja' Ajvalile. Bat snac' sbaic ta anil ta yut te'etic ti ta ts'unubaltique.

<sup>9</sup>Ti Dios ti ja' Ajvalile xi laj sbiiltas ti vinique: —¿Bu oyot?

<sup>10</sup>Xi laj stac' ti vinique: —Laj ca'i ti tey ta xaxanav ta ts'unubaltique. Lixi', yu'un t'analun. Jech o xal laj jnac' jba.

<sup>11</sup>Va'i un, xi jac'bat yu'un ti Diose: —¿Buch'u laj yalbot ti t'analote? ¿Mi yu'un laj xa alo' ti sat te' ti laj calbot ti mu xalo'e?

<sup>12</sup>Ti vinique xi laj staq'ue: —Ti ants ti laj avac'bun ta jchi'ile, laj yac'bun ti sat te'e, laj jlo' ec.

<sup>13</sup>Va'i un, ti Dios ti ja' Ajvalile xi laj sjac'be ti antse: —¿C'u cha'al jech laj apas? Xi laj stac' ti stuque: —Ja' laj slo'laun ti chone. Jech o xal laj jlo'.

<sup>14</sup>Ti Dios ti ja' Ajvalile xi laj yalbe ti chone: —Ti jech laj apase, atuc no'ox ti mu'yuc amelol ta xacom ta scotol ti yan chon bolometique. Li' ta xlic batel ti xajochochet ta lum ta xaxanave. Lum ta xlic alo'.

<sup>15</sup>Ta jpas ta atojolic ti contra xavil abaic xchi'uc ti antse. Ja' no'ox jech xtoc ti anitilultaque xchi'uc snitilultac ti antse, contra ta xil sbaic. Ti snitilul ti antse ta xpech'bot ta teq'uel ti ajole. Ti vo'ote ja' no'ox ta xatabe ta ti'bel ti snuc' yacane.

<sup>16</sup>Xi albat ti antse: —C'alal ta x'ayan ti avalabtaque, ta xquepajes ti avocole. Ja' jech xtoc ta xava'ibe xc'uxul ti c'alal ta xavoq'ues ti avole. Manchuc mi jech un, mu no'ox xu' avu'un ta xava'i, tsots sc'oplal ta xava'i ti amalale, pasbilot ta mantal yu'un.

<sup>17</sup>Xi albat ti vinique: —Ti jech laj ach'unbe sc'op ti avajnile, ti laj alo' ti sat te' ti laj calbot ti mu xu' xalo'e, ta scoj amul ti ta soc ti banomile. Ta xavel achic' ava'lel ta tsots abtel yo' ta xata ave'el ti c'u sjalil cuxulot ta banomile.

<sup>18</sup>Jech ti banomile ta xac' ch'iuc ep ta tos ch'ixetic ta aventa. Ja' jech xtoc ta xlic alo' te'tical itajetic.

<sup>19</sup>Ta achic', ta ava'lel, ta xata ti ave'ele ja' to ti mi lajoybij ta lum ta ach'el ti laj avich' meltsanele. Yu'un ta banomil lalic talel. Ta banomil ono'ox ta xajoybij batel.

<sup>20</sup>Ti vinique laj yac'be sbiin Eva ti yajnile, yu'un ja' c'ot ta me'il yu'un scotol ti buch'u cuxulique.

<sup>21</sup>Ti Dios ti ja' Ajvalile laj spas c'u'il ta nukul yo' jech ta slap ti vinique xchi'uc ti yajnile.

<sup>22</sup>Xi laj yal ti Diose: —Avi tana ti vinique jech xa ic'ot jech c'u cha'al ti vo'otique. Laj xa sna' ti c'usi leque xchi'uc ti c'usi chopole. Naca mi xbat stsac ti sat te' ti ta xac' cuxlejale, ti ta slo' yo' jech ta xcuxi oe.

<sup>23</sup>Jech o xal ti Dios ti ja' Ajvalile laj sloq'ues batel ti vinic ti ta ts'unubal ti ja' Eden sbie, bat yac' abtejuc ta banomil ti bu lic ayanuc talele.

<sup>24</sup>Ti Diose, ti c'alal laj sloq'ues batel ti vinic ti ta sloq'ueb c'ac'ale, laj yac' jun chib jchabiej ts'unubal ti oy xiq'uique, xchi'uc jun espada ti ta xtil xjobal ta joyobe, yo' jech mu'yuc buch'u xu' ta xc'ot ti bu oy ti te' ti ta xac' cuxlejale.

## Génesis 4

### Ti Caine xchi'uc ti Abele

<sup>1</sup>Ti vinique lic xchi'in ti yajnile, ja' ti Evae. Jech ti antse lic xchi'in yol. Laj yil jun squerem, ja' ti Caine. Xi laj yale: “Oy xa jcot jquerem. Ja' laj yac'bun ti Diose.”

<sup>2</sup>Ts'acal to un, laj svoq'ues ti Abele, yits'in ti Caine. Ti Abele naca ts'un chij lic yabtelan. Ja'uc ti Caine naca ts'unubajel ta banomil lic yabtelan.

<sup>3</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, oy jun c'ac'al, ti Caine laj yich' batel ta smoton Dios sat ti c'usi sts'unojane.

<sup>4</sup>Ja' jech xtoc ti Abele laj yich' batel ta smoton Dios ti sba yol xchij ti lec t'ujome. Va'i un, ti Abele lec ilat yu'un ti Diose, lec ilat ti matanal laj yaq'ue.

<sup>5</sup>Ja'uc ti Caine, mu jechuc ilat, mi ja'uc tsacbat ti matanal laj yaq'ue. Ja' yu'un un, ti Caine ep soc sjol ta j'ech'el. Yanijem ti sat ta j'ech'ele.

<sup>6</sup>Va'i un, xi i'albat yu'un ti Diose: “¿C'u cha'al ta xa'ilin, ti toj yanijem asat ta xapase?”

<sup>7</sup>Ti lecuc ta xapas abae, xu' xatoy ti asate. C'u stu un, mu jechuc ta xapas. Jech ti mulile smalaoj xa yo' ta xayuninot. Manchuc mi jech un, xu' xatsal ti jechuque.”

<sup>8</sup>Ta yan c'ac'al un, ti Caine laj yic' batel ta paxyal ti Abel ti ja' yits'ine. Ti c'alal tey oyic xchibalic ta osiltique, jech ti Caine, tsac xut ti Abel ti ja' yits'ine, laj smil.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Diose xi laj sjac'be ti Caine: —¿Bu oy ti avits'in Abele? Ti Cain xtoque xi laj staq'ue: —Mu jna'. ¿Mi yu'un xavac'touc ti vu'un jbainoj ta sq'uele?

<sup>10</sup>Xi albat yu'un ti Diose: —¿C'u cha'al jech laj apas le'e? Ti xch'ich'el avits'in ti laj xa amalbe ta banomile, x'avet xa ta xisc'anbun ti ac'o jchapanote.

<sup>11</sup>Jech o xal un, bac avocol xacom o. Ta xaloc' batel ta banomil ti bu laj amalbe xch'ich'el ti avits'in ti vo'ot laj amile.

<sup>12</sup>Ac'o mi ta xavabtelan ti banomile, mu'yuc c'usi ta xayac'bot. Yu'un yalel muyelot ta banomil. Mi ja'uc jutebuc ta xata ti xlaet ta xava'i ti osile.

<sup>13</sup>Va'i un, ti Caine xi laj stac'be ti Diose: —Mu cha'bel xcuch cu'un ti tsots vocol taje.

<sup>14</sup>Yu'un avi tana li' une, laj xa ajipun loq'uel ta banomil. Ta xlic ti ta xinamaj batel ta atojole, ti yalel muyelun ta banomile, ti mu jta jset'uc xlaet ta xca'i ti osile. Ja' yu'un un, ti buch'uuc no'ox ti ta xiyile ta xismil.

<sup>15</sup>Xi tac'bat yu'un ti Diose: —Ti mi oy buch'u ta smilote, vuc-coj xjelav to ta xich' ti svocole. Ja' yu'un un, ti Diose laj yac'be senyail ti Caine yo' jech ti stuque mu xlaet ta milel mi oy bu ta x'ilat yu'une.



<sup>16</sup>Jech ti Caine loc' batel ti bu laj sc'opon sbaic xchi'uc ti Diose. Bat nacluc ta Nod ti oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Edene.

### **Snitilultac ti Caine**

<sup>17</sup>Ti Caine laj xchi'in ti yajnile. Jech ti antse lic xchi'in yol, lic voc'uc, Enoc laj yac'be sbi. Ts'acal to un, ti Caine laj sliques jun jteclum ti ja' laj yac'be sbi Enoc jech c'u cha'al sbi ti xnich'one.

<sup>18</sup>Ti Enoque inich'naj, Irad sbi. Ti Irade inich'naj, Mehujael sbi. Ti Mehujaele inich'naj, Metusael sbi. Ti Metusaele inich'naj, Lámec sbi.

<sup>19</sup>Ti Lameque oy chib yajnil. Adá sbi ti june. Ti yane Zilá sbi.

<sup>20</sup>Ti Adae laj svoq'ues ti Jabal sbie, ti ja' totil me'il yu'unic ti buch'utic naca axibal na ti snaique, xchi'uc ti ja' jts'un vacaxetique.

<sup>21</sup>Ti Jabale, ayan jun yits'in ti ja' Jubal sbie, ti ja' totil me'il yu'unic ti buch'utic sna' stijic ti arpa, ti sna' xoq'uisanic ti amae.

<sup>22</sup>Yan ti Zilae laj svoq'ues ti Tubal-cain sbie, ti ja' jun jten-taq'uin loq'ue, yu'un oy c'usi ta sloc'taan ta c'anal taq'uin, ta tsatsaquil taq'uin. Ti Tubal-caine, ayan jun yixlel ti ja' Naamá sbie.

<sup>23</sup>Oy jun c'ac'al, ti Lameque xi laj yalbe ti Adae, ti Zilae, ti ja' yajniltaque: “Ta xcalboxuc ava'ic, laj jmil jun vinic yu'un laj syayijesun, xchi'uc jun quem ti laj smajune.

<sup>24</sup>Yu'un mi ta x'ac'bat stoj vucub velta ti buch'u ta smil ti Caine, jech ti buch'u ta xismilune, ta x'ac'bat stoj vuclajuneb xchanvinic (77) ti vucube.”

### **Ti yoxibal xnich'on ti Adane ti laj yilic xchi'uc ti Evae**

<sup>25</sup>Ti Adane lic xchi'in yan velta ti yajnile. Laj yil jun squerem. Laj yac'be sbi Set. Yu'un xi laj yale: “Ti Diose laj yac'bun yan jquerem ti ja' xquexol ti Abele, ti laj ta milel yu'un ti Caine.”

<sup>26</sup>Jech ti Sete laj yil jun xnich'on ti laj yac'be sbi Enós. Ja' tey lic ayanuc talel ti lic c'anbatucocol ti Diose.

## **Génesis 5**

### **Snitilultac ti Adane**

*(1 Cr 1.1-4)*

<sup>1</sup>Ja' jech xcholet tal sbitac snitilultac ti Adán jech c'u cha'al li'e. C'alal laj smeltsan vinic ti Diose, solel sjunul jech laj sloc'ta ti c'u s'elan oy ti Dios stuque.

<sup>2</sup>Va'i un, laj smeltsan ti vinique xchi'uc ti antse, yu'un laj sts'uiltas ta yac'bel yich' ti c'uxubinel yu'une. Ti sc'ac'alil ti c'usi ora laj yich' meltsanele, xi laj yal ti Diose: “vinic-ants ta sbiin.”

- <sup>3</sup>Yich'oj xa lajuneb yucvinic (130) jabil ti Adane ti c'alal ja' o voc' ti Set ti ja' xnich'one, ti sjunlej jech loc' jech c'u cha'al ti stuque.
- <sup>4</sup>Ts'acal to un, cuxi to batel vaxaquib ciento (800) jabil. Laj to yil yan squerem stsebtac.
- <sup>5</sup>Ta scotol ti c'u sjalil cuxie, ja' baluneb ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (930) jabil. Ti jech xa xch'iel sc'opojel taje, cham.
- <sup>6</sup>Yich'oj xa vo'ob svacvinic (105) jabil ti Sete ti c'alal voc' ti Enós ti ja' xnich'one.
- <sup>7</sup>Ts'acal to un, ti Sete cuxi to batel vaxaquib ciento xchi'uc vucub (807) jabil. Laj to yil squerem stsebtac.
- <sup>8</sup>Ta scotol ti c'u sjalil cuxie, ja' baluneb ciento xchi'uc lajcheb (912) jabil. Ti jech xch'iel sc'opojel taje, cham.
- <sup>9</sup>Yich'oj xa lajuneb yo'vinic (90) jabil ti Enose ti c'alal voc' ti Cainán ti ja' xnich'one.
- <sup>10</sup>Ts'acal to un, ti Enose cuxi to batel vaxaquib ciento xchi'uc vo'lajuneb (815) jabil. Laj to yil squerem stsebtac.
- <sup>11</sup>Ti ta scotol ti c'u sjalil cuxie, baluneb ciento xchi'uc vo'ob (905) jabil. Ti jech xch'iel sc'opojel taje, cham.
- <sup>12</sup>Yich'oj xa lajuneb xchanvinic (70) jabil ti Cainane ti c'alal voc' ti Mahalaleel ti ja' xnich'one.
- <sup>13</sup>Ts'acal to un, ti Cainane cuxi to batel vaxaquib ciento xchi'uc cha'vinic (840) jabil. Laj to yil squerem stsebtac.
- <sup>14</sup>Ti ta scotol ti c'u sjalil cuxie, baluneb ciento xchi'uc lajuneb (910) jabil. Ti jech xch'iel sc'opojel taje, cham.
- <sup>15</sup>Yich'oj xa vo'lajuneb xchanvinic (75) jabil ti Mahalaleele ti c'alal voc' ti Jared ti ja' xnich'one.
- <sup>16</sup>Ts'acal to un, ti Mahalaleele cuxi to batel vaxaquib ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (830) jabil. Laj to yil squerem stsebtac.
- <sup>17</sup>Ti ta scotol ti c'u sjalil cuxie, vaxaquib ciento xchi'uc vo'lajuneb yo'vinic (895) jabil. Ti jech xch'iel sc'opojel taje, cham.
- <sup>18</sup>Yich'oj xa chib sbalunvinic (162) jabil ti Jarede ti c'alal voc' ti Enoc ti ja' xnich'one.
- <sup>19</sup>Ts'acal to un, ti Jarede cuxi to batel vaxaquib ciento (800) jabil. Laj to yil squerem stsebtac.
- <sup>20</sup>Ti ta scotol ti c'u sjalil cuxie, baluneb ciento xchi'uc chib xchanvinic (962) jabil. Ti jech xch'iel sc'opojel taje, cham.
- <sup>21</sup>Yich'oj xa vo'ob xchanvinic (65) jabil ti Enoque ti c'alal voc' ti Matusalen ti ja' xnich'one.



- <sup>22</sup>Ti Enoque jun yo'nton cuxi xchi'uc ti Diose. Cuxi to batel vo'lajunvinic (300) jabil ti c'alal voqu'em xa ox ti Matusalene. Laj to yil squerem stsebtac.
- <sup>23</sup>Ti ta scotol ti c'u sjalil cuxie, vo'ob sbalunlajunvinic (365) jabil.
- <sup>24</sup>Ti jech jun yo'nton cuxi xchi'uc Dios ti Enoque, oy jun c'ac'al, sac ch'ay batel, yu'un iq'ue batel yu'un ti Diose.
- <sup>25</sup>Yich'oj xa vucub slajunvinic (187) jabil ti Matusalene ti c'alal voc' ti Lámecc ti ja xnich'one.
- <sup>26</sup>Ts'acal to un, ti Matusalene cuxi to batel vucub ciento xchi'uc chib yo'vinic (782) jabil. Laj to yil squerem stsebtac.
- <sup>27</sup>Ti ta scotol ti c'u sjalil cuxie, baluneb ciento xchi'uc baluneb xchanvinic (969) jabil. Ti jech xch'iel sc'opojel taje, cham.
- <sup>28</sup>Yich'oj xa chib slajunvinic (182) jabil ti Lameque ti c'alal voc' ti jun xnich'one.
- <sup>29</sup>Noé laj yac'be sbi, yu'un xi laj yale: “Ti Diose laj soques ti banomile. Ja' yu'un tsots sc'an abtel yo' jech ta xich' ts'unbel sbeel ti banomile, ja'uc ti querem li'e, ja' ta xac'cux o'ntonal.”
- <sup>30</sup>C'alal voqu'em xa ox ti Noee, jech ti Lameque cuxi to batel vo'ob ciento xchi'uc vo'lajuneb yo'vinic (595) jabil. Laj to yil squerem stsebtac.
- <sup>31</sup>Ti ta scotol ti c'u sjalil cuxie, vucub ciento xchi'uc vuclajuneb xchanvinic (777) jabil. Ti jech xch'iel sc'opojel taje, cham.
- <sup>32</sup>Yich'oj xa vo'ob ciento (500) jabil ti Noee ti c'alal laj voc'uc ti xnich'nabe, ja'ic ti Seme, ti Came, xchi'uc ti Jafete.

## Génesis 6

### Smul scolo'ic ti jnaclejetique

- <sup>1</sup>C'alal lic epajuc ti jnaclejetic ta banomile, lic ayanuc yantsiquil nich'nabic.
- <sup>2</sup>Jech ti buch'utic c'otic xa ta bats'i xnich'nab ti Diose, laj yilic ti toj c'upil sba ti antsetique. Ja' yu'un un, tey lic st'ujic ti bu junucal ta sc'an ta xiq'uc ta scotole. Laj yic' sbaic xchi'uc ti bu c'ot ta yo'ntonique.
- <sup>3</sup>Ti Diose xi laj yale: “Ti vinique, mu me li'uc ta sts'un o yi'bel ti xch'iel sc'opojele. Yu'un ti stuque, lum ach'el no'ox. Ja' no'ox ta xcac'cuxiuc vacvinic (120) jabil.”
- <sup>4</sup>C'alal ti yaj'ánjeltac Dios laj yic'beic yantsil nich'nabic ti viniquetic yo' ta xilic ti xnich'nabic xchi'uque, ja' o lic ayanuc talel ti inate' viniquetic ta ba'yel une, xchi'uc ti ta ts'acal to une. Ti stuquic taj une, puc sc'oplallic ta vo'ne ti jelavem xu' yu'unique.
- <sup>5</sup>Ti Diose laj yil ti ech'em jelav xchopolallic ti jnaclejetic ta banomile, yu'un ja' no'ox ta snopilanic o ta spasel ti chopole.
- <sup>6</sup>Jech o xal un, laj xcha'na' ti laj smeltsan ti vinique. Mu ts'icbaj laj ya'i.

<sup>7</sup>Va'i un, xi lic yale: “Ta jch'aybe sts'unubal ta banomil ti vinic ti laj jmeltsane, xchi'uc scotol ti ts'unbolal chon bolometique, xchi'uc ti c'usi xjochet ta xanavic ta banomile, xchi'uc ti mutetique. ¡Jcha'na' xa ti laj jmeltsanique!”

<sup>8</sup>Ac'o mi jech un, yan ti Noee, lec x'ile ta sba ta sat ti Diose.

### **Ti barco ti laj smeltsan ti Noee**

<sup>9</sup>Ti li'e, ja' sc'oplal ya'yejal ti Noee: Ti Noee lequil vinic, yu'un tey ono'ox ta spas ti c'usi ta sc'an ti Diose. Ti ta scotol ti jnaclejetic ti jech ora taje, ja' no'ox stuc ti yac'oj yo'nton ta spasel ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose.

<sup>10</sup>Ti Noee laj yil oxib xnich'nab, ja'ic ti Seme, ti Came, ti Jafete.

<sup>11</sup>Yu'un ti ta sba ta sat ti Diose, mu'yuc smelol ta mulil colo'il ta xil ti banomile, ti epajem vocol yu'un ti ilbajinele.

<sup>12</sup>Ti c'alal jech laj yil ti Dios ti epajem ti mulil ta banomile, ti yanijem ta be ti snopobil yu'unic scotol ti jnaclejetique,

<sup>13</sup>xi laj yalbe ti Noee: “Laj xa jnop ti ta jtubbe sc'oplal scotol ti jnaclejetique, yu'un ja' ta scojic ti epajem vocol yu'un ti ilbajinele. Ja' yu'un un, ta jtsutses scotolic xchi'uc scotol ti c'usitic oy ta banomile.

<sup>14</sup>Jech o xal, meltsano jun barco ta te' ti lec tsoj xchi'uc ti xuch'ale. Meltsano jayc'oluc yut. Ta xapac' ta chab ta yut ta spat ti bu cayajtique yo' jech mu sol jelavel ti vo'e.

<sup>15</sup>Ja' jech sbisol ti barco ta xameltsane: Vo'lajuneb yucvinic (135) metro ti snatile, o'lol yoxibal xcha'vinic (22.50) metro ti sjamalile, o'lol xchanlajunebal (13.50) metro ti stayleje.

<sup>16</sup>Ta oxcoj xameltsan, xchi'uc ac'bo jun sventanail ti o'lol (0.50) metro yiloy ti yolon yaxibe, xchi'uc junuc sti' ta jotuc ti xocone.

<sup>17</sup>Yu'un ta xcac' taluc nojel ta vo' yo' jech ta smut'i ti banomile, ti ac'o tubuc sc'oplal scotol ti c'usi cuxajtic ti oy ta sjoylej banomile. Scotol ti c'usitic cuxul ta banomile ta xcham.

<sup>18</sup>Ja'uc ti vo'otique, ta xcac' jtrate ta atojol, ti jmoj ta xa'ochic batel ta barco xchi'uc ti anich'nabe, ti avajnile, ti avalibtaque.

<sup>19</sup>Ja' jech xtoc ta xavic' ochel ta barco ta scotol ti chonetic ti oy ta banomile, jcot stot xchi'uc jcot sme', yo' jech cuxul ta xcom sts'unubalic jech c'u cha'al ti vo'ote.

<sup>20</sup>Ta xachi'in ochel ta barco ta cha'cha'cot ti xi s'elan jujutos sts'unubal ti chon bolometique: ja' ti mutetique, xchi'uc ti ts'unbolal chon bolometique, xchi'uc ti c'usitic xquilet ta xanav ta banomile, yo' jech mu xch'ay ti sts'unubalique.

<sup>21</sup>Ja' jech xtoc un, tsobo ochel ta q'uejel ti jaylajun-tos ti c'usitic stac' lajesele yo' jech mu xalajic ta vi'nal xchi'uc ti chon bolometique.”

<sup>22</sup>Jech laj spas scotol ti Noee jech c'u cha'al i'albat yu'un ti Diose.



## Génesis 7

### Tal ti nojel ta vo'e

- <sup>1</sup>Ts'acal to un, ti Diose xi laj yalbe ti Noee: “Ta scotol ti jnaclejetic avi tana li'e, ja' no'ox vo'ot laj apas ti c'usi ta jc'ane. Ja' yu'un un, jmoj ochanic batel ta barco ti c'u avepalic ta nacleje.
- <sup>2</sup>Ti lequil chon bolometique, tic'o ochel vuc-cot stot xchi'uc vuc-cot sme'. Yan ti bu ma'uc lequil chon bolometique, ja' no'ox xatic' ochel jcot stot, jcot sme'.
- <sup>3</sup>Ti c'usi jujutos stalel ti mutetique, tic'o ochel vuc-cot stot xchi'uc vuc-cot sme' yo' jech mu xtub sts'unubalic ta banomil.
- <sup>4</sup>Yu'un li' c'alal ta vucub (7) c'ac'ale, ta xcac' taluc vo' ti ta xjalij cha'vinic (40) c'ac'al xchi'uc cha'vinic (40) ac'ubal. Yu'un ta jtub ti c'usi cuxul ta banomil ti vu'un laj jmeltsane.”
- <sup>5</sup>Ti Noee jech laj spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose.
- <sup>6</sup>C'alal noj ta vo' ti banomil yu'un ti nojel ta vo'e, yich'oj xa vaquib ciento (600) jabil ti Noee.
- <sup>7</sup>Ti Noee och batel ta barco jmoj xchi'uc ti xnich'nabe, ti yajnile, ti yalibtaque yo' jech ta spoj sbaic yu'un ti nojel ta vo'e.
- <sup>8</sup>Ti lequil ts'unbolal chon bolometique, ti ma'uc lequil ts'unbolal chon bolometique, ti c'usi ta xvile, ti c'usi xquilet ta xanave,
- <sup>9</sup>jmoj ochic batel ta barco xchi'uc ti Noee. Och batel ta cha'cha'cot, jcot stot, jcot sme' jech c'u cha'al albat ono'ox yu'un ti Diose.
- <sup>10</sup>Ta yucubal (7) c'ac'al un, lic mut'ijuc ta nojel ta vo' ti banomile.
- <sup>11</sup>Ta yuclajunebal (17) c'ac'al yu'un ti xchibal ue, ja' o ts'aqui vaquib ciento (600) jabil xch'iel sc'opojel ti Noee. Ta yorail ti jech c'ac'al taje, ja' o lic t'omanuc talel yoctac ti nab oy ta olone, xchi'uc laj jamanuc talel sti'tac ti vinajel ti oy ta ac'ole.
- <sup>12</sup>Cha'vinic (40) c'ac'al xchi'uc cha'vinic (40) ac'ubal, laj yac' vo' ta banomil.
- <sup>13</sup>Ta yorail ti jech c'ac'al taje, ja' o och batel ta barco ti Noee xchi'uc ti xnich'nabe, ja' ti Seme, ti Came, ti Jafete, xchi'uc ti yajnile, xchi'uc ti oxib yalibe.
- <sup>14</sup>Yu'un jmoj ta x'ochic batel xchi'uc scotol ti jaytos sts'unubal te'tical chon bolometique, xchi'uc ti ts'unbolal chon bolometique, xchi'uc scotol chonetic ti xquilet ta xanave, xchi'uc ti mutetique.
- <sup>15</sup>Scotol ti chon bolometique jmoj ochic batel ta barco xchi'uc ti Noee, ta cha'cha'cot.
- <sup>16</sup>Jcot stot, jcot sme' ochic batel ti jujutos sts'unubalique jech c'u cha'al albat Noé yu'un ti Diose. Ts'acal to un, ti Diose laj smacbe sti' ti barcoe.

<sup>17</sup>Jalij cha'vinic (40) c'ac'al xchajet no'ox ti nojel ta vo' tale. C'alal noj muyel ti vo'e, jech ti barcoe lic xchech sba muyel ta banomil, xcajet xa batel ta vo'.

<sup>18</sup>Ti vo'e yantic no'ox ta nojel muyel. Jech ti barcoe xcajet muyel ec.

<sup>19</sup>Toj ech'em noj ti vo'e. Laj smut'ian comel ti toyol vitsetic ti oy ta banomile.

<sup>20</sup>C'alal laj xa smut'i comel ti vitsetique, muy to batel vucub (7) metro xtoc.

<sup>21</sup>Ja' jech c'ot ta tubel cham scotol ti jnaclejetic ta banomile. Chamic ec ti mutetique, ti ts'unbolal chon bolometique, ti te'tical chon bolometique, xchi'uc ti c'usitic xquilet ta xanav ta banomile.

<sup>22</sup>Scotol ti c'usitic ch'iem ta banomil ti ja' no'ox cuxulic ta xich'ic ti iq'ue, chamic.

<sup>23</sup>Ja' xa no'ox cuxul comic ti c'u yepal oyic ta barco xchi'uc ti Noee. Yu'un ti jlome, xi s'elan c'otic ta tsutsele: laj ti vinique, ti ts'unbolal chon bolometique, ti viletel mut ta vinajele, xchi'uc ti c'usitic xquilet ta xanavic ta banomile.

<sup>24</sup>Yu'un lajuneb xvaxacvinic (150) c'ac'al ti mut'ijem com ta vo' ti banomile.

## Génesis 8

### Ech' ti nojel ta vo'e

<sup>1</sup>Va'i un, ti Diose laj svules ta yo'nton ti c'usi yaloj ta stojol ti Noee, xchi'uc ta stojol scotol ti chon bolometric ti jmoj ochemic ta barcoe. Jech xtoc un, laj yac' taluc jumetel ic' ta banomil. Jech ti vo'e naca sta lic uluc yalel.

<sup>2</sup>Va'i un, lic macuc bu c'otemic ta t'omel yoc ti natil nabe. Mac xtoc butic xcopet no'ox ta xyal talel ta vinajel. Ch'ab xi xchajet ti vo'e.

<sup>3</sup>Naca sta lic yaluc batel ti vo'e. C'alal ech' xa ox lajuneb xvaxacvinic (150) c'ac'ale, ta xa xyal batel ti vo'e.

<sup>4</sup>Ta yuclajunebal (17) c'ac'al yu'un ti yucubal (7) ue, ti barcoe cajal c'ot ta jol vits Ararat sbie.

<sup>5</sup>Jech ti vo'e, yacal ta ulel batel. Ta sba c'ac'al yu'un ti slajunebal (10) ue, xvinaj xa ta q'uelel ti vitsetic bu toyole.

<sup>6</sup>C'alal ech' xa ox cha'vinic (40) c'ac'al xtoc une, ti Noee lic sjam sventanail ti barco laj smeltsane.

<sup>7</sup>Laj scolta batel jcot joj. Ja' no'ox un, ti joje xvilet o ta jujujot ta sa'el mi oy bu ta sta ti taquin banomile.

<sup>8</sup>C'alal colem xa ox loq'uel ti joje, jech ti Noee laj scolta batel jcot paloma yo' jech ta sna' mi taquij xa ti banomile.

<sup>9</sup>Ja' no'ox un, ti palomae sut talel ta barco une, yu'un mu'yuc laj sta ti bu xu' ta xluchie, yu'un noj to ta vo' ti banomile. Ja' yu'un un, ti Noee laj stsac ti palomae. Laj stic' ochel ta barco.



- <sup>10</sup>Laj to smala yan vucub (7) c'ac'al ti Noee. Yan to velta laj scolta batel ti palomae.
- <sup>11</sup>Ta xa x'och ac'ubal c'alal sut talel ti palomae. Xtuchoj talel ta ye uni juteb xtuch'ulil sni' olivo te'. Ti Noee, ja' to jech laj sna' ti yantic xa ta taquijel batel ti banomile.
- <sup>12</sup>Laj to smala yan vucub c'ac'al. Yan to velta laj scolta batel ti palomae. Ja' no'ox un, mu'yuc xa sut talel ti palomae.
- <sup>13</sup>Ti Noee yich'oj xa ox vaquib ciento xchi'uc jun (601) jabil xch'iel sc'opojel ti c'ot ta taquijel ti banomile. Va'i un, ta sliqueb c'ac'al yu'un ti sba ue, jech ti Noee ja' o lic sloq'uesbe yaxib ti barcoe. Laj yil taquijem xa ti banomile.
- <sup>14</sup>C'alal sta xa ox ti vucub xcha'vinic (27) c'ac'al yu'un ti xchibal ue, lec xa taquin com ti banomile.
- <sup>15</sup>Ja' yu'un un, ti Noee xi albat yu'un ti Diose:
- <sup>16</sup>“Loc'anic xa ta barco xchi'uc ti avajnil, ti anich'nabe, ti avalibtaque.
- <sup>17</sup>Loq'uesano talel xtoc scotol ti chon bolometric xi s'elan jmoj oyoxuc xchi'uque: ti mutetique, ti ts'unbolal chon bolometique, ti xquilet ta xanav ta banomile. Ac'o tanijicuc batel ta sbejel banomil yo' jech xc'uletic no'ox ta sbejel banomil.”
- <sup>18</sup>Ja' yu'un un, ti Noee, ti yajnil, ti xnich'nabtaque, ti yalibtaque, loq'uic ta barco.
- <sup>19</sup>Ja' jech xtoc loc' scotol ti ts'unbolal chon bolometique, ti te'tical chon bolometique, ti c'usi xquilet ta banomil ta xanavique, xchi'uc ti c'usitic ta xvilique.
- <sup>20</sup>Ts'acal to un, ti Noee lic xchapan jun altar ta sventa yich'el ta muc' ti Diose. Laj stsac talel jujucot ta jujutos ti lequil chon bolometique xchi'uc ti mutetique. Laj xchic' ta matanal ta sventa yich'el ta muc' ti Diose.
- <sup>21</sup>C'alal jun yutsil smuil c'ot ti matanal ta stojol ti Diose, xi laj yale: “J'ech'el xa, mu'yuc c'usi ta xcal ta soquesel ti banomil ta scoj smul ti vinique. Yu'un ta xch'iebal no'ox talel ti vinique, ja' no'ox ta snopilan ta spasel ti c'usi chopole. Ja' jech xtoc mi ja'uc xa ta j tubbe sts'unubal scotol ti chon bolometric jech c'u cha'al laj jpas avie.
- <sup>22</sup>“Ti jech to oy ti banomile, oy to ts'unubajel, oy to sc'ajel, oy to siquial, oy to xq'uixnal, oy to yorail vo', oy to yorail q'uepelal, lec xmal sacub ta x'ech' batel ti c'ac'ale.”

## Génesis 9

### Ti trate laj spas ti Dios xchi'uc ti Noee

- <sup>1</sup>Xi laj yal ti Dios c'alal laj sts'uiltas ti Noee xchi'uc ti xnich'nabe: “Epajuc avalab, anich'nabic. Bolanic ta banomil.
- <sup>2</sup>Scotol ti chon bolometric ti oyic ta banomile, mu ech'bajuc axi'elalic ta xa'iic. Yu'un scotol ti c'usitic sna' xvilique, ti oyic ta nabe, oy ta avoc ta ac'obic c'usi xac'an ta xapasbeic ta stojole.



<sup>3</sup>Yu'un scotol ti chon bolometique, ti itajetique, ta xcac'boxuc. Xu' xatun xalajesic ti bu snop avo'ntonique.

<sup>4</sup>Ja' no'ox un, xi s'elan ti mu xu' xati'ique: ti cuxul tse xchi'uc ti xch'ich'ele, yu'un ta ch'ich' tsacal ti cuxleje.,

<sup>5</sup>Yu'un ta xquich'beic ye sti'ic ta jujun vinic, ta jujun chon bolometric laj smal ti ach'ich'elique. Yu'un jujun vinic, ta xquich'be ye sti' c'u s'elan c'ot ta tsutsel yu'un ti xchi'ile.

<sup>6</sup>“Yu'un mi oy buch'u ta smil jun vinique, ta xva'i talel yan yajval yo' ta xmilat ec, yu'un ti vinique, meltsanat co'ol s'elan jech c'u cha'al ti Diose.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, ti vo'oxuque, epajuc ti avalab anich'nabique, boluc ti banomil avu'unic xchi'uquique.”

<sup>8</sup>Ja' jech xtoc ti Noee xchi'uc ti xnich'nabtaque, xi i'albatic yu'un ti Diose:

<sup>9</sup>“A'yio ava'iic tana li' une, ti jtratee j'ech'el ta xcom o ta atojolic xchi'uc ta stojol ti anitilultaque,

<sup>10</sup>xchi'uc ta stojol scotol ti chon bolometric oy ta atojolic xi s'elan loq'uic talel ta barcoe, ti mutetique, ti ts'unbolal chon bolometique, ti te'tical chon bolometique, xchi'uc scotol ti c'usiuc xa no'ox chanul ta banomile.

<sup>11</sup>Yu'un xi s'elan ti jtrate mu xjel ta atojolique: Mi ja'uc xa ta jtubbe sts'unubal yan velta ta nojel ta vo' ti viniquetique xchi'uc ti chon bolometique. Mi ja'uc xa ta xtal nojel ta vo' yan velta ta soquesel ti banomile.

<sup>12</sup>Ja' jech senyail ta j'ech'el ti laj cac' ti jtrate ta atojolique, xchi'uc ta stojol scotol ti chon bolometique:

<sup>13</sup>Yu'un ta xvinaj vacnac'obal cu'un ta toc, ti ja' ta xtun ta senyail ti jtrate c'usi caloj ta jpas ta stojol ti banomile.

<sup>14</sup>Yu'un c'alal ta xcac' taluc toquetic ta banomile, ta xvinaj capal ti jvacnac'obale.

<sup>15</sup>Va'i un, ja' to jech ta jvules ta jol ti jtrate laj jpas ta atojolique, xchi'uc ta stojol scotol ti chon bolometique. Ja' yu'un un, mu xa xtal yan velta nojel ta vo' ta stub ti ats'unubalique.

<sup>16</sup>C'alal ta xquil oy ta toc ti jvacnac'obale, ta jna' ta j'ech'el ti cac'oj lec jtrate ta stojol scotol ti jnaclejetique, xchi'uc ta stojol scotol ti chon bolometric oyic ta sjoylej banomile.

<sup>17</sup>Ja' senyail ti jtrate laj cac' ta stojol scotol ti jnaclejetique, xchi'uc ta stojol scotol ti chon bolometric li' ta banomile.” Ja' jech s'elan c'opoj ti Dios ta stojol ti Noee.

### **Ti Noee xchi'uc ti xnich'nabtaque**

<sup>18</sup>Xnich'nabtac ti Noé loq'uic ta barcoe, ja'ic ti Seme, ti Jafete, ti Came stot ti Canaane.

- <sup>19</sup>Ti oxvo' xnich'nab Noé taje, ja'ic lic sbolesic banomil yan velta xchi'uc ti snitilultaque.
- <sup>20</sup>Ti Noee lic yabtelan ti banomile. Lic sts'unan uva.
- <sup>21</sup>Oy jun c'ac'al, ti Noee laj yuch' ep ti ya'lel uvae, yacub xchi'uc. Va'i un, cuxul t'anal telel ta yut yaxibalna.
- <sup>22</sup>Jech ti Came, stot ti Canaane, c'alal laj yil ti cuxul t'anal ti stote, bat yalbe ya'i ti chib xchi'il ta voq'uele.
- <sup>23</sup>Ja' no'ox un, ti Seme, ti Jafete laj sa'ic c'u'il. Laj xlich'an batel ta snequebic yo' jech ta smac ti stotique. Yo' jech mu xilic ti t'anale, ta svalopat batic, jot o sq'uelojic batel.
- <sup>24</sup>C'alal vul xch'ulel yu'un syacubel ti Noee, laj sna' ti c'usi laj spas ta stojol ti yits'inal nich'one.
- <sup>25</sup>Ja' yu'un un, xi laj yale: “Bacuc svocol x'ech' ta banomil ti Canaane. Ta xc'ot ta stojol ti j'ech'el ilbajinbil ta mosovinel yu'un ti cha'vo' xchi'il ta voq'uele.”
- <sup>26</sup>Xi to no'ox lic stsac batel slo'il: “Ti Seme, ts'uiltasatuc yu'un ti Ajvalil Dios cu'une, yan ti Canaane, c'otuc ta mosovil yu'un.
- <sup>27</sup>Ti Jafete, ac'o sva'an ti Dios ta stojolal yo' jech ta x'epajic, ta xnaquiic ta axibalnaetic yu'un ti Seme, yan ti Canaane, c'otuc o ta mosovil yu'un.”
- <sup>28</sup>C'alal ech' xa ox ti nojel ta vo'e, cuxi to batel lajuneb xvaxaclajunvinic (350) jabil ti Noee.
- <sup>29</sup>C'alal yich'oj xa baluneb ciento xchi'uc lajuneb yoxvinic (950) jabile, cham.

## Génesis 10

### Snitilultac ti Noee

(1 Cr 1.5-23)

- <sup>1</sup>Li'e, ja'ic snitilultac ti Seme, ti Came, ti Jafete, xnich'nabtac ti Noee. Yu'un lic ayanuc yalab xnich'nab stuquic ec c'alal ech' xa ox ti nojel ta vo'e.
- <sup>2</sup>Xnich'nabtac ti Jafete, ja' ti Gomere, ti Magoge, ti Madaie, ti Javane, ti Tubale, ti Meseque, xchi'uc ti Tirase.
- <sup>3</sup>Xnich'nabtac ti Gomere, ja' ti Asquenaze, ti Rifate, ti Togarmae.
- <sup>4</sup>Ti xnich'nabtac ti Javane, ja' ti Elisae, ti Tarsise, ti Quitime, ti Rodanime.
- <sup>5</sup>Taje, ja' snitilultac ti Jafet naquic ta ti' nabe. Ti jujuchope oy sbats'i c'op stuquic, xchi'uc xtoc svoc'ol-voc'ol ti slumalique.
- <sup>6</sup>Xnich'nabtac ti Came, ja' ti Cuse, ti Mizraime, ti Fute, xchi'uc ti Canaane.
- <sup>7</sup>Xnich'nabtac ti Cuse, ja' ti Sebae, ti Havilae, ti Sabtae, ti Raamae, ti Sabtecae. Xnich'nabtac ti Raamae, ja' ti Sebae, ti Dedane.



- <sup>8</sup>Ti Cuse nich'naj, ja' ti Nimrode, ja' sba vinic ti cajal pasvan ta mantal li' ta banomile.
- <sup>9</sup>Ac'bat yu'un Dios ti Nimrode ti c'ot ta banquialal jnutsuvile, bu lic talel ti c'op ti xi x'ale: "Ti yo'nton le'e, co'ol sba jech c'u cha'al ti Nimrod laj sc'an Dios ti c'ot ta banquialal jnutsuvile."
- <sup>10</sup>Ti jteclumetic bu laj spas mantal ti Nimrode, ja' ti Babele, ti Ereque, ti Acade, ti Calnee, oy ta yosilal ti Sinare.
- <sup>11</sup>Ta osil taje, ayan talel ti Asure, ti buch'u laj sliques ti jteclum Ninivee, ti Rehobot-Ire, ti Quélahe,
- <sup>12</sup>xchi'uc ti muc' ta jteclum Resene, ti oy ta o'lol yu'unic ti Ninive xchi'uc ti Quélahe.
- <sup>13</sup>Ayanic talel ta stojol ti Mizraime, ja' ti ludeoetique, ti anameoetique, ti lehabitaetique, ti naftuhitaetique,
- <sup>14</sup>ti patruseoetique, ti casluhítaetique, ti caftoritaetique. Taje, bu ayanic talel ti filisteoetique.
- <sup>15</sup>Sba xnich'on ti Canaane, ja' ti Sidone, xchi'uc xtoc ti Hete.
- <sup>16</sup>Ta stojol ti Canaane, ayanic talel ti jebuseoetique, ti amorreoetique, ti gergeseoetique,
- <sup>17</sup>ti heveoetique, ti araceoetique, ti sineoetique,
- <sup>18</sup>ti arvadeoetique, ti zemareoetique, ti hamateoetique. Ts'acal to un, ti jujuchop yu'un ti cananeoetique tanijic batel.
- <sup>19</sup>Yosilic ti cananeoetique jam batel c'alal to yosilal Gerar. Yosilic ti cananeoetique lic ta jteclum Sidón, c'ot c'alal to jteclum Gaza, ta stuq'uul ti jteclum Sodomae, ti Gomorrae, ti Admae, xchi'uc ti Zeboime, c'ot c'alal to ta jteclum Lesa.
- <sup>20</sup>Taje, ja' snitilultac ti Came, jujuvoc' slumalic, jujuvoc' sts'unubalic, xchi'uc jujuchop sbats'i c'opic.
- <sup>21</sup>Sbanquil ti Jafete, ja' ti Seme, nich'naj ec. Scotol xnich'nabtac ti Hebere, ja' snitilultac ti Seme.
- <sup>22</sup>Xnich'nabtac ti Seme, ja' ti Elame, ti Asure, ti Arfaxade, ti Lude, xchi'uc ti Arame.
- <sup>23</sup>Xnich'nabtac ti Arame, ja' ti Uze, ti Hule, ti Guetere, ti Mase.
- <sup>24</sup>Ti Arfaxade nich'naj, ja' ti Salae. Ti Salae nich'naj, ja' ti Hebere.
- <sup>25</sup>Ts'acal to un, xi s'elan laj yil chib xnich'on ti Hebere. Ti june, Peleg sbi. Yu'un ti jech yorail taje, laj xch'ac sbaic ti jnaclejetic ta banomile. Xchi'il ta voq'uel ti Pelege, Joctán sbi.
- <sup>26</sup>Ti Joctane nich'naj, ja'ic ti Almodade, ti Sélefe, ti Hasar-mávete, ti Jérahe,
- <sup>27</sup>ti Hadorame, ti Uzale, ti Diclae,

<sup>28</sup>Ti Obale, ti Abimaele, ti Sebae,

<sup>29</sup>ti Ofire, ti Havilae, ti Jobabe. Scotolic taje, ja' xnich'nabtac ti Joctane.

<sup>30</sup>Xnich'nabtac ti Joctane laj smaquic batel ta naclej yosilal ti Mesae, ti ic'ot c'alal to Sefar banomil yosilal muc'tic vitsetic oy ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>31</sup>Scotolic taje, ja' snitilultac ti Seme. Slec-lecoj slumalic, slec-lecoj sts'unubalic ta yosil stuquic, slec-lecoj sbats'i c'op stuquic.

<sup>32</sup>Scotolic taje, ja' snitilultac yalab xnich'nab ti Noee, ti c'u s'elan lic boluc batel ti snitilulique, ti slec-lecoj ti yosil sbanomilique. Tanijic batel ta sbejel banomil ti c'alal ech' xa ox ti nojel ta vo'e, c'otic ta muc'tiquil lumetic ta sjoylej banomil.

## Génesis 11

### Ti natil q'uelob osil ti oy ta Babele

<sup>1</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, jtos no'ox ti sbats'i c'opique.

<sup>2</sup>C'alal loq'uic batel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, laj staic jun stenlej ti oy ta yosilal Sinare. Com nacliicuc ti bu taje.

<sup>3</sup>Oy jun c'ac'al, xi lic yalanbe sbaique: “La' jmeltsantic latriyo, la' jchic'tic xtoc.” Ja' yu'un naca latriyo laj stunesic ti bu oy sc'oplal ta xtun ti tone. Naca asfalto laj stunesic ti laj smeltanic o ti muyele.

<sup>4</sup>Ts'acal to un, xi laj yalbe sbaique: “La'ic, la' jliquestic jun jteclum xchi'uc jun natil q'uelob osil luchlebal ta xc'ot c'alal to vinajel ti snatile. Ti jech ta jpastic taje, ja' quich'eltic ta muc'. Ja' jech xtoc mu'yuc ta jtani jbatic ta banomil.”

<sup>5</sup>Jech ti Diose yal tael sq'uel ti jteclume xchi'uc ti natil luchlebal yacal ta smeltsanic ti jnaclejetique.

<sup>6</sup>Xi laj snope: “Jmoj svoloj sbaic ti jnaclejetique. Jun xtoc ti sbats'i sc'opique. Jech o xal un, liquem yu'unic ti abtele. Avi tana le' une, mu ono'ox xicta sbaic.

<sup>7</sup>Ja' lec, yalcutic batel ta syanijesbel ti sbats'i c'opique yo' jech mu xa'ianbe sbaic.”

<sup>8</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti taniatic batel ta sbejel banomil yu'un ti Diose. Ja' jech quechi smeltsanel yu'unic ti jteclume.

<sup>9</sup>Ti bu taje, ti Diose slec-lecoj xa liquel sbats'i c'opic yu'un ti jujuvoc' jnaclejetic ta banomile. Va'i un, tan puc batic yu'un ta sbejel banomil. Jech o xal un, ti jteclume laj sbiin Babel.

### Snitilultac ti Seme

(1 Cr 1.24-27)

<sup>10</sup>Li'e, ja' snitilultac ti Seme. Chib xa ox jabil yech'el ti nojel ta vo'e, ti Seme yich'oj xa vo'vinic (100) jabil c'alal ja' o voc' ti xnich'one, ja' ti Arfaxade.

<sup>11</sup>Ti Seme ch'i c'opoj to batel vo'ob ciento (500) jabil, laj to yil squerem stsebtac.

<sup>12</sup>Ti Arfaxade yich'oj xa vo'lajuneb xcha'vinic (35) jabil ti c'alal voc' ti Sala ti ja' xnich'one.

<sup>13</sup>Ts'acal to un, ti Arfaxade ch'i c'opoj batel chanib ciento (400) jabil, laj to yil squerem stsebtac.

<sup>14</sup>Ti Salae yich'oj xa ox lajuneb xcha'vinic (30) jabil c'alal voc' ti Heber ti ja' xnich'one.

<sup>15</sup>Ts'acal to un, ti Salae ch'i c'opoj to batel chanib ciento xchi'uc oxib (403) jabil, laj to yil squerem stsebtac.

<sup>16</sup>Ti Hebere yich'oj xa ox chanlajuneb xcha'vinic (34) jabil c'alal voc' ti Peleg ti ja' xnich'one.

<sup>17</sup>Ts'acal to un, ti Hebere ch'i c'opoj to batel chanib ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (430) jabil, laj to yil squerem stsebtac.

<sup>18</sup>Ti Pelege yich'oj xa ox lajuneb xcha'vinic (30) jabil c'alal voc' ti Reu ti ja' xnich'one.

<sup>19</sup>Ts'acal to un, ti Pelege ch'i c'opoj to batel baluneb xbuluchvinic (209) jabil, laj to yil squerem stsebtac.

<sup>20</sup>Ti Reue yich'oj xa ox lajcheb xcha'vinic (32) jabil c'alal voc' ti Serug ti ja' xnich'one.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, ti Reue ch'i c'opoj to batel vucub xbuluchvinic (207) jabil, laj to yil squerem stsebtac.

<sup>22</sup>Ti Seruge yich'oj xa ox lajuneb xcha'vinic (30) jabil c'alal voc' ti Nacor ti ja' xnich'one.

<sup>23</sup>Ts'acal to un, ti Seruge ch'i c'opoj to batel lajunvinic (200) jabil, laj to yil squerem stsebtac.

<sup>24</sup>Ti Nacore yich'oj xa ox baluneb xcha'vinic (29) jabil c'alal voc' ti Taré ti ja' xnich'one.

<sup>25</sup>Ts'acal to un, ti Nacore ch'i c'opoj to batel balunlajuneb svacvinic (119) jabil, laj to yil squerem stsebtac.

<sup>26</sup>Ti Taree yich'oj xa ox lajuneb xchanvinic (70) jabil c'alal laj voc'uc ti Abrame, ti Nacore, ti Harane, ti ja'ic xnich'nabtaque.

### **Snitilultac ti Taree**

<sup>27</sup>Li'e, ja' snitilultac ti Taré ti ja' stotic ti Abrame, ti Nacore, ti Harane. Ti Harane nich'naj, ja' ti Lote. Ti Harane, ja' stot ti Lote,

<sup>28</sup>cham ta Ur ti oy ta Caldea bu ayane. Ja' cuxul com to ti stote.

<sup>29</sup>Ti Abrame laj yic' ti Saraie. Ja'uc ti Nacore laj yic' ti Milcae, xchi'il ta voq'uel ti Iscae, xnich'nabtac ti Harane.

<sup>30</sup>C'u stu un, ti Saraie mu sna' x'alaj, yu'un machero.



<sup>31</sup>Ti Taree loc' batel ta Ur yosilal ti caldeoetique yo' jech ta xbat nacluc ta Canaán. Laj yic' batel xtoc ti Abram ti ja' xnich'one, xchi'uc ti smom Lot sbie, xchi'uc ti Sarai ti ja' yalibe. Ac'o mi jech un, c'alal ic'otic ta jteclum Harane, com nacliuc.

<sup>32</sup>Ti Taree cham ta Harán c'alal yich'oj xa ox vo'ob xbuluchvinic (205) jabile.

## Génesis 12

### Ta xc'oponat tal yu'un Dios ti Abrame

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, xi albat yu'un Dios ti Abrame: “Ictao comel ti avosil abanomile, ti avuts' avalaltaque, xchi'uc sna ti atote yo' jech ta xabat ta banomil ti bu ta xcac'bot avile.

<sup>2</sup>Yu'un ta sventa ti anitilultaque, ta xlic c'oticuc cu'un ta jun muc' ta lum. Ta jts'uiltasot yo' jech ich'bilot ta muc' ta xac'ot, ja' sliqueb c'uxubinel ta xac'ot yu'unic ta sventa ti yane.

<sup>3</sup>Ti buch'utic lec ti c'usitic oy ta ye ta sti'ic ta atojole, naca c'uxubinel oy ta que ta jti' ta stojolic ec. Yan ti buch'utic naca chopol ti c'usitic oy ta ye ta sti'ic ta atojole, oy ta que ta jti' ti chopol sc'oplalic cu'un eque. Yu'un ja' ta aventa ta staic c'uxubinel ti lec que jti' ta stojol ta jujuchop scotol ti jnaclejetic ta banomile.”

<sup>4</sup>Jech ti Abrame loc' batel ta Harán jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Ti c'alal jech loc' batele, yich'oj xa ox vo'lajuneb xchanvinic (75) jabil yo' jech ta xbat nacluc ta Canaán banomil.

<sup>5</sup>Va'i un, laj yic' batel ti Sarai ti ja' yajnile, xchi'uc ti Lot ti ja' sjun-nich'one, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'une, xchi'uc ti svinictac ti laj sta ta Harane yo' ta xc'otic ta Canaán banomil.

<sup>6</sup>Jech ti Abrame ech' xani jelavel c'u sjamlej ti banomile, ja' to ti c'uxi c'ot ta Siquem bu oy ti ch'ul tulan yu'un ti Moree. Yu'un ja' nacalic ti cananeoetic ta banomil taje.

<sup>7</sup>Ti bu taje, laj yac' sba iluc ti Diose, ti xi laj yale: “Ti banomil li'e, ja' ta xcac'be yich' ti anitilultaque.” Va'i un, ti Abrame laj sva'an jun altar ta sventa yich'obil ta muc' ti Diose, yu'un laj yac' sba iluc ta stojol.

<sup>8</sup>Ts'acal to un, bat ta muc'tiquil vitstic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti jteclum Betele. Ti bu taje, laj sva'an ti yaxibalnae. Ti Betele, ta smaleb c'ac'al oy bu laj sva'an ti yaxibalnae. Yan ti jteclum Haie, ta stuqu'il sloq'ueb c'ac'al oy yu'un. Ti bu taje, ti Abrame lic sva'an jun altar yan velta. Laj sta ta na'el ti Diose.

<sup>9</sup>Ts'acal to un, laj stam batel sbe ta c'un-c'un ta yosilal Néguév.

### Ti Abrame bat ta Egipto

<sup>10</sup>Ti ta banomil taje, lic ayanuc muc' ta vi'nal. Jech o xal ti Abrame bat nacluc ta Egipto c'uc sjaliluc, yu'un ch'abal xa c'usi ta sta ta lajesel ti bu nacale.

<sup>11</sup>C'alal ta xa xc'otic ta Egiptoe, ti Abrame xi laj yalbe ti Sarai ti ja' yajnile: “A'yio ava'i ti jc'o'pe, yu'un jna' lec ti c'upil sba antsote.

<sup>12</sup>C'alal ta xilot ti egipcioetique, xi ta xalique: 'Ti ants le'e, ja' yajnil ti vinique.' Va'i unbi, ta xismilic. Ja'uc ti vo'ote, mu xasmilic yu'un ta xayiq'uc.

<sup>13</sup>Ja' yu'un un, yo' lec ta xc'ot ta jtojol, yo' mu xismilicun ta acoje, avocoluc, alo ti jchi'il jbatic no'ox ta voq'uele."

<sup>14</sup>C'alal c'ot ta Egipto ti Abrame, jech ti egipcioetique, toj c'upil sba laj yilic ti Saraie.

<sup>15</sup>C'alal yilic ec yaj'abteltac ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe, bat yalbeic ya'i ti c'upil sba ti ants taje. Va'i un, laj yiq'uc batel ta sna ti faraone.

<sup>16</sup>Ti jech c'upil sba ti Saraie, jech o xal ti faraone lec laj xc'uxubin ti Abrame. Laj sq'uelanbe chijetic, vacaxetic, mosovil viniquetic antsetic, burroetic, xchi'uc camelloetic.

<sup>17</sup>C'u stu un, ti faraone xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae, busanbatic talel chopol vocol ta stojolic yu'un Dios ta scoj ti Saraie.

<sup>18</sup>Jech o xal ti faraone laj stac ta iq'uel ti Abrame, ti xi laj yalbee: "¿C'u cha'al jech laj apasbun? ¿C'u cha'al mu laj avalbun ca'i ja' avajnil ti ants li'e?"

<sup>19</sup>Yu'un laj aval ti ja' achi'il ta voq'uele. Ti vu'une laj quic' yo' ta xcajnilan. Li' oye, batan, ic'o batel."

<sup>20</sup>Ja' yu'un un, ti faraone laj yalbe ya'i ti svinictaque ac'o loc'uc batel yu'unic ta Egipto xchi'uc ti yajnil, xchi'uc c'usi x'ayan yu'un ti Abrame.

## **Génesis 13**

### **Ti Abrame ta xch'ac sbaic xchi'uc ti Lote**

<sup>1</sup>C'alal loc' batel ta Egipto ti Abram xchi'uc ti yajnil, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'une, sutic batel ta yosilal Néguev.

<sup>2</sup>Ti Abrame oy ep sc'ulejal. Oy oro yu'un. Oy plata taqu'in yu'un, xchi'uc oy ep sts'unubtac.

<sup>3</sup>C'un-c'un loq'uc batel ta Néguev banomil, ja' to c'uxi c'otic ta jteclum Betele. Ti teye, bat bu to ox naqui ta ba'yel ti oy ta o'lol yu'unic ti Betel xchi'uc ti Haie.

<sup>4</sup>Taje, ja' ti bu laj sva'an ta ba'yel ti altare, ti laj sta ta c'oponel ti Diose.

<sup>5</sup>Ti Lote, banquial jc'ulej ec, co'olic xchi'uc ti Abram ja' sjuntote. Yu'un oy ep xchijtac, xvacaxtac, svinictac jmoj xvoletic ta yalal muyel xchi'uc.

<sup>6</sup>Ja' no'ox un, ti bu oyique, mu xa xve'ic o ti sts'unubique, yu'un toj ep ta jmec. Mu xa xu' yu'unic ti jech tsobolique.

<sup>7</sup>Yu'un ti buch'u ta sq'uelbeic sts'unubtac ti Abrame, ta stsac sba ta c'op xchi'uc ti buch'utic ta sq'uelbeic sts'unubtac ti Lote. Ma'uc no'ox taje, yu'un ti cananeoetique, xchi'uc ti ferezeoetique, nacalic to ox jech yorail taje.



<sup>8</sup>Ja' yu'un un, ti Abrame oy bu jun c'ac'al xi laj yalbe ti Lote: “Ti vo'ote, cuts' calal jbatric. Mu lecuc ti ta xcutan jbatric. Mi ja'uc ti ta xut sbaic ti jq'uel-chon-bolometric cu'untique.

<sup>9</sup>Yu'un le' oy ta jujujot scotol ti banomile, xu' xat'uj. Avocoluc, ja' lec, la' jch'ac jbatric. Mi vo'ot ta xabat xi ta stuq'uul yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, jech ti vu'une ta xibat xi ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Mi vo'ot ta xabat xi ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, vu'un ta xibat xi ta stuq'uul yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.”

<sup>10</sup>Va'i un, ti Lote laj sq'uel batel scotol ti stenlej sti'il uc'um Jordane. Laj yil oy lec vo' ta sjunul ti stenleje, co'ol xa s'elan yav ts'unubaltic xc'ot c'alal to biq'uit jteclum Zoar. Yu'un co'ol s'elan yosilal Egipto. (Yu'un ta vo'ne, ja' to ox jech s'elan c'alal mu'yuc to ox lilibil yu'un Dios ti jteclum Sodomaie xchi'uc ti jteclum Gomorrae.)

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, ti Lote ja' laj st'uj ti stenlej Jordane. Ta sloq'ueb c'ac'al, laj stam batel ti bu oyique. Ja' jech s'elan c'ot ta pasel ti laj xch'ac sbaic ti Abram xchi'uc ti Lote.

<sup>12</sup>Ti Abrame com nacluc ta yosilal Canaán. Yan ti Lote bat nacluc ta stenlejal nopol xa ta sts'el ti jteclum Sodomaie.

<sup>13</sup>Ti bu taje, scotol ti jnaclejetic teye, chopol stalelic. Mu ts'icbaj ti mulil ta spasic ta sba ta sat ti Diose.

<sup>14</sup>C'alal xch'acoj xa sba ti Lote, ti Diose xi laj yalbe ti Abrame: “Ti bu va'alote, q'uelo lec avil batel xi ta stuq'uul yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xi ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, xi ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale, xi ta stuq'uul smaleb c'ac'ale.

<sup>15</sup>Le'e, vu'un ta xcac'bot scotol ti banomil ti ta xaq'uel batele. Ja' avu'unic o ta xcom xchi'uc scotol ti anitilultaque.

<sup>16</sup>Vu'un ta jpas ta stojolic ti ta xcac' epajuc jech c'u cha'al spucuquil ti banomile. Jech c'u cha'al mu atbajuc c'u yepal ti pucuque, ja' jech mu atbajuc yepal ta xbat ti anitilultaque.

<sup>17</sup>Soban, xanio ava'i c'u snatil, c'u sjamlej ti banomil ti vu'un ta xcac'bote.”

<sup>18</sup>Ja' yu'un un, ti Abrame laj stsob batel ti yaxibalnae, bat nacluc ta tulantic yu'un jun vinic Mamre sbi, nopol xa ta sts'el jteclum Hebron. Ti bu taje, laj sva'an jun altar ta sventa yich'obil ta muc' ti Diose.

## **Génesis 14**

### **Ti Abrame ta spoj ti Lote**

<sup>1</sup>Ti jech ora ta vo'ne taje, xi s'elan oy chanib ajvaliletic: Ti Amrafele, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Sinare. Ti Arioque, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Elasare. Ti Quedorlaomere, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Elame. Ti Tidale, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Goime.

<sup>2</sup>Ti va'i yepalic taje, xi s'elan xvoletic liquel ta j'ac'-leto ta scontrainel vo'ob ajvaliletic ti xi s'elan li'e: Ti Berae, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Sodomae. Ti Birsae, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Gomorrae. Ti Sinabe, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Admae. Ti Semébere, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Zeboime. Ti Belae, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Zóare.

<sup>3</sup>Ti vo'ob ajvaliletic taje, laj stsob yajsoldadoic ta stenlej Sidim bu oy ti Ats'am Nabe.

<sup>4</sup>Ti vo'ob ajvaliletic taje, lajcheb (12) jabil pasbiloc ta mantal yu'un ti ajvalil Quedorlaomere. Ta yoxlajunebal (13) jabil un, yac' sjolic, lic stsaquic ta c'op.

<sup>5</sup>Ta yan jabil une, ti ajvalil Quedorlaomere xchi'uc ti yan ajvaliletic ti jmoj svoloj sbaique, batic ta yosilal jteclum Astarot Karnaim. Ti bu taje, laj stsalic stsaquel ta c'op ti refaítaetique. Ts'acal to xtoc un, laj stsalic stsaquel ta c'op ti zuzitaetic oy ta Hame. Ja' jech xtoc, laj stsalic stsaquel ta c'op ti emitaetic oyic ta Savé-quiriataime.

<sup>6</sup>Laj stsalic stsaquel ta c'op xtoc ti horeoetic oyic ta vitstic yu'un ti Seire. Snutsojic batel c'alal to stenlej El-parán ta sts'el sbajtical banomil.

<sup>7</sup>C'alal sutic talel ti Quedorlaomere xchi'uc ti c'u yepal xchi'uque, c'otic ta En-mispat ti ja' Cades sbi xtoque. Mu'yuc smelolic ta soquesanel comel scotol ti c'usi ta stanic batel ti oy ta yosilalic ti amalecitaetique. Jech laj spasbeic xtoc ti amorreoetic nacalic ta yosilal ti Hasesón-tamare.

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, ti ajvaliletic yu'un ti jteclum Sodomae, ti Gomorrae, ti Admae, ti Zeboime, ti Belae, batic ta stenlej Sidim.

<sup>9</sup>Ti bu taje, ti vo'ob ajvaliletique lic stsaquic ta leto ti Quedorlaomere, ti Tidale, ti Amrafele, ti Arioque, ja' ti chanib ajvaliletic yu'un ti jteclumetic Elame, ti Goime, ti Sinare, ti Elasare.

<sup>10</sup>Ti ta scotol ti stenlejal Sidime, oy ep sjoc'al bats'i asfalto. Jech o xal un, c'alal ta ox xjatavic batel ti ajvaliletic yu'un jteclum Sodoma xchi'uc ti Gomorrae, oy jlom laj bajicuc yalel ta joq'uetic c'alal xyaquet ti letoe. Ti jlom ajvaliletique jatavic batel ta vitstic.

<sup>11</sup>Ja'uc ti jtsalvanejetique laj yich'ic batel scotol ti c'usitic stac' tunel lajesel laj staique, xchi'uc ti c'usitic toyol stojol x'ayan yu'un ti jteclum Sodomae, xchi'uc ta jteclum Gomorrae. Loq'uc batel.

<sup>12</sup>Yu'un ta jteclum Sodoma, ja' nacal ti Lot ti ja' sjun-nich'on ti Abrame. Ja' jech ec un, tsacbil bat ta chuquel xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'one.

<sup>13</sup>Ja' no'ox un, oy jun vinic ti col batele, ja' bat yalbe ya'i scotol ti Abram ti jun hebreo vinic nacal ta muc'tic tulantic ti oy ta yosil ti Mamre ti ja' amorroe. Yu'un ti Mamre, ja' xchi'il ta voq'uel ti Escole, ti Anere. Jech ti stuquic taje, jmoj sjolic xchi'uc ti Abrame.

<sup>14</sup>C'alal laj ya'i Abram ti tsacbil xa batel ti sjun-nich'one, lic stsob yajtuneltac ti co'ol sjol yo'ntonic ti voq'uemic ta stojole. Ti ta scotol laj stsob sbaique, ja' vaxaclajuneb



svaclajunvinic (318) ta vo'. Jmoj loq'uic batel ta stael ta be ti chanib ajvaliletic c'alal to jteclum Dan.

<sup>15</sup>Ti Abrame xchi'uc ti svinictaque laj stsaquic ta leto ti ajvaliletic c'alal ja' o ch'ayal yo'ntonic ta ac'ubaltique. Snutsojic batel c'alal to Hobá ti oy ta stuq'uil yolon ti yolon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti jteclum Damascoe.

<sup>16</sup>Laj spojic comel scotol ti c'usitic spojojic xa ox batele. Ja' jech cuch yu'un ti Abram ta spojel Lot ti ja' sjun-nich'one. Jech laj xcha'ich' sutel scotol ti c'usitic ja' yu'un ti sjun-nich'one. Poj yu'un sutel xtoc ti antsetique xchi'uc ti jlom jnaclejetique.

### **Ti Abrame ta sts'uiltasat yu'un ti Melquisedeque**

<sup>17</sup>C'alal sut talel ti Abrame, ti tsal xa ox comel yu'un ti Quedorlaomere xchi'uc ti jlom ajvaliletic jmoj sjolique, jech ti ajvalil yu'un jteclum Sodomae, loc' batel nupvanuc ta be c'alal to stenlej Savee, ti ja' Stenlej yu'un ti Ajvalile.

<sup>18</sup>Ja' jech xtoc ti Melquisedeque, ajvalil yu'un ti jteclum Saleme xchi'uc yajpale Dios ti oy ta toyole, laj yich' talel pan xchi'uc vino.

<sup>19</sup>Va'i un, xi s'elan xvulvun liquel ta lequil c'op ta stojol ti Abrame: “Ac'o xasts'uiltasot ti Dios ti oy ta toyole, ti ja' laj smeltsan ti vinajele, ti banomile.

<sup>20</sup>Lequil c'optabiluc c'otuc ti Dios ti oy ta toyol ti laj yac' atsal ti avajcontrae.” Va'i ec un, ti Abrame laj yac'be ti Melquisedeque jun ta jujun lajlajuneb ti c'usitic laj sta talele.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, ti ajvalil yu'un jteclum Sodomae xi laj yalbe ti Abrame: —Ac'bun sutel ti jvinictaque. Yan ti c'usi laj ata talele, ich'o comel.

<sup>22</sup>Va'i un, ti Abrame xi laj staq'ue: —Caloj xa ta jamal ta stojol ti Ajvalil ti ja' Dios ti oy ta toyole, ti ja' laj smeltsan ti vinajel banomile,

<sup>23</sup>mi ja'uc ta xquich' comel jutebuc ti c'usitic ja' avu'une, mi ja'uc jsiluc ilera, mi ja'uc jquiluc nukul ta xaq'uilin ti jxonobe, yo' mu xloc' ta ave ti vo'ot laj apasun ta jc'uleje.

<sup>24</sup>Mu'yuc jutebuc ta co'nton oy c'usi ta jc'an. Yan ti c'u yepal buch'utic laj xchi'inicune, le'e, ac'o yich'ic ti c'u yepal ja' yu'unique, ja' ti Anere, ti Escole, ti Mamree.

## **Génesis 15**

### **Ti Diose ta xac' strate xchi'uc ti Abrame**

<sup>1</sup>C'alal laj ti va'i s'elan taj une, ti Abrame ta jech to yepal jam sba sat, ja' o xi albat yu'un ti Diose: —Mu xaxi', Abram, yu'un vu'un avajpojobbailun. Yu'un ti matanal ti oy sc'oplal ta xc'ot ta atojole, mu xa ono'ox albajuc yepal ta xbat.

<sup>2</sup>Ti Abrame xi laj staq'ue: —Cajval, Ch'ul Dios, ¿c'usi xtun o ti ta xavac'bun ep ti jmotone c'alal xana' lec ch'abal ti jnich'nabe?

- <sup>3</sup>Ti mu'yuc avac'ojbun junuc ti jnich'one, ti buch'u ta xich' comel ti c'usi x'ayan cu'une, ja' ti Eliezer ti liquem talel ta Damascoe, ti ja' jun cajtunel ti nabal ta jtojole.
- <sup>4</sup>Ti Diose xi laj staq'ue: —Ti buch'u ta xich' comel ti c'usi x'ayan avu'une, anich'on atuc, ma'uc yan.
- <sup>5</sup>Ja' yu'un un, ti Diose laj yic' loq'uel ti Abram ti xi laj yalbee: —Q'uelo avil batel ti vinajele. Ato avil ti c'analetic mi xchap avu'une. Ja' yu'un un cha'e, ja' jech yepal ta xbat ti anitilultaque.
- <sup>6</sup>Va'i un, ti Abrame, teq'uel lec c'ot ta yo'nton ti jech albat yu'un ti Diose. Jech o xal un, ti Diose loc' ta yo'nton ec ti laj sbis ta jun tuq'uil vinique.
- <sup>7</sup>Xi albat xtoque: —Vu'un Diosun, laj jloq'uesot talel ta Ur oy ta yosilalic ti caldeoetique yo' jech ta xcac'bot avosilin ti banomil li'e.
- <sup>8</sup>—Ja' no'ox un, Cajval, Ch'ul Dios ¿c'usi xcut ta jna' mi jbel sc'oplal ta xcosilin ti banomil li'e? —xi laj stac' ti Abrame.
- <sup>9</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: —Ich'bun talel jcotuc ch'in me' vacax ti yich'oj oxib jabile, xchi'uc jcot tot tentsun ti yich'oj oxib jabile, xchi'uc jcot tot chij ti yich'oj oxib jabile, xchi'uc jcot tórtola, xchi'uc jcot paloma.
- <sup>10</sup>Jech ti Abrame laj yich' talel scotol ti chon bolometric ta stojol ti Diose. Laj sjec' ta o'loquil, yelovtaojan sba laj xcholan. Yan ti mutetique mu'yuc laj sjec' une.
- <sup>11</sup>Ti jchop o ta muc' ta xulemetique, xvilte-vilte ta xyal talel ti bu busul sbec'tal ti milbil chon bolometique. Ti Abrame ta sibtas batel xtoc.
- <sup>12</sup>C'alal ta xa x'och talel ti ac'ubale, bat xch'ulel ta vayel ti Abrame. Ic'ub talel ta j'ech'el ti osile, mu ech'baj xi'elal laj ya'i.
- <sup>13</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: —Sc'an xana', ti anitilultaque ta xbat nacliicuc ta yan muc' ta lum. Ta xich'ic mosovinel xtoc. Ta xich'ic svocolic ta ilbajinel chanib ciento (400) jabil.
- <sup>14</sup>Jech ti vu'un eque ta xcac'be stojic ti muc' ta lum ta xmosovinvanique. Ts'acal to un, ti anitilultaque ta xcolic loq'uel talel. Ta xc'otic ta c'ulej ta j'ech'el.
- <sup>15</sup>Yan ti vo'ote, ja' xa no'ox amalaoj ti lequil chamel ta xava'i mi lamolibe. Ja' yu'un un, ta xbat ata ti amolmuc'totac laj ech'uque.
- <sup>16</sup>Va'i un, c'alal mi ech' xa ox ti xchancoj jujuvoc' totil me'iletique, jech ti anitilultaque ta sutic talel li' ta banomile. Avie, yu'un mu to ta xc'ot bu xa c'alal mu ts'icbaj xchopolalic ti amorreoetique.
- <sup>17</sup>C'alal ic'ub xa ox ti osile, ic' ta j'ech'el ti banomile, laj yac' sba iluc jun jorno xtomet no'ox ti xch'ailale, xchi'uc jch'ob tiletel toj xloquet no'ox ta x'ech' ta sba bu oy ti jechbiquil chon bolometique.



<sup>18</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' o ti Diose laj yac' strate xchi'uc ti Abram ti xi laj yalbee: —Ti banomil li'e, ja' ta xcac'be ti anitilultaque. Ta xlic ta yuc'umal Egipto, ta x'ech' ta muc' ta uc'um yoc ti uc'um Eufратese.

<sup>19</sup>Ti xcaltique, sbanomilic ti quenitaetique, ti quenizitaetique, ti cadmoneoetique,

<sup>20</sup>ti hititaetique, ti ferezeoetique, ti refaítaetique,

<sup>21</sup>ti amorreoetique, ti cananeoetique, ti gergeseoetique, ti jebuseoetique.

## Génesis 16

### Ti Agare xchi'uc ti squerem ti ja' Ismael sbie

<sup>1</sup>Yu'un ti Saraie, ma'uc j'alajel ants yo' xu' ta xilbe sat xnich'nab yu'un ti Abram ti ja' smalale. Ja' xa no'ox yip yo'nton o xchi'uc ti oy jun me' egipcio ants Agar sbi ti ja' smosove.

<sup>2</sup>Ja' yu'un un, xi laj yalbe ti Abrame: —Q'uel avil, ti Diose mu xac' alajcun. Ta jc'anbot vocol ta atojol, chi'ino ta vayel ti jmosov Agare. Xu' nan ta jta col yu'un ti antse. Ti Abrame laj xch'un ti jech i'albat yu'un ti Saraie.

<sup>3</sup>Va'i un, ti Saraie laj yic' batel ti egipcioal ants Agar sbie, bat yac'be ti co'ol s'elan c'ot ta yajnil yu'un ti Abram c'alal slajunebal (10) xa jabil snaclejic ta Canaane.

<sup>4</sup>Ti Abrame laj xchi'in sbaic xchi'uc ti Agare. Va'i un, lic xchi'in yol. C'alal laj ya'i ti xchi'uc xa yole, mu xa lecuc ta xil ti sme' ajvale.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, ti Saraie xi laj yalbe ti Abrame: —¡Vo'ot amul ti mu xa lecuc xiyil ti Agare! C'alal vu'un laj cac'bot avajniline, avi tana un, cajal xa xa'i sba ti oy xa yole. Ac'o yal stuc ti Diose buch'u ti smule, mi ja' ti vo'ote, mi ja' ti vu'une.

<sup>6</sup>Ti Abrame xi laj staq'ue: —Ti amosove, oy ta avoc ta ac'ob ta spasbel ti c'usi lec ta xava'ie. Ti Saraie lic sjol ta yilbajinel, jatav batel yu'un ti Agare.

<sup>7</sup>Ja' no'ox un, nupe ta be yu'un jun yaj'ánjel Dios ta sts'el sat vo' ti oy ta ti' be ta xc'ot ta Shure.

<sup>8</sup>Xi jac'bate: —Agar ti smosovot Saraie, ¿bu lalic talel? ¿Bu ta xabat? —Ta xijatav ta stojol ti jme' ajval Saraie —xi laj staq'ue.

<sup>9</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti yaj'ánjel ti Diose: —Sutan batel ta stojol ti ame' ajvale. Ch'uno scotol ti c'usi ta xayalbee.

<sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xi to albat yu'un ti yaj'ánjel Diose: “Mu'yuc spajeb ta jbolesbot batel ti anitilultaque, ti mu'yuc buch'u sna' ti c'u yepal ta xbate.

<sup>11</sup>Achi'uc xa avol, ta xavilbe sat jun aquerem, Ismael ta xavac'be sbi, yu'un ti Diose c'ot ta sni' ta xchiquin ti mu ech'baj avocole.

<sup>12</sup>Ti yuni talel ta xbate, co'ol s'elan te'tical potro ti mu stac' ca'ele, yu'un ta scontrain scotol, ta xcontrainat yu'un scotol ec. Ac'o mi mu x'ilbat lec sat yu'un ti svinquileltaque, ti stuque ta ono'ox scap sba ta naclej.”



<sup>13</sup>Va'i un, xi laj snop ti Agare: “Ti Diose laj yilun laj sq'uelun, li' to cuxulun xtoque.” Ti Buch'u ilo'ilaj xchi'uque, laj yac'be sbiin “Ja' xa ti Dios yilaj sq'ueloj scotole”, xi.

<sup>14</sup>Jech o xal xtoc un, xi laj yac'be sbi ti joq'ue: “Sjoc' ti Buch'u cuxule xchi'uc ti yilajune.” Ti joc' taje, oy ta o'lol yu'unic ti Cadese xchi'uc ti Bérede.

<sup>15</sup>Ti Agare laj yilbe sat jun squerem yu'un ti Abrame. Jech ti stuque, Ismael laj yac'be sbi.

<sup>16</sup>Ti Abrame yich'oj xa vaquib yo'vinic (86) jabil c'alal voc' ti Ismaele.

## Génesis 17

### Ti circuncisione, ja' senyail ti tratee

<sup>1</sup>C'alal yich'oj xa balunlajuneb yo'vinic (99) jabil ti Abrame, laj yac' sba iluc ti Dios ta stojolal ti xi albate: —Vu'un Diosun ti scotol xu' cu'unc. Tamo ta spasel ti c'usi lec tuc' ta xquil ta jba ta jsate.

<sup>2</sup>Ja' yu'un un, xi s'elan ta xcac' jtrate ta atojole: Ta xc'ot ta pasel cu'un ti mu xa ono'ox albijuc yepal ta xbat ti anitilultaque.

<sup>3</sup>Jech ti Abrame snupilan xa banomil laj spatán sba ta lum c'alal yacal xi xvulvun ta c'opojel ti Diose:

<sup>4</sup>—Ti li'e, xi s'elan ti jtrate ta jpas ta atojole: Yu'un totilot ta xac'ot yu'unic ti epal muc'tiquil lume.

<sup>5</sup>Avi tana li'e, ma'uc xa ta xabiin ti Abrame. Ja' xa ta xlic abiin Abraham, yu'un ta xac'ot cu'un ta totil yu'unic ti epal muc'tiquil lume.

<sup>6</sup>Ta xcac' boluc ta j'ech'el ti anitilultaque. Vo'ot ta aventa ta xlic ayanuc ajvaliletic xchi'uc ta xlic ayanuc muc'tiquil lumetic.

<sup>7</sup>Ti jtrate ti ta jpas ta atojole xchi'uc ta stojol ti anitilultac ti ts'acal to ta xch'i xc'opojic talele, j'ech'el ta xic'ot ta Dios yu'unic, yu'un lic'ot ta Dios avu'un.

<sup>8</sup>Ti vo'ote xchi'uc ti stuquique, ta xcac'boxuc scotol yosilal Canaán ti bu nacalot avie. Yu'un j'ech'el ta xcom o ta arextoic cu'un, xchi'uc ta jva'an jba ta Dios avu'unic.

<sup>9</sup>Ja' jech xtoc ti Diose xi to laj yalbe ti Abrahame: —Ja' yu'un un, ti vo'ote xchi'uc scotol ti anitilultaque, mu me stselbuj avu'unic ti jtratee.

<sup>10</sup>Avi li'e, xi s'elan ta jpas ti jtrate ta atojolic xchi'uc ta stojol scotol ti anitilultac ti tsots sc'oplal c'otuc ta pasel avu'unique: Scotol viniquetic ti oyic ta atojolique, c'otuc ta pasel avu'unic yich'icuc ti circuncisione.

<sup>11</sup>Yu'un tsots sc'oplal ta xich' joyel loq'uel ta setel ti snuculil sjol ac'unilique. Ti jech taje, ja' senyail cu'untic ti oy xa ta atojolic ti tratee.

<sup>12</sup>Avi tanae, li' ta xlic batele. Scotol ti queremetic avu'unique, tsots sc'oplal ta xich'ic circuncisión ti naca to vaxaquib (8) c'ac'al svoq'uelique. Ja' no'ox jech ta xich'ic ec ti





queremetic ti chljaj voc'uc ta anae, ti xnich'nabic ti jyanlumetic ti buyuc no'ox manbil talel avu'unic ta mosovile.

**13**Ti c'u s'elan ta xich' ti june, ja' jech ta xich'ic ti yane. Yu'un tsots sc'oplal ti scotolic co'ol ta xich'ic ti circuncisione. Ja' yu'un un, ti jtratee, oy lec senyail ta xcom ta abec'talic ti ja' sna'obil avu'unic ti oy trate ta atojolic c'u sjalil cuxuloxuque.

**14**Yan ti buch'u mu xich' ti circuncisione, tsots sc'oplal ac'o yich' ch'aquel loq'uel ta atojolic ta scoj ti mu xac' ta venta ti jtratee.

**15**Ti Diose xi laj yalbe xtoc ti Abrahame: —Ti avajnil, ma'uc xa ta sbiin ti Saraie. Avi tana li'e, ja' xa ta xlic sbiin Sara.

**16**Ta jts'uiltas, ta xcac'bot jun aquerem ta sventa ti antse. Melel, ta jts'uiltas. Yu'un ti antse, ta xc'ot ta me'il yu'un ti epal muc'tiquil lume, yu'un naca ajvaliletic yu'un jteclumetic ta xbat ti snitilultaque.

**17**Va'i un, ti Abrahame snupilan xa banomil laj spatan sba ta lum, lic tse'inuc c'alal xi ta snopilane: “¿Mi yu'un la xu' to ta xlic joybijuc ta totil ti vinic ti yich'oj xa vo'vinic (100) jabile? ¿Mi yu'un la xu' to ta xilbe sat junuc squerem ti Sara c'alal yich'oj xa lajuneb yo'vinic (90) jabile?”

**18**Ja' yu'un un, xi laj yalbe ti Diose: —¡Toj lecuc la ti ja'uc Ismael ta xcuxi ta sc'upinel ti c'uxubinel avu'une!

**19**Xi tac'bat talel yu'un ti Diose: —Ti c'usi laj xa calbote, yu'un ta xc'ot ta pasel. Yu'un ti avajnil Sarae ta xavilbe sat jun aquerem yu'un. Jech ti vo'ote, Isaac, ta xavac'be sbi. Yu'un ja' ta xcom o cu'un ta stojol ti jtratee. Taje, j'ech'el ta xcom o ta stojolic ec ti snitilultaque.

**20**Yan ta sventa ti Ismaele, laj xa ca'i ti c'usi laj ac'an ti ac'o stae. Ja' yu'un un, ta jts'uiltas, ta xcac' epajuc liquel ti yalab xnich'nabe. Ta xcac' epajuc liquel ti snitilultaque. Yu'un ti Ismaele ta xc'ot ta totil yu'un lajcha'chop banquilaletic ti tsots xu' yu'unique. Ta xc'ot cu'un ti spajeb xa no'ox ta jun muc' ta lum ta xbate.

**21**Ja'uc ta stojol ti Isaac ta xavilbe sat yu'un ti Sara le' ta jun jabile, staoj yav mu xch'ay ti jtrate ta stojole.

**22**C'alal laj c'opojuc ti Dios xchi'uc ti Abrahame, bat.

**23**Ja' o jech c'ac'al ti Abrahame lic yac'be yich' circuncisión ti Ismael ti ja' squereme. Ja' jech xtoc laj yac'be yich' circuncisión scotol ti smosovtac ti voquemic ta snae, xchi'uc ti smanojane. Scotol ti viniquetic yac'oj sbaic ta tunel ta stojol ti Abrahame, laj yich'ic circuncisión jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose.

**24**Ti Abrahame yich'oj xa ox balunlajuneb yo'vinic (99) jabil c'alal laj sliques ti circuncisione.

**25**Yu'un ti Ismael ti ja' squereme yich'oj xa oxlajuneb (13) jabil c'alal laj yich' joybel loq'uel ta setel ti snuculil sjol sc'unile.

<sup>26</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Abrahame xchi'uc ti Ismael ti squereme, laj yich' circuncisión jech c'u cha'al c'otem ta nopele.

<sup>27</sup>Laj yich'ic ec scotol ti viniquetic ti oy ta snae, xchi'uc scotol ti yajtuneltac voq'uemic ta sna ti manbilic talel ta yanlume.

## Génesis 18

### Ti Abrahame ta x'albat yu'un ti Diose ti ta x'ac'bat jun xnich'one

<sup>1</sup>Nopol nan o'lol c'ac'al, ti Diose laj yac' sba iluc ta stojol Abraham c'alal chotol ta xcux yo'nton ta sti' yaxibalna ti oy ta tulantic yu'un ti Mamree.

<sup>2</sup>Ti Abrahame laj stoy batel sat, ja' to laj yil tey xa va'ajtic talel oxib viniquetic. Ti jech laj yile, va'i batel ta anil ta snupel ta be, ti snupilan xa banomil laj spatán sba ta lume.

<sup>3</sup>Va'i un, xi laj yale: —Yojtot, avocoluc, mu to xabat ta anil.

<sup>4</sup>Yu'un mi xu' to ta xajalijic cu'une, ta xcani c'an talel jutebuc vo' yo' xu' ta xapoc ti avacanique, xu' xacux jliqueluc ta squeoval te' mi laje.

<sup>5</sup>Ti jech la'ech'ic ta sna ti avajtunele, xba quich'boxuc talel jutebuc ave'elic yo' jech mu xalubtsajic ta be ti bu ta xabatique. —Jechuc, lec oy —xi laj staq'uique.

<sup>6</sup>Ti Abrahame och batel ta yaxibalna, xi laj yalbe ti Sarae: —Soban ta anil. Biso jtobuc ta sbis juch'bil trigo ti lec nine. Meltsano jun chibuc pan.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, ti Abrahame bat ta anil bu oy ti scorrax vacaxe. Laj st'uj jcot ch'iom tot vacax ti lec jubeme. Laj yac'be jun chib smosovtac yo' jech ta smeltsanic ta anil ti ve'lile.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox vacax laj yac' ti Abrahame. Laj yac' chu' vacax xtoc ti lec tote. C'alal jech yacal ta xve'ic ta yolón te' ti jvu'laletique, jech ti Abrahame smalaoj ti c'usi ta to sc'anique.

<sup>9</sup>C'alal laj yo'ntonic ta ve'el ti jvu'laletique, xi laj sjac'beic ti Abrahame: —¿Bu oy ti avajnil Sarae? —Tiq'uil ta yut sna —xi laj stac' ti Abrahame.

<sup>10</sup>Oy jun yu'unic xi laj yale: —Ta xtal jvu'lanot li' c'alal junabie. Ti jech ora taje, ta sta jun squerem ol ti avajnil Sarae. Jech ti Sarae ts'etel xchiquin ta xa'i ta ochebal yut sna ti va'i s'elan ta xlo'ilajic ti Abraham xchi'uc ti jvu'laletique.

<sup>11</sup>Ti Abrahame xchi'uc ti Sarae, me'el molic xa. Yu'un ti Sarae, ech' xa yorail ta yilel ti ue.

<sup>12</sup>Ti Sarae mu'yuc sts'ic yu'un ti stse'eje. Yu'un xi laj snope: “¿Mi yu'un ta to la xqueremaj co'ntoncutic ti c'alal me'el moluncutic xa xchi'uc ti jmalale?”

<sup>13</sup>Ja' no'ox un, xi albat yu'un Dios ti Abrahame: —¿C'u cha'al ta stse'in ti Sarae? ¿Mi yu'un mu xch'un ti xu' to ta x'alaj ti jech yayil xae?



<sup>14</sup>¿Mi yu'un la oy c'usi tsots ta xa'i ti mu xc'ot ta pasel yu'un ti Diose? Ta x'ech' jvu'lanot li' ta yan jabile. Va'i un, ti Sarae ta sta jun squerem ol.

<sup>15</sup>Xi' ti Sara c'alal jech laj ya'ie. Sc'an xa ox ta smuc sba ya'i. Jech o xal xi laj yale: — Ali mu'yuc xitse'in une. —Jna' lec ti latse'ine —xi tac'bat yu'un ti Diose.

### **Ti Abrahame oy c'usi ta sc'anbe Dios ta sventa ti Sodomae**

<sup>16</sup>Ts'acal to un, ti jvu'laletique lic va'icuc, laj stam batel sbeic c'alal to jteclum Sodoma. Va'i un, ti Abrahame xchi'inoj batel, ba sloq'ues comel ta be.

<sup>17</sup>Ti Diose xi laj snope: “Sc'an jamal ta xcalbe ya'i ti Abraham c'usi ta jpase.

<sup>18</sup>Yu'un ti stuque ta xc'ot ta totil yu'un ti jun muc' ta lume, xchi'uc xi'bil. Yu'un laj calbe ya'i ja' ta sventa stuc ta sc'upinic c'uxubinel cu'un scotol ti muc'tic lumetic oy ta sbejel banomile.

<sup>19</sup>Ti stuque, laj xa jt'uj yo' jech ta xchanubtas ti xnich'nabtaque, xchi'uc ti snitilultaque, ac'o xch'unic c'u s'elan ti chanubtasel ta xcale, ti lecuc tuc'uc scotol c'usi ta spasique, yo' jech ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'usi caloje.”

<sup>20</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: —Ti jnaclejetic ta jteclum Sodomae xchi'uc ta jteclum Gomorrae, puc xa sc'oplalic ti chopol ti c'usi ta spasique, ti mu xa ts'icbaj ti smulique.

<sup>21</sup>Ja' yu'un avie, ta xibat yo' jech chbat jq'uel mi melet tsots ti smulic jech c'u cha'al li'albate, ja' to jech ta jch'un.

<sup>22</sup>Loq'uic batel ti chib jvu'laletique. Batic ta jteclum Sodoma. Yan ti Diose com xchi'uc ti Abrahame.

<sup>23</sup>Jech ti stuque nopaj batel ti xi laj sjac'bee: —¿Mi yu'un jmoj capal ta xatubbe sts'unubalic ti buch'utic ch'abal smulic xchi'uc ti buch'utic jelavem smul scolo'ique?

<sup>24</sup>Ati oyuc quic lajunebuc yoxvinic (50) ta vo' ta xata ti ch'abal smulic oyic ta jteclume, mi ja' jech yepal taje, ¿mi ta xatub ti jteclume? ¿Mi mu xach'aybe to smulic ta sventa ti lajuneb yoxvinic ta vo'e?

<sup>25</sup>Mu nan jechuc ta xapas muts'ul sat ta xatubbe sc'oplal jmoj xchi'uc ti buch'u oy smule. Mu stac' ma' ti jech ta xapas taj une. Yu'un ti vo'ote, muc'ul jchapanvanejot yu'un sjunlej ti banomile, ¿mi ch'abal xa ti pojel une?

<sup>26</sup>Va'i un, xi tac'bat yu'un ti Diose: —Ti mi oy lajuneb yoxvinic (50) ta vo' ta jta ti ch'abal smul ti ta jteclum Sodomae, ta sventa ti jech yepal taje, ta staic ti ta jts'icbe scotolic c'u yepal nacalic ti bu taje.

<sup>27</sup>Ti Abrahame xi laj xcha'ale: —Mu soc avo'nton cu'un ti jech toj ven xic'opoje, yu'un ti vo'ote, Diosot. Ja'uc ti vu'une, uni vinicun no'ox.

<sup>28</sup>Ati mi sc'an to vo'ob ta lajuneb yoxvinic (45) ta vo' ta xata ch'abal ti smulique, ¿mi ta xatubbe scotol sts'unubal ti jteclum mi ja' no'ox vo'ob sc'ane? Ti Diose xi laj



staq'ue: —Ti mi ja' no'ox vo'ob ta lajuneb yoxvinic (45) sc'an ti ch'abal smulique, ch'abal ta jtubbe ti sts'unubalique.

<sup>29</sup>—¿C'usi ta xapas mi ja' no'ox cha'vinic (40) ta vo' ta xata ch'abal ti smulique? —xi laj sjaq'uilan ti Abrahame. —Ta sventa ti cha'vinique, mu'yuc ta jtubbe sts'unubalic ti jteclume —xi laj stac' ti Diose.

<sup>30</sup>Ti Abrahame xi xvocolet liquele: —Avocoluc, mu xa'ilin ti jech xivulvun ta atojol ta sjac'belot ti ja' no'ox ti c'ope, ti ja' no'ox lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' ta xata ti ch'abal smule. Ti Diose xi laj xcha'al xtoque: —Ta sventa ti lajuneb xcha'vinic ta vo' taje, ta jch'aybe smul scolo' ti jteclum taje.

<sup>31</sup>Ti Abrahame xi lic yalolan xtoque: —Cajval, toj ven xic'opoj ta j'ech'el. ¿C'usi ta xaval mi ja' no'ox jtob (20) ta vo' ta xata ti ch'abal smule? Ti Diose jech laj stac': —Ta sventa ti jtob (20) ta vo' taje, mu'yuc ta jtubbe sts'unubal ti jteclume.

<sup>32</sup>Ti Abrahame xi xvulvun liquele: —Avocoluc, Cajval, mu xa'ilin ta jtojol. Yu'un slajeb xa velta ti xi s'elan ta jc'oponote, mi ja'uc xa liquel cajal ti jc'ope: ¿C'usi ta xapas mi ja' no'ox lajunvo' (10) ta xata ti ch'abal smulique? Xi albat yu'un ti Diose: —Ta sventa ti lajunvo' taje, mu'yuc ta jtub ti jteclume.

<sup>33</sup>C'alal laj yo'nton ti Dios ta sc'oponel ti Abraham ti bu oye, bat. Jech ti Abrahame sut batel ta yaxibalna.

## Génesis 19

### Ti Diose ta stubbe sts'unubal ti jteclum Sodomae xchi'uc ti jteclum Gomorrae

<sup>1</sup>Ta xa x'ic'ub talel osil c'alal c'ot ti chib ánjeletic ta jteclum Sodomae. Jech ti Lote, ja' o chotol ta ochebal yu'un ti jteclume, ti bu ono'ox ta xc'ot stsob sbaic ti jnaclejetique. C'alal jech laj yile, va'i batel ta snupel ta be, ti snupilan xa banomil laj spatán sba ta lume.

<sup>2</sup>Va'i un, xi laj yale: —Jtot jme'tac, abolajanic, avocolicuc, ech'uc avu'unic ti ac'ubaltic ta sna ti avajtunelune. Xu' xapoc avacanic tey. Sob oc'om xu' xatam batel ti abeique. Ti stuquique xi laj yalique: —Mo'oj, colaval. Xu' ta x'ech' cu'uncutic ti ac'ubal ta osiltique.

<sup>3</sup>Manchuc mi jech laj yalic un, ti Lote tey ono'ox mu xa'ibe xchiquinal ta pajesvanej. Jech o xal un, ch'unbat, jmoj batic xchi'uc ta snae. C'alal c'otique, jech ti Lote lic xchapan lec xoc' xch'utic, yu'un laj smeltsan pan ti ch'abal yich'oj spajubtasobile. Jech ti jvu'laletique ve'ic.

<sup>4</sup>Mu'yuc to ta xvayic c'alal ja' o xc'uletic c'otel scotol viniquetic yu'un ti jteclum Sodomae, c'alal ta moletic ta queremetic, svoliojic c'otel ti nae.

<sup>5</sup>Xi lic yavtaic ti Lote: —¿Bu oy ti viniquetic ti talic ta ana ti ac'ubal li'e? ¡Loq'ueso talel! ¡Yu'un ta jc'an ta jchi'in ca'icutic ta vayel!

<sup>6</sup>Va'i un, ti Lote laj smac lec comel ti sti' sna c'alal bat sc'opon ti viniquetique.

- <sup>7</sup>Xi laj yale: —Avocolicuc, chi'lactic, mu xapasic ti c'usi toj chopol ta j'ech'ele.
- <sup>8</sup>Oy li' chib cantsil nich'on mu'yuc to yilojic viniquetic, ja' ta jloq'uesboxuc talel yo' jech xu' xapasic ta stojol ti c'usi lec ta xava'iique. Ja'uc ti viniquetic li'e, mu xapasbeic ti c'usi chopole, yu'un ja' cajvu'laltac.
- <sup>9</sup>Ja'uc ti stuquique xi laj staq'uique: —¡Quejo aba loq'uel! C'usi xa ono'ox xal o ta xtal spasuncutic ta mantal jyanlum jech c'u cha'al ti vo'ote. Avi tana li' une, ta xcac'cutic ep avocol ta yilbajinelot, ja' mu sta ta xich' ti stuquique. Ta jech to yepal lic yilbajinic ti Lote, nopajic batel ta ti'nae yo' jech ta svoq'uc ochel.
- <sup>10</sup>Jech ti yajvu'laltac ti Lote laj xach'ic loq'uel ti sc'obique, laj snitic ochel ta yut na ti Lote. Laj smaquic lec ti ti'nae.
- <sup>11</sup>Ja'uc ti viniquetic ti comic ta pat ti'nae, pas ta ma'satetic yu'unic. Yu'un scotolic comic ta ma'sat ti moletic xae xchi'uc ti queremetic toe. Va'i un, lubtsajic ta sa'olanel ti ti'nae.
- <sup>12</sup>Ti jvu'laletique xi laj yalbeic ti Lote: ¿Mi oy to yan avuts' avalaltac li' ta jteclume? Ic'o loq'uel ti aqueremtaque, ti atsebtaque, ti ani'obtaque, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan avu'un ta jteclum li'e. Loq'ueso batel. Ic'o batel ta nom.
- <sup>13</sup>Yu'un ta jtubbecutic sts'unubal ti jteclum li'e. Yu'un xa ep c'ot parteal ta stojol Dios ta scoj ti jteclum li'e. Jech o xal laj stacuncutic talel ta stubbel sts'unubal ti jteclum li'e.
- <sup>14</sup>Jech ti Lote bat sq'uel ti sni'obtac ti ja' to no'ox smacojic ti tsebetique, ti xi laj yalbe ya'iique: —¡Batanic, loc'anic batel li'e, yu'un ti Diose ta stubbe sts'unubal ti lum li'e! Ja' no'ox un, ti sni'obtaque mu'yuc laj xch'unic ti va'i s'elan albat yu'un ti Lote.
- <sup>15</sup>C'alal po'ot xa sacub talele, ti ánjeletique xi laj yalbeic ti Lote: —Sujo aba, batan ta anil. Ic'o batel ti avajnille xchi'uc ti cha'vo' avantsil nich'one mi mu xac'anic ti jmoj capal ta xachamic c'alal ta xcac'becutic castigo ti lum li'e.
- <sup>16</sup>Ti ánjeletic ti xch'ayet no'ox ta xilic ti Lote, laj snitbeic batel sc'ob, ja' ti tal to xc'uxul yo'nton ti Dios ta stojole. Ja' jech xtoc nitbil batel sc'ob ti yajnile xchi'uc ti yantsil nich'one. Loq'uesatic batel ta lum yo' jech ta xcolic.
- <sup>17</sup>C'alal loq'uc xa batel ta lume, ti jun ánjele xi laj yalbe ti Lote: —Anilajan, pojo aba. Mi ja'uc xaq'uel sutel tal apat. Mi ja'uc xapajes aba ta xanobal ta stenlejtic. Batan c'alal to te'tic mi ta to xac'an ta xach'i xac'opoj ava'ie.
- <sup>18</sup>Ja' no'ox un, ti Lote xi laj yalbee: —¡Mu xapasic jech, jtot jme'tac, avocolicuc!
- <sup>19</sup>Yu'un ti vo'oxuque ep laj acoltaicun. Yu'un toj lec avo'ntonic laj apojicun ti mu'yuc xichame. C'u stu un, mu xa xic'ot ta vitstic. Yu'un yic'al staun ta be ti tsots vocole, ja' to licham unbi.
- <sup>20</sup>Oy ch'in jteclum ti li' no'ox nopole ¡Ac'o ave ati' jatavcuncutic batel ti bu taje yo' jech mu xicham! Ta melel teye, ja' uni biq'uit jteclum.



<sup>21</sup>Xi albat yu'un ti june: —Laj xa ca'i, ja' jech ta jpas jech c'u cha'al laj ac'ane. Mu'yuc ta jtubbe sts'unubal ti jteclum laj avalbun sc'oplal taje.

<sup>22</sup>Ja' no'ox un, xanavan no'ox me ach'a un. Batan, yu'un mu'yuc c'usi xu' stac' ta jpas mi mu to ta xac'ot teye. Jech o xal un, laj sbiin Zoar ti jteclum taje.

<sup>23</sup>C'alal ta xa sacub ti osile, ti Lote c'ot xa ox ta Zoar.

<sup>24</sup>Jech ti Diose laj yac' taluc c'oc' xchi'uc azufre. Yal talel ta sba ti jteclum Sodomae xchi'uc ti jteclum Gomorrae.

<sup>25</sup>Jmoj laj stubbe sc'oplal, xchi'uc scotol ti c'usi cuxajtique, xchi'uc ti c'usi xch'i ta stenlejaltique.

<sup>26</sup>C'u stu un, yajnil ti Lote lic sq'uel sutel spat ti jech nabal batele, va'al icom o un. C'ataj ta ats'am ton ti bu taje.

<sup>27</sup>Sob xa ta yoc'omal un, ti Abrahame bat ti bu laj sc'opon sbaic xchi'uc ti Diose.

<sup>28</sup>Laj sq'uel batel ta stuqu'il bu oy ti jteclum Sodomae, xchi'uc ti jteclum Gomorrae, xchi'uc scotol ti stenlejaltique. Laj yil ti xtomet no'ox ta xmuy batel xch'ailal ti co'ol s'elan xch'ailal jun jorno.

<sup>29</sup>Ja' jech c'ot ta pasel yu'un Dios ti laj stubbeic sc'oplal ti jteclumetic oy ta stenlejaltique, ti bu to ox nacal ti Lote. Ja' no'ox un, ti Diose laj to svules ta sjol c'usi sc'anoj ti Abrahame. Jech o xal laj sloq'ues batel ti Lot bu oy ti vocole.

#### **Xi s'elan lic talel sts'unubalic ti moabitaetique xchi'uc ti amonitaetique**

<sup>30</sup>Ti Lote lic xi'uc ti jech nacal ta Zoare. Bat nacluc ta muc'tiquil vitstic xchi'uc ti chib yantsil nich'one. Naquiic ta jun nail ch'en.

<sup>31</sup>Oy jun c'ac'al, ti vixile xi laj yalbe ti smuque: —Mol xa ti jtotique. Ti jech li' nacalotique, mu'yuc viniquetic ta xiyic'otic jech c'u cha'al oy ono'ox sc'oplale.

<sup>32</sup>Ja' lec, la' jyacubtastic ti jtotic un cha'e. Vaycutic xchi'uc yo' jech ta xcolinbetic ti xnich'one.

<sup>33</sup>Ta ac'ubaltic taj une, laj yac'beic yuch' vino ti stotique. Ti vixil une vay xchi'uc ti stote. Jech ti stot une mi ja'uc laj ya'i c'usi ora ay taatuc, c'usi ora loc' batel.

<sup>34</sup>Ta yoc'omal un, ti vixile xi laj yalbe ti smuque: —Ay ava'i, ti samele laj jchi'in ta vayel ti jtotique. Ti ac'ubaltic tana li'e, ta jyacubtastic xtoc yo' ta xachi'in ta vayel ec, yo' jech ta xcolinbetic ti xnich'one, yo' jech oy coltic ti jchibaltique.

<sup>35</sup>Ti jech ac'ubal taje, laj xcha'yacubtastic ta vino ti stotique. Jech ti muquile laj xchi'in ta vayel ti stote. Jech ti Lote mi ja'uc laj ya'i ti c'usi ora ay taatuc, c'usi ora loc' batel.

<sup>36</sup>Jech ti cha'vo' yantsil nich'on Lote, lic xchi'in yolic ta sventa ti stotique.

<sup>37</sup>Voc' yol ti vixile. Laj yac'be sbi Moab, totil yu'unic ti moabitaetc avi tana li'e.

<sup>38</sup>Jech ti muquile, voc' ti yole. Laj yac'be sbi Ben-amí, totil yu'unic ti amonitaetic avi tana li'e.

## Génesis 20

### Ti Abrahame xchi'uc ti Abimeleque

<sup>1</sup>Ti Abrahame loc' batel ti bu to ox oye. Bat ta yosilal Néguev banomil. Com nacluc ta jteclum Gerar ti oy ta o'lol yu'unic ti Cadese xchi'uc ti Shure.

<sup>2</sup>C'alal tey xa oyique, lic yalilan ti ja' xchi'il ta voq'uel ti Sarae, ti c'alal ja' yajnile. Va'i un, ti Abimelec ajvalil yu'un ti jteclum Gerare, laj yal mantal ti ac'o ic'batuc talel ti Sarae yo' jech ta xajnilin.

<sup>3</sup>C'u stu un, ta ac'ubaltique, laj yil ta xvaich ti Abimeleque, ti xi albat yu'un ti Diose: “Ta xacham, yu'un ti ants laj aviq'ue, oy smalal.”

<sup>4</sup>Manchuc mi jech sc'oplal un, ja' no'ox ti stuque mu'yuc to laj xchi'in ta vayel. Jech o xal xi laj staq'ue: “Ch'ul Dios, ¿mi yu'un anopoj xa ta xc'ot ta pasel avu'un ta smilel ti buch'u mu'yuc to c'usi chopol spasoje?”

<sup>5</sup>Yu'un laj yal stuc ti Abrahame ti ja' xchi'il ta voq'uel ti antse. Jech ti antse laj yal ec ti ja' xchi'il ta voq'uel ti vinique. Jech ti c'usi laj jpase, laj jpas ta slequil co'nton scotol. Mu'yuc c'usi chopol laj jpas.”

<sup>6</sup>Xi tac'bat ta xvaich laj yil yu'un ti Diose: “Jna' lec ti ta slequil avo'nton c'usi laj apase. Jech o xal mu'yuc xcac' xachi'in yo' mu xata amul ta jtojol yu'un.

<sup>7</sup>Ja'uc avi tana le' une, ac'bo sutel yajnil ti vinique, yu'un ja' jun j'alc'op ti stuque. Ta xc'opoj xti'in ta sc'anel vocol ta jtojol yo' jech ta to xach'i xac'opoj. Yan mi mu xavac'be sutel ti yajnile, ti vo'ote xchi'uc ti c'u yepal achi'uc ta nacleje, j'ech'el ta xachamic.”

<sup>8</sup>Jech ti Abimeleque sob xa lic ta yoc'omal. Laj staan ta iq'uel ti yajtuneltaque. Laj slo'iltabe ya'iic ti c'u s'elan ac'bat yil ta xvaiche. C'alal laj ya'iiique, xi'ic ta jmec.

<sup>9</sup>Ts'acal to un, ti Abimeleque laj sta ta iq'uel ti Abrahame, ti xi laj yalbee: —¿Q'uel avil ti c'usi laj apasbuncutique! ¿Bu laj jsoquesbot avo'nton ti jech xtal avac'bun ta jba jun muc'ul mulil xchi'uc ti c'u yepal oy ta jnae? Mu stac' alel ti c'usi laj apase.

<sup>10</sup>¿C'usi yacalot ta snopilanel ya'yel ti jech laj apas scotol le'e? Ja' jech laj yal ti Abimelec ta stojol ti Abrahame.

<sup>11</sup>Jech ti Abrahame xi laj staq'ue: —Yu'un ti lum li'e, laj jnop ti mu'yuc buch'u ta xi'taic ti Diose, ti xu' xtoc ta xilaj ta milel ta scoj ti cajnille.

<sup>12</sup>Ja' no'ox un, xi s'elan sc'oplal laj cal ti ja' jchi'il ta voq'uele, yu'un ja' yantsil nich'on jtot. Ja' no'ox mu jmojuc ti jme'cutique. Jech o xal c'ot ta pasel ti laj quiq'ue.

<sup>13</sup>Yu'un c'alal laj yalbun mantal Dios ti ac'o quicta comel sna ti jtote, laj calbe ya'i ti buyuc no'ox ta xibatcutique, ti ac'o yalilan ti ja' xchi'ilun ta voq'uele.



**14** Va'i un, ti Abimeleque laj sutes ti Sara yajnil ti Abrahame. Ma'uc no'ox taje, laj sq'uelanbe chijetic, vacaxetic, mosovil viniquetic, antsetic.

**15** Va'i un, xi laj yal ti Abimeleque: —Q'uelo avil, oy ta asat ti jlumale. T'ujo bu xal avo'nton yo' jech ta xanaqui.

**16** Ja'uc ti Sarae xi laj yalbee: —Ti c'u yepal laj cac'be ti achi'il ta voq'uele, ja' stojol o jmil (1,000) ta sep plata taq'uin yo' xamac aq'uexlalil ta sba ta sat scotol ti c'u yepal achi'uc ta nacleje. Mu'yuc buch'u junuc xu' chopol xc'opoj ta atojol.

**17** Jech ti Abrahame lic sta ta c'oponel ti Diose. Jech ti Dios xtoque laj scoles ti Abimeleque xchi'uc ti yajmile. Ja' jech xtoc laj scolesbe ti sme' mosovtaque yo' jech xu' ta xlic alajicuc.

**18** Yu'un ja' ta scoj ti Sarae, ti Diose laj smacbe yalajeb ti antsetic oyic ta sna ti Abimelec ti mu xu' x'alajique.

## **Génesis 21**

### **Ta xvoq'uesat ti Isaaque**

**1** Ti jmoj ti c'u s'elan yaloj ono'oxe, ti Diose lic stij yo'nton ta stojol ti Sarae, ti c'otuc ta pasel yu'un ti strate yaloj ono'oxe.

**2** Lic xchi'in yol ti Sarae. Laj yilbe sat xnich'on ti Abraham yu'une c'alal mol xa ti stuque. Ja' jech yorail voc' ti olol jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Diose.

**3** Sbi xnich'on ti Abraham laj yac'be ti voq'uesbat yu'un ti Sarae, ja' Isaac.

**4** Va'i un, c'alal yich'oj xa xvaxaquibal (8) c'ac'al svoq'uele, laj yac'be yich' circuncisión jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose.

**5** Yich'oj xa vo'vinic (100) jabil xch'iel sc'opojel ti Abraham c'alal voc' ti Isaaque.

**6** Jech ti Sarae xi laj snope: “Ti Diose laj yac' tse'incun, yu'un jmoj ta xlic tse'incuncutic xchi'uc scotolic ti buch'utic ta xa'iic ti oy xa cole.

**7** ¿Mi yu'un oy la buch'u laj yal ti ta to xil xnich'on cu'un ti Abrahame? Manchuc mi jech un, laj to yilbe sat xnich'on cu'un ti c'alal mol xae.”

### **Ti Agare xchi'uc ti Ismaele, tacatic loq'uel ta sna ti Abrahame**

**8** Ti querem Isaaque muq'uib xa, laj yictabeic ti xchu'e. C'alal jech ictabil xa ti xchu'e, jech ti Abrahame lic spas jun muc' ta q'uin.

**9** C'u stu un, yol ti egipcioal ants Agar ti ja' xnich'on ti Abrahame, laj yil ti Sara ti ta xlabanat ti Isaaque.

**10** Va'i un, xi bat yalbe ti Abrahame: “¿Ac'o loc'uc batel ti mosovil ants xchi'uc ti yole! Yu'un ti col Isaaque mu xu' ta xch'acbe sbaic rextoil xchi'uc yol jun mosovil ants.”

**11** Toj c'ux laj ya'i ti Abraham ti va'i s'elan taje, yu'un ja' xnich'on.



<sup>12</sup>Ja' no'ox un, xi albat yu'un ti Diose: “Mu xavul avo'nton xchi'uc ti aquereme, ti ame' mosove. Paso scotol jech c'u cha'al ta sc'anbot ti Sarae, yu'un ti anitultaque ta x'ayan talel ta sventa ti Isaaque.

<sup>13</sup>Ja' jech xtoc yol ti me' mosovile, ta xc'ot ta pasel cu'un ta xcac' epajicuc ec yo' jech ta xc'otic ta jun muc' ta lum, yu'un ja' anich'on.”

<sup>14</sup>Sob xa ta yoc'omal, ti Abrahame laj yac'be batel pan ti Agare, xchi'uc jbej vorxa nukul noj ta vo'. Scotol taje, laj yac'be ech'el xcuch. Laj yac'be ta sc'ob ti yol ti Ismael sbie. Laj xch'ac sbaic. Jech ti antse bat. Mi ja'uc xbein ta beinel ti c'alal yacal ta xanav ech'el ta sbajtical banomil ti Beerseba sbie.

<sup>15</sup>C'alal laj ti vo' oy ta yavile, ti Agare laj yicta comel ti squerem ol ta yolon jpets te'e.

<sup>16</sup>Ti bu taje, xi snatil bat chotluc, yu'un mu sc'an sq'ueloj ta xcham ti yole. Ti c'alal chotole, ti quereme lic oc'uc.

<sup>17</sup>Ti Diose laj ya'i ta x'oc' ti quereme. Jech ti yaj'ánjel Diose, ta vinajel to, laj yavta ti Agar ti xi laj yalbee: “¿C'u cha'alot, Agar? Mu xaxi'. Yu'un ti Diose laj ya'i ta x'oc' ti aquerem bu oye.

<sup>18</sup>Batan, ba q'uelo ti aquereme. Nitbo ti sc'obe. Mu xacolta. Yu'un ti stuque, ta xc'ot ta jun muc' ta lum cu'un.”

<sup>19</sup>Va'i un, ti Diose laj yac'be yil Agar jun joc' ti oy vo'e. Jech ti stuque bat snojes talel ti yavil vo'e, laj yac'be yuch' ti Ismaele.

<sup>20</sup>Ti Diose laj scolta ti quereme. Ch'i c'opoj, naqui ta sbajtical banomil ti oy ta Parane. C'ot ta jun banquilal jten-yolob.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, ac'bat yic' jun egipcioal ants yu'un ti sme'e.

### **Ti Abimeleque ta spasic jun trate xchi'uc ti Abrahame**

<sup>22</sup>Ja'tic van jech yorail ech'el taje, ti Abimeleque bat sc'opon ti Abrahame, chi'inbil batel yu'un ti Ficole, ti ja' banquilal yu'un ti yajsoldadotaque. Ti Abimeleque xi laj yalbe ya'i ti Abrahame: —Yu'un scotol ti c'usi ta xapase, ta xquilcutic ti coltabilot yu'un ti Diose.

<sup>23</sup>Yu'un ti li' bu va'alotique, va'ano aba ta yalel ta jamal ti mu jutebuc ta xapasbun ti c'usi chopole. Mi ja'uc oy c'usi chopol ta xapasbe ti jnich'nabe, mi ja'uc ti jnitilultaque. Alo ta jamal ti ja' no'ox jech ta xac'uxubinvan jech c'u cha'al laj jc'uxubinote, ti ja' no'ox jech ta xapas xtoc ta stojol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum li' ti bu nacalot avi tanae.

<sup>24</sup>—Jamal xcal ja' jech ta jpas —xi laj stac' ti Abrahame.

<sup>25</sup>Va'i un, ti Abrahame laj yac'be sna' ti Abimelec sc'oplal jun joc' ti pojbat yu'un svinictac ti Abimeleque.

<sup>26</sup>Ti Abimeleque xi laj staq'ue: —Mi ja'uc jutebuc ca'binoj sc'oplal taje. Yu'un mu'yuc c'usi xavalbun. Yu'un mi ja'uc jutebuc jna' buch'u laj spas ti va'i s'elan taje.



<sup>27</sup>Va'i un, ti Abrahame laj stsac talel chij xchi'uc vacax. Laj yac'be yich' ti Abimeleque. Ti jech c'ac'al taj une, laj spasic jun trate ti xchibalique.

<sup>28</sup>Ti ta scotol xchijtac ti Abraham lic talel ta corrale, laj xch'ac loq'uel vuc-cot,

<sup>29</sup>xi lic sjac' ti Abimeleque: —¿C'u cha'al jech ta xach'ac loq'uel ti vuc-cot chije?

<sup>30</sup>Ti Abrahame xi laj staq'ue: —Ti vuc-cot chij ta xcac'bot li'e, ja' ta xc'ot ta svinajeb trate ti vu'un laj joc' ti joq'ue.

<sup>31</sup>Ja' smelol ti c'ot ta sbi Beerseba ti bu taje, yu'un ti xchibalique laj yac' strateic ti bu taje.

<sup>32</sup>C'alal laj xa yac' ti strateic ta Beersebae, jech ti Abimeleque xchi'uc ti Ficole sutic batel ta yosilal ti filisteoetique.

<sup>33</sup>Ta Beerseba taje, ti Abrahame laj sts'un jpets tamarisco te', ti laj snijan xchiman sba ta stojol Dios Ajvalil sbatel osile.

<sup>34</sup>Jech ti Abrahame jalij ta naclej ta yosilal ti filisteoetique.

## Génesis 22

### Ti Diose ta sq'uel c'u s'elan xch'unoj ti Abrahame

<sup>1</sup>Ech' c'u sjaliluc un, ti Diose lic sq'uelbe c'u s'elan yo'nton ti Abrahame. Jech ti Diose xi laj yalbee: —Abraham. —Li' oyune —xi laj staq'ue.

<sup>2</sup>Xi laj yal ti Diose: —Ic'o talel ti Isaac ti c'ajomal yo jun ti avuni quereme, ti mu tuch'baj ta avo'ntone. Batan ta yosilal Moria. C'alal mi tey xa oyot une, loc'uc ayanuc ta avo'nton ti ta xavac' ta chiq'uel ta matanal ta jol vits ti bu ta xcac'bot avile.

<sup>3</sup>Ti Abrahame, sob xa ta yoc'omal, lic slapbe siya ti sburroe. Laj sboj batel si' sventa xchic'obil ti matanale. Bat xchi'uc ti Isaac ti ja' xnich'one xchi'uc chib smosov. Bat bu albil yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Ta yoxibal xa ox c'ac'al un, ti Abrahame laj sta ta ilel ta nom ti vitse.

<sup>5</sup>Xi laj yalbe ti smosovtaque: —Comanic li' xchi'uc ti burroe. Yan ti vu'un xchi'uc ti jquereme ta to xijelavcutic batel le'e. Yu'un chba jtacutic ta c'oponel ti Diose. Ts'acal to un, ta xisutcutic talel.

<sup>6</sup>Jech ti Abrahame laj stam batel ti si' sventa ta xich' chiq'uel o ti matanele. Laj yac'be batel xcuch ti Isaaque. Ja' jech xtoc laj yich' batel xcuchilu xchi'uc c'oc'. Bat xchibalic.

<sup>7</sup>Lec xa ox muc' ta jal un, ti Isaaque xi laj sjac'be ti Abrahame: —Tot —¿C'usi ta xaval, Nich'on? —xi laj stac' ti Abrahame. —A'yio ava'i —xi ti Isaaque—, quich'ojtic batel ti si'e xchi'uc ti c'oq'ue, ja' no'ox un, ¿bu oy ti chij ti ta xich' chiq'uel ta sventa ti matanale?

<sup>8</sup>—Dios ta sbain bu ta xtal jcotuc chij ti ta xich' chiq'uel ta sventa ti matanale, Nich'on —xi tac'bat yu'un ti stote. Jmoj xanavic batel xchibalic.



<sup>9</sup>C'alal c'otic bu albilic yu'un ti Diose, jech ti Abrahame lic smeltsan jun altar. Laj yac'be si'il. Ts'acal to un, lic xchuc ti Isaac ti ja' xnich'one. Laj scajan ta ba si' oy ta altar.

<sup>10</sup>Ja' no'ox un, ti c'alal naca xa mu ta syales ti sc'ob xchi'uc xcuchilu ta stojol ti xnich'one,

<sup>11</sup>ti yaj'ánjel Diose xi biiltasvan talem ta vinajele: —¡Abraham! ¡Abraham! —¿C'usi ta xaval? Li' oyune —xi itac'av ti Abrahame.

<sup>12</sup>Ti ánjele xi laj yale: —Mu xayales ac'ob ta stojol ti quereme. Yu'un laj xa quil ti axi'taoj ti Diose. Yu'un mu'yuc laj ajalta ta yac'belun ti c'ajomal yo jun ti aquereme.

<sup>13</sup>Jech ti Abrahame laj stoy batel sat, ja' o laj yil jcot chij ts'otol xulub ta vach'il te'. Va'i un, bat yic' talem ti chije. Ja' laj yac' ta chic'bil matanal ti c'ot ta quexolil ta sventa ti squereme.

<sup>14</sup>Ts'acal to un, ti Abrahame xi laj yac'be sbi ti bu taje: “Ti Diose ta xac' c'usi tsots sc'oplal ta xtun.” Ja' yu'un un, xi to sbi yu'unic avie: “Ti li' ta vitse, Dios ta xac' c'usi tsots sc'oplal ta xtun.”

<sup>15</sup>Ti yaj'ánjel Diose c'opoj talem ta xchibal xa velta ta stojol ti Abrahame.

<sup>16</sup>Xi laj yale: —Ti Diose xi ta xale: “Ti jech laj apas ti mu'yuc xajaltabun ti c'ajomal yo jun ti aquereme, ta jva'an jba ta rextico jtuc.

<sup>17</sup>Ep ta jc'uxubinot. Ta xcac' bolicuc ti anitilultaque. Ta x'epajic jech c'u cha'al ta xavil ti c'analetic oy ta vinajele, jech c'u cha'al ti yi' oy ta sti'il nabe. Ja' jech xtoc ti stuquique ta ono'ox stsal yu'unic ti scontraique.

<sup>18</sup>Yu'un scotol ti muc'tiquil lumetic oy ta banomile, ta staic xc'uxubinelic ta sventa ti stuquique. Yu'un ti vo'ote laj ach'un ti c'usi laj calbote.”

<sup>19</sup>Jech ti Abrahame sut batel ti bu comemic ti yajtuneltaque. Ts'acal to un, jmoj tsobol batic ta Beerseba. Tey jmoj c'ot naquicuc xchi'uc ti Abrahame.

### **Xnich'nabtac ti Nacore**

<sup>20</sup>Ech' xa ox c'u sjaliluc, ti Abrahame laj ya'ibe sc'oplal ti Nacor ti ja' xchi'il ta voq'uele, ti laj xa yil yan yol ti Milca yu'une.

<sup>21</sup>Ti jun ba'yel voq'ue, ja' Uz ti sbie. Ts'acal to un, voc' jun yits'in ti ja' Buz sbie. Voc' talem xtoc ti Kemuele, ti ja' stot ti Arame.

<sup>22</sup>Voc' talem xtoc ti Quésede, ti Hazoe, ti Pildase, ti Idlafe, ti Betuele.

<sup>23</sup>Ti Betuel taje, ja' stot ti Rebecae. Ti vaxacvo' alab nich'nabiletique, voq'uic ta stojol ti Milcae, xnich'nab ti Nacor ti ja' xchi'il ta voq'uel ti Abrahame.

<sup>24</sup>Ma'uc no'ox taje, ti Nacore laj to yil yalab xnich'nab xchi'uc ti sts'acal ajnil Reumá sbie, ti laj voc'uc talem yu'un ti Tebae, ti Gáhame, ti Tahase, ti Maacae.

## **Génesis 23**

## Cham ti Sarae, laj yich' muquel

- <sup>1</sup>Ti Sarae ch'i c'opoj vucub yucvinic (127) jabil.
- <sup>2</sup>Cham ta Quiriat-arba ti ja' no'ox jteclum Hebrón oy ta Canaán banomile. Ti Abrahame ta xoq'uita ti jech cham ti Sarae. Mu x'ech' ta xa'i ti me'inale.
- <sup>3</sup>Tuts'ul laj yicta comel ti anima Sarae. Xi bat yalbe ti hititaetic ti tey nacalique:
- <sup>4</sup>—Ac'o mi jyanlumun li' oyun ta atojolique, chonbeicun jutebuc mucobbail yo' xu' ta jmuc ti cajnil.
- <sup>5</sup>Ti hititaetique xi laj staq'uique:
- <sup>6</sup>—A'yio ava'i, yojtot, ts'etano ani' achiquin, yu'un ta xquilcutic ta jba ta jsatcutique, t'ujbilot yu'un ti Diose. Jech o xal, avocoluc, muco ti avajnil ti bu t'ujom ti mucobbail cu'uncutic. Yu'un mu'yuc buch'u junucal cu'uncutic ta sjaltabot ti muquinale.
- <sup>7</sup>Jech ti Abrahame va'i batel. Laj snijan sba ta stojol ti hititaetique.
- <sup>8</sup>Xi laj yale: —Mi melel lec xava'iic ta jmuc ti cajnil li'e, avocoluc, c'anbeicun yosil ti Efrone, ti ja' xnich'on ti Zohare.
- <sup>9</sup>Ac'o xischonbun ti jombil muquinal ta Macpelá oy ta sti'il avosilique. Ta jtoj c'u yepal ta sc'anbeic ti stojole yo' jech ta xc'ot ta cu'un ti muquinal taje.
- <sup>10</sup>Ja'uc ti Efrón ti hititae, ti bu capal xchi'uc ti xchi'iltac taje, xi s'elan laj stac'be ti Abrahame yo' jech ta xa'i ti xchi'iltaque, xchi'uc ti buch'utic chljaj ech'icuc ta x'ochic batel ta jteclume:
- <sup>11</sup>—Avocoluc, mu jechuc xaval, yojtot. Ta jq'uelanbot ti jbanomile, xchi'uc ti jombil muquinal oy ta cosile. Muco ti avajnil bu taje. Ja' rexticoetic ti jvinquileltac li'e ti jech xcale.
- <sup>12</sup>Yan velta ti Abrahame laj snijan sba ta stojol ti jnaclejetic teye.
- <sup>13</sup>Jech ti Abrahame xi laj stac'be ti Efrón ta sba ta sat scotol ti c'u yepal oyique: —Avocoluc, a'yio ava'i ti jc'ope. Tsacbun stojol ti avosile, avocoluc. Ts'acal to un, ta jmuc ti cajnil bu taje.
- <sup>14</sup>Va'i un, ti Efrone xi laj staq'ue:
- <sup>15</sup>—A'yio ava'i ti xi ta xcalbote, yojtot: Ti banomile ma'uc no'ox chanib ciento (400) ta sep plata taq'uin ti stojole. Ja' yu'un un, ch'an xa chicutic xchi'uc ti va'i yepal taje, ba muco xch'a ti avajnil.
- <sup>16</sup>Ti Abrahame laj stoj ti c'u yepal laj yal ti Efrón ta sba ta sat ti xchi'iltac ti ja' hititaetique. Sts'inlajet xa xpechequil plata taq'uin jelav.
- <sup>17</sup>Ja' yu'un un, yosil ti Efrón ti oy ta Macpelá ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Mamree, ti lec xaltique, ti banomil bu oy ti jombil muquinale, xchi'uc scotol ti te'etic oy ta yut osile,



<sup>18</sup>Jelav ta yoc sc'ob ti Abrahame. Ja' ic'ot ta sman osil. Ti jech taje, ja' rextico c'otic ti hitaetique, xchi'uc ti buch'utic ta x'ochic batel ta jteclume.

<sup>19</sup>Ts'acal to un, ti Abrahame bat smuc ti Sara ta jombil muquinal ta osil oy ta Macpela, ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Mamree, ti ojtiquinbil xtoc sbiinoj Hebrón ti oy ta Canaane.

<sup>20</sup>Ja' jech com ta yu'un ti osile, xchi'uc ti jombil muquinale, ti chonbat yu'un ti hitaetique yo' jech ta xtun ta mucobbail.

## **Génesis 24**

### **Ti Abrahame ta sa'be yajnil ti Isaaque**

<sup>1</sup>Mol xa ti Abrahame. Scotol ti c'usi laj spase, laj sta ti laj sva'an sba ti Dios ta stojole.

<sup>2</sup>Oy jun c'ac'al, xi laj yalbe jun yajtunel ti vulem xa xch'ulele, ti ja' sbainoj scotol c'usi x'ayan yu'une: —Ac'o ac'ob li' ta yolon co'e.

<sup>3</sup>Ta sba ta sat ti Cajvaltique, Dios yu'un ti vinajel banomile, alo ta jamal ti mu xavac'be yic' junuc tseb ti jnich'on Isaac li' ta yosilal Canaán ti bu nacalune.

<sup>4</sup>Alo ti ta xabat ta cosilal yo' ta xat'ujbe junuc yajnil ti ta xloc' tael ta stojolal junuc stsebtac ti cuts' calale.

<sup>5</sup>Xi laj stac' ti jtunele: —Xcaltic no'ox, mi mu xch'un iq'uel tael cu'un ti tseb une, ¿c'usi ta xcut unbi? ¿Mi ja' sc'an ta xquic' batel ti anich'on ta banomil ti bu lalic talele?

<sup>6</sup>Ti Abrahame xi laj staq'ue: —Mo'oj, mu xavic' batel ti jnich'on teye.

<sup>7</sup>Ti Ajvalil Dios yu'un ti vinajele, laj sloq'uesun tael ta sna ti jtote, ta yosilal ti cuts' calale. Laj yac' ye sti' ta xiyac'bun jventain xchi'uc jnitilultac ti banomil li'e. Ja' jech xtoc ta stacbot tael yaj'ánjel yo' xu' avu'un ta yiq'uel tael jun tseb ta sventa yajnil ti jnich'one.

<sup>8</sup>Mi mu sc'an xchi'inot tael ti tsebe, ma'uc xa ta xcom ta aba ti c'usi loc' ta ave ta xapase. Ja' no'ox un, jbel sc'oplal, mi ja'uc xavic' batel ti jnich'on teye.

<sup>9</sup>Va'i un, ti jtunele laj yac' sc'ob ta yolon yo' ti Abrahame, ti ja' yajvale. Jamal laj yal ti jech ta spas jech c'u cha'al albate.

<sup>10</sup>Ts'acal to un, lic st'uj matanal ti bu lequic oy yu'un ti yajvale. Lic xchapan lajuncot camello. Va'i un, bat ta jteclum Nacor ti oy ta Mesopotamia banomile.

<sup>11</sup>C'alal c'ot ti jtunel ta loq'ueltic yu'un ti jteclume, mal xa ti c'ac'ale. Ti jech ora taje, ja' o ta xbat slupic vo' ti antsetique. Jech ti jtunele laj xcux yu'un ti scamellotac ta nopol sti'il ti joq'ue.

<sup>12</sup>Xi laj yal ti lic c'opoj ti'inuque: “Cajval, Diosot yu'un ti cajval Abrahame, coltaun yo' lec ta xbat ti jech li' talemune. Ac'o ta ilel ti xc'uxul avo'nton ta stojol ti cajvale.

<sup>13</sup>Li' ta xicom ta sts'el sti'il ti joq'ue. Li' ta jmala ti ja' o yorail ta xtal slupic vo' ti tsebetic li'e.



- 14**Ta xavac' ave, ti buch'u xi ta xcalbe ti tsebe: 'Avocoluc, yaleso aq'uib, yu'un ta xcuch' ca'i vo' mi xcute, 'Li' oye, uch'an', mi xiyute, ja' jech xtoc, 'ta xcac'be yuch' vo' ti acamellotaque', mi xiyute, ja'uc me ti buch'u t'ujbil avu'une yo' ta xic' ti avajtunel Isaaque. Ja' to jech ta jna' ti laj avich' ta c'ux ti cajvale."
- 15**Mu to xla j yo'nton ta sc'oponel c'alal ja' o laj yil scajanoj batel ta snequeb sq'uib jun tseb. Ti tseb taje, Rebeca sbi, yantsil nich'on ti Betuele. Ti Betuel taje, ja' yol ti Milcae, yantsil nich'on ti Nacor ti ja' xchi'il ta voq'uel ti Abrahame.
- 16**Ti Rebecae, toj c'upil sba. Ja' jech xtoc tojol tseb to. Mu'yuc to yiloj vinic. Yal batel ta joc'. Laj snojes ti sq'uibe. Bat xa ox
- 17**c'alal ti jtunele, bat sta ta be ta anil ti xi laj yalbee: —Avocoluc, ac'bun jutebuc vo' cuch' ti oy ta avuni q'uibe.
- 18**—Uch'an, juntot —xi laj stac'. Spetoj ti sq'uib laj yac'be yuch' ti vo'e.
- 19**C'alal laj yo'nton ta yuch'el vo' ti jtunele, ti Rebecae xi laj yale: —Ja' jech xtoc ta xquean talel vo' ta sventa ti acamellotaque yo' ta xuch'ic ti bu c'alal x'ech' ti yo'ntonique.
- 20**Ta ora no'ox, laj sq'ueb comel ti ya'lel sq'uib ta jomte'e. Ep ta velta laj yean talel ti vo' ta joq'ue, ja' to ti c'uxi laj yuch' vo' yu'un scotol ti camelloetique.
- 21**Ti jtunele sq'uel no'ox. Mu'yuc c'usi laj yal. Yu'un ta sc'an ta sna' mi ja' c'ot ta pasel ti c'usi laj sc'anbe ti Diose yo' jech lec ta sta ti bu tacbil talele.
- 22**C'alal laj yuch'ic vo' ti camelloetique, jech ti jtunele laj sloq'ues talel jun xot-xot oro ti yich'oje, vaquib (6) gramo ti yalale. Laj sjoc'anbe ta sni' ti tsebe. Ja' jech xtoc laj yac'be chib xoj nuc' c'obal ti ja' oroe, ti yich'oj vo'vinic (100) gramo ti yalele.
- 23**Va'i un, xi laj yalbee: —Avocoluc, albu ca'i, buch'u yantsil nich'onot. Ja' jech xtoc, albu ca'i mi xocol sna atot yo' jech ta x'ech' cu'uncutic ti ac'ubal xchi'uc ti jchi'iltaque.
- 24**Ti tsebe xi laj staq'ue: —Ja' yantsil nich'onun ti Betuele, squeremic ti Nacore xchi'uc ti Milcae.
- 25**Ti bu nacaluncutique, xocol jnacutic ti bu xu' ta x'ech' avu'unic ti ac'ubaltique, xchi'uc oy ep jobel slo' acamellotac tey.
- 26**Jech ti jtunele laj squejan sba ta yich'el ta muc' ti Diose.
- 27**Xi lic yale: "Lequil c'optabiluc ti Ajvalile, Dios yu'un ti cajval Abrahame, yu'un xc'ot xc'opoj, oy slequil yo'nton ta stojol ti cajvale. Yu'un laj stojobtasun talel ta sbelel sna ti yuts' yalaltaque."
- 28**Ti Rebecae bat ta anil ta sna, c'ot yalbe ya'i sme' scotol ti c'usi c'ot ta pasele.
- 29**Ti tsebe oy jun xchi'il ta voq'uel ti Labán sbie. Jech ti stuque bat sq'uel ta anil c'alal laj ya'i oy ta joc' ti vinique.

**30**Yu'un laj yil ti anilloe xchi'uc ti xoj nuc' c'obal xojol batel ta sc'ob ti xchi'il ta voq'uele, xchi'uc laj ya'i ti c'ot xchap ti c'usi laj yal ti jtunele. Ja' yu'un un, ti Labane nopaj batel ta stojol yajtunel ti Abrahame, yu'un tey to oy ta sts'el joc' xchi'uc ti scamellotaque.

**31**Ja' yu'un un, xi c'ot yalbee: —Xnich'on Dios, la', batic ta jna. ¡Mu smeloluc ta xacomic ta osiltic ti c'alal laj xa jch'uba ti jnae, ti oy xa bu xu' ta xvayic ti acamellotac cu'une!

**32**Jech ti jtunele bat ti bu oy ti nae. Jech ti Labane lic syalesbe yicats ti camelloetique, laj yac'anbe sve'el. Ts'acal to un, laj yich' talel vo' yo' jech ta spoc yacan ti jtunele xchi'uc ti xchi'iltaque.

**33**C'alal ta xa x'aq'ue ve'icuque, yajtunel ti Abrahame xi lic yale: —Mu smeloluc ti ba'yel ta xive'cutic c'alal mu'yuc to calojcutic ti c'usi yatel co'ntoncutic talele. —Alo ca'itic un cha'e —xi ti Labane.

**34**Va'i un, ti jtunele xi lic yale: —Vu'un yajtunelun ti Abrahame.

**35**Yu'un ti cajvale, xi s'elan ep sva'anoj sba ti Dios ta stojolal ti pasem ta jc'uuleje: Ac'bil ep xchij, xvacax, oro, plata taq'uin, xchi'uc ep mosovil viniquetic, antsetic. Oy ep scamellotac, sburrotac xtoc.

**36**Ma'uc no'ox taje, ja' jech xtoc, ti Sarae, yajnil ti cajvale, ta syayilal xa laj yil jun yol ti xnich'on ti cajvale. Jech ti cajval une laj xa yac'be ta yoc ta sc'ob xnich'on scotol ti c'usi x'ayan yu'une.

**37**Ja' yu'un un, ti cajvale laj yich'bun ta rextico ti xi laj yalbune: ‘Alo ta jamal ti mu xavac' ave ati' ta xic' junuc tseb ti jnich'on li' ta Canaán banomil bu nacalune.

**38**Ja' lec, batan bu nacalic yuts' yalal ti jtote. Ti ta scotol ti antsetic ti ja' jnamtal nitilultaque, t'ujbun loq'uel talel junuc yajnil ti jquereme.’

**39**Va'i un, ti vu'une xichi laj cale: ‘Yojtot, mi mu xch'un iq'uel talel ti tseb une, ¿c'usi ta jpas?’

**40**Va'i un, ti stuque xi laj stac'bune: ‘Nabalun ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose. Ta stacbot talel junuc yaj'ánjel ta atojol yo' jamal lec abe axaneb bu ta xac'ot, yo' jech ta xat'ujbe talel junuc yajnil ti jquerem ta stojol scotol ti antsetic ti ja' jnamtal uts' alaltaque. Ti lec xcaltique, yuts' yalaltac ti jtote.

**41**Xcaltic no'ox, mi ja' mu xayac'beic talel ta c'abal stseb ti cuts' calaltaque, ma'uc xa amul ta xc'ot ti laj ava'an ta rexticoe.’

**42**“Ja' yu'un un, nax c'alal livul ta joc' eque, xi lic c'opoj ti'incun ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti cajval Abrahame: ‘Mi melel ta xac'an lec ta xc'ot ta jtojol ti lital li'e,

**43**ti li' oyun ta sts'el ti joq'ue, xi s'elan ta jc'an ta xc'ot ta pasele: Ti tseb buch'u xi ta xcalbe c'alal ta xtal slup vo'e: Avocoluc, ac'bun jutebuc vo' cuch' oy ta avuni q'uibe,



- 44 mi xi ta stac'bune: Uch'an ava'i, ja' jech xtoc, ta xquean loq'uel talel vo' yo' ta xuch' ti acamellotaque, mi xiyute, ja'uc me ti tseb t'ujbil avu'une, Dios, yo' jech ta xic' squerem ti cajvale.'
- 45 Naca to ज्याकुल ta c'opojel ti'inel, c'alal ja' o laj quil ti scajanoj batel ta snequeb sq'uib ti Rebecae, ti yal batel ta slupel vo' ta joq'ue. Va'i un, xichi laj calbee: 'Ac'bun jutebuc ava'al cuch', avocoluc.'
- 46 Jech ti stuque laj syales ta anil ti sq'uibe, xi laj yalbun une: 'Uch'an ava'i. Ja' jech xtoc ta xcac'be yuch' vo' ti acamellotaque.' Ja' yu'un un, laj yac'bun cuch' ti vo'e, xchi'uc xtoc laj yac'be yuch' vo' ti jcamellotaque.
- 47 Laj taj une, xichi lic jac'bee: '¿Buch'u yantsil nich'onot?' Xi laj stac'bune: 'Yantsil nich'onun ti Betuele, squeremic ti Nacore xchi'uc ti Milcae.' Va'i un, laj joc'anbe ta sni' ti xot-xot taqu'ine, xchi'uc laj jxojbe ti xoj nuc' c'obale.
- 48 Laj jquejan jba ta yalbel vocol ti Diose. Yu'un laj quich' ta muc' ti Ajvalil Dios yu'un ti cajval Abrahame, ti laj stojobtasun ta bee yo' jech ta xquic' batel tseb yuts' yalaltac ti cajvale, yo' ta xic' ti xnich'one.
- 49 Avi tana un, albeicun ca'i, ¿c'uxi ta xc'ot ta t'ujel ta nopel avu'unic? ¿Mi oy smoton xc'uxubinel avu'unic ti cajvale? Yan ti mi mu'yuc une, albeicun ca'i xtoc un yo' ta jna' c'uxi xu' ta jpas."
- 50 Va'i un, ti Labane xchi'uc ti Betuele xi laj staqu'ique: —Taje, liquem talel scotol ta stojol ti Diose. Ja' yu'un un, mu xu' ta xcalcutic ava'i ti xu'e, ti mo'oje.
- 51 A'yio ava'i, li' oy ti Rebecae, ic'o batel, batanic. Ac'o yajnilin ti xnich'on avajvale jech c'u cha'al nopbil yu'un ti Diose.
- 52 C'alal jech laj ya'i yajtunel ti Abraham ti va'i s'elan ti c'ope, snupilan xa banomil laj spatan sba ta lum ta stojol ti Diose.
- 53 Ts'acal to un, laj sloq'uesan talel ep ta tos c'usitic meltsanbil ta oro, ta plata, xchi'uc c'u'iletic xtoc. Laj yac'be jelavel ti Rebecae. Jech xtoc ti xchi'il ta voq'uele, ti sme'e, laj yich'ic smotonic ec.
- 54 C'alal laj yo'ntone, ja' o lic ve'icuc, uch'ubajicuc xchi'uc ti xchi'iltaque. Ech' yu'unic ac'ubal ti bu taje. Ta yoc'omal c'alal liquique, xi laj yal ti jtunele: —Ac'o ave ati'ic un ti xu' ta xibatcutic ta sna ti cajvale.
- 55 Jech ti xchi'il ta voq'uele xchi'uc sme' ti Rebecae, xi laj yalique: —Ac'o to comuc lajunebuc c'ac'al ti tsebe. Ts'acal to un, xu' xaviq'uc batel.
- 56 Va'i un, ti jtunele xi laj yale: —Mu xa xapajtsanuncutic. Yu'un ti Diose, lec xa c'ot ta pasel ti laj yac'bun talel jbe jxanebcutique. Ja' yu'un un, ac'o xa ave'ic ati'ic ti xu' ta xisutcutic batel ta sna ti cajvale.
- 57 Va'i un, xi laj yal ti stuquique: —Quic'tic talel ti tsebe. Ca'itic c'usi ta xal.



<sup>58</sup>Laj yiq'uic talel ti Rebecae, ti xi laj sjac'beique: —¿Mi xu' ta xachi'in batel ti jtunel li'e? —Tana —xi laj stac' ti stuque.

<sup>59</sup>Va'i un, laj yaq'uic batuc ti Rebecae xchi'uc jun ants ti ja' yajts'itesvaneje. Batic xtoc yajtunel ti Abrahame xchi'uc ti xchi'iltaque.

<sup>60</sup>Xi s'elan spatobil yo'nton laj yalbeic batel ti Rebeca: “Ti vo'ote, jchi'il ta voq'uel, me'ilucot c'otan yu'un ep ta millon. Cuchuc yu'unic ta yu'ninel slumalic yajcontraic ti anitilultaque.”

<sup>61</sup>Ja' yu'un un, ti Rebecae xchi'uc ti sme' mosove, cajiic batel ta camello. Ts'acalic batel ta spat yajtunel ti Abrahame. Ja' jech c'ot ta pasel laj yic' loq'uel Rebeca ti jtunele.

<sup>62</sup>Ti Isaaque naca sut talel ta joc' ti sbiinoj “ti Buch'u cuxul xiyilune”, yu'un nacal ta yosilal Néguev.

<sup>63</sup>Yu'un mal xa c'ac'al, loc' batel ta paxyal. Va'i un, ja' o laj yil ta xnopaj talel ti camelloetique.

<sup>64</sup>Jech ti Rebeca eque, ja' o laj stoy batel sat. C'alal laj sta ta ilel ti Isaaque, yal ta camello.

<sup>65</sup>Va'i un, xi lic sjac'be ti jtunele: —¿Buch'u ti vinic le' xtal ta stenlej ti tuc' ta xtal ta jtojoltique? —Ja' ti cajvale —xi laj stac' ti jtunele. Jech ti stuque lic smac sat ta chajal poc'.

<sup>66</sup>Ti jtunele lic yalbe ya'i ti Isaac scotol ti c'usi laj spase.

<sup>67</sup>Laj taj une, ti Isaaque laj yic' batel ti Rebeca bu oy sna ti Sara ti ja' sme'e. Laj yic' sbaic xchi'uc ti tsebe. Ti Isaaque, snup xa xch'ulel laj ya'i ti Rebecae. Ja' to jech c'ot ta ch'ayel sme'inalil ti anima sme'e.

## Génesis 25

### Xnich'nabtac ti Abraham ti laj yilic xchi'uc ti Ceturae

(1 Cr 1.32-33)

<sup>1</sup>Ti Abrahame laj to sa' yan yajnil, Cetura sbi.

<sup>2</sup>Ti sbitac ti xnich'nab laj yilic xchi'uque, ti Zimrame, ti Jocsane, ti Medane, ti Madiane, ti Isbaque, ti Súae.

<sup>3</sup>Ti Sebae xchi'uc ti Dedane, ja' stotic ti Jocsane. Snitilultac ti Dedane, ja' ti asuereoetique, ti letuseoetique, ti leumeoetique.

<sup>4</sup>Xnich'nabtac ti Madiane, ja' ti Efae, ti Efere, ti Hanoque, ti Abidae, xchi'uc ti Eldaae. Scotolic taje, ja' snitilultac ti Ceturae.

<sup>5</sup>Ti Isaaque ja' laj stsob comel scotol ta rextoinel ti c'usi oy yu'un ti Abrahame.



<sup>6</sup>Ja'uc xnich'nabtac ti Abraham ta sventa ti yan ants yu'une, ja' no'ox laj sq'uelanbe smotontac. C'alal cuxul to ox ti Abrahame, laj xch'ac loq'uel ti xnich'nabtac ta stojol ti Isaaque. Yu'un laj stacanan batel ta osil ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale.

### **Cham ti Abrahame, laj yich' muquel**

<sup>7</sup>Ti Abrahame ch'i c'opoj vo'lajuneb sbalunvinic (175) jabil ta scotol.

<sup>8</sup>Mol xa cham, lequil chamel laj ya'i. Yu'un bat stsob sbaic xchi'uc ti smolmuc'totaque.

<sup>9</sup>Bat mucatuc ta jombil muquinal ti oy ta Macpela, ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al ti oy ta Mamree, yosil ti Efrone, xnich'on ti Zohar ti hititae. Yu'un laj yich' muquel yu'un ti Isaaque xchi'uc ti Ismael ti ja' xnich'nabe.

<sup>10</sup>Ti banomil taje, ja' ti laj smanbe ta stojol ti hititaetic ti Abrahame. Ti bu taje, laj yich' muquel ti Abraham ti bu mucul ti Sara ti ja' yajnile.

<sup>11</sup>C'alal cham xa ox ti Abrahame, jech ti Diose lic sva'an sba ta stojol ti Isaaque, ti nacal com ta sts'el joc' ti jech sbie, "Sjoc' ti Buch'u cuxul yilojune".

### **Snitilultac ti Ismaele**

*(1 Cr 1.28-31)*

<sup>12</sup>Li'e, ja' xnich'nabtac ti Ismael ti ja' xnich'on ti Abrahame, yol ti egipcioal ants Agare, smosov xtoc ti Sarae.

<sup>13</sup>Ti c'u s'elan xcholet laj voq'uicuc talele, jech c'u cha'al li'e: ti Nebaiote ti ja' sbanquial nich'onile. Tal no'ox xtoc un ti Cedare, ti Adbee, ti Mibsame,

<sup>14</sup>ti Mismae, ti Dumae, ti Masae,

<sup>15</sup>ti Hadare, ti Temae, ti Jeture, ti Nafise, ti Cedemae.

<sup>16</sup>Taje, ja' sbiic ti lajcha'vo' xnich'nab Ismaele. Xchi'uc xtoc, ja' jech ojtiquinbil c'ot sbi slumalic ti jujunique, xchi'uc ti jujuchop ti svoloj sbaique. Yu'un ti jujunique, c'otemic ta jtsobvaneje yu'un ti xchi'ilique.

<sup>17</sup>Ti Ismaele yich'oj xa vuclajuneb yucvinic (137) jabil c'alal chame. Bat xchi'in ti smolmuc'totaque.

<sup>18</sup>Jech ti snitilultaque bat nacliicuc ti oy ta o'lol Havila banomil xchi'uc ti Shure, ti oy ta yeloval Egipto ta sbelal Asiriae. Ti bu taje, lic naquiicuc manchuc mi chopol x'a'yiatic yu'un ti xchi'iltaque.

### **Ta xvoq'uic ti Jacobe, ti Esaue**

<sup>19</sup>Li'e, ja' sc'oplal ya'yejal ti Isaac xnich'on ti Abrahame.

<sup>20</sup>Ti Isaaque yich'oj xa cha'vinic (40) jabil c'alal laj yic' ti Rebeca xchi'il ta voq'uel ti Labane, yantsil nich'on ti Betuele, ti ja'ic arameoetic nacalic ta Padán-aramae.

<sup>21</sup>Ti Rebecae mi ja'uc x'alaj. Jech o xal ti Isaaque laj sc'anbe vocol Dios ta sventa ti yajnile. A'yibat yu'un Dios ti sc'opojel sti'inele. Jech ti Rebecae lic xchi'in ti yole.

<sup>22</sup>C'u stu un, ti uni vachetique xvujetic no'ox ta spas sbaic ti oy ta ch'utile. Va'i un, xi laj snope: “Mi ja' jech ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, ¿c'usi xa xtun o ti li' cuxulune?” Ja' yu'un un, lic sjac'be Dios ti c'u cha'ale.

<sup>23</sup>Va'i un, xi tac'bate: “Ti olol achi'inoj toe, chib muc'tiquil lum, chib lum ta scontrain sbaic ti jech mu to voq'uemique. Ti june ech'em tsots xu' yu'un, ja'uc ti june mu sta xu' yu'un, yu'un ti banquillale mosovinbil ta xc'ot yu'un ti its'inale.”

<sup>24</sup>Sta yorail ta svoq'ues yol ti Rebecae, uni vach laj yilbe sat.

<sup>25</sup>Ti ba'yel voc' talele, c'an xican stsotsil sjunlej. Jech o xal laj yac'beic sbi Esaú.

<sup>26</sup>Voc' no'ox talel xtoc ti its'inale, stsacojbe snuc yoc ti Esaue. Ja' yu'un un, Jacob, laj yac'beic sbi. Ti Isaaque yich'oj xa ox oxvinic (60) jabil c'alal voc' yol ti Rebecae.

### **Ti Esaue laj sjel ti c'usi albil sc'oplal ta x'ac'bate**

<sup>27</sup>Ti ololetique ch'iic. Ti Esaue, banquillal jnutsuvil xa'i sba, yabtel ti paxyal ta te'tique. Yan ti Jacobe xlajet no'ox xa'i sba, lec ta xa'i ti tey no'ox xtiq'uet ta snae.

<sup>28</sup>Jech ti Isaaque syalesoj xc'uxul ta stojol ti Esaue, ja' ti ta sta ta lajesel ti c'usi ta sta ta nutsele. Yan ti Rebecae syalesoj xc'uxul ta stojol ti Jacobe.

<sup>29</sup>Oy jun c'ac'al un, ti Jacobe ja' o yacal ta spas sve'el c'alal ja' o lubem xa sut talel ta nutsuvil ti Esaue.

<sup>30</sup>Va'i un, xi laj yalbee: —Avocoluc, ac'bun jutebuc ave'el ti lec chac'olan xa meltsajem avu'un le'e, yu'un chamal vi'nalun xa talel.

(Jech o xal un, ojtiquinbil c'ot ta Edom ti Esaue.)

<sup>31</sup>Xi laj yal ti Jacobe: —Ti xcaltique, jeltic o xchi'uc ti c'usi albil sc'oplal ta xa'ac'bat ti jech banquillal nich'onilote.

<sup>32</sup>Va'i un, xi laj yal ti Esaue: —Xvinaj xa ti chamal vi'nalun ta q'uelele. Jech ti c'usi ta xquich' ti jech banquillal nich'onilune, mu'yuc c'usi stu o cu'un.

<sup>33</sup>—Jamal albus avi une mi ta xavac'bune —xi liquel ti Jacobe. Jamal laj yal ti Esaue. Ja' jech laj yac' jelavel ta stojol Jacob ti c'usi albil sc'oplal ta xich' ti jech banquillal nich'onile.

<sup>34</sup>Va'i un, ti Jacobe lic yac'be pan xchi'uc toc'on chenec' ti Esaue. C'alal laj yo'nton ta ve'el uch'ubajel ti Esaue, loc' batel. Mi ja'uc tsots sc'oplal laj ya'i ti c'usi oy sc'oplal ta xich' ti jech banquillal nich'onile.

## **Génesis 26**

### **Ti Isaaque ta xbat ta yosilal Gerar**

<sup>1</sup>Ti jech yorail taj une, ja' o lic jun muc' ta vi'nal ta lum taje, ti ech' xa ono'ox xtoc c'alal cuxul to ox ti Abrahame. Jech o xal ti Isaaque bat nacluc ta lum Gerar bu nacal ti Abimeleque, ajvalil yu'un ti filisteoetique.

- <sup>2</sup>Ti bu taje, laj svinajes sba ti Dios ta stojolale, ti xi albate: “Mu xabat ta lum Egipto, ta xcom naclan ti bu ta xlic cac'bot avile.
- <sup>3</sup>Avi tana li'e, naclan ta jteclum. Ta jchi'inot. Ta jva'an jba ta atojol. Yu'un ti banomil li'e, chapal sc'oplal ta xcac'bot avich' xchi'uc ti anitilultaque. Ti jech taje, ja' ta xc'ot ta pasel cu'un ti jtrate calojbe ti atos Abrahame.
- <sup>4</sup>Yu'un ta xquepajes ta j'ech'el ti anitilultac jech c'u cha'al ti c'analetic ti oy ta vinajele. Ta xcac'beic ti banomil li'e. Ta sventa ti anitilultaque, ta staic c'uxubinel scotol ti muc'tiquil lum ti oy ta banomile.
- <sup>5</sup>Yu'un ti Abrahame laj xch'unbun, jech c'ot ta pasel yu'un ti c'u s'elan laj calbe ya'ie, ti jmantaltaque, ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti c'u s'elan laj jchanubtase.”
- <sup>6</sup>Ja' yu'un un, ti Isaaque com nacluc ta jteclum Gerar.
- <sup>7</sup>Va'i un, lic jac'batuc yu'un ti jnaclejetic teye c'usi yutoj ti Rebecae. Ti Isaaque lic xi'uc ta yalel ti ja' yajnile, yu'un laj yal ti ja' xchi'il ta voq'uele. C'upil sba ta j'ech'el ti Rebecae. Laj snop ti Isaaque ti xu' ta xlaj ta milel yu'un ti jnaclejetic teye ta scoj ti Rebecae.
- <sup>8</sup>Ech' c'ac'al un, comic ta j'ech'el. Ti Abimeleque, oy jun c'ac'al ta sq'uel loq'uel ventana. Laj yil ti Isaaque ta smeyolan ti Rebeca ti yajnil ono'oxe.
- <sup>9</sup>Va'i un, laj sta ta iq'uel, ti xi laj yalbee: —Ti le'e, ja' avajnil, ¿mi mu jechuc? Va'i un, ¿c'u cha'al laj aval ti ja' achi'il ta voq'uel une? Xi laj stac' ti Isaaque: —Laj jnop ti xu' nan ta xquich' milel ta scoje.
- <sup>10</sup>C'u stu un, xi albat yu'un ti Abimeleque: —¿C'u cha'al ti jech laj apasbuncutic le'e? Yu'un jutebuc xa mu c'ot ta pasel ti oy jlom viniqetic ti jujuti' xa mu laj yiq'uic ti avajnil, ti laj jta jmulcutic avu'un ti jechuque.
- <sup>11</sup>Va'i un, ti Abimeleque xi tsots laj yalbe ya'i mantal ti jteclume: —Ti mi oy buch'u ta xutilan ti vinic li'e xchi'uc ti yajnile, chapal sc'oplal ta xich' milel.
- <sup>12</sup>Ti jech jabil taje, ep ts'unubaj ti Isaac ti bu taje, ep laj sta ti c'usitic loc' ayane, yu'un laj sva'an sba ti Dios ta stojolale.
- <sup>13</sup>C'ot ta jun muc'ul c'ulej, yu'un ep ti c'usitic x'ayan yu'une.
- <sup>14</sup>Mu albajuc yepal ti xchije, ti xvacaxe, xchi'uc ti smosovtaque, ti it'ix lic a'yiatuc yu'un ti filisteoetique.
- <sup>15</sup>C'alal cuxul to ox ti Abraham ti ja' stote, smosovtac ti Abrahame laj sjoq'uic joq'uetic. C'u stu un, ta ts'acal to ti filisteoetique laj smaquic, laj snojesic ta lum.
- <sup>16</sup>Sta jun c'ac'al, ti Abimeleque xi laj yalbe ti Isaaque: —Loc'an batel li'e, yu'un lac'ot xa ta jun banquialal jc'ulej, ja' mu sta ti vu'uncutique.
- <sup>17</sup>Ti Isaaque loc' batel, bat nacluc ta stenlejal osil yu'un Gerar. Com ti bu taje.



<sup>18</sup>Lic xcha'jots' joq'uetic yu'un vo' ti ja' sjoc'ojan ti stot c'alal cuxul to ox laj smut'iic ti filisteotic c'alal chamem xa ti stote. Ja' ono'ox jech laj yac'be sbi ti joc' jech c'u cha'al yac'ojanbe to ox sbi ti stote.

<sup>19</sup>Oy jun c'ac'al, yajmosovtac ti Isaaque laj sjots'ic jun joc' ti oy ta stenleje. Laj staic jun yoquinab vo'.

<sup>20</sup>C'u stu un, ti jq'uel-chijetic ti oyic ta stenlej Gerare, ta stsac sbaic ta c'op xchi'uc yajq'uel-chijtac ti Isaaque. Yu'un ti stuquique ta xalic ti ja' yu'unic ti vo'e. Jech o xal ti Isaaque laj yac'be sbi ti joq'ue, "Sa' c'op". Yu'un laj stsacolan sbaic ta c'op xchi'uc ti joq'ue.

<sup>21</sup>Ts'acal to xtoc un, ti yajmosovtaque lic sjoq'uic yan joc'. Ja' no'ox jech lic stsac sbaic ta c'op xchi'uc xtoc. Ti joc' taje, "J'ac'vanej ta contra", xi laj yac'be sbi ti Isaaque.

<sup>22</sup>Ti Isaaque loc' batel ti bu taje. Bat nacluc ta nom. C'ot sjoc' yan joc'. Mu'yuc xa xlic c'op yu'unic. Ja' yu'un laj yac'be sbi "Colemal joc'", yu'un xi laj yale: "Avi tana li' une, Dios loc' ayan ta yo'nton ti ch'an xi ute ti li' ta banomile yo' jech ta jta ti c'usi ta xtun cu'une."

<sup>23</sup>Ts'acal to un, loc' batel ti bu taje, bat ta Beerseba ti Isaaque.

<sup>24</sup>Ta yac'ubalil taje, laj yac' sba iluc ti Dios ta stojolale, ti xi albate: "Diosun yu'un ti atos Abrahame. Mu xaxi', yu'un li' jchi'inojote. Ta sventa ti cajtunel Abrahame, ta jva'an jba ta atojolal, yu'un ta xcac' epajuc ti anitilultaque."

<sup>25</sup>Ja' yu'un un, ti Isaaque laj smeltsan jun altar. Laj sta ta na'el ti Diose. Com naquiuc ti bu taje. Jech ti smosovtaque lic sjoq'uic joc'.

### **Ti Isaaque xchi'uc ti Abimeleque ta spasic jun trate**

<sup>26</sup>Oy bu jun c'ac'al, ti Abimeleque lic talel ta Gerar yo' tal sc'oapon ti Isaaque. Chi'inbil talel yu'un Ahuzat ti nabal ta stojole, xchi'uc Ficol ti jpas-mantal yu'un ti yajsoldadotaque.

<sup>27</sup>Xi laj yal ti Isaaque: —Ti vo'oxuque mu lecuc laj avilicun. Yu'un laj anutsicun loq'uel ta alumalic xtoc. ¿C'u cha'al tal aq'uelicun?

<sup>28</sup>Ti stuquique xi laj stac'beique: —Quilojcutic ti sva'anoj sba ti Dios ta atojole. Laj jnopcutic oy ta co'ntoncutic yalel ava'i ti la' jpastic junuc tratee. Yu'un ti trate ta jpastique, xi s'elan jech c'u ch'al li'e:

<sup>29</sup>Mu xapasbuncutic ti c'usi chopole, yu'un ti vu'uncutique mu'yuc ono'ox ti c'usi chopol laj jpascutic ta atojolale. Yu'un lec ono'ox xquil jbatic. Ta lequilal laj jtacotcutic loq'uel talel. Avi tana le' une, sva'anoj sba ti Dios ta atojolale.

<sup>30</sup>Va'i un, ti Isaaque lic spas jun muc' ta q'uin. Jech ti stuquique lic ve'icuc uch'ubajicuc.



<sup>31</sup>Ta yoc'omal un, sob xa liquic. Jamal lic yalbe sbaic ti strateique. Ts'acal to un, ti Isaaque laj yal ti tsotsicuc batele. Jech ti stuquique jech laj yalic comel ec, ja' ti lec xa xil sbaique.

<sup>32</sup>Ti jech c'ac'al taje, jech ti smosovtac Isaaque tal yalbeic ti laj xa staic vo' ti bu yacalic ta sjoq'uel ti joq'ue.

<sup>33</sup>Ti Isaaque, Seba, laj yac'be sbi ti joq'ue. Jech o xal ti jteclum avi tanae, ja' to sbiinoj Beerseba.

<sup>34</sup>C'alal yich'oj xa cha'vinic (40) jabil xch'iel sc'opojel ti Esaue, laj yic' yajnil ti Judit sbie, yantsil nich'on ti Beeri ti ja' hititae. Ja' jech xtoc laj yic' ti Basemate, yantsil nich'on ti yan hitita ti ja' Elón sbie.

<sup>35</sup>Ti cha'vo' antsetic taje, tsots laj yac'beic svocol ti Isaaque xchi'uc ti Rebecae.

## Génesis 27

### Ti Isaaque ta sc'anbe ti ac'o sva'an sba ti Dios ta stojolal ti Jacobe xchi'uc ti Esaue

<sup>1</sup>Toj mol xa ti Isaaque. Ja' jech xtoc maquem xa ti sate. Oy jun c'ac'al un, laj sta ta iq'uel ti Esaú ti sbanquilal nich'one, ti xi laj yalbe xtoque: —¡Nich'on! —Albun ca'i, tot —xi laj stac' ti Esaue.

<sup>2</sup>Xi laj yal ti Isaaque: —Aviloj ti toj molun xae. Ti oc'om cha'eje, xu' nan xicham.

<sup>3</sup>Jech o xal un, batan ta te'tic. Ich'o batel ti ayolobe xchi'uc ti sni'taque. Ba sa'o talel jcotuc chon bolom jti'.

<sup>4</sup>Ti lec xa mu xameltsan ti ve'elil jech c'u cha'al lec xca'i slajesel ono'oxe, ich'bun talel un yo' jech ta jti'. Ja' o ta xcac'bot ti xch'ul lequilal ti Dios oy ta jtojole yo' to cuxulun.

<sup>5</sup>Ti Rebecae ya'binoj ti va'i s'elan ta x'albat ti Esaú yu'un ti Isaaque. Ja' yu'un un, c'alal loc' batel ta nutsuvajel ta sa'el talel ti c'usi ta sti' ti stote,

<sup>6</sup>jech ti Rebecae xi laj yalbe ya'i ti Jacob ti yits'inal quereme: —A'yio ava'i, laj ca'i ti atote laj sc'oapon sbaic xchi'uc ti Esaú ti xi ta xale:

<sup>7</sup>“Ba nutsuvajan, sa'o talel jcotuc chon bolom. Lec xa mu xameltsan yo' lec ta xive'. Ta sba ta sat ti Diose, ta xcac'bot ti xch'ul lequilal ti oy ta jtojole yo' to cuxulun”, xi.

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, cuni querem, a'yio ava'i lec ti xi s'elan ta xcalbot ava'ie:

<sup>9</sup>Batan bu oy ti corrale. Tsaco talel cha'cotuc tentsun ti lec t'ujome yo' jech lec mu ta jmeltsanbe sve'el ti atot jech c'u cha'al sna' slajese.

<sup>10</sup>Ta xavich' batel un yo' jech ta xve'. Ja' to jech ta xayac'bot xch'ul lequilal ti Diose yo' to cuxul.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Jacobe xi laj stac'be ti sme'e: —Ti jbanquile, pim stsotsil sjunul ti sbec'tale. Ti vu'une mu jechuc.

- 12** Mi xjaxjax picun ti jtot une, ta sna' ti vu'une. Ta snop ti ta xquilbajine. Ja' no'ox ta jta yu'un ti ta xischopol-c'optaune, ma'uc ta jta yu'un ta xiyac'bun slequilal ti Diose.
- 13** Va'i un, xi tac'bat yu'un ti sme'e: —C'otuc ta jba ti bac vocole, cuni querem. Ch'uno no'ox ti c'usi ta xcale. Tsaco talel ti tentsunetic taje.
- 14** Jech ti Jacobe ba stsac talel ti tentsunetic. Vul yac'be ti sme'e. Jech ti me'il xtoc une, lic xchapan ta smeltsanel ti ve'lile, lec xa mu laj smeltsan jech c'u cha'al lec xa'i slajes ti Isaaque.
- 15** Ja' jech xtoc laj stambe talel slequil c'u' ti sbanquilal querem ol ti q'uejel ta nae. Ja' laj yac'be slap ti Jacob ti yits'inal querem ole.
- 16** Laj taj une, lic svol ta snuculil tentsun ta sc'ob ta snuc' ti Jacob ti bu ch'abal stsotsile.
- 17** Laj yac'be batel ti pane xchi'uc ti ve'lil laj xchapan ta smeltsane.
- 18** Jech ti Jacob une och batel bu oy ti stote, ti xi c'ot yale: —¡Tot! lital xa. Xi laj sjac' ti Isaaque: —Li' oyune. ¿Buch'u junucaloxuc ti jnich'naboxuc xcaltic taj une?
- 19** Xi laj stac' ti Jacobe: —Vu'unun Esaú, ti abanquilal nich'one. Laj xa jpas ti c'usi laj ac'anbune. Lican, avocoluc. Chotlan, ti'an ti chon bolom laj jta talel ta nutsele. Ac'bun quich' xch'ul lequilal ti Dios oy ta atojole.
- 20** Va'i un, ti Isaaque xi laj sjaq'ue: —¿C'usi laj avut laj ata no'ox talel ta anil ti ve'lile, cuni querem? Xi laj stac' ti Jacobe: —Ja' laj scoltaun ta sa'el ti Ajvalile, ti Dios avu'une.
- 21** Ja' no'ox un, xi albat yu'un Isaaque: —Nopajan talel ca'itic li'e. Ta jaxolanot ta piquel mi vo'ot ti jnich'onot Esaue.
- 22** Jech ti Jacobe nopaj batel yo' jech ta xjaxat ta piquel yu'un ti stote. Va'i un, ti Isaaque xi laj yale: “Ti sc'opojele ja' ti Jacobe, ja'uc ti sc'obe ja' ti Esaue.”
- 23** Mi ja'uc laj yojtiquin buch'u, yu'un ti sc'obe, pim stsotsil jech c'u cha'al ti Esaue. Ti c'alal ta xa ox x'ac'bat yich' slequilal ti Diose,
- 24** c'u stu un, xi lic cha'jac'batuque: —¿Mi meel cac'tic vo'ot ti jnich'on Esaue? Xi laj stac' ti Jacobe: —Melel, vu'unun ti Esaue.
- 25** Va'i un, ti stote xi laj yale: —Ac'bun talel ti jve'ele, cuni nich'on. Ta jti' ti chon bolom ti laj ata talel ta nutsele. Ts'acal to un, ta xcac'bot ti slequilal Diose. Ti Jacobe lic yac'be sve'el ti stote. Ja' jech xtoc laj yich'be talel vino. Jech ti Isaaque ve' uch'ubaj.
- 26** Ts'acal to un, xi lic yale: —Nopajan talel, nich'on, but's'un.
- 27** C'alal nopaj batel yo' but's'van ti Jacobe, jech ti Isaaque laj yuts'itabe ti sc'u'e. Va'i un, xi s'elan laj yac'be yich' ti lequilal jech c'u cha'al li'e: “Ti va'i s'elan ti smuil li'e, ta meel ja' ti jnich'one, yu'un co'ol s'elan smuil ti osil banomil sva'anoj sba ti Dios ta stojolale.

<sup>28</sup>Ti Diose, ac'o yac'bot talem vo' ta vinajel, ac'o yac'bot ata lec ti c'usitic xloc' x'ayan ta banomile, ti mu no'ox albijuc yepal ti trigo xchi'uc ti vinoe.

<sup>29</sup>Ac'o yac' sba ta mosovinel ta atojolal ti epal jnaclejetique, ti quejeleticuc ti muc'tiquil lum ta atojolale. Ventaino ti achi'iltaque, ti quejeleticuc ta atojolale. Ti buch'u ta sbisot ta cocol chavale, ja' no'ox jech ta xich' sbisel ta cocol chaval ec, ti buch'utic ta xc'uxubinote, ja' no'ox jech ta xich'ic c'uxubinel ec.”,

<sup>30</sup>Ti Isaaque laj xa ox yo'nton ta yac'bel yich' slequilal Dios ti Jacobe, naca to ta xloc' batel bu oy ti stote, c'alal ja' o vul ta nutsuvil ti Esaue.

<sup>31</sup>Ja' jech ec lic xchapan ta smeltsan ti muil ve'lile. Laj yich'be batel ti stote, ti xi laj yalbe xtoque: —Lican un, tot, ti'an ti ve'lil laj jta talem ta nutsel ti anich'onune. Ac'bun quich' ti ch'ul lequilale.

<sup>32</sup>Va'i un, ti Isaaque xi laj sjaq'ue: —¿Buch'uat ya'yel taj une? —Vu'un Esaú ti abanquilal nich'one —xi laj stac'.

<sup>33</sup>Ch'ayal c'ot yo'nton ti Isaaque, xt'elelet ye ti xi laj yale: —¿Buch'u ya'yel un cha'e ay ta nutsuvil ti laj yich'bun talem ti ve'lile? Yu'un laj xa jti' ti ve'lil c'alal mu to ta xavule. Ja' jech xtoc laj xa cac'be yich' ti ch'ul lequilale. Avi tana une, ac'bil xa yich' ch'ul lequilal ti buch'ue.

<sup>34</sup>C'alal ti Esaú laj ya'i ti va'i s'elan i'albat yu'un ti stote, xi lic smil sba ta oq'uele: —¿Ac'bun quich' ec ti ch'ul lequilal avich'oj une, tot!

<sup>35</sup>Xi tac'bat yu'un ti Isaaque: —Ja' tal ti achi'il ta voq'uele. Laj slo'laun. Ja' laj yich' ti ch'ul lequilal ja' ox avu'one.

<sup>36</sup>Xi laj yal ti Esaue: —¿Ja' ca smelol un cha'e ti laj yac'beic sbin Jacobe! Yu'un xchibal xa velta laj spets'anun comel. Ba'yel laj sc'anbun ti oy c'usi sc'oplal ta xquich' ti jech sba nich'onilune. Avi tana xtoc une, laj xa spojbnun ti lequilal oy sc'oplal ta xquich' oxe. ¿Mi mu'yuc xa yan lequilal ta xavac'bun un?

<sup>37</sup>Va'i un, xi tac'bat yu'un ti Isaaque: —A'yio ava'i, c'ot xa ta sba Jacob cu'un ta smosovinot, xchi'uc xtoc ti ta smosovin scocol ti avuts' avalaltaque. Loc' xa ta alel cu'un ti mu no'ox albijuc yepal ta sta ti trigoe, ti mu no'ox albijuc yepal ta sta ti vinoe. ¿C'usi xa stac' ta jpas ta atojol avi tana une, nich'on?

<sup>38</sup>Ti Esaue xi xvulvun xa liquele: —¿Mi yu'un ja' no'ox jun ch'ul lequilal xu' ta xavac' un, tot? ¿Ac'bun quich' ec ti ch'ul lequilale! X'avet no'ox liquel, lic smil sba ta oq'uel.

<sup>39</sup>Va'i un, ti Isaaque xi laj yale: “Ta xanamaj loq'uel bu oy ti lequil ve'ebal banomile, ti bu lec ta xac' ti vo' ta xlic talem ta vinajele.

<sup>40</sup>Yu'un c'ajomal no'ox ac'abalinoj ta stsaquel ti avespadae, yu'un mosovinbilot ta xac'ot yu'un ti avits'ine, ja' to ta xacol loq'uel ta mosovil yu'un ti avits'ine mi laj atsac lec ti avipe.”,

### **Ti Jacobe ta xjativ batel ta stojol ti Esaue**

<sup>41</sup>Ti jech yorail taj une, lic sc'ac'al yo'nton ti Esaú ta stojol ti Jacob ta sventa ti ch'ul lequilal ac'bat yu'un ti stote. Jech o xal xi lic snope: “Jutuc xa sc'an xc'ot ta xicomcutic ta me'inal, ta xa xcham ti jtote. C'alal mi jech ta xc'ot ta pasele, ta xlic jmil ti quits'in Jacobe.”

<sup>42</sup>C'alal laj ya'i ti Rebeca va'i s'elan xchapoj ta snopel ti Esaue, lic sta talel ta iq'uel ti Jacobe, ti xi laj yalbee: —A'yio ava'i, ti abanquil Esaue ta smilot ya'i yo' jech ta spac sutel ti c'ope.

<sup>43</sup>Ja' yu'un un, col, ts'etano achiquin ta ya'yiel ti xi s'elan ta xcalbot ava'ie: Jatavan no'ox batel ta anil c'alal to Harán ta sna ti jbanquil Labane.

<sup>44</sup>Jalijan c'uc sjaliluc, ja' to c'uxi ech' sc'ac'al yo'nton ti abanquile.

<sup>45</sup>Mi ch'ay ta yo'nton ti c'usi laj apasbee, ta xlic jtaot ta iq'uel yo' ta xasut talel. ;Yu'un c'ux ta xca'i ti ta jun no'ox c'ac'al ch'abal xchibalic ti cole!

<sup>46</sup>Ts'acal to un, ti Rebecae xi bat yalbe ya'i ti Isaaque: —Mu xa ts'icbaj ta xca'i yu'unic ti hitita antsetic laj yic' ti Esaue. Mi ta xlic yic' junuc hitita tseb ti Jacob jech c'u cha'al le' ti li' nacalic ta Canaane, ja' lec ac'o chamcun lajcun ta j'ech'el.

## **Génesis 28**

<sup>1</sup>Va'i un, ti Isaaque laj yic' talel ti Jacobe, xi laj yalbe mantal c'alal laj sc'an ac'o sva'an sba ti Dios ta stojole: “Mu xavic' mi ja'uc junuc tseb ti li' nacalic ta Canaane.

<sup>2</sup>Batan ta sna amuc'tot Betuel ti nacal ta Padán-aram. Ic'bo junuc tseb ti ajuntot Labane.

<sup>3</sup>Ti Dios scotol xu' yu'une, ac'o sva'an sba ta atojol. Ac'o yac'bot ep anitilultac yo' jech ta xlic ayanuc epal muc'tiquil lumetic ta aventa.

<sup>4</sup>Ac'o yac'bot xchi'uc anitilultac ti slequilal Dios albil ta x'ac'bat ti Abrahame yo' jech ta xacomil ta yajval ti banomil li' bu nacalotic co'ol s'elan jyanlumotique, yu'un albil ono'ox ta x'ac'bat ti Abrahame.”

<sup>5</sup>Ja' jech laj spas ti Isaaque ti laj stac batel ta Padán-aram ti Jacobe. Jech ti Jacobe c'ot ta sna ti Labane, xnich'on ti arameo vinic Betuel xchi'il ta voq'uel ti Rebecae, sme'ic ti Jacobe xchi'uc ti Esaue.

### **Ti Esaue laj sa' yan yajnil**

<sup>6</sup>Ti Esaue laj yil c'alal ac'bat yich' slequilal Dios ti Jacob yu'un ti Isaaque, ti taque batel ta Padán-aram yo' jech ta sa' ti yajnil. Ja' jech xtoc laj stuc'ulan lec c'alal laj sc'an slequilal Dios ti stote, ti c'ubanbat mu xu' ta xic' junuc ti canaán antse.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Jacobe bat ta Padán-aram jech c'u cha'al albat yu'un ti stot sme'e.

<sup>8</sup>C'alal jech laj yil ti Esaú va'i s'elan taje, laj sna' ti mu junuc yo'nton yu'un stot ta sventa ti canaán antsetique.





<sup>9</sup>Jech o xal un, bat sc'opon ti Ismaele, ja' xnich'on ti Abrahame. Laj yic'be ti stsebe, ti Mahalat sbie, xchi'il ta voq'uel ti Nebaiote. Slecoj xtoc ma' ti yan canaán antsetic ti yic'oj xa ono'oxe.

### **Ti Diose laj yac' sba iluc ta stojol ti Jacob ta Betele**

<sup>10</sup>Ti Jacobe loc' batel ti ta Beersebae. Laj stam batel sbelel Harán.

<sup>11</sup>Oy bu c'ot xcux yo'nton. Com vayuc ti bu taje, yu'un mal xa ti c'ac'ale. Laj stam jbej ton yo' ta xoncolin ti bu taje. Laj xpuch'an sba vayuc.

<sup>12</sup>Ti bu taje, lic vaichinajuc. Laj yil jun tec'obal ti quiquil ta banomil ti c'otem to c'alal vinajele, ti xyal xmuy yaj'ánjeltac ti Dios laj yile.

<sup>13</sup>Ja' jech xtoc laj yil va'al ti Dios ta sts'ele, ti xi albate: “Vu'un ti Ajvalilune, Dios yu'un ti amuc'tot Abrahame xchi'uc ti atos Isaaque. Ti vo'ote xchi'uc ti anitilultaque, ta xcac'boxuc ti banomil bu puch'ulote.

<sup>14</sup>Jech ti stuquique ta x'epajic jech c'u cha'al spucuquil ti banomile. Ta xtanjic batel ta xchanjechal banomil. Ta aventa vo'ot xchi'uc ti anitilultac eque, ta staic slequilal Dios scotol ti jujuchop jnaclejetic ta sbejel banomile.

<sup>15</sup>Li' jchi'inojote. Ta jchabiot ti buyuc no'ox ta xabate. Ta xcac' sutan batel ta banomil ti bu lalic talele. Ta xc'ot ta pasel cu'un jech c'u cha'al ta xcalbote. Mu xa xquictaot comel.”

<sup>16</sup>C'alal vul xch'ulel Jacob ti jech vayeme, xi lic snope: “Ta melel ti bu oyune, li' oy ti Diose. Mi ja'uc laj jna'.”

<sup>17</sup>Ep xi' ta jmec ti xi laj snope: “Ti li'e, ja' jun ch'ul banomil. Li' oy sna ti Diose. ¡Li'e, ja' ti' vinajele!”

<sup>18</sup>Sob lic ti Jacob ta yoc'lomale. Ti ton xoncolinoj to oxe, lic sva'an yo' jech na'bil ta xc'ot, lic smalbe aceite ta sba.

<sup>19</sup>Ti bu taje, oy to ox jun jteclum, Luz sbiinoj. Ti Jacob une laj sjeltabe sbi, laj yac'be sbiin Betel.

<sup>20</sup>Ti bu taje, ti Jacobe xi laj yal ti sc'ope: “Mi xchi'inojun ti Diose, mi xchabiojun ta jbe jxaneb ti c'usi jnopoq chba jpase, mi ta xiyac'bun jc'u'e xchi'uc jve'el cuch'ome,

<sup>21</sup>mi mu'yuc c'usi laj jpase, mi lec ta xisut batel yu'un ta sna ti jtote, ja' yu'un unbi, ti Ajvalile ta xc'ot o ta Dios cu'un.

<sup>22</sup>Jech ti ton laj jva'ane, ja' ta xc'ot ta sna ti Diose. Ja' jech xtoc, Ch'ul Dios, ta xcac'bot o ta jujun lajlajuneb scotol ti c'usi ta xavac'bune.”

## **Génesis 29**

### **Ti Jacobe c'ot ta Harán**

<sup>1</sup>Ti Jacobe laj stam batel sbe, bat ta banomil ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>2</sup>Ti ta osiltique, laj yil oy jun joc' ti lamal ta xcux yo'ntonic oxch'ac chijetic ta sts'ele. Ta xtal yuch'ic vo' ti chon bolometric bu taje. Macal ta jun muc' ta pech-pech ton ti sti'e.

<sup>3</sup>Yu'un c'alal ta stsob sba talel scotol ti chijetic teye, jech ti jq'uel-chijetique ta sloq'uesic ti ton smacoj ti joq'ue yo' jech ta xac'beic yuch' vo' ti xchijique. Mi laj une, ta smaquic comel lec sti' ti joq'ue

<sup>4</sup>Ti Jacobe xi laj sjac'be ti jq'uel-chijetique: —¿Bu liquemoxuc talel, jchi'iltac? — Liquemuncutic talel ta Harán —xiic.

<sup>5</sup>Xi laj xcha'jac' ti Jacobe: —¿Mi xavojtiquinic ti Labane, xnich'on ti Nacore? — Xcojtiquincutic —xiic.

<sup>6</sup>Xi lic sjac'olan ti Jacobe: —¿Mi jech to oyic xana'? Xi laj staq'uic ti jq'uel-chijetique: —Lec oy ma' ti Labane. Q'uelo avil, le' xtal xchi'uc xchij ti Raquel ti ja' yantsil nich'one.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Jacobe xi laj yale: —Toyol to c'ac'al. Sob to mi ta xich' xa lapel ti chijetique. ¿C'u cha'al mu xavac'beic xch'a vo' yuch' yo' jech xu' to chba avaq'uic ve'uc?

<sup>8</sup>Ti stuquique xi laj staq'uique: —Mu to stac'. Yo' xu' ta xcac'becutic vo' yuch' ti chijetique, yu'un ba'yel ta stsob sba talel scotol ti chijetique yo' jech scotolic ta sloq'uesbeic smac joc' ti jq'uel-chijetique.

<sup>9</sup>C'alal jech yacal ta xlo'ilajique, ja' o vul xchi'uc xchijtac stot ti Raquele, yu'un ja' jq'uel-chij.

<sup>10</sup>Va'i un, ti Jacob c'alal laj yil ti chijetic yu'un ti Labán ti ja' sjuntote, jech ti stuque, ta ora no'ox bat sloq'ues ti ton smacoj ti joq'ue. Lic yac'be yuch' vo' ti chijetique.

<sup>11</sup>Laj un, buts' xut xch'a ti c'alal bat xchi'in ta lo'ile, x'oc'olet xa liquel.

<sup>12</sup>C'alal laj xchap lec ti ja' squerem ol Rebeca ti Jacobe, ti ja' sjun nich'on ti Labane, jech ti Raquele bat ta anil, ba yalbe ya'i ti stote.

<sup>13</sup>Ti c'alal laj ya'i Labán sc'oplal ti Jacobe, squerem ol ti xchi'il ta voq'uele, loc' batel ta anil. Bat snup talel ta be. Laj smey. Sbuts' xch'a c'otel lic xchi'in ta lo'il, laj yic' batel ta sna. Laj taj une, ti Jacobe lic xchap scotol ti c'usi c'ot ta pasele.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Labane xi lic yale: “Ta melez ti vo'ote, jun ti jch'ich'eltique.”

### **Ti Jacobe ta stoj ta abtel ti Raquele xchi'uc ti Lea**

Jech ti Jacobe, jun u com ta stojol ti Labane.

<sup>15</sup>C'alal ech' va'i sjalile, ja' yu'un un, ti Labane xi laj yale: —Ac'o mi solel cuts' calal jbatc unbi, mu xloc' venta ti ch'abal jutebuc ta xapas canal ti jech ta xa'abtej cu'une. Ja' lec albut ca'i c'u yepal ta xac'an ti atojol cac'tique.

<sup>16</sup>Va'i un, ti Labane xi s'elan oy chib yantsil nich'on: Ti vixile, Lea ti sbie. Yan ti muquile, Raquel ti sbie.



- 17**Yu'un ti Leae, jelel jutuc yutsil ti sbec' sate. Ja'uc ti Raquele, c'upil sba sat yelov ta sjunul ti spat xocone.
- 18**Jech ti Jacobe, ic'bil c'ot yo'nton yu'un ti Raquele. Jech o xal xi laj staq'ue: —Ta sventa ti amuquil tseb Raquele, ta xi'abtej vucub jabil ta atojol —xi.
- 19**Va'i un, ti Labane xi laj staq'ue: —Ja' lec vo'ot ta xcac'bot. Altic mi ta xic' yan. Coman li' ta jtojole.
- 20**Ja' yu'un un, ti Jacobe abtej vucub jabil ta sventa ti Raquele. Ti stuque mu jaluc laj ya'i, yu'un juteb ta yo'nton.
- 21**C'alal laj sta ti vucub jabile, ti Jacobe xi laj yalbe ya'i ti Labane: —Ac'bun ti cajnile, yu'un ta xquic' xa jbacutic. Yu'un ts'aqui xa ti sc'ac'alil c'u sjalil cac'oj que ta xi'abtej ta sventae.
- 22**Ja' yu'un un, ti Labane laj stsob talel ti yuts' yalaltaque yo' jech ta sq'uelic ti lecomajel ta xich' pasele.
- 23**Ja'uc ta ac'ubaltic une, ja' laj yac' ti Leae. Jech ti Jacobe vay xchi'uc.
- 24**Ja' jech xtoc ti Labane laj yac'be jun smosov ti Leae, ti Zilpa sbie yo' jech ta xc'ot ta yajtunel.
- 25**C'alal sacub ta yoc'omale, jech ti Jacobe laj yojtiquin ja' vay xchi'uc ti Leae. Jech o xal un, xi bat svul ti Labane: —¿C'u cha'al jech laj apasbun? ¿C'u cha'al laj alo'laun? ¿Mi mu ja'uc li'abtej avu'un ta sventa ti Raquele?
- 26**Va'i un, ti Labane xi laj staq'ue: —Ti li'e, mu jechuc jtalelcutic ba'yel ta xmalij ti muquile.
- 27**Li'e, c'otuc xch'a ta pasel avu'un xemunail ti lecomajel xchi'uc ti Leae. Va'i un, mi laj une, ta xlic cac'bot ti Raquele mi ta xavac' ave ati' ta xa'abtej yan vucub jabil ta jtojole.
- 28**Jech ti Jacobe, toj c'otel ta yo'nton. C'alal tsuts yu'un xemunail ti lecomajel xchi'uc ti Leae, jech ti Labane laj yac'be yic' ti Raquele.
- 29**Va'i un, ti Labane laj yac'be jun smosov ti Raquel ti Bilha sbie yo' jech ta xtun yu'un.
- 30**Ti Jacobe laj yic' sbaic xchi'uc ti Raquele. Ic'bat yo'nton ta j'ech'el, ja' peq'uel c'ot sc'oplal yu'un ti Leae. Mu'yuc xa ta alel yu'un mi ta to x'aq'ue abtejud vucub jabil yu'un ti Labane.

### **Xnich'nabtac ti Jacobe**

- 31**C'alal laj yil Dios bajbil ti Lea yu'un ti Jacobe, laj spas ta stojol ti ac'o ayanuc ti yalabe. Yan ti Raquele c'ot yu'un ta jun machero ants.

<sup>32</sup>Ja'uc ti Leae lic xchi'in yol. Ayan jun squerem, Rubén laj yac'be sbi, yu'un xi laj yale: “Ti Diose laj yil ti oyun ta vul-o'ntone. Jech o xal avi tana li' une, yal to jc'uxubinel yu'un ti jmalale.”

<sup>33</sup>Ts'acal to ti Leae ayan yan squerem, Simeón laj yac'be sbi, yu'un xi laj yale: “Ti Diose laj yil ti bajbilune. Jech o xal laj yac'bun jun jquerem xtoc.”

<sup>34</sup>Laj to no'ox yil jun squerem xtoc, Leví laj yac'be sbie, yu'un xi laj yale: “Avi tana li' une, mu xa xt'ol liquel ta jtojol ti jmalale, yu'un oy xa oxib squerem cu'un.”

<sup>35</sup>Ti Lea xtoque laj to yil jun squerem, Judá laj yac'be sbi, yu'un xi laj yale: “Avi tana li'e, ta jlequil-c'opta ti Diose.” Laj ti va'i yepal taj une, paj xi ta alajel yu'un.

## Génesis 30

<sup>1</sup>C'alal laj yil ti Raquel ti mu xilbe sat jcotuc xnich'on yu'un ti Jacobe, lic sc'ac'al yo'nton ta stojol ti Lea ti ja' xvixe. Jech o xal xi laj yalbe ti smalale: —Licuc jchi'in col avu'un ec un. Mi mu jchi'in avu'une, chamcun xch'a unbi.

<sup>2</sup>Ti Jacobe cap sjol yu'un ti xi laj yalbee: —¿Mi yu'un Diosun ti avaloj une? Yu'un ja' stuc ti jech mu xac' xavil avalabe.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, ti Raquele xi laj yale: —Ja' lec un cha'e, chi'ino ta vayel ti jmosov Bilhae. C'alal mi ayan yalab avu'une, co'ol s'elan ti vu'un li'alaj jtuque. Ja' to jech ta x'ayan ti calabe.

<sup>4</sup>Va'i un, ja' jech lic spas ti Raquele. Laj yac' ye ti ac'o vayuc xchi'uc Jacob ti smosov Bilha sbie yo' ta xc'ot ta sts'acal ajnil. Jech ti Jacobe laj xchi'in ta vayel ti Bilhae.

<sup>5</sup>Ti stuc une nich'naj yu'un ti Jacobe.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un, ti Raquele xi laj yale: “Ti querem li'e ta sbiin Dan, yu'un laj ya'ibun jc'op ti Diose. Laj sva'an sba ta jtojol, yu'un laj yac'bun jun jquerem.”

<sup>7</sup>Ts'acal to xtoc un, ti Bilhae laj to yil jun squerem yu'un ti Jacobe.

<sup>8</sup>Jech ti Raquele xi laj yale: “Ti querem li'e, Neftalí ta sbiin, yu'un och yipal cu'un ta stsalel ti jvixe. Avi tana un, cuch xa cu'un.”

<sup>9</sup>C'alal laj yil ti Lea mu xa x'alaje, laj yac'be ta sc'ob Jacob yo' ta xc'ot ta sts'acal ajnil ti Zilpa ti smosove.

<sup>10</sup>Va'i un, c'alal laj yilbe sat jun squerem yu'un Jacob ti Zilpae,

<sup>11</sup>jech ti Leae xi laj yale: “Toj lec corail. Jech ti querem li'e ta sbiin Gad.”

<sup>12</sup>Ts'acal to xtoc un, ti Zilpae laj to yil yan squerem yu'un ti Jacobe.

<sup>13</sup>Jech ti Leae xi laj yale: “¡Toj ech'em ximuyubaj ta xca'i! Toj ech'em ximuyubaj ti ants le'e, xi jc'oplal yu'unic ti antsetic avi tanae. Jech o xal ti querem li'e ta sbiin Aser.”



<sup>14</sup>Oy jun c'ac'al, ti Rubene bat ta osil c'alal ja' o ta xich' tsober ti trigoe. Laj sta jbej cha'bejuc sat mandrágora. Yich'ojbe batel Lea ti sme'e. C'alal laj yil sat mandrágora ti Raquele, xi laj yalbe ti Leae: —Avocoluc, ac'bun jayibuc sat mandrágora ti yich'oj talel ti aquereme.

<sup>15</sup>Jech ti Leae xi laj staq'ue: —¿C'u to ono'ox j'elan ta xavilun ti apojobun ti jmalale? Avi tana xtoc une, ta xapojbun ava'i ti sat mandrágora yich'oj talel ti jquereme. Xi laj yal ti Raquele: —Ti sat mandrágora yich'oj talel ti aquereme, la' jeltic o xchi'uc ti Jacobe yo' jech ta xavay xchi'uc ti ac'ubaltic tana li'e.

<sup>16</sup>Ac'ubaltic xa c'alal sut xa talel ta yosil ti Jacobe, jech ti Leae bat snup ta be ti xi laj yalbee: —Ta ac'ubaltic tana li'e, ta jchi'in jbtatic ta vayel. Yu'un laj xa jelotcutic ta sat mandrágora yich'oj talel ti jquereme. Ti jech ac'ubal taje, laj xchi'in ta vayel Lea ti Jacobe.

<sup>17</sup>Jech ti Leae laj yil yo'obal squerem yu'un ti Jacobe, yu'un a'yibat sc'op Lea yu'un ti Diose.

<sup>18</sup>Ja' yu'un un, ti Leae xi laj yale: “Ti querem li'e ta sbiin Isacar. Yu'un ti Diose laj yac'bun jmoton, yu'un laj cac'be xchi'in jmosov ti jmalale.”

<sup>19</sup>Ts'acal to un, ti Leae laj yil svaquibal squerem yu'un ti Jacobe.

<sup>20</sup>Yu'un xi laj yale: “Ti Diose laj yac'bun lec jmoton. Avi tana une, yal to jc'uxubinel yu'un ti jmalale. Yu'un oy xa vaquib squerem cu'un. Jech o xal un, ti querem li'e ta sbiin Zabulon.”

<sup>21</sup>Ta slajeb xa un, laj to yil jun stseb ti Leae. Laj yac'be sbi Dina.

<sup>22</sup>Ti Diose mu'yuc laj xch'ay ta yo'nton ti Raquele. A'yibat ti sc'ope. Ac'bat ti squeremtaque.

<sup>23</sup>C'alal ayan ti sba yole, xi laj yale: “Mac xa jq'uexlalil yu'un ti Dios c'alal albil jc'oplal ti mu jna' xi'alaje.

<sup>24</sup>Yac'bucun xa la junuque.” Jech o xal laj yac'be sbiin José.

### **Ti Jacobe xchi'uc ti Labane ta xilbajin sbaic**

<sup>25</sup>Ts'acal to un, c'alal voq'uem xa ox José yu'un ti Raquele, jech ti Jacobe xi laj yalbe ti Labane: —Ac'o ave ati' ti ac'o sutcun batel ta jlumale.

<sup>26</sup>Ac'bun batel ti jnich'nabe, ti cajniltaque. Yu'un li'abtej ta atojol ta sventaic. Jech o xal un, coltaun batel. Yu'un xana' lec c'u s'elan li'abtej ta atojol.

<sup>27</sup>Va'i un, ti Labane xi laj staq'ue: —Avocoluc, coman li' ta jtojole. Mu xabat. Yu'un laj xa jta ta t'unel ti sva'anoj sba ti Dios ta jtojol ta aventae.

<sup>28</sup>Albun ca'i c'u yepal ta xac'an ti atojole. Ja' jech ta jtoj.

<sup>29</sup>Ja' yu'un un, ti Jacobe xi laj yale: —Xana' lec c'u s'elan li'abtej ta atojol, c'u s'elan laj jq'uel laj jtuc'ulan ti chon bolometric avu'une.



- <sup>30</sup>Yu'un c'alal livul ta atojole, mu'yuc to ox ep ti c'usi x'ayan avu'une. Avi tana li' une, epajem ta j'ech'el. Ti c'alal livul li'e, laj sva'an sba ta atojol ti Diose. Ja' no'ox un, ¿c'usi to ora ta xlic j bain jba jtucutic ti c'u quepalcutique?
- <sup>31</sup>Xi xvulvun liquel ti Labane: —¿C'u yepal ta xac'an ti atojol un cha'e? Xi laj stac' ti Jacobe: —Mu'yuc ta jc'anbot jutebuc jtojol. Ta xlic jcha'q'uel ti achijtaque, ja' no'ox mi lec ta xava'i ti xi ta xcalbote:
- <sup>32</sup>Avi tanae, ac'o ave ati' ta xi'ech' bu oy ti achijtaque yo' ta jch'ac loq'uel scotol ti uni ic'aquil mimi'etique, xchi'uc scotol ti pinto tentsunetique, xchi'uc ti basastic spintoale. Ja' ta xc'ot ta stojol cuni c'ac'al taj une.
- <sup>33</sup>C'alal ta xtal aq'uelun le' batele, ta xavil c'u s'elan ta xiloc' xchi'uc: Mi xi xa s'elan capal ta jchij ti ma'uc pinto tentsune, ti ma'uc basastique, ti ma'uc ic'al mimi'etique, ja' xa me avu'un, laj quelc'anbot unbi: Laj avil atuc c'u s'elan cuni talel unbi.
- <sup>34</sup>—Jechuc ti c'usi laj avale. Ta jch'un. Lec ta xca'i —xi ti Labane.
- <sup>35</sup>Ta sc'ac'alil no'ox taj une, ti Labane, ta ora no'ox, lic xch'acanan loq'uel ti pinto tentsunetique, ti basastic spintoale, xchi'uc scotol ti me' tentsunetic ti pintotique, xchi'uc ti basastic spintoale, ti sac vayane, xchi'uc scotol ti ic'aquil mimi'etique. Ja' lic yac'be sbain ta sq'uel ti squerem nich'nabe.
- <sup>36</sup>Laj taj une, laj sbeq'uic batel ti va'i yepal laj xch'aquic loq'uel bu oy ti Jacobe. Oxib c'ac'al yich'oj sbelel bu c'alal batic. Yan ti Jacobe staoj yav sbainojbe ta sq'uelbel yan xchijtac ti Labane.
- <sup>37</sup>Ti Jacobe laj sc'ocan talel yaxal jich'il q'uelom te' ti álamoe, ti almendroe, ti castanyoe. Laj sil ta cho'el yo' jech polajtic saquil ta q'uelel.
- <sup>38</sup>Laj xtoc un, ti jich'il te'etic silbil ta cho'ele, bat yac' bu ta slaman sbaic ta yuch'el vo' ti chijetic ti ta xlic cuchumajicuque.
- <sup>39</sup>Va'i un, ti jech ta spasic ta sts'el jich'il cho'bil te'etique, ja' jech pintotic, basastic, spintoal chljaj voq'uicuc ti yolique.
- <sup>40</sup>Ja' yu'un un, ti Jacobe laj sbev loq'uel ti chon bolometric basastique, xchi'uc ti ic'-iq'ue, ti ayan talel ta xchij ti Labane. Ja' jech lic epajuc xchij ti Jacob laj xch'ac loq'uel ta xchijtac ti Labane.
- <sup>41</sup>C'alal jujuten ta xcuchumaj ti jubem chijetique, jech ti Jacobe chba slaman ti cho'bil jich'il te' bu ta xuch'ic vo' ti chijetique. Jech ti chijetique ta xilic c'alal ta xlic cuchumajicuque.
- <sup>42</sup>Yan ti c'alal ta xtalic ti uni baquiquil chijetique, mu'yuc ta slaman ti cho'bil jich'il te'e. Jech o xal un, ti baquiquil chijetique, ja' yu'untac ti Labane. Yan ti jubemal chijetique, ja' yu'untac ti Jacobe.
- <sup>43</sup>Ja' jech s'elan lic pasuc ta jun muc' ta jc'u lej ti Jacobe. Epaj ti xchije, ti scamellotaque, ti sburrotaque, xchi'uc oy ep smosovtac, viniqetic, antsetic.

## Génesis 31

### Ti Jacobe ta snopilán c'u s'elan ta xjativ loq'uel ta stojol ti Labane

- <sup>1</sup>Ti Jacobe laj ya'i ti xi ta xalolaníc xnich'nab ti Labane: “Scotol ti c'usi ja' yu'un ti jtotique, ja' laj yich' ti Jacobe. Jech o xal pas xa ta jc'ulej.”
- <sup>2</sup>Jech ti Jacobe laj yil xtoc ti mu xa lecuc sat ta xq'uelat yu'un ti Laban jech c'u cha'al ta ba'yel to oxe.
- <sup>3</sup>Ja' yu'un un, ti Jacobe xi albat yu'un ti Diose: “Sutan batel bu oy ti yosil ti atot ame'e, bu oy xtoc ti avuts' avalaltaque. Vu'un ta jchi'inot batel.”
- <sup>4</sup>Jech ti Jacobe laj sta ta iq'uel ti Raquele xchi'uc ti Leae, ti ac'o baticuc bu ta sq'uel ti xchije.
- <sup>5</sup>Xi laj yalbe ya'ique: —Laj xa quil mu xa jechuc ta xiyilun ti atotic jech c'u cha'al ta ba'yele. Ja'uc ti Dios yu'un ti jtote, li' ono'ox xchi'inojune.
- <sup>6</sup>Ti vo'oxuque xana'ic lec li'abtej ono'ox ta stojol ti atotic c'u yepal xu' cu'une.
- <sup>7</sup>Jech ti stuque laj xa slo'laun. Yu'un sjelilan ono'ox ti jtojole. Manchuc mi jech ta spas un, yu'un ti Diose mu xiyac'un ta ilbajinel.
- <sup>8</sup>Yu'un c'alal xi ta xalilan ti Labane: ‘Ja' ta jtojot o xchi'uc ti pinto chijetique’, va'i un, scotol yalab ti me' chijetique, naca pintotic chlaj voc'uc. Ti c'alal xi ta xale: ‘Ja' ta jtojot o xchi'uc ti basastic spintoale’, scotol ti yalabtac ti me' chijetique, naca basastic chlaj voc'uc.
- <sup>9</sup>Ja' yu'un un, c'ot ta pasel pojbat yu'un Dios ti xchijtaque yo' jech laj yac'bun.
- <sup>10</sup>“Oy jun c'ac'al ja' o liquem sjolic ta xcuchumaj ti chijetique, ja' o laj quil ta jvaich ti xcajte-cajte no'ox ti tot tentsunetic ta sba me' tentsunetic ja'ic ti polajtic spintoale, ti pintotique, ti basastic spintoale.
- <sup>11</sup>Ti ta jvaich taje, laj quil laj sbiiltasun ti yaj'ánjel Diose, ti xi laj jtac'bee: ‘¿C'usi ta xaval?’
- <sup>12</sup>Va'i un, ti ánjele xi laj yalbune: ‘Tuc'ulano avil lec. Ti tot tentsunetic ta xcuchumta ti me' tentsunetic, ja' pintotic xchi'uc basastic spintoale. Yu'un laj xa quil scotol ti c'usi ta spasbot ti Labane.
- <sup>13</sup>Yu'un vu'un Diosun ti laj cac' jba iluc ta Betel ti bu laj at'uj ta sva'anel ti tone, xchi'uc ti laj avalbun ti oy c'usi ta xavac'bune. Batic un. Chapano aba. Loc'an batel li'e. Sutan batel ta banomil ti bu lavoq'ue.’ ”
- <sup>14</sup>Ja' yu'un un, ti Raquele, ti Leae xi laj staq'uique: —Ti vu'uncutique mu xa xu' ta xcalcutic ma' ti oy to jrextocutic ta sna ti jtocutique.
- <sup>15</sup>Yu'un ti stuque ma'uc xa xnich'onuncutic ta xa'i. Laj xa xchonuncutic. Ja' xa spasob canal ta xa'i ti jech laabtej ta stojeluncutic yo' laj avic'uncutique.



<sup>16</sup>Scotol sc'ulejal jtotcutic ti pojbat yu'un ti Diose, ta melec ja' cu'untic xchi'uc ti calab jnich'nabtique. Ja' yu'un un, paso scotol jech c'u cha'al laj yalbot ti Diose.

### **Ti Jacobe ta xloc' batel ti ta Padán-aramé**

<sup>17</sup>Ja' yu'un un, ti Jacobe lic xchapan sba yo' jech ta sut batel ta Canaán bu nacal ti stote, ja' ti Isaaque. Laj scajanan muyel ta camello ti xnich'nabe, ti yajniltaque.

<sup>18</sup>Laj stsob scotol ti c'usi x'ayan yu'une. Laj stam batel sbe xchi'uc ti chon bolometric yu'un ti laj stoj ta abtel ta Padán-aramé.

<sup>19</sup>C'alal ja' o loq'uem batel ta sloc'bel stsotsil xchij ti Labane, jech ti Raquele ja' o lic yelc'anbe sdiostac ti stote.

<sup>20</sup>Ja' jech c'ot ta pascal yu'un ti Jacobe ti laj slo'la ti arameo vinic Labane, ja' ti mu'yuc laj yalbe ta xloc' batele.

<sup>21</sup>Va'i un, mucul jatav loq'uel xchi'uc scotol ti c'usi oy yu'une. Ta ora no'ox laj xtuch' jelavel ti uc'um Eufратese. Jelavic batel c'alal to vitstic yu'un Galaad.

### **Ti Jacobe xbat lubiatuc ta be yu'un ti Labane**

<sup>22</sup>Ta yoxibal xa ox c'ac'al un, ja' o laj ya'i ti Labane jatav xa loq'uel ti Jacobe.

<sup>23</sup>Ja' yu'un un, xvoletic no'ox batel xchi'uc yuts' yalal ta slubiel ta be. Ta yucubal to c'ac'al, laj staic ta lubiel ta vitstic yu'un Galaad.

<sup>24</sup>Ja' no'ox un, ti ta ac'ubaltique, laj yac' sba iluc ti Dios ta xvaich ti arameo vinic Labane, ti xi i'albate: “A'yio ava'i, mu me ta jajeteluc xac'opon ti Jacobe.”

<sup>25</sup>Va'i un, ti Labane c'ot sta ta lubiel ta be ti Jacobe ta vitstic yu'un Galaade, ti bu vololique. C'ot svol sbaic ec xchi'uc yuts' yalaltac ti Labane.

<sup>26</sup>Ja' yu'un un, xi c'ot svulilan ti Jacobe: —¿C'usi laj apas? ¿C'u cha'al laj alo'laun? Avic'ojan talel ti cantsiquil nich'nabe jech c'u cha'al junuc jchuqueletic ti ic'bil ta xbatic yu'un ti j'ac'-letoe.

<sup>27</sup>¿C'u cha'al jatvil laloc' talel? Laj alo'laun. Mi ja'uc oy c'usi avalojbun comel. Ti lajuc avalbune, lec ta vob, ta arpa, ta música, ta tampol, xijmuyubaj ta jch'ac'jbatic ti jechuque.

<sup>28</sup>Mi ja'uc laj avac' jc'oponan jbut's' talel ti jtsebtaque, ti jmamobtaque. Co'ol s'elan chvajot, mu'yuc smelol ti c'usi laj apase.

<sup>29</sup>Xu' c'usi jpas ta atojol acotolic ti jechuque. Ja' no'ox le' une, ti ta ac'ubaltique, xi s'elan laj sc'oponun ti Dios yu'un ti atote: “A'yio ava'i, mu me xjajetuc xac'opon ti Jacobe.”

<sup>30</sup>Yu'un ti jech juteb ta avo'nton ta xasut ava'i ta yosil ti atote, jech o xal labat ono'ox ava'uc un. Ja' no'ox un, ¿c'u cha'al laj avelc'an talel ti jdiostaque?

<sup>31</sup>Ja' yu'un un, ti Jacobe xi laj stac'be ti Labane: —Lijatav ta atojol yu'un lixi'. Laj jnop ti ta xatsatsal poj comel ti avantsiquil nich'nabe.

<sup>32</sup>Ti mi oy buch'u junucal cu'uncutic li' snac'oj ti adiostaque, ¡ac'o chamuc! Ti cuts' calaltique, xi s'elan xu' ta xcomic ta rexticoale: Ja' yu'un un, album ca'i mi oy c'usi ja' avu'un ti quich'ojbot talele. Ich'o sutel. Ja' no'ox un, ti Jacobe mu sna' ti ja' yelc'anoj talel diosetic ti Raquele.

<sup>33</sup>Jech ti Labane och batel bu spasoj yaxibalna ti Jacobe. Ts'acal to un, och batel bu oy ti Leae, xchi'uc xtoc bu oy ti chib me' mosoviletique. Ja' no'ox un, mu'yuc laj sta ti diosetique. C'alal loc' batel bu yaxibalna ti Leae, och batel bu oy ti Raquele.

<sup>34</sup>Va'i un, ti Raquele laj stsac ti diosetique. Laj snet'u lec ta smonturail camello. Choti ta sba. Ti Labane ech' yo'nton ta xchajel ta sa'el scotol ti bu oyique, mu'yuc laj sta.

<sup>35</sup>Ja' yu'un un, ti Raquele xi laj yale: —Mu xa'ilin, tot, ti jech mu xitotse, yu'un yacal to ta xquil u. Va'i un, c'alal mu'yuc laj sta ta sa'el sdiostac ti Labán ti ech' yo'nton xchajel ta sa'ele,

<sup>36</sup>jech ti Jacobe tsotsic xa ye xi xvulvun liquel ta stojol ti Labane: —¿C'usi chopol laj jpas? ¿C'usi jmul ya'yel ti jech juteb xa ta avo'nton tal alubiun ta bee?

<sup>37</sup>Laj achaj ta sa'el scotol ti c'usi x'ayan cu'une. ¿Mi laj ata ti c'usi loq'uem talel ta yut anae? ¡Lamano talel li' ta sba ta sat ti avuts' avalaltaque, ta sba ta sat ti cuts' calaltaque, yo' jech xu' ta xalic buch'u stamojbe ti stuq'uil cu'untique!

<sup>38</sup>Ti jjob (20) jabil li'abtej ta atojole, mi ja'uc jcotuc laj syales yol ti achije, ti atentsune. Mi ja'uc jcotuc achij laj jti' oy ta acorral.

<sup>39</sup>Mu bac'niuc ti tey no'ox ta xlaj o c'op ti milbil xa ta jti'oval chon jcuchojbot talel ti chon bolom avu'une, yu'un ta ono'ox jtojbot ti bu ta xlaje. Yan mi oy bu ta xelc'anic ti achij ta c'ac'altic mi ta ac'ubaltique, laj no'ox avac'bun jtoj.

<sup>40</sup>Ti ta c'ac'altique, mu x'ech' ta xca'i ti c'oq'ue. Ti ta ac'ubaltique, mu x'ech' ta xca'i ti sique. ¡Jvic'oj jsat yu'un ti vayel ta j'ech'ele!

<sup>41</sup>Yu'un ti jjob (20) jabil ti li'abtej ta anae, xi s'elan laj jbain ta spasel: Ta sventa ti chib avantsil nich'one, li'abtej chanlajuneb (14) jabil. Yan ta sventa ti chon bolometric avu'une, li'abtej vaquib (6) jabil. Xlic xcaj laj ajelilanbun ti jtojole.

<sup>42</sup>Ti manchucuc xchi'inojun ti Dios yu'un ti Abrahame, ti Dios ti yich'oj ta muc' ti jtot Isaaque, ta melel, jmeyoj coc jc'ob laj atacun loq'uel. Ja' no'ox le' une, ti Diose laj yilbun ti jme'inale, ti c'u s'elan li'abtej ta atojole. Ja' yu'un un, ti ta ac'ubaltique, tsots laj svulot.

### **Ti Jacob xchi'uc ti Labane ta spasic jun trate**

<sup>43</sup>Ja' yu'un un, ti Labane xi laj stac'be ti Jacobe: —Ti chib tsebetique, ja' jtsebtac. Ti ololetique, ja' jmamobtac. Ti chijetique, ja' cu'un. ¡Scotol ti c'u yepal ta xavil li'e, ja' cu'un! Ac'o mi jech un, ¿c'usi xa xu' ta jpas ta stojol ti jtsebtac tana une xchi'uc ta stojol yalabic laj yilique?

<sup>44</sup>Jech o xal un, la' li'e, jpastic jun jtratetic ta xtun yo' ta xac' ta na'el ti c'u s'elan xquil jbatique.

- <sup>45</sup>Jech ti Jacobe laj stam jbej ton, laj sva'an jech c'u cha'al junuc oy.
- <sup>46</sup>Xi laj yalbe xtoc ti yuts' yalaltaque: —¡Tsobic talel tonetic! Scotolic laj stsobic ti tone, laj svolanic lec. Ti bu busul ti tone, tey ive'ic.
- <sup>47</sup>Ti bu taje, “Jegar Sahadutá”, xi laj yac'be sbi ta sc'op stuc ti Labane. Yan ti Jacobe laj yac'be sbi “Galaad”.
- <sup>48</sup>Ja' yu'un un, ti Labane xi laj yale: —Ti jbus ton li' tanae, ja' ta xc'ot ta rextico cu'untic. Jech o xal ti bu taje, laj sbiin Galaad.
- <sup>49</sup>Ja' jech xtoc laj sbiin Mizpa, yu'un xi laj yal ti Labane: —Ti jchibaltic li'e, Dios ac'o yac' talel sat ta jtojoltic ti slajeb li' ta xquilbe jba ti jsatique.
- <sup>50</sup>Ja' yu'un un, mi ta xlic avutilan ti jtsebtaque, mi ta xlic asa' yan avajnil c'alal oy ta atojol ti jtsebtaque, ac'o mi mu'yuc rextico cu'untic, yu'un ja' ta xc'ot ta rextico cu'untic stuc ti Diose.
- <sup>51</sup>Va'i un, ti Labane xi to lic yalolanbe ti Jacobe: —A'yio ava'i, ti jbus ton li'e, xchi'uc ti jbej va'al ta o'lol cu'untique,
- <sup>52</sup>le' une, ja' me cajrexticotic ta svules ta joltic yo' jech mu xquilbajin jbatique. Laj sc'oplal xu' ta xijelavotic bu ti jts'actic ta jujun tale.
- <sup>53</sup>Ac'o xijyich'otic ta venta stuc ti Dios yu'un ti amuc'tot Abrahame xchi'uc ti dios yu'un ti jmuc'tot Nacore. Jech ti Jacobe laj yal ta jamal ta sba ta sat Dios ti yich'oj ta muc' ti Isaac ti ja' stote.
- <sup>54</sup>Ts'acal to un, ti Jacobe laj smil matanal ta vits. Laj yic' ta ve'el ti yuts' yalaltaque. Scotolic ve'ic, ech' yu'unic ti ac'ubal ta vitse.
- <sup>55</sup>C'alal sacub xa talel ti osil ta yoc'omale, lic ti Labane yo' ta sc'oponan comel ti stsebtaque, ti ta sbuts' comel ti smamobtaque. Ts'acal to un, c'alal laj yalbe ti tsotsicuc comele, sut batel ta slumal.

## Génesis 32

### Ti Jacobe ta snup sbaic ta be xchi'uc ti Esaue

- <sup>1</sup>Jech ti Jacobe laj stam batel sbe. Tal nupatuc ta be yu'un yaj'ánjeltac ti Diose.
- <sup>2</sup>C'alal laj yil ti Jacobe, xi laj yale: “Le'e, ja' xa yajsoldadotac ti Diose.” Jech o xal ti bu taje, laj yac'be sbiin Mahanaim.
- <sup>3</sup>Va'i un, ti Jacobe laj stac jelavel jun chib yaj'al-mantaltac ta Seir banomile, ti ja' yosil ti Edome, yo' jech ta xalbeic ya'i ti Esaú ta xa xc'ot ti xchi'il ta voq'uele,
- <sup>4</sup>ti xi s'elan laj xchapbe ya'i c'u s'elan ta xc'ot yalique: “Xi xc'ot avalbeic ya'i ti jchi'il ta voq'uel Esaue: ‘Ti achi'il ta voq'uel Jacobe, xi s'elan ti mantal quich'ojcutic talel yu'un ti tal calbotcutique: Ti c'u sjalil ch'abalune, ja' jchi'inoj ta naclej ti Labane.



<sup>5</sup>Avi tana une, oy xa jvacax, oy jburro, oy jchij, oy jmosovtac, viniqetic xchi'uc antsetic. Ti jech laj jcaj-tac jelavel talel ti mantale, yojtot, ja' xa no'ox ta jmala ca'i c'uxi avo'nton cu'un.' ”

<sup>6</sup>C'alal sutic batel ti j'al-mantal j'ich'-c'opetique, xi laj yalbeic ya'i ti Jacobe: —Ay xa jc'oPONcutic ti achi'il ta voq'uel Esaue. Ja' stuc xtal snupot ta be xchi'uc jvoc' (400) ta vo' svinictac.

<sup>7</sup>C'alal jech laj ya'i ti Jacob taje, ep lic xi'uc. Lic ta vul o'nton xchi'uc. Ja' yu'un un, lic spas ta cha'ch'ac ti svinictac xchi'ucanojan batele, xchi'uc ti xchije, ti xvacaxe, ti scamelloe.

<sup>8</sup>Yu'un xi laj snope: “Mi ta xtal tsacatuc ta c'op yu'un Esaú ti jvoq'ue, jech ti jvoq'ue xu' ta xjatav batel.”

<sup>9</sup>Ts'acal to un, xi lic c'opoj ti'инуque: “Cajval, Diosot yu'un ti jmuc'tot Abrahame, yu'un ti jtot Isaaque, laj avalbun ta xisut batel ta cosilal bu oyic ti cuts' calale. Laj avalbun ti xi to s'elan lec ta xc'ot ta pasel ta jtojole:

<sup>10</sup>Ti slequil yutsil avo'nton laj jta avu'une, mi ja'uc oy c'usi xu' xajtojbot. C'alal ech' jtuch' ti uc'um Jordane, c'ajomal jun jnamte' quich'oj batel. Avi tana une, pasem xa talel ta cha'voc' jchi'iltac.

<sup>11</sup>Avocoluc, pojun me ta yoc ta sc'ob ti jchi'il ta voq'uel Esaue! Yu'un ta xixi' mi xvolet talel ta stsacun ta c'op, ta smilan ti antsetique xchi'uc ti ololetique.

<sup>12</sup>Yu'un avalojbun ta jamal ti lec ta xc'ot ta pasel ta jtojole. Avalojbun xtoc ta x'epaj ti jnitilultac jech c'u cha'al syi'al nab ti mu stac' atele.”

<sup>13</sup>Ta yac'ubalil taj une, jech ti Jacobe vay ti bu oye. Ti c'usi oy yu'une, xi s'elan lic st'ujujan yo' ta xac'be smoton ti Esaú ti xchi'il ta voq'uele:

<sup>14</sup>Laj st'uj lajunvinic (200) ta cot me' tentsunetic, jtoB (20) ta cot tot tentsunetic, lajunvinic (200) ta cot me' chijetic, jtoB (20) ta cot tot chijetic,

<sup>15</sup>lajuneb xcha'vinic (30) ta cot me' camelloetic xchi'uc snene' olic ti naca to voq'uemique, cha'vinic (40) ta cot me' vacaxetic, lajuncot (10) ch'iom tot vacaxetic, jtoB (20) ta cot me' burroetic, xchi'uc lajuncot (10) tot burroetic.

<sup>16</sup>Ti jujuvoq'ue, laj xch'acanan loq'uel. Laj yac'be ti svinictaque. Ts'acal to un, xi laj yalbe: —Jelavanic batel. Svoc'ol voc' xavol abaic ech'el.

<sup>17</sup>Ti jvoc' laj stac ti jelavel to jba'bee, xi laj yalbe ti mantale: —Mi xi ta sjac'bot ti jbanquil Esaú c'alal ta xanup ta bee: “¿Buch'u ti avajvale? ¿Bu ta xabat? ¿Buch'u yu'un ti chon bolometric avic'ojan batele?”

<sup>18</sup>va'i un, xi xatac'bee: “Yojtot, Esaú, ja' la amoton stacobjbot talel ti avajtunel Jacobe. Yu'un ti stuc eque, le' xtal ta patil cu'uncutique.”



<sup>19</sup>Ja' jech xtoc un, ti xcha'voc'ale, ti yox-voc'ale, xi laj yalbe batel scotol ti buch'utic smacojic batel ti chon bolometique: —Co'ol xaval ac'opic c'alal ta xanupic ta be ti Esaue.

<sup>20</sup>Xi xavalbe ya'ie: “Ti avajtunel Jacobe, le' xtal ta jpatcutique.” Yu'un ti Jacobe xi laj snope: “Ja' lec ta jcaj-tac jelavel matanaletic yo' ta jlamajesbe ti sc'ac'al yo'ntone. Ts'acal to un, xu' ta jq'uelbe jba ti jsacutic xchi'uque. Ja' to nan jech ich'bil ta muc' ta xic'ot yu'un.”

<sup>21</sup>Ja' yu'un un, ti mantaletique, laj scajtac jelavel. Yan ti stuque ech' yu'un ac'ubal ti bu oye.

### **Ti Jacobe ta stsal sbaic xchi'uc jun ánjel**

<sup>22</sup>Yac'ubalil taj une, ti Jacobe lic xchapan sba. Laj yic' talel xchibal ti yajnile, ti sme' mosovtaque, xchi'uc ti buluchvo' squeremtaque. Va'i un, laj xtuch'ic jelavel yu'un ti spulpulil uc'um Jaboque.

<sup>23</sup>Ma'uc no'ox taje, jmoj jelavic batel yu'un ti c'usi x'ayan yu'une.

<sup>24</sup>Ti c'alal stuc xa com ti Jacobe, yich'oj sacub ta stsal sbaic ta leto xchi'uc ti co'ol s'elan vinic yilele.

<sup>25</sup>Ti vinique laj yil ti mu stac' stsal ti Jacobe. Jech o xal un, laj stijbe ta majel ti sc'unil yo'e. Ja' to jech laj xyoch yip ti Jacob ti jech stsacoj sbaic ta letoe.

<sup>26</sup>Va'i un, ti vinique xi laj yale: —Coltaun, yu'un ta xa sacub talel ti osile. Xi laj stac' ti Jacobe: —Mi mu xavac'bun quich' comel ti slequilal Diose, mu xajcoltaot.

<sup>27</sup>Xi laj sjac' ti vinic taje: —¿C'usi abi? —Jacob jbi —xi laj stac' ti stuque.

<sup>28</sup>Va'i un, ti vinique xi laj yale: —Ma'uc xa ta xabiin ti Jacobe. Ja' xa ta xabiin Israel. Yu'un laj atsal abaic xchi'uc ti Diose, xchi'uc ti viniquetic xtoque, cuch ono'ox avu'un ava'uc un.

<sup>29</sup>Xi laj sjac' ti Jacobe: —Albun ca'i, ¿c'usi abi ec un? Ti vinic une xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ta xajac'bun c'usi ti jbie? Va'i un, ti vinique laj yac'be comel yich' slequilal Dios ti bu oy taje.

<sup>30</sup>Ja' yu'un un, ti Jacobe, Penuel laj yac'be sbi ti bu taje. Yu'un xi laj yale: “Laj quilbe jba jsatcutic xchi'uc ti Diose. Ac'o mi jech un, li' to cuxulun ya'yele.”

<sup>31</sup>C'alal ta xa xjelav batel ta Penuel ti Jacobe, loc' xa talel ti c'ac'ale. Xcojcun xa batel ta scoj ti majbil sc'unil yo'e.

<sup>32</sup>Jech o xal un, snitilultac ti Israele, jech to sna'ojic avi tana li'e mu ti'baj ta xa'iic xch'uxuvil yo'tac ti chon bolometique, yu'un ti bu taje, majbat ti Jacobe.

## **Génesis 33**

### **Ti Jacob xchi'uc ti Esaue ta slajesbe sba yo'ntonic**



- <sup>1</sup>C'alal laj yil ti Jacob stsobetic xa talel Esaú xchi'uc ti jvoc' (400) ta vo' svinictaque, laj xch'acanan batel ti ololetic c'u yepal yu'un ti Leae, ti Raquele, xchi'uc yolic ti chib me' mosoviletique.
- <sup>2</sup>Ja' laj yac' ta jba'be ti me' mosoviletic xchi'uc ti yalabique. Laj xtoc un, laj snaban batel ta patil ti Leae xchi'uc ti yalabtaque. Ta slajeb un, laj snaban batel ti Raquele xchi'uc ti Josee.
- <sup>3</sup>Jech ti Jacobe jelav batel. Snupilan xa banomil laj squejan sba batel vucub velta, ja' to ti c'uxi c'ot ta sts'el ti xchi'il ta voq'uele.
- <sup>4</sup>Va'i un, ti Esaue bat snup ta be ta anil. Laj smey. Laj sbajbe spat. Laj sbuts'. Co'ol oc' xchibalic.
- <sup>5</sup>Ts'acal to un, ti Esaue laj yil ti oy antsetic xchi'uc ti ololetique. Xi laj sjaq'ue: —Le'e, ¿buch'utic? Xi laj stac' ti Jacobe: —Ja' xnich'nabtac ti avajtunel ac'bat yu'un ti Diose.
- <sup>6</sup>Jech ti me' mosoviletique xchi'uc ti yalabique nopajic batel. Snupilan xa banomil c'ot squejan sbaic.
- <sup>7</sup>Ts'acal to un, nopaj batel ti Lea xchi'uc ti yalabtaque. Lic squejan sbaic xnupuletic xa c'otel ec. Ta slajeb un, nopaj batel ti Josee xchi'uc ti Raquele. Lic squejan sbaic xnupuletic xa c'otel ec.
- <sup>8</sup>Va'i un, ti Esaue ta ora no'ox xi laj sjaq'ue: —¿C'usi smelol avu'un ti jech yepal c'usitic laj jnupan ta bee? Xi laj stac' ti Jacobe: —Ja' ta sventa ac'o lecubuc avo'nton ta jtojol.
- <sup>9</sup>Xi laj stac' ti Esaue: —Mo'oj unbi, cuni chi'il ta voq'uel, mu jc'an. Yu'un ti vu'un eque, oy ep cu'un. Ja' yu'un, q'uelo tuc'ulano atuc ti c'usitic ja' avu'one.
- <sup>10</sup>Ja' no'ox un, ti Jacobe xi mu xla j yo'nton ta vulvunele: —Mu xapas jech, avocoluc, ich'bun ti amotone yo' jech ta jta ti lec xquil jbatique. Ja' yu'un un, tsacbun ti amoton ta xcac'bote. Yu'un ti jech laj quil asate, co'ol s'elan ja' laj quil stuc ti Dios ya'yele, ja' ti lec ich'bil ta muc' lic'ot avu'one.
- <sup>11</sup>Jech o xal un, avocoluc, tsacbun ich'bun ti amoton quich'ojbot talele. Yu'un ti Diose laj spasun ta jc'ulej ti jech oy cu'one. Ti jech mu xla j yo'nton ta vocoletel ti Jacobe, jech o xal ti Esaue laj stsac ti matanale.
- <sup>12</sup>Ja' yu'un un, xi laj yale: —Lec oy un cha'e, jtam batel jbetic. Vu'un ta xijelav ta jba'be avu'unic —xi.
- <sup>13</sup>Va'i un, ti Jacobe xi laj staq'ue: —Cuni chi'il ta voq'uel, xana' lec, ti ololetique mu'yuc to yipal yu'unic. Yu'un sc'an ta jnop lec xtoc ta sventa ti chijetique, xchi'uc ti me' vacaxetic oy yolique. Yu'un mi lubtsajic ta bee, xu' ta xchamic ta jun no'ox c'ac'al scotol ti chijetique.
- <sup>14</sup>Ja' lec, jelavan batel. Ti vu'one ja' ta xcoquinbe talel yoc ti jchijtaque, ti ololetic ti xc'uletic batel ta jba'be cu'one. Ja' to ta xc'ot jtaot ta Seir.



<sup>15</sup>—Jechuc —xi laj stac' ti Esaue—. Mi xu' xava'ie, ta jcomtsanbot jayibuc jviniactac ti xchi'inojun talele. Ja' no'ox un, ti Jacobe xi laj staq'ue: —¡Mo'oj, avocoluc! ¿C'u cha'al ta xavich' avocol cu'un?

<sup>16</sup>Ti jech c'ac'al taje, sut batel ta Seir ti Esaue.

<sup>17</sup>Yan ti Jacobe bat ta Sucot. Laj smeltsan sna, xchi'uc laj smeltsanbe lambil yanal te' yaxib ti chon bolometric yu'une. Jech o xal ti bu taje, laj yac'be sbiin Sucot.

<sup>18</sup>Va'i un, ti Jacobe mu'yuc c'usi laj snuptan, lec c'ot ta Canaán c'alal loc' batel ta Padán-aram. Laj slaman sba ta yeloval jteclum Siquem.

<sup>19</sup>Laj sman jsep osil ti laj stoj vo'vinic (100) ta sep taq'uine, ti ja' laj smanbe xnich'nabtac ti Hamore, stot ti Siqueme. Laj smeltsan yaxibalna.

<sup>20</sup>Ts'acal to un, laj sva'an jun altar, laj yac'be sbi El-elohé-israel.

## Génesis 34

### Laj stoj lec ta sjol ti buch'u laj yilbajin ti Dinae

<sup>1</sup>Ti Dina ti ja' stebic ti Jacob xchi'uc ti Leae, oy bu laj yac' sjol ti loc' batel ta svu'lanel tsebetic ti bu nacalique.

<sup>2</sup>Ilat yu'un ti Siqueme, ti ja' squerem nich'on ti heveo vinic Hamor ti banquialal jtsobvanej yu'unic ti bu taje. Ti Siqueme laj stsatsal jis ta lum, laj yilbajin ti tsebe.

<sup>3</sup>Ac'o mi jech laj spasbe un, j'ech'el ic'bil c'ot xch'ulel xchi'uc. Jech o xal laj yac'be yipal c'u s'elan xu' ta xu'ninbe ti yo'ntone.

<sup>4</sup>Ja' yu'un un, xi lic yalbe ti Hamor ti stote: —Ba jac'bun ti tseb le'e, yu'un ta xquic' ca'i.

<sup>5</sup>Ti Jacobe laj ya'i ti ilbajinbat yu'un Siquem ti Dina ti ja' stebe. Ja' no'ox un, mu'yuc c'usi laj yal, yu'un loq'uemic to ta sq'uelel xchijic ti squeremtaque. Ja' to lic yal ti c'alal sutic talele.

<sup>6</sup>C'alal jech taj une, ti Hamor stot ti Siqueme, bat ta stojol ti Jacobe yo' ta xlo'ilaj lec xchi'uc.

<sup>7</sup>Va'i un, c'alal sutic talel ta q'uel chij squeremtac ti Jacobe, ja' to laj ya'iic c'usi c'otem ta pasel. Cap sjolic ta j'ech'el, yu'un muc'ul mulil ta xa'i ta sventa Israel ti ilbajinat yu'un Siquem stseb ti Jacobe, c'alal mu smeloluc jech ta xich' pasel.

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, ti Hamore xi laj yal c'alal laj sc'oponane: —Ti jnich'on Siqueme, ja' snup xch'ulel ta xil ti achi'ilic ta voq'uele. Avocolicuc, ac'o ave ati'ic ti ac'o yiq'ue.

<sup>9</sup>Cuts' calalin jbatic yo' xu' ta xquic'cutic ti atsebique. Ja' jech ti vo'oxuque xu' xaviq'uic ti jtsebcutique.

<sup>10</sup>Comanic, jchi'in jbatic ta naclej li'e. Ti jteclum li'e, ja' alumalic. Paso abolomalic. Manic abanomilic.

- 11** Va'i xtoc un, ti Siquem equé xi laj yalbe ya'i stot xchi'uc xchi'iltac ta voq'uel ti Dinae: —Avocolicuc, c'uxubinuncutic. Ta xcac' ti c'u yepal ta xac'anique.
- 12** Mu labaluc xca'i. Ac'o mi x'ech' to ta jtoj jech c'u cha'al ti c'u s'elan liquem ono'ox cu'uncutic ti matanale, ja' lec ac'beicun xch'a quic' ti tsebe. Ta xcac'boxuc ep amotonic.
- 13** Ac'o mi jech taj une, yu'un ti Siqueme yilbajinoj xa ti Dinae, jech o xal xnich'nabtac ti Jacobe, q'uelbil xa no'ox sat yu'unic ti c'u s'elan laj stac'beic ti Siqueme xchi'uc ti Hamor ti ja' stote.
- 14** Ja' yu'un un, xi laj yalique: —Mu xu' ta xcac'becutic yic' quixlelcutic jun vinic ti mu'yuc yich'oj ti circuncisione. Yu'un mi jeché, toj q'uexlal sba ta xca'icutic.
- 15** Ja' no'ox xu' ta jch'uncutic mi ta xavac' aveic ta spasel jech c'u cha'al li'e: C'otanic jech c'u cha'al ti vu'uncutique. Ti lec xaltique, ta xich'ic circuncisión scotol ti viniqetic ta biq'uit muc' ti oy ta atojolique.
- 16** Ja' to jech unbi, xu' xaviq'uic ti jtsebcutique. Jech ti vu'uncutique xu' xquic'cutic ti atsebique. Ta xinaquicutic li' ta atojolique. Jun jlumaltic ta xc'ot unbi.
- 17** Ja' no'ox un, mi mu lecuc ta xava'i ta xavich'ic ti circuncisione, ta xiloc'cutic batel ti li' ta alumalique. Ta xquic'cutic batel ti quixlelcutique.
- 18** Va'i un, ti Hamore xchi'uc ti Siquem ti ja' xnich'one, lec laj ya'ic ti va'i s'elan albatique.
- 19** Mu'yuc laj sjaliltasic. Ta ora no'ox laj yich' circuncisión ti quereme, ja' ti juteb ta yo'nton ta stojol steb ti Jacobe. Yu'un ti Siqueme ich'bil lec ta muc' yu'un svinictac ti stote.
- 20** Jech o xal un, ti Siqueme xchi'uc ti Hamor ti ja' stote, batic ta ochebal yu'un ti jteclume, bu ono'ox ta xchapluj ti lo'il a'yej yu'unique. Ti bu taje, xi lic yalbeic ti jnaclejetique:
- 21** —Ti viniqetic li'e, c'ot xa ta uts' alal cu'untic. Ta xcomic ta naclej li'e, xu' ta xbolomajic liquel. Yu'un oy to ep banomil cu'untic ti xu' ta xich'ique. Ja' yu'un un, ti vo'otique xu' xquic'betic ti yantsil nich'onique. Jech ti stuquique xu' ta xiq'uic ti cantsil nich'ontic equé.
- 22** Yo' ta xc'ot ta jun jlumaltic xchi'uque, ja' no'ox la jun yo'ntonic ta xcomic ta naclej ta jtojoltic ti mi xcac' quetic ta spasel jech c'u cha'al li'e: Scotolicuc, ac'o yich'ic circuncisión ti viniqetic ta biq'uit muq'ue jech c'u cha'al liquem yu'un ti stuquique.
- 23** Scotol ti c'usi x'ayan yu'unique xchi'uc ti chon bolometique, ta la xc'ot ta co'ol cu'untic xchi'uc. Ja' no'ox mi ta xaltic mi lec ta xca'itic ti va'i s'elan snopojique, jech ti stuquique ta xcom nacliicuc ta jtojoltic.
- 24** Scotol ti querem viniqetic ti nacalic ta jteclum ti sjabilal to ta xtunic ta soldadoile, toj c'otel ta yo'ntonic jech c'u cha'al oy ta yo'nton ti Hamor xchi'uc ti Siquem ti ja' xnich'one. Ja' yu'un un, scotolic laj yich'ic ti circuncisione.



<sup>25</sup>Ja'uc le' une, ti Simeone xchi'uc ti Levie, xnich'nabtac ti Jacobe, sbanquiltac ti Dinae, c'alal sta yoxibal c'ac'ale, batic ta jteclum c'alal yorail to ta xa'ibeic yipal xc'uxul laj yich'ic circuncisión ti viniquetique. Laj smilic ta espada scotol. Mu'yuc c'usi yut laj spoj sbaic.

<sup>26</sup>Ja' jech ti Hamor xchi'uc ti Siquem ti ja' xnich'one, espada ve' yu'unic ec. Ts'acal to un, bat sloq'uesic talel ti Dina ti oy ta sna ti Siqueme, batic.

<sup>27</sup>Ti yan xnich'nabtac Jacobe c'otic ta jteclum ec, xc'uletic no'ox ta x'ech'ic ta sba ti animaetic ta xchajel ta sa'el ti c'usi x'ayan yu'un ti jteclume, yo' jech ta sloq'ues sc'ac'alic ti ilbajinat ti yixlelique.

<sup>28</sup>Ja' yu'un un, laj yiq'uic batel ti chijetique, ti vacaxetique, ti burroetique, xchi'uc scotol ti c'usi oy yu'un ti jteclume, xchi'uc ti c'usitic x'ayan ta osile.

<sup>29</sup>Laj yelc'anic batel scotol ti c'usitic x'ayan ta naetique. Laj sbeq'uic batel ti ololetique, ti antsetique.

<sup>30</sup>Ja' yu'un un, ti Jacobe xi laj yalbe ti Simeone xchi'uc ti Levie: —Ti vo'oxuque laj xa avaq'uicun ta vocol. Avi tana une, ti jnaclejetic li'e, ti cananeoetique, xchi'uc ti ferezeoetique, ta xlic capuc sjolic. Ta stsob sbaic ta scontrainelun, ta xistsaquicun ta leto. Ti jech mu'yuc ep ti jvinictaque, ta xismilicun, ta xljajic ec ti c'u yepal oy ta jtojole.

<sup>31</sup>Va'i un, ti stuquique xi laj staquique: —¿Mi yu'un q'uelbilic no'ox ya'yel laj sjoybinic ta jun jmulivajel ants ti quixlelcutique?

## Génesis 35

### Ti Jacobe ta sts'uiltasat yu'un Dios ti ta Betele

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Jacobe: “Chapano aba. Bat naclan ta Betel. Ti bu taje, xameltsan jun altar bu laj yac' sba iluc ti Dios c'alal loq'uemot ta jatvil yu'un ti abanquil Esaue.”

<sup>2</sup>Va'i un, ti Jacobe xi laj yalbe ya'i ti c'u yepalic ta nacleje xchi'uc scotol ti c'u yepal oy ta stojole: —Loq'uesic scotol ti jnabel diosetic ti c'u yepal oy avu'unique. Atinanic, jeltao lec ac'u'ic.

<sup>3</sup>Batic ta ora ta Betel. Yu'un ti bu taje, ta jmeltsan jun altar ti ja' yich'obil ta muc' ti Dios laj scoltaun ti c'alal oyun ta vocole. Yu'un ja' laj xchi'inun ti bu yalel muyelune.

<sup>4</sup>Jech ti stuquique laj yac'beic ta sc'ob Jacob scotol ti jnabel diosetique xchi'uc ti taquinal chiquinaletic ti joc'ajtic ta xchiquinique. Jech ti Jacobe laj smuc ta yoc jpets tulan ta nopol Siquem.

<sup>5</sup>Ti c'alal loq'uic batele, scotol ti jteclumetic c'u yepal joyole, ac'batic ep xi'el yu'un ti Diose. Jech o xal mu'yuc xbat slubiic ta be ti Jacob xchi'uc ti xnich'nabe.

<sup>6</sup>Ti Jacobe xchi'uc ti c'u yepal xchi'inoj batele, c'otic ta jteclum Luz ti sbiinoj Betel xtoc ti oy ta Canaane.



<sup>7</sup>Va'i un, laj smeltsan jun altar. Ti bu taje, El-betel, laj yac'be sbi, yu'un laj yac' sba iluc Dios ta stojol c'alal ja' o loq'uem ta jatavil ta stojol ti sbanquile.

<sup>8</sup>Ti bu taje, cham xtoc ti Débora jun ants sbainoj ta sq'uelel ti Rebecae. Laj smuquic ta yoc jpets tulan ti nopol xa Betele. Ti bu taje, “Oq'uel ta yolon jpets tulan”, laj yac'be sbi ti Jacobe.

<sup>9</sup>C'alal loc' xa talem ta Padán-aram ti Jacobe, ti Diose laj yac' sba iluc ta stojol, laj xcha'ts'uiltas un.

<sup>10</sup>Va'i un, xi albat li'e: “Jacob ti abie, ja' no'ox un, ma'uc xa jech ta xabiin. Avi tana li'e, ja' xa ta xlic abiin Israel.” Ts'acal to un, c'alal jeltabat xa sbi yu'un ti Diose,

<sup>11</sup>xi albate: “Vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une; ta xcac' epajuc anich'nabtac xchi'uc anitilultac. Ta aventa vo'ot ta xlic ayanuc muc' ta lum xchi'uc epal jteclumetic, ta sventa ti anitilultaque, ta xlic ayanuc talem ajvaliletic.

<sup>12</sup>Yu'un ti banomil laj cac'be yich' ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque, ta xcac'bot avich' ec. Ts'acal to un, ta xcac'be yich' ec ti anitilultaque.”

<sup>13</sup>C'alal bat ti Dios bu laj sc'oapon sbaic xchi'uc ti Jacobe,

<sup>14</sup>jech ti stuque laj stam jbej ton, laj sva'an ta ts'unel jech c'u cha'al junuc oy bu laj sc'oapon sba xchi'uc ti Diose. Laj taj une, lic sq'uebbe aceite xchi'uc vino ta sba.

<sup>15</sup>Betel, laj yac'be sbi xtoc ti bu taje.

### **Cham ti Raquele**

<sup>16</sup>Ts'acal to un, loq'uic batel ti ta Betele. Nom nom to jutuc Efrata c'alal lic xc'uxul xch'ut ti Raquel yo' ta xcuxe, jal sts'uyet xchi'uc ti svocole.

<sup>17</sup>Yu'un ti c'alal xbalet xchi'uc ti svocole, xi laj yal ti jvet'ome: “Tsotsan, mu xaxi', yu'un laj avilbe xa sat jcot aquerem.”

<sup>18</sup>Va'i un, ti jech ta xa xtuch' batel ti stuque, ta jic' o'nton xa, laj to sbiiltas Ben-oní ti olole, ac'o mi Benjamín biiltasat yu'un ti totile.

<sup>19</sup>Ja' jech c'ot ta pasel cham ti Raquele. Laj yich' muquel ta sbelel Efrata, ti Belén sbi avi tana li'e.

<sup>20</sup>Jech ti Jacobe laj sva'anbe snail smucobbail ti bu mucul ti Raquele. Va'al to avi tana li'e, yu'un ta to xac' ta na'el ja' smuquinal ti Raquele.

<sup>21</sup>Jech ti Israele stam batel sbe. C'ot slaman sba ta yeloval luchlebal q'uelob osil yu'un Edar.

<sup>22</sup>C'alal naquí o ti Israel ti bu taje, jech ti Rubene vay xchi'uc ti Bilha ti sts'acal ajnil ti stote. C'alal laj ya'i taje, toj ep soc sjol yu'un.

### **Xnich'nabtac ti Jacobe**

*(1 Cr 2.1-2)*

Xnich'nabtac ti Jacobe, ja' lajcha'vo' ta scotol.

<sup>23</sup>Ti laj yil xchi'uc ti Leae, ja'ic ti Rubén ti sbanquialal nich'one, ti Simeone, ti Levie, ti Isacare, ti Judae, ti Zabulone.

<sup>24</sup>Yan ti laj yilic xchi'uc ti Raquele, ja'ic ti Josee xchi'uc ti Benjamine.

<sup>25</sup>Ti laj yilic xchi'uc ti Bilha smosov ti Raquele, ja'ic ti Dane xchi'uc ti Neftalie.

<sup>26</sup>Ti laj yilic xchi'uc ti Zilpa smosov ti Leae, ja'ic ti Gade xchi'uc ti Asere. Ja' jech yepal xnich'nab ti Jacobe, voq'uc talel ta Padán-aram.

### **Cham ti Isaaque**

<sup>27</sup>Ti Jacobe bat sq'uel ti Isaac ti stot nacal ta Mamree, ti sbiinoj Arba jteclume. Ti yan sbi xtoque, Hebrón, ti bu naquiiic ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque.

<sup>28</sup>C'alal cham ti Isaaque, yich'oj xa balunvinic (180) jabil.

<sup>29</sup>Yu'un bat stsob sbaic xchi'uc ti smolmuc'totac ti c'alal laj xa yil ti ch'iel c'opojele. Muc'at yu'un ti xnich'nabe, ja'ic ti Esaue xchi'uc ti Jacobe.

## **Génesis 36**

### **Snitilultac ti Esaue**

*(1 Cr 1.34-54)*

<sup>1</sup>Li'e, ja' snitilultac ti Esaue, ti Edom ti yan sbi xtoque.

<sup>2</sup>Xi s'elan laj yic'anan antsetic ti Esaú ta Canaane: ti Ada yantsil nich'on ti Elón ti hititae; ti Oholibama yantsil ol ti Anae, ti smom ti Sibón ti heveoe;

<sup>3</sup>ti Basemate, yantsil nich'on ti Ismaele, xchi'il ta voq'uel ti Nabaiote.

<sup>4</sup>Ti Adae laj yilbe sat squerem yu'un ti Esaue, i Elifaze. Ti laj yilic xchi'uc ti Basemate, ti Reuele.

<sup>5</sup>Ti laj yil xchi'uc ti Oholibamae, ti Jeuse, ti Jaalame, ti Coree. Ja' jech yepal laj voc'uc xnich'nab Esaú c'alal nacal to ox ta Canaán banomil.

<sup>6</sup>Ti Esaue laj stsob ti yajniltaque, ti xnich'nabtaque, ti yantsiquil nich'nabtaque, scotol ti c'u yepal oy ta snae, yo' jech ta xch'ac sba loq'uel ta stojol ti Jacob ti xchi'il ta voq'uele. Yu'un laj stsob batel ti jaylajun-tos chon bolometric oy yu'une, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'un ti laj sta ta Canaane.

<sup>7</sup>Yu'un ti xchibalique, mu albajuc yepal ti c'usi x'ayan yu'unique, mi ja'uc xa xu' yu'unic ti jmoj ta svol sbaic ta nacleje. Yu'un ta banomil bu oyic, mi ja'uc xa xloc' o sve'el ti chon bolometric.

<sup>8</sup>Jech o xal ti Esaue, ti Edom ti yan sbi xtoque, bat nacluc ta stuq'uil muc' ta vitstic oy ta yosilal Seir.

<sup>9</sup>Li'e, ja' snitilultac ti Esaue, ti mol muc'totil yu'unic ti edomitaetique, ti nacalic ta muc'tiquil vitstic oy ta yosilal Seire.



<sup>10</sup>Xi s'elan sbitac xnich'nabtac ti Esaue: Ti Elifaze, ja' xnich'on ti Esaú laj xchi'in yu'un ti Adae. Ti Reuele, xnich'on ti Esaú laj xchi'in yu'un ti Basemate.

<sup>11</sup>Xnich'nabtac ti Elifaze, ja' ti Temane, ti Omare, ti Zefoe, ti Gatame, ti Quenaze.

<sup>12</sup>Ti Elifaze laj yic' sts'acal ajnil Timna ti sbie. Laj yil jun yol yu'un. Laj yac'be sbi Amalec. Taje, ja' smamobtac ti Adae, yajnil xtoc ti Esaue.

<sup>13</sup>Yan xnich'nabtac ti Reuele, ja'ic ti Nahate, ti Zerae, ti Samae, ti Mizae. Taje, ja' smamobtac ti Basemate, yan yajnil ti Esaue.

<sup>14</sup>Ti yan ants laj yic' xtoc ti Esaue, ti Oholibama sbie, yantsil ol ti Anae. Ti Oholibamae, smom xtoc ti Zibeone. Laj yil yol yu'un, ja' ti Jeuse, ti Jaalame, xchi'uc ti Coree.

<sup>15</sup>Snitilultac Esaú ti c'otic ta banquialal jtsobvanejetique, xi s'elane: Ta sventa snitilultac ti Elifaz sbanquialal nich'on ti Esaú ti c'otic ta banquilaletique, ja' ti Temane, ti Omare, ti Zefoe, ti Quenaze,

<sup>16</sup>ti Coree, ti Gatame, xchi'uc ti Amaleque. Taje, banquilaletic c'otic ti lic talel sts'unubalic ta stojol ti Elifaze ti oy ta Edom banomile. Scotolic taje, ja' snitilultac ti Adae.

<sup>17</sup>Ta sventa xnich'nabtac ti Reuel xnich'on ti Esaue, ja' c'ot ta banquilaletic ti Nahate, ti Zerae, ti Samae, ti Mizae. Taje, c'otic ta banquilaletic c'alal oyic ta Edom banomil ti lic talel sts'unubalic ta stojol ti Reuele. Ja' smamobtac ti Basemate, yajnil ti Esaue.

<sup>18</sup>Ta sventa yalabtac ti Oholibama, yantsil ol ti Anae, yajnil xtoc ti Esaue, ja' c'ot ta banquilaletic ti Jeuse, ti Jaalame, ti Coree.

<sup>19</sup>Scotolic taje, ja' snitilultac ti Esaue, Edom ti yan sbi xtoque, ja' banquialal jtsobvanejetic yu'unic ti jujuvoq'ue.

### **Snitilultac ti Seire**

<sup>20</sup>Xnich'nabtac ti Seir ti horeo vinic nacalic ti bu taje, ja'ic ti Lotane, ti Sobale, ti Zibeone, ti Anae,

<sup>21</sup>ti Disone, ti Ezere, ti Disane. Taje, ja' c'otic ta banquialal jtsobvanejetic yu'un ti horeoetique, ja' snitilultac ti Seir nacalic ta Edom banomile.

<sup>22</sup>Xnich'nabtac ti Lotane, ja' ti Horie xchi'uc ti Hemame. Ti Timnae, xchi'il ta voq'uel ti Lotane.

<sup>23</sup>Xnich'nab ti Sobale, ja' ti Alvane, ti Manáhate, ti Ebale, ti Sefoe, ti Oname.

<sup>24</sup>Xnich'nab ti Zibeone, ja' ti Ajae xchi'uc ti Anae. Ti Aná taje, ja' ti buch'u laj sta sat vo' ta sbajtical banomil c'alal ja' o yacal ta sq'uelbe sburro ti stote, ti Zibeón sbie.

<sup>25</sup>Ti Anae laj yil jun yol. Laj yac'be sbi Disón. Laj yil xtoc jun stseb ti laj yac'be sbi Oholibamae.

<sup>26</sup>Xnich'nab ti Disone, ja' ti Hemdane, ti Esbane, ti Itrane, ti Querane.



<sup>27</sup>Xnich'nab ti Ezere, ja' ti Bilhane, ti Zaavane, ti Acane.

<sup>28</sup>Xnich'nab ti Disane, ja' ti Uze xchi'uc ti Arane.

<sup>29</sup>Ti c'otic ta banquilaetic yu'unic ti horeoetique, ja' ti Lotane, ti Sobale, ti Zibeone, ti Anae,

<sup>30</sup>ti Disone, ti Ezere, ti Disane. Taje, naca banquilaetic yu'un ti horeoetique, ti jujuchop nacalic ta yosilal ti Seire.

### **Snitilultac ti Edome**

<sup>31</sup>C'alal mu'yuc to ox sva'anojic ajvalil ti israeletique, xi s'elan ochemic ta pas mantal ajvaliletic ta Edom lume:

<sup>32</sup>Ti Bela ti xnich'on ti Beore, och ta ajvalil ta Edom. Sbi ti steclumale, ja' Dinhaba.

<sup>33</sup>C'alal cham ti Belae, ja' och xq'uexol ta ajvalilal ti Jobab xnich'on ti Zerae. Ti Jobabe liquem talel ta jteclum Bosra.

<sup>34</sup>C'alal cham ti Jobabe, ja' och xq'uexol ta ajvalilal ti Husame, liquem talel ta yosilal Teman.

<sup>35</sup>C'alal cham ti Husame, ja' och xq'uexol ta ajvalilal ti Hadad xnich'on ti Bedade, ja' laj stsal ti Madián oy ta yosilal Moabe. Sbi ti steclumal xtoque, ja' Avit.

<sup>36</sup>C'alal cham ti Hadade, ja' och xq'uexol ta ajvalilal ti Samlae, ti liquem talel ta jteclum Masrecae.

<sup>37</sup>C'alal cham ti Samlae, ja' och xq'uexol ta ajvalilal ti Saule, liquem talel ta jteclum Rehobot oy ta ti' uc'um.

<sup>38</sup>C'alal cham ti Saule, ja' och xq'uexol ta ajvalilal ti Baal-hanane, xnich'on ti Acbore.

<sup>39</sup>C'alal cham ti Baal-hanane, ja' och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Hadade. Pau sbi ti jteclum bu liquem talel.

<sup>40-43</sup>Sbitac ti jujuchop snitilultac Esaú ti laj ech'icunque, xi s'elane: ti Timnae ti Alvae ti Jetete ti Oholibamae ti Elae ti Pinone ti Quenaze ti Temane ti Mibsare ti Magdiele ti Irame. Yu'un ti Esaue laj sbiin Edom xtoc. Jech o xal ti snitilultac taj une, c'otic ta banquilaetic yu'un ti edometique. Sbi ti banomil bu nacalic ti jujuchope, co'ol s'elan jech c'u cha'al sbiic ti jujunique.

## **Génesis 37**

<sup>1</sup>Ti Jacobe com nacluc ta Canaán bu naqui to ox c'uc sjalil ti stote.

<sup>2</sup>Avi li'e, ja' sc'oplal ya'yejal snitilultac ti Jacobe.

### **José xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele**

C'alal yich'oj xa vuclajuneb (17) jabil ti Josee, jmoj ta xchi'in sbaic ta q'uel chij xchi'uc ti sbanquiltaque, yolic ti Bilhae xchi'uc ti Zilpae, sts'acal ajniltac ti stote. Va'i un, ti Josee ta xc'ot sc'an parte ta stojol stot ti oy c'usi mu lecuc ta spasic ti sbanquiltaque.



<sup>3</sup>Stuc no'ox José ti lec c'uxbinbil yu'un ti Israele, ja' mu sta ti yan xnich'nabe, yu'un ta smolil xa ox c'alal voq'ue. Ja' yu'un un, jun yutsil jlic yuni c'u' laj yac'be ta meltsanel.

<sup>4</sup>C'alal jech laj yilic ti xchi'iltac ta voq'uel ti stuc no'ox lec c'uxubinbile, ti mu jechuc c'uxubinbilic scotolic ti stuquique, lic sc'ac'al yo'nton ta yilintael, mi ja'uc xa sc'oponic jutebuc.

<sup>5</sup>Oy bu vaichinaj ti Josee. Ja' yu'un un, laj yalbe ya'i ti sbanquiltaque. Ja' no'ox un, ti stuquique cap sjolic, lic scontrainic ta j'ech'el.

<sup>6</sup>Yu'un xi lic yale: —A'yio ava'iic, ta jchap talel cuni vaich ti c'usi laj quile.

<sup>7</sup>Ti jvaich laj quile, yacalotic ta spasel ta jujuchuc trigo jcotoltic ta osil. Jech ti jchuc cu'une, ta ora no'ox tuc' laj sva'an sba. Jech ti avu'unic ti chucajtique, laj sjoy sbaic ta stojol ti jchuc cu'une, lic snijan sbaic.

<sup>8</sup>Va'i un, ti xchi'iltac ta voq'uele xi laj staq'uique: ¿Mi yu'un ta xavalbun ca'icutic ta xa'och ta ajvalil yo' jech ta xapasuncutic ta mantale? Ja' yu'un ech'em no'ox lic sc'ac'al yo'ntonic ta stojol ta scoj ti va'i s'elan laj xchap ti xvaiche.

<sup>9</sup>Laj taj une, laj to yil yan xvaich ta ts'acal ti Josee. Ja' yu'un un, xi laj yalbe ya'i ti sbanquiltaque: —¿Mi xana'ic, livaichinaj no'ox xtoc? Laj quil ta jvaich ti c'ac'ale, ti ue, xchi'uc buluchbej c'anal ti laj snijan sbaic ta yich'elun ta muq'ue.

<sup>10</sup>C'alal laj xchapbe ya'i stot xchi'uc xchi'iltac ta voq'uel xvaich ti Josee, xi tac'bat yu'un ti stote: —¿C'usi ta xavac' ta na'el xchi'uc ti avaich ti laj avile? ¿Mi yu'un xavac'touc ta jnijan jchiman jbacutic ta atojol xchi'uc ti ame'e, xchi'uc ti achi'iltac ta voq'uele?

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, it'ix x'a'iyat yu'un ti xchi'iltac ta voq'uele. Yan ti stote ta snopilan no'ox ti va'i s'elan taje.

### **Ti Josee chonat batel yu'un ti xchi'iltac ta voq'uele**

<sup>12</sup>Oy jun c'ac'al, sbanquiltac ti Josee batic ta Siquem. Ba sa'beic bu oy lec sve'el xchijtac ti stote.

<sup>13</sup>Jech ti Israele xi laj yalbe ya'i ti Josee: —A'yio ava'i, ti achi'iltac ta voq'uele batemic ta q'uel chij ta Siquem. Ta jc'an ti chbat aq'uele. Xi laj stac' ti Josee: —Lec chca'i ti chbat jq'uele.

<sup>14</sup>Xi laj stac' ti Israele: —Lec oy un cha'e, batan, ba q'uelo c'u s'elan ti achi'iltac ta voq'uele, xchi'uc c'u s'elan ti chijetique. Sutan no'ox me talel un yo' jech ta xca'i c'u s'elanic. Ti Israele laj stac batel ta stenlejtic Hebrón ti Josee. C'alal c'ot ta Siquem ti Josee,

<sup>15</sup>c'u stu un, ch'ay ta be stenlejal osiltic. Ja' o nupat ta be yu'un jun vinic ti xi jac'bate: —¿C'usi ta xasa'ílan?

<sup>16</sup>Xi laj stac' ti Josee: —Loq'uemun ta sa'el jchi'iltac ta voq'uel. ¿Mi xu' xavalbun ca'i mi oy bu laj avil ta sq'uel ti xchijique?

- 17**Xi laj stac' ti viniq: —Li' to ox oyique. Ja' no'ox un, batic xa. Laj yalic ca'i ti ta xbatic ta Dotane. Jech ti Josee bat sa' ti xchi'iltac ta voq'uele, laj sta ta Dotán.
- 18**Nom to ilat ti José yu'un ti xchi'iltac ta voq'uele. C'alal mu to ta xnopaj batel ti bu oyique, laj snop sc'opic ti ta smilique.
- 19**Xi lic yalbe sbaic ta jujun tale: —Q'uel avilic, le' xtal ti uni jvaichinajele.
- 20**La'ic, la' jtsactic ta milel. Ts'acal to un, jiptic yalel ta jun joc'. Caltic ti laj ta ti'el yu'un junuc jti'oval chon. Jq'uelctic quic un, c'usi xal o ti yuni vaiche.
- 21**C'alal laj ya'i Rubén ti va'i s'elan taje, xi laj yale, yu'un oy ta yo'nton ta spoj ya'i ti xchi'il ta voq'uele: —Ja' lec mu jmiltic.
- 22**Mu xamalic ti ch'ich'e, ba tiq'uic no'ox le' ta joc' li' ta sbajtical banomile, mu xats'ile ac'obic ta stojol. Ja' jech laj yal ti Rubene, yu'un ta spoj ya'i ti Josee yo' jech ta xcha'sut batel ta stojol ti stote.
- 23**Va'i un, c'alal c'ot ti José ti bu oyic ti xchi'iltac ta voq'uele, laj sloc'beic ti sc'u' slapoj batele.
- 24**Laj stsaquic. Laj sjipic ochel ta taquin xocol joc'.
- 25**Ts'acal to un, lic chotiicuc ta ve'el. C'alal jech yacalique, ja' o laj yilic ti stsobetic batel ismaelitaetic ti liquemic talel ta Galaad ti xcuchojic batel ta scamelloic ti xuch'al te'etic ti ja' perfumee, ti bálsamo sbie, ti mirrae. Yu'un ta xich'ic batel ta Egipto.
- 26**Va'i un, ti Judae xi laj yalbe ya'i ti xchi'iltac ta voq'uele: —¿C'usi ta jtatic o yu'un ti ta jmiltic ti quits'intique, ti ts'ijilotic no'ox yu'un ti xchame?
- 27**Ja' lec, la' jchontic batel ta stojolic ti ismaelitaetique. Altic ta jmiltic, yu'un mu yanuc, ja' jchi'iltic ta voq'uel. Lec laj ya'iic scotolic ti jech laj yale.
- 28**C'alal ech'ic ti jbolomajel madianitaetic bu oyique, loq'uesat talel ta joc' ti José yu'un ti xchi'iltac ta voq'uele. Jtob (20) ta sep plata taqu'in laj xchonic batel ta stojol ti ismaelitaetique. Ja' jech ic'bil bat ta Egipto ti Josee.
- 29**C'alal sut batel ti Rubén ti bu oy ti joq'ue, ch'abal xa tiq'uil ti José laj sta ti bu taje. Lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e, svinajeb mu xa xnel ta xa'i ti vul o'ntone.
- 30**Ts'acal to un, sut batel bu oyic ti xchi'iltac ta voq'uele, ti xi laj yale: —Ti quereme ch'abal xa. ¿C'usi ta jpastic tana un?
- 31**Jech ti yane laj stsacbeic sc'u' ti Josee. Lic sbonbeic ta xch'ich'el tentsun ti laj smilique.
- 32**Ts'acal to un, xi laj stacbeic batel mantal ti stotique: “Laj jtacutic li'e. Q'uelo quic lec, mi ja' sc'u', mi ma'uc sc'u' ti anich'one.”
- 33**C'alal laj yojtiquin ti Jacobe, xi laj yale: “Ja' sc'u' ti jnich'one. Tey nan c'usi te'tical chon bolomal laj o, ti lilinat ta ti'el yu'une.”



<sup>34</sup>Va'i un, ti Jacobe laj xch'i' ta jatel ti sc'u'e. Lic slap at o'ntonal c'u'il. Ep c'ac'al laj yoq'uita. Mu xch'ay ta yo'nton cham ti xnich'one.

<sup>35</sup>Ac'o mi ta xpatbat yo'nton yu'un ti squerem stebtaque, ja' no'ox un, ti stuque mu sc'an patbel yo'nton. Yu'un xi x'oc'olet ta sventa ti xnich'one: “Oyun o ta at o'nton ti c'u sjalil cuxulune. Ja' to ta x'ech' mi ba jta bu oy ti anima jnich'one.”

<sup>36</sup>Va'i un, ti madianitaetic ta Egiptoe, laj xchonic batel ti José ta stojol jun vinic Potifar sbie, yajtunel ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe, xchi'uc xtoc ti ja' jpas-mantal yu'un ti yajchabivanej soldadoetique.

## Génesis 38

### Ti Judae xchi'uc ti Tamare

<sup>1</sup>Ti jech ora taje, jech ti Judae laj xch'ac sbaic ta naclej xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele. Bat xchi'in ta naclej jun vinic ti Hirá sbie, ti nacal ta jteclum Adulame.

<sup>2</sup>Ti bu taje, c'ot ta sat jun steb yantsil nich'on jun cananeo vinic ti Súa sbie. Laj yic' sbaic xchi'uc, lic xchi'in yol yu'un.

<sup>3</sup>C'alal xchi'inoj xa yol yu'un ti antse, laj yilbe sat jun squerem, Er laj yac'be sbi.

<sup>4</sup>Lic no'ox xchi'in yol yu'un xtoc. Laj yilbe sat jun squerem, Onán laj yac'be sbi.

<sup>5</sup>Laj to no'ox yil yan squerem xtoc, Sela laj yac'be sbi. Ja' o voc' c'alal oy ta Quezib ti Judae.

<sup>6</sup>Ti Judae laj sa'be yajnil ti Er ti ja' sbanquial nich'one. Laj yic' jun ants ti Tamar sbie.

<sup>7</sup>Ja' no'ox un, ti Diose mu lecuc laj yil c'u s'elan stalel ti Ere. Ja' yu'un un, laj xtuch'be xcuxlej.

<sup>8</sup>Va'i un, ti Judae xi laj yalbe ti Onane: —Ic'bo yajnil ti anima abanquile. Yu'un ja' jech sta o ti mu'ilote yo' jech ta x'ayan snitilultac ti anima abanquile.

<sup>9</sup>Ja' no'ox un, ti Onane sna'oj lec ma'uc yu'un ta xc'ot ti xnich'on ta xlic ayanuque. Jech o xal ti c'alal ta xchi'inbe ta jujun velta yajnil ti anima sbanquile, laj yac'be yipal c'uxi mu xchi'in yol yu'un yo' jech mu x'ayan snitilul ti anima sbanquile.

<sup>10</sup>Jech ti Diose mu lecuc laj yil ti jech ta spas ti Onane. Jech o xal un, laj xtuch'be xcuxlej ec.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Judae xi laj yalbe ti yalib Tamar sbie: —Jech to va'bunan ta me'unal ants ta sna ti atote, ja' to mi sta sva'lej ti jnich'on Sela. Yu'un ti Judae, teq'uel c'ot ta yo'nton xu' ta xcham ec ti Sela ti ja' xnich'on jech c'u cha'al laj chamuc ti sbanquiltaque. Jech o xal ti Tamare bat nacluc yu'un ta sna ti stote.

<sup>12</sup>Ech' xa ox c'uc sjaliluc un, cham yajnil ti Judae, yantsil nich'on ti Súa. C'alal ech' xa ox at o'ntonal yu'un me'inal ti Judae, bat ta jteclum Timnat bu ta xloc'bat stsotsil xchijtaque. Xchi'inoj batel ti adulamita vinic ti Hirá sbie, yu'un lec xil sbaic xchi'uc.

<sup>13</sup>C'alal laj ya'i ti Tamar batem ta sloq'uel stsotsil xchij ta Timnat ti smu'alibe,



**14**laj sjelta ti slapoj to ox c'u'il sventa me'onal antse. Laj smac ta chajal poc' ti sate yo' jech mu x'ojtiquinat. Bat xchotan sba ta sti'il jteclum Enaim bu x'ech' sbelel ti Timnate. Jech laj spas, yu'un laj yil vinic xa ti Selae. Ac'o mi jech un, yu'un mu'yuc to ac'bil yic'.

**15**C'alal laj yil ti Judae, laj snop ti ja' jun ants sna' sbolomalin sbae, yu'un smacoj ti sate.

**16**Va'i un, laj spajes sba ta xanobal. Nopaj batel ta sts'el ti antse. Mi ja'uc jutebuc sna' ja' yalib ti xi laj yalbee: —¿Mi xac'an xijbat jliqueluc le'e? Xi laj stac' ti antse: —¿C'usi stojol ta xavac'bun taj une?

**17**Xi laj stac' ti Judae: —Ta jtacbot talel jcotuc jtentsun ti oy cu'une. Xi laj stac' ti antse: —Lec oy, ac'bun comel ta rental ti c'usi oy avu'une. Ja' to ta jsutesbot ti mi laj atacbun talel ti c'usi laj avale.

**18**Xi laj sjac' ti Judae: —¿C'usi ta xac'an ti ta jcomtsanbot une? Xi laj stac' ti antse: —Ac'bun comel asello xchi'uc yaqu'il, xchi'uc ti avaxton teye. Jech ti Judae laj yac'. Laj sc'upin sbaic. Laj xchi'in yol yu'un.

**19**Ts'acal to un, ti Tamare bat sloq'ues ti smacobil sate. Lic xcha'lap ti c'u'il sventa me'onal antse.

**20**Ta sjalil to un, ti Judae laj stac batel ti tentsune. Ja' laj yich' batel ti adulamita vinic ti lec xil sbaique yo' jech ta sutesbat talel ti c'usi yac'oj ta rentale. Ja' no'ox un, ti buch'u tacbil batele mu'yuc xa tey laj sta.

**21**Ja' yu'un un, ti bu taje, xi lic sjac'olanbe ti viniquetique: —Ta jac' ava'yejic, ¿mi xana'ic bu oy ti ants sna' sbolomalin sba ti liquem talel ta Enaim ti li' to ox oy ta sti' bee? Xi laj staqu'ique: —Li'e, mu'yuc bu xquilcutic o junuc ants ti sna' sbolomalin sbae.

**22**Va'i un, sut batel bu oy ti Judá ti xi c'ot yale: —Mu'yuc laj jta ta sa'el ti antse. Ja' jech xtoc laj yalbeicun ti viniquetic teye ti mu'yuc la bu xilic o junuc ants ti sna' sbolomalin sbae.

**23**Ti Judae xi laj staqu'ue: —Comuc o xchi'uc ti c'usi laj yich'e yo' mu xtal jlo'iltaeltic yu'un. Yavil laj jtacbe batel ti jtentsune, ja' no'ox un, mu'yuc xata.

**24**Ech'em xa ox oxibuc u c'alal xi tal albatuc ti Judae: —Ti avalib Tamare laj xa xchi'in ta vayel yan viniquetic. Avi tana un, oy xa yol yu'unic. Xi tsots c'opoj ti Judae: —¿Jochic loq'uel talel. Chiq'uc ta c'oc'!

**25**C'alal ta xa xjochat loq'uel ti antse, xi laj yal c'alal laj stac'be mantal ti smu'alibe: “Yajval ti c'usitic li' oye, ja' ti buch'u laj yac'bun ti cole. Ja' yu'un un, ojtiquino avil lec buch'u yu'un ti seyo xchi'uc ti yaqu'uile, xchi'uc ti vaxton li' xtoque.”

**26**C'alal laj yojtiquin Judá ti ja' yu'untaque, xi laj yale: “Oy stuqu'uil c'usi laj spas ti stuque. Ja'uc ti vu'une, mu lecuc libat. Yu'un mu'yuc laj cac'be yic' ti jquerem Selae.” Jech j'ech'el mu'yuc xa bu laj xchi'in ta vayel ti antse.



<sup>27</sup>C'alal sta yorail laj svoq'ues yol ti Tamare, vach tal.

<sup>28</sup>C'alal ta xa xvoc' talele, oy jun yu'unic ba'yel jelav talel ti sc'obe. Ja' yu'un ti jvet'ome laj xchucbe tsajal ilera ta sc'ob ti xi laj yale: “Li'e, ja' ba'yel.”

<sup>29</sup>Ja'uc ti olol une, laj smuts ochel ti sc'obe. Ja' ba'yel voc' talel ti yane. Jech o xal ti jvet'ome laj yac'be sbi Fares. Yu'un xi laj yale: “¡Vi to no'ox s'elan laj avut aba ti ba'yel lavoc' talele!”

<sup>30</sup>Ts'acal to un, voc' talel ti jun chucul tsajal ilera ta sc'ob, Zara laj yac'be sbi.

## Génesis 39

### Yajnil ti Potifare xchi'uc ti Josee

<sup>1</sup>C'alal ic'bil bat ti José ta Egipto banomile, jech ti jun egipcio vinic Potifar sbie, laj smanbe ismaelitaetic ti yic'ojic batel teye. Ti Potifar taje, ja' jun banquialal jtunel yu'un ti faraone, xchi'uc ja' jtsobvanej yu'un ti jvoc' yajsoldadoe.

<sup>2</sup>Ja' no'ox un, ti Josee chi'inbil yu'un ti Diose. Jech o xal lec bat yu'un c'alal nacal ta sna ti jun egipcio vinic ti ja' yajvale.

<sup>3</sup>Ti yajvale laj yil chi'inbil yu'un Dios ti Josee. Jech o xal ti Josee lec ta xbat yu'un scotol.

<sup>4</sup>Ti va'i s'elan c'otem ta stojol ti José taje, laj sta ti co'olaj sjol yo'ntonic xchi'uc ti yajvale. Laj yac' ochuc ta yajcoltaobba, xchi'uc xtoc laj yac'be sbain ti snae xchi'uc scotol ti c'usi oy yu'one.

<sup>5</sup>C'alal lic sbainbe sna Potifar ti Josee xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'one, laj sva'an sba ti Dios ta sna ti Potifare, xchi'uc ti c'usi oy yu'un ta yosile.

<sup>6</sup>Ti jech sbainoj José scotol ti c'usi oy yu'un ti Potifare, mu'yuc ta svul yo'nton c'u s'elan ta sta ti sve'ele. Ti Josee lec c'ac'al vinic. Toj c'upil sba ta q'uelel ta jmec.

<sup>7</sup>Va'i un, ta ts'acal to c'alal jaliy xa teye, jech ti yajnil yajvale lic yac' sat ta stojol. Ja' yu'un un, oy jun c'ac'al xi laj yalbee: —La' vaycutic.

<sup>8</sup>Ti Josee mu lecuc laj ya'i yu'un ti xi laj stac'bee: —A'yio ava'i, ti jech li' oyune, mu'yuc c'usi xal yo'nton ti cajvale. Yu'un jbainoj scotol ti c'usi oy yu'one.

<sup>9</sup>Yu'un ti li' ta nae, mu'yuc buch'u yan ta spas mantal. Ti cajvale mu'yuc c'usi sjaltaojbun. Yan ti vo'ote yajnilot ti cajvale. ¿Mi xavac'touc lec ta xca'i avaloj xu' ta jsa' jmul ta stojol ti Diose?

<sup>10</sup>Ti antse ja' yeinoy jujun c'ac'al xvulvun ta stojol ti José ti vayicuque. Ja' no'ox un, ti Josee mu'yuc laj xch'un.

<sup>11</sup>Oy jun c'ac'al, ti Josee och batel ta yut na bat abtejuc. Mi ja'uc junuc buch'u oy.

<sup>12</sup>Jech o xal ti antse nit xutbe sc'u' ti Josee, xi laj yalbee: —La', chi'inun ta vayel. Ja' no'ox un, ti Josee loc' batel ta anil, laj yicta comel sc'u' nitbil yu'un ti antse.



<sup>13</sup>C'alal laj yil ti ants ti c'ajomal xa sc'u' sjopoj comel ti loc' batel ta anil ti laj yicta comele,

<sup>14</sup>xi laj yalbe ti smosovtac laj yavta talel oy ta nae: —A'yio ava'iic, la'ic. Ti jmalale laj yic' talel jun hebreo vinique, ja' no'ox ta xijyilbajinotic. Och batel ti bu oyune. Ta ox xistsacun. Ti vu'une tsots li'avan.

<sup>15</sup>C'alal laj yil tsots li'avane, loc' batel ta anil. Laj yicta comel ti sc'u'e.

<sup>16</sup>Laj taj une, bat q'uejbatuc sc'u' ti José yu'un ti antse. Ja' to laj yac' iluc c'alal c'ot ti ajvalile.

<sup>17</sup>Va'i un, xi xchapet liquel jech c'u cha'al laj yal ono'ox ta ba'yele: —Ti mosovil hebreo vinic laj avic' talele, och batel ta jc'ol na ti bu oyune. Laj soc ye ta jtojol.

<sup>18</sup>C'alal laj yil tsots li'avane, loc' batel ta anil. Li' laj yicta comel ti sc'u'e.

<sup>19</sup>Ja' jech laj spasbun ti amosove. Yajval ti Josee toj ep soc sjol c'alal chapbat ya'i yu'un ti yajnile.

<sup>20</sup>Ja' yu'un un, laj stsac ta chuquel ti Josee. Laj yal mantal ti ac'o ba yich' tiq'uel ta chuquinab bu tic'ajtic ti yan jchuqueletic yu'un ti ajvalile. Ac'o mi jech tiq'uil ta chuquel ti Josee,

<sup>21</sup>ja' no'ox un, chi'inbil yu'un ti Diose. Yu'un sva'anoj sba ta stojol yo' jech ta sta ti lec x'ilat yu'un ti banquihal jchabiej chuqueletique.

<sup>22</sup>Jech o xal un, ac'bat comel ta sba ti jchuqueletique. Jech ti Josee ja' ta spasvan ta mantal ti c'usi sc'an pasel ta chuquinabe.

<sup>23</sup>Jech ti banquihal jchabiej chuquinabe, mu xa sventauc ta sq'uel ti sventainoj ti Josee. Yu'un scotol ti c'usi ta spase, lec ta xloc' yu'un.

## **Génesis 40**

### **Ti Josee ta xalbe smelol ti vaichile**

<sup>1</sup>Ech' ti va'i s'elan taje, jech ti jbainej-bise, ja' ti buch'u sbainoj ta scolbel yuch'bol ti ajvalile, xchi'uc ti jpaspan xtoque, laj soquesbeic yo'nton ti yajvalique, ti ajvalil yu'un Egipto.

<sup>2</sup>Jech o xal ti faraone, ti ajvalil xaltique, ep soc sjol ta stojol ti chib j'abteletic taje, ti banquihal yu'un ti jbainej-bise, xchi'uc ti banquihal yu'un jpas-pane.

<sup>3</sup>Tacbil batic ta chuquel, ta sna ti banquihal jtsobvanej yu'un soldadoetic bu oy ti chuquinabe. Ja' ono'ox un, ti bu taje, tey tiq'uil ta chuquel ti Josee.

<sup>4</sup>Ti banquihal jpas-mantal yu'un soldadoetique, laj yac'be ta sc'ob José ti chib j'abteletique. Jech ti stuquique jalijic ta chuquel.

<sup>5</sup>Ti banquihal yu'un ti jbainej-bise xchi'uc ti banquihal yu'un jpaspane, oy jun ac'ubal vaichinajic ti xchibalique. Ja' no'ox un, slecoj smelol ti jujutos xvaichique.

- <sup>6</sup>Ta yoc'omal un, bat q'uelaticuc yu'un ti Josee. Oyic xa ta vul o'nton taatic.
- <sup>7</sup>Jech o xal xi jac'batique: —¿C'u cha'al toj yan o asatic sacub?
- <sup>8</sup>Xi laj staq'uique: —Yu'un livaichinajcutic. Ja' no'ox un, mu'yuc buch'u xiyalbuncutic c'usi smelol ta xal ti jvaichcutique. Xi laj stac' ti Josee: —¿Mi mu ja'uc xu' svinajesbe smelol ti Diose? Alic ca'itic c'usi ti avaichique.
- <sup>9</sup>Ti banquialal yu'unic ti jbainej-bise xi lic yal ti xvaich ta stojol ti Josee: —Ti ta jvaiche, laj quil jtec' uva.
- <sup>10</sup>Yac'oj oxib sc'ob. Q'uelomajem. Yac'oj xnich. Jech ti xniche ta xjoybij ta jujubej sat toc'on uva.
- <sup>11</sup>Ti vu'une jtsacobje sbis ti faraone. Ta jpits'be ti uva ta sbise. Jech ti sbise, ta xcac'be ta sc'ob ti faraone.
- <sup>12</sup>Va'i un, ti Josee xi laj yalbee: —Ti avaiche, xi s'elan ta xal ti smelole: Ti oxib sc'ob laj avile, ja' smelol oxib c'ac'al.
- <sup>13</sup>Ja' yu'un un, li' ta oxib c'ac'ale, ti faraone ta xchapan c'u s'elan ti ac'ope. Yan to velta ta xa'och yu'un ta yaj'abtel. Ta xabainbe ta yac'bel sbis ti faraone jech c'u cha'al laj apas to ox talele.
- <sup>14</sup>C'alal jech ta xc'ot ta pasele, vulesun me ta avo'nton. Avocoluc, albus jc'oplal ta stojol ti faraone yo' jech ta xisloq'ues batel ti li' oyune. C'uxubajan cu'un.
- <sup>15</sup>Yu'un ti vu'une, elc'anbilun talel ta yosilal hebreo. Yu'un jeché' no'ox li' tiq'uuilun ta chuquele, mu'yuc jmul.
- <sup>16</sup>Ti banquialal yu'un jpaspane, c'alal laj yil lec loc' yu'un smelol vaichil ti Josee, xi laj yalbee: —Ti jvaich vu'un eque, laj quil cajal ta jol oxib moch saquil pan.
- <sup>17</sup>Ti moch cajal ta sbae, oy ep ta tos panetic ta sventa ta sve' ti faraone. Ja' no'ox un, tal sve' mutetic ti pan oy ta moch cajal ta jole.
- <sup>18</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Josee: —Ti avaiche, xi s'elan ta xal ti smelole: Ti oxib moche, ja' smelol oxib c'ac'al.
- <sup>19</sup>Ja' yu'un un, li' ta oxib c'ac'ale, ta xlic xchapan c'u s'elan ac'op ti faraone. Ta xavich' joc'anel ta te'. Ta sti'ot ti mutetic.
- <sup>20</sup>Ta yoxibal c'ac'al un, ja' o sc'ac'alil sq'uinal sjabilal ti faraone. Laj spas jun muc' ta q'uin xchi'uc scotol ti yaj'abteltaque. Laj yal mantal ti faraón ta sba ta sat ti jq'uel-q'uinetic, ti ac'o yich' loq'uesel talel ta chuquinab ti banquialal yu'un ti jbainej-bise, xchi'uc ti banquialal yu'un ti jpaspane.
- <sup>21</sup>Ti banquialal yu'un ti jbainej-bise, ac'bat sbain yan velta ti yabtele. Jech ti stuque lic sbain ta yac'bel sbis ti faraone jech c'u cha'al ta ba'yel ono'oxe.
- <sup>22</sup>Yan ti banquialal yu'un jpaspane, chap sc'oplal ta xbat yich' joc'anel ta te' jech c'u cha'al albat yu'un ti Josee.

<sup>23</sup>Manchuc mi jech, ti jbainej-bise mi jutebuc xa ta sta ta na'el ti Josee.

## Génesis 41

### Ti Josee ta xalbe smelol xvaich ti faraone

<sup>1</sup>Chib xa ox jabil yech'el un. Oy jun c'ac'al, ti faraone vaichinaj ti laj yil va'al ta ti' uc'um Niloe.

<sup>2</sup>Ti ta ti' uc'ume, laj yil loc' talel vuc-cot me' vacax ti jun yutsiquile, ti lec jubemic ta xve'ic ta momol ta yut jchop o ta pujtique.

<sup>3</sup>Va'i un, oy vuc-cot baquiquil me' vacaxetic loq'uic talel ta uc'um xtoque, ti mu x'elomaj ta q'uelel ti cotajtic vulel ta ti' uc'um ta nopol spatic bu oy ti yane.

<sup>4</sup>Laj xtoc un, ti baquiquil me' vacaxetic ti mu x'elomaj ta q'uelel taje, laj sti'ic ti vuc-cot jun yutsil me' vacaxetic ti jubemic lec xtoque. Va'i un, julav ti faraone.

<sup>5</sup>Ja' no'ox un, lic cha'ochuc svayel ti xi s'elan laj yil yan xvaich xtoque: Laj yil vucbej sjol trigo c'upil sba ti xitil no'ox ti sate, ti jun no'ox yacan ch'iem liquele.

<sup>6</sup>Ts'acal to laj yil loc' talel vucub sjol trigo ta spat ti yane, ti unin taquijem no'ox ta scoj ti maje yu'un jumetel ic' lic talel ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>7</sup>Ti vucub jol trigo taquijemic taje, laj xc'uxic ti vucub jol trigo ti xitil no'ox lec xchi'uc ti sate. Julav ti faraone, ja' to laj sna' ma'uc sba banomil ti va'i s'elan ta xile.

<sup>8</sup>Ja'uc le' une, c'alal sacub ti osil ta yoc'omale, ochem xa ta vul o'nton. Ja' yu'un un, laj yal mantal talicuc scotol ti jt'unvanejetique, ti bijil viniquetic oy ta Egiptoe. Jech ti faraone laj xchapbe ya'iic ti xvaiche. Ja' no'ox un, mi ja'uc junuc oy buch'u al yu'unic ta yalel ti c'usi smelole.

<sup>9</sup>Ti banquialal yu'un jbainej-bise xi laj yalbe ti faraone: —Ja' to vul ta co'nton ti oy jpalta ti sc'an ox ta xcalbote.

<sup>10</sup>C'alal soc ajol yu'un ti banquialal yu'un jpaspane, xchi'uc ti vu'un avajtunelune, ti laj atacuncutic batel ta chuquinab ta sna ti banquialal jpas-mantal yu'un ti avajsoldadotaque,

<sup>11</sup>ti teye, oy jun ac'ubal vaichinaj ti banquialal yu'un jpaspane. Jech ti vu'un eque livaichinaj. Jujutos ti vaichile, oy smelol.

<sup>12</sup>Ti bu taje, oy jun hebreo quem ja' smosov to ox ti banquialal soldado yu'un ti avajchabivaneje. Ja' yu'un un, laj calbecutic ya'i ti jvaichcutique. Ti stuque laj yalbuncutic c'usi ti smelole.

<sup>13</sup>Jech c'ot ta pasel scotol jech c'u cha'al laj yale. Ti vu'une lic jcha'ventain ti cabtele. Yan ti stuque laj yich' joc'anel ta te'.

<sup>14</sup>Ja' yu'un un, ti faraone laj sta ta iq'uel ti Josee. Jech ti Josee, ta ora no'ox, laj yich' loq'uesel talel ta chuquinab. Laj sjelta sc'u'. Laj sloc' sjol. Bat bu oy ti faraone.





- 15** Va'i un, ti faraone xi laj yale: —Livaichinaj. Ja' no'ox un, mu'yuc buch'u xu' xiyalbun ti smelole. Laj ca'i ac'oplal c'alal ta xava'i jun vaichile, xana' yalbel smelol.
- 16** Xi laj yal ti Josee: —Ja' no'ox un, ti va'i s'elan taje, mu ta joluc no'ox jtuc ta xlic. Yu'un ti Diose ja' xchapet yu'un c'usi ta sjac' ti Jcuch abtele yo' jech mu teyuc no'ox ta xcom ta vul o'nton xchi'uc.
- 17** Ti faraone xi laj yalbe ti Josee: —Ti jvaich laj quile, va'alun ta ti' uc'um Nilo.
- 18** Ta ti' uc'ume, laj quil loquic talel vuc-cot me' vacaxetic jun yutsiquil xchi'uc ti sjubemalique, ta xve'ic ta momol ta yut ti jchop o ta pujtique.
- 19** Loc' talel yan vuc-cot me' vacaxetic ti toj baquique, ti mu xa x'elomaj ta q'uelel ti mu'yuc xquil o jech vacaxetic li' ta Egiptoe.
- 20** Ti vuc-cot me' vacaxetic lec jubemique, laj quil ti lajic ta ti'el yu'un ti vuc-cot baquiquil me' vacaxetic ti mu x'elomaj ta q'uelele.
- 21** Ac'o mi laj xa sti'ic ti vucub me' vacaxe, ja' no'ox un, mu'yuc buch'u sna' ti c'u cha'al jech. Yu'un staoj yav ti jech o baquic ta q'uelele. “Lijulav xtoc un.
- 22** Ts'acal to un, laj quil yan jvaich xtoc. Oy vucbej sjol trigo ti lec c'upil sba xitil no'ox xchi'uc ti sate, ti jun no'ox yacan ch'ieme.
- 23** Ta spatic ti yane, oy vucub sjol trigo taquijem ta scoj ti jumetel ic' ta xlic talel ta sloq'ueb c'ac'ale.
- 24** Ti vucbej sjol trigo c'upil sbae, lajic ta c'uxel yu'un ti vucbej sjol trigo taquijem xae. Laj calbe ya'iic ti buch'utic sna'ic st'unele, ja' no'ox un, mi ja'uc jun oy buch'u cuch yu'unic ta yalbel ti smelole.”
- 25** Va'i un, ti Josee xi laj stac'be ti faraone: —Ti cha'tos avaich laj avile, Jcuch abtel, jun no'ox ti smelole. Yu'un ti Diose laj xa yac'bot ana' c'usi ta spas ti stuque.
- 26** Ti vuc-cot me' vacax jun yutsiquil laj avile, ja' smelol vucub jabil. Ja' jech xtoc ti vucbej sjol trigo jun yutsiquil laj avile, jun no'ox smelol ti avaiche.
- 27** Ti vuc-cot me' vacax baquic, mu xa x'elomaj ta q'uelele, ti laj avil ti loc' talel bu oy ti yane, ja' vucub jabil ti smelole. Co'ol smelol xchi'uc ti vucub jol trigo unin taquijem ta scoj ti jumetel ic' lic talel ta sloq'ueb c'ac'ale. Ti va'i s'elan taje, vucub jabil ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc c'usi xloc' x'ayan jutebuque.
- 28** Mu me stselbuj ti xi ono'ox laj calbote: Ti Diose, Jcuch abtel, ta scaj-ac'bot ana' c'usi ta spas ti stuque.
- 29** Ba'yel, vucub jabil spajeb xa no'ox jun yutsil lec ta xch'i ti ts'unubal ta sjunlej Egiptoe.
- 30** Ts'acal to xtoc un, ta xtal vucub jabil mu'yuc c'usi ta xch'i jset'uc. Ti jech tsots vi'nal ta xc'ot ta sjunlej Egiptoe, mi ja'uc xa ta svules ta yo'ntonic oy c'usi lec laj staic ta ba'yel to oxe. Yu'un ti jech ta xc'ot ta pasele, mu xnel ta xa'i svolic ti muc' ta lume.



31 Yu'un tsots ta xtal ti vocole. Yu'un ti c'usi x'ayan to ox ta ba'yele, ta xlaj sc'oplal scotol.

32 Jcuch abtel, ti jech lavaichinaj chib veltae, yu'un snopoj xa ti Dios c'usi ta spase. Ta ono'ox xc'ot ta pasel. Mu xa sjaliltas.

33 “Ja' yu'un un, Jcuch abtel, xloc' venta, sa'o jun vinic ti oy sbijile, ti sna' c'usi ta xut sbae yo' jech ta sbain ti muc' ta lume.

34 C'alal ta xava'anan ti viniquetique, Jcuch abtel, ja' jech xapas jech c'u cha'al li'e: Va'anano ajvaliletic, ac'o xanavicuc ta sjunlej Egipto yo' jech ta tsobic jch'acuc ta jujun vo'ch'ac ti ts'unubal c'u yepal lec ta xloc' li' ta Egipto ta xac' lec ti vucub jabile.

35 Ti lec jabiletic ta satin ti trigoe, ac'o stsobic ta jujun jteclum. Ac'o sventain ti Jcuch abtele yo' jech ta xmalq'uij yu'un ti jnaclejetique.

36 Jech ti trigoe, ta xich' q'uejel ta sventa ti jteclume yo' jech mu xchamic ta vi'nal ti jnaclejetic ti vucub jabil c'alal mu'yuc c'usi xloc' x'ayan ta Egipto.”

### **Ti Josee ta x'och ta ajvalil yu'un ti Egipto**

37 Ti faraone xchi'uc ti yan yaj'abteltaque lec laj ya'iic ti va'i s'elan albatique.

38 Ja' yu'un un, ti faraone xi laj yalbe ti yaj'abteltaque: —¿Mi oy bu ta jtatic yan vinic jech c'u cha'al li'e, ti yich'ojbe sbijil xcuxlej ti Diose?

39 Va'i un, xi lic albatuc ti Josee: —Yu'un mu'yuc buch'u ta jtatic ti jelavem sbijile, ti sna' c'usi xut sba jech c'u cha'al ti vo'ote. Yu'un scotol ti c'usi laj avale, Dios laj yac'bot ana'.

40 Vo'ot ta xaventainbun ti jnae. Ta ave ta ati' ta xapas ta mantal scotol ti jteclum cu'une. Ja' no'ox un, vu'un ti ich'ob-c'opun avu'une, yu'un ajvalilun.

41 A'yio ava'i, ta xajva'anot ta ajvalilal yu'un scotol ti muc' ta lum Egipto. C'alal jech laj yal taje,

42 jech o xal un, ti faraone laj sloq'ues ti yaniyoal sc'ob yich'oj seyo sventa yich'oj tsots yabtele. Laj xojbe ta sc'ob ti Josee. Ts'acal to un, laj yal mantal ac'o yac'beic slap lequil c'u'il ti pasbil ta lino poq'ue, xchi'uc ac'o yac'beic jun yuil ti meltsanbil ta oroe.

43 Ts'acal to un, laj yac' muyuc batel ta carreta ti nabal batel ta spat bu tiq'uul ti ajvalile. Laj yal mantal ti xi ac'o avanivicuc ti buch'utic oy ta jba'bee: “¡Jamic be!” Ja' jech lic sva'an sba ta sventainel sjunlej muc'ul lum Egipto ti Josee.

44 Ts'acal to un, xi laj yal ti faraone: —Vu'unun ti faraone, jamal ta xcal mu'yuc buch'u c'usi xu' ta spas mi junuc ta sjunlej Egipto ti mi mu'yuc avac'oj ave ati'e.

45 Ti Josee, ac'bat sbiin yu'un ti faraón ta xal ta egipcio c'ope, Zafnat-panea. Ac'bat yic' ti Asenat yantsil nich'on ti Potiferae, pale yu'un ti jteclum On xtoque. Jech o xal ti Josee laj sbain sjunlej ti muc' ta lum Egipto.



<sup>46</sup>Ti Josee yich'oj xa lajuneb xcha'vinic (30) jabil c'alal ic'bil batel ta stojol ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe. Ti Josee laj stsache sba sc'obic xchi'uc ti faraone. Ja' jech lic xanavuc ta sjunlej Egipto.

<sup>47</sup>Jech ti vucub jabile, lec satin ti ts'unubal ta banomile.

<sup>48</sup>Ja' yu'un un, ti Josee laj stsob scotol ti trigo c'u yepal loc' yu'un ta vucub jabil ti muc' ta lume. Laj sq'uejan ta jujun lumetic ti q'uejajtic xa com yu'un ta jujun jteclum ti c'u yepal laj sta ta tsobel ti trigo ta osiletic oy ta spat xocon ti lume.

<sup>49</sup>Ti Josee, mu no'ox albajuc yepal laj sta ta tsobel ti trigo ja' xa xchi'il yi'al nab yilele. Ti jech mu no'ox albajuc yepal laj sta ta tsobel ti trigoe, laj yicta sba ta sbisel, yu'un mu xa stac' chapel c'u yepal ta yalel.

<sup>50</sup>C'alal mu to ta xc'ot sc'ac'alil ti c'usi ora sjabilal mu'yuc c'usi xloc' x'ayan liquele, ti Josee laj xa yil chib squerem yu'un ti Asenat ti ja' yajnile.

<sup>51</sup>Ti sba squereme, Manasés laj yac'be sbi, yu'un xi laj yale: “Dios laj xch'aybun ta co'nton scotol ti jvocale, xchi'uc scotol ti cuts' calaltaque.”

<sup>52</sup>Ti xchibale, Efraín laj yac'be sbi, yu'un xi laj yale: “Ti Diose laj yac'bun jnich'on ta jteclum bu laj quich' ti jvocale.”

<sup>53</sup>Jelav vucub jabil ti lec laj yac' sat ti ts'unubal ta Egiptoe.

<sup>54</sup>Ts'acal to un, lic vucub jabil ti mu'yuc c'usi xloc' x'ayan liquele. Yu'un jech c'ot ta pasel jech c'u cha'al laj yal ti Josee. Ja' o lic vi'nal ta scotol ti muc'tic lume. Yan ta Egiptoe mu jechuc, yu'un oy ti ve'liletique.

<sup>55</sup>Va'i un, c'alal lic vi'nal ta stojol ti jnaclejetic ta Egiptoe, bat sc'anbeic trigo ti faraone. Ja' yu'un un, ti faraone xi laj yalbe ya'iic scotol ti egipcioetique: “Ba c'oponic ti Josee. Ja' jech xtoc, pasic ti c'usi ta xayalboxuque.”

<sup>56</sup>C'alal tanij batel ta sjunlej Egipto ti vi'nale, jech ti Josee laj sjamanan ti jujun yavil trigo ti bu oy q'uejbiquile, yo' jech ta xchonbatic trigo ti egipcioetique. Yu'un yantic stsatsaj batel ti vi'nale.

<sup>57</sup>Ja' jech xtoc scotol ti yan jteclumetique ta xtalic ta Egipto. Ta smanbeic trigo ti Josee. Yu'un scotol ti jteclumetique mu'yuc xa c'usi sve'ic.

## Génesis 42

### Ti xchi'iltac ta voq'uel ti Josee ta xbatic ta Egipto

<sup>1</sup>C'alal laj ya'i Jacob oy trigo ta Egiptoe, xi laj yalbe ti xnich'nabe: “¿C'usi ta xapasic ti jech' no'ox xaq'uel-q'uelbe aba asatique?”

<sup>2</sup>Laj yalic ca'i oy trigo ta Egipto. Batanic, ba manic talel trigo jve'tic yo' jech mu xijlajotic ta vi'nal.”

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, ti lajunvo' xchi'iltac ta voq'uel ti Josee, batic ta smanel trigo ta Egipto.

- <sup>4</sup>Ja' no'ox un, ti Jacobe mu xac' batuc ti Benjamine, xchi'il ta voq'uel ti Josee, yu'un laj snop oy c'usi xu' ta snuptaan ta be.
- <sup>5</sup>Xnich'nabtac ti Israele capal batic xchi'uc ti buch'utic ta xbatic ta manolajele, yu'un scotol ti banomil Canaane oy vi'nal.
- <sup>6</sup>Jech ti Josee, ajvalil yu'un scotol ti muc' ta lume, sbainoj ta xchonbel trigo ti jnaclejetic buyuc no'ox chljaj talicuc ta jujujote. C'alal c'otic ec ta stojol ti xchi'iltac ta voq'uele, snupilan xa banomil c'ot squejan sbaic ta stojolal.
- <sup>7</sup>C'alal laj yil ti Josee, laj yojtiquin ja'ic ti xchi'iltac ta voq'uele. Ja' no'ox un, laj spas sba ti mu xojtiquinan yilele. Jech o xal un, xi s'elan tsotsic xa ye xquechet laj sjac'bee: —Ti vo'oxuc une! ¿bu liquemoxuc talel? Xi laj staq'uique: —Talemuncutic ta Canaán, yu'un tal jmancutic trigo.
- <sup>8</sup>Ti Josee, ac'o mi laj yojtiquinan ja' xchi'iltac ta voq'uel, yan ti stuquique mu'yuc laj yojtiquinic buch'u.
- <sup>9</sup>Va'i un, ti Josee vul ta sjol ti xvaiche. Yu'un ti c'usi laj yile, ja' sc'oplalic ti xchi'iltac ta voq'uele. Ja' yu'un un, xi laj yalbee: —Ti vo'oxuque, jpa'ivanejoxuc. Ja' no'ox tal aq'uelic bu xu' ta xa'ochic talel li' ta jteclume.
- <sup>10</sup>—Mo'oj, ajvalil, —xi laj staq'uique—. Ti vu'uncutic avajtuneluncutique, ja' no'ox tal jmancutic trigo.
- <sup>11</sup>Jcotolcutic jun jtotcutic. Tuq'uul vinicuncutic. Ma'uc jpa'ivanejuncutic.
- <sup>12</sup>Xi laj staq'uilan liquel ti Josee: —Mu meleluc. Ti vo'oxuque ja' no'ox tal aq'uelic bu jamal xu' xa'ochic talel li' ta jteclume.
- <sup>13</sup>Ti stuquique xi laj staq'uique: —Ti vu'uncutic avajtuneluncutique, lajcha'vo'uncutic ta voq'uel. Jun ti jtotcutique, nacal ta Canaán. Ti slajeb jc'ox its'incutique xchi'inoj comel ti jtotcutique. Oy jun ti mu'yuc xa jchi'uccutique.
- <sup>14</sup>Ac'o mi jech laj yalic, ja' no'ox un, ti Josee xi laj xcha'ale: —Ti vo'oxuque jpa'ivanejoxuc jech c'u cha'al laj cale.
- <sup>15</sup>Ti jech atalelic taje, xi s'elan yo' ta jch'un ti buch'uoxuque: Ta xcac' ta rextico ti faraone, mu xu' xaloq'uic batel mi mu xaviq'uic talel ti ac'ox its'inique.
- <sup>16</sup>Ac'o ba yic' talel junuc avu'unic. Ti yane li' chucul ta xcome. Ja' to ta xvinaj mi melel ti c'usi laj avalique. Yan ti mi mu jechuque, jamal xcal ta stojol ti faraone ti ja' jun jpa'ivanejoxuque.
- <sup>17</sup>Ti Josee laj stic' ta chuquel oxib c'ac'al ti xchi'iltac ta voq'uele.
- <sup>18</sup>C'alal sta ti yoxibal c'ac'ale, xi laj yalbee: —Ti vu'une jna' jxi'ta ti Diose. Ta jch'ay ta co'nton amulic. Ja' no'ox un, pasic jech c'u cha'al li'e:
- <sup>19</sup>Mi ta melel ti tuq'uul vinicoxuque, ictaic comel ta chuquinab junuc achi'ilic ta voq'uel. Jech ti vo'oxuque, batanic. Ich'ic batel ti trigoe yo' jech mu xachamic ta vi'nal ti c'u avepalic ta nacleje.



- <sup>20</sup>Ic'beicun talel ta oratic no'ox ti ac'ox its'inique. Xquiltic quic mi melel ti c'usi laj avalique. Yan ti mi mu jechuque, ta xavich'ic milel. Jech ti stuquique laj xch'unic ti mantale.
- <sup>21</sup>Ja' yu'un un, ti stuquique xi lic yalolanbe sbaic ta jujun tale: —Ta melel, chopol c'usi laj jpastic ta stojol ti quits'intique. Yu'un mu'yuc laj quich'betic ta muc' ti xvocolet laj sc'anbotic ac'o jc'uxubintique, ac'o mi laj quiltic ti abol sbae. Jech o xal ja' ta jtoj ta joltic vi s'elan ti jvocoltic tana une.
- <sup>22</sup>Va'i un, ti Rubene xi laj staq'ue: —Laj ono'ox calboxuc ava'iic ti mu me c'usi chopol xapasbeic ti quereme, xacutoxuc. Ja' no'ox un, mi ja'uc laj avich'ic ta muc'. Avi tana une, ja' ta jtojtic ti jech chame.
- <sup>23</sup>Ti stuquique yac'toicuc mu xa'i ti José ti c'usi ta xalique. Yu'un c'alal oyic ta stojol ti Josee, oy j'et'esej-c'op yu'unic.
- <sup>24</sup>Jech ti Josee laj sq'uej sba loq'uel ta stojolic, bat yoq'uita sba. C'alal sut talel bu oyique, mu'yuc xa xc'oponatic. Ta sba ta sat ti yane, laj xch'ac loq'uel ti Simeone. Laj yal ac'o yich' chuquel.
- <sup>25</sup>Ts'acal to un, laj yal mantal ac'o yich' nojesbel ta trigo ti xcoxtalique. Jech xtoc laj yal mantal sutesbatuc ti staq'uinic ti jujuniquic, ac'o tic'baticuc ochel ti staq'uinic ta xcoxtalic jujune. Ja' jech xtoc laj yal mantal ac'o ac'baticuc sve'elic sventa ta sve'ic ta be. Ja' jech laj yich'ic pasbel.
- <sup>26</sup>Ja' yu'un un, laj scajanic ta sburroic ti trigoe. Loq'uc batel ti bu oyique.
- <sup>27</sup>C'alal c'otic bu ta x'ech' yu'unic ti ac'ubaltique, oy jun yu'unic laj sjitun ti sti' xcoxtale yo' ta xac'be sve'el ti sburroe. Ja' to laj yil tiq'uul ta xcoxtal ti staq'uine.
- <sup>28</sup>Ja' yu'un un, xi laj yalbe ti xchi'iltac ta voq'uele: —Q'uel avilic, laj sutesbeicun talel ti jtaq'uine. Scotolic xi'ic ta jmec. Xnicnunic xa ta xi'el ti xi lic yalbe sbaic ta jujun tale: —¿C'usi c'ot ta jtojoltic jech laj spasbotic ti Diose?
- <sup>29</sup>C'alal c'otic ta Canaane, scotol ti c'usi c'ot ta stojolique, xi lic yalbeic ya'i scotol ti Jacob ti ja' stotique:
- <sup>30</sup>—Ti jpas-mantal vinic yu'un ti jteclum, xc'aq'uet xa laj sc'oponuncutic. Ja' jech xtoc laj sbisuncutic ta jpa'ivanej ti li'aycutic ta slumale.
- <sup>31</sup>Ti vu'uncutique laj calbecutic ya'i ti tuq'uul vinicuncutique, mi ja'uc jutebuc jpa'ivanejuncutic.
- <sup>32</sup>Laj calbecutic ya'i jun ti jtotcutique, ti lajcha'vo'uncutic ta voq'uele, ti june mu'yuc xa jchi'uccutique. Yan ti jc'ox its'incutique, laj calbecutic ya'i li' achi'inoj comel li' ta Canaane.
- <sup>33</sup>Ja' yu'un un, xi laj yalbuncutique: “Yo' ta xvinaj mi tuq'uul vinicoxuc ta melele, ictaic comel junuc achi'ilic ta voq'uel li' ta jtojole. Yan ti vo'oxuque, batanic. Ich'ic batel ti trigoe yo' jech ta sve'ic ti c'u yepal oy ta anaique.

<sup>34</sup>Ja' no'ox un, ic'beicun talel ti ac'ox its'inique. Ja' to jech ta jna' mi tuq'uil vinicoxuc, mi ja' no'ox jpa'ivanejoxuc. Va'i un, ta jloq'ues ta chuquel ti jun achi'ilic ta voq'uele. Ja' jech ti vo'oxuque xu' xaxanavic ti li' ta jlumale. Mu'yuc c'usi chopol ta xapasbatic.'

<sup>35</sup>C'alal yorail ta xocobtas xcoxtalic ti xchi'iltac ta voq'uel ti Josee, laj yilic tic'ajtic batel ti taq'uin ta uni vorxa ta jujun xcoxtalique. C'alal jech laj yilic ti taq'uin tic'ajtic ta vorxae, jech ti stuquique, jech c'u cha'al ti stotique, xi'ic ta jmec.

<sup>36</sup>Va'i un, ti Jacobe xi laj yale: —Ti vo'oxuque oy ta avo'ntonic ti mu junuc ta xavictabeicun comel ti jnich'one. Ti Josee mu'yuc xa li' ta jtojoltique, mi ja'uc ti Simeone. ¡Avi tana une, ta xavic'beicun batel ti Benjamine! ¡Vu'un no'ox ta jtailan ti jvocol avu'unique!

<sup>37</sup>Ti Rubene xi laj yalbe ti stote: —Vu'un ta jq'uel. Ac'bun jbain ti Benjamine. Ta xquic'bot sutel tal. Yan mi mu'yuc sut talel cu'une, xu' xamil ti cha'vo' jquereme.

<sup>38</sup>Ti Jacobe xi laj staq'ue: —Ti jquereme, mu jtacboxuc batel. Yu'un ti achi'ilic ta voq'uel Josee, cham xa. Ja' xa no'ox cuxul ti Benjamine. ¿C'usi ta xapasic ti mi oy c'usi spas ta be avu'unic une? Ta acojic vo'oxuc ta xcham ta at o'nton avu'unic ti mole.

## Génesis 43

### Ti Benjamine ic'bil ta xbat ta Egipto

<sup>1</sup>Ti vi'nale, yantic stsatsaj ta j'ech'el ti ta muc' ta lume.

<sup>2</sup>Va'i un, C'alal tsuts xa ox ta ve'el yu'unic trigo xchi'uc yalab xnich'nab ti Jacob ti ay yich'ic talel ta Egiptoe, jech o xal ti Jacobe xi laj yale: —Ba manic talel jutebuc trigo jve'tic yan velta.

<sup>3</sup>Ja' no'ox un, ti Judae xi laj staq'ue: —Ti vinic taje xi laj yalbuncutic lec ta jamale: “Mi mu xaviq'uic talel ti ac'ox its'inique, ja' lec mu xtal c'opojanic unbi.”

<sup>4</sup>Ja' yu'un un, mi ta xatac batel ti anich'one, ta xbat jmancutic talel ti trigoe.

<sup>5</sup>Yan ti mi mu xatac batel ti anich'on jchi'inuncutique, mu xibatcutic. Yu'un ti vinic taje xi laj yale: “Mi mu xaviq'uic talel ti ac'ox its'inique, mu xtal ac'oponicun unbi.”

<sup>6</sup>Va'i un, ti Israele xi laj yale: —¿C'u cha'al ta xavaq'uic ep jvocol? ¿C'u cha'al laj avalbeic ya'i ti vinique ti oy to yan achi'ilic ta voq'uele?

<sup>7</sup>Ti stuquique xi laj stac'beique: —Yu'un ti vinique, ep ta velta laj sjaq'uilan ti jc'oplaltique, ti cuts' calaltique. Xi laj yalbuncutic xtoque: ‘¿Mi cuxul to atotic? ¿Mi oy to yan achi'ilic ta voq'uel?’ C'ajomal no'ox laj jtac'olancutic sutel ti c'usi laj sjaq'uilane. ¿Mi yu'un ta jna'cutic ti ic'o talel ti ac'ox its'inic ti xi une?

<sup>8</sup>Ti Judae xi laj yalbe Israel ti ja' stote: —Mi ta xac'an ta to xijcuxie, ac'o jchi'incutic batel ti aquereme. Vu'un ta jbain yo' jech ta xibatcutic ta ora. Yu'un mi jech ta jpastique, mu xijchamotic ta vi'nal. Mu xchamic ta vi'nal ti jnich'nabcutique. Mi ja'uc xacham ta vi'nal ti vo'ot eque.





- <sup>9</sup>Vu'un ta jva'an jba ta sq'uelel yo' jech mu'yuc c'usi chopol ta xc'ot ta stojol. Ti mi mu sut talel cu'une, sbateluc o osil lamanbun ta jba ti jmule.
- <sup>10</sup>Ti manchucuc li' no'ox xijch'ayetotique, libatcutic xa, lisutcutic xa talel xchibal velta ti jechuque.
- <sup>11</sup>Jech o xal xi tac'batic yu'un ti stotique: —Jechuc un cha'e, yu'un mu'yuc yan c'usi stac' jpastic yilel. Ja' no'ox un, pasic jech c'u cha'al li'e: Tiq'uc batel ta acoxtalic smoton ti vinic taje. Ja' ich'beic batel ti c'usi lec xi s'elan ta xloc' li' ta jlumaltique: jutebuc muil xuch'al te'etic, jutebuc ajapom, jutebuc muil poxil, jutebuc muil momol, jutebuc sat nuez, xchi'uc jutebuc almendra.
- <sup>12</sup>Ja' jech xtoc, ich'ic batel x'ech' ta o'loluc ti taq'uine. Ac'beic ta sc'ob stuc ti taq'uin laj sutesboxuc talele. Yu'un nan oy c'usi c'ot ta pasel.
- <sup>13</sup>Li' oy ti achi'ilic ta voq'uele. Batanic yan velta ta stojol ti vinic taje.
- <sup>14</sup>Ti Dios scotol xu' yu'une, ac'o sva'an sba ta atojolic yo' jech ta xc'uxubaj yo'nton ti vinic ta atojolic ta scolta talel ti jun achi'ilic ta voq'uele, xchi'uc xtoc ti Benjamine. Mi jech ta xc'ot ta pasel ch'abal junuc ti jnich'on ta xcome, jechuc ti ch'abaluc ti jnich'one!
- <sup>15</sup>Jech ti xnich'nabtac Jacobe laj stsobic batel ti matanaletique. Laj yich'ic batel x'ech' to o'lol yepal ti taq'uine, xchi'uc yic'ojic xa batel ti Benjamín c'alal to Egiptoe. C'alal c'otic ta stojol ti Josee,
- <sup>16</sup>jech ti Josee laj yil ti ja' Benjamín xchi'uquic c'otele. Ja' yu'un un, xi laj yalbe ti jpas-mantal yu'un oy ta snae: —Ic'o batel ta jna ti viniquetic li'e. Milo jcotuc vacax. Meltsano, yu'un co'ol ta xive'cutic ta o'lol c'ac'al xchi'uc ti viniquetic tanae.
- <sup>17</sup>Jech ti jpas-mantale laj yic'anan batel ti viniquetic jech c'u cha'al albat yu'un ti Josee.
- <sup>18</sup>Ja' no'ox un, c'alal laj yilic ti stuquic ic'bil batic ta sna ti Josee, xi'ic, yu'un xi lic yalbe sbaique: —Li'e, yijil lo'lael xa. Ti jech ic'bil lijtal li'e, ja' ta scoj ti taq'uin lijstutesbat batel c'alal lij'ay ta sba veltae. Yu'un oy ta yo'nton ta xiyilbajinotic. Ta xac' abtejcutic yu'un jech c'u cha'al junuc mosovil jmoj xchi'uc ti jburrotique.
- <sup>19</sup>Ja' yu'un un, c'alal c'otic ta ti'nae, nopajic ta stojol ti jpas-mantale yo' ta sc'oponic.
- <sup>20</sup>Xi laj yalbeique: —Mu cha'bel un, yojtot. Ti sba velta litalcutique, ta melel ja' tal jmancutic trigo.
- <sup>21</sup>Mi lec xava'i un, c'alal lic'otcutic bu ta xc'ot vaycuncutique, laj jituncutic ti sti' jcoxtalcutique. Ja' to laj quilcutic tic'ajtic batel ti jtaq'uincutic jujununcutique. Ti taq'uine staoj yav ts'acal. Avi tana une, quich'ojcutic talel yan velta yo' jech ta jsutescutic.
- <sup>22</sup>Avi tana li' xtoc une, quich'ojcutic tal ti x'ech' to ta o'lol ti taq'uine yo' jech ta jmancutic ti trigoe. Yan ta sba velta li'aycutique, mu jna'cutic buch'u laj stic' ochel ti taq'uin ta jcoxtalcutique.

<sup>23</sup>Xi laj stac' ti buch'u sbainoj ta spasel ti mantale: —An chanic, mu xaxi'ic. Ti Dios avu'unic xchi'uc ti atotique, ja' nan laj stic' ochel ti taq'uin ta acoxtalique. Yu'un ti c'u yepal laj atojique, vu'un laj quich' ti taq'aine. Jech ti jpas-mantale laj sloq'ues batel ti Simeone. Yic'oj batel bu oy ti yane.

<sup>24</sup>Ts'acal to un, laj yic' batel scotol c'alal to sna ti Josee. Laj yac'anbe vo' yo' jech ta spoc yacanic. Ja' jech xtoc ac'bat sve'el ti sburroique.

<sup>25</sup>Jech ti stuquique lic xchapanic ti matanale. Laj smalaic ta xc'ot ti José ta o'lol c'ac'ale, yu'un laj ya'iic ti jmoj ta xve'ique.

<sup>26</sup>C'alal c'ot ta sna ti Josee, jech ti stuquique laj yac'beic ti matanaletic yich'ojic batele, snupilanic xa banomil laj spatán sbaic ta lum ta stojol.

<sup>27</sup>Jac'batic yu'un ti José c'u s'elanique. Xi lic jac'baticuc xtoque: —¿C'u s'elan ti amoltotic ti laj avalbeicun sc'oplale? ¿Mi cuxul to?

<sup>28</sup>Jech ti stuquique biq'uit laj yac' sbaic ti xi laj stac'beique: —Ti jtotcutic avajtunele, lec to oy, tey to cuxul.

<sup>29</sup>Ti Josee xcholet lic sq'uel, laj yil ti Benjamín ti jun stot sme' xchi'uque. Jech o xal xi laj yale: —¿Mi ja' ti ac'ox its'inic li'e, ti laj avalbeicun sc'oplale? ¿Querem, ac'o sva'an sba ti Dios ta atojolale! Naca jech laj yal ti va'i s'elan taje,

<sup>30</sup>ja' o ti Josee xtuch'et xa liquel yo'nton c'alal yilbe sat ti xchi'il ta voq'uele, sc'an xa ta x'oc' ya'i. Ja' yu'un un, och batel ta anil ta jc'ol yut sna, laj yoq'uita sba.

<sup>31</sup>C'alal ech' xa ti yoq'uele, laj spoc ti sate, loc' talel. Va'i un, xi laj yale: “¿Aq'uic talel ti ve'lile!”

<sup>32</sup>Slecoj mexa bu laj xchapanbeic sve'el ti Josee. Yan o mexa xtoc bu laj xchapanbeic sve'el xnich'nabtac ti Jacobe. Bevelic jutuc bu svoloj sbaic ta ve'el ti egipcioetic xchi'uc ti Josee. Yu'un ti egipcioetique na'bil yu'unic mu xu' ta scap sbaic ta ve'el xchi'uc ti hebreoetique.

<sup>33</sup>Xchi'iltac ta voq'uel ti Josee, ja' to chotiic c'alal cholatic lec yu'un ti Josee, ti laj sliques ta cholel ta banquilale, ti c'ot c'alal to ta slajeb c'ox its'inale. Ti jech taje, ch'ayal c'ot yo'nton xchi'uquic, sq'uel-q'uelbe xa no'ox sba satic ta jujun tal.

<sup>34</sup>Ti c'usi ve'lilal oy ta xmexa stuc ti Josee, ja' jech ac'bat slajesic ec. Yan ti Benjamine, ja' x'ech' to ac'bat ti sve'ele, ja' mu sta ti yane. Xmuyubajic no'ox uch'ubajic xchi'uc xchi'iltac ta voq'uel ti Josee.

## Génesis 44

### Sbis ti Josee

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti Josee xi laj yalbe mantal ti jpas-mantal yu'une: —Nojesbo talel ta trigo xcoxtalic ti viniqetic li'e. Ac'o yich'ic batel ti c'u yepal xc'ot yu'unique. Tic'bo ochel ti staq'uinic ta xcoxtalic jujune.

<sup>2</sup>Tic'o ochel xtoc ti jplata-bis ta xcoxtal ti c'ox its'inale. Tic'o ochel xtoc jmoj xchi'uc ti taq'uin stojol ti strigoe. Jech ti jpas-mantale jech laj spas jech c'u cha'al albat mantal yu'un ti Josee.

<sup>3</sup>Naca to ta xt'ab talel ti c'ac'ale, c'alal ti Josee laj yac' ye ac'o baticuc xchi'uc sburroic ti xchi'iltac ta voq'uele.

<sup>4</sup>Mu to nomuc loquemic batel ta jteclum c'alal ti Josee xi laj yalbe ya'i ti jpas-mantal yu'une: —Ba tao ta be ti viniquetique. Ti mi laj ata ta bee, xi xavalbee: '¿C'u cha'al laj apac sutel ta chopol ti c'usi lec lapasbatique? ¿C'u cha'al laj avelc'anic talel ti plata bise?

<sup>5</sup>Yu'un ti cajvale ja' ta x'uch'obaj o xchi'uc, ta xt'unvan o xchi'uc xtoc. ¡Mu'yuc lec ti c'usi laj apasique!'

<sup>6</sup>C'alal tavan ta be ti buch'u sbainoj ta spasel mantale, ja' jech xcholet laj yal jech c'u cha'al albate.

<sup>7</sup>Ti stuquique xi laj staquique: —¿C'u cha'al jech xtal avalbuncutic taje? ¿Mi yu'un xavac'touc jchuvaj joluncutic ti jech ta jpascutique?

<sup>8</sup>¿Mi mu ta Canaanuc to liliccutic talel, tal jsutescutic ti taq'uin tiq'uil laj jtacutic ta jcoxtalcutique? ¿C'u ono'ox xi ta xquelic'ancutic ti platae, ti oro ta sna ti avajvale?

<sup>9</sup>Buch'uuc no'ox avajtunel ti mi ta xtabat ti bise, ac'o yich' milel. Jech ti vu'uncutique ochcuncutic ta mosovil.

<sup>10</sup>Ti jpas-mantale xi laj yale: —Ja' jech ta xich' pasel jech c'u cha'al laj avalique. Ja' no'ox ta xcom ta jmosov ti buch'u yich'oj ti bise. Ti yane ch'abal smulic.

<sup>11</sup>Jujunic lic syalesic ta anil ta lumtic ti xcoxtalique. Laj sjitunic.

<sup>12</sup>Jech ti jpas-mantale lic sa'ílan ta jujun coxtal. Lic sliques bu oy xcoxtal ti banquilale. C'ot c'alal to bu oy xcoxtal ti its'inale. Jech ti bise, tabat ta xcoxtal ti Benjamine.

<sup>13</sup>Jech ti stuquique lic xch'i' ta jatel ti sc'u'ique, ja' senyail mu x'ech' ta xa'ic ti svocolique. Ts'acal to un, lic scajtsan yicats sburroic ta jujune. Sutic batel ta jteclum.

<sup>14</sup>C'alal c'otic ta sna ti Josee, jech ti Judae xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele, tey to laj staic ti Josee. Snupilanic xa banomil c'ot spatán sbaic ta lum.

<sup>15</sup>Ja' o xi albatic yu'un ti Josee: —¿C'usi ta xapasic ox ava'ic? ¿Mi mu xana'ic ti jun vinic jech c'u cha'al ti vu'une sna' xt'unvan?

<sup>16</sup>Ti Judae xi laj staquie: —¿C'usi xa xu' ta xajtac'becutic? ¿Mi yu'un xu' to ta jpoj jbacutic c'alal laj xa svinajes jmulcutic ti Diose? Li' oyuncutique, avajmosovuncutic, jmoj xchi'uc ti buch'u tabat ti bise.

<sup>17</sup>Ja' no'ox un, ti Josee xi laj yale: —Mu jechuc taje, ja' no'ox ta xcom ta jmosov ti buch'u tabat ti bise. Yan ti vo'oxuque junuc avo'ntonic batanic. Sutanic batel ta sna ti atotique. Mu'yuc buch'u ta xayilbajinoxuc.



### Ti Judae ta sc'an vocol ta sventa ti Benjamine

**18**Ja' yu'un un, ti Judae nopaj batel ta stojol ti Josee, ti xi laj yalbee: —Ta jc'anbot vocol, ajvalil, yu'un oy c'usi ta xcalbot ava'i ta mucul. Avocoluc, mu xcap ajol cu'un. Yu'un vo'ot xa faraón c'otemot ya'yel.

**19**Ti vo'ote, yojtot, laj ajac' mi oy jtotcutic, mi oy yan jchi'ilcutic ta voq'uel.

**20**Ti vu'uncutique laj calcutic ava'i oy jtotcutic ti mol xae. Laj calcutic ava'i oy jun jchi'ilcutic ta voq'uel ti quem toe, ti ja' o voc' c'alal mol xa ti jtotcutique. Ja' jech xtoc laj calcutic ava'i ep c'uxubinbil yu'un ti jtotcutique. Yu'un ja' xa slajeb xnich'on ti jech jun sme'ique. Yu'un ti xchi'il ta voq'uele cham.

**21**Jech ti vo'ote laj ac'anbuncutic ti ac'o quic'cutic talele yo' jech ta xavojtiquin.

**22**Ti vu'uncutique laj calcutic ava'i ti mu ictabaj ta xa'i stot ti quememe. Yu'un ti mi ta xicta comele, ta xcham ti stote.

**23**Ja' no'ox un, laj avalbuncutic xtoc mi mu xaquic'becutic talel ti quememe, laj avalbuncutic ti mu xu' ta xisutcutic talele.

**24**“C'alal lic'otcutic ta stojol ti jtotcutique, laj calbecutic ya'i scotol ti c'usi laj avalbuncutique.

**25**Ja' yu'un un, ti jtotcutique xi laj yalbuncutique: ‘Batanic yan velta, ba manic talel ti trigoe.’

**26**Jech ti vu'uncutique xichi laj calbecutique: ‘Mu xu' xibatcutic mi mu xatac batel ti jc'ox its'incutique. Ti mi mu xbat ti jc'ox its'incutique, mu xu' chba jq'uelcutic ti vinic taje.’

**27**Ti jtote xi laj yalbuncutique: ‘Xana'ic lec ti vo'oxuque, ti ja' no'ox chib jnich'on laj yil ti jun cajmile.

**28**Oy jun ti bat xae. Mu'yuc xa xquil o. Jch'unoj ta jbel sc'oplal laj ta ti'el yu'un ti jti'oval chone.

**29**Mi ta xavic'beicun batel xtoc ti jun jnich'on oy ta jtojole, mi oy c'usi laj spase, vo'ot ta amulic ta at o'nton ta xcham avu'unic ti mole.’

**30**“Yu'un ti jtote toj nopem xa'i sbaic xchi'uc ti quememe. Jliqueluc mu xtuch' ta yo'nton sbaic mi mu jchi'incutic batel ti quem c'alal ta xibatcutique.

**31**Jech ti jtotcutique ta xcham c'alal ta xil mu'yuc xa jchi'uccutic c'otel ti quememe. Ja' yu'un un, ta jcojcutic ta xcham ta at-o'nton ti jmoltotcutique.

**32**Laj calbe ya'i ti jtote, ti vu'un ta jbain mi oy c'usi chopol ta xc'ot ta stojol ti quememe. Xi laj calbe ya'i xtoque: ‘Ti mi mu sut talel ta atojol cu'une, sbatel osil cajanbun ta jba ti jmule.’

**33**Jech o xal un, ta jc'anbot vocol ti ac'o ave ati' vu'un ta xicom ta amosov ta xq'uexol ti quememe. Avocoluc, coltabun batel. Ac'o xchi'in batel ti sbanquiltaque.



<sup>34</sup>Ja'uc le' une, ¿c'usi ta xcut ti jmoj xitsobetcutic c'otel ta stojol ti jtote c'alal mu'yuc jchi'uccutic batel ti quereme? Mu lecuc ta xca'i ta xich' svocol ti jtote.”

## Génesis 45

### Ti Josee ta xac' sba ta ojtiquinel ta stojol ti xchi'iltac ta voq'uele

<sup>1</sup>Ti jech xtuch'et xa yo'nton ta xa'i ti Josee, ta sba ta sat scotol ti yajtuneltaque, xi tsots laj yalbee: “Loc'anic batel li'e.” Va'i un, mi junuc ti yajtuneltac tey oyic c'alal laj yac' sba ta ojtiquinel ta stojol ti xchi'iltac ta voq'uele.

<sup>2</sup>Va'i un, tsots x'avet xa liquel ta oq'uel ti laj ya'iic scotol ti egipcioetique, ti c'ot ya'yejal xtoc c'alal ta sna ti faraone.

<sup>3</sup>Ti Josee xi laj yalbe ti xchi'iltac ta voq'uele: —Vu'un ti Josee. ¿Mi cuxul to ti jtote? Jech ti stuquique, mi ja'uc xa xtac' yu'unic, yu'un batem xch'ulelic ta xi'el.

<sup>4</sup>Jech xtoc un, xi albatic yu'un ti Josee: —Nopajanic talel, avocolicuc. C'alal nopajic batele, xi albatique: —Vu'unun José ti achi'ilicun ta voq'uele, ti laj achonicun talel ta Egiptoe.

<sup>5</sup>Ja' no'ox un, avocolicuc, mu xavul avo'ntonic. Mi ja'uc xati'jolta aba atuquic ti jech laj achonicune. Yu'un ja' laj scaj-tacun jelavel talel ti Diose yo' jech ta staic xu' to xcuxiic ti jnaclejetique.

<sup>6</sup>Yu'un oy xa xchibal jabil sliquel vi'nal ta sjunlej ti jteclume. Sc'an to vo'ob jabil ti mu'yuc c'usi ta xac' ti banomile, ac'o mi ta xich' ts'unel.

<sup>7</sup>Yo' jech mu xch'ay sts'unubal ti jnaclejetic ta banomile, jech o xal ti Diose laj stacun jelavel talel. Ja' ts'acal to ti vo'oxuque yo' jech mu xa no'ox bisbiluc ta sta ti scoltaelique.

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, ja' Dios laj stacun talel bu oyun avi tana li'e, ma'uc ti vo'oxuque. Ja' laj sva'anun ta yaj'al-mantal ti faraone. Ja' jech xtoc ajvalilun yu'un scotol ti slumal Egiptoe.

<sup>9</sup>Batanic ta ora bu oy ti jtote. Albeic ya'i jech c'u cha'al li'e: ‘Xi ta xal ti anich'on Josee: Ti Diose laj yac' ochcun ta ajvalil yu'un ti jteclum Egiptoe. La' q'uelun ta ora. Mu xajaliltas aba.

<sup>10</sup>La' naclan li' ta yosilal Gosén jmoj xchi'uc ti anich'nabe, ti amamubtaque, xchi'uc scotol ti chon bolometric avu'une, yo' jech mu xa nomuc bu nacalot.

<sup>11</sup>Li' ta xcac'bot ave'elic xchi'uc ti anich'nabtaque, xchi'uc scotol ti c'u yepal atsoboje, yo' jech mu xchamic ta vi'nal. Yu'un sc'an to vo'ob jabil ta x'ech' ti vi'nale.’

<sup>12</sup>Ti va'i s'elan laj cale, ja' rextico ti quits'in Benjamine xchi'uc ti vo'oxuque.

<sup>13</sup>Albeic ya'i jtot ti va'i s'elan cabtel quich'oj li' ta Egiptoe, xchi'uc scotol ti c'usi laj avilic li'e. ¡Ta ora no'ox, ba iq'uic talel ti jtote!



- <sup>14</sup>Ti Josee laj smey ti Benjamín ti ja' yits'ine. Lic oc'uc. Jech ti Benjamine oc' ec c'alal meybil yu'un ti Josee.
- <sup>15</sup>Ts'acal to ti Josee, xtuch'et xa yo'nton laj but's', oc' xtoc c'alal laj smey scotol ti xchi'iltac ta voq'uele. C'alal laj taj une, ja' to lic c'opojicuc ti xchi'iltac ta voq'uele.
- <sup>16</sup>Vinaj batel ya'yejal ta sna faraón c'otic ti xchi'iltac ta voq'uel ti Josee. Jech ti faraone xchi'uc ti yajtuneltaque xmuyubajic xa.
- <sup>17</sup>Ti faraone xi laj yalbe ya'i ti Josee: —Albo ya'i ti achi'iltac ta voq'uele ac'o smuyesbeic yicats ti sburroique. Ac'o suticuc batel ta Canaán.
- <sup>18</sup>Ja' jech xtoc, ac'o yiq'uic talel ti atote xchi'uc scotol ti c'u yepal stsoboje. Ta xcac'be lequil banomil ti oy li' ta Egiptoe. Ta sve'ic ec ti c'usi ta xloc' li' ta jteclume.
- <sup>19</sup>Albo ya'i xtoc laj cal mantal li' ta Egiptoe, ta jtacbe batel carretaetic yo' jech ta xcajiic talel ti antsetique, ti ololetique, xchi'uc ti atotique. Ac'o talicuc.
- <sup>20</sup>Mu svul yo'ntonic yu'un c'usi ta scomtsanic, yu'un ti c'usitic lec x'ayan li' ta Egiptoe, ja' yu'unic ec.
- <sup>21</sup>Va'i un, ja' jech pasbatic xnich'nabtac ti Israele. Yu'un ja' jech laj spas ti José jech c'u cha'al laj yal mantal ti faraone. Laj stac batel ti carretaetique xchi'uc sve'elic ta sventa ti bee.
- <sup>22</sup>Ja' jech xtoc laj yac'be ach' sc'u'ic yo' ta sjelta sbaic. Yan ti Benjamine laj yac'be oxib ciento (300) ta sep plata taq'uin xchi'uc vo'chop c'u'il.
- <sup>23</sup>Ti Josee laj stacbe batel smoton ti stote. Lajuncot burro xcuchojan batel ti c'usitic lec x'ayan ta Egiptoe. Yan lajuncot burro xcuchojan batel ti trigoe, xchi'uc pan, ve'liletic, yo' jech ta sve'ic ti stot ti c'alal ta xtal ta bee.
- <sup>24</sup>C'alal laj xch'ac sbaic xchi'uc xchi'iltac ta voq'uel ti Josee, xi laj yalbee: —Mu me xavutilan abaic batel ta be un. Ti stuquique batic.
- <sup>25</sup>Loq'uic ta Egipto. C'otic ta Canaán bu nacal ti Jacob ja' stotique.
- <sup>26</sup>C'alal laj yalbeic Jacob cuxul ti Josee, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Egiptoe, mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi ta spas, c'usi ta xal. Yu'un mu ch'unbaj ta xa'i ti jech ta x'albate.
- <sup>27</sup>Ja' no'ox un, c'alal laj yalbeic ya'i scotol c'usi laj yal ti Josee, xchi'uc xtoc laj yil ti carretaetic stacoj batel ti José yo' jech ta x'ic'at batele, xcuxet xa banomil laj ya'i.
- <sup>28</sup>Va'i un, xi laj yale: “¡Bal to xca'i ma' ti cuxul ti jnich'on Josee! Yo' to mu ta xicham, ta xbat jq'uel.”

## Génesis 46

### Ti Jacobe ta xbat ta Egipto

- <sup>1</sup>Ti Israele laj stam batel sbe xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une. C'alal c'ot ta Beersebae, laj yac' milbil matanal ta stojol ti Dios yu'un Isaac ti ja' stote.





- <sup>2</sup>Ja' o ta yac'ubalil, ti Israele jam sba sat laj yil c'oponat tael yu'un Dios ti biiltasat ta sbi Jacobe. Jech ti stuque xi laj staq'ue: —¿C'usi ta xaval?
- <sup>3</sup>Ja' yu'un un, xi albat yu'un ti Diose: —Vu'un Diosun. Dios yu'un ti atote. Mu xaxi' ta xabat ta Egipto. Yu'un ti bu taje, ta xlic quepajes ti anitilultaque. Ta xc'otic liquel ta jun muc' ta jteclum.
- <sup>4</sup>Ta jchi'inot batel ti jech ta xabat ta Egiptoe. Ja' jech xtoc ti anitilultaque, ta xquic' loq'uel. C'alal mi lachame, nabal ta atojol ti Josee.
- <sup>5</sup>Ts'acal to ti Jacobe loc' batel ta Beerseba. Xnich'nabtac ti Israele laj scajanic muyel ta carreta ti stotique, ti xnich'nabique, ti yajnilique. Ta carretaetic bu muyic batele, ja' stacoj batel ti faraone.
- <sup>6</sup>Jech ti Jacobe xchi'uc ti c'u yepal stsoboje, batic ta Egipto. Laj yiq'uic batel ti xvacaxique, ti xchijique, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'unic laj staic ta Canaane.
- <sup>7</sup>Scotol ti squeremtaque, ti stsebtaque, xchi'uc scotol ti smamobtaque, laj xchi'inan batel.
- <sup>8</sup>Avi li'e, ja' sbiic ti israetic batic ta Egiptoe. Ti lec xcaltique, ja' ti Jacob xchi'uc ti snitilultaque: Ti Rubene, ja' sbanquilal nich'on ti Jacobe.
- <sup>9</sup>Ti Rubene, xi sbitac ti xnich'nabe: ti Hanoque, ti Falue, ti Hezrone, xchi'uc ti Carmie.
- <sup>10</sup>Ti Simeone, xi sbitac ti xnich'nabe: ti Jemuele, ti Jamine, ti Ohade, ti Jaquine, ti Zohare, xchi'uc ti Saúl squerem ol ti jun cananea antse.
- <sup>11</sup>Ti Levie, xi s'elan sbitac ti xnich'nabe: ti Gersone, ti Coate, xchi'uc ti Merarie.
- <sup>12</sup>Ti Judae, xi s'elan sbitac ti xnich'nabe: ti Ere, ti Onane, ti Selae, ti Farese, xchi'uc ti Zarae. (Ja' no'ox un, ti Ere xchi'uc ti Onane chamic ta Canaán.) Xnich'nab ti Farese, ja' ti Hezrone, ti Hamule.
- <sup>13</sup>Ti Isacare, xi s'elan sbitac ti xnich'nabe: ti Tolae, ti Fúae, ti Jobe, xchi'uc ti Simrone.
- <sup>14</sup>Ti Zabulone, xi s'elan sbitac ti xnich'nabe: ja' ti Sérede, ti Elone, xchi'uc ti Jahleele.
- <sup>15</sup>Taje, ja' xnich'nab laj yilic xchi'uc ti Leae, xchi'uc xtoc laj yilic jun tseb ti Dina sbie. Ja' xnich'nab laj yilic c'alal teyic to ox ta Padán-aramé. Ta scotol ti snitilultaque, oy oxlajuneb xcha'vinic (33) ta vo', scotol xchi'uc ti antsetique.
- <sup>16</sup>Ti Gade, xi sbitac ti xnich'nabe: ti Zifione, ti Haguie, ti Esbone, ti Sunie, ti Erie, ti Arodie, xchi'uc ti Arelie.
- <sup>17</sup>Ti Asere, xi s'elan sbitac ti xnich'nabe: ti Imnae, ti Isvae, ti Isvie, ti Beriae, xchi'uc jun yixlel ti Séra sbie. Xnich'nab ti Beriae, ja' ti Hebere, xchi'uc ti Malquiele.
- <sup>18</sup>Taje, ja'ic yalabtac ti Zilpa laj yilic xchi'uc ti Jacobe. Ti Zilpae, ja' ti me' mosovil laj sq'uelanbe tseb ti Labane, ti Leae. Vaclajunvo' (16) ta scotol ti snitilultaque.
- <sup>19</sup>Ti Raquel yajnil ti Jacobe, xi s'elan sbi ti yalabe: ti Josee xchi'uc ti Benjamine.

- <sup>20</sup>Xnich'nab ti José laj yilic xchi'uc ti Asenate, ja' ti Manasese xchi'uc ti Efraine. Voq'uic ta Egipto. Ti Asenat taje, ja' yantsil nich'on ti Potifera pale yu'un ti jteclum One.
- <sup>21</sup>Ti xnich'nab Benjamine, ja' ti Belae, ti Bequere, ti Asbele, ti Gerae, ti Naamane, ti Ehie, ti Rose, ti Mupime, ti Hupime, xchi'uc ti Arde.
- <sup>22</sup>Taje, ja' snitilultac ti Raquel xchi'uc ti Jacobe. Chanlajunvo' (14) ta scotol.
- <sup>23</sup>Ti Dane, xi s'elan sbi ti xnich'one: ti Husime.
- <sup>24</sup>Ti Neftalie, xi s'elan sbitac ti xnich'nabe: ti Jahseele, ti Gunie, ti Jezere, xchi'uc ti Sileme.
- <sup>25</sup>Taje, ja' yalabtac Bilha laj yilic xchi'uc ti Jacobe, ti laj sq'uelanbe ta smosov Raquel yantsil nich'on ti Labane. Ja' vucvo' (7) ta scotol ti snitilultaque.
- <sup>26</sup>Ta scotol snitilultac ti Jacob jun xch'ich'elic laj xchi'in batel ta Egiptoe, oy vaquib xchanvinic (66) ta vo' scotolic. Yajniltac ti xnich'nabtaque mu'yuc tsacbil ta atel.
- <sup>27</sup>Xnich'nab ti Josee, ja' no'ox chib ti voq'uic ta Egiptoe. Ja' yu'un un, c'alal laj stsob sbaic ta Egiptoe, c'otic ta lajuneb xchanvinic (70) ta vo' snitilultac ti Jacobe.
- <sup>28</sup>Ti Jacobe laj stac jelavel ti Judae yo' jech xbat yalbe ya'i ti José ac'o tal nupatuc ta be ta Gosene. C'alal ic'otic ta Gosene,
- <sup>29</sup>ti Josee laj yal mantal ac'o chapanbatuc ti scarretae yo' jech xbat snup ta be ti stote. C'alal c'ot sva'an sba ta stojol ti stote, laj smey. Lec jliquel x'oc'olet xa quiquil ta snequeb.
- <sup>30</sup>Ti Israele xi laj yalbe ti Josee: —Ti laj xa quil ta jsat jtuc ti cuxulote, xu' xa mi xichame.
- <sup>31</sup>Ti Josee xi laj yalbe ya'i ti xchi'iltac ta voq'uele xchi'uc ti c'u yepal xchi'ucanojan talel ti stote: —Xbat jchapbe ya'i ti faraone yo' ta sna' lec ti lo'il a'yeje. Ta xcalbe ya'i, ti jchi'iltac ta voq'uele, xchi'uc ti c'u yepal svoloj talel jtot ti nacalic to ox ta Canaane, talic xa ta naclej li' ta jtojole.
- <sup>32</sup>Yu'un talic xchi'uc xchijic, xchi'uc xvacaxic, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'unique. Yu'un ja' yabtelic ti jts'un-chijetique, ti jts'un-vacaxetique.
- <sup>33</sup>Ja' yu'un un, c'alal ta xataatic ta iq'uel yu'un ti faraone, mi ta sjac'boxuc c'usi avabtelic xana' xapasique,
- <sup>34</sup>albeic ya'i ti ja' avabtelic ts'un chij jech c'u cha'al laj ech'uc ti atos ame'ic ta vo'nee. Ja' yu'un un, xu' nan xcom naclanic ta yosilal Gosén, yu'un ti egipcioetique mu leuc ta xa'iic ta xchi'in ta naclej ti jts'un-chijetique.

## Génesis 47

- <sup>1</sup>Va'i un, ti Josee bat xchapbe ya'i ta sni' xchiquin faraón ti lo'il a'yeje. Laj yalbe ya'i, vololic xa, vulic xa ta yosilal Gosén xchi'uc xchijic, xchi'uc xvacaxic, xchi'uc scotol ti



c'usi x'ayan yu'unic stsobojic talem c'alal loquic talem ta Canaán ti stote, xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele.

<sup>2</sup>Yo' jech ta x'ojtiquinatique, laj st'uj vo'ob xchi'iltac ta voq'uel ti yic'oj batel ta stojol ti faraone.

<sup>3</sup>Va'i un, xchi'iltac ta voq'uel ti Josee, xi jac'batic yu'un ti faraone: —¿C'usi abtelal xana'ic yabtelanel? Xi laj staquique: —Ti avajtuneluncutique, Jcuch abtel, ja' cabtelcutic ti ts'un chije co'ol jech c'u cha'al ti jmolmuc'totcutic laj ech'icuc.

<sup>4</sup>Ti litalcutic ta naclej li' ta jteclume, yu'un ta Canaán liquem vi'nal. Ja' jech xtoc mu'yuc xa yaxal ta slo' ti jchijcutique. Ja' yu'un un, Jcuch abtel, avocoluc, ac'o ave ati' ti xu' ta xicomcutic ta naclej ta yosilal ti Gosene.

<sup>5</sup>Va'i un, ti faraone xi laj yalbe ti Josee: —Ti jech tal snaban sbaic ta atojol ti atote xchi'uc ti achi'iltac ta voq'uele,

<sup>6</sup>ti sbanomil Egiptoe, ja' yu'unic. Ac'bo yich'ic osil ti oy ta Gosene. Yu'un ja' lequil banomil oy yu'un ti jteclume, ac'o nacliicuc. Ja' jech xtoc mi oy buch'u yu'unic lec xtojob ta q'uel vacaxe, ac'o sq'uelbeicun jchon bolom ec.

<sup>7</sup>Ti Josee laj yic' batel xtoc ta stojol faraón ti Jacob ti ja' stote. Ti Jacobe biq'uit laj yac' sba c'alal c'ot sc'opon ti faraone.

<sup>8</sup>Xi jac'bat yu'un ti faraone: —¿Jayib xa ajabilal le' une?

<sup>9</sup>Xi laj stac' ti Jacobe: —Quich'oj xa lajuneb yucvnic (130) jabil ti yalel muyelune. Jutuc to jabilal, yu'un oy voloc ta banomil. Mu to ta jta jech c'u cha'al laj ech'icuc ti jmolmuc'totaque.

<sup>10</sup>Ts'acal to un, ti Jacobe loc' batel c'alal laj yo'nton ta sc'oponel ti faraone.

<sup>11</sup>Jech ti Josee laj yac' ti lequil banomil ti oy ta slumal Egiptoe yo' ta xnaquiic jech c'u cha'al laj yal ti faraone. Ja' yu'un un, ti stote xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele laj yich'ic ti banomil ti oy ta yosilal Ramsese.

<sup>12</sup>Ja' jech xtoc ac'bat sve'elic scotolic yu'un ti Josee, ja' ti c'u yepal ta xtun yu'unic ti jujuvoq'ue.

### **Ti Josee laj smanilan banomil**

<sup>13</sup>Ta sjunlej jteclum ch'abal xa ti trigoe. Ja' jech xtoc yantic xa stsatsaj ti vi'nale. Jech ti jnaclejetic oyic ta Egiptoe xchi'uc ti oyic ta Canaane, ta xchamic ta vi'nal.

<sup>14</sup>Ti Josee laj stsob scotol ti taqu'in ti stojol trigo laj smanic o ti egipcioetique xchi'uc ti cananeoetique. Laj sq'uej ta sna ti faraone.

<sup>15</sup>C'alal mu'yuc xa staqu'inic ti egipcioetique, mi ja'uc ti cananeoetique, jech o xal ti egipcioetique xi bat yalbeic ti Josee: —Ac'buncutic c'usi xu' ta jve'cutic. Mu teyuc no'ox aq'uelojuncutic ta xichamcutic ta vi'nale. Ja' no'ox un, mu'yuc xa ti jtaqu'incutique.

<sup>16</sup>Xi laj stac' ti Josee: —Mi mu'yuc xa ti ataquinique, iquic talel ti chon bolometric avu'unique, ja' ta jeltic ta trigo.

<sup>17</sup>Ti egipcioetique laj yiq'uc batel ta stojol ti José ti sca'ique, ti xchijique, ti xvacaxique, ti sburroique. Jech jelbatic ta trigo yu'un José ti c'u sjalij jabil jalij taje.

<sup>18</sup>Ech' ti jabile. Ta yan jabil xtoc un, xi bat yalbeic ti Josee: —Ma'uc no'ox ta xcalcutic ch'abal ti jtaquincutique. Ti jchon bolomcutique c'otem xa ta avu'un scotol. Mu'yuc xa c'usi yan xu' ta xacac'becutic, c'ajomal xa no'ox oy ti cosilcutique xchi'uc ti vu'uncutique.

<sup>19</sup>Manuncutic ec xchi'uc ti jbanomilcutique yo' jech ta xavac'buncutic ti trigoe. Ta xcac' jbacutic ta mosovinel yu'un ti faraone. Ta xcabtelancutic ti banomil ti c'otem ta yu'une yo' jech xu' xavac'buncutic ti ts'unubile, yo' jech mu xichamcutic ta vi'nal xtoc, yo' jech mu staojuc yav sepel ti banomile. ¿C'usi xloc' o aq'ueloj ta xichamcutic, staoj yav sepel jbanomilcutic?

<sup>20</sup>Va'i un, ti Josee laj sman scotol ti osil oy ta Egiptoe. C'ot ta yu'un ti faraone. Ti jech laj xchon sbanomilic ti egipcioetique, ta scoj ti vi'nale. Jech o xal ti faraone c'ot ta yajval banomil.

<sup>21</sup>Jech xtoc scotol ti egipcioetic oy ta sjunlej Egiptoe, ochic ta mosovil.

<sup>22</sup>Ti banomil mu'yuc laj sman ti Josee, ja' xa no'ox sbanomilic ti paleetique. Yu'un tey ono'ox ta x'ac'bat trigo sve'ic yu'un ti faraone. Jech o xal un, mu'yuc laj xchonic ti sbanomilique, ta ono'ox sve'ic ta x'ac'batic yu'un ti faraone.

<sup>23</sup>Ts'acal to un, ti Josee xi laj yalbe ya'i ti jnaclejetique: —Ti vo'oxuque xchi'uc ti abanomilique, ja' xa yu'un ti faraone. Yu'un laj xa jmanboxuc yo' jech c'ot ta yu'un. Li' oy ti ts'unubile, ts'unbeic sbel ti banomile.

<sup>24</sup>Ja' no'ox un, c'u yepal ta xac' sat ti c'usi ta xats'unique, ta xapasic ta vo'ch'ac. Ti jch'aque, ta xavac'beic ti faraone. Yan ti chanch'aque, q'uejic yo' jech ta xats'unbeic sbel ti banomile, ja' to jech ta xata ave'elic xchi'uc ti avalab anich'nabique, xchi'uc scotol ti c'u yepal oy ta atojolique.

<sup>25</sup>Ti stuquique xi laj staquique: —Toj lec avo'nton ta jtojolcutic. Laj ac'uxubinuncutic yo' jech mu xichamcutic. Li' une, smosovuncutic xa ti faraone.

<sup>26</sup>Ta sjunlej Egipto, laj yac' jun mantal ti Josee ac'o yac'beic faraón jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepal ta xloc' ti ts'unubiletique. Ti mantal taje, cuxul to yu'unic avi tanae. Yan ti paleetique mu'yuc c'usi ta xaq'uc jutebuc. Yu'un mu'yuc ochem ta sc'ob faraón ti sbanomilique.

### **Slajeb slo'il yo'nton ti Jacobe**

<sup>27</sup>Ti israeletique com nacliicuc ta Egipto. Laj yich'ic yosilal ti Gosene. Lic epajicuc ta j'ech'el.

<sup>28</sup>Ti Jacobe cuxi to vuclajuneb (17) jabil ta Egipto. Ti ta scotol sjabilal ch'i c'opoj ti Jacobe, ja' vucub xvaxacvinic (147) jabil.

<sup>29</sup>Oy jun c'ac'al, ti Israele laj ya'i ti po'ot xa ta xchame. Ja' yu'un un, laj sta ta iq'uel ti José ti xnich'one yo' xi ta xalbe ya'ie: —Mi melel ta xa'abolaj cu'une, ac'o ac'ob li' ta yolon co' ta xaval ta jamal ta xapas ti c'usi ta jc'anbote. ¡Avocoluc, mu xamucun li' ta Egiptoe!

<sup>30</sup>C'alal ta sta yorail xba jchi'in ti anima jmolmuc'totaque, ic'un loq'uel li' ta Egiptoe. Bat mucun bu muculic ti jmolmuc'totaque. —Lec oy. Jech ta jpas —xi laj stac' ti Josee.

<sup>31</sup>—¿Mi melel xaval un? —xi lic sjaq'uilan ti stote. —Melel xcal —xi laj stac' ti Josee. Jech ti Israele laj squican sba ta sjol stem.

## Génesis 48

### Ti Jacobe ta xac'be yich' slequilal Dios ti Efraine xchi'uc ti Manasese

<sup>1</sup>Mu xa jaluc c'ac'al bat, tal albatuc ti Josee ip ta xa'i ti stote. Ja' yu'un un, ti Josee bat sq'uel, xchi'uc yic'oj batel ti cha'vo' xnich'nabe, ti Manasese xchi'uc ti Efraine.

<sup>2</sup>C'alal albat ya'i ti Jacob tal q'uelatuc yu'un José ti ja' xnich'one, laj to yac'be yipal, lic chotiuc ta stem.

<sup>3</sup>Xi laj yalbe ti Josee: —Ti Dios scotol xu' yu'une laj sva'an sba ta jtojol. Laj yac' sba iluc ta jteclum Luz ti oy ta Canaán banomil

<sup>4</sup>ti xi laj yalbune: “A'yio ava'i, ta xcac'bot ep anich'nab. Ja' jech xtoc ti anitilultaque ta x'epajic. Ta xc'otic ta jun muc' ta lum. Ta xcac'be yich'ic ti banomil li'e. Ta xc'ot ta yu'unic sbatel osil.”

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, ti anich'on Efraine xchi'uc ti Manasese, ti laj voq'uicuc li' ta Egipto c'alal mu'yuc to ox bu ta jtsob jbatic ta jteclum li'e, ja' jmamobtac. Mu yanuc bu liquic talel. Ja' jnich'nabtac jech c'u cha'al ti Rubene xchi'uc ti Simeone.

<sup>6</sup>Ti anich'nab ts'acal ta xvoq'uic liquele, ja' avu'un xa ti xchi'il sbaic ta voq'uel ti Efraine xchi'uc ti Manasese. Jmoj ta xich'ic ti xrextoque.

<sup>7</sup>C'alal lisut talel ta Padán-aramé, cham ti amé Raquel c'alal nopol xa sc'an xic'otcutic ta Efrata ti oy ta Canaane. Laj jmuc xtoc ta sbelel Efrata ti Belén sbi avi tanae.

<sup>8</sup>Ti Israele laj yil ti tey oyic xnich'nab ti Josee. Xi lic sjaq'ue: —Li'e, ¿buch'uic le' une?

<sup>9</sup>Xi laj stac' ti Josee: —Ja' jnich'nabtac laj yac'bun Dios li' ta Egiptoe. Ja' yu'un un, xi albat yu'un ti stote: —Avocoluc, nopajeso talel yo' ta jts'uiltas.

<sup>10</sup>Ti Israele mol xa. Mu xa xc'ot lec ti sate. Mu xa x'ojtiquinvan lec. Jech ti Josee laj snopajes batel ti xnich'nab ta stojol ti stote. Laj smey, laj sbuts' ti smamobtaque.

<sup>11</sup>Ts'acal to un, xi laj yalbe ti Josee: —Mi ja'uc laj jnop ti ta to xquilbot asate. Ac'o mi jech un, yu'un un ti Diose laj to yac'bun quil ta jsat ti anich'nabe.

<sup>12</sup>Ti Josee laj snit loq'uel ti ololetic quicajtic ta sjol yoc ti stote. Snupilan xa banomil laj snijan sba ta stojol.

<sup>13</sup>Ja' yu'un un, laj snitbe liquel sc'ob ti xchibalique. Ti Efraine ta sbats'i c'ob laj snit liquel. Yan ti Manasese ta sts'et c'ob laj snit liquel. Laj snopajes ta stojol ti stote. Ti Efraine ta stuq'uul sts'et c'ob Israel c'ot. Yan ti Manasese ja' ta stuq'uul sbats'i c'ob c'ot.

<sup>14</sup>Ja' no'ox un, c'alal laj xach' batel sc'ob ti Israele, ta curusal laj yac' ti sc'obe. Ti sbats'i c'obe c'ot ta sjol Efraín ti its'inale. Yan ti sts'et c'obe c'ot ta sjol Manases ac'o mi ja' banquialal.

<sup>15</sup>Va'i un, xi s'elan yich' c'abel slequialal ti Josee: “Ti Dios ti Buch'u laj yich'ic ta muc' ti Abrahame, ti Isaac ti jtot jme' laj ech'icuc, ti Dios taje, ja' ti Buch'u laj xchabiun talel c'alal livoq'ue,

<sup>16</sup>ti Ángel buch'u laj spojun ta scotol ti c'usi chopole, ac'o sva'an sba ta stojol ti queremetic li'e. Ta sventa ti stuquique, c'otuc ta pasel ti na'bil ta xic'ote, ti na'bil c'otuc ti jmuc'totcutic Abrahame, xchi'uc ti jtot Isaque. C'otuc ta pasel epajuc ti xnich'nabique, ti yepaluc voleticuc ta banomile.”

<sup>17</sup>Ti Josee mu lecuc laj ya'i jech laj scajan sbats'i c'ob ti stot ta sjol ti Efraine. Ja' yu'un un, laj stsacbe loq'uel sc'ob stot cajal ta sjol ti Efraine, ti ac'o scajanbe ta sjol ti Manasese

<sup>18</sup>c'alal ja' o xi xvulvunet liquele: —Mu jechuc le'e, tot. Mu jechuc le'e. Ja' banquialal li'e. Ac'o ti abats'i c'ob ta sjole.

<sup>19</sup>Ja' no'ox un, ti stote mu'yuc laj xch'un ti jech ta x'albate. C'ajomal no'ox xi laj staq'ue: —¡Jna'oj xa, nich'on, jna'oj xa! Ti stuque ta x'epajic. Ta spasic ta jun muc' ta lum ti tsots sc'oplal ta xc'otique. Ac'o mi jech un, ja' no'ox un, ja' jelavem to sc'oplal ta xc'ot ti yits'ine. Ti snitultaque ta spasic ta epal muc'tiquil lumetic.

<sup>20</sup>Ja' o sc'ac'alil xi laj yal c'alal ts'uiltasvan ti Jacobe: —Ta stunesic abi ti jteclum Israel ti xi ta xalic c'alal ta sts'uiltasvanique: ‘Ac'o spas jech ti Dios ta atojolic ec jech c'u cha'al pasbatic ti Efraine xchi'uc ti Manasese.’ Jech laj spas Israel ti laj scajan sc'ob ta stojol Efraín c'alal mu'yuc to ox scajanoj sc'ob ta stojol ti Manasese.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, xi albat ti Josee: —A'yio ava'i, yu'un ta xa xicham. Ja' no'ox un, ti Diose ta xchi'inoxuc. Ja' jech xtoc ta xac' sutanic batel bu oy sbanomilic ti amolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>22</sup>Yu'un ti vo'ote, xi s'elan x'ech' to laj cac'bot avich'e, ja' mu sta laj yich' ti achi'il ta voq'uele: Yu'un ja' ta xcac'bot avich' sbanomil Siquem ti ta letovajel cuch cu'un ta spojbel ti amorreoetique.

## Génesis 49

### Slajeb slo'il ya'yej ti Jacobe

<sup>1</sup>Ti Jacobe laj staan talel ta iq'uel ti xnich'nabe, ti xi laj yalbe xtoque: “Nopajanic talel li'e, yu'un ta xcalboxuc ava'iic ti xi s'elan oy c'usi ta xc'ot ta atojolic ta to xtale:



- <sup>2</sup>“Nopajanic ta ya'yiel c'usi ta xich' alel, xnich'nabtac Jacob. Ts'et chiquintao ava'ic lec c'usi ta xal ti atotic Israele.
- <sup>3</sup>“Ti vo'ote, Rubén, sba jnich'onot, sliqueb jts'unubalot, sba jq'uexolot, na'bil ti vo'ot cajal ac'oplale, ti vo'ot ta xatsob scotol c'usi oy cu'une.
- <sup>4</sup>Avi tana le' une, laj c'op ma' ti na'bil vo'ot cajal ac'oplale, yu'un co'ol a'elan jun uc'um ti mu stac' pajesel ti xi s'elan laj apase: yu'un laj aq'uelbe smelol ti jteme, lavay xchi'uc ti jts'acal ajnile.
- <sup>5</sup>“Yan ti Simeone xchi'uc ti Levie, ti xchi'il sbaic ta voq'uele; ja' sbelinoj sc'obic ta ilbajinvanej xchi'uc ti yabtejebique.
- <sup>6</sup>Mi ja'uc jc'an xbat jcap jba ta tsoblej bu ta stsob sbaic, yu'un c'alal capem ti sjolique, laj smilic ti jnaclejetique. Yu'un mu'yuc xch'ulelic ti c'usi laj spastique, yu'un naca sc'asbeic no'ox yacan ti tot vacaxetic ta j'ech'ele.
- <sup>7</sup>Cuxul xa jti'oval, melec, yu'un ja' cuxul jti'oval c'otic ti jech mu ts'icbaj c'usi ta spasic ta sti'emal yo'ntonique. Yu'un ta xal ti Diose, tan puc ta xabatic yu'un ta sjunul lum Israel.
- <sup>8</sup>“Ti vo'ote, Judá, toj lec ac'oplal yu'un ti achi'iltac ta voq'uele. Ti avajcontrae ta xatsal, ti achi'iltac ta voq'uele ta xayich'ic ta muc'.
- <sup>9</sup>Ti vo'ote, cuni nich'on Judá, co'ol a'elan jech c'u cha'al ch'in jti'oval león ti xi s'elan ta spas c'alal ta x'ech' yo'nton ta sti'el ti sve'ele: xlubet xa batel, xba spatan sba ta lumtic jech c'u cha'al muc' ta jti'oval león. ¿Buch'u la xu' yu'un ta xnopaj ta yilbajinel?
- <sup>10</sup>Mu'yuc buch'u xu' xpojbat yabtel ti Judá yich'oje, mi ja'uc xpoj yu'unic ti svaxton oy ta sc'obe, ja' to mi vul ta loq'uel yajval stuc ti vaxtone, ti ta xch'unbat smantal yu'un scotol ti jteclume.
- <sup>11</sup>Taje, ja' ti buch'u ta xchuc yuni burro ta yut uvatique, ja' ti buch'u caj tsacal xa'i sbae ti mu ta voluc ta xchuc' ta vino sliquil ti sc'u'e, ja' ti pits'bil ya'lel uvae.
- <sup>12</sup>Ja' ti buch'u x'ech' to ic' ti sbec' sate, ja' mu sta ti vinoe; jun saquil ti stanal yee, ja' mu sta saquil ti chu' vacaxe.
- <sup>13</sup>“Ti Zabulone ta xbat nacluc ta ti' nab bu ta xloc' ta x'och ti barcoe, c'alal to Sidón ta xc'ot sts'aquil ti yosile.
- <sup>14</sup>“Ti Isacare co'ol s'elan jech c'u cha'al jcuch-icatsil chon bolom ta xvay bu ti sve'ebe.
- <sup>15</sup>C'alal laj yil lec ti jteclume, ti jun yutsil laj ya'i ti ta xcux yo'ntone, mu'yuc c'usi laj yal c'alal ta x'ac'bat xcuch ti yicatse, yu'un sjunul yo'nton laj yac' sba ta mosovinel.
- <sup>16</sup>“Ti Dane ta spas ta mantal ti xchi'iltaque, ta xc'ot jech c'u cha'al jvoc' snitilul ti Israele.
- <sup>17</sup>Ti Dane co'ol s'elan jech c'u cha'al jti'oval chon ti yac'oj sba ta ti' bee, yo' jech ta sti'be yoc ti ca'e, yo' jech ta xbaj ta lum yu'un ti yajvale.



- 18“Cajval, yacalun ta smael ti jpojel avu'one.
- 19“Ti Gade ta xich' nutsal yu'un jvoc' soldadoetic. Ja' no'ox un, ta ts'acal to, ta snuts batel ec.
- 20“Ti Asere ep ta sta sve'el, yu'un jun yutsil sve'elic ti ajvaliletic ta xac'bee.
- 21“Ti Neftalie co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc te'tical chij ti colem ta xanave, ti jun yutsiquil ti yalabe.
- 22“Ti Josee co'ol s'elan jech c'u cha'al jtec' te' teq'uel ta ti' vo' ep ta xac' ti sate, ti sc'obtaque ta slim sba jelavel ta yan banomil.
- 23Mu lecuc x'ilat yu'un ti j'ac'-yolobetique, ta xac'beic yolob, mu ono'ox ch'an xutic, ta ono'ox xutilanic, xti'et sjolic ta stojol.
- 24Ja' no'ox un, ti Josee, tsots yoc sc'ob, jun yo'nton stsacoj ti syolobe. Coliyal ti muc'ul Dios yu'un ti Jacobe. Coliyal ti banquial jchabivaneje, ti jpojvanej yu'un ti Israele.
- 25Coliyal ti Dios yu'un atote, ti ja' ta scoltaote. Coliyal ti Dios scotol xu' yu'one, ta sva'an sba ta atojol. Ta xac'bot xch'ul lequilal ta xlic talel ta vinajel, ti xch'ul lequilal ta xlic talel ta nabe, ti xch'ul lequilal ta yepajesel ti avalab anich'nabe, xchi'uc ti chon bolometric avu'one.
- 26Ep laj sts'uiltasot ti atote, ja' mu sta laj sts'uiltasun ti jtot jme'cutique. Mu'yuc spajeb ti ts'uiltasel laj avich'e, yu'un lat'ujat loq'uel ta stojol ti achi'iltac ta voq'uele.
- 27“Ti Benjamine, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc jti'oval oq'uil, ta sliques ta sob, yich'oj o sjunul c'ac'al ta sti' ti c'usi laj sta ta nutsele.”
- 28Taje, ja' sc'oplal ti lajcha'chop snitulul Israele. Ja' jech albatic ti nich'nabiletic yu'un ti stotic ti c'alal ts'uiltasatic ta jujun tale.

### **Cham ti Jacobe**

- 29Oy jun c'ac'al un, ti Jacobe xi tsots sc'oplal laj yalbe ya'i ti xnich'nabe: “Ta xa xicham xca'i. Muquicun me jmoj xchi'uc ti jtot jme'tac ta muquinal ta jombil ton oy ta yosil ti Efrone, ti hitita vinique.
- 30Ti muquinal taje, ta Canaán banomil to oy, ti jombil ton xcaltic oy ta Macpela, ta yeloval xtoc ti Mamree. Ti muquinal taje, ja' ti laj smanbe jmoj xchi'uc yosilal Efrón ti Abrahame yo' ta smuc sbaic xchi'uc ti snitulultaque.
- 31Yu'un ti bu taje, laj yich' muquel ti Abrahame, ti Sara ti ja' yajnile, ti Isaaque, xchi'uc ti Rebeca ti ja' yajnile, ti bu mucul xtoc ti Leae.
- 32Ti osile, xchi'uc ti muquinal, ja' laj xchonic ti hititaetique.”
- 33C'alal laj yo'nton va'i s'elan laj yalbe xnich'nabtac ti Jacobe, laj smetsan sba un, cham.

## **Génesis 50**



- <sup>1</sup>Va'i un, ti Josee laj sq'uech ti xch'ulelal tote, x'oc'olet xa laj sbuts'.
- <sup>2</sup>Ts'acal to un, laj yalbe mantal ti jpxotavanejetic ta xtunic ta stojole, ac'o yac'beic muil poxiletic yo' jech mu soc sbec'tal ti Israel ti ja' stote. Ja' jech laj yich' pasel xtoc.
- <sup>3</sup>Jalij cha'vinic (40) c'ac'al volol ta muil poxil yu'unic, yu'un ja' jech yepal c'ac'al sc'an pasel. Ta sventa ti Israele, lajuneb xchanvinic (70) c'ac'al laj xchabiic me'inal ti egipcioetique.
- <sup>4</sup>C'alal ech' sc'ac'alil ti me'inale, ti Josee xi laj sc'ooponan ti buch'utic ta x'abtejic ta sna ti faraone: —Ti mi oy xc'uxul avo'ntonic ta jtojole, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic, ba albeic ya'i ti faraone,
- <sup>5</sup>ti c'alal po'ot xa xcham ti jtote, laj jva'an jba ta yalal yu'un ti xbat jmuc ti bu laj smeltsan ti muquinal stuc ti oy ta yosilal ta Canaane. Ac'bun ave ati' un, chbat jmuc ti jtote. C'alal mi laj jmuc comele, ta xisut talel.
- <sup>6</sup>Ti faraone xi laj staq'ue: —Ba muco ti atote jech c'u cha'al laj yalbote.
- <sup>7</sup>Jech ti Josee bat smuc ti stote. Chi'inbil batel yu'un scotol j'abteletic ti yich'ojic yabtel ta sna ti faraone, xchi'uc ti yich'oj yabtelic ta sventa ti jteclum Egipto.
- <sup>8</sup>Batic ec yuts' yalaltac ti Jacobe, yuts' yalaltac ti Josee, xchi'iltac ta voq'uel. Ti ta Gosén banomile, stuc xa no'ox ololetic xchi'uc chon bolometric laj scomtsanic.
- <sup>9</sup>Ja' jech xtoc bat jlom jnaclejetic xchi'uc scarretaic, xchi'uc jlom cajajtic ta ca' laj xchi'inic batel ti Josee. Yu'un xvoletic no'ox batel ta j'ech'el.
- <sup>10</sup>C'alal c'otic ta Goren-ha-atad oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, xvochetic xa liquel ta oq'uel ta scoj at-o'nton yu'un ti me'inale. Jech ti Josee laj to xchabi vucub c'ac'al sme'inalil ti stote.
- <sup>11</sup>Ti cananeoetic nacalic ti bu taje, laj yilic ti xvochlajet ta oq'uele. Jech o xal xi laj yalique: “A'yio ava'iic, ti egipcioetique mu xtuch' ta yo'ntonic ta xa'iic ti buch'u xba smuquique.” Jech o xal un, ti bu taje, laj yac'beic sbi Abel-mizraim, ti oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane.
- <sup>12</sup>Xnich'nabtac ti Jacobe jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albatic yu'un ti stote.
- <sup>13</sup>Ja' yu'un un, laj yiq'ueic batel c'alal to Canaán banomil. Laj smuquic ta jombil ch'en ti oy ta yosilal Macpela, ti laj sman ti Abraham ta stojol jun hitita vinic ti Efrón sbie, ti com ta mucobbail yu'unic xchi'uc ti yalab xnich'nabe. Yu'un ti banomil bu oy ti jombil muquinal taje, oy ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Mamree.
- <sup>14</sup>C'alal laj xa smuc comel stot ti Josee, sutic batel ta Egipto jmoj xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele, xchi'uc scotol ti c'u yepal ay chi'invanique.

### **Slajebtic xa batel yorail ti Josee**

- <sup>15</sup>C'alal chamem xa ti Jacobe, xchi'iltac ta voq'uel ti Josee xi lic snopique: “Ti Josee xti'et to nan sjol ta jtojoltic. Xu' ta spac sutel scotol ti c'usi chopol laj xa jpasbetique.”



**16**Ja' yu'un un, laj staquic batel mantal ti xi laj yalique: “Xi laj yalbuncutic c'alal mu to ta xcham ti atote,

**17**ti xi ac'o calcutic ava'ie: ‘Ta jc'anbot vocol ta atojol, mu xavac' ta avo'nton smulic ti c'usi chopol laj spasbot ti achi'iltac ta voq'uele. Ch'aybo smul ti tsots laj yilbajinote.’ Jech o xal un, avocoluc, ch'aybuncutic ti c'usi chopol laj xa jpascutique. Yu'un yajtuneluncutic Dios yu'un ti atote.” Jech to yacal ta xalic ti j'al-mantal j'ich'-c'opetique, lic oc'uc ti Josee.

**18**Jech ti xchi'iltac ta voq'uel ti Josee, c'otic ec. Snupilan xa banomil laj squejan sbaic ta stojol ti xi laj yalique: —Li' oyuncutique. Yu'un avajmosovuncutic.

**19**Ja' no'ox un, xi tac'batic yu'un ti Josee: —Mu xaxi'ic. Yu'un ti vu'une, mu xanopic ta jco'oltas jba ca'i ta Dios.

**20**Ti vo'oxuque laj anopic lec ti oy c'usi chopol laj apasbeicune. Ja' no'ox un, avi tanae, ti c'usi ta xquiltique, Dios xi s'elan laj sjel ta lec ti c'usi chopol to ox taje yo' ta xc'ot ta pasel ta xcolic ep ti jnaclejetique.

**21**Ja' yu'un un, mu xaxi'ic. Ja' jech xtoc ta xcac'boxuc ave'elic xchi'uc ti avalab anich'nabique. Ja' to jech xpatet yo'ntonic laj ya'iic ti lec c'oponatic yu'un ti Josee.

### **Ta xcham ti Josee**

**22**Ti Josee xchi'uc ti c'u yepal xchi'inojan batel ti stote, naquiiic to batel ta Egipto banomil. Ja' lajuneb svacvinic (110) jabil ch'i c'opoj ti Josee.

**23**Laj to yil ayan syial mom, ti smom xa ti Efraine. Ja' jech xtoc laj to yil bise ta jliquesej banomil yu'un xnich'nab smom ti Maquire, xnich'on ti Manasese.

**24**Oy jun c'ac'al un, ti Josee xi laj yalbe ti xchi'iltac ta voq'uele: “Jutuc xa sc'an xicham. Le' une, ja' no'ox Dios ac'o xtal stic' sba ta scoltaeloxuc yo' jech ta sloq'uesoxuc batel li' ta muc' ta lume, yo' jech ta xic'oxuc batel ta banomil bu albilic ono'ox ta x'ac'batic ti Abrahame, ti Isaaque, xchi'uc ti Jacobe.

**25**Jech o xal un, va'ano abaic, albeicun ta jamal, calal jech ta xc'ot ta pasel taje, tsots sc'oplal ta xavich'beicun loq'uel ti jbaquiltaque.”

**26**C'alal cham ti José ta Egiptoe, yich'oj xa ox lajuneb svacvinic (110) jabil ti xch'iel sc'opojele. Laj svolbeic ta muil poxil ti sbec'tale, laj stiq'uic ochel ta cajon.

## Éxodo

### Éxodo 1

#### Svocolic ti israeletic ti oyic ta Egiptoe

- <sup>1</sup>Avi li'e, sbiic ti israeletic xchi'ucanoj c'otel ti Jacob ta Egipto ti xi s'elan ta jujuchope:
- <sup>2</sup>ja'ic ti Rubene, ti Simeone, ti Levie, ti Judae,
- <sup>3</sup>ti Isacare, ti Zabulone, ti Benjamine,
- <sup>4</sup>ti Dane, ti Neftalie, ti Gade, xchi'uc ti Asere.
- <sup>5</sup>Ta scotol snitilultac ti Jacobe, oy lajuneb xchanvinic (70) ta vo'. Yan ti Josee oy xa ono'ox ta Egipto.
- <sup>6</sup>Ti Josee xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uel ti ja' sliqueb totil me'iletic taje, laj chamicuc scotolic.
- <sup>7</sup>Ja' no'ox un, ti israeletique ep ti yalab xnich'nabique. Ja' yu'un un, epajic ta jmec. Tsalvanic comel ta j'ech'el, yu'un naca israeletic xc'uletic ti ta lume.
- <sup>8</sup>Ta ts'acal to un, och jun ach' ajvalil ta Egipto, mu'yuc laj yojtiquin ti Josee. Ja' yu'un un, xi laj yalbe ti svinquilel sbaique:
- <sup>9</sup>“Q'uel avilic, ti israeletique epajemic ta jmec. Toj tsots xu' yu'unic, ja' mu sta ti vo'otique.
- <sup>10</sup>La' jsa'betic smelolal c'usi ta xcutic yo' jech mu teyuc no'ox yantic ta x'epajic ta jmec. Yu'un mi xlic letoe, xu' chba sco'oltas sjolic xchi'uc ti cajcontratique. Ta stsalotic ta leto. Ja' jech xtoc ta xictaic comel ti jlumaltique.”
- <sup>11</sup>Jech o xal ti egipcioetique lic sva'anic jq'uelvanejetic yo' ta stsitsic ta tsots abtel ti israeletique. Ac'bat sbainic ta smeltsanel ti jteclumetic yu'un ti Pitone xchi'uc ti Ramsese. Ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe, ja' ta stunes ta sq'uejobil ti c'usiuc no'ox ve'lilal sat ts'unubaletic ti xloc' x'ayane.
- <sup>12</sup>C'alal jech ta xich'ic tsots ilbajinele, yantic no'ox x'epajic ta jmec ec. Jech o xal ti egipcioetique ep xi'el ta xa'iic.
- <sup>13</sup>Jech o xal un, ti egipcioetique spajeb xa no'ox laj yilbeic svocol ta mosovinel ti israeletique.
- <sup>14</sup>Mu'yuc ta alel mi xcham o xchi'uquic ti jech tsitsbilic ta tsots abtel ta sjuybel yach'elal ti xamite, xchi'uc ta sbainel scotol ti yan abteletic ta osile. Ac'o mi jech ta spasic scotol ti va'i s'elan taje, staoj o yav oy sc'oplalic ja' to c'uxi xc'otic ta tsutsel ti israeletique.
- <sup>15</sup>Ja' jech xtoc ti ajvalil yu'un Egiptoe xi laj yalbe ya'i ti Sifrae xchi'uc ti Fuae, ja' ti jvet'ometic yu'unic ti hebreo antsetique:

<sup>16</sup>—C'alal ta xacolesic ta alajel ti hebreo antsetique, q'uelic lec c'usi ololal ti chlaj voc'uque. Ti mi ja' tsebe, ac'o ch'iuc. Yan ti mi ja' querem laj avilique, milic no'ox xch'a.

<sup>17</sup>Ac'o mi jech albilic un, yu'un ti jvet'ometique xi'taojic ti Diose. Mu'yuc laj spasic jech c'u cha'al albilic mantal yu'un ti ajvalil ta jteclum Egiptoe. Yu'un ch'an no'ox xutic ti queremetique.

<sup>18</sup>Ja' yu'un un, ti c'alal taatic ta iq'uel yu'un ti ajvalile, xi albatique: —¿C'u cha'al ch'an no'ox xavutic ti queremetic chlaj voq'uicuque?

<sup>19</sup>Xi laj staq'uique: —Yu'un ti hebreo antsetique mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ti egipcio antsetique. Yu'un ti stuquique tsotsic ta alajel. C'alal mu to ta xic'otcutic ta sq'uelele, colic xa ox ta alajel.

<sup>20</sup>Ti jech s'elan taje, ja' jech epajic. Laj stsac lec yipic ti jteclum Israele. Yu'un yantic x'epajic ta j'ech'el.

<sup>21</sup>Ti jech laj xi'taic Dios ti jvet'ometique, bolesbatic yalab xnich'nabic yu'un ti Diose.

<sup>22</sup>Yan ti faraone xi laj yalbe ya'i mantal ti steclumale: “Jipic batel ta uc'um ti jvoq'uel hebreo queremetique. Yan ti mi ja' tsebetique, ch'an utic.”

## Éxodo 2

### Svoq'uebal ti Moises

<sup>1</sup>Oy jun vinic ti ja' snitilul ti Levie, laj yic' jun ants ti jmoj snitilul sbaique.

<sup>2</sup>Laj xchi'in yol yu'un. Ayan jun squerem. Va'i un, ti antse toj c'upil sba laj yil ti squereme. Laj snac' oxib u.

<sup>3</sup>Ja' no'ox un, sta yorail ti mu xa stac' naq'uele. Jech o xal un, laj sa' jun moch meltsanbil ta jchop o ta puj. Laj spac' ta chab ta xuch' ti scayalultac ti moche yo' jech mu x'och ti vo'e. Ts'acal to un, laj stic' ochel ta yut moch ti nene' quereme. Bat yac' ta yut pujtic ta sti'il ti uc'um Niloe.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, oy jun xvix ti quereme albat yu'un ti sme'e, ac'o sq'uel ta nom ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti nene'e.

<sup>5</sup>Lec xa ox jmuc' ta jal un, ja' o bat atinuc ta uc'um yantsil nich'on ti faraone. C'alal ta xanavic ta sti'il uc'um ti sme' mosovtaque, c'ot ta satic jun moch tiq'uul ta yut pujtique. Ja' yu'un un, laj yalbe mantal jun sme' mosov ti ac'o sloq'ues talele.

<sup>6</sup>C'alal laj sjamic ti moch yo' ta sq'uelic ti c'usi tiq'uul ta yute, ja' to laj yilic ti ja' jun olol ta x'oc' ti tiq'uul ta yute. C'uxubaj yo'nton yantsil nich'on ti faraone. Va'i un, xi laj yale: —Le'e, ja' jun hebreo olol.

<sup>7</sup>Va'i un, xvix ti olole xi laj yalbe ya'i steb ti faraone: —¿Mi lec ta xava'i ti chba jsa' talem junuc hebreo ants yo' jech xu' ta xchu'iltas ti olol li'e?



<sup>8</sup>Xi laj stac' yantsil nich'on ti faraone: —Batan, sa'o talel. Ja' yu'un un, ti tsebe bat yic'be talel sme' ti olole.

<sup>9</sup>Yantsil nich'on ti faraone xi laj yale: —Ic'o batel ti olol li'e, ts'itesbun, ta jtoj ac'ac'al xtoc. Sme' ti olole laj yic' batel yo' ta sts'ites.

<sup>10</sup>C'alal muq'uib xae, bat yac'be yantsil nich'on ti faraone. Jech ti stuque laj sbis ta yol. Moisés, laj yac'be sbi, yu'un xi laj yale: —Vu'un laj jloq'ues talel ta uc'um.

### **Ti Moisesse ta xjatav loq'uel ta Egipto**

<sup>11</sup>C'alal vinic xa ti Moisesse, oy jun c'ac'al, loc' batel ta svu'lanel ti svinquileltaque. Laj yil ti mu x'ech' svocolic ta tsots abtele. Ja' o laj yil ti ta xmajat yu'un jun egipcio ti svinquilel ta hebreoale.

<sup>12</sup>Ja' yu'un un, laj sq'uel ta jujujot. Laj yil ti mu'yuc buch'u oye. Laj smil ti egipcioe. Laj smuc ta yi'.

<sup>13</sup>Ta yoc'omal loc' batel yan velta. Laj yil ti ta smaj sba stuquic chib hebreoe. Ja' yu'un un, xi laj sjac'be ti buch'u ta xmajvane: —¿C'u cha'al avinquilel no'ox ta xamaj abaic?

<sup>14</sup>Ti hebreo vinic taje xi laj staq'ue: —¿Buch'u laj sva'anut ta totil jpojvanej, ta banquialal jchapanvanej cu'uncutic? ¿Mi yu'un ta xamilun ava'i jech c'u cha'al laj amil ti egipcioe? C'alal jech laj ya'i ti Moisés ti va'i s'elan taje, xi', yu'un laj ya'i ti vinaj xa sc'oplal cham ti egipcioe.

<sup>15</sup>Ti jech laj spas taje, ya'binoj xa ti faraón ti laj smil jun egipcio ti Moisesse. Laj yal mantal ti ac'o yich' sa'el yo' ta xich' milel ec. Ja' no'ox un, ti Moisesse jatav loq'uel. Bat nacluc ta yosilal Madián. Ti bu taje, c'ot chotluc ta nopol joc'.

<sup>16</sup>Ti Reuele, pale yu'un ti jteclum Madiane, oy vucub yantsiquil nich'on. Ti jech c'ac'al taje, ja' o bat spulic loq'uel vo' ta joc' yo' jech ta snojesic ti yavil yuch'ob vo' chijetique, yo' jech ta xac'be yuch' vo' xchij ti stote.

<sup>17</sup>C'u stu un, tal yan j'il-chijetic. Laj xujic loq'uel. Ja' yu'un un, ti Moisesse va'i batel ta spojel. Laj yac'beic yuch'ic vo' ti xchijique.

<sup>18</sup>C'alal sutic batel bu oy ti stotique, xi jac'batique: —¿C'usi laj avutic ti ja' to sob lasutic talele?

<sup>19</sup>Xi laj staq'uique: —Oy jun egipcio vinic laj spojuncutic c'alal ta xistacoltauncutic loq'uel ti yan j'il-chijetique. Ts'acal to un, laj slupbuncutic loq'uel ti vo'e. Laj yac'be yuch' vo' ti jchijcutique.

<sup>20</sup>Ti Reuele xi laj yale: —¿Bu oy ti vinic taje? ¿C'u cha'al laj avictaic comel? Ba iq'uib talel. Ac'o tal ve'uc.

<sup>21</sup>Jech ti Moisesse laj xch'un ti iq'uele. Com nacluc ta sna ti Reuele. Ts'acal to un, ti Reuele laj yac' jun stseb ti Sefora sbie, laj yic' yu'un.

<sup>22</sup>Ti antse laj yil jcot squerem. Ti Moisesse laj yac'be sbi Gersón, yu'un xi laj yale: “Ti ta banomil li'e, jyanlumun.”

<sup>23</sup>Ech' batel ti c'ac'ale, cham ti ajvalil yu'un jteclum Egiptoe. Ac'o mi jech un, ja' no'ox un, ti israeletique staoj yav x'ijetic to ta jic' o'nton yu'un ti oyic ta mosovile. Ja' yu'un un, ti Diose laj yil ti x'ijetic yu'un ti vocole.

<sup>24</sup>Lic chapanbaticuc ti svocolique. Laj svules ta yo'nton ti strate laj spas xchi'uc ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe.

<sup>25</sup>Laj sq'uel, laj yil Dios ti c'u s'elan oyique.

### Éxodo 3

#### Ti Moise se ta xc'oponat yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Ti Moise se och ta sq'uelbel xchij ti Jetro ti smuni'e, ja' pale yu'un ti Madiane. Oy jun c'ac'al, bat xchi'uc xchij ta sbajtical banomil. C'ot c'alal to ti bu oy ch'ul vits yu'un ti Dios ti Horeb sbie.

<sup>2</sup>Ti bu taje, laj yac' sba iluc jun yaj'ánjel ti Dios ta jpets ch'ix te' ti volol ta o'lol leb c'oc' yilele. Jech ti Moise se laj stuc'ulan lec. Laj yil ti natic no'ox sleb c'oc' ta xtil ta ch'ix te'e. Ja' no'ox un, mu'yuc ta xc'ac'.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, xi laj snope: “¿C'u cha'al le'e? Mu'yuc bu xquil o jech. Chba jq'uel c'u cha'al ti mu xc'ac' ti ch'ix te'e.”

<sup>4</sup>C'alal laj yil Dios ta xnopaj batel ti Moisés ta sq'uelele, xi biiltasat talel bu oy ti ch'ixe: —¡Moisés! ¡Moisés! —¿C'usi ta xaval? —xi laj stac' ti Moise se.

<sup>5</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yale: —Mu xanopaj talel. Loc'o ti axonobe, yu'un ti bu oyote c'otem ta cuxul banomil.

<sup>6</sup>Xi to laj yal xtoque: —Diosun yu'un ti amolmuc'totaque. Diosun yu'un ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe. Ti Moise se laj smac sat, yu'un xi' ti ta sq'uelbe sba satic xchi'uc ti Diose.

<sup>7</sup>Jech ti Diose xi to laj yalolan batele: —Laj xa quil lec ti yan sba ta xich' svocol ti calab jnich'nab ta Egiptoe. Laj xa ca'i ti x'ijetic yu'un svocolic ta scoj ti tsots ilbaj x'utatic yu'un ti jq'uel-abteletique. Jna'oj lec ti oyic ta vocole.

<sup>8</sup>Jech o xal liyal talel yo' tal jpojic ti oyic ta yoc ta sc'ob ti egipcioetique. Ta jloq'ues batel li' ta jteclume. Ta xquic' batel ta lequil banomil ti bu lec jamale, ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome. Ti banomil taje, ja' ti osil bu nacalic ti cananeoetique, ti hititaetique, ti amorreoetique, ti ferezeoetique, ti heveoetique, ti jebuseoetique.

<sup>9</sup>A'yio ava'i lec, yu'un laj xa ca'i ti x'ijetic ta vocol ti israeletique. Yu'un laj xa quil ti ep ta x'ac'batic svocolic yu'un ti egipcioetique.

<sup>10</sup>Jech o xal, tamo batel abe, yu'un ta jtacot batel ta stojol ti faraone yo' jech ta xaloq'ues talel ta Egipto ti calab jnich'nab israeletique.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Moise se xi laj yalbe ti Diose: —¿Buch'uun ya'yel ti vu'un chba jva'an jba ta stojol ti faraone, ti ta jloq'ues talel ta Egipto ti israeletique?

**12**Ti Diose xi laj staq'ue: —Ta jchi'inot, yu'un xi s'elan svinajeb ti vu'un ta jtacot batele: Ja' yu'un un, acotolic ta xtal avich'icun ta muc' li' ta ch'ul vits c'alal mi laj xa aloq'ues talel ta Egipto ti calab jnich'nabe.

**13**Ja'uc le' une, ti Moise se xi laj staq'ue: —Ti c'usi toj vocol ta xca'i ti mi ta xibate, ja' ti mi xichi ta xcalbe ti israe letique: 'Ti Dios yu'un ti amol muc'totique, ja' laj stacun talel, jech ti stuquique, xu' xi ta xisjac'beicune: '¿C'usi sbi taj une?' Va'i un, ¿c'usi xu' ta xcalbeic ec un?

**14**Ti Diose xi laj staq'ue: —VU'UN TI BUCH'U ONO'OXE., Ja' jech xtoc xi xavalbe ya'iic ti israe letique: VU'UNUN ti xie, ja' laj stacun talel ta atojolic.

**15**Ma'uc no'ox taje, yu'un ti Diose xi laj yalbe ti Moise se: —Xi xavalbe ya'iic ti israe letique: “Ti Ajvalil Dios yu'un ti amol muc'totique, ja' ti Dios yu'un ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, ja' laj stacun talel ta atojolic.” Ja' jech ojtiquinbilun ta xic'ot sbatel osil. Ja' jech albil o ti jc'oplale.

**16**Batan, ba tso bo ti banquilaletic yu'un ti israe letique. Xi xavalbe ya'iique: “Ti Ajvalil Dios yu'unic ti amol muc'totique, Dios yu'un ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, laj yac' sba iluc ta jtojol ti laj yalbun laj xa sts'etan sni' xchiquin ta atojolique. Laj xa yil ti c'u s'elan ta xapasbatic yu'un ti egipcioetique.

**17**Ja' jech xtoc laj yalbun ti ta xasloq'uesoxuc batele. Ta xaspojoxuc loq'uel ti jech mu x'ech' avocolic li' ta Egiptoe. Ta xayic'oxuc batel ta jteclum ti bu nacalic ti cananeoetique, ti hititaetique, ti amorreoetique, ti ferezeoetique, ti heveoetique, ti jebuseoetique, ta banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome.”

**18**Ti moletique ta xich'ic ta muc' ti ac'o pe. Ja' yu'un un, ti vo'ote xchi'uc ti stuquique xi xavalbeic ya'i ti ajvalil yu'un Egipto c'alal chbat aq'uelique: “Ti Ajvalil Dios yu'unic ti hebreoetique, tal sa'uncutic. Ja' yu'un un, ac'o ave ati' ti ta xibatcutic ta sbajtical banomil ti oy oxibuc c'ac'al ti sbelele yo' chbat cac'becutic smoton ti Ajvalil ti ja' Dios cu'uncutique.”

**19**Ac'o mi jech ta xavalbeic ya'i ti ajvalil yu'un ti Egiptoe, ja' no'ox un, jna' lec ti mu xac' loc'anic batel ti mi mu'yuc c'usi tsots ta xc'ot ta stojole.

**20**Ac'o mi jech un, ja' no'ox un, ta xcac'be yil ti j muc'ul jtsatsale. Ta xcac'be yil ti ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic ti jujuti' xa mu ta xchamic o ti egipcioetic ti c'usi ta jpas ta slumalique. Mi laj taj une, ja' to jech xu' ta xac' loc'anic batel ti faraone.

**21**Ja' jech xtoc ta jpas ta stojolic ti ta x'ayan slequil yo'ntonic ti egipcioetic ta stojol ti israe letique yo' jech mu jech'euc no'ox ameyoj avoc ac'obic ti c'alal ta xaloq'uc batele.

**22**Ti jujun antsetique, ac'o sc'anbeic ti c'usi x'ayan yu'unic ti slac'naique, ti buch'uuc no'ox antsil nacal ta snaique. Ac'o yac'boxuc ti c'usi stac' tunesele jech c'u cha'al ti pasbil ta plata taq'uine, ti pasbil ta oroe, xchi'uc ti ac'o yac'boxuc ti c'u'iletique, yo' jech oy c'usi ta slapic ti avalab anich'nabique. Ja' jech ta xapojbeic batel scotol ti c'usi oy yu'unic ti egipcioetique.



## Éxodo 4

<sup>1</sup>Xi laj stac' ti Moise: —Ti stuquique mu xisch'unbeicun. Mi ja'uc ta xiyac'ueic ta venta xtoc. Xu' nan ti c'ajomal no'ox xi ta xiyalbeique: 'Mu jch'uncutic ti laj yac' sba iluc ti Dios ta atojolale.'

<sup>2</sup>—¿C'usi ti atsacoje? —xi laj sjac' ti Diose. —Ja' jun jvaxton —xi laj stac' ti Moise.

<sup>3</sup>—Telano ta lumtic —xi laj yal mantal ti Diose. Ti Moise laj stelan ta lumtic ti svaxtone. Ta jech to yepal joybij ta muc' ta chon. Ti Moise jatav loq'uel ta anil yo' jech ta sq'uej sba.

<sup>4</sup>Ja' no'ox un, xi i'albat yu'un ti Diose: —Tsaco liquel ta sne. Mu teyuc no'ox aq'ueloj. C'alal jech laj xach' batel sc'ob ti Moisés yo' ta stsaque, jech ti muc' ta chone cha'joybij ta vaxton.

<sup>5</sup>Laj xtoc un, xi albat yu'un ti Diose: —Le'e, ja' to jech ta xch'unic ti laj yac' sba iluc ti Dios ta atojolale, ja' ti Dios yu'un ti amolmuc'totaque, Dios yu'un ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe.

<sup>6</sup>Avie, tic'o ochel ac'ob ta yut ac'u' ta sti' avo'nton. Ti Moise laj stic' ochel sc'ob ta yut sc'u'. C'alal laj sloq'ues talele, laj yil sac lo'an xa jech c'u cha'al junuc bot, yu'un tsacbil xa ta c'a'emal chamel.

<sup>7</sup>Laj taj une, xi albat yu'un ti Diose: —Tic'o ochel yan velta ac'ob ta yut ac'u'. Jech laj spas ti Moise. C'alal laj sloq'ues ti sc'ob yan veltae, lec xa oy. Ch'abal xa xchamel jech c'u cha'al ti sjunul sbec'tale.

<sup>8</sup>Ts'acal to un, xi laj yal ti Diose: —Mi mu xayich'ic ta muc' yu'un ti sba senyail ta xavac'be yile, ja' to ta xayich'ic ta muc' yu'un ti xchibal senyail ta xavac'be yilique.

<sup>9</sup>Yan ti mi mu xayich'ic ta muc' yu'un ti xchibal senyail ta xavac'be yilique, ti mi mu tsotsuc sc'oplal ta xa'iique, batan, ba lupo talele vo' ta uc'um, malo ta banomil. C'alal ta xamal ta banomil ti vo' ti laj alup talele ta uc'ume, ta xjoybij ta ch'ich'.

<sup>10</sup>Xi laj stac' ti Moise: —¿Cajval! mu xloc' lec xic'opoj. Yu'un ma'uc to no'ox volje chabje ti jech s'elan ta xc'opoj ti avajtunele, yu'un jech ono'ox stalele. Yu'un ti c'alal ta xic'opoje, xmaclajet ti quee.

<sup>11</sup>Ja' no'ox un, xi tac'bat yu'un ti Diose: —¿Buch'u laj yac'be ye sti' ti vinique? ¿Buch'u laj spas ti uma'e, ti jmacal chiquine, ti ma'sate, xchi'uc ti buch'u x'ilvan leque? ¿Mi mu vu'unucun laj jpas?

<sup>12</sup>Jech o xal un, batan. Ta jchi'inot ti c'alal ta xac'opoje. Ta jchanubtasot ti c'usi ta xavale.

<sup>13</sup>Xi xvulvun liquel ti Moise: —¿Cajval! avocoluc, sa'o yan ti buch'u ta xatac batele.

<sup>14</sup>Jech ti Diose soc yo'nton ta stojol ti Moise, ti xi laj yalbee: —¿Lec oy, tey oy ti achi'il ta voq'uel Aarón ti ja' jun levitae! Jna' le'e ti lec sna' xc'opoje. Ta xtal sнопot ta be ti xmuyubaj xa ti c'alal ta xil ti asate.

<sup>15</sup>Lo'ilajanic lec xchi'uc. Chapbo ya'i lec scotol ti c'usi xu' ta xale. Jech ti vu'un eque ta jva'an jba ti oyun ta stojol c'alal ta xac'opojique. Ta xajbijubtasoxuc lec ti c'usi sc'an ta xapasique.

<sup>16</sup>Co'oluc s'elan ti vu'un jtuc ta xic'opoj c'alal ta xac'opon ti Aarone. Jech ti Aarone ja' ta xalbe ya'i ti jteclum ti c'usi ta xavale.

<sup>17</sup>Ich'o batel ti vaxtone, yu'un ja' ta sventa oy c'usi ta xapas xchi'uc ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une.

### **Ti Moise se ta sut batel ta Egipto**

<sup>18</sup>Ti Moise se sut batel ta sna ti Jetro ti ja' smuni'e, xi laj yalbee: —Tsots sc'oplal ta xisut batel ta Egipto bu oyic ti jvinquileltaque. Ta jc'an ta jq'uel ca'i mi cuxulic to. — Lec oy, tsotsan batel —xi laj stac' ti Jetroe.

<sup>19</sup>C'alal oy to ox ta yosilal Madián ti Moise se, xi albat yu'un ti Diose: —Sutan batel ta Egipto, yu'un ti buch'u sc'an ta smilot ya'iique, cham xa scotolic.

<sup>20</sup>Jech ti Moise se laj scajan batel ta burro ti yajnile, ti xnich'nabe. Laj yic'anan batel c'alal sut batel ta Egipto. Stsacoj batel ti svaxton Diose.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, xi albat Moisés yu'un ti Diose: —C'alal ta xac'ot ta Egiptoe, xavac' me avo'nton ta spasel ta stojol faraón ti ep ta tos laj cac'bot amuc'ul atsatsal ta spasel ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Ja' no'ox un, mu xac' loc'uc batel ti israeletique. Yu'un vu'un ta jpucujibtasbe yo'nton ti faraone.

<sup>22</sup>Ja' yu'un un, xi xavalbe ya'i ti faraone: “Ti Diose xi ta xale: ‘Ti Israele, ja' jbanquialal nich'on.

<sup>23</sup>Laj xa calbot ava'i, coltao loq'uel ti jnich'one yo' jech ta xbat yich'icun ta muc'. Ja' no'ox un, ti jech mu xac'an xavac' loc'uc batele, ta jmil ti abanquialal nich'one.’ ”

<sup>24</sup>C'alal c'otic ti bu xa ox vayel ta xc'otic ti Moisés xchi'uc yalab xnich'nab c'alal yorail ti yalel muyelic ta xanobale, ti Diose tal snup ta be ti Moise se, yu'un ta smil xa ox ya'i.

<sup>25</sup>Jech o xal ti Seforae laj stsac jun jepelul ton ti lec yee. Ja' laj sjosbe o loq'uel snuculil sjol sc'unil ti yole. Ts'acal to un, ti snuculil sjol sc'unil ti olole, laj yac'be ta yoc ti Moisés ti xi laj yalbee: “Ta melec lic'ot ta jmal-ch'ich' avu'un ti jech jmalalote.”

<sup>26</sup>Jech ti Diose laj yac' batuc ti Moise se. Yu'un ti Seforae laj scajanbe ta sba Moisés ti ja' smalale ta scoj laj smal ch'ich' ta sventa ti circuncisione.

<sup>27</sup>C'alal jech xc'ot ta pasele, jech ti Diose ja' o xi laj yalbe ti Aarone: “Batan ta sbajtical banomil. Ba nupo talel ta be ti Moise se.” Jech ti Aarone bat snup talel ta be ti Moisés ta ch'ul vits yu'un ti Diose. Laj stsacbe sba sc'obic, smajbe xa sba spatic.

<sup>28</sup>Jech ti Moise se laj yalbe ya'i Aarón scotol ti c'u s'elan albat yu'un Dios ti c'usi ta sbain ta yalele, xchi'uc xtoc ti c'usitic muc'tic ta xc'ot ta pasel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti ta xac' iluc ta sventae.



<sup>29</sup>Ts'acal to un, ti xchibalique bat stsobic ti banquialal moletic yu'un ti Israele.

<sup>30</sup>Jech ti Aarone xchapet laj yal scotol c'u s'elan albat yu'un Dios ti Moise. Laj spas xtoc ti ta xac' ta ilel ta stojol jnaclejetic ti yutsilal slequilal Dios ti ac'bat sbain ta yaq'uel iluque.

<sup>31</sup>Jech ti jteclume c'ot ta yo'ntonic, yu'un laj ya'iic ti mu'yuc tenbilic yu'un ti Diose, ti ilbilic mu x'ech' ti svocolique. Jech o xal un, ta sjunul yo'ntonic laj snijan sbaic ta yich'el ta muc'.

## Éxodo 5

### Ti Moise xchi'uc ti Aarone chbat sc'oponic ti faraone

<sup>1</sup>Ts'acal to taj une, ti Moise xchi'uc ti Aarone xi bat yalbeic ya'i ti faraone: —Xi laj yal ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele: “Ac'o ave ati' ti xu' ta xloq'uc batel ta sbajtical banomil ti calab jnich'nabe yo' jech xba spasic q'uin sventa quich'el ta muc'.”

<sup>2</sup>C'u stu un, ti faraone xi laj staq'ue: —¿Buch'u ti Ajvalil taje yo' jech ta jch'unbe smantal ti xu' xcac' que ti xu' ta xloq'uc batel ti israeletique? Mu xcojtiquin ma' ti Ajvalil taje. Ja' jech xtoc mi ja'uc ta xcac' loc'uc batel ti israeletique.

<sup>3</sup>Jech ti stuquique xi laj yalique: —Ti Dios yu'un ti hebreoetique tal sa'uncutic. Jech o xal un, ta xibatcutic ta sbajtical banomil ti ja' oxibuc c'ac'al ti sbelele yo' jech ta xcac'becutic smoton ti Ajvalil Dios cu'uncutique. Yu'un mi mo'oje, xu' ta xichamcutic ta chamel, mi ta milel ta espada.

<sup>4</sup>Ja' no'ox un, ti ajvalil yu'un ti Egiptoe xi laj yale: —Ti vo'ote, Moisés, xchi'uc ti vo'ote, Aarón, ¿c'u cha'al ta xach'aybe yo'nton ti jnaclejetic yacalic ta abtele? Batanic, ba abtejanic.

<sup>5</sup>Xi laj yal xtoc ti faraone: —Ti jech epic xa ti israeletic ti li' ta jteclum avi tanae, ¿mi yu'un ta xac'anic ti ta xicta sbaic ta abtel avu'unique?

<sup>6</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' o ti faraone xi laj yalbe mantal ti jq'uel-abteletic yu'une, xchi'uc ti banquialal yu'un ti jujuvoc' j'abteletic:

<sup>7</sup>—Mu xa xasa'beic talel sjobelic ti israeletic jech c'u cha'al ta xapasic to ox c'alal ta spasic ti xamite. ¡Ac'o ba sa' talel stuquic!

<sup>8</sup>Ja' no'ox, sujic ta spasel jech c'u cha'al yepal ta spasic ono'ox ti xamit ta ba'yele. ¡Mi ja'uc jbejuc xamit ta xch'ay! Yu'un toj ch'ajic ta abtel. Yu'un xi x'avlajet ta xalique: “Ba cac'betic smoton ti Dios cu'untique.”

<sup>9</sup>X'ech' to sujic ya'i ta abtel ti jnaclejetique. Ch'aybeic yo'nton ta abtel yo' jech mu xch'unic jutbilal c'op —xi ti faraone.

<sup>10</sup>Jech ti jq'uel-abteletic xchi'uc ti banquialaletic yu'un jujuvoq'ue, loq'uc batel ti xi laj yalbeic ya'iic ti jnaclejetique: —Ti faraone laj yal mantal ti mu'yuc xa ta xasa'bat talel ajobelique.





- 11** Avi tana une, ta xba asa' talel atuquic ti bu xataic talele. Ja' no'ox un, mi ja'uc jbej xamit ta stsul ti c'u yepal albil ono'ox ta xapasique.
- 12** Jech ti israeletique taniijic ta sbejel Egipto ta sa'el c'ajben yo' jech ta stunesic ta sventa sjobelal ti xamite.
- 13** Ti jq'uel-abteletic yu'un ti faraone, scotol c'ac'al ta sujvanic ta abtel ti staojuc yav ta spasic ti xamit jech c'u cha'al c'alal ac'bilic to ox ti sjobelique.
- 14** Ja' jech xtoc ti israeletique ta xich'ic majel yu'un ti banquialal jq'uel-abteletique, ti xi ta x'albatique: —¿C'u cha'al mi ja'uc ti voljee, ti naxe, ti ja' to mu xc'ot ta stsutsel avu'unic ta spasel ti xamite jech c'u cha'al ta xapasic to ox?
- 15** Ti jujuvoc' jtsobvanejetic yu'unic ti israeletique, xi laj yalic ti c'alal bat sc'anic parte ta stojol ti faraone: —¿C'u cha'al jech ta xapasbe ti avajtuneltaque, Jcuch abtel?
- 16** Mu'yuc xa bu ta xi'ac'batcutic ti jobelcutique. Yu'un sujbiluncutic ta spasel ti xamite. Ma'uc no'ox taje. majbiluncutic, ja' ta smulic ti avinictaque, Jcuch abtel.
- 17** Ja' no'ox un, ti faraone xi laj staq'ue: —Mu'yuc xa c'usi yan ti vo'oxuque. Ja' no'ox toj ch'ajoxuc ta abtel. Yu'un ja' no'ox ta xavalic: “Batic, ba cac'betic smoton ti Diose.”
- 18** Batanic, ba abtejanic. Ac'o mi mu'yuc xa ta xavich'ic ac'bel ti ajobelique, ja' no'ox un, jech ono'ox yepal ta xapasic ti xamit jech c'u cha'al albil sc'oplale.
- 19** Ti jtsobvanejetic yu'unic ti jujuvoc' israeletique, ochic ta at-o'nton c'alal ya'iic albatique yu'un ti ajvalil mu ja'uc ta stsulesbatic jbejuc c'u yepal ta spasic jujun c'ac'al ti xamite.
- 20** C'alal laj yo'ntonic ta sc'oponel ti ajvalil faraone, laj snupic ta be ti Moisesse xchi'uc ti Aarone, yu'un malabilic xa.
- 21** Ja' yu'un un, xi albatique: —Ac'o yich' ta venta Dios ti c'usi laj apasique. Ac'o xastsitsoxuc. Ti vo'oxuc ta amulic ti chopol ta xiyilcutic ti faraone xchi'uc ti yaj'abteltaque. Vo'oxuc laj avac'beic ta sc'ob ti espadae yo' jech ta xismiluncutic.

### **Ti Moisesse ta xc'opoj xti'in**

- 22** Ja' yu'un un, ti Moisesse xi laj yalbe Dios c'alal laj sta ta c'oponele: —Cajval, ¿c'u cha'al ta xavac'be svocol ti anich'nabe? ¿C'u cha'al laj atacun talel?
- 23** C'alal tal jc'opon ti faraón ta aventae, ti stuque x'ech' to lic yac'be svocol ti anich'nabe. Ti vo'ot une mu'yuc c'usi ta xapas yo' ta xatic' aba ta spojel.

## **Éxodo 6**

- 1** Ti Diose xi laj staq'ue: —Avi tanae, ta xavil ti c'usi ta jpas ta stojol ti faraone, yu'un ja' to ta xac' loc'uc batel ta steclumal ti mi tsots ta sta ti ilbajinele. Va'i unbi, xu' xa ta xal stuc ti ac'o loq'uicuc batele.

### **Ti Moisesse ta xc'oponat yu'un ti Dios yan veltae**

- 2** Ti Moisesse xi albat yu'un ti Dios yan veltae: —VU'UN TI AJVALILUNE.

<sup>3</sup>Ti jbiinoj Dios ti scotol xu' cu'une, laj cac' jba iluc ta stojol ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe. Ja' no'ox un, mu'yuc laj jvinajes AJVALIL xi ti jbats'i bi ta stojolique:

<sup>4</sup>Ac'o mi jech taje, ja' no'ox un, laj jpas jun jtrate ta stojolic. Laj cal ta xcac'beic ti Canaán banomil bu co'ol s'elan jyanlum xanavic c'uc sjalile.

<sup>5</sup>Avi tana une, quiloj xa ti oyic ta vocol ti israeletique. Yu'un tsots ta sujatic ta abtel yu'un ti egipcioetique. Ja' yu'un un, t'ab ta co'nton ti jtratee.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un, batan, ba albo ya'iic ti israeletique ti vu'un Ajvalilune ta jpoj loq'uel ta mosovil ti tsots ta sujatic ta abtel yu'un ti egipcioetique. Ta jvinajes ep ta tos ti c'u s'elan tuc' jna' xichapanvane.

<sup>7</sup>Ta xa jbisoxuc ta calab jnich'nab. Vu'un Diosun avu'unic. Ja' to jech ta xana'ic ti vu'un Ajvalilune, ti Diosun avu'unique, ti ta jpojoxuc loq'uel ti yacaloxuc ta tsots abtel yu'un ti egipcioetique.

<sup>8</sup>Ta xaquic'oxuc batel ta banomil ti calojbe ono'ox ti ta xcac'be ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe. Vu'un ti Ajvalilune ta xcac'boxuc abanomilinic.

<sup>9</sup>Ti Moisesse bat xcha'albe ya'i ti israeletique. Ja' no'ox un, mu'yuc xa laj yich'beic ta muc'. Yu'un mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic yu'un ti tsots mosovinbilique.

<sup>10</sup>Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse:

<sup>11</sup>—Batan, ba albo ya'i ti faraone ti ac'o yac' loc'uc batel ta Egipto ti israeletique.

<sup>12</sup>Ja' no'ox un, ti Moisesse xi laj yalbe ti Diose: —Mu xa ja'uc xiyich'ic ta muc' ti israeletique, ¿c'uxi ono'ox ta xcut ta xiyich' ta muc' ti faraone c'alal mu xitojob xic'opoje?

<sup>13</sup>Jech o xal ti Diose laj yalbe mantal ti Moisesse, ti Aarone, ti ac'o yalbeic ya'i ti israeletique xchi'uc ti faraone, ti yich'ojic tsots mantal ti ac'o yac' loc'uc batel ta Egipto ti israeletique.

### **Sbi smolmuc'totac ti Aarone xchi'uc ti Moisesse**

<sup>14</sup>Li'e, ja'ic ti banquilaletic yu'un ti jujuchop ta sventa ti stot sme'ique: Ti Rubén ti ja' sbanquilal nich'on ti Israele, xi s'elan sbi ti xnich'nabtaque: ja'ic ti Hanoque, ti Falue, ti Hezrone, ti Carmie. Taje, ja' me jchop snitilul ti Rubene.

<sup>15</sup>Xnich'nabtac ti Simeone, xi s'elan ti sbiique: ja'ic ti Jemuele, ti Jamine, ti Ohade, ti Jaquine, ti Zoare, xchi'uc ti Saúl yol ti jun cananea antse. Taje, ja' me jchop snitilultac ti Simeone.

<sup>16</sup>Ti Levie ch'i c'opoj vuclajuneb yucvinic (137) jabil. Xi s'elan sbi ti xnich'nabtac ti lic ta banquilale, c'ot c'alal ta its'inal: ja'ic ti Gersone, ti Coate, ti Merarie.

<sup>17</sup>Xnich'nab ti Gersone, xi s'elan xcholet ti jujuchop sbiique: ja'ic ti Libnie xchi'uc ti Simeie.

- <sup>18</sup>Ti Coate ch'i c'opoj oxlajuneb yucvinic (133) jabil. Xi s'elan sbi ti xnich'nabtaque: ja'ic ti Amrame, ti Izhare, ti Hebrone, xchi'uc ti Uziele.
- <sup>19</sup>Yan ti xnich'nab Merarie, xi s'elan ti sbiique: ja'ic ti Mahlie, ti Musie. Taje, ja' me jchop snitilul ti Levi ti lic ta banquilale, c'ot c'alal to ta its'inal.
- <sup>20</sup>Ti Amrame laj yic' ti sjun me'e, ja' ti Jacabed sbie. Ja' tey voc' talem ti Aarone xchi'uc ti Moisesse. Ti Amrame ch'i c'opoj vuclajuneb yucvinic (137) jabil.
- <sup>21</sup>Xnich'nab ti Izhare, xi s'elan ti sbiique: ja'ic ti Coree, ti Nefege, xchi'uc ti Zicrie.
- <sup>22</sup>Xnich'nab ti Uziele, xi s'elan ti sbiique: ja'ic ti Misaele, ti Elsafane, xchi'uc ti Sitrie.
- <sup>23</sup>Ti Aarone laj yic' ti Elizaba ti ja' xchi'il ta voq'uel ti Nahsone. Ti Elizabae, ja' yantsil nich'on ti Aminadabe. Ja' jech sbitac ti yol laj svoq'uese, ja' ti Nadabe, ti Abihue, ti Eleazare, xchi'uc ti Itamare.
- <sup>24</sup>Xnich'nab ti Coree, ja'ic ti Asire, ti Elcanae, xchi'uc ti Abiasafe. Taje, ja'ic sts'unubal ti coreítaetique.
- <sup>25</sup>Ti Eleazar ti ja' jun ta scotol xnich'on ti Aarone, laj yic'be stseb ti Futiele, voc' talem ti Fineese. Taje, ja' totil me'il yu'un ti levitaetic ti xcholet laj ech'uc ta jujuvoq'ue.
- <sup>26</sup>Ti Aarone xchi'uc ti Moisés taje, ja'ic ti buch'utic albatic yu'un Dios ti ac'o sloq'uesic batel ti israeletic ta Egipto banomil jech c'u cha'al junuc soldado ta svol loq'uele.
- <sup>27</sup>Ti Moisesse xchi'uc ti Aarón taje, ja'ic ono'ox ti buch'u ay sc'oponic ti faraón ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Egiptoe yo' jech xu' ta sloq'uesic batel ta jteclum ti israeletique.

### **Ti Moisesse xchi'uc ti Aarone ta xc'oponatic yu'un ti Diose**

- <sup>28</sup>C'alal sc'ac'alil c'oponat yu'un Dios ti Moisés ta Egiptoe,
- <sup>29</sup>xi laj yale: —Vu'un ti Ajvalilune, scotol ti c'usi ta xacalbee, albo ya'i ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe.
- <sup>30</sup>Ja' no'ox un, ti Moisesse xi laj staq'ue: —Cajval, mu xitojob xic'opoj. Ja' yu'un un, ¿c'usi chcut yo' ta xiyac'un ta venta ti faraone?

## **Éxodo 7**

- <sup>1</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —A'yio ava'i, ta xcac' que jti' ta jva'anot ta jq'uexol ti oy c'usi ta xapasbun ta stojol ti faraone. Jech ti achi'il ta voq'uel Aarone, ja' ta xc'opoj ta aventa.
- <sup>2</sup>Scotol ti c'u s'elan ta jpasot ta mantale, ja' ta xavalbe ya'i ti Aarone. Jech ti stuque ja' ta xalbe ya'i ti faraone yo' jech ta xac' loc'uc batel ti israeletic ta steclumale.
- <sup>3</sup>Ja' no'ox un, vu'un ta xcac' pucujibuc ti faraone. Yu'un ti li' ta jteclum Egiptoe, ep ti c'usi ta xcac' iluc ti ch'ayal o'ntonal ta xc'ot yu'une.

<sup>4</sup>Ti faraone mu xayac'oxuc ta venta. Manchuc mi jech un, ta jbusanbe ya'i talel ta stojol Egipto ti jmuc'ul jtsatsale. Ta jva'an jba ta spasel ti ep ta tos ti c'usitic ta xc'ot ta pasele yo' xu' ta jloq'uesic batel ti cajsoldadotaque, ti xcaltique, ja' ti israeletic ti ja' jteclumale.

<sup>5</sup>C'alal mi laj xa cac' iluc ti jmuc'ul jtsatsal ta stojol ti Egiptoe, mi loc' xa talel cu'un ti israeletique, jech ti egipcioetique ja' jech ta sna'ic ti Vu'un Ajvalilune.

<sup>6</sup>Ti Moisesse xchi'uc ti Aarone jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albilic yu'un ti Diose.

<sup>7</sup>Ti Moisesse yich'oj xa chanvinic (80) jabil. Yan ti Aarone yich'oj xa oxib yo'vinic (83) jabil ti c'alal ay sc'oponic ti faraone.

### **Svaxton ti Aarone**

<sup>8</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse xchi'uc ti Aarone:

<sup>9</sup>—Mi ta sc'an ti oy c'usi ta xavac'beic yil ti faraone, albo ya'i ti Aarone ti ac'o stsac ti xvaxtone. Ac'o stelan ta lumtic ta sba ta sat ti faraone yo' jech ta xjoybij ta jun muc' ta chon.

<sup>10</sup>Jech ti Moisesse xchi'uc ti Aarone bat sc'oponic ti faraone, ti xi s'elan laj spasic jech c'u cha'al albatic yu'un ti Diose: Jech ti Aarone, ta sba ta sat faraón xchi'uc yajtuneltac, laj stelan ta lumtic ti svaxtone. Jech ti vaxtone lic joybijuc ta jun muc' ta chon.

<sup>11</sup>Jech ti faraón eque laj stac ta iq'uel ti bijil viniquetic ti oy c'usi sna'ic yesomtacle, xchi'uc ti buch'u xilic ti toyol cajale. Esomtaj yu'unic ec ta sc'op spucujic.

<sup>12</sup>Ta jujun tal laj stelanic ta lumtic ti svaxtonique. Ti jujun vaxtone joybij ta muc' ta chon. Ja' no'ox un, svaxton ti Aarone laj sbic'be ta ti'el svaxtontac ti oy c'usi sna'ic yesomtacle, xchi'uc ti buch'utic xilic cajal toyole.

<sup>13</sup>Ac'o mi jech laj yil ti faraone, c'ajomal pucujib yo'nton xchi'uc. Mu'yuc laj yich' ta muc'. Jech c'ot ta pasel jech c'u cha'al laj ono'ox yal ti Diose.

### **Ti vo'e ta xjoybij ta ch'ich'**

<sup>14</sup>Ts'acal to un, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —Ti faraone pucujib xa ti yo'ntone. Mu sc'an xac' loc'uc batel ti israeletique.

<sup>15</sup>Sob xbat aq'uel oc'om ti c'alal ta xbat ta uc'ume. Malao ta ti' uc'um. Ja' jech xtoc, ich'o batel ti vaxton ti joybij ta chone.

<sup>16</sup>Ti bu taje, xi xavalbee: “Ti Ajvalil ti ja' Dios yu'unic ti hebreoetique, laj stacun talel ti xi ta xcalbote: ‘Ac'o ave ati' ti xu' ta xacolta batel ti calab jnich'nabtaque yo' jech chba yich'icun ta muc' ta sbajtical banomil. Avi tanae, jech o staoj yav ti mu xava'ibe xchiquinale.

<sup>17</sup>Ja' yu'un un, ti Diose xi ta xayalbot ava'ie: Avi tana un, ta xavil ti Vu'un Ajvalilune. C'alal ta jmaj ti uc'um ta jvaxton ti oy ta jc'obe, ti uc'ume ta xjoybij ta ch'ich'.

<sup>18</sup>Jech ti choyetique ta xcham. Ta xtuib ti uc'ume. Ja' yu'un un, ti egipcioetique ta x'ib yo'ntonic ta yuch'el ti vo'e.' ”

<sup>19</sup>Ja' jech xtoc ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —Albo ya'i ti Aarone ti ac'o stnac ti svaxtone. Ac'o stoy batel sc'ob ta sba ti uc'umetique, ti bic'tal uc'ume, ti nabétique, ti ta joq'uetic yu'unic ti egipcioetique. Yu'un ta xjoybij ta ch'ich' scotol ti c'usiuc no'ox oy ya'lele. Ti buyuc no'ox ts'anajtic ti vo'e, mi ta ton, mi ta te', ta xjoybij ta ch'ich'.

<sup>20</sup>Ti Moisesse xchi'uc ti Aarone jech laj spasic jech c'u cha'al albatic yu'un ti Diose. Jech ti Aarone laj stoy ti svaxton ta smajel ti uc'ume. Jech laj spas ta sba ta sat ti faraone xchi'uc ti yaj'abteltaque. Ti vo'e joybij ta ch'ich' scotol.

<sup>21</sup>Ti choyetique laj chamicuc. Ti uc'ume tuib ta j'ech'el. Jech ti egipcioetique mu xa stac' xuch'ic ti vo'e, yu'un ta sjunlej Egipto joybij ta ch'ich' ti vo'e.

<sup>22</sup>Pas yu'unic ec ta sc'op spucujic ti egipcio viniqetic ti xilic ti toyol cajale. Ja' yu'un un, c'ot ta pasel ti pucujib yo'nton ti faraone. Mu'yuc laj yich' ta muc' ti c'u s'elan albatic yu'un ti Moisesse xchi'uc ti Aarone. C'ot ta pasel jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Diose.

<sup>23</sup>Jech ti faraone sut batel ta sna. Mi ja'uc tsots sc'oplal laj ya'i ti c'usi laj yile.

<sup>24</sup>Scotolic ti egipcioetique lic spasic sjoq'uic ta ti'ti' uc'um yo' jech ta slupic lequil vo' yuch'ic, yu'un ti vo' ta uc'ume, mu xa stac' uch'el.

### **Ti j'ilbajinvanej ranaetique**

<sup>25</sup>C'alal ech' xa ox vucub c'ac'al ti laj smaj uc'um ti Diose,

## **Éxodo 8**

<sup>1</sup>va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Batan, ba q'uelo ti faraone, xi xavalbe ya'ie: “Xi ta xal ti Diose: ‘Ac'o ave ati' ti xu' ta xloq'uic batel ti calab jnich'nabe yo' jech chbat yich'icun ta muc'.

<sup>2</sup>Yan ti mi mu xavac' loc'uc batele, ta xquilbajin ta epal ranaetic sjunlej ti alumale.

<sup>3</sup>Ti ta uc'ume, ta xvoc' talel epal ranaetic. Ta xloq'uic batel, chba stic'anan sbaic ta ana, ta avayeb. Ta xmuyan batel ta sba atem, ta snaic xtoc ti avaj'abteltaque, xchi'uc scotol ti avinquileltaque, ti ta sta'ajesobil apane, xchi'uc ti bu ta xich' vots'ele.

<sup>4</sup>Ti ranaetique xbitlajet liquel ta aba, ta sba ti avaj'abteltaque, ta sba xtoc scotol ti avinquileltaque.’ ”

<sup>5</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Albo ya'i ti Aarone ti ac'o stoy ti svaxton ta sba ti uc'ume, ti bic'tal uc'ume, ti nabe, ti bu ts'anajtic ti vo'e, yo' jech ta xloq'uic talel ti ranaetique. Ac'o snojesic sjunul ti jteclum Egiptoe.

<sup>6</sup>Jech ti Aarone laj stoy ti svaxton ta sba ti vo' ti oy ta jteclum Egiptoe. Scotol ti jteclume noj ta rana ti loq'uic talel ta uc'ume.

<sup>7</sup>Manchuc mi jech un, laj spasic jech ta sc'op spucujic ec ti viniquetic ti xilic toyol cajale. Sjunul yosilal Egipto nojem com ta rana.

<sup>8</sup>Jech o xal ti faraone xi laj yalbe ti Moise se xchi'uc ti Aarone ti c'alal laj sta ta iq'uele: —C'anbeic ti Diose ti ac'o sloq'ues batel ti ranaetic ti oy ta jtojole xchi'uc ti jvinquileltaque. Ta xcac' loc'uc batel ti avinquileltaque. Ac'o ba yac'beic smoton ti Diose.

<sup>9</sup>Ti Moise se xi laj stac'be ti faraone: —Albun ca'i c'usi ora ta xac'an ta jc'anbe ti Dios ti ta sloq'ues batel ti ranaetic ti oy ta atojolale, xchi'uc ta stojol ti avaj'abteltaque, xchi'uc ta stojol ti avinquileltaque, xchi'uc ti oy ta anae. Yan ti oy ta uc'ume, tey ta xcom.

<sup>10</sup>—Oc'om no'ox —xi laj yal ti faraone. Ti Moise se xi laj staq'ue: —Jech ta xich' pasel yo' jech ta xana' ti mu'yuc xa yan Dios jech c'u cha'al ti Dios cu'uncutique.

<sup>11</sup>Ti ranaetique chlaj loc'uc batel ti oy ta anae. Ja' no'ox ta xcom ti oy ta uc'ume. Mi ja'uc xa ta xayilbajinot. Mi ja'uc xa ta xilbajin ti avaj'abteltique, ti avinquileltaque.

<sup>12</sup>Ti Moise se xchi'uc ti Aarone loq'uic batel ta sna ti faraone. Ts'acal to un, ti Moise se laj sc'anbe ti Ajvalil ti ja' Diose, ti ac'o sloq'ues batel ti ranaetic ti laj stac talel ta stojol ti faraone.

<sup>13</sup>Jech laj spas ti Diose jech c'u cha'al laj sc'an ti Moise se. Cham ti ranaetic ti oy ta yut nae, ti oy ta amaq'ue, xchi'uc ti oy ta osiltique.

<sup>14</sup>Jech ti jnaclejetique laj stsobic ti chamem ranaetique. Buyuc no'ox laj sbusanic ta jujubus. Xva'et no'ox stuil ti banomile.

<sup>15</sup>Ac'o mi jech laj yich' pasel taj une, c'alal laj yil ti faraón ti mu'yuc ti svocole, pucujib xtoc. Mu'yuc laj yich' ta muc' ti Moise se xchi'uc ti Aarone. C'ot ta pasel jech c'u cha'al albilic ono'ox yu'un ti Diose.

### **Ti j'ilbajinvanej jti'vanej usetique**

<sup>16</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moise se: —Albo ya'i ti Aarone ti ac'o smaj ta svaxton spucuquil ti banomile yo' jech ta xjoybij ta us ti pucuque. Ac'o tanijuc batel ta sjunlej Egipto.

<sup>17</sup>Ja' jech laj spasic. Ti Aarone laj smaj ta svaxton spucuquil ti banomile. Scotol ti pucuc ti oy ta Egipto joybij ta jti'vanej usetic. Laj yilbajin ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique.

<sup>18</sup>Ti viniquetic ti xilic toyol cajale, sc'an ox ta spasic jech ta sc'op spucujic ti ta xesomtaic ti usetic eque. Ja' no'ox un, mu'yuc xa xu' yu'unic. Jech ti usetique lic yilbajin ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique.

<sup>19</sup>Jech o xal un, ti buch'utic xilic ti toyol cajale, xi bat yalbeic ya'i ti faraone: —Le'e, ja' xa yabtel ti Diose. Ja' no'ox un, ti faraone pucujib ti yo'ntone. Mu xich' ta muc'. C'ot ta pasel jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Diose.

### **Ti j'ilbajinvanej jts'uts'-ch'ich' vove.**



**20**Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moise:se: —Ti faraone sob ta xbat oc'om ta uc'um. Ja' yu'un un, sob xalic. Batan, ba q'uelo ti xi xavalbe ya'ie: “Xi ta xal ti Diose: ‘Ac'o ave ati' ti xu' ta xloq'uic batel ti calab jnich'nabe yo' jech ta xbat yich'icun ta muc'.

**21**Yu'un ti mi mu xavac' loc'uc batele, ta jtac talel jts'uts'-ch'ich' vov ta atojol, ta stojol ti avaj'abteltaque, ta stojol ti avinquileltaque, xchi'uc ti c'u yepal oy ta anae. Ta jnojes ta jts'uts'-ch'ich' vov scotol snaic ti egipcioetique, xchi'uc ti banomile.

**22**Ja' no'ox un, c'alal jech ta xc'ot ta pasel taje, ti jnich'nab ti nacalic ta Gosene, mu xlajic ta ti'el ta jts'uts'-ch'ich' vov. Yu'un mu jcotuc ta xc'ot tey. Yu'un ch'acbilic cu'un. Ja' to jech xana' ti li' oyun ta alimal ti Vu'un Ajvalilune.

**23**Ta xcac' ta ilel ti mu xco'olaj ta jpas ta stojol ti avinquileltaque xchi'uc ti calab jnich'nabe. Taje, oc'om ta xc'ot ta pasel.' ”

**24**Jech laj spas ti Diose. Co'ol s'elan lumal toc x'ic'ubin no'ox tal ti jts'uts'-ch'ich' vovetic ta sna ti faraone, ta sna ti yaj'abteltaque, xchi'uc ta jteclum yu'un ti egipcioetique. Ti jts'uts'-ch'ich' vove laj soquesan scotol ti c'usi x'ayan ta sjunlej Egipto.

**25**Ja' yu'un un, ti faraone laj sta ta iq'uel ti Moise:se xchi'uc ti Aarone, ti xi laj yale: —Batanic, ba ac'beic smoton ti Dios avu'unique. Ja' no'ox un, mu xaloq'uic batel ti li' ta jteclume.

**26**Ti Moise:se xi laj staq'ue: —Mu lecuc ti jech ta jpascutic taje. Yu'un ti chon bolometric ti ta jmilcutic ta sventa smoton ti Ajvalil Dios cu'uncutique, ch'ul chon bolometric ta xilic ti egipcioetique. C'alal ta xilic ti egipcioetic ti ta jmilcutic ti chon bolometric ti ja' ch'ul chon bolometric ta xa'iique, ta jbel sc'oplal ta xismiluncutic ta ton.

**27**Jech o xal tsots sc'oplal ta xibatcutic c'alal to sbajtical banomil ti ja' yich'oj oxib c'ac'al sbelele. Yu'un tey to c'alal chbat cac'becutic smoton ti Dios cu'uncutique co'ol jech c'u cha'al laj yalbuncutique.

**28**Ja' yu'un un, ti faraone xi laj yale: —Lec oy, batanic ta sbajtical banomil ta yac'bel smoton ti Ajvalil Dios avu'unique. Ta xcalboxuc ava'iic ti mu me toj nomuc xabatic une. Ja' jech xtoc, c'anbeic vocol ti Dios ta jtojole.

**29**Xi laj stac' ti Moise:se: —C'alal mi liloc' batele, ta jc'anbe ti Dios ti ac'o sloq'ues batel oc'om ti jts'uts'-ch'ich' vovetic ti oy ta atojole, ta stojol ti avaj'abteltaque, xchi'uc ti avinquileltaque. Ja' jech ta jc'anbe ti Diose, ti mi mu staojuc yav ti ja' no'ox ta xalo'launcutique, ti mi mu'yuc ta xamache yo'nton ti israeletic ti chbat yac'beic smoton ti Diose.

**30**C'alal loc' batel ti Moisés ta sna ti faraone, laj sta ta c'oponel ti Diose.

**31**Ti xi s'elan laj sc'an ti Moise:se, jech laj spas ti Diose. Loc' batel ti jts'uts'-ch'ich' vovetic ta stojol ti faraone, ta stojol ti yaj'abteltaque, xchi'uc ta stojol ti svinquileltaque.

<sup>32</sup>Ja' no'ox un, ti faraone lic pucujibuc yo'nton yan velta. Mu'yuc laj yac' loc'uc batel ti israeletique.

## Éxodo 9

### Xchamel ti chon bolometique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Ba q'uelo ti faraone, ti xi xavalbe ya'ie: “Xi ta xalbot ava'i ti Ajvalil ti ja' Dios yu'un ti hebreoetique: ‘Ac'o ave ati' ti xu' ta xloc' batel ti calab jnich'nabe yo' jech chbat yich'icun ta muc'.

<sup>2</sup>Mi mu xavac' loc'uc batele, mi ja' no'ox ti apajtsanoje,

<sup>3</sup>ti smuc'ul stsatsal ti Diose, ta slaman talem ta sba ti chon bolometric avu'un ti oy ta osile, jtsutsesvanej xa ta j'ech'el ti xchamelic ta xvul ta loq'uele. Ta xcham ti ca'etique, ti burroetique, ti camelloetique, ti vacaxetique, xchi'uc ti chijetique.

<sup>4</sup>Yo' jech mu xcham jcotuc chon bolometric yu'un ti israeletique, ti Diose, jelel ti c'usi ta spasbe ta stojol ti chon bolometric yu'un ti israeletique xchi'uc ti chon bolometric yu'un ti egipcioetique.’ ”

<sup>5</sup>Ti Diose laj to yac'be sc'ac'alil. Ja' yu'un xi laj yale: —Taje, oc'om ta xc'ot ta pasel cu'un.

<sup>6</sup>Ta yoc'omal un, jech laj spas ti Diose. Cham scotol xchon sbolomic ti egipcioetique. Yan ti israeletique, mi ja'uc jcotuc cham ti xchon sbolomique.

<sup>7</sup>Jech ti faraone laj yal mantal ti ac'o ba yich' q'uelbel ti chon bolometric yu'unic ti israeletique. Vinaj ti mu'yuc xcham jcotuc ti chon bolometric yu'unique. Ac'o mi jech laj ya'i un, pucujib ti yo'ntone. Mu'yuc laj yac' loc'uc batel ti israeletique.

### Ti jmilvanej c'a'emal chine

<sup>8</sup>Jech ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse xchi'uc ti Aarone: —Jopic batel jopuc stanil ti jorneo. Ti tane, ac'o svij muyel ta vinajel ti Moisés ta sba ta sat ti faraone.

<sup>9</sup>Jech ti tane ta xjoybij ta epal pucuc ti ta xtanij batel ta sjunlej ti jteclume. Ta xlic tsacaticuc ta c'a'emal chin scotol ti jnaclejetique xchi'uc scotol ti chon bolometric ta Egipto.

<sup>10</sup>Jech ti Moisesse xchi'uc ti Aarone laj sjopic batel jop ti stanil jorneo, batic ta sc'oponel ti faraone. Jech ti Moisesse laj svij muyel ta vinajel ti tane. Ja' yu'un un, ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique, bololic no'ox liquel ta c'a'emal chin.

<sup>11</sup>Ti viniquetic ti xilic toyol cajale, mu'yuc xa xcuch yu'unic ta stsalel ti Moisesse. Yu'un bololic xa ta chin ec jech c'u cha'al scotolic ti egipcioetique.

<sup>12</sup>Ja' no'ox un, ti Diose laj yac' pucujibuc yo'nton yan velta ti faraone. Jech o xal un, mu'yuc laj yich' ta muc' ti Moisesse, ti Aarone. C'ot ta pasel jech c'u cha'al albil ono'ox yu'un Dios ti Moisesse.

### Ti jmilvanej bote



- 13**Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —Sob xalic oc'om, ba q'uelo ti faraón ti xi xavalbe ya'ie: “Ti Ajvalil ti ja' Dios yu'unic ti hebreoetique, xi ta xalbote: ‘Ac'o ave ati' ti xu' ta xloc' batel ti calab jnich'nabe yo' jech chbat yich'icun ta muc’.
- 14**Avi tana li'e, ta xcac' taluc scotol ti vocol ta atojole, ta stojol ti avaj'abteltaque, xchi'uc ta stojol ti avinquileltaque, yo' jech xana' ti mu'yuc buch'u jech yan ti li' ta banomil jech c'u cha'al ti vu'une.
- 15**Ch'abal xa li' oyot ta banomil xchi'uc ti atecumaltac ti lajuc jlaman ta aba scotol ti jmuc'ul jtsatsal ta yac'belot ti vocole.
- 16**Ja' no'ox un, yu'un laj to cac' ch'ian c'opojan yo' jech ta xavil ta aba ta asat ti jmuc'ul jtsatsale, yo' jech ta aventa ta xiyojtquinicun ta sjunlej banomil.
- 17**Manchuc mi jech un, ti vo'ote avac'ojbe yipal ta xamacbe yo'nton ti calab jnich'nabe, yu'un mu xacolta batel.
- 18**¡Lec ti jech avo'ntone! Jech ora oc'om jech c'u cha'al li'e, ta xcac' taluc tsots bot ti sba to velta jech ta xc'ot ta pasel li' ta Egiptoe.
- 19**Ja' yu'un un, alo me mantal ti ac'o sa'beic snail bu ta xich' naq'uel ti avacaxe xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan avu'un ta osiltique. Yu'un ti c'alal ta xabaj yalel talel ti bote, ta smilan ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometric ti mu'yuc yaxibe.’ ”
- 20**Oy jun chib yaj'abteltac ti faraone xi'ic yu'un ti va'i s'elan laj yal ti Diose. Jech o xal un, laj sa'beic snailic ti smosovique xchi'uc ti chon bolometric yu'unique.
- 21**Ja' no'ox un, oy jlom mu'yuc laj yaq'uic ta venta. Com ta osiltic ti c'usi oy yu'unique.
- 22**Jech ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Toyo ac'ob ta vinajel. Ac'o yaluc talel bot ta sjunlej ti Egiptoe. Ac'o bajuc ta sbaic ti jnaclejetique, ta sbaic ti chon bolometric, xchi'uc ta sba ti c'usi sts'unojanic ta osiletic yu'un ti egipcioetique.
- 23**Ti Moisesse laj stoy muyel ti sc'ob ta vinajele. Jech ti Diose, xc'avlajet no'ox liquel yu'un ti chauque. Xjaplajet no'ox liquel yu'un ti sac tsele. Xvajet no'ox liquel yu'un ti bot ta banomile. Sjunlej Egipto noj com ta bot.
- 24**Mu'yuc spajeb ti xc'avlajet no'ox ti chauque. Jech ti bote mu'yuc spajeb ta xyal talel. Ja' to sba velta vinaj sc'oplal ti tsots laj yac' ti bot ta Egiptoe.
- 25**Ti bote laj slilin ta c'asel scotol ti c'usi x'ayan ta yosilal ti egipcioetique: Laj smilan ti jnaclejetique, ti chon bolometric, xchi'uc scotol ti ts'unbolal te'etic ta osile. Jeganantic com yu'un scotol sc'ob-c'obtac ti te'etic yu'un ti jteclume.
- 26**Ac'o mi jech un, yan ti ta Gosén banomil ti bu nacalic ti israeletic, mi ja'uc jbej bot c'ot tey.
- 27**Jech o xal ti faraone xi laj yal ti c'alal laj stac ta iq'uel ti Moisesse xchi'uc ti Aarone: —Laj xa jna' jba ti oy jmule. Jmul jtuc xchi'uc ti jvinquileltaque. Ma'uc smul ti Diose.

<sup>28</sup>Mu xa ts'icbaj ta xca'i ti xc'avlajet no'ox ti chauque xchi'uc ti bot xvajet no'ox ta xtal ta jtojolcutique. Jech o xal mu'yuc xa ta jpaitsanoxuc. C'oponic ti Dios ta jtojolcutique. Ta xcac' batanic.

<sup>29</sup>Ti Moise se xi laj staq'ue: —Mi liloc' batel ta jteclume, ta ora no'ox ta jtoy jc'ob ta sc'oponel ti Diose. Ja' yu'un un, ta xpaj ti chauque xchi'uc ti bote yo' jech xana' ti ja' yu'un Dios ti banomile.

<sup>30</sup>Ja' no'ox un, jna' lec ti vo'ote xchi'uc ti avaj'abteltaque, mu to ta xaxi'taic ti Dios ti ja' Ajvalile.

<sup>31</sup>Ti ts'unbiquil tuxnuque xchi'uc ti jchop o ta trigoe, lilij ta j'ech'el. Yu'un ti jchop o ta trigoe, ja' to no'ox ta xac' sjol. Jech ti tuxnuque yacal ta nich.

<sup>32</sup>Yan ti trigoe xchi'uc ti yan trigo xtoque, mu'yuc xlaj, yu'un xu' to sbotsin talel ta ts'acal.

<sup>33</sup>Ti Moise se loc' batel ta jteclum ti c'alal laj xa ox sc'oapon sba xchi'uc ti faraone. Laj stoy sc'ob ta sc'oponel ti Diose. Ta ora no'ox paj ti chauque, ti vo'e, xchi'uc ti bote.

<sup>34</sup>Ja' no'ox un, c'alal laj yil ti faraón ti mu'yuc xa ta xac' ti vo'e, ti bote, xchi'uc ti mu'yuc xa xc'avlajet ti chauque, lic sa' smul yan velta. Ja' no'ox un, ma'uc xa no'ox stuc ti pucujib ti yo'ntone, ja' jech pucujib yo'ntonic ti yaj'abteltac eque.

<sup>35</sup>Ti jech pucujib yo'nton ti faraone, ja' yu'un un, mu'yuc laj yac' loc'uc batel ti israeletic. C'ot ta pasel jech c'u cha'al albil ono'ox yu'un Dios ti Moise se.

## Éxodo 10

### Ti j'ilbajinvanej c'ulubetic

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moise se: —Batan, ba q'uelo ti faraone. Yu'un laj xa cac' pucujibuc yo'nton xchi'uc ti yaj'abteltaque yo' jech ta xcac'be yilic ti jmuc'ul jtsatsal ti xu' cu'un ta jpas ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'one.

<sup>2</sup>Taje, yo' jech xu' xalo'iltabe ya'i ti anich'nabtaque, ti amamubtaque, ti c'u s'elan laj jvinajes ti mu'yuc stuq'uil sjol yo'nton ti egipcioetic, ti elom sba laj jvinajes ti jmuc'ul jtsatsal ta stojolique, yo' jech ta xana'ic xtoc ti vu'un Ajvalilune.

<sup>3</sup>Jech ti Moise se xchi'uc ti Aarone batic ta stojol ti faraone, ti xi laj yalbeic ya'ie: —Xi ta xalbot ava'i ti Ajvalil ti ja' Dios yu'unic ti hebreoetic: “¿C'u to sjalil ti toyobbaot ta jtojole? Ac'o ave ati' ti xu' ta xloq'uic batel ti calab jnich'nabe yo' chbat xiyich'icun ta muc'.

<sup>4</sup>Mi staoj no'ox yav mu xava'ibe xchiquinal ti mu xavac' loc'uc batele, oc'om ta xcac' taluc c'ulubetic ta alumal.

<sup>5</sup>Taje, ep ta xtal. Ta smac ti banomile. Mu xa xvinaj ta xcom ti banomil yu'one. Ta slajes scotol ti ts'unubaletic spulemal ti xquechel bote. Ta slajes scotol ti yanal te'etic ti oy ta osilitique.



<sup>6</sup>Ta xnoj ta c'ulub ti anae, sna ti avaj'abteltaque, xchi'uc sna scotol ti avinquileltaque. Ja' to sba velta ti jech ta xc'ot ta pasele. Mu'yuc laj yilic jech ti c'alal laj ech'icuc ti atos ame'ique, ti amuc'tot ayayaique. Le'e, ja' to no'ox jech laj avilic o vul ta loq'uel." C'alal laj c'opojuc ti Moisesse, laj xpux sutel yoc, loc' batel ta sna ti faraone.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, ti yaj'abteltac ti faraone xi laj yalique: —¿C'usi to ora ta xcom jvocoltic yu'un ti vinic le'e? Ja' lec, Jcuch abtel, ti jnaclejetic li'e, ja' lec, ac'o ba yich'ic ta muc' ti sDiosique, ti ja' Ajvalile. ¿Mi mu to xatuc'ulan lec, Jcuch abtel, ti soc xa sjunlej ti Egiptoe?

<sup>8</sup>Ti faraone xi laj yalbe ya'i ti Moisesse xchi'uc ti Aarone ti c'alal laj sta ta iq'uele: —Batanic ta yich'el ta muc' ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique. Ja' no'ox un, albun ca'i buch'utic ti ta xbatique.

<sup>9</sup>Ti Moisesse xi laj staq'ue: —Tsots sc'oplal ta xibatcutic xchi'uc ti ololetique, ti me'el moletique, ti queremetique, ti tsebetique, xchi'uc ti jchijcutique, ti jvacaxcutique. Yu'un ja' jun muc'ul q'uin ta xca'icutic yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Ja' no'ox un, ti faraone xi laj yale: —Xvinaj lec ti chopol ti c'usi ta xanopique: ¿Mi xavac'toicuc la ta xchi'inoxuc batel ti Diose, ti jech ta xcac' batanic xchi'uc ti avalab anich'nabique?

<sup>11</sup>Mu jechuc quere. Ja' no'ox vo'oxuc, batanic xchi'uc ti viniquetic ti buch'utic julem xa xch'ulelique. Ba ich'ic ta muc' ti Diose. Yu'un jech ta xac'anic. Ti faraone laj yal mantal ti ac'o yich'ic xujel loq'uel ta stojole.

<sup>12</sup>Ja' no'ox un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Toyo ac'ob ta stojol ti Egiptoe. Ac'o taluc ti c'ulubetic ta slajesel ti c'usitic x'ayan ta jteclume, ta stsutsesel ti spulemal xquechel ti bote.

<sup>13</sup>Ti Moisesse laj stoy ti sc'ob ta stojol ti jteclum Egiptoe. Jech ti Diose laj yac' taluc ic' ta sloq'ueb c'ac'al. Sjunul c'ac'al, sjunul ac'ubal, xjument no'ox vulel ta stojol ti jteclume. Ta yoc'omal un, ti iq'ue laj sbec' talel ti c'ulubetic ti lic talel ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>14</sup>Taj une, laj soquesic sjunlej ti lume. Mi ja'uc oy bu jech c'ot ta pasel ta vo'ne. Mi ja'uc oy bu ta to xc'ot ta pasel ti ta xtal epal c'ulub jech c'u cha'al ti c'ac'al tana li'e.

<sup>15</sup>Yu'un mi ja'uc xa xvinaj ta q'uelel com yu'unic banomil ti epal c'ulubetic. Laj slajesic scotol ti yanal te'etique xchi'uc scotol ti sat te'etic ti ch'i talel ti c'alal ech' xa ox ti bote. Xi s'elan ti mu'yuc xa bu xavil ti oy c'usi yox com ti bu c'alal smacoj ti Egiptoe, mi ja'uc ti ta osile, mi ja'uc ti ta te'tique.

<sup>16</sup>Jech ti faraone ta anil laj stac mantal ta stojol ti Moisesse xchi'uc ti Aarone, ti xi laj yalbee: —Laj jta jmul ta stojol ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique xchi'uc ta atojolic ec.

<sup>17</sup>Avocoluc, ch'aybun xa jtenuc ti jmul avi tanae. Avocolicuc, c'oponbeicun ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique, yu'un sbalin to ya'yel ti ac'o sloq'ues batel ti jmilvanej vocole.

<sup>18</sup>C'alal loc' batel ti Moisés ta stojol ti faraone, laj sta ta c'oponel ti Diose.



<sup>19</sup>Ja' yu'un un, ti Diose laj sjeltabe batel sbe ti iq'ue. Laj yac' taluc tsots ic' ti lic talel ta smaleb c'ac'ale. Laj sbec' batel ti c'ulubetic c'alal to Tsajal Nab. Mu xa jcotuc c'ulub com ta Egipto.

<sup>20</sup>Ja' no'ox un, ti Diose laj yac' pucujibuc yo'nton ti faraone. Mu'yuc laj yac' loc'uc batel ti israeletique.

### **Ti j'ac' xi'el ic'ubel ta osile**

<sup>21</sup>Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moise: —Toyo ac'ob ta vinajel. Ac'o ic'ubuc ta osil sjunlej ti Egipto, ti ic' ta jmec ti xvinaj xa ta piquel yilele.

<sup>22</sup>Jech ti Moise laj stoy muyel sc'ob ta vinajel. Tal ti muc'ul ic'ubel ta osil ta sjunlej ti Egipto.

<sup>23</sup>Jalij oxib c'ac'al ti mu'yuc buch'u ta xil ti slac'naique, ti mu ja'uc xa jutebuc xu' ta xloquic batel ti bu oyique. Yan ti bu oy sna scotolic ti israeletique, sac lec osil tey.

<sup>24</sup>Jech o xal ti faraone xi laj yalbe ti c'alal laj sta ta iq'uel ti Moise: —Batanic, ba ich'ic ta muc' ti Diose. Iquic batel ti anich'nabique. Ja' no'ox un, ictaic comel li'e ti achijique, ti avacaxique.

<sup>25</sup>Va'i un, ti Moise xi laj staq'ue: —Bu xata, yu'un ti vo'ot eque, tsots sc'oplal ta xavac' milbil matanal chon bolometric ti ta xich' chiq'uel sventa yich'el ta muc' ti Dios cu'uncutique.

<sup>26</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti chon bolometric cu'uncutique, ta xquic'cutic batel. Mi ja'uc jcotuc ta jcomescutic. Yu'un tsots sc'oplal ti ta jt'ujcutic loq'uel jaycotuc ti ta xtun ta sventa spasel yich'el ta muc' ti Diose. Yu'un ti jech mu to ta xic'otcutic teye, mu jna'cutic c'usi ta xtun yo' jech ta xquich'cutic ta muc' ti Diose.

<sup>27</sup>Ja' no'ox un, ti Diose laj yac' pucujibuc yo'nton ti faraone. Mu'yuc x'aq'ue baticuc.

<sup>28</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti faraone xi lic yalbe ti Moise: —Loc'an batel li'e. Mi latal yan velta ta jtojole, q'uelo aba. Yu'un c'usiuc no'ox ora mi latal, ta xacham.

<sup>29</sup>Ti Moise xi laj staq'ue: —Lec chca'i ti jech laj avale. Mi ja'uc xa ta xtal jq'uel ti asate.

## **Éxodo 11**

### **Ta x'ale sc'oplal ti ta xchamic ti sba ololetique**

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moise: —Ta to xcac' taluc yan tsots yilbajinel ti faraone xchi'uc ti egipcioetique. Mi laj taj une, ti faraone ma'uc no'ox ta xac' loc'anic batele, yu'un ja' stuc ta stsatsal jipoxuc loq'uel.

<sup>2</sup>Avi tana une, albo ya'i ti israel viniquetique xchi'uc ti antsetique, ti ac'o sc'anbeic ti c'usi x'ayan yu'unic ti slac'naic ti c'usitic meltsanbil ta oroe, ti ta platae.



<sup>3</sup>Ti Diose laj yac' c'uxubajuc yo'ntonic ti egipcioetic ta stojol ti israeletique. Ma'uc no'ox taje, yu'un ti yaj'abteltac ti faraone laj yilic ti cajal yabtel yich'oj ti Moisesse, ja' jech ta snopic sjunlej ti Egipto.

<sup>4</sup>Ti Moisesse xi laj yalbe ya'i ti faraone: —Ti Diose xi laj yale: “Ta o'lol ac'ubal, ta xi'ech' ta sjunlej Egipto.

<sup>5</sup>Ti jujuchop jnaclej egipcioetique, ta xcham scotol ti sbanquilal nich'onique. Ta xcham ec ti sbanquilal nich'on ti faraón ti buch'u oy sc'oplal ta xchoti ta ajvalilale. Ma'uc no'ox taje, ta xcham xtoc ti sbanquilal ol ti me' mosovil ants ti ta x'abtej ta molinoe. Ja' jech xtoc ta xcham scotol ti sba yalabtac ti chon bolometique.

<sup>6</sup>Ta sjunlej Egipto, ta xlic avanicuc ta oq'uel, yu'un mu xnel mu x'ech' ta xa'iic ti svocolique. Mu ja'uc oy bu c'otem ta pasel ta vo'ne. Mi ja'uc ta to xc'ot ta pasel.”

<sup>7</sup>Yo' jech ta xana'ic ti mu xco'olaj ta spas ti Dios ta stojol ti egipcioetique xchi'uc ta stojol ti israeletique, ja' yu'un un, ti bu oyique, mi ja'uc ti xme'lal oq'uic xa liquel ti ts'i'etic c'alal ta xlic yilic junuc jxanbile, mi ja' jun chon bolom yu'unic ti israeletique.

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, scotol ti avaj'abteltac li'e ta xtal sq'uelicun. Xquejeletic ti xi ta xisc'anbeicune: “Ti vo'ote xchi'uc ti c'u yepal ta sts'acliot ti achi'iltaque, batanic.” Ti jech mu to ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, mu xibat. Va'i un, soquem xa sjol loc' batel ti Moisés ta stojol ti faraone.

<sup>9</sup>Ts'acal to un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Ti faraone mu xayac'oxuc ta venta. Ja' yu'un un, ta x'epaj ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal ta xcac' iluc ti li' ta Egipto.

<sup>10</sup>Jech ti Moisesse xchi'uc ti Aarone lic yaq'uic iluc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ta sba ta sat ti faraone. Ti jech pucujibtasbat xa yo'nton faraón yu'un ti Diose, mu'yuc laj yac' loc'uc batel ti israeletic ta Egipto.

## Éxodo 12

### Sliquebal ti Colele

<sup>1</sup>Xi laj yal ti Dios ta stojol ti Moisesse xchi'uc ti Aarón ti tey ta Egipto:

<sup>2</sup>—Ti u li'e, na'bil lec ta xcom avu'unic, yu'un ja' sliqueb u yu'un ti jabile.

<sup>3</sup>Va'i un, xi s'elan xcholet xavalbe ya'i scotol ti jnaclej israeletique: ‘Ta slajunebal (10) c'ac'al yu'un ti u li'e, ti jujunoxuc ta jujuchope ta xaviq'uic talel jcotuc chij, mi ja' jcotuc tentsun.

<sup>4</sup>Mi mu'yuc ep ti jchop ta na ti mu xlaj ta ti'el yu'un ti jcot chon bolome, ja' yu'un unbi, ti yajval nae, ac'o scomon chi'in sbaic ta ve'el xchi'uc ti buch'u nopol xil sbaic ta naclej xchi'uque. Ja' ac'o xch'acbe sbaic ti c'u yepal xu' yu'unic ta sti'el ti jujunique.

<sup>5</sup>Jech ti chon bolometric ti ta xamilique, sc'an ti jun to no'ox jabil yich'oje, ti mu'yuc jutebuc xchopolile, ti mu'yuc xchamele. Xu' ta chij, mi ta tentsun, ipaluc ti mi ja' yuni tote.



- <sup>6</sup>Chabiic to me un, yu'un ja' to ta xtun ta xchanlajunebal (14) sc'ac'alil ti u taje. Yu'un ti jech c'ac'ale, scotolic jujucot ta smilic ta smalil c'ac'al sjunul ti Israele.
- <sup>7</sup>Ac'o xch'ambeic xch'ich'el ti chon bolome, xchi'uc ac'o sbonic ta smarcoil ti'na ti bu ta xich' ti'el ti chon bolome.
- <sup>8</sup>Ti jech ac'ubal taje, vobil ta c'oc' ta xati'ic ti beq'uate, capal ta ch'ail itaj, xchi'uc pan ti mu'yuc yich'oj ti spajubtasobile.
- <sup>9</sup>Mu me ja'uc jutebuc xati'ic ta stseil, mi ja'uc ta lacanbil. Scotol ti c'usi oy yu'un ti chon bolome, ta xich' voel ta c'oc' jech c'u cha'al ti sjole, ti yacantaque, ti sbeeltac xch'ute.
- <sup>10</sup>Mi ja'uc xcom scemelal avu'unic ta yoc'omal. Ti mi oy to com scemelale, chiq'uc ta c'oc'.
- <sup>11</sup>Caj lapic xa ti ac'u'ique, ti axonobique, ti teyuc xa ta ac'obic ti anabte'ique, ti sujomoxuc ta ve'ele. Yu'un ja' xa sliquebal Colel yu'un ti Diose.
- <sup>12</sup>Yu'un ti jech ac'ubal taje, ta xi'ech' ta stojol scotol ti egipcioetic ti ta jyaijesbe ta milel scotol ti sbanquilal nich'nabic ti jujuchop jnaclej egipcioetique, xchi'uc scotol ti sba yoltac ti xchon sbolomique. Yu'un ta jchapan ya'iic ti diosetic yu'un ti egipcioetique. Yu'un jech xcal ti Vu'un Ajvalilune.
- <sup>13</sup>'Yu'un ti ch'ich'e, ja' ta xtun ta senyail ti ta xvinaj ti bu nail tiq'uiloXuque. Jech ti c'alal ta jyaijes ta milel ti egipcioetique, mi junuc ta xachamic. Yu'un ta xquil bu oy ti ch'ich'e, jelavel ta xijelav.
- <sup>14</sup>Taje, ja' jun c'ac'al ti tsots sc'oplal ti ta xavules ta ajolique, xchi'uc ti ta xapasic jun muc'ul q'uin ta sventa yich'el ta muc' ti Diose. Yu'un ta xc'ot ta jbel c'usi albil ti tsots sc'oplale, ti na'bil ta xcom ta ajolic ta spasel ti q'uine, ti jech ta xcom ta stojol ti totil me'ile xchi'uc ti alab nich'nabiletique.
- <sup>15</sup>Vucub c'ac'al sjalil ta xave'ic pan ti mu'yuc yich'oj ti spajubtasobile. Yu'un ta xlic ta sliquebal sba c'ac'al ti ch'abal xa yich'oj spajubtasobil ti pan ta anaique. Buch'uuc no'ox ta sve' pan ti yich'oj spajubtasobil ti vucub c'ac'al taje, tenbil ta xloc' ta stojol ti israeletique.
- <sup>16</sup>Ti c'u s'elan ta xapasic ti ta sliquebal sba c'ac'ale, ja' jech ta xapasic ti ta yucubal c'ac'ale, yu'un ta xapasic ch'ul tsolej. Yu'un ti jech c'ac'al taje, mu xa'abtejjic, ja' no'ox mi tsots sc'oplal ta xameltsan ave'elic ti jujune.
- <sup>17</sup>Sq'uinal ti pan ti mu'yuc yich'oj ti spajubtasobile, ja' jun c'ac'al ti tsots sc'oplal ta xapasic ti q'uine. Yu'un jech yorail laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto, ti ta xc'ot ta jbel c'usi albil ti tsots sc'oplal bejtsanbil ta xcom ta ajolique, ta stojol ti totil me'ile xchi'uc ti alab nich'nabiletique.
- <sup>18</sup>Ta xlic ave'ic pan ti mu'yuc yich'oj ti spajubtasobil ta smaleb c'ac'al yu'un ti xchanlajunebal (14) sliqueb ue, c'alal to ta smaleb c'ac'al ta jun xcha'vinic (21) c'ac'al yu'un ti u ta xc'ot ta tsutsele.

<sup>19</sup>Vucub c'ac'al sjalil mi ja'uc jset'uc ta xavac'beic spajobtasobil ti pane. Buch'uuc no'ox ta sve' pan ti yich'oj spajubtasobile, ta xich' jipel loq'uel ta stojol ti Israele, manchuc mi ja' jyanlum, mi ja' israel.

<sup>20</sup>Ja' yu'un ti jech taj une, mu me xave'ic ti pan ti yich'oj spajubtasobile. Ti buyuc no'ox tanijemoxuc batel ta nacleje, tsots sc'oplal ti mu xave'ic ti yich'oj spajubtasobile.' ”

<sup>21</sup>Jech ti Moisesse laj stac ta iq'uel ti banquialal moletic yu'un ti Israel ti xi laj yalbee: “Batanic, ba tsaquic talel jcotuc ti ch'iom tot chije, mi ja' jcotuc ti ch'iom tot tentsun ti ta xtun avu'unic xchi'uc ti avalab anich'nabique. Ta xamilic xtoc yo' jech ta xich' pasel ti q'uin sventa Colele.

<sup>22</sup>Ti xch'ich'ele, tsots sc'oplal ta xach'amic ta jun xch'amobil. C'asic talel xtoc jjomuc yanal hisopo te', ti ts'ajic ta ch'ich'e. Bonic ta ch'ich' sjunul smarcoil ti ti'nae. Mu me buch'u junucal xloc' batel ta sna c'alal mu to ta sacub ti osile.

<sup>23</sup>C'alal ta x'ech' ti Dios ta syayijesel ta milel xnich'nab ti egipcioetique, ta xil ti ch'ich' ti bonbil ta sjunul smarcoil ti ti'nae, jelavel ta xjelav xtoc ti ta na taje. Ja' jech ti Diose mu xac' ochuc ta anaic ti buch'u yich'oj yabtel ta yayijesvanej ta milele.

<sup>24</sup>Ti va'i s'elan laj yich' alel taje, ta me xavich'ic ta muc' xchi'uc ti anitilultaque, ti ja' c'ot ta jbel c'usi abil ti tsots sc'oplal com o sbatel osile.

<sup>25</sup>C'alal mi la'ochic batel ta osil ti ta xa'ac'batic yu'un Dios jech c'u cha'al yaloj ono'oxe, jechuc me staojuc yav ta xapasic ti q'uin ti va'i s'elan lique.

<sup>26</sup>C'alal xi ta xasjac'boxuc ti anich'nabique: ‘¿C'usi smelol le'e ti q'ue s'elan ta xapasique?’

<sup>27</sup>tsots sc'oplal ti xi xatac'beique: ‘Ti chon bolom li'e, ta xich' svocol ta milel yu'un ti q'uin Colel ti ja' yich'el ta muc' ti Diose. Yu'un ti c'alal laj syayijesan ta smilel ti egipcioetique, jelavel jelav ti bu snaic ti israeletic ti c'alal nacalic to ox ta Egiptoe, xchi'uc xtoc c'ot ta pasel ti colic ti calab jnich'nabcutique.’ ” Jech ti israeletic laj snijan sbaic ta yich'el ta muc'.

<sup>28</sup>Laj taj une, jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albilic yu'un Dios ti Moisesse xchi'uc ti Aarone.

### **Smilelic ti banquialal nich'nabiletique**

<sup>29</sup>Ta o'lol ac'ubal un, ti Diose, mu yalel toyoluc ech' smilbe sbanquialal nich'nabtic ti jujuchop jnaclej egipcioetique. Yu'un jech c'ot ta stojol sbanquialal nich'on ti faraón ti oy sc'oplal ti ta xich' comel ti abtele, xchi'uc ti banquialal nich'oniletic ti tiq'uilic ta chuquele, xchi'uc sba voltac ti chon bolometique.

<sup>30</sup>Jech ti faraone xchi'uc ti yaj'abteltaque, xchi'uc scotol ti egipcioetique, scotolic mu'yuc vayel yu'unic ti jech ac'ubal taje. Sjunlej Egipto x'avlajetic ta oq'uel yu'un ti me'inale. Yu'un scotol naetic buyuc no'ox oy animaetic.

<sup>31</sup>Ti jech ac'ubal taje, ti faraone xi laj yal ti c'alal laj stac ta iq'uel ti Moisesse xchi'uc ti Aarone: —Batanic, ch'aco abaic ta stojol ti jvinquileltac ti vo'oxuc israeloxuque. Batanic ta yich'el ta muc' ti Diose jech c'u cha'al laj avalique.

<sup>32</sup>Iq'uic batel ti achijique, ti avacaxique jech c'u cha'al laj ac'anique. Batanic xa. Ja' no'ox un, c'anbeic vocol ti Dios ta jtojolale.

<sup>33</sup>Jech ti egipcioetique laj sujic ti israeletic ti ac'o loq'uicuc batel ta ora no'ox ti ta slumalique. Yu'un laj snopic ti xu' ta xchamic scotolique.

<sup>34</sup>Jech ti israeletique laj sbalic loq'uel ti vots'bil harina ti mu'yuc to yich'oj ti spajubtasobile. Laj stiq'uic ochel ta yavil. Laj spixic ta sc'u'ic ti laj scajan batel ta snequebique.

<sup>35</sup>Ja' jech xtoc jech laj spasic jech c'u cha'al albilic yu'un ti Moisés ti laj sc'anbeic ti egipcioetic ti c'usitic meltsanbil ta oroe, ti ta platae, xchi'uc ti c'u'ile.

<sup>36</sup>Jech ti egipcioetique, ac'bat xc'uxul yo'ntonic yu'un ti Diose. Jech o xal sjunul yo'ntonic laj yaq'uic batel ti c'usi ta xc'anbatic yu'un ti israeletique. Ja' jech laj spojic batel ti israeletic ti c'usi x'ayan yu'unic ti egipcioetique.

#### **Ti israeletique ta xloq'uic ta Egipto**

<sup>37</sup>Jech ti israeletique iloq'uic batel ta Ramsés. C'otic ta Sucot. Oy nan vaquibuc ciento ta mil (600,000) ti lec to no'ox jva'lej viniquetic ti ja' to sjabilal ta x'ochic ta soldadoil ti ta xanavic batele. Ja' mu'yuc tsacbil ta atel ti antsetique xchi'uc ti ololetique.

<sup>38</sup>Ja' jech xtoc xchi'inojic batel ep ta jmec stosol-tos sts'unubal ti jnaclejetique, xchi'uc ep xchijic, xvacaxic.

<sup>39</sup>Ti jech tacatic loq'uel ta jteclum Egipto ti israeletic yu'un ti egipcioetique, mu'yuc xa c'usi laj yutic ti laj smeltsanic ti ve'lile. Ja' yu'un un, laj sta'ajesic muc'tic pan ti vots'bil ta harina ti mu'yuc yich'oj ti spajubtasobile.

<sup>40</sup>Ti israeletique joc'tsajic ta naclej ta Egipto chanib ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (430) jabil.

<sup>41</sup>C'alal ts'aqui sc'ac'alil ti chanib ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (430) jabile, xvoletic no'ox loq'uel ta j'ech'el ta Egipto ti yu'untac ti Diose.

<sup>42</sup>Ti jech ac'ubal taje, lec stuc'ulanoj ti Diose yo' jech ta sloq'ues batel ta Egipto ti israeletique. Ti jech ac'ubal taje, ja' yich'el ta muc' ti Diose. Jech xtoc ti jech ac'ubal taje, ja' tsots sc'oplal ti ta xchabiic ti israeletic ti jaypoj chljaj ech'icuc xchi'uc ti yalab xnich'nabique.

#### **Ti oy c'usi albil ta sventa ti q'uin Colele**

<sup>43</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse xchi'uc ti Aarone: “Ti oy c'usi tsots albil ta sventa ti q'uin Colele, xi s'elane: Ti milbil chon bolome, mu xu' ta sti'ic ti jyanlume.

<sup>44</sup>Yan ti mosovil ti manbil ta taq'uine, xu' ta sti' ti mi yich'oj xa ox ti circuncisione.



<sup>45</sup>Ti j'ech'el-be jyanlume xchi'uc ti buch'u ta sa' tojele, mu xu' sti' ti milbil chon bolome.

<sup>46</sup>Sc'an ti ta jbej no'ox na ti bu ta xich' ti'ele. Mi ja'uc jutebuc sbec'tal ti milbil chon bolom ta xich' ich'el loq'uele. Ti bu ta xich' ti'ele, mu xu' ta xich' c'asbel ti sbaquile.

<sup>47</sup>Ti jech taje, scotol ti israeletic ti jaychop oyique, ac'o yaq'uic ti matanale.

<sup>48</sup>Ac'o mi jech taje, ja' no'ox un, mi oy jun jyanlum ti nacal ta atojolic ti ta sc'an ta spas ya'i ti q'uin Colel sventa yich'el ta muc' ti Diose, ja' ta sc'an ti ba'yel ta xac'be yich' circuncisión scotol ti viniquetic ti c'u yepal oy ta snae. Ts'acal to un, xu' ta spas ti q'uline, ja' ti co'ol xa s'elan voq'uem ta alumalique. Ja' no'ox un, ti buch'u mu'yuc yich'oj ti circuncisione, mu xu' ta sti'ic ti milbil chon bolome.

<sup>49</sup>Ti israeletique xchi'uc ti buch'utic voq'uemic ta alumalique, xchi'uc ti jyanlumetic ti nacalic ta atojolique, jun no'ox me ti oy c'usi jbel tsots albil ta stojolique.”

<sup>50</sup>Jech ti israeletique laj spasic scotol jech c'u cha'al albilic yu'un Dios ti Moisesse xchi'uc ti Aarone.

<sup>51</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' o ti Diose laj sloq'ues batel ta Egipto ti mu albajuc yepal xvoletic batel ti israeletique.

## Éxodo 13

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yal ti c'alal laj sc'opon ti Moisesse:

<sup>2</sup>“T'ujbun loq'uel ti sba xnich'nabic ti israeletique, xchi'uc sba yoltac ti xchon bolomique, yu'un ja' cu'untac.”

<sup>3</sup>Va'i un, ti Moisesse xi laj yalbe ya'i ti xchi'iltaque: “Mu xach'ay ta avo'ntonic ti c'ac'al li'e. Ja' o yorail ta smuc'ul stsatsal ti Diose, laj sloq'uesoxuc talem ta Egipto, ti bu to ox tiq'uiloque ta mosovile. Tsots sc'oplal ti mu xave'ic ti pan ti yich'oj spajubtasobile.

<sup>4</sup>Ti c'ac'al ta xaloq'uic batel tanae, ja' yual Abib.

<sup>5</sup>Jech me yual ta xapasic ti q'uin Colele c'alal mi j'ech'el laj xa yac' ochanic batel ti Dios ta banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome. Yu'un ti osil taje, ja' yosilic ti cananeoetique, ti hititaetique, ti amorreoetique, ti heveoetique, xchi'uc ti jebuseoetique, ti albilic ono'ox ti amolmuc'totic ti ta xa'ac'batique.

<sup>6</sup>Vucub c'ac'al (7) sjalil ta xave'ic pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile. Ti ta stsutseb yucubal (7) c'ac'ale, ta xapasic q'uin ta sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>7</sup>Yu'un vucub (7) c'ac'al sjalil, ta xave'ic pan ti mu'yuc yich'oj spajubtasobil ti buyuc no'ox nacaloxuque, ti tsots sc'oplal ti ch'abaluc yich'oj spajubtasobil ti pan ta xave'ique.

<sup>8</sup>Xi xavalbeic ya'iic ti anich'nabic jech c'ac'al li'e: ‘Ti jech ta jpascutic li'e, ja' senyail ti c'u s'elan laj sloq'uesuncutic talem ta Egipto ti Diose.

<sup>9</sup>Ti jech bejel ta o'ntonal avu'unic taje, co'ol s'elan avich'ojic marca ta ac'obic, mi ta ati'baic. Ti jech taje, ja' svulesobil ta ajolic ti tsots sc'oplal ta xalo'iltabe abaic ti oy c'usi tsots albil yu'un ti Diose. Yu'un ta smuc'ul stsatsal, laj sloq'uesuncutic talel ta Egipto.

<sup>10</sup>Jech o xal un, pasic ti q'uin jujun jabil ti ta x'ech' batel ti c'usi ual ta xc'ote.'

<sup>11</sup>“C'alal mi laj xa stic'oxuc ochel ti Dios ta slumalic ti cananeoetique, mi laj xa yac'boxuc ta avoc ta ac'obic xaltique, jech c'u cha'al albiloxuc ono'ox xchi'uc ti amolmuc'totic ti ta xa'ac'batique,

<sup>12</sup>ja' yu'un un, tsots sc'oplal ta xavaq'uic ta stojol Dios scotol ti sba nich'oniletic ti ja' quereme, xchi'uc scotol ti sba yoltac ti chon bolometric ti stot chljaj voc'uque, yu'un ja' yu'un ti Diose.

<sup>13</sup>Yan ti sba yoltac ti me' burro ti stot chljaj voc'uque, sc'an jcotuc ch'iom tot chij, mi ch'iom tot tentsun ta sventa xquexol. Yan ti mi mu xac'beic ti xquexole, ac'o yich' c'asbel snuc' ti ch'iom tot burroe. Ti jujun sba nich'onil querem chljaj voq'uicque, ac'o yaq'uic matanal ta sventa xquexolic.

<sup>14</sup>Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti xi ta xlic sjac'boxuc ti anich'nabic ta ts'acale: ‘¿C'usi smelol ti jech ta xich' pasel le'e?’ xi xatac'beique: ‘Yu'un ja' o laj sloq'uesuncutic talel ta smuc'ul stsatsal ti Dios ti c'alal tiq'uiluncutic to ox ta mosovil ta Egipto.

<sup>15</sup>C'alal pucujib yo'nton ti faraón ti c'alal mu xiyac' loc'uncutic talele, jech o xal ti Diose laj smilbe sba xnich'onil ti jujuchop jnaclej egipcioetique, xchi'uc scotol sba yoltac ti xchon sbolomique. Jech o xal ta xcac'becutic ta smoton Dios scotol sba yoltac ti chon bolometric ti stot chljaj voc'uque. Ja' yu'un un, ta xcac'cutic jcot matanal sventa xquexol ti sba nich'onil querem ta xvoq'uique.

<sup>16</sup>Ti jech taj une, co'ol s'elan oy smarvail avu'unic mi ta ac'obic, mi ta ati'baic. Ti va'i s'elan liquem ta xich' pasel taje, ja' ta xac' ta na'el ti ta smuc'ul stsatsal ti Dios laj sloq'uesuncutic talel ta Egipto.

### **Ti voletel toc ti ta xjoybij ta c'oq'ue**

<sup>17</sup>C'alal laj yac' loc'uc batel israeletic ti faraone, jech ti Diose ma'uc laj yic' batel ta sbelel slumal ti filisteoetique, ac'o mi ja' tuq'uil be. Yu'un laj snop ti Diose ti mu sc'an xletovajic ti israeletic ti mi oy bu ta xc'ot ta pasele, yu'un yic'al xc'ot ta pasel ti ta xcha'sutic ta Egipto.

<sup>18</sup>Jech o xal un, ech' sjoy sbeic yu'un ta sbajtical banomil ti ta xc'ot ta Tsajal Nabe. Yu'un ti c'alal loq'uic batel ta Egipto ti israeletique, svoc'ol-voc' xcholoj sbaic batel jech c'u cha'al ti soldadoetique.

<sup>19</sup>Ti Moisee laj yich'be loq'uel sbaquil ti Josee. Yu'un ti Josee laj sc'ubanbe ti xnich'nab Israele ti ac'o yalic ta jamal ti xu' ta spasic jeche. Yu'un xi laj scaj'albee: “Ta melel ta xtal scoltaoxuc ti Diose. Ja' yu'un un, ti c'alal jech ta xc'ot ta pasele, ich'beicun me loq'uel ti jbaquilaque.”



<sup>20</sup>Ti israeletic ti iloq'uc talel ta Sucote, c'ot svol sbaic ta Etam ti bu sliqueb xa sbajtical banomile.

<sup>21</sup>Ja' jba'be batel yu'unic ti Diose. Ti ta c'ac'altique, ta xac' sba iluc ta jun voletel toc yo' jech ta xtojobtasvan batel ta be. Ti ta ac'ubaltique, ta xac' sba iluc ta jun muc' ta tilemal c'oc' yo' ta xil sbeic yu'un. Ja' jech cuch yu'unic ti xanvil ta c'ac'al ac'ubale.

<sup>22</sup>Mu'yuc ictabilic yu'un ti voletel toque. Jba'be batel yu'unic sjunul c'ac'al. Yan ti ta ac'ubale, ja' jun muc' ta tilemal leb c'oc' ta xc'ot yu'unic.

## Éxodo 14

### Ti israeletique ta xtuch'ic jelavel ti Tsajal Nabe

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yal ti c'alal laj sc'opon talel ti Moisesse:

<sup>2</sup>“Albo ya'iic ti israeletique ti ac'o suticuc batel yo' ta svol sbaic ta yeloval Pi-hahiroti ti oy ta o'lol yu'unic ti Migdole xchi'uc ti nabe, ta yeloval ti Baal-zefone. Ac'o sva'an yaxibalnaic ta yeloval ti bu taje, ta sts'el ti ti' nabe.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, xu' xi ta snop ti faraone: ‘Ti israeletique mu sna'ic bu ta xbatic. Ch'ayemic xa ta be ta sbajtical banomil.’

<sup>4</sup>Ja' no'ox un, vu'un ta xcac' pucujibuc yo'nton ti faraone yo' jech ta xlic sjol ta nutsvanej. Ti jech taje, ta xcac' iluc ti jmuc'ul jtsatsal ta stojole, xchi'uc ta stojol scotol ti yajsoldadotaque. Jech ti egipcioetique ta sna'ic ti vu'un Ajvalilune.” Ja' jech laj spasic ti israeletique.

<sup>5</sup>Ti yorail taje, ti ajvalil yu'un ti Egiptoe laj yich' albel ya'i ti jatavic xa loq'uel ti israeletique. Ja' yu'un un, ti ajvalile xchi'uc ti yajtuneltaque lic sjelic ti c'usi yalojic ta stojolique, ti xi lic yalbe sbaique: “¿C'u no'ox cha'al laj cac'tic baticuc ti israeletique, ti laj yictabotic comel ti cabteltique?”

<sup>6</sup>Jech ti faraone laj yal mantal ta ora no'ox ti ac'o chapanbatuc ti scarreta ta sventa ti letovajele. Laj yic' batel ti yajsoldadotaque.

<sup>7</sup>Laj xchapan vaquib ciento (600) ta cot carreta ti bu lec meltsanbile. Ma'uc no'ox taje, yu'un bat scotol ti carretaetic yu'un ti Egiptoe, ti tey cajajtic batel ti buch'u tsots yabtelique.

<sup>8</sup>Jech ti Diose laj yac' pucujibuc yo'nton ti faraone yo' jech ta snuts batel ti israeletique. Ja' no'ox un, ti israeletique, ta smuc'ul stsatsal xa Dios ti jech loq'uc batele.

<sup>9</sup>Ti egipcioetique chapal lec xchi'uc scotol yajsoldadotac xchi'uc scarretaic, xchi'uc jcajlejetic ta ca' ti xvoletic no'ox loq'uel ta slubtsanel ta be ti israeletique. Va'i un, tey lubtsanatic ta be ta ti' nab ta sts'el Pi-hahiroti ti oy ta yeloval Baal-zefón ti bu tsobol c'otique.

<sup>10</sup>C'alal laj yilic ti israeletic ti nopol xa xtal snutselic yu'un ti faraone xchi'uc ti egipcioetique, toj xi'el c'otic. Laj sc'anic coltael ta stojol ti Diose.

- 11**Xi laj yalbeic ti Moisesse: —¿Mi yu'un mu'yuc mucobbail ta Egipto ya'yel ti laj aloq'uesuncutic talel tey yo' xtal avac' chamcuncutic li' ta sbajtical banomile? ¿C'u cha'al jech laj apasbuncutic? ¿C'u cha'al laj aloq'uesuncutic talel ta Egipto?
- 12**Ti jech ta xcalcutic taje, yu'un xichi ono'ox laj calcutic ava'i ta Egipto: “Ch'an utuncutic, ac'o abtejcuncutic ta stojol ti egipcioetique. Ja' xloc' venta ti jech mosovinbiluncutique, ja' toj altic ti xbat chamcuncutic ta sbajtical banomile.”
- 13**Ti Moisesse xi laj staq'ue: —Mu xaxi'ic. Tsots xavac' abaic. Q'uelic c'u s'elan ta stic' sba ta apojelic ti Dios avie. Yu'un ti egipcioetic ti ta xavilique, mi ja'uc xa ti ta to xtal avilbeic sat yelov yan veltae.
- 14**Ti vo'oxuque, ts'ijlanic no'ox, mu xatsiq'ues avo'ntonic. Yu'un ja' ta xletovaj ta aventuraic ti Diose.
- 15**Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —¿C'u cha'al ta xac'anbun ti pojele? ¿Albo ya'i mantal ti israeletic ti ac'o stam jelavel ti sbeique!
- 16**Jech ti vo'ote, tuneso ti avaxtone. lich'o batel ac'ob ta xtuchel ta toyol yo' jech ta xch'ac sba ta jujujot ti nabe, yo' jech taquin lec ta x'ech' xtuch'ic ti israeletic.
- 17**Ta xcac' pucujibuc yo'nton ti egipcioetique yo' jech ta xasnutsoxuc. Va'i un, ta xcac'be yil ti jmuc'ul jtsatsal ta stojol ti faraone, ta stojol scotol ti yajsoldadotaque, ti carretaetic yu'une, ti jcajlejetic ta ca' yu'une.
- 18**C'alal mi laj xa cac'be yil jmuc'ul jtsatsal ti faraone, ta stojol ti scarretataque, xchi'uc ti jcajlejetic ta ca' yu'une. Jech ti egipcioetique ta sna'ic ti vu'un Ajvalilune.
- 19**Ti yaj'ánjel Diose xchi'uc ti voletel toc ti jba'be batel yu'unic ti israeletic, ta ora no'ox sut batel ta spatic.
- 20**Ti voletel toque com ta o'lol yu'unic ti egipcio soldadoetic xchi'uc ti israeletic. Ti bu oy ti egipcioetique, ic' ta jmec ti toque. Yan ti bu oy ti israeletic, sac jaman ta xanavic batel. Jech o xal ti egipcioetique sjunul ac'ubal xanavic, ti mu ja'uc laj staic ta be ti israeletic.
- 21**Jech ti Moisesse laj xlich' batel sc'ob ta sba ti nabe. Jech ti Diose laj yac' taluc tsots ic' ti xjumet sjunul ac'ubal ti lic talel ta sloq'ueb c'ac'ale. Jech ti nabe laj spas sba ta cha'ch'ac. Ja' yu'un un, ti Diose joybij yu'un ta taquin banomil ti nabe.
- 22**Taquin banomil ech' xtuch'ic nab ti israeletic, yu'un yijubem lec smac ta jujujot ti vo'e, co'ol s'elan ti oy ta bats'i c'obe, ti oy ta ts'et c'obe.
- 23**Scotolic ti buch'u cajalic ta ca'e, ti cajalic ta carretaetic yu'un ti faraone, nabal ochic ta spat ti israeletic, nutsvanemic batel c'alal to o'lol nab.
- 24**C'alal ta xa sacub talele, ti Diose, ta voletel toc to ti joybijem ta c'oq'ue, yiloj talel ti c'usi ta spasic ti egipcio soldadoetique. Ja' yu'un un, toj xi'bal sba ti c'usi lic spasbe ta stojolique.

<sup>25</sup>Soquesbat scarosal ti carretaetic yu'unique. Mu xa xu' xanavic lec. Ja' yu'un un, ti egipcioetique xi laj yalbe sbaique: —Jatavcutic, quictatic comel ti israeletique. Yu'un ja' ta xistsacotic ta leto stuc ti Diose. Ta spoj ti israeletique.

<sup>26</sup>Jech ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Lich'o batel ac'ob ta toyol ta sba ti nabe yo' ta spuli sba sutel ti vo'e. Ac'o smut'i ya'i ti egipcioetic xchi'uc ti scarretaique, ti jcajlejetic ta ca' yu'une.

<sup>27</sup>Ti Moisesse laj xlich' batel sc'ob ta sba ti nabe. Ti c'alal yorail ta xjatavic loq'uel ya'iic ti egipcioetique, macal c'otic ta be yu'un ti nabe. Mut'iatric ta vo' yu'un ti Diose. Ja' yu'un un, ti c'alal sacub ti osile, sta xa yav ti c'u ono'ox s'elan ti nabe.

<sup>28</sup>Yu'un ti c'alal laj xa sta yav ti nabe, laj smut'ian comel ti carretaetique, ti ca'etique, xchi'uc scotol ti soldadoetic ti ochic batel ta snutsel ti israeletique. Mi junuc yajsoldado ti faraón ti cuxul loc' talele.

<sup>29</sup>Ac'o mi jech un, taquin banomil ech' xtuch'ic nab ti israeletique. Yu'un yijubem lec smac ta jujujot ti vo'e, co'ol s'elan ti oy ta bats'i c'obe, ti oy ta ts'et c'obe.

<sup>30</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Diose laj spoj ti israeletic ti jbel xa ox sc'oplal ta xmilatic yu'un ti egipcioetique. Jech ti israeletique laj yilic ti javal sts'e'elic no'ox ti egipcioetic ta ti' nab ti laj lajicuque.

<sup>31</sup>C'alal jech laj yilic ti israeletic ti laj sbusanbe ta sba egipcioetic scotol smuc'ul stsatsal ti Diose, ja' yu'un un, laj snijan sbaic ta stojol ti Diose. Laj spat yo'ntonic ta stojol, xchi'uc ta stojol ti Moisés ti ja' yajtunele.

## Éxodo 15

### Sq'uejimol ti Moisesse

<sup>1</sup>Va'i un, ti Moisesse xchi'uc ti israeletique, xi lic q'uejinicuc ta sventa yich'el ta muc' ti Diose: “Ta xiq'uejin ta yich'el ta muc' ti Diose, yu'un ch'ayal c'ot o'ntonal yu'un ti c'u s'elan pojvan ti c'alal laj smut'i ta nab ti ca'etic xchi'uc ti yajvaltaque.

<sup>2</sup>Ti jq'uejimole, ja' sq'uejintael ti Diose, yu'un ja' yip co'nton, ja' jpojjobbail. Ta xcalbe slequilal, yu'un ja' Dios cu'un; ja' Dios yu'un ti jtote, jech ta sc'an ta xcac' ta toyesel ti sc'oplale.

<sup>3</sup>Ti Diose, stuc no'ox xu' yu'un letovajel. Ja' Ajvalil, ja' jech ti sc'oplal albile.

<sup>4</sup>Ti Diose laj smut'i ta nab ti carretaetique xchi'uc ti soldadoetic yu'un ti faraone; ti bijil jpas-mantaletic yu'une jic'avic ta Tsajal Nab.

<sup>5</sup>Co'ol s'elan ton bajic yalel ta snatil ti nabe; ts'ajal comic ta snabil.

<sup>6</sup>Le' une, Cajval, ja' yip stsatsal ach'ul bats'i c'ob ti laj alilin ti jcontrainvaneje.

<sup>7</sup>Yu'un ta amuc'ul atsatsal, laj atsal ti buch'utic ta scontrainnote; laj aloq'ues ti sc'ac'al avo'nton ta stojolique, ti c'aq'uic ta j'ech'el jech c'u cha'al ti jobele.

<sup>8</sup>Yu'un ta yic'al ave laj avuch'ta ti vo'e yo' jech laj spas sba ta cha'ch'ac; yu'un ti syuc'benaltaque lic joybijuc ta smac ti vo'e; yu'un j'ech'el lec tselel jelavel ta o'lol nab.

<sup>9</sup>Ti jcontrainvaneje xi laj snope: 'Xbat jnuts ja' to ti c'uxi ta jlubtsan ya'iic ta bee. Ta jpuc ta ch'aquel ti c'usi ta jta ta pojele, ja' to ti c'uxi xlaet ta xca'ie. Ta jloq'ues ti espadae, ta coc ta jc'ob ta jtsutsesic ya'iic ta j'ech'el.'

<sup>10</sup>Ja' no'ox un, laj avuch'ta ti nabe, tey mucul com, co'ol s'elan plomo yalic batel c'alal to snabil ti vo'e.

<sup>11</sup>Le' une, Cajval, mu junuc dios xco'olaj jech c'u cha'al ti vo'ote. Mu'yuc buch'u xco'olaj xch'ul talel jech c'u cha'al ti vo'ote. Xi'bal sba ti c'usitic ti jun yutsiquil ta xapase. Ac'oteb o ti ac'bil ta toyol ac'oplale.

<sup>12</sup>Yu'un laj abusanbe ta sba ti amuc'ul atsatsale, ti j'ech'el laj yac' o ti sjol sbaquylic ta lum ach'ele.

<sup>13</sup>Ta xc'uxul avo'nton, ta xatojobtas batel ti avalab anich'nab ti laj apoje, yu'un ta amuc'ul atsatsal, ta xavic' batel ta xch'ul xcuxobil avo'nton ti avaloje.

<sup>14</sup>Ti muc'tiquil lumetique ta xniquic ta xi'el ti c'alal ta xa'iique; ti filisteoetique xmich' xa yo'nton ta xa'iic yu'un ti yipale.

<sup>15</sup>Ti banquial soldadoetic yu'un ti Edome mu xa xchi'ucuc xch'ulel ta xa'iic; ti banquilaetic yu'un ti moabitaetique ta xniquic ta xi'el; ti cananeoetique, scotolic, nom c'ot yu'unic ti jelavem xu' yu'unique.

<sup>16</sup>Tey xa c'alaluc un, Cajval, ac'o xi'icuc, u'ninaticuc yu'un ti xi'el ta j'ech'ele. Ta sventa ti smuc'ul stsatsal ti avoc ac'obe, altsanbilicuc ti jeche' lamalic jech c'u cha'al ti tonetique, ja' to ti mi jelavic batel ti avalab anich'nab ti ja' jun jteclum ti laj abis ta avu'une.

<sup>17</sup>Mu'yuc xa c'usi un, Cajval, ic'uncutic xch'a batel ta naclej ta ach'ul vits, ti bu t'ujbil avu'un sventa naclebale, ta ach'ulna ti bu ta avoc ta ac'ob laj ava'ane.

<sup>18</sup>Yu'un ti Diose ja' ta spas mantal sbatel osil."

### **Sq'uejimol ti Mariae**

<sup>19</sup>C'alal ochic batel ta nab scarretatac xchi'uc cajlejetic ta ca' yu'un ti faraone, jech ti Diose laj yac' mut'ijuc yalel ta nab. Yan ti israeletique co'ol s'elan taquin banomil ech' xtuch'ic ti nabe.

<sup>20</sup>Ti me' j'alc'op María ti ja' xchi'il ta voq'uel ti Aarone, tey lic ta xchijolanel chij-chij taq'uin. Va'i un, lic xchanic scotol ti antsetique, jmoj x'ac'otajic xa liquel ti c'alal xchijchun no'ox yu'unic ti chij-chij taq'uine,

<sup>21</sup>ti c'alal ja' o xi ta xnitatic ta q'uejimole: "Q'uejinanic yu'un ti Diose, yu'un ch'ayal c'ot o'ntonal ti c'u s'elan pojvan ti c'alal laj smut'i ta nab ti ca'etique xchi'uc ti yajvale."

### **Ch'auneb ti vo'e.**



<sup>22</sup>Ti Moisesse laj yal ti ac'o loq'uicuc batel ti israeletic ti jech oyic ta sti'il Tsajal Nabe. Jech o xal un, xanavic batel oxib c'ac'al ta sbajtical banomil yu'un Shur. Ja' no'ox un, mu'yuc laj staic batel vo' ti ta bee.

<sup>23</sup>C'alal c'otic ta Marae, mu stac' xuch'ic ti vo' ti laj staic teye, yu'un toj ch'a. Jech o xal ti bu taje, laj yac'beic sbi Mará.

<sup>24</sup>Ti c'u yepal svoloj sbaic batele lic chopol c'opojicuc ta stojol ti Moisesse, ti xi lic sjac'beique: “¿C'usi ta xcuch'tic?”

<sup>25</sup>Va'i un, ti Moisesse laj sc'anbe ti ac'o coltaatuc yu'un ti Diose. Jech ti Diose laj yac' iluc jpets te'. Ti jpets uni te'e, laj sjip ochel ta vo' ti Moisesse, lecub ti vo' xtoque. Ti bu taje, lic q'uelbaticuc yo'ntonic yu'un ti Diose, ti ac'batic jun mantal ti lecuc ac'o spas sbaique.

<sup>26</sup>Xi albatique: “Mi ta xats'etan lec achiquinic ta ya'yiel ti c'usi ta xcal ti vu'un Ajvalil Diosun avu'unique, mi ja' ta xapasic ti c'usi lec ta xquile, mi ta xc'ot ta ch'unel avu'unic ti jmantaltaque, mi ta xc'ot ta pasel avu'unic ti oy c'usi tsots sc'oplal albil cu'une, mu'yuc ta jtac talel jtosuc ta atojolic ti c'usi chopol jech c'u cha'al laj jpas ta stojol ti egipcioetique. Yu'un vu'un jpoxtavanejun, jcoltavanejun, ti Ajvalil Diosun avu'unique.”

<sup>27</sup>Ts'acal to un, c'otic ta yosilal Elim. Ti bu taje, oy lajcha'ch'oj (12) sat vo'etic, xchi'uc lajuneb xchanvinic (70) ta pets muc'tiquil xan. Lic sva'an yaxibalnaic ta sts'el ti sat vo' taje.

## Éxodo 16

### Ti Diose ta xac' ti manae

<sup>1</sup>Scotol ti c'u yepal xvoletic ti israeletique, loq'uic batel ti ta Elime. Batic ta sbajtical banomil Sin ti oy ta o'lol yu'unic ti Elime xchi'uc ti Sinaie. Ja' xa ta yo'lajunebal (15) sc'ac'alil ti xchibal (2) yual ti loq'uic talel ta Egiptoe.

<sup>2</sup>Ti bu ti sbajtical banomil taje, scotolic liquic ta vulajetel ta scontrainel ti Moisesse xchi'uc ti Aarone,

<sup>3</sup>ti xi ta xalbeique: —¡Ja' lec ma' ti chamcuncutic yu'un ti Dios ta Egiptoe! Yu'un ti teye, jbej no'ox bin jbeq'uetcutic xichotetcutic, xchi'uc ta jti'cutic ti bu xa c'alal xal ti co'ntoncutique. Ja' no'ox un, ti vo'oxuque laj avic'uncutic talel ta sbajtical banomil yo' jech tal amiluncutic ta vi'nal jcotolcutic.

<sup>4</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Ta xcac' taluc ve'lil ta vinajel. Ja' yu'un un, ti jnaclejetique, tsots sc'oplal jujun c'ac'al, ta xloq'uic batel ta stsobel ti c'u yepal ta stunesic ta sventa ti jujun c'ac'ale. Ta jc'an ta jq'uel ca'i buch'utic ta xch'unic ti c'u s'elan ta xich'ic albele, buch'utic mu'yuc.

<sup>5</sup>Yan, c'alal ta sta ti svaquibal (6) c'ac'ale, ti c'u ono'ox yepal ta xchapanic ti ta xich'ic batel ta nae, le' une, sc'an ac'o xchapanic ta sventa chib c'ac'al ti c'u yepal ta stsobic ono'ox ti jujun c'ac'ale.



<sup>6</sup>Jech ti Moise se xchi'uc ti Aarone xi laj yalbeic ya'i ti israeletique: —Ti mal c'ac'al tana li'e, ta xana'ic ti ja' stuc Dios laj sloq'uesoxuc talel ta Egiptoe.

<sup>7</sup>Yu'un ti sob oc'ome, ta xavilic slequilal yutsilal ti Diose. Yu'un laj xa ya'i ti xabic'tal c'opojic ta scontrainele. Mu smeloluc, ¿buch'u laj sva'anuncutic un cha'e ti xabic'tal c'opojic xa ta jtojolcutique?

<sup>8</sup>Ti Moise se xi to laj sts'ac batel ti slo'ile: —Yu'un ti Diose ta xac' talel beq'uet ati'ic ta smalil c'ac'al. Ti ta sobe, ta xayac'boxuc ep ti c'usi xu' ta xameltsan ti avotique. Yu'un laj xa ya'i ta xchiquin ti xabic'tal c'opojic ta scontrainele. Mu smeloluc, ¿buch'u laj sva'anuncutic un cha'e? Yu'un ti jech xabic'tal c'opojic xa ta scontraineluncutique, ma'uc ta xacontrainuncutic, yu'un ja' ta xacontrainic ti Diose.

<sup>9</sup>Laj taj une, ti Moise se xi laj yalbe ya'i ti Aarone: —Albo ya'i scotol ti israeletique ti ac'o nopajicuc talel ta stojol ti Diose. Yu'un laj xa ya'i ti xbic'tal c'opojic xa ta stojole.

<sup>10</sup>C'alal yacal ta xc'opoj ti Aarón ta stojol ti israeletique, scotolic laj sq'uelic batel ta stuq'uil sbajtical banomil. Ja' o vinaj talel ta toc yutsilal slequilal ti Diose.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti c'alal laj sc'opon talel ti Moise se:

<sup>12</sup>—Laj xa ca'i ti xbic'tal c'opojic xa ti israeletique. Ja' yu'un un, chi'ino ta lo'il ti xi xavalbe ya'ie: “Ta mal c'ac'al tanae, ta xave'ic ta beq'uet. Yan ti ta sobe, ta xave'ic ti jchop o ta vaje, ja' to ti c'uxi ta xnojic lec yu'une. Ja' to jech ta xana'ic ti vu'un Ajvalilune, ti ja' Diosun avu'unique.”

<sup>13</sup>Ti ta smalil no'ox c'ac'al taj une, laj talicuc epal ubetic. Noj vul ti bu oyique. Ti ta sacubel osile, sts'ujulin no'ox banomil ta joyob ti bu oyique.

<sup>14</sup>Ts'acal to un, c'alal laj ti jech slislun ta xyal talel ti job ac'ubale, ti sbajtical banomile, jun yutsil sac mesanil com jech c'u cha'al ta xac' ti taive.

<sup>15</sup>Ti jech mu bac'ni xilic o ti israeletique, mu sna'ic c'usi ta xtun o. Ja' yu'un un, xi lic sjac'olanbe sbaique: “¿C'usi ti q'ue s'elan le'e?” Xi albatic yu'un ti Moise se: —Le'e, ja' c'ot ta xq'uexol avotic ti ta xac' atun alajesic ti Diose.

<sup>16</sup>Ti ta sventa le'e, xi me smantalil yalaj ti Diose: Tsobic ti c'u yepal ta xtun ti xloc' o lec ta ve'el avu'unic ti jujunoxuc ti jayiboxuc jujuchop ta avaxibalnaique. Tsobic jutuc mu cha'vochuc, mi x'ech' jutuc ti jujune.

<sup>17</sup>Ja' jech laj spasic ti israeletique. Oy jlom x'ech' jutuc laj stsobic. Oy jlom mu sta laj stsobic.

<sup>18</sup>C'alal laj stsobic jech c'u cha'al albilic ti sbisole, ti buch'u ep laj stsobe, mi ja'uc com scomelal yu'un. Ti buch'u juteb laj stsobe, lec loc' o yu'un. Yu'un laj stsobic jujun ti c'u yepal ta sve'ique.

<sup>19</sup>Ts'acal to un, xi albatic yu'un ti Moise se: —Mu me buch'u sq'uej comel ti ta xtun yu'un ta yoc'omale.



- 20**Ac'o mi jech laj yich'ic albel un, oy jlom mu'yuc laj yich'beic ta muc' sc'op ti Moisesse. Laj sq'uejic ti jlome yo' jech ta xtun yu'unic ta yoc'omal. Ja' no'ox un, och xuvital, tuib xtoc. Jech o xal ti Moisesse soc sjol ta stojolic.
- 21**Ta jujun tal chba stsobic ta jujun sob ic'luman ti c'u yepal ta xtun yu'unic ti ta sve'ique. Yu'un ta x'unij yu'un ti c'ac'ale.
- 22**C'alal ta sta ti svaquibal c'ac'ale, ta stsobic talel sve'elic ti nopol chanbochuc ti jujun vinic xaltique. Jech o xal ti banquilaletic yu'unic ti jujuchope bat xchapbeic ya'i ti Moisesse.
- 23**Va'i un, xi albatic yu'un ti Moisesse: —Ti va'i s'elan taje, ja' no'ox jech yaloj mantal ti Diose. Yu'un ti oc'ome, ja' cuxob o'ntonal, jun cuxob o'ntonal ti ja' t'ujbil yu'un ti Diose. Meltsanic ti ave'elic ti c'u s'elan sc'an meltsanel ti jun c'ac'al li'e. Lacanic ti c'usi sc'an lacanele, ti c'usi sc'an pasel ta xavilique. Ti c'u yepal ta xcom scemelale, q'uejic sventa yoc'omal.
- 24**Jech laj spasic jech c'u cha'al albatic mantal yu'un ti Moisesse. Ja' yu'un un, laj sq'uejic ti scemelale yo' jech ta stunesic ta yoc'omal. Mu'yuc tuib, mi ja'uc och xuvital.
- 25**Ja' yu'un un, xi albatic yu'un ti Moisesse: —Ve'anic tana ti scemelal ti c'usi laj aq'uejique. Yu'un ja' sc'ac'alil cuxob o'ntonal ti t'ujbil yu'un ti Diose. Yu'un ti c'ac'al li'e, mu'yuc c'usi ta xataic ta stsobel ti ta osiltique.
- 26**Vaquib (6) c'ac'al sjalil xu' xatsobic ti c'usi ta xtun avu'unique. Ja'uc ti ta yucubal (7) c'ac'ale, ja' sc'ac'alil cuxob o'ntonal. Jech o xal un, mu'yuc c'usi x'ayan.
- 27**Ja' no'ox un, ti ta yucubal (7) c'ac'ale, oy jlom yu'unic loqu'ic batel ta stsobel ti c'usi ta xtun yu'unique. Ja' no'ox un, mu'yuc c'usi laj staic jutebuc.
- 28**Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —¿C'usi to ora ta xabic'tajes abaic ti mu xavaqu'ic ta venta ti jmantaltaque xchi'uc ti chanubtaseletic cu'une?
- 29**Aqu'ic ta venta ti vu'un Ajvalilun ti cac'oj jun c'ac'al ti cuxobil o'ntonale. Jech o xal ti c'alal ta sta ti svaquibal (6) c'ac'ale, ta xcac'boxuc ave'elic sventa chib c'ac'al. Ja' yu'un un, ti yucubal (7) c'ac'ale, mi ja'uc xaloqu'ic ta anaic, tey comanic.
- 30**Va'i un, ti jnaclejetique laj xcux yo'ntonic ta yucubal (7) c'ac'al.
- 31**Ti israeletique, maná, laj yac'beic sbi ti c'usi ta xc'ot stsobic talele. Yu'un sac ta q'uelel, xc'atajtic ta nich culantu yilel. Co'ol s'elan jayal pac'anbil bacubtasbil harina ti chi'chi'tic ta ajapome.
- 32**Ts'acal to un, xi laj yal ti Moisesse: —Ti va'i s'elan taje, xi s'elan ma' ti laj yal mantal ti Diose: “Nojesic ta maná jun sbisol ti x'och yu'un cha'boche. Q'uejic yo' jech ta xilic ti anitulic ti c'u s'elan laj cac'boxuc ave'elic ta sbajtical banomil ti c'alal laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto.”
- 33**Yan ti Aarone xi albat equé: —Chapano junuc moch. Tic'o ochel cha'bochuc maná. Ts'acal to un, ac'o ta stojol ti Diose. Ac'o yich' q'uejel yo' ta sq'uelic ti anitulultaque.

<sup>34</sup>Jech laj yich' pasel ti va'i s'elan laj yich' albel mantal yu'un Dios ti Moisesse. Jech ti Aarone bat yac' ti moch ta xcaxail tratee yo' jech ta xich' q'uejel tey.

<sup>35</sup>Ti israeletique, cha'vinic (40) jabil sjalil, laj sve'ic ti manae, ja' to ti c'alal c'otic ta banomil ti bu oy ti jnaclejetique. Ti lec xcaltique, tey to staoj yav ta sve'ic ja' to ti c'uxi c'otic ta sti'il yosilal ti Canaane.

<sup>36</sup>(Ti sbisol ta jun gomere, ta xloc' jch'ac ta lajunch'ac ti jun efae.)

## Éxodo 17

### Ti vo' ti iloc' talel ta ch'ene

(Nm 20.1-13)

<sup>1</sup>Scotolic ti c'u yepal xvoletic ti israeletique, loqu'ic batel ti oyic ta sbajtical banomil Sine. C'un c'un batic jech c'u cha'al yaloj ti Diose. Ts'acal to un, c'ot stsob sbaic ta Refidim. C'u stu un, mu'yuc vo' yo' ta xuch'ic ti lum israeletique.

<sup>2</sup>Ja' yu'un un, xi xvulajetic liquel ti laj stsaquic ta il ti Moisesse: —¿Ac'buncutic vo' cuch'cutic! Xi laj stac' ti Moisesse: —¿C'u cha'al ta xatsaquicun ta utel? ¿C'u cha'al ta xaq'uelbeic ava'iic yo'nton ti Diose?

<sup>3</sup>Yu'un ta xlajic xa ta uch' vo' ti jteclume, ja' yu'un un, xi laj yalic ta scontrainel ti Moisesse: —¿C'u cha'al laj aloq'uesuncutic talel ta Egipto? ¿C'u cha'al tal amiluncutic ta taqui ti'il jmoj xchi'uc ti calab jnich'nabcutique, xchi'uc scotol ti jchon jbolomcutique?

<sup>4</sup>C'alal c'opoj ti'in ta stojol Dios ti Moisesse, xi xvulvun liquele: —¿C'usi xu' ta jpas ta stojol ti lum israeletic li'e? ¿Yu'un ti li'e, chapal xa jc'oplal ti ta xismilicun ta tone!

<sup>5</sup>Xi tac'bat yu'un ti Diose: —Jelavan batel ta jba'be yu'un ti jteclume. Chi'ino batel jun chibuc moletic yu'un ti Israele. Tamo batel ti avaxton ti laj amaj o xchi'uc ti uc'ume, xan me ach'a un.

<sup>6</sup>Tey ta jc'aj-malaot ta vits Horeb ta sba jun muc' ta ton. C'alal ta xamaj ti muc' ta tone, ta xloc' talel vo' yo' jech ta xuch'ic ti jteclume. Va'i un, ti Moisesse jech laj spas ta sba ta sat ti moletic yu'un ti Israele.

<sup>7</sup>Ti bu taje, laj sbiin yu'un Meriba, yu'un ti israeletique toj tsots vulvanic. Laj yac'be sbiin Masá xtoc, yu'un xi laj yalic ti laj sq'uelbeic yo'nton ti Diose: “¿Mi li' oye, mi mu'yuc li' oy ti Dios ta jtojoltique?”

### Ti letovajel laj spasic xchi'uc ti amalecitaetique

<sup>8</sup>Ti amalecitaetique laj stam batel sbeic ta Refidim yo' jech ta stsaquic ta leto ti israeletique.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Moisesse xi laj yalbe ti Josuee: —T'ujo c'uc yepal viniquetic. Loc'anic batel ta stsaquel ta leto ya'iic ti amalecitaetique. Yu'un sob oc'om, oyun ta jol vits xchi'uc svaxton ti Dios ti oy ta coc ta jc'obe.

<sup>10</sup>Ti Josuee jech laj spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Moiseese. Loc' batel ta stsaquel ta leto ti amalecitaetique. Ja' jech ec ti Moiseese, ti Aarone, ti Hure, muyic batel ta stselej.

<sup>11</sup>C'alal xlich'oj ta toyol sc'ob ti Moiseese, jech ti israeletique mu'yuc xi'el yu'unic, spasojeic canal ta tsalvanej ti c'alal xc'anobaj ti letovajele. Yan ti mi ta syales ti sc'obe, ja' ta xlic spasic canal ta tsalvanej ta leto ti amalecitaetique.

<sup>12</sup>Ta scoj ti jech taj une, yu'un lub xa ta j'ech'el sc'obtac ti Moisés ta xa'ie, jech o xal laj sa'ic talel jbej ton, tal sbejanbeic yo' jech ta xchotlebin yu'unic. Va'i un, ti Aarone xchi'uc ti Hure, jujun sc'ob laj yicbeic va'ajtic ta jujujot xocon. Ti jech laj spasic taje, ja' to jech cuch yu'un ti xlich'oj o sc'ob ti Moiseese, ja' to c'alal xch'ay batel ti c'ac'ale.

<sup>13</sup>Va'i un, ti Josuee laj sq'ui ta milel ta espada ti epal soldado amalecitaetique.

<sup>14</sup>Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yalbe ti Moiseese: —Ti jech le'e, ts'ibao ta jpoc vun yo' jech na'bil ta xcom sc'oplal. Albo ya'i xtoc ti Josuee ti vu'un ta jch'ay ta o'ntonal sc'oplal ti amalecitaetique.

<sup>15</sup>Va'i un, ti Moiseese laj smeltsan jun altar ti laj yac'be sbi “Ja' c'ot ta jbandera ti Diose.”

<sup>16</sup>Yu'un xi laj yale: “Ti sbandera Diose xlich'et no'ox ta toyol ti oy ta c'obale. Yu'un ti Diose ochem ta letovajel xchi'uc ti amalecitaetic ti jaylajun q'uexel ta x'ech'ic ti snitilultaque.”

## Éxodo 18

### Ti Jetroe chbat svu'lan ti Moiseese

<sup>1</sup>Ti Jetro ti ja' pale yu'un ti Madiane, smuni' xtoc ti Moiseese, laj ya'i scotol ti c'usi laj spas ti Dios ta stojol ti Moiseese, xchi'uc ta stojol ti israeletique. Laj ya'i xtoc ti ja' loq'uesatic talel ta Egipto yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>C'alal laj xch'ac sbaic xchi'uc yajnil ti Moiseese, ja' ti Seforae, jech ti Jetroe laj yic' ochel ta sna ti ja' yantsil nich'one.

<sup>3</sup>Ja' jech xtoc laj yic' ochel ta sna ti chib yole. Ti june, ja' Gersón sbi, ja' ti xi ono'ox laj yal ti Moiseese: “Ti ta banomil li'e, jyanlumun.”

<sup>4</sup>Ti jun xtoque, laj yac'be sbi Eliezer, ja' ti xi ono'ox laj yale: “Ti Dios yu'un ti jtote tal ta jtojol, tal scoltaun. Yu'un laj spojun ta yoc ta sc'ob ti faraón ti sc'an ox ta smilun ya'i ta espadae.”

<sup>5</sup>C'alal oy xa ox ta sbajtical banomil ti Moisés ta nopol vits yu'un ti Diose, bat ec ti Jetroe, xchi'ucbe batel ti yajnile, xchi'uc xnich'nab ti Moiseese.

<sup>6</sup>Xi laj yalbe ti Moiseese: —Vu'unun ti Jetro ti amuni'une, tal jq'uелotcutic xchi'uc ti avajnile, xchi'uc ti chib anich'nabe.

<sup>7</sup>Jech ti Moiseese loc' batel, bat snup ta be ti smuni'e. Laj snijan sba ta stojol, laj snup. C'alal laj slo'ilique, laj yic' ochel ta yut yaxibalna.

<sup>8</sup>Ti bu taje, ti Moisesse lic xchapbe ya'i smuni' scotol ti c'u s'elan laj spas ti Dios ta stojol ti faraone, ta stojol ti egipcioetic ti laj sva'an sba ta spojel ti Israele. Laj xchapbe ya'i xtoc scotol ti vocoletic ti laj staic ta bee, xchi'uc ti c'u s'elan ep ta tos coltavan ti Diose.

<sup>9</sup>Jech ti Jetroe xmuyubaj xa ti laj ya'i ti ep laj yac' ta ilel xc'uxul yo'nton ti Dios ta stojol ti israeletic ti laj spoj loq'uel ta yoc ta sc'ob ti egipcioetique.

<sup>10</sup>Xi laj yale: —Toj jun yutsil ti Dios ti laj spojoxuc ti vo'oxuc israeloxxuc ta yoc ta sc'ob ti faraone, ta yoc ta sc'ob ti egipcioetique. Ti Diose laj spojoxuc ta yoc ta sc'ob ti jcontrainvaneje,

<sup>11</sup>ti mu albajuc chopol ti c'usi laj spasboxuque. Avi ta un, ta jna' lec ti jelavem smuc'ul stsatsal ti Diose, ti ja' mu sta scotol ti yan diosetique.

<sup>12</sup>Ti Jetroe laj stsac talel jcot chon bolom, ti ac'o yich' chiq'uel jmoj xchi'uc ti yan matanaletic ta sventa yich'el ta muc' ti Diose. Ts'acal to un, ti Aarone xchi'uc scotol ti moletic yu'un ti israeletic, jmoj batic ta ve'el xchi'uc smu'ni' ti Moisés ta sba ta sat ti Diose.

### **Ti Moisesse ta sva'an yan jchapanvanejetic**

*(Dt 1.9-18)*

<sup>13</sup>Ta yan c'ac'al un, ti Moisesse choti ta xchapanel c'opetic yu'un ti israeletic. Jech ti israeletic sjunul c'ac'al tey va'ajtic ta sts'el ti Moisesse.

<sup>14</sup>C'alal ilat ti Moisés ti jech ta spas ta stojolique, xi albat yu'un ti smuni'e: —¿C'usi ta xapas ta stojol ti jnaclejetic xcal le' une? ¿C'u cha'al ti atuc no'ox chotolot yu'unique, yu'un scotol ti yane jeche' va'ajtic sjunul c'ac'al avu'un?

<sup>15</sup>Xi laj stac' ti Moisesse: —Ti israeletic ta xtalic ta jtojol, yu'un ta sc'anic chapanel ti c'usi lec ta xil ti Diose.

<sup>16</sup>C'alal oy c'op yu'unique, ta xtalic ta jtojol yo' jech ta xcac'be sna'ic buch'utic oy lec smelol ti sc'opique. Va'i unbi, ta xcac'be sna'ic ti c'usi ta xal ti oy c'usitic tsots sc'oplal albile, xchi'uc ti chanubtaseletic yu'un ti Diose.

<sup>17</sup>Va'i un, xi bijubtasat yu'un ti Jetro ti ja' smuni'e: —Mu lecuc ti jech ta xapas le'e.

<sup>18</sup>Ta xalub. Ja' jech xtoc ta xlubic ec ti buch'utic va'ajtic ta atojole. Mu xcuch avu'un ti epal abtele. Mi ja'uc xcuch avu'un ta yabtelanel ti atuc no'oxe.

<sup>19</sup>A'yibun ava'i ti xi ta xajbijubtasote. Dios ta xa scoltaot. Ti vo'ote, coman no'ox ta j'et'esej-c'op yu'un ti Dios ta stojol ti israeletic. Ac'bo sbain scotol ti c'opetic yu'unique.

<sup>20</sup>Jech ti stuquique, ac'bo lec sna'ic c'usi ta xal ti oy c'usitic tsots sc'oplal albile, xchi'uc ti chanubtaseletic. Ac'bo sna'ic c'u s'elan ta stamic batel, xchi'uc c'u s'elan xu' ta spasic.

<sup>21</sup>Va'i un, ti vo'ote, ja' avabel ta scotol ti ta xat'uj viniqetic ti oy sbijilique, ti sna' xi'taic ti Diose, ti jamal ye sti'ique. T'ujo viniqetic ti ma'uc batem ta yo'nton ta spasel



ti c'usi lec ta xa'iique. Ti jujunic ti ta xat'uje, ac'bo yabtelic ta sbainel jmiluc (1,000) ta vo' xchi'ilic ti jujune, vo'vinic (100) ta vo' ti yane, lajuneb yoxvinicuc (50) ta vo' ti yane, lajunvo'uc (10) ti yane.

<sup>22</sup>Sbainoj ta xc'ot ta xchapanel ti jteclume. Ja'uc ti c'usi tsotsic ti mu xchapaj yu'unique, ta xac' ta avoc ta ac'ob ta xchapanel. Yan ti bic'tal c'opetique, ac'o xchapan ti stuquique. Ja' to jech ta xyoch ti avabtel ti ep abainoje. Yu'un ja' no'ox jech xu' ta scoltaoxuc ta sbainel.

<sup>23</sup>Ti mi jech ta xapas taje, ti mi jech ta xayalbot ti Diose, xu' avu'un. Jech ti israeletique jun yo'nton ta sut batel ta snaic.

<sup>24</sup>Ti Moisesse laj xch'un ti va'i s'elan albat yu'un ti smuni'e. Lic spas scotol ti c'u s'elan albate.

<sup>25</sup>Va'i un, lic st'uj viniuetic ti oy sbijilic ta sbainel ti Israele. Laj yac'anbe yich' yabtelic yo' ta sbainic jvoc'uc ta jmil (1,000) ta vo', jvoc'uc ta vo'vinic (100) ta vo', jvoc'uc ta lajuneb yo'vinic (50) ta vo', jvoc'uc ta lajunvo' (10).

<sup>26</sup>Va'i un, ti stuquique ja' lic xchapanic ti c'uc no'ox ora ta sc'anic chapanel ti israeletique. Yan ti c'op ti bu tsots ta chapanele, ja' ta xac'beic xchapan ti Moisesse. Ti bu mu tsotsuc ta chapanele, ja' ta xchapan stuquic.

<sup>27</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse laj xch'ac sbaic xchi'uc ti smuni'e. Jech ti smuni'e sut batel ta slumal.

## Éxodo 19

### Ti israeletique ta xc'otic ta Sinaí

<sup>1</sup>Ti israeletique c'otic ta sbajtical banomil yu'un Sinaí c'alal yoxibal (3) xa ox yual sloq'uelic talel ta Egipto.

<sup>2</sup>Yu'un c'ot svol sbaic ta yeloval vits ta sbajtical banomil yu'un Sinaí ti c'alal loq'ueic ech'el ta Refidime.

<sup>3</sup>Ti bu taj une, muy batel ti Moisesse yo' ta snup sbaic ta be xchi'uc ti Diose. Va'i un, ti Diose ta jol vits to ti xi laj yalbe talele: —Ti c'u s'elan jaybel c'opetic li'e, ja' no'ox jech xi xcholet xavet'es jelavel ta stojol ti israeletic ti ja' snitilultac ti Jacobe:

<sup>4</sup>“Ti vo'oxuque laj xa avilic ti c'u s'elan laj jpas ta stojol ti egipcioetique. Ti c'u s'elan laj quic'oxuc talel ti bu oyune, ti co'ol s'elan cuchbil latalic ta xic' ti muc' ta xique.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, mi ta xavac'beicun ta venta scotol ti c'usi ta xcale, mi ta xc'ot ta pasel avu'unic ti jratee, xac'otic o lec ta calab jnich'nab, ja' mu sta ti yan jteclumetique. Yu'un ti banomile, ja' cu'un scotol.

<sup>6</sup>Va'i unbi, ta xac'otic ta paleetic, ta t'ujbil calab jnich'nab.” Albo ya'i scotol ti israeletic ti va'i s'elan taje.

<sup>7</sup>Jech ti Moisesse bat, laj staan ta iq'uel ti moletic yu'un ti israeletique. Laj yalbe ya'i scotol ti c'u s'elan albat talel yu'un ti Diose.

<sup>8</sup>Va'i un, ti israeletique co'ol sc'op scotolic ti xi laj staq'uique: —Ta jpascutic scotol jech c'u cha'al laj yal ti Diose. Jech ti Moise se laj yich' batel yo' ta xet'es ta stojol Dios ti c'u s'elan tac'bat yu'un ti israeletique.

<sup>9</sup>Ja' yu'un un, xi albat yu'un ti Diose: —A'yio ava'i, ta xcac' jba iluc ta atojol ta jun pimil toc yo' jech ta xa'iic ti jteclum ti c'u s'elan ta jchi'inot ta lo'ile. Va'i unbi, ja' to jech xu' ta spat yo'ntonic ta atojol. Jech ti Moise se laj xcha'cholbe ya'i Dios ti c'u s'elan laj staq'uic ti israeletique.

<sup>10</sup>Va'i un, xi albat xtoc yu'un ti Diose: —Batan, yu'un avie xchi'uc ti oc'ome, tana no'ox, ac'o xchapan sbaic avu'un ti israeletique yo' ta spasbeicun ti quich'el ta muq'ue. Tsots sc'oplal chuc'bil lec ti sc'u'ique.

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, chapalucoxuc me lec ta sventa ti cha'eje. Yu'un ti cha'eje, ta sba ta sat scotol israeletic, ta xiyal talel ta vits Sinaí ti vu'un Ajvalilune.

<sup>12</sup>Va'i un, ac'bo senyail ta sjoylej ti vitse yo' jech mu xjelavic batel. Albo ya'iic ti tsots me sc'oplal ti xi'bil ac'o c'otuc yu'unic ti vitse, ti mu xmuyic batele, ti mu xjelavic batel ti bu c'alal ac'bil ta joyob ti senyaile. Yu'un scotol ti buch'u ta xnopaj batele, chapal sc'oplal ta xlaj ta milel.

<sup>13</sup>Ti jech taje, mu'yuc me buch'u xu' xc'ot yoc sc'ob tey. Yan ti mi mu xch'une, ta xich' milel ta ton, mi ta yolob. Mu'yuc sc'oplal mi ja' jun vinic, mi ja' jcot chon bolom, laj to sc'oplal ma' ti ta xcole. Ja' no'ox xu' ta xmuyic batel ta vits ti jteclum mi ta xa'iic ti ta xich' oq'uesanel ti xulub chije.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Moise se sut yalel tal ti ta vitse, tal xchapan ti israeletique yo' jech ta spasbeic yich'el ta muc' ti Diose. Jech ti israeletique laj xchuc' ti sc'u'ique.

<sup>15</sup>Ja' yu'un un, ti Moise se xi laj yale: —Chapano abaic ta sventa ti cha'eje. Ti jech yorail taje, ma'uc me ti yan xa yesic ti vinic antse.

<sup>16</sup>Va'i un, ta sacubel osil ta yoxibal (3) c'ac'ale, xc'avlajet no'ox liquel ti chauque. Xjaplajet no'ox liquel ti sac tsele. Volol vul jun ic'al lumal toc ta sjol ti vitse. Tsots xvochet xa liquel ti oq'uesetique, ti xniquic xa liquel ta xi'el scotol ti c'u yepal tey vololique.

<sup>17</sup>Ja' yu'un un, ti Moise se laj yic' loq'uel ti israeletic ti bu vololique yo' jech chba snupic ta be ti Diose, ti ubul c'otic ta yoc ti vitse.

<sup>18</sup>Va'i un, sjunul vits Sinaí xtomet no'ox liquel ta xloc' xch'ailal ta sventa ti yal talel ti Dios ta c'oq'ue. Ti xch'ailale, co'ol s'elan xch'ailal jorno ti xtomet ta xmuy batele. Ja' jech xtoc xnicnun sbejel ti vits ta j'ech'ele.

<sup>19</sup>Yantic stsatsaj talel yech'omal ti oq'uesetique. Jech ti Moise se ta xc'opoj. Ja' no'ox ti co'ol s'elan chauc yech'omal ta xtac'bat talel yu'un ti Diose.

<sup>20</sup>Ti Diose c'ot ti bu xa c'alal slajeb toyol ti jol vits Sinaie. Albat ti Moise se ti ac'o muyuc batel ti bu oye. Jech ti Moise se muy batel.



<sup>21</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: —Yalan batel, bijubtaso ti israeletic ti mu me xjelavic talel ti bu c'alal albil sc'oplale. Mi ja'uc stac' ta sq'uelicun, naca mi chamicuc ep.

<sup>22</sup>Ja'uc ti paleetic ti oy sc'oplal ta xnopajic ta jtojole, tsots sc'oplal ti ta stus ta smes sbaique, naca mi yilbe sba svocolic cu'un.

<sup>23</sup>Ja' yu'un un, ti Moise se xi laj stac'be ti Diose: —Ti israeletique mu teyuc sq'ueloj sbaic ta xmuyic talel li' ta vits Sinaie. Yu'un laj aval mantal ti bu c'alal xu' ta xpajique. Yu'un laj yich' alel ti ja' ch'ul vitse.

<sup>24</sup>Xi tac'bat yu'un ti Diose: —Batan, yalan batel. Ts'acal to un, jmoj xamuyic talel xchi'uc ti Aarone. Ja'uc ti paleetique xchi'uc ti israeletique, mu me xjelavic talel ta sq'uelelun ti bu albil sc'oplal ti tey oyune, naca mi yilbe sba svocolic cu'un.

<sup>25</sup>Jech ti Moise se yal batel. Ja' jech laj yalilanbe ya'i ti israeletic ti va'i s'elan taje.

## Éxodo 20

### Ti lajuneb mantaletique

(Dt 5.1-21)

<sup>1</sup>Ti Diose xi s'elan xcholet lic yal scotol ti c'opetique:

<sup>2</sup>“Vu'un Ajvalil ti ja' Diosun avu'unique, ti laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto ti bu mosovinbiloxuc to oxe.

<sup>3</sup>“Diosinicun ti vu'une, mu xadiosinic yan.

<sup>4</sup>“Mu xava'an jtosuc loc'obbail, mi ja'uc sloc'obbailtac ti c'usitic oy ta ac'ol ti ta vinajele, mi ja'uc sloc'obbailtac ti c'usitic oy ta banomil ti oy ta peq'uele, mi ja'uc ti c'usitic oy ta nab ti ts'anal ta banomile.

<sup>5</sup>Mu xanijan xachiman aba ta stojolic. Mi ja'uc xamuyubta ta yich'el ta muc', yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique. Yu'un ti jech Diosune, mu lecuc ta xca'i ti buch'u ta spec'tsanbun jc'oplal ta yich'el ta muc' ti yane. Ta jtsitsic ya'i ta scoj smulic ti totil me'iletic ti xti'et xcapet sjolic ta jtojole, ti ta staic ta maquiel ti yalab xnich'nabique, ti smomique, ti syialmomique.

<sup>6</sup>Ja' no'ox un, mu'yuc spajeb ta jc'uxubinan ti buch'utic c'ux ta xiya'iique, ti ta xc'ot ta pasel yu'unic ti jmantaltaque.

<sup>7</sup>“Va'i un, mu xaloq'uesic sbi ta jeche' no'ox ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique, yu'un ti stuque ta stsits ya'i. Mu teyuc no'ox sq'ueloj ti buch'u ta sbiiltasat ta jeche' no'oxe.

<sup>8</sup>“Vuleso ta avo'nton sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Diose.

<sup>9</sup>Vaquib (6) c'ac'al ta xa'abtejic. Yu'un ja' o yorail ta xavabtelan scotol ti c'usi sc'an pasele.



<sup>10</sup>Yan ti ta yucubal (7) c'ac'ale, ja' cuxob o'ntonal ti t'ujbil yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Mi ja'uc xa'abtejic jset'uc ti jech c'ac'al taje, mi ja'uc ti aquerem nich'one, ti avantsil nich'one, mi ja'uc ti amosov vinique, ti antse, mi ja'uc ti chon bolometric avu'une, mi ja'uc ti jyanlum ti oy ta atojole.

<sup>11</sup>Yu'un ti Diose, ta vaquib (6) no'ox c'ac'al, laj smeltsan ti vinajele, ti banomile, ti nabe, xchi'uc scotol ti c'usitic oy ta stojolique. Ta yucubal (7) c'ac'al une, laj xcux yo'nton. Jech o xal ti Diose laj sts'uiltas ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale. Jamal laj yal ti ja' jun ch'ul c'ac'ale.

<sup>12</sup>“Ich'o ta muc' ti atote xchi'uc ti ame'e yo' jech ta xnatij acuxlejal ta banomil ti ta xac'bot ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>13</sup>“Mu xamilvan.

<sup>14</sup>“Mu xamulivaj.

<sup>15</sup>“Mu xa'elc'aj.

<sup>16</sup>“Mu xajut c'op ta soquesel achi'il.

<sup>17</sup>“Mu xc'upij avo'nton yu'un sna ti achi'ile. Mu xc'upij avo'nton yu'un ti yajnile, mi ja'uc ti smosov vinique xchi'uc ti smosov antse, mi ja'uc ti xvacaxe, ti sburroe, mi ja'uc jtosuc ta scotol ti c'usi ja' yu'untaque.”

### **Ti israeletique ta xa'ic ti sc'an xi'tael ti Diose**

*(Dt 5.22-33)*

<sup>18</sup>Ja' rexticoetic scotol ti israeletic ti laj yilic ti xc'avlajet ti chauque, ti xjaplajet ti sac tsele, ti xvochet yech'omal ti oq'uesetique, ti xtomet no'ox xch'ailal ti vitse. Nom va'ajtic ta scoj ti xi'ele.

<sup>19</sup>Ja' yu'un un, xi laj yalbeic ti Moise: —Vo'ot c'oponuncutic. Ta jch'uncutic ti ac'o'pe, naca mi chamcuncutic ti mi ja' ta xisc'oponuncutic ti Diose.

<sup>20</sup>Ti Moise xi laj staq'ue: —Mu xaxi'ic. Yu'un ti Diose tal sq'uel avo'ntonic yo' jech ac'o axi'taic, yo' mu xasa' amulic.

<sup>21</sup>C'alal nom va'alic ti israeletique, jech ti Moise nopaj batel ti bu oy ti pimil toc ti ja' tey oy ti Diose.

### **Ti oy c'usi tsots sc'oplal albil ta sventa ti altare**

<sup>22</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moise: “Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletique: ‘Laj xa avilic ti ta vinajel to lic'opoj talel ta atojolique.

<sup>23</sup>Mu xaloc'taic ta smeltsanel avajdiosic ta c'anal taq'uin, ta saquil taq'uin, ti ta xanijan abaic ta stojol jech c'u cha'al ta xanijan abaic ta jtojole.

<sup>24</sup>Ja' yu'un un, meltsanbeicun junuc altar ti meltsanbil no'ox ta latsbil lume. Cajanic tey ti chon bolometric ti oy ta acorralique, ti avacaxique, ti ta xich' svocol ta chiq'uel ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Ta xtal jts'uiltas ta jujun ti bu ta jc'an ta xich' na'el ti jbie.



<sup>25</sup>Mi ta xameltsanbeicun jun altar ta tone, mu me anbiluc. Yan ti mi anbil ta yanobil ti tone, ta xasoquesbeic sc'oplal ti altare.

<sup>26</sup>Ti caltare, ma'uc me ti scojol cojol xa ta xameltsanique yo' jech mu xavaquic ta q'uelel ti abec'talic ti bu ma'uc yeloval osil ti c'alal ta xamuyic batele.'

## Éxodo 21

### Ti oy c'usi tsots sc'oplal albil ta sventa sc'oplal ti mosoviletique

(Dt 15.12-18)

<sup>1</sup>“Li'e, ja' ti oy c'usitic tsots sc'oplal albil ti ta xavac' ta na'el ti xi s'elane:

<sup>2</sup>“Mi ta xaman jun amosov ti ja' hebreoe, vaquib (6) no'ox jabil sjalil ta x'abtej. Ta yucubal (7) jabil une, ta xcol loq'uel ta mosovil, mi ja'uc xa juteb ta stoj ti ta xcol ta xloc' batele.

<sup>3</sup>Mi stuc c'ote, stuc ta xbat. Mi xchi'uc yajnil c'ote, xchi'uc yajnil ta xbat.

<sup>4</sup>Mi ja' ac'bat yajnil yu'un ti yajvale, mi laj yil jun squereme, mi jun stseb ti antse, va'i un, ti antse xchi'uc ti yalabe, ta xcom ta yoc ta sc'ob ti yajvale. Stuc smeyoj loq'uel yoc sc'ob ta xbat ti mosovile.

<sup>5</sup>Yan mi mu sc'an xbat ti mosovil ti c'alal c'ot xa yorail ti xu' ta xcol batele, mi mu to ictabaj ta xa'i ti yajnile, ti xnich'nabe, xchi'uc ti yajvale,

<sup>6</sup>va'i un, ti yajvale ta xic' batel ta stojol ti Diose. Xbat sva'an ta ti'na, mi ta smarcoil ti'na. Tey ta sjombe xchiquin ta jun jich'il ni' taquuin. Ja' yu'un un, ja' smosov o ta xcom.

<sup>7</sup>“Mi oy buch'u ta xchon ta mosovil ti yantsil nich'one, ti tsebe mu colemuc ta xloc' batel jech c'u cha'al sc'oplal ti viniquetique.

<sup>8</sup>Mi mu sc'an xajnilin sme' mosov ti ajvalile, mi ma'uc sc'oteb o ta xil ti tsebe, ja' yu'un un, oy sc'oplal ti xu' ta xich' manbel loq'uel ti scolele. Ac'o mi sta xa yorail ti xu' ta xjipe loq'uele, ja' no'ox un, mu xu' ta xich' chonel batel ta stojol junuc ti jyanlume.

<sup>9</sup>Ti mi ta xac'be yajnilin ti xnich'one, ac'o sbis jech c'u cha'al junuc yantsil nich'on.

<sup>10</sup>Mi ta xlic sa' yan yajnile, mu me sjaltabe ti sve'ele, ti sc'u'e, xchi'uc ti mu me spajes sba ta spasel ti c'usi lec ta stojol ti ja' sba yajnile.

<sup>11</sup>Yan ti mi mu xac'be junuc ti oxtos taje, jech ti antse, mu'yuc xa c'usi chucul ta xcom o yu'un, mi jutebuc xa manbil ta sta ti scolel loq'uele.

### Ti oy c'usitic tsots sc'oplal albil ta sventa ti c'usitic chopol ta xc'ot ta pasele

<sup>12</sup>“Mi oy buch'u ta xyayijesvane, mi ta xmilvane, chapal sc'oplal ta xich' milel ec.

<sup>13</sup>Yan ti buch'u mu yolobajuc laj spase, yu'un xa jech c'ot o yorail ti buch'u chame, ts'acal to un, vu'un ta xcac'be sna' ti bu xu' chba snac' sbae.

<sup>14</sup>Yan ti buch'u ta xcap sjol xchi'uc ti xchi'ile, ti yalel ta smile, laj xa sa' smul. Manchuc mi chba snac' sba ta yolon ti altare, ta jbel sc'oplal ta xich' milel.



- 15“Ti buch'u ta syayijes ti stote, ti sme'e, chapal sc'oplal ta xich' milel.
- 16“Ti buch'u ta cuxul ta xqu'ex nac'van ti buyuc no'ox ta xtavan ech'el ta elc'anele, mi tey to oy ta stojole, mi laj xa xchon, jbel sc'oplal ti ac'o yich' milele.
- 17“Buch'uuc no'ox ti ta sbis ta cotel chaval ti stote, mi ja' ti sme'e, chapal sc'oplal ti ta xich' milele.
- 18“Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta smaj sbaique, mi oy jun vinic laj syayijes ta ton, mi ta sc'ob laj sc'av ta majel ti mu ta j'ech'eluc laj smile, ti ja' no'ox puch'ul ta stem com yu'une,
- 19va'i un, ti buch'u yayijesvane, xu' to tey ts'ijil ta xcom sc'oplal yu'unic, ac'o mi ta ts'uy-te' xa ta xloc' ti buch'u yayijesate, ipaluc mi ta to xanav loq'uel stuque. Ja' no'ox un, tsots sc'oplal ta stojbe ti xpoxile, xchi'uc ta stojbe sc'ac'al ti c'u yepal ch'ay yu'une.
- 20“Mi oy buch'u ta stam te' yo' ta smaj o ti smosove, mi vinic, mi ja' jun ants, ti cham yu'un ta j'ech'ele, ta stoj lec ti jech ve'baj xae.
- 21Yan ti mi cuxul to c'ot yu'un jun chibuc c'ac'ale, mu sta tsots vocal, ja' ti smanoj ta taq'uin ti smosove.
- 22“Mi oy cha'vo' viniquetic ta xlic stsac sbaic ta majel ti ta syayijesic junuc ants ti xchi'uc yole, ti yal yu'unic ti olole, ti mu'yuc xcham o yu'unique, jech ti buch'u jliquesej letoe, ta stoj multa ti c'u yepal ta xc'anbat yu'un smalal ti antse. Jech ta xcom ti c'u yepal c'ot ta nopel yu'unic ti jchapanvanejetique.
- 23Yan ti mi ta to xvinaj ti xu' ta xcham o ti antse, ja' no'ox jech ta xich' ti buch'u yayijesvane.
- 24Ti buch'u ta stub ti satile, jech ta xich'. Ti buch'u ta sc'as ti tanal-eile, jech ta xich'. Ti buch'u ta sc'as ti c'obile, jech ta xich'. Ti buch'u ta sc'as ti acanile, jech ta xich'.
- 25Ti buch'u ta xjumvan ta c'oq'ue, jech ta xich'. Ti buch'u ta syayijesvane, jech ta xich'. Ti buch'u ta xc'avvan ta majele, jech ta xich'.
- 26“Mi oy buch'u ta sc'av ta majel ti smosove, mi vinic, mi ants, ti toj tubel ti sat c'ot yu'une, ac'o scolta loq'uel ta mosovil, yu'un ja' xa tey toj o yil ti jech tub ti sate.
- 27Mi laj sc'asbe stanal ye, ja' jech xtoc, ac'o scolta loq'uel ta mosovil. Yu'un ja' xa tey toj o yil ti jech c'as ti stanal yee.

**Ti oy c'usi tsots sc'oplal albil ta sventa ti mu na'biluc ti c'usi chopol ta xc'ot ta pasele**

- 28“Mi ja' jun vacax laj xluch jun vinic, mi ja' jun ants, ti laj smile, jech ti vacaxe ta xich' milel ta ton ec. Ja' no'ox un, mu xu' xich' ti'bel ti sbec'tale. Mu xu' ta sbainbe smul xvacax ti yajvale.
- 29Yan ti mi stalel o ti jech sna' xluchvan ti vacaxe, ti oy buch'u laj smile, ta xich' milel ta ton co'ol xchi'uc ti yajvale, ta scoj ti tey no'ox sq'ueloj ti c'alal sna' ono'ox lec ti sna' xluchvan ti xvacaxe.

<sup>30</sup>Mi c'ux to ta o'ntonal ti jech j'ech'el ta xich'e, ac'o sc'anbeic multa yo' jech mu xac' o sjol sbaquil xchi'uc, ac'o stoj ti c'u yepal ta xc'anbat ti smultae.

<sup>31</sup>Va'i un, ti jbel ti c'usi tsots albile, ja' ono'ox jech yip ta xc'ot mi oy bu ta xlaj sluch junuc querem, mi junuc tseb.

<sup>32</sup>Yan mi ja' jun mosovil, mi vinic, mi ants, ti laj ta luchel yu'un ti vacaxe, jech ti vacaxe ta xich' milel ta ton. Ja'uc ti yajval ti mosovile, mi vinic, mi ants ti chame, ta xtojbat lajuneb xcha'vinic (30) ta sep plata taq'uin.

<sup>33</sup>“Mi oy buch'u jamal ta xicta comel ti jun joq'ue, mi ta sjoc' jun joc' ti mu'yuc ta smaque, mi tey ta xbaj yalel jcot vacax, mi jcot burro,

<sup>34</sup>jech ti yajval joq'ue ta xquextabe sutel ti buch'u cham ti xchon sbolome. Ac'o yich' comel ti c'usi chame.

<sup>35</sup>“Mi jcot vacax ti ta smilbe ta luchel xvacax ti jun vinique, jech ti jluchvanej vacax ti cuxule, ta xich' chonel. Jech ti stojole, ta xich' ch'aquel ta o'lol. Ja' jech xtoc ti chamem vacaxe, ta xch'acbe sbaic ta o'lol ti sbec'tale.

<sup>36</sup>Yan mi mu xac' ta venta ti sna' ono'ox ti yajval ti ja' ono'ox yes ta xluchvanej ti xvacaxe, ja' yu'un un, cuxul ta xac'be sutel xquexol ti buch'u cham ti xvacaxe. Jech ti chamem vacaxe ta xc'ot ta yu'un.

## Éxodo 22

### Ti oy c'usi tsots sc'oplal albil ta sventa ti c'usi ta xich' xquextaele

<sup>1</sup>“Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti oy buch'u ta xelc'an jcotuc vacaxe, mi jcotuc chij, mi ta smil, mi ta xchon, vo'cot vacax ta xquexta sutel ta sventa ti jcot vacaxe. Chancot chij ta xquexta sutel ta sventa ti jcot chije.

<sup>2</sup>“Mi oy jun j'elec' ti ja' o yacal ta x'elc'aj tae, mi yayijesate, mi ta xchame, mu cajaluc ta xcom ta bail.

<sup>3</sup>Yan mi ta c'ac'altic xa vinaje, cajal ta xcom ta bail mi xchame. “Va'i un, ti buch'u ta x'elc'aje, ta stoj sutel ti c'usi laj yelc'ane. Yan mi ch'abal ti taq'uin yu'une, chon xi batel yo' jech ta xtoj ti yeleg'ue.

<sup>4</sup>“Mi cuxul to laj yich' tabel ti chon bolom yelc'anoje, o'lol to ta stoj ti c'uxi stojol ti vacaxe, ti burroe, ti chije.

<sup>5</sup>“Mi oy buch'u ta scolta ve'uc ti chon bolometric ta jsep osile, mi ja' ta ts'unubal uvaetic, va'i un, mi ta xjelav batel ve'uc ta yan osil ti chon bolometique, tsots sc'oplal ta stojbe sloben ta sventa ti c'usi lec ta xloc' ta yosil stuque, mi ja' ti sts'unubal uva stuque.

<sup>6</sup>“Mi oy buch'u ta stsan c'oc' ti ta xcol batel yu'un ta ch'ixtique, ti ta xc'ac' yu'un ti trigo ti tsobbil xae, mi ja' ti yorail xa ta xich' tuch'ele, ti laj scotole, mi ch'abal xa com ti sts'unubal yu'une, ti buch'u jech laj spas taje, tsots sc'oplal ta stoj scotol ti c'u yepal laj spas yabtel ti c'oq'ue.

<sup>7</sup>“Mi oy buch'u ta spat yo'nton ta stojol xchi'il ti ja' xu' ta xbat yac'be sventain ti staquine, mi ja' ti c'usitic oy yu'un ti toyol stojole, ja' no'ox un, mi oy c'uxi elc'ambat loquiel ta sna ti buch'u sbainoje, jech ti j'eleq'ue, tsots sc'oplal x'ech' to o'lol ta stoj mi laj yich' taele.

<sup>8</sup>Yan ti mi mu'yuc xvinaj ti j'eleq'ue, va'i unbi, ti yajval nae, ic'bil ta xbat ta stojol Dios yo' jech ta xich' q'uelel mi ma'uc laj stsac stuc ti c'usi ac'bil yu'un ti yane.

<sup>9</sup>“Mi oy buch'u ta sbis ta yu'un mi vacax, mi burro, mi chij, mi c'u'il, c'usiuc no'ox yan ti ch'ayeme, va'i un, mi oy buch'u ta sa'be sc'oplal ti ja' yu'une, ti va'i s'elan taje, ic'bil ta xbatic ta stojol Dios. Ti buch'u oy smul c'ote, x'ech' to ta o'lol ta stoj ti c'usi laj sbis ta yu'une.

<sup>10</sup>“Mi oy buch'u ta xac' ta stojol yan ti ja' xu' ta sc'ubanbe comel ti sburroe, ti xvacaxe, ti xchije, ti c'usiuc no'ox yan chon bolomale, jech ti chon bolom taje, mi ta xcham, mi ta xyayij, mi ta xbat ta elec' ti mu'yuc xvinaje,

<sup>11</sup>jech ti buch'u c'ubanbile, jamal ta xal ta stojol ti yajvale, xchi'uc ta stojol ti Diose, ti ma'uc laj yelc'an ti c'usi c'ubanbil yu'un ti yane. Jech ti yajvale ta xich'be ta muc' ti sc'ope. Ja' yu'un un, mu'yuc ta stoj ti c'usi ch'aye.

<sup>12</sup>Yan ti mi sq'ueloj no'ox ti c'alal bat ta elec' ti chon bolome, tsots sc'oplal ta stojbe ti yajvale.

<sup>13</sup>Yan ti mi laj ta ti'el ta jti'oval chon ti chon bolome, tsots sc'oplal ta xich' aq'uel ta ilel ti scomelale. Ja' to jech mu xich' tojel.

<sup>14</sup>“Ti mi oy buch'u ta sc'anbe ta ch'om xchon sbolom ti yane, va'i un, mi ta xcham, mi ta xyayij ti chon bolom ti c'alal mu'yuc tey yiloj ti yajvale, ti buch'u laj sc'an ta ch'ome, tsots sc'oplal ta stojbe ti yajvale.

<sup>15</sup>Yan ti mi yiloj ti yajvale, mu'yuc c'usi ta stoj jts'ujuc. Mi yu'un loc'bil ti chon bolome, ja' no'ox ta stoj ti sloc'obile.

**Ti oy c'usitic tsots sc'oplal albil ti c'usi sc'an pasel ta sventa ti yane, xchi'uc ti c'usi sc'an pasel ta sventa ti Diose**

<sup>16</sup>“Mi oy buch'u ta slo'labe yo'nton jun tojol tseb ti mu'yuc to macbile, tsots sc'oplal ta stoj jech c'u cha'al liquem yu'unique, xchi'uc ac'o yic' ta j'ech'el.

<sup>17</sup>Ac'o mi jech un, mi mu xac' ti totil yo' ta xc'ot ta yajnile, ac'o stoj ti c'u yepal liquem yu'unic stojel ti jun tojol tsebe.

<sup>18</sup>“Mu me q'uelbiluc xch'i xc'opoj ti j'ac'-chamele.

<sup>19</sup>“Ti buch'u ta xmulivaj xchi'uc ti c'usiuc no'ox chon bolomale, chapal sc'oplal ac'o yich' milel.

<sup>20</sup>“Ti buch'u naca yan diosetic ta xac'be ti milbil matanaletique, ti c'alal ja' no'ox stuc Dios ti oy sc'oplal ta xich'e, chapal sc'oplal ta xich' milel.

<sup>21</sup>“Mu xavilbajin ta yutilanel ti jyanlumetique, yu'un jyanlum la'ech'ic ta Egipto ec.



- 22“Mu xavilbajin ti me'unal antsetique, ti me'unal ololetique.
- 23Mi yu'un ta xavilbajinique, mi ta sc'an spojelic ta jtojole, ta jtlic' jba ta spojelic.
- 24Va'i un, ta sc'ac'al co'nton ta xcac'oxuc ta milel ta espada. Jech ta xachamic. Ja' yu'un un, ta xcomic ta me'unal ants ti avajnilique. Ta xcomic ta me'un ti anich'nabique.
- 25“Mi ta xavac'be xch'amun ataq'uin junuc buch'u ti ja' jun jnich'on ti abol sba ti tey achi'uquique, mu me xabis aba ta stojol jech c'u cha'al junuc j'ac'-ch'om taq'uin ti ta sc'anbe sjole. Mu xac'anbe sjol.
- 26Ti mi ta xac'bot comel ta rental sc'u' ti ja' svinajeb ti ta sutes ti xch'ome, sutesbo no'ox me ta smalel c'ac'al.
- 27Yu'un ti sc'u' taje, c'ajomal no'ox jlic yich'oj ta c'ac'al ti ta smac o ti sique. Yan ti mi mu xasutesbee, ¿c'usi ta smac o sba ti ta xvaye? Yu'un mi ta sc'anbun ti spojele, ta jtlic' jba ta spojelic. Yu'un sna' xtal ti xc'uxul co'ntone.
- 28“Mi ja'uc xasoquesbe yo'nton ti Diose. Mu xabis ta cotel chaval ti ajvaliletic yu'un ti alumale.
- 29“Mu xajaliltas ta yich'el talel ta jmoton scotel sba sat ti c'usitic ta xloc' x'ayan avu'one, xchi'uc ti vinoe. “Ac'bun yo' ta xc'ot ta cu'un ti sba anich'one.
- 30Ja' no'ox jech xapas xtoc ta sventa sba yoltac ti avacaxe, ti achije. Vucub (7) no'ox c'ac'al xu' ta xcom xchi'uc ti sme'e. C'alal mi sta ti xvaxaquibal (8) c'ac'al svoq'uele, ja' xa yorail ta xavac'bun.
- 31“Ti vo'oxuque, t'ujbil cajtunel lac'otic. “Mu xati'ic sbec'tal ti chon bolometric ti lajemic ta ti'el yu'un ti jti'oval chonetic ti oy ta osiltique. Ac'beic sti' ti ts'i'etique.

## Éxodo 23

### Ti oy c'usi tsots sc'oplal albil ta sventa ti tuq'uil chapanele

- 1“Mu me ja'uc ti teq'uel ta xc'ot ta avo'nton ti jech' c'op no'oxe. Mi ja'uc ti lec xa xava'i xapay ac'op xchi'uc ti buch'u toj chopole, ti utsuc xa xava'an aba ta jech' rexticoal yu'one.
- 2“Mu xachan ta sts'aciel mi ja' yepal ti co'ol chopol sjolique. “C'alal ta xa'ich'bat ave ati' ta xchapel ti c'usitic aviloj lec atuque, ma'uc me ti xasutes ave ta scoj ti ja' yepal ti jvoq'ue, ti tey xa no'ox ts'ijil ta xacom ti c'alal xana' lec ti naca jutbile.
- 3Mi ja'uc xtoc ti tsots ta xava'an aba ta spojelic ti me'un mu'nat ti c'alal vinaj xa ti jaytos loc' ti smule.
- 4“Mi oy bu cotel laj atabe xvacax, mi sburro ti avajcontra ti ch'ayem xa yu'one, macbo sutel talel.
- 5Mu xavicta aba ta scoltael ti buch'u xti'et sjol ta atojole. Yu'un mi ta xavil ti oy bu yalem ta lum xchi'uc yicats ti yuni burro ta xatae, coltao aba ta syalesbel ti yicatse.

6“Ma'uc me ti mu xava'ibe sc'op ti me'un mu'nat ti mi oy stuq'uul ti c'u s'elan ta sc'an chapanele.

7“Ma'uc me ti ja' xa tsacbil ta muc' ta xc'ot avu'un ti naca jutbilal mulile. Mu xavac' ta milel ti buch'u naca muts'ul sat ti ch'abal ti smule. Yu'un ti vu'une, mu yu'unuc ta xcal ti ch'abal smul ti buch'u oy smule.

8“Mu me xatsac mich'ob c'abal. Yu'un ti mich'ob c'abale, ja' toj ven xyaluvan ta spaquel c'op. Va'i un, tey xa no'ox ta xtuch'ilanbat ta be sc'op ti buch'u ch'abal smule.

9“Mu xavilbe svocol ti jyanlumetique. Yu'un jyanlum la'ech'ic ti ta Egipto eque. Ja' yu'un un, xana'ic c'u s'elan ti naclej ta yan jteclume.

### **Tsots sc'oplal ti cuxob o'ntonale**

10“Vaquib (6) jabil ta xatsob ti c'usitic xloc' x'ayan yu'un ta yabtelanel ti banomile.

11Ti ta yucubal (7) jabil une, xi s'elan ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc xa ta xavabtelane: Ac'o xcux ti banomile yo' jech ti buch'utic abol sbaic ti oy ta alumale ta stsob slajesic ti c'usitic ta xcom teye, xchi'uc ta slajesic ec ti te'tical chon bolometric ti c'usitic ta staic teye. Ja' jech xapas xtoc xchi'uc ti banomil ti ja' yavil ats'unubal uvae xchi'uc ti oliveo.

12“Vaquib (6) no'ox c'ac'al sjalil ta xapas scotol ti c'usi sc'an pasele. Ta yucubal (7) c'ac'al un, cuxo xa yo' jech ta xcux yo'ntonic ti avacaxe, ti aburroe, ta xcux yoc sc'obic ec ti amosove xchi'uc ti jyanlumetique.

13“C'otuc ta pasel avu'unic scotol ti va'i s'elan laj cale, xchi'uc xtoc j'ech'eluc me lajuc sc'oplal avu'unic ti tey no'ox ta ave ta ati'ic ta yalilanbel sc'oplal ti yan diosetique.

### **Ti oxib muc'tiquil q'uin chlaj ech'uque**

*(Ex 34.18-26; Dt 16.1-17)*

14“Oxib (3) velta ta jabil ta xapasic q'uin sventa quich'el ta muc'.

15Ta xapasbeic sq'uinal pan ti ch'abal ac'bil ti spajubtasobile. Jech c'u cha'al calojboxuc ava'iic ti jmantale, vucub (7) c'ac'al sjalil ta xave'ic pan ti ch'abal ac'bil ti spajubtasobile. Ti jech albil sc'oplal taje, ja' me ta yual Abib, yu'un ti jech u laloq'uic talel ta Egiptoe. Yu'un mu'yuc buch'u junuc xu' ta xtal ta jtojol ti mi mu'yuc c'usi yich'oj talele.

16“Ta xapasbeic sq'uinal xtoc ti ts'unubiletique, sc'oplal ti sba satac ti c'usitic laj yich' ts'unel ta osile. Ta xapasbeic sq'uinal xtoc ti c'u yepal loc' ta jun jabil ti laj atsobic ti c'usi laj ats'unique.

17“Scotol ti viniquetique, tsots sc'oplal oxib (3) velta ta jabil talicuc ta stojol ti Diose.

18“C'alal mi ta xachapanbeicun milbil chon bolom ta sventa ti matanale, mu me capaluc xchi'uc xch'ich'el ta xaq'uic. Ch'abaluc me yich'oj spajubtasobil ti pan xtoque. Ja' jech ti xepu'e, mu me teyuc q'uejel ta sta ta yoc'omal.

19“Ti slequilal sba sat ti c'usitic ch'i ta abanomile, tsots sc'oplal ta xavich' batel ta xch'ulna ti Ajvalil ti ja' Dios avu'une. “Mu me capaluc ta ya'lel xchu' sme' ta xalacan ti ch'in tentsune.

### **Ti yaj'ánjel ti Diose**

20“A'yio ava'iic, ta jtac jelavel caj'ánjel ta atojol yo' jech ta xchabiot ta be. Ta xic'ot batel ti bu chapal cu'un ti ta xac'ote.

21Mu xach'ac aba ta stojol. Ch'uno ti bu ta xic'ot batele. Mu xatoy aba ta stojol, yu'un ti ánjel taje yich'oj yabtel cu'un, mi ja'uc xataic ti ch'an no'ox xayutic yu'un ti amulique.

22Yan ti mi j'ech'el ta xach'unbeique, ti mi ta xapas scotol ti c'usi caloje, ta jva'an jba ta scontrainel ti avajcontrae, ta xi'ilin yu'un ti buch'u ta xayilbajinote.

23Yu'un ti caj'ánjele jba'be ta xbat ta atojol ti ta xic'ot ochel ta slumalic ti amorreoetique, ti hititaetique, ti ferezeoetique, ti cananeoetique, ti heveoetique, xchi'uc ti jebuseoetique, ja'ic ti ta jtenic loq'uel ta j'ech'ele.

24Mu xachanbeic xchopolal ti jteclumetic taje. Mu xaquejan aba ta stojol ti diosetic yu'unique. Mi ja'uc xavich'beic ta muc'. Ja'uc c'otuc ta pasel ti lilinic ta j'ech'el ti loc'tabil diosetic yu'unique, xchi'uc ti c'opojebal ch'ul tonetic yu'unique.

25Nijano, chimano aba ta yich'el ta muc' ti Ajvalil ti ja' Dios avu'une. Jech ti stuque ta sts'uiltasbot ti ave'el ava'ale. “Ta jnamajes ta atojol ti chamel lajele.

26Yu'un un, mu jc'an ta xcac' chaman ti c'alal ma'uc to yoraile. Ta alumale, mi ja'uc junuc ants ti ta syales ti yole, mi ja'uc junuc ti oy machero ta xloq'ue.

27“Yu'un ti bu ta xa'ech'e, ta xc'ot ta pasel cu'un ti yan sba axi'elalic ta xa'iiique, ti x'avlajetic no'ox ti jteclumetic avu'une. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'usiuc no'ox lumalil xc'uletic no'ox batel ta jatobal avu'un ti bu ta xa'ech'e.

28Yu'un ta xc'ot ta pasel cu'un ti bu ta xa'ech'e, ta xcac'beic ya'iic xi'el. Ja' jech ta xjatavic batel avu'unic ti heveoetique, ti hititaetique, xchi'uc ti cananeoetique.

29Ja' no'ox un, mu ta j'ech'eluc ti ta jun jabil ta jten loq'uele yo' mu x'epaj ta anil ti te'tical chon bolometric ti ta sibtasote.

30Yu'un ta c'un-c'un ta jip loq'uel ta atojol, ja' to ti mi epajic ti anich'nabe, mi laj xa yu'ninic ta j'ech'el ti banomile.

31Ti ats'actac ti bu c'alal ta xpaje, ta xlic talel ta Tsajal Nab, ta xc'ot c'alal to nab yu'un ti filisteoetique. Ta xlic talel ti ta sbajtical banomile, ta xc'ot c'alal to uc'um Eufrates. Laj xa cac'bot ta avoc ta ac'ob ti jnaclejetic taje, yu'un ta aba ta asat ta xajipic loq'uel.

32“Mu xaco'oltas avo'nton xchi'uc. Mi ja'uc lec xa xava'i xavich'be ta muc' ti sdiostaque.

<sup>33</sup>Mi ja'uc xavaq'uc nacliicuc ti ta alumalique yo' jech mu xata amulic yu'unic ta jtojol. Yu'un mi tey no'ox aq'ueloje, ta xlic anijan abaic ta yich'bel ta muc' ti sdiosique. Yu'un mi jech taje, ta xac'oxuc ta ch'ayel.”

## Éxodo 24

### Ta xich' pasel ti c'usi ta xal ti tratee

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —Ti bu oyune, muyan talel xchi'uc ti Aarone, ti Nadabe, ti Abiue, xchi'uc ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' moletic yu'un ti Israele, ti nom nom xavac' abaic xtoque. Ti bu taje, tey xaquejan abaic.

<sup>2</sup>Yu'un ja' no'ox vo'ot xu' xanopaj talel ta jtojol. Ja'uc ti yane tsots sc'oplal ti mu me xnopajic talele. Mi ja'uc xtoc ti oy yan achi'iltac xachi'in muyel talele.

<sup>3</sup>Jech ti Moisesse loc' batel, bat yalbe ya'i ti israeletic scotol ti c'u s'elan pasatic ta mantal yu'un ti Diose. Scotolic, jun sc'opic xi laj yalique: —Ta jpascutic scotol ti c'u s'elan laj yal mantal ti Diose.

<sup>4</sup>Va'i un, ti Moisesse laj sts'iba scotol ti c'u s'elan albat yu'un ti Diose. Sob xa lic ta yoc'omal. Laj smeltsan jun altar ta yoc ti vitse, ti laj slats lajcha'bej (12) t'ujbil tone, ti jujubej yu'unic ti jujuvoc' snitilultac ti Israele.

<sup>5</sup>Laj taj une, laj yalbe mantal jun chibuc querem israeletic ti ac'o smilic tot vacaxetic ti ta xac'beic ta smoton ti Diose, ti ta xchiq'uc ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

<sup>6</sup>Jech ti Moisesse laj xch'am j'olol ti ch'ich'e. Ti jlome, laj yac'anan ta yaviltac. Ti o'lole, laj svij ta altar.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, laj stsac svunal ti tratee. Tey laj yavtabe ya'i ti israeletique. Ti stuquique xi laj yalique: —Ta jts'etan lec jchiquincutic ta ya'yiel ta spasel ti c'u s'elan ta xal mantal ti Diose.

<sup>8</sup>Jech ti Moisesse laj stsac ti ch'ich'e, ti xi laj yal ti laj svijbe ta sba ti c'u yepal tey oyique: —Ti ch'ich' li'e, ja' ta xac' ta na'el ti lic xa abtejuc ti trate ti laj spas ti Dios ta atojolique, ti ja' sliqueb ti mu xch'ay ta be scotol ti c'opetique.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Moisesse muy batel ta vits xchi'uc ti Aarone, ti Nadabe, ti Abiue, xchi'uc ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' moletic yu'un ti Israele.

<sup>10</sup>Ti bu taje, xi s'elan laj yilic ti Dios yu'un ti Israele: Ti ta yoc ti bu oye, ta xac' xojobal jech c'u cha'al ti yax'elan baxtone, ti ja' xa ti yaxts'ijan vinajel stuc yilele.

<sup>11</sup>Ti Diose mu'yuc c'usi chopol laj spasbe ti banquilaletic yu'un ti israeletic ti c'alal laj yilic ti Diose. Ve'ic yuch'ic vo' xtoc.

### Ti Moisesse oy ta vits Sinaí

<sup>12</sup>Va'i un, ti Moisesse xi albat yu'un ti Diose: —Muyan batel ta vits ti bu oyune. Tey xamalaun, yu'un ta xcac'bot jpech cha'pechuc ton, ti bu laj jts'iba ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, xchi'uc ti jmantaltaque yo' jech ta xachanubtas ti israeletique.

<sup>13</sup>Jech ti Moise, xchi'uc ti Josué ti ja' yajcoltaobbae, muyic batel ta vits yu'un ti Diose.

<sup>14</sup>Xi laj yalbe ya'i ti moletique: —Malauncutic li'e, ja' to ti mi lisutcutic talele. Yu'un li' ta xcom xchi'inoxuc ti Aarone xchi'uc ti Hure. Ti mi oy buch'u oy sc'ope, ac'beic xchapan.

<sup>15</sup>C'alal jech laj yal ti Moise, muy batel ta vits ti ja' volibil ta toque.

<sup>16</sup>Va'i un, ti yutsilal slequilal ti Diose, c'ot ta vits Sinaí. Vaquib (6) c'ac'al volibil ta toc. Ta yucubal (7) c'ac'al un, c'oponat talel ti Moisés ta toc yu'un ti Diose.

<sup>17</sup>Ti yutsilal slequilal ti Diose, laj yac' sba iluc ta sba ta sat ti israeletique jech c'u cha'al junuc c'oc' ti ta xchic'van ti c'ot ta toyol vitse.

<sup>18</sup>Ti Moise och batel ti bu ti toque, yu'un muy batel ta vits. Joc'tsaj cha'vinic (40) c'ac'al xchi'uc cha'vinic (40) ac'ubal.

## Éxodo 25

### Ti c'usitic ta xich' comon tsobel ta sventa ti Axibalnae

(Ex 35.4-9)

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yal ti c'alal laj sc'opon talel ti Moise:

<sup>2</sup>“Albo ya'iic ti israeletique ti ac'o stsobbeic ti c'usitic oy yu'unic yo' ta xiyac'beique. Tsobbeic ta scotol ti buch'u ta xloc' x'ayan ta slequilal yutsilal yo'nton ti c'usi ta xaq'uique.

<sup>3</sup>Xi s'elan ti c'usi tsots sc'oplal ta xatsobique: ja' ti oroe, ti platae, ti c'anal taq'uine,

<sup>4</sup>ti jilich' poc' ti ic'-ic' losan stsajale, ti yax'elantic stsajale, ti tsoj sliquile, ti saquil poc' ti c'upil sba xnichimaltaque, ti jalbil tsotsil tentsune,

<sup>5</sup>ti nukulil chij ti bonbil ta tsoje, ti nuculetic ti c'upil sba yutsile, ti acacia te'e,

<sup>6</sup>ti yaceiteal lamparae, ti muil poxiletic sventa scap ti jtunel aceitee, xchi'uc scap ti pom ti jun yutsil smuile,

<sup>7</sup>ti baxton ti tsoj-tsojtic xjobal ta q'uelele, ti yan c'upil sba baxtonetic ti ta xich' noch'anel ta loin c'u'ile xchi'uc yuil ti banquilal palee.

<sup>8</sup>Meltsanbeicun junuc Axibalna yo' jech ta xinaqui tey.

<sup>9</sup>Ja' no'ox un, ti bu ta xinaqui taj une, scotol ti c'usitic ta xtun xtoque, tsots sc'oplal co'oluc me xbat jech c'u cha'al ta xcac'bot avile.

### Ti xcaxail tratee

(Ex 37.1-9)

<sup>10</sup>“Meltsano junuc caxa ta acacia te' ti ja' vo'ch'ix xchi'uc jquejlej (1.10mts.) ti snatile, ti ja' oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.75cms.) ti sjamleje, ti oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.75cms.) ti stayleje.

- <sup>11</sup>Bonbo ta bats'i oro ti yute, ti spate. Ja' jech xtoc, oro xavac'be xnichimaltac ta joyob.
- <sup>12</sup>Ja' jech xtoc, meltsanbo chanibuc xotbil oro. Va'i un, noch'anbo ta xchanjotal ti bu tsacajtic ti yoque. Chib ta xich' ti jot xocone. Chib xtoc ti ta jot xocone.
- <sup>13</sup>Meltsanbo ta acacia te' sc'atlomte'altac. Bono lec ta oro.
- <sup>14</sup>Jech ti te'e, xojo jelavel ti ta xot-xot oro ti noch'ambil ta jujujot xocon stsacleb ti caxae yo' jech xu' ta xich' chechel batel.
- <sup>15</sup>Tey me comuc o avu'un xchi'uc ste'eltac ti oy ta xot-xot staquinaltac ti caxae.
- <sup>16</sup>Va'i un, tey xatic' ochel ta caxa ti bu ts'ibabil ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ti ta xacac'bote.
- <sup>17</sup>“Meltsanbo smac sti' ta bats'i oro ti ja' vo'ch'ix xchi'uc jquejlej (1.10mts.) ti snatile, ti ja' oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.75cms.) ti sjamleje.
- <sup>18</sup>Loc'tao chibuc sloc'obbail ti c'usi oy xic'tac ti ja' oroe, ti ja' anbil lec ta yanobile. Va'ano ta jujujot xocon sba smac ti caxae.
- <sup>19</sup>Ti smaque xchi'uc ti c'usi oy xic' loc'tabile, tsots sc'oplal ti jun no'ox nitil ta xcom xchi'uque. Ti jujun loc'obbaile va'ajtic ta xcom ta jujujot xocon ta sba smac ti caxae.
- <sup>20</sup>Ti jujuniqué, yelovtaoj sbaic ti co'ol yac'oj yalel satic ta smac ti caxae, xlich'oj xiq'uic ta smaquel.
- <sup>21</sup>Mi chapaj avu'un ta smeltsanel une, va'i un, nujanbo smac sti' ti caxae. Ti ta yut ti caxae, tic'o ochel tey ti bu ts'ibabil ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ti ta xacac'bote.
- <sup>22</sup>Va'i un, ta toyol ti oy ta stuq'uil sba xcaxail ti trate ti bu va'ajtic ti chib ti c'usi oy xiq'uique, tey ta jvinajes jba ta atojol, ti ta xacac'bot ana' scotol ti jmantal ti ta xavalbe ya'i ti israeletique.

### **Mexa sventa yet'esobil ti pane.**

*(Ex 37.10-16)*

- <sup>23</sup>“Meltsano junuc mexa ta acacia te' ti ja' chanch'ix xchi'uc jch'utub (.90cms.) ti snatile, cha'ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.45cms.) ti sjamleje, oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.75cms.) ti stayleje.
- <sup>24</sup>Va'i un, bono sjunlej ta bats'i oro. Oro xavac'be xnichimal ta joyob.
- <sup>25</sup>Jquejlej xameltsanbe ti stseque. Nichimtaso ta oro sjoylej ti stseque.
- <sup>26</sup>Meltsanbo chanib xotbil oro ti ta xanoch'anbe ta jujujot xchanjotal xocon ti bu tsacajtic ti yoque.
- <sup>27</sup>Va'i un, tsacal lec ta xcom xchi'uc ti stsectaque yo' jech xu' ta xojbeic sc'atlomte'al sventa xchechobil ti mexae.
- <sup>28</sup>Ta acacia te' ta xameltsanbe ti sc'atlomte'ale yo' jech xu' ta xich' chechel batel ti mexae. Ja' jech xtoc, bono ta oro.





<sup>29</sup>Ta bats'i oro ta xameltsan ti sets'etique, ti slupobiltaque, ti jarruetique, ti bisetic sventa ti c'usi sts'anlajet ta xich' aq'uel ta matanale.

<sup>30</sup>Ti pan ti c'u yepal ta xc'ot ta cu'une, ta xmexail xavet'esbun talel ta jtojol.

### **Ti oro spajleb cantilaetique**

*(Ex 37.17-24)*

<sup>31</sup>“Ta xameltsan xtoc jun pajleb cantilaetic ti ja' bats'i oro ti anbil ta yanobile. Ac'bo xchotleb, yacan, bisetic ti set-set stseque, ti oy xnichimal ti jun no'ox nitile.

<sup>32</sup>Ti ta jujujot xocone, ta xavac'be loq'uel sc'obtac ti ta xc'ot ta vaquib ti ta xcha'jotale, oxib ta jot, oxib ta jot.

<sup>33</sup>Ti ta jujun ti vaquib sc'ob ti loq'uem ta yacan ti spajobil cantilae, ta sc'an ti oyuc oxib bis ti co'ol s'elan xnich almendro ti tsacal xchi'uc yanal ti xnichimal stsec ta xich'e.

<sup>34</sup>Ti ta yacane, oyuc chanib sloc'obbail bis ti co'ol s'elan nich almendroe, ti tsacal xchi'uc yanal ti xnichimal stsec ta xich'e.

<sup>35</sup>Ti ta jujun ti snupul-nup ti oxib sc'ob ti bu tsacal liquel ti spajleb cantilaetique, ta xich' xnichimal ta yolon.

<sup>36</sup>Ti ta stsectaque, ti ta sc'obtaque, ta sc'an ti nitil ta xcom ti bu tsacal liquel ti pajleb cantilaetique, ti ja' bats'i oroe, ti ja' anbil lec ta yanobile.

<sup>37</sup>Meltsano xtoc yan vucub lamparaetic ti joc'ajtic ta xac' batel xjobal ta yelove.

<sup>38</sup>Ja' jech xtoc ti slots'obiltaque, ti xlechlebtaque, meltsanbiluc ta bats'i oro.

<sup>39</sup>Oxlajuneb xcha'vinic (33) kilo bats'i oro ta xatunes yo' ta xameltsan ti spajleb cantilaetique xchi'uc ti c'u yepal ta xtun ta scotole.

<sup>40</sup>A'yio ava'i, jech me xapas scotol jech c'u cha'al la'ac'bat avil sloc'obbail ti ta vitse.

## **Éxodo 26**

### **Ti Axibalnae**

*(Ex 36.8-38)*

<sup>1</sup>“Ta xameltsan Axibalna. Ta xavac'be lajunlic (10) smac ta saquil poc' ti polajtic ts'otbenale, ti ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue, ti yax'elan yaxal poq'ue, xchi'uc ti tsajal poq'ue. Taje, ta xaluchbe chib sloc'obbail ti c'usi oy xiq'ue.

<sup>2</sup>Scotol ti muc' ta poc' taje, jun ti sbisol ta xich'e, lajcheb metro xchi'uc o'lol (12.5oms.) ti snatile, chib metro xtoc ti sjamleje.

<sup>3</sup>Nito ta ts'isel ti vo'lic smaque. Ja' jech ti yan vo'lic xtoque.

<sup>4</sup>Va'i un, ta xajomanbe sattac. Ta xabal ta ts'isel ta ic'-ic' losantic tsajal no ti sba sti'iltac ti yo'licale. Ja' no'ox jech xapas xtoc ti jchop vo'lique.

- <sup>5</sup>Ti jvoc' ba'yel smaque xchi'uc ti jvoc' xchibal smaque, ta xapasbe lajuneb yoxvinic (50) ta jom sat ti snupojan sba ta xc'ote.
- <sup>6</sup>Meltsano xtoc lajuneb yoxvinic (50) xotbil oro ti ja' sjoc'leb ti jvoc' smaque, xchi'uc ti yan jvoc' smac xtoque yo' jech lec xotol ta xcom ta sjunul ti Axibalnae.
- <sup>7</sup>“Meltsano xtoc buluchlic (11) poc' ti meltsanbil ta stsotsil tentsune, ti ja' ta xc'ot ta spat smac ti Axibalnae.
- <sup>8</sup>Scotol ti smactac taje, xi s'elan ti sbisol ta xich'e: ja' oxlajuneb metro xchi'uc o'lol (13.50mts.) ti snatile, ja' chib metro ti sjamleje.
- <sup>9</sup>Va'i un, tsaco ta ts'isel yo' jech ta xc'ot ta jlic ti vo'lic poq'ue. Ja' vaclic xatsac ta ts'isel ti jvoq'ue. Ti ta svac-licale, joybino batel ta puxel ta ochebal yu'un ti Axibalnae.
- <sup>10</sup>Mi laj taj une, meltsanbo lajuneb yoxvinic (50) ta jom sat ta sti'il ti jvoc' ti ba'yel nitbil ta ts'isele. Ja' jech lajuneb yoxvinic (50) ta jom sat ta xavac'be ti jvoc' nitbil ta ts'isel xtoque.
- <sup>11</sup>Meltsanbo lajuneb yoxvinic ta xotbil c'anal taq'uin. Yu'un ja' tey xaxojanan ti bu jomajtic sat ti poq'ue yo' jech ta xmeltsaj batel ta jun no'ox ti Axibalnae.
- <sup>12</sup>Ti smactac ti Axibalna ti ja' jelavem ti snatile, tey ac'o joc'ajticuc comuc ti scemelal ta spat ti Axibalnae.
- <sup>13</sup>Ja' yu'un ti Axibalnae, xi s'elan sjamlej sjelol sba joc'ol yalel ti smaque: Ti jot xocone, ja' yich'oj cha'ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.45cms.) ti sjamlej sjelol sbae, ja' jech ti jot xtoque.
- <sup>14</sup>“Ti Axibalnae, meltsanbo yaxib ta nuculil chij ti bonbil ta tsoje, xchi'uc lambo talel jc'oluc c'upil sba lequil nucul ta sba.
- <sup>15</sup>“Meltsano jaypechuc acacia tenel-te' yo' jech ta xtun yu'un ti Axibalnae. Tuq'uic lec xaloq'ues.
- <sup>16</sup>Chanib metro xchi'uc o'lol (4.50mts.) snatiquil ti jujupech tenel-te'e. Oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.75cms.) ti sjamleje.
- <sup>17</sup>Ja' jech xtoc oyuc sjelbenal ta jujujot yo' jech lec sjelol sba sti'il xchi'uc ti yane. Ja' jech xapas scotol ti tenel-te'etic sventa ti Axibalnae.
- <sup>18</sup>Mi tsuts avu'un une, meltsano jjob (20) ta pech ti ta xtun xi ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.
- <sup>19</sup>Va'i un, ac'bo cha'vinic (40) scajtac ta yolon ti meltsanbil ta platae. Ti jujupeche, tsots sc'oplal ta xich' jujun scajtac ta jujujot xchiquin.
- <sup>20</sup>“Ja' jech xtoc ti ta jot xocon ti Axibalnae, ti xcaltique, ja' ti oy ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xameltsan jjob (20) ta pech stenal-te'al xtoc.
- <sup>21</sup>Ta xameltsanbe cha'vinic scajtac ti meltsanbil ta platae yo' jech oy chib scajtac ta yolon ti jujupeche.

- 22** Ti ta spat ti Axibalnae, ti xaltique, ja' ti xi ta yelov smaleb c'ac'ale, meltsanbo vacpechuc stanel-te'al.
- 23** Va'i xtoc un, ta xameltsan yan cha'pech tenel-te' ti mayc'unbil jujujot xocon ti ta xtun ta jujujot xchiquintaque.
- 24** Ti tenel-te'etic taje, sc'an sa'bel lec snup yo' jech co'ol lec ti'il ta xc'ot ti ta xlic ta yoc ta xc'ot c'alal to sjole. Va'i un, ja' jech ta sc'an pasel xtoc ti cha'pech tenel-te' ti ta jujujot xchiquine.
- 25** Ti ta scotole, ja' vaxacpech (8) tenel-te' xchi'uc vaclajuneb (16) scajlebtac ti meltsanbil ta platae. Ti xaltique, chib scajleb yich'oj ta yolon ta jujupech.
- 26** “Meltsano ta acacia te' vo'teluc yo' ta xtun ta sc'atlomte'al ti tenel-te'etic ta sventa jot xocon ti Axibalnae.
- 27** Meltsano vo'tel ta sventa sc'atlomte'al ti tenel-te'etic ti ta xtun ta jot xocone, vo'tel no'ox xtoc ti ta xtun ta sventa sc'atlomte'al ti tenel-te'etic ti oy ta jot ti spate, ti xi ta yelov smaleb c'ac'ale.
- 28** Ti sc'atlomte'al ti ta xich' ta o'lole, c'otem c'alal ta jujujot ti c'atal jelavel ta o'lol ti tenel-te'etique.
- 29** Mi laj taj une, bono ta oro ti tenel-te'etique. Ja' jech xtoc ta oro xameltsanbe ti xot-xot staq'uinaltaque. C'alal mi bonbil xa ox ta oro sjunule, tey ta xich' c'atanbel jelavel ti sc'atlomte'altaque.
- 30** Ja' yu'un un, jech xameltsan ti Axibalna co'ol jech c'u cha'al la'ac'bat avil ti sloc'obbail ta vitse.
- 31** “Meltsano jlicuc muc' ta poc' ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ti yax'elan xyaxale, ti tsajal poq'ue, xchi'uc ti polajtic sts'otbenal saquil poq'ue. Tey xaluch ta loc'tael chib sloc'obbail ti c'usi oy xiq'ue.
- 32** Ts'acal to un, ac'bo xotbil oro. Joc'ano ta chanib oyetic ti ja' meltsanbil ta acacia te' ti bonbil ta oroe, xchi'uc xavac'be stsacleb yoc ti ja' meltsanbil ta platae.
- 33** Va'i un, tey xajoc'an ti muc' ta poc' ti ja' stsacoj ti xotbil oroe. Ti tey ta spat ti bu lich'il ti muc' ta poq'ue, tey xavac' xcaxail ti tratee. Ja' yu'un un, ti muc' ta poc' taje, ja' ta xtun avu'unic sventa smac yo' ch'acal ta xcom ti ch'ul cuarto xchi'uc ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto.
- 34** Ts'acal to un, tey xavac' ti smac sti' ti xcaxail ti trate ti tey oy ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto.
- 35** Jech ti mexae, tey ta xavac' ta spat ti muc' ta poc' ti lich'il ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Axibalnae. Yan ti spajleb cantilaetique, ac'o ta yeloval mexa ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>36</sup>“Ti ta ochebal sti' ti Axibalnae, ta xavac'be ti muc' ta poc' ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ti yax'elan xyaxale, ti tsajal poq'ue, ti saquil poc' ti polajtic sts'otbenale, ti luchbiquil lec xnichimale.

<sup>37</sup>Ja' jech xtoc ta sventa ti muc' ta poq'ue, meltsanbo ta acacia te' vo'ob yoyal ti ta xabon ta oroe, xchi'uc meltsanbo ta oro xot-xot staquinaltac. Uleso c'anal taquuin sventa ta xtun ta spajleb ti vo'ob oyetique.

## Éxodo 27

### Ti c'anal taquuin altare

(Ex 38.1-7)

<sup>1</sup>“Meltsano junuc altar ta acacia te' ti co'ol sjamlej xchanjotale, ti ja' buluch-ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (2.25mts.) ti jujujote, ti vac-ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (1.25mts.) ti stayleje.

<sup>2</sup>Meltsanbo chanib xulub. Jujun xavac'be ti jujujot xchiquine, ti snitoj sba xchi'uc ti altare.

<sup>3</sup>Scotol ti c'usi ta xtun ti ta altare, xi s'elan ti ta xich' meltsanel ta c'anal taquaine: ti xch'amlebtac tanil c'oq'ue, ti slupobile, ti lech-lech taquinetique, ti slats'obiltac ac'ale, ti yaviltac stileb ac'ale.

<sup>4</sup>Meltsano xtoc chaj-chaj c'anal taquuin. Ac'bo xot-xot c'anal taquuin ta jujujot xchiquin.

<sup>5</sup>Va'i un, ti chaj-chaj taquaine, joc'ano yalel ta yolon svelbenal sti' ti altare yo' jech smacoj lec ta xc'ot o'lol ti c'u staylej ti altare.

<sup>6</sup>Meltsano xtoc ta acacia te' sc'atломte'altac ti altare. Bono ta c'anal taquuin.

<sup>7</sup>Ti sc'atломte'ale, tey ta xich' xojel jelavel ta sat ti xotbil c'anal taquaine, ti c'atal ta xcom ta jujujot xocon ti altare yo' jech xu' ta xtun ta sventa xchechobil.

<sup>8</sup>Ti altare, sc'an pujul yut ti meltsanbil ta tenel-te'e, co'ol jech c'u cha'al laj avil ta vitse.

### Yamaquuil ti Axibalnae

(Ex 38.9-20)

<sup>9</sup>“Meltsano yamaquuil ti Axibalnae. Ti xi ta stuquuil yolon ti yac'ol xocon sloquueb c'ac'al yu'un ti amaq'ue, lich'ano batel saquiquil poc' ti polajtic sts'otbenale, ti yich'oj vo'ob yoxvinic (45) metro ti snatile.

<sup>10</sup>Ac'bo jtojob ta bej yoyal, xchi'uc jtojob stsaclebtac yoc ti naca ta c'anal taquaine. Jech xtoc ti sluc-luc taquinaltaque xchi'uc ti xot-xot staquinaltaque, ja'uc me naca plata ta xich'.

<sup>11</sup>Ja' no'ox jech xtoc ti jot ti xi oy ta stuquuil yolon ti yolon xocon sloquueb c'ac'ale, ta xajoc'anbe poquetic ti vo'ob yoxvinic (45) metro snatil yich'oje, jtojob (20) ta bej yoyal



xchi'uc jtoob (20) spajlebtac ti meltsanbil ta c'anal taq'uine, xchi'uc sluc-luc taq'uinaltac xchi'uc xot-xot taq'uinaltac ti meltsanbil ta platae.

<sup>12</sup>Yan ti jot xocon ti xi oy ta yeloval smaleb c'ac'ale, chib xcha'vinic metro xchi'uc o'lol (22.50mts.) sjamlej ta xalich'an batel ti poq'uetique. Ti ja' jech sjamlej ti amaq'ue, ta xich' lajuneb yoyal xchi'uc lajuneb spajlebtac.

<sup>13</sup>Yan ti jot xocon ti xi oy ta yelov sloq'ueb c'ac'ale, ti c'u sjamlej ti yamaq'uile, ja' no'ox jech chib xcha'vinic metro xchi'uc o'lol (22.50mts.) ti ta xajoc'anbe batel ti poq'uetique.

<sup>14</sup>Yan ta jot xocon ti bu oy ti ochebale, vucubuc metro sjamlej ta xich' joc'anel ti poq'uetique, xchi'uc oxib yoyal, xchi'uc oxib spajleb.

<sup>15</sup>Jech xtoc ti jot xocon ti bu oy ti ochebale, vucubuc metro sjamlej ta xich' joc'anel ti poq'uetique, xchi'uc oxib yoyal, xchi'uc oxib spajleb.

<sup>16</sup>Ti ta ochebal yamaq'uile, oyuc me baluneb metro sjamlej poq'uetic ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ti yax'elan xyaxale, ti tsajal poq'ue, ti saquil poc' ti polajtic sts'otbenal ti luchbil lec xnichimale. Oyuc xtoc chanib yoyal xchi'uc ti chanib spajlebe.

<sup>17</sup>Scotol ti yoyaltac ti oy ta sjoylej ti amaq'ue, bats'i platauc me yich'oj ti xot-xot staq'uinaltaque, ti sluc-luc taq'uinaltaque, ta c'anal taq'uinuc me ti spajlebtac yoyale.

<sup>18</sup>Ti yamaq'uile, ja'uc me vo'ob yoxvinic (45) metro ti snatile. Ja'uc o'loluc yoxvinic (22.50) metro sjamlej ti jujujote. Ti staylej ta jujujote, yich'ojuc buluch-ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (2.25mts.). Ti smaque, ja'uc me bats'i saquil poc' ti polajtic sts'otbenale, xchi'uc c'anal taq'uin ti spajlebtac yoyale.

<sup>19</sup>Scotol ti c'usitic ta xtun ti c'alal ta spasbeic yich'obil ta muc' Dios ti ta Axibalnae, nacauc ta c'anal taq'uin jech c'u cha'al ti spajobte'altaque, xchi'uc ti spajobte'altac ti ta xtun ta yamaq'uile.

### **Yaceiteal ti lamparaetique**

*(Lv 24.1-4)*

<sup>20</sup>“Albo ya'iic ti israeletique ti ac'o yich'ic talel ti bats'i yaceiteal olivoe yo' jech oy o ya'lel ti lamparaetic ta xtile.

<sup>21</sup>Jech ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe ta sbainic ta sq'uelel ti lamparaetique yo' jech tsanal sbejel ac'ubal ta stojol Dios ta ch'ul cuarto ti bu nupel ta be xchi'uc Dios ta yeloval ti bu lich'il ti muc' ta poc' ti ja' smacoj ti xcaxail tratee. Ti va'i s'elan taje, ja' jbel ti tsots sc'oplal ti ch'unbil ta xc'ot ti jech ac'o spasic o ti israeletic xchi'uc ti snitulique.

## **Éxodo 28**

### **Sc'u'ic ti paleetique**

*(Ex 39.1-31)*



- <sup>1</sup>“Ti ta scotol ti israeletique, ja' nabano ta atojol ti achi'il ta voq'uel Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ja' ti Nadabe, ti Abiue, ti Eleazare, xchi'uc ti Itamare yo' jech ta xc'otic ta cajpaletac.
- <sup>2</sup>Chapanbo jchopuc c'u'iletic ta sventa tunel yo' jech lec xa jun yutsil xtixet ta xc'ot o xchi'uc ti achi'il ta voq'uel Aarone.
- <sup>3</sup>Va'ano aba, c'opojan ta stojol scotolic ti buch'utic xjoybij sjolilal yu'unic ti vu'un laj cac'beic ti jun yutsiquil c'usitic xloc'taj yu'unic ta meltsanele, yo' jech ta smeltsanbeic sc'u'tac ti Aarone, yo' jech t'ujbil ta xc'ot ta cajpale.
- <sup>4</sup>Ti c'u'iletic ti sc'an ta xich' meltsanele, xi s'elane: Ti uile, ti jayal saquil c'u'ile, ti mochibal poq'ue, ti luchbil loin c'u'ile, ti saquil poc' ts'otobil jolale, xchi'uc ti chuquile. Ja' jech ta xich' chapanel c'u'il sventa tunel yu'un ti achi'il ta voq'uel Aarone, xchi'uc ti xnich'nabe, yo' jech ta x'abtejic ta tunel ta cajpaletac.
- <sup>5</sup>Ti buch'utic ta xchapanic ta smeltsanel ti c'u'ile, tsots sc'oplal ta stunesic ti oroe, ti poc' ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ti poc' ti yax'elan xyaxale, ti tsajal poq'ue, ti saquil poc' ti polajtic sts'otbenale.
- <sup>6</sup>“Ti jayal saquil c'u'ile, ta sc'an ti nichimtasbil ta oroe, ta poc' ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ta poc' ti yax'elan xyaxale, ta tsajal poc', ta saquil poc' ti polajtic sts'otbenale.
- <sup>7</sup>Ta xich' ac'bel stim snequeb ti ta snup sba ta jujujote.
- <sup>8</sup>Ti chuquil ti ta xc'ot ta sba ti jayal saquil c'u'il yo' jech ta stsin leque, syomoj lec ta xc'ot scotol. Yu'un ti chuquile, sc'an ti luchbil xtoc ta oroe, ta poc' ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ta poc' ti yax'elan xyaxale, ta tsajal poc', xchi'uc ta saquil poc' ti polajtic sts'otbenale.
- <sup>9</sup>“Va'i un, sa'o chibuc baxton ti ic'-ic'tic sba stsajale. Lucho ta ts'ibtabel tey sbiic ti xnich'nabtac ti Israele.
- <sup>10</sup>Lec xcholet xatsac ti bu ba'yel laj voq'uicuque. Vaquib biiletic xavac' ta jujun ti tonetique.
- <sup>11</sup>Ti biiletic ti bejel ta xcom ta tone, sc'an ti ja' ta spas ti buch'u yabtelinoj ta spaq'uel ti alac' sba tonetique. Ta xich' paq'uel co'ol jech c'u cha'al ti seyoe. Ts'acal to un, ac'bo stsacleb ta oro ti cha'bej tone.
- <sup>12</sup>Va'i un, tey xajoc'an ta stimtac ti jayal saquil c'u'ile, yu'un ja' svulesobil ta o'ntonal xnich'nabtac ti Israel ta sventa ti baxtonetic taje. Ja' yu'un un, ti Aarone joc'ol ta xbat ta snequeb ti sbiic ta stojol ti Diose yo' jech mu xch'ay ta o'ntonal.
- <sup>13</sup>Ti stsacleb ti cha'bej baxtone, meltsano ta oro.
- <sup>14</sup>Ts'acal to un, meltsano junuc scarinail ti ja' bats'i oroe. Ac'bo cha'lic yaq'uul. Ac'o ta joyob ti stsacleb ti baxtone.
- <sup>15</sup>“Ti uile xchi'uc ti c'usitic jtunel ta sventa ti chapanele, ja' jech ta xameltsan jech c'u cha'al ti jayal luchbil saquil c'u'ile. Ti xcaltique, ja' ti luchbil lec ta c'abale, ti





meltsanbil ta oroe, ti ta ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue, ti ta yax'elan yaxal poq'ue, ti ta tsajal poq'ue, xchi'uc ti ta saquil poc' ti polajtic sts'otbenale.

**16**Va'i un, lec pim xameltsan, co'ol sjamlej ti xchanjotale, ti ja' jch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.22cms.) ti jujujote.

**17**Pac'o ta noch'anel ta chanchol ta c'upil sba baxtonetic. Ti jchol ta sliquebale, noch'anbo baxton ti xlablajet tsoj-tsojtic ta xac' xojobale, baxton ti c'on-c'ontic sba xyaxal ta xac' xojobale, xchi'uc baxton ti ic'-ic' losantic xyaxal xlablajet ta xac' xojobale.

**18**Ti xcha'cholale, ja' noch'anbo baxton ti ep no'ox ta tos ti c'u s'elan xu' ta sjoybin sba ti xojobale, baxton ti ic'-ic' losantic sba xyax ts'ijanil ti ep ta tos ta sjoybin xojobale, xchi'uc baxton ti cuxul lec xyax ts'ijanil ta q'uelele.

**19**Ti yoxcholale, ja' noch'anbo baxton ti jtos-otic ti c'upil sba ta q'uelele, baxton ti xvayet ta q'uelel ti xojobale, xchi'uc baxton ti yax'elantic stsajal xojobale.

**20**Ti xchancholale, ja' noch'anbo baxton ti sac-sac vilantic sc'anal ta xac' xojobale, baxton ti ic'-ic'tic sba stsajal ta xac' xojobale, xchi'uc baxton ti ic'-ic'tic yic'al yaxts'ijanil xojobale. Ti baxtonetic taje, tsots sc'oplal ti joybil lec ta oro ti jujucoj stsaclebtaque.

**21**Tsots sc'oplal ta xich' lajcha'bej baxtonetic. Yu'un ja' lajcha'vo' viniquetic xnich'nab ti Israele. Ti jujubej baxton ti ta xich' cholel ta paq'uele, co'ol s'elan seyo ta xc'ot, ti jun no'ox tey pac'al ta xcom sbiic ti lajcha'voc' nitiluletique.

**22**“Ti uile, meltsanbo scarinailtac sventa yaq'uil ti naca oro ts'otbile.

**23**Meltsanbo xtoc chibuc biq'uit xot-xot oro. Noch'anbo ta xcha'jotal xchiquin sventa sjoc'leb ti uile.

**24**Mi laj taj une, xaxoj jelavel ti carina oro ta sat ti chib xot-xot oro ti noch'anbil ta xcha'jotal xchiquin sventa sjoc'leb ti uile.

**25**Ti sba sni'tac ti chib carinae, tey xatsac ti bu chib stsaclebe. Lec xatsacan comel ta stim ti jayal saquil c'u'il ti oy ta yelovale.

**26**Meltsano xtoc chib biq'uit xot-xot oro. Noch'ano ta xcha'jotal xchiquin ti bu c'otem ta olon yu'un ti uile, ta sti'il ti oy ta spat ti snaboj sba ta xc'ot xchi'uc ti jayal saquil c'u'ile.

**27**Meltsano xa yan chib xot-xot oro. Noch'ano ta yeloval ta stim ti jayal saquil c'u'ile. Noch'ano ta yolon ti bu ta x'ech' sts'inbenal ta yac'ol juteb ti bu ta x'ech' xchuquilal ti jayal saquil c'u'ile.

**28**Va'i un, ti xot-xot taq'uinaltac ti uile, snupoj sba ta xc'ot xchi'uc ti xot-xot taq'uinaltac ti jayal saquil c'u'il ti ic'-ic' losantic sba stsajal ti yaq'uil ta xich'e. Jech ti uile, chotol lec ta xcom ta sba xchuquilal ti jayal saquil c'u'ile yo' jech mu xjipetuc ta xc'ot.

**29**C'alal ta x'och batel ta Axibalna ti Aarone, yuinojuc batel ti uil sventa ta xac' ta na'el ti c'u s'elan sc'an pasele. Ja' jech xtoc joc'ol ta xbat ta sti' yo'nton ti bu tsacal sbiic xnich'nabtac ti Israel c'alal ta xbat ta stojol ti Diose, yo' jech tey ono'ox ta svulesatic ta o'ntonal yu'un.

**30**Tic'o ta uil ti Urim Tumime, ti yuinoj ta xbat ti Aarón ta stojol ti Diose yo' jech ta x'ac'bat sna' ti c'usi oy ta yo'nton ti Dios ta stojol ti israeletique.

**31**“Meltsanbo ta ic'-ic' losantic tsajal poc' xmochibal ti jayal saquil c'u'ile.

**32**Ch'ojbo snuc' ta o'lol yo' ta xich' lapel. Balbo sti'iltac ti bu ch'ojbile jech c'u cha'al ti c'u'il ti meltsanbil ta nucule yo' jech mu xjat.

**33**Ti sti'il mochibale, nichimtaso ta sloc'obbail granada ta poc' ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ta poc' ti yax'elan xyaxale, xchi'uc ta tsajal poc'. Jelbiquil ta ch'inic campana oro xchi'uc ta sloc'obbail granada ta sjoylej ti sti'ile.

**34**Ti jech xcaltique, jbej campana oro, jbej sloc'obbail granada. Ja' jech jelbil ta xbat ta sjoylej sti'il ti mochibale.

**35**C'alal ta x'abtej ta paleal ti Aarone, tsots sc'oplal ti slapoj ochel ti mochibal c'u'ile. Ja' yu'un un, c'alal ta x'och batel ta xloc' talel ta Axibalna ti c'alal ta xbat sva'an sba ta stojol ti Diose, xvinaj sts'inlajet ti ch'inic campanaetique. Yu'un ti jech taje, mu xcham.

**36**“Meltsano junuc uni pech-pech bats'i oro. Ts'ibao tey ti co'ol s'elan seyo ta xc'ote: ‘C'otem ta yajtunel Dios li'e’ ti xiuc ti c'ope.

**37**Jech ti pech-pech oroe, noch'ano ta sba ti ts'otobil jolile. Chuco ta jun yaqu'il ti ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue yo' jech lec tsacal ta xcom.

**38**Va'i un, tey chucul o ta sti'ba ti Aarone. Jech ti Aarone, cajal ta xc'ot ta sba smulic ti israeletic ti c'alal oy bu mu lecuc ta xbat yu'unic ti c'alal ta xaqu'ic ti ch'ul matanale. Ta sventa ti jech chucul ta sti'ba ti pech-pech oroe, ja' to jech ta stsac smoton ti Diose.

**39**“Meltsano junuc saquil loin c'u'il ti c'upil sba xluchbenale, xchi'uc saquil poc' sventa ti ts'otobil jolile. Ti chuquile, sc'an ti lec luchbil ti xnichimaltaque.

**40**Va'i un, xnich'nabtac ti Aarone, meltsanbo ti sloin c'u'ique, ti xchuquique, xchi'uc ti sts'otobil sjolic ti jun yutsil ta xc'ot o xchi'uque.

**41**“Ja' jech ta xavac'be slap sc'u' ti achi'il ta voq'uel Aarone, ti xnich'nabe, xchi'uc ta xamalbe aceite ta sjol ti ta xavac'be yich' tsots yabtel ti t'ujbil ta xc'ot ta cajpaletaque.

**42**Meltsano xtoc scom-com vex ta saquil poc' yo' jech ta smac ti yo'e.

**43**Va'i un, ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ac'o slapic batel ti c'alal ta x'ochic batel ta Axibalna, mi ja' ti ta xnopajic batel ta sts'el ti altare. Ac'o slapic ti c'alal ta xtunic ta paleal tey ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose yo' jech mu jset'uc oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasel, yo' jech mu xchamic. Li'e, ta me xc'ot ta jbel ti oy c'usi tsots albil ti j'ech'el ch'unbil ta xcom o yu'un ti stuque xchi'uc ti snitilultaque.

## Éxodo 29

### Ta xich' va'anel ta yajtunel Dios ti paleetique

(Lv 8.1-36)

<sup>1</sup>“Yo' jech ta xava'an ta yich'el yabtel ti cajpaletaque, xi s'elan ta xapas ta stojolic jech c'u cha'al li'e: ic'o tael jcotuc ch'iom tot vacax, xchi'uc cha'cot tot chij ti mu'yuc jutebuc xchopolile.

<sup>2</sup>Vots'o ta aceite ti lequil t'ujbil harinae yo' jech ta xameltsan panetic, xchi'uc muc'tiquil panetic ti ch'abal ac'bil ti spajubtasobile. Meltsano xtoc jayaquil pac'ambil harina ti ta'ajesbil ta aceitee.

<sup>3</sup>Va'i un, ac'o ta jun nene' moch yo' jech ta xich' ich'el batel ta Axibalna jmoj xchi'uc ti ch'iom tot vacaxe, xchi'uc ti cha'cot chije.

<sup>4</sup>Ts'acal to un, ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ic'o tael ta sti'il ochebal Axibalna ti bu nupel ta bee, ac'o atinicuc avu'un.

<sup>5</sup>Mi laj une, ich'o tael ti c'u'iletic sventa paleale, ac'bo slap sloin c'u' ti Aarone, xchi'uc ti jayal saquil c'u'ile, xchi'uc xmochibal ti jayal saquil c'u'ile, xchi'uc ti uile. Tsino lec ti xchuquilal ti jayal saquil c'u'ile.

<sup>6</sup>Ts'otbo ta sjol ti ts'ot jolile. Ta sba ti ts'ot jolile, noch'anbo ti pech-pech taq'uin ti bu ta xal ti c'otem ta palee.

<sup>7</sup>Tamo ti jtunel aceite sventa ich'ob abtelale, malbo ta sjol ti aceitee ti va'ambiluc c'otuc ta pale avu'un ti Aarone.

<sup>8</sup>Nopajicuc tael avu'un ti xnich'nabe. Lapbo ti sloin c'u'ic xtoque.

<sup>9</sup>Jech ti Aarone xchi'uc ti stuquique, tsinbo lec ti xchuquique. Ac'bo xtoc ti sts'ot sjolique. Ti jech taje, ta xavac'be yich' tsots yabtelic, yu'un ti abtelal ta paleale, j'ech'el mu xtub yu'unic sc'oplal.

<sup>10</sup>“Ts'acal to un, ic'o tael ta sti'il ochebal Axibalna ti ch'iom tot vacaxe yo' jech ti Aarone, xchi'uc ti xnich'nabe, ta scajan sc'obic ta sjol ti chon bolome.

<sup>11</sup>Ti bu taje, ta sba sat ti Diose, ta xamil ti ch'iom tot vacax ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>12</sup>Ts'ajo sni' ac'ob ta ch'ich', jaxbo ta xulubtac ti altare. Ti c'u yepal ta xcom ti ch'ich'e, malo ta yoc ti altare.

<sup>13</sup>Ti xepu'altac ti sbiquile, ti secube, xchi'uc ti sq'quine, joso loq'uel, chic'o ta altar.

<sup>14</sup>Yan ti sbec'tale, ti snuculile, xchi'uc ti yic'obal xch'ut ti ch'iom tot vacaxe, chic'o ta loq'uebaltic ti bu lamalic ta nacleje, yu'un ja' laj yich' svocol ta scoj ti mulile.

<sup>15</sup>“Ic'o tael jcotuc ta xcha'cotal ti chije. Va'i un, ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ac'o scajan sc'obic ta sjol.

<sup>16</sup>Ts'acal to un, milo. Jech ti xch'ich'ele, vijbo ta joyob stsectac ti altare.

- 17** Mi laj une, bic'tal bojilano. Jech ti sbiquile, ti yacane, sapo lec. Tsobo ta jmoj xchi'uc ti sjole.
- 18** Ja' jech xtoc ti chije, ac'o ta sba ti altare yo' jech ta xich' chiq'uel ta stojol ti Diose, ti jun yutsil ti smuile.
- 19** “Ts'acal to un, ic'o talem ti jcot chij xtoque. Jech ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ac'o scajan sc'obic ta sjol.
- 20** Milo ti chije. Ch'ambo jutebuc xch'ich'el, jaxo ta yolon svelvelul sbats'i chiquin ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, xchi'uc ta sme' sbats'i c'ob, ta sme' sbats'i acan. Ts'acal to un, vijbo xch'ich'el ti chij ta joyob stsectac ti altare.
- 21** Ti c'u yepal ta xcom ti ch'ich' ti tun ta altare, xchi'uc ti jtunel aceitee, tuneso jutebuc. Vijo ta sba ti Aarone, ta sba ti sc'u'taque, ta sba ti xnich'nabe, xchi'uc ta sba ti sc'u'ic xtoque. Ja' to jech ta xc'ot ta yajtunel Dios ti Aarone, ti xnich'nabe, xchi'uc ti sc'u'ique.
- 22** “Mi laj taj une, tsobo xepu'al ti chij ti oy ta snee, ti oy ta sbiquile, ti oy ta secube. Tsaco ti chib sq'uine xchi'uc ti xepu'ale. Tsaco xtoc ti jec' sbats'i o'e. Yu'un ja' jcot chij ti ta xtun ta sventa ta xich' va'anel ti paleetique.
- 23** Ti panetic ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobil ti oy ta moch ti oy ta stojol ti Diose, tamo jbejuc ti set-set pane, xchi'uc jbejuc ti vots'bil ta aceitee, xchi'uc jpechuc ti pac'ambil jayal ch'ilbil harinae.
- 24** Scotol taje, ac'bo ta sc'ob ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe. Liqueso ti c'u s'elan sc'an pasel ta stojol ti Diose.
- 25** Mi laj taj une, tsacbo sutel ti oy ta sc'obique, chic'o ta altar, ti ja' jun muil matanal ti lec ta xa'i ti Diose. Yu'un ja' jun matanal ti ta xich' chiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti Diose.
- 26** “Ti jpech sti' yo'nton ti chij ti ta xtun ta sventa ta xich' va'anel ta yabtel ti Aarone, tsaco, ye'ilano ta stojol ti Dios ti c'alal ta xavaq'ue. Ti jpech taje, ja' ta xc'ot ta avu'un.
- 27** “Ti spechel sti' yo'nton ti chije, xchi'uc ti sbec'tal yo'tac ti ta xtun ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ti ta xich' ye'ilanel ta stojol ti Diose, ja' xa c'ot ta yu'un ti Aarone, xchi'uc ti xnich'nabe.
- 28** Ti matanaletic ti ta xich'ic talem ti israetique, na'bil ta xcom o yu'unic ti c'ot ta jbel mantal ti ja' yu'unic ti paleetic ti xpechel sti' yo'ntone, ti sbec'tal yo'tac ti laj yich' aq'uel ta sventa ti lajesobil o'ntonale.
- 29** “Ti abtelal c'u'iletic yu'un ti Aarone, ja' ta xich'ic comel ti snitilultac ti c'alal ta xich'ic tsots yabtelic ta paleale.
- 30** Ti snitilultac ti Aarone, ti buch'u ta xich'be comel ti yabtel ti ta x'och batel ta Axibalnae, yo' jech ta xtun tey ta ch'ul cuarto ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose, tsots sc'oplal ti ta slap vucub c'ac'al ti c'u'il taje.

- 31“Ts'acal to un, ta xatsac talel ti chij ti oy sc'oplal ta xich' tunesel ta sventa ti nupob abtelale. Tey xbat alacan ti bu ja' yavil albile.
- 32Jech ti sbec'tal ti chije xchi'uc ti pan ti oy ta nene' moche, jech ti Aarón xchi'uc ti snitilultaque ta xbat stun slajes sti'ic ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.
- 33Yu'un ta stun slajesic, ja' ti laj yich' aq'uel ta sventa xch'ayobil ti smul scolo'ic ti yo' laj staic ti va'ambil ti c'otic ta yabtelique, ti laj yich' cajal yabtelic ti jech c'otic ta paleale. Taj une, mu xu' ta sti'ic ti buch'uuc no'oxe, yu'un oy stutac ti ch'acbil c'ote.
- 34Mi oy to com scemelal ti pane, ti beq'uate, ti tun ta sventa ti nupob abtelale, mi tey to ta sta ta yoc'omale, chic'o. Yu'un mu'yuc buch'u xu' ta slajes ti c'usi ch'acbil c'ote.
- 35“Scotol taje, jech me xapas ta stojol ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, co'ol s'elan jech c'u cha'al laj cac' avile. Abtelano vucub c'ac'al ta yac'bel yich' ti yabtele.
- 36Jujucot ch'iom tot vacax, ta xavac' jujun c'ac'al yo' ta xich' milel ta sventa ti xch'ayobil mulile. Meso tuso lec ti altare. Tey xacajan ti milbil matanal sventa ti mulile. Malbo aceite ta sba yo' jech ta xc'ot ta tunel.
- 37Vucub c'ac'al sjalil ta xavac' milbil matanal ta altar sventa ti mulile. Ja' jech ta xc'ot ta tunel yu'un ti Diose, ti xi s'elan ch'acbil c'ote: c'usiuc no'ox ti ta xc'ot tey ta altare, ventainbil xa ta xc'ot ec.

### **Ti matanaetic ti ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale**

(Nm 28.1-8)

- 38“Jujun c'ac'al, mu stselbuj, ta xavac' ta sba altar cha'cot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabile.
- 39Ti jcote, ta xavac' ta sob ic'luman. Ti jcote, ta xavac' ta smalil c'ac'al.
- 40Ti jcot ch'iom chij ti ba'yel ta xavaq'ue, ac'bo nopol chibuc kilo ti bu lequil harinae, capbil ta jun litro yaceiteal olivo, xchi'uc ta xamal jun litro vino ti ta xc'ot ta matanale.
- 41Ja' no'ox jech ta xapas xtoc xchi'uc ti jcot chij ti ta xavac' ta smalil c'ac'ale, xchi'uc ti harinae, xchi'uc ti vino ti ja' matanale, ti ja' jun matanal ti jun yutsil smuil ta xa'i ti Diose.
- 42Ti matanaetic ti ta xich' chiq'uel sventa quich'obil ta muq'ue, ja' ta sliquesic ti totil me'iletique, yo' jech xchanoj ta xcom ti yalab xnich'nabic ti ta xaq'uc ta jtojole, ti ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu ta jnupot ta be ta sc'oponelote.
- 43Va'i un, tey ta jnupic ta be ti israeletique. Ti bu taje, ch'acbil ta xc'ot cu'un, yu'un tey ta jva'an jba.
- 44Ch'acbil ta xc'ot cu'un ti Axibalnae xchi'uc ti altare. Ja' jech ch'acbilic ta xc'otic ec ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabtaque, yu'un ja' paleetic cu'un.
- 45Ta jchi'in ta naclej ti israeletique, Vu'un Diosun yu'unic.
- 46Ja' jech ta sna'ic ti Vu'un Ajvalil Diosun yu'unique, ja' ti Buch'u loq'uesvan talel ta Egipto yo' jech ta jchi'in ta nacleje, Vu'un ti Ajvalil Diosun yu'unique.



## Éxodo 30

### Ti altar xchic'obil pome

(Ex37.25-28)

- <sup>1</sup>“Meltsano xtoc junuc altar ta acacia te' sventa xchic'obil pom.
- <sup>2</sup>Sc'an ti co'ol sjamlej xchanjotale, cha'ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.45cms.) ti snatile; cha'ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.45cms.) ti sjamlej xtoque. Yan ti stayleje, ja' chanch'ix xchi'uc jquejlej (.90cms.). Ti xulubtac xtoque, sc'an jun no'ox tsacal lec liquel xchi'uc ti altare.
- <sup>3</sup>Ti sbae, ti xchanjotal xocone, xchi'uc ti xulubtaque, bono lec ta bats'i oro. Nichimtaso ta oro ta joyob ti sti'iltaque.
- <sup>4</sup>Noch'anbo xotbil oro ta yolon ti xnichimale, chib ta jujujot xocon yo' jech tey ta xich' xojbel jelavel ti sc'atlomte'al sventa xchechobile.
- <sup>5</sup>Ta acacia te' xameltsanbe ti sc'atlomte'altaque. Bono lec ta oro xtoc.
- <sup>6</sup>Ts'acal to un, ti altare, ba ac'o ta yeloval ti bu lich'il ti muc' ta poc' ta sts'el xcaxail ti tratee, ti bu ta jta jbatic ta c'oponele.
- <sup>7</sup>Ti ta jujun sob ic'lumane, ti c'alal ja' o yorail ta xich' chapanel ti lamparaetique, jech ti Aarone tey ta xchic' ti muil pom ta sba ti altar taje.
- <sup>8</sup>Ta xchic' xtoc ti ta mal c'ac'ale, ti c'alal ja' o yorail ti ta xich' tsanel ti lamparaetique. Taje, ja' jech ta xich' pasel o sbatel osil ta stojol ti Diose.
- <sup>9</sup>Ti ta sba ti altar taje, mu me xachic' yan pom, mi ja'uc ti c'usi oy sc'oplal ta xich' chiq'uele, mi ja'uc ti matanal sat ts'unubaletique. Mi ja'uc xtoc xamalbe ti matanal vinoe.
- <sup>10</sup>Ti altar taje, j'ech'el c'otem ta yu'un ti Diose. Ti Aarone, jten ta jujun jabil, ta xjaxbe ch'ich' ta xulub ti altare yo' jech mesbil tusbil ta xc'ot ta sventa xch'ich'el ti chon bolom ti laj yich' svocol ta sventa stael ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile. Scotol jabil ta sc'an ta xich' pasel ma' ti va'i s'elan taj une.”

### Ti patan sventa q'uexolile

- <sup>11</sup>Ti Moisesse xi albat yu'un Dios ti c'alal c'opoj talel ta stojole:
- <sup>12</sup>“C'alal ta xabejanbe ta vun sbiic ti israeletique, ti jujunique, tsots sc'oplal, ac'o yaq' uic ta stojol Dios ta sventa xq'uexolic yo' ta xilic lec ti xch'iel sc'opojelique. Taje, ja' smelol yo' jech mu xvocolajic yu'un ti chamel lajel c'alal mi x'ech' xa ox ti tsacob-biile.
- <sup>13</sup>Scotol ti buch'u bejel lec ta vun ti sbie, ta xaq'uic vo'ob gramo plata ti spatan ta stojol ti Diose, ti ja' o'lol no'ox jech c'u cha'al ti albil sc'oplal yu'unic ta ch'ulnae.
- <sup>14</sup>Scotol ti buch'u x'ech'ic xa ta jtob jabile xchi'uc ti buch'u yich'o'jic jtob jabil ti bejel ta vun ti sbiique, ta xaq'uic ti xq'uexolic ta stojol ti Diose.



<sup>15</sup>C'alal ta xaq'uic ta jujun tal ta stojol Dios ta sventa yo' ta xilic lec ti xch'iel sc'opojelique, mi ja'uc x'ech' ta vo'ob gramo plata ta xac' ti jc'uileje, mi ja'uc mu sta vo'ob gramo ta xac' ti me'une.

<sup>16</sup>Ja' yu'un un, ta xatsob ti plata ti ta xaq'uic ti israeletic ta sventa ti xch'iel sc'opojelique. Ja' yu'un un, ba ac'o yo' jech ta xich' pasel ti quich'obil ta muc' ti bu nupel ta be ti ta Axibalnae. Ti jech taje, mu xch'ayat ta o'ntonal ti israeletic yu'un ti Diose, ja' ti laj yaq'uic ta sventa ti xch'iel sc'opojelique.”

### **Ti muc' ta lech-lech c'anal taq'uine**

(Ex 38.8)

<sup>17</sup>Ti Moisesse, xi albat ti c'alal c'oponat talel yu'un ti Diose:

<sup>18</sup>“Meltsano junuc muc' ta lech-lech c'anal taq'uine, xchi'uc jun xlechleb ti ja' ono'ox c'anal taq'uine, ti ja' ta xtun ta sventa yavil vo' atinejebale. Ac'o ta o'lol sti'il yu'un ti Axibalnae xchi'uc ti altare. Ja' jech xtoc, nojeso ta vo'.

<sup>19</sup>Jech ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe tey ta spulic loq'uel ti vo'e yo' jech ta spoc ti sc'obique, ti yacanique.

<sup>20</sup>Yu'un pocbil lec yoc sc'obic ta x'ochic batel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, xchi'uc ti c'alal ta xnopajic batel ta sts'el altar ti ta xtunic ta yaq'uel xchic'bel smoton ti Diose. Ja' jech mu xchamic.

<sup>21</sup>Va'i un, yo' jech mu xchamique, tsots sc'oplal ta spoc ti sc'obique, ti yacanique. Taje, ja' me ti oy c'usi tsots sc'oplal na'bil ta xcom o sbatel osil ta stojol ti Aarone, xchi'uc ti snitilultaque.”

### **Ti jtunel aceitee**

(Ex 37.29)

<sup>22</sup>Ti Moisesse, xi albat ti c'alal c'oponat talel yu'un ti Diose:

<sup>23</sup>“Xi s'elan xat'uj ti lequil muil momoletique: vaquib kilo ti lec t'ujbil mirrae, oxibuc kilo ti canelae, oxibuc kilo muil aj,

<sup>24</sup>vaquibuc kilo ti jtos o ta canelae (ti jechuc yepal yalal sbisel jech c'u cha'al liquem ta xich' aq'uel ta ch'ulnae) xchi'uc o'lol xchanibaluc litro yaceiteal ti olivoe.

<sup>25</sup>Ti ta jech yepal taje, ja' jech xachapan ta meltsanel ti jtunel aceitee, co'ol xapas jech c'u cha'al jun jmeltsanej muil pox ti oy yavil yu'un ti muil poxe. Taje, ja' me ti junel aceitee.

<sup>26</sup>Tsots sc'oplal ta xaq'ueb muyel ta sba ti Axibalna ti bu nupel ta bee xchi'uc ta xcaxail ti tratee.

<sup>27</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xaq'ueb ta malel ta sba ti mexa xchi'uc scotol ti c'usitic tey oye, xchi'uc ta spajleb cantilaetique xchi'uc ti c'usitic tey oye, xchi'uc ta altar ti xchic'obil pome.

<sup>28</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xaq'ueb ta malel ta sba ti altar sventa xchic'obil ti matanale, xchi'uc scotol ti c'usitic tey oye, xchi'uc ta lech-lech c'anal taq'uine xchi'uc ti scajlebe.

<sup>29</sup>Ja' jech ta xc'ot avu'un ta tunel yu'un ti Diose, ti j'ech'el c'ot ta tunele. Ti c'usiuc no'ox ta xc'ot ta sbae, ventainbil xa ta xc'ot ec.

<sup>30</sup>“Ti aceite taje, malbo ta sba ti Aarone, xchi'uc ti xnich'nabe, yo' jech ta xcomic ta cajpaletac.

<sup>31</sup>Xi me xavalbe ya'iic ti israeletic jech c'u cha'al li'e: ‘Ja' no'ox xatunes ti jtunel aceite cu'un ti c'u sjalil ta x'ech' ti ch'iel c'opojele.

<sup>32</sup>Mu xamalbe ta sba jeche' xocol vinic no'ox. Mi ja'uc xachapan ta smeltsanel yan aceite ti ta xaco'oltas jech c'u cha'al taje. Yu'un ja' c'otem ta j'ac'-ich'- abtelal ti aceite taje. Ja' yu'un un, c'otuc me ta o'ntonal ti cuxul c'oteme.

<sup>33</sup>Yan ti mi oy buch'u ta xchapan yan aceite ti co'ol jech c'u cha'al taje, mi ta smalbe ta sba ti buch'uuc no'oxe, tenbil ta xloc' ta stojol ti xchi'iltaque.’ ”

### **Ti pom ta xich' chapanele**

*(Ex 27.29)*

<sup>34</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moises: “Co'ol yepal ti xi s'elan xachapan ti jujutos ti c'usi muique: ti xuch'e, ti muil ich'ac momole, ti bats'i pome, xchi'uc ti muil jchop o ta yaxchel momole.

<sup>35</sup>Ti jaytos taje, ja' jech xachapan ti jun pome yo' jech ta xc'ot ta bats'i jtunel pom. Xacap lec scotol jech c'u cha'al junuc jmeltsanej muil poxil ti c'alal ta smeltsan ti muil poxiletique.

<sup>36</sup>Lec nin xajuch' jch'acuc. Va'i un, ba ac'o ta xcaxail trate tey ta Axibalna ti bu nupel ta bee. Ti lec xaltique, ja' tey ti bu albil sc'oplal ti ta jnup jbatic ta bee. Ti pom taje, stuc no'ox ti ja'uc c'otuc ta jtunel pom avu'unique.

<sup>37</sup>Mi ja'uc xa xachapan ta smeltsanel yan pom ti ja' no'ox ta xatunes atuc jech c'u cha'al ti pom ta xameltsan taje. C'otuc me avu'un ta jtunel pom ta stojol stuc ti Diose.

<sup>38</sup>Yu'un mi oy buch'u ta smeltsan yan pom ti co'ol s'elan ti ja' no'ox c'upil ta xa'i ti smuile, ten xi loq'uel ta stojol ti xchi'iltaque.”

## **Éxodo 31**

### **Ti buch'utic ta sloc'taic ti c'usitic ta xtun ta Axibalnae**

*(Ex 35.30; 36.1)*

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“A'yio ava'i, ti ta scotol snitilul ti Judae, laj xa jt'uj ti Bezaleel ti ja' xnich'on ti Urie, smom xtoc ti Hure.

<sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti vu'un Diosune, ta j'ech'el laj cac' ochuc ti jcuxlejal ta stojole yo' jech oy ti sbijile, ti snopbenal yu'une, ti ta yojtiquinele, xchi'uc ti sc'abalil ta sloc'taele.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, xu' yu'un sloc'tael ta luchel, ta yabtelanel ti oroe, ti platae, ti c'anal taq'uin xtoque.

<sup>5</sup>Ma'uc no'ox taje, xu' yu'un ta stuq'uibtasel ti c'usi sc'an toe, ta xnoch'ananel ti c'upil sba baxtonetique, ta stuq'uibtasel ti c'usi meltsanbil ta te'e, ti c'usiuc no'ox abtelal ti luchbil ta xich'e.

<sup>6</sup>Ja' laj cac'be ta scoltaobba ti Oholiabe, xnich'on ti Ahisamaque, ti ja' snitilul ti Dane. Ta scotol ti buch'u oy sbijilique, oy bu laj cac'be ep sbijil yo' jech ta smeltsan scotol jech c'u cha'al ti xi caloj mantale:

<sup>7</sup>ti Axibalna ti bu nupel ta bee, ti xcaxail tratee, ti smac ti nujul ta sba ti caxae, scotol ti c'usitic ta xtun tey ta Axibalna xtoque.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, ta smeltsan xtoc ti mexae xchi'uc xchapelej ti c'usitic ta xtun teye, ti bats'i oro spajleb cantilae xchi'uc xchapelej ti c'usitic ta xtun teye, ti altar xchic'obil pome.

<sup>9</sup>Ma'uc no'ox taje, ta smeltsan xtoc ti xchic'obil matanal altare xchi'uc xchapelej ti c'usitic ta xtun teye, ti muc' ta lech-lech c'anal taqu'in xchi'uc ti xlechlebe.

<sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, ta smeltsan xtoc ti jalbil c'u'ile, ti lec xcaltique, ja' ti tunelal c'u'il yu'un ti pale Aarone, xchi'uc ti c'u'il sventa ti xnich'nab ti c'alal ta xtunic ta paleale.

<sup>11</sup>Ma'uc no'ox taje, ta smeltsan xtoc ti aceite sventa ti nupob abtelale, ti muil pom ti ta xtun ta ch'ulnae. Ja' yu'un un, ti stuquique tsots sc'oplal, ac'o xchapanic lec scotol jech c'u cha'al laj calbot ti mantale.”

### **Sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale**

(Ex 35.1-3)

<sup>12</sup>Ti Moise, xi albat ti c'alal c'oponat talel yu'un ti Diose:

<sup>13</sup>“Va'ano aba, c'opojan atuc ta stojol ti israeletique, ti xi xchapel xavalbe ya'iiique: ‘Tsots sc'oplal, ich'ic ta muc' ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale cu'une. Yu'un ti jech taje, ja' svinajeb ta atojolic cu'un ta sventa sbatel osil yo' jech ta xana'ic ti vu'un Ajvalilun ti laj jt'ujoxuque.

<sup>14</sup>Ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ja' ch'ul c'ac'al avu'unic. Jech o xal tsots sc'oplal ta xavich'ic ta muc'. Ti buch'u mu xich' ta muc' ti jech c'ac'al taje, ti ja' no'ox ta x'abteje, chapal sc'oplal ta xich' milel.

<sup>15</sup>Vaquib c'ac'al xu' xa'abtejic. Yan ti ta yucubal c'ac'ale, ja' xa cuxob o'ntonale ti t'ujbil yu'un ti Diose. Ti buch'u ta x'abtej ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, chapal sc'oplal ta xich' milel.’

<sup>16</sup>Ja' yu'un un, ti israeletique, ac'o xchanic spasel yich'el ta muc' sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. C'otuc ta jun trate ta sventa sbatel osil.

<sup>17</sup>Ja' svinajeb ti com o ta stojolic ti israeletic cu'une.” Yu'un ti Diose, ta vaquib c'ac'al, laj smeltsan ti vinajele xchi'uc ti banomile. Ta yucubal c'ac'al une, tsuts yabtel, laj xcex yo'nton.

### **Ti loc'tabil ch'in vacax oroe**

(Dt 9.6-29)

<sup>18</sup>C'alal laj yo'nton ti Dios ta sc'oponel ti Moisés ta vits Sinaie, laj yac'be talel ti pech-pech tonetic ti bu ts'ibabil talel ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti ts'ibabil ta sc'ob stuc ti Diose.

## Éxodo 32

<sup>1</sup>C'alal laj yilic ti israeletic ti jalij tey ta vitse, ti mu xyal talel ti Moise, laj stob sbaic ta stojol ti Aarone, ti xi laj yalbeique: —Mu teyuc no'ox xach'ayet, meltsanbun diosetic cu'uncutic yo' jech ta xistojobtasuncutic batel. Yu'un mu jna'cutic c'usi laj spas ti Moisés ti ja' laj sloq'uesuncutic talel ta Egiptoe.

<sup>2</sup>Xi laj stac' ti Aarone: —Lec oy un cha'e, loq'uesic ti taq'uinal chiquinaletic ti naca ta oro ti joc'ajtic ta xchiquinic ti avantsilelique, xchi'uc ti aquerem atsebique. Va'i un, ich'beicun talel li'e.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, scotolic laj sloq'uesic ti taq'uinal chiquinal ti naca ta oro ti joc'ajtic ta xchiquinique. Laj yich'ic batel ta stojol ti Aarone.

<sup>4</sup>Va'i un, och ta yoc ta sc'ob, jech tey laj yac' ta ulesel ti oroe. Lic abtejuc ta yanel ta jun yanobil ja' to ti c'uxi joybij lec yu'un ta sloc'obbail jcot ch'in tot vacaxe. Jech o xal un, scotolic xi lic yalique: —Israel, ti li'e, ja' ti dios ti laj sloq'uesot talel ta Egiptoe.

<sup>5</sup>C'alal jech laj yil ti Aarón taje, tey laj smeltsan jun altar ta yeloval ti loc'tabil ch'in tot vacaxe. Va'i un, xi lic avanuque: —Oc'om ta jpastic q'uin sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>6</sup>Sob ta yoc'omal un, lic xchapan sbaic, lic yaq'uic chic'bil matanaletic, xchi'uc milbil matanaletic sventa ti lajesobil o'ntonale. Ts'acal to un, ti israeletic chotiic ta ve'el ta uch'ubajel. C'alal laj yo'ntonique, tey lic spasic ti c'usi xmuyubaj ta xa'iic xchi'uquique.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yalbe ti Moise: —Batan, yalan batel, yu'un ti achi'iltac ti laj aloq'ues talel ta Egiptoe, laj xa soques sbaic.

<sup>8</sup>Ta ora no'ox laj xch'ac sbaic ta be ti bu laj calbeic ti ta stamic batele. Laj xa smeltsanic ta ulesbil oro jcot sloc'obbail ch'in tot vacax. Avi tana une, yacalic xa ta xich'ic ta muc', ta xac'beic matanaletic xtoc ti xi ta xalique: 'Israel, ti li'e, ja' dios ti laj sloq'uesot talel ta Egiptoe.'

<sup>9</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti Diose xi to laj yalbe ti Moise: —Laj xa jtuc'ulan lec ti jteclum li'e. Laj xa cojtiquin lec ti pucujibemic xa xchi'uc ti xpochanilique.

<sup>10</sup>Avi tana un, ts'ijlan xa no'ox me ta jtojol, yu'un mu me xa sts'icbaj ta xca'i yu'un ti sc'ac'al co'ntone. Ta jtsutesic ya'iic ta j'ech'el. Ja'uc ti vo'ote, ta jliques jun muc' ta lum ta aventa.

<sup>11</sup>Manchuc mi jech albat un, ti Moise xi lic vulvunuc ta slamajesbel yo'nton ti Ajjalil ti ja' Dios yu'une: —Cajval, ¿c'u cha'al ta xlic sc'ac'al avo'nton yu'un ti anich'nabe, ti c'alal vo'ot atuc laj alaman c'otel amuc'ul atsatsal ti c'alal laj aloq'ues talel ta Egiptoe?

**12**¿C'u cha'al un, mi yu'un tey xa no'ox aq'ueloj aba ti xi ta xalic ti egicioetique: “Ti Diose, ma'uc ta slequilal yo'nton laj sloq'ues batel, ja' no'ox ba yac' chamuc ta vitstic yo' jech ta xch'ay ti sts'unubalic li' ta banomile”? Ja' lec lamajuc xa ti sc'ac'al avo'ntone. Ch'ayo xa ta ajol ta avo'nton ti anopoj ti j'ech'el ta xatubbe sc'oplal ti ateclumale.

**13**Vuleso ta avo'nton c'u s'elan albil avu'un ta sventa ti Abrahame, ti Isaaque, ti Israele, ti ja'ic avajtuneltaque. Yu'un ja'ic laj ya'ic ti vo'ot atuc loq'uem ta ave ta ati' ti jbel sc'oplal mu xch'ay ta be ti laj aval ti xi ta xapas ta stojolique: “Ti anitululique, ta jpas ta stojolic ti ta x'epajic ta j'ech'el jech c'u cha'al ti c'analetic ti oy ta vinajele. Ja' jech xtoc scotol ti banomil li'e, loc' ta que ta jti' ta xcac'boxuc ti ta xc'ot o ta arextoic cu'un ta sbatel osile.”

**14**Jech ti Diose laj xch'ay ta yo'nton ti jech snopoj xa ox ti ta xch'aybe sts'unubal ti yalab xnich'nabe.

**15**Ja' yu'un un, ti Moisesse yal talel ta vits, spechoj talel ti cha'pech ton yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ti nojic ta ts'ib ta xcha'jotaltaque.

**16**Ti cha'pech ton taje, ja' laj smeltsan stuc ti Diose. Ja' laj sts'iba stuc ti Dios ti c'u s'elan ts'ibabil ta jujupeche.

**17**C'alal laj ya'i ti Josué ti x'avlajetic xa ti jteclume, xi laj yalbe ti Moisesse: —Co'ol s'elan j'ac'-leto x'avlajetic ta xca'i ti bu vololic ta nacleje.

**18**Ti Moisesse xi laj staq'ue: —Ma'uc sq'uejimolal muyubajel ti ta svinajes ti pasbil xa canale. Mi ja'uc sq'uejimolal ti ta svinajes ti oy at-o'ntonal yu'un ti tsalel ta c'ope. Yu'un yan q'uejimoletic ti c'usi ta xca'ie.

**19**Va'i un, c'alal nopaj batel ti Moisés ti bu lamalic ta nacleje, jech ti cha'pech tone, laj sjip ta lum ta sc'ac'al yo'nton, stuc slilijemal busul com yu'un ta yoc vits ta scoj ti laj yil sloc'obbail ti ch'in tot vacaxe, xchi'uc ti xnic no'ox ti ac'ote.

**20**Ts'acal to un, och sc'oplal yu'un sloc'obbail ti ch'in tot vacaxe, yu'un laj sjip ochel ta c'oc'. Laj taj une, lec xa nin laj xjuch', ti laj svij ochel ta vo' ti sninale. Jech ti israetique laj yuch'ic yu'un ti vo' taje.

**21**Xi laj yalbe xtoc ti Aarone: —¿C'usi laj yutot ti laj ata tsalel yu'un ti jteclum li'e, ti c'ot xa ta pasel avu'un ti tsots mulile?

**22**Ti Aarone xi laj staq'ue: —Yojtot, mu xaviltaun, yu'un xana' lec ti jteclum li'e, ja' me'inem xa'ic ta spasel ti c'usi chopole.

**23**Yu'un ti stuquique xi laj yalbeicune: “Meltsanbun junuc dioscitic yo' jech ta xistojobtasuncutic batel. Yu'un mu jna'tic c'usi laj spas ti Moisés taje, ti c'alal ja' laj sloq'uesuncutic talel ta Egiptoe.”

**24**Xichi laj jtac'beique: “Ti buch'u oy oro yu'une, ac'o xch'ac loq'uel.” Laj yac'beicun ti oroe. Laj jtac' ochel ta c'oc'. Ja' tey lic joybijuc talel sloc'obbail ti ch'in tot vacaxe.

<sup>25</sup>Ti Moisesse laj yil ti mu staq'uic pajesel ti israeletique, yu'un lec xa no'ox ta xa'iic ta xlabanatic yu'un ti yajcontraique. Yu'un ti Aarone mu'yuc xcuch yu'un ta spajesel.

<sup>26</sup>Ja' yu'un un, ti Moisesse xi laj yal ti c'alal va'al ta ochebal ti bu lamalic ta nacleje: —Ti buch'utic staoj to yav yac'oj sjol yo'ntonic ta stojol Diose, jtsob jbatice ta jmoj. Va'i un, ja' laj stsob sbaic talel scotol ti levitaetic ta stojole.

<sup>27</sup>Ja' yu'un un, xi albatic yu'un ti Moisesse: —Xi laj yal ti Ajvalil ti ja' Dios yu'unic ti Israele: “Ti jujunoxuque, chapano ac'obic xchi'uc ti avespadaique. Sutanice batel ti bu slamanoj sbaique. Ti jujunoxuque, mu'yuc ta alel mi ja' ti avinquilelique, mi ja' ti buch'u lec xavil abaic xchi'uque, mi ja' ti alac'naique, xquechet x'ech' amilic ta jujun ti ta ti'nae.”

<sup>28</sup>Ti levitaetic jech laj spasic jech c'u cha'al albatic yu'un ti Moisesse. Yu'un ti jech c'ac'al taje, laj chamicuc nopol oxmiluc (3,000) ti viniquetique.

<sup>29</sup>Va'i un, xi albatic yu'un ti Moisesse: —Avi tana li' une, ta sba ta sat ti Diose, ta xavich'ic tsots avabtelic. Yu'un ti jlom avu'unique mu teyuc no'ox aq'uelojic, ac'o mi xnich'on stuc laj ono'ox yich' avu'unic. Ti jlom xtoque, ac'o mi bats'i svinquilel sbaic, laj ono'ox yich' avu'unic. Ja' yu'un un, avi tana une, ta xac'boxuc slequilal yutsilal ti Diose.

<sup>30</sup>Ta yoc'omal un, ti Moisesse xi laj yalbe ti jteclume: —Ti vo'oxuque laj ataic tsots amulic. Jech ti vu'une ta ximuy batel ti bu oy ti Diose. Jq'ueltic quic mi ta to jta ti ta xch'ayboxuc amul acolo'ique.

<sup>31</sup>Jech ti Moisesse sut batel ti bu oy ti Diose, ti xi laj yalbe ya'ie: —Ta melel, ti israeletique tsots laj sta smulic ti c'alal laj sva'anic jun dios ti meltsanbil ta oroe.

<sup>32</sup>Avocoluc, ch'aybo ti smul scolo'ique. Yan ti mi mu xach'aybee, tubo ti jbi ti laj ats'iba ta jpoc vune.

<sup>33</sup>Ti Dios une xi laj staq'ue: —Ja' no'ox ta jtubbe sbi ta jpoc vun ti buch'u ta sa' smul ta scontrainelune.

<sup>34</sup>Ja' yu'un un, batan, ic'o batel ti jteclum ti bu calojbote. Yu'un ti caj'ánjele, ja' j'ic'vanej ta xbat avu'un. C'alal ta sta sc'ac'alil ti castigoe, ta xcac'be stoj ti smulique.

<sup>35</sup>Ja' yu'un un, ti Diose laj stacbe talel chamel lajel ta stojol ti jteclum ta scoj ti laj squejan sbaic ta yich'el ta muc' ti sloc'obbail ch'in tot vacax ti meltsanbatic yu'un ti Aarone.

## Éxodo 33

### Laj yal mantal ti Diose ti ac'o stam batel ti sbeique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —Tamo batel abe. Loc'an batel xchi'uc ti israeletic ti laj aloq'ues talel ta Egiptoe. Batanic ta banomil ti bu calojbe ya'iic ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, ti caloj ti ta xcac'be ti snitululique.



<sup>2</sup>Ta jtac talel ti caj'ánjele yo' jech ta xayic'oxuc batel. Ta jten loq'uel xtoc ta slumalic ti cananeoetique, ti amorreoetique, ti hititaetique, ti ferezeoetique, ti heveoetique, xchi'uc ti jebuseoetique.

<sup>3</sup>Batanic ta banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome. Ja' no'ox un, mu teyuc ta xajchi'inoxuc batel, naca mi jtub ats'unubalic ta be, yu'un toyobba jteclumoxuc ta xquil.

<sup>4</sup>Ti israeletique ochic ta at o'ntonal ti c'alal laj ya'iic ti va'i s'elan tsots albatic ti c'ope. Mu'yuc xa buch'u laj sc'upiltas sba ta slapel ti c'usi x'ayan yu'unique.

<sup>5</sup>Yu'un ti Diose xi ono'ox laj yalbe ya'i ti Moise: —Xi xavalbe ya'i ti israeletique: “Ti vo'oxuque, toyobba jteclumoxuc. Yu'un xu' ta jtub ats'unubalic ti mi ta jchi'inoxuc uni jliquelue. Loq'uesic ta ora no'ox ti c'usitic c'upil sba alapojique. Ta jq'uel quil c'usi xu' ta jpas ta atojolic.”

<sup>6</sup>Va'i un, ta Horeb no'ox, lic yicta sbaic ta slapel ti c'usitic jun yutsiquil oy yu'unic ti israeletique.

#### **Ti Axibalna ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose.**

<sup>7</sup>Ti Moise laj spet loq'uel ti Axibalnae. Bat yac' ta loq'uebal xa ti bu lamalic ta nacleje. Laj yac'be sba Axibalna ti ja' nupel ta be yu'un ti Diose. Yu'un mi oy buch'u ta sjac' ya'i sba ta stojol ti Diose, ta xbat ta Axibalna ti oy ta loq'ueltic ti bu lamalic ta nacleje.

<sup>8</sup>C'alal ta xbat ta Axibalna ti Moise, scotol ti israeletique ta sva'an sbaic ta sti' ti yaxibalnaic ta jujune. Sq'uelojic batel ja' to ti mi och batel ta Axibalna ti Moise.

<sup>9</sup>C'alal ochem xa ta Axibalna ti Moise, jech ti voletel toque ta xyal talel. Ta xcom ta stuq'uil sba ti ochebal Axibalna ti c'alal ta sc'oapon sbaic xchi'uc Dios ti Moise.

<sup>10</sup>C'alal ta xilic ti israetic ti xvolel ti toc ta stuq'uil ti ochebal Axibalnae, ta jujun tal ti ta ochebal snaique, ta squejan sbaic ta lum ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>11</sup>Ti Diose sq'uelojbe sba satic xchi'uc ti Moisés ti c'alal ta xc'opojique, co'ol s'elan ta xchi'in ta lo'il ti lec xil sbaic xchi'uque. Ts'acal to un, ti Moise ta sut batel ti bu lamalic ta nacleje. Yan ti yajcoltaobbae, ja' ti querem vinic Josuee, xnich'on ti Nune, tiq'uil ta xcom ta yut ti Axibalnae.

#### **Ti Diose ta xac' iluc yutsilal slequilal ta stojol ti Moise**

<sup>12</sup>Ti Moise xi laj yalbe ti Diose: —A'yio ava'i, ta xac'an ti vu'un ta xquic' batel ti israeletique. Ja' no'ox un, q'uel avil un, mu'yuc avalojbun ti buch'u ta xavac'bun batel jchi'ine. Ja' jech xtoc ta xaval ti jun avo'nton ta jtojole, ti lec xavilune.

<sup>13</sup>Ti mi jech ta melel taje, ac'bun jna' ti c'usi anopoje yo' jech xu' ta jpat co'nton ta atojolal, yo' jech staoj yav ta xca'i ti lec xavilune. Mu xach'ay ta avo'nton ti israetic li'e, ja' anich'nab.

<sup>14</sup>Xi laj yal ti Diose: —Vu'un ta jchi'inot batel. Ta xacux avo'nton cu'un.

- <sup>15</sup>Ti Moisesse xi laj staq'ue: —Ti mi mu xachi'inune, mu xaloq'uesuncutic batel li'e.
- <sup>16</sup>Va'i un, mi yu'un mu xachi'inuncutic batele, ¿c'usi xa xut ta xa'iic ti yan jteclum ti ta jchapbecutic ya'i ti lec xaviluncutic xchi'uc ti avalab anich'nabe? Yu'un ja' to jech ta xvinaj ti mu co'olucuncutic xchi'uc scotol ti jteclumetic ti oyic ta scotol banomile.
- <sup>17</sup>Xi laj yal ta jamal ti Diose: —Ti c'usi laj avale, ja' ta jpas xtoc, yu'un lec xaquil, xacojtiquin lec.
- <sup>18</sup>—Ac'bun quil ti alequilale, ti avutsilale, avocoluc —xi ti Moisesse.
- <sup>19</sup>Ja' no'ox un, xi tac'bat yu'un ti Diose: —Ta xcac' ta atojol scotol ti jlequilale. Ta aba ta asat ta xcal ti jbie. Oy xc'uxul co'nton yu'un ti buch'u ta jc'uxubine. Oy smuc'ul co'nton ta stojol ti buch'u ta jc'an ta jts'icbee.
- <sup>20</sup>Jamal ta xcalbot ava'i, ti mu xu' ta xaq'uelbun ti jsate. Yu'un mu'yuc buch'u cuxul ta xcom junuc vinic ti buch'u ta xilbun ti jsate.
- <sup>21</sup>Xi laj yal xtoc ti Diose: —A'yio ava'i, ti bu oyune, oy bu xu' xava'an aba ta ba ton.
- <sup>22</sup>C'alal ta xcac' abain ti jlequilale, ta jtic'ot ochel ta c'al ton. Ta jmacot ta jc'ob ja' to ti mi lijelave.
- <sup>23</sup>Ts'acal to un, ta jloq'ues ti jc'obe. C'ajomal xa no'ox xu' ta xata ta q'uelel ti jpate. Yan ti jsat quelove, mu xu' ti oy buch'u ta sq'uele.

## Éxodo 34

### Xcha'meltsanel ta ach' ti pech-pech stonaltac ti oy c'usi tsots sc'oplal albile

(Dt 10.1-5)

- <sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —Ano chibuc pech-pech ton co'ol s'elan jech c'u cha'al ta ba'yele, yo' jech co'ol s'elan ta jts'iba ti c'u s'elan ts'ibabil to ox ta ba'yel ti lilij ta voq'uel avu'une.
- <sup>2</sup>Chapano aba xtoc sob oc'om yo' jech ta xamuy batel ta vits Sinaí, ti ta xc'ot ava'an aba ta jtojol ti bu xa slajeb toyol ti vitse.
- <sup>3</sup>Mi ja'uc oy buch'u xachi'in muyel. Mi ja'uc xtoc ti oy buch'u xvul ta loq'uel li' ta sjunul ti vitse. Mi ja'uc xu' xlamet xtal ve'uc ti chijetique, ti vacaxetic ta yoc ti vitse.
- <sup>4</sup>Jech ti Moisesse laj yan ta meltsanel ti chib pech-pech tone, co'ol jech c'u cha'al ti ta ba'yele. Ta yoc'omal un, sob xa ta jmec, laj yich' batel ti cha'pech tone, muy batel ta vits Sinaí jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose.
- <sup>5</sup>Va'i un, ti Diose vul ta toc ti c'alal yal talele. Laj sноп sbaic ta be xchi'uc ti Moisesse. Laj svinajes ta jamal sbi ti stuc ta stojole.
- <sup>6</sup>Yu'un xi tsots c'opoj ti c'alal ech' ta sts'el ti Moisesse: —¡Ti vu'un Ajvalilune! ¡Ti vu'un Ajvalilune! ¡Diosun ti mu xitenvan xijipvane, ti oy xpuxulil sts'iquemal cu'une, ti jelavem ti syail xc'uxul co'ntone, ti xc'ot xic'opoje!

<sup>7</sup>Yu'un sbatel osil staoj yav ta xcac' ta ilel ti syail xc'uxul co'ntone. Ta jch'ay ti toyobbail yu'un ti mulil colo'ile. Ja' no'ox un, mu teyuc no'ox jq'ueloj ti buch'u jech ono'ox ti smule. Yu'un ta ono'ox cac'be stoj xtoc ti c'usi chopol ta spasic ti totil me'iletique, ti c'usi ta spasic ti alab nich'nabiletique, ti momiletique, xnich'nab ti momiletique, xchi'uc smom ti momiletique.

<sup>8</sup>Ti Moise se ta jech to yepal snupilan xa banomil laj spatán sba ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>9</sup>Va'i un, xi laj yale: —Cajval, Cajval, mi ta me le l laj jta ti lec xavilune, la' chi'inuncutic. Ta me le l ti israeletic li'e, toj toyobba xa'i sbaic. Ja' no'ox un, ch'aybun ti jmul jcolo'cutique xchi'uc ti jchopolalcutique. Bisuncutic ta avalab anich'nab.

### **Ta xich' cha'alel ti c'usitic ach' ta xc'ot ta pasele**

*(Dt 7.1-5)*

<sup>10</sup>Ti Diose xi laj yale: “Xi s'elan ts'etano lec achiquinic ta ya'yiele: Avi tana li' une, ta jpas jun trate xchi'uc scotol ti achi'iltaque. Yu'un ta xlic cac' iluc ti ch'ayal o'ntonal ta xc'ot yu'un ti mu'yuc to bu oy c'otem ta jujun lum ti oy ta banomile. Yu'un ta scotol ti jnaclejetique xchi'uc ti c'u avepalic li' oyoxuque, ta xavil ta aba ta asatic ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un c'usitic ta spas ti Dios ta atojolique.

<sup>11</sup>“C'otuc me ta pasel avu'unic ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iic li'e. Ja' yu'un un, ta aba ta asatic ta jten loq'uel ti amorreoetique, ti cananeoetique, ti hititaetique, ti ferezeoetique, xchi'uc ti jebuseoetique.

<sup>12</sup>“Mu me xaco'oltas ajolic ta pasel mi junuc trate xchi'uc ti yajval lumetic ti nacalic ta banomil ti bu ta xcac' ochanic batele, yo' jech mu xa syac'oxuc ta spets'ique.

<sup>13</sup>C'ajomaluc no'ox me, jinesbeic ti altaretic yu'unique. Lilinic ta j'ech'el ti loc'tabil tonetique, xchi'uc ti loc'tabil te'etic cajal ti sc'oplal yu'unique.

<sup>14</sup>“Mu xavich'ic ta muc' yan diosetic, yu'un ti Diose mu lecuc ta xil ti oyoxuc ta sc'ob yane. Yu'un stalel o ti Diose ti mu sts'ic yu'une.

<sup>15</sup>“Mu xapasic mi junuc trate xchi'uc ti buch'utic tey nacajtic ta banomil taje, naca mi xabic'tajes aba yu'un ti lec xa xava'i ta yich'el ta muc' ti sdiosique, ti lec xa xava'i ta yaq'uel matanal ti c'alal ta xaq'uc ti stuquique, ti ic'biloxuc yu'unic ta stunesel ta slajesel ti matanaletic taje.

<sup>16</sup>Mi ja'uc ti ta xavac'beic yic' stebic ti aqueremique, ti c'alal yacalic ta mulivajel ta scoj ti nijil chimilic ta yich'el ta muc' ti sdiosique, ti xu' tey capal ta xlic snijan sbaic ta yich'el ta muc' ec ti aqueremique.

<sup>17</sup>“J'ech'eluc mi ja'uc xameltsanic ti adiosic ti unijesbil ta taq'uine.

### **Ti q'uinetic ta x'ech' jujun jabile**

*(Ex 23.14-19; Dt 16.1-17)*

<sup>18</sup>“Pasic ti q'uin ti yorail ta xich' ve'el ti pan ti mu'yuc ac'bil spajubtasobile. Co'ol s'elan jech c'u cha'al laj calboxuc ava'iique, vucub c'ac'al sjalil ta xave'ic pan ti mu'yuc



ac'bil spajubtasobile. Ti t'ujbil ta sc'ac'alil ta x'ech'e, ja' me ta yual Abib, yu'un ja' jech yual laloq'uic talel ta Egipto.

<sup>19</sup>“Scotol ti sba o'lol chljaj ayanuc avu'unique, ja' ta xc'ot ta cu'un. Ja' no'ox jech xtoc, ta xc'ot ta cu'un ti stot sba yoltac ti avacaxique, ti achijique, ti atentsunique.

<sup>20</sup>Ja'uc sc'oplal ti sba yol me' burro ti stot ta svoq'uese, tsots sc'oplal sc'an xq'uexol jcotuc ch'iom tot chij, mi ja' jcotuc ch'iom tot tentsun. Yan ti mi mu xc'ot ta yo'ntonic ta xaq'uique, ja' ta xich' c'asbel snuc' ti ch'iom burroe. Ja' jech xtoc ti sba nich'onil quem chljaj voc'uque, tsots sc'oplal ta xavaq'uic junuc matanal sventa xq'uexolic. Yu'un mu'yuc buch'u junuc xu' ta xtal ta jtojol ti mi mu'yuc c'usi yich'oj talele.

<sup>21</sup>“Vaquib no'ox c'ac'al sjalil ta xa'abtejic, ja'uc ti ta yucubal c'ac'ale, tsots sc'oplal ta xacuxic, ac'o mi ja' o yorail ti ts'unubajele, ti stsobel ti ts'unubale.

<sup>22</sup>“Mu xach'ay ta avo'ntonic ta spasel ti oxib q'aine, jech c'u cha'al sq'uinal ti Xemunae, jech c'u cha'al sq'uinal ti sba sat ti trigo ti ta xich' tsobele, xchi'uc sq'uinal ti c'u yepal laj yich' tsobel ta sjunul jabil ti ts'unubile.

<sup>23</sup>“Scotol ti viniquetique, oxib velta ta jabil ta xbat snaban sbaic ta stojol ti Ajvalil ti ja' Dios yu'un ti Israele.

<sup>24</sup>Yu'un ta aba ta asatic, ta jten loq'uel ti yan jteclumetique, yu'un ja' to jech ta jmuq'uibtas ta j'ech'el ti avosil abanomilique. Ti jech taje, ta j'ech'el mu'yuc buch'u xu' ta xu'ninic ti avosil abanomilic c'alal ti vo'oxuc oxib velta ta jabil ta xbat anaban abaic ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>25</sup>“Ti xch'ich'el ti milbil chon bolometric ti ta xich' svocolique, mu me jmojuc ta xavaq'uic xchi'uc ti pan ti yich'oj ti spajubtasobile. Mi ja'uc xaq'uejbeic scemelal ta yan c'ac'al ti milbil chon bolom ti ja' sventa q'uin Colele.

<sup>26</sup>“Tsots sc'oplal ta xavich'ic batel ta xch'ulna Ajvalil Dios avu'unic ti sba sat ti ats'unubalic ti bu jun yutsiquil ta xaq'ue. “Mu xacapic ta lacanel ta ya'lel xchu' sme' ti ch'iom tot tentsunetique.”

### **Ti Moisesse ta sts'iba ti oy c'usi tsots sc'oplal albile**

<sup>27</sup>Ti Moisesse, xi albat yu'un ti Diose: “Ts'ibao ti c'opetic taje, yu'un ja' yip ti trate ta jpas ta atojol xchi'uc ti israeletique.”

<sup>28</sup>Ti bu taje, cha'vinic c'ac'al xchi'uc cha'vinic ac'ubal, com xchi'uc Dios ti Moisesse. Mi ja'uc ve' yuch' vo' jutebuc. Ti bu taje, tey lic sts'iba ta pech-pech ton c'opetic yu'un ti tratee, ti xaltique, ja' ti lajuneb ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>29</sup>Ts'acal to un, yal talel ti Moisés ta vits Sinaie, ti yich'oj xa talel ti cha'pech ton ti bu ts'ibabil ti oy c'usi tsots sc'oplal albile. Ja'uc le' une, c'alal yal talele, mi ja'uc laj stuc'ulan ti xjobin no'ox ti sat ti jech laj sc'opon sbaic xchi'uc ti Diose.

<sup>30</sup>C'alal laj yil ti Aarone, xchi'uc scotol ti israeletic ti xjobin no'ox sat ti Moisesse, xi'ic, mu xa xnopajic ta stojol.

<sup>31</sup>Ja' no'ox un, ti Moisesse laj yavtaan sutel. Jech sut talel ti Aarone, xchi'uc scotol ti banquilaetic yu'un ti Israele. Sutic talel ti bu oy ti Moisesse. Lic chi'inaticuc ta lo'il.

<sup>32</sup>Lec jliquel xa xtoc un, nopajic batel scotol ti israeletic. Xchapel lic yal ti Moisesse ti c'u s'elan albat yu'un ti Dios ta vits Sinaie.

<sup>33</sup>Ts'acal to un, ti c'alal laj sc'oaponane, lic smac ta jlic poc' ti sate.

<sup>34</sup>C'alal ta x'och batel ti Moisés ta stojol Dios yo' jech ta sc'oapon sbaic xchi'uque, ta sloq'ues ti poc' ti ja' macal o ti sate. Ja' jech jamal o yu'un, ja' to mi ta xloc' talele. Va'i un, ta xlic yalbe ya'i ti israeletic ti c'u s'elan x'albat talel yu'un ti Diose.

<sup>35</sup>C'alal ta x'ilat yu'un israeletic ti ta xlic xjobinuc sat ti Moisesse, jech ti stuque ta smac ti sat ta poq'ue. Yu'un ja' to ta sjam c'alal ta sc'oapon sba xchi'uc ti Dios yan veltae.

## Éxodo 35

### Smantalil ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale

(Ex 31.12-17)

<sup>1</sup>Ti Moisesse laj stsob talel scotol ti c'u yepal svoloj sbaic ti israeletic, ti xi laj yalbee: “Ti Diose laj yalbun mantal ti ac'o xi xcholet ac'o yich' pasele:

<sup>2</sup>Vaquib no'ox c'ac'al sjalil ta xich' pasel ti abtele. Yan ti ta yucubal c'ac'ale, ja' jun ch'ul c'ac'al avu'unic, ti j'ech'el ja' jun cuxob o'ntonal sventa yich'el ta muc' ti Diose. Buch'uuc no'ox ta x'abtej ti jech c'ac'al taje, chapal xa sc'oplal ta xich' milel.

<sup>3</sup>Ti buyuc no'ox ti oyoxuc ta nacleje, mi ja'uc xu' xatsanic jsetuc c'oc' ti ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonale.”

### Ti matanaetic ti ta xich' aq'uel ta Axibalnae

(Ex 25.1-9)

<sup>4</sup>Ti Moisesse xi laj yal ti c'alal laj sva'an sba ta sc'oaponel scotol ti israeletic: “Xi s'elan laj yalbun mantal ti Dios ma' ti sc'an ac'o yich' pasele:

<sup>5</sup>Tsobic li' ta atojolic junuc smoton Dios ti c'usi x'ayan avu'unic ta jujune. Yu'un scotol ti buch'utic ta xloc' x'ayan ta yutsilal yo'nton sc'an ta xac'be ya'i smoton ti Diose, tsots sc'oplal ac'o yich' talel ti oroe, ti platae, ti c'anal taqu'ine.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taje, ac'o yich' talel ti poc' ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ti poc' ti yax'elan xyaxale, ti tsajal poq'ue, ti saquil poq'ue, ti stsotsil tentsune,

<sup>7</sup>ti nukulil chij ti bonbil ta tsoje, ti nuculetic ti jun yutsiquile, ti acacia te'e.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, ac'o yich' talel ti aceite sventa ti lamparaetic, ti muil jtunel aceite sventa abtelale, ti muil pome,

<sup>9</sup>ti baxton ic'-ic' losantic sba stsajale, ti yan baxtonetic ti c'upil sbae yo' ta xich' noch'anel ta jayal saquil c'u'ile, xchi'uc ti ta xich' noch'anel ta uil yu'un ti banquial palee.

### Ti c'usitic ta xtun ta Axibalnae

(Ex 39.32-43)

<sup>10</sup>“Yu'un xi s'elan laj yal mantal ti Diose: Scotolic ti buch'utic xac' sjolilal yu'unic ta xluchel xnichimal ti c'usiticuque, tsots sc'oplal, ac'o talicuc ta yabtelanel:

<sup>11</sup>ti Axibalnae xchi'uc ti yaxibe, ti sluc-luc taq'uinaltaque, ti stanel te'altaque, ti sc'atlomte'altaque, ti yoyaltaque, ti stsacleb yoyaltaque,

<sup>12</sup>ti caxae, ti sc'atlomte'altaque, ti smac sti'e, ti muc' ta lich'il poc' smaque.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, ac'o talicuc ta yabtelanel ti mexae, ti sc'atlomte'altaque xchi'uc scotol ti c'usi ta xtun ta sbae, ti pan ti ch'acbil ta sventa ti Diose,

<sup>14</sup>ti spajleb cantila yo' xojobin no'oxe xchi'uc ti c'usitic ta xtune, ti lamparaetique, ti yaceiteal ti lamparaetique,

<sup>15</sup>ti yaltaril xchic'obil pom xchi'uc ti sc'atlomte'altaque, ti jtunel aceite sventa abtelale, ti muil pome, ti muc' ta poc' ti lich'il ta ochebal ti Axibalnae.

<sup>16</sup>Ma'uc no'ox taje, ac'o talicuc ta yabtelanel ti yaltaril xchic'obil matanale xchi'uc ti chal-chal c'anal taq'uine, ti sc'atlomte'altaque xchi'uc scotol ti c'usi ta xtun yu'une, ti muc' ta lech-lech c'anal taq'uine xchi'uc ti xlechlebe,

<sup>17</sup>ti muc' ta lich'-lich' poc' sventa smac ti amaq'ue, ti yoyaltaque xchi'uc ti stsaclebtaque, ti lich'-lich' poc' smac ti ochebal amaq'ue.

<sup>18</sup>Ma'uc no'ox taje, ac'o talicuc ta yabtelanel ti spajobte'al yu'un ti Axibalnae, ti yamaq'uile, ti snitobiltaque,

<sup>19</sup>ti jalbil c'u'il ti ta xtun ta sventa ta xich' pasel ti abtel ta Axibalnae, ti abtelal c'u'il ti ta stunes ta paleal ti Aarone, xchi'uc ti c'u'il ti ta stunesic ta paleal ti xnich'nabe.”

### **Ti jteclume ta xich'ic talel ti matanale**

<sup>20</sup>Scotol ti c'u yepal svoloj sbaic ti israeletique, laj sc'oponic comel ti Moisés ti c'alal loq'uc batele.

<sup>21</sup>Ac'o mi jech scotol taj une, ts'acal to un, ti buch'utic tijbil c'ot yo'ntonic ta j'ech'el ti laj ya'ic ta melele, laj yich'ic talel ti matanal ta sventa ti Diose yo' jech ta xich' meltsanel ti Axibalna ti bu nupel ta bee, xchi'uc scotol ti c'usi ta xtun yu'une, xchi'uc ti abtelal c'u'ile.

<sup>22</sup>Viniquetic, antsetic, talic scotolic taje, ti loc' ayan ta yutsil yo'ntonic ti yich'ojic talel ti c'usitic uinbile, ti yixtol c'obile, ti xoj nuc' c'obale, ti taq'uinal chiquinal meltsanbil ta oroe, xchi'uc scotol ti c'usitic yan nichimtic no'ox ti ja' meltsanbil ta oroe. Ta jujun tal laj yich'ic talel matanal oro ti tsots sc'oplal ti ja' ta xc'ot ta yu'un ti Diose.

<sup>23</sup>Laj yich'ic talel ti buch'utic oy yu'unic ti ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue, ti yax'elan yaxal poq'ue, ti tsajal poq'ue, ti saquil poq'ue, ti stsotsil tentsune, ti nuculil chij ti bonbil ta tsoje, ti nuculetic ti jun yutsiquile.





<sup>24</sup>Ti buch'utic ta xaq'uic ta matanal ti platae, ti c'anal taq'uine, ta xich'ic talel ta stojol ti Diose. Ti buch'utic oy yu'unic ti acacia te'e, ta xich'ic talel yo' jech ta xich' meltsanel scotol ti c'usitic tsots sc'oplal ta xtune.

<sup>25</sup>Ti antsetic ti buch'utic xac' sjolic ta jolob xluchel ta c'abal ti c'usitic ta xtune, ta xich'ic talel ti c'usitic ic'-ic' losantic sba stsajale, ti yax'elan yaxal noe, ti tsajal noe, ti saquil no ti jalbil xa yu'unique.

<sup>26</sup>Jech ti antsetic ti xac' sjolic ta xluchel ti c'usiticuque, ti tsots sc'oplal laj ya'iic ta yo'ntonic ti sc'an pasele, laj snauc ti stsotsil tentsune.

<sup>27</sup>Ti banquiletic yu'unique laj yich'ic talel ti baxton ti ic'-ic' losantic sba stsajale, xchi'uc yan baxtonetic ti c'upil sba ta q'uelele yo' jech ta xich' noch'anel ta jayal saquil c'u'ile, xchi'uc ta yuil ti banquial palee.

<sup>28</sup>Laj yich'ic talel xtoc ti muil poxile, ti aceite ti ta xtun ta sventa ti lamparae, ti jtunel aceite sventa abtelale, xchi'uc ti muil pome.

<sup>29</sup>Scotol israetic, viniqetic, antsetic, ti c'ot ta yo'ntonic ti laj ya'iic ti sc'an ta xcoltavanic yo' jech ta xc'ot ta pasel ti c'u s'elan albat mantal yu'un Dios ti Moisesse, ta slequil yutsil yo'ntonic, laj yich'ic talel ti matanal ta stojol ti Diose.

### **Ti buch'utic sna'ic yabtelanel ti c'usitic ta xtun ta Axibalnae**

*(Ex 31.1-11)*

<sup>30</sup>Ti Moisesse xi laj yalbe ti israetique: “A'yio ava'iic, ti Diose ja' laj st'uj loq'uel ta stojol ti jvoc' nitiluletic yu'un ti Judae, ja' ti Bezaleele, xnich'on ti Urie, smom xtoc ti Hure.

<sup>31</sup>Yu'un j'ech'el ac'bil ti xcuxlejal Dios ta stojol ti jech oy sbijile, ti snopbenale, ti yojtiquinele, xchi'uc ti sc'abalil ta sloc'taele,

<sup>32</sup>yo' jech xu' yu'un ta sloc'tael ta xluchel, ta yabtelanel ti oroe, ti platae, ti c'anal taq'uine.

<sup>33</sup>Ja' jech xtoc ac'bil sbijilic ta stuq'uibtasel ti bu sc'an toe, ta xnoch'anel ti c'upil sba baxtonetic, xchi'uc ti c'usiuc no'ox yan abtelal ti luchbilic ta xich' pasele.

<sup>34</sup>Ja' jech xtoc ac'bil sbijilic ta chanubtasvanej. Yu'un ti stuque xchi'uc ti Oholiabe, xnich'on ti Ahisamac ti ja' yu'un ti jvoc' snitilul ti Dane,

<sup>35</sup>yich'o'jic ta j'ech'el sbijilic sc'abalinel ta sloc'tael ti c'usiuc no'ox abtelal ta xluchel ta ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue, ti ta yax'elan yaxal poq'ue, ti ta tsajal poq'ue, ti ta c'upil sba saquil poq'ue, xchi'uc ta sjalel ti c'usitic luchbil ta xich'e.

## **Éxodo 36**

<sup>1</sup>Jech o xal un, ti Bezaleele, ti Oholiabe, xchi'uc scotol ti buch'utic xac' sc'abalil yu'unic ta sloc'tael ta xluchel ti abtel sc'an pasele, ti ac'bat sbijilic snopbenal yu'un ti Dios ti lec ta smeltsanic scotol ti c'usitic ta xtun ta Axibalna sventa yich'el ta muc' ti Diose, ja' ta sliquesic ti abtel jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose.”

### **Mu no'ox albajuc ta xich'ic talel matanal ti jteclume**

<sup>2</sup>Jech ti Moisés une laj sta ta iq'uel ti Bezaleele, ti Oholiabe, xchi'uc scotol ti buch'utic xac' sc'abalil yu'un ta sloc'tael ta xluchel ti abtele, ti ja' ac'bil sbijilic yu'un ti Diose, ti laj yal sbaic ti loq'uem ayanem ta yo'ntonic ta scolta sbaic yu'un ti abtel taje.

<sup>3</sup>Ti c'u yepalic taje, ac'bat ta yoc ta sc'obic yu'un Moisés ti matanaletic ti laj yich'ic talel ti israeletique yo' jech ta sliquesic ta yabtelanel ti c'usitic ta xtun ta Axibalna sventa yich'el ta muc' ti Diose. Ac'o mi jech un, jujun c'ac'al tey ono'ox ta yutsil slequil yo'ntonic ti israeletic ta xich'ic talel ti matanale.

<sup>4</sup>Va'i un, ti j'abteletic ti sva'anoj sbaic ta smeltsanel ti c'usitic ta xtun ta sventa ti Axibalnae, quechel laj yicta comel ti yabtelique.

<sup>5</sup>Yu'un xi bat yalbeic ya'i ti Moises: “Ti c'usitic ta xich'ic batel ti jteclume, ech' xa ta jmec ti c'u yepal ta xtun ta sventa abtel ti yaloj mantal Dios ti sc'an pasele.”

<sup>6</sup>Va'i un, ti Moises laj stani batel slo'il ya'yej ta stojol viniquetic antsetic ti bu lamalic ta nacleje, ti mu xa xich'ic talel ti matanal ti jech ta scolta sbaic ta abtel ti ta xtun ta sventa ti Axibalnae. Ja' jech laj yich' pajesel ti lum ti tey no'ox ta xich'ic talel ti matanale.

<sup>7</sup>Yu'un mu xa xla'j yich' tunesel ti c'usitic laj vuluc talel ta sventa ti oy c'usi ta xich' va'anele.

### **Ta xlic smeltsanel ti Axibalna yu'un ti nupel ta bee**

*(Ex 26.1-37)*

<sup>8</sup>Ti buch'utic xjelav to xac' sjolic ta sc'abalinel ta sloc'tael ta xluchel ti abtele, jech c'u cha'al ti sbijilic ti yan j'abteletique, ja'ic lic smeltsanic ti Axibalnae. Ta smeltsanic lajunlic muc' ta saquiquil poc' ti polajtic stsotbenal sate, ti ic'-ic' losantic sba stsajale, ti yax'elan xyaxale, ti tsajal poq'ue, ti ta sloc'taic ta luchel chib sloc'obbail ti c'usitic oy xiq'ue.

<sup>9</sup>Yu'un ti jujulic muc'tic poq'ue, ta xich' o'lol yoxlajunebal (12.50) metro ti snatiquile. Ta xich' lajunch'ix (2mts.) ti sjamleje. Scotol jmoj ta xich' ti sbisole.

<sup>10</sup>Vo'lic muc' ta poc', ta snitic jmoj ta ts'isel. Ja' jech ta snitic ta ts'isel ti yan vo'lic xtoque.

<sup>11</sup>Laj xtoc un, ta smacbeic ta ts'isel ta ic'-ic' losantic no ti ta sjombeic sat ti sliquebal jvoc' muc' ta poq'ue. Ja' no'ox jech ta spasbeic xtoc ti slajeb jvoc' muc' ta poq'ue.

<sup>12</sup>Ja' yu'un un, ti jvoc' sliquebal yo'lical muc'tic poq'ue xchi'uc ti slajeb jvoc' yo'licale, ta spasic ta lajuneb yoxvinic (50) ta jom sat ti snupojan sba ta xc'ote.

<sup>13</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsanic lajuneb yoxvinic (50) lucajtic oro yo' jech ta sjoc'anic ti jvoc' muc'tic poq'uetic ti joc'ol ta xc'ot ta sba ti yane. Ti jech taj une, ta xc'ot ta jun no'ox ta scotol.

<sup>14</sup>Jech ti Bezaleele ta sjal buluchlic tsotsil tentsun yo' jech ta xich' lich'anel ta sjol ti Axibalnae.



- <sup>15</sup>Ti jujulic jalbil tsotsil tentsune, ta xich' o'lol yoxlajunebal (12.50) metro ti snatile. Ta xich' lajunch'ix (2mts.) ti sjamleje. Jmoj sbisol scotol.
- <sup>16</sup>Jmoj ta snitic ta ts'isel ti jvoc' yo'licale. Ja' vaclie ta snitic ta ts'isel ti jvoq'ue.
- <sup>17</sup>Ts'acal to un, ta sjombe lajuneb yoxvinic (50) ta jom sat ta sti'il ti bu snupoj sba xc'ot ti sliquebal jvoc' yo'lical ti jalbil tsotsil tentsune. Ta sjombe xtoc lajuneb yoxvinic (50) ta jom sat ti slajeb yo'licale.
- <sup>18</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsanic lajuneb yoxvinic (50) luc-luc c'anal taq'uinetic yo' joc'ol lec ta xc'ot ta sjunul ti Axibalnae.
- <sup>19</sup>Ta sventa smac spat ta sjoylej ti Axibalnae, ti Bezaleele ta smeltsanbe ta nuculil chij ti bonbil ta tsoje. Yan ti ta sbae, ta sc'alta ta maquel xtoc ta jun yutsiquil nuculetic.
- <sup>20</sup>Ts'acal to un, ta smeltsan ta acacia te' ti stanel-te'altac ti Axibalnae, ti lec tuc' ta sva'anane.
- <sup>21</sup>Ti jujupech tenel-te'e, ta xich' o'lol yo'obal (4.50) metro ti snatile. Ta xich' oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.75cms.) ti sjamleje.
- <sup>22</sup>Ti jujupech tenel-te'e, ta xich' sjelbenal sti'iltac yo' jech lec snupoj sba chlaj c'otuc ti jujupeche. Ja' jech ta smeltsanan scotol ti tenel-te'etic ta sventa ti Axibalnae.
- <sup>23</sup>Ta xchapan ta meltsanel jtob (20) ta pech tenel-te' ti xi sq'ueloj ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.
- <sup>24</sup>Ja' jech xtoc ta xac'be cha'vinic (40) ta bej plata taq'uin sventa scaj yoctac. Ti jujupech tenel-te'e, ta xich' chib stsacleb ti bu snupojan sba ta xc'ot ti sti'ile.
- <sup>25</sup>Ja' no'ox jech xtoc ta jot xocon ti Axibalnae, ti xcaltique, ti xi oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta smeltsan jtob (20) ta pech tenel-te'.
- <sup>26</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsanbe cha'vinic (40) ta bej plata sventa scaj yoctac yo' jech oy chib scaj yoctac ti jujupech tenel-te'e.
- <sup>27</sup>Ta sventa spat ti Axibalnae, ti xcaltique, ja' ti xi sq'ueloj ta smaleb c'ac'ale, ta smeltsanbe vacpech (7) stanel-te'al.
- <sup>28</sup>Ta smeltsanbe xtoc yan cha'pech tenel-te' ti ta xtun ta jujujot xchiquin ti xi oy ta spate.
- <sup>29</sup>Ti tenel-te'etic taje, oy snuptac ti snupoj sba ta xc'ot ti sjoltaque, xchi'uc ti bu tsacal liquel ti yoque. Ja' jech s'elan ta smeltsan ti cha'pech tenel-te' ta sventa ti jujujot xchiquine.
- <sup>30</sup>Ja' yu'un un, ja' vaxacpech tenel-te' xchi'uc snuptac, xchi'uc vaclajuneb scajlebtac yoc ta plata. Yu'un ti jujupech tenel-te'e, ta xich' chib scajtac yoc.
- <sup>31</sup>Ja' jech xtoc ti Bezaleele ta smeltsan ta acacia te' vo'ob (5) sc'atlomte'al sventa stsaclebtac ti tenel-te'etic ta jot xocon ti Axibalnae.

<sup>32</sup>Ta smeltsan xtoc vo'ob sc'atlomte'altac ta sventa ti tenel-te'etic ta jot xocon ti Axibalnae. Vo'ob sc'atlomte'al xtoc sventa ti tenel-te'etic ta jot xocon ti oy ta spat ti xi sq'ueloj ta smaleb c'ac'ale.

<sup>33</sup>Ti sc'atlomte'altac ti ta x'ech' ta o'lol ti tenel-te'etique, c'otem lec ta jujujot xocon.

<sup>34</sup>Ts'acal to un, ta sbon ta oro ti tenel-te'etique. Ta smeltsanbe xtoc xot-xot oroetique yo' jech ta xoj jelavel ta sc'atlomte'al ti bonbil xa ta oroe.

<sup>35</sup>Ta smeltsan xtoc ti smac ta ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue, ta poc' ti yax'elan xyaxale, ta saquil poc' ti polajtic stsotbenale, ta tsajal poq'ue, ti laj sjal ta loc'tael ta luchel ti chib c'usi oy xiq'ue.

<sup>36</sup>Ts'acal to un, ta jayibuc luc-luc oro, lic sjoc'anan ta chanib acacia te' oyetic ti bonbil xa ta oroe, xchi'uc ti chotol ta spajlebtac jujun ti meltsanbil ta platae.

<sup>37</sup>Ta sventa ti ochebal sti' ti Axibalnae, ta smeltsanbe ta ic'-ic' losantic sba stsajal poq'ue, ta yax'elan yaxal poc', ta tsajal poc', ta saquil poc' ti polajtic stsotbenal ti luchbile.

<sup>38</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsan vo'ob (5) oy ti ta xac'be sluc-luc staq'uinale, xchi'uc vo'ob stsacleb ti ja' c'anal taq'uine, xchi'uc ta sbon ta oro sjol ti oyetique xchi'uc ti xot-xot staq'uinaltaque.

## Éxodo 37

### Ta xmeltsaj xcaxail ti tratee

(Ex 25.10-22)

<sup>1</sup>Ti Bezaleele, ta acacia te', ta smeltsan ti caxae, ti ja' yich'oj vo'ch'ix xchi'uc jquejlej (1.10mts) ti snatile, ti ja' yich'oj oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.65cms.) ti sjamleje, ti ja' yich'oj oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.65cms.) ti stayleje.

<sup>2</sup>Ta sbonbe ta bats'i oro ti yute, ti spate. Ja' jech xtoc ta xnichimtasbe ta oro sjoylej ti sti'ile.

<sup>3</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsan chanib xot-xot oro ta sventa ti xchanibal yacane, chib ti ta jot xocone. Ja' no'ox jech, chib ti ta jot xocone.

<sup>4</sup>Ta spasbe sc'atlomte'altac ta acacia te'. Ta sbon ta oro.

<sup>5</sup>Ts'acal to un, ta xoj jelavel ta yut ti xot-xot oro ti noch'ajtic ta xocon ti caxae yo' jech xu' ta xich' chechel batel.

<sup>6</sup>Ta bats'i oro ta smeltsanbe ti smac sti' xtoque, ti yich'oj vo'ch'ix xchi'uc jquejlej (1.10mts.) ti snatile, ti ja' yich'oj oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.65cms.) ti sjamleje.

<sup>7</sup>Ti ta jujujot xocon sti'il ti smaque, ta sloc'ta chib ti c'usi oy xiq'uique, ti ja' oro ti anbil ta yanobile.

<sup>8</sup>Ti smaque xchi'uc ti c'usitic oy xiq'uique, xi s'elan ti jun no'ox snitoj sba ta meltsanele. Ti jujunique sq'ueloj sbaic ta jujujot xocon ti smaque.

<sup>9</sup>Jech o xal un, sq'ueloj sbaic ti ta jujujote. Ja' no'ox un, yac'oj satic ta sba ti caxae, ti xlich'ojan xiq'uic ta smacbel ti smaque.

### **Ta smeltsaj xmexail ti pan ti ta xich' aq'uel ta stojol ti Diose**

*(Ex 25.23-30)*

<sup>10</sup>Ti Bezaleele, ta acacia te' ta smeltsan ti mexa xtoque, ti ja' yich'oj chanch'ix xchi'uc jquejlej (.90cms.) ti snatile, ti ja' yich'oj cha'ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.45cms.) ti sjamleje, ti ja' yich'oj oxch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.65cms.) ti stayleje.

<sup>11</sup>Ta sbon ta bats'i oro. Ta xac'be xnichimaltac ta oro ta joyob.

<sup>12</sup>Ta smeltsanbe o'lol jquejlej sjamlej xnichimal stsec ta joyob. Ja' jech xtoc ta sbon ta oro.

<sup>13</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsanbe chanib xotbil oro. Tey ta xnoch'anbe ta xchanjotal xchiquin ti bu tsacajtic ti yacantaque.

<sup>14</sup>Jech o xal un, noch'ol com ta yolon ti xnichimale yo' jech xu' ta xich' xojel jelavel ti sc'atlomte'al ti ja' sventa xchechobil ti mexae.

<sup>15</sup>Ti sc'atlomte'al xchechobil ti mexae, ta acacia te' ta smeltsan. Ts'acal to un, ta sbon ta oro.

<sup>16</sup>Ja' jech xtoc ta bats'i oro ta smeltsan ti c'usitic ta xtun ti ta sba ti mexae jech c'u cha'al ti sets'etique, ti slupobiltaque, ti jarruetique, ti bisetic yavil ti c'usi sts'ants'un ta xich' aq'uel ta matanale.

### **Ta xmeltsaj ti spajleb cantilae**

*(Ex 25.31-40)*

<sup>17</sup>Ti Bezaleele ta smeltsan xtoc ti spajleb cantilae, ti ja' pasbil ta bats'i oro ti anbil ta yanobile. Ta xac'be xchotleb, yacan, sbisoltac, stsectac, xchi'uc xnichimaltac, ti jun no'ox snitoj sba ta scotole.

<sup>18</sup>Ti ta xocontaque, loc' batel oxib sc'ob ta jujujot, ti c'ot ta vaquib sc'ob ti ta xcha'jotal xocone.

<sup>19</sup>Ti ta jujun ti svaquibal sc'ob ti loq'uemic talel ta yacane, yich'oj oxib sloc'taobbail stsacleb xnich nichim ti co'ol s'elan stsacleb yuxub xnich ti almendroe, ti votol lec xchi'uc ti xniche.

<sup>20</sup>Ti ta smuc ta acane, ta sloc'tabe chanib stsacleb xnich nichim ti co'ol s'elan yuxub stsacleb xnich almendro ti lec votol ti xniche.

<sup>21</sup>Ti bu tsacal liquel ti vaquib sc'obtac ti oy ta xocontaque, tey loc'tabil yuxub xnich almendro tsacal lec xchi'uc yuxub xnich ti tuquemic leque.

<sup>22</sup>Ti sloc'obbail stsacleb xnich ti nichimetique xchi'uc ti sc'ob c'obtac ti spajleb cantilae, jun no'ox nitil xchi'uc ti spajleb cantilae. Taje, ja' bats'i oro ti anbil ta yanobile.

<sup>23</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsan ta bats'i oro ti vucub lamparaetique, ti xtuch'obil xnichtaque, ti scajanobile.

<sup>24</sup>Ti jech ta smeltsan ti spajleb cantilaetique xchi'uc scotol ti c'usitic tey ta xtune, ta stunesic oxlajuneb xcha'vinic (33) kilo ti bats'i oroe.

### **Ta xmeltsaj ti altar xchic'obil pome**

*(Ex 30.1-5)*

<sup>25</sup>Ti Bezaleele ta smeltsan ta acacia te' ti altar xchic'obil pome. Ja' co'ol sjamlej xchanjotal xocon, cha'ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.45cms.) ti sjamleje, cha'ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (.45cms.) ti snatile, ja' chanch'ix xchi'uc jquejlej (.90cms.) ti stayleje. Ti xulubtac ti altare, ta jun no'ox nitil o xchi'uc.

<sup>26</sup>Ts'acal to un, ti sbae, ta sbon ta bats'i oro ti xchanjotale, ti xocontaque, xchi'uc ti xulubtaque. Ta xnichimta ta oro ta joyob ti sti'iltaque.

<sup>27</sup>Ja' jech xtoc ta xac'be xot-xot oro ta yolon ti xnichimale, chib ta xocon ti jote, chib ta xocon ti jote, yo' jech ta xich' xojel jelavel ti sc'atlomte'altaque. Ti jech taje, xu' ta xich' chechel batel ti altare.

<sup>28</sup>Ti sc'atlomte'altaque, ta smeltsan ta acacia te'. Ja' jech xtoc ta sbon ta oro.

### **Ta xmeltsaj ti jtunel aceitee, xchi'uc ti pome**

*(Ex 30.22-38)*

<sup>29</sup>Ti Bezaleele ta smeltsan xtoc ti jtunel aceitee, xchi'uc ti pom ti bats'i smuil o stuque jech c'u cha'al ti jmeltsanej muil poxiletique.

## **Éxodo 38**

### **Ta xmeltsaj ti c'anal taq'uin altare**

*(Ex 27.1-8)*

<sup>1</sup>Ti Bezaleele, ta acacia te', ta smeltsanbe yaltaril xchic'obil ti c'usitic ta xich' aq'uele. Ja' co'ol sjamlej ti jujujote. Yich'oj buluch-ch'ix xchi'uc jquejlej (2.25mts.) ti sjamalil ti jujujote. Yich'oj vac-ch'ix xchi'uc jquejlej (1.25mts.) ti stayleje.

<sup>2</sup>Ta smeltsanbe chanib xulub sventa ti jujujot xchiquine, ti jun no'ox nitil xchi'uc ti altare, ti bonbil ta c'anal taq'uine.

<sup>3</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsan ta c'anal taq'uin scotol ti c'usitic ta xtun ta altare, ti yavil tane, ti slupobiltaque, ti lech-lech taq'uinetique, ti stsacobil ac'ale, xchi'uc ti scajleb ac'ale.

<sup>4</sup>Ja' jech xtoc ta c'anal taq'uin ta smeltsanbe ti xchaj-chaj taq'uinale. Ta sjoc'anbe yalel ta sti'il ti altare, ti smacoj yalel o'lol ti c'u staylej ti altare.

<sup>5</sup>Ja' jech xtoc ta smeltsanbe chanib xot-xot taq'uin ti ta xac'be ta jujujot xchiquin ti c'anal chaj-chaj taq'uine yo' jech ta xojbe jelavel ti sc'atlomte'altaque.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, ta smeltsanbe ta acacia te' sc'atlomte'altac ti altare. Ta sbon ta c'anal taq'uin.



<sup>7</sup>Ta xoj jelavel ta xot-xot taq'uin ti oy ta xocontac ti altare yo' jech xu' ta xich' chechel batel. Ti te' altare, pujul yut ta smeltsan.

**Ta xmeltsaj ti muc' ta lech-lech c'anal taq'aine**

(Ex 30.18)

<sup>8</sup>Ti nen ti ja' yu'unic ti antsetic ti ta xtun ta ochebal sti' Axibalna ti bu nupel ta bee, ja' ta stunes ti Bezaleele yo' ta smeltsan ti muc' ta lech-lech c'anal taq'aine, xchi'uc ti xlechlebe.

**Ta xich' meltsanel yamaq'uul ti Axibalnae**

(Ex 27.9-19)

<sup>9</sup>Ti amac' ti lic smeltsan ti Bezaleel ti oy ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale, yich'oj vo'ob yoxvinic (45) metro saquil muc' ta poc' ti polajtic stsotbenale.

<sup>10</sup>Ti jtob (20) ta bej yoyale xchi'uc ti jtob (20) ta bej spajlebtaque, naca c'anal taq'uin. Ti lucajtic taq'aine xchi'uc ti xotajtique, naca plata taq'uin.

<sup>11</sup>Ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ja' oy vo'ob yoxvinic (45) metro snatil ti muc' ta poq'ue, xchi'uc xtoc jtob (20) ta bej yoyaltac, jtob (20) ta bej spajlebtac ti naca c'anal taq'aine, xchi'uc ti luc-luc taq'uinetique, xchi'uc ti xot-xot taq'uinetic ti naca platae.

<sup>12</sup>Yan ti jot ti oy ta stuq'uul smaleb c'ac'ale, ja' oy o'lol oxib xcha'vinic (22.50) metro ti muc'tic poq'ue, lajuneb yoyaltac xtoc, xchi'uc lajuneb spajlebtac. Ti sluc-luquul taq'uinal yoyaltaque, xchi'uc ti xot-xot taq'uinetique, naca plataetic.

<sup>13</sup>Ti ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale, ja' oy o'lol oxib xcha'vinic (22.50) metro ti muc'tic poq'ue.

<sup>14</sup>Ti ta jot xocon ochebal sti'e, oy vucubuc (7) metro ti muc'tiquil poq'ue, xchi'uc oxib yoyal, xchi'uc oxib spajleb.

<sup>15</sup>Ti ta jujujot xocon xtoc ti ochebal yamaq'uile, oy vucubuc (7) metro ti muc' ta poq'ue. Oy xtoc oxib yoyal xchi'uc oxib spajleb.

<sup>16</sup>Ti ta scotol sjoylejal ti yamaq'uile, yich'oj naca muc'tiquil saquil poc' ti polajtic stsotbenale.

<sup>17</sup>Ti spajlebtac oyeticque, naca ta c'anal taq'uinetic meltsanbil. Ti luc-luc taq'uinetic yu'un ti yoyaltaque xchi'uc ti xot-xot taq'uinetique, naca ta plata. Ti sjol-joltac ti oyeticque, bonbil ta plata. Scotol ti oyetic ti oy ta amaq'ue, yich'oj naca xotbil plata.

<sup>18</sup>Ti muc' ta poc' ti oy ta ochebal sti' ti amaq'ue, bats'i lec luchbil ta j'ech'el ta ic'-ic' losantic tsajal no, ta no ti yax'elan xyaxale, ta tsajal no, xchi'uc ta saquil ts'otbil no. Yich'oj baluneb (9) metro sjamlej. Ti stayleje, ja' yich'oj buluch-ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej (2.25cms.). Co'ol staylej xchi'uc ti muc'tic poq'uetic yu'un ti amaq'ue.

<sup>19</sup>Yich'oj chanib yoyal xchi'uc chanib spajleb ti naca c'anal taq'aine. Ti sluc-luc taq'uinaltaque xchi'uc ti xot-xot taq'uinetique, naca plata yich'oj. Ti sjol-joltac ti oyeticque, naca bonbil ta plata.

<sup>20</sup>Scotol ti spajobte'altac ti Axibalnae xchi'uc ti spajobte'altac smac ti amaq'ue, naca c'anal taq'uinetic.

### **Ti taq'uinetic ti ta xtun ta Axibalnae**

<sup>21</sup>Ta sventa smantal ti Moise, ja' c'ot ta jtojobtasvanej ti Itamar ti ja' xnich'on ti pale Aarone. Jech o xal ti levitaetique ta sva'an sbaic ta xchapanel ti taq'uinetic ti ta xtun ta sva'anel ti Axibalna yu'un ti tratee.

<sup>22</sup>Jech ti Bezaleele, xnich'on ti Urie, smom ti Hure, snitilul ti Judae, ta smeltsan scotol jech c'u cha'al albil mantal yu'un Dios ti Moisés ti ac'o yich' meltsanele.

<sup>23</sup>Ja' coltavan ti Oholiabe, xnich'on ti Ahisamaque, snitilul ti Dane, yu'un ja' jun jten-taq'uin, xchi'uc ja' jun jolob. Ja' jun jluchom xtoc ta ic'-ic' losan tsajal no, ta yax'elan xyaxal no, ta tsajal no, xchi'uc ta saquil no.

<sup>24</sup>Scotol ti oro ti tsots sc'oplal ta xtun ta Axibalnae, ja' oroetic ti ac'bat ta smoton ti Diose. Ti laj stsob sba ta scotole, ja' baluneb ciento xchi'uc vo'ob xchanvinic (965) kilo, xchi'uc to lajuneb xcha'vinic (30) gramo, ja' ti c'u s'elan liquem sbisel yu'un ti ch'ulnae.

<sup>25</sup>Ti plata taq'uin ti laj stsobic ti israeletic ti c'alal ech' ti tsacob-biile, c'ot c'alal to oxmil xchi'uc balunlajuneb svaclajunvinic (3,319) kilo, xchi'uc vo'ob xcha'vinic ta svaquibal ciento (525) gramo, ja' ti c'u s'elan liquem sbisel yu'un ti ch'ulnae.

<sup>26</sup>Scotolic ti tsacbat sbiic ti yich'ojic x'ech' ta jtob jabile, c'ot c'alal to vaquib ciento ta mil, xchi'uc o'lol xchan milal, xchi'uc to lajuneb yoxvinic (603,550) ta vo'. Ti jujunic taje laj yaq'uic vo'ob gramo plata xchi'uc o'lol, ja' ti c'u s'elan liquem sbisel yu'un ti ch'ulnae.

<sup>27</sup>Oy xtoc oxmil xchi'uc oxib ciento (3,300) kilo plata taq'uin ta xich' ulesel ta sventa spajleb yoyaltac ti Axibalnae, xchi'uc spajleb yoyaltac ti muc'tic poq'uetique. Scotol ti plata taje, loc' vo'vinic ta spajleb oy. Yu'un ti jujun spajlebe, laj yich' oxlajuneb xchanvinic (33) kilo.

<sup>28</sup>Ti plata taq'uin ti laj stsobic scotol ti jteclume, ti Bezaleele ja' ta smeltsan o ti sluc-luc taq'uinaltac ti oyetique, ti sbon sjoltaque, xchi'uc ti xot-xot taq'uinaltaque.

<sup>29</sup>Ti c'anal taq'uin ti laj yich' aq'uel ta smoton ti Diose, c'ot c'alal to cha'mil xchi'uc vaclajuneb yuclajunvinic (2,336) kilo, xchi'uc to chanib ciento (400) gramos.

<sup>30</sup>Ti jech yepal ti c'anal taq'uinetic taje, ja' ta xich' meltsanel o ta spajlebtac yoyal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee, ta c'anal taq'uin altar, ta chaj-chaj c'anal taq'uin yu'un, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun ta altare.

<sup>31</sup>Ta xtun o xtoc ta smeltsanel ti spajleb oyetique, ti pajob te'etic ti ta xtun ta snit smacobil ta sjoylej ti yamaq'uil Axibalnae, xchi'uc ti spajleb yoyaltac ti ti'na yu'un ti amaq'ue.

## **Éxodo 39**



## Ta xlic yich' meltsanel sc'u' ti paleetique

(Ex 28.1-43)

- <sup>1</sup>Ti jalbil c'u'il sventa ta xtun ta Axibalnae, meltsano ta ic'-ic' losantic tsajal poc', ta yax'elan yaxal poc', xchi'uc ta tsajal poc'. Ja' jech ta xich' meltsanel xtoc ti tunelal c'u'il ta sventa ti Aarone jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.
- <sup>2</sup>Yo' ta xich' meltsanel xtoc ti jayal saquil c'u'ile, ta stunesic ti oroe, ti ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue, ti yax'elan yaxal poq'ue, ti tsajal poq'ue, ti sat saquil poc' ti polajtic sts'otbenale.
- <sup>3</sup>Ta sjayubtasic ta tenel xtoc ti pech-pech oroe. Jich'il ta silic ti ta scapic ta luchel xchi'uc ti ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue, ti yax'elan yaxal poq'ue, ti tsajal poq'ue, xchi'uc ti saquil poq'ue.
- <sup>4</sup>Ta xac'beic chib stim snequeb ti jayal saquil c'u'il ti snupoj sba c'ot ta jujujote.
- <sup>5</sup>Ti chuquil ti ja' stsinobil ti jayal saquil c'u'ile, xi s'elan ta xich' meltsanele: ta xich' oro, ic'-ic' losantic poc', yax'elan yaxal poc', tsajal poc', saquil poc' ti polajtic sts'otbenale. Yu'un ja' jech ta xich' meltsanel jech c'u cha'al albil mantal yu'un Dios ti Moise.
- <sup>6</sup>Ti baxtonetic ti ic'-ic'tic stsajal xjobale, ta xich' noch'anel ti bu x'ech' xluchbenal ti oroe. Ta xich' tsacanbel sbi xnich'nab ti Israele, co'ol s'elan seyo pac'al ta xcom.
- <sup>7</sup>Ts'acal to un, ti Bezaleele ta xnoch'anan ta stimtac ti saquil c'u'ile yo' jech vulesbil ta o'ntonal xnich'nabtac ti Israele. Yu'un jech ta xich' pasel jech c'u cha'al albat mantal yu'un Dios ti Moise.
- <sup>8</sup>Ti uile, xi s'elan luchbil ta xich' meltsanel ec jech c'u cha'al ti jayal saquil c'u'ile: yu'un ta xich' ti oroe, ti ic'-ic' losantic sba tsajal poq'ue, ti yax'elan yaxal poq'ue, ti tsajal poq'ue, xchi'uc ti saquil poc' ti polajtic sts'otbenale.
- <sup>9</sup>Ti uile lec pim, yu'un co'ol sjamlej xchanjotal. Yu'un ta xich' cha'ch'ix xchi'uc o'lol jquejlej ti jujujote.
- <sup>10</sup>Yu'un xi s'elan nojesbil ta chanchol c'upil sba tonetic ti yelove: ti jchol ta sliquebe, ta xich' jbej rubí ton, jbej crisolito, xchi'uc jbej esmeralda.
- <sup>11</sup>Ti xcha'cholale, ta xich' jbej granate ton, jbej zafiro, xchi'uc jbej jade.
- <sup>12</sup>Ti yoxcholale, ta xich' jbej jacinto ton, jbej ágata, xchi'uc jbej amatista.
- <sup>13</sup>Ti xchancholale, ta xich' jbej topacio ton, jbej cornalina, xchi'uc jbej jaspe. Ti tonetic taje, lec nabal ta stsacleb ti ja' oroe.
- <sup>14</sup>Oy lajcha'bej, yu'un lajcheb sbiic xnich'nab ti Israele. Ti jujubeje, pac'ajtic jech c'u cha'al seyo, yu'un jujun yu'unic ti lajcha'chop nitilule.
- <sup>15</sup>Ta sventa ti uile, ta smeltsan jlic carina ti ja' bats'i oro ti ts'otbil ti sate.
- <sup>16</sup>Ta smeltsan chib stsacleb ti ja' oroe xchi'uc chib xot-xot oro. Ta xnoch'anbe ti xot-xot oro ta jujujot xchiquin ti uile.

- <sup>17</sup>Jech ti carina oroetique, ta xoj jelavel ta xot-xot taq'uin.
- <sup>18</sup>Ti xchibal sbatac ti carinae, ta stsacan ta jujujot stsacleb, ti ta stsacan lec ta stimtac ti jayal saquil c'u'il ti oy ta yelove.
- <sup>19</sup>Ta smeltsan xtoc chib xot-xot oro ti ta snoch'an ta yolon xchiquin sti'il ti uile, ti nabal ta xc'ot xchi'uc ti jayal saquil c'u'ile.
- <sup>20</sup>Ta to smeltsan chib xot-xot oro xtoc. Ta xnoch'anic ta yolon stimtac ti saquil c'u'il ti bu ech'em ti sts'isbenale, ta yac'ol juteb ti bu ta x'ech' xchucbenal ti jayal saquil c'u'ile.
- <sup>21</sup>Ts'acal to un, ta slot ta jmoj ti xot-xot oro yu'un ti uile xchi'uc ti xot-xot oro yu'un ti jayal saquil c'u'ile, ti ta slotic xchi'uc ti ic'-ic'-losantic sba tsajal no ti ta xac'beic yaq'uiline, yo' jech ti uile joc'ol ta xc'ot ta yac'ol chuquil yu'un ti jayal saquil c'u'ile, yo' jech jmoj tsacal. Jech ta spas jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.
- <sup>22</sup>Xmochibal ti jayal saquil c'u'ile, sliquil ta xich' meltsanel ta ic'-ic' losan sba tsajal poc'.
- <sup>23</sup>Ti sjombenal snuc' ta o'lole, ta xich' balbil sti' co'ol s'elan jech c'u cha'al ti loin c'u'il nucul yo' mu xjate.
- <sup>24</sup>Sjoylej sti'iltac ti mochibal c'u'ile, ta snichimtaic ta luchel ta ic'-ic' losantic sba tsajal poc', ta yax'elan yaxal poc', ta tsajal poc', xchi'uc ta saquil poc' ti polajtic stsotbenale.
- <sup>25</sup>Ta smeltsanbeic ta oro ti xch'in campanailtaque. Capbil ta xcholic batel ta sjoylej sti'il, jun campana, jbej granada.
- <sup>26</sup>Yu'un xi s'elan ti mochibal c'u'il sventa ti jtunele: Capbil ta xich' cholel batel, jun campana, jbej granada, yu'un jelolanbil ta smeltsanic batel jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.
- <sup>27</sup>Ti saquil loin c'u'il ti ta slap ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ta jlic no'ox jalbil.
- <sup>28</sup>Ja' jech ta xich' meltsanel xtoc ti ts'ot jolale, ti xnichimaltaque, ti saquil com-com vexil ti polajtic sts'otbenale.
- <sup>29</sup>Ti chuquil xtoque, ta xich' meltsanel ta ts'otbil sat saquil poc', ta ic'-ic' losantic sba tsajal poc', ta yax'elan yaxal poc', ta tsajal poc' ti ta xich' nichimtasel ta luchel jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.
- <sup>30</sup>Ja' jech xtoc laj smeltsan jun pech-pech taq'uin ta bats'i oro ti bu ta xvinaj sc'oplal ti ta xc'ot ta pale yu'une, ti co'ol s'elan ts'ibabil seyo ti mu xtub sc'oplal ti “C'otem ta yajtunel ti Diose”.
- <sup>31</sup>Ts'acal to un, ta xac'beic yaq'uil ta ic'-ic' losantic sba tsajal no yo' jech ta xich' noch'anbel ta pech-pech oro ta sba ti ts'ot jolale jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

### **Ta stsuts smeltsanel ti Axibalnae**

*(Ex 35.10-19)*

<sup>32</sup>Ti smeltsanel ti Axibalna ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose, c'ot sc'ac'alil ta tsutsel. Yu'un ti israetique jech laj spasic scotol co'ol jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Ajvalile.

<sup>33</sup>Ja' yu'un un, xi s'elan laj yac'beic ta sc'ob Moisés ti Axibalna ti bu nupel ta bee xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun teye: ti sluc-luc taq'uinaltaque, ti stanel-te'altaque, ti sc'atlonme'altaque, ti yoyaltaque xchi'uc ti spajleb oyetique,

<sup>34</sup>ti smac ta sjunul ti ja' nukulil chij ti bonbil ta tsoje, xchi'uc ti jun yutsiquil nukul ti laj yich' lich'anel ta toyole, ti muc' ta poc' ti smacoj ti caxae.

<sup>35</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yac'beic ta sc'ob Moisés ti xcaxail tratee xchi'uc ti sc'atlonme'altaque, ti smac sti'e,

<sup>36</sup>ti mexae xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun teye, ti pan ti bevbil ta stojol ti Diose,

<sup>37</sup>ti spajleb cantilaetic ti meltsanbil ta bats'i oroe, xchi'uc ti lamparaetique, (ja' ti lamparaetic ti q'uelbil tuc'ulanbil leque), xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun teye, ti aceite sventa ta xtun ta stilesobile.

<sup>38</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yac'beic ta sc'ob Moisés ti altar ti meltsanbil ta oroe, ti jtunel aceite sventa abtelale, ti muil pome, ti muc' ta poc' ti oy ta sti' ti ochebal Axibalna ti bu nupel ta bee,

<sup>39</sup>ti altar ti pasbil ta c'anal taq'uine, ti chaj-chaj c'anal taq'uine xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun teye, ti muc' ta lech-lech taq'uine, xchi'uc ti xlechlebe.

<sup>40</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yac'beic ta sc'ob Moisés ti muc' ta poq'uetic ti oy ta amaq'ue, ti oyetique, ti spajleb oyetique, ti muc' ta poc' sventa ti ochebal yu'un ti amaq'ue, ti yaq'uiltaque xchi'uc ti pajob-te'etic yu'un ti amaq'ue, scotol ti c'usitic ta xtun ta Axibalna ti bu nupel ta bee,

<sup>41</sup>ti jalbil c'u'il ti ta xtun yu'unic ta Axibalnae, ti c'u'il sventa tunel yu'un ti pale Aarone, xchi'uc ti sc'u'tac ta paleal ti xnich'nabtaque.

<sup>42</sup>Ti israetique jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

<sup>43</sup>C'alal laj yil ti Moisés ti ja' jech laj spasiq, laj yac'be yich'ic slequilal ti Diose.

## Éxodo 40

### Ti Axibalnae ta xc'ot ta ventanel

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Ti sba c'ac'al yu'un ti sliquebal ue, ac'o sta yav avu'un ta smeltsanel ti Axibalna ti bu nupel ta be yu'un ti Diose.

<sup>3</sup>Tic'o ochel xcaxail ti tratee. Lich'anbo smaquin ti muc' ta poq'ue.

<sup>4</sup>Ja' jech xtoc, tic'o ochel ta yut ti mexae xchi'uc ti spajleb cantilae. Cotano lec ti mexae. Ac'bo slamparailtac ti pajobil cantilae.

- <sup>5</sup>Cotano lec xtoc ti oro altar sventa xchic'obil ti pome ta yelov xcaxail ti tratee. Joc'ano xtoc ti muc' ta poc' ta ochebal sti' ti Axibalnae.
- <sup>6</sup>Ts'acal to un, ti xchic'obil matanal altare, ac'o ta sti'il ochebal Axibalna ti bu nupel ta bee.
- <sup>7</sup>Mi laj taj une, ti muc' ta lech-lech taq'uine, nojesbo ya'lel. Ac'o ta o'lol yu'unic ti bu nupel ta bee xchi'uc ti altare.
- <sup>8</sup>Va'i un, chapano ti c'u s'elan lec ta xcom ta joyob ti amaq'ue, xchi'uc xtoc, joc'ano ti muc' ta poc' ta ochebal yu'un ti amaq'ue.
- <sup>9</sup>“Mi laj taj une, ti jtunel aceite sventa abtelale, vijo ta malel ta sjunul ti Axibalnae xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une. Ja' jech scotol ta xc'ot ta jtunel. Ja' to jech ta xc'ot ta jtunel un.
- <sup>10</sup>Ja' jech xtoc ti jtunel aceite sventa abtelale, vijo ta malel ta sba ti xchic'obil matanal altare, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun teye. Ja' jech ta xc'ot ta jtunel ta j'ech'el ti altare.
- <sup>11</sup>Vijo ta malel ti jtunel aceite ta sba ti muc' ta lech-lech taq'uine xchi'uc ti xlechlebe yo' jech ta xc'ot ta jtunel.
- <sup>12</sup>“Ta ts'acal to un, ic'o batel ti Aarón xchi'uc ti xnich'nab ta sts'el sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Ac'o atinicuc avu'un.
- <sup>13</sup>Ja' yu'un un, ti Aarone, ac'o slap avu'un ti tunelal c'u'ile. Mi laj une, yo' jech ta xc'ot ta pale cu'un, vijo ta malel ti jtunel aceite ti c'alal nijile.
- <sup>14</sup>Ja' jech xtoc un, ac'o nopajicuc jelavel ec ti xnich'nabe. Lapbo ti sc'u'ique.
- <sup>15</sup>Yo' jech ta xc'otic ta cajpaletac ec, vijo ta malel ti jtunel aceite c'alal nijilic jech c'u cha'al laj apasbe ta stojol ti Aarone. Ti jech laj yich' malbel ti jtunel aceite ta stojolic ti c'alal nijilique, ja' svinajeb ti yich'oj yabtelic ta paleal ti sjel sts'ac sba ta x'ech'ic sbatel osile.”
- <sup>16</sup>Jech laj spas scotol ti Moisés jech c'u cha'al albat mantal yu'un ti Diose.
- <sup>17</sup>C'alal ta xa xlic stam xchibal jabil sloq'uelic talem ta Egiptoe, ta sba sc'ac'alil yu'un ti sliquebal ue, ja' o c'ot ta chapajel ti lic va'iuc ti Axibalnae.
- <sup>18</sup>Jech ti Moisesse lic sva'an ta smeltsanel ti Axibalnae. Yu'un lic xchotanbe ti stsaclebtaque. Laj xcholbe ti stanel-te'altaque. Laj yac'be ti sc'atlomte'altaque. Laj sva'anbe ti yoyaltaque.
- <sup>19</sup>Laj xlich'anbe smac ti Axibalnae. Laj yac'be jc'ol smac ta sba ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Co'ol laj yich' pasel jech c'u cha'al yalol mantal ti Diose.
- <sup>20</sup>Ts'acal to ti Moisesse laj stsac ti pech-pech tonetic yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile. Laj stic' ochel ta yut xcaxail ti tratee. Laj taj une, laj yac'be sc'atlomte'altac ti caxae. Laj snujanbe ti smac sti'e. Laj yich' ochel ta yut ti Axibalnae.



- 21**Ma'uc no'ox taje, laj xlich'anbe ti muc' ta poq'ue, macal com ti caxa jech c'u cha'al yalaj mantal ti Diose.
- 22**Ts'acal to un, ti mexae, bat yac' ta yut ti Axibalna ti bu nupel ta bee, ti xi ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta spat ti muc' ta poq'ue.
- 23**Ta sba ti mexae, laj scajanan lec ti pan ta xch'ul tojolal Dios jech c'u cha'al albil mantal yu'un ti Diose.
- 24**Ja' jech xtoc ti spajleb cantilae, laj yich' ochel ta yut ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Laj yac' ta yeloval mexa, ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Axibalnae.
- 25**Laj stsan xtoc ti lamparaetic ta xch'ul tojolal ti Diose jech c'u cha'al albil mantal yu'un ti Diose.
- 26**Ti oro altare, laj yac' ta yut ti Axibalna ti bu nupel ta be, ta yeloval ti muc' ta poq'ue.
- 27**Lic xchic' ti muil pom jech c'u cha'al albil mantal yu'un ti Diose.
- 28**Ts'acal to ti Moisesse laj sjoc'an ti muc' ta poc' ta sventa ochebal sti' ti Axibalnae.
- 29**Laj taj une, ti xchic'obil matanal altare, laj yac' ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Lic xchic' ti matanal chon bolometique, xchi'uc ti jchop o ta trigoe jech c'u cha'al yalaj mantal ti Diose.
- 30**Jech ti muc' ta lech-lech taq'uin sventa atinebale, laj snojesbe ya'lel. Bat yac' ta o'lol yu'unic ti bu nupel ta bee xchi'uc ti altare.
- 31**Ti bu taje, tey ta spulic loq'uel vo' ti Moisesse, ti Aarone, xchi'uc ti xnich'nabe yo' jech ta spoc ti sc'obique xchi'uc ti yacanique.
- 32**Yu'un ta spoc sbaic ochel ti c'alal ta x'ochic batel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, xchi'uc ti c'alal ta xnopajic batel ta sts'el ti altare jech c'u cha'al albil mantal yu'un Dios ti Moisesse.
- 33**Ta slajeb xa un, ti Moisesse laj xchapanbe yamaq'uil ti Axibalnae xchi'uc ti altare. Laj sjoc'an ti muc' ta poc' ta ochebal sti' ti amaq'ue.

**Ti toc xvolet ta sba ti Axibalna ti bu nupel ta bee**

*(Nm 9.15-23)*

C'alal tsuts yu'un ti Moisés ta sva'anel ti c'usiticuque,

- 34**volibil c'ot ta toc ti Axibalna ti bu nupel ta bee, yu'un sjunul yut Axibalna, vul yutsilal slequilal ti Diose.
- 35**Ti Moisesse, mi ja'uc xa xil ta x'och batel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, yu'un volibil c'ot ta toc, ja' ti sjunul Axibalnae, vul yutsilal slequilal ti Diose.
- 36**C'alal ta xlic toyuc batel ti toc ta sba ti Axibalnae, ti israeletique ta stotsic batel ti Axibalna yu'unique. Ta stam batel ti sbeique.

**37**Yan ti mi mu'yuc ta stots batel ti toque, mi ja'uc ti stuquique ta stotsic ti Axibalna yu'unique. Yu'un ja' ta smalaic ti mi ta stots batel ti toque.

**38**Yu'un ti c'u sjalil snatil xanavic ti israeletique, yilojic ta sba ta sat scotolic xtoc ti toc yu'un ti Diose. Yu'un ti ta c'ac'altique, tey ono'ox oy ta sba ti Axibalnae. Yan ti ta ac'ubaltique, xtililet ono'ox ti c'oc' ta sbae.



## Levítico

### Levítico 1

#### Ti chic'bil matanaletique

<sup>1</sup>Ti ta Axibalna ti bu nupel ta bee, xi albat ti Moisés yu'un ti Dios ti c'alal c'oponat talele:

<sup>2</sup>“Va'ano aba ta sc'oponel ta stojol ti israeletique. Mi oy buch'u ta xich'bun talel ta jmoton ti chon bolometique, albo ya'iic ti ja' me ac'o yich' talel ti vacaxe, mi ja' ti chije, ti ja' yu'un stuquique.

<sup>3</sup>“Ti mi ja' yu'un stuc ti chon bolom ta xac' ta chic'bil matanele, sc'an ti ja'uc jcot tot vacax ti mu'yuc jutebuc xchopolile. Yo' jech ich'bil tsacbil ta xc'ot, tsots sc'oplal ta xich' aq'uel ta stojol Dios ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>4</sup>Va'i un, ta scajan sc'ob ta sjol ti chon bolome. Jech ti chon bolom une, tsacbil ich'bil ta xc'ot ta muc' yo' jech ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot ti smul scolo'ique.

<sup>5</sup>C'oc xi snuc' ti tot vacax ta stojol ti Diose. Mi laj une, ti xnich'nabtac ti Aarón ti ja' paleetique, ta xet'esic ta matanal ti ch'ich'e. Mi laj xtoc une, ta svijic ta sjoylej sba altar ti oy ta ochebal sti' Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>6</sup>Ti buch'u ta xac' ta chiq'uel ta matanal ti chon bolome, ac'o xcho'be loq'uel ti snuculile, ac'o sbic'tal bojilan ti sbec'tale.

<sup>7</sup>Jech ti paleetique ta stsanic c'oc' ta sba ti altare, ta slatsbeic lec si'.

<sup>8</sup>Ta sba ti si'e, ac'o scajanic sbec'tal ti chon bolom ti bic'tal bojilabile, ti sjole, xchi'uc xepu'al ti sbiquile.

<sup>9</sup>Ti buch'u ta xac' ta chiq'uel ti matanale, ac'o sapbe lec ta vo' ti sbiquile, xchi'uc ti yo'tac ti chon bolome. Jech ti palee ta xchic' scotol ta sba ti altare, ti ja' jun chic'bil matanale, ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose.

<sup>10</sup>“Mi ja' yu'un stuc ti chon bolom ta xich' chiq'uel ta matanale, mi ja' ti chije, mi ja' ti tentsune, tsots sc'oplal ti ja'uc me ti stote, ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

<sup>11</sup>Tsots sc'oplal ta xich' c'obel snuc' ta stojol Dios tey ta stuqu'il ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti altare. Jech ti xnich'nabtac ti Aarón ti ja' paleetique, ta svijbeic xch'ich'el ti chon bolom ta sba xchi'uc ta sjoylej ti altare.

<sup>12</sup>Mi laj taj une, ac'o yich' bic'tal bojilanel ti chon bolome. Ti c'u yepal bojilabile, ti sjol xtoque, xchi'uc ti xepu'al sbiquile, sc'an ti jmoj ta xbat yac' ti pale ta ba si' ti bu ta xtil ta altare.

<sup>13</sup>Va'i un, ti buch'u ta xac' ti chiq'uel ti chon bolome, tsots sc'oplal ta xich' sapbel lec ta vo' ti sbel xch'ute, xchi'uc ti yo'taque. Jech ti palee ta xchic' scotol ta sba ti altare, ti ja' jun chic'bil matanal ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose.

<sup>14</sup>“Yu'un mi ja' jcot mut no'ox ta xich' chiq'uel ta matanal sventa yich'el ta muc' ti Diose, tsots sc'oplal ti ja'uc jcotuc tortola, mi mo'oje, jcotuc bats'i paloma.

<sup>15</sup>Xi s'elan ta spas ti pale ti xbat yac' ti matanal mut ta altare: Ta sc'ocbe snuc'. Ta xchic' ta sba altar ti mi laj xa sts'ujesbe loq'uel ti xch'ich'el ta xocon ti altare.

<sup>16</sup>Ta sloq'uesbe ti xvuche xchi'uc ti sbele. Chba yac' ta xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti altare, ja' ti bu oy xch'ayobil ti tane.

<sup>17</sup>Mi laj une, ta sjav ta o'lol ti mute. Ta stsacbe ti jujujot xiq'ue, ti mu xtuch' yu'une. Ta slajeb un, ta xchic' ti mut ta sba si' ti oy ta altar sventa matanale, ti ja' jun chic'bil matanal ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose.

## Levítico 2

### Ti matanal sat ts'unubiletique

<sup>1</sup>“C'alal oy buch'u ta xich' talel ta smoton Dios ti ja' sat ts'unubile, ac'o yich' talel ti harina ti bu lec t'ujbile. Ac'o yac'be aceite xchi'uc pom ta sba.

<sup>2</sup>Ts'acal to un, ac'o yich' talel ta stojol xnich'nab ti Aarón ti ja' paleetique. Ac'o stsac jopuc harina xchi'uc aceite junuc yu'unic jmoj xchi'uc ti pome. Ac'o xchic' ta sba ti altare, ti ja' jun matanal ti bejel ta o'ntonale, ti ta xc'ot ti jun yutsil smuil ti matanal ta xich' ac'bel ti Diose.

<sup>3</sup>Scomelal smoton ti Diose, ti ja' c'ot ta yu'un Dios ti laj yich' chiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti Diose, ja' xa ta xich' ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe.

<sup>4</sup>“C'alal ta xavac' ta matanal sat ts'unubil ti ta'ajesbil ta hornoe, pasbiluc me avu'un ta muc'tic pan ti lequil t'ujbil harina ti vots'bil ta aceitee, ti mu'yucuc yich'oj ti spajubtasobile, mi ja' ti jayaquil harina bacubtasbile, ti mu'yucuc yich'oj ti spajubtasobile, ti c'ajomaluc no'ox vijbil ti aceite ta sbae.

<sup>5</sup>“Mi ja' sat ts'unubil ti matanal ta xavac' ti ja' bacubtasbil ta xalteme, tsots sc'oplal ja' ta xavac' ti lequil t'ujbil harinae, ti vots'biluc ta aceitee, ti mu'yucuc yich'oj ti spajubtasobile.

<sup>6</sup>Va'i un, ta xabic'tal xet'olan, xchi'uc xtoc vijbo aceite, yu'un ja' jun matanal ti sat ts'unubiletique.

<sup>7</sup>“Mi ta xavac' ta matanal ti sat ts'unubile, ti ja' ta'ajesbil ta lech-lech taqu'ine, tsots sc'oplal ti ja'uc me pasbiluc ta lequil harina xchi'uc aceitee.

<sup>8</sup>Mi laj xa achapan ti matanal ti va'i s'elan ta xich' taje, ich'o batel ta stojol ti Diose, ti ta xavac'be ta yoc ta sc'ob ti palee. Ti stuc eque ta xich' batel c'alal to altar.

<sup>9</sup>Ti bu taje, ti palee ta stsac juteb ti matanale yo' jech ta xchic' ta sba ti altare, ti ja' jun chic'bil matanal ti bejel ta xc'ot ta o'ntonale, ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose.

<sup>10</sup>Scomelal ti matanale, ti ja' c'ot ta yu'un Dios ti ta xich' chiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti Diose, ja' xa ta xich' ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe.



**11**“Mu xavac'beic spajubtasobil mi junuc matanal ti ja' sat ts'unubil ti ta xavac'beic ti Diose. Ti yan xtoque, j'ech'eluc mi ja'uc c'usi jtosuc spajubtasobil, mi ja'uc ajapom xu' ta xich' chiq'uel ti ta xich' aq'uel ta sventa smoton ti Diose.

**12**Pisil une, xu' xavaq'uic ta smoton Dios ti yich'oj ti spajubtasobile, ti ajapome jech c'u cha'al sc'oplal ti sba sat ts'unubile, ja' no'ox un, mu spas ta xich' chiq'uel ta sba ti altar ti jun yutsil smuile.

**13**“Scotol matanal ti ja' sat ts'unubile, tsots sc'oplal ac'bo yats'mil. Ma'ucuc me ti asat no'ox aq'ueloj ti mu'yuc yats'mil ti sat ts'unubil ta xavac' ta stojol Dios ti c'alal ja' svinajeb sc'oplal ti tratee. Scotol ti matanaletic avu'une, tsots sc'oplal ti oyuc yats'mile.

**14**“Mi ja' ta xavac' ta matanal ta stojol Dios ti sba sat ats'unube, ta sc'an ti staoj xa lec syijil ti sjole, ti bacubtasbil ta c'oq'ue, ti ja' jun sba sat ach' ts'unubil ti chevbil ta voch'ele.

**15**“Ta sba ti matanale, ac'bo aceite xchi'uc pom, yu'un ja' jun matanal ti sat ts'unubil no'oxe.

**16**Ja' yu'un un, ti palee ta xchic' jutebuc ti matanal sat ts'unubil ti chevbile xchi'uc ti aceitee jmoj scotol xchi'uc ti pome. Taje, ja' jun chic'bil matanal sventa svulesobil ta o'ntonal ta yich'el ta muc' ti Diose.

### **Levítico 3**

#### **Ti milbil matanaletic ta sventa ti lajesobil o'ntonale**

**1**“Ti mi oy buch'u ta xac' ta matanal ta stojol Dios jcotuc me' vacax, mi tot vacax, ti ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ti chon bolom ti ta xich' aq'uel ta matanale, tsots sc'oplal ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

**2**Ti buch'u ta xac' ti matanale, ta scajan sc'ob ta sjol ti chon bolom ti ta xich' aq'uele. Va'i un, ta xich' c'ocbel snuc' ta sti' ochebal Axibalna ti bu nupel ta bee. Jech ti paleetique, ja' yabtelic ta sbonbe ta ch'ich' ta sba xchi'uc ta sjoylej stsectac ti altare.

**3**“Ti buch'u ta xac' ti chon bolom ti ta xich' milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale, tsots sc'oplal ti ja' jun matanal ti chic'bil ta xac'be ti Diose. Yu'un ti xepu'al sbiquil ti chon bolome,

**4**ti sq'uintac xtoque, ti xepu'ale, ti xepu'al spate, ti bu oy xepu'al ti secube, tsots sc'oplal ac'o yich' loq'uesbel jmoj jech c'u cha'al ti sq'uintaque.

**5**Jech ti paleetique ta xchiq'uic scotol ta sba ti altar taje, jmoj xchi'uc ti chon bolom ti bu ta xtil ti si'e. Yu'un ja' jun chic'bil matanal ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose.

**6**“Mi oy buch'u ta xac'be ta smoton Dios jcotuc ti yuni chij ti ta xich' svocol yu'un ta sventa ti lajesobil o'ntonale, tsots sc'oplal ta xac' mi jcot stot, mi ja' jcot sme' ti mu'yuc jutebuc xchopolile.

**7**Mi ta xac' ta matanal jcot ch'iom tot xchije, c'alal ta xc'ot ta stojol ti Diose,

<sup>8</sup>ac'o scajan sc'ob ta sjol. Va'i un, ta xich' c'ocbel snuc' ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Ja' jech xtoc un, ti paleetique ta sbonbeic xch'ich'el ti chon bolom ta sba xchi'uc ta sjoylej stsectac ti altare.

<sup>9</sup>“Ti buch'u ta xac' ta matanal ti chon bolom yo' ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale, tsots sc'oplal ta xac' ta stojol Dios ti xepu'ale, ti sne ti c'ocbil loq'uel sjunul ti bu c'alal tsacale, ti xepu'altac sbiquile,

<sup>10</sup>ti sq'uintaque, ti xepu'altac sq'uine, ti xepu'al spate, ti bu oy xepu'al ti secube ti oy sc'oplal ti jmoj ta xich' loq'uesel xchi'uc ti sq'uintaque.

<sup>11</sup>Mi laj taj une, jech ti paleetique ta xchiq'uic scotol ta sba ti altare, ti ja' sc'oplal jun matanal ve'lil laj yich' chiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>12</sup>“Mi ta xac' ta matanal jcot tentsune, c'alal yorail xa ta xich' aq'uel ta stojol ti Diose,

<sup>13</sup>ac'o scajan sc'ob ta sjol. Tsacal to ta xich' c'ocbel snuc' ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Jech xtoc ti paleetic une ta sbonbeic xch'ich'el ti chon bolom ta sba xchi'uc ta sjoylej stsectac ti altare.

<sup>14</sup>“Ti buch'u ta xac' ta matanal ti chon bolom taje, oy ta stojol ta yaq'uel xchiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti Diose, scotol ti xepu'al sbiquile,

<sup>15</sup>ti xchibal sq'uine xchi'uc ti xepu'altaque, ti xepu'al spate, ti oy bu xepu'al ti secube, ti tsots sc'oplal ac'o yich' loq'uesel scotol jmoj xchi'uc ti sq'uintaque.

<sup>16</sup>Mi laj taj une, jech ti paleetique ta xchiq'uic scotol ta sba ti altare, ti ja' sc'oplal jun matanal ve'lil laj yich' chiq'uele, ti jun yutsil smuile. Scotol ti xepu'ale, ja' yu'un ti Diose.

<sup>17</sup>“Xi s'elan ta xal ti c'usi tsots albil sc'oplale, ti ich'biluc ta muc' sbatel osil ti ta x'ech'ic ti totil me'iletique, ti alab nich'nabiletic ti buyuc no'ox nacalique: J'ech'eluc mu xati'ic ti xepu'e, ti ch'ich'e.”

## Levítico 4

### Ti milbil matanaletic ta scoj ti mulile

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Albo ya'iic ti israeletique, mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti oy buch'u ta sta smul ta scoj ti mu'yuc xa'i c'uxi laj scontrainbe jtosuc ti mantaletic yu'un ti Diose, xchi'uc ti laj spas ti c'usi albil sc'oplal ti mu xu' jech ta xich' pasele, xi s'elan ac'o yich' pasele:

<sup>3</sup>“Mi ja' laj sta smul ti banquial palee, ti ta sta ta maquiel yu'un ti jteclume, tsots sc'oplal ta xac' ta stojol Dios jcotuc ch'iom tot vacax ti mu'yuc jutebuc xchopolile, ti ta xich' milel ta scoj ti smul ti laj stae.

<sup>4</sup>Ta xic' batel ta stojol ti Dios ta sti' ti ochebal Axibalna ti bu nupel ta bee. Ti bu taje, ta scajan sc'ob ta sjol ti matanale. Mi laj une, ta xich' c'ocbel snuc' xtoc ta stojol ti Diose.





- <sup>5</sup>Ts'acal to un, ja' stuc ta stsac jutebuc xch'ich'el ti ch'in vacaxe, ti ta xich' batel ta Axibalna ti bu nupel ta bee.
- <sup>6</sup>Ti bu taje, ta sts'aj sni' sc'ob ti ta ch'ich'e, ti vucub velta ta slilin batel ta stojol Dios ta stuq'uul ti bu lich'il ti poc' yu'un ti Axibalnae.
- <sup>7</sup>Ta xjaxbe jutebuc ch'ich' xtoc ta xulubtac ti altar ti albil sc'oplal sventa xchic'obil muil pom ti oy ta stojol ti Dios ta Axibalna ti bu nupel ta bee. Ja'uc scotol scemelal ti ch'ich'e, ta smal ta yoc altar sventa xchic'obil ti matanal ti oy ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.
- <sup>8</sup>Mi laj taj une, ta sloq'uesbe xepu'al sbiquil ti milbil ch'in vacax ta scoj ti mulile.
- <sup>9</sup>Ta sloq'uesbe xtoc ti xchibal sq'uine, ti xepu'altaque, ti xepu'al spate, ti xepu'al secube, ti jmoj ta xich' loq'uesel batel jech c'u cha'al ti sq'uintaque,
- <sup>10</sup>ti co'ol jech ta xich' pasel jech c'u cha'al laj yich' pasbel ti tot vacax ti laj yich' aq'uel ta matanal sventa ti lajesobil o'ntonale. Mi laj une, ti palee ta xchic' ta sba altar yu'un ti xchic'obil matanale.
- <sup>11</sup>Yan ti snuculil ti ch'iom tot vacaxe, scotol ti sbec'tale, ti sjole, ti yo'taque, ti sbiquiltaque, ti yic'obal xch'ute,
- <sup>12</sup>ti xcaltique, ta scotlej ti ch'iom vacaxe, ta xich' loq'uesel batel ta loq'ueltic yu'un ti Axibalna ti bu q'uelbil leque, ti bu ta xc'ot yich' jipel ti tane. Ti bu busul ti tan taje, ta xich' busanbel si' ta sba ti ta xich' tsanbel sc'ac'ale.
- <sup>13</sup>“Yan mi scotol ti israeletic ti mu'yuc xa'ic c'uxi chopol batique, xchi'uc ti mi mu'yuc buch'u junucal yu'unic ti laj sna' ti oy xa smulic ic'ot ti contrain xil smantaltac Dios ti c'usi chopol laj xa spastique,
- <sup>14</sup>c'alal mi vinaj lec c'u s'elan ti mulil yu'unique, tsots sc'oplal ta scomon aq'uic jcot ch'iom tot vacax ta scotolic ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile. Ta xiq'uic batel xtoc ta Axibalna ti bu nupel ta bee.
- <sup>15</sup>Jech ti moletic yu'un ti israeletique ta scajan sc'obic ta sjol ti ch'iom tot vacax ta stojol ti Diose. Ti bu taje, tey no'ox ta sc'ocheic snuc'.
- <sup>16</sup>Mi laj une, ti banquilal palee ta xich' batel jutebuc xch'ich'el ti ch'iom tot vacax ta Axibalna ti bu nupel ta bee.
- <sup>17</sup>Ta sts'aj sni' sc'ob ti ta ch'ich'e, ti vucub velta ta slilin batel ta stojol Dios ta yeloval ti bu joc'ol ti muc' ta poq'ue.
- <sup>18</sup>Ta xjaxbe jutebuc ch'ich' ta xulubtac ti altar ti oy ta stojol Dios ta Axibalna ti bu nupel ta bee. Scotol scemelal ti ch'ich'e, ta smal ta yoc altar yu'un ti xchic'obil matanal ti oy ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.
- <sup>19</sup>Ja' jech xtoc ta sloq'uesbe scotol xepu'al ti ch'iom tot vacaxe, ti ta xchic' ta altare.

**20**Ti xcaltique, jbel sc'oplal jech ta xich' pasbel ti ch'iom tot vacax jech c'u cha'al ti jcot tot vacax ti laj yich' milel ta scoj ti mulile. Jech ti pale une ta sta ti ta xch'ay ti smul sco'ique. Tub ti mulil colo'ile.

**21**Ts'acal to un, ta xich' loq'uesel batel ti ch'iom tot vacax ta loq'ueltic yu'un ti Axibalnae. Ta xchiq'uic jech c'u cha'al laj spasbeic ti ba'yel ch'iom tot vacaxe. Yu'un ja' laj yich' svocol yu'un ta scoj smulic ti jteclume.

**22**“Mi ja' jun banquialal laj sta smul ti oy bu laj scontrainbe smantaltac ti Ajvalil Dios yu'une, oy ono'ox smul, ac'o mi ma'uc ta yutsil yo'nton laj spas.

**23**C'alal ta xil ti ja' mulil ti c'usi laj spase, tsots sc'oplal ac'o yic' batel ta matanal jcotuc tot tentsun ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

**24**Ta scajan sc'ob ta sjol ti tentsune. Ta xich' c'ocbel snuc' ta stojol Dios ti bu ta xich' milel ti chon bolometric ti oy sc'oplal ta xich' chiq'uele, yu'un ta xich' svocol ta scoj ti mulile.

**25**Mi laj une, jech ti palee ta sts'aj jutebuc sni' sc'ob ta xch'ich'el ti chon bolom ti ta xich' milel ta scoj ti mulile. Ta xjaxbe ta xulubtac ti altar ti ja' xchic'obil ti matanale. C'alal mi jech laj spase, ti scomelal ti ch'ich'e, ta smal ta yoc ti altare.

**26**Va'i un, ta xchic' scotol ti xepu'al ta sba ti altare jech c'u cha'al laj yich' pasbel xepu'al ti laj yich' milel ta matanal ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Jech ti pale une ta sta ti ta xch'ay smul sco' ti banquialale. Tub ti mulil colo'ile.

**27**“Mi laj sta smul junuc xocol vinic ti mu sna' mi ja' smule, oy ono'ox smul ta scoj ti ta scontrainbe smantaltac ti Diose.

**28**C'alal ta xil ti ja' mulil ti c'usi laj spase, tsots sc'oplal ac'o yic' batel ta matanal jcotuc me' tentsun ti mu'yuc jutebuc xchopolile, ti ja' ta xc'ot ta matanal ta scoj ti smul laj stae.

**29**Ta scajan sc'ob ta sjol ti chon bolom ti ta xc'ot ta matanal ta scoj ti smule. Ta xich' c'ocbel snuc' ti bu ta xich' chiq'uel ti matanaletique.

**30**Va'i un, ti pale une ta sts'aj jutebuc sni' sc'ob ta ch'ich'. Ta xjax ta xulubtac ti altar ti ja' xchic'obil ti matanale. Ja'uc scotol scomelal ti ch'ich'e, ta smal ta yoc ti altare.

**31**Ja' jech xtoc tsots sc'oplal ta sloq'uesbe scotol ti xepu'ale jech c'u cha'al laj yich' pasbel ti jcot chon bolom ti laj yich' aq'uel ta matanal ti laj yich' milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Ta xchic' ta altar ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose. Jech ti pale une ta sta ti ta xch'ay smul sco' ti buch'u taje. Tub ti mulil colo'ile.

**32**“Yan ti mi ja' jcot chij ta xac' ta milel ta scoj smul ti buch'u taje, ac'o yic' talem jcotuc me' chij ti mu'yuc jutebuc xchopolile.

**33**Ta scajan sc'ob ta sjol. Ta xich' c'ocbel snuc' ti bu ta xich' chiq'uel ti chon bolometric ti ja' jun matanal yu'un ti mulile.

<sup>34</sup>Va'i un, ti palee ta sts'aj jutebuc sni' sc'ob ta xch'ich'el ti chon bolom ti laj yich' svocol ta scoj ti mulil colo'ile. Ta xjaxbe ta xulubtac altar yu'un ti xchic'obil matanale. Ja'uc scotol scemelal ti ch'ich'e, ta smal ta yoc ti altare.

<sup>35</sup>Mi laj taj une, ta sloq'uesbe xtoc scotol ti xepu'ale jech c'u cha'al laj yich' pasbel ti chij ti laj yich' aq'uel ta milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Ta xchic'be ti xepu'al ta altare co'ol xchi'uc ti yan matanaletic ti ta xchiquic ta sventa yich'el ta muc' ti Diose. Jech ti pale xtoc une ta sta ti ta xch'ay ti c'u s'elan staoj smul scolo' ti buch'u taje. Tub ti mulil colo'ile.

## Levítico 5

### Matanal ti ta xich' milel yu'un ti c'usiuc no'ox mulile

<sup>1</sup>“Mi oy buch'u ta xich' tael ta iq'uel ti ac'o yal ta jamal ti c'usi ta xjac'bate, ti ja' rextico stuc ti c'usi laj yile, mi ja' ti c'usi laj ya'ie, mi yalel xa mu xal une, laj xa sta smul. Ma'uc no'ox taje, yu'un xcuchoj me ta xc'ot ti mulile.

<sup>2</sup>“Mi oy buch'u ta spic jtosuc ti albil sc'oplal ti mu stac' piquele jech c'u cha'al ti chamem chon bolome, mi ja' ti c'usitic ta xch'i ta te'tique, mi ja' ti c'usitic ts'unbile, mi ja' ti quiletel chone, ja' jech s'elan ta q'uelel ec ti buch'u jech ta spase. Oy xa me smul ti c'alal ta xa'i ti c'usi laj spase.

<sup>3</sup>“Mi oy buch'u ta spic ti albil sc'oplal ti mu stac' piquel ti xcuchinoj tael ti yane, mi c'usiuc no'ox yan, oy xa me smul ti c'alal ta xlic ya'i sba ti c'usi laj spase.

<sup>4</sup>“Mi oy buch'u uni supul no'ox xa'i sba ti c'usiuc no'ox ta sva'an ta rextico ta anile, ti spas xa yu'un ta xa'i ti c'usiuc no'ox jtosucalc, mi ja' ti c'usi leque, mi ja' ti c'usi chopole, oy xa me smul ti c'alal ta xa'i sba ti c'usi laj yale.

<sup>5</sup>“Ti buch'u tabat smul yu'un ta scoj jtosuc taje, ac'o yal c'usi ti mulil ti c'otem ta pasel yu'une.

<sup>6</sup>Va'i un, ac'o yac' ta stojol Dios jcotuc sme' yuni ts'unub stuc ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulil c'ot ta pasel yu'une, xu' jcotuc me' chij, mi mo'oje, jcotuc me' tentsun. Ta sventa ti milbil matanal taje, ti palee ta sta ti ch'aybil smul scolo' ta xc'ot ti buch'u jech c'ot ta pasel yu'une.

<sup>7</sup>“Mi mu'yuctic lec c'usi x'ayan yu'un yo' ta sman jcotuc ti chije, ac'o yich' batel ta stojol Dios cha'cotuc tórtola, mi mo'oje, cha'cotuc bats'i paloma ti xi s'elan ta xich' aq'uel ta scoj ti mulil c'ot ta pasel yu'une. Ti jcote, ta xich' milel ta scoj ti mulile. Yan ti jcote, ta xc'ot ta chic'bil matanal.

<sup>8</sup>Taj une, ac'o yich' batel ta stojol ti palee, ja' ba'yel ta xac' ti xch'ayobil mulile. Ta sts'otbe ti snu'que, ti mu xtuch' yu'un ta j'ech'el ti sjole.

<sup>9</sup>Mi laj taj une, ta svijbe jutebuc xch'ich'el ti ch'ayobil mulil ta jotuc xocon ti altare. Ti scemelal ti xch'ich'ele, ac'o sts'ujes ta yoc ti altare. Yu'un laj yich' milel ta scoj ti mulile.



**10** Yan ti xchibale, ta xchic' jech c'u cha'al albil sc'oplal ti liquem ono'oxe. Jech ti palee ta sta ti ta xch'ay smul scolo' ti buch'u jech c'ot ta pasel yu'une. Jech c'ot ta tubel ti smul scolo'e.

**11** “Yan ti mi mu'yuc c'usi x'ayan jutebuc yu'un yo' ta sman o cha'cotuc tórtolae, mi cha'cotuc ch'in palomae, ac'o yac' chibuc kilo harina ti lec t'ujbile ti ta xc'ot ta sventa xch'ayobil mulile. Mu me xac'be aceite, mi ja'uc pom ta sba, yu'un ja' jun xch'ayobil mulil.

**12** Taj une, tsots sc'oplal ac'o yich' batel ta stojol ti palee. Jech ti stuque ta stsac jopuc ti ja' svulesobil ta o'ntonal ti ta xich' chiq'uele, ti jmoj ta xchic' ta sba altar ti bu ta xich' chiq'uel ti yan matanaletic ta sventa yich'obil ta muc' ti Diose. Yu'un ja' jun matanal ta scoj ti mulile.

**13** Ja' jech ti palee ta sta ti ta xch'ay smul scolo' ti buch'u jech c'ot ta pasel yu'une. C'ot ta tubel ti smule. Va'i un, ti c'u yepal scemelale, ja' xa yu'un ti palee jech c'u cha'al laj yich' pasel ti matanal ti sat ts'unubiletic ti laj yich' aq'uele.”

### **Ti c'usitic ta xich' milel ta scoj ti mulile**

**14** Ti Diose xi laj yal ti c'alal laj sc'opon tael ti Moises:

**15** “Ti buch'u mu'yuc xa'i sba c'uxi bat ti oy smul c'ote, ti ts'acal to vinaj ti ja' smul c'ot ta scoj ti mu'yuc xac' ti c'usi oy sc'oplal ti ja' yu'un ti Diose, ac'o yich' tael jcotuc sts'unub stot chij ti mu'yuc jutebuc c'usi xchopolile, ti ja' ta xich' svocol yu'un ta scoj ti smule. Ac'o yich' aq'uel ta stojol ti Diose. Ti stojol ti chij xtoque, ac'o yich' q'uelel c'u yepal plata taquin xtojolin o yu'un, ja' ti c'u s'elan liquem yu'unic ta ch'ulna ta sventa ti matanal yu'un ti mulile.

**16** Ti buch'u jech taje, tsots sc'oplal ac'o stoj ti c'u yepal ch'ay ta yoc ta sc'ob ti c'usitic ch'acbil ta sventa yu'un ti Diose. Ja' slecoj ti ta to xac' ta stojol pale jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepal ta xich' aq'uele. Mi laj taj une, ta xich' aq'uel ti chij ti ta xich' milel ta scoj ti mulile. Jech ti palee ta sta ti ch'aybil ta xc'ot smul scolo' ti buch'u jech laj spase. Tub ti mulil yu'une.

**17** “Mi oy buch'u ta sta smul ta spasel ti c'usi contra xil sba xchi'uc smantaltac ti Diose, ac'o mi mu xa'i sba ti jech oy smule, yu'un tsots sc'oplal ti xcuchoj ta xcom stuc ti smule.

**18** Ja' yu'un un, tsots sc'oplal ac'o yich' tael jcotuc sts'unub chij ti mu'yuc jutebuc c'usi xchopolile. Ti stojole, tey xaq'uel c'u yepal xtojolin o. Ja' jech xtoc ta xich' batel ta stojol ti palee yo' ta xc'ot ta stojol ti mulile. Ja' to jech ta xich' tael ti ta xch'ay smul ti buch'u mu'yuc xa'i c'uxi bat ti oy smul c'ote. Tub ti mulil yu'une.

**19** Taje, ja' jun matanal ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile. Yu'un ti buch'u jech ta xaq'ue, ja' ta scoj ti oy smul ta stojol ti Diose.”

## **Levítico 6**

### **Ti c'usitic ta xich' milel ta scoj ti elc'anvaneje**



<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yal ti c'alal laj sc'opon talel ti Moisesese:

<sup>2</sup>“C'alal mi oy buch'u laj xa sta ti smule, ti oy smul c'ot ta stojol ti Dios ta scoj ti laj slo'la ti xchi'ile, ti ta xc'ot xa ta pasel ti mu xa sutes ti c'usi ac'bat xch'amune, mi ja' ti c'usi ta xelc'anbee, mi ja' ti oy c'usi ta stsatsal-poje,

<sup>3</sup>mi ja' ti ta sbis ta yu'un ti c'usi naca stamol ti bu laj stae, mi ja' ti naca lo'lavanej ta spas ti oy c'usi xac'an xa ta rextico yilele, ti c'usiuc no'ox jtosucal ti jech ta spas ti smul taje,

<sup>4</sup>xcuchoj me lec c'ot ti mulile. Ja' yu'un un, ac'o sutes ti c'usi laj yelc'ane, mi ja' ti c'usi laj stsatsal-poje, mi ja' ti yeilal no'ox yu'un ta x'ac'un ta vocol ti xpatet xa o'ntonal yu'un yilele, mi ja' ti tamolil ti bu laj yich' taele,

<sup>5</sup>mi ja' ti naca lo'lavanej laj spas ti c'usiuc no'ox xac'an xa ta rextico yilele. Taj une, ac'o sutesbe scotol ti yajvale. Va'i un, ti c'alal ta xich' aq'uel ti milbil matanal ta scoj ti mulile, ta xac' xtoc jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepal ti c'usiuc no'ox laj stae.

<sup>6</sup>Ti c'usi ta xich' svocol yu'un ta milel ta stojol ti Diose, sc'an ja'uc jcot chij ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile, ti vo'ot ta xaval ti c'u yepal xtojolin o ta xavile, ti ja' sts'unub stuc ta xich' batel ta stojol ti palee, ti ta xich' milel ta scoj ti mulile.

<sup>7</sup>Va'i un, ti palee ta sta ti ch'aybil smul ta xc'ot ta stojol Dios ti buch'u oy c'usiuc jtosucal laj sta o ti smule, ja' to jech ch'aybil ta xc'ot ti mulile.”

#### **Bijubtasel sventa ti c'usi ta xich' chiq'uele**

<sup>8</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>9</sup>“Xi s'elan xcholet xabijubtas ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe, sventa sc'oplal ti oy c'usi ta xich' chiq'uele: Ti milbil chon bolome, sjunul ac'ubal cajal ta xcom ta sba yac'alil ti altare yo' ta xc'ac' lec ta c'oc'.

<sup>10</sup>Jech ti palee ta slap ti sc'u'e xchi'uc ti scom-com saquil vexe. Mi laj taj une, ta stsob loq'uel stanil ti chon bolom ti laj yich' chiq'uel ta sba ti altare. Ta xac' ta jot xocon ti altare.

<sup>11</sup>Ts'acal to un, ta xlic sjelta ti sc'u'e. Ta sjop loq'uel ti tane. Ta xbat yac' ta spat ti bu lamalic ta naclej ti bu tuc'ulanbile.

<sup>12</sup>“Tsots sc'oplal ti j'ech'eluc mu xtub ti c'oc' ti ta xtil ta altare. Jech ti palee, ja' yabtel jujun sob ic'luman ti ac'o yac'be ti si'ile, xchi'uc ta scajanel muyel ta ba c'oc' ti chon bolom ti ta xich' chiq'uele, xchi'uc ta xchiq'uel xtoc ta altar xepu'altac ti c'usitic ta xich' milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

<sup>13</sup>J'ech'eluc tilemuc ti c'oc' ta altare, sc'an ti mu me xtube.

#### **Bijubtasel ti c'u s'elan ta xich' aq'uel ti matanal sat ts'unubaletique**

<sup>14</sup>“Xi s'elan ti bijubtasel ta sventa ti c'u s'elan ta xich' aq'uel ti matanal sat ts'unubaletique: Ti paleetique, ac'o yaq'uic ta stojol Dios ti tey ta altare.

<sup>15</sup>Ti jun yu'unic ta scotolique ta stsac jopuc ti harina ti ac'bil ta matanale, xchi'uc ti yaceiteale, jmoj xchi'uc scotol ti pom ti capal xchi'uc ti matanale, ta xchic' ta altar ti c'ot ta svulesobil o'ntonal ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose.

<sup>16</sup>Ja'uc scomelal ti matanale, ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile, ta sve' ti Aarón xchi'uc ti xnich'nab ti bu yavil chapanbil ti oy ta yamaqu'il ti Axibalna ti bu Nupel ta bee.

<sup>17</sup>Tsots sc'oplal ti mu me sta'ajesic xchi'uc ti spajubtasobile, yu'un laj cac'beic scomelal jmoton ti ta xich' chiq'uele, ti ja' jun matanal ti tsots sc'oplal ventainbil xc'ote, xchi'uc ti matanal ti ta xich' milel ta scoj ti mulil colo'ile.

<sup>18</sup>J'ech'el ta xcom o ta stojol scotolic ti viniquetic ti ja' snitilultac ti Aarone, ti xu' ta stun ta slajesic ti c'u yepal albil sc'oplal ta xich'ic ti scomelal chic'bil matanaletic yu'un ti Diose. C'usiuc no'ox ti ech' sta ta tijbel sbec'tal ti chon bolom taje, laj sta ti tey xa jelav ti ventainbil c'ot eque.”

### **Ti matanal ta xaq'uic ti paleetique**

<sup>19</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>20</sup>“Xi s'elan ti matanaletic ta xac' ti Aarone xchi'uc ti xnich'nab ti ta xac' ta stojol Dios c'alal ta xich' ti yabtel ta paleale: chib kilo ti lequil t'ujbil harina ti ja' ta xc'ot ta matanal jech c'u cha'al ti sat jchop o ta trigoe. Ti o'lol jch'aque, ta xich' aq'uel ta sacubel osil. Ti o'lol jch'ac xtoque, ta xich' aq'uel ta smalil c'ac'al. Mu me ch'abaluc xc'ot junuc c'ac'al.

<sup>21</sup>Tsots sc'oplal ti ta'ajesbil ta xaltem ti capbil lec ta aceitee, ti sbic'tal bojilan xtoque, ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose.

<sup>22</sup>Ja' jech ta xchapan xtoc ti banquial palee, snitilul ti Aarón ti t'ujbil ta xc'ot yo' ta xcom ta q'uexolile: tsots sc'oplal ti lec ta xchiq'ue, yu'un ja' c'otem ta yu'un ti Diose.

<sup>23</sup>Scotol matanaletic ta xaq'uic ti paleetique, j'ech'el ac'o yich' chiq'uel, mi junuc buch'u xu' ta stun slajes.”

### **Ti bijubtasel yu'un ti c'usi ta xich' svocol ta scoj ti mulile**

<sup>24</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>25</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabtac ti bijubtasel sventa sc'oplal ti matanal ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile: Ti chon bolom ti ta xich' aq'uel ta scoj ti mulile, ta xich' c'obel snuc' ta stojol Dios ti bu ta xich' milel ti chon bolometric ti oy sc'oplal ta xich' chiq'uele, yu'un ja' jun ch'ul matanal xa.

<sup>26</sup>Ti pale ti ja' ta xac' ti matanal ta scoj ti mulile, xu' ta sti' ec. Ja' no'ox un, tey ta sti' ti bu chapanbil sc'oplal ti oy ta yamaqu'il ti Axibalna ti bu Nupel ta bee.

<sup>27</sup>C'usiuc no'ox ti ech' sta ta tijbel sbec'tal ti chon bolom taje, laj sta ti tey xa jelav ti ventainbil c'ot eque. Mi ch'itomtic ta xcom ta ch'ich' ti c'u'ile, tey ta xich' chuq'uel ti bu yavil chapanbil sc'oplale.



<sup>28</sup>Ti lumal bin ti bu laj yich' lacanel o sbec'tal ti matanale, ac'o yich' voq'uel. Yan ti mi ja' laj yich' lacanel o ta c'anal taq'uin bine, lec no'ox ti ja' no'ox ta xich' juxel leque, xchi'uc yuc' xi lec ta vo'.

<sup>29</sup>“Ti milbil matanal taje, c'ot ta jun ch'ul matanal. C'ajomal no'ox oy sc'oplal xu' ta sti'ic ti paleetique.

<sup>30</sup>Yan ti chon bolometric ti ac'bil ta matanal ta scoj ti mulile, ti laj yich' ech'el ti xch'ich'el ta Axibalna ti bu Nupel ta bee, ta j'ech'el mu ti'bij, yu'un c'ot ta xch'ayobil mulil ti tey ta Axibalnae. Ti matanal ti laj yich' svocol taje, ac'o yich' chiq'uel ta c'oc'.

## Levítico 7

### Ti bijubtasel yu'un ti c'usi ta xich' svocol ta scoj ti colo'ile

<sup>1</sup>“Ti c'usi ta xich' svocol ta scoj ti mulile, ja' jun ch'ul matanal ta j'ech'el. Xi s'elan ti bijubtasel yu'un ma' taj une:

<sup>2</sup>Ti chon bolom ti ta xich' aq'uel ta scoj ti mulile, tsots sc'oplal ta xich' c'ocbel snuc' ti bu ta xich' milel ti chon bolometric ti ta xich' aq'uel yo' ta xich' chiq'uele. Ti xch'ich'el xtoque, ta xich' vijel ta sba xchi'uc ta sjoylej ti altare.

<sup>3</sup>Scotol xepu'al ti chon bolome, xi s'elan ti tsots sc'oplal ta xich' aq'uele: ti xepu'al ti oy ta snee, ti xepu'altac sbiquile,

<sup>4</sup>ti xchibal sq'quine xchi'uc ti xepu'ale, ti xepu'al sbec'tal ti oy ta spate, ti xepu'al ti oy ta secube, tsots sc'oplal jmoj ta xich' loq'uesbel xchi'uc ti sq'quine.

<sup>5</sup>Mi laj taj une, ta xchic' ta sba altar ti palee, ti ja' jun matanal ta xich' chiq'uel sventa yich'el ta muc' ti Diose, ti ja' laj yich' svocol ta scoj ti colo'ile.

<sup>6</sup>Ja' jech xtoc scotol ti paleetique xu' ta sti'beic ti sbec'tale. Ja' no'ox un, tsots sc'oplal ac'o sti'ic ti bu yavil chapanbile, yu'un c'ot ta jun ch'ul matanal.

<sup>7</sup>“Ti c'usi ta xich' svocol ta scoj ti colo'ile, co'ol sc'oplal xchi'uc ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile, co'ol s'elan ti xi s'elan ti bijubtasel yu'un ti xchibale: Ti c'usi ac'bil xae, ja' yu'un ti pale ti c'alal ja' o yacal ta spas yabtel ta xch'ayel ti mulile.

<sup>8</sup>Ja' jech ec ti pale ti buch'u laj smil ti chon bolom ti oy buch'u laj yac' yo' jech ta xich' chiq'uele, xu' ta xich' comel snuculil ti chon bolome.

<sup>9</sup>Ja' jech xtoc scotol ti matanal sat ts'unubaletic ti ta'ajesbil ta hornoe, xchi'uc scotol ti c'usi ch'ilbil ta muc' ta lech-lech taq'quine, xchi'uc ti ch'ilbil ta xalteme, ja' xa yu'un ti pale ti buch'u laj sva'an sba ta yet'esel ti matanale.

<sup>10</sup>Ja' jech xtoc scotol ti matanaletic ti sat ts'unubaletique, ti taquin xa ti capbil ta vots'el xchi'uc ti aceitee, ja' yu'un scotolic snitilultac ti Aarone, ti co'ol ta xch'acbe sbaique.

### Ti bijubtasel yu'un ti c'usi ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale

- 11“Ti bijubtasel yu'un ti c'usi ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonal ti ta xich' aq'uel ta stojol ti Diose, xi s'elane:
- 12Mi ja' sventa coli'albat ti c'usi ta xich' milele, ac'o yac' xtoc muc'tic panetic ti vots'bil ta aceite ti mu ja'uc ac'bil ti spajubtasobile, ti bacubtasbil jayaquil harina ti vijbil aceite ta sbae ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile, xchi'uc muc'tiquil pan ti pasbil ta lequil t'ujbil harina ti vots'bil ta aceitee.
- 13Ti c'usi ta xich' svocol ta milel ta sventa ti coli'albate xchi'uc ta sventa ti lajesobil o'ntonale, jmoj ta xich' aq'uel xchi'uc ti muc'tic pan ti ac'bil spajubtasobile.
- 14Scotol ti matanale, ta xich' loq'uesel jujuti' yo' ta xich' aq'uel ta stojol ti Diose. Taje, ja' ta xc'ot ta yu'un ti pale ti buch'u laj svij ti ch'ich' yu'un ti chon bolom ti laj yich' svocol ta sventa ti slajesobil o'ntonale.
- 15“Sbec'tal ti chon bolom ti laj yich' aq'uel ta sventa ti coli'albate xchi'uc ti lajesobil o'ntonale, tsots sc'oplal ta slajesic no'ox ta yorail ti c'alal ta xich' aq'uele. Mi ja'uc xu' ta xich' q'uejel comel jutebuc ti scomelal ta yoc'omale.
- 16Yan ti mi ja' chon bolom ta xac' ta matanal ti c'usi loc' ta ye ta sti' ti ta ono'ox xaq'ue, mi ja' xtoc ti c'usiuc no'ox xloc' x'ayan ta o'ntonale, ta yorail no'ox, ac'o yich' ti'el c'alal mi laj yich' aq'uele. Xu' xtoc ta xich' ti'el ta yoc'omal ti c'u to yepal ta xcom ti scomelale.
- 17Yan ti mi tey to oy ta sta ta yoxibal c'ac'al sbec'tal ti chon bolom ti laj yich' aq'uele, ac'o xa yich' chiq'uel scotol.
- 18Yu'un mi oy buch'u ta sti' ti beq'uet ta yoxibal xa c'ac'al ti laj yich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale, mu'yuc xa tsacbil ich'bil ta muc' ta xc'ot ti jech laj yich' svocole. Bajbil ta xc'ot ti sbec'tale. Jech ti buch'u ta sti'be ti sbec'tal taje, xcuchoj lec ta xcom ti mulil taje.
- 19“C'usiuc no'ox mi na'bil ti soquesvanej ti c'ot ta sba ti beq'uate, mu xa me stac' ti'el, ja' xa no'ox ta xich' chiq'uel. “Scotolic ti buch'utic mu'yuc soquesoj sbaic xchi'uc ti c'usiuc no'ox jsoquesvaneje, xu' ta sti'ic ti beq'uate.
- 20“Ja'uc ti buch'u soquesoj sba xchi'uc jtosuc ti soquesvaneje, ti ta sti'be sbec'tal ti c'usi laj yich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonal ti c'alal ja' c'ot ta yu'un ti Diose, tenbil ta xloc' ta stojol ti xchi'iltaque.
- 21“Ti buch'u ta spic jtosuc ti c'usi na'bil ta soquesvane, mi ja' ti c'usi xcuchinoj ti yane, mi ja' ti c'usi xcuchinoj ti chon bolome, c'usiuc no'ox yan ti toj chopol sba ta j'ech'ele, jech xtoc un, mi ts'acal to mi utsuc xa slajesbe sbec'tal ti c'usi laj yich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonal ti c'alal c'ot ta yu'un ti Diose, tenbil ta xloc' ta stojol ti xchi'iltaque.”

**Ti bijubtasel ta sventa sc'oplal ti xepu'e xchi'uc ti ch'ich'e**

- 22Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

23“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletique: Tsots sc'oplal mu sti'beic xepu'al ti tot vacaxe, mi ja' ti chije, mi ja' ti tentsune.

24Ti xepu'altac ti chon bolometric ti ta xcham stuque, mi ja' scomelal sti'ben ti jti'oval chonetique, xu' xatunesic ta yan o stunel, ja' no'ox ti mu xu' ta xich' ti'ele.

25“Buch'uuc no'ox ti ta sti'be xepu'al ti chon bolom ti ac'bil ta stojol Dios ti ta xich' chiq'uel ta sventa ti matanale, tenbil ta xloc' ta stojol ti xchi'iltaque.

26“Ti buyuc no'ox ta xanaquique, tsots sc'oplal mu xati'beic xch'ich'el ti mutetique, ti chon bolometric.

27Ti buch'u ta sti'be xch'ich'el ti c'usiuc no'ox jtosucal, tenbil ta xloc' ta stojol ti xchi'iltaque.”

### **Ti puculalil yu'un ti palee**

28Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

29“Albo ya'i ti israeletique, ti buch'u ta xich' batel ta stojol Dios ti c'usi ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ac'o yac' ta stojol ti Diose.

30Ac'o yich' batel stuc ta stojol Dios ti matanal ta xac' ti ta xich' chiq'uele, ti xepu'al sti' yo'ntone, xchi'uc sjunlej spechel sti' yo'ntone, yo' jech ta xc'ot ta pasel ti ta xich' aq'uel ta stojol Dios ti c'alal ta xich' ye'ilanele.

31Jech ti palee ta xchic' ti xepu' ta sba ti altare. Ja'uc ti xpechlej sti' yo'ntone, ja' spuculal ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabtaque.

32Yan ti sbec'tal ti sbats'i o' ti chon bolom ti laj yich' aq'uel ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ja' ta xich' ac'bel ti palee yo' jech ta xc'ot ta yu'un.

33Sbec'tal ti sbats'i o' taje, ja' ta xc'ot ta yu'un ti pale ti buch'u ta xet'es ti xepu'e xchi'uc ti xch'ich'el ti c'usi laj yich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

34Yu'un ti c'usi laj yich' svocol ta sventa lajesobil o'ntonal ti laj yac'beicun ti israeletique, laj quich' ti jpech sti' yo'ntone, xchi'uc ti sbec'tal yo' ti c'ot ta jch'ul moton yu'unique. Taje, ja' laj cac'be yich' ti pale Aarón xchi'uc ti xnich'nabtac ti oy ono'ox sc'oplal ta xich'ic cu'un ti matanaletic ti ta xaq'uc ti israeletique.”

35Ja'uc ti matanaletic ti ta xich' chiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti Diose, taje, ja' xa spuculal ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe, ti lic talem c'alal ti t'ujatic yu'un Dios ti c'otic ta yajpaletaque.

36Ti sc'ac'alil taje, ti Diose laj yal mantal ta stojol ti israeletique ti ac'o yac'beic ti spuculal taje, ti com ta sbaic ti ja' yabtel ta spasel ti xlaej ech'uc ti totil me'ile, ti ta xcom o ta alab nich'nabiletique.

37Taj une, ja' bijubtasel ta sventa ti c'usi ta xich' chiq'uele, ti matanal sat ts'unubile, ti c'usi ta xich' milel ta scoj ti mulil colo'ile, ti matanal sventa ti ich' abtelale, ti c'usi ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale.



<sup>38</sup>Yu'un albat yu'un Dios ti Moisés ta vits Sinaie, ti c'alal laj yalbe ya'i ti israeletic ti c'alal oyic ta sbajtical banomil yu'un Sinaí ti ac'o yich' talel ti matanale.

## Levítico 8

### Ta xich' yabtelic ta paleal ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabtaque

(Ex 29.1-37)

- <sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:
- <sup>2</sup>“Ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe, ic'o talel. Ich'o talel xtoc ti c'u'iletic sventa paleale, ti jtunel aceite sventa nupob abtelale, ti ch'iom tot vacax ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile, ti cha'cot tot chije, ti jun moch pan ti mu'yuc ac'bil spajubtasobile.
- <sup>3</sup>Va'i un, tsobo talel xtoc scotol ti israeletic ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.”
- <sup>4</sup>Jech ti Moisesse jech laj spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Laj stsob sbaic ti israeletic ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.
- <sup>5</sup>Ja' yu'un un, ti Moisesse xi laj yalbe ti israeletique: “Ti vi s'elan le'e, ja' yaloj mantal ti Dios ti jech ac'o yich' pasele.”
- <sup>6</sup>Laj taj une, jech ti Moisesse laj snopajes talel ta sts'el ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, laj yatintas.
- <sup>7</sup>Ts'acal to un, laj yac'be slap sjayal c'u' ti Aarone. Laj stsinbe lec ti xchuque. Laj yac'be slap ti xmochib c'u'e, ja' c'ot ta bail ti luchbil saquil c'u'ile, xchi'uc laj xchuc lec ta xchuquilal stuc ti luchbil saquil c'u'ile.
- <sup>8</sup>Laj taj une, laj yac'be yuin ti uile. Ti ta uile, laj stic' ti Urime xchi'uc ti Tumime.
- <sup>9</sup>Laj xtoc un, laj sts'otbe ta sjol ti ts'ot jolile. Ti ta yeloval sbae, laj xnoch'anbe ti jayal pech-pech oro ti ta xac' ta na'el ti yich'oj xa yabtel ta paleale co'ol s'elan jech c'u cha'al yaloj mantal ti Diose.
- <sup>10</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse laj stam ti jtunel aceite sventa nupob abtelale. Laj svaj ta Axibalna xchi'uc ta scotol ti c'usitic oy ta yute. Ja' jech c'ot ti comic ta yu'un ti Diose.
- <sup>11</sup>Ti jtunel aceite taje, ja' laj svij vucub velta ti ta altare, xchi'uc laj smalbe ta sba ti altare, xchi'uc ta sba scotol ti c'usitic ta xtune, xchi'uc ti muc' ta lech-lech taqu'ine, ti xlechleb xtoque. Ja' jech jtunel ic'otic yu'un ti Diose.
- <sup>12</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse laj smalbe ta sjol Aarón ti jtunel aceite sventa nupob abtelale yo' jech xc'ot ta yajpale ti Diose.
- <sup>13</sup>Ja' jech laj spas xtoc ta stojol xnich'nab ti Aarone. Laj yac' nopajuc talel ta stojol. Laj slapbe ti jayal c'u'ile. Laj stsinbe lec ti xchuquilal xtoque. Laj sts'otbe ti sts'ot sjole jech c'u cha'al albil mantal yu'un ti Diose.

- 14Ts'acal to un, ti Moise se laj stac ta iq'uel ti ch'iom tot vacax ti ta xich' milel ta scoj ti mulile. Jech ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe laj scajan sc'obic ta sjol ti ch'iom tot vacaxe.
- 15Va'i un, ti Moise se laj sc'ocbe snuc'. Laj sts'aj sni' sc'ob ta xch'ich'el, ba xjax ta xulubtac ti altare yo' jech ta smes ta stus ti altare. Ja'uc ti scomelal ti ch'ich'e, laj smal ta yoc ti altare. Ti altar taj une och ta tunel yu'un ti Dios ta sventa xch'ayobil ti mulil colo'ile.
- 16Ts'acal to un, ti Moise se laj stsac xepu'al ti biquiletique, ti bu oy xepu'al ti secube, ti chib sq'uin xchi'uc ti xepu'ale, laj xchic' scotol xtoc ta sba ti altare.
- 17Ja'uc ti scomelal sbec'tal ti ch'iom tot vacaxe, ti xaltique, ja' ti snuculile, ti sbec'tale, xchi'uc ti c'usi ch'aybil ta xbate, laj xchic' ta c'oc' ta sti'il ti bu lamalic ta naclej ti israeletique jech c'u cha'al albil mantal yu'un ti Diose.
- 18Ti Moise se laj yal ti ac'o snopajesic talel ti chij ti ta xich' aq'uel ta chiq'uele. Ti Aarón xtoque xchi'uc ti xnich'nabe laj scajan sc'obic ta sjol ti chije.
- 19Laj taj une, jech ti Moise se laj sc'ocbe ti snuq'ue. Laj svijbe ti xch'ich'el ta sba xchi'uc ta sjoylej ti altare.
- 20Ma'uc no'ox taj une, lic sjequecan ta bojel ti chije. Ti c'u yepal jequilanbil ta bojele, ti sjole, ti xepu'ale, jmoj laj xchic'.
- 21Laj taj une, laj sapbe ta vo' ti sbiquile xchi'uc yo' ti chije. Laj xchic' scotol ta altar ti ja' ti xchic'obil matanale, ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bel ti Diose jech c'u cha'al yaloj mantal ti Diose.
- 22Laj taj une, jech ti Moise se laj yal mantal ti ac'o taluc ti jcot chij ti oy sc'oplal ta xtun ta sventa ti nupob abtelale. Ti Aarón xchi'uc ti xnich'nab xtoque laj scajan sc'obic ta sjol ti chije.
- 23Ts'acal to un, ti Moise se laj sc'ocbe ti snuq'ue. Laj sts'aj juteb sni' sc'ob ta xch'ich'el. Laj xjaxbe ta yolon svelvelul ti sbats'i chiquin ti Aarone, xchi'uc ta sme' ti sbats'i c'obe, xchi'uc ta sme' ti sbats'i oque.
- 24Laj taj une, nopajic talel yu'un xnich'nab ti Aarone. Laj xjaxbe ti ch'ich' ta yolon svelvelul ti sbats'i chiquine, xchi'uc ta sme' ti sbats'i c'obe, xchi'uc ta sme' ti sbats'i oque. Jech ti scomelal ch'ich'e, laj smalbe ta sba xchi'uc ta sjoylejal ti altare.
- 25Laj taj une, jech ti Moise se laj stsac ti xepu'e, ti snee, scotol xepu'al ti sbiquiltaque, ti bu oy xepu'al ti secube, ti chib sq'uine xchi'uc ti xepu'ale, xchi'uc sbec'tal ti sbats'i o'e.
- 26Ti jun moch pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobil ti ta xich' aq'uel ta stojol ti Diose, jech ti Moise se laj stam loq'uel jbej pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile, ti jbej muc' ta pan xtoc ti vots'bil xchi'uc ti aceitee, xchi'uc jun jayal harina ti bacubtasbil ta aceitee. Tey jmoj laj svolta tsobel xchi'uc ti xepu'e, xchi'uc ti sbec'tal ti sbats'i o'e.



<sup>27</sup>Scotol taj une, laj yac'be ta sc'ob ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe yo' jech ta sye'ílan ta yaq'uel ta stojol ti Diose.

<sup>28</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse laj stsob sutel ti jech oy ta sc'obic taje. Laj xchic' ta altar xtoc jmoj xchi'uc ti yan matanaletic ti ta xich' chiq'uele, ti ja' jun matanal sventa ti nupob abtelale, ti jun yutsil ti smuile, ti ja' jun chic'bil matanal sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>29</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse laj stsac ti xpechel sti' yo'nton ti chije. Laj sye'ílanbe ta stojol Dios ta sventa ti nupob abtelale. Ti xpechel sti' yo'nton ti chij taje, ja' c'ot ta spuculal ti Moisesse jech c'u cha'al yaloj mantal ti Diose.

<sup>30</sup>Laj taj une, jech ti Moisesse laj stsac juteb ti jtunel aceitee xchi'uc ti ch'ich' ti oy ta sba ti altare. Laj svijbe xtoc ta sba ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, c'alal ta sc'u' spoq'uic ta sventa ti paleale. Ja' jech ochic ta tunel yu'un Dios ti Aarone, xchi'uc ti xnich'nabe, xchi'uc scotol ti c'u'iletic sventa paleale.

<sup>31</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse xi laj yalbe ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe: “Ba lacanic ti beq'uet ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu Nupel ta bee. Ti bu taje, tunic lajesic xchi'uc ti pan ti oy ta moch ti c'ot ta sventa ti nupob abtelale jech c'u cha'al yalojbun ono'ox mantal ti Dios ti c'alal xi laj yalbune: ‘Ti beq'uet li'e, ja' ta sti' ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe.’

<sup>32</sup>Ts'acal to un, chiq'uic mi oy to com scomelal ti beq'uate xchi'uc ti pane.

<sup>33</sup>Ja' jech xtoc un, vucub c'ac'al sjalil, mu xanamajic batel ti ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu Nupel ta bee, yu'un ja' jech sjalil sc'an chabiel ti abtel laj avich'ique.

<sup>34</sup>Yo' jech ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot ti amulique, ti Diose laj yalbun mantal ti jech me ta xich' pasel o jech c'u cha'al laj yich' pasel avie.

<sup>35</sup>Ac'o mi jech un, ja'uc ti vo'oxuc une, tsots sc'oplal, vucub c'ac'al, vucub ac'ubal sjalil, ta xacomíc ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu Nupel ta bee. Ich'biluc ta muc' c'otuc avu'unic smantal ti Diose, yu'un ja' jech laj quich' talel ti mantale yo' jech mu xachamic.”

<sup>36</sup>Jech ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ja' jech laj spasic scotol jech c'u cha'al yaloj mantal ti Dios ta sventa ti Moisesse.

## Levítico 9

### Ta sliques yabtel ta paleal ti Aarone

<sup>1</sup>Ta xvaxaquibal c'ac'al un, ti Moisesse laj sta ta iq'uel ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, xchi'uc ti moletic yu'un ti israeletique.

<sup>2</sup>Xi laj yalbe ya'i ti Aarone: “Tsaco talel jcotuc ti ch'iom tot vacax ti ta xich' milel ta scoj ti mulile, xchi'uc jcotuc tot chij ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile, ti ta xich' aq'uel ta chiq'uele, ti ta xich' aq'uel xtoc ta stojol ti Diose.



- <sup>3</sup>Yan ti israeletique, albo ya'iic ti ac'o stsaquic talel jcotuc tot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile, jcotuc tot vacax xchi'uc jcotuc tot chij ti jun to jabil yich'oje, ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile yo' jech ta xich' aq'uel ta chiq'uele.
- <sup>4</sup>Jech xtoc, ac'o stsaquic talel jcotuc tot vacax xchi'uc jcotuc tot chij yo' jech ta xich' milel ta stojol ti Diose, ti ta xich' aq'uel ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Ac'o yich'ic talel xtoc matanal juch'bil sat ts'unubaetic ti vots'bil ta aceitee, yu'un ti Diose ta xac' sba iluc ta jtojoltic ti c'ac'al avi tana li'e."
- <sup>5</sup>Jech ti israeletique laj yiq'uic batel c'alal to sti' ti Axibalna ti bu Nupel ta bee, ti jech albatic mantal yu'un ti Moisesse. Scotolic ti jteclume nopajic batel ti va'alic c'otic ta stojol ti Diose.
- <sup>6</sup>Va'i un, xi laj yal ti Moisesse: "Ti li'e, ja' jech yalaj mantal ti Dios ti ta sc'an pasele. Pasic un, yu'un ti Diose, mu no'ox albajuc yutsil xjobal ta xac' sba iluc ta atojolic avi tana li'e."
- <sup>7</sup>Laj taj une, ti Moisesse xi laj yalbe ti Aarone: "Nopajan batel ta sts'el ti altare. Ac'o ti c'usi ta xich' milel ta scoj ti mulile, ja' ti chon bolom ti ta xavac' ta chiq'uel ta sventa ti xch'ayobil ti amule, xchi'uc sventa xch'ayobil smulic ti israeletique. Chapano xtoc ta yaq'uel ti matanal sventa xch'ayobil smulic ti israeletique jech c'u cha'al yalaj mantal ti Diose."
- <sup>8</sup>Nopaj ech'el ta sts'el altar ti Aarone. Laj sc'ocbe snuc' ti ch'iom tot vacax ti ta xac' ta scoj ti smulique.
- <sup>9</sup>Jech ti xnich'nabe laj yet'esic jelavel ti ch'ich' ta stojol ti Aarone. Laj sts'aj ta ch'ich' ti sni' sc'obe. Laj xjaxbe ta xulubtac ti altare. Ti scomelal xtoque, laj smal ta yoc ti altare.
- <sup>10</sup>Laj taj une, lic xchic' ta sba altar ti xepu'e, ti sq'uintaque, xchi'uc ti bu oy xepu'al ti secub ti chon bolom ti laj yich' svocol ta scoj ti mulil jech c'u cha'al albat no'ox ya'i ti Moisés yu'un ti Diose.
- <sup>11</sup>Yan ti sbec'tale xchi'uc ti snuculile, laj xchic' ta loq'ueltic xa ti bu lamalic ta nacleje.
- <sup>12</sup>Ti chon bolom ti ta xich' chiq'uel ta sventa ti matanale, ti Aarone tey laj sc'ocbe ti snuq'ue. Ti xnich'nabe ta xet'esic jelavel ti ch'ich' ta stojol ti Aarone. Laj taj xtoc une, laj smalbe ta sba ta sjoylejal ti altare.
- <sup>13</sup>Laj taj xtoc une, ich'bat talel ti sjole, ti c'u s'elan jecolanbil ta bojilanel ti chon bolom ti ta xich' chiq'uele, laj xchic' ta sba altar ti Aarone.
- <sup>14</sup>Laj sapbe lec ti sbiquiltaque xchi'uc ti yo'taque. Scotlej laj yich' chiq'uel ta sba altar ti chon bolom une.
- <sup>15</sup>Ti Aarone laj yac' xtoc ti matanal yu'unic ti israeletique. Yu'un com ta yoc ta sc'ob ti tentsun ti ta xich' svocol ta scoj smulic ti israeletique. Laj sc'ocbe ti snuq'ue. Laj yac' ta stojol mulil jech c'u cha'al laj spas ta ba'yele.

- <sup>16</sup>C'alal ta xac' ti chon bolom sventa ta xich' chiq'uele, jech laj spas jech c'u cha'al albil ono'ox sc'oplale.
- <sup>17</sup>Laj taj une, laj yac' xtoc ti matanal sat ts'unubile, ti laj sjop uni jopuc ti laj xchic' ta sba ti altare, xchi'uc ti matanal ti ta xich' chiq'uel ta jujun sob ic'lumane.
- <sup>18</sup>Ti tot vacaxe xchi'uc ti tot chij ti ta xac'beic yich' svocol ta milel yu'un ti israeletic sventa ti lajesobil o'ntonale, ti Aarone laj sc'ocbe snuc'. Ti xnich'nabtaque ta xet'esic jelavel ti ch'ich' ta stojole. Jech ti stuque laj smalbe ta sba ti altare xchi'uc ta sjoylejal.
- <sup>19</sup>Ja' jech xtoc ac'bat jelavel xepu'al ti tot vacaxe, xchi'uc xepu'al ti tot chije, ti snee, ti xepu'al sbiquile, ti sq'uintaque, xchi'uc ti bu oy xepu'al ti secube.
- <sup>20</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti xepu'altaque, jmoj laj yaq'uic xchi'uc ti xpechelul sti' yo'ntontaque. Va'i un, ti Aarone laj xchic' ti xepu' ta sba ti altare.
- <sup>21</sup>Ja'uc ti xpechelul sti' yo'ntontaque, xchi'uc ti sbec'tal sbats'i o'taque, c'ajomal no'ox laj sye'ilan ta stojol Diose jech c'u cha'al albil ti Moisés yu'un ti Diose.
- <sup>22</sup>Jech ti Aarón une laj stoy batel sc'ob ta stojol ti israeletique, laj sts'uiltas. C'alal laj xa ox yac' ti c'usi laj yich' svocol ta scoj ti mulile, ti c'usi laj yich' chiq'uele, xchi'uc ti c'usi laj yich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale, laj xch'ac sba loq'uel ta sts'el ti altare.
- <sup>23</sup>Laj taj une, jech ti Moisesse xchi'uc ti Aarone ochic batel ta Axibalna ti bu Nupel ta bee. Ti c'alal loq'uic talel une, laj sts'uiltasic ti israeletique. Va'i un, ti Diose xi s'elan laj svinajes yutsil xojobal ti laj yac' iluc ta stojol scotol ti jteclume:
- <sup>24</sup>Yu'un loc' talel c'oc' ta stojol ti Diose. Mu'yuc xvinaj c'uxi bat ti chon bolom ti ta xich' chiq'uele xchi'uc ti xepu'etic ti oy ta sba ti altare. Ti jech laj yilic taj une, scotol ti israeletique xmuyubajic xa lic avanuc, xchi'uc snupilanic xa banomil laj spatán sbaic ta lum.

## Levítico 10

### Smulic ti Nadabe xchi'uc ti Abiue

- <sup>1</sup>Ti Nadabe xchi'uc ti Abiue, ti ja' xnich'nab ti Aarone, lic stamic jujun ti xchic'obil ac'ale. Laj stsanbeic sc'ac'al. Laj yac'beic pom ta sba ta sjovil no'ox sjolic ti c'u s'elan laj yaq'uic ti c'oc' ta stojol ti Diose, ti mu jutebuc ti jech albilique.
- <sup>2</sup>Va'i un, lic tiluc talel c'oc' ta stojol ti Diose, c'aq'uesatic ta j'ech'el. Jech tey cham lajic ta stojol ti Diose.
- <sup>3</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse xi laj yalbe ya'i ti Aarone: —Ti jech le' une, ja' smelol sc'an ta xal ti xi laj yal ti Diose: 'Ti buch'u xac'touc ti lec xa xca'i ti yuni jol no'ox ta xtal snopune, ta xcac'be yil ti mu sts'ic cu'une. Ta xcac' ta ilel ti cutsil jlequil ta stojol scotol ti israeletique.' Jech xtoc ti Aarone tey xa no'ox ts'ijil com.

<sup>4</sup>Laj taj une, ti Moisesse laj sta ta iq'uel ti Misaele, ti Elsafane, ti ja' xnich'nab ti Uziele, sjun tot ti Aarone, ti xi laj yalbee: —La'ic li'e, loq'uesic talel ta Axibalna ti avuts' avalalique. Bat aq'uic ta sti'il xa ti bu c'alal jmacojtic ta nacleje.

<sup>5</sup>Tey nopajic batel, ta sc'u' no'ox stuquic laj svolic loq'uel ti buch'u chamemique. Bat yaq'uic c'alal to sti'il ti bu lamalic ta nacleje jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Moisesse.

### **Yabtelic ti tsots sc'oplal ta spasic ti paleetique**

<sup>6</sup>Va'i un, ti Moisesse xi laj yalbe ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ja'ic ti Eleazare xchi'uc ti Itamare: —Mu me xapasic ti xch'ebuj ajolic yu'une, ti xach'i'ic xa ta jatel ac'u'ic ta yaq'uel ta ilel ti oyoxuc ta me'unale, naca mi xachamic ec, xu' me ta sloq'ues sc'ac'al yo'nton ti Dios ta stojol ti jteclume. Ja'uc no'ox ti avinquilelique xchi'uc scotol ti israeletique, oyicuc ta vul o'nton yu'un ta scoj ti laj stiles c'oc' ta sc'ac'al yo'nton ti Diose.

<sup>7</sup>Mu xajip xaten comel ti Axibalna ti bu Nupel ta bee yo' jech mu xa xachamic, yu'un ti vo'oxuque, laj xa avich'ic avabtelic ta sventa ti nupob abtelal aceite yu'un ti Diose. Jech laj spasic co'ol jech c'u cha'al albatic yu'un ti Moisesse.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xi ono'ox albat ti Aarón ti c'alal c'oponat talel yu'un ti Diose:

<sup>9</sup>“Manchuc mi vo'ot, mi ja' ti anich'nabtaque, ti c'alal ta xa'ochic batel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, mu me xavuch'ic ti vinoe, mi ja'uc yan uch'bolal ti pasem xae, naca mi chamic. Yu'un ja' c'ot ta jbel c'usi tsots albil ti ta x'ech' ta stojol ti totil me'ile xchi'uc ti alab nich'nabe,

<sup>10</sup>yo' ta xana'ic ti c'usitic tsots sc'oplal ti yan stunele, xchi'uc ti c'usitic jbelantic ta stunesele, ti c'usi mu soquesvane, xchi'uc ti c'usi sna' soquesvane.

<sup>11</sup>Ma'uc no'ox taje, yo' jech xu' xatojobtasic ti israetic ta scotol ti c'usitic tsots albil yu'un ti Dios ti la'ac'batic yu'un ti Moisesse.”

<sup>12</sup>Ti Moisesse xi laj yalbe ti Aarone xchi'uc ti chib xnich'nab Aarón ti come, ja' ti Eleazare xchi'uc ti Itamare: —Tamic lajesic scomelal ti matanal sat ts'unubil ti laj yich' chiq'uel ta stojol ti Diose. Ti mu'yucuc spajubtasbile, ve'anic ta sts'el ti altare, yu'un c'ot ta ch'ul matanal ta j'ech'el.

<sup>13</sup>Ve'anic tey ti bu tuc'ulanbil leque, yu'un ja' c'ot ta apuculalic xchi'uc ti anich'nab ti matanal ti laj yich' chiq'uel sventa yich'el ta muc' ti Diose. Ti va'i s'elan taje, yu'un ja' jech albilun talel.

<sup>14</sup>Ti xpechelul sti' yo'ntone xchi'uc ti sbec'tal yo' ti jmoj laj yich' ye'ilanel ti matanale, tsots sc'oplal tey ta xati'ic xchi'uc avalab anich'nab ti bu tuc'ulanbil leque. Yu'un taje, ja' c'ot ta apuculalic ti matanal laj yaq'uic ti israetic ta sventa ti slajesobil o'ntonale.

<sup>15</sup>Ti sbec'tal yo'e xchi'uc ti xpech-pechul sti' yo'ntone, co'ol ta xich' ye'ilanel jelavel ta lequil matanal ta stojol ti Diose. Tey ta xtal ec ti xepu'etic ti ta xich' chiq'uele. Ti bu ta xc'ot ta avu'unic xchi'uc ti anich'nabe, ja' ti sbec'tal yo'e xchi'uc ti xpech-pechul sti' yo'ntonic jech c'u cha'al yaloj ono'ox mantal ti Diose.



<sup>16</sup>Va'i un, ti Moisesse laj sjac'be sc'oplal ti jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile. C'u la chaval un, chic'bil xa c'ot sta. Jech o xal un, soc sjol ta stojol ti Eleazare xchi'uc ti Itamare, ti c'ajomal xa chib xnich'on ti Aarón comique, ti xi laj yalbe xtoque:

<sup>17</sup>—¿C'u cha'al mu teyuc no'ox laj ati'ic ti c'usi laj yich' svocol ta scoj mulil ti bu tuc'ulanbil leque? Yu'un ja' jun matanal ti tsots sc'oplal ta j'ech'ele ti laj yac'boxuc ti Diose yo' jech ta xatabeic ti ch'aybil ta xc'ot smul scotolic ti israeletic ta stojol ti Diose.

<sup>18</sup>Ti jech mu'yuc laj yich' ich'el ochel ta yut Axibalna ti xch'ich'ele, tey no'ox laj ati'ic jechuc ti c'usi laj yich' milel bu tuc'ulanbil leque jech c'u cha'al calojboxuc ava'iic ti mantale.

<sup>19</sup>Ti Aarone xi laj staq'ue: —A'yio ava'i, yu'un avie, ti stuquique laj xa yaquic ta stojol Dios ti c'usi ta xich' svocol ta scoj ti smulique, xchi'uc ti c'usitic ta xich' chiq'uele, va'i to la s'elan ta xc'ot ta jtojol ec un. Ti lajuc jti' ti c'usitic laj yich' svocol ta scoj ti mulile, ¿mi lec van ta xa'i ti Diose?

<sup>20</sup>C'alal jech laj ya'i ti Moisés ti va'i s'elan taje, mu'yuc xa c'usi xal yo'nton yu'un.

## Levítico 11

### Ti chon bolometric ti stac' tunel lajesele xchi'uc ti albil sc'oplal ti mu stac' tunel lajesele (Dt 14.3-21)

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisés xchi'uc ti Aarone ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Albo ya'i ti israeletique ti xi s'elan ma' ti stac' sti'ic ti chon bolometric ti cuxul ta banomile:

<sup>3</sup>ti xc'umlajet ta xjuch' ti sve'ele, ti cha'xol svoye.

<sup>4</sup>Ja'uc ti chon bolometric ti bu mu stac' sti'ique, xi s'elan jech c'u cha'al li'e, ac'o mi xc'umlajet ta xjuch' ti sve'ele, ti mu cha'xol ti svoye: “Ti camelloe, manchuc mi xc'umlajet ta xjuch' ti sve'ele, yu'un ma'uc cha'xol ti svoye. C'otuc ta o'ntonal ti ja' jun chon bolom ti albil mu stac' ti'ele.

<sup>5</sup>“Ti cotome mu stac' ti'el, manchuc mi xc'umlajet ta xjuch' ti sve'el, yu'un ma'uc cha'xol ti svoye. C'otuc ta o'ntonal ti ja' jun chon bolom ti albil mu stac' ti'ele.

<sup>6</sup>“Ti te'tical t'ule mu stac' ti'el, manchuc mi xc'umlajet ta xjuch' ti sve'ele, yu'un ma'uc cha'xol ti svoye. C'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele.

<sup>7</sup>“Ti chitome mu stac' ti'el, manchuc mi cha'xol ti svoye, yu'un mu'yuc xc'umlajet ta xjuch' sve'el. C'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele.

<sup>8</sup>“Mu xati'beic sbec'tal ti chon bolometric taje. Mi ja'uc xapiquic ti bu chamemique. C'otuc ta o'ntonal ti ja' jun chon bolom ti albil mu stac' ti'ele.



- <sup>9</sup>“Ja'uc ti ta vo' cuxulique, mi ta muc' ta nabe, mi ta uc'ume, c'ajomal no'ox xu' xati'ic ti mi oy xiq'ue, xchi'uc ti mi oy smic'ale.
- <sup>10</sup>Yan ti mu'yuc ti xiq'ue, mi mu'yuc ti smic'ale, c'otuc ta o'ntonal ti ja' jun ti albil mu stac' ti'ele. Manchuc mi ch'iem ta muc' ta nab, mi ta uc'um, manchuc mi muc'tic, mi biq'uitic, yu'un co'ol sba.
- <sup>11</sup>Mi jset'uc xati'beic ti sbec'tale, yu'un c'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele, ti bajbil tenbiluc c'otuc avu'unic ti chamemic xae.
- <sup>12</sup>Scotol ti cuxulic ta vo' ti mu'yuc ti xiq'ue, ti mu'yuc ti smic'ale, c'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele.
- <sup>13</sup>“Ti c'usitic oy sc'uc'umale, xi s'elan ma' ti mu stac' xati'ic ti tsotsuc sc'oplal ti bajbiluc c'otuc avu'unique: ti muc' ta xique, ti vacose, ti xical nabe,
- <sup>14</sup>scotol ti mutal nab ti co'ol s'elan xique, xchi'uc scotol ti jti'oval mutetic ti cujajtic yeique,
- <sup>15</sup>scotol ti c'usiuc no'ox jujutos jojetique,
- <sup>16</sup>ti j'anilajel-mut ti ja' avestrus sbie, ti cux-cuxe, ti muc' ta sac ichine, ti jujutos xiquetique, c'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele.
- <sup>17</sup>Ma'uc no'ox taje, ti mutal bolome, ti jojal nabe, ti jti'-chon mute,
- <sup>18</sup>ti muc' ta ic'al ichine, ti muc' ta sac jol mute, ti muc'tic xuleme,
- <sup>19</sup>ti tsajal ichine, scotol ti ep ta tos sac ichinetique, ti jti'us mute, ti sots'e, c'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele.
- <sup>20</sup>“Scotol ti c'usitic bic'tal chonetic ti ta xvile xchi'uc ti ta xanave, c'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele.
- <sup>21</sup>Oy bu stac' xati'ic xtoc un, ac'o mi ta xvil, xchi'uc mi ta xanave, ti syoboj yacan ta xbit ta banomile.
- <sup>22</sup>Taje, xi s'elan xcholet ti stac' xati'ique: scotol ti jaylajun-tos c'ulube, ti muc'tic c'ulube, ti xchile, ti xc'ajbene.
- <sup>23</sup>Ja'uc ti yan bic'tal chonetic ti ta xvile xchi'uc ti sna' xanavique, c'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele.
- <sup>24</sup>“Ti bu xu' ta xasoquesoxuque, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: “Buch'uuc no'ox ta spic ti chamem chonetic taje, ta smalil to c'ac'al ta xlaj yip ti staoj svocol ta soquesel sba xchi'uque.
- <sup>25</sup>“Buch'uuc no'ox ta xchech loq'uel jtosuc ti chamem chonetic taje, ac'o xchuc' ti sc'u'e, yu'un ta smalil to c'ac'al ta xlaj yip ti staoj svocol ta soquesel sba xchi'uque.
- <sup>26</sup>“Scotol chon bolometric ti oy svoy ti mi ma'uc cha'xole, ti ma'uc xc'umlajet ta xjuch' ti sve'ele, c'otuc ta o'ntonal ti ma'uc leque. Ti buch'u ta spique ta sta svocol ta soquesel sba xchi'uc.



- 27“C'usiuc no'ox chon bolomalil ti chanib yacan xcotcun ta xanave, c'otuc ta o'ntonal ti albil mu stac' ti'ele. Buch'uuc no'ox ta spic jtosuc ti chamem chon taje, ta smalil to c'ac'al ta xljaj yip ti staoj svocol ta soquesel sba xchi'uc.
- 28Ja' jech xtoc ti buch'u ta xchech loq'uel jtosuc ti chamem chon taje, ac'o xchuc' lec ti sc'u'e, yu'un ta smalil to c'ac'al ta xljaj yip ti staoj svocol ta soquesel sbae. Ja' yu'un un, c'otuc ta o'ntonal ti mu lecuc ti chonetic taje.
- 29“Ti chonetic ti xnulet ta xanav ta banomil ti ma'uc leque, c'otuc ta o'ntonal ti xi s'elan albil sc'oplal ti mu stac' ti'ele: ti sa'bene, ti ch'oe, scotol ti quiletel choneticque,
- 30ti t'ub chone, ti ayine, ti muc' ta chonetic ti co'ol s'elan ocotse, ti ocotsetique, ti jch'ix-chiquine.
- 31“Ti ta yepal chonetic ti cuxul ta banomil taje, c'otuc ta o'ntonal ti ma'uc lequil choneticque. Buch'uuc no'ox ta spic jtosuc ti chamem chonetic taje, yu'un ta smalil to c'ac'al ta xljaj yip ti staoj svocol ta soquesel sba xchi'uc.
- 32“Ja' jech xtoc c'usiuc no'ox ti cajal ta xc'ot ta sba jtosuc ti chamem chon taje, yu'un xcuchojbe ta xc'ot ti sbolile. Yu'un c'usiuc no'ox ti cajal ta xc'ot ta sbae, mi ta te', mi ta c'u'il, mi ja' ti c'usi meltsanbil ta nucule, mi ta coxtal, mi ta abtejebal, ac'o yich' ts'ajel ta vo', yu'un ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile. Ts'acal to un, lec xa ta xcom.
- 33“C'usiuc no'ox jtosucal ti chamem ti ts'ajal ta xc'ot ta binal lume, yu'un scotol ti c'usi tiq'u'il ta yute, ta xcuchinbe ti sbolile. Jech ti lumal bine, ac'o yich' voq'uel ta j'ech'el.
- 34Mi xch'it ya'lel ti bin ta ve'liletique, ta xcuchinbe ti sbolile, xchi'uc xtoc ti c'usiuc no'ox stac' uch'el ti oy ta bine, ta xcuchinbe ti sbolile.
- 35Scotol ti c'usiuc no'ox cajal ta xc'ot ta sba jtosuc ti chamem chonetic taje, ta xcuchinbe ti sbolile, manchuc mi ja' jun ta'ajesobil pan, mi biq'uit ta'ajesobil pan, ac'o yich' lilinel. C'otuc ta o'ntonal ti albil mu xa stac' tunesele.
- 36“Ac'o mi jech un, yan ti sat vo'e, mi ja' ti joc' ti bu ta xich' lupel ti vo'e, staoj yav ti lec oye. Ja'uc ti buch'u ta spic ti chamem chonetic taje, ta sta svocol ta soquesel sba xchi'uc.
- 37“Mi oy jtosuc ti chamem chon taje ti ta xbaj ta sba ts'unubil ti ta xich' ts'unele, jech ti ts'unubile staoj yav lec oy.
- 38Yan ti mi xbaj jcotuc ti chamem chon ta sba ti ts'unubil ti ts'ajbil ta vo'e, c'otuc ta o'ntonal ti mu'yuc xa slequile.
- 39“Yan ti mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta xcham jtosuc ti chon bolom ti ja' sc'oplal jtunel jlajesele, jech ti buch'u ta spic ti chamem chon taje, ta smalil to c'ac'al ta xljaj yip ti staoj svocol ta soquesel sba xchi'uc.
- 40Ti buch'u ta sti'be sbec'tal ti chamem chon taje, tsots sc'oplal ac'o xchuc' sc'u', yu'un ta smalil to c'ac'al ta xljaj yip ti staoj svocol ta soquesel sba xchi'uc. Ti buch'u ta xchech loq'uel ti chamem chon taje, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti sc'u'e, yu'un ta smalil to c'ac'al ta xljaj yip ti staoj svocol ta soquesel sba xchi'uc.



<sup>41</sup>“Tsots sc'oplal ti mu me xati'ic jtosuc ti chonetic ti xquilet ta xanav ta banomile, yu'un ja' chonetic ti albil sc'oplal ti mu stac' ti'ele.

<sup>42</sup>“Scotol ti chonetic ti xquilet ta xanav ta banomile, tsots sc'oplal ti mu xati'ic jtosuque, ac'o mi xjochet xch'ut ta xanav, mi ta yacan, yu'un ja' chonetic ti albil sc'oplal ti mu stac' ti'ele.

<sup>43</sup>Mu xavac'be aba avocolic ta soquesel abaic ta scoj yu'un jtosuc ti chon ti xjochet ta xanave.

<sup>44</sup>Yu'un vu'un ti Ajvalilune, ti Dios avu'unique, tsots sc'oplal ti oyuc ach'ulelic ta stuc'ulanel abaique, yu'un Ch'ul Diosun. Mu xavac'be aba avocolic ta soquesel abaic ta scoj jtosuc ti chonetic ti xjochet ta banomil ta xanave.

<sup>45</sup>Yu'un vu'un ti Ajvalilune ti laj yac' loc'anic talel ta Egiptoe yo' jech ta xic'ot ta Dios avu'unic. Ja' yu'un un, tsots sc'oplal ti oyuc ach'ulelic ta stuc'ulanel abaique, yu'un Ch'ul Diosun.”

<sup>46</sup>Taje, ja' jech ti bijubtasel ta sventa sc'oplal ti chon bolometique, ti c'usitic oy sc'uc'umale, xchi'uc sc'oplal xtoc scotol ti c'usi cuxule, xchi'uc ti ta xanav ta vo'e, xchi'uc sc'oplal xtoc scotol ti chonetic ti xquilet ta xanav ta banomile,

<sup>47</sup>yo' jech ta xana'ic st'ujel ti bu mu xac'boxuc avocolique, xchi'uc ti bu xu' ta xac'boxuc avocolique, xchi'uc ti bu jtosucal ti chon bolometric ti stac' ti'ele, xchi'uc ti bu albil mu stac' ti'ele.

## Levítico 12

### Ti antse ta xac' sba ta poquel ta tusel c'alal mi ech' xa ox svoq'uel ti yole

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israetic jech c'u cha'al li'e: C'alal mi laj xchi'in yol jun ants ti ja' querem ta svoq'uese, vucub c'ac'al sjalil ti mu'yuc slequil ta x'ilate, yu'un jech c'otem ta stojol jech c'u cha'al c'alal yorail ta xil ti xchamele.

<sup>3</sup>Jech ti uni quereme, ta xich' circuncisión ti c'alal yich'oj xa xvaxaquibal c'ac'al svoq'uele.

<sup>4</sup>Ac'o mi jech un, ja'uc ti me'ile ta to xchabi sba batel ta slecubtasel sba oxlajuneb xcha'vinic (33) c'ac'al, ja' to ti mi lecube. Mu xu' ta spic ta stsaquel ti c'usitic ti ts'uiltasbile. Mi ja'uc xu' ta x'och ta Axibalna ti mi mu'yuc to ta sts'aqui sc'ac'alil ti c'u sjalil ta xc'ot ta lecubele.

<sup>5</sup>Yan ti mi ja' tseb ta svoq'uese, ja' chib xemuna ti mu'yuc slequil ta x'ilate, yu'un c'otem ta stojol jech c'u cha'al c'alal yorail ta xil ti xchamele. Ta to xchabi sba batel ta slecubtasel sba vaquib xchanvinic (66) c'ac'al, ja' to ti mi c'ot ta lecubele.

<sup>6</sup>“C'alal ta sta sc'ac'alil ti c'u sjalil ta xchabi sbae, c'usiuc no'ox ololal, mi querem, mi tseb, jech ti me'ile, ac'o yic' batel jcotuc tot chij ti yich'oj jun jabil ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee yo' jech ta xich' chiq'uel. Jech xtoc, ac'o yic' batel jcotuc

paloma, mi mo'oje, ja'uc jc'otuc tortola ti ta xich' svocol ta sventa xch'ayobil ti mulil colo'ile ti ta xac'be ta yoc ta sc'ob ti palee.

<sup>7</sup>Va'i un, ti palee ta xac' jelavel ta stojol ti Diose yo' jech ta sc'anbe ti ac'o ch'aybatuc smul scolo' ti antse. Ja' jech mesbil tusbil ta xc'ot yu'un ti xmalmun ti ya'lele." Li'e, ja' bijubtasel yu'un c'alal mi ta xvoc' mi jun quem, mi ja' jun tseb:

<sup>8</sup>Ti mi mu stabe stojol jcot chij ti ta xac' ti me'ile, xu' ta xac' jcot tortola, mi mo'oje, xu' ta xac' cha'cot ch'iom paloma. Jcot ta xac' ti ta xich' chiq'uele. Ti jcot xtoque, ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile. Jech ti palee une ta sc'an ti ac'o ch'aybatuc ti smul scolo'e, ja' to jech mesbil tusbil ta xc'ot ti antse.

## Levítico 13

### Bijubtasel yu'un ti c'a'emal chamele

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés xchi'uc ti Aarón ti c'alal laj sc'oapon talele:

<sup>2</sup>"C'alal ta xvinaj mi oy buch'u situneb ti sbec'tale, ti oy c'usi ta xt'om talele, ti oy c'usi le'bajtic ta xch'i talel ta snuculile, ti co'ol s'elan syayijemal ti c'a'emale, ac'o yiq'uc batel ta stojol ti palee Aarone. Mi mo'oje, ac'o yiq'uc batel ta stojolal junuc snitulul ti ja' paleetique.

<sup>3</sup>Jech ti palee, ac'o stuc'ulan lec ti syayijemal ti oy ta snuculile. Mi sacuneb xa stsotsil ti bu yayijeme, xchi'uc mi xch'enbujem yalel ti syayijemal ta sba ti snuculile, ta jbel sc'oplal unbi, ja' xa ti c'a'emale. Va'i un, ti laj xa yojtiquinbe lec xchamel ti buch'ue, ti palee jamal ta xal ti mu xa stac' nopele.

<sup>4</sup>"Mi oy buch'u oy c'usi sac le'banic ta xch'i talel ta snuculile, ti xvinaj to ti lec oye, ti mu'yuc sacuneb ti stsotsile, jech ti palee ta to smala vucub c'ac'al ti mu'yuc to ta xac' loc'uc batele.

<sup>5</sup>C'alal mi laj sta ti yucubal c'ac'al une, yan to velta ta sq'uel c'u s'elan. Mi staoj yav ti syayijemale, ti mu'yuc tanijem batel ta snuculile, yan to velta mu xac' loc'uc batel vucub c'ac'al.

<sup>6</sup>Mi sta ti yucubal c'ac'al une, yan to velta ta xcha'q'uel c'u s'elan. Mi yantic xa xch'ay batel ti syayijemale, mi mu'yuc tanijem batel ta snuculile, jech ti palee jamal ta xal ti lec xa oy ti jchamele. Yu'un ja' jun yayijemal no'ox ti ta snuculile. Ja' yu'un un, ti jchamele, ac'o xchuc' lec ti sc'u'e, j'ech'el lec ta xcom ti jchamele.

<sup>7</sup>"Yan ti mi yantic xa xtanj batel ti syayijemal ta snuculil c'alal laj xa ox yich' q'uelel ti jchamele, ti albat yu'un ti palee ti lec oye, ac'o ba yac' sba ta q'uelel yan velta ta stojol ti palee.

<sup>8</sup>C'alal mi laj sq'uel lec jchamel ti palee, ti laj yil ti yantic x'epaj batel ti syayijemal ta sjunul snuculile, ja' yu'un un, jamal ta xal ti mu xa chi'inbajuc ta scoj ti xchamele, yu'un tsacbil xa ta c'a'emal ti jchamele.

<sup>9</sup>"C'alal oy buch'u yayijem ta c'a'emale, ac'o yiq'uc batel ta stojol ti palee.



- 10**Jech ti palee ta stuc'ulan lec. Mi ta xvinaj ti sac lo'an ta situbel ti snuculile, ti sacuneb xa xtoc ti stsotsile, ti lec yilel ti sbec'tal ti c'alal situnebe,
- 11**yu'un ta j'ech'el taje, ja' xa sicubel c'a'emal ti staoje. Jech o xal un, ti palee jamal ta xal ti mu xa chi'inbajuc ta scoj xchamel ti buch'ue. Jech' xa no'ox ti mu xaquic loc'uc batele, yu'un mu xa chi'inbajuc ta scoj ti xchamele, yu'un tsacbil xa ta c'a'emal ti jchamele.
- 12**“Mi ta xvinaj ti ta anil no'ox volibat sjunul sbec'tal yu'un ti c'a'emale, ti c'ot c'alal ta yoc ta sjol ti bu xa c'alal sta ta q'uelel ti palee,
- 13**va'i un, ti palee ta stuc'ulan lec. Ti jech tanijem ta sjunul ti sbec'tale, jech ti palee jamal ta xal ti lec xa oy ti jchamele, ja' ti sac mesan xa ta colel ti c'a'emale.
- 14**Yan ti mi oy bu c'ot ta pasel junuc c'ac'al ti ta xcha'cuxi talel ti chamel ta sbec'tale, mu xa chi'inbajuc ta scoj ti xchamele.
- 15**Va'i un, ti palee sna' xa lec ti mi chac-enan xa ta q'uelel ti c'alal ta stuc'ulan leque, ta xal ti xi'bal sba xich' cuchbel ti c'usi staoje. Yu'un ti jech chac-enan xa ta q'uelele, ja' xa jun c'a'emal.
- 16**“Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta smats' batel ti cuxul sac lo'an to ox ta sbec'tale, jech ti jchamele, ac'o batuc ta stojol ti palee
- 17**yo' jech ta xtuc'ulanat lec. Mi laj yil ti pale ti ta xa smats' ta colel ti xchamele, jamal ta xal ti lec xa oy ti jchamele, ja' ti lecubem xae.
- 18**“C'alal mi oy buch'u ti col no'ox ti syayijemal tsacbile,
- 19**ti situneb com ti bu sac luchan ti sjole, ti sac-sactic xchac-enanil ta q'uelele, ac'o bat yac' sba iluc ta stojol pale ti jchamele.
- 20**Mi ta xil ti palee ti ch'enbujem yalel ta sba ti snuculile, mi sacuneb xa ti stsotsile, va'i unbi, jamal ta xal ti mu xa stac' nopel ti buch'u taje, yu'un ti syayijemale, ja' xa tsacbil ta c'a'emal.
- 21**Mi ta xil ti mu'yuc sacuneb ti stsotsil ti bu yayijeme, ti mu'yuc ch'enbujem yalel ta sba ti snuculile, ti ta xvinaj ti naca sta ta xch'ay batele, va'i un, mu x'aq'ue loc'uc batel vucub c'ac'al.
- 22**Yan ti mi yantic xtanj ta snuculil ti jchamele, jech ti palee jamal ta xal ti mu xa stac' nopel ti buch'u taje, yu'un ti syayijemale, ja' xa c'a'emal.
- 23**Yan ti mi mu'yuc yantic xcuy batele, yav xa no'ox syayijemal unbi. Jech ti palee jamal ta xal ti lecubem xae.
- 24**“C'alal mi oy buch'u c'ot ta stojol ti c'aq'uemale, ti chac-enan xa sac luchanil scuyemal ta q'uelel ti bu c'aq'ueme, mi ja' ti sac loan ta q'uelele,
- 25**jech ti pale une ta stuc'ulan lec. Mi sacuneb xa ti stsotsil ti bu ta xcuy batele, mi yantic xa xac' xch'enal ti scuyemale, ja' joybij ta c'a'emal ti sc'aq'uemale. Ja' yu'un un, ti palee ta xal ti mu xa stac' nopel ti ta scoj ti tsacbil ta c'a'emal ti buch'ue.



**26**C'alal jech ta stuc'ulan lec ti palee ti bu cuyeme, ti ta xil ti mu'yuc sacuneb jbejuc ti stsotsile, ti mu ja'uc ta xvinaj ti yantic xac' xch'enale, ti c'ajomal no'ox ta sac ch'ay batele, jech o xal ti buch'u taje, vucub c'ac'al sjalil mu x'aq'ue loc'uc batel.

**27**C'alal sta ti yucubal c'ac'al une, yan to velta ti palee ta stuc'ulan lec mi yantic xa xtaniy batel ta sjunul ti sbec'tale. Ja' yu'un un, jamal ta xal ti mu xa stac' nopel ti buch'u taje, yu'un tsacbil xa ta c'a'emal.

**28**Yan ti mi mu'yuc ta xtaniy batel ti syayijemale, ti ja' no'ox yacal ta xch'ay batele, ti ja' no'ox situneb yu'un ti sc'aq'uemale, jech o xal ti palee jamal ta xal ti lec xa ti buch'u c'aq'ueme. Yu'un ja' xa no'ox syayijemal ti c'aq'uemale.

**29**“C'alal mi oy jun vinic, mi jun ants ti mi staoj yayijemal ta sjole, mi ta yolon yee,

**30**ja' yu'un un, ti palee ta stuc'ulanbe lec ti syayijemale. Mi ta xvinaj ti yantic xa xac' xch'enale, ti c'on-c'ontic xa jutuc xchac-xic'al ti stsotsile, jech ti palee jamal ta xal ti mu xa stac' nopel ta scoj ti xchamele. Ti xcaltique, yu'un oy xa salil ti sbec'tale, yu'un tsacbil xa ta c'a'emal ti sjole, mi ta yolon ti yee.

**31**Ti palee, c'alal ta stuc'ulan lec ti syayijemal ti oy salile, ti ta xil ti mu yanticuc xch'enbuje, ti mu'yuc ic' ti stsotsile, ja' yu'un un, ti buch'u taje, vucub c'ac'al sjalil mu x'aq'ue loc'uc batel.

**32**Ta yucubal c'ac'al un, ti palee ta stuc'ulan ti yayijemale. Mi mu'yuc tanijem ti salile, mi mu'yuc yac'oj ti xch'enale, ti mi mu'yuc c'on xchac-xic'al ti stsotsile,

**33**va'i un, ti palee ta xalbe mantal ti buch'u ip ta xa'ie, ti ac'o xch'ul ta loq'uel ti stsotsil sjole. Ja'uc ti bu oy salil ti syayijemale, mu me xch'ul une. Yan to vucub c'ac'al sjalil mu x'aq'ue loc'uc batel.

**34**C'alal ech' ti vucub c'ac'al une, ta xcha'tuc'ulan lec ti yayijemale. Mi mu'yuc tanijem ti salile, mi mu'yuc yantic xac' ti xch'enale, jech ti palee jamal ta xal ti lec xa ti buch'u ip ta xa'ie. Va'i un, ta xchuc' lec ti sc'u'e, ja' ti lec xa oye.

**35**Yan ti mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta xtaniy batel ti salil ta snuculil ti c'alal laj xa yich' alel ti lec xa oye,

**36**va'i unbi, ti palee ta xcha'q'uel ti buch'u ip ta xa'ie. Mi tanijem xa batel sjunul sbec'tal ti salile, xi s'elan ti mu xa tsotsuc sc'oplal ta xich' q'uelel mi c'on-c'ontic sba xchac-xic'al ti stsotsile. Yu'un ti buch'u taje mu xa stac' nopel.

**37**Yan ti mi ta xil ti mu'yuc ta xtaniy batel ti salile, ti ic' xa ti stsotsil ta xpul talele, yu'un col xa ti salile. Ti buch'u taje lec xa oy. Jech ti palee jamal ta xal ti lec xa oy ti buch'u taje.

**38**“C'alal mi oy jun vinic, mi jun ants ti oy c'usi sac le'bantic ti oy ta snuculile,

**39**va'i unbi, ti palee ta stuc'ulanbe lec. Yan ti mi ta xil ti sac le'bantic sba yic'al ti snuculile, yu'un na'tic c'usi no'ox ta xch'i talel ta sbec'tal. Ti va'i s'elan taje, lec ono'ox oy.

- 40“Mi oy jun vinic ti ta xtul loq'uel ti stsotsil sjole, ti t'anal ta xcom ta j'ech'ele, yu'un lec ono'ox.
- 41Mi ta xtul loq'uel ti stsotsil sjol ta sti'bae, ti t'anal ta xcome, yu'un lec ono'ox.
- 42Yan ti mi ta xlic yayijuque, ti mi chac-enan xa stsajal ti bu t'an-t'ane, mi ta spat sjol, mi ta sti'ba, ti bu taje, c'a'emal xa ta xlic talel.
- 43Jech ti palee ta stuc'ulan lec. Mi laj yil ti chac-enan xa stsajal ti bu t'an-t'ane jech c'u cha'al ta xlic ti c'a'emal ta snuculil ti oy ta sbec'tale,
- 44va'i un, ti vinic taje, tsacbil xa ta c'a'emal, ja' ti pixil xa ta yayijemal ti sjole. Jech ti palee jamal ta xal ti ja' jun vinic ti mu xa stac' nopele.
- 45“Va'i un, ti buch'u yayijem xa ta c'a'emale, jatantic xa ta slap loq'uel sc'u'. Mi ja'uc xa ta xpix ti sjole, c'ajomal juteb xa a'bal ti sat smacoj ta pixele, ti xi x'avet ta xale: ‘¡Mu jtac' nopel! ¡Mu jtac' nopel!’
- 46Yu'un ti jech ip yu'un ti syayijemale, tsots sc'oplal mu stac' nopel ti vinique, xbat nacluc stuc ta sti'il ti jteclume.
- 47“C'alal ta xvinaj ti oy c'usi le'bajtic ta c'u'il ti meltsanbil ta tsotse, mi ja' ti ta saquil poq'ue,
- 48mi ja' ti jalbil ta saquil noe, mi ja' ti ta tsotse, mi ja' ti ta nucule, mi ja' ti c'usiuc no'ox ti meltsanbil ta nucule,
- 49mi tsoj-tsojtic sba xyaxal ti c'usi le'bajtic ta sba ti c'usiuc no'oxe, ja' yu'un un, ti c'usi le'bele, c'a'emal cuxinel xa. Ac'o yiq'uc batel yo' jech ta sq'uel ti palee.
- 50Jech ti palee ta stuc'ulan lec ti c'usi le'bajtique. Vucub c'ac'al sjalil ta xich' chabiel ti c'usi le'bel ta sbae.
- 51C'alal mi sta ti yucubal c'ac'al une, ta sq'uel ti c'usi le'bele. Ti mi tanij xa batel ta c'u'ile, mi ja' ti ta jolobile, mi ja' ti c'usi meltsanbil ta nucul ti c'usi le'bele, ja' xa yesomal c'a'emal cuxinel. Jech ti c'usitic no'oxe, mu xa stac' tunesel, mi ja'uc xa picbaj.
- 52Ja' yu'un un, mi oy xa c'usi le'bajtic ta sba jtosuc ti c'usiuc no'oxe, ac'o yich' chiq'uel ta j'ech'el, yu'un ja' xa yesomal c'a'emal cuxinel.
- 53Yan ti mi ta sq'uel ti palee, ti ta xil ti mu'yuc tanijem batel ti c'usi le'bajtique,
- 54va'i unbi, ta xal mantal ti ac'o yich' chuq'uel ti c'usi le'bajtic yatinojane, xchi'uc vucub c'ac'al sjalil ta sbaj ta q'uejel ti c'usiuc no'oxe.
- 55“Mi laj xa yich' chuq'uel ti c'usi le'bajtic yatinoje, jech ti palee ta xcha'q'uel. Mi ta xil ti mu'yuc xch'ay ti c'usi le'bajtique, yu'un mu xa slequiluc. Jech ti c'usie, ac'o yich' chiq'uel yo' to mu ta xtanj batel ti c'usi le'bajtique, ja' ti c'ot xa ta soquel ti spate xchi'uc ti yute.

<sup>56</sup>C'alal ta xich' q'uelel ti c'usi le'bajtique, ti ta xil xtoc ti pale ti ch'ay xa batel jutuc ti c'usi le'bajtic ti c'alal laj xa yich' chuq'uele, ta set loq'uel ti c'usi le'bel ta sba ti c'u'ile, ti nucule, ti c'usiuc no'ox jalbile.

<sup>57</sup>Mi yan to velta ta xvul ta loq'uel ti c'usi le'bele, ti ta xtaniy ta c'u'ile, ti c'usi jalbile, ti c'usiuc no'ox meltsanbil ta nucule, ta xich' chiq'uel ti c'usiuc no'ox ti oy c'usi le'bel ta sbae.

<sup>58</sup>Ja'uc ti ta c'u'ile, ti jolobile, ti c'usiuc no'ox meltsanbil ta nucule, mi ch'ay o batel ti c'usi le'bel ti c'alal laj yich' chuq'uele, ac'o to yich' chuq'uel yan velta xtoc, ja' to jech ta xlecub o.”

<sup>59</sup>Taje, ja' ti bijubtasel yu'un ti c'usi le'bajtic xcux ta xlaaj vuluc ta loq'uel ta sba ti c'u'ile, ti meltsanbil ta tsotse, ti meltsanbil ta poq'ue, ti jolobile, ti c'usitic meltsanbil ta nucule, yo' jech xu' ta xich' alel mi stac' tunesel, mi mu stac' tunesel.

## Levítico 14

### Bijubtasel ta sventa spoquel stusel ti c'a'emale

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Ti li'e, xi s'elan ti bijubtasel ta sventa spoquel stusel ti buch'u ip ta xa'i ta c'a'emale: Ti jchamele, ta xich' iq'uel batel ta stojol ti palee.

<sup>3</sup>Va'i un, ta xloc' batel ta sti'il ti bu lamalic ta nacleje yo' jech ta xich' q'uelel. Mi laj yil ti pale ti colem xa syayijemal ti c'a'emal tabile,

<sup>4</sup>ta xalbe mantal ti ac'o ba sa' talel cha'cotuc lequil cuxul mut, jutebuc ch'ut te', tsajal poc', xchi'uc hisopo te', yo' jech ta xich' poquel tusel.

<sup>5</sup>Ta xal mantal xtoc ti ac'o yich' milel jcotuc ti mut ta sba junuc lumal bin ti ch'amal o vo' ti pulbil talel ta sat vo'e.

<sup>6</sup>Mi laj taj une, ta stsac talel ti cuxul mute, ti juteb ch'ut te'e, ti tsajal poq'ue, xchi'uc ti hisopo te'e. Ti jaytos taj une, ta xt'uxubtas o ta xch'ich'el ti chamem mute, ta sba ti vo' ti pulbil talel ta sat vo'e.

<sup>7</sup>Va'i un, ti ch'ich'e, vucub velta ta xich' vijbel ta sba ti buch'u ta xich' poquel tusel yu'un ti c'a'emale. Jamal ta xalbe sc'oplal ti lec xa oye. Yan ti cuxul mute, ta scolta batel.

<sup>8</sup>“Ti buch'u ta xich' poquel tusele, tsots sc'oplal ac'o xchuc' lec ti sc'u'e. Ac'o spoc sba lec, ac'o xch'ul sba lec yo' jech pocbil tusbil ta xc'ot. Ts'acal to un, xu' xa x'och chi'invanuc ta naclej, ac'o mi tey to no'ox ta xcom vucub c'ac'al ta pana.

<sup>9</sup>Ti mi sta ti yucubal c'ac'ale, ta xch'ul ta loq'uel ti stsotsil sjole. Ta xch'ul lec ta loq'uel ti yisime, ti smotsobe, xchi'uc ti yan stsotsiltaque. Ta xchuc' sc'u'. Ta spoc sba lec xtoc. Va'i unbi, pocbil tusbil ta xc'ot.

<sup>10</sup>Ta xvaxaquibal c'ac'al un, ta xich' talel cha'cotuc chij ti mu'yuc jutebuc xchopolile, xchi'uc jcotuc ch'in me' chij ti mu'yuc jutebuc xchopolil ti ja' yich'oj jun jabile. Ta





xich' talel xtoc o'lol yucubal kilo lequil t'ujbil harina ti vots'bil ta aceitee, xchi'uc jch'ac ta oxch'ac ti jun litro aceitee.

**11**Ti pale ti ja' ta sliques ti poquel tusele, ta xic' batel ti buch'u ta xich' poquel tusele, xchi'uc ti c'usitic oy yu'un ta stojol Dios ti ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

**12**Mi laj taj une, ta xlic yac' jcotuc ti chije, ti ta xich' svocol ta scoj ti mulil colo'ile jmoj xchi'uc ti jch'ac ta oxch'ac ti jun litro aceitee, ti sye'ilan xa ta stojol Dios sventa ti buch'u ta xich' poquel tusele.

**13**Tsots sc'oplal ti ac'o smil ti ch'iom chij ta yavil ti bu ono'ox ta xich' c'ocbel snuc' ti chon bolometric ti ta xich' svocol ta scoj ti mulil colo'ile, xchi'uc ti ta xich' chiq'uele. Ti c'usi ta xich' svocol ta scoj ti colo'ile, xchi'uc ti c'usi ta xich' svocol ta scoj ti mulile, ja' xa c'ot ta spuculal ti palee, ja' ti c'ot ta ch'ul matanal ta j'ech'ele.

**14**“Ts'acal to un, ti palee ta stsacbe jutebuc xch'ich'el ti c'usi laj yich' svocol ta scoj ti colo'ile. Ta xjaxbe ti buch'u ta xich' poquel tusele, ta yolon svelvelul ti sbats'i chiquine, ta sme' ti sbats'i c'obe, ta sme' ti sbats'i acane.

**15**Mi laj taj une, ta stsac ti aceitee, ta sq'ueb ta yut xpach'omal sts'et c'ob.

**16**Va'i xtoc un, ta sts'aj ta aceite ti sni' sbats'i c'ob ti oy ta xpach'omal sts'et c'obe. Ti ta sni' sc'ob taje, vucub velta ta xch'itulta batel ti aceite ta stojol ti Diose.

**17**Ti c'u yepal com scemelal ti aceite ta sc'ob ti palee, ta xcha'laman ta jaxbel ti buch'u ta xich' poquel tusele, ti bu laj yich' jaxbel ti ch'ich' ta yolon svelvelul ti sbats'i chiquine, ta sni' ti sbats'i c'obe, ta sni' ti sbats'i acane, ti laj yich' svocol yu'un ti mulil colo'ile.

**18**Ja'uc ti c'u yepal com scemelal ti aceitee, ta xjaxbe ta sjol ti buch'u ta xich' poquel tusele. Jech ti pale une ta stabe talel ti ch'aybil ta xc'ot smul ta stojol ti Dios ti buch'u taje.

**19**Mi laj taj une, jech ti pale une ta xlic yac' ti c'usi ta xich' svocol ta scoj ti mulile, ti ja' jech ta xich' poquel tusele ti buch'u tsacbil ta c'a'emale. Mi laj taj une, ta smil ti chon bolom ti ta xich' chiq'uele.

**20**Ta xich' aq'uel ta sba altar jmoj xchi'uc ti matanal sat ts'unubale. Ti jech taj une, ti palee ta stabe talel ti ch'aybil ta xc'ot smul ti buch'ue. Ja' jech pocbil tusbil ta xc'ot.

**21**“Mi toj me'un ti buch'u ip to ox ta xa'ie, ti mu cha'bel ta sta ti jech yepal taje, xu' ta xich' talel jcotuc tot chij ti ta xich' svocol ta scoj ti colo'ile. Ja' jtunel matanal ta xac' yo' jech ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot ti smule. Ta xich' talel xtoc ti x'ech' jutuc ta chib kilo lec t'ujbil harina ti vots'bil ta aceitee, ti ta xc'ot ta matanal sat ts'unubile, xchi'uc jch'ac ta oxch'ac ti ta jun litro aceitee.

**22**Ma'uc no'ox taje, ta xich' talel cha'cot tórtola, mi mo'oje, cha'cot ch'iom paloma, ja' ti c'u s'elan xu' yu'une. Ti june, ja' ta xich' svocol ta scoj ti mulile. Ja'uc ti june, ta xich' aq'uel ta chiq'uel.



<sup>23</sup>Ta xvaxaquibal c'ac'al un, ta xich' batel ta stojol ti pale scotol taje, ti ja' ta xc'ot ta sventa spoquel stusel ti ta xac' ta stojol ti Dios ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>24</sup>Va'i un, ti palee ta stsac ti chij ti ta xich' svocol ta scoj ti colo'ile, xchi'uc ti jch'ac ta och'ac ti ta jun litro aceitee. Ta xac' ta stojol ti Dios ti ta xc'ot ta ch'ul matanale.

<sup>25</sup>Ta sc'ocbe snuc' ti chij ti ta xich' svocol ta scoj ti colo'ile. Ta stsacbe jutebuc xch'ich'el ti chije. Ta xjaxbe ti buch'u ta xich' poquel tusele, ta yolon svelvelul ti sbats'i chiquine, ta sme' sni' ti sbats'i c'obe, ta sme' sni' ti sbats'i acane.

<sup>26</sup>Ts'acal to un, ta scocan jutebuc aceite ta spul-pulil xpach'omal sts'et c'ob.

<sup>27</sup>Va'i un, ta sni' ti sbats'i c'obe, ti aceite ti ch'amal ta jun sc'obe, vucub velta ta svij batel ta stojol ti Diose.

<sup>28</sup>Ja' jech xtoc ta xjaxbe jutebuc aceite ti buch'u ta xich' poquel tusele, ta yolon svelvelul ti sbats'i chiquine, ta sme' sni' ti sbats'i c'obe, ta sme' sni' ti sbats'i acane, ti bu ono'ox oy laj yich' jaxbel xch'ich'el ti c'usi laj yich' svocol ta scoj ti colo'ile.

<sup>29</sup>Jech ti palee ta xjaxbe scemelal ti aceite ta sjol ti buch'u ta xich' poquel tusele yo' jech ta stabe talel ti ch'aybil ta xc'ot ta stojol Dios ti smule.

<sup>30</sup>Ts'acal to un, ti palee ta xac' jcotuc ti tórtolae, mi ja' jcotuc ti ch'iom palomae, ja' ti c'u yepal xu' yu'un ta yaqu'el ti buch'u ta xich' poquel tusele.

<sup>31</sup>Ti jcot mute, ta xich' svocol ta scoj ti mulile. Ti jcote, ta xich' chiq'uel xchi'uc ti matanal sat ts'unubile. Jech ti palee ta stabe talel ti ch'aybil ta xc'ot smul ta stojol Dios ti buch'u ta xich' poquel tusele.”

<sup>32</sup>Taje, ja' bijubtasel yu'un ti buch'u ip ta xa'i yu'un ti syayijemal ti c'a'emale, ti buch'u mu xa cha'bel tabaj ta xa'i ti ta xac' ti epal matanal ta sventa ti buch'u ta xich' poquel tusele.

### **Bijubtasel yu'un ti c'uxi ta poquel ta tusel ti na ti le'bajtic xcuxe**

<sup>33</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse xchi'uc ti Aarón ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>34</sup>“C'alal mi oyoxuc xa ta banomil Canaán ti ta xcac' avu'ninique, mi oy bu ta xac' cuxinuc junuc anaic ti ta atec'lumalique,

<sup>35</sup>va'i un, ti yajval nae, xi ac'o yalbe ti pale ti c'alal ta xbat sc'opone: ‘Ti xaval yilele, ta xcuxin ya'i ti jnae.’

<sup>36</sup>“Jech ti palee, ti c'alal mu to ta x'och batel ta nae, ta xal mantal ti ac'o yich' ch'ubaele yo' jech mu soc scotol ti c'usi oy ta yute. Ts'acal to un, ta x'och batel ta sq'uelel ti c'usi ta soquesvane.

<sup>37</sup>“Ti c'alal jech ta stuc'ulan lec ti c'usi ta soquesvane, ti ta xil ti pale ti natic xa le'bajtic ochel ta pac'obal na ti c'usi ta soquesvane, ti yoxic xa stsajal le'bajtic ti stic'oj xa sba ochel ta spac'obalile,

- 38va'i un, ta xloc' batel ti ta nae. Ta xal mantal ti ac'o yich' maquel vucubuc c'ac'ale.
- 39Ta yucubal c'ac'al un, xbat stuc'ulan lec yan velta ti palee. Mi ta xil ti tanij xa batel ta spac'obalil na ti c'usi le'bajtique,
- 40ta xal mantal ti ac'o sloq'uesic ti tonetic ti oy c'usi le'bajtic teye, ti ac'o ba sjipic ta ch'ayob c'a'epitic ta loq'uebaltic xa ta sti'il ti jteclume.
- 41Ta xal mantal xtoc ti ac'o yich' juxel lec loq'uel sbejel ti yut nae. Ti spucuquil ti c'u yepal ti laj yich' juxel loq'uele, ac'o ba sjipic ta yav c'a'epitic ta loq'uebal xa ti sti'il ti jteclume.
- 42Ti ton ti bu laj yich' jipel loq'uele, ta xich' tic'bel yan xq'uexol xchi'uc yan ach' ach'el yo' jech ta xich' paq'uel ti nae.
- 43“Mi yan to velta ta xvul ta loq'uel ti oy c'usi le'bajtic ti ta na ti c'alal laj xa ox yich' loq'uesel ti tone, xchi'uc ti c'alal laj xa ox yich' juxel lec ti spac'obalile, xchi'uc ti laj xa ox yich' paq'uel ta ach' ti yach'elale,
- 44va'i ec un, ti palee ta x'och batel yan velta ta stuc'ulanel. Mi ta xil ti tanij xa batel ta na ti c'usi le'bajtique, ja' xa jun xcux ti pucuj ta j'ech'ele, ti mu xa stac' nainel ti nae.
- 45Ja' yu'un un, tsots sc'oplal ac'o yich' lomesel ta j'ech'el ti nae. Scotol ti slilijemale, ac'o ba yich' jipel ta ch'ayob c'a'epitic ta loq'ueltic xa ta sti'il ti jteclume.
- 46Buch'uuc no'ox ti ta x'och batel ti ta na ti c'alal yaloj mantal stuc ti pale ti c'u sjalil bajluque, ta smalil to c'ac'al ta xlaj yip ti staoj svocol ta soquesel sba xchi'uque.
- 47Buch'uuc no'ox, mi ta xve'e, mi ta xvay ta na taje, tsots sc'oplal ac'o xchuc' lec ti sc'u'e yo' jech mu teyuc no'ox xcuchoj ti xchopolile.
- 48“Ti c'alal ta x'och batel ta sq'uelel ti na ti palee, mi ta xil ti mu'yuc tanijem batel ti c'usi le'bajtic ti c'alal laj yich' paq'uel ta ach'e, jamal ta xal ti lec xa ti nae, ti tub xa sc'oplal ti c'usi le'bajtique.
- 49Yo' jech ta xich' poquel tusel ti nae, ta xich' tsaquel talel cha'cotuc mut, jutebuc ch'ut te', tsajal poc', xchi'uc hisopo te'.
- 50Ta smil jcotuc ti mut ta sba jun lumal bin ti oy ya'lel ti ja' pulbil talel ta sat vo'e.
- 51Mi laj taj une, ta stsac ti juteb ch'ut te'e, ti hisopoe, ti tsajal poq'ue, ti cuxul mute. Ta xt'uxubtas ta xch'ich'el mut ti laj yich' svocol ta milele, xchi'uc ta vo' ti pulbil talel ta sat vo'e. Vucub velta ta svij ti ta nae.
- 52Ja' jech ta xich' poquel tusel ti na ta sventa xch'ich'el ti mute, xchi'uc ti vo' ti pulbil talel ta sat vo'e, xchi'uc ti mut ti cuxul toe, ti juteb ch'ut te'e, xchi'uc ti tsajal poq'ue.
- 53Ts'acal to un, ta scolta batel ti cuxul mut ta loq'uebaltic ta sti'il ti jteclume. Ja' jech sc'an ti c'u s'elan ta xich' poquel tusel ti nae.”
- 54Taje, ja' bijubtasel yu'un ti c'usiuc no'ox le'bajtique, ti oy stan pucanile, ti oy salile,
- 55ti c'usi le'bajtic ta xcuxin ta c'u'ile, ti c'usi le'bajtic ta nae,

<sup>56</sup>ti c'usi ta situbuque, ti ta xt'om talele, ti le'bajtique.

<sup>57</sup>Ja' bijubtasel yo' jech ta xtojob ta st'unel ta sq'uelel ti c'usi leque xchi'uc ti c'usi chopole. Li' c'ot ta tsutsel bijubtasel yu'un ta sventa ti c'usi le'bajtic ti ja' sc'oplal ti c'a'emale.

## Levítico 15

### Bijubtasel ta sventa ti c'usiuc no'ox vocolil staoj ti vinique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse xchi'uc ti Aarón ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: C'alal mi oy jun vinic ta xich' svocol ta scoj ti oy c'usi ta xjelav yu'une, jech ti oy c'usi ta xjelave, ma'uc slequil.

<sup>3</sup>Yu'un ti oy c'usi xjelav yu'un ti vinique, ja' svocol o, mi mo'oje, ac'o mi ta xmac ti oy c'usi ta xjelav yu'une, yu'un ono'ox mu'yuc slequil.

<sup>4</sup>“Yu'un ti buyuc no'ox ta xpuch'an sba ti vinic taje, ti ta xjelav yu'un xtoc ti c'usi oy svocol xchi'uque, c'otuc ta o'ntonal ti xcuchinojbe ta xc'ot ti sbolile. “C'usiuc no'ox ti ta xchotlebine, c'otuc ta o'ntonal ti xcuchinojbe ta xc'ot ti sbolile.

<sup>5</sup>“Ti buch'uuc no'ox ta stsac ti c'usiticuc ti bu laj xpuch'an sba ti vinic taje, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti c'u'ile, ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

<sup>6</sup>“Buch'uuc no'ox ta stsac ta xchotlebinel ti bu choti ti vinique, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti sc'u'e, ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

<sup>7</sup>“Buch'uuc no'ox ti ta xnopaj ta sts'el ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi xjelav yu'une, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti sc'u'e, ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

<sup>8</sup>“Ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi ta xjelave, mi tubaj batel ta sts'el ti buch'u leque, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti sc'u'e, ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

<sup>9</sup>“C'usiuc no'ox siyail yu'un ca' ti ta stunes ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi ta xjelave, c'otuc ta o'ntonal ti xcuchojbe ta xc'ot ti sbolile.

<sup>10</sup>“Buch'uuc no'ox ti ta spic ti bu choti ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi ta xjelave, c'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile. “Buch'uuc no'ox ti ta xchecj jtosuc ti c'usi taje, tsots sc'oplal ac'o xchuc' sc'u', ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

<sup>11</sup>“Buch'uuc no'ox ti nabal ta xc'ot ta sts'el ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi xjelave, ti mi mu'yuc spocoj ti sc'obe, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti sc'u'e, ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.



12“Mi ta spic lumal bin ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi ta xjelave, tsots sc'oplal ac'o yich' voqu'uel ti lumal bine. Ja'uc ti c'usi meltsanbil ta te'e, tsots sc'oplal ac'o yich' poquel.

13“Mi ta xlic lecubuc ti vinic ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi ta xjelave, ac'o xchap batel vucub c'ac'al sventa ti spoquel stusele. Ta xchuc' lec ti sc'u'e, ac'o spoc sba ta vo' ti pulbil talel ta sat vo'e. Va'i unbi, ja' to jech pocbil tusbil ta xc'ot.

14Ta xvaxaquibal c'ac'al un, ac'o stsac talel cha'cotuc tórtola, mi cha'cotuc ch'iom paloma. Ta xbat ta sti' ochebal Axibalna ti bu nupel ta bee yo' jech ta xac'be ti pale ti ta xc'ot ta stojol ti Diose.

15Va'i un, ti palee ta xac'be yich' svocol jcotuc ta scoj ti mulile. Ja'uc ti jcote, ta xich' chiq'uel. Ta sliques yabtel ta spoquel stusel ta stojol Dios ta sventa ti vinic ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi ta xjelave.

16“C'alal oy jun vinic ti ta xjelav yu'un ti yipe, ac'o spoc sba ta vo' sjunul. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

17“C'usiuc no'ox c'u'ilal, mi nukul ti ta xc'ot ta sba ti ipile, tsots sc'oplal ac'o yich' chuq'uel poquel ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

18“Mi laj sta sbaic ta xchi'inel ti jun vinic xchi'uc ti jun antse, ti xchibalique, tsots sc'oplal ac'o spoc sbaic ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

#### **Bijubtasel ta sventa ti c'usiuc no'ox vocolil staoj ti antse**

19“C'alal oy jun ants ti stalel ono'ox ta xil ti xchamele, c'otuc ta o'ntonal ti ja' to ta xch'ay sbolil mi ech' batel ti vucub c'ac'al yu'une. “Scotol ti c'usitic ta sbonane, c'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

20“Scotol ti c'usi ta xatinan yu'un ta xpuch'leb ti c'alal yorail ta xil ti xchamele, c'otuc ta o'ntonal ti xcuchojbe ta xc'ot ti sbolile. “C'usiuc no'ox ti ta xchotlebine, c'otuc ta o'ntonal ti xcuchojbe ta xc'ot ti sbolile.

21“Buch'uuc no'ox ta spic c'usiuc jtosucal ti bu puch'ie, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti sc'u'e, ac'o spoc sbaic ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

22“Buch'uuc no'ox ta spic jtosuc ti bu chotie, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti sc'u'e, ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

23Mi ja' ta spiquic jtosuc ti bu puch'ule, mi ja' ti bu chotie, c'otuc ta o'ntonal ti smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

24“Mi oy bu chi'inat ta vayel yu'un vinic ti antse, ta spuc batel ti sbolile. C'otuc ta o'ntonal ti ja' to ta xch'ay sbolil mi ech' ti yucubal c'ac'ale, xchi'uc xtoc ti bu puch'iique.

25“Mi oy bu ta xc'ot ta pasel jun ants ti ta xil u ti c'alal ma'uc to yorail ta xil jech c'u cha'al ta xil ono'ox ti ue, ti ep xa c'ac'al xbelbun ti ya'lele, ti jalic ta j'ech'ele, c'otuc ta



o'ntonal ti ma'uc slequil ti jech jal xbelbun ti xchamel ti co'ol sba xchi'uc jech c'u cha'al yorail ta xil ti ue.

<sup>26</sup>“Ti buyuc no'ox ta xvay ti antse, ti c'usiuc no'ox jtosuc ta xchotlebin ti c'u sjalil ta xil ti xchamele, c'otuc ta o'ntonal ti xcuchojbe ta xc'ot ti sbolile, yu'un co'ol sba sc'oplal jech c'u cha'al yorail ta xil ti ue.

<sup>27</sup>“Buch'uuc no'ox ta spic jtosuc ti va'i s'elan taje, c'otuc ta o'ntonal ti xcuchojbe ta xc'ot ti sbolile. Tsots sc'oplal ac'o xhuc' ti sc'u'e, ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile.

<sup>28</sup>“C'alal mi mac ti jech xbelbun ti ya'lele, ac'o yich' chapal batel vucub c'ac'al, jech lecuneb ta xc'ot.

<sup>29</sup>Ta xvaxaquibal c'ac'al un, ac'o yich' talel cha'cotuc tórtola, mi mo'oje, cha'cotuc ch'iom paloma. Ac'o yac'be ti pale ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>30</sup>Jech ti palee ta xac'be yich' svocol jcotuc ta scoj ti mulile. Ja'uc ti jcote, ta xich' chiq'uel. Ja' jech ta sliques yabtel ti pale ta stojol ti Dios ta sventa spoquel stusel ti ants taje, ta scoj ti laj sta svocol ti xbelbun ti ya'lele.

<sup>31</sup>Ti jech taje, ja' jech mu xu' ta xnopajic talel ti israetic ti c'alal oy svocolic yu'un ti xchamelique yo' jech mu xchamic ti ta soquesicun ti jech nacalun ta stojolique.”

<sup>32</sup>Taje, ja' bijubtasel ta sventa ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi ta xjelav yu'une, xchi'uc ti buch'u ta xmal ti yipe, ti mu'yuc slequilitic ti c'alal jech oyique.

<sup>33</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ja' jech sc'oplal ti antsetic ti ta xil ti xchamelique. Ti ta alel xcaltique, ja' sc'oplal scotol ti buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usi ta xjelave, ti xbelbune, mi vinic, mi ants, xchi'uc ti viniquetic ti ta xchi'inic ta vayel ti jun ants ti c'alal yorail ta xil ti xchamele.

## Levítico 16

### Sc'ac'alil ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile

<sup>1</sup>Ti Diose laj sc'opon ti Moisesse ti c'alal chamemic xa ox xchibal xnich'nab ti Aarone, ta scoj ti toj ech'em nopajic batel ta stojol ti Diose.

<sup>2</sup>Va'i xtoc un, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: “Albo ya'i ti achi'il ta voq'uel Aarone ti mu me c'uc no'ox ora ta x'och batel ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto ti oy ta spat ti muc' ta poq'ue, mi ja'uc ta sts'el smac sti' ti caxae yo' jech mu xchamic, yu'un ta xcac' jba iluc ta toc ti ta sba smaque.

<sup>3</sup>Yu'un ti c'alal mu to ta x'och batel ti Aarón ta Axibalnae, tsots sc'oplal ac'o yich' batel jcot tot ch'iom vacax ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile, xchi'uc jcot tot chij ti ta xac' ta sventa ti ta xich' chiq'uele.

<sup>4</sup>Tsots sc'oplal ac'o slap ti tunco saquil c'u'il sventa abtelale, ti com-com saquil vexile, ti chuquile, xchi'uc ti saquil ts'ot jolile. Taje, ja' ti ch'ul c'u'il sventa abtelale. Ja' yu'un un, ti c'alal mu to ta slape, tsots sc'oplal ac'o spoc sba ta vo'.



- <sup>5</sup>“Ti c'u yepal ti israetique ta xac'beic cha'cotuc tot tentsun ti Aarone, ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile, xchi'uc jcot tot chij ti ta xich' chiq'uele.
- <sup>6</sup>Va'i un, ti Aarone ta xlic yac' ti ch'iom tot vacax ti ta xich' svocol ta scoj ti smul stuque yo' jech ta sta ti ch'aybil ta xc'ot ti smul stuque, xchi'uc ti c'u yepal oyic ta na yu'une.
- <sup>7</sup>Ts'acal to un, ta stsac talel ti cha'cot tentsune. Ta xac' ta stojol Dios ta ochebal sti' Axibalna ti bu nupel ta bee.
- <sup>8</sup>Mi laj taj une, xi s'elan ta xlic sq'uelbe yorail ti cha'cot tentsune: Jun ta xc'ot ta yu'un ti Diose. Jun ta xc'ot ta yu'un ti Azazele.
- <sup>9</sup>Ti c'usi jcotucal ti tentsun ti c'ot ta yu'un ti Diose, jech ti Aarone ta xac'be yich' svocol ta scoj ti mulile.
- <sup>10</sup>Ja'uc ti jcot tentsun ti ja' smacoj c'ot ti xbat ta yu'un ti Azazele, cuxul ta xac' jelavel ta stojol ti Diose yo' jech ta sta ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile. Mi laj taj une, cuxul ta scolta batel ta sbajtical banomil ti bu oy ti Azazele.
- <sup>11</sup>“Jech ti Aarone ta xlic yac' ti ch'iom tot vacax ti ta xich' svocol yu'un ti smul stuque yo' jech ta sta ti ch'aybil ta xc'ot ti smul stuque, xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae.
- <sup>12</sup>Mi laj taj une, ta stsac jun yav ac'al ti nojesbil ta ac'al ti laj yich' tamel ta altar ti oy ta stojol ti Diose, xchi'uc cha'jopuc juch'bil muil pom. Ta xich' batel ta spat ti bu lich'il ti muc' ta poq'ue.
- <sup>13</sup>Ta xlic yac' ti pom ta sba ti ac'al ta stojol ti Diose. Ti xch'ailal ti pome xtoquet no'ox ta smac sjunul sba ti bu oy smac sti' xcaxail ti tratee. Ti va'i s'elan taj une, ja' jech mu xcham ti Aarone.
- <sup>14</sup>Ta stsac jutebuc xch'ich'el ti ch'iom tot vacaxe. Ti ta sni' sc'obe, ta svij batel ta sba smac ti caxa ti oy ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale. Mi laj taj une, vucub velta ta sni' sc'ob ta xch'itulta batel ti ch'ich' ta yeloval smac sti' ti caxae.
- <sup>15</sup>Mi laj taj xtoc une, ta smil ti tentsun ti ta xich' svocol ta scoj smulic ti jteclume. Ta xich'be ochel xch'ich'el ta spat ti bu lich'il ti muc' ta poq'ue. Ti ta yut une, ta svij ta sba ta yeloval smac sti' ti caxae jech c'u cha'al laj spas xchi'uc xch'ich'el ti ch'iom tot vacaxe.
- <sup>16</sup>Ti jech ta spas taj une, ja' jech ta spoc ta stus loq'uel ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto scotol xchopolalic, stoyobbailic, smulic ti israetique. Ja' jech ta spas xtoc ta Axibalna ti bu nupel ta be ti oy ta o'lol yu'unique, ta scoj ti soquem ta xchopolalique.
- <sup>17</sup>“Ti c'alal oy ta yut Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto ti Aarón yo' jech ta sta talel ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile, mu'yuc buch'u xu' junuc ti oy ta Axibalna ti c'alal mu'yuc to ta xloc' talele. Yan ti mi laj xa sta talel ti ch'aybil c'ot ti smul stuque, xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae, xchi'uc scotol ti c'u yepal oy ti israetique,

**18**va'i unbi, ta xloc' talel yo' jech ta stus ta poquel ti altar ti oy ta stojol ti Diose. Ta stsac jutebuc xch'ich'el ti ch'iom vacaxe xchi'uc ti tentsune. Ta xjax ta xulubtac ta sjoylej ti altare.

**19**Vucub velta ta xch'itulta ta sni' sc'ob ta ch'ich' ta sba ti altare. Ja' jech ta xich' poquel tusel loq'uel yu'un xchopolalic ti israetique. Ja' jech ta xc'ot ta jtunel yu'un Dios ti altare.

**20**“C'alal mi tsuts xa yu'un Aarón ta stusel spoquel ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, xchi'uc ti Axibalna ti bu nupel ta bee, xchi'uc ti altare, ta stac ta iq'uel ti tentsun ti cuxul to ti ja' yu'un ti Azazele.

**21**Va'i un, ta scajan sc'ob ta sjol ti tentsune. Jamal ta xal ti ac'o yich'be batel scotol ti xchopolalique, ti stoyobbailique, xchi'uc smulic ti israetique. Ti jech taj une, ta scajanbeic batel ti mulil ta sjol ti tentsune. Oy buch'u ta x'abolaj ta yiq'uel batel yo' jech ta scolta comel ta sbajtical banomil.

**22**Ja' yu'un un, ti c'alal jech ta xch'ay batel ta sbajtical banomil ti tentsune, xcuchojbe batel scotol ti xchopolalic ta sts'ijlajan banomile.

**23**Mi laj taj une, ti Aarone ta x'och batel ta Axibalna ti bu nupel ta bee. Ta sloc' ti saquil c'u'il ti slapoj ochel ti c'alal och batel ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, tey ta xicta comel.

**24**Ti bu ono'ox oy ti ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, ta spoc sba ta vo'. Mi laj taj une, ta xlic slap ti sc'u'e. Ta xloc' talel un yo' jech ta xchic' ti c'usi ta xac' ta sventa ti stuque, xchi'uc ti c'usi tsots sc'oplal ta xaq'uc ta chiq'uel ti jteclume. Ja' to jech ta stabe talel ti ch'aybil ta xc'ot ti smul stuque xchi'uc smul ti jteclume.

**25**Ti xepu'al ti c'usi laj yich' svocol ta scoj ti mulile, ta xchic' ta altar.

**26**Ti buch'u laj yic' batel ta scoltael comel ti tentsun ta sventa Azazele, ta xchuc' ti sc'u'e, xchi'uc ta spoc sba ta vo'. Ts'acal to xtoc un, xu' xa x'och batel ti bu lamalic ta nacleje.

**27**“Ti ch'iom tot vacaxe xchi'uc ti tentsun ti laj yich' svocolic ta scoj ti mulile, ti laj yich' ich'bel batel xch'ich'el xtoc ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto yo' jech ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot yu'un ti muliletique, ta xich' ich'el batel ta loq'uebaltic sti' jteclum. Ja'uc ti sbec'tale, ti snuculile, xchi'uc ti c'usitic tenbil ta xbate, ta xich' chiq'uel.

**28**Jech ti buch'u ta xchiq'ue, tsots sc'oplal ac'o xchuc' sc'u', ac'o spoc sba ta vo'. Ts'acal to xtoc un, xu' x'och batel ti bu lamalic ta nacleje.

**29**“Ti jbel ti c'usi tsots sc'oplal albile, xi s'elan com o ta atojolique: Ti ta slajunebal sc'ac'alil yu'un ti yucubal ue, tsots sc'oplal ta xavicta ti avotique, ti ta xaquechan ti avabtelique. Jech ac'o spasic ti israetique xchi'uc ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique.

**30**Yu'un ti jech c'ac'al taje, ja' o ta xataic ti ch'aybil ta xc'ot ti amulic ti laj ataic ta sba ta sat ti Diose. Pochil tusbil ta xac'otic yu'un scotol ti amulique.

<sup>31</sup>Yu'un ja' jbel ti c'usi tsots albil ti xi s'elan com o ta atojolique: Yu'un ti jech c'ac'al taje, ja' jun muc' ta c'ac'al avu'unic ti ta xacuxiique, ti ta xavicta avotic ta sventae.

<sup>32</sup>Jech ti pale ti buch'u c'ot ta t'ujele, ti ja' ac'bat yich' yabtel ti ta xich'be comel yabtel ti stote, ja' xa ta xabtelan ta spasel ti c'u s'elan ta tael talel ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile. Ta slap ti saquil c'u'il sventa ti paleale,

<sup>33</sup>yo' jech ta xlic yabtelan spoquel stusel ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, xchi'uc ti Axibalna ti bu nupel ta bee, ti altare, xchi'uc ta stabe talel ti ch'aybil ta xc'ot smul ti paleetique, xchi'uc smul scotol ti israeletique.

<sup>34</sup>“Ti jbel ti c'usi tsots albil taje, xi s'elan com o ta atojolique: Jun velta ta jujun jabil, ta xapasic ti c'u s'elan comem sc'oplal ti ta xataic ti ch'aybil ta xc'ot smulic ti israeletic ti bu jelavique.” Ja' jech laj yich' pasel jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

## Levítico 17

### Jun no'ox ti Axibalna ti bu nupel ta bee

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xavalbe ya'i ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe, xchi'uc scotol ti israeletique, ti xi xcholet laj yac' talel mantal ti Diose:

<sup>3</sup>“Buch'uuc no'ox ti israeletic mi ta smil jcotuc tot vacax, mi jcotuc chij, mi jcotuc tentsun, ti c'otem ta sventa matanal ti buyuc no'ox ta smile,

<sup>4</sup>mi mu'yuc laj yich' talel ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee yo' jech ta xaq'ue, oy smul ti jeche' no'ox ta smal ti ch'ich'e. Ma'uc no'ox taj une, tenbil ta xloc' ta stojol ti xchi'iltaque.

<sup>5</sup>Taje, ja' sc'oplal ti israeletic ti buch'utic laj xa smilic ti chon bolometric buyuc no'ox ta osilic ti yalojic ta xc'ot ta smoton ti Diose. Avi le'e, ac'o yiq'uic batel ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee yo' jech ta xich' ti pale ti ta xac'be yich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

<sup>6</sup>Ti palee ta svij ti ch'ich' ta joyob stsectac yaltar ti Diose, ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Ta xchic' ti xepu' ti jun yutsil smuil ta xc'ot ta stojol ti Diose.

<sup>7</sup>Mi ja'uc xa ta j'ech'el ti ta xac'beic yich' svocol xchon sbolom ta sventa smoton ti jti'oval pucuje, ti laj to ox snijan xchiman sba ta stojole, ti ja' ta scoj ti c'otic ta soquele. Taje, c'ot ta atojolic ta jbel c'usi tsots albil xchi'uc ti avalab anich'nabique.

<sup>8</sup>“Albo ya'iic xtoc, buch'uuc no'ox ti israeletique, mi jyanlumetic ti nacal ta atojolique, ti ta xac' ti c'usi ta xich' chiq'uele, mi oy c'usi yan ti ta xac'be yich' svocole,

<sup>9</sup>ti mi mu'yuc ta xiq'uic batel ta sti' ti ochebal Axibalna ti bu nupel ta bee, ti ta xac'beic yich' ti Diose, tenbil ta xloc' yu'un ti steclumale.

### Jbel sc'oplal ti mu xu' xich' lajesel ti ch'ich'e

<sup>10</sup>“Ta jcontrain scotol ti israeletique, mi ja' ti jyanlum ti nacal ta atojolique, ti c'uc no'ox s'elan ta stun ta slajes ti ch'ich'e. Ta jten loq'uel ti ta ateclumalique.

<sup>11</sup>Yu'un scotol ti c'usitic xvic'lajet ti sate, ja' cuxulic yu'un ti xch'ich'elic ti oy ta sbec'talique. Laj cac' ti c'ot ta jtunel ta atojolic ti ch'ich'e yo' jech ta xtun ta altar. Yu'un ja' ta sventa ti ch'ich'e, c'ot ta jpojvanej avu'unic yu'un ti ach'iel ac'opojelique. Ja' yu'un un, ti ch'ich'e, c'ot ta spojel ti ach'iel ac'opojelique.

<sup>12</sup>“Ti jech taj une, xichi ta xcalbe ya'i ti israeletique: Mi junuc ti vo'oxuque, mi junuc ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique, j'ech'el mi ja'uc xu' ta stun ta slajes ti ch'ich'e.

<sup>13</sup>Buch'uuc no'ox ti israeletique, mi jyanlumetic ti nacal ta atojolique, ti ta sta ta nutsel ti c'usiuc no'ox chon bolomal ta te'tique, mi ja' jcotuc mut ti stac' ti'ele, ac'o sts'ujesbe comel ta banomil xch'ich'el ti c'usi laj sta ta tsaquele, ac'o smut'i comel ta lum.

<sup>14</sup>Yu'un ti ch'ich'e, ja' xcuxlejal scotol ti c'usi xvic'lajet sate. Jech o xal un, laj calboxuc ava'iic ti mu xu' xatun xalajesic ti ch'ich'e. Yu'un ti buch'uuc no'ox ta stun ta slajes ti ch'ich'e, tenbil ta xloc'.

<sup>15</sup>“Buch'uuc no'ox ti israeletique, mi jyanlum ti ta sti'be sbec'tal ti c'usiuc no'ox chon bolomal ti chameme, mi ja' ti lilinbil ta ti'el yu'un jun jti'oval te'tical chone, tsots sc'oplal ac'o xchuc' ti sc'u'e, ac'o spoc sba ta vo'. C'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xch'ay ti sbolile. Ts'acal to un, tusbil pocbil ta xc'ot.

<sup>16</sup>Yan ti mi mu xchuc' ti sc'u'e, mi mu spoc sba ta vo'e, cajal ta xc'ot ta sba ti smule.”

## Levítico 18

### Ta j'ech'el mu stac' xich' tael ta xchi'inel ti ma'uc sventae

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.

<sup>3</sup>“Mu xachanbeic stalel ti c'u s'elan ta spasic ti egipcioetic ta jteclum ti bu lanaquiic to oxe. “Mu xachanbeic stalel ti c'u s'elan ta spasic ti cananeoetic ta jteclum ti bu ta xquic'oxuc batele. Mi ja'uc xachanbeic ta spasel ti c'u s'elan liquem yu'unic ti oy c'usi jbel tsots albil yu'unique.

<sup>4</sup>“C'otuc ta pasel avu'unic ti c'u s'elan caloje. Chanic ta spasel ti oy c'usi jbel tsots sc'oplal albile. Ch'ian c'opojanic ta spasel. Vu'unun ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>5</sup>“Chanic ta spasel ti oy c'usi tsots jbel albile, ti c'usitic nopbil cu'une. Ti buch'u ta xc'ot ta pasel yu'une, ta xch'i xc'opoj. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>6</sup>“Ta jbel sc'oplal mu stac' mi junuc vinic ta xnopaj ta sta ta chi'inel sbaic ti c'alal ja' yuts' yalaltaque. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>7</sup>“Mu xacus ta avic'obal ti atot ti lec xa xava'i ta xata ta chi'inel ti ame'e. Ta j'ech'el mu stac' ti jech ta xapase, yu'un ja' ame'.



- 8“Mu xacus ta avic'obal ti atot ti lec xa xava'i ta xata ta chi'inel ti yajnile.
- 9“Mu stac' xata ta chi'inel ti achi'il ta voq'uele, mi ja' ti jun atotic xchi'uque, mi ja' ti jun ame'ic xchi'uque, mi ja' ti lavoq'uic ta jun na xchi'uque, mi ja' voc' talel ta yan nae. Ta jbel sc'oplal mu stac' xata ta chi'inel.
- 10“Mu xavac' aba ta q'uexlal atuc ti ta xata ta chi'inel ti amome, mi ja' ta sventa yantsil nich'on ti aquereme, mi ja' ta sventa yantsil ol ti atsebe. Ta j'ech'el mu stac' xata ta chi'inel.
- 11“Mu stac' ta xata ta chi'inel yantsil ol ti yajnil atote, yu'un ja' xnich'on ti atote, yu'un ja' achi'il ta voq'uel. Ta j'ech'el mu stac' xata ta chi'inel.
- 12“Mu stac' xata ta chi'inel ti xchi'il ta voq'uel ti atote, yu'un ja' jun xch'ich'elic xchi'uc ti atote.
- 13“Mu stac' xata ta chi'inel ti xchi'il ta voq'uel ti ame'e, yu'un ja' jun xch'ich'elic xchi'uc ti ame'e.
- 14“Mu xacus ta avic'obal ti ajuntote, ti ta xata ta chi'inel ti yajnile, yu'un ja' ajunme'.
- 15“Mu stac' xata ta chi'inel ti avalibe, yu'un ja' yajnil anich'on. Ta j'ech'el mu stac' xata ta chi'inel.
- 16“Mu xacus ta avic'obal ti achi'il ta voq'uel ti ta xata ta chi'inel ti yajnile.
- 17“Mu stac' xata ta chi'inel xchi'uc ti ants taje, mi ja'uc ti yantsil ol taje, mi ja'uc ti smome, mi ja'uc ti yantsil nich'on ti squereme, mi ja'uc ti yantsil ol ti stsebe. Taje, toj ech'em chopol ta j'ech'el, yu'un jun ach'ich'elic xchi'uc.
- 18“Mu stac' xavajnilin ti xchi'il ta voq'uel ti avajnil. Mi ja'uc stac' xata ta chi'inel ti c'alal cuxul to ti avajnil yo' mu scontrain sbaic.
- 19“Mu stac' xata ta chi'inel jun ants ti c'alal yorail ta xil ti xchamele.
- 20“Mu stac' xaluts'be yajnil ti achi'ile. Mi ja'uc xata ta chi'inel ti ta xasoques aba yu'un ta scoj taje.
- 21“Mi junuc anich'on xavac' ta smoton ti dios Moloque. Ti jech taje, mu xasoquesbe sc'oplal ti Dios avu'une. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.
- 22“Mu xata ta chi'inel vinic ti co'ol xa s'elan ta xabis ta jun ants ta xchi'inele. Ti jech taje, yu'un ch'abal xa ch'ulelil ta j'ech'el.
- 23“Mu xata ta chi'inel abaic xchi'uc junuc chon bolometric yo' jech mu xasoques aba ta scoj taje. Ja' jech xtoc ti antse mu me stac' sta sbaic ta chi'inel junuc chon bolometric. Ti mi jech taje, yu'un ch'abal xa ch'ulelil ta j'ech'el.
- 24“Mu xasoques abaic yu'un jtosuc taje. Yu'un ja' jech laj soques sbaic ti jteclumetic ti laj avilic ta aba ta asatic ti vu'un ta jip loq'uele.
- 25Va'i un, soquem com yu'un ti steclumalique. Ja' no'ox un, vu'un laj quich'be ye sti'ic yu'un ti xchopolalique. Jech ti lume laj sten loq'uel ti jnaclejetic yu'une.



<sup>26</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, israeletic xchi'uc ti jyanlumetic ti achi'inojic ta nacleje, chanic ta spasel ti oy c'usi jbel tsots albile xchi'uc ti c'usitic nobile cu'one. Mi ja'uc xapasic jtosuc ti c'usitic xu' ta xasoques abaic xchi'uc.

<sup>27</sup>Yu'un scotol ti c'usi chopol taje, ja' jech laj spasic ti jnaclejetic ti naquic li' ta lum ti c'alal mu to ta xc'ot naclanique. Jech o xal un, soquem com ti banomil yu'unique.

<sup>28</sup>Yu'un ma'uc me xataic o tenel loq'uel yu'un ti lume ta scoj ti xi'bal sba xch'amaj ti achopolalique jech c'u cha'al tenatic loq'uel ti ba'yel jnaclejetic ta lum ti c'alal mu'yuc to ox ta xavulic ta nacleje.

<sup>29</sup>Ti buch'uuc no'ox ta spas jtosuc ti va'i s'elan toj chopol taje, ta xtenat loq'uel yu'un ti steclumale.

<sup>30</sup>Ja' yu'un un, chanic ta spasel ti c'usitic caloje. Mi ja'uc xachanic ta spasel ti c'usi toj chopol jech c'u cha'al laj spasic ti buch'utic ba'yel vulic ti c'alal mu'yuc to ox ta xavulic ta loq'uele. Mi ja'uc xasoques abaic xchi'uc jtosuc taje. Yu'un vu'unun ti Ajvalil Dios avu'unique.”

## Levítico 19

### Ti c'usi tsots sc'oplal albil ta sventa ti lequilale xchi'uc ti tuc'uc ti snopbenale

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'iic scotol ti c'u yepal oy ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Oyuc alequilalic avutsilalic, yu'un ti vu'un Ajvalil Diosun avu'unique, jelavem jlequilal cutsilal ta j'ech'el.

<sup>3</sup>“Ti jujunoxuque, bic'tajeso abaic ta snijanel xchimanel abaic ta yich'el ta muc' ti atotique xchi'uc ti ame'ique. “Ich'ic ta muc' xtoc ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.

<sup>4</sup>“Mu xanijan xachiman abaic ta sts'ac-patiel ti c'usi meltsanbil ta c'abale. Mi ja'uc xameltsan ta xrioxinel ti ulesbil ta taq'uine. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.

<sup>5</sup>“C'alal ta xavac'beic Dios ti oy c'usi ta xich' svocol ta sventa ti slajesobil o'ntonale, ja' me pasic ti c'u s'elan ich'bil tsacbil ta muc' ta xc'ot yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Ti chon bolom ti ta xich' aq'uele, ta sc'ac'alil no'ox, tsots sc'oplal ac'o yich' ti'el. Xu' to ta xich' ti'el ta yoc'omal xtoc. Ja'uc ti c'u to yepal com to scemelal ta yoxibal c'ac'ale, tsots sc'oplal ac'o xa yich' chiq'uel.

<sup>7</sup>Yan ti mi ta to xich' ti'el ti scemelal matanal ta yoxibal xa c'ac'ale, mu'yuc xa yutsil, mu'yuc xa tsacbil ich'bil ta xc'ot yu'un ti Diose.

<sup>8</sup>Ja'uc ti buch'u ta sti'e, cajal ta xc'ot ta sba ti smule. Tenbil ta xloc' yu'un ti slumal ta scoj ti laj soquesbe sc'oplal ti c'usi c'ot ta yu'un ti Diose.

<sup>9</sup>“C'alal ta sta yorail ta xich' tuch'el ti ts'unubile, mi ja'uc xabejel tsoj ta j'ech'el ti ats'unub ti oy ta avosile, mi ja'uc xabejel c'uxc'ulta ta j'ech'el ti bu to come.



10 Mi ja'uc xabejel c'uxc'ulta ta j'ech'el ti sat uvatic ti c'alal ta xatul ti oy ta avosile. Mi ja'uc xabejel tsoj ti lamal ta lumtisque. Comuc xa ta sventa ti me'un mu'natetisque xchi'uc ti jyanlumetisque. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.

11 “Mu xa'elc'ajic. Mu xajutic c'op. Mi ja'uc xalo'laan abaic.

12 “Mu ta jeche'uc no'ox xava'anun ta rextico ti co'ol s'elan xc'ot xa xac'opoj yilele, yu'un ta xasoquesbe sc'oplal ti Dios avu'une. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

13 “Mu xapas ti cajal ta xavac' aba ta yilbajinel ti achi'ile. Mi ja'uc xapojbe ti c'usi ja' yu'une. “Mu me yanuc to c'ac'al xatoj ti j'abtele ti xu' no'ox ta xava'i ti achabiojbe ti stojole.

14 “Mu xabis ta cotel chaval ti jmacal-chiquine. “Mu me stsuculin yacan avu'un ti ma'sat ti bu ta x'ech' ta sbee. Vinajuc ta j'ech'el ti biq'uit avac'oj aba ta stojol ti Diöse. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

15 “Ti c'alal xi s'elan ta xaval ti buch'u ta xachapbe sc'oplale, mu xapas xajoybin ti c'ope: Mu xapoj ti buch'u mu xu' yu'un ta spoj sbae. Mi ja'uc xapacbe sc'oplal ti buch'u xi'bile. Ja' me tamo ta spasel ti lequil chapel ti c'alal ta xachapanvane.

16 “Mu xapas ti xava'vunet ta spuquel slo'iltael ti achi'iltaque. “Mu xatic' aba ta smilel ti achi'ile. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

17 “Mu me teyuc tic'luc o ta avo'nton ti xti'et ajol ta scontrainel ti avinquilele. “Tojbtaso ta stuq'uibtasel ti achi'il ti bu oy smelol stac' tojbtasele. Mu me lecuc xa xava'ibe ti ta xatic' aba yu'un ti smule.

18 “Mu me ja'uc xapas ti ta xa xapac ava'i sutele. Mi ja'uc ti xti'et xa xcapet xa ajol ta stojol ti avinquilele. C'uxubino ti avinquilel jech c'u cha'al ta xac'uxubin abae. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

19 “Chano ta spasel ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. “Mu xavac' cuchumajuc ti ats'unubtac ta c'usiuc no'ox yan sts'unubale. “Mu xacap ta ts'unel ta avosil ti c'usiuc no'ox yan sts'unubale. “Mu xalap ti c'u'il ti ep ta tos snaul meltsanbile.

20 “Mi oy buch'u ta sta ta chi'inel ta vayel jun mosovil ants ti oy xa sc'oplal yu'un yan vinique, ja' no'ox un ti mu'yuc to manbile, ti mu'yuc to colem loq'uel ta mosovile, ta stojic lec ta nucul ti xcha'vo'alique. Ja' no'ox un, mu'yuc sc'oplal ta xich'ic milel, ja' ti mu'yuc to manbil loq'uele.

21 Jech ti vinique ta xic' talel jcotuc tot chij ta stojol ti Dios ti ta xich' svocol yu'un ta scoj ti c'usi chopol laj spase, ti ta xic' talel ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

22 Ta sventa ti jcot chij taje, ti ta xich' svocol ta scoj ti colo'ile, jech ti pale une ta sc'anbe Dios ti ac'o ch'aybatuc smul ti vinic taje. Jech ti bu laj sta smule, ch'aybil xc'ot.

23 “C'alal mi la'ochic batel ta jteclume, mi laj ats'unic ti te'etic ti stac' lo'bel sate, ti oxib jabil sjalile, tsots sc'oplal mu stac' xatuch'beic ti sate, mi ja'uc ta xalo'beic.



- <sup>24</sup>Ta xchanibal to jabil un, ta xc'ot ta yu'un Dios scotol ti sat te'etic c'alal ta xapasbeic ti sq'uinale.
- <sup>25</sup>Ta yo'obal to jabil un, xu' xalo'beic ti sate. Jech ti te'e ta xac' ep ti sate. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.
- <sup>26</sup>“Ta j'ech'el mi ja'uc xati'ic jset'uc ti c'usi oy xch'ich'ele. “Mu xachanic ti t'unvaneje. Mi ja'uc xachanic ta scaj'alel ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel le' to batele.
- <sup>27</sup>“Mi ja'uc set-set xaloc' ti ajolique. Mi ja'uc xasetic ti sba sni'tac avisimique.
- <sup>28</sup>“Mu xayayijes abaic ta silel abec'talic ta scoj ti oy buch'u ta xchame. Mi ja'uc oy c'usi jtosucal xabonbe abaic. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.
- <sup>29</sup>“Mu xasoquesbe sc'oplal ta xchonel sba avu'un ti atsebe. Mu xasoques ti jteclum ta yepajesel ti c'usi ja' ta soquesvan ta j'ech'ele.
- <sup>30</sup>“Ich'ic ta muc' ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale. Nijano chimano abaic ta stojol ti jch'ulnae. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.
- <sup>31</sup>“Mi ja'uc xanaban abaic ta sts'ac-patiel ti buch'u xilic ti toyol cajale, xchi'uc ti jt'unvanejetique. Mu xasoques abaic yu'un ta scoj ti oy c'usi ta xajac'beique. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.
- <sup>32</sup>“Bic'tajesos aba ta stojol ti buch'u vulem xa xch'ulelique. Va'ano aba, c'opojan. Ac'o ta ilel ti abic'tajesos aba ta stojol ti Dios avu'une. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.
- <sup>33</sup>“Mu xavilbajin ta yilbel svocol ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique.
- <sup>34</sup>Biso ta junuc achi'ilic. Oyuc syail xc'uxul avo'nton ta stojol, yu'un co'ol oy ach'ulelic. Ma'uc no'ox taje, yu'un jyanlum la'ech'ic ta Egipto. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.
- <sup>35</sup>“C'alal oy c'usi va'al sbisol ta xich' bisele, ti c'usi chechbil ta xich' bisele, mi ja' ti c'usi cunul ta xich' bisele, mu xalo'lavanic xchi'uc.
- <sup>36</sup>Ts'acaluc lec sbisoltac ti c'usi chechbil ta xich' bisele, sbisoltac ti c'usi cunanbil ta xich' bisele, xchi'uc ti c'usi ta xich' bisel ta yalale. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unic ti laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto.
- <sup>37</sup>“Ja' yu'un un, chanic ta spasel ti oy c'usi jbel tsots albile, ti c'usi nopbil cu'une. C'otuc ta pasel avu'unic. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.”

## Levítico 20

### Oy stojol ti toyobbaile

- <sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:
- <sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: “Buch'uuc no'ox, israeletic, mi jyanlumetic ti capalic ta naclej xchi'uc ti israeletic ti ta xac' ta stojol dios Moloc ti xnich'nabique, tsots sc'oplal ac'o yich'ic milel ta ton yu'un ti xchi'iltac ti nacalic ta lume.



<sup>3</sup>Ta jcontrain ti vinic taje. Ta jten loq'uel ti jech oy ta jteclum ta scoj ti ta soquesbun ti Axibalnae, xchi'uc ti ta soquesbun ti jc'oplal ti c'alal ta xac' junuc xnich'on ta stojol ti dios Moloque.

<sup>4</sup>Mi sat no'ox sq'uelic ti jteclum ti va'i s'elan ta spas taje, ti mu xaq'uc ta milel ti vinic taje,

<sup>5</sup>vu'un ta xlic jcontrain xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae. Ta jten loq'uel ti jech oy ta jteclum jmoj xchi'uc scotol ti buch'utic yan sjol yo'ntonic ta jtojol ti ta sbic'tajesel sbaic ta sts'ac-patiel ti dios Moloque.

<sup>6</sup>Mi oy buch'u ta sjac' sba ta stojol ti lajebal ch'ulelale, ti jt'unvanejetic ti yan sjol yo'nton ta jtojol ti jech ta sts'acliique, ta jcontrain ti buch'u jech ta spas taje. Ta jten loq'uel ti jech oy ta slumale.

<sup>7</sup>“Ta j'ech'eluc, ac'o abaic ta tunel ta jtojol. Oyuc ach'ulelic ta j'ech'el. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.

<sup>8</sup>Chanic ta spasel ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale. C'otuc ta pasel avu'unic. Yu'un vu'un Ajvalilun ti laj jt'ujoxuque yo' jech ta xatunic cu'un.

<sup>9</sup>“Buch'uuc no'ox ta sbis ta cotel chaval ti stote, mi ja' ti sme'e, oy sc'oplal ti ac'o yich' milele. Yu'un ti jech laj sbis ta cotel chaval ti stote, mi ja' ti sme'e, scoj stuc ti jech ta xchame.

<sup>10</sup>“Mi oy buch'u ta xmulivaj xchi'uc ti yajnil xchi'ile, ta xich' milel ti jmulivajel vinique xchi'uc ti jmulivajel antse.

<sup>11</sup>“Mi oy buch'u ta sluts'be ta vayel yajnil ti stote, ta scus ta yic'obal ti stote. Ja' yu'un un, ta xich' milel ti vinique xchi'uc ti antse. Ja' scoj stuquic ti jech ta xchamique.

<sup>12</sup>“Mi oy buch'u ta sluts' ta vayel ti yalibe, ta xich'ic milel ti xchibalique. Ja' ta scoj stuquic ti jech ta xchamique. Yu'un ti jech taje, ja' jsoquesvanej.

<sup>13</sup>“Mi oy buch'u ta sluts' sbaic ta vayel ti co'ol sba viniquetic ti co'ol xa s'elan ants ta sluts' ta vayel ta xa'ie, ac'o yich'ic milel ti xchibalique. Ja' ta scoj stuquic ti jech ta xchamique. Yu'un ti jech taje, toj jsoquesvanej ta j'ech'el.

<sup>14</sup>“Mi oy buch'u ta xic'be xchi'uc sme' ti ants yic'oje, toj ech'em chopol ti jech ta spastique. Ti jech mu'yuc stuq'uil ti c'usi ta spastique, ti stuque xchi'uc xchibal ti antsetique, cuxul, ac'o yich'ic chiq'uel ta c'oc'. Yu'un ja' to jech mu x'epaj ti c'usi chopol ta xc'ot ta atojolique.

<sup>15</sup>“Mi oy buch'u ta sta ta chi'inel junuc chon bolom, jbel sc'oplal ta xich' milel. Ja' jech xtoc, ac'o yich' milel ti chon bolome.

<sup>16</sup>“Mi oy jun ants ti ta sta ta chi'inel junuc chon bolome, jech ti antse xchi'uc ti chon bolome, ta xich'ic milel. Ti jech ta xchamique, ja' ta scoj stuquic.

<sup>17</sup>“Mi oy buch'u ta xlic yajnilin ti xchi'il ta voq'uele, mi ja' ta sventa ti stote, mi ja' ta sventa ti sme'e, ti jech ta sta sbaic ta chi'inele, ta sba ta sat ti steclumale, xchibalic ta



xich'ic milel. Yu'un ti jech ta sta sbaic ta chi'inel xchi'uc ti xchi'il ta voq'uele, q'uexlal sba ta j'ech'el. Yu'un ti buch'u jech ta spase, cajal ta xc'ot ta sba ti mulil colo'ile.

<sup>18</sup>“Mi oy buch'u ta sta ta chi'inel jun ants ti c'alal yorail ta xil ti xchamele, ti laj yilbe ti xq'uexlalil ti jech laj xchi'ine, xchibalic, ac'o yich'ic jipel loq'uel yu'un ti steclumale, yu'un sna'ic lec ti laj soques sbaique.

<sup>19</sup>“Mu xata ta chi'inel ti xchi'il ta voq'uel ti ame'e, mi ja'uc ti xchi'il ta voq'uel ti atote, yu'un avuts' avalal abaic. Mi oy bu c'ot ta pasel une, xchibalic une, cajal ta xc'ot ta sba ti c'usi chopol ta spastique.

<sup>20</sup>“Mi oy buch'u ta sluts' ta vayel ti yajnil sjuntote, ta scus ta yic'obal ti sjuntote. Ta scoj ti cajal ta xc'ot ta sba ti smulique, xi s'elan ta xc'ot ta stojolique: mu'yuc yalab xnich'nab xcham xlajic.

<sup>21</sup>“Mi oy buch'u ta spojbe yajnil ti xchi'il ta voq'uele, ta scus ta yic'obal ti xchi'il ta voq'uele. Ti va'i s'elan taje, toj chopol ta j'ech'el. Ch'abal yalab xnich'nabic xcham xlajic ti xchibalique.

<sup>22</sup>“Chanic ta spasel ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti c'usi nopbil cu'une. C'otuc ta pasel avu'unic scotol. Ti mi jech ta xapasique, mu xajipoxuc loq'uel ti lum ti bu ta xquic'oxuc batel ta nacleje.

<sup>23</sup>Mu ja'uc xachanbeic ta spasel ti c'u s'elan ta spasic ti jnaclejetic ti ta xavilic ta aba ta asatic ti ta jip loq'uele. Yu'un ti stuquique, mu lecuc scotol ti c'usi laj spastique. Mu ts'icbaj xca'i yu'un.

<sup>24</sup>Ta xcac' que jti' ti vo'oxuc ta xac'otic ta yajval ti slumalique. Yu'un ta jva'an jba jtuc ti ta xcac'boxuc ti jteclum taje, ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome. “Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique, ti ch'acbiloxuc cu'un xchi'uc ti yan lumetique.

<sup>25</sup>Ja' yu'un ti vo'oxuc xtoc une, tsots sc'oplal xatojobic ta yojtiquinel ti bu lequiquil chon bolometique xchi'uc ti bu ma'uc ti bu lequiquil chon bolometique, ti lequiquil mutetique xchi'uc ti ma'uc lequiquil mutetique. Mu xasoques abaic ta scoj ti chon bolometique, ti mutetique, xchi'uc ti chon ti xquilet ta xanav ti laj calboxuc sc'oplal ti ma'uc lequiquil chon bolometique.

<sup>26</sup>Oyuc alequilalic avutsilalic ta jtojol. Yu'un vu'un ti Ajvalilune, Ch'ul Diosun, ch'acbiloxuc cu'un xchi'uc ti yan lume yo' jech ta xac'otic ta cu'un.

<sup>27</sup>“Mi oy jun vinic, mi jun ants ti uninbil yu'un ti yan snopbenale, mi ja' ti ta xchanic ti t'unvaneje, ta xich'ic milel ta ton. Ja' ta scoj stuquic ti jech ta xchamique.”

## Levítico 21

### Xi s'elan sc'an sc'oplalic ti paleetique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moises: “C'oponano ti paleetic snitilultac ti Aarone, albo ya'iic ti mu soques sbaic ta spiquel ti animaetic ta sventa ti yuts' yalaltaque.



<sup>2</sup>Ja' no'ox mi ja' jun yuts' yalal jech c'u cha'al ti sme'e, ti stote, ti squerem nich'one, ti yantsil nich'one, ti xchi'il ta voq'uele,

<sup>3</sup>ti jun xchi'il ta voq'uel ti tojol tseb to ti xchi'inoj to ta naclej ti mu'yuc to malijeme, mu'yuc c'usi ta alel ma' taje.

<sup>4</sup>Yan ti mi ja' jun yuts' yalal ti ic'bil xae, mu me soques sbaic ta spiquel.

<sup>5</sup>“Ta jbel sc'oplal mi ja'uc xu' ta xch'ul ta loq'uel ti stsotsil sjole. Mi ja'uc ta xch'ul ta loq'uel ti yisime. Mi ja'uc ta sjot'es sba ta syayijesel ti sbec'tale.

<sup>6</sup>Yu'un c'ajomal jbeluc sc'oplal ti xchapanoj sba ta sventa ti Dios yu'unique, ti mu soquesbeic ti sc'oplale. Yu'un ti stuquique, ja' jelubtasej matanaetic ti ta xich' chiq'uele, xchi'uc ti pan ti ta xaq'uic ta stojol ti Dios yu'unique. Ja' yu'un un, ja' yabtelic ti tsots sc'oplal ac'o yac' sbaic ta tunele.

<sup>7</sup>“Ja' jech xtoc mu stac' ta xiq'uic jun ants ti ta sbolomalin sbae, mi ja'uc jun ants ti staoj ilbajinele, mi ja'uc jun ti bajbilal antse. Yu'un t'ujbilic ti ta xac' sbaic ta tunel ta stojol ti Dios yu'unique.

<sup>8</sup>Jech'el ch'acaluc o avu'un ta stojol scotol. Yu'un ti stuquique ja' ta sva'an sbaic ta yaq'uel ti pan ta stojol ti Dios avu'une, ti oyuc yutsilal slequilal ta atojole. Yu'un ti vu'une, Ajvalilun, Ch'ul Diosun, vu'un ta xcac' c'otuc ta ch'ul jtunel.

<sup>9</sup>“Mi ta xbat ta yoc ta soques sba yantsil nich'on ti palee, ti ta sbolomalin sba yo' ta xac' sbae, ta scus ta yic'obal ti stote. Tsots sc'oplal ti cuxul ac'o yich' chiq'uele.

<sup>10</sup>“Ti banquilal pale yu'un ti paleetic ti laj yich' tsots yabtel ta slapel ti ch'ul c'u'ile, ta sventa ti malbat ti jtunel aceite ta sjole, ja' yu'un un, mu me ja'uc spas ti tey xa no'ox yabinoj xq'uiet ti sjole, mi ja'uc ti xac' ta ilel ta xch'i' ta jatel ti sc'u' ta scoj ti vul o'ntone.

<sup>11-12</sup>Tsots sc'oplal ti mu ta xbat ta yoc ta soquesbe sc'oplal ti Axibalna yu'un ti Diose, xchi'uc ti ta soques sba ti ta xloc' batel ta Axibalnae yo' jech ta x'och batel ti bu tuts'ul ti junuc animae, mi ja'uc ta sna ti stote, mi ja'uc ta sna ti sme'e. Yu'un laj yich' malbel ti jtunel aceite yu'un Dios ta sjole. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>13</sup>“Ta sventa ti yajnile, ac'o sa' junuc tojol tseb.

<sup>14</sup>Ta jbel sc'oplal mi ja'uc xic' junuc me'unal ants, mi ja'uc junuc bajbilal ants, mi ja'uc junuc ants ti ilbajinbil xae, mi ja'uc junuc ants ti ta sbolomalin sbae. Yu'un ti yajnile, tsots sc'oplal ti ja'uc junuc ti tojol tsebe, ti ja'uc me jun snitilul sba xchi'uque.

<sup>15</sup>Jech ta sc'an ta spas taje yo' jech mu xbat ta yoc ta soquesbel sc'oplal snitilultac ta stojol ti svinquileltaque. C'otem xa ta jtunel cu'un ti vu'un Ajvalilune.”

### **Ti c'u cha'al mu stac' x'ochic ta paleale**

<sup>16</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>17</sup>“Albo ya'i ti Aarone, li' ta xlic batel avi tanae, ti mi ma'uc lec ts'acal vinic junuc ti snitilultaque, mu xu' ta sva'an sba ta yaq'uel ti matanal pan ta stojol ti Dios yu'une.



<sup>18</sup>Ti jamal lec ta alele, xi s'elan ma' ti mu junuc xu' ta sva'an sba ta spasel ti c'alal jech s'elan oye: ti buch'u ma'sate, ti coxove, ti mu'yuc ts'acal ta q'uelel ti sni'e, mi ja' ti xchiquine,

<sup>19</sup>ti c'asem ti yoque, mi ja' ti sc'obe,

<sup>20</sup>ti vuj-vuj spate, ti t'en-t'en vinique, ti oy xchamel sate, ti tsacbil ta ch'ininule, ti oy c'usi ch'iemic ta snuculile, mi ja' ti soquem ti yichone.

<sup>21</sup>Ti snitilultac ti pale Aarone, mi ja'uc junuc xu' ta xac' ta stojol Dios ti matanal ti ta xich' chiq'uel ti mi oy c'usi soquem yu'une. Ja' yu'un un, mu xu' ta xac' ti matanal pan ta stojol ti Dios yu'une.

<sup>22</sup>Ti buch'u taje, xu' ta sve' ti pan taje, ti c'usi ch'acbile, xchi'uc ti c'usi ts'uiltasbil ta j'ech'ele.

<sup>23</sup>Ja' no'ox un, mu xu' ta x'och batel ta spat ti bu lich'il ti muc' ta poq'ue, mi ja'uc ti ta xnopaj ta sts'el ti altare yo' jech mu spec'tsanbe sc'oplal ti Axibalna cu'un ta scoj ti ma'uc ts'acal vinique. Yu'un vu'un ti Ajvalilune, ti jech t'ujbil c'otic cu'une.”

<sup>24</sup>Ti jech taj une, xchapet lic yalilan ti Moisés ta stojol ti Aarone, ta stojol ti xnich'nabe, xchi'uc ta stojol scotol ti israeletique.

## Levítico 22

### Sc'oplal ti buch'utic xu' ta stun ta slajesic ti c'usitic c'otem ta smoton ti Diose

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Albo ya'i ti Aarone xchi'uc ti snitilultaque, sc'an bijicuc xchi'uc ti c'usi ta xch'aquic loq'uel ti ta xac'beicun ti israeletique yo' jech mu soquesbeicun ti jc'oplale. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>3</sup>“Albo ya'i ti li' ta xlic batel ti buch'uuc no'ox junucal snitilultac ti soquesoj sba xchi'uc jtosuc ti albil sc'oplal ti mu staq'ue, mu xu' ta sva'an sba ta yaq'uel ti c'usitic ta xaq'uc ta stojol Dios ti israeletique. Tenbil ta xloc' ta jtojol. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>4</sup>“Mi junuc snitilultac ti Aarón mi ip ta xa'i ta c'a'emale, mi snuptanoj vocol ti xmalmun ti c'usi xjelav ta yichone, mi ja'uc xu' ta sve' ti c'usi c'otem ta yu'un ti Diose ja' to ti mi laj yich' poquel tusele. “Ti buch'u ta spic ti c'usi ta soquesvan ta scoj ti chamem xae, mi ta spic jun vinic ti oy svocol yu'un ti c'usi xjelav yu'une,

<sup>5</sup>mi ta soques sba xchi'uc ti laj spic jun chon ti xquilet ta xanave, mi ja' laj sta ta piquel jun vinic ti ja' xcuchoj ti sbolile, ja' xcuchojbe ta xc'ot ti sbolil eque, ta scoj ti laj sta ta piquel ti c'alal ja' o oy ti sbolile.

<sup>6</sup>Va'i un, c'otuc ta o'ntonal ti ta smalil to c'ac'al ta xljaj ti sbolile. Mu xu' ta slajes ti c'usitic ts'uiltasbil ti mi mu ba'yeluc ta spoc sba ta vo'e.

<sup>7</sup>Yu'un ja' to pocbil tusbil ta xc'ot mi ch'ay xa batel ti c'ac'ale. Mi laj taj une, xu' xa ta slajes stunes ti c'usitic ts'uiltasbile, yu'un ja' yipanoj.





<sup>8</sup>Mu xu' ta sti'be sbec'tal jun chamem chon bolom, mi ja' ti lilibil ta ti'el yu'un jun te'tical jti'oval chone yo' jech mu soques sba xchi'uc. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>9</sup>“Albo ya'ic ti c'otuc ta pasel yu'unic ti jc'optaque, ti mu jutebuc cajaluc ta xcom ta sba ti smulic ti mu xc'ot ta pasel yu'unique. Ti jech taj une, mu xchamic. Yu'un vu'un Ajvalilune ti laj jt'ujic loq'uel yo' ta xac' sba ta jtunele.

<sup>10</sup>“Mu xu' sve'ic ti c'usi ts'uiltasbil ti mi ma'uc yich'oj yabtel ta paleale. “Mi ja'uc yulo'tac ti palee, mi ja'uc ti yaj'abteltaque ti xu' ta sve'ic ti c'usi ts'uiltasbile.

<sup>11</sup>“Mi ta sman ta taq'uin jun smosov ti palee, ti mosovile xu' ta stun ta slajes ti c'usi ts'uiltasbile. Ja' jech xtoc ti buch'utic voq'uemic ta sna ti palee xu' ta stun ta slajesic ti ve'liletic yu'une.

<sup>12</sup>“Mi ic'bil yu'un jun vinic yantsil nich'on ti palee ti ma'uc yich'oj yabtel ta paleale, mu xu' ta stun ta slajes ti matanaletic ti ta x'ac'bat ti paleetique.

<sup>13</sup>Yan ti mi ja' me'unal ants xae, mi sutesbil ants, ti ch'abal ti yalab xtoque, ti sut batel ta sna ti stot co'ol jech c'u cha'al ti c'alal tojol tseb to oxe, xu' ta slajes sve'eltac ti stote. Ja'uc ti yane mu xu' ta stun ta slajes ti mi ma'uc ti buch'u yich'oj yabtel ta paleale.

<sup>14</sup>“Mi oy buch'u mu yaleluc laj spas ti laj slajes ti c'usi ts'uiltasbile, tsots sc'oplal ta xq'uextabe sutel ti pale ti c'u yepal laj stun laj slajese, xchi'uc ta to xac' jbus ta vo'ch'ac.

<sup>15</sup>Ti paleetique ma'uc yabtelic ti tey no'ox sq'uelojic ta soquesel ti israeletic c'usi ts'uiltasbil ta xich' ac'bel ti Diose.

<sup>16</sup>Mi ja'uc ta scoj smulic ti cajal ta xcom ta sbaic ti xchopolalic ta stunel slajesel ti c'usi ts'uiltasbile. Ti vu'un Ajvalilune laj xa jt'ujic loq'uel yo' ta xac' sba ta jtunel.”

### **Oy sc'oplal ti c'u s'elan ta xich' aq'uel ti matanal chon bolometique**

<sup>17</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>18</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti c'alal xac'opon ti Aarone, ti xnich'nabe, xchi'uc scotol ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Mi oy jlomuc ti israeletique, mi ja' ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique, ti ta xac' jcotuc chon bolom ti ta xac' ta chiq'uel ta stojol ti Diose, mi ja' ti yaloj ta xaq'ue, mi ja' jun matanal ti loc' ayan ta yo'ntone,

<sup>19</sup>tsots sc'oplal ta xac' yuni tot ti chon bolom ti mu'yuc jutebuc xchopolile yo' jech tsacbil ich'bil ta xc'ot. Xu' ta xac' jcotuc tot vacax, mi jcotuc tot chij, mi ja' jcotuc tot tentsun.

<sup>20</sup>Yan mi ja' jcot chon bolom ti oy xchopolile, mu'yuc tsacbil ich'bil ta xc'ot yu'un.

<sup>21</sup>“Buch'uuc no'ox ti oy c'usi ta xac'be yich' ti Diose, mi ja' junuc ti ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale, mi ja' ta sventa ti oy c'usi yaloj ta xaq'ue, mi matanal ti loc' ayan ta yo'ntone, ac'o yac' jcotuc tot vacax. Mi mo'oje, ac'o yac' jcotuc tot chij ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile yo' jech tsacbil ich'bil ta xc'ot.

<sup>22</sup>Mu ja'uc xavac'beic ti Ajvalil Dios ti chon bolom ti tubem ti sate, ti yayijeme, ti yuni coxovile, ti sal-saltique, ti oy xchinale, mi ja'uc xavaquic ti ta xich' chiq'uel ta altar ta sventa smoton ti Diose.

<sup>23</sup>Yan mi ja' ti matanal ta xich' aq'uel ta sventa ti loqu'em ayanem ta o'ntonale, xu' jcotuc tot vacax, mi jcotuc tot chij, ac'o mi mu co'oluc snatiquil ti yacane. Yan mi ja' sventail ti oy c'usi albil sc'oplal ti ta xich' aq'uele, mu'yuc tsacbil ta xc'ot.

<sup>24</sup>Ja' jech xtoc mu xu' xavac'beic ti Ajvalil Dios ti chon bolometric ti yayijem ti sbec' yate, ti majbile, ti setbil loq'uele, ti pitsbil loq'uele. Mu stac' xachanic ti jech ta xapasic ta alumalique.

<sup>25</sup>Ja' jech xtoc mu xu' xach'ambeic ta yich'bel jech s'elan chon bolometric yu'unic ti jyanlumetic ti ta xich' ac'bel ti Dios avu'unic ti xu' ta xtun ta ve'lile. Yu'un ja' jun chon bolom ti oy xchopolile, mi ja'uc tsacbil ta xc'ot.”

### **Sc'oplal ti c'u s'elan ta sc'an ta xich' milel ti chon bolometric ti ta xich' aq'uele**

<sup>26</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>27</sup>“C'alal ta xvoc' jcotuc ch'in tot vacaxe, mi jcotuc nene' tot chije, mi jcotuc nene' tot tentsune, ac'o comuc xchi'uc sme' vucub c'ac'al sjalil. Mi sta ti xvaxaquibal c'ac'al une, xu' xa xloc' ta o'ntonal ta xich' chiq'uel yo' ta xc'ot ta sventa smoton ti Diose.

<sup>28</sup>“Mu me xamil ta jun no'ox c'ac'al xchi'uc yolic ti me' vacaxe, mi ja' ti me' chije.

<sup>29</sup>“C'alal ta xavac' jun matanal sventa ti coliyal ti Diose, ja' me xapas ti lecuc tsacbil ich'bil ta muc' ta xc'ote.

<sup>30</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un sc'an, ti'an no'ox ta jun c'ac'al. Mi ja'uc xavicta scomelal ta yan c'ac'al. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>31</sup>“Chanic ta spasel ti jmantaltaque, ti c'otuc ta pasel avu'unique. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>32</sup>“Mu xasoquesbeicun ti jch'ul c'oplale, staojuc yav ta stojol ti israeletic. Yu'un vu'un Ajvalilun ti laj jbisoxuc ta cu'une.

<sup>33</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto yo' jech ta xic'ot ta Dios avu'unic. Yu'un vu'un ti Ajvalilun avu'unique.”

## **Levítico 23**

### **Ti q'uinetic ta sventa ti c'usi ch'unbile**

*(Nm 28.16-25)*

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Ti tsots sc'oplal yorailtac ti ta xich' pasel ta sventa ti Diose, ja' jech s'elan ti ta xavac'be sbiin ch'ul tsobleje:

<sup>3</sup>“Vaquib c'ac'al sjalil ti stac' xa'abtejqique. Ja'uc ti ta yucubal c'ac'ale, mi ja'uc xa stac' xa'abtejjic mi jset'uc. Yu'un ja' jun c'ac'al ti tsots sc'oplal cuxob o'ntonal ta j'ech'ele. Ta

xc'ot ta ch'ul tsoblej avu'unic. Ti buyuc no'ox ta xanaquie, ti jech c'ac'al taje, ja' cuyob o'ntonal ta sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>4</sup>“Xi s'elan yorailtac ti tsots sc'oplal ta xapasic ti ch'ul tsoblej ta sventa yich'el ta muc' ti Diose, ti tsots sc'oplal ti xi s'elan ta xatsob abaique:

<sup>5</sup>“Ta smalil c'ac'al ta xchanlajunebal sc'ac'alil ti sliqueb ue, ta xich' pasel sna'obil ti q'uin Colel sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>6</sup>“Ta yo'lajunebal sc'ac'alil ti ja' ono'ox yuale, ta xich' pasel sq'uinal ti pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile ti ja' yich'el ta muc' ti Diose. Yu'un vucub c'ac'al sjalil, mu'yuc ta xich' ve'el ti pan ti ac'bil ti spajubtasobile.

<sup>7</sup>Ti ta sliqueb sba c'ac'ale, ta xich' pasel jun ch'ul tsoblej. Mi ja'uc jtosuc abtel ta xapasic.

<sup>8</sup>Vucub c'ac'al sjalil, sc'an ti ta xachiq'uc matanal ta stojol ti Diose. Ja'uc ti ta yucubal c'ac'al une, ta xapasic jun ch'ul tsoblej. Tsots sc'oplal mi ja'uc stac' xa'abtejcic jutebuc.”

### **Sq'uinal ti sba sat ts'unubile**

*(Nm 28.26-31)*

<sup>9</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>10</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israetic jech c'u cha'al li'e: C'alal mi la'ochic ta banomil ti bu ta xcac'boxuque, mi laj xa atsobbeic ti sat atrigoique, tsots sc'oplal ta xavich'ic batel ta stojol pale ti sba jchuc ti ats'unubique.

<sup>11</sup>Ta yan c'ac'al un, ti ja' xa sc'ac'alil ti cuyob o'ntonale, ti palee ta xich' batel ta stojol Dios ti jun jtunel matanal taje yo' jech ich'bil ta muc' ta xac'otic yu'un ti Diose.

<sup>12</sup>Ti sc'ac'alil ti ta xich' aq'uel ti jchuc ts'unubile, ja' o ta xac' xtoc jcot chij ti yich'oj jun jabile, ti mu'yuc xchopolile, ti ta xich' chiq'uel sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xavich'ic talel o'lol yo'obal kilo ti lequil t'ujbil harina ti vots'bil xchi'uc ti aceitee yo' jech ta xich' ac'bel ti Diose, ti ja' jun chic'bil matanal ti jun yutsil ti smuile. Ta sventa ti malbil matanale, tsots sc'oplal ac'o yich' aq'uel junuc litro vino.

<sup>14</sup>Ti c'u sjalil ti sc'ac'alil ti ta xavich'beic batel smoton ti Diose, mu me xave'ic ti pane, ti bacubtasbil trigoe, mi ja'uc ti yox toe. Taje, ta xc'ot ta jbel ti c'usi tsots albil ti na'bil ta xcom ti ta x'ech' ta stojol ti totil me'iletique, xchi'uc ti alab nich'nabiletic ti buyuc no'ox nacaloxuque.

<sup>15</sup>“Ti bu lic sc'ac'alil ti ja' o laj avich'ic batel ti jchuc atrigoic ti jtunel matanal c'ote, ti xcaltique, ta yoc'omal ti bu lic ti sc'ac'alil cuyob o'ntonale, ts'acaluc lec vucub xemuna chapic batel.

<sup>16</sup>Ti sacubel osil yu'un ti yucubal c'ac'ale, ti ja' xa sc'ac'alil ti cuyob o'ntonale, ta xc'ot ta ts'aquiel ti lajuneb yoxvinic (50) c'ac'ale. Va'i un, ta xavaq'uc ta matanal ta stojol Dios ti ach' sat trigoe.

**17**Ma'uc no'ox taje, ti ta anaique, ich'ic batel cha'bejuc pan ti yich'oj nopol chanibuc kilo ti jujubej ti pasbil ta lequil harina ti yich'oj spajubtasobil ti ta'ajesbile, ti ja' jtunel matanal sba sat ts'unubil ti ta xich' aq'uel ta stojol ti Diose.

**18**Ti panetic taje, jmoj ta xich' aq'uel batel xchi'uc vuc-cot ch'iom tot chij ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile, ti ja' to no'ox yich'oj jun jabile, xchi'uc jcot ch'iom tot vacax, xchi'uc cha'cot tot chij, ti ta xich' chiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti Diose, xchi'uc ti matanal sat ts'unubil xtoque, xchi'uc ti vinoe. Taje, ja' jun chic'bil matanal ti jun yutsil smuil ta xich' ac'bele.

**19**“Ta xaq'ueic xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile, xchi'uc cha'cot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

**20**Va'i un, ti palee ta xac' jelavel ti chon bolometric ti ta xc'ot ta jtunel matanaletic ta stojol ti Diose, jmoj xchi'uc ti pan ti ja' sba sat ts'unubile, xchi'uc ti cha'cot chije, ti ja' bevbil ta yu'untac Dios yo' ta xich' ti palee.

**21**“Ti jech c'ac'al taj une, tsots sc'oplal ta xapasic jun ch'ul tsoblej. Mi jtosuc abtel stac' xapasic. Taje, ja' jun mantal ti na'bil ta xcom ti ta x'ech' ta stojol ti totil me'ile, xchi'uc ti alab nich'nab ti buyuc no'ox nacaloxuque.

**22**“C'alal ta xc'ot yorail ta stsobel ti ts'unubile, mu me xabejel-tsob ta j'ech'el ti oy ta avosile. Mi ja'uc xabejel-c'uxc'ulta ta j'ech'el ti bu come. Ch'an uto, ac'o comuc ta sventa ti me'unetique xchi'uc ti jyanlumetique. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.”

### **Ti sq'uinal oq'uesetic ti ta xich' pasele**

*(Nm 29.1-6)*

**23**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**24**“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Ti sba c'ac'al yu'un ti yucubal ue, ta xapasic jun q'uin sventa cuxob o'ntonal, xchi'uc ch'ul tsoblej sventa svulesel ta o'ntonal ti c'alal xtutet no'ox ta xich' oq'uisanel ti oq'uese.

**25**Va'i un, tsots sc'oplal ta xachiq'ueic junuc matanal sventa yich'el ta muc' ti Diose. Mi jtosuc abtel xapasic.”

### **Sc'ac'alil ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile**

*(Nm 29.7-11)*

**26**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**27**“Ta slajunebal c'ac'al yu'un ti yucubal ue, ja' sc'ac'alil ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile. Tsots sc'oplal ta xapasic jun ch'ul tsoblej, xchi'uc ta xavicta avotic ti jech c'ac'al taje, xchi'uc ta xachiq'ueic ti matanal sventa yich'el ta muc' ti Diose.

**28**Ti jech c'ac'al taje, mu stac' xapasic jtosuc abtel, yu'un ja' o sc'ac'alil ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile, ti ta xataic ti ch'aybil ta xc'ot amulic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique.

**29**Ti buch'u mu xicta yot ti jech c'ac'al taje, buch'uuc no'ox, tenbil ta xloc' ta stojol ti slumale.



**30**Ti buch'u ta x'abtej ti jech c'ac'al taje, buch'uuc no'ox, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xch'ay sc'oplal ta slumale.

**31**“Mi jtosuc abtel ta xapasic. Taje, yu'un ta xc'ot ta jbel c'usi tsots albil ti na'bil ta xcom ta stojolic ti totil me'iletique, xchi'uc ti alab nich'nabiletic ti buyuc no'ox nacaloxuque.

**32**Yu'un ja' jun sc'ac'alil cuxob o'ntonal avu'unic, ti ta xavicta avotic yu'une. Ta xlic achapic batel ta yatel ta smalil c'ac'al yu'un ti sbalunebal ue, c'alal to ta smalil c'ac'al ta yoc'omal.”

### **Sq'uinal yu'un ti Axibal Yanal Te' Nae**

*(Nm 29.12-40)*

**33**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**34**“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Ti ta yo'lajunebal (15) c'ac'al ti ja' ono'ox ti yucubal (7) ue, vucub c'ac'al sjalil ta xapasic sq'uinal ta sventa ti Axibal Yanal Te' Na sventa yich'el ta muc' ti Diose.

**35**Va'i un, ti sliqueb c'ac'ale, ta xapasic jun ch'ul tsoblej. Mi ja'uc jtosuc abtel ta xapasic.

**36**Ti vucub c'ac'al sjalil taje, ta xachiq'uic matanal sventa yich'el ta muc' ti Diose. Ja'uc ti ta xvaxaquibal c'ac'ale, ta xapasic jun ch'ul tsoblej xchi'uc ta xachiq'uic jun matanal ta stojol ti Diose. Ti c'ac'al taje, ja' jun q'uin. Mi jtosuc abtel stac' xapasic.

**37**“Yu'un ti jech c'ac'aletic taje, ja' jun c'ac'al ti tsots sc'oplaltac c'otem ta sventa ti Diose, ti jamal ta xavalic ti ja' jun ch'ul tsobleje. Ta xavich'ic talel ta stojol Dios ti chic'bil matanaletique, ti c'usitic yan chic'bil ta xich'e, ti chic'bil matanal sat ts'unubile, ti c'usi ta xich' svocole, xchi'uc ti matanal vinoe, ja' ti c'u s'elan ta xc'ot ti sc'ac'alil jujutose.

**38**Ja' me yan o xtoc ti c'usitic ta xich' aq'uel ta sventa sc'ac'alil ti cuxob o'ntonal ta yich'el ta muc' ti Diose, ti c'usi ta xich' q'uelanele, ti matanal ti albil sc'oplal ta xich aq'uele, ti xloc' ayan ta o'ntonale, ja' ti c'u s'elan ta xavaquique.

**39**“Ti ta yo'lajunebal (15) sc'ac'alil ti yucubal (7) ue, ti c'alal laj xa ox atsobic ti ats'unubique, ta xapasic yan vucub c'ac'al q'uin sventa yich'el ta muc' ti Diose, ti ta xacux avo'ntonic ti sliquebal sba c'ac'ale, xchi'uc ti c'alal ta sta ti xvaxaquibal c'ac'ale.

**40**Ti sliquebal sba c'ac'ale, ta xavich'ic talel ti lequiquil sat te'e, ti yanal xane, xchi'uc ti te'etic ti limajtic sc'ob ta xaq'ue, ti álomo te' ti ta xch'i ta ti' uc'ume. Yu'un vucub c'ac'al sjalil ta xamuyubajic ta stojol ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique.

**41**Ti yucubal u ti ta x'ech' ti jujun jabile, ta xapasic jun q'uin ti vucub c'ac'al sjalil ta sventa yich'el ta muc' ti Diose. Taje, ta xc'ot ta jbel ti c'usi tsots albil ti na'bil ta xcom ta stojol ti totil me'iletique xchi'uc ti alab nich'nabiletique.

**42**Ti jech sjalil ti vucub c'ac'al taje, acotolic ti bats'i israel lavoquique, ta xanaquiic ta yolon ti axibal yanal te' nae,

<sup>43</sup>yo' jech ta sna'ic scotol ti anitilulique ti lanaquic cu'un ta yolon axibal yanal te' na ti c'alal laj jloq'uesoxuc talel ta Egiptoe. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.”

<sup>44</sup>Ti jech taje, ja' jech xcholet laj yal ti Moisés ta stojol ti israeletic ti bu tsots sc'oplal ti c'ac'aletic ti sc'an pasel ta stojol ti Diose.

## Levítico 24

### Ti aceite ti ta xtun ta sventa ti lamparaetique

(Ex 27.20-21)

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Albo ya'i mantal ti israeletic ti ac'o yich'boxuc talel ti bats'i yaceiteal oliveo yo' jech staoj yav tsanal ti lamparaetique.

<sup>3</sup>Ja' ta sbain ta xchapanel ti Aarone yo' jech tsanal o sjunul ac'ubal ta stojol Dios ta Axibalna ti bu ti nupel ta bee, ta spat ti bu lich'il ti muc' ta poc' ta sts'el xcaxail ti tratee. Taje, ta xc'ot ta jbel c'usi albil ti tsots sc'oplal ti na'bil ta xcom o ta atojolique, ti ta x'ech' ta stojolic ti totil me'iletique xchi'uc ti alab nich'nabe.

<sup>4</sup>Tsots sc'oplal ta xchapan lec ta meltsanel ti lamparaetique, ti co'ol s'elan spajleb cantila ti naca bats'i oroe yo' jech ta xtil ta stojol ti Diose.

### Sc'oplal ti pan ti ta xich' aq'uel ta tojilile

<sup>5</sup>“Tsaco jopuc ti lequil t'ujbil harinae. Ta'ajeso lajchebuc muc'tic panetic ti yich'oj o'lol yo'obal kilo ti jujubeje.

<sup>6</sup>Va'i un, cajano ta ba mexa ti ja' meltsanbil ta bats'i oro ti oy ta stojol ti Diose. Cholo ta cha'chol ti vacbej muc'tic pan ti jujuchole.

<sup>7</sup>Ac'bo bats'i pom ti jujuchole, ti ta xtun ta sventa matanal svulesel ta o'ntonal ti ta xich' chiq'uel ta stojol ti Diose.

<sup>8</sup>Taje, tsots sc'oplal ti ta xich' aq'uel ta stojol ti Diose ti c'alal ta sta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti ja' jun trate sbatel osil ta sventa ti israeletic.

<sup>9</sup>Taje, ja' me ti ta xc'ot ta spuculal ti Aarone xchi'uc ti snitilultaque, ti tsots sc'oplal ta sve'ic ti bu tuc'ulanbil leque. Yu'un ti matanaletic ti ta xich' chiq'uel sventa yich'el ta muc' ti Diose, ja' ti ech'em jelavem ts'uiltasbil ta j'ech'ele.”

### Ti buch'u ta soquesbe yo'nton ti Diose, ta xich' tsitsel

<sup>10</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, oy jun yol me' israelita ants, ti ja' egipcio vinic ti stote, ti jmoj ch'iic xchi'uc xnich'nab ti israeletic. Ti yol xtoc ti me' israelita antse laj stsac ta c'op jun bats'i israel vinic ti bu lamalic ta nacleje.

<sup>11</sup>Ti squerem ol ti me' israel antse laj soquesbe yo'nton ti Diose. Laj sbis ta cotel chaval. Va'i un, laj yiq'uic batel ta stojol ti Moises. Sbi ti sme' taje, ja' Selomit, yantsil nich'on ti Dibrí ti ayan talel sts'unubal ta stojol snitilultac ti Dane.





**12** Va'i un, lic yich' chabiel lec yu'unic yo' jech ta smalaic ya'iic c'u s'elan ta x'albatic yu'un Dios ti c'usi xu' ta spasbeique.

**13** Ti Diose laj sc'opon talel ti Moisés ti xi laj yalbe ya'ie:

**14** “Loq'ueso batel ti bu lamaloxuc ta naclej ti buch'u laj sbisun ta cotel chavale. Scotolic ti buch'u laj ya'iic ti c'u s'elan c'opoje, ac'o scajan sc'obic ta sjol. Mi laj taj une, ac'o lomatus ta milel ta ton yu'un scotel jteclum ti vinic taje.

**15** Ta sventa ti israetique, xi xcholet xavalbe ya'i jech c'u cha'al li'e: Ti buch'u ta soquesbe yo'nton ti ta sbis ta cotel chaval ti Ajvalil ti ja' Dios yu'une, ac'o xcuch o comel ti smule.

**16** Va'i un, ta xich' milel ta ton yu'un scotel ti xchi'iltaque. Ti jech taj une, ja' jech ta xich' ec ti jyanlumetique jech c'u cha'al ti yajval lumetique. Yu'un ti buch'u ta soquesbe yo'nton ti Diose, chapal sc'oplal ta xich' milel.

**17** “Ti buch'u ta xtuch'be xcuxlej ta milel ti jun xchi'ile, chapal sc'oplal ta xich' milel ec.

**18** “Ti buch'u ta smil jcotuc vacaxe, xi s'elan ta xc'ot ta stojole: Ja' no'ox jech jcot vacax ta xq'uexta sutel.

**19** “Ti buch'u ta xac'be svocol junuc xchi'il ti ta steclumale, ja' ono'ox jech ta xich' ec, yu'un xi s'elan ta xc'ot ta stojole:

**20** Ti buch'u ta sc'asvane, ja' jech ta xich' c'asel ec. Ti buch'u laj stub satile, ja' jech ta xich' tubbel ec. Ti buch'u laj sc'as stanal eale, ja' jech ta xich' c'asbel ec. Ta xa'ibe yutsil ta sbec'tal stuc ec ti c'usi laj spasbe ti xchi'ile.

**21** “Ti buch'u ta smil jcotuc chon bolome, tsots sc'oplal ta xq'uexta. Ti buch'u ta smil junuc vinique, chapal sc'oplal ta xich' milel ec.

**22** “Ti jbel ti c'usi tsots albile, oy yip ta stojol ti jyanlumetique xchi'uc ta stojol ti bats'i yajval lumetique. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.”

**23** Va'i un, ti Moises laj sc'oponan ti israetique. Tey laj xchechic loq'uel ta sti'il jteclum ti buch'u laj sbis ta cotel chaval ti Diose. Tey laj slomic ta milel ta ton. Jech laj spasic ti israetic jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

## Levítico 25

### Sjabilal ti oy c'usi sc'oplal ta xcuxe xchi'uc sjabilal ti pojele

**1** Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talel ta vits Sinaie:

**2** “Xi xcholet xavalbe ya'i ti israetic jech c'u cha'al li'e: C'alal mi la'ochic xa batel ta banomil ti calojboxuc ta xcaq'ue, ti banomile tsots sc'oplal ta xcux ta sventa stoyel xi'el ti Diose.

<sup>3</sup>Xu' xats'unubajic ti ta avosilique vaquib no'ox jabil sjalil. Ja' jech xtoc vaquib no'ox jabil sjalil xu' xatuc'ulanic ta setel staquinal sc'obtac ti a'uvaique, ti ta xatsobbeic ti sate.

<sup>4</sup>Va'i un, ti ta yucubal jabile, ac'o xa xcux ta j'ech'el ti banomile ta sventa stoyel xi'el ti Diose. Mu xa c'usi xats'un ta avosil, mi ja'uc xa xatuc'ulanic ta setbel staquinal sc'ob ti a'uva ti jabil taje.

<sup>5</sup>Mi ja'uc xa xatsobic xtoc ti trigo ti ta xvoc' talel stuc ti c'alal sjabilal xa ta xcux ti banomile. Mi ja'uc xa xatsobic ti sat uva ti ta xac' stuc ti c'alal mu'yuc xa tuc'ulanbil ta setbel staquinal sc'obtaque. Yu'un ti banomile tsots sc'oplal ac'o xa xcux ta j'ech'el.

<sup>6</sup>Ti c'usi ta xch'i talel ti c'u sjalil ta xcux ti banomile, xloc' o lec ave'elic xchi'uc ti amosovtaque, ti ame' mosovtaque, ti j'abteletic avu'une, ti jyanlumetic ti nacalic ta atojolique,

<sup>7</sup>scotol ti chon bolometique, ti colemal te'tical chonetique. Yu'un scotol ti c'usi ta xch'i talel ta banomile, ja' ta xtun ta sve'elic.

<sup>8</sup>“Tsots sc'oplal ta xchapic batel vucub xemuna yu'un ti jun jabile, ti xcaltique, ja' vucub jabil ti volbil ta chapel vucub veltae, ti ja' ta xc'ot ta chapel ta baluneb yoxvinic (49) jabil ta scotole.

<sup>9</sup>Va'i un, ti ta slajunebal sc'ac'alil yu'un ti yucubal ue, ti ja' o Sc'ac'alil ti Ch'aybil ta xc'ot ti Mulile, ta xich' oq'uisanel ti xulub chij ta sjunul ti jteclume.

<sup>10</sup>C'alal ta sta ti slajunebal yoxvinic (50) jabile, ja' sjabilal ti ch'ul lequilale, ti xachi ta xavalique: ‘Ja' sjabilal ti pojel coltae.’ Yu'un ta xavalbeic sc'oplal xtoc ti ja' spojel scolelic yu'un scotol ti jnaclejetic yu'un ti jteclume. Scotol ti viniquetique ta sutic batel ta stojol ti yuts' yalalique, xchi'uc ta xcha'ich'ic ti sbanomilique.

<sup>11</sup>Ti slajunebal yoxvinic (50) jabile, ja' me sjabilal avu'unic ti pojel colele. Taje, mu xa c'usi xats'unic. Mi ja'uc xa xatsobic ta xtuch'el ti trigo ti bu voc' talel stuque. Mi ja'uc xa xatuc'ulanic ta setbel staquinal sc'ob ti a'uvaique. Mi ja'uc xa xatsobbeic ti sate.

<sup>12</sup>Yu'un ja' jun ch'ul jabil, xchi'uc xtoc ti pojel colel avu'unique. Yu'un c'ajomal no'ox ta xatun xalajesic ta sve'el ti c'usi ta xch'i talel stuc yu'un ti banomile.

<sup>13</sup>“Ti sjabilal ti pojel colel taje, acotolic ja' o ta xacha'ich'ic yan velta ti avosilique.

<sup>14</sup>Mi oy buch'u ta xchon, mi ta sman jsepuc osil ta stojol ti yane, ma'uc me snop ti sna' xa c'usi xut sba xchi'uque.

<sup>15</sup>Va'i un, ti buch'u ta smane, tsots sc'oplal ac'o stoj jech c'u cha'al stojol ta sc'an ti c'alal mu to xc'ot sc'ac'al ti sjabilal ti pojel colele. Yu'un ti buch'u ta xchone, xu' xi ta sc'anbe ti stojol ta scoj ti mu to ta sts'aqui sc'ac'alil ti c'u sjalil ta xich' ts'unel ti ts'unubale:

16 C'alal mi ep to jabil sc'an stsuts ti ta xich' ts'unel ti ts'unubale, ja' jech ep ta xich' tojel. Yan ti mi jutuc xa sc'an stsuts ti jabile, tsulul xa ti stojole. Yu'un ti c'usi ta xich' chonele, ja' ti jaypoj ts'unubal ta xloq'ue.

17 "Mi junuc xu' ta xa'ilbajinvan xchi'uc ti va'i s'elan taje. Aq'uic ta q'uelel ti biq'uit avac'oj abaic ta stojol ti Dios avu'unique. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.

18 C'otuc ta pasel avu'unic ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale. Chanic ta spasel ti c'usi caloje. C'otuc ta pasel avu'unic yo' jech jun avo'ntonic ta xach'i xac'opojic ti ta lum taje.

19 Jech ti banomile lec ta xac'be sat ti ts'unubile. Jun avo'ntonic xtoc ta xacuxiic yu'un, ja' to ti c'uxi ta x'ech' lec avo'ntonic ti ta xalo'beic ti sate.

20 "Xu' nan ti xi ta xlic ajac'be abaique: '¿C'usi ta jve'tic ti c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti vucub jabile, ti mu ja'uc xu' ta xijts'unubaje, ti mu'yuc ta jtsobtic ti sat ts'unubale?'

21 Ac'o mi jech un, vu'un ta jts'uiltas ti slajeb svaquibal jabile yo' jech ta xloc' lec ave'elic ta sventa ti oxib jabil sjalile.

22 Va'i un, ja' ta xave'ilanic liquel ti sat ts'unubil ti q'uejbil xa avu'unique. Yu'un oy to ti c'alal ta xlic ats'un ta ach' ti c'alal ta sta ti xvaxaquibal jabile. Va'i un, ja' ta xave'ic batel ti c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti sbalunebal jabil ti sat ts'unubil ti q'uejele, ti c'alal ta xloc' talel ti yan ach' sat ts'unubile.

23 "Yu'un xi s'elan sc'oplal ti banomil ti mu stac' chonel ta j'ech'ele: yu'un ti banomile, ja' cu'un. Ja'uc ti vo'oxuque, naca j'ech'el-beoxuc ta xa'ech'ic ta stojol ti co'ol s'elan jun cajch'om-naoxuque.

24 Ja' yu'un un, buyuc no'ox ti banomil ti abisoj abaic ta yajvale, sc'an ta xavac' aveic ti xu' ta xcha'man ti yajval ta ba'yel to oxe.

25 "Mi oy jun avinquilel ti com ta me'un ta j'ech'ele, mi ta xchonbot ti sbanomile, jech ti yuts' yalal ti mu yanuc xil sbaic xchi'uque, xu' ta sman sutel yo' jech ta xcha'ich' sutel ti laj xchon ti yuts' yalale.

26 "Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc yuts' yalal ta x'ich'bat sutel ti yosile, ti xu' ta xich' sutel ti stuque, ja' tsots sc'oplal mi laj sta ta tsobel ti c'u yepal ta xtune.

27 Va'i unbi, ta xich' t'unel ti c'u xa sjalil laj xchone. Ta sutes ti buch'u laj sman ti banomile. Ta sutesbat xtoc ti staq'uin ti ja' stojol svocole, xchi'uc ta xcha'ich' sutel ti sbanomil ti laj xchon to oxe.

28 Yan ti mi mu'yuc laj sta ti c'u yepal ta sc'an yo' jech ta xich' sutel ti yosile, yich'oj ta xcom ti jman-osile, ja' to ti mi sta sjabilal ti pojel colele. Ja' to jech ta xc'ot sc'ac'alil ta xcux ta xcol ti osile. Jech ti buch'u laj xchone, xu' ta xcha'ich' sutel.

29 "Mi oy buch'u ta xchon jbej na ta jteclum ti joybil xa ta moque, xu' to ta xcha'man ti mi ts'aqui ti c'usi ora ta xc'ot ti jun jabile xchi'uc ti c'usi ora ta xc'ot sc'ac'alil ti laj xchone.



- <sup>30</sup>Yan ti mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc xa tal c'anbatuc yu'un ti buch'u nacal to oxe, ja' jech xtoc ti loc' xa ti jun jabile, com o xa ta yu'un xchi'uc yalab xnich'nab ti buch'u laj smane. Mu'yuc xa ta sut ti c'alal sta sjabilal ti pojel colele.
- <sup>31</sup>Yan ti naetic ti oy ta jteclum ti bu mu'yuc joybil ta moque, yu'un co'ol sc'oplal xchi'uc ti osiletic ti oy ta jamalaltic ti xi s'elan ti sc'oplale: xu' ta xich' ich'el sutel, xchi'uc ta xich' manel sutel ti c'alal ta xc'ot sjabilal ti pojel colele.
- <sup>32</sup>“Ti levitaetique, oy sc'oplal ti xu' ta xcha'manic sutel ti naetic ti oy ta yutil slumalique.
- <sup>33</sup>Ti mi ja' jun levita ti laj xcha'ich' sutele, va'i un, ti c'alal ta sta sjabilal ti pojel colele, tsots sc'oplal ta xicta comel ti nae, ac'o batuc ta jteclum ti bu oy ti yosile. Yu'un ti levitaetique, c'ajomal no'ox ja' yosilic ti oy ta stojol ti israeletic ti snaic ti oy ta jteclume.
- <sup>34</sup>Ti banomiletic ti ja' yavil sve'eb sts'unubic ti levitaetic ti oy ta yutil sbanomilique, mu stac' chonel. Yu'un ja' yu'unic o ta j'ech'el.
- <sup>35</sup>“Mi oy jun avinquilel ti me'un com ta j'ech'el ti tal snaban sba ta atojole, tsots sc'oplal ta xacolta jech c'u cha'al junuc jyanlum ti ja' jun j'ech'el-be no'oxe. Ta xachi'in ta naclej.
- <sup>36</sup>Mu'yuc c'usi xapojbe. Mi ja'uc xavac'be stoj sjol ti c'usi ta xch'amune. Ja' me ac'o ta q'uelel ti axi'taoj ti Diose. Chi'ino ta naclej ti avinquilele.
- <sup>37</sup>Mu xac'anbe sjol ti ataq'uin ti ta xavac'be xch'amune, Mi ja'uc xatoyesbe stojol ti sve'el ti ta xavac'bee.
- <sup>38</sup>Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique, ti laj jloq'uesoxuc talel ta Egiptoe yo' jech ta xcac'boxuc ti Canaán banomile, yo' jech ta xic'ot ta Dios avu'unic.
- <sup>39</sup>“Mi oy jun avinquilel ti com ta me'un ta j'ech'el ti nabal ta atojole, ti lic xchon sba ta atojole, mu me xavac' abtejuc jech c'u cha'al junuc mosovil.
- <sup>40</sup>C'otuc no'ox avu'un jech c'u cha'al junuc avaj'abtel, mi mo'oje, jech c'u cha'al junuc jch'om-na c'otuc avu'un. Ac'o abtejuc ta atojol ja' to ti mi c'ot sjabilal ti pojel colele.
- <sup>41</sup>Ts'acal to un, xu' xa ta xictaic comel ti anae xchi'uc ti xnich'nabe yo' jech ta sutic batel ta stojol ti snitilultaque, xchi'uc ta yosilal ti yuts' yalaltaque.
- <sup>42</sup>Yu'un ti stuquic taje, ja' cajtuneltac. Yu'un laj jloq'uesic talel ta Egipto. Yu'un tsots sc'oplal mi ja'uc ta xich' chonel jech c'u cha'al junuc mosovile.
- <sup>43</sup>Mu xavilbajin ta j'ech'el ta yac'bel yich' svocol. Mo'oj, ac'o vinajuc ti axi'taoj ti Diose.
- <sup>44</sup>“Mi ta xac'an ti oy amosovtaque, mi viniquetic, mi antsetic, mano talel ta yan muc'tiquil jteclumetic ti oy ta jujujote.
- <sup>45</sup>Ti mi xac'an xtoque, xu' xaman ti jyanlumetic ti achi'inojic ta nacleje. Ti xnich'nabic ti xljaj voc'uc ta ateclumalic taje, ja' xu' xamanic yo' jech ta xc'ot ta avu'unic.

<sup>46</sup>Ma'uc no'ox taje, yo' jech xu' ta xcom ta jbainej rextol avu'unic ti anich'nabic mi lacham lalajique, yu'un xu' ono'ox ta xtun avu'unic. Ja' no'ox un, mi junuc avu'unic ti israeloxuque ti cajal ta xa'i sba ta yilbajinel ti svinquilel sbaique.

<sup>47</sup>“Mi ta spas ta jc'ulej jun jyanlum ti nacal ta alumalique, mi junuc ti avinquilelique, ti ja' junuc slac'na ti jyanlume, ti com ta me'un ta j'ech'ele, ti ta xchon sba ta stojol ti jyanlume, mi ta stojol yan jyanlum xtoque,

<sup>48</sup>oy sc'oplal ti xu' to ta xich' manel loq'uel scoltael ti c'alal xchonoj xa sbae. Xu' to ta xmanat loq'uel yu'un junuc xchi'il ta voq'uel.

<sup>49</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xu' to ta xmanat loq'uel yu'un junuc sjuntot, mi yu'un junuc xnich'on sjuntot, mi ja' junuc yuts' yalaltac ti mu yanicuc xchi'uque. Mi mo'oje, xu' ta scolta sba loq'uel stuc ti mi oy c'usi xut sbae.

<sup>50</sup>Va'i un, xi s'elan ta xich' t'unel lec sc'ac'alil ti buch'u laj sman xchi'uc ti sjabilal ti laj xchon sba talele, ti c'u to sjalil sc'an xc'ot sjabilal ti pojel colele: Ti stojol ta xich' manel loq'uele, ja' ti c'u xa yepal ti sjabilale, xchi'uc ti c'u xa sjalil abteje. Ja' ta xich' co'oltasel jech c'u cha'al ta xich' tojel ti j'abteletique.

<sup>51</sup>Yan ti mi jal to jabil sc'an xc'ot sc'ac'alil ti pojel colele, ti mi lec ta xa'ie, ja' ta sutes scotol ti taq'uin ti laj yich' ti c'alal laj xchon sbae.

<sup>52</sup>Yan ti mi jutuc xa sc'an xc'ot sc'ac'alil sjabilal ti pojel colele, ja' no'ox ta stoj comel scolel ti c'u to yepal sc'an xtoj yu'un ti c'u sjalil sc'an stsuts ti jabile.

<sup>53</sup>Ja' jech ta xich' chapbel sc'oplal jech c'u cha'al junuc j'abtel ti ta x'abtej jun jabil sc'oplale. Mu xavac' ave ti aq'ueloj ta xich' ilbajinele.

<sup>54</sup>“Yan ti mi mu'yuc xmanat loq'uel ti jech ora taje, ja' to ta xcol xchi'uc xnich'nab ti mi c'ot sjabilal ti pojel colele.

<sup>55</sup>Yu'un ti israeletique, ja' cajtuneltac. Yu'un ti jech c'otic ta bats'i cajtuneltaque, yu'un vu'un laj jloq'ues talel ta Egipto. Vu'un ti Ajvalil Diosun yu'unique.

## Levítico 26

### Ta sva'an sba Dios ta stojolic ti buch'u sna' snijan xchiman sbaique

(Dt 7.12-24; 28.1-14)

<sup>1</sup>“Mu'yuc c'usi xameltsanic avajdiosic. Mi ja'uc xaloc'taic loc'obbailetic. Mi ja'uc xava'anic ta alumalic ti ta xabis ta ch'ul tonetique, xchi'uc mi oy c'usi ta xaloc'taic ta tonetique. Mu stac' xaquejan abaic ta yich'el ta muc'. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.

<sup>2</sup>Ich'ic ta muc' ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale. Biq'uit xavac' abaic yu'un ti jch'ulnae. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.

<sup>3</sup>“Mi nabaloxuc ta spasel ti oy c'usi jbel tsots sc'oplal albile, xchi'uc ti ta xc'ot ta pasel avu'unic ti jmantaltaque, xchi'uc ti ta xachanic ta spasele,

<sup>4</sup>va'i unbi, ta xcac' taluc vo' ti c'uc no'ox orae. Jech ti banomile xchi'uc ti te'etic ti stac' lo'bel sat ti oy ta osile, lec ta satin.

<sup>5</sup>Oy trigo avu'unic ti c'alal ta xyijub sat ti uvae. Oy to uva avu'unic xtoc ti c'alal ta xlic ts'unubajanic yan veltae. Yu'un oy lec yip xchi'uc ta xnoj lec ach'utic yu'un ti pan ta xave'ique. Ta xac'upinic lec ti lamajem ti jteclume.

<sup>6</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ti lamajem ti jteclume. Mi ja'uc xasiblajetic ta xi'el ti c'alal ta xavayique. Yu'un ta jchabi ti jteclume yo' jech mu xvul ta loq'uel ti te'tical jti'oval chonetique, xchi'uc ti letoe.

<sup>7</sup>Ta xjativ avu'unic ti avajcontraique. Jech ti stuquique, ta xlajic ta milel ta espada avu'unic.

<sup>8</sup>Ta vo'oboxuc (5) no'ox, ta xjativ avu'unic vo'vinic (100) ta vo'. Ti vo'vinicoxuc (100) ta vo'e, ta xjativ avu'unic lajunmil (10,000) ta vo'. Ta xlajic ta milel ta espada avu'unic ti avajcontraique.

<sup>9</sup>Lec ta xquiloxxuc ta jba ta jsat. Ta xa'epajic ta ch'iel cu'un ta j'ech'el, staoj yav ti jtrate ta atojolique.

<sup>10</sup>Ti le' xa tsobbil talel avu'unic ti trigoe, ja' to ta xave'ic ti mu xavilbeic ti stsutsebe, ta xach'aquic loq'uel yo' ta xatiq'uc ochel ti ach' trigo ta yavile.

<sup>11</sup>“Yu'un ta xajchi'inoxuc ta naclej, mi ja'uc xajtenoxuc.

<sup>12</sup>Yu'un tey ono'ox ta xajchi'inoxuc ta xanobal ti vu'un ti Diosun avu'unique, ti vo'oxuc ti calab jnich'naboxuque.

<sup>13</sup>Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique, laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto yo' jech mu teyuc no'ox mosovinbiloxuc yu'unic. Yu'un vu'un laj jlilin ti chuculoxuc yu'un ti avocolique. Yu'un vu'un laj jpas ti cajal toyol aba asatic ta xaxanavique.

### **Sbijubtaselic ti buch'utic toyobbaique**

*(Dt 28.15-68)*

<sup>14</sup>“Yan ti mi mu xach'unique, mi mu xachanic ta spasel scotol ti jmantaltac caloje,

<sup>15</sup>ti mu tsotsuc sc'oplal ta xava'iique, ti ja' no'ox ta xabajic ti c'usi oy jbel tsots albil sc'oplale xchi'uc ti nopbil cu'une, ti mu xc'ot ta pasel junuc ti jmantaltaque, ti mu xavaq'uc ta venta ti jtratee,

<sup>16</sup>ja' jechun ec unbi, xi s'elan ta jpas ta atojolic jech c'u cha'al li'e: Ta xcac'boxuc ava'iic ti sibtasele, ti jmilvanej sic c'oq'ue, ti ta xva'i ac'ac'alique, ti satilale, ti lubul pich'il ti abec'talique. Mi ja'uc oy c'usi bal o ti ta xats'unubajique, yu'un ja' ta sve' avajcontraic ti ats'unubique.

<sup>17</sup>Yu'un ta xijoybij ta avajcontraic. Tsalbil ta xac'otic yu'un ti avajcontraique. Yu'un tsalbil ta xac'otic yu'un ti buch'u xti'et sjol ta atojolique. Ta jech no'ox yepal xabitetic ta jatobal ac'o mi mu'yuc buch'u ta xasnutsoxuc.



- 18“Yan ti mi mu xavich' o avo'ntonic yu'un ti va'i s'elan taje, x'ech' to vucub velta yipal ti avocolic ta jtsitsoxuc yu'un ti amulique.
- 19Ti ven atoyobbailique, ta xcotes ta be. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti mu xcac' taluc vo' ta vinajele. Mu'yuc xa ta xch'i ti ts'unubiletic yu'un ti banomile.
- 20Ta jech' no'ox ta xapich' avoc ac'obic ta slubtsanel abaic. Yu'un ti banomile mu'yuc c'usi ta xac' jset'uc. Mi ja'uc ta xac' sat ti te'etic ti oy ta osile.
- 21“Mi staoj no'ox yav ta xasoquesbeicun ti co'ntone, ti toyobbaoxuc ta j'ech'ele, x'ech' to me vucub velta yipal ta jtsitsoxuc yu'un ti avocolic jech c'u cha'al oy ti amulique.
- 22Ta xcac' taluc ta atojolic te'tical jti'oval chonetic ti ch'abal junuc anich'nabic ta xictaboxuc comel ta scoj ti ta sbal ta ti'ele. Ta sbal ta ti'el scotol ti achon abolomique. Ta xajutebajic batel ja' to ti c'uxi sts'ijlajan ta xcom ti be avu'unique.
- 23“Mi mu xatuq'uibic yu'un ti jech ta xc'ot ta atojolic scotol taje, ti staoj yav ti atoyobbailic ta jtojole,
- 24jech ti vu'un eque, ta soc co'nton avu'unic, x'ech' to vucub velta ta xcac'boxuc tsitsel yu'un ti amulique.
- 25Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xcac'oxuc ta milel ta junuc espada, spacol sutel ti mu xc'ot ta pasel avu'unic ti jtratee. Xabitetic batel ta anil, xba anac' abaic ta atoclumalic. Ja' no'ox un, ta xcac' taluc chameletic. Ta xa'ochic ta c'abal yu'un ti avajcontraique.
- 26“C'alal ta jtubbe sc'oplal ti ave'el avuch'omique, lajunvo' antsetic ta sta'ajesic apanic ta jun no'ox horno. Ch'acbil pexbil ti ave'el avuch'omique, mi ja'uc xanojic yu'un.
- 27“Mi staoj to yav atoyobbailic apimubelic yu'un ti jech ta xc'ot ta atojolic scotol ti va'i s'elan taje, ti ja' no'ox ta xasoquesbeicun ti co'ntone,
- 28jech ti vu'un eque, ta soc co'nton avu'unic. Ta soquemal xa co'nton, x'ech' to vucub velta ta xcac'boxuc tsitsel yu'un ti amulique.
- 29Va'i unbi, ta xlic ati'ic ti avalab anich'nabique.
- 30Ta jlilinbe xch'ulnaic ti meltsanbil adiosique. Ta jpas ta cha'jav yaltaril ti xchic'obil pome. Chamemoxuc ta jbusanoxuc jmoj xchi'uc ti avajdiosic ti mu'yuc cuxule. Ta xcac' ta ilel ti bajbiloxuc cu'une.
- 31Va'i un, lilijem ta xcom cu'un ti atoclumalique. Lilijem ta xcom cu'un xtoc ti ach'ulnaique. Mu ja'uc xa ta xbat co'nton yu'un ta stas-ic'ael smuil ti muil pox avu'unique.
- 32“Ta jsoques ta lilinel ta j'ech'el ti atoclumalique. Jech ti avajcontraic ti ta xtal nacliicuque, toj ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic xchi'uquic.
- 33Ja'uc ti vo'oxuque, ta xajtanioxuc batel ta muc'tiquil lumetic. Tuchbil ye'bil ti avespadailic ta xajnutsoxuc batel. Jech ti muc' ta lum avu'unique, ta xjoybij ta sbajtical banomil. Ti bic'tal lumetic yu'une, toj xi'bal sba ti c'u s'elan ti c'ajomal no'ox stuc xch'uch'ulil busul ta xcome.

<sup>34</sup>Va'i un, ti banomile, xcuxet ta xa'i ti c'u sjalil sts'ijlajan ta xcome. Ti c'alal oyoxuc ta slumal ti avajcontraique, yu'un ja' to jech xcuxet ta xa'i ti ta spac sutel ti c'alal mu'yuc laj avac'beic xcuxe.

<sup>35</sup>Scotol ti c'u sjalil sts'ijlajan ta xcom ti banomile, xcuxet to ta xa'i ti c'ot sc'ac'alil ta xcuxe. Yu'un mu'yuc laj xcux avu'unic ti c'alal nacaloxuc to ox teye.

<sup>36</sup>“Mu xa no'ox cha'bel un, ti buch'u cuxul ta xcomic ti oy ta yosilal ti scontraique. Ta jtic'be ep xi'el ta yo'ntonic ti xbitet xa batel ta anil ta jatbil ac'o mi ja' no'ox xchajluj ti yanal te' ta xbaje. Co'ol xa s'elan nutsbil ta espada xbitet ta anil ta xjativ ti c'alal ch'abale. Taj to banajtic ta xc'otic yu'un jatvil ta scoj ti xi'el c'alal mu'yuc nutsbيلية.

<sup>37</sup>Ma'uc no'ox taje, xacoltaan xa abaic atuquic ta jujun ti co'ol s'elan jatviloxuc yu'un ti letoe, ac'o mi mu'yuc buch'u ta snutsoxuc. Mi junuc xu' avu'unic ta sva'anel abaic ta stsalel ti avajcontraique.

<sup>38</sup>Ta xac'otic ta tsutsel ta yan muc'tiquil lumetic. Ta xtub ac'oplalic ta j'ech'el ta slumal ti avajcontraique.

<sup>39</sup>Mu xa no'ox cha'bel ta j'ech'el, ti buch'u cuxul ta xcom ta yosilal ti scontrae. Ta xcham ta j'ech'el ta scoj ti xchopolale ;Yu'un jmoj ta xchamic xchi'uc ti stot sme'ic ta scoj ti oy xchopolalique!

<sup>40</sup>“Ac'o mi laj to avilic ti achopolique, xchi'uc xchopolalic ti atos ame'ique, xchi'uc ti mu'yucun ta avo'ntonique, xchi'uc ti laj to avilic ti laj asoquesbeicun ti co'ntone,

<sup>41</sup>jech ti vu'un ec une, ta xicap avu'unic. Ta jtacoxuc batel ta slumal ti avajcontraique. Ti chopol snopbenal avu'unic ti oy c'usi laj avich'ic ta muq'ue, ja' to jech ta x'och ta be. Ta xavich'beic lec stojol ti amulique.

<sup>42</sup>Va'i unbi, ta jvules ta jol ti jtrate ti laj jpas xchi'uc ti Jacobe, xchi'uc ti Isaaque, xchi'uc ti Abrahame. Jech xtoc ta jvules ta co'nton ti banomile

<sup>43</sup>ti ja' to jech xocol xc'ot avu'unic ti laloq'uic batele, ti xcuxet xa xa'i ta xcux ti c'alal ch'abal xa nacaloxuque. Yu'un ta xatojic lec ti c'usi chopol laj apasique. Yu'un laj abajic ti c'usi caloje. Mu'yuc laj avaq'uic ta venta ti oy c'usi jbel tsots albil cu'une.

<sup>44</sup>“Ac'o mi jech laj apasic ti va'i s'elan taj une, manchuc mi oyoxuc ta slumal ti avajcontraique, mu'yuc ta xajbajoxuc. Mi ja'uc ta xajtenoxuc. Mi ja'uc ta jtsutses ac'oplalic. Mi ja'uc ta jch'ay ta co'nton ti jtrate ti laj jpas xchi'uc ti amolmuc'totic ta vo'nee. Yu'un vu'un ti Ajvalil Diosun avu'unique.

<sup>45</sup>Le'e, c'ajomal no'ox ta jvules ta jol ti jtrate ti laj jpas ta stojolic ti c'alal laj jloq'uesic talel ta Egipto ta sba ta sat ti jteclumetique yo' jech ta xic'ot ta Dios yu'unic. Yu'un vu'un ti Ajvalilune.”

<sup>46</sup>Taje, ja' jech s'elan chanubtasvan ti Moisés ta sventa ti laj yac' talel ti Dios ta sventa ti oy c'usi jbel tsots albile, ti c'usitic nopbil ti ta vits Sinaí ti ja' ac'bat ta sc'obic xchi'uc ti israeletique.

## Levítico 27

### Ti c'usitic t'ujbil c'otem ta yu'un ti Diose

- <sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:
- <sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israetic jech c'u cha'al li'e: C'alal mi oy buch'u ta sman loq'uel ti c'usi loc' ayan ta yo'nton ti laj yac'be ti Diose, tsots sc'oplal ta stoj ti c'u yepal ta xtojolin o ti c'otem ta yu'un ti Diose:
- <sup>3</sup>Mi ja' jun vinic ti yich'oj jtob (20) jabile, mi c'alal to oxvinic (60) jabile, ta xac'anbe stojol lajuneb yoxvinic (50) ta sep plata taq'uin, ja' ti c'u s'elan liquem yu'unic ti ta ch'ulnae.
- <sup>4</sup>Yan ti mi ja' sc'oplal jun antse, ta xac'anbe stojol lajuneb xcha'vinic (30) ta sep plata taq'uin.
- <sup>5</sup>Ja'uc ti buch'u yich'oj vo'ob (5) jabile, c'alal to jtob (20) jabile, ta xac'anbe stojol jtob (20) ta sep plata taq'uin, ja' lajunsep (10) plata taq'uin ta xac'anbe stojol mi ja' jun antse.
- <sup>6</sup>Yan mi ja' oloetic ti yich'ojic jun ue, c'alal to mi vo'ob (5) jabile, ja' vo'sep (5) plata taq'uin ta xac'anbe ti stojole, ja' oxsep (3) plata taq'uin ta xac'anbe stojol ti mi ja' tsebe.
- <sup>7</sup>Yan ti buch'u x'ech' xa ta oxvinic (60) jabil yich'oje, vo'la'junsep (15) plata taq'uin ta xac'anbe stojol ti mi ja' vinique. Ja' lajunsep (10) plata taq'uin ti mi ja' jun antse.
- <sup>8</sup>Yan ti mi ja' jun me'un mu'nat ta j'ech'el ti mu xtoj yu'un ti c'u yepal albil sc'oplale, taje, ja' ta xcom ta sventa ti palee yo' jech xu' ta xnopbat ta ach' ti c'u yepal xtoj yu'un ti yaloje.
- <sup>9</sup>“Sc'oplal ti chon bolometric ti xu' ta xich' ac'bel ti Diose, ja' ta xc'ot o ta yu'un ta j'ech'el scotol ti chon bolometric ti laj xa yich' ac'bele.
- <sup>10</sup>Va'i un, mi ja'uc xa stac' jelel xchi'uc ta jcot xa yan xchon sbolom, ac'o mi xjelav to yutsil, mi mu sta. Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta xich' jelel ta jcot xa chon bolome, jech ti sjelole xchi'uc ti albil xa sc'oplal ta xich' aq'uele, ta xc'ot xa ta yu'untac ti Diose.
- <sup>11</sup>“Yan ti mi ja' jun chon bolom ti ma'uc sventa ta xich' aq'uel ta stojol ti Diose, ta xich' iq'uel batel ta stojol ti palee
- <sup>12</sup>yo' jech xu' ta snop c'u yepal ti stojol ta xich'e, xchi'uc ti c'u s'elan yutsil ti chon bolome. Ti c'u s'elan c'ot ta nopel yu'un ti pale ti stojole, ja' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot.
- <sup>13</sup>Yan ti mi mu to xloc' ta yo'nton ti ta xac' ti xchon sbolome, tsots sc'oplal ta xac' comel jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepal albil sc'oplal ti ta xich' tojele.
- <sup>14</sup>“Mi oy buch'u ta xac' ta tunel yu'un Dios ti snae, ti c'u s'elan ti nae, xchi'uc ti c'u s'elan ti yutsile, ja' ta snop ti pale ti c'u yepal ta xtojolin oe. Ti c'u s'elan loc' ta chapel yu'un ti palee, ich'bil ta muc' ta xc'ot.



- 15** Yan ti mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta xich' ya'i sutel sna ti buch'u laj yac' ta tunel yu'un ti Diose, tsots sc'oplal ta xac' comel jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepal laj yich' nopel stojol ti nae. Ta xcom ta yu'un ti nae.
- 16** “Mi oy buch'u ta xac' ta stunesel yu'un Dios o'lol jsepuc ti yosile, ti stojol ti banomile, ja' ta xich' t'unel ta nopel ti c'u yepal xloc' ayan yu'un ti banomile, ti xtoj o yu'un lajuneb yoxvinic (50) ta sep plata taq'uin ta jujun buluchvinic (220) ta almul ti jchop o ta trigoe.
- 17** Mi ja' o ta xich' aq'uel ta tunesel ti banomil ti ja' xa sjabilal ti pojel colele, mi ja'uc ta stsul jutebuc ti c'u s'elan albil ono'ox ti stojole.
- 18** Yan mi ta xac' ta tunesel c'alal mi ech' xa ox sjabilal ti pojel colele, ti palee ta xchap ti c'u yepal ti stojol ta xich' aq'uele, ti ta stsules yalel stojol ti c'u to sjalil sc'an xc'ot sjabilal ti pojel colele.
- 19** “Mi ta sc'an ta xcha'ich' ya'i sutel ti buch'u laj yac' ta tunesel ti sbanomile, tsots sc'oplal ta xac' comel jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepal ti stojol albile. Ta xc'ot ta yu'un ti banomile.
- 20** Yan ti mi mu'yuc laj xcha'c'an sutele, va'i un, ti banomile, ti mi ta xich' chonel ta yane, mu'yuc xa c'usi xut ta xcha'ich' sutel.
- 21** Mi mu'yuc yajval ti banomil ti c'alal ta xc'ot sjabilal ti pojel colele, ta xc'ot o xa ta yosil sbanomil ti Diose yo' jech ta xtun yu'un. Ta xc'ot ta yu'un ti palee.
- 22** “Mi oy buch'u ta xac' ta tunesel yu'un Dios ti smanbil banomile, ti ma'uc xrexto ti yuts' yalaltaque,
- 23** va'i un, ti palee ta st'un ta nopel stojol c'alal mi c'ot sjabilal ti pojel colele. Jech ti buch'u taje, ja' o sc'ac'alil ta stoj ti c'u yepal albil stojol ti banomile. Va'i un, ti stojole, ta xac'be stunes ti Diose.
- 24** C'alal ta xc'ot sjabilal ti pojel colele, ta xcha'ich' sutel ti buch'u laj yac' ti banomile, ti xcaltique, ja' xa ti bats'i yajval stuc ti banomile.
- 25** “Scotol ti c'u s'elan ta xc'ot ta nopel ta t'unel avu'une, ja' me c'otuc ta sme' avu'un ti sicloe ti yich'oj jto (20) gerase, ti ja' ta stunesic ta ch'ulnae.
- 26** “Ja'uc ti sba yoltac ti chon bolometique, ti ja' yu'un ti Dios ta sventa ti jech ba olole, ¡buch'u xa la ta xal ti ma'uc yu'un ti Diose! Manchuc mi ja' jcot nene' tot vacax, mi ja' jcot nene' tot chij, ja' xa yu'un ti Diose.
- 27** Yan mi ma'uc aq'uel ta matanal ti chon bolome, xu' ta xich' xquextael, ja' ti c'u s'elan ta xich' nopel ta xich' tojel loq'uele. Ta to xac' comel jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepal albil ti stojole. Yan mi mu'yuc xa ta xich' pojel loq'uele, ta xich' chonel ta yan ti jech ono'ox stojol jech c'u cha'al nopbile.
- 28** “Mi oy buch'u ta xac'be stunes Dios ti c'usi oy yu'une, mi ja' sc'oplal junuc vinique, mi ja' junuc xchon sbolom, mi ja' jun rexto osil ti ac'bil yu'un ti yuts' yalaltaque, ta j'ech'el ti c'usi bevbil xae, mi ja'uc xa stac' chonel, mi ja'uc xa xu' ta xich' cha'ich'el

sutel. Yu'un scotol ti c'usitic oy sc'oplal c'ot ta tunele, ts'uiltasbil c'ot ta j'ech'el ti ja' xa ta xtun yu'un ti Diose.

<sup>29</sup>Mi ja'uc xa xu' ta xpojat loq'uel ti buch'u xi s'elan oy sc'oplale, yu'un ta xich' milel ono'ox.

<sup>30</sup>“Ti jun ta lajunch'ac ti c'usitic ta xch'i ta banomile, jech c'u cha'al sc'oplal ti sat ts'unubile, jech c'u cha'al sc'oplal ti sat te'etique, ja' yu'un ti Diose. Albil sc'oplal ti ja' ta xc'ot ta yu'une.

<sup>31</sup>Mi oy buch'u ta xcha'ich' ya'i sutel ti jujun lajlajunebe, ac'o stoj ti c'u yepal ti stojole, xchi'uc ta to xac' comel jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepal ti stojole.

<sup>32</sup>“Ti jujun ta lajuncot ti vacaxe, mi ja' ti chije, ta xc'ot ta yu'un Dios ti jun ta lajuncote.

<sup>33</sup>Va'i un, mi ja'uc ta xich' t'ujel ti slequilale, ti xchopolale, mi ja'uc xu' ta xich' jelel jcotuc ta yan. Yan mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta xich' jelele, jech ti chon bolom ti oy sc'oplal ta ba'yele xchi'uc ti chon bolom ti ta xc'ot ta sjelole, c'ot ta yu'un ti Diose. Va'i un, mi ja'uc xa xu' ta xich' cha'iq'uel sutel.”

<sup>34</sup>Taje, ja' smantaltac ti Dios ti laj yac'be ti Moisés ti c'alal oy ta vits Sinaí ta sventa ti israeletique.

## Números

### Números 1

#### Laj yich' tsacbel sbiic ti israeletic ta vits Sinaie

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talel ti ta sba c'ac'al yu'un ti xchibal u ti ja' xa xchibal jabile, ti c'alal ech' xa jutuc ta jun jabil sloq'uelic talel ta Egiptoe, ti oy ta sbajtical banomil yu'un ti Sinaie ta Axibalna ti bu nupel ta be yu'un ti Diose:

<sup>2</sup>“Liquesic jun tsacob-biil ta stojol scotol ti israeletic yu'un ti jujuvoc' totil me'iletique, xchi'uc ti jujuhop nitilul yu'unique yo' jech ta xich' na'el c'u yepal ti viniquetic ti oy ta scotole,

<sup>3</sup>ja'ic ti buch'utic yich'ojic jtob jabile, xchi'uc ti x'ech' xa ta jtob jabil yich'ojique, ti baxbolic lec ta ac'-letoe. Bejanic lec ta vun sbiic ja' ti c'u s'elan sc'oplal ta sventa ti soldadoile. Ta xchi'inot ta scoltaelot ti Aarone.

<sup>4</sup>Va'ano jujun jtsobvanej yu'unic ti jujuvoc' ti totil me'iletique.

<sup>5</sup>Ti jujun jtsobvanejetique, ja' jech ti sbiic ti tsots sc'oplal ta xa scoltaoxuque: “Ta sventa snitilultac ti Rubene: ja' ti Elisur xnich'on ti Sedeure.

<sup>6</sup>“Ta sventa snitilultac ti Simeone: ja' ti Selumiel xnich'on ti Zurisadaie.

<sup>7</sup>“Ta sventa snitilultac ti Judae: ja' ti Naason xnich'on ti Aminadabe.

<sup>8</sup>“Ta sventa snitilultac ti Isacare: ja' ti Natanael xnich'on ti Zuare.

<sup>9</sup>“Ta sventa snitilultac ti Zabulone: ja' ti Eliab xnich'on ti Helone.

<sup>10</sup>“Ta sventa snitilultac ti Efraine: ja' ti Elisama xnich'on ti Amiude. “Ta sventa snitilultac ti Manasese: ja' ti Gamaliel xnich'on ti Pedasure. Ti Efraine xchi'uc ti Manasese, ja' xnich'nab ti Josee.

<sup>11</sup>“Ta sventa snitilultac ti Benjamine: ja' ti Abidan xnich'on ti Guidonie.

<sup>12</sup>“Ta sventa snitilultac ti Dane: ja' ti Ahiezer xnich'on ti Amisadaie.

<sup>13</sup>“Ta sventa snitilultac ti Asere: ja' ti Pagiel xnich'on ti Ocrane.

<sup>14</sup>“Ta sventa snitilultac ti Gade: ja' ti Eliasaf xnich'on ti Reuele.

<sup>15</sup>“Ta sventa snitilultac ti Neftalie: ja' ti Ahira xnich'on ti Enane.”

<sup>16</sup>Ti va'i yepalic taje, ja' c'otic ta banquilaetic ti laj yich'ic t'ujel loq'uel ta stojol ti israeletic yo' jech ta sva'an sbaic ta stsobel ti jujuhop ti snitilulique.

<sup>17</sup>Jech ti Moisesse xchi'uc ti Aarone laj svolic ta tsobel ti viniquetic taje, ti oy sc'oplallic ti ja'ic ta xc'ot ta jtunel ta sventa ti ta xich' tsacbel ti sbiique.

<sup>18</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un laj svolic ta tsobel ti c'u yepal oyic ti ta sc'ac'alil sliquebal yu'un ti xchibal u yu'un ti jabile, xchi'uc ta jujuvoc' laj yich'ic tsobel ti jujuhop ti



snitilulique jech c'u ch'al ti bejel ti sbiic ta jujun ti yich'ojic jtob (20) jabile, xchi'uc ti x'ech' ta jtob jabile.

**19**Taje, yu'un co'ol jech laj yich' pasel jech c'u cha'al albat ti Moisés yu'un ti Diose. Yu'un ti tsacob-biile, laj yich' pasel ta sbajtical banomil yu'un ti Sinaie.

**20-21**C'alal laj xa yich' tsaquel sbiic ti jujvoc' ti totil me'il yu'unique, jech c'u cha'al tsacbil sbiic ta jujun ti jtob jabil yich'oje, xchi'uc ti x'ech' ta jtob jabil yich'oje, ti jujun ta scotolic ti chapal sc'oplal ti xu' ta xloquic ta ac'-letoe, ja' loc' ta chapel jech c'u cha'al li'e: Ta sventa xnich'nab ti Rubén ti ja' sbanquilal nich'on ti Israele, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel vaquib yoxvinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (46,500) ti viniquetic ti baxbolic ta ac'letoe.

**22-23**Ta sventa xnich'nab ti Simeone, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel balunlajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc vo'lajunvinic (59,300) ta vo'.

**24-25**Ta sventa xnich'nab ti Gade, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel vo'ob yoxvinic ta mil xchi'uc o'lol yucubal ciento (45,650) ta vo'.

**26-27**Ta sventa xnich'nab ti Judae, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel chanlajuneb xchanvinic ta mil xchi'uc vaquib ciento (74,600) ta vo'.

**28-29**Ta sventa xnich'nab ti Isacare, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel chanlajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (54,400) ta vo'.

**30-31**Ta sventa xnich'nab ti Zabulone, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel vuclajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (57,400) ta vo'.

**32-33**Ta sventa xnich'nab ti Efraín ti ja' xnich'on ti Josee, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel cha'vinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (40,500) ta vo'.

**34-35**Ta sventa xnich'nab ti Manasés ti ja' xnich'on ti Josee, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel lajcheb xcha'vinic ta mil xchi'uc lajunvinic (32,200) ta vo'.

**36-37**Ta sventa xnich'nab ti Benjamine, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel vo'lajuneb xcha'vinic ta mil xchi'uc chanib ciento (35,400) ta vo'.

**38-39**Ta sventa xnich'nab ti Dane, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel chib xchanvinic ta mil xchi'uc vucub ciento (62,700) ta vo'.



40-41 Ta sventa xnich'nab ti Asere, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel jun yoxvinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (41,500) ta vo'.

42-43 Ta sventa xnich'nab ti Neftalie, ti jech ayanem snitilultac ta jvoc' ti totil me'il yu'unique, ja' loc' ta chapel oxlajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (53,400) ta vo'.

44 Ja' jech s'elan loc' ta chapel ti tsacob-biil laj spas ti Moisesse, ti Aarone, xchi'uc ti lajcheb banquilaetic yu'un ti israeletic ti ja' jtsobvanejetic yu'un ti jujuvoc' nitilulile:

45 Ti israeletic ti jtob jabil yich'oje, xchi'uc ti x'ech' ta jtob jabil yich'ojique, ti baxbolic ta ac'-letoe,

46 ja' loc' ta chapel ti ta scotolique, ja' oxib yucubal ciento ta mil xchi'uc o'lol svaquibal ciento (603,550) ta vo'.

### **Ta xich' va'anel ta abtel ti levitaetique**

47 Yan ti levitaetique mu'yuc laj yich'ic tsaquel ta atel jmoj xchi'uc snitilultac ti smolmuc'totic ta vo'nee.

48 Yu'un ti Diose xi ono'ox laj scaj'albe ya'i ti Moisesse:

49 "Yu'un ti c'alal ta xatsac ti biil ta stojol ti israeletique, mu me xatsac ta atel xchi'uc ti jvoc' snitilultac ti Levie.

50 Yu'un ti levitaetique, ja' tsots sc'oplal ta xavac'be sbainic ta yabtelanel ta sq'uelel ti Axibalna yu'un ti tratee, xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une, xchi'uc ti c'usitic ta xtun ti ja' yu'un ti Axibalnae. Yu'un ja' yabtelic ta sbainic ta yich'el batel ti Axibalnae, xchi'uc ti c'usitic oye, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtune. Ja' jech xtoc ja' yabtelic ti ta sjoy sbaic ta sq'uelel ti Axibalnae.

51 Va'i un, c'alal mi ta sc'an cuchel batele, ja' ta slilinic, ja' ta sva'anic ta ach' xtoc ti bu ta xc'ot alaman abaic ta nacleje. Scotol ti buch'uuc no'ox ta xnopaj batel ta sts'el ti Axibalna ti ma'uc sventainojique, mil xi ya'i yajval.

52 Ti yan israeletique jech ta slaman sbaic ta naclej jech c'u cha'al ta spasic ti soldadoetique, yu'un slecoj-lecoj ti jujuvoq'ue, ti ta svol sbaic ti bu ta spajan ti sbanderaique.

53 Ja'uc ti levitaetique ta sjoy sbaic ta naclej ta spat Axibalna yu'un ti tratee, xchi'uc ta xchabiic yo' jech mu x'ilin ti Dios ta stojol ti israeletique."

54 Jech ti israeletique ja' jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

## **Números 2**

### **Smantalil ti c'u s'elan ta xich' pasel ti bu ta svol sbaique**

1 Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse xchi'uc ti Aarone ti c'alal laj sc'opon talele:

- <sup>2</sup>“Ti israeletique, tsots sc'oplal sc'an ti nom nomtic ta sjoy sbaic ta naclej ti bu ta sbejanic ti Axibalna ti bu nupel ta bee, yu'un vololic ta jujuchop ta yolon ti bu pajal ti sbanderaique, ti xvinajic lec ta q'uelel buch'uic ti jujuvoq'ue.
- <sup>3</sup>“Ta yeloval sloq'ueb c'ac'al, ja' tey ta svol sbaic ti jvoc' ti sts'aclojic ta xanobal sbandera ti Judae. Ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Judae, ti ja' banquialal yu'unic ti Naasone, xnich'on ti Aminadabe,
- <sup>4</sup>loc' ta chapel ti chanlajuneb xchanvinic ta mil xchi'uc vaquib ciento (74,600) ta vo' viniquetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.
- <sup>5</sup>Ti ta svol sbaic ta sts'elic xtoque, ja' ti jvoc' snitilultac ti Isacare, ti ja' banquialal yu'unic ti Natanaele, xnich'on ti Zuare,
- <sup>6</sup>ti loc' ta chapel chanlajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (54,400) ta vo' viniquetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.
- <sup>7</sup>Ja' jech xtoc nopol ta xchi'in sbaic ta volej xchi'uc ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Zabulone, ti ja' banquialal yu'unic ti Eliabe, xnich'on ti Helone,
- <sup>8</sup>ti loc' ta chapel vuclajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (57,400) ta vo' viniquetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.
- <sup>9</sup>Ti jech taj une, ta xc'ot ta oxvoc' yu'un ti Judae, ti ja' vaquib slajunvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (186,400) ta vo' viniquetic ti loc' ta chapel ta scotole, ti ja' jba'be ta xanav ech'el yu'unic ti israeletique.
- <sup>10</sup>“Ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, laj svol sbaic ta naclej ti jvoc' ti sts'aclojic ta xanobal sbandera ti Rubene. Ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Rubene, ti ja' banquialal yu'unic ti Elisure, xnich'on ti Sedeure,
- <sup>11</sup>loc' ta chapel vaquib yoxvinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (46,500) ta vo' viniquetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.
- <sup>12</sup>Ti ta svol sbaic ta sts'elic xtoque, ja' ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Simeone, ti ja' banquialal yu'unic ti Selumiele, xnich'on ti Zurisadaie,
- <sup>13</sup>ti loc' ta chapel balunlajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc vo'lajunvinic (59,300) ta vo' viniquetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.
- <sup>14</sup>Ti ta svol sbaic ta sts'elic xtoque, ja' ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Gade, ti ja' banquialal yu'unic ti Eliasafe, xnich'on ti Reuele,
- <sup>15</sup>ti loc' ta chapel vo'ob yoxvinic ta mil xchi'uc o'lol yucubal ciento (45,650) ta vo' viniquetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.
- <sup>16</sup>Ti jech taj une, ta xc'ot ta oxvoc' yu'un ti Rubene, ti ja' buluchib xvaxacvinic ta mil xchi'uc o'lol yo'obal ciento (151,450) ta vo' viniquetic ti loc' ta chapel ta scotole, ti ja' xa xcha'voc'al ti xvoletic batel ta patile.

17“Ja'uc ti levitaetic une volibilic ech'el ta xanobal ta chanvoc' ti xcuchojic batel ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Jech ti chanvoquique, lec svoc'ol voc'ol ta xanavic batel ta be jech c'u cha'al svoc'ol voc'ol ti lamalic ta naclej ti bu pajal ti sbanderaique.

18“Ta yeloval ti smaleb c'ac'ale, ja' ta svol sbaic ta naclej ti jvoc' ti xvoletic ti bu lich'il sbandera ti Efraine, ti ja' banquialal yu'unic ti Elisamae, xnich'on ti Amiude,

19ti loc' ta chapel cha'vinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (40,500) ta vo' viniuetic ta scotolic ti laj yich' tsaquel ti biile.

20Ti ta svol sbaic ta sts'elic xtoque, ja' ta svol sbaic ta naclej ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasese, ti ja' banquialal yu'unic ti Gamaliele, xnich'on ti Pedasure,

21ti loc' ta chapel lajcheb xcha'vinic ta mil xchi'uc lajunvinic (32,200) ta vo' viniuetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.

22Ti ta svol sbaic ta naclej ta sts'elic xtoque, ja' ti jvoc' snitilultac ti Benjamine, ti ja' banquialal yu'unic ti Abidane, xnich'on ti Guidonie,

23ti loc' ta chapel vo'lajuneb xcha'vinic ta mil xchi'uc chanib ciento (35,400) ta vo' viniuetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.

24Ti jech taj une, ta xc'ot ta oxvoc' yu'un ti Efraine, ti ja' vaxaquib svacvinic ta mil xchi'uc vo'vinic (108,100) ta vo' viniuetic ti loc' ta chapel ta scotole, ti ja' xa yoxvoc'al ta vo' xvoletic batel ta xanvil ta patile.

25“Ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ja' ta svol sbaic ta naclej ti jvoc' ti xvoletic ti bu lich'il sbandera ti Dane. Ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Dane, ti ja' banquialal yu'unic ti Ahiezere, xnich'on ti Amisadaie,

26loc' ta chapel chib xchanvinic ta mil xchi'uc vucub ciento (62,700) ta vo' viniuetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.

27Ti ta svol sbaic ta sts'elic xtoque, ta svol sbaic ta naclej ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Asere, ti ja' banquialal yu'unic ti Pagiele, xnich'on ti Ocrane,

28ti loc' ta chapel jun yoxvinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (41,500) ta vo' viniuetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.

29Ti ta svol sbaic ta sts'elic xtoque, ta svol sbaic ta naclej ti jvoc' ti ja' snitilultac ti Neftalie, ti ja' banquialal yu'unic ti Ahirae, xnich'on ti Enane,

30ti loc' ta chapel oxlajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (53,400) ta vo' viniuetic ti c'alal laj yich' tsaquel ti biile.

31Ti jech taj une, ta xc'ot ta oxvoc' soldadoetic yu'un ti Dane, ti ja' vucub xvaxacvinic ta mil xchi'uc vaquib ciento (157,600) ta vo' viniuetic ti loc' ta chapel ta scotole, ti smacojic batel ta xanvil ta spat ti sbanderaique.”

32Ti tsacob-biil ti ech' ta stojol ti yalab xnich'nabic ti israeletique, ti ja' sc'oplal ti epal jnaclejetique, loc' ta chapel ta scotol oxib yucubal ciento ta mil xchi'uc o'lol svaquibal ciento (603,550) ta vo' viniuetic.



<sup>33</sup>Ti jech laj spas ti Moisés jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose, mi ja'uc laj stsaquic ta atel ti levitaetique.

<sup>34</sup>Ti israetique jech laj spasic scotol jech c'u cha'al ti xi s'elan albat mantal yu'un Dios ti Moises. Yu'un ta jujvoc' laj slaman sbaic ta naclej ti vololic ti bu oy ti sbanderaique, xchi'uc ta jmoj xcholetic batel ta xanobal ta jujuchop ti totil me'il yu'unique.

### Números 3

#### Ti yabtelic ti tsots sc'oplal sc'an spasic ti levitaetique

<sup>1</sup>Ti yorail ti c'alal c'opoj ti Dios ta stojol ti Moisés ta vits Sinaie, ti snitulultac ti Aarone xchi'uc ti Moises, xi s'elan oy jech c'u cha'al li'e:

<sup>2</sup>Ti xnich'nab ti Aarone, xi s'elan oye: ti Nadabe, ja' banquial. Tal un ti Abiue, ti Elezare, xchi'uc ti Itamare.

<sup>3</sup>Ti xchanibalic taje laj yich'ic t'ujel ti ac'bat yabtelic yo' jech ta xtunic ta paleale.

<sup>4</sup>C'u stu un, ti Nadabe xchi'uc ti Abiue chamic ta stojol ti Diose ta scoj ti c'alal oyic ta sbajtical banomil yu'un ti Sinaie, laj yaqu'ic yan c'oc' ti ma'uc albil sc'oplale. Va'i un, ti stuquique mu'yuc xnich'najic. Ja' yu'un un, ti Elezare xchi'uc ti Itamare laj sliques yabtelic ta paleal ti q'uelbilic yu'un ti Aarón ti ja' stotique.

<sup>5</sup>Jech ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>6</sup>“Ic'o talem ti jvoc' snitulultac ti Levie, ti ac'o taluc sva'an sbaic ta stojol ti pale Aarone yo' jech ta xac' sbaic ta tunel yu'un.

<sup>7</sup>C'oticuc ta jtunel ta stojol ti Aarone xchi'uc ta stojol ti jteclume, ta sventa ti c'usi sc'an pasel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, xchi'uc ta sbainic ta spasel ti c'usi sc'an ta Axibalnae.

<sup>8</sup>Ja' ta xchabiic xtoc ti c'usitic oy x'ayan ta Axibalna ti bu nupel ta bee. Ta xac' sbaic ta tunel ta stojol ti israetic ta scotol ti c'usi sc'an pasel yu'un ti Axibalnae.

<sup>9</sup>Beviluc loqu'el avu'un ti levitaetic xchi'uc ti snitululic ta stojol ti israetique yo' jech ta xac' sbaic ta tunel ta j'ech'el ta stojol ti Aarone.

<sup>10</sup>Va'i un, ac'bo comel ta yoc ta sc'ob yabtel ta paleal ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe. Mi oy buch'u ta stic' sba ta abtel ta paleal ti c'alal ma'uc, chapal sc'oplal ta xich' milel.”

#### Ti levitaetique c'otemic ta yu'untac ti Diose

<sup>11</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>12</sup>“Ti ta stojol ti israetique, ja' laj xa jt'uj loqu'el ti levitaetic ta sventa ti mu'yuc stijel ta c'op xchi'uc ti sba xnich'nabique, yu'un cu'untac ti stuquique.

<sup>13</sup>Yu'un scotol ti ba oloetique, ja' cu'untac. Yu'un laj jva'an jba ta stojol sbanquial nich'nabic xchi'uc sba yol xchon sbolomic ti israetic ti c'alal laj cac' chamicuc

sbanquilal nich'nabic ti egipcioetique. Jech o xal un, ja' cu'untac. Yu'un vu'unun ti Ajvalile.”

### **Ta xich' tsacbel sbiic ti levitaetique**

**14**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon tael ta sbajtical banomil yu'un ti Sinaie:

**15**“Paso junuc tsacob-biil yu'unic ti jvoc' ta jujuchop ti nitiluletic yu'un ti levitaetique. Tsacbo lec ta bejtsanbel sbiic scotol ti queremetic ti jun u yich'ojique xchi'uc ti x'ech' xa ta jun u yich'ojique.”

**16**Ti Moisesse laj spas ti tsacob-biile jech c'u cha'al albat mantal yu'un ti Diose.

**17**Ti xnich'nab ti Levie, ja'ic ti Gersone, ti Coate, xchi'uc ti Merarie.

**18**Ti jvoc' snitilultac ti Gersón ta sventa ti jujuchop totil me'il yu'une, ja' ayan tael yu'un ti Libnie xchi'uc ti Simeie.

**19**Ti jvoc' snitilultac ti Coat ta sventa ti jujuchop totil me'il yu'une, ja' ayan tael yu'un ti Amrame, ti Izhare, ti Hebrone, xchi'uc ti Uziele.

**20**Ti jvoc' snitilultac ti Merari ta sventa ti jujuchop totil me'il yu'une, ja' ayan tael yu'un ti Mahlie xchi'uc ti Musie. Scotolic taje, ja' snitilultac ti Levi ta sventa ti jvoc' yu'un ti jujuchop totil me'il yu'une.

**21**Ti jvoc' snitilultac ti Gersón ta sventa ti jujuchop totil me'il yu'une, ja' ayan tael yu'un ti Libnie xchi'uc ti Simeie.

**22**Ta scotol ti queremetic ti laj yich' tsacbel ti sbiic ti yich'ojic jun ue, xchi'uc ti yich'ojic x'ech' ta jun ue, ja' loc' ta chapel vucub mil xchi'uc vo'ob ciento (7,500) ta vo'.

**23**Ti jayvoc' taje, svoloj sbaic ta naclej ta yeloval c'ac'al ti oy ta spat ti Axibalnae.

**24**Ti banquilal jvolvanej yu'un snitilultac ti Gersone, ja' ti Eliasafe, xnich'on ti Laele.

**25**Ti Axibalna ti bu nupel ta bee, ja' sbainojic ta sq'uelel ti c'usi oy yu'une, ti nuculetic ti ja' yaxibe, ti muc' ta poc' ti lich'il ta sti' ti Axibalnae.

**26**Ja' sbainojic xtoc ta sq'uelel ti poq'uetic ti lich'ajtic ta amaq'ue, ti poq'uetic ti lich'ajtic ta ochebal amac' ti smacoj ta joyob ti Axibalna ti bu oy ti altare, xchi'uc ti jujutos yaq'uiltaque.

**27**Ti jvoc' snitilultac ti Coat ta sventa ti jujuchop totil me'il yu'une, ja' ayan tael yu'un ti Amrame, ti Izhare, ti Hebrone, xchi'uc ti Uziele.

**28**Ti ta scotol ti queremetic ti laj yich' tsacbel sbiic ti yich'ojic jun ue, xchi'uc ti x'ech' ta jun u yich'oje, ja' loc' ta chapel vaxacmil xchi'uc oxib ciento (8,300) ta vo'. Ti jvoquic taje, ja' sbainojic ta sq'uelel ti Axibalnae.

**29**Svoloj sbaic xtoc ta naclej ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Axibalnae.



- <sup>30</sup>Ti banquialal yu'unic ti jvoc' nitiluletic taje, ja' ti Elizafane, xnich'on ti Uziele.
- <sup>31</sup>Ti jvoc' taje, ja' sbainojic ta xchabiel xcaxail ti tratee, ti mexae, ti co'ol s'elan spajleb cantilae, ti altaretique, ti c'usitic t'ujbil ti tsots sc'oplal ta xtun ta sventa ti c'usi ch'unbile, ti poq'uetique, xchi'uc scotol ti c'usitic jujutos stunele.
- <sup>32</sup>Ti banquialal yu'unic ti levitaetique, ja' ti Eleazare, xnich'on ti pale Aarone, ti ta sbain ta sq'uelel ti buch'utic sbainojic ta sq'uelel ti Axibalnae.
- <sup>33</sup>Ti jvoc' snitilultac ti Merari ta sventa ti jujuchop ti totil me'il yu'une, ja' ayan talel yu'un ti Mahlie xchi'uc ti Musie.
- <sup>34</sup>Ta scotol ti queremetic ti laj yich' bejanbel ta tsacbel ti sbiic ti xlic ta jun u svoq'uelique, xchi'uc ti x'ech' ta jun u svoq'uelique, ja' loc' ta chapel vaquib ciento ta mil xchi'uc lajunvinic (6,200) ta vo'.
- <sup>35</sup>Ti banquialal yu'unique, ja' ti Zuriele, xnich'on ti Abihaile, ti svoloj sbaic ta naclej ta yeloval ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti ch'ulnae.
- <sup>36</sup>Ja'uc snitilultac ti Merarie, ja' ta sbainic ta sq'uelel ti stanel-te'altac ti ch'ulnae xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtune.
- <sup>37</sup>Ja' ta sbainic ta sq'uelel xtoc ti oyetic ta sjoylej ti amaq'ue, ti spajlebtaque, ti spajob te'altaque, xchi'uc ti yaq'uiltaque.
- <sup>38</sup>Ti ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Axibalnae, ti ja' ta stuq'uil ti Axibalna ti bu nupel ta bee, ja' svol sbaic ta naclej ti Aarone, ti Moise, xchi'uc xnich'nabtac ti Aarone, ti ja'ic sbainojic ta sq'uelel ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto ta sventa ti lum Israele. Mi oy buch'u ta x'abtej ta paleal ti c'alal ma'uc ac'bil yabtele, chapal sc'oplal ta xich' milel.
- <sup>39</sup>C'alal laj sbejanbe ta vun sbitac levitaetic ti Moisés xchi'uc ti Aarone, jech laj spasic jech c'u cha'al i'albat mantal yu'un ti Diose. C'ot ta chapel ti loc' chib xcha'vinic ta mil (22,000) ti queremetic ti jun u svoq'uelique, xchi'uc ti x'ech' ta jun u svoq'uelique.

### **Ti banquialal nich'nabiletique ta xac' xq'uexolic**

- <sup>40</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moise: “Lic Tsacbo sbiic sbanquialal nich'nabic ti israeletique, ti jun u yich'oje xchi'uc ti x'ech' xa ta jun u yich'ojique, ti bejel t'unbo ti sbiique.
- <sup>41</sup>Mi laj taj une, bevbun loq'uel ti levitaetique, ti ja' ta xc'ot ta xq'uexol sbanquialal nich'nabtac ti israeletique. Yu'un vu'unun ti Ajvalile. Ja' no'ox jech xtoc, bevbun loq'uel xchon sbolomic ti levitaetique, ti ja' ta xc'ot ta xq'uexol sba yoltac xchon sbolomic ti israeletique.”
- <sup>42</sup>Ti Moise laj sbejanbe ta vun sbitac sbanquialal xnich'nabtac ti israeletique jech c'u cha'al albil mantal yu'un ti Diose.

<sup>43</sup>Va'i un, scotol ti queremetic ti laj yich' bejanbel sbiic ti jun u yich'oje xchi'uc ti x'ech' ta jun u yich'ojiique, ja' loc' ta chapel chib xcha'vinic ta mil xchi'uc oxlajuneb xchanlajunvinic (22,273) ta vo'.

<sup>44</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talel xtoque:

<sup>45</sup>“Bevbun loq'uel ti levitaetique, ja' ta xc'ot ta xq'uexol sbanquialal nich'nabtac ti israeletique. Ti xchon sbolomic xtoc ti levitaetique, ta xc'ot ta xq'uexol xchon sbolomic ti israeletique. Ti levitaetique, ja' cu'untac. Yu'un vu'unun ti Ajvalile.

<sup>46</sup>Ja'uc ti sbanquialal xnich'nabtac ti israeletique, ja' bolemic ta j'ech'el, ja' mu sta xnich'nabtac ti levitaetique. Ja' yu'un un, yo' jech ta xich' pojel loq'uel ti oxlajuneb xchanlajunebal vinic (273) ta vo' ti sbanquialal xnich'nabic xchi'uc ti oy to yan xtoque,

<sup>47</sup>c'anbo vo'sep plata taq'uin ti jujunique, ja' ti c'u s'elan liquem yu'unic ta ch'ulna ti yich'oj buluchib gramo ti yalale.

<sup>48</sup>Ti taq'uin taje, ja' ac'bo yich' ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ti c'ot ta q'uexolil pacolil yu'unique.”

<sup>49</sup>Jech ti Moisesse laj stsob ti taq'uin ta sventa q'uexolil pacolil yu'un sbanquialal xnich'nab ti israeletique, ti ja' x'ech' yepalique.

<sup>50</sup>Laj sta ta tsobel jmil xchi'uc vo'ob sbalunlajunvinic (1,365) ta sep plata taq'uin, co'ol jech c'u cha'al ti sbisobil yalal yu'unic ta ch'ulnae.

<sup>51</sup>Laj taj une, ti taq'uine, ja' laj yac'be yich' ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe jech c'u cha'al albat ono'ox mantal yu'un ti Diose.

## Números 4

### Ti yabtelic ta xich'ic ti levitaetique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés xchi'uc ti Aarone ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Liqueso tsacob-biil ti jvoc' ta sventa ti jujuchop totil me'iletic yu'un ti levitaetic ti ja' snitilultac ti Coate.

<sup>3</sup>Tsacbo ta vun sbiic ti buch'utic yich'ojic xa lajuneb xcha'vinic (30) jabile, ti xc'ot c'alal to ta lajuneb yoxvinic (50) jabile, ti baxbolic ta sventainel ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>4</sup>“Ti yabtelic ta xich'ic snitilultac ti Coate, yu'un ja' ch'ul abtel ta j'ech'el ti xi s'elane:

<sup>5</sup>C'alal ta xc'ot ta pasel ti ta xlic stam batel sbeic ti israeletique, jech ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe ta sjitunic ti muc' ta poc' ti lich'il ta ochebal sti' ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, ti ja' smacoj o xcaxail ti tratee.

<sup>6</sup>Ti ta sba xcaxaile, ta slamanic batel jayc'oluc jun yutsiquil nucul. Ti ta sba taje, ta slamanbeic talel jc'ol jun yutsil ic'-ic' losantic tsajal poc' ti jlic no'ox meltsanbile. Tey ta xac'beic te'etic yo' jech ta xich' chechel batel.

<sup>7</sup>Ta slamanic xtoc jlic ic'-ic' losantic tsajal poc' ta sba mexa ti oy ta jtojolale. Ti ta sbae, ta xaq'uic ti sets'etique, ti muc'tic lechetique, ti bisetique, ti jarruetic ti ja' yaviltac ti vineo, xchi'uc ti pan ti ta xich' aq'uel jujun c'ac'al ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile.

<sup>8</sup>Ti ta sba scotol taje, ta sq'uibeic talel jlic tsajal poc', xchi'uc ta smaquic ta jaylicuc ta jun yutsiquil nuculetic, xchi'uc ta xac'beic te'etic yo' jech ta xich' chechel batel.

<sup>9</sup>Mi laj taj une, ta stsaquic talel jlic ic'-ic' losantic tsajal poc' ti ja' ta smaquic o ti pajleb cantilae, ti lamparaetique, ti slots'obil ac'ale, ti bic'tal sets'etique, xchi'uc scotol ti vasuetic ti ta xtun yu'unic ta yavil aceitee.

<sup>10</sup>Scotol taj une, ta xich' volel ta jun yutsiquil nuculetic, ti ta scajanic ta ba te'etic yo' jech ta xich' chechel batele.

<sup>11</sup>“Ja' jech xtoc ta slambeic talel junuc ic'-ic' losantic tsajal poc' ta sba ti altar ti ja' oroe, ti ta svolic ta junuc yutsiquil nucule. Tey ta scajanic batel te' yo' jech ta xich' chechel batel.

<sup>12</sup>Mi laj taj une, ta xlic stsobic ti c'usitic jtunel ta sventa ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe. Ta svolic ta jlicuc ic'-ic' losantic tsajal poc', xchi'uc ta svolic ta jun yutsiquil nucul, ti chechbil ta xbat ta te' yu'unique.

<sup>13</sup>Yu'un tsots sc'oplal ta scusic lec ti xepu'e xchi'uc ti tan ti oy ta altare. Ts'acal to un, ta svolic ta yax'elan poc'.

<sup>14</sup>Ti c'usitic ta xtun ta ch'ulna ta sventa ti c'usi ta xich' ch'unele, xi s'elan ti c'usitic ta xich' scajanel batel scotol ta sbae: Ti xch'amleb ac'ale, ti slots'obiltaque, ti slupobile, ti lech-lech taq'uine, ja' xa ti c'usitic ta xtun ta altare, scotol taje, ta svolic batel ta jun yutsiquil nucul, ti ta xac'beic te' yo' jech ta xich' chechel batele.

<sup>15</sup>C'alal mi laj xa svolic lec ta pixel ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe scotol ti trasteetic ti ac'bil xa ta ventainele, ti chapalic xa ta stam batel ti sbeique, xu' ta xtalic snitilultac ti Coate yo' jech ta xchechic batel scotol ti c'usitic taje. Ja' no'ox un, ti c'usitic ac'bil xa ta ventainele, mi ja'uc xu' ta spiquic yo' jech mu xchamic. Yu'un scotol ti c'usitic oy ta Axibalna ti bu nupel ta bee, ja' sbainojic ta xchechel batel snitilultac ti Coate.

<sup>16</sup>Ti Eleazar ti ja' xnich'on ti pale Aarone, ja' ta sbain ta sq'uelel ti aceite yu'un ti lamparaetique, ti muil pome, ti matanal sat ts'unubiletic ti ta ono'ox xiyac'beique, xchi'uc ti jtunel aceitee. Ja' jech xtoc ja' ta sbainic ta sq'uelel ti Axibalnae xchi'uc scotol ti c'usitic x'ayane, xchi'uc xchapej lec ti c'usitic ac'bil xa jelavel ta ventainele.”

<sup>17</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés xchi'uc ti Aarone ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>18</sup>“Mu xavac' ave ati' ti ta xtub sts'unubalic jujuchop snitilultac ti Coat ta stojol ti levitaetique.

<sup>19</sup>Yo' jech mu sta svolic ta xchamic ta scoj ti ta spiquic ti c'usitic ac'bil xa jelavel ta ventainele, tsots sc'oplal ti xi s'elane: Ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe, ja' ta sbainic ta yalbel ta jujun tal ti c'usi spasique, xchi'uc ti c'usitic ta xich'ic batele.

**20**Ja' yu'un un, mi sbalin to xa'i sbaique, mi ja'uc xu' x'ochic ta sq'uelelic ti c'usitic ac'bil xa jelavel ta ventainele.”

**21**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**22**“Liqueso junuc tsacob-biil xtoc ta jujuvoc' ti jujuchop snitilultac ti Gersone,

**23**ja' ti buch'utic yich'ojic xa lajuneb xcha'vinic (30) jabile, xchi'uc ti xc'ot c'alal ti buch'u yich'oj xa lajuneb yoxvinic (50) jabile, ti baxbolic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

**24**“Ti yabtelic ti snitilultac ti Gersone, xi s'elan jech c'u cha'al li'e:

**25**Ja' yabtelic ta xich'ic batel ti poq'uetic yu'un ti ch'ulnae, ti Axibalnae, ti jun yutsiquil nukul ti ja' yaxibe, ti poc' ti oy ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

**26**Ma'uc no'ox taje, ta xich'ic batel xtoc ti poq'uetic ti ja' smac ti yamaq'uile, ti poc' ti oy ta ochebal sti' ti amac' ti ja' sjoyoj ta maquel ti Axibalnae xchi'uc ti altare, ti jujutos yaq'uiltaque, xchi'uc scotol ti abtejebaletic ta xtun ta sventa ti yabtelique.

**27**Ti Aarone xchi'uc ti xnich'nabe, ja' ta sbainic ta stojobtasel snitilultac ti Gersone ta scotol ti yabtelic ti sc'an pasele, xchi'uc ti c'usitic ta xchechic batele. Vo'oxuc ta xabainic ta yalbel ti c'usitic ta spasiq.

**28**Ja' jech yabtelic ta xich'ic ti jujuchop snitilultac ti Gersone, ti ta xtunic ta Axibalna ti bu nupel ta bee, ti ja' tojobtasbolic yu'un ti Itamar ti ja' xnich'on ti pale Aarone.

**29**“Liqueso junuc tsacob-biil xtoc ta sventa ti jujuchop snitilultac ti Merarie.

**30**Tsacbo ta vun sbiic ti buch'u yich'ojic xa lajuneb xcha'vinic (30) jabile xchi'uc ti xc'ot c'alal ti buch'u yich'oj xa lajuneb yoxvinic (50) jabile, ja' ti buch'utic baxbolic ta xtunic ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

**31**Ti smelol ti yabtel ta xich'ic ta sventa yu'un ti Axibalna ti bu nupel ta bee, ja' ta sbainic ta yich'el batel stanel-te'altac ti ch'ulnae, ti sc'atlomte'altaque, ti yoyaltaque, ti spajlebtaque.

**32**Ma'uc no'ox taje, ja' ta sbainic ta yich'el batel xtoc ti oyetic ti ta xtun ta sjoylej smac ti ch'ulnae, ti spajlebtaque, ti spajobte'altaque, ti yaq'uiltaque, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun ta sventa yabtelique. Vo'ot ta xavalbe jujunic ti c'usitic ta xich'ic batele.

**33**Ja' jech smelol yabtelic ta Axibalna ti bu nupel ta bee, ti ta sbainic ti jujuchop snitilultac ti Merarie, ti ja' tojobtasbolic yu'un ti Itamar ti ja' xnich'on ti pale Aarone.”

**34**Ti Moises, ti Aarone, xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti israeletic, laj stsacbeic sbi ti jujuvoc' ta jujuchop snitilultac ti Coate,

**35**ja' ti buch'u yich'ojic xa lajuneb xcha'vinic (30) jabile, xchi'uc ti xc'ot c'alal ti buch'u yich'ojic xa lajuneb yoxvinic (50) jabile, ti baxbolic ta xac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>36</sup>Ti c'u yepal loc' ta chapel ti viniquetic ti laj xa yich' tsacbel ti sbiique, ja' loc' ta chapel ta scotole cha'mil xchi'uc o'lol xvaxaquibal ciento (2,750) ta vo'.

<sup>37</sup>Ja' jech yepal loc' ta chapel snitilultac ti Coate ti ta xac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, ti c'u s'elan laj spas tsacob-biil ti Moiseese, ti Aarone, ti ja' co'ol s'elan jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

<sup>38</sup>Ti ja' sc'oplal jujuvoc' ti jujuchop snitilultac ti Gersone,

<sup>39</sup>ti yich'ojic xa lajuneb xcha'vinic (30) jabile, xchi'uc ti xc'ot c'alal to ti buch'u yich'ojic xa lajuneb yoxvinic (50) jabile, ti baxbolic ta xac' sbaic ta tunel tey ta Axibalnae,

<sup>40</sup>ja' loc' ta chapel cha'mil xchi'uc lajuneb xcha'vinic yucubal ciento (2,630) ta vo'.

<sup>41</sup>Ja' jech yepal loc' ta chapel snitilultac ti Gersone, ti xu' yu'unic ta xac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee c'alal tsacbatic ti sbiic yu'un ti Moiseese xchi'uc ti Aarone ta sventa smantal ti Diose.

<sup>42</sup>Laj yich' chapel xtoc ti jujuvoc' ta jujuchop snitilultac ti Merarie,

<sup>43</sup>ti yich'ojic xa lajuneb xcha'vinic (30) jabile, xchi'uc ti xc'ot c'alal ti buch'u yich'ojic xa ta lajuneb yoxvinic (50) jabile, ti baxbolic ta xac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>44</sup>Ja' loc' ta chapel xtoc ta scotol oxmil xchi'uc lajunvinic (3,200) ta vo'.

<sup>45</sup>Taje, ja' jech yepal snitilultac ti Merarie, ti xu' yu'unic ta xac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, ti c'alal laj stsaquic biil ti Moiseese xchi'uc ti Aarone, ja' co'ol s'elan jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

<sup>46</sup>Ti c'u yepal ta scotolic ti levitaetic ti laj yich'ic chapel yu'un ti Moiseese, ti Aarone, xchi'uc ti banquilaetic yu'un ti israeletique, ti jujuvoc' yu'un ti jujuchop xchi'uc ti xnich'nabique,

<sup>47</sup>ti yich'ojic xa lajuneb xcha'vinic (30) jabile, xchi'uc ti xc'ot c'alal ti buch'u yich'ojic xa ta lajuneb yoxvinic (50) jabile, ti baxbolic ta xac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee,

<sup>48</sup>ja' loc' ta chapel, vaxacmil xchi'uc chanvinic svaquibal ciento (8,580) ta vo'.

<sup>49</sup>Ti tsacob-biil ti laj yich' pasel taje, ja' co'ol s'elan jech c'u cha'al albat ono'ox mantal ti Moisés yu'un ti Diose. Jech xtoc albatic ta jujun ti c'usi ta spasiique xchi'uc ti c'usi ta xich'ic batele, ja' co'ol xchi'uc jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

## Números 5

**Oy sc'oplal ta xich' jipel loq'uel ti buch'u soquesoj sba xchi'uc jtosuc ti albil sc'oplal mu staq'ue**

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:



<sup>2</sup>“Albo ya'i mantal ti israeletique ti ac'o sjipic loq'uel c'alal to sti'il jteclum scotol ti buch'utic ti c'usiuc no'ox chamelal ti ch'iem ta snuculilique, mi ja' ti buch'u oy c'usi xmalmun yu'unique, mi ja' ti buch'u laj soques sba xchi'uc ta scoj ti laj spic ti c'usi chamemique.

<sup>3</sup>Yu'un mu'yuc ta alel c'usiuc no'ox yabtel mi vinic mi ants, ac'o sloq'uesic batel c'alal to sti'il jteclum. Ja' to jech mu'yuc buch'u ta soques ti jteclum ti bu ta xinaqui ta stojolique.”

<sup>4</sup>Jech ti israeletique laj xch'unbeic smantal Dios ti albatic yu'un ti Moises. Laj sloq'uesic batel c'alal to sti'il jteclum ti buch'utic oy svocolic yu'un ti va'i s'elan taje.

### **Oy jbel c'usi tsots albil ti ta soquesvan xchi'uc**

<sup>5</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>6</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: C'alal mi oy jun vinic mi jun ants, ti mu'yuc stuq'uil ta stojol ti Dios ti ta soques ta sts'i'le'el ti c'usi oy yu'un ti xchi'ile, ti jech ta spas taje, ta sta smul.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, tsots sc'oplal, ac'o ya'i sba. Ma'uc no'ox taje, ac'o stojbe sutel ti buch'u oy c'usi laj soquesbe ta sts'i'le'ele. Yu'un ja' jech yepal ta stoj ti c'u yepal laj soques ta sts'i'le'ele, xchi'uc ta to xac' jch'ac ta vo'ch'ac ti c'u yepale.

<sup>8</sup>Yan ti mi chamem xa ti buch'u oy c'usi laj yich' soquesbele, ti mi mu'yuc yuts' yalal ti xu' ta xich' ti c'usi ta xich'be stojole, ja' xa ta xcom ta yu'un ti Diose yo' jech ta xtun yu'un ti palee. Ma'uc no'ox me un, yu'un ti palee, ac'o ono'ox me yac' ti chij ti ta xjelav ta xch'ayobil smul ti buch'u taje.

<sup>9</sup>“Scotol ti jtunel matanaletic ti ta xaq'uic ti israeletic ta stojol ti Dios ti ta xich'ic ac'bel ti palee, ja' ta xc'ot ta yu'un ti palee.

<sup>10</sup>Scotol ti c'usi loc' xa sc'oplal yu'unic ti ta xc'ot ta yu'un ti Diose, ac'o yich' batel ta stojol ti palee yo' ta xc'ot ta yu'un.”

### **Oy jbel ti c'usi tsots albil sc'oplal ta sventa ti it'ixale**

<sup>11</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>12</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'iic ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Xu' nan ti ta xc'ot ta pasel ti oy jun ants ta smucul sati ti smalale,

<sup>13</sup>ti ta xmulivaj xchi'uc yan vinic ti mu ja'uc sna' ti smalal ti c'alal oy sc'oplale. Ac'o mi jech ta spas ti ants ti ta soques ti sc'oplal ti ta soques sbae, mucul ta xcom ta scoj ti mu'yuc xvinaj ti yacal ta spas taje.

<sup>14</sup>Ti jech taj une, ta xlic it'ixajuc ti vinic yu'un ti yajnile. Xu' nan xtoc ta xlic it'ixajuc ti vinic c'alal mu jechuc ta spas ti antse.

<sup>15</sup>Ti c'uc s'elan ti xcha'tosal taje, ti vinique ta xic' batel ti yajnil ta stojol ti palee. Ta xac' chib kilo matanal juch'bil jchop o ta trigo ta sventa ti yajnile. Ja' no'ox un, mu'yuc



ta smalbe ti aceite ta sba ti harinae. Mi ja'uc ta xac'be pom. Yu'un ja' jun matanal ta scoj ti it'ixale, ti ja' jun matanal ta svinajesel ti mulile.

<sup>16</sup>“Jech ti palee une ta xalbe ti ants ti ac'o nopajuque. Ta xac' va'luc ta stojol ti Diose.

<sup>17</sup>Ts'acal to un, ta slup loq'uel jutebuc ts'uiltasbil vo' ti ta xch'am ta lumal bine, ti ta scap ochel jutebuc spucuquil banomil yu'un ti Axibalnae.

<sup>18</sup>Ta xac' va'luc xtoc ti ants ta stojol ti Diose. Ta sjitunbe ti sjole. Ta xac'be ta sc'ob ti matanal yu'un ti it'ixale yo' jech ta xvinaj ti mulile. Jech ti stuc une ta stsac ti ch'ail vo' ti ta xac' bac vocole.

<sup>19</sup>Va'i un, ti palee xi ta sva'an sba ta yalbel ti antse: ‘Mi mu'yuc alo'laoj yan vinique, mi mu'yuc amucul-satioj ti amalale, mi mu'yuc c'usi apasoj xchi'uc yan vinic ti ja' ta soquesote, mu'yuc c'usi chopol ta spasbot c'alal ta xavuch' ti ch'ail vo' ti ta xac' bac vocole.

<sup>20</sup>Yan ti mi amucul-satioj ti amalal ta scoj mi alo'laoj yan vinique, ti c'ot ta pasel avu'un ti ja' ta xa asoques aba xchi'uque,

<sup>21</sup>va'i unbi, ti Diose ta xac' ta ilel ti ta xac'bot bac vocol ta sba ta sat ti jteclum ti jech asoquesoj abae. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta situb ti ach'ute, ti ta soques ti yav avole.

<sup>22</sup>Ti stojol ta xlic avich' taje, ja' o ta xlic avich' avocol yu'un ti c'alal ta xavuch' ti j'ac'-bac-vocol vo'e.’ ‘Jechuc, ja' xitun o’, xi ta stac' ti antse.

<sup>23</sup>“Va'i un, ti palee ta sts'ibta ta vun sc'oplal ti bac vocole, ti ta stubbe sc'oplal ta sventa ti ch'ail vo'e.

<sup>24</sup>Ja' yu'un un, ta xlic yac'be yuch' ti antse yo' ta xlic c'uxubtasbat ti xch'ute.

<sup>25</sup>Ta stsacbe ta sc'ob ti matanal yu'un ti it'ixale yo' jech ta xac' ta stojol ti Diose. Mi laj une, ta xbat yac' ti matanal ta sba ti altare.

<sup>26</sup>Ta stsac no'ox xtoc jopuc matanal sat ts'unubil ti jchop o ta trigoe, ti ta xchic' ta sba altar ti ja' jun matanal ti vulesel ta o'ntonale. “Mi laj xa yac'be yuch' ch'ail vo' ants ti palee une,

<sup>27</sup>yu'un mi smucul-satioj ti smalale, jech ti j'ac'-vocol ch'ail vo' taje, ta xc'uxubtasbat xch'ut yu'un. Ta xlic situb ti xch'ute. Ta xlic socuc ti yav yole. Ta xjoybij lec ta bac vocol yu'un ta sba ta satic ti jteclume.

<sup>28</sup>Yan ti mi mu jechuc spasoj ti antse, mu'yuc c'usi ta spasbat yu'un ti ch'ail vo'e, ta x'alaj lec.

<sup>29</sup>“Ti va'i s'elan ti oy c'usi tsots albile, ja' jech snupin sba xchi'uc ti buch'u ta smucul-sati ti smalale, xchi'uc ti buch'u ta xlic it'ixajuque.

<sup>30</sup>Mi mo'oje, ja' ta sventa ti buch'u ja' no'ox ta xit'ixta ti yajnile. Ja' yu'un un, ti vinique, tsots sc'oplal ac'o sva'an ta stojol Dios ti yajnile. Jech ti palee jech ta spas jech c'u cha'al yalaj ti oy c'usi jbel tsots albile.

<sup>31</sup>Ja'uc ti malalile ch'abal smul ta xc'ot. Yan mi jech ono'ox smul ti ants une, ta me sta svocol xchi'uc un.”

## Números 6

### Smantalil yu'unic ti buch'u ta xac' sba ta tunele (nazareo)

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israetic jech c'u cha'al li'e: Mi ja' jun vinic, mi ja' jun ants ti ta xac' ye sti' ta xac' sba ta tunel yu'un ti Diose, ti ja' nazareo sbie,

<sup>3</sup>mi ja'uc xu' ta xuch'ic ti vinoe, mi ja'uc jtosuc ti c'usi pasemic xae, mi ja'uc yan ti c'usi pasem xae, mi ja'uc ti ya'lel uvae. Mi ja'uc xu' ta slo' ti sat uvae, mi ja'uc ti taquintasbile.

<sup>4</sup>C'alal mu to xc'ot ta sts'aqui sc'ac'alil yu'un ti c'u sjalil yac'oj ye sti'e, mu xu' ta slo' ti c'usiuc ta xloc' ta xich' meltsanel ta sat uvae, mi ja' ti c'uc no'ox s'elane.

<sup>5</sup>Ja' jech xtoc mi ja'uc xu' ta sloc' ti sjole. Yu'un c'ajomal no'ox ta sts'ites ta ch'iel ja' to ti c'uxi sta sc'ac'alil ti yac'oj ye sti' xchi'uc ti sc'ope. Yu'un xch'acoj sba ta sventa jtunel yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Ti c'u sjalil taje, mi ja'uc xu' ta xnopaj batel ti bu tuts'ul ti animae.

<sup>7</sup>Mi ja'uc xtoc xu' ta sq'uel mi c'ot ta pasel mi cham ti stote, mi ja' ti sme'e, mi ja' jun xchi'il ta voq'uel, mi vinic, mi ants, yo' jech mu soques sba. Yu'un tsots sc'oplal ta stuc'ulan sba ti jech c'otem ta jtunel yu'un ti Diose.

<sup>8</sup>Yu'un ti c'u sjalil yac'oj ti ye sti'e, yu'un c'otem xa ta yajtunel ti Diose.

<sup>9</sup>“Mi oy buch'u ta xcham ta anil no'ox ti xchi'inoje, ti c'ot ta sts'i'lejel ti stsotsil sjol ti yalaj ti ta xc'ot ta stunel yu'un ti Diose, ta yucubal c'ac'al yech'el un, ti xcaltique, ja' ti c'alal nopol xa batel yorail ti mesel tusele, ac'o xt'axbun ta loq'uel ti sjole.

<sup>10</sup>Ta xvaxaquibal c'ac'al un, ta xich' batel ta stojol ti palee cha'cot tórtola, mi mo'oje, cha'cot ch'iom paloma ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>11</sup>Jech ti pale une ta xac' jcotuc ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile. Ja'uc ti jcote, ta xich' xchiq'uel yo' jech ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot ti mulil ti jech laj sta ti anil soquesel ta scoj ti animae. Ti jech c'ac'al taje, ja' o ta xlic ochuc ta yaq'uel ta tunel ta stojol ti Dios ti stsotsil sjol yan veltae.

<sup>12</sup>Yu'un ta ach' ta sliques ti ta xac' sba ta tunel yu'un ti Diose. Ja'uc ti c'u s'elan laj sliques ta ba'yele, mu'yuc xa tsacbil c'ot ta venta. Yu'un ti stsotsil ti laj xch'acbe sc'oplal ti ta xc'ot ta tunel yu'un ti Diose, yu'un c'ot ta soquel. Ja' jech xtoc ac'o yic' batel jcotuc chij ti yich'oj jun jabil ti ta xich' svocol ta scoj ti mulil colo'ile.

<sup>13</sup>“C'alal ta stsuts sc'ac'alil ti c'u sjalil ti mesel tusele, jech ti buch'u ta x'och ta nazareoe, ta xbat ta ochebal sti' ti Axibalnae.

<sup>14</sup>Yu'un ta xac' ta stojol Dios jcot ch'in tot chij ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile, ti jun yutsil smuil ta xich' chiq'uele. Ta xac' xtoc jcot me' chij ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile, ti yich'oj xa jun jabile, ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile. Ta xac' xtoc jcot to tot chij ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile, ti ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

<sup>15</sup>Ja' jech xtoc ta xac' junuc biq'uit moch pan ti pasbil ta lequil t'ujbil harina ti vots'bil ta aceitee, ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile. Ta xac' xtoc ti bacubtasbil jayal harina ti vijbil aceite ta sbae. Ti jujune, ta xich' ac'bel ti matanal sat ts'unubale xchi'uc ti vinoe.

<sup>16</sup>Va'i un, ti palee ta xac' ta stojol Dios ti matanal ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile, xchi'uc ti chic'bil matanale.

<sup>17</sup>Ta xac' ti jcot chij ti ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale jmoj xchi'uc ti jun biq'uit moch pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile. Ta xac' xtoc ti matanal sat ts'unubale xchi'uc ti vinoe.

<sup>18</sup>Ta sloc' sjol ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta be ti buch'u ta x'och ta nazareoe. Ta stsob ti stsotsil sjol ti xc'ot ox yu'un ta tunele. Ta stic' ochel ta c'oc' ti ta xtil ta yolon scajleb ti matanal ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

<sup>19</sup>Va'i un, ti palee ta stsac sbaquil spat ti chij ti ta'ajem xae, xchi'uc ti jbej pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobil ti tiq'uil ta biq'uit moche, xchi'uc ti jayaquil harina ti bacubtasbil ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile. Scotol ta xac'be jelavel ta sc'ob ti buch'u ta x'och ta nazareoe, ti c'alal mi laj xa ox sloc' ti stsotsil sjole.

<sup>20</sup>Va'i un, ti palee ta xlic sye'ílan yo' jech ta xac' ta stojol ti Diose. Ti sti' yo'nton ti chon bolom ti ja' laj yich' ye'ílanele, ti sbec'tal yo' ti c'ot ta matanal yu'un ti Diose, ja' ta xc'ot ta spuculal ti palee, yu'un ac'bil c'ot ta ventainel. Mi laj ti va'i s'elan taj une, jech ti buch'u laj sts'ites ti sjole, xu' xa xlic yuch' ti vinoe.

<sup>21</sup>“Taje, ja' sc'oplal ti oy c'usi jbel tsots albil ta sventa ti buch'u ta xal sc'op ti ta x'och ta nazareoale. Ja' jech s'elan ti smatanalil ti tsots sc'oplal ta xaq'ue, ti mu'yuc xa tsacbil ta venta mi oy to c'usi yan ti xu' yu'un ta yaq'uel yane. Yu'un tsots sc'oplal ti c'otuc ta pasel yu'un co'ol jech c'u cha'al ti nobil albil sc'oplale.”

#### **Ti lequilal ta xac' ti palee**

<sup>22</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>23</sup>“Xi xavalbe ya'i ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe ti c'alal ta sc'anbeic ti ac'o yaq'uic ti slequilal Dios ta stojol ti israetique, ac'o yalic jech c'u cha'al li'e:

<sup>24</sup>‘Ac'o sva'an sba ti Dios ta atojolique, ac'o xa xchabioxuc.

<sup>25</sup>Lecuc xayiloxuc ti Diose, ac'o yac' avilic ti slequil yutsil yo'ntone.

<sup>26</sup>Lecuc xayiloxuc ti Dios ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone, ac'o yac'boxuc ti lamajemuc ti ajol avo'ntonique.’

<sup>27</sup>“Jech ti stuquic une ta staicun ta biiltasel ta stojol ti israeletique. Jech ti vu'un ec une ta jva'an jba ta stojolic.”

## Números 7

### Matanal sventa sts'uiltasel ti ch'ulnae

<sup>1</sup>Ti sc'ac'alil c'alal tsuts yu'un smeltsanel Axibalna ti Moise, laj svaj ta jtunel aceite sventa ich'ob abtele jmoj xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun ta Axibalnae, xchi'uc ti c'usitic ta xtun yu'un ti altare.

<sup>2</sup>Va'i un, ti banquilaetic yu'un ti jujuvoc' ta jujuchope, ti buch'utic coltavanic ta stsaquel ti biile, batic,

<sup>3</sup>bat yaq'uic ta matanal ta stojol Dios vaquib carreta ti lec macbile xchi'uc lajcha'cot vacax. Ti xcaltique, ja' laj yaq'uic jun carreta ta cha'cha'vo' banquilaetic xchi'uc jujucot vacax yu'unic. Scotol taje, laj yaq'uic ta yeloval ti Axibalnae.

<sup>4</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Moise:

<sup>5</sup>“Ch'amo ti carretaetic xchi'uc ti vacaxetic. Ac'bo jelavel ti levitaetic, ti ac'o tunuc yu'unic ta sventa ti yabtelic ti oy sc'oplal ta Axibalna ti bu ti nupel ta bee, ja' ti c'u s'elan ti yabtelic ta jujun tale.”

<sup>6</sup>Ti Moise laj xch'am laj stsac ti carretaetic xchi'uc ti vacaxetic. Laj xch'acanan ta stojol ti levitaetic.

<sup>7</sup>Chib carreta xchi'uc chancot vacax, laj yac'be yich' snitilultac ti Gersone, ti ja' jech yepal ta xtun yu'unic ta sventa ti yabtelic.

<sup>8</sup>Chanib carreta xchi'uc vaxac-cot vacax, laj yac'be yich' snitilultac ti Merarie. Yu'un ja' jech yepal ta xtun yu'unic ta sventa ti yabtelic ti ja' tojobtasbilic yu'un ti Itamare, ti ja' xnich'on ti pale Aarone.

<sup>9</sup>Yan ti snitilultac ti Coate, mu'yuc x'ac'batic ti carretae, mi ja'uc ti vacaxe, yu'un ja' sbainojic ta yich'el batel ti ta scajanic ta snequebic ti c'usitic ac'bil xa jelavel ta ventainele.

<sup>10</sup>C'alal laj yich' ac'bel stunesel ta sventa Dios ti altare, jech ti banquilaetic yu'un ti jujuvoq'ue laj yaq'uic ta sts'el altar ti matanal ti laj yich'ic batele.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moise: “Ti jech ta xaq'uic matanal ti banquilaetic yu'un ti jujuvoq'ue, jujun c'ac'al, cajal ta xc'ot sc'oplalic ti ta xaq'uic ti matanal ta sventa ta x'och ta tunel yu'un Dios ti altare.”

<sup>12</sup>Ti sba c'ac'ale, ja' laj yich' batel matanal yu'un ti Naasone, xnich'on ti Aminadabe, banquilal yu'un ti jvoc' yu'un ti Judae.

<sup>13</sup>Ti matanal ti laj yaq'ue, ja' jun lech-lech plata taqu'in ti ja' yich'oj jmil xchi'uc chanib ciento xchi'uc to lajuneb xcha'vinic (1,430) gramo ti yalale. Laj yac' xtoc jun muc' ta taza ti meltsanbil ta plata ti ja' yich'oj vucub ciento xchi'uc lajuneb xchanvinic (770) gramo ti yalale, (ja' ti c'u s'elan, liquem sbisel yalal yu'unic ta Axibalnae). Ti



chib taje, nojic lec bat ta t'ujbil harina ti vots'bil ta aceitee, ti ja' jun matanal ta sventa ti sat ts'unubile.

**14**Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yac' ta matanal jun lech ti meltsanbil ta oroe, ti yich'oj lajuneb svacvinic (110) gramo ti yalale, ti noj ta pome.

**15**Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yac' ta matanal jcot ch'iom tot vacax, xchi'uc jcot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabile, ta sventa ti jun yutsil smuil ta xich' chiq'uele.

**16**Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yac' ta matanal jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile.

**17**Ti ta xich' svocol ta sventa lajesobil o'ntonale, laj yac' ta matanal cha'cot tot vacax, vo'cot ch'iom tot chij, vo'cot tot tentsun, xchi'uc vo'cot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabile. Taje, ja' matanal yu'un ti Naasone, xnich'on ti Aminadabe.

**18**Ti ta xchibal c'ac'al une, laj yich' batel matanal yu'un ti Natanael xnich'on ti Zuare, banquilal yu'un ti jvoc' yu'un ti Isacare.

**19-23**Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al laj yac' ti Naasone.

**24**Ti ta yoxibal c'ac'ale, laj yich' batel matanal yu'un ti Eliab xnich'on ti Helone, banquilal yu'un ti jvoc' yu'un ti Zabulone.

**25-29**Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

**30**Ti ta xchanibal c'ac'ale, ja' laj yich' batel matanal yu'un ti Elisur xnich'on ti Sedeure, banquilal yu'un ti jvoc' yu'un ti Rubene.

**31-35**Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

**36**Ti ta yo'obal c'ac'al une, ja' laj yich' batel matanal yu'un ti Selumiel xnich'on ti Zurisadaie, banquilal yu'un ti jvoc' yu'un ti Simeone.

**37-41**Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

**42**Ti ta svaquibal c'ac'ale, laj yich' batel matanal yu'un ti Eliasaf xnich'on ti Reuele, banquilal yu'un ti jvoc' yu'un ti Gade.

**43-47**Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

**48**Ti ta yucubal c'ac'al une, laj yich' batel matanal yu'un ti Elisama xnich'on ti Amiude, banquilal yu'un ti jvoc' yu'un ti Efraine.

**49-53**Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

**54**Ti ta xvaxaquibal c'ac'al une, laj yich' batel matanal yu'un ti Gamaliel xnich'on ti Pedasure, banquilal yu'un ti jvoc' yu'un ti Manasese.

55-59 Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

60 Ti ta sbalunebal c'ac'al une, laj yich' batel matanal yu'un ti Abidan xnich'on ti Guidonie, banquikal yu'un ti jvoc' yu'un ti Benjamine.

61-65 Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

66 Ti ta slajunebal c'ac'al une, laj yich' batel matanal yu'un ti Ahiezer xnich'on ti Amisadaie, banquikal yu'un ti jvoc' yu'un ti Dane.

67-71 Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

72 Ti ta sbuluchibal (11) c'ac'al une, laj yich' batel matanal yu'un ti Pagiél xnich'on ti Ocrane, banquikal yu'un ti jvoc' yu'un ti Asere.

73-77 Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

78 Ti ta slajchebal (12) c'ac'al une, laj yich' batel matanal yu'un ti Ahira xnich'on ti Enane, banquikal yu'un ti jvoc' yu'un ti Neftalie.

79-83 Ti matanal laj yaq'ue, ja' jech yepal laj yac' jech c'u cha'al ti buch'utic laj yaq'uic ta ba'yele.

84 C'alal laj yich' aq'uel ta tunel yu'un Dios ti altare, ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' israeletic, xi s'elan ti matanaletic laj yaq'uique: lajcheb lech-lech plata taq'uin, lajcheb muc'tic tazaetic, xchi'uc lajcheb lech ti naca meltsanbil ta oroe.

85 Ti jujun lech-lech plata taq'uine, ja' jmil xchi'uc chanib ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (1,430) gramo ti yalal yich'oje. Ti jujun jarru ti meltsanbil ta platae, ja' vucub ciento xchi'uc lajuneb chanvinic (770) gramo ti yalal yich'oje. Loc' ta chapel scotol yalal ti lech-lech plata taq'uine, xchi'uc ti jarru ti meltsanbil ta platae, ja' vaquib xcha'vinic ta mil xchi'uc chanib ciento (26,400) gramo ti yalal yich'oje, ja' ti c'u s'elan liquem yu'unic sbisel ta ch'ulnae.

86 Ja'uc ti lajcheb (12) lech ti naca ta oro meltsanbil ti nojic ta pome, ja' lajuneb svacvinic (110) gramo ti yalal yich'oj ti jujune, ja' ti c'u s'elan liquem sbisel yu'unic ta ch'ulnae. Scotol ti muc'tic lecheti ti naca oro meltsanbile, ja' loc' ta chapel ta scotol, jmil xchi'uc vaclajunvinic (1,320) gramo ti yalal yich'oje.

87 Ja'uc ti chon bolometric ti jun yutsil smuil ta xich' chiq'uele, ja' lajcha'cot ch'iom tot vacax, lajcha'cot tot chij, lajcha'cot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabile, xchi'uc ti scap matanal sat ts'unubal yu'unic ti jujune, lajcha'cot tot tentsun ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile.

88 Ti chon bolometric ti ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ja' chanib xcha'vinic (24) ta cot ch'iom tot vacax ta scotol, oxvinic (60) ta cot tot chij, oxvinic (60) ta cot tot tentsun, xchi'uc oxvinic (60) ta cot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabile.



Ja' jech yepal matanal laj yich' aq'uel ta sc'ac'alil ti c'alal laj yich' aq'uel ta tunel yu'un Dios ti altare.

<sup>89</sup>C'alal och batel ti Moisés ta Axibalna ti bu nupel ta be yo' jech ta sc'opon sbaic xchi'uc ti Diose, vinaj talem ti ta xc'opoj talem ti Dios ta sba smac sti' xcaxail ti tratee, ta o'lol yu'unic ti c'usi chib ti oy xiq'uique.

## Números 8

### Bijbtasel sventa stsanel ti lamparaetique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Albo ya'i ti Aarone, ti c'alal ta sa'anbe yaviltac ti bu ta xcom ti lamparaetique, ac'o yac'be batel xojobal sat ta yeloval ti bu oy ti pajleb cantilae.”

<sup>3</sup>Ti Aarone jech laj spas jech c'u cha'al albat yu'un Dios ti Moise. Laj sa'ananbe yavil bu ta xcom yo' jech ta xac' batel xojobal ta yeloval ti bu oy ti spajleb cantilae.

<sup>4</sup>Ti pajleb cantilae, meltsanbil ta oro, ti anbil ta yanobil ti nitil ta jun xchi'uc ti xchotlebe, xchi'uc ti xnichimaltaque. Ti pajleb cantilae, ja' jech s'elan laj smeltsan ti Moise jech c'u cha'al ac'bat yil yu'un ti Diose.

### C'otic ta jtunel ti levitaetique

<sup>5</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>6</sup>“Ch'aco loq'uel ti levitaetic ta stojol ti yan israeetique, xchi'uc meso tuso.

<sup>7</sup>Ti smelol ti mesel tusele, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: Ta xavijbe ti jmesvanej jtusvanej vo'e. Ts'acal to un, ta xch'ul sbaic lec sjunul. Ta xchuc' sc'u'ic. Va'i un, mesbil tusbil ta xc'otic.

<sup>8</sup>Ts'acal to un, ta stsaquic talem jcot ch'iom tot vacax, jopuc juch'bil trigo ti lec t'ujbile ti vots'bil ta aceitee, xchi'uc ti sat ts'unubaetic ti ja' xa sts'aquebtac ti matanaetique, xchi'uc jcot ch'iom tot vacax ta xich' svocol ta scoj ti mulile.

<sup>9</sup>Ta xavic' batel ti levitaetic ta sts'el ti Axibalna ti bu nupel ta bee, ac'o stsob sbaic scotol ti israeetique.

<sup>10</sup>Mi laj une, ta xava'an ta jtojol ti levitaetique, ac'o scajan sc'obic ti israeetic ta sjolique.

<sup>11</sup>Ja'uc ti Aarone sye'ilan xa sc'ob ta xalbe sc'oplal stunelic ti c'alal ta xnabanatic yu'un ti israeetic ta jtojol ti levitaetique. Jech bi'inemic ta x'ochic ta cajtunel ti levitaetique.

<sup>12</sup>Ts'acal to un, ti levitaetique ta scajan sc'obic ta sjol ti vacaxetique. Ti jun ta scotol ti vacaxe, ta xich' svocol ta scoj ti mulile. Ja'uc ti jcote, ta xich' chiq'uel ta sventa smesel stusel ti levitaetique.

<sup>13</sup>Mi laj une, ta xava'anic ta sts'el ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe, ti xaye'ilan xa ac'ob ta xavalbe sc'oplal stunelic ti ta xanabanbun ta cajtunele.



**14**Ja' jech ch'acbil ta xc'ot ti levitaetic ta stojol ti yan israeletique yo' jech ta xc'otic ta cu'un.

**15**C'alal mi mesbil tusbil xa avu'une, xchi'uc ti laj xa avac' ta jtojol jech c'u cha'al junuc t'ujbil matanale, ta xlic abtejicuc ti ta Axibalnae.

**16**Yu'un ti c'u yepal oyic ta stojolic ti israeletique, biinemic ti c'otemic ta cu'une. Jech ti vu'une mu'yuc ta jbajic ti ja' c'otic ta q'uexolil yu'unic ta sventa scotol sba xnich'nabtac ti israeletique.

**17**Yu'un scotol sba xnich'nabtac ti israeletique, ja' cu'un, xchi'uc xtoc ti sba yoltac ti xchon sbolomique. Ti c'alal laj cac' chamicuc sba xnich'nabic ti egipcioetique, ja' laj jpojic yo' jech ta xc'ot ta cu'un ti sba xnich'nabic ti israeletique.

**18**Yan ti stuquique, ja' c'ot ta q'uexolil yu'unic ti levitaetique.

**19**Vu'un laj jt'uj loq'uel ti levitaetic ta stojol ti israeletique. Laj cac'be sbain ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe yo' jech ta xc'ot ta q'uexolil yu'unic ti israeletic ti ta xac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, ti ta stabeic talel ti ch'aybil ta xc'ot smulic ti israeletic ta stojol ti Diose. Ti va'i s'elan taj une, yo' jech mu xnopajic batel ti israeletic ta stojol ti ch'ul cuarto, yo' jech mu'yuc c'usi chopol ta xc'ot ta stojolic.”

**20**Jech ti Moise, ti Aarone, xchi'uc scotol ti israeletique, laj xch'unic ta spasel jech c'u cha'al ti Dios laj yalbe mantal ti Moisés ta sventa sc'oplal ti levitaetique.

**21**Va'i un, ti levitaetic une laj yich'ic mesel tusel. Laj xchuc' sc'u'ic. Jech ti Aarone laj sva'an laj yac' jelavel jech c'u cha'al junuc lequil matanal ta stojol ti Diose ti c'alal sye'ílan xa ti sc'ob ti ja' sc'oplal yu'un ti mesel tusele.

**22**Laj scotol taj une, jech ti levitaetique bat yabtelanic ti c'usi sc'an pasel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, ti ja' q'uelbilic yu'un ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe. Jech c'u cha'al albat ti Moisés yu'un ti Diose, ja' jech laj spasic ta stojol ti levitaetique.

### **Ti c'u sjalil ta xtunic ti levitaetique**

**23**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**24**“Ti levitaetique, sc'an ti yich'ojic xa ox vo'ob xcha'vinic (25) jabil ti c'alal ta xlic yac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

**25**Va'i un, ja' to xu' ta xicta comel yabtel ta tunel ti mi yich'oj xa ox lajuneb yoxvinic (50) jabile.

**26**C'alal ta xa xicta comel yabtel ti jech yich'oj xa ti lajuneb yoxvinic (50) jabile, xu' to ta scolta ti xchi'ílic ti ta xtunic ta Axibalna ti bu nupel ta bee. Ja' no'ox un, ma'uc xa ta sbain ta spasel ti c'usi tsots sc'oplale. Ja' jech ta xachapbe sc'oplal stunelic ti levitaetique.”

## **Números 9**

### **Ti q'uin Colele**



<sup>1</sup>Ta sliquebal u yu'un ti jabile, ti jun xa jabil yech'el sloq'uelic tael ti israeletic ta Egiptoe, ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon tael ti c'alal oyic ta sbajtical banomil yu'un Sinaie:

<sup>2</sup>“Ti israeletique, tsots sc'oplal ac'o spasic q'uin Colel ta sc'ac'alil ti c'u s'elan na'bil leque.

<sup>3</sup>Ti xcaltique, ja' ta xlic ta smalil c'ac'al ta xchanlajunebal (14) c'ac'al yu'un ti u li'e, ti mu xich' jelel jtosuc ta scotol ti c'u s'elan liquesbile, xchi'uc ti c'u s'elan xcholet caloj ta sventa sq'uinal sna'obil ta xich' pasele.”

<sup>4</sup>Ja' yu'un un, ti Moise se laj yalbe mantal ti israeletique ti ta spasbeic sq'uinal ti sna'obil ti q'uin Colele.

<sup>5</sup>Va'i un, laj spasic ta smalil c'ac'al ta xchanlajunebal sc'ac'alil ti u taje, ta sbajtical banomil yu'un ti Sinaie. Jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albat Moisés yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>C'u stu un, oy viniqetic ti soquesoj sbaic ta scoj ti laj stic' sbaic ta spiquel ti animae. Jech o xal un, mu stac' ta spasic sna'obil ti q'uin Colel ti jech c'ac'al taje. Ta sc'ac'alil no'ox, bat sq'uelic ta anil ti Moise se xchi'uc ti Aarone,

<sup>7</sup>ti xi laj yalbeic ti Moise se: —Laj jpiccutic anima. Ja' yu'un un, jsoquesoj jbacutic xchi'uc ti albil sc'oplal ti mu staq'ue. ¿Mi yu'un mu xavac' ave ti xu' jmoj ta xcac'cutic matanal ta stojol Dios xchi'uc ti jlom israeletic ta sc'ac'alil ti c'usi ora albile?

<sup>8</sup>Xi tac'batic yu'un ti Moise se: —Malaic, ba'yel ta xca'i c'u s'elan ta xac' ta na'el Dios ti va'i a'elanic taje.

<sup>9</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele: “Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e:

<sup>10</sup>Acotolic xchi'uc ti anitilulique, tsots sc'oplal ta xapasic ti q'uin Colele, yu'un ja' quich'el ta muc'. Ja'uc ti buch'utic mu staq'uic nopel ta scoj ti laj stic' sbaic ta spiquel ti animae, mi ja' ti buch'utic nom batemique,

<sup>11</sup>ja' to xu' ta spasic ta smalil c'ac'al ta xchanlajunebal c'ac'al (14) yu'un ti xchibal ue. Yu'un tsots sc'oplal ti capal ta ch'ail momol ta sti'ic ti chije, xchi'uc ti pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile.

<sup>12</sup>Ja' no'ox un, mu xavictaic scemelal ta yan c'ac'al. Mu xac'asbeic mi junuc ti sbaquile. Ti c'alal ta xapasic ti q'uin Colele, sc'an ti mu xich' jelel jtosuc ti c'u s'elan liquem ti caloj ta xich' pasele.

<sup>13</sup>Yan ti buch'u ta xicta sba ta spasel q'uin Colel ti c'alal mu'yuc soquesoj sbaique, ti mu'yuc nom batemique, tenbil ta xloc' ta stojol ti xchi'iltaque. Yu'un mu'yuc laj yac'be smoton ti Dios ti c'alal ja' o sc'ac'alile. Ta xich' tsitsel yu'un ti smule.

<sup>14</sup>“Ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique, tsots sc'oplal ta spasic q'uin Colel, yu'un ja' quich'el ta muc'. Jun smantalil jech c'u cha'al laj calboxuc ava'iique. Manchuc mi jyanlum, mi ja' yajval jteclum, co'ol oy yip ti smantalile.”



## Ti toque xvolet ta stuq'uul Axibalna yu'un ti tratee

(Ex 40.34-38)

- <sup>15</sup>Ti sc'ac'alil c'alal laj sva'anic ti ch'ulnae, ti xcaltique, ja' ti Axibalna yu'un ti tratee, volibil c'ot ta toc. Ta sba ti ch'ulnae, vinaj ta smalil c'ac'al jun c'oc' s'elan ti ja' jech yich'oj o sacube.
- <sup>16</sup>Jech o ta spasilan, ti ta c'ac'altique, ta xvoliat ta toc ti Axibalnae. Ti ta ac'ubaltique, ta xvinaj jun c'oc' s'elan.
- <sup>17</sup>C'alal ta stoy sba muyel ti toc ta sba ti Axibalnae, jech ti israeletique ta stam batel sbeic. Ti bu ta spajtsan sba ti toque, ta slaman sbaic ta naclej xtoc ti bu taje.
- <sup>18</sup>C'alal ta x'albat mantal yu'un ti Diose, jech ti israeletique ta stam batel ti sbeique. Mi mo'oje, ta slaman sbaic ta naclej. Ta xcomic ti bu volol ti toc ta sba ti ch'ulnae.
- <sup>19</sup>Mi jal volol ta xcom ti toc ta sba ti ch'ulnae, jech ti israeletique ta xlic spasic ti c'usi ta sc'an ti Diose yo' jech ta xac' sbaic ta tunel. Mu stac' xanavic.
- <sup>20</sup>Yan ti mi jun chib no'ox c'ac'al ta svol sba ti toc ta sba ti ch'ulnae, ta jbel no'ox smantal ti Diose, ta stam batel sbeic. Mi mo'oje, ta jbel no'ox smantal xtoc ta spajtsan sbaic.
- <sup>21</sup>Oy bu ti ja' no'ox ta ac'ubaltic ta xcom ti toque. Ti ta sobe, ta svol sba batel. Ja' jechic ec ta stam batel sbeic. Mu'yuc ta alel mi ta c'ac'altic, mi ta ac'ubaltic, ti c'alal ta svol sba batel ti toque, ta stam batel ti sbeique.
- <sup>22</sup>Yan ti mi volol ta xcom ti toc ta sba ti ch'ulnae, mi jun c'ac'al, mi jun u, mi jun jabil, jech ti israeletique ta xcom svol sbaic ta naclej. Mi ja'uc ta xjelavic batel. Yan ti mi ta svol sba batel ti toque, ta stam batel ti sbeique.
- <sup>23</sup>Ta jbel no'ox smantal ti Diose, ta svol sbaic ta naclej. Mi mo'oje, ta jbel no'ox smantal ti Diose, ta stam batel sbeic. Ac'o mi jech un, ta ono'ox stunesatic yu'un ti Diose jech c'u cha'al yaloj ono'ox mantal ta sventa ti Moises.

## Números 10

### Ti plata taq'uin oq'uesetique

- <sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:
- <sup>2</sup>“Meltsano chibuc plata taq'uin oq'ues ti anbil ta yanobile, ti ja' ta xtun avu'un ta sventa stsobel talel ti jnaclejetique, ti ta xac' ta na'el ti ta stam batel ti sbeique.
- <sup>3</sup>C'alal ta xich' oq'uisanat chibal ti oq'uese, scotol ti jteclume ta stsob sbaic talel ta atojol ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose.
- <sup>4</sup>Yan ti c'alal ja' no'ox jun oq'ues ta xich' oq'uisanele, ja' no'ox ta stsob sbaic talel ti banquilaetic yu'un ti jujuvoq'ue.
- <sup>5</sup>Yan ti mi tsots x'avlajetic ti ja' o ta xich' oq'uisanel ti oq'uese, ta xchapan sbaic ta stamel batel sbeic ti buch'u lamalic ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>6</sup>Ti c'alal ta xchibal xa velta ta xich' oq'uisanel ti oq'uese, ta xchapan sbaic ta stamel batel ti sbeic ti buch'u lamalic ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti c'alal ja' o x'avlajetic xa ti c'alal ta xich' oq'uisanel ti oq'uese, ja' ta xac' ta na'el ti ta stam batel sbeic scotolique.

<sup>7</sup>Ti mi ja' no'ox stuc oq'ues laj yich' oq'uisanele, ja' ta xac' ta na'el ti ac'o stsob sbaic ti jnaclejetique.

<sup>8</sup>Ti buch'u ac'bilic sbainic ta yoq'uisanel ti oq'uesetique, ja' ti paleetic snitilultac ti Aarone. Ti va'i s'elan taje, ja' jbel ti c'usi tsots albil ti ta xcom o ta atojolique.

<sup>9</sup>“C'alal ta xtal stsacoxuc ta c'op ti avajcontraic ta alumal atuquique, ti jech sc'an ta xapoj abaique, oq'uisanic ti oq'uesetique, ti tsots xa'avanique. Jech ti vu'une, ti ja' Ajvalil Dios avu'unique, ta jvulesoxuc ta co'nton. Ta jpojoxuc yu'un ti avajcontraique.

<sup>10</sup>Oq'uisanic xtoc ti oq'ues ti c'alal jun avo'ntonic ta x'ech' ti c'ac'ale jech c'u cha'al ti ta sta sc'ac'alic ti q'uine, ti ach' ue, ti jun yutsil smuil ta xich' chiq'uel ti matanale, xchi'uc ti c'usi ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Ti jech taje, ta jvulesoxuc ta co'nton. Ti vu'un une, ja' ti Ajvalil Dios avu'unique.”

#### **Ti israeletique ta xloq'uc batel ti ta vits Sinaie**

<sup>11</sup>Ti ta stobal (20) xa c'ac'al yu'un ti xchibal (2) u ti ta xchibal (2) xa jabile, laj stots sba muyel ti toc ti ta sba ti Axibalna yu'un ti tratee.

<sup>12</sup>Jech ti israeletique loq'uc batel ti ta sbajtical banomil yu'un ti Sinaie. Laj stam batel sbeic. Ti toque xbolet ta xbat, c'ot pajuc ta sbajtical banomil yu'un Parán.

<sup>13</sup>Jech c'u cha'al yaloj ono'ox mantal Dios ta sventa ti Moisesese,

<sup>14</sup>ti jvoc' ta sliqueb ti jnaclejetique, ja' xvoletic batel ti bu japbil batel bandera yu'un ti Judae, ti ja' banquial jvolvanej yu'unic ti Naasone, xnich'on ti Aminadabe.

<sup>15</sup>Ti jvoc' jnaclejetic yu'un snitilul ti Isacare, ja' jvolvanej batel yu'unic ti Natanaele, xnich'on ti Zuaire.

<sup>16</sup>Ti jvoc' jnaclejetic yu'un snitilul ti Zabulone, ja' jvolvanej batel yu'unic ti Eliabe, xnich'on ti Helone.

<sup>17</sup>Va'i un, laj stuquiic ti ch'ulnae. Ti snitilultac ti Gersone, ti Merarie, ti ja' sva'anojic ta xcuchele, laj stam batel ti sbeique.

<sup>18</sup>Va'i un, nabal batel ti jvoc' jnaclejetic ti xvoletic batel ti bu japbil batel bandera yu'un ti Rubene, ti ja' banquial jvolvanej yu'unic ti Elisure, xnich'on ti Sedeure.

<sup>19</sup>Ti jvoc' jnaclejetic yu'un snitilul ti Simeone, ja' jvolvanej batel yu'unic ti Selumiele, xnich'on ti Zurisadaie.

<sup>20</sup>Ti jvoc' jnaclejetic yu'un snitilul ti Gade, ja' jvolvanej batel yu'unic ti Eliasafe, xnich'on ti Reuele.

<sup>21</sup>Va'i un, vol xiic batel ta nablej ec snitilultac ti Coate, ti ja' sbainojic ta xcuchel batel ti c'usitic ac'bil xa jelavel ta ventainele. Ti c'alal ta xc'otic ti yane, va'al xa ox ta staic ti Axibalnae.

<sup>22</sup>Ts'acal to un, ti jvoc' jnaclejetique nabalic batel ec ti bu japbil batel sbandera ti Efraine, ti ja' jvolvanej batel yu'unic ti Elisamae, xnich'on ti Amiude.

<sup>23</sup>Ti jvoc' jnaclejetic yu'un snitilul ti Manasese, ja' jvolvanej batel yu'unic ti Gamaliele, xnich'on ti Pedasure.

<sup>24</sup>Ti jvoc' jnaclejetic yu'un snitilul ti Benjamine, ja' jvolvanej batel yu'unic ti Abidane, xnich'on ti Guidonie.

<sup>25</sup>Ti slajeb ta scotole, nabalic batel ec ti jvoc' jnaclejetic ti xvoletic batel ti bu japbil batel sbandera ti Dane, ti ja' banquialal yu'unic ti Ahiezere, xnich'on ti Amisadaie.

<sup>26</sup>Ti jvoc' jnaclejetic yu'un snitilul ti Asere, ja' jvolvanej batel yu'unic ti Pagiele, xnich'on ti Ocrane.

<sup>27</sup>Ti jvoc' jnaclejetic yu'un snitilul Neftalie, ja' jvolvanej batel yu'unic ti Ahirae, xnich'on ti Enane.

<sup>28</sup>Ja' jech s'elan chapbil lec ti c'alal ta stam batel sbeic ti epal israeletique.

#### **Ti Moiesese laj yalbe sbol ti ac'o chi'invanuc batele**

<sup>29</sup>Oy jun c'ac'al, ti Moiesese xi laj yalbe ti Hobabe, ti ja' sbole, xnich'on ti Reuele, ti ja' jun madianita vinique: —Ti vu'uncutique ta xibatcutic ta jteclum ti bu yalaj ti Dios ti ta xac'buncutique. La' chi'inotic. Lec ta jpas jbacutic ta atojol. Yu'un ti Diose yalaj ti ta xc'uxul yo'nton ta xc'uxubin ti Israele.

<sup>30</sup>C'u stu un, ti Hobabe xi laj staq'ue: —Mu jc'an, ja' lec ta xca'i ti ta xisut batel ta jteclumal ti bu comemic ti cuts' calaltaque.

<sup>31</sup>—Mu xapas jech ti ta xabat une —xi ti Moiesese—. Yu'un ti vo'ote xavojtiquin lec ti sbajtical banomile. Xana' lec bu xu' ta jlaman jbacutic ta naclej, toj tunelot cu'uncutic ta sbeiltaseluncutic.

<sup>32</sup>Mi ta xachi'inuncutic batele, ja' co'ol cu'untic scotol ti c'usi lec ta xloc' ta yo'nton ti Dios ta xiyac'buncutique.

<sup>33</sup>Ja' yu'un un, loq'uic batel ta vits yu'un ti Diose, oxib c'ac'al laj stam batel ti sbeique. Ja' jba'be batel yu'unic ti xcaxail trate yu'un ti Diose, ta sa'ilanic batel bu xu' ta xcux ti yo'ntonique.

<sup>34</sup>Ta yorail no'ox ta sliquebal ti c'alal chapalic xa ta stam batel ti sbeique, xvolet talel ta stojolic ti toc yu'un ti Diose.

<sup>35</sup>C'alal ta xlic ta xanobal yu'unic ti caxae, xi ta xlic yal ti Moiesese: “Va'lan, tec'lan jelavel, Ch'ul Dios, tan puquicuc batuc avu'un ti avajcontrae. C'alal ta xilot ti buch'u xti'et sjol ta atojole, ac'o stambeic jatobal avu'un.”



<sup>36</sup>Ja'uc ti bu c'alal ta xc'ot pajuc ta xanobal ti caxae, xi ta xlic yal ti Moisesse: “Avi tana un, Ch'ul Dios, joybino talel asat ta stojolic ti epal jnaclejetic yu'un ti Israele.”

## Números 11

### Ti Diose ta xal ti ta xac'be sti' beq'uet ti israeletic

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, lic coscoj c'opojicuc ti israeletic ta stojol ti Dios ta scoj ti vocol ta x'ech' yu'unique. C'alal jech laj ya'i ti Diose, ep soc sjol. Tey laj stacbe talel c'oc' ta stojolic ti laj xchic' ta joyob ti bu lamalic ta nacleje.

<sup>2</sup>Ti jteclume x'avlajetic xa laj sc'anic coltael yu'un ti Moisesse. Jech ti Moisesse laj sc'anbe vocol ti Dios ta sventaique. Jech ti c'oq'ue tub.

<sup>3</sup>Ti bu taje, laj yac'beic sbi Tabera. Yu'un til talel c'oc' yu'un ti Dios ta stojolique.

<sup>4</sup>Ta stojolic ti israeletic, ep xa scapoj sbaic ti yantic o ti c'u s'elan ti stalelic yich'oijc talele, ti ve'lil no'ox snopoltaojique. Jech ti israeletic laj xchanbeic yo'ntonic ti x'oc'oletic xa liquel ti xi lic yalique: “¿Ti oc no'ox la c'uxi ta utel ti yacal xa ta xijve' ta beq'uet une!

<sup>5</sup>Teque' un, bu la jech tana ti mu manbiluc xe'el no'ox ti choy laj jti'tic ta Egiptoe, xchi'uc ti x'ech' no'ox ta que ta jti'tic ti pepinoe, ti melone, ti lequil itajetic, ti tuixe, ti axuxe.

<sup>6</sup>Avi tana li' une, c'ajomal no'ox ta xijcham ta vi'nal. Yu'un mu'yuc yan c'usi ta lajesel. C'ajomal no'ox xavilbe sat ti manae.”

<sup>7</sup>(Ti mana taje, co'ol s'elan sbec' culantu, sac pojan sba sc'anal, co'ol s'elan xuch'al te'.

<sup>8</sup>Jech smuil jech c'u cha'al juch'bil trigo ti capal ta aceitee. Jech ti jnaclejetic ta xloq'uic ta stsobel. Va'i un, ta xjuch'ic. Mi mo'oje, ta xchebilitaic. Mi laj une, ta sta'ajesic. Mi mo'oje, ta spasic jech c'u cha'al pan.

<sup>9</sup>C'alal ta xyal talel ti sjob ac'ubal ta ac'ubaltic ti bu lamalic ta nacleje, ja' o ta xyal talel ti mana eque.)

<sup>10</sup>Ti Moisesse laj ya'i ti x'oc'oletic ti israeletic ta sti' snaic xchi'uc ti yalab xnich'nabique. Ilin ta j'ech'el ti Diose. Jech ti Moisesse mu xa lecuc ta xa'i ec.

<sup>11</sup>Jech o xal xi laj yalbe ti Diose: —¿C'u cha'al ta xavilbajinun ti avajtunelune? ¿C'usi chopol laj jpasbot ti ta xacajan ta jba ti jteclum li'e?

<sup>12</sup>¿Mi yu'un stoticun, mi sme'icun yo' jech ta xavac'bun jpet batel jech c'u cha'al jchu'nel olol c'alal to ta banomil ti avalojbe ya'i ti smolmuc'totic ta xavac'bee?

<sup>13</sup>¿Bu ta jta talel beq'uet yo' ta xac'be sti' scotol ti jnaclejetic li'e? Yu'un x'oc'oletic xa ti xi ta xtal yalbeicune: ‘Tsaco talel beq'uet jti'cutic.’

<sup>14</sup>Mu xu cu'un ta sbainel jtuc ta yiq'uel batel scotol ti jnaclejetic li'e. Yu'un toj tsots ta bainel ta xca'i.

<sup>15</sup>Ti mi ja' jech ta xapasbun batel le'e, ja' lec tuch'o ti jcuxleje, mi ta melel ti c'ux ta xava'iune. Va'i unbi, mu xa xquil ta jba ta jsat ti vocoletique.

<sup>16</sup>Va'i un, xi tac'bat yu'un ti Diose: —Tsobo talel ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' moletic yu'unic ti israeletique, ti buch'utic xana' ti yich'oj tsots yabtelic ta stojol ti jteclume. Ic'o batel ta Axibalna ti bu nupel ta bee. Xamalavanic xchi'uc.

<sup>17</sup>Ta xiyal talel. Tey ta xa jc'oponot. Ta xquet'esbe jelavel ta stojolic j'o'loluc ti abijil ti avich'oje yo' jech ta xa scoltaot ta yiq'uel batel ti jteclum le'e. Va'i unbi, mu xa atucuc.

<sup>18</sup>Ja' yu'un un, albo mantal ti jteclume ti ac'o stus smes sbaique. Yu'un ti oc'ome, ta sti'ic ti beq'uate. Yu'un laj xa ca'i ti xi x'oc'lajet ta xalique: '¡Toj lec ti oyuc ti beq'uet jti'tique! ¡Ja' to ox toj lec oyotic ti c'alal oyotic ta Egiptoe!' Lec oy, ta xcac'be ti beq'uate yo' ta sti'ic.

<sup>19</sup>Mu ja'uc no'ox jun chib c'ac'al ta sti'ic, mi ja'uc no'ox vo'ob c'ac'al, mi lajuneb c'ac'al, mi jtob c'ac'al, mo'oj.

<sup>20</sup>Ja' jun u sjalil ta sti'ic ti beq'uate, ja' to c'uxi x'ib ti yo'ntonique, ja' to c'uxi xloc' ta sni' ti xenelique. Yu'un laj sc'ac'al satiicun ti vu'un Ajvalilun ti oyun ta o'lol yu'unique, ti x'oc'olet xa ti xi ta xalic ca'ie: '¿C'u cha'al lijloc' talel ta Egipto?'

<sup>21</sup>Ti Moise se xi laj staq'ue: —Ti jteclum ti xchi'inojun talele, ja' vaquib ciento ta mil (600,000) viniquetic ti ta xanavic talel ta yoquique. ¿Mi ta to xaval ti ta xavac' jti'cutic beq'uet ti jun u sjalile?

<sup>22</sup>¿Bu to ta tael ti epal chije, ti vacaxe, ti xu' ta xich' milele yo' jech ta staic scotolic? Mi ja'uc ono'ox xloc' o ti ta xcac'betic scotol ti choy ti oy ta nabe.

<sup>23</sup>Va'i un, xi tac'bat yu'un ti Diose: —¿Mi ta xanop ti juteb no'ox ti jmuc'ul jtsatsale? Ti jech laj cal taje, ta xavil mi ta xc'ot ta pasel cu'un, mi mo'oj.

### **Ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' moletic co'ol s'elan j'alc'opetic ta xc'opojic**

<sup>24</sup>Ti Moise se loc' batel, bat yalbe ya'i ti jteclum ti c'u s'elan albat yu'un ti Diose. Laj stsob talel ti lajuneb xchanvinic ta vo' moletic yu'unic ti israeletique. Laj xchol ta va'lej ta joyob ti ta Axibalnae.

<sup>25</sup>Va'i un, ti Diose yal talel ti oy ta toque. Lic c'opoj ta stojol ti Moise se. Laj stam loq'uel juteb sbijil ti Moise se. Laj yac'be jelavel ta stojolic ti lajuneb xchanvinic ta vo' moletic. Ti c'alal laj yich' ti sbijilique, co'ol s'elan j'alc'opetic lic c'opojicuc. Ja' no'ox ti mu teyuc no'ox xlic xcaj liquele.

<sup>26</sup>Oy chib viniquetic yu'unic ta slajunebal xchanvinic ta vo' moletic ti t'ujbيلية, ti mu'yuc xbatic ta Axibalnae. Ti june, ja' Eldad ti sbie. Ti june, ja' Medad ti sbie. Manchuc mi comic ta snaic, va'i un, laj yich'ic ti sbijilic ti co'ol s'elan j'alc'opetic lic c'opojicuc ta snaique.

<sup>27</sup>Va'i un, oy jun quem ti xi bat yalbe ya'i ta anil ti Moise se: —¡Ti Eldade xchi'uc ti Medade co'ol s'elan j'alc'opetic ta xc'opojic ti bu lamalic ta nacleje!

<sup>28</sup>Jech o xal ti Josuee, xnich'on ti Nune, ti ta squeremal ono'ox och talel ta yajcoltaobba ti Moiseese, xi laj yale: —¡Jch'ul ajval Moisés, pajesó ti jech ta spasic taje!

<sup>29</sup>Ja' no'ox un, ti Moiseese xi laj staq'ue: —¿Mi it'ix xa ta xava'i un? ¡Toj lec jechuc ti tauc xac'be sbijil scotol jteclum ti Diose!

<sup>30</sup>Va'i un, ti Moiseese xchi'uc ti moletic yu'un ti israeletique, sutic batel ti bu lamalic ta nacleje.

### **Ti Diose ta stac talel ubetic**

<sup>31</sup>Ti Diose laj sliques talel tsots ic' ta muc' ta nab. Laj sbec' talel ep ta vol ub. Vul ta bajel ti bu lamalic ta nacleje xchi'uc ta joyob. Oy jun c'ac'al ta xaniel snatil ta sjoylej ti bu lamalique. Oy nan jutucuc vo'ch'ixuc stailej ti tocol xbate.

<sup>32</sup>Ti sjunul c'ac'al taje, xchi'uc ti sjunul ac'ubale, xchi'uc ti ta yoc'omale, laj stsobic ubetic ti jnaclejetique. Ti buch'u jutuc laj stsobe, ja' no'ox laj stsob lajunbusuc ubetic. Laj sq'uiic ta staquintasel ta joyob ti bu lamalic ta nacleje.

<sup>33</sup>Naca to ta stic' ochel ta yeic sbec'tal ti ube, mu to ta xax ti sve'elique c'alal ti Diose ilin ta stojolic. Laj stsits. Epal jnaclejetic cham yu'un.

<sup>34</sup>Jech o xal ti bu taje, laj yac'beic sbiin Kibrot-hataavae. Yu'un ti bu taje, laj yich'ic muquel ti buch'utic ja' no'ox snopoltaojic ti ve'ele.

<sup>35</sup>Ti jteclum taje loq'uic batel ta Kibrot-hataavá. Laj stamic batel sbeic c'alal to Hazerot. Ti bu taje, comic ta naclej.

## **Números 12**

### **Ti Moiseese ta xbaba-c'optaat yu'un ti Mariae xchi'uc ti Aarone**

<sup>1</sup>Ti Mariae xchi'uc ti Aarone chopol ti c'usi ta xalolanic ta stojol ti Moiseese, yu'un ti stuque laj yic' jun etiope ants.

<sup>2</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xi laj yalique: “Yu'un ti Diose ma'uc no'ox ta sc'opon ti Moiseese, yu'un ta xisc'oponotic ec” Ti va'i s'elan taje, laj ya'i ti Diose.

<sup>3</sup>Ta melec ti Moiseese, ja' stuc no'ox jun vinic ti peq'uel yac'oj sba ti li' ta banomile.

<sup>4</sup>Jech o xal ti Moiseese, ti Aarone, xchi'uc ti Mariae, xi albatic yu'un ti Diose: “Batanic avoxibalic ta Axibalna ti bu nupel ta bee.” Va'i un, batic yoxibalic.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, yal talel ta jun pimil toc ti Diose. C'ot ta ochebal sti' ti Axibalnae. Ts'acal un, ic'atic batel ti Aarone, ti Mariae. Ti c'alal c'ot sva'an sbaique,

<sup>6</sup>xi albatic yu'un ti Diose: “A'yio ava'iic ti xi ta xcalboxuque: C'alal oy jun j'alc'op ti vu'un ta jva'an ta atojolique, jchop o ti c'u s'elan ta xcac' jba iluc ta stojole, xchi'uc ta jc'opon ta xvaich.

<sup>7</sup>Ja'uc ti cajtunel Moiseese, mu jechuc ta jpas ta stojol. Yu'un ti stuque, c'ajomal no'ox jun ti tuc' sjol yo'nton ta scotol ti cajtuneltaque.

<sup>8</sup>Yu'un ti stuque, quilojbe jba jsatcutic ti c'alal ta jc'opone. Jamal que jti'cutic. Ta xil ti jba jsate, ¿c'u cha'al ya'yel un cha'e ti chopol ta xac'opojic ta stojole?"

<sup>9</sup>Ilin ep ti Dios ta stojolique, ti ta jech yepal bate.

<sup>10</sup>C'alal tots batel ti toc ta Axibalnae, ti Mariae bolol liquel ta c'a'emal chamel ti sac lo'an xa liquel ti snuculil ta sjunule. C'alal joybij ti Aaróne, toj c'otel ta sat ti bolol xa ta c'a'emal chamel ti Mariae.

<sup>11</sup>Xi laj yalbe ti Moises: "Avocoluc, jch'ul ajval, mu xatsitsuncutic yu'un ti jmulcutic ti ta jbolilcutic no'ox laj jsa'cutique.

<sup>12</sup>Mu xavac' ave ti jech ta xcom jech c'u cha'al junuc olol ti chamem xa ti c'alal mu to xvoc' talele, ti xlo'et xa snuculil ta xvul ta banomile."

<sup>13</sup>Va'i un, ti Moises xi xvocolet laj yalbe ti Diose: "Avocoluc, Ch'ul Dios, ta jc'anbot ti abolajan ta xpoxtaele."

<sup>14</sup>Xi tac'bat talel yu'un ti Diose: "Ti mi ta scoj ti q'uexlal sba sat c'ot yu'un ti stote, vucub c'ac'al (7) nel satibil ta xcom. Ja' yu'un un, jipic loq'uel vucub (7) c'ac'al ti bu vololoxuque. Ts'acal to un, xu' ta sut talel."

<sup>15</sup>Ti Mariae vucub (7) c'ac'al sjalil ti tenbil loc' ti bu vololique. Jech o xal ti jteclume mu'yuc stotsic batel ti bu oyique.

<sup>16</sup>C'alal sut xa talel ti María ta stojolique, laj stam loq'uel sbeic ti jech oyic ta Hazerote. C'ot slaman sbaic ta naclej ta sbajtical banomil yu'un Parán.

## Números 13

### Ti Moises ta stac ech'el jq'uel-osiletic ti ta Canaane

(Dt 1.19-25)

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>"Taco batel jun chibuc viniqetic ta smucul xchajel ta q'uelel yosilal ti Canaane, ti ta xcac'be yu'ninic ti israetique. Ti ta jujuvoc' nitilulile, taco batel jujunuc vinic yu'unic ti yich'oj yabtelique."

<sup>3</sup>Va'i un, ti Moisés, ta sbajtical to banomil yu'un Parán, laj stac batel viniqetic jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Scotolic ja' viniqetic ti yich'oj yabtelic ta stojol ti israetique.

<sup>4</sup>Yu'un xi s'elan ti chaplujic batele: Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Rubene, ja' ti Samuae, xnich'on ti Zacure.

<sup>5</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Simeone, ja' ti Safat xnich'on ti Horie.

<sup>6</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Judae, ja' ti Caleb xnich'on ti Jefone.

<sup>7</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Isacare, ja' ti Igal xnich'on ti Josee.

<sup>8</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Efraine, ja' ti Oseas xnich'on ti Nune.

- <sup>9</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Benjamine, ja' ti Paltí xnich'on ti Rafue.
- <sup>10</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Zabulone, ja' ti Gadiel xnich'on ti Sodie.
- <sup>11</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Josee, ja' ti Gadí xnich'on ti Susie, (ti ja' jvoc' snitilul ti Manasés xcaltique).
- <sup>12</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Dane, ja' ti Amiel xnich'on ti Guemalie.
- <sup>13</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Asere, ja' ti Setur xnich'on ti Micaele.
- <sup>14</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Neftalie, ja' ti Nahbi xnich'on ti Vapsie.
- <sup>15</sup>Ta sventa ti jvoc' snitilul ti Gade, ja' ti Gueuel xnich'on ti Maquie.
- <sup>16</sup>Ja' jech sbiic ti viniquetic ti tacatic batel yu'un ti Moisés ta smucul xchajel ta q'uelel ti jteclume. Ti Oseas xnich'on ti Nune laj yich' jelbel sbi, Josué laj yac'be sbiin.
- <sup>17</sup>Ti Moisesse xi laj yalbe ti viniquetic ti c'alal laj stac ech'el ta smucul xchajel ta q'uelel yosilal ti Canaáne: —Ta Néguev xatamic ochel, muyanic batel ta toyol vitstic.
- <sup>18</sup>Q'uelic lec c'u s'elan ti jteclume, mi tsatsaquil viniquetic ti jnaclejetic yu'une, mi ma'uc, mi epic, mi mo'oj.
- <sup>19</sup>Q'uelic lec xtoc mi ta axibal na no'ox nacalic ti yajval jteclume, mi oy smocal, mi lec ti banomil ti bu nacalique, mi jutuc no'ox,
- <sup>20</sup>mi ve'ebal banomil, mi sbajtical banomil, mi oy ste'tical, mi mu'yuc. Mi oy c'usiticuc lo'bolal sat te'al ti x'ayan ta osile, ich'ic talel, mu xaxi'ic. Ti c'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, ja' o xa yorail ta xich' tuch'el ti sba sat uvae.
- <sup>21</sup>Ti viniquetique batic, lic smucul chajic ta q'uelel ti jteclume. Ech'ic ta sbajtical banomil yu'un Zin ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, c'ot c'alal to ta Rehob ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti snitoj sba xchi'uc ti ochebal yu'un ti Hamate.
- <sup>22</sup>Ochic batel ta Néguev, c'otic c'alal to Hebrón. Taje, tey nacalic snitilultac ti Anaque, ja'ic ti Ahimane, ti Sesaie, xchi'uc ti Talmaie. Ti Hebrón taje, syucubal xa jabil yich'oj sva'anel ti c'alal laj yich' va'anel ti Zoán ti oy ta Egiptoe.
- <sup>23</sup>C'otic c'alal to ta ch'in uc'um yu'un Escol. Ti bu taje, laj xtuch'ic batel jep sc'ob uva ti vojol lec ti sate, ti ta cha'vo' yajval xchechojic batel ta te'e. Ja' jech xtoc laj sc'oquic batel sat granada xchi'uc icux.
- <sup>24</sup>Escol laj yac'beic sbi ti ch'in uc'um taje ta sventa ti laj xtuch'ic talel ti jvoj uva ti israelal viniquetique.
- <sup>25</sup>Ts'acal to un, sutic batel ti c'alal ech' xa ox cha'vinic c'ac'al yochelic ta smucul chajel ta q'uelel ti banomile.
- <sup>26</sup>Batic ta Cades ti oy ta sbajtical banomil yu'un ti Parane. Ti bu taje, tey oy ti Moisesse, ti Aarone, xchi'uc scotol ti israeletique. Va'i un, xchapet lic yalic ti c'usitic laj staic talel ta ilele, xchi'uc lic yaqu'ic ta ilel ti sat sts'unubalil ti jteclume.



<sup>27</sup>Xi laj yalbeic ti Moises: —Li'aycutic ta banomil ti bu laj atacuncutic batele. Ta melel, ja' jun banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome. Q'uelo avil ti sat te'etic ti ta xac' ti banomil li'e.

<sup>28</sup>Ja' no'ox un, ti buch'utic nacalic teye, toj tsotsic. Muc'tic ta j'ech'el ti jteclumetic yu'unique, oy lec smocaltac. Ma'uc no'ox taje, yu'un laj quilcutic ti nacalic snitilultac ti inate' vinic Anaque.

<sup>29</sup>Ti ta yosilal Négueve, nacalic xtoc ti amalecitaetique. Ti ta stuq'uul vitstique, nacalic xtoc ti hititaetique, ti jebuseoetique, xchi'uc ti amorreoetique. Ja' jech xtoc ti ta ti' nabe, xchi'uc ti ta sti'il uc'um Jordane, nacalic ti cananeoetique.

<sup>30</sup>Va'i un, ti Calebe ts'ijil ic'ot yu'un ti jteclum ti c'u yepal volol ta stojol Moisés ti xi laj yale: —¡Ja' yu'un un cha'e, ba jvol jbatic ta yu'ninel ti banomil taje! ¡Ta ono'ox xu' cu'untic ta yu'ninel!

<sup>31</sup>Ja' no'ox un, ti buch'utic ay xchi'inique xi laj staquique: —¡Mu xu' cu'untic ta stsalelic ti yajval lumetic taje! Yu'un ti stuquique toj ech'em tsotsic, ja' mu sta ti vo'otique.

<sup>32</sup>Va'i un, xi lic yalilanbeic ti israeletique: —Ti jteclum ti bu ay jmucul chajcutic ta q'uelele, toj chopol. Yu'un ti banomil ti bu ay jmucul chajcutic ta q'uelele, naca xch'ay no'ox yu'un ti jnaclejetic ti buch'u ta xc'ot teye. Scotol ti viniquetique toj ech'em xa no'ox smuc'tiquil laj quilcutic.

<sup>33</sup>Laj quilcutic xtoc ti inate' viniquetique, ti ja' snitilultac ti Anaque. Co'ol s'elan jcotuc c'ulub ta xca'i jbatic ta stojolic. Ja' jech ta xijyilotic ti stuquic eque.

## Números 14

### Ti israeletique ta stoy sbaic ta stojol ti Diose

(Dt 1.26-33)

<sup>1</sup>Va'i un, ti israeletique xvocheti liquel, ti x'oc'lajetic ech' yu'unic ti ac'ubaltic taje.

<sup>2</sup>Scotolic lic chopol c'opojicuc ta stojol ti Moises xchi'uc ta stojol ti Aarón ti xi ta xalique: “¡Ti oc no'ox la ta alele teyuc lijchamotic ta Egiptoe, mi mo'oje, li'uc no'ox la ta sbajtical banomile!

<sup>3</sup>¿C'u cha'al ya'yel laj yic'otic talel ti Dios ta jteclum li'e? ¿Mi yu'un naca tal yac' lajcutic ta leto yo' ta x'och ta c'abal yu'un cajcontratic ti cantsiltique, ti jnich'nabtique? ¡Ja' xloc' venta ti sutcutic batel ta Egiptoe!”

<sup>4</sup>Xi lic yalanbe sbaic ta jujun tale: “¡Jva'antic junuc banquialal cu'untic, sutcutic ech'el ta Egipto!”

<sup>5</sup>Ti Moises xchi'uc ti Aarone snupilan xa banomil laj spatán sbaic ta lum ta sba ta sat scotol ti jteclume.

<sup>6</sup>Jech xtoc ti Josuee, ti Calebe, ti ja'ic ti buch'utic ay smucul xchajic ta q'uelel ti jteclume, laj xch'i'ic ta jatel ti sc'u'ique, svinajeb ti c'ux ta xa'i ti svocolique.





<sup>7</sup>Xi laj yalbeic xtoc scotol ti israeletique: —¡Ti banomil ti ay jmucul jchajcutic ta q'uelele, spajebal yutsil ta j'ech'el!

<sup>8</sup>Mi ta spas ti cajal ta xc'ot jc'oplaltic yu'un ti Diose, ta xiscoltaotic c'u s'elan xu' ta xij'och batel ta banomil ti bu ta xijyac'botique. Ti bu taje, ja' jun jteclum ti co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome.

<sup>9</sup>Ti c'usi no'ox ta sc'ane, mu xatoy abaic ta stojol ti Diose. Ja' jech xtoc mu xaxi'ic yu'un ti jnaclejetic ta jteclum taje. Yu'un ti stuquique, co'ol s'elan jbej pan ti ta jxumel no'ox ta stsuts cu'untic ta ve'ele, yu'un mu'yuc yajpojelic. Ja'uc ti vo'otique, yac'oj sba ta jpojeltic ti Diose. ¡Mu xaxi'ic!

<sup>10</sup>Ac'o mi jech taj une, ti jnaclejetique ja' xa no'ox ta spujic ya'iic ton ta j'ech'el. Ja' yu'un un, ti c'alal jech taje, laj svinajes yutsil slequilal ti Dios ta sba ta satic scotol ti israeletic ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>11</sup>Jech o xal ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: —¿C'usi to ora ta spajes sbaic ta sbajelun ti jnaclejetic li'e? ¿C'usi to ora ta spajes sbaic ti xna'etic ta jtojole, manchuc mi laj xa yilic ti jlequilal cutsilal ta stojolique?

<sup>12</sup>Ta xcac' taluc jtsutsesvanej chamel ta stojolic yo' jech ta xmacatic ta be ta yu'ninel ti banomil taje. Yan ti vo'ote ta xa'epajic cu'un yo' jech ta xac'otic ta jun muc' ta jteclum ti x'ech' to xu' avu'unique, ti ja' mu sta ti stuquique.

<sup>13</sup>Ja' no'ox un, ti Moisesse xi laj stac'be ti Diose: —Ta amuc'ul, ta atsatsal laj aloq'ues talem ta Egipto ti jteclum li'e. C'alal ta xa'i ti egipcioetic ti c'usi anopoj ta xapase,

<sup>14</sup>ta slo'iltabeic ya'i ti jnaclejetic ti oy ta jteclum Canaane. Yu'un ti stuquique ya'binojic ac'oplal ti vo'ote, Dios, ti oyot ta o'lol yu'un ti jteclum li'e, ti ta xavac' aba ta ilel ta stojolic ti volol ta sbaic ti toc avu'une, ti jba'beot batel yu'unic ta jun voletel toc ti ta c'ac'altique. Ja'uc ti ta ac'ubaltique, oyot ta jun muc' ta voletel leb c'oc'.

<sup>15</sup>Mi jloq'uel abtel avu'un ta ora no'ox ta xamil ti jteclum li'e, va'i unbi, xi ta xalic ti muc'tiquil jteclum ti ya'binojic ac'oplale:

<sup>16</sup>'Ti Diose mu'yuc c'usi laj yut laj yac' ochuc batel ta banomil ti jteclum li'e ti yaloj ta jamal ta xac'bee. Jech o xal un, laj smil ta sbajtical banomil.'

<sup>17</sup>Jech o xal un, Cajval, ava'i tana li' une, vinajeso ti amuc'ul atsatsale jech c'u cha'al loqu'em ta ave ati'e. Yu'un avaloj

<sup>18</sup>ti mu xana' xacap ta anile, ti jelavem ti xc'uxul avo'ntone, ti xana' xatub ti toyobbaile, ti c'usi chopole, ac'o mi ta ono'ox xavac'be stoj ti buch'u chopole. Yu'un ta ono'ox xavac'be stoj smulic ti totil me'ile, ti ta sta ta maquiel xtoc ti nich'nabile, ti momiletique, ti yialmomiletique, ti smomic xtoc ti yialmomiletique.

<sup>19</sup>Yu'un ti jech ech'em xc'uxul avo'ntone, ch'aybo ti xchopolalic ti jteclum li'e. Yu'un ts'ic xa talem avu'un ti staoj o yav ti c'u s'elan stalelic ti loqu'ic talem ta Egiptoe, ti jech to yacalic ti bu xa xtalic avi tana li'e.

### Ti Diose ta stsits ti israeletique

(Dt 1.34-40)

- 20**Ti Diose xi laj staq'ue: —Lec, ta jch'aybe smulic jech c'u cha'al laj ac'ane.
- 21**Ja' no'ox un, ti jech cuxulun ta melele, ti jech ta xvinaj ti cutsilal ta scotol banomile,
- 22**ti buch'utic laj yilic ti jlequil cutsilale, xchi'uc ti jchop o ti laj yilic ti c'u s'elan laj jpas ta Egiptoe xchi'uc ti ta sbajtical banomile, ti ja' no'ox oy ta yo'ntonic ti jayib velta ta sq'uelic ya'iic ti co'nton ta sbajtical banomil ti mu sc'an xch'unic ti jmantale, ti buch'utic jech taje,
- 23**mi junicuc ta xilic ti banomil ti calojbe ya'i ta xcac'beic ti smolmuc'totique. Ti buch'u laj xa sbajicune, mi junuc ta xilic.
- 24**Ja' no'ox ta xil ti cajtunel Calebe. Yu'un yan o ti c'u s'elan ti xcuxlejal ta stojole, yu'un jbel yo'nton xch'unobun ti jmantale. Jech o xal ti stuque, ta xcac' ochuc ech'el ti ta jteclum ti ay smucul xchaj ta q'uelele, xchi'uc j'ech'el ta xcom nacliicuc ti snitilultac ti bu taje.
- 25**(Ti amalecitaetique xchi'uc ti cananeoetique nacalic ta stenlejal.) Yan ti vo'oxuque joyic batel abeic oc'om, yu'un ech'anic ta sbajtical banomil ta stuq'uil Tsajal Nab.
- 26**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse xchi'uc ti Aarón ti c'alal laj sc'opon talele:
- 27**—¿C'u to sjalil ta jts'ic ti xvulajetic ti jsoquesvanej israeletic li'e? Ca'binoj xa ti ta xischopol-c'optaique.
- 28**Va'i un, xi jch'amuntic ave ati' xavalbe ya'iic ta jventae: “Ti vu'un Diosune ta jbain jtuc ta spasel ta stojolic ti joybijuc ta sba stuquic jech c'u cha'al yeinojic ta yalel ta xca'ie.
- 29**Scotol ti buch'u chopol c'opojic ta jtojol ti x'ech' ta jtob (20) jabil ti laj yich' tsacbel ti sbiique, ta xchamic. Busul ta xcom yu'unic ti lum ach'el li' ta sbajtical banomile.
- 30**Mi junuc ta xa'ochic batel ta banomil ti laj calboxuc ta jamal ti ta xacac'beique. Ja' no'ox ta x'ochic batel ti Calebe xchi'uc ti Josuee.
- 31**Ja'uc ti anich'nabic laj avalic ti ta x'ochic ta c'abal yu'un ti avajcontraique, ja' ta xquic' ochel ta jteclum ti laj abajique. Jech ti stuquique ta xilic ta sc'upinel ti yutsilale.
- 32**Ti lum ach'el yu'un ti abec'talique, busul ta xcom li' ta sbajtical banomile.
- 33**Yu'un ti avalab anich'nabique, cha'vinic (40) jabil co'ol s'elan j'il-chij ti yalel muyelic ta sbajtical banomile. Ti jech taj une, ta sbainic stojel ti jech mu'yuc stuq'uil avo'ntonique, ja' to ta xlaj c'op mi lacham acotolic li' ta sbajtical banomile.
- 34**Yu'un ti cha'vinic c'ac'al sjalil laj amucul chajic ta q'uelel ti lume, xi s'elan ta xc'ot ta atojolic ti tsitsel cu'une. Yu'un ti cha'vinic c'ac'ale, ta spas jujun jabil, ja' jech xana'ic ti mu lecuc ti ja' no'ox ta xacontrainicune.
- 35**Ti vu'un Ajvalilune, mu me lo'iluc no'ox ti xi ta xcale. Ja' jech ta jpasbeic ti chopol jteclum ti svoloj sbaic ta scontrainelune. Yu'un li' ta sbajtical banomil ta xc'ot ta tsutsel ti yuni c'oplalique. Li' ta xcham ta xlajique.”

### Ta xchamic ti lajunvo' chopol jtaqueletique

<sup>36</sup>Ti viniquetic ti tacbilic batel yu'un Moisés ta smucul chajel ta q'uelel ti banomile, ti xvochvun xa liquel ti jnaclejetic yu'unic ti mu lecuc c'usi vul yalique, ta sventa ti c'usi x'ayan yu'un ti jteclume,

<sup>37</sup>ti viniquetic taje, ti vul yalbeic sc'oplal ti chopol ti banomile, j'ech'el abtel chamic ta sba ta sat ti Diose.

<sup>38</sup>Ti ta scotolic taje, ja' xa no'ox cuxul com ti Josuee xchi'uc ti Calebe.

### Ti israeletique tsalbil ta xc'otic ta Horma

(Dt 1.41-46)

<sup>39</sup>C'alal chapbatic yu'un Moisés ti israeletic ti oy c'usi albil yu'un ti Diose, scotolic ochic ta at-o'nton xchi'uquic.

<sup>40</sup>Ta yoc'omal un, sob xa liquic. Laj stam muyel sbeic ta toyol vitstic ti xi laj yalique: —¡Li' xa oyotique! Ba ochcutic xch'a ti bu loq'uem ta ye ti Dios ta xijyac'botique. Melel oy ti jmultique.

<sup>41</sup>Ja' no'ox un, xi laj yal ti Moises: —¿C'u cha'al mu xach'unbeic smantal ti Diose? ¡Yu'un ta me xich' tabel stojolal ti ta yip no'ox o'ntonal ta xich' pasele!

<sup>42</sup>Mu xajelavic ech'el. Yu'un mu'yuc sva'anoj sba ti Dios ta atojolique. Ta xastsaloxuc ti avajcontraique.

<sup>43</sup>Ti li' xjelav ech'ele, malabil ta xac'otic yu'un ti amalecitaetique xchi'uc ti cananeoetique. Ta xastsacoxuc ta leto. Ta xasmiloxuc. Yu'un ti vo'oxuque laj xa atenic comel ti Diose. Jech ti stuque mu'yuc xa oy ta atojolic.

<sup>44</sup>Manchuc mi jech laj ya'iic ti stuquic ti va'i s'elan taje, sjunul yo'ntonic ochic batel ta stoyolal vitstic. Ja' no'ox un, ti xcaxail ti trate yu'un ti Diose, xchi'uc ti Moises, mu'yuc stotsic loq'uel ti bu lamalic ta nacleje.

<sup>45</sup>Ava'i un, loq'uic talel ti amalecitaetique xchi'uc ti cananeoetic ti oyic ta naclej ti bu taje. Nutsbil ech'el ti israeletic c'alal to Horma, ti tsalbil c'otic ta jyalel ti bu taje.

## Números 15

### Ti jbel c'usi tsots albil ta sventa ti c'usi ta xich' svocol ta milele

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal bat sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: C'alal ta xa'ochic ta jteclum ti bu ta xcac'boxuc yo' ta xanaquiic teye,

<sup>3</sup>xu' ta xac'beicun jcotuc tot vacax, mi ja' jcotuc chij ti ta xich' svocol ta chiq'uel sventa quich'el ta muq'ue, ti jun yutsil smuil ta xich' chiq'uele, mi ja' ic'ot ta pasel ti oy c'usi yaloj ta xaq'ue, mi ja' ti c'usi loq'uem ayanem ta o'ntonal ta xich' aq'uel ta matanale, mi ja' ta sventa ti ta xtun ta jujun q'uine.



- <sup>4</sup>Ti buch'u ta xac' ti matanale, ac'o yac'be ech'el xchi'il chibuc kilo t'ujbil harina ti vots'bil ta jun litro aceitee.
- <sup>5</sup>Ja' jech xtoc ti c'usi ta xich' svocol ti albil sc'oplale, ac'o to yac'be ech'el xchi'il junuc litro vino ti jujucot ch'iom chije.
- <sup>6</sup>Yan ti mi ja' jcot chij ti ta xich' svocole, ac'o yac'be ech'el xchi'il chanibuc kilo harina ti x'ech' ta jun litro aceite ti vots'bil xchi'uque,
- <sup>7</sup>xchi'uc x'ech' ta jun litro vino, ti ja' jun matanal ti jun yutsil smuil ta xquich'e.
- <sup>8</sup>Ti mi ja' jcot ch'iom tot vacax ta xich' svocol sventa ta xich' chiq'uele, mi ja' sventa ta xich' svocol yu'un ti lajesobil o'ntonale, mi ja' sventa ti yalaj ti c'usi ta xaq'ue,
- <sup>9</sup>ac'o yac'be talel sts'aqueb vaquibuc (6) kilo harina ti vots'bil ta chibuc (2) litro aceitee,
- <sup>10</sup>xchi'uc yan chib litro vino, ti ja' jun matanal ti jun yutsil smuil ta xquich' chic'bele.
- <sup>11</sup>Taje, ja' jech tsots sc'oplal ta xich' pasel ti c'alal ta xich' aq'uel ti jujucot tot vacaxe, ti jujucot tot chije, ti jujucot ch'iom tot chije, ti jujucot ch'iom tot tentsun ti ta xich' aq'uel ta matanale.
- <sup>12</sup>C'alal ta xich' aq'uel ti jujucot chon bolome, ta xich' ac'bel ti c'usi snup o xc'ot ta matanal xchi'uque, co'ol yepal ta xich' ti c'u yepal oy ti chon bolometique.
- <sup>13</sup>Scotol ti israeletique, ti c'alal ta xaq'uic ti chic'bil matanal ti jun smuil ta a'yiele, tsots sc'oplal ti ac'o xch'unic ti va'i s'elan ti smantalile.
- <sup>14</sup>“Mi j'ech'el-be jyanlum achi'uquic ta naclej ti ta xac' ya'i ec ti jun smuil chic'bil matanale, tsots sc'oplal ti ac'o xch'un ti smantalil jech c'u cha'al ta xapasic acotolique.
- <sup>15</sup>Yu'un jun no'ox smantalil ti tsots sc'oplal ta atojolique, xchi'uc ta stojol ti jyanlumetique, ti ja' j'ech'el ch'unbil ta xcom o ti jbel c'usi tsots albile ti ta x'ech' ta stojolic ti totil me'iletique xchi'uc ti alab nich'nabe.
- <sup>16</sup>Yu'un ti oy c'usi jbel tsots albile, xchi'uc ti mantale, jun no'ox oy ta atojolic xchi'uc ti jyanlumetique.”
- <sup>17</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:
- <sup>18</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletique: C'alal mi la'ochic ech'el ta jteclum ti bu ta xquic'oxuc batele,
- <sup>19</sup>c'alal ta xac'upinic xtoc ta sve'el ti trigo ti ta xloc' teye, ch'aquic jvoc'uc yo' ta xavac'beicun.
- <sup>20</sup>Jech c'u cha'al ta xachic'beicun jopuc ti sba sat majbil trigoe, ja' jech ta xapasic xtoc ti sba svots'elal ti ninal harinae, meltsanbeicun ta jbejuc pan yo' ta xc'ot ta matanal.
- <sup>21</sup>Ti matanal taje, tsots sc'oplal ti mu xch'ay ta be avu'unic ta yaq'uele.

22“C'alal mu yolobajuc laj apajes abaic ta spasel jtosuc mantal ti laj calbe ya'i ti Moisesese,

23xi s'elan ti tsots sc'oplal ti ja' tey lic talel ti oy ta abaic ta yaq'uel xchi'uc ti anitilultaque:

24“Mi mu yolobajuc laj spas ti c'usi mu lecuc c'ot ta pasel yu'un scotol ti jteclume, ac'o yac'beicun jcotuc ch'iom tot vacax ti jun yutsil ta xich' chiq'uele, xchi'uc ti jujutos matanal yu'une, ja' ti sat ts'unubaltique, ti vinoe, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose. Ja' jech xtoc, ac'o yac'beicun jcotuc tot tentsun ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile.

25Ts'acal to un, ti palee ta sliques ti c'u s'elan ta pasele yo' ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot smul scotol ti jteclum Israele. Jech ti vu'une ta jtubbe ti smulique, ja' ti mu yolobajuc laj spasic ti bu mu lecuc bat yu'unique. Yu'un laj yac'beicun ti matanale xchi'uc stojol ti mulile.

26Ta jch'aybe scotol smulic ti jteclum Israele xchi'uc ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique. Yu'un mu yolobajuc laj spasic ti bu mu lecuc bat yu'un ti jteclume.

27“Mi ja' no'ox jun ti mu yolobajuc laj spas ti bu mu lecuc bat yu'une, ti buch'u taje, ta xac' jcotuc ch'iom me' tentsun ti yich'oj jun jabil ti ta xich' svocol ta scoj ti smule.

28Va'i un, ti palee ta sliques ti c'u s'elan ta pasele yo' jech ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot smul ti buch'u ti mu yolobajuc laj spase. Jech ti vu'une ta jch'aybe ti smul scolo'e.

29Jun no'ox smantalil ta xtun ta stojol ti israeletique xchi'uc ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique, ti mi mu yolobajuc laj spas ti bu mu lecuc bat yu'une.

30“Yan mi oy jun ti yolobaj laj sa' ti smule, mi ja' israel, mi ja' jyanlum, laj soquesbun ti co'ntone. Va'i un, ti buch'u taje, tenbil ta xloc' ta stojol ti xchi'iltaque.

31Yu'un laj sbaj ti jc'ope, mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti jmantaltaque. Laj sc'oplal ti oy to c'usi xu' ta stic' sba ta spasel jtosuque, ac'o xcuch ya'i ti smul scolo'e.”

#### **Stojobil ti mu xich' ich'el ta muc' ti sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale**

32C'alal oyic ta sbajtical banomil ti israeletique, oy jun vinic ti yacal ta sa' si' c'alal ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonale.

33Ti buch'utic tavanique, laj yiq'uic ech'el ta stojol ti Moisesese, ti Aarone, xchi'uc ta stojol scotol ti jteclume.

34Ti mu'yuc to albil sc'oplal c'usi xu' ta xich' pasbele, mu jteq'ueluc yoc ta xaq'uic coluc batel.

35Jech o xal xi albat ti Moisés yu'un ti Diose: “Ti vinic le'e, chapal sc'oplal ti ja' xtun o ti ac'o yich' milele. Scotol ti israeletique, ac'o xchapan sc'obic ta spujbel ton ta loq'ueltic ti bu lamalic ta nacleje.”

36Va'i un, ti israeletique laj xjochic loq'uel ti bu lamalic ta nacleje, bat slilinic ta voch'el ta ton ja' to ti c'uxi chame jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose.

### Ti stsacleb stsitsimaltac ti c'u'il ta sjoylej sti'ile

<sup>37</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>38</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Ti vo'oxuque xchi'uc ti anitulique, tsots sc'oplal ta xanoch'anic sts'acleb stsitsimaltac sti'il ti c'u'ile. Ti sts'acleb stsitsimaltaque sc'an ti meltsanbil ta ic'losan tsajal noe.

<sup>39</sup>Va'i un, ti c'alal ta xavilic noch'ajtic ti sts'acleb stsitsimale, ta xavules ta ajolic scotol ti jmantaltac ti laj cac'boxuque, ti c'otuc ta pasel avu'unique, yo' jech mu staojuc yav ava'binoy abaic ti mu junuc avo'ntonic ta jtojole.

<sup>40</sup>Ti jech taje, ja' to jech ta xavules ta avo'ntonic scotol ti jmantaltaque. Ta xc'ot ta pasel avu'unic. Va'i un, jbel xa sc'oplal t'ujbil lac'otic cu'un ti vu'un Diosun avu'unique.

<sup>41</sup>Vu'un ti Ajvalile, ti Diosun avu'unique, laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto yo' jech ta xic'ot ta Dios avu'unic. Ti vu'une, Ajvalil Dios avu'unic.”

## Números 16

### Stoyobbail ti Coree xchi'uc ti stojol ta xich'e

<sup>1</sup>Oy jun levita vinic, snitilul ti Coate, ti sbiinoj Coré xnich'on ti Izharee, co'ol c'ot yuni jolic xchi'uc oxvo' viniquetic ti liquelic ta jvoc' snitilul ti Rubene, ti Datane, ti Abirame ti ja' xnich'nab ti Eliabe, xchi'uc ti On ti ja' xnich'on ti Pelete.

<sup>2</sup>Jmoj lic spay sc'opic ta scontrainel ti Moisés xchi'uc ti lajuneb yoxlajunvinic (250) ta vo' israeletic ti yich'ojic yabtelic yu'un ti jteclume, ti ja' jvolvanejetic ta ya'ibel ye sti'ic ti c'usi sc'an pasele, xchi'uc ti ojtiquinbilic leque.

<sup>3</sup>Scotolic ti va'i yepal taje laj svol sbaic batel ta stsaquel ta c'op ti Moisesse xchi'uc ti Aarone, ti xi laj yalbeique: —¡Li' xa no'ox c'alaluc lajuc sc'oplal ti ich'biloxuc ta muq'ue! Yu'un scotol jteclum t'ujbil ono'ox yu'un ti Diose. Oy ta jtojol jcotoltic ti Diose. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti co'ol to s'elan banquilal ajvalil xava'i abaic ta stojol ti xnich'nab Diose?

<sup>4</sup>C'alal jech laj ya'i ti Moisés ti va'i s'elan taje, snupilan xa banomil laj spatán sba ta lum.

<sup>5</sup>Va'i un, xi laj yalbe ya'i ti Coree xchi'uc ti c'u yepal vololic batel ti xchi'iltaque: — Sob oc'om, ta xac' ta na'el ti Dios buch'u ti yu'untaque, ti buch'u ti t'ujbil yu'une, ti xu' ta xac'beic ti matanale. Ja' no'ox xu' ta xaq'uc matanal ti buch'u t'ujbilic ta xc'ot yu'une.

<sup>6</sup>Xi s'elan ti xcholet sc'an xapasique: Ich'beic talel yavil xchic'obil spom ti Coree xchi'uc ti xchi'iltaque.

<sup>7</sup>Va'i un, tic'beic yac'alil. Ac'beic pom. Aq'uc ta stojol Dios ti sob oc'ome. Ti buch'u t'ujbil ta xc'ot yu'un ti Diose, ja' ti buch'u ta stunesate. ¡Ts'ij chianic ca'itic, levitaetic!



<sup>8</sup>Laj taj une, ti Moise se xi laj yalbe ti Coree: —A'yio ava'iic lec ti xi ta xcale, levitaetic:

<sup>9</sup>¿Mi yu'un jutuc xa no'ox sc'oplal ta xava'iic ti laj st'ujoxuc loq'uel ti Dios ta stojol ti jteclum yu'un Israele, ti nabaloxuc ta stojol ti ta xatunic ta abtel ta Axibalna yu'un ti Diose, ti ta xatunic yu'un ti jteclume?

<sup>10</sup>Ti Diose loc' ayan ta yo'nton ti ta sc'an ti nopol oyot ta stojole xchi'uc ti jvoc' achi'iltac levitaetique. ¿C'u cha'al ya'yel avi tana le' une ti juteb ta avo'nton ta xa'och ava'i ta paleale?

<sup>11</sup>¿Buch'u la avalojic ta melec ti chopol ta xac'opojic ta stojol ti Aarone? Yu'un ti vo'ote xchi'uc ti achi'iltaque ta xatoy abaic ta stojol ti Diose.

<sup>12</sup>Laj taj une, ti Moise se laj stac ta iq'uel ti Datane, xchi'uc ti Abiram ti ja' xnich'nab ti Eliabe. C'u stu un, ti stuquique xi laj staquique: —Laj to c'op ma' ti ta xibatcutic une.

<sup>13</sup>¿Mi yu'un ch'am xi no'ox la sc'oplal avaloj ti laj aloq'uesuncutic talel ta jun jteclum ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome, ti c'alal c'ajomal no'ox tal avac' chamcuncutic ta sbajtical banomile? Ma'uc no'ox taj xtoque, yu'un ta xabis aba ava'i ta jun banquilal ajvalil ta jtojolcutique.

<sup>14</sup>Yu'un ti vo'ote ma'uc ta xavic'uncutic ech'el ta jun lum ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti ch'u vacaxe, ti ajapome. Yu'un mi ja'uc ta xavac'buncutic ti osile, ti sts'unubal uvae. ¿Mi yu'un avac'touc xa ti co'oluc s'elan junuc ma'sat ti scotolic xvoletic batel ta apate? Mo'oj un, mu to jc'an jq'uelcutic ma' ti asat une.

<sup>15</sup>Va'i un, ti Moise se ep cap sjol ti xi laj yalbe ti Diose: —¿Mu xatsac xavich'be ti matanal ta xaquique! Yu'un mi ja'uc jcotuc burro ti laj xa jpojbeique. Mi ja'uc oy c'usi chopol jpasojbeic xtoc ti jujunique.

<sup>16</sup>Ts'acal to un, ti Moise se xi laj yalbe ti Coree: —Ti oc'ome, ti vo'ote xchi'uc ti achi'iltaque ta xtal ava'an abaic ta stojol ti Diose. Ta xtal sva'an sba ti Aarón xtoc eque.

<sup>17</sup>Jujunic, ac'o yich'ic batel ti yav yac'alique, ac'o yac'beic spomal. Ti vo'ot xchi'uc ti Aarone, ich'ic batel ti yav avac'alique, ti jmoj ta xavaquic ta stojol ti Dios xchi'uc ti lajuneb yoxlajunvinic (250) ta vo'e.

<sup>18</sup>Va'i un, jujun laj stamic batel ti yav yac'alique. Laj yac'beic yac'alil xchi'uc ti spomale. Jmoj laj sva'an sbaic ta cholej ta sti' ochebal Axibalna xchi'uc ti Moise se, ti Aarone.

<sup>19</sup>Va'i un, yo' jech contrainbil ta xc'otique, ti Coree laj stsob batel scotol ti jteclum ta sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Ja'uc le' une, vinaj talel yutsilal slequilal ti Dios ta sba ta sat scotol ti israeletique.

<sup>20</sup>Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yalbe ti Moise se xchi'uc ti Aarone:

<sup>21</sup>—¿Q'uejo abaic loq'uel ta stojol ti jteclum li'e, yu'un ta jliquel no'ox ta jtsutsesbeic sc'oplalic!

**22**Ja'uc ti stuquic une snupilanic xa banomil laj spatan sbaic ta lumtic ti xi laj yalique: —Ti vo'ote avac'ojbe xcuxlejal scotol ti jnaclejetique, Ch'ul Dios, ¿mi ta xavilta scotol ti jteclum ta scoj no'ox smul ti jun viniq'ue?

**23**Xi tac'bat ti Moisés yu'un ti Diose:

**24**—Albo ya'iic scotol ti israeletique ti ac'o sq'uej sbaic loq'uel ti bu lamalic ta naclej ti Coree, ti Datane, xchi'uc ti Abirame.

**25**Va'i un, ti Moises va'i batel, ti tijlibil batel ti moletic yu'un ti israeletique. Batic ti bu oy ti Datane xchi'uc ti Abirame.

**26**Ja' yu'un un, xi laj yalbe ya'i ti jteclume: —Q'uejo abaic loq'uel ti bu lamalic ta naclej ti chopol viniquetic le'e. Mi ja'uc xatsabeic ti c'usi x'ayan yu'unique, naca mi chamanic ta scoj ti smulique.

**27**Jech ti jteclume laj sq'uej sbaic loq'uel ti bu oy ti Coree, ti Datane xchi'uc ti Abirame. Ja'uc ti Datane xchi'uc ti Abirame, oyic ta ochebal sti' snaic xchi'uc ti yajniliq'ue, ti xnich'nabique.

**28**Va'i un, ti Moises xi lic yalolane: —Ti jech le'e, ta xcac' avilic ti ja' tacbilun talel yu'un ti Dios ta yaq'uel avilic ti c'usi ta xc'ot ta pasele, ti mu ja'uc jutebuc loq'uem ayanem ta co'nton jtuque.

**29**Ti viniquetic li'e, mi ta xchamic ta lequil chamel jech c'u cha'al ta xchamic scotolique, ja' svinajeb unbi ti ma'uc tacbilun talel yu'un ti Diose.

**30**Yan ti mi oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonol yu'un ti Dios ta spas ti ta sjav sba ech'el ti banomil yu'une, ti ta xbajic ochel xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'unique, ti cuxul ta xc'otic ti bu c'alal spajeb ti snatile, ja' to jech ta xana'ic, ti viniquetic li'e ja'ic laj sjipic laj stenic comel ti Diose.

**31**C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti Moises, jav ech'el ti banomil ta yolonique.

**32**Va'i un, scotol ti viniquetic ti svoloj sbaic xchi'uc ti Coree, bajic yalel xchi'uc ti yalab xnich'nabique, xchi'uc ti c'usi x'ayan yu'unique.

**33**Cuxajtic c'otic ti bu to c'alal spajeb snatil javem yalel ti banomile, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'unique. Ts'acal to un, lic syub sba talel ti banomile. Ja' jech ch'ay tub sc'oplalic ta stojol ti israeletique.

**34**C'alal laj ya'iic ti x'avlajetic xae, scotol ti israeletic ti vololic ta joyobe, xvilic xa loq'uel ta anil ti xi ta xalbe sbaique: “¡Ati xijyal la ec ta sjavemal ti banomile!”

**35**Ma'uc no'ox taje, yu'un ti Diose tal yu'un c'oc' ti laj smil ta j'ech'el ti lajuneb yoxlajunvinic (250) ta vo' viniquetic ti laj yaq'uic ti pome.

**36**Jech o xal ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti laj sc'opon talele:

**37**“Albo mantal ti Eleazare, xnich'on ti Aarone, ti ac'o stam loq'uel talel ti yav ac'ale. Ja'uc ti bu com scemelal ti ac'al tile, ac'o sjip ech'el ta nom.

<sup>38</sup>Yu'un ti yav yac'alic ti viniquetic ti buch'utic chamic ta scoj ti laj sta ti smulique, yu'un c'otem ta tunel ta sventa ti tun ta yac'obil pom ta jtojole. Ja' yu'un cha'e, joybinic ta jun pech-pech taq'uin taje yo' jech ta xc'ot ta xcha'lam smac ti altare, ti ta xc'ot ta scaj-sbijubtaselic ti israeletic.

<sup>39</sup>Ti pale Eleazare laj stam ti c'anal taq'uin yav ac'al ti laj yaquic ti viniquetic ti chamic ta c'oc' yu'un ti yav ac'ale. Laj yal mantal ti ac'o xpech-c'unic ta stunel ta xcha'lamal smac ti altare.

<sup>40</sup>Ti va'i s'elan taje, ja' c'ot ta scaj-sbijubtaselic ti israeletic ti mu'yuc buch'u junucal xu' ta xnopajic ta yaqu'el pom ta altar ta stojol ti Dios ti mi ma'uc snitilultac ti Aarone. Yan mi mo'oje, jech ta xc'ot ta stojolic jech c'u cha'al ti Coree xchi'uc ti xchi'iltaque. Scotol jech c'ot ta pasel jech c'u cha'al albat mantal ti Eleazar yu'un ti Dios ta sventa ti Moisesse.

<sup>41</sup>Ta yoc'omal une, scotol ti jteclum Israele xi lic chopol c'opojicuc ta stojol ti Moisesse xchi'uc ti Aarone: —¡Ti vo'oxuque yacal ta xamilic steclumaltac ti Diose!

<sup>42</sup>Yu'un scotolic xtoc xjoyetic ta joyob ta stojol ti Moisesse xchi'uc ta stojol ti Aarone. Ja'uc ti stuquique batic ta Axibalna ti bu nupel ta bee. Ti jech taj une, ta yorail no'ox ta anil, tal voliatuc ta toc, vinaj yutsilal slequilal ti Diose.

<sup>43</sup>Va'i un, ti Moisesse xchi'uc ti Aarone batic ta sti' ti ochebal Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>44</sup>Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse:

<sup>45</sup>—¡Q'uejo abaic loq'uel ta stojol ti jnaclejetic li'e, yu'un ta jliquel no'ox ta jtsutsesbe sc'oplalic! Jech ti Moisesse xchi'uc ti Aarone snupilan xa banomil laj spatán sbaic ta luntic.

<sup>46</sup>Va'i un, ti Moisesse xi laj yalbe ya'i ti Aarone: —Tsaco talel ti yav avac'ale. Ac'bo yac'alil ti oy ta altare. Ac'bo spomal. Yu'un batán ta anil ti bu volol ti jteclume. C'anbo Dios ti ch'aybatuc ti smul scolo'ique. Yu'un til xa ti sc'ac'al yo'nton Diose. Yu'un ti c'usi chopol ta xc'ot ta pasele, yu'un yacal xa.

<sup>47</sup>Jech laj spas ti Aarone jech c'u cha'al albat yu'un ti Moisesse. Yu'un bat ta anil ti bu vololic ti jteclume. Ti vocol ti tacbil talel yu'un ti Diose, yacal xa ta spas yabtel ta stojol ti jteclume. Va'i un, ti Aarone laj stic'be spomal ti yav yac'ale. Laj sc'anbe Dios ti ac'o xch'aybe smul ti jteclume.

<sup>48</sup>Laj taj une, lic stic' sba ochel ta o'lol yu'unic ti buch'u chamemic xae xchi'uc ti cuxulic to ti jnaclejetique. Ja'uc ti yacal ta spas yabtel ti c'usi chopol ta xc'ot ta pasele, lic pajuc.

<sup>49</sup>Ti jech taj une, chamem xa ox yu'un chanlajunmil xchi'uc vucub ciento (14,700) ta vo' ti jnaclejetique. Ja' slecoj xtoc ti laj chamuc ba'yel ti c'alal liquem sjolic ta contrainvanej ti Coree.



<sup>50</sup>C'alal ech' ti c'usi chopol c'ot ta pasele, ja'uc ti Aarone sut ech'el ta ochebal sti' ti Axibalnae yo' ta xchi'in sba xchi'uc ti Moisesse.

## Números 17

### Snamte' ti Aarone q'uelomaj

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Albo mantal ti israeletic ti ac'o yich'ic talel jujun namte'il yu'unic ti banquilaetic yu'un ti jujuvoq'ue, ti ta xc'ot ta lajcheb namte'il ta scotole. Ti vo'ote ta xats'ibabe sbiic ta namte'il ta jujun yu'unique.

<sup>3</sup>Ja'uc ti namte'il ti ta xc'ot yu'unic ti jvoc' snitilultac ti Levie, ja' xatsacbe sbi ti Aarone. Yu'un tsots sc'oplal ti oyuc namte'il yu'unic ti jujun banquilaetic yu'un ti jujuvoq'ue.

<sup>4</sup>Ta xatic' ochel ta Axibalna ti bu nupel ta be ta yeloval xcaxail ti tratee, ja' ti bu ta xcac' jba iluc ta atojolique.

<sup>5</sup>Yu'un ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xcac' q'uelomajuc snamte' ti buch'u t'ujbil cu'une. Ja' to jech ta xicta sbaic ta chopol c'opojel ta atojol ti israeletic.”

<sup>6</sup>Ti va'i s'elan taje, jech ono'ox laj yal ti Moisés ta stojol ti israeletic. Jech laj yac'be jujun snamte'ic ti banquilaetic yu'unic ti jujuvoq'ue, ti c'ot ta tsobel ta lajcheb (12) namte'il ta scotole. Ta scotol ti va'i yepal taje, tey oy xtoc snamte' ti Aarone.

<sup>7</sup>Jech ti Moisesse laj yac' ti namte'iletic ta stojol ti Dios ta Axibalna yu'un ti tratee.

<sup>8</sup>Ta yoc'omal un, c'alal bat ta ch'ulnae, laj yil ti q'uelomajem xa snamte' ti Aarone, ti ja' c'otem ta yu'unic ti jvoc' snitilul ti levitaetic, yu'un q'uelomaj xa. Yac'oj xa xnich. Toc'onic xa sat ti almendroe.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Moisesse laj stam loq'uel talel ta sba ta sat Dios scotol ti namte'iletic. Laj yac'be yil ti israeletic. C'alal laj sq'uelique, ta jujun laj stamic ech'el ti snamte'ique.

<sup>10</sup>Va'i un, ti Moisesse xi albat yu'un ti Diose: “Bat ac'o yan velta ta xcaxail yu'un trate snamte' ti Aarone. Q'uejo ti bu taje, ti ja' ta xtun ta sventa sbijubtaselic ti toyobba jteclume. Ti jech taj une, ja' to ta xicta sbaic ta xchopol c'optaelun, mi ja'uc ta xchamic.”

<sup>11</sup>Ti Moisesse jech laj spas scotol jech c'u cha'al albat mantal yu'un ti Diose.

<sup>12</sup>Ja'uc ti israeletic une, xi laj yalbeic ti Moisesse: “¡Mu ono'ox cha'bel un, yu'un ch'ayemuncutic ta be, yu'un jcotolcutic ta xichamcutic!

<sup>13</sup>Yu'un scotolic ti buch'u ta xnopajic ech'el ta xch'ulna ti Diose, ta xchamic. ¿Mi yu'un ta xc'ot ta pasel ti ta xijchamotic jcotoltique?”

## Números 18

### Ti stunelic ta abtel ti ta xich'ic ti paleetic xchi'uc ti levitaetic

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Aarone: “Ti vo'ot xchi'uc ti anich'nabe, jmoj xchi'uc ti jvoc' nitilulil yu'un ti Levi ti ja' ats'unubaltaque, mi oy c'usi mu lecuc ta xc'ot ta ch'ulnae, cajal me ta xc'ot ta abaic. Yu'un ja' no'ox vo'ot xchi'uc ti anich'nabe, cajal ta xc'ot ta aba mi oy c'usi mu lecuc ta xc'ot ta pasel yu'un ti avabtelic ti jech ochemoxuc ta paleale.

<sup>2</sup>Yu'un c'otuc ta pasel avu'un ti ac'o xa scoltaot ta abtel xchi'uc anich'nabe ti jvoc' snitilul ti Levi ti ja' ats'unubaltac ti c'usi sc'an pasel ta stojol ti Axibalna yu'un ti tratee.

<sup>3</sup>Yu'un ti stuquique ta xc'otic ta avajtuneltac, ti ta xtunic ta Axibalnae. Ja' no'ox un, mu me xnopajic ech'el ta sts'el ti c'usitic oy ta Axibalnae, ti ta stojol ti altare. Yu'un mi mu jechuque, xu' ta xchamic xchi'uc ta xachamic ec.

<sup>4</sup>Xu' xaschi'inot ti c'usitic tsots sc'oplal sc'an spasel ta Axibalna ti bu nupel ta bee, xchi'uc scotol ti c'usi jujutos sc'an pasele. Ja' no'ox un, mu me xu' xaschi'inoxuc yan ti mi mu'yuc yich'oj yabtelique.

<sup>5</sup>Yu'un vo'oxuc abainojic ta spasel ti abtel ti c'usi sc'an pasel ta ch'ul cuartoe xchi'uc ti ta altare. Ti mi jech taj une, mu xa soc jol xchi'uc ti israeletic yan veltae.

<sup>6</sup>Yu'un vu'un ta jt'uj loq'uel ti avinquileltac levitaetic ta stojol ti yan israeletique yo' jech ta xc'ot ta avajtuneltac ti c'usi sc'an pasel yu'un ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>7</sup>Ja'uc ti c'usi sc'an pasel ta stojol ti altare, xchi'uc ti c'usi sc'an ta spat ti bu lich'il ti muc' ta poc' ta sventa ti paleale, ja' me avabtelic ta xapasic xchi'uc ti anich'nabe. Taje, ja' avabtelic ta sbainel. Yu'un c'ot ta nopel cu'un ti ta xa'abtejic ta paleale. Mi oy buch'u ta x'abtej ta paleal s'elan ti c'alal ma'uc yabtele, chapal sc'oplal ta xich' milel.”

#### **Ti c'u s'elan ta staic ti c'usi ta xtun yu'un ti paleetique xchi'uc ti levitaetique**

<sup>8</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Aarone: “Yu'un ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xcac'bot abain ta stuc'ulanel ti matanaetic ti ta xi'ac'bate. Yu'un scotol matanaetic ti c'ot ta t'ujel yu'un ti israeletic ti c'ot ta nopel yu'unic ti ta xac'beicune, ja' ta xc'ot ta avu'un ec xchi'uc ti anich'nabe, ti ja' jun mantal bejel ta xcom ta sbatel osile.

<sup>9</sup>Yu'un ti matanaetic ti oy sc'oplal ta xich' svocol ta chiq'uele, oy jch'ac ta xc'ot ta avu'un. Ja' avu'un scotol ti matanal sat ts'unubaetique, ti yan matanaetic ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile, mi ja' ti colo'il ti ta xaq'uic ti israeletique. Scotol ti matanaetic taje, ja' ta xc'ot ta avu'un ec xchi'uc ti anich'nabe.

<sup>10</sup>Scotol ti viniquetic ti oy ta atojolique, xu' ta sti'ic ti matanaetic taje, ti tsots sc'oplal ta xich' ti'el ti bu tuc'ulanbil leque, yu'un ja' jun matanal ti ac'bil xa jelavel ta ventainele.

<sup>11</sup>“Ja' jech xtoc ti matanaetic ti jelavem stunel ta j'ech'el ti laj yac'beicun ti israeletique, ta xcac'bot avich' xchi'uc ti avalab anich'nab ti oy ta atojole. Taje, bejel ta xcom o ta jbel ti c'usi tsots albile. Buch'uuc no'ox ti avuts' avalal ti mu'yuc soquesoj sbaic xchi'uc jtosuc ti albil sc'oplal ti mu staq'ue, xu' ta sti'ic ec.

**12**Ja' jech xtoc ta xcac'bot avich' ti sba sat ts'unubil ti xi s'elan sc'oplal ta xiyac'beic jujun jabil ti israeletique, ja' ti lequil t'ujbil aceitee, ti lequil t'ujbil vinoe, xchi'uc ti lequil t'ujbil trigoe.

**13**Ja' jech xtoc ti sba sat te'etic ti c'usi stac' lo'el ti ta xiyac'beicune, ja' ta xc'ot ta avu'un ec. Buch'uuc no'ox ti avuts' avalal ti mu'yuc soquesoj sbaic xchi'uc jtosuc ti albil sc'oplal ti mu staq'ue, xu' ta stun slajes ec.

**14**Scotol ti matanal ti c'ot ta t'ujel yu'un ti israeletic ti oy sc'oplal ta xiyac'beicune, ja' ta xc'ot ta avu'un ec.

**15**“Scotol sba xnich'nab ti israeletique, mi ja' ti sba yoltac ti xchon sbolomic ti oy sc'oplal ta xiyac'beique, ta xc'ot ta aventa. Ja' no'ox un, ti sba xnich'nab ti viniquetique, yan xa sc'oplal c'u s'elan ta chapel unbi, yu'un tsots sc'oplal ta stoj comel spojel scolelic ti ja' xc'ot ta q'uexolil yu'unique. Jech ti sba yoltac ti yan chon bolom ti albil sc'oplal ti mu stac' lajesele, yu'un ja' no'ox ta xac'anbe yan xq'uexol ti ac'o yac'bote.

**16**Ti xq'uexolil ti ta stojic comele, ja' o ti c'alal ech'em xa ox jun u svoq'uele, ta xaq'uic vo'sep plata taq'uin, ja' ti c'u s'elan liquem sbisel yu'unic ta ch'ulnae, ti yich'oj buluchib (11) gramo ti yalale.

**17**Yan ti mi ja' ta xac'beic comel yan xq'uexol sba yoltac ti me' vacaxe, ti me' chije, ti me' tentsune, mu xavac' ave ati' yu'un. Taje, yu'un ja' c'otemic ta cu'untac. Tsots sc'oplal ta xamil. Ti xch'ich'ele, ta xamal ta sba altar. Ja'uc ti xepu'ale, ta xachic' ta jun smuil matanal ti ta xc'ot ta jtojole.

**18**Ja'uc ti sbec'tale, ti xpechel sti' yo'nton ti chon bolom ti tsots sc'oplal c'ot ta matanale, jech c'u cha'al ti sbec'tal yo'e, ja' ta xc'ot ta avu'un.

**19**Yu'un scotol matanaetic ti ye'bil laj yich' aq'uel ti laj st'ujbeicun ti israeletique, ta xc'ot ta avu'un ec xchi'uc ti anich'nabe, xchi'uc ti avantsiquil nich'nab ti achi'ucanoj ta nacleje. Taje, ta xc'ot ta jbel c'usi tsots albil ti bejel ta xcom ta j'ech'ele. Ja' jun trate ta xc'ot ta atojolic xchi'uc ti anitilultac ti mu stac' jelel sbatel osil ta j'ech'ele.”

**20**Ti Diose xi laj yalbe ti Aarone: “Ti vo'ote, Aarón, c'ajomal no'ox vu'un avosilun, abanomilun, yu'un ch'abal ti avosil abanomil ta xac'ote. Ja'uc ti yan israeletique, oy yosil sbanomilic une'.

**21**Ti jvoc' levitaetique, ja' xc'ot ta xrextoic cu'un ti c'usitic xloc' x'ayan yu'unic ti israeletic ti tsots sc'oplal ta xaq'uic ti jun ta jujun lajunebe, ti ja' xc'ot ta stojolic ti buch'utic ta xac' sbaic ta tunel ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

**22**Ja'uc ti yan israeletique mu stac' xnopajic ech'el ti ta Axibalnae. Yu'un xu' sta smulic ti ta xchamic o xchi'uquique.

**23**Yu'un c'ajomal no'ox xu' ta xtunic ti levitaetic ta abtel ta Axibalnae. Jech xtoc cajal ta xc'ot ta sbaic ti bu mu lecuc ta xbat yu'unique. Taje, ta xc'ot yu'unic ta jbel c'usi tsots albil ti bejel ta xcom o ta stojol ti totil me'ile, xchi'uc ti alab nich'nabe. Ti levitaetic une mu'yuc yosil sbanomilic ta stojol ti israeletique.



<sup>24</sup>Yu'un ti stuquique, ja' ta xc'ot ta xrextoic cu'un ti jujun ta jujun lajlajuneb ti matanal ti tsots sc'oplal ta xac'beicun ti israeletic ti c'usi ta xloc' x'ayan yu'unique. Jech o xal laj calbeic ya'iic ti ch'abal ta xc'ot yosil sbanomilic ta stojol ti israeletique.”

<sup>25</sup>Yu'un ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>26</sup>“Albo ya'i ti levitaetic ti c'alal ta xich'ic ti jun ta jujun lajlajuneb ti ta x'ac'batic yu'un ti israeletic ti c'usi ta xloc' yu'unic ti ja' ta xc'ot ta xrextoique, tsots sc'oplal ac'o xch'aquic loq'uel jbusuc ti ta lajunch'ac yo' ta xiyac'beicune.

<sup>27</sup>Ti jech ta xaq'uic ti patan taje, ja' co'ol jech c'u cha'al ti israeletic ta xaq'uic o'lol jvoc'uc ti sat strigoique, mi ja' ti vinoe.

<sup>28</sup>Ti jech ta xaq'uic ta jujun lajlajuneb ti israeletique, jech ti levitaetique ta xch'aquic loq'uel ec ta sventa ti Diose, ti ta xac'beic yich' ti pale Aarone.

<sup>29</sup>Yu'un scotol ti c'usi ta x'ac'batique, tsots sc'oplal ac'o xch'aquic loq'uel j'o'loluc ti ta xc'ot ta jtojole. Ti j'o'lol ti c'ot ta nopel yu'unic ti ta xiyac'beique, ja' me ti x'ech' to slequil ta scotole.

<sup>30</sup>“Xi xavalbe ya'iic xtoque: ‘Mi c'ot ta nopel yu'unic ti laj xa xch'aquic loq'uel ti ta xc'ot ta cu'une, jech ti scomelale, xu' xa ta xanopic ti ja' xa atrigoique, avinoique.

<sup>31</sup>Va'i un, ti bu xal avo'ntonic xave'ique, ve'anic xchi'uc ti avalab anich'nabique. Yu'un ja' stojol avabtelic ti jech ta xatunic ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>32</sup>Yu'un mi c'ot ta nopel avu'unic ti laj ach'aquic loq'uel ti bu x'ech' to slequil ti ja' ta xc'ot ta cu'une, jech ti scomelale, xu' xave'ic ti mu ja'uc xa ta amulique. Yu'un ti va'i s'elan taje, mi ja'uc ta xasoquesic ti t'ujbil matanaletic ti laj yaq'uic ti israeletique. Mi ja'uc xtoc ti oy ac'oplalic ta xavich'ic milele.’ ”

## Números 19

### Smantalil ti sventa poquel tusele

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse xchi'uc ti Aarón ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Ti vu'un Ajvalilune xichi ta xcalbot ti jmantale: Albo ya'iic ti israeletique ti ac'o yich'ic talel jcotuc tsajal me' vacax ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile, ti mu bac'niuc xojbil ta sjol ti yabtejebe.

<sup>3</sup>Ac'beic yich' ti pale Eleazare. Jech ti stuque ta snit loq'uel ta sti'il xa ti bu lamaloxuc ta nacleje, ti ta xal mantal ti va'al ta sq'uel ta xich' milele.

<sup>4</sup>Jech ti pale Eleazare ta sts'aj jutebuc sni' sc'ob ta xch'ich'ele. Vucub velta ta svij ech'el ta stuq'uil yeloval Axibal na ti bu nupel ta bee.

<sup>5</sup>Mi laj taj une, va'al sq'ueloj ta xich' chiq'uel ti me' vacaxe, xchi'uc ta xich' chiq'uel xtoc ti snuculile, sjunul ti sbec'tale, ti xch'ich'ele, xchi'uc yic'obal ti xch'ute.

<sup>6</sup>Ta anil no'ox ta stsac talel jpechuc ch'ut te' ti palee, jvich sc'ob hisopo te', xchi'uc tsajal poc'. Scotol ta stic' ech'el ta c'oc' ti bu ta xich' chiq'uel ti me' vacaxe.

<sup>7</sup>Mi laj une, ta xchuc' sc'u', xchi'uc ta x'atin lec ta vo'. Ts'acal to un, xu' x'och batel ti bu lamalic ta nacleje, ac'o mi ta smalil to c'ac'al ta xlaj yip ti xcuchoj ti sbolile.

<sup>8</sup>Ja'uc ti buch'u laj xchic' ti me' vacaxe, ta xchuc' lec ti sc'u' xtoque. Ta x'atin lec ta vo', ac'o mi ta smalil to c'ac'al ta xlaj yip ti xcuchoj ti sbolile.

<sup>9</sup>Ta xtal yan vinic ti mesbil tusbile, ja' ta stsob loq'uel stanil ti me' vacaxe. Ta xbat yac' ti bu tuc'ulanbil lec ti oy ta sti'il xa ti bu lamalic ta nacleje. Stanil ti me' vacax taje, ja' ta stunesic ti israeletic c'alal ta smeltsanic ti vo' sventa ti mesel tusele. Scotol taje, ja' no'ox ta xtun ta sventa ti c'usi laj yich' aq'uel yu'un ti mulil colo'ile.

<sup>10</sup>Ti buch'u ta stsob loq'uel ti tane, ta xchuc' sc'u'. Ta smalil to c'ac'al ta xlaj yip ti xcuchoj ti sbolile. Taje, ta xc'ot ta c'usi jbel tsots albil sc'oplal ti bejel ta xcom ta atojolic ti vo'oxuc israeloxuque, xchi'uc ta stojol ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique.

<sup>11</sup>“Ti buch'u ta stic' sba ta spiquel ti animae, vucub c'ac'al sjalil ta xc'ot ta stojol ti xcuchoj ti sbolile.

<sup>12</sup>Ti ta yoxibal c'ac'ale, xchi'uc ti ta yucubal c'ac'ale, tsots sc'oplal ta stus ta spoc sbaic ta sventa ti jtusvanej jpocvanej vo'e. Ja' to jech ta xlaj yip ti xcuchoj ti sbolile. Yan ti mi mu slecubtas sba ta yoxibal c'ac'ale, xchi'uc ti ta yucubal c'ac'ale, xcuchoj ti sbolile.

<sup>13</sup>Ti mi oy buch'u laj stic' sba ta spiquel ti animae, ti mi mu smes stus sbae, ta soquesbe sc'oplal ti xch'ulna Dios yu'une. Tsots sc'oplal tenbil ta xloc' ta stojol ti israeletique, ja' ti mu'yuc laj yich' mesel tusel yu'un ti jtusvanej vo'e. Staoj yav ti xcuchoj ti sbolile.

<sup>14</sup>“Ti smantaliltac ti sc'an pasel ta sventa ti buch'u ta xcham ta yut snaic ti bu lamalic ta nacleje, xi s'elane: Yu'un scotolic ti c'usi x'ayan ta yut axibal na xchi'uc ti buch'u ta x'ochique, vucub c'ac'al sjalil ti xcuchojbe ti sbolile.

<sup>15</sup>Yu'un scotol ti lech-lech taq'uin ti mu'yuc smaque, xchi'uc ti mu'yuc macbil lec ta smaque, xcuchojbe ti sbolil xtoque.

<sup>16</sup>“Ja'uc ti buch'utic ta stic' sbaic ta spiquel ti buch'u lajem ta milele, mi ta lequil chamel no'ox, mi ja' baquetic, mi ta muquinal ti oyic ta osiltique, vucub c'ac'al sjalil, xcuchojbe ti sbolile.

<sup>17</sup>“Ti jech xcuchojbe ti sbolil taje, ta xich' jopel tal uni jopuc stanil ti me' vacax ti laj yich' svocol ta scoj ti mulile. Ta xich' aq'uel ta jun lech-lech taq'uin ti tane. Ta xich' malbel vo' ta sba ti pulbil talel ta sat vo'e.

<sup>18</sup>Mi laj une, ta xtal jun vinic ti mu'yuc soquesoj sbae. Ta stsac jvichuc sc'ob hisopo te' ti ta sts'aj ochel ta vo'e. Ta svits'ulta batel xchi'uc ti Axibalnae, ti lech-lech taq'uine, ti buch'utic oyic to ox ta yute, xchi'uc ti buch'u laj stic' sba ta spiquel ti jmilele, mi ja' ti lequil chamel laj ya'ie, mi ja' ti baque, mi ja' ti muquinale.

<sup>19</sup>Jech ti vinic ti smesoj stusoj sbae, ta yoxibal c'ac'al, xchi'uc ta yucubal c'ac'al, ta svits'ulta ta vo' ti buch'u mu'yuc mesbil tusbile. Va'i un, ti ta yucubal c'ac'al une, ta sta

ti mesbil tusbil ta xc'ote. Jech ti buch'u xcuchoj ti sbolile, ta xchuc' sc'u', ta x'atin lec ta vo', ac'o mi ta smalil to c'ac'al ta x'laj yip ti xcuchoj ti sbolile.

<sup>20</sup>Mi oy buch'u ti xcuchoj ti sbolil ta scoj ti mu'yuc yac'oj sba ta lecubtasele, tenbil ta xloc' ta stojol ti steclumale. Yu'un ta soquesbe sc'oplal ti xch'ul na ti Dios yu'une. Ja' ti mu'yuc laj yich' lecubtasel yu'un ti jlecubtasvanej vo'e. Jech o xal un, tey to xcuchoj ti sbolile.

<sup>21</sup>Taje, ja' ta xc'ot ta jbel c'usi tsots albil ti bejel ta xcom oe. Ti buch'u ta xvits'tavan ta sventa ti jlecubtasvanej vo'e, tsots sc'oplal ta xchuc' sc'u'. Jech ti buch'u ta stsac ti jlecubtasvanej vo'e, ta smalil to c'ac'al ta x'laj yip ti xcuchoj ti sbolile.

<sup>22</sup>Scotol ti c'usi picbil ta xc'ot yu'un ti buch'u xcuchoj ti sbolile, ta xcuchbe sbolil ec. Ti buch'u tijil ta xc'ot ta stojol ti buch'u mu stac' nopele, ta smalil to c'ac'al ta x'laj yip xcuchojbe ti sbolile.”

## Números 20

### Ti vo' loc' talel ta tone

(Ex 17.1-7)

<sup>1</sup>Ti sliquebal u yu'un ti jabile, ti israetique c'otic ta sbajtical banomil yu'un Zin, comic c'uc sjaliluc ta Cades. Ti bu taje, cham ti Mariae. Laj yich' muquel ti bu taje.

<sup>2</sup>Ti jech ch'abal vo' yo' ta xuch'ic ti c'u yepal svoloj sbaic batele, xvoletic no'ox batel laj stsob sbaic yo' ta svulic ya'i ti Moisesse xchi'uc ti Aarone.

<sup>3</sup>Va'i un, xi laj yalbeic: —¿C'u xa ono'ox cha'al ti mu jmojuc capal lichamcutic xchi'uc ti israetic ti c'alal chamesatic yu'un ti Diose?

<sup>4</sup>¿C'u xa ono'ox cha'al ti vo'oxuc laj aviq'uc talel ti xnich'nab Dios ti li' ta sbajtical banomile? ¿Mi yu'un oy ta o'ntonal avu'unic ta xichamcutic jmoj xchi'uc ti jchon jbolomcutique?

<sup>5</sup>¿C'u cha'al laj aloq'uesuncutic talel ta Egipto, ti laj avic'uncutic talel li' ta jun banomil ti toj chopol ta j'ech'ele? Yu'un ti li'e, mu'yuc c'usi stac' ts'unel ta j'ech'el, mi ja'uc ti icuxe, mi ja'uc ti uvae, mi ja'uc ti granadae. ¡Mi ja'uc oy vo' ta uch'el ta j'ech'el jset'uc!

<sup>6</sup>Jech ti Moisesse xchi'uc ti Aarone laj yictaic comel ti jteclume, batic ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee. Snupilanic xa banomil c'ot spatan sbaic ta lumtic ti bu taje. Va'i un, laj svinajes yutsilal slequilal ti Dios ta stojolique.

<sup>7</sup>Jech ti Moisesse, xi albat yu'un ti Diose:

<sup>8</sup>—Tsaco ti vaxtone, ac'o stsob talel ta volel jnaclejetic ti achi'il ta voq'uel Aarón ta scoltaelote. Mi laj taj une, ta sba ta satic scotolic, albo mantal ti tone ti ac'o ac'baticuc talel ti vo'e. Ta xavil xtoc ti ta xloc' talel ti vo' ta tone yo' jech ta xuch'ic ti stuquique xchi'uc ti chon bolometric yu'unique.

<sup>9</sup>Jech ti Moisesse laj stam ti vaxton ti oy ta stojol ti Diose jech c'u cha'al albat mantal yu'une.



**10** Va'i un, ti Moise se xchi'uc ti Aarone laj stobic ech'el ti jteclum ta sts'el ti bu oy ti tone. Ti Moise se xi laj yalbe ti jteclume: —A'yio ava'iic lec li'e, toyobbaetic, ꞥmi yu'un ta xavac'toicuc ti xu' ta xt'om talel vo' ti ta ton li'e yo' jech ta xcac'cutic avuch'ic?

**11** C'alal jech laj yal ti Moisés ti va'i s'elan taje, laj stoy ti sc'obe. Chib velta laj smaj ti ton xchi'uc ti svaxtone. Ta jech to yepal, toj ech'em no'ox xchipluj vulel ta t'omel talel ti vo'e. Jech ti jteclume xchi'uc ti chon bolometique yochelic ta yuch'el ta j'ech'el.

**12** Ja'uc ti Dios une xi laj yalbe ti Moise se xchi'uc ti Aarone: —Ti jech mu'yuc teq'uelun ta avo'ntonique, ti mi ja'uc jutebuc laj avaq'uicun ta ich'el ta muc' ta sba ta satic ti israeleticque, mu xa'ochic batel xchi'uc ti lum li'e ti ta jteclum ti laj xa cac'beic yich'ique.

**13** Ti taje, ja' sat vo' Meriba sbi. Yu'un ti israeleticque, ja' ti bu laj stsaquic ta c'op ti Diose, xchi'uc laj yac' ta ilel ti slequilal yutsilale.

#### **Ti ajvalil yu'un ti jteclum Edome mu xac' jelavuc ech'el ti israeleticque**

**14** Ta Cades to, ti Moise se laj stac jelavel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti ajvalil yu'un ti jteclum Edome, ti xi ta xalbeique: “Ti avinquileltac israeleticque xi ta xalbot ava'i ti laj stac talel ti mantale: ‘Ti vo'ote xana' lec ti c'u s'elan laj quich' talel ti jvocolcutique.

**15** Ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee bat nacliicuc ta Egipto, ti bu jalijic ta nacleje. Ti egipcioetic xtoc une laj yilbajinuncutic jech c'u cha'al laj yilbajinic ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee.

**16** Va'i un, laj jc'anbecutic coltael yu'un ti Diose. Laj ya'i ti jc'opojel jti'inelcutique. Yu'un laj stac talel yaj'ánjel ti laj sloq'uesuncutic talel ta Egiptoe. Avi tana li' une, li' xa oyuncutic ta sbanomil Cades ti sts'aquinoj sbaic xchi'uc ti avosilale.

**17** Ta xajc'anbecutic ti ta xavac' ave ati' ti jech ta xi'ech'cutic ta avosilale. Mi ja'uc ta xi'ech'cutic ta osil ti oy sts'unubale, ti yavil a'uvaique. Yu'un mi ja'uc ta x'ech' cuch'cutic ti ava'alic ti ts'anal ta joq'uetique. Tuc' ta xi'ech'cutic ta tuq'uil be. Mi ja'uc jutebuc jq'uej jbacutic ti mi mu to ta x'ech' jbascutic ti abanomile.’ ”

**18** Ti ajvalil yu'un ti Edome xi laj stac' sutel ti c'ope: —¡Mu stac' xa'ech'ic ta jbanomil! Yan mi mu jechuque, ꞥxu' xba jnupot ta be xchi'uc ti cajsoldadotaque!

**19** Ti israeleticque xi lic yalbeic lec ti smelole: —Tuc' ta jtamcutic ech'el ti muc' ta bee. Mi ja' ti vu'uncutique, mi ja' ti jchon jbolomcutic mi x'ech' yuch' ti ava'alic ti ts'anal ta joq'uetic avu'unique, ta jtojcutic. Yu'un ja' no'ox ta xajc'anbecutic ti ta xi'ech'cutic ta coccutic ta abanomile.

**20** Ja'uc ti ajvalil yu'un ti Edome xi laj stac' sutel ti c'ope: —¡Mi ja'uc stac' xa'ech'ic! Loc' batel ta snupelel ta be xchi'uc yajsoldadotac ti chapalic lec xchi'uc yabtejebic ta stojol ti israeleticque.

<sup>21</sup>Yu'un ta j'ech'el sva'anoj sba ti mu xac' jelavuc ti israeletic ta yosile. Jech o xal ti israeletique laj sa'ic yan be bu ta x'ech'ic.

### **Ta xcham ti Aarone**

<sup>22</sup>Scotol ti jteclum Israele loq'uic ech'el ti ta Cadese, batic ta stuq'uul vits yu'un Hor.

<sup>23</sup>Ti bu sts'aquinoj sbanomilic xchi'uc ti Edome, xi albat yu'un Dios ti Moisés xchi'uc ti Aarone:

<sup>24</sup>“Ti Aarone ta xcham, mi ja'uc ta x'och batel ta jteclum ti bu caloj ti cac'ojbeic ti israeletique. Yu'un ti ta sti'il sat vo' Meribae, mu'yuc laj ach'unic ta spasel ti jmantaltaque.

<sup>25</sup>Ti vo'ote, Moisés, ic'o batel ta jol vits Hor ti Aarone xchi'uc ti Eleazar ti ja' xnich'one.

<sup>26</sup>Ti bu taje, xaloc'be sc'u' ti Aarón sventa paleale. Yu'un ja' ta xavac'be slap ti Eleazare. Yu'un ta xcham ti Aarón ti bu taje.”

<sup>27</sup>Ti Moisesse jech laj spas jech c'u cha'al albat mantal yu'un ti Diose. Yu'un ta sba ta sat scotol ti israeletique muyic batel ti ta jol vits Hore.

<sup>28</sup>Ti bu taje, loc'bat sc'u' ta sventa paleal yu'un ti Moisesse, yu'un ja' laj yac'be slap ti Eleazare. Ta jol vits no'ox, cham laj ti Aarone. Ja'uc ti Moisesse xchi'uc ti Eleazare yalic tael ti ta jol vitse.

<sup>29</sup>C'alal laj yilic ti israeletic ti cham xa ti Aarone, lajuneb xcha'vinic (30) c'ac'al laj yoq'uitaic.

## **Números 21**

### **Tsalbil c'ot ti Hormae**

<sup>1</sup>Ti cananeo ajvalil yu'un ti jteclum Arade, ti nacal ta Négueve, laj ya'ibe sc'oplal ti israeletic ti xvoletic xa tael ta sbelel Atarime. Jech o xal loc' batel ta stsacan ta leto, ti oy jayibuc laj xchuc ech'ele.

<sup>2</sup>Va'i un, ti israeletique laj yac' yeic ta stojol Dios mi ta xcoltaatic ta stsalel ti muc' ta lume, j'ech'el ta slilinic comel ti jteclumetique.

<sup>3</sup>Jech ti Diose laj yac' ye sti' ti va'i s'elan c'anbat yu'un ti israeletique. Coltaatic yu'un ta stsalel ti cananeotique. Jech xtoc ti israeletique laj stsutsesic ta j'ech'el ti cananeotique. Yu'un laj slilinbeic ti jteclumetic yu'unique. Jech ti bu taje, laj yac'beic sbi Horma.

### **Ti loc'tabil c'anal taq'uin chone**

<sup>4</sup>Ti israeletique loq'uic batel ta vits Hor. Laj stamic batel ta stuq'uul Tsajal Nab, ti laj sjoy sbeic yo' mu x'ech'ic ta yosilal ti Edome. Ti jech oyic xa ta bee, tub ti smuc'ul yo'ntonic ti jteclume.

<sup>5</sup>Jech o xal un, lic sjolic ta scontrainel ti Diose xchi'uc ti Moise, ti xi lic yalilanique: —¿C'u cha'al laj aloq'uesuncutic talel ta Egipto? ¿Mi yu'un tal amiluncutic ta sbajtical banomil ya'yel? Yu'un ch'abal xa ti ca'alcutique, mi ja'uc jve'elcutic. ¿Yu'un xtaet xa ta slajesel ta xca'icutic ti ve'lil ti mu'yuc smuile!

<sup>6</sup>Tacbatic talel jti'oval venenoal chon yu'un ti Diose yo' jech ta xlajic ta ti'el yu'un. Ep israeletic chamic.

<sup>7</sup>Va'i un, batic ti bu oy ti Moise, ti xi laj yalbeique: —¿Laj xa jta jmulcutic ti chopol lic'opojcutic ta stojol ti Diose, xchi'uc ti chopol lic'opojcutic ta atojole! ¿C'anbo ti Diose ti ac'o sloq'ues ech'el ti jti'oval chon ta jtojolcutique! Ti Moise laj sc'anbe ti Diose ti ac'o xch'aybe smul scolo'ic ti israeletique.

<sup>8</sup>Xi albat yu'un ti Diose: —Loc'tao sloc'obbail jcotuc chon jech c'u cha'al ti jti'oval taje. Joc'ano ta junuc te' ti co'oluc s'elan junuc ste'el banderae. C'alal mi oy buch'u ta xlaj ta ti'el ta chone, ac'o sq'uel ech'el sloc'obbail ti chon ti joc'ol ta co'ol s'elan ste'el banderae. Yu'un ja' jech mu xcham xtoc.

<sup>9</sup>Jech ti Moise une laj smeltsan sloc'ol chon ta jun c'anal taq'uin. Laj sjoc'an ta jun te' ti co'ol s'elan ste'el banderae. C'alal oy buch'u ta xlaj ta ti'el yu'un ti chone, ja' ta sq'uel ech'el ti sloc'obbail ti meltsanbil ta c'anal taq'uine, jech ta xcol.

### **Ti bu ech'ilanique**

<sup>10</sup>Ti israeletique laj stam ech'el sbeic, c'ot slaman sbaic xtoc ta Obote.

<sup>11</sup>Loq'uic ech'el ti ta Obote, c'ot slaman sbaic xtoc ta sbajtical banomil yu'un lie-abarim ta yeloval sloq'ueb c'ac'al ti bu oy yosilal ti Moabe.

<sup>12</sup>Loq'uic batel xtoc, c'ot slaman sbaic ta biq'uit uc'um yu'un Zered.

<sup>13</sup>Loq'uic ech'el xtoc, c'ot slaman sbaic ta jot uc'um yu'un Arnón. Ti uc'um taje, oy ta sbajtical banomil ti ech'em yoc ta sbanomil ti amorreoetique, ti c'otem ta ts'ac yu'un ti Moabe xchi'uc ti amorreoetique.

<sup>14</sup>Ti va'i s'elan taje, ja' tey lic talel ti bu xi ta xalbe sc'oplal Slibroal Leto yu'un ti Diose: “Li'ech'cutic ta bic'tal uc'umetic xchi'uc ta uc'um Arnón, ti ta x'ech' ta Vaheb ti oy ta Sufae.

<sup>15</sup>Li'ech'cutic ta sti'il bic'tal uc'umetic ti ta x'ech' yoc ti bu oy ti Are, ti ta xc'ot c'alal to ta sts'ac ti Moabe.”

<sup>16</sup>Loq'uic ech'el ti ta uc'um Arnone, c'otic ta Beer. Ti bu taje, oy jun joc' ti bu xi albat ti Moisés yu'un ti Diose: “Tsobo talel ti jteclume, yu'un ta xcac'beic yuch' vo'.”

<sup>17</sup>C'ot ta pasel ti bu taje, ti xi lic quejnicuc ti israeletique: “Ta xtuc talel vo' ta joc'. Quejinanic yu'un ti joq'ue.

<sup>18</sup>Ti banquileetique ja' laj sjoq'uic xchi'uc ti spasob mantal te' ti oy ta sc'obique; ti ajvaliletic yu'un ti jteclume laj sjots'ic o xchi'uc ti svaxtonique.” Loq'uic ech'el ta sbajtical banomil ti israeletique, c'otic c'alal ta Mataná.





<sup>19</sup>Loqu'uc ech'el ta Mataná, c'otic c'alal to ta Nahaliel. Loqu'uc ech'el ta Nahaliele, c'otic c'alal to ta Bamot.

<sup>20</sup>Loqu'uc ech'el ta Bamote, c'otic c'alal to ta stenlejal ti oy xa ta yosilal ti Moabe, ta yac'ol ech'el ti Pisgae, ti bu xvinaj xa ta q'uelel ech'el ti sbajtical banomile.

### **Ti israeletique, tsalbil c'ot yu'unic ti ajvalil Sehón sbie**

*(Dt 2.26-37)*

<sup>21</sup>Ti israeletique laj staquic ech'el jun chibuc j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti Sehone, ti ja' ajvalil yu'un ti amorreoetique, ti xi ta xalbeique:

<sup>22</sup>“Ac'buncutic ave ati' ti ta xi'ech'cutic ta avosil abanomile. Mi ja'uc ta x'ech' jtec'cutic ti avosilic ti bu ts'unbil ti ats'unubique, xchi'uc ti bu ts'unbil ti a'uvaique. Mi ja'uc ta x'ech xcuch'cutic ti ava'alic ti oy ta joq'uetique. C'ajomal no'ox ta xi'ech' ta abanomil ti tuc' ta jtamcutic ech'el ti bee.”

<sup>23</sup>Ja'uc ti Sehón une mu'yuc xac' ech'uc ti ta sbanomile. Yu'un c'ajomal no'ox lic stsob scotol ti svinictaque, ti loc' batel ta snupel ta be ta sbajtical banomil ti israeletique. C'alal c'ot xtoc ta Jahase, laj stsac ta leto.

<sup>24</sup>Ti israeletique laj spac ti sc'oplalique, tsalbil c'ot yu'unic. Laj yu'ninbeic xtoc ti yosil sbanomile, ti lic ech'el yu'unic ta uc'um Arnone, ti c'ot c'alal to ta uc'um Jaboque. Ti lec ta alele, c'alal to ta sts'ac ti amonitaetic ti bajal lec yu'unique.

<sup>25</sup>Ja' jech laj spasic. Jech o xal ti israeletique laj yu'ninbeic scotol sbanomilic ti amorreoetique. Ti lec ta alel xaltique, ja' ti Hesbone xchi'uc ti jteclumetic ti c'u yepal smacoje. Comic ta naclej xtoc.

<sup>26</sup>Ti Hesbone, ja' ti jteclum ti bu nacal to ox ti Sehone, ja' ti ajvalil yu'un ti amorreoetique. Ti Sehón taje letovajic to ox ta vo'ne xchi'uc ti ajvalil yu'un ti Moabe. Laj yu'ninbe ta spojbel scotol ti sbanomil ti ic'ot c'alal to uc'um Arnone.

<sup>27</sup>Jech o xal ja' c'ot ta pasel ti xi ta xalic ti viniquetic ti buch'u sna'beic lec yalel ti nichimal c'opetic: “La'ic ta Hesbón, ti ta muc' ta lum yu'un ti ajvalil Sehone. Va'anic ta ach', ac'beic smocal xtoc.

<sup>28</sup>Yu'un ta Hesbón ti ja' muc' ta lum yu'un ti Sehone, ta xtil talel nich c'oc' ti ta stsutses ti Ar yu'un ti Moabe, xchi'uc ti muc' ta vitstic ti oy ta Arnone.

<sup>29</sup>Mu xa ono'ox cha'belucot un, Moab. Steclumal dios Quemos, ch'ayemot xa ta j'ech'el, yu'un ti stuque laj xa yac' ye sti' ti xvilic no'ox loqu'uel ta jatobal ti avinictac yu'une, ti ta x'och ta c'abal ti avantsilelic yu'un ti Sehone.

<sup>30</sup>Yu'un lilij xa yip ti Hesbone, lic talel ta Dibón, c'ot c'alal ta Nofah ti soquem com ta j'ech'ele. Yu'un ti c'oc' xtoque c'ot c'alal ta Medeba.”

### **Ti israeletique ta stsalic ti Og ti ja' ajvalil yu'un ti lum Basane**

*(Dt 3.1-11)*

<sup>31</sup>Ti jech taj une, ti israeletique laj yu'ninbeic sbanomil ti amorreoetique.

<sup>32</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti Moise se laj stac ech'el jun chibuc viniquetic ta smucul xchajel ta sq'uelel ti jteclum Jazere. Ti israeleticque xtoque laj yu'ninic ti jteclumetic ti nopol no'ox oyique, xchi'uc laj xujic loq'uel ti amorreoetic ti nacalic teye.

<sup>33</sup>Ts'acal to un, ochic ech'el ti bu stuqu'il ti jteclum Basane. Ja' no'ox un, ti Og ti ja' ajvalil yu'un ti Basane, loc' ech'el xchi'uc scotol ti yajsoldadotac ta stsaquel ta leto ti ta Edreie.

<sup>34</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Moise se: “Mu xaxi' yu'un le'e. Yu'un ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob jmoj xchi'uc ti yajsoldadotaque, ti sbanomile. Jech xapasbe jech c'u cha'al laj apasbe ti Sehón ti amorreo ajvalil ti nacal to ox ta Hesbone.”

<sup>35</sup>Ti jech taj une, ti israeleticque laj smilic ti Oge, ti xnich'nabe, xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque. Mi junuc cuxul laj yictaic comel. Laj yu'ninbeic ti yosil sbanomile.

## Números 22

### Ti Balaque ta stac ta iq'uel ti Balaame

<sup>1</sup>Ti israeleticque laj stam batel sbeic, c'ot slaman sbaic ta stenlejal yu'un Moab ti oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ta yeloval ti Jericoe.

<sup>2</sup>Ti Balac ti ja' xnich'on ti Zipore, stuc'ulanoj lec ti c'u s'elan laj spasic ti israeletic ta stojol ti amorreoeticque.

<sup>3</sup>Jech xtoc xi'ic ti jnaclejetic ta Moab ti c'alal laj yilic ti mu albajuc yepalic ti israeleticque.

<sup>4</sup>Va'i un, ti jnaclejetic ta Moabe xi laj yalbeic ti moletic yu'un ti Madiane: “Scotol ti jteclum le'e, ta jc'utel no'ox ta xu'ninic ti jbanomiltic jech c'u cha'al junuc vacax ti jc'utel no'ox ta xac'be ti yaxal ti oy ta osiltic ti c'alal ta slo'e.” Ti jech yorail ta vo'ne taje, ja' o ochem ta ajvalil yu'un Moab ti Balaque.

<sup>5</sup>Laj stac ta iq'uel ti Balaam xnich'on ti Beore, ti oy ta Petor ta ti' uc'um Eufrates ta jteclum Amave. Ti Balaque laj yalbe mantal ti yajtacbolaltaque ti xi ac'o yalbeic ya'i ti Balaame: “Yu'un ta Egipto to, liquemic talel jteclumetic ti tanijemic talel ta scotol lume. Avi tana xtoc une, li' xa lamalic ta jlumale.

<sup>6</sup>Mu xajalij, la' ta anil no'ox. La' c'anbo slajelic stubelic ti lumetic ta jventae. Yu'un toj ech'em tsotsic ti stuquique, ja' mu sta ti vu'uncutique. Ja' to nan jech tsalbil ta xc'ot cu'un ti ta jnuts loq'uel ta jteclume. Yu'un mi slajelic stubelic ta xac'an, mi xc'uxubinelic ta xac'an, jna' lec ti ta ono'ox xc'ot ta pasel avu'une.”

<sup>7</sup>Ti moletic yu'un ti Moabe xchi'uc ti Madiane xtuchojic batel taqu'in yo' ta stojic ti lajel tubel sc'anique. C'alal c'otic ti bu oy ti Balaame, laj yalbeic ya'i ti c'u s'elan ti a'yej ti ja' yaloj ech'el ti Balaque.

<sup>8</sup>Va'i un, xi albatic yu'un ti Balaame: —Ti ac'ubaltic tana li'e, comanic. Ta xcalboxuc ava'iic ti c'u s'elan ta xalbun ca'i ti Diose. Jech ti moletic yu'un ti Moabe comic xchi'uc.



<sup>9</sup>Va'i un, ti Diose laj yac' sba iluc ta stojol ti Balaame ti xi laj sjac'bee: —¿Buch'u ti viniquetic ti li' xchi'inojote?

<sup>10</sup>Ti Balaame xi laj stac'bee: —Ti Balac xnich'on ti Zipore, ja' ti ajvalil yu'un ti Moabe, ja' stacojan talel ti tal yalbeicune

<sup>11</sup>ti oy la lumetic ti liquemic talel ta Egiptoe, ti tanijemic xa la talel ta scotol ti lume. Va'i un, ti Balaque ta sc'an ti mu la xijaliye, ti ac'o la batcun ta anil ta sc'anel slajelic stubelic yo' jech ta xil mi xu' la yu'un ta stsalele, yo' la jech ta snuts loqu'uel ti ta slumale.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Balaame xi albat yu'un ti Diose: —Mu xachi'in ech'el ti viniquetic le'e. Mi ja'uc xac'anbe slajel stubelic ti lum taje. Yu'un ti lum taje, laj xa jva'an jba ta stojolic.

<sup>13</sup>Jech ti Balaame lic ta yoc'omal ti xi laj yalbe ya'i ti banquilaletic ti tacbilic ech'el yu'un ti Balaque: —Sutanic ech'el ta alumalic. Yu'un ti Diose mu xac' ye ti ta jchi'inoxuc batele.

<sup>14</sup>Ti banquilaletic yu'un ti Moabe sutic ech'el ti bu oy ti Balaque, ti xi laj yalbeic ya'ie: —Ti Balaame mi ja'uc sc'an xischi'inuncutic talel.

<sup>15</sup>Ja'uc ti Balaque mu x'ech' yo'nton. Laj no'ox xcha'tac ech'el moletic ti x'ech xa yepalique, ti x'ech' to ich'bil yeique, ti ja' mu sta ta ba'yele.

<sup>16</sup>Ja' xa bat sq'uelic ti Balaame, ti xi laj yalbeique: —Ti Balac ti ja' xnich'on ti Zipore xi la ta xalbot ava'i ti mantal ti laj stacbot talele: “Avocoluc, mu xajalta aba ti xtal aq'uelune.

<sup>17</sup>Yu'un ta j'ech'el ta xquich'ot ta muc'. Ta xcac'bot scotol ti c'usi ta xac'ane. La' me un, ch'ul abolajan cu'un ti c'anbo slajelic stubelic ti lum ti laj calbot ava'i sc'oplale.”

<sup>18</sup>Ja'uc ti Balaame xi laj stac'anbee: —Ti Balaque, ac'o mi ta xiyac'bun jbej na ti noj ta oroe, ta platae, ja' no'ox un, mu jtselbun comel smantal ti Ajvalil Dios cu'une ta spasel jset'uc ti c'usi tsots sc'oplale, mi ja'uc ti yamal sc'oplale.

<sup>19</sup>Manchuc mi jech un, comanic ti ac'ubaltic tana li' xtoque, xquil quic c'usi ta xalbun ti Dios tana taje.

<sup>20</sup>Ta yac'ubalil un, laj yac' sba iluc ti Dios ta stojol ti Balaame ti xi albate: —Ti viniquetic le'e tal yic'ot batel, batan, ba chi'ino ech'el. Ja' no'ox me, tsots sc'oplal ta xapas ti c'u s'elan ta xcac'bot ana'e, ma'uc yan.

### **Ti Balaame ta snup ta be ti yaj'ánjel Diose**

<sup>21</sup>Jech ti Balaame lic ta yoc'omal. Laj slapbe siya ti sburroe, batic xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti moabitaetique.

<sup>22</sup>Ti Balaame cajal ech'el ta sburro. Chi'inbil ech'el yu'un cha'vo' smosov. Ja' no'ox un, ti Diose ilin ta stojolal yu'un lec laj ya'i ti bate. Jech xtoc tal macatuc ta be yu'un ti yaj'ánjel Diose yo' jech mu xjelav ech'el.



<sup>23</sup>C'alal laj yil ti burro ti va'al ta o'lol be ti yaj'ánjel ti Dios ti stsacoj ti yespada ta xmacune, laj sq'uejbun sba ta be. Och batel ta osiltic. Ja' no'ox un, ti Balaame laj smaj yo' jech ta stam yu'un ti bee.

<sup>24</sup>Va'i no'ox xtoc un, ti yaj'ánjel ti Diose bat sva'an sba ti bu chucul ti be ti ta x'ech' ta sc'al chib latsbil tone, smocal ti ts'unubil uvae.

<sup>25</sup>C'alal ti burro laj yil ti yaj'ánjel ti Diose, tsots laj snaban sba jelavel ti ta latsbil tone, ti laj snet'be yacan ti Balaame. Ja' yu'un un, ti Balaame laj sjisbe majel xtoc.

<sup>26</sup>Ja'uc ti yaj'ánjel ti Diose jelav ech'el ti bu oyique, ti c'ot sva'an sba ti bu xa mu stac' ti oy buch'u ta sq'uej sba ta jujujote.

<sup>27</sup>C'alal ti burro laj yil yaj'ánjel Diose, lic slucan sba ta banomil. Va'i un, ti Balaame soc sjol, lic sc'am ta majel ta vach'.

<sup>28</sup>Ti jech taj une, ta jech to yepal ti Diose lic c'opojuc yu'un ti burro ti xi laj yalbe ti Balaame: —¿C'usi laj jpasbot ya'luc li'e? Ja' xa yoxibal velta laj amajun avie.

<sup>29</sup>—Yu'un c'ajomal no'ox ta xatoy aba ta jtojol —xi tac'bat yu'un ti Balaame—. Ti oyuc junuc cuchilu ta jc'obe, li' no'ox ta jmilot ava'i ti jechuque.

<sup>30</sup>Ja' no'ox xi tac'bat yu'un ti burroe: —Ti c'u xa sjalil talel ti ach'iel ac'opojele, xana' lec ti acajleb burro ono'oxe. Mi junuc velta laj jpas ta atojol jech c'u cha'al avie. —Melel ava'uc —xi laj stac' ti Balaame.

<sup>31</sup>Jech ti Diose laj sjambe sba sat ti Balaame yo' jech ta xq'uelbat ti yaj'ánjel ti va'al ta o'lol be xchi'uc ti yespadae. Ti Balaame snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic.

<sup>32</sup>Ja'uc taj une, xi albat yu'un ti yaj'ánjel Diose: —¿C'u cha'al ti yoxibal xa velta laj xa amaj ti sme' aburroe? Yu'un vu'un tal jmacot ta be. Yu'un ti bu ta xabate toj chopol ta xca'i.

<sup>33</sup>Ja'uc ti aburro une laj yilun. Jech o xal oxib velta laj sq'uejbun sba ta jtojol. Ti manchucuc laj sq'uejbun sba oxib velta ta jtojole, laj xa jmilot ti jechuque, ja' cuxul ta xquicta comel ti stuc jechuque.

<sup>34</sup>Ti Balaame xi laj stac'be ti yaj'ánjel ti Diose: —Laj xa jta jmul. Yu'un mu laj jna' mi li' oyot ta xamacun ta bee. Mi yu'un toj chopol ta xavil ti ta xibate, ta xisut ech'el.

<sup>35</sup>Ja'uc le' une, xi tac'bat yu'un ti yaj'ánjel Diose: —Xu' xabat xchi'uc ti viniquetic li'e. Ja' no'ox c'ajomal ta xaval ti c'u s'elan ta xcalbot ava'ie.

### **Ti Balaame ta xc'ot ta stojol ti Balaque**

Ti Balaame batic xchi'uc ti banquilaletic ti tacbilic ech'el yu'un ti Balaque.

<sup>36</sup>Va'i un, ti Balaque, ti c'alal laj ya'ibe sc'oplal ti Balaam ti ta xa xc'ote, loc' batel ta snupel ta be ta jun jteclum yu'un ti Moab ti bu oy ti uc'um yu'un ti Arnón ti ja' sts'aquil ti jteclume.

<sup>37</sup>Ti Balaque xi laj yalbe: —Mu xlaj co'nton staquel mantal ta aviq'uel. ¿C'u cha'al ti mu xac'an xatale? ¿Mi xavac'touc ti jutuc no'ox ac'oplal ta xca'i ti avaloje?

<sup>38</sup>Xi tac'bat yu'un ti Balaame: —Avie, li' xa oyune yu'un tal xa jq'uelot. Ja' no'ox mu'yuc c'usi ta xcal mi ta yip no'ox jc'op jtuque. Ja' no'ox xu' ta xcalbot ava'i ti c'u s'elan ta xalbun ti Diose.

<sup>39</sup>Laj taj une, jech ti Balaame batic xchi'uc Balac ta Quiriat-husote,

<sup>40</sup>ja' ti bu stacoj batel mantal ti Balac ta smilel ti vacaxe, xchi'uc ti chije, xchi'uc ti ac'o yiq'uic ech'el ti Balaame xchi'uc ti moletic ti xchi'inojan ech'el ti bu taje.

<sup>41</sup>Sob ta yoc'omal un, ti Balaque bat sa' ti Balaame. Jech muy ech'el ta Bamot-baal ti bu xvinaj lec ta q'uelel ti lamalic ta joylej yaxibal naic ti israeletique.

## Números 23

<sup>1</sup>Va'i un, ti Balaame xi laj yalbee: —Meltsanbeicun vucub altar li'e. Chapanic vuc-cot vacax xchi'uc vuc-cot chij.

<sup>2</sup>Ti c'u s'elan laj yal ti Balaame, jech laj spas ti Balaque. Jech xchibalic laj yaq'uic yich' svocol jcot ch'iom vacax, jcot ch'iom chij ti ta jujun altare.

<sup>3</sup>Ts'acal to un, ti Balaame xi laj yalbe ya'i ti Balaque: —Coman li' ta sts'el ti c'usi laj yich' svocole. Ja'uc ti vu'une xbat jq'uel quic mi ta xtal snupun ta be ti Diose. Mi laj une, ta jcholbot ava'i ti c'u s'elan laj yalbun ca'i ti Diose.

### Ti Balaame ta xac'be slequilal Dios ti israeletique

Jech ti Balaame bat ta stselejaj sbajtical banomil ti sts'ijlajane,

<sup>4</sup>ti laj yac' sba iluc ti Dios ti bu taje. Va'i un, ti Balaame xi laj yalbee: —Laj xa jchapan ta meltsanel vucub altar. Ti jujune, laj xa cac'anbe jujucot vacax xchi'uc jujucot chij.

<sup>5</sup>Va'i un, ti Balaame ac'bat ta ye sti' yu'un Dios ti c'u s'elan ta sc'an alele, ti xi albate: —Sutan ech'el ti bu oy ti Balaque ti ja' no'ox jech xavalbe ya'i jech c'u cha'al laj cale.

<sup>6</sup>Jech ti Balaame sut batel. Va'al c'ot sta ti Balac ta sts'el ti matanal jmoj xchi'uc scotol ti moletic yu'un ti Moabe.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Balaame xi xcholet laj scaj'al jech c'u cha'al li'e: “Ta vitstic to yu'un Aram ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale, laj staun talel ta iq'uel ti Balac ti ajvalil yu'un ti Moabe. ‘La' li'e, la' c'anbo slajelic ti israeletique —xiyut—. c'anbo ti oyuc c'usi chopol c'otuc ta stojol xnich'nab ti Jacobe.’

<sup>8</sup>Ja' no'ox un, ¿mi yu'un stac' la c'anbel slajelic stubelic ti c'alal mu'yuc bisbilic ta cotal chaval yu'un ti Diose? ¿C'usi ono'ox la ta utel ti juteb ta o'ntonal ti chopol c'otuc ta stojolique? ¿C'usi ono'ox la ta utel ti c'alal mu'yuc loqu'em ta yo'nton ti Dios ti mu jechuc ta spase?

<sup>9</sup>Ti li' to ta toyol tontique, quilojic lec batel. Yu'un ti li' to ta stselejale, xi s'elan xvinajic ta q'uelel batele: yu'un ja' jun jteclum yan ti c'u s'elan cuxulique, ti mu xco'olaj xchi'uc ti yan lumetique.



**10**Yu'un co'ol s'elan pucuquil banomil ti yepalique, ti mu junuc buch'u xu' xchap yu'une. ¿Mi yu'un la oy buch'u sna' c'u yepalic ta j'ech'el? Oc la ta alet ti jechuc la chamcun jech c'u cha'al ti viniquetic le' ti xa'ibeic xchiquinale, ti jechuc la c'otuc ta jtojol jech c'u cha'al ta xc'ot ta stojol ti stuquique.”

**11**Va'i un, ti Balaque xi laj stic'be ta sat ti Balaame: —¿C'usi la ta xapas ya'yel tana le' une? Yu'un ti laj quic'ot talel li'e, ja' tal ac'anbe slajelic stubelic ti jcontrataque. Ja'uc ti vo'ot une, ja' no'ox tal ac'anbe slequilal ti Dios ta stojolique.

**12**Jech ti Balaame xi laj stac'bee: —Laj cal ti ja' ono'ox ta xcal ava'i ti c'u s'elan ta xac' jna' ti Diose.

**13**Xi xvulvun xa liquel ti Balaque: —Batic le' ta jote, ti bu ja' no'ox ta xc'ot asat ta sq'uelel spat xocon ti bu lamalique. Ma'uc ta xata ta q'uelel scotol ti bu lamalique. Ti teyuc to c'alal xu' xac'anbe ech'el ti slajel stubelique.

**14**Jech ti Balaque laj yic' ech'el ti Balaam ta yosilal Zofim ta jun toyol vits yu'un Pisga ti bu laj xchapanic ta meltsanel vucub altare. Laj yac'beic yich' svocol jcot ch'iom vacax xchi'uc jcot chij ti jujune.

**15**Ti bu taje, ti Balaame xi laj yalbe ti Balaque: —Coman to li' ta sts'el ti c'usi yich'ojan svocole. Ja'uc ti vu'une xba jnup jbacutic ta be xchi'uc ti Diose.

**16**Jech ti Diose tal snup ta be ti Balaame. Ac'bat ta ye ta sti' ti c'u s'elan xu' ta xale, ti xi albat xtoque: —Sutan batel ti bu oy ti Balaque. Ja' no'ox xavalbe ya'i jech c'u cha'al laj calbot ava'ie.

**17**Ti Balaame sut ech'el. Va'al c'ot sta ti Balac ta sts'el ti milbil matanal ti chi'inbil yu'un ti banquilaetic yu'un ti Moabe. Ja'uc ti Balaque xi laj sja'que: —¿C'u xayut ti Diose?

**18**Ti Balaame xi xcholet laj scaj'al jech c'u cha'al li'e: “Balac, xnich'onot ti Zipore, ts'et chiquintao ava'i li'e.

**19**Yu'un xi s'elan ti Dios ti mu co'oluc s'elan jech c'u cha'al ti buch'u sna' xcham xlaje: mu sna' sjut, mi ja'uc xtal xbat ti snopobil yu'une. Mi yu'un oy c'usi ta sc'an ta spase, ta xc'ot ono'ox ta pasel yu'un. Mi yac'oj sc'op ti ta spase, ta xc'ot ono'ox ta pasel yu'un.

**20**Yu'un albilun ti ta xcac' yich'ic ti slequilal yutsilique. C'alal ti Dios ta xac' ti slequil yutsilale, mi ja'uc ti vu'un cajal xa xca'i ta spasel ti c'alal mu'yuc c'usi albilune.

**21**Yu'un mu'yuc ta xvinaj ti oy c'usi chopol ta snope, mi ja'uc ta xlo'lavanic ti israeletic ti ja' steclumal ti Jacobe. Yu'un chi'inbilic yu'un ti Ajvalile, ti ja' sDiosique, yu'un ta xalbeic sc'oplal ti ja' c'otem ta Ajvalil yu'unique.

**22**Yu'un ti Diose laj sloq'ues talel ta Egipto, ti ja' c'otem ta jpojvanej yu'unic jech c'u cha'al ta spoj sba xchi'uc xulub ti te'tical vacax ti ja' bufalo sbie.

**23**Yu'un ti Jacobe, mu'yuc c'usi xavut xamets'ta, mi ja'uc ta xc'ot ta stojolic ti slajel stubelic ta xich' c'anbel ti Israele. Avi tana le'e, tsots sc'oplal ti ac'o xi yich' alet ta





stojol ti Israele: ‘Mu no'ox alabajuc yepal ti c'usitic jun yutsiquil laj yac' ta ilel ti Dios ta atojolique.’

<sup>24</sup>Yu'un ti jteclum le'e, co'ol s'elan jcot jti'oval león ti syolinoj sba talele, mi ja'uc spajes sbaic ja' to ti c'uxi laj sbal ta ti'el ti sve'ele, ti ta xuch'be xch'ich'el ti smilbene.”

<sup>25</sup>Va'i un, ti Balaque xi laj yalbe ti Balaame: —Ti mi jech mu stac' xac'anbe slajel stubel ti jteclum le'e, sbalin to ya'yel ti mu xavac'be yich' slequilal yutsilal ti Diose.

<sup>26</sup>Ti Balaame xi laj stac'bee: —¿Mi mu lajuc ono'ox cal ti ja' no'ox xu' ta xcal ava'iic ti c'u s'elan ta xac'bun jna' ti Diose?

<sup>27</sup>Va'i un, ti Balaque xi laj yalbee: —La', batic, yu'un ta xquic'ot ech'el li' ta jote. Xu' nan ti mu colo'uc ta xa'i ti Dios mi tey to c'alal ta xac'anbe ech'el slajel stubel ti israele.

<sup>28</sup>Jech ti Balaque laj yic' batel ti Balaam ta svitsal yu'un Peor ti xvinaj lec sjunul ti sbajtical banomil ti bu taje.

<sup>29</sup>Ti bu taje, ti Balaame xi laj yalbe ti Balaque: —Chapano ta smeltsanel vucub altar li'e. Chapano xtoc vuc-cot ch'iom vacax xchi'uc vuc-cot chij.

<sup>30</sup>Ti Balaque laj spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Balaame. Laj yac'be yich' svocol jcot vacax xchi'uc jcot chij ti ta jujun altare.

## Números 24

<sup>1</sup>Ti c'alal laj yil ti Balaam ti lec ta xa'i ti Dios ti ta sva'an sba ta stojol ti Israele, mi ja'uc xa bat yich'be talel ye ti Ajvalil jech c'u cha'al laj spasolan talele. Yu'un c'ajomal no'ox laj sq'uel batel ti sbajtical banomile.

<sup>2</sup>Ti c'alal laj yil ti Balaam ti lamalic ta jujuvoc' ti Israele, tal uninatuc yu'un xcuxlejal ti Diose.

<sup>3</sup>Va'i un, ti Balaame xi s'elan xcholet lic scaj'ale: “Ta xal slo'il ya'yej ti Balaam xnich'on ti Beore, ti lec tsots ts'ililic sat ta xq'uelvane.

<sup>4</sup>C'alal ta xbat ti xch'ulele, x'ech' to xvinaj ti c'usi ta sta ta q'uelel talele, ep ti c'usi ta x'ac'bat sna'e, oy c'usi jchop o ta x'ac'bat yil ta sventa ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>5</sup>Toj jun no'ox yutsiquil ti axibalnaetic avu'une, Jacob. Ti bu lamalote, Israel, toj jun yutsil ta j'ech'el.

<sup>6</sup>Yu'un co'ol s'elan xan ti jilil ta q'uelel xbate, yu'un co'ol s'elan jun yavil nichim ti oy ta ti' uc'ume, yu'un co'ol s'elan smomolal poxil ti ts'unbil yu'un ti Diose, yu'un co'ol s'elan junuc ch'ut te' ti teq'uel ta ti' vo'e.

<sup>7</sup>Mu no'ox alabajuc yepal vo' oy yu'un ti Israele yo' ta xuch'ic xchi'uc ta smaltaic ti sts'unubique. Ti Dios yu'unique ta stsal ti Agage, ti mu no'ox alabajuc yepal ti ta svol ta maquele.

<sup>8</sup>Yu'un ti Dios ti laj sloq'ues talel ta Egiptoe, ja' c'otem ta jpojvanej yu'unic ta xa'iic jech c'u cha'al ta spoj sba xchi'uc xulub ti te'tical vacaxe, ja' ti bufalo sbie. Yu'un ti israetique ta stsalic ti muc'tiquil lum ti ja' scontraique, ta sc'asbeic ti sbaquile, ta syayijesic ta syolobic xtoc.

<sup>9</sup>Yu'un xi s'elan ti c'alal xach'al ta xcuxique, co'ol to s'elan junuc jti'oval león yilel: mu'yuc buch'u uni xit'an no'ox xa'i sba ta xnopaj ta stijbel ti svayele. C'uxubinbiluc ec ti buch'u ta xc'uxubinote. Bisatuc ta cotel chaval ya'i ti buch'u ta sbisot ta cotel chavale.”

### **Slo'il ya'yey ti Balaam ta scaj'alolane**

<sup>10</sup>C'alal jech laj ya'i ti Balac ti va'i s'elan taje, ep soc sjol ta j'ech'el. Xt'axolan xa ta majel liquel sc'ob ti xi laj yalbee: —Laj quic'ot talel li'e yo' jech ta xac'anbe slajel stubel ti jcontrae. Yu'un avi tana le' une, yoxibal xa velta ti laj ac'anbe ti slequilal yutsilale.

<sup>11</sup>¡Ta lec no'ox loc'an batel li'e, sutan ech'el ta ana! Laj ox cal jc'op ti mu alabajuc ta xcac'ot ta ich'el ta muq'ue, yu'un ja' laj smac ta be ti Diose.

<sup>12</sup>Ti Balaame xi laj stac'bee: —Yu'un laj ono'ox calbeic ya'iic ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic avu'one,

<sup>13</sup>yu'un ac'o mi ta xiyac'bun ti noj ta oro ta plata sbejel ti na yu'one, mu xu' jtselbun comel smantal ti Diose, mi ja'uc ta spasel ti c'usi leque, mi ja'uc ta spasel ti c'usi chopole, ti ja' no'ox ta xcal ti c'u s'elan ta xac' ta na'el ti Diose.

<sup>14</sup>Ta xca'ibe xchiquinal, ta xisut ech'el ta jlumal. C'alal mu to ta xiloc' batel li'e, ta xcalbot ava'i sc'oplal ti c'usi ta spas ti jteclum le'e xchi'uc ti ateclumal le' ech'ele.

<sup>15</sup>Va'i un, ti Balaame xi lic scaj'al ti c'usi ta xc'ot ta pasele: “Slo'il ya'yey ti Balaame, xnich'on ti Beore, ti ja' jun vinic ti tsots lec ts'ililic ti sat ta xq'uelvane.

<sup>16</sup>C'alal ta xbat ti xch'ulele, x'ech' to ta xvinaj ti c'usi ta sta ta q'uelel talele, ta yojtiquinel ti c'usi xojtiquin ti Dios ti oy ta toyol cajale, ti oy c'usi ta x'ac'bat sna' ta yalel ti c'usi sna'e, ti oy c'usi jchop o ta xil ta sventa ti Dios ti scotol xu' yu'one.

<sup>17</sup>Ta xquil ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel le' to ech'ele, ti nom to xvayet ta q'uelel ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele: Yu'un co'ol s'elan jbej c'anal ta xloc' talel ta stojol ti Jacobe, ti ta xc'ot ta ajvalil yu'un ti Israele. Ta xpech'be ta teq'uel sjol ti Moabe; ta xpech' ta teq'uel scotol snitilultac ti Sete.

<sup>18</sup>Ta stsal ti Edome, ta xu'nin xtoc ti Seir ti ja' yajcontrae. Yu'un muc'tic no'ox ta j'ech'el ti c'usitic ta xc'ot ta pasel yu'un ti Israele.

<sup>19</sup>Yu'un ta stojol ti Jacobe, ta xloc' talel jun jtsalvanej ti ta j'ech'el ta stubbe sc'oplal ti buch'utic ta xcomic ta jteclume.”

<sup>20</sup>Ts'acal to un, ti Balaame laj yil ti Amaleque, ti xi laj scaj'albe ti sc'oplale: “Ti Amaleque ja' jun jteclum ti tsots sc'oplale, ja' no'ox un, ta sta sc'ac'alil ti ts'ij xi ti sc'oplal ta j'ech'ele.”



<sup>21</sup>Ja' jech xtoc laj yil ti quenitaetique, ti xi laj scaj-albe ti sc'oplalique: “Snitilultac Caín, manchuc mi lec meltsanbil ti anac'obbailique, manchuc mi avac'ojan ta tontic ti atase, ja' no'ox un, ta xlaj ta c'oc'.

<sup>22</sup>Yu'un ti atas taje, ta xich' lilinel ta c'oc' ti c'alal chucbil ta xabatic yu'un ti asirioetique.”

<sup>23</sup>Ta slajeb xa un, xi laj scaj'al xtoc jech c'u cha'al li'e: “Mu xa ono'ox cha'beluc un, ¿mi oy to la buch'u ta xcuxi xana' c'alal ta xc'ot ta pasel yu'un Dios ti va'i s'elan taje?”

<sup>24</sup>Yu'un ta Chipre, ta xvul ta loq'uel barcoetic ti ta x'ech' slilinic ti Asiriae xchi'uc ti Hebere. Yu'un ti Heber xtoque ts'ij xi sc'oplal ta j'ech'el.”

<sup>25</sup>Laj ti va'i s'elan taj une, jech ti Balaame laj stam batel sbe, sut ech'el ta sna. Jech ti Balac eque laj stam ech'el sbe.

## Números 25

### Ti israeletique ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti Baal-peore

<sup>1</sup>C'alal joc'tsajic ta naclej ta Sitim ti israeletique, ti viniquetic yu'unique lic soquesbe sbaic sc'oplallic xchi'uc ti moabita antsetique.

<sup>2</sup>Yu'un ta x'ic'atic ech'el ti c'alal oy c'usi ta xac'beic yich' svocol ta smoton ti sdiosique. Jech ti israeletique ta xchi'invanic ta slajesel ti ve'lile, xchi'uc ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' sdiosic ti moabitaetique.

<sup>3</sup>Ti jech taj une, ic'bat yo'ntonic ta squejanel xchimanel sbaic ta yich'el ta muc' ti Baal-peore. Va'i un, ti Diose cap sjol ta stojol ti israeletique,

<sup>4</sup>ti xi laj yalbe ti Moisesse: —Tsobo scotolic ti banquilaletic yu'un ti jteclume. Ta ba ta satil, tubo sc'oplallic ta jtojol. Ja' to jech ich'bil ta muc' ta xic'ot ta stojol ti israeletique.

<sup>5</sup>Ti Moisesse xi s'elan laj yalbe mantal ti jchapanvanejetic yu'un ti israeletique: —Ti jujunoxuc ti vo'oxuque, tsots sc'oplal ta xamilic ti viniquetic yu'un ti jujuvoc' avu'unic ti buch'utic laj snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti Baal-peore.

<sup>6</sup>Ja'uc un, oy jun israelal vinic ti yic'oj batel ta sna jun madianita antse, ti laj yic' jelavel ta sba ta sat ti Moisesse, xchi'uc ta sba ta sat xtoc scotol ti israeletic ti c'alal ja' o tsobolic ta x'oc' x'avanic ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta bee.

<sup>7</sup>C'alal jech laj yilic taje, jech ti Fineese, xnich'on ti Eleazare, smom xtoc ti pale Aarone, laj sbev sba loq'uel ti bu tsobolic ti israeletique, ti nax to ti tsac xch'a ech'el ti slanzae.

<sup>8</sup>Stij-patioj ech'el c'alal to sna ti israelal vinic taje, ti tey no'ox laj spajbe ti lanza ta xch'ut ti israelal vinique xchi'uc ti antse. Taj une, ja' to jech paj ti ta xchamic ti israeletic ta scoj ti va'i s'elan toj chopol ta xc'ot ta pasele,

<sup>9</sup>ac'o mi chamic xa ox chanib xcha'vinic ta mil (24,000) ta vo' ti israeletique.

<sup>10</sup>Jech o xal ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**11**—Ti Fineese laj yac'un ta ich'el ta muc' yo' jech mu teyuc no'ox ta jcontrain ti israeletique. Yu'un ti stuque mu xnel sts'ic ta xa'i jech c'u cha'al ti mu xnel sts'ic ta xca'i ta stojolique. Ma'uc laj yac'un ta vocol xtoc ti jech mu xnel mu sts'ic ta xca'ie, ti jech ta jtsutsesic ti laj ta j'ech'ele.

**12**Ja' yu'un un cha'e, albo ya'i ti ta jpas jtrate xchi'uc ta sventa ti jun jol o'ntonale.

**13**Ta sventa ti jech taje, ta xcac' ochuc sbatel osil ta paleal xchi'uc ti snitilultaque. Yu'un mu xnel ts'icbaj laj ya'i ta jtojol ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, ti laj sta ti ch'aybil c'ot smul scolo'ic ti israeletique.

**14**Ti israel vinic ti pajbat lanza ta xch'ut jmoj xchi'uc ti madianita antse, ja' sbi Zimri xnich'on ti Salue, ti ja' banquialal xtoc yu'un jvoc' snitilultac ti Simeone.

**15**Ja'uc ti madianita antse, ja' sbiinoj Cozbí, yantsil nich'on ti Zure, ti ja' jun banquialal yu'un ti jvoc' Madiane.

**16**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**17**—Ac'beic tsutsesic ta j'ech'el ya'iic ti madianitaetique.

**18**Yu'un ti stuquique laj syacoxuc ta slo'laeloxuc ti c'ot ta pasel yu'unic ta snijanel xchimanel abaic ta yich'bel ta muc' ti Baal-peore, xchi'uc ti c'usi c'ot ta pasel yu'un ti Cozbí yantsil nich'on ti banquialal yu'un ti madianitaetique, ti laj ta milel ta lanza ti c'alal laj jtac talel ti vocol ta scoj ti laj avich'ic ta muc' ti Baal-peor yu'une.

## Números 26

### Ti ach' tsacob-biil yu'un ti israeletique

**1**C'alal ech' xa ox ti c'usitic chopol c'ot ta pasele, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse xchi'uc ti Eleazar ti ja' xnich'on ti pale Aarone:

**2**“Liquesic ta stsaquel jun tsacob-biil ta jujuchop scotol ti israeletique, ti buch'utic yich'ojic jtob (20) jabile, xchi'uc ti x'ech' ta jtob (20) jabile, ti lec xa'iic ti ac'-letoe.”

**3**Ta stenlej Moab ti ta sts'el uc'um Jordane, ti oy ta yeloval Jericoe, ti Moisesse xchi'uc ti Eleazare laj yalbeic mantal ti israeletique

**4**ti ac'o stsacbeic sbi scotol ti buch'utic yich'ojic jtob (20) jabile, xchi'uc ti buch'u x'ech' xa ta jtob jabile jech c'u cha'al albat mantal ti Moisés yu'un ti Diose. Ti israeletique xi s'elan ma' ti buch'utic loq'uic talel ta Egiptoe:

**5-6**Ta jujuchop snitilultac ti Rubén ti ja' sbanquialal nich'on ti Israel ti ayan talel yu'une, ja' ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Enoque, ti Falue, ti Hezrone, ti Carmie.

**7**C'alal laj yich' tsacbel sbiic snitilultac ti Rubene, ja' loc' ta chapel oxib yoxvinic ta mil xchi'uc vucub ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (43,730) ta vo' viniquetic.

**8**Xnich'on ti Falue, ja' ti Eliabe.

**9**Xnich'nab ti Eliabe, ja'ic ti Nemuele, ti Datane, xchi'uc ti Abirame. Ti Datane xchi'uc ti Abirame, ja'ic ti buch'utic jmoj yo'ntonic xchi'uc ti jvoc' jtojobtasvanej totiletic ti

buch'utic jmoj yo'ntonic xchi'uc ti Coree, ti laj stoy sbaic ta stojolic ti Moisesse xchi'uc ti Aarone, ti c'alal laj stoy sbaic ta stojol ti Diose.

<sup>10</sup>Ja' no'ox un, jav ti banomile, bajic yalel ti xchibalique xchi'uc ti Coree. Yu'un scotol ti c'u yepal tsobolique cham ta c'oc', lajuneb yoxlajunvinic (250) ta vo' viniquetic. Ti jech taje, ja' c'ot ti tun ta sventa sbijubtaselic ti yane.

<sup>11</sup>Manchuc mi jech taj une, ja' no'ox un, ti xnich'nab ti Coree mu'yuc xchamic.

<sup>12-13</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Simeón ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Nemuele, ti Jamine, ti Jaquine, ti Zerae, ti Saule.

<sup>14</sup>C'alal laj yich' tsacanbel ti sbiique, ja' loc' ta chapel chib xcha'vinic ta mil xchi'uc lajunvinic (22,200) ta vo' viniquetic.

<sup>15-17</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Gad ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa Zefone, ti Haguie, ti Sunie, ti Oznie, ti Erie, ti Arode, ti Arelie.

<sup>18</sup>C'alal laj yich' tsacanbel ti sbiique, ja' loc' ta chapel cha'vinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (40,500) ta vo' viniquetic.

<sup>19</sup>Oy jlom xnich'nab ti Judae, ja'ic ti Ere, ti Onane, ti chamic ta jteclum Canaane.

<sup>20</sup>Ja' yu'un un, ti jujuchop snitilultac ti Judá ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Selae, ti Farese, xchi'uc ti Zarae.

<sup>21</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Fares ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Hezrone xchi'uc ti Hamule.

<sup>22</sup>C'alal laj yich' tsacanbel sbiic ti snitilultac ti Judae, ja' loc' ta chapel vaclajuneb xchanvinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (76,500) ta vo' viniquetic.

<sup>23-24</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Isacar ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Tolae, ti Fúae, ti Jasube, xchi'uc ti Simrone.

<sup>25</sup>C'alal laj yich' tsacanbel sbiic ti snitilultac ti Isacare, ja' loc' ta chapel chanib xchanvinic ta mil xchi'uc vo'lajunvinic (64,300) ta vo' viniquetic.

<sup>26</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Zabulón ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Sérede, ti Elone, xchi'uc ti Jahleele.

<sup>27</sup>C'alal laj yich' tsacanbel sbiic snitilultac ti Zabulone, ja' loc' ta chapel oxvinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (60,500) ta vo' viniquetic.

<sup>28</sup>Ti jujuchop snitilultac ti José ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Manasese, xchi'uc ti Efraine.

<sup>29</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Manasés ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Maquire. Ti jujuchop snitilultac ti Maquir ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Galaade.

<sup>30-32</sup>Ta jujuchop snitilultac ti Galaad ti ayan talel yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic talel ta sventa ti Jezere, ti Heleque, ti Asriele, ti Siqueme, ti Semidae, xchi'uc ti Hefere.

- <sup>33</sup>Ti Zelofehad xnich'on ti Hefere, mu'yuc laj yil squeremtac. Ja' no'ox laj yil stsebtac ti xi s'elan ti sbiique: ti Mahlae, ti Noae, ti Hoglae, ti Milcae, xchi'uc ti Tirsae.
- <sup>34</sup>C'alal laj yich' tsacanbel sbiic snitilultac ti Manasese, ja' loc' ta chapel lajcheb yoxvinic ta mil xchi'uc vucub ciento (52,700) ta vo' viniquetic.
- <sup>35</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Efraín ti ayan tael yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic tael ta sventa ti Sutelae, ti Bequere, ti Tahane.
- <sup>36</sup>Ti snitilultac ti Sutela ti ayan tael yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic tael ta sventa ti Erane.
- <sup>37</sup>C'alal laj yich' tsacanbel sbiic snitilultac ti Efraine, ja' loc' ta chapel lajcheb xcha'vinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (32,500) ta vo' viniquetic. Taje, ja' snitilultac ti José ta sventa ti jujuvoq'ue.
- <sup>38-39</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Benjamín ti ayan tael yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic tael ta sventa ti Belae, ti Asbele, ti Ahirame, ti Sufame, ti Hufame.
- <sup>40</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Bela ti ayan tael yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic tael ta sventa ti Arde, ti Naamane. Taje, ja'ic xnich'nab ti Belae.
- <sup>41</sup>C'alal laj yich' tsacbel sbiic snitilultac ti Benjamine, ja' loc' ta chapel vo'ob yoxvinic ta mil xchi'uc vaquib ciento (45,600) ta vo' viniquetic.
- <sup>42</sup>Ti snitilultac ti Dan ti ayan tael yu'une, ja' ti buch'utic ayanic tael ta sventa ti Suhame.
- <sup>43</sup>C'alal laj yich' tsacanbel sbiic snitilultac ti Suhame, ja' loc' ta chapel chanib xchanvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (64,400) ta vo' viniquetic.
- <sup>44</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Aser ti ayan tael yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic tael ta sventa ti Imnae, ti Isvie, xchi'uc ti Beriae.
- <sup>45</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Bería ti ayan tael yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic tael ta sventa ti Hebere xchi'uc ti Malquiele.
- <sup>46</sup>Ti Asere laj yil jun yantsil nich'on ti laj yac'be sbi Sérae.
- <sup>47</sup>C'alal laj yich' tsacanbel sbiic snitilultac ti Asere, ja' loc' ta chapel oxlajuneb yoxvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (53,400) ta vo' viniquetic.
- <sup>48-49</sup>Ti jujuchop snitilultac ti Neftali ti ayan tael yu'une, ja'ic ti buch'utic ayanic tael ta sventa ti Jahseele, ti Gunie, ti Jezere, ti Sileme.
- <sup>50</sup>C'alal laj yich' tsacanbel sbiic snitilultac ti Neftalie, ja' loc' ta chapel vo'ob yoxvinic ta mil xchi'uc chanib ciento (45,400) ta vo' viniquetic.
- <sup>51</sup>Ti loc' ta chapel ti c'u yepal ti israeletique, ja' jun yucubal ciento ta mil xchi'uc lajuneb xchanvinic sc'an ta vaxaquib ciento (601,730) ta vo' ti ta scotol ti viniquetique.

**Smantalil ti c'u s'elan ta xich' ch'aquel ti banomile**



**52**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**53**“Ti va'i yepal ta scotol ti viniquetic taje, ja' me ta xich'ic sparte osilic ti buch'utic laj yich' tsacanbel ti sbiique.

**54**Ti bu vololic ta jujuchope, ja' ep ta xich'ic. Yan ti bu mu epicuc ta jujuchope, ja' mu sta ta xich'ic. Yu'un ti c'u yepal tsacal sbiic ta jujuchope, ja' jech yepal ta xich' ti sbanomilique.

**55**Ti c'alal ta xch'acluj ti banomile, ja' ti c'u s'elan ta xc'ot ti yorail yu'unique. Ti jujunique ta xich' sparteic ti bu c'ot sparte ti stotic ta jujuchope.

**56**Ti ta xich'ic ti sparte osilique, ja' ti c'u s'elan c'ot yorail yu'unic ta jujuchop ti buch'u epique, xchi'uc bu mu epicuque.”

### **Ta xich' tsacbel sbiic ti levitaetique**

**57**Ti jujuchop snitilultac ti Levi ti ayan talel yu'un ti laj yich'ic tsacanbel ti sbiique, ja'ic ti buch'utic ayan talel ta sventa ti Gersone, ti Coate, xchi'uc ti Merarie.

**58**Ti libnitaetique, ti hebronitaetique, ti mahlitaetique, ti musitaetique, xchi'uc ti coreítaetique, ja' snitilultac ti Levie. Ti Amrame, ja' xnich'on ti Coate.

**59**Ti Amrame laj yic'be yantsil nich'on ti Levi ti Jocabed sbie, ti ja' o voc' c'alal oyic to ox ta Egipto ti Levie. Ti Aarone, ti Moisesse, xchi'uc ti Mariae, ja' stot sme'ic ti Amrame, ti Jocabede.

**60**Ti xnich'nabtac ti Aarone, ja'ic ti Nadabe, ti Abiue, ti Eleazare, xchi'uc ti Itamare.

**61**Ja' no'ox un, ti Nadabe xchi'uc ti Abiue chamic ti c'alal laj yaquic c'oc' ta stojol ti Dios ti ma'uc albil sc'oplale.

**62**Ta scotol squerem nich'nab snitilultac ti Levie, ja' loc' ta chapel oxib xcha'vinic ta mil (23,000) ti yich'oj jun ue, xchi'uc ti x'ech' xae. Ti va'i yepalic taje, mu'yuc stsacbat sbiic jech c'u cha'al ti yan israeletique, ja' ti mu'yuc sc'oplal ta x'ac'bat ti xrexto osilique.

**63**Taje, ja' jech yepal loc' ta chapel sbiic ti israeletic ti c'alal laj stsaquic biil ti Moisesse xchi'uc ti pale Eleazare, ti ic'ot ta pasel ta stenlejal yu'un Moab ti oy ta nopol uc'um Jordane, ti ta yeloval Jericoe.

**64**Ta scotol taje, mu xa junuc oy ti capalic xchi'uc ti c'alal laj to ox yich' tsacbel sbiic yu'un ti Moisesse, ti Aarone, ti ta sbajtical banomil yu'un ti Sinaie.

**65**Yu'un albatic ono'ox yu'un Dios ti ta xchamic ta sbajtical banomile. Ja' no'ox cuxul ta xcom ti Caleb xnich'on ti Jefonee, xchi'uc ti Josue xnich'on ti Nune. Ja'uc ti yantique, mu junuc com.

## **Números 27**

### **Ti xrextoic ta xich'ic ac'bel ti antsil nich'nabiletique**



<sup>1</sup>Ta sventa snitilultac ti Manasese, oy vo'obic ta voq'uel antsetic ti xi s'elan ti sbiique: ti Maalae, ti Noae, ti Hoglae, ti Milcae, xchi'uc ti Tirsae. Ja' yantsiquil nich'nabtac ti Zelofehade, sbats'i nitilultac ti Hefere, ti Galaade, ti Maquire, ti Manasese, xchi'uc ti Josee.

<sup>2</sup>Ti vo'ob antsetic taje batic ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta be ta sc'oponel ti Moisesse, ti pale Eleazare, xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti israeletique, ti xi laj yalbeique:

<sup>3</sup>“Ti jtotcutique cham ta sbajtical banomil. Ma'uc svoloj sbaic xchi'uc ti Coré ti laj stoy sba ta stojol ti Diose. Ti jech chame, ta scoj no'ox smul stuc. Ja' no'ox un, ch'abal squerem nich'nab laj yicta comel.

<sup>4</sup>Yu'un mu xc'ot o ya'yel un ti ch'ab xi sc'oplal ti jtotcutic ta scoj ti mu'yuc laj yil junuc ti squereme. Ac'buncutic jutebuc jrextocutic ec un, ti bu ta xich'ic xrextoc ti xchi'iltac ta voq'uel ti jtotcutique.”

<sup>5</sup>Ti Moisesse laj yac'be sventain Dios ti va'i s'elan c'opoj ti antsetique.

<sup>6</sup>Xi tac'bat yu'un ti Diose:

<sup>7</sup>“Jech xal ya'uc yantsiquil nich'nabtac ti Zelofehade. Ac'bo jutebuc yosilic ti bu ta xich' yosilic ti xchi'iltac ta voq'uel ti stotique. C'otuc ta xrextoc ti oy sc'oplal ta xich' ti stotique.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un albo ya'iic xtoc ti israeletique, mi oy buch'u ch'abal squerem nich'on ta xchame, ti xrextoc ti oy sc'oplal ta xich'e, ja' xu' ta xich' ti stsebe.

<sup>9</sup>Yan ti mi ch'abal junuc ti stsebe, jech ti xrextoc ti oy sc'oplal ta xich'e, ja' xu' ta xich' comel ti xchi'iltac ta voq'uele.

<sup>10</sup>Yan ti mi ch'abal ti xchi'iltac ta voq'uele, ja' xu' ta xich' comel ti xchi'iltac ta voq'uel ti stote.

<sup>11</sup>Yan ti mi ch'abal xchi'il ta voq'uel ti stote, jech ti xrextoc ti oy sc'oplal ta xich'e, ja' xu' ta xich' comel ti buch'u yuts' yalaltaque. Taje, ta xc'ot ta jbel c'usi albil ti tsots sc'oplale, ti bejel ta xcom ta stojol ti israeletic jech c'u cha'al laj calbot ava'ie.”

### **Ti Josuee ta xich'be yabtel ti Moisesse**

*(Dt 31.1-8)*

<sup>12</sup>Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Moisesse: —Muyan ech'el ta jol vits Abarim li'e. Q'uelo avil batel ti banomil ti laj xa cac'beic yich' ti israeletique.

<sup>13</sup>Ts'acal to un, mi laj xa avil une, ta xacham. Yu'un ta chba atsob abaic xchi'uc ti amolmuc'totaque, xchi'uc ti achi'il ta voq'uel Aarone.

<sup>14</sup>Yu'un achibalic ti vo'oxuque laj abajic ti jmantal ta sbajtical banomil yu'un Zin ti c'alal laj stsaquicun ta c'op ti jteclume. Mu'yuc xavaquicun ta ich'el ta muc' ti c'alal laj sc'anic ti vo'e. (Ti va'i s'elan taje, ja' sc'oplal ti sat vo' Meriba sbie ti oy ta Cades ta sbajtical banomil yu'un ti Zine.)



**15** Ti Moise se xi laj yalbe ti Diose:

**16**—Ch'ul Dios, ti vo'ot ti ta xavac'be xcuxlejal scotol ti viniquetique, va'ano junuc banquialal yu'unic ti lum li'e,

**17** ti loc'uc ayanuc yu'unic li' ta stojolique, ti ja'uc jba'be batuc yu'unic yo' jech ta x'ic'atic batel yu'une, yo' jech mu staojuc yav ta xanav jech c'u cha'al ti chijetic ti ch'abal yajvalique.

**18** Ti Diose xi laj stac'be ti Moise se: —Ti Josuee, xnich'on ti Nune, ja' jun vinic ti oy sbijile. Ic'o talel, cajano ac'ob ta sjol.

**19** Mi laj une, ic'o batel ta stojol ti pale Eleazare xchi'uc ta stojol scotol ti lume. Ac'bo yich' yabtel ta sba ta sat scotolic.

**20** Ac'bo jelavel ta stojol ti atsatsal ac'bilote yo' jech ta x'ich'at ta muc' yu'un scotol ti lum Israele.

**21** Ja'uc le' une, ti Josuee tsots sc'oplal ta sjac'be ti pale Eleazar ti c'usi sc'an pasele. Ja'uc ti palee ta st'un ta sventa ti Urim ti c'usi sc'an pasele. Scotol ti c'usitic xu' ta spasic ti israeletique, ja' ta x'albatic mantal yu'un ti Josuee.

**22** Jech ti Moise se jech laj spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Yu'un laj yic' batel ti Josuee, bat sva'an ta stojol ti pale Eleazare xchi'uc ta stojol scotol ti lume.

**23** Va'i un, laj scajan ti sc'ob ta sjole, laj yac'be yich' yabtel jech c'u cha'al laj yal mantal ti Dios ta stojol ti Moise se.

## Números 28

### Ti matanal ta xich' aq'uel ti jujun c'ac'ale

(Ex 29.38-46)

**1** Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**2** “Albo ya'iic ti israeletique ti mu me xicta sbaic ta yac'belun ti pane, xchi'uc ti chic'bil matanal ti ta xaq'uc ta jujun q'uin ti bu tsots sc'oplale, ti ja' ta xc'ot ta jun matanal ti jun yutsil smuil ta xquich' ac'bele.

**3** “Albo ya'iic xtoc ti xi s'elan sc'an ti matanal ta xchiq'uc sventa quich'el ta muq'ue: Tsots sc'oplal ta xaq'uc cha'cot tot chij jujun c'ac'al ti yich'oj jun jabile, ti mu'yuc jutebuc ti xchopolale.

**4** Ti jcote, ta xich' svocol ta milel ta sob ic'luman. Ti jcote, ta smalil to c'ac'al ta xich' svocol ta milel.

**5** Ja'uc ti matanal sat ts'unubil ti ta xich' aq'uele, ja' chib kilo ti lec t'ujbil ninal trigo ti vots'bil ta jun litro aceite oliveo.

**6** (Ti matanal taje, ja' me ta xalbe sc'oplal ti mu'yuc spajeb laj yich' chiq'uel ta vits Sinaie, ti c'ot ta jun matanal ti jun yutsil smuil ta xa'i ti Diose.)

<sup>7</sup>Ti jujucot chije, ta xich' ac'bel sts'aquebtac ta matanal jun litro vino. Ti vino taje, ta xich' malel ta Axibalna ti ja' sventa yich'obil ta muc' ti Diose.

<sup>8</sup>Ja'uc ti xcha'cotal chije, ta xich' svocol ta milel ta smalil to c'ac'al, xchi'uc ta xich' ac'bel sts'aquebtac ta matanal sat ts'unubal, xchi'uc ti matanal vineo, co'ol jech c'u cha'al ti matanal ti laj yich' aq'uel ta sobe. Ti matanal taje, ja' jun muil matanal ti ta xich' chiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti Diose.

### **Ti matanal ti ta xich' aq'uel ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale**

<sup>9</sup>“Ti ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ta xavaquic cha'cot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc xchopolile. Jech xtoc ta xavaquic chanib kilo ninal trigo ti lec t'ujbil ti vots'bil ta aceitee, ti ja' matanal sat jchop o ta trigoe, xchi'uc xtoc ti vino ti ja' sts'aqueb ti matanale.

<sup>10</sup>Ti chic'bil muil matanal taje, ja' o ta xich' aq'uel ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, xchi'uc ti vino ti ja' sts'aqueb ti matanale, xchi'uc xtoc ti matanaletic ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel ti jujun c'ac'ale.

### **Ti matanaletic ti ta xich' aq'uel jujun ue**

<sup>11</sup>“Ti sba c'ac'al yu'un ti sliqueb jujun ue, ta xavac'beic chic'bil matanal ti Diose, cha'cot ch'iom tot vacax, jcot tot chij, xchi'uc vuc-cot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

<sup>12</sup>Ti jujucot ch'iom tot vacaxe, ta xavac'beic sts'aqueb ta matanal vaquib kilo t'ujbil ninal trigo ti vots'bil ta aceitee. Ti jujucot chije, ta xavac'beic sts'aqueb ta matanal chanib kilo ninal trigo ti vots'bil lec ta aceitee.

<sup>13</sup>Ja'uc ti ch'iom chijetique, ta xavac'beic sts'aqueb ta matanal chib kilo ninal trigo ti vots'bil lec ta aceitee. Ti matanal taje, ja' jun muil chic'bil matanal ta xich' aq'uel sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>14</sup>Ti vinoetic ti ja' sts'aqueb ti matanale, ja' ta xich' ac'bel chib litro ta jujucot ti ch'iom vacaxe. Ta xich' jun litro xchi'uc o'lol ti jujucot chije. Jun litro ta xich' ac'bel ti jujucot ch'iom chije. Taje, ja' me sc'oplal ti matanal ti ta xich' chiq'uel ta jujun u yu'un sjunul ti jabile.

<sup>15</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti chic'bil matanal ta xich' aq'uel ta jujun c'ac'ale, tsots sc'oplal ta xich' svocol ta milel jcotuc tentsun ta stojol Dios ti ta xich' svocol ta scoj ti mulile, xchi'uc ti vino ti ja' sts'aqueb ti matanale.

### **Ti matanal ti ta xich' aq'uel ti c'u sjalil ti q'uin Colele**

*(Lv 23.5-8)*

<sup>16</sup>“Ta xchanlajunebal sc'ac'alil ta sliqueb u yu'un ti jabile, ta xich' pasel ti q'uin Colele ta sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>17</sup>Ta yo'lajunebal sc'ac'alil ti u taje, ja' o yutsilal ti q'uin ta j'ech'ele. Vucub c'ac'al sjalil xtoc ta xich' ve'el ti pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile.

<sup>18</sup>Ti sliquebal c'ac'al yu'un ti yucubal c'ac'ale, ta xich' pasel jun ch'ul tsoblej. Ti jech c'ac'al taje, mi ja'uc xavabtelanic jtosuc abtel.

<sup>19</sup>Ta sventa ti chic'bil matanal ta xich' aq'uele, ta xavaquic cha'cot ch'iom tot vacax, jcot tot chij, xchi'uc vucub ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc xchopolile.

<sup>20</sup>Ti matanaletic ti ta xich' svocol ta milele, xchi'uc ti sts'aquebtac ninal trigo ti vots'bil ta aceitee, xi s'elan sc'an ta xich' aq'uele: Vaquib kilo ninal trigo ta xich' ac'bel ta jujucot ti ch'iom tot vacaxe. Chanib kilo xtoc ta xich' ac'bel ta jujucot ti tot chije.

<sup>21</sup>Ja' jech xtoc chib kilo ta xich' ac'bel ta jujucot ti ch'iom chije.

<sup>22</sup>Ta xaq'uic no'ox xtoc jcot tentsun ti ta xich' svocol ta milel yo' jech ta xich' tael talel ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile.

<sup>23</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xaq'uic xtoc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' chiq'uel ta jujun sob ic'lumane.

<sup>24</sup>Ja' jech ta xapasic ta jujun ti vucub c'ac'al ti q'uine, ti ja' jun matanal ti jun yutsil smuil ta xich' chiq'uel sventa yich'el ta muc' ti Diose. Taje, ta me xich' aq'uel xtoc sts'aquebtac ti matanale, ti vineo, xchi'uc xtoc ti chic'bil matanal ti ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale.

<sup>25</sup>C'alal ta sta ti yucubal c'ac'ale, ta xapasic jun ch'ul tsoblej. Yu'un ti jech c'ac'al taje, mi jtosuc tsots abtel ta xich' pasel.

### **Ti matanal sba sat ts'unubil ta xich' aq'uele**

*(Lv 23.9-22)*

<sup>26</sup>“Ti c'alal ta xc'ot sc'ac'alil sq'uinal ti sba sat ts'unubal ti c'alal ta xavac'beic Dios ti ach' sba sat ti jchop o ta trigoe, ti xcaltique, ja' ti q'uinetic ta x'ech' sjunul xemunae, ta xapasic jun ch'ul tsoblej xtoc. Yu'un ti jech c'ac'al taje, mi jtosuc tsots abtel ta xich' pasel.

<sup>27</sup>Ta xavaquic ta stojol ti Dios ta sventa ti ta xc'ot ta jun yutsil smuil chic'bil matanale, ja' cha'cot ch'iom tot vacax, jcot tot chij, xchi'uc vucub ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabile.

<sup>28</sup>Ti sts'aquebtac ti matanal ta xich' aq'uel ti ninal trigo ti vots'bil ta aceite, ja' vaquib kilo ninal trigo ta xich' ac'bel ti jujucot ch'iom tot vacaxe, chanib kilo ta xich' ac'bel ti jujucot tot chije.

<sup>29</sup>Chib kilo xtoc ta xich' ac'bel ti jujucot ch'iom tot chije.

<sup>30</sup>Ta xaq'uic xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta milele yo' jech ta xich' tael talel ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile.

<sup>31</sup>Ti matanaletic ti ta xich' aq'uel ta chiq'uel taje, ti sts'aquebtac ti jchop ta trigoe, ti vineo, ta xaq'uic xtoc ti matanal ti albil sc'oplal ta xich' chiq'uel ta jujun c'ac'ale. Tsots sc'oplal ti mu jutebuc xchopolil ti chon bolometique.

## Números 29

### Ta xich' pasbel sq'uinal ti oq'uesetique

(Lv 23.23-25)

<sup>1</sup>“Ti sba c'ac'al yu'un ti yucubal ue, oy ch'ul tsoblej avu'unic. Ti jech c'ac'al taje, mi jtosuc abtel ta xavabtelanic. Yu'un ja' o sc'ac'alil ta xavinajesic ta yoq'uisanel ti oq'uese.

<sup>2</sup>Ta sventa ti jun smuil chic'bil matanal ta xich' ac'bel ti Diose, ja' ta xavaquic jcot ch'iom tot vacax, jcot tot chij, xchi'uc vuc-cot ch'iom tot chij ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

<sup>3</sup>Ti sts'aquebtac matanal ti vots'bil ta aceite ti ninal trigoe, ta xich' ac'bel vaquib kilo ninal trigo ti jcot ch'iom vacaxe, chanib kilo xtoc ta xich' ac'bel ti jcot chije.

<sup>4</sup>Ja' chib kilo xtoc ta xich' ac'bel ti jujucot ch'iom tot chije.

<sup>5</sup>Ta xaq'uc xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol yo' ta xich' tabel talel ti ch'aybil ta xc'ot ti smulique.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox jech taje, ta ono'ox xaq'uc ti chic'bil matanal ti ta xich' aq'uel jujun ue, xchi'uc sts'aquebtac matanal ti sat ts'unubal jchop o ta trigoe, ti vinoe, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose. Taje, ja' ti jun muil chic'bil mantal sventa yich'el ta muc' ti Diose.

### Ti matanal ti ta xich' aq'uel ta sc'ac'alil ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile

(Lv 23.26-32)

<sup>7</sup>“Ta slajunebal sc'ac'alil ti ta yucubal u ono'oxe, ta xapasic ch'ul tsoblej xtoc. Yu'un ti jech c'ac'al taje, ta xavicta avotic, mi ja'uc ta xavabtelanic jtosuc abtel.

<sup>8</sup>Ta sventa ti chic'bil muil matanal ta xich' ac'bel ti Diose, ja' jcot ch'iom tot vacax, jcot tot chij, xchi'uc vucub ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc xchopolile.

<sup>9</sup>Ti sts'aquebtac ti matanal ti vots'bil ta aceite ti ninal trigoe, vaquib kilo ta xich' ac'bel ti jcot vacaxe, chanib kilo ta xich' ac'bel ti jcot chije.

<sup>10</sup>Chanib kilo ta xich' ac'bel ti jujucot ch'iom chije.

<sup>11</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xaq'uc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile. Ta xaq'uc xtoc ti matanal ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulil ti c'alal sc'ac'alil ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile. Ta xaq'uc xtoc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel ta jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac matanal sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

### Matanaletic ti c'u sjalil sq'uinal sventa ti yanalte' axibal nae

(Lv 23.33-44)

<sup>12</sup>“Ta yo'lajunebal sc'ac'alil ti yucubal ue, ta xapasic jun ch'ul tsoblej. Ti jech c'ac'al taje, mi ja'uc xavabtelanic jtosuc abtel. Yu'un vucub c'ac'al sjalil ta xapasic q'uin sventa yich'el ta muc' ti Diose.



**13**Ta sliquebal c'ac'al ta sventa ti muil chic'bil matanal ti ta xich' ac'bel ti Diose, ta xavaq'uc oxlajuncot ch'iom tot vacax, cha'cot tot chij, xchi'uc chanlajuncot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

**14**Ti sts'aquebtac matanal vots'bil ta aceite ti ninal trigoe, vaquib kilo ta xich' ac'bel ti jujucot ch'iom tot vacaxe, chanib kilo ta xich' ac'bel ti jujucot chije.

**15**Ja' chib kilo ta xich' ac'bel ti jujucot ch'iom chije.

**16**Ma'uc no'ox jech taje, yu'un ta xaq'uc xtoc jcot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile, xchi'uc ti matanal ti oy sc'oplal ta xich' chiq'uel ta jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac matanal sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

**17**“Ta xchibal c'ac'al une, ta xaq'uc lajcha'cot ch'iom tot vacax, cha'cot tot chij, xchi'uc chanlajuncot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

**18**Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xich' aq'uel ti matanal sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe, ti co'ol yepal ta xich' aq'uel jech c'u cha'al yepal oy ti ch'iom vacaxe, ti chije, ti ch'iom chije, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose.

**19**Ta xich' aq'uel xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile, xchi'uc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

**20**“Ta yoxibal c'ac'al une, ta xaq'uc buluchcot ch'iom tot vacax, cha'cot tot chij, xchi'uc chanlajuncot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

**21**Ma'uc no'ox taje, yu'un ti c'u yepal ti ch'iom tot vacaxe, ti chije, ti ch'iom chije, ja' jech yepal ta xich' ac'bel ti sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe, jech c'u cha'al yaloj mantal ti Diose.

**22**Ta xaq'uc xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile, xchi'uc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

**23**“Ta xchanibal c'ac'al une, ta xaq'uc lajuncot ch'iom tot vacax, cha'cot tot chij, xchi'uc chanlajuncot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

**24**Ti c'u yepal ti ch'iom tot vacaxe, ti chije, ti ch'iom chijetique, ja' jech yepal ta xich' ac'bel ti sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubil ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose.

**25**Ta xaq'uc xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile, xchi'uc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubaletic ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

**26**“Ta yo'obal c'ac'al une, ta xaq'uc xtoc baluncot ch'iom tot vacax, cha'cot tot chij, xchi'uc chanlajuncot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.



<sup>27</sup>Ti c'u yepal ti ch'iom tot vacaxe, ti chije, xchi'uc ti ch'iom chijetique, ja' jech yepal ta xich' ac'bel ti sts'aquebtac ti matanal ti sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose.

<sup>28</sup>Ta xaq'uic xtoc jcot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile, xchi'uc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac matanal sat ts'unubaletic ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

<sup>29</sup>“Ta svaquibal c'ac'al une, ta xaq'uic vaxac-cot ch'iom tot vacax, cha'cot tot chij, chanlajuncot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

<sup>30</sup>Ti c'u yepal ti ch'iom vacaxe, ti chije, ti ch'iom chijetique, ja' jech yepal ta xich' ac'bel sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubaletic ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose.

<sup>31</sup>Ta xaq'uic xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile, xchi'uc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubaletic ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

<sup>32</sup>“Ta yucubal c'ac'al une, ta xaq'uic vuc-cot ch'iom tot vacax, cha'cot tot chij, xchi'uc chanlajuncot ch'iom tot chij ti yich'oj to jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

<sup>33</sup>Ti c'u yepal ti ch'iom vacaxe, ti chije, xchi'uc ti ch'iom chijetique, ja' jech yepal ta xich' ac'bel ti sts'aquebtac matanal sat ts'unubaletic ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose.

<sup>34</sup>Ta xaq'uic xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj mulile, xchi'uc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac matanal sat ts'unubaletic ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

<sup>35</sup>“Ta xvaxaquibal c'ac'al une, ta xapasic jun muc'ul ch'ul tsolej sventa stsutseb ti c'u s'elan liqueme, ti mu ja'uc ta xavabtelanic jtosuc abtele.

<sup>36</sup>Ta sventa ti chic'bil muil matanale, ta xavac'beic ti Diose jcot ch'iom tot vacax, jcot tot chij, xchi'uc vuc-cot ch'iom tot chij ti yich'oj jun jabil ti mu'yuc jutebuc ti xchopolile.

<sup>37</sup>Ti c'u yepal ti ch'iom vacaxe, ti chije, xchi'uc ti ch'iom chijetique, ja' jech yepal ta xich' ac'bel ti sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubaletic ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose.

<sup>38</sup>Ta xaq'uic xtoc jcot tot tentsun ti ta xich' svocol ta milel ta scoj ti mulile, xchi'uc xtoc ti chic'bil matanal ti oy sc'oplal ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, xchi'uc ti sts'aquebtac ti matanal sat ts'unubaletic ti jchop o ta trigoe, xchi'uc ti vinoe.

<sup>39</sup>“Taje, ja' sc'oplal ti tsots albil ta xich' svocol ti matanaletic ti sc'an ta xich' aq'uel ta stojol ti Dios ti c'alal tsots sc'oplal sc'an pasele, xchi'uc ti matanaletic ti yaloj sc'op ta xaq'ue, mi ja' ti matanal ti xloc' x'ayan ta o'ntonal ta xaq'ue, mi ja' ti oy sc'oplal ta xich' chiq'uele, mi ja' ti matanal sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe, mi ja' ti vinoe, mi ja' ti yan ti c'usi ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale.”

<sup>40</sup>Ti Moisesse xcholet laj yalbe ya'i ti israeletic scotol ti c'u s'elan albat mantal yu'un ti Diose.

## Números 30

### Smantaliitac ta sventa ti oy c'usi albil sc'oplal ta xich' aq'uele

<sup>1</sup>Ti Moisesse xi laj yalbe ya'i ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' snitilultac ti israeletique: “Ti Diose xi laj yalbun ti mantale:

<sup>2</sup>C'alal mi oy buch'u ta xal ti oy c'usi ta xac'bee, mi ja' ti oy bu ta sva'an sba ta j'ech'el ti xc'ot xc'opoj ta xale, tsots sc'oplal ti c'otuc ta pasel yu'un ti sc'ope, ti c'otuc ta pasel yu'un scotol ti c'u s'elan yac'oj ye yaloj ta spase.

<sup>3</sup>“C'alal oy jun tsebal ants ti ventainbil to yu'un ti stote, ti ta xac' ti oy c'usi ta xac'be ti Diose, mi yan ti yaloj ti oy c'usi ta spase,

<sup>4</sup>mi ts'ijil no'ox ta xcom ti stot ti c'alal ta xa'i ti oy c'usi yac'oj ye ta xaq'ue, mi yan ti c'usi yaloj ta spase, tsots sc'oplal c'otuc ta pasel yu'un ti c'usi yaloj ta spase.

<sup>5</sup>Yan mi mu xac' ye ti stot ti c'alal laj ya'ie, mu'yuc xa stijel ta c'op ti ac'o yac' ti oy c'usi yaloj ta xaq'ue, mi yan ti c'usi yaloj ta spase. Yu'un mu xac' ye sti' ti stote, mi ja'uc ta sujat yu'un ti Dios ti ac'o spase.

<sup>6</sup>“C'alal mi oy jun ants ti yaloj ti oy c'usi ta xac'be ti Diose, ti laj yanil-nop no'ox ti laj yac' ye ti oy c'usi ta spase, mi ts'acal to ti malij une,

<sup>7</sup>mi ts'ijil no'ox ti smalal ti c'alal laj ya'ibe sc'oplale, ti mu'yuc chopol ta xa'ie, tsots sc'oplal ti ac'o c'otuc ta pasel yu'un ti c'usi yaloje, mi yac'oj ye ta spase.

<sup>8</sup>Yan mi mu xac' ye sti' ti smalal c'alal laj ya'ibe sc'oplale, mu'yuc xa stijel ta c'op ti ac'o yaq'ue, mi yan ti yac'oj ye ta spas ti ta anil no'ox laj snope. Mu sujat yu'un ti Dios ti ac'o c'otuc ta pasel yu'one.

<sup>9</sup>“Yan mi ja' jun me'unal ants, mi jun sutemal ants ti yac'oj ye ti oy c'usi ta xaq'ue, tsots sc'oplal c'otuc ta pasel yu'un scotol ti yac'oj ye ta spase.

<sup>10</sup>“Mi ja' jun ants ti malijem xa ti laj yac' ye ti oy c'usi ta xaq'ue, ti ta sva'an xa sba ta rextico ti xc'ot xc'opoj ti c'alal nacal xa ta sna ti smalale,

<sup>11</sup>mi mu'yuc c'usi ta xal, mi ts'ijil no'ox ti smalal c'alal laj ya'i ti jech ta spase, tsots sc'oplal, c'otuc ta pasel yu'un ti c'usi yaloj ta xaq'ue, ti bu yan yac'oj ye ta spase.

<sup>12</sup>Yan mi ta spajesat yu'un smalal ti c'alal laj ya'ibe ti sc'oplale, mu'yuc xa stijel ta c'op ti ac'o yaq'ue, ja' ti pajesat yu'un ti smalale. Mi ja'uc ta sujat yu'un Dios ti ac'o spase.

<sup>13</sup>“Ti c'usi yaloj ta spas ti yajnile ti oy sc'oplal ta xicta ti yote, ti malalile xu' ta xalbe sc'oplal mi ta xc'ot ta pasel yu'one, mi ta xch'aybe sc'oplal ti c'usi yaloj ti yajnile.

<sup>14</sup>Mi ts'ijil no'oxe, mi mu'yuc c'usi ta xal ti vinic ti ech' xa ox chib oxibuc c'ac'ale, c'otuc ta pasel yu'un scotol ti oy c'usi yaloj ta xaq'ue, mi yan ti c'usi yac'oj ye ta spase.

<sup>15</sup>Yan mi ta jech no'ox yepal ta xlic xch'aybe sc'oplal ti c'alal ya'binoj xae, va'i unbi, ja' xa tenel ta xc'ot ta sba ti mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi yalaj ta spas ti yajnile.”

<sup>16</sup>Taje, ja' mantaletic ti albat ti Moisés yu'un ti Diose ta sventa sc'oplal ti vinic xchi'uc ti yajnile, ta sventa sc'oplal ti totil xchi'uc ti yantsil nich'on ti c'alal stsebal toe, ti ta sventa sc'oplal ti ventainbil to yu'un ti stote.

## Números 31

### Ta xch'ay stub sc'oplal ti madianitaetique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Va'ano aba yu'un ti israeletique. Pacbo ya'i ti madianitaetique. Mi laj taj une, ts'acal to un, ta xacham.”

<sup>3</sup>Ti Moisee xi laj yalbe ti jteclume: —Chapano abaic xchi'uc avabtejebic jlomuc ta yaq'uel ti letoe. Batanic ta yac'bel ya'i ti madianitaetique, ti ch'aybil c'otuc sc'oplal avu'unic ta sventa ti Diose.

<sup>4</sup>Ti jujuchop nitiluletique, ac'o sloq'ues batel jmiluc (1,000) ta vo' viniquetic ta yaq'uel ti letoe.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, ti jujuchop yu'un ti nitiluletique laj st'ujic jmil (1,000) ta vo' viniquetic ti c'otic ta soldadoetique. Lajcha'mil (12,000) laj stsob sba ta scotol ti chapalic lec xchi'uc ti yabtejebic ta yaq'uel ti letoe.

<sup>6</sup>Tacatic batel ta ac'-leto yu'un ti Moisee, ti chi'inbilic batel yu'un ti Fineese, xnich'on ti pale Eleazare. Yich'oj batel xtoc ti c'usitic ac'bil xa jelavel ta ventainele, xchi'uc ti oq'ues yac'obil ta na'el ti ac'-letoe.

<sup>7</sup>Letovajic xchi'uc ti madianitaetique. Laj smilic scotol jech c'u cha'al albat mantal yu'un Dios ti Moisee.

<sup>8</sup>Laj smilic ti Evie, ti Requeme, ti Zure, ti Hure, xchi'uc ti Rebae. Taje, ja'ic ti vo'ob ajvaliletic yu'un ti madianitaetic xcaltique. Laj smilic xtoc ti Balaame, xnich'on ti Beore.

<sup>9</sup>Ti israeletique xchucojic batel ti madianita antsetique, xchi'uc ti yalabic ti biq'uitic toe. Laj spojbeic ech'el ti ep ta tos chon bolometric yu'unique, ti vacaxetique, xchi'uc ti c'usitic toyajtic stojole.

<sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un laj xchic'beic comel ti muc' ta lume, ti bic'tal lume, mi jbejuc na com yu'unic.

<sup>11</sup>Scotol ti c'usi laj spojic batele, ja' ti jnaclejetic yu'un ti lume, ti chon bolometique,

<sup>12</sup>ta xac'beic ta yoc ta sc'ob ti Moisee xchi'uc ti pale Eleazare, xchi'uc ta stojol scotol ti lum Israel ti lamalic ta stenlej Moab ta sts'el uc'um Jordán ti oy ta yeloval Jericoe.

<sup>13</sup>Ti Moisee, ti pale Eleazare, xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti jteclume, loq'uic batel ti bu lamalic ta nacleje. Bat nupvanicuc talel ta be.



<sup>14</sup>Ja'uc le' une, ti Moisesec soc sjol ta stojol ti banquilaletic ti buch'utic oy ta sventaic mil ta vo'e, ti vo'vinic ta vo' ti soldadoetic ti c'alal laj xa tael yo'ntonic ta ac'-letoe,

<sup>15</sup>ti xi laj yalbee: —¿C'u cha'al mu'yuc xamilic ti antsetique?

<sup>16</sup>Le'e, yu'un ja' me ta scojic jech c'u ch'al ti oy sc'oplal ti Balaam ti laj stoy sbaic ti israeletic yu'un ta stojol ti Diose, ti laj snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ta xrioxinel ti Baal-peore. Jech o xal oy c'usi chopol c'ot ta pasel ti laj stsits steclumal ti Dios yu'une.

<sup>17</sup>Ta jech no'ox yepal, milic ta ora no'ox scotol ti bic'tal queremetique, xchi'uc ti antsetic ti ma'uc xa tojol tsebe.

<sup>18</sup>Ja'uc ti tojol tsebetique, mu xamilic, ch'an utic, cuxluc comuc avu'unic.

<sup>19</sup>Scotol ti buch'utic milvanemic xae, ti buch'u laj stic' sbaic ta spiquel ti animae, comic vucub c'ac'al ta spat ti bu lamaloxuc ta nacleje. Ja'uc ti vo'oxuc xchi'uc ti jchuqueletique ta xapoc abaic ta mesel ta tusel ti c'alal ta xc'ot ti yoxibal c'ac'ale, xchi'uc ti c'alal xc'ot sc'ac'alil ti yucubal c'ac'ale.

<sup>20</sup>Tusic ta mesel xtoc ti c'u'iletique, xchi'uc scotol ti c'usitic meltsanbil ta nucule, ti meltsanbil ta tsotsil tentsune, ti meltsanbil ta te'etic xtoque.

<sup>21</sup>Ti pale Eleazare xi laj yalbe ya'i scotol ti soldadoetic ti ayic ta ac'-letoe: —Ti mantaletic ti va'i s'elan taje, ja' ti xi s'elan albat comel ti Moisés yu'un ti Diose:

<sup>22</sup>Yu'un scotol ti c'usitic meltsanbil ta oroe, ti ta platae, ti ta c'anal taqu'ine, ti c'usiuc no'ox taqu'inale, ti spac'obil taqu'ine, mi ja' ti plomoe,

<sup>23</sup>ti xaltique, ja' scotol ti c'usiuc no'ox xcuch yu'un ti c'oq'ue, tsots sc'oplal ta xich' tiq'uel ochel ta c'oc' yo' ta stam stuqu'uil, xchi'uc ta xich' poquel ta jtunel vo'. Ja'uc ti bu mu xcuch yu'un ti c'oq'ue, ja' no'ox ta xich' poquel ta jtunel vo'.

<sup>24</sup>Ta yucubal c'ac'al un, ta xachuc' lec ac'u'ic. Yu'un ja' to jech mesbil tusbil ta xac'otic. Ts'acal to un, xu' xa'ochic batel ti bu lamaloxuc ta nacleje.

### **Ta xich' ch'aquel ti c'usitic laj yich' tael talele**

<sup>25</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesec:

<sup>26</sup>“Ta sventa ta scoltaot ti pale Eleazare, ti banquilaletic yu'unic ti jujuchop yu'un ti jteclume, lic chapo xchi'uc ti c'u yepal laj xchuquic tael ti jteclume, xchi'uc ti chon bolometric ti laj spojbeic tael ti madianitaetique.

<sup>27</sup>Pasic ta cha'ch'ac ti co'ol yepale. Tey pucbo ta stojol ti buch'utic ayic ta letovajele. Ti jch'ac xtoque, pucbo ta stojol ti c'u yepal oy ti lume.

<sup>28</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xi s'elan sc'an xach'ac loq'uel ti ta xc'ot ta cu'un ec ti c'u yepal ta xich' ti soldadoetique: Jcot ta xaloq'ues ta jujun vo'ob ciento, jech c'u cha'al ti jchuqueletique, ti vacaxe, ti burroe, ti chije.

<sup>29</sup>Va'i un, ta xavac'be ta yoc ta sc'ob ti pale Eleazar ti jpatane.

<sup>30</sup>Ti jch'ac ti c'otem ta yu'unic ti israeletique, ta xaloq'ues jun ta jujun lajuneb yoxvinic, jech c'u cha'al ti jchuqueletique, ti vacaxetique, ti burroetique, ti chijetique, ti xcaltique, ja' sc'oplal scotol ti c'usiuc no'ox chon bolomale, ti ja' ta xavac'be yich' ti levitaetic ti sbainojic ti abtel ta Axibalnae.”

<sup>31</sup>Ti Moise se xchi'uc ti Eleazare jech laj spasic jech c'u cha'al albat mantal yu'un Dios ti Moise se.

<sup>32</sup>Ta scotol ti c'usitic laj spojbeic ti yajcontraique, ti ma'uc tsacbil ta venta ti c'usitic laj stamanic ti soldadoetique, ja' vaquib ciento xchi'uc vo'lajuneb xchanvinic ta mil (675,000) ta cot ti chijetique,

<sup>33</sup>lajcheb xchanvinic ta mil (72,000) ta cot ti vacaxetique,

<sup>34</sup>jun xchanvinic ta mil (61,000) ta cot ti burroetique,

<sup>35</sup>lajcheb xcha'vinic ta mil (32,000) ti tojol tsebetique.

<sup>36</sup>Ja' yu'un un, ti jch'ac ti laj staic ta ich'el ti soldadoetique, ja' vuclajuneb yuclajunvinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (337,500) ta cot ti chijetique.

<sup>37</sup>Ti laj sloq'uesic ti laj yaq'uic ta sventa smoton ti Dios yu'unique, ja' vaquib ciento xchi'uc vo'lajuneb xchanvinic (675) ta cot.

<sup>38</sup>Ti vaclajuneb xcha'vinic mil (36,000) ta cot ti vacax ti laj yich'ique, laj yaq'uic ta patan ta sventa ti Diose, chib xchanvinic (62) ta cot.

<sup>39</sup>Ti lajuneb xcha'vinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (30,500) ta cot ti burro ti laj yich'ique, laj yaq'uic ta matanal ta sventa Dios, ja' jun xchanvinic (61) ta cot.

<sup>40</sup>Ti vaclajunmil (16,000) tojol tsebetic ti laj yich'ique, laj yaq'uic ta matanal ta sventa ti Diose, ja' lajcheb xcha'vinic (32) ta vo'.

<sup>41</sup>Ti matanal ti ja' xc'ot ta sventa ti Diose, ti Moise se laj yac'be jelavel ta stojol ti pale Eleazare, jech c'u cha'al albil ono'ox yu'un ti Diose.

<sup>42</sup>Ti jch'ac xtoque ti ja' xa ta xc'ot ta yu'unic ti c'u to yepal oy ti israeletique, ti laj xch'ac loq'uel ti Moise se, ti ja' sc'oplal yu'unic ti soldadoetique,

<sup>43</sup>yu'un co'ol sba loc' ta chapel, yu'un xi s'elan jech c'u cha'al li'e: Ja' oxib ciento xchi'uc vuclajuneb xcha'vinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (337,500) ta cot ti chijetique,

<sup>44</sup>vaclajuneb xcha'vinic ta mil (36,000) ta cot ti vacaxe,

<sup>45</sup>lajuneb xcha'vinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (30,500) ta cot ti burroe,

<sup>46</sup>vaclajunmil (16,000) ti tojol tsebetique.

<sup>47</sup>Ti jch'ac taje, laj sloq'ues ti Moise se jun ta jujun lajuneb yoxvinic (50) jech c'u cha'al ti jchuqueletique, ti chon bolometique, ti laj yac'be yich'ic ti levitaetic ti ta x'abtejjic ta Axibalna yu'un ti Diose, co'ol s'elan jech c'u cha'al yalaj ono'ox mantal ti Diose.



<sup>48</sup>Ja' yu'un un, ti banquilaletic ti buch'utic sbainojic ta lajuneb ciento (1,000) ta vo'e, ti vo'vinic (100) ta vo' ti soldadoetique, bat sc'oponic ti Moise,se,

<sup>49</sup>ti xi bat yalbeique: “Ti avajtuneluncutique laj xa jchapcutic lec ti ts'acal vul cu'uncutic ti cajsoldadocutic ti c'u yepal jbainojcutic ta jujun tale.

<sup>50</sup>Yu'un li' quich'ojcutic talem scotol ti xi s'elan ti c'usitic pasbil ta oro ti laj staic talem ti jujune: ti xoj-c'obile, ti chuc-c'obile, ti yixtolal ni'-c'obile, ti staquinal chiquinale, ti c'usitic c'upil sba pasbile. Scotol taje, ta xcac'becutic ti Diose, ja' ta xc'ot ta jpatancutic ta sventa ti jpojobbailcutique.”

<sup>51</sup>Ti Moise,se xchi'uc ti Eleazare laj yich'beic scotol ti c'u s'elan meltsanbil ta oro ti yich'ojic talele.

<sup>52</sup>Ti matanal oro ti laj yaqu'ic ti jujun banquilaletic ti yich'ojic ta sventaic ti lajuneb ciento (1,000) ta vo' soldadoetique, xchi'uc ti buch'utic yich'ojic ta sventaic vo'vinic (100) ta vo' soldadoetique, ti yalal ta scotole, ech' ta chanib yo'lajunvinic (184) kilo.

<sup>53</sup>Yu'un ti jujun soldadoe yich'oj talem jujuti' ti c'usitic laj spojbeic talem ti scontraique.

<sup>54</sup>Ja' yu'un un, ti Moise,se, ti Eleazare laj yich'ic ti oro ti ac'batic yu'un ti banquilaletique. Laj yich'ic batel ta Axibalna ti bu nupel ta bee yo' jech ta xvulesatic ta o'ntonal ti israeletic yu'un ti Diose.

## Números 32

### Snitilultac ti Rubene, ti Gade com nacliicuc ta sti'il uc'um Jordán ta yeloval sloq'ueb c'ac'al

(Dt 3.12-22)

<sup>1</sup>Snitilultac ti Rubene xchi'uc ti Gade ep ta jmec ti chon bolometric yu'unique. C'alal laj staic ta q'uelel ech'el ti slumal Jazere xchi'uc ti Galaade ti sc'oteb o ta yavil ts'unob vacaxe,

<sup>2</sup>jech o xal un, batic ta stojol ti Moise,se, ta stojol ti pale Eleazare, xchi'uc ta stojol ti banquilaletic yu'un ti jteclume, ti xi laj yalbeique:

<sup>3</sup>—Chiquintao ava'iic ti xi ta xcalcutique. Ti banomiletic ti ja' smacoj ti Atarote, ti Dibone, ti Jazere, ti Nimrae, ti Hesbone, ti Elalee, ti Sebame, ti Neboe, xchi'uc ti Beone,

<sup>4</sup>ti c'ot ta pasel laj spoj ti Dios ta sventa ti lum Israele, ja' jun osil ti sc'oteb o ta yavil ts'unob vacaxetique, ti c'alal ja' jech oy cu'uncutic ti avajtuneluncutique.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, mi lec ta xava'iique, ac'buncutic ti banomil taje yo' jech mu xatacuncutic jelavel ta jot uc'um Jordane.

<sup>6</sup>Ja' no'ox un, xi tac'batic yu'un ti Moise,se: —Ti xcaltic une ¿mi yu'un oy ta avo'ntonic ta xacom ava'iic li'e, c'alal ta xbatic ta ac'-leto ti avinquilelique?

<sup>7</sup>¿C'u cha'al ta xatsiq'uesbe yo'nton ti israeletic ti mu xavaqu'ic jelavuc ech'el ta jteclum ti bu ac'bilic xa yu'un ti Diose?



- <sup>8</sup>Ti va'i s'elan ta xapasique, ja' ono'ox jech laj spasic ti atotic ame'ic ti c'alal laj jtac jelavel ta smucul xchajel ta sq'uelel ti banomil ti c'alal oyic to ox ta Cades-barneae.
- <sup>9</sup>Yu'un c'otic c'alal to ta uc'um Escol ti laj smucul xchajel ta sq'uelel scotol taje. Ts'acal to un, lic xchibajesbeic yo'nton ti israeletique yo' jech mu x'ochic batel ta banomil ti bu ac'bilic yu'un ti Diose.
- <sup>10</sup>Ilin ti Dios ti jech c'ac'al taje, ti xi laj yal ti laj sva'an sba ta rextico ti c'opoje:
- <sup>11</sup>“Yu'un scotol ti quem viniquetic ti yich'o'jic jtob jabile xchi'uc ti x'ech' xa ti c'alal loqu'ic talel ta Egiptoe, mu x'ochic batel ta banomil ti caloj ta xcac'beic ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, ta scoj ti yan ti sjol yo'ntonic ta jtojole.”
- <sup>12</sup>Ja' no'ox ti Caleb xnich'on ti Jefone, ja' ti quenizitae, xchi'uc ti Josué xnich'on ti Nune, staoj yav jun sjol yo'ntonic ta stojol ti Diose.
- <sup>13</sup>Ti Diose soc sjol ta stojol ti israeletique. Yu'un cha'vinic (40) jabil xjoyetic yu'un ta sbajtical banomil ja' to ti c'uxi laj scotolic ti buch'utic laj soquesbeic yo'nton ti Dios ta scoj ti c'usitic chopol laj spasic.
- <sup>14</sup>Avi tana ec une, xnich'nab jsa'mulil totil me'il, ja' ta xachan ava'iic ti c'u s'elan laj spas ti atotique yo' ta xaliquesbeic sc'ac'al yo'nton ti Dios yan velta ti ta sta svocol yu'un ti israeletique.
- <sup>15</sup>Ti mi mu xac'an xats'ac'iic ti Diose, ta xc'ot ta pasel ti ta xjalij yu'un ti israeletic ta sbajtical banomile, yu'un ja' ta acojic, ti cajal ta xc'ot ta abaic ti ta xtub xla'j sc'oplal ti israeletique.
- <sup>16</sup>Va'i un, xi laj yalic ti c'alal nopajic ech'el ta sts'el ti Moises: —Ti c'usi ta jc'ancutique, ja' no'ox sc'an ac'o yich' pasbel scoral ti jchijcutique, xchi'uc ti jvacaxcutique, xchi'uc slumal sbanomil ta sventa ti calab jnich'nabcutique.
- <sup>17</sup>Mi laj une, ta xlic jchapan jbacutic xchi'uc cabtejebcutic ta anil ti jba'beuncutic ech'el yu'un ti yan israeletique ja' to ti c'uxi ta x'ochic comel cu'uncutic ta yosilique. Mu'yuc ta xich'ic xi'el ti cantsilecutique, ti calab jnich'nabcutique, ipaluc ti lec bajalic ta xcomic ti jteclumetique yo' jech mu'yuc c'usi xu' ta spasbatic yu'un ti jnaclejetic li'e.
- <sup>18</sup>Yu'un mu xisutcutic talel ta jnacutic ti mi mu'yuc to ta xu'ninic ta yich'el yosilic scotol ti israeletique.
- <sup>19</sup>Ta sventa ti ja' ta xc'ot ta cosilcutic ti banomil ti li' ta jot sti'il uc'um Jordán ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, mu xa ta jliquescutic c'op ta sc'anel yan banomil ti oy ta jot uc'um Jordane, mi ja'uc ti le' to x'ech' batele.
- <sup>20</sup>Xi tac'batic xtoc yu'un ti Moises: —Ti mi ta xc'ot ta pasel avu'un ti ac'opique, mi ta xachapan abaic xchi'uc ti avabtejebic ta yaq'uel ti leto ti c'u s'elan ta spasvan ta mantal stuc ti Diose,
- <sup>21</sup>mi acotolic achapanoj abaic ta x'ech' atuch'ic ti uc'um Jordane, ti ja' ta xach'unbeic ti c'u s'elan ta spasvan ta mantal ti Diose, ti ja' to ta xasutic talel mi laj xa ox snutsan loq'uel scotol ti jajcontratac ti Diose,



- 22**mi laj xa ox anet'ic comel ta stsalel ti jteclume, ja' yu'un unbi, xu' xa xasutic talel. Yu'un mu'yuc xa cajal ta xcom ta abaic ti c'usi sc'an pasbel ti Dios xchi'uc ti israetique. Jech ti banomil li'e, ja' ta xc'ot ta avu'unic, yu'un lec laj yil ti Diose.
- 23**Yan ti mi mu jechuc ta xapasic une, na'ic lec ti ta xata amulic ta stojol ti Diose, ti oy bu jun c'ac'al ta xavich'ic tsitsel ta scoj ti amulique.
- 24**Meltsanic un cha'e ti naetic yu'un ti avalab anich'nabique, xchi'uc ti corraletic yu'un ti achijique. C'otuc me ta pasel avu'unic ti ac'opic une.
- 25**Xi laj staq'uic snitilultac ti Gade xchi'uc ti Rubene: —Ti avajtuneltac li'e ta spasic ti va'i s'elan laj aval ti mantale.
- 26**Ti cantsilelcutique, ti bic'tal ololetic cu'uncutique, xchi'uc ti jchon jbolomcutique, ti jvacaxcutique, ta xcomic scotol li' ta jteclum yu'un ti Galaade.
- 27**Ja'uc ti avajtuneluncutique ta jchapancutic ti cabtejebcutique yo' jech ta xibatcutic ta ac'-leto ti pasbiluncutic ta mantal yu'un ti Dios jech c'u cha'al laj avalbuncutic ti mantale.
- 28**Va'i un, ti Moisesse xi s'elan xcholet lic sbijubtas ti pale Eleazare, ti Josuee, xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti jujuchop snitilultac ti Israele:
- 29**—Mi scotol ti viniqetic snitilultac ti Gade, xchi'uc ti Rubene, mi xchapanoj sbaic lec xchi'uc yabtejebic xchi'inojoxuc ta x'ech' atuch'ic ti uc'um Jordán ta yaq'uel leto ti cuch yu'unic ti pasbiloc ta mantal yu'un ti Dios ja' to ti c'uxi laj avu'ninic ti muc' ta lume, va'i unbi, ta me xavac'beic yu'ninic ti c'u yepal yosil smacoj ti Galaade.
- 30**Yan ti mi mu'yuc xchapanoj sbaic xchi'uc ti yabtejebic ta x'ech' xtuch'ique, ta xavac'beic yich' jutebuc ti avosilic ti ta xavich'ic ti ta muc' ta lum Canaane.
- 31**Xi s'elan laj staq'uic snitilultac ti Gade xchi'uc ti Rubene: —Ti c'u s'elan ta spasatic ta mantal yu'un Dios ti avajtuneltac li'e, ja' ta spasic.
- 32**Jchapanoj jbacutic xchi'uc cabtejebcutic ta xic'otcutic ta muc' ta lum Canaán ti pasbiluncutic ta mantal yu'un ti Diose. Ja' no'ox un, ja' ta jc'an ta xcosilincutic ti banomil ti oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane.
- 33**Jech o xal un, ti jvoc' snitilultac ti Gade, ti Rubene, xchi'uc ti o'lol jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasese, ac'batic yu'un Moisés ti yosiltac ti Sehón ti ajvalil to ox yu'un ti amorreoetique, yosiltac ti Og ti ajvalil to ox yu'un ti Basane, xchi'uc ti jteclumetic ti sventainojic to oxe, xchi'uc ti c'u yepal oy yu'une.
- 34**Jech o xal snitilultac ti Gade lic xcha'meltsanic ta ach' ti jteclumetic yu'un ti Dibone, ti Atarote, ti Aroere,
- 35**ti Atarot-sofane, ti Jazere, ti Jogbehae,
- 36**ti Bet-nimrae, ti Bet-arane. Ma'uc no'ox taje, laj smaquic lec, xchi'uc laj spasbeic scorrall ti xchijique.

<sup>37</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un snitilultac ti Rubene lic xcha'meltsanic ta ach' ti jteclumetic yu'un Hesbone, ti Elalee, ti Quiriataime,

<sup>38</sup>ti Neboe, ti Baal-meone, xchi'uc ti Sibmae. Oy bu laj sjeltabeic sbi jun chibuc ti jteclum ti bu laj xa xcha'meltsanic ta ach'e, ti laj yac'beic ta sbi stuquique.

<sup>39</sup>Ti snitilultac ti Maquire, xnich'on ti Manasese, laj yu'ninic ta spojel yosilal ti Galaade. Yu'un ja' c'otic ta yajval. Yu'un laj snutsic loq'uel ti amorreoetic ti ja' yajval lume.

<sup>40</sup>Va'i un ti Moisesse ja' laj yac'be yich' Maquir yosilal ti Galaade, ti tey com naquicuque.

<sup>41</sup>Ti Jaire, snitilultac ti Manasese, laj yu'ninic ta spojel jun chibuc bic'tal jteclumetic ti oy ta yosil ti amorreoetique, ti laj yac'beic sbiin Havot-jaire.

<sup>42</sup>Ti jvoc' yu'un ti Nobae laj yu'ninic ta spojel ti Kenate xchi'uc ti jteclumetic ti ventainbil to ox yu'une, ti laj yac'be sbiin Nova ti ja' sbi stuque.

## Números 33

### Ti bu ech'ic ti israeletique

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' ti bu ech'ic ti israeletic ti c'alal loq'uic talel ta Egiptoe, ti xvoletic talel ti co'ol s'elan jvoc' soldadoetic ti stamoj batel ti sbeique, ti ja' ic'bilic batel yu'un ti Moisesse xchi'uc ti Aarone.

<sup>2</sup>Ti Moisesse ta stsacolanbe batel sbi ta scojol cojol ti butic laj loq'uicuc ech'ele, xchi'uc ti bu ta xjoc'tsajic jujucos ja' jech c'u cha'al laj yal mantal ti Diose. Ti li'e, ja' ti bu joc'tsajique xchi'uc ti ta xloq'uic batele.

<sup>3</sup>Ta yo'lajunebal sc'ac'alil ta sliquebal u yu'un ti jabile, ta yoc'omal yech'el ti q'uin Colele, mu'yuc xi'el ta xa'iic ti israeletic ti loq'uic batel ta Ramsés ta sba ta sat scotolic ti egipcioetique.

<sup>4</sup>Ti israeletique loq'uic batel ti c'alal ja' o ch'ayal yo'ntonic ti egipcioetic ta smuquic scotol ti sbanquilal nich'onique, ti c'alal c'ot ta pasel yu'un ti Dios ti milbatique, ti ac'bat yilic ti mu'yuc c'usi xu' yu'un ta xpojvan ti sdiosique.

<sup>5</sup>Ti c'alal loq'uic ech'el ta Ramsés ti israeletique, c'ot slaman sbaic ta Sucot.

<sup>6</sup>Loq'uic ech'el ta Sucote, c'ot slaman sbaic ta Etam ti nopol xa ech'el ta sbajtical banomile.

<sup>7</sup>Loq'uic ech'el ta Etam, ech' sjoyic ta Pi-hahirote ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale ti bu oy ta Baal-zefone, c'ot slaman sbaic ta yeloval Migdol.

<sup>8</sup>Loq'uic ech'el ta Pi-hahirote, ech' xtuch'ic ti nabe, c'otic ta sbajtical banomil. Xanavic batel oxib c'ac'al ta sbajtical banomil yu'un Etam, c'ot slaman sbaic ta Mara.

<sup>9</sup>Loq'uic ech'el ti ta Marae, c'otic ta Elim ti bu oy lajcheb sat vo'e, xchi'uc oy teq'uel lajuneb xchanvinic (70) ta pets xan. Ti bu taje, c'ot slaman sbaic.

- <sup>10</sup>Loq'uic ech'el ta Elim, c'ot slaman sbaic ta sts'el Tsajal Nab.
- <sup>11</sup>Loq'uic ech'el ta Tsajal Nab, c'ot slaman sbaic ta sbajtical banomil yu'un Sin.
- <sup>12</sup>Loq'uic ech'el ta sbajtical banomil yu'un Sin, c'ot slaman sbaic ta Dofcá.
- <sup>13</sup>Loq'uic ech'el ta Dofcá, c'ot slaman sbaic ta Alús.
- <sup>14</sup>Loq'uic ech'el ta Alús, c'ot slaman sbaic ta Refidim ti bu ch'abal jutebuc vo' ta xuch'ique.
- <sup>15</sup>Loq'uic ech'el ta Refidim, c'ot slaman sbaic ta sbajtical banomil yu'un Sinaí.
- <sup>16</sup>Loq'uic ech'el ta sbajtical banomil yu'un Sinaí, c'ot slaman sbaic ta Kibrot-hataavá.
- <sup>17</sup>Loq'uic ech'el ta Kibrot-hataavá, c'ot slaman sbaic ta Hazerot.
- <sup>18</sup>Loq'uic ech'el ta Hazerot, c'ot slaman sbaic ta Ritma.
- <sup>19</sup>Loq'uic ech'el ta Ritmae, c'ot slaman sbaic ta Rimón-peres.
- <sup>20</sup>Loq'uic ech'el ta Rimón-peres, c'ot slaman sbaic ta Libna.
- <sup>21</sup>Loq'uic ech'el ta Libna, c'ot slaman sbaic ta Risá.
- <sup>22</sup>Loq'uic ech'el ta Risá, c'ot slaman sbaic ta Quehelata.
- <sup>23</sup>Loq'uic ech'el ta Quehelata, c'ot slaman sbaic ta vits yu'un Séfer.
- <sup>24</sup>Loq'uic ech'el ta vits Séfer, c'ot slaman sbaic ta Haradá.
- <sup>25</sup>Loq'uic ech'el ta Haradá, c'ot slaman sbaic ta Maquelot.
- <sup>26</sup>Loq'uic ech'el ta Maquelot, c'ot slaman sbaic ta Tahat.
- <sup>27</sup>Loq'uic ech'el ta Tahat, c'ot slaman sbaic ta Tara.
- <sup>28</sup>Loq'uic ech'el ta Tara, c'ot slaman sbaic ta Mitcá.
- <sup>29</sup>Loq'uic ech'el ta Mitcá, c'ot slaman sbaic ta Hasmona.
- <sup>30</sup>Loq'uic ech'el ta Hasmonae. C'ot slaman sbaic ta Moserot.
- <sup>31</sup>Loq'uic ech'el ta Moserot, c'ot slaman sbaic ta Bené-jaacán.
- <sup>32</sup>Loq'uic ech'el ta Bené-jaacán, c'ot slaman sbaic ta Hor yu'un Gidgad.
- <sup>33</sup>Loq'uic ech'el ta Hor yu'un Gidgad, c'ot slaman sbaic ta Jotbata.
- <sup>34</sup>Loq'uic ech'el ta Jotbata, c'ot slaman sbaic ta Abroná.
- <sup>35</sup>Loq'uic ech'el ta Abroná, c'ot slaman sbaic ta Ezión-geber.
- <sup>36</sup>Loq'uic ech'el ta Ezión-geber, c'ot slaman sbaic ta sbajtical banomil yu'un Zin, ti lec xaltique, ja' Cades.

<sup>37</sup>Loquic ech'el ta Cadese, c'ot slaman sbaic ta vits yu'un Hor, ti sts'aquinoj sbaic xchi'uc ti Edome.

<sup>38</sup>Ta sventa smantal ti Diose, muy batel ta jol vits Hor ti pale Aarón ti tey c'ot ta chamel ti bu taje, ti ja' xa xtoc sba c'ac'al yu'un ti yo'obal (5) ue, ti ja' xa c'ot xcha'vinic (40) sjabilal sloq'uelic talel ta Egipto ti israeletique.

<sup>39</sup>C'alal cham ta jol vits yu'un Hor ti Aarone, yich'oj xa oxib yucvinic (123) jabil.

<sup>40</sup>Ti cananeo ajvalil yu'un ti Arad ti nacal ta Néguev ti oy ta Canaane, laj ya'i ti c'otic ti israeletique.

<sup>41</sup>Loquic ech'el ta vits yu'un Hor, c'ot slaman sbaic ta Zalmona.

<sup>42</sup>Loquic ech'el ta Zalmona, c'ot slaman sbaic ta Punón.

<sup>43</sup>Loquic ech'el ta Punón, c'ot slaman sbaic ta Obot.

<sup>44</sup>Loquic ech'el ta Obot, c'ot slaman sbaic ta Ije-abarim, ti sts'aquinoj sbaic xchi'uc ti Moabe.

<sup>45</sup>Loquic ech'el ta Ije-abarim, c'ot slaman sbaic ta Dibón-gad.

<sup>46</sup>Loquic ech'el ta Dibón-gad, c'ot slaman sbaic ta Almón-diblataim.

<sup>47</sup>Loquic ech'el ta Almón-diblataim, c'ot slaman sbaic ta vitstic yu'un Abarim, ti oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Neboe.

<sup>48</sup>Loquic ech'el ta vitstic yu'un Abarim, c'ot slaman sbaic ta stenlejal yu'un Moab, ta sts'el uc'um yu'un Jordán, ta yeloval Jerico.

<sup>49</sup>Ti jech lamalic ta sts'el uc'um yu'un Jordane, laj snojesic ech'el ta lamlej ti lic batel yu'unic ta Bet-jesimote, ti c'ot c'alal to Abel-sitim ti oy ta stenlejaltic yu'un ti Moabe.

### **Smantalitac ta yu'ninel ti banomile xchi'uc ti ta xch'acbe sbaic ti Canaane**

<sup>50</sup>Ti ta stenlejal yu'un Moab ta sts'el uc'um yu'un Jordán ti oy ta yeloval Jericoe, ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>51</sup>“Xi xcholet xavalbe ti israeletic jech c'u cha'al li'e: C'alal ta xatuch'ic jelavel ti uc'um Jordane, ti c'alal ta xa'ochic ech'el ta lum Canaane,

<sup>52</sup>xujic loq'uel scotol ti jnaclejetic ta jteclume. Lilinbeic scotol ti sloc'obbail ti sdiosic ti meltsanbil ta tone, ti unijesbil ta taq'uine. Lilinbeic scotol ti c'usi liquem yu'unic ta yich'el ta muc' ta jujun stseleje.

<sup>53</sup>Pojic ta yu'ninel ti jteclume, naclanic, yu'un ta xacac'boxuc ta avoc ta ac'obic yo' jech ta xabanomilinic.

<sup>54</sup>Tsots sc'oplal, ta yorail ta xaq'uelic ti c'alal ta xach'aquic ta stojol ti jujuchop yu'un ti nitiluletique. Yu'un ti buch'utic toj epic ta j'ech'ele, ja' jamal ta xich' ac'bel ti sbanomilique. Ja'uc ti buch'u jutebic no'oxe, lec no'ox sba ta xich' ti sbanomilique. Yu'un ti jujuvoc' yu'un ti jujuchope, ja' ta xich'ic ti c'u s'elan c'ot ti yorail yu'unique.



<sup>55</sup>Yu'un mi mu xaxujic loq'uel ti jnaclejetic ta jteclume, mi ta xchi'inoxuc ta nacleje, co'ol s'elan junuc c'a'ep ta x'och ta satic ti ta xac'boxuc ep avocolique. Mi mo'oje, ti c'alal nacaloxuc xa ta jteclume, co'ol s'elan junuc ch'ix ta xti'van ta abec'talic.

<sup>56</sup>Va'i unbi, jech me ta jpas ta atojolic jech c'u cha'al jnopo'j xa ox ta jpas ta stojolique.”

## Números 34

### Ti bu c'alal ta xc'ot sts'ac ti muc' ta lume

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>2</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Yu'un ta xa xa'ochic ech'el ta muc' ta lum Canaane. Yu'un ja' ti muc' ta lum taje, ta xc'ot ta arextoic, ti xi s'elan ti ts'aquetic xc'ot yu'une:

<sup>3</sup>“Ti ts'ac ti oy ta stuq'u'il yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ja' sti'il ti sbajtical banomil yu'un ti Zine, xchi'uc yosilal ti Edome. Ta stuq'u'il sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic ti sts'aquil ta stuq'u'il yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ti oy ta Sts'ijlajan Nabe.

<sup>4</sup>Ta stam ech'el ta stuq'u'il yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ta x'ech' ta stselej vits yu'un Acrabim. Ta x'ech' batel ta Zin. Ta xc'ot xtoc c'alal to Cades-barnea. Va'i un, ta x'ech' ta Hasar-adar c'alal to Asmón ta xc'ot.

<sup>5</sup>Ti ta Asmone, ta stam batel c'alal to ta biq'uit uc'um ti ja' sts'aquinoj sbaic xchi'uc ti Egiptoe. Ta xc'ot ta tsutsel ta muc' ta nab ti Mediterráneo sbie.

<sup>6</sup>“Ti ts'ac ti oy ta stuq'u'il ta smaleb c'ac'ale, ta xc'ot snup sba ta be xchi'uc ti muc' ta nab ti Mediterráneo sbie.

<sup>7</sup>“Ti ts'ac ti oy ta stuq'u'il ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic ta muc' ta nab ti Mediterráneo sbie, ta xc'ot c'alal to ta vits yu'un Hore.

<sup>8</sup>Ti ta xlic batel ta vits yu'un ti Hore, ta xc'ot c'alal to ochebal yu'un ti Hamate. Ta x'ech' c'alal to ta Zedade.

<sup>9</sup>Ti ts'ac ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xlic ech'el ta Zedade, ta x'ech' c'alal to ta Zifrón, ta xc'ot ta tsutsel ta Hazar-enán.

<sup>10</sup>“Ti ts'ac ti oy ta stuq'u'il ta smaleb c'ac'ale, ta xlic ech'el ta stuq'u'il ti Hazar-enane, ta xc'ot c'alal to Sefam.

<sup>11</sup>Ta xlic ech'el ta Sefam, ta x'ech' ta Ribla ti oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Aine. Ti bu taje, ta xjoybij yalal ti ts'ac ta stuq'u'il sloq'ueb c'ac'ale, ta xc'ot ta nab yu'un ti Quinérete.

<sup>12</sup>Ta stam ech'el ta uc'um Jordán, ti ta xc'ot ta tsutsel ta Sts'ijlajan Nabe. “Ti ts'aquetic taje, ja' me sts'aquil ti yosilal ti alumalique.”

### Ta xich' ch'aquel ti banomile

**13**Ti Moisesse xi xcholet laj stojbtas ta sbijubtasel ti israeletique: “Ti lum li'e, ja' ti ta xach'acbe abaic ta sventa ti c'u s'elan ta xc'ot ti yorail avu'unique, ti ta sventa smantal ti Dios ti ta xich'ic ch'acbel ti balunvoq'ue xchi'uc ti o'lol jvoc' nitiluletic ti mu'yuc to yich'ojique.

**14-15**Yu'un ti jvoc' snitilultac ti Rubén ti ayan talel yu'un ti stot sme'ique, ti snitilultac ti Gad ti ayan talel yu'un ti stot sme'ique, ti o'lol jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasés ti ayan talel yu'un ti stot sme'ique, laj xa yich' ti xrextoic ti xi oy ta jot sti'il uc'um Jordán ta sloq'ueb c'ac'al ti oy ta yeloval Jericoe.”

**16**Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

**17**“Ti ta xc'ot ta jch'ac-banomil avu'unique, ja' ti pale Eleazare, xchi'uc ti Josuee, xnich'on ti Nune.

**18**Ja' jech xtoc ta xava'anic jujunuc banquilaletic yu'un ti jujuvoc' nitiluletic yo' jech ta xich' xch'aquel ti banomile.

**19**Ti viniqetic ti buch'utic ta xava'anic talele, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: “Ta sventa snitilul ti Judae, ta xava'anic talel ti Calebe, xnich'on ti Jefone.

**20**“Ta sventa snitilul ti Simeone, ta xava'anic talel ti Samuele, xnich'on ti Amiude.

**21**“Ta sventa snitilul ti Benjamine, ta xava'anic talel ti Elidade, xnich'on ti Quislone.

**22**“Ta sventa snitilul ti Dane, ta xava'anic talel ti jpas-mantal Buquie, xnich'on ti Jogle.

**23**“Ta sventa snitilul xnich'nab ti Josee, ta xava'anic talel ti jpas-mantal Haniele, xnich'on ti Efode, ta sventa ti Manasese.

**24**Ta sventa ti Efraine, ta xava'anic talel ti banquialal jpas-mantal Kemuele, xnich'on ti Siftane.

**25**“Ta sventa snitilultac ti Zabulone, ta xava'anic talel ti banquialal jpas-mantal Elizafane, xnich'on ti Parnaque.

**26**“Ta sventa ti Isacare, ta xava'anic talel ti banquialal jpas-mantal Paltiele, xnich'on ti Azane.

**27**“Ta sventa ti Asere, ta xava'anic talel ti banquialal jpas-mantal Ahihude, xnich'on ti Selomie.

**28**“Ta sventa ti Neftalie, ta xava'anic talel ti banquialal jpas-mantal Pedaele, xnich'on ti Amiude.”

**29**Taje, ja'ic ti buch'utic c'ubanbatic yu'un Dios ta xch'aquel ti muc' ta lum Canaán ta stojol ti israeletique.

## Números 35

### Ta xich' xrextoic ti levitaetique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti oy ta stenlej yosil Moab ta sts'el uc'um yu'un Jordán ti oy ta yeloval Jericoe:

<sup>2</sup>“Albo ya'i mantal ti israeletique ti bu ta xc'ot ta sbanomilic ta yich'ele, ac'o yac'beic jteclumetic ti levitaetique yo' jech xu' ta xnaquiic. Ac'o yac'beic xtoc osil ta spat xocon ti jteclume yo' ta xve' ti xvacaxique.

<sup>3</sup>Yu'un ti levitaetique ta xnaquiic ta jteclum taje, ti oy yavil sve'eb xvacaxic xchi'uc yan chon bolometric yu'unic ta osiletique.

<sup>4</sup>Ti osil ti tsots sc'oplal ta xavac'beic ta sventa sve'eb ti chon bolometric yu'unique, ja' o'lol yo'obal ciento metro yiloj ti bu ta xlic smocal ti jteclume.

<sup>5</sup>Yu'un ta scotol ti banomile, co'ol sjamlej ti xchanjotale, yu'un yich'oj baluneb ciento (900) metro ta jujujote. Yu'un ti lec xcaltique, co'ol sbisol yich'oj ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale, ti oy ta smaleb c'ac'ale, ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale. Yu'un ta o'lol setel ta xcom ti jteclume xchi'uc ti yavil sve'eb ti chon bolometique.

<sup>6</sup>“Ti jteclumetic ta xavac'beic sventain ti levitaetique, vaquib (6) jteclumetic sventa nac'obbail yo' oy bu xu' ta snac' sba mi oy buch'u laj smile. Ma'uc no'ox ti jech yepal taje, ta to xavac'beic chib yoxvinic (42) ta lum.

<sup>7</sup>Ti ta xc'ot ta sventaic ta scotol lum ti tsots sc'oplal ta xavac'beic yich' ti levitaetique, ja' vaxaquib yoxvinic (48) ta chop lum xchi'uc yosilal ti bu xu' ta xve' ti xchon sbolometique.

<sup>8</sup>Ti c'alal ja' yosil sbanomil stuquic ti israeletic ti ta xac'beic jteclumetic ti jvoc' levitaetique, yu'un ti jujuvoc' nitiluletique, xi s'elan sc'an ta spase: Ja' ep jteclumetic ta xac' ti buch'u smacoj epal osiletique. Jutuc no'ox jteclumetic ta xac' ti buch'u juteb smacoje.”

### **Ti pojabbail jteclumetic**

*(Dt 19.1-13; Jos 20.1-9)*

<sup>9</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisés ti c'alal laj sc'opon talele:

<sup>10</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'iic ti israeletic jech c'u cha'al li'e: C'alal mi laj atuch'ic jelavel ti uc'um Jordán yo' ta xa'ochic ech'el ta Canaane,

<sup>11</sup>tsots sc'oplal sc'an xat'ujic jayibuc lumetic ti ta xtun ta sventa pojabbail yo' jech oy bu xu' ta snac' sba ti buch'u mu yaleluc ta xmilvane.

<sup>12</sup>Yu'un ti bu taje, xu' ta spoj sba yo' jech mu xlaj ta milel yu'un yuts' yalal ti buch'u laj smile, ja' to ti mi chapanat ba'yel yu'un ti jteclume.

<sup>13</sup>Ti vaquib jteclumetic ti c'otem ta sventa pojabbail, xi s'elan oy ti sc'oplale:

<sup>14</sup>Ta xtun oxib ti ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane. Ta xtun oxib xtoc ti oy ta Canaane.



<sup>15</sup>Ti vaquib jteclumetic taje, ja' pojabbail jteclum ti ta xtun yu'un ti israeleticque, xchi'uc ti jyanlumetic ti nacalic ta atojolique, mi naca no'ox j'ech'el-be x'ech' ta alumalique. Ti bu taje, xu' ta snac' sba ti buch'uticuc ti mu yaleluc ta xmilvane.

<sup>16</sup>“Mi oy buch'u yayijesvan xchi'uc c'usiuc no'ox taquinala, mi cham o xchi'uc ti buch'u yayijeme, ja' xa milbil c'ot unbi. Ti jmilvaneje chapal xa sc'oplal ta xich' milel.

<sup>17</sup>“Mi oy buch'u laj sc'ojbe ton xchi'il ti naca xa mu cham o yu'une, ti cham ono'ox xtoc ti jlajel tone, ja' xa milbil c'ot unbi. Ti jmilvaneje chapal xa sc'oplal ta xich' milel.

<sup>18</sup>“Mi oy buch'u ta sc'ojbe te' xchi'il ti naca xa mu xcham o yu'une, ti cham ono'ox xtoc ti jc'ojel ta te'e, ja' xa milbil c'ot unbi. Ti jmilvaneje chapal xa sc'oplal ta xich' milel.

<sup>19</sup>Ti yuts' yalal ti jmilele, ja' xa ta sva'an sba ta smilel ti matarol ti mi oy bu laj snup ta bee.

<sup>20</sup>“Mi oy buch'u ta sc'ac'al yo'nton ta xtacoltavane, mi yalel oy c'usi ta sjipbe ech'ele,

<sup>21</sup>mi laj sc'abbe majel ta scoj ti mu lecuc xil sbaic xchi'uque, ti mi cham o ta j'ech'el ti june, ti buch'u yalel sa'sune, chapal xa sc'oplal ta xich' milel. Yu'un ja' jun jti'oval. Ti yuts' yalal ti animae, ti mi sta ti jmilvaneje, ja' xa ta sbain ta smilel.

<sup>22</sup>“Xu' van ti oy buch'u mu yaleluc laj spas ti tacoltavane, ti ma'uc scontra sbaique, ti oy c'usi laj sjip batel ti mu yaleluc laj sjip ech'ele.

<sup>23</sup>Xu' van ti jip xut no'ox ech'el ti ton ti xu' ta xmilvan oe, ti mu'yuc laj stuc'ulan leque, ti oy buch'u lec laj sc'ojbe c'otel ti tone, ti cham o yu'une, ti ma'uc scontra sbaique, ti mu ja'uc jutebuc oy ta yo'nton ti oy c'usi chopol ta sc'an ta spasbee.

<sup>24</sup>Va'i un, ti jteclum une ta xc'otic ta jun jchapanvanejetic ti ta sva'an sbaic ta xchapanbel sc'oplal ti buch'u laj sta ti svocole yo' jech mu xlaaj ta milel yu'un yuts' yalal ti anima ti ta spacbeic sc'oplal jech c'u cha'al liquem yu'unic ti mantale.

<sup>25</sup>Ti jteclume, tsots sc'oplal ac'o spojic ti buch'u laj sta ti svocole yo' jech mu xmilat yu'un yuts' yalel ti buch'u chame. Tsots sc'oplal ac'o sutuc batel yu'unic ta pojabbail jteclum ti bu to ox snac'oj sbae. Ja'uc ti buch'u laj sta ti svocole, tsots sc'oplal ta xcom o ti c'u sjalile, ja' to ti mi c'ot ta pasel cham ti banquial pale ti buch'u va'anbil lec xchi'uc ti yabtele.

<sup>26</sup>Yan ti mi loc' batel ta jteclum ti bu snac'oj sba une,

<sup>27</sup>mi loqu'em xa batel ti bu xva'vun taat yu'un yuts' yalal ti animae, ma'uc xa smulic mi laj smilique, yu'un sa'bil xa yu'un.

<sup>28</sup>Ti buch'u milvane, tsots sc'oplal nac'al ta xcom ta pojabbail jteclume ja' to ti mi c'ot ta pasel cham ti banquial palee. Ts'acal to un, xu' ta sut batel ta slumal.

<sup>29</sup>“Ti va'i s'elan c'ot ta nopele, ti buyuc no'ox nacaloxuque, ja' c'ot ta jbel tsots albil ti bejel ta xcom ta stojol ti totil me'ile xchi'uc ti alab nich'nabe.

**Ti jbel tsots albil sc'oplal ta sventa ti rexticoile xchi'uc sc'oplal ti pojel colele**

<sup>30</sup>“Ja' no'ox chapal sc'oplal ta xich' milel jun jmilvanej mi yiloj ep rexticoetic ti c'usi c'ot ta pasele. Yu'un mu xu' chapal xa sc'oplal ta xich' milel mi c'ajomal no'ox jun rextico ta sva'an sba ta yalel ti c'usi c'ot ta pasele.

<sup>31</sup>“Ta j'ech'el, mi ja'uc xu' ta xich' tsaquel taq'uin ta sventa spojel ti jmilvanej ti buch'u chapal sc'oplal xa ta xich' milele. Yu'un ti vinic taje, jbel sc'oplal ta xich' milel ono'ox.

<sup>32</sup>“Ta j'ech'el, mi ja'uc xu' ta xich' aq'uel eil ta xich' tsaquel taq'uin yo' xu' ta sut batel ta slumal ti jun jmilvanej ti c'alal nac'al ta jun pojobbail jteclum ti bu albil sc'oplal c'alal mu to ta xc'ot ta pasel ta xcham ti banquialal palee.

<sup>33</sup>“Mu ta scojuc amilvanejalic xasoquesic ti muc' ta lum ti bu ta xanaquique. Yu'un ti milbaile ta soques sc'oplal ti muc' ta lume. Mu'yuc xa yan pojobbail xu' ta xich' aq'uel, ja' xa no'ox xpoxil ta xc'ot o ti ta xich' milel ti buch'u milvane.

<sup>34</sup>“Mu xasoquesbeic sc'oplal ti banomil ti bu ta xanaquique, ti bu ta xinaqui eque. Yu'un ti vu'un Ajvalilune nacalun xchi'uc ti israeletique.”

## Números 36

### Ti xich'ic xrextoic ti antsetique

<sup>1</sup>Ti jujuchop banquialeletic yu'un snitilultac ti Galaade, ti ja' sbats'i nitilultac ti Maquire, ti Manasese, xchi'uc ti Josee, xi laj yalic ti c'alal bat sc'oponic ti Moisesse xchi'uc ti banquialeletic yu'un ti israeletique:

<sup>2</sup>—Ti vo'ote, Moisés, la'albat mantal yu'un ti Diose ti ta yorail ta xich' q'uelel ti c'u s'elan ta xach'acbe banomil ti jujuchop israeletic ti bu ta xc'ot ta yu'unique. Jech xtoc laj yalbot mantal ti banomil ti oy sc'oplal ta xich' ti Zelofehad ti ja' cuts' calalcutique, ti ja' ac'o avac'be yich'ic ti yantsiquil nich'nabe.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, mi malijic ta jvoc' xa snitilul ti Israele, ti sbanomil ti laj yich'ic ta jventacutique, ta xjelav ta sc'ob ti yan nitilulil ti bu batic ta malijele. Ti jech taj une, ta xispojuncutic batel ti naca ta yorail laj quich'cutic ac'bele.

<sup>4</sup>Capaluc un, ti c'alal ta xc'ot sjabilal ti pojel colel ti oy sc'oplal ta xc'ot ta stojol ti Israele, j'ech'el ta xosilinic banomil ti jvoc' yan nitilulile, laj o sc'oplal ti ja' to cu'untic ti banomile.

<sup>5</sup>Ta sventa ti c'u s'elan tojobtasat ta bijubtasel yu'un ti Dios ti Moisés, xi xcholet lic yalbe ya'iic mantal ti israeletique: —Ti viniqetic nitiluletic yu'un ti Josee, jech xal ya'uquic.

<sup>6</sup>Ti Diose ta xac' ye sti' ti ac'o malijicuc yantsiquil nich'nab ti Zelofehade ti buch'u xc'ot ta o'ntonal ta xilique, ipaluc mi ja' ti jvoc' nitiluletic ti liquem talel ta sventa snitilul ti stot sme'ique.

<sup>7</sup>Ti banomil ti ta xich'ic jujusep ti israeletique, sc'an ti mu sti'quic ochel yan nitiluletic. Yu'un scotol ti israeletique, sc'an ti ac'o tojobicuc ta xchabiel ti xrextoic ta sventa ti snitilulique.

<sup>8</sup>Buuc nitilulil ti jun ants mi yich'oj xrexto banomile, tsots sc'oplal ti ac'o malijuc ta stojol jun vinic ti ja' xchapalul sbaic ta nitilulile. Ti mi jech taj une, staoj yav xtojob ta sq'uelel lec xrextoic ti jujun israeletic ti ac'bat xrextoic yu'un ti stot sme'ique.

<sup>9</sup>Yu'un tsots sc'oplal ti mu me xjelav ech'el ta yan nitilulil ti rextiole. Tsots sc'oplal ti jujuvoc' snitilul ti Israele, tojobuc lec ta stuc'ulanel sq'uelel lec ti sbanomilic ti bu c'ot ta xrextoe.

<sup>10</sup>Jech c'u cha'al albat mantal yu'un Dios ti Moise, ja' jech laj spasic yantsiquil nich'nab ti Zelofehade.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Maalae, ti Tirsae, ti Hoglae, ti Milcae, xchi'uc ti Noae, yantsiquil nich'nab ti Zelofehade, laj yic'beic squerem sjuntotic ta sventa ti stot sme'ique.

<sup>12</sup>Taje, ja' snitilultac ti Manasés xnich'on ti Josee. Va'i un, ti rextiole com ta stojol ti jvoc' nitilulil ti bu liquem talel sts'unubal ti stot sme'ique.

<sup>13</sup>Taje, ja' jech s'elan ti mantaletique, ti razonetic ti laj yal ti Dios ta stojol ti israeletic ta sventa ti Moise, ti albat ta stenlejal yu'un Moab ta sti'il uc'um Jordán ta yeloval Jericoe.



## Deuteronomio

### Deuteronomio 1

#### Sliquebal ti c'u s'elan laj yich' alele

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' sc'op ti Moisés ti laj sc'oanon ti israeletic c'alal oyic ta sbajtical banomile, ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane. Ti lec xcaltique, ti c'alal oyic ta Arabá ta yeloval Suf ti oy ta o'lol yu'un steclumtac ti Parane, ti Tofele, ti Labane, ti Hazerote, xchi'uc ti Dizahabe.

<sup>2</sup>Ti ta xlic batel ta vits yu'un Horeb ti ta xc'ot c'alal to Cades-barneae, ja' yich'oj buluchib c'ac'al sjalil ti sbelel mi ja' ta xich' tamel ech'el sbelel ti vitstic Seire.

<sup>3</sup>Ti sba c'ac'al yu'un ti xbuluchibal (11) u ti ja' xa xcha'vinic jabil sloq'uelic talel ta Egiptoe, ti Moises laj xchapbe ya'i ti israeletic ti ac'o c'otuc ta pasel yu'unic ti c'u s'elan yalaj scotol smantal ti Diose.

<sup>4</sup>Taj une, ja' o c'ot ta pasel c'alal ti Moisés laj xa ox stsal ti Sehone, ti ja' ajvalil yu'un ti amorreoetic ti nacalic ta Hesbone, xchi'uc ti Oge, ti ja' ajvalil yu'un ti Basán ti nacal ta Astarot ti oy ta yosil Edreie.

<sup>5</sup>Xi xcholet lic tojobtasvanuc ta bijubtasvanej ti Moisés ti c'alal oyic to ox ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordán ti tey ta yosilal Moabe:

<sup>6</sup>“Ti Ajvalil Dios cu'untique xi s'elan laj yalbotic ti c'alal oyotic ta Horebe: ‘Lajalijic xa ono'ox ta j'ech'el ti li' ta vitstique.

<sup>7</sup>Tsobic ti c'usitic x'ayan avu'unique. Batanic xtoc ta muc'tic vitstic yu'un ti amorreoetique, xchi'uc ti c'u yepal ti joyol ta spat xocon ti xi s'elan oye: ti Arabae, ti muc' ta vitstique, ti stenleje, ti Négueve, ti sti'il Nabe, ti steclumal ti cananeoetique, ti Líbanoe, c'alal to ti muc' ta uc'um Eufratase.

<sup>8</sup>Yu'un laj xa cac'boxuc ta avoc ta ac'obic ti muc' ta lume. Batanic, u'ninic ti banomil une. Ti vu'un Diosune laj ono'ox jva'an jba ta yalel ti ta xcac'beic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee xchi'uc ti snitilultaque, ja' sc'oplal ti Abrahame, ti Isaaque, xchi'uc ti Jacobe.

#### Ta xich' va'anel ti jchapanvanejetique

*(Ex 18.13-27)*

<sup>9</sup>“Xichi ono'ox laj calboxuc ava'iic ti jech c'ac'al taje: ‘Mu xu' cu'un abainelic acotolic ta jtuc no'ox.

<sup>10</sup>Toj ep yac'ojboxuc avalab anich'nabic ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un avi tana li' une, lac'otic ta jun muc' ta lum ti co'ol s'elan avepalic jech c'u cha'al ti c'analetic ti oy ta vinajele.

<sup>11</sup>Ti Ajvalil Dios yu'un ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee, ta smilal no'ox, ac'o epajanic ech'el yu'un, ti ja' ta xcom ta be ti vi avepalic tana li'e, xchi'uc xtoc, ac'o sva'an sba ta atojolic jech c'u cha'al yalaj ono'ox ta spase.

<sup>12</sup>Manchuc mi jech un, ¿mi xavac'toicuc la ti xu' cu'un ta sbainel ti avocolic ta jch'ul tuc no'ox ti c'alal sc'an chapanel ti ac'opique, xchi'uc ta spajeselexuc ti bu mu lecuc ta xavil abaique?

<sup>13</sup>Avi tana li' une, t'ujic viniqetic ta jujuvoc' nitiluletic ti jamal lec ti sba satique, ti oy sbijilique, ti lec sna'ic snopel ti razione, yo' jech ta xcac'be yabtelic ta sventaineloxuc.'

<sup>14</sup>“Xachi laj ataq'uique: ‘Toj lec ta xca'icutic ti jech laj anope.’

<sup>15</sup>“Va'i un, laj quic'an talem ti viniqetic ta jujuvoc' anitilulique, ti jamal sba satique, ti lec sna'ic snopel razione. Laj cac'be yich' yabtelic ta sbaineloxuc. Yu'un oy jlom laj cac'be sbain jmil (1,000) ta vo' viniqetic. Yu'un oy jlom laj cac'be sbain vo'vinic (100) ta vo' viniqetic. Yu'un oy jlom laj cac'be sbain lajuneb yoxvinic (50) ta vo' viniqetic. Yu'un oy jlom laj cac'be sbain lajunvo' (10) viniqetic. Yu'un oy jlom laj jva'an ta ajvaliletic yo' ta sventainic ti jujuvoc' nitiluletic.

<sup>16</sup>Ta yorail no'ox taje, xi xcholet laj jbijubtasic ti jchapanvanejetic avu'unique: ‘A'yibeic lec sc'op scotolic. Lec xachapanic xtoc. Ti c'u s'elan ta xapasic ta stojol ti avinquilelique, ja' no'ox jech xapasic ta stojol ti jyanlumetique.

<sup>17</sup>Yu'un xi s'elan sc'an xapasic ti c'alal ta xachapanvanique: Mu t'ujbiluc no'ox xapas ti c'alal ta xaval ti oy smule. Ich'beic ta muc' sc'op ti buch'u mu xtojob spoj sbae jech c'u cha'al ti buch'utic c'oc' xa'i sbaique. Yu'un mi ja'uc xaxi' yu'un. Ti chapanele c'otem ta sventa ti Diose. Mi oy bu laj ataic ti mu xchapaj avu'unique, et'esbun talem ta jtojol yo' ta xca'ibe ti sc'o'pe.'

<sup>18</sup>“Ti jech yorail taje, jamal laj calbeic ya'iic scotol ti c'u s'elan xu' ta spasiq.

### **Yabtelic ti lajcha'vo' ayic smucul chajic ta q'uelel ti banomile**

*(Nm 13.1—14.4)*

<sup>19</sup>“C'alal lijloc'otic ech'el ta Horebe, tuc' lijbat ta vitstic yu'un ti amorreoetique, ja' jch'unojtic smantal ti Ajvalil Dios cu'untique. Laj jxanitic ech'el scotol ti muc'tiquil sbajtical banomil ti xi'bal sba laj avilique, ja' to ti c'uxi lijvul ta Cades-barneae.

<sup>20</sup>Ti bu taje, xichi laj calboxuc ava'iique: ‘Lijvulotic xa ta vitstic yu'un ti amorreoetique, ti albil sc'oplal ta xiyac'botic ti Ajvalil Dios cu'untique.

<sup>21</sup>Ti Ajvalile, ti ja' Dios avu'unique, laj xa yac'boxuc ta avoc ta ac'obic ti banomil li'e. Ochanic batel ta yu'ninel un cha'e jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Ajvalil ti Dios yu'unic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee. Mi ja'uc xaxi'ic. Mi ja'uc xatsiq'ues avo'ntonic.'

<sup>22</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une xi tal avalbeicune: ‘Ja' lec ti jelavicuc ech'el jayibuc cu'uncutic ti ac'o smucul xchaj ta q'uelel ti muc' ta lume, ti ja' xu' ta xiyalbotic ca'itic bu beal xu' ta jtamtic batele, xchi'uc ti bu jteclumal xu' ta xij'och batel c'alal mi sutic talem une.’

<sup>23</sup>“Ti va'i s'elan c'ot ta nopel avu'unique, lec laj ca'i ec. Va'i un, lic jt'uj lajcha'vo' viniqetic ta atojolic ti laj jloq'ues jujun ti ta jujuvoc' nitilulile,

<sup>24</sup>ti laj stam batel sbeic ta stuq'uil ti muc' ta vitstique. C'otic c'alal to ta stenlejal yu'un Escol. Laj xaniic scotol ti banomil taje.

<sup>25</sup>C'alal jech laj spasic une, ti c'usitic xch'i ta banomil taj une, laj xtuch'ic talel ti xi vul yalique: 'Ti banomil ti bu ta xijyac'botic ti Ajvalil Dios cu'untique, spajebal xa no'ox yutsil ta j'ech'el.'

<sup>26</sup>Ja' no'ox ti vo'oxuc une, mi jset'uc och ta avo'ntonic ta xa'ochic batel. Yu'un smantal ti Ajvalil Dios cu'untic ti laj yalboxuque, c'ajomal no'ox laj abajic.

<sup>27</sup>Yu'un ti ta anaique, xavulajetic xa liquel ti xachiique: 'Tenbil jipbilotic yu'un ti Diose. Yu'un ti jech laj sloq'uesotic talel ta Egiptoe, c'ajomal no'ox tal yac'otic ta yoc ta sc'ob ti amorreoetique yo' jech ts'ij xi ti jc'oplaltic yu'une.

<sup>28</sup>Avi tana une, ¿bu ta xijbat un cha'e? Ti le' lae, laj xa yalic ca'itic ti jvinquileltic ti oy la yajval banomil ti tsotsic ta jmeque, ti jun la snatiquil ta j'ech'ele, ti ja' la mu sta ti vo'otique. Laj la yilic ti muc'tic no'ox la ta j'ech'el ti lumetic ti macal lec ta jun toyol moque. Laj yilic xtoc snitilultac ti inate' vinic Anaque. Scotol taje, ta j'ech'el ta stsic' co'ntontic yu'un.'

<sup>29</sup>“Va'i un, xichi laj jtac'boxuque: 'Mu xatsiq'ues avo'ntonic yu'un. Mi ja'uc xaxi'ic yu'un.

<sup>30</sup>Ti Ajvalil Dios avu'unique jba'be ech'el ta xbat avu'unic. Ja' ta xletovaj avu'unic jech c'u cha'al laj avilic ti laj spas ta Egiptoe.

<sup>31</sup>Ma'uc no'ox un, ja' jech ta spas xtoc ti c'u s'elan laj spas avilic ta sbajtical banomile. Yu'un ti c'u sjalil laxanavic talele, ja' to ti c'uxi lavulic yu'un li'e, ti Ajvalil Dios avu'unique snitojoxuc talel ta sc'ob, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc totil ti ta snitbe sc'ob ti xnich'nabe.

<sup>32</sup>Manchuc mi ja' jech s'elan un, mu'yuc teq'uel xc'ot ta avo'ntonic ti ta scoltaoxuc ti Ajvalil Dios avu'unique,

<sup>33</sup>ti c'alal ja' jba'be ech'el avu'unic ta st'ujel ti bu xu' ta xc'ot alaman abaique. Yu'un ti ta ac'ubaltique, jun to c'oc' s'elan ta svinajes batel bu ti be ti xu' ta xatamic ech'ele. Ja'uc ti ta c'ac'altique, jun to voletel toc s'elan ta svinajes batel ti bu xu' ta xatamic batele.'

### **Ta x'ilin ti Dios ta stojol ti israeletique**

*(Nm 14.20-35)*

<sup>34</sup>“C'alal laj ya'i ti Dios ti xavulajetic liquel ta scontrainele, ep soc sjol, ti ta j'ech'el xi laj sva'an sba ta yalele:

<sup>35</sup>‘Ti chopol lum li'e, mi junuc xu' ta x'ochic batel ta lequil banomil ti laj calbe ya'i ti smolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'ne ti ta xcac'beique.

<sup>36</sup>Ja'uc ti Caleb xnich'on ti Jefone, mu jechuc ta jpas ta stojol une. Yu'un ta xbat sq'uel ti banomile. Ti stuque xchi'uc ti snitilultaque, ta xcac'beic ti banomil ti bu laj stec'an yoque ta sventa ti sjunul yo'nton laj snaban sba ta stojol ti Diose.’

<sup>37</sup>“Ta scoj amulic, ilin ta jtojol ti Dios avu'unique, ti xi laj yalbune: ‘Mi ja'uc ta xa'och batel ta banomil ti vo'ot eque.

<sup>38</sup>Ja' ta x'och batel ta aq'uexol ti Josuee, xnich'on ti Nune. Tsatsubtasbo yo'nton un, yu'un ja' ti buch'u ta xac'be ta yoc ta sc'ob lum ti israeletique.

<sup>39</sup>Ac'o mi laj ach'unic un cha'e ti ta xchuquic ech'el avantsilelic anich'nabic ti avajcontraique, ti ololetic ti mu'yuc to vulem ti xch'ulelic ta snopel avi tanae, ja'ic ti ta x'ochic batel ta muc' ta lume. Yu'un ta xcac'beic ti ta xc'ot ta xrextoic cu'une.

<sup>40</sup>Yan ma' ti vo'oxuc une, ¡sutanic ech'el ta sbajtical banomil yan velta! ¡Ta liclejal, batanic c'alal to ta Tsajal Nab yan velta!’

### **Ta scoj stoyobbailic, tsalbil ta xc'otic ti israeletique**

*(Nm 14.39-45)*

<sup>41</sup>“Va'i un, ti vo'oxuc une xachi ta xatac'beicune: ‘Laj xa jta jmulcutic ta stojol ti Dios un cha'e. Avi tana li' une, ta xibatcutic, ta xcac'becutic yipal ti c'anubajuc xa liquel ti letovajel jech c'u cha'al laj yal mantal ti Ajvalil Dios cu'untique.’ Laj atsac ti avabtejebique. Laj anopic ti mu'yuc no'ox la c'usi ta xc'ot ta pasel ti c'alal lamuyic ech'el ta vitstique.

<sup>42</sup>Ja'uc ti Dios une xi laj yalbun ti ac'o xajbijubtasoxuc une: ‘Mu xbat tsacvanicuc ta letovajel. Mi ja'uc ti naca no'ox ta xavac' abaic ta yoc ta sc'ob ti avajcontraic ti tsalbil ta xc'ot yu'unique, yu'un mu'yuc xa oyun ta atojolic.’

<sup>43</sup>“Laj cac'boxuc ana'ic ti tojobtasel bijubtasele. Ja'uc ti vo'oxuc une c'ajomal no'ox laj acontrainic smantal ti Diose. Atoyoj xa abaic xaviletic xa muyel ta anil ti ta vitstique.

<sup>44</sup>Va'i un, ti amorreoetic ti nacalic ta vitstic taj une, loq'uic talel, tal snupoxuc ta be ti co'ol to s'elan xchanul acov snutsojoxuc batele, ti tsalbil lac'otic yu'un ta Seire, c'alal to ta Horma.

<sup>45</sup>Ti c'alal lasutic talel une, laoq'uic ta stojol ti Diose. Ja'uc ti stuc une mu'yuc xa'i ti xa'oc'lajetic xa ta stojole.

<sup>46</sup>Jech o xal ti vo'oxuc une jal lajoc'tsajic ta naclej ta yosilal ti Cadese.

## **Deuteronomio 2**

### **Ti jabil ti c'u sjalil ta sbajtical banomile**

<sup>1</sup>“Ts'acal to un, lijloc'otic ech'el ta sbajtical banomil ti jtamojtic ech'el ti bu ta x'ech' sbelel ti Tsajal Nabe jech c'u cha'al yaloj mantal ti Diose. Jal xijoyetotic ta xanobal ta j'ech'el ta sjoylej ti vitstic yu'un ti Seire.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbune:

<sup>3</sup>Jal xa ta j'ech'el ti li' xajoyetic ta xaniel ti vitstique. Avi tana li' une, batanic xi ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>4</sup>Xi s'elan xavalbe ya'iic mantal ti jteclume: Ta xa'ech'ic ta yosilic snitilultac ti Esaú ti nacalic ta Seire, ti ja' avuts' avalalic xtoque. Ti stuquique batem xch'ulelic ta xi'el avu'unic. Ac'o mi jech un, bijanic me un.

<sup>5</sup>Mu xatic' abaic ta snutsel loq'uel. Yu'un mi ja'uc oy ta co'nton ta xcac'boxuc jutebuc ti lum taje. Ti vitstic yu'un ti Seire, ja' c'otem ta xrextoic snitilultac ti Esaue. Yu'un vu'un laj cac'beic.

<sup>6</sup>C'anbeic ti ac'o xchonboxuc ti ve'lil ta xtun avu'unique. Ti vo' ta xavuch'ique, ta xatojbeic.'

<sup>7</sup>Yu'un ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique laj xa sva'an sba ta atojolic ta scotol ti c'usi laj xa apasique. Yu'un ti cha'vinic (40) jabil sjalile, oy ono'ox ta atojolic. Laj xchabioxuc talel ti laxanavic ta muc'tiquil sbajtical banomile. Yu'un mi ja'uc ti mu'yuc ti c'usi laj yac'boxuque.

<sup>8</sup>“Ts'acal to un, lijloc'otic ech'el ta sbelel ti Arabae, ti ta xlic talel ta Elate xchi'uc ti ta Ezión-gebere. Lij'ech'otic ta yosilal ti cuts' calaltic snitilultac ti Esaú ti nacalic ta Seire. Ti bu taje, lic joytic ech'el ta stamel ech'el sbelel ti sbajtical banomil yu'un ti Moabe.

<sup>9</sup>Va'i un, ja' o xi laj yalbun ti Diose: ‘Mu me xavilbajinic, mi ja'uc xanutsic loq'uel ti moabitaetique. Yu'un ja' snitilultac ti Lote. Yu'un mi ja'uc jutebuc ta xcac'boxuc ti slumale. Yu'un ja' c'ot ta xrextoic cu'un sbanomil ti Are.’

<sup>10</sup>(Ti lum taje, nacalic to ox ta vo'ne ti emitaetique, ti muc'tiquil lum to ox ta jmeque, ti bolemic ta j'ech'ele, ti spajebal xa no'ox snatiquil ta j'ech'el jech c'u cha'al ti snitilultac ti inate' vinic Anaque.

<sup>11</sup>Ti jteclume, c'otem ta sjolic ti biiltasbil refaítaetique. ‘Pucujil natiqul viniqetic le'e’, xi sc'oplal yu'unic. Ja'uc ti moabitaetique sbiiltasojic emitaetic. ‘Xi'bal sbaic le'e’, xi sc'oplal yu'unic.

<sup>12</sup>Ti ta banomil Seir taje, nacalic to ox ta ba'yel ti horeoetique. Ja'uc le' une, tsutsesatic ta j'ech'el yu'un snitilultac ti Esaue. Laj yu'ninbeic ti steclumale. Ochic ta naclej ta j'ech'el jech c'u cha'al ta spas ti israeletic ta stojol ti jteclum ti ta x'ac'batic yu'un ti Diose.)

<sup>13</sup>‘Avi tana le' une, tamo ech'el abeic. Ech' tuch'ic ti uc'um Zerede’, xi laj yalbun ti Diose. Va'i un, laj jtuch'tic jelavel ti uc'ume.

<sup>14</sup>“C'alal lijloc'otic ech'el ta Cades-barneae, jech oy xvaxaclajunebal xcha'vinic (38) jabil ti sba to velta lij'ochotic ta xtuch'el ti uc'um Zerede. Va'i un, c'ot xa ox ta pasel ti laj xa chamuc scotol snitilultac ti j'ac'-letoetic ti lamalic to ox ta naclej jech c'u cha'al laj yal ono'ox ti Diose.

<sup>15</sup>Yu'un smuc'ul stsatsal ti Diose, lamal vul ta stojolic ja' to ti c'uxi cham scotolique.

<sup>16</sup>“C'alal mu'yuc cuxulic mi junuc ti j'ac'-leto viniqetic taje,

<sup>17</sup>xi laj yalbun ti Dios ti c'alal laj sc'oponun talele:

18‘Avi tana li' une, ja' xa yorail ta xa'ech'ic ta sts'ac ti moabitaetique, tuc' ta xatam batel ta Ar.

19Ja' no'ox un, c'alal mi lac'otic ta stojol ti amonitaetique, ti ja' snitilultac xtoc ti Lote, mu xavilbajinic, mi ja'uc xanutsic loq'uel. Yu'un mi ja'uc xacac'boxuc jutebuc ti yosil sbanomilique. Yu'un c'otem xa ta xrexto cu'un.’

20(Ja' jech xtoc ti jteclum taje, ja' to' ox c'otem ta sbanomilic ti refaítaetique. Yu'un naquiic to ox ta vo'ne ti refaítaetique, ti ja' zomzomeoetic biiltasbilic yu'unic ti amonitaetique.

21Muc' ta lum to' ox sc'oplal ti jteclum taje. Yu'un mu albajuc yepalic ta jmec ti natiquil viniquetic ta j'ech'el jech c'u cha'al snitilultac ti inate' vinic Anaque, ti ch'aybat sts'unubalic ta j'ech'el yu'un Dios ta sventa ti amonitaetique, ti j'ech'el com nacliicuc ta jteclume.

22Taje, ja' co'ol c'ot ta stojolic ta j'ech'el jech c'u cha'al ti horeoetic ti nacalic to ox ta Seire, ti ch'aybat sts'unubalic yu'un snitilultac ti Esaú ti com nacliicuc ta j'ech'ele.

23Yu'un jech ono'ox c'ot ta stojolic ti heveoetic ti nacalic to' ox ta jun biq'uit jteclum nopol ta Gazae, ti ch'aybat sts'unubalic ta j'ech'el yu'un ti filisteoetic ti liquemic talel ta Cretae, ti com nacliicuc ta j'ech'ele.)

24‘Batic’, xiyutun ti Diose, ‘tamic ech'el ti abeiique, ech' tuch'ic ti uc'um Arnone. Yu'un ta xcac' ta avoc ta ac'obic ti amorreo Sehón ti ajvalil yu'un ti Hesbone, xchi'uc ti yosil sbanomile. ¡Liquesic ti letoe! ¡U'ninic ti sbanomile!

25Li' ta xlic batel tana ti ta xcac' xi'icuc avu'unic scotol ti jteclum ta banomile. C'alal ta xa'iic ti ac'oplalique, xnienunic liquel, ta xlic u'ninaticuc yu'un ti xi'el ta j'ech'ele.’

### **Ti israeletique ta stsalic ti ajvalil Sehone**

*(Nm 21.21-30)*

26“Ta sbajtical to banomil yu'un Cademot, laj jtac jelavel jun chibuc j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti Sehón ti ajvalil yu'un ti Hesbone, ti ta lequilal xi xcholet ta sc'anbeic jech c'u cha'al li'e:

27‘Jnopoctic ti ta xi'ech'cutic ta avosil abanomile, ti ja' ta jtamcutic ech'el ti muc' ta bee, ti mu ja'uc ti bu no'ox xibusetcutic ta avosil abanomile.

28Ta xajtojbecutic ta taquuin ti ve'lil ti ta jtun ta jlajescutique, xchi'uc ti vo' ta x'ech' xcuch'cutique. Avocoluc, ac'buncutic ave ati' ti ech'cuncutic avu'une,

29jech c'u cha'al yac'oj ye sti' ta xi'ech'cutic snitilultac ti Esaú ti nacalic ta Seire, xchi'uc ti yac'oj ye sti' ta xi'ech'cutic ti moabitaetic ti nacalic ta Are. Ja' jech ta jc'ancutic ja' to ti c'uxi ta xi'ech' jtuch'cutic ti yuc'umal Jordane yo' jech ta xic'otcutic ta jteclum ti bu ta xiyac'buncutic ti Ajvalil Dios cu'uncutique.’

30“C'u stu un, ti ajvalil Sehone mu'yuc xac' ech'cutic ta yosil sbanomil. Yu'un ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique laj stsatsubtasbe yo'nton yo' jech mu'yuc xac' ye yo' ta xc'ot ta tsutsel ta avoc ta ac'obic jech c'u cha'al oy ta avoc ta ac'obic tana li'e.





**31**“Va'i un, ti Dios une xi laj yalbune: ‘Li' xa lic batel tanae ti ta xac'bot ta avoc ta ac'ob ti Sehone, xchi'uc scotol ti yosil sbanomile, ti ochanic xa batel ta steclumale, u'ninbeic xa ta j'ech'el.’

**32**“Ti Sehone ta jech to yepal tal snupotic ta be xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque yo' tal stsacotic ta leto ta Jahase.

**33**Ja'uc ti Ajvalil ti ja' Dios cu'untique laj yac' ochuc ta coc ta jc'obtic, ti tsalbil c'ot cu'untic ti stuque, ti xnich'nabe, xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque.

**34**Scotol ti steclumale, och ta coc ta jc'obtic, ti c'ot ta sbaic ti ta j'ech'el laj jlilintique. Laj jmiltic ti viniqetique, ti antsetique, ti ololetique, ti mu junuc cuxul com cu'untique.

**35**Yu'un c'ajomal no'ox laj jtunestic ti vacaxe, xchi'uc ti c'usitic toyol stojol ti laj jtatic ti c'alal laj jtsaltic ti jteclumetique.

**36**Ti Ajvalil ti ja' Dios cu'untique, laj jtsaltic yu'un scotol ti jteclum ti lic talel ta Aroer ti oy ta sts'el uc'um Arnone, ti jteclum ti oy ta stenlejale, ti c'ot c'alal to Galaade. Mi junuc oy buch'u cuch yu'un laj spoj sbaic ti c'alal laj jtsactic ta letoe.

**37**Ti jteclumetic ti mu'yuc laj jtsactic ta letoe, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: steclumalic ti amonitaetique, ti c'u sjamlej oy ta sts'el uc'um Jaboque, ti jteclumetic ti oy ta muc'tiquil vitstique, xchi'uc scotol ti yan ti lij'albatotic yu'un ti Ajvalil ti ja' Dios cu'untic ti mu jtsactic ta letoe.

## Deuteronomio 3

### Ti israeletique ta stsal ti Og ti ja' ajvalil yu'un ti Basane

(Nm 21.31-35)

**1**“Ts'acal to un, laj jtamtic ech'el yan be. Tuc' lijbatotic ta Basán. Ti Og une, ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum taje, loc' ech'el xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque yo' jech ta xistsacotic ta leto ta Edrei.

**2**“Va'i un, xi laj yalbun ti Diose: ‘Mu xaxi' yu'un. Yu'un ti stuque, xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque, xchi'uc ti steclumale, laj xa cac'bot ta avoc ta ac'ob yo' jech ta xapasbe ta stojol jech c'u cha'al laj apasbe ti Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti amorreoetic ti nacalic to ox ta Hesbone.’

**3**“Yu'un c'ot ta pasel yu'un ti Ajvalil Dios cu'untic ti laj yac' ta coc ta jc'obtic ti ajvalil Oge xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque. J'ech'el laj jmilcutic scotol ti mi junuc cuxul come.

**4**Laj cu'ninbetic scotol ti jteclumetic yu'une. Mi ja'uc xa junuc ti mu'yuc laj cu'nintique, ti ja' oxvinic (60) ta chop jteclum ta scotole, ti lec xcaltique, ja' scotol ti jteclumetic ti oy ta yosilal ti Argobe, ti ja' sventainoj ti ajvalil Og ti oy ta Basane.

**5**Scotol taje, lec bajal ti yich'oj lec toyol ti smocale, ti naca taq'uin yich'oj ti sti'taque, ti sc'atlomte'ale. Yepal ta jmec ti jteclumetic ti mu'yuc yich'oj ti smocale.



<sup>6</sup>C'ot ta nopel sc'oplal cu'untic ti laj jlilintic ta j'ech'el jech c'u cha'al laj jpastic ta stojol ti Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti Hesbone. Yu'un laj jtsutsestic ta j'ech'el ti viniquetique, ti antsetique, xchi'uc ti ololetic yu'unique.

<sup>7</sup>Yu'un c'ajomal xa no'ox laj jbalin laj jtunestic ti chon bolometique, xchi'uc scotol ti c'usi toyol stojol oy yu'unic ti cajcontratique.

<sup>8</sup>“Ja' yu'un un, ta vo'ne taj une, ja' jech laj cu'ninbetic yosilic sbanomilic ti cha'vo' ajvalil amorreo ti nacalic ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ti lic ta uc'um Arnone, ti c'ot c'alal to ta vits yu'un Hermone.

<sup>9</sup>(Ti vits taje, Sirión yac'ojbeic sbi ti sidonioetique. Ja'uc ti amorreoetique, Senir sbi yu'unic.)

<sup>10</sup>Ti jteclumetic ti oy ta stenlejaj jol vitse, scotol ti oy ta Galaade xchi'uc ti Basane, ti c'ot c'alal to Salca xchi'uc ti Edreie, och ta coc ta jcobtic scotol ti jteclumetic ti ja' sventainoj to ox ti Og ti oy ta Basane.

<sup>11</sup>(Ti ajvalil Og taje, ja' slajeb xa sts'unubal ti refaítaetic cuxul to oxe. Yu'un ti steme meltsanbil ta taq'uin, ti chanib vara xchi'uc oxch'ix (4mts.) yich'oj ti snatile, ti ja' chibuc vara xchi'uc jch'ix (2mts.) ti sjamleje. Yu'un ta to sq'uelolanic ta jteclum Rabá ti oy ta slumalic amonitaetic avi tana le'e.)

**Com nacliicuc ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un uc'um Jordán snitilultac ti Rubene, ti Gade, ti o'lol jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasese**

*(Nm 32.1-42)*

<sup>12</sup>Ti banomil ti laj cu'nintic ta spojel ti jech ora ta vo'ne taje, ti jteclumetic yu'une, laj cac'be yich' ti snitilultac ti Rubene, ti Gade, ti lic ech'el ta Areore, ti x'ech' ta ti' uc'um yu'un ti Arnone, ti c'ot ta o'lol vitstic yu'un ti Gaalade.

<sup>13</sup>Ja'uc ti c'u to yepal com scemelal yosilal ti Galaade, scotol ti c'u sjamlej yosilal Basán ti sbainoj to ox ta sventainel ti Oge, xchi'uc scotol yosilal ti Argob ti smacojic to ox ta naclej ti refaítaetique, ja' laj cac'be yich' ti o'lol jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasese.

<sup>14</sup>(Ja'uc ti Jaire, sts'unubal ti Manasese, laj yu'nin ta spojel ti Argobe, ti c'ot c'alal to sts'actac Gesure xchi'uc Maacae, ti sbiinoj to ox Basane, ti lic sbiiltas Havot-jair ti ja' sbi stuque, ti ja' to jech sbiinoj yu'unic avi tana le' une.)

<sup>15</sup>Ja'uc ti Maquire, ja' laj cac'beic yich' ti Galaade.

<sup>16</sup>Yan ti snitilultac ti Rubene xchi'uc ti Gade, ja' laj cac'beic yich' ti banomil ti oy ta sts'el ti Galaade, ti ta xc'ot ta uc'um Arnone, ti ja' c'ot ta sts'ac yu'unic ti o'lol stenlejale, c'alal to uc'um Jaboc ti ja' sts'aquic ti amonitaetique.

<sup>17</sup>Ja'uc ti xi oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ja' laj cac'be yich'ic ti banomil Arabae, c'alal to yoc vits Písga ta stuq'uil ti sloq'ueb c'ac'ale, scotol ti ta xlic ta stuq'uil ti bu sts'aquinoj sbaic ta xc'ot xchi'uc ti uc'um Jordane, ti x'ech' c'alal to Arabae, ti Sts'ijlajan Nab sbie.



18“Ti jech yorail ta vo'ne taje, xichi xcholet laj calboxuc ava'iic ti mantale: ‘Ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique ta xac' ta arextoic ti muc' ta lum li'e. Yu'un scotol ti buch'u xu' yu'unic letovajele, ac'o xchapan sbaic xchi'uc ti yabtejebique, ti voleticuc ech'el ta jba'be yu'un ti xchi'iltac ta Israele.

19Ti ta lum ti bu laj xa cac'boxuque, c'ajomal xa no'ox ta xcom ti avantsilelique, ti anich'nabique, xchi'uc ti avacaxic ti jna' ti ep avu'unique.

20Quiloj to ti vu'un Diosune ti mu'yuc to staojic xcuxobil yo'ntonic cu'un ti achi'ilic jech c'u cha'al laj xa ataic cu'une. Jech o xal un, c'alal mu'yuc to ta xu'ninic cu'un ti banomil ta jot uc'um Jordane, mi ja'uc xu' xasutic talel ta jteclumetic ti bu cac'ojboxuc eque.’

21“Yu'un ja' stuc ti Josuee, xi laj calbe ya'i ti mantale: ‘Yu'un aviloj ta aba ta asat atuc scotol ti c'u s'elan laj xa spas ti Ajvalil Dios avu'un ta stojol ti chib ajvalile. Yu'un ja' no'ox jech ta spas ta stojol scotol ti jbainvanej ajvaliletic ti bu ta xa'ech'e.

22Mu xaxi' yu'un. Ti Ajvalil ti ja' Dios avu'une ja' ta sva'an sba ta letovajel avu'unic.’

#### **Ti Diose mu xac' ye sti' ta x'och batel ti Moisés ta Canaane**

23“Ti jech yorail ta vo'ne taje, xivocolet liquel ti xichi laj jc'anbe ti Diose:

24‘Cajval, lic xa avac' ta ilel amuc'ul atsatsal ta stojol ti avajtunel li'e. Ti ta vinajele, ti ta banomile, mu'yuc xa yan Dios ti ta xac' ta ilel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un jech c'u cha'al ta xapase.

25Luban chaman cu'un ti avac'uc ave ati' ti jelavcun ech'el ta jot uc'um Jordane. Yu'un ta jc'an ta jq'uel ca'i c'u yutsil ti ve'ebal banomil taje, ti c'upil sba muc'tiquil vitstique, xchi'uc ti svits Líbanoe.’

26Ja'uc le' une, ilin ti Dios ta jtojol ta acojic ti vo'oxuque. Mi ja'uc xa laj yac' ye sti' ti jech laj jc'anbee. Yu'un c'ajomal no'ox xiyutune: ‘¡Ch'an xa chan! Mu xa jc'an xavulvun xchi'uc taje.

27Muyan ech'el ta jol vits Pisgae. Ti bu taje, q'uelo avil batel ta jot ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti ta jot ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti oy ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti oy ta stuq'uil smaleb c'ac'ale. Mu cha'beluc un, yu'un mi ja'uc ta xajelav ta jot ti uc'um Jordane.

28Bijubtaso, tojobtaso lec ti Josuee. Tsatsubtasbo ta yich'el yip xchi'uc smuc'ul yo'nton. Yu'un ti stuque ja' jba'be ta xjelav ech'el ta stojol ti xchi'iltaque. Yu'un ja' jba'be ta xjelav ech'el ta stojol ti svinquileltaque. Ja' ta xac'be yu'ninic ti banomil ti ta xbat aq'uel avi tana li'e.’

29“Va'i un, lijcom ta stenlejal ti oy ta yeloval Bet-peore.

## **Deuteronomio 4**

### **Ti Moiesese ta sbijubtas ti jch'unej-mantaluc israeletique**



<sup>1</sup>“Avi tana li'e, israeletic, a'yio ava'iic, ts'etano ani' achiquinic yu'un ti oy c'usitic jbel tsots albile, xchi'uc ti c'usitic nopbil ti laj xa jchanubtasoxuque. C'otuc ta spasel avu'unic yo' jech ta xach'i xac'opojic ta yu'ninel ti lum ta xac'boxuc ti Ajvalil Dios yu'unic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>2</sup>Mi ja'uc xavepajesic xach'aybe yip jlomuc ti c'u yepal laj xa calboxuc ava'iique. Yu'un c'otuc ta spasel avu'unic smantaltac ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique jech c'u cha'al calojboxuc ava'iique.

<sup>3</sup>Yu'un laj avilic ta aba ta asat atuquic c'u s'elan laj spas ti Dios ta stojol ti Baal-peore, xchi'uc xtoc ti c'ot ta spasel ti laj stsutses ta j'ech'el ta atojolic ti buch'utic laj yich'ic ta muc' ti dios ti bu taje.

<sup>4</sup>Ja'uc ti c'u avepalic ti vo'oxuc ti jun ajol avo'ntonic ta stojol ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique, li' to cuxuloxuc acotolique.

<sup>5</sup>Ta sventa ti oy c'usitic jbel tsots albile, xchi'uc ti c'usitic nopbil yu'un ti Dios cu'une, yu'un laj xa jchanubtasoxuc yu'un ti mantaletique, yo' jech ta xavabtelanic ta spasel ta jteclum ti bu ta xavu'ninique.

<sup>6</sup>C'otuc ta spasel avu'unic un, abtelanic. Yu'un ti jech ta xapasic taje, ja' to jech ta xlic yilic ti lumetic ti oy abijilique, ti xatojobic ta snopele. Ti c'alal jech ta xc'ot ta sba ta satic ti oy jbel ti c'usitic tsots albile, ‘¡Ti muc' ta lum le'e, toj ech'em jelavem sbijilic!’ xi ta xalic.

<sup>7</sup>Ja'uc le' une, ¿mi oy to bu yan muc'tiquil lum ti nopol va'al ti diosetic ta stojolic ti xu' yu'un jech c'u cha'al ti vo'otic ti nopol va'al ti Ajvalil Dios cu'untic ti c'alal ta jc'opontic jujucoje?

<sup>8</sup>¿Mi yu'un oy la bu muc' ta lum ti oy ta yoc ta sc'obic ti oy jbel ti c'usitic tsots albile, xchi'uc jun yutsiquil nopbil ti lec tuc' ta j'ech'el ta xchanubtasvan jech c'u cha'al laj xa cal ava'iic ta atojolic avi tana li'e?

<sup>9</sup>Ja' yu'un un, bijanic ti mu xch'ay ta avo'ntonic ti c'usitic laj avilic ti c'ot ta pasele, ti mi ja'uc ta j'ech'el ta xaten ta apat ta axoconique. Ja'uc le'e, albeic ya'iic smelol ti anich'nabique xchi'uc ti amamubtaquique.

### **Ti Diose c'opoj ta vits Horeb**

<sup>10</sup>“Ti sc'ac'alil ti c'alal oyoxuc ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unic ta vits Horebe, xi laj yalbun ti Diose: ‘Tsobo talel ti jteclume yo' jech ta xa'iic ti jc'op ca'yeje, yo' jech ta xchanic ta yich'elun ta muc' ti c'u sjalil ti xch'iel sc'opojelique, ti ac'o xchanubtasic ti xnich'nabic jech c'u cha'al ta spasic ti stuquique.’

<sup>11</sup>Lanopajic ech'el ta yoc ti vitse, ti c'alal xtil ti c'oq'ue, ti natic ta xmuy ti slebe, ti lic talel jun muc' ta ic'al lumal toque.

<sup>12</sup>Va'i ti Dios une laj sc'oponoxuc talel ta o'lol sleb ti c'oq'ue. Laj ava'ibeic ti sc'opojele. Ti jech laj ava'ibeic ti sc'opojele, mu'yuc xavilic ti oy buch'u va'ale.

<sup>13</sup>Va'i un, ti Diose laj yac'boxuc ana'ic ti stratee, ja' sc'oplal ti lajuneb mantal ti laj sts'iba ta chib pech-pech ton ti laj yalboxuc ava'iic ti ac'o avabtelanic ta spasele.

<sup>14</sup>Jech xtoc ti Diose laj yalbun ca'i ti ac'o xajchanubtasoxuc ta sventa ti jbel c'usitic tsots albile, xchi'uc ti c'usitic nopbil yu'une, ti tsots sc'oplal c'otuc ta pasel avu'unic ta banomil ti bu ta xacomic ta nacleje.

**Ti bijubtasel tojobtasel yu'un ti mu ich'baj ta muc' ti c'usitic meltsanbile**

<sup>15</sup>“Ti sc'ac'alil ti c'alal laj sc'oPONOXUC tael ti Dios ta o'lol sleb ti c'oc' ta vits Horebe, mu'yuc c'usi va'al laj avilic. Ich'o abijilic un cha'e.

<sup>16</sup>Mu ta jechuc to yepal xlic ajolic ta soquesel abaic ta sloc'tael sloc'obbail vinic, mi ja' jun ants,

<sup>17</sup>mi ja'uc ta sloc'tael sloc'obbailic ti chon bolometique, mi ja'uc ti mutetique,

<sup>18</sup>mi sloc'ol jun quiletel chon, mi sloc'obbail junuc choy.

<sup>19</sup>C'alal ta xatoy muyel asatic ta vinajele, ti ta xavilic ti c'ac'ale, ti ue, ti c'analetique, xchi'uc scotol ti c'usi ta xvinaje, mu ta jechuc yepal xlic ajol ta soquesel abaic ta yich'el ta muq'ue. Yu'un taje, meltsanbil yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ta sventa ti jnaclej ta sbejel banomile.

<sup>20</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, laj stsoboxuc ti Diose. Laj sloq'uesoxuc ti bu co'ol s'elan yunijesel taq'uin horno ti ja' sc'oplal ti Egiptoe. C'ot ta pasel ti xi ac'oplalic yu'un avi tana li' une: jteclum ti ja' yu'une.

<sup>21</sup>Manchuc mi jech un, ti Diose ilin ta jtojol ta acojic ti vo'oxuque. Yu'un ta j'ech'el laj sva'an sba ta yalel ti mi ja'uc ta xijelav ta jot uc'um Jordane. Mi ja'uc ta xi'och batel ta lequilal banomil ti bu ta xayac'boxuc ti arextoique.

<sup>22</sup>Ti jech ta xicham li' ta lum une, mu'yuc c'usi xcut jba un. Yu'un mu cha'bel ta x'ech' jtuch' ti uc'um Jordane. Yavil ti vo'oxuque ta x'ech' atuch'ic, ti ta xavu'ninic ta yu'ninel ti lequil banomile.

<sup>23</sup>Ja' no'ox un, bijanic ti mu xch'ay ta avo'ntonic ti yac'ojboxuc strate ti Ajvalil Dios avu'unic ti laj spas ta atojolique. Mu xaloc'taic ta smeltsanel loc'obbail, c'usiuc no'ox yan ti laj yalboxuc ava'iic ti Ajvalil Dios avu'unic ti mu stac' jech ta xapasique.

<sup>24</sup>Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, ja' jun Dios ti mu sc'an ta xavac' abaic ta stojol yan. ¡Ja' jun c'oc' ti xlilij yu'un scotole!

<sup>25</sup>“Yu'un c'alal mi laj xa avilic ti ayan ti anich'nabique, ti amamubtaquique, ti laj to avilic ta aba ta asatic ti lamolibic ta jteclume, mu me xlic ajol ta sloc'tael c'usiuc no'ox loc'obbailetic ti ja' ta xata o amul ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unique, ti yalel ta xaliquesbeic ti sc'ac'al yo'ntone.

<sup>26</sup>Yu'un ta jva'an ta rextico ti vinajele, ti banomil avi tana li' une, ti ta jech no'ox yepal ta xch'ay ac'oplalic ta lum ti bu ta xavu'ninic ta jot uc'um Jordane. Yu'un mu xjalij ti ach'iel ac'opojel ta banomil taje. Yu'un c'ajomal no'ox ta xac'otic ta tsutsel ta j'ech'el.



**27**Yu'un tan puc ta xabatic yu'un ti Dios ta muc'tiquil lume. Yu'un c'ajomal xa no'ox jun chiboxuc ti cuxul ta xacomique.

**28**Ti bu taj une, ta xlic avich'ic ta muc' ti diosetic ti meltsanbil ta c'abale, ti loc'tabil te'e, ti loc'tabil tone, ti mu x'ilvane, ti mu xa'iic ti c'oponel ti'inele, ti mu xve'ique, ti mu xich'ic iq'ue.

**29**Ja'uc ti bu taj une, mi ta yutil avo'ntonic ta sjunul ach'ich'elic ta xlic asa' ti Ajvalil Dios avu'unique, ta xataic ta sa'el.

**30**Ta slajeb ta scotol un, mi cuch avu'un scotol ti vocoletic taj une, ti ilbajinele, ti vul o'ntone, ti mi lasutic tael ta stojol ti Diose, ti j'ech'el mu tuch'baj ta avo'ntonique,

**31**ja'uc ti stuc une, ti jech mu albajuc ti yutsil slequil yo'ntone, mi ja'uc xastenoxuc comel. Mi ja'uc ti ta xastsutesoxuc ta j'ech'ele. Mi ja'uc ta xch'ay ta yo'nton ti strate laj spas xchi'uc ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee, ti laj sva'an sba ta yalel ti ta xc'ot ta pasel yu'une.

**32**“Jac'o ava'iic sc'oplal mi oy bu c'ot ta pasel junuc velta ta vo'ne jech c'u cha'al li'e, ti c'alal ch'abaloxuc to oxe, ti c'alal lic smeltsan jun sba vinic li' ta banomil ti Diose. Xanavanic ta sjoylej banomil ta sjac'olanel mi oy bu ya'binojic sc'oplal ti c'usitic muc'tic c'otem ta pasel jech c'u cha'al avi tana li'e.

**33**¿Mi oy bu c'ot ta pasel ta stojol junuc jteclum ya'yel ti laj ya'ibeic sc'opojel Dios jech c'u cha'al laj ava'ibeic sc'opojel ta o'lol leb c'oc' vo'oxuc ti mu'yuc xchamique?

**34**¿Mi yu'un oy bu c'otem ta pasel ya'luc sc'oplal junuc dios ti laj stsob loq'uel jun lum ta stojol yan lum ti ep ta tos ti c'usitic laj spase? Yu'un ti tey ta aba ta asatique, laj cotuc ta pasel yu'un ti jchop o ta q'uelele, ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti xletovaj no'oxe, ti laj slaman ta bail ti bu xa c'alal xu' yu'une, ti smuc'ul stsatsal ti xi'bal sbae, laj c'otuc ta pasel yu'un ti laj spas ta atojolic ti Ajvalil Dios avu'unic ta Egipto.

**35**Ti jech laj yac' ta ilel taje, yo' jech ta xana'ic ti Ajvalile ja' ti bats'i Dios ta melele, ti mu'yuc xa yan ta tael jech c'u cha'al ti stuque.

**36**Yu'un ta vinajel to, laj sc'oponoxuc tael yo' jech ta xastojobtasoxuc. Ja'uc ti li' ta banomile, laj yac' avilic ti muc'ul c'oc' yu'une. Laj ava'ibeic ti c'opoj tael ta o'lol leb c'oq'ue.

**37**Yu'un laj xc'uxubinan ti amolmuc'totic laj ech'icuc ta vo'nee. Laj st'ujanan ti snitilultac yu'une, ti poj loq'uel tael yu'un ta Egipto ta sventa smuc'ul stsatsale.

**38**Yu'un ta aba ta asatic, laj sten loq'uel ti yajval lumetic ti epic ta j'ech'ele, ti tsots xu' yu'unique, ti ja' mu sta ti vo'oxuque, yo' jech ta xavu'ninic ti slumalique, ti ta xarexto-osilinic jech c'u cha'al ti yacal ta xc'ot ta pasel avi tana li'e.

**39**“Taj une, c'otuc ta ajol ta abaquilic, ti Ajvalile, ja' Dios ti oy ta vinajele ta banomile. Mu'yuc xa yan Dios jech c'u cha'al ti stuque.



<sup>40</sup>Ch'unbeic ti jbel ti c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti smantaltac ti ta xcac' ana'ic ti c'ac'al avi tana li'e. Jech lec ta xc'ot ta atojolic xchi'uc ti anitilulique, ti ta xnatij ach'iel ac'opojelic ta lum ti bu ta xayac'boxuc ta j'ech'el ti Ajvalil Dios avu'unique.”

### **Ti pojabbail lumetic ti oy ta yelov sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane**

<sup>41</sup>Va'i un, ti Moisesse laj st'uj oxib lum ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane.

<sup>42</sup>Ti lum taje, ja' ta xc'ot ta sventa snac'obbailic yu'un ti buch'u mu yaleluc ta smil ti yane, ti mu'yuc smajoj sbaic xchi'uque, ti xu' ta xbat snac' sba ta junuc ti bu taje yo' jech mu xtaat ta milel.

<sup>43</sup>Ti lumetic taje xi s'elan jech c'u cha'al li'e: Ta sventa snitilultac ti Rubene, ja' laj yich' ti Beser ti oy ta stenlej jol vits ti oy ta sbajtical banomile. Ta sventa snitilultac ti Gade, ja' laj yich' ti Ramot ti oy ta Galaade. Ta sventa ti o'lol jvoc' ti ja' snitilul ti Manasese, ja' laj yich' ti Golán ti oy ta Basane.

### **Sliquebal yu'un ti c'u s'elan ta xich'ic ac'bel ti lajuneb mantaletique**

<sup>44</sup>Ti li'e, ja' ti chanubtasel ti laj yich'ic albel ti israeletic yu'un ti Moisesse.

<sup>45</sup>Sc'oplal ti mantaletique, ti jbel ti c'usitic tsots albile, xchi'uc ti c'usitic nopbil ti albatic ti c'alal illoqu'ic talel ta Egiptoe,

<sup>46</sup>ti c'alal oyic to ox ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ta stenlejal yeloval Bet-peor ti oy ta yosilal Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti amorreoetique. Ti Sehone nacal to ox ta Hesbón ti tsalbil c'ot yu'un ti Moisesse xchi'uc ti israeletic ti c'alal loqu'ic talel ta Egiptoe.

<sup>47</sup>Ti israeletique laj yu'ninbeic ti yosile, xchi'uc yosil ti Og ti oy ta Basane, ti ja' chib ajvalil amorreo ti nacalic to ox ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane.

<sup>48</sup>Ti jamal ta j'ech'el ti yosil sbanomile, ja' ta xlic ta Aroer ti ta sti'il uc'um Arnone, ti c'otem c'alal to vits Sirión ti sbiinoj Hermón xtoque.

<sup>49</sup>Jech xtoc smacoj scotol ti Arabá ti oy ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ti c'otem c'alal to ta muc' ta Sts'ijlajan Nabe, xchi'uc ti c'otem c'alal to yoc vits Pisga ti yosil sbanomile.

## **Deuteronomio 5**

### **Ti lajuneb mantaletique**

*(Ex 20.1-17)*

<sup>1</sup>Ti Moisesse xi laj yal ti c'alal laj stsob talel scotol ti lum israeletique: “A'yio ava'iic, israeletic, ti jbel ti c'usitic albile, ti c'usitic nopbil ta xcalboxuc ava'iic li'e. Tojobanic ta snopel ta yabtelanel.

<sup>2</sup>“Yu'un ti Ajvalil Dios cu'untique laj spas trate ta jtojoltic ta stselej vits yu'un ti Horebe.

- <sup>3</sup>Yu'un ma'uc no'ox laj spas ta stojolic ti jmolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee. Yu'un ta spas ta jtojoltic jcotoltic ti c'u quepaltic ti li' tsobolotique.
- <sup>4</sup>Yu'un ti Diose, aq'ueloj ta aba ta asatic ti c'alal laj sc'oponoxuc talel ta o'lol leb c'oc' ta stselej vitse.
- <sup>5</sup>Yu'un vu'un lic'ot ta j'et'esej-c'op yu'un ti Dios ta atojolique yo' jech ta xcalboxuc ava'iic ti sc'ope. Ti vo'oxuc une ochemoxuc xa ta xi'el yu'un ti leb c'oq'ue. Mi ja'uc lamuyic ech'el ta stselej vits. Va'i un, xi laj yal ti Dios une:
- <sup>6</sup>Yu'un vu'unun ti Ajvalil Diosun avu'unique ti laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto ti bu mosovinbiloxuque.
- <sup>7</sup>Mu xava'anan yan avajdiostac ta jtojol.
- <sup>8</sup>Mi ja'uc xaloc'ta junuc loc'obbail dios, mi ja'uc sloc'obbailtac ti c'usitic oy ta vinajele, ti c'usitic oy ta banomile, ti c'usitic oy ta nabe, ti c'usitic oy ta yolon banomile.
- <sup>9</sup>Mu xaquejan abaic ta stojol. Mi ja'uc xamuyubtaic ta yich'el ta muc'. Yu'un vu'unun ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un ti jech Diosune, mu jutebuc sts'ic cu'un ti buch'u ta xac' sba ta sc'ob ti yane, ti ta jtsits ti totil me'iletic ta scoj ti smulic ti xti'et sjolic ta jtojole, ti ta sta ta maquiel ti xnich'nabique, ti smomique, ti syialmomique.
- <sup>10</sup>Ac'o mi jech un, ja' no'ox ti mu'yuc spajeb sbatel osil ta jc'uxubinán ti buch'utic mu xituch' ta yo'ntonique, ti ta xc'ot ta pasel yu'unic ti jmantaltaque.
- <sup>11</sup>Mu xatailan ta alel ti Ajvalil Dios avu'un ti c'usiuc no'ox ta xavalilane. Yu'un ti stuque mu teyuc no'ox sq'ueloj ti buch'u ta xtae ta alilanel ta c'usiuc no'ox ta xalilane, ta stsitsat yu'un.
- <sup>12</sup>Mu xch'ay xava'i sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale yo' jech ta xavac' ta ich'el ta muc' ti Diose jech c'u cha'al yalobot mantal ti Dios avu'one.
- <sup>13</sup>Yu'un vaquib no'ox c'ac'al ta xa'abtej. Yu'un ja' o yorail ta xavabtelan scotol ti c'usitic sc'an pasele.
- <sup>14</sup>Ja'uc ta yucubal c'ac'al une, ja' jun c'ac'al ti sc'ac'alil cuxob o'ntonal ti chapanbil yu'un ti Ajvalil Dios avu'one. Mi ja'uc xa'abtej jset'uc ti jech c'ac'al taje, mi ja'uc ti aquerem nich'one, ti avantsil nich'one, mi ja'uc ti amosov vinique, ti antse, mi ja'uc ti avacaxe, ti aburroe, mi jcotuc ti chon bolom avu'one, mi ja'uc ti jyanlumetic ti oy ta atojolique, yo' jech ti amosov vinique, mi ja' ti antse, ac'bo xcux yo'ntonic ec jech c'u cha'al ti ta xacuxe.
- <sup>15</sup>Mu xch'ay xava'i ti mosovinbiloxuc to ox la'ech'ic ta Egiptoe, ti laj sloq'uesot talel ti Ajvalil Dios avu'un ti bu taje, yu'un laj slaman ti smuc'ul stsatsale. Jech o xal ti Ajvalil Dios avu'one ta xalbot mantal ti c'otuc ta pasele, ich'o ta muc' ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale.

16‘Bic'tajeso aba ta yich'el ta muc' ti atote, ti ame'e jech c'u cha'al laj yalbot mantal ti Ajvalil Dios avu'une yo' jech ta xnatij ach'iel ac'opojel, yo' jech lec ta xbat ac'oplal ta banomil ti bu ta x'ac'bat yu'un ti Ajvalil Dios avu'une.

17‘Mu xamilvan.

18‘Mu xamulivaj.

19‘Mu xa'elc'aj.

20‘Mu xajut c'op ta soquesel achi'il.

21‘Mu xc'upij avo'nton yu'un yajnil ti achi'ile. Mu xpich' avo'nton yu'un sna ti achi'ile, mi ja'uc ti sbanomile, mi ja'uc ti smosov mi vinic mi antse, mi ja'uc ti xvacaxe, mi ja'uc ti sburroe, mi ja'uc jtosuc ti c'usi x'ayan yu'une.’

### **Ta xi'ic ti lume**

(Ex 20.18-26)

22‘C'alal tsoboloxuc acotolic ta yoc ti vitse, ja' jech s'elan tsots lic c'opojuc ti Dios ti vinaj talel ta o'lol leb c'oq'ue xchi'uc ti volibil ta jun lumal ic'al toque. Ts'acal un, mi ja'uc oy xa c'usi laj yal, c'ajomal laj sts'iba talel ti c'opetic ta chib pech-pech tone. Laj yac'bun talel.

23Ja'uc ti c'alal laj ava'iic ti sc'opojel ta xvinaj talel ta ic'al lumal toque, ti c'alal laj avilic ti volibil ta leb c'oc' ti vitse, ti vo'oxuque, ti banquilaletic yu'un ti jujuvoq'ue, xchi'uc ti moletique, tal ac'oponicun.

24Va'i un, xachi ti laj avalbeicune: ‘Ta melec ti Ajvalil Dios cu'untique laj yac' quiltic ti yutsilal slequilale, ti smuc'ul stsatsale. Laj ca'ibetic sc'opojel ti ta xvinaj talel ta o'lol leb c'oq'ue. Avi tana une, yu'un laj quilcutic ta jba ta jsa'cutic ti xu' ta xchi'inan ta lo'il viniqetic ti Diose, ti mu ja'uc ta xchamic xchi'uc ti sc'opojele.

25Manchuc mi jech un, ¿mi yu'un la li' jqu'eloc jbatuc yu'un avalojic ta xijchamotic yu'un ti c'oc' ti xi'bal sba ta xtil ta j'ech'el le'e? Mi yu'un yan to velta ta xlic ca'itic sc'opojel ti Diose, ta j'ech'el xa c'op ta xijcham unbi.

26¿Mi oy la buch'u junucal vinic xana' ti mu xcham c'alal ta xa'i ta xc'opoj ti Dios ta o'lol leb c'oc' jech c'u cha'al laj ca'itique, ti mu'yuc xijchame?

27Ja' lec nopajan ech'el ti vo'ote. A'yio ca'itic scotol ti c'u s'elan ta xalbot ti Ajvalil Dios cu'untique. Mi laj une, xlic avalbuncutic ti c'usi laj yalbote. Ja'uc ti vu'uncutic une, c'ajomal no'ox c'otuc ta pasel cu'uncutic scotol ti c'usi laj yalbot talele.’

28‘C'alal ja' o ta xac'oponicune, laj ya'i ti Dios ti c'usi ta xavalique. Jech o xal xi laj yalbun xtoc une: ‘Laj xa ca'i scotol ti c'usi ta xalic ti lum li'e. Ta xc'ot ta o'ntonal yu'unic ti jech laj yalique.

29Ma' taj une, mu'yuc xa stijelic ta c'op ta j'ech'el ti buch'u ta snop ti va'i s'elan taje, ti ta xiyaq'uicun ta ich'el ta muq'ue, ti scotol ta xc'ot ta pasel yu'unic ti jmantaltaque. Jech ti stuquique, xchi'uc ti xnich'nabique, ta staic ti mu'yuc xa c'usi sna'ic ta xch'i xc'opojique.

<sup>30</sup>Batan, ba albo ya'iic ti ac'o suticuc batel ti bu lamalic ta nacleje.

<sup>31</sup>Ja'uc ti vo'ote, coman to li' ta jtojole. Yu'un ta xcalbot ava'i scotol ti mantaletique, ti jbel c'usitic tsots sc'oplal albile, xchi'uc ti c'usitic nopbil ti ta xachanubtase, yo' jech ta xchanic ta yabtelanel ti lum ti bu ta xcac'beic ta xrextioque.'

<sup>32</sup>Ja' yu'un un cha'e, abtelanic ta spasel scotol ti c'u s'elan laj yalboxuc ava'iic smantal ti Ajvalil Dios avu'unique. Mi ja'uc xach'ac abaic jset'uc ta stojol.

<sup>33</sup>Ja' tamic ech'el sbelel ti c'u s'elan laj xchanubtasoxuc ti Ajvalil Dios avu'unique yo' jech lec ac'oplalic, ti jal jabil ta xach'i xac'opojic ta banomil ti bu ta xayac'boxuc ti arextioque.

## Deuteronomio 6

### Ti mantal ti tsots sc'oplale

<sup>1</sup>“Ta sc'an ti ta xavabtelanic ta spasel ti mantaletic ta banomil ti bu ta xavu'ninique, ja' ti c'usitic oy jbel ti tsots albil sc'oplale, ti c'usi nopbil yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ti laj yalbun ti ac'o xajchanubtasoxuque.

<sup>2</sup>Ti jech taj une, ta xavaq'uic ta toyol cajal sc'oplal ta yich'el ta muc' ti Ajvalil Dios avu'unic ti c'u sjalil ti achi'el ac'opojelic ti li' ta banomile, ti c'otuc ta pasel avu'unic ti mantale, ti c'usitic oy jbel tsots albile, ti laj calboxuc ava'iic xchi'uc ti avalab anich'nabique, ti amomique. Yu'un ti jech taj une ep jabil ta xach'i xac'opojic.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un cha'e, israeletic, lic abtelanic ta spasel. Ja' to jech lec ta xc'ot ta atojolic. Jech ta xac'otic ta jun muc' ta lum ta banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe xchi'uc ti ajapome jech c'u cha'al laj ono'ox yal ti Ajvalil Dios ta stojol ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>4</sup>“A'yio ava'iic, israeletic, ti Ajvalil Dios cu'untique, jun no'ox, mu'yuc yan.

<sup>5</sup>“Ta sjunuluc avo'nton, ta sjunuluc ach'ulel, ta sjunuluc avip, c'uxuc xava'iic ti Ajvalil Dios avu'one.

<sup>6</sup>“Bejluc c'otuc ta ajol scotol tana li'e ti va'i s'elan laj calbot ava'ie.

<sup>7</sup>Ja'uc taj une, chanubtaso, ta yalbel ya'i ti anich'one. Albo ya'iic sc'oplal ti c'alal oyot ta anae, ti c'alal ta xaxanav ta bee, ti c'alal po'ot xa xavaye, ti c'alal mi lajulav xae.

<sup>8</sup>Chuquic ech'el ta ac'obic ta ati'baic ti mantaletic taje yo' jech ta xt'ab ta avo'ntonic.

<sup>9</sup>Ma'uc no'ox taje, ts'ibao ta oyetic, ta sti'tac anaic.

### Ti israeletique ta xc'ubanbatic yu'un ti Moise se ti jch'unej mantal c'oticuque

<sup>10</sup>“Ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique, ta xac' ochanic batel ta lum ti bu albat ta jamal ti ta x'ac'batic ti amolmuc'totic Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, ti laj ech'icuc ta vo'nee. Ja' jun muc' ta lum ti c'upil sba ti jteclumetic ti oy yu'one, ti mu jutebuc laj atic' abaic ta smeltsanele.



- 11**Ma'uc no'ox taje, yu'un ja' oy naetic ti nojic ta jun yutsiquil sbele, ti mu ja'uc jutebuc laj atic' aba ta snojesele, joq'uetic ti mu ja'uc jutebuc laj atic' abaic ta soquele, ts'unubal uvaetic xchi'uc olivoetic ti mu ja'uc jutebuc laj avabtelanic ta sts'unele. Ja'uc le' une, ta xatic' abaic ta slajesel ja' to ti c'uxi ta x'ech' lec avo'ntonic yu'une.
- 12**C'alal jech ta xc'ot ta pasel taj une, tsotsanic ti mu xch'ay ta avo'ntonic ti Ajvalil Diose, ti ja' laj sloq'uesoxuc talel ta Egipto ti bu to ox mosovinbiloxuque.
- 13**Bic'tajeso ta snijanel xchimanel abaic ta yich'el ta muc' ti Ajvalil Dios avu'unique. C'ajomaluc no'ox tunan ta stojol. C'alal oy c'usi ta xavalic ta jamale, c'ajomaluc no'ox me c'otuc ta rextico avu'un ti stuque.
- 14**Mu xats'acliic ta yich'el ta muc' ti diosetic ti nijilic chimilic ta yich'el ta muc' ti jteclumetic ti nopol nacalic ta atojolic li'e.
- 15**Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ti li' oy ta atojolique, ja' jun Dios ti mu sc'an ta xavac' abaic ta stojol yane. Yu'un xu' ta x'ilin ta atojolic ti ta xch'ay ats'unubalic ta j'ech'ele.
- 16**“Mu xaq'uelbeic ta slajeltsael yo'nton ti Ajvalil Dios avu'unique jech c'u cha'al laj apasic ti c'alal oyoxuc ta Masae.
- 17**Ta yutsiluc avo'ntonic, c'otuc ta pasel avu'unic smantaltac ti Ajvalil Dios avu'unique, ti c'usitic yaloje, xchi'uc ti jbel ti c'usi albil sc'oplal yu'un ti ac'o xapasique.
- 18**Ja' pasic ti c'usi lec tuq'ue, xchi'uc ti c'usi lec ta xil ta sba ta sat ti Diose, yo' jech lec ta xbat ac'oplalic. Jech ta xavu'ninic ti lequil banomil ti yaloj ono'ox ti Dios ti ta xac'be ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.
- 19**Ma'uc no'ox taje, jech ti Ajvalil Diose ta xjatav batel yu'un ti avajcontraic ti c'alal ta stsacoxuc ta letoe jech c'u cha'al yaloj ono'ox ta spase.
- 20**“Oy bu jun c'ac'al ti xi ta sjac'boxuc ti anich'onique: ‘¿C'usitic stunel o ti mantaletique, ti oy c'usi jbel albil ti tsots sc'oplale, ti c'usitic nobil ti yaloj ti Ajvalil Dios cu'untic ti ta xac' ta na'el ti ac'o jpastique?’
- 21**Va'i un, xachi ta xatac'beique: ‘Ti ta Egiptoe, mosovinbiluncutic to ox yu'un ti faraone. Ja'uc ti Ajvalil Dios une, ta smuc'ul stsatsal laj sloq'uesuncutic talel ti bu taje.
- 22**Yu'un laj quilcutic ta jba ta jsatcutic ti c'usitic muc'tic xi'bal sbae, ti mu'yuc xquilcutic jech ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti laj yac' iluc ti Dios ta stojol ti faraone, xchi'uc sjunul sna ti c'otem ta pasob mantal yu'un ti oy ta Egiptoe.
- 23**Ja'uc ti vu'uncutique, laj sloq'uesuncutic tal. Laj yic'uncutic talel ta lum ti bu albilic ono'ox ti jmolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'ne ti ta x'ac'batique. C'ot ta pasel ti laj yac'buncutic eque.
- 24**Ts'acal to un, ti Ajvalil Dios cu'untique laj yalbuncutic ti c'otuc ta pasel ta yabtelanel ti mantaletic taje, ti ac'o jhancutic ta snijanel xchimanel jbacutic ta yich'el ta muq'ue, yo' jech lec ta xbat ti jc'oplalcutique, yo' ta xischabiuncutic lec jech c'u cha'al tana li'e.



<sup>25</sup>Ja' yu'un un, toj jtunel cu'uncutic ti vo'otic ta stuc'ulanel lec ti c'otuc ta pasel cu'untic ti mantaletic ta sba ta sat ti Ajvalil Dios cu'untic jech c'u cha'al yaloj ono'oxe.'

## Deuteronomio 7

### Bijbtasel yu'un ti mu ich'baj ta muc' ti c'usitic meltsanbilique

(Ex 34.11-17)

<sup>1</sup>“Ti Ajvalile, ti ja' Dios avu'unique, ta xac' ochanic batel ta lum ti bu ta xavu'ninique, ti xi s'elan ta xavilic ta aba ta asatic ta sjip loqu'uel ti vucub muc'tiquil lume ti jelavem xu' yu'unique, ti ja' mu sta ti vo'oxuque: ti hititaetique, ti gergeseoetique, ti amorreoetique, ti cananeoetique, ti ferezeoetique, ti heveoetique, xchi'uc ti jebuseoetique.

<sup>2</sup>C'alal mi laj xa yac'boxuc ta avoc ta ac'obic lum ti Ajvalil Dios avu'unic ti tsalbil xc'ot avu'unique, c'otuc ta pasel avu'unic ti tubbeic ti sts'unubal ta j'ech'ele. Mi ja'uc xavac' atrateic xchi'uc. Mi ja'uc xc'uxubaj avo'ntonic yu'unic.

<sup>3</sup>Ja' jech xtoc, c'otuc ta pasel ti mu ja'uc xavuts' xavalalin abaic xchi'uque. Mi ja'uc xic'beic stsebic ti aqueremique. Mi ja'uc xic'beic atsebic squeremic ti lum taje.

<sup>4</sup>Yu'un ti stuquic taje, ta xc'ot ta pasel ti ta xlic xch'ac sba ta stojol Dios yu'unic ti avalab anich'nabique, ti ta xlic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique. Jech o xal un, cajal ta xc'ot ta abaic sc'ac'al yo'nton ti Diose, yu'un ta jmut's'el jviq'uel no'ox asatic ti ch'abaloxuc ta jliquel yu'une.

<sup>5</sup>Ti c'usi tsots sc'oplal sc'an xapasique, ja' lilinbeic ti altaretic yu'unic ti yich'ojic ta muqu'e. Jinesbeic loqu'uel ta j'ech'el ti tonetique, xchi'uc ti c'usitic pajanbil ti ja' c'opojebaletic yu'unique. Chic'beic xtoc ti loc'obbail diosetic yu'unique.

<sup>6</sup>Yu'un ti vo'oxuque, ja' jun lum ti ch'acbiloxuc ti tsots ac'oplallic c'otemoxuc yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un ti ta scotol ti lumetic ti oy ta banomile, laj st'ujoxuc loqu'uel ti Diose yo' jech ta xc'otic ta steclumal stuc.

### Mu albajuc tsots sc'oplal ta x'a'yiatic xchi'uc stunelic ti israeletique

<sup>7</sup>“Ti jech sc'oteb o laj yil ti Diose, ti laj st'ujoxuque, ma'uc ta sventa ti jun to avepalique, ti ja' mu sta yepalic ti yan muc'tiquil lume. Ja'uc le'e, yu'un xi no'ox avuni epalic ta melec ta scotol yu'un ti yan muc'tiquil lume.

<sup>8</sup>Ti Diose, ta smuc'ul stsatsal laj spojoxuc loqu'uel talec ta yoc ta sc'ob ti faraón ti bu to ox mosovinbiloxuc ta Egiptoe, yu'un c'uxoxuc ta yo'nton. C'otuc la ta pasel yu'un ti strate ti yaloj no'ox ta stojol ti amolmuc'totic laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>9</sup>Ja' yu'un un cha'e, t'abuc lec ta avo'ntonic ti Dios ti ja' Ajvalil avu'unique, ja' ti bats'i Dios ti jbel sc'oplal ta xc'ot ta pasel yu'un ti strate ta stojol ti jaylajun-chop totil me'il chlaj ech'icuc, ta sventa ti buch'utic mu tuch'baj ta o'ntonal ta xa'iiique, xchi'uc ti ta xch'unbat ti smantaltaque.

<sup>10</sup>Ja'uc le'e, ta stsutsesbe sc'oplallic ta j'ech'el ti buch'u contra x'ilun yu'une. Ta xac'be stoj ya'i, jti mu ta sjaliluc ta xac'be sc'upin stojol ti buch'u contra x'ilun yu'une!





**11**Ja' yu'un un cha'e, c'otuc ta pasel avu'unic ti smantaltaque, ti oy c'usi jbel tsots albile, xchi'uc ti c'usitic nopbil ti laj xcalboxuc ava'iic ti lic abtelanic ti c'ac'al tana li'e.

### **Ti jch'unej mantaletique ep c'uxubinel ta stojolic**

*(Lv 26.3-13; Dt 28.1-14)*

**12**“Ti jech laj xa ava'iic ti c'usitic nopbile, ti ta xlic avabtelanic ti ta xc'ot ta pasel avu'unique, va'i un, ti Ajvalil Dios avu'unic une, ta sjunul yo'nton ta xc'ot ta pasel yu'un ti stratee, xchi'uc ti c'usi laj yalbe ti ta xac'be ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.

**13**Ta xa xc'uxubinoxuc. Yu'un ta sva'an sba ta atojolic ti tey ta lum ti bu albatic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'ne ti ta x'ac'batique. Ta xa sbolesoxuc. Ta sva'an sba ta stojol ti avol anich'nabique, ti c'usitic xloc' x'ayan avu'unique, ti atrigoique, ti avinoique, ti avaceiteique, ti voltac avacaxique, xchi'uc ti achijique.

**14**Yu'un ti vo'oxuque ta xataic ti ep c'uxubinbil ta xac'otique, ja' mu sta scotol ti yan lumetique. Yu'un mu'yuc ta atojolic ti oy junuc ants ti mu sna x'alaje. Mi junuc vinic ti mu sna' xnich'naje. Mi ja'uc junuc chon bolometric ta atojolic ti mu xnich'naje, ti mu x'alaje.

**15**Yu'un ti Diose ta sjip ta sten loq'uel ta atojolic ti c'usiuc no'ox ta xac' chamele jech c'u cha'al laj avilic ti c'usitic xi'bal sba laj stac talel ta stojol ti egipcioetique. Ja'uc ti avajcontraique, ta scajanbe ta sbaic yo' jech ta xich' svocolic yu'un taje.

**16**Ja'uc ti vo'oxuc une, tsots sc'oplal, tubic ta j'ech'el scotol ti yajval lumetic ti ta xac'boxuc ta avoc ta ac'obic ti Ajvalil Dios avu'unique, ti mu ja'uc jutebuc xc'uxubaj avo'ntonic yu'une, ti mu ja'uc xanijan xachimán abaic ta yich'el ta muc' ti sdiosique. Ti mi jech taje, yu'un ja' ach'ayobilic ta be yu'un.

**17**“Xu' nan ti xi ta xlic anopique: ‘Ti muc'tiquil jteclum li'e, toj ep ta j'ech'el, ja' mu sta ti vo'otique. ¿C'usi la ta utel yo' ta jnutstic loq'uel?’

**18**¡Mi ja'uc xasibtas abaic yu'un ta j'ech'el! Mu me xch'ay xava'iic ti c'usi laj spas ti Ajvalil Dios avu'unic ta stojol ti faraone, xchi'uc ta stojol scotol ti egipcioetique.

**19**Ja'uc me taluc ta ajolic ta snopel ti c'u s'elan laj avilic ta aba ta asatic ti muc'tic no'ox ti c'usitic laj vinajuque, ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti laj slaman talel ti smuc'ul stsatsal ti Dios ti c'alal laj sloq'uesoxuc talel ta Egiptoe. Yu'un ja' ono'ox ta spas ti Dios ta stojol scotol ti lumetic ta xaxi'ic yu'une.

**20**Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xtic'batic ep xi'el ta stojolic yu'un ti Diose, ti ta xc'otic yu'un ta tsutsel yu'un ti buch'utic cuxajtic to comique, xchi'uc ti buch'utic snac'ojan xa sbaic ti yalojique.

**21**Ja' yu'un un cha'e, altic no'ox ta xaniquic ta xi'el yu'un. Yu'un ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique, ja' jun Dios ti xi'bal sbae, ti jelavem ti smuc'ul stsatsale.

**22**Yu'un ti Diose ta naca sta ta snuts loq'uel ti muc'tiquil lumetique. Yan ti mi jbel no'ox c'op ta xatsutsesique, ta x'epaj talel ti jti'oval chonetic ta jujujote, ti xu' ta xtal smiloxuque.



<sup>23</sup>Ja'uc le' une, ti Ajvalil Dios avu'unique ta xac'boxuc ta avoc ta ac'obic ti muc'tiquil lume, ti naca sta ta stsuts ech'el ja' to ti mi ta xc'ot ta pasel ti ch'ab xi ti sc'oplale.

<sup>24</sup>Ti ajvaliletic yu'unique, mi jbeluc xa ta stoy yeic ta atojolic. Yu'un ta xac'boxuc ta avoc ta ac'obic. Yu'un ta xc'ot ta pasel avu'unic ti mu'yuc xa buch'u ta xvul ta yo'ntonic sc'oplalic ti banomile. Yu'un mi junuc ti ta to xpac yu'unic ti sc'oplalic ti c'alal ta xatsaquic ta c'ope, tsutsesic ya'iic scotol un cha'e.

<sup>25</sup>Ta xachic'beic ya'iic ti sloc'obbail sdiosique. Ja'uc le' une, mu me x'och ta avo'ntonic ta yich'bel comel ti oroe xchi'uc ti plata ti ja' c'otem ta sbontaque. Mu me ja'uc ti xbic'taj avo'nton yu'une. Yu'un ta xatic' abaic ta spasel ti chopol ta xc'ot ta stojol ti Diose.

<sup>26</sup>Ja' yu'un un cha'e, mu me c'usi xavich'ic batel ta anaic ti albil sc'oplal ti mu xtune yo' jech mu xc'ot ta pasel ta atojolic ti ta xatub ac'oplalique. Yu'un taje, chapal xa sc'oplal ti ta xich' lilinele. Tsotsuc me sc'oplal, c'otuc ta avo'ntonic ti mu xa xtune.

## Deuteronomio 8

### Ma'uc no'ox yip vaj ta xcuxi ti vinique

<sup>1</sup>“Ti mantaletic ti laj calboxuc ava'iic avi li'e, lic abtelanic ta spasel yo' jech ta xach'i xac'opojic, ti ta xac'otic ta jun epal jteclume, ti ta xavu'ninic ti muc' ta lum ti albilic ono'ox yu'un Dios ti ta x'ac'batic ta amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>2</sup>Mu me xch'ay xava'iic scotol ti bu c'alal la'ech'ic ta xanubal yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ti cha'vinic (40) jabil ta sbajtical banomile, yo' jech yamal no'ox c'ot ac'oplalic yu'un xchi'uc ta sq'uelel avo'ntonic, yo' jech ta xojtiquin c'u s'elan snopobil avu'unique, xchi'uc ta sna'el mi ta xc'ot ta pasel avu'unic ti smantaltaque, mi mu'yuc.

<sup>3</sup>Ac'o mi laj yac'bot avocolic, xchi'uc ta sts'iquel vi'nal yu'un, ts'acal to un, laj smalq'uinoxuc ta maná, ve'lil ti mu ja'uc jutebuc xavojtiquinique, mi ja'uc oy bu xojtiquinic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee. Jech laj spas ti Dios taje, yo' jech ta xac' ana'ic ti ma'uc no'ox ta yip vaj ta xch'i xc'opoj ti vinique, ja' ta xch'i xc'opoj xchi'uc ta jujubel ti c'usi ta xloc' ta ye ta sti' ti Diose.

<sup>4</sup>Ti cha'vinic (40) jabil taje, mu'yuc xla jchopuc ti ac'u'ique, mi ja'uc oy bu situb ti avacanique.

<sup>5</sup>Tuc'ulanic avilic lec ti ja' no'ox jech laj stojobtasoxuc ti Ajvalil Dios avu'unic jech c'u cha'al ta stojobtas xnich'on ti totile.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un cha'e, c'otuc ta pasel avu'unic smantaltac ti Ajvalil Dios avu'unique. Xi'taic, ich'ic ta muc'. Abtelanic ta spasel batel ti c'u s'elan laj xchanubtasoxuque.

<sup>7</sup>Yu'un ti Diose ta xayic'oxuc ech'el ta jun lequil banomil, ta jun muc' ta lum ti buyuc no'ox x'ayan ti uc'umetique, ti tuquem vo'etique, xchi'uc sat vo'etic ti buyuc no'ox ta xtuc talel ta stenlejale, ti ta vitstique.

<sup>8</sup>Ja' jun banomil xch'ieb ti trigoe, ti jchop o ta trigoe, ti uvae, ti icuxe, ti granada sbie, ti oliveo, xchi'uc ti ajapome.



<sup>9</sup>Ta jteclum taje, mi ja'uc ta xavulilan avo'ntonic yu'un ti c'u s'elan xu' ta xata ti ave'elique, mi ja'uc jtosuc ti mu'yuc c'usi ta xataique. Ta xataic ti naca asero ton oy yu'une. Ta xataic ti naca c'anal taquin cobre ta vitstic oy yu'une.

<sup>10</sup>Ts'acal to un, c'alal mi laj xa atun alajesic ti ave'el avuch'omique, ti xlaet ta xava'i ti avo'ntonique, tsots sc'oplal ti colaval xavutic ti Ajvalil Dios avu'unic ta sventa ti laj yac'boxuc ti jun lequil banomile.

### **Bijubtasel tojobtasel ti mu ch'ay ta o'ntonal ti Diose**

<sup>11</sup>“Bij bijanic me un ti mu xch'ay ta avo'ntonic ti Ajvalil Dios avu'unique. Mu me xavicta abaic ta yabtelanel ti smantaltaque, ti c'usitic nopbil yu'une, xchi'uc ti oy jbel ti c'usitic albil ti laj calbot ava'i avie.

<sup>12</sup>C'alal mi laj xa atun ti ave'el avuch'omique, ti xlaet xa ti avo'ntonic ti nojoxuc lec yu'une, ti nacaloxuc xa ta lequil naetic ti laj ameltsanique,

<sup>13</sup>ti c'alal ta xavilic ti epajem ta bolet ti avacaxique, ti achijique, ti oy avu'unic ti oroe platae, ti c'usitic xloc' x'ayan ta avosil abanomilique,

<sup>14</sup>mu me ja'uc ti cajal tojol xa xava'i abaic ti ta xach'ay ta avo'ntonic ti Ajvalil Dios avu'unic ti laj sloq'uesoxuc talel ta Egipto ti bu to ox tiq'uiloixuc ta mosovile.

<sup>15</sup>Yu'un laxanavic yu'un Dios ta xi'bal sba jamal sbajtical banomile, ti bu naca yavilal ti jti'oval chij chonetique, ti tsequetique, ti bu ch'abal ti vo' xtoque. Va'i un, ti stuque, loc' talel vo' yu'un ta jun ch'ut ton ti laj yac'boxuc avuch'ique.

<sup>16</sup>Yu'un ti ta sbajtical banomile, laj smalq'uinoxuc ta maná, ti ja' jun ve'lil ti mu'yuc laj yojtiquinic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee. Jech laj spas ti Dios taje, yo' jech yamal ac'oplallic c'ot yu'un, xchi'uc ta sq'uelboxuc avo'ntonic, ti ja' c'ot ta alequilallic ta slajebe.

<sup>17</sup>“Mu me xi'uc xtal ta ajolic ta snopele: ‘Scotol ti c'ulejal laj jtatic li'e, ta yipal no'ox cu'un jtuctic quere.’

<sup>18</sup>Tsots sc'oplal ti vuleso ta avo'ntonic ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un ja' laj yac'boxuc avipic ta stael. Yu'un laj c'otuc ta pasel yu'un ti strate ta atojolic jech cu cha'al laj ono'ox yalbe ya'i ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>19</sup>“Yan ti mi laj atenic comel ta avo'ntonic ti Ajvalil Dios avu'unique, ti lic xi ajolic ta sts'aciel ti yan diosetic ti ta xanijan xachiman abaic ta yich'el ta muqu'e, jamal ta xcalboxuc ava'iic li' unbi, li' no'ox c'alal ech'el ch'ab xi ti ac'oplalique.

<sup>20</sup>Va'i un, ti Diose, ti c'u s'elan ta stubbe ech'el sc'oplal ti muc'tiquil lumetic ti ta xataic batel ti bu ta xa'ech'ique, ja' no'ox jech ta xavich'ic tsutsesel ta j'ech'el ec ta scoj ti laj abajic ti c'u s'elan ta xac' ana'ic ti Ajvalil Dios avu'unique.

## **Deuteronomio 9**

**Yu'un ti c'usi lec ta xc'ot ta pasele, ma'uc yabtelic ti israeletique, ja' yabtel ti Diose**

<sup>1</sup>“A'yio ava'iic, israeletic, ti xi ac'oplale: Yu'un sta xa yorail ta x'ech' atuch'ic ti uc'um Jordán ti ta xatic' abaic ochel ta yu'ninel ti muc'tiquil lumetic ti jelavem xu' yu'unique, ti ja' mu sta ti vo'oxuque. Muc'tic no'ox ta j'ech'el ti lume. Mu albajuc staylej ti smocal yich'oj ta sjoyleje.

<sup>2</sup>Ti jnaclejetic yu'une, muc'tic ta j'ech'el, natiqul viniqetic ti co'ol s'elan jech c'u cha'al snitilultac ti inate' vinic Anaque, ti xana'ic lec ti xi ta x'albat ti sc'oplalique: ‘¿Buch'u ono'ox la xu' yu'un ta stic' sba ta stsalel snitilultac ti inate' vinic Anaque?’

<sup>3</sup>“Avi tana li' une, sc'an xana'ic ti ja' jba'be ech'el avu'unic ti Ajvalil Dios avu'unique, ti co'ol s'elan jun jtsutsesvanej c'oc' ti ch'abal c'usi ta xcom yu'un jutebuc, ti ta aba ta asatic ti peq'uel ta xc'ot sc'oplalic yu'une, ti ta xch'aybat ti sts'unubalic ti muc' ta lumetic taje. Yu'un ta jviq'uel jmut'sel no'ox asatic ta xatenic loq'uel. Ta xatsutsesbeic sc'oplal ta j'ech'el jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Diose.

<sup>4</sup>C'alal mi laj xa snuts loq'uel ta aba ta asatic ti Ajvalil Dios avu'unique, mu me xi'uc xlic ajolic ta yalele: ‘Colyal ti litojob yu'un ti jbijiltic ti jna'tic c'usi xcut jbatique, ti laj yac'botic cu'nintic muc' ta lum ti Diose.’ Ti jech nutsatic loq'uel yu'un ti Dios le'e, ja' ta scoj ti smul scolo'ique.

<sup>5</sup>Mo'oj, yu'un ma'uc ta sventa ti xana' c'usi xavut abaic yu'un ti abijilique. Mi ja'uc ta sventa slequial yutsilal avo'ntonic ti yo' jech la'ochic ta yu'ninel ti slumalique. Yu'un ti jech ta xtenatic loq'uel yu'un ti Dios ta aba ta asatique, ja' ta scoj ti xchopolalique, xchi'uc xtoc yo' ta xc'ot ta pasel yu'un ti strate ti laj ono'ox yalbe ya'i ti amolmuc'totic Abrahame, ti Isaaque, xchi'uc ti Jacob ti laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>6</sup>Yu'un sc'an xana'ic lec ti ma'uc ta sventa ti xana' c'usi xavut abaic xchi'uc ti abijilic ti ta xavu'ninic ti lequil banomil yu'un ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique. Yu'un ti vo'oxuque, ja' jun lum ti mu xava'ibeic ti sni' xchiquinale.

### **Stoyobbalic ti israeletic ta vits Horebe**

(Ex 31.18—32.35)

<sup>7</sup>“Ta j'ech'el mi ja'uc sc'an xch'ay ta avo'ntonic ti laj acontrainic ti Ajvalil Dios avu'unic ta sbajtical banomile. Yu'un mi ja'uc ono'ox xava'ibeic xchiquinal ti c'alal laloquic talel ta Egiptoe, ti c'alal lavulic ta loq'uel li'e.

<sup>8</sup>Yu'un ti ta vits Horebe, ilin avu'unic ti Diose. Ep ilin ta j'ech'el ta atojolic, ti jutuc xa mu laj xch'ay ats'unubalique.

<sup>9</sup>Ja'uc ti vu'une limuy ech'el ta jol vits yo' jech ta xquich' talel ti pech-pech tonetique, ti ja' pech-pech ton yu'un ti trate ti laj spas ti Dios ta atojolique. Va'i un, licom cha'vinic (40) c'ac'al, cha'vinic (40) ac'ubal, ti mi ja'uc live' li'uch'umaje.

<sup>10</sup>Va'i un cha'e, ti Diose laj yac'bun talel cha'pech ton ti ts'ibabil yu'un stuque, ti ts'ibabil talel yu'un scotol ti c'op ti laj yal talel ti c'alal c'opoj ta o'lol leb c'oc' ta vits c'alal ti ja' o yorail tsobolotic jcotoltique.

<sup>11</sup>C'alal ech' xa ox ti cha'vinic (40) c'ac'ale, xchi'uc ti cha'vinic (40) ac'ubale, ti Ajvalil Diose laj yac'bun ti cha'pech tone, ti ja' pech-pech ton yu'un ti tratee.

**12**Va'i un, xi laj yalbune: 'Yalan batel ta anil ti li'e. Yu'un ti jteclum ti laj aloq'ues talel ta Egiptoe, ch'ayic xa ta be. Yu'un ta jech no'ox yepal ta anil laj yicta sbaic ta spasel ti c'usitic calojbe ta spasiq. Yu'un laj xa smeltsan jun sdiosic ti ulesbil ta taq'uine.'

**13**“Ti Ajvalil Diose xi laj yalbun xtoque: 'Laj xa cojtiquin ti lum li'e, ti mu ja'uc xa'ibeic ti xchiquinale.

**14**Mu xamacun ta be. Yu'un ta jtsutsesic ya'iic ta j'ech'el. Ch'ayuc ti sc'oplalic ta banomile. Ja'uc ti vo'ote, ta xac'otic cu'un ta jun muc' ta lum ti tsots xu' yu'une, ti mu albijuc yepalique, ti ja' mu sta ti stuquique.'

**15**“C'alal liyal talel ta vits ti bu ta xtil ta c'oq'ue, quich'oj talel ti cha'pech ton yu'un ti tratee.

**16**Ja'uc ti c'alal laj quil ti laj xa ata amulic ta stojol ti Diose, ti laj xa ameltsanic sloc'obbail ti ch'in tot vacax ti unijesbil ta c'anal taq'uine, ti ta jech to yepal, laj avictaic ta sts'aciel ti Dios ti c'alal laj yalboxuc mantal ti mu xavictaique,

**17**va'i un, laj jip ech'el ti cha'pech ton ti quich'oj talele, ti toj lilijel c'ot cu'un ta aba ta asatique.

**18**Ts'acal to un, lic jquejan jba ta stojol ti Dios jech c'u cha'al ta jpas ono'ox talele. Mu ja'uc live', li'uch'umaj ti cha'vinic (40) c'ac'ale, ti cha'vinic (40) ac'ubale, ta scoj ti c'ot ta pasel ti laj ata amulic ta soquesbel yo'nton ti Diose, ti laj asa'beic ti sc'ac'al yo'ntone.

**19**Ja'uc ti vu'une, batem xa jch'ulel ta xi'el ti c'alal laj yac' iluc ta atojolic ti ilinem xchi'uc sc'ac'al yo'nton ti Diose, ti jbel xa yo'nton ta xastsutesoxuque. Ja'uc le' une, laj to ya'ibun yan velta jc'op ti Diose.

**20**Ja' jech xtoc ti Diose tsots ilin ta stojol ti Aarone, ti sc'an ox ta stsutses ya'i ta j'ech'ele. Ja'uc ti vu'une laj to jpacbe ti sc'oplale.

**21**Ts'acal to un, sloc'obbail ti ch'iom vacax ti laj ameltsanic ti laj ata amulic yu'une, laj jip ochel ta c'oc'. C'alal laj co'nton slilinel ta juch'ele, lec xa nin com cu'une. Laj jip ochel ta uc'um ti ta xyal talel ta vitse.

**22**“Ja' jech xtoc laj ono'ox aliquesbeic sc'ac'al yo'nton ti Dios ta Taberae, ti ta Masae, xchi'uc ti ta Kibrot-hataavae.

**23**C'alal laj yalboxuc mantal ti Dios ta Cades-barneae, ti loc'anic ech'el ta yu'ninel ti lum ti bu yaloj ta xayac'boxuque, laj ono'ox abajbeic ti smantale. Mi ja'uc laj apat avo'ntonic ta stojol. Mi ja'uc laj ach'unic.

**24**Yu'un toyobbaoxuc ono'ox ta stojol ti Ajvalil Dios ti c'uxi lic cojtiquinoxuc talele!

**25**Ti jech sva'anoj xa sba ta j'ech'el ta stubbe ac'oplalic ti Diose, cha'vinic (40) c'ac'al, cha'vinic (40) ac'ubal, xiquejelet liquel ta stojol ti Diose,

<sup>26</sup>ti xivocolet xa liquel ti xichi laj calbee: ‘Ch’ul Dios, mu xach’aybe sts’unubal ti lum li’e ti c’alal ja’ avu’one, ti ta amuc’ul ta atsatsal laj acoltae, ti laj aloq’ues talel ta Egipto.

<sup>27</sup>Vuleso ta avo’nton ti avajtuneltac Abrahame, ti Isaaque, xchi’uc ti Jacobe. Mu xavac’ ta avo’nton spochanilic ti jteclum li’e, mi ja’uc ti xchopolalique, ti smulique,

<sup>28</sup>yo’ jech mu xiuc alo’iltael yu’un ti jteclum ti bu laj aloq’ues talele: Ti Diose mu’yuc xu’ yu’un ta yotesel ta lum ti bu yaloj ox ta xac’bee. Ti jech laj yic’ loq’uel li’e, ti bat yac’ chamicuc ta sbajtical banomile, ja’ ti mu ono’ox lecuc xile.

<sup>29</sup>Ja’uc ti stuquic une, ja’ alumal, ja’ avu’untac, laj aloq’ues talel ta Egipto ta sventa ti la laman talel ti amuc’ul atsatsaele.’

## Deuteronomio 10

### Ta liclejal ta xich’ ts’ibael ti tratee

(Ex 34.1-10)

<sup>1</sup>“Ava’i un, xi laj yalbun ti Diose: ‘Anano ta tuch’el cha’pechuc ton co’ol jech c’u cha’al ta ba’yele. Jech xtoc, meltsano junuc caxa ti meltsanbil ta te’e. Mi laj taj une, muyan batel ta vits yo’ ta jchi’in jbatic ta lo’il.

<sup>2</sup>Ti ta cha’pech tonetic taje, ta jts’iba ti c’opetic co’ol jech c’u cha’al ti ts’ibabil ta ba’yel ti vo’ot laj avoq’ue, ti tey ta xaq’uej ta caxa xtoc une.’

<sup>3</sup>“Ja’uc taj une, laj jmeltsan ta acacia te’ ti caxae. Laj jtuch’ ta anel ti cha’pech tone. Quich’oj muyel ta vits xtoc un.

<sup>4</sup>Jech ti Dios une laj sts’iba ta pech-pech ton ti lajuneb mantaletique co’ol jech c’u cha’al laj sts’iba ta ba’yel ti c’alal laj sc’oponoxuc talel ta o’lol leb c’oc’ ta vits ti c’alal tsobolotic jcotoltique. Laj yac’bun un.

<sup>5</sup>Ta jech no’ox yepal liyal talel ta vits. Laj taj une, laj jtic’ ochel ta caxa ti pech-pech tone, ti co’ol s’elan laj jpas jech c’u cha’al laj yalbun mantal ti Diose, ti q’uejel xa ta yavil avie.”

<sup>6</sup>(Ti israeletique loq’uic ech’el ta Bee-rot-bene-jaacán. Laj stamic ech’el sbeic ta stuq’uil Moserá. Ti bu taje, c’ot chamuc ti Aarone. Laj yich’ muquel. Ja’ ich’bat ta paleal yu’un ti Eleazar ti ja’ xnich’one.

<sup>7</sup>Ti bu taje, loq’uic ech’el yo’ ta xbatic ta Gudgoda. Loq’uic ech’el ta Gudgoda, batic ta Jotbata, ta jun yosilal ti buyuc no’ox ta xtuc ti vo’e.

<sup>8</sup>Ja’ o me c’ot ta pasel un c’alal ti Dios lic st’uj snitilultac ti Levie, ti ja’icuc ta xich’ic batel xcaxail ti trate yu’un ti Diose, ti oyicuc ta stojol yo’ jech ta xtunic ta sva’anel sbaic ta yaq’uel ti lequial ta sventae, ti jech to syaquil ta spasic tana li’e.

<sup>9</sup>Jech o xal un, ti levitaetique mu’yuc yich’ojic ti xrexto osilic jech c’u cha’al laj yich’ic ti svinquilelique. Yu’un ja’ c’otem ta rextoil yu’unic ti Diose co’ol jech c’u cha’al laj ono’ox yal ti Diose.)



<sup>10</sup>“Co'ol jech c'u cha'al ti sba veltae, licom ta jol vits cha'vinic (40) c'ac'al, cha'vinic (40) ac'ubal. Ja'uc taj une, laj ya'ibun jc'op ti Diose. Mi ja'uc xa laj yac' sjol ti ta xastsutsesoxuque.

<sup>11</sup>Yu'un c'ajomal no'ox xi laj yalbune: ‘Batan, chapano aba ech'el ta jba'be yu'un ti achi'iltaque yo' jech xbat avu'ninic ti lum ti caloj ti ta xcac'beic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.’

### **Ti tsots sc'oplal ta xa'i ti ac'o yich' pasbel ti Diose**

<sup>12</sup>“Avi tana li' une, israeletic, ꞥc'usi ti juteb ta yo'nton ti ac'o apasbeic ti Ajvalil Dios avu'unique? C'ajomal no'ox ti ac'o anijan achiman abaic ta stojole, ti nablanic ech'el ti bu ta x'ic'van batele, ti c'uxuc ta xava'iic ta sjunuluc avo'ntonic, ta sjunuluc ach'ulelic, ti ich'biluc ta muc' c'otuc avu'unique.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, c'otuc ta pasel avu'unic ti smantaltaque, ti jbel ti c'usitic tsots albil yu'une yo' jech lec ta xbat ac'oplalic.

<sup>14</sup>Tuc'ulanic lec avilic, yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, ja' yu'un ti vinajele, ti x'ech' to jelavel ti bu oy ti vinajele, ti banomile, xchi'uc scotol ti c'usitic oy ta stojole.

<sup>15</sup>Manchuc mi jech un, ti Diose tsots sc'oplal laj ya'i ti laj xc'uxubinan ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee. Ts'acal to un, lic st'uj ti snitilultac yu'unic ta scotol ti lumetique, ja' ti vo'oxuc avi tana li' une.

<sup>16</sup>“Bejeluc c'otuc lec ta avo'ntonic svinajeb ti tratee. Mu me staojuc yav xacomíc ti mu xava'iic ti sni' xchiquinale.

<sup>17</sup>Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, ja' Dios yu'unic ti diosetique, Ajvalil yu'unic ti ajvaliletique. Ja' stuc no'ox Dios ti cajal sc'oplal ta scotole, ti xi'bal sba jelavem xu' yu'une, ti mu sna' spas ti jeltos yo'ntone, ti mu ja'uc sna' xchon sba ta matanale.

<sup>18</sup>Yu'un ti Dios taj une, ta stic' sba ta spojel ta scoltael ti buch'u ch'abal c'usi x'ayan yu'une, xchi'uc ti me'unal antse. Yu'un ta xc'uxubin, ta xac'be sve'el, ta xac'be sc'u' ti jyanlum ti nacalic ta atojolique.

<sup>19</sup>Ja' yu'un ti vo'oxuc un cha'e, oyuc syail c'uxul avo'nton ta stojol ti jyanlumetique, yu'un xana'ic lec ti jyanlum la'ech'ic ta Egipto.

<sup>20</sup>“Xi'taic ti Dios avu'unique. Ja'uc no'ox stuc, nijano, chimano abaic ta yich'el ta muc'. Junuc avo'ntonic ta stojol. Ja'uc me xava'an ta rextico ti c'alal ta xava'an aba ta yalel ti jbel xa sc'oplal ta xc'ot ta pasel avu'un ti ac'op laj avalique.

<sup>21</sup>Ti stuque, ja' Dios avu'unic ti xc'ot o lequil c'optabil avu'unic ta sventa ti muc'tic c'usitic ch'ayal o'ntonal laj c'otuc ta pasel yu'un laj avilique.

<sup>22</sup>C'alal c'otic ta Egipto ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee, c'ajomal no'ox lajuneb xchanvinic (70) ta vo'. Avi tana li' une, ti Ajvalil Dios avu'unique laj yepajesoxuc ti co'ol a'elanic lac'otic jech c'u cha'al ti c'analetic ti oy ta vinajele.

## **Deuteronomio 11**

### Smuc'ul stsatsal ti Diose

<sup>1</sup>“C'uxuc xava'iic ti Ajvalil Dios avu'unique. C'otuc ta pasel avu'unic ti c'usitic jbel tsots albil yu'une, ti c'usitic nopbil yu'une, xchi'uc ti smantaltaque.

<sup>2</sup>Avi tana li' une, ojtiquinic avilic lec ti c'u s'elan laj stojbtasoxuc ti Dios avu'unique, ti mu ja'uc jutebuc yojtiquinojic ti avalab anich'nabique, mu sna'ic, mi ja'uc yilojic. T'abuc to ta avo'ntonic xtoc ti smuc'ul stsatsale, ti laj slaman talel yoc sc'ob ta atojolic ti ech'em xu' yu'une.

<sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, t'abuc to ta avo'ntonic xtoc ti laj yac' avilic ti laj svinajes ti muc'tic no'ox ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti laj spas ta Egipto ta scontrainel ti faraón xchi'uc ta sjunul ti slumale.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, t'abuc to ta avo'ntonic xtoc ti c'usitic laj spasbe ta stojol ti soldadoetique, ti ca'etique, ti carretaetic yu'un ti ac'ob-letoe, ti c'ot ta pasel yu'un ta j'ech'el ti jbel sc'oplal laj smut'ian ta ya'lel Tsajal Nab ti c'alal snutsojoxuc talel ti egipcio soldadoetique.

<sup>5</sup>T'abuc to ta avo'ntonic scotol xtoc ti c'usitic laj spas ta atojolic ti ta sbajtical banomile, xchi'uc ti c'u s'elan lavulic ta loq'uel li'e.

<sup>6</sup>T'abuc to ta avo'ntonic xtoc ti c'u s'elan laj spas ta stojol ti Datane, ti Abirame, xnich'nab ti Eliab ti ja' snitilultac ti Rubene, ti ta sba ta sat scotol ti israeletique, ochic yalel ta banomil xchi'uc yalab xnich'nabic, xchi'uc yaxibal naic, xchi'uc scotol ti c'usitic x'ayan yu'unic ti c'alal jav ti banomile.

<sup>7</sup>Yu'un ti c'usitic ep ta tos ti muc'tic no'ox laj spas ti Diose, rexticooxuc.

#### **Mu no'ox alabajuc ti lequilal ta xc'ot ta pasel ta banomil ti bu albil sc'oplale**

<sup>8</sup>“Scotol smantaltac Dios ti laj calboxuc ava'iic li'e, c'otuc ta pasel avu'unic. Jech oy lec avipic ta yu'ninel ti lum ti ta xbat apojique.

<sup>9</sup>Jal jabil ta xach'i xac'opojic ta banomil ti yaloj ono'ox ti Dios ta xac'be ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee, xchi'uc ti snitilultaque, ja' ti banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, xchi'uc ti ajapome.

<sup>10</sup>Ti banomil ti bu xbat avu'ninic ta spojele, mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ta Egipto ti bu laloq'uic talele, ti bu laxanavic ta smaltael ti ats'unubalic ti laj ats'unique, jech c'u cha'al ta xamaltaic ti ts'unubaletic ta yut moque.

<sup>11</sup>Ja'uc ti lum ti bu xbat avu'ninique, ja' jun lum ti muc'tic no'ox ti ste'tical ta vitse, xchi'uc lec stenlejaj ti xchajet no'ox ta xac'be yalel tal ti ya'lel ta xlic talel ta vinajele.

<sup>12</sup>Ti banomil taje, chabibil yu'un stuc ti Diose, ti scotol jabil yac'oj talel sat ta stojole.

<sup>13</sup>“Ja' yu'un un, c'otuc ta pasel avu'unic ti smantaltac Dios ti laj calboxuc ava'iic ti c'ac'al li'e. C'uxuc ta xava'iic ti Ajvalil Dios avu'unic ta sjunul avo'ntonic, ta sjunul ach'ulelic ta xanijan abaic ta yich'el ta muc'.

- 14**Jech o xal un, ta xc'ot ta pasel ti c'uc no'ox yorail ta xtal ti vo' yu'une, manchuc mi ja' o yorail, mi ma'uc yorail ti vo'e. Jech ta xloc' lec ti atrigoique, ti avinoique, xchi'uc ti avaceiteique.
- 15**Ja' jech xtoc lec ta xch'i ti yaxaltic ti oy ta osiltic sventa ta slo'ic ti chon bolometric avu'unique, ti ataojic lec ti ave'el avuch'omic ti bu xa c'alal xal ti avo'ntonique.
- 16**Ja' no'ox un, bijanic me ti mu xavac' abaic ta lo'lael ta xch'aque'el abaic ta stojol ti Diose, ti xlic aquejan achiman abaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique.
- 17**Yan ti mi jech taj une, ta xlic ilinuc ta atojolic ti Diose. Mi ja'uc ta xayac'boxuc tale'el ti vo'e. Ja'uc ti banomil une, mu'yuc c'usi ta satin yu'un. Ta anil ta xachamic ti ta lequil banomil taje, ti bu ta xayac'boxuc ti Diose.
- 18**“Va'i un, ti c'opetic taj une, bejanic lec ta ajol ta avo'ntonic, ta snopbenal avu'unic ti c'otuc ta senyail avu'unic ti chucbiluc ta snuc' ac'obique, ti ta ati'baique.
- 19**Chanubtaso ti anich'nab xchi'uque. Alilanbeic ti c'alal oyoxuc ta nae, mi ta be, ti c'alal po'ot xavayique, c'alal mi lajulavic xae.
- 20**Yu'un ts'ibaic ta oyetic, xchi'uc ta sti' anaic.
- 21**Ti jech taj une, ti vo'oxuc xchi'uc ti avalab anich'nabique, ta xnatij ti ach'iel ac'opojelic ta banomil ti bu yalaj ono'ox ti Ajvalil Dios avu'unic ti ta xac'be ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee. Ti c'u sjalil oy ti vinajel ta sba ti banomile, ja' jech sjalil ta xanaquiic ta banomil taje.
- 22**“Mi ta sjunul avo'ntonic ta xc'ot ta pasel avu'unic ti mantaletic laj calboxuc ava'iic li'e, mi c'ux ta xava'iic ti Dios avu'unique, mi jun avo'ntonic ta xats'ac'liic ech'ele,
- 23**jech ti Dios une, ta aba ta asatic, ta sten loq'uel ti epal lumetique. Ja'uc ti vo'oxuc une ta xavu'ninic ti lumetic ti xjelav to yepalique, ti jelavem xu' yu'unique.
- 24**Ti bu c'alal ta x'ech' axaniique, ja' xa c'ot ta avu'unic. Yu'un ti ts'aquilaque, ta xlic ech'el ta sbajtical banomil, ta xc'ot c'alal to Líbano. Ta xlic ech'el ta uc'um Eufrates, ta xc'ot c'alal to ta nab Mediterráneo.
- 25**Yu'un mu'yuc buch'u xu' ta stsaloxuc, yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique ta xlic yac' taluc jun muc' ta xi'elal ti bu ta xa'ech'ique, co'ol jech c'u cha'al yalaj ono'oxe.
- 26**“Ti c'ac'al avi tana li'e, ta xcac' at'ujic ti bu junucal ta xac'anique, mi ja' ti c'uxubinele, mi ja' ti bac vocalale.
- 27**C'uxubinel lequilal ta xavich'ic mi ta xach'unbeic smantaltac ti Ajvalil Dios avu'unic ti laj calboxuc ava'iic ti c'ac'al li'e.
- 28**Bac vocal ta xataic mi ta xats'ac'liic ti yan diosetic ti oy sc'oplal ti mu ich'baj ta muq'ue, mi ta xlic abajbeic smantaltac ti Ajvalil Dios avu'unique, mi ta xach'ac' abaic ta stojol ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iic avie.

<sup>29</sup>“C'alal mi laj xa apojic ti lum ti bu ta xa'ochic batel yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, ti c'uxubinele, ta xavalbeic ech'el sc'oplal ta stuq'uil muc' ta vits yu'un Guerizim. Ja'uc ti bac volalale, ta xavalbeic ech'el sc'oplal ta stuq'uil muc' ta vits yu'un Ebal.

<sup>30</sup>Ti muc'tiquil vits taje, oy ta jot uc'um Jordán ta stuq'uil batel ti bu ta x'ech' ti be ti ta xbat ta smaleb c'ac'al ta yosilal ti cananeoetic ti nacalic ta stenlejal ti ta yeloval Gilgale, ta sts'el xtoc ti tulantic yu'un ti Moree.

<sup>31</sup>Yu'un ta xa x'ech' atuch'ic ti uc'um Jordane. Ta xanopajic batel ta yu'ninel ti muc' ta lum ti albil sc'oplal ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. C'alal mi laj avu'ninic une, c'alal mi lanaquiic xa une,

<sup>32</sup>chanic ta yabtelanel scotol ti c'usitic jbel albil ti tsots sc'oplale, ti c'usitic nopbil ti laj cal ava'iic li'e.

## Deuteronomio 12

### Jun no'ox ti bats'i Axibalnae

<sup>1</sup>“Ti c'u sjalil ta xach'i xac'opojic ta banomil ti bu ta xa'ac'batic avu'ninic yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti amolmuc'totique, ja' jech s'elan ti sc'an xavabtelanic ta spasel ti oy jbel ti c'usitic tsots albil ti sc'oplale, xchi'uc ti c'usitic nopbile.

<sup>2</sup>“Yu'un xi s'elan sc'an xapasique: Lilinic ta j'ech'el ti jujun c'opojebal ti'inebal yu'unic ti lum yavil ti bu ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti diosetic ta banomil ti bu ta xavu'ninique, ja' ti oy ta jujun toyol jol vitse, ti ta jujun yoc vitse, ti ta jujun yolon ti limlim yoc te'etique.

<sup>3</sup>Lilinic ti scajanobil matanale. Bic'tajesic ta voq'uel ti tonetique. Chiq'uic ta j'ech'el ti c'usi va'ajtic ta snijan sbaic ta yich'el ta muq'ue. Lilinic ta j'ech'el ti sloc'obbail diosetique. Ch'ayic tubic sc'oplal ta o'ntonal ti tsots sc'oplal yu'unic ti bu taje.

<sup>4</sup>“Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, mu xaco'oltasic ta yich'el ta muc' jech c'u cha'al taje.

<sup>5</sup>Yu'un ti ta stojol ti anitilultaque, ti Diose ta ono'ox st'uj ti bu ta xcom ti yich'obil ta muq'ue. Ti bu ta xc'ot taj une, ja' me ti xu' chbat anijan achiman abaic ta yich'el ta muq'ue.

<sup>6</sup>Ti bu taje, ja' ti bu xu' ta xamilic ta xachiq'uic ti chon bolometric sventa yich'obil ta muq'ue. Ti bu taje, ja' me ta xavich'ic batel ti jun ta jujun lajlajunebe, ti matanal ti ta xich' ye'el ta toyole, ti c'usi ta xloc' ta alel ti ta xich' aq'uele, xchi'uc ti c'usi loq'uem ayanem ta o'ntonal ti ta xich' aq'uele, jech c'u cha'al ti sba yoltac ti vacaxetique xchi'uc ti chijetique.

<sup>7</sup>Ti bu taje, ta xave' xavuch'ic vo' ta sts'el ta sba ta sat ti Diose, jmoj xchi'uc ti c'u avepalic ta nacleje. Jmoj xamuyubajic ta sventa ti oy c'usi lec ch'i ta sventa avabtelic ti jech laj sva'an sba ta atojolic ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>8</sup>“Ti bu taje, mu xa jechuc ta xc'ot apasic jech c'u cha'al ta jpastic tana li'e, ti bu ja' no'ox ta jpastic ti c'usi lec ta xca'itic ta jujun tale.

- <sup>9</sup>Ta mehel, mu'yuc to c'otemoxuc ta yavil ti bu ta xataic ti mu'yuc xa c'usi xana'ic ti albiloxuc yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ti ta xayac'boxuque.
- <sup>10</sup>Yan mi ech' xa atuch'ic ti uc'um Jordane, ti nacaloxuc xa ta lum ti bu ta xa'ac'batique, mu'yuc xa yatel avo'ntonic ma' ti ta to xavich'ic joyobtael ta sibtasel yu'un ti avajcontraique. Yu'un mu'yuc xa c'usi jtosuc xi'el ta xavilic.
- <sup>11</sup>Va'i un, ti bu ta xlic st'uj ti Ajvalil Dios avu'unic ti ta xc'ot ta sna stuc sventa ti yich'obil ta muq'ue, yu'un ta xtal avac'beic scotol ti xi xa ono'ox s'elan laj xa calboxuc ava'iique: ti milbil chon bolometric ti ta xich' chiq'uel ta sventae, ti jun ta jujun lajlajunebe, ti matanal ti ta xich' ye'el muyel ta stojole, xchi'uc scotol ti c'usitic lec t'ujbil ti ta xaval ti ta xavaq'uic ta stojol ti Diose.
- <sup>12</sup>Yu'un ti bu taje, ta xapasic q'uin ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'unique jmoj xchi'uc ti c'u avepalic ta nacleje, ti amosovique, xchi'uc ti levitaetic ti nacalic ta atojolique. Yu'un ti stuquique, mi ja'uc ta xich'ic jutebuc xrextoic ta banomil ti bu ta xavich' ta arextoique.
- <sup>13</sup>“Bijaníc me cha'e, mu xachic'beic smoton Dios ti bu ono'ox oyoxuc ta nacleje.
- <sup>14</sup>Yu'un c'ajomal no'ox xu' ta xapasic ti bu ta st'uj ti Ajvalil Dios avu'unic ta stojol junuc ti anitilulique. Ti bu taje, c'otuc me ta pasel avu'unic scotol ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iique.
- <sup>15</sup>“Manchuc mi jech un, xu xamilic xati'ic beq'uet ti c'usi ora xal avo'ntonic ti jech oyoxuc ta alumalic ja' ti c'u s'elan ac'biloxuc yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Xu' xati'ic acotolic mi mesbil tusbiloxuc, mi mu'yuc, co'ol s'elan jech c'u cha'al ta xati'beic sbec'tal ti tsajal te'tical chije, mi ja' ti muc'tic yaxal te'tical chije.
- <sup>16</sup>Ja'uc ti xch'ich'el une, mu xati'beic. Yu'un c'ajomal no'ox malic ech'el ta banomil jech c'u cha'al junuc vo'.
- <sup>17</sup>“Mi ja'uc xatun ta xalajesic ta alumalic jset'uc ti jun ta jujun lajlajunebe ti atrigoique, ti avinoique, ti avaceiteique, ti sba yoltac avacaxique, ti achijique, ti c'usitic avalojic ti ta xavac'beic ti Diose, xchi'uc ti matanal ti loq'uem ayanem ta o'ntonale.
- <sup>18</sup>Yu'un c'ajomal no'ox xu' xatun xalajesic ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unic ti bu t'ujbil yu'une. Ti bu taje, ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'unique, ta xatun xalajesic xchi'uc ti avalab anich'nabique, xchi'uc ti amosovique, xchi'uc ti levitaetic ti nacal ta atojolique, ti jmoj ta xamuyubajic ta slajesel ti c'usitic laj ataic yu'un ti avabtelique.
- <sup>19</sup>Ti jech yacaloxuc ta ch'iel c'opojel ta muc' ta lume, ta j'ech'eluc mu xaten xajip ta avo'nton ti levitaetique.
- <sup>20</sup>“C'alal mi laj xa yepajesoxuc ech'el ta naclej ti Ajvalil Dios avu'unic jech c'u cha'al yaloj ono'oxe, mi ta xati' ava'iic ti beq'uate, xu' xati'ic ti c'usiuc no'ox ora xal ti avo'ntonique.
- <sup>21</sup>Yu'un mi nom to xavilic ti bu nacaloxuc ti yavil ti bu t'ujbil yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ti bu ta xich' tael ta na'ele, ti bu oyoxuque, xu' xamilic ti avacaxique, ti

achijic ti ac'biloxuc yu'un ti Diose. Yu'un xu' xati'ic scotol ti c'usi jtosucal sc'an ti avo'ntonic jech c'u cha'al calojboxuc ono'ox ava'iique.

<sup>22</sup>Taje, co'oluc c'otuc ta pasel jech c'u cha'al ta xati'beic sbec'tal ti tsajal te'tical chije, mi ja' ti muc'tic yaxal te'tical chije, yu'un acotolic xu' xati'ic mi mesbil tusbiloxuc, mi mu'yuc.

<sup>23</sup>Ja'uc ti xch'ich'el une, ta jbel sc'oplal mu xati'beic. Yu'un ti xch'ich'ele ja' xcuxlej. Ja' yu'un un, mu xu' ti capal ta xati'beic ti sbec'tal xchi'uc ti xcuxleje.

<sup>24</sup>Ti c'usi ta sc'an ta xapasique, malic ech'el ta banomil ti ch'ich'e jech c'u cha'al junuc vo'.

<sup>25</sup>Ta j'ech'el mi ja'uc xati'ic yo' jech lec ta xbat ac'oplallic xchi'uc ti avalab anich'nabic ta sventa ti lec ta xapasic ta sba ta sat ti Diose.

<sup>26</sup>Ja'uc ti c'usitic avalojic xa ti ac'bil ta matanale, xchi'uc ti c'usi avaloj ta xavac' ti ta xc'ot ta pasel avu'une, ich'ic ech'el ta yavil ti bu t'ujbil yu'un ti Diose.

<sup>27</sup>Ti bu taje, ta xavac' ta sba yaltar ti Ajvalil Dios avu'unic ti c'usi ta xachiq'uique. Ja'uc xch'ich'el ti chon bolometric ti ta xavaq'uique, malic ta sba yaltar ti Ajvalil Dios avu'unique. Ja'uc ti sbec'tale, xu' xati'ic.

<sup>28</sup>“Chiquintao ava'iic lec, c'otuc me ta pasel avu'unic ti va'i s'elan laj xa calboxuc ava'iique yo' jech lec ta xbat ac'oplallic xchi'uc ti avalab anich'nabic sbatel osile. Ti jech ta xich' pasel ti c'usi jun yutsil ta q'uelele, jun yutsil ta xil ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'unique.

### **Ti tojobtasel bijubtasel yu'un ti c'usitic meltsanbile**

<sup>29</sup>“C'alal ti Ajvalil Dios avu'unique mi laj xa stsutsesbe sc'oplal ti muc'tiquil lum ti bu ta xabat ta yu'ninele, ti c'ot xa o ta arextoe, ti nacaloxuc ta j'ech'el ta sbanomilique,

<sup>30</sup>bijanic me un cha'e, mu me ja'uc ti achanojic xa liquel ta spasel ec ti c'u s'elan laj spasic to ox ti lumetic taje, ti c'alal ta xavil ta aba ta asatic ta stsuts ti sc'oplalique. Mi ja'uc ti xachiic xa liquel ta yalbel sc'oplal ti sdiosique: ‘Ti c'u to ox s'elan laj snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti sdiosique, ja' jech ta xlic jnijan jchiman ta yich'el ta muc' ec.

<sup>31</sup>Mu me jechuc xapasbeic ti Ajvalil Dios avu'unic ti va'i s'elan taje. Yu'un ta scotol ti mu ts'icbaj ta xa'i ti Dios ti chopol ta xile, ja' ti va'i s'elan ta spasic ti lum ti nijil chimil ta xich'ic ta muc' ti diosetic yu'unique, ti ta xc'ot ta pasel yu'unic ti ta smilic ti ta xchiqu'ic ta c'oc' ti yalab xnich'nabique.

<sup>32</sup>“Lic abtelanic ta spasel scotol ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iique. Mi ja'uc xavepaltasic. Mi ja'uc xach'ayic jutebuc ti c'u yepal albil ono'oxe.

## **Deuteronomio 13**





- <sup>1</sup>“Oy bu xu' ta xvul ta loq'uel ta atojolic mi jun j'alc'op, mi jun jvaichinajel vinic ti ta xalboxuc ti oy c'usi ta xac' ta na'el ti ta xc'ot ta pasele, mi ja' ta xc'ot ta pasel ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une.
- <sup>2</sup>Xcaltic no'ox une, mi c'ot ta pasel ti c'usi laj yac' ta na'ele, ti xi ta xlic yalboxuc une: ‘Batic, ba jts'aclitic yan diosetic ti mi ja'uc jutebuc xavojtiquinique, batic ta snijanel xchimanel jbatic ta stojol’,
- <sup>3</sup>mu me ja'uc un ti toj c'otel ta avo'ntonique. Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique ta sc'an ta sq'uel ya'i avo'ntonic mi c'ux ta xava'iic ta sjunul avo'ntonic, ta sjunul ach'ulelic.
- <sup>4</sup>Nablanic ta stojol, xi'taic ti Ajvalil Dios avu'unique. C'otuc ta pasel avu'unic ti smantaltaque. Chiquintabeic ava'iic ti sc'opojele. Nijano chimano abaic ta yich'el ta muc'. Junanic c'uxianic ta stojol.
- <sup>5</sup>Yu'un ti j'alc'op taje, mi ja' ti jvaichinajel vinique, chapal xa sc'oplal ta xich' milel ta scoj ti laj sbijubtasoxuc ta scontrainel ti Ajvalil Dios avu'unic ti c'alal ja' laj scoltaoxuc loq'uel talel ta mosovil ta Egiptoe. Yu'un ti vinic taje ta xac' sjol yo'nton ti ta xch'acoxuc ya'i loq'uel ta be ti bu laj yalboxuc ti Ajvalil Dios avu'unic ti ac'o atamic batele. Yu'un ja' to jech ta xc'ot ta tsutsel ti c'usi ta soquesvan ta atojolique.
- <sup>6</sup>“Ja'uc le' une, oy bu ma' ti ta xc'ot ta pasel ja' achi'il ta voq'uele, mi aquerem nich'on, mi atseb, mi ac'uxubinbil ajnil, mi ja' ti buch'u spajem lec xavil abaic xchi'uque, ta mucul ta sc'an ta syanijes ajol yo' jech ta xanijan xachiman abaic ta yich'el ta muc' yan diosetic ti mu ja'uc xavojtiquinique, mi ja'uc laj yojtiquinic ti atot ame'ic ti laj ech'icuc ta vo'nee,
- <sup>7</sup>jech c'u cha'al sc'oplal ti diosetic yu'unic ti lumetic ti nopol oyique, ti nom oyique, ti joyol ta apat ta axoconic ta sjoylej banomile.
- <sup>8</sup>Mu me ja'uc xc'ot ta pasel ta xaco'oltas ajolic xchi'uc ti jech ta xac' ti sjol yo'nton stuque. Mi ja'uc xach'unbeic. Mi ja'uc ti ta xc'uxubaj avo'ntonic yu'une. Mi ja'uc ti abol sba ta xavile. Mi ja'uc xamucbe smul.
- <sup>9</sup>Mi yu'un la q'uelbil no'ox ti avaloj une, milo ya'i. Yu'un vo'ot ba'yel ta xayales avoc ac'ob ta stojol. Tijilic talel ec ta syales yoc sc'obic scotol ti lum ti c'alal laj xa ox avaq'ue.
- <sup>10</sup>Ac'beic ya'i ton ja' to ti c'uxi ta xcham ta scoj ti laj yac' sjol yo'nton ta sc'an ta xch'acoxuc loq'uel ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unic ti ja' laj sloq'uesoxuc talel ti bu to ox mosovinbiloxuc ta Egiptoe.
- <sup>11</sup>Ti jech taj une, scotol israeletic ta xc'ot ta sni' ta xchiquinic, xi'bal xa sba ta xa'i mi ta xlic xcha'pas yan velta chopol mulil jech c'u cha'al taje.
- <sup>12</sup>“Oy yic'al ta xava'ibeic sc'oplal junuc jteclum ta scotol ti lum ti ac'biloxuc yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic yo' ta xanaquique, ti ta xc'ot ta ani' achiquinic ti oy xa vul ta loq'uel

<sup>13</sup>viniquetic ti stoyoj sbaic ta stojol ti Diose, ti ta soquesan ti jnaclejetic ta lum taje, ti ta sujvan ta snijanel xchimanel bail ta yich'el ta muc' diosetic ti mu'yuc xavilic oe.

<sup>14</sup>Tsots sc'oplal, t'unic lec ti va'i s'elanil ti c'op taje. Mi jech ono'ox ta melec ti va'i s'elan xpuquet ti c'op ti oy buch'u mu ts'icbaj ti c'usi ta spase,

<sup>15</sup>milic ya'i ta espada ti jnaclejetic yu'un ti lum taje, xchi'uc scotol ti chon bolometric yu'unique. Jech xtoc c'otuc ta pasel ti tubbeic sc'oplal ta j'ech'el scotol ti c'usitic oy yu'unique.

<sup>16</sup>Tsobbeic talel ta o'lol lum scotol ti c'usitic ja' sc'ulejalique. Tsanbeic sc'ac'al ti ta lum taje. Scotol ti c'usitic laj apojbeic talel ti avajcontraique, tubic sc'oplal ta j'ech'el jech c'u cha'al ta xc'ot ta pasel ti chic'bil matanal ta xich' ac'bel ti Ajvalil Dios avu'unic sventa yich'obil ta muq'ue. C'otuc ta pasel ti jteclum taje ti j'ech'eluc o ti stucuc xa xch'uch'ulil busuluc comuque, ti mi ja'uc xa ta j'ech'el ta xich' cha'meltsanele.

<sup>17</sup>“Mi ja'uc xavich'ic comel ti c'usitic chapbil xa sc'oplal ta xich' tubele. Jech o xal un, mi ja'uc ta x'ilin ti Dios ta atojolic une. Yu'un c'ajomal no'ox ta xc'ot ta pasel ti c'ux ta xaya'iique, ti ta xac' epajanic jech c'u cha'al albilic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>18</sup>Yu'un mi staoj ono'ox yav ta xach'unbeic ti c'usi sc'an pasbel ti Ajvalil Dios avu'unique, ti ta xc'ot ta pasel avu'unic scotol ti smantaltac ti laj calboxuc ava'iic li'e, lec tuc' ta xil ta sba ta sat ti c'usi ta xapasique.

## Deuteronomio 14

<sup>1</sup>“Yu'un ti vo'oxuque, yalab xnich'naboxuc ti Ajvalil Dios avu'unique. Mi ja'uc xayayijes abaic. Mi ja'uc xat'anbun ta loq'uel ti stsotsil ajolic ta scoj mi oy buch'u chame.

<sup>2</sup>Yu'un ti vo'oxuque, ja' jun jteclum ti ch'acbiloxuc loq'uel yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un ja' stuc laj st'ujoxuc loq'uel ta stojol scotol ti yan lumetic ti oy ta banomile yo' jech ta xac'otic ta steclumal stuc.

### Ti jti'el chon bolometique xchi'uc ti ma'uque

(Lv 11.1-47)

<sup>3</sup>“Mu xati'ic ti albil sc'oplal mu stac' ti'ele.

<sup>4</sup>“Xi s'elan xcholet sbitac ti chon bolometric ti stac' xati'ique: ti tot vacaxe, ti ch'iom chije, ti ch'iom tentsune,

<sup>5</sup>ti muc' ta yaxal te'tical chije, ti tsajal te'tical chije, ti basas te'tical chije, ti te'tical tentsune, xchi'uc scotol ti chon bolometric ti c'usitic xc'ublajetic ta xjuch' ti sve'elique.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un cha'e, stac' xati'ic scotol ti chon bolometric ti cha'xol svoyique, xchi'uc ti xc'ublajet ta xjuch' ti sve'elique.

<sup>7</sup>Ja'uc le'e, xi s'elan ti chon bolometric ti mu stac' xati'ique, manchuc mi cha'xol ti svoye, mi xc'ublajet ta xjuch' ti sve'elique: “Ti camello ti ja' jun jcuch icatsil chon



bolome, ti muc'tic te'tical t'ule, ti cotome, c'otuc ta o'ntonal ti mu stac' ti'el ti chon bolometric taje, manchuc mi xc'ublajet ta xjuch' ti sve'elique, yu'un ma'uc yich'oj cha'xol svoyic.

8“Ti chitome, cha'xol ti svoye. Ja'uc le' une mu'yuc xc'ublajet ta xjuch' ti sve'ele. C'otuc ta o'ntonal un cha'e ti mu stac' ti'ele. Mu xati'beic sbec'tal ti chon bolom taje, mi ja'uc xu' xapiquic ti bu chamemique.

9“Ja'uc ti c'usiticuc chanul cuxulic ta yut vo'e, ja' no'ox xu' xati'ic ti oy snene' xiq'uique, xchi'uc ti oy smic'ale.

10Ja'uc ti mu'yuc ti snene' xiq'uique, xchi'uc ti mu'yuc smic'ale, c'otuc ta o'ntonal ti mu stac' ti'ele.

11“Stac' xati'ic ti mutetic ti albil sc'oplal ti stac' ti'ele.

12Ja'uc le' une, oy yan ti xi s'elan albil sc'oplal ti mu stac' xati'ique: ti muc' ta xique, ti vacose, ti xical nabe.

13Ma'uc no'ox taje, mu stac' ti'el ti mutal nab ti co'ol s'elan xique, scotol ti jti'oval mutetic ti cujajtic yeique.

14-15Ma'uc no'ox taje, mu stac' ti'el scotol ti c'usiuc no'ox jojale, ti j'anilajel muc' ta mute, ti cux-cuxe, ti pop xique, ti jaylajun-tos sts'unubal xiquetique.

16Ma'uc no'ox taje, mu stac' ti'el ti mutal bolome, ti jti'-chon mute, ti muc' ta ic'al ichine.

17-18Ma'uc no'ox taje, mu stac' ti'el ti muc' ta sac jol mute, ti muc'tic xuleme, ti jojaj nabe, ti muc' ta tsajal ichine, ti jti'us mute, xchi'uc ti sots'e.

19“Scotol ti nene' chonetic ti xvilte-viltee, c'otuc ta o'ntonal ti ma'uc jti'ele. Mi ja'uc xati'ic.

20Ja'uc ti mutetic ti albil sc'oplal ti stac' ti'ele, xu' xati'ic.

21“Ta j'ech'el mu stac' xati'ic scotol ti c'usiuc no'ox chon bolomal ti ta xcham stuque. Yu'un le' cha'e, oy ac'oplalic ti ja' jun lum ti t'ujbiloxuc yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Ja'uc c'otuc ta pasel avu'unic ti ac'beic ti jyanlumetic ti nacal ta alumalique. Yu'un ti stuquique xu' ta sti'ic. Mi mo'oje, xu' xachonbeic xtoc ti j'ech'el-be jyanlumetique. “Mi ja'uc capal xalacanic xchi'uc ya'lel xchu' sme' ti ch'in tentsune.,

### **Bijbtasel ta sventa sc'oplal ti jun ta jujun lajlajunebe**

22“Ti jujun jabil une, mu me xch'ay ta be avu'unic ti sc'an ch'aquel loq'uel ti jun ta jujun lajlajunebe ti c'u yepal loc' ta tsobel avu'unic sat ti c'usi loc' ayane.

23Ti jch'ac ta jujun lajlajunebe ti sat trigo taje, ti vinoe, ti aceitee, ti sba yoltac ti avacaxique, xchi'uc ti achijique, ta xatun xalajes ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'unic ti bu st'ujoj ti yavil ti bu ta xich' tael ta na'ele, yo' jech ta xachanic ta snijanel xchimanel abaic ta j'ech'el ta stojol ti Diose.

<sup>24</sup>Yu'un mi sva'anoj sba ti Dios ta atojolique, ja'uc ti vo'oxuc une, ti jech nat ta xaxanavic ta yich'el batel ti jun ta jujun lajlajuneb ta yavil to ti bu t'ujbil yu'un ti Dios ti staobil ta na'ele, ta scoj ti nom nacaloxuque,

<sup>25</sup>ja' yu'un un cha'e, xu' xachonic ti jun ta jujun lajlajuneb ti bu nacaloxuque. Jech ti stojol ti c'usi laj achonique, ich'ic batel ta yavil ti bu t'ujbil yu'un Dios ti staobil ta na'ele.

<sup>26</sup>Ta sventa ti taq'uin taje, ja' xc'ot amanic o xchi'uc ti c'usitic ti xi c'ot ta nopel avu'unique: ti vacaxetique, ti chijetique, ti vinoe, mi oy c'usi yan uch'bolal ti pasem xae, yu'un ti xcaltique, ja' ti c'usi xal avo'ntonic ta xalajes ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'unique, ti jmoj ta xapasic q'uin ti c'u avepalic ta nacleje.

<sup>27</sup>“Ja'uc ti levitaetic ti nacalic ta alumalic une, ta j'ech'eluc mu xajip xatenic. Yu'un ti stuquic le'e mu'yuc laj yich' xrexto osilic jech c'u cha'al ti vo'oxuque.

<sup>28</sup>“Ta jujun ox-ox jabile, tsots sc'oplal ta xach'aquic loq'uel ti jch'ac ti jun ta jujun lajlajuneb ti c'usitic loc' ayan avu'unic ti jun jabile, ti tsobbil xa avu'un ta q'uejel ta alumale.

<sup>29</sup>Ja'uc ti c'alal ta xc'ot ta atojolic ti levitaetic ti mu'yuc laj yich'ic ti xrexto osilique, mi ja' ti jyanlumetic ti nacal ta atojolique, mi ja' ti buch'u mu'yuc xa buch'u x'ayan yu'unique, mi ja' ti me'un antsetique, ja' xu' ta sve'ic ja' to ti c'uxi xnojic lec xchi'uquique. Va'i un, ti Ajvalil Dios avu'unique ta sva'an sba ta stojol scotol ti c'usiuc no'ox ti avabtelic ta xapasique.

## Deuteronomio 15

### Sjabilal ti ch'ayob ilil ch'omile

<sup>1</sup>“Ta jujun vucub jabile, ta xach'aybe yil ti buch'u oy yilic ta atojole.

<sup>2</sup>Xch'ayel ti ilil taje, xi s'elan xcholet ti smelol jech c'u cha'al li'e: Scotol ti buch'utic oy c'usi yac'oj ta ch'om jujuti' ta stojol ti xchi'ile, loc'uc ayanuc xa ta yo'nton ti ac'o xch'aybe yil ti mu'yuc sutesbat yu'un ti c'usi ch'amunbile. Yu'un laj xa sc'oplal ma' ti ta to svulilan ta stojel yil ti yuts' yalale, mi ja' ti svinquilele, ja' ti sta xa yorail ta xich' alel sc'oplal sjabilal ti ta xich' ch'ayel ti ilil ta sventa ti ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Diose.

<sup>3</sup>Yan ti jyanlume, xu' xavulilan ta sc'anbel ti ac'o stoj ti yile. Ja'uc ti avinquilele, ch'aybo yil ta sventa ti oy c'usi laj sc'anbote.

<sup>4</sup>Ti jech taj une, mi junuc ti oy buch'u abol sba avu'unic ta acotolique. Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique ta sva'an sba ta atojolic ta lum ti bu ta xac' ti arextoique,

<sup>5</sup>ja' to ono'ox un mi ta ono'ox xach'unbeique, mi ta xavabtelanbeic ta spasel scotol ti smantaltac ti laj calboxuc ava'iic li'e.

<sup>6</sup>Melel unbi, ti Ajvalil Dios avu'unique ta sva'an sba ta atojolic jech c'u cha'al yaloj ono'oxe. Yu'un oy avu'unic ta xavac'beic xch'amun ti epal muc'tiquil lume, ti mu ja'uc xajotet xa ta ch'ome, ti peq'uel ta xc'ot sc'oplal avu'un ti epal muc'tiquil lume, ti mu ja'uc ti peq'uel ta xc'ot ac'oplalic yu'une.

<sup>7</sup>“Yu'un mi oy buch'u me'un mu'nat jlomuc ti avinquileltac ta junuc jteclum ti bu ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, mu me ja'uc xapas ti mu'yuc ach'ulel ta xapas aba ta sjalantabel scoltael ti avinquilel ti c'usi tsots sc'oplal ta xtun yu'une.

<sup>8</sup>Ja'uc le' une, oyuc ti xc'uxul avo'nton ta stojole, ac'bo xch'amun ti c'usi ta xtun yu'une.

<sup>9</sup>Mu me ja'uc xavac' abtejuc ta ajol avo'nton ti xi s'elan ta xlic snop ti chopol snopbenal avu'une: ‘¡Yanche! ta xa sta yorail ta stsuts ti yucubal jabil ti ja' xa sjabilal ta xich' ch'aybel yil ti buch'u oy yile’, ti chopol xa asat ta xaq'uel ti avinquilel ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'une, ti mu xavac'be xch'amune. Yu'un ti stuc une ta xlic oc' avanuc ta stojol ti Dios avu'une. Jech o xal un, ja' xa amul c'ot ti jech laj apas taj une.

<sup>10</sup>Tsots sc'oplal, coltao no'ox. Mi ja'uc vocoluc xava'i. Ti jech abtel ta xapase, ta sva'an sba ta atojolal ti Ajvalil Dios avu'un ta scotol ti c'usi ta xapase, xchi'uc ti c'usiuc no'ox ta xavabtelane.

<sup>11</sup>Ti li' ta abanomile, mu'yuc bu xavil ti mu'yuc buch'u abol sbae. Ta xcalbot ava'i un, oyuc ti yutsil slequil avo'nton yu'un ti avinquileltac ti buch'u oy svocolic yu'un sme'onal smu'natil ta alumale.

### **Ti jbel ti oy c'usi tsots albil ta sventa ti mosoviletique**

*(Ex 21.1-11)*

<sup>12</sup>“Mi oy jlomuc avinquileltac hebreoetic mi vinic, mi ants ti ta xchon yoc sc'ob ta mosovinel ta atojole, vaquib no'ox jabil ta xtun ta atojol. Ja'uc ti yucubal jabile, colem xa ta xc'ot.

<sup>13</sup>Ja'uc ti c'alal ta xbate, mu me jechuc smeyoj yoc sc'ob ta xloc' batel avu'un un.

<sup>14</sup>Yu'un le'e, ta xavac'be ech'el xchon sbolomtac ti ja' avu'une, xchi'uc yepal trigo, xchi'uc vino, ti lec xcaltic ava'ie, ti mu atucuc lec utsucot xa yu'un ti c'usitic laj yac'bot ti Ajvalil Dios avu'une.

<sup>15</sup>Mu me xach'ay ta avo'nton ec ti mosovinbilot la'ech' ta Egiptoe. Yu'un ti Dios avu'une laj spojot loq'uel talel. Jech o xal avi une, ta xcalbot ava'i ti tsots sc'oplal sc'an ta xapase.

<sup>16</sup>“Ja'uc le' une, mi ta xal ti amosov ti mu sc'an xictaot comele, ti mu xastuch'ot ta yo'nton yu'un ti c'u avepalique, ta sventa ti lec ac'uxubinoje,

<sup>17</sup>va'i un unbi, ic'o batel, ba va'ano ta sti' ana, jombo xchiquin ta junuc jich'il ni' taq'uin. Yu'un ti jech taj une, ta xcom o ta amosov ta j'ech'el. Ma'uc no'ox taje, ja' jech xapas ta stojol ti ame' mosov xtoc mi sc'an xcom ta atojole.

<sup>18</sup>Mu me ja'uc xc'ot ta pasel ti chopol xa ta xava'i yu'un ti ta xavac' coluc batel ti amosove. Yu'un oy xa ta svaquibal jabil laj yac' sba ta tunel ta atojol ti c'ajomal no'ox o'lol laj atoj jech c'u cha'al ta xich' tojel ti jun j'abtele. Jech xtoc un ti Ajvalil Dios avu'une ta sva'an sba yu'un ta stojol scotol ti c'usitic ta xapase.

### **Ch'acbil ta xc'ot sba yoltac ti chon bolometric ti stot ta xvoq'ue**

<sup>19</sup>“Scotol sba voltac ti avacaxique, mi ja' ti achijique ti stot chlaj voc'uque, ch'acbil xa ta xc'ot ta sventa yo' ta xich' ac'bel ti Ajvalil Dios avu'une. “Ja'uc le' une, mu xatic' ta abtel ti sba xch'in ol ti sme' avacaxe. Mi ja'uc xaloc'be stsotsil ti sba xch'in ol ti sme' achije.

<sup>20</sup>Jujun jabil, jmoj vololoxuc ti c'u avepalic ta jchop na ta xati'ic ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'unic ta yavil ti bu t'ujbil yu'un ti Diose.

<sup>21</sup>Yan ti mi oy yuni vocol xa'i sbae, mi coxov, mi ma'sat, mi oy to yan ti mu'yuc yutsil ta q'uelele, mu me xavac' ta milel ta sventa smoton ti Diose.

<sup>22</sup>Tunic lajesic ta alumalic ti bu nacaloxuque. Yu'un xu' xatun xalajes acotolic mi mesbil tusbiloxuc, mi mo'oj, jech c'u cha'al ta xati'ic ti tsajal te'tical chije, mi ja' ti yaxal muc' ta te'tical chije.

<sup>23</sup>Ja'uc le' une, j'ech'el mi ja'uc xati'beic ti xch'ich'ele. C'ajomal no'ox, malic ech'el ta banomil jech c'u cha'al junuc vo'.

## Deuteronomio 16

### Ti q'uinetic ta x'ech' ta jujun jabile

(Ex 23.14-17; 34.18-24)

<sup>1</sup>“C'alal ta xc'ot yual ti Abib sbie, c'otuc ta pasel avu'unic ti ta xapasic sna'obil ti q'uin Colel sventa yich'obil ta muc' ti Ajvalil Dios avu'unique, yu'un ja' o me yu'al jech ac'ubal ti c'alal laj sloq'uesoxuc tael ti Ajvalil Dios avu'unic ta Egiptoe.

<sup>2</sup>“Ti c'u sjalil sq'uinal ti Colele, ta xavaq'uic vacaxetic xchi'uc chijetic ti ta xich' milel ta sventa ti Ajvalil Diose, ta yavil ti bu st'ujoj stuc ta sventa stael ta na'ele.

<sup>3</sup>“Ti milbil chon bolometique, ta xalajesic xchi'uc pan ti ch'abal ac'bil ti spajubtasobile. Vucub c'ac'al sjalil ta xave'ic pan ti ch'abal ac'bil ti spajubtasobile, ti ja' jun pan sventa svinajeb oy ti vocole, yu'un ta jech no'ox yepal laloq'uic tael ta anil ta Egiptoe. Ti jech to cuxuloxuc une, vuleso ta avo'ntonic ti sc'ac'alil laloq'uic tael ta Egiptoe.

<sup>4</sup>Ti vucub c'ac'al sjalil taje, mi jset'uc ta xatunesic spajubtasobil pan ti c'u sjamlej ti avosilique. Ti sbec'tal ti milbil matanal ta xich' aq'uel ta smalil c'ac'al ta sliquebal c'ac'ale, ta j'ech'el mi jset'uc ta xcom scomelal avu'unic ta yoc'omal.

<sup>5</sup>Mi ja'uc buyuc no'ox ta xavaq'uic milbil matanal ta jujun lumetic ti bu la'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>6</sup>Ja'uc le'e, c'ajomal no'ox ta xbat avaq'uic ti bu t'ujbil yu'un ta yavil ti bu ta xich' tael ta na'ele. Tsots sc'oplal ta xavaq'uic ta smalil c'ac'al ti c'alal ta xa xch'ay batel ti c'ac'ale. Yu'un ja' o jech yorail laloq'uic tael ta Egipto.

<sup>7</sup>Ti beq'uet ti ta xavaq'uic ta matanale, ta'ajesic, tunesic, lajesic ta yavil ti bu t'ujbil yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Sutanic ech'el ta anaic sob ta yoc'omal un.





<sup>8</sup>Yu'un vaquib c'ac'al sjalil ta xave'ic pan ti ch'abal ac'bil ti spajubtasobile. Ja'uc ta yucubal c'ac'al une, ta xapasic jun muc' ta ch'ul tsoblej sventa stael ta na'el ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un ti jech c'ac'al taje, mi jtosuc abtel ta xavabtelanic.

<sup>9</sup>“C'alal mi ech' xa ox yucubal xemuna ti bu lic talel sc'ac'alil ti lic atsobic ti trigoe,

<sup>10</sup>ta xapasic q'uin ta sventa Xemunaetic ti ja' stael ta na'el ti Ajvalil Dios avu'unique. Ta xavaq'uc ti matanaetic ti loc' ayan ta o'ntonal avu'unique ti c'u s'elan laj sva'an sba ta yac'beloxuc ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>11</sup>Yu'un ta xapasic q'uin ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'unique, ta yavil ti t'ujbil yu'un ti bu xba yich' tael ta na'ele, jmoj tsobol ta xabatic xchi'uc ti avalab anich'nabique, ti amosovique, ti levitaetique, ti jyanlumetique, ti buch'u mu'yuc xa buch'u oy yu'une, ti me'unal antsetic ti nacal ta alumalique.

<sup>12</sup>Vuleso ta avo'ntonic ti mosovil la'ech'ic ta Egiptoe. Ja' yu'un un cha'e, abtelanic ta spasel scotol ti va'i s'elan ti oy c'usi jbel ti tsots albil sc'oplale.

<sup>13</sup>“C'alal mi c'ot xa ta pasel ti laj xa ox atsobic ta j'ech'el ti trigoe, mi laj xa apits'ic xtoc ti uvae, vucub c'ac'al sjalil ta xapasic q'uin ta sventa ti Axibal yanal te' nae.

<sup>14</sup>Muyubajanic, mu'yucuc c'usi xana'ic ta x'ech' avu'unic ti q'uin jmoj xchi'uc ti avalab anich'nabique, ti amosovique, ti levitaetique, ti jyanlumetique, ti buch'u mu'yuc xa c'usi oy yu'une, xchi'uc ti me'unal antsetic ti nacal ta alumalique.

<sup>15</sup>Ti q'uin taje, vucub c'ac'al sjalil ta xapasic sventa ta stael ta na'el ti Dios ta yavil ti bu t'ujbil yu'une. Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique laj sva'an sba ta atojol ta sventa ti c'usitic xloc' x'ayan avu'unique, xchi'uc ti laj apich' avoc ac'obic ta abtel ti c'ot ta pasel ti mu'yuc c'usi xana'ic ta j'ech'el yu'une.

<sup>16</sup>“Scotol viniquetic sc'an ta xbatic ta stojol Dios oxib velta ta jabil ta yavil ti bu t'ujbil yu'un ti Diose, ti c'alal xi yorail ta x'ech' ti q'uinetic jech c'u cha'al li'e: ti sc'ac'alil ti ta xich' ve'el ti pan ti ch'abal ac'bil ti spajubtasobile, ti sq'uinaltac ti Xemunaetique, ti sq'uinal ti Axibal yanal te' nae. J'ech'el mi junuc buch'u xu' ta xtal ta jtojol mi mu'yuc c'usi yich'ojic talele.

<sup>17</sup>Yu'un ta jujun tal ta xich' batel ti matanal jech c'u cha'al staoj ti sva'anoj sba ta stojolal ti Ajvalil Dios yu'une.

### **Smantalitac ti c'u s'elan ta xich' tunesel ti chapanele**

<sup>18</sup>“Va'anic jchapanvanejetic xchi'uc j'opisiaetic ta sventa scotol ti lumetic ti bu ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ta jujuvoq'ue, yo' jech oy tuq'uil chapanel yu'un ti jteclume.

<sup>19</sup>Mu xayanijesbeic sc'oplal ti lequil chapanele. Mi ja'uc xapas abaic ti jeltos xa ta xapasic ta stojol ti lume. Mi ja'uc ti aq'ueloj xa no'ox aba yu'un ti mich'ob c'abale. Yu'un ti mich'ob c'abale, sbic'tajesobil yo'nton xchi'uc ti buch'utic bijique. Ta syanijesbe smelol sc'op xtoc ti buch'u mu'yuc smule.



<sup>20</sup>Yu'un ti lequil chapanele, tamo ech'el. Ja' jech ti tsots sc'oplal ta xatamic ta spasel yo' jech ta xacuxiic, yo' jech ta xavu'ninic ti banomil ti bu ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>21</sup>“Mi jtosuc ts'unubal ti xats'unic ta stunesel sventa yich'el ta muc' ti loc'obbail diose. Mi ja'uc xba avac' ta sts'el yaltar ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>22</sup>Mi ja'uc xava'anic loc'obbailitic ti meltsanbil ta ton ti ta xanijan xachimán abaic ta yich'el ta muq'ue. Yu'un ti va'i s'elan taje, toj chopol ta j'ech'el ta xil ti Ajvalil Dios avu'unique.

## Deuteronomio 17

<sup>1</sup>“Mi ja'uc jcotuc tot vacax, mi jcotuc chij ti oy yuni vocol xa'i sbae, ti oy c'usi soquem yu'une, mu xamilbeic ta sventa smoton ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un ti jech taje, toj ech'em chopol ta xil.

<sup>2</sup>“Xu' van ti oy bu ta xc'ot ta pasel ta alumalic ti bu ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, ti ta xvinaj sc'oplal mi jun vinic, mi jun ants ti ta xlic xch'ay ta yo'nton ti tratee, ti ja' ta xlic spas ti c'usi mu lecuc ta xil ti Diose,

<sup>3</sup>ti ta xlic snijan xchimán sba ta yich'el ta muc' ti yan diosetique, mi ja' ti c'ac'ale, mi ja' ti ue, mi ja' ti c'analetique, ti c'alal mu jutebuc jechuc yalój ti Diose.

<sup>4</sup>Mi c'ot lec ta ani' achiquinic ti sc'oplale, t'unic lec ti va'i s'elan taje. Mi jech ono'ox ta melec sc'oplal ti jech yacal ta xc'ot ta pasel ti c'usi chopol ta stojol ti Israele,

<sup>5</sup>ic'bil ta xbat ta stojol ti jchapanvanejetic yu'un ti jteclum ti buch'u yacal xa ta spas ti c'usi toj chopole. Yu'un j'ech'el ta xchapanbat sc'oplal ti ta xich' pujel ta milel ta tone.

<sup>6</sup>“Ti jech ta xloc' sc'oplal ta xich' milele, ja' no'ox mi oy chib mi oxibuc rextico ta xalique. Mi jun no'ox ti uni rextico ta xal ti c'u s'elane, mu'yuc buch'u xu' ta xjelav yoc sc'ob ta smilel.

<sup>7</sup>Yu'un ti rexticoetique ja' ba'yel ta syales yoc sc'obic ta spujbel ton ti buch'u chapal sc'oplal ta xich' milele. Jech ta spasic ec ta ts'acal scotol ti jteclume. Yu'un ja' to jech ta xich' ch'aybel sc'oplal ti c'usi ta soquesvan ta atojolique.

<sup>8</sup>“Mi oy ta xc'ot ta pasel ti toj vocol ta chapanel ta j'ech'el ti sc'an chapanele, mi ja' sc'oplal ti chamem xae, mi ja' ti letovajele, mi ja' ti yayijesele, mi c'usiuc no'ox yan ti ta xc'ot ta pasel ta alumalique, batanic c'alal to ta yavil ti bu t'ujbil yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>9</sup>Va'i un, bat ich'beic ye sti' ti pale levitaetique xchi'uc ti jchapanvanej ti ja' o c'otem ta sba ti chapanvaneje, yo' jech ta xavalbeic ya'i ti c'usi c'ot ta pasele. Ti stuquic une ja' ta xloc' ta ye ta sti'ic ti bu c'alal sq'ueloj batel ti c'opetic taje.

<sup>10</sup>Jech ti vo'oxuc une ja' me jech ta xapasic scotol ti c'u s'elan xcholet laj sbijubtasoxuque.

**11** Yu'un ti c'u s'elan loc' ta ye ta sti'ique, ja' me xatamic ech'el. Mi ja'uc xajelic jutebuc.

**12** Ja'uc ti buch'u ta spas ti c'u s'elan ta x'ac'bat sna' yu'un ti stoyobbaile, ti ta sbaj ti c'u s'elan ac'bat sna' yu'un ti pale ti yac'oj sba ta tunel yu'un ti Diose, mi ja' ti c'u s'elan loc' ta ye ti jchapanvaneje, chapal xa sc'oplal ec ti ta xich' milele. Yu'un ja' to jech ta xtub sc'oplal ti c'usi chopol oy ta stojol ti israeletique.

**13** C'alal ta xa'iic ti jteclum ti va'i s'elan taje, ta x'och xi'el ta yo'ntonic. Ta xicta sbaic yu'un ti stoyobbailique.

### **Bijubtasel yu'un ta sventa sc'oplal ti ajvaliletique**

**14** “C'alal mi la'ochic batel ta banomil ti bu ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, ti laj xa avu'ninic yo' jech ta xanaquique, xu' ti xi ta xlic avalique: ‘Ta jc'ancutic junuc ajvalil yo' xisventainotic jech c'u cha'al oy yu'unic scotol ti lumetic ti nopol xquiltic ta nacleje.’

**15** Ti jech taje, tsots sc'oplal ja' ta xava'anic ta ajvalilal ta ateclumalic junuc avinquilelic ti buch'u ta xt'ujat yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Ma'uc xava'anic ta ajvalil avu'unic ti jyanlumetic, ti c'alal ma'uc avinquilelique.

**16** Ja'uc ti ajvalil taj une, ja' ta sc'an ti ma'ucuc batem ta yo'nton ta smanel ti epal ca'etique, mi ja'uc ta staquel batel svinictac ta Egipto ta smanel ca'etic yo' ta x'epaj yu'un. Yu'un ti Diose xi ono'ox laj yalboxuque: ‘Ta j'ech'el mi ja'uc xa ta xtal axaniic ti be li'e.’

**17** Ja' jech xtoc tsots sc'oplal ti ma'uc ep ti yajniltac ta sa'e yo' jech mu xyanij ta be xchi'uc. Mi ja'uc ti busul yu'un ti oro ti plata ta sta ta tsobele.

**18** “C'alal mi laj snup yabtel ta ajvalilal yo' ta spas mantale, ta xal mantal ti ac'o yich' cha'loc'tael jlicuc ta sme' ti c'u s'elan ts'ibabil ti chanubtasel taje. Ti jlic taje, ac'o yich' comel ti ajvalile. Ti sme' ti c'u s'elan ts'ibabil taje, ja' xchabiojic ti pale levitaetique.

**19** Yu'un tsots sc'oplal ti oyuc ta yoc ta sc'ob jlicuc ti cha'loc'tabil vune. Yu'un ta xavta scotol c'ac'al ti c'u sjalil cuyule yo' jech ta xchan ta snijanel xchimanel sba ta stojol ti Ajvalil Dios yu'une, yo' jech ta xchan ta yabtelanel ti smantaltaque,

**20** yo' jech ta xc'ot ta pasel ti mu cajaluc xa xa'i sba ta stojol ti svinquileltaque, ti j'ech'eluc mi ja'uc ta sq'uej sba ta stojol ti mantal taje. Ti jech taj une, ti stuque xchi'uc ti snitilultaque, jal xu' ta xtunic ta ajvalilal ta stojol ti israeletique.

## **Deuteronomio 18**

### **Ti bu ta xc'ot ta sventa yu'un stuquic ti pale levitaetique**

**1** “Scotol snitilultac ti Levi ti ja'ic ti pale levitaetic xaltique, mu'yuc ta xich'ic sparte osilic jech c'u cha'al ta xich'ic ti jlom israeletique. Yu'un tsots sc'oplal ta sta sve'elic yu'un ta sventa ti milbil matanaetic ti ta xich' ac'bel ti Diose, ti ja' c'otem ta yu'untaque.



<sup>2</sup>Yu'un mi ja'uc ta xich' xrexta osilic jech c'u cha'al ta xich' ti yan svinquileltaque. Yu'un ti xrextaique, ja' ti c'usitic ta x'ac'bat ti Dios ti jech ono'ox yaloje.

<sup>3</sup>“Xi s'elan ti tsots sc'oplal ta stunesic ti paleetic ti c'otem ta sbaic ta xich'ic ta sventa ti milbil tot vacaxe, xchi'uc ti ch'iom chij ti ta xaq'uc ta stojol Dios ti jteclume: ja' ti xpech-pechul sbaquil snequebe, sjoylej ti sbaquil yolon yee, xchi'uc ti stsucute.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xich' xtoc ti sba sat trigoe, ti vinoe, ti aceitee, ti tsotsil chijetic ti sba to ta xich' loq'uele.

<sup>5</sup>Yu'un ta scotol ti jaychop nitiluletique, ja' t'ujbil c'otic ti levitaetic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique yo' jech ti totiletique, ti alab nich'nabiletique, ta xcom ta sbaic ta j'ech'el ta spasel sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>6</sup>“C'alal mi oy jun levita ta junuc alumalique, buyuc no'ox ta yosilal ti Israel ti tijbil yo'nton ta xbat ya'i ta yavil ti bu t'ujbil yu'un ti Diose,

<sup>7</sup>xu' ta xlic abtejuc ta paleal ta sventa ti Diose, jech c'u cha'al scotol ti svinquileltac ta levitail ti ta xtunic ta stojol ti Diose.

<sup>8</sup>Ti c'u yepal ta xich' spuculal ti svinquileltaque, ja' jech yepal ta xich' ec. Yu'un mu'yuc no'ox taje, ta me xich'be ti c'u yepal xrexta ti stot ti oy sc'oplale.

#### **Bijubtasel ta sventa ti mu chanbaj stalelic ti buch'utic slecoj c'u s'elan cuxulique**

<sup>9</sup>“C'alal mi la'ochic ech'el ta lum ti bu ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, mu xaco'oltas abaic ta spasel jech c'u cha'al ti toj chopol ti c'u s'elan liquem yu'unic ta spasel ti muc'tiquil lumetic teye.

<sup>10</sup>J'ech'eluc ti mu'yucuc buch'u junucal avu'unic ti ta xac' ta milel ti xnich'on ti c'alal to c'oc' ta sten ochele. Mi ja'uc xachanic ti t'unjvaneje, ta scaj'alel ti c'usi ta xc'ot ta pasel le' ech'ele. Mi ja'uc ta yo'ntolinel ta xachanic ti ac'-chamele.

<sup>11</sup>Mi ja'uc ta xavac' ta chanel ti xilic toyol cajale, ta jaq'uel abaic ta stojol ti jt'unvanejetique, mi ja'uc ta xchanel stael ta c'oponel ti yan snopbenal yu'une, mi ja'uc ta xchanel sjaq'uel aba ta stojol ti buch'u xu' ta xic'be talel xch'ulel ti animae.

<sup>12</sup>Yu'un ti Diose toj chopol ta xil ta j'ech'el ti buch'utic ta spasic ti va'i s'elan taje. Ti jech ta xjipatic loq'uel ta aba ta asatic yu'un Ajvalil Dios avu'unic ti muc'tiquil lum taje, ja' ta scoj ti c'otem ta pasel yu'unic ti va'i s'elan liquem ti chopol ta j'ech'ele.

<sup>13</sup>Yu'un ti vo'oxuque, tsotsuc sc'oplal c'otuc ta pasel avu'unic ti j'ech'eluc junuc avo'ntonic ti lecuc xavil abaic xchi'uc ti Diose.

<sup>14</sup>Yu'un ti muc'tiquil lumetic taje, ti ta xavu'ninbeic ti sbanomilique, toj c'otel yo'ntonic ta xch'unbeic sc'op ti buch'utic ta scaj'al ti c'usitic ta xc'ot ta pasel le' to batele, ta xch'unbeic sc'op ti c'usitic ta xal ti jt'unvanejetique. Ja'uc ti Ajvalil Dios avu'unic une, mi ja'uc xac' ye sti' ti jech ta xapasic ti va'i s'elan taje.

#### **Ti j'alc'op ta xvul ta loq'uele**

<sup>15</sup>“Ti Ajvalil Dios avu'unique, ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta xvul ta loq'uel jun j'alc'op ta atojolic jech c'u cha'al ti vu'une, ti tsots sc'oplal ich'bil ta muc' ta xc'ot avu'unique.

<sup>16</sup>Taj une, ja' me sc'oplal ta mehel ti laj ac'anbeic ti Ajvalil Dios avu'unic ti c'alal oyoxuc ta vits Horeb ti c'alal sc'ac'alil tsoboloxuc acotolic ti xi laj avalbeique: ‘Mu xa jc'an xca'ibecutic sc'opojel ti Ajvalil Dios cu'untic yan veltae, mi ja'uc ta sq'uelel ti muc' ta tilemal c'oc' ti ta xijcham o yu'une.’

<sup>17</sup>Ja'uc le' une, xi laj yalbun ti Diose: ‘Jechuc un cha'e, ti jech laj yalique,

<sup>18</sup>jech ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xvul ta loq'uel jun j'alc'op ta stojolic jech c'u cha'al ti vo'ote, ti ja' junuc svinquilel sbaique, yo' jech ta x'albat ya'iic ti c'usi ta xcale.

<sup>19</sup>Scotolic ti buch'utic mu xich'ic ta muc' ti j'alc'op ti ta xc'opoj ta jventae, ta xquich'be ye sti'ic ya'i.

<sup>20</sup>Ja'uc ti j'alc'op ti cajal xa xa'i sba ti oy c'usi ta xal ta jventa yilel ti c'alal mu'yuc c'usi calojbee, mi mo'oje, mi ja' ta xalbe sc'oplal ti yan diosetique, chapal sc'oplal ta xich' milel.’

<sup>21</sup>Yan ti mi xachi ta xlic anopique: ‘¿C'u s'elan ta na'el mi ja' sc'opojel Dios ti c'usi ta xale?’, xi s'elan ti oyuc ajol ta snopele:

<sup>22</sup>Mi mu xc'ot ta pasel ti c'u s'elan laj yal ti j'alc'ope, ja' svinajeb ti mu'yuc c'oponat yu'un ti Diose. Yu'un ti j'alc'op ti c'opoje, c'ajomal no'ox tijbil yo'nton yu'un stoyobbail ti jech c'opoje. Mi ja'uc xaxi'ic yu'un.

## Deuteronomio 19

### Ti pojabbail jteclumetique

(Nm 35.9-28; Jos 20.1-9)

<sup>1</sup>“C'alal mi laj xa xch'aybe sts'unubalic ti muc'tiquil lum ti Ajvalil Dios avu'unique, mi laj xa avu'ninic ti yosilic ti ja' to yu'unic tana li'e, mi laj xa avu'ninbeic ti slumalique, xchi'uc ti snaique,

<sup>2</sup>va'i un, ti ta muc' ta lum ti bu ta xa'ac'bat arextoinic yu'un ti ajvalil Dios avu'unique, ta xach'aquic oxib jteclum.

<sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xameltsanbeic ech'el sbelel ti bu ta xc'ot ta jujune. Ja' jech xtoc pasic ta oxch'ac ti c'u sjamlej ti banomil ti ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Buyuc no'ox junucal xu' ta xbat snac' sba junuc ta scotol ti mu yaleluc laj smil junuc ti svinquilele.

<sup>4</sup>Yu'un ti buch'u mu yaleluc laj spas ti milvane, xu' chbat snac' sba yo' jech mu xtae ta milel mi ta xvinaj ti mu yaleluc laj spase, xchi'uc ti mu'yuc bu sna' scontrain sbaique.

<sup>5</sup>Xcaltic no'ox, mi oy buch'u bat xtuch'ic si' xchi'uc junuc xchi'il ta te'tique, ti oy no'ox c'uxi bat pitc'ujuc loq'uel ta ste'el ti yeq'uel ti c'alal ta sjimbe ti te'e, ti toj chamel c'ot yu'un ti xchi'il ti lec laj sc'ojbe ti c'alal xjipip to batele, xu' xbat snac' sba ta junuc ti jteclum taje. Ti jech taj une, mu xtae ta milel.

<sup>6</sup>Yan ti mi mu jechuc une, ti yuts' yalal ti buch'u chame, xu' ta scapemal xa sjol ta xbat sta ta nutsel ta be ti jmilvaneje, ti ta sta ta lubiel ta be ta scoj ti nat ta xanave, ti ta xcham ta yayijesel yu'un ti c'alal ma'uc to jech sc'oplal ta xcham ti c'alal mu bac'niuc contra xil sbaique.

<sup>7</sup>Jech o xal un, ta jpasoxuc ta mantal ti tsots sc'oplal ti ch'auic me ti oxib nac'obbail jteclumetique.

<sup>8</sup>Va'i un, ti c'alal ta smuq'uibtas ech'el alumalic ti ta xac'boxuc scotol banomil ti Ajvalil Dios avu'unique, jech c'u cha'al albilic ono'ox ti amolmuc'totic laj ech'icuc ta vo'nee,

<sup>9</sup>jech o xal un, xu' ta to xabolesic yan oxib ti pojobbail jteclume. Ja' slecoj xa ma' ti oxib pojobbail jteclum ti oy avu'unique. (Taje, ti mi staoj yav ta xavabtelanic ta spasel ti mantaletic ti laj calboxuc ava'iic li'e, ja' ti c'uxuc xava'iic ti Ajvalil Dios avu'unique, ti junuc avo'ntonic ts'acliic ech'el ti bu ta xayic'oxuc batele).

<sup>10</sup>Ti jech taj une, mu ta jech'euc no'ox ta xmalbat xch'ich'el ti buch'u ch'abal ti smul ti oy ta muc' ta lum ti bu xa'ac'batic ta arextoic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, ti mu ja'uc tenel ta xc'ot ta abaic mi oy buch'u ta xchame.

<sup>11</sup>“Ja'uc le' une, mi oy jun vinic ti contra ta xil ti xchi'il ti tsac xut ta milele, ti ts'acal to ta xjatav batel ta junuc ti pojobbail jteclume,

<sup>12</sup>va'i un, ti moletic yu'un ti jteclume ta xalic mantal ti ac'o yich' tsaquele, ti ac'o yaq'uc ech'el ta stojol yuts' yalal ti animae, yo' ta xc'ot ta pasel ta xchapaj sc'oplal ti ta xich' milele.

<sup>13</sup>Mi ja'uc jutebuc xc'uxubaj avo'nton yu'un. Yu'un ja' to jech ta xpaj sc'oplal ti bu oy ta jech'e no'ox ta xmalbat xch'ich'el ti buch'u ch'abal smul ti oy ta lum Israele. Ja' yu'un un, scotol ti c'usitic ta xapasique lec ta xc'ot ta loq'uel avu'unic.

<sup>14</sup>“Ti ta banomil ti bu ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, tsots sc'oplal ich'ic ta muc' ti sts'aquil xrexto osil ti alac' nae, jech c'u cha'al ac'bil ono'ox comel ta vo'nee.

**Ti jutc'op rexticoetique mu xa ono'ox xcol ya'iic yu'un ti jbel c'usi tsots albile**

<sup>15</sup>“Mu'yuc tac'bil ta xc'ot sc'op mi jun no'ox rextico ta sva'an sba ta yalel ti oy buch'u milvane, ti oy smule, ti oy c'usi chopol laj spase. Ja' no'ox ich'bil ta muc' ta xc'ot mi oy chib oxib rextico ta xalic ti oy smule.

<sup>16</sup>“Ja'uc le' une, mi oy jun jchopol o'nton vinic ti ta sva'an sba ta rextico ta jech'e no'ox ta sa'be smul ti yane, ti ta xal ti oy smule,

<sup>17</sup>va'i un, ti jech oyic xa ta vul bail ti xcha'vo'alique, ta xba yich'ic va'anel ta stojol ti Diose, ta stojol ti paleetique, xchi'uc ta stojol ti jchapanvanejetic ti jech ja' o sc'ac'alil ti ta xchapanvanique.



<sup>18</sup>Jech ti jchapanvanejetique ta stuc'ulanic lec, ta sts'etan sni' xchiquin ta ya'yiell lec smelol ti c'ope. Mi ja' c'ot ta pasel ti naca jutbil ti c'usitic laj yal ti laj sa'be smul ti xchi'il ti laj sva'an sba ta rexticoe,

<sup>19</sup>va'i un, ti c'u s'elan ta sq'uelbe ox ya'i svocol ti xchi'ile, ja' ta xjoybij ta sba scotol. Ja' to jech ta xtub sc'oplal ti c'usitic chopol ta xc'ot ta atojolique.

<sup>20</sup>C'alal ta xc'ot ta sni' ta xchiquinic ti yane, ta xlic ochuc xi'el yu'unic. Mi ja'uc xa oy buch'u ta x'och ta sjol ta pasel ti c'usi chopole.

<sup>21</sup>Xi s'elan sc'an xapas, ti mu ja'uc jutebuc xc'uxubaj avo'ntonic yu'une: Ti buch'u milvane, ja' jech ta xich' ec. Ti buch'u laj st'us satile, ja' jech ta xich' ec. Ti buch'u laj sc'as tanal eile, ja' jech ta xich' ec. Ti buch'u laj soques c'obile, ja' jech ta xich' ec. Ti buch'u laj soques acanile, ja' jech ta xich' ec.

## Deuteronomio 20

### Ti jbel c'usi tsots albil sventa ti ac'-letoe

<sup>1</sup>“C'alal ta xaloq'uic batel ta stsaquel ta c'op ti avajcontraique, ti ta xavilic ti mu albajuc yepal svinictac ti cajalic ta ca'e, xchi'uc ti ep scarretaic sventa ac'ob-letoe, ti yepal to x'ech' ti soldadoetic yu'unique, ti ja' mu sta ti vo'oxuque, mu xaxi'ic yu'un. Ja'uc ti vo'oxuque, oy ta atojolic ti Ajvalil Dios avu'unic ti laj sloq'uesoxuc talel ta Egiptoe.

<sup>2</sup>Yu'un ti c'alal ta xc'ot yorail ta xlic ti ac'-letoe, ti palee ta sbijubtas ta stobjobtasel ti soldadoetique.

<sup>3</sup>Yu'un xi ta xalbe ya'iique: ‘A'yio ava'iic, israeletic, ts'et chiquintaic li'e. Li' tanae, ta xbat atsaquic ta c'op ti avajcontraique. Mi ja'uc xatsiq'ues avo'ntonic yu'un. Mi ja'uc xaxi'ic yu'un. Mu xasibtas abaic. Mi ja'uc xanicnunic xa liquel yu'un. Mi ja'uc xbat ach'ulelic yu'un ta xi'el.

<sup>4</sup>Yu'un xchi'inojoxuc ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un ja' stuc ta sva'an sba ta stsaquel ta c'op ti avajcontraique, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ta atojolic ti ta xac' ta ilel ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique.’

<sup>5</sup>“Ts'acal to un, xi ta xalic ti ta xchi'invan ta lo'il ti banquial moletic ti c'alal ta xlic c'opojicuque: ‘Le' une, mi oy buch'u junucal avu'unic ti ja' to no'ox tsuts comel yu'un ta smeltsanel ti snae, ti mu'yuc to stsajoj comele, sutuc ech'el ta sna, naca mi yanuc o ti buch'u ta stsaj ti ach' na yu'une, ta scoj mi cham ta ac'-letoe.

<sup>6</sup>Mi oy buch'u junucal avu'unic ti sts'unoj ti uva ti mu'yuc to bu slo'ojbe ti sate, sutuc ech'el ta sna, naca mi yanuc o xa buch'u ta stsob yu'une, ta scoj mi cham ta ac'-letoe.

<sup>7</sup>Mi oy buch'u junucal avu'unic ti tac'bil xa yu'un tseb ti mu'yuc to yic'oje, sutuc ech'el ta sna, naca mi chamuc ta ac'-leto, xu ti yan ta xic' ti slecome.’

<sup>8</sup>“Mi laj taj une, xi ta xlic yalic ta ach' ti banquial moletic ti ta xalbeic ya'iic ti soldadoetique: ‘Mi oy buch'u junucal avu'unic ti mu'yuc yip yo'ntone, ti ta xi' ta xa'ie, sutuc ech'el ta sna yo' jech mu stsiq'uesbe yo'nton ti xchi'iltaque.’



<sup>9</sup>C'alal mi laj yo'nton ta c'opojel ti banquialal moletic une, jech ti banquialal soldadoetic yu'un ti soldadoetique, jba'be jelavicuc ech'el ta stojol ti epal soldadoetique.

<sup>10</sup>“C'alal ta xanopajic ech'el ta lum ti ta xatsaquic ta letoe, tsots sc'oplal ba'yel albeic ya'iic ti ac'o yac' ochanic ta lequilale.

<sup>11</sup>Mi ta xc'ot ta yo'ntonic ti jnaclejetic ta lum ti ta lequilal ta xac' ochanic, ja' yu'un unbi, c'otuc ta amosovic, ti tsots abtejjicuc avu'unique.

<sup>12</sup>Yan ti mi mu xac' ochanic ta lequilale, ti c'ajomal no'ox ta sliquesic ti letoe, ta jech to yepal, joyobta ya'iic ti lume, tsaquic ya'iic ta leto.

<sup>13</sup>Ti Ajvalil Dios avu'unique ta xac'boxuc ta avoc ta ac'obic. Jech ti vo'oxuc une ta xamilic ta espada scotol ti jnaclejetic yu'une.

<sup>14</sup>Yu'un ochuc ta avoc ta ac'obic ti antsetique, ti ololetique, ti vacaxetique, scotol xa ti c'usi x'ayan yu'un ti lume, ja' avu'unic. Xu' xac'upinic ta stunesel scotol ti bu c'alal ta xac' ye ti Ajvalil Dios avu'unic ti xu' ta xavich'beic ti c'usitic ja' yu'un ti avajcontraique.

<sup>15</sup>Ja' ono'ox jech xapasic ya'i ta stojol ti yan jteclumetic ti mu nopoluc ta xavilic liquele, ti ma'uc tiq'uilic ti bu ta xabatic ta yu'ninele.

<sup>16</sup>Ja'uc ti jteclumetic yu'un ti muc' ta lume, ti oy sc'oplal ta xac'boxuc ta arextoic ti Ajvalil Dios avu'unique, jbel sc'oplal ti mu junuc ti oy buch'u cuxul ta xavicta comele.

<sup>17</sup>Tsutsesbeic ya'iic sc'oplal ta j'ech'el jech c'u cha'al ta xich' milel smoton ti Diose, ja' ti hititaetique, ti amorreoetique, ti cananeoetique, ti ferezeoetique, ti heveoetique, xchi'uc ti jebuseoetique. Pasic ta stojol jech c'u cha'al yalojbot mantal ti Diose,

<sup>18</sup>yo' jech mu xaschanubtasoxuc ta spasel ti spajebal xa no'ox chopol ta spasic ti ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti diosetic yu'unique, ti xu' xata amulic yu'un ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>19</sup>“Mi jal xavoletic yo' ta xc'ot ta u'ninel avu'unic ti jteclume, mu xajjipic ta lomesel ta eq'uel ti ste'ticale. Yu'un ta xtun avu'unic ta stunel slajesel ti sate. Ma'uc no'ox taje, yu'un ja' no'ox jun te' ti tec'ajtic ta osile. Yu'un ma'uc jun jnaclej ti xu' ta spac ti sc'oplal ti c'alal ta xajjipic ta lume.

<sup>20</sup>Manchuc mi jech un, ja'uc le' une, xu' xalomesic ti bu mu stac' tunesel lajesel ti sate, ti xu' ta xatunesic ta moc ti c'alal yacaloxuc ta stsaquel ta c'op ti jteclume, ja' to ti c'uxi och ta avoc ta ac'obique.

## Deuteronomio 21

### Sc'oplal ti buch'u mu jutebuc vinaj ti c'uxi chame

<sup>1</sup>“Ta muc' ta lum ti bu ta xac'boxuc arextoinic ti Ajvalil Dios avu'unique, oy bu xu' ti telel ta osiltic laj yich' tael junuc anima ti milbile, ti mu xvinaj buch'u laj smile.

<sup>2</sup>Ja' yu'un un, ti moletic ti ich'bil ye sti'ique, xchi'uc ti jchapanvanejetique, ta xchapic ta nopel c'u snatil yiloj ti jteclumetic ti bu no'ox nopole xchi'uc ti bu telel ti animae.

<sup>3</sup>Va'i un, ti moletic yu'un ti jteclum ti bu nopol no'oxe, ta stsaquic talel jcotuc ch'iom me' vacax ti mu'yuc to abtejeme.

<sup>4</sup>Ta snitic ech'el ta yoc jun biq'uit uc'um ti bu ta xanav ono'ox ti vo'e, ti bu mu'yuc ts'unbil abtelanbil o ti banomile. Jech ti bu taj une, ta xich' sts'otbel ta c'asbel snuc' ti ch'in me' vacaxe.

<sup>5</sup>“Mi laj une, ta xnopajic ech'el ti pale levitaetique, yu'un ja' t'ujbilic ta yabtelanel ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose, xchi'uc ta sts'uiltasel ta sventa. Yu'un ja' stsutseb c'op ti c'u s'elan ta xc'ot ta nopel yu'unic mi oy letoe, mi vulvul baile.

<sup>6</sup>Va'i un, scotol ti moletic ti ich'bil yeic yu'un ti jteclume, ta spoc sc'obic ta sba ti milbil ch'in me' vacaxe.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, xi cholet ta xlic yalique: ‘Mo'cuncutic laj jmilcutic ti vinic le'e. Mi ja'uc laj quilcutic c'u s'elan laj yich' milele.

<sup>8</sup>Dios, ch'aybo smul scolo'ic ti avalab anich'nab Israel ti laj apoj loq'uel talele. Mi ja'uc xacajanbe ta sba ti jech mu na'baj c'uxi cham ti vinic le'e.’ Ti jech taj une, mi ja'uc ta x'ich'bat ye sti' ti jech cham ti vinique.

<sup>9</sup>Yu'un ti vo'oxuque ja' ta xapasic ti c'usi lec ta xil ta sba ta sat ti Diose. Mi ja'uc cajal ta xc'ot ta abaic ti jech chame.

#### **Ti c'usi jbel tsots albil ta sventa ti antsetic ti chucbil talic ta yorail letoe**

<sup>10</sup>“C'alal ta xatsaquic ta leto ti avajcontraique, jech ti Ajjalil Dios avu'unique ta xac' ta avoc ta ac'obic ti buch'utic ta xatsaquic ta chuquele.

<sup>11</sup>Mi oy buch'u junucal avu'unic ti laj yil ti oy jun ants ti stuc no'ox c'upil sba ta scotol ti yane, ti ic'bil c'ot yo'ntone, ti ta xlic yic' une,

<sup>12</sup>tsots sc'oplal, ac'o yic' batel ta sna. Ac'o sloc' stsotsil sjol yu'un. Ac'o set sni' yich'ac yu'un.

<sup>13</sup>Va'i un, ac'o sjel sc'u' yu'un ti c'u s'elan slapoj to ox ech'el ti c'alal chucbil bate. Com naquiuc ta sna ti vinique. Jun u ta xyoq'uita sba yu'un ti stot sme'e. Mi laj taj une, xu' xa ta xlic xchi'in sbaic, yu'un ja' xa c'ot xa ta yajnil smalal sbaic.

<sup>14</sup>Ts'acal to un, mi oy c'usi tal ta sjol ti mu sc'upiluc ta xile, ta lequilaluc ac'o sutes. Mu xu' ta xchon batel ta taq'uin. Mi ja'uc ta sbis jech c'u cha'al junuc smosov. Yu'un laj xa soquesbe sc'oplal.

#### **Ti bu c'alal smacoj ti c'usi ta stsob ti ba nich'onile**

<sup>15</sup>“Xu' van ti oy jun vinic ti oy cha'vo' yajnile, ti ja' lec snup xch'ulel ta xil ti june. Ja'uc ti june, teytic no'ox ta xil. Ti xchibalique ta x'ilbat ti xnich'nabtac yu'une. Ti banquilale, ja' yol ti buch'u teytic no'ox ta x'ilee.

<sup>16</sup>Va'i un, ti c'alal ta sta sc'ac'alil ta xac'be xrexta xnich'nab ti vinic taje, mi ja'uc xu' ta sbis ta sbanquilal xnich'on yol ti buch'u ja' snup xch'ulel ta xile. Yu'un ta xc'ot ta pasel



ti ta xilbe svocol yol ti ants ti buch'u teytic no'ox ta xile, ti c'alal ja' banquialal nich'onil ta melele.

<sup>17</sup>C'otuc ta yo'nton ti tsots sc'oplal ta sbis ta sba xnich'on ti quere taje, ti x'ech' to ta xac'be ti c'usitic x'ayan yu'un ti albil sc'oplal ta xich'e. Yu'un ja' xq'uexol stuc, tsots sc'oplal ta xich' ti rextol ta sventa ti ba nich'onile.

### **Ti toyobba nich'oniletique ta xich'ic tsitsel**

<sup>18</sup>“Mi oy buch'u spajeb xa no'ox toyobba ti xnich'one, ti mu xch'un ti c'usi ta x'albat yu'un ti stot sme'e, ti mu xch'un ta j'ech'ele, manchuc mi ta xich' tsitsele,

<sup>19</sup>jech ti totil me'il une ta xiq'uic batel ti squeremic ta stojol ti moletic ti ich'bil ye sti' yu'un ti jteclum ti ja' jchapanvanejetique.

<sup>20</sup>Xi ta xc'ot yalbeic ya'ie: ‘Ti col jnich'oncutic li'e, spajebal xa no'ox ti spimil xa'i sba yu'un ti stoyobbaile. Mi jayloq'ueluc ti ta x'ich'van ta muq'ue. Yu'un ja' jun jsoquesvanej, ja' jun jyacubel.’

<sup>21</sup>Va'i un, scotol ti viniqetic ta jteclume ta spujbeic ton ti quere me. Ja' to jech ta xtub sc'oplal ti c'usitic ta soquesvan ta alumalique. C'alal jech ta xa'ic ti israeletic, ta xlic ochuc xi'el yu'unic.

### **Ti ep ta tos ti c'usitic jbel albil ti tsots sc'oplale**

<sup>22</sup>“Mi oy jun vinic ti chap xa sc'oplal joc'ol ta te' ta xcham ta scoj ti tsots smul laj stae,

<sup>23</sup>ma'uc sjunul ac'ubal ti joc'ol ta xcom ta te'e. Yu'un ta xich' muquel ta sc'ac'alil no'ox. Yu'un ta x'albat ti bisbil xa ta cotal chaval yu'un ti Dios ti buch'u joc'ol ta xcham ta te'e. Ja' yu'un un cha'e, ti vo'oxuque ta j'ech'eluc mu xa soquesbeic sc'oplal ti banomil ti bu ta xa'ac'batic ti arextoic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique.

## **Deuteronomio 22**

<sup>1</sup>“Mi oy buch'u junucal avu'unic laj yil jcot vacax, mi jcot chij ti ch'ayem yu'un ti svinquilele, mu xjax q'uel no'ox comel. Ac'o yic' ech'el ta stojol ti svinquilele.

<sup>2</sup>Yan ti mi ma'uc yu'un jun slac'nae, mi mu xojtiquinbe ti yajvale, ac'o yic' ech'el ti chon bolom ta snae. C'ajomaluc no'ox ac'o xchuc, ja' to ti mi tal jac'batuc yu'un ti svinquilele. Va'i unbi, tsots sc'oplal ta xac'be sutel.

<sup>3</sup>Ja' no'ox jech sc'an ta xapasic xtoc xchi'uc ti burro, mi ja' ti c'u'ile, mi c'usiuc no'ox ta xch'ay comel yu'un ti mu laj sta asatique. Mu xaquelic no'ox comel.

<sup>4</sup>“Mi oy buch'u junucal avu'unic ti laj yil ti balch'ujem ta be sburro, mi xvacax ti svinquilele, mu xjax q'ueluc no'ox comel. Yu'un tsots sc'oplal, ac'o stoy liquel.

<sup>5</sup>“Ti antse mu stac' slap c'u'il sventa vinic ti c'alal ma'uc sventae. Mi ja'uc ti viniqetic, mu stac' slap c'u'il sventa ants ti c'alal ma'uc sventae. Yu'un ti Diose toj chopol ta xil ti buch'u jech ta spas scotol ti va'i s'elan taje.

6“Mi oy buch'u ta sta jpatlom mut ti yac'oj stas ta te'e, mi ta banomil ti bu ta x'ech'e, mi ston to, mi yalab xa ti patal sluts'oje, ma'uc ti stsacbe ech'el xchi'uc ti sme'e.

7Ja' no'ox, ac'o stsacbe ech'el ti yalabe. Ja'uc ti sme'e, ac'o scolta batel. Ti jech taj une, mu'yuc c'usi sna', ta xnatij ti xch'iel sc'opojele.

8“C'alal mi oy buch'u junucal avu'unic ta smeltsan junuc ach' nae, ac'o yac'be c'uc stailejuc spac'balil sventa smacal ta joyob ti sjol snae, yo' mu xc'ot ta pasel ti cajal ta xc'ot ta sba ti mi oy buch'u baj yalele.

9“Mu xats'un cha'tos sts'unubal ti bu ts'unbil ti uva avu'une, naca mi mu xatunes ti slubel xchamel avoc ac'obique.

10“Mu snupin sbaic avu'unic ta abtel ta banomil jcot vacax xchi'uc ti jcot burroe.

11“Mu xalapic c'u'il ti capbil ta jalel ta xela noe xchi'uc ta bats'i tsotse.

12“Ti ac'u'ic ta xalapique, ac'beic volajtic stsitsimaltac ta jujujot ti xchanjotal xchiquine.

**Ti ts'i'unek xa'i sbaique, mu no'ox xcol ya'i yu'un ti jbel c'usi tsots albile**

13“Mi oy jun vinic ti c'ot ta sat jun ants ti ta xiq'ue, mi ts'acal to ta xlic stuc'ulan ti ma'uc sc'upil ta xil ti c'alal laj xa ox xchi'ine,

14ti xi ta xal ta soquesbel ti sc'oplale: ‘Laj quic' ti ants li'e, ti c'alal laj jchi'ine, laj ca'i ti ma'uc xa tojol tsebe’,

15va'i un, ti stot sme' ti tsebe ta xich'ic batel senyail ti ja' tojol tseb ti stsebic ta stojol ti moletic ti ich'bil ye sti' yu'un ti jteclum ti ja' jchapanvanejetique.

16Ti stot sme' ti tsebe xi ta xalbeic ya'i ti moletique: ‘Ti vinic li'e, laj cac'be yajnilin ti jtsebe. Ja'uc ti stuc une mu xa la c'u sta yu'un.

17Ti jech mu xa la c'u sta yu'une, ja' la ta xalbe sc'oplal ti ma'uc xa la tojol tseb laj sta ti c'alal laj yiq'ue. Ac'o mi jech ta xal un, li' oy senyail ti ja' tojol tseb toe.’ Ti c'alal jech ta xal ti va'i s'elan taj une, ta sba ta sat ti jchapanvanej moletique, ta xlich'anic batel ti saquil poq'ue.

18Va'i un, ti moletique ta xac'beic stoj ta chuquel ti vinique.

19Ma'uc ma' ti ta xcol o xa taj une, yu'un ta to stoj yu'unic multa vo'vinic (100) ta sep plata taq'uin ti ja' ta xac'be yich' stot ti tsebe, ta scoj ti ta soquesbe sc'oplal jun tojol tseb ta stojol ti Israele. Ma'uc no'ox taje, yu'un c'ot ta yajnil. Mi ja'uc xu' ta sbaj ti c'u sjalil ti xch'iel sc'opojel yu'une.

20“Yan ti mi jech ono'ox ta melez ti ma'uc xa tojol tseb c'alal laj xchi'ine,

21va'i un, ta sloq'uesat ech'el ta sti' sna ti stote yo' jech ti viniquetic yu'un ti jteclume, ta spujbeic ton ta milel ta scoj ti spajebal xa no'ox ti c'usi chopol laj spas ta stojol ti Israele, ti laj scus ta yic'obal ti stote. Ja' to jech ta stsuts sc'oplal ti jsoquesvanej ta atojolique.

<sup>22</sup>“Mi oy junuc vinic ti ch'ayal yo'nton tae ti yacalic ta spasel c'usi chopol xchi'uc jun ants ti ic'bile, xchibalic chapal sc'oplalic ta xich'ic milel. Ja' to jech ta xtub sc'oplal ti jsoquesvanej ta stojol ti israeletique.

<sup>23</sup>“Mi oy jun tojol tseb ti jac'bil xa yu'un jun vinique, ti ile yu'un yan vinic ta jteclum ti vay xchi'uque,

<sup>24</sup>xi s'elan ta xc'ot ta stojolic ti c'alal ic'bil ta xbat xcha'vo'alic ta chapanobbail yu'un ti jteclume: Ta xich'ic milel ta pujel ta ton ti tsebe ta scoj ti mu'yuc x'avan sc'an pojel ti c'alal oy ta yutil jteclume. Ti vinic xtoque ta xich' milel ta scoj ti laj soquesbe sc'oplal jun ants ti jac'bil xa yu'un ti svinquilele. Ja' to jech ta xtub sc'oplal ti c'usitic chopol ta xc'ot ta pasel ta atojolique.

<sup>25</sup>“Ja'uc le' une, mi oy jun vinic ta sta ta osiltic jun tseb ti jac'bil xa yu'un yan vinique, ti ta stsatsal tsaque yu'une, ja' no'ox ta xich' milel ti vinic ta scoj ti laj stsatsal tsac ti tsebe.

<sup>26</sup>Yan ti tsebe, mu'yuc c'usi ta xich' pasbel une, ja' ti mu'yuc c'usi yut laj spoj sba ti xtun o ta xich' milele. Taje, yu'un co'ol sc'oplal jech c'u cha'al junuc vinic ti ta stsac ta majel ti svinquilel ti ta xcham o yu'une.

<sup>27</sup>Yu'un xch'ul tuc laj sta ti tseb ta osiltique. Ac'o mi x'avet ono'ox un, mu'yuc buch'u oy yo' ta xpojun.

<sup>28</sup>“Ja'uc le' une, mi oy jun vinic ta stsatsal tsac ta yilbajinel jun tojol tseb ti mu'yuc to jac'bil yo' ta x'iq'uee, ti ta x'ilatic xtoc une,

<sup>29</sup>tsots sc'oplal, ti vinique ta xac'be lajuneb yoxvinic (50) ta sep plata taq'uin stot ti tsebe, ti jech laj soquesbe ti sc'oplale. Tsots sc'oplal ta xc'ot o ta yajnil. Mi ja'uc xu' ta sbaj ti c'u sjalil ti xch'iel sc'opojele.

<sup>30</sup>“Mu'yucuc buch'u junucal ta sta ta chi'inbel yajnil ti stote. Yu'un ti mi jech ta xc'ot ta spasele, ta scusvan ta ic'obal.

## Deuteronomio 23

### Sc'oplal ti buch'utic mu stac' x'ochic ta tsoblebal yu'un ti Diose

<sup>1</sup>“Ti buch'u t'usemic ti sc'unile, mi setbil yu'un ti ste'ele, mu xu' ta x'och ta tsoblebal yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>“Mu xu' ta x'och ta tsoblebal yu'un Dios ti buch'u ma'uc bats'i nich'onile, ac'o mi ech' xa ox ti slajun-chopal ti totil me'iletique.

<sup>3</sup>“Ti amonitaetique, ti moabitaetique, ta j'ech'el mi ja'uc xu' ta x'ochic ta tsoblebal yu'un ti Diose, ac'o mi ech' xa ox ti slajun-chopal totil me'ile.

<sup>4</sup>Yu'un c'alal laloq'uic talel ta Egiptoe, ti la'ech'ic ta slumalique, mi ja'uc laj yac'boxuc jset'uc ave'elic, mi ja'uc jbochuc vo' laj avuch'ic yu'un. Ma'uc no'ox taje, yu'un laj stojic ta taq'uin ti Balaame, xnich'on ti Beor ti liquem talel ta Petor ti oy ta Mesopotamiae, yo' jech ta sc'an alajelic.



<sup>5</sup>Ja'uc le' une, ti Dios avu'unique mu'yuc laj ya'ibe sc'op ti Balaame. Yu'un joybij ta alequilalic ti alajelic ti laj sc'anboxuque, ja' ti c'uxoxuc ta yo'ntone.

<sup>6</sup>Yu'un ti c'u sjalil ti ach'iel ac'opojelic ta xa'ech'ique, mu xaco'oltas avo'ntonic xchi'uc. Mi ja'uc xasa' alequilalic ta stojolic.

<sup>7</sup>“Manchuc mi jech un, mu xabajic ti edomitaetique, yu'un ja' avuts' avalalic. Mi ja'uc xabajic xtoc ti egipcioetique. Yu'un lanaquiic to ox ta slumalic.

<sup>8</sup>Le' une, xu' x'och ta tsoblebal yu'un Dios ti mi ech' xa ox ti yoxcojal xa snitululique.

### **Ti ch'aybajele oy sc'oplal ta sventa ti oy c'usi jbel tsots albile**

<sup>9</sup>“Ta scoj ti ta uni axibal na nacaloxuc ti c'alal oyoxuc ta letovajel xchi'uc ti avajcontraique, q'uelo me abaic ti mu'yucuc me c'usi jtosuc chopol xc'ot ta pasele.

<sup>10</sup>Mi oy buch'u junucal avu'unic soquesoj sba ta scoj ti oy c'usi ta xjelav yu'un ti c'alal vayale, loc'uc ech'el ti bu lamaloxuc ta voleje, sjunul c'ac'al ma'uc xu' x'och talel.

<sup>11</sup>C'alal mi bat xa ti c'ac'ale, ac'o spoc sba ta vo', ja' to xu' ta x'och batel mi xyabet xa ti osil ti bu lamaloxuc ta voleje.

<sup>12</sup>“Tsots sc'oplal ta xbat ch'ayobajanic ta loq'uebal xa ech'el ti bu lamaloxuc ta voleje.

<sup>13</sup>C'alal mi ta xapaxyajique, jmoj xchi'uc ti avabtejebique, tsots sc'oplal oyuc junuc te' avu'unic ti lec sni'e. Jomic o ti banomile. But'iic ta banomil ti avic'obalique.

<sup>14</sup>Yu'un xlajun xanav no'ox ti Ajvalil Dios avu'unic ti bu lamaloxuc ta voleje yo' ta xchabioxuc, yo' ta xatsalic yu'un ti acontraique. Tsots sc'oplal ti ch'ul banomiluc ti bu vololoxuc ta lamleje yo' jech mu'yuc c'usi chopol ta xil ti Dios ti bu taje. Yan ti mi mu jechuc une, ta sq'uej sba loq'uel ta atojolic.

### **Oy jbel c'usitic tsots albil ta sventa ti jnac'bail jch'om nae**

<sup>15</sup>“Mi oy jun mosovil ta xjatav loq'uel ta stojol ti yajvale, ti ta xch'amun ti anaique, mu xavaquic ech'el ta sc'ob ti yajval to oxe.

<sup>16</sup>Ch'an utic, nacluc ta atojolic ta jteclum ti bu jun yo'nton xchi'uc ta xa'ie, ti bu c'ot ta t'ujel yu'une.

### **Mu stac' ti capal xchi'uc mulil ti c'usi ta xich' toyel xi'taele**

<sup>17</sup>“Ja'uc ti vo'oxuc une, israeletic, mi ja'uc junuc vinic, mi ja'uc junuc ants, ta scapin sba ti xchonoj sba ta sbolomalinel sba ti bu ta spasic stoyel xi'el ti yan c'u s'elan cuxul xchi'uquique.

<sup>18</sup>Ti ta Axibalna yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, ma'uc me ti lec xava'iic ta xch'ambel ti c'usitic ta xloc' ta eal ta xich' aq'uel ti mi staojic talel ta sbolomalinel sbaic xchi'uc ti taqu'ine. Yu'un ti va'i s'elan taje, toj chopol ta xil ti Diose.

<sup>19</sup>“Mi ja'uc xasuj ta stojel sjol ti c'usi ta xch'amun ti avinquilele, mi ja' jun taqu'uin, mi ja' ti c'usi stac' chonele, mi c'usiuc no'ox yan ti stac' ch'amunel ti ta sutes xchi'uc ti sjole.

<sup>20</sup>Ja'uc ti jyanlumetique, xu' xac'anbeic ti ac'o sutes xchi'uc sjol ti c'usi laj avac'beic xch'amune. Ja'uc ti avinquilele, mu me jechuc xapasic mi junuc ta stojolic. Yu'un scotol ti c'usi ta xapasique, ta sva'an sba ta atojolic ti Ajvalil Dios avu'unic ta lum ti bu ta xavu'ninique.

<sup>21</sup>“Mi oy c'usi avalojic ta xavac'beic ti Diose, mu xajaliltasic. Oyuc ta ajol ti ta jbel sc'oplal ta xa'ich'bat ave'ic ati'ic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic mi ech' jelav no'ox une.

<sup>22</sup>Mi mu'yuc avac'oj ave'ic ati'ic ti oy c'usi ta xavaq'uique, mu xata mi jtosuc amulic.

<sup>23</sup>Yan mi loc' ayan ta avo'nton ta yalel ti c'usi ta xavac'be ti Ajvalil Dios avu'unique, ja' yu'un un unbi, c'otuc ta pasel avu'unic.

<sup>24</sup>“Mi la'ochic ta sts'unub uva ti avinquilele, xu' xalo' ti uva ti c'u yepal xal ti avo'ntonique. Ja' no'ox un, mi ja'uc xavich' batel jbejuc ta alcu moch.

<sup>25</sup>Mi la'ochic batel ta yut ts'unbil trigoe, xu' xatuch' ac'uxic ti sjole. Ja' no'ox un, mi ja'uc xatuch' ta jos ti trigoe.

## Deuteronomio 24

### Oy jbel c'usi tsots albil sc'oplal ta sventa ti bajobbaile

<sup>1</sup>“Mi oy jun vinic ti lec laj yil jun antse, ti laj yiq'ue, ts'acal to un, mu xa junuc yo'nton xchi'uc ta scoj ti oy c'usi mu lecuc laj sta ti c'alal laj yiq'ue, ac'o smeltsanbe jlicuc ts'ibabil vun ti ta xalbe sc'oplal ti bajobbaile. Va'i un, ta stam loq'uel sbe yu'un ti ta snae.

<sup>2</sup>Ja'uc ti stuc une, ti c'alal loc' xa ech'el ta nae, xu' xa xmalij ta yan.

<sup>3</sup>Va'i xtoc un, mi ja' no'ox jech c'ot yorail ti mu lecuc x'ile yu'un ti xchibal smalale, ti ta smeltsanbat jlicuc ts'ibabil vun ti ta xalbe sc'oplal ti bajobbaile, ti ta xtaque loq'uel ta nae, mi ja' no'ox cham ti xchibal smalal ti ic'bil to ox yu'une,

<sup>4</sup>mi ja'uc xa xu' xba xcha'ic' ti ba'yel malalil to oxe, ta scoj ti laj xa soques sbae. Yu'un ti jech taje, toj chopol ta xil ta j'ech'el ti Diose. Ja'uc ti vo'oxuque mu xasoquesic ti lum ti bu ta xa'ac'batic ti arextoic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique.

### Ti ep ta tos ti c'usi jbel tsots albil sc'oplale

<sup>5</sup>“Mi oy jun vinic ti ach' to no'ox laj yic' ti yajnile, mu xu' ta xich' taquel ta ac'-leto jun jabil, mi ja'uc c'usi ta x'ac'bat sbain jtosuc ti abtele. Ti va'i s'elan taje, colem ta sq'uelel ti c'usi sc'an pasel ta snae yo' jech ta snopes ti yajnile.

<sup>6</sup>“Mi ja'uc junuc ti oy buch'u ta xac'anbeic ti ac'o yac' comel ta rental ti yuni molino ton ti ts'otbil ta stunese, mi ja' ti yuni cho'e. Yu'un ti mi jeche, co'ol s'elan ja' chucul com ta rental avu'un ti stuque.

<sup>7</sup>“Mi oy jun israel ti ile ti yacal cuxul ta xquex nac' junuc ti svinquilel yo' ta xac' ta mosovile, mi ta xchon ech'ele, chapal xa sc'oplal ta xich' milel yo' jech ta xtub sc'oplal ti c'usi toj ech'em chopol ta xc'ot ta pasel ta atojolique.

**8**“Yan ti mi ja' sc'oplal ti c'a'emale, tsots sc'oplal, ch'unic scotol ti c'u s'elan ta xa sbijubtasoxuc ti pale levitaetique. Yu'un tsots sc'oplal ta xapasic scotol jech c'u cha'al laj calbeic ya'iique.

**9**Mu me xch'ay xava'iic ti c'usi laj spas ti Ajvalil Dios avu'unic ta stojol ti María ti c'alal laloq'uic talel ta Egiptoe.

**10**“Mi oy c'usi laj avac'beic xch'amun ti avinquilelique, mi ja'uc xa'ochic batel ta yut snaic ti ta xapojbe loq'uel talel ti c'usi x'ayan yu'un ti ta xc'ot ta rentale.

**11**Ja'uc le'e, malaic ta amac' yo' ta sloq'ues talel ti c'usi x'ayan yu'un ti ta xac' ech'el ta rentale.

**12**Yan mi ja' jun me'un mu'nat ta j'ech'ele, mu sjunuluc ac'ubal avich'oj ti c'usi x'ayan yu'un ti laj yac'bote.

**13**Yu'un ta smaliluc no'ox c'ac'al, sutesbo ech'el yo' jech oy c'usi ta smac sba vayuc. Va'i un, ti stuc une ta xc'opoj xti'in ti ac'o sva'an sba ti Dios ta atojolique. Ti vo'oxuc xtoc une lec avabtelic ta xapasic ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unique.

**14**“Mu xavilbajin ta yilbajinel ta j'ech'el ti buch'u me'un mu'nate. Mi ja'uc xajaliltasbeic ti stojole, mi ja' jun avinquilel, mi ja' jun jyanlum ti nacal junuc ta alumalique.

**15**Tojic no'ox ta sc'ac'alil ti jun c'ac'al yabtel ti c'alal mu'yuc to ta x'ic'ub ti osile. Yu'un ja' jun me'un mu'nat ti ta xtun yu'un ti taq'uline, yu'un c'ajomal no'ox jech tsacal xchi'uc. Yan ti mi mu jechuque, ta acojic vo'oxuc ta x'oc' ta x'avanic ta stojol ti Diose, laj xa ata amul un.

**16**“Ti totil me'ile, mi ja'uc ta xc'ot ta pasel ti chapal xa sc'oplal ta xich' milel ta scoj ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta spasel yu'un ti yalab xnich'nabique. Mi ja'uc chapal xa sc'oplal ta xich' milel ti yalab xnich'nabic ta scoj ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta spasel yu'un ti stot sme'ique. Yu'un ta jujun tal ta xcham yu'un ti smulique.

**17**“Mi jutebuc xavilbajinic ta pasbel chopol ti jyanlumetique, mi ja'uc ta stojol ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'une. Mi ja'uc xavich'beic ta rentail sc'u' spoq'uic ti me'unal antsetique.

**18**Mu me xch'ay xava'iic ti mosovil la'ech'ic ta Egiptoe. Ti Ajvalil Dios avu'unique laj sloq'uesoxuc talel ti teye. Jech o xal un, ta xcalboxuc ava'iic, c'otuc ta pasel avu'unic scotol ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iique.

**19**“Ti c'alal yacaloxuc ta xtuch'el ti c'usi loc' ayan avu'unic ta avosilique, mi ch'ay ta avo'ntonic ta stsobel ech'el jchucuc ti trigoe, mu me xasutic ta stamel talel. Ictaic xa comel. Ac'o stam ech'el junuc jyanlumetic ti achi'inojic ta nacleje, mi ja' ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'une, mi ja' jun me'unal ants, yo' jech lec ta xc'ot ta pasel ti ta sva'an sba ti Ajvalil Dios avu'unic ta scotol ti c'usi ta xapasique.

**20**“C'alal ta xatulbeic sat ti aceituna yu'un ti olivo te' avu'unique, mi ja'uc xabejel-c'uxc'ulta ta stsobel ta jujutec' ti ta xcom ta sc'obtaque. Yu'un ti c'u yepal ti aceituna ta



xcome, ch'an xa uto. Ac'o stul ech'el ti jyanlumetique, mi ja' ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'une, mi ja' ti me'unal antsetique.

<sup>21</sup>“Ti c'alal yacaloxuc ta stulbel sat ti uvae, mi ja'uc xabejel-c'uxc'ultaic ta stsobel. Ti bu ta xcom ta sc'obtaque, ch'an xa uto. Ti c'u yepal ta xcome, ac'o stul ech'el ti jyanlumetique, ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'une, xchi'uc ti me'unal antsetic ta j'ech'ele.

<sup>22</sup>Mu me xch'ay xava'iic ti mosovil la'ech'ic ta Egiptoe. Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, c'otuc ta pasel avu'unic scotol ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iique.

## Deuteronomio 25

<sup>1</sup>“C'alal mi oy buch'u oy sc'opic xchi'uque, baticuc ta chapanobbail yo' jech ta xich'ic chapanel. Ja'uc ti jchapanvanejetique jamal ta xalic ti ch'abal smul ti buch'ue. Ta xac'beic stoj ti buch'u oy smul tabate.

<sup>2</sup>Mi ta xilic ti ja' xtun o ta xich' tsitsel ti buch'u oy smul tabate, ti jchapanvanejetique ta xalbeic mantal ti ac'o spatán sba ta banomil ti buch'ue. Ta sba ta satic ta xac'beic yich' nukul ti ja' xtun o ti c'u s'elan laj sta ti smule.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, mu xjelav cha'vinic (40) ta moj yo' jech mu xc'ot ta yo'nton ti avinquilelique ti tenbil ta xc'ot avu'unic ti toj ech'em ta xich' ti nucule.

<sup>4</sup>“C'alal yacal ta smaj trigo ti vacaxe, mu xavac'be svosal sni'.

### Ti jbel ti tsots albil ta sventa ti mu'ile

<sup>5</sup>“Xu' van ti oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta jun snaic ti oy buch'u jmojic ta voq'uele. Ti june, ch'abal xnich'on ta xicta comel ti c'alal ta xchame. Jech ti me'unal ants une mu xu' ta xcha'malij mi ma'uc junuc yuts' yalal smalal ta xiq'ue. Ti xchi'il ta voq'uel ti smalal to oxe ta xic'be yajnil ti animae. Yu'un ja' jech yabtel ta spas ta stojolal ti xc'ot o ta mu'il yu'une.

<sup>6</sup>Ja'uc ti sba xnich'on ta svoq'uesbat yu'un ti antse, ja' ta sbinbe sbi ti anima xchi'il ta voq'uele, yo' jech mu xch'ay o sc'oplal ta stojol ti israetique.

<sup>7</sup>Mi ja' ti vinic une, mi mu sc'an xic' ti smu'e, va'i un, ti antse ta xbat xchapanbe ya'i ti moletic ti xi ta xc'ot yal ta stojolique: ‘Ti jmu'e mu sc'an ti vulesbil ta o'ntonal ta xcom sc'oplal ta stojol ti israetic ti xchi'il ta voq'uele. Mu sc'an sbis sba ta mu'il ta jtojolal.’

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, ti moletic yu'un ti jteclume ta staic ta iq'uel yo' ta xchi'inic ta lo'il. Mi jbel ti sc'op ta xal ti mu sc'an xiq'ue,

<sup>9</sup>va'i un, ti mu'il une ta xnopaj ech'el ta stojol. Ta sba ta satic ti moletique, ta sloq'uesbe ti xonob ti slapoje, ti xi ta xal ti c'alal ta stubtabe ti sate: ‘¡Ja' jech ta pasbel ti buch'u mu sc'an ti oyuc yu'un snitulul ti xchi'il ta voq'uele!’

<sup>10</sup>Sicotán, ta xcom sna ti buch'ue, xi ta x'albat sc'oplal yu'un ti israetique.

### Oy yan ti c'usitic jbel tsots albil sc'oplale

<sup>11</sup>“Mi oy chib viniquetic ti co'ol ta smaj sbaique, mi oy buch'u junucal yu'unic nab xi yajnil ta spojel ti smalale, ti j'ech'el abtel mich' xutbe sc'unil ti yan vinique,

<sup>12</sup>mi ja'uc jutebuc xc'uxubaj avo'ntonic yu'un. Alic mantal ti ac'o yich' c'ocbel sc'ob ti antse.

<sup>13</sup>“Mu xatunes ti x'ech' to yalal ta sbis ti c'usitic bisbil ta xamane. Mu xatunes ti c'usitic mu sta yalal ta sbis ti c'usitic sbisol ta xachone.

<sup>14</sup>Mu xatunes muc' sbisol ti c'usitic ta yepal bisbil ti c'usitic ta xamane. Mu xatunes biq'uit sbisol ti c'usitic ta yepal bisbil ti c'usitic ta xachone.

<sup>15</sup>Ja'uc le'e, ts'acaluc tijiluc lec ti sbisol avu'une yo' jech jal jabil ta xach'i xac'opoj ta lum ti bu ta xac'bot ti Ajvalil Dios avu'une.

<sup>16</sup>Yu'un ti buch'u jech ta spas ti va'i s'elan taje, toj chopol ta xil ti Diose. Yu'un ch'abal lec ta j'ech'el ti buch'u jech ta spase.

### **Loc' mantal ti tsutsuc ta j'ech'el ti amalecitaetique**

<sup>17</sup>“Vuleso ta ajolic ti c'usitic laj spasboxuc ti amalecitaetic ti c'alal oyoxuc to ox ta be ti c'alal laloq'uic xa ox talel ta Egipto.

<sup>18</sup>Na'ic me ti mu ja'uc juteb laj xi'taic Dios ti c'alal laj stsacanan ta milel ti buch'utic comemic ta patil avu'unique. Lec laj ya'i ti laj stsacoxuc ta leto ti c'alal lubemoxuc xae, ti aluneboxuc xa yu'un ti lubele.

<sup>19</sup>Ja' yu'un un, vuleso ta ajolic ti c'alal ta xc'ot ta pasel ta stsalboxuc scotol avajcontraic ti Ajvalil Dios avu'unic ti joyolic ta naclej ta banomil ti bu ta xayac'boxuc ta arextoique, ;ta j'ech'el, ch'aybeic sc'oplal ta banomil ti amalecitaetique!

## **Deuteronomio 26**

### **Ta c'usitic sba sat ts'unubil ti ta xich' aq'uel ta matanale**

<sup>1</sup>“C'alal mi la'ochic xa ech'el ta banomil ti yalaj ti Ajvalil Dios avu'unic ti ta xac' ti arextoique, mi lanaquiic ta j'ech'ele,

<sup>2</sup>ti sba sat ti ts'unubal ti loc' ayan ta banomile, ich'ic batel ta junuc alcu moch ta yavil ti bu t'ujbil yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ti staobil ta na'ele.

<sup>3</sup>Ti bu taje, xi ta xc'ot avalbe ti pale ti ta x'abtej ti c'alal ta xac'ot ava'an aba ta stojole: ‘Tana li'e, ta sba ta sat ti Ajvalil Dios cu'une, jamal ta xcal ti li'och xa ta lum ti bu albilic ti jmolmuc'totic yu'un ti Dios ti laj sva'an sba ta yalal ti ta xiyac'botique.’

<sup>4</sup>Va'i un, ti palee ta xich' ti alcu moch ti avich'oj batel ti oy sc'oplal ta xavac'be yich'e. Ta xbat yac' ta yaltar ti Ajvalil Dios avu'une.

<sup>5</sup>Ja'uc le' une, xi xcholet ta jamal ta xaval ta stojol ti Ajvalil Dios avu'un jech c'u cha'al li'e: ‘Ti jmolmuc'totac ta vo'nee, ja' arameoetic ti xloc' x'ochic no'ox batele, ti uni jutebic ta j'ech'el ti bat nacliicuc ta Egipto. Comic ta naclej ti bu taje. C'otic ta jun muc' ta lum ta j'ech'el. Ts'acal to une, ech'em yepalic ta jmec ti tsots xu' yu'unique.

<sup>6</sup>Taj une, laj yilbun jvocolcutic, laj yilbajinuncutic, laj yutilanuncutic ta mosovinel ti egipcioetique.

<sup>7</sup>Va'i un, laj jc'ancutic pojel coltael yu'un ti Ajvalile, ti ja' Dios yu'unic ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee. Laj ya'i ti jech xivocoletcutic ta stojole. Laj yil ti jme'inal jmu'natilcutique, ti quibajinelcutic ta abtele, ti spajebal xa o ti utilanel ta xquich'cutic ta j'ech'ele.

<sup>8</sup>Laj syales talel ti smuc'ul stsatsal yoc sc'obe, ti mu no'ox albajuc xi'elal laj c'otuc ta pasel yu'une, ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti lijloc'cutic talel yu'un ta Egipto.

<sup>9</sup>Avi tana li'e, laj yic'otic talel. Laj yac'botic ti banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome.

<sup>10</sup>Jech o xal tana li' une, quich'oj talel ti sba sat ts'unubal ti laj yac' ti banomile, ti ja' laj yac'botic ti Diose.' "Ta jech to yepal un, ta xavac' jelavel ti alcu moch ta stojol ti Ajvalil Dios avu'une, ti ta xlic aquejan aba ta stojole.

<sup>11</sup>Mi laj une, ta xlic apasic jun q'uin xchi'uc ti avalab anich'nabe ta sventa ti oy c'usitic lec la'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'une. Ja' jech xtoc ta xchi'inot ta muyubajel ti levitaetique, xchi'uc ti jyanlumetic ti xchi'inojoxuc ta nacleje.

#### **Ti matanal ta jujun lajlajuneb ti oy sc'oplal ta xich' tsobel ta scotole**

<sup>12</sup>"C'alal ta xc'ot yorail ti yoxibal jabile, ta xich' aq'uel scotol ti jujun lajlajunebe. Ta xich' aq'uel ti laj ach'ac to ox loq'uel ti sat ts'unubaletic ti ta xavac'beic yich' ti levitaetique, ti jyanlumetic ti nacal ta ateclumalique, ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'une, xchi'uc ti me'unal antsetique, yo' jech oy lec sve'elic ti buch'utic nacalic ta ateclumalique.

<sup>13</sup>C'alal ta xavac'beique, xi xcholet ta xlic aval ta jamal ta stojol ti Ajvalil Dios avu'une: 'Ja'uc le' une, ti ta jnae, laj jch'ac loq'uel ti c'u yepal albil sc'oplal ti sat ts'unubil ti oy sc'oplal ta xtune. Yu'un laj xa cac'be yich'ic ti levitaetique, ti jyanlumetic ti nacalic ta jlumalcutique, ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'une, ti me'unal antsetique. Yacal ta xc'otilan ta pasel cu'un scotol ti c'u s'elan laj avac' ta na'ele. Mi ja'uc ta jbaj ta jch'ay ta o'ntonal ti amantaltaque.

<sup>14</sup>Mi ja'uc jutebuc laj jtsac ta stunesel ta slajesel ti c'alal oyun ta me'inale, ti c'alal jsoquesoj jba xchi'uc jtosuc ti albil sc'oplal ti mu staq'ue. Mi ja'uc laj cac'be ta xrexpon ti animae. Cajval Dios, ti c'u s'elan ta xac'ane, laj jch'un. C'ot ta pasel cu'un scotol ti c'u s'elan laj avac' ta na'ele.

<sup>15</sup>Ta vinajeluc to, ta ach'ul nauc to, va'ano aba ta stojolal ta yac'bel slequilal ti jteclumal Israele, xchi'uc ti banomil ti laj avac'buncutic ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome, ti jech ono'ox laj avalbe ya'i ti jmolmuc'totcutic ti laj ech'icuc ta vo'nee.'

#### **T'ujbilic yu'un Dios ti lum Israele**





<sup>16</sup>“Ti Ajvalil Dios avu'une ta xalbot ava'i tana li' une, ti c'otuc avu'un ta pasel ta sjunuluc avo'nton, ta sjunuluc ach'ulel ta yabtelanel ta spasel ti oy c'usi jbel tsots albile, xchi'uc ti smantaltaque.

<sup>17</sup>Tana li'e, laj aval ta jamal, ti Ajvalile, ja' ti Dios avu'une. Laj avac' ave ati' ti j'ech'el ta xach'unbe ti jbel ti c'usi albil yu'une, ti smantaltaque, ti c'usi nobbil yu'une, ti jun ono'ox avo'nton ta xach'unbee.

<sup>18</sup>Ja' jech ti Dios xtoque laj yal ta jamal avi tana li' eque, ti vo'ote, Israel, steclumaloxuc ti c'otemoxuc ta yu'untaque, jech c'u cha'al yalaj ono'oxe, ti c'otuc ta pasel avu'unic scotol ti smantaltaque.

<sup>19</sup>Ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta xac'otic ta jun muc' ta lum ti jelavem ta j'ech'el ti alequilal avutsilalique, ti ta spuc ti ac'oplalique, ti ich'biloxuc ta muc' ta xac'otique, ti ja' mu sta sc'oplal ti yan muc'tiquil lum ti laj yac'anbe xch'ulele. Yu'un ja' jech ta xata ac'oplalique jech c'u cha'al laj yale, ti ja' jun jteclum ti yac'oj sbaic ta tunel yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique.”

## Deuteronomio 27

### Ti tonetic laj yich' va'anel ta vits Ebal ti na'bil come

<sup>1</sup>Ti Moisesse xchi'uc ti moletic yu'un ti israeletique xi xcholet laj yalbe ya'iic ti jteclume: “C'otuc ta pasel avu'unic scotol ti c'u s'elan laj calboxuc ava'iic tana li'e.

<sup>2</sup>C'alal ta x'ech' atuch'ic ti uc'um Jordane, mi la'ochic xa ech'el ta banomil ti bu ta xa'ac'batic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, va'anic muc'tic tonetic ti ta xasac-jaxic ta tane.

<sup>3</sup>Va'i un, ta xlic ats'ibaic scotol ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iic li'e. Ja' no'ox me ta xa'ochic ta sts'ibael c'alal mi la'ochic xa ech'el ta banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome, ti ja' ta xayac'boxuc ti Ajvalil Dios avu'unique, jech c'u cha'al laj ono'ox yalbe ya'iic ti amolmuc'totic laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>4</sup>Ja' yu'un un, c'alal mi ech' xa ox atuch'ic ti uc'um Jordane, ts'unic ta pajel tonetic ti ta vits Ebale, ti sac jaxbil ta tan avu'unique.

<sup>5</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xava'anic ta meltsanbel yaltar ti Ajvalil Diose, ti ta uni ton no'oxe, ti ma'uc ta xava'an ti meltsanbil ta taq'uine,

<sup>6</sup>ti sbejequiluc ta ton ta xich' meltsanel yaltar ti Ajvalil Dios avu'une. Ti ta altar taje, ta xlic achic'beic smoton ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>7</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xamil ta yaq'uel matanal sventa ti lajesobil o'ntonale. Ti bu taj une, ta sba ta sat ti Dios avu'une, ta xave'ic, ta xapasic q'uin.

<sup>8</sup>Ja'uc ti ta ton une, xbejlajanuc lec ta q'uelel ti ts'ib ti va'i s'elan laj calbot ava'iic li'e.”

<sup>9</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse chi'inbilic yu'un ti pale levitaetique, ti xi laj yalbe ya'iic ti israeletique: “Ts'ijlanic, israeletic, chiquintaic ava'iic li'e: Avi tana li'e, lac'otic xa ta xnich'nab ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique.

**10**Ja' yu'un un cha'e, tsots sc'oplal ta xachanic ta spasel ta xch'unel ti smantaltaque, xchi'uc ti oy c'usi jbel albil ti tsots sc'oplal ti laj calboxuc ava'iic li'e."

**Xcholet ta xich' albel sc'oplal ti bu ta xc'ot ta cotel chaval sc'oplale**

**11**Ti ta sc'ac'alil no'ox taje, ti Moisesse xi laj yalbe ya'i mantal ti jteclume:

**12**"C'alal mi ech' xa atuch'ic ti uc'um Jordane, snitilultac ti Simeone, ti Levie, ti Judae, ti Isacare, ti Josee, xchi'uc ti Benjamine, sva'anoj sbaic sq'uelojic ech'el yeloval vits Guerizim ti c'alal ta xich' ac'bel slequilal yutsilal ti jteclume.

**13**Ja'uc snitilultac ti Rubene, ti Gade, ti Asere, ti Zabulone, ti Dane, xchi'uc ti Neftalie, sva'anoj sbaic sq'uelojic ech'el yeloval ti vits Ebale, ti c'alal ta xloc' ta eilal ta sbisel ta cotel chavale.

**14**Ti levitaetique ta xlic sva'an sbaic ta sc'oponel scotel ti jteclum Israele, ti xi tsots xvulvunic xa liquel ta yalele:

**15**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta smeltsan ti sdiostaque, mi oy c'usi unijesbil ta taquin ta sloc'tae, mi ta xac' ta meltsanel ti oy bu c'otem ta pasel ti snac'oj xa leque. Ti jech taje, toj chopol ta xil ti Diose.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**16**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u mu lecuc xil ti stote, mi ja' ti sme'e.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**17**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta snet' sts'aquil xrexto osil ti slac'nae yo' ta xelc'anbe ti yosile.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**18**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta xac' xanavuc ech'el ta yan o be ti jun ma'sate.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**19**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta xlic yilbajin ti jyanlume, mi ja' jun me'unal ants, mi ja' ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'une.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**20**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta stsac ta ilbajinel yajnil ti stote, yu'un ta scus ta yic'obal.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**21**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta stsac ta yilbajinel yo' ta chi'inel ti jun chon bolome.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**22**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta stsac ta yilbajinel yo' ta xchi'in ti xchi'il ta voq'uele, mi ja' xnich'on ti stot ti yan o ti sme'e, mi yan ti stote.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**23**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta stsac ta yilbajinel yo' ta xchi'in ti sme'ni'e.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

**24**'Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta spa'i ta milel ti svinquilele.' Xi ta stac' scotel ti lume: 'Jechuc.'

<sup>25</sup>‘Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u ta stsac taq'uin ta smil ti buch'u ch'abal smule.’ Xi ta stac' scotol ti lume: ‘Jechuc.’

<sup>26</sup>‘Bac svocol chamuc ta banomil ti buch'u mu xac' ta venta ti va'i s'elan ti bijubtasele, ti mu sc'an xchan ta yabtelanele.’ Xi ta stac' scotol ti lume: ‘Jechuc.’

## Deuteronomio 28

### Ti buch'u teq'uel ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unel ti mantale, ta sta ti slequilal yutsilale

(Lv 26.3-13; Dt 7.12-24)

<sup>1</sup>‘Mi ta melez teq'uel ta xc'ot ta avo'nton ta xch'unel ti c'usi ta sc'an ti Ajvalil Dios avu'une, ti ta xlic avabtelan ta spasel scotol ti smantaltac ti laj calbot ava'iic tana li'e, va'i unbi, ich'bilot ta muc' ta xac'ot yu'un scotol ti jnaclejetic ta banomil yu'un ti Dios avu'une, ja' mu sta ti stuquique.

<sup>2</sup>Ma'uc no'ox taje, scotol ti lequilal ti oy sc'oplal ta xavich'e, ta xvul ta bajel ta atojol un, ta sventa ti ta xach'un ti c'usi ta sc'an ti Ajvalil Dios avu'une.

<sup>3</sup>Ataoj ti sva'anoj sba ti Dios ta atojolal ta jteclume xchi'uc ta avosil abanomile.

<sup>4</sup>Ataoj ti sva'anoj sba ti Dios ta stojol ti anich'nabe, ti ats'unube, ti yoltac ti avacaxe, ti achijtaque, xchi'uc xa scotol ti yan chon bolometric avu'une.

<sup>5</sup>Ataoj ti sva'anoj sba ti Dios ti c'usi oy avu'un ta alcu moche, ti yavil ti bu ta xich' vots'el ti ninal juch'bil trigoe.

<sup>6</sup>Ta scotol ti c'usiuc no'ox ta xapase, ataoj ti sva'anoj sba ti Dios ta atojolale.

<sup>7</sup>‘Yu'un ti Ajvalil Diose ta xac' ta avoc ta ac'ob ti avajcontra ti c'alal ta xastsacot ta letoe. Manchuc mi lec xa nopbil yu'unic ti c'u s'elan ta xvolvanique, ja'uc le'e, ta jech no'ox yepal tan puc ta xjatavic batel ta atojol.

<sup>8</sup>‘Yu'un ti Ajvalil Diose ta sva'an sba ta stojol scotol ti c'usiuc no'ox ta xapase, ta stojol ti c'usitic oy avu'une. Xamuyubaj yu'un ta xac' naclan ta lum ti bu ta xac'bot avich'e.

<sup>9</sup>‘Mi ta xc'ot avu'un ta yabtelanel spasel ti smantaltaque, mi jun avo'nton ta stojole, jech ti Ajvalil Dios avu'une staoj yav ti st'ujojot ta steclumal jech c'u cha'al laj yal ti laj sva'an sba ta rextico ti stuque.

<sup>10</sup>Va'i un, scotol ti lumetic ti oy ta banomile, ta xilic ti ja' jpojvanej ti Dios ti tabil ta c'oponel avu'une. Ta xlic ochuc xi'el ta yo'ntonic avu'un.

<sup>11</sup>Yu'un ti Ajvalil Diose ta xac' avil ti yutsil slequil yo'nton ti naca xac'bot no'ox ti anich'one, ti naca xvoc' no'ox yoltac ti achije, ti avacaxtaque, ti yepal no'ox ta j'ech'el ti ts'unubaletic ti c'usitic ta xloc' ta banomil ti bu yalojbe ono'ox ti amolmuc'totac ti laj sva'an sba ta rextico ti ta xac'bote.

<sup>12</sup>Ta xac'bot ti slequil sc'ulejale, ti ja' sc'oplal ti vinajele, yo' jech ta xyal talel vo' ta banomil ti ta xtun yu'une. Yu'un xloc' x'ayan no'ox ti stojol alubel achamele, ti xu'

avu'un xavac'be xch'amun ti epal muc'tiquil lume. Mu ja'uc juteb xajotet xa ta ch'om ti vo'ote.

<sup>13</sup>Yu'un cajal ac'oplal ta xac'ot yu'un ti Dios avu'une. Mi ja'uc ma' ti yamal xa no'ox avuni c'oplal ta xa'ilee. Yu'un ta j'ech'el cajal ac'oplal ta xc'ot ta stojol ti yane. Yu'un ta j'ech'el ma'uc ma' ti jutuc no'ox avuni c'oplal ta xa'ilee. Ja' no'ox venta mi ta xatuc'ulan ta spasel ta yabtelanel smantaltac ti Ajvalil Dios avu'une ti laj calbot ava'i li'e, ti tsots sc'oplal ta xaliques ta yabtelanele.

<sup>14</sup>Mu xatselbunic comel taje. Ma'uc me ta xlic ats'acli ti yan diosetic ta snijan xchimanel abaic ta yich'el ta muq'ue.

### **Stojobil ti toyobbaile**

*(Lv 26.14-46)*

<sup>15</sup>“Yan ti mi ta xatoy aba ta stojol ti Ajvalil Dios avu'une, ti mi mu xachan ta yabtelanel ti smantaltaque, xchi'uc ti oy jbel ti tsots albil ti laj calbot tana li'e, ta xvul ta loq'uel ta atojol ti bac vocol ti xi s'elan sc'oplale:

<sup>16</sup>Bisbilot ta cotel chaval xa'ech' xajelav ta jteclum, xchi'uc ti ta osil banomil avu'une.

<sup>17</sup>Yu'un bisbil ta cotel chaval ti avalcu moche, xchi'uc ti bu ta xich' vots'el ti ninal juch'bil trigoe.

<sup>18</sup>Bisbilic ta cotel chaval ti avalab anich'nabe, ti ats'unubtaque, ti yoltac avacaxe, ti achijtaque, xchi'uc scotel ti yan chon bolometric ti oy avu'une.

<sup>19</sup>Bisbilot ta cotel chaval ec xchi'uc scotel ti c'usitic ta xapase.

<sup>20</sup>“Yu'un ti Diose ta stacbot talel bac vocol ti naca xa no'ox vocol ti mu xa xava'i aba lec xchi'uc ta scotel ti c'usi ta xapase, ti mu ta sjaliluc ta xac'ot ta soquel ta tsutsel yu'un ta scoj ti laj ach'ac aba ta stojol ta yac'bel yipal ta spasel ti c'usi mu lecuc ta pasele.

<sup>21</sup>Yu'un ti Diose ta stacbot talel jun lajel tubel ta atojol, ti ta j'ech'el ta xac'ot ta tsutsel yu'un ta lum ti bu ta xavu'nine.

<sup>22</sup>Ta xac'bot talel xtoc muc' ta c'oc' ti ta xacham o yu'une, jun sic c'oc' ti toj chopol ta j'ech'ele, ti situbele, ti mu no'ox albajuc ta xava'i ti c'ac'al ta j'ech'ele, ti ta xtaquij yu'un ti banomile, ti ta stacbel talel xchanul ti trigoe, ti lamal ta xvul ta atojol ti muc' ta c'oq'ue, ja' to ti c'uxi lac'ot ta tsutsel yu'une.

<sup>23</sup>Ti le' ta ac'ole, ti vinajele ta sjaltabot ti vo'e. Ti li' ta olone, ti banomile ta sjaltabot ti c'usitic ta xch'i yu'une.

<sup>24</sup>Yu'un ti Diose c'ajomal no'ox pucuc xchi'uc yi' xvajet no'ox vulel ta aba yu'un, c'alal ja' sc'oplal vo' ta alele, ja' to ti c'uxi lac'ot ta tsutsel yu'une,

<sup>25</sup>ti net'bil lubtsanbil ta xac'ot yu'un ti avajcontraique. Manchuc mi lec nopbil avu'un ti xavolet batel ta tsaquel ta letoe, ja'uc le' une, j'ech'el ti tan puc ta xajatavic ech'el yu'unique, ti j'ac'vanejot ta xi'el ta xac'ot ta xayilic ti jbainvanejetic ta banomile.

- 26 Mu'yuc buch'u ta sibtas batel ti xulemetique, ti yan jti'oval chonetic ti c'alal ta sti' ti abec'tale.
- 27 “Yu'un ti Diose ta xac'bot avocol ta jun yayijemal jech c'u cha'al ac'batic xchamelic ti egipcioetique, ta jun muc' ta chacal, ta seb, ta sal, ti mu jayloq'uel xpoxtaj ti achamele.
- 28 Ja' jech xtoc ta xajoybij ta jun chuvaj yu'un, ta xajoybij ta jun ma'sat yu'un, ti mu xa stac' a'yi'el ta xava'i ti c'usi ta xc'ot ta atojole.
- 29 Max-max picbil ta xaxanav ech'el xtoc jech c'u cha'al ta xanav ti ma'sat ti oy ta ic'al osil ta xa'ie. Mi ja'uc jutebuc lec ta xc'ot ta loq'uel avu'un ta scotol ti c'usi ta xapase. Yu'un c'ajomal ono'ox lamal ta aba ti ilbajinele, ti elc'anbilote ti mu'yuc buch'u stic' sba ta apojele.
- 30 Avac'oj xa ave ta yiq'uel ti alecome, yan o ti buch'u ta spas yabtel xchi'uc ti alecome. Avac'ojbe yipal ta xameltsan ti anae, mi ja'uc ta xac'upin ta naclej. Avac'ojbe xa yipal ta sts'unel ti a'uvae, yan o ti buch'u ta slo' ti sate.
- 31 Va'al aq'ueloj ta xich' milel ti stot avacaxe, mi ja'uc ta xati'be ti sbec'tale, ta aba ta asat poj xayutbeic ech'el ti aburroe, mi ja'uc xa ta xasutesbeic talel. Mac xutic ech'el achij ti avajcontrae, mi ja'uc oy buch'u ta stic' sba ta spojel talel yo' ta scoltaot.
- 32 Va'al aq'ueloj, ac' xi ech'el ta sc'ob jyanlumetic ti avantsil nich'one, ti aqueremtaque. Scotol ora juteb ta avo'nton ti ac'anuc xa ava'i ta sq'uelbel ti sate, mi ja'uc oy c'usi xavut.
- 33 Yu'un ti laj apich' avoc ac'ob yu'un ti avabtel ti oy c'usi laj ats'un ta abanomile, ja' ta stun ta slajesic ti jyanlumetic ti mu ja'uc jutebuc laj avojtiquin ta j'ech'ele. Xlic xcaj no'ox ti avilbajinele, ti avocol ti ta xc'ot ta atojole.
- 34 Ta xachuvajib yu'un ti c'alal ta xavil scotol ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasele.
- 35 Yu'un ti Diose ta xac'bot avich' avocol ta jun yayijemal ta sjol avoc, ta smuc'ul avo', ta sjunul abec'tal, ti mi ja'uc xpoxtaj avu'une.
- 36 “Yu'un ti Diose ta stenot ech'el xchi'uc ti ajvalil avu'une, ta yan muc' ta lum ti mu ja'uc jutebuc xavojtiquine, mi ja'uc laj yojtiquinic ti atos ame'ique. Ti bu taje, ta xlic anijan achiman abaic ta yich'el ta muc' ti diosetic ti meltsanbil ta te'e, ti meltsanbil ta tone.
- 37 Yu'un ta xac'otic ta jun j'ac'-xi'el, ta j'ac'-na'levanej, ta j'ac'-lo'il, ta j'ac'-tse'imol yu'un ti lumetic ti bu ta stacoxuc ech'el ti Diose.
- 38 Jun yepal ta xats'un ti ats'unube, uni juteb ta xataic ta tsobel ti sate, ja' ti laj ta ixtolanel yu'un ti c'ulube.
- 39 Ta xats'un ti uva ti lec ta xaq'uele, mi ja'uc ta xavuch'be ya'lel ti sate. Mi ja'uc ta xatsob ti uvae, ja' ti laj yixtolan ta tsutsesel scotol ti xuvite.

- <sup>40</sup>Buyuc no'ox ts'unbil avu'un ta banomil ti olivoe, mi ja'uc ta xamuibtas aba yu'un ti yaceiteile, ja' ti ta jech no'ox yepal ta xbaj stuc ti yuni sattaque.
- <sup>41</sup>Oy ti avalab anich'nabe, mu'yuc achi'ucanoj, yu'un chucbil ta xbatic ta yan muc'tiquil lum.
- <sup>42</sup>Scotol ti sat te' ti jtunel jlajesele, xchi'uc ti te'tique, ta stsutses ta j'ech'el ti c'ulube.
- <sup>43</sup>Ja'uc ti jyanlumetic ti nacalic ta alumalique, yantic stsac yipic ti xjelav to xu' yu'unic ta j'ech'ele. Ja'uc ti vo'ote, yantic tsalbil ta xac'ot.
- <sup>44</sup>Ja'uc ti stuquique xu' yu'unic ta xac'boxuc ach'amunic. Yan ti vo'ot une, mi ja'uc xa xloc' ti ta xavac'be xch'amune. Ti cajal to ox ac'oplal oyote, ja' xa ta xc'ot ta sc'oplal stuquic, yu'un labat me ta yoc un.
- <sup>45</sup>“Scotol ti bac vocoletic taje, ta xtal ta atojol ti nabpatibilot ech'el yu'une, ti buyuc no'ox taluque, ja' to ti c'uxi ta xatsuts yu'une, ja' ti mu xac'an xach'unbe ti c'usi ta sc'an ti Ajvalil Dios avu'une, ti mu'yuc xc'ot ta pasel avu'un ti smantaltaque, ti oy jbel ti tsots albil ti c'alal ja' laj yalbot ava'i ti stuque.
- <sup>46</sup>Ti jech ta xc'ot ta atojol ti va'i s'elan taj une, ja' svinajeb ti tsots contrainbil ta xac'ot ta j'ech'el ta scoj ti ta xatoy abae,
- <sup>47</sup>ta scoj ti mu xamuyubaj xa laj anijan achiman aba ta yich'el ta muc' ta melel ti Ajvalil Dios avu'une, ti c'alal oy ep ti c'usitic lec yac'ojbote.
- <sup>48</sup>Ti avajcontratac ti ta stac talel ti Diose, ta xavac' aba ta tunel yu'unic. Ta xlic avich' avocol yu'un ti vi'nale, ti taqui ti'ile, ti ch'abal jset'uc ac'u'e, ti c'usiuc xa no'ox ti ame'unal mu'natil ta xavile. Ti Diose toj tsots ta j'ech'el ta xac' avocol ta mosovil, ja' to ti c'uxi ta stsuts ti ac'oplale.
- <sup>49</sup>Yu'un ti Diose ta stac' talel jyanlumetic ti co'ol to s'elan junuc muc' ta xic ti xvilil to talel ta xliquic talel ta jot to banomil ti ta stsacoxuc ta letoe. Mu ja'uc jutebuc ta xava'ibeic ti sc'opique.
- <sup>50</sup>Jyanlumetic ti xi'el xac' ta q'uelbel satique. Mu ja'uc jutebuc xaquic ta venta ti moletique. Mi ja'uc jutebuc xc'uxubaj yo'ntonic yu'un ti ololetique.
- <sup>51</sup>Va'i un, ta xlic sti'ic yoltac ti chon bolometric avu'une, xchi'uc ti c'usitic loc' ayan ti laj ats'un ta abanomile, ja' to ti c'uxi mu'yuc c'usi ta xayic'tabot comele. Yu'un xquechet ta xac'be ech'el ti trigoe, ti vinoe, ti aceitee, ti yoltac ti avacaxe, ti yoltac ti achije. Ta xlic chaman ta vi'nal yu'un un.
- <sup>52</sup>“Ta sjoyobtaic ta maquel ti jteclumetic avu'une. Ta xu'ninan ja' to ti c'uxi ta xlom yu'unic ti smocaltac ti toyolic yich'oje, ti c'alal ja' apatoj avo'nton yu'un ti c'otem apojobbaile. Melel, ta sjoyobta ta maquel ta yu'ninel scotol ti jteclumetic ti ja' laj yac'bot ti Ajvalil Dios avu'une.
- <sup>53</sup>Ti c'u sjalil sjoyobtaojic ta maquel avajcontraic ti jteclumetic avu'une, mi ja'uc x'ech' xnel ta xava'iic ti vi'nale, ti ta xc'ot ta pasel ta xlic ati'ic ti avalab anich'nabe, ti c'alal ja' avalab anich'nab laj yac'bot ti Diose.



- 54Ja'uc ti jun vinic ti buch'u sna' stuc'ulan sbae, ti sna' xc'uxubaj yo'nton to ox ti oy ta atojolique, soquemtic xa sat ta sq'uel ech'el ti xchi'il ta voq'uele, ti xc'uxubinbil ajnile, xchi'uc ti xnich'nab ti oy ta stojole,
- 55yu'un mu ch'acabaj ta xa'i xchi'uc yan sbec'tal ti xnich'nab ti c'alal ta xlic sti'e. Yu'un mi jutebuc oy c'usi x'ayan ta lajesel jset'uc ti c'u sjalil yu'ninojic ti jteclumetic, ti mu x'ech' mu xnel ta xava'i ti avocol ta sjunlej ateculumal ta xavich' yu'un ti avajcontrae.
- 56Ja'uc ti jun ants ti buch'u sna' stuc'ulan sbae, ti mu ts'ujuc c'usi sc'an xatin to ox ti oy ta atojolique, ti jech toj bej ta ic'obal ti mu'yuc xil o ta pis oc ta xani ti banomile, soquemtic xa sat ta sq'uel ti smalal ti xc'uxubinoj to oxe, xchi'uc ti yalabtaque,
- 57yu'un mu xa ch'acabaj ta xa'i ta xac' ta ti'el xchi'uc yan ti c'alal ta svoq'ues ti yol xchi'uc sme'e. Yu'un scotol ta sti' stuc ta mucul. Yu'un mu'yuc c'usi x'ayan jset'uc ta lajesel ti c'alal tsacbil ta c'op ti alumal yu'un ti avajcontrae.
- 58“Mi mu xachan ta yabtelanel scotol ti bijubtasel ti ts'ibabil li' ta jpoc vune, mi mu ja'uc xc'ot ta avo'nton ti Dios ti jelavem ti yutsil slequilal ti xi'bal sbae,
- 59va'i ti stuc une, ta stac talel ep ta tos ti c'usiuc xi'bal sba lajel tubel ilbajinel ta atojole, xchi'uc ta stojolic ti anitilultaque, chopol chameletic ti mu ja'uc jutebuc xatabe ti xpoxile.
- 60Yu'un ja' ta xc'ot ta pasel yu'un yan velta ti ta slaman talel ta aba ti c'usitic toj chopol laj spas ta Egipto ti ep laxi' yu'une, ti ta xavich'olan ti avocol yu'une.
- 61Ma'uc no'ox taje, ta stac talel yan avocol ta chamel ti mu'yuc ts'ibabil ta jpoc ti jchanubtasvanej vun li'e, ja' to c'uxi ta xatsuts yu'une.
- 62Ti co'ol s'elan c'analetic ta vinajel ti avepale, Israel, ta xc'ot ta pasel ti uni juteb xa ta xacom ta scoj ti mu xac'an xach'un ti c'usi ta sc'an ti Ajvalil Dios avu'une.
- 63Jech c'u cha'al ti Dios ti batem yo'nton ta sboleselote, ta spasel ti lec ta atojole, ja' no'ox jech, batem yo'nton ta yilbelot avocol, ta stsutseselot. Ta jech no'ox yepal, jipbil tenbil ta xaloc' ta jteclum ti bu ta xavu'nine.
- 64Yu'un ti Diose, tan puc ta xabat yu'un ta jujun muc'tiquil lumetic ta jujujot to xocon ti banomile, ti ta xlic anijan achiman abaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetic ti meltsanbil ta te'e, ti meltsanbil ta ton ti bu taje, ti mu ja'uc jutebuc laj avojtiquine, ti mu ja'uc laj vojtiquinic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.
- 65Ti c'alal jech nacaloxuc ta muc' ta lumetic taje, ma'uc ma' ti mu junuc xa avo'ntonic ta xacuxe, ti mu'yuc xa c'usi xana'e. Oy no'ox xi'el ta xava'i ta avo'nton ta xac'bot ti Diose. Ta xvinaj ta asat ti at-o'ntone, ti oytic no'ox achamel xava'i abae.
- 66Oy ac'oplal o ti mu avu'unuc aba atuc ta xava'ie. C'ac'al ac'ubal oy no'ox xi'el ta xava'i ti chib no'ox c'op avich'oje.
- 67Bats'i yan sba ti xi'el ta xava'i ta j'ech'ele. Ti jech ta xavile, jech o xal ta xc'ot ta pasel ti xachi ta xaval ta sob ic'lumane: ‘iOc no'ox la ta alel ti ac'ubalticuc xa ti

ic'luman une!' Ja'uc ti ta ac'ubaltic une, xachi ta xavale: '¡Oc no'ox la ta alel ti sacubeluc xa ti osil une!'

<sup>68</sup>Ac'o mi laj yalbot ti Dios ti mu xa x'ech' axani yan velta sbelel ti Egiptoe, ja'uc le' une, ta barco ta xasutic batel yan velta. Yu'un ta xac'an ti xachon aba ta mosovil ta yoc ta sc'ob ti avajcontrataque, mi ja'uc junuc oy buch'u ta smanot.

## Deuteronomio 29

### Ti trate laj spas ti Dios xchi'uc ti israeletic ta lum Moabe

<sup>1</sup>Li'e, ja' yabtel yip ti trate laj xchapan ti Dios ta stojol ti israeletic ti ta lum Moabe. Ti trate taje, ja' sts'acleb ti strate ti yalojbe ya'iic ti israeletic ta vits Horebe.

<sup>2</sup>Ti Moise se laj stsob talel scotol ti israeletic ti xi laj yalbe ya'iique: "Ti vo'oxuque laj avil ta aba ta asatic scotol ti c'u s'elan laj spas ti Dios ta muc' ta lum Egiptoe, ta stojol ti faraone, ta stojol ti yaj'opisialtaque, xchi'uc scotol ti c'u s'elan c'ot ta pasel ta slumalique.

<sup>3</sup>Ti c'usitic muc'tic laj c'otuc ta pasel ti vinaje, ti senyailtaque, ti ch'ayal c'ot o'ntonal yu'une, rexticooxuc, yu'un laj avilic.

<sup>4</sup>Ja'uc tana le' une, mu'yuc to yac'oj ye ti Dios ta yac'beloxuc abijilic ta xchiquintaele, ta ya'yibel smelol scotol ti c'u cha'al le'e.

<sup>5</sup>Yu'un cha'vinic (40) jabil sjalil laj jbeiltasoxuc talel ta sbajtical banomil. Ti jech yorail taje, mu'yuc laj avilic ti laj ti ac'u'ique, ti laj ti axonobique.

<sup>6</sup>Mi ja'uc jset'uc laj ave'ic ti pane, ti laj avuch'ic ti vinoe. Mi ja'uc laj avuch'ic ti uch'bolal ti pasem xae yo' jech ta xana'ic ti Ajvalile, ja' ti Dios avu'unique.

<sup>7</sup>"C'alal lijvulotic ta osil li'e, loc' talel stsacotic ta leto ti Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti Hesbone, xchi'uc ti Og ti ja' ajvalil yu'un ti lum Basane. Ja'uc le' une, tsalbil c'ot cu'untic.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un laj cu'ninbetic ti slumalique, ti c'ot ta xrexto cu'untic snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc snitilultac ti Manasese.

<sup>9</sup>Ja' yu'un le' un cha'e, c'otuc ta pasel avu'unic yabtel yip ti strate li'e. Chanic ta yabtelanel yo' jech lec ta xc'ot ta loq'uel avu'unic ta scotol ti c'usitic ta xapasique.

<sup>10</sup>"Ti c'ac'al tana li' une, xi s'elan tsoboloxuc ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'unique: ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' nitiluletique, ti j'opisialetique, scotol ti viniqetic yu'unic ti israeletic,

<sup>11</sup>ti ololetique, ti antsetique, ti jyanlumetic ti xchi'inojoxuc ta nacleje, c'alal to ta jcuch-si' xchi'uc ta jcuch-vo' ti li' oyique.

<sup>12</sup>Li' tsoboloxuc yo' jech jamal ta xaval ta yaq'uel ave ati' yu'un strate ti Dios ti ta xac' ta atojolic tana li'e.

- 13** Avi tana li'e, bejel lec ta xcom ta atojolic ta svinajesel ti ja' yalab xnich'naboxuque, ti ja' Dios avu'unic ti stuque, jech c'u cha'al laj sva'an ta yalel ta stojol ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, ti ja' amolmuc'totic laj ech'icuc ta vo'nee.
- 14** Ti jech laj sva'an sba ta rextico ta yaq'uel ti stratee, ma'uc no'ox ta xac' ta atojolic.
- 15** Ta xac' ta stojolic xtoc ti buch'utic mu'yuc to li' xchi'inojotique, ti ta to xtalique.
- 16** Ti vo'oxuque xana'ic lec ti c'u s'elan lijnaquiotic ta jteclum Egiptoe, xchi'uc ti c'u s'elan laj jtatic talel ta jujun muc'tiquil lumetic ti laj jtatic talel ta be ti livul li'e.
- 17** Ti ta lumetic taje, ja' to vul jtatic ta ilel ti oy jeche' diosetique, xchi'uc ti jeche' loc'obbail ti meltsanbil ta te'e, ti ta tone, ti ta platae, ti ta oroe, ti nijil chimilic ta xich'ic ta muc' ti jnaclejetique.
- 18** Mu me ja'uc oy buch'u junucal mi vinic, mi ants, mi jchop ta na, mi jvoc'uc nitilulil ta atojolic ti ta svalopatin comel ti Ajvalil Dios cu'untique, yo' ta xlic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' sdiosic ti muc'tiquil lumetic taje. Mu me ja'uc oy buch'u junucal avu'unic jech c'u cha'al junuc yibel te' ti toj ch'a ta j'ech'el ti oy svenenoale.
- 19** “C'alal mi laj xa ava'iic scotol ti va'i s'elan yip ti trate ti ic'ot ta rexticoe, yic'al nan oy jun chiboxuc ti oy slequilal yutsilal ta xa'i sba ti xi ta xlic snope: ‘Buch'u la sventa mi ja' ta jpas ti c'usi xal ti co'ntone, lec ta xc'ot ta loq'uel cu'un scotol.’ Ti buch'u taje, ta xc'ot ta pasel ti ja' ta scoj ta xac'be svocol scotol ti yane.
- 20** Ta j'ech'el mi ja'uc ta xch'aybat smul scolo' yu'un ti Diose. Yu'un c'ajomal no'ox ta xcajanbat ta sba ti sc'ac'al soquemal yo'ntone. Jech mu xnel mu x'ech' xa'i yu'un ti mu'yuc stuq'uil ta spas ti vinic taje. Yu'un cajal ta xc'ot ta sba scotol ti bac vocol ti albil xa talel sc'oplal yu'un ti jpoc vun li'e. Lamal ta xc'ot ta sba scotol. Ta xtubbat sc'oplal yu'un Dios ti snitilultac ta banomile.
- 21** Yu'un stuc no'ox xcuchoj ta xcom yu'un Dios ti vinic taje, ta stojol snitilultac israetic ti ta sta svocol yu'un jech c'u cha'al ts'ibabil sc'oplal ti bac vocol ta jpoc svunaltac ti trate ti c'otem ta jbel c'usi tsots albile.
- 22** Yu'un ti alab nich'nabiletic tana li'e, ti anitilulic ti ta to xvulic ta loq'uele, ti jyanlumetic ti ta xliquic talel ta namal banomile, ta xilic ta sba ta satic ti c'usitic chopol ta xc'ot ta pasele, ti chamel lajele, ti ta stac talel ta banomil ti Ajvalil Diose.
- 23** Ti ta scotol ti muc' ta lume, c'ajomal no'ox ta xilic ti azufree, ti ats'ame, ti c'aq'uem ti banomile. Mu'yuc c'usi stac' ts'unel ta banomil taje. Ta j'ech'el mu'yuc c'usi xch'i mi ja'uc jtec'uc momol jech c'u cha'al c'ot ta pasel ti c'alal lilij ti jteclum Sodomae, ti Gomorrae, ti Admae, xchi'uc ti Zeboime, ti ta sc'ac'al soquemal yo'nton ti Diose laj stubbe ti sc'oplale.
- 24** “Va'i un, scotol banomil xi ta sjac'be sbaique: ‘¿C'u cha'al jech laj spas ti Dios ta stojol ti lum li'e? ¿C'u cha'al toj ech'em soc ti sjole?’



<sup>25</sup>Ti stac'obile, xi s'elan ta xloc' yu'unic ta alele: 'Yu'un ja' ta scoj ti laj sjip laj sten ta svalopatinel strate ti Ajvalil Dios yu'un ti smolmuc'totique, ti albilic ono'ox ta xloq'uesatic tael ta Egiptoe.

<sup>26</sup>Yu'un ja' lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' yan diosetic ti mu ja'uc jutebuc xojtiquinique, ti mu ja'uc jutebuc oy c'usi laj yich'ic yu'une.

<sup>27</sup>Jech o xal ti Diose laj yilta ti banomil li'e. Laj slamanbe tael ta sba scotol ti bac vocol ti ts'ibabil ta jpoc vun li'e.

<sup>28</sup>Ta sc'ac'al yo'nton, ta soquemal sjol ta j'ech'el, laj sten loq'uel ta slumalic. Laj stacan batel ta yan muc'tiquil lum jech c'u cha'al ta xc'otilan ta pasel tana li'e.'

<sup>29</sup>“Yu'un oy jaytos ti mu jayloq'ueluc jna'tique: Taje, ja' sventainoj ti Ajvalil Dios cu'untique. Oy lij'ac'bat jna'tic xchi'uc ti calab jnich'nabtac ti c'otuc ta pasel cu'untic ta j'ech'ele: ja' ti c'ot ta smantaltac scotol ti jbel c'usi tsots albile.

## Deuteronomio 30

### Ti toyel tamel liquel yan veltae xchi'uc ti c'uxubinele

<sup>1</sup>“Laj xa jcaj'alboxuc ava'iic sc'oplal ti c'uxubinele, xchi'uc sc'oplal ti bac vocol ti laj cac' ana'ic snopel ta st'ujele. C'alal ta xvul ta loq'uel ta atojolic scotol ti va'i s'elan taje ti ta lumetic bu ta stenoxuc ech'el ti Ajvalil Dios avu'unique, ta xvul ta avo'ntonic ti laj cac' ana'ic snopel st'ujele.

<sup>2</sup>Mi ta sjunul avo'ntonic, mi ta sjunul ach'ulelic ta xasutic tael yan velta ta stojol ti Dios xchi'uc ti avalab anich'nabique jech c'u cha'al laj calboxuc ava'iique,

<sup>3</sup>va'i un, ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique, ta sjel ti avorailique. Ta xlic c'uxubajuc yo'nton ta atojolic. Ti bu laj stanioxuc ech'el ta yan muc'tiquil lumetique, ta stsoboxuc tael yan velta.

<sup>4</sup>Ti jlom avu'unic ti toj nom batic ta sjoylej banomil ti c'alal jipatic loq'uele, ta xba yich'ic tsobel tael yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un xba sa' tael ti bu oyic taje.

<sup>5</sup>Yu'un ta ach' ta stsoboxuc tael ta muc' ta lum ti laj yu'ninic ti amolmuc'totique, ta xacha'u'ninic. Lec ti c'usitic ta xataic liquel yu'une. Ta xepajesboxuc ti avalab anich'nabique, ja' mu sta laj staic ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>6</sup>Yu'un ta stec'an ti trate ta avo'ntonique xchi'uc ta yo'ntonic ti avalab anich'nabique yo' jech c'ux ta xava'iic ta sjunul avo'ntonic, ta sjunul ach'ulelic ti Diose, yo' jech ta xc'ot ta pasel ti oy acuxlejalique.

<sup>7</sup>Ti Ajvalil Dios avu'unique ta slamanbe ta sbaic ti bac vocol ta stojol ti avajcontraique, xchi'uc ta stojol ti buch'utic ta sc'ac'al yo'nton laj snutsoxuque.

<sup>8</sup>Va'i un, ta xasutic tael ta stojol ti Diose. Ta xach'unbeic ta spasbel ti c'usi ta sc'ane. Ta xlic avabtelanic ta spasbel ti smantaltac ti laj calboxuc ava'iique.

<sup>9</sup>Scotol ti c'usi ta xapasic une, ta xabolesbatic yu'un ti Diose, ti anich'nabique, ti yoltac avacaxique, xchi'uc ti c'usi ta xats'unique. Jech o no'ox un, yu'un ti Ajvalil Dios



avu'unique, xmuyubaj xa liquel ti ta xcha'pas ti c'usi leque jech c'u cha'al laj spas talel to ox ta stojol ti amolmuc'totic laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>10</sup>Ja' no'ox venta mi ta xach'unbeic ti c'usi ta sc'an pasbel ti Ajvalil Dios avu'unique, mi ta xach'unbeic ti smantaltaque, mi ta xapasbeic ti jbel ti c'usi tsots albil ti ts'ibabil ta jpoc vun li'e, mi ta xasutic ta stojol yan velta ta sjunul avo'ntonic ta sjunul ach'ulelic.

<sup>11</sup>“Ti mantaletic ta xcalboxuc ava'iic tana li'e, mu toj vocoluc ta ch'unel. Mi ja'uc toj vocol ta pasel.

<sup>12</sup>Mu yu'unuc ta vinajeluc to oy yo' xachi ta xavale: ‘¿Buch'u ono'ox la xu' ta xmuy batel ta vinajel yo' ta xich'botic talel ta yaqu'el jna'tic, yo' jech ta jchantic ta yabtelanel?’

<sup>13</sup>Mu yu'unuc ta jotuc to nab oy yo' xachi ta xavalique: ‘¿Buch'u la ono'ox xu' ta x'ech' ta jot nab yo' jech ta xich'botic talel ta yaqu'el jna'tic yo' jech ta jchantic ta yabtelanel?’

<sup>14</sup>Ja'uc le'e, nopol no'ox oy ta atojolic ti mantaletique. Yu'un oy ta ave ati'ic. Oy ta snopobil avu'unic yo' jech ta xc'ot ta pasel avu'unic.

<sup>15</sup>“Oy jun stac' xat'uj. Ti june, ja' sc'oplal ti cuxlejale, xchi'uc ti lequilal ti laj cac'bot ana' ta xchiquintael tana li'e. Ja'uc ti xchibale, ja' ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasele, ti lajel tubele.

<sup>16</sup>Mi ta xach'unic ti c'usi laj calboxuc ava'iic avi li'e, mi c'ux ta xava'iic ti Ajvalil Dios avu'unique, mi jbel sc'oplal ta xatamic batele, mi jun avo'ntonic xchi'uque, mi ta xc'ot ta pasel avu'unic ti smantaltaque, mi ta xapasic ti oy c'usi jbel ti tsots albil sc'oplale xchi'uc ti c'usi nopbil yu'une, ta xacuxiic. Ta xbol ep avalab anich'nabic. Ta sva'an sba ta atojolic ti Ajvalil Dios avu'unic ta lum ti bu ta xavu'ninique.

<sup>17</sup>Yan mi mu xach'unbeic scotol taje, ti ja' no'ox ta xbat anijan abaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique,

<sup>18</sup>va'i unbi, ta jamal ta jt'abboxuc ava'iic ti ta jliquel no'ox ta xac'otic ta chamele. Yu'un mi ja'uc ta xajalijic ta lum mi laj avu'ninic xa c'alal mi ech' xa atuch'ic ti uc'um Jordane.

<sup>19</sup>Yu'un ta jva'an ta rextico ti vinajele, ti banomil ta atojolique, ti laj calboxuc ava'iic ti nopic ta st'ujel ti acuxlejalique, mi ja' ti lajebal tubele, mi ja' ti lequilale, mi ja' ti bac vocole. Ja' t'ujic ti cuxlejale yo' jech ta xacuxiic xchi'uc ti anitulique.

<sup>20</sup>C'uxuc xava'iic ti Ajvalil Dios avu'unique. Ch'unbeic ti c'usi ta sc'an pasbele. Co'oluc avo'ntonic xchi'uc. Yu'un ja' sbainoj ti acuxlejalique. Ta sventain stuc ti jaluc cuxianic ta lum ti laj sva'an sba ta rextico stuc ti ta xac'be yich' ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, ja' ti amolmuc'totic ti laj ech'icuc ta vo'nee.”

## Deuteronomio 31

### Ti Josuee ta xich'be comel yabtel ti Moises

(Nm 27.12-23)

- <sup>1</sup>Ti Moisesse xi xcholet laj yal ti c'alal laj sc'oponan yan velta ti israeletique:
- <sup>2</sup>“Quich'oj xa vacvinic (120) jabil, mu'yuc xa yipal cu'un ti xital xibat ta jujujote. Ja' jech xtoc ti Diose laj xa yalbun ca'i ti mu xa x'ech' jtuch' ti uc'um Jordane.
- <sup>3</sup>Manchuc mi jech un, ja' jba'be ta xjelav ech'el avu'unic ti Ajvalil Diose. Ta stubbe comel sc'oplal ti muc'tiquil lumetic ti c'alal ta xa'ech'ique yo' jech ta xavu'ninbeic ti sbanomilique. Yu'un ja' jba'be ech'el avu'unic ti Josuee ti ta xc'ot ta banquialal jech c'u cha'al yalaj ono'ox ti Diose.
- <sup>4</sup>Yu'un ti Diose jech ta spas ta stojol ti lumetic jech c'u cha'al laj spas ta stojol ti Sehone xchi'uc ti Oge, ti ja' to ox ajvaliletic yu'un ti amorreoetique, ti laj slilinbe ta j'ech'el ti steclumalpaque.
- <sup>5</sup>C'alal ta xac'boxuc ta avoc ta ac'obic ti muc'tiquil lumetic ti Diose, ja' me jech xapasic scotol jech c'u cha'al yalaj ono'ox ti mantale.
- <sup>6</sup>Tsotsanic, ac'beic yipal, mi ja'uc xatsiq'ues avo'ntonic. Mi ja'uc xaxi'ic yu'un ti c'alal ta sta yorail ta xatsaquic ta leto ti avajcontraique. Yu'un xchi'inojoxuc ti Ajvalil Dios avu'unique. Mi ja'uc ta xayictaouxuc comel, mi ja'uc ta xastenoxuc comel.”
- <sup>7</sup>Ts'acal to un, ti Moisesse xi laj yalbe ti Josuee ta sba ta sat scotol ti israeletic ti c'alal laj yic' talele: “Tsotsan, ac'bo yipal, ti c'u yepalic li'e, vo'ot ta xavic' batel ta yu'ninel ti muc' ta lum ti bu laj yal ti Dios ti ta xac'be ti amolmuc'totic ta vo'nee, ti c'otem ta aventa ti ta xavac'be yu'ninic ti banomile.
- <sup>8</sup>Ja' stuc jba'be ech'el ti Dios avu'une, ta xaschi'inot. Mi ja'uc xayictaot comel. Mi ja'uc ta stenot comel. Ja' yu'un un cha'e, mu xavicta aba, mi ja'uc xaxi'.”

**Ta xich' avtael ti jbel ti c'usi tsots albil ti c'alal sjabilal ta xich' ch'ayel ti ilile**

- <sup>9</sup>Ti Moisesse laj sts'iba ti jbel ti c'usi tsots albil sc'oplale. Laj yac'be jelavel ta sc'ob ti pale levitaetic ti ja' sbainojic ta xchechel batel xcaxail ti bu ts'ibabil strate ti Diose, xchi'uc scotol ti moletic yu'un ti israeletique.
- <sup>10</sup>Va'i un, xi laj yalbe ya'i mantal jech c'u cha'al li'e: “C'alal ta sta ti jujun vucub jabile, ti ja' sjabilal ti xch'ayobil ilil ti c'u sjalil ta x'ech' sq'uinal ti yanal te' axibal nae,
- <sup>11</sup>c'alal ta stsob sbaic talel scotol ti israeletic ta stojol ti Ajvalil Dios ti ta yavil ti bu t'ujbil yu'une, ta sba ta satic scotol, ac'o yich' avtael ti oy jbel tsots albil sc'oplale.
- <sup>12</sup>Yu'un tsots sc'oplal ta stsob sbaic scotol ti lume, jech c'u cha'al ti viniquetique, ti antsetique, ti ololetique, ti jyanlumetic ti nacalic ta ateculumalique, yo' jech ta xa'iic ta xich' avtabel ti jbel ti c'usi tsots sc'oplal albile, yo' jech ta xchanic ta yich'el ta muc' ti Ajvalil Dios avu'unique, xchi'uc ta xchanic ta spasel ti c'u s'elan ta xale.
- <sup>13</sup>Va'i un, ti anich'nabic ti mu sna'beic smelol ti va'i s'elan taje, xu' ta xlic ya'iic, xchi'uc ta xich'ic ta muc' ti Ajvalil Dios avu'unic ti c'u sjalil ti ach'iel ac'opojelic ta jteclum ti ta xavu'ninic c'alal mi ech' xa atuch'ic ti uc'um Jordane.”

**Slajeb ta sbijubtasat ti Moisés yu'un ti Diose**





**14**Laj taj une, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: “A'yio ava'i, jutuc xa sc'an xc'ot yorail ti ta xachame. Ja'uc le' un cha'e, ic'o talem ti Josuee. Batanic achibalic ta Axibalna ti bu nupel ta bee yo' jech ta xcalbe ya'i ti jmantale.” Jech ti Moisesse xchi'uc ti Josuee batic ta Axibalna ti bu nupel ta bee.

**15**Ti bu taje, tal jun pimil ic'luman toc ti xvolet batel ta sti' ti Axibalna ti bu laj yac' sba iluc ti Diose.

**16**Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: “Ti jech jutuc sc'an xc'ot yorail ta xachame, ti lum li'e, ta jech yepal ta xlic syaniyes sbaic. Ta xich'ic ta muc' sdiosic ti jteclum ti bu ta xu'ninique. Va'i un, ta xlic yictaicun comel. Ta xlic soquesbeic sc'oplal ti jtrate ti laj jpas ta stojolique.

**17**Ja'uc le' une, ta xlic tiluc ti sc'ac'al co'nton ta stojolique. Ta jipic comel ya'ic stuquic. Mu ja'uc jset'uc ta jvulesic ta co'nton. Mu albajuc ta xlic ti svocolique, ti at-o'nton ta xtal ta stojolique, ti lajebale, ti ta xc'ot ta pasel ti xi ta xlic yalique: ‘¿Mi mu ja'uc xana' ti mu'yuc xa li' xchi'inojotic ti Dios ti vi s'elan ta xquich'tic ti jvocoltique?’

**18**C'alal jech ta xc'ot yorail taje, x'ech' to ta jq'uej jba loq'uel ta stojolic ti jech chopol laj xa spasic ti laj snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique.

**19**“Avi tana li' une, ts'ibao jcojuc q'uejimol. Chanubtaso ti israeletic yo' jech ta sq'uejintaic ta svinajesel ti sc'oplallic stuquique.

**20**C'alal mi ochic xa batel cu'un ta banomil ti bu laj jva'an jba ta yalel ti ta xcac'beic ti smolmuc'totique, ta banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome, c'alal mi laj xa yet'es yo'ntonic ta stunel ta slajesel ti c'usitic x'ayane, mi jubic lec xchi'uque, ta xlic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique. Ta xlic stenic sbajicun comel xchi'uc ta soquesel ti jtratee.

**21**Ja'uc le' une, c'alal lamal ta xc'ot ta sbaic ti mu albajuc ti vocole, ti ilbajinele, va'i un, ti q'uejimol une, ta xc'ot ta pasel ti ja' sc'oplal stuquic ti c'usi ta xale. Yu'un ti snitilulique ta svules ta sjolic, ta sq'uejintaic. Yu'un ti c'alal mu to ta x'ochic ta banomil ti caloj ta xcac'beique, jq'ueloj xa ono'ox ti c'usi ta snopique.”

**22**Ta yorail no'ox ti jech c'ac'al taje, lic sts'iba q'uejimol ti Moisesse. C'ot ta pasel ti laj xchan yu'un ti israeletic.

**23**Ti Josuee, xnich'on ti Nune, xi xcholet albat mantal yu'un ti Diose: “Tsotsan, ac'bo yipal, yu'un vo'ot ta xabain ta stiq'uel ochel ti israeletic ta muc' ta lum ti laj jva'an jba ta yalel ti ta xcac'beique. Yu'un nabalun ta axocon.”

**24**C'alal laj yo'nton ti Moisés ta sts'ibael ta jpoc vun ti jbel ti c'usi tsots sc'oplal albile,

**25**xi laj yalbe ya'i ti levitaetic ti sva'anojic ta xchechel ech'el xcaxail strate ti Diose:

**26**“Ilic jpoc svunal ti jbel ti c'usi tsots albil sc'oplale. Tiq'uc ochel ta xocon xcaxail strate ti Ajvalil Dios avu'unique yo' jech ta xavinajesbatic ac'oplallic ta scoj ti c'usi ta xapasique.

<sup>27</sup>Yu'un jna' lec ti toyobba lumoxuque, ti tsots avo'ntonique. Ac'o mi li' to jchi'inojoxuque, laj xa atoy abaic ta stojol ti Diose. ¿C'usi xa ono'ox van ta xc'ot ta pasel mi lichame?

<sup>28</sup>Iq'uic talel scotol ti moletic avu'unique, ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' nitiluletique, yu'un ta jc'oponic ya'iic ta yalbel ti c'usi ta xc'ot ta pasele. Ta jva'an ta rextico ti vinajele, ti banomile, ti ta xlic yich'ic contrainele.

<sup>29</sup>Yu'un ta jna' lec ti c'alal mi licham xa oxe, ta xlic soques sbaic. Ta sq'uej sbaic loq'uel ta be ti bu laj calboxuc ava'iic ta stamel batele. Jna' lec ti ta xc'ot ta pasel ti oy c'usi chopol ta xtal ta stojolic ta scoj ti mu'yuc c'usi lec ta spasic ta xil ta sba ta sat ti Diose, ti ta sa'beic ti sc'ac'al yo'ntone.”

### Sq'uejimol ti Moiesese

<sup>30</sup>Va'i un, ti Moiesese xi xcholet lic sq'uejinta ta sliqueb ta stsutseb ti q'uejimol ta sba ta sat scotol ti israeletic ti tsobolique:

### Deuteronomio 32

<sup>1</sup>“Ch'ul vinajel, ts'etanbun ani' achiquin yu'un ti jc'o'pe; ch'ul banomil, a'yibun ava'i ti jc'opojel jti'inele.

<sup>2</sup>“Yu'un ti chanubtasel ta xcaq'ue, co'ol s'elan vo' ta xyal talel. Yu'un ti c'u s'elan ta xic'opoj ta xiti'ine, co'ol s'elan sjob ac'ubal ta xyal talel, co'ol s'elan vits'il vo' ta xyal talel ta momol, co'ol s'elan uni bajlajetel vo' ta xc'ot ta sba ti yaxale.

<sup>3</sup>“Yu'un xichi ta xcalbe sc'oplal ti Diose: Ojtiquinic avilic lec ti jelavem smuc'ul ti Dios cu'untique.

<sup>4</sup>Ja' c'otem ta jpojabbaitic; jun yutsil ti yabtel spasoje. Ti c'usi ta spase, lec tuc' ta j'ech'el, yu'un ja' jun Dios ti melel ti c'usi ta xale. Mu'yuc c'usi chopol ta spas ti stuque, yu'un ja' melel, oy lec srazon ti stuque.

<sup>5</sup>“Yu'un xi ac'oplalic ti chopol pucujil jnaclejetic ti ta stsaquic ta c'op ti Diose, ti mu ja'uc jutebuc xc'ot o ti bisbilic ta xnich'nabe.

<sup>6</sup>¿Mi ja' jech ta xatojbeic ta xapacbeic sutel ti Diose? Pimil jteclum, mi ja'uc jutebuc oy abijilic, ¿mi yu'un ma'uc atot ti Buch'u laj yac' ach'ulele, ti laj smeltsanote? Ja' laj smeltsanot, laj yac'bot ach'ulel.

<sup>7</sup>“Q'uelo sutel apat, t'abbo ta avo'nton ti c'usitic laj c'otuc ta pasel ta vo'nee. Ac'o yalbot ava'i ti atot ta slo'iltabelote; ac'o yalbot ava'i ti ta slo'iltabelot ti moletic ti oy xi sc'oplale:

<sup>8</sup>Ti Buch'u oy ta toyole, oy jun velta laj spuc batel ti yajval lumetique xchi'uc ti muc'tiquil lume; laj xchapanbe bu ta xc'ot sts'aquil yosilic ti lume, ja'uc le' une, mu'yuc laj xch'ay ta yo'nton ti israeletique.

<sup>9</sup>Yu'un xrextotac ta xa'i ti Diose, ja' ti steclumaltaque, snitilultac ti Jacobe.

- 10** Yu'un lamal laj sta ta sbajtical banomil, ta jun taquinal banomil ti bu xjument ti ic' ta x'ech'e. Laj svol ta yolon yoc sc'ob, laj xchanubtas, laj xchabi jech c'u cha'al ti yuninal sate.
- 11** Jech c'u cha'al junuc muc' ta xic ti ta sjoyobta ta vilel ti stase, ti ta stsatsubtasbe yo'nton ta vilel ti yalabe, ja' jech laj spas ti Dios ti laj xlich'an ti xiq'ue, yu'un laj yic'anan batel ta sba xic'.
- 12** “Ja' tojobtasatic ech'el yu'un ti Diose, yu'un mu'yuc buch'u yan, mi ja'uc coltaatic ech'el yu'un ti yan diosetique.
- 13** Xlajun xanavic no'ox ech'el yu'un ti mu'yuc tsalbil ta j'ech'el ti ta toyol vitstic yu'un ti muc' ta lume; laj smalq'uintas ta sat te'etic ti x'ayan ta osiltique. Laj sts'uts' yu'un ajapom ti oy ta c'al ch'ene; laj stunes slajes aceite yu'un ti oy ta yijiquil tonetique.
- 14** Oy lec ya'lel xchu' ti xvacaxique, ti lec tot ta j'ech'ele; jun yutsiquil ti ch'iom chijetic laj sti'ique, ja' ti xchijtac ti Basane xchi'uc ti tot tentsunetique. Jun yutsiquil ti sat trigo laj stun laj slajesique; laj yuch'ic ti vinoe, ti co'ol s'elan ch'ich' stsajal ti sat uvae.
- 15** “Ti jech taj une, jub ta j'ech'el ti Jesurune, ti c'ot ta jun toyobba ta j'ech'el xchi'uque, (ti xt'ajet no'ox ti sat yu'un xepu'al ti sjubemale). Tey laj sjip laj sten comel ti Dios yu'une, ti ja' ac'bun xch'ulel yanimae; laj sbaj ti jchabivanej jpojvanej yu'une.
- 16** Laj syanijesbe, laj sliquesbe sc'ac'al yo'nton ti Dios yu'une, ti c'alal lic snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti chopol yan diosetique.
- 17** Yu'un laj smilbeic smoton ti pucujetique, ti biiltasbilic ta diosetic ti mu ja'uc jutebuc xojtiquinique, ti ach' to sliquele, ti ach' to svulele, ti mu ja'uc oy bu jutebuc laj snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti stot sme'ique.
- 18** “Laj ach'ay ta avo'nton ti atote, Israel, ti c'alal ja' jpojvanej avu'une; yu'un laj ach'ay ta avo'nton ti Diose, ti ja' laj yac'bot acuxlejale.
- 19** Ilin ti Dios ti jech laj yil taje, laj xuj loq'uel ti squerem stsebtaque,
- 20** ti xi laj yal xtoque: ‘Ta jvalopatinic comel. Jqueltic quic bu to c'alal ta xc'otic xchi'uquic. Ta melel cac'tic spajebal xa no'ox chopol lumetic, nich'nabiletic ti mu junuc co'nton xchi'uquique.
- 21** J'ech'el mu sts'ic cu'un ti buch'u ta spec'tsanbun ti jc'oplale, ti ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un ti yan diosetic ti c'alal ma'uc diose. Laj sliquesbeicun sc'ac'al co'nton yu'un ti yan diosetic yu'unique. Jechun ec un, ta jt'ic'beic ya'iic ta sjol ta yo'ntonic ti mu xa c'usi x'ech' o ta xa'i ti c'alal ta xilic jun jteclumetic ti ma'uc ic'bilic cu'une. Ta jliquesbeic sc'ac'al yo'nton ya'iic xchi'uc jun jteclum ti mu xa'ibeic ti xchiquinale.
- 22** Yu'un co'ol xa s'elan junuc tilemal c'oc' ti sc'ac'al co'ntone, ta xtil ta j'ech'el ti bu xa c'alal slajebal snatil ti banomile, ta xcules ta chiq'uel ta j'ech'el ti banomile xchi'uc ti c'usi x'ayan yu'une, ta sjumbe sc'ac'al yoctac ti vitstique.

- 23** Ta jlananbe ta sba ya'iic scotol ti c'usi chopole; ta jlananbe ta sba ya'iic scotol ti sni' jyolobtaque.
- 24** Ta vi'nal, ta sic c'oc', ta xchamic; tsots ta j'ech'el ti vocoletic ta xtal ta stojolique, ja' to ti c'uxi xc'otic ta tsutsel yu'une. Ta jtacbeic talel ta stojolic jti'oval te'tical chonetic xchi'uc venenoal chonetic.
- 25** Ti xnich'nabique ta xlajic ta milel ta espada ta calleetic; c'ajomal xa no'ox mu xnel mu x'ech' ti xi'el ta xa'iic ta snaique. Ta xc'ot ta pasel ti ta xcham ep ti jva'lej viniquetique, ti tsebetique, ti mol me'eletique, xchi'uc ololetic ti ta xchu'unique.
- 26** 'Yu'un c'ot xa ox ta jnopel cu'un ti tan puc ta xbatique, ti ta jch'aybeic sc'oplal ta banomil ti mu ja'uc xa svulesatic ta o'ntonale.
- 27** Ja'uc le' une, mu ts'icbaj laj ca'i ti labanel yu'un ti cajcontrataque. mi ja'uc ts'icbaj laj ca'i ti j'ilbajinvanejetic ti cajal toyol xa ye ti xi ta xalic liquele: Ti vi s'elan le'e, ma'uc Dios laj spas, yu'un ta quiptic ta jmuc'ul jtsatsaltic jtuctic ti jech c'ot ta pasele.'
- 28** "Yu'un ti lum Israele ch'ay ti snopobil yu'unique, mi ja'uc xa'ibeic xchiquinal.
- 29** Yan ti yu'unuc oyuc sbijilique, ta xa'ibeic xchiquinal, ta xa'ibeic stuq'uil ti bu ta xc'otic ta loq'uel ti jechuque.
- 30** ¿C'uxi laj yutic ti ta jun no'ox vinic laj sjatviltas ech'el jmil ta vo'e? ¿C'uxi laj yutic ti ta cha'vo' no'ox vinic laj sjatbiltas ech'el lajunmil ta vo'e? Taje, ja' no'ox ta sventa ti Dios ti ja' jpojvanej yu'unique, ti c'ot ta nopel yu'un ti ta x'aqueic ta yoc ta sc'obic ti yajcontraique.
- 31** "Sna'ic lec ti cajcontratique ti mu stac' sco'oltasic ti jpojvanej yu'unic jech c'u cha'al ti jpojvanej cu'untique.
- 32** Yu'un ti stuquique, co'ol s'elanic jech c'u cha'al junuc ts'unubal uva ti soquem xae, ti ja'ic snitilultac ti lum Sodoma xchi'uc ti Gomorrae, ti ch'aiquil uva xloc' x'ayan yu'unique, ti ta xmilvane.
- 33** Veneno ti svinoique, ¡svenenoal chon ti jbel sc'oplal ta xmilvane!
- 34** "Xi laj yal ti Diose: 'Scotol ti va'i s'elan taje, ta jcay-tsobilan batel, ti co'ol s'elan jun c'ulejal ti toyol stojol ta jchabi leque.
- 35** Ta xcac'beic lec stoj ti c'alal ta sta yorail ta jpac sutele, ti c'alal ta sta yorail ta xyalic ta lume. Jutuc xa sc'an ta sta yorail ti ta xtub sc'oplalique, yu'un jutuc xa sc'an ta sta yorail.'
- 36** "Ti Diose ta xloc' talel ta spojel ti slumal ti c'alal ta xil ti mu'yuc xa ti yipal yu'unique. Yu'un ti Diose ta xlic xc'uxubaj yo'nton yu'un ti yajtuneltac ti c'alal ta xil ti mu ja'uc xa junuc ta xcom ti buch'u tsotsique, ti mu ja'uc xa junuc ta xcom ti buch'u ch'abal ti yipic ono'oxe.
- 37** Va'i un, xi ta x'albatic liquel une: '¿Bu oy ti avajdiosique, ti jpojvanejetic avu'unic ti apatoj avo'ntonic ta stojole?

<sup>38</sup>Yu'un laj avac'beic stun slajesic ti xepu'al smotontac ti laj amilbeique; laj yuch'ic ti vino ti laj avac'beic ta smotone. Talicuc ta sva'anel stec'anel sbaic ta spojeloxuc un cha'e. Talicuc ta sva'anel stec'anel sbaic ta scoltaeloxuc un cha'e.

<sup>39</sup>C'ajomal no'ox vu'un jtuc Diosun; mu'yuc xa ma' ti oy to yan diosetic ta tael jech c'u cha'al ti vu'un une. Vu'un ta xcac' ti cuxlejale, vu'un ta jtuch'; vu'un ta jliques ti yayijesele, vu'un ta jpoxta. Mu'yuc buch'u ma' ti ta sq'uej sba loq'uel ta stojol ti jmuc'ul jtsatsal une.

<sup>40</sup>Ta jye' muyel coc jc'ob ta vinajel. Ti jech cuxulun sbatel osile, ta jva'an jba ta yalel ta jamal,

<sup>41</sup>ti c'alal ta sta yorail ta juxbe ye ti jts'ayetel quesadae, ti ta xlic lequilal chapanvancune, ta jpacbe ya'iic sutel ti cajcontrataque. Ta xcac'be stojolic ti buch'utic laj sti'-joltaicune.

<sup>42</sup>Ta jbon ta ch'ich' ti sni' jyolobtaque, ta xve' ta sbec'talic ti quesadae, ta jmalbe xch'ich'eltac ti buch'utic yayijemique, ti buch'utic tsacbilic ta chuquele, ti banquilaletic yu'un ti cajcontratac ti co'ol s'elan stsotsil león ti sjolique.'

<sup>43</sup>“Siquetuc avo'ntonic, lumetic, xchi'uc steclumal ti Diose. ¡Ti jech milbat ti yajtuneltaque, ta spacbe sutel, ti yajcontrataque ta xilbe svocol, ja'uc ti yosilale, xchi'uc ti steclumale, ta xch'aybe ti smulique!”

#### **Ti slajeb bijubtasel ta xal ti Moisesse**

<sup>44</sup>Va'i un, ti Moisesse xchi'uc ti Josué xnich'on ti Nunee, lic sva'an sba ta yalel scotol ti c'usitic ts'ibabil ta sventa q'uejimol ta sba ta sat scotol ti lume.

<sup>45</sup>C'alal tsuts yu'un ta yalel ta stojol scotol Israel ti c'u s'elan ts'ibabil ti c'ope,

<sup>46</sup>ts'acal to un, ti Moisesse xi laj yalbe ya'i ti israeletique: “Nopo ava'iic lec scotol ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iic li'e. Albeic ya'iic ti anich'nabique ti c'otuc yu'un ta yabtelanel yip scotol ti oy jbel ti c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>47</sup>Yu'un ti jbel c'usi tsots albile, mu ta jech'euc no'ox ti oy sc'oplale. Yu'un ja' ta xac' cuxlejal, ja' ta sventa jal ta xanaquiic ta banomil ti oy ta jot uc'um Jordane, ti oy sc'oplal ta xbat avu'ninique.”

#### **Ti Diose ta xac' ye sti' ta yac'bel yil Moisés ti banomil ti bu albil sc'oplal ta x'ac'batique**

<sup>48</sup>Ta yorail no'ox ti jech c'ac'al taje, xi albat yu'un Dios ti Moisés ti c'alal tal c'oponatuque:

<sup>49</sup>“Batan ta vitstic ti Abarim sbie. Muyan ech'el ta vits Nebo ti oy ta yosilic ti moabitaetique, ta yeloval ti Jericoe. Ti bu taje, lic q'uelo ech'el ti banomil Canaán ta xcac'be ta xrextoc ti israeletique.

<sup>50</sup>Ti bu taje, c'alal mi lamuy ech'el ta vitse, ta xacham. Yu'un ta xbat achi'in ti amolmuc'totaque jech c'u cha'al ti achi'il ta voq'uel Aarón ti cham ta vits Hore, ti bat svol sbaic xchi'uc ti xchi'iltaque.



<sup>51</sup>Yu'un ti vo'oxuc achibalique mu'yuc lec laj apas abaic ta jtojol ti laj yil ta sba ta sat ti israeletic ti c'alal oyoxuc ta Meriba-cades ta sts'el vo' ti oy ta sbajtical banomil yu'un ti Zine. Yu'un mi ja'uc laj anijan achiman abaic ta yich'elun ta muc' ta sba ta sat ti stuquique.

<sup>52</sup>Ja' yu'un un, ta nom no'ox ta xavelomta ech'el ti banomil ti ta xcac'beic ti israeletique. Ja'uc le' une, mu xa'och batel un.”

## Deuteronomio 33

### Snitilultac ti israeletique ta x'ac'batic slequilal Dios yu'un ti Moises

<sup>1</sup>C'alal mu to ta xcham ti Moises, ti ja' jun yajtunel Diose, laj yac'be yich' slequilal Dios ti israeletique,

<sup>2</sup>ti xi xcholet lic yale: “Lic talel ta vits Sinaí ti Diose; yu'un ta Seir to, sac jaman no'ox talel ti jbetic yu'une. Yu'un xjobin no'ox vulel ta vits Parán, ti sac jaman no'ox ech'el yu'un c'alal ta Mariba-cadés, ti xtuchoj talel ta sbats'i c'ob ti co'ol s'elan junuc c'oc' sc'oplal ti oy jbel c'usi albil yu'une.

<sup>3</sup>Yu'un ti Diose, oy syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti slumale; ti buch'u ta xac' sba ta tunel ta stojole, ta spoj, yu'un nijil chimil ta yoc ta sc'ob, ta xch'unbeic ti c'usi ta x'albatic yu'une.

<sup>4</sup>Ti jvoc'otic snitilulotic ti Jacobe, jun yutsil ti jrextotic laj jtatique, yu'un laj yac'botic ti Moisés ti jbel ti c'usi albil sc'oplale.

<sup>5</sup>Ti ta Jesurune, ayan talel jun ajvalil ti c'alal laj stsob sbaic ti banquilaletic yu'un ti jteclume,” ti c'alal lic stsob sbaic ti snitilultac ti israeletique.

<sup>6</sup>Ta sventa sc'oplal ti Rubene, xi albate: “Cajal c'otuc sc'oplal ti Rubene, c'otuc ta pasel ti mu xchame ac'o mi juteb no'ox ti svinictaque.”

<sup>7</sup>Ta sventa sc'oplal ti Judae, xi albate: “Ch'ul Dios, a'yibo sc'opojel sti'inel ti Judae; c'otuc ta pasel avu'un ti jmojuc vololuc xchi'uc ti slumale. Ta sventauc amuc'ul atsatsal, pojo, tic'o aba ta scoltael yu'un ti yajcontrae.”

<sup>8</sup>Ta sventa sc'oplal ti Levie, xi albate: “Ja' avu'untac, Ch'ul Dios, ti buch'u yich'oj ti Tumime ti Urime. Ja' avu'untac ti vinic ti buch'u jun yo'nton ta atojole, ti laj aq'uelbe yo'nton ta Masae, ti laj avul abaic xchi'uc ta vo' ti oy ta Meribae,

<sup>9</sup>ti buch'u xi laj yalbe ti stot sme'e: ‘Ta j'ech'el mu'yuc xaquiltic o.’ Ti buch'u xi laj yalbe ti xchi'iltac ta voq'uele: ‘Ta j'ech'el mu xaxcojtiquintic’, ti buch'u xi laj yalbe ti xnich'nabe: ‘Mu jna' buch'uoxuc.’ Yu'un ti stuquique ta xc'ot ta ch'unel yu'unic ti ac'ope, ti j'ech'el tsots sc'oplal ta xa'iic ti tratee.

<sup>10</sup>Yu'un ti stuquique ta xchanubtasic ti Jacob ti jbel ti c'usi albile, xchi'uc ti c'usi nopbil avu'une. Ta xabtelan ta atojol ta yaq'uel ta sba avaltar ta xchiq'uel ti pome, xchi'uc ti chon bolometric ti ta xc'ot ta matanale.





**11** Va'ano aba ta stojol ti c'usi ta spasic un cha'e, Cajval, lequil tsacbo ti slubel xchamel yoc sc'obique. C'avbunbo ta lilinbel ta j'ech'el ta sc'asbel sbaquil spatic ti yajcontraique, ti mu ja'uc xa ta stam sbaic liquel ti jti'-joltavanetique.”

**12** Ta sventa sc'oplal ti Benjamine, xi albate: “Ti jech c'uxubinbil tuc'ulanbil yu'un ti Diose, jun yo'nton ta xcuxi. Yu'un pojbil yu'un ti Buch'u nacal ti jelavel to ti bu oy ta toyole. Chabibil nacal ta yolon squeoval yaxinal yu'un.”

**13** Ta sventa sc'oplal ti Josee, xi albate: “Sva'anojuc sba ti Dios ta yosil sbanomil ta sventa ti sjob ac'ubal ta xyal talel ta vinajele, xchi'uc ti vo' ti jelavem ta snatil banomile.

**14** Oyuc no'ox yu'un ta j'ech'el ti ts'unubil ta x'ech' ti jujun jabile, xchi'uc ti jtunel jlajesel sat te' ti ta xloc' jujun ue.

**15** Oyuc no'ox ta j'ech'el ti jtunel jlajesel sat te' ti ta xloc' ta muc'tiquil vitsetique jech c'u cha'al ta vo'nee,

**16** xchi'uc ti sat ts'unubil ti busul no'ox ta xac' lec ta banomile. Ac'o stabe yutsil slequil ti Buch'u laj yac' sba iluc ta jtec' ch'ixe, c'otuc ta stojol José scotol ti va'i s'elan taje, ti laj yich' t'ujel loq'uel ta stojol ti sbanquiltaque.

**17** Ti Josee, co'ol s'elan sba xnich'on jcot tot vacax ti toj c'upil sbae, ti jech s'elan yip jech c'u cha'al ti te'tical vacaxe, ti naca xluch no'ox ech'el ti jteclumetic ti oy ta scotol xchanjotal ti banomile. Ti jech taj une, ja' sventa ti mu albajuc yepal snitilultac ti Efraine, ti ta mil no'ox oy snitilultac ti Manasese.”

**18** Ta sventa sc'oplal ti Zabulone xchi'uc ti Isacare, xi albatique: “Muyubajan, Zabulón, yu'un ta xaloc' batel, ja'uc ti vo'ote, Isacar, muyubajan ta sventa ti axibal na avu'one.

**19** Ta xaviq'uic batel ti muc'tiquil lumetic ta vitse. Ti bu taje, ta xavaq'uic milbil matanaletic ti oy sc'oplal stunele. Ta xac'upinic ta stunesel ti c'usitic x'ayan ta nab ti ja' sc'ulejale, xchi'uc ti c'usi toyol stojol ti mucul ta ti' nabe.”

**20** Ta sventa sc'oplal ti Gade, xi albate: “Lequil c'optabiluc c'otuc ti Buch'u ta smuq'uibtasbat ech'el ti sbanomil yu'une. Yu'un ti Gade, co'ol s'elan me' león ti lubul ta xmalavan ta sc'oquel ti jolile, ta xtuch'el ti c'obile.

**21** Yu'un ti Gade, c'ot ta stojol ti slequile, jun banomil ti sc'otetal ta yosil sbanomil ti banquilaletic yu'un ti soldadoetique. Yu'un c'ot ta jba'be yu'un ti jteclume; c'ot ta pasel yu'un ti c'u s'elan albil yu'un ti Dios ti ac'o spase. Yu'un tojob lec ta yabtelanel ti c'usi sc'an spasel ta stojol ti israeletique.”

**22** Ta sventa sc'oplal ti Dane, xi albate: “Ti Dane, co'ol s'elan jcot yol me' león ti ta Basán to xbitet no'ox talele.”

**23** Ta sventa sc'oplal ti Neftalie, xi albate: “Ti Neftalie, lec x'ile yu'un ti Diose, yu'un c'otem ta stojolal ti ep sva'anoj sba ti Diose. Yu'un ti sbanomile, lic ech'el ta nab, c'ot c'alal to ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale.”

<sup>24</sup>Ta sventa sc'oplal ti Asere, xi albate: “Lequil c'optabilic c'otuc ti Asere, ti jun ta scotol xnich'nab ti Jacobe, ti staojuc ti c'uxbinbiluc c'otuc yu'un ti xchi'iltac ta voq'uele, ti jaxbatuc no'ox ti aceite ta yacane.

<sup>25</sup>Ti syavialtac ti sti' snae, ti nacauc tsatsaquil taq'uine xchi'uc ti c'anal taq'uine, jechuc sjalil oyuc yip jech c'u cha'al sjalil ti xcuxlejale.

<sup>26</sup>“Ta j'ech'el mu'yuc c'usi stac' co'oltasel Dios yu'un ti Jesurune, ti tsots yabtel yich'oj ti xcajet no'ox talel ta ba toc ti oy ta vinajele yo' ta xtal scoltaot.

<sup>27</sup>Ti cuxul Dios sbatel osile, ja' apojobbail. Yu'un ja' aquicleb ti smuc'ul stsatsal sbatel osile, ti ta aba ta asat laj sjatviltas ech'el ti avajcontrae, ti laj yalbot mantal ti ac'o atsutsesbe sc'oplal ta j'ech'ele.

<sup>28</sup>Jun yo'nton ta xcuxi xnaqui ti israeletique; mu'yuc no'ox c'usi sna'ic ta xnaquiic xcuxiic ti snitilultaque. Ti ta yosil sbanomilique, xloc' no'ox ma' ti trigoe, ti vinoe, mi ja'uc ta xjalraj ti vo' ta xlic talel ta vinajele.

<sup>29</sup>Mu'yuc no'ox c'usi xana' ta j'ech'el, Israel, ¿mi yu'un la oy buch'u stac' ta sco'oltasot? Yu'un ja' laj spojot stuc ti Diose, ja' ta scoltaot, yu'un ja' c'otem ta jtsalvanej espada abtejebal avu'un. Nijil chimilic ta xc'otic ta avoc ta ac'obic ti avajcontraique, ti vo'ot une ta xapech' ta teq'uel ya'iic ta scoj ti stoyobbailique.”

## Deuteronomio 34

### Cham ti Moisesese, laj yich' muquel

<sup>1</sup>Ti Moisesese lic batel ta sbajtical banomil yu'un Moab, bat ta vits Nebo. Muy batel ta jol vits yu'un Pisga ti oy ta yeloval Jericoe. Ti bu taje, ac'bat ech'el yil yu'un ti Diose sjunul yosilal ti Galaade, ti c'ot c'alal to yosil ti Dane.

<sup>2</sup>Ac'bat yil xtoc yosil ti Neftalie, ti Efraine, ti Manasese, scotol sbanomil ti Judá c'alal to ti muc' ta nab Mediterráneo sbie.

<sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, ac'bat yil ti Négueve, ti stenlejaltic Jordane, ti stenlejal Jericoe, ti ja' jteclum Xantic sbie, c'alal to jteclum Zoar xtoc.

<sup>4</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: “Ja' me ma' ti jteclum le' une ti laj jva'an jba ta yalel ti ta xcac'be yich' snitilultac ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe. Jech ono'ox oy ta co'nton ta jc'an ta xcac'bot avil ta aba ta asat ac'o mi mu xa'och batel un.”

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, ti Moisés ti ja' yajtunel Diose, cham ta Moab banomil jech c'u cha'al laj yal ono'ox ti Diose.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yich' muquel ta stenlejal yosilal Moab ti ta yeloval Bet-peore. Mu'yuc buch'u junuc xojtiquin avi tana ti yavil ti bu laj yich' muquele.

<sup>7</sup>Yich'oj xa vacvinic jabil (120) ti c'alal chame. Staoj yav tsatsal vinic. Mu ja'uc jutebuc maquem sat ti c'alal chame.

<sup>8</sup>Ti israeletique, lajuneb xcha'vinic (30) c'ac'al sjalil laj yoq'uitaic ti Moisés ta sbajtical banomil yu'un ti Moabe. Jech sjalil c'ac'al sc'an ta yet'esel sme'inalil ta yoq'uitael ti cham ti Moiseese.

<sup>9</sup>Jech ti Josué xnich'on ti Nune laj sta sbijil ta sventa ti Moiseese. Yu'un ti Moiseese laj scajan sc'ob ta sjol ti Josuee. Jech o xal laj xch'unic ti israeletic ti c'u s'elan ta x'albatic yu'une. Jech laj spasic ti c'u s'elan albatem yu'un Dios ti Moiseese.

<sup>10</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc xa x'ayan talel j'alc'op jech c'u cha'al ma' ti Moiseese ti yilobje sba satic xchi'uc ti Dios ti c'alal ta sc'oapon sbaique.

<sup>11</sup>Mu'yuc xa yan j'alc'op jech c'u cha'al ti Moiseese ti albat mantal yu'un ti Dios ti laj yac' iluc ti smuc'ul stsatsale, ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti laj spas ta stojol ti faraone, ti ta stojol ti yaj'opisialtaque, xchi'uc ta stojol scotol ti slumale.

<sup>12</sup>Mu'yuc buch'u yan ti jech xco'olaj to smuc'tiquil stsatsal yip ta yaq'uel iluc ti c'usitic xu' ta spas ta sba ta sat scotol ti israeletique.

## Josué

### Josué 1

#### Ti Josuee c'oponat yu'un ti Diose

<sup>1</sup>C'alal cham ti Moisés ti ja' yajtunel to ox ti Diose, jech ti Diose xi laj yalbe ti Josué ti ja' xnich'on ti Nune, ti yajcoltaobba ti Moisesse:

<sup>2</sup>“Ti jech cham ti cajtunel Moisesse, abainoj c'ot ta xtuch'el jelavel ti uc'um Jordán xchi'uc scotol ti lum Israel avi tana li'e yo' jech ta xac'otic ta banomil ti bu caloj ta xcac'boxuque.

<sup>3</sup>Ti bu ta x'ech' axanic ti banomile, ja' ta xcac'boxuc jech c'u cha'al laj ono'ox calbe ya'i ti Moisesse.

<sup>4</sup>Ta xcac'boxuc scotol ti banomil ti ta xlic ta sbajtical banomil xchi'uc ti svtistical Líbanoe, ti ta xc'ot ta muc' ta uc'um Eufresese, ti ta xjelav batel ta sjunlej sbanomil ti hititaetique, ti ta xc'ot c'alal to ta muc' ta nab Mediterráneoe.

<sup>5</sup>Ti c'u sjalil ti ach'iel ac'opojele, mu'yuc buch'u ta xastsalot. Yu'un j'ech'el jva'anoj jba ta atojol jech c'u cha'al laj jva'an jba ta stojol ti Moisesse. Mi ja'uc ta xaquictaot comel. Mi ja'uc ta xajtenot comel.

<sup>6</sup>Tsotsan un cha'e, mu xatsiq'ues avo'nton. Yu'un abainoj ta xch'acbel sbanomil ti lum li'e. Yu'un ja' xrexto osilic ti laj jva'an jba ta yalbe ta stojol ti smolmuc'totic laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>7</sup>Ti tsots sc'oplal ta jc'anbote, ja'uc ti oyuc lec yip ti avo'ntone, ti mu xatsiq'uese. Tsotsuc sc'oplal ti c'otuc ta pasel avu'unic ti oy jbel ti c'usi tsots albil ti laj yalbot comel ti cajtunel Moisesse. Tsotsuc sc'oplal ti c'otuc ta pasel avu'une yo' jech lec ta xc'ot ta loq'uel avu'un scotol ti c'usi ta xapase.

<sup>8</sup>Oyuc ono'ox ta ave ta ati' ta yavtael jpoc svunal ti oy jbel ti c'usi tsots yaloj ti Diose. C'ac'al ac'ubaluc, nopilano yo' jech ta xc'ot ta spasel avu'un ti c'u s'elan ta xale. Ti jech taj une, scotol ti c'usi ta xapase, lec ta xc'ot ta loq'uel avu'un.

<sup>9</sup>Vu'un ta xcal ti tsotsane, ti mu xatsiq'ues avo'ntone. Mu xasibtas aba. Mi ja'uc xavul avo'nton. Yu'un vu'un ti Ajjalil Diosun avu'une ta jva'an jba ta atojolal ti buyuc no'ox ta xabate.”

#### Ta xchapan sba ta yu'ninel banomil ti Josuee

<sup>10</sup>Va'i un, ti Josuee xi lic spas ta mantal ti banquilaetic yu'un ti jteclume:

<sup>11</sup>“Batanic ta sjunul ti bu lamalic ta naclej ti jchi'iltique, ba albeic ya'i ti ac'o xchapan sbaique. Yu'un li' ta oxib c'ac'ale, ta x'ech' jtuch'tic jelavel ti uc'um Jordane yo' jech ta xcu'nintic ti banomil ti bu ta xac'botic ti Ajjalil Dios cu'untique.”

<sup>12</sup>Ti Josuee xi laj yalbe ya'i xtoc snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasese:



**13**—Mu me xch'ay xava'iic ti c'u s'elan laj yalboxuc ti Moisés ti yajtunel Diose, ti Ajvalil Dios avu'unique ta xac'boxuc ti banomil li'e yo' jech ta xlic acux ti avo'ntonique.

**14**Ja' yu'un un cha'e, ti avajnilique, ti anich'nabique, xchi'uc ti chon bolometric avu'unique, ictaic comel li' ta banomil ti bu laj yac'boxuc ti Moisés li' ta jot uc'um Jordane. Scotol ti viniuetic ti baxbolic ta yaqu'el ti letoe, ac'o xchapan ti yabtejebique, ti jba'be jelavicuc ech'el ta stojol ti xchi'ilique yo' jech ta scoltaic,

**15**ja' to ti c'uxi ac'batic yu'un Dios yavil ti xcuxobil yo'ntonique jech c'u cha'al la'ac'batic xae, ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta pasel ti ta xc'otic ta yajval banomil ti ta x'ac'batic yu'un ti Diose. Mi laj une, xu' xa xasutic talel ta abanomilic ti oy ta yac'ol sloq'ueb c'ac'al ta yeloval uc'ume yo' jech ta xavu'ninic o ta j'ech'el ti banomil ti laj yac'boxuc ti Moisés ti ja' yajtunel ti Diose.

**16**Xi laj staquique: —Ta jpascutic scotol ti c'u s'elan ta xapasuncutic ta mantale. Ta xibatcutic ti bu ta xatacuncutic ech'ele.

**17**Yu'un j'ech'el ta xajch'unbecutic ti c'usi ta xavale jech c'u cha'al laj jch'unbecutic smantal ti Moises. Ti juteb ta co'ntoncutic ta jc'ancutique, ti sva'anojuc o sba ta atojolal ti Ajvalil Dios avu'une jech c'u cha'al laj sva'an sba ta stojol ti Moises.

**18**Chamuc scotol ti buch'u ta stoy sba ta atojole, ti mu xch'un ti c'u s'elan ta xapas ta mantale. Yu'un ja' no'ox ta jc'ancutic ti tsotsane, ti va'ano aba ta j'ech'ele.

## Josué 2

### Ti Josuee ta stac batel jpa'ivanejetic ta Jericó

**1**Ta Sitim to, ti Josuee ta mucul laj stac batel cha'vo' jpa'ivanej jqu'el-osil viniuetic ti xi laj yalbe batele: “Batanic ta xchajel ta q'uelel yosilal ti jteclum Jericoe.” Ti stuquique batic, c'otic ta sna jun ants ti sna' sbolomalin sba ti Rahab sbi ti nacal ta Jericoe. Laj xch'amunbeic sna yo' ta x'ech' yu'unic ti ac'ubale.

**2**Ja'uc le' une, oy buch'u xi bat yalbe ya'i ti ajvalil yu'un ti Jericoe: —Talemic jun chib israeletic ta xchajel ta q'uelel osil ti ac'ubal li'e.

**3**Va'i un, ti ajvalile laj stac batel mantal ti xi bat yalbeic ya'i ti Rahabe: —Ti viniuetic li' oy ta yut na avu'une, ac'o loquicuc talel, yu'un ja' jpa'ivanej talemic.

**4**Ja'uc ti stuc une lic snac'. Jech o xal xi laj yale: —Melel ava'uc quic ay svu'lanun viniuetic. Ja' no'ox un, mu jna' ti bu liquelic talele.

**5**Yu'un ja' o loquic batel ti c'alal ta xa x'och talel ti ac'ubale, ja' ti yorail xa ta xich' maquel ti sti' smocal ti jteclume. Mu'yuc xquil c'uxi batic. Yan ti mi ta xaloquic batel ta anil ta slubiel ta bee, xu' to nan ta xataic.

**6**Ti stuc une yo'nton xa sna'. Yu'un muy batel yu'un ta xcha'cojal sjol sna ti nac'alic lec ta epal chucbiquil lino ti smuyesoj batel yo' ta xac' taquijuque.

<sup>7</sup>Svinictac ti ajvalil une st'unojic batel ta snutsel ta stuq'uul uc'um Jordán, ti c'otic c'alal to slomleje. Ti jech loq'uic batel ta anil ti soldadoetique, ta jech no'ox yepal ta anil laj smaquic sti' smocal ti jteclume.

<sup>8</sup>Va'i un, ti Rahabe muy batel ta xcha'cojal sjol sna ti c'alal mu to ta xvayic ti jpa'ivanej jq'uel-osiletique, ti xi laj yalbe ya'iique:

<sup>9</sup>—Ca'binoj lec, ti Diose yac'ojboxuc xa ti banomil li'e. Yu'un c'ot xa ta pasel ti ja' stuc ta xac' ep xi'el ta co'ntoncutique. Yu'un scotol ti c'u yepal nacalic li'e, batem xa xch'ulelic ta xi'el avu'unic.

<sup>10</sup>Jna'cutic lec ti c'alal laloq'uic talel ta Egiptoe, ti Diose laj staquijesbe ya'lel ti Tsajal Nabe yo' jech ta xajelavic. Jna'cutic lec xtoc ti laj atsutsesic ta j'ech'el ti Sehone, xchi'uc ti Oge, ja' ti chib ajvalil yu'un ti amorreoetic ti oy ta jot uc'um Jordane.

<sup>11</sup>Ti c'alal ta xca'icutic ac'oplallic ti mu'yuc buch'u xu' xastsaloxuc ta letoe, toj ech'em ta xixi'cutic avu'unic. Yu'un ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique, yu'un ja' ono'ox Dios yu'un ti vinajele, ti banomile.

<sup>12</sup>Jech o xal un, avocolicuc, va'ano abaic ta yalbelun avi li'e, xchi'uc ta sba ta sat ti Diose, ti c'uxubinicun xchi'uc ti cuts' calaltac jech c'u cha'al laj jc'uxubinoxuque. Ac'bun quil ec un ti yutsilal slequilal avo'ntonique.

<sup>13</sup>Avocoluc to me un ti pojuc avu'unic ti jtote, ti jme'e, ti jchi'iltac ta voq'uele, xchi'uc scotol ti c'u yepalic oye, yo' jech mu xac' ti sjol sbaquilique. ¡Yu'un chapal xa sc'oplal ta xichamcutic!

<sup>14</sup>Ti viniquetique xi laj staquique: —Ta jva'an jbacutic ta apojelic manchuc mi ta xcac' jol jbaquilcutic xchi'uc yo' jech mu'yuc c'usi xaval yu'un ti c'op taje. C'alal mi laj yac'buncutic Dios ti banomil li'e, ta yutsilal slequilal co'ntoncutic ta xajc'uxubincutic ta j'ech'el.

<sup>15</sup>Ti jech jmoj stsacoj sba xchi'uc smocal jteclum ti bu meltsajem sna ti Rahabe, laj sjoc'an jbej ch'ojon ta ventana yo' jech ta xyal ti viniquetic yu'une,

<sup>16</sup>ti xi laj yalbee: —Batanic ta vitstic yo' jech mu xastaic ta sa'el, yu'un loq'uemic ta sa'eloxuc. Nac'o abaic oxibuc c'ac'al ja' to mi sutic talel ta jteclum ti jsa'vanejetique. Ts'acal to un, xu' xatam batel abeic.

<sup>17</sup>Jech laj stac'beic ti stuquique: —Ti c'u s'elan laj ac'uban abae, ta xc'ot ta pasel cu'uncutic.

<sup>18</sup>C'alal mi li'ochcutic talel ta yu'ninel ti lume, ti tsajal ch'ojon li'e, ti ta xiyalcutic batel yu'une, tsots sc'oplal ta xajoc'an ta ventana. Tsobo talel ta ana ti atot ame'e, ti achi'iltac ta voq'uele, xchi'uc scotol ti yuts' yalaltac ti atote.

<sup>19</sup>Yan ti mi oy buch'u loc' batel ta ana une, sa'bil xa yu'un mi chame. Ma'uc xa cajal ta xc'ot ta jbacutic. Ja'uc le' une, mi oy buch'u laj sta milel ti oy ta yut anae, jbainojcutic ta xc'ot unbi.



<sup>20</sup>Mi jam ave ati' ta yalel ti c'usi o'ntonal no'ox sna'e, ta xch'ay sc'oplal cu'uncutic ma' ti c'usi loc' ta quecutique.

<sup>21</sup>—Jech ta jnopcutic ma' ti va'i s'elan laj avale —xi laj stac' ti antse. Loq'uic batel, laj stam batel sbeic. Ts'acal to un, ti Rahabe lic sjoc'an ta chuquel ti tsajal ch'ojon ta sventanae.

<sup>22</sup>Ti chib jpa'ivanej jq'uel-osile batic ta vitstic. Oxib c'ac'al sjalil laj snac' sbaic ti xjoyetic no'ox ta sa'vanej ti soldadoetic ta jujujote. Mi ja'uc oy bu laj staic, sutic ech'el ta Jericó.

<sup>23</sup>Ja'uc ti cha'vo' jpa'ivanej jq'uel-osiletique yalic talel ta vitstic yo' ta x'ech' xtuch'ic ti uc'ume, c'otic ti bu oy ti Josuee. C'ot yalic scotol ti c'u s'elan c'ot ta stojolique.

<sup>24</sup>Xi laj yalique: “Ti Diose laj xa yac' ta coc ta jc'obtic scotol ti banomile. Yu'un scotol ti jnaclejetic yu'une batem xa xch'ulelic ta xi'el ta j'ech'el.”

### Josué 3

#### Ti israeletique ta x'ech' xtuch'ic ti uc'um Jordane

<sup>1</sup>Sob xa ta yoc'omal un, ti Josué xchi'uc scotol ti israeletique loq'uic batel ti ta Sitime. C'otic c'alal ta uc'um Jordán. Ti c'alal mu to ta x'ech' xtuch'ique, c'ot slaman sbaic ti bu taje.

<sup>2</sup>C'alal ech' xa ox ti yoxibal c'ac'ale, jech ti banquilaletique lic xaniic ti bu tsobolique.

<sup>3</sup>Va'i un, xi laj yalic mantal ta stojol ti israeletique: “C'alal ta xavilic ti chechbil ta x'ech' xcaxa ti Dios yu'un ti pale levitaetique, loc'anic talel ti bu oyoxuque. Ts'aclic batel.

<sup>4</sup>Ja' to jech ta xana'ic ti bu sc'an ta xatamic batele. Yu'un mi ja'uc oy buch'u junuc xanavem avu'unic ta be li'e. Ja' no'ox un, mu me loq'ueluc xanopajic ech'el ta sts'el ti caxae, ti nom nom no'ox xa ts'aclic ech'el ti nopoluc lajuneb cien (1,000) metro xavilic ech'ele.”

<sup>5</sup>Ti Josuee xi laj yale: “Ac'o abaic ta mesel tusel. Yu'un ti oc'ome, ta xavil ta aba ta asatic ti ch'ayal ta xc'ot avo'ntonic yu'un ti c'usi ta spas ti Diose.”

<sup>6</sup>Ja'uc ti paleetique xi albatic yu'un ti Josuee: “Chechic batel xcaxail ti tratee, ti ba'beanic ech'el yu'un ti jteclum ta xtuch'el ti uc'ume.” Jech ti paleetique jba'beic ech'el yu'un ti jteclume, ti xchechojic batel xcaxail ti tratee.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Josuee: “Li' ta xlic ech'el avi tanae ti tsots ac'oplal ta xac'ot cu'un ta sba ta sat ti israeletique. Ti jech taj une, ja' to jech ta xilic ti oyun ta atojol jech c'u cha'al laj jchi'in ti Moisesese.

<sup>8</sup>Ja'uc ti vo'ot une, albo ya'i mantal ti paleetic ti ac'o xchechic batel xcaxail ti tratee. C'alal mi c'otic ta ti' uc'um une, ac'o sva'an sbaic ta yut uc'um un.”

<sup>9</sup>Va'i un, ti Josuee xi laj yalbe ti israeletique: “La'ic li'e, la' a'yio ava'iic ti c'usi ta xal ti Ajvalil Dios avu'unique.



<sup>10</sup>Ja' jech senyail ti chi'inbiloxuc yu'un ti cuxul Diose: Ti c'alal xavoletic ech'el ta xanobale, ti stuque smeset no'ox ech'el ta tsutsesel yu'un ti cananeoetique, ti hititaetique, ti heveoetique, ti ferezeoetique, ti gergeseoetique, ti amorreoetique, xchi'uc ti jebuseoetique.

<sup>11</sup>Q'uelic no'ox avilic, yu'un ti xcaxail strate ti Dios yu'un sbejel banomile, jelavem xa ech'el avu'unic ta xtuch'el ti uc'um Jordane.

<sup>12</sup>Jech o xal tana un, t'ujic lajcha'vo' (12) viniqetic ti jujun ta xloq'uic talel ta xlajcha'voc'al snitilultac ti Israele.

<sup>13</sup>C'alal ta sts'aj yoquic ta vo' ti paleetic ti xchechojic batel xcaxa Dios yu'un ti sbejel banomile, ta spas ta cha'ch'ac ti uc'ume. Ti yoc ta xanav talel ta ac'ole, ta xpaj, ti co'ol to s'elan macbil ta xc'ot yilele.”

<sup>14</sup>Jech ti israeletique loq'uic talel ti bu lamalic ta nacleje yo' jech ta x'ech' xtuch'ic ti uc'ume. Jba'be batel yu'unic ti paleetic ti xchechojic batel xcaxail ti tratee.

<sup>15</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal ochic batel ta uc'um ti paleetique, ti c'alal ts'ajal c'ot yoquic ta ti' uc'ume, ta jech no'ox yepal lic pajuc ti yoc uc'ume. (Yu'un ti c'alal ta yorail ta xich' tsobel ti sat ts'unubale, ja' o nojem yoc ti uc'um ta j'ech'ele.)

<sup>16</sup>Ti yoc ti ta xlic talel ta ac'ole, nom to xil ti Adam ti ja' jun jteclum ti nopol xil sbaic xchi'uc ti pojobbail ti oy ta Saretane. Ti yoc taje lic pajuc, ti co'ol to s'elan macbil c'ot yilele. Ja'uc ti yoc ta xanav yalel ta stuq'uil Sts'ijlajan Nabe, x'oquin ono'ox ta xanav batel, ja' to ti c'uxi laje. Ja' jech c'ot ta pasel ti laj xch'ac sba yoc ti uc'ume. Jech ti israeletique ta yeloval jteclum Jericó ech' xtuch'ic ti uc'ume.

<sup>17</sup>Scotol ti israeletique, taquin ti uc'um ech' xtuch'ique. Jech ti paleetique, jun yo'nton va'alic ta o'lol uc'um ta taquin banomil xchechojic xcaxail strate ti Dios ti c'alal yacal ta xjelavic ti Israele, mu'yuc ach'el, taquin lec ta j'ech'el.

## Josué 4

### Ti lajcha'bej ton ti laj yich' tamel loq'uel ta yut uc'um Jordane

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti c'alal scotolic ech' xa xtuch'ic ti uc'um Jordane, ti Diose xi laj yalbe ti Josuee:

<sup>2</sup>“T'ujo lajcha'vo' viniqetic yu'un ti jteclume, jun ta jujuvoc' yu'un ti nitiluletique.

<sup>3</sup>Va'i un, albo ya'iic ti ac'o spetic loq'uel lajcha'bejuc ton ti ta o'lol yut uc'um ti bu va'alic ti paleetique. Ac'o yich'ic batel xtoc c'alal to ti bu ta xc'ot alaman abaic ti ac'ubaltic tanae.”

<sup>4</sup>Jech o xal ti Josuee laj yic' talel ti lajcha'vo' viniqetic ti laj st'uje.

<sup>5</sup>Xi laj yalbe ya'iique: “Ochanic batel c'alal to o'lol uc'um ta sts'el ti bu comem xcaxa ti Ajvalile, ja' ti Dios avu'unique. Cajanic talel ta anequebic jujubejuc ton ti jujunoxuque, jbej ton yu'unic ti jujuvoc' yu'unic snitilultac ti Israele, yo' ta xc'ot ta lajcha'bej ta scotol.



<sup>6</sup>Ti tonetic taje, ta xc'ot ta svinajeb avu'unic le' batel ti oy c'usi ta xc'ot ta pasele. C'alal xi ta sjac'boxuc ti anich'nabique: '¿C'usi sventa ti tonetic li'e?',

<sup>7</sup>Va'i un, xachi ta xatac'beique: 'C'alal ech' xtuch' jelavel uc'um xcaxail strate ti Diose, ti uc'ume pas ta cha'ch'ac yoc ti bu oy ti caxae. Va'i un, ti tonetic le' une, ja' sventa svulesobil ta yo'ntonic ti israeletic ti oy c'usi c'ot ta pasel li'e.' ”

<sup>8</sup>Ti stuquic une jech laj spasic jech c'u cha'al albatic mantal yu'un ti Josuee. Laj spetic loq'uel lajcha'bej ton ti ta uc'ume, jujubej yu'unic ti jujuvoc' yu'un snitilultac ti Israele. Laj yich'ic batel. C'ot slatsic ti bu c'ot slaman sbaique jech c'u cha'al albil mantal yu'un Dios ti Josuee.

<sup>9</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un laj to slats lajcha'bej ton ti Josué ta uc'um ti bu ech'ic ti paleetic ti xchechojic jelavel xcaxail ti tratee. Tey to oy ti tonetic taje.

<sup>10</sup>Ti paleetic ti xchechojic xcaxail ti tratee, ti oy sc'oplal ta sva'an sbaic ta o'lol uc'um ti c'alal ja' o ta xchapan sbaic ti israeletic ta pasel ti c'usi albil yu'un Dios ti Josuee, scotol jech laj yich' pasel jech c'u cha'al albat yu'un Moisés ti Josuee. Jech ti jteclume ta anil ijelavic.

<sup>11</sup>Ts'acal to un, ti c'alal jelavic xa ta jot scotolique, ja' jech ti paleetic ti xchechojic xcaxa ti Diose, jelavic batel ec. Ja' jba'be batel yu'unic ti jteclume.

<sup>12</sup>Ja' jech xtoc ech' xtuch'ic uc'um ti j'ac'-letoetic ti ja' snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti Manasese. Chapalic xchi'uc yabtejebic jba'be jelavic ech'el ti israeletique, ti jech ono'ox albilic mantal yu'un ti Moisesese.

<sup>13</sup>Nopol cha'vinicuc ta mil (40,000) viniqetic ti chapalic ta ac'-leto xchi'uc yabtejebic ti xcholetic batel ta sba ta sat ti Diose, ti tuc' stamojic batel ta stenlejtic yu'un ti Jericoe.

<sup>14</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' o yorail ti aq'ue ta ich'el ta muc' yu'un Dios ti Josuee, ti ch'ayal yo'ntonic ta xc'ot scotol ti israeletique, co'ol s'elan jech c'u cha'al laj spas ta stojol ti Moisés ti c'u sjalil cuxule.

<sup>15</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Josuee:

<sup>16</sup>“Albo ya'i ti paleetique ti ac'o xchechic jelavel ti xcaxail tratee, ti loq'uicuc ech'el li' ta uc'ume.”

<sup>17</sup>Jech ti Josuee laj yalbe ti ac'o loq'uicuc talele.

<sup>18</sup>Ta jech no'ox yepal ti c'alal naca to laj stec'an yoquic ta taquin banomil ti c'alal loq'uic ech'el ta uc'um ti paleetique, ta ora no'ox, sta yav yoc ti uc'ume, ti xq'uechet no'ox batel yoc jech c'u cha'al ta ba'yele.

<sup>19</sup>Ti jech loq'uic ech'el ta uc'um ti israeletique, ja' o ta slajunebal c'ac'al yu'un ti sliqeb ue. C'ot slaman sbaic ta Gikal ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jericoe.

<sup>20</sup>Ti bu taje, ti Josuee c'ot slatsan ti lajcha'bej ton ti laj spetic loq'uel ta uc'um Jordane.

<sup>21</sup>Xi laj yalbe ti israeletique: “Ti c'alal ta xasjac'boxuc ti avalab anich'nabic le' batele: ‘¿C'u cha'al ti latsbil tonetic le'e?’

<sup>22</sup>chapbeic ya'iic ti ta taquin banomil ech' xtuch'ic uc'um Jordán ti israeletique,

<sup>23</sup>ti c'ot ta pasel yu'un ti Ajvalil Dios avu'unic ti laj staquintas uc'um Jordán ti c'alal ech' atuch'ique jech c'u cha'al ta ba'yel ti laj staquintas ti Tsajal Nab ti c'alal lijelavcutic talele.

<sup>24</sup>Ti jech taj une, ja' jech ta sna'ic scotol ti jteclum ti oy ta sjoylej banomil ti jelavem xu' yu'un ti Diose. Jech ti vo'oxuc une ta j'ech'el ta xavich'ic ta muc' ti Ajvalil Dios avu'unique.”

## Josué 5

### Lamalic c'otic ta Gilgal

<sup>1</sup>Scotol ti ajvalil amorreoetic ti oyic ta yeloval smaleb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, xchi'uc ti cananeo ajvaliletic ti oyic ta nopol muc' ta nab Mediterráneo, laj ya'iic ti laj staquijesbe yoc uc'um ti Dios ti c'alal ech' xtuch'ic ti israeletique. Och ep xi'el ta yo'ntonic. Mi ja'uc sc'an xnopajic stsaquel ta leto ti israeletique.

<sup>2</sup>Ja' o c'ot ta pasel ti xi albat yu'un Dios ti Josuee: “Meltsano jayaquil ton ti co'ol s'elan cuchilu ti lec yee. Cha'liqueso ti circuncisión ta stojol ti israeletique.”

<sup>3</sup>Ti Josuee laj smeltsan ti tonetic ti co'ol s'elan cuchilu ti lec yee. Laj yac'be circuncisión ti israelal viniuetic ta vits Aralote.

<sup>4</sup>Laj yac'be circuncisión, yu'un scotol ti viniuetic ti lec xa xu' yu'un x'ochic ta soldadoil ti c'alal loqu'ic talel ta Egiptoe, chamic ta sbajtical banomil ti c'alal yacallic ta xanbile.

<sup>5</sup>Ac'o mi yich'ojic circuncisión scotolic ti c'alal loqu'ic talel ta Egiptoe, ja' mu'yuc yich'ojic ti laj voqu'uc talel ta sbajtical banomil ti c'alal yacallic ta xanbile.

<sup>6</sup>C'alal xanav cha'vinic (40) jabil ti israeletic ta sbajtical banomile, cham xa ox scotol ti viniuetic ti xu' xa x'ochic ta soldadoil ti c'alal loqu'ic talel ta Egiptoe. Yu'un ti viniuetic taje mu'yuc laj snijan sbaic ta stojol ti Diose, ti laj sva'an sba ta yalel ti mu ja'uc junuc xu' ta xbat sq'uelic ti banomil ti albilic ti ta x'ac'batic ti smolmuc'totique, ta banomil ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome.

<sup>7</sup>Jech o xal ti Josuee laj yac'be yich' circuncisión xnich'nabic ti viniuetic taje, ti xcaltique, ti comtsanatic ta qu'exolil yu'un Dios ti mu'yuc to yich'ojic circuncisión ti ja' o yacallic talel ta xanbile.

<sup>8</sup>C'alal laj xa yich'ic circuncisión scotolique, com xcux yo'ntonic ti bu lamalic ta nacleje, ja' to ti c'uxi lecubique.

<sup>9</sup>Va'i un, ja' o xi albat yu'un Dios ti Josuee: “Ti jech laj yich'ic ti circuncisione, ja' to jech laj jch'aybe sc'oplal ti qu'exlaltasbilic yu'un ti egipcioetique.” Jech o xal ti bu taje, Gigal to sbiinoj avi tana une.

<sup>10</sup>C'alal lamalic ta naclej ta Gigal ti israeletique, ta smalil ti xchanlajunebal c'ac'al yu'un ti ue, laj spasic q'u'in sventa sna'obil q'u'in Colel ta stenlej yu'un Jericó.

<sup>11</sup>Ti jech c'ac'al taje, laj sve'ic pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile, xchi'uc ti bacubtasbil trigoe. Ja'uc ti ta yoc'omal une, lic xa slajesic ti c'usi xch'i x'ayan yu'un ti banomile.

<sup>12</sup>Va'i un, ja' to jech ch'ay sc'oplal sve'el ti maná yu'unique. Ti jech jabil taje, ja' o yorail lic slajesic ti israeletic ti c'usi ta xch'i yu'un ti banomil ta Canaane.

### **Ti Josuee xchi'uc ti banquiallaj yajtunel Diose**

<sup>13</sup>Ta nopol Jericó, oy jun c'ac'al ti Josuee laj yil jun vinic ti stsacoj jun yespadae. Nopaj batel ti Josuee, ti xi laj sjac'bee: —¿Mi jchi'ilotcutic, mi ja' junuc cajcontraotcutic?

<sup>14</sup>—Mi junuc ta jujujot —xi la stac' ti vinique—. Talemun ta sventa jun banquiallaj yajtunel Dios ti scotol xu' yu'une. Va'i un, ti Josuee snupilan xa banomil laj spatán sba c'alal to lum, ti xi laj sjaq'ue: —¿C'usi mantalil stacoj talel ti Dios ta stojol ti yajtunel li'e?

<sup>15</sup>Ti jun banquiallaj yajtunel ti Diose xi laj staq'ue: —Loc'o ti axonobe, yu'un ti bu oyote, ja' jun ch'ul banomil. Ti Josuee laj xch'unbe.

## **Josué 6**

### **Chap sc'oplal ti c'u s'elan ta xich' u'ninel ti Jericoe.**

<sup>1</sup>Mi ja'uc junuc oy buch'u xu' ta xloc' ta x'och ti ta Jericoe, ja' ti laj xa yich' maquel sti'tac ti jteclume yo' jech ta spoj sbaic yu'un ti israeletique.

<sup>2</sup>Ja'uc ti Dios une xi laj yalbe ti Josuee: “Laj xa cac'bot ta avoc ta ac'ob ti Jericoe, ti ajvalil yu'une, xchi'uc ti soldadoetic yu'une.

<sup>3</sup>Jech ti vo'oxuque, soldado Israel, vaquib c'ac'al sjalil, ta xajoyibtaic jun velta ta jujun c'ac'al ti jteclume.

<sup>4</sup>Vucub paleetic jelavemic ta jba'be ta xbatic yu'un xcaxail ti tratee, ti jujunic yich'oj jujun xulub xchijic ta yoq'uisanele. Ja'uc ti ta yucubal c'ac'al une, vucub xa velta ta sjoyibtaic ti jteclume, c'alal yacal ta xoq'uisanic ech'el xulub chij ti paleetique.

<sup>5</sup>C'alal ta xava'ic ti ta sjel snuc' ti c'u s'elan ta xich' oq'uisanel ti xulub chije, ja' o lic avanic ti bu c'alal xu' avu'unique. Ja' o ta xlic jinuc smocal ti jteclume. Ti jujunoxuque tuc' xa'ochic batel ta anil ta jteclum.”

<sup>6</sup>Ti Josuee xi laj yalbe ti paleetic ti c'alal laj yic'an talele: “Ta xachechic batel xcaxail strate ti Diose. Jba'be ta xajelavic batel vucvo'oxuc yu'un ti caxae xchi'uc ti oq'ues xulub chije.”

<sup>7</sup>Ja'uc ti jteclume, xi albat xtoque: “Ta xabatic, ba joyibtaic ti jteclume. Ja'uc ti j'ac'-leto viniquetique jba'be ta xjelavic batel yu'un xcaxa ti Diose.”

<sup>8</sup>Jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albatic yu'un ti Josuee. Ti vucub paleetique jba'beic jelavic batel ti bu chechbil batel xcaxail strate ti Diose, ti xtutet no'ox ech'el yu'unic ta yoq'uisanel ti vucub xulub chije, ti nabal ech'el ta spatic ti xcaxa Diose.

<sup>9</sup>Ja'uc ti j'ac'-leto viniquetique jba'be jelavemic ech'el yu'unic ti paleetique. Ti jvoc' ti oyic ta patile, xvoletic no'ox batel ta spat ti caxae. Ti paleetique xtutet no'ox ech'el ta yoq'uisanel ti xulub chije.

<sup>10</sup>Ti Josuee laj yalbe mantal ti soldadoetique ti ts'ijilicuc no'ox xanavicuc batele, ja' to ti mi albatic mantal ti lic avanicuc ti bu xa c'alal xu' yu'unique.

### **U'ninat ti Jericoe**

<sup>11</sup>Joyibaj jun velta ta jteclum xcaxa Dios yu'un ti Josuee. Ts'acal to un, sutic tael ti bu lamalique. Ti bu taje, tey ech' yu'unic ti ac'ubale.

<sup>12</sup>Ta yoc'omal un, sob xa lic ti Josuee. Ti paleetique laj xchechic batel xcaxa ti Diose.

<sup>13</sup>Ti vucub paleetique jelavemic ta jba'be yu'un xcaxa ti Diose. Mu ja'uc jutebuc ta spajes yacanic ta xanobal. Mu ja'uc jutebuc spajes sbaic ta yoq'uisanel ti xulub chije. Ti j'ac'-leto viniquetique jelavemic ta jba'be yu'unic ti jlome. Ti jlome nabalich ech'el ta spat ti caxae. Ti xulub chije mi ja'uc spajesic ta yoq'uisanel.

<sup>14</sup>Bat no'ox sjoyibtaic ta xchibal c'ac'al xtoc ti jteclume. C'alal laj yo'ntonique, sutic tael ti bu lamalic ta nacleje. Vaquib c'ac'al sjalil ti jech laj spasiq.

<sup>15</sup>C'alal sta ti yucubal c'ac'al une, sob xa liquic, ti xvoletic no'ox batel ta sjoyibtael ti jteclume jech c'u cha'al laj spasic xa talele. Ja' no'ox un, vucub xa velta laj sjoyibtaic ti jech c'ac'al taje.

<sup>16</sup>C'alal laj yoq'uisanic ta yucubal velta ti yoq'uesic ti paleetique, ti Josuee xi laj yalbe mantal ti jteclume: “¡Avananic! yu'un ti Diose laj xa yac' ta avoc ta ac'obic ti jteclume.

<sup>17</sup>Ti jteclume xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'une, c'ot xa ta nopel ta j'ech'el ti chap xa sc'oplal ta xich' lilinele, yu'un jech yaloj mantal ti Diose. Ja'uc ti Rahab ti sna' sbolomalin sbae mu xac' sjol sbaquil xchi'uc, mi ja'uc scotol ti c'u yepal nac'alic ta snae. Yu'un ti antse laj snac' ti jpa'ivanej jq'uel-osil ti laj jtactic batele.

<sup>18</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, bijanic me ti mu xatamic, mu xapiquic jutebuc ti c'usi x'ayan yu'un ti jteclume, yu'un c'otem ta nopel ti chapbil sc'oplal yu'un Dios ti ta xich' lilinel ta j'ech'ele. Yu'un ti mi mu jechuque, bisbil ta cotel chaval ta xc'ot ti bu lamalic ta naclej ti israetique, ti tsots volcol ta staique.

<sup>19</sup>Yan ti oroe, ti platae, scotol ti c'usi pasbil ta c'anal taquine, ti c'usi pasbiquil ta tsatsal taquine, ta xc'ot ta yu'un ti Diose. Yu'un ta xich' aq'uel ti bu sq'uejobil ti sc'ulejale.”

<sup>20</sup>Avanic ti jteclume. Xtutet no'ox liquel ti oq'uese. C'alal laj ya'iic yech'omal oq'ues ti israetique, lic avanicuc ti bu xa c'alal xu' yu'unique. Jech ti smocal ti jteclume, jin yalel. Va'i un, tuc' xvoletic ochel ta anil ti ta jteclume, laj yu'ninic.



<sup>21</sup>Laj taj une, laj smilic ta espada ti viniquetique, ti antsetique, ti quemer viniquetique, ti moletique. Ma'uc no'ox taje, laj smilic ti vacaxetique, ti chijetique, ti burroetique. Scotol laj stsutsesic ta j'ech'el.

<sup>22</sup>Ti Josuee xi laj yalbe ti cha'vo' jpa'ivanej jq'uel-osile: “Batanic ta sna ti ants ti sna' sbolomalin sbae. Yu'un loq'uesic talel xchi'uc scotol ti c'u yepal oy ta snae jech c'u cha'al laj ava'an abaic ta yalbele.”

<sup>23</sup>Jech ti stuquic une ochic batel. Laj yiq'uic loq'uel ti Rahabe, ti stote, ti sme'e, ti xchi'iltac ta voq'uele, xchi'uc scotol ti yuts' yalaltaque. Bat snaq'uic lec bu ma'uc xa lamalic ti israeletique.

<sup>24</sup>Laj taj une, ti israeletique yochelic ta xchiq'uel ti jteclume, xchi'uc scotol ti c'usitic x'ayan yu'une. C'ajomal xa no'ox laj stamic loq'uel ti platae, ti oroe, xchi'uc scotol ti c'usi pasbil ta c'anal taquine, xchi'uc ti pasbil ta tsatsal taquine. Bat yaq'uic ti bu oy sq'uejobil sc'ulejal ti Diose.

<sup>25</sup>Ti Josuee mu'yuc xac' sjol sbaquil yu'un ti Rahabe, xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae, ja' ti laj snac' ti jpa'ivanej jq'uel-osiletic ti tacbil batel ta Jericó yu'un ti Josuee. Ja'uc tana le' une, xchi'inojic ta naclej snitilultac Rahab ti israeletique.

<sup>26</sup>Ts'acal to un, ti Josuee xi laj sva'an sba ta yalel jech c'u cha'al li'e: “Bisbiluc ta cotel chaval xc'ot ta sba ta sat ti Dios ti buch'u ta spas tsatsal ta xlic xcha'va'an ti jteclum Jericoe. Mi oy buch'u ta xlic xcha'va'an ti sliqueb ti naetique, ac'o chamuc ti sbanquilal nich'one. Mi oy buch'u ta xlic xcha'va'an ti ti' moque, ac'o chamuc ti yits'inal nich'one.”

<sup>27</sup>Ti Diose laj stic' sba ta scoltael ti Josuee, ti buyuc no'ox vinaj batel sc'oplale.

## Josué 7

### Smul scolo' ti vinic Acane

<sup>1</sup>Ja'uc le' une, oy jun yu'unic snitilul ti Judae, ti sbiinoj Acane, xnich'on ti Carmie, smom ti Zabdie, syial mom xtoc ti Zarae, ti lic stam jaytos ti c'usi c'otem xa ta nopel sc'oplal ta xich' lilinele. Va'i un, c'ot ta smulic ti israeletic ti laj stamic ti yaloj ti Dios ta xich' lilinele. Jech o xal un, lic sc'ac'al yo'nton ti Dios ta stojolique.

### Xi s'elan stojol ti mulile: ti tsalobbail ta yeloval Haie

<sup>2</sup>Ti Josuee, ta Jericó to, laj stac batel jun chibuc viniquetic c'alal ta jteclum Hai ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Betele, ti nopol xil sba xchi'uc ti Bet-avene. Ti Josuee laj yalbe ya'iic ti ac'o xchajic ta q'uelel ti Haie. Jech ti stuquique batic ta xchajel ta q'uelel ti osile.

<sup>3</sup>C'alal sutic talele, xi laj yalbeic ti Josuee: “Ma'uc ta sc'an ta xbat scotol viniquetic ta stsael ta leto ti jteclum Haie. Xu' no'ox ta cha'mil oxmil viniquetic ta yu'ninel ti jteclume. Altic ta xatac batel scotol ti viniquetique, yu'un ti jchabiej jteclume, mi ja'uc epic.”

- <sup>4</sup>Va'i un, oy nan oxmiluc viniquetic muyic batel ta stsaquel ta c'op ti jteclum Haie. Ja'uc le' une, tsalbil c'otic yu'un ti yajval lum Haie, ti lic ochicuc ta jatobal yu'une.
- <sup>5</sup>Laj van smilic vaclajuneb xcha'vinic (36) ta vo' israeletic. Ja'uc ti yane nutsbilic loq'uc ech'el ta sti'tac ti jteclume, ti c'ot c'alal to jots'ob tontic, ti laj slilinic ta milel ta yalobaltic xae. Ti va'i s'elan c'ot ta pasel une, jech o xal ti viniquetique lic tsic'uc yo'ntonic. Mi ja'uc xa oy yip ti yo'ntonique.
- <sup>6</sup>Ti Josuee xchi'uc ti moletic yu'un ti Israele laj xch'i'ic ta jatel ti sc'u'ique. Laj svijbe sbaic pucuc ta sjolic, svinajeb ti mu x'ech' mu xnel ta xa'iic ti vocole. Laj taj une, snupilan xa banomil c'ot spatán sbaic ta sts'el xcaxa ti Diose, ti jech yich'ojic o ic'ube,
- <sup>7</sup>ti xi lic yalilan ti Josuee: —¡Teque' no'ox un, Cajval! ¿c'u cha'al jelav talel avu'un ta jot uc'um Jordán ti jteclum li'e? ¿Mi yu'un tal avac'uncutic ta yoc ta sc'ob ti amorreoetique yo' jech ta xistsutsuncutic ta j'ech'ele? ¡Ja' lec jechuc ma' ti comcuncutic ta jot uc'um Jordane!
- <sup>8</sup>¡Mu xa ono'ox cha'bel tana un, Cajval! ¿C'usi ta xcal ti jatavic xa yu'un yajcontraic ti israeletique?
- <sup>9</sup>Ti cananeoetique xchi'uc scotol ti c'u yepal nacalic ta yosilique, ta xa'iic ti c'usi c'ot ta pasele, ti jmoj xvoletic talel ta xtal stsauncutic ta contrae, ti ta xistsuts jcotolcutic yu'une, ti mi ja'uc xa junuc oy to buch'u ta svules ta jol o'ntonal ti jc'oplalcutique. Va'i un, ¿c'usi xu' ta xapas ti jelavem xu' avu'un une?
- <sup>10</sup>Xi tac'bat yu'un ti Diose: —¿C'usi ta xapas ti li' patalot ta lumtique? Lican.
- <sup>11</sup>Ti israeletique laj sta smul scolo'ic. Yu'un mu'yuc laj yaq'uc ta venta ti jtrate laj jpas ta stojolique. Laj stamic ti c'usi tsots sc'oplal albil ta xich' lilinele, ti nac'al xa lec yu'un ta yelc'anel ti jmoj xa capal xchi'uc ti c'usi x'ayan yu'unic ti c'alal sna'ic lec ta sta svocol xchi'uquique.
- <sup>12</sup>Jech o xal ti israeletique mu xu' yu'unic stsaquic ta c'op ti scontraique, yu'un ja' no'ox ta stambeic jatobal. Avi tana le'e, ja' xtunic o ti ac'o yich'ic tsutsesel ta j'ech'el ti israeletique. Ti mi mu xatsutsesbeic sc'oplal ta ora ti laj xa cal jmantal ti ac'o yich' tubbel sc'oplale, ta xquictaouxuc comel.
- <sup>13</sup>Lican, va'lan, tsobo ta sc'oponel ti jteclume. Albo ya'iic ti ac'o xchapan sbaic ti taluc sva'an sbaic ta jtojol ti oc'ome. Yu'un xichi ta xcalbe ya'iic ti vu'un Ajvalil Diosun yu'un ti israeletique: 'Ti vo'ote, Israel, laj atam ti c'usi albil sc'oplal ti ta xich' lilinel ta j'ech'ele. Ti mi jech mu xaten loq'uel ta atojole, mi mu xaliline, mu xu' avu'unic xatsac ta c'op ti avajcontrae.'
- <sup>14</sup>Ti oc'ome, ta jujuvoc' yu'un ti jujuhop nitiluliletique, taluc ava'an abaic. Ti jvoc' nitilulil ta xcac' iluque, ta xtal sva'an sba ta jujun ti totil me'il yu'une. Ti totil me'il ta xcac' iluque, ta xtal sva'an sba ti jujuhop yuts' yalale. Ti uts' alalil ta xcac' iluque, ta xtal sva'an ta jujun ti viniquetic yu'une.



<sup>15</sup>Ti buch'u vinaj ti ja' yich'oj ti c'usi albil sc'oplal ta xich' lilinele, ta xich' chiq'uel ta c'oc' xchi'uc ti yalab xnich'nabe, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'une, ta scoj ti mu'yuc lec ti c'usi laj spas ta stojol ti israeletique, ti mu'yuc laj yac' ta venta ti strate Diose.

### **Laj yac'be sba svocol ta milel ti Acane**

<sup>16</sup>Ta yoc'omal un, sob xa lic ti Josuee. Laj yalbe mantal ti jteclume ti ta jujuvoc' yu'un nitiluletique, jelavuc sva'an sbaic. Jech ti Diose laj yac' iluc ti ja' snitilul ti Judae.

<sup>17</sup>Va'i un, ti Josuee xcholet jelavuc ech'el yu'un ti jujuchop totil me'il yu'un snitilul ti Judae, vinaj snitilul ti Zarae. Ti ta snitilul ti Zarae, vinaj xnich'nab ti Zabdie.

<sup>18</sup>Ti viniquetic ti ja' snitilultac ti Zabdie, ta jujun tal xcholetic ech' sva'an sbaic, vinaj ti Acane xnich'on ti Carmie, smom ti Zabdie, syial mom xtoc ti Zarae, ti ja' snitilultac ti Judae.

<sup>19</sup>Va'i un, ti Josuee xi laj yalbe ti Acane: —Nich'on, lequil c'optabiluc, ich'biluc ta muc' c'otuc avu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti israeletique, ti chapetan albus ca'i ta jamal ti c'usi laj apase. ¡Mu co'ntonuc no'ox xmacmun avu'un!

<sup>20</sup>Ti Acane xi laj staq'ue: —Melel, jamal xcal ava'i unbi oy jmul ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti israeletique. Yu'un xi s'elan ti laj jpase:

<sup>21</sup>Laj quil ta scotol ti c'usi laj jtamcutic ta Jericoe, ja' jlic poc' ti c'upil sba ti liquem talel ta Babiloniae, lajunvinic (200) ta sep plata taq'uin, xchi'uc jtel oro ti x'ech' jutuc ta o'lol kilo ti yalale. C'upij co'nton yu'un ti jaytos taje. Laj quich' comel. Laj jombe xch'enal ta yut caxibal na, laj jmuc ti taq'uine.

<sup>22</sup>Ti Josuee, ta ora no'ox, laj stac batel jun chib viniquetic ta yaxibal na ti Acane. Tey laj staic talel scotol ti c'usitic nac'bile, xchi'uc ti plata taq'uin ti mucbile.

<sup>23</sup>Laj stsaquic loq'uel. Laj yich'ic batel ta stojol ti Josuee, ta stojol ti israeletique, xchi'uc ta stojol ti Diose.

<sup>24</sup>Ts'acal to un, laj yiq'uic batel ta stenlej Acor ti vinic Acane jmoj xchi'uc ti plata taq'uine, ti c'u'ile, ti jtel oroe, ti squeremtaque, ti stsebtaque, ti xvacaxtaque, ti sburrotaque, ti xchijtaque, ti yaxibal nae, xchi'uc scotol xtoc ti c'usitic x'ayan yu'une.

<sup>25</sup>Xi albat yu'un ti Josuee: —¿C'u cha'al vul ta jbacutic avu'un ti vocole? Avi tana une, c'otuc ta aba yu'un Dios ti vocol ti vul ta jtojolcutic avu'une. C'alal jech laj yal taje, scotol ti israeletique lic spujbeic ton ti Acane, xchi'uc ti c'u yepal oyique. Ts'acal to un, lic xchiq'uic ta c'oc'.

<sup>26</sup>Laj taj une, lic sbusanbeic epal ton ta sba, ti busul to avi tana le'e. Jech o xal un, ti bu taj une, sbiinoj o yu'unic stenlejal Acor avi tana le' une. Yu'un ja' to jech lamaj sc'ac'al yo'nton ti Dios ta stojol ti Israele.

## **Josué 8**

### **Ti israeletique ta xu'ninic ti jteclum Haie**

- <sup>1</sup>Ti Josuee xi albat yu'un ti Diose: “Mu xaxi', mi ja'uc xatsiq'ues avo'nton. Tsobo scotol ti avinictaque. Tamo batel abeic ta scontrainel ti jteclum Haie. Yu'un vu'un ta xcac' atsal ti ajvalil yu'un ti jteclum Haie, xchi'uc ti slumalique. Ti steclumale, ti yosilale, ja' avu'un.
- <sup>2</sup>Ja' jech ta xapas ta stojol ti jteclum Haie xchi'uc ti ajvalil yu'une jech c'u cha'al laj apas ta stojol ti jteclum Jericó xchi'uc ti ajvalil yu'une. Ja'uc tana le' une, xu' xavich'beic comel ti xchon sbolomique, ti c'usitic x'ayan yu'unic ti buch'utic tsalbil c'otique. Ch'ayaluc yo'ntonic ta xatsaquic ta leto ta spat jteclum ti chapbil lec avu'unique.”
- <sup>3</sup>Ti Josuee lic xchapan sba xchi'uc scotol ti svinictaque, ti xvoletic batel ta stsaquel ta leto ti jteclum Haie. Lajuneb xcha'vinic mil (30,000) ta vo' ti laj st'uj ti j'ac'-letoetic ti ta ac'ubaltic laj stac batele,
- <sup>4</sup>ti xi laj yalbe ti mantale: “A'yio ava'iic li'e: batanic ta spat ti jteclume. Nopol xanac' abaic ta sts'el, ti chaplanic xa lec yo' ta xatsaquic ta letoe.
- <sup>5</sup>Ti jvoc' jchi'iltique jmoj ta xinopajcutic ech'el ta sts'el ti lume. C'alal ta xloq'ueic talel ta snutseluncutic ti yajval lume, ta xijatavcutic batel ti vu'uncutique jech c'u cha'al ta ba'yele.
- <sup>6</sup>Ti c'alal jech ta xijatavcutic loq'uel ta slumalique, ta xisnutsuncutic batel, yu'un ta snopic ti lijatavcutic xa yu'unic xtoque.
- <sup>7</sup>Va'i un, loc'anic talel ti bu nac'aloxuque. U'ninic ya'i ti jteclume. Yu'un la'ac'bat xa ta avoc ta ac'obic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique.
- <sup>8</sup>C'alal mi och xa ta avoc ta ac'obic une, tic'beic liquel sc'ac'al jech c'u cha'al yaloj ti Diose. Yu'un ja' jun mantal.”
- <sup>9</sup>Jech ti Josuee laj yal mantal ti ac'o loq'ueicuc batele. Jech bat snac' sbaic ta yeloval smaleb c'ac'al yu'un ti Haie, ti oy ta o'lol yu'unic ti Betel xchi'uc ti Haie. Ja'uc ti Josuee ech' yu'un ti ac'ubal ti bu lamalic ta nacleje.
- <sup>10</sup>Ta yoc'omal un, sob xa lic ti Josuee. Lic xchol ti svinictaque. Va'i un, jba'be batel jmoj xchi'uc ti moletic yu'un ti israeletique, bat stsaquic ta leto ti jteclum Haie.
- <sup>11</sup>Scotol ti svinictaque nopajic batel ta sts'el yeloval ti jteclume. Lic slamán sbaic ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti jteclume, ti oy ta o'lol yu'unic ti stenlejtic xchi'uc ti jteclume.
- <sup>12</sup>Ti Josuee laj snac' nopoluc vo'mil (5,000) viniquetic ti oy ta o'lol yu'unic ti Betel xchi'uc ti Haie, ta yeloval smaleb c'ac'al yu'un ti jteclume.
- <sup>13</sup>Ti xcaltic une, cha'ch'ac c'otic ti j'ac'-letoetique. Yu'un ti jvoq'ue snac'oj sbaic ta yeloval smaleb c'ac'al yu'un ti jteclume. Yu'un ti jvoq'ue comic ti bu lamalic ono'oxe, ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ja'uc ti Josuee jelav batel ta ac'ubaltic ti c'ot ta o'lol stenlejale.

**14**C'alal laj yil ti ajvalil yu'un ti Hai ti jech s'elan taje, loc' batel ta anil xchi'uc scotol ti svinictaque yo' jech xbat stsaquic ta leto ti israeletic ta stenlejal Jordane. Mu ja'uc jutebuc sna' ti oy jlom israeletic ti nac'alic xa ta spat ti jteclume.

**15**Ti Josuee xchi'uc ti svinictaque laj spas sbaic yilel ti jatvil batic ta sbelel sbajtical banomil ta stojolic ti yajval lum Haie.

**16**Va'i un, scotol ti yajval lum Haie laj yich'ic mantal ti ac'o bat snutsique. C'alal jech snutsojic batel ti Josuee, namajic loq'uel ta jteclum.

**17**Yu'un mi ja'uc xa junuc vinic ta Hai xchi'uc ta Betel ti mu'yuc xbat snutsic ti israeletique. C'u stu un, ti jech juteb ta yo'ntonic ta snutsele, stuc laj yictaic comel ti jteclume.

**18**Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Josuee: "Pasbo senyail ti licuc xa yich' tsaquel ta leto ti jteclum Haie, yu'un ta xcac'bot xa ta avoc ta ac'ob." Ti Josuee laj sliques ti senyaile, ti ja' jun mantal ti licuc xa yich' tsaquel ta letoe.

**19**Va'i un, ti buch'utic nac'alique loq'uic talel ta anil ti bu snac'anoj sbaique, ti xbitetic ono'ox batel ta anil c'alal to jteclum ta yu'ninele, lic stic'beic sc'ac'al.

**20**C'alal laj sq'uel sutel spatic ti viniquetic yu'un jteclum Haie, laj yilic ti xtomet ta xmuy batel ta vinajel xch'ailal ti jteclume. Yu'un mi ja'uc xa oy bu jotucal xu' ta xjatavic batel. Yu'un ti israeletic ti jatavic to ox batel yilel ta sbajtical banomile, ta jech to yepal joybij talel ta sbaic stsaquelic ta leto.

**21**C'alal laj yil ti Josuee ti laj xa yu'ninic ta j'ech'el jteclum ti jvoc' israeletic ti nac'alic to oxe, xchi'uc ti laj xa stic'beic sc'ac'al ti jteclume, vol xiic sutel ta stsaquel ta leto ti yajval lum Haie.

**22**Jech ti buch'utic yu'ninojic xa ti jteclume, loq'uic talel ec, ti volibil c'ot ti jteclum Hai yu'un ti j'ac'-leto israeletic ta cha'voc' yajvalic ti mu'yuc xa c'usi xut ta sq'uej sbaique, ti laj scomon-voliic ti yajval lum Haie, ja' to ti c'uxi laj smilic scotole.

**23**C'ajomal xa no'ox cuxul laj yictaic ti ajvalil yu'un ti jteclum Haie, ti chucbil ech'el yu'unic bat yaq'uic ta stojol ti Josuee.

**24**C'alal laj xa ox smilic ta espada scotol ti yajval lum Hai ti loq'uemic ta nutsvaneje, jech ti israeletique sutic ech'el ta jteclum Hai ta stsutsesel ta j'ech'el ti buch'u to comemique.

**25**Ti jech c'ac'al taje, chamic lajcha'mil (12,000) jnaclejetic yu'un ti jteclum Haie, c'alal ta ants ta viniquetic.

**26**Yu'un mu'yuc laj sjel jutebuc ti Josué ti laj yal mantal ta yu'ninel ti jteclume, ti ja' to c'uxi ta xc'ot ta lilijel yu'un ta j'ech'el ti jteclume.

**27**Ti c'usitic x'ayan ta jteclume, xchi'uc ti chon bolometique, laj yich'ic comel ti israeletique jech c'u cha'al albil ono'ox yu'un Dios ti Josuee.



<sup>28</sup>Jech ti Josué une lic xchic' ti jteclum Haie, ti stuc slilijemal laj yicta comel ta j'ech'el jech c'u cha'al ta xvinaj avi tana le'e.

<sup>29</sup>Ja'uc ti ajvalil yu'un ti jteclum Haie, joc'anat ta te' sjunul c'ac'al yu'un ti Josuee. C'alal ta xa xch'ay batel ti c'ac'ale, laj yal mantal ti ac'o yich' yalesel talele, ti batuc stelianic ta ochebal sti' ti jteclume, ti ac'o sbusanbeic epal ton ta sbae. Ti epal ton busule, xvinaj to avi tana le'e.

### **Ti Josuee, ta vits Ebal, ta xavta ti c'usi jbel tsots albil sc'oplale**

<sup>30</sup>Va'i un, ti Josuee laj slats jun altar ta vits Ebal ta sventa ti Ajvalil ti ja' Dios yu'un ti Israele.

<sup>31</sup>Jech laj spas jech c'u cha'al albilic no'ox ti israeletic yu'un ti Moisesse, ti ja' yajtunel ti Diose, ti co'ol sc'oplal jech c'u cha'al ts'ibabil ta svunal ta jbel c'usi albil sc'oplal yu'un ti Moisesse: “Jun altar ti latsbil no'ox ta ton ti mu'yuc anbile.” Va'i un, ti israeletique laj yaq'uic chic'bil matanal ta sba ti altare, xchi'uc laj yaq'uic milbil matanal sventa ti lajesobil o'ntonale.

<sup>32</sup>Laj taj une, ta sba ta sat ti israeletique, ti Josuee laj sts'iba ta stonal altar ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplal ti ac'bat yu'un ti Moisesse.

<sup>33</sup>Va'i un, scotol ti jteclume, jech c'u cha'al snitilultac ti Israele, jech c'u cha'al ti jyanlumetique, xchi'uc scotol ti moletique, ti j'opisialetique, ti jchapanvanejetique, bat svol sbaic ta sts'el xcaxail strate ti Diose, ta yeloval ti bu oyic ti pale levitaetique. Scajanojic batel ta snequebic ti caxae. Ta sventa ti lequilal ta xich'ic ti jteclum Israele, ti jvoq'ue sq'uelojic batel ti yeloval vits Guerizime. Ti jvoc' xtoque sq'uelojic batel ti yeloval vits Ebale jech c'u cha'al laj yal mantal ta sliquebal talele ti Moisesse, ja' ti yajtunel ti Diose.

<sup>34</sup>Ts'acal to un, ti Josuee laj yavta scotol ti c'opetic ti ts'ibabil ta svunal ta jbel ti c'usi tsots albil sc'oplale, jech c'u cha'al sc'oplal ti lequilale, xchi'uc sc'oplal ti bisel ta cotol chavale.

<sup>35</sup>Scotol ti c'usi yaloj comel ti Moisesse, mu'yuc jbeluc ti mu laj yavta ti Josué ta stojol scotol ti jteclum israeletique, ti capal ta antsetique, ti ta ololetique, xchi'uc ti ta jyanlumetic ti nacal ta stojolique.

## **Josué 9**

### **Ti trate laj spasic xchi'uc ti gabaonitaetique**

<sup>1</sup>Ti ajvaliletic yu'un ti hititaetique, ti amorreoetique, ti cananeoetique, ti ferezeoetique, ti heveoetique, xchi'uc ti jebuseoetique, laj ya'iic ti c'usitic c'ot ta pasele. (Ti ajvaliletic taje nacalic ta yeloval smaleb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ti ta vitstique, ti ta sjunul stenlejale, ti ta sti'il ti muc' ta nab yu'un ti Mediterráneo sbie, c'alal to sjunlej ti Líbanoe.)

<sup>2</sup>Va'i un, scotolic laj snupultas sjolic laj sco'oltas sc'opic yo' ta stsaquic ta leto ti Josuee xchi'uc ti israeletique.



- <sup>3</sup>Ac'o mi jech un, ti heveoetic ti nacalic ta Gabaone laj ya'iic ti c'usi laj spas ti Josué ta stojol ti jteclum Jericoe, xchi'uc ti ta Haie.
- <sup>4</sup>Laj snopic ti xu' ta xlo'lavanique. Laj stam batel sbeic, naca lajemal coxtaletic, xchi'uc pac'bil jatemal yavil pasem vino, laj scajanic batel ti ta sburroique.
- <sup>5</sup>Ja' jech xtoc lajem xa laj slap ech'el sc'u'ic, xchi'uc xonobic ti ts'isbil xae. Ti laj yich'ic batel ta sventa ta sve'ic ta bee, c'ajomal taqui pechan cux pan.
- <sup>6</sup>Xi laj yalic c'alal c'otic ta Gilgal ti bu lamalic ta naclej ti Josuee xchi'uc ti israeletique: —Ta namal banomil liliccutic talel. La' jnupin jbatic ta c'op, jpastic lec junuc jtratetic.
- <sup>7</sup>Ti israeletique xi laj stac'beic ti heveoetique: —Ati mi li' no'ox nacaloxuc une, ti mi nopol xquil jbatic une, ¿mi yu'un xavac'touc ta stac' ta jpascutic trate xchi'uc ti vo'oxuque?
- <sup>8</sup>Ti stuquique xi laj stac'beic ti Josuee: —Ta xcac' jbacutic ta tunel ta atojol un. Xi jac'batic yu'un ti Josuee: —¿Buch'uoxuc un cha'e? ¿Bu liquemoxuc talel le' xcaltic une?
- <sup>9</sup>Ti stuquique xi laj staq'uique: —Ta namal banomil liliccutic talel ta sventa ti vinajem sc'oplal ti Ajvalil Dios avu'unique. Yu'un ca'binojcutic scotol ti c'usitic laj spas ta Egipto.
- <sup>10</sup>Yu'un ca'binojcutic xtoc ti c'usi laj spas ta stojol ti chib ajvalil yu'un ti amorreoetic ti nacalic ta jot uc'um Jordane, ti xcaltique, ja' ti Sehón ti sventainoj ti Hesbone, xchi'uc ti Og ti sventainoj ti Basán ti nacal ta Astarote.
- <sup>11</sup>Jech o xal ti banquialal cu'uncutique, xchi'uc ti jvinquilelcutique xi laj yalbuncutique: 'Quere, cuchic batel ca'itic ti c'usi ta xtun avu'unic ta bee. Batanic ti bu oyique. Albeic ya'iic ti ta xcac' jbatic ta tunel ta stojole, ti ta jc'an ta jpascutic jun trate xchi'uque.'
- <sup>12</sup>Calal liloc'cutic talel ta sa'eloxuque, lec to ox q'uixin ma' ti pan li'e. Avi tana li' une, c'ajomal xa no'ox jun taqui pech cux pan.
- <sup>13</sup>Ja' jech xtoc c'alal laj jnojescutic ta vino ti tsuil nucul li'e, ach' to ox ta j'ech'el. Avi tana une, jomem xa un. Ja' jech xtoc ti jc'u'cutique, ti jxonobcutique, jomantic xa, yu'un nom ta j'ech'el ti sbelele.
- <sup>14</sup>Ti israeletique laj xch'unic ti c'u s'elan ac'bat yilic ti c'usitic yich'o'ojic batel ti gabaonitaetique. C'u stu un, mu'yuc laj sjac'beic ti Diose.
- <sup>15</sup>Va'i un, ti Josuee laj yac' ye sti' ta spasel jun trate ta sventa ti ch'abal ti c'op yu'unique, ti jun yo'nton ta xcom xchi'uquique, ti mu xmilatique. Jech laj sva'an sbaic ta yalel ec ti banquilaetic yu'un ti israeletique.
- <sup>16</sup>Ech' xa ox yoxibal c'ac'al un, c'alal laj ya'iic ti israeletique ti nopol no'ox xil sbaic ta naclej xchi'uc ti gabaonitaetique.

<sup>17</sup>Va'i un, loquic batel ta sa'el ti gabaonitaetique. Ta yoxibal to c'ac'al, c'otic ta steclumalic ti sbiinoj Gabaone, ti Cafirae, ti Beerote, xchi'uc ti Quiriat-jearime.

<sup>18</sup>Ja' no'ox un, mu'yuc xmilatic yu'un ti israeletique, yu'un ti banquilaletic yu'un ti israeletique laj xa sva'an sbaic ta yalel ta stojol Dios ti mu smilic ti gabaonitaetique. Jech o xal un, ti jteclume xvochlajetic xa liquel ta stojol ti banquilaletic yu'unique.

<sup>19</sup>Ja' no'ox un, xi albatic yu'un ti banquilaletique: —Ti vu'uncutique laj jva'an jbacutic ta yalel ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti israeletique ti mu jmiltique. Jech o xal un, mu'yuc c'usi xu' ta jpasbetic jutebuc.

<sup>20</sup>Ch'ancutic, tsots sc'oplal ti ch'i c'opojicuque. Yu'un mi ta xlic jsutes quecutic ti laj jva'an jbacutic ta yalel ti tratee, ta xlic ilinuc ti Dios ta jtojoltique.

<sup>21</sup>Ja' yu'un un, ti banquilaletic yu'un ti israeletique laj yalic mantal ti ch'an yutique, ti tsots sc'oplal comicuc ta jcuch-si'e, xchi'uc ta jcuch-vo' ta sventa scotol ti jteclume. Ti jech taje, mu'yuc xch'ay ta be yu'unic ti laj sva'an sbaic ta yalel strate ti banquilaletique.

<sup>22</sup>Ja'uc ti Josuee laj sta ta iq'uel ti gabaonitaetique, ti xi laj yalbe ya'iiique: —¿C'u cha'al laj alo'launcutic ti laj avalic ti nom liqueloxuc talele, ti c'alal li' no'ox nacaloxuc ta melele?

<sup>23</sup>Jech o xal un, bisbiloxuc ta cotel chaval xa'ech'ic ta banomil. Sbatel osil mosovinbiloxuc. Ja' avabtelic o ti sa' si'e, ta slupel talel ti vo' ti ta xtun ta sna ti Dios cu'une.

<sup>24</sup>Ti stuquique xi laj stac'beic ti Josuee: —Ti jech laj jpascutique, yu'un lixi'cutic avu'un ti xu' xamiluncutique. Yu'un laj ca'ibecutic sc'oplal ti Dios avu'unique, ti laj yalbe ti yajtunel Moisés ti ta xac'boxuc avich'ic scotol ti banomil li'e, ti ta stubbe sts'unubal scotol ti c'u yepal nacalic li'e.

<sup>25</sup>Avie, oyuncutic ta avoc ta ac'ob ta spasel ta jtojolcutic ti c'usi lec ta xava'ie.

<sup>26</sup>Ja'uc ti Josuee une, mu'yuc laj yac' ye ti ta smilic gabaonitaetic ti israeletique.

<sup>27</sup>Ja' laj yabtelan o yu'un, ti cuch si'e, ta slupel talel ti vo' ti ta xtun yu'un ti jteclume, xchi'uc ti ta xtun ta sventa yaltar ti Diose, xchi'uc ti yavil bu ta sc'an ti Diose. Ja' to jech avi tana le' une ti sbainojic ta yabtanel ti gabaonitaetique.

## Josué 10

### Ta j'ech'el tsalbil c'otic ti amorreoetique

<sup>1</sup>Ti Adonisédec ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Jerusalene laj ya'ibe sc'oplal ti Josué ti laj xa yu'nin ti jteclum Haie, ti sts'ijlajan laj yicta comele, ti laj smilbe xtoc ti ajvalil yu'une jech c'u cha'al laj spas ta Jericó xchi'uc ti ajvalil yu'une. Laj ya'ibe xtoc sc'oplal ti jnaclejetic ta Gabaón ti laj xa spas trate xchi'uc ti israeletic ti oyic xa ta stojolique.

<sup>2</sup>Ti jech taj une, ep lic xi'uc ta j'ech'el. Yu'un ti jteclum Gabaone, muc' ta lum ta j'ech'el ti tsots sc'oplal c'oteme, ti ja' mu sta ti jteclum Haie, xchi'uc naca tsatsaquil viniquetic ti jnaclejetic yu'une.

<sup>3</sup>Ti jech taj une, ti Adonisedeque laj stac batel mantal ta stojol ti Hoham ajvalil yu'un ti Hebrone, ti Piram ajvalil yu'un ti Jarmute, ti Jafía ajvalil yu'un ti Laquise, xchi'uc ti Debir ajvalil yu'un ti Eglone, ti xi laj yalbe ya'iique:

<sup>4</sup>“La'ic li'e, la' coltaun ta stsaquel ta leto ti jteclum Gabaone. Yu'un laj xa sco'oltas sjolic xchi'uc ti Josuee, xchi'uc ti israeletique.”

<sup>5</sup>Ti vo'ob ajvaliletic yu'un ti amorreoetic xcaltic une, ja' ti ajvalil yu'un ti Jerusalene, ti Hebrone, ti Jarmute, ti Laquise, xchi'uc ti Eglone, laj stsob sbaic. Xvoletic batel xchi'uc svinic yo' ta xc'ot slaman sbaic ta sts'el jteclum Gabaón yo' jech ta stsaquic ta leto.

<sup>6</sup>Ja'uc ti ta sventaic ti buch'utic nacalic ta Gabaone, xi s'elan laj staquic batel mantal ta stojol ti Josué ti lamalic ta Gilgale: “Mu xajalta aba ta scoltael ta spojel ti avajtuneltaque. La' ta ora ta jpojel jcoltaelcutic. Yu'un scotol ti ajvalil amorreoetic ti oyic ta vitstique, laj xa svol sbaic yo' ta xistsacuncutic ta leto.”

<sup>7</sup>Va'i un, ti Josuee loc' batel ta Gilgal xchi'uc scotol ti svinictac ti mu sna' xi'iique.

<sup>8</sup>Xi albat yu'un ti Diose: “Mu xaxi' yu'unic. Ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob. Yu'un mi ja'uc junuc ti xyolet no'ox ta stsacot ta letoe.”

<sup>9</sup>Loc' batel ti Josué ta Gilgal une. Ta ac'ubaltic xlametic batel ti ch'ayal yo'ntonic c'ot stsac ta leto ti amorreoetic.

<sup>10</sup>C'ot ta pasel yu'un Dios ti sibtasatic ta j'ech'el ti amorreoetic yu'un ti israeletique, ti mu no'ox albajuc yepal milvan ti Josué ta Gabaone. Laj taj une, snutsoj batel jlom ta sbelel Bet-horón. Xquechet no'ox laj smilan ech'el ti amorreoetic ti c'ot ta Azeca xchi'uc ta Maquedae.

<sup>11</sup>C'alal palch'ujic xa yalel ti amorreoetic ta stselej yu'un Bet-horón ta jatvil yu'un ti israeletique, ta jech to yepal, ti Diose tal yu'un muc'tiquil bot ti ja' yepal to laj smilan ti amorreoetic, ti ja' mu sta yepal ti lajic ta espada yu'un ti israeletique.

<sup>12</sup>C'alal ac'batic xa ta yoc ta sc'obic yu'un Dios amorreoetic ti israeletique, ti Josuee xi laj sc'opon ti Dios ta sba ta sat ti jteclume: “C'ac'al, ti ta stuq'uil Gabaone, pajes to aba ta xanobal. U, ti ta stuq'uil stenlej Ajalone, pajes to aba ta xanobal.”

<sup>13</sup>Jech ti c'ac'ale, xchi'uc ti ue lic spajes sbaic ta xanobal ja' to ti c'uxi tsal yu'unic yajcontraic ti jteclume. Taje, ja' jech ta xal Libro yu'un ti Justo sbie. Ti c'ac'ale, ta o'lol vinajel lic spajes sba ta xanobal. Yu'un jutucuc mu sjunuluc c'ac'al, mu'yuc xch'ay batel ti c'ac'ale.

<sup>14</sup>Taje, mi ja'uc oy bu c'otem ta pasel ta vo'nee. Mi ja'uc ta to xc'ot ta pasel yan velta ti jech c'ac'al ti laj ya'ibe sc'opojel jun vinic ti Diose. Yu'un ti Diose letovaj ta spojel ti israeletique.



<sup>15</sup>Ts'acal to un, ti Josuee xchi'uc ti israeletique sutic batel ti bu lamalic ta naclej ta Gilgale.

<sup>16</sup>Ja'uc ti vo'ob ajvaliletique jatavic batel, bat snac' sbaic ta jun nail ch'en ti oy ta Maquedae.

<sup>17</sup>Ta ts'acal to un, vinaj ti nac'alic ti ta nail ch'en taje. Va'i un, laj yalbeic ya'i ti Josuee.

<sup>18</sup>Va'i un, ti Josuee xi s'elan xcholet lic yal ti mantale: “Balalinic ech'el tonetic c'alal to sti' ti ch'ene, maquic lec, aq'uic jchabivanejetic ta sq'uelel ti ti' ch'ene.

<sup>19</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, mu li'uc no'ox xach'ayetique. Nablanic ech'el ta snutsel ta scontrainel ti comemic ta patile. Mu teyuc no'ox aq'uelojic ta sutic ech'el ta slumalic. Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique laj xa yac'boxuc ta avoc ta ac'obic.”

<sup>20</sup>Ti Josuee xchi'uc ti israeletic ti laj xa stsutsesic ta j'ech'el ti amorreoetique, ep no'ox laj smilic ta j'ech'el. Ja'uc ti buch'u cuxul to comic ti amorreoetique, bat snac' sbaic ta slumalic.

<sup>21</sup>Ja'uc ti lum Israele mu'yuc c'usi laj snuptanic, lec sutic talel ta Maquedá ti bu lamalic ti yane xchi'uc ti bu oy ti Josuee. Mu'yuc xa junuc ti oy buch'u ta xchopol c'opoj, ti ta stoy ye sti' ta stojol ti israeletique.

<sup>22</sup>Va'i un, ti Josuee xi laj yale: “Jamic ti sti' nail ch'ene, loq'uesic talel ti vo'ob ajvaliletique.”

<sup>23</sup>Jech laj spasic ti israeletique. Laj sloq'uesic talel ta nail ch'en ti vo'ob ajvaliletique, ja' ti ajvalil yu'un ti Jerusaleme, ti ajvalil yu'un ti Hebrone, ti ajvalil yu'un ti Jarmute, ti ajvalil yu'un ti Laquise, xchi'uc ti ajvalil yu'un ti Eglone.

<sup>24</sup>C'alal laj yiq'uic talel ta stojol ti Josuee, lic stsob talel scotol ti israel viniquetic ti xi laj yalbe ti banquialal jtsobvanej tey xchi'inojique: “La' pech'beic ta teq'uel snuc' ti ajvaliletic li'e.” Ja' jech laj spasic.

<sup>25</sup>Va'i un, xi albatic yu'un ti Josuee: “Mi ja'uc xaxi'ic yu'un. Mu xatsiq'ues avo'ntonic yu'un. Ja'uc le'e, c'ajomaluc no'ox tsotsanic. Oyuc lec yip avo'ntonic. Yu'un ja' ono'ox jech ta spas ti Dios ta stojol scotol ti avajcontraique.”

<sup>26</sup>Ts'acal to ti Josuee laj sliques smilel ti ajvaliletique. Laj yal mantal ti ac'o yich' joc'anel ta te' ti jujunique, ti joc'olic o bat c'ac'ale.

<sup>27</sup>C'alal ta xa xch'ay batel ti c'ac'ale, laj yal mantal ti Josuee ti syalesicuc ti jech joc'olic ta te'e, ti batuc yaq'uic ta nail ch'en ti bu nac'alic to oxe. Ts'acal to un, lic smaquic comel ta muc'tiquil ton sti' ti nail ch'ene, ti xvinaj to avi tana le'e.

### **Laj to stsaquic ta c'op yan scontraic**

<sup>28</sup>Ta sc'ac'alil no'ox ti jech yorail taje, ti Josuee lic yu'ninic ti jteclum Maquedae. Laj slilin ta j'ech'el. Laj smil ta espada scotol ti buch'u tey nacalique. Mu ja'uc junuc ti cuxul laj yicta comele. Jech laj spasbe ti ajvalil yu'un ti Macedae jech c'u cha'al laj spasbe ti ajvalil yu'un ti Jericoe.

- 29**Ti bu taje, loc' batel ti Josué xchi'uc ti israeletique, c'otic ta jteclum Libna ti laj stsaquic ta letoe.
- 30**Ti jteclum taje, xchi'uc ti ajvalil yu'une, c'ot ta pasel yu'un Dios ti ac'batic ta yoc ta sc'obique, ti mu junuc ti oy buch'u cuxul com yu'une, ti jech c'ot ta stojol ti ajvalil yu'un Libna jech c'u cha'al laj spasbe ti ajvalil yu'un Jericoe.
- 31**Laj taj une, ti Josuee xchi'uc ti israeletique loq'uic batel ti ta Libnae, lamal c'otic ta sts'el jteclum Laquis ti ta stsaquic ta letoe.
- 32**Ta xchibal c'ac'al un, ac'batic ta yoc ta sc'obic yu'un Dios ti jteclum Laquise. Ti israeletique laj smilic ta espada scotol ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique jech c'u cha'al laj spasic ta jteclum Libnae.
- 33**Ti Horam ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Gezere, loc' batel xchi'uc svinictac ta spojel ti jteclume Laquise. C'u stu un, tsalbil c'otic yu'un ti Josuee. Mi junuc ti cuxul laj yicta comele.
- 34**C'alal tsuts xa comel yu'unic ta j'ech'el ti jteclum Laquise, jech ti Josuee xchi'uc ti israeletique batic c'alal to jteclum Eglón, ti lamal c'otic ta stojole, ti ta stsaquic ta leto xtoque.
- 35**Ta yorail no'ox ti jech c'ac'al taje, laj yu'ninic ti jteclume. Laj smilic ta espada scotol ti jnaclejetic teye. Laj slilinic ta j'ech'el ti c'usitic x'ayane jech c'u cha'al laj spasbeic ti jteclum Laquise.
- 36**Loq'uic batel ta jteclum Eglón. Laj stam batel sbeic ta jteclum Hebrón ti laj stsaquic ta letoe.
- 37**C'alal laj yu'ninique, laj slilinic ta j'ech'el. Laj smilic ta espada ti ajvalile, scotol ti jnaclejetique, ti chon bolometique. Ti jteclumetic ti nopol nacalic ta spat xocone, jech laj spasbeic jech c'u cha'al laj spasbeic ti jteclum Eglone.
- 38**Ti bu taje, loq'uic batel ti Josuee xchi'uc ti israeletique. Laj stam batel sbeic ta jteclum Debir ti laj stsaquic ta letoe.
- 39**Va'i un, laj smilic ta espada ti ajvalil yu'une, xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti lumetic ti nopol oyique. Mi junuc jnaclejetic yu'un jteclum Debir ti cuxul laj scomtsanique. Yu'un laj stsutsesic ta j'ech'el scotolic jech c'u cha'al laj spasbeic ti jteclum Hebrone, ti jteclum Libnae, xchi'uc ti ajvaliletic yu'une.
- 40**Ti Josué une laj yu'ninan scotol lumetic. Laj tsal ti ajvaliletic ti nacalic ta vitstic ta Négueve, ta stenlejaltic, ta q'uixin osil. Scotol laj stubbe sts'unubal. Laj smil scotol. Mi juteb c'usi x'ayan com. Mi junuc oy buch'u cuxul com jech c'u cha'al laj yal mantal ti Ajvalil Dios yu'un ti israeletique.
- 41**Yu'un ta j'ich' no'ox laj stsal ti ajvaliletique. Laj yu'ninbe scotol ti slumaltaque, ti lic ta Cades-barneae, ech' ta Gaza, xchi'uc scotol yosilal ti jteclum Gosene, ti c'ot c'alal to jteclum Gabaone.

<sup>42</sup>Yu'un ti Ajvalile, ti ja' Dios yu'un ti israetique, sva'anoj sba ta spasel leto ta spojel ti israetique.

<sup>43</sup>Ts'acal to un, ti Josuee sut batel xchi'uc scotol ti israetic ti bu vololic ta naclej ta Gilgale.

## Josué 11

### Ti Josuee ta stsal ti ajvalil Jabín xchi'uc ti xchi'iltac ta ajvalilale

<sup>1</sup>Taje, laj ya'i scotol ti Jabín ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Hazore. Jech o xal un, laj stac batel mantal ta stojol ti ajvalil Jobab ta jteclum Madone, xchi'uc ta stojol ti ajvaliletic yu'un ti jteclum Simrone, xchi'uc ti jteclum Acsafe.

<sup>2</sup>Ma'uc no'ox taje, laj stac batel mantal ta stojol scotol ti ajvaliletic ti nacalic ta muc'tiquil vitstic ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti ajvaliletic ti oy ta stenlejal yu'un ti uc'um Jordán ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ta nab Quinérete, xchi'uc ti ajvaliletic ti oy ta stenlejtic ti nopol xil ti jteclum Dor ti oy ta yeloval smaleb c'ac'ale.

<sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, laj stac batel mantal xtoc ta stojol ti cananeoetic ti nacalic ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti nacalic ta yeloval smaleb c'ac'ale, ti amorreoetique, ti hititaetique, ti ferezeoetique, ti jebuseoetic ti nacalic ta muc'tiquil vitstique, xchi'uc ti heveoetic ti oyic ta vits Hermon ti oy ta yosilal ti Mizpae. Scotol ti c'u yepal taje, laj yich'ic mantal yo' jech ta svol sc'opic xchi'uquic.

<sup>4</sup>Scotol ti ajvaliletic taje loq'uic batel xchi'uc yajsoldadoic ti mu no'ox albajuc yepal sca'ique, xchi'uc scarretaic sventa ac'ob-leto. Bats'i mu stac' atel ta j'ech'el ti soldadoetique, ti co'ol s'elan yepalic jech c'u cha'al ti yi' ti oy ta sti'il ti nabe.

<sup>5</sup>Scotolic laj sco'oltas sjolic. Laj scomon svol ti sc'opique. Bat slaman sbaic ta sts'el vo' Merom yo' ta stsaquic ta leto ti israetique.

<sup>6</sup>Ja'uc ti Dios une xi laj yalbe ti Josuee: “Mu xaxi' yu'un. Ti oc'om jech c'u cha'al avi ora li'e, ta xc'ot ta pasel cu'un ti aviloj ta aba ta asatic ti scotolic ta xchamique. Ti vo'ot une ta xavabtelin ta sc'asbel yacantac ti sca'ique, xchi'uc ta stic'bel sc'ac'al ti scarretaic ti sventa ac'ob-letoe.”

<sup>7</sup>Va'i un, ti Josuee xchi'uc scotol ti j'ac'-letoetic yu'une, ch'ayal yo'ntonic bat stsaquic ta leto ti yajcontraic ta sts'el vo' Merome.

<sup>8</sup>Ti Diose laj yac'be stsal yajcontratac ti israetique, ti xc'anobaj no'ox batel yu'unic ti letovajele, ti snutsojic batel c'alal to muc' ta jteclum Sidóne, xchi'uc ta jteclum Misrefot-maim, ti c'ot c'alal to stenlej Mizpa ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale. Scotolic taje, mi junuc cuxul laj yictaic comel.

<sup>9</sup>Ti Josuee c'ot ta pasel yu'un ti c'u s'elan pase ta mantal yu'un ti Diose. Yu'un laj sc'asanbe yoctac sca'ic ti yajcontrae. Laj stic'be sc'ac'al ti scarretaetic sventa ti ac'ob-letoe.



<sup>10</sup>Ts'acal to un, sut batel ta yu'ninel ti jteclum Azore, ti ja' to ox banquialal tsohvanej yu'unic ta svoler ti sc'opique. Laj smilbe ti ajvalil yu'un ti jteclume.

<sup>11</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un laj stsutsesic ta j'ech'el ti buch'u nacalique. Yu'un ta j'ech'el laj slilin. Laj stic'be sc'ac'al ti jteclume.

<sup>12</sup>Yu'un ja' ono'ox jech laj spasbe ti jteclumetic ti jun sc'opic xchi'uque, ti xi s'elan c'ot ta stojolique: laj yu'nin, laj smilbe ti ajvaliletic yu'une. Ta j'ech'el laj stsutses jech c'u cha'al yaloj mantal ti Moisés ti yajtunel Diose.

<sup>13</sup>Manchuc mi jech un, mi junuc ti jteclumetic ti oyic ta stselej ti laj stic'beic sc'ac'al ti israeletique, c'ajomal no'ox laj stic'beic sc'ac'al ti jteclum Azore.

<sup>14</sup>Laj smilic ta espada scotol ti jnaclejetic ta jteclum taje. Mi junuc ti cuxul laj yictaic comele. Laj yu'ninbeic ti chon bolometique, xchi'uc ti c'usitic x'ayan yu'unique.

### **Ti Josuee ta xc'ot ta pasel yu'un ti mantal ti albil yu'un ti Moises**

<sup>15</sup>Ti Diose laj yalbe ya'i mantal ti Moises. Ti Moises laj yalbe ya'i ti Josuee, ti c'ot ta pasel yu'un scotole. Mu jtosuc ti laj yech'ta comele.

<sup>16</sup>Yu'un ti Josuee laj yu'nin scotol ti banomil taje, ti lec ta alele, ti yosilal vitstique, scotol yosilal ti Négueve, scotol ti sbanomil Gosene, ti stselejtique, ti stenlejtique yu'un ti Jordane, xchi'uc scotol ti vitstic stenlejaltic yosilal ti Israele.

<sup>17</sup>Laj yu'nin ti lic ta vits Halac ti muy batel ta Seire, ti c'ot c'alal to Baal-gad ti oy ta stenlejtique yu'un ti Líbanoe, ti oy ta yoc vits Hermone. Yu'un ti Josuee och ta yoc ta sc'ob ti ajvaliletique, ti laj smilan scotol ti ja' yu'unic ti jteclum taje

<sup>18</sup>ti c'alal ep c'ac'al jalij ta spasel leto ti Josuee, xchi'uc ti ajvaliletic taje.

<sup>19</sup>Jun xa no'ox ti jteclum laj sco'oltas yo'nton xchi'uc ti israeletique, c'ajomal xa ti heveoetic ti nacalic ta jteclum Gabaone. Scotol ti yane laj yich' tsatsal u'ninel ta jbel sc'oplal.

<sup>20</sup>Yu'un pucujibtasbat yo'ntonic yu'un Dios ti yajcontraique, ti xu' xa yu'unic ta stsaquic ta c'op ti israeletique yo' jech mu'yuc syail xc'uxul o'ntonal ta stsutsesatic yu'un ti israeletique, co'ol jech c'u cha'al albil mantal yu'un Dios ti Moises.

<sup>21</sup>Ti jech yorail taj xtoc une, ti Josuee laj yu'nin, laj stsutses ta j'ech'el scotol ti jteclumetic yu'un ti anaquitaetic ti nacalic ta vits Hebrone, ti ta Debire, ti ta Anabe, xchi'uc scotol ti oy ta vitsetic ta Judae, xchi'uc ti ta Israele.

<sup>22</sup>Ta j'ech'el mi junuc com snitilultac ti inate' vinic ta sjunul yosilal ti Israele, Ti bu xa no'ox com snitilultac ti inate' vinic Anaque, ja' xa no'ox ti ta Gazae, ti ta Gate, xchi'uc ti ta Asdode.

<sup>23</sup>Va'i un, c'ot me ta pasel ti laj yu'nin scotol banomil ti Josuee, ti jmoj c'ot ta pasel scotol jech c'u cha'al albil yu'un Dios ti Moises. Laj taj une, lic xch'acanbe ta jujuvoc' snitilultac ti Israele yo' ta xc'ot ta xrextoic. Ti jech c'ot ta pasel taj une, ts'acal to un, lamaj ti c'op ta sbejel banomil ti bu taje.

## Josué 12

### Ta xich' alev yan velta ti c'u s'elan tsalvan ti Moisesse

<sup>1</sup>Ti israeletic laj xa yu'ninic ti banomiletic tey ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ti xlic talel ta uc'um Arnone, ti c'ot c'alal to vits Hermone, xchi'uc scotol ti stenlejt'ic ti oy ta yelov sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane. Tey laj stsalic chib ajvaliletic.

<sup>2</sup>Ti June, ja' ti Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti amorreoetic, ti nacal to ox ta jteclum Hesbone. Yu'un ti bu c'alal smacoj ta ventainele, ta xlic ta Aroer ti oy ta sti'il uc'um Arnone, xchi'uc sjunul ti o'lol stenlejal yu'un ti uc'um Jaboc ti bu ta xlic ech'el sts'aquil yosilic ti amonitaetic (ti lec xaltique, ja' o'lol yosilal ti Galaade).

<sup>3</sup>Ti ajvalil Sehone smacoj ta ventainel jlom xtoc ta yelov sloq'ueb c'ac'al ti stenlejt'ic yu'un ti uc'um Jordane, ti ta xlic ech'el ta nab Quinérete, ti ta xc'ot c'alal to Sts'ijlajan Nab ti oy ta stuq'uul Bet-jesimote, ti sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ta yoc ti vits Pisgae.

<sup>4</sup>Ti yan ti laj stsale, ja' ti Og ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Basane, ti jun ta slajeb xa sts'unubal ti refaítaetic ti nacalic ta Astarote, xchi'uc ti ta Edreie.

<sup>5</sup>Ti c'u yepal oy ta yoc ta sc'ob ti smacoj ta ventainele, ta xlic ta vits Hermón, ta xc'ot ta Salca, ta scotol yosilal Basán ti ta xc'ot c'alal to sts'aquil yosilal ti Gesure, ti Maacae, ti ta xc'ot c'alal to o'lol yosilal ti Galaade, ti ja' smacoj to ox ti Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti Hesbone.

<sup>6</sup>Ti Moisesse xchi'uc ti israeletic laj yu'ninic ta stsalel ti ajvaliletic taje. Ti Moisesse laj xch'ac ti banomiletic taje ta stojol ti jvoc' snitilultac ti Rubene, ti jvoc' snitilultac ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasese.

### Ta xich' alev yan velta ti c'u s'elan tsalvan ti Josuee

<sup>7</sup>Ti Josuee xchi'uc ti israeletic laj stsalic scotol ti ajvaliletic ti nacalic to ox ta yosilal uc'um Jordán ti oy ta yeloval smaleb c'ac'ale. Ti yosilalic ti laj yu'ninbeique, ta xlic ta o'lol yu'un ti Baal-gad ti ta stenlej yu'un ti Líbanoe, ti ta xc'ot ta vits Halaque, ti ta xmuy batel ti ta stuq'uul Seire. Ja'uc ti Josuee laj xch'acbe yosil ti ajvaliletic taje. Laj yac'be ta stojol snitilultac ti israeletic ti c'ot ta xrextotac yu'une.

<sup>8</sup>Ti osil taje, ja' ti osil ti oy ta muc' ta vitse, ta stselejt'ic, ta stenlejt'ic ti oy ta uc'um Jordane, ti jteclumetic, ti osil ti oy ta sbajtical banomile, ti oy ta Négueve. Ti banomiletic taje, ja' to ox yu'unic ti hitaetic, ti amorreoetic, ti cananeoetic, ti ferezoetic, ti heveoetic, xchi'uc ti jebuseoetic.

<sup>9-24</sup>Ti ajvaliletic ti tsalbil c'otique, ja'ic li'e: Ti ajvalil yu'un ti jteclum Jericoe. Ti ajvalil yu'un ti jteclum Hai ti nopol xil ti Betele. Ti ajvalil yu'un ti Jerusalem. Ti ajvalil yu'un ti Hebrone. Ti ajvalil yu'un ti Jarmute. Ti ajvalil yu'un ti Laquise. Ti ajvalil yu'un ti Eglone. Ti ajvalil yu'un ti Guezere. Ti ajvalil yu'un ti Debire. Ti ajvalil yu'un ti Guedere. Ti ajvalil yu'un ti Hormae. Ti ajvalil yu'un ti Arade. Ti ajvalil yu'un ti Libnae. Ti ajvalil yu'un ti Adulame. Ti ajvalil yu'un ti Maquedae. Ti ajvalil yu'un ti

Betele. Ti ajvalil yu'un ti Tapúae. Ti ajvalil yu'un ti Hefere. Ti ajvalil yu'un ti Afeque. Ti ajvalil yu'un ti Sarone. Ti ajvalil yu'un ti Madone. Ti ajvalil yu'un ti Hazore. Ti ajvalil yu'un ti Simron-merone. Ti ajvalil yu'un ti Acsafe. Ti ajvalil yu'un ti Taanaque. Ti ajvalil yu'un ti Meguidoe. Ti ajvalil yu'un ti Cedese. Ti ajvalil yu'un ti Jocneam ti oy ta Carmeloe. Ti ajvalil yu'un ti Dor ti oy ta Dore. Ti ajvalil yu'un ti Goim ti oy ta Gilgale. Ti ajvalil yu'un ti Tirsae. Ja' jun xcha'vinic (31) ta vo' ta scotol ti ajvaliletic taje.

## Josué 13

### Ti banomil ti quechel to yu'ninele

<sup>1</sup>C'alal mol xa ti Josuee, xi albat yu'un ti Diose: “Oy xa talel ajabilal, sc'an to ep u'ninel ti banomile.

<sup>2</sup>Yu'un sc'an to u'ninbel sbejel yosil ti filisteoetique, xchi'uc yosil ti gesureoetique,

<sup>3</sup>ti q'uiil batel ta ti' uc'um Sihor, ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Egiptoe, ti ta xc'ot c'alal to sts'ac ti Ecrone, xchi'uc ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale ti c'otem ta yosilic ti cananeoetique. Tey oy xtoc vo'ob ajvalil filisteoetique ti nacalic ta jteclum Gazae, ti ta jteclum Asdode, ti ta jteclum Ascalone, ti ta jteclum Gate, xchi'uc ti ta jteclum Ecrone. Ta sc'an u'ninel xtoc yosilalic ti aveoetique.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, oy to ti yosilal ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc scotol yosilic ti cananeoetique, ti ta xlic ech'el ta jteclumetic yu'un ti sidonioetique ti ta xc'ot c'alal to Afeque, ti sts'aquinoj sba xchi'uc ti amorreoetique.

<sup>5</sup>Sc'an to xtoc yosilalic ti giblitaetique, xchi'uc scotol ti Líbanoe ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xlic ech'el ta Baal-gade, ti oy ta yoc vits Hermone, c'alal to ochebal yu'un ti jteclum Hamate.

<sup>6</sup>Ti ta sba ta sat ti israeletique, ta jten loq'uel ti sidonioetique, xchi'uc scotol ti c'u yepal nacalic ta muc'tic vitstique, c'alal to ta Líbano ti ta xbat c'alal to Misrefot-maime. Ta xabain ta xch'aquel ti banomil taje yo' ta xavac'be yosilinic ti israeletique jech c'u cha'al calojbot ti mantale.

<sup>7</sup>Ta xabain ta xch'aquel ti banomil taje, ta balunvoc' nitiluletic xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese.”

### Sbanomilic ti laj yich'ic ti Manasese, ti Rubene, xchi'uc ti Gade

<sup>8</sup>C'alal ch'acbat yosilic yu'un Moisés snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' ti ja' snitilul ti Manasese, ja' ac'batic ti banomil ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jordane.

<sup>9</sup>Yu'un ja' laj yich'ic scotol ti banomil ti ta xlic ta Aroere, ti oy ta sti'il uc'um Arnone, xchi'uc ti jteclumetic ti oy ta o'lol stenleje, xchi'uc scotol ti stenlej jol vits yu'un ti Medebae, ti c'ot c'alal to ta Dibone.

<sup>10</sup>Laj yich'beic xtoc steclumaltac ti Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti amorreoetic ta Hesbone, ti c'ot c'alal sts'ac ti amonitaetique.

- 11**Laj yich'beic xtoc yosilal ti Galaade, xchi'uc sbanomic ti gesureoetique, xchi'uc xtoc ti maacateoetique, scotol ti vits Hermone, scotol yosil ti Basane, ti c'ot c'alal to ta Salcae.
- 12**Laj stsobbe xtoc ti c'u yepal smacoj ti Og ti ajvalil yu'un ti Basane, ti sventainoj ti Astarote xchi'uc ti Edreie, ti ja' slajeb sts'unubal ti refaítaetique, ti tsalatic nutsatic loq'uel yu'un ti Moisesse.
- 13**Ti jnaclejetic ta Gesure xchi'uc ti ta Maacae, mu'yuc xjipatic loq'uel. Yu'un c'ajomal no'ox lic xchi'in sbaic ta naclej xchi'uc ti israeletic jech c'u cha'al avi tana le'e.
- 14**Ja'uc snitilultac ti Levie, mu'yuc x'ac'bat sbanomic yu'un ti Moisesse. Yu'un ti stuquique ja' c'otem ta xrextoc ti smoton Dios ti ta xich' chiq'uel sventa yich'obil ta muc' ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, yu'un jech o no'ox yalaj ti stuque.
- 15**Ti Moises une laj xch'ac ti banomic ta stojol ti jvoc' snitilultac ti Rubene, ja' ti c'u yepalic ti jujuchope.
- 16**Ja' yu'un un, ti bu c'alal xjoybij talel ti sts'aquil yosilique, lic batel ta Areor ti oy ta sti'il uc'um Arnone, ti ech' ta jteclum ti oy ta o'lol stenleje, ti ech' ta stenlej jol vits ti oy ta Medebae.
- 17-20**Va'i un, xi s'elan lic ech'el ti ts'ac ti c'ot c'alal to Hesbone, xchi'uc scotol ti jteclumetic ti oy ta stenlej jol vitse: ti Dibone, ti Bamot-baale, ti Bet-baal-meone, ti Jahase, ti Cademote, ti Mefáate, ti Quiriataime, ti Sibmae, ti Zaret-sahar ti oy ta yoc stenleje. ti Bet-peore, ti Bet-jesimot ti oy ta yelovaltic yu'un ti vits Pisgae.
- 21**Ti lec xcaltique, ja' ti jteclumetic ti oy ta stenlej jol vitse, xchi'uc scotol ti c'u yepal smacoj ti Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti amorreoetic ta Hesbone. Yu'un ti Moisesse, ti c'alal laj stsal ti Sehone, xi tsalatic ec ti banquilaetic yu'un ti Madián ti ja' yajtuneltaque: ti Evie, ti Requeme, ti Zure, ti Hure, xchi'uc ti Rebae.
- 22**Ma'uc no'ox taje, ti israeletic laj smilic ti jt'unvanej Balaam xnich'on ti Beore, xchi'uc yepal to laj smilic ti yane.
- 23**Ti sjamlej yosilic jvoc' snitilultac ti Rubén ti laj yich' ch'acbel ti c'u yepal ta jujuchope, c'ot c'alal to ta uc'um Jordán. Ja' stsacbil ta venta xtoc scotol ti jteclumetic teye.
- 24**Ja' jech xtoc snitilultac ti Gade, ch'acbat yosilic yu'un ti Moisesse, ja' ti c'u yepal ti jujuchop nitiluletique.
- 25**Ja' c'ot ta sventaic ti jteclum Jazere, xchi'uc scotol ti jteclumetic ti oy ta Galaade, xchi'uc o'lol jxet' yosilic ti amonitaetic ti c'ot c'alal to ta jteclum Aroer ti oy ta yeloval jteclum Rabae.
- 26**Laj yich'ic xtoc ti osil ti oy ta o'lol yu'un ti Hesbone, ti Ramat-mizpae, ti Betonime, xchi'uc ti osil ti oy ta o'lol yu'un ti Mahanaime, xchi'uc ti bu x'ech' sts'aquil yosilal ti jteclum Debire.



<sup>27</sup>C'ot ta yu'unic xtoc ti jteclumetic ti lamal ta stenlejale, ti Bet-aramé, ti Bet-nimrae, ti Sucote, ti Zafone, ti ja' slajeb xa sbainel ta sventainel yu'un ti Sehón ti ja' ajvalil yu'un ti Hesbone. Ja' yu'un un, sjamlej ti yosilique, ta xlic batel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jordane, ti c'ot c'alal to ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'al ti oy ta nab Quinérete.

<sup>28</sup>Scotol ti jteclumetic taje, xchi'uc ti c'u yepal joyol ta spat ta xocone, laj yich'ic snitilultac ti Gade, ja' ti c'u yepalic yu'un ti jujuchope.

<sup>29</sup>Ja' jech xtoc ti Moisesé laj xch'acbe yosil ti o'lol jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasese.

<sup>30</sup>Yu'un ja' c'ot ta sventaic ta yu'ninel scotol ti bu sventainoj to ox ti Og ti ja' ajvalil yu'un ti Basane. Ti lec xcaltique, ja' scotol ti jteclum Basane, ti lic batel ta Mahanaime, xchi'uc ti oxvinic (60) ta chop bic'tal lum ti sbainoj to ox ti Jaire.

<sup>31</sup>Laj yu'ninic xtoc o'lol jxet' yosil ti Galaade, xchi'uc ti jteclum Astarote, xchi'uc ti jteclum Edrei. Scotol taje, ja' laj yich' ti o'lol jvoc' snitilultac ti Maquire xnich'on ti Manasese, ja' ti c'u yepalic ta jujuchope.

<sup>32</sup>Ja' jech yepal sbanomilic ac'bat xrextainic yu'un Moisés ta stenlej Moab ti oy ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ti oy ta yeloval ti Jericoe.

<sup>33</sup>Ja'uc snitilultac ti Levie, mu'yuc x'ac'bat xrexta osilic. Yu'un c'ajomal no'ox xi albatique: “Ti c'usi albil sc'oplal ti ta xc'ot ta yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ja' arextoic.”

## Josué 14

### Ti Josuee ta xch'ac ti banomil yu'un ti Canaane

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' ti banomil Canaán ti laj yich'ic ti israeletic jech c'u cha'al ac'batic yu'un ti pale Eleazare, ti Josuee, xchi'uc ti banquiletic yu'unic jujuchop ta jujuvoc' snitilultac ti Israele.

<sup>2</sup>Ti c'u sjamleje, ta yorail ch'ac'batic ti o'lol slajun-voc'al ti nitiluletique jech c'u cha'al albil mantal yu'un Dios ti Moisés ti jech ac'o spase.

<sup>3</sup>Yu'un ta ba'yel ti Moisesé laj xa ono'ox yac'be sbanomilic ta jot uc'um Jordán snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese. Ja'uc ti levitaetic une, mu'yuc x'ac'bat xrexta banomilic.

<sup>4</sup>Yu'un snitilultac ti Josuee spasoj sbaic ta cha'voc' totil me'il yu'unique, ja' ti Manasese, ti Efraine. Ja'uc ti levitaetic, mu'yuc x'ac'bat jutebuc xrexta osilic. Ja' no'ox ac'batic jteclumetic ti bu ta xnaquique, xchi'uc osil ti naca jamal yaxaltic bu xu' ta sbolesic ti xvacaxique, ti xchijique.

<sup>5</sup>Ti israeletic laj xch'aquic ti banomiletic jech c'u cha'al albatemic mantal yu'un ti Moisesé.

### Ti sjamlej yosil ti Calebe

<sup>6</sup>Ti snitilultac ti Judae batic c'alal ta Gilgal yo' ta sc'oponic ti Josuee, xchi'uc ti Caleb ti quenezitae, xnich'on ti Jefone, ti xi laj yalbeic ti Josuee: “Vuleso ta avo'nton ti c'u s'elan lij'albat jc'oplaltic ta Cades-barneae, ti laj yal ti Dios ta stojol ti Moisés ti ja' yajtunele.

<sup>7</sup>C'alal laj stacun batel ta xchajel ta q'uelel banomil ti Moisés ti liloc' ta Cades-barneae, quich'oj xa cha'vinic (40) jabil. C'alal lisut talele, jamal que jti' vul cal ti c'u s'elan laj quil ti banomile.

<sup>8</sup>Ja'uc ti buch'utic ay jchi'inan une, c'ajomal no'ox laj yac'anbe xi'el ta yo'nton ti jteclume. Ja'uc ti vu'une mu'yuc stsic' co'nton ta stojol ti Dios ti ja' Ajvalil cu'une.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Moiesese xi me laj sva'an sba ta yalbelune: ‘Ti banomil ti bu ay axanie, j'ech'el ta xc'ot ta avu'un xchi'uc ti anitilultaque, ja' ti mu'yuc laj aq'uej aba ta stojol ti Dios ti ja' Ajvalil cu'une.’

<sup>10</sup>Ti va'i s'elan albat yu'un Dios ti Moiesese, oy xa ta vo'ob yoxvinic (45) jabil ti c'alal xvoletic talele ta xanubal ti israeletic ta sbajtical banomile. Ti jech c'ot yu'un ti c'usi yaloje, cuxulun to. Yu'un un quich'oj xa vo'ob yo'vinic (85) jabil.

<sup>11</sup>Ti stsatsal yipal cu'un avi tanae, staoj yav jech c'u cha'al ti c'alal laj stacun batel ti Moisés ta xchajel ta q'uelel ti banomile. Staoj to yav ti xu' cu'un ta xitsalvan ta leto jech c'u cha'al ono'oxe.

<sup>12</sup>Jech o xal un, avocoluc, ac'o avac'bun yosilal ti muc'tiquil vitstique jech c'u cha'al albilun yu'un ti Diose. Yu'un ana'oj lec ti nacalic to ox snitilultac ti inate' vinic Anaque, ti muc'tic no'ox ti jteclumetic yu'unique, ti lec meltsanbil ti smocalique. C'otem ta jol ta co'nton ta xiscoltaun ta sva'an sba ti Diose, ti ta sten loq'uel jech c'u cha'al yalobjun ono'oxe.”

<sup>13</sup>Va'i un, ti Josuee laj slequil c'opta ti Calebe. Laj yac'be yich' ti Hebrone yo' ta xcom ta yu'un xchi'uc ti snitilultaque.

<sup>14</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti c'ot ta yu'un Hebrón ti Caleb xchi'uc ti snitilultaque, ti yich'ojic to avi tana li' une. Yu'un ti Calebe mu'yuc laj xch'ac sba ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti israeletique.

<sup>15</sup>Ti sbi ta vo'ne ti Hebrone, ja' to ox Quiriat-arba. Yu'un ti Arbae, buyuc no'ox puquem sc'oplal ti ja' jun vinic ti jelavem xu' yu'une, ti ja' jun snitilul ti inate' vinic, Anaque. Ts'acal to un, paj ti leto ta banomil ti bu taje.

## Josué 15

### Ti yosil sbanomil ti Judae

<sup>1</sup>Ti bu c'ot yorail yu'unic ti laj yich'ic yosilic ti jvoc' ta jujuchop snitilultac ti Judae, c'ot c'alal to sts'aquil yosil Edom. Ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale, c'ot c'alal to sbajtical banomil yu'un Zin.

<sup>2</sup>Ti ta jot sts'aquil taje, lic stam liquel ta sti'il ti bu ta xpaj sti'il Sts'ijlajan Nab ti oy ta yelov yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.



<sup>3</sup>Ts'acal to un, joybij ech'el ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ech' batel ta stselej Acrabim. Ech' batel xtoc ta sbajtical banomil yu'un Zin, ti ech' ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Cades-barneae. Ts'acal to un, laj stam ech'el ta Hezrón. Tey ech' muyel ta Adar, ti joybij ech'el c'alal to stuq'uil Carcae.

<sup>4</sup>Tey laj stam ech'el ti c'ot ta Asmone yo' jech ta xc'ot ta loq'uel ta yuc'umal Egipto, xchi'uc ti ta xc'ot ta tsutsel ta muc' ta nab Mediterráneo. Taje, ja' ti sts'aquil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>5</sup>Ti sts'aquil ti xi ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ja' ti Sts'ijlajan Nabe, ti ta xc'ot ta tsutsel ti bu c'alal ta xc'ot ta ch'ayel yoc ti uc'um Jordane. Ti bu taje, xlic stam ech'el sts'aquil ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taje, laj stam muyel ta Bet-hoglá, ech' ta Bet-araba ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Tey ta xlic batel ti xc'ot c'alal to ta lican ch'entic yu'un ti Bohan Ben-rubene.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, muy ech'el ta stenlejtíc Acor yu'un ti Debire, ti joybij muyel c'alal to yeloval Gilgal ti oy ta yeloval stselej yu'un ti Adumin ti oy ta yolon ti yac'ol sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'ume. Tey ta x'ech' xtoc ti sts'aquil ta sat vo' yu'un ti En-semese, ti ta stam ech'el ti c'ot c'alal to ta sat vo' yu'un ti En-rogele.

<sup>8</sup>Ta x'ech' batel xtoc ta stenlej yu'un Ben-hinom ti oy ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti stselej Jebuse, ti lec xaltique, ja' ti Jerusalene. Tey ta xmuy ech'el ta muc' ta vits ti oy ta stuq'uil smaleb c'ac'al yu'un ti stenlej Hinome ti oy ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti stenlej Refaime.

<sup>9</sup>Tey ta sjoy batel ti ta muc' ta vitse, ti c'ot c'alal to sat vo' yu'un ti Neftoae. Ts'acal to un, ta x'ech' ta jteclumetic ti oy ta vitstic yu'un ti Efrone, ti ta x'ech' ta Baalá ti ja' sbi xtoc ti Quiriat-jearime.

<sup>10</sup>Ti ts'ac ti lic batel ta Baalae, ta xjoybij batel ta stuq'uil smaleb c'ac'al ti c'ot c'alal to ta vits yu'un ti Seire. Ta xjelav batel ta Qusalón. Ta x'ech' ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti vits Jearime. Ta stam yalel xtoc c'alal to ta Bet-semese ti ta x'ech' ta Timna xtoque.

<sup>11</sup>Ta x'ech' batel ta o'lol stselej ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti vits Ecrone. Ta xjoybij batel ta Sición. Ta stam jelav ta vits Baalá, ti c'ot ta loq'uel ta Jabneele yo' ta xc'ot ta tsutsel ta muc' ta nab Mediterráneo.

<sup>12</sup>Ti sts'aquil ti oy ta smaleb c'ac'ale, ja' ti muc' ta nab Mediterráneo. Taje, ja' sts'aquil yosilic ti bu laj yich'ic snitilultac ti Judae, ti laj yich'ic ch'acbel ta jujuchop yu'un ti nitiluletique.

### **Ti Calebe ta xu'nin ti jteclum Hebrone xchi'uc ti Debire.**

*(Jue 1.10-15)*

<sup>13</sup>Ti ta sbanomilic snitilultac ti Judae, ti Josuee laj yac'be ti Caleb xnich'on ti Jefune, ti c'ot ta pasel jech c'u cha'al albil mantal yu'un ti Diose. Laj yac'be yich' ti Quiriat-

arbae, ti lec xcaltique, ti Hebrone, ja' ti muc' ta jteclum yu'unic snitilultac ti inate' vinic Anaque.

<sup>14</sup>Ti bu taje, ti Calebe laj sten loqu'el ti oxchop snitilultac ti inate' vinic Anaque, ja' ti Sesaie, ti Ahimane, xchi'uc ti Talmaie.

<sup>15</sup>Ts'acal to un, laj stam batel sbe ta stsaquel ta leto ti jnaclejetic ta Debire, ti ja' to ox sbi Quiriat-sefer ta ba'yele.

<sup>16</sup>Va'i un, xi laj yale: “Ti buch'u ta stsal yu'un ta yu'ninel ti lum li'e, ta xcac'be yajnilin ti cantsil nich'on Acsa sbie.”

<sup>17</sup>Ti buch'u cuch yu'un ta yu'ninel ti jteclume, ja' ti sjun-nich'on ono'oxe, ti ja' Otoniel sbie, xnich'on ti Quenaze. Ti Caleb une laj yac'be yic' Otoniel ti Acsa ti ja' stseb ti Calebe.

<sup>18</sup>C'alal ta xloqu'uc xa batel ti ta xbat ta snae, jech ti Otoniele laj stijbe yo'nton ti Acsae ti ac'o ac'batuc ti ve'ebal banomil yu'un ti stote. Va'i un, ti tsebe yal ta sburro, ti xi jac'bat yu'un ti Calebe: ¿C'usi van yatel avo'nton yu'un xcal le'e?

<sup>19</sup>—Ta jc'an jun muc'ul vocol ta atojol —xi laj stac' ti tsebe—. Yu'un laj xa avac'bun quich' ta jrexto ti sbajtical banomil yu'un ti Négueve. Ac'bun xtoc un ti ve'ebal banomil ti oy yosilal sat vo'tique. Ti Caleb une laj yac'be stseb ti banomil ti naca oy sat vo'etic ti oy ta ac'ole, xchi'uc ti oy ta olone.

### **Ti jteclumetic ti c'ot ta yu'unic snitilultac ti Judae**

<sup>20</sup>Ja' jech s'elan li'e ti laj yich'ic sparteic ti jvoc' snitilultac ti Judae, ti laj yich'ic ch'acbel ti c'u yepalic oyic ta jujuchope.

<sup>21-32</sup>Ti jteclumetic ti c'ot ta yu'unic ti xi sq'ueloj ta yolon ti yac'ol xocon sloqu'ueb c'ac'al ti ta x'ech' ta sts'ac Edome, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: ti Cabseele, ti Edere, ti Jagure, ti Quinae, ti Dimonae, ti Adadae, ti Quedese, ti Hasore, ti Itnane, ti Zife, ti Teleme, ti Bealote, ti Hasor-hadatae, ti Queriote, ti Hesrone, (ti sbiinoj xtoc Hasore), ti Amame, ti Semae, ti Moladae, ti Hasar-gadae, ti Hesmone, ti Bet-pelete, ti Hazarsuale, ti Beersebae, ti Bizotiae, ti Baalae, ti Iime, ti Éseme, ti Eltolade, ti Quesile, ti Hormae, ti Siclage, ti Madmanae, ti Sansanae, ti Lebaote, ti Silhime, xchi'uc ti Enrimone. Ti laj stsob sba ta scotole, ja' baluneb xcha'vinic (29) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti c'u yepal joyol ta spat ta xocontaque.

<sup>33-36</sup>Ti ta stenlejtique, xi s'elan ma' ti jteclumetic ti laj yich'ique: ja' ti Estaole, ti Zorae, ti Asenae, ti Zanoae, ti En-ganime, ti Tapuae, ti Ename, ti Jarmute, ti Adulame, ti Socoe, ti Azecae, ti Saaraime, ti Aditaime, ti Guederae, xchi'uc ti Guederotaimae. Ti laj stsob sba ta scotole, ja' chanlajuneb (14) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocone.

<sup>37-41</sup>Laj yich'ic xtoc ti jteclumetic Zenane, ti Hadasae, ti Migdal-gade, ti Dileane, ti Mizpae, ti Jocteele, ti Laquise, ti Boscate, ti Eglone, ti Cabone, ti Lahmame, ti Quitlise, ti Guederote, ti Bet-dagone, ti Naamae, xchi'uc ti Maquedae. Ja' vaclajuneb (16) jteclum xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.



**42-44** Laj yich'ic xtoc ti jteclumetic Libnae, ti Étere, ti Asane, ti Jiftae, ti Asenae, ti Nezibe, ti Keilae, ti Aczibe, xchi'uc ti Maresae. ti ja' baluneb (9) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

**45** Laj yich'ic xtoc ti muc' ta jteclum Ecrone, xchi'uc ti jteclumetic yu'une, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

**46** Oy to yan ti laj yich'ic xtoc ti ta xlic ta Ecrone, ti ta xc'ot c'alal to nabe, xchi'uc laj yich'ic ti bic'tal lumetic ti nopol xil ti jteclum Asdode.

**47** Laj yich'ic ti muc' ta jteclum Asdode, xchi'uc ti jteclumetic yu'une, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque. Laj yich'ic ti muc' ta jteclum Gazae, ti jteclumetic yu'une, xchi'uc ti bic'tal lum ti joyol ta spat ta xocontaque, ti c'ot c'alal to yuc'umal Egiptoe, xchi'uc ti ts'ac ti oy ta nab Mediterráneoe.

**48-51** Ti ta banomil ti oy ta muc' ta vitstique, c'ot ta yu'unic snitilultac ti Judae ti xi s'elan ti jteclumetic jech c'u cha'al li'e: ti Samire, ti Jatire, ti Socoe, ti Danae, ti Quiriat-sanae, (ti yan sbi xtoque, Debir), ti Anabe, ti Estemoae, ti Anime, ti Gosene, ti Holone, xchi'uc ti Giloe. Ja' buluchib (11) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

**52-54** Laj yich'ic ti jteclumetic Arabe, ti Dumae, ti Esane, ti Janume, ti Bet-tapúahe, ti Afecae, ti Humtae, ti Quiriat-arbae, (ti sbiinoj xtoc Hebrone), xchi'uc ti Siore. Ja' baluneb (9) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

**55-57** Laj yich'ic ti jteclumetic Maone, ti Carmele, ti Zife, ti Jutae, ti Jezreele, ti Jocdeame, ti Zanóahé, ti Caine, ti Guibeae, xchi'uc ti Timnae. Ja' oy lajuneb (10) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

**58-59** Laj yich'ic ti jteclumetic Halhule, ti Bet-sure, ti Gedore, ti Maarate, ti Bet-anote, xchi'uc ti Eltecone. Ja' vaquib (6) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

**60** Laj yich'ic ti jteclumetic Quiriat-baale, ti sbiinoj xtoc Quiriat-jearime, ti Rabae, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

**61-62** Laj yich'ic ti jteclumetic ti oy ta sbajtical banomile, ja' ti Bet-arabae, ti Midine, ti Secacae, ti Nibsane, ti jteclum yavilal Ats'ame, xchi'uc ti En-gadie. Ja' vaquib (6) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyolic ta spat ta xocontaque.

**63** Ja'uc ti snitilultac ti Judae, mu'yuc xu' yu'unic ta stanel loq'uel ti jebuseoetic ti nacalic ta yosilal ti Jerusalene. Avi tana le' une, ti jebuseoetique staoj yav jmoj nacalic xchi'uc ti snitilultac ti Judá ta Jerusalene.

## Josué 16

### Yosil sbanomilic ti Efraine xchi'uc ti Manasese ti ja'ic snitilultac ti Josee

**1** Ti bu c'ot yorail yu'unic ti laj yich'ic yosilic snitilultac ti Josee, lic batel ta yeloval sloq'ueb c'ac'al ti oy ta uc'um Jordane, ta yac'ol sat vo'etic yu'un ti Jericoe. Ta stam



ech'el ti c'ot c'alal to sbajtical banomile. Ta stam ech'el ti c'u sjamlej ti muc'tiquil vitsetic ti ta xc'ot ta Jericoe, xchi'uc ti ta Betele.

<sup>2</sup>Ta xlic ech'el ta Betel ti ja' Luz ti yan sbi xtoque. Ta x'ech' batel ta sts'ac yosilic ti arquitaetique, ti c'ot c'alal to Atarote.

<sup>3</sup>Ts'acal to un, jelav ech'el ta stuq'uul smaleb c'ac'al ta sts'aquil yosilic ti jafletitaetique, ja' to ti c'ot c'alal ta sts'ac yosil Bet-horón ti oy ta olone, ti c'ot ta Gezere. Ti bu taj une, c'ot ta loq'uel c'alal to ta muc' ta nab Mediterráneo.

<sup>4</sup>Ti bu laj yich'ic ti c'ot ta rexta osilic ti snitilultac ti Manasese xchi'uc ti Efraine, ti ja' snitilultac ti Josee, xi s'elan jech c'u cha'al li'e:

### **Sjamalil yosilic snitilultac ti Efraine**

<sup>5</sup>Ti bu lic sts'aquil yosilic ti jvoc' ta jujuchop snitilultac ti Efraine, lic batel ta yeloval sloq'ueb c'ac'al ti ta x'ech' ta Atarot-adare, ti c'ot c'alal to Bet-horón ti oy ta ac'ole.

<sup>6</sup>Ti bu taje, lic stam batel ti c'ot c'alal to nab Mediterráneoe. Ti sts'aquil yosilic ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ja' ti Micmetate. Ti bu taje, laj stam batel ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'al, ti c'ot c'alal to Taanat-siloe, ti laj stam ech'el xtoc ti c'ot ta Janóahe.

<sup>7</sup>Ti bu taje, laj stam yalel ta Atarot, ta Naará, ti c'ot sноп sba xchi'uc ti Jericoe, ti c'ot c'alal to ta uc'um Jordane.

<sup>8</sup>Ti ts'ac ti lic ta Tapuae, laj stam ech'el ta stuq'uul smaleb c'ac'al, ti c'ot c'alal to ta uc'um Canae, xchi'uc ti muc' ta nab Mediterráneoe. Ja' jech sjamlej ti banomil taje ti laj yich'ic snitilultac ti Efraine, ti laj yich'ic ch'acbel yu'un ti jujuchope.

<sup>9</sup>Ti bu laj yich'ic yosilic snitilultac ti Manasese, oy jteclumetic xchi'uc bic'tal lumetic ti laj yich' snitilultac ti Efraine.

<sup>10</sup>C'u stu un! ti snitilultac ti Efraine mu'yuc laj sjipic loq'uel ti cananeoetic ti nacalic ta Guezere. Lec no'ox laj ya'ic ti xchi'inojic ta nacleje ac'o mi ta sujic ta stojel patanil. Avi tana le' une, tey nacal o yu'unic.

## **Josué 17**

### **Sbanomilic snitilultac ti Manasese**

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' jech sjamlej yosil laj yich' snitilultac ti Manasese, sbanquialal nich'on ti Josee. Yan ti Maquire, ti ja' sba xnich'on ti Manasese, ti ja' jun vinic ti xtojob lec ta ac'-letoe, ti ja' totil yu'un ti Galaade, laj yich' ti yosilal jteclum Galaade, xchi'uc ti yosilal Basán ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jordane.

<sup>2</sup>Ja' no'ox jech xtoc, ta yorail laj yich'ic q'uelbel ti ta xich' ti yosile, ja' ti c'u yepalic ta jujuchop ti xnich'nabtac ti Manasese, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: ti Abiezere, ti Heleque, ti Asriele, ti Siqueme, ti Hefere, xchi'uc ti Semidae, xnich'nabtac ti Manasese, smom xtoc ti Josee.



<sup>3</sup>Ja'uc un, ti Zelofehade, xnich'on ti Hefere, xnich'on ti Galaade, xnich'on ti Maquire, xnich'on ti Manasese, mu'yuc laj yil junuc squerem nich'on. C'ajomal no'ox laj yil vo'ob stsebtac, ja' ti Maalae, ti Noae, ti Hoglae, ti Milcae, xchi'uc ti Tirsae.

<sup>4</sup>Taje, xi bat yalic ti c'alal bat sc'oponic ti pale Eleazare, ti Josuee, xchi'uc ti banquilaetic yu'un ti jteclume: “Ti Moisesse albat mantal yu'un ti Diose ti xu' ta xquich' cosilcutic jech c'u cha'al laj yich'ic ti yan cuts' calalcutique.” Jech ti Josuee laj yac'be sbanomilic co'ol jech c'u cha'al laj yich' yuts' yalaltac ti stote, jech c'u cha'al yalaj mantal ti Diose.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, snitilultac ti Manasese lajunch'ac laj yich'ic ti sbanomilique, xchi'uc laj yich'ic yosilal ti jteclum Galaade, xchi'uc yosilal ti Basán ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jordane.

<sup>6</sup>Yu'un ti tsebetic snitilultac ti Manasese, co'ol yepal laj yich' yosilic jech c'u cha'al laj yich' ti viniquetique. Ja'uc ti yosilal Galaade, ja' laj yich' ti yan snitilultac ti Manasese.

<sup>7</sup>Ti sjamlej yosilic snitilultac ti Manasese, ta xlic stam ech'el ta Aser, ti c'ot c'alal to Micmetat ti oy ta yeloval Siqueme. Tey laj stam ech'el ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti c'ot c'alal to ta sat vo' yu'un Tapúae.

<sup>8</sup>Ac'o mi ja' ono'ox yu'un snitilultac Manasés ti yosilal Tapúae, yan ti jteclum Tapúae, ti bu xa nopol ta x'ech' sts'aquil sbanomil ti Manasese, ja' xa c'otem ta yu'un snitilultac ti Efraine.

<sup>9</sup>Laj taj une, ti ts'aque laj stam yalel ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti c'ot c'alal to uc'um Canae. Ti jteclumetic yu'un ti Efraín xcaltic une, jmoj oy xchi'uc ti steclumaltac ti Manasese, ac'o mi ja' yu'un Manasés ti ts'ac ti ta stam batel ta stuq'uul uc'um ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al ti ta xc'ot sноп sba xchi'uc ti muc' ta nabe.

<sup>10</sup>Ti bu com yosil ti Efraine, oy ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'ume. Ja'uc ti yosil Manasese, ja' oy ta stuq'uul yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'ume, ja' c'ot ta ts'ac yu'unic ti muc' ta nab Mediterránee, ti sts'aquinoj sba c'ot xchi'uc yosil ti snitilultac ti Aser ti oy ta yolon ti yolon xocon ti sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc yosil ti snitilultac ti Isacar ti oy ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>11</sup>Ja' jech xtoc ti Manasese xi s'elan xcholet laj to yich' jayibuc jteclumetic xchi'uc bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontac ti smacoj ti Isacare xchi'uc ti Asere: ja' ti Bet-seane, ti Ibleame, ti Dore, ti Endore, ti Taanaque, ti Meguidoe, xchi'uc ti oxib stselej sbie.

<sup>12</sup>Ja'uc ti snitilultac ti Manasese, mu'yuc xu' yu'unic ta yu'ninel ti jteclumetic taje, yu'un ti cananeoetique tsots laj sva'an sbaic ti com nacliicunque.

<sup>13</sup>Ts'acal to un, ti c'alal oy xa lec yipal yu'unic ti israeletique, lic sujic ta stojel patan ti cananeoetique. Mu'yuc laj stenic loq'uel.

### **Ti snitilultac ti Josee ta xu'ninic ti pimilal te'tique**

<sup>14</sup>Ti snitilultac ti Josee xi bat yalbeic ti Josuee: —¿C'u cha'al jsep no'ox laj avac'buncutic ti jbanomilcutic ti bu c'ot yorail cu'uncutic ti c'alal bolemuncutic ta j'ech'ele, ti jech sva'anoj sba ti Dios ta jtojolcutique?

<sup>15</sup>Ti Josuee xi laj staq'ue: —Ti jech bolemoxuc ta j'ech'ele, mu xa'ochic ta osil ti oy ta vitstic yu'un ti Efraine. Batanic ta te'tic, jamic ech'el ti te'tic ti oy ta yosilalic ti ferezeoetique, xchi'uc ti refaítaetique.

<sup>16</sup>Xi laj yalic une: —Ti ta vitstique, melec mi ja'uc xi'ochcutic oe. Ti cananeoetic ti nacalic ta stenlejaltique, naca taq'uin ti scarretaique, xchi'uc oy yu'unic ec ti nacalic ta Bet-seane, xchi'uc ti c'u yepal joyolic ta spat ta xocontaque, xchi'uc ti c'u yepal nacalic ta stenlejal Jezreele.

<sup>17</sup>Ti Josuee xi laj stac'be ti snitilultac ti Josee, ti xcaltique, ja' ti snitilultac ti Efraine xchi'uc ti Manasese: —Tsots xu' avu'unic, yu'un toj epoxuc. Yu'un mu ja'uc no'ox juteb ta xavich'ic ti osile.

<sup>18</sup>Ti muc'tiquil vits ti q'uiil ta muc'tiquil te'tique, ta xc'ot ta avu'unic xchi'uc ta xatunesic ti ste'ticale. Jech ti vo'oxuc une ta xatenic loq'uel ti cananeoetic teye, manchuc mi tsots xu' yu'unic, ac'o mi meltsanbil ta taq'uin ti scarretaique.

## Josué 18

### Yosilic ti yan jayvoc' nitiluletique

<sup>1</sup>Scotol ti c'u yepal svoloj sbaic ti israeletic, laj stsob sbaic ta Silo yo' ta sva'anic ti Axibalna ti bu nupel ta be yu'un ti Dios ti bu taje. Yu'un cuchem xa ox yu'unic yu'ninel ti banomile.

<sup>2</sup>Ja' no'ox un, oy to vucvoc' snitilultac israeletic ti mu'yuc to ac'bilic ti xrexto banomilique.

<sup>3</sup>Va'i un, ti Josuee xi laj yalbe ti israeletic: “¿C'usi xa ta xamalaic ta yu'ninel ti banomil ti ac'biloxuc xa yu'un ti Ajvalil Dios yu'unic ti amolmuc'totique?”

<sup>4</sup>T'ujic oxvo'uc viniquetic ta jujuvoc' nitiluletic yo' jech ta jtac batel ta xaniel ti c'u sjamlej ti banomile, yo' jech ta xalbeicun ca'i c'u s'elan ta xlic yich' tuch'el.

<sup>5</sup>Ti viniquetic taje, tsots sc'oplal ta spasic ta vuc-ch'ac ti c'u sjamlej ti banomil oye, ti ta xictabeic comel yosil ti Judá ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xictabeic comel yosil snitilultac ti José ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, c'alal mi laj xa xch'aquic ta vuc-ch'ac ti osile, ac'o tal yac'beicun quil senyail ti c'u s'elan laj xtuch'ique. Va'i un, ta xlic jq'uel ti yorail ta sba ta sat ti Ajvalil Dios cu'untique.

<sup>7</sup>Ja'uc ti levitaetic une, mu'yuc ta xich' sparteic. Yu'un c'ajomal no'ox xrextoic ti ta xc'otic ta paleal yu'un ti Diose. Ja'uc ti snitilultac ti Gade, ti Rubene, xchi'uc o'lol jvoc' ti ja' snitilultac ti Manasese, yich'oj xa yosilic ti oy ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ti ja' ac'batic yu'un ti Moisés ti yajtunel ti Diose.”



<sup>8</sup>Ti buch'utic ta xbatic ta xchapanel ti c'u s'elan ta xich' tuch'el ti banomile, xi albatic yu'un ti Josuee ti c'alal ta xa xloq'uic batele: “Ba q'uelic ti c'u sjamlej oy ti banomile. Tuch'ic comel. Xasutic talel c'alal mi laj avo'ntonique yo' jech ta jq'uel yorailic ta sba sat ti Dios ti li' ta Siloe.”

<sup>9</sup>Ti viniquetic taje batic ta xaniel ti c'u sjamlej ti banomile. Laj spasic ta vuc-ch'ac ti jteclumetic yu'une. Laj stsaquic lec ta vun scotol. Ts'acal to un, sutic talel ta Silo ti bu lamalic ta nacleje, bu nacal ti Josué eque.

<sup>10</sup>C'alal oy ta Siloe, ti Josuee, ta sba ta sat ti Diose, lic xch'acbe yosilic ti bu c'ot yorail yu'unic ti israeletic ti c'u sjamlej bu ech'em sts'aquil ti banomile.

### **Ti sjamlej sbanomil snitilultac ti Benjamine**

<sup>11</sup>C'alal q'uelbat xa yorail ti bu ta xc'otic snitilultac ti Benjamine, laj yich'ic ti banomil ti oy ta o'lol yu'un yosilic snitilultac ti Judae, xchi'uc yosilic snitilultac ti Josee.

<sup>12</sup>Ti sts'aquil ti banomil taje, ta xlic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al ti oy ta uc'um Jordane, ti laj stam ech'el ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jericoe, ti laj stam ech'el ta yosilal muc'tiquil vitstic ti oy ta yeloval smaleb c'ac'ale, ti vul ta loq'uel ta sbajtical banomil yu'un Bet-avene.

<sup>13</sup>Ti bu taje, laj stam ech'el ti c'ot ta Luz (ti Betel xcaltique) ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti yal ech'el ta Atarot-adar ti ta vits ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Bet-horón ti oy ta olone.

<sup>14</sup>Ts'acal to un, joybij sutel tal ti sts'aquil ta stuq'uil muc' ta nab Mediterráneoe, ti ech' ta o'lol xch'ut vits ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ta yeloval ti Bet-horone, ti c'ot c'alal to Quiriat-baale, ti sbiinoj xtoc Quiriat-jearime, ti bu xa c'otem yosil snitilultac ti Judae. Taje, ja' me ti ts'ac ti oy ta stuq'uil smaleb c'ac'ale.

<sup>15</sup>Ti ts'ac ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic ta Quiriat-jearim, laj stam ech'el ta stuq'uil smaleb c'ac'ale, ti c'ot c'alal to sat vo' Neftoe.

<sup>16</sup>Va'i xtoc un, yal ech'el ta xocon vits ti oy ta yeloval stenlej yu'un ti Ben-hinome, ta stenlej yu'un Refaim ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ts'acal to un, yal ech'el ta stenlej yu'un Hinom, ti ech' batel ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ti oy ta o'lol vits yu'un ti Jebuse. Laj stam ech'el, ti c'ot ta sat vo' yu'un ti En-rogele.

<sup>17</sup>Ts'acal to xtoc un, sut batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti c'ot ta loq'uel ta En-semese. Laj stam ech'el c'alal to Gelilot ti oy ta stselej yu'un ti Adumine. Va'i un, yal ech'el ta lican ch'entic yu'un ti Bohan Ben-rubene.

<sup>18</sup>Tey ech' batel xtoc ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti stselej ti oy ta yeloval ti Jordane, ti yal ech'el c'alal to ta uc'um Jordane,

<sup>19</sup>ti ech' ta stuq'uil ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Bet-hoglae, yo' xc'ot ta tsutsel ta xoj-xojil Sts'ijlajan Nab ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al

ti bu xc'ot ta ch'ayel yoc ti uc'um Jordane. Taje, ja' me ti sts'aquil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>20</sup>Ti ts'ac ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale, ja' ti uc'um Jordane. Taje, ja' me ti ts'aquetic ti bu laj yich'ic ch'acbel snitilultac ti Benjamine.

<sup>21-24</sup>Ti jteclumetic ti laj yich'ic ta jujuchop yu'un ti jvoc' snitilultac ti Benjamine, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: ti Jericoe, ti Bet-hoglae, ti Emec-quesise, ti Bet-arabae, ti Semaraima, ti Betele, ti Avime, ti Parae, ti Ofrae, ti Quefar-haamonie, ti Ofnie, xchi'uc ti Gebae. Ja' lajcheb (12) jteclumetic xchi'uc ti c'u yepal joyolic ta spat ta xocontaque.

<sup>25-28</sup>Laj yu'ninic xtoc ti Gabaone, ti Ramae, ti Beerote, ti Mizpae, ti Cafirae, ti Mozahé, ti Requeme, ti Irpeeel, ti Taralae, ti Zelae, ti Élefe, ti Jebuse (ti Jerusalén xcaltique), ti Gabaae, xchi'uc ti Quiriate. Ja' chanlajuneb (14) jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque. Taje, ja' me ti sbanomilic laj yich'ic ta jujuchop yu'un ti jvoc' snitilultac ti Benjamine.

## Josué 19

### Ti c'u sjamlej yosil snitilultac ti Simeone

<sup>1</sup>Ti xcha'sepal osil ti laj yich' q'uelel ta yoraile, ja' c'ot ta stojol snitilultac ti Simeone. Ti ts'ac yu'une oy ta yut yosil snitilultac ti Judae.

<sup>2-6</sup>Ja' c'ot ta xrextoc ti jteclumetic Beersebae, ti Sebae, ti Moladae, ti Hazar-suale, ti Balae, ti Esemé, ti Eltolade, ti Betule, ti Hormae, ti Siclage, ti Bet-marcabote, ti Hasar-susae, ti Bet-lebaote, xchi'uc ti Saruhene. Ja' oxlajuneb (13) jteclumetic ta scotol xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

<sup>7</sup>Ja' jech xtoc laj yich'ic ti jteclumetic ti oy ta En-rimone, ti Étere, ti Asane, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontac xtoque.

<sup>8</sup>Laj yich'ic xtoc ti bic'tal lumetic ti oyic ta Baalat-beere, ti ja' yu'un ti jteclum Ramat ti oy ta Négueve. Taje, ja' ti banomil laj yich'ic snitilultac ti Simeone.

<sup>9</sup>Ti c'u yepal banomil laj yich'ic snitilultac ti Simeone, oy ta yutil yosilal ti Judae, yu'un mu albajuc yepal ti yosil yich'ojique. Laj yich'ic snitilultac ti Simeón ti banomil taje.

### Ti c'u sjamlej yosil snitilultac ti Zabulone

<sup>10</sup>Ti yoxsepal osil ti laj yich' q'uelel ta yoraile, ja' c'ot ta stojol snitilultac ti Zabulone. C'ot ta Sarid sts'aquilal ti yosile.

<sup>11</sup>Ti bu taje, laj stam ech'el ta stuq'uil yolon smaleb c'ac'al, ti ta x'ech' ta Maralae, xchi'uc ta Dabésete, ti c'ot ta tsutsel ta uc'um ti oy ta yeloval Jocneame.

<sup>12</sup>Ti lic ech'el ta Sarid ti sts'aquile, ech' ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al, ti c'ot ta loq'uel ta Quislot-tabore. Taje, ech' ta Daberat ti bu ta xmuy c'alal to Jafíae.



<sup>13</sup>Ti bu taje, lic stam ech'el ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'al, c'ot ta Gat-hefer. Ech' ta Itá-cazin, c'ot c'alal to ta Rimón, ech' sjoy ta Neá.

<sup>14</sup>Ti ts'ac ti lic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ech' sjoy c'alal to Hanatón, c'ot ta loq'uel ta stenlej Jefte-el.

<sup>15</sup>Ti ta banomil taje, oy yu'un lajcheb (12) jteclumetic xchi'uc bic'tal lumetic ti nopol joyol ta spat ta xocontaque, ti xi s'elan ma' ti oy ta scotol taj une: ti Catate, ti Nahalale, ti Simrone, ti Idalae, xchi'uc ti Belene.

<sup>16</sup>Taje, ja' jech sjamlej yosilal ti jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontac ti laj yich'ic snitilultac ti Zabulone.

### **Ti c'u yepal sbanomilic snitilultac ti Isacare**

<sup>17</sup>Ti xchansupal osil ti laj yich' q'uelel ta yoraile, ja' c'ot ta stojol snitilultac Isacare.

<sup>18-21</sup>Ti c'u sjamlej ti sbanomilique, och ta venta ec ti jteclumetic Jezreele, ti Quesulote, ti Suneme, ti Hafaraime, ti Sihone, ti Anaharate, ti Rabite, ti Quisione, ti Ebese, ti Rémete, ti En-ganime, ti En-hadae, xchi'uc ti Bet-pasese.

<sup>22</sup>Ti ts'aque sts'aquinoj sbaic c'ot xchi'uc ti Tabore, ti Sahazimae, xchi'uc Bet-semese, ti c'ot ta tsutsel ta uc'um Jordane. Ja' vaclajuneb (16) jteclumetic, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

<sup>23</sup>Taje, ja' jech sjamlej yosilal ti jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontac ti laj yich'ic snitilultac ti Isacare.

### **Ti c'u sjamlej yosil snitilultac ti Asere**

<sup>24</sup>Ti yo'sepal osil ti laj yich' q'uelel ta yoraile, ja' c'ot ta stojol snitilultac ti Asere.

<sup>25</sup>Ti c'u sjamlej ti sbanomilique, och ta venta ec ti jteclumetic ti Helcate, ti Halie, ti Betene, ti Acsafe.

<sup>26</sup>Ma'uc no'ox taje, och ta venta xtoc ti Alaméleque, ti Amade, xchi'uc ti Misale, ti xcaltique, c'ot ta stuq'uul smaleb c'ac'al ta vits Carmelo, xchi'uc ta vits Sihor-libnat.

<sup>27</sup>Ti ts'ac ti lic ta sloq'ueb c'ac'ale, laj stam ech'el ta stuq'uul yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti c'ot ta Bet-dagone, ti sts'aquinoj sbaic c'ot xchi'uc ti sts'ac snitilultac ti Zabulone, ti ta stselej Jefte-ele, ti Bet-émeque, ti Neiele, ti jelav to ech'el ta Cabule.

<sup>28</sup>Ti xcaltic une, ech' stsac ta yu'ninel ti Abdone, ti Rehobe, ti Hamone, xchi'uc ti Canae, ti c'ot c'alal to jteclum Sidone.

<sup>29</sup>Ts'acal to un, ti ts'ac une ech' sjoy ta Ramá, c'ot ta loq'uel ta jteclum ti oy ta Tiro ti pim lec ti smocale. Laj stam liquel ta jteclum Hosa, ti c'ot ta loq'uel ta muc' ta nab Mediterráneo, ti Mahalebe, ti Aczibe,

<sup>30</sup>ti Umae, ti Afeque, xchi'uc ti Rehobe. Ja' chib xcha'vinic (22) jteclumetic loc' ta chapel, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti nopol joyol ta spat ta xocontaque.

<sup>31</sup>Taje, ja' jech sjamlej sbanomilic laj yich'ic ti jujuchop yu'un ti jvoc' snitilultac ti Asere.

### **Ti c'u sjamlej yosil snitilultac ti Neftalie**

<sup>32</sup>Ti svac-sepal osil ti laj yich' q'uelel ta yoraile, ja' c'ot ta stojol snitilultac ti Neftalie.

<sup>33</sup>Ti sts'aquil yosil taje, lic ta jteclum Élef, ti ech' batel ti Alón-saananime, ti Adami-necebe, ti Jabneele, ti Lacume, ti c'ot ta loq'uel ta uc'um Jordane.

<sup>34</sup>Ti sts'aquil ti lic ta stuq'uul smaleb c'ac'ale, ech' batel ti Aznot-tabore, xchi'uc ti Hucoque, ti xcaltique, ti ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti sts'aquinoj sbaic c'ot xchi'uc sts'aquil yosilic snitilultac ti Zabulone. Ja'uc ti ta stuq'uul smaleb c'ac'ale, sts'aquinoj sbaic c'ot xchi'uc sts'aquic snitilultac ti Asere. Yan ti ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale, sts'aquinoj sbaic c'ot xchi'uc sts'aquic ti snitilultac ti Neftalie, ti c'ot c'alal ta uc'um Jordane.

<sup>35-38</sup>Ti laj yich'ic ti jteclumetic ti pim lec ti smocale, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: ti Sidime, ti Zere, ti Hamate, ti Racate, ti Quinérete, ti Adamae, ti Ramae, ti Hazore, ti Cedese, ti Edreie, ti En-hasore, ti Irone, ti Migdal-ele, ti Horeme, ti Bet-anate, xchi'uc ti Bet-semese. Ja' balunlajuneb (19) jteclumetic ta scotol xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontaque.

<sup>39</sup>Taje, ja' jech sjamlej yosilal ti jteclumetic xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontac ti laj yich'ic ti snitilultac ti Neftalie.

### **Ti c'u sjamlej yosilic snitilultac ti Dane**

<sup>40</sup>Ti yuc-sepal osil ti laj yich' q'uelel ta yoraile, ja' c'ot ta stojol ta jujuchop yu'un ti jvoc' snitilultac ti Dane.

<sup>41-46</sup>Ti ta yutil ti banomil taje, tiq'uul ti jteclum Sorae, ti Estaole, ti Ir-semese, ti Saalbime, ti Ajalone, ti Jetlae, ti Elone, ti Timnate, ti Ecrone, ti Eltequee, ti Guibetone, ti Baalate, ti Jehude, ti Bené-beraque, ti Gat-rimone, ti Mejarcone, ti Racone, xchi'uc ti banomil ti oy ta yeloval Jopee.

<sup>47</sup>Ti jech mu xloq'uic o ta banomil taje, jech o xal snitilultac ti Dane, bat stsaquic ta leto ti yajval lumetic Léseme. Laj yu'ninic, lic smilbeic scotol ti yajvale. Va'i un, comic ta naclej ti jteclum taje. Lic sjelbeic ti sbie, Dan laj yac'beic yo' jech mu xch'ay sc'oplal sbi ti smolmuc'totique.

<sup>48</sup>Taje, ja' jech sjamlej ti jteclumetique xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocontac ti laj yich' snitilultac ti Dane.

### **Ti sjamlej yosil ti Josuee**

<sup>49</sup>Ti israeletique, c'alal laj xa yo'ntonic ta xch'aquel banomil ta jujusep ti ta xich'ic ti jujvoc' nitiluletique, laj yac'beic yich' xrexta osil ti Josué ta yut sbanomilic ti c'u yepal laj staic ta maquel ti yane.



<sup>50</sup>Jech c'u ch'al yalaj mantal ti Diose, laj yac'beic yich' ti jteclum Timnat-serae, ti oy ta yosilal vitstic yu'un ti Efraine, ti laj sc'an ti Josuee. Jech o xal ti Josuee lic xcha'meltsan ti jteclume, lic naquiuc taje.

<sup>51</sup>Scotol ti banomil taje, laj sbain ta xch'aquei ti pale Eleazare, ti Josuee, ti banquilaetic yu'un ti jteclum ta stojol ti jujuvoc' nitiluletique, ti laj sq'uelic ta yorail ta sba ta sat Dios ta Axibalna ti bu nupel ta be ti oy ta Siloe. Ja' yu'un un, jech c'ot ta pasel ti laj yich' ch'aquei ti banomile, lec loc' o yu'unic.

## Josué 20

### Ti ta jteclumetique, ti israeleticque lic st'ujic ti bu ta xcom ti pojobbail jteclume

(Nm 35.6-34; Dt 4.41-43; 19.1-13)

<sup>1</sup>Ti Josuee xi c'oponat yu'un ti Diose:

<sup>2</sup>“Lo'ilajan xchi'uc ti israeleticque, albo ya'i ti ac'o st'ujic ti pojobbail jteclumetique jech c'u cha'al laj calbe ya'i ti Moisee.

<sup>3</sup>Ti mi oy buch'u mu yolobajuc laj smil junuc ti xchi'ile, xu' ta xjatav batel ta snaq'uel sba ta junuc ti jteclum taje yo' jech mu xtae ta milel yu'un yuts' yalal ti buch'u chame.

<sup>4</sup>Ti buch'u ta xbat sa' spojobbail ta junuc ti jteclum taje, ti c'alal ta xc'ote, jamal ac'o c'ot yal ta stojol ti moletic yu'un ti jteclume. Ja' yu'un un, ti stuquique ta xaq'uic ochuc. Ta xaq'uic nacluc.

<sup>5</sup>Mi c'ot sa'el yu'un yuts' yalal ti buch'u chame, jech ti moletic yu'un ti jteclume, mu xaq'uic loq'uel ti buch'u snac'oj sbae. Yu'un ti cham yu'un ti xchi'ile, mu yaleluc laj smil, mi ja'uc ti oy sc'ac'al yo'nton ta stojole.

<sup>6</sup>Ja'uc ti buch'u snac'oj sba ta jteclume ta xcom o ja' to ti mi ta xich' chapanel ta sba ta sat ti jteclume, xchi'uc ti mi cham xa ox ti buch'u tiq'uil ta paleal ti c'alal jech c'ot ta pasele. Ts'acal to un, ti buch'u snac'oj sbae xu' ta sut batel ti bu loc' ta jatvile. Ti xcaltique, ta xbat ta sna ti bu oy ti steclumal stuque.”

<sup>7</sup>Ti pojobbail jteclumetic ti laj st'ujic ti israeleticque, ja' ti Cedes yu'un Galilea ti oy ta vitstic yu'un ti Neftalie. Laj st'ujic xtoc ti jteclum Siquem ti oy ta vitstic yu'un ti Efraine, xchi'uc ti jteclum Quiriat-arba ti sbiinoj xtoc Hebrón ti oy ta vitstic yu'un ti Judae.

<sup>8</sup>Ta stenlej jol vits ti oy ta jot uc'um Jordán ta sbajtical banomil ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jericoe, laj st'ujic ti jteclum Besere, ti ja' yu'un snitilultac ti Rubene. Ti ta yosilal ti Galaade, ja' laj st'ujic ti jteclum Ramote, ti ja' yu'un snitilultac ti Gade. Ti ta yosilal ti Basane, ja' laj st'ujic ti jteclum Golane, ti ja' yu'un snitilultac ti Manasese.

<sup>9</sup>Ja' jech yepal ti pojobbail jteclumetic laj st'ujic ta sventa scotol ti israeleticque, xchi'uc ti jyanlumetic ti nacal ta stojolique. Ti buch'uuc no'ox ti mu yaleluc ta xmilvane, xu' xbat snac' sba yo' jech mu xla'j ta milel yu'un yuts' yalal ti buch'u cham ti c'alal mu'yuc to chapanbil yu'un ti jteclume.

## Josué 21



## Steclumalic ti levitaetique

(1Cr 6.54-81)

- <sup>1</sup>Ti banquilaetic yu'un ti jujuchop totil me'iletic yu'un ti levitaetique, bat sc'oponic ti pale Eleazare, ti Josuee, xchi'uc ti banquilaetic yu'un ti jujuchop ta jujuvoc' snitilultac ti Israele.
- <sup>2</sup>Xi c'ot yalic ta Silo ti oy ta Canaán banomile: “Ta sventa ti Moisesse laj yal mantal ti Dios ti ac'o quich'cutic ac'bel ti jteclumetic bu xu' ta xinaquicutic xchi'uc ti osil ti oy lec jamal yaxaltic yu'une, yo' jech xu' ta xve' ti jchon jbolomcutique.”
- <sup>3</sup>Jech o xal un, ta sbanomil stuquic ti israeletique, laj yac'beic jayibuc jteclumetic ti levitaetique, xchi'uc osil ti oy lec jamal yaxaltic yu'un ta sventa sve'eb ti chon bolometric jech c'u cha'al yaloj ti Diose.
- <sup>4</sup>C'ot ta pasel ti ba'yel laj yich' q'uelel ta yorail ti bu ta xc'otic ti jchop ta jujuchop ti levitaetic ti liquem talel sts'unubal ta stojol ti Coate. Ti coatitaetic ti liquem talel sts'unubalic ta stojol ti pale Aarone, laj yich'ic oxlajuneb (13) jteclumetic ta sbanomilic snitilultac ti Judae, ti Simeone, xchi'uc ti Benjamine.
- <sup>5</sup>Ja'uc ti yan coatitaetic xtoque laj yich'ic lajuneb (10) jteclumetic ta sbanomilic snitilultac ti Efraine, ti Dane, xchi'uc ti o'lol jvoc' ti ja' snitilul ti Manasese.
- <sup>6</sup>C'alal laj taj une, ti jujuchop levitaetic ti liquem talel sts'unubalic ta stojol ti Gersone, c'ot yorail yu'unic ti laj yich' oxlajuneb (13) jteclumetic ti oy ta sbanomilic snitilultac ti Isacare, ti Asere, ti Neftalie, xchi'uc o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, ti oy ta jteclum Basane.
- <sup>7</sup>Ti yan jujuchop snitilultac levitaetic ti liquem talel sts'unubal ta stojol ti Merarie, laj yich'ic lajcheb (12) jteclumetic ti oy ta sbanomil snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti Zabulone.
- <sup>8</sup>Ti israeletic une, ta yorail laj sq'uelic bu ta xich'ic snitilultac ti levitaetic ti jteclumetique, xchi'uc ti jamal osil ti oy lec ti yaxaltique. Jech laj spasic jech c'u cha'al albilic yu'un Dios ta sventa ti Moisesse.
- <sup>9</sup>Ti jteclumetic ti xcholet ta xich' albel sc'oplale, ja' laj yaqu'ic snitilultac ti Judae, xchi'uc snitilultac ti Simeone.
- <sup>10</sup>C'ot ta yu'unic ti levitaetic ti ayanemic talel ta jujuchop yu'un ti Coate, ti liquem talel sts'unubal ta stojol ti Aarone, ti ja' ba'yel loc' ti yorail yu'unique.
- <sup>11</sup>Ti ta muc' ta vitstic ti oy ta yosilal ti Judae, laj yaqu'ic ti Quiriat-arbae, xchi'uc ti jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique, ti xcaltique, ja' ti Hebrone, ja' ti muc' ta jteclum yu'unic snitilultac ti inate' vinic Anaque.
- <sup>12</sup>Ja'uc ti sbanomilale, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocone, ja' com ta xrexto ti Caleb xnich'on ti Jefone.
- <sup>13-16</sup>Ma'uc no'ox ac'batic Hebrón ti c'otem ta pojobbail jteclum yu'unic ti buch'u milvanique, xi s'elan xcholet ac'bat yich'ic snitilultac ti pale Aarón jech c'u cha'al li'e:





ti Libnae, ti Jatire, ti Estemoae, ti Holone, ti Debire, ti Aine, ti Jutae, xchi'uc ti Betsemese. Yu'un ti balunchop (9) jteclumetic taje, oy lec jamal yaxaltic yu'un sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>17</sup>Ja'uc snitilultac ti Benjamine, laj yac'beic yich' ti Gabaone, ti Gebae,

<sup>18</sup>ti Anatote, xchi'uc ti Almone, ti ja' chanib (4) jteclumetic ti oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>19</sup>Ti jteclumetic ti laj yich'ic snitilultac ti Aarone, ja' oxlajuneb (13) ta scotol, xchi'uc oy lec yaxaltic ta jujusep sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>20</sup>Ti yan levitaetic ti liquem talel sts'unubalic ta stojol ti Coate, ac'bat yich'ic jteclumetic ti oy ta sbanomilic snitilultac ti Efraine.

<sup>21</sup>Ti ta vitstic yu'un ti Efraine, ja' laj yaqu'ic ti jteclum Siqueme yo' ta xc'ot ta pojobbail yu'unic ti mi oy buch'u milvane. Ja' jech xtoc laj yac'beic yich' ti Gezere,

<sup>22</sup>ti Kibsaima, xchi'uc ti Bet-horone, ti ja' chanib (4) jteclumetic xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>23</sup>Ti jteclumetic ti oy ta sbanomil snitilultac ti Dane, ja' laj yac'beic yich' ti jteclum Eltequee, ti Gibetone,

<sup>24</sup>ti Ajalone, xchi'uc ti Gat-rimone, ti ja' chanib (4) jteclumetic xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>25</sup>Ja'uc ti yan jteclumetic ti oy ta sbanomilic ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, laj yac'beic yich' chib (2) jteclumetic, ja' ti Taanaque, xchi'uc ti Gaat-rimone, xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>26</sup>Ti jteclumetic ti laj yich'ic ti coatitaetique, ja' lajuneb (10) jteclumetic ta scotol, xchi'uc oy lec yaxaltic jujusep sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>27</sup>Ti yan levitaetic snitilultac ti Gersone, ac'bat yich' chib jteclum, xchi'uc ti oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique. Ti jteclum taje, ja' yu'unic ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese. Ti chib jteclum taje, ja' ti Golán ti oy ta Basane, xchi'uc Beesterae yo' jech ta xtun yu'unic ta pojobbail ti jteclume.

<sup>28</sup>Ti ta sbanomil snitilultac ti Isacare, laj yaqu'ic ti jteclum Cisone, ti Daberate,

<sup>29</sup>ti Jarmute, xchi'uc ti En-ganime, ti ja' chanib (4) jteclumetic xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>30</sup>Ti ta sbanomil snitilultac ti Asere, ja' laj yaqu'ic ti jteclum Misaele, ti Abdone,

<sup>31</sup>ti Helcate, xchi'uc ti Rohobe, ti ja' chanib (4) jteclumetic xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>32</sup>Ti ta sbanomil snitilultac ti Neftalie, laj yaqu'ic oxib (3) jteclumetic xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique. Ti oxib jteclume, ja' ti Cedese ti oy ta

Galileae, ti Hamot-dore, xchi'uc ti Cartane, ti ta xtun ta pojabbail jteclumetic yu'unique.

<sup>33</sup>Ja' yu'un un, ti gersonitaetique laj yich'ic oxlajuneb (13) jteclumetic ta scotol, xchi'uc jujusep ti oy lec yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>34</sup>Ja'uc ti jujuchop levitaetic ti mu'yuc to c'usi yich'ojique, ti ja' snitilultac Merari xcaltique, xi s'elan laj yac'beic yich' ti jteclumetic ti oy ta sbanomil snitilultac ti Zabulone: ti jteclum Jocneame, ti Cartae,

<sup>35</sup>ti Dimnae, xchi'uc ti Nahalale. Ja' oy chanib (4) jteclumetic xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>36</sup>Ti ta sbanomil snitilultac ti Rubene, laj yaq'uic ti jteclum Besere, ti Jahase,

<sup>37</sup>ti Cademote, xchi'uc ti Mefáate. Ja' oy chanib (4) jteclumetic xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>38</sup>Ti ta sbanomil snitilultac ti Gade, ja' laj yaq'uic ti jteclum Ramot ti oy ta Galaade, ti Mahanaime yo' jech ta xtun yu'unic ta pojabbail ti jteclumetic.

<sup>39</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yaq'uic xtoc ti Hesbone, xchi'uc ti Jazere. Ja' oy chanib (4) jteclumetic xchi'uc oy lec jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometique.

<sup>40</sup>Lajcheb (12) jteclumetic laj yich'ic ta scotol ti jlom snitilultac ti levitaetic ti mu'yuc to ox c'usi yich'ojique, ti ja' snitilultac ti Merari xcaltique.

<sup>41</sup>Vaxaquib yoxvinic (48) jteclumetic xchi'uc jujusep jamal yaxaltic sventa sve'eb ti chon bolometric laj yich'ic ti levitaetic ti oy ta yosilic ti israeletique

<sup>42</sup>Ti jujun jteclumetic taje, slec-lecoj ti joyobtabil ta yaxaltic ti jujusepe. Ja' jech oy scotol ta jujun ti jteclumetic.

### **Xc'ot xc'opoj ti Diose**

<sup>43</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti ac'batic sbanomilic ti israeletic yu'un Dios ti laj sva'an sba ta yalel ta stojol ti smolmuc'totique, ti c'ot ta yu'unique, ti lic nacliicque.

<sup>44</sup>Yu'un ti Diose c'ot ta pasel yu'un ti c'usi yaloje. Yu'un ta sbejel banomil laj yac' jun o'ntonal. Mu'yuc stsalatic yu'un ti yajcontrae. Yu'un c'ot ta jtsalvanej yu'unic ti Dios ti jech tsalvanic ti israeletique.

<sup>45</sup>Mi ja'uc jbeluc sc'op ti Dios ti mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un scotol ti c'usi loc' ta ye ta sti' ti laj yal ta spas ta stojol ti israeletique.

## **Josué 22**

### **Ta sutic batel snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac Manasese**

<sup>1</sup>Va'i un, ti Josuee laj sta ta iq'uel snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese,



<sup>2</sup>ti xi laj yalbee: “Ti c'u s'elan la'albatic yu'un ti Moisés ti yajtunel Diose, laj xa apasic scotol, laj xa ach'unic scotol ti c'u s'elan laj calboxuc ava'iique.

<sup>3</sup>Ti c'u sjalil xa talele, cuch avu'unic, mu'yuc xavictaic comel stuc ti achi'ilique. Loc' ayan ta avo'ntonic ti c'ot ta pasel avu'unic ti c'usitic yalojan ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>4</sup>Avi tana une, ti stuque c'ot xa ta pasel yu'un ti c'usi loqu'em ta ye ta sti' ti ta spase. Yu'un laj xa sta ti jun yo'ntonic ti achi'iltaque. Xu' xa xasutic batel ta avaxibalnaic ta banomil ti oy ta yelov sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordán ti bu laj yac'boxuc ti Moisés ti yajtunel Diose.

<sup>5</sup>Ti c'usi ta xcalboxuque, ja' ta jc'an ti jbeluc me sc'oplal c'otuc ta pasel avu'unic ti mantale, xchi'uc ti oy c'usi jbel tsots albil ti laj yac'boxuc ti Moisés ti yajtunel Diose. Ti xcaltique, c'uxuc xava'iic ti Ajvalil Dios avu'unique, tamic batel ti c'u s'elan ta sc'an ti stuque, ch'unbeic ti smantaltaque, ts'aclic tunanic ta stojol ta sjunul avo'ntonic, ta sjunul ach'ich'elic.”

<sup>6</sup>C'alal laj taj une, jech ti Josuee lic slequil c'opta, laj xch'ac sbaic. Ti stuquic une bat c'alal ta yaxibal naic.

<sup>7</sup>Ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, ac'bilic xa ono'ox sbanomilic yu'un Moisés ta yosilal Basane. Ja'uc ti yan o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, ac'bat sbanomilic yu'un ti Josuee ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordán ta yosilalic ti israeletic. Ti yan o'lol jvoq'ue, laj yalbe ya'iic ti xu' xa ta sutic batel ta yaxibal naic ti c'alal laj xa slequil c'optae.

<sup>8</sup>Va'i un, xi laj yalbee: “Avi tana une, sutanic batel ta alumalic ti mu albajuc ti ac'ulejalique, ti chon bolometique, ti pets'eloxuc ech'el ta xcuchel ti oroe, ti platae, ti c'anal taq'aine, ti tsatsaquil taq'aine, xchi'uc ti epal c'u'iletic ti laj ataique. C'ot me ch'acbeic ti yan achi'ilic ti laj apojbeic ti avajcontraic une.”

<sup>9</sup>Ja' jech c'ot ta pasel yu'unic snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, laj xch'acbe sbaic xchi'uc ti yan israeletic ta Silo ti oy ta yosilal ti Canaane, yo' jech ta sutic ech'el ta sbanomil stuquic ti oy ta yosilal Galaad ti ac'batic yu'un ti Moisés ta sventa ti albil yu'un ti Diose.

### **Ti altar ti laj sva'anic ta sts'el uc'um Jordane**

<sup>10</sup>C'alal c'otic ta sts'el uc'um Jordán ti ja' to yosilic ti cananeoetique, jech ti snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, lic sva'anic jun muc' ta altar ta sts'el ti uc'ume.

<sup>11</sup>Ja'uc ti yan israeletic c'ot ta sni' ta xchiquinic ti laj xa sva'anic jun muc' ta altar snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti Manasese ta sts'el sts'aquil sbanomil ti Canaán ta nopol ti' uc'um Jordán ti ja' to snitobal sbanomilic ti israeletic.

<sup>12</sup>C'alal jech laj ya'iic lec ti israeletic taje, laj stsob sbaic ta ora no'ox ta Siloe yo' xbat stsaquic ta c'op ti jayvoq'uique.



- 13**Laj scaj-taquic jelavel ta Galaad ti Finees xnich'on ti pale Eleazare ti bu tsobolic snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti Manasese.
- 14**Laj xchi'inic batel ti Fineese lajunvo' (10) banquilaletic yu'un ti israeletic ti sbainojic ti jujuchop nitiluletique.
- 15**Scotolic taje batic ta Galaad ti bu tsobolic snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, ti xi c'ot yalbeique:
- 16**—Ta sventa steclumal ti Diose, tal jc'oponotcutic. ¿C'uxi xa ono'ox ac'vanejal ta vocolil laj atic' abaic ta spasel ta sba ta sat ti Dios yu'un ti Israele? ¿C'u cha'al laj avalopatinic comel ta scoj atoyobbailic ti laj ava'anic jun altar ta scontrainel ti Diose?
- 17**¿Mi yu'un jutuc no'ox avalojic ti jcuchojtic to ti ep cham ti yalab xnich'nab Dios ta scoj stoyobbail ti laj sta smulic ta Peore?
- 18**¿Mi yu'un mu xavich' o avo'ntonic yu'un ti staoj yav ta xach'ac abaic ta stojol ti Diose? Mi laj xa ach'ac abaic ta stojol ti Dios avi tana li'e, ilinem ta sacub oc'om ta stojol scotol ti israeleticque.
- 19**Mi ta xanopic ti mu stac' ta xanaquiic ta banomil ti bu laj avich'ique, jelavanic talel ta yosilal Dios ti bu oy xch'ulna ti Diose. Ich'ic jsepuc ti banomil ti jmacojcutique. Mu xatoy abaic ta stojol ti Diose. Mi ja'uc xatoy abaic ta jtojolcutic ta sva'anel yan altar ti c'alal oy xa jun altar yu'un ti Dios cu'untique.
- 20**Vuleso ta ajol ava'iic ti laj yilta scotol jteclum Israel ti Diose, c'alal ti Acan squerem ti Zarae laj sta smul ti c'alal laj stam ti c'usi chapal sc'oplal ti ta xich' lilinel ta j'ech'ele. ¿Yu'un ma'uc no'ox stuc cham ti Acan ta scoj ti smule!
- 21**Va'i un, snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, xi laj stac'beic ti banquilaletic yu'un ti israeleticque:
- 22**—Ti stuc xa Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une, sna' lec ti ma'uc laj jva'ancutic jun altar ta scoj ti jtoyobbailcutic ti ta jch'ac jbacutic ta stojole. Ti stuque sna' lec scotol. Ta xac'boxuc ana'ic acotolic. Ti mi ja' jech c'ot ta nopel cu'uncutique, ¿milunctic xa xch'a unbi, yu'un sa'bil xa cu'uncutic!
- 23**Ti mi ja' ta sventa ta jch'ac jbacutic ta stojol Dios ti laj jva'ancutic ti altar li'e, mi ja' ta sventa ta xcac'cutic ti c'usi ta xich' chiq'uele, mi ja' ti matanal sat ts'unubaletique, ti milbil matanal ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ac'o xchapanuncutic stuc ti Diose.
- 24**Melel cac'tic unbi, laj jpascutic, yu'un mu jc'ancutic ti oy bu jun c'ac'al ti xi ta x'albat ti jnich'nabcutic yu'un ti anich'nabique: '¿C'usi aventaic ta xatic' abaic talel ta stojol ti Dios yu'un ti Israele?
- 25**Yu'un ti Diose laj yac'boxuc abanomil ta jot uc'um Jordane yo' jech ch'acal lij'ot ti vo'oxuc snitiluloxuc ti Rubene, ti Gade. Mu'yuc c'usi aventaic ti ta xtal atic' abaic ta stojol ti Diose.' Ta xc'ot ta pasel yu'un ti anich'nabic unbi, ti ta xlic yicta sbaic ta snijanel xchimanel sbaic ta stojol ti Dios ti jnich'nabcutique.

<sup>26</sup>Jech o xal laj jnopcutic ti laj jva'ancutic ti jun altare. Ma'uc ta sventa xchic'obil matanal yu'un ti Diose. Mi ja'uc sventa yan matanal ta xich' aq'uele. Mi ja'uc ta sventa ti oy c'usi yan ta xich' milele.

<sup>27</sup>Ti jech laj jpascutique, ja' jc'oplaltic jcha'chopaltic ti ta xc'ot ta rextico cu'untique. Ja' xcha'chopal ti jnitolultique yo' jech jmoj xu' ta xijtun ta stojol ti Diose, ti jmoj ta xcac'tic ti chic'bil matanale, ti milbil matanal yu'un xch'ayobil ti mulile, xchi'uc sventa ti lajesobil o'ntonale. Ti anitolulic une mu xu' ti xi ta xloc' ta yeic ta stojol ti jnitolulcutique: 'Ti vo'oxuque mu xu' ta xtal atic' abaic ta stojol ti Diose.'

<sup>28</sup>Yu'un laj jnopcutic ti mi oy buch'u jech ta xal ta jtojolcutique, mi stojol ti jnitolulcutique, jech ti vu'uncutique xu' ti xi ta jtac'cutique: '¡A'yio ava'iic! Ti jmolmuc'totcutique laj sva'anic jun altar ta sventa ti Diose. Ma'uc ta sventa ta xich' chiq'uel ti matanale. Mi ja'uc ta xich' aq'uel ti milbil matanale. Yu'un c'ajomal no'ox ta xac' ta na'el ti jc'oplalcutic ti jcha'chopalcutique.'

<sup>29</sup>Mu xc'ot ta pasel ti ta jtoy jbacutic ta stojol ti Diose, ti ta jva'ancutic yan altar ti ta jnopcutic ti ja' xchic'obil matanale, ti ta xich' aq'uel ti matanal ti sat ts'unubaletique, mi ja'ti yan milbil matanaletique. Ipaluc ti altar cu'uncutique oy ta yut Axibalna yu'un ti Dios cu'untique.

<sup>30</sup>C'alal jech laj ya'i ti pale Fineese, ti banquilaletic yu'un ti lume, ti banquilaletic yu'un ti jujvuc' nitiluletic ti va'i s'elan laj yalic snitolultac ti Rubene, ti Gade, ti Manasese, c'ot ta yo'nton, lec laj ya'iic.

<sup>31</sup>Va'i un, xi albatic yu'un ti Finees xnich'on ti pale Eleazare: —Avi tana li'e, ta jbel sc'oplal li' xchi'inojotic ti Diose. Yu'un ti vo'oxuque, vinaj lec ti ma'uc ta xatoy abaic ta stojole. Yu'un laj to atic' abaic ta spojeluncutic ti mu'yuc xquich'cutic tsitsel yu'un ti Diose.

<sup>32</sup>Laj ti va'i s'elan taje, jech ti Fineese xchi'uc ti c'u yepal xchi'inoj batele, tsotsanic comel, xutic ti yane. Sutic ech'el ta Galaad, batic ta Canaán ti bu oy ti israeletique. Ti c'u s'elan laj staquic ti jayvoc' nitiluletique, xchapet c'ot yalbeic ya'i ti buch'utic oyic ta Canaane.

<sup>33</sup>Ti c'u s'elan tac'batic sutele, c'ot ta yo'ntonic, lic slequil c'optaic ti Diose. Ch'ab xi liquel yu'unic ta yalbel sc'oplal ta scontrainel snitolultac ti Rubene, ti Gade, mi ja'uc ta soquesbel ti yosil sbanomile.

<sup>34</sup>Ja'uc snitolultac ti Rubene, ti Gade laj yac'beic sbiin "Rextico" ti altare, ti xi laj yalique: "Ti altar li'e, ja' cajrexticotic ti ja' Ajvalil ti Dios cu'untique."

## Josué 23

### Ti Josuee ta xchi'in ta lo'il ti jteclume

<sup>1</sup>Ech' xa ox c'uc sjalil un, ta ts'acal to ti c'alal laj xa staic yu'un Dios ti ch'abal c'op xchi'uc yajcontraic ti israeletique, bats'i mol xa batel ti Josuee.



- <sup>2</sup>Jech ti Josuee xi laj yalbe ti c'alal laj stac ta iq'uel scotol ti israeletique, ti moletique, ti banquilaletique, ti jchapanvanejetique, xchi'uc ti j'opisialetic yu'unique: "Limolib xa. Jal xa tael ti jabilale, tal xa c'ac'al xca'i.
- <sup>3</sup>Laj avil ta aba ta asatic scotol ti c'u s'elan laj spas tael ti Dios ta stojol ti jteclumetic ti buch'u laj stoy sbaique, yu'un ja' letovaj ta spojeloxuc.
- <sup>4</sup>Ta orail laj jq'uel ti c'alal laj jch'ac ti banomil ta stojol ti jujuvoc' nitiluletique. Ma'uc no'ox laj jch'ac ti banomil ti bu u'ninbil xae. Ja' jech xtoc laj jch'ac ti bu sc'an to u'ninele, ti lic ech'el ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ti c'ot c'alal to nab Mediterráneo ti oy ta smaleb c'ac'ale.
- <sup>5</sup>Ti buch'utic nacalic ta banomiletic taje, scotolic ta xtenatic loq'uel yu'un ti Diose. U'ninic me un jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Ajvalil Dios avu'unique.
- <sup>6</sup>"Tsatsajanic ti c'otuc ta pasel avu'unic ti oy c'usi jbel tsots albil ta jpoc vun yu'un ti Moisesse. C'otuc ta pasel avu'unic scotol ti c'usi albile.
- <sup>7</sup>Mu xanupultas ajolic xchi'uc ti jnaclejetic ti li' oy ta atojolique. Mu xanijan xachiman abaic ta yich'el ta muc' ti diosetic yu'unique. Mi ja'uc xavac' abaic ta pasel ta mantal yu'un. Mi ja'uc ti lec xa xava'iic ta yalolanbel sbi ta sva'anel ta rextico ti diosetic taje.
- <sup>8</sup>Ja' ts'acliic o ech'el ti Ajvalil Dios avu'unique jech c'u cha'al staoj to yav ta xapasic avie.
- <sup>9</sup>Yu'un ti Diose ta aba ta asatic laj sten loq'uel ti yajval muc'tiquil lume, ti tsots xu' yu'unique, ti jech to staoj yan avi c'ac'al ti mu'yuc to buch'u jchopucal ti cuch yu'un ta stsaleloxuque.
- <sup>10</sup>Ta junoxuc no'ox ti vo'oxuque, xu' ta xjatav batel avu'unic lajuneb ciento (1,000) ta vo'. Yu'un ti Ajvalil ti ja' Dios avu'unique ja' sva'anoj sba ta letovajel ta spojeloxuc jech c'u cha'al yaloj ono'oxe.
- <sup>11</sup>Ja' yu'un un cha'e, tuc'ulano me lec abaic. C'uxuc me xava'iic ti Ajvalil Dios avu'unique.
- <sup>12</sup>Yu'un xi s'elan ta xcac' ana'ique: Yu'un mi ta xlic ach'ac abaic ta stojol ti Diose, mi ta xaco'oltas ajolic xchi'uc ti jnaclejetic ti li' oy ta atojolique, mi ta xlic nupian ts'aclianic xchi'uquique.
- <sup>13</sup>ja'uc ti Dios une, mu sten loq'uel ta aba ta asatic ti jnaclejetic ti oy ta atojolique. Yu'un ja' no'ox ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta sjoybin ta achucobilique, ti ta apets'alique. Tsalbil ta xac'otic yu'un, ti co'ol s'elan junuc nucul ta xavich' jisbel ta apatique, ti co'ol s'elan junuc ch'ix ti pajal ta xti'van ta asatique, ja' to ti c'uxi latsuts acotolic ta lequil banomil ti bu laj yac'boxuc ti Ajvalil Dios avu'unique.
- <sup>14</sup>"Yu'un po'ot xa sc'an xicham. C'alal mu to jechuc ta xc'ot ta pasele, ta jc'an ta xcac' ana'ic comel ti sjunuluc avo'ntonique, ti sjunuluc ach'ulelique, bejeluc lec ta ajolic ti c'ot xa ta pasel yu'un scotol ti c'usi lec yalojan ti Diose. Mi jtosuc ma' ti mu'yuc laj spas ti c'usi loqu'em ta ye ta sti'e.



<sup>15</sup>Jech c'u cha'al ti c'ot ta pasel yu'un scotol ti c'usitic lec yaloj ono'ox ta spas ti Diose, ja' no'ox jech xu' ta stac talel ep ta tos vocoletic ta atojolic ti mu ja'uc junuc cuxul ta xacomil ta lequil banomil ti bu laj xa yac'boxuque.

<sup>16</sup>Ti mi mu xc'ot ta pasel avu'unic ti strate ti laj spas ta atojolique, mi ta xbat anijan achiman abaic ta yich'elic ta muc' ti yan diosetique, ti xanijiletic xa liquel ta stojole, ta xlic ilinuc ti Diose. Ta jliquel no'ox ch'abaloxuc yu'un ta lequil banomil ti bu laj yac'boxuque.”

## Josué 24

### Slajeb patob o'ntonal ta xac' comel ti Josuee

<sup>1</sup>Ti Josuee laj stsob talel ta Siquem scotol ti jujuvoc' nitiluletic yu'un ti Israele. Laj staan ta iq'uel ti moletique, ti banquilaletique, ti jchapanvanejetique, ti j'opisialetic ta stojol ti Diose.

<sup>2</sup>Xi laj yal ta stojol scotol ti jteclume: —Xi s'elan ta xal ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele: ‘Ti Tare ta vo'ne xchi'uc ti xnich'nabe, ja' ti Abrahame, ti Nacore, ti ja' amolmuc'totique, laj yich'ic ta muc' yan diosetic ti c'alal nacalic to ox ta sti'il uc'um Eufратese.

<sup>3</sup>Ta sti'il uc'um Eufратes, laj jta talel ta iq'uel ti Abrahame, ti xjoyet talel ta xaniel cu'un sjunlej yosilal ti Canaane. Yu'un ba'yel laj cac'be jun xnich'on ti Isaac sbie, lic epajicuc un.

<sup>4</sup>Ti Isaac xtoc une, laj cac'be chib xnich'on, ti Jacobe xchi'uc ti Esaue. Ti Esaue laj sbanomilin ti yosilal muc'tic vitstic yu'un ti Seire. Ja'uc ti Jacob xchi'uc ti xnich'nabe batic c'alal to Egipto.

<sup>5</sup>Va'i un, laj jtac ech'el ti Moisesese, xchi'uc ti Aarón ti bu taje. Laj jyayijesan ta milel ti egipcioetic ti ep chamic ta j'ech'ele, ja' to ti c'uxi laloquic talel cu'un teye.

<sup>6</sup>C'alal loquic talel ta Egipto ti amolmuc'totic ta vo'nee, ta epal ca', ta epal carreta sventa pasob leto ti nutsbilic talel yu'un ti egipcioetic c'alal to Tsajal Nabe.

<sup>7</sup>Ti amolmuc'totique laj staicun ta c'oponel. Laj cac' taluc jun muc' ta ic'ubel osil ta o'lol yu'unic xchi'uc ti egipcioetique. C'ot ta pasel cu'un ti laj cac' taluc ti nab ta sbaique yo' jech mut'ijic ti egipcioetique. Yu'un ti c'usi laj jpas ta Egiptoe, rexticooxuc. ‘Ts'acal to un, jal lajalijic ta sbajtical banomil,

<sup>8</sup>ja' to ti c'uxi lavulic cu'un ta yosilic ti amorreoetic ti oy ta yeloval sloqu'ueb c'ac'al yu'un ti Jordane. Ti stuquic une lic stsacoxuc ta leto. C'ot ta pasel cu'un ti laj cac'boxuc ta avoc ta ac'obique ti tsalbil c'ot avu'unique. Laj avu'ninbeic ti sbanomilique.

<sup>9</sup>Ts'acal to un, ti Balaque, xnich'on ti Zipore, ajvalil yu'un ti moabitaetique, tal stsacoxuc ta leto. Ti Balaque laj stac mantal ta sa'el talel ti Balaame, xnich'on ti Beore yo' jech ta sc'anboxuc alajel atubelic.

**10** Mi ja'uc laj cac' que jti' ti ta sc'anboxuc alajel atubelic ti Balaame. C'ajomal no'ox c'ot ta pasel ti laj sc'anboxuc ti alequilal avutsilique. C'ot ta pasel ti laj jpojoxuque.

**11** Va'i un, ti vo'oxuc une cuch avu'unic ta xtuch'el jelavel ti uc'um Jordane. Lac'otic c'alal to Jericó. Ti jnaclejetic ta Jericoe laj stsacoxuc ta leto, (ti amorreoetique, ti ferezeoetique, ti cananeoetique, ti hititaetique, ti gergeseoetique, ti heveoetique, xchi'uc ti jebuseoetique). C'ot ta pasel cu'un ti tsalbil c'ot avu'unique.

**12** Ja'uc ti chib ajvalil yu'un ti amorreoetique, ma'uc ta espada, ma'uc ta yolob ti laj atsaliq. Yu'un c'ajomal no'ox laj jcay-tic'be xi'el ti c'alal mu to ta xavulic ta loq'uele, ta lec no'ox caj jatavic loq'uel.

**13** Yu'un laj cac'boxuc jun banomil ti bu ma'uc avabtelanojique, ti jteclumetic ti bu ma'uc laj ameltsanique. Avi tana une, nacaloxuc xa, yacal xa ta xatunesic ta slajesel ti aceitunae xchi'uc ti uvae, ti bu ma'uc laj ats'unique.' Ti Josuee xi to lic yalolan batele:

**14**—Ta sventa ti jech scotol le' une, xi'taic ti Diose. Ta stuq'uuluc ajol, ta sjunuluc avo'nton, ac'o abaic ta tunel ta stojol. Ma'ucuc me ti teq'uel ta xc'ot ta avo'ntonic ta yich'el ta muc' ti diosetic ti laj snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti amolmuc'totic ti oyic to ox ta ti' uc'um Eufратese, xchi'uc ti ta Egipto. C'ajomaluc no'ox me, ac'o abaic ta tunel yu'un ti Dios stuque.

**15** Ti mi mu xac'an xavac' abaic ta tunel yu'un ti Diose, xi nopic lec avie ti buch'u junucal ta xbat avac' abaic ta tunel ta stojole: ¿Mi ja' ta xac'an ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti diosetic ti laj yich'ic ta muc' ti amolmuc'totic ti oyic to ox ta sti'il uc'um Eufратese? ¿Mi ja' ta xac'an ta xavich'ic ta muc' ti diosetic yu'un ti amorreoetic ti nacalic ta banomil li'e? Ja'uc ti vu'une xchi'uc ti calab jnich'nabe, ja' teq'uel ta xc'ot ta co'nton ti ta xcac' jbacutic ta tunel ta stojol ti Diose.

**16** Va'i un, ti jteclume xi laj yalique: —¿Ma'uc nan xc'ot ta pasel yu'un Dios ti ta xquictacutic comel ta yich'el ta muc' ti Diose yo' jech xbat jnijan jchiman jbacutic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique!

**17** Yu'un ja' stuc ti Diose laj sloq'uesuncutic talel ta Egipto xchi'uc ti jmolmuc'totcutic ti bu to ox tiq'uuluncutic ta mosovile. Yu'un ja' stuc ti laj yac' ta ilel ta jba ta jsatcutic ti ep ta tos ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Yu'un ja' laj xchabiotic. Yu'un laj spojotic ti c'u sjalil ti bu xijoyetotic talel ta xanvile, ti c'alal lij'ech' talel ta epal jteclumetic.

**18** Yu'un ti stuque ja' laj sten loq'uel ta jba ta jsatic scotol ti jteclumetic ti bu lij'ech'otic talele, ti amorreoetic ti li' to ox nacaliq. Ta sventa ti jech scotol taj une, ja' ta xcac' jbacutic ta tunel yu'un ti Dios eque, yu'un ja' Dios cu'untic ti stuque.

**19** Ja'uc ti Josuee xi laj stac'be ti jteclume: —Mu xu' avu'unic ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti Diose. Yu'un ti stuque ja' jun Ch'ul Dios. Mu j'ech'eluc ts'icbaj ta xa'i ti pec'tsanbil ta xc'ot ti sc'oplal avu'unique, ti ja' xa ich'bil xa ta muc' ta xc'ot avu'unic ti yane. Mi ja'uc sts'ic yu'un ti atoyobbailique, ti amulique.

<sup>20</sup>Mi ta xavicta abaic ta tunel yu'un ti Diose, ti ja' xa ta xlic avac' abaic ta tunel yu'un ti diosetique, ja' no'ox jech ta spac sutel ti Dios ta yac'beloxuc ep ta tos avocolique, ti ta xch'ay o ti ats'unubalic yu'une.

<sup>21</sup>Xi tac'bat yu'un ti jteclume: —Mi ja'uc jech ta xc'ot ta pasel taj une, yu'un ta j'ech'el ta xcac' jbacutic ta tunel yu'un ti Diose.

<sup>22</sup>Va'i un, xi tac'batic yu'un ti Josuee: —Rexticoxuc atuquic ti jech laj at'ujic ti ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti Diose. —Rexticouncutic —xi laj stac' ti stuquique.

<sup>23</sup>Xi tac'batic yu'un ti Josuee: —Lec un cha'e, tenic loq'uel ti yan diosetic ti oy ta atojolique. Sutanic talel ta sjunuluc avo'ntonic ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>24</sup>Xi tac'bat yu'un ti jteclume: —Ta jbel sc'oplal ta xcac' jbacutic ta tunel yu'un ti Ajvalil Dios cu'untique. Ta jch'uncutic ta spasel scotol ti c'usi ta xiyalbuncutique.

<sup>25</sup>Ta yorail no'ox ti jech c'ac'al taje, ti Josuee laj spas jun trate xchi'uc ti jteclum tey ta Siqueme; laj yac'be lec sna' ti oy c'usi jbel tsots albile, xchi'uc ti c'usi nopbile,

<sup>26</sup>ti laj sts'iba ta jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose, Laj taj une, lic stam jun muc' ta ton. Laj sva'an ta yolon tulan ti bu oy Axibalna yu'un ti Diose.

<sup>27</sup>Xi laj yalbe scotol ti jteclume: —Ti ton li'e, ja' sna'obil cu'untic. Ta xc'ot ta rextico ti ta svules ta joltic scotol ti c'usi laj yalbotic ti Diose. Ja' ta svinajes ac'oplalic ti mu jech'uc no'ox ta xapac'ta abaic ta stojol ti Dios avu'unique.

<sup>28</sup>Ts'acal to un, ti Josuee laj stac batel ta jujuvoc' ti bu ac'bil ti sbanomilique.

### **Ta xcham ti Josuee**

*(Jue 2.6-10)*

<sup>29</sup>Ts'acal to un, mu xa sjaliluc bat, cham ti Josué yajtunel ti Diose, xnich'on ti Nune. Yich'oj xa lajuneb svacvinic (110) jabil.

<sup>30</sup>Laj smuquic ta sbanomil stuc ta Timnat-sera ta vitstic yu'un ti Efraín ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti vits Gaase.

<sup>31</sup>C'alal jech cuxul to ox ti Josuee, ti israeletique yac'oj sbaic ta tunel ta stojol ti Diose, xchi'uc ti c'alal cuxulic to ox ti moletic ti buch'utic sna'ojic lec scotol ti c'usi laj spas ti Dios ta stojol ti israeletique.

### **Ti israeletique ta smucbeic sbaquil ti Josee**

<sup>32</sup>Sbaquiltac ti José ti laj yich'ic loq'uel talel ta Egipto ti israeletique, bat smuquic ta Siquem ta yosil Jacob ti laj sman ta vo'vinic (100) ta sep plata taq'uin ti ja' yu'unic xnich'nabtac ti Hamore, ti ja' stot ti Siqueme. Ts'acal to xtoc un, c'ot ta xrextoc xnich'nabtac ti Josee.

### **Ta xcham ti Eleazare**

<sup>33</sup>C'alal cham ti Eleazar xnich'on ti Aarone, laj smuquic ta stenlej stselej yu'un ti Fines ti ja' xnich'one, ti ac'bil yosilal yu'un ti Efraín ta vitstique.

## Jueces

### Jueces 1

#### Ti Judae xchi'uc ti Simeone och ta yoc ta sc'obic ti Adonisedeque

<sup>1</sup>Ts'acal to un, c'alal chamem xa ox ti Josuee, ti israeletique laj sjac'beic ti Diose yo' jech ta sna'ic bu jvoc'ucal nitilulil ti ba'yel ta sliques ta stsaquel ta leto ti cananeoetique.

<sup>2</sup>Tac'batic talel yu'un ti Diose, ti ja' ba'yel ta sliques tsacvanej ta leto ti Judae, yu'un oy xa sc'oplal ti ac'bil xa ta yoc ta sc'ob ti banomile.

<sup>3</sup>Va'i un, snitilultac ti Judae laj stac ta iq'uel ti svinquilelic ti ja' snitilultac ti Simeone yo' jech jmoj ta svol sbaic ta yu'ninel ti banomil ti bu ta xc'ot ta yu'un ti Judae. Ts'acal to xtoc un, jmoj ta svol sbaic batel ta yu'ninel ti banomil ti bu xc'ot ta yu'un ti Simeone. Ti snitilultac ti Simeone lec laj ya'iic ti ta svol sbaic ta jmoj xchi'uc snitilultac ti Judae.

<sup>4</sup>Va'i un, ti Judae laj yu'ninic ti osile, ti ac'bat ta yoc ta sc'ob yu'un Dios ti cananeoetique, xchi'uc ti ferezeoetique. Tsalbilic c'ot yu'unic tey ta Besec lajunmil (10,000) ta vo' viniquetic.

<sup>5</sup>Yu'un ti ta Beseque, laj staic ti Adonisedec ti letovajic xchi'uquique.

<sup>6</sup>Ac'o mi jatav ti Adonisedeque, snutsojic batel ja' to ti c'uxi laj sloc'obinique. Laj setbeic ti sme' sc'obe, xchi'uc ti sme' yacane.

<sup>7</sup>Va'i un, xi laj yale: “Ti vi s'elan li'e, jech to ox laj jpas ti laj jsetbe loq'uel sme' sc'ob, sme' yacan lajuneb xchanvinic (70) ta vo' ajvaliletic, ti xicujet no'ox ta stsobel ta yolon jmexa ti xi bitsajtic ta xc'ote. Avi tana li' une, ja' no'ox jech ta xispasbe ti Dios jech c'u cha'al laj jpasbe ti yane.” Va'i un, laj yiq'uic batel ta Jerusalén ti bu c'ot ta chamele.

#### Ti Judae laj yu'nin ti Hebrone xchi'uc ti Jerusalene.

<sup>8</sup>Snitilultac ti Judae lic tsacvanicuc ta leto. Laj yu'ninic ti Jerusalene. C'alal laj smilic ta espada scotol ti jnaclejetique, lic stic'beic sc'ac'al ti jteclume.

<sup>9</sup>Bat no'ox stsaquic ta leto xtoc ti cananeoetic ti nacalic ta vitstic ti oy ta yosilal Négueve xchi'uc ti oy ta stenlejale.

<sup>10</sup>Bat stsaquic ta leto xtoc ti cananeoetic ti oyic ta jteclum Hebrone, ti ja' Quiriat-arba sbi to ox ta ba'yele. Tey laj stsalic ti Sesaie, ti Ahimane, xchi'uc ti Talmaie.

#### Ti Otoniele laj yu'nin ti Debire xchi'uc ta xic' ti Acsae

(Jos 15.15-19)

<sup>11</sup>Laj taj une, bat stsaquic ta leto ti jteclum Debire, ti ja' Quiriat-sefer sbi ta ba'yele.

<sup>12</sup>Yu'un ti Calebe laj ono'ox yal sc'op ti buch'u ta stsal yu'un ti yajval jteclum Debir xchi'uc ti ta xu'nine, ta xac'be yajnilin ti yantsil nich'on ti Acsa sbie.

<sup>13</sup>Ti buch'u cuch yu'un ta yu'ninel ti jteclume, ja' ti Otoniel xnich'on ti Quenaze, yu'un ti Cenaze xc'ox its'in ti Calebe. Va'i un, ti Acsae, stseb ti Calebe, laj yic' ti Otoniele.

<sup>14</sup>C'alal laj xa yic' ti tsebe, ti Otoniele laj yalbe ti Acsae ti ac'o sc'anbe jsepuc banomil ti stote. C'alal laj yil ti Caleb ti yal ta sburro ti Acsae, xi laj sjaq'ue: —¿C'usi yatel avo'nton xcal le' une?

<sup>15</sup>—C'uxubajuc to avo'nton cu'un —xi laj stac' ti tsebe—. Ti laj xa avac'bun ti banomil ta Négueve, ac'bun to xtoc ti yosilal sat vo'etique. Ti Calebe laj yac'be stseb ti sat vo'etic ti oy ta ac'ole, xchi'uc ti oy ta olone.

### **Ti c'u s'elan tsalvanic snitilultac ti Judae xchi'uc ti Benjamine**

<sup>16</sup>Snitilultac Hobab ti quenita vinique, smuni' xtoc ti Moisesse, jmoj loq'uic batel xchi'uc snitilultac ti Judá ta jteclum yu'un ti xantique. Batic ta sbajtical banomil yu'un Judá ti oy ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Arade, ti bu jmoj comic ta naclej xchi'uc ti yajval lume.

<sup>17</sup>Va'i un, snitilultac ti Judae bat svol sc'opic xchi'uc snitilultac ti Simeone jech c'u cha'al xchapojic ono'oxe. Lic stsaquic ta leto ti cananeoetic ti nacalic ta Sefate. J'ech'el laj slilinic ti jteclume. Jech o xal laj yac'beic sbiin Hormá ti jteclume.

<sup>18</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc xu' yu'unic ta yu'ninel ti jteclum Gazae, ti Ascalone, xchi'uc ti Ecrone, mi ja'uc ti c'u yepal joyol ta spat ta xocontaque.

<sup>19</sup>Ti snitilultac ti Judae, ac'o mi sva'anoj sba ti Dios ta stojolic une, ti cuch yu'unic ta yu'ninel ti muc'tiquil vitstique, ja' xa mu'yuc xu' yu'unic ta stanel loq'uel ti buch'utic nacalic ta stenleje, yu'un naca taq'uin meltsanbil ti scarretaique.

<sup>20</sup>Ti Calebe laj yich' ti Hebrone jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Moisesse. Ti Calebe laj sten loq'uel ti oxib xnich'nab Anaque.

<sup>21</sup>Ja'uc snitilultac ti Benjamine, mu'yuc xu' yu'unic ta stanel loq'uel ti jebuseoetic ti nacalic ta Jerusalene. Jech o xal avi tana le' une, snitilultac ti Benjamine staoj yav jmoj nacalic xchi'uc ti jebuseoetic ta Jerusalene.

### **Snitilultac ti Josee ta xu'ninic ti Betele**

<sup>22</sup>Snitilultac ti Josee c'ot ta nopel yu'unic ta stsaquic ta leto ti Betele, ti ja' jteclum Luz sbi ta ba'yel to oxe.

<sup>23</sup>Va'i un, laj staquic batel jpa'ivanejetic ti bu taje. Yu'un coltabilic yu'un ti Dios une,

<sup>24</sup>ti jpa'ivanejetic une laj yilic ti loc' talel jun vinic ta jteclume, ti xi laj yalbeique: “Mi ta xavac' jna'cutic c'u s'elan ti ochebal ta jteclume, ch'an xacutcutic, oy slequil co'ntoncutic ta atojol.”

<sup>25</sup>Ti viniq'ue laj yac' iluc c'u s'elan ti ochebal yu'un ti jteclume. Laj smilic ta espada scotol ti jnaclejetic teye. Ja'uc ti buch'u laj yac' iluc ti bee, mu'yuc smilic, cuxul com xchi'uc ti yalab xnich'nabe.

<sup>26</sup>Ti vinic taje bat nacluc ta yosil ti hititaetique. Lic sliques ta sva'anel jun jteclum, ti laj yac'be sbi Luze, ti sbiinoj to avi tana le' une.

**Ti bu c'alal cuch yu'un ta yu'ninel banomil snitilultac ti Manasese xchi'uc ti Efraine**

<sup>27</sup>Ja'uc snitilultac ti Manasese, mu'yuc xu' yu'unic stanel loq'uel ti cananeoetic ti nacalic ta jteclum Bet-seane, ti Taanaque, ti Dore, ti Ibleame, ti Meguidoe, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocon ti lume. Jech o xal ti cananeoetique comic ta naclej xchi'uc ti israeletic ti bu taje.

<sup>28</sup>C'alal laj stsac lec yip ti israeletic, tsots lic yac' abtejjicuc ti cananeoetique. Ja' no'ox un, mu'yuc xu' yu'unic ta stanel loq'uel.

<sup>29</sup>Snitilultac ti Efraine mi ja'uc cuch yu'un ta stanel loq'uel ti cananeoetic ti nacalic ta Gezere. C'ajomal no'ox lic xchi'inic ta naclej ti cananeoetique.

**Ti bu c'alal cuch yu'unic ti yan jujuvoc' nitiluletique**

<sup>30</sup>Snitilultac ti Zabulone mu'yuc xcuch yu'unic ta stanel loq'uel ti cananeoetic ti nacalic ta Quitrone xchi'uc ti ta Naabale. C'ajomal no'ox lic xchi'inic ta naclej ti cananeoetique, ac'o mi tsots laj yaq'uic abtejjicuc.

<sup>31</sup>Ja' jech xtoc snitilultac ti Asere mu'yuc xcuch yu'unic ta stanel loq'uel ti buch'utic nacalic ta jteclum Acoe, ti ta Sidone, ti ta Ahlabae, ti ta Aczibe, ti ta Helbae, ti ta Afeque, xchi'uc ti ta Rehobe.

<sup>32</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un jmoj naquiiic snitilultac ti Asere xchi'uc ti cananeoetic ti nacalic ta banomil taje, yu'un mi ja'uc c'ot ta pasel yu'unic ti laj sten loq'uele.

<sup>33</sup>Snitilultac ti Neftalie mu'yuc xcuch yu'unic stanel loq'uel ti cananeoetic ti nacalic ta jteclum Bet-semese xchi'uc ti ta Bet-anate. C'ajomal no'ox tsots lic yaq'uic abtejjicuc, ti lic xchi'inic ta nacleje

<sup>34</sup>Ja'uc ti amorreoetique cuch yu'unic ti mu'yuc jutebuc laj yac' nacliicuc ta stenlejal snitilultac ti Dane.

<sup>35</sup>Ja' yu'un un, ti amorreoetique staoj yav naquiiic o ti ta jteclum Herese, ti ta Ajalone, xchi'uc ti ta Saalbime. C'alal laj xa yich' lec yipic snitilultac ti Josee, tsots lic yaq'uic abtejjicuc ti amorreoetique.

<sup>36</sup>Ti sts'aquic ti edomitaetique ta xlic batel ta ch'ut vits yu'un ti Acrabime, ti xc'ot ta loq'uel ta Selae, ti ta stam batel ta muyeltique.

## Jueces 2

**Ti yaj'ánjel Dios ti laj yac' sba iluc ta Boquime**



<sup>1</sup>Ti yaj'ánjel Diose loc' batel ta Gilgal, bat ta Boquim, ti xi laj yalbe ya'iic ti israeletique: “Laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto. Laj quic'oxuc talel ta banomil li'e, ti calojbe ono'ox ya'iic sc'oplal ti amolmuc'totic ti xichie: ‘Mu xch'ay ta be cu'un ti jtrate ti laj cac' ta atojolique.

<sup>2</sup>Yavil ti mi mu xapas atrateic xchi'uc ti jnaclejetic li' ta banomile, ti mi c'ajomal no'ox ta xlic alilinbeic ti altaretic yu'unique.’ Ja'uc le' une, mu'yuc xach'unbeicun. ¡Mu cha'beluc unbi, q'uelo avilic ti c'u s'elan laj apasic une!

<sup>3</sup>Jech o xal un, xi ta xcalboxuc ava'iic tana li' une: Mu'yuc ta jten loq'uel ta atojolic ti jteclume. Yu'un ta xata avocolic xchi'uc ti ja' apets'alique, ti mu stac' a'yeluc c'usi ta xavut abaic xchi'uc ti sdiosique.”

<sup>4</sup>C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti yaj'ánjel Diose, scotol ti israeletique lic sjambeic snuq'uilal ta oq'uel.

<sup>5</sup>Jech o xal ti bu taje, laj yac'beic sbiin Boquim. Lic yaqu'ic matanal ta stojol ti Diose.

### **Cham ti Josuee**

*(Jos 24.29-31)*

<sup>6</sup>C'alal laj yo'nton ta lo'il ti Josuee, laj xch'ac sbaic xchi'uc ti israeletique. Ta jujun tal batic ta yosilic ti bu c'ot ta yorail yu'unique.

<sup>7</sup>C'alal cuxul to ox ti Josuee, c'alal cuxul to ox com ti moletic ti buch'utic jmoj xvoletic xchi'uc ti Josuee, ti laj yilic scotol ti ep ta tos ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti Dios sventa spojelique, jech ti israeletique, jun yo'ntonic ta spasic ti c'u s'elan yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>8</sup>C'alal cham ti Josuee, yich'oj xa ox lajuneb svacvinic (110) jabil.

<sup>9</sup>Laj smuquic ta sbanomil stuc, ta Timnat-sera, ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti vits Gaas ta vitstic yu'un ti Efraine.

<sup>10</sup>Chamic scotol xtoc ti israeletic ti buch'utic jmoj xanavic xchi'uc ti Josuee. Ja'uc ti buch'u jts'acal jch'iel jc'opojelique, mi ja'uc xa ta staic ta na'el ti Diose. Mi ja'uc sna'beic sc'oplal ti yabtel ti laj stic' sba ta spojel ti israeletique.

### **Ti israeletique ta svalopatinic comel ti Diose**

<sup>11</sup>Ti c'usitic lic yesilanic ta spasel ti israeletique, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose. Yu'un lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti yalel toyol sloc'obbail ti Baale.

<sup>12</sup>Laj yictaic comel ti Ajvalil Dios yu'un ti smolmuc'totic ti loq'uesatic talel ta Egiptoe. Lic snaban sbaic ta yich'el ta muc' ti diosetic yu'un ti jnaclejetic ti joyol ta spat ta xoconique. Lic sliquesbeic sc'ac'al yo'nton ti Dios ti jech taj une.

<sup>13</sup>Laj stenic comel ta yich'el ta muc' ti Diose. Ochic ta yich'el ta muc' ti Baale, xchi'uc ti yalel toyol sloc'obbail ti Astartee.

<sup>14</sup>Jech o xal ti Diose lic ilinuc ta stojol ti israeletique. C'ot ta pasel yu'un ti pojbatc yu'un j'eleq'uetic ti c'usi oy yu'unique. Sq'ueloj xa no'ox sbaic ti xvolet talel ti

scontraic ti oy ta spat ta xoconique. Mi ja'uc xa c'usi xut sba ta spoj sbaic ti tsacbilic ta letoe.

<sup>15</sup>C'alal jujun velta xbat tsacvanicuc ta letoe, ta xlic contrainaticuc yu'un ti Diose. Mi ja'uc oy c'usi lec ta xc'ot ta loq'uel yu'unic ti c'alal jech ono'ox albilic yu'une. Ac'o mi staojic lec svocolic yu'un Dios ti israeletic,

<sup>16</sup>ti Diose laj taluc yu'un jtsobvanejetic yo' ta xpojatic ti ilbaj x'utatic yu'un ti j'ilbajinvanejetique.

<sup>17</sup>Ja'uc ti israeletic une mu'yuc laj yich'ic ta muc' ti jtsobvanejetic yu'unique. C'ajomal no'ox yanijem sjol yo'ntonic ta stojol ti Diose, ti lic yesinic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique. Ja'uc ti smolmuc'totique laj xch'unbeic smantaltac ti Diose. Yan ti israeletic mu'yuc laj sts'acliic ta spasel ti c'u s'elan ech'ique.

<sup>18</sup>Ti ta jujun velta ti ta stac talel jtsobvanej ti Diose, ta xcoltaatic yu'un. Ti c'u sjalil ta xcuxi ti jtsobvaneje, ta stic' sba ta spojel ti israeletic yu'un ti yajcontraic ti jelavem xu' yu'unique, yu'un ta xc'uxubaj yo'nton. Ta xa'i ti x'ajlajetic yu'un yipal ti svocolique.

<sup>19</sup>Ja'uc le' une, c'alal ta xcham ti jtsobvaneje, ta xlic soques sbaic, ti x'ech' to xjelav ti c'usi chopol ta spasiq, ja' mu to sta ti stot sme'ique, ti xnijiletic xchimiletic ta xich'ic ta muc' ta xac' sbaic ta tunel yu'un ti yan diosetique. Mi ja'uc ictabaj ta xa'iic ta spasel ti c'usi chopole. C'ajomal no'ox yac'ojbeic yipal ti mu xa'ibeic xchiquinale.

<sup>20</sup>Jech o xal un, ti Diose ta j'ech'el lic sc'ac'al yo'nton ta stojol ti israeletic, ti xi laj yalbe ya'iique: “Ti jteclum li'e, mu xaq'uic ta venta ti jtrate ti laj jpas ta stojol ti smolmuc'totique. Mi ja'uc sc'an xiyich'icun ta muc'.

<sup>21</sup>Ja' yu'un un cha'e, mu'yuc ta jten loq'uel mi jchopuc ti jteclumetic ti oy ta stojolique, ti mu'yuc ono'ox laj sten loq'uel ti Josué ti c'alal cuxul to oxe.”

<sup>22</sup>Ti va'i s'elan taje, ta sc'an ta sq'uel ya'i ti Diose mi ta xlic ts'acliatuc yu'un ti Israel jech c'u cha'al laj spasic ti smolmuc'totic ta ba'yele, mi mo'oj.

<sup>23</sup>Jech o xal un, ti Diose mu'yuc laj sten loq'uel ta ora ti muc'tiquil lumetic ti mu'yuc laj yac' comel ta sc'ob ti Josuee. Yu'un c'ajomal no'ox laj yac' ye sti' ti comicuc ta nacleje.

## Jueces 3

### Ti jteclumetic ti comic tey ta Canaane

<sup>1</sup>Li'e, ja' sc'oplal ti jteclumetic ti oy ta banomil ti mu'yuc xtijatic ta c'op yu'un ti Diose yo' jech ta xq'uelbat yo'ntonic ti israeletic ti mu'yuc to ox voqu'emetic ti c'alal laj yich' u'ninel ti jteclum Canaane.

<sup>2</sup>Mu'yuc xtijatic ta c'op yu'un ti Diose, sventa yo' ta xchanic yaq'uel leto ti buch'u mu'yuc yilojic jutebuc ti ac'-letoe.

<sup>3</sup>Yu'un mu'yuc xtijatic ta c'op ti vo'ob banquilaetic yu'un ti filisteoetique, scotol ti cananeoetique, ti sidonioetique, xchi'uc ti heveoetic ti nacalic ta svitsal Líbano ti ta xlic batel ta vits Baal-hermene, ti c'ot c'alal to ti bu ta x'ech' sts'ac ti Hamate.

<sup>4</sup>Ti jech comic taje, yo' jech ta xq'uelbat yo'ntonic ti israeletic ti vinajuc mi ta xch'unbat ti smantaltac ti ac'batic comel ta sventa Moisés ti smolmuc'totique.

<sup>5</sup>Jech o xal un, ti israeletique jmoj lic naquiicuc xchi'uc ti cananeoetique, ti hititaetique, ti amorreoetique, ti ferezeoetique, ti heveoetique, xchi'uc ti jebuseoetique.

<sup>6</sup>Ti squerem stsebic ti israeletic une lic yajnilin smalalin sbaic xchi'uc squerem stsebic ti lumetic taje, ti lic yich'beic ta muc' ti diosetic yu'unique.

### **Ti Otoniele laj stic' sba ta spojel ti israeletic ti oyic ta yoc ta sc'ob ti Cusan-risataime**

<sup>7</sup>Ti c'usitic laj spasic ti israeletique, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose. Yu'un tenbil c'ot ta o'ntonal yu'unic. Lic yac'beic yipal ta yich'el ta muc' ti yalel toyol sloc'obbail ti Baale xchi'uc ti Astartee.

<sup>8</sup>Jech o xal ilin ti Dios ta stojolique. Lic tic'aticuc ochel ta yoc ta sc'ob ti Cusan-risataime, ajvalil yu'un ti Mesopotamia lume. Yu'un vaxaquib jabil sjalil, tunesatic ti pasbolic ta mantal ti israeletic yu'un ti Cusan-risataime,

<sup>9</sup>ja' to ti c'uxi xvocoletic liquel ta stojol Dios ti oyuc buch'u ta sva'an talel ta spojelique. C'ot ta pasel ti vul ta loq'uel ti jpojvanej yu'une. Ti jpojvanej ti vul ta loq'uel yu'une, ja' ti Otoniele, xnich'on ti Quenaze, xc'ox its'in ti Caleb ti xi c'ot ta pasele:

<sup>10</sup>Ti Otoniele, vul ta stojol xcuxlejal ti Diose. Laj xchapan sbaic lec yu'un ti israeletique. Loc' batel ta ac'-leto ti tsalbil c'ot ta sventa Dios ti Cusan-risataim yu'une.

<sup>11</sup>Ti jech c'ot ta pasel taje, cha'vinic (40) jabil sjalil ti lamajem ti c'op ta banomil taje.

### **Ti Aode ta stic' sba ta spojel ti israeletic ti oyic ta yoc ta sc'ob ti Moabe**

C'alal chamem xa ox ti Otoniele,

<sup>12</sup>ti israeletique lic no'ox spasic chopol yan velta ta sba ta sat ti Diose. Jech o xal ti Eglone, ajvalil yu'un ti moabitaetique, ac'bat yip yu'un Dios ti jelavem xu' yu'une, ti peq'uel c'ot ti israeletique.

<sup>13</sup>Ti Eglón une laj svol sc'opic xchi'uc ti amonitaetique, ti amalecitaetique, ti lic stsaquic ta leto ti Israele, ti laj yu'ninic ti jteclum yu'un ti xantique.

<sup>14</sup>Vaxaclajuneb (18) jabil sjalil ti pasbolic ta mantal ti israeletic yu'un ti Eglone.

<sup>15</sup>C'alal xvocoletic liquel ta stojol ti Diose, laj stac talel ti oy buch'u tal sva'an sba ta spojelique. Ti jpovanej tal taje, ta ts'et c'ob sna' xc'abalij, ti sbiinoj Aode, xnich'on ti Gerae, snitilul ti Benjamine. Oy jun c'ac'al, ti israeletique laj staquic batel ta yaq'uel patanil ti Aod ta stojol ti Eglone.



- 16**Ja'uc ti Aod une laj smeltsan jun espada ti cha'jot ye yich'oje, ti oy nan o'loluc metro ti snatile, ti xchuquinoj batel ta yolon sc'u' ta sbats'i c'obe.
- 17**Va'i un, laj yich' batel ti patanil ta stojol ti jubem vinic Eglone.
- 18**C'alal laj xa ox yac' comel ti patanil ta stojol ti Eglone, loq'uic batel xchi'uc ti buch'utic xchi'uc batel ti Aode.
- 19**Ja'uc ti c'alal c'ot ti bu va'al ti loc'tabil dios ta nopol Gilgale, lic xpux sutel yoc ti Aode, ti xi c'ot yalbe ti Eglone: —Ja' ta melel, Jcuch abtel, quich'oj talel mantal ta atojol ti ta mucul sc'an ta xcalbote. Jech ti ajvalile laj yalbe mantal ti ac'o xch'ac sbaic jliqueLuc ti yajtuneltaque, ti loq'uicuc batel ta stojole.
- 20**C'alal com xa stuquic ti Aode xchi'uc ti Eglón ta xchotleb ta yut sna sventa corixmae, nopaj batel ti xi laj yalbe ya'ie: —Ti mantal quich'oj talel ta atojole, Jcuch abtel, ja' ta sventa ti Diose. C'alal jech laj ya'i ti Eglón taje, va'i ta anil ti bu chotole.
- 21**Ja'uc ti Aod ti ta ts'et c'ob sna' xc'abaliye, laj snit loq'uel ti yespada ta sts'et c'ob ti xchuquinoj ta jot sbats'i xocone. Laj spajbe ta xch'ut ti Eglone.
- 22**Ta sjunul yip laj spajbe ti ma'uc no'ox och ti yee, och batel xchi'uc sjunul ti yacane. Jech ti Aode mu'yuc xa laj sloq'ues ti espadae. Mu xvinaj, mucul com ti espada ta xch'ut ta scoj ti jubem ti Eglone. Mu ja'uc xa laj snit loq'uel ti Aode.
- 23**Ts'acal to un, ti Aode laj smac ti ti' nae. Laj sc'atanbe jelavel ti taq'uin sventa smacobile. Lic viluc loq'uel ta ventana.
- 24**C'alal loquiem xa batel ti Aode, talic ti yajtuneltac ti ajvalile. C'alal laj yilic ti bajal ti ti' nae, laj snopic ti laj sbaj sba ta yut ti corixmail na yo' ta xpaxyaje.
- 25**Ta ts'acal to un, ti c'alal jal xa laj smalaic ta jmec ti mu'yuc ta xloc' talel ti ajvalile, lic svul yo'ntonic. Va'i un, laj stsaquic ti yavie. C'alal laj sjamique, telel xa ta lum ti yajvalic laj staique.
- 26**C'alal xch'ayetic to ti stuquique, ti Aode jatav xa ox batel. C'alal jelav batel ti bu va'ajtic ti loc'obbail ta Gilgale, bat snac' sba ta jteclum Seirat.
- 27**C'alal c'ot ta yosilal ti israeletique, lic yoq'uisan xulub chij ta vits yu'un ti Efraine yo' jech ta stsob talel ti israeletique. Scotolic yalic talel ti ta vitse, ti ja' jba'be batel yu'unic ti Aode.
- 28**Ti Aode laj yal ti ac'o ts'acliatic batele, yu'un ac'bat yu'un Dios ta stsalel ti yajcontraique, ja' ti amonitaetique. Va'i un, ts'acalic batel. Laj yu'ninic ti banomil ti oy ta slomlej uc'um Jordane. Mu'yuc buch'u junuc ta xaq'uic ochuc batel.
- 29**Ti jech c'ac'al taje, laj smilic jutuc van mu lajunmiluc (10,000) ta vo' moabitaetic ti scotolic banquial soldado xa'i sbaique, ti tsots yo'ntonique. Mi ja'uc junuc ti oy buch'u cuxul col batel yu'unique.
- 30**Ja' jech c'ot ta pasel ti laj stsalic moabitaetic ti israeletique. Ts'acal to un, jali jchanvinic (80) jabil ti mu'yuc c'op ta banomil ti bu taje.

## Ti Samgare ta stic' sba ta spojel ti israeletic ti oyic ta yoc ta sc'ob ti filisteoetique

<sup>31</sup>Ti xchibal jpojvanej ti lic sva'an sbae, ja' ti Samgar xnich'on ti Anate. Ta sbaquil no'ox yolon ye vacax, laj smil o vaquib ciento (600) ta vo' ti filisteoetique. Ja' jech laj spoj Israel ti Samgare.

## Jueces 4

### Ti Déborae xchi'uc ti Baraque ta stsalic ti Sisarae

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti c'alal chamem xa ox ti Aode, jech ti israeletic lic xcha'pasic ti c'usi chopol ta sba ta sat ti Diose.

<sup>2</sup>Va'i un, aq'ueic ta yoc ta sc'ob Jabin yu'un ti Diose, ti ja' jun ajvalil cananeo ti sventainoj ti jteclum Hazore. Ti banquialal jpas-mantal yu'un ti yajsoldadotac ti Sisara sbie, nacal ta Haróset-goim.

<sup>3</sup>Ti Jabin taje, oy yu'un baluneb ciento (900) ta cot carreta ti meltsanbil ta taq'uine. Jtob (20) jabil sjalil tsots laj yilbajin ti israeletic, ja' to ti c'alal xvocoletic liquel ta stojol ti Dios ti ac'o coltaaticuque.

<sup>4</sup>Ti jech yorail taje, ti israeletic ja' jventainvanej yu'unic ti me' alc'op Débora sbie, yajnil ti Lapidote.

<sup>5</sup>Ti Déborae, stalel ono'ox ti xchotet ta yolon yaxinal ti xane (“Xan yu'un ti Déborae”, xi ti ojtiquinbil yu'unique). Ti xan taje, oy ta vits ta yosil ti Efraín ti oy ta o'lol yu'unic ti Ramá xchi'uc ti Betele. Jech ti israeletic ja' xbat sjac'beic c'u s'elan ta xchapaj ti oy c'op yu'unique.

<sup>6</sup>Oy jun c'ac'al, ti Déborae laj stac ta iq'uel jun vinic ti Barac sbie, xnich'on ti Abinóame. Ti Baraque nacal ta Cedés ti ja' jun jteclum ti oy ta yosil snitilultac ti Neftalie, ti xi albat yu'un ti Déborae: —Ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele xi xcholet ta xalbot ava'i ti mantale: ‘Batan ta vits Tabor, tsobo lajunmiluc (10,000) ta vo' viniquetic snitilultac ti Neftalie xchi'uc ti Zabulone.

<sup>7</sup>Vu'un ta jliquesbe sjol ti Sisarae, ja' ti jtsob-soldado yu'un ti Jabine yo' jech ta xtalic ta uc'um Cisón ta stsacoxuc ta leto xchi'uc scarretaique, xchi'uc ti epal soldadoetic yu'une. Ja' no'ox un, chapal sc'oplal ta xcac' ta avoc ta ac'obic.

<sup>8</sup>—Ta xibat mi ta xachi'inun batele —xi laj stac' ti Baraque—. Yan ti mi mu xachi'inun batele, mu xibat.

<sup>9</sup>—Ta xajchi'inot batel —xi laj stac' ti Déborae—. Ti c'usi lec ta xc'ot ta pasele, ma'uc me avich'el ta muc' un. Yu'un ta stojol jun ants ta x'aq'ue ta yoc ta sc'ob ti Sisara yu'un ti Diose. Jech ti Déborae bat ta Cedés xchi'uc ti Baraque.

<sup>10</sup>Ti bu taje, ti Baraque laj sta ta iq'uel snitilultac ti Zabulone xchi'uc ti Neftalie. Ti jech laj spas mantale, laj stsob sba yu'un lajunmil (10,000) ta vo' j'ac'-leto viniquetic ti nabal bat ti Débora xchi'uc ti Baraque.



**11**Nopol ta Cedes, ti nopol xil sbaic xchi'uc ti tulan ti oy ta Zaanaimé, lamalic ta naclej ti Heber ti ja' quenita vinique, ja' ti jvoc' ti laj xch'ac sbaic xchi'uc ti yan quenitaetique. Ti quenitaetique, ja' snitilultac ti Hobabe, smuni' ti Moisesé.

**12**Laj ya'i ti Sisarae ti muy ech'el ta vits Tabor ti Baraque.

**13**Jech o xal laj stsob baluneb ciento (900) ta cot ti scarreta ti meltsanbil ta taq'uine xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque. Xvoletic no'ox batel ta Haróset-goim xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque, ti c'ot ta uc'um Cisone.

**14**Ja' yu'un un, ti Déborae xi laj yalbe ti Baraque: —¡Ac'bo yipal un, yu'un ja' xa yorail ta xac'bot ta avoc ta ac'ob Dios ti Sisarae! ¡Yu'un ti Diose ja' xa jba'be batel ta stojol ti avajsoldadotaque! Jech ti Baraque yalic batel xchi'uc ti lajunmil (10,000) ta vo' yajsoldadotac ta vits Tabore.

**15**C'alal yorail xa ta xlic stsac sbaic ta letovajel ta espada xchi'uc ti Baraque, jech ti Diose xi'bal sba ta j'ech'el ti c'usi laj spas ta stojol ti carretaetique xchi'uc ti soldadoetique. C'ot ta pasel ti yal ta scarreta ti Sisarae, ti ta yoc xa xpoche ech'el jatobale.

**16**Ja'uc le' une, ti Baraque snutsoj batel c'alal to Haróset-goim ti soldadoetic xchi'uc ti scarretaique. Ti jech c'ac'al taje, mu junuc cuxul com ti epal soldadoetic yu'un ti Sisarae, ti xi s'elan cham scotolique:

**17**Ja'uc ti Jabine, ajvalil yu'un ti jteclum Hazore, lec xil sbaic xchi'uc snitilul ti Heber ti ja' quenitae. Ti jech jatvil batel ti Sisarae, ta yoc c'ot c'alal to yaxibal na ti Jael ti ja' yajnil ti Hebere,

**18**ti xi laj yalbe ti c'alal bat snup talel ta bee: —La' li'e, Cajcuch abtel, la' li'e, mu xaxi'. Ti Sisarae och batel, naq'ue, lamanbat poc' yu'un ti Jaele.

**19**Va'i un, c'anbat vo' yu'un ti Sisarae, yu'un taquin yo'nton ta j'ech'el. Jech ti Jaele laj sjam ti yavil chu' vacax ti co'ol s'elan uni tsu meltsanbil ta nucule. Laj yac'be yuch'. Ts'acal to un, lic no'ox xcha'lamanbe ti poq'ue.

**20**Ti Sisarae xi laj yale: —Oyan no'ox me ta ochebal sti' ti axibal nae. Yu'un mi oy buch'u ta xtal ti ta sjac'bot mi oy buch'u li' tiq'uil ta yut nae, albo ya'i ti mu'yuc buch'ue.

**21**Ti jech lubem ta j'ech'el ti Sisarae, bat xch'ulel ta vayel. Va'i un, ti Jaele laj stam jun martillo xchi'uc jun pajob-te' ti ta stunesic o ta stsacleb snitleb ti axibal nae. Ta c'un c'un nopaj batel ti bu oy ti Sisarae. Nax to ti paj xutbe ti pajob te' ta xocon sti'ba ti toj jelavel c'alal to banomile. Ja' jech cham ti Sisarae.

**22**C'alal c'ot ti Barac ta sa'el ti Sisarae, ti Jaele loc' batel, bat snup talel ta be, ti xi laj yalbee: —La' li'e, ta xcac'bot avil ti buch'u ta xasa'e. Ti Baraque och batel ta yut ti axibal nae. Telel xa ta banomil laj sta ti Sisarae, ti chamem xae. Laj yil xtoc ti pajal ti pajob-te' ta xocon sti'bae.





<sup>23</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' jech pec'tsanbat sc'oplal yu'un Dios ta sba ta sat israeletic ti Jabin ajvalil yu'un ti cananeotique.

<sup>24</sup>Jech ti israeletique lic yac'beic yipal ta yilbajinel ti Jabine, ja' to ti c'uxi tsuts yu'unique.

## Jueces 5

### Sq'uejimolic ti Déborae xchi'uc ti Baraque

<sup>1</sup>Ti jech c'ac'al taje, xi s'elan q'uejinic liquel ti Déborae xchi'uc ti Barac xnich'on ti Abinóame:

<sup>2</sup>“Acotolicuc lequil c'optaic ti Diose, yu'un oy to viniquetic li' ta Israele ti chapalic ta ac'-letoe, yu'un li' ta scotol ti jteclume, oy to viniquetic ti xchapanoj sbaic ti ic'bilic ta ac'-letoe.

<sup>3</sup>A'yibeicun me ava'iic lec, banquialal ajvaliletic, ts'etanbun ani' achiquinic, ajvaliletic. Ta jq'uejinta ti Ajvalile, ta jq'uejinta ti Dios yu'un ti Israele.

<sup>4</sup>“Dios, c'alal laloc' talel ta Seire, c'alal lac'ot ta yosilal ti Edome, nic ti banomile, c'uy ti vinajele, xchajet no'ox talel vo' yu'un ti toque.

<sup>5</sup>Ti vo'ote, Ajvalil, Dios yu'un ti Israele, nic avu'un ti vitsetique, c'uy avu'un ti Sinaie.

<sup>6</sup>C'alal yorail ochem ta pas mantal ti Samgare, xnich'on ti Anate, c'alal ja' o tiq'uul ta spas mantal ti Jaele, jech ti jxanviletique laj yictaic comel xaniel ti muc'tiquil beetique, ja' laj stamic batel ta xaniel ti chopol bic'tal beetique.

<sup>7</sup>Ti bic'tal lumetic ta Israele sts'ijlajan com scotol. Ja' yu'un un, ja' o yorail lic jva'an jba ti vu'un Déboraun ti lic'ot ta me'il yu'un ti Israele.

<sup>8</sup>“C'alal xyaquet ti leto ta sti'tac ti jteclume, mu ta vocoluc ti oy buch'u laj sa' yan sdiosique. Ja'uc le' une, mu xvinaj mi junuc macobbail, mi junuc lanza ta stojol ti cha'vinic ta mil (40,000) ti israeletique.

<sup>9</sup>“Xvulvun jol co'nton yu'un ti banquialal jtsobvanejetic yu'un ti Israele ti laj xch'unic iq'uel ti jteclum ta ac'-letoe. Acotolicuc, lequil c'optaic ti Ajvalil Diose.

<sup>10</sup>“Xi s'elan alic ti vo'oxuc ti xacajetic ta sac pojan me' burroe, ti vo'oxuc xachotetic ta lequil chotlebale, xchi'uc xtoc ti vo'oxuc ti xanviloxuque:

<sup>11</sup>Ti ta yuch'ob vo' ti chije, ti c'alal ta xava'iic ta xbac' ti set set taq'uine, albeic sc'oplal ti tsalvan xa ti Diose, ti tsalbil xa c'ot ti bic'tal lumetic ta Israele.

<sup>12</sup>“Mu teyuc no'ox xach'ayet un, Débora, mu teyuc no'ox xach'ayet, mu teyuc no'ox xach'ayet, lic q'uejinta o junuc q'uejimol. Jech ti vo'ote, Barac xnich'onot ti Abinóame, va'lan. lican, ic'o batel ti avajchucbolaltaque.

<sup>13</sup>“Va'i un, yalic talel ti israeletique, tal stsaquic ta leto ti tsatsaquil viniquetique. Jchi'inoj yalel talel ti yajsoldadotac ti Diose yo' ta spasic leto xchi'uc ti j'ac'-leto viniquetique.

14Oy jun chib svinictac ti Efraine yalic batel ta stenlejal, nabal talel ta spatic svinictac ti Benjamine. Snitilultac ti Maquire yalic talel ti banquilaletic yu'unique; snitilultac ti Zabulone yalic talel ti ajvalil yu'unique.

15Ti banquilaletic yu'un ti Isacare xchi'inojic batel ti Déborae. Ti Isacare c'ot ta scoltaobba ti Baraque, ti nabal batel ta spat c'alal to stenlejale. “Ti jvoc' yu'un ti Rubene, oy muc'tiquil viniuetic ti chapalic ta ac'-letoe.

16¿C'u cha'al ti lapal comic une, ti xchiquin no'ox xa'iic ta xic' talel xchij ti j'il-chijetique? Yu'un ti jvoc' svinictac ti Rubene oy muc'tiquil viniuetic ti toj ven xi'ique.

17“Ti jvoc' yu'un ti Galaade xjoyet com ta jot uc'um Jordán. Ti jvoc' yu'un ti Dan xtoque com ti bu cotajtic ti barcoe. Ti jvoc' yu'un ti Asere com ta q'uixin osil ti oy ta sti'il nabe; mu'yuc stots batel ti bu oye.

18Ja'uc snitilultac ti Zabulone, ti Neftalie, ti nacalic ta vitstique, laj sjip laj sten ti xcuxlejalique.

19“Va'i un, ti ajvaliletique talic ta Taanac, c'otic ta sts'el vo'etic yu'un ti Meguidoe. Ti ajvaliletic yu'un ti cananeotique nopbil talel lec yu'unic ti ac'-letoe, ja'uc le' une, mu'yuc laj staic ech'el ti platae, ti ja' sc'ulejalique.

20Ta vinajel to, ti oy ta toyole, xvic'lajet no'ox liquel ti c'analetique, lic stsaquic ta leto ti Sisarae.

21Scotolic ti j'ac'-letoe, beq'ueic ech'el yu'un ti uc'ume, ti vo'neal uc'ume, yuc'umal ti Cisone. Ti vo'ote ta xapech'be ta teq'uel snuc' ti tsatsaquil viniuetic.

22“Ta yobibil, ta yobibil ta x'anilaj ti pisetel ca'etique. Xc'ojlajet no'ox ti svoye.

23Xi laj yal ti yaj'ánjel Diose: ‘C'otuc tsots bac vocol ta stojol ti Meroze xchi'uc ti jnaclejetic yu'une.’ Yu'un mu'yuc laj sbis sbaic ta tsatsal viniuetic ta scoltael ti Diose.

24“Yu'un stucuc no'ox junuc yutsil c'otuc sc'oplal ti ants Jaele, ja' ti yajnil Heber ti quenita viniuetic. Stucuc no'ox junuc yutsil c'otuc sc'oplal ti ants ta scotol ti yan antsetic ti oyic ta axibal nae.

25Laj sc'an vo' ti Sisarae, chu' vacax ac'bat yuch' yu'un ti Jaele. Ac'bat talel tatal chu' vacax ta jun muc' ta lequil taza.

26Va'i un, laj stam talel jun pajob-te' ta sts'et c'ob. Tsots laj smaj yalel ta smajobil pajob te' ti oy ta sbats'i c'obe; tsots laj sc'ojbe yalel ta sjol ti Sisarae, voc' sjol, toj jelavel ta jot ti pajob te'e.

27Ti Sisarae xbalomaj xa ta yoc ti Jaele; sjip sten sba ta lum yu'un ti xc'uxule, ti bu yal ta lume, puch'ul com.

28“Oy xa ta at-o'nton sme' ti Sisarae, ti xi ta xal ti ta sq'uel loq'uel ti ventanae: ‘¿C'u cha'al jalij ti scarretae? ¿C'u cha'al jalij ta jmec ti scarreta sventa ac'ob'-letoe?’

<sup>29</sup>Tac'bat yu'un jlom antsetic ti xac' sjolic ta snopele, ja' yu'un un, xi ta xalolanbe sba ti stuque:

<sup>30</sup>'Ta jbel sc'oplal, ja' nan ta xch'acolanbe sbaic ti c'u s'elan laj spasic canal ta ac'-letoe. Ja' nan ta xch'acbe sbaic jun tojol tseb, mi chib, ti jujun j'ac'-letoetique. Ja'uc ta sventa ti Sisarae, ja' nan ta xch'acbe sbaic ti ep ta tos ti yich'oj sbontac ti poq'uetic ti xi s'elan oye: ti luchbil ep ta tos ti snoale, mi jlic, mi cha'lic ta xich'ic ti jujune, ti ta xich'lich'anel ta snequeb ti jtsalvaneje.'

<sup>31</sup>“¡Jechuc yich' tsutsesbel sc'oplal ti avajcontrae, Dios. Yan ti buch'u c'ux ta xaya'iote, xojobinuc ti yutsilalique jech c'u cha'al xtixixet no'ox xjobal ti c'ac'al ta j'ech'ele!” C'alal ech' taj une, cha'vinic (40) jabil ch'abal c'op ta banomil ti bu taje.

## Jueces 6

### Ta xtae ta iq'uel yu'un Dios ti Gedeone

<sup>1</sup>Ja'uc ti israeletic une chopol lic spasic ta sba ta sat ti Diose. Yu'un vucub (7) jabil sjalil aq'ueic ta yoc ta sc'ob madianitaetic yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Ti jech tsatsajem yilbajinelic yu'un madianitaetic ti israeletique, ti ta x'ac'batic xi'el yu'une, jech o xal laj smeltsanic snac'obbailic ta vitsetic, ta nail ch'enetic, xchi'uc ti bu xa vocoltic ta xvinajique.

<sup>3</sup>Ti c'usiuc no'ox ta sts'unic ti israeletique, ta xtal pojbatuc yu'un ti madianitaetique, ti amalecitaetique, xchi'uc ti jnaclejetic ti oyic ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>4</sup>Xc'uletic no'ox ta slaman sbaic ta yosilal ti Israele, ti mu'yuc c'usi ta xictaic comel ti c'usitic ts'unbile. Ta xc'ot c'alal to yosilal ti Gazae. Mu'yuc c'usi ta x'ictabatic comel ti c'usi ta stun ta slajesic ti israeletique. Mi ja'uc ta x'ictabatic comel ti chije, ti vacaxe, ti burroe.

<sup>5</sup>Yu'un lot'ajtic no'ox yu'unic ti yaxibal naique. Xc'ulet no'ox yu'un ti chon bolometric ta soquesel ti jteclume. Mu'yuc c'usi ta xictaic comel jutebuc. Mu no'ox albajuc yepal ti scamelloic ta xtale, co'ol s'elan junuc j'ilbajinvanej c'ulub ti xc'ulet ta j'ech'ele.

<sup>6</sup>Ta scoj ti madianitaetique, ep svocolic ta me'unal mu'natil ti israeletic une. C'ot ta pasel ti lic sc'anic scoltaelic ta stojol ti Diose.

<sup>7</sup>C'alal laj sc'anic spojel scoltaelic yu'un Dios ti israeletic ta scoj ti madianitaetique,

<sup>8</sup>tacbatic talel jun j'alc'op ti xi albatic yu'une: “Xi ta xal ti Ajjalil Dios yu'un ti Israele: ‘Laj jloq'uesoxuc talel ta Egipto ti bu to ox tiq'uiloq'uc ta mosovile.

<sup>9</sup>Ma'uc no'ox ti laj jpojoxuc laj jcoltaoxuc loq'uel ta yoc ta sc'ob ti egipcioetique, yu'un laj jpojoxuc jcoltaoxuc ta yoc ta sc'ob ti buch'u ta xayilbajinoxuque. Ti ta aba ta asatic laj jten loq'uel ti stuquique. Laj cac'boxuc avu'ninic ti sbanomilique.

<sup>10</sup>Yu'un laj ono'ox calboxuc ava'iic ti vu'un ti Ajjalilune, ti Diosun avu'unique, ti mu xaxi'ic yu'un sdiosic ti amorreoetic li' ta banomil ti bu nacaloxuc avi tanae. Ja' no'ox un, mi ja'uc laj avich'beicun ta muc'.' ”



**11** Va'i un, vul ta loq'uel yaj'ánjel ti Diose. Vul chotluc ta yolon tulan ti oy ta Ofrae, yu'un ti Joás snitilul ti Abiezero. Ja'uc ti Gedeone, xnich'on ti Joase, ta nac'al ta sjic'a strigo ta yavil ti bu ta xich' pits'el ti uva sventa ti vinoe, yo' jech mu x'ile yu'un ti madianitaetique.

**12** Ti yaj'ánjel Diose xi laj yal ti laj yac' sba iluc ta stojole: —¡Ti tsatsal vinicot xava'i abae, ti mu xana' xaxi'e, li' xchi'inojot ti Diose!

**13** Ti Gedeone xi laj staq'ue: —Ati jsoques la avo'nton tanae, yojtot, ati li'uc la xchi'inojuncutic ti Diose, ¿c'u la cha'al ti vi s'elan ta xc'ot ta jtojolcutic scotol le' un cha'e? ¿Bu bat scotol ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti muc'tic ta spas ti Diose, ti c'alal laj yalic ti jmolmuc'totcutic ti ja' laj sloq'uesuncutic talel ti Dios ti oyuncutic ta Egipto ti xiique? Yu'un ta xquilcutic ti laj xa stenuncutic comel ti Diose. Laj xa yac'uncutic ta yoc ta sc'ob ti madianitaetique.

**14** Q'uelat batel yu'un ti yaj'ánjel Diose, ti xi albate: —Tuneso ti yipal ti oy avu'une yo' jech ta xapoj ti israeletic ti oy ta yoc ta sc'ob ti madianitaetique. Yu'un vu'un ta jtacot batel.

**15** Ja'uc ti Gedeone xi laj xcha'taq'ue: —Ati jsoques la avo'nton yan velta xtoque, yojtot. Ja'uc le' une, ¿c'usi ta xcut ta jpoj ti Israele? Yu'un ti jchop jnitilultaque, slajebal xa ti toj me'un mu'nat ta stojol snitilultac ti Manasese, xchi'uc slajebalun xa c'ox its'inalun ta sna ti jtote.

**16** Xi tac'bat yu'un ti yaj'ánjel Diose: —Xu' avu'un, yu'un ta jchi'inot. Co'ol no'ox s'elan jun vinic ta xava'i ta stsutsesel scotol ti madianitaetique.

**17** Va'i un, xi laj stac' ti Gedeone: —Ti mi jech ta xc'ot ta jtojol avu'un ti va'i s'elan taj une, ac'bun quil senyail ti ta meel vo'ot laj ac'oponune.

**18** Avocoluc un, li' to malaune. Mu to xasut batel ja' to ti mi lisut talel xchi'uc ti matanal ti loc' ayan ta co'nton ta yac'belote. —Li' ta jmalaot ja' to mi latale —xi laj stac' ti yaj'ánjel Diose.

**19** Jech ti Gedeone bat, lic xchapan ta meltsanel jcot ch'in tentsun, xchi'uc jtob (20) litro juch'bil ninal trigo. Lic smeltsan pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile. Laj taj une, laj xch'am ech'el ta moch ti beq'uate, xchi'uc xchechoj ech'el ta bin ti scaltoale. Scotol laj yich' batel ti bu teq'uel ti tulane.

**20** Albat mantal yu'un ti yaj'ánjel Diose ti ac'o scajan ta ba ton ti beq'uate, xchi'uc ti pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile, ti ac'o smal ta sba ti scaltoale. C'alal jech laj spas ti Gedeón jech c'u cha'al albat ti mantale,

**21** jech ti yaj'ánjel Diose laj sye' batel ti xvaxtone. Tijil c'ot yo' bu oy ti beq'uate xchi'uc ti pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile. Til talel c'oc' ta ton. Laj xchic' scotol ti beq'uate, ti pane. Ta jech yepal, ti yaj'ánjel Diose sac ch'ay batel ta sat.

**22** Ti jech laj yil ti Gedeón ti ja' yaj'ánjel Diose, xi lic yale: —¡Mu xa ono'ox cha'beluc un, Cajval, mu xa cha'bel un, Cajval! ¡Yu'un laj xa quilbe jba jsatcutic xchi'uc ti yaj'ánjel Diose!



- 23**Ja'uc le' une, xi tac'bat yu'un ti Diose: —Mu xaxi', yu'un mi ja'uc ta xacham. Tsaco ich'o ti slamajemal yutsilal ti co'ntone.
- 24**Va'i un, ti Gedeone lic smeltsan jun altar ti bu taje, sventa yich'obil ta muc' ti Diose, ti laj yac'be sbiin “Ti Diose, ja' jlamajesej c'op”. Avi tana ti altar taje, yoquel to xvinaj ta Ofra ta steclumal snitilultac ti Abiezere.
- 25**Ta yac'ubalil no'ox taje, xi albat yu'un Dios ti Gedeone: —Nito talel jcotuc tot vacax yu'un ti atote. Nito talel xtoc jcot tot vacax ti yich'oj vucub jabile. Jinesbo yaltar ti Baal ti ja' yu'un ti atote. Ja' jech xtoc, jipo yalel ta lum ti bisbil ta cuxul te' ti teq'uel ta sts'el yaltar ti Baale.
- 26**Va'i un, ti bu stac' jutuc ta yac'ol ti lican ch'entic ta vits taje, meltsano junuc altar sventa ti Ajvalil Dios avu'une. Nito talel ti jcot tot vacaxe, chic'bun ta jventa, ti ja' ta si'ilin avu'un ti bisbil ta cuxul te' ti laj alomese.
- 27**Va'i un, ti Gedeone laj yic' talel lajunvo' (10) yajtuneltac ti lic spas scotol jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Ja' no'ox un, ma'uc ta c'ac'altic ti jech laj spas taj une. Yu'un ta ac'ubaltic laj spasilan ta scoj xi'el yu'un yuts' yalal ti stote, xchi'uc ti viniquetic ta jteclume.
- 28**Va'i un, sob xa ta yoc'omal un ti c'alal lic ti jnaclejetic ta jteclume, ja' to laj yilic ti jinesbil xa yaltar ti Baale, ti ts'etbil xa ti cuxul te' ti sbisojic ti nopol teq'uel ta sts'el ti altare. Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yilic ti laj yich' chiq'uel ta matanal jcot tot vacax ta sba ti jun ach' altare.
- 29**Xi xa lic sjac'olanbe sbaic ta jujun tale: “¿Buch'u xa ono'ox ti jech laj spas le'e?” C'alal ech' xa yo'ntonic ta sa'olanel ta sjac'olanele, laj ya'iic ti ja' laj spas ti Gedeone, xnich'on ti Joase. Batic ta stojol ti Joase, ti xi laj yalbeique:
- 30**—Loq'uesbuncutic talel ti anich'one, yu'un ta jmilcutic. Yu'un laj xa sjinesbe yaltar ti Baale. Laj xa sts'et ti cuxul te' ti teq'uel ta sts'el ti altare.
- 31**Ja'uc ti Joase xi laj stac'be ti c'u yepal joyolic ta sts'ele: —¿Mi yu'un ta xava'an abaic ta spojel ti Baale, ti ta xaliquesic leto yu'une? ; Yu'un ti buch'u ta sva'an sba ta spojel ti Baale, chamem ta sacub ti c'alal mu to ta sacub talel ti osile! Yan mi ja' Dios ti Baale, ch'an utic, ac'o spoj sba stuc, ipaluc ti ja' yu'un stuc ti altar ti jinesbate.
- 32**Ja' o lic biinuc talel yu'unic Jerobaal ti Gedeone, ti xi lic yalilanique: “Ac'o spoj sba stuc ti Baale.” Yu'un ti Gedeone laj sjinesbe yaltar ti Baale.
- 33**Va'i un, scotol ti madianitaetique, ti amalecitaetique, xchi'uc ti jnaclejetic ti oyic ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, laj svol sbaic ta jmoj ti ech' xtuch'ic ti uc'um Jordane. C'ot slamam sbaic ta stenlej yu'un Jezreel.
- 34**Ja'uc ti Gedeone lic ventainatuc yu'un xcuxlejal ti Diose. Lic yoq'uisan xulub chij yo' ta stsob sbaic talel yu'un snitilultac ti Abiezere.



<sup>35</sup>Ja' jech xtoc laj stac batel j'al-mantaletic yo' ta xic' talel scotol snitilultac ti Manasese yo' jech ta stsob sbaic xchi'uc. Ja' jech xtoc laj stac batel j'al-mantaletic ta stojol ti Asere, ti Zabulone, xchi'uc ti Neftalie yo' jech ta stsob sbaic ta jmoj xchi'uc.

<sup>36</sup>Jech ti Gedeone xi lic yalbe ti Diose: “Mi ta melez ti vu'un ta xatunesun ta jpojvanej yu'un ti Israel jech c'u cha'al avaloje,

<sup>37</sup>va'i unbi, ti bu ta xich' majel ti trigoe, ta jlich'an jlicuc nuculil chij ti putsul ta stsotsile. Mi ta melez t'uxijem ta job ac'ubal ti tsots ta jta ta sob ic'lumane, ti ja' taquin ti banomile, jech ta jna' ti ta xitun ta spojel ti Israel jech c'u cha'al avaloje.”

<sup>38</sup>Jech ono'ox c'ot ta pasel ti va'i s'elan taj une. C'alal sob xa lic ti Gedeone, laj spits' ti nuculil chij ti lich'il ta job ac'ubal ti putsul ta tsotse. Loc' jun taza ya'lel ti job ac'ubale.

<sup>39</sup>Manchuc mi jech un, xi lic yalilan ti Gedeone: “Mu xa'ilin ta jtojol ti xivulvun no'ox liquele. Ja'uc le' une, ta jc'an ta xavac'bun to quil junuc velta senyail. Avi tana une, ti taquin comuc ti tsotse, ti ja' t'uxluc ta job ac'ubal ti banomile.”

<sup>40</sup>Ti jech ac'ubal taje, jech laj spas ti Diose. Yu'un ti c'alal sacub ta yoc'omale, ti tsotse, taquin. Ja'uc ti banomile, ja' t'uxijem ta job ac'ubal.

## Jueces 7

### Ti Gedeone ta stsutses ta j'ech'el ti madianitaetique

<sup>1</sup>Ti Gedeone, ti ja' xa sbiinoj yu'unic ti Jerobaale, xchi'uc ti c'u yepal oy ta stojole, sob xa liquic batel ta yoc'omal, ti c'ot svol sbaic ta sat vo' yu'un ti Harode. Yan ti bu vololic ta yaxibal naic ti madianitaetique, comem ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'unic ta stenlej ti oy ta yoc vits yu'un ti Moree.

<sup>2</sup>Ti Gedeone, xi albat yu'un ti Diose: “Toj ep avic'ojan talel ti achi'iltaque. Yu'un mi ta xlic jpas ta stojol ti israeletic ti tsalbil ta xc'ot yu'un ti madianitaetique, xu' ti cajal xa'i sbaic ti ta xalbe sbaic ti laj spoj sba stuquique, ti mu'yuc c'usi balun o ta xic'ot yu'unique.

<sup>3</sup>Jech o xal un, albo ya'i ti avinictaque, ti buch'uuc no'ox ta xi'e, suticuc batel ta snaic.” Ti va'i s'elan taje, laj sna' c'u s'elan yo'nton svinictac ti Gedeone. Sutic batel chib xcha'vinic mil (22,000) ta vo' ti svinictaque. C'ajomal xa no'ox lajunmil (10,000) ta vo' ti come.

<sup>4</sup>Ja'uc le'e, xi lic yalilan ti Diose: “Toj ep ti avinictaque. Ic'o batel ta yuch'el vo'. Yu'un ti bu taje, ta jq'uelbe yo'ntonic, ta xcac'bot avil ti buch'u ta xbat xchi'inote, ti buch'utic ti mu'yuc ta xbate.”

<sup>5</sup>Jech ti Gedeón une laj yic' batel ta yuch'el vo' ti svinictaque, ti xi albat yu'un Diose: “Ch'acal xavac' ti buch'utic sjopoj ta xuch'ic ti vo'e, ti co'ol s'elan ts'i' lequ'uilanbil ta xuch'ique. Slecoj xavac' ti buch'u ta spatán sbaic ta yuch'el ti vo'e.”

<sup>6</sup>Ti buch'utic sjopoj laj yuch'ic ti vo' ti lequ'uilanbil laj spas jech c'u cha'al ti ts'i'e, c'ajomal no'ox vo'lajunvinic (300) ta vo' loc' ta chapel. Scotol ti yane laj spatán sbaic ta yuch'el ti vo'e.





<sup>7</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Gedeone: “Xu' xa cu'un ta apojelic ta sventa ti vo'lajunvinic (300) ta vo' viniqetic le'e. Tsalbil ta xc'ot cu'un ti madianitaetique. Scotol ti yane, suticuc batel.”

<sup>8</sup>C'alal mu to ta sutic batele, ti Gedeone laj yal mantal ti ac'o yich' tsobel comel ti sq'uibique, ti xulub xchijique. C'ajomal xa no'ox com xchi'uc ti vo'lajunvinic (300) ta vo' ti t'ujbيلية. C'ot svol sbaic ta lamlej ta yac'ol ti bu vololic ta lamlej ti madianitaetic ta stenlejale.

<sup>9</sup>Ta yac'ubalil no'ox taje, xi pasat ta mantal yu'un Dios ti Gedeone: “Chapano abal, lic tsaco ta leto ya'i ti madianitaetique. Yu'un ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob.

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, mi ta xaxi' ta stsaquel ta letoe, caj yalanic batel xchi'uc ti avajtunel Furae ti bu vololic ta lamleje.

<sup>11</sup>A'yio ava'i lec ti c'usi ta xalique. Ts'acal to un, ta xava'i lec ta avo'nton ti mu'yuc xa xi'el ta xbat atsac ta letoe.” Jech ti Gedeone yal batel xchi'uc ti Fura ti yajtunele. C'otic c'alal to sts'el ti bu lamalic ti scontrae.

<sup>12</sup>Ti madianitaetique, ti amalecitaetique, ti jnaclejetic ti liquemic talele ta sloq'ueb c'ac'ale, co'ol s'elan j'ilbajinvanej c'ulub ti lamal stanioj sbaic ta stenleje. Mu no'ox albajuc yepal ti scamelloic oy yu'unique, ti co'ol s'elan yi' oy ta sti'il ti nabe.

<sup>13</sup>C'alal nopaj batel ti Gedeón ti bu lamal ti yajcontrae, laj ya'i ti oy jun soldado ti yacal ta xchapbe ya'i xvaich ta stojol yan soldado ti c'usi laj yile, ti xi ta xale: —Laj quil ta jvaich ti oy jbej pan ti meltsanbil ta jchop o trigo ti stselel xa talele ti bu lamalotique, ti toj lomel c'ot yu'un ti jbej axibal na ti c'alal tselel c'ote.

<sup>14</sup>Xi tac'bat yu'un ti xchi'ile: —Taje, ja' xa xal o sc'oplal yespada ti israelal vinic Gedeone, xnich'on ti Joase. Yu'un ti Diose ta xac'be ta yoc ta sc'ob Gedeón ti madianitaetique, xchi'uc scotol ti c'u yepal vololique.

<sup>15</sup>C'alal jech laj ya'ibe ti slo'ile, ti laj svinajesbe smelol ti xvaiche, jech ti Gedeone laj yich' ta muc' ti Diose. Ts'acal to un, sut batel ti bu vololic ti israeletique, ti xi laj yalbe ti mantale: —¡Chapano abaic, yu'un ti Diose ta xac' ta coc ta jc'obtic ti madianitaetic ti bu vololique!

<sup>16</sup>Ta jech yepal, lic xch'ac ta oxch'ac ti vo'lajunvinic (300) ta vo' ti svinictaque. Laj yac'anbe jujun xulub chij scotolic, xchi'uc jujubej xocol q'uib ti tiq'uil bal ti sc'oq'uique.

<sup>17</sup>Xi laj yalbee: —C'alal mi lic'ot ta jot xocon ti bu lamalic ti jcontrainvaneje, tuc'ulanic lec ti c'usi ta jpas ta xavilique. Ja' jech xapasic ec.

<sup>18</sup>Ti vu'une, xchi'uc ti c'u yepal ta xchi'inicun batele, c'alal ta xava'iic ta xcoq'uisancutic ti jcachucutique, oq'uisanic ec ti joyoloxuc ta spat ta xocon ti bu lamalique, ti xi xa'avanique: ‘¡Ta sventa ti Diose, ta sventa ti Gedeone!’

<sup>19</sup>Ja' yu'un un, ti Gedeone xchi'uc ti vo'vinic (100) ta vo' svinictaque, c'otic ta jot sti'il ti bu lamalic ti scontraic ti c'alal ja' o xa yorail ta xjel ti jq'uel-osil ta o'lol ac'ubale.

Va'i un, lic yoq'uisanic ti xulub chije, xchi'uc laj st'usic ta voq'uel ti lumal q'uibetic ti yich'ojic batele.

<sup>20</sup>Ta yorail no'ox, jmoj laj yoq'uisanic xulub chij ti yoxchopalique, ti laj st'usic ta voq'uel ti q'uibetique. Ta sts'et c'obic sjapojic ech'el ti stojique. Yu'un ja' ta sbats'i c'ob stsacojic ti xulub chije, ti x'avanic no'ox ti xi ta xalique: “¡Letovajel! ¡Ta sventa ti Diose, ta sventa ti Gedeone!”

<sup>21</sup>Ts'ijil comic ti israeletic ti bu sjoyoj sbaic ta spat ta xocon ti yajcontraic ti lamalique. Scotolic x'avlajetic xa lic jatavicuc loq'uel ti soldado madianitaetique.

<sup>22</sup>Sts'oetic no'ox ta yoq'uisanel xulub chij ti vo'lajunvinic (300) ta vo' israeletic. C'ot ta pasel yu'un ti Diose ti lic stsacan sbaic ta leto stuquic ti madianitaetique. Jatvil xa batel c'alal to Bet-sitá ta sbelel Zererá, ti c'ot c'alal to sts'ac Abel-mehola ti oy ta sts'el Tabate.

<sup>23</sup>Va'i un, taatic ta iq'uel ti israeletic snitilultac ti Neftalie, ti Asere, xchi'uc ti Manasese, yo' jech xba slubiic ta be ti madianitaetique.

<sup>24</sup>Ja'uc ti Gedeone laj stac batel mantal ta vitstic yu'un ti Efraine. Laj yal ech'el mantal ti ac'o yalicuc talel ta stsaquel ta leto madianitaetic scotol ti viniquetic taje, yo' jech ta xtal smaquic ta be ti bu xu' ta x'ech' xtuch'ic uc'um ta Betbara ti oy ta uc'um Jordán ti c'alal mu to ta xc'otic ti madianitaetique. Ti snitilultac ti Efraine mu ch'ajuc laj ya'iic ti mantale.

<sup>25</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un tsac yu'unic ti cha'vo' banquilaetic yu'un ti madianitaetique, ti sbiinoj Orebe, ti Zeebe. Ja'uc ti Orebe laj smilic ta lican ch'entic ti ojtiquinbil yu'unic avi tana le'e: “Lican ch'entic yu'un ti Orebe.” Yan ti Zeebe, laj smilic ta banomil ti bu ja' sbiinoj ti Zeebe, ta yavil ti bu ta xich' pits'el ti uva ta sventa ti vinoe. C'alal laj yo'ntonic ta slubiel snutsel ta be ti madianitaetique, sjol ti Orebe xchi'uc sjol ti Zeebe, xchechojbeic batel ta stojol ti Gedeón ti oy ta jot uc'um Jordane.

## Jueces 8

### Ti ajvaliletic yu'un ti madianitaetique ochic ta c'abal yu'un ti Gedeone

<sup>1</sup>Snitilultac ti Efraine ilinic. Laj svul sbaic xchi'uc ti Gedeone ti mu'yuc xtaeic ta iq'uel yu'un ti c'alal bat stsaquic ta leto ti madianitaetique.

<sup>2</sup>Ja'uc ti stuc une xi laj staq'ue: —¿Mi mu xavilic ti vo'oxuque ti xjelav to ti c'usi laj apasique, ti ja' mu sta ti vu'une? Yu'un ti c'usi juteb laj apasique xjelav to tun ta j'ech'el, ja' mu sta ti c'u yepal laj jpascutique.

<sup>3</sup>Ti Orebe xchi'uc ti Zeebe, ja' ti banquilaetic yu'un ti madianitaetique, ja' laj yac'boxuc ta avoc ta ac'obic ti Diose. ¿C'usi laj jpas ti stac' ta jco'oltas o xchi'uc ti c'usi laj apasique? C'alal laj ya'iic snitilultac ti Efraín ti va'i s'elan sc'op ti Gedeone, lamaj ti sc'ac'al yo'ntonic ta stojole.

<sup>4</sup>Ja'uc ti Gedeone xchi'uc ti vo'lajunvinic (300) ta vo' ti svinictaque, c'otic ta uc'um Jordán. Ech' xtuch'ic ac'o mi mu x'ech' ti lubel ta xa'iic ta snutsel ti yajcontraique.

<sup>5</sup>Ti ta Sucote, xi laj yal ti Gedeón ti laj sc'anbe ti jnaclejetic teye: —Avocolicuc, ac'beic jutebuc sve'elic ti buch'utic li' jchi'uc talele, ja' ti mu x'ech' ta xa'iic ti lubele. Yu'un loqu'emuncutic ta slubiel ta be ta snutsel ti ajvaliletic yu'un ti madianitaetique, ja' ti Zebae xchi'uc ti Zalmunae.

<sup>6</sup>Ja'uc ti banquilaletic ta Sucote xi laj staq'uique: —¿Mi yu'un li' xa achucojic tael ti Zebae xchi'uc ti Zalmunae yo' jech ta jmalq'uincutic ti avinictaque?

<sup>7</sup>Xi tac'batic yu'un ti Gedeone: —C'alal mi laj xa ox yac'bun ta coc ta jc'ob Dios ti Zebae xchi'uc ti Zalmunae, ta xisut tael. Ta jyayijes ta jot'el ti abec'talic ta ch'ix te' ti ta xch'i ta sbajtical banomile.

<sup>8</sup>Loc' batel ti bu taje, c'ot ta Penuel. Jech c'ot sc'an jech c'u cha'al laj sc'an ta Sucote. Jech tac'bat sutel yu'un ti jnaclejetic ta Penuel jech c'u cha'al tac'batic yu'un ti jnaclejetic ta Sucote.

<sup>9</sup>Xi tac'batic yu'un ti Gedeone: —¿C'alal mi tsalvanemun xa lisut talele, ta jip yalel ta lum ti natil luchlebal le'e!

<sup>10</sup>Ja'uc ti Zebae xchi'uc ti Zalmunae oyic xa ta Carcor xchi'uc nan vo'lajunmiluc (15,000) ta vo' ti svinictaque, ti ja' xa jech yepal com ti svinictac ti liquemic tael ta sloq'ueb c'ac'ale. Yu'un chamic vacvinic ta mil (120.000) ta scotolic.

<sup>11</sup>Ti Gedeón equé xvolet batel ta be ti ta x'ech' sjoy ta sbajtical banomil ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Nobae xchi'uc ti Jogbehae. Ch'ayal yo'ntonic c'ot stsac ta leto ti bu vololic ta lamleje.

<sup>12</sup>Ja'uc ti Zebae xchi'uc ti Zalmunae, ta anil jatavic loq'uel, ti nutsbilic batel ti taeic ta tsaquel yu'un ti Gedeone. Bat xch'ulelic ta xi'el scotol ti soldadoetic yu'une.

<sup>13</sup>C'alal sut tael ta ac'-leto ti Gedeón tey ta sbelel Herese,

<sup>14</sup>laj sloc'obin ta be jun quem vinic ti liquem tael ta Sucote. Laj xchechilan ta j'ech'el ti jamuc ye sti' ta yalele. Xcholet laj stsacbe ech'el sbiic ti vuclajuneb xchanvinic (77) ta vo' banquilaletique, xchi'uc ti moletic ti oy ta Sucot ti laj yac' ech'el ti quem vinic ta stojol ti Gedeone

<sup>15</sup>Va'i un, ti Gedeone bat ta Sucot, ti xi c'ot yalbe ti jnaclejetic ta lum taje: —¿Mi xana'ic to ti laj quich'cutic na'leel ta scoj ti mu'yuc to ox ochem ta coc ta jc'obcutic ti Zebae xchi'uc ti Zalmunae? ¿Mi xana'ic to ti laj ajalanbeic pan ti jvinictac ti c'alal mu x'ech' ta xa'iic ti lubel ti laj avalic ti mu'yuc quic'ojcutic tael ti cajchucbolalcutique? ¿Li' oy avie!

<sup>16</sup>Va'i un, ti Gedeone laj stsac ti ch'ix te'e, xchi'uc ti ch'ix ti ta xch'i ta sbajtical banomile, ti ja' laj stsits o xchi'uc ti moletic ta Sucote.

<sup>17</sup>Ja' jech xtoc laj sjip yalel ta lum ti natil luchlebal ta Penuele. Laj smil ti jnaclejetic yu'un ti jteclum taje.

<sup>18</sup>Laj taj une, xi lic sjac'be ti Zebae xchi'uc ti Zalmunae: —¿C'u s'elan sat ti viniquetic ti laj amilic ta Tabore? Ti stuquique xi laj staq'uique: —Xco'olaj asatic yilel. Yu'un ti jujunique co'ol s'elan xnich'on ajvaliletic yilel.

<sup>19</sup>Va'i un, ti Gedeone xi x'avet xa liquele: —¿Ja' jchi'iltac ta voq'uel! ¿Laj amilic ti bats'i jchi'iltac ta voq'uele! Ti jech cuxul ti Dios ta j'ech'ele, ti manchucuc laj amilique, mu'yuc ta xamiloxuc tana ti jechuc eque.

<sup>20</sup>Ta jech yepal, xi laj spas ta mantal ti Jeter ti sbanquilal nich'one: —¿Va'lan batel, milo ya'iic le'e! Ti jech querem vinic to ti Jeter, mu'yuc xnica'j sc'ob ta snitel loq'uel ti yespadae.

<sup>21</sup>Va'i un, ti Zeba xchi'uc ti Zalmunae xi laj yalbeic ti Gedeone: —¿Miluncutic ti vo'ot une! ¿Yu'un mi tsatsal vinic xava'i abae, quere, toj yalel yu'un ti yoc sc'obe, ma'uc no'ox ti ye xvulvune! Jech ti Gedeone va'i batel, laj smil. Laj yu'nin ti c'usitic jun yutsiquil yuinoj scamello ti Zebae xchi'uc ti Zalmunae.

<sup>22</sup>Va'i un, ti israeletic xi laj yalbeique: —Ti jech laj xa apojuncutic ta yoc ta sc'obic ti madianitaetic, ta jc'ancutic ti ta xa'ochic ta ajvalil cu'uncutic xchi'uc ti anitilultaque.

<sup>23</sup>Ja'uc ti Gedeone xi laj staq'ue: —Mi ja'uc ti vu'une, mi ja'uc ti jnich'nabe, ti ta xi'ochcutic ta ajvalilal avu'unique. Yu'un ja' ac'o spasoxuc ta mantal ti Dios avu'unique.

<sup>24</sup>Ti c'usi no'ox ta jc'anboxuque, ac'beicun talel ti xotajtic oro ti c'u yepal laj ataic talele. Ti xotajtic oroe, toj c'upil sba xa'iic ta stunesel ti jcontrainvanej soldadoetic ti liquemic talel ta sbajtical banomile.

<sup>25</sup>Ja'uc ti israeletic lic sq'uiic mochibal c'u'il ta banomil. Lic sbusanic ta sba ti ixtolal c'abal ti c'u yepal laj staique, ti xi laj yalbeic ti Gedeone: —Li' oye.

<sup>26</sup>Ti laj stsob sba ta scotol ti ixtolal c'abal ti meltsanbil ta oro ti loc' ta chapele, jutuc mu laj sta balunlajuneb (19) kilo ti yalale. Mu'yuc tsacbil ta chapel ti c'usitic nichimtic sbae, ti c'upil sbae, xchi'uc ti yax'elan xela c'u'il ti yich'o'jic batel ti ajvalil madianitaetic, mi ja'uc ti c'usitic jun yutsiquil yuinoj batel ti scamelloique.

<sup>27</sup>Ta sventa ti oro taje, ti Gedeone laj yac'be o ta xnichimal ti jayal saquil c'u'il ti laj yac' ta meltsanele, ti lic yac' ta Ofra ta slumal stuque. Lic yanijuc yo'ntonic scotol israeletic ta stojol Dios ta scoj ti laj yich' nichimtasel ti jayal saquil c'u'ile. Lic joybijuc ta spets'al ti Gedeón xchi'uc ti yalab xnich'nabe.

<sup>28</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti pasbolic ta mantal c'ot ti madianitaetic yu'un ti israeletic, ti j'ech'el mi ja'uc xa oy bu laj stoy sbaique. Cha'vinic (40) jabil sjalil lamajem ti c'op ta jteclum c'alal cuxul to ox ti Gedeone.

### **Cham ti Gedeone**

<sup>29</sup>Ja'uc ti Jerobaale, ti Gedeón sbie, bat nacluc ta sna stuc.

<sup>30</sup>Laj yilbe sat lajuneb xchanvinic (70) ta vo' xnich'nab, yu'un mu albijuc yepal ti yajniltaque.

<sup>31</sup>Ti ants ti oy yu'un ta Siqueme, laj yilbe sat jcot squerem ti laj yac'be sbi Abimeleque.

<sup>32</sup>Lec xa mol talel cham ti Gedeone. Bat smuquic ta muquinal ti bu mucul ti Joás ti ja' stote, ta jteclum Ofra ti ja' slumalic ti jchop snitilulil ti Abiezere.

<sup>33</sup>Ta ts'acal to un, ti c'alal chamem xa ox ti Gedeone, jech ti israeletique lic xch'ac sbaic ta stojol ti Diose yo' jech lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti ep ta tos sloc'obbailtac ti Baale. C'ot ta t'ujel yu'unic ta xrioxinel ti Baal-berite.

<sup>34</sup>Laj sten loq'uel ta yo'ntonic ti Ajvalil Dios yu'unique, ti pojatic yu'un ti c'alal joyobtabilic yu'un ti yajcontraique.

<sup>35</sup>Yu'un mu'yuc c'usi bal o laj ya'iic ti oy c'usi lec pasbatic yu'un xnich'nabtac ti Jerobaale, ja' ti Gedeón sbie.

## Jueces 9

### Ti Abimeleque

<sup>1</sup>Ti Abimeleque, xnich'on ti Jerobaale, bat ta Siquem, ti xi laj yal ti c'alal bat sc'oPONAN ti yuts' yalaltac ta sventa ti sme'e:

<sup>2</sup>—Ta sventa ti mu yanucotique, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti albeic ya'i ti jnaclejetic ta Siqueme, ti ja' lec ti jun no'ox vinic ti c'otuc ta ajvalil yu'unique. Altic no'ox ti c'otem ta ajvalil yu'unic ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' xnich'nab ti Jerobaale.

<sup>3</sup>Ti jech mu yanucuc xchi'uc ti Abimeleque, lec laj ya'iic. Laj xch'unbeic ti sc'ope. Bat yac'beic sna' ti jnaclejetic ta Siqueme yo' jech ta snaban sbaic ta stojol.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox ti jech laj spasic taje, yu'un laj stamic loq'uel lajuneb xchanvinc (70) ta sep plata taq'uin ti oy ta xch'ulna ti Baal-berite, laj yac'beic yich' ti Abimeleque. Ta sventa ti taq'uin taje, laj stoj o jun chib jmilvanejetic yo' jech ta sts'aclic ti Abimeleque. Jmoj xvoletic xchi'uc ti viniqetic taje,

<sup>5</sup>c'otic ta Ofra ti bu to ox naqui ti Jerobaal ti ja' stote. Ta jbej no'ox ba ton laj smil scotol ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' xchi'iltac ta voq'uele. Ja' xa no'ox col ti Jotam ti cuch yu'un ta snaq'uel sbae, ti ja' xa xc'ox nich'on ti Jerobaale.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, scotol ti jnaclejetic ta Siqueme xchi'uc ti Bet-miloe, jmoj bat stsob sbaic ta tsoblej ta sts'el tulan ti bu oy ti ch'ul ton ta Siqueme, ti lic sva'anic ta ajvalil yu'unic ti Abimeleque.

<sup>7</sup>C'alal laj ya'i ti Jotame, muy batel ta jol vits Guerizim, ti xi tsots avan talele yo' jech ta xa'iic scotolic: “¡A'yibeicun ava'iic lec, jnaclejetic ta Siquem! ¡Ja' jech ti Dios equé ta sts'etan sni' xchiquin ta atojolic!

- 8“Oy bu jun velta, ti te'etique ta sc'anic ti oyuc ajvalil yu'unique. Laj sc'anbeic ti c'otuc ta ajvalil yu'unic ti Olivo te'e.
- 9Ja'uc ti Olivo te'e, albatic yu'un ti mo'oje. Yu'un mi ta xc'ot ta ajvalil yu'un ti te'etique, tsots sc'oplal ta xicta sba ta yaq'uel ti aceitee, ti c'alal oy sc'oplal ta stunes ti viniquetique xchi'uc ti Diose.
- 10“Va'i un, ti te'etique laj sc'anbeic ti c'otuc ta ajvalil yu'unic ti icux te'e.
- 11Ja'uc ti icux te'e, albatic yu'un ti mo'oje. Yu'un mi ta xc'ot ta ajvalil yu'un ti te'etique, tsots sc'oplal ta xicta sba ta yaq'uel ti sat ti jun smuile, ti jun xchi'il ta lajesele.
- 12“Va'i un, ti te'etique laj sc'anbeic ti c'otuc ta ajvalil yu'unic ti jpets uvae.
- 13Ja'uc ti jpets uvae, albatic yu'un ti mo'oje. Yu'un mi ta xc'ot ta ajvalil yu'un ti te'etique, tsots sc'oplal ta xicta sba ta yaq'uel ti sat ti ta xtun ta vinoe, c'alal ja' ta xac'be smuyubajel yo'ntonic ti jnaclejetique xchi'uc ti Diose.
- 14“Ta slajeb xa un, ti te'etique laj sc'anbeic ti c'otuc ta ajvalil yu'unic ti ch'ix te'e.
- 15Albatic yu'un ti ch'ix te'e, ti lec ta xa'i ti ta xc'ot ta ajvalil yu'unique. Ti mi ja' jech yo'ntonic melel ta xc'ot ta ajvalil yu'unique, ti scotolicuc ac'o yac' sbaic ta yolon squeovale. Yan ti mi mu sc'anic ti ta xc'ot ta ajvalil yu'unique, ta xloc' talel c'oc' ta stojol, ti ta sbal ta chiq'uel ta c'oc' ti ch'ut te'etic ti oy ta Líbanoe.
- 16“Avi une, xichi ta jac'boxuc ca'itique: ¿Mi ta stuq'uil avo'ntonic nopbil lec avu'unic ti ja' ta xc'ot ta ajvalil ti Abimeleque? ¿Mi laj avaq'uic ta ilel slequil yutsil avo'ntonic ta stojol ti Jerobaal xchi'uc ti xnich'nabe jech c'u cha'al laj spas ta atojolique?
- 17Yu'un ti jtote, jutuc mu laj yac' sba ta milel ti c'alal laj spas leto ta apojelic ta yoc ta sc'ob ti madianitaetique.
- 18Ja'uc ti vo'oxuc une laliquic ta scontrainel xnich'nab ti jtote, ti ta jbej no'ox ba ton laj amilic scotol ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' ti xnich'nabe. Mu no'ox jutucuc ti c'usi ta xapasique. Yu'un laj xa ava'anic ta ajvalil ti Abimeleque, xnich'on ta yan yajnil ti Jerobaal ta sventa ti avuts' avalal abaique.
- 19Xichi ta xcalboxuc ava'iic tana li' une: Mi ta melel ja' yutsil slequilal avo'ntonic ta xc'uxubinel ti Jerobaal xchi'uc xnich'nab ti jech laj apasique, jmojuc junuc ajolic xchi'uc ti Abimeleque, jun sjol yo'nton ta atojolic ti stuque.
- 20Yan ti mi mu jechuque, jtiluc junuc c'oc' yu'un ti Abimeleque yo' jech ta stubbe sc'oplal scotol ti jnaclejetic ta Siqueme xchi'uc ti ta Bet-miloe! Jech xtoc loc'uc talel jun c'oc' ta Siquem ta Bet-milo ta stojol ti tubatuc ti sc'oplal eque.”
- 21C'alal laj yo'nton ta yalel ti va'i s'elan taje, ti Jotame jatav batel ti bat nacluc ta Beere, yu'un ta xi' yu'un ti Abimelec ti ja' xchi'il ta voq'uele.
- 22Oxib jabil sjalil laj spas ta mantal israeletic ti Abimeleque.
- 23Ja'uc ti Dios une laj stic'be pucuj ta sjol ta yo'nton ti Abimeleque xchi'uc ti jnaclejetic ta Siqueme yo' jech ta xlic scontrain sbaic.



- 24**Ja' jech stojol laj yich' ti Abimeleque ti mal yu'un xch'ich'el ti laj yac' ta milel ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' xnich'nab ti Jerobaale, ti ac'bat stojic ec ti jnaclejetic ta Siqueme, ti lec ya'iic coltavanique.
- 25**Ti jnaclejetic ta Siqueme, oy viniquetic snac'ojan sbaic yu'unic ta te'tic ti ta xelc'anic scotol ti jxanviletic ta x'ech'ic ta bee. Jech ti Abimeleque laj ya'i scotol ti va'i s'elan taje.
- 26**Oy jun c'ac'al, ti Gáal xnich'on ti Ebede, talic ta Siquem xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele. Ti jnaclejetic ta Siqueme laj yac' sjolic ta stojol.
- 27**Va'i un, oy jun c'ac'al ti loq'uic batel ta stsobel uva ta osiltic ti lic smeltsanic vino xchi'uquique. Lic spasic jun muc' ta q'uin, ti ta xve'ic ta x'uch'obajic ta xch'ulna ti diosetic yu'unique, ti sbiseluc xa ta cotol chaval yu'unic ti Abimeleque.
- 28**Xi ta xalolan ti Gaale: “¿Buch'u la ta sbis sba yaloj ti Abimelec taje? Ja' no'ox jun xnich'on ti Jerobaale, mu yanuc. Ti Zebul xtoque, ja' jun yajcoltaobba. ¿C'u j'elantic ta xiyil ti ochemotic ta mosovil yu'unic li' ta Siqueme? Ac'o smosovinotic ti Hamor ti buch'u laj sliques ti jnaclejetic li' ta Siqueme, ma'ucuc ti Abimeleque.
- 29**¿Quere, ti vu'unucun banquilalun avu'unique, ta jliquel no'ox ta jch'aybe sc'oplal ma' ti Abimelec jechuque!” Ma'uc no'ox taje, yu'un xi lic yalilane: “¿La' un, Abimelec, tsobo tael ti avinictaque, la' tsacvanan ta leto un!”
- 30**Ti Zebule, ti its'inal ajvalil yu'un ti jteclume, ti c'alal laj ya'i ti va'i s'elan ta xalolan ti Gaale, lic socuc sjol,
- 31**ti xi s'elan xcholet laj stacbe batel mantal ta stojol ti Abimelec ti oy ta Arumae: “Ti Gáal xnich'on ti Ebede talic xchi'uc xchi'iltac ta voq'uel li' ta Siqueme, ti syaquilic xa ta soquesbeic yo'nton ti jnaclejetic li' ta jteclume yo' ta scontrainot.
- 32**Ja' yu'un un, la'ic no'ox ta ac'ubaltic xchi'uc ti avinictaque, nac'o abaic ta osiltic.
- 33**C'alal ta xtoy tael ti c'ac'al ta yoc'omale, ba tsaco ta leto ti jnaclejetic ta jteclume. C'alal ta xtal stsacoxuc ta leto xchi'uc svinictac ti Gaale, paso ta stojolic ti c'usi lec ta xava'ie.”
- 34**Ja' yu'un un cha'e, ti Abimeleque xchi'uc scotol ti svinictaque, loq'uic batel ta ac'ubaltic. Bat snac' sbaic ta sjoylej ti Siqueme, ti chanvoc' to xch'acoj sbaic ech'ele.
- 35**C'alal loc' batel ta ti' moc yu'un jteclum ti Gaale, jech ti Abimelec xchi'uc ti svinictaque xc'uletic loq'uel tael ti bu nac'ajtique.
- 36**C'alal jech laj yil ti Gaale, xi laj yalbe ti Zebule: —¿Q'uelo avil ti le' ta vitse, xlametic no'ox yalal tal epal soldadoetic! —Mu'yuc chquile —xi laj stac' ti Zebule—. Squeoval no'ox vits ti co'ol xa s'elan ti oy buch'u xlamet ta xyal tael ta xavile.
- 37**Ja'uc ti Gaale xi lic yalilane: —¿Ja' jech xtoc ti ta stselej ti sbiinoj 'Xmixic' banomil' yu'unique, xc'uletic no'ox tael epal soldadoetic ta xyalic tael! ¿Xlamet tael jvoc' ta sbelel Tulan yu'un ti jt'unvanejetique!



**38**—¡C'opojan to ca'itic un, ti mu ch'an xi'uc ta betbunel ti avee! —xi laj yal ti Zebule—. Yu'un laj avalilan, “¿Buch'u ya'yiel ti Abimelec ti ochemotic ta mosovil yu'une?” ti xachie! Li' xa vololic ti viniquetic ti mu'yuc stu laj ava'ie. ¡Loc'an batel un cha'e, ba tsaco ta leto un.

**39**Ti Gaale jba'be ech'el yu'un ti jnaclejetic ta Siquem ta stsaquel ta leto ti Abimeleque.

**40**Ja'uc le' une, nutsat yu'un ti Abimeleque, ti jatav ti Gaale. Ti ta sti' smocal ti jteclume, ep buch'u xchamic.

**41**Ti Abimeleque com ta Aruma. Ja'uc ti Zebule laj sten loq'uel ti Gaale xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uel ta Siqueme.

**42**Ta yoc'omal un, ti c'alal laj ya'ibe sc'oplal ti Abimelec ti ta xloq'uc batel ta osiltic ti jnaclejetic ta Siqueme,

**43**lic spas ta oxch'ac ti svinictaque. Laj snac' sbaic ta osiltic. C'alal laj yilic ta xloq'uc batel ta jteclum ti jnaclejetic ta Siqueme, loq'uc tael ta anil ti bu nac'ajtique. Lic stsaquic ta leto.

**44**Jech ti stuque xchi'uc ti jvoc' xchi'iltaque, xbitic no'ox batel ta sjamel sti' smocal ti jteclume. Ja'uc ti cha'voc' xchi'iltaque sts'otetic ta stsaquel ta leto, ta smilel ti buch'utic tanijemic ta osiltique.

**45**Mal c'ac'al yu'un ta ac'-leto ti Abimelec ta Siqueme ja' to ti c'uxi laj yu'nine. Va'i un, lic slilin ti jteclume. Laj smilbe scotol ti jnaclejetic yu'une, ti mu'yuc c'usi lec laj sta ti jteclume.

**46**C'alal laj ya'iic ti jnaclejetic ta Migdal-siquem ti va'i s'elan laj spas ti Abimeleque, bat snac' sbaic ta ch'ulna yu'un ti El-berit ti lec bajale.

**47**C'alal laj ya'i ti Abimelec ti tsobol scotolic snac'oj sbaic ti bu taje,

**48**xvoletic batel xchi'uc scotol ti svinictac ta vits Salmone. Laj sboj ta eq'uel jun c'ob te' ti laj scajan ech'el ta snequebe. Laj yalbe ya'i scotol ti svinictaque ti ac'o jech spasic ta anil jech c'u cha'al laj spas ti stuque.

**49**Scotolic laj sbojic jujun c'ob te' yu'unic. Xvoletic batel ta spat ti Abimelec c'alal to ch'ulna ti lec bajale. C'ot sbusanic scotol ti c'ob te'etique, laj stsanbeic sc'ac'al. Ja' jech laj smilic scotol ti jnaclejetic ta Migdal-siqueme. Oy nan jmiluc (1,000) ta vo' viniquetic xchi'uc ti antsetique.

**50**Ts'acal to un, ti Abimeleque laj stam batel sbe c'alal to ta Tebes. Laj xchapan sba ta stsaquel ta letoe, laj yu'nin.

**51**Ta o'lol yu'un ti jteclum taje, oy jun natil luchlebal ti bu laj snac' sbaic scotol ti jnaclejetic yu'une, c'alal ta vinic ta antsetic. Laj smaquic lec ti ti' nae. Muyic batel c'alal to ta sjol.

**52**Ja'uc ti Abimeleque c'ot c'alal to sti' ti natil luchlebale. Ta xa ox sjumbe sc'ac'al,

<sup>53</sup>Ja' o jun ants laj sjip yalel jun stanal mulino ti tuc' c'ot ta sjol ti c'alal baj yalele. Toj voq'uel c'ot sjol yu'un ti Abimeleque.

<sup>54</sup>Ti Abimeleque laj sta ta iq'uel ta anil ti yajcuch-abtejebale, ti xi laj yalbee: “Loq'ueso ta ora ti avespadae, milun, yu'un mu jc'an ti ta x'ale jc'oplal ti laj smilun jun antse.” Va'i un, ti yajcuch-abtejebale laj xenbe ti espadae, ja' jech c'ot chamuc.

<sup>55</sup>C'alal laj yilic ti israeletic ti cham xa ti Abimeleque, sut batel ta snaic.

<sup>56</sup>Ja' jech tojbat yu'un Dios ti Abimelec ti spajebal xa o chopol ti c'usi laj spas ta stojol stote, ti laj smil ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' ti xchi'iltac ta voq'uele.

<sup>57</sup>Yu'un tojbatic yu'un Dios ti jnaclejetic ta Siquem scotol ti c'u yepal ac'vanic ta milele. Ja' jech xtoc c'ot ta pasel ti lamal c'ot ta sbaic ti biseic ta cotal chaval yu'un ti Jotame, xnich'on ti Jerobaale.

## Jueces 10

### Och ta ajvalilal ti Tolae xchi'uc ti Jaire

<sup>1</sup>C'alal cham xa ox ti Abimeleque, oy jun vinic ti sbiinoj Tolae, snitilul ti Isacare, xnich'on ti Fuae, smom ti Dodoe, lic sva'an sba ta spojel ti israeletique. Ti Tola taje nacal ta Samir ti oy ta vits yu'un ti Efraine.

<sup>2</sup>Oxib xcha'vinic (23) jabil laj spas ajvalilal ta stojol ti israeletique, ja' to ti c'uxi chame. Laj smuquic ta Samir.

<sup>3</sup>Ts'acal to un, lic sva'an sba ti Jair ti liquem talel ta Galaade, ti chib xcha'vinic (22) jabil laj spas ajvalilal ta stojol ti israeletique.

<sup>4</sup>Laj yilbe sat lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' squerem xnich'nab, ti xcajetic no'ox ta sburroic jujunique, xchi'uc ti oy jujun steclumalic ta yosilal ti Galaade. Ti lajuneb xcha'vinic jteclum taje, ojtiquinbil to yu'unic avi tana le'e, “Steclumal ti Jaire” xi sc'oplal.

<sup>5</sup>C'alal cham ti Jaire, laj yich' muquel yu'unic ta Camón.

### Ilbajinbilic yu'un amonitaetic ti israeletique

<sup>6</sup>Ja'uc ti israeletique lic spasic chopol ta sba ta sat ti Diose. Yu'un lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti ep ta tos sloc'obbailtac ti Baale xchi'uc ti Astartee, jech c'u cha'al ti diosetic yu'unic ti Siriae, ti Sidone, ti Moabe, ti Amone, xchi'uc ti filisteoetique. Laj svalopatinic comel ti Diose. Mi ja'uc xa ta xich'ic ta muc'.

<sup>7</sup>Jech o xal ti Diose lic sc'ac'al yo'nton ta stojolic. Laj yac' comel ta yoc ta sc'ob ti filisteoetique xchi'uc ti amonitaetic.

<sup>8</sup>Va'i un, scotol ti israeletic ti nacalic ta Galaade, ti oyic ta jot uc'um Jordán ti ja' yosilal ti amorreoetique, vaxaclajuneb (18) jabil sjalil lic yich'ic ilbajinel yu'un ti filisteoetique, xchi'uc ti amonitaetic.

<sup>9</sup>Ti amonitaetique ech' xtuch'ic ti uc'um Jordane yo' jech ta stsaquic ta leto snitilultac ti Judae, ti Benjamine, xchi'uc ti Efraine. Jech o xal ti israeletique mu x'ech' xjelav ti svocol laj staique.

<sup>10</sup>Va'i un, ja' o lic sc'anbeic coltael ti Diose, ti xi laj yalbeique: “Ch'ul Dios cu'uncutic, laj jsa' jmulcutic ta atojol. Laj xa jtenotcutic comel ta snijanel xchimanel jbacutic ta yich'el ta muc' ti jeche' diosetique.”

<sup>11</sup>Xi tac'batic talel yu'un ti Diose: “Ti vo'oxuque laj avich'ic tsots ilbajinel yu'un ti egipcioetique, ti amorreoetique, ti amonitaetique, ti filisteoetique,

<sup>12</sup>ti sidonioetique, ti amalecitaetique, xchi'uc ti madianitaetique. Ja'uc ti c'alal xa'oc' xa'avanic xa ta jtojole, laj jtic' jba ta apojelic.

<sup>13</sup>Manchuc mi jech un, laj avalopatinicun comel ti bat anijan achiman abaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique. Mi ja'uc xa ta jtic' jba ta apojelic yan velta avi tana li' une.

<sup>14</sup>¡Batanic, ba c'anbeic pojel coltael yu'un ti diosetic ti loc' ayan ta avo'ntonic ta st'ujele! ¡Ac'o stic' sba sva'an sba ta apojelic ti jech mu x'ech' xjelav ta xava'iic ti vocole!”

<sup>15</sup>Va'i un, ti israeletique xi laj stac'beic ti Diose: “Laj xa jta jmulcutic. Lec un cha'e, paso ta jtojolcutic ti c'usi lec ta xava'ie. Ja'uc le' une, ¡avocoluc, va'ano aba, tic'o aba ta jpojelcutic avi tana li' une!”

<sup>16</sup>Jech ti israeletique lic stubbeic sc'oplal ti jeche' diosetique yo' jech ta xlic yich'ic ta muc' ti Dios yan veltae. Jech ti Diose mi ja'uc xa ts'icbaj ta xa'i ti ilbajinbilic ti israeletique.

<sup>17</sup>Ti amonitaetique lic svol sbaic ti bat slaman sbaic ta Galaade. Ja'uc ti israeletique laj stsob sbaic ti bat svol sbaic ta Mizpae.

<sup>18</sup>Ti israeletic ti nacalic ta Galaade lic svulesbe sbaic ta yo'nton xchi'uc ti banquilaetic yu'unique, ti buch'u van ta xtojobtasvan ta ac'-leto ta stsaquel ta leto ti amonitaetique, ti ja' ta xc'ot ta jpojvanej yu'un scotol ti jnaclejetic ta Galaade.

## Jueces 11

### Ti tsatsal vinic Jeftee

<sup>1</sup>Ti Jeftee, ja' jun banquialal j'ac'-leto ti mu sna' xi'e, ti nacal ta yosilal Galaade, ti ja' yol jun ants ti sna' sbolomalin sbae, ti laj sta ta jun vinic ti sbiinoj Galaade.

<sup>2</sup>Ti jech laj yilbe sat yan xnich'nab ti Galaad yu'un ti sbats'i ajnile, ti c'alal muq'uibic une, laj stenic loq'uel ta sna ti Jeftee. Laj yalbeic ya'i ti mu xu' ta xich' ti rextoil yu'un ti stote, ta scoj ti yol yan antse.

<sup>3</sup>Va'i un, ti Jeftee jatav loq'uel ta stojol ti xchi'iltac ta voq'uele. Bat nacluc ta yosilal Tob, ti bu lic stsob epal ch'ajil pucujil viniquetique, ti jmoj bu yalel muyelic ta xanobal xchi'uque.

<sup>4</sup>Ech' xa ox c'uc sjaliluc un, ti amonitaetique bat stsaquic ta leto ti israeletique.

- <sup>5</sup>Ja'uc ti banquilaetic ta Galaade laj staic ta iq'uel ti Jefte' ti oy ta yosilal Tobe,
- <sup>6</sup>ti xi laj yalbeique: —La', sutan talel, ta jc'ancutic ti ta xa'och ta banquial ta stsaquel ta leto ti amonitaetique.
- <sup>7</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jeftee: —¿Mi mu xana'ic ti laj avac'beicun ti jvocale? ¿Mi mu xana'ic ti jun aveic laj ataquicun loq'uel ta sna ti jtote? ¿C'u cha'al ja' to ta xtal asa'icun ti c'alal mu xnel ta xava'iic ti avocolique?
- <sup>8</sup>—Jech xaval ava'uc ti ja' to tal jsa'otcutic ti c'alal mu x'ech' ta xca'icutic ti vocole —xi laj yal ti stuquique—. Avi tana li' une, ta jc'ancutic ti xtal achi'inuncutic ta stsaquel ta leto ti amonitaetique, ti ta xac'ot ta banquial yu'un scotol ti jnaclejetic ta Galaade.
- <sup>9</sup>—Mi jech oy avo'ntonic ta xac'anic ti ta xisut talel yo' ta jtsac ta leto ti amonitaetique, mi laj sva'an sba Dios ti tsalbil ta xc'otic cu'une, ta xic'ot ta banquial avu'unic unbi —xi laj stac' ti Jeftee.
- <sup>10</sup>—Ja' rextico cu'untic ti Diose, ti ta jbel sc'oplal ta xc'ot ta pasel cu'untic ti va'i s'elan laj avale —xi laj staqu'ic ti banquilaetique.
- <sup>11</sup>Va'i un, ti Jeftee, jmoj batic xchi'uquic. Jech ti jteclum une lic sva'anic ta banquial jpojvanej yu'unic. Ti Jefte' ti c'alal oy ta Mizpae, lic xcha'alilan ta sba ta sat Dios ti c'usi laj yal ta ba'yele.
- <sup>12</sup>Ts'acal to un, laj stac batel jun chib j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti ajvalil yu'un ti amonitaetique yo' xi ta sjac'bee: “¿C'usi la jmul ta xaq'uelbun avalojic ti jech ta xtal atsac ta leto ti jlumale?”
- <sup>13</sup>Ti ajvalil yu'un ti amonitaetique xi laj stac'be sutel ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic yu'un ti Jeftee: “Ti c'alal laloqu'ic talel ta Egipto ti vo'oxuc israeloxuque, laj apojbun jbanomilcutic ti lic talel ta uc'um Arnone, ti c'ot c'alal to uc'um Jaboque, xchi'uc ta Jordane. Avi ta une, ta lec no'ox, sutesbuncutic mi xac'ane.”
- <sup>14</sup>Ti Jeftee, yan to velta, laj stac batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti ajvalil yu'un ti amonitaetique,
- <sup>15</sup>ti xi ta xal ti c'op ti laj stac batele: “Ja' jech stac'obil yu'un ti Jefte' jech c'u cha'al li'e: Ti vu'un israeluncutique mu'yuc jpojojbecutic sbanomilic ti moabitaetique, ti amonitaetique.
- <sup>16</sup>Yu'un ti c'alal liloc'cutic talel ta Egiptoe, ech' jtuch'cutic ti sbajtical banomile. Lijelavcutic ta Tsajal Nab. Lic'otcutic c'alal to Cades.
- <sup>17</sup>Va'i un, laj jtaccutic batel jun chib j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti ajvalil ta Edome. Laj jc'anbecutic ti ac'o yac' ye sti' ti jelavcuncutic ech'el ta yosilalique. Mu'yuc laj yac' ye sti' ti ta xijelavcutic ech'ele. Ja' jech xtoc laj jc'anbecutic ti ajvalil yu'un ti Moabe. Mu ja'uc laj yac' ye sti' ta xi'ech'cutic. Jech o xal licomcutic ta Cades.
- <sup>18</sup>Ts'acal to un, lic jtam batel jbecutic ta sbajtical banomil. Xijoyetcutic ech'el ta sti'il sts'actac ti Edome xchi'uc ti Moabe ja' to ti c'uxi lic'otcutic ta stuqu'uil yelov sloqu'ueb

c'ac'al yu'un ti Moabe. C'ot jlaman jbacutic ti bu taje, ta jot uc'um yu'un ti Arnone. Mu ja'uc ech' jtuch'cutic, yu'un ja' xa tey ta xlic ech'el sts'aquilal sbanomil ti Moabe.

<sup>19</sup>Va'i un, laj jtaccutic batel jun chib j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti Sehón ajvalil yu'un ti amorreoetic ta Esbone. Laj jc'anbecutic ti ac'o yac' ye sti' ti xijelavcutic ta sbanomil ti jech ta xibatcutic ta cosilalcutique.

<sup>20</sup>Ja'uc ti Sehón une mu'yuc xc'ot ta yo'nton, mu'yuc li'ech'cuncutic yu'un ta yosilal. C'ajomal no'ox lic stsob scotol ti svinictaque. Bat slaman sbaic ta Jahas. Lic stsacuncutic ta leto.

<sup>21</sup>Ja'uc ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ti ja' slumaluncutique, laj jtsalcutic yu'un ti Sehón ta letovajel xchi'uc scotol ti svinictaque. Laj cu'ninbecutic ti c'u sjamlej yosilal ti amorreoetic ti xi s'elan c'ot ta pasel ti bu taje:

<sup>22</sup>Laj cu'ninbecutic scotol sbanomilic ti amorreoetique, ti lic ta uc'um Arnone, ti ech' ta Jaboque, xchi'uc xtoc ti lic ta sbajtical banomile, ti c'ot c'alal to ta uc'um Jordane.

<sup>23</sup>Avi tana une, ti c'usi laj spoj ti Dios ta stojol ti amorreoetic ti laj yac'buncutique, ¿mi yu'un ta xapojbuncutic ava'i tana ec un?

<sup>24</sup>Ti c'usi ta xac'bot ti Quemos ti ja' dios avu'une, ta xava'i ti c'ot xa arextoe, ¿mi mu jechuc un? Ja' jech ti vu'uncutique, c'ot ta jrextocutic ta xca'icutic ti laj yac'buncutic ti Diose.

<sup>25</sup>¿Mi yu'un ta xava'i ti jelavem to ac'oplale, ti ja' mu sta sc'oplal ti Balac xnich'on ti Zipor ajvalil yu'un ti Moabe? Ja'uc le' une, mu'yuc xtal stsacuncutic ta leto.

<sup>26</sup>Yu'un oy xa ta vo'lajunvinic (300) jabil jnaclejcutic ta Esbon, ti ta Aroere, xchi'uc ta bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocon scotol ti jteclumetic ti oy ta sti'il uc'um Arnone. ¿C'u cha'al ja' to lic xi ajolic ta sa'bel sc'oplal ti banomiletic taje, ti c'alal mu'yuc c'usi ava'yejic ti va'i sjalil talele?

<sup>27</sup>Yu'un mu'yuc c'usi chopol jpasoj ta atojol. Yu'un vo'ot xasa'sun liquel ta spasel ti c'usi chopole ti jech ta xtal atsacuncutic ta letoe. Yu'un ja' jchapanvanej ti Diose. Ja' ta xchapan ti israeletique xchi'uc ti amonitaetique.”

<sup>28</sup>Manchuc mi jech laj ya'i scotol ti ajvalil yu'un ti amonitaetic taje, mu'yuc tsacbat ta muc' sc'op ti Jeftee.

### **Ti Jeftee ta xac' strate**

<sup>29</sup>Va'i un, vul ta stojol Jefte xcuxlejal ti Diose. Lic xani yosilal ti Galaade xchi'uc yosilal ti Manasese. Ech' batel ta Mizpa ti oy ta Galaade yo' jech ta stubbe sc'oplal ti amonitaetic ta yosilalique.

<sup>30</sup>Jech ti Jeftee xi s'elan laj yal ti laj yac' strate ta stojol ti Diose: “Mi tsalbil ta xc'ot cu'un ti amonitaetic ta aventae,

<sup>31</sup>ti buch'u ba'yel ta xloc' talel ta jnae, ti ta xtal snupun ta be c'alal mi lisut talel ta ac'-letoe, ja' me ta xcac'bot ta amoton unbi.”





<sup>32</sup>Ti Jeftee och batel ta yu'ninbel yosil ti amonitaetique, ti laj stsac ta letoe. Tsalvanem c'ot ta sventa ti Diose.

<sup>33</sup>Ep laj smilan yajcontra ti Jeftee. Laj yu'ninan jtob (20) ta chop jteclum ti c'ot c'alal to Aroere, ta Minite, xchi'uc ta Abel-queramime. Ti jech taj une, laj stsalic amonitaetic ti israeletique.

<sup>34</sup>C'alal sut batel ta sna ti Jefté ta Mizpae, x'ac'otaj xa loq'uel talel xchi'uc xchij-chij taq'uin, tal nupatuc ta be yu'un ti c'ajomal yo jun stseb ti Jeftee. Mu'yuc xa yan ti yantsil nich'one. C'ajomal xa no'ox stuc oy, yu'un mu'yuc xa yan ti xnich'one.

<sup>35</sup>Ti c'alal laj yile, laj xch'i' ta jatel ti sc'u'e, svinajeb ti mu xa c'usi x'ech' o ta xa'i ti svocole, ti xi laj yalbee: —¡Mu xa ono'ox cha'bel un, cantsil nich'on! ¡Mu x'ech' ti jvocol ta xca'i avu'une, ti c'alal vo'ot lamal c'ot ta jtojol ti jvocol avu'une! Yu'un laj xa jt'ic' jba ta yalel jtrate ta stojol ti Diose, ti tsots sc'oplal ta xc'ot ta pasel cu'un avi tana une.

<sup>36</sup>Xi laj stac' ti stuque: —Jechuc, tot, paso ta jtojolal ti c'u s'elan laj avac' atrate ta stojol ti Diose, ipaluc ti c'ot xa ta pasel ti tsal avu'un ti avajcontra amonitaetic ta sventae.

<sup>37</sup>Manchuc mi jech un, ta jc'anbot vocol ti c'uxubajuc avo'nton ti ta xavac' ave ati' ta xiloc' ta xanobal chibuc u xchi'uc jchi'iltac ta vitstic, ta yoq'uitael jba ti mu'yuc to malijemun ta xicham xilaje.

<sup>38</sup>Ti Jeftee laj yac' ye sti' ti chib ue. Ti jech yorail taje, lic xanavuc ta vitstic xchi'uc ti xchi'iltaque, ta yoq'uitael sba ti mu'yuc malijem xcham xlaje.

<sup>39</sup>C'alal ech' ti va'i sjalil taje, sut talel ti bu oy ti stote. C'ot ta pasel yu'un ti stuc ti yac'oj strate ta stojol ti Diose. Ti yantsil nich'on ti Jeftee, mu'yuc tabil ta junuc vinic ti c'alal chame.

<sup>40</sup>Jech o xal un, stalel o comem yu'unic ti israeletique, ti jujun jabile, scotol ti tsebetique, ac'o yoq'uitaic chanibuc c'ac'al sna'el yantsil nich'on ti Jeftee.

## Jueces 12

### Ti Jeftee ta xcontrainat yu'un snitilultac ti Efraine

<sup>1</sup>Ti viniqetic snitilultac ti Efraine laj stsob sbaic. Laj xtuch'ic jelavel ti uc'um Jordán ta stuq'uil Zafone, ti xi laj yalbeic ya'i ti Jeftee: —¿C'u cha'al laj apas aba ta mantal atuc, ti bat atsac ta leto ti amonitaetique, ti mu'yuc xavalbuncutic ti jmoj ta xijbate? ¡Avi tana une, ta jchic'cutic ti anae, bajal ta xac'ac' ta yut ec!

<sup>2</sup>Ja'uc ti Jeftee xi laj staq'ue: —Ti vu'un xchi'uc ti jvinictaque laj jtsaccutic ta leto xchi'uc ti amonitaetique. Laj jtaoxuc ta iq'uel. Mi ja'uc tal apojuncutic.

<sup>3</sup>Ti jech laj quil ti mu'yuc xatalic ta jpojelcutique, laj jten ti jcuxleje, ti lic jtsac ta leto ti amonitaetique. Tsalbil c'otic cu'un ta sventa ti Diose. ¿C'u cha'al ja' to lec xava'iic ta xtal atsaquicun ta c'op un?

<sup>4</sup>Va'i un, ti Jeftee laj stsob scotol ti viniquetic ta Galaade. Lic stsac ta leto snitilultac ti Efraine. Tsalbil c'otic yu'un. Yu'un snitilultac ti Efraine ta xalbeic sbaic ti ja' la jlom snitilultac ti Efraine xchi'uc ti Manasese, ti laj sjipic comel ti Efraín ti nacal ta Galaade.

<sup>5</sup>C'alal laj sventainic galaadetic ti spul-puliltac ech'ebal yu'un ti Jordane, mi oy buch'u ta sc'an ta xjelav ti jatvil ta x'ech' batel teye, ti stuquique ta sjac'beic mi ja' snitilultac ti Efraine. Mi ta staq'uic ti ma'uque,

<sup>6</sup>ta sc'anbeic ti ac'o yal “Shibolet”. Ja'uc le' une, mi “Shibolet” ta xloc' ta yeique, ta scoj ti mu x'al yu'un ti c'ope, stsac x'utatic ta milel ta spul-pulil uc'um yu'un ti Jordane. Ti jech ora taj une, chamic chib yoxvinic ta mil (42,000) viniquetic snitilultac ti Efraine.

<sup>7</sup>Ti Jeftee, vaquib jabil sjalil, c'ot ta banquial jpojvanej yu'un ti israeletic. Ti c'alal chame, bat smuquic ta Galaad ta steclumal stuc ti bu voq'ue.

### **Ti oxib jpojvanejetic yu'un ti israeletic**

<sup>8</sup>C'alal cham xa ox ti Jeftee, c'ot ta jpojvanej yu'unic ti israeletic ti Ibsane, ti liquem tal ta Belene.

<sup>9</sup>Laj yil lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' squeremtac xchi'uc lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' stebetic, ti laj yac' ye sti' ti scotolic xu' ta sa' yajnil smalalic ta yantic oe. Vucub (7) jabil sjalil laj spoj Israel ti Ibsane.

<sup>10</sup>Ti c'alal chame, bat smuquic ta Belén.

<sup>11</sup>C'alal cham xa ox ti Ibsane, lajuneb (10) jabil sjalil laj sva'an sba ta spojel israeletic ti Elón snitilul ti Zabulone.

<sup>12</sup>C'alal chame, bat smuquic ta Ajalon, ta yosilal ti snitilultaque.

<sup>13</sup>C'alal cham xa ox ti Elone, lic sva'an sba ta spojel israeletic ti Abdón xnich'on ti Hilel ti oy ta Piratone.

<sup>14</sup>Vaxaquib (8) jabil sjalil laj spoj ti israeletic. Ti Abdone laj yilbe sat cha'vinic (40) ta vo' squeremetic xchi'uc lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' smamobtac ti xcajetic no'ox ta sburroic jujuniquic.

<sup>15</sup>C'alal chame, laj smuquic ta Piratón ta yosilal ti Efraine, ta vitstic yu'un ti Amaleque.

## **Jueces 13**

### **Svoq'uebal ti Sansone**

<sup>1</sup>Ja'uc ti israeletic une lic xcha'pasic chopol ta sba ta sat ti Diose. X'ech' cha'vinic (40) jabil sjalil aq'ueic comel ta yoc ta sc'ob filisteoetic yu'un Dios ti israeletic.

<sup>2</sup>Oy jun vinic sbiinoj Manoa ti ja' snitilul ti Dan ti oy ta Zorae. Ti yajnile, ja' jun machero ants, ti mu ja'uc oy yalab ta j'ech'ele.



<sup>3</sup>Ja'uc ti yaj'ánjel Diose xi laj yalbe ti c'alal laj yac' sba iluc ta stojole: “Ti vo'ote mu'yuc aviloj o alajel ta j'ech'el. Avi tana li' une, ta xlic achi'in avol, ti ja' jun quere m ta xavile.

<sup>4</sup>Mu xavuch' ti vinoe, mi ja'uc jtosuc uch'bolal ti pasem xa ta j'ech'ele. Mi ja'uc xatun xalajes ve'liletic ti albil sc'oplal ti mu stac' lajesele.

<sup>5</sup>Yu'un oy sc'oplal ti jun aquerem ta xa'ac'bate, ti mu'yuc ta xich' loc'bel ti stsotsil sjole. Yu'un ti quere m taje, ti c'alal mu to ta xvoq'ue, t'ujbil xa ta yajtunel ti Diose, ti ja' jun nazareo ta xc'ote yo' jech ta xlic sva'an sba ta spojel ti israeletic ti ilbajinbilic yu'un ti filisteoetique.”

<sup>6</sup>Ti antse xi laj yal ti c'alal bat chapbe ya'i ti smalale: “Ti bu oyune, tal jun svinic Dios, ti ch'ayal c'ot co'nton yu'un ta j'ech'ele. Yu'un co'ol s'elan yaj'ánjel ti Dios stuque. Mu ja'uc laj jac'be ti buch'ue, mi ja'uc ti stuc laj yalbune.

<sup>7</sup>Ti c'usi no'ox laj yalbune, ta la xlic jchi'in col, ti li' la ta xlic batel avi tanae, ti mu'yuc ta xcuch' ti vinoe, ti c'usi pasem ta j'ech'ele, ti ve'lil ti albil sc'oplal ti mu stac' lajesele. Yu'un ti olol ti c'alal mu to la ta xvoq'ue, t'ujbil xa la ta yajtunel Dios ti stalel o la ti nazareo xcham xlaje.”

<sup>8</sup>Va'i un, ti Manoae xi laj yal ti c'alal laj sta ta c'oponel ti Diose: “Avocoluc, Ch'ul Dios, abolajan, tacbun talel yan velta ta jtojolcutic ti vinic taje yo' jech ta xiyalbuncutic c'usi sc'an pasel ta stojol ti olol ti c'alal ta xvoq'ue.”

<sup>9</sup>Ti Manoae, tacbat talel sc'op yu'un ti Diose. Laj yac' sba iluc ti yaj'ánjel yan velta ta stojol ti ants ti c'alal ja' o oy ta osiltique. Yu'un ja' o mu'yuc tey oy ti Manoae.

<sup>10</sup>Bat ta anil ti ants ti xi laj yalbe ya'ie: —¿Mi laj ava'i? ti vinic ti laj quil ta yan c'ac'ale, laj xa quil no'ox xtoc.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Manoae va'i batel ta anil ti jmoj batic xchi'uc yajnil ti bu com ti vinique, ti xi c'ot yalbe ya'ie: —¿Mi vo'ot ti laj achi'in ta lo'il ti cajnil ti ech' yan c'ac'ale? Xi laj stac' ti vinic taje: —Vu'un unbi.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Manoae xi laj yale: —C'alal mi c'ot ta pasel ti va'i s'elan laj avale, ¿c'u s'elan ta jts'itescutic batel ti olole? ¿C'usi sc'an ta jpscusic ta stojol?

<sup>13</sup>Ti yaj'ánjel Diose xi laj staq'ue: —C'otuc ta pasel yu'un scotol ti avajnile jech c'u cha'al laj calbe ya'i ti xichie:

<sup>14</sup>Mu xuch' ti pasem uch'bolale, mu slajes ti c'usi ta naca uva loq'uesbile, mi ja'uc ti c'usi naca q'uixin uch'bolale. Mu slajes ti c'usi albil sc'oplal ti mu stac' lajesele. Ja'uc no'ox, ac'o spas ti c'u s'elan laj calbe ya'ie.

<sup>15-16</sup>Va'i un, ti Manoae xi laj yalbe ti yaj'ánjel Diose: —Yojtot, ta to xajpajesot uni jliqueluc. Ta xlic jchapan jcotuc uni tentsun jlajestic. Ti jech laj yal ti Manoa ti va'i s'elan taje, yu'un mi ja'uc jutebuc sna' ti buch'u taje, ti ja' yaj'ánjel ti Diose. Ti yaj'ánjel Diose xi laj stac'be ti Manoae: —Ac'o mi ta xapajesun uni jliqueluc, yu'un mu ono'ox jlajes ma' ti avot ta xavac'bune. Ti mi oy ta avo'nton ta xavac' matanale, ac'bo ti Diose.



<sup>17</sup>Va'i un, ti Manoa xi laj yalbe ti ánjele: —Ja'uc le' un cha'e, albu ca'icutic, ¿c'usi abi? yo' jech ta xajtojbecutic ta vocol c'alal mi c'ot ta pasel ti va'i s'elan laj avalbuncutique.

<sup>18</sup>Xi laj stac' ti ánjele: —¿C'usi stu avu'un ta xajac'bun ti jbie? Toj c'upil elom sba ti vocol ta a'yiele.

<sup>19</sup>Ti Manoa laj yich' batel ti tentsune xchi'uc ti matanal sat ts'unubal ti jchop o ta trigoe. Laj yac' ta jun ba ton. Lic xchic' ta matanal ta stojol ti Diose. Ja'uc ti Diose xi s'elan elom laj yac'be yil ta sba ta sat ti Manoa xchi'uc ti yajnil ti ch'ayal c'ot o'ntonal yu'unique:

<sup>20</sup>C'alal xloclij liquel ti c'oc' ta altare, ti Manoa xchi'uc ti yajnile laj yilic ti ta o'lol leb c'oq'ue, muy batel ta vinajel ti yaj'ánjel Diose. Va'i un, snupilanic xa banomil laj spatan sbaic ta lumtic.

<sup>21</sup>Ti Manoa une, c'ot ta yo'nton, ti vinic taje, ja' yaj'ánjel ti Diose. Yu'un ta j'ech'el mu'yuc xa laj yac' sba iluc yan velta ta stojol ti Manoa, mi ja'uc ta stojol ti yajnile.

<sup>22</sup>Xi laj yalbe ti yajnile: —Ta jbel sc'oplal ta xijchamotic ma' li' une, yu'un laj quiltic ti Diose.

<sup>23</sup>Ja'uc ti antse xi laj staq'ue: —Ti yu'unuc ta sc'an ta smilotique, mu'yuc laj yich' laj stsac ti chic'bil matanale xchi'uc ti yan matanale, mi ja'uc laj quiltic ti vi s'elan le'e, mi ja'uc laj yalbotic scotol ti va'i s'elan taje.

<sup>24</sup>C'ot ti yorail ti lic ayanuc yol ti antse. Laj yac'be sbiin Sansón. Yantic no'ox xch'i batel ti olole, yu'un sva'anoj sba stuc ti Dios ta stojole.

<sup>25</sup>Oy jun c'ac'al, ti Sansone, ti c'alal vololic ta axibal na yu'un ti Dan ta o'lol yu'un ti Zora xchi'uc ti Estaole, lic vinajuc ti yich'ojbe xcuxlejal Dios ti Sansone.

## Jueces 14

### Nupij ts'aquij ti Sansone

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, ti Sansone yal batel ta jteclum Timnat. C'ot ta sat jun filistea ants.

<sup>2</sup>C'alal sut talel ta snae, xi vul yalbe ya'i ti stot sme'e: —Avocolicuc, ta jc'an xachapanbeicun scotol ti c'usitic ta xtune yo' jech ta xinupi ta xits'aqui xchi'uc jun filistea ants ti c'ot ta jsat ta Timnate.

<sup>3</sup>Xi albat yu'un ti stot sme'e: —¿C'u cha'al chbat asa' talel avajnil ta stojol ti filisteoetic ti yan ti c'usi ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muq'ue? ¿Mi yu'un mu'yuc xa antsetic ta stojol ti cuts' calaltique, xchi'uc ta stojol scotol ti israetique? Xi laj stac' ti Sansone: —Yu'un ti tsebe, ja' snup jch'ulel anima ti ta jc'an ti c'otuc ta pasel avu'unic ti ta xba ajac'beicun talele.

<sup>4</sup>Ti stot sme'e, mi ja'uc sna'ic ti ja' nophil yu'un ti Dios ti jech ta xc'ot ta pasele, ti yacal ta sa'be sc'oplal ti c'u s'elan ta stsaqueic ta leto ti filisteoetique. Yu'un ti jech c'ac'al taje, ja' o ilbajinbilic ti israetique.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un cha'e, ti Sansone xchi'uc ti stot sme'e batic ta Timnat. Ja'uc ti Sansone, ti c'alal och batel ta yut uvatic yu'un ti jteclume, ta jech to yepal, snupoj c'ot ta be jun león ti staoj xa talel scotlej ti xloquet no'ox talel snuc' tal lubiatuque.

<sup>6</sup>Va'i un, ti xcuxlejal Diose vul ta stojol ti Sansone, ti mu ta sc'obuc laj ya'i laj slilin ta milel ti leone, ti co'ol no'ox s'elan jun uni nene' tentsun laj ya'ie. Mi ja'uc oy c'usi laj yalbe ya'i ti stot sme' ti va'i s'elan c'ot ta pasele.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, bat sc'opon ti tseb ti ja' snup xch'ulel ta xile.

<sup>8</sup>Laj taj une, ech' xa ox jayibuc c'ac'al un ti c'alal ja' o xa yorail ta xic' sbaic xchi'uc ti tsebe, laj sq'uejbun sba ech'el ta be yo' jech xbat sq'uel ti chamem leone. Laj yil ti xvolvun xa xchanul ajapom xchi'uc xpechequil yav ti ajapome.

<sup>9</sup>Laj st'ol loq'uel ti xpechequil ajapome, ti slo'ilan xa batele. C'alal laj sta ta be ti stot sme'e, laj yac'be ti ajapome. Laj slo'ic ec. Mu ja'uc laj yal ti laj st'ol loq'uel ta xch'ut jun chamem leone.

<sup>10</sup>Stot ti Sansone ba svu'lan ti tsebe. Lic spas jun q'uin ti Sansone jech c'u cha'al liquem stalel ta spasic ti quem tsebetique.

<sup>11</sup>Ja'uc ti filisteotic ti oy xi'el ta xa'iic yu'une, laj stsob batel lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' xchi'ilic ti jmoj xvoletique.

<sup>12</sup>Ti lajuneb xcha'vinic ta vo' taje, xi albatic yu'un ti Sansone: —Ta xcac'boxuc at'unic jun tajimol lo'il. Ti mi t'un xa ox avu'unic smelol ta yucubal c'ac'al sjalil ti q'uine, ta xcac'boxuc jujulic axela-mochib-c'u'ic, xchi'uc jujuchop aq'uelob-q'uin-c'u'ic ti jujunoxuque.

<sup>13</sup>Yan mi mu'yuc xt'un avu'unique, ta xavac'beicun jujulic ti xela mochib c'u'ile, xchi'uc ti jujuchop q'uelob q'uin c'u'il ti jujunoxuque. Xi laj staq'uic ti stuquique: — Albuncutic c'usi ti tajimol lo'il ti sc'an t'unele. Li' ts'etel jchiquincutic ta ya'yiell jcotolcutique.

<sup>14</sup>Ti Sansone xi xcholet lic yal ti tajimol lo'il ti sc'an t'unele: “Ti ta jti'vaneje, loc' talel ve'lil ta stojol. Ti tsots xa'i sbae, jun yutsil xchi'il loc' talel ta stojol.” Yoxibal xa ox c'ac'al yech'el un, jech ti stuquique yoquel mu xt'un yu'unic smelol ti tajimol lo'ile.

<sup>15</sup>Ta xchanibal c'ac'al un, xi laj yalbeic yajnil ti Sansone: —Lo'labo yo'nton yo' jech ta sjam ye ta sjambel smelol ti tajimol lo'il ti ta jt'uncutic yu'un ti amalale. Ti mi mu jechuque, ta xajchic'otcutic ta c'oc', xchi'uc scotol ti c'u yepal oy ta sna ti atote. ¡Yu'un ti vo'oxuc yilele, ta xvinaj ti laj avic'uncutic talel li'e yo' jech ta xapojbuncutic batel ti c'usi oy cu'uncutique!

<sup>16</sup>Va'i un, ti tsebe bat ti bu oy ti Sansone, ti x'oc'olet xa xi c'ot yalbee: —Ma'uc ac'upilun jna'. Sc'a'epalun asat jna'. Yu'un laj xa avac'be st'un tajimol lo'il ti jvinquileltaque, ti mu ja'uc avalojbun ca'i c'usi ti smelole. Xi tac'bat yu'un ti Sansone: —Mu xcalbot ava'i unbi, yu'un c'alal ta jtot jme' mu'yuc calojbe ya'i.



<sup>17</sup>Ti stuc une x'oc'olet o ta stojol sta ti vucub c'ac'al ti ja' jech sjalil ti q'uin ta x'ech'e. Laj slo'labe ti yo'nton ta j'ech'ele, ti c'ot ta pasel ti c'alal sta ti yucubal c'ac'ale, lic yalbe ya'i ta jamal ti c'usi ta xich' t'unbel ti smelole. Va'i un, ti stuque toj jelavel yu'un ti bat yalbe ya'i ti svinquileltaque.

<sup>18</sup>C'alal mu to ta xch'ay batel ti c'ac'al ta yucubal c'ac'ale, ti filisteoetique xi bat yalbeic ya'i ti Sansone: “Mu'yuc xa yan ti c'usi x'ech' xchi'ile, ja' no'ox ti ajapome. Mu'yuc xa yan ti x'ech to stsatsale, ja' no'ox ti leone.” Xi tac'batic yu'un ti Sansone: “Ja' no'ox ti laj ajots'ol-jac'beic ti sme' cuni chije, ti t'un avu'unic smelol ti tajimol lo'ile.”

<sup>19</sup>Ti jech taj une, ta jech yepal tal u'ninatuc yu'un xcuxlejal ti Diose. Bat ta Ascalón ti Sansone. Laj smil lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' viniquetic ti bu taje. Ja' laj stojan o yil ta sventa ti t'unbat smelol ti tajimol lo'il ti c'u'iletic ti laj sloc'anbe talele. Ts'acal to un, capem xa sjol sut batel ta sna ti stote.

<sup>20</sup>Ja'uc ti yajnil, aq'ue ech'el ta yoc ta sc'ob ti buch'u lec xil sbaic xchi'uc ti Sansone.

## Jueces 15

<sup>1</sup>Ech' c'u sjaliluc un, ti c'alal ja' xa yorail ta xich' tsobel ti trigoe, ti Sansone bat sq'uel ti yajnil. Yic'oj batel jcot ch'iom tentsun. C'alal c'ote, xi laj yale: —Ta xi'och batel. Ta jq'uel ti cajnil ti tiq'uul ta jc'ol yut nae. Mi ja'uc aq'ue ochuc yu'un ti smuni'e.

<sup>2</sup>C'ajomal no'ox xi albate: —Laj jnop ti laj xa aten comel ta avo'ntone. Avie laj cac'be yic' ti buch'u lec xavil aba xchi'uque. Manchuc mi jech un, li' oy jun smuc ti x'ech' to c'upil sbae, ti c'otuc ta xq'uexol ti xvixe.

<sup>3</sup>Ja'uc ti Sansone xi laj staq'ue: —¡Avi tana une, ma'uc xa ta jmul ti oy c'usi chopol ta xlic jpasbe ti filisteoetique!

<sup>4</sup>Va'i un, loc' batel, bat stsac vo'lajunvinic (300) ta cot vet. Ta cha'cha'cot laj snupanbe ta chucbel ti sba sni' snetaque. Ti cha'cha'cot ta jujune, laj xchucanbe ta yolon sne ti c'usi lec xtil yu'un ti c'oq'ue.

<sup>5</sup>Laj taj une, lic stsanbe sc'ac'al ti c'usi lec xtil yu'un ti c'oq'ue. Xtilte tilte xa batel sc'ac'al sne ti vetetic ti laj scolta batel ta yosilal sts'unubic ti filisteoetique. Ti jech taj une, c'ot ta pasel yu'un ti laj c'ac'uc ti tsobbil trigo ti busajtique, xchi'uc ti tec'ajtic toe. Laj c'ac'uc ti yaq'uul uvaetique xchi'uc ti olivo te'etique.

<sup>6</sup>Jech ti filisteoetique lic st'unic buch'u laj spas ti va'i s'elan taje. Laj ya'iic ti laj spac sutel xq'uex ti Sansón ta stojol ti smuni' ti nacal ta Timnate, ta scoj ti pojbat ti yajnil ti laj yac'be ech'el ta yoc ta sc'ob ti buch'u lec xil sba xchi'uque. Jech o xal un, bat xchiq'uic ti antse xchi'uc ti stote.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Sansone xi laj yale: —Ti ja' jech a'elanic le'e, ¡jamal ta xcalboxuc ava'iic ti mu xilubtsaje, ta to jpacbeic sutel ya'iic ti c'usi laj spasbeicune!



<sup>8</sup>Ta sc'ac'al xa yo'nton ta j'ech'el, lic stsacan ta milel, ti lilijem com yu'un ti sjol sbaquilique. Laj taj une, bat snac' sba ta naclej ta nail ch'en ti oy ta lican ch'entic yu'un ti Etame.

### **Ta sbaquil no'ox ye burro milvan o xchi'uc ti Sansone**

<sup>9</sup>Ja'uc ti filisteoetic une talic, ti c'ot slaman sbaic ta Judae, ti sbusetic no'ox batel ti c'otic c'alal to Lehie.

<sup>10</sup>Ti jnaclejetic ta Judae xi bat sjac'beique: —¿C'u cha'al ti tal atsacuncutic ta letoe? Ti stuquique xi laj staquique: —Ja' tal jtsaccutic ti Sansone yo' jech ta stoj ti c'usi laj spasbuncutique.

<sup>11</sup>C'alal laj ya'iic snitilultac ti Judá ti va'i s'elan taje, laj stsob sbaic oxmil (3,000) ta vo' viniquetic. Batic c'alal to nail ch'en ti oy ta lican ch'entic yu'un Etame, ti xi c'ot yalbeic ti Sansone: —¿Mi mu xana' ti ja' ech'em to xu' yu'unic ti filisteoetique, ti ja' mu sta ti vo'otique? ¿C'u cha'al ya'yel ta xavac'otic ta vocol? Xi tac'batic yu'un ti Sansone: —C'ajomal no'ox ta jpacbeic sutel ya'iic jech c'u cha'al laj spasbeicune.

<sup>12</sup>Ja'uc ti stuquique xi laj yalbeique: —Ti vu'uncutique tal jtsacotcutic batel yo' jech ta xacac'otcutic batel ta yoc ta sc'ob ti filisteoetique. Ti Sansone xi laj staquie: —Ac'o ave ati'ic ti mu xamilicune.

<sup>13</sup>—Ta j'ech'el mi ja'uc ta xajmilcutic. C'ajomal no'ox ta xajtsaccutic batel, ta xcac'otcutic ta yoc ta sc'ob ti filisteoetique —xiic. Va'i un, laj xchuquic ta cha'bej ach' ch'ojon. Laj sloq'uesic talel ti bu nac'ale.

<sup>14</sup>C'alal c'otic ta Lehie, ti filisteoetique mu xa c'usi x'ech' o ta xa'iic ti muyubajele. X'avlajetic no'ox bat snupic ta be. Ja'uc xcuxlejal ti Diose tal ta stojol ti Sansone. Mu tsotsuc laj ya'i laj stuch' ti ch'ojon ti chucbil o ti sc'obe, ti co'ol s'elan laj ya'i jech c'u cha'al uni balbil lino poc' ti c'aq'uem xae.

<sup>15</sup>Laj taj une, javal laj sta jot sbaquil yolon ye burro ti yox toe, ti ja' laj smil o ep ta mil filisteoetic xchi'uque.

<sup>16</sup>Ts'acal to un, xi lic yale: “Ta sbaquil no'ox yolon ye burro, laj jpas ta jbus ta cha'bus. Ta sbaquil no'ox yolon ye burro, laj cu'un jmil (1,000) ta vo' viniquetic.”

<sup>17</sup>Ts'acal to un, laj sjip batel ti sbaquil ye burroe. Ti bu taje, laj yac'be sbiin Ramat-lehi.

<sup>18</sup>Ja'uc ti Sansone mu xa x'ech' ta xa'i ti taqui ti'ile, ti xi lic yavta ti Diose: “Altic no'ox ya'yel ma' ti mu albajuc lic'ot ta jtsalvanej avu'une, ti li' aq'ueloj avi tana une ti ta xicham ta taqui ti'ile, ti ta xi'och ta yoc ta sc'ob ti jcontrainvanejetique.”

<sup>19</sup>Va'i un, ti bu ta x'ech' ti vo' ta jomol banomil ti oy ta Lehie, laj sjam ti Diose. Ti Sansone laj yuch' ti vo' ti xtuctun ta x'ech' ta jomol banomile, xcuxet to batel banomil laj ya'i ti yo'ntone. Jech o xal un, ti sat vo' ti oy ta Lehie, sbiinoj to yu'unic avi tana li'e, En-hacoré.



<sup>20</sup>Jtob jabil c'ot ta jpojvanej ti Sansón yu'un ti Israele, ti c'alal ja' o yorail ta x'ilbajinvanic ti filisteoetic ta banomil taje.

## Jueces 16

### Ti Sansone oy ta Gaza

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, ti Sansone bat ta jteclum Gaza. Ti bu taje, laj yil jun ants ti sna' sbolomalin sbae. Och batel ta sna yo' ta x'ech' yu'un ti ac'ubal xchi'uque.

<sup>2</sup>C'alal laj ya'iic ti jnaclejetic ta Gaza ti oy ta jteclum ti Sansone, sjunul c'ac'al xvoletic batel ti laj stsob sbaic ta spa'iel ta sti' ti jteclume. Ja'uc ti ta ac'ubaltique, bat vayiuc, yu'un laj snopic ti c'alal mi sacubel ti osile, ta smilic.

<sup>3</sup>Ja'uc ti Sansone, jun yo'nton puch'ul sta o'lol ac'ubal. Ti jech ora taje, lic ti Sansone. Laj spits loq'uel sti' smocal ti jteclume xchi'uc ti yoyal sc'atlomte'al ti smey xcuchoj batele. Scotol bat yac' ta toyol jol vits ta yeloval ti Hebrone.

### Ti Sansone ta xlo'laat yu'un ti Dalilae

<sup>4</sup>Ts'acal to un, ti Sansone ic'bil c'ot yo'nton yu'un jun ants ti sbiinoj Dalila ti nacal ta stenlejal Soreque.

<sup>5</sup>Ti banquilaetic yu'un ti filisteoetique xi c'ot yalic ti c'alal bat sq'uelic ti Dalilae: — Lo'labo yo'nton ti Sansone. T'uno ta jac'bel ca'itic bu ta xlic talel ti yipal ti mu alabajuc xu' yu'une. Jac'bo ca'itic c'usi ta utel ti tsalbil ta xc'ote yo' jech xu' ta jhuccutic ti mu ja'uc xa ta xcol batele. Ta sventa ti avabtel taje, ta xacac'becutic buluchib ciento (1,100) ta sep plata taq'uin ti jujununcutique.

<sup>6</sup>Va'i un, ti antse xi laj yalbe ti Sansone: —Avocoluc, albus ca'i bu ta xlic talel ti avipal ti mu alabajuc xu' avu'un ta j'ech'ele. ¿Mi oy c'usi ta chuquelot o ti mu xa xu' ta xacolta abae?

<sup>7</sup>Xi tac'bat yu'un ti Sansone: —Mi ta xischuquicun ta vucbej (7) yaq'uil yolob ti yox toe, ta xch'ay ti yipal cu'une. Ta xic'ot jech c'u cha'al ti yan viniquetic ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique.

<sup>8</sup>Ti banquilaetic yu'un ti filisteoetique laj yich'beic batel vucbej ach' yaq'uil yolob ti Dalilae. Va'i un, ja' laj xchuc o Sansón ti Dalilae.

<sup>9</sup>Jech ti stuc une scaj-nac'oj xa ono'ox ochel jun chibuc viniquetic ti ta yut na ti xi lic avanuque: —¿Sansón, q'uelo aba yu'un ti filisteoetique! Ja'uc ti Sansone, co'ol to s'elan jun c'aqu'emal balbil poc' laj ya'i ti laj stuch' ti xchucobile. Mi ja'uc laj sna'ic ti filisteoetic ti bu ta xlic talel ti mu alabajuc ti yipal yu'une.

<sup>10</sup>Xi albat yu'un ti Dalilae: —¿Laj xa alo'laun! ¿Laj xa ajutilanbun c'op ta j'ech'el! Avitana une, avocoluc, albus ca'i c'u s'elan ta chuquelot.

<sup>11</sup>Xi tac'bat yu'un ti Sansone: —Mi ta xischuquicun ta ach' ch'ojon ti mu'yuc to tunesbile, ta xch'ay ti yipal cu'une. Ta xic'ot jech c'u cha'al ti yan viniquetic ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique.

**12**Va'i un, ti Dalila une laj stam jun chibuc ach' ch'ojon, ti laj xchuc o lec xchi'unque, ti xi lic avanuque: —¡Sansón, q'uelo aba yu'un ti filisteoetique! Taj xtoc une, scaj-nac'oj xa ono'ox ochel jun chibuc viniquetic ta sna. Ti Sansón une, co'ol no'ox s'elan jich'il no laj ya'i ti laj xtuch' ti ch'ojone.

**13**Ti Dalilae xi laj yalbe ti Sansone: —¡Laj alo'laun! ¡Laj ajutilanbun no'ox xtoc! ¡Albun ca'i c'u s'elan ta chuquelot! Xi laj stac' ti Sansone: —Ti c'usi sc'an ta xapase, ta xatsac ta yomel ta pech'el ta snaul jolobil ti vucyom stsotsil jole, ti ta xatsac lec ta chuquel ta pajob-te' ti pajal lec ta banomile. Ja' to jech ta xch'ay ti yipal cu'une. Ta xic'ot jech c'u cha'al ti yan viniquetic ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique. Va'i un, ti Dalila une lic yac' vayuc ti Sansone. Lic scapbe ta yomel ta pech'el ta snaul jolobil ti vucyom stsotsil sjole.

**14**Laj taj une, lic spaj lec ta banomil ti pajob-te'e, ti xi lic avanuque: —¡Sansón, q'uelo aba yu'un ti filisteoetique! Ja'uc ti Sansón une, ta jech to yepal va'i liquel ta anil, ti toj bulel c'ot yu'un ti pajob te' ti ja' tey chucul ti yombil lec ta pech'el ta snaul jolobil ti stsotsil sjole.

**15**Xi albat yu'un ti ants une: —¡Jutc'opot ta j'ech'el! ¿C'usi xavut ta xavalbun ti ac'upilune? Yoxibal xa velta laj alo'laun. Mi ja'uc avalojbun bu ta xlic talel ti avip ti ech'em xu' avu'une.

**16**Ti jech ono'ox xvulvun ta j'ech'el ti Dalilae, ti ja' ya'yey o ta sjaq'uilanel jujuliquele, ta'lo ya'i ti Sansone, ti sc'anuc xa chamuc ya'ie.

**17**Va'i un, c'ot ta pasel ti lic sjam ye sti' ti xi laj yalbe ya'i ti Dalila ti c'usi mucul to ox yu'une: —Mu'yuc buch'u sloc'oj ta j'ech'el ti stsotsil jole. Yu'un ti c'alal mu'yuc to ox ta xivoq'ue, t'ujbilun ono'ox yu'un ti Dios ti oy sc'oplal nazareoune. Ti mi ta xc'ot ta pasel ti ta sloc'beicun ti stsotsil jole, ta xch'ay ti yipal cu'une. Ta xic'ot jech c'u cha'al ti yan viniquetic ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique.

**18**C'alal laj ya'i lec ti Dalila ti jambat lec ti c'usi mucul to oxe, xi laj stac batel mantal ta stojol ti banquilaetic yu'un ti filisteoetique: —¡Avi tana une, la'ic xa un! Ti Sansone laj svinajesbun ti c'usi mucul yu'une. Va'i un, ti stuquic une yich'ojic xa batel taqu'in ti c'alal bat sq'uelique.

**19**Ti Dalilae cajal xa sjol yu'un ta sba yo' xq'uechoj laj yotesbe svayel ti Sansone. Laj yic' talel jun vinic yo' jech ta sloc'be ti vucub xpech'benal stsotsil sjole. Laj taj une, lic yilbe svocol.

**20**Xi x'avet xa lic yalbee: —¡Sansón, q'uelo aba yu'un ti filisteoetique! Ja'uc ti Sansone julav, snopoj to ti yac'touc ti xu' ta scolta sba jech c'u cha'al ta spas to ox talele. Mu ja'uc sna' ti tenat xa comel yu'un ti Diose.

**21**Va'i un, mu ta sc'obuc ya'iic ti tsac x'ute yu'un ti filisteoetique. Laj spitsbeic sbec' sat. Yic'ojic batel ta Gazae, ti bu laj xchuquic ta c'anal carina taqu'ine. Lic yaqu'ic abtejuc ta sjoyoyinel ti sjuch'obil trigo ta chuquinabe.

**22**Manchuc mi jech un, ti stsotsil sjole lic puluc talel yan velta.



## Ta xcham ti Sansone

<sup>23</sup>Ti banquilaetic yu'un ti filisteoetique lic stsob sbaic yo' ta spasic q'uin ti cuch xa yu'unic ta stsalele. Lic smilbeic smoton ti dios Dagone, ti xi lic q'uejinicuque: “Ti dios cu'untique laj xa yac'botic ta coc ta jc'obtic ti cajcontratic Sansone.”

<sup>24</sup>C'alal jech laj yilic ti jnaclejetique, lic sq'uejintaic, smuyubtaic ti sdiosic ti xi laj yalique: “Ti dios cu'untique laj yac'botic ta coc ta jc'obtic ti cajcontratic Sansone, ti buch'u laj soques ti ts'unubil ta cosiltique, ti laj smilan ti jvinquileltique.”

<sup>25</sup>Mu xa c'usi jech o ta xa'iic ti xmuyubajique, ti laj sc'anic ti ac'o loq'uesbaticuc talel ti Sansone yo' jech ta x'elovajic xchi'uquique. Va'i un, loq'uesbatic talel ya'uquic un ti ta chuquinabe. Lic yixtolanic ta labanel, ti laj sva'anic ta o'lol ti bu oy chib muc' ta yoyal nae.

<sup>26</sup>Va'i un, ti Sansone xi laj yalbe ya'i jun querem ti nitbun batel ti sc'obe: —Ba va'anun ti bu xu' ta xc'ot jc'ob ta spiquel ti muc' ta oy ti yic'oj ti ch'ulnae. Yu'un ta jc'an ta jquican jba ca'i ti bu oye.

<sup>27</sup>Scotol ti banquilaetic yu'un ti filisteoetique, oyic ta ch'ulna ti noj ta viniquetic ta antsetique. Oy nan oxmiluc (3,000) ta vo' oyic ti ta xcha'cojale, ti yac'oj batel satic ta sq'uelel ti c'u s'elan ta slabanic Sansón ti yane.

<sup>28</sup>Va'i un, ti Sansone xi yal ti avan ta stojol ti Diose: “Avocoluc, Dios, vulesun xa ta avo'nton j'ech'eluc. Ac'bun xa ti quipe yo' jech ta jpacbeic sutel ya'i ta j'ech'el ti filisteoetic ti laj spitsbeicun loq'uel ti xchibal sbec' jsate.”

<sup>29</sup>Ta jech yepal un, lic sa'ilan xic'leb xchibal sc'ob ti xchibal muc' ta oy ti bu xcuchoj scotol ti ch'ulnae. Jech lic xic'an lec ti sc'ob ta jujujote.

<sup>30</sup>Xi lic avanuque: “¡Jmoj chamcun xchi'uc ti filisteoetique!” Va'i un, ta sjunul yip, laj xuj batel. Ti ch'ulnae jin yal talel ta sbaic ti filisteoetique, ta sbaic xtoc ti c'u yepal oyique. X'ech' to yepal milvan comel ti Sansón c'alal chame, ja' mu sta milvan c'alal cuxul to oxe.

<sup>31</sup>Laj taj une, tal poyatuc loq'uel yu'un ti xchi'iltac ta voq'uele, xchi'uc scotol yuts' yalaltac ti Sansone. Bat smuquic ta o'lol yu'unic ti Zora xchi'uc ti Estaole, ta smuquinal ti Manoa ti ja' stote. Jtob (20) jabil sjalil c'ot ta jpojvanej yu'un Israel ti Sansone.

## Jueces 17

### Ti ch'ulna ta stunes stuc ti Micaíae.

<sup>1</sup>Ta vitstic ti ta yosil ti Efraine, nacal jun vinic ti sbiinoj Micaíae,

<sup>2</sup>ti xi laj yalbe ti sme'e: —Ti buluchib ciento (1,100) ta sep plata taq'uin ti laj aval ti ch'aye, ti laj abis ta cotal chaval sc'oplal ti j'eleq'ue, vu'un bac' coc jc'ob ta yelc'anel. Avie, ta jsutesbot, yu'un laj ca'i ti avac'ojbe xa sventain Dios yo' ta xich' meltsanel dios ti bonbil ta platae. Va'i un, ti me'ile xi tsots laj yale: —¡Ac'o sva'an sba ta atojol ti Diose, col!

<sup>3</sup>Ta meles le'e, cac'oj xa ta ventainel ta stojol ti Dios ta sventa ti colote, yo' ta xich' loc'tael loc'obbail dios ti bonbil lec ta plata taq'uine. Avi tana une, ta jsutesbot ec un.

<sup>4</sup>C'alal laj xa yac'be sutel taq'uin sme' ti Micaíae, jech ti me'ile bat yac' lajunvinic (200) ta sep plata taq'uin ta stojol jun j'unijesej-taq'uin yo' ta smeltsan ta loc'tael jun loc'obbail dios ti bonbil ta plata taq'uine. Ti mi laj une, ta xbat yac' ta sna Micaías ti mi meltsaj xae.

<sup>5</sup>Ti bu sna ti Micaíase, chapal lec ti bu xlic xcaj ti nijanob chimanobbaile. Laj yac' ta meltsanel luchbil jayal saquil c'u'il, xchi'uc yajdiostac. Lic sva'an ta pale jun ta scotol ti xnich'nabe.

<sup>6</sup>Ti jech ora vo'ne taje, ja' ta spasic ti c'usi lec ta xa'iic ta jujune. Yu'un mu'yuc to ox banquial ajvalil yu'unic ti Israele.

<sup>7</sup>Ti ta jteclum Belene, oy jun jcotcovil quem snitulul ti Judae, ti liquem talel ta stojol ti levitaetique.

<sup>8</sup>Ti quemec loc' batel ta Belén. Bat sa'ilan ti bu xu' ta xnaquie. Laj xani ech'el ti vitstic ta yosilal ti Efraine, ti c'ot ta sna ti Micaíae.

<sup>9</sup>—¿Bu lalic talel le' une? —xi jac'bat yu'un ti Micaíae. —Lilic talel ta Belén —xi laj stac' ti quemec—. Ja' jun levitaun ti ta jsa'olan ti bu xu' ta xinaquie.

<sup>10</sup>Xi albat yu'un ti Micaíae: —Coman li' ta jtojole yo' jech ta xa'och ta cajpale. Ta jbisot ta jtot. Ta jtojot lajunsep (10) plata taq'uin ta jun jabil. Ta xcac'bot ac'u' xchi'uc ave'el.

<sup>11</sup>Ti levitae lec laj ya'i. Laj xch'un, com nacluc ta sna ti Micaíae, ti bise jech c'u cha'al junuc xnich'one.

<sup>12</sup>Jech ti Micaíae laj stic' ta yajpale, com nacluc ti bu taje.

<sup>13</sup>Laj snop ti Micaíae, ti j'ech'el laj sva'an sba ti Dios ta stojole, yu'un ja' levita ti ochem ta paleal yu'une.

## Jueces 18

### Ti Micaíae ta sta ilbajinel yu'un snitulultac ti Dane

<sup>1</sup>Ti jech ora ta vo'ne taje, ch'abal to ox banquial ajvalil yu'un ti Israele. Ja'uc snitulultac ti Dane, ch'abal steclumal bu ta xnaqui ti stuquique, ti yalel muyelic ta sa'el ti bu xu' ta xnaquique.

<sup>2</sup>Jech o xal snitulultac ti Dane, ta Zora to xchi'uc ta Estaol to, laj staquic batel vo'ob (5) tsatsaquil viniquetic yo' ta xtunic ta jpa'ivanej ta xchajel ta q'uelel ti banomile. Ti vo'ob jpa'ivanejetic taje ech'ic ta vitstic ti bu oy yosil ti Efraine, ti c'otic ta sna ti Micaía ti ech' yu'unic ti ac'ubaltic ti bu taje.

<sup>3</sup>Ti nopol xa oy sna ti Micaíae, ta sc'opojel no'ox laj ya'iic ti nacal jun levita quemec vinique, ti xi bat sjac'beique: —¿Buch'u laj yic'ot talel li'e? ¿C'u cha'al li' oyote? ¿C'usi ta xasa' li'e?

<sup>4</sup>Ti levitae lic xchap ti c'u s'elan strate laj spasic xchi'uc ti Micaíae, xchi'uc xtoc ti c'u s'elan trate laj spasic ti och ta paleal yu'üne.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, xi laj yalbeique —Jac'uncutic ta stojol ti Diose yo' jech ta xich' na'el mi lec ta xc'ot ta jtojolcutic ti jech loq'uemuncutic tael ta xanvile.

<sup>6</sup>Ti pale levitae xi laj stac'bee: —Junuc avo'ntonic, batanic, ac'o stic' sba ta apojel ta acoltaelic ti Dios ti buyuc no'ox ta xabatique.

<sup>7</sup>Ti bu taje, loq'uic batel ti vo'ob jpa'ivanejetic ti batic c'alal to ta Laise. Ti jnaclejetic ta jteclum taje, mu'yuc c'usi xal yo'ntonic ta naclej, ja' ti xchanojbeic stalel ti sidonioetique, ti jun yo'ntonic nacalique. Mu'yuc buch'u x'ilbajinatic yu'unic ta j'ech'el, mi ja'uc ti mu'yuc ta ye ta sti'ique. Yu'un nom to xilic ti sidonioetique, ja' ti slecoj svoc'oj sbaique.

<sup>8</sup>Va'i un, ti vo'ob jpa'ivanejetique sutic batel ta o'lol yu'un ti Zora xchi'uc ti Estaole, ti bu comem ti yan xchi'ilique, ti xi jac'batic yu'üne: —¿C'u s'elan laj avilic un? Xi laj staq'uique:

<sup>9</sup>—Laj jxanicutic sbejel ti banomil taje. Toj jun yutsil ti osil banomil ta j'ech'ele. ¡Jchapan jbatic! ¡Ba jtsactic ta leto ya'iic! ¡Mu teyuc no'ox ameyoj avoc ac'obic ta chotlej! ¡Ba cu'nintic ti banomil taje!

<sup>10</sup>C'alal mi lijé'ototic ti bu taje, taj jtatic jnaclejetic ti mu'yuc xi'el ta xa'iique, ti ep yosil sbanomilique, ti mi ja'uc jutebuc ti mu'yuc ta ye ta sti'ique. Ta xac' ta avoc ta ac'obic Dios ti c'usi ja' yu'unique.

<sup>11</sup>Vaquib ciento (600) ta vo' viniquetic snitilultac ti Dane, chapal lec xchi'uc yabtejebic, loq'uic batel ta o'lol yu'un Zora xchi'uc ti Estaole.

<sup>12</sup>C'otic ta yosilal Judá. Ti bu taje, c'ot slaman sbaic ta yeloval smaleb c'ac'al yu'un ti Quiriat-jearime, ti bu sbiinoj to yu'unic Slamlebic ti Dane.

<sup>13</sup>Ti bu taje, loq'uic ech'el ta vitstic yu'un ti Efraine. C'otic ta sna ti Micaíae.

<sup>14</sup>Va'i un, ti vo'ob jpa'ivanejetic ti laj xchajic ta xaniel ti banomil ta Laise, xi laj yalbeic ti xchi'ilique: —Oy jtos ma' ti mu xana'ic une. Ta na li'e, oy jlic luchbil jayal saquil c'u'il xchi'uc yan diosetic. Oy xtoc jun loc'obbail dios ti bonbil ta plata taq'üne. ¿C'usi stac' xapasbeic un?

<sup>15</sup>Va'i un, ti jpa'ivanejetique laj xch'ac sbaic batel ta stojol ti yan xchi'ilique. Batic ta sna ti quem vinic levitae, ti lec xcaltique, ja' ta sna ti Micaíae. “¿Mi li'ote?” xutic c'otel.

<sup>16</sup>Ti vaquib ciento (600) ta vo' soldado danitaetique, chapalic lec xchi'uc yabtejebic ti volol no'ox ta xmalavanic ta ti' nae.

<sup>17</sup>Ti vo'ob jpa'ivanejetique, ba'yel ochic batel ta yut na. Laj stamic tael ti loc'tabil dios ti bonbil ta plata taq'üne, ti jayal luchbil saquil c'u'ile, xchi'uc ti bic'tal diosetique. Jech laj spas taje, ti palee va'al com ta ti' na xchi'uc ti vaquib ciento (600) ta vo' soldadoetique.





- 18**C'alal laj yil ti pale ti och batel ti jpa'ivanejetic ta sna ti Micaíae, ti ta stamic loq'uel ti loc'tabil diose, ti luchbil jayal saquil c'u'ile, xchi'uc ti bic'tal diosetique, xi laj yale: —¿C'usi ta xapasic le'e?
- 19**Xi laj stac'beique: —¿Ch'an chan, chi'inucutic batel! ¿Ta xatun cu'uncutic ta paleal, co'ol s'elan ta xac'ot ta jtotcutic! ¿Mi mu ja'uc lec xana' ti ta xac'ot ta paleal yu'un scotol ti jvoc' snitilul Israele, ti ja' mu sta ti ochemot ta paleal ta jun no'ox vinic xchi'uc yalab xnich'nabe?
- 20**Lec laj ya'i ti palee. Tey bat spet loq'uel talel ti loc'tabil diose, ti jayal saquil luchbil c'u'ile, xchi'uc ti bic'tal diosetique, batic xchi'uc ti danitaetique.
- 21**Jba'be jelavel ech'el yu'unic ti c'usitic x'ayan yu'unique, ti ololetique, ti xvacaxique.
- 22**Nat xa xanavic batel c'alal laj stsob sbaic xchi'uc slac'natac ti Micaía ti bat slubiic ta bee.
- 23**C'alal laj ya'iic ti x'avlajetic batel yajval ti jnutseletique, ti danitaetique laj sq'uel sutel spatic, ti xi laj yalbeic ti Micaía: —¿C'usi laj apas? ¿C'u cha'al ta xavavtauncutic?
- 24**Xi tac'batic yu'un ti Micaíae: —Laj avich'beicun talel ti dios ti laj cac' ta meltsanele. Avic'ojbeicun talel ti cajpalee. Mu'yuc c'usi laj avictabeicun comele, ti cajal to aveic ta xajac'beicun c'usi laj apas xachiique.
- 25**Xi tac'bat yu'un ti danitaetique: —Mu me toj cajaluc ave xava'i aba, naca mi oy buch'u junucal cu'uncutic ti ch'abal ti sts'iquemal xcuchemal yu'un ti syales yoc sc'ob ta atojole, ti ta stub acuxlejal ta j'ech'el xchi'uc ti avuts' avalaltaque.
- 26**C'alal laj yil ti Micaía ti mu no'ox albajuc yepalique, sut batel ta sna. Yan ti danitaetique stam batel sbeic.
- 27**Ti c'usitic meltsanbil yu'un ti Micaía xchi'uc ti yajpalee, c'otic ta Lais. Ti bu taje, ti jnaclejetique mu'yuc c'usi sna'ic ti nacalique. Scotolic milatic ta espada yu'un ti danitaetique. Laj stsanbeic sc'ac'al ti jteclume.
- 28**Ti jech nom xil sbaic xchi'uc Sidon ti jteclum taje, ti slecoj svoc'oj sbaique, mu'yuc buch'u tal stic' sba ta spojelic. Yu'un oyic ta stenlej yu'un ti Bet-rehobe. Ts'acal to un, ti danitaetique lic xcha'meltsanic ti jteclume, lic naquiiuc.
- 29**Ac'o mi Lais sbi ta ba'yele, ti stuquique laj yac'beic sbiin Dan, sna'obil sbi ti smolmuc'tot ti jun vinic xnich'on ti Israele.
- 30**Ti danitaetique lic sva'anic ti loc'obbail diose yo' jech ta snijan sbaic ta yich'el ta muc'. Ti pale yu'unique, ja' ti Jonatán sbie, xnich'on ti Gersone, smom ti Moises. Ts'acal to un, snitilultac ti Jonatane ochic ta paleal yu'un ti danitaetique, ja' to ti c'uxi xujbil loq'uique.
- 31**Ti c'u sjalil va'al xch'ulna ti Dios ta Siloe, ja' jech va'al o com ta stojolic ti loc'obbail dios ti laj smeltsan ti Micaíae.



## Jueces 19

### Laj yic' yan ants ti levitae

- <sup>1</sup>Ti yorail ta vo'ne taje, ti c'alal ch'abal ajvalil yu'un ti Israele, ta vitstic ti oy ta yosilal ti Efraine, oy jun levita vinic ti nom to nacal ti stuque. Laj yic' yan ants ti nacal ta Belén ti oy ta Judae.
- <sup>2</sup>Ja'uc le' une, lic yut sbaic xchi'uc ti smalale. Bat nacluc xchi'uc stot ta Belén. C'alal ech' xa ox chanib u sc'otel ti antse,
- <sup>3</sup>jech ti levitae bat sa' ta slajesbel yo'nton yo' jech ta xcha'ic' sbaic yan velta. Laj yic' batel jun smosov xchi'uc cha'cot sburro. Ich'bil ta muc' c'ot ti vinic yu'un ti ants ta sna ti stote.
- <sup>4</sup>Xmuyubaj xa ti totile laj yic' ochel ta yut sna. Laj yalbe ya'i ti xu' ta xcom ta stojolique. Jech ti levita xchi'uc ti smosove comic oxib c'ac'al ta sna stot ti yajnile, ti lic ve'icuc uch'ubajicucque, ti x'ech' xjelav no'ox yu'unic ta xa'iic ti ac'ubale.
- <sup>5</sup>Ta sacubel osil ta xchanibal c'ac'ale, sob xa liquic yo' ta stam batel sbeic. C'alal ta xa xloq'uic batele, stot ti tsebe xi laj yalbe ti sni'e: —Ve'an batel, ac'o mi c'ajomal jutebuc uni pan ti c'alal mu to ta xaloc' batele yo' oy lec yipal avu'un.
- <sup>6</sup>Va'i un, xchibalic lic chotiicuc ta ve'el uch' vo'. Laj sc'an stot ti tsebe ti junuc to yo'ntonic ech'uc yu'unic ti jun ac'ubale.
- <sup>7</sup>Ac'o mi jun xa yo'nton ta xbat ti levitae, ti xvulvun ono'ox liquel ta spajtsanvan ti smuni'e, laj to spajes sba.
- <sup>8</sup>Ta yo'obal xa c'ac'al un, sob xa lic ti levitae yo' ta stam batel ti sbee. Yan to velta xtoc, stot ti tsebe laj sc'anbe vocol ti ac'o ve'uc batel jutebuc ti c'alal mu to xloc' batele yo' jech noj lec xch'ut. Tey lic ve'icuc ti jech yich'oj o mal c'ac'al yu'unique.
- <sup>9</sup>C'alal lic xchapan sba ti levitae yo' jech ta xbat xchi'uc ti yajnile xchi'uc ti smosove, albat yu'un ti smuni' ti toy xa ti c'ac'ale, ti mal xa batel ti c'ac'ale. Laj yalbe ti junuc to yo'ntonic ech'uc ti ac'ubal xchi'uque, ti ja'uc to loq'uicuc batel sob ta yoc'omale.
- <sup>10</sup>Ti levita vinic une, mi ja'uc laj xch'un pajesel ti ta to x'ech' yu'un ti ac'ubale. Laj stam batel sbeic xchi'uc ti yajnile, ti smosove, xchi'uc ti cha'cot sburro ti lapbil xa ti yavartoe. C'alal c'otic ta yeloval Jebuse, ti Jerusalén xcaltique,
- <sup>11</sup>ti mosovile xi laj yalbe ti levitae: —¿Mi lec van xava'i ti li' ta x'ech' cu'untic ac'ubal ta steclumalic ti jebuseoetique? Xi laj stac' ti levitae:
- <sup>12</sup>—Mu stac' xijbat ta junuc jteclum mi ma'uc ti israeletic teye. Ja' lec batic ta Gabaa.
- <sup>13</sup>Ja' lec cac'betic ech'el yipal yo' ta x'ech' cu'untic ac'ubal ta Gabaa, mi mo'oje, ta Ramá.
- <sup>14</sup>Ja' yu'un un, laj stam batel sbeic. C'alal xch'ayet xa ti c'ac'ale, c'otic ta Gabaa, steclumal snitilul ti Benjamine.



- 15**Laj sq'uejbun sbaic ta be, ochic batel ta Gabaa yo' jech ta x'ech' yu'unic ti ac'ubale. Ti levitae bat chotluc ta chotlebal ta yamaq'uul ti jteclume, yu'un mu'yuc buch'u ta xac' ta ch'om ti snaic yo' ta xcux ti yo'ntonique.
- 16**Ac'ubaltic xa un, ech' jun mol ti sut talel ta yabtel ta yosile. Ti mol taje, co'ol s'elan junuc jcotcovil ti nacal ta vitstic ti oy ta yosilal ti Efraine. Yu'un ti jnaclejetic ti oy ta Gabaae, ja' snitilultac ti Benjamine.
- 17**C'alal laj yil ti chotol ta yamaq'uul ti jteclum jun j'ech'el-bee, ti mole xi laj sjac'bee: —¿Bu lalic talel? ¿Bu ta xabat?
- 18**Ti levitae xi laj staq'ue: —J'ech'el-beun no'ox. Liliccutic talel ta Belén ti oy ta Judae. Ta xibatcutic ti bu slajeb xa nom ti vitstic yu'un ti Efraín ti bu nacalune. Li'ay ta Belén. Ta xa xisut batel ta jna avi tana une. Mu'yuc buch'u ta xiyac'bun ta ch'om sna ti ta jcux ti co'ntone.
- 19**Oy sve'el, sc'ajben ti jburrotaque, oy pan xchi'uc vino cu'uncutic, ti lec xcaltique, ta jve'cutic xchi'uc ti cajnile, ti jmosove. Mu'yuc yan ma' ti oy c'usi sc'ane.
- 20**Xi tac'batic yu'un ti mole: —Lec ti jech latalique. Ta jbain scotol ti c'usi ta xtun avu'une. Mu lecuc ta xca'i ti li' ta sacub avu'unic ta yamaq'uul ti jteclume.
- 21**Jech ti mole ic'van batel ta sna. C'alal yacal ta xpocbat yacanic ti jxanviletique, ti c'alal yacal xa ta xve'ic ta xuch'ic vo'e, jech ti yajval nae bat yac'be sve'el ti burroetique.
- 22**C'alal jun yo'ntonic ti mu'yuc c'usi sna'ique, oy jun chib chopol viniquetic ta jteclum ti tal sjoy sbaic ta spat xocon ti nae, ti xi laj yalbeic ti mol ti yajval na ti c'alal spujilanic xa ta majel ti ti' nae: —¿Loq'ueso talel ti vinic ti tal svu'lanote! ¿Yu'un ta jc'an ta jchi'in ca'icutic ta vayel!
- 23**Ti yajval nae xi xvocolet xa laj yale: —¿Avocolicuc, jchi'iltac, mu jechuc xapasic! ¿Mu xa'ilbajinvanic! Yu'un ti vinic li'e naca no'ox cajch'om na.
- 24**A'yio ava'iic, li' oy jun cantsil nich'on ti tojol tseb toe, xchi'uc xtoc li' oy yajnil ti vinique. Ta jloq'uesboxuc talel yo' jech ta xapasic ta stojol ti c'usi lec ta xava'iique. Ch'an utic, mu xapasbeic c'usi chopol ma' ti vinic li'e.
- 25**Ti stuquique mu xa'iic pajesel yu'un ti mole. Ti levita une laj sten loq'uel ti yajnile. Ti viniquetic taj une, sjunul ac'ubal, laj yutilanic, laj yilbajinic, ja' to ti c'uxi sacube. Va'i un, laj yictaic comel.
- 26**C'alal sac jaman xa talel ti osile, sut batel ti ants ta sna ti mol ti bu comem ti smalale. Toj chamel c'ot ti yal ta lum ta ti' nae.
- 27**C'alal lic ti smalale, laj sjam ti ti' nae yo' jech ta stam batel ti sbee, ja' to laj yil ti nujul ta yoc ti' na ti yajnil ti cajal sc'ob ta yoc smarcoal ti ti' nae.
- 28**Va'i un, xi laj yalbee: —Lican, batic. Mi ja'uc xa tac'av ti antse. Ti stuque laj scajan batel ta sba sburro ti animae. Laj stam batel sbe c'alal to sna.



<sup>29</sup>C'alal c'ote, laj stsac jun cuchilu. Lic spas ta lajcha'xet' sbec'tal ti sts'acal-ajnil, ti laj spuc batel ta sjunul steclumal ti Israele.

<sup>30</sup>Scotol ti buch'u ta xilique, xi ta xalique: —Mu'yuc xquiltic o ti jech chc'ot ta pasel ti c'u xa sjalil sloq'uelic talel ta Egipto ti israeletique. Sc'an nopel lec c'usi sc'an pasel xchi'uc le'e, capaluc sc'an ti mu teyuc no'ox jq'ueloj jbatuc yu'one.

## Jueces 20

### Lic sjolic ti israetic yu'un ti oy buch'u mile ta Gabaae

<sup>1</sup>Va'i un, scotol ti israeletique, co'ol s'elan jun no'ox vinic, lic stsob sbaic ta sba ta sat Dios ti ta Mizpae, ti liquic talel ta Dane, ti ta Beersebae, ti ta Galaade.

<sup>2</sup>Scotolic ti banquilaetic yu'un ta jujuvoc' snitilultac ti Israele, xvoletic no'ox liquel. Laj stsob sba chanib ciento ta mil (400,000) soldadoetic ti ta yoc ta xanavic batel steclumal ti Diose.

<sup>3</sup>Ja'uc snitilultac ti Benjamine, laj ya'iic ti laj stsob sbaic ta Mizpa ti jayvoc' snitilultac ti Israele. Jech ti israeletique laj sjac'beic ti levita ti c'u s'elan c'ot ta pasel ti oy buch'u chame.

<sup>4</sup>Ti levita, smalal ti animae, xi lic yale: —Lic'ot xchi'uc cajnil ta Gabaa ti ja' snitilul ti Benjamine yo' jech ta x'ech' cu'uncutic ti ac'ubale.

<sup>5</sup>Ti jech ac'ubal taje, tal sjoyibtaic pat xocon na ti jnaclejetic teye, ti oy ta yo'ntonic ta xismilicun ox ya'iic ti bu jch'amunoj ti nae. C'ot ta pasel yu'unic ti laj yilbajinbeicun ti cajnil, ti cham yu'unic ta yilbajinele.

<sup>6</sup>Va'i un, laj jcuch batel ti animae. Lic jbic'tal bojilan. Ti jujuxete, laj jtac batel ta scotol ti jteclume yo' jech ta xc'ot ta sni' ta xchiquinic scotol Israel ti spajebal o ti c'usi chopol laj spasique.

<sup>7</sup>Avi tana une, ti vo'oxuc israeloquique, oy ta abaic ta snopel ta xchapanel ti c'usi sc'an pasele.

<sup>8</sup>Co'ol s'elan jun no'ox vinic, va'i scotolic, ti xi laj yalique: —Mi junuc cu'uncutic ti oy buch'u ta sut batel ta yaxibal na, mi ta sna.

<sup>9</sup>Ti c'usi sc'an ta jpastique, la' jq'ueltic buch'u ta xc'ot yorail ti xbat stsac ta leto ti Gabaae.

<sup>10</sup>Ti jujun ta lajlajunvo' viniquetic ti ta scotol ti jujuvoc' nitiluletique, ta sbainic ta sa'bel sve'el ti j'ac'-letoetique. Ja'uc ti yane xbat yac'beic stoj ti Gabaa ti oy c'usi mu lecuc laj spas ta stojol ti Israele.

<sup>11</sup>Co'ol s'elan jun no'ox vinic, laj stsob sba scotolic ti israeletique yo' jech xbat stsaquic ta leto ti yajval jteclume.

<sup>12</sup>Laj staquic batel jun chib j'al-mantal j'ich'-c'opetic ti xi bat yalbeic ta sbejel yosilal ti snitilultac ti Benjamine: “¿C'usi sta o ti jlom avu'unic ti mu no'ox albijuc ti c'usi chopol laj spase?”

**13**Ac'o talel ta coc ta jc'obcutic ti buch'utic mu'yuc xch'ulel ti c'usi ta spasic ta Gabaae yo' jech ta xich' milel, yo' jech mu x'epaj ti mulil ta stojol ti Israele." Ja'uc snitilultac ti Benjamine mu'yuc xch'unbeic sc'op ti xchi'ilic ta israelale.

**14**Snitilultac ti Benjamine c'ajomal no'ox laj stsob scotol xchi'iltac ta jteclume. Laj svol sbaic ta Gabaa yo' ta stsaquic ta leto ti yan israeletique.

**15**Ti soldadoetic ti laj xchapan sbaic ta steclumaltac ti Benjamine, loc' ta chapel vaquib xcha'vinic ta mil (26,000) ti mu'yuc laj stsaquic ta chapel ti vucub ciento (700) ta vo' viniqetic ti laj st'ujic ta Gabaae.

**16**Ti ta scotol ti va'i yepal ti viniqetic, oy vucub ciento (700) ta vo' ti lec xtojobic ta sjimel jimich' ta sts'et c'obique. Ac'o mi jbej ta sat jolil, mu jutebuc stselbuj yu'unique, lec ta sc'ojbeic ti tone.

**17**Ja'uc ti yan israeletique laj stsobic chanib ciento mil (400,000) ta vo' j'ac'-letoetic ti mu sna' xi'ique.

### **Tsacatic ta leto snitilultac ti Benjamine**

**18**Ti israeletique batic ta Betel. Ti bu taje, lic sjac'beic Dios buch'u jvoc'ucal nitilulil ti ba'yel ta sliques stsaquel ta leto snitilultac ti Benjamine. Ti Diose laj yal ti ja' ba'yel ta xbat tsacvanicuc ta leto snitilultac ti Judae.

**19**Ja' yu'un un, ti israeletique sob xa liquic, bat slaman sbaic ta yeloval Gabaa.

**20**Laj svol sbaic batel ta scontrainel snitilultac ti Benjamine, ti vololic ta yeloval Gabaa ti chapalic xa lec ta ac'-letoe.

**21**Ja'uc snitilultac ti Benjamine loq'uic talel ti ta jteclume, ti laj smilic chib xcha'vinic ta mil (22,000) israeletic ti jech c'ac'al taje.

**22-23**Yu'un ti jvoc' israeletique muyic batel ta Betel, ti yich'o'jic ic'ub ta yoq'uitael sbaic ta stojol ti Diose, ti xi lic sjac' sbaique: “¿Mi ta jtsac jbacutic ta letovajel xchi'uc snitilultac ti Benjamín ti jvinquilel jbacutic xchi'uque?” Xi albatic yu'un ti Diose: “Muyanic batel ta stsaquel ta leto ya'iic.”

**24**Jech o xal ti israeletique nopajic batel ta sts'el ti bu lamalic snitilultac ti Benjamín ta xchibal c'ac'ale.

**25**Tal tsacvanicuc ta leto ta xchibal velta snitilultac ti Benjamín ta Gabaae. Laj smilic vaxaclajunmil (18,000) ta vo' soldado israeletic.

**26**Va'i un, scotol ti soldado israeletique xchi'uc scotol ti jteclume, yan to velta, sutic batel ta yoq'uitael sbaic ta stojol ti Diose. Sjunul c'ac'al mu'yuc ve'el yu'unic. Laj yac'beic chic'bil matanal xchi'uc milbil matanal sventa lajesobil o'ntonal yu'un ti Diose.

**27-28**Yu'un ti tey ta Betele, oy ta stojol israeletic xcaxail strate ti Dios ti jech c'ac'al ta vo'ne taje. Yu'un ja' o yacal ta x'abtej ti Finees xnich'on ti Aarón ta stojolal ti trate ti jech c'ac'al ta vo'ne taje. Jech o xal ti israeletique lic sjac'beic ti Diose, ti xi laj yalique:



“¿Mi ta to xbat jtsac jbacutic ta leto xchi'uc snitilultac ti Benjamín ti jvinquilel jbacutic xchi'uc? ¿Mi tey no'ox c'alal ti net'bil ta xicomcutique?” Xi albatic yu'un ti Diose: “Ba tsaquic ta leto ya'iic. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti tsalbil ta xc'ot avu'unic ti oc'ome.”

**29**Va'i un, oy jlom soldado israeletic bat snac' sbaic ta joyob ta spat xocon ti Gabaae.

**30**Ja'uc ti yan xtoque xvoletic batel ta yoxibal c'ac'al ta stsaquel ta leto snitilultac ti Benjamine, ti laj sjil sbaic ti co'ol xa s'elan ta stsacvanic ta leto yilel ta yeloval Gabaa jech c'u cha'al laj spasic ta xchibal veltae.

**31**Yan to no'ox velta xtoc un, snitilultac ti Benjamine loq'uic batel ta jteclum, ti namajic batel ta stsaquel ta leto ti israeletique. Laj staic ta milel lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' israeletic ta osiltic ta sbeleb Betel ti ta xlic batel ta Gabaae.

**32**Laj snopic ti yan to velta jatav xa yu'unic ti israeletic ti tsalbil xa c'ot yu'unic jech c'u cha'al laj spasic chib veltae. Ac'o mi jech s'elan laj spasic yilel ti israeletic une, yu'un ja' ta sbalinic ti ta xnamajic loq'uel ta jteclum ti jech nutsbil ta xbatic ta be yu'un ti yajcontraique.

**33**Ta jech no'ox yepal un, loq'uic talel ta anil israeletic ti bu jililic xchapanoj sbaic ta tsacvanej ta leto ta Baal-tamare. Ja'uc ti buch'utic nac'ajtic ta osiltic ta sjoyobtael ti Gabaae, loq'uic talel ta anil ti bu nac'ajtique.

**34**Laj stsaquic ta leto ti yajval lume. Lajunmil (10,000) ta vo' banquial j'ac'-leto yu'un israeletic ti laj stsaquic ta leto ti Gabaae. Toj tsots laj stsac sbaic ta leto, ti mu ja'uc sna'ic snitilultac ti Benjamín ti yorail xa tsalbil ta xc'otique.

**35**Ti israeletique, ac'bat yipic yu'un Dios ta stsalel snitilultac ti Benjamine. Ti israeletique laj smilic vo'ob xcha'vinic ta mil (25,000) soldadoetic yu'un snitilultac Benjamín ti jech c'ac'al taje.

**36**Va'i un, snitilultac ti Benjamine laj yilic ti tsalbil xa c'otique. Ta naca sta loq'uic ech'el ti yan israeletic ti ta x'ac'batic yu'un snitilultac ti Benjamine, ja' ti c'otem ta yo'ntonic ta xu'ninic Gabaa ti viniquetic ti nacal comique.

**37**Ti viniquetic taje, ch'ayal yo'ntonic c'ot stsaquic ta leto ti Gabaae, ti laj smilic ta espada scotol ti jnaclejetic ta jteclume.

**38**Ti nac'al comic ta stsaquel ta leto ti jteclume, xchapoje lec sc'opic xchi'uc ti jvoc' israeletique, ti tometuc no'ox muyel ch'ail yu'unic ta yaq'uel iluc svinajeb ti och xa ta yoc ta sc'obic ti jteclume.

**39**C'alal yorail ta xilic xtomet ta xmuy ch'ail ti israeletic ti co'ol xa s'elan jatvilic batel yilele, ta jech to yepal, lic xpux talel yoquic ta stsaquel ta leto snitilultac ti Benjamine. Snitilultac ti Benjamine laj to staic ta milel lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' israeletic ti laj spat yo'ntonic ti yac'toicuc ti cuch xa yu'unic yan velta jech c'u cha'al letovajic ta ba'yele.



<sup>40</sup>Ja'uc le' une, ja' o xa xtomet liquel xch'ailal ti jteclume. C'alal laj sq'uel sutel svalopatic snitilultac ti Benjamine, laj yilic ti c'alal to vinajel xtomet ta xmuy xch'ailal ti jteclume.

<sup>41</sup>Mu'yuc xa xi'el lic tsacvanicuc ta leto ti israeletique. Snitilultac ti Benjamine lic xi'icuc ti c'alal laj yilic ti c'ot xa ta stojol ti ta stsutsic ta j'ech'ele.

<sup>42</sup>Jatvil xa loq'uic batel ta stojol ti israeletic ti stamojic batel sbelel ti sbajtical banomile. Mi ja'uc xa colic, yu'un macbil ta be ta xc'ot yu'un ti buch'u ta xloq'uic talel ta jteclume, ti milatique.

<sup>43</sup>Snitilultac ti Benjamine, joyibtabilic c'otic yu'un ti israeletique, ti nutsbilic batique, ti lubibil c'otic ta be ta Menuhá ti oy ta yeloval sloq'uel c'ac'al yu'un ti Guibea.

<sup>44</sup>Ja' jech c'otic ta chamel vaxaclajunebmil (18,000) ta vo' soldadoetic snitilultac ti Benjamine.

<sup>45</sup>Ti yan xtoque xvoletic sutic talel ta spatic, ti jatvil loq'uic talel ta sbajtical banomil ti ta stuq'uil lican ch'entic yu'un ti Rimone. Lajic ta milel vo'mil (5,000) ta vo' ta be. Ja'uc ti israeletique ochem yipal yu'unic ta snutsel ti yane, ti laj yilbeic svocol ta milel yan cha'mil (2,000) ta vo' viniquetique.

<sup>46</sup>Ti ta scotol ti lajic ta milel ti jech c'ac'al taje, vo'ob xcha'vinic ta mil (25,000) banquial soldadoetic snitilultac ti Benjamine.

<sup>47</sup>Ja'uc le' une, vaquib ciento (600) ta vo' snitilultac Benjamín ti laj stambeic batel jatobal ta sbajtical banomile. Comic chanib u ta lican ch'entic yu'un ti Rimone.

<sup>48</sup>Ja'uc ti israeletique lic stsaquic ta leto no'ox xtoc ti jlom snitilultac ti Benjamine. Laj smilic ta cuchilu ti jnaclejetic ta jujun jteclume, ti naca smilic no'ox batel ti chon bolometique, ti c'usiuc no'ox ta staic batel ti bu x'ech'ique. Laj stsanbeic sc'ac'al ti jteclumetique.

## Jueces 21

### Jech c'ot ta pasel ti mu'yuc xch'ay sts'unubalic snitilultac ti Benjamine

<sup>1</sup>Ti israeletique ta j'ech'el laj sva'an sbaic ta yalel ta Mizpa ti mu xu' xac'beic yic' stsebic mi junuc snitilultac ti Benjamine.

<sup>2</sup>Ts'acal to un, lic stsob sbaic ta Betel, ti vololic x'oc'lajetic ic'ub ti xi ta sc'anic parte ta stojol ti Diose:

<sup>3</sup>“¡Mu xa ono'ox cha'beluc un, jCh'ul Tot, Dios yu'un ti Israele! ¿C'u cha'al ti jech c'ot ta jtojolcutic le'e? ¿C'u xa no'ox cha'al ti ch'ay xa jvoc' snitilul ti Israele?”

<sup>4</sup>Ti israeletique sob xa liquic ta yoc'omal. Lic smeltsanic jun altar. Laj yac'beic chic'bil matanal xchi'uc milbil matanal sventa lajesobil o'ntonal yu'un ti Diose.

<sup>5</sup>Xi lic sjac'be sbaique: “¿Buch'u junucal cu'untic ti mu'yuc xc'ot ta tsobajel ta Mizpae?” Ja' ti yalojic ono'ox ta jamal ti jbel sc'oplal ta xich' milel ti buch'u mu'yuc xc'ot ta tsobajele.



- <sup>6</sup>Yu'un ti israeletique mu x'ech' ta xa'iic me'unal ta scoj ti mu no'ox albijuc chopol c'ot ta stojol snitilultac ti Benjamín ti c'alal svinquilel sbaique, ti xi ta xalique: “Avi ti c'ac'al li'e, tub jvoc' snitilultac ti Israele.
- <sup>7</sup>¿C'usi ta jpastic yo' ta jtabetic yajnilic snitilultac ti Benjamín ti cuxulic to comique? Yu'un laj caltic ta jamal ta sba sat ti Diose, ti mu xcac'betic yic' jtsebtic ti stuquique.
- <sup>8</sup>¿Mi oy junuc snitilultac Israel ti mu'yuc xbat sva'an ta stojol Dios ta Mizpae?” Vul ta yo'ntonic pisil une, ti mu junuc ay ta tsolej ti jnaclejetic ta Jabes ti oy ta Galaade.
- <sup>9</sup>Yu'un ti c'alal xcholet loc' ti biile, mi junuc oy buch'u laj stac'.
- <sup>10</sup>Va'i un, scotol ti jteclume laj staquic batel lajcha'mil (12,000) ta vo' soldadoetic ti tsots xu' yu'unique, ti albatic mantal ti ac'o smilic ta espada scotol ti jnaclejetic ta Jabese,
- <sup>11</sup>ti capaluc lajuc ta milel ti ololetique, ti antsetic ti ma'uc xa tojol tsebetique.
- <sup>12</sup>Ti c'u yepal nacalic ta Jabese, laj staic talel chanib ciento (400) ta vo' tojol tsebetic ti mu'yuc tabil ta vinique, ti yic'ojic ech'el ti bu lamalic ta Silo ti oy ta Canaane.
- <sup>13</sup>Va'i un, scotol ti jteclume laj yalic mantal ti ac'o ba yich' sa'el talel snitilultac ti Benjamín ti oyic ta lican ch'entic yu'un ti Rimone. Laj yalbeic ti lajuc sicubuc xa ti c'ope.
- <sup>14</sup>Snitilultac ti Benjamine sutic talel. Ac'bat yajnilic yu'un ti israeletic ti yic'ojic talel ta Jabese. Ja' no'ox un, mu'yuc xloc' o ta antsetic scotolic.
- <sup>15</sup>Yu'un c'uxubaj yo'nton ti israeletic ta stojol snitilultac ti Benjamine, ti xocol com yu'un Dios yavil ti bu oyic jvoc' snitilultac ti Israele.
- <sup>16</sup>Xi lic sjac'olanbe sbaic ti banquilaletic yu'un ti jteclume: “¿Bu ta jtabetic talel yajnilic ti jlome, c'alal scotol ti antsetic snitilultac ti Benjamine lajic ta milel?”
- <sup>17</sup>Yu'un ti bu xocol com yavil snitilultac ti Benjamín ti ja' snitilultac ti Israele, xlic xa yu'unic jun jteclum ti c'u yepal cuxul comique. Tsots sc'oplal ti oyuc yajvale yo' jech chapal snitilultac ti Israele.
- <sup>18</sup>Ja'uc ti vo'otic le' une, mu xu' ta xcac'betic yic' ti jtsebtique, ti c'alal jcotoltic laj caltic ta jamal ti israelotic ti ta xich' bisel ta cotal chaval ti buch'u ta xac'be yic' stseb snitilultac ti Benjamine.
- <sup>19</sup>Ac'o mi jech un, jujun jabil ta x'ech' jun muc' ta q'uin yu'un Dios ti ta Siloe, ti oy ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Betele, ti ta be ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al ta xc'ot ta Betel ti oy ta Siqueme, ti oy ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ti oy ta Lebonae.”
- <sup>20</sup>Va'i un, ti banquilaletic yu'un ti Israele xi laj yalic ti laj staquic batel mantal ta stojol snitilultac ti Benjamine: “Batanic, ba nac'o abaic ta yut uvatic ti nopol ta Siloe,

<sup>21</sup>ti teyuc xa asatic chaplanic leque. C'alal xvoletic loq'uel ta ac'otajel ti tsebetic ta Siloe, loc'anic batel ta anil ti bu nac'aloxuque. Elc'anic batel jujun tseb ti jujunoxuque. Iq'uic batel ta alumalic.

<sup>22</sup>Mi ta xtal sc'anic parte ta jtojolcutic ti stot sme'e, mi ja' ti xchi'iltac ta voq'uel ti tsebetique, ja'uc le' une, xi ta xcalbecutique: 'Quere, c'uxubajuc avo'ntonic ta jtojolcutic. Ch'aybo ti smulique. Mu'yuc xloc' o yajnilitic ti c'u yepal laj jtacutic talel c'alal laj jtsaccutic ta leto ti Jabese. Yu'un ma'uc vo'oxuc laj avac'beic ti yajnilique. Melel me cac'tic un, mu'yuc amulic ta xc'ot yu'un ti c'usi jamal laj ava'an abaic ta yalele.' ”

<sup>23</sup>Snitilultac ti Benjamine c'ot ta yo'ntonic ti va'i s'elan albatique. Jujunic laj yelc'anic batel jujun tseb ti ta x'ac'otaj laj staique. Ts'acal to un, ta anil no'ox, sutic batel ta yosilalic. Lic xcha'meltsanic ti steclumalique, lic naquiicuc.

<sup>24</sup>Ja'uc ti yan israeletique laj xch'ac sbaic ec. Ta jujuchop sutic batel ta stojol ti snitilulique, ta yosilic ti bu liquemic ti jujuvoq'ue.

<sup>25</sup>Ti jech c'ac'al ta vo'ne taje, mu'yuc ajvalil ta jujuvoc' yu'un ti Israele. C'ajomal no'ox ta spasic ti c'usi lec ta xa'iic ti jujuchope.

## Rut

### Rut 1

#### Ti c'usi c'ot ta pasel xchi'uc xnich'nab ti Elimelec ta Moabe

<sup>1</sup>C'alal yorail pasbiloc ta mantal ti israeletic yu'un ti buch'utic sva'anoj sbaic ta jpojvaneje, c'ot ta pasel ti lic muc' ta vi'nal ta sjunlej ti jteclum taje. Va'i un, oy jun vinic ti nacal ta Belén ti bat nacluc ta yosilal Moab, xchi'uc yajnil, xchi'uc cha'vo' xnich'on.

<sup>2</sup>Elimelec sbiinoj ti vinic taje. Noemí sbiinoj ti yajnile. Sbiic ti cha'vo' xnich'nabe, Mahlón sbi ti june, Quelión sbi ti xchibale. Scotolic efrateoetic ta x'albatic, liquelic ech'el ta Belén, ti c'ot nacliicuc ta Moabe.

<sup>3</sup>C'ot ta pasel cham ti Elimeleque, smalal ti Noemie, ti stuc xa com xchi'uc ti cha'vo' squereme.

<sup>4</sup>Ta sjalil to un, ti queremetique laj yiq'uic chib moabita antsetic. Orfa sbiinoj ti june. Rut sbiinoj ti xchibale. Chamic ti queremetic c'alal slajunebal (10) xa jabil yic'oj sbaique.

<sup>5</sup>Cham ti Mahlone xchi'uc ti Quelione, xch'ul tuc xa com ti Noemie, mi ja'uc xa junuc ti squeremtaque, mi ja'uc ti smalale.

#### Ti Noemie xchi'uc ti Rute ta xbatic ta Belén

<sup>6</sup>Oy jun c'ac'al, ti Noemie laj ya'i ti ta xich' alel ta Moabe, ti c'uxubaj yo'nton yu'un steclumal ti Diose. C'ot xa yorail laj spajes vi'nal ti yacal to oxo.

<sup>7</sup>Va'i un, c'ot ta nopel yu'un ti ta sut batel ta Judae. Loc' batel ti bu nacalique. Nabal batic ec ti cha'vo' yalibe.

<sup>8</sup>C'alal stamoj xa batel ti sbeique, xi laj yalbe ti yalibtaque: —Batanic, sutan batel ta anaic bu oy ti ame'ique. Ac'o sva'an sba ta xc'uxubineloxuc ti Diose jech c'u cha'al laj apasic ta jtojole, xchi'uc ti calabe.

<sup>9</sup>Ac'o yac' ye sti' ti malijanique yo' jech xamuyubajic, ta xac'otic ta jun naclej. Laj taj une, lic butsvanuc ti Noemie yo' jech ta xch'ac sbaic. Ja'uc ti tsebetic une, x'oq'uic xa liquel

<sup>10</sup>ti xi lic yalique: —¡Mi ja'uc un, yu'un ta xibatcutic ta alumal ec!

<sup>11</sup>Xi lic yalolan ti Noemie: —Ja' lec, sutanic batel, jtsebtac. ¿C'usi la ta xabalinic ta xbat achi'nicun? Yu'un mi ja'uc xa ta xquil yan jqueremtac ti xu' to ta xlic avic' abaic xchi'uque.

<sup>12</sup>Xan me ach'aic, sutanic batel ta anaic. Yu'un laj xa sc'oplal ma' ti ta stebaj ti o'ntonal ta malijeje, yu'un me'elun xa. Ac'o mi yaluc o ti o'ntonal ta ximalije, ti xc'ot ta pasel ti ac'ubaltic tana li'e ti ta xquil ti jqueremtaque,



<sup>13</sup>¿mi yu'un amalojic la un ta spasic ta vinic yo' jech ta xavic' abaic xchi'unque? ¿Mi yu'un ja' to ta xlic malijanic ti ta xamalaique? Ma'uc jech ma' taje, jtsebtac, mi ja'uc jech ta j'ech'el. Yu'un mu x'ech' xjelav laj jta jvocol yu'un ti Diose. X'ech to no'ox xtoc ta xi'och ta vul o'nton ta j'ech'el c'alal ta xquil ti avocolique.

<sup>14</sup>X'oq'uic xa liquel yan velta. Ja'uc le' une, ti Orfae lic sbuts' comel ti sme'alibe, laj xch'ac sbaic. Yan ti Rute comic xchi'uc ti sme'alibe.

<sup>15</sup>Va'i un, ti Noemie xi laj yalbee: —Q'uel avil ti avit'ixe ta sut xa batel ta slumal ta stojol ti sdiostaque. Chi'ino batel ec un.

<sup>16</sup>Ja'uc le' une, xi tac'bat yu'un ti Rute: —Mu xavalbun ti ta xaquictaote, ti ta jch'ac jbatique. Yu'un nabal ta xibat ti bu ta xabate. Ta xinaqui ti bu ta xanaquie. Ta jlumalin ti alumale. Ta xc'ot ta jDios ti aDiose.

<sup>17</sup>Ti bu ta xac'ot ta chamel ta lajele, tey c'otcun ta chamel ta lajel ec, ti ac'o quich' muquel ti bu taje. Tsotsuc xistsitsun ti Diose mi naca no'ox que jti' ta xcal ti mu'yuc ta jch'ac jba ti mi ma'uc ta scoj ti chamel lajele.

<sup>18</sup>C'alal laj yil ti Noemí ti yut yo'nton ta xchi'invan batel ti Rute, mu'yuc xa c'usi laj yalolanbe.

<sup>19</sup>Va'i un, xchibalic laj stam batel sbeic, ja' to ti c'uxi c'otic ta Belene. C'alal ochic batel ta jteclum Belene, xvoletic ta q'uelvanej scotol ti jnaclejetique, ti xi ta xalolanbe sbaic ti antsetique: —¿Mi mu ja'uc ti Noemí le'e?

<sup>20</sup>Xi ta xtac'olanbatic sutel yu'un ti stuque: —Mu xa xavalbeicun Noemí, albeicun xa no'ox Mará, yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une, mu albajuc laj jta ti jvocol yu'une.

<sup>21</sup>C'alal liloc' batel li'e, mu'yuc c'usi jna'. Avi tana une, jeche' xa jmeyoj sutel tal ti coc jc'obe. Yu'un jech c'ot ta nopel yu'un ti Diose. ¿C'u cha'al ta xavalbeicun Noemí, c'alal ti Dios ti scotol xu' yu'une laj xa slamanbun ta jba ti vocole?

<sup>22</sup>Ja' jech c'ot ta pasel c'alal loc' batel ta Moab ti Noemie, xchi'uc ti jun yalib ti Rut sbie, ja' ti jun moabita antse. C'otic ta Belén ti ja' o xa yorail ta xlic yich' tsobel ti jchop o ta trigoe.

## Rut 2

### Ti Rute bat ta yosil ti Booze

<sup>1</sup>Ti Noemie oy yuts' yalal ta sventa ti anima smalal Elimeleque, ti sbiinoj Booze, ti ja' jun c'ulej vinic ti caj tsacal xa'i sbae.

<sup>2</sup>Oy jun c'ac'al, ti Rute xi laj yalbe ti Noemie: —Ac'bun ave ati', ta xiloc' batel ta xc'uxc'ultael trigo ta osiltic. Ta jnaban jba ta spat junuc ti buch'u yacal ta stsob ts'unubal ti mi xaq'ue —Batan, jtseb —xi tac'bat yu'un ti sme'alibe.

<sup>3</sup>Ti Rute bat ti bu xyaquet ti j'abteletic ta osiltique. Yochel ta xc'uxc'ultael ti bu javajtic ta xcom sjol ti ts'unubal yu'un ti jtsob-trigoe. Lec xa c'ot o yorail yu'un, yu'un ti osil ti bu taje, ja' yu'un ti Booz ti yuts' yalal ti Elimeleque.

- <sup>4</sup>C'alal ja' o c'ot ti Booz ti lic batel ta Belene, xi c'ot sc'oponan ti jtsob-ts'unubale: — Coliyal ti Dios ti li' xchi'inojoxuque. —Jechot ec, ac'o sva'an sba ti Dios ta atojolale —xi laj stac' ti stuquique.
- <sup>5</sup>Laj taj une, ti Booze xi bat sjac'be ti jq'uelvanej yu'un ti jtsob-ts'unubale: —¿Buch'u yuts' yalal ti tseb le'e?
- <sup>6</sup>Ti jq'uel-j'abtele xi laj staq'ue: —Ja' jun moabita ti xchi'inoj talel ta Moab ti Noemie.
- <sup>7</sup>Laj sjac'bun mi xu' ta xc'uxc'ulta batel trigo ti nabal ta spat ti jtsob-ts'unubale. Sob ic'luman xnabet talel toy talel c'ac'al yu'un ta c'uxc'ulajele, ti ja' to laj xcux uni jliquel le'e.
- <sup>8</sup>Va'i un, ti Booze xi bat yalbe ti Rute: —A'yio ava'i, tseb, ti c'usi ta xcalbote, mu xbat c'uxc'ulajan ta yan osil. Li' no'ox nabetan batel ta spat ta xocon ti caj'abteltaque.
- <sup>9</sup>Nabetan batel ti bu ta x'abtejic ech'el ti caj'abteltac ta xavile. Yu'un laj calbe mantal ti caj'abteltaque ti mu junuc ta xayutilane. C'alal ta xavuch' ava'i vo'e, batan ti bu oy ti yavile, uch'an ti bu ta slupic loq'uel eque.
- <sup>10</sup>Snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic ta x'ich'van ta muc' ti Rute, ti xi laj sjac'be ti Booze: —¿C'u cha'al toj c'ux ta xavilun ta aba ta asat, ti ta xavac' ta q'uelel ti yutsil avo'nton ta jtojol ti c'alal jyanlum antsune?
- <sup>11</sup>Xi tac'bat yu'un ti Booze: —Yu'un jna'oj lec scotol ti c'u s'elan laj apas aba talel ta stojol ti ame'alib ti c'u xa sjalil xchamel talel ti amalale. Jna' lec xtoc ti laj acomtsan atot ame'e, xchi'uc alumal ti tal naclan ta jtojolcutic ti mu ja'uc xavojtiquinuncutique.
- <sup>12</sup>Scotol ti c'usi lec laj apas talele, Dios, ac'o xa xquextabot sutel. Ac'o xayac'bot amoton ti Ajvalil ti ja' Dios yu'un ti Israele, ti laj asa' apojel ta stojole.
- <sup>13</sup>Ti stuque xi laj staq'ue: —Spajeb xa o oy yutsilal avo'nton ta jtojol. Xcuxet xa banomil ta xca'i yu'un ti ac'ope. Yu'un ta yutsilal slequilal avo'nton laj achi'inun ta lo'il c'alal mi ja'uc junucun avajmosove.
- <sup>14</sup>C'alal sta yorail ti ve'ebale, ti Booze xi laj yalbe ti Rute: —La' li'e, ilo jutebuc pan, ts'ajo li' ta ya'lel ve'lile. Jmoj lic chotiicuc xchi'uc j'abteletic ti Rute, ti ac'bat ch'ilbil trigo yu'un ti Booze. Laj stun laj slajes ti tsebe. Noj lec xch'ut. Com to scemelal yu'un.
- <sup>15</sup>Laj taj une, c'alal bat to c'uxc'ulajuc yan veltae, ti Booze xi laj yalbe mantal ti yaj'abteltaque: —Q'uelic no'ox ti c'uxc'ulajuc ti bu busul ti chucbiquil jchop o ta trigoe. Mu xa jalanbeic.
- <sup>16</sup>Yalel xa xabajesic yalel jbej cha'bejuc c'alal ta xachuquique yo' ta stsob ti tsebe. Mu me buch'u xutilan avu'unic un.
- <sup>17</sup>Ti Rute yich'oj bat c'ac'al ta xc'uxc'ultael ti jchop o ta trigo ta yosil ti Booze. C'alal laj smaj ti c'u yepal laj sta ta tsobebe, x'ech' to ta jtob (20) kilo laj sta ta tsobel ti jchop o ta trigoe.





<sup>18</sup>Xt'inet xcuchoj batel yicats c'alal sut batel ta jteclume. C'ot yac'be yil ti sme'alibe. Laj taj une, lic sloq'ues talel scemelal ti ve'lile, laj yac'be ti Noemie.

<sup>19</sup>Xi jac'bat yu'un ti Noemie: —¿Bu laabtej nax le' une? ¿Bu ay atsob talel ti ep ta jmec ti sat jchop o ta trigoe? C'uxubinatic ta j'ech'el ti buch'u laj scoltaot le'e. Ti Rute xchapet lic yalbe ya'i ti sme'alibe, buch'u ta yosil ti bu ay ta c'uxc'ulajele. —Ti bu li'ay ta c'uxc'ulajele, ta yosil jun vinic ti sbiinoj Booze —xi laj yal.

<sup>20</sup>Xi tac'bat yu'un ti Noemie: —C'uxubinatic yu'un ti Diose. Yu'un laj xa yac' ta ilel yutsil slequil yo'nton ta jtojoltic avi tana li'e, ti laj xc'uxubinan ti buch'utic chamem xae. Ti vinic taje, ja' jun jnamtal uts' alaltic ti oy ta sventa xispojotic xiscoltaotique.

<sup>21</sup>Xi laj sts'ac batel lo'il ti Rute: —Laj yalbun xtoc ti xu' la xic'uxc'ulaj xchi'uc yaj'abteltaque, ja' to la ti c'uxi ta xc'ot ta tsutsel stsobel ti ts'unubale.

<sup>22</sup>Va'i un, ti Noemie xi laj stac'be ti yalibe: —Jtseb, lec ta xca'i ti ta xacom o xchi'uc ti yaj'abteltaque, ti mu xabat ta yan osil yo' jech mu xata ilbajinele.

<sup>23</sup>Ti Rut une nabal o ta xc'uxc'ultael trigo xchi'uc sme' mosovtac ti Booze, ja' to ti c'uxi tsuts stsobel ti jchop o ta trigoe xchi'uc ti trigoe. Jmoj nacalic ta naclej xchi'uc sme'alib ti stuque.

## Rut 3

### Yutsil slequil yo'nton ti Booze

<sup>1</sup>Ti Noemie, oy jun c'ac'al ti xi laj yalbe ti Rute: —Jtseb, ta jsa'bot anup achi'il yo' ta xata jun avo'nton yu'une.

<sup>2</sup>A'yio ava'i, ti cuts' calaltic Booze, ti lac'uxc'ulaj xchi'uc ti sme' mosovtaque, ti ac'ubal tana li'e, ta xbat ta yosil ta st'ujbel sc'a'epal ti sat sts'unubale.

<sup>3</sup>Chapano aba ta spasel jech c'u cha'al li'e: Atinan lec, muibtaso aba ta muil poxil. Lapo ti avutsil c'u'e. Batan ti bu taje. Ja' no'ox un, mu to me xavac' aba ta ilel ta stojol ti Booz c'alal mu to ta xlaj yo'nton ta ve'el ta uch' vo'e.

<sup>4</sup>Q'uelo lec ti bu ta xpuch'an sba vayuque. Va'i un, batan, jolbo ti yoque, puch'ano aba ta vayel ti bu taje. Ts'acal to un, ja' xa stuc ta xalbot ti c'usi ta xapase.

<sup>5</sup>Xi laj stac' ti Rute: —Lec oy, ta jpas scotol ti va'i s'elan laj avale.

<sup>6</sup>Ti Rute bat ti bu ta xich' majel ti trigoe, ti jech lic spas scotol jech c'u cha'al albat yu'un ti sme'alibe.

<sup>7</sup>Ve' yuch' vo' ti Booze, xlaet no'ox ti yo'nton ta xvinaje. Ts'acal to un, bat xpuch'an sba vayuc bu busul ti sat ts'unubale. Lec xa ox jliquel un, c'un c'un xa bat ti Rute. C'ot sjolbe ti yoque, lic xpuch'an sba vayuc.

<sup>8</sup>C'alal vul xch'ulel ta o'lol ac'ubal ti Booze, c'alal ja' o lic sjoybin sbae, toj ch'ayal c'ot yo'nton laj yil ti puch'ul ta xvay jun ants ta yoque.

<sup>9</sup>—¿Buch'uo? —xi laj sjac' ti Booze. Xi laj stac' ti Rute: —Vu'unun avajtunelun Rut, ti jnamtal uts' alalote, ti tsots sc'oplal ta xatic' aba ta jpojel jbainele, ti c'otuc ta avo'nton ic'une.

<sup>10</sup>Xi laj yal ti Booze: —Ac'o sva'an sba ta atojolal ti Diose. Avi tana une, ta j'ech'el laj avac' ta ilel ta q'uelel ti achabioj aba ta stojol ti anima amalale. Yu'un ti jechuque, ja' laj asa' ti bu querem toe, mi jc'ulej, mi me'un, ti mu to ta sta syijil jech c'u cha'alune. Mu ja'uc jech laj apas.

<sup>11</sup>Mu xaxi', tseb, scotolic ti li' ta jlumale sna'ic xa ti ja' jun antsot ti laj avac' ta ilel ti c'usi leque. Jech o xal un, ta jpas ti c'usi ta xac'anbune.

<sup>12</sup>Ti jech anamtal uts' alalune, ja' melel ava'uc. Ja'uc le' une, oy to avuts' avalal ti nopol xavil abaic xchi'uque, ti mu xco'olaj ti vu'une.

<sup>13</sup>Li' ech'uc avu'un ti ac'ubal avi tana li'e. Mi oc'om ta sc'an ta xc'ot ta pasel yu'un jech c'u cha'al liquem ta spasel ti namtal uts' alalil xa'i sbaique, ac'o spas. Yan ti mi mu jechuque, ta sba ta sat ti Diose, ta xcal ta jamal ta jpas ti vu'une. Avie, vayan, ja' to mi sacube.

<sup>14</sup>Ti jech ac'ubal taje, vay ta yoc Booz ti Rute. Ta yoc'omal, ic' to, sc'an to sacub, lic, ti xi ono'ox laj yal ti Booze: “Tsots sc'oplal, mu'yucuc buch'u sna' tal jun ants li' ta yavilal abtelale.”

<sup>15</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Booze: —Tsaco talel ti amochibe, yombo lec sba. C'alal syomojbe lec sba xmochib ti Rute, x'ech' ta cha'vinicuc (40) kilo jchop o ta trigo laj scocan ochel ti Booze. Ts'acal to un, laj yac'be batel xcuch ti yicatse, bat ta jteclum ti antse.

<sup>16</sup>C'alal c'ot ti Rut ti bu oy ti sme'alibe, xi jac'bat yu'une: —¿Mi lec ti c'usi laj atae, jtseb? Ti Rute xcholet lic yalbe ya'i scotol ti c'usi laj spas ti Booz ta stojole,

<sup>17</sup>ti xi to lic sts'ac batel ta yalilan ti slo'ile: —Laj yac'bun talel scotol ti jchop o ta trigo li'e, ti xi laj yalbune: “Altic ma' ti ameyoj avoc ac'ob ta xasut batel ta stojol ti ame'alibe.”

<sup>18</sup>Va'i un, xi laj yal ti Noemie: Avi tana une, jtseb, malo ava'i c'usi ta xc'ot ta pasel. Yu'un ti vinic le'e, mu teyuc no'ox xch'ayet avie, ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta chapel yu'un ti c'usi sc'an pasele.

## Rut 4

### Ti Booze ta xnupij sts'aqui xchi'uc ti Rute

<sup>1</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, ti Booze bat xchotan sba ta ochebal sti' ti jteclume, ta yavil ti bu ta stsob sbaic ti jnaclejetique. Ta yorail taje. ja' o jelav ti uts' alalil ti laj yalbe sc'oplal ti Booze, ti xi albat yu'un ti Booze: —Mala un to, yu'un ta xajc'oponot. La', chotlan li'e. Ti uts' alalile bat chotluc.

<sup>2</sup>Ta jech no'ox yepal un, ti Booze laj sta ta iq'uel lajunvo' (10) moletic yu'un ti jteclume, ti laj yalbe ya'i ti jmoj ac'o chotliicuc xchi'uque. C'alal chotolic xa xchi'uque,

<sup>3</sup>Ti Booze xi laj yalbe ti yuts' yalale: —Ti Noemie sut xa talel ta Moab. C'ot ta nopel yu'un ti ta xchon ti sbanomil ti bu smacoj ti cuts' calaltic Elimeleque.

<sup>4</sup>Ta xcac'bot ana', yu'un mi oy ta avo'nton ta xamane, alo ca'itic li' ta sba ta sat ti rexticoetique, xchi'uc ti moletic yu'un ti jteclume. Ti jech bats'i yuts' yalalot ti Elimeleque, oy me ac'oplal ta xamanbe ti yosile. Yan ti mi mu xac'an xamane, ac'bun jna', jnamtal uts' alalun xca'i jbatic ec, ti xu' ta xquich'e. Xi laj stac' ti uts' alalile: —Ta jman.

<sup>5</sup>Va'i un, ti Booze xi jamal laj yale: —Na'o ava'i lec un, mi ta xamanbe yosil ti Noemie, tsots sc'oplal ta xavic' ti Rute, ti jun me'unal moabita antse, yo' jech mu xch'ay yajval ti rextoil yu'un ti animae.

<sup>6</sup>C'alal jech laj ya'i ti uts' alalil taje, xi laj staq'ue: —Ti jech s'elan taje, mu xu' ta jman, xu' ta xlic soquesbe sc'oplal ti jrextoe. Mi ta xc'ot ta avo'nton ta xamane, mano, ta xcac' que ti c'otan ta yajvale.

<sup>7</sup>Ti jech c'ac'al ta vo'ne taje, xi s'elan ma' ti liquem yu'unic ta Israele: c'alal mi ta xac' ye ta sjelbe yajval ti oy c'usi yich'oj ti uts' alalile, mi oy c'usi ta smanbe sbaique, mi ja' ti buch'u ta xac' yee, mi ja' ti buch'u ta xchone, ta sloc' ti xonobe. Ta xac'be yich' ti jmanolajele. Taje, ja' svinajeb ti ta xc'ot ta pasel ti c'u s'elan liquem yu'unique.

<sup>8</sup>Ti yuts' yalal ti Booze laj sloc' ti xonobe, ti xi laj yal c'alal laj yac'be jelavel xonobil ti Booze: —Mano.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Booze xi laj yal ta sba ta sat ti moletique, xchi'uc ti c'u yepal joyolique: —Avi tana li'e, rexticooxuc acotolic ti ta jmanbe xrexta ti Noemie, ti Elimeleque, ti Quelione, xchi'uc ti Mahlone.

<sup>10</sup>Rexticooxuc xtoc ti ta xquic' ti Rut ti me'unal moabita antse yo' jech mu xch'ay sc'oplal ti Mahlón ta rextoil ti anima smalale. Ja' jech xtoc, mu xtub o sc'oplal ti Mahlón ta stojol ti anitululique. Mi ja'uc ta xch'ay ta o'ntonal ti li' ta jteclume. Rexticooxuc ti c'ac'al avie.

<sup>11</sup>Ti moletique xchi'uc scotol ti c'u yepal joyolique, xi laj staq'uique: —Melel ava'uc unbi, rexticouncutic. Ti ants ti ta x'och ta anae, jac'o sva'an sba ti Dios ta stojole jech c'u cha'al c'ot ta stojol ti Raquele xchi'uc ti Leae, ti jcotoltic lic talel jts'unubaltic yu'unic ti vo'otic ti israelotique! Ti vo'ote ja'uc junuc vinicot ti caj tsacal xava'i aba li' ta Efratae, ti ja'uc junuc vinicot ti ich'bilucot ta muc' li' ta Belene.

<sup>12</sup>Ac'o yac'bot ep anich'nab ti Dios ta sventa ti ants li'e. Epajuc ta j'ech'el ti avalab anich'nabe jech c'u cha'al ac'bat ti Farese, ti ja' yol xnich'onc ti Tamare xchi'uc ti Judae.

<sup>13</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti nupij ts'aqui ti Booz xchi'uc ti Rute. Laj xchi'in ti yajnile. Laj yac' ye sti' ti Dios ti lic xchi'in ti yole, ti laj yilbe sat jun squereme.

<sup>14</sup>Va'i un, ti antsetique xi ta xalbeic ti Noemie: —Lequil c'optabiluc ti Diose ti laj yac'bot jun amom ti ta xlic stuc'ulanote. Ja'uc la jun amom ti jelavem cajal sc'oplal c'otuc li' ta Israele.



<sup>15</sup>Ja' ta smuq'uibtasbot avo'nton, ta sq'uelot, ta stuc'ulanot c'alal yayilot xae. Yu'un squerem ol avalib ti mu tenbajot ta yo'ntone, ti ech'em stunel avu'une, ti ja' mu sta stunel avu'un ti ja'uc oyuc vucub avalabe.

<sup>16</sup>Ja'uc ti Noemie laj xq'uech ti olole, lic sbain ta sts'itesel.

<sup>17</sup>Xi ta x'albat yu'un ti slac'natac c'alal laj yilique: —Voq'uesbat xa jun yol ti Noemie. Obed, laj yac'be sbiin. Taje, ja' stot ti Isaie, smuc'tot ti Davide.

**Ti smolmuc'totac David ti laj ech'uc ta vo'nee**

<sup>18</sup>Snitilultac ti Farese, ja' jech li'e: Nich'naj ti Farese, Hesrón laj yac'be sbi.

<sup>19</sup>Nich'naj ti Hesrone, Ram laj yac'be sbi. Nich'naj ti Rame, Aminadab laj yac'be sbi.

<sup>20</sup>Nich'naj ti Aminadabe, Nahasón laj yac'be sbi. Nich'naj ti Nahasone, Salmón laj yac'be sbi.

<sup>21</sup>Nich'naj ti Salmone, Booz laj yac'be sbi. Nich'naj ti Booze, Obed laj yac'be sbi.

<sup>22</sup>Nich'naj ti Obede, Isaí laj yac'be sbi. Nich'naj ti Isaie, David laj yac'be sbi.



## 1 Samuel

### 1 Samuel 1

#### Ti Anae ta x'ac'bat jun squerem yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Ta vitstic ta yosilal ti Efraín ti sbiinoj Ramae, nacal jun vinic ti ja' yuts' yalal ti Sufe, ti sbiinoj Elcanae. Taje, ja' xnich'on ti Jerohame, smom xtoc ti Elihue. Ti smuc'-ta-muc'tote, ja' ti Tohue, xnich'on ti Sufe, ti liquemic talel ta stojol snitulultac ti Efraine.

<sup>2</sup>Cha'vo' yajnil ti Elcanae. Ana sbi ti june, Penina sbi ti xchibale. Ti Peninae oy yalabtac. Ja'uc ti Anae, mi junuc.

<sup>3</sup>Scotol jabil, ta xloc' batel ti Elcaná ta slumale, ta snijanel xchimanel sba ta yich'el ta muc', ti ta yac'bel milbil matanal ti Dios ti scotol xu' yu'un ti oy ta Siloe. Ti bu taje, ochemic ta yajpaletac Dios ti cha'vo' xnich'nab ti pale Elie, ti sbiinoj Ofni ti june, ti sbiinoj Finees ti xchibale.

<sup>4</sup>C'alal ta xlic yac' milbil matanal ti Elcanae, ta xac'be yich' spuculal ti Peninae, scotol ti squeremetique, ti stsebetic ti yajnile.

<sup>5</sup>Ja'uc ti Anae, lec t'ujbil ta xac'be yich' ti spuculale, yu'un xc'uxubinoj ta j'ech'el ac'o mi macbil yalajeb yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Ti Anae, c'a'epal satinbil x'ile, ilbaj x'utat, chbaba c'optaat, q'uexlaltasbil yu'un ti Peninae ta scoj ti pasbil ta machero yu'un ti Diose.

<sup>7</sup>Ti jujun jabil ti ta xbatic ta xch'ulna Diose, ja' jech s'elan ta x'utilanvan ti Penina ti va'i s'elan taje. Jech o xal ti Anae x'oc'olet, mu'yuc ti ve'el yu'une.

<sup>8</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Elcaná ti smalale: “¿C'u cha'al ta xa'oc', Ana, ti mu'yuc ve'el avu'un ta at-o'ntone? ¿Mi mu x'ech'uc to jc'oplal ta xava'i ta avo'nton, mi mu ja'uc mu sta sc'oplal ta xava'i ta avo'nton ti oyuc lajunvo' avalabe?”

<sup>9</sup>Oy jun velta ti c'alal oyic ta Siloe, ti laj yo'ntonic ta ve'ele, va'i batel ti Anae. Ja'uc ti pale Elie chotol ta muc' ta chotlebal ta nopol ochebal sti' xch'ulna ti Diose.

<sup>10</sup>Ti Anae mu x'ech' ta xa'i. Xtuch'et xa yo'nton oc' lic c'opojuc ti'inuc ta sc'oponel ti Diose.

<sup>11</sup>Xi laj yac' ti strate ta yalbele: “Ti scotol xu' avu'une, Dios, ti tauc la xava'an aba ta yet'esbel svocol ti avajtunel li'e, ti vuluc to la ta avo'nton ta yac'belun junuc jquereme, ta xcac'bot ta avajtunel ti c'u sjalil ti xch'iel sc'opojele. Ti svinajeb ta xc'ot ta avajtunele, mu'yuc ta xich' loc'bel ti sjole.”

<sup>12</sup>Ti jech jal ta xc'opoj xti'in ta stojol Dios ti Anae, ti Elie laj sq'uelbe ech'el ti yee.

<sup>13</sup>Ja'uc ti ants une, yo'nton no'ox sna' ta xc'opoj xti'in ta stojol ti Diose. Mu ja'uc jutebuc xvinaj ti c'usi ta xale. C'ajomal no'ox xvinaj xbac'bun ti yee. Ja'uc ti Elie laj snop ti ta xyacube.

<sup>14</sup>Xi laj yalbee: —¿C'usi to ora ta x'ech' avo'nton ta yacubel? ¡Ictao xa ti uch'bajele!



**15**—Mu jechuc ti va'i s'elan ta xavalbun une, yojtot —xi laj stac' ti Anae—. Ma'uc ma' ti cuch'oj une, mi ja'uc jtosuc uch'bolal ti c'usi paseme. C'ajomal no'ox mu xnel mu x'ech' ti jvocol ta xca'ie. Ta jbusan ti yatel co'nton ta stojol ti Diose.

**16**Mi ja'uc xc'ot ta ajol ti ja' jun chopol antsune. C'ajomal no'ox ta xic'opoj ta xiti'in ta stojol Dios ti c'u xa sjalil li' oyune, ti xyal xmuy ti co'nton yu'un ti vul o'ntonale.

**17**—Tsotsan, junuc avo'nton, batan —xi tac'bat yu'un ti Elie—. C'otuc ta pasel yu'un ti Dios yu'un Israel ti c'usi laj ac'anbee.

**18**—Colaval ta j'ech'el —xi laj stac' ti antse. Ts'acal to un, ti Anae sut batel ti bu lic ech'ele, c'ot ve'uc. J'ech'el nom c'ot ti vul o'ntonal yu'une.

**19**C'alal sacub ti osil ta yoc'omale, ti c'alal c'opoj ti'in xa comel ta stojol ti Diose, sut batel ta snaic ti oy ta Ramae. Va'i un, ti Elcanae lic xchi'in ta vayel ti Ana ti ja' yajmile. Ti Diose laj svules ta yo'nton ti xvocolet ti ants ta stojole.

**20**Ti Anae lic xchi'in ti yole. C'alal sta yoraile, voc' jun squerem ti laj yac'be sbiin Samuel, ja' ti laj sc'anbe ti Diose.

**21**Laj taj une, bat ti Elcanae xchi'uc scotol yalab xnich'nab ta Siloe yo' jech ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi yaloje, ta yaq'uel ti milbil matanal ta sventa tsuts ti jabile.

**22**Ja'uc ti Anae mu'yuc xbat yu'un xi laj yalbe ti smalale: —Avi tana li'e, ja' to ta xibat mi laj quictabe xchu' ti olole. Va'i unbi, ta xquic' batel yo' jech j'ech'el ta xquicta comel ta yajtunel ti Diose.

**23**Xi tac'bat yu'un ti Elcaná ti smalale: —C'otuc ta pasel ti c'usi lec ta xavile. Li' to comane ja' to ti c'uxi laj avictabe xchu' ti olole. C'otuc ta pasel yu'un strate ti Dios ti c'usi yaloje. Ja' jech com, lic sts'ites ti yole ja' to ti c'uxi laj yictabe ti xchu'e.

**24**C'alal laj yictabe ti xchu'e, uni biq'uit olol to yic'oj batel ta xch'ulna ti Dios ti oy ta Siloe. Ja' jech xtoc yic'oj batel oxib ch'iom tot vacax, xchi'uc yich'oj batel chib xcha'vinic ta litro trigo, xchi'uc jbej yavil vino ti meltsanbil ta nukul ti noj ta vineo.

**25**Va'i un, lic yich' milel ti jcot ch'iom vacaxe. Laj yac'beic jelavel ta sc'ob Elí ti olole.

**26**Xi albat yu'un ti Anae: —Ch'ayo jmul jcolo', yojtot, ti jech li' to cuxulot avi tana ta melele, vu'unun ma' ti ants li' to ox ay sta ta c'oponel ti Dios ta sts'el ti bu chotolote.

**27**Ti olol li'e, laj jc'anbe ti Dios ti ac'o xiyac'bune. Laj yac'bun un.

**28**Loc' ayan ta co'nton ti ta xcac' tunuc yu'un ti Diose, ti yajtunel ta xc'ot o ti c'u sjalil ti xch'iel sc'opojele. Va'i un, ti Elie snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic ta stojolal ti Diose.

## 1 Samuel 2

### Sq'uejimol ti Anae





<sup>1</sup>Ti Anae xi lic q'uejinuc ta sc'oponel ta sti'inel ti Diose: “Cajval, bats'i sjunul co'nton ximuyubaj ta j'ech'el ta atojol, ti ta ach' laj avac'bun ti yipale. Jamal que jti' ta xic'opoj ta stojol ti jcontrataque, yu'un laj acoltaun. Bats'i ximuyubaj ta j'ech'el.

<sup>2</sup>Mu'yuc xa yan Ch'ul Dios jech c'u cha'al ti vo'ote. Mu'yuc xa yan ta xchabivan jech c'u cha'al ti vo'ot Dios cu'uncutique. Mi junuc ti oy to buch'u x'ech' to jech c'u cha'al ti vo'ote.

<sup>3</sup>Mu'yuc buch'u ma' ti xu' ta stoy sba xchi'uc ti sc'ope, ti oy buch'u ma' ti cajal xa xa'i sba ta j'ech'ele. Yu'un ti Ajvalile, ja' ti Dios ti xojtiquin scotole. Ta sbis ta xchapan ti c'usi ta spas ti vinique.

<sup>4</sup>Yu'un ti stuque ta slilinbe syolobic ti buch'utic tsots xu' yu'unique. Ta xac'be yipic ti buch'u ch'abal ti yipal yu'unique.

<sup>5</sup>Yu'un ti buch'u oy scotol yu'un ta ba'yele, avi tana une, ta juteb xa pan ta spac'alín sba ta tunel. Yu'un ti buch'u mu x'ech' xjelav ta xa'i ti vi'nale, avi tana une, mu'yuc xa c'usi sna'. Ti ants ti buch'u mu sna' x'alaje, avi tana une, vucub to velta laj yil ti alajele, ja'uc ti buch'u ep ti yalabe, avi tana une, laj to me sc'oplal un.

<sup>6</sup>Ti Diose ta stub ta xac' ti cuxlejale. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta x'ac'van batel ta muquinale, xchi'uc ti ta xva'anvan liquel talele.

<sup>7</sup>Ti Diose ja' yabtel ta spasvan ta jc'ulej, mi ta me'un, ta xlomesvan ta lum, ta xtoyvan liquel.

<sup>8</sup>Ja' yabtel ta snit liquel ti lomem ta lum ti me'une. Ta snit loq'uel xtoc ti jc'an-limuxna ti oy ta c'a'eptique yo' jech ta xac' chotluc ti bu chotolic ti viniquetic ti ich'bilic ta muq'ue. Ta xchotan ti ich'bil ta muc' ta xc'ot ti bu yavil ti ich'bil ta muq'ue, yu'un ti Diose ja' yajval xchotlebtac ti banomile; laj xchotan liquel sbejel ti banomil une.

<sup>9</sup>Yu'un ti buch'utic jun yo'ntonic ta stojole, ta xchabi ti buyuc no'ox ta xanavique, ja'uc ti jtoyobbaetique, ta ic'al osil xcham xljajic, ja' ti mu'yuc buch'u junuc xu' ta spas ta yip no'ox stuque.

<sup>10</sup>Ti Diose ta slilin ti yajcontrae; ta vinajel to, xc'avlajet no'ox liquel yu'un ti chauc ta xac' vuluc ta stojolique. Ti Diose sbainoj ta xchapanel scotol ti banomile; ta xac'be yip ti ajvalil ti laj st'uje, ti jelavem ta j'ech'el ti smuc'ul stsatsal ta xac'bee.”

<sup>11</sup>Ts'acal to un, ti Elcanae sut batel ta sna ti oy ta Ramae. Ja'uc ti olole com xa ta yajtunel ti Diose. Com ta yoc ta sc'ob ti pale Elie.

### **Mu x'ech' c'usi chopol ta spasic xnich'nab ti Elie**

<sup>12</sup>Ti xnich'nab ti Elie toj chopol ti stalelique. Mu ja'uc xaquic ta venta ti Diose.

<sup>13</sup>Mi ja'uc ta xaquic ta venta ti ochem yabtelic ta paleal ta sventa ti jteclume. C'alal oy buch'u ta xac' ti milbil matanale, ta xc'ot xchi'uc xlech ti yajtunel ti palee. C'alal yacal ta xta'aj ti bequete,

14ta stic' ochel xlechal ve'lil ta perol, mi ta bin, mi ta xlechleb calto, mi ta muc' ta xaltem. Ti c'u yepal ta xlech loq'uele, ta xc'ot ta yu'un ti palee. Ja' jech ta spasbe scotol ti israeletic ti ta xc'otic ta Siloe.

15Ma'uc no'ox taje, c'alal mu to xchiquic ti xepu' ta altare, ta xc'ot ti yajtunel palee, ti xi ta xalbe ti buch'u ta xac' ti chic'bil matanale: “Tse to ma' le'e, ac'bun talem ti beq'ute yo' ta jvobe ti palee, yu'un mu xa stsac ti mi vobil xae. Ja' no'ox ta xch'ambot ti mi tse toe.”

16Mi oy buch'u ta xal ti ba'yel ta xich' chiquel ti xepu'e, ti ja' ts'acal xu' ta xich' batel ti c'u yepal ta sc'ane, ti jtunele xi ta staq'ue: “¡Mo'oj, ac'bun me ch'a talem ta anil! Yan ti mi mu jechuque, ta xajtsatsal-pojbot.”

17Smulic ti querem viniquetic ta stojol ti Diose, toj ech'em tsots, ja' ti mu'yuc tsots sc'oplal ta xa'iic ta yo'ntonic ti ja' yu'un Dios ti matanale.

18Ja'uc ti querem Samuele slapoj luchbil jayal saquil c'u'il ta xac' sba ta tunel yu'un ti Diose.

19C'alal jujun jabil ta xbatic ta ch'ulna ti stot sme'e yo' ta xbat yaq'uic ti milbil matanal ta xmal ti jujun jabile, ta xich'beic batel jlic yuni lo'in c'u' ti laj smeltsanbee.

20Va'i un, ti Elie xi ta xal ti ta xac'be yich' yutsilal slequilal Dios ti Elcanae xchi'uc ti yajnile: “Ac'o xasc'uxubinic ti Diose, ti ta xac'bot anich'nab ta sventa ti ants li'e, ti xquexol ti laj yac' ta tunele.” C'alal ta xlay yo'ntonique, ta sut batel ta snaic.

21Ja'uc ti Anae, sva'anoj sba ti Dios ta stojole, yu'un lic xchi'in yol. Ti jech taj une, lic to yilbe sat oxib squerem xchi'uc chib stseb ti Anae. Ja'uc ti ch'in querem Samuele yantic xch'i ta stojol ti Diose.

22Ja'uc ti Elie, mol xa, ya'binoj lec scotol ti c'usi spas ti xnich'nab ta stojol ti israeletique, xchi'uc ti ta xvay xchi'uquic ti antsetic ti ta xtunic ta ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose.

23Ja' yu'un un, xi laj yalbee: “Scotol ti jteclume chopol ta xc'opojic ta scoj ti toj chopol ti atalelique. ¿C'u cha'al jech ta xapasic un?”

24Mu ja'uc smelol, jnich'nab, yu'un mu'yuc c'usi lec ca'binoj ta slo'iltaoxuc yalab xnich'nab ti Diose.

25Mi oy buch'u ta xjelav ta stojol ta yilbajinel ti yane, xu' to ta xpojat yu'un ti Diose. Ja'uc ti buch'u ta soquesbe yo'nton ti Diose, ¿buch'u xa la ta xpojat yu'un?” Ja'uc ti stuquique mu'yuc laj yich'ic ta muc' ti va'i s'elan albat yu'un ti stotique, ja' ti chapbil xa sc'oplal ta xch'aybat sts'unubalic yu'un ti Diose.

26Ja'uc ti biq'uit querem Samuele, yantic xch'i batel. Ti c'u s'elan ta spase, lec ta xil ti Diose, xchi'uc ta sba ta sat ti jnaclejetique.

27Ti jech yorail ta vo'ne taje, ja' o c'ot vu'lanatuc yu'un jun j'alc'op ti Elie, ti xi albate: “Ti Diose xi xcholet ta xal ta jamale: ‘C'alal oyic to ox ta Egipto ti ta xac' sbaic ta tunel ta stojol ti faraón ti amolmuc'totique, laj cac' jba iluc ta stojolic.”

<sup>28</sup>Ti ta scotol ti jaychop snitilultac ti Israele, laj jt'ujoxuc loq'uel yo' ta xacomie ta cajpaletac, yo' jech ta xavac'beicun chic'bil matanal ta caltar xchi'uc ta xachic'beicun pom, ti alapojic ochel ti luchbil jayal saquil c'u'il ta jtojole. Ma'uc no'ox taje, laj cac' que ta stunesel ti amolmuc'totic scotol ti matanaletic ta xchiq'uic ti israeletic sventa quich'el ta muc' ti vu'un Diosune.

<sup>29</sup>¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ta xabajic ti milbil matanaletic ti vu'un laj cal ti c'otuc ta pasele? ¿C'u cha'al ech'em t'ujbil ta xich' ti anich'nabe, ti ja' mu sta ti vu'une? ¿C'u cha'al ja' no'ox ta sjubes sbaic ta sventa scotol ti lequiquil matanal ti ta xaq'uic ti calab jnich'nab Israele?'

<sup>30</sup>Ja'uc le' un cha'e, ti Ajvalil ti ja' Dios yu'un ti Israele, ti laj yal ti ta xatunic o xchi'uc ti avalab anich'nabe, avi tana un, xi ta xal ta jamale: 'Mu xcac' que jti' ti jech le'e. Ta xcac' ta ich'el ta muc' ti buch'u ta xiyac'un ta ich'el ta muq'ue. Ta xcac' ta q'uexlal ti buch'u ta xisoquesbeicun ti jc'oplale. Ti vu'un Ajvalilune mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>31</sup>Avi tana li' une, sta xa yorail ta jtubbe sc'oplal ti amuc'ul atsatsalique, ti smuc'ul stsatsalic ti amolmuc'totaque. Mu'yuc buch'u ti avalab anich'nab ti jal ta xil ti xch'iel sc'opojele.

<sup>32</sup>Mu stac' a'yeluc ta xava'iic c'usi ta xapas xchi'uc avocol, xchi'uc sc'ac'al avo'nton, ti c'alal ta xavil ta aba ta asat ti lec scotol ti c'usi ta jpas ta stojol ti Israele, ti mu junuc ta xil jal ch'iel c'opojel ti anich'nabe.

<sup>33</sup>Ja'uc le' une, ta xquieta comel jun chibuc avuts' avalaltac ta sts'el ti caltare, ti xnelet no'ox liquel ti satique, ti set'sun no'ox ti yo'ntonic ta xlic it'ixajicuque. Ja'uc ti yan avuts' avalale, ta xich'ic milel.

<sup>34</sup>Xi s'elan senyail ta xc'ot ta atojol ti c'usi xc'ot ta stojol ti xchibal anich'on ti Ofnie xchi'uc ti Fineese: ta jun sc'ac'alil ta xcham ti xchibalique.

<sup>35</sup>Mi laj taj une, ta jva'an jun pale ti oy stuq'uil sjol yo'ntone, ti ta spas jech c'u cha'al oy ta co'ntone, ti c'usi nobil cu'une. Mu'yuc spajeb ta xcac'be ti snitilultaque, ti ta xcom o ta yajtunel ti ajvalil ti buch'u vu'un laj jt'uje.

<sup>36</sup>Va'i un, ti buch'u cuxul to com ti anitilultaque, ta xtal sbic'tajes sbaic ta stojol yo' ta xtal sc'anbeic jsepuc plata taq'uin, mi ja' jxet'uc pan, ti xvocoletic xa ti ac'o ac'baticuc yabtelic ta stojol ti paleetique, yo' jech xu' ta sta ti sve'elique.' ”

## 1 Samuel 3

### Ta xtae ta iq'uel yu'un Dios ti Samuele

<sup>1</sup>Ti quem Samuele yac'ojbe yipal ti yac'oj sba ta tunel ta stojol ti Dios ti bainbil yu'un ti Elie. Ti jech yorail ta vo'ne taje, snom staj ta j'ech'el ti ta xc'ot ta pasel ti oy buch'u ta xc'o'ponat yu'un ti Diose. Snom staj ta j'ech'el ti oy buch'u ta xil ti oy c'usi ta x'ac'bat yil yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, oy jun c'ac'al ti c'alal lic xa macuc ti sate, ti mu xa xil lec osil ti Elie, ja' o ta xvay ta sna.

- <sup>3</sup>Yan ti Samuele xpuch'anoj sba ta xvay ta xch'ulna ti Dios ta sts'el ti bu bejel xcaxa ti Diose. Ja'uc ti lamparae staoj yav tsanal ti ta ch'ul cuartoe.
- <sup>4</sup>Va'i un, ti Diose xi lic biiltasvanuque: —¡Samuel! —¡Li'une! —xi laj staq'ue.
- <sup>5</sup>Bat ta anil ti bu oy ti Elie, ti xi laj yalbee: —Li'un xae, ¿c'usi ta xaval? —Ali mu'yuc laj cavtaot une —xi laj stac' ti Elie—. Batan, ba vayan. Va'i un, ti Samuel une bat, cha'vayuc.
- <sup>6</sup>Ja'uc ti Dios une xi cha'avtavane: —¡Samuel! Va'i un, ti Samuele lic ta anil, bat ti bu oy ti Elie, ti xi c'ot yale: —Li'un xae, ¿c'usi ta xaval? —Ali mu'yuc xacavtaot une, nich'on —xi laj stac' ti Elie—. Batan, ba vayan.
- <sup>7</sup>Yu'un ti Samuele mu xojtiquin buch'u ti Diose, yu'un mi ja'uc yac'oj sba iluc ta stojol.
- <sup>8</sup>Ta yoxibal velta un, avtaat yu'un Dios ti Samuele. Ja'uc le' une, lic batel ti xi c'ot yalbe ti Elie: —Li'un xae, ¿c'usi ta xaval? Ti Elí une, vul ta yo'nton ti ta x'avtaat yu'un Dios ti quere me.
- <sup>9</sup>Xi laj yalbe jech c'u cha'al li'e: —Batan, ba vayan, mi ta sbiiltasot yan velta ti Diose, xi xatac'bee: 'C'opojan, ts'etel xchiquin ta xa'i ac'op ti avajtunele.' Va'i un, ti Samuele bat spuch'an sba ta svayeb.
- <sup>10</sup>Ts'acal to un, c'ot ti Diose, ti va'al uni jliqueluque, ti laj sbiiltas jech c'u cha'al ta ba'yele: —¡Samuel! ¡Samuel! —xi ti Diose —C'opojan, ts'etel xchiquin ta xa'i ti c'usi ta xavalbe ti avajtunele —xi laj stac' ti Samuele.
- <sup>11</sup>Xi albat yu'un ti Diose: —Oy c'usi ta xlic jpas ta stojol ti Israele, ti ta xc'uxub xchiquin scotolic ti buch'u ta xa'iique.
- <sup>12</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xc'ot ta pasel cu'un scotol jech c'u cha'al calojbe ya'i ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel ta stojol yalab xnich'nab ti Elie.
- <sup>13</sup>Jt'abojbe xa ono'ox ya'i ti j'ech'el ta jtsits ti yalab xnich'nabe ta scoj ti sna'oj xa ono'ox ti oy c'usi chopol laj spasique, ti laj xa sbisicun ta cotal chaval ti xnich'nabe, ti mu ja'uc oy c'usi ta xalbee.
- <sup>14</sup>Ja' yu'un un, laj xa jva'an jba ta yalbel ta jamal ta scontrainel ti mu lecuc ta xquil xnich'nab ti Elie. Mi ja'uc ti milbil matanale, mi ja'uc ti yan matanal ta xtub ti smulic ti c'usi chopol laj spasique.
- <sup>15</sup>Laj taj une, jech ti Samuele bat vayuc, ja' to ti c'uxi sacub ta yoc'omale, lic sjam sti'tac xch'ulna ti Diose. Ti c'usi laj yil ti jambat sba sat ti Samuele, ta xi' ta yalbel ti Elie.
- <sup>16</sup>Ja'uc le' une, avtaat yu'un ti Elie, ti xi albate: —¡Nich'on Samuel! —¿C'usi ta xaval? —xi laj stac'bee.
- <sup>17</sup>Xi jac'bate: —¿C'usi laj yalbot ti Diose? Avocoluc, al bun ca'i ta jamal, mu ts'ijluc no'ox ta xacom. ¡Tsots ta stsitsot ava'i ti Dios mi ts'ijil no'ox ta xacome!

<sup>18</sup>Ja'uc ti Samuele xchapet lic yal scotol ti c'usi sc'oplale. Mu ja'uc jutebuc yo'nton no'ox sna', ti xi tsots avan liquel ti Elie: —¡Yu'un ja' Dios ti stuque! ¡Ac'o c'otuc ta pasel yu'un ti c'usi lec ta xa'ie!

<sup>19</sup>Ja'uc ti Samuele ch'i, coltabil yu'un ti Diose. C'ot ta pasel yu'un scotol ti c'usi yalaj ti stuque.

<sup>20</sup>C'alal to ta Dan xchi'uc c'alal to ta Beerseba ti vinaj ta scotol Israel ti ja' jun bats'i j'alc'op yu'un Dios ti Samuele.

<sup>21</sup>Ja'uc ti Diose lic xcha'ac' sba iluc ta Siloe, yu'un ja' to tey ta svinajes ti sc'op ta stojol ti Samuel ti bu taje.

## 1 Samuel 4

<sup>1</sup>Laj taj une, ti Samuele lic xchapbe ya'i scotol ti Israele.

### Ti filisteoetique laj spojic batel xcaxail strate ti Diose

Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti filisteoetique laj stsob sbaic yo' ta xbat stsaquic ta leto ti israeletic. Loquic batel ec ti israeletic ta stsaquel ta leto ti filisteoetic ti c'ot svol sbaic ta sts'el Eben-ézure. Ja'uc ti filisteoetique bat svol sbaic ta Afec

<sup>2</sup>ti xc'uletic no'ox batel ta stsaquel ta leto ti israeletic. C'alal xc'anobaj no'ox liquel ti leto yu'unique, tsalbil c'otic ti israeletic yu'un ti filisteoetique. Lajic ta milel chanmil (4,000) ta vo' viniquetic ti c'alal xyaquet ti letoe.

<sup>3</sup>C'alal sutic batel ti j'ac'-leto israeletic ti bu svoloj sbaique, xi laj yalic ti moletic yu'un ti Israele: “¿C'u cha'al laj yac' ye sti' ti Dios ti jech tsalbil lij'ot yu'un ti filisteoetic avie? ¡Ba quich'tic talel ta Silo xcaxail strate ti Diose yo' jech poybil ta xbat ta o'lol cu'untic, ti mu tsalbiluc ta xije'ot yu'un ti cajcontratique!”

<sup>4</sup>Ja' yu'un un, ti israeletic laj staquic batel jvoc' viniquetic ta Silo yo' jech ta xich'ic talel xcaxail strate ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti ta spas mantal ta o'lol ti bu va'al chib sloc'obbail ti c'usi oy xiq'uique. Jech ti Ofnie xchi'uc ti Fineese, ti xchibal xnich'nab ti Elie, jmoj batic xchi'uc xcaxail strato ti Diose.

<sup>5</sup>C'alal c'ot xcaxail strate Dios ti bu tsobolique, c'ot ta pasel yu'un ti israeletic ti xnic no'ox banomil yu'unic ta muyubajel ti lic avanicuque.

<sup>6</sup>Xi laj yalic ti filisteoetic ti c'alal laj ya'iic ti yan no'ox sba x'avlajetique: “¿C'u cha'al ti mu no'ox albajuc xvochetic ti bu tsobolic ti hebreoetique?” Ja'uc ti c'alal laj ya'iic ti vul xa xcaxail strate ti Dios ti bu tsobolique,

<sup>7</sup>lic ochuc xi'el ta yo'ntonic ti xi laj yalique: “¡Vul xa diosetic ti bu vololique! ¡Mu xa no'ox cha'belucotic un! ¡Yu'un mu'yuc xquiltic o ti jech xc'ot ta pasel avi tana une!

<sup>8</sup>¡Teque' no'ox xch'a un! ¿Buch'u xa ta xispojotic mi lij'och ta yoc ta sc'ob ti diosetic ti scotol xu' yu'un taje? ¡Yu'un ja' ono'ox laj stsutses ti egipcioetic ti c'alal c'ot ta stojolic ti ep ta tos vocol ta sbajtical banomile!

9;Tsatsajanic, pojo abaic, soldado filisteoetic. Vinicuc xava'i abaic ta tsacvanej ta letoe yo' jech mu xa'ochic ta mosovil yu'un ti hebreoetic jech c'u cha'al ti oy bu och ta mosovil avu'unique!”

10Va'i un, ti filisteoetique lic tsacvanicuc ta leto, ti tsalatic ti israeletique, ti jatvil batic c'alal to ti bu slamlebic ta voleje. Mu no'ox albajuc ti milbail c'ot ta pasel yu'unique. Lajic ta milel lajuneb xcha'vinic ta mil (30,000) j'ac'-leto israel viniquetic ti ta yoc ta xanavique.

11Ja' jech xtoc och ta yoc ta sc'obic xcaxa ti Diose, xchi'uc laj smilic ti Ofnie, ti Fineese, ti xchibal xnich'nab ti Elie.

12Ja'uc le' une, oy to jun soldado snitulul ti Benjamine, ti cuch to yu'un loq'uel jatobal ti bu yacalic ta ac'-letoe, ti ta yorail no'ox xbitet xa c'otel ta anil ta Siloe, ti jatantic xa ti sc'u'e, ti balom ach'el ti sjole.

13Ti c'alal c'ote, chotol ta muc' ta chotlebal ti Elie ta nopol xocon ti'na ti yac'oj batel sat ta bee, ti oy xa ta vul o'nton xchi'uc ti xcaxa Diose. Ti vinic taje och batel ta jteclum ti laj xchap ti ya'yeje. Ta jech no'ox yepal ti jnaclejetique x'avlajetic xa liquel.

14C'alal laj ya'i ti Elí ti x'avlajetic xae, xi laj sjaq'ue: —¿C'usi c'ot ta pasel ti va'i s'elan xvochetiic xa ta avlajetele? Ti vinic taje bat ta anil ta xchapbel ya'i Elí ti c'usi c'ot ta pasele.

15Yu'un ti Elie yich'oj xa vaxaclajuneb yo'vinic (98) jabil, ti j'ech'el maquem xa ti sate.

16Xi laj yalbee: —Naca to livul ti lilic talel ti bu xyaquet ti letoe. Avie, cuch to cu'un talel ti jatobal ti bu xyaquet ti letoe. —¿C'usi c'ot ta pasel un, nich'on? —xi laj sjac' ti Elie.

17—Jatavic ti israeletic yu'un ti filisteoetique —xi laj stac' ti buch'u yich'oj talel ti lo'ile—. Ma'uc no'ox taje, mu no'ox albajuc ta smilanic ti jnaclejetique. Capal chamic ec ti cha'vo' anich'nabe, ti Ofnie xchi'uc ti Fineese. Och ta yoc sc'obic filisteoetic xcaxa ti Diose.

18C'alal laj yalbe sc'oplal xcaxa Dios ti buch'u yich'oj talel ti lo'ile, toj jvalc'ujel batel ta svalopat ti Elí ti chotol ta muc' ta chotlebal ta xocon ti'nae. Ti jech mol xae, ti aluneb xa ti sbec'tale, toj c'asel c'ot snuc' cham. Cha'vinic (40) jabil sjalil laj sva'an sba ta spojel ti Israele.

19Ja'uc ti yalibe, yajnil ti Fineese, ti noj xa xch'ut yu'un ti yole, ti jutuc sc'an xc'ot yorail ta xvoq'ue, sjisluj liquel xc'uxul ti c'alal laj ya'ibe sc'oplal ti och xa ta c'abal xcaxa ti Diose, xchi'uc ti cham xa ti smu'alibe xchi'uc ti smalale. Xbalet xa liquel xchi'uc xc'uxul ti xch'ute, laj svoq'ues ti yole.

20C'alal laj yilic ti jq'uelvanejetic ti ta xa xcham ti antse, xi laj yalbeique: “Ac'bo xa yipal, yu'un ta xavilbe sat jun aquerem.” Ja'uc ti stuque mu'yuc stac', ja' ti ma'uc xa ta yo'ntone.



<sup>21</sup>Icabod laj yac'be sbiin ti olole, yu'un xi laj yale: “Laj to sc'oplal ma' ti oy to yutsilal slequilal ti israeletique, yu'un och xa ta c'abal xcaxa ti Diose, ti cham laj ti smu'alibe xchi'uc ti cham ti smalal ta scoje.”

<sup>22</sup>Jech o xal laj yal ti laj to sc'oplal ma' ti oy to yutsilal slequilal ti Israele, ja' ti ochem xa ta c'abal xcaxa ti Diose.

## 1 Samuel 5

### Ti caxae oy ta slumal ti filisteoetique

<sup>1</sup>C'alal ochem xa ta c'abal xcaxa Dios ta Eben-ézure, ti filisteoetique laj yich'ic batel c'alal to ta Asdod.

<sup>2</sup>Va'i un, laj xchechic batel, bat stiq'uic ta xch'ulna ti dios Dagone. Laj sbejanic ta sts'el ti bu va'al ti diose.

<sup>3</sup>Ti jnaclejetic ta Asdode, ti c'alal c'otic ta yoc'omale, ja' to laj yilic ti telel xa ta banomil ti dios Dagón ta sts'el xcaxa ti Diose. Va'i un, laj stoyic liquel ti Dagone, bat sva'anic comel ti bu no'ox sva'lebe.

<sup>4</sup>C'alal c'otic yan velta ti jnaclejetic ta Asdod ta yoc'omale, ja' to laj yilic xtoc ti telel xa ta banomil ti Dagón ta sts'el xcaxa Dios laj staique. Nom xa bejel ti sjole. C'asem xa ti xchibal sc'ob javal ta lumtique. Ja' xa no'ox lec com jc'os ti xch'ut ta yavil ti bu va'al to oxe.

<sup>5</sup>Jech o xal ta Asdod avi tana le'e, c'alal ta x'ochic batel ta xch'ulna ti yajpaletac ti Dagone, mu ta x'ech' steq'uic bu ti sva'lebe.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, tsots lic ac'baticuc svocolic yu'un ti Diose. Mu no'ox albajuc ta x'ac'batic xi'el ti jnaclejetic yu'un ti Asdod xchi'uc ti steclumale, ja' ti lic tsacaticuc ta chacale.

<sup>7</sup>Xi laj yalic ti c'alal laj yilic ti va'i s'elan c'ot ta stojolic ti jnaclejetic ta Asdode: “Ti xcaxa Dios yu'un ti Israele, altic ti li' ta xcom ta jtojoltique. Yu'un ja' ti Dios taje ta xiyac'botic tsots vocol ti jmoj ta xquich'tic xchi'uc ti Dagón ti ja' dios cu'untique.”

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, laj staquic batel mantal ta stojol ti banquilaletic yu'un ti filisteoetic ti ta stsob sbaic xchi'uquique, ti xi ta sjac'beique: —¿C'usi ta xcutic ti xcaxa Dios yu'un ti Israele? —Ba aq'uic ta jteclum Gat —xi laj yalic. Ti filisteoetique bat yaq'uic ti bu taje.

<sup>9</sup>Ta ts'acal to un, ti c'alal bat xa yaq'uique, mu no'ox albajuc lic yac' xi'el ti Dios ta jteclume. C'alal ta biq'uit ta muc', tsacatic ta chacal ti jnaclejetic taje.

<sup>10</sup>Va'i un, ti filisteoetic une laj yaq'uic batel ta Ecrón ti xcaxa Diose. Ja'uc c'alal c'ot ti caxa une, ti jnaclejetic ta Ecrone xi x'avlajetic xa liquele: “¿Ti lijtacbat talem ti xcaxa Dios yu'un ti Israel li'e, ja' xa jmileltic jcotoltic!”

<sup>11</sup>Ti jech tanijem xa batel ta scotol jteclum ti chamel ti xi'bal sba ta scoj ti tsots vocol ta x'ac'batic yu'un ti Diose, xi laj yalic ta stojol ti c'alal laj staic ta iq'uel ti

banquilaletic yu'un ti filisteoetique: “Chechic loq'uel ti xcaxa Dios yu'un ti Israel ti li' oye. Ba sutesic ta yavil ti bu ono'ox oye yo' jech mu xismilotic jcotoltic.”

<sup>12</sup>Yu'un c'alal to vinajel ta xc'ot ti x'avlajet no'ox ti jnaclejetic ti ta jteclume. Yu'un ti buch'utic mu'yuc ta xchamique, noj ta chacal ti sbec'talique.

## 1 Samuel 6

### Ti filisteoetique ta sutesic ti caxae

<sup>1</sup>Ti xcaxa Diose joc'tsaj vucub u ta yosilal ti filisteoetique.

<sup>2</sup>Ja'uc ti filisteoetique laj stsobic talel ti paleetique xchi'uc ti jt'unvanejetique yo' xi ta sjac'beique: —¿C'usi ta jpastic xchi'uc ti xcaxa Diose? Albnun ca'icutic c'uxi xu' xbat jsutescutic ti bu lic talele.

<sup>3</sup>Xi laj stac' ti stuquique: —Ti mi ta xasutesic batel ti xcaxa Dios yu'un ti Israele, mu xa ta jech'euc no'ox ta xasutesic. Yu'un me ta sc'an ac'bel jutebuc sventa slajesobil yo'nton ti Diose. Va'i un, ti vo'oxuc une ta xacolic, ja' to ta xlic avilic c'u cha'al ti mu xayictaouxuc ta stsitsele.

<sup>4</sup>—¿C'usi ta xcac'becutic ta sventa ti slajesobil yo'nton une? —xi laj sjaquic ti filisteoetique. —Vo'bej oro ti co'ol s'elan sloc'obbail jech c'u cha'al ti chacale —xi laj staquic ti stuquique—, ti jujun ta xaquic ti banquilaletic yu'un ti filisteoetique. Jech xtoc ta xaquic vo'ob oro ti co'ol s'elan sloc'obbail jech c'u cha'al junuc ch'o. Yu'un jmoj oyoxuc ta vocol xchi'uc ti banquilaletic avu'unique.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un cha'e, lic meltsanic sloc'obbail ti chacaletique, xchi'uc sloc'obbail ti ch'oetic ti ochem ta soquesel ti jteclume. Ac'beic ta cajal toyol sc'oplal ti Dios yu'un ti Israele. Ja' to nan quic ta xicta sba ta yac'bel vocol ti diosetique, xchi'uc ti osil banomile.

<sup>6</sup>¿C'u cha'al toj tsots avo'ntonic ti sta sal xa jech yo'nton jech c'u cha'al ti egipcioetique xchi'uc ti faraone, ti ja' to laj yac' loc'uc batel ti israeletic ti c'alal tsots ac'batic svocolic yu'un ti Dios yu'un ti Israele?

<sup>7</sup>Aquic ta meltsanel junuc ach' carreta. Sa'ic talel cha'cotuc me vacax ti mu'yuc xjochoj ti yabtejebe, ti ta to xac' chu'unuc ti yole. Lot'beic ta chuquel ti carretae. Mu ja'uc xavaquic ti tijil ta xbat ti xch'in oltaque, ictabeic comel bu ti svayebique.

<sup>8</sup>Chechic talel ti xcaxa Dios mi laj taj une. Cajanic muyel ta sba ti carretae. Ti ta xocon ti caxae, tiq'uc ochel ta junuc caxa ti c'usitic meltsanbil ta oro ti ta xavaquic ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Mi laj une, ch'an utic, xanavuc batel stuc xchi'uc ti carretae.

<sup>9</sup>Xi me s'elan ti q'uelic lec une: Mi tuc' ta stam ech'el ti carreta ta stuquic ti Bet-semes ta yosilal stuque, yu'un ja' svinajeb ti Dios yu'un ti Israele ti ja' laj yac' taluc ti mu no'ox albajuc ti jvocoltique. Ti mi jot o bat une, ta jna'tic ti ma'uc Dios laj yac'botic ti jvocoltique, na'tic no'ox c'usi vul ta loq'uel ta jtojoltic unbi.



<sup>10</sup>Jech laj spasic ti viniquetic taje. Laj yiq'uic talel ti cha'cot me' vacax ti ta to xchu'un ti yolique. C'alal laj sbajic comel ti ch'in vacax ti bu ta xvaye, laj slot'beic ta chuquel ti scarretae.

<sup>11</sup>Ts'acal to un, laj scajanic muyel ta carreta ti xcaxa Diose, xchi'uc ti caxa ti bu tiq'uil batel sloc'obbail ti ch'oetic ti meltsanbil ta oroe, xchi'uc sloc'obbail ti chacaletique.

<sup>12</sup>Laj taj une, laj smaquic batel ti vacax ta sbelel ti Bet-semese. Xmu'u'et batel tuc' stamoj batel ti sbee. Mu ja'uc jutebuc oy bu q'uejbuj ta be. Nomtic ts'acallic batel ta patil ta xanbil ti filisteoetic ti c'otic c'alal to sts'aquil yosil ti Bet-semese.

<sup>13</sup>C'alal yacallic ta tuch' trigo ta stenlejal ti jnaclejetic ta Bet-semese, ti c'alal laj stoy ech'el ti satique, laj yilic ti caxae. Xmuyubajic xa liquel ta j'ech'el.

<sup>14</sup>C'alal c'ot ti carreta ta yosil ti Josuee, lic spajes sba ta xanobal ti vacax ta Bet-semese. Ti bu taje, oy jun muc' ta ton. Va'i un, ti jnaclejetic ta Bet-semese laj sbasic ta si' ste'eltac ti carretae. Lic yaq'uic ta chiq'uel ta smoton Dios ti me' vacaxetique.

<sup>15</sup>Ja'uc ti levitaetique syalesojic xa ox ti caxae, xchi'uc ti jun caxa ti tiq'uil batel ti c'usitic meltsanbil ta oroe. Bat scajanic ta sba jun muc' ta ton. Ti jech c'ac'al taje, ti jnaclejetic ta Bet-semese laj yac'beic chic'bil matanaletic ti Diose, xchi'uc yan milbil matanaletic.

<sup>16</sup>C'alal jech laj yilic ti vo'ob banquilaletic yu'un ti filisteoetique, ta sc'ac'alil no'ox, sutic batel ta Ecrón.

<sup>17</sup>Ti vo'ob sloc'obbail chacal ti meltsanbil ta oro ti laj yaq'uic batel ti filisteoetic ta sventa slajesobil yo'nton ti Diose, ja' yu'unic ti Asdode, ti Gazae, ti Ascalone, ti Gate, xchi'uc ti Ecrone.

<sup>18</sup>Ti c'u yepal ts'ibabil batel snumeroal ta jujucot ch'o ti meltsanbil ta oroe, ja' ti c'u yepal smacoj jteclumetic ti vo'ob banquilaletic yu'un ti filisteoetique. Tsacbil ta venta xtoc ti pojobbail jteclumetic, xchi'uc ti bic'tal jteclumetic ti ch'abal smocale. Ti muc' ta ton ti bu laj scajanic muyel xcaxa ti Diose, xvinaj to avi tana le' ta yosil ti Josué ti oy ta Bet-semese.

<sup>19</sup>Ja'uc ti jnaclejetic ta Bet-semese, ti buch'utic xvechetic ta sq'uelel ti c'usitic tiq'uil ta yut caxae, oy jlom tubbat sc'oplallic yu'un ti Diose. Yu'un chamic lajuneb xchanvinic (70) ta vo' viniquetic. Lic oq'uicuc ti jteclum ta scoj ti c'ot ta stojolic yu'un Dios ti ep cham ti xchi'ilique.

<sup>20</sup>Va'i un, ti jnaclejetic ta Bet-semese xi laj yalique: “¿Buch'u xa ono'ox xu' ta spoj sba ta stojol ti Ajvalil ti ja' Ch'ul Diose? ¿Buch'u xa ono'ox ta stsac ta c'op ti c'alal ta xch'ac sba ta jtojoltique?”

<sup>21</sup>Xi laj stacbeic batel mantal ti jnaclejetic ta Quiriat-jearime: “Ti filisteoetique laj xa sutesic talel ti xcaxa Diose. La' me ich'ic batel.”

## 1 Samuel 7



<sup>1</sup>Va'i un, ti jnaclejetic ta Quiriat-jearime batic, ba yich'ic talel ti xcaxa Diose. C'ot stiq'uc ta sna ti Abinadab ti oy ta jun stenlej jol vitse. Lic sva'anic ta yac'bel yich' yabtel ti Eleazar ti ja' xnich'one yo' jech ta stuc'ulan ti caxae.

### **Ti Samuele lic sva'an sba ta jpojvanej yu'un ti Israele**

<sup>2</sup>C'alal sc'ac'alil laj yich' aq'uel ti caxa ta Quiriat-jearime, loc' xa ox jtob jabil yech'el ti c'alal scotol ti israeletic juteb ta yo'ntonic ti sc'anicuc xa ya'iic ventanel yu'un ti Diose.

<sup>3</sup>Taj une, ti Samuele xi laj yalbe ya'i ti israeletic: “Mi ta sjunul avo'ntonic ta xasutic talel ta stojol ti Diose, tsots sc'oplal ta xatenic loq'uel ti yan diosetic, xchi'uc sloc'obbail ti Astartee, ti ta xavac' abaic ta tunesel yu'un ti Diose. C'ajomal no'ox stuc ta xavaq'uc ta ich'el ta muc'. Va'i un, ti stuque ta spojoxuc loq'uel ta yoc ta sc'ob ti contrainbiloxuc yu'un ti filisteoetic.”

<sup>4</sup>Ti israeletic une lic stenic loq'uel ta stojolic ti ep ta tos sloc'obbailtac ti Baale xchi'uc ti Astartee. C'ajomal no'ox lic snijan xchiman sbaic ta yich'elic ta muc' ti Diose.

<sup>5</sup>Ts'acal to un, ti Samuele xi lic yal mantale: “Acotolic, Israel, tsobo abaic ta Mizpa. Ta jc'anbe volol ti Dios ta atojolique.”

<sup>6</sup>Ti israeletic bat stsob sbaic ta Mizpa. Ti bu taje, laj spulic loq'uel vo', ti laj smalic ti c'ot ta smoton ti Diose. Ti jech c'ac'al taje, laj scomtsan yotic. Laj yojtiquinic lec ta jamal ti staoj smulic ta stojol ti Diose. Ti ta Mizpa taje, lic ochuc ta jpojvanej yu'un Israel ti Samuele.

<sup>7</sup>C'alal laj ya'i ti filisteoetic ti tsobolic ta Mizpa ti israeletic, ja'uc ti banquiletic yu'un ti filisteoetic, xvoletic no'ox batel ta contrainvanej. C'alal laj ya'iic ti israeletic, xi'ic ta jmec.

<sup>8</sup>Xi laj yalbeic ti Samuele: “Mu xavicta aba ta sc'anbel volol ti Ajvalil ti ja' Dios cu'untique yo' jech ta xispojotic ta yoc ta sc'obic ti filisteoetic.”

<sup>9</sup>Ti Samuele laj yic' talel jcot ch'iom tot chij ti scotlej laj xchic' ta smoton ti Diose. Xvoletic liquel ta stojol ti Dios ta sc'anbel spojel ti Israele, ti tsacbil ich'bil sc'op yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>C'alal yacal ta xac' chic'bil matanal ti Samuele, ja'uc ti filisteoetic xvoletic ono'ox talel ta stsaquel ta leto ti israeletic. Tey xc'avluj liquel chauc yu'un ti Dios ta sibtasel ti filisteoetic. Jech c'ot ta pasel ti tsalatic yu'un ti israeletic.

<sup>11</sup>Ta jech yepal, xvoletic ono'ox loq'uel ti israeletic ti oyic ta Mizpa ta snutsel ti filisteoetic. C'ot slubtsanic ta be ta yolon xa batel Bet-care.

<sup>12</sup>Ts'acal to un, ti Samuele laj spet talel jbej ton ti laj spitan ta o'lol ti Mizpa xchi'uc ti Sene. Laj yac'be sbiin Eben-ézer, yu'un xi laj yale: “Ja' to li' laj quiltic ti laj stic' sba ta spojelotic ti Diose.”

<sup>13</sup>Tsalbil c'otic ta j'ech'el ti filisteoetic. Mi ja'uc xa oy bu lic snet'ic ta spojel yosil ti israeletic. Ti jech cuxul ti Samuele, contrainbilic o yu'un Dios ti filisteoetic.



<sup>14</sup>Ti lumetic yu'un Israel ti pojbatoc to ox yu'un ti filisteoetique, ti lic talem ta Ecrone, ti c'ot c'alal to Gate, lic xcha'ich'ic ti Israele. Ti jech taj une, cuch yu'unic ta spojel yosilic ti israeletic ti oy xa ox ta yoc ta sc'obic ti filisteoetique. Ja' to jech lamaj c'op yu'un ti israeletic xchi'uc ti amorreoetique.

<sup>15</sup>Ti c'u sjalil cuxi ti Samuele, c'ot ta jpojvanej yu'unic ti Israele.

<sup>16</sup>Scotol jabil ta xbat ta Betel, ta Gilgal, xchi'uc ta Mizpa, ta xchapbel sc'op ti Israel ti buyuc no'ox ta stsob sbaic talele.

<sup>17</sup>Mi laj yo'nton une, ta sut talem ta Ramá ti bu chotole. Ti bu taje, ja' to tey ta xlic talem ti spaselic ta mantal ti Israele. Ti bu taj xtoque, laj smeltsan jun altar ta sventa ti Diose.

## 1 Samuel 8

### Ti Israele ta sc'anic ti ac'o va'anbaticuc junuc ajvalil yu'unique.

<sup>1</sup>C'alal molibem xa ti Samuele, ja' laj sva'an ta jpojvanej yu'un ti Israel ti xnich'nabe.

<sup>2</sup>Ti sba xnich'one sbiinoj Joel. Ja'uc ti xchibale sbiinoj Abías. Ti stuquique sbainojic ta sventainel ti Beersebae.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, ti xnich'nabe mu jechuc yo'ntonic loquic jech c'u cha'al ti stotique. Yu'un c'ajomal no'ox bic'tajem yo'ntonic yu'un ti matanale, ti lec xa'iic stsaquel ti mich'ob c'abale, ti mu xa sventaicuc ta xchapanvanic leque.

<sup>4</sup>Jech o xal ti moletic yu'un ti Israel une laj stsob sbaic, bat xchi'in ta lo'il ti Samuel ti oy ta Ramae.

<sup>5</sup>Xi c'ot yalbeique: “Lamolib xa. Ja'uc ti anich'nab une mu jechuc yo'ntonic jech c'u cha'al ti vo'ote. Ja' yu'un un cha'e, va'anbuncutic junuc ajvalil yo' jech ta xisventaincutic jech c'u cha'al liquem yu'unic scotol ti muc'tiquil lume.”

<sup>6</sup>Mu lecuc laj ya'i ti Samuele ti ta xc'anbat ti ac'o va'anbaticuc junuc ajvalil yo' ta xventainatique. Lic c'opojuc ta sti'inel sc'oponel ti Diose.

<sup>7</sup>Ja'uc le' une, xi tac'bat talem yu'un ti Diose: “A'yibo sc'op ti jteclum ti c'usi ta sc'anbote, yu'un ma'uc ta xayictaic comel. Ta xiyictaicun comel yo' jech mu ta jventainic.

<sup>8</sup>Jech staoj o yav ta xispasbeicun jech c'u cha'al ti c'alal laj jloq'uesic talem ta Egiptoe. Jech to ta xispasbeicun avi tanae jech c'u cha'al ta xaspasbeique. Laj xa yictaicun comel yo' jech xbat snijan sbaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique.

<sup>9</sup>Ja' yu'un un cha'e, a'yibo ti sc'opique. Tsots sc'oplal, t'ambo ya'iic ba'yel ti ta sbainic lec c'u s'elan yabtelal ta xlic ayanuc ti jun ajvalil yu'unique.”

<sup>10</sup>Va'i un, ti Samuele laj xchapbe ya'i ti jteclum ti c'u s'elan tac'bat talem yu'un ti Dios ti jech ta xc'anbat ti ac'o va'anbaticuc ti jun ajvalile.



<sup>11</sup>Xi laj yalbe ya'iiique: —Ti jech taj une, malao xa no'ox ava'iic un ti xi s'elan ta sc'an ti ajvalil ti ta xasventainoxuque: Ta xlic stsob ta stojol ti anich'nabique. Ta xac'be yabtel ta sbainel ti carreta sventa ti ac'ob-letto ti jlome. Cajlejetic ta ca' ta xc'ot yu'un ti jlome. Ta xc'ot ta yajchabivanej yu'un stuc ti jlome.

<sup>12</sup>Ta xac'be yabtel ta banquialal ta sventainel lajuneb ciento (1,000) ta vo' soldadoetic ti jlome. Ti banquilaletique, ta sventain yu'un lajuneb yoxvinic (50) ta vo'. Oy jlomoxuc, ta xac' abtejanic ta sloq'uel ti yosil sbanomile. Ta xatsobbeic mi yijub ti sts'unubaltauque, mi ja' ti ta xabainic ta smeltsanel ti yabtejob sventa ac'-lettoe, xchi'uc ti c'usitic ta xtun ta sventa ti ac'ob-letto carretae.

<sup>13</sup>Ta xic' ta yajtunel xtoc ti avantsil nich'onique yo' jech ta xtunic ta yaq'uel ti muil poxile, ta spasel ti ve'liletique, xchi'uc ta smeltsanel ti pane.

<sup>14</sup>Ta xu'ninboxuc ti ve'ebal banomile, ti banomil ti xch'iebtac ti uvae, xchi'uc ti banomil ti xch'iebtac olivo te'etique, ti ta xac'be yich' scotol ti banquialal yajtuneltaque.

<sup>15</sup>Ta xastsatsal c'anboxuc jbus ta jujun lajunbus ti sat jchop o ta trigoe, xchi'uc ti uvae, ti ta xac'be yich' ti banquialal yajtuneltaque xchi'uc ti jchabivanejetic yu'un ti bu chotole.

<sup>16</sup>Ta xastsatsal pojboxuc xtoc ti amosovique, c'usiuc no'ox mi ja' vinic, mi ja' ants, xchi'uc ti lequiquil vacaxetique, ti burroetique, ti ta xac' abtejob ta sventa yabtel stuque.

<sup>17</sup>Ta xu'ninboxuc jcot ta lajuneb ti achijique. C'alal ta vo'oxuc ta xavac' abaic ta tunel ta stojol.

<sup>18</sup>C'alal yorail ta xac'anbeic parte ti Dios ta scoj ti ta xavilic ti chopol ta spas ti ajvalil ti laj at'ujique, xasq'uelic no'ox ti Diose.

<sup>19</sup>Ja'uc ti jteclume mu'yuc laj xchiquintaic ta j'ech'el ti bijubtasel yu'un ti Samuele. C'ajomal no'ox xi laj staq'uique: —Ma'uc ta alel ma' taj une. Ja' tsots sc'oplal ta jc'ancutic ti oyuc ti ajvalil cu'uncutique.

<sup>20</sup>Ta jc'an ti c'otcutic jech c'u cha'al ti yan muc'tiquil lum ti ventainbilotique, ti ac'o xispasotic ta mantale, ti jba'beuc batel ta ac'-letto cu'uncutique.

<sup>21</sup>C'alal laj xchiquintabe sc'op jteclum ti Samuele, lic xcha'albe ya'i ti Diose.

<sup>22</sup>Xi tac'bat talel yu'un ti Diose: —Ich'bo ta muc' ti sc'opique. Va'anbo ti ajvalil yu'unique. Va'i un, ti Samuele laj yalbe mantal ti ac'o suticuc batel ta slumalic ta jujuchop ti bu liquelic talel ti israeletique.

## 1 Samuel 9

### Ti Saule ta xc'ot ta loq'uel ta stojol ti Samuele

<sup>1</sup>Ta snitulul ti Benjamine, oy jun vinic ti sbiinoj Cise, xnich'on ti Abiele, smom ti Zerore, smuc' ta muc'tot ti Becorat ti ja' xnich'on ti Afiahe. Ti Cis taje, vinajem sc'oplal ti ja' jun vinic ti yich'ojbe lec smelole.





<sup>2</sup>Oy jun xnich'on ti lec c'ac'al querem xa'i sbae, ti sbiinoj Saule. Mu'yuc xa yan israel ti xco'olaj s'elan jech c'u cha'al ti stuque. Yu'un yolon to snequeb comem yu'un ti yan ta snatile.

<sup>3</sup>Oy jun c'ac'al, ti Cise ch'ay sburrotac. Va'i un, xi laj yalbe ti Saúl ti ja' xnich'one: — Lic chapano aba, bat sa'o ti burroetique. Ic'o batel junuc ti mosovile.

<sup>4</sup>Bat ti Saule, ech' xtuch' ti vitstic ta yosiltac ti Efraine. Ech' batel yosilal ti Salisae. Mi ja'uc laj sta ti burroetique. Ech' batel xtoc ta yosilal ti Saalime xchi'uc ta yosilal ti Benjamine. Mi ja'uc laj sta xtoc.

<sup>5</sup>C'alal c'otic ta yosilal ti Zufe, ti Saule xi laj yalbe ti smosov ti xchi'uc batele: — Sutcutic batel, ep xa nan ta svul yo'nton ta jtojoltic ti jtote, ja' xa nan mu sta ta svul yo'nton yu'un ti burroetique.

<sup>6</sup>Ti mosovile xi laj staq'ue: —Ti li' ta jteclume, oy jun j'alc'op ti scotolic yich'ojic ta muq'ue. Yu'un scotol ti c'usi ta xale, mu stselbuj ta j'ech'el. Batic ti bu oye. Xu' nan xistojbtasotic ti bu beal ta jtamtic batele.

<sup>7</sup>—Batic un cha'e —xi laj stac' ti Saule—. Ja'uc le' une, ¿c'usi ta xquich'betic batel ti vinic taje? Yu'un mi ja'uc xa oy jbejuc pan oy ta jnuti'tique. Mi ja'uc xa oy c'usi xu' ta xcac'betic ti j'alc'o'pe.

<sup>8</sup>Ti mosovile xi laj staq'ue: —Li' to quich'oj jsep uni nene' saquil taquine. Cac'betic yich' ti j'alc'o'pe yo' jech ta xistojbtasotic batel ti bu beal xu' ta jtamtic batele.

<sup>9</sup>(Ta vo'ne, c'alal ti israeletic mi oy c'usi ta sjac' ta stojol ti Diose, xi ta xalique: “Batic ta stojol ti buch'u jamal sba sate.” Avi tana li'e, sbiinoj xa “j'alc'op”. Ja'uc ta vo'ne, sbiinoj “ti buch'u jamal sba sate”.)

<sup>10</sup>—Jechuc, batic taj un cha'e —xi laj stac' ti Saule. Laj stam batel sbeic xchibalic ta jteclum ti bu nacal ti jun j'alc'o'pe.

<sup>11</sup>C'alal ta xa xmuyic ech'el ta xch'ut stselej ti ta xc'ot ta jteclume, snupojic c'ot ta be jun chib tsebetic ta xbatic ta lup vo' ti xi laj sjac'beique: —¿Mi ja' li'e ti bu xu' ta jtacutic ti buch'u jamal sba sate?

<sup>12</sup>Xi tac'batic yu'un ti tsebetique: —Ja' li'e, ti le' to xjelav batel jutuque. Batanic ta anil, yu'un talem ta jteclum avie. Yu'un yorail ta xich' aq'uel milbil matanaletic ta ch'ulna avi tanae.

<sup>13</sup>C'alal mi lac'otique, xc'ot sa'ic no'ox ta anil ti c'alal mu to xbat ta ch'ulna ta sventa ti ve'ele. Yu'un ti jnaclejetique ja' to ta xve'ic ti mi c'ote. Yu'un sbainoj ta sts'uiltasel ti matanale. Ti mi laj une, ta xlic ve'icuc ti buch'utic ic'bilique. Batanic ta anil avie. Tey to ta xataic.

<sup>14</sup>Yac'beic yipal muyic batel c'alal to jteclum. C'alal yacal xa xc'otique, ja' o jot o bu loc' batel ti Samuel yo' ta xbat ta ch'ulnae.

<sup>15</sup>Jun to ox c'ac'al sc'an xc'ot ti Saule, ti xi xcholet ac'bat yil yu'un Dios ti Samuele:



16“Jech ora oc'om li'e, ta jtacbot talel jun vinic ta atojol ti liquem talel ta yosilal ti Benjamine, ti ta xava'an ta yac'bel yich' yabtel ta ajvalil ta sventa ti calab jnich'nabe. Yu'un ja' ta stic' sba ta spoj loq'uel ti ilbajinbilic yu'un ti filisteoetique, ti c'uxubaj xa co'nton yu'un ti calab jnich'nab ti c'ot xa ta jtojol ti sc'opique.”

17C'alal ti Samuel laj yil ti Saule, xi albat yu'un ti Diose: “Ja' me ti vinic ti laj calbot ava'i sc'oplal le' une. Le'e, ja' ta x'och ta ajvalil yu'un ti calab jnich'nabe.”

18C'alal ta xa x'ochic batel ta ochebal sti' ti jteclume, jech ti Saule nopaj batel ta stojol ti Samuel ti xi laj yalbee: —Avocoluc, albus ca'i bu stuq'uul sna nacal ti buch'u jamal sba sate.

19—Vu'unun ma' ti xcojtiquin uni jutebuc taje —xi laj stac' ti Samuele—. Jchi'in jbatic muyel ta ch'ulna ti jmoj ve'cutic avi tanae. Sob oc'om ta jchapbot ava'iic scotol ti c'usi ta xajac'bune. Mi laj une, xu' xabat un. Mi ja'uc xa ta xajpajesot.

20Ja'uc ti burroetic ti oy xa ta yoxibal c'ac'al xch'ayeale, mu xavul avo'nton yu'un, yu'un laj xa staic. Ma'uc no'ox taje, ti c'usi juteb ta yo'ntonic ta sc'anel ti israeletique, ta xc'ot ta atojol xchi'uc ti atos ame'e.

21Xi laj stac' ti Saule: —¡Bu la xata xic'ot o ti c'alal snitilulun ti Benjamine, ti c'alal ja' jun snitilul Israel ti jutuctic no'ox yuni c'oplale! Ma'uc no'ox taje, ti jtot jme'e, vinajem yuni c'oplal ti peq'uel ta j'ech'el ta scotol snitilultac ti Benjamine. ¿C'u cha'al ti va'i yelanil ta xavalbus scotol taje?

22Va'i un, ti Samuele yic'oj batel ti Saule xchi'uc ti mosovile ti bu ti tsoblebale. C'ot xchotanan ta sliqueb chotlebal ti bu chotajtic ti yan ti ja' nan oyic lajuneb xcha'vinic (30) ta vo'e.

23Laj taj une, ti Samuele xi laj yalbe ti jmeltsanej ve'lile: —Ich'o talel ti puculil beq'uet ti laj cac'bote, ti laj calbot sc'oplal ti slecoj ta xavaq'ue.

24Ta jech yepal, ti jmeltsanej ve'lile, sjunul sjequel yo', laj yich' talel ta anil ti laj yac'be ti Saule. Ja'uc ti Samuele xi laj yale: —Oy ta atojol ma' ti oy ti c'usi smalaojot q'uejbilote. Tuno, lajeso, yu'un jch'acojbot comel ti avi tana ti laj quic' ta ve'el ti jteclume. Ti jech c'ac'al taje, jmoj ve' ti Saúl xchi'uc ti Samuele.

25C'alal loq'uc talel ta ch'ulna ti batic ta jteclume, ta xcha'cojal na laj xchapanbeic svayeb ti Saule.

26Ti Saule laj spuch'an sba vayuc. Ti ta yoc'omale, xi laj yal ti Samuel ti c'alal laj sc'oapon ti Saúl ta xcha'cojal nae: —Lican me, tamo xa batel abe. Lic ti Saule. Laj taj une, loq'uc batel ta be xchi'uc ti Samuele.

27C'alal stamojic yalel yalobaltic ta loq'uebal xa yu'un ti jteclume, ti Samuele xi laj yalbe ti Saule: —Albo ya'i ti caj-jelavuc batel ti amosove. Malao to jliqueluc ti vo'ote, yu'un ta xcalbot ava'i ti c'usi laj yalbus ti Diose.

## 1 Samuel 10

### Ti Samuele ta xac'be snup yabtel ta ajvalilal yu'un Israel ti Saule

<sup>1</sup>Va'i un, ti Samuele laj stsac aceite ti oy ta limitee. Laj sq'uebbe yalel ta sjol ti Saule, ti xi laj yalbee: —Avi tana une, ti Diose laj xa st'ujot ta ajvalil ta sventa ti Israel ti ja' steclumale. Ta xabain ta sventainel. Ta xatic' aba ta spojel ti volibilic yu'un ti scontraique. Xi s'elan svinajeb ta xc'ot ta atojolal ti la'och ta ajvalil yu'un ti steclumal jech c'u cha'al li'e:

<sup>2</sup>C'alal ta xach'ac aba ta jtojol avi tana li'e, ti ta Selsae, ta xanup ta be cha'vo' vinic ta nopol ti bu mucul ti Raquel ti oy ta yosilal ti Benjamine. Ti viniqetic taje, ja' ta xalic ava'i ti laj staic ti burroetic ta xasa'olane. Jech xtoc ta xalbot ava'i ti ma'uc xa ta svul yo'nton ti atot yu'un ti burroetique, ti ja' xa ochem ta vul o'nton ta atojolic ti ta sjac'olanbe sba ti c'usi xu' ta spase.

<sup>3</sup>Ta jelavel ech'el xtoc une, c'alal ta xac'ot ta tulan yu'un ti Tabore, ta xloquic talel oxib viniqetic ta snupelet ta be ti ta xmuyic batel ta Betel ti ta xbat yich'ic ta muc' ti Diose. Ti june yic'oj ech'el oxcot tentsun. Ti xchibale yich'oj batel oxbej pan. Ti yoxibale yich'oj batel jbej yavil vino ti noj ta vino ti meltsanbil ta nucule.

<sup>4</sup>Ta xasc'oponot. Ta xayac'bot cha'bej pan. Tsacbo, ich'bo.

<sup>5</sup>Ts'acal to un, ta xac'ot ta Gabaa ti ja' yu'un ti Diose, ti bu volol ta xata jq'uel-osil filisteoetique. C'alal ta xa xa'och batel ta jteclume, anupoj ta xc'ot ta be ti xvolet talel j'alc'opetic ti ch'ayem xch'ulelic ti loquic yalel talel ta ch'ulnae, ti jba'be ech'el yu'unic ti jtij muc' ta set-set taqu'ine, ti chij-chij taqu'ine, ti amae, xchi'uc ti arpa.

<sup>6</sup>Va'i un, xcuxlejal ti Diose ta xtal yu'ninot. Ta xch'ay ach'ulel yu'un jech c'u cha'al ti stuquique, ti yanot o ta q'uelelot xchi'uque.

<sup>7</sup>C'alal jech ta xc'ot ta atojol une, ja' paso ti c'usi lec ta xavile, Dios ta xa scoltaot.

<sup>8</sup>Jelavan ech'el c'alal to Gilgal ti bu ta xc'ot jnup jbatic ta bee yo' jech ta xcac'tic ti milbil matanal ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Vucub c'ac'al xamalaun ja' to mi lic'ote yo' jech ta xcac'bot ana' ti c'usi sc'an ta xapase.

<sup>9</sup>Ta yorail ti c'alal laj xch'ac sbaic ti Samuel xchi'uc ti Saule, ti laj stam batel ti sbee, jeltabat yo'nton yu'un ti Diose. Scotol laj c'otuc ta pasel ti svinajebtac ti jech c'ac'al taje.

<sup>10</sup>Ts'acal to un, c'alal c'ot ti Saúl xchi'uc ti smosov ta Gabaae, nupatic ta be yu'un ti j'alc'opetic ti ch'ayem xch'ulelique. Va'i un, ti Saule, u'ninat yu'un xcuxlejal ti Diose. Lic ch'ayuc xch'ulel ta yalilanel c'op ec jech c'u cha'al ti j'alc'opetique.

<sup>11</sup>Ja'uc le' une, scotolic ti buch'utic xojtiquinic ono'oxe, ti c'alal laj yilic ti xch'ay xch'ulel jech c'u cha'al ti j'alc'opetique, xi lic yalbe sbaic ta jujun tale: “¿C'usi c'ot ta stojol xnich'on ti Cise? ¿Mi ja' jun j'alc'op ti Saúl eque?”

<sup>12</sup>Ti bu taje, oy jun ta scotolic ti xi lic yalilane: “¿Buch'u la ti stotic yu'un ti yalojic le' une?” Ta scoj taje, ja' ti bu lic talel ti xi x'ale ti c'op yu'unique: “¿Mi ja' jun j'alc'op ti Saúl eque?”

<sup>13</sup>C'alal ech' yip ti xvulvun jech c'u cha'al junuc j'alc'op ti Saule, c'ot ta sna.



**14**Ti stuque xchi'uc ti smosove, xi jac'batic yu'un ti sjuntote: —¿Bu c'alal la'ayic le' une? Ti Saule xi laj staq'ue: —Ja' ay jsa'cutic ti burroetique. C'alal vinaj lec ti mu na'bj bu oye, ay jt'uncutic ti Samuele.

**15**Sjuntot ti Saule xi laj staq'ue: —¿C'usi laj yal ti Samuel une? Avocoluc, lo'iltabun ca'itic.

**16**Ti Saule xi laj stac'be ti sjuntote: —Laj yalbuncutic ta jamal ti laj xa yich' tael ti burro. Ja'uc ti Saul une mu'yuc laj yal ti ta x'och ta ajvalil ti albat yu'un ti Samuele.

**17**Ts'acal to un, ti Samuele laj staan ta iquel ti israeletique, ti chba snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti Dios ta Mizpae.

**18**Ti bu taje, xi laj yalbee: —Ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: ‘Ti israeloxuque, laj jloq'uesoxuc tael ta Egipto. Laj jt'ic' jba ta acoltaelic ta apojelic ti c'alal oyoxuc ta vocol yu'un ti egipcioetique, xchi'uc ta stojol scotol ti ajvaliletic ti ta xilbajinoxuque.’

**19**Avi tana une, ta xabajic ti Dios avu'unique, ti c'alal ja' jpojvanej avu'unic ta scotol ti avocolique, ti bu mu xa xnel ta xava'iic ti at-o'ntonale, ti loc' ta alel avu'unic ta jva'anboxuc junuc ajvalil ti ta xaspasoxuc ta mantale. Ja'uc tana le' une, ta jujuvoc' nitiluloxuc ti bu la'ayanic talele, chapano abaic tael ta sva'anel abaic ta stojol ti Diose.

**20**Laj taj une, ti Samuele laj yal mantal ti ac'o nopajicuc tael scotolic ti jujuvoc' snitilultac ti Israele. Ja'uc ti yorail ti laj yich' q'uelele, ja' c'ot ta sba snitilultac ti Benjamine.

**21**Laj yal mantal xtoc ti ac'o nopajicuc ech'el ti jvoc' snitilultac ti Benjamine. Ja'uc ti yorail ti laj yich' q'uelele, ja' c'ot ta sba snitilultac ti Matrie. Ja'uc ti yorail ti laj yich' q'uelele, ja' c'ot ta sba ti Saule, xnich'on ti Cise. Lic sa'ic un, mu'yuc laj staic.

**22**Ja'uc taj une, lic sjac'beic ti Diose yo' jech ta sna'ic mi tey oy ti Saule. Laj yal ti Diose ti tey oy ti Saule, ti snac'oj sba ta yavil q'uejob c'u'ile.

**23**Va'i un, bat snitic loq'uel tael ta anil ti bu snac'oj sbae. C'alal c'ot sva'an sba ta stojol jteclum ti Saule, laj yilic ti yolon to snequeb comem yu'un ti israeletique.

**24**Xi jac'bat scotolic yu'un ti Samuele: —¿Mi mu lajuc xa avilic c'u s'elan laj st'ujboxuc ajvalil avu'unic ti Diose? ¿Mi junuc israel ti xco'olaj jech c'u cha'al ti stuque! —¿Sc'otetal o ta ajvalilal! —xi avanic ti israeletique.

**25**Ti Samuele lic yalbe ya'i ti jteclum smelol smantalil ti ventainel yu'un ti ajvalile. Laj sts'iba ta jpoc vun, ti laj yac' ta ch'ul cuarto yu'un ti Diose. Ts'acal to un, ti Samuele laj yal mantal ti ac'o suticuc ech'el ta sna scotolique.

**26**Ti Saúl equé bat ta sna ti oy ta Gabaae. Oy jayibuc tsatsal viniquetic tijbat yo'ntonic yu'un ti Diose yo' jech ta xchi'inic ta xanobal ti Saule.

**27**Ja'uc le' une, oy bu c'ot ta pasel ti mu ch'anuc xi ti ye'ique, ti xi lic yalique: “¿Mi ja' la ti jpojvanej cu'untic le'e?” Mu ja'uc laj sbisic ta vinic ta yich'el ta muc'. Ja'uc ti Saule, co'ol s'elan ti mu'yuc xc'ot ta yo'nton yilel spas sbae.

## 1 Samuel 11

### Ti Saule ta stsal ti amonitaetique

- <sup>1</sup>Ti Nahase, ajvalil yu'un ti Amone, bat ta Jabes ti oy ta Galaade, ti chapalic lec yu'un ti yaj'ac'-letotac yo' jech ta stsac ta leto ti jteclume. Ja'uc ti jnaclejetic ta Jabese xi laj yalbeique: —Ac'o ave ati', paso junuc trate ta jtojolcutic. Jech ta xcac' jbacutic ta tunel ta atojol.
- <sup>2</sup>Ti Nahas ti amonitae xi laj staq'ue: —Xu' ta jpas trate ta atojolic mi ta xc'ot ta avo'ntonic ta jpitsboxuc loq'uel jbejuc abats'i satic ti jujunoxuque yo' jech q'uexlaltasbil ta xc'otic ti israeletique.
- <sup>3</sup>Va'i un, ti moletic yu'un ti jteclum Jabese xi laj staq'uique: —Ch'ul abolajan, ac'buncutic vucubuc c'ac'al sjalil yo' jech ta jtaccutic batel a'yej ta sjunlej sbanomil ti israeletique. Ti mi mu'yuc buch'u junucal ta xtal scoltauncutique, ta xcac' jbacutic ta tunel ta atojol unbi.
- <sup>4</sup>Ti j'al-mantal j'ich'-c'opetique c'otic c'alal to Gabaa ti bu nacal ti Saule. Lic spuquic ti lo'il a'yej ta stojol ti jnaclejetique. Lic smil sbaic ta oq'uel scotolic.
- <sup>5</sup>Taje, ja' o sut talem ta abtel xchi'uc xvacax ta yosil ti Saule, ti xi laj sjaq'ue: —¿C'usi laj spasic ti jnaclejetique? ¿C'u cha'al ta x'oq'ueic? Ti jnaclejetique lic yalic ti c'u s'elan yich'oijc talem lo'il a'yej ti viniqetic ti ta Jabese.
- <sup>6</sup>C'alal laj ya'i ti Saúl ti va'i s'elan taje, u'ninat yu'un xcuxlejal ti Diose, ti lic socuc sjol ta j'ech'ele.
- <sup>7</sup>Va'i un, laj stsac talem cha'cot tot vacax. Lic sbic'tal xet'olan ta bojel. Laj stac ech'el jujut'on ta yosilal ti Israele ta sventa jun chib j'al-mantal j'ich'-c'opetic ti xi ta xalique: “Ja' jech ta xich' pasbel xvacaxic ti buch'utic mu sts'acliic ta xchi'inel ta svoler sbaic xchi'uc ti Saule, xchi'uc ti Samuele.” Och jun muc' ta xi'el yu'unic ti jnaclejetique, ti co'ol s'elan jun no'ox vinic bat stsob sbaic xchi'uquique.
- <sup>8</sup>C'alal lic xchap svinictac ti Saúl ta Bézeque, stsoboj xa sba oxib ciento mil (300,000) ta vo' israel viniqetic, xchi'uc lajuneb xcha'vinic mil (30,000) ta vo' viniqetic ti liquemic talem ta Judae.
- <sup>9</sup>Laj taj une, xi albatic ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic ti c'otique: —Albeic ya'i ti jnaclejetic ta Jabese, ta o'lol c'ac'al oc'om, ta jt'ic' j'bat'ic ta spojelic. Ti j'al-mantal j'ich'-c'opetique bat xchapbeic ya'iic ti jnaclejetic ta Jabese. Xmuyubajic xa liquel,
- <sup>10</sup>ti xi laj yalbeic ti Nahase: —Ta xcac' jbacutic ta avoc ta ac'ob oc'om yo' jech ta xlic apas ta jtojolcutic ti c'usi lec ta xava'ie.
- <sup>11</sup>Ta yoc'omal un, lic xchapan lec ta oxch'ac svinictac ti Saule. C'alal mu to ta sacube, ochic batel ti bu svoler sbaic ti yajcontraique. Mu no'ox albajuc lic stsaquic ta milel ti amonitaetic ti jalij o'lol c'ac'ale. Tan puc jatvil batic ti buch'u cuxul to come, ti c'ot ta pasel jujuntic colic ech'ele.



<sup>12</sup>Laj taj une, oy jun chib yu'un ti jteclum ti xi laj yalbeic ti Samuele: —¿Buch'u ya'yel ti laj yalic ti mu xtun ta ajvalilal cu'untic ti Saule? Ac'o talel ta coc ta jc'obcutic ti viniqetic taje yo' jech ta jmilcutic.

<sup>13</sup>Ja'uc ti Saule xi laj spac ti c'ope: —Mi junuc oy buch'u ta xcham ti c'ac'al li'e. Avi li'e, ti Diose laj stic' sba ta spojel ti Israele.

<sup>14</sup>Ti Samuele xi laj yalbe ya'i scotolique: —Batic ta Gilgal yo' ta jliquesbetic sc'oplal ta sva'anel ti ajvalile.

<sup>15</sup>Ja' yu'un un, scotol ti jteclume laj stam batel sbeic c'alal to Gilgal. Ti ta sba ta sat ti Diose, laj sva'anic ta ajvalilal ti Saúl ti bu taje. Laj taj une, lic yac'beic milbil matanal ti Dios sventa ti lajesobil o'ntonale. Mu no'ox albajuc xmuyubaj ta j'ech'el ti Saule xchi'uc scotol ti israeletique.

## 1 Samuel 12

### Ti c'u yelanil ventainvan ti Samuele, ta xac'be comel sbain ti Saule

<sup>1</sup>Laj taj une, xi laj yal ti Samuel ta sba ta sat scotol ti israeletique: —Laj avilic ti laj jchiquintaboxuc ac'opic ta scotol ti c'usi laj ac'anbeicune. Laj xa jva'an ti jun ajvalile.

<sup>2</sup>Li' oy ta atojolic ti ajvalil ti ta xastojobtasoxuque. Ja'uc ti vu'une limolib xa, sac chijan xa sjunul ti jole. Li' oy ta atojolic ti jnich'nabtaque. Yu'un ta jqueremal to ox, lic jtojobtasoxuc talel ti li' to avi ta xic'opoj ta atojolique.

<sup>3</sup>Ti mi oy bu xi s'elan laj jpas ta atojolique, li' oyune: Mi oy buch'u laj jcu'ninbe ti xvacaxe, mi ja' ti sburroe, mi oy buch'u laj cac'be ti svocole, mi ilbaj ti laj cute, mi oy bu lec laj ca'i ti laj jtsac ti mich'ob c'abale, chapanic jmul ta stojol ti Diose, xchi'uc ta stojol ti t'ujbil ajvalil yu'une. Ta jtoj ti c'u yepal ti quile.

<sup>4</sup>—Ta j'ech'el mu'yuc laj avac' jvocolcutic, ta yutilaneluncutic, ta yilbajineluncutic. Mi ja'uc oy bu lec laj ava'i ti laj atsac ti mich'ob c'abale —xi laj stac'beique.

<sup>5</sup>—Ti Diose xchi'uc ti ajvalil ti laj st'uje, ja' rexticoetic ti mu'yuc laj atabeicun jutebuc ti jmule —xi laj yal ti Samuele. —Ja' jech —xutic.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taje, ti Samuele xi laj yalbe ti jteclume: —Ti Diose laj sliques yabtel ta sventa ti Moisesse xchi'uc ti Aarone ti laj sloq'ues talel ta Egipto ti amolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un cha'e, chapano abaic ta ya'yieli ti ta xcalboxuc ava'iic ta sba ta sat ti Dios sc'oplal scotol ti c'usi laj spas ta atojolique, xchi'uc ta stojolic ti amolmuc'totic laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>8</sup>C'alal batic ta Egipto ti Jacob xchi'uc ti snitilultaque, laj yich'ic tsots ilbajinel yu'un ti egipcioetique. Lic sc'anic parte ta stojol Dios ti amolmuc'totic ta vo'nee. Laj stac batel ti Moisesse xchi'uc ti Aarone. Laj sloq'uesic talel ta Egipto ti amolmuc'totic ta vo'nee, ti vulic ta naclej yu'unic ta banomil li'e.



<sup>9</sup>Ja'uc le' une, ti stuquique laj xch'ay ta yo'ntonic ti Ajvalil Dios yu'unique. Ac'atic ech'el ta yoc ta sc'ob ti Sisarae, banquialal jtsobvanej yu'un yajsoldado ti Jabine, ajvalil yu'un ti Azore, xchi'uc ta yoc ta sc'ob ti filisteoetique, xchi'uc ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'un ti Moabe, ti lic stsac sbaic ta leto xchi'uque.

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, lic ya'i sbaic ti staoj smulic ta stojol ti Dios ti jech laj xa svalopatinic comel ta scoj ti bat snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti ep ta tos sloc'obbail ti Baale, xchi'uc ti Astartee. Jech xvocoletic liquel ti ac'o pojaticuc ti tsalbilic yu'un ti yajcontraique, xchi'uc ti laj yac' ye sti'ic ti c'ajomal no'ox ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' stuc ti Diose.

<sup>11</sup>“Va'i un, ti Diose lic sva'anan ta jpojvanejetic ti Jerobaale, ti Baraque, ti Jeftee, xchi'uc ti Samuele, yo' jech ta xaspojoxuc ti tsalbiloxuc yu'un ti avajcontraique. Ja' to jech laj ataic ti jun avo'ntonic lanaquique.

<sup>12</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal laj avilic ti ta xastsacoxuc ta leto ti Nahas ajvalil yu'un ti amonitaetique, laj ac'anbeicun jun ajvalil ti ac'o xasventainoxuque, c'alal ti Ajvalile, ja' ti Dios avu'unique.

<sup>13</sup>Le'e, li' xa oy ta atojolic ti ajvalil ti laj at'ujique. Laj xa yac'boxuc Dios ti jun ajvalil laj ac'anbeique.

<sup>14</sup>Avi tana li' une, ja' avabtelic ta xi'tael ti Diose, ti nijil chimiloxuc ta stojol ta yich'el ta muq'ue, ti ts'etel lec ani' achiquin ta ya'yibel ti sc'ope. Mu xabajbeic ti smantaltaque. Cuxianic ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose, jmoj xchi'uc ti ajvalil ti ta sventainoxuque. Va'i unbi, lec ta xc'ot ta loq'uel avu'unic ti c'usi ta xapasique.

<sup>15</sup>Yan ti mi mu xach'unique, ti ja' no'ox ta xabajbeic ti smantaltaque, ta xastsitsoxuc jmoj xchi'uc ti ajvalil avu'unique.

<sup>16</sup>“Ja' yu'un un cha'e, mu to xaloq'uc batel ti bu oyoxuque. Ta xavil ta aba ta asatic ti mu albajuc ta svinajes ta sliquesel ta spasel yabtel ti Dios ta atojolique.

<sup>17</sup>Avi tanae, ja' xa yorail ta xich' tsobel ti trigoe, ti ma'uc yorail ta xac' ti vo'e, ¿mi mu jechuc? Lec oy cha'e, ta jta ta c'oponel ti Dios ti xc'avlajet no'ox liquel yu'un ti chauque xchi'uc ya'lel ta xac' taluque, yo' jech ta xavojtiquin lec abaic xchi'uc ta xana'ic lec ti c'u a'elanic ta xayiloxuc ti Diose, ti chopol labatic ti laj ac'anic ti jun ajvalile.”

<sup>18</sup>Ta jech no'ox yepal un, ti Samuele lic sta ta c'oponel ti Diose. Xc'avlajet no'ox liquel yu'un ti chauque xchi'uc ti ya'lele. Scotol ti jteclume toj ech'em xi'ic ta stojol ti Diose, ta stojol ti Samuele.

<sup>19</sup>Jech o xal un, scotolic xi laj yalbeic ti Samuele: —C'anbo vocol ti Dios avu'un ta sventa ti avajtuneltac li'e yo' jech mu xichamcutic. Yu'un laj to cac'becutic xchi'il ti jmulcutic ti c'alal laj jc'ancutic ti ajvalil ti c'alal oy xa ono'ox ti jmulcutique.

<sup>20</sup>Xi tac'batic yu'un ti Samuele: —Mu xaxi'ic. Melel ava'uquic, chopol ti c'usi laj apasique. Ja'uc le' une, mu xa xach'ac abaic ta stojol ti Dios avi tanae. C'ajomaluc no'ox ta sjnuluc avo'ntonic, nijano chimano abaic ta yich'el ta muc'.

<sup>21</sup>Mu xa naban abaic ta stojol ti jech'e' diosetique, ti mu ja'uc xu' ta scoltaoxuque, ti ta spojoxuque, ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique.

<sup>22</sup>Ti jech jelavem smuc'ul stsatsal ti Diose, ta xac' ta ilel ti mu xayictaouxuc comele, ti c'otem ta yo'nton ti yalab xnich'naboxuque.

<sup>23</sup>Dios ac'o sva'an sba ta jtojol yo' jech mu xc'ot ta pasel ta jta jmul ta stojol ti ta xquicta jba ta sc'abel vocol ta atojolique. Ja' lec ti c'otuc ta pasel ti ta jchanubtasoxuc ti c'usi stac' chiquintaele, ti lec ta pasele.

<sup>24</sup>C'otuc ta pasel avu'unic ti xi'taic ti Diose, ti nijil chimiloxuc ta yich'el ta muc' ta melele, xchi'uc ti ta sjunuluc avo'ntonique ti mu xch'ay xava'iic ti ep oy c'usi lec laj spas ta atojolique.

<sup>25</sup>Yan ti mi ja' laj yac' ajol abaquilic ta spasel ti c'usi chopole, ta xc'ot ta atojolic ti tub xi ac'oplalic xchi'uc ti ajvalil avu'unique.

## 1 Samuel 13

### Ti letovajel laj spasic xchi'uc ti filisteoetique

<sup>1</sup>Vulem xa xch'ulel ti Saúl ti c'alal lic ochuc ta ajvalilal yu'un ti Israele. C'alal oy xa ox sjayibal jabil yochel ta ajvalilale,

<sup>2</sup>lic st'uj oxmil (3,000) soldadoetic ta stojol ti israeletique. Cha'mil (2,000) com xchi'uc ta Micmas ta vitstic yu'un ti Betele. Ti jmile (1,000) com xchi'uc ti Jonatán ta Gabaa ti ja' yu'un ti Benjamine. Ja'uc ti c'u yepal come, albatic yu'un ti Saule ti ac'o suticuc batel ta snaique.

<sup>3</sup>Ti Jonatane laj stsutses ti jvoc' jchabivanej soldado filisteoetic ti oyic ta Gabaae, ti c'ot ta sni' xchiquinic yan filisteoetique. Va'i un, ti Saule laj yal mantal ti ac'o yich' oq'uisanel ti oq'ues ta sjunul ti lume yo' jech ta xcaj t'abbatic ti hebreoetic ti oy c'usi c'ot ta pasele.

<sup>4</sup>Laj ya'iic scotol ti israeletique ti laj xa stsutses jvoc' soldado filisteoetic ti Saule. Jech o xal ti filisteoetique mu lecuc ta sq'uelic ta j'ech'el ti israeletique. Jech ti soldadoetic une bat stsob sbaic ta Gilgal xchi'uc ti Saule.

<sup>5</sup>Ja'uc ti filisteoetic eque laj stsob sbaic yo' ta stsaquic ta leto ti israeletique. Oy yu'unic lajuneb xcha'vinic ta mil (30,000) carreta sventa ti ac'ob-letoe, vacmil (6,000) soldadoetic ti cajajtic ta ca'e, ti mu no'ox albajuc yepal oy yu'unic soldadoetic ti xvoletic batel co'ol s'elan jech c'u cha'al syi'al nab ta xanavic ta yoquique. Laj stam batel sbeic ta stuq'uil Micmas, ti c'ot slaman sbaic ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Bet-avene.

<sup>6</sup>Lajem xa laj ya'iic ti israeletic ti c'alal laj yilic ti ta xc'ot ta pasel ti ta stsacatic ta leto yu'un ti filisteoetique, ti bat snac'an sbaic ta nail ch'enetique, ta lom ch'enetic, ta lican ch'entic, ta beo'etic, xchi'uc ta joq'uetic.

<sup>7</sup>Yepalic ta j'ech'el ti ech' xtuch'ic ti uc'um Jordáne, ti c'otic ta yosilal Gad xchi'uc ti ta Galaade. Ja'uc ti Saule com to ta Gilgal ti mu xa x'ech' ta xa'iic xi'el scotol ti yajsoldadotac ti xvoletic batel xchi'uque.

<sup>8</sup>Ti bu taje, vucub c'ac'al laj smala, yu'un ja' jech sjalil albil yu'un ti Samuele. Ti mu ja'uc xc'ot ta Gilgal ti Samuele, ti yacal xa ta sutic ech'el ti viniquetique,

<sup>9</sup>va'i un, ti Saule xi laj yal ti mantale: —Ich'ic talel ti chon bolometric ti ta xich' chiq'uele, ti ta xich' svocol ta milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Stuc no'ox laj spas sba ta mantal ti laj yac' ti chic'bil matanale.

<sup>10</sup>C'alal ta xa xlaj yo'nton ta yaq'uel chic'bil matanal ti Saule, ja' o c'ot ti Samuele. Va'i un, ti Saule loc' batel, bat snup talel ta be yo' ta sc'opon.

<sup>11</sup>Ja'uc le' une, xi albat yu'un ti Samuele: —¿C'u cha'al ti jech laj apas le' une? Ti Saule xi laj staq'ue: —C'alal laj quil ti yacal xa ta xbatic ti viniquetique, ti mu xavul ti c'usi ora albil sc'oplal avu'une, ti vololic xa xtoc ti filisteoetic ta Micmase,

<sup>12</sup>laj jnop ti ta xyalic talel ta stsaquelun ta leto li' ta Gilgal ti c'alal mu'yuc to jc'ubanoj jba ta stojol ti Diose. Ja' yu'un un, laj jsuj jba jtuc ta yaq'uel ti chic'bil matanal ti jech le'e.

<sup>13</sup>Xi tac'bat yu'un ti Samuele: —¡Toj chuvajot ta j'ech'el ti jech laj apas le'e! Ti lajuc ach'un ti c'u s'elan laj yalbot mantal ti Diose, ta j'ech'el ta sva'anut o ta ajvalilal yu'un ti Israele.

<sup>14</sup>Avi tana le' une, mu xajalij ta ajvalilal. Ja'uc ti Dios une ta sa' yan vinic ti bu lec ta xile, ti ta sva'an ta banquilal yu'un ti slumale. Yu'un ti c'u s'elan laj yalbot ti smantale, mu'yuc xach'unbe.

<sup>15</sup>Ta jech no'ox yepal, laj stam batel sbe ti loc' batel ta Gilgal ti Samuele. Sts'aclojic batel Saúl ti soldadoetic ti c'u yepal come yo' jech ta stsacvanic ta leto. Loq'uic batel ta Gilgal ti c'otic ta Gabaa ta yosilal ti Benjamine. Ti bu taje, lic xchap c'u yepal ti yajsoldado xchi'uc batele, ti c'ajomal xa no'ox nan vaquibuc ciento (600) ta vo'e.

<sup>16</sup>Ti Saule, ti Jonatán ti ja' xnich'one, xchi'uc ti soldadoetic ti xchi'inojic ech'ele, comic ta Gabaa ta yosilal ti Benjamine. Ja'uc ti filisteoetic vololic ta Micmas

<sup>17</sup>ac'o mi oxch'ac to loq'uic ech'el ti j'ac'-leto filisteoetic ti bu svoloj sbaique. Ta stuq'uil Orfa, laj stamic batel ti jvoc' ta yosilal ti Suale.

<sup>18</sup>Ti xcha'voc'ale laj stam ech'el ta stuq'uil Bet-horón. Ja'uc ti yox-voc'ale laj stamic ech'el ta stuq'uil vitstic ti oy ta yoc stenlejal yu'un Zeboím ti ta xc'ot ta sbajtical banomile.

<sup>19</sup>Ta scotol slumal ti Israele, mu'yuc jten-taq'uin. Yu'un laj snopic ti filisteoetic ti mu xmeltsaj yu'unic mi junuc espadae, mi ja'uc junuc lanza ti hebreoetic ti jech taje.

<sup>20</sup>Yu'un scotol ti israeletic ti c'usi sc'an juxel ta xilique, jech c'u cha'al ti staq'uinal yabtejeb xvacaxique, ti yazaronaique, ti yeq'uelique, mi ja' ti spicoique, ta xbatic ta stojol ti filisteoetic.

<sup>21</sup>Ta stojic vucub gramo yalal taq'uin ti mi ja' ta xaq'uic ta juxel ti staq'uinal yabtejeb xvacaxique, ti yazaronaique. Ja' oxib gramo xchi'uc o'lol, ta stojic mi ja' ta xaq'uic ta juxel ti yeq'uelique, ti sni' staq'uinal yabtejeb xvacaxique.

<sup>22</sup>Ja'uc le' une, ti c'u yepal xchi'inojan batel ti Saule xchi'uc ti Jonatane, mi junuc ti oy ti yespadaique, ti slanzaique ti c'alal c'ot sc'ac'alil ti letoe. C'ajomal no'ox chibic ti oy yu'unic

<sup>23</sup>ti c'alal ja' o xvoletic talel jvoc' soldado filisteoetic ti tal macvanicuc ta be ta Micmase.

## 1 Samuel 14

### Muc'tic no'ox ti c'u s'elan c'ot ta pasel yu'un ti Jonatane

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, ti Jonatane, xnich'on ti Saule xi laj yalbe ti yajcoltaobbae: —Batic, ech' jtuch'tic jelavel ti uc'ume. Jtsactic ta leto ya'ic ti jvoc' soldado filisteoetic ti oyic le' ta jote. Ti Jonatane, mi ja'uc laj yalbe ya'i stot ti va'i s'elan taje.

<sup>2</sup>Ja'uc ti stote xi vololic ta jot xocon stenlej jol vits ta yolon jpets granada te' ta yavil ti bu ta xich' majel ti trigoe, ti chi'inbil ta jvoc' soldadoetic ti ja' vaquib ciento (600) ta vo' viniquetique.

<sup>3</sup>Ti buch'u sbainoj ta yich'el batel ti jayal luchbil saquil c'u'ile, ja' ti Ahías xnich'on ti Ahitobe, sjun-nich'on ti Icabod xnich'on ti Fineese, smom ti Elie, ti ja' yajpale Dios ta Siloe. Mi ja'uc sna'ic ti lum ti loq'uic xa batel ti Jonatane.

<sup>4</sup>Ja'uc ti stuque yac'ojbe ech'el yipal yo' ta xc'ot ti bu vololic ti jvoc' filisteo soldadoetic. Ti bu ta xjelavic ech'ele, oy ta chib muc' ta lican ch'entic ti sbiinoj Bosese xchi'uc ti Senee.

<sup>5</sup>Ti june, oy ta yeloval ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Micmase. Ti june, oy ta yeloval ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Gabaae.

<sup>6</sup>Ti Jonatane xi laj yalbe ti yajcoltaobbae: —Sujo aba, jelavcutic ech'el ta jot uc'um c'alal to bu vololic ti xnich'nab pucuje. Stac' nan oy c'usi lec ta spas ti Dios ta jtojoltique. Ti stuque mu ta vocoluc ta spas ta xijc'ot ta jtsalvanej yu'un mi ta yepal, mi ta jutuc no'ox ti jvinictique.

<sup>7</sup>—Paso scotol ti c'usi oy ta ajole. Chapalun xa ta jcoltaot ti c'usi oy ta avo'nton ta xapase —xi laj stac' ti yajcoltaobbae.

<sup>8</sup>Va'i un, ti Jonatane xi laj yalbee: —A'yio ava'i, ta xijelavotic batel le' ta jot ti bu vololic ti viniquetic le'e, ti cac' jbatic ta ilel ta stojolique.

<sup>9</sup>Mi ta xijyalbotic ti jmalatic ti ac'o yalicuc talel ti bu oyotique, comcutic unbi. Mi ja'uc ta xijmuyotic batel ti bu oyique.

<sup>10</sup>Yan ti mi ta xijyalbotic ti muycutic ech'ele, muycutic unbi. Ti jech taje, ja' xa svinajeb ti jtsalvanej ta xijc'ot yu'un ti Diose.

**11**Ja' yu'un un cha'e, xchibalic laj yac' sbaic iluc ta stojol ti filisteoetic ti bu vololique. Ti c'alal jech ilvanic ti stuquique, xi laj yalique: “Q'uelo avilic, syac xa ta xloquic talel ti hebreoetic ti bu snac'oj sbaic ta nail ch'ene.”

**12**Ta jech no'ox yepal, xi lic avtaaticuc ti Jonatane xchi'uc ti yajcoltaobbae: — ¡Muyanic talel li' ti bu oyuncutique, lo'ilajcutic la xcaltic ava'iic! Va'i un, ti Jonatane xi laj yalbe ti yajcoltaobbae: —Nablan talel ta jtojol, yu'un ti Diose laj xa stic' sba ta stojol ti israeletic yo' ta stsalvanic.

**13**Ti Jonatane stsoyet no'ox muyel ta sa' ti bu ta stec'an ti yoque. Ti bu ta stsac muyel ti yicobe, nabal muyel ec ti yajcoltaobbae. Ti Jonatane naca stacoltaan no'ox yalel ti xch'amoj ta xc'ot ta be ti yajcoltaobba ti ta stsutses o ta j'ech'ele.

**14**Ta jliquel no'ox, lajic jtojob ta vo' viniquetic ti sliquebal to no'ox tsacvan ta leto ti Jonatán xchi'uc ti yajcoltaobbae.

**15**Scotolic ti bu vololique xchi'uc ti loquemic batele, bat xch'ulelic ta xi'el. Ti c'u yepal svoloj sbaic ti jvoc' jchabivanej soldadoetique, xchi'uc ti jvoc' ac'-letoetique, xi'ic ec. Ta yorail no'ox, xnicnun liquel ti banomile, ti spajebal xa no'ox ti xi'el c'ot ta pasel ta j'ech'ele.

**16**Ti jq'uel-osiletic yu'un ti Saúl ta Gabaa ti oy ta yosilal ti Benjamine, laj yilic ti xc'uletic no'ox ta jatobal ta jujujot ti filisteoetique.

**17**Va'i un, ti Saule xi laj yalbe ti yajsoldadotac ti xchi'inoj batele: —Q'uelic quic mi ts'acalotic, mi oy xa buch'u ch'abal cu'untic. C'alal laj sq'uelique, laj yilic ti ch'abal ti Jonatán xchi'uc ti yajcoltaobbae.

**18**Ti jech c'ac'al taje, ti xcaxa Diose oy ta stojolic ti israeletic, ti xi laj yal ti Saúl ta stojol ti Ahíase: —Ich'o talel ti xcaxa Diose.

**19**Ja'uc le' une, ti c'alal syaquil ta xlo'ilaj xchi'uc pale ti Saule, mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi ta xc'ot ta pasel bu vololic ti filisteoetique. Va'i un, ti Saule xi laj yalbe ti palee: —Teque' xa, mu xa xavich' talel.

**20**Ta jech no'ox yepal, ti Saule, ti yajsoldadotaque lic stsob sbaic ti xvoletic no'ox batel ta tsacvanej ta letoe. Mu xa no'ox stac' a'yeluc ta xa'iic ti c'usi ta xc'ot ta stojolique. C'ot ta pasel ti mu xa xojtiquin sbaic ti filisteoetic ti lic stsacan sbaic ta milel stuquique.

**21**Ma'uc no'ox taje, ti hebreoetic ti oy xa sc'ac'alil capalic xchi'uc ti filisteoetique, ti c'otemic ta yajsoldadotaque, jelavic batel ta stojol ti israeletic ti xvoletic ta spat ti Saule xchi'uc ti Jonatane.

**22**Ti israeletic ti nac'alic ta vitstic ta yosilal ti Efraine ti laj ya'iic ti jatvilic xa ti filisteoetique, xbitic no'ox batel ta stael ta be ti laj stsaquic ta letoe.

**23**C'ot c'alal to Bet-aven ti letovajele. C'ot ta pasel ti laj stic' sba ta spojel israeletic ti Dios jech yorail taje.

### **Ti trate ti laj spas ti Saule**

**24** Manchuc mi jech un, ti jech c'ac'al taje, lubtsajemic ta j'ech'el ti israeletique. Mi junuc oy buch'u stic'oj ta ye ti ve'lil ta j'ech'ele, yu'un xi laj yal ti Saúl ta stojol ti jteclume: “Bisbil ta cotel chaval ta xc'ot ti buch'u ta xve' ti c'alal mu to ta xmal ti c'ac'ale, ti mi mu'yuc to tsalbil ta xc'ot cu'un ti cajcontrae.”

**25** C'otic ta te'tic ti soldadoetique, ti bu mucul ta banomil ti ajapome.

**26** C'alal ochic batel ta te'tic ti lume, xbein no'ox jech c'u cha'al junuc vo' ti ajapome. Mu junuc oy buch'u laj slec' jutebuc ta scoj xi'elal ti oy c'usi loc' ta alal yu'unique.

**27** Ja'uc ti Jonatane mu'yuc ya'binoj ti oy c'usi sva'anoj sba ta yalel ti stot ta stojol ti yajsoldadotaque. Laj xul o talem ta snamte' ti oy ta sc'ob ti xpechequil ajapome, laj slo'. Ta jech to yepal xcuxet to batel ti banomil laj ya'ie.

**28** Va'i un, ti jun ta scotol ti soldado israele, xi albat yu'une: —Ti atote sva'anoj sba ta yalel ta stojol ti yajsoldadotaque, ti mi oy buch'u oy c'usi ta slajes jutebuque, bisbil ta cotel chaval ta xc'ot. Jech o xal ti lume lubtsajemic ta j'ech'el.

**29** Ti Jonatane xi laj stac'bee: —Ti jtote laj xa sta svocol yu'un ti muc' ta lume. Ti laj jlo' juteb ti ajapome, q'uel avil, xcuxet xa ta xca'i ti banomile.

**30** X'ech' to, xcuxet ta xa'iic ti lum jechuc ti lajuc slajesic ti c'usi laj spojbeic ti yajcontraique. ¡X'ech' to tsalbil c'ot ti filisteoetic jechuque!

**31** Ti jech c'ac'al taje, ti israeletique laj stsalic ti filisteoetique, ti lic talem ta Micmase, ti c'ot c'alal to Ajalon ti xvoletic no'ox ta letovajele. Ja'uc ti soldado israeletic une lubtsajemic xa.

**32** C'ot ta pasel ti vol xiic ech'el ta slajesel ti c'usitic laj spojbeic ti yajcontraique, ti jip xutic ta lum ta sc'obel snuc' ti chije, ti me' vacaxetique, xchi'uc ti ch'in vacaxetique, ti cuxul tse xchi'uc xch'ich'el laj sti'ic ti beq'uet scotolique.

**33** Ja'uc le' une, oy jlom ti xi bat yalbeic ya'i ti Saule: —Ti lume laj xa sta smulic ta stojol ti Diose, yu'un syaquilic xa cuxul tse ta sti'ic ti beq'uet xchi'uc ti xch'ich'ele. Va'i un, ti Saule xi laj yale: —¡J'ac'vanejoxuc ta milel! Balalinbeicun talem jbejuc muc' ta ton li' to c'alale.

**34** Ma'uc no'ox taje, c'oponic ti lume ti albeic ya'i ti ac'o yiq'uc talem jujucot stot xvacaxic, mi jujucot xchijic ti jujune, yo' jech ta xamil ati'ic. Mu xasa' amulic ta stojol Dios ta sti'el ti cuxul tseil beq'uet xchi'uc ti xch'ich'ele. Ta yac'ubalil no'ox taje, ta jujun laj yiq'uc batel ti stot xvacaxic ti laj sc'ocheic snuc' ti bu taje.

**35** Ja'uc ti Saule lic smeltsan jun altar ta sventa ti Diose, ti sba to velta jech laj spas ti stuque.

**36** Ts'acal to un, xi lic yal ti Saule: —Ti ac'ubaltic tana li'e, yalcutic ech'el ta snutsel ti filisteoetique, ti quich'ojtic ta sacub ta xchajelic ta sa'elique, ti mu ja'uc junuc cuxul ta xcom cu'untique. Scotol xi laj staquique: —Paso ti c'usi lec ta xava'ie. Ja'uc ti palee xi laj yale: —C'alal mu to ta xich' pasel jech taje, ba'yel la' jac'betic ti Diose.



**37** Va'i un, ti Saule xi lic sjac'be ti Diose: —¿Mi ta xbat jnuts ti filisteoetique? ¿Mi ta xavac'be ta yoc ta sc'ob ti israeletique? Ja'uc le' une, mu'yuc c'usi xtac'bat yu'un Dios ti jech c'ac'al taje.

**38** Xi lic yal ti Saule: —Acotolic ti jujun banquialoxuc yu'un ti jujuvoc' soldadoetique, nopajanic talel li'e. Lic t'unic buch'u laj sa' smulic ti c'ac'al li'e.

**39** ¿Jamal ta xcal ta stojol ti Dios ti jpojvanej yu'un ti Israele, ti buch'u jech laj spase, manchuc mi ja' ti jnich'on Jonatane, tsots sc'oplal ac'o chamuc! Mu junuc oy buch'u laj stac' ti ochemic ta soldadoile.

**40** Jech o xal ti Saule xi laj yalbe ya'i scotol ti Israele: —Volo abaic xi ta jot ti vo'oxuque. Li' ta jote, ta jvol jbacutic xchi'uc ti jnich'on Jonatane. —Paso me ti c'usi lec ta xava'ie —xi laj staq'uic ti soldadoetique.

**41** Va'i un, ti Saule xi tsots avane: —Ajvalil, Dios yu'un ti Israele, ¿c'u cha'al ti mu'yuc laj atac'be sc'op ti avajtunel ti c'ac'al li'e? Mi vu'un laj jsa' ti mulile, mi ja' ti jnich'on Jonatane, ti c'alal ta xich' q'uelel ti buch'u ta xc'ot ta stojol ti oy smule, vinajuc ta q'uelel ti Urime. Yan mi ja' Israel ti laj sa' ti smule, c'alal ta xich' q'uelel ti buch'u ta xc'ot ta stojol ti oy smule, vinajuc ta q'uelel ti Tumime. Ti yorail ti laj yich' q'uelele, c'ot ta stojol ti Jonatán xchi'uc ti Saule. Mu'yuc smul c'ot ti jteclume.

**42** Ta jech no'ox yepal xi lic yal ti Saule: —Q'uelic quic buch'u junucal ta xc'ot yorail cu'uncutic xchi'uc ti jnich'on Jonatane. Ti yoraile c'ot ta stojol ti Jonatane.

**43** Jech o xal un, xi albat ti Jonatán yu'un ti Saule: —Jamal xaval ti c'usi laj apase. Xi jamal laj yal ti Jonatane: —Melel, laj jlo' juteb ajapom ti laj jxul talel ta sni' jnamte' ti quich'oje. Li' xa oyun ti chapalun xa ta xichame.

**44** Xi lic avanuc ti Saule: —¿J'ech'el ta xacham, Jonatán, ac'o mi tsots ta xac'bun quich' jvocol ti Diose!

**45** Ja'uc ti lum une xi laj stac'beic ti Saule: —¿C'u no'ox la xachi ta xcham ti Jonatane ti c'alal cajal xa c'ot sc'oplal yu'un ti Israele? ¿Mu sta o ma' taje! ¿Ta sba ta sat ti jech cuxul ti Diose, mi ja'uc jbejuc stsatsal sjol ta xbaj ta lum! Yu'un ti c'usi laj spas avie, coltabil yu'un ti Diose. Ja' jech c'ot ta pasel yu'unic ti lume ti laj spojic ti Jonatán ti mu'yuc xchame.

**46** Ja'uc ti Saule laj yicta sba ta snutsel ti filisteoetique, sutic ech'el ta slumalic.

**47** Ja' jech c'ot ta pasel ti choti ta ajvalil yu'un Israel ti Saule, ti buyuc no'ox tsal ech'el yu'un ti yajcontrataque, jech c'u cha'al ti Moabe, ti Amone, ti Edome, ti ajvalil yu'un ti Sobae, ti filisteoetique, ti naca stsal no'ox comel ti buyuc no'ox ta x'ech'e.

**48** Lic stsob ti yajsoldadotaque, ti tsalbil c'ot yu'un ti Amaleque, ti c'ot ta pojel yu'un ti israetic ta yoc ta sc'ob ti epal jmilvanej j'eleq'uetique.

**49** Xi s'elan ma' ti squerem xnich'nab laj yil ti Saule: Ti Jonatane, ti Isvie, xchi'uc ti Malquisúae. Ma' ti chib stsebetique, xi s'elan laj yile: Ti vixile, Merab sbi. Ja'uc ti muquile, Mical sbi.

<sup>50</sup>Sbi yajnil ti Saule, Ahinoam, yantsil nich'on ti Ahimaase. Sbi ti banquialal jpas-mantal yu'un ti yajsoldadotaque, Abner sbi, xnich'on ti Nere, sjuntot ti Saule.

<sup>51</sup>Ti Cise, ja' stot ti Saule, ja'uc ti Nere, ja' stot ti Abnere, xnich'nabtac ti Abiele.

<sup>52</sup>Ti c'u sjalil cuxul ti Saule, tsots laj stsac sbaic ta leto xchi'uc ti filisteoetique. Jech o xal ti Saule laj snaban ta spat ta xocon ti tsatsaquil viniqetic ti c'ot ta yajsoldadotaque.

## 1 Samuel 15

### Jipbil tenbil ta xc'ot ti Saúl yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al ti xi albat ti Saúl yu'un ti Samuele: —Ti Diose laj stacun talel yo' ta jva'anut ta ajvalilal yu'un ti Israel ti ja' steclumale. Ja' yu'un un cha'e, a'yio lec ava'i ti c'usi ta xalbot ava'i ti Diose.

<sup>2</sup>Yu'un xi ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une: 'Ta xcac'be yich' svocolic ti amalecitaetic ta scoj ti laj smac ta be ti israeletic ti mu'yuc xaqu'ic ech'uc ti calal loqu'ic talel ta Egiptoe.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un cha'e, batan, ba tsaco ta leto. Tsutseso ta j'ech'el scotol ti c'usitic x'ayan yu'unique, ti mu ja'uc jutebuc xc'uxubaj avo'nton yu'une. Milo ta viniqetic, ta antsetic, ta muc'tic ololetic, ta jvoq'uel ololetic, ta vacaxetic, ta chijetic, ta camelloetic, c'alal ta burroetic.'

<sup>4</sup>Ti Saúl une laj sta ta iq'uel ti lume. Lic ta xchapel ta Telaím ti c'u yepal oye. Oy chib ciento mil (200,000) ta vo' j'ac'-leto viniqetic ti ta xanavic ta yoquique. Oy lajunmil (10,000) ta vo' viniqetic ti liquemic talel ta Judae.

<sup>5</sup>Laj taj une, ti Saule laj stam batel sbe c'alal to lum yu'un ti Amaleque, ti chapalic xa ta loc'obinvanej ta sts'el uc'um une.

<sup>6</sup>Va'i un, xi laj yalbe ti quenitaetique: —¡Pojo abaic! ¡Loc'anic ech'el ti jmoj capaloxuc xchi'uc ti amalecitaetique yo' jech mu jmojuc ta jtsutsesoxuc xchi'uquic! ¡Ti vo'oxuque mu'yuc c'usi chopol laj apasbeic ti israeletic ti c'alal loqu'ic talel ta Egiptoe! Ti quenitaetique laj xch'ac sbaic loqu'uel ta stojol ti amalecitaetique.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Saule, ta Havila to, lic sliques stsaquel ta leto ti amalecitaetique, ti c'ot c'alal to ta ochebal yu'un Shur ta sti'il sts'aquil yosil ti Egiptoe, ti tsalbil c'ot yu'une.

<sup>8</sup>Xchucoj ech'el ti Agag ti ajvalil yu'un ti lume. Laj smil ta espada scotol ti jnaclejetic yu'une.

<sup>9</sup>Manchuc mi jech laj spas taj une, ti Saúl xchi'uc ti yajsoldadotaque, mu'yuc laj smilic ti Agage, ti c'upil sba chijetique, ti vacaxetique, ti ch'iom vacaxetic ti lec jubemique, ti chijetique. Mi ja'uc laj slilinic ti c'usitic toyol stojole ac'o mi laj slilinic scotol ti c'usitic mu tsotsuc sc'oplale.

<sup>10</sup>Laj taj une, xi c'oponat yu'un Dios ti Samuele:



- 11—Ta jcha'na' ti laj jva'an ta ajvalilal ti Saule. Mu'yuc ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi calojbee. Laj xch'ac sba ta jtojol. Mu xa x'ech' ta xa'i ti Samuele, ti sjunul ac'ubal xvocolet ta stojol ti Diose.
- 12Ti ta yoc'omal une, sob xa bat snup ta be ti Saule. Albat ti batem xa ta Carmel ta sva'anel loc'obbail ti bu taje, ti ta sjoy batel ta xc'ot ta loq'uel ta Gilgal ti bu taje.
- 13Va'i un, ti Samuele bat ti bu oy ti Saule, ti xi albat yu'une: —Ac'o sva'an sba ti Dios ta atojolale. Laj xa jpas ti c'usi ta sc'an ti Diose.
- 14—¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti xme'lajet ta xca'i ti chije, ti xmu'lajet ti vacaxe? —xi laj stac' ti Samuele.
- 15—Laj yiq'uic talel ta slumal ti Amaleque —xi laj stac' ti Saule—. Ja'uc ti lume laj st'ujic ti c'upil sba chijetique, ti c'upil sba vacaxetique yo' jech ta xchic'beic ta smoton ti Ajvalil Dios avu'une. Ja'uc ti jlome, laj jtsutsescutic ta j'ech'el.
- 16—¿Ts'ijlan to ca'itic, ta jchapbot ava'i c'usi laj yalbun ti Dios samel ta ac'ubale! —xi laj xtuch' ta be lo'il ti Samuele. —Alo ca'itic un cha'e —xi laj stac' ti Saule.
- 17Ti Samuele xi laj yale: —¿Mi mu'yuc xc'ot ta avo'nton ti peq'uel ac'oplale? Manchuc mi jech un, lac'ot ta banquialal yu'un snitilultac ti Israele. Laj sva'anot ta ajvalil ti Dios yu'un ti Israele.
- 18Lec un cha'e, ti mi laj stacot ech'el ti Dios ta stsutsesel ta j'ech'el ti jsa'mulil amalecitaetique, ta stsaquel ta leto ja' to ti c'uxi xla j scotolique,
- 19¿c'u cha'al ya'yel un cha'e ti tselbuj avu'un ta xch'unel ti c'usi laj yalbote, ti lic avu'nin ti c'usi laj apojbe ti avajcontra ti c'ajomal no'ox chopol ta xapas ta sba ta sat ti Diose?
- 20Ti Saule xi laj staq'ue: —Ti c'u s'elan laj yal ti Diose, c'ot ta pasel cu'un. Laj jch'unbe ti xi s'elan laj stacun ta spasele: Jchucoj talel ti Agag ti ajvalil yu'un ti Amaleque. Laj jtsutses ta j'ech'el ti amalecitaetique.
- 21Ja'uc ti soldadoetique, com ta stojolic ti vacaxetique, ti chijetique, ti c'upil sba ta j'ech'el ti ta jech' no'ox ta xtub sc'oplale. Ja' lec ti c'otuc ta smoton ti Dios avu'un ti ta Gilgale.
- 22Va'i un, ti Samuele xi laj yale: “Ja' jun yutsil ta xil ti Dios ti ta xch'unbat ti c'usi ta xale, ja' mu sta sc'oplal ta x'ac'bat ti milbil chic'bil matanale. X'ech' xjelav sc'oplal ti xch'unbate, ti ts'etel lec chiquinal ta xich' a'yibele, peq'uel sc'oplal ta xc'ot ti milbil matanale xchi'uc ti xepu'al chij ti ta xich' ac'bele.
- 23Ti toyobbaile, co'ol smulilal xchi'uc ti jt'unvaneje. Ti buch'u ta sbajbeic smantal ti Diose, co'ol xchi'uc ti nijil chimil ta yich'el ta muc' ti c'usi meltsanbil ta c'abale. Ti jech laj abajbe ti smantale, avi tana une, ta stenot loq'uel ti jech ochemot ta ajvalilale.”
- 24Ti Saule xi laj yalbe ti Samuele: —Melel ava'uc, laj xa jta jmul. Jelav ta jpat ta xocon ti c'usi laj yal ti Diose, ti c'u s'elan laj atojobtasune, yu'un lixi' yu'un ti lume. Laj jch'unbe ti sc'opique.



**25**Ja'uc le' une, avocoluc, ch'aybun ti jmul jcolo'e. Chi'inun ech'el ta yich'el ta muc' ti Diose.

**26**—Mi ja'uc xajchi'inot sutel —xi laj stac' ti Samuele—, yu'un laj xa abajbe smantal ti Diose. Avi tana une, ta xasloq'uesot ti jech ochemot ta ajvalilal yu'un ti Israele.

**27**Ti Samuele joybij yo' ta stam batel ti sbee. Ja'uc ti Saule laj snitbe ti sti'il smochib c'u'e, ti jat loq'uel juteb yu'une.

**28**Va'i un, ti Samuele xi laj yalbe ti Saule: —Ja' jech ta snitot loq'uel ti Dios ti ochemot ta ajvalilal yu'un ti Israele. Laj xa spojbot ti avabtele yo' ta xac'be jun avinquilel ti xa'ibe lec ti xchiquinale, ti mu sta ti vo'ote.

**29**Yu'un ti Diose, ja' yutsil slequilalic ti Israele, jbel xc'opoj. Mi ja'uc sna' sutes sba. Mu xco'olaj jech c'u cha'al jeche' vinicuc no'ox ti xlic xcaj no'ox ti c'usi ta snope.

**30**—Oy xa jmul —xi laj xcha'al ti Saule—. Ja'uc le' une, ta jc'anbot vocol ta sba ta satuc ti moletic yu'un ti Israele, ta sba ta satuc scotol ti jteclume, ti staojuc yav ich'bilucun ta muc' avu'un ti jech ajvalilune. Ja' yu'un un cha'e, sutan talel yo' chba quich' ta muc' ti Ajvalil ti ja' Dios avu'une.

**31**Va'i un, ti Samuele sut talel xchi'uc ti Saule. Lic yich' ta muc' Dios ti stuque.

**32**Laj taj une, xi laj yal ti Samuele: —Ic'bun talel ta jtojol ti Agage, ajvalil yu'un ti lum Amaleque. Ti Agage mu'yuc xa xi'el ta xa'i tal ta stojol ti Samuele, ti snopoj xa van ti ech' xa sc'oplal ti svocol ta xlaje.

**33**Ja'uc le' une, xi albat yu'un ti Samuele: —Ep antsetic ch'abal yalabic com avu'un xchi'uc ti avespada le'e. Ja' jech ta xc'ot ta stojol ti ame' jech c'u cha'al laj apasbe ti antsetique. Nax to ti Samuele, lic sbic'tal bojilan ta sba ta sat Dios ti ta Gilgale.

**34**Ts'acal to un, sut batel ta Ramá. Ja'uc ti Saule sut batel ta sna ti oy ta Gabaae.

**35**Ti Samuele ta j'ech'el mu xa bu laj yilbe sat ti Saule, ac'o mi ep laj svul yo'nton yu'un ti jbel laj yal ti Dios ti ma'uc xa ajvalil yu'un Israel ti Saule.

## 1 Samuel 16

### Ti Davide ta x'ac'bat snup yabtel ta ajvalilal

**1**Ti Diose xi laj yalbe ti Samuele: —¿C'usi to ora ta x'ech' avu'un ti at-o'ntonal ta scoj ti Saule? Mu xa jc'an ti tiq'uil ta ajvalilal yu'un ti Israele. Nojeso ta aceite ti avuni cachue. Ta jc'an ta xabat ta sna ti Isaí ti oy ta Belene, yu'un laj xa jt'uj ta ajvalilal jun ta scotol ti xnich'nabe.

**2**—¿C'u s'elan ta xibat un? —xi laj stac' ti Samuele—. ¡Mi laj ya'i ti Saule, ta xismilun! Xi tac'bat yu'un ti Diose: —Ic'o ech'el jcotuc ch'iom chij. Alo ti ta xamilbun ta jmotone.

**3**Ts'acal to un, ic'o ech'el ti Isaí ta yaq'uel ti milbil matanale. Ta xcalbot ava'i ti c'usi sc'an ta xapase. Ac'bo snup yabtel ta ajvalilal ti bu ta xcalbot ava'i ti sc'oplale.



<sup>4</sup>Ti Samuele lic spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. C'alal c'ot ta Belene, bat nupatuc talel ta be yu'un ti moletic ta lume, ti xi'eltic xa xi laj sjac'beique: —¿Mi lec ti a'yej avich'oj talele?

<sup>5</sup>—Ja' jech —xi laj stac' ti Samuele—. Yu'un tal cac'be milbil matanal ti Diose. Poco tuso abaic, ba chi'inicun ta yaq'uel ti milbil matanale. Ts'acal to un, ti Samuele lic spoc stus ti Isaí xchi'uc ti xnich'nabe. Laj yic' batel ta yaq'uel ti milbil matanale.

<sup>6</sup>Ti c'alal c'otique, ti Samuele xi laj snop ti c'alal laj yil ti Eliabe: “Ta jbel sc'oplal ja' ti vinic le'e, ti t'ujbil xa ta ajvalil yu'un ti Diose.”

<sup>7</sup>Ja'uc le'e, xi albat yu'un ti Diose: “Ma'uc xbat asat yu'un ta sq'uelel ti c'u s'elane, ti ja' xa sva'leb o yilele. Ma'uc tsots sc'oplal ta xca'i yu'un le'e. Ti viniquetique ja' no'ox ta sq'uel ti c'u s'elan ta ilel ti stalele. Ja'uc ti vu'une ja' ta jq'uel ti c'u s'elan ti yo'ntone.”

<sup>8</sup>Va'i un, ti Isaie laj yic' talel ti Abinadabe, ti tal sva'an ta stojol ti Samuele. Ja'uc ti Samuele xi laj yalbe ti sc'oplale: —Le'e, ma'uc ma' ti t'ujbil yu'un ti Diose.

<sup>9</sup>Ts'acal to xtoc un, ti Isaie tal sva'an ti Samae. Ja'uc ti Samuele xi laj yale: —Ma'uc ma' ti t'ujbil yu'un le'e.

<sup>10</sup>Yucubal xnich'on, laj sva'an ti Isaí ta stojol ti Samuele. Ja'uc ti Samuele jamal laj yal ti mu junuc ma' ti t'ujbilic yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>Ta slajeb xa un, xi laj sjac'bee: —¿Mi ja' no'ox jech yepal anich'nab avi le'e? — C'ajomal xa no'ox sc'an ti slajeb uni c'ox ti sbainoj ta sq'uelel ti chije —xi laj stac' ti Isaie. —Taco mantal ta yiq'uel talel —xi laj yal ti Samuele—. Ta xlic jliquestic sventainel mi vule.

<sup>12</sup>Ti Isaie laj stac ta iq'uel. Chacvac'an xa'i sba ti biq'uit quereme. Mu'yuc buch'u xco'olaj jech xchi'uc ti c'upil sbae. Va'i un, ti Samuele xi albat yu'un ti Diose: —Ja' chcal ma' le' une. Ja' yu'un un, lican, va'lan, ac'bo snup yabtel ta ajvalilal.

<sup>13</sup>Va'i un, ti Samuele, ta jech no'ox yepal, lic stsac ti yavil aceitee. Ta sba ta sat scotol ti sbanquiltaque, laj yac'be snup yabtel ta ajvalilal ti quem ti sbiinoj Davide. Ta yorail ti jech c'ot ta pasel taje, tal u'ninatuc yu'un xcuxlejal ti Diose. Ts'acal to un, ti Samuele c'opoj comel, bat ta Ramá.

### **Ti Davide ta xtunesat yu'un ti Saule**

<sup>14</sup>Ja'uc le' une, ictae comel yu'un xcuxlejal Dios ti Saule. Lic ilbatuc svocol yu'un pucuj ti laj yac' ye sti' ti Dios ti jech ta xc'ot ta stojole.

<sup>15</sup>Jech o xal ti buch'utic ochemic ta yajtuneltaque, xi laj yalbeique: —Mu x'ech', mu xnel ti avocol ta xavil ta aba ta asate, yojtot. Ta xilbot avocol ti pucuj ti c'ot ta pasel yu'un ti Dios laj stac talel ta atojole.

<sup>16</sup>Ja' yu'un un cha'e, albo mantal ti avajtuneltaque ti ac'o sa'ic talel buch'u sna' stijel ti arpae, ti xcuxet to ta xava'i ti banomil yu'un c'alal ta xich' tijel arpa c'alal yorail ta xilbajinot ti pucuje.



- <sup>17</sup>—Sa'ic talel un cha'e ti buch'u sna' lec stijele, ic'beicun talel —xi laj stac' ti Saule.
- <sup>18</sup>Va'i un, oy jun ta scotolic ti xi laj yale: —Quiloj ti oy jun ta scotol xnich'on ti Isaí ti nacal ta Belene, ti toj lec sna' stijele, xchi'uc ti xtojob ta ac'-letoe, ti mu sna' xi'e. Oy smelol ti sc'ope. C'ac'al quem xa'i sba. Coltabil yu'un ti Diose.
- <sup>19</sup>Va'i un, ti Saule laj stac batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti Isaie yo' jech xi ta xalbeique: “Tacbun la batel ti anich'on David ti avajq'uel-chije.”
- <sup>20</sup>Xnich'on ti Isai David sbie, laj stac ta stojol ti Saule. Laj stac batel ta stojol jcot burro ti xcuchoj batel ti pane, xchi'uc jbej yavil vino ti meltsanbil ta nukul ti noj ta vinoe, xchi'uc jcot tentsun.
- <sup>21</sup>Ja' jech c'ot ti David ta stojol ti Saule. Lic tunuc ta stojol. Lic syales xc'uxulil ti Saúl ta stojole, ti lic sva'an ta yajcoltaobbae.
- <sup>22</sup>Ti Saule laj stac batel jun j'al-mantal j'ich'-c'op ta stojol ti Isaie, ti laj sc'anbe volol ti ac'o comuc o ti David ta stojole, yu'un toj lec ta xil ta j'ech'el.
- <sup>23</sup>Ja' yu'un un, ti c'alal ta xlic ilbajinatuc yu'un pucuj ti Saúl ti tacbil talel yu'un ti Diose, ta xlic stij arpa ti Davide. Ti jech taj une, xcuxet to ta xa'i banomil ti Saule, ti ta sq'uej sba loq'uel ti pucuj ta stojole.

## 1 Samuel 17

### Ti Davide c'ot ta banquialal jpojvanej yu'un ti lume

- <sup>1</sup>Ti filisteoetique lic stsob svinictac ta tsacvanej ta leto, ti xvoletic no'ox c'ot stsob sbaic ta Socoe ta jteclum ti ja' yu'un ti Judae. C'ot svol sbaic ta Efes-damim ta o'lol yu'unic ti Soco xchi'uc ti Azecae.
- <sup>2</sup>Ja'uc ti Saúl xchi'uc ti israeletique laj stsob sbaic, ti svoloj sbaic c'ot ta stenlejal Ela ta xchapanel sbaic yo' jech ta stsac sbaic ta leto xchi'uc ti filisteoetique.
- <sup>3</sup>Ja'uc ti stuquique staoj lec yavilic ta vitstic. Ti israeletique xi to vololic ta jot ti oy ta o'lol yu'unic ti stenlejale.
- <sup>4</sup>Ta jech yepal, ti c'alal xcholet loq'uel ti filisteoetique, ja' to laj yilic loc' talel jun j'ac'-leto vinic ti oy nan vo'lajunch'ixuc ti snatile, ti sbiinoj Goliata, ti ja' slumal ti Gate.
- <sup>5</sup>Naca c'anal taqu'in ti sbin jol slapoje. Naca c'anal taqu'in ti smac ta sjunule, ti yich'oj lajuneb yoxvinic (50) kilo ti yalale.
- <sup>6</sup>Mu yanuc ti staqu'inal smactac yacane xchi'uc ti spuya' xcuchoj batele.
- <sup>7</sup>Ti ste'el slanzae, jun ta yacan jolobil, ti x'ech' to ta vaquib kilo yalal ti staqu'inal sni' ti slanzail no'ox stuque. Jba'be ech'el yu'un ti yajcoltaobbae.
- <sup>8</sup>Xteq'uet no'ox liquel ti xi laj yalbe ya'i ti soldado yu'un Israel ti Goliata: —¿C'u cha'al xavoletic no'ox talel ta tsacvanej ta leto? Filisteoun. Ti vo'oxuque, yajtuneloxuc ti Saule. T'ujic junuc avu'unic ti yaluc talel yo' ta jtsac jbacutic ta leto xchi'uque.





- <sup>9</sup>Ti mi vinic xa'i sba ta stsacun ta letoe, ti mi tsalbil lic'ot yu'une, ta xcac' jbacutic ta mosovinel ta atojolic. Ti mi tsalbil c'ot cu'une, ta xa'ochic ta jmosovcutic.
- <sup>10</sup>Xi ta jam ta alél ti c'ac'al avi tana li'e, ta jtsac ta leto ti soldado Israele: ¡Tacebicun talel junuc vinic yo' ta jtsac jbacutic ta leto xchi'uc!
- <sup>11</sup>C'alal laj ya'i ti Saúl xchi'uc ti israeletic ti va'i s'elan c'opoj ti filisteoe, mu x'ech' laj ya'iic, ch'ay xch'ulelic ta xi'el.
- <sup>12</sup>Ja'uc taj une, oy jun vinic ta Belén ti sbiinoj Isaie, ti vulem xa xch'ulel ti c'alal yorail yochel ta yabtel ti Saule. Ti vinic taje, oy vaxaquib xnich'nab ti sbiinoj David ti jun ta scotole.
- <sup>13</sup>Ja'uc ti oxib sbanquilal xnich'nab ti Isaie, nabalic ech'el xchi'uc ti Saúl ta letovajele. Sbiic ti oxib xnich'nab ti batemic ta ac'-letoe, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: Eliab ti banquilale, Abinadab ti xchibale, Sama ti yoxibale.
- <sup>14</sup>David sbi ti slajeb xa c'ox its'inale. Ti oxib banquilaletic taje nabalic ech'el xchi'uc ti Saule.
- <sup>15</sup>Va'i un, ti Davide xtal xbatilan ta xc'ot ti bu vololic ti Saule, ti ta xtal ta Belén ta sq'uelbe xchij ti stote.
- <sup>16</sup>Ja'uc taj une, ta sob ta mal c'ac'al, xtoyot ono'ox ye ta xloc' talel ti filisteo ta soquesbel sjol ti israeletique. Ja' jech ta spasilan loc' ti cha'vinic c'ac'ale.
- <sup>17</sup>Ti Isaie, oy jun c'ac'al, ti xi laj yalbe ti David ti ja' xnich'one: —Pulo batel jtobuc ta bis ti bacubtasbil trigo li'e, xchi'uc ti lajunbej pan li'e. Ich'bo batel ta ora no'ox ta stojol ti achi'iltac ta voq'uel ti bu vololique.
- <sup>18</sup>Ta sventa ti banquilal jpas-mantal yu'un ti soldadoe, ich'o batel ti lajunbej quexu li'e. Tuc'ulano c'u s'elan ti abanquiltaque, ti xchapet xvul avalbun ca'i mi lec oyique.
- <sup>19</sup>Ja'uc ti Saule, ti xchi'iltac ta voq'uel ti Davide, xchi'uc scotol ti israeletique, ta stsacolan sbaic ta c'op ta stenlej Ela xchi'uc ti filisteoetique.
- <sup>20</sup>Sob xa loc' batel ti David ta yoc'lomale. Laj sc'uban comel ta yan ti xchijtaque. Laj stam batel sbe ta yich'el batel ti c'usitic ta xtun ti ac'bat yu'un ti Isaie. C'alal c'ot ti bu vololique, ja' o xa ta xchapan sbaic loq'uel ta ac'-leto ti soldadoetique, ti x'avlajetic ta sliquesel ti letoe.
- <sup>21</sup>Ti israeletique xchi'uc ti filisteoetique sq'uelojan sbaic lec ti xchololic ta jujuvoq'ue.
- <sup>22</sup>Ti c'usitic yich'oj batel ti Davide, laj yac' comel ta stojol ti buch'u yich'oj ta sventa ti ve'lile xchi'uc ti abtejebaletique. Xbitet batel ta anil laj stic' sba ochel ti bu chololique. Laj sjac'be ti xchi'iltac ta voq'uel ti c'u s'elan oyique.
- <sup>23</sup>C'alal ja' o syaquil ta xc'opoj xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele, ti jletovajel filisteo vinic ti sbiinoj Goliat ti liquem talel ta jteclum Gate, xva'et talel ti bu chololic ti filisteoetique. Cajal xa ye xvulvun xa liquel ta stojol ti israeletic jech c'u cha'al ta spasilan ono'oxe. Laj ya'i ti Davide.



**24**C'alal ti israeletic laj yilic ti vinic taje, xi'ic ta j'ech'el, jatavic loq'uel ta stojol.

**25**Xi lic yalolanbe sbaique: “¿Mi mu lajuc avilic ti vinic loc' talele? ¿Cajal ye xa'i sba ta j'ech'el ta stsaquel ta c'op ti Israele! Buch'uuc no'ox ti ta stsal yu'une, ta x'ac'bat ep sc'ulejal, ta x'ac'bat stseb ti ajvalile. Mu'yuc ta x'ac'bat stoj patan ti c'u yepalic oyic ta nacleje.”

**26**Va'i un, ti Davide xi laj sjac'be ti buch'u nopol ta sts'ele: —¿C'usi ta x'ac'bat ti buch'u ta smil ti vinic le'e ti ch'ab xi sc'oplal yu'un ti xvulvun ta svulel ti Israele? ¿Bu loc' talel ya'yel ti pucujil filisteo vinic le'e, ti cajal ye ta svulilanel ti yajsoldadotac ti cuxul Diose?

**27**Ti stuquique ja' no'ox laj xcha'alic ti c'u s'elan laj slo'iltaic ta ba'yele. Laj yalic ti oy c'usi ta x'ac'bat ti buch'u ta smil ti Goliata.

**28**Ja'uc ti Eliabe, sbanquil ti Davide, laj ya'i ti ta xlo'ilajic xchi'uc ti viniquetique. Xti'et xa sjol ti xi laj yalbee: —¿C'usi tal asa' ya'yel li'e? ¿Buch'u laj ac'ubanbe comel ti chijetic ti lamal ta sbajtical banomile? Yu'un xcojtiquinot lec ti c'u s'elan ti avuni talele, ti c'usi mu lecuc ti c'usi ta xapase, ti ja' no'ox oy ta avo'nton ta xaq'uel ava'i ti letovajele.

**29**—¿C'usi laj jpas avil avie ti c'alal naca no'ox ta xic'opoje? —xi laj stac' ti Davide.

**30**Va'i un, laj sq'uej sba loq'uel ta stojol ti xchi'iltac ta voq'uele. C'alal lic sjac'be ti yane, co'ol tac'bat talel jech c'u cha'al tac'bat ta ba'yele.

**31**Oy jlom laj ya'iic ti c'usi ta sjac'olan ti Davide. Bat yalbeic ya'i ti Saule, ti tae ta iq'uel yu'un taje.

**32**Va'i un, ti Davide xi laj yalbe ya'i ti Saule: —Altic ti oy buch'u ta stsiq'ues yo'nton ta scoj ti filisteo le'e, yu'un ti yajtunelun ti Jcuch Abtele, ta xbat jtsac jbacutic ta leto xchi'uc ti vinic le'e.

**33**—Mu xu' avu'un ta stsaquel ta leto ti filisteo vinic le'e —xi laj yal ti Saule—, uni queremot to. Ja'uc ti stuque ta squeremal no'ox lic xchan talel ti ac'-letoe.

**34**Xi laj stac' ti Davide: —Ti c'alal ta jq'uelbe xchij ti jtot ti vu'un avajtunelune, Jcuch Abtel, c'alal mi ta xtal ti'atuc yu'un ti leone, mi ja' ti osoe, ti ta xchech ech'el jcotuc ti bu lamal cu'une,

**35**ta jtij-pati ech'el, ta jpojbe talel ta ye. Ti mi xliquic talel ta sti'elune, ta jpujbe majel. Ta jatbe ti yee ja' to ti c'uxi ta xcham cu'une.

**36**C'usiuc no'ox, mi león, mi oso, ti avajtunel li'e, Jcuch Abtel, ta smil. Ja'uc ti pucujil filisteo vinic le'e, ja' no'ox jech ta xc'ot ta stojol, yu'un cajal ye xa'i sba ta stsaquel ta c'op ti yajsoldadotac ti cuxul Diose.

**37**Ti c'otem ta pasel yu'un ti Dios ti spojun ta ye ta sti' ti jti'oval leone, mi ja' ti osoe, ja' ono'ox jech ta xispojun. Mu xistsalun ti filisteo le'e. Va'i un, xi albat yu'un ti Saule: —Batan un cha'e, xchi'inojucot ti Dios.



- <sup>38</sup>Laj taj une, ti c'usi slapoj ti Saule, laj yac' ye sti' ti ac'o yich' lapbel ti Davide, jech c'u cha'al ti sbin sjol ti meltsanbil ta c'anal taquine, ti smacobbailtac ta sjunule.
- <sup>39</sup>Ta slajeb xa un, ti Davide laj xhuc ta xhucbenal ti espada ta spat sc'u'e. Lic xanavuc xchi'uc taje. Mi ja'uc nopem xa'i xchi'uc scotol taje. Ta jech no'ox yepal, xi laj yalbe ti Saule: —Mu xu' xixanav xchi'uc scotol li'e. Mi ja'uc nopem xca'i yu'un le'e. Va'i un, laj sloc' scotol ti c'usitic slapoje.
- <sup>40</sup>Ts'acal to un, stam xch'a ech'el ti snamte'e. Lic st'uj vo'bej ch'uletel ton ti ta uc'ume, ti laj stic' ech'el ta xvorxa nukul ti sjelbunoje. Stsacoj batel jun sjimich' ti lic stsac sbaic ta c'op xchi'uc ti filisteoe.
- <sup>41</sup>Ja'uc ti filisteoe c'un c'un xvelet batel, ba snup ta be ti Davide. Jba'be ech'el yu'un ti yajcoltaobbae.
- <sup>42</sup>C'alal ti filisteo laj sq'uel batel ti Davide, laj yil ti ja' jun quem ti lec chacvac'an xa'i sbae, ti lec c'upil sbae. Mu jutebuc tsots sc'oplal laj ya'i.
- <sup>43</sup>C'ajomal no'ox xi laj yalbee: —¿Mi yu'un co'ol j'elan ts'i' ta xavilun ti ayolinoj aba ta xtal ach'amun ta te'e? Ta sventa ti dios yu'une, ta jech no'ox yepal, lic sbis ta cotal chaval ti Davide.
- <sup>44</sup>Ma'uc no'ox un, xi laj yalbee: —¿La' li'e, ti abec'tale, ta xcac'be sti' mutetic ti xvilet ta vinajele, xchi'uc ti jti'oval chon ti xcotlajet ta osiltique!
- <sup>45</sup>Xi tac'bat yu'un ti Davide: —Ta xtal atsacun ta milel ava'i ta avespada, ta alanza, xchi'uc ta apuya'e. Ja'uc ti vu'une ta jtsacot ava'i ta milel ta sventa ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti ja' banquial jpojvanej yu'un ti Israel ti cajal ave ati' ta xatsac ta c'ope.
- <sup>46</sup>Avi tana li' une, ti Diose ta xayac'ot ta coc ta jc'ob. Ta xajmilot avi tanae. Ta jboj anuc'. Sbec'talic ti j'ac'-leto filisteoetique, ta xcac'be sti' ti mutetic ti xvilet ta vinajele, xchi'uc ti jti'oval chon ti xcotlajet ta osiltique. Scotol banomil ta sna'ic ti oy jun Dios yu'un ti Israele.
- <sup>47</sup>Scotol ti c'u yepal li' tsobolique, ta sna'ic lec ti ma'uc ta xpojvan ta espada ta lanza ti Diose. Ti letovajel li'e, ja' c'otem ta sventa stuc ti Diose. Ta xac'oxuc ta coc ta jc'obcutic.
- <sup>48</sup>Ti filisteoe xvelet no'ox loc' batel, bat snup ta be ti Davide. Ta jech no'ox yepal, xi s'elan lic xchapan sba ta stsaquel ta leto ti filisteoe:
- <sup>49</sup>Laj stic' sc'ob ta xvorxa nukul. Laj stsac loq'uel jbej ton ti laj stic' ochel ta sjimich'e, ti xjimet no'ox liquel yu'une. Lec laj sc'ojbe ta sti'ba ti filisteoe. Taj to patal c'ot ta lum ti c'alal lec c'ojbat ti ton ta sti'ba ti filisteoe.
- <sup>50</sup>Jech c'ot ta pasel ti laj stsal filisteo ti Davide. Yu'un ta jlic no'ox jimich' xchi'uc ta jbej no'ox ton, laj stunes ti David ti toj chamel c'ot yu'un ti laj syayijes ti filisteoe. Ti mu ja'uc jutebuc yich'oj ti yespadae,

<sup>51</sup>xvilil batel ta anil ti bu nujul ti filisteoe. Tsac xutbe loq'uel ti yespada ti oy ta snae. Laj stsutses o ta jmoj xchi'uc. Ts'acal to un, c'oc xutbe ti sjole. C'alal laj yilic ti filisteoetic ti cham xa ti banquialal j'ac'-leto yu'unique, xc'uletic no'ox batel ta jatobal.

<sup>52</sup>Va'i un, ti viniquetic yu'un ti Israele xchi'uc ti Judae, lic avanicuc ta sventa ti ac'-letoe. Snutsojic batel c'alal to ochebal yu'un ti jteclum Gate xchi'uc ta ti'naetic yu'un ti Ecrone. Ta sjunul be ti ta xbat ta Saaraime, ti ta xbat ta Gate, xchi'uc ti ta Ecrone, busul no'ox batel ti j'ac'-leto filisteoetic ti chamemic xae.

<sup>53</sup>C'alal laj xa yo'nton ta snutsel ti filisteoetique, ti israeletique sutic ech'el. Ti c'usitic x'ayan yu'un ti scontraic ti bu lamalique, laj yu'ninbeic.

<sup>54</sup>Ja'uc ti David une laj yich'be batel sjol ti filisteo c'alal to Jerusalén. Ja'uc ti yabtejebtaque, bat yac' ta yaxibal na.

<sup>55</sup>Ti Saule xi laj sjac'be ba'yel ti Abner banquialal yu'un ti yajsoldadotaque, ti laj yil ti bat snup ta be filisteo ti Davide: —Abner, ¿buch'u stot ti querem le'e?

<sup>56</sup>—Bats'i ta melel, Jcuch Abtel, mu jna' buch'u —xi laj stac' ti Abnere. —Lec cha'e, baino ta sjaq'uel —xi albat yu'un ti ajvalile.

<sup>57</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal laj xa smil filisteo ti Davide, spetojbe ech'el ti sjole. Ti Abnere yic'oj batel ta stojol Saúl ti Davide.

<sup>58</sup>Xi jac'bat yu'une: —Albun ca'i, querem, ¿buch'u ti atote? Ti Davide xi laj staq'ue: —Jcuch abtel, xnich'onun ti avajtunel Isaie, ti oy ta Belene.

## 1 Samuel 18

### Ti Jonatane xchi'uc ti Davide ta xac' strateic ti lec xil sbaique

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti Davide, c'alal laj yo'ntonic ta sc'oponel ti Saule, ti Jonatane, bats'i ja' jun xchi'il laj ya'i ti Davide, ti mu tuch'baj ta o'ntonal ta xa'i jech c'u cha'al mu tenbaj ta xa'i sba ti stuque.

<sup>2</sup>Ja'uc ti Saúl ti jech c'ac'al taje, com o ta yajtunel yu'un ti mu ja'uc xa sut ech'el yu'un ta sna ti stote.

<sup>3</sup>Ti Jonatán xchi'uc ti Davide laj sva'an sbaic ta yalel strateic ti sbatel osil lec xil sbaique. Yu'un ti Jonatane ja' sbec'tal stuc ta xa'i ti Davide.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, ti Jonatane laj yac'be jelavel David ti smochib c'u'e, xchi'uc ti sloin c'u'e, jmoj xchi'uc ti yespadae, ti syolobe, ti xchuque.

<sup>5</sup>Vinaj sbijil ta spasel ti David ti c'u s'elan ta x'albat yu'un ti Saule. Lec laj stuc'ulan ta spasel ta j'ech'ele ti ac'bat sbain yu'un Saúl ti j'ac'-leto viniquetique. Ti jech taje, lec laj ya'iic scotol ti j'ac'-letoetique xchi'uc ti j'opisialetic yu'un ti Saule.

### Ti Saule it'ix ta xa'i ti cajal ta xc'ot sc'oplal ti Davide

<sup>6</sup>C'u stu un, oy bu c'ot ta pasel ti c'alal sutic talel ti j'ac'-letoetic ti c'alal laj xa ox smil comel filisteoetic ti Davide, scotol ti jteclum yu'un ti Israele xchi'uc ti antsetique,



xmuyubajic xa, xq'uejinic xa, x'ac'otajic xa ta stijic batel ti chij-chij taq'uine, ti set-set taq'uine, ti loq'uic batele, ba snupic ta be ti ajvalil Saule.

<sup>7</sup>C'alal x'ac'otajic no'oxe, xq'uejinic no'ox ti xi ta xcha'alilanic ti antsetique: “Jmil ta vo' viniquetic laj smil ti Saule. Lajunmil ta vo' viniquetic laj smil ti Davide.”

<sup>8</sup>Ti jech taj une, ep soquesbat yo'nton ti Saúl yu'une, ti ta il xa xi laj yale: —Ti Davide, ta x'albat sc'oplal ti laj smil lajunmil (10,000) ta vo' viniquetic. Ja'uc ti vu'une, ta xalic jc'oplal ti ja' no'ox laj jmil (1,000) ta vo' ti viniquetique. ¡Ja' xa no'ox sc'an yu'unic ti ta sva'anic ta ajvalile!

<sup>9</sup>Ja' o lic yu'un ti Saule ti mu xa lecuc ta xil ti Davide.

<sup>10</sup>Ta yan c'ac'al un, c'ot ta pasel ta stojol ti Saule ti u'ninat yu'un ti pucuj ti ja' tacbil talel yu'un ti Diose. Ti jech taje, lic chuvajibuc ti ta yut snae. C'alal yacal ta stij arpa ti David jech c'u cha'al ta spasilan ono'oxe, stsacoj slanza ti Saule.

<sup>11</sup>Ta jech yepal ti Saule lic stoy ti slanza ti laj sjiip ech'el ti yo'ntonuc xa pac'al comuc ta yibel na ti Davide. Ja'uc le' une, chib velta laj scujan sba ti David yu'un ti Saule.

<sup>12</sup>Ti Saule ta xi' yu'un ti Davide, ja' ti coltabil yu'un ti Dios ti Davide. Ja'uc ti stuque mu'yuc xa ta xcoltaat yu'un.

<sup>13</sup>Jech o xal laj sloq'ues ech'el ti oy ta stojole. Laj stic' ech'el ta banquial sbainel jvoc' soldadoetic yu'un ti xloc' x'och ta sba ta sat ti jteclume.

<sup>14</sup>Ti coltabil yu'un Dios ti Davide, lec ta xc'ot ta loq'uel yu'un scotol ti c'usi ta spase.

<sup>15</sup>Ti jech ta xil ti Saúl ti stuc'ulanoj sba lec ti c'usi ta spas ti Davide, xi'eltic xa ta xa'i ta j'ech'el.

<sup>16</sup>Ja'uc le' une, scotol ti Israele, ti Judae, yac'oj xc'uxulic ta stojol ti Davide, ja' jtojobtasvanej yu'unic ti c'alal ta xloc' ta xbatic ta ac'-letoe.

<sup>17</sup>Oy jun c'ac'al un, ti Saule xi laj yalbe ti Davide: —Ta xcac'bot avajnilin ti jvixil tseb Merabe, ti tsots sc'oplal ta xac'ot ta banquial j'ac'-leto cu'un ti c'alal ta xletovaj ti Diose. Ti Saule laj snop ti ma'uc ta smil ti stuque, ti ja' xa ta sbainic ta smilel ti filisteoetique.

<sup>18</sup>Ja'uc le' une, xi laj stac' ti Davide: —Mu'yuc c'usi balun o. Mi ja'uc oy c'usi bal ti jtot jme' ta stojol ti israeletic ti ta xic'ot ta sni' ti ajvalile.

<sup>19</sup>Manchuc mi jech un, c'alal sta sc'ac'alil ta xac' stseb ti Saúl ti Merab sbie yo' jech ta xajnilin ti Davide, ja' laj yac'be ti Adriel ti liquem talel ta Meholae, ti c'alal laj yal ti ta xac'be ti Davide.

<sup>20</sup>Ja'uc le' une, ti Micalae, yan stseb ti Saule, ic'bil yo'nton xch'ulel yu'un ti Davide. C'alal albat ya'i ti Saule, xcuxet to batel laj ya'i.

<sup>21</sup>Laj snop ti ta xac'be yic' ti Davide yo' ta xpaybat sc'oplal ti ta xlaj ta milel yu'un ti filisteoetique. Va'i un, xi laj yalbe ya'i ti David yan veltae: —Ja' to ta xa jni'inot cac'tic un.

<sup>22</sup>Laj taj une, ti Saule xi laj yalbe mantal ti yajtuneltaque: —Lo'ilajanic ta mucul xchi'uc ti Davide. Albeic ti mu'yuc jipbil tenbil cu'une, ti lec ta x'ile yu'un scotol ti cajtuneltaque, ti tsots sc'oplal ta xc'ot ta jni'e.

<sup>23</sup>Yajtuneltac ti Saule bat yalbeic David scotol ti va'i s'elan taje. Ja'uc le' une, xi laj stac' ti Davide: —¿Mi ta xach'unic xana' ti mu vocoluc ta xc'ot ta sni' jun ajvalil jun vinic ti mu'yuc c'usi bal o yuni c'oplal jech c'u cha'alune?

<sup>24</sup>Yajtuneltac ti Saule sutic ech'el ta yalel ti va'i s'elan laj yal ti Davide.

<sup>25</sup>Va'i un, ti Saule, ti oy ono'ox ta yo'nton ti ac'o milatuc yu'un filisteoetic ti Davide, xi laj staq'ue: —Albeic ya'i ti Davide ti mu xa tsotsuc sc'oplal ta xac' ti c'u s'elan liquem ta stojel ti ajnilile. Ti vu'un ajvalilune, tsots sc'oplal ta xca'i ti ac'o yich'bun talel vo'vinicuc (100) ta lic snuculil sjol sc'unilic ti filisteoetique yo' jech ta jpacbe sutel xq'uex ti cajcontrataque.

<sup>26</sup>Yajtuneltac ti Saule bat yalbeic ya'i David ti va'i s'elan ti a'yej taje. Lec laj ya'i ti David ti ta xc'ot ta sni' ti ajvalile. C'alal mu to ta xc'ot ti sc'ac'alile,

<sup>27</sup>ti Davide laj stob ti svinictaque, loc' batel ta smilel lajunvinic (200) ta vo' filisteoetic. Yich'oj c'otel xtoc un snuculil sjol sc'unilic taje. Bat yac'be ti ajvalile yo' jech ta xc'ot ta ni'il yu'un. Jech o xal un, ti Saule laj yac' ye ti xu' ta xcom ta yajnil David ti Mical ti ja' yantsil nich'one.

<sup>28</sup>Ja'uc le' une, laj yil ti Saúl ti coltabil yu'un Dios ti Davide, ti lec c'ux ta xa'i sbaic xchi'uc David ti Mical ti ja' yantsil nich'one.

<sup>29</sup>Ti Saúl ti c'alal jech laj ya'i taje, x'ech' to och xi'el ta yo'nton, ja' mu sta ta ba'yele, ti j'ech'el ja' scontra laj yile.

<sup>30</sup>Ja'uc le'e, ti c'alal ta xloq'uic jujun velta ta ac'-leto ti banquialal filisteoe, stuc no'ox vinajem sc'oplal ti xu' yu'un ti Davide, ti ja' mu sta scotol ti yajtuneltac ti Saule. C'ot ta pasel ti ich'bil ta muc' c'ot taje.

## 1 Samuel 19

### Ti Saule oy ta yo'nton ta xac' ta milel ti Davide

<sup>1</sup>Ti Saule laj yalbe mantal ti Jonatán ti ja' xnich'one, xchi'uc scotol ti yaj'opisialtaque, ti ac'o smilic ti Davide. Ja'uc le' une, ti Jonatane lec xil sbaic xchi'uc ti Davide.

<sup>2</sup>Va'i un, xi laj yalbe ya'i ti laj scajbijubtase: —Ti Saúl ti ja' jtote ta snop ti ta smilote. Ja' yu'un un, ti sob oc'ome, q'uelo me aba, nac'o lec aba ti bu mu xatae ta sa'ele.

<sup>3</sup>Ja'uc ti vu'une ta jchi'in batel ti jtot ta osiltic ti bu oyote. Ta xcalbe ya'i ac'oplal. Jqueltic quic c'usi ta xal. Ta xcac'bot ana' ta ts'acal to un.

<sup>4</sup>Ti Jonatane xi laj yalbe ya'i ti Saule sventa slequil ti Davide: —Ti Jcuch Abtelote, altic no'ox ta xasa' amul yu'un ti oy c'usi chopol ta xapasbe ti avajtunel Davide. Mu'yuc c'usi chopol ta spasbot ti Jcuch Abtelote, naca lec ta spas ta atojol.



<sup>5</sup>Stenoj xa xcuxlejal ti c'alal laj smil ti filisteoetique. C'ot ta pasel ti pojatic yu'un Dios ta j'ech'el scotol ti Israel ti jech taje. Ti jech Jcuch Abtelote, lec laj yil, xamuyubaj xa yu'un. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti Jcuch abtelot ta xapaybe sc'oplal ti buch'u mu'yuc smule, ti oy ta avo'nton xamil ava'i ti David ti c'alal mu'yuc c'usi chopol spasoje?

<sup>6</sup>C'alal laj ya'i ti Saúl oy smelol sc'op ti Jonatane, xi avane: —Ta jva'an ta rextico ti Diose ti mu'yuc ta xcham ti Davide.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Jonatane laj sta ta iq'uel ti Davide. Laj xchapbe ya'i scotol ti lo'il a'yeje. Ts'acal to un, yic'oj batel ti David ta stojol ti Saule. Lic ochuc yan velta ta yajtunel Saúl jech c'u cha'al ta ba'yele.

<sup>8</sup>Lic no'ox yan velta ti letoe. Loc' batel ta stsaquel ta leto filisteoetic ti Davide, ti tsalbil c'ot yu'une. C'ot ta pasel ti laj sjimbe ta j'ech'ele, ti xc'ulet no'ox ta jatobal yu'une.

<sup>9</sup>Ja'uc ti Saule, lic ilbajinatuc yu'un ti pucuj ti tacbil talel yu'un ti Diose. C'alal chotol ta snae, stsacoj ti slanza c'alal ta stij arpa ti Davide.

<sup>10</sup>C'ot ta sjol ta yo'nton ti pac'al ta xcom yu'un ta yibel na ti lec ta spajbe ti Davide. Ja'uc ti Davide cuch to yu'un ta scuajanel sba. Mats'al c'ot ta yibel na slanza ti Saule. Ta yac'ubalil taje, jatav ech'el yo' ta spoj sba ti Davide.

<sup>11</sup>Ta jech no'ox yepal ti Saule laj yalbe mantal ti svinictaque ti ac'o baticuc ta sna ti Davide yo' ta spaic ta xchabiel ti ta xich' milel ta yoc'omal yu'unique. Ja'uc ti Mical yajnil ti Davide laj scajbijubtas ti xi laj yalbee: —Mi mu xajatav ti ac'ubal avi tana li'e, anima vinicot xa ti oc'ome.

<sup>12</sup>Ta jech no'ox yepal ti Micale laj sjoc'an yalel ta jun ventana ti Davide, ja' jech col batel ti Davide.

<sup>13</sup>Laj taj une, laj spet talel jun loc'obbail ti Micale ti laj yac' ta ba teme. Laj yac'be jalbil tsotsil tentsun ta xoncol. Laj slambe jlic poc' ta sba.

<sup>14</sup>C'alal laj yalbe mantal svinictac ti Saúl ti ac'o xchuquic batel ti Davide, laj yal ti Micale ti ip ta xa'ie.

<sup>15</sup>Ja'uc ti Saúl une xi laj yalbe mantal ti svinictac ti c'alal loquic batel ta sa'el ti Davide: —¿Manchuc mi puch'ul ta stem, jochic loqu'uel talel ya'i ti ic'beicun talel yo' ta jmile!

<sup>16</sup>Svinictac ti Saule ochic batel ta sna ti Davide. C'ajomal mucul ta c'u'il xoncolinoj jalbil tsotsil tentsun ti loc'obbail laj staique.

<sup>17</sup>Va'i un, ti Saule xi laj yalbe ti Micale: —¿C'u cha'al laj alo'laun ya'yel jech c'u cha'al le'e ti laj ajatbiltas ti cajcontrae? Ti Micale xi laj staqu'e: —Yu'un loc' ta ye ti j'ech'el ta xismilun ti mi mu xcac' jatavuc batele.

<sup>18</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti jatav loqu'uel ti Davide. Va'i un, bat ta stojol Samuel ti oy ta Ramae. Laj xchapbe ya'i scotol ti c'u s'elan pasbat yu'un ti Saule. Laj taj une, ti David xchi'uc ti Samuele bat nacliicuc ta jteclum Naiot.

- <sup>19</sup>C'alal laj ya'i ti Saúl ti batem xa ti David ta Naiot ti oy ta Ramae,
- <sup>20</sup>laj stac batel svinictac yo' ta xchuquic talel. Ja'uc le' une, c'alal c'otic svinictac ti Saule, laj yilic epal j'alc'opetic ti ch'ayal xch'ulelic ta c'opojele, ti tojobtasbilic yu'un ti Samuele. Ta jech no'ox yepal, svinictac ti Saule, u'ninatic yu'un xcuxlejal ti Diose, ti mu'yuc xa xa'iic c'uxi liquic ta c'opojel eque.
- <sup>21</sup>C'alal laj ya'i ti Saule, laj stac batel yan svinictac, ti mu'yuc xa'iic c'uxi liquic ta c'opojel eque. Ta yoxibal velta un, laj stac batel jun chib svinictac ti Saule, ti ja' no'ox jech c'ot ta stojolique.
- <sup>22</sup>Va'i un, bat stuc ti Saúl ta Ramae. C'alal c'ot ta muc' ta yavil sts'anleb vo' ti oy ta Secue, lic sjac'be sc'oplal ti Samuele xchi'uc ti Davide. Ti jech mu'yuc buch'u ch'an xi yee, laj yalic ti c'otem ta Naiot ti oy ta Ramae.
- <sup>23</sup>Nab xi ech'el ec ti Saule. Ja'uc le'e, u'ninat yu'un xcuxlejal ti Diose. Mu'yuc xa'i c'uxi lic ta c'opojel ec. Jech o xvulvun batel ta be ti c'ot ta Naiot ti oy ta Ramae.
- <sup>24</sup>Ma'uc no'ox taje, laj sloc' ti sc'u'e. T'anal sjunul c'ac'al xchi'uc sjunul ac'ubale, ti xvulvun ta c'opojel ta stojol ti Samuele. Jech loc' ayan talel ta alel yu'unic ti xi x'ale ti c'ope: “¿Mi ja' jun j'alc'op ec ti Saule?”

## 1 Samuel 20

### Ti Jonatane ta stic' sba ta spojel ti Davide

- <sup>1</sup>Jatav loq'uel ti David ta Naiot ti oy ta Ramae, ti xi c'ot yal ti bu oy ti Jonatane: —¿C'usi laj jpas? ¿C'usi jtosucal ti lijelav ta spasele? ¿C'usi jmul ta xistabun ti atot ti ta xisa'un yo' ta xismile?
- <sup>2</sup>Ja'uc ti Jonatane xi laj staq'ue: —¿Ma'uc xcalbetic Dios taje! ¿Mu xasmilot! Vuleso ta ajol ti mu'yuc c'usi xu' ta spas ta stuc no'oxe, ac'o mi tsots sc'oplal, mi mu tsotsuc sc'oplal, ta xiyalbun ono'ox ta jamal. ¿Mi yu'un ja' to la ya'yel mu jamaluc ta xiyalbun ti jtot ti va'i s'elan taje? ¿Bu la xata!
- <sup>3</sup>Ja'uc ti Davide xi xvulvun xa liquele: —Ti atote sna' lec ti lec xquil jbatique. Mu ja'uc jutebuc ta xac'bot ana' c'usi ta snop ti ta spase yo' jech mu soc avo'nton. ¿Jamal xcal ava'i ta sba ta sat ti Diose xchi'uc ta atojol ec, anima vinicun xa!
- <sup>4</sup>Va'i un, ti Jonatane xi laj sjaq'ue: —¿C'usi xu' ta jpas ta atojol un cha'e?
- <sup>5</sup>Ti Davide xi laj staq'ue: —A'yio ava'i, ti oc'ome, ja' sq'uinal ti ach' ue, yorail ti tsots sc'oplal ti jmoj chotol ta xive' xchi'uc ti ajvalile. Ja'uc le' une, ta jc'anbot ti ac'o ave ati' ti ta xba jnac' jba ta osiltic ti ja' to xquil jbatic ta smalil c'ac'al cha'eje.
- <sup>6</sup>Ti mi ta sjac' ti atot bu oyune, albo ya'i ti laj avac' ave ati' ti ic'bil libat ta anil ta jlumal ti oy ta Belene, ta sventa yaq'uel chic'bil matanal ta stsutseb jabil yu'un ti cuts' calaltaque.
- <sup>7</sup>'Lec oy', mi xi laj staq'ue, mu'yuc c'usi xal co'nton xcaltic unbi. Mi ta il laj staq'ue, laj xa ana' ti c'ajomal no'ox oy ta yo'nton ta xiyilbun ya'i ti jvocolle.



<sup>8</sup>Ti jech avajtunelune, ti laj xa cal jtratetic ta stojol ti Dios ti lec xquil jbatique, abolajan ta xapasbun taje. Ti mi ta jmul jtuque, jeché' no'ox ta xavic'un batel ta stojol ti atote, milun xch'a li' no'ox unbi.

<sup>9</sup>Ja'uc ti Jonatane xi laj staq'ue: —¡Mu jechuc xanop ti va'i s'elan taje! Mi ta xca'i ti oy ta yo'nton ti ta sq'uelbot ya'i avocol ti jtote, ta xcalbot ava'i.

<sup>10</sup>Va'i un, ti Davide xi laj staq'ue: —¿Buch'u ta xiyalbun ca'i ti mi mu lecuc ta stac'bot ti atot une?

<sup>11</sup>Ja'uc ti Jonatane xi laj staq'ue: —Batic, loc'cutic ech'el ta osiltic. Xchibalic batic ta osiltic.

<sup>12</sup>Ti bu taje, xi laj yalbe ti Davide: —Ta sba ta sat ti Diose, ti ja' Ajvalil yu'un ti Israele, ti oc'om cha'ej jech ora jech c'u cha'al li'e, ta xcalbot ava'i ta jamal c'usi oy ta yo'nton ti jtote. Mi lec ti c'usi snopoj ta atojole, ta jtac talel mantal ta atojol.

<sup>13</sup>Ti mi oy ta yo'nton ti jtot ta sq'uelbot ya'i ti avocole, tsots ac'o xistsitsun ti Dios ti mi mu xcalbot ava'ie, ti mi mu jcoltaot ti c'uxi ta lequilal ta xajatav batele. Dios ac'o xa scoltaot jech c'u cha'al laj yich' coltael yu'un ti jtote.

<sup>14</sup>Lec un cha'e, ti mi cuxulune, mu xach'ay ti syail xc'uxul avo'nton ta jtojol jech c'u cha'al ta spas ti Dios ta atojole. Yan ti mi lichame,

<sup>15-16</sup>sbateluc osil, oyuc ti syail xc'uxul avo'nton ta stojol ti calab jnich'nabe. ¡C'otuc ta pasel ti ta jujun ta x'ich'bat ye sti'ic li' ta banomil yu'un Dios ti avajcontrae, David, ti ac'o stsalbot scotole! Ja' jech laj xchapbe sbaic strateic ti Jonatán xchi'uc ti Davide.

<sup>17</sup>Ti mu xtuch'van ta o'ntonal ti Jonatane, ta jamal laj yal ti lic sva'an ta xcha'alel ti stratee. Mu jipbaj ta xa'i jech c'u cha'al ti mu jipbaj ti sbec'tal ta xa'i ti stuque.

<sup>18</sup>Laj taj une, xi lic yalbe ya'ie: —Ti oc'ome, sq'uinal xa ti ach' ue. Jutuc to no'ox atijel ta c'op ti xocol ti bu ta xachotie.

<sup>19</sup>Ja'uc ti ta yoxibal c'ac'al une, ta xa me xlic yich' tuc'ulanel ti mu'yucote. Ja' yu'un un cha'e, batan me ti bu laj anac' aba ta ba'yele, ch'ico aba ochel ti ta busul tontique.

<sup>20</sup>Ja'uc ti vu'un une, ta jten batel oxmoj yolob ti xi ta jot xocone, ti ta jchan jc'ob yilele.

<sup>21</sup>Mi laj une, xi ta xcalbe ya'i ti cajtunele: 'Batan, ba sa'o talel ti sni' jyolob le'e', mi xcute, ch'an to me chan ava'i unbi. Ja'uc le' une, mi xi ta xcalbe ya'ie: 'Ti sni' jyolobe, li' no'ox com avu'une, tsaco talel', mi xcute, junuc avo'nton loc'an talel unbi. Mu'yuc c'usi ta xc'ot ta atojol unbi. Ja' rextico ti Dios ti jech xcale.

<sup>22</sup>Yan ti mi xichi ta xcalbe ya'ie: 'Ti sni' jyolobe, taj to c'ote', mi xcute, batan me unbi. C'ot ta nopel yu'un ti Dios ta xabate.

<sup>23</sup>Ja'uc ti c'usi laj jva'an jbatic ta yalele, sbatel osil ja' rextico cu'untic ti Diose.

<sup>24</sup>Ti Davide bat snac' sba ta osiltic. Ja'uc ti c'alal c'ot sq'uinal ti ach' ue, ti ajvalile choti ve'uc ta mexa.



- 25** Choti ta yi'bel na ti bu ono'ox nopem xa'i ta xchotie. Ja'uc ti Jonatane yelovtaoj sba choti. Ti Abnere choti ta xocon ti Saule. Xocol com ti bu ta xchoti ti Davide.
- 26** Mu'yuc c'usi laj yal ti Saúl ti jech c'ac'al taje. Laj snop ti oy c'usi spasoj ti mu'yuc to spocoj stusoj sba ti Davide.
- 27** Ja'uc ti ta yoc'omale, ti ja' xchibal c'ac'al ti q'uine, xocol com ti bu ta xchoti ti Davide. Va'i un, ti Saule xi laj sjac'be ti Jonatán ti ja' xnich'one: —¿C'u cha'al mu'yuc xtal ta ve'el xnich'on ti Isaí voljee, mi ja'uc avi tana li'e?
- 28** Xi tac'bat yu'un ti Jonatane: —Ti Davide laj yalbun comel ti ic'bil bat ta anil ta Belene.
- 29** Laj sc'anbun vocol ti ac'o cac' quee. Ti c'u yepal oyic ta nae, ta la xaq'uic chic'bil matanal ta slumalic ti tsots sc'oplal tae ta iq'uel yu'un ti xchi'iltac ta voq'uele. Ti mi ta la xcac' quee, laj yalbun xtoc ti ta la xbat sq'uel ta anil ti yuts' yalaltaque. Jech o xal mu'yuc xtal chotiuc ta ve'el xchi'uc ti Jcuch abtele.
- 30** Va'i un, ti Saule cap sjol xchi'uc ti Jonatane, ti xi laj yalbee: —¿Xnich'on xa jlabtavanej! ¿Mi xavac'touc avaloj ti mu jna' ti co'ol ajolic xchi'uc xnich'on ti Isaie? Ic'al q'uexavan ta j'ech'el ti q'uexlal sba sat avu'un ti ame'e.
- 31** Ti jech cuxul to ta banomile, chib sc'oplal ti avabtel xchi'uc ti vo'ote. ¿Ja' yu'un un, alo mantal ti ac'o yich' sa'el talele, ti ic'bun talele ta jtojol ti ja' xtun o ta xich' milele!
- 32** Ja'uc ti Jonatane xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ta xavalbe sc'oplal ta xchame? ¿C'usi ti laj spase?
- 33** Ti Saule, ta jech to yepal, lic sye' ti slanza ta smilel ti Jonatane. Laj sna' ti jbel sc'oplal ta smil ya'i David ti stot ti jech c'ot ta pasele.
- 34** Va'i un, ti Jonatane ta scapemal xa sjol va'i loq'uel ta mexa. Mu'yuc xa xchi'invan ta ve'el ta xchibal c'ac'al yu'un ti q'uine. Mu xa x'ech' ta xa'i ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti David ti jajantaat xa yu'un ti stote.
- 35** Sob ta yoc'omal un, ti c'usi ora xchapoje xchi'uc ti Davide, loc' batel ta osiltic ti Jonatán xchi'uc ti jun yajtunel querem vinique.
- 36** Xi laj yalbe ya'ie: —Xbat asa' ta anil ti sni' jyolob ti ta jten batele. Xbitet batel ta anil ti jtunel ti c'alal laj sten batel sni' syolob ti Jonatane, ti chjelav to ech'el c'ot ta bajel ti bu xloc' ech'ele.
- 37** C'alal c'ot ti jtunel ti bu c'ot ta bajel sni' ti yolobe, ti Jonatane, ta sjunul yip, xi laj yavta ti yajtunele: —¿Ti sni' jyolobe, xjelav to c'ot ta bajel ti bu oyote!
- 38** Xi to laj xcha'avta yajtunel ti Jonatane: —¿Mu xapajes aba, sujo aba, anilajan! Yajtunel ti Jonatane laj sta ti sni' yolobe. Laj yich' talele ta stojol ti yajvale.
- 39** Ja'uc ti stuc une mu sna' c'usi smelol, ja' no'ox sna'ic ti Jonatán xchi'uc ti David ti senyail taje.

<sup>40</sup>Laj taj une, ti Jonatane laj yac'be ech'el yabtejbtaac ti yajtunele. Laj yalbe mantal ti ac'o bat yac' ta jteclum yan veltae.

<sup>41</sup>C'alal bat ti yajtunele, ti Davide loc' talel ta spat ti bu busul ti epal tone. Oxib velta snupilan xa laj spatán sba ta lumtic ti c'ot ta stojole. Ts'acal to un, laj smey sbaic. Laj stsacbe sba sc'obic. Jmoj laj yoq'uita sbaic ti laj svinajes ti mu xnel mu x'ech' ta xa'ie.

<sup>42</sup>Ta slajeb xa un, ti Jonatane xi laj yalbe ti Davide: —Junuc avo'nton, batan. Ti jtratetic laj pastique, ja' ta sventa ti Diose, ti laj jc'antic ta stic' sba o ta jtojoltique, ta stojol ti anitilultaque, xchi'uc ta stojol ti jnitilultaque. Laj taj une, ti Davide laj stam batel sbe. Ti Jonatane sut batel ta jteclum.

## 1 Samuel 21

### Ti Davide ta xjatav loq'uel ta stojol ti Saule

<sup>1</sup>Ti Davide laj stam batel sbe ta Nob ta sq'uelel ti pale Ahimeleque. Ch'ayal c'ot yo'nton ti ba snup talel ta be ti xi laj yalbee: —¿C'u cha'al atuc latal ti mu'yuc buch'u xchi'inojot talele?

<sup>2</sup>Xi laj stac' ti Davide: —Laj stacun talel ti ajvalile ti oy c'usi tal jchapbe sc'oplale. Laj yalbun ti mu ja'uc oy buch'u xa'i c'u cha'al ti tacbilun talel yu'one, c'usi ti mantalil quich'oj talele. Ja'uc ti viniquetic ti ja' ta jpas ta mantale, laj calbeic ya'i ti oy bu xu' ta xismalaicune.

<sup>3</sup>Ti xcaltic avi le'e, ¿c'usi oy ta avoc ta ac'ob ta stunel ta slajesel? Ac'bun vo'bejuc pan, ti c'usiuc no'ox xu' xata talele.

<sup>4</sup>Xi tac'bat yu'un ti palee: —Ti pan ti quich'oj ta jventae, ma'uc pan ti buch'uuc no'ox xu' ta sve'e, c'otem ta pan yu'un ti Diose. Ja'uc le'e, ta xcac'bot batel ti mi yictaaj to sbaic ta xchi'inel antsetic ti avinictaque.

<sup>5</sup>Ti Davide tsots ye ti xi laj staq'ue: —Ti jech loq'uemuncutic ta tsobajele, jbel sc'oplal ti le' to comem ta xchi'inel ma' ti antsetic une. Ac'o mi mu toj tsots sc'oplal ti litalcutic li'e, jna' lec ti mu'yuc soquesoj sba ti jvinictac c'alal liloc'cutic talele. Jbel sc'oplal mu'yuc soquesoj sbaic ma' avi tana une.

<sup>6</sup>Va'i un, ti palee laj yac'be ech'el ti pan ti c'otem ta yu'un ti Diose. C'ajomal no'ox oy ti t'ujbil pan ta sventa ti Dios ti bu taje, ti ja' o laj stamic loq'uel ta altar ti jech c'ac'al taje, ti c'ac'al pan to laj yich' tic'bel comel ti xq'uexole.

<sup>7</sup>Ta yorail taje, ja' tey oy jun yajtunel ti Saúl ta ch'ulnae, ti ja' jun edomita ti sbiinoj Doege, banquilal yu'unic ti yajq'uel-chijtac ti Saule.

<sup>8</sup>Ti Davide xi laj yalbe ti Ahimeleque: —¿Mi oy avu'un junuc lanza, mi ja' junuc espada? Yu'un toj anil tacbilun talel yu'un ti ajvalile, ti mu xa c'usi xcut laj jtam talel ti quespadae, mi ja'uc xa ti yan cabtejbtaque.

<sup>9</sup>Ti palee xi laj staq'ue: —Oy, li' quich'oj yespada ti Goliat ti filisteo ti laj atsal ta stenlejaj Elae. Le' oy ta spat ti luchbil jayal saquil c'u'ile, ti volbil ta c'u'ile. Ich'o batel.



Mi ta to xac'an yan abtejebaletique, ch'abal xa cu'un unbi. Ti Davide xi laj staq'ue: — Mu'yuc xa yan abtejebal ti x'ech' to stunel taje. Ac'bun talel.

<sup>10</sup>Ti jech c'ac'al taje, lic ta jatobal ti David ta scoj ti Saule, ti bat ta stojol ti Aquise, ajvalil yu'un ti Gate.

<sup>11</sup>Ti Aquise, xi albat yu'un yaj'opisialtaque: —Le'e, ja' David, yajtunel ti Saúl ti ja' ajvalil yu'un ti banomil li'e. Le'e, ja' ti buch'u xi ta xq'uejintabat sc'oplale: 'Jmil ta vo' (1,000) viniquetic laj smil ti Saule, lajunmil (10,000) ta vo' viniquetic laj smil ti Davide.'

<sup>12</sup>Ts'etel lec xchiquin laj ya'i ti David ti va'i s'elan laj yalique. Jech lic ochuc xi'el ta yo'nton ta stojol ti Aquis ti ja' ajvalil yu'un ti Gate.

<sup>13</sup>Jech o xal un, ta sba ta satic lic syanjies sba ti c'u s'elan to oxo. Lic sbis sba ta junuc chuvaj, ti xluququet no'ox sts'ib lic sts'iba ti ti'nae, ti ya'binoj xa sba ta sbon ta slicoc ti yisime.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Aquise xi laj yalbe ti yaj'opisialtaque: —Mi chuvaj laj avilic ti vinic li'e, ¿c'u cha'al laj avic'beicun talel ya'yel un cha'e?

<sup>15</sup>¿Mi yu'un ch'abal chuvaj ya'yel li' ec une yo' jech laj avic'beicun talel ti ta xtal spasan xchuvajil li' ta jnae?

## 1 Samuel 22

<sup>1</sup>Ti Davide loc' batel ti bu taje, bat snac' sba ta nail ch'en ti oy ta Adulame. C'alal laj ya'iic ti xchi'iltac ta voq'uele, xchi'uc scotol ti yuts' yalaltaque, bat stsob sbaic ta jmoj xchi'uc.

<sup>2</sup>Ja' jech xtoc scotol ti buch'u ilbajinbilique, scotol ti buch'u oy yilique, xchi'uc scotol ti buch'u mu junuc yo'ntonique, bat svol sba scotolic ta stojol, ti c'ot ta banquialal jvolvanej yu'unic ti Davide. Ti c'u yepal xvoletic ta stojole, oy nan jutucuc mu chanibuc ciento (400) ta vo' ti viniquetique.

<sup>3</sup>Ti bu taje, ti Davide laj stam batel sbe ta Mizpa ti oy ta Moabe, ti xi laj yalbe ya'i ti ajvalil yu'un ti Moabe: —Avocoluc, ta jcomtsan li' ta atojolic ti jtot jme'e ja' to ti mi laj jna' c'usi ta spas ti Dios ta jtojole.

<sup>4</sup>Jech ti David une laj yic' batel ti stot sme' ta stojol ti ajvalil yu'un ti Moabe, ti naquiic ta stojol ti c'u sjalil oy ta nac'obbail jteclum ti Davide.

<sup>5</sup>Va'i un, ti j'alc'op Gade xi laj sbijubtas ti Davide: —Altic ma' ti li' xanaq'uet ta nac'obbaile. Tamo batel abe, batan c'alal ta yosilal Judá. Ja' yu'un un cha'e, bat ti Davide, c'ot ta te'tic yu'un ti Hérete.

### Ti paleetic ti laj yich' milel ta Nobe

<sup>6</sup>C'alal syaquil taje, joyol ta spat ta xocon scotol yaj'opisialtac ti Saule, ti stsacoj slanza chotol ta yolon tamarisco te' yu'un ti ch'ulna ta Guibeae. C'alal laj ya'i lec ti vinaj xa bu c'otemic xchi'uc svinictac ti Davide,





<sup>7</sup>xi laj yalbe ya'i ti yaj'opisialtac joyol ta sts'ele: —A'yibeicun ava'iic lec viniquetic yu'un Benjamín: Ti xnich'on Isaie, ¿mi ta xach'unic xana' ti ta xayac'boxuc abanomilique, ti ta xac'boxuc ats'unub uvaique? ¿Mi ta xach'unic xana' ti ta xac'avabtelic ta spas mantale, ti ta xa'ochic ta banquilaletic yu'une?

<sup>8</sup>Acotolic aq'uelojbeicun ti jba jsate. Mu'yuc buch'u junucal xavalbeicun ca'i ti spasoja xa strateic ti jnich'on xchi'uc xnich'on ti Isaie. Mu junuc ta xavul avo'ntonic ta jtojol. Mu junuc ta xavalbeicun ca'i ti ja' cajcontra ti jnich'one xchi'uc ti cajcoltaobbae, ti nac'alic xa ta scontrainelicun jech c'u cha'al ta spas avi tanae.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Doege, ti ja' edomita vinic ti jmoja capal xchi'uc yaj'opisialtac ti Saule, xi laj stac' ti c'ope: —Ti xnich'on Isaí ti c'alal c'ot ta Nobe, laj quil ti lo'ilajic xchi'uc ti Ahimeleque, xnich'on ti Ahitobe.

<sup>10</sup>Ti Ahimeleque laj sjac'be Dios ta sventa ti Davide. Laj yac'be ti c'usitic ta xtun yu'une, xchi'uc ti yespada Goliat ti filisteoe.

<sup>11</sup>Va'i un, ti ajvalile laj stac ta iq'uel ti pale Ahimeleque xchi'uc scotol ti paleetic ta Nob ti ja' ono'ox yuts' yalaltaque. Ti c'alal c'ot scotolic ta stojol ti ajvalile,

<sup>12</sup>ti Saule xi laj yalbe ti Ahimeleque: —A'yio ava'i lec, xnich'on Ahitob. —Li' oyun ta ats'el ta avichon, Jcuch Abtel —xi la stac' ti Ahiméleque.

<sup>13</sup>Xi jac'bat yu'un ti Saule: —Ti vo'ote xchi'uc xnich'on ti Isaie, ¿c'u cha'al ta xacomon milicun ava'iique? Lec laj ava'i laj avac'be ti pane xchi'uc ti jun espadae. Jech xtoc laj jac'be Dios ta sventa ti Davide yo' jech ta xiscontrainun ti bu xnaq'uet jech c'u cha'al ta spas avi tanae.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Ahimeleque xi laj stac'be ti ajvalile: —Mu'yuc buch'u junucal ta scotol ti avaj'opisiale, Jcuch Abtel, ti lec tuc' sjol yo'nton ta spasel jech c'u cha'al ti Davide. Ti yanuque, ani' no'ox, Jcuch abtel, banquial yu'un ti avajchabivaneje, ich'bil ta muc' ti bu ta xapas mantale.

<sup>15</sup>¿Mi yu'un ja' to no'ox sba velta ta jac'be Dios ta sventa ti stuque? ¡Ma'uc to calbetic sc'oplal ma' le' une! Ja' yu'un un cha'e, Jcuch Abtel, mu ta jech'uc no'ox xasa'be smul ti avajtunel xchi'uc ti yuts' yalale. Ti avajtunel li'e, mu jutebuc sna' mi tsots, mi jutuc no'ox ti c'op taje.

<sup>16</sup>Ja'uc ti ajvalile xi xvulvun xa liquele: —¡Jbel sc'oplal, Ahimelec, albo xa avo'nton ti ta xacham xchi'uc scotol ti avuts' avalale!

<sup>17</sup>Ta jech no'ox yepal un, ti ajvalile xi laj yalbe ya'i mantal ti yajchabivanejtaque: —Milic ti yajpaletac Diose, yu'un ti stuquic le'e, co'ol sjolic xchi'uc ti Davide. Sna'ic lec ti jatbile, mi ja'uc jutebuc laj yalbeicun. Ja'uc le' une, ti yajchabivaneje mu'yuc xyal yoc sc'ob ta stojol ti yajpaletac Diose.

<sup>18</sup>Va'i un, ti ajvalile xi laj yalbe mantal ti Doege, ja' ti edomita: —¡Milo scotolic! Jech ti Doege mu ta vocoluc laj syales yoc sc'ob ta stojol ti paleetique. Laj smil vo'ob yo'vinic (85) ta vo' viniquetic ti slapojic ti jayal luchbil saquil c'u'il ti jech c'ac'al taje.

<sup>19</sup>Laj taj une, och batel ta jteclum Nob, steclumalic ti paleetique. Laj smil ta espada ta viniquetic, ta antsetic, ta muc'tic ololetic, c'alal ta jvoq'uel ololetic. Ma'uc no'ox taje, laj smil ta vacaxetic, ta burroetic, xchi'uc ta chijetic.

<sup>20</sup>Jun xa no'ox ta scotol xnich'on ti Ahimelec ti Abiatar sbie, cuch to yu'un spojel sba, ti jatav batel ti bu oy ti Davide.

<sup>21</sup>Ti bu taje, xchapet laj yal scotol ti laj xa smil yajpaletac Dios ti Saule.

<sup>22</sup>Xi tac'bat yu'un ti Davide: —Ti c'alal tey oy ti Doeg ti jech c'ac'al taje, laj xa ono'ox jna' ti ta xchapbe ya'i ti Saule. Vu'un ta jmul ti jech cham scotolic ti avuts' avalaltaque.

<sup>23</sup>Coman li' ta jtojole, mu xaxi'. Ti buch'u ta smilot ya'ie, ta xismilicun ya'iic ec. Ti li' ta jtojole, mu'yuc c'usi xal avo'nton.

## 1 Samuel 23

### Ti Davide ta stic' sba ta spojel ti jnaclejetic ta jteclum Keilae

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, lic stsaquic ta c'op jteclum Keila ti filisteoetique. Laj yelc'anic ech'el ti trigo ti ja' to no'ox laj yich' majele. C'alal laj xchapbeic ya'i ti David ti va'i s'elan taje,

<sup>2</sup>bat ta anil ti xi laj sjac'be ti Diose: —¿Mi xavac'bun ave ati' ta stsaquel ta leto ti filisteoetique? Xi tac'bat yu'un ti Diose: —Ta xcac' que, tic'o aba, tsaco ta leto, pojo ti jteclum Keilae.

<sup>3</sup>Ja'uc svinictac ti Davide xi albat yu'une: —Ochemotic xa ta xi'el ti li' oyotic ta Judae ;Ja'uc xa van taj une, xjelav to xi'elal ta xca'itic mi xba jtsactic ta leto ti soldado filisteoetic ta lum Keilae!

<sup>4</sup>Va'i un, ti Davide lic xcha'jac'be ti Diose, ti xi tac'bat yu'une: —Xan me ach'a, batan ta lum Keila. Ta xcac' ta avoc ta ac'ob ti filisteoetique.

<sup>5</sup>Ti Davide xchi'uc ti svinictaque laj stam batel sbeic ta jteclum Keila. Lic stsaquic ta leto ti filisteoetic ti bu taje, ti tsalbilic ta j'ech'el c'ot yu'unique. Laj yu'ninbeic ta spojbel ti xvacaxe. Ja' jech c'ot taje, ti laj stic' sba ta spojel jteclum Keila ti Davide.

<sup>6</sup>C'alal jech syaquil taje, ti Abiatare, xnich'on ti Ahimeleque, jatav loq'uel ti oy ta yo'nton xbat svol sba xchi'uc ti David ta jteclum Keilae. Yich'oj batel ti jayal saquil luchbil c'u'ile.

<sup>7</sup>Ja'uc ti Saule, albat ya'i ti oy xa ta jteclum Keila ti Davide, ti xi laj snope: “Laj xa yac'bun ta coc ta jc'ob ma' ti Dios une. Ti jech laj xa stic' sba ochel ta jteclume, bajal ta xcom ta j'ech'el ta smactac, ta syavialtac sti'tac ti jteclume.”

<sup>8</sup>Ta jech no'ox yepal, ti Saule laj stac ta iq'uel scotol ti yajsoldadotaque yo' jech ta stam batel sbe ta Keila ta svollel ta maquiel ti David xchi'uc ti svinictac ta lume.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal laj ya'i ti David ti ta xvoliat ta maquel ta be yu'un ti Saule, laj yalbe ya'i mantal ti pale Abiatare ti ac'o yich' talel ti jayal saquil luchbil c'u'ile, yo' jech ta sjac'be Dios ti c'usi xu' ta spase.

**10** Va'i un, xi laj yal ti Davide: —Ch'ul Dios yu'un ti Israele, ti avajtunel li'e sna' ti ta xtal ta jteclum Keila ti Saúl ta stsutseselun ta j'ech'ele.

**11** ¿Mi ta xtal sa'un ti Saúl jech c'u cha'al ca'binoje? ¿Mi ta xi'aq'ue ta c'abal yu'un ti jteclum Keilae? ¿Cajval Dios yu'un ti Israele, avocoluc, albo ya'i ta jamal ti avajtunel li'e! Xi tac'bat yu'un ti Diose: Ta xtal ti Saule.

**12** Va'i un, ti Davide xi laj sjac' xtoque: —Ti jteclum Keilae, ¿mi ta xiyac'uncutic ta c'abal jmoj xchi'uc ti jvinictac ta yoc sc'ob ti Saule? Xi tac'bat yu'un ti Diose: —Ta xayac'oxuc.

**13** Va'i un, ti Davide xchi'uc ti svinictac ti nopoluc van vaquibuc ciento (600) ta scotole, loqu'ic batel ta jteclum Keilae. Mi ja'uc sna'ic ti bu ta xbatique. C'alal c'ot ta sni' ta xchiquin ti Saúl ti jatav xa loqu'el ti David ta jteclum Keilae, lic spajes sba ta snutsel.

### **Ti Davide ta xbat snac' sba ta sbajtical banomil**

**14** Va'i un, ti Davide com snac' sba lec ta jun nac'obbail ta sbajtical banomil yu'un Zif. Ac'o mi jujun c'ac'al ta sa'e yu'un ti Saule, mu'yuc x'aq'ue ta c'abal yu'un ti Diose.

**15** Manchuc mi jech un, ti Davide ta xi' yu'un ti Saule, ja' ti loqu'em ech'el ta sa'vanej ti jbel sc'oplal ta xmilee. Jech o xal snac'oj sba com ta Hores ta sbajtical banomil yu'un ti Zife.

**16** Oy jun c'ac'al, ti Jonatane, xnich'on ti Saule, bat sq'uel ti David ti oy ta Horese yo' jech ta stsatsubtasbe ta smuq'uibtasbe yo'nton ta stojol ti Diose.

**17** Xi laj yalbee: —Mu xaxi', ti Saúl ti ja' jtote, mu xastaot ta sa'el. Yu'un ta xa'och ta ajvalil yu'un ti Israele. Ta xi'och ec un, ti ich'bil ta xic'ot ta muc' ta ts'acal toe. Taje, sna' lec ti Saúl ti ja' jtote.

**18** Va'i un, laj sva'anic ta rextico ti Diose ti c'alal laj spasic strate xchibalique. Ts'acal to un, ti Jonatane sut batel ta sna. Ja'uc ti Davide com ta Hores.

**19** Ja'uc le' une, ti jnaclejetic ta jteclum Zife batic ta jteclum Gabaa yo' xi ta xalbeic ya'i ti Saúl ti c'alal ta sc'oaponique: —Ti Davide nac'al ta cosilalcutic ta junuc nac'obbail ta vitstic yu'un Haquila ta Hores ta sbajtical ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloqu'ueb c'ac'ale.

**20** Ja' yu'un un cha'e, ti c'usi ora xal avo'nton xabate, Jcuch abtel, batan, ta xcac'cutic talel ta avoc ta ac'ob.

**21** Xi laj stac' ti Saule: —¿Dios ac'o sva'an sba ta atojolic ti c'uxun ta avo'ntonique!

**22** Ta xa jc'anboxuc vocol avi tana li'e, batanic, t'unic lec yavil ti bu tiq'uile, xchi'uc ti buch'u laj yil ti bu taje, yu'un yalojbeicun ca'i ti sna' c'usi xutilan sba ta j'ech'ele.

**23** Q'uelic lec ta scotol ti snac'obbail ti bu ta stic' sba ochele. Na'bil xa lec avu'un ti bu tiq'uile. C'alal mi lasutic talel ta jtojole, ta jchi'inoxuc batel ec un. Mi meler tey tiq'uil ti bu taje, ta jchaj ta sa'el ta scotol ti c'u yepal snitilultac ti Judae.

<sup>24</sup>Ti jnaclejetic ta jteclum Zife laj sc'oponic comel. Ta ye ta sti' ti Saule, sutic batel ta slumalic. Ja'uc ti David xchi'uc ti svinictaque, oyic ta sbajtical banomil yu'un Maon ta stenlejaj sbajtical banomil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale.

<sup>25</sup>Yan ti Saúl xchi'uc ti svinictaque laj stam batel sbeic yo' ta xbat sa'ic. C'alal laj yalbeic ya'i David ti va'i s'elan taje, yal ech'el ta lican ch'entic ti oy ta sbajtical banomil yu'un ti Maone. Ti jech laj ya'i ti Saule, yal batel ta anil ta sbajtical banomil yu'un ti Maon ta snutsel ti Davide.

<sup>26</sup>Ta jot xocon ti vitse, xlamet batel xchi'uc svinictac ti Saule. Ta jot xocon ti vitse, xlametic batel ta anil xchi'uc svinictac ti David ta spojel sbaic ta stojol ti Saule. C'alal c'ot ti Saúl xchi'uc ti svinictaque, c'alal sjoyobtaojic xa ti David xchi'uc ti svinictaque, c'alal jset'uc xa mu x'ochic ta c'abale,

<sup>27</sup>ja' o c'ot jun j'al-mantal j'ich'-c'op ti xi laj yalbe ti Saule: —¡Jcuch abtel, sutan talel ta anil! ¡Ti filisteoetique laj xa yu'ninic ti jteclume!

<sup>28</sup>Va'i un, ti Saule laj xquechan comel ta snutsel ti Davide, bat stsac sbaic ta leto xchi'uc ti filisteoetique. Jech o xal ti bu taje, ojtiquinbil com yu'unic, 'Ch'acobbail lican ch'entic', xi c'ot ti razione.

<sup>29</sup>Ti bu taje, bat snac' sba ta naclej ta nac'obbailetic yu'un En-gadi ti Davide.

## 1 Samuel 24

### Ti Davide mu smil ti Saule

<sup>1</sup>C'alal laj xa yo'nton ta snutsel filisteoetic ti Saule, albat ya'i ti oy xa ta sbajtical banomil yu'un En-gadi ti Davide.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Saule lic st'uj oxmiluc (3,000) ta vo' viniquetic ta scotol ti israeletique, bat xchi'uc svinictac ta sa'el David ta lican toyol ch'entic.

<sup>3</sup>Nopol xa ech'el ta nail ch'en ti bu tiq'uil ti David xchi'uc ti svinictaque, laj snup ta be epal chij ti xlamet talele. Laj stic' sba ochel ti Saúl ta paxyajele.

<sup>4</sup>Ti Davide, xi albat sc'oplal yu'un ti svinictaque: —C'ot ta pasel avi tana li' une ti yaljobot ono'ox ti Dios ti ta xac'bot ta avoc ta ac'ob ti avajcontrae. Paso ta stojol ti c'usi lec ta xava'ie. Va'i un, yich'oj sbijil xcujet batel ti Davide, ti laj sbojbe loq'uel juteb xmochib c'u' ti Saule.

<sup>5</sup>Ti c'alal laj xa ox spas jech, xbiet liquel ti yo'nton ti mu lecuc ti jech laj spase.

<sup>6</sup>Xi laj yalbe ya'i ti svinictaque: —¡Ma'uc xcalbe Dios ta ज्याles coc jc'ob ta stojol ti ajvalil ti c'alal ja' t'ujbile! ¡Ti jech ajvalile, yu'un jech c'ot ta nopel yu'un stuc ti Diose, ja' ti laj st'uje!

<sup>7</sup>Ti jech taj une, ja' jech laj spajes svinictac ti Davide. Mu'yuc laj yac' ye sti' ti laj tsaquic ta milel ti Saule. Loq'uic ech'el ta nail ch'en. Laj stam batel ti sbeique.



<sup>8</sup>Ta jech no'ox yepal, tijil loc' ti David ec ta nail ch'ene, ti xi x'avet xa liquel laj yavtae: ¡Jcuch abtel, Jcuch abtel! Laj sq'uel sutel spat ti Saule. Snupilan xa liquel banomil laj spatán sba ta lumtic ti Davide, svinajeb ti ta x'ich'van ta muq'ue.

<sup>9</sup>Xi laj yalbee: —¿C'u cha'al ya'yel ti ja' no'ox ta xch'un ti Jcuch abtel ti ta x'albun ya'i ti ja' no'ox oy ta co'nton ti oy c'usi chopol ta jpasbe ca'ie?

<sup>10</sup>Laj xavil ta aba ta asat, Jcuch Abtel, ti Diose laj xa yac'ot ta coc ta jc'ob ta nail ch'en yo' ta jmil ti Jcuch Abtele. Mu ja'uc laj jmil ti Jcuch Abtele. C'ajomal no'ox laj jch'aybe smul scolo' ti Jcuch abtele, ti xi laj calbe jbae: “Mi ja' ajvalil ti Jcuch abtele, yu'un jech laj snop stuc ti Diose, ja' laj st'uj.”

<sup>11</sup>“Q'uelo avil lec, Jcuch Abtel, ti c'usi oy ta jc'ob li'e: Ja' juteb sbojbenal ti smacobil sic avu'one, Jcuch Abtel. Lec xa c'ot o yorail laj jmilot ti jechuque. Ti jech le'e, Jcuch Abtel, ta xavil ta asat ti mu'yuc jutebuc ta co'nton ti oy c'usi chopol ta jc'an ta jpasbot ca'i ta spaybelot ac'oplale. Mi ja'uc ti oy bu jtaoj jmul ta atojole. Ja'uc le' une, ti Jcuch Abtele xbitet ta anil ta snutselun yo' ta xismil.

<sup>12</sup>¡Ti jech le'e, jchibaltic, ac'o xischapanotic ti Diose. Ac'o stoj yu'un Dios ti jech c'ot ta pasel avu'un avie! Ja'uc ti vu'one, ta j'ech'el mi ja'uc ta jyales coc jcob ta stojol ti Jcuch Abtele.

<sup>13</sup>Yu'un oy bu xi ta x'ale ti c'op yu'unic ta vo'nee: ‘Ti spajebal xa chopol ta xc'ot ta pasele, ta xlic talel ta stojol ti buch'u mu'yuc xa xch'ulele’. Jech o xal un, mi ja'uc ta j'ech'el ta jyales coc jc'ob ta stojol ti Jcuch Abtele.

<sup>14</sup>Ma'uc no'ox taje, ti ajvalil yu'un ti Israele, ¿buch'u ti loqu'em ta sa'ilanele? ¿Buch'u ti loqu'em ta snutsilanele? ¿Mi ja' ti vu'un ti co'ol j'elan chamem ts'i'e, ti co'ol j'elan jcot ta bitome?

<sup>15</sup>Ja' yu'un un cha'e, jchibaltic, ac'o snop, ac'o xchapanotic ti Diose. Ac'o yil ta sba ta sat stuc c'usi ti jmule. Ac'o xispojún ta yoc ta sc'ob stuc ti jech ta xismilun ya'i ti Jcuch Abtele.”

<sup>16</sup>C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti Davide, xi tsots x'avet xa liquel ti Saule: —¡Vo'ot ca ti ta xac'oponune, jquerem nich'on David! X'oc'olet xa liquel ti Saule,

<sup>17</sup>ti xi laj yale: —Vo'ot xatun ta vinical ti ta lec laj apacbun sutel ti c'usi chopol laj xa jpasbote.

<sup>18</sup>Avi tana li' une, laj avac' ta ilel ti ja' no'ox oy ta avo'nton ti lecuc oyucune. C'alal li'aque xa ta avoc ta ac'ob yu'un ti Diose, mu'yuc xamilun.

<sup>19</sup>Ti jech le'e, mu'yuc buch'u ma' ti sq'ueloj no'ox cuxul ta xicta comel ti lec ta sut ech'el yu'un ti scontrae. Ja' yu'un un cha'e, ¡ac'o sva'an sba ti Dios ta atojolal ti jech laj apasbune!

<sup>20</sup>Ti jech tana le' une, ta j'ech'el vic' ti jsat ti vo'ot ta xa'och ta ajvalilal yu'un ti Israele, ti jech ta xabain ta sbijubtasel ta stojobtasel ti Israele. Lec ti c'usi ta xc'ot ta stojolic ti c'alal ajvalilot yu'unique.

<sup>21</sup>Va'ano aba ta yalel un cha'e, ti ja' rextico ti Diose, ti mu xatsutsesbun ta j'ech'el ti jnitolultaque, ti mu ja'uc ta xatubbun ti jc'oplal ta sba ta sat ti cuts' calaltaque.

<sup>22</sup>Ti Davide laj yalbe ta jamal ti Saule ti mu jechuc ta spase. C'alal laj taj une, ti Saule sut ech'el ta sna ti bu ta spas mantale. Ja'uc ti Davide xchi'uc ti svinictaque batic ta nac'obbail.

## 1 Samuel 25

### Cham ti Samuele

<sup>1</sup>Cham ti Samuele. Scotol ti israeletique laj stsob sbaic ta yoq'uitael ti jech chame. Laj smuquic ta Rama ti bu oy ti snae. Laj taj une, ti Davide bat ta sbajtical banomil yu'un Parán.

### Ti Abigaile ta snijan xchiman sba ta stojol ti Davide

<sup>2</sup>Ti ta Maone, oy jun jc'ulej vinic ti oy oxmil (3,000) ta cot ti xchije, jmil (1,000) ta cot stentsun. Oy sbolomal ta jteclum Carmele ti bu nopem xa'i ta xbat sloc'be stsotsil ti xchijtaque.

<sup>3</sup>Nabal sbi ti vinic taje, ti liquem talel snitilul ta stojol ti Calebe. Ti Nabal taje, ja' jun pucujil vinic ti mu xa'ibe xchiquinale. Ja'uc ti Abigail ti ja' yajnile, toj lec baxbol, toj c'upil sba ta j'ech'el.

<sup>4</sup>C'alal oy ta sbajtical banomil ti Davide, laj ya'i sc'oplal ti Nabal ti yacal ta sloc'be stsotsil ti xchije.

<sup>5</sup>Va'i un, ti Davide xi laj yalbe ya'i lajunvo' quem viniquetic ti laj stac batele: Batanic ta stojol ti Nabal ti oy ta Carmele. Chabanuc xavalbe ya'i ta jventa,

<sup>6</sup>ti xi xcholet xavalbe ya'ie: "Mu'yucuc la c'usi xal avo'nton cuts' calal xchi'uc ti avalab anich'nabe, xchi'uc scotol ti c'u yepal oy ta anae.

<sup>7</sup>Ca'binoj ti li' syaquilot ta sloc'bel stsotsil ti achije. Ja' jech xtoc xana' nan ti avajq'uel-chijtaque ay xchi'inuncutic ti c'alal oyuncutic to ox ta lum Carmele. Ti jech xchi'inojuncutique, ta j'ech'el mi ja'uc laj jq'uilibajincutic. Mi ja'uc oy c'usi laj jpojbecutic.

<sup>8</sup>Jac'bo ava'i ti avajq'uel-chijtaque, xu' ta xalbot ava'i ti stuquic ti ja' melele. Ja' yu'un un, avocoluc, c'uxubajuc avo'nton yu'un ti quemetic li'e. Lec xa van yorail ti c'ot ta loq'uel ta atojole ti ac'buncutic ti c'usi ta xtun cu'uncutique jech c'u cha'al ti c'usi ta xtun yu'un ti Davide, ja' ti co'ol s'elan anich'onun ya'yele."

<sup>9</sup>Smosvtac ti Davide batic, bat yalbeic ti Nabal ti a'yej taje. Laj smalaic ti c'u s'elan ta xtac'batic sutel talele.

<sup>10</sup>Ja'uc ti Nabal une xi xjajet laj stac' sutel ti c'ope: —¿Buch'u ya'yel ti Davide? ¿C'u to ono'ox s'elan ya'yel xnich'on ti Isaie? ¿Yu'un ti c'ac'al avi tana li'e, ep ti mosoviletic ta xicta comel ti yajvalique, ti jatvil ta xloq'uc ech'ele!



- 11**¿Mi yu'un yac'touc la yalaj ta xcac' ech'el ti ve'lile, ti uch'bolale, ti beq'uet ti laj yich' meltsanel ta sventa ti cajloc'-tsotsetic ta xcac'be ech'el ta stojol ti buch'u mu xcojtiquine, ti mu jna' bu liquem talele?
- 12**Smosovtac ti Davide lic xcha'tam ech'el ti sbeique. C'alal c'otic ta stojol ti David une, laj yalbeic ti c'u s'elan laj yal ti Nabale.
- 13**Va'i un, ti Davide xi laj yalbe ti svinictaque: —¿Chuquino avabtejebic acotolic! Scotol ti svinictaque xchi'uc ti Davide lic xchuquinic ti yabtejebique. Xchi'inoj batel chanib ciento (400) ta vo' svinictac, chib ciento (200) ta vo' com xchabiic ti c'usi oy yu'unique.
- 14**Ja'uc le' une, oy jun ta scotol smosov ti Nabale ti xi bat yalbe ya'i ti Abigail yajnil ti Nabale: —Ta sbajtical to banomil, laj stacbe talel chabanuc cajvalcutic ti Davide. Ti stuc une mu'yuc stuq'uil ti sc'op laj stac'be ech'ele.
- 15**Ja'uc ti viniquetic le' une lec laj spas sbaic ta jtojolcutic ti c'u sjalil lixanavcutic xchi'uquic ta osiltique. Mi ja'uc oy bu laj yilbajinuncutic. Mi ja'uc oy c'usi laj spojbuncutic.
- 16**Yu'un ti stuquique c'ajomal no'ox laj xchabiuncutic ta c'ac'al ac'ubaltic jech c'u cha'al ti jchijcutique.
- 17**C'u stu un, ti amalale, toj chopol ti yuni talele, mu tabaj ye ta c'oponel. Nopo ava'i c'usi stac' ta xapas un. Ta jbel sc'oplal ma' le' une, oy c'usi chopol ta xc'ot ta stojol xchi'uc ti yalab xnich'nabe.
- 18**Ta jech to yepal, ti Abigaile ta anil no'ox lic xchapan chib ciento ta jbej pan, cha'bej yavil vino ti meltsanbil ta nucul ti noj ta vineo, vo'cot vobil chij, cha'vinic ta bis sbisol bacubtasbil trigo, vo'vinic ta jbej pan ti pasbil ta taquintasbil uvae, lajunvinic ta jbej pan ti meltsanbil ta taquintasbil sat icuxe. Scotol laj scajan batel ta burro.
- 19**Xi laj yalbe ti smosovtaque: —Jelavanic batel, ts'acal to tijil ta xital ta apatic ec. Mu ja'uc jutebuc laj yalbe ti smalal ti va'i s'elan taje.
- 20**Ta mucul laj scajlebin ech'el sburro ti Abigaile. Yal ech'el ta vitstic. Ta jech to yepal, yil ti xvoletic no'ox talel ti David xchi'uc ti svinictac ti tal nupatuc ta bee. Bat snup ta be ec.
- 21**Snopilan xa talel ti Davide, ti ta jech' no'ox laj stuc'ulanbe lec ti c'usi oy yu'un ti Nabal ta sbajtical banomile, ti c'alal mu'yuc c'usi laj yu'ninbe ti c'usi x'ayan yu'une. Ti Nabale ta stoj sutel ta chopol ti c'usi lec laj yich' pasbele.
- 22**Xi laj yal ti laj sva'an sba ta rexticoe: “¿Tsotsuc stsitsun ti Diose ti mi mu stsuts cu'un oc'om cha'ej scotol ti queremetic ti ja' snitilultaque!”
- 23**C'alal ti Abigail laj yil ti Davide, yal ta burro ti cajal batele. Snupilan xa banomil laj spatan sba ta lumtic svinajeb ti ta sbic'tajes sba ta stojole.

**24**Ts'acal to un, lic squejan sba ta stojol ti xi laj yalbee: —¡Ti stoyobbaile, lamluc c'otuc ta jba ta jtojol! Ta jc'anbot vocol ta atojol ti a'yibun ti jc'opojel jti'inel ta yalel ti jrazone.

**25**Mu xavac' ta avo'nton stoyobbail ti Nabale, ti c'alal uni pochan vinic no'ox xa'i sbae. Ta sc'an ti ich'bil ta muc' ta xc'ote, ti c'alal jech ono'ox sc'oplal ta melele. Yu'un jech ono'ox stalel ti mu'yuc stuq'uil ti c'usi ta spase. Ti avajtunel li'e mu'yuc laj yil ti laj atac batel ti avajmosove.

**26**Ta xcal ti vu'une, ta j'ech'el laj van yac' anop ti Diose ti mu xamal ti ch'ich'e, ti ta xachapan atuque. ¡Ti buch'u ta xayilbajinote, ti buch'u ta scontrainote, jechuc c'otuc ta stojol yu'un Dios jech c'u cha'al ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti Nabale!

**27**Avocoluc avi tana une, ti matanal quich'oj talele, ac'o yich' ch'aquel ta stojol ti amosovtac ti xchi'inojot talele.

**28**Ch'aybo smul scolo' ti avajtunel li'e. Jbel sc'oplal ta j'ech'el ta stic' sba ti Dios ta atojole yo' jech mu xtub ac'oplallic ta spasel mantal xchi'uc ti anitilultaque, ti atic'oj aba ta letovajel yu'un ti Diose. Ti c'u sjalil cuxulote, mu'yuc c'usi chopol ta xc'ot ta atojol.

**29**Mi oy buch'u xbitet ta snutselot ti ta snop ti ta smilote, ti acuxleje, chabibil ta squeoval yolon yoc sc'ob ti Ajvalil ti ja' Diose. Ja'uc sc'oplal ti avajcontrae, ta xtenatic batel yu'un Dios jech c'u cha'al ti buch'u ta sten batel ti ton ta jimich'e.

**30**Ja' yu'un un cha'e, ti c'alal ta svinajes ti Dios ti laj scaj'al ac'oplal ti scotol lec ta xc'ot ta pasel ta atojol yu'une, ta xlic sva'anot ta banquialal yu'un ti Israele.

**31**Va'i unbi, mi ja'uc ta stij ajol abaquil yu'un ti oy buch'u ch'abal smul laj amile, ti atuc lic atic' aba ta xchapanele. C'alal ta xc'ot ta pasel ti lec ta xata yu'un ti Diose, mu me xach'ay ta avo'nton ti avajtunel li'e.

**32**Ti Davide xi laj stac'bee: —Lequil c'optabiluc ta j'ech'el ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ti laj stacot talel ta snupelun ta bee.

**33**Lequil c'optabiluc c'otan ec ti oy lec snopobil avu'une, ti tal apajesun ta syalesel ti coc jc'obe, ta stiq'uel jba jtuc ta xchapanel ta smalel ti ch'ich'e.

**34**Xcaltic ma' le' une, ta jva'an ta rextico ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ti ja' stuc tal spajesun yo' jech mu xaquilbajinote. Ti manchucuc laj asuj aba ta snupelun ta bee, mi ja'uc xa junuc svinictac Nabal cuxul ma' ti oc'om jechuque.

**35**Ti c'usitic yich'oj batel ti antse, ts'acal to un, laj yac'be yich' ti Davide, ti xi albate: —Junuc avo'nton sutan batel ta ana. Yu'un laj xa avil ta aba ta asat ti laj jchiquintabot ti ac'ope, ti tac'bil c'ot ti c'usi laj ac'anbune.

**36**C'alal sut ech'el ti Abigail ti bu oy ti Nabale, c'ot sta ti co'ol s'elan junuc ajvalil syaquil ta spas q'uine. Siquet no'ox banomil ta xa'i xchi'uc yacubem ta j'ech'el. Jech o xal un, ti stuque mu'yuc c'usi laj yal. Ta yan to c'ac'al, oy c'usi laj yalbe.

<sup>37</sup>Ta yoc'omal un, ti c'alal laj xa ox xcux ti Nabale, jamal laj yal ti Abigail ti c'usi c'ot ta pasele. Toj alubel c'ot ti Nabale, ti co'ol s'elan junuc ton ti te' xuban come.

<sup>38</sup>Slajunebal xa ox c'ac'al yech'el ti va'i s'elan taje, tal tsitsatuc ta ach' yu'un ti Diose, ti cham o ta j'ech'el xchi'uc ti Nabale.

<sup>39</sup>Xi laj yal ti David ti c'alal laj ya'i ti cham xa ti Nabale: —¡Lequil c'optabiluc c'otuc ta j'ech'el ti Diose, ti ja' stuc laj spac sutel ti c'usi chopol laj spasbun ti Nabale! ¡Ja' laj yac'bun slequilal jol jbaquil ti mu'yuc jpasbe ti c'usi chopole, ti laj scajanbe ta sba Nabal stuc ti c'usi chopol laj spas ti Nabale! Ts'acal to un, bat t'abbatuc ya'i ti Abigaile ti ta x'iq'ue yu'un ti Davide.

<sup>40</sup>C'alal c'otic ta Carmel smosovtac ti Davide, xi laj yalbeic ya'i ti antse: —Ti Davide laj stacuncutic talel li' ta atojole, ti tal calcutic ava'i ti ta xayajnilanote.

<sup>41</sup>Snupilan xa banomil laj spatán sba c'alal to lumtic ti Abigaile, svinajeb ti ta x'ich'van ta muq'ue, ti xi laj staq'ue: —Yajtunelucun ti David un cha'e. Chapalun xa ta spocbel yacantac smosov ti cajval ti mi jech oy ta yo'nton ta spasun ta mantale.

<sup>42</sup>C'alal laj yo'nton ta yalel ti va'i s'elan taje, lic xchapan sba ta anil, xchi'uc vo'ob yajmosov antsetic, caji batel ta sburro ta stamel batel sbe ta spatic xchi'uc yajtabolaltac ti Davide, ti nupij ts'aquij xchi'uc ti Davide.

<sup>43</sup>Nupij ts'aquij xtoc ti David xchi'uc ti Ahinoam ti nacal ta Jezreele. Ti xchibalique c'ot ta yajniltac.

<sup>44</sup>Ja'uc ti Paltí xnich'on ti Lais ti liquem talel ta Galime, ac'bat yajnilin yu'un Saúl ti Mical ti ja' yantsil nich'one, yajnil to ox ti Davide.

## 1 Samuel 26

### Ti Saule, mu'yuc ta xtuch'bat xch'iel sc'opojel yu'un ti Davide

<sup>1</sup>Ti jnaclejetic ta Zife xi bat yalbeic ya'i ti c'alal bat sc'oponic ti Saúl ti oy ta Gabaae: “Ti Davide snac'oj sba ta stsel-tselul vits yu'un Haquila ta yeloval sbajtical banomil.”

<sup>2</sup>Va'i un, ti Saule laj stam batel sbe ti chi'inbil batel yu'un oxmil (3,000) ta vo' soldado Israel ti buch'u ech'em xtojobique, ti bat ta sbajtical banomil yu'un Zif ta sa'el ti Davide.

<sup>3</sup>C'ot slaman sbaic ta vitstic yu'un Haquila ta nopol ti' be ta yeloval sbajtical banomil. Ti jech oy ta sbajtical banomil ti Davide, laj yil ti tijlibil batel yu'un ti Saúl c'alal to bu taje.

<sup>4</sup>Va'i un, laj stac batel jpa'ivanejetic yo' jech ta sna' ti bu to c'alal ta xc'ot ti Saule.

<sup>5</sup>Laj taj une, bat ti bu lamalic ti Saule. Laj stuc'ulan lec bu ta xvay ti Saule xchi'uc ti Abnere, xnich'on ti Nere, banquilal jpas-mantal yu'un yajsoldadotac ti Saule. Ja'uc le' une, lec joyobtabil ta o'lol yu'un svinictac ta xvay ti bu lamalique.

<sup>6</sup>Va'i un, ti Davide xi laj sjac'be ti Ahimeleque, ja' ti hititae, xchi'uc ti Abisaie, xnich'on ti Sarviae, xchi'uc ti xchi'il ta voq'uel ti Joabe: —¿Buch'u chapal ta



xischi'inun batel yo' ta xic'ot ti bu lamalic ti Saule? —Vu'un ta jchi'inot yalel —xi laj stac' ti Abisaie.

<sup>7</sup>Ta ac'ubaltic taje, ti Davide xchi'uc ti Abisaie yalic batel ti bu lamalique. Ta yutil to ta xvay ti Saúl ti bu lamalique, ti quiquil ta lum yu'un ta sjolinab ti slanzae. Ti Abnere xchi'uc ti yajsoldadotaque puch'ul joyolic ta spat xocon.

<sup>8</sup>Va'i un, ti Abisaie xi laj yalbe ti Davide: —Ti Diose laj yac'bot ta avoc ta ac'ob ti avajcontrae. Ch'an to chan ca'itic xba jmil ya'i le'e. Ta slanza no'ox stuc ti pac'al ta xcom ta banomil cu'une, ti toj batel o ta jmoj no'oxe.

<sup>9</sup>Ja'uc le'e, xi tac'bat yu'un ti Davide: —Mu xamil, yu'un ta x'ac'bat stoj ti buch'u ta smil ti ajvalil ti ja' t'ujbil yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Ta jva'an jba ta rextico ta yalel ti ja' ta xtuch'bat xcuxlejal yu'un ti Dios ti c'alal ta sta yorail ta xchame, mi ja' o ta xcham ti c'alal ochem ta letovajele.

<sup>11</sup>Ma'uc to calbe Dios ma' le' une ti ta jnop ta jmil ti ajvalil ti t'ujbil yu'une. Batic, jtamtic ech'el ti slanza ti oy ta sjolinabe, xchi'uc ti sjarrual vo'e.

<sup>12</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti laj stam ech'el David ti lanzae, ti jarru ti oy ta sjolinab ti Saule, loq'uic ech'el. Mu'yuc buch'u ilatic yu'un. Mu'yuc buch'u a'yiatic yu'un. Mi junuc oy buch'u julav, ja' ti j'ech'el ochesbat svayelic yu'un ti Diose.

<sup>13</sup>Laj taj une, jelav ech'el ta jot stenlej ti Davide. Laj sva'an sba ta toyol jol vits ti xi snatil xil sbaique. Nat liquil ta j'ech'el ta jujujot ti bu oyique.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Davide xi tsots laj yavta ech'el ti Abnere xchi'uc ti soldadoetique: —¡Tac'avan, Abner! Ti Abnere xi laj staq'ue: —¿Buch'uot yo' ta xavavta ti ajvalile?

<sup>15</sup>Ti Davide xi laj yalbe ya'ie: —¿Mi mu vo'otuc jun vinic ti mu'yuc buch'u xco'olaj xchi'uc ta Israele? ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti mu'yuc xatuc'ulan lec ta xchabiel ti ajvalil avu'un ti ja' ajvalile? Oy jun ta scotol ti jteclume och batel ti oy ox ta yo'nton ta smile.

<sup>16</sup>Mu'yuc stuq'uil ta j'ech'el ti c'usi laj apase. Jamal xcal ava'i, ta jva'an ta rextico ti Diose ti ja' xatunic o ti ac'o avich'ic milele. Mu'yuc bu laj atuc'ulanic ta xchabiel ti avajvalic ti t'ujbil yu'un ti Diose. ¡Sa'bo slanza ti ajvalile xchi'uc ti sjarrual vo' ti oy to ox ta sjolinabe! ¡Jq'uelctic quic mi xata ta sa'el!

<sup>17</sup>Xi avan ti Saúl ti c'alal laj yojtiquinbe sc'opojel ti Davide: —¡Vo'ot ca jnich'on David ti buch'u ta x'avtavane! Ti Davide xi laj staq'ue: —Ja' jech, Jcuch Abtel, vu'unun.

<sup>18</sup>Ja'uc le' une, Jcuch Abtel, ¿c'u cha'al ya'yel ochemot ta snutsel ti avajtunel li'e? ¿C'usi laj jpas? ¿C'usi ti jmul jtaoj ta atojole?

<sup>19</sup>Ta xajc'anbe vocol, Jcuch Abtel, ti a'yibo sc'op ti avajtunel li'e. Ti mi ja' ta xac'bot ana' ti Dios ti jech contra ta xiyil ti Jcuch Abtele, xu' to nan ta xich' ta muc' ti matanal ti ta xavac'bee. Ti mi ja' no'ox ta snop stuc ti vinique, bisatuc ta cotal chaval yu'un ti



Diose. Avi tanae, laj ajpicun xa loq'uel ta sbanomil ti Diose yo' jech subjil ta xibat ta snijanel xchimanel jba ta yich'el ta muc' ti yan diosetic une.

<sup>20</sup>Ja'uc le' une, mu jc'an ti nom ta stojol Dios xba maluc ti jch'ich'ele. ¡Ti Jcuch Abtele xbitet ta sa'el jcot bitom no'ox, ti snutsoj ta vitstic ta sa'el jcot ube!

<sup>21</sup>Va'i un, xi laj stac' ti Saule: —¡Nich'on David, ta xca'i jba ti oy ti jmule! ¡Mu pochanun toyobba xca'i jba, ti mu albajuc xchopolal ta j'ech'el ti c'usi ta jpase! Ja'uc le' une, sutan ech'el. Mi ja'uc xa ta xquilbot ti avocole. Ti c'ac'al avie, laj avac' ta ilel ti mu'yuc ta avo'nton ta xamilune.

<sup>22</sup>Xi laj stac' ti Davide: —Li' quich'oj ti alanzae, Jcuch abtel. Taco talel junuc amosov ta stamel ech'el.

<sup>23</sup>Ti c'u s'elan ti slequile, ti yutsil ta spas ti jujune, ac'o tojbatuc yu'un ti Diose. Avie, ti Diose laj yac'bun ta coc ta jc'ob ti Jcuch Abtele, mu jc'an ज्याles coc jc'ob ta stojol ti ajvalil ti ja' t'ujbil yu'une.

<sup>24</sup>Jech c'u cha'al mu'yuc laj jmil ti Jcuch Abtele, ja' jech ta jc'an ti ac'o xispasbun ti Dios ec une, ti pojbil coltabil ta xic'ot yu'un ti ilbajinel ti mu xnel ta xca'ie

<sup>25</sup>Xi lic tsots avanuc ti Saule: —Lequil c'optabilucot, jnich'on David. Muc'tic no'ox ti avabtel ti c'usitic ta xlic apase, ti lec ta xc'ot ta loq'uel avu'un scotole. Laj taj une, ti Saule sut ech'el ta sna. Ja'uc ti Davide laj stam batel sbe.

## 1 Samuel 27

### Oy ta yosilal filisteoetic ti Davide

<sup>1</sup>Manchuc mi jech un, xi ta snopilan ono'ox ti Davide: “Mu ta sjaliluc ti oy bu jun c'ac'al ta xismil ti Saule. Ti c'usi xu' ta jpase, ja' lec ta xijatav batel ta yosilal ti filisteoetique yo' jech ch'an xiyut ti Saule, yo' jech mu teyuc no'ox ta xisa'ılan ta yosilal ti Israele. Ja' jech ta jq'uej jba loq'uel ta yoc ta sc'ob.”

<sup>2</sup>Va'i un, ti Davide xchi'uc ti vaquib ciento (600) ta vo' svinictac ti xchi'inojane, laj stam batel sbeic yo' jech ta xbat yac' sbaic ta tunel ta stojol ti Aquis xnich'on ti Maoque, ajvalil yu'un ti jteclum Gate.

<sup>3</sup>Ti David une xchi'uc ti svinictaque naquic ta Gat ta steclumal ti Aquis. Slecoj-lecoj aq'ue nacliicuc ti bu laj svol sbaic ta jujuchop xchi'uc ti yalab xnich'nabique. Ti Davide laj yic' ech'el xchibal ti yajniltaque, ja' ti Ahinoam ti liquem talel ta Jezreele, xchi'uc ti Abigail ti yajnil to ox ti Nabal ti liquem talel ta Carmele.

<sup>4</sup>C'alal laj ya'i ti Saúl ti bat xa nacluc ta yosilal filisteoetic ti Davide, laj yicta sba ta snutsel.

<sup>5</sup>Ja'uc ti Davide xi laj yalbe ti Aquis: —Mi lec ta xavilun ta aba ta asate, Jcuch Abtel, ta xajc'anbot vocol ta atojol ti ac'o ave ati' ti naclucun ta junuc jteclum yu'un ti muc' ta lume. Mu xc'ot o ti jmoj nacalot ta muc' ta lum ti bu chotol ta xapas mantal xchi'uc ti avajtunel li'e, Jcuch Abtel.



<sup>6</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Aqise laj yac'be yich' ti jteclum Siclage. Jech o xal ti jteclum Siclag avi tana le'e, c'otem to ta sventa ti Judae.

<sup>7</sup>Naqui jun jabil xchi'uc chanib u ti David ta yosilal ti filisteoetique.

<sup>8</sup>Ta xloq'uic ech'el xchi'uc svinictac ta spojbel ti c'usitic x'ayan yu'unic ti jnaclejetic ta Guesure, ti ta Guezere, xchi'uc ti ta Amaleque. Ti slumalic ti bu taje, ja' ta xlic ta Telaím, ti x'ech' ta Shure, ta xc'ot c'alal to Egiptoe.

<sup>9</sup>Naca sbalalinic no'ox ta leto ti jteclumetic taje. Laj smilic ta viniqetic, ta antsetic. Ma'uc no'ox taje, naca spojic no'ox ech'el ta yelc'anel ti chijetique, ti vacaxetique, ti burroetique, ti camelloetique, xchi'uc c'alal ta c'u'iletic. Ts'acal to un, ta sutic ech'el ta Aquis ti bu nacalique.

<sup>10</sup>Le' une, xi ta xjac'bat yu'une: “¿C'usi jteclumal laj atsaquic ta leto avi li'e?” Xi ta staq'uilan ti Davide: “Ay jtsaccutic ta leto ti jnaclejetic ti nacalic ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'al yu'un ti Judae.” Mi mo'oje, xi ta staq'uilan ti Davide: “Ay jtsaccutic ta leto ti jnaclejetic ti nacalic ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'al yu'un ti Jerahmele.” Mi mo'oje, “Ay jtsaccutic ta leto ti jnaclejetic ti nacalic ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ti oy ta yosilal ti quenitaetique.”

<sup>11</sup>Mi junuc ta vinic ta ants cuxul ta scomtsan ti Davide yo' jech mu ta xc'ot ta pasel ti oy buch'u ta xbat yal ta jteclum Gat ti c'usi ta spas ti Davide. Ja' jech laj spasilan ti c'u sjalil naquiic ta yosilal ti filisteoetique.

<sup>12</sup>Ti Aqise spatoj yo'nton ta stojol ti Davide, yu'un xi ta snope: “Pisile, joybij xa ta scontrainel israeletic ti Davide, ta xcom o ta cajtunel ti jech ta spas le'e.”

## 1 Samuel 28

<sup>1</sup>Ti jech yorail ech'el taje, laj stsob yajsoldadotac ti filisteoetique yo' ta svolic ta scontrainel ti Israele. Ti Aqise xi laj yalbe ti Davide: —Ti vo'ot xchi'uc ti avinictaque, ta xijbat ta paxyal.

<sup>2</sup>Xi laj stac' ti Davide: —Lec oy, batic. Ja' to jech xana' tana, Jcuch Abtel, ti ta xavil ta aba asat ti c'usi lec xtojob ta spasel ti avajmosov li'e. —Ti jech taje, ta jva'anot ta cajchabivanej —xi laj stac'be David ti Aqise.

### Ti Saule ta sjac' sba ta jun jt'unvanej ti oy ta jteclum Endore

<sup>3</sup>Ja'uc ti c'alal jech c'ot ta pasel taje, chamem xa ox ti Samuele. Scotol ti israeleticque laj yoq'uitaic ti chame. Mucbil xa com yu'unic ta Ramá ta slumal stuc. Ti Saule laj xa ox snutsan loq'uel ta jteclum ti buch'utic sna' xt'unvane, xchi'uc ti buch'utic sna' xic'beic talel xch'u'lel ti animaetique.

<sup>4</sup>C'alal laj svol sbaic ta tsoblej ti filisteoetique, bat slaman sbaic ta volej ta Sunem. Ja'uc ti Saule laj stsob scotol ti Israele, bat xchapan sbaic ta volej ta Gilboa.

<sup>5</sup>Ja'uc ti c'alal laj yil ti vololic ti filisteoetique, lic tsic'uc yo'nton. Mu xa x'ech' ta xa'i ti xi'el ta j'ech'ele.





<sup>6</sup>Va'i un, lic sjac'be Dios ti c'usi xu' ta spase. C'u stu un, mu'yuc c'usi xtac'bat yu'un ti Diose, mi ja'uc ta vaichil, mi ja'uc ta sventa ti Urime, mi ja'uc ta sventa ti j'alc'opetique.

<sup>7</sup>Jech o xal xi laj yalbe ti yaj'opisialtaque: —Sa'ic mi oy bu xataic junuc ants ti sna' xic'be talel xch'ulel ti animae yo' jech ta jac' jba. Xi tac'bat yu'un ti yaj'opisialtaque: —Oy jun ants ta jteclum Endor ti ca'binojcutic sc'oplal ti sna' xic'be talel xch'ulel ti animae.

<sup>8</sup>Laj sjelta sba ti Saule. Laj slap yan o sc'u'. Xchi'inoj batel cha'vo' svinic ti bat ta ac'ubaltic ta svu'lanel ti antse, ti xi c'ot yalbel ya'ie: —Avocoluc, ch'ul abolajan, q'uelbun corail, ic'bun talel xch'ulel ti buch'u xi ta xcalbot ava'i ti sc'oplale.

<sup>9</sup>Xi laj stac' ti antse: —Xana' lec, ti buch'utic sna' xt'unvane, ti buch'utic sna' xic'beic talel xch'ulel ti animaetique, tenatic xa loq'uel ta jteclum yu'un ti Saule. ¿C'u cha'al xtal atic'un ta jun c'op, ti xu' xcac' o ti jol jbaquil yu'une?

<sup>10</sup>Ja'uc ti Saule xi laj yal ti laj sva'an ta rextico ti Diose: —Xil Dios ti mu jechuc ta xc'ot ta atojol taje.

<sup>11</sup>—¿Buch'u ma' avaloj ta xquic'be talel ti xch'ulel une? —xi laj sjac' ti antse. —Ic'bun talel xch'ulel ti Samuele —xi laj stac' ti Saule.

<sup>12</sup>Ta jech to yepal, ti antse laj yilbe xch'ulel ti Samuele. Tsots avan, ti xi laj yalbe ya'i ti Saúl ta jech yepale: —¿C'u cha'al ya'yel ti laj alo'laune? ¿Saulot ca!

<sup>13</sup>Ja'uc le'e, xi tac'bat yu'un ti ajvalile: —Mu xaxi'. ¿C'usi laj avil? —Ta xquil jun ch'ulelal ti ta xmuy talel ta banomile —xi laj stac' ti antse.

<sup>14</sup>—¿C'u s'elan yilel? —xi laj sjac' ti Saule. —Mol vinic xa, xmochinoj jlic xmochib c'u' —xi laj stac' ti antse. Ti Saule laj sna' ta ora ti ja' Samuele. Snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic.

<sup>15</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Samuele: —¿C'u cha'al ta xavilbajinun ti laj ataun talel ta iq'uele? Xi laj stac' ti Saule: —Mu xa stac' a'yeluc ta xca'i c'usi xu' ta jpas. Vololic ta scontrainelun ti filisteoetique. Laj xa sjipun stenun comel ti Diose. Mu'yuc xa ta stac'bun, mi ja'uc ta vaichil, mi ja'uc ta sventa ti j'alc'opetique. Jech o xal laj jtaot talel ta iq'uel yo' ta xavalbun ca'i c'usi stac' ta jpas.

<sup>16</sup>Xi tac'bat yu'un ti Samuele: —¿C'u cha'al ta xajac'bun ti c'alal laj xa stenot comel ti Diose, ti joybij xa ta avajcontrae?

<sup>17</sup>Ja' jech laj spas ti Dios ta atojol jech c'u cha'al yalobjot ava'i ti laj calbot ava'ie. Laj xa stenot loq'uel ta pas mantal, ja' xa laj stic' ochel ta pas mantal ti avinquilel Davide.

<sup>18</sup>Yu'un ti vo'ote mu'yuc xach'unbe smantal ti Diose. Mi ja'uc laj ach'unbe ti laj yalbot ti ac'o atubbe sc'oplal ti amalecitaetique. Jech o xal avi tana li' une, c'ot xa ta spasel yu'un ti Dios ta atojole.

<sup>19</sup>Ma'uc no'ox taje, ti vo'ote xchi'uc ti israeletique ta xa'ochic ta yoc ta sc'ob ti filisteoetic yu'un ti Diose. Ti oc'ome, ti vo'ote xchi'uc ti anich'nabe ta xtal achi'anicun.

Ja' jech xtoc ta xc'ot ta pasel yu'un ti Diose, ti bu vololic ti israeletique ta x'och ta sc'obic ti filisteoetique.

<sup>20</sup>Ta jech to yepal, yal ta lum ti Saule, ti jal telel come. Xi' ta j'ech'el yu'un sc'op ti Samuele, ti tub yic' yu'une. Ja' o to la xtoc, mu'yuc ve'em sjunul c'ac'al, sjunul ac'ubal.

<sup>21</sup>C'alal laj yil ti ants ti jeche' xa telel ti Saule, xi laj yalbe ti nopaj ech'el ta stojole: — Ti me' jtunel avu'un li'e, laj xa xcuch svocol ta spasel ti c'usi laj ac'anbee. Ac'o mi chapal jc'oplal xcac' o ti jol baquil xchi'uque, laj xa jch'unbot ti amantale.

<sup>22</sup>Avi tana li' ec une, ch'unbun ti xi ta jc'anbot vocol ta atojole: Ta xcac'bot jutebuc avuni ve'el yo' jech ta x'ayan avip ti ta xatam ech'el abee —xi.

<sup>23</sup>Ja'uc ti Saule mu'yuc xa ta yo'nton ti ve'ele. Va'i un, ti yaj'opisialetique xchi'uc ti antse, sujvanic ta j'ech'el. Jech laj xch'un ti Saule. Ta jech yepal laj stam sba liquel ti puch'ul ta banomile, choti ta ti' tem.

<sup>24</sup>Ja'uc ti ants une lic smil jcot jubem ch'in vacax ti ta snae. Lic svots' ninal harina yo' jech ta spas pimiquil pan ti mu'yuc ac'bil spajubtasobile.

<sup>25</sup>Laj taj une, laj yich' batel ta stojol ti Saule xchi'uc ti yaj'opisialtaque. Jech ti stuquic ti c'alal laj yo'ntonic ta ve'ele, laj yalbeic comel chabanuc ti antse, stam batel sbeic ta yac'ubalil no'ox.

## 1 Samuel 29

### Ti filisteoetique mu xac' lec sjol yo'ntonic ta stojol ti Davide

<sup>1</sup>Ti ta Afec jteclume, laj stsob sbaic scotol yajsoldadotac ti filisteoetique. Ja'uc ec ti israeletique laj slaman sbaic ta tsoblej ta sat vo' ti oy ta Jezreele.

<sup>2</sup>C'alal ti banquilaetic yu'un ti filisteoetic ta stacanic ech'el ti yajsoldadotaque, mi ta vo'vinic, mi ta mil, ti ta xbatic yu'une, jech ti David xchi'uc ti svinictaque tijilic batel ta spat xchi'uc ti Aquisé.

<sup>3</sup>Ja'uc ti banquialal jpas-mantaletic yu'un ti soldado filisteoetique, xi laj sjac'beic ti Aquisé: —¿C'usi tal spasic ti hebreoetic li'e? Xi laj stac' ti Aquisé: —Li'e, ja' David, yajtunel to ox ti Saúl ti ja' ajvalil yu'un ti Israele. Oy xa sjabilal ti laj jchi'in talele. Ti c'uxi lic jchi'in talele, mu'yuc to c'usi chopol jtaojbe talel avi c'ac'ale.

<sup>4</sup>Ja' no'ox un, ti banquialal jpas-mantal soldado filisteoetique, soc sjolic yu'un ti Aquisé, ti xi laj yalbeique: —Albo ya'i ti ac'o loc'uc batele, ti bat chotluc ta yavil ti bu laj avac'bee. Mi ja'uc chba xchi'inotic ta ac'-leto, naca mi joybijuc ta cajcontratic ti c'alal yacalotic ta ac'-letoe. Xu' nan ti xc'ot la ta pasel ti chlic smil ti cajsoldadotic li'e, yo' jech ta sta ti cajal ta xc'ot sc'oplal yu'un ti Saule. ¡Mu xa ono'ox cha'bel unbi!

<sup>5</sup>Yu'un ja' ono'ox ti Davide le'e ti xi ta xq'uejintabat ti sc'oplale: 'Jmil no'ox ta vo' laj smil ti Saule. Ja'uc ti Davide, lajunmil ta vo' laj smil.'

<sup>6</sup>Va'i un, ti Aquisé xi laj yalbe ti David ti c'alal laj sta ta iq'uele: —¡Ta meel, ti jech cuxul ti Diose, jna' lec ti tuq'uul vinicote! Ti c'u s'elan laj apas talel ti bu vololotique,

lec laj quil. Ti c'u xa sjalil ti lic jchi'in jbatic talele, mu'yuc c'usi chopol ti laj jtabot talele. Ja'uc le' une, mu lecuc ta xilot ti banquialal jpas-mantal soldado filisteoe.

<sup>7</sup>Avi tana li' une, junuc avo'nton sutan ech'el yo' jech mu xaliquesbe sc'ac'al yo'nton.

<sup>8</sup>Xi laj stac' ti Davide: —¿C'usi laj jpas? ¿C'usi laj jpas avil un cha'e, Jcuch Abtel? ¿Mi yu'un oy c'usi chopol laj atabun ti c'u xa sjalil laj jchi'in jbatic talele, ti jech mu xa xajchi'inotcutic ta stsaquel ta c'op ti avajcontrae?

<sup>9</sup>Ti Aqoise xi laj staqu'e: —Jna' lec ti jun avutsil jech c'u cha'al junuc yaj'ánjel ti Diose. Ja'uc ti banquialeletic yu'un ti filisteoetique, c'ot ta nopel yu'unic ti mu sc'anic ti ta xatic' aba ta ac'-letoe.

<sup>10</sup>Ja' yu'un un cha'e, ti vo'ote xchi'uc ti avajtuneltac ti xchi'inojot talele, sob ta xalic ta xatam batel abeic mi sacub oc'ome.

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, ti Davide xchi'uc ti svinictaque, sob xa liquic ta yoc'omal ti sutic batel ta yosilal ti filisteoetique, ti c'alal ja' o xvoletic batel ti soldado filisteoetic ta stuqu'il Jezreele.

## 1 Samuel 30

### Ti amalecitaetique tsalbil ta xc'otic yu'un ti Davide

<sup>1</sup>Ta yoxibal c'ac'al un, c'alal c'otic ta jteclum Siclag ti David xchi'uc ti svinictaque, ja' o laj yilic ti ech'ic xa ox ti amalecitaetic ta Négueve. Laj xa stsac ta leto ta stubbel sc'oplal ti Siclage, ti xvo'o'et no'ox ti sc'ac'al yu'unique.

<sup>2</sup>Ma'uc no'ox taje, laj xchuquic batel ti antsetique, scotol ti ololetique, xchi'uc ti buch'utic staoj xa sva'lejique, ac'o mi mu'yuc buch'u laj smilic.

<sup>3</sup>C'alal c'ot ti David xchi'uc ti svinictac ta jteclume, laj yilic ti chic'bil xae, ti chucbil bat ti yantsilelique, ti squerem nich'onique, ti yantsil nich'onique.

<sup>4</sup>Lic smil sbaic ta yoqu'uitael ja' to ti c'uxi lubtsajique.

<sup>5</sup>Ja' jech xtoc chucbil bat xchibal yajniltac ti Davide, ja' ti Ahinoam ti liquem talel ta Jezreele, xchi'uc ti Abigail yajniltac to ox ti Nabal ti nacal ta Carmele.

<sup>6</sup>Ti Davide mu xnel ta xa'i ti svocole, yu'un sc'anuc xa ya'i pujbatuc ton yu'un ti svinictac ti c'u yepal xchi'uque. Scotolic ech'em chopol ta xa'iic ti jech c'ot ta stojol ti xnich'nabique. Manchuc mi jech un, lic pas ta muc' yo'nton ta stojol ti Dios yu'une.

<sup>7</sup>Va'i un, xi laj yalbe ti Abiatore, xnich'on ti Ahimeleque: —Avocoluc, ich'bun talel ti jayal saquil luchbil c'u'ile. C'alal laj yich' batel ti Abiatar ti jayal saquil luchbil c'u'il ta stojol ti Davide,

<sup>8</sup>ti stuc une xi lic sjac'be ti Diose: —¿Mi tsots sc'oplal xbat jlubtsan ta be ti voletel j'eleq'uetique? ¿Mi ta to jta ta be? Xi tac'bat yu'un ti Diose: —Ba lubtsano ya'i. Xata to ta be. Pojo talel ti buch'utic ic'bilic batic ta chuquele.



- <sup>9</sup>Ta anil no'ox laj stam batel sbe ti David xchi'uc ti vaquib ciento ta vo' viniquetic ti xvoletic batel xchi'uque. C'alal c'otic ta uc'um Besore, comic jlom ti svinictaque.
- <sup>10</sup>Ja'uc ti Davide laj stam batel sbe xchi'uc ti chanib ciento (400) ta vo' svinictaque. Ti lajunvinic ta vo' ti comique, mu'yuc xa xtuch' yu'unic ti uc'um Besor ta scoj ti lubemic xae.
- <sup>11</sup>Lec xa ox jliquel yech'el un, laj staic jun egipcio vinic ti ta stenlejale. Yic'ojic batel ta stojol ti Davide, ti xi s'elan ba'yel laj smalq'unique, laj yac'beic yuch' vo'.
- <sup>12</sup>Laj yac'beic cha'xet' pan ti meltsanbil ta icuxe, xchi'uc cha'bej pan ti meltsanbil ta taquintabil uvae. C'alal laj xa ox sve' ti egipcio vinique, lic tsatsubuc, yu'un yoxibal xa c'ac'al, yoxibal ac'ubal ti mu'yuc ve'eme, ti mu'yuc c'usi yuch'oj jutebuque.
- <sup>13</sup>Va'i un, xi jac'bat yu'un ti Davide: —¿Buch'u ti avajvale? ¿Bu liquemot talel? Xi laj stac' ti egipcioe: —Egipcoun, smosovun jun amalecita. Oy xa ta yoxibal c'ac'al, laj stenun comel ti cajvale, yu'un li'ipaj.
- <sup>14</sup>Yu'un li'aycutic ta yu'ninel ti c'usitic x'ayan yu'unic ti cereteotic ti nacalic ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'al yu'un ti Judae. Ma'uc no'ox taje, li'aycutic ta yu'ninel ti c'usitic x'ayan yu'unic ti buch'utic nacalic ta Calebe. Ja' jech xtoc laj jumbecutic sc'ac'al ti jteclum Siclage.
- <sup>15</sup>—¿Mi xac'an xavic'un batel ti bu oyic ti voletel j'eleq'uetic taje? —xi laj sjac' ti Davide. Ti egipcioe xi laj staq'ue: —Mi j'ech'el ta xava'an ta rextico ti Dios ti mu xamilune, ti mu ja'uc ta xavac'un batel ta yoc ta sc'ob ti cajval to oxe, ta xquic'ot batel ti bu oyique.
- <sup>16</sup>Ic'van ech'el ti bu oy ti j'eleq'uetique, ti busul ta osiltic ta xve'ic ta xuch'ic vo' laj staique. Ta spasic q'uin ta sventa ti c'usi ay yelc'anic talel ta yosilal ti filisteoetique xchi'uc ti ta Judae.
- <sup>17</sup>Va'i un, ti Davide sob lic stsac ta leto ti yich'oj sjunul c'ac'al yu'une, ja' to ti c'uxi tsuts yu'un ta j'ech'ele. Mu'yuc laj sta ta milel chanib ciento (400) ta vo' jva'lej viniquetic ti cuch to yu'unic scajlebinel ti scamelloic ti jatavic ech'ele.
- <sup>18</sup>Ti c'usitic laj yelc'anic ech'el ti amalecitaetique, laj spoj talel ti Davide. Laj spoj talel ti cha'vo' yajnil eque.
- <sup>19</sup>Mi jutebuc oy c'usi bat ta elc'anel yu'unic ti c'usitic pojbat batele, mi ja'uc junuc ti ololetique, mi ja'uc ti muc'tic xae. Chapal scotol laj yich' David ti c'usi pojbat batele.
- <sup>20</sup>Ja' jech xtoc ti Davide laj stsob ta yu'ninel scotol ti chijetique, ti vacaxetique, ti ta xalic ti ja' xa scanal David ti buch'utic smacojic batele.
- <sup>21</sup>Laj taj une, ti Davide sutic batel ta uc'um Besor ti bu comemic ti lajunvinic (200) ta vo' ti mu'yuc xa xchi'invanic batel ta scoj ti lubemic xa ta j'ech'ele. Calal laj yilic ti David xchi'uc ti svinictaque, loc' talel snupic ta be. Nopaj ech'el ti Davide, ti laj sc'oponane.

<sup>22</sup>Ja'uc le' une, oy jlom svinictac ti mu'yuc xch'ulelique, ti chopol yo'ntonique, lic sva'an sbaic ta yalel ti mu'yuc la ta xich'ic spuculalic ti c'usitic laj staic talel ti buch'utic mu'yuc x'ay chi'invanicuque, ti ja' no'ox la ac'o yiq'uic sutel ti yajnilic ti xnich'nabtac ti jech pojebatic talele.

<sup>23</sup>Manchuc mi jech un, xi laj yal ti Davide: —Mu jechuc xapasic, jchi'iltac. Ja'uc le'e, ja' laj yac'botic Dios ti c'usi laj jtatic talele. Laj stic' sba ta spojelotic. Laj yac'botic ta coc ta jc'obtic ti jvoletel j'eleq'uetic ti laj yilbajinotique.

<sup>24</sup>Ti va'i s'elan ta xavalique, mu'yuc buch'u ta xchiquinta ti ac'opique. Yu'un co'ol ta xich' ch'aquel ti c'usi laj jtatic ta stojol ti buch'utic ayic ta ac'-letoe, xchi'uc ti buch'utic comic ta xchabiel ti abtejebale.

<sup>25</sup>(Ti c'uxi lic talel ta vo'ne yu'un ti israeletic, ja' jech ta spasic ti israeletic avi tana li'e. C'ot ta jun mantal yu'unic.)

<sup>26</sup>C'alal c'ot ta jteclum Siclag ti Davide, jaych'ac ti c'usi laj spojique, laj stac batel ta stojol ti moletic yu'un Judae, ja' ti buch'utic lec xil sbaic xchi'uque, ti xi laj yal ech'el ti c'ope: “A'yio ava'iic, jujuti'uc ti uni matanal ti laj jpojbecutic ti yajcontratac ti Diose.”

<sup>27</sup>Laj stac batel matanal xtoc ta stojol ti buch'utic nacalic ta Betele, ti oyic ta Ramote, ti oyic ta Négueve, ti nacalic ta Jatire.

<sup>28</sup>Ma'uc no'ox taje, laj stac batel ta stojol ti buch'utic nacalic ta Areore, ti oyic ta Sifmote, ti oyic ta Estemoae.

<sup>29</sup>ti oyic ta Racale. Ma'uc no'ox taje, laj stac batel matanal xtoc ta stojolic ti buch'utic oyic ta jteclumetic ti oy ta yosilal Jerahmele, ti oyic ta steclumalic ti quenitaetique,

<sup>30</sup>ti oyic ta Hormae, ti oyic ta Corasane, ti oyic ta Ataque,

<sup>31</sup>ti oyic ta Hebrone, xchi'uc ta scotol ti bu laj ech'uc xchi'uc ti svinictaque.

## 1 Samuel 31

### Ti Saule xchi'uc ti xnich'nabe ta xchamic ta ac'-leto

(1 Cr 10.1-12)

<sup>1</sup>Ti filisteoetique lic stsaquic ta leto ti Israele, ti jatavic loq'uel ti israeletic yu'une, yu'un yepal ti chamic ta vits Gilboae.

<sup>2</sup>Ti filisteoetique bat snutsic ti Saúl xchi'uc ti xnich'nabe. Laj smilic ti Jonatane, ti Abinadabe, xchi'uc ti Malquisúae.

<sup>3</sup>Laj taj une, ja' xa lic yac'beic yipal ta stsaquel ta leto ti Saule, ti tsots xi'el yayijesat yu'un ti j'ac'-yolobetique.

<sup>4</sup>Ja'uc le' une, xi laj yalbe ti yajcuch-abtejebale: —Nito loq'uel ti avabtejebe. Ts'apbun xch'a yo' jech mu ta xc'ot ta pasel ti ma'uc ta smilicun ti jech' viniquetic no'oxe, mi ta xislabanicun ta ilbajinele. Mi ja'uc oy xa bu laj spas ti yajcuch-abtejebale, yu'un batem xa xch'ulel ta xi'el ec. Va'i un, ti Saule laj snit loq'uel ti yabtejebe, lic sts'apbe sba stuc.

- <sup>5</sup>C'alal laj yil ti jcuch-abtejebal ti cham xa ti Saule, lic sts'apbe sba stuc ti yabtejebe eque, ti jmoj cham xchi'uc ti Saule.
- <sup>6</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' jech c'ot ta chamel ti Saule xchi'uc ti xnich'nabe, ti yajcuch-abtejebale, xchi'uc scotol ti svinictaque.
- <sup>7</sup>Ti israeletic ti nacalic ta jot stenlej ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, laj yilic ti jatavic xa ti soldado Israele, ti cham xa xtoc ti Saúl xchi'uc ti xnich'nabe. Jech o xal laj yictaic comel ti jteclumetic ti bu nacalique, jatavic batel ec. Va'i un, c'otic ti filisteoetique, lic naquiuc.
- <sup>8</sup>Ta yoc'omal un, ti filisteoetique bat stamic talel ti c'usitic x'ayan yu'unic ti scontraic ti chamemic xae. Ja' o tey telel laj staic ti Saule, xchi'uc ti oxib xnich'nab ta vits Gilboae.
- <sup>9</sup>Va'i un, laj sbojbeic ech'el ti sjole. Laj stambeic ech'el ti yabtejebe. Laj staquic batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta sjunlej yosilal ti filisteoetique yo' jech ta xalbeic sc'oplal ta xch'ulna sdiosic ti c'usi c'ot ta pasele, xchi'uc ta stojol ti jteclume.
- <sup>10</sup>Ts'acal to un, bat yac'beic yabtejeb ti Saúl ta xch'ulna ti Astartee. Laj sjoc'anbeic ti sbec'tal ta smocal ti jteclum Bet-sane.
- <sup>11</sup>C'alal laj ya'iic ti jnaclejetic ta Jabes ti oy ta Galaad ti va'i s'elan laj spasic ti filisteoetic ta stojol ti Saule,
- <sup>12</sup>scotol ti tsatsaquil viniquetic xa'i sbaique, laj sco'oltas sjol yo'nton xchi'uquic. Sjunul ac'ubal xanavic batel, bat syalesic talel sbec'tal ti Saule xchi'uc ti xnich'nab ti joc'ol ta smocal ti jteclum Bet-sane. Va'i un, sutic ech'el ta Jabes ti bu laj xchic'beic ti sbec'tale.
- <sup>13</sup>Laj taj une, laj smuquic ti scomelal ta yolon jtec' te' ti oy ta Jabese. Ts'acal to un, vucub c'ac'al sjalil laj yicta yotic.



## 2 Samuel

### 2 Samuel 1

#### Ti Davide ta xc'ot ta sni' ta xchiquin ti cham xa ti Saule

<sup>1</sup>C'alal chamem xa ti Saule, sut ech'el ta Siclag ti David ti c'alal tsalbil c'ot yu'un ti amalecitaetique. Chib c'ac'al icom ta Siclag.

<sup>2</sup>Ja'uc ti c'alal sta ti yoxibal c'ac'al une, ti bu to ox vololic ti Saule, vul ta loq'uel jun vinic ti jatantic talem ti sc'u'e, ti balom pucuc ti sjole, svinajeb ti mu x'ech' ta xa'i ti vul-o'ntone. C'alal c'ot ta stojol ti Davide, snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic, svinajeb ti ta x'ich'van ta muq'ue.

<sup>3</sup>—¿Bu lalic talem? —xi jac'bat yu'un ti Davide. —Cuch to cu'un loq'uel talem jatobal ti bu vololic ti israeletic —xi laj stac' ti vinic taje.

<sup>4</sup>—¿C'usi c'ot ta pasel laj avil un? ¡Albun ca'i, avocoluc! —xi laj stsatsal jac' ti Davide. —Yu'un ti soldadoetique jatavic ti c'alal syaquilic ta letoe. Ep chamic ta j'ech'el —xi laj stac' ti vinic taje—. ¡Ja' jech xtoc cham ti Saule xchi'uc ti Jonatán ti ja' xnich'one!

<sup>5</sup>—¿C'uxi laj ana' ti cham ti Saúl xchi'uc ti Jonatán ti ja' xnich'one? —xi jac'bat yu'un David ti mosovil ti buch'u yich'oj talem ti a'yeje.

<sup>6</sup>—Ti c'alal jech c'ot ta pasel taje, ta jech yepal ja' o oyun ta vits Gilboa. Laj quil ti yicobinoj ti slanae, ti jutuc xa mu tae ta be yu'un ti buch'u oyic ta carretae, xchi'uc ti c'u yepal cajalic ta ca' ti ja' yajcontrae.

<sup>7</sup>Ja' o laj sq'uel sutel ta svalopat. C'alal laj staun ta ilele, laj yavtaun. Laj jch'unbe batel un.

<sup>8</sup>Ta jech to yepal, lic sjac'bun buch'uun. Laj calbe ya'i ti amalecitaune.

<sup>9</sup>Va'i un, laj yalbun ti nopajcun ech'el ta sts'ele, ti j'ech'eluc ac'o jmile, yu'un natic xa ta xich' ic', ja' no'ox ti cuxul to une.

<sup>10</sup>Linopaj ech'el ta sts'el. Laj jmil, yu'un laj quil ti mu xa cha'bel xcuch yu'une, ti lubtsajem xa xchi'uc ti syayijemale. Laj taj une, laj jloc'be ti sronail sjole, xchi'uc ti xoj-c'obale yo' jech tal cac'bot ta atojol, Ajvalil —xi laj yal ti vinique

<sup>11</sup>Va'i un, ti David une xchi'uc ti c'u yepal xchi'uanoje, laj xch'i'ic ta jatel ti sc'u'ique, svinajeb ti mu x'ech' xjelav ta xa'i'ique.

<sup>12</sup>X'oc' x'avanic xa ti jech cham ti Saule xchi'uc ti Jonatán ti ja' xnich'one, xchi'uc ti laj sta svolic ti israetic ti ja' yajsoldadotac ti Diose. Mu'yuc o ve'el yu'unic mal ti c'ac'ale.

<sup>13</sup>—¿Bu liquelot talem? —xi jac'bat yu'un David ta ts'acal ti quem vinic ti buch'u yich'oj talem ti lo'il a'yeje. —Jyanlum amalecitaun —xi laj stac' ti stuque.

14—¿C'u cha'al laj ayales avoc ac'ob ta stojol ti ajvalil ti t'ujbil yu'un ti Diose? —xi avan ti Davide.

15—¿Ba milo ya'i le'e! —xut jun ta scotol svinictac ti Davide. Mu ta sc'obuc laj ya'i laj yac'be ti amalecitrae, ti laj smil ta j'ech'ele.

16—Ta amul atuc lacham, yu'un laj avinajes aba ta jamal ti laj aval ti laj amil ti ajvalil ti t'ujbil yu'un ti Diose —xi albat yu'un ti Davide.

### **Ti Davide mu x'ech' sme'inalil ta xa'i ti cham ti Saúl xchi'uc ti Jonatane**

17Ja'uc ti Davide lic sliques q'uejimol oq'uel ta scoj sme'inalil ti cham ti Saule xchi'uc ti Jonatán ti ja' xnich'one.

18Laj yal mantal ti ac'o yich'ic chanubtasel ti jnaclejetic ta Judae. Ta tael ti me'unal oq'uel taje, ts'ibabil ta jpoc vun ti Lec Chapanbile:

19“Mu xa ono'ox cha'bel un, Israel, yich' xa yayijesel ti axojobal alequilal ta vitstique, c'ot ta pasel ti tsalatic xa ti tsatsaquil viniquetique.

20Mu me xvinaj batel sc'oplal avu'unic c'alal to ta jteclum Gat, mi ja'uc xalo'iltaic ech'el sc'oplal ta scalleal Ascalone, yo' jech mu xmuyubajicuc xa ti filistea antsetique, mi ja'uc ti xbitic xa ta muyubajel ti jeche' antsetic taje.

21“Laj to me sc'oplal ma' ti ta xac' vo' ta vitstic yu'un ti Gilboae, mi ja'uc ta xac' sts'ujulal ti job banomile, yu'un c'ot ta milobbail banomil. Laj yich' ju'bel ta teq'uel smacobbailic ti jpojvanejetic ti bu taje. C'ot ta ch'ayel xojobal smacobbail ti Saúl ti bu taje.

22“Ti yespada syolob ti Saúl xchi'uc ti Jonatane, ta j'ech'el mu'yuc xa ta sbonbeic ta xch'ich'el ta xepu'al ti tsatsal j'ac'-lettoetique.

23“Ti Saule, ti Jonatane, c'anbilic, lec ilbilic, jmoj yalel muyelic ti c'alal cuxulique, jmoj chamic xtoc. Xviletic no'ox ta j'ech'el, ja' mu sta ti xiquetique. Ech'em xu' yu'unic, ja' mu sta ti leónetique.

24“Israelal antsetic, oq'uitaic ti Saule, ti laj yac'boxuc alapic ti yax'elan c'u'ile, ti lec luchbil ta oro laj yac'boxuque.

25C'u no'ox cha'al un, ti tsalbil c'otic ti tsatsal viniquetic ti c'alal syaquilic ta letovajele. Ti Jonatane cham xa ta toyol vitstic.

26“Cuts' calal, Jonatán, mu x'ech' xjelav ta xca'i ti ame'inalile. Mu no'ox albajuc yutsil slequil avo'nton laj avac' iluc ta jtojol. Ech'em no'ox yutsil ti avo'nton laj quile, ja' mu sta syail xc'uxul yo'nton ti antsetique.

27C'u no'ox cha'al tsalbil c'otic ti tsatsaquil viniquetique, ti tan puc xa com ti abtejebaletique.”

## **2 Samuel 2**

### **Ta x'ac'bat yich' yabtel ta ajvalilal ti David ta Judae**

<sup>1</sup>C'alal laj taj une, lic sjac' sba ta stojol Dios ti Davide, ti xi laj yalbee: —¿Mi ta xibat ta junuc jteclumetic yu'un ti Judae? —Tana —xi tac'bat yu'un ti Diose. —¿Bu jotucal ta xibat un? —xi laj stac' ti David une. —Batan ta Hebrón —xi tac'bat yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Ti bu taje, yic'oj batel xchibal yajnil ti Davide, ja' ti Ahinoam ti liquem talel ta jteclum Jezreele, xchi'uc ti Abigail yajnil to ox ti Nabal ti liquem talel ta Carmele.

<sup>3</sup>Yic'ojan batel xtoc ti svinictaque xchi'uc ti c'u yepalic ta jujuchope, ti c'ot nacliicuc ta jteclumetic yu'un ti Hebrone.

<sup>4</sup>Ts'acal to un, c'otic ti jnaclejetic yu'un ti Judae. Laj smalbeic aceite ta sjol sventa ta snup yabtel ti Davide yo' jech ta x'och ta ajvalilal yu'un ti Judae. C'alal albat ya'i ti David ti ja'ic ti jnaclejetic ta Jabes yu'un ti Galaad ti laj smuquic ti Saule,

<sup>5</sup>ja'uc ti David une laj sta ta iq'uel ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic ti xi laj yalbe ya'ie: “Batanic, ba albeic ya'iic ti ac'o sva'an sba ti Dios ta stojolique, ja' ti c'uxubaj yo'ntonic ta stojol ti Saúl ti laj smuquic spixic ti yajvalique.

<sup>6</sup>Junuc yo'ntonic yu'un ti Diose. Ja'uc ti vu'un eque lec ta xquilic ti jech laj spasic taje.

<sup>7</sup>Avi tana le' une, ayanuc avipic, tsatsubicuc, mu stsiq'ues yo'ntonic yu'un ti cham laj xa ti Saúl ti ja' yajvalique, yu'un snitilultac ti Judae laj yac'beicun jnup cabtel yo' jech ta xi'och ta ajvalil yu'unic.”

#### **Ta stsac sbaic ta leto ti Israel xchi'uc ti Judae**

<sup>8</sup>Ja'uc ti Abner xnich'on ti Nere, banquialal jtsobvanej yu'un yajsoldadotac ti Saule, laj yic' batel ta Mahanaim ti Is-boset xnich'on ti Saule.

<sup>9</sup>Ti bu taje, lic sva'an ta ajvalilal yu'un scotol ti c'u yepal smacoj ti Israele, xchi'uc ti Galaade, ti Guesurie, ti Jezreele, ti Efraine, ti Benjamine.

<sup>10</sup>C'alal och ta ajvalil ti Is-boset ta Israele, yich'oj xa ox cha'vinic (40) jabil, ti c'ajomal chib jabil ech' ta ajvalilale. Ja'uc snitilultac ti Judae sna' lec ti ja' ajvalil yu'unic ti Davide.

<sup>11</sup>Ti David une, vucub jabil xchi'uc vaquib u sjalil, och ta ajvalilal ta Judae, ti bu chotol ta spas mantal ti ta Hebrón ti muc' ta jteclum yu'une.

<sup>12</sup>Ti Abner une loc' batel ta Mahanaim, bat ta Gabaón ti jba'be ech'el ta stojol yajsoldadotac ti Is-bosete.

<sup>13</sup>Ja'uc ti Joab xnich'on ti Sarviae stsojoj batel yajsoldadotac ti Davide. Loq'uc batel ta Hebrón ti jmoj snupoj sbaic c'ot ta be ta sts'anleb vo' ti oy ta Gabaone. Xcha'voc'alic ti soldadoetique lic sa' lec yavilic ta jujujot ta sts'anleb vo' ti slecoj lecoj vololic ta jujujot xocone.

<sup>14</sup>—Ac'o stsac sbaic quic ta leto ti quem viniquetic ta jba ta jsatic jcotoltique, —xi laj yac' ta na'el ti Abner ta stojol ti Joabe. —Lec ta xca'i —xi laj stac' ti Joabe.

**15**Ti ta stsac sbaic ta letoe, loqu'ic talem lajcha'vo' quem viniquetic ta sventa ti Benjamín ti svoloj ti Is-boset xnich'on ti Saule. Loqu'ic talem lajcha'vo' xtoc ta sventa yajsoldadotac ti Davide.

**16**Ta jujun tal laj stsacbeic ta sjol ti scontraique. Laj xenbe sbaic ti espada ta xoconique, ti scotolic chamemic xa yalic ta lum ta j'ech'ele. Jech o xal ti bu taje, laj sbiin yu'unic Helcat-hazurim ti banomil ti oy ta Gabaone.

**17**Toj tsots laj stsac sbaic ta leto ti jech c'ac'al taje. Ti Abnere xchi'uc ti soldadoetic yu'un ti Israele, tsalbil c'otic yu'un yajsoldadotac ti Davide.

**18**Ti bu taje, tey oyic ti oxvo' xnich'nab ti Sarviae, ja' ti Joabe, ti Abisaie, xchi'uc ti Asaele. Ti Asael taje, co'ol s'elan jamalaltic ta xa'i ti bu ta x'ech'e, ti xbitet no'ox ta anil ti co'ol s'elan junuc te'tical chij

**19**ta snutsel ta jatvil ti Abnere, ti xac'touc ta to xcol ti yaloje.

**20**—¡Vo'ot ca, Asael! —xi avan ti Abner c'alal laj sq'uel sutel ti spate —¡Vu'unun unbi, c'u ca xi un! —xi laj staq'ue.

**21**—Ch'an xa'utun ta snutselun. Ja' lec, chuco batel jun chibuc ti mosoviletique. Ich'o comel ti c'usitic yich'ojique, —xi albat yu'un ti Abnere. Ja'uc ti Asael une mu xicta sba ta snutsel.

**22**—Ch'an xa'utun ta snutselun. Mi mo'oj cac'tique, nax to me ti jip xacut ta lume. Mi jech ta xc'ot ta pasele, ¿mi yu'un stac' to ono'ox xu' ta jtoy jsat ta stojol ti achi'il ta voq'uel Joab unbi? —xi laj xcha'al ti Abnere.

**23**Ja'uc ti Asaele mu xicta sba ta nutsvanej. Jech o xal ti Abnere nax to ti paj xutbe ech'el sni' ti slanzae, ti toj jelavel c'alal to spate, ti chamem yal ta lum ti Asaele. Scotolic ti buch'utic ta xc'otic ti bu cham yal ta lum ti Asaele, va'alic xa ta sq'uelic.

**24**Ja'uc ti Joabe xchi'uc ti Abisaie xbitetic no'ox ech'el ta snutsel ti Abnere. Xcajet xa c'ac'al, c'otic ta vits ti sbiinoj Amae, ta yeloval Gía ta sbelel sbajtical banomil ti ta xbat ta Gabaone.

**25**Ti bu taje, laj stsob sbaic snitilultac ti Benjamine xchi'uc ti Abnere. C'otic ta jvoc' soldado ti laj svol sbaic ta toyol vits ti sa'oj xa yavilic ta letovajele.

**26**—¿Mi yu'un avaloj laj sc'oplal ma' ti letovajel li' une? ¿Mi mu xavil ti ja' no'ox c'ux ta xcac'be jbatic ti jvocoltique? ¿Bu to ma' ora ta xavalbe mantal ti avinictaque ti ac'o yicta sbaic ta snutsel ti svinquilel sbaique? —xi laj yavta Joab ti Abnere.

**27**—Xil Dios xcal, ti manchucuc jech laj aval taje, ti jvinictaque yich'ojic ta sacub ta snutsel sbaic ti svinquilel sbaique —xi laj stac' ti Joabe.

**28**Jech ti Joabe ta ora no'ox laj yal mantal ti ac'o yich' oq'uisanel ti oq'uese. Ta jech to yepal laj spajes sbaic scotol ti viniquetic ta snutsel ti israeletic ti scontra sbaique.

**29**Sjunul ac'ubal, xanavic xchi'uc svinictac ti Abner ta stenlejal yu'un ti Arabae, ti ech' sjoyilanic jelavel ti uc'um Jordane xchi'uc sjunlej ti Bitrone, ti c'otic ta Mahanaime.

<sup>30</sup>Ti Joabe laj yicta sba ta snutsel ti Abnere. Laj stsob scotol ti svinictaque. C'alal xcholet laj yavta ti biile, vinaj ti chamic balunlajunvo' (19) yaj'opisialtac ti Davide, xchi'uc xtoc ti Asaele.

<sup>31</sup>Manchuc mi jech un, ti c'u yepal sts'aclojic ti Davide, laj smilic vaxaclajunvinic (360) ta vo' viniquetic yu'un ti Benjamine xchi'uc svinictac ti Abnere.

<sup>32</sup>Laj taj une, laj spoyic ech'el sbec'tal ti Asael ta Belene. Laj yich' muquel yu'unic ta smuquinal ti stote. Ti Joabe xchi'uc ti svinictaque, sjunul ac'ubal xanavic ti c'otemic xa ta Hebrón ti c'alal sacub talel ti osile.

## 2 Samuel 3

<sup>1</sup>Jal ta j'ech'el letovajic svinictac ti Saúl xchi'uc svinictac ti Davide. Ja'uc ti Davide yantic stsac yip ta ech'el. Svinictac ti Saule yantic xa slubtsajic ech'el.

### Ti xnich'nabtac David ti laj ayanuque

(1 Cr 3.1-4)

<sup>2</sup>Xnich'nabtac ti David ti laj voc'uc ti c'alal oy ta Hebrone, xi s'elan c'ot ta pasel jech c'u cha'al li'e: Ti banquilale, Amnón sbi, squerem ol ti Ahinoam ti liquem talel ta Jezreele.

<sup>3</sup>Ti xchibale, Quiliab sbi, squerem ol ti Abigail yajnil to ox ti Nabal ti liquem talel ta Carmele. Ti yoxibale, Absalón sbi, squerem ol ti Maaca yantsil nich'on ti Talmaie, ajvalil yu'un ti Gesure.

<sup>4</sup>Ti xchanibale, Adonías sbi, squerem ol ti Haguite. Ti yo'obale, Sefatías sbi, squerem ol ti Abitale.

<sup>5</sup>Ti svaquibale, Itream sbi, squerem ol ti Eglae, yan yajnil xtoc ti Davide. Taje, ja' o laj voq'uicuc ti c'alal oy to ox ta Hebrón ti Davide.

### Ti Abnere ta sco'oltas sjol yo'nton xchi'uc ti Davide

<sup>6</sup>C'alal syaquilic ta leto svinictac ti Saúl xchi'uc svinictac ti Davide, yantic stsac yip ti Abner ta stojol svinictac ti Saule.

<sup>7</sup>Ti Saule, oy to ox jun sts'acal ajnil, Rizpa ti sbie, yantsil nich'on ti Ajae, ti laj yantsin ec ti Abnere. Xi lic sjajanta Abner ti Is-boset ta scoj taje: —¿C'u cha'al laj achi'in ta vayel sts'acal-ajnil ti jtote?

<sup>8</sup>Xi lic sjajanta Is-boset ti Abnere: —¿Mi yu'un ts'i'un ya'yel ochemun ta yajtunel ti Judae? Mu yanuc jol co'nton ta stojol Saúl ti ja' atote, ta stojol ti yuts' yalaltaque, ta stojol ti buch'utic lec xile. Mi ja'uc laj cac'ot batel ta yoc ta sc'ob ti Davide. Avi tana une, ta xaval ti laj jta jmul xchi'uc ti jun antse.

<sup>9</sup>¡Tsots ac'o xistsitsun ti Diose ti mi mu jpas ta stojol David ti c'usi albil yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Yu'un yaløj ti Diose ti ta stubbe sc'oplal ta ajvalilal snitilultac ti Saule, ti xc'ot xa ta ajvalilal ti Davide yo' jech ta xlic spas ta mantal sjunlej ti Israele, xchi'uc sjunlej ti Judae, ti ta xlic ta Dane, ti ta xc'ot c'alal to ta Beersebae!

<sup>11</sup>Mi jbeluc oy c'usi laj stac' ti Is-boset ti va'i s'elan laj yal ti Abnere, yu'un toj ech'em xi'elal ta xa'i.

<sup>12</sup>Ja'uc ti Abnere laj stac ta iq'uel j'al-mantal j'ich'-c'opetic yu'un ti xi ac'o yalbeic ya'i ti Davide: “¿Buch'u van sc'an ta sbain ti jteclum li'e? Xi cac' quetic ta spasel ti tratee: Ti vu'une ta jpas ti bu c'alal xu' cu'une, ti ac'o junajuc sjol yo'ntonic ta atojol scotol ti Israele.”

<sup>13</sup>Xi laj yal ti Davide: “Lec ta xca'i ti jpastic ti tratee. Ja' no'ox ti xi s'elan sc'oplal sc'an pasele. Mu xatal ta jtojol ti mi mu'yuc avic'oj talem ti Mical yantsil nich'on ti Saúl ti c'alal ta xtal aq'uelune.”

<sup>14</sup>Ma'uc no'ox taje, xi laj yal ti David ti laj stac ech'el j'al-mantal j'ich'-c'opetic ti bat yalbeic ti Is-bosete “Ac'bun talem ti Mical ti cajnile, ti laj cac' vo'vinic ta lic sjol sc'unilic filisteoetic ti c'alal laj quiq'ue.”

<sup>15</sup>Va'i un, laj yal mantal ti Is-bosete, ti ac'o yich' pojbel talem yajnil ti xnich'on ti Lais ti ja' Paltiel sbie, smalal ti antse.

<sup>16</sup>Ja'uc ti Paltiele tijil batel ta spat, ti x'oc'olet ti c'alal to Bahurim ts'acal batele. Ti bu taje, c'alal albat mantal yu'un ti Abner ti ac'o sutuque, ja' o sut ech'el ti Paltiele.

<sup>17</sup>Laj taj une, ti Abnere xi laj yalbe ti moletic yu'un Israel ti c'alal laj sc'oponane: “Oy xa sc'ac'alil ti oy ta avo'ntonic ta xac'anic ta x'och ta ajvalil avu'unic ti Davide.

<sup>18</sup>Lec ti jech ta xanopique, yu'un ja' xa yorail avi tana li'e ti ac'o c'otuc ta pasele. Yaløj ono'ox ti Diose ti ja' ta sventa David ta spoj ti lum Israel ti ilbajinbilic yu'un ti filisteoetique, ti tsalbilic yu'un ti yajcontraique.”

<sup>19</sup>Ti Abnere laj sc'oponan svinquileltac ti Benjamín xtoque. Ts'acal to bat ta Hebrón yo' ta xalbe ya'i David ti c'u s'elan snopojic ti Israele, xchi'uc scotol ti snitilultac ti Benjamine.

<sup>20</sup>Laj taj une, c'ot xchi'uc jtojob ta vo' viniquetic ta Hebrón ti bu oy ti Davide. Meltsanbat sve'elic yu'un David ta sventa ti stuque xchi'uc ti svinictac ti xchi'ucaojan batele.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, ti Abnere xi lic yalbe ya'i ti Davide: —Avie, ta xibat, chba jtsob scotol ti Israele yo' ta spasic trate xchi'uc ti Jcuch Abtele yo' jech ti Jcuch Abtele ta xlic spas mantal jech c'u cha'al oy ta yo'ntone. Ja'uc ti Davide lec laj sc'opon loq'uel ti Abnere. Xmuyubaj xa sut batel ti staoj xa ech'el yip yo'nton ta xa'ie.

### **Ti Joabe ta smil ti Abnere**

<sup>22</sup>Ja'uc ti Joabe xchi'uc ti c'u yepal nabalic ta stojol ti Davide, ta jech to yepal, c'otic ti c'alal sutic talem ti bu ayic ta joyetel ta xanobale. Ep ti c'usitic yich'ojanic talem ti laj





spojbeic talel ti scontraique. Taj une, ch'abal xa tey oy ma' ti Abner ta Hebrón xchi'uc ti David une, ja' ti jun xa yo'nton loc' batel ti c'alal c'oponat batel yu'un ti Davide.

<sup>23</sup>C'alal jech c'ot ti Joab xchi'uc ti c'u yepal ti yajsoldadotac xchi'ucanoj batele, albat ya'i ti laj xa sc'opon sbaic xchi'uc ajvalil ti Abner xnich'on ti Nere, ti jun yo'nton loc' xa batel ti c'alal c'oponat xa loq'uel yu'un ti ajvalile.

<sup>24</sup>Va'i un, ti Joabe xi laj yalbe ti c'alal bat sq'uel ti ajvalile: —¿C'usi laj apas, Jcuch Abtel? Ay svu'lanot ti Abnere ti aq'ueloj bat avu'une.

<sup>25</sup>¿Mi yu'un mu xana' ya'yel, Jcuch Abtel, ti Abner xnich'on ti Nere ti naca tal lo'lavanuque, ti naca tal spa'i c'usi ta xapase, ti naca tal xchiquinta scotol ti c'usi ta xapas ti Jcuch abtelote?

<sup>26</sup>Loc' batel ti Joab c'alal laj yo'nton ta sc'oponel ti Davide. Laj stac batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic yo' jech ta sa'ic ti Abnere. Mu ja'uc jutebuc sna' ti David ti ta joc' to Sirá sut talel yu'unique.

<sup>27</sup>C'alal c'ot ta Hebrón ti Abnere, jech ti Joabe laj yic' batel ta xocon sti' ti ochebal yu'un ti jteclume, ti slecoj bat sc'opon sbaique. Ti bu taje, laj syayijesbe xocon ti cham yu'une. Laj spacbe sutel ti cham ti Asael ti xchi'il sbaic ta voq'uele.

<sup>28</sup>Ts'acal to un, c'alal laj ya'i ti Davide, xi laj yalbe ya'ie: “Ti vu'une xchi'uc ti jvinictaque, ta sba ta sat ti Diose, ch'abal jmul ta j'ech'el ti jech laj yich' milel ti Abner xnich'on ti Nere.

<sup>29</sup>¿Cajal c'otuc ta sba ti Joabe, xchi'uc scotol ti yalab xnich'nabe, ti malmunuc o ti ya'lelique, mi ja' ti c'a'emale, mi ja' ti coxovile, ma'uc ma' ti ch'ab xi sc'oplal ta xlajic ta milele, ta xlajic ta vi'nale!”

<sup>30</sup>Ti Joabe xchi'uc ti Abisaie laj smilic ti Abnere, yu'un ti c'alal syaquil ti letovajel ta Gabaone, ti Abnere laj smil ti Asael ti ja' xchi'ilic ta voq'uele.

<sup>31</sup>Ts'acal to un, ti Davide xi laj yalbe ti Joabe xchi'uc ti c'u yepal ti xchi'iltac svoloje: “Ch'i'ic ta jatel ti ac'u'ique. Jatantic xa ac'u'ic lapic liquel. Oyucoxuc ta vul o'ntonal yu'un sme'inalil ti jlajel jtubel Abnere.” Tijil batel ti ajvalil David ta spat ti bu poymbil batel ti animae.

<sup>32</sup>Laj smuquic ti Abner ta Hebrone. Ti bu taje, lic smil sba ta oq'uel ti ajvalil ta sba smuquinal ti Abnere. Jech lic spasic scotol ti chi'invanejetique.

<sup>33</sup>Va'i un, ti ajvalile xi lic sliques q'uejimol oq'uel sme'inalil ti Abnere: “¿C'u cha'al jech c'ot ta atojol ti lacham lalaje, Abner, ti mu'yuc xa jech buch'u xc'ot ta stojole?”

<sup>34</sup>Mu'yuc chucul ti ac'obe, mi ja'uc chucul ta carina taquuin ti avacane. C'ot ta atojol lacham jech c'u cha'al ta xmilat yu'un ti jchopol o'ntonetique.” Ja' jech xtoc xnechet no'ox liquel ta oq'uel ti jteclum ta yoq'uitael ti Abnere.

<sup>35</sup>Laj taj une, lic sc'anbeic vocol ti Davide ti ac'o ve'uc jutebuc ti mu to ta xmal ech'el ti c'ac'ale. Ja'uc ti David une xi laj sva'an sba ta yalele: —¿Tsots ac'o xistsitsun Dios mi ta jtun ta jlajes jutebuc pane, mi yan ti c'usi ta jlajes c'alal mu to ta xmal ti c'ac'ale!

<sup>36</sup>Scotolic laj ya'ibeic xchiquinal, lec laj ya'iic. Scotol ti c'usi ta spas ti ajvalile, lec ta xilic ti jteclume.

<sup>37</sup>Ti jech c'ac'al taje, lic sna'ic scotol ti israeletique ti mu'yuc stic'oj sba ti ajvalil ti cham ti Abner xnich'on ti Nere.

<sup>38</sup>Laj taj une, ti Davide xi laj yalbe ya'i ti yaj'opisialtaque: —Ti c'ac'al avi tana li'e, xana'ic xa lec ti li' ta Israele, cham jun banquilal ti ich'bil ye sti'e.

<sup>39</sup>Jech o xal ti vu'un une, manchuc mi ajvalilun ti t'ujbilun yu'un ti Diose, laj to me ya'yel ma' ti yipal une ta scoj ti ech'em xa'i sbaic xnich'nab ti Sarviae. ¡Ac'o tojbatuc yu'un Dios ti buch'u laj stic' sba ta spasel ti vi s'elan toj chopol c'ot ta pasele!

## 2 Samuel 4

### Smilel ti Is-bosete

<sup>1</sup>Xnich'on ti Saúl ti Is-boset sbie, ti c'alal laj ya'i ti laj yich' milel ta Hebrón ti Abnere, tsic' ti yo'nton ta j'ech'ele. Scotol ti Israele mu x'ech' ta xa'iic ti xi'el ta j'ech'ele.

<sup>2</sup>Oy cha'vo' viniquetic ta xtun yu'un ti Is-bosete, ti ja' jun banquilal jvolvanej yu'un ti j'eleq'uetique, ti sbiinoj Baana ti june, ti sbiinoj Recab ti yane, ti ja' xnich'nabtac ti Rimón ti oy ta Beerote ti c'otemic ta snitilultac ti Benjamín xcaltique. Yu'un ti jteclum Beerote, albil sc'oplal yu'unic ti ja' snitilultac ti Benjamine.

<sup>3</sup>Yu'un ti jnaclejetic ta Beerote jatavic loq'uel, bat snac' sbaic ta naclej ta Gitaim, ti bu co'ol s'elan jyanlumetic bisbilic avi tana li'e.

<sup>4</sup>Ma' taj une, oy yan xnich'on ti Saule, ti sbiinoj Jonatane, ti oy xnich'on ec ti sbiinoj Mefi-bosete, ti soquem ti xchibal yacane. Ti c'alal yich'oj vo'ob jabil ti Mefi-bosete, vinaj talel lo'il a'yej ta Jezreel ti cham xa ti Saule xchi'uc ti Jonatane. Petbil loc' yu'un ti me' ts'itesvanej ti jatvil bat xchi'uque. Ti anilic xa ta jatobale, yal ta lum ti coxov com xchi'uque.

<sup>5</sup>Ja'uc ti Recabe xchi'uc ti Baanae, xnich'nabtac ti Rimón ti oy ta jteclum Beerote, batic ta sna ti Is-bosete. Ti c'alal c'otique. ja' o yorail ti ta xcux yo'nton ti Is-bosete ti c'alal xchic'chun ta j'ech'el ti c'ac'ale.

<sup>6</sup>Ma' taj une, ta to ox sjic'a trigo ti ants ti sbainoj ta sjamel ti ti'nae. Ta jech yepal lic ochuc svayel ti mu ja'uc vinaj ochic batel ta na ti Recabe, ti Baanae, ti ja' xchi'il sbaic ta voq'uele.

<sup>7</sup>C'alal ochic batel ta nae, puch'ul ta xvay ta stem laj staic ti Is-boset ti bu svayebe. Ta jech yepal laj smilic. Laj sc'ocbeic ti sjole. Sjunul ac'ubal xanavic ti xchechojic batel ti sjol ta sbelel Arabae.

<sup>8</sup>Xchechojic batel sjol ti Is-boset ta stojol ti David ti oy ta Hebrone, ti xi c'ot yalbeic ya'i ti ajvalile: —Jcuch Abtel, li' ta xacac'becutic sjol ti Is-boset xnich'on ti Saule, ti ja' to ox yajcontra ti Jcuch Abtel, ti oy ta yo'nton ta xmilat ox ya'ie. Avi tana une, Jcuch Abtel, pacbat xa sutel yu'un ti Dios ti c'usi laj spas ti Saúl xchi'uc ti snitilultaque.

<sup>9</sup>Xi tac'batic yu'un ti Davide: —Ta jva'an ta rextico ti Diose, ti Buch'u laj stic' sba ta jpojel yu'un ti vocole,

<sup>10</sup>c'alal oy jun tal yalbun ti slo'il ya'yeje, laj jnop ti ja' jun lequil ach' c'op tal xchapbun caloje, ja' to laj ca'i ti tal yalbun ti cham xa ti Saule, ti laj stoj ta sjol cu'un ti laj jmil ta Siclage.

<sup>11</sup>Ja'uc tana le' ec une, avac'toicuc ma' ti mu jechuc ta xc'ot ta atojolique, banquialal jmilvanejetic, ti laj amilic jun vinic ti ch'abal smule, ti c'alal jun yo'nton puch'ul ta xvay ta sna laj ataique! Ja' yu'un un cha'e, ¡ta xcac' atojic ti jech chame! ¡Ta jtub ac'oplalic ta banomil!

<sup>12</sup>Ta jech to yepal, laj yalbe mantal yaj'opisialtac ti Davide, ti lic smilique. Laj sc'ocebic ti sc'obe xchi'uc ti yacane. Laj sjoc'anic ta sts'el xch'amleb vo' ta Hebrón. Ts'acal to un, laj xchechic batel sjol ti Is-bosete, laj smuquic ta Hebrón ti bu mucul ti Abnere.

## 2 Samuel 5

### Ti Davide ta x'och ta ajvalilal yu'un ti lum Israele xchi'uc ti Judae

(1 Cr 11.1-3)

<sup>1</sup>Ts'acal to un, scotol snitilultac ti Israele xi laj yalbeic ti David ti c'alal bat sc'oponic ta Hebrone: “Mu yanucutic, jun ti jch'ich'eltique.

<sup>2</sup>Ta melel, ja' to ox ajvalil cu'uncutic ti Saule ti c'alal vo'ot ono'ox ta xavol ta stojobtasel ta spasel ta mantal ti israeletic ti c'alal ta xloquic ta letovajele. Ma'uc no'ox taje, yaljobot ono'ox ti Diose ti ta xatojotas ta xaventain ti Israele.”

<sup>3</sup>Ti jech taj une, scotol ti moletic yu'un ti Israele bat sc'oponic ti David ti ja' ajvalil ta Hebrone. Laj spas trate ta stojolic ti laj sva'an ta rextico Dios ti stuque. Va'i un, laj yac'beic sноп yabtel ti Davide yo' jech ta x'och ta ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>4</sup>Ti Davide yich'oj xa lajuneb xcha'vinic (30) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalile, ti xi s'elan cha'vinic (40) jabil laj spas ajvalilale:

<sup>5</sup>O'lol xvaxaquibal (7 1/2) jabil och ta ajvalilal yu'un Judá ta Hebrone. Ja'uc ta Jerusalene, och ta ajvalil yu'un scotol Israel xchi'uc Judá oxlajuneb xcha'vinic jabil (33) sjalil.

### Ti Davide ta xu'ninan ti nac'obbail ta Sione

(1 Cr 11.4-9)

<sup>6</sup>Ti ajvalil Davide xchi'uc ti svinictaque laj stam ech'el sbeic ta stuqu'il Jerusalén yo' jech xbat stsaquic ta leto ti jebuseoetic ti nacalic ta yosilal ti jteclum taje. Ja'uc ti jebuseoetique laj snopic ti mu'yuc c'usi xut ta x'och batel ta jteclum ti Davide, ti xi laj yalbeique: “Mu'yuc c'usi xavut xa'och talel ma' li' une. Tenbil ta xaloc' yu'un ma' ti uni ma'satetique xchi'uc ti uni coxovetique.”

<sup>7</sup>Ja'uc ti David une laj yu'nin ti nac'obbail jteclum ta Sione, ti ojtiquinbil ta Steclumal David yu'unic avi tana le'e.

<sup>8</sup>“Ja'uc le' une, scotol ti buch'u xu' yu'un ta stsac ta leto ti jebuseoetique, ac'o ochicuc ti bu ta xjelav yoc ti vo' ta smilel ti ma'satetic xchi'uc ti coxovetic ti mu junuc co'nton ta stojole”, ti xi laj yal ti David ta yorail taje. Ja' ta scoj taje, lic talel yu'unic ti xi lic yalique: “Mi ja'uc xu' x'och ta xch'ulna Dios ma' ti ma'satetique, ti coxovetique.”

<sup>9</sup>Ts'acal to un, ti Davide com ta naclej ta nac'obbail jteclum ti laj yac'be sbiin Steclumal Davide, ti jech xtoc lic smeltsanbe smocal ta joyob, ti jelav ech'el bu oy sna ti ajvalile.

### **Ti ajvalil Hirame ta stac batel yajtuneltac ta stojol ti Davide**

*(1 Cr 14.1-2)*

<sup>10</sup>Ja'uc ti Davide yantic stsac ech'el yip ti c'usi ta spase, chi'inbil yu'un ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>11</sup>Jech o xal ti Hirame, ajvalil yu'un ti lum Tiroe, laj stac ech'el yajtuneltac ta stojol ti Davide. Laj stac batel xtoc jch'ul-te'etic, j'an-tonetic, ti naca ch'ut te'etic laj stunesic ta sva'abel sna bu choti ta ajvalilal ti Davide.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Davide lic sna' ti c'ot ta pasel ti albat yu'un ti Dios ti ta x'och ta ajvalil yu'un ti Israele, ja' stuc ta sva'an sba yo' jech ta x'a'yibat sc'op yu'un jteclum Israel ti c'u sjalil ochem ta ajvalilale.

### **Xnich'nabtac ti David ti ts'acal to laj yile**

*(1 Cr 3.5-9; 14.3-7)*

<sup>13</sup>Ts'acal to, ti c'alal loc' batel ta Hebrón ti bat ta Jerusalem, ti Davide laj yic' yan yajniltac xchi'uc sts'acal ajniltac, ti laj to yil squerem stsebtac xchi'uque.

<sup>14-16</sup>Ti xnich'nabtac ti laj voc'uc ta Jerusalem, xi s'elan ti sbiic jech c'u cha'al li'e: ti Samúae, ti Sobabe, ti Natane, ti Salomone, ti Ibhare, ti Elisúae, ti Nefege, ti Jafíae, ti Elisamae, ti Eliadae, xchi'uc ti Elifelete.

### **Ti Davide ta stsal ti filisteoetique**

*(1 Cr 14.8-17)*

<sup>17</sup>C'alal laj ya'iic ti filisteoetic ti ac'bat xa snup yabtel ta ajvalilal yu'un Israel ti Davide, scotolic bat sa'ic. Ja'uc ti David une laj ya'i, bat stic' sba ta pojabbail yu'un ti jteclume.

<sup>18</sup>Va'i un, ti filisteoetique xlametic batel, ti volol c'otic ta stenlejal Refaime.

<sup>19</sup>Ti jech taj une, xi lic sjac'be Dios ti Davide: —¿Mi xu' ta xba jtsac ta leto ti filisteoetique? ¿Mi ta xavac'bun quip ta stsalelic? —Tana, ba tsaco ta leto. Ta xcac'bot avip ta stsalelic —xi tac'bat yu'un ti Diose.

<sup>20</sup>Ti Davide c'ot ta Baal-perazim, ti tsalbil c'ot yu'un ti yajcontra ti bu taje. Jech o xal xi laj yale: “Co'ol s'elan uc'um xbalaqu'in no'ox ech' sjam jbe ti Dios ti beq'ueic ech'el ti cajcontra ti tsalbil c'otique.” Ti bu taje, laj yac'be sbiin Baal-perazim.

<sup>21</sup>Ma'uc no'ox taje, stuc laj yictaic comel sdiosic ti filisteoetique, ti lic stsobic ti David xchi'uc ti svinictaque.



<sup>22</sup>Lic no'ox svol sbaic ta stenlejal Refaim ti filisteoetique.

<sup>23</sup>Ja'uc ti David une lic sjac'be ti Diose, ti xi tac'bat talel yu'un ti Diose: —Mu ta yelovaluc sat ti c'alal xatsac ta letoe. Ja'uc le'e, joyobtao ta stsaquel ta leto ti oyic ta patil mi lac'ot ti bu teq'uel ti balsamo te'etique.

<sup>24</sup>C'alal mi ta xava'i ti oy buch'u xchajet ta xanav ta sbaba ni' ti te'etique, viletan batel ta stsaquel ta leto. Ti svinajeb xa taje, ja' ti jba'beun ech'el avu'un yo' jech ta jyayijes ta milel ti soldado filisteoetique.

<sup>25</sup>Ti Davide jech laj spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Tsalbil c'ot ti filisteoetic ti lic ta Gabaone, ti c'ot c'alal to Gezere.

## 2 Samuel 6

### Ti Davide ta xac'be yipal ti ta xich' batel ta yan o yavil xcaxa ti Diose

(1 Cr 13.5-14)

<sup>1</sup>Ti lajuneb xcha'vinic ta mil (30,000) soldadoetic ti t'ujbilic ta Israele, yan to velta lic tsobaticuc yu'un ti Davide.

<sup>2</sup>Xvoletic loq'uel xchi'uc ti c'u yepal ti yajsoldadotac xchi'inoj ta Baalá ti oy ta Judae yo' ta xich' loq'uel ti xcaxa Dios ti scotol xu' yu'un ti chotol ta spas mantal ti bu va'al ti chib sloc'obbail ti ánjele.

<sup>3</sup>Laj stiq'uc ochel ta jun ach' carreta ti xcaxa Diose. Laj yich'ic batel c'alal to sna ti Abinadab ti oy ta stenlejal jol vitse. Ja'uc ti Uzae xchi'uc ti Ahioe, xnich'nab ti Abinadabe, ta xtojobtasvanic ta yiq'uel ech'el ti ach' carretae.

<sup>4</sup>Ti c'alal yich'o'jic batel ta sna ti Abinadab ti oy ta stenlejal jol vitse, jba'be ech'el ti Ahioe.

<sup>5</sup>Ja'uc ti Davide, xchi'uc scotol ti israeletique, xq'uejinic, x'ac'otajic no'ox ti bu xa c'alal xu' yu'unic ta stojol ti Diose, ti co'ol ta xyal yoquic xchi'uquic ti c'u s'elan ta xich' tijel ti vobe, ti arpa, ti chij-chij taquine, ti c'usi yan stac' tijeje, xchi'uc ti set-set taquine.

<sup>6</sup>C'alal c'otic ti bu ojtiquinbil smajobil ts'unubal yu'un Nación ti xie, ti Uzae laj xach' batel sc'ob yo' ta xicbe xcaxa ti Dios ta scoj ti macal c'ot yacan ti vacaxe.

<sup>7</sup>Toj ilinel c'ot ti Dios ti jech laj stic' sba ti Uzae. Ta jech to yepal tubbat sc'oplal ti toj chamel c'ot yal ta lum ta sts'el xcaxa ti Diose.

<sup>8</sup>Lic svul yo'nton ti David ti tubbat sc'oplal yu'un Dios ti Uzae. Jech o xal ti bu taje, laj yac'be sbiin Peres-uzá, ti jech sbiinoj avi tana le'e.

<sup>9</sup>Ep lic xi'uc ti David ti jech c'ac'al taje, ti xi lic avanuque: “¡Mi ja'uc juteb ta xquich' batel xcaxa ti Diose!”

<sup>10</sup>Ti jech mu xa sc'an xich' batel xcaxa Dios ti David ti sbiinoj Steclumal ti Davide, laj yal mantal ti ac'o yich'ic batel ta sna jun vinic, Obed-edom sbie ti liquel talel ta jteclum Gate.



**11**Oxib u com ti xcaxa Dios ta sna ti Obed-edome, ti laj sta ti ts'uiltasatic yu'un ti Diose xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae.

**Ti Davide ta xich'be batel ti xcaxa Dios c'alal to Jerusalene**

*(1 Cr 15.1—16.6)*

**12**C'alal albat ya'i ti David ti ta sventa xcaxa Dios ep laj sta c'uxubinel ti Obed-edom xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae, xchi'uc scotol ti c'usi x'ayan yu'une, xmuyubaj xa ti Davide bat sloq'ues talel ti xcaxa Dios ta sna ti Obed-edome, yo' jech ta xich' batel ti David ta jteclum ti yac'ojbe sbi Steclumal Davide.

**13**C'alal laj xa ox stec' vacteq'uel yoquic ti buch'u ta xich'ic batel ti xcaxa Diose, ti Davide laj yac'be yich' vocol ta smilel jcot tot vacax xchi'uc jcot tot chij ti lec jubemique.

**14**Ja'uc ti Davide slapoj ech'el ti luchbil jayal saquil c'u'ile, ti x'ac'otaj no'ox ti bu xa c'alal xu' yu'une.

**15**Ti jech yich'ojic batel ti xcaxa Diose, jech ti stuque xchi'uc scotol ti israeletique, xmuyubajic no'ox ta avanel xchi'uc ta yoq'uisanel ti oq'uesetique.

**16**C'alal c'ot ti xcaxa Dios ta Steclumal ti Davide, ti Micale, yantsil nich'on ti Saule, toj c'otel ta sat ti natic no'ox xbitbun ta ac'otajel ta stojol Dios ti David ti c'alal cujul laj sq'uel loq'uel ta ventanae. Toj c'otel ta yo'nton ti mu'yuc c'usi xa xtun o laj yil ta j'ech'ele.

**17**Ti xcaxa Diose, laj yich' ich'el batel. Laj yich' aq'uel ta yavil ta yut axibalna ti chapal xa ono'ox yu'un ta meltsanel ti Davide. Laj taj une, ti Davide laj yac' chic'bil matanal xchi'uc matanal sventa lajesobil o'ntonal ta stojol ti Diose.

**18**C'alal laj yo'nton ta yaq'uele, laj sts'uiltas ti jteclum ta sventa ti Dios ti scotol xu' yu'une.

**19**Scotol ti c'u yepal oy ti israel viniquetique, ti antsetique, laj yac'be ech'el jujubej pan, jujuti' beq'uet, jujubej pan ti capbil ta taquintasbil sat uvae. Ts'acal to un, scotolic sutic ech'el ta snaic.

**20**Ja' jech ec ti Davide sut ech'el ta sna yo' jech ta sts'uiltas ti c'u yepal oy yu'une. Ja'uc ti Mical yantsil nich'on ti Saule, xi laj yal ti c'alal bat snup ta bee: —;Sc'otebal xa o yilel ma' yuni c'oplal ti ajvalil yu'un ti Israel avi tanae, ti laj yac' ta ilel ta sba ta sat ti sme' mosovtac ti yajtuneltaque, ti ja' xa xchi'il c'ot ti buch'u mu sna xq'uexavique!

**21**Xi laj stac' ti Davide: —Jech xaval ava'uc ti li'ac'otaje. Le'e, ja' sventa ti Dios ti laj st'ujun stuque yo' jech laj jcuchbe yabtel ti atote, xchi'uc ti ta xic'ot ta jtsobvanej yu'unic slumal ti Israele. Jech o xal li'ac'otaj ta stojol.

**22**Ti avaloj ti mu'yuc c'usi bal oe, ta xavil liquel ti x'ech' to ta jpase, ti ta xcac'be yipal ti xjelav to ta jpas liquel ti ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc xa c'usi bal o ti jc'oplal yilele, ti ich'bilun ta muc' ta xic'ot yu'un ti me' mosoviletic ti laj ac'oplaltae.

**23**Ti c'u sjalil cuxul ti Micale, mu'yuc xa laj yil mi junuc yol.





## 2 Samuel 7

### Ti Diose ta sva'an sba ta sts'uiltasel ti Davide

(1 Cr 17.1-27)

<sup>1</sup>C'alal chotol xa ta sna ti ajvalil Davide, ja' stuc ti Diose laj xa slamajes ti c'op xchi'uc yajcontra ti joyol ta spat ta xocone,

<sup>2</sup>jech ti Davide xi laj yalbe ya'i ti j'alc'op Natane: —Aviloj ta aba ta asat ti nacalun ta jun na ti naca meltsanbil ta ch'ut-te'e. Ja'uc ti bu oy xcaxa ti Diose, ta uni poc' no'ox ti snail ac'bile.

<sup>3</sup>Ja'uc ti Natane xi laj staq'ue: —Ja' yu'un un cha'e, paso scotol ti c'u s'elan anopoje, yu'un stic'oj sba ti Dios ta atojole.

<sup>4</sup>Ta yac'ubalil no'ox un, ti Diose bat ta stojol Natán ti xi laj yalbe ya'ie:

<sup>5</sup>“Batan, ba c'opono ti cajtunel Davide. Chapbo ya'i ti xi ta xcal ti vu'un Diosune: ‘Ma'uc ma' ti vo'ot albil ac'oplal ta xameltsan jun ch'ulna ti bu ta xinaquie.

<sup>6</sup>Ti sc'ac'alil ti c'alal laj jloq'ues talel ti israetic ta Egiptoe, xchi'uc tana li'e, mu'yuc ono'ox bu linaqui talel ta ch'ulna, c'ajomal uni Axibalna bu li'ech'ilan talel.

<sup>7</sup>Ti c'u xa sjalil laj jchi'inic talel ta xanobale, mi junuc jtsobvanej yu'unic. Mi ja'uc junuc ti buch'u laj jva'anan ta jpas-mantal yu'un ti jteclum Israele ti laj jc'anbe ti ac'o xismeltsanbeicun junuc ch'ulna ti meltsanbil ta ch'ut te'e.’

<sup>8</sup>Ja' yu'un un cha'e, albo ya'i ti cajtunel David ti xi ta xcal ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une: ‘Laj xa quic'ot loq'uel ti bu sbajleb ti chije. Laj xa avicta comel sq'uelel ti chije yo' jech lac'ot ta banquial yu'un ti calab jnich'nab Israele.

<sup>9</sup>Ti buyuc no'ox xajoyet batele, laj jchi'inot. Laj jtubbe sc'oplal ti avajcontra ti laj stsacot ta letoe. Cajal c'ot ac'oplal cu'un jech c'u cha'al ti viniquetic ti tsots xu' yu'unic li' ta banomile.

<sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, chapal xa cu'un yavilic ti calab jnich'nab Israel ti bu ta xcac' nacliicuque yo' jech ta xcom ta yu'un stuquic ti bu mu x'ilbajinatique, ti bu mu x'utilanatic yu'un ti jchopol joletic jech c'u cha'al spasbatic ta ba'yele

<sup>11</sup>c'alal lic jva'anan talel ti jpojvanejetic ta sventainel ti calab jnich'nab Israele. Ja'uc ti vo'ote ta xc'ot ta pasel cu'un ti mi ja'uc ta stijot ta c'op ti avajcontrataque. Ta jcaj-t'abbot ava'iic ta yaq'uel ana' ti ta xquepajes ti anitilultaque.

<sup>12</sup>Mi sta yorail ti ts'ij xi sc'oplal ti ach'iel ac'opojele, ti xc'ot ta pasel ta xacham xalaje, ta jva'an junuc anitilultac ta aq'uexol ti jbel sc'oplal ta x'och ta ajvalil cu'une.

<sup>13</sup>Ti buch'u taje, ja' ta sva'انبun ti jch'ulnae, ti ta xcac' que jti' ta xjalij ta ventainvaneje.

<sup>14</sup>Ta xisbisun ta stot. Jechun ec ta jbis ta jnich'on. C'alal mi oy bu chopol xbat yu'une, ta jtsits, ta xcac'be ya'i jech c'u cha'al ta spas scotol ti totiletic ti ta stsits ti xnich'nabique.



- 15Ja'uc le' une, mu'yuc ta jtuch' ti syail xc'uxul co'nton ta stojol jech c'u cha'al laj jch'ay ta co'nton ti Saule, ti lacom ta xq'uexol ti c'alal laj jten loq'uele.
- 16Ti anitilule, ti avabtele, ta j'ech'el mi ja'uc xtub sc'oplal ti chabibil cu'un ta yolon jqueoval caxinale, ti j'ech'el mu xtub sc'oplal xtoc ti laventainvane.' ”
- 17Ti Natane lic xchapbe ya'i David scotol ti va'i s'elan taje. Mi ja'uc jutebuc laj syanijes ti c'usi laj yile, ti c'u s'elan laj ya'ie.
- 18Va'i un, ti ajvalil Davide och batel ta sc'oponel ti Diose, ti xi laj yale: “Cajval, ¿buch'uun ya'yel? ¿Buch'uic la ya'yel ti jtot jme'e ti jech li' to c'alal laj avic'un talele?”
- 19¿Mu no'ox c'usi tsots sc'oplal laj ava'i, Cajval, yu'un ta xacaj'albe sc'oplal snitilul ti avajtunele! ¿Ti c'u s'elan ta xanop ta xapase, Cajval, mu junuc vinic ti xu' jech ta snope!
- 20¿C'usi xa ma' ti xu' ta xcalbot une, Cajval, ti xavojtiquin lec ti avajtunel li'e?
- 21Scotol ti c'usitic ta xch'ay o'ntonal yu'un ta q'uelel ti laj apase, ti c'ot ta nopel avu'une, ti loc' ta alel avu'une, ja' ta sventa yo' jech ta xcojtiquin lec ta jba ta jsat.
- 22¿Toj jelavem yutsil smuc'ul un cha'e, Cajval, ti c'usi ta xapase! ¿Yu'un mu'yuc buch'u xco'olaj jech c'u cha'al ti vo'ote! Yu'un mu'yuc xa yan xco'olaj jech c'u cha'al ti vo'ote. Mu'yuc xa yan dios jech c'u cha'al ti vo'ote, jech c'u cha'al jcotolcutic ca'binojcutique.
- 23Ja'uc ec ti Israel ti ja' anich'nabe, ¿mu'yuc xa yan xco'olaj jech c'u cha'al ti stuquique! ¿Yu'un c'ajomal no'ox stuc muc' ta lum oy ta banomil! Yu'un vo'ot laj atic' aba ta spojel scoltael, Dios, ti c'ot ta alumale, ti cajal c'ot sc'oplal avu'un ta sventa ti oy c'usi muc'tic laj apas ti ch'ayal c'ot o'ntonal yu'une. Laj yil ta sba ta satic ti avalab anich'nabe ti tenbil c'ot ti jyanlumetic xchi'uc ti diosetic yu'unic ti laj atic' aba ta spojel scoltael ti oyic ta Egiptoe.
- 24Yu'un c'ot ta nopel avu'un atuc ti j'ech'el o ta xc'ot ta avalab anich'nab ti Israele, ti ta xac'ot ta Dios yu'unique, Cajval.
- 25“Ja' yu'un un cha'e, Cajval, Dios, staojuc o me yav ti c'otuc ta pasel ti ac'op ti laj ava'an aba ta yalele, ti c'otuc ta pasel ti c'usi laj aval ta stojol ti avajtunele xchi'uc ta stojol ti snitilultaque.
- 26J'ech'eluc o cajal c'otuc ti ac'oplale. ‘¿Ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une, ja' Dios yu'un ti Israele’, xi'uc ti ac'oplale! ¿Ti snitilultac ti avajtunel Davide, c'otuc ta pasel ti pojbil chabibil avu'une!
- 27Ti vo'ote, Dios ti scotol xu' avu'une, laj avac'bun jna' ti ta xatoy ta xava'an liquel ti jnitilule. Ja' yu'un un, ac'o mi avajtunelun, jelav me que jti' ti xivocolet liquel ta atojole.
- 28Ti vo'ote, Cajval Diosot, melel ti ac'o'pe. Laj ava'an aba ta yalel ta stojol ti avajtunel ti yutsil slequil avo'ntone.



<sup>29</sup>Va'ano aba un cha'e ta yac'bel alequilal avutsilal snitilultac ti avajtunele yo' jech staoj yav pojbil chabibil avu'un. Laj aval, Cajval Dios, ta xavac'be yich' alequilal avutsilal snitilul avajtunele, ti sbatel osil c'uxubinbil o avu'une.”

## 2 Samuel 8

### Chapalic ta tsalvanej yajsoldadotac ti Davide

(1 Cr 18.1-13)

<sup>1</sup>Laj taj une, ti Davide tsalbil c'ot yu'un ti filisteoetique, ti mu'yuc xa c'usi xut spoj sbaique. Tubbat ti smucul stsacalic ti xu' yu'unic ta spojel sbaic yu'un ti yoc sc'obique.

<sup>2</sup>Ja' jech xtoc tsalbil c'ot yu'un ti moabitaetique, ti xi s'elan c'ot ta stojol ti laj yich'ic bisel ta jlic ch'ojon ti c'alal bitsajtic ta lumtic yu'une: Ti buch'u c'amal ta xc'ot ta stojol ti xcha'meyelal ch'ojon ti sbisele, jbel sc'oplal ta xich'ic milel. Ja'uc ti buch'u mu xloc' xcha'meyelal ch'ojon ti sbisele, mu'yuc ta xich'ic milel. Ja' jech c'ot ta stojol ti moabitaetic ti mu'yuc xa c'usi xut spoj sbaic ta stojol ti Davide, lic stojic patan.

<sup>3</sup>Ti Davide tsalbil c'ot yu'un xtoc ti Hadad-ezer xnich'on ti Rehobe, ajvalil yu'un ti lum Sobae, ti c'alal yaloj xa ox ta xcha'u'nin banomil ti oy ta uc'um Eufratase.

<sup>4</sup>Tsacbil c'otic ta chuquel yu'un ti David jmil xchi'uc vucub ciento (1,700) ta vo' soldadoetic ti cajalic ta ca'e, xchi'uc jtob ta mil (20,000) ti ta xanav ta yoquique. Ma'uc no'ox taje, laj sc'asbeic yacan scotol ti ca'etic ti snitojanic ti carreta sventa ti ac'ob-letoe. Laj to yicta comel ca'etic ta xjochel vo'vinic (100) ta cot ti carretae.

<sup>5</sup>Ta jech yepal vulic sirioetic ta Damasco, ti ta stic' sbaic ta spojel ta scoltael ti Hadad-ezer ajvalil yu'un ti Sobae. Ja'uc ti David une laj stsal ti sirioetique. Laj smil chib xcha'vinic mil (22,000) ta vo'.

<sup>6</sup>Laj taj une, ti Davide laj stac batel jchabivanejetic jq'uelvanejetic ta Siria ti oy ta Damascoe, ti mu'yuc xa c'usi xut spoj sbaic ti sirioetique, ti sujbil c'otic ta stojel ti patane. Yu'un ta xc'ot ta pasel yu'un Dios ti tsalbil ta xc'ot yu'un scontra ti David ti buyuc no'ox ta xbate.

<sup>7</sup>Laj taj une, lic yu'ninan David ti macobbail ti meltsanbil ta oro ti ta stunesic yaj'opisialtac ti Hadad-ezere, ti laj yich' batel ta Jerusalene.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yu'nin ti mu albajuc yepal ti c'anal taquinetic ti oy ta Bétahe xchi'uc ta Berotaie, lumetic ti sventainoj ti Hadad-ezere.

<sup>9</sup>Ja'uc ti Toi ti ja' ajvalil yu'un ti lum Hamate, ti c'alal ya'ibe sc'oplal ti David ti laj xa stsalbe yajsoldadotac ti Hadad-ezere,

<sup>10</sup>ta jech to yepal laj stac batel ti Joram ti ja' xnich'one, ti yich'oj batel ti c'usitic meltsanbil ta platae, ta oroe, ta c'anal taquine. Laj stac batel ti Jorame ta sc'oponel, ta yalbel ya'i chabanuc ti ajvalil David ti tsal yu'un ta stsaquel ta leto ti Hadad-ezere. Yu'un ti Toi eque laj stsaquilan sbaic ta leto xchi'uc ti Hadad-ezere.

<sup>11</sup>Ti Davide laj yac'be sventain Dios scotol ti c'usitic taje, jmoj xchi'uc ti oroe, ti platae, ti t'ujbil talel ti c'ot ta sventae, ti xi s'elan lic talel ta scotol ti lumetic ti mu'yuc xa c'usi xut spoj sbaique:

<sup>12</sup>ti Edome, ti Moabe, ti Amone, ti filisteoetique, ti amalecitaetique, xchi'uc ti c'u yepal laj spoj talel ti c'alal laj stsac ta leto ti Hadad-ezer ajvalil yu'un ti Sobae, xnich'on ti Rehobe.

<sup>13</sup>Puc sc'oplal ta j'ech'el ti Davide. C'alal sut xa talel ta stsalel ti edomitaetique, laj yilbe svocol vaxaclajunmil (18,000) ta vo' edomitaetic ti bu sbiinoj Stenlejal Ats'ame.

<sup>14</sup>Laj taj une, laj stac batel jchabivanej jq'uelvanej ta sbejel Edom. Jech scotol ti edomitaetique mu'yuc xa c'usi xut spoj sbaic ta stojol ti Davide. C'ot ta pasel yu'un Dios ta stojol ti tsalbil ta xc'ot yu'un scontra ti buyuc no'ox ta xbate.

### **Yaj'opisialtac ti Davide**

*(2 S 20.32-26; 1 Cr 18.14-17)*

<sup>15</sup>C'alal tiq'uil ta ajvalilal ti David yu'un scotol ti Israele, ta stuq'uil yutsil sjol yo'nton lec laj chapan scotol ti slumale.

<sup>16</sup>Ti banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoe, ja' ti Joabe, xnich'on ti Sarviae. Ja'uc jts'ibajom yu'un ti ajvalile, ja' ti Josafate, xnich'on ti Ahilude.

<sup>17</sup>Ti paleetique, ja' ti Sadoque, xnich'on ti Ahitobe, xchi'uc ti Ahimeleque, xnich'on ti Abiatore. Ti yabtelinoj ta sq'uelel ta yalel ti c'usi ta xc'ot ta spasele, ja' ti Seraíase.

<sup>18</sup>Ja'uc ti Benaiae, xnich'on ti Joiadae, ja' jpasel ta mantal yu'un ti jchabivanej yu'unic ti cereteoetique xchi'uc ti peleteoetique. Xnich'nabtac ti Davide, ja' jc'opojeletic yu'un ti ajvalile.

## **2 Samuel 9**

### **Ti Davide ta xc'uxubin ti Mefi-bosete**

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al ti xi laj sjac' ti Davide: “¿Mi oy to buch'u cuxul com yuts' yalal ti Saule, ti ta jbain ta scoltaele yo' jech mu xch'ay ta co'nton sc'oplal ti Jonatane?”

<sup>2</sup>Oy jun yajmosov yuts' yalaltac ti Saúl ti sbiinoj Sibá ti laj staic talel ta iq'uel yo' jech ta xtal ta stojol ti Davide. C'alal c'ot ti Sibae, xi jac'bat yu'un ti ajvalile: —¿Mi vo'ot Sibaot? —Vu'un yajtunelun ti Jcuch Abtele —xi laj stac'.

<sup>3</sup>Va'i un, xi jac'bat yu'un ti ajvalile: —¿Mi oy to buch'u cuxul comem yuts' yalal ti Saúl ti xu' ta jtic' jba ta scoltael ta sventa ti Diose? Xi laj stac' ti Sibae: —Oy to jun xnich'on ti Jonatán ti cuxule, ti soquem xchibal ti yoque.

<sup>4</sup>—¿Bu oy taj une? —xi laj sjac' ti ajvalile. —Oy ta Lodebar ta sna Maquir xnich'on ti Amiele —xi laj stac' ti Sibae.

<sup>5</sup>Va'i un, ti ajvalil Davide laj yal mantal ti ac'o ba yich' iq'uel talel ti bu taje.

<sup>6</sup>C'alal vul ta stojol David ti Mefi-boset xnich'on ti Jonatane, smom ti Saule, laj snijan sba ta stojol svinajeb ti ta x'ich'van ta muq'ue. —¡Mefi-boset! —xi avan ti Davide. —Vu'un, Jcuch abtel —xi laj stac'.

<sup>7</sup>Xi laj yal ti Davide: —Mu xaxi', yu'un mu'yuc c'usi chopol ta jpasbot ta sventa ti mu ch'aybaj ta o'ntonal sc'oplal ti Jonatán ti ja' atote. Ta xcal mantal ti ac'o avich' sutesbel scotol yosil ti amuc'tot Saule, xchi'uc xata ti ta x'ech' ta ave ati' ti c'usi stac' tunel lajesel ta jmexae.

<sup>8</sup>Ja'uc ti Mefi-bosete xnijilet xa ti xi laj yale: —¿C'u cha'al ta xavich' avocol ta xcuchbel svocol ti avajtunel li'e, Jcuch abtel, ti c'alal co'ol j'elan jun chamem ts'i'e?

<sup>9</sup>Manchuc mi jech un, ti ajvalile xi laj yalbe ya'i ti c'alal laj stac ta iq'uel ti Sibá yajmosov ta vo'ne ti Saule: —Ti rextoil ti x'ayan yu'un ti avajvale, xchi'uc ti c'usi x'ayan yu'un ti yuts' yalaltaque, laj xa cac'be ta yoc scotol ta sc'ob ti smome.

<sup>10</sup>Ja'uc ti vo'ot une, ti anich'nabe, ti amosovtaque, ta xavabtelanbeic ti sbanomile. Ta xatsobilan batel ti c'usitic ta xch'ie yo' jech ta stun slajesic yalab xnich'nab ti avajvale, ac'o mi ta xve' ta jmexa ti Mefi-boset ti ja' smome. Oy vo'lajuneb ta vo' xnich'nab ti Sibae, oy jtob ta vo' smosovtac.

<sup>11</sup>Xi laj stac'be ti ajvalile: —Scotol ti va'i s'elan laj yal mantal ti Jcuch abtele, ta spas ti avajtunel li'e. Ja'uc ti Mefi-bosete jmoj ta xve'ic xchi'uc ti Davide, co'ol s'elan ja' jun xnich'on ti ajvalile.

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox taje, ti Mefi-bosete oy jun xnich'on ti biq'uit to ti sbiinoj Micaíae. Ti c'u yepal oy ta sna ti Sibae ochemic ta smosovtac ti Mefi-bosete.

<sup>13</sup>Ja'uc ti Mefi-boset ti buch'u soquem ti xchibal yacane, nacal ta Jerusalén, ja' ti jmoj ta xve'ic xchi'uc ti ajvalile.

## 2 Samuel 10

### Ti Davide tsalbil ta xc'ot yu'un ti sirioetique xchi'uc ti amonitaetique

(1 Cr 19.1-19)

<sup>1</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, cham ti Nahas ajvalil yu'un ti amonitaetique, ti och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Hanún ti ja' xnich'one.

<sup>2</sup>Va'i un, ti David une c'ot ta yo'nton ti sc'anuc lecuc yil sbaic xchi'uc ti Hanune jech c'u cha'al ech' ti stot ti lec yil sbaic xchi'uque. Jech laj stac batel jun chibuc yaj'opisialtac ta spatbel yo'nton ti jech cham ti stote. Ja'uc le' une, ti c'alal c'otic ta steclumal amonitaetic yaj'opisialtac ti Davide,

<sup>3</sup>ti banquilaetic yu'un ti amonitaetique, xi laj yalbeic ti Hanún ti ja' ajvalil yu'unique: “¿Mi ta xach'un xana', Jcuch abtel, ti ja' tacbil talel yu'un David yo' ta spatbot avo'nton ti viniqetic le'e, ta yaq'uel ta na'el ti mu'yuc tenbil ta o'ntonal ti atote? ¡Ta jbel sc'oplal le'e, mu xa slequiluc, yu'un tacbilic talel ta sq'uelel, ta spa'iel ti jteclume yo' jech ta ts'acal ta stubbe sc'oplal!”



- <sup>4</sup>Va'i un, ti Hanune laj yal mantal ti ac'o yich'ic chuquel yaj'opisialtac ti Davide, ti scurpintabeic ta setbel ti yisimique, ti xch'i'beicuc ta jatbel ti sc'u'ic ti c'otuc c'alal ta scubic ti licajticuc c'otuc yu'unique. Ta ts'acal to un, ac'o staquic batel.
- <sup>5</sup>C'alal laj ya'i David ti va'i s'elan taje, laj yal mantal ti ac'o ba yich' nupel ta bee, ti jbel sc'oplal mu nan x'ech' xjelav xq'uexlalil ta xa'i ti jech c'ot ta stojolique. Laj yalbe mantal ti comicuc to ta Jericó ti ja' to ta sutic ech'el mi pul talel ti yisimique.
- <sup>6</sup>Laj sna'ic lec ti amonitaetic ti lic capuc sjol ti David yu'unique. Laj smanic ta tojel jtob ta mil (20,000) soldado sirioetic ti oy ta Bet-rehobe xchi'uc ta Sobae, jmil (1,000) ta vo' svinictac ti ajvalil Maacae, xchi'uc lajcha'mil (12,000) ta vo' svinictac ti Is-tobe.
- <sup>7</sup>Ja'uc le' une, laj ya'i ti Davide. Laj stac batel ti Joab xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque.
- <sup>8</sup>Ti amonitaetique xvoletic no'ox liquel, lic xchapan sbaic ta letovajel ta ochebal sti' ta jteclum ono'oxe. Ja'uc ti soldado sirioetique, ti Sobae, ti Rehobe, svinictac ti Is-tobe, xchi'uc ti Maacae, bat svol sbaic ta malavanej ta osiltic.
- <sup>9</sup>C'alal laj yil ti Joab ti macbil xa ta be ta jujujote, lic st'uj soldado israeletic ti bu lec xtojobique, ti lic xchapan sbaic ta stsaquel ta leto ti sirioetique.
- <sup>10</sup>Ti c'u yepal com scomelal ti jvoc' yajsoldadotaque, ja' laj yac'be sbain ta spasel ta mantal ti xchi'il ta voq'uel ti Abisai sbie yo' jech xbat xch'amic ta be ti amonitaetique,
- <sup>11</sup>ti xi laj yalbe ya'ie: “Mi ta xavil ti ta xistsaluncutic ti sirioetique, ta me xtal acoltaicun. Mi ta xquil ti ta stsalot ti amonitaetique, ta xtal jcoltaotcutic ec.
- <sup>12</sup>Mu xatsiq'ues avo'nton. Cac'betic yipal ta j'ech'el ta spaquel ti jc'oplaltic sventa ti jteclumaltique, xchi'uc ta sventa steclumal ti Dios cu'untique. ¡C'otuc ta pasel ti c'usi lec ta xil ti Diose!”
- <sup>13</sup>Ti Joabe xvolet batel xchi'uc ti yajsoldadotac ta stsaquel ta leto ti sirioetique. Ja'uc le' une jatvil loc' ech'el yu'unic.
- <sup>14</sup>C'alal laj yilic ti amonitaetic ti jatvilic xa ti sirioetique, lic stambeic loq'uel jatobal ta stojol ti Abisaie, ti ochic ech'el ta jteclume. Ti Joabe laj yicta sba ta stsaquel ta leto ti amonitaetique, sut ech'el ta Jerusalén.
- <sup>15</sup>C'alal laj yilic ti tsalbil c'otic yu'un israeletic ti sirioetique, lic xcha'tsob sbaic xtoc.
- <sup>16</sup>Ti Hadad-ezere laj stac ta iq'uel ti sirioetic ti oyic ta jot uc'um Eufratese, ti c'otic ta Helame. Ti j'ic'vanej batel yu'unique, ja' ti Sobac banquialal jtsobvanej yu'un yajsoldadotac ti Hadad-ézere.
- <sup>17</sup>Taje, albat ya'i ti David ti va'i s'elan yacal ta xc'ot ta pasele. Ta jech no'ox yepal lic svol ta tsobel scotol Israel, ti ech' xtuch'ic uc'um Jordán ti c'otic ta Helame. Ti bu taje, lic stsac sbaic ta leto ti sirioetic xchi'uc ti David ti laj yac'be sbaique.
- <sup>18</sup>Ta slajebal un, jatvil loq'uic ech'el ta stojol ti israeletic. Ti c'u yepal tsalbil c'otic yu'un ti Davide, ja' cha'vinic ta mil (40,000) soldadoetic ti cajalic ta ca'e, xchi'uc



vucub ciento (700) ta cot carreta ti lajic ta letoe. Ti Davide laj sta ta yayijesel ti Sobaque, banquihal jpas-mantal yu'un yajsoldadotac sirioetic, ti cham no'ox ti bu taje.

<sup>19</sup>Ti jech laj yilic scotol ti ajvaliletic ti jun to ox sjolic xchi'uc ti Hadad-ezere, ti tsalbil c'otic yu'un ti israeletique, lamaj c'op yu'unic xchi'uc ti israeletique, ti pasbiloc c'otic ta mantale. Lic ochicuc ta xi'el ti sirioetic ti jech c'ac'al taje. Laj yicta sbaic o ta stiq'uel sbaic ta spojel ti amonitaetique.

## 2 Samuel 11

### Sc'oplal David xchi'uc ti Betsabee

<sup>1</sup>Oy bu c'ot ta pasel ti c'alal ja' o yorail q'uepelaltique, ti ta xloq'uic batel ta tsalvanej ta leto ti ajvaliletique, ti Davide laj stac batel ti Joabe, ti yaj'opisialtaque, xchi'uc scotol ti soldado israeletique ta stsutsesel ta j'ech'el ti amonitaetique, xchi'uc ti ta scomon voliic ti jteclum Rabae. Ja'uc ti David une com ta Jerusalén.

<sup>2</sup>Oy jun mal c'ac'al, lic batel ti David ti puch'ul ta steme, bat va'etuc ta sq'uelel osil ta sjol sna ti bu ta spas mantale. Laj yil ech'el ti bu taje ti yacal ta x'atin jun ants ti toj c'upil sbae.

<sup>3</sup>Ja'uc ti Davide laj yal mantal ti yich'uc t'unel buch'u ti antse. Albat ya'i ti Betsabé ti sbie, yantsil nich'on ti Eliame, yajnil ti Urías ti ja' hititae.

<sup>4</sup>Ti David une laj yalbe mantal jun chib yajtuneltac ti ac'o yiq'uic talele, ti vay xchi'uc ti c'alal naca to ta xlah yo'nton ta yilel ti ue. Va'i un, sut ech'el ta sna ti antse.

<sup>5</sup>Toj c'otel yol yu'un ti antse, ti ac'bat sna ti Davide.

<sup>6</sup>Va'i un, ti Davide laj yalbe mantal ti Joabe, ti ac'o yich' iq'uel talele ti Urias ti hititae. Ja' jech laj spas ti Joabe.

<sup>7</sup>C'alal vul ti Urias ta stojol ti Davide, jac'bat yu'un c'u s'elan oy ti Joabe, ti soldadoetique, xchi'uc c'u s'elan ti letoe.

<sup>8</sup>Ts'acal to un, laj yalbe ti batuc ta snae, ti batuc smes ti yo'ntone. C'alal loc' batel ti Urias ta sna ti Davide, tacbat ech'el t'ujbil ve'lil ti ja' smoton yu'un ti Davide.

<sup>9</sup>Ja'uc ti Urias une, ti oy sc'oplal ta xbat ta snae, ech' yu'un ac'ubal ta ti'na ti bu oyic ti jchabivanej soldadoetique.

<sup>10</sup>C'alal albat ya'i David ti mu'yuc xbat ta sna ti Uríase, xi jac'bat yu'un ti Davide: — ¿C'u cha'al mu'yuc xabat ta ana ti c'alal ja' to no'ox lavul avi ti c'alal jal bu la'ay talele?

<sup>11</sup>Xi laj stac' ti Uríase: —Ti ch'ul caxae, ti soldadoetic yu'un ti Israele xchi'uc ti Judae, lambil yanal te' no'ox ti yaxibique. Ja' jech ec ti Joabe, ti banquihal cu'une, xchi'uc yaj'opisialtac ti Jcuch abtele, ta osiltic lamal ta xavayic. ¿Mi sc'otobal xana' un ta xibat ta jna, ti jun co'nton ta xive', ta xcuch' vo', ti ta jchi'in ta vayel ti cajnil? ¿Ti c'usiticuc no'oxe, mu ta jpas, ja' tsots sc'oplal ta xca'i yu'un ti Jcuch abtele!

<sup>12</sup>Xi albat yu'un ti Davide: —Coman avi tanae, oc'om ta xabat cu'un. Ti Uríase, sacub osil yu'un ta Jerusalén ti ta yoc'omale.



- 13**Ja'uc ti David une ic'van ech'el ti jmoj ve'ic yuch'ic vo' xchi'uque, ti lic syacubtase. Loc' batel ti Urias une, bat sjiip sba ta vayel ti bu oyic ti jchabivanej soldadoetic yu'un ti ajvalile. Mi ja'uc bat ta sna.
- 14**Ta yoc'omal un, lic sts'iba jlic vun ti David ta stojol ti Joabe, ti ja' laj yich' batel ti Uríase.
- 15**Ti jlic vun ti ts'ibabile, xi ta xale: “Jba'beuc ech'el ti Urias avu'unic ti bu xa spajeb ti tsots ta j'ech'el ti letovajele. Ictaic comel stuc ti yayijesatuc ya'i yo' jech ta xchame.”
- 16**Ja' yu'un un, ti Joabe, ti c'alal laj sjoyobtaic ta stsaquel ta leto ti jteclume, laj stac batel ti Urias ti bu sna'oj lec bu jotucal ta xtal ti soldadoetic ti tsots xu' yu'unique.
- 17**Ta jliquel no'ox, ti jchabiej jteclume, ta jech to yepal xc'uletic no'ox talel, tal tsaquic ta leto ti Joabe. Lajic jun chib yaj'opisialtac ti Davide, ti capal laj ec ti Uríase.
- 18**Ti Joabe laj stacbe batel mantal ta stojol ti Davide, ti xchapet laj yalbe ya'i ti c'u s'elan ech' ti letoe.
- 19**Xi laj stojobtas bat yal ti j'al-mantal j'ich'-c'ope: “C'alal mi laj xa achapbe ya'i ajvalil scotol c'u s'elan ech' ti letoe,
- 20**xu' nan ta xlic capuc sjol ti ajvalil ti xi ta sjac'bote: ‘¿C'u cha'al toj ech'em lanopajic ech'el ta stsaquel ta leto ti jteclume? ¿Mi yu'un mu xana' ya'yel ti oy c'usi xu' ta sjiipic yalel talel ta ba moque?’
- 21**Yu'un jech c'ot ta pasel ti milat yu'un jun ants ti Abimelec xnich'on ti Jerobaal ta jteclum Tebes ti jipbat yalel tal stanal mulino ti ta sba ti moque. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e, lanopajic ta sts'el ti moque?’ mi xayute, xi xatac'bee: ‘Cham ec ti Uríase, ja' ti hitita yaj'opisial ti Jcuch abtele.’ ”
- 22**C'alal c'ot ti j'al-mantal j'ich'-c'ope, xchapet laj yalbe ya'i David scotol ti c'u s'elan yaloj ech'el ti Joabe. C'alal jech laj ya'i ti Davide, ep soc sjol ta stojol ti Joabe, ti xi laj yalbe ya'i ti j'al-mantal j'ich'-c'ope: —¿C'u cha'al ya'yel lanopajic ech'el ta jmec ta stsaquel ta leto ti jteclume? ¿Mi mu xana'ic ti xu' oy c'usi ta sjiipic tal ta ba moc jech c'u cha'al c'ot ta pasel ta Tebese, ti jun ants laj smil ti Abimelec ti xnich'on Jerobaale, ti jipbat yal tal ta sba ti moque? ¿C'u cha'al ya'yel un ti lanopajic ta sts'el ti moque?’
- 23**Ti j'al-mantal j'ich'-c'ope xi laj staq'ue: —Ta jamalaltic loq'uic talel ti soldadoetic ti tal stsacuncutic ta letoe, ti jutuc xa mu laj stsaluncutique, ti xc'ulet no'ox sutic ech'el cu'uncutic c'alal to sti'il ti jteclume.
- 24**Ja' o un cha'e, laj xach'ic talel syolobic ta ba moc ti ja' bijil satibil talel ti avajsoldadotaque, Jcuch abtel, ti chamic jun chib ti avaj'opisialtaque, ti cham ti hitita Urias equé.
- 25**Ti Davide xi laj stac'be ti j'al-mantal j'ich'-c'ope: —Albo ya'i ti Joabe ti mu ech'emuc xat yo'nton yu'un taje, ja' jech stalel ti letovajele. Ja'uc le' une, bijubuc lec ti c'u s'elan stsac ta leto ti jteclume, ja' to ti c'uxi stsuts yu'une. Ac'bo yip yo'nton.
- 26**C'alal laj ya'i ti ants yajnil ti Uríase, laj xchabibe sme'inalil ti cham xa ti smalale.



<sup>27</sup>C'alal ech' xa yorail ti me'inale, ti Davide laj yal mantal ti ac'o yiq'uic talele, ti smalaoj xa ta snae. C'ot ta yajnil, ti ilbat sat jun squerem yu'une. Ja'uc ti Dios une, mu lecuc laj yil ti c'usi laj spas ti Davide.

## 2 Samuel 12

### Ti Natane ta svul ti Davide

<sup>1</sup>Ti Diose laj stac ech'el ti j'alc'op Natán ta sq'uelel ti Davide. Xi laj yal ti Natán c'alal c'ot ta stojole: —Oy cha'vo' vinic ti oy ta jun jteclume. Ti june, toj ech'em sc'ulejal ta j'ech'el. Ja'uc ti june, me'un ta j'ech'el.

<sup>2</sup>Ti buch'u jc'uleje, mu albajuc yepal ti sme' xchijtaque, ti sme' xvacaxtaque.

<sup>3</sup>Ja'uc ti me'une, mu'yuc xa yan ma' ti c'usi oy yu'une, c'ajomal jcot sme' yuni chij smanoj ti laj sts'ites ti stuque. Ti sme' yuni xchije ch'i ta yoc ta sc'ob jmoj xchi'uc yuni alabtac, ti jun sets'ic ta xve'ique, ti jun ti yuch'ob vo'ique, ti nujul ta xvay ta sti' yo'ntone. Ti vinic taje, co'ol s'elan sbisoj ta jun yantsil nich'on ta xa'i.

<sup>4</sup>Oy jun c'ac'al, tal yajvu'lal ti jc'ulej vinique. Ja'uc le' une, ti c'alal lic smeltsanbe sve'el ti yajvu'lale, mu'yuc xloc' x'ayan ta yo'nton ti ta xac' jcotuc ti sme' xchije, mi ja' ti sme' xvacaxe. C'ajomal no'ox bat spojbe talel sme' yuni chij ti me'un vinique, ti lic xchapanbe sti' ti yajvu'lale.

<sup>5</sup>Ep soc sjol ti Davide yu'un ti vinic ti va'i s'elan ta spas taje, ti xi laj yalbe ya'i ti Natane: —¡Xil Dios xcal, ti buch'u jech laj spas taje, xtun o ti ac'o yich' milele!

<sup>6</sup>Ti c'u s'elan stojol ti uni me' chije, tsots sc'oplal ti ech'uc to chanib velta ac'o stoj. Ta j'ech'el yu'un mu'yuc xc'uxul yo'nton ti va'i s'elan laj spas taje!

<sup>7</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Natane: —¡Vo'ot ma' ti vinic va'i s'elan sc'oplal une! Xi s'elan ta xal ta jamal ma' ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele: 'Vu'un laj jt'ujot ti lac'ot ta ajvalilal yu'un ti Israele. Laj jtic' jba ta apojel ta yoc ta sc'ob ti Saule.

<sup>8</sup>Laj cac'bot ti anae, ti antsetic yu'un ti avajvale. Ma'uc no'ox taje, laj avich' ta venta ta sbainel ti Israele xchi'uc ti Judae. Ti mi mu to xu' o taje, x'ech' to ta xcac'be sts'aqueb ti jechuque.

<sup>9</sup>C'u cha'al laj avalopatin ti jc'ope, ti ja' laj apas ti c'usi mu lecuc ta xquile? Laj avilbe svocol ti Urias ti hititae, ti laj avac' ta milel ta stojol ti amonitaetic yo' jech ta xavu'ninbe ti yajnile.

<sup>10</sup>Jipbil tenbil lic'ot avu'un ti jech laj avu'ninbe yajnil ti Urías ti hititae yo' jech ta xavajnilan. Ta j'ech'el mi ja'uc xtub ma' ti vocol ta ana une.

<sup>11</sup>Xichi ta xcal ta jamal ti vu'un Ajvalilune: Ta xvul ta loq'uel ta ana ti avocol ta xcac'bot xchi'uc ti avuts' avalale. Ta xavil ta aba ta asat ti avuts' avalal no'oxe, ta xcac'be sc'upin ti avajnile, ti mu'yuc xq'uexlalilic ta satilal ta xchi'in sbaique.

<sup>12</sup>Ta mucul laj apas ti avabtele. Ja'uc ti vu'une, ja' cabtel ta xcac' ta vinajesel ta sba ta sat scotol ti Israele.'

**13**Ti Davide xi loc' ta ye ta stojol ti Natane: —Laj xa jta jmul ta stojol ti Diose. Xi tac'bat yu'un ti Natane: —Ti laj ava'i aba ti oy amule, mu xastsitsot ti Diose, mi ja'uc ta xacham.

**14**Ja'uc le' une, ti ech'em laj asoquesbe yo'nton ti Diose, ti anich'on ti naca to no'ox voq'ue, ta j'ech'el ta xcham.

**15**C'alal sut batel ta sna ti Natane, c'ot ta pasel yu'un ti Dios ti tsots lic ipajuc yu'un ti olol ti laj yilic ti David xchi'uc yajnil ti Urfase.

**16**Va'i un, ti Davide xvocolet liquel ta stojol Dios ta sventa ti olole. Lic yicta yot, ti puch'ul ta lum ta x'ech' yu'un ti ac'ubale.

**17**Ti moletic ti nacalic ta snae, laj sc'anbeic vocol ti licuc ti xpuch'anoj sba ta lumtique. Mi ja'uc xch'un. Mi ja'uc laj xchi'inan ta ve'el.

**18**Ech' yucubal c'ac'al un, ta ts'acal to cham ti olole. Ti yaj'opisialtac ti Davide ta xi'ic ta yalbel ya'i, ti xi laj snopique: “Ti c'alal cuxul to ox ti olole, mi ja'uc xisch'unbotic ti c'alal ta jc'opontique, ¿mi yu'un stac' to ono'ox la c'oponel ti ta xcalbetic ya'i cham xa ti olole? ;Xu' nan ti x'ech' to xjelav ti c'usi xu' ta xlic spase!”

**19**Ja'uc ti Davide, ti c'alal laj yil ti xvulajetic xa stuquic ti yaj'opisialtaque, vul ta sjol ti cham xa ti olole. Va'i un, xi jac'batique: —¿Mi cham xa ti olole? —Cham xa —xi laj staq'uique.

**20**Va'i ti David une va'i batel ti puch'ul ta banomile. Lic atinuc. Lic xjaxbe sba muil poxil. Lic sjelta sc'u'. Och batel ta ch'ulna ta yich'el ta muc' ti Diose. Ts'acal to un, bat ta sna. C'ot sc'an sve'el, lic ve'uc.

**21**Va'i un, ti yaj'opisialtaque xi laj sjac'beique: —¿C'usi ta xapas, Jcuch abtel? C'alal cuxul to ox ti olole, laj acomtsan avot, la'oc' yu'un ti olole, Jcuch abtel. Avi tana ti cham xa ti olole, ;xava'et xa liquel, lic ve'an, Jcuch abtel!

**22**Ti Davide xi laj staq'ue: —Ti c'alal cuxul to ox ti olole, laj jcomtsan cot, xi'oc'olet ta sventa ti laj jnop ta xc'uxubaj yo'nton ti Dios ta jtojole, yo' jech ta xac' ch'iuc.

**23**Ja'uc avi tana li' une, cham xa ti olole. Mu'yuc xa c'usi xa bal o ta jcomtsan ti cote, ti c'alal mu'yuc xa c'usi xcut ta xcuxi talele.

### **Svoq'uebal ti Salomone**

**24**Ts'acal to un, ti Davide bat sq'uel ti Betsabé ti ja' yajnile. Laj spatbe yo'nton. Laj xchi'in sbaic. Nab yol yu'un. Laj yilbe sat xnich'on ti David yu'une. Laj yac'be sbiin Salomón. C'uxubaj yo'nton Dios yu'un ti olol taje.

**25**Taj une, ac'bat sna' ti David ta sventa ti j'alc'op Natane. Ti jech laj stuc'ulanbe sc'opojel Dios ti David une, Jedidías laj yac'be sbiin ti olole.

### **Ti Davide ta xu'nin ti jteclum Rabae**

*(1 Cr 20.1-3)*

- <sup>26</sup>Ja'uc ti Joabe ja' o xyaquet ta stsac ta leto steclumal ti amonitaetic ti oy ta Rabae. Jutuc xa sc'an xu'nin ti lum ti bu chotol ti ajvalile,
- <sup>27</sup>ti c'alal ja' o xi xcholet laj stac mantal ti Joab ta stojol ti Davide: “Li' xa cac'ojbe yipal ta stsaquel ta leto ti Rabae, ti och xa ta coc ta jc'ob ti jteclum ti naca oy lec vo'e.
- <sup>28</sup>Ja' yu'un un cha'e, Jcuch abtel, tsobo ti soldadoetic ti c'u to yepal comeme. Tsaco ta leto ti jteclume, u'nino, naca mi vu'un laj jpas ti ta xlic cac'be sbiin ti jbie.”
- <sup>29</sup>Va'i un, ti Davide lic stsob scotol ti yajsoldadotaque, ti xvoletic batel stamoj batel sbeic ta stsaquel ta leto ti jteclum Rabae. Lic stsac ta leto, laj yu'nin.
- <sup>30</sup>Ts'acal to un, laj sloc'be ta sjol sronail sjol ti loc'obbail dios yu'un ti ajvalile, ti naca oroe, ti yich'oj oxlajuneb xcha'vinic (33) kilo ti yalale, ti yich'ojan c'upil sba baxtonetique. Ti tonetic taje, laj sloq'uesic yo' ta xnoch'anbeic ta sronail sjol ti slapoj ti Davide. Ep ti c'usitic toyol stojol laj stam loq'uel ti David ta jteclume.
- <sup>31</sup>Ma'uc no'ox taje, ti buch'u com ta jteclume, laj sloq'ues batel ti bu oye, lic yac' abtejud ta sil te', ta sloquel banomil, abtel ta eq'uel, xchi'uc ta xchiq'uel latriyoe. C'alal ja' jech laj spasbe scotol ti jteclumetic yu'un ti amonitaetique, sutic ech'el ta Jerusalén xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque.

## 2 Samuel 13

### Ti Amnone laj yilbajin ti Tamare

- <sup>1</sup>Ti Absalón xnich'on ti Davide oy jun yixlel ti toj c'upil sba ta j'ech'el ti sbiinoj Tamare. C'ot ta pasel, ti Amnón xnich'on xtoc ti Davide, juteb ta yo'nton ti tsebe.
- <sup>2</sup>C'ot ta pasel ti ipaj yu'un ti mu xa sna' c'usi ta xut sba xchi'uc ti vul o'nton ti juteb ta yo'nton ta sc'upin ya'i ti yixlel ti Tamar sbie. Ti mu'yuc to tabil ta vinique, vocoltic c'usi xut ta sloc'obine.
- <sup>3</sup>Ja'uc ti Amnone oy jun buch'u lec sc'oapon sba xchi'uc ti oy sbijil ta ilbajinvanej ti sbiinoj Jonadabe, xnich'on ti Simeae, xchi'il ta voq'uel ti Davide.
- <sup>4</sup>Oy jun c'ac'al ti xi jac'bat yu'un ti Jonadabe: —¿C'usi c'ot ta atojol, uni ch'in ajvalil? ¿C'u cha'al ti yantic xabat jujun c'ac'al une? ¿Mi mu xu' xavalbun ca'i ta jamal? Xi laj stac' ti Amnone: —Yu'un juteb ta co'nton ta jc'upin ca'i ta j'ech'el ti Tamare, yixlel ti jchi'il ta voq'uel Absalone.
- <sup>5</sup>Va'i un, xi s'elan lic chanubtasatuc yu'un ti Jonadabe: —Bat puch'ano aba ta atem ti jchamelucot xabis aba yilele. C'alal ta xbat sq'uelot ti atote, albo ya'i ti abolajuc stacbot talel ti avixlel Tamare yo' jech ta xac'bot ti ave'ele, ti ac'o xchapanbot ta smeltsanel ave'el ti bu taje, yo' jech ta xatuc'ulan ta xalajes ti c'usi ta xac'bote.
- <sup>6</sup>Ti Amnon une bat xpuch'an sba ta stem ti jchamel xa spas sba yilele. C'alal bat q'uelatuc yu'un ti ajvalile, xi laj yal ti Amnone: —¡Avocoluc! taluc ti quixlel Tamar li'e yo' jech ta xispasbun jbej cha'bejud ti pan li'e, ti ja' stuc ta xac'bun ti jve'ele.



- <sup>7</sup>Va'i un, ti Davide xi laj yalbe ti laj stac ta iq'uel ti Tamar ta snae: —Avocoluc, batan ta sna ti abanquil Amnone, meltsanbo jutebuc c'usi sc'an slajes.
- <sup>8</sup>Ti Tamare bat ta sna ti sbanquil Amnón sbie, ti puch'ul xa ta spas sba yilele. Ti tsebe laj stsac ta vots'el ti ninal trigoe. Lic xchapan ta smeltsanel ti pane. Lic sta'ajes ti bu taje.
- <sup>9</sup>Laj taj une, laj sloq'ues talel ta xaltem, tal yac'be ti panetique. Mi ja'uc sc'an slajes ti Amnone. C'ajomal no'ox laj yal mantal ti loq'uicuc batel scotol ti c'u yepal oyic ta nae.
- <sup>10</sup>C'alal loq'uic xa ox batel scotolic ti c'u yepalique, ti Amnon une xi laj yalbe ya'i ti Tamare: —Ich'bun talel ti ve'lil ti bu puch'ulune, ti ta xavac'bun ta ac'ob atuque. Ti Tamar une laj yich' batel ti pan ti laj smeltsane, bat yac'be ti bu oy ti Amnón ti ja' sbanquile.
- <sup>11</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal nopaj batel yo' jech ta xac' ve'uque, nax to ti nit x'utate, ti xi albate: —La' cuni ixlel, vaycutic.
- <sup>12</sup>Ti tsebe xi laj staq'ue: —Mu jechuc xapas, banquil, mu xavac'un ta vocol. Jech c'u cha'al le'e, mu'yuc buch'u jech spas un li' ta Israele. ¡Mu xapas ti mu'yuc ach'ulel ta spasel ti c'usi chopole!
- <sup>13</sup>¿Mi mu nijilucun ta q'uexlal ti bu ta xixanav une? Jech ti vo'ot ec une, ta xa'albat ac'oplal ti jun pimil vinicot ti mu'yuc xch'ulel ti li' ta Israele. Avocoluc, c'opono ta lec ti ajvalile, mu nan chopoluc xa'i ti ta xavic'une.
- <sup>14</sup>Ti Amnone mi ja'uc xa'ibe xchiquinal. Ti x'ech' jelavem ti yipal yu'une, ti ja' mu sta ti Tamare, laj stsatsal tsac vay xchi'uc ti tsebe.
- <sup>15</sup>Ts'acal to un, lic socuc sjol ta j'ech'el ti Amnon ta stojol ti tsebe, ti j'ech'el mu'yuc xa c'usi stu laj yil ti c'alal laj ti yo'ntone. Mi ja'uc lec ta xil ti c'upil to ox sba laj yile, ti cap sjol yu'un ta j'ech'ele. Va'i un, xi laj yalbee: —Loc'an, batan li'e.
- <sup>16</sup>Xi laj stac' ti Tamare: —¡Laj to c'op ma' ti ta xibat une, banquial! ¡Yu'un mi jech ta xapas ti ta xatenun loq'uel li'e, tsots amul ta xata, ja' mu sta ti vi s'elan laj apasbune! Ti Amnone mu'yuc laj yac' ta venta ti va'i s'elan albate.
- <sup>17</sup>C'ajomal no'ox xi laj yalbe mantal smosov ti c'alal laj yic' talele: —¡Jipo loq'uel ti ants li'e, maquic lec comel ti ti'na ta ts'acal toe!
- <sup>18</sup>Ti mosovile laj sjip loq'uel ti tsebe. Laj smac ti ti'na une. Va'i un, ti jun to ox yutsil sc'u' slapoj ech'el ti Tamar ti stalelic sna' slapic ti tojol tsebetic yantsiquil nich'on ti ajvalile,
- <sup>19</sup>lic xch'i' ta jatel ta j'ech'el ti slapoj ech'ele. Laj sbusanbe sba tanil c'oc' ta sjol, ti yicoj xa batel sjol x'oc'olet xa batel ta bee.
- <sup>20</sup>Va'i un, xi jac'bat yu'un ti Absalón ti xchi'il ta voq'uele: —¿Mi ja' laj spasbot abanquil Amnón ti vi s'elan le'e? Ti jech le'e, quixlel, ts'ijlan no'ox me, yu'un abanquil no'ox. Mu toj ech'emuc xavul avo'nton yu'un ti vi s'elan le'e. Ti tenbil bajbil xa c'ot laj yil ti Tamare, bat snaban sba ta sna ti Absalón ti xchi'il ta voq'uele.





**21**C'alal laj ya'i ti ajvalil David ti va'i s'elan c'ot ta pasele, lic socuc sjol ta j'ech'el. Ja' no'ox un, mu'yuc laj svul ti Amnón ti ja' xnich'one, yu'un xc'uxubinoj ta j'ech'el ti jech sbanquilal nich'one.

**22**Ja'uc ti Absalone, yo'nton no'ox sna', mi ja'uc oy c'usi laj yalbe jset'uc ti Amnone, ac'o mi soquet sjol yu'un ta j'ech'el ti ilbajinbat ti yixlel ti Tamar sbie.

### **Ti Absalone ta xac'be stoj ti c'usi laj spas ti Amnone**

**23**Ech' xa ox chib jabil ti c'alal ja' o ta xloc'bat stsotsil xchij yu'un svinictac ti Absalón ta Baal-hasore, ta nopol jteclum yu'un ti Efraine. Ti Absalone lic stsob ta ve'el xnich'nab ti ajvalile.

**24**Ma'uc no'ox taje, xi laj yalbe ya'i ti c'alal bat sc'oapon ti ajvalile: —Avi tanae, yacal ta sloq'uic stsotsil jchij ti jvinictaque. Oy ta co'nton, Jcuch abtel, ti batuc achi'inun xchi'uc ti avaj'opisialtac jliqueluc ti avajtunel li'e.

**25**Ti ajvalile xi laj staq'ue: —Mu stac' ma' ti ta xibat jcotolcutique, nich'on, yo' jech mu xavich' avocol ta xalajes aba cu'uncutic. Ac'o mi juteb ta yo'nton ti Absalón ti ta xic' batel ti ajvalile, mu'yuc xch'un batel. Ja' no'ox laj yac'be yich' batel slequilal ti Diose.

**26**Va'i un, ti Absalone xi laj yale: —Mi mu xu' avu'un xabate, ac'bun ave ati' un cha'e, Jcuch abtel, sbalin to xca'i ta xatacbun batel ti jbanquil Amnone. —¿C'usi oy ta avo'nton ta xavic' ava'i batel ti Amnone? —xi laj sjac' ti ajvalile.

**27**Mu xlay yo'nton ti Absalón ta yalolanele. Jech o xal ti ajvalile laj yac' ye ti ac'o batuc ti Amnón xchi'uc ti yan xnich'nabtac xtoque. Jun to sve'el ajvalil smeltsanoj xa ti Absalone.

**28**Xi yalobjbe xa ya'i mantal ti yajmosovtaque: “Mi laj avilic ta xyacub xa ti Amnone, ti c'alal ta xcal ta xamilique, milic me. Mi ja'uc xaxi'ic yu'un, yu'un vu'un jmantal. Ja' yu'un un cha'e, tsotsanic, mu xatsiq'ues avo'ntonic.”

**29**C'ot ta pasel smantal ti Absalón laj yale. Ja' yu'un un cha'e, ti smosovtaque laj smilic ti Amnone. Scotol xnich'nabtac ti ajvalile va'iic loq'uel, caji batel ta sca'ic ti jatavic batel ta anile.

**30**C'alal yacalic ta xanavic batel ta bee, c'ot ta sni' ta xchiquin ti Davide ti milbat xa scotol xnich'nab yu'un ti Absalone, ti mu junuc cuxul come.

**31**Va'i un, ti ajvalile va'i liquel, laj xch'i' ta jatel ti sc'u'e, svinajeb ti mu x'ech' ta xa'i ti svocole, ti xpatalet xa ta lumtique. Scotol ti yaj'opisialtac ti oy ta stojole, lic xch'i' ta jatel ti sc'u'ic eque.

**32**Ja'uc ti Jonadab xnich'on ti Simeae, xchi'il ta voq'uel ti Davide, lic c'opojuc ti xi laj yale: —Mu xanop ti laj ta milel scotol ti anich'nabe, Jcuch abtel. Yu'un ja' no'ox laj smilic ti Amnone. Chapanbil xa sc'oplal yu'un ti Absalón ti c'alal ilbajinbat ti Tamar ti ja' yixlele.

<sup>33</sup>Ja' yu'un un cha'e, Jcuch abtel, altic ma' ti ta xc'ot ta avo'nton ti cham xa scotol ti anich'nabe. Ti buch'u chame, c'ajomal no'ox ti Amnone.

<sup>34</sup>C'alal ta xa xjativ ech'el ti Absalone, ti jchabiej ti'nae laj stoy batel sat, laj yil ti oy buch'utic xc'ulet no'ox ta xyal talel ta sbelel Horonaim ti ta ch'ut vitse. Va'i un, ti jchabiej ti'nae bat yalbe ya'i ti ajvalil ti laj yil ti oy buch'u xc'ulet no'ox ta xyal talel ta sbelel ti Horonaime.

<sup>35</sup>Ti Jonadabe xi laj yalbe ti ajvalile: —Tal xa ti anich'nabe, Jcuch abtel, jech c'u cha'al laj jnop ti avajtunelune.

<sup>36</sup>Naca to no'ox laj yo'nton ta c'opojele, c'alal c'otic xnich'nab ti ajvalile, ti lic smil sbaic ta oq'uele. Ja' jech ec ti ajvalile xchi'uc scotol ti yaj'opisialtaque, ep oq'uic ec.

<sup>37</sup>Ja'uc ti Absalone jativ batel, bat snac' sba ta stojol ti Talmai xnich'on ti Amiude, ajvalil ta Gesur. Ja'uc ti Davide ta xoq'uita scotol c'ac'al ta scoj cham ti xnich'one.

<sup>38</sup>Ti Absalone, oxib jabil sjalil snac'oj sba com ti c'alal jativ ech'el ta Gesure.

<sup>39</sup>C'alal ech' xa ox ti me'inalil ta xa'ie, yo'ntonuc xa ya'i ti David ta sq'uelbe ya'i sat ti Absalone.

## 2 Samuel 14

### Ti Joabe sut talel yu'un ti Absalone

<sup>1</sup>Ti Joabe xnich'on ti Sarviae sna'oj lec ti mu tenbaj ta yo'nton ta xa'i Absalón ti ajvalile.

<sup>2</sup>Va'i un cha'e, laj stac ta iq'uel jun ants ti nacal ta Tecoa ti sna' c'usi x'utvan ta lo'lavaneje, ti xi laj yalbe ya'ie: “Biso aba ti oyot ta me'inale. Lapo c'u'il sventa me'inal. Mi ja'uc xajaxbe aba muil poxil, ti vinajuc yilel ti ja' jun ants ti oy xa sc'ac'alil oyot ta me'inal ta scoj ti oy buch'u chamem avu'une.

<sup>3</sup>Va'i un, batan ta stojol ti ajvalile, ti lec xchapet xavalbe ya'i jech c'u cha'al ta xcalbote.” Laj taj une, xchapet lic yal ti Joab ti c'u s'elan ta xc'ot yale.

<sup>4</sup>Jech ti ants ti liquem talel ta Tecoe bat ta stojol ti ajvalile, ti snupilan xa banomil c'ot spatán sba ta lumtique, svinajeb ti ta x'ich'van ta muq'ue, ti xi laj yale: —¡Pojun, coltaun, Jcuch abtel, avocoluc!

<sup>5</sup>—¿C'usi ti avocol une? —xi jac'bat yu'un ti ajvalile. Xi laj stac' ti antse: —Me'unal antsun, yu'un chamem jmalal.

<sup>6</sup>Ti cha'vo' squerem ol ti me' jtunel avu'un li'e, Jcuch abtel, oy bu jun c'ac'al laj stsac sbaic ta leto ta osilitic. Ti jun ta xchibalique, yayijesvan cham yu'un ti xchi'il sbaic ta voq'uel ta scoj ti mu'yuc buch'u xch'acunique.

<sup>7</sup>Avi tana une, scotol ti cuts' calaltaque mu lecuc jc'oplal yu'unic. Ta sc'anic ti ac'o cac' ta c'abal ti buch'u laj smil ti xchi'il ta voq'uele yo' jech ta xpacbat sutel ti jmilvaneje, ti tub xi sc'oplal yu'unic ti j'ich'-rextioile. Va'i un, juteb ta yo'ntonic ta xch'aybe ya'iic

sc'oplal ti j'ac'-patob-o'ntonal ta jtojole, ti mu xa vulesbiluc ta o'ntonal ta xc'ot sc'oplal ti anima jmalal li' ta banomile.

<sup>8</sup>Va'i un, ti ajvalile xi laj stac'be ti antse: —Sutan batel ta ana, ta xcal mantal ti mu'yucuc c'usi xayalbeique.

<sup>9</sup>Xi lic stac' ti antse: —Yojtot, ajvalil, mi oy buch'u ta scajan ya'i ta bail ti mulil colo'ile, ac'o scajanic ta jba xchi'uc yuts' yalal ti jtot jme'e, ti ma'ucuc cajal ta xc'ot ta sba ti Jcuch abtele, ti ma'ucuc cajal ta xc'ot ta sbaic ti bu c'alal smacoj ta ventainele.

<sup>10</sup>Ti ajvalile xi laj staq'ue: —Ti buch'u ta sibtasote, ic'bun tael li' ta jtojole yo' jech mu teyuc no'ox ta xayilbajinot.

<sup>11</sup>Xi lic yalolan liquel ti antse: —¡Avocoluc, Jcuch abtel, tao me ta c'oponel ti Ajvalil Dios avu'une yo' jech ti cuts' calale, mu x'epaj ti jvocol yu'unic ta smilic ti jun jquerem ol ti jmilvaneje! Xi jamal laj yal ti ajvalile: —¡Ta jva'an ta rextico ti Diose ti mu jbejuc stsatsal sjol ta xbaj ta lum ti avole!

<sup>12</sup>Ja'uc ti antse xi no'ox xvulvun liquele: —Avocoluc xa, Jcuch abtel, ac'bun ave ati' ti ts'etano ani' achiquin ta ya'yibel jbeluc sc'op ti me' jtunel avu'un li'e. —C'opojan ca'itic un cha'e —xi ti ajvalile.

<sup>13</sup>Va'i un, xi laj sjac' ti antse: —¿C'u cha'al ya'yel un cha'e, Jcuch abtel, ti anopoj xa jech ta xapasbe ava'i yalab xnich'nab ti Diose? Yu'un jech ta xalilanbe sba stuc ti Jcuch abtele. Ta smul stuc ti mu xac' sutuc tael ti xnich'on ti loqu'em xa batel ta yosilale.

<sup>14</sup>Yu'un ta ono'ox xc'ot ta pasel ti jcotoltic ta xijchamotique, ti co'ol j'elantic vo' ti mu xvinaj bu bat ti c'alal ta xich' malel ta banomile. Manchuc mi jech un, ti Diose mu'yuc ta xtuch'be xcuxlejal mi junuc, ti sna' c'u s'elan ta xut stuc yo' mu nomuc oy ta stojol ti buch'u jatavem batele.

<sup>15</sup>Ma' ti jech lital ta stojol li' une, yojtot Jcuch abtele, yu'un toj ech'em laj sibasicun ti yajval lume. Jech o xal c'ot ta nopel yu'un ti tal sc'oponot ti me' jtunel avu'une yo' jech ta xa'i ya'i mi ta spas ti Jcuch abtel ti va'i s'elan ta jc'anbee.

<sup>16</sup>Jnopo ti ta xa'ibun jc'op ti Jcuch abtele yo' jech ta stic' sba ta spojelun ta stojol ti buch'u ta sc'an ta xisch'aybun ya'i ti jts'unubale xchi'uc ti col li' ta banomil ti ja' yu'un ti Diose.

<sup>17</sup>Ti me' jtunel avu'un li'e ta smala ya'i ti c'usi ta x'albat yu'un ti Jcuch abtele yo' jech xpatet yo'nton ta xc'ot. Yu'un ti Jcuch abtele sna' xchiquintael ti bu leque, ti bu chopole, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti yaj'ánjel Diose. ¡Chi'inatuc yu'un Ajvalil Dios ti Jcuch abtele!

<sup>18</sup>Ti ajvalile xi laj stac'be ti antse: —Avocoluc, mu xamuc mi jbeluc ti c'usi ta jac'bote. —Albun ca'i, Jcuch abtel —xi laj stac' ti antse.

<sup>19</sup>Va'i un, xi jac'bat yu'un ti ajvalile: —¿Mi mu ja'uc van ta melel avich'ojbe tael sc'op ti Joab ti jech tal aval scotol taje? Xi laj stac' ti antse: —Jamal xcaltic ava'i unbi, Jcuch

abtel, mu yanuc ma' ti va'i s'elan laj avale. Yu'un ja' laj stacun talel ti Joab ti avaj'opisiale, Jcuch abtel. Ja' laj yalbun scotol ti va'i s'elan tal calbot ava'ie.

<sup>20</sup>Ti jech laj spas taje, c'ajomal no'ox oy ta yo'nton ti jeluc ti c'usitic ta xc'ot ta pasele. Manchuc mi jech un, ti Jcuch abtele oy sbijil ti xojtiquin lec jech c'u cha'al ti yaj'ánjel Dios scotol ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta muc' ta lume.

<sup>21</sup>Ti stac'obil sutel ti c'op ti va'i s'elan taje, va'i un, xi albat ti Joab yu'un ti ajvalile: —A'yio ava'i, ti c'op taje, laj xa jchapan. Batan, ic'o talel ti querem Absalone.

<sup>22</sup>Va'i un, ti Joabe snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic svinajeb ti sna' x'ich'van ta muq'ue, ti xi laj slequil c'opta ti ajvalile: —Avi tanae, laj quil ti mu'yuc laj stenun ti Jcuch abtele, ti c'ot ta yo'nton c'usi jnopo'j ta yalel ti yajtunele.

<sup>23</sup>Ta jech yepal ti Joabe bat ta Gesur yo' jech ta xic' talel ta Jerusalén ti Absalone.

<sup>24</sup>Ja'uc ti ajvalile laj yal mantal ti tuc' batuc ta snae, ti mu xbat ta stojol ti ajvalile. Ti Absalone mu'yuc laj sc'opon sbaic xchi'uc ti ajvalile.

<sup>25</sup>Ta scotol Israel, mu'yuc buch'u junuc ti xco'olaj xchi'uc ti Absalón ti c'upinbil yu'un ti yutsile, ti lequil c'optabil yu'unique. Yu'un mu'yuc c'usi chopol ta q'uelbel ta sjunul ti sbec'tal stacopale.

<sup>26</sup>Yu'un ti c'alal ta sloq'uilan ti sjol ta jujun slajeb jabile, ta scoj ta xmaque ta be yu'une, x'ech' to ta chib kilo ti yalal ti stsotsil sjol ti c'alal ta sloq'ue, ja' ti c'u s'elan liquem yu'unic sbisol ti ajvaliletique.

<sup>27</sup>Ja'uc ti Absalone oy oxib xnich'on xchi'uc jun yantsil nich'on ti ja' Tamar sbie, ti c'upil sba ta j'ech'ele.

<sup>28</sup>Chib jabil sjalil oy ta Jerusalén ti Absalone ti mu ja'uc laj yilbe sat ti ajvalile.

<sup>29</sup>Jech o xal ti Absalone laj sc'anbe ti Joab ti batuc sq'uel ti ajvalil ta sventae. Mi ja'uc bat ti Joabe. Ti Absalone laj sc'anbe ta xchibal xa velta ti Joab ti batuc sq'uel ti ajvalile. Ti Joabe mi ja'uc bat.

<sup>30</sup>Va'i un, ti Absalone xi laj yalbe mantal ti smosovtaque: —A'yio ava'iic, yosilal sts'unub ti Joabe, nopol oy xchi'uc ti cu'un ti sts'unojbe jchop o ta trigoe. ¡Ba pajbeic sc'ac'al ya'i! Smosovtac ti Absalone batic, ba spajbeic sc'ac'al sts'unubal ti Joabe.

<sup>31</sup>Ja'uc le' une, ta jech no'ox yepal bat ta sna ti Absalone, ti xi laj sjac'bee: —¿C'u cha'al ti amosovtaque ay spajbeic sc'ac'al ti jts'unube?

<sup>32</sup>Xi tac'bat yu'un ti Absalone: —Laj jtaot ta iq'uel yo' jech ta jtacot batel ta svu'lanel ti ajvalil ta yalbel ya'i ti mu'yuc c'usi bal o ti ta Gesur litale, ti ja' lec ti teyuc comcune. Yu'un ta jc'an ta jc'opon ca'i ti ajvalile, ti ac'o yal ti mi oy jmule, ac'o xismilun.

<sup>33</sup>Va'i un, ti Joabe bat sq'uel ti ajvalile. Laj yalbe ya'i ti c'usi ta xal ti Absalone, tae ta iq'uel yu'un ti ajvalile. C'alal c'ot ti Absalón ta stojol ti ajvalile, snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic. Ja'uc ti ajvalile, but's' xut xch'a.

## 2 Samuel 15



### Ti Absalone ta stoy sba ta stojol ti Davide

- <sup>1</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, ti Absalone laj sta jcot carreta sventa ac'ob-leto, xchi'uc ca'etic, ti lic svol lajuneb yoxvinic (50) ta vo' viniquetic ti c'ot ta yajchabivanej stuque.
- <sup>2</sup>Sob ta xlic batel, ta xbat sva'an sba ta ti' be ta ochebal yu'un ti jteclume. Scotolic ti buch'utic ta xc'otic ta sc'anic ti chapanaticuc yu'un ti ajvalil ta scoj ti oy c'op yu'unique, ta xic' talel. Ta sjac'be bu lumal liquel talel. Ti mi ta staquic ti ja'ic snitilultac ti Israele,
- <sup>3</sup>va'i un, ti Absalone xi ta xalbe ya'iiique: “Ta melez ava'uquic ti ac'opique oy stuqu'il, oy smelol. Ja'uc le' une, mu'yuc buch'u xchiquinta ta xchapanel ti ac'op ta sventa ti ajvalile.”
- <sup>4</sup>Xi to ta sts'acubtas ech'el ti slo'ile: “¡C'u no'ox cha'al ti mu jchapanvanejucun yu'un ti lum xcal li'e yo' jech scotol c'ac'al xtal sq'uelicun ti buch'utic sc'an lequil chapanel yu'un ti sc'opique, ta jchapan ma' ti jechuque!”
- <sup>5</sup>Ma'uc no'ox taje, ti buch'u ta xbat c'oponvanuque, ta stsacbat sc'obic, ta sbuts'eic yu'un ti Absalone.
- <sup>6</sup>Ja' jech ta spasolanbe scotol ti Israel ti buch'utic ta xbat sq'uelic ti ajvalil ti ta sc'anic chapanel yu'un ti sc'opique. Ja' jech ta xu'ninbe yo'nton ti israeletique.
- <sup>7</sup>Ta xchanibal xa ox jabil un, ti Absalone xi laj yalbe ti ajvalile: —Avocoluc, Jcuch abtel, ac'bun ave ati' ti batcun ta Hebrone yo' jech ta xc'ot ta pasel cu'un ti oy c'usi calojbe jtrate ti ta xcac'be ti Diose.
- <sup>8</sup>Ti avajtunel li'e, Jcuch abtel, c'alal nacalun to ox ta Gesur ti oy ta Siriae, laj calbe ya'i ta jamal ti Diose, ti mi sc'an ti ta xisut talel ta Jerusalene, ta jbic'tajes jba ta stojol ta yich'el ta muc'.
- <sup>9</sup>—Junuc avo'nton, batan —xi laj stac' ti ajvalile. Va'i un, ti Absalone bat ta Hebrón.
- <sup>10</sup>Ja'uc le' une, ta yorail no'ox laj stac batel jun chibuc j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol scotol snitilultac ti Israele yo' ta xalbe ya'ic ti c'alal mi ta xa'i ta xich' oq'uisanel ti oq'uese, ta xvinajesbat sc'oplal ti Absalón ti ac'bat xa snup ti yabtel ta Hebrone.
- <sup>11</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yic' batel lajunvinic (200) ta vo' xchi'iltac ta Jerusalene ti jun yo'nton batique. Mi ja'uc sna'ic jutebuc ti c'usi smelole.
- <sup>12</sup>C'alal xyaquet taje, ti Absalone laj sta ta iq'uel jun ta scotol yajibjubtasvanej ti Davide, ti sbiinoj Ahitofel ti liquel talel ta Gilo ti ja' slumale, yo' jech ta xchi'invan ti c'alal ta xac' ti milbil matanale. Epaj ech'el ti jcontrainvanejetic yu'un ti Davide. Epaj ech'el xchi'iltac ti Absalone.

### Ti Davide ta xjatav loq'uel ta Jerusalén

- <sup>13</sup>Oy jun j'al-mantal j'ich'-c'op bat yalbe ti Davide ti ta xa sco'oltas sjolic xchi'uc Absalón ti israeletique.

- 14** Va'i un, ti Davide xi laj yalbe mantal ti yaj'opisialtac ti xchi'inojan ta Jerusalene: — ¡Jatavcutic loq'uel avie, naca mi lajcutic ta milel yu'un ti Absalone! ¡Batic ta anil, naca me li' to staotic ti xiyac'botic jvocoltique, ti sbal ta milel ta espada scotol ti jteclume!
- 15**—Chapaluncutic xa ta spasel ti c'u s'elan ta xal mantal ti Jcuch Abtele —xi laj staq'uc ti stuquique.
- 16** Va'i un cha'e, chi'inbil loc' batel ti ajvalile xchi'uc ti c'u yepal ta snae. C'ajomal xa no'ox laj yicta comel lajunvo' stsacal ajniltac yo' ta xchabiic ti nae.
- 17** C'alal loc' xa batel ti ajvalil xchi'uc ti c'u yepal jchi'invanejetique, c'ot sva'an sbaic ta slajeb xa na yu'un ti jteclume.
- 18** Volibil ta o'lol yu'un ti yaj'opisialtaque. Xvoletic batel ta jba'be scotolic ti quereleoetique, ti peleteoetic ti jchabivanejetic yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti vaquib ciento (600) ta vo' geteoetic ti liquic talel ta Gat ti ts'acallic talele.
- 19** Ta jech to yepal, ti ajvalile xi laj yalbe ti Itai ti liquem talel ta Gate: —¿C'u cha'al tal achi'inuncutic ec un? Ta lec no'ox, sutan ech'el. C'otan ta jun svinic ti ach' ajvalile. Jna' lec ac'oplal ti ja' jun jyanlum vinicot ti nutsbilot loq'uel ta alumale.
- 20** Yu'un ja' to no'ox volje lavul. ¿C'u ono'ox la xachi, 'la' chi'inuncutic' xacut ti c'alal mi ja'uc jna' ti bu ta xibate? Ta lec no'ox, sutanic batel xchi'uc ti avinquileltaque. Ac'o sva'an sba ta atojol ti Diose, ac'o xa xchi'inot ta j'ech'el.
- 21** Ti Itaie xi laj stac'be ti ajvalile: —Ta jva'an ta rextico ti Diose, xchi'uc ta stojol ti Jcuch abtele, ta xcal ti buyuc no'ox yalel muyel ti Jcuch abtele, mi sventa lequilal, mi co'ol xcac' jol jbaquil xchi'uque, tijil ono'ox ta xbat ti avajtunel li'e.
- 22**—Batic un cha'e, ba chi'inuncutic —xi tac'bat yu'un ti Davide. Ti jech taj une, jmoj batic xchi'uc David ti Itaie, xchi'uc ti svinictac ti volol ta stojole, xchi'uc ti yan ti xvoletic ta stojolique.
- 23** Scotolic ti jteclume lic smil sbaic ta oq'uel. Ech'ic scotolic ta uc'um Cedrón. Ja' jba'be ech'el yu'unic ti ajvalil ta ts'acal to une. Scotol ti lume stamojic batel sbeled ti sbajtical banomil xchi'uquique.
- 24** Bat ec ti Sadoque, xchi'uc scotol ti levitaetic ti yich'o'ojic batel xcaxail strate ti Diose, ti bat scomtsanic ta stojol ti Abiatare, ja' to ti c'uxi loc' batel scotol ti buch'utic oy ta lume.
- 25** Ja'uc ti ajvalile xi laj yalbe ti Sadoque: —Ich'o sutel ti xcaxa Dios ta lume. Mi ta stic' sba ta jtojol ti Diose, ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta xisut talele. Ta xquil ti xcaxa ta yavil ti bu ac'bile.
- 26** Yan ti mi ta xal ti mu lecuc ta xiyile, li' oyune, c'otuc ta pasel yu'un ta jtojol ti c'usi lec ta xa'ie.
- 27** Ti ajvalil xtoque xi laj yalbe ya'i ti Sadoc ti ja' palee: —A'yio ava'i, ti vo'ote xchi'uc ti Abiatare, junuc avo'ntonic sutanic batel ta lum xchi'uc ti xcha'vo'al anich'nabique. Ic'o batel ti anich'on Ahimaase, xchi'uc ti xnich'on ti Abiatare, ja' ti Jonatane.





<sup>28</sup>Ja'uc ti vu'une ta xicom ta stenlejal sbajtical banomil, ja' to ti mi laj avalic ca'i ti c'u s'elan ta xc'ot ta pasel ta jteclume.

<sup>29</sup>Ti Sadoque xchi'uc ti Abiatore laj yich'ic sutel ta Jerusalén ti xcaxa Diose, comic ti bu taje.

<sup>30</sup>Ja'uc ti David une muy batel ta stselej vitstic yu'un ti Olivoetique. Mi ja'uc slapoj ech'el ti xonobe, ti x'oc'olet batele, ti smucoj ti sjole, svinajeb ti mu x'ech' ta xa'i ti svocole. Ti c'u yepal ti jteclum ti xchi'inojan batele, x'oc'oletic batel ti smucoj ti sjolic ta xmuyic ech'ele.

<sup>31</sup>C'alal laj yich' abel ya'i ti David ti co'ol yo'nton xchi'uc Absalón ti Ahitofel ta contrainvaneje, ti Davide laj sc'anbe vocol ti Diose, ti c'otuc ta pasel ti socuc ta be ti c'u xa s'elan snopoj ta spas ya'i ti Ahitofele.

<sup>32</sup>C'alal c'ot ti David ta sjol ti vits ti bu ta xich' ich'el ta muc' ti Diose, ja' o vul ta loq'uel ti Husai ti liquel talel ta stojol snitilultac ti arquitaetique. Jatantic xa ti sc'u'e, balom lum xa ti sjole,

<sup>33</sup>ti xi albat yu'un ti Davide: —Mi tal achi'inune, toj ep ta xlic avac' jvocol.

<sup>34</sup>Ja'uc le'e, mi ta xasut batel ta Jerusalene, ti mi xavut c'otel ti Absalone: “Ti avajtunel li'e, Jcuch abtel, ta xac' sba ta tunel ta atojol jech c'u cha'al laj yac' sba ta tunel ta stojol ti atote”, ta xatic' aba ta scoltaelun ta smaquel ta be yabtel ti c'usi snopoj ta spas ti Ahitofele.

<sup>35</sup>Yu'un ti bu taje, oy ta atojol ti pale Sadoque xchi'uc ti Abiatore. Ja' yu'un un cha'e, vo'ot ta xachapbe ya'i scotol ti c'usitic ta xava'i ta xich' alel ta sna ti ajvalile.

<sup>36</sup>Ti xnich'nabtaque, ja' ti Ahimaase, xchi'uc ti Jonatane, tey oyic ec un. Ta xavalbun ca'i ti c'usitic ta xc'ot ta pasel ta sventaic taje.

<sup>37</sup>Ti Husaie, ti ja' jun ti lec xil sbaic xchi'uc ti Davide, ja' o c'ot ta Jerusalén ti c'alal ja' o xa yorail ta x'och ech'el ta jteclum ti Absalone.

## 2 Samuel 16

### Ti Sibae oy c'usi ta xalbe ya'i ti Davide

<sup>1</sup>Ech' xa ox batel jutuc ti David ta sjol vitse, c'alal ti Sibá smosov ti Mefi-bosete, loc' talel ta be. Snitoy c'otel cha'cot sburro ti ep xcuchoj ech'el yicats ta jujujote, ti xcuchoj batel lajunvinic (200) ta bej pane, vo'vinic (100) ta bej muc'tic pan ti meltsanbil ta taquintajesbil sat uvae, vo'vinic (100) ta bej sat lo'bolal te'etic ti c'alal ja' o yorail oye, xchi'uc jun yavil vino ti meltsanbil ta nucul ti lec noj ta vinoe.

<sup>2</sup>Ti ajvalile xi laj sjaq'ue: —¿C'usi ta xtun o ti laj avich' talel le'e? Ti Sibae xi laj staq'ue: —Ti burroetique ta scajlebin batel ti c'u yepal oy yu'un ti ajvalile. Ja'uc ti panetique xchi'uc ti sat lo'bolal te'etique, ta stun ta slajesic ti soldadoetique. Ti vinoe, ja' ta xuch'ic ti buch'utic ta xclubic ta be ti ta sbajtical banomile.



<sup>3</sup>—¿Bu oy smom ti avajvale? —xi laj sjac' ti ajvalile. —Com ta Jerusalén —xi laj stac' ti Sibae—. Yu'un ta snop ti xu' ta x'ac'bat yich' yabtel yu'un ti israeletic ti laj yich' to ox ti smuc'tote.

<sup>4</sup>—Lec —xi laj stac' ti ajvalile—. Avi tana le' une, ja' xa avu'un scotol ti c'usi ja' to ox yu'un ti Mefi-bosete. —¿Ti jechuc o la lec ta xilun ti Jcuch abtel le'e, toj lec! —xi laj stac' snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic ta stojol ajvalil ti Sibae.

<sup>5</sup>C'alal c'ot ta jteclum Bahurim ti ajvalil Davide, loc' talel jun vinic yuts' yalal ti Saule, ti sbiinoj Simei xnich'on ti Gerae, ti mu ts'icbaj ti c'usi ta xloc' ta yee.

<sup>6</sup>Xjipte-jipte no'ox ech'el ton yu'un ta stojol ti Davide, xchi'uc ta stojol scotol ti yaj'opisialtaque. Ac'o mi lec macbil ech'el yu'un ti svinictaque xchi'uc yajchabivanej soldadotac stuc ti ajvalile,

<sup>7</sup>ti xi ta xal ti Simei ta sbisel ta cotel chavale: —¿Loc'an batel li'e, jlo'-ch'ich', jmilvanej!

<sup>8</sup>¿Syaquil xa ta stsitsot ti Dios ta scoj ti laj amilbe yuts' yalaltac ti Saule, ti juteb ta avo'nton ta xa'och ava'i ta xquexole! ¿Avi tana li' une, ti Diose ja' xa ta xac' ochuc ta aq'uexol ti anich'on Absalone! Ta achopolal atuc ta xavich' avocol yu'un ti li' oyot le'e, ti c'alal ja' jmilvanejote.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Abisaie, xnich'on ti Sarviae, xi laj yalbe ti ajvalile: —¿C'u cha'al ya'yel ti chamem ts'i' le'e ti ja' no'ox ta soquesbe sc'oplal ti Jcuch abtele? ¿Nax to ma' ti mu ta xba jbojbe ya'i ti snuq'ue!

<sup>10</sup>Ja'uc le'e, xi tac'bat yu'un ti ajvalile: —Le'e, ma'uc aventaic, xnich'nab Sarvia. Ti jech ta xisbisun ta cotel chavale, yu'un nan jech ac'bat sna' yu'un ti Diose. Ti mi jech ono'ox une, ¿buch'u ono'ox ta xchapanat yu'un ti jech ta spase?

<sup>11</sup>Laj taj une, ti Davide laj sq'uel batel ti Abisaie xchi'uc scotol ti yaj'opisialtaque, ti xi laj yalbe ya'iique: —Ti c'alaluc xa ta jnich'on no'ox ta xismil ya'ie, ¡ja'uc xa van ti jun snitilultac ti Benjamine! ¿Q'uelic no'ox ti ta xisbisun ta cotel chavale, ti yu'un jech ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose!

<sup>12</sup>Yu'un ti c'alal ta xlic yil jvocol ti Diose, ja' nan ta sva'an sba ti ta sjoybin ta jlequilal ti jech bisbilun ta cotel chavale.

<sup>13</sup>Ja'uc ti Davide xchi'uc ti svinictaque laj stam batel ti sbeique. Ja'uc ti Simeie xvulvun xa batel ta xch'ut vits ta spat ti Davide, ta sbisel ech'el ta cotel chaval, ti xjipte-jipte no'ox ech'el yu'un ti tone, ti xvajet no'ox ech'el yu'un ti pucuque.

<sup>14</sup>Toj lubemic xa c'alaluc c'otic ta uc'um Jordán ti ajvalil xchi'uc ti svinictac ti xchi'ucanojan batele. Ti bu taje lic xcuxiic.

### **Ta x'och batel ta Jerusalén ti Absalone**

<sup>15</sup>C'alal jech syaquil taje, ti Absalone chi'inbil ochel ta Jerusalén xchi'uc scotol ti israeletique, xchi'uc ti Ahitofele.

<sup>16</sup>Ja'uc ti Husai ti arquitae, ti lec xil sbaic xchi'uc ti Davide, xi x'avet xa batel ta yalel ti bat snup ta be ti Absalone: —¿Ajvalilucot, ajvalilucot!

<sup>17</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Absalone: —¿Mi ja' jech stalel avo'nton ta stojol ti buch'u lec xavile? ¿C'u cha'al mu'yuc xabat xchi'uc?

<sup>18</sup>—Mu stac' —xi laj stac' ti Husaie—. Yu'un tsots sc'oplal ta jnaban jba ta stojol xchi'uc ta jchi'in ti buch'u t'ujbil c'ot yu'un ti Diose, ti t'ujat yu'un scotol ti Israele.

<sup>19</sup>Ti yan xtoque, ti mi oy buch'u ta xcac' jba ta tunel yu'une, ja'uc ta stojol xnich'on ti buch'u lec xquil jba xchi'uque. Ja' no'ox jech ta xcac' jba ta tunel ta atojol, Jcuch abtel, jech c'u cha'al laj cac' jba ta tunel yu'un ti atote.

<sup>20</sup>Va'i un, ti Absalone xi laj sjac'be ti Ahitofel ta sjalile: —¿C'usi stac' xabijubtasvanic ta yalel ti ac'o jpastique?

<sup>21</sup>Ti Ahitofele xi laj staq'ue: —Chi'inano ta vayel ti stsacal ajniltac atot ti laj yicta comel ta xchabiel ti nae. Ja' to jech ta sna'ic scotol ti Israele ti toj ech'em xti'et ajol ta stojol ti atote. Ja' to jech ta stsatsub yo'ntonic ti buch'utic snabanoj sbaic ta atojole.

<sup>22</sup>Va'i un, lic sva'anic axibalna ta xcha'cojal ti na ta sventa ti Absalone, ti ta xchi'in ta vayel ti stsacal ajniltac ti stot ti bu taje, ti yiloy lec ta sba ta satic scotol israeletic ti c'usi ta spase.

<sup>23</sup>C'alal oy c'usi ta xjac'bat bijubtasel ti Ahitofel ti jech yorail ta vo'ne taje, co'ol xchi'uc ti oy c'usi ta xac' ta na'el ti sc'op Dios ti ta xich' jaq'uele. Ja' jech sc'oplal ti Ahitofel yu'un ti Davide xchi'uc ti Absalone.

## 2 Samuel 17

### Ti c'usi snopoj ox ta spas ti Ahitofele, laj smac ta be ti Husaie

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti Ahitofele xi laj yalbe ya'i ti Absalone: —Ac'bun jt'uj lajcha'miluc (12,000) ta vo' viniqetic. Ti ac'ubaltic tana li'e, ta xiloc' batel ta snutsel ti Davide.

<sup>2</sup>Yu'un ti c'alal lubem xae, ti mu xa xu' yu'une, toj lec ta loc'obinel. Ta xcac'be ya'i xi'el ta j'ech'el ti jatvil ta xbatic ec ti c'u yepal ti svinictac xchi'ucanojane. Ja' no'ox ta jmil ya'i ti ajvalile, mu'yuc yan.

<sup>3</sup>Jech ta xc'ot ta pasel cu'un ta xlecub yo'ntonic ti jteclum ta atojole, ti co'ol s'elan junucuc me' lecomajel ta slajesbe yo'nton ti smalale. Ti vo'ote, ja' no'ox ta xac'an ti ac'o chamuc ti jun vinique, ti c'otuc ta pasel ti lamajuc c'op yu'un scotol ti jteclume.

<sup>4</sup>Toj c'otel ta yo'nton ti Absalone xchi'uc scotol ti israeletic ti va'i s'elan laj yich'ic bijubtasele.

<sup>5</sup>Ja'uc ti Absalone laj stac mantal ta yiq'uel ti Husai ti arquitae yo' jech ta xal ec ti c'usi xu' ta snope.

<sup>6</sup>C'alal c'ot ti Husai ta stojol ti Absalone, xi albat yu'une: —Xi s'elan ma' ti nopbil yu'un ti Ahitofele. ¿Mi ja' ta xlic jpascutic xana', mi mo'oj?

- <sup>7</sup>Ti Husaie xi laj staq'ue: —Ma' taje, mu lecuc ti c'usi laj snop ti Ahitofel avi tanae.
- <sup>8</sup>Xana' lec, ti atote xchi'uc scotol ti svinictaque, mu sna' xi'ic, ti co'ol xa van s'elan jech c'u cha'al junuc me' oso ti pojbatem ti yol ti mu stac' nopele. Ma'uc no'ox taje, yu'un ti atote xojtiquinbe smelol ti letovajele, ti mu jmojuc ta x'ech' yu'un ac'ubal xchi'uc ti svinictaque.
- <sup>9</sup>Avi taje, snac'oj sba ta junuc nail ch'en, mi yan xa bu snac'oj sba. Ti yan xtoque, c'alal ta xbit batel ti c'op ta sliquebal no'ox tsalbil ta xc'ot ti avinictaque, mu ta vocoluc ta xalic ti tsalbil c'otic ti buch'utic snabanoj sbaic ta atojole.
- <sup>10</sup>Ti buch'u x'ech' to mu sna' xi'e, ti buch'u co'ol s'elan spucujil león ta j'ech'el ti stalele, ta j'ech'el ta stsic' yo'nton. Yu'un sna'ic lec scotol Israel, ti atote xchi'uc ti xchi'iltaque mu sna' xi'ic.
- <sup>11</sup>Avi tana un cha'e, ta jbijubtasot ava'i, ja' lec ti tsobo talel scotol ti israeletic ta atojol ti oyic ta Dane, ti oyic ta Beersebae, ti co'ol s'elan yi' ta ti' nab ti mu albijuc ti yepalique, ti ta xatojbtas atuc ta yaq'uel ti letoe.
- <sup>12</sup>Va'i unbi, ta jtsactic ta leto ti atot ti buyuc jotucal oye, ti lamal ta xijc'ot ta sbaic co'ol s'elan jech c'u cha'al ti ts'ujul ti ta xyal talel ta banomile, ti j'ech'el ta xlajic xchi'uc scotol ti svinictaque.
- <sup>13</sup>Mu'yuc ta alel, mi snac'oj sba ta junucuc jteclum, yu'un ta xquich'tic batel ch'ojon jcotoltic ti israelotique, ti ta jujubej ta jchajtic lec ta sa'el ta scotole, ti ta x'ech' jchajtic ta jteclum ja' to ti c'uxi xc'ot ta uc'ume, ti ta xich' chajel scotol ti tontique.
- <sup>14</sup>Ti Absalone xchi'uc scotol ti israeletique c'ot ta yo'ntonic ti va'i s'elan laj yal ti Husaie, ti ja' mu sta ti c'u s'elan laj snop ti Ahitofele. (Yu'un ti Diose c'ot ta nopel yu'un ti socuc scotol ti c'u xa ox s'elan nopbil yu'un ti Ahitofele yo' jech ta sta svocol stuc ti Absalone.)
- <sup>15</sup>Ts'acal to un, ti Husaie laj yalbe ya'i ti Sadoque, ti Abiatare, ti ja' paleetique, ti c'u s'elan laj yich' bijubtasel yu'un Ahitofel ti Absalone xchi'uc ti moletic yu'un ti Israele, xchi'uc laj yal ti c'u s'elan bijubtasvan ti stuque.
- <sup>16</sup>C'ot ta pasel ti bat yalbeic ya'i ti David ti bijbijicuque, ti mu x'ech' yu'un ti ac'ubaltic ta stenlejal sbajtical banomile, ti jelavicuc batel ta jot uc'um Jordane yo' jech mu xlajic ta milel xchi'uc ti svinictaque.
- <sup>17</sup>Ja'uc ti Jonatane xchi'uc ti Ahimaase oyic ta En-rogel ti xi'baltic sba mi ta x'ilatic ti oyic xa ta jteclume. Oy me' mosovil tseb lic yal slo'il ya'yej un. Ti stuquic une batic ta anil ta yalbel ya'i ti ajvalil Davide.
- <sup>18</sup>Manchuc mi jech un, laj yil jun quem ti bat yalbe ya'i ti Absalone. Ja'uc le' ec une, laj suj sbaic ti c'otic ta sna jun yuts' yalal ti Bahurime, laj stic' sbaic ochel ta jun joc' ti oy ta amaq'ue.
- <sup>19</sup>Yajnil ti vinic taje, ta anil no'ox laj smac ta jbej ton ti sti' ti joq'ue. Laj sq'ui majbil trigo ta sba. Mu'yuc buch'u laj sna' ti va'i s'elan taje.

<sup>20</sup>C'alal c'otic ti buch'utic nabalic ta stojol ti Absalone, xi laj sjac'beic ti antse: —¿Bu oy ti Jonatane xchi'uc ti Ahimaase? —Le' ech'ique, xi batic ta stuq'uil uc'um laj quile —xi tac'batic yu'un ti antse. Ti buch'utic nabalic ta stojol ti Absalone bat sa'ic. C'alal mu'yuc laj staique, sutic ech'el ta Jerusalén.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, ti c'alal batic xae, ti Ahimaase, ti Jonatane loq'uic tael ti ta joq'ue, batic ta anil ta sbijubtasel ti Davide. Laj yalbeic ya'i ti stamuc batel ti sbeic ta anile, ti jelavicuc ech'el ta jot sti'il ti uc'ume, ti bijubtasvan xa ti Ahitofele ti ta xich'ic tsaquel ta letoe.

<sup>22</sup>Va'i un, ti Davide xchi'uc scotol ti c'u yepal xchi'ucanojane, ta jech to yepal ta anil no'ox laj xchapan sbaic. Laj xtuch'ic jelavel ti uc'ume. C'alal sacub xa ta yoc'omale, co'ol s'elan ti mu'yuc buch'u jelavem ta uc'um yilele.

<sup>23</sup>C'alal laj yil ti Ahitofel ti mu'yuc xc'ot ta pasel ti c'u s'elan snopoje, lic yac'be siyail ti sburroe, bat ta sna ta slumal ti bu voq'ue. Lic xchapan ti c'usi sc'an chapanel ta sventa ti yuts' yalaltaque, laj xhuc snuc', ja' jech cham. Laj yich' muquel ti bu mucul ti stote.

### **Ti Davide ta xc'ot ta lum Mahanaim**

<sup>24</sup>C'alal c'ot ta Mahanaim ti Davide, ja' o xa laj xtuch' jelavel uc'um Jordán ti Absalone xchi'uc scotol ti israeletique.

<sup>25</sup>Ti Absalone stic'oj xa ox ta banquialal jpas-mantal yu'un soldadoetic ti Amasae, ta sventa xq'uexol ti Joabe. Ti Amasa taje, xnich'on jun ismaelita ti sbiinoj Itrae, ti sna'be sba lec yo'ntonic xchi'uc ti Abigail yantsil ol ti Nahase, xchi'il ta voq'uel ti Sarvia sme' ti Joabe.

<sup>26</sup>Ti Absalone xchi'uc scotol israeletique laj slaman sbaic ta yosilal Galaad.

<sup>27</sup>C'alal c'ot ta Mahanaim ti Davide, bat nupaticuc ta be yu'un ti Sobie, ti Maquire, ti Barzilaie. Ti Sobie, ja' ti xnich'on ti Nahase, ti liquel tael ta Rabá ti oy ta Amone. Ti Maquire, ja' ti xnich'on ti Amiel ti liquel tael ta Lodebare. Ti Barzilaie, ja' ti liquel tael ta Roguelim ti oy ta Galaade.

<sup>28</sup>Ti viniquetic taje, laj yich'ic batel tem, lumal bin, xchi'uc lech-lech taq'uin. Ja' jech xtoc laj yich'ic batel trigo, ti jchop o ta trigoe, ti ninal trigoe, ti bacubtasbil trigoe, ti javaxe, ti jchop o ta arbijae.

<sup>29</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yich'ic batel ti ajapome, ti c'usi xnititete, ti quexu meltsanbil ta chu' vacaxe, ti quexu meltsanbil ta chu' chije, yo' jech ta slajes ti Davide, xchi'uc scotol ti svinictac ti c'u yepal xchi'uque. Yu'un laj snopic ti liquic tael ta stenlejal sbajtical banomile, ti ta xvi'najique, ti oyic ta taqui ti'ile, ti lubemic xa xtoque.

## **2 Samuel 18**

### **Tsalbil c'ot cham ti Absalone**

- <sup>1</sup>Ti Davide lic xchol ta atel ti yajsoldadotac ti oy ta stojole. Laj sva'ananbe banquilaletic yu'un ta jujuvoc' ta lajuneb cien (1,000) ta vo', xchi'uc vo'vinic (100) ta vo'.
- <sup>2</sup>Ti jvoc' ta oxch'aque, laj stac batel ti c'ot ta banquilal yu'unic ti Joabe. Ti jvoc' ta oxch'ac xtoque, c'ot ta banquilal yu'unic ti Abisai xnich'on ti Sarvia xchi'il ta voq'uel ti Joabe. Ti jvoc' ta oxch'ac xtoque, c'ot ta banquilal yu'unic ti Itai ti liquel talel ta Gate. Xi laj yalbe ya'i scotol ti yajsoldadotaque: —Ta xbat jchi'inoxuc ta ac'-leto ec.
- <sup>3</sup>Ja'uc le' une xi laj stac'beique: —Mo'oj, mu xapas jech, Jcuch abtel, ti jcontrainvaneje ma'uc tsots sc'oplal ta xa'iic mi ta xijatavcutic, mi ta xichamcutic j'ololuque. Ja'uc ti vo'ote, Jcuch abtel, xjelav to lajunmiluncutic (10,000) ta vo' ac'oplal ta xa'i ti stuquique. Ti lec ta scotole, Jcuch abtel, coman li' ta jteclume yo' jech ta xatac batel yan jchi'ilcutic ta coltavanej.
- <sup>4</sup>—Jechuc, ta jpas ti c'usi lec ta xava'iique —xi laj stac' ti ajvalile. Ta jech to yepal, ta anil no'ox, bat xvechan sba ta xocon ochebal sti' ti lum ti c'alal yacal ta xloq'uc batel ta jujuvoc' ta lajuneb cien (1,000) ta vo', vo'vinic (100) ta vo' ti yajsoldadotaque.
- <sup>5</sup>Ma'uc no'ox taje, ti ajvalile laj yalbe mantal ti Joabe, ti Abisaie, ti Itaie, ti c'uxubajuc yo'ntonic yu'un ti quem Absalón ta sventa ti stuque. Scotol ti soldadoetique ts'etel xchiquinic laj ya'iic ti va'i s'elan albatic yu'un ti ajvalil David ti banquilaletic yu'unic ta sventa ti Absalone.
- <sup>6</sup>C'ot ta pasel un cha'e ti xvoletic batel ti jvoc' soldadoetic ta osiltic yo' jech ta stsac sbaic ta leto xchi'uc ti jvoc' soldado yu'un ti Israele. Ti bu laj stsac sbaic ta letoe, c'ot ta pasel ta te'tic yu'un ti Efraine.
- <sup>7</sup>Ti jvoc' israeletique tsalbil c'otic yu'un ti buch'utic oyic ta stojol ti Davide. Toj tsots ta j'ech'el laj stsac sbaic ta leto ti jech c'ac'al taje, ti chamic jtob ta mil (20,000) ti j'ac'-letoetique.
- <sup>8</sup>Tanij ech'el ta sjunlej lum ti letoe, ti ep milvan ti te'tic ti jech yorail ta vo'ne taje, ja' mu sta milvan ti espadae.
- <sup>9</sup>Ti jech cajal ta mula ti Absalone, ta jech to yepal snupoj c'ot ta be ti buch'utic jmoj sjolic xchi'uc ti Davide. Va'i un, ti mulae laj stic' sba ochel ta yolon jtec' muc' ta encina te'e, ti cacal c'ot snuc' ti Absalón ta xol-xolil ti c'ob te'e ti xt'uyet com ta toyole, xjipet batel ta anil ti mulae.
- <sup>10</sup>Oy buch'u laj yil taje ti xi bat yalbeic ya'i ti Joabe: —Laj quil ti joc'ol ta c'ob encina te' ti Absalone.
- <sup>11</sup>Ti Joabe xi laj staq'ue: —Ti mi laj avil une, ¿c'u cha'al ya'yel mu teyuc no'ox laj abalch'un yalel un? Ti jechuque ximuyubaj xa ta xcac'bot lajunsep plata taq'uin xchi'uc jlic chuquil.
- <sup>12</sup>Ti vinic taje xi laj stac'be ti Joabe: —Manchuc mi ta xavac'bun lajuneb cien (1,000) ta sep plata taq'uin, mi ja'uc jutebuc ta jsoques coc j'ob ta stojol xnich'on ti ajvalile.





Yu'un ti vo'ote, xchi'uc ti Abisaie, ti Itaie, laj ca'icutic la'albatic yu'un ti ajvalile ti com ta abaic ti mu me c'usi snuptan ti querem Absalone.

**13**Ti lajuc jpas une, mu'yuc c'usi xtun o ta j'ech'el, yu'un mu'yuc c'usi mucbaj ti ajvalile. Mi ja'uc oy c'usi stac' xapas yo' jech ta xatic' aba ta spojelun.

**14**—Altic no'ox li' ta jch'ay c'ac'al avu'une —xi laj stac' ti Joabe. Laj stsac ech'el oxib ti c'usi oy sni'e. Laj sts'apbe ech'el ta yo'nton ti Absalón ti cuxul to ti joc'ol ta encina te'e.

**15**Laj taj une, talic lajunvo' svinictac ti Joabe. Lic sjoyobtaic ti Absalone. Laj to yac'beic xchi'il ti ta xa xchame.

**16**Lic yal mantal xtoc ti Joabe ti yich'uc oq'uisanel ti oq'uese. Laj yicta sba ta snutsel israeletic ti soldadoetique, ja' ti pajesatic yu'un ti Joabe.

**17**Va'i un, laj syalesic talel ti Absalone. Laj sjipic ochel ta ch'en ta te'etic ti lic sbusanic epal ton ta sbae. Laj taj une, scotol ti israeletique jatavic batel ta snaic.

**18**Ti cuxul to ox ti Absalone, laj yac' ta meltsanel jun toyol latsbil ton ta Stenlejal osil yu'un ti Ajvalile, ti laj yac'be sbiin ti sbie, ja' ti mu'yuc junuc xnich'on ta x'ich'bat comel ti sbie. Le'e, “ja' ti toyol latsbil ton ti smeltsanoj comel ti Absalone”, xi to sc'oplal yu'unic avi tana le'e.

**19**Laj taj une, ti Ahimaas xnich'on ti Sadoque, xi laj yalbe ti Joabe: —Avocoluc, ac'bun ave ati' ti batcun ta anil ta yalbel ya'i ti ajvalil ti chapanat xae, ti pojbil xa c'ot yu'un Dios ta sventa ti scontrataque.

**20**Ja'uc le' une, xi tac'bat yu'un ti Joabe: —Avi tana le'e, ma'uc vo'ot ta xbat avalbe ya'i ti c'usi c'ot ta pasele, ta yanuc to velta. Avi tanae, mo'oj, yu'un cham xa xnich'on ti ajvalile.

**21**Manchuc mi jech un, ti Joabe xi laj yalbe ya'i jun soldado etiopee: —Batan ti vo'ote, ba albo ya'i ajvalil ti c'usi laj avile. Ti etiopee laj snijan sba ta stojol ti Joabe, ti xbitet no'ox loc' batel ta anile.

**22**Ja'uc ti Ahimaase xi laj yalbe yan velta xtoc ti Joabe: —Mi lec, mi mu'yuc lec ta xava'i, ch'an utun ti tijil ta xibat ta anil ta spat ti etiope eque. Ja'uc le' une, xi tac'bat yu'un ti Joabe: —¿C'u cha'al ta xabat ava'i, nich'on? ¿Mi yu'un la ta xavich' amoton ti c'usi ta xbat aval ti avaloj une?

**23**—Manchucuc, ta xibat ta anil —xi laj stac' ti Ahimaase. —¿Anilajan un cha'e! —xi laj stac' ti Joabe. Va'i un, ti Ahimaase xbitet no'ox batel ta anil ta stenlejal osil, ti laj yech' ta comel ta be ti etiopee.

**24**Ja'uc ti Davide chotol ta sts'el xchibal smactac ti ochebal yu'un ti jteclume. Ti jq'uel-osile ja' o muyem batel ta sba moc ti oy ta yac'ol ti moque. C'alal laj stoy batel sat ti jq'uel-osile, ja' o laj yil ti oy jun vinic ti xbitet no'ox talel ta anile.

**25**Tsots x'avet xa liquel ti laj yalbe ya'i ti ajvalile, ti xi tsots avan ti ajvalile: —Mi stuc tale, yu'un oy c'usi lec tal yal. C'alal yacal ta xnopaj ech'el ti vinique,

<sup>26</sup>ti jq'uel-osile ja' o laj yil yan vinic ti xbitet no'ox ta anile, ti xi laj yavta ech'el ti jchabiej-ti'nae. —¡Tal yan vinic xtoc ti xbitet no'ox talem ta anile! —Yu'un nan oy c'usi lec tal yal xtoc —xi laj stac' ti ajvalile.

<sup>27</sup>Xi to laj yal xtoc ti jq'uel-osile: —Ti c'u s'elan xbitet talem ta anil ti jba'bee, ja' yilel ti Ahimaase, xnich'on ti Sadoque. —Ja' jun lequil vinic —xi laj yalbe sc'oplal ti ajvalile—. Ta jbel ma' taje oy c'usi lec tal yalic.

<sup>28</sup>Nopaj ech'el ti Ahimaase, ti snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic ta stojol ti ajvalile. Laj yalbe chabanuc, ti xi lic yalbe ti lic sc'opone: —Toj lequil c'optabiluc ti Ajvalil Dios yu'un ti Jcuch abtele, ti laj xa stic' sba ta apojel yu'un buch'u ta scontrainote, Jcuch abtel.

<sup>29</sup>—¿Mi mu'yuc c'usi laj spas ti querem vinic Absalone? —xi laj sjac' ti ajvalile. Ti Ahimaase xi laj staqu'e: —C'alal ja' o laj stacun talem ti Joab ti ja' avajtunele, laj quil ti oy buch'u xvoletic no'ox ta j'ech'ele. Mi ja'uc jna' ti c'usi c'ot ta pasele.

<sup>30</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti ajvalile: —Quej quejo to aba ech'el le'e. Va'lan to me un. Jech laj spas ti Ahimaase.

<sup>31</sup>Ja' o c'ot ec ti etiopee, ti xi laj yale: —A'yio ava'i li'e, Jcuch abtel, ti xi s'elan ti oy lec ti c'usi c'ot ta pasele: Ti Dios avi tana li'e, Jcuch abtel, laj xa xchapanbe sc'oplal. Laj xa stic' sba ta spojlot yu'un scotol ti avajcontrataque, Jcuch abtel.

<sup>32</sup>Ti ajvalile xi laj sjac'be ti etiopee: —Ti querem Absalone, ¿mi lec oy? Ti etiopee xi laj staqu'e: —C'u no'ox la cha'al mu jechuc ta xc'ot ta stojolic scotolic ti buch'utic ta scontrainic, ta xilbajinic, ta stoy sbaic ta stojol ti Jcuch abtele, ti tsutsuc sc'oplal yu'unic jech c'u cha'al c'ot ta stojol ti querem le'e.

<sup>33</sup>Mu x'ech' laj ya'i ti ajvalile. Muy batel ta jc'ol na ti oy ta xcha'cojal ti oy ta yac'ol ochebale, ti x'oc' xa liquele, ti xtal xbat xa ta xanobal ti xi ta xalilane: “¡Nich'on Absalón! ¡Nich'on Absalón! ¡C'u no'ox cha'al mu vu'ucun licham ti lic'ot ta aquexole! ¡Cuni nich'on, Absalón, cuni nich'on!”

## 2 Samuel 19

<sup>1</sup>C'alal laj ya'iic ti jnaclejetic ti x'oc' x'avan xa ti ajvalil ta scoj ti cham ti Absalón ti ja' xnich'one, bat yalbeic ya'i ti Joab.

<sup>2</sup>C'ot ta pascal ti tsalvanic ti jech c'ac'al taje, lic joybijuc ta me'inal un yu'un scotol ti lume.

<sup>3</sup>Yu'un xi s'elan ta spas sbaic ti soldadoetic ti mu'yuc xa ta xac' sbaic iluc ta x'ochic batel ta jteclume: Quexlal xa sbaic ti xvoletic ta xanobale, ti co'ol s'elan jatvilic loqu'el ti bu lamalic to ox ta ac'-letoe.

<sup>4</sup>Ja'uc ti ajvalile smacoj sat ti xi ta xal ti smiloj sba ta oqu'ele: “¡Nich'on, Absalón! ¡Cuni nich'on Absalón, cuni nich'on!”



<sup>5</sup>Ti Joab une xi bat yalbe ti ajvalil ta snae: —Jcuch abtel, ta xavac' ta q'uexlal ti avinictac ti co'ol sjolic ta atojole c'alal laj spojic ti Jcuch abtel avi tana li'e, ti xnich'nabe, ti yajnila, xchi'uc ti sts'acal ajniltaque.

<sup>6</sup>Ti Jcuch abtele laj yac' ta ilel ti mu tsotsuc sc'oplal ta xa'i ti banquilaetic yu'une, ti yaj'opisialtaque, ti yac'oj xc'uxul ta stojol ti scontrae, ti contra ta xil ti buch'u c'ux ta x'a'iyat yu'une. Avi tanae, laj xa quil ti ja' toj lec ta xa'i ti Jcuch abtele ti ja'uc cuxuluc ti Absalone, ja' mu'yuc ta alel ma' ti chamcuncutic jcotolcutic yu'une.

<sup>7</sup>Avi tana une, Jcuch abtel, loc'an batel, bat ac'bo smuc'ul yo'nton ti avinictac ti co'ol yo'ntonic ta atojole. Jamal xcal ta sba ta sat ti Diose, ti mi mu jechuque, ti ac'ubaltic tana li'e, mu jvoc'uc avinic ta xcom. Ti jech taje, Jcuch abtele, ja' to toj ech'em scotol ti vocol ta xc'ot ta atojol ti ta to xavil batele, ja' mu sta laj avil ti c'alal aqueremal to oxe.

<sup>8</sup>Ti ajvalile lic batel, bat chotluc ta ochebal sti' yu'un ti jteclume. C'alal laj ya'i scotol ti lum ti chotol xa ta ochebal sti' jteclum ti ajvalile, scotolic batic ta stojol.

### **Ti Davide ta sut ech'el ta Jerusalén**

Ja'uc ti Israele jatavic loq'uel scotolic ta snaic.

<sup>9</sup>Ti jujuvoc' nitiluletic slumal ti Israele, xvulajetic ta jech yepal ti xi ta xalbe sbaique: “Ti Davide laj spojotic loq'uel ta yoc ta sc'ob ti filisteoetic ti ja' cajcontratique. Manchuc mi jech xtoc un, ta scoj ti Absalone, jatav loq'uel ti li' ta jteclume.

<sup>10</sup>Ti Absalone laj xa ox snup yabtel cu'untic yo' ta x'och ta ajvalil ti cham xa ta ac'-letoe. ¿C'usi ta jmalatic un cha'e mi mu sut talel ti ajvalil David cu'untique?”

<sup>11</sup>Ti va'i s'elan ta snopic scotol ti Israele, c'ot ta sni' ta xchiquin ti ajvalil Davide. Va'i un, xi laj stac batel mantal ta stojol ti pale Sadoque xchi'uc ti Abiatare: “C'oponic ti moletic yu'un ti Judae. Jac'beic ca'itic c'u cha'al ta sjaliltasic ti mu xisut batel ta jna yu'unique.

<sup>12</sup>Albeic ya'i ti mu'yuc smelol ti ta xc'otic ta slajeb ti ta xisut batel yu'unique, ti c'alal mu yanicuque, ja' jvinquileltac chapalultac.”

<sup>13</sup>Laj yal mantal xtoc ti xi albatuc ya'i ti Amasae: “Jun jch'ich'eltic ti ta xc'ot ta pasel avi tanae, ti li' ta xlic batel ti ta xa'och ta banquialal yu'un ti cajsoldadotaque, ti sbainoj to ox ti Joabe, ti tsotsuc stsitsun ti Dios ti mi mu xc'ot ta pasel ti jc'ope.”

<sup>14</sup>Ja' jech laj svlubtasbe xch'ulel scotol viniquetic yu'un ti Judae. Scotolic ti co'ol s'elan sc'op no'ox jun vinic laj yalic scotolic ti laj staquic ech'el mantal ta stojol ti ajvalile, ti ac'o sutuc batel xchi'uc scotol ti yaj'opisialtaque.

<sup>15</sup>Va'i un, ti ajvalile laj stam sutel ti sbee, c'ot ta uc'um Jordán. Ti jnaclejetic ta Judae batic ta Gilgal yo' jech ta snupic ta be, ta scoltael jelavel ta xtuch'el ti uc'um Jordane.

<sup>16</sup>Ja' jech ec ti Simeie, xnich'on ti Gerae, ti ayanem talel ta stojol snitilultac ti Benjamine, ti liquel talel ta jteclum Bahurime, lic xchapan sba ta anil ti laj suj sba yalel jmoj xchi'uc svinictac ti Judae, yo' jech ta snupic ta be ti ajvalil Davide.



- 17**Xchi'inoj batel lajuneb ciento (1,000) ta vo' svinictac ti Benjamine. Ja'uc ec ti Sibae, smosov yuts' yalaltac ti Saule, xchi'inoj batel vo'lajuneb (15) ta vo' xnich'nab xchi'uc jtob (20) ta vo' smosovtac, ti c'ot ba'yel ta uc'um Jordán ti c'alal mu to ta xc'ot ti ajvalile.
- 18**Ta jech to yepal, jelav ech'el ta spul-pulil uc'um yo' ta scolta ta xtuch'el uc'um ti c'u yepal x'ayan yu'un ti ajvalile, yo' jech ta sta ti lec xil sbaic xchi'unque. C'alal ta xa xtuch' jelavel uc'um Jordán ti ajvalile, ti Simeie laj snijan sba ta stojol,
- 19**ti xi laj yalbee: —Avocoluc, Jcuch abtel, mu xatic' ta avo'nton ti bu mu lecuc bat cu'une. Mu ja'uc xavules ta avo'nton smul ti avajtunel li'e ti laj jta ti c'alal liloc' batel ta Jerusalene. Mu tiq'uiluc o ta avo'nton.
- 20**Laj quil jba jtuc ti oy jmule. Ti c'u yepal oy snitilultac ti Josee, vu'un ti ba'yel liloc' talel ta snupelet ta bee, Jcuch abtel.
- 21**Va'i un, ti Abisaie, xnich'on ti Sarviae, xi laj yale: —¿Mi mu ja'uc xc'ot o chamuc ti Simeie, ti laj sbis ta cotel chaval ti ajvalil t'ujbil yu'un ti Diose?
- 22**Ja'uc ti Davide xi laj staq'ue: —¿Xnich'on Sarvia, le'e ma'uc aventaic! ¿C'u cha'al mu lecuc xavilicun? Avi tanae, jna' lec, vu'unun ti ajvalil yu'un ti Israele. Mu'yuc buch'u ta xcham junuc li' ta Israel ti c'ac'al avie.
- 23**Laj taj une, laj sva'an sba ta rextico ti laj yalbe ya'i ti Simeie ti mu xich' milele.
- 24**Ja' jech xtoc bat snup ta be ti Mefi-bosete, xnich'on ti Saule. Ti sc'ac'alil ti c'alal loc' ech'el ti ajvalile, ti c'alal lec sut ech'ele, mu'yuc c'usi laj spas. Mi ja'uc oy bu spocoj ti yacane. Mi ja'uc oy bu xch'uloj ti yisime. Mi ja'uc oy bu xchuc'oj sc'u' ti Mefi-bosete.
- 25**C'alal bat ta Jerusalén yo' jech ta snup ta be ti ajvalile, xi albate: —Mefi-boset, ¿c'u cha'al ti mu'yuc xbat achi'inune?
- 26**Xi laj stac' ti stuque: —Jcuch abtel, ti jmosove laj slo'laun. Ta scoj ti coxovune, laj calbe ya'i ti ac'o xislapbun siya ti jmulae, ti ta xicaji batel yo' ta jchi'in ech'el ti Jcuch abtele.
- 27**Ja'uc le' une, laj stic'bun jmul ta stojol ti Jcuch abtele. Manchucuc mi jech un, ti Jcuch abtele, co'ol s'elan junuc yaj'ánjel Dios ti sna' lec ti c'usi ta spas ta jtojole.
- 28**Ac'o mi ja' xtun o ta xich' milel ta stojol ajvalil ti cuts' calaltac ta sventa ti totil me'ile, ti avajtunel li'e, ic'bil batel ta ve'el ta xmexa ti Jcuch abtele. ¿Mi yu'un to oy c'usi stac' ta jc'anbe ti ajvalil une?
- 29**Xi laj stac' ti ajvalile: —Mu xa cac' o calilantic taje. Yu'un laj xa cal mantal ti ac'o avich'ic ch'abel ti banomil xchi'uc ti Sibae.
- 30**Ja' no'ox le' une, xi laj stac' ti Mefi-bosete: —Ac'o yich' comel scotol ti stuque. Ti tsots sc'oplal ta xca'ie, ja' ti mu'yuc c'usi laj spas, ti lec vul ta sna ti Jcuch abtele.
- 31**Ja'uc ti Barzilai ti liquel talel ta Galaade, yal batel ta Rogelim ti ta xchi'in jelavel ta jot uc'um Jordán ti ajvalile. Ta xch'ac sbaic xchi'uc ti bu taje.

- 32**Mol xa ta j'ech'el, yu'un yich'oj xa chanvinic (80) jabil. Laj yac'be ech'el ti c'u yepal ta xtun yu'un ti ajvalil ti c'u sjalil oy ta Mahanaime, ja' ti jc'ulej xa'i sbae.
- 33**Ti ajvalile xi laj yalbe ya'i ti Barzilaie: —Ba chi'inun ta Jerusalén, ta xajbainot ti bu taje.
- 34**Ja'uc ti Barzilaie xi laj staq'ue: —Altic xa ta xibat ta Jerusalén xchi'uc ti Jcuch abtele, mu xa jaluc cuxulun.
- 35**Yu'un quich'oj xa chanvinic (80) jabil. Ti c'usi ta jtun ta jlajese, ti c'usi ta xcuch'e, mu xa xca'i mi oy to smuil, mi ch'abal xa. ¿Mi ta to la xca'i avaloj ti c'u s'elan ta xq'uejinic ti jq'uejimoletique, ti me' jq'uejimoletique? Mu xa jc'an xcac'be svocol ti Jcuch abtele.
- 36**Yu'un c'ajomal tal quech'ta jelavel ta jot uc'um Jordán ti Jcuch abtele. ¿C'u cha'al oy ta yo'nton ta xbainvan ya'i ti Jcuch abtele?
- 37**Ja' no'ox ta jc'anbe vocol ti Jcuch abtele, ti ac'o yac' ye sti' ti sutcun ech'el ta jlumale yo' jech tey ta xicham, ti ac'o quich' muquel ti bu mucul ti jtot jme'taque. Ja'uc le' une, Jcuch abtel, li' oy jun avajtunel ti xi s'elane, ja' ti jnich'on Quimame. Batuc xchi'uc ti Jcuch abtele, ti c'otuc ta pasel ta stojol yu'un ti Jcuch abtele ti c'usi lec ta xile.
- 38**Xi laj stac' ti ajvalile: —Taluc ta jtojol ti Quimame. Ta xlic jpas ta stojol ti c'usi lec ta xavile. Ta xc'ot ta pasel cu'un scotol ti c'usi ta xac'ane.
- 39**Scotolic jelavic ta jot uc'um Jordán. C'alal laj xtuch' jelavel uc'um ti ajvalile, laj sbuts' comel ti Barzilaie, laj xch'ac sbaic. Va'i un, ti Barzilaie sut ech'el ti bu nacale.
- 40**Ja'uc ti ajvalile laj stam batel sbe ta Gilgal. Chi'inbil batel yu'un ti Quimame, xchi'uc scotol ti viniqetic yu'un ti Judae, xchi'uc o'lol jvoc' viniqetic yu'un ti Israele.
- 41**Va'i un, scotol ti israeletique bat sq'uelic ti ajvalile, ti xi laj yalbeique: —¿C'u cha'al ya'yel ti jvinquileltic snitilultac ti Judae ta spojbotic ya'ic ti Jcuch abtele? ¿C'u cha'al ya'yel ti c'ot ta yajsoldadotac ta xchabiel talel yalab xnich'nabtac ti ajvalile, ti c'ot ta svinctac scotol ti xvoletic batel ti c'alal ech' xtuch'ic ti uc'um Jordane?
- 42**Scotol jnaclejetic yu'un ti Judae xi laj stac'beic ti jnaclejetic yu'un ti Israele: —Ti ajvalile, ja' cuts' calalcutic jcotolcutic. Altic no'ox xtoc ti ta xavich' sc'ac'al avo'ntonic yu'une. ¿Mi yu'un ta xanopic ta jtun ta jlajescutic ti c'usi oy yu'un ti ajvalile? ¿Mi yu'un laj xa jtamcutic ta stunesel slajesel ti c'usi oy yu'une?
- 43**Ja'uc ti israeletique xi laj staq'uique: —Lajuneb to velta oy stunel cu'uncutic ti ajvalile, ja' mu sta ti vo'oxuque. Ma'uc no'ox taje, ta sventa ti totil me'il cu'untique, ja' banquial ti cu'uncutique, ma'uc ti vo'oxuque. Ja' yu'un un cha'e, ¿c'u cha'al ta xajip xatenuncutic? ¿Mi mu ja'uc ba'yel laj jnopcutic ti sutuc talel ti ajvalil cu'untique? Manchuc mi jech un, snitilultac ti Judae toj tsots tsacvanic ta c'op, ja' mu sta ti Israele.

## 2 Samuel 20

### Ti Sebae ta spoj ya'i abtelal

<sup>1</sup>Ta snitilultac ti Benjamine oy jun vinic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti sbiinoj Sebae, xnich'on ti Bicie, ti oy ta Gilgale. Ti Sebá taje xi laj yalbe ti c'ot ta pasel ti laj sliquesbe sjol ti jteclum ti laj stsac ti yabtejebic yu'une: “¡Mu'yuc yac'oj jol co'ntontic ta stojol ti Davide! ¡Mi ja'uc jmojuc jrextotic jutebuc xchi'uc xnich'on ti Isaie! ¡Jcotoltic ti israelotique, batic ta jnatic quere!”

<sup>2</sup>Scotol ti viniqetic yu'un ti Israele laj yictaic comel ti Davide yo' jech ta xbat sco'oltas sjolic xchi'uc Sebá xnich'on ti Bicie. Ja'uc ti viniqetic yu'un ti Judae, c'alal to ta uc'um Jordán, ta Jerusalén, staoj yav jun yo'ntonic ta stojol ti ajvalil yu'unique.

<sup>3</sup>C'alal sut ech'el ta sna ti David ta Jerusalene, laj stac ta iq'uel ti lajunvo' sts'acal ajniltac ti laj yicta comel ta xchabiel ti snae. Laj stic' ochel ta jbej na ti chabibil leque, ti staoj yav ta stuc'ulan lec ti bu taje, ti mu ja'uc xa laj xchi'inan ta vayeale. Ja' jech bajal comic, c'otic ta me'unal ants ti c'u sjalil cuxulique.

<sup>4</sup>Laj taj une, ti ajvalile xi laj yalbe ti Amasae: —Ba ic'o talel ti viniqetic yu'un ti Judae, ta yoxibal c'ac'al un, li' xa oyucot ta jtojole.

<sup>5</sup>Ti Amasae ba stsob, ti joc'tsaj xchi'uc ti c'u sjalil albile.

<sup>6</sup>Va'i un, ti Davide xi laj yalbe ti Abisaie: —Ti Sebae ep ta xac' liquel vocol, ja' mu sta ti Absalone. Ja' yu'un un cha'e, ta xcac'bot abain ti cajsoldadotaque. Ba nutso ya'i, naca mi ta sta jlomuc jteclumetic ti oy lec smocal ti xu' ta xjatav batel ta coc ta jc'obtique.

<sup>7</sup>Svinictac ti Joabe, ti cereteoetique, ti peleteoetique, ti jchabivanej yu'un stuc ti ajvalil ti baxbol ta soldado xa'i sbaique, loq'uic ech'el ta Jerusalén xchi'uc ti Joab ta snutsel ti Sebae.

<sup>8</sup>C'alal oyic xa ta sts'el muc' ta nail ch'en ti oy ta Gabaone, loc' talel nupvanuc ta be ti Amasae. Ti Joabe slapoj ech'el sc'u' sventa ti ac'ob-letoe. Syomoj lec ta chuquel xchi'uc ti xchuque, ti joc'ol batel ta xocon ti yespada ta snaile, ti xu' ta snit loq'uel ta yolon no'oxe.

<sup>9</sup>Ti Joabe, ta sbats'i c'ob ta stoybe muyel yolon ye ti Amasa yo' ta sbuts'e, ti xi laj sjac'bee: —¡Mi lec ta xbat avu'un, cuts' calal?

<sup>10</sup>Ti Amasae mi ja'uc laj stuc'ulan ti oy ta sc'ob yespada ti Joabe. Nax to ti Joabe, paj xutbe ti c'alal to lum scotol ti sbel xch'ut yu'une. Toj chamel c'ot yu'un. Mu xa ti'iltaseluc sc'an jmojuc yu'un ti Joabe. Laj taj une, ti Joabe xchi'uc ti Abisai ti ja' xchi'il ta voq'uele, laj stam batel sbeic ta sa'el ti Sebá xnich'on ti Bicie.

<sup>11</sup>Va'i un, ti jun ta scotol yajsoldado ti Joabe, xi laj yal ti laj sva'an sba ta sts'el ti bu bitsil ti Amasae: —¡Ti buch'u yac'oj sjol yo'nton ta stojol ti Joabe xchi'uc ti Davide, ac'o stjiliic batel ti Joabe!

<sup>12</sup>Ti balom ch'ich' xbalet xa ti Amasa ta o'lol bee, laj yil jun soldado ti scotolic ta x'ech' ta va'lej ti yajval lume. Laj sbalalin loq'uel ta be ti Amasae. Lic smac ta jlic c'u'il, ja' ti ta xil ti tey ta xc'otic ta va'lej ti buch'utic ta x'ech'ique.



<sup>13</sup>C'alal laj xa sbalalin loq'uel ta o'lol bee, tuc' xa ta xjelav scotolic ti buch'utic co'ol sjolic xchi'uc ti Joab ta snutsel ti Sebae.

<sup>14</sup>Ja'uc ti Sebae lec jelav ech'el ta stojol jujuvoc' nitiluletic slumal ti Israele. C'ot ta Abel-bet-maaca. Stsoboj ech'el scotol snitilultac ti Bicie, ti ochic batel ta jteclum xchi'uque.

<sup>15</sup>C'alal c'otic ta jteclum Abel-bet-maaca svinictac ti Joabe, lic smeltsanic ochel jelavebal ta sba moc yo' jech ta stsaquic ta leto ti lume, xchi'uc scotolic ta sjipic yalel ta lum ya'iic ti moque.

<sup>16</sup>Ta jech to yepal, xi avan talel jun ants ta sba ti moque, ti oy sbijil sna' c'u s'elan ta spaquel ti c'ope: —¡A'yio ava'iic! ¡A'yio ava'iic! ¡Avocolicuc! ¡Albeic ya'i ti Joab ta jventae, ti ac'o nopajuc talele, yu'un ta jc'oapon ca'i!

<sup>17</sup>C'alal nopaj ech'el ti Joabe, xi jac'bat yu'un ti antse: —¿Mi vo'ot Joab? —Vu'unun ma' ti Joabe —xi laj stac' ti stuque. Ti antse xi laj yale: —A'yibo sc'op ti avajtunel li'e. —Albun ca'itic —xi laj staq'ue.

<sup>18</sup>Va'i un, xi lic yal ti antse: —Oy xi xalic xca'i ti c'op ta vo'nee: “Mi oy buch'u oy c'usi ta sjac' ya'ie, ac'o ba sjac' ta Abel.” Ja' to jech ta xchapaj ti c'ope.

<sup>19</sup>Yu'un ti jlumalcutique, ja' jun ti mu sna' sa'ic ti c'ope. Mu sna' syanijes ti o'ntonal ta stojol ti Israele. ¡Ja' jun ti cajal c'otem ti sc'oplale! Manchuc mi jech un, ja'uc ti vo'ot une, ta xalilin ava'i. ¿C'u cha'al ta xalilin ti c'usi ja' yu'un ti Diose?

<sup>20</sup>Xi laj stac' ti Joabe: —¡Mu jechuc ma' taje! Mi ja'uc oy ta co'nton ta jlilin ti stuc slilijemal ta xcom cu'une.

<sup>21</sup>Ma' taje, mu jechuc. Oy vinic sbiinoj Sebá ti liquem talel ta yosilal ti Efraine, ti xchapanoj xa sba xchi'uc yabtejeb ta scontrainel ti ajvalil Davide. Chucbun talel ti stuque, ta xiloc' batel li' ta jteclume. —Ta jipcutic talel ti sjol ta sba ti moque —xi laj stac' ti antse.

<sup>22</sup>Ti oy sbijil ti sna' c'u s'elan ta spac ti c'ope, bat ta anil ta yu'ninbel sjol yo'nton ti jteclume. Laj sbojbeic sjol ti Sebae. Laj sjipbeic ech'el ti Joabe. Va'i un, ti Joabe laj yal mantal ti ac'o yich' oq'uisanel ti oq'uese. La yictaic comel ti jteclume. Ta jujun tal bat ta snaic. Ja'uc ti Joabe sut ech'el ta Jerusalén yo' ta sc'oapon sbaic xchi'uc ti ajvalile.

### **Ti yaj'opisialtac ti Davide**

*(2 S 8.15-18; 1 Cr 18.14-17)*

<sup>23</sup>C'ot ta banquialal yu'un soldado Israel ti Joabe. Ja'uc ti Benafase, xnich'on ti Joiadae, ja' c'otem ta banquialal yu'un ti jchabivanej soldadoetic cereteoetique, ti peleteoetique.

<sup>24</sup>Ti tsots abtel sc'an pasele, ja' sbainoj ta sq'uelel ti Adorame. Ti ochemic ta yajts'ibajom ti ajvalile, ja' ti Josafate, xnich'on ti Ahilude.

<sup>25</sup>Ti ochem ta yalel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, ja' ti Sevae. Ja'uc ti paleetique, ja'ic ti Sadoque, xchi'uc ti Abiatate.

<sup>26</sup>Ti Irae, ti liquem talel ta steclumal ti Jaire, ja' yajpale xtoc ti Davide.

## 2 Samuel 21

### Ta spac sutel sc'oplalic ti gabaonitaetique

<sup>1</sup>C'alal yorail ochem ta ajvalilal ti Davide, ayan vi'nal ti snitoy sba oxib jabil sjalile. Va'i un, ti Davide lic sjac'be ti Diose, ti xi tac'bat talel yu'une: “Ti vi'nal le'e, ja' ta scoj smilvanejal ti Saule xchi'uc ti yuts' yalaltaque, yu'un laj smilic ti gabaonitaetique.”

<sup>2</sup>(Yu'un ti gabaonitaetique ma'uc sts'unubaltac ti Israele, ja' scomelal jvoc' amorreoetic ti oy c'usi yalojic ta jamal ti israeletic ta stojolique. Ja'uc ti Saúl une laj snop ta stsutses ta j'ech'el ti oy ta yo'nton ti c'ajomal no'ox lecuc oyicuc ti Israele xchi'uc ti Judae.) Ti David une laj sta ta iq'uel ti gabaonitaetique,

<sup>3</sup>ti xi jac'batic yu'une: —¿C'usi stac' ta jpas ta atojolic? ¿C'usi xu' stac' ta jlecubtas ti bu soquem ti c'ope yo' lequil c'optabiluc steclumal ti Diose?

<sup>4</sup>Ti gabaonitaetique xi laj staq'uique: —Ti c'usi quechel cu'uncutic xchi'uc ti Saule, xchi'uc ti yuts' yalaltaque, ma'uc ta scoj taq'uin. Mi ja'uc ta jc'ancutic ti oy buch'u xcham junuc ta Israele. Ti Davide xi laj staq'ue: —Albeicun ca'i un cha'e, ¿c'usi stac' ta jpas ta atojolic?

<sup>5</sup>Xi laj stac' ti stuquique: —Oy jun vinic ti buch'u juteb ta yo'nton ta ox xistsutsesuncutic, ti snopoj ox ta xch'ay ti jc'oplalcutic ta sjunlej yosilal ti Israele.

<sup>6</sup>Le'e, ac'buncutic talel ta c'abal vuc-vo'uc ti snitilultaque. Ta sba ta sat ti Diose ta joc'ancutic ta te' ta Gabaa ta yosil ti Saule, ti buch'u t'ujbil yu'un ti Diose. Ti ajvalile laj xch'un. Laj yac'be ech'el ta yoc ta sc'obic.

<sup>7</sup>Le' une, c'uxubaj yo'nton yu'un ti Mefi-bosete, xnich'on ti Jonatane, smom ti Saule, ta sventa ti oy c'usi laj sva'an sbaic ta rextico ta yalel xchi'uc ti Jonatane.

<sup>8</sup>Manchuc mi jech, laj xchucbe talel chib yol ti Rizpae, xnich'on ti Ajae, ti laj yilic xchi'uc ti Saúl ti sbiinoj Armonie xchi'uc ti Mefi-bosete. Jech xtoc laj xchucbe talel vo'ob yol ti Merab yantsil nich'on ti Saúl ti laj yilic xchi'uc ti Adriele, xnich'on ti Barzilai ti liquel talel ta Meholae.

<sup>9</sup>Taje, laj yac' ech'el ta yoc ta sc'ob ti gabaonitaetique, ti ta sba ta sat ti Diose, bat sjoc'anic ta te' ta vitstic. C'ot ta pasel ti jmoj cham yucubalic ta sliquebal sc'ac'alil stsobel ti jchop o ta trigoe.

<sup>10</sup>Va'i un, ti Rizpae, yantsil nich'on ti Ajae, lic slap lajemal c'u'il sventa me'inal, ti xpatet ta sba jbej tone. Ta sliquebal no'ox c'ac'al stsobel jchop o ta trigo xpatet com ti bu taje, ja' to ti c'uxi yal talel ti vo' ta vinajele. Mu ja'uc xac' nopajuc batel ti jti'oval xulemetic ta c'ac'altic ti bu telel ti animae. Mu ja'uc xac' nopajuc batel ti jti'oval chonetic ti ta xtal ta ac'ubaltique.

<sup>11</sup>Ti va'i s'elan ta spas ti Rizpa sts'acal ajnil Saule, albat ya'i ti Davide.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Davide bat stsobbe talel sbaquiltac ti Saule xchi'uc ti xnich'on Jonatane ti oy ta stojolic ti jnaclejetic ta Jabes ti oy ta Galaade. Taje, laj yelc'anic talel ta yutil Bet-san ti c'alal laj sjoc'anic ti filisteoetic ti c'alal laj stsalic ti Saúl ta Gilboae.



<sup>13</sup>Laj taj une, laj yal mantal ti Davide ti ac'o stsobbeic batel sbaquiltac ti Saule xchi'uc ti Jonatane, ti ac'o stsobbeic batel sbaquiltac ti buch'utic laj yich'ic joc'anele.

<sup>14</sup>Sbaquiltac ti Saule xchi'uc ti Jonatane, bat smuquic ta smuquinal ti Cise, stot ti Saúl ti oy ta Zelae, ta sbanomil ti Benjamine. Jech laj yich' pasesc scotol jech c'u cha'al laj yal mantal ti Davide. Ts'acal to un, lic a'yibatuc sc'op yu'un ti Dios ti xvocolet ta sventa ti slumale.

### **Ti Abisaie ta stic' sba ta spojel ti Davide**

<sup>15</sup>Lic xcha'liquesic letovajel xchi'uc Israel ti filisteoetique. Laj stic' sbaic ec ti David xchi'uc ti yaj'opisialtaque, ti lub ta j'ech'el ti Davide.

<sup>16</sup>Le' une, jutuc xa mu mile yu'un jun inate' vinic ti sbiinoj Isbi-benobe. X'ech' ta lajuneb xcha'vinic (30) kilo yalal ti slanza yich'oje, xchi'uc xchuquinoj jun ach' espada.

<sup>17</sup>Ja'uc ti Abisaie, xnich'on ti Sarviae, bat stic' sba ta spojel scoltael ti Davide, ti stsacoj c'ot ti filisteo ti laj smile. Va'i un, albat yu'un svinctac ti Davide, ti jbeluc sc'oplal yac' ye ti mu xa xloc' batel ta ac'-letoe yo' jech mu xtub xjobal yutsilal ti Israele.

### **Ti letovajel xchi'uc ti inate' viniquetique.**

*(1 Cr 20.4-8)*

<sup>18</sup>Ts'acal to un, lic to letovajel ta Gob ta scontrainelic ti filisteoetique. Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti Sibecai ti ja' husatitae, laj smil ti Safe, snitilul ti inate' viniquetique.

<sup>19</sup>Ti yan to scontrainelic stsaquel ta leto ti filisteoetique, ti ta Gob xtoque, ti Elhanane, xnich'on ti Jair ti liquel talel ta Belene, laj smil ti Goliat ti liquel talel ta Gate, ti co'ol to s'elan ste'el yoc jolobil smuc'ul sjol ti slanzae.

<sup>20</sup>Ti ta Gate, lic to yan letovajel xtoc. Ti bu taje, oy jun vinic snitilultac ti inate' viniquetique, ti ech'em snatile, ti xi s'elane: Vaquib sni' sc'ob ta jujun ti sc'obe, vaquib sni' yacan ta jujun ti yacane, ti ja' chanib xcha'vinic (24) c'otem ta scotole.

<sup>21</sup>Ja'uc le' une, laj stsac ta c'op ti Israele, ti laj smil ti Jonatane, xnich'on ti Simeae, xchi'il ta voq'uel ti Davide.

<sup>22</sup>Ti chanib inate' viniquetic taje, ja' snitilultac ti Refa ti liquel ech'el ta Gate, ti tsaqueic, ti lajic ta milel yu'un ti Davide xchi'uc ti yaj'opisialtaque.

## **2 Samuel 22**

### **Sq'uejimolal ti tsalvanem c'ot ti Davide**

*(Salmo 18)*

<sup>1</sup>Sq'uejimol ti David ti lic sq'uejinta ta stojol Dios ti jech mu'yuc to x'aq'ue ta c'abal yo' ta xmile yu'un ti Saule xchi'uc scotol ti yaj'contrataque,

<sup>2</sup>ti xi lic yale: "C'otemot ta jpojjobbailot, Dios, ta jnac'obbailot, ta jpojvanejot.

- <sup>3</sup>Ti Diose, co'ol s'elan jbej muc' ta ton ti snac'ojun leque, ti c'otem ta jun jmacobbaile, ti cuchem yu'un ta spojelune, ti ta toyol to nac'alun yu'une, ti c'otem ta toyol jpojjobbaile, ti c'otem ta jcoltavaneje. Laj atic' aba ta spojelun ti c'alal tsots ta j'ech'el ti jvocale.
- <sup>4</sup>Ti vo'ote, Cajval Dios, ac'otebal o ti lequil c'optabilote. C'alal ta xajtaot ta c'oponele, ta xapojun ta yoc ta sc'ob ti jcontrataque.
- <sup>5</sup>“Co'ol s'elan ya'lel nab ximaxet xa licom yu'un ti lajebale; ti c'usi ta xmilvane co'ol s'elan balac' vo' ti xbalaquuin no'ox talel laj quil ti lixi' yu'une.
- <sup>6</sup>Ti lajebale laj sts'otun ta xch'ojon; xi'bal sba ti pets'etic laj jta yu'une.
- <sup>7</sup>Ti jech mu x'ech' xjelav ti vocol laj ca'ie, laj jta ta c'oponel ti Diose. Laj jc'anbe ti ac'o stic' sba ta jpojel ti Diose. Ta xch'ulna to, laj ya'i ti jc'opojel jti'inele; c'ot ta sni' ta xchiquin ti li'avane.
- <sup>8</sup>“C'ot ta pasel ti tsots xnicnun no'ox liquel ti banomil yu'une, ti xi s'elan c'ot ta pasele: nic yoyaltac ti vinajele, nic ta j'ech'el ta scoj scapemal sjol ti Diose.
- <sup>9</sup>Xvajet no'ox yu'un ti ch'ail ta sni'e; loc' talel jmilvanej c'oc' ta ye; xleblajan no'ox ti c'oc' ta xloc' talel ta yee.
- <sup>10</sup>Laj sjam smactac ti vinajele, yal talel un. Ta yolon ti yoque, xvolet no'ox lumal toc.
- <sup>11</sup>Xvinaj to ti xvilet cuchbil batel yu'un ti iq'ue.
- <sup>12</sup>C'ot ta axibalna yu'un ti c'usi ic' xvolet ta sjoylejale, xchi'uc ti lumal toc ti xi'bal sba xchi'uc ti ya'lele.
- <sup>13</sup>Xjaplajet xjobal ti c'usi loc' talel ta stojole, ti xleblajet no'ox ta j'ech'el stilemal ti c'oq'ue.
- <sup>14</sup>“Ti Dios ti oy ta toyole, xi to s'elan xvo'o'et laj yac' ta a'yiell ti sc'opojel ta vinajele:
- <sup>15</sup>xc'avlajet no'ox yal talel yu'un ti chauque, ti xjipte-jipte no'ox yu'un ti syolobe, ti mu xa xa'i sbaic xjipetic ta jatobal yu'un ti cajcontrataque.
- <sup>16</sup>Stuc xa yav t'ajal com snabil ti nabe; xvinaj xa ta q'uelel com yoyaltac ti banomile, ta sventa ti xi'el xac' sc'opojel ti Diose, ta sventa ti oy c'usi tsots xjumet no'ox laj yac' taluque.
- <sup>17</sup>“Ta toyol to, laj yac'bun talel sc'ob ti Diose; ta sc'ob laj xchechun loq'uel ti mu albajuc sjamalil ti nabe.
- <sup>18</sup>C'alal mu'yuc xa c'usi xcut jbae, ti tsalbilun xa yu'un ti cajcontra ti ech'em xu' yu'unique, ti mu sta ti vu'une, laj stic' sba ta spojelun.
- <sup>19</sup>Yu'un ja' o laj stsaquicun ta c'op ti c'alal oyun ta vocole; ja'uc le' une, xi s'elan laj stic' sba ta spojelun ti Diose:
- <sup>20</sup>Lic'ot ta pojel colel yu'un; mu tuch'bajun ta yo'nton ti laj scoltaune.

- 21 Xc'ot o ti laj jta jmoton yu'un ti Diose, yu'un xca'ibe ti sni' xchiquinale.
- 22 Jtamoj ti c'usi sc'an ti Diose; ta j'ech'el mu'yuc laj jtuch' ta co'nton ti Diose.
- 23 Ti ta scotol ti c'usi nophil yu'une, laj jpas; ta j'ech'el mi ja'uc laj quicta jba ta spasel ti jbel ti c'usi albil yu'une.
- 24 Tuc' jol co'nton ta stojol; laj quicta jba ta spasel ti c'usi chopole.
- 25 Ti jech mu yanuc ti jol jbaquil ta stojole, ti Diose laj yac'bun jmoton.
- 26 “Ti vo'ote, Dios, mu xana' xayanijes avo'nton xchi'uc ti buch'u jun yo'nton ta atojole; jun yutsil ta xavil ti buch'u mu xyanij sjol sbaquil ta atojole.
- 27 Jamal avo'nton ta stojol ti buch'u jamal yo'nton ta atojole; tsots ta xava'an aba ta stojol ti buch'u spajebal o chopol ta spase.
- 28 Ti buch'u biq'uit ta xac' sbae, ta xacolta; ja'uc ti buch'u cajal toyobba xa'i sbae, avac'oj asat ta stojol ti ta xapec'tsanbe ti sc'oplale.
- 29 C'otemot cu'un ta saquilal osil, Ch'ul Dios; xchijlajan vulel axojobal ta jtojol ti c'alal ic'uneb ta xca'i ti osil banomile, Cajval Dios.
- 30 Ti jech coltabilun avu'une, ta jtsac ta c'op ti jcontrae, ti ta xibit ochel ta sba smocal ti steclumalique.
- 31 “Ti bu stamoj ech'el ti Diose, toj jun yutsil ta j'ech'el; ti c'usi ta xloc' ta ye ta yalel ti ta spas ti Diose, stac' ich'el ta muc' ta j'ech'el. Scotol ti buch'utic jun yo'ntonic ta stojole, ta stuc'ulan lec ta xchabiel.
- 32 ¿Mi mu ja'uc Ajvalil ti Dios un cha'e? ¿Mi yu'un oy to yan dios ti xu' ta xispojotique?
- 33 Ja' muc'ul cajchabivanej ti Diose; ja' yabtel ta spas ti lec jc'oplale.
- 34 Ja' ta xac'bun canilajeb yo' jech xibitet ta anil jech c'u cha'al junuc te'tical chij; ja' ta xiyac'bun yipal yo' jech cajal ta xbat ti jc'oplale.
- 35 Ja' ta xistojobtasun ta yaq'uel ti letoe; ja' ta xiyac'bun yipal ta xach'el ti c'anal taq'uin yolobe.
- 36 “Vo'ot ta xapojun, ta xatic' aba ta scoltaelun; ta xc'uxul avo'nton oy c'usi ta jta.
- 37 Ta aventa vo'ot lec ti bu jtamoj ech'ele, mu to bu stsulbij ti cacane.
- 38 “Laj jnuts ti cajcontrae, laj jtsutsesic ta j'ech'el, ja' to lisut ech'el ti c'alal tub xa comel ti sc'oplale.
- 39 Ta j'ech'el laj jtsutsesic, mu'yuc c'usi x'ayan comic cu'un. Xi c'ot ta pasel ti mu'yuc xa laj stam sbaique, busul comic ta coc.
- 40 Vo'ot laj avac'bun yipal ti ac'-letoe; c'ot ta pasel avu'un ti nijil chimil c'otic ta jtojol ti jtoyobbaetique.

<sup>41</sup>Va'i un, ta jba ta jsat, jatavic ech'el ti cajcontrataque, ja' jech laj jtsutsesic ti buch'utic xti'et sjolic ta jtojole.

<sup>42</sup>Sc'anolanic xa pojel coltael, mu'yuc buch'u tal stic' sba ta spojelic; x'avetic xa ta stojol ti Diose, mu'yuc xtac'batic yu'un.

<sup>43</sup>Co'ol s'elan spucuil banomil laj jlilinic ta j'ech'el. Co'ol s'elan ach'el laj ju'lanic ta teq'uel ta be.

<sup>44</sup>Laj apojun ti c'alal oyic ta tsalvanej ti jteclumle. Staoj yav va'alun ta banquialun yu'un ti muc' ta lume; c'otic ta cajtuneltac avu'un ti lumetic ti buch'utic mu xcojtiquinane.

<sup>45</sup>C'alal ta xa'iic ti jc'ope, ta xisch'unbeicun; lec jc'oplal yu'unic ti jyanlumetique.

<sup>46</sup>Mu'yuc xa xchi'uc xch'ulelic ta xa'i ti jyanlumetique, ti xnicnunic xa ta xi'el ta xloq'uc talel ti bu snac'oj sbaique.

<sup>47</sup>“Muyubtabiluc ti Diose. Ich'biluc ta muc' c'otuc ti cajpojvaneje. Toybiluc c'otuc sc'oplal ti Dios jcoltavanej jpojvanej cu'une.

<sup>48</sup>Yu'un ti Dios taje, ja' ti buch'u laj spacbun ti jc'oplale, ti nijil chimil c'ot yu'un ti lume.

<sup>49</sup>Yu'un ja' lipojun ti oyun ta yoc ta sc'ob ti cajcontrae, ti oyun ta stojol ti jtoyobbaetic ti cajal ye sti' xa'i sbaic ta jtojole. Mu teyuc no'ox aq'uelojun ti c'alal oyun ta yoc ta sc'ob ti viniqetic ti buch'utic xti'et ti sjole, laj atic' aba ta jpojel.

<sup>50</sup>Jech o xal ta sba ta satic ti muc'tiquil lumetique, ta xa jlequil-copta, ta jq'uejinta q'uejimoletic ta sventa ti ach'ul bie.

<sup>51</sup>Loc' ayan ta avo'nton ti jtsalvanejuc c'ot avu'un ti ajvalil ti laj at'uje; staoj oy ti xc'uxul avo'nton ta stojol ti Davide xchi'uc ti snitilultaque.”

## 2 Samuel 23

### Slajebtic xa ech'el sc'op ti oy c'usi laj yal ti Davide

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' slajebtic xa ech'el sc'op ti David ti xi laj yale: “Ti vinic ti toybat sc'oplal yu'un ti Diose, ja' ti David xnich'on ti Isaie, ti t'ujat ta ajvalilal ta sventa Dios yu'un ti Jacobe, ti utsil jq'uejimol vinic yu'un ti Israele, xi laj yal ta jamale:

<sup>2</sup>“Xcuxlejal ti Diose c'opoj ta jtojol, ti oy ta que ta jti' ti sc'opojele.

<sup>3</sup>Ti Dios yu'un ti Israele yu'un c'opoj xa. Ti jpojvanej yu'un ti Israele yu'un xiyute: ‘Ti buch'u oy slequil stuq'uil sna' xchapanvane, ti xi'taoj Dios ta xventainvane,

<sup>4</sup>le' une, co'ol s'elan xjobal saquil osil ti tixil muyel ta yibel vinajel ta yamal osile, ti xchijlajan no'ox yutsil jech c'u cha'al ti sacubel osil ta sob ti mu'yuc macal ta toc ti c'ac'ale, ti ta xch'i yu'un ti momoletic ti c'alal mi laj xa ox yac' ti vo'e.’



<sup>5</sup>Jech o xal ti jnihilultaque lec va'alic ta stojol ti Diose, yu'un sbatel osil laj spas strate ta jtojol, yu'un lec chapbil yu'un scotol, ti jbel ta xc'ot ta pasel yu'une. Jbel sc'oplal ti jtsalvanej ta xic'ot yu'une, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi oy ta co'nton ta jc'anbee.

<sup>6</sup>Ja'uc le' une, scotol ti buch'utic yan sjol sbaquillique, co'ol s'elan junuc ch'ix ti tenbile, ti mu'yuc buch'u sc'an stsaque.

<sup>7</sup>Yu'un sc'an junuc taq'uin, mi ja' junuc lanza, yo' jech ta xich' tamel ti ta xich' jipel ochel ta c'oq'ue, yo' jech ta xc'ac' ta j'ech'el o.”

### **Ti banquial soldadoetic yu'un ti David ti mu sna' stsic' yo'ntonique**

*(1 Cr 11.10-47)*

<sup>8</sup>Xi s'elan sbitac ma' ti banquial yajsoldadotac ti Davide: Ti Is-Boset ti hacmonitae, ti ja' banquial yu'un ti yoxibal ti mu sna' xi'e, oy jun velta, ta slanza no'ox, laj smil vaxaquib ciento (800) ta vo' viniquetic.

<sup>9</sup>Laj taj une, tey nabal ec ti Eleazar xnich'on ti Dodoe, ti ahohita ti ja' jun xtoc ta yoxibal ti mu sna' xi'e. Yu'un ti c'alal xchi'inoj sbaic xchi'uc ti David ta Pas-damime, ti filisteoetique laj svol sbaic ta ac'-leto xchi'uc ti Israele. Ti israeletique laj sq'uej sbaic ech'el.

<sup>10</sup>Ja'uc ti stuc une mi ja'uc laj sibtas sba. Lic stsacan ta milel ti filisteoetique, ja' to ti c'uxi lubtsaj ti sc'obe, ti mu ja'uc xa xtoc yu'un ti yespadae. Ti jech c'ac'al taje, ep tsalvan ta j'ech'el ti Diose. Ti yan soldadoetique laj sts'aclic batel ti Eleazare yo' jech ta stamic talel ti c'usitic com yu'unic ti anima yajcontraique.

<sup>11</sup>Ma'uc no'ox ti Eleazare, nabal talel ec ti Sama xnich'on ti Agee, ti araritae. C'alal svoloj sbaic ti filisteoetic ta Lehie, ta osiltic ti bu ts'unbil ti jchop o ta arbijae, ti soldado Israele jatavic loq'uel ta stojolic.

<sup>12</sup>Ja'uc ti Samae laj xic'an lec sba ta o'lol osiltic yo' ta xpojvan, ti laj stsal ti filisteoetique. Ta j'ech'el tsalvanem c'ot yu'un ti Diose.

<sup>13</sup>Oy jun velta ti ja' o yorail ta xich' tsobel ti ts'unobile, oy oxib ta scotolic ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' ti tsatsaquil viniquetique, bat snup sbaic ta be xchi'uc ti David ta nail ch'en ti oy ta Adulame. Ja'uc ti j'ac'-leto filisteoetique slamanoj sbaic ta stenlejal yu'un Refaim.

<sup>14</sup>Ti Davide snac'oj sba ta nac'obbail c'alal ti j'ac'-leto filisteo ja' o xa oyic ta Belene.

<sup>15</sup>Ti ja' o juteb ta yo'nton ti Davide, xi laj yale: “¡Ti oc la ta alel ti oyuc buch'u xiyac'bun cuch' ti vo' ta joc' ti oy ta ochebal yu'un ti Belene!”

<sup>16</sup>Va'i un, ti oxib ti mu sna' xi'ique ochic batel ti bu vololic ti filisteoetique. Laj spulic loq'uel ti vo' ta joc' ti oy ta ochebal yu'un ti Belene. Laj yich'ic batel ti bu oy ti Davide. Ja'uc ti stuc une, mu'yuc laj yuch'. C'ajomal no'ox laj smal ta sventa smoton ti Diose,

<sup>17</sup>ti xi lic yale: “¡Ma'uc calbe Dios ma' ti ta xcuch' une! ¡Yu'un co'ol s'elan ta xcuch'be xch'ich'el ti viniquetic li'e, ti mu sventaicuc mi ta xchamic ti ay spulic talel ti vo'e!”

Mi ja'uc c'ot ta yo'nton ta yuch'el ti vo'e. Ja' jech taje ti laj spasic ma' ti oxib ti mu sna xi'ique.

<sup>18</sup>Ti Abisai xchi'il ta voq'uel ti Joabe, xnich'on ti Sarviae, c'otem ta banquialal yu'unic ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' viniquetic ti mu sna' xi'ic taje. Oy jun velta, c'ajomal no'ox slanza yich'oj ti laj stsaquic ta c'op vo'lajunvinic (300) ta vo' viniquetic ti laj smilique. Cajal c'ot sc'oplal ta stojol ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' viniquetique,

<sup>19</sup>ti ich'bil ta muc' c'ote, ti mu sta ti yane, ti c'ot ta banquialal yu'unique. Ja'uc le' une, mu xco'olaj xchi'uc ma' ti oxibic ta ba'yele.

<sup>20</sup>Ti Benaía xnich'on ti Joiadae, ti liquel talel ta lum Cabseele, ja' jun vinic ti mu sna' xi'e, ti ep ti c'usi laj spase. Taje, ja' laj smil ti cha'vo' xnich'on Ariel ti liquel talel ta Moabe. Oy jun velta, ti c'alal ja' o ta xyal talel ti bote, laj stic' sba ochel ta jun pujul nail ch'en, ti laj smil jcot león ta yute.

<sup>21</sup>Ja' jech xtoc xi s'elan laj smil jun muc'ul egipcio vinic ti stsacoj slanza laj stae: Ti Benaías laj sc'ambe te'. Laj spojbe ti slanzae. Ta slanza no'ox stuc, laj smil o xchi'uc.

<sup>22</sup>Ti va'i s'elan laj spas ti Benaíae, xnich'on ti Joiadae, laj sta ti puc ti sc'oplal ta stojol ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' ti mu sna' xi'ique.

<sup>23</sup>Laj sta ti ich'bil ta muc' c'ote. Ja'uc le' une, mu sta jech c'u cha'al ti oxibic ta ba'yele. Jech ti Davide ja' laj yac' ochuc ta banquialal yu'un yajchabivanej ti stuque.

<sup>24-39</sup>Ti ta stojol ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' viniquetic ti mu sna' xi'ique, tiq'uil me ta venta ma' ti yan eque: Ti Asael xchi'il ta voq'uel ti Joabe. Ti Elhanán xnich'on ti Dodo ti liquel talel ta Belene. Ti Sama ti liquel talel ta Harode. Ti Elicá ti liquel talel xtoc ta Harode. Ti Heles ti paltitae. Ti Ira xnich'on ti Iqués ti liquel talel ta Tecoe. Ti Abiezer ti liquel talel ta Anatote. Ti Sibecai ti liquel talel ta Husahe. Ti Salmón ti ahohitae. Ti Maharai ti liquel talel ta Netofae. Ti Heled xnich'on ti Baana ti liquel talel ta Netofae. Ti Itai xnich'on ti Ribai ti liquel talel ta Gabaa ti oy ta yosilal ti Benjamine. Ti Benaía ti liquel talel ta Piratone. Ti Hidai ti liquel talel ta uc'um Gaase. Ti Abí-albón ti arbatitae. Ti Azmavet ti liquel talel ta Bahurime. Ti Eliahbá ti saalbonitae. Ti xnich'nab ti Jasene. Ti Jonatane. Ti Sama ti araritae. Ti Ahiam xnich'on ti Sarar ti ararita xtoque. Ti Elifelet xnich'on ti Ahasbai ti liquel talel ta stojolal ti Maacae. Ti Eliam xnich'on ti Ahitofel ti liquel talel ta Guiloe. Ti Hesrai ti liquel talel ta Carmele. Ti Paarai ti arbitae. Ti Igal xnich'on ti Natán ti liquel talel ta Sobae. Ti Bani ti liquel talel ta Gade. Ti Sélec ti liquel talel ta Amone. Ti Naharai ti liquel talel ta Beerot ti ja' yajcoltaobba ti Joabe, xnich'on ti Sarviae. Ti Ira ti liquel talel ta Jatire. Ti Gareb ti liquel talel ta Jatire. Ti Urias ti hitita xtoque. Vuclajuneb xcha'vinic (37) ta vo' viniquetic ti oy ta scotole.

## 2 Samuel 24

### Ti Davide lic stsac tsacob-biil yu'un ti jteclume

(1 Cr 21.1-17)

<sup>1</sup>Ti Diose lic sc'ac'al yo'nton ta stojol ti israeletique, ti laj stijbe yo'nton ti Davide yo' jech ta xcontrainatic yu'une, ti lic yal mantal ti licuc tsacob-biil ta stojol ti Israele xchi'uc ta stojol ti Judae.

<sup>2</sup>Va'i un, ti ajvalile xi laj yalbe ya'i mantal ti Joab banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoetic ti xchi'inoje: —Bat xaniic scotol steclumal ti Israele, ti licuc talel avu'unic ti tsacob-biil ta Dane, ti c'otuc c'alal to Beersebae, yo' jech ta jna' c'u yepal oy ti jnaclejetique.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, xi tac'bat ti ajvalil yu'un ti Joabe: —Ti Ajvalil Dios yu'un ti Jcuch abtele, ac'o yepajes to ta vo'vinic (100) velta yepal jnaclejetic jech c'u cha'al yepal avi tana li'e, xchi'uc xtoc ti yiluc ta sba ta sat ti Jcuch abtel ti cuxul toe. Ja'uc le' une, ¿c'u cha'al oy ta yo'nton ti Jcuch abtel ta sliques ti tsacob-biile?

<sup>4</sup>Manchucuc mi jech un, ti Joabe xchi'uc ti yan banquilaletic yu'un ti soldadoetique, tsots albatic mantal yu'un ti Davide, ti loquic ech'el ta stojol ajvalil ti Joabe xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti soldadoe, yo' jech ta sliquesic ti tsacob-biil ta stojolic ti jteclum Israele.

<sup>5</sup>Ech' xtuch'ic ti uc'um Jordane. Laj sliquesic ta Aroer xchi'uc ta jteclum ti oy ta o'lol stenlejaj ta stuq'uil ech'el ti Gade xchi'uc ti Jazere.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, c'otic ta Galaad xchi'uc ta Cades, slumalic ti hititaetique. C'otic xtoc ta Dan ta ts'acal to. Loquic ech'el ta Dan ti ech' sjoyic ta Sidone.

<sup>7</sup>Laj taj une, batic ta nac'obbail ta Tiro, xchi'uc ta scotol ti lumetic yu'un ti heveoetique, ti cananeoetique, ja' to ti c'uxi c'otic ta loquiel ta yolon ti yac'ol xocon sloqu'ueb c'ac'al ti oy ta Judá ti ta Beersebae.

<sup>8</sup>Laj yich' baluneb (9) u xchi'uc jtob (20) c'ac'al ta xaniel scotol ti lumetique. Ta ts'acal to un, c'otic ta Jerusalén.

<sup>9</sup>Ti Joabe laj yac'be jelavel ajvalil ti c'u yepal laj sta ta tsacbel sbi ti jnaclejetic ti oyic ta jteclume, ti loc' ta chapel vaxaquib ciento ta mil (800,000) viniquetic ti chapalic ta ac'-leto ta Israele, xchi'uc vo'ob ciento ta mil (500,000) ta Judae.

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, laj ya'i ta yo'nton ti David ti laj sta smul ti laj sliques ti tsacob-biil yu'un ti jteclume, ti xi jamal laj yalbe ti Diose: —Tsots laj xa jta jmul ti jech laj jpas le'e. Ja'uc le' une, ta xajc'anbe volol, Dios, ch'aybun jmul jcolo' ti laj sta ti avajtunelune. Pimil toyobba xca'i jba ti jech laj jpase.

<sup>11</sup>Sob xa ta yoc'omal un, ti c'alal liquem xa ti Davide, ti Diose xi laj yalbe ti yaj'alc'op Gade, ti ja' j'alc'op yu'un ti Davide:

<sup>12</sup>“Batan, ba q'uelo ti Davide, ti xi xavalbe ya'i ta jventa ti c'alal ta xac'opone: Oy oxtos ti c'usi ta xcac'be sna'e, ti ac'o st'uj c'usi sc'an ta jpasbee.”

<sup>13</sup>Ti Gade bat sq'uel ti Davide, ti xi laj yac'be sna'e: —¿C'usi la ti junucal lec ta xava'ie? ¿Mi ja' ti vucub jabil vi'nal ta xlic ta jteclume? ¿Mi ja' ti oxib u ti jatbil nutsbilot yu'un ti avajcontrae? ¿Mi ja' ti oxib c'ac'al ta xtal tsots chamel ta jteclume?

Nopo, tac'o ca'itic avi tana li' une yo' jech ta jna' c'usi ta jtac'be ti Buch'u laj stacun talele.

**14**Ti Davide xi laj stac'be ti Gade: —Muc' jmacoj ma' ti vocol une. Avie, xloc' venta ti ac'o slaman yoc sc'ob ti Dios ta jtojoltique, yu'un jelavem ta j'ech'el ti yutsil slequil yo'ntone. Altic ta j'ech'el ma' ti ta xij'och ta yoc ta sc'ob ti jcontrainvaneje.

**15**Va'i un, ti Diose laj stac talel chamel ta stojolic ti Israele, ti lic no'ox ta sacubele, ja' to ti c'uxi c'ot ti bu c'alal albil ti sc'oplale. Lic talel ta Dan ti c'ot c'alal to ta Beersebae, ti chamic lajuneb xchanvinic ta mil (70,000) ta vo' ti jnaclejetique.

**16**C'alal ti ánjel ta xa x'och ta slilin ti Jerusalene, mu lecuc laj ya'i ti Dios ti jech ta spase, ti xi laj yalbe mantal ti ánjel ti ochem ta slilin ti lume: “¡Pajesos xa aba, ch'an xa utu!” Yu'un ti yaj'ánjel Diose xyaquet xa bu ta smaj trigo ti Arauna ti ja' jebuseoe.

**17**C'alal laj yil ti David ti ta slilin ta milel jteclum ti ánjele, xi laj yalbe ti Diose: — ¡Vu'un ta jcoj le'e! ¡Vu'un ta jmul jcolo! ¿Mi yu'un la oy c'usi chopol laj spasic ti uni chijetic le'e? ¡Ti tsitsel ta xavac'bee, cajano ta jba xchi'uc ti c'u yepal oy ta jnae!

### **Ta sva'an jun altar ti Davide**

*(1 Cr 21.18-27)*

**18**Ta yorail no'ox ti c'ac'al taje, ti Gade bat sc'opon ti Davide. Laj yalbe ya'i ti ac'o sva'an jun altar ta sventa ti Dios ti bu smajob trigo ti Arauna ti ja' jebuseoe.

**19**Va'i un, ti Davide bat ta smeltsanel ti c'u s'elan albil yu'un Dios ti Gade.

**20**Ti Araunae, ta nom to sq'ueloj talel ti c'alal laj yil ti xvoletic batel ti Davide xchi'uc ti svinctac ta stojole. Va'i un, ti Araunae nopaj talel, ti snupilan xa banomil c'ot spatán sba ta lumtic ta stojol ti ajvalile.

**21**Xi laj yalbee: —¿C'usi smelol tal vu'lanvanuc ti Jcuch abtel xchi'uc ti yajtuneltaque? Xi laj stac' ti Davide: —Ta jmanbot yavil smajobil ti atrigoe. Ta jva'an jun altar ta sventa ti Diose yo' jech ta xloc' batel ti jtsutesvanej chamel xyaquet ta stojol ti jteclume.

**22**Ti Araunae xi laj staq'ue: —Ac'o yich' ti bu lec ta xil ti Jcuch abtele. Oy li' vacax ti ta xich' chiq'uel ta sventa ti matanale. Oy ti xjochob xch'abajob ti vacaxe xchi'uc ti jlocob banomil te'e ti ta xtun ta sventa ti si'e.

**23**Scotol taje, ta xcac'be ti Jcuch abtel ti c'usi ta xtun yu'une. Ma'uc no'ox taje, xi avan ti Araunae: —Lecuc la yil ti Dios ti va'i s'elan ta spas ti Jcuch abtele.

**24**Ja'uc le' une, xi laj yal ti ajvalile: —Colaval, ja'uc le' une, ta jmanbot scotol ja' ti c'u s'elan ti xloc' ta scotol ti stojole. Mi ja'uc ta xcac'be ta smoton ti Cajval Diose ti mi mu'yuc jmanoje. Loc' ta lajuneb yoxvinic (50) ta sep plata taq'uin ti laj sman o David ti yavile xchi'uc ti vacaxe.

**25**Ti bu taje, laj sva'anbe yaltar ti Diose. Laj yac' ti chic'bil matanale xchi'uc ti c'usitic ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Va'i un, ti Diose laj xchiquinta ti ta xc'anbat vocol sventa ti lume. Ti chamel lajel ta xmilatic o xchi'uc ti Israele, loc' batel.

## 1 Reyes

### 1 Reyes 1

#### Ti c'alal molib xa ti Davide

<sup>1</sup>Ti ajvalil Davide mol xa, yu'un oy xa xch'iel sc'opojel. Manchuc mi ta svolic, mi ta xpixic lec ta c'u'il, mu xa cha'bel x'ayan xq'uixnal.

<sup>2</sup>Ja' yu'un un, ti yajtuneltaque xi laj yalique: “Ti Jcuch abtele, tsots sc'oplal ac'o yich' sa'bel junuc tojol tseb yo' jech ta xchabi, ta stuc'ulan, ta sluts' ti Jcuch abtele, ti ayanuc ti xq'uixnale.”

<sup>3</sup>Ti ta sjunul ti jteclum Israele, laj sa'ic bu ta staic junuc c'upil sba tseb. Laj staic jun un ti sbiinoj Abisage, ti liquel talel ta steclumal ti Suneme, ti laj yic'beic ech'el ti ajvalile.

<sup>4</sup>Toj c'upil sba ta j'ech'el ti Abisage, lic xchabi ta sq'uelel, ta yac'bel ti c'usi ta sc'an ti ajvalile. Ja'uc le' une, ti ajvalile ta j'ech'el mu'yuc xa laj xchi'in ta vayel.

#### Ti Adoniase ta xalbe sba ti c'otem ta ajvalile

<sup>5</sup>Ja'uc taj une, ti Adonías xnich'on ti David ti laj yilic xchi'uc ti Haguite, xvolet liquel ta stsaquel yabtejbta ta contrainvanej ti ta xalbe sba ti c'otem ta ajvalile. Lic xchapan ta sbainel ta sa'el carretaetic sventa ti ac'ob-letoe, xchi'uc jcajlej ta ca' viniquetic, xchi'uc lajuneb yoxvinic (50) ta vo' viniquetic ta sventa yajchabivanej stuc.

<sup>6</sup>Ti c'u xa sjalil ti xcuxlej talele, mi jutebuc ma' ti oy bu yiloj ti contrainat yu'un ti stote, ti oy bu albil ti c'u cha'al jech ta xapase. Yu'un ti Adoniase cha'e, ja' jun c'ac'al querem voc' ti c'alal voqu'em xa ox ti Absalone.

<sup>7</sup>Va'i un, jmoj sco'oltasoj sjolic xchi'uc ti Joabe, xnich'on ti Sarviae, xchi'uc ti pale Abiatare, ti jmoj ta spasic ti c'usi sc'an pasele.

<sup>8</sup>Ja'uc le' une, ti pale Sadoque, ti Benaía xnich'on Joiadae, ti Adoniase, ti j'alc'op Natane, ti Simeie, ti ja' jun vinic jun yo'nton yu'un ti Davide, mi ja'uc ti banquilal soldadoetic yu'un ti Davide, ti jmoj ta sco'oltas sjolic xchi'uc ti Adoniase.

<sup>9</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti Adoniase lic xchapan muc' ta ve'el ta nopol muc'tic ch'en yu'un Zohélet ta sts'el sat vo' yu'un ti Rogele. Laj smil chijetic, tot vacaxetic, jubem ch'in vacaxetic, ti lic staan ta iq'uel scotol ti xchi'iltac ta voq'uele, xnich'nabtac ti ajvalile, xchi'uc scotol ti viniquetic yu'un ti Judá yajtuneltac ti ajvalile.

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc laj sta ta iq'uel ti j'alc'op Natane, mi ja'uc ti Benaiase, mi ja'uc yajsoldadotac ti Davide, mi ja'uc ti Salomón ti xchi'il sbaic ta voq'uele.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Natane xi laj yalbe ya'i ti Betsabee, sme' ti Salomone ti c'alal bat sc'opone: —¿Mu jna' mi mu'yuc to ava'yioj xcal sc'oplal ti Adonías yol ti Haguite, ti ta xalbe sba ti c'otem xa ta ajvalil ti mu ja'uc sna' ti ajvalil David cu'untique?

<sup>12</sup>La' ma' ach'a cha'e, yu'un ta xajbijubtasot yo' jech mu xtub acuxlejal xchi'uc ti aquerem Salomone.

<sup>13</sup>Batan, ba c'opon ti ajvalil Davide, xi xavalbe ya'i jech c'u cha'al li'e: 'Jcuch abtel, laj ava'an aba ta rextico ta yalel ti ja' ta x'och ta Jcuch abtel ti jquerem ol Salomone yo' jech ta spas mantal c'alal mi tsuts xa ti avabtele. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e, ja' xa ta x'och ta ajvalilal ti Adoniase?'

<sup>14</sup>C'alal syaquil ta xac'opon ti ajvalile, ta xi'och ech'el ec yo' jech ta to jtuq'uibtasbe smelol ti ac'ope.

<sup>15</sup>Va'i un, ti Betsabee bat sq'uel ti ajvalil ti bu tiq'uile. Ti jech mol xa ta j'ech'el ti ajvalile, chabibil, tuc'ulanbil yu'un ti Abisage, ti sunamita antse.

<sup>16</sup>Va'i un, ti Betsabee snupilan xa banomil c'ot spatán sba ta lumtic ti xi jac'bat yu'un ti ajvalile: —¿C'usi laj apas?'

<sup>17</sup>Ti stuque xi laj staq'ue: —Jcuch abtel, laj ava'an ta rextico ti Ajvalil Dios avu'une, ta yalel ti ta x'och ta ajvalil ti jquerem ole yo' jech ta spas mantal c'alal mi tsuts yabtel ti Jcuch abtele.

<sup>18</sup>Ja'uc avi tana le' une, ta xalbe sba ti Adoniase, ti ja' xa c'otem ta ajvalile, ti mu xana' ti Jcuch abtelote.

<sup>19</sup>Laj xa smilan tot vacaxetic, ch'in vacaxetic, xchi'uc epal chijetic, ti ic'bil ta ve'el yu'un xnich'nab ti Jcuch abtele, xchi'uc xtoc ic'bil ta ve'el ti pale Abiatate, ti Joabe, ti ja' banquihal jpas-mantal yu'un ti soldadoetique. Ja'uc ti Salomón ti ja' avajtunele, Jcuch abtel, mu'yuc x'iq'ue ta ve'el une.

<sup>20</sup>Avi tana le' une, ajvalil, smalaojic scotol israeletic ta xa'i ya'iic ta yalel ti Jcuch abtel buch'u ta x'och ta pas mantal c'alal mi tsuts yabtel ti Jcuch abtele.

<sup>21</sup>Yan ti mi mu jechuque, yu'un mi cham ti Jcuch abtele, jech ti vu'un xchi'uc ti jquerem ole chapal xa sc'oplal ta xquich'cutic milel.

<sup>22</sup>C'alal syaquil ta xc'opoj xchi'uc ti ajvalile, c'ot ti j'alc'op Natane.

<sup>23</sup>Ac'bat sna' ti ajvalile. Snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic ti c'alal c'ot ta stojol ajvalil ti j'alc'ope,

<sup>24</sup>ti xi laj sjac'bee: —¿Mi avaloj xa, Jcuch abtel, ta x'och ta ajvalilal ti Adonías c'alal mi tsuts ti avabtele?'

<sup>25</sup>Ja'uc tana li' une, yalem xa ech'el, laj xa smilan ti tot vacaxe, ti ch'in vacaxe, xchi'uc epal chij, ti laj yic'anan ta ve'el ti anich'nabtaque, Jcuch abtel, ti banquihal jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, xchi'uc ti pale Abiatate. Jmoj xa vololic ta xve'ic, ta x'uch'obajic, xchi'uc xi ta x'avanique: '¿Ajvaliluc ti Adoniase!'

<sup>26</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc ic'bilun ta ve'el yu'un, mi ja'uc ti pale Sadoque, mi ja'uc ti Benaía xnich'on ti Joiadae, mi ja'uc ti Salomón xnich'on ti Jcuch abtel une.

<sup>27</sup>¿Mi yu'un laj yal mantal ti Jcuch abtele, ti mu'yuc x'albat ya'i ti avajtunel li'e, ti buch'u ta x'och ta ajvalil c'alal mi tsuts yabtel ti Jcuch abtele?'

**Ti Davide ta svinajes ti ta xac' ochuc ta xq'uexol ta ajvalilal ti Salomone**



- 28**Ti ajvalil Davide laj yal mantal ti ac'o yich' iq'uel talel ti Betsabee. C'alal c'ot ti Betsabé ta stojol ti ajvalile, va'al c'ot ta sts'el.
- 29**Va'i un, ti ajvalile xi xcholet laj sva'an sba ta yalele: —Ta jva'an ta rextico ti Diose, ja' ti laj spojun ti c'alal oyun ta vocole.
- 30**Ti c'usi laj ono'ox jva'an ta rextico ti Dios yu'un Israel ta yalele, ta xc'ot ta pasel cu'un ta atojol avi tanae: Ti aquerem ol Salomone ta x'och ta pas mantal c'alal mi tsuts sc'oplal ti ochemun ta pas mantal avie.
- 31**Ti Betsabee snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic laj snup ti ajvalile, ti xi avane: —¡Sbateluc osil mu xtub ac'oplal, yojtot, ajvalil David!
- 32**Ts'acal to un, ti ajvalile laj yal mantal ti ac'o yich' iq'uel talel ti pale Sadoque, ti j'alc'op Natane, ti Benaía xnich'on ti Joiadae. C'alal c'otic ta stojol ti ajvalile,
- 33**xi albatique: —Ti caj'opisialtaque, avocolicuc, chi'inic batel. Cajanic muyel ta jcajleb mula ti jnich'on Salomone, iq'uic batel ta Gihón.
- 34**C'alal mi ac'bat xa snup yabtel yu'un ti pale Sadoque, xchi'uc ti j'alc'op Natane yo' jech ta x'och ta ajvalil yu'un ti Israele, oq'uisanic ti xulub chije, ti xachi xa'avanique: '¡Ja'uc ajvalil ti Salomone!'
- 35**Ts'acal to un, voletanic talel ta xchabiel ta xtal chotiuc ta pas mantal, ti ta x'och ta jq'uexole, ti c'ot xa ta nopel cu'un ti ta x'och ta banquialal yu'un ti Israele xchi'uc ti Judae.
- 36**Ti Benaía xnich'on ti Joiadae, xi laj stac'be ti ajvalile: —¡Jechuc, ja' jech snopoj ti Ajvalile, Dios yu'un ti Jcuch abtele!
- 37**Ti c'u s'elan laj spas talel ti Dios ta stojol ti Jcuch abtele, jechuc me c'otuc ta pasel yu'un ta stojol ti Salomone, ti ech'uc to jelavuc ti c'u s'elan ta xventainvane, ti mu sta ti c'u s'elan ventainvan ti Jcuch abtel Davide, yojtot.
- 38**Laj taj une, ti pale Sadoque, ti j'alc'op Natane, ti Benaiae, xnich'on ti Joiadae, ti cereteoetique, xchi'uc ti peleteoetique, laj yaq'uic cajiuc ta smula ajvalil David ti Salomone, ti yic'o'jic batel ta Gihone.
- 39**Ti bu taje, ti pale Sadoque laj stsac ti yavil aceite cachu ti ta xtun ta ch'ulnae. Laj yac'be snup yabtel ta ajvalilal ti Salomone. Lic yoq'uisanic ti xulub chije, ti scotolic xi lic avanicuc ti lume: “¡C'ot xa ta ajvalil ti Salomone!”
- 40**Ts'acal to un, scotolic liquic ta yoq'uisanel ti amae. Ti jech mu'yuc c'usi x'ech' o ta xa'iic ti xmuyubajique, sc'anuc xa javuc ya'i ti banomil ti xvochetic ta j'ech'ele.
- 41**Naca to laj yo'nton ta ve'el ti Adoniase xchi'uc ti c'u yepal laj yiq'ue, c'alal ja' o laj ya'iic ti xvochetic no'ox ta j'ech'ele. C'alal laj ya'i ti Joab ta xoq'uisanic xtoc ti xulub chije, xi laj yale: —¿C'u cha'al ti xc'ulc'un no'ox ti jteclume?

<sup>42</sup>C'alal syaquil ta xc'opoje, ja' o c'ot ti Jonatán xnich'on ti pale Abiatare. Xi laj yalbe ya'i ti Adoniase: —Ochan talel, ja' jun vinicot ti avich'oj tsots avabtele, ti avich'oj talel lec lo'il a'yeje.

<sup>43</sup>Ti Jonatane xi laj stac'be ti Adoniase: —Mo'oj, mu jechuc. Ti David ti ajvalil cu'untique laj xa yac'be snup yabtel ta ajvalilal ti Salomone.

<sup>44</sup>Yu'un ti pale Sadoque, ti j'alc'op Natane, jech c'u cha'al ti Benaiae, xnich'on ti Joiadae, ti cereteoetique, ti peleteoetique, albatic xa mantal ti ac'o xchi'inic batel ti Salomone, ti laj scajanic muyel ta smula stuc ti ajvalile.

<sup>45</sup>Ma'uc no'ox taj une, ti pale Sadoque, ti j'alc'op Natane, laj yac'beic xa snup yabtel ta ajvalilal ta Gihón, ti xmuyubaj sutic talel ti bu taje. Jech o xal ti jteclume xc'ulc'un ta j'ech'el, ja' me sc'oplal ma' ti xc'ulc'un no'ox laj ava'iique.

<sup>46</sup>Ma'uc no'ox taje, ti Salomone yu'un laj xa sventain ti pasob mantale.

<sup>47</sup>Jech xtoc yajtuneltac ti ajvalil Davide bat xa spatbeic yo'nton ti Salomone, ti ac'o sva'an sba ti Dios ta stojolale, ti ech'uc to ti c'u s'elan ta stae, ti jamuc to ech'el sts'aquiltac ti yosile, ti ja'uc mu sta ti c'u s'elan laj sta to ox ti ajvalile. Ma'uc no'ox taje, ja' stuc ti ajvalile, ti quiquil xa ta sba steme, laj snijan sba ta yich'el ta muc ti Dios yu'une.

<sup>48</sup>Yu'un xi laj yale: 'Lequil-c'optabiluc ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ti laj to quil ta jba ta jsat laj yac' ye sti' ti ja' jun jnihilul choti ta ajvalile.'

<sup>49</sup>Xnicnunic xa liquel ti c'u yepal ic'bilic yu'un ti Adoniase. Va'iic scotolic ta ts'acal un, ta jujun tal tan puc batic.

<sup>50</sup>Ja'uc ti Adoniase, ta scoj ti xi'el yu'un ti Salomone, va'i batel, bat ta ch'ulna. Bat st'uayan sba ta stsaquel ti xulub altar yo' ta spoj sbae.

<sup>51</sup>Oy buch'u ti xi bat yalbe ya'i ti Salomone: —Ti Adoniase ta xi' yu'un ti Jcuch abtele, bat snac' sba ta altar. Ta sc'an ta atojol avi tanae, Jcuch abtele, ti jamaluc la xaval ti mu la xamile.

<sup>52</sup>Ti Salomone xi laj staq'ue: —Mi lequil vinic ta spas sbae, mu jbejuc stsotsil sjol ta xbjaj ta lum. Ti mi ta xvinaj ti oy c'usi chopol ta spase, ta xcham ono'ox.

<sup>53</sup>Ta jech yepal laj yal mantal ti Salomone, ti ac'o loq'uesatuc ti ta altare. Ti Adoniase bat ta stojol ti ajvalil Salomón ta ts'acal toe, ti snupilan xa banomil ta spatán sba ta lumtique. Albat mantal ti batuc ta snae.

## 1 Reyes 2

### Slajeb xa sc'op ti c'u s'elan laj yal comel ti Davide

<sup>1</sup>Ta xa xc'ot, xnopaj ech'el yorail ta xcham ti Davide. Ja' yu'un ti Davide xi laj yalbe ya'i mantal ti Salomón ti ja' xnich'one:

<sup>2</sup>“Ta xa jtam ech'el ti be ti ja' slajebal ta scotole jech c'u cha'al ta stamic batel scotol ti jnaclejetic li' ta banomile. Tsotsan, vinicuc me xava'i aba un.

<sup>3</sup>C'otuc ta xch'unel avu'un ti c'u s'elan snopoj ti Ajvalil Dios avu'une. Pasolano ti jbel oy c'usi albil ti c'u s'elan ta sc'an yo'ntone, ti smantaltaque, ti c'usi albil yu'une, ti smantaltac ti c'ot ta jbel c'usi albil ti laj sts'iba comel ti Moisesse, yo' jech lec ta xc'ot ta pasel avu'un scotol ti c'usi ta xapase, xchi'uc ti buyuc no'ox ta xabate.

<sup>4</sup>Ja' jech xtoc, yo' jech ta xc'ot ta pasel strate ti Dios ti yalojbune, ti mi sjunul yo'ntonique, sjunul xch'ich'elic ta stuc'ulan sbaic, ta stamic batel ti jnich'nab ti c'usi ta sc'an pasbel ti stuque, oy ono'ox buch'u ti jnitilultaque ta x'och ta ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>5</sup>“Lec un cha'e, avi tanae, xana' lec ti c'usi laj spasbun ti Joabe, xnich'on ti Sarviae. Ti xcaltique, ja' ti xi s'elan laj spasbe ti cha'vo' banquialal soldadoetic yu'un ti Israele: sc'oplal ti Abnere, xnich'on ti Nere, xchi'uc ti Amasae, xnich'on ti Jetere, ti ja' o laj smilic ti c'alal lamajem ti c'ope, ti ja' no'ox ta sutes xquexic ti c'alal mal ti ch'ich' ti c'alal xyaquet ti letoe, ti ta scajanbeicun ta jba ti milatique.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un cha'e, oyuc me abijil yu'un. Mu me teyuc no'ox aq'ueloj ti jun xa yo'nton ta xcham xlajique.

<sup>7</sup>Ja'uc ti xnich'nab Barzilaie, ti liquel talel ta Galaade, c'uxubajuc avo'nton yu'un, chotano ta amexa, yu'un laj spojicun ti c'alal jatvilun yu'un ti achi'il ta voq'uel Absalone.

<sup>8</sup>Ja'uc ti yan xtoque, ti nabal ta atojol ti Simei xnich'on ti Gerae, snitilul ti Benjamine, ti liquel talel ta Bahurime, q'uelo me lec ti c'usi ta spase. Le'e, ja' ti buch'u tsots laj sbisun ta cotel chaval ti c'alal ta xibat ta Mahanaime. Manchuc mi jech un, ts'acal to bat snupun ta be ta uc'um Jordán, ti laj jva'an ta rextico ti Dios ta yalbel ya'i ti mu jmile.

<sup>9</sup>Oy abijil, xana' c'usi xu' xavut. Mi ja'uc xc'uxubaj avo'nton yu'un ta xch'aybel ti smul scolo'e. Ja'uc le'e, paso tsatsal ti c'ux-c'uxticuc ac'o ya'i ti svocol c'alal ta xchame.”

### **Ti Davide ta xcham**

*(1 Cr 29.26-30)*

<sup>10</sup>Ti Davide cham, bat yich' muquel ti bu mucul ti stot sme'taque, ti sbiinoj Steclumal ti Davide.

<sup>11</sup>Och ta ajvalilal cha'vinic (40) jabil sjalil ti ta Israele. Vucub (7) jabil sjalil laj spas ajvalilal ta Hebrone, xchi'uc oxlajuneb xcha'vinic (33) jabil sjalil ti laj spas ajvalilal ta Jerusalene.

<sup>12</sup>Laj taj une, ti Salomone laj xquexolin comel ta xcuchbel yabtel ti David ti ja' stote, ti mu'yuc yanij yu'un c'alal och ta pas mantale.

### **Ti Adoniase ta xtub sc'oplallic xchi'uc ti svinictaque**

<sup>13</sup>Ti Adonías yol ti Haguite bat sc'opon ti Betsabé ti ja' sme' ti Salomone, ti xi jac'bat yu'une: —¿Mi ta yutsil avo'nton latal? —Jech —xi laj stac' ti stuque.

- 14**Xi to laj sts'acubtas ech'el ti ya'yeje: —Oy c'usi ta xcalbot ava'ie. —Albun ca'i —xi ti Betsabee.
- 15**—Xana' —xi laj yal ti Adoniase—, vu'un c'otem ta jventa ma' ti ajvalilale, ti smalaojic scotol israeletic ti ta xic'ot ta ajvalil yu'unique. Ti bainvanej ta ventainvaneje, ja' c'ot ta sventa ti jchi'il ta voq'uele. Chapbil xa yu'un Dios ti ja' ta xc'ot ta ajvalil yu'une.
- 16**Avi tana li'e, ta jc'anbot jun xa no'ox vocol ta atojol, ti mu xajalta aba ta spasele. —Albun ca'itic —xi laj stac' ti antse.
- 17**Ti stuque xi laj yale: —Avocoluc, albo ya'i ti ajvalil Salomone, ti ac'o yac'bun cajnilin ti Abisag ti sunamitae, yo' ta xquic'. Mu nan ta sjalta sba ta yaq'uel ye.
- 18**—Jechuc, ta jc'opon ca'i ti ajvalil ta aventae —xi laj stac' ti Betsabee.
- 19**Ja' yu'un un cha'e, ti Betsabee bat sc'opon ti ajvalil Salomón ta sventa ti Adoniase. Ti ajvalile va'i batel, bat snup ta be ti sme'e, ti snupilan xa banomil laj snijan sba ta stojole. Bat chotluc ta xchotleb ta ts'acal to un, ti laj yal mantal ti ac'o yich'ic talel junuc xila ta sventa ti sme'e, ti lic chotiuc ta xocon sbats'i c'ob ti ajvalile.
- 20**Va'i un, xi lic yalbe ya'ie: —Bats'i xi yuni nene' muc'ul vocol ta jc'an ta atojole. Mu xajaltabun, avocoluc. —C'anbun ti c'usi ta xac'ane, me'tic —xi laj stac' ti ajvalile—, mu jaltabot unbi.
- 21**—Ac'o ave ati' ta stojol ti achi'il ta voq'uel Adonías ti ac'o yic' ti Abisag ti jun sunamita antse —xi laj yal ti stuque.
- 22**—¿C'u cha'al ta xac'an ti ta xcac'be yic' ti sunamita Abisag ti Adoniase? —xi laj stac'be sme' ti ajvalile—. ¡Ja' xa no'ox sc'an, ti mu'yuc ta xavalbun ti ac'o jt'ic' ochel ta ajvalil ti jech jbanquile, ti jmoj sjolic xchi'uc ti pale Abiatore, xchi'uc ti Joab xnich'on ti Sarviae!
- 23**Ti jech laj yal taj une, xi laj yal ti ajvalil Salomón ti laj sva'an ta rextico ti Diose: “¡Tsots ac'o xistsitsun ti Diose, ti mi mu xcham xlaj o xchi'uc ti va'i s'elan laj yal ti Adoniase!
- 24**Jech'el ta xcal ta stojol ti Diose ti ja' stuc laj stic'un ochele. Laj snop stuc ti laj sva'an sba ti li'och ta xq'uexol ti David ti ja' jtote. Laj yac' ye ti mu xch'ay sc'oplal ti snitilul ta x'och ta ajvalilale. Avi tanae, ta xcham ono'ox ti Adoniase.”
- 25**Ta jech to yepal, laj yalbe mantal ti Benaía xnich'on ti Joiadae, ti ac'o smil ti Adoniase. Bat ec un, laj smil.
- 26**Ja'uc ti pale Abiatore, xi albat ya'i yu'un ti ajvalile: “¡Batan ta Anatot ti ja' alumale! Ac'o mi xc'ot o ta xavich' milele, mi ja'uc ta jmilot, yu'un vo'ot laj avich' talel ti xcaxa Dios ta stojol ti Davide, ja' ti jtote ti co'ol laj avich' avocolique.”
- 27**Jech c'ot ta pasel yu'un ti Salomone, ti laj sloq'ues ta yajpale Dios ti Abiatore, xchi'uc c'ot ta pasel yu'un Dios ti laj ono'ox yal ta Siloe, ti oy sc'oplalic snitilultac ti Elie.

**28**Ti Joabe laj sco'oltas sjolic xchi'uc ti Adoniase. Ja'uc le'e mu'yuc laj sco'oltas sjolic xchi'uc ti Absalone. C'alal puc batel ti lo'il a'yeje, laj ya'i ti Joabe, jatav batel ta xch'ulna ti Diose, ti bat snac' sba ti bu oy ti altare.

**29**Ja'uc le' une, albat ya'i ti ajvalil Salomone, ti jatav xa batel ti Joab ta xch'ulna ti Diose, ti bat xa snac' sba ti bu oy ti altare. Va'i un, ti Salomone laj yalbe ya'i ti Benaiae, xnich'on ti Joiadae, ti ac'o ba smil ti Adoniase.

**30**Ti Benaiae bat ta ch'ulna, ti xi laj yalbe ya'i ti Joabe: —Ta xalbot ava'i ti ajvalile, ti loc'an talel teye. Ja'uc ti Joabe xi laj staq'ue: —¡Mo'oj unbi! ¡Li' ac'o chamcune! Ti Benaiae sut ech'el ta yalbel ya'i ajvalil ti c'u s'elan xu' ta stac' ti c'ope, xchi'uc ti c'u s'elan laj yal ti Joabe.

**31**Va'i un, ti ajvalile xi laj staq'ue: —Mu jmac'betic yo'nton. Milo ya'i, mucu, ti ch'ayuc sc'oplal li' ta sna ti jtote, xchi'uc ta jba ta jsat ti ja' ta scoj ti Joab ti oy buch'u milvanique.

**32**Ta xcajanbat ta sba yu'un Dios ti ta smul scolo' stuc ta xcham xlaje. Mu ja'uc jutebuc sna' ti jtot ti xi c'ot ta pasel ti laj smil ta cuchilu cha'vo' vinic ti tuc' sjol yo'ntonique, ti xtojobic leque, ti mu sta ti stuque: ti Abnere xnich'on ti Nere, ti banquihal jpas-mantal yu'un ti soldado Israele, xchi'uc ti Amasa xnich'on ti Jetera, ti banquihal jpas mantal yu'un ti soldado Judae.

**33**Sbatel osil cajal ta xc'ot ta sba Joab xchi'uc yalab xnich'nab ta scoj ti milatique. Ja'uc ta stojol ti Davide, ta stojol ti snitilultaque, ti ta snae, ti bu ta spas mantale, ta sventa ti Diose, lamajem c'op sbatel osil.

**34**Va'i un, ti Benaiae bat smil ti Joabe. Ti Joabe bat yich' muquel ta sna ti oy ta sbajtical banomile.

**35**Ti ajvalile laj stic' ochel ta banquihal jpas-mantal yu'un soldadoetic ti Benaía ta ts'acal toe, ti c'ot ta xq'uexol ti Joabe. Ti Abiatara c'ot ta xq'uexol ti pale Sadoque.

**36**Ts'acal to un, laj sta ta iq'uel ti Simeie, ti xi laj yalbee: —Meltsano ana li' ta Jerusalene yo' jech ta xanaqui. Ti bu taj une, mi ja'uc xaloc' batel.

**37**Ti sc'ac'alil mi laloc' batele, ti ta x'ech' atuch' ti uc'um Cedrone, albo me avo'nton ti jbel sc'oplal ta xachame, ta acoj atuc un.

**38**Ti Simeie xi laj stac'be ti ajvalile: —Jechuc un cha'e. Ta jpas ti va'i s'elan ta xal mantal ti Jcuch abtele. Ti Simeie jal-jaltic naqui ta Jerusalén.

**39**Ech' oxib ja'bil un, jatav loq'uel chib smosov, bat nacliicuc xchi'uc Aquis xnich'on ti Maacae, ajvalil yu'un ti jteclum Gate. C'alal albat ya'i ti Simeie ti nacalic xa ta Gat ti cha'vo' smosove,

**40**ta jech no'ox yepal laj slapbe siya ti sburroe, laj stam batel sbe ta Gat ti bu oy ti Aquise, ta sa'el ech'el ti cha'vo' smosove. C'alal sut xa talel ta Gat ti Simeie xchi'uc ti cha'vo' smosove,

<sup>41</sup>ja'uc le' une, c'ot ta sni' ta xchiquin ti Salomone ti loc' ech'el ta Jerusalén ti Simeie, ti sut xa talel ti ay ta Gate.

<sup>42</sup>Va'i un, ti ajvalile xi laj yalbe ya'i ti Simeie ti c'alal laj sta ta iq'uele: —¿Mi mu lajuc jva'an ta rextico ti Dios ti xichi laj calbot ava'i ti c'alal sc'ac'alil mi laloc' batele, ti ta jbel sc'oplal ti ta xacham xacute? “Lec oy, ta jch'un” ¿mi mu xachi laj ataq'ue?

<sup>43</sup>¿C'u cha'al ya'yel un cha'e, mu'yuc xc'ot ta pasel avu'un ti laj ava'an ta rextico ti Diose? ¿C'u cha'al mi ja'uc laj ach'un ti c'u s'elan laj calbot ava'ie?

<sup>44</sup>Xana' lec, ti bu c'alal laj avilbajin ti David ti jtote. Ti bu c'alal la'ilbajinvane, ta j'ech'el ta scajan ta aba ti Diose.

<sup>45</sup>Ja'uc ti ajvalil Salomone, ta sta ti sva'anoj sba ti Dios ta stojolale. Mi ja'uc ta xtub sc'oplal spasob mantal ti Davide. Sbatel osil oy sc'oplal ta stojol ti Diose.

<sup>46</sup>Ts'acal to un, ti ajvalile laj yalbe mantal ti Benaiae, xnich'on ti Joiadae. Ti stuque loc' batel, ti laj smil ti Simeie. Ja' to jech laj stsac yip ta ajvalil ti Salomone.

## 1 Reyes 3

### Ta xic'be yantsil nich'on faraón ti Salomone

<sup>1</sup>Ti Salomone lic yuts' yalalin sbaic xchi'uc ti faraón ajvalil yu'un ti muc' ta lum Egiptoe. Yu'un laj yic'be ti yantsil nich'one, ti laj yic' batel ta jbej na ti oy ta Steclumal ti Davide, c'alal ti stuque yacal ta stsutsesel ti snae, xchi'uc ti xch'ulna Diose, xchi'uc ti smocaltac ta joyob yu'un sjunul ti lum Jerusalene.

<sup>2</sup>Ja'uc taj une, ti jnaclejetique oyic to ta yaq'uel matanaletic ta toyol vitstic jech c'u cha'al ta spasic ti buch'utic ta snijan sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, ja' ti mu'yuc to ox meltsanbil ti ch'ulna ta sventa Dios ti jech c'ac'al taje.

### Ti Salomone ta sc'an sbijil ta stojol ti Diose

(2 Cr 1.1-13)

<sup>3</sup>Mi juteb tuch'baj tenbaj ta yo'nton ta xa'i Dios ti Salomone. Stamoj ech'el ta spasel ti jbel c'usi yaloj comel ti David ti ja' stote, ac'o mi ta smil matanal ti ta xchic' pom ta toyol vitstique. Ja' jech ta spasic xtoc ti jnaclejetique.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xbatilan ta xchiq'uel matanal ta Gabaón ti ajvalile, ti tsots sc'oplal ich'bil ta muc' ta sventa ti toyol vits ti mu no'ox albajuc yepal ti matanal ta xc'ote.

<sup>5</sup>Ti ta Gabaone, oy jun ac'ubal ti laj yac' sba iluc ti Dios ta xvaich ti Salomone, ti xi albate: “Ti C'usiuc no'ox yatel avo'ntone, c'anbun, ta xcac'bot.”

<sup>6</sup>Ti Salomone xi laj staq'ue: “Mu no'ox albajuc yutsil avo'nton laj ac'uxubin ti David ti jtote, ti yutsil slequil yo'nton laj yac' sba ta tunel ta atojole, ti mu yanuc sjol sbaquile, ti xa'ibe sni' xchiquinal ti ech' ta atojole. Jech o xal ta yutsil slequil avo'nton laj ac'uxubin, ti la'abolaj ti laj avac'be jun xnich'on choti ta pas mantal ti bu to ox chotole jech c'u cha'al c'ot ta pasel avie.





<sup>7</sup>Ti vo'ote, Cajval, jch'ul Tot, laj avac' ochcun ta pas mantal ti licom ta xqu'exol ti David ti jtote, ac'o mi naca to jva'lej quere mun ti mu jna' c'usi ta xcut jbae.

<sup>8</sup>Xi s'elan oyun ta o'lol yu'un ti atec lumal ti vo'ot laj at'uje: ti mu albajuc yepal ti jteclume, ti mu xa stac' na'el c'u s'elan ta chapel ti jun yepalic ta j'ech'ele.

<sup>9</sup>Ac'bun un cha'e, ta jol ta jbaquil yo' ta jna' c'u s'elan ta jchapan ti atec lumale yo' jech xitojob ta ya'yiel ti bu leque, ti bu chopole, yu'un ¿buch'u xa ono'ox xu' yu'un ta xchapanel atec lumal ti vi yepale?"

<sup>10</sup>Lec laj ya'i ti Dios ti jech c'anbat yu'un ti Salomone,

<sup>11</sup>ti xi albat yu'une: "Va'i s'elan ta xac'an, ma'uc ta xac'an ya'yel ti ta xnatij ti acuxleje. Mi ja'uc laj ac'an ti ac'ulejale. Mi ja'uc laj ac'an slajel xchamel ti avajcontrae. Yu'un ja' laj ac'an ti ac'o tojobane, ti ac'o ava'ibe xchiquinale, ti c'u s'elan ta xaventainvane.

<sup>12</sup>Ti c'u s'elan laj ac'ane, xi s'elan ta xc'ot ta pasel cu'une: ta xcac' ti abijile, ti abaxbolile, ti mu'yuc buch'u jech staoj ti c'alal mu'yuc to ox ayanemote, mi ja'uc xa ti ta ts'acal toe.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xcac'bot ac'ulejal, avich'el ta muc' ti ja' avutsilal ti mu ja'uc laj ac'ane. Ti c'u sjalil cuxulote, mu'yuc yan ajvalil ta sta jech c'u cha'al ti vo'ote.

<sup>14</sup>Mi ta xc'ot ta pasel avu'un ti c'usi ta jc'ane, mi ta xc'ot ta pasel avu'un ti jbel ti c'usi albile, xchi'uc ti jmantaltaque jech c'u cha'al laj spas ti David ti atote, ta jaliltasbot ti ach'iel ac'opojele."

<sup>15</sup>C'alal julave, ti Salomone laj sna' ti ja' jun vaichile. C'alal c'ot ta Jerusalene, bat ti bu oy xcaxail strate ti Diose. Lic yac' chic'bil matanaletic, xchi'uc milbil matanaletic ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Ts'acal to un, lic yac' ve'lil ta stojol ti yaj'opisialtaque.

### **Ti Salomone oy sbijil ta jchapanvanej**

<sup>16</sup>Ti jech yorail taje, batic ta stojol ti ajvalile cha'vo' antsetic ti sna' sbolomalin sbaique, ti c'otic ta stojole.

<sup>17</sup>Ti jun ta xchibalique xi lic yalbee: —¡Mu xa ono'ox cha'bel un, Jcuch abtel! Ti ants li'e, ta jun no'ox na nacaluncutic xchi'uc. Ti vu'une licol ta alajel c'alal jun ti jnacutic xchi'uque.

<sup>18</sup>C'alal ech' xa ox yoxibal c'ac'al jcolele, col ec ti ants li'e. Jch'ul tucutic ti jchibalcutique. Mu'yuc xa buch'u yan ti oy ta nae, c'ajomal no'ox ti chibuncutique.

<sup>19</sup>Yu'un ti ants li'e oy jun ac'ubal cham yu'un yol ta scoj ti laj snet' c'alal ta xvaye.

<sup>20</sup>Va'i un, lic talel ta o'lol ac'ubal ti c'alal vayalune, ti laj spet loq'uel ta jxocon ti col ti bu puch'ulune, ti ja' laj xpuch'anbun ta jxocon ti yol chamem xae.

<sup>21</sup>Ta sob un, ti c'alal lilic yo' ta xcac'be xchu' ti cole, laj quil ti chamem xae. Ja'uc le' une, ti c'alal sac xa lec ti osile, lic jtuc'ulan lec, laj quil ti ma'uc ti col ti laj jvoq'uese.

<sup>22</sup>Ti jun antse xi lic yale: —Mo'oj, li cole ja' li cuxule. Ja'uc li avole ja' li chameme. Ti jun ti buch'u ta sliquebal lic c'opojuc, xi laj yale: —Mo'oj, ja' chamem ti avole. Ja'uc ti cole ja' li cuxule. Ja' jech stsac-tsac sbaic ta c'op ta stojol ti ajvalile.

<sup>23</sup>Va'i un, ti ajvalile xi lic snopilane: “Le'e, ta xal ti ja' cuxul ti yole. Ja'uc ti chameme, ja' yol ti jun antse. Ja'uc li jun le'e, yan ta j'ech'el ti c'usi ta xale.”

<sup>24</sup>Ta jech yepal xi lic yal mantale: —¡Ich'beicun talel junuc espada! C'alal ich'bat talel jun espada ti ajvalile,

<sup>25</sup>xi lic yal mantale: —Javic ta cha'jav ti olol ti cuxule. Ac'beic ech'el jujuxet ti jujune.

<sup>26</sup>Ja'uc le' une, sme' ti olol cuxul toe, och ta vul o'nton ta j'ech'el yu'un ti yole, ti xi lic sc'anbe vocol ti ajvalile: —¡Avocoluc, Jcuch abtel, mu xamil ti olol ti cuxul toe! ¡Ja' lec ac'bo ech'el ti ants le'e! Ja'uc ti jun antse xi laj yale: —Mi ja'uc ti vu'une, mi ja'uc ti vo'ote. Ac'o xet'ic ta o'lol.

<sup>27</sup>Va'i un, lic stic' sba ta spaquel c'op ti ajvalile, ti xi laj yal mantale: —Ti olol ti cuxule, ac'beic ech'el ti ants le'e. Mu xamilic, ja' sbats'i me' ti olol le'e.

<sup>28</sup>Scotol Israel laj ya'ic ti va'i s'elan laj xchapan c'op ti ajvalile. C'ot ta yo'ntonic ti ich'biluc ta muc' yu'unique, yu'un laj yilic ti ac'bil yu'un Dios ti sbijil ti c'u s'elan sna' xchapanvane.

## 1 Reyes 4

### Yabtel ti c'alal ochem ta ajvalilal ti Salomone

<sup>1</sup>Ti Salomone c'ot ta ajvalilal yu'un scotol ti Israele.

<sup>2</sup>Xi s'elan ma' ti yaj'opisialtac laj ech'ucque: Ti Azarías xnich'on ti pale Sadoque.

<sup>3</sup>Ti Elihóref xchi'uc ti Ahías xnich'nab ti Sisae, ja'ic ti ta stsaquic ta vun ti c'usitic xlaaj c'otanuc ta pasele. Ti Josafat xnich'on ti Ahilude, ja' yajts'ibajom xtoc ti ajvalile.

<sup>4</sup>Ti banquilal jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, ja' ti Benaía xnich'on ti Joiadae. Ti paleetique, ja' ti Sadoque xchi'uc ti Abiatate.

<sup>5</sup>Ti tsots yabtel yich'oj ta sbainel scotol ti c'usi sc'an pasele, ja' ti Azarías xnich'on ti Natane. Ti yan jbijubtasvanej yu'un ti ajvalile, ja' ti Zabud xnich'on ti pale Natane.

<sup>6</sup>Ti sventainojic ti nae, ja' ti Ahisare. Ti Adoniram xnich'on ti Abdae, ja' ti sbainoj ta sq'uel ti tsots abtel ta xich' pasele.

<sup>7</sup>Ti Salomone, oy yu'un lajcha'vo' viniquetic ti tsots yabtel yich'ojic ta stojol ti israletique, ti cajanbil ta sbaic ta yac'bel ti c'usi ta xtun yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti c'u yepal ta snae. Ti jujun ta scotolique, jun u ta jujun jabil ta xac'beic ti c'usi ta xtun yu'un ti ajvalile.

<sup>8</sup>Xi s'elan sbiic ma' ti lajcha'vo' ti ac'bil tsots yabtelique: Ti Ben-hure, oy ta yoc ta sc'ob yosilal ti Efraine.

<sup>9</sup>Ti Ben-déquere, oy ta yoc ta sc'ob ti Macase, ti Saalbime, ti Bet-semese, ti Elone, ti Bet-hanane.

<sup>10</sup>Ti Ben-hésede, oy ta yoc ta sc'ob ti Arubote, ti Socoe, xchi'uc scotol xtoc ti jteclum Hefere.

<sup>11</sup>Ti Ben-abinadabe, yajnilanoj ti Tafat yantsil nich'on ti Salomone, oy ta yoc ta sc'ob scotol ti Dore.

<sup>12</sup>Ti Baana xnich'on ti Ahilude, oy ta yoc ta sc'ob ti Taanaque, ti Meguidoe, xchi'uc scotol ti Bet-seane, xchi'uc ti oy ta sts'el Saretane, xchi'uc xtoc ti x'ech' to ta yolon Jezreel ti lic ta Bet-sane, ti c'ot c'alal to Abel-meholae, ti x'ech' to batel ta Jocmeame.

<sup>13</sup>Ti Ben-guébere, oy ta yoc ta sc'ob ti Ramot ti oy ta Galaade, ti sbainoj ti jnaclejetic ti oy ta yosilal Galaad ti sventainoj ti Jair xnich'on ti Manasese. Ma'uc no'ox taje, oy ta yoc ta sc'ob ti yosilal Argobe, ti oy ta jteclum Basane, ti bu oy oxvinic (60) ta chop muc'tic jteclum ti oy lec smocale, xchi'uc ti yich'ojan c'anal taqu'in ti stsacleb syaviale.

<sup>14</sup>Ti Ahinadab xnich'on ti Idoe, oy ta yoc ta sc'ob ti Mahanaime.

<sup>15</sup>Ti Ahimaas ti laj yic' ti Basemate, yantsil nich'on ti Salomone, oy ta yoc ta sc'ob ti Neftalie.

<sup>16</sup>Ti Baana xnich'on ti Husaie, oy ta yoc ta sc'ob ti Asere xchi'uc ti Alote.

<sup>17</sup>Ti Josafat xnich'on ti Parúahe, oy ta yoc ta sc'ob ti Isacare.

<sup>18</sup>Ti Simí xnich'on ti Elae, oy ta yoc ta sc'ob ti Benjamine.

<sup>19</sup>Ti Guéber xnich'on ti Urie, oy ta yoc ta sc'ob ti banomil yu'un ti jteclum Gade, steclumal to ox ti ajvalil Sihone, ti ja' to ox ajvalil yu'un ti amorreoetique, xchi'uc ti c'u yepal smacoj ti Oge, ti ja' to ox ajvalil ta Basane. Ma'uc no'ox taje, oy jun banquialal yu'unic ti tsots yabtel yich'oj ti sbainoj sjunul ti lume.

#### **Mu albajuc ti c'usi laj sta ti Salomone, xchi'uc ti ac'bat ti sbijile**

<sup>20</sup>Ti lum Judae xchi'uc ti lum Israele, mu albajuc yepal ta j'ech'el ti jnaclejetic oy yu'unique, co'ol s'elan yi' ta ti' nab ti mu atbajuque. Ja' jech oy ta j'ech'el xtoc ti ve'lile, ti uch'bajele, ti xlaet no'ox ti o'ntonal ta muyubajele.

<sup>21</sup>Ti Salomone, stuc no'ox c'otem ta banquialal ajvalil yu'un ta scotol ti ajvaliletic ti lic batel ta uc'um Eufratase, ti c'ot c'alal to yosilal ti filisteoetique, c'alal to ti bu oy sts'aquilal yosil ti Egiptoe. Scotolic ti jnaclejetique ta stojbeic ti patanetique, ti pasbolic ta mantal ti c'alal cuxul to ox ti Salomone.

<sup>22</sup>Ti ta xtun yu'un jujun c'ac'al sventa ta stun ta slajes ti Salomone, vacmil xchi'uc vaquib ciento (6,600) ta litro ti ninal harinae, oxlajunmil xchi'uc lajunvinic (13,200) ta litro ti juch'bil trigoe.

<sup>23</sup>Ta xtun xtoc lajuncot (10) jubemic tot vacax, jtob (20) ta cot vacax ti ts'itesbil lec ta yaxaltique, vo'vinic (100) ta cot chij, ti mu'yuc xa tsacbil ta atel ti te'tical chije, ti



muc'tiquil yaxal te'tical chije, ti jchop ta te'tical chije, xchi'uc ti c'usitic oy sc'uc'umal ti lec jubemic ta tunel ta lajesele.

<sup>24</sup>Yu'un ti Salomone sventainoj scotol ti banomiletic ta Eufrates ti oy ta stuq'uul smaleb c'ac'ale, ti ta xlic ech'el ta Tifsae, ti ta xc'ot c'alal to Gazae. Sventainoj xtoc scotol ti ajvaliletic ti bu taje, ti lamajem ti c'op yu'un ta sjoyobal ti yosilique.

<sup>25</sup>Ja'uc ti c'alal cuxul to ox ti Salomone, ti jnaclejetic ti oyic ta Judae, ti oyic ta Israele, ti lic ta Dane, ti ta xc'ot c'alal to Beersebae, mu'yuc c'usi xal yo'nton cujajtic ta snaic, ta yolon ti s'uvaique, ta yolon ti icux yu'unique.

<sup>26</sup>Ja' jech xtoc ti Salomone, oy yu'un chanmil (4,000) snail ca' sventa ti joch carreta ca'etique, xchi'uc lajcha'mil (12,000) ta vo' jcajlej ta ca' soldadoetic yu'un.

<sup>27</sup>Ti viniquetic ti tsots yabtel yich'ojic ti laj xa calbetic sc'oplale, ta suj sbaic ta sa'el talem ti c'usi ta xtun ti c'alal yorail ta x'ech'ic jujun ue, yo' oy lec scotol ti c'usi ta xtun yu'un ti avalile, xchi'uc ti yajvu'laltaque.

<sup>28</sup>C'alal ta xc'ot yorail ta sbainel jujun ti c'usi sc'an pasele, ta xalic mantal ta yich'el batel ti bu ta xtun ti jchop o ta trigoe, ti c'ajben ti ta slo' ti cajlebinel ca'e, xchi'uc ti yan jcuch-icatsil chon bolometique.

<sup>29</sup>Ti Salomone, ac'bat ep sbijil snopobil yu'un ti Diose, ti mu'yuc spajeb ta ya'yieli ti smelol ta j'ech'ele, co'ol s'elan syi'al ti' nab ti mu stac' nopel ti c'u s'elan staoje.

<sup>30</sup>Jelav ta j'ech'el sbijil ti Salomone, ja' mu sta sbijil c'otic ti egipcioetique, ti viniquetic ti oyic ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>31</sup>Stuc xa no'ox vinic ti x'ech' ti sbijil laj stae: Mi ja'uc sta ti Etán snitilul ti Zerae. Mi ja'uc sta ti Hemane, ti Calcole, ti Darda xnich'nab ti Mahole. Ti sc'oplale, puc ech'el ta sjunul ti muc' ta lume xchi'uc ti oy ta jayob ti lume.

<sup>32</sup>Yajval xa'i ta yalel ti oy me xi x'ale ti c'ope, ti oy yu'un oxmil (3,000) ta bel c'ope, xchi'uc laj smeltsan lajuneb ciento xchi'uc vo'ob (1,005) ta bel nichimal c'opetic ti jun yutsil ta chiquintael ti slo'il ya'yeje.

<sup>33</sup>Xtojob lec ta sa'el yalbe sc'oplal ti te'etique, ti momoletique, ta yalbel sc'oplal ti ch'ut te' ti oy ta Libanoe, ti tsib ti xch'i ta pac'obale. Ja' Jech xtoc laj sa'be lec yalbel sc'oplal ti chon bolometique, ti c'usitic oy sc'uc'umale, ti chonetique, xchi'uc ti choyetique.

<sup>34</sup>Scotol ti muc'tiquil lumetic sventainojic ti ajvaliletic ti oy ta banomile, ti c'alal ta xa'ibeic sc'oplal ti mu albajuc sbijil ta j'ech'el ti Salomone, ta xtal q'uelatuc yu'un ti jnaclejetique yo' jech ta xa'ibeic ti sc'ope.

## 1 Reyes 5

### Ti Salomone ta spas strate xchi'uc ti Hiram ajlalil yu'un ti Tiroe

(2 Cr 2.1-18)

<sup>1</sup>Ti Hiram ajvalil yu'un ti Tiroe, ti c'alal laj ya'i ti ac'bat xa snup yabtel ta ajvalilal ti Salomone, ti och xa ta xq'uexol David ti ja' stote, laj stac ech'el yajtuneltac, yu'un lec laj yil sbaic xchi'uc ti Davide.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Salomone xi laj stac' ta avel ta stojol ti Hirame:

<sup>3</sup>“Xana' lec, ti David ti ja' jtote, mu'yuc xu' yu'un ta sva'anel xch'ulna ti Ajvalil Dios yu'une, ta scoj ti oy letovajel ta stojol, ja' to ti c'uxi tsalbat yu'un Dios ti scontrataque.

<sup>4</sup>Avi tana une, buyuc no'ox laj xa spajes c'op ti Ajvalil Dios cu'une. Mu'yuc ti jcontracutique. Mi ja'uc ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasel ta jtojolcutique.

<sup>5</sup>Ja'uc le' une, laj xa jnop ta jva'anbe xch'ulna ti Ajvalil Dios cu'une jech c'u cha'al laj yal sc'op ta stojol ti David ti ja' jtote, ti c'alal albat ono'ox ti ja' jun xnich'on ta x'och ta ajvalil yo' ta xcom ta xq'uexole, ti albat sc'oplal ti ja' ta smeltsan ti ch'ulna sventa staobil ta na'ele.

<sup>6</sup>Paso mantal un cha'e, ti ac'o xtuch'beicun ti ch'ut-te' ti oy ta Libanoe. Jech ti cajtuneltaque ta scoltaic ti avajtuneltaque. Ta jtojbot ti c'u yepal ta xac'anbe ti stojol ti ta xc'ot ta stojol ti avinictaque. Yu'un xana' lec ti mu jna'cutic xtuch'el ti te' jech c'u cha'al sna'ic xtuch'el ti sidonioetique.”

<sup>7</sup>C'alal laj ya'i ti Hiram ti va'i s'elan stacoj batel mantal ti Salomone, xmuyubaj xa avan ta j'ech'el ti xi laj yale: “¡Lequil-c'optabiluc ti Dios avi tana li'e, ti laj yac'be jun xnich'on ti Davide, ti bij ta j'ech'ele yo' jech ta spas ta mantal ti muc' ta lume!”

<sup>8</sup>Ts'acal to un, ti Hirame xi laj stac'be sutel sc'op ti Salomone: “Laj xa quich' ti mantal ti laj atacbun talele. Ta xcac'bot ti ac'ubul laj ac'ane. Ta xlic yich' tuch'el ti ch'ut-te' xchi'uc ti toje.

<sup>9</sup>Ti cajtuneltaque ta xeanic yalel talel ta vits Líbano, ti ta xbat sbusanic ta ti' nabe. Ti bu taje, ta xich' pech'el scajtac ti xcajet ta xbat ta ba vo' yu'unic yo' jech ta xc'ot ti bu ta xavac' ta na'ele. Ti bu ta xich' jitunel ti scajtaque, ta xa xlic abain ta yich'el ech'el. Le' une, c'otuc me ta pasel avu'un ti jc'ubul ta yaq'uel ti c'usitic stac' tunel lajesel ti ta xtun ta jna ti bu ta jpas-mantale.”

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, ti bu xa c'alal ta xtun yu'un ch'ut-te' xchi'uc toj ti Salomone, ac'bat yu'un ti Hirame.

<sup>11</sup>Jech ec ti Salomone xi s'elan laj yac'be ech'el ti c'usi ta xtun yu'un ti Hiram ta sna ti bu ta spas mantale: chanib millon xchi'uc chanib ciento ta mil (4,400,000) litro trigo, xchi'uc chanib ciento ta mil xchi'uc chanib ciento (4,400) ta litro ti bats'i yaceiteal ti olivoe. Ja' jech yepal jujun jabil ta xac'be Hiram ti Salomone.

<sup>12</sup>Ti Dios une laj yac'be sbijil ti Salomone jech c'u cha'al yaloj ono'oxe. Ma'uc no'ox taje, ti Hiram xchi'uc ti Salomone laj spasic jun strateic, ti lamaj ti c'op yu'unic ta xchibalique.

<sup>13</sup>Va'i un, ti ajvalil Salomone lic sbejan ta ts'ibael jun mantal sventa sc'oplal tsots abtel ta sjunul Israel. Laj stsob sba lajuneb xcha'vinic mil (30,000) ta vo' viniquetic ti yalel muyelic ta sventa ti tsatsal abtele.

<sup>14</sup>Ti jujun veltae, tacbil ta xbatic ta Líbano lajlajun mil (10,000) ta vo' viniquetic ti xcholet ta x'ech'ic jujun ue. Va'i un, ti viniquetic taj une, jun u ta sjoetsajic ta vits Libanoe, chib u ti ta xjalij ta snaique. Ti sbainoj ta stuc'ulanel ti tsatsal abtele, ja' ti Adonirame.

<sup>15</sup>Lajuneb xchanvinic ta mil (70,000) oy yu'un jcuch-icatsiletic ti Salomone. Chanvinic ta mil (80,000) oy yu'un ti j'an-te'etic ta te'tique.

<sup>16</sup>Ja' mu'yuc tsacbil ta atel ti oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta vo' jq'uel-abteletique.

<sup>17</sup>Ti ajvalile laj stac ta loq'uesel anbil tonetic ti lec muc'tique, ti toyol stojol ta j'ech'el ti ta xtun ta sventa sliqueb yictac ti ch'ulnae.

<sup>18</sup>Ti j'abteletic yu'un ti Salomone, ti Hirame, xchi'uc ti viniquetic ti liquelic talel ta Gebale, ja'ic lic xchapanic smeltsanel ti te'etique, ta yanel ti tonetique, yo' jech ta xlic yich' va'anel ti ch'ulnae.

## 1 Reyes 6

### Ti Salomone ta xlic sva'an ti ch'ulnae

(2 Cr 3.1-14)

<sup>1</sup>Ti Salomone och ta sva'anel xch'ulna Dios ti c'alal oy xa ta xchanibal jabil yochel ta ajvalilal yu'un ti Israele, ta yu'al Ziv ti ja' xa xchibal u yu'un ti jabile, c'alal xchanibal xa ciento xchi'uc chanvinic (480) jabil ti sloquelic talel ta Egipto ti israeletique.

<sup>2</sup>Ti ch'ulna ti och ta sva'anel ti Salomón ta sventa ti Diose, yich'oj vucub xcha'vinic (27) metro ti snatile, yich'oj baluneb (9) metro ti sjamleje, yich'oj oxlajuneb metro xchi'uc o'lol (13.50) ti stayleje.

<sup>3</sup>Ti ta ochebal yamaq'uul yu'un ti ch'ulnae, yich'oj baluneb (9) metro ti snatile, co'ol xchi'uc jech c'u cha'al sjamlej ti ch'ulnae, yich'oj chanib metro xchi'uc o'lol (4.50) ti sjamlej yeloval sti'e.

<sup>4</sup>Ti sventanail ch'ulna laj spas ti Salomone, jamal lic ti ta yute, ja' biq'uit xa ic'ot ta spat.

<sup>5</sup>Ma'uc no'ox taj une, ta joyob laj sliques ech'el spac'bal jbej na ti nabal c'ot ta joyob bu lic spac'balil ti ch'ulnae. Jech c'u cha'al lic ta joyob ta sliquebale, jech c'ot xchi'uc ti ta o'lole. Laj smeltsan ep ta c'ol na ta joyob.

<sup>6</sup>Ti sjamlej yich'oj ti jbej na ti lic ta sliquebale, yich'oj buluch-ch'ix xchi'uc oxbej ni' c'ob (2.25 m.) ti sjamleje. Ja'uc ta xcha'cojale, yich'oj oxlajunch'ix xchi'uc jquejlej (2.70 m.) ti sjamleje. Ti ta yoxcojale, yich'oj vo'lajunch'ix xchi'uc ch'utub (3.15 m.) ti sjamleje, ja' ti xjam ech'el xpach'alil spac'balil ti ch'ulnae, yo' jech mu xjelav ech'el ta c'atlej sts'amte'altac ti ch'ulna ta spac'obale.





<sup>7</sup>Ti stonaltac ti ch'ulna laj yich'e, lec anbil ta j'ech'el. C'alal laj yich' va'anel ti ch'ulna une, mu'yuc xa xvinaj xc'ojc'un ti martilloe. Mi ja'uc xvinaj xc'ojc'un ti yan abtejebaletic ti meltsanbil ta taq'uine.

<sup>8</sup>Ja'uc ti sti'tac ti sliqueb ti jbej nae, xi com ta stuq'uil bats'i c'ob yu'un ti ch'ulnae. Ti ochebal yu'un ta xcha'cajale, xchi'uc ti ta yoxcojale, oy jun xot-xot tec'obal ti ta xmuye.

<sup>9</sup>C'alal tsuts xa yu'un sva'anel spac'obal ch'ulna ti Salomone, laj slambe sts'amte'altac ta naca ch'ut te' ti luchaltic no'ox yutsile.

<sup>10</sup>Ja' jech laj spas xtoc ti jbej na ti nabal ta joyob ta sjunul ti ch'ulna ti yich'oj staylej buluch-ch'ix xchi'uc oxib ni' c'ob (2.25 m.) jujucoje, ti tsacal c'ot xchi'uc spac'obal ti ch'ulnae.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Salomón ti laj sc'opone:

<sup>12</sup>“Ti jech yacalot ta smeltsanel ti ch'ulnae, ta xcalbot ava'i, mi ja' ta xatam ta spasel ti oy c'usi jbel albile, ti c'usi nopbil cu'une, mi ta xc'ot ta pasel avu'un ti jmantaltaque, ti mi co'ol avo'nton xchi'uque, ta xc'ot ta pasel cu'un ti jtrate jech c'u cha'al calojbe ya'i ti David ti atote, ti ja' ac'oplale.

<sup>13</sup>Ta jchi'in ta naclej ti israeletic. Mi ja'uc ta jten ti Israel ti jteclumale.”

<sup>14</sup>Ti Salomone tsuts yu'un ta sva'anel ti ch'ulnae.

<sup>15</sup>Ta naca ch'ut te' tenel-te', laj sjil ta maquel spac'obal ti yut ch'ulnae. Naca tenel-te' laj yac'be ta yac'ol ta yolon xchi'uc naca ta tojal tenel-te' laj sq'ui ta lamel ti ta lumtique.

<sup>16</sup>Ma'uc no'ox taje, ta naca ch'ut te' tenel-te' laj sjil ta maquel ta yac'ol ta yolon ta yut ta spat ti ch'ulnae, ti yich'oj baluneb (9) metro sjamlej ta jujujot ti laj stuch' ta maquele, ti c'ot ta sventa yavil yu'un ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe.

<sup>17</sup>Ta yut ti ch'ulnae, ta yeloval ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, yich'oj vaxaclajuneb (18) metro ti snatile.

<sup>18</sup>Ti naca ch'ut te' tenel-te' ti xcha'lamal spac'obal ti yut ch'ulnae, yich'ojan loc'tabil nichimetic, xchi'uc sat te'etic. Scotol naca ch'ut-te', mu ja'uc xvinaj jbejuc ton.

<sup>19</sup>Ja' jech laj xchapan ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto ta ch'ulna ti Salomone yo' jech ta stic' ochel xcaxail strate ti Diose.

<sup>20</sup>Ti yut ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, yich'oj baluneb (9) metro ti snatile. Yich'oj baluneb (9) metro ti sjamleje. Yich'oj baluneb (9) metro ti stayleje. Ta yeloval ti bu oy ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto, ti Salomone laj smeltsan jun altar ti meltsanbil ta ch'ut-te'e, ti laj sbon lec ta oroe.

<sup>21</sup>Scotol yut ti ch'ulnae, laj sbon lec ta bats'i oro, xchi'uc ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto. Ti ta yeloval ti bu taje, laj sjoc'anan carinaetic ti meltsanbil ta oroe.



- 22**Ti xcaltique, naca ta oro bonbil sjunlej ti ch'ulnae, xchi'uc ti altar ti oy ta yeloval ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe.
- 23**Laj smeltsan xtoc, ta olivo te' chib sloc'obbail ti c'usi oy xic' ta sventa ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe. Ti jujun taje, yich'oj o'lol yo'obal (4.50) metro ti snatile.
- 24**Xic' ti c'usi loc'tabile, yich'oj buluch-ch'ix xchi'uc cha'bej c'ob (2.25 m.) ti june. Ja'uc ti june, yich'oj no'ox xtoc buluch-ch'ix xchi'uc cha'bej c'ob (2.25 m.) ti xiq'ue. Ti tijil c'ot xiq'uic ta xchibalic ti c'usi oy xic' une, loc' ta chanib metro xchi'uc o'lol (4.50) ti snatile.
- 25**Co'ol sbisol yich'oj ti c'usi oy xiq'ue, ti loc' ta chanib metro xchi'uc o'lol (4.50) ta xchibalique, yu'un co'ol meltsanbilic xchi'uc co'ol ti c'u s'elan loc'tabile.
- 26**Ja'uc ti snatile, yich'oj chanib metro xchi'uc o'lol (4.50) ti jujune.
- 27**Ti Salomon une laj stic' ochel ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto. Ti c'usi oy xic' une lich'il c'ot ta o'lol ti Bats'i Ch'ul Cuarto ti sba sni' xiq'uique. Ti jun xiq'ue tijil c'ot ta jot pac'bal ta sba sni' xiq'ue. Ti june tijil c'ot xic' xi ta jot pac'bale.
- 28**Ti Salomone laj sbon lec ta oro ti c'usi oy xiq'uic ta ts'acal to une.
- 29**Ta spat, ta yut scotol ti ch'ulnae, laj xch'oj ta loc'tael ti c'usi oy xiq'ue, ta sloc'tael ti xane, ta sloc'tael ti nichimétique.
- 30**Ja' jech xtoc ta lumtic ti bu q'uiil batel ti tenel-te'e, laj sbon ta oro scotol.
- 31**Ja'uc ti sti' ti ochebal yu'un ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, naca ta olivo te' laj smeltsan. Ta sba sti'e, xchi'uc ti yoyale, xbalet vo'pol loc'tabil.
- 32**Ti jech ta olivo te' ti sti'e, laj sloc'ta ta meltsanel ti c'usi oy xiq'ue, xchi'uc sloc'ol xanetic, xchi'uc sloc'ol nichimetic, ti laj sbon lec ta oro scotol ti c'usitic loc'tabil ta ts'acal to une.
- 33**Ja'uc ti ta sventa ochebal smuc' ta ti' ti ch'ulnae, lec chantsel laj smeltsan ta olivo te' ti smarcoile.
- 34**Ti xcha'pechal ti'nae, meltsanbil ta tojal te', ti chu' ti'naétique.
- 35**Laj xch'oj ta loc'tael ti c'usi oy xiq'ue, ti xanétique, ti nichimétique. Ts'acal to un, laj sbon ta jayal oro ti c'usitic loc'tabile.
- 36**Ta yeloval sti' ti ch'ulnae, laj sva'an muyel jun pac'bal ta naca ton ti jit'il xmuye. Ti bu c'ot ta tsutsel ti oxchol tone, laj yac'be jcoj anbil chantsel ch'ut te'.
- 37**Ti ta xchanibal jabil yochel ta ajvalilal ti Salomone, ti ja' o yu'al ti Zive, laj yich' liquesel stsaclebtac xch'ulna ti Diose.
- 38**Ti ta xbuluchibal (11) sjabilal yochel ta ajvalilale, ti ja' o yu'al ti Bule, ti ja' xa xvaxaquibal (8) u yu'un ti jabile, tsuts ti jujuti' ti c'usi xa sc'an pasbel ti ch'ulnae, yepal to ti c'usi sc'an pasbele. Vucub (7) jabil sjalil abtej ti Salomone.

## 1 Reyes 7

### Ti Salomone laj to sva'an c'usitic sc'an meltsanel

<sup>1</sup>Ja'uc ti Salomone lic sliques ta smeltsanel ti sna stuque, ti ta yoxlajunebal (13) to jabil c'ot ta tsutsel yu'un lec scotole.

<sup>2</sup>Laj smeltsan xtoc jbej na ti "Pimilal Te'tic yu'un Líbano" laj yac'be sbie. Ti na taje yich'oj vo'ob yoxvinic (45) metro ti snatile. Yich'oj o'lol yoxibal xcha'vinic (22.50) metro ti sjamleje. Yich'oj o'lol xchanlajunebal (13.50) metro ti stayleje. Icbil ta chanchol ch'ut te' oyetic, ti cajal ta sba ch'ut te' ts'am-te'etique.

<sup>3</sup>Ti ts'am-te'etic taje yich'oj vo'ob yoxvinic (45) ta bej ta scotol. Ti jujutele yich'oj vo'lajunbej (15) ta oy, ti c'otem ta oxchol ta scotole. Ta sba ti ts'am-te'e, naca ch'ut te' tenel-te' yich'oj ti nichimtic no'ox luchbil loc'tabile.

<sup>4</sup>Pasbil oxjil ventana ti meltsanbil ox-ox ta jujujot ti yelovalinoj sbaique.

<sup>5</sup>Scotol ti ti'nae, ti ventanae, co'ol sjamlejiquil meltsanbil, ti yelovalinoj sbaic ti oy oxib ta jujujote.

<sup>6</sup>Laj yac'be yoyaltac scot-cotil smac ti yich'oj o'lol yoxibal xcha'vinic (22.50) metro ti snatile. Yich'oj o'lol xchanlajunebal (13.50) metro ti sjamleje. Ti ta yeloval taje, laj smeltsanbe yoyaltac jun cotcot na ti laj yac'be yaxibe.

<sup>7</sup>Ma'uc no'ox taje, laj smeltsan Snail ti C'anob Partee, mi mo'oje, Snail ti Chapanobbaile ti bu xa spajeb ti chapanele, ti ta naca ch'ut te' stanel-te'al laj yac'be ti smac yolone.

<sup>8</sup>Ti bu nainem ta na ti Salomone, oy yamaqu'il ta spat, xchi'uc jc'ol ti co'ol pasbile. Yan ti jbej na meltsaj ta sventa yantsil nich'on ti faraón yic'ojbee, co'ol jech c'u cha'al meltsanbil ti yane.

<sup>9</sup>Scotol ti c'u s'elan laj yich' meltsanele, ti ta sliquebal ti stsaclebe, ti yelovaltaque, ti muc' ta amaq'ue, bats'i toyol stojol ti ton ta j'ech'ele. Yu'un anbil, bojbil lec ta sierra taq'uin ti tone yo' jech lec ta sta ti yav jujun ta yut ta spate.

<sup>10</sup>Yic ti sliquebal yoque, naca ton ta j'ech'el ti lec muc'tique, ti toyol stojol ta j'ech'ele, ti yich'oj o'lol yo'obal (4.50) metro ti sjamlej ti jlome. Yich'oj oxib metro oxchix xchi'uc jquejlej (3.60) sjamlej ti jlome.

<sup>11</sup>Ti pac'bal ti laj yich' muyeale, naca anbil ton ti lec bisbil c'u spimiquil yich'oj ti toyol stojole, xchi'uc naca ch'ut-te' ti te'etic tune.

<sup>12</sup>Ta sjoylej ti muc' ta amac' yu'une, ac'bil oxjil ton xchi'uc jil chantsel ch'ut te' co'ol jech c'u cha'al pasbil ta ochebal scot-cot nail xch'ulna ti Diose.

### Ti Salomone ta xic' ta abtel ti Hirame

(2 Cr 2.13-14; 3.15-17)

<sup>13</sup>Ti Salomone, ta Tiro to, laj yic' talel ti Hirame.

<sup>14</sup>Ti Hiram taje, ja' squerem ol jun me'unal ants ti liquel talel ta stojol snitilultac ti Neftalie, ti ja' jun bats'i jnaclej ta Tiro ti stote, ti xtojob lec ta yabtelanel ti c'anal taqu'ine. Ti Hirame, baxbol xchi'uc oy lec sbijil ti xtojob lec ta yabtelanel ti c'anal taqu'ine. Bat ta stojol ti Salomone, lic sliquesbe ti yabtel ti c'u s'elan sc'an pasele.

<sup>15</sup>Laj yunijes c'anal taqu'in ta sventa chib ti c'usi bal-bal ta sva'an muyeles, ti yich'oj vaxaquib (8) metro ti stayleje, ti yich'oj o'lol svaquibal metro (5.50) ti sbalej liquem muyeles.

<sup>16</sup>Ta c'anal taqu'in, laj yac'be xnichimal sjoltac ti bu c'ot ta tsutsele. Staylej ti xnichimaltac sjol ti jujune, yich'oj chib metro jch'ix xchi'uc jquejlej (2.25).

<sup>17</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xi s'elan laj yac'be xchaj-chaj taqu'inal smac ti yich'oj xnichimaltac ti co'ol s'elan jalbil carina loc'tabile: Oy lec smac ti jujun xnichimaltac sjol ti oy ta toyole.

<sup>18</sup>Laj yac'be cha'chol sloc'ol sat granada ti chaj-chaj taqu'in yo' jech smacoj lec ti xnichimal sjol ti c'usi bal-bal va'ajtic muyeles. Mu jeleluc xnichimal ti jujune.

<sup>19</sup>Jutuc mu chibuc metro staylej ti lirio nichim xa s'elan yilel ti bu c'ot ta tsutsel xnichimaltac sjol ti c'usi va'ajtic muyel ti oy ta sts'el scot-cotiltac ti ochebale.

<sup>20</sup>Ta sjoylej svol-volil ti bu liquem muyel stsutseb xnichimaltac sjol ti nabal liquel ta xchaj-chaj taqu'inale, yich'oj lajunvinic (200) ta bej sloc'obbail sat granada ti naca ta cha'chol yich'oj ta joyob ti jujune.

<sup>21</sup>Ti Hirame lic sva'an ti c'usi balajtic ta ochebal sti' ti ch'ulnae. C'alal laj xa sva'an muyel ti bu ta xcome, ti oy ta stuqu'il bats'i c'obe, laj sbiin yu'un Jaquín. Ja'uc ti jun ti oy ta stuqu'il ts'et c'obe, laj sbiin yu'un Boaz.

<sup>22</sup>Ti c'alal c'ot ta tsutsel ti abtele, lirio nichim xa s'elan yilel ti bu c'ot ta tsutsel xnichimaltac sjol ti c'usi va'ajtic muyeles.

### **Ti c'usi ta xtun ta yut ti ch'ulnae**

(2 Cr 4.1—5.1)

<sup>23</sup>Ts'acal to un, ti Hirame laj smeltsan ta c'anal taqu'in jbej muc' ta pilail vo'. Set-set laj smeltsan. Yich'oj o'lol yo'obal (4.50) metro ti sjamlej sti' ta joyobe. Yich'oj chib metro jch'ix xchi'uc oxc'ob (2.25) ti stayleje. Ti sjamalil sti' ta scotole, yich'oj o'lol xchanlajunebal metro (13.50).

<sup>24</sup>Ta joyob yolon svelbenal sti'il ti yavil vo'e, oy loc'tabil volajtic sat te' ti cha'ch'ix xchi'uc chanbej c'ob (45 cm.) snatil yiloj sba ta jujun lajlajunchol (10) ti jun no'ox snitoj sba xchi'uc ti yavil vo'e.

<sup>25</sup>Taje, comon cuchbil yu'unic ta lajcha'cot loc'obbail tot vacaxetic ti meltsanbil ta c'anal taqu'ine. Oxcot sq'ueloj ech'el ta stuqu'il yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Oxcot sq'ueloj ech'el ta stuqu'il yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Oxcot sq'ueloj ech'el ta stuqu'il sloq'ueb c'ac'al. Oxcot sq'ueloj ech'el ta stuqu'il smaleb c'ac'al. Ti svalopat oque, teq'uel ochel ta yolon, ti lec scomon cuchojic ti yavil vo'e.

- <sup>26</sup>Ti spimil meltsanbil ti jbej yavil vo'e, yich'oj jun papal c'ob (8 cm.). Ti sti'ile loc'tabil stsacleb xnich lirio nichim. Xch'am yu'un chanib yoxvinic ta mil (44,000) litro ti vo'e.
- <sup>27</sup>Ja' jech xtoc, ta naca c'anal taq'uin, laj smeltsan lajuneb ti c'usi jtunel ti oy c'usi ta scajanic teye, ti yich'oj balunch'ix (1.80 m.) ti snatiquile, jech xtoc ti sjamleje. Juteb xa stsul ta vuc-ch'ix (1.35 m.) ti stayleje.
- <sup>28</sup>Ti c'usitic jtunel laj yich' meltsanele, xi s'elan jech c'u cha'al li'e: Oy svelbenaltac polajtic stsacoj sba lec xchi'uc ti stanel te'altac ti stseque.
- <sup>29</sup>Ti xpech-pechul stanel te'al ti stsacoj sba xchi'uc ti stseque, tey loc'tabil sloc'ol ti leonetique, ti tot vacaxetique, xchi'uc ti c'usi oy xiq'uique. Ta yolon ta yac'ol ti bu loc'tabil ti leonetique, ti tot vacaxetique, ch'albil ta sloc'obbail guirnalda nichim.
- <sup>30</sup>Ti jujun ti c'usitic jtunele, yich'oj chanib scarosal ti meltsanbil ta c'anal taq'aine, xchi'uc stsacleb scarosal ti meltsanbil ta c'anal taq'uin xtoque. Ta sba ti bu ta scajanic c'otel stsacleb ti xlechleb vo'e, yich'oj lec chanib yictac ti naca ta c'anal taq'uin meltsanbile. Ta spat xocon ti yictaque, loc'tabil guirnalda nichim.
- <sup>31</sup>Ti xlech-lechul sti' ti xlechleb vo'e, ch'amal yalel ta jun xot-xot taq'uin ti toyol muyel cha'ch'ix xchi'uc jquejeje (45 cm.). Set-set lec ti xlech-lechul sti'e. Jbej xa com mu teyuc oxch'ix xchi'uc jquejeje (68 cm.) staylej ti xboch-bochil yich'oje yo' jech lec tsinil ta xcom stuc. Ja' jech xtoc ti bu chotol ti xch'amleb sti'e, oy c'usitic loc'tabil. Ti yique ma'uc set-set, yu'un co'ol sjamlej xchanjotal yich'oj.
- <sup>32</sup>Ti chanib scarosaltac tselajtic muyel ta svelbenal sti'e, tsacalic lec liquel sc'atlonme'altac scarosal ta yolon ti bu chotol liquele. Jbej xa c'ob mu teyuc oxch'ix xchi'uc jquejeje (68 cm.) ti staylej tselajtique.
- <sup>33</sup>Ti scarosal taje, co'ol meltsanbil jech c'u cha'al scarosal ti carretae. Scotol naca ta c'anal taq'uin meltsanbil ti sc'atlonal stsacleb scarosaltaque, ti xot-xot taq'aine, ti bu ta xbalalij o ti stsacleb scarosale, xchi'uc oy lec smac yo' mu spits.
- <sup>34</sup>Ti chanib yictac ti oy ta xchanjotal xchiquine, jun no'ox snitoj sba.
- <sup>35</sup>Ti bu c'ot ta tsutsel ti sbae, yich'oj jch'ix xchi'uc jbej c'ob (22.50 cm.) ti xbalte-balte xa scojol-cojol pasbile. Ti yictac xpech-pech tenel-te'ale, xchi'uc ti bu yich'oj ti scojol-cojole, tsacal lec ta jun no'ox xchi'uc ti stsaclebe.
- <sup>36</sup>Jech ti Hirame laj xch'oj ta loc'tael ti c'usitic oy xiq'ue, sloc'obbail ti leonetique, ti xane, ti c'u yepal ta x'och yu'un ti xpech-pech tenel-te'al ti bu pajem ti scojol-coj xnichimal ac'bile. Ti bu xa xocol ta joyobe, naca sloc'obbail guirnalda nichim laj yac'be.
- <sup>37</sup>Ti c'usitic toj tunel laj smeltsane, slajunebal (10) co'ol s'elan ti stsaclebtac laj yac'bee. Scotol xcapij no'ox s'elanic, xchi'uc jmoj sbisoltac ti c'u s'elan meltsanbile.

<sup>38</sup>Ja' jech xtoc laj smeltsan lajuneb c'anal taq'uin yavil vo'etic ti yich'oj balunch'ix (1.80 m.) ti jujune, ti x'och yu'un vaxaquib ciento xchi'uc chanvinic (880) ta litro ti vo'e. Laj yich' aq'uel ta sba ti lajuneb (10) ti c'usitic toj tunel laj yich' meltsanele.

<sup>39</sup>Ti c'usitic toj tunele, vo'ob (5) laj yich' cotanel ta stuq'uul bats'i c'ob yu'un ti ch'ulnae. Vo'ob (5) xtoc ti xi ta stuq'uul ts'et c'obe. Ja'uc ti muc' ta yavil vo'e, laj yich' aq'uel ta xocon ch'ulna ti xi ta stuq'uul o'lol yu'unic ti yac'ol sloq'ueb c'ac'ale xchi'uc ti stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>40</sup>Ja' jech xtoc ti Hirame laj smeltsan binetic, spulobiltac, xchi'uc muc' ta tazaetic. Taje, ja' jech laj stsutsesbe yabtel ti Salomón ti ta ch'ulna yu'un ti Diose.

<sup>41-45</sup>Ti c'usitic laj spase, xi s'elan xcholet jech c'u cha'al li'e: Ti chib bal-bal taq'uine Ti xnichimaltac sjol ti bu c'ot ta tsutsele Ti chib xchaj-chaj staq'uinaltac smac xnichimaltac ti oy ta toyole Ti chanib ciento (400) ta bej sloc'ol sat granada ti yich'oj cha'chol ta jujun chaj-chaj taq'uin ti smac' xnichimal sjol ti c'usitic bal-bal meltsanbile Ti lajuncot (10) ti c'usitic jtunel laj yich' meltsanele Ti lajuneb (10) yavil vo' ti laj yich' cajanel ta sba ti jujune Ti muc' ta yavil vo'e Ti lajcheb (12) sloc'obbail tot vacax ti ja' yicobinoj c'ote Ti binetique Ti spulobiltaque Ti muc'tic tazaetique Scotol ti c'usitic ta xtun ta xch'ulna Dios ti meltsanbat ti ajvalil Salomón yu'un ti Hirame, naca c'anal taq'uin ti lec sts'ababet yutsile.

<sup>46</sup>Ti ta yosilal uc'um Jordán ti oy ta o'lol yu'un Sucot xchi'uc ti Saretane, naca ta tsatsal yi'al lum sts'ananobiltac laj yijubuc ti c'usi laj yac' ta unijesel ti ajvalile.

<sup>47</sup>Ti ajvalil Salomone, toj ep ti c'usitic laj yac' ta meltsanel ta c'anal taq'uine, ti mu'yuc no'ox ta aelal yu'un ti c'u yepal ta xtune.

<sup>48</sup>Ja' jech xtoc ti Salomone xi s'elan laj yac' ta meltsanel ti c'usitic ta xtun ta ch'ulna yu'un ti Diose: ti oro altare, ti oro mexa ti ta xtun ta scajanobil panetic ti ta xc'ot ta yu'un ti Diose.

<sup>49</sup>Ma'uc no'ox taje, ti spajlebtac cantilaetic ti naca ta lequil oro meltsanbil ti oy ta yeloval ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, vo'ob (5) oy ta stuq'uul bats'i c'ob, vo'ob (5) oy ta stuq'uul ts'et c'ob, naca oro ti xnichimaltac loc'tabile, ti lamparaetique, ti slots'obiltaque,

<sup>50</sup>ti bisetique, ti xulobiltac xmechaile, ti muc'tic tazaetique, ti spulobiltaque, ti xchic'obiltac pome, naca ta oro meltsanbil. Ja' jech xtoc, ti stsacleb jujupech sti' ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto ti oy ta yut ti ch'ulnae, xchi'uc ti stsacleb jujupech sti'tac ti ch'ulnae, naca bats'i oro.

<sup>51</sup>C'alal tsuts scotol ti abteletic ti laj yac' ta meltsanel ta sventa xch'ulna Dios ti ajvalil Salomone, ti Salomone laj yich' batel ti c'usitic meltsanbil ta oroe, ti ta platae, ti xch'acoj ta sventa Dios ti David ti ja' stote. Laj stic' ochel ta yaviltac ti bu sq'uejleb ti c'usitic x'ayan yu'un xch'ulna ti Diose.

## 1 Reyes 8

### Ti xcaxail strate ti Diose ta xich' ich'el batel ta ch'ulna



(2 Cr 5.2-14)

<sup>1</sup>Va'i un, ti Salomone laj stsob talel scotol ta stojol ta Jerusalén ti moletic yu'un ti Israele, ti banquilaletic yu'un jujuvoc' nitiluletique, ti ich'bil ye sti'ic yu'un ti yuts' yalalic ti Israele, yo' jech ta sjelubtasic jelavel xcaxail strate ti Dios ti oy ta Steclumal David ti Sión sbie.

<sup>2</sup>Ti sc'ac'alil ti muc' ta q'uine, ti ja' o yu'al Etam sbie, ta yucubal xa yu'al ti jabile, laj stsob sbaic ti Salomón xchi'uc scotol ti israeletique.

<sup>3</sup>C'otic scotolic ti moletic yu'un ti Israele. Ti paleetique laj xchechic batel ti xcaxa Diose,

<sup>4</sup>xchi'uc laj xchechic batel ti Axibalna ti bu Nupel ta be yu'un ti Diose, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun ta Axibalnae, ti laj xchechic loq'uel ti paleetique xchi'uc ti levitaetique.

<sup>5</sup>Ti ajvalil Salomone xchi'uc scotol ti lum Israel ti vololic ta stojole, laj svol sbaic ta sts'el caxa ta yac'bel yich' svocol ta matanal ti chije, ti tot vacaxe, ti mu stac' atel ta j'ech'el yu'un mu albijuc ti yepale.

<sup>6</sup>Laj taj une, ti paleetique laj xchechic ochel xcaxail strate Dios ta yut ti ch'ulnae, ti laj yaq'uc comel ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto ta yolon ti c'usi oy xiq'uique.

<sup>7</sup>Ti c'usi oy xiq'uc taje xlich'anoj batel xic' ta sba ti bu oy ti yavil caxae, ti smacoj ta xic' ti sc'atlonme'altaque, xchi'uc ti caxae.

<sup>8</sup>Ja'uc ti sc'atlonme'altaque, lec natic yich'oj ta jujujot ti xlic ech'el ta ch'ul cuarto, ti ta xc'ot c'alal to ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto, ti mu xvinaj ta q'uelel ti ta spate, ti jech o comem avi tana le'e.

<sup>9</sup>Ti ta caxae mu'yuc yan ti c'usi tiq'uil ta yute, c'ajomal no'ox cha'pech ton ti laj stic' ochel ti Moisés ta vits Horebe, ja' ti cha'pech ton c'alal laj spas strate ti Dios xchi'uc ti Israel ti c'alal loq'uc talel ta Egipto.

<sup>10</sup>C'alal loq'uc talel ti paleetic ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuarto, lic voliatuc ta toc xch'ulna ti Diose.

<sup>11</sup>Ta scoj ti volibil ta toque, ti paleetique mu'yuc xcom ta stsobel sbaic ta stoyel xi'el ti Diose, yu'un volibil c'ot ta yutsilal slequilal Dios sjunlej ti ch'ulnae.

### **Ti Salomone ta xac' ta ventainel ti ch'ulnae**

(2 Cr 6.1—7.10)

<sup>12</sup>Va'i un, ti Salomone xi laj yale: “Ti vo'ote, Dios, avaloj ti ja' anainoj ti ic'al osile.

<sup>13</sup>Ja'uc ti vu'une laj jmeltsanbot jun ach'ulna yo' jech ta xanaqui, ti sbatel osil ta xanaqui ti bu laj yich' va'anele.”

<sup>14</sup>Ts'acal to un, joybij ech'el sq'uel spat ti ajvalile, ta yeloval ti bu vololic ta va'lej ti lum Israele, ti xi lic yal ti ac'o sva'an sba ti Dios ta stojolique:

- 15“Lequil-c'optabiluc ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, ti c'ot ta pasel yu'un ti sc'op ti laj yal ti strate ta stojol ti David ti jtot ti xi albate:
- 16‘Ti sc'ac'alil ti c'alal laj jloq'ues talel ta Egipto ti jteclumal Israele, mu ta jvoc'uc snitulul scotol Israel laj jt'uj ti oy ta co'nton ti yich'uc va'anel jch'ulna ti ta xc'ot ta jventae. C'ajomal no'ox laj jt'uj ti Davide yo' jech ta sventain ti jteclumal Israele.’
- 17Ti David ti ja' jtote, juteb ta yo'nton ta sva'an ox ya'i ti ch'ulna ta sventa ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele.
- 18Manchuc mi jech un, xi albat yu'un ti Diose: ‘Lec ti jech oy ta avo'nton ta xava'an ava'i ti jch'ulnae.
- 19Le' une, ma'uc vo'ot ta xava'an. Ti anich'on ta xlic avilbe sate, ja' oy sc'oplal ta sva'انبun ti jch'ulnae.’
- 20“Avi tana une, c'ot xa ta pasel yu'un sc'op ti Diose. Vu'un licom ta xqu'exol David ti jtote jech c'u cha'al yaloj ti ta jventain ti Israele. Laj xa jva'anbe xch'ulna ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele.
- 21Ma'uc no'ox taje, laj xa jsa'be yavil bu ta xcom ti caxae, ti tiq'u'il strate Dios ti laj spas ta stojol ti jmolmuc'totic ta vo'nee, ti c'alal laj sloq'ues talel ta Egipto.’
- 22Ts'acal to un, ti Salomone laj sva'an sba ta sts'el yaltar ti Diose. Ti ta sba ta sat scotol ti lum Israele, ti xye'elet laj stoy muyel ti sc'ob ta vinajel
- 23ti xi avane: “Ajvalil, Dios yu'un ti Israele, mi ja'uc ta vinajel, mi ja'uc ta banomil ti oy jech jun Dios jech c'u cha'al ti vo'ote, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti strate avalojane, ti ta xac' ta ilel ti slequil yo'nton ta stojol ti buch'u sjunul yo'nton ta xac' sba ta tunel ta atojole.
- 24Yu'un ti c'usi laj avalbe ti avajtunel David ti ja' jtote, c'ot ta pasel avu'un ti ac'op jech c'u cha'al ti c'ac'al avi tana li'e.
- 25Ja' yu'un un cha'e, Ajvalil, Dios yu'un ti Israele, c'otuc me ta pasel avu'un ti xi s'elan laj avalbe ya'i ti avajtunel David ti ja' jtote: ti oy sc'oplal jun snitulul ta x'och ta ajvalil avu'un ta sventa ti Israele. Ja' no'ox un, tsotsuc sc'oplal ta sq'uel sba ta stuc'ulan sba ti xnich'nab ta jtojol jech c'u cha'al laj spas ti stuque.
- 26Ja' yu'un un cha'e, Ch'ul Ajvalil, Dios yu'un ti Israele, avocoluc ti c'otuc ta pasel avu'un ti ac'op ti laj avalbe ti jtot ti ja' avajtunele.
- 27“Ja'uc le' une, ¿mi ta melez sna' xnaqui li' ta banomil ti Diose? ¿Mi xu' xa'och ta naclej ta uni ch'ulna ti laj jmeltsan li' une, ti c'alal amacoj scotol ti c'u sjamlej oy ti vinajele?
- 28Manchuc mi jech un, Cajval, Ch'ul Dios, ts'etano ani' achiquin ta ya'yiell ti jc'opojel jti'inele, ti xivocolet ta atojole. A'yibo sc'op sti' ti xvocolet ti avajtunel ta sc'oponelot avi li'e.



**29**Ta c'ac'al ac'ubaluc, avac'ojuc talel asat ta stojol ti ch'ulna li'e, li' ta yavil ti avaloj ti li' oyote. Ts'etano ani' achiquin ta ya'yiel sc'op ti avajtunel ti yacal ta staot ta c'oponel avie.

**30**Ts'etano ani' achiquin ti xivocolet liquele, xchi'uc ti ateclumal ti li' xvocoletic liquel ti c'alal ta xajtacutic ta c'oponele. Ta vinajeluc to ti bu nacalote, a'yio ti jc'opojel ti'inele. C'otuc ta pasel avu'un ti ch'aybiluc c'otuc ti jmul jcolo'cutique.

**31**“C'alal mi oy buch'u ta sta smul ta yac'bel svocol ti xchi'ile, ti ta sujat ta yalel ti ac'o sva'an ta rextico ti altar yu'un ti ch'ulna li'e,

**32**ta vinajeluc to, liqueso avabtel, lic chapano ti avajtuneltaque. Ac'bo stoj smul ya'i ti buch'u xtoyot xa'i sbae, ti cajaluc c'otuc ta sba stuc ti c'usi chopol ta spase. Va'ano aba ta spojel ti buch'u ch'abal smule, ja' ti c'u s'elan xc'ot ta stojolic ti jujune.

**33**“C'alal mi tsalbil ta xc'ot yu'un yajcontra ti ateclumal Israele, ti ta scoj ti laj sta smul ta atojole, mi ta xlic ya'i sba ti bu mu lecuc bat yu'une, ti ta xlic slequil-c'optaote, ti ta xtal vocoletuc li' ta ch'ulna avu'une,

**34**ta vinajeluc to, a'ibo ti sc'opojel sti'inele. Ch'aybo ti smul scolo'e. Sutuc talel avu'un ta lum ti bu laj avac'be ti smolmuc'totac laj ech'icuc ta vo'nee.

**35**“C'alal mi va'i ti c'ac'al ti li' ta banomile, ti mu'yuc ta xac' ti vo'e, yu'un laj sta smul ta atojole, ts'acal to un, mi ta xtal yalbot alequilale, mi ta xtal sc'anbot vocol ta ch'ulna li'e, ti ta sbic'tajes sba ta scoj ti yacal ta xich' tsitsel yu'un ti laj sta smule,

**36**ta vinajeluc to, ch'aybo smul scolo' ti avajtuneltaque, ti ateclumal Israele. Ac'bo yil ech'el ta stamel bu ti lequil bee. Va'i un, taluc avu'un ti vo' li' ta banomil ti laj avac'be ta xrexto ti ateclumale.

**37**“C'alal ta x'ayan vi'nal ta jteclum li'e, mi ja' ti chamele, mi ta scoj ti va'iem ti c'ac'al ti ta xtaquij ti c'usitic yoxique, mi ta xljaj ta uch'e, mi ta xljaj ta c'ulube, mi ja' ta scoj ti xchanultaque, c'alal ti jcontrainvanejetic ta sjoyobtaic ta stsaquel ta c'op ti jteclumalcutique, mi xchamel, c'usiuc no'ox yan ti ta xtale,

**38**buch'uuc no'ox ti xvocolete, mi ja' scotol ti ateclumal Israele, mi ja' ti ta sc'anbot vocol ti c'alal ta xilic ti svolic ti ta xc'ot ta stojole, mi ja' ti c'usi ip c'ux ta xa'iique, ti snub xa sc'obic ta ch'ulna li'e,

**39**ta vinajeluc to ti bu nacalote, chiquintabo ti sc'opojel sti'inele. Ch'aybo ti smul scolo'e. Pacbo to me sc'oplallic ti c'u s'elan spasojeic ti jujune, ti c'ajomal vo'ot xavojtiquin c'u s'elan yo'ntonic ti jujuniquel.

**40**Ja' to jech ta xaxi'taic ti c'u sjalil nacalic li' ta banomil ti laj avac'be ti jmolmuc'totcutique.

**41**“Mi ja' jun jyanlum ti liquel talel ta namal banomile, ti ma'uc junuc ti ateclumale, ta sventa ti jelavem yutsil ti ach'ul bie,

**42**ti ta xtal sc'anbot ti vocol li' ta ch'ulnae, (yu'un ta xvinaj, ta xpuc sc'oplal ti avutsilale, ti amuc'ul atsatsale, ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usi ta xapase),

<sup>43</sup>ta vinajeluc to ti bu to nacalote, c'otuc me ta pasel avu'un, ac'bo ti c'usi ta sc'anbote yo' jech scotol ti muc'tiquil lumetic ti oy ta banomile, ta xlic yojtiquinot, ta xlic slequil-c'oponot jech c'u cha'al ta spas ta atojol ti alumal Israele, ti ta xa'ibeic lec xchiquinal smelol ti atael ta na'el avich'el ta muc' li' ta ch'ulna ti laj jva'anbote.

<sup>44</sup>“Ti buyuc no'ox ta xbatic ti ateklumal ti c'alal ta xloquic batel ta stsaquel ta c'op ti scontrae, ti ta sc'oponot ba'yel li' ta lum ti at'ujoje, ti ta staot ta c'oponel ta ch'ulna ti laj jva'anbote.

<sup>45</sup>ti xvocolet ta staot ta c'oponele, ta vinajeluc to, a'yibo ti sc'opojel sti'inele. Pojo me yu'un ti svocolic staojique.

<sup>46</sup>“Mu'yuc ono'ox buch'u ma' ti mu sta ti smule. Ja' yu'un un, mi sta ti smulique, ti ta xa'ilin yu'une, ti ta xavac' batel ta yoc ta sc'ob ti scontraique, ti chucbil ta xbatic yu'un c'alal to slumalique, mi li' no'ox nopole,

<sup>47</sup>ti bu chucbil batic ta lum une, ti mi ta xlic ya'i sbaic ta atojol ti chopol ti c'usi laj spastique, ti ta xlic c'opojuc ti'inuc ta atojol une, ti laj ya'i sbaic ti oy smul ta atojol ta scoj ti chopol laj spastique,

<sup>48</sup>ti sjunul xa yo'ntone, ti sjunul xch'ich'el ta sut talel ta atojol ti c'alal oy ta slumal ti scontraic ti bu chucbil batique, ti ta staot ta c'oponele, ti mu xtuch' ta yo'nton yu'un ti jteclum ti laj avac'be ti smolmuc'totic ta vo'nee, ti slumalic ti vo'ot laj at'uje, ti ch'ulna ti laj jva'anbote,

<sup>49</sup>ta vinajeluc to ti bu to nacalote, ts'etano ani' achiquin yu'un ti xvocolet ta sc'anbot ti vocole. Pojo me yu'un ti svocol staojique.

<sup>50</sup>Ch'aybo smul scolo' xchi'uc stoyobbailic ti ateklumal ti laj sta smul ta atojole. Avocoluc, c'otuc ta pasel avu'un ti va'ano aba ta stojolic ti jteclum ti buch'utic chucvanic batele, ti c'uxubajuc ti yo'ntonic yu'une.

<sup>51</sup>Yu'un c'otem ta avu'untac, ja' ateklumal ti laj aloq'ues talel ta Egipto ti bu co'ol s'elan yunijesobil taq'uin sc'ac'al ti bu to ox oyique.

<sup>52</sup>“Ja' yu'un un cha'e, a'yibo sc'opojel sti'inel ti xvocolet ta sc'anbot ti avajtunele, ti xvocoletic ta sc'anbot ti ateklumal Israele. Ch'ul Dios, a'yio ti ta xajc'oponotcutique, ti c'alal ta xi'avancutic ta atojole.

<sup>53</sup>Yu'un ti vo'ote, Dios, c'otemic ta avu'un. Laj ach'aquic loq'uel ta stojol scotol ti lumetic ti oy ta banomile, ti laj aval ta sventa ti avajtunel Moise, ti c'alal laj aloq'ues talel ta Egipto ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee.”

<sup>54</sup>C'alal laj yo'nton ti Salomón ti xvocolet ta stojol ti Diose, ti quejel ta sts'el altare, ti snuboj sc'ob ta vinajele, lic sva'an sba.

<sup>55</sup>Xi tsots laj yal ti c'alal laj sc'an ti ac'o sva'an sba ti Dios ta stojol scotol ti jteclum Israel ti c'alal va'ale:

<sup>56</sup>“¡Lequil-c'optabiluc ti Diose, ti c'ot ta pasel ti laj slamajes ti c'op ta stojol ti steclumal Israele, yu'un ti c'u ono'ox s'elan yaloj scotole! ¡Mi ja'uc laj yicta sba ta spasel ti laj yal ta sventa ti yajtunel ti Moisesese!

<sup>57</sup>“Avi tana une, li'uc me oyuc ta jtojoltic ti Diose jech c'u cha'al oy ta stojol ti jmolmuc'totic ta vo'nee, ti mu me ja'uc xijyictaotic xistenotic comele.

<sup>58</sup>Ja'uc me batuc ta co'ntontic ta stamel batel ti c'usi sc'an pasbele, ti c'usi nopbil yu'une, ti jbel ti c'usi albil yu'une, ti smantaltac ti albatic ti jmolmuc'totic ti c'otuc ta pasel yu'unique.

<sup>59</sup>Ti va'i s'elan laj jc'anbe ti Ajvalil Dios cu'untique, ti oyuc o me ta sjol ta yo'nton xmal sacub ti c'ac'ale yo' jech ta xchapan ti yajtonele xchi'uc ti steclumal Israele, ti bu c'alal tsots sc'oplale.

<sup>60</sup>Yu'un ac'o yojtiquinic ta sba ta satic scotol ti lumetic ti oy ta banomile, ti Diose ja' ti Ajvalile, mu'yuc xa yan Dios jech c'u cha'al ti stuque.

<sup>61</sup>Ja' yu'un un cha'e, tsots sc'oplal ti jamaluc lec avo'ntonic ta stojol ti Ajvalil Dios cu'untique, ti c'otuc ta pasel avu'unic ti jbel ti c'usi albile, ti smantaltac jech c'u cha'al laj ava'iic ti c'ac'al li'e.”

<sup>62</sup>Laj taj une, ti ajvalile xchi'uc scotol ti Israele laj yac'beic milbil matanal ti Diose.

<sup>63</sup>Ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ti Salomone laj yac' chib xcha'vinic mil (22,000) ta cot tot vacaxetic, vacvinic ta mil (120,000) ta cot chijetic. Ja' jech ti ajvalile xchi'uc ti israeletique ic'ot ta pasel ti laj yac'beic ta ventainel xch'ulna ti Diose.

<sup>64</sup>Ta yorail no'ox ti jech c'ac'al taje, ti ajvalile laj yac' ta ventainel ti o'lol amac' yu'un ti ch'ulna ti oy ta yelovale. Laj yaquic chic'bil matanal sat ts'unubaletic, xepu'altac ti c'usitic laj yich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonal ti bu taje, yu'un ti c'anal taqu'in altar ti oy ta stojol ti Diose, yu'un toj biq'uit, ti mu ja'uc x'och o ti chic'bil matanale, ti matanal sat ts'unubile, xchi'uc xepu'al ti lajesobil o'ntonale.

<sup>65</sup>Ti jech ora taje, laj spas q'uin ti Salomón xchi'uc scotol ti Israele. Mu no'ox albajuc yepalic talic jnaclejetic ti liquemic talel ta ochebal yu'un ti Hamate, xchi'uc ti liquemic talel ta nopol sti'il uc'um yu'un ti Jordane, ti jmoj laj spasic squinal Axibal na sventa stoyel xi'el ti Diose, ti jalij to batel vucub c'ac'al ti q'uine, chanlajuneb c'ac'al sjalij ti q'uin ta scotole.

<sup>66</sup>Ta yoc'omal un, ti ajvalile laj sc'oponan batel ti jteclume. Ti stuquique laj yalbeic comel chabanuc ti ajvalile. Mu'yuc xa c'usi sna'ic ti xmuyubajic xa sutic ech'el ta sventa scotol ti oy c'usi lec laj spas ti Dios ta stojol ti David ti yajtunel to oxe, xchi'uc ta stojol ti steclumal Israele.

## 1 Reyes 9

### Ti Diose ta spas strate xchi'uc ti Salomone

(2 Cr 7.11-22)

<sup>1</sup>C'alal tsuts xa yu'un ta smeltsanel xch'ulna Dios ti Salomone, ti snae, xchi'uc scotol ti c'usi xal yo'nton laj sva'anane,

<sup>2</sup>Ja' o laj yac' sba iluc yan velta ti Dios ta stojole jech c'u cha'al laj yac' sba iluc ta Gabaone.

<sup>3</sup>Va'i un, xi albate: "Ti xavocolet lac'opoj lati'in ta jtojole, laj xa ca'i. Laj xa quich' ta jventa ti ch'ulna ti laj ava'anbun ta jna sventa yo' bu ich'bilun ta muc' ta xic'ot sbatel osile. Ja' yu'un un, ta jchabi, mi ja'uc ch'aybaj xca'i.

<sup>4</sup>Mi jech ta xatuc'ulan aba ta jba ta jsat jech c'u cha'al laj spas ti David ti atote, ti mu yanijemucote, ti lec avo'ntone, ti ta xavac'be yipal ta spasel ti c'u s'elan laj calbote, ti ta xach'un ta spasel ti jbel ti c'usi albile, ti c'usi nopbil cu'une, toj lec ta j'ech'el.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un cha'e, ta xcac' chotlan o ta ajvalilal ta stojol Israel jech c'u cha'al laj calbe ya'i ti David ti atote, ti laj calbe ya'i ti mu ono'ox sts'elbuj sc'oplal ti ta x'och ta ajvalil junuc ti snitilultaque.

<sup>6</sup>"Ja'uc le' une, mi ta xlic aq'uej abaic ta jtojol ti vo'oxuc xchi'uc ti anich'nabique, mi mu xc'ot ta pasel avu'unic ti jmantaltaque, ti jbel c'usi albil cu'une, mi ta xlic ats'acliic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique,

<sup>7</sup>Ja' jech ti vu'un eque, ta jten loq'uel ti israeletic li' ta banomil ti bu laj cac'beique. Ta jten loq'uel ta co'nton ti ch'ulna ti laj quich' ta ventae, ti j'ech'el labanbilic ta xc'otic ti Israel yu'un ti yan muc'tiquil lumetique.

<sup>8</sup>Ja'uc ti ch'ulna li'e, ta xc'ot ta pasel ti ta xlilije, ti ta sbusq'uij yalele. Scotol ti buch'u ta x'ech' ta sts'ele, ch'ayal ta xc'ot yo'nton ta labajel ti xi ta sjac'be sbae: '¿C'u cha'al le' une ti jech laj spasbe jteclum ti Diose xchi'uc ti ch'ulna li'e?'

<sup>9</sup>Va'i un, xi ta xtac'batic sutel ti sc'opique: 'Le'e, ja' ta scoj ti laj sten ta yo'ntonic ti Ajvalil Dios yu'unique, ja' ti Buch'u laj sloq'ues talel ti smolmuc'totic ta Egiptoe. C'ot ta yo'ntonic ti lec laj ya'iic ti laj yac' sbaic ta tunel ta snijanel sbaic ta stojol ti yan diosetique, ja' ta scoj ti tac'batic talel ta stojolic muc' ta vocol yu'un ti Diose.' "

### **Ti yan yabteltac ti laj spas ti Salomone**

*(2 Cr 8.1-18)*

<sup>10</sup>Jtob xa ox jabil yech'el laj smeltsanbe xch'ulna ti Diose, laj smeltsan sna ti Salomone.

<sup>11</sup>Ti Hiram ajvalil yu'un ti Tiroe laj yac'be c'usitic tun yu'un ti Salomone, jech c'u cha'al ti ch'ut-te'e, ti toje, ti oro ti c'u yepal ta xtune. Jech ec ti Salomone laj yac'be jtob ta chop jteclumetic ti Hiram ti oy ta yosilal Galilea.

<sup>12</sup>Ja'uc ti Hirame, ti c'alal bat sq'uel ti jteclumetic ti ac'bat yu'un ti Salomone, mu lecuc laj yil.

<sup>13</sup>Va'i un, xi laj yalbe ya'ie: "¿C'usi xa no'ox jteclumal le'e ti laj avac'bune, cuts' calal?" Jech o xal ti banomil ti bu oy ti jteclumetique, laj yac'be sbiin Cabul, ti ja' to jech sbiinoj avi tana le' une.





- 14**Ti c'u yepal oro laj yac'be talel Salomón ti Hiram, oy oxmil xchi'uc lajuneb xchanvinic slajunebal ciento (3,960) ta kilo.
- 15**Ja'uc sc'oplal ti tsots abtel laj yac' ta banel ti ajvalil Salomón yo' jech ta xich' va'anel ti ch'ulna yu'un ti Diose, ta xich' va'anel ti sna stuque, ta xich' jemel ti yave, ta xich' meltsanel smocaltac ti jteclum Jerusalene, ti laj stic' sba ta xcha'meltsanel ti jteclum Hazore, ti Meguidoe, xi s'elan c'ot ta pasele:
- 16**Ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe laj to ox yu'nin ti jteclum Gezere. Ta ts'acal to un, laj stic'be sc'ac'al xchi'uc laj smil ti cananeotic ti ja' jnaclejetic yu'une. Laj yac'be comel ta smoton ti yantsil nich'on yajnil ti Salomone.
- 17**Ja'uc le' une, ti Salomone lic xcha'meltsan ti lum Gezere, ti Bet-horon ti oy ta olone.
- 18**Ma'uc no'ox taje, lic xcha'meltsan ti Baalate, xchi'uc ti Tamar ti oy ta sbajtical banomil yu'un ti Judae.
- 19**Ma'uc no'ox taje, lic xcha'meltsan scotol ti jteclumetic sq'uejobiltac ti c'usitic ta xich' tunel lajesele, jech c'u cha'al snailtac ti carretaetic sventa ti pasob letoe, ti snailtac ti ca'etic ti ta xtun ta sventa ti letoe, xchi'uc ti c'usi sc'an xal yo'nton ta smeltsanel ta Jerusalene, ti ta Libanoe, xchi'uc scotol ti banomil ti bu c'alal smacoje.
- 20**Ja'uc ti amorreoetique, ti hitaetique, ti ferezeoetique, ti heveoetique, ti jebuseoetique, ti ja' comic ta naclej ti ma'uc israeetique,
- 21**ti ja'ic xa ti snitulic ti comic xa ta naclej xcaltique, ti mu'yuc stsutsesatic ta j'ech'el yu'un ti israeetique, tsots subjilic ta abtel yu'un ti Salomone, ti ja' to jech oyic avi tana li'e.
- 22**Ja'uc le' une, mi junuc israeetic subjilic ta tsots abtel ti mosovinbilique. C'ajomal no'ox ochic ta soldado, ta j'opisial, ta banquilal, ta banquilal jtunel yu'un soldado, ta banquilal jtojobtasvanejetic yu'un soldado ta sventainel ti carreta sventa pasob letoe, xchi'uc ti ca'etique.
- 23**Sc'oplal ti jq'uel-abteletic yu'un ti Salomone, oy o'lol svacvinic (550) ta vo' ta stojobtasel ti buch'u yacal ta spasic ti abtele.
- 24**Yantsil nich'on ti faraone, loc' ech'el ta Steclumal ti Davide, bat nacluc ta na ti bu laj smeltsan ti Salomón ta sventae. Jech ti Salomone laj snojes lec ta lum ti bu sc'an nojesele.
- 25**Oxib velta ta jabil ti Salomone ta xchic' matanal xchi'uc ti c'usi ta xich' svocol ta sventa ti lajesobil o'ntonal ta sba ti altar ti laj sva'an ta sventa ti Diose, xchi'uc ta xchic' pom ta stojol ti Diose. Ja' jech tsuts sc'oplal ta smeltsanel ti ch'ulnae.
- 26**Jech xtoc ti ajvalil Salomone lic smeltsan barcoetic ta jteclum Ezión-geber ta sts'el Elat ta sti'il Tsajal Nab ti oy ta yosilal Edome.
- 27**Ja'uc ti Hiram laj stac ech'el yaj'opisialtac, banquilal jtij-barcoetic ti xojtiquinic lec ti c'u s'elan ti nabe, jmoj abtejic ta barco xchi'uc yaj'opisialtac ti Salomone.

<sup>28</sup>Va'i un, c'otic ta yosilal Ofir ti bu laj staic jutucuc xa mu chanlajunebuc ta mil (14,000) kilo ti oroe, ti laj yich'beic batel ta stojol ti ajvalil Salomone.

## 1 Reyes 10

### Ti me' ajvalil yu'un ti jteclum Sabae ta xbat svu'lan ti Salomone

(2 Cr 9.1-12)

<sup>1</sup>C'ot ta sni' ta xchiquin ti me' ajvalil yu'un Sabá ti laj ya'i ti puquem sc'oplal ta j'ech'el ti Salomón ti laj sta ta sventa ti Diose. Ja' yu'un un, tal sjac'be ti c'usitic vocol ta a'yibel ti smelole yo' jech ta sq'uelbe yo'nton.

<sup>2</sup>Jun no'ox yutsilic xvoletic vulel ta Jerusalén xchi'uc yajtuneltac, scamellotac ti xcuchojanic talel ti muil poxiletique, ti epal oroe, xchi'uc ti c'upil sba tonetique, lic xchap ti c'ot ta stojol Salomón ti c'usi snopoj ono'ox ta sjac'be ya'ie.

<sup>3</sup>Lec tac'bat sutel yu'un Salomón scotol ti c'usitic laj sjaq'ue. Mi ja'uc jbeluc ma' ti mu'yuc laj sna' ti c'usitic ta xjac'bate.

<sup>4</sup>C'alal laj yil ti me' ajvalil yu'un Sabá ti ech'em sbijil ti Salomone, ti c'u s'elan smeltsanoj ti snae,

<sup>5</sup>ti c'u s'elan yutsiquil ti sve'el ta slajes ti oy ta sba xmexae, ti c'u s'elan yutsil snaic ti yaj'opisialtaque, ti c'u s'elan oyique, ti c'u s'elan ti sc'u'ic ti yajtuneltaque, ti jbis uch'ubajele, ti ta xac' ti chic'bil matanal ta ch'ulnae, ch'ayal yo'nton ta xc'ot xchi'uc.

<sup>6</sup>Xi laj yalbe ya'i ti ajvalile: “Ti c'u s'elan laj ca'i sc'oplal ta jlumal ti avabtele, ti abijile, melel ono'ox ca'itic.

<sup>7</sup>Ja' no'ox xu' ta jch'un ti tal jq'uele, ti laj quil ta jba ta jsat jtuque. Ta melel unbi, mi ja'uc jutebuc o'lol ma' ti c'u yepal ca'binoj ti slo'iltale, ti abijile, ti c'usi x'ayan avu'une, x'ech' to yepal ma' ti c'u cha'al ca'binoje.

<sup>8</sup>¡Mu'yuc xa ono'ox c'usi xal yo'ntonic ma' ti avajniltaque! ¡Xmuyubaj no'ox yo'nton ta xa'iic ma' ti avajtuneltac ti li' oyique, ti li' ono'ox oyic ta atojol ta xa'iic ti sbijil ti ac'opojele!

<sup>9</sup>¡Lequil-c'optabiluc ta j'ech'el ti Dios avu'une, ti lec laj yilot ta sba ta sate, ti laj stic'ot ta ajvalil yu'un ti Israele! ¡Ti jech ayanem ti syail xc'uxul yo'nton ti Dios ta sventa ti Israele, la'och ta ajvalil yu'un yo' jech lec ta xavertain, yo' jech oy stuq'uil ta xachapanvan!”

<sup>10</sup>Ti me' ajvalil une laj yac'be jelavel ti ajvalile, cha'vinic sc'an xc'ot ta xchanmilal (3,960) kilo ti oroe, epal muil poxiletic, xchi'uc c'upil sba tonetic ta ts'acal toe. Mi ja'uc oy bu c'otem ta Jerusalén jech yepal muil poxiletic jech c'u cha'al laj sq'uelan ti me' ajvalil yu'un Sabá ta stojol ti ajvalil Salomone.

<sup>11</sup>Ja' jech xtoc ti jbolomajel ta barco yu'un ti Hiram ti laj staic ti oro ta banomil Ofire, laj yich'ic talel sándalo te'etic, xchi'uc ti c'upil sba tonetic ti bu to c'alal taje.

<sup>12</sup>Ta sventa ti sándalo te'etique, laj sjil ta cholel ta sventa xchac' te'al ti ch'ulnae, xchi'uc xchac' te'al ti sna ajvalile. Ta sándalo te' laj yac' ta meltsanel xtoc ti arpaе, ti vob sventa ta stijic ti jбай-vobetique. Mu bac'niuc xc'ot o, mi ja'uc oy xa bu xvinaј avi tana le'e, yepal ti sándalo te'etique.

<sup>13</sup>Ja'uc ti ajvalil Salomone laj yac'be ech'el ti me' ajvalil ta Sabá ti c'usitic c'anbat yu'une, xchi'uc ti c'u to yepal loc' ayan ta yo'nton stuc ti laj yac'be ech'el ta sventa smotone. Ti me' ajvalil une chi'inbil sut ech'el ta slumal yu'un yajtuneltac ta ts'acal to une.

### **Ti sc'ulejale xchi'uc ti puc sc'oplal ta j'ech'el ti Salomone**

(2 Cr 9.13-24)

<sup>14</sup>Ti jujun jabil ta xich' oro ti Salomone, ja' nan chibuc xcha'vinic mil (22,000) ta kilo.

<sup>15</sup>Ja' mu'yuc tsacbil ta atel ti patan ta stojic ti jchonolajeletique, ti jbolomajeletique, xchi'uc ti ta xaq'uic spatanic scotol ti ajvaliletic ti oyic ta Arabia banomile, xchi'uc ti ajvaliletic yu'un ti lume.

<sup>16</sup>Ti ajvalil Salomone laj yac' ta meltsanel lajunvinic (200) ta sep lec muc'tic macobbail ti ulesbil ta oro ti yich'oj vaquib (6) kilo yalal ti jujune.

<sup>17</sup>Laj yac' ta meltsanel xtoc vo'lajunvinic (300) ta sep macobbail ti lec no'ox tsayajtique, ti yich'oj nan o'lol xchibal (1.50) kilo ti jujune, ti ulesbil ta oroe. Bat yac' ta ti'na ti sбиinoј “Pimil Te'etic yu'un Libanoе”.

<sup>18</sup>Ja' jech xtoc laj yac' ta meltsanel jun muc' ta saquil chotlebal ta saquil baxton, ti laj yal mantal ti ac'o yich' bonel lec ta bats'i oroe.

<sup>19</sup>Ti muc' ta chotlebal taje, yich'oj vac-coј stec'obal. Setel yich'oj ti smac spate. Oy scajleb c'abal ta jujujot xocon ti chotlebale, ti cotajtic cha'cot sloc'ol león ta sts'ele.

<sup>20</sup>Ta jujucoј tec'obal xtoque, cotajtic lajcha'cot sloc'ol león, ti jujucot cotajtic ta jujujot sti'il ti tec'obale. ¡Mu'yuc buch'u yan ajvaliletic smeltsanoј co'ol sba ti va'i s'elan taje!

<sup>21</sup>Ma'uc no'ox taje, scotol sbistac ti ajvalile, naca ta oro. Ti ta stunes ta na ti sбиinoј “Pimilal Te'tic yu'un Libanoе”, naca pulajtic bats'i oro xtoc. Mi junuc ta plata meltsanbil, yu'un tsulul to ox stojol ta j'ech'el ti c'alal ja' o yorail ti tiq'uil ta ajvalil ti Salomone.

<sup>22</sup>Yu'un ti barcoetic ta Tarsis ti ja' yu'un ti ajvalile, jmoј xchi'uc ti barcoetic yu'un ti Hirame, jun velta ta xc'ot ta jujun to ox-ox jabil ti xcuchoјic c'otel ti oroe, ti platae, ti saquil baxton ti ja' marfil sbie, ti maxetique, xchi'uc ti te'tical tuluc' mut ti pavo real sbie.

<sup>23</sup>Ti ajvalil Salomone, jelavem cuchem yu'un ta sventa ti sc'ulejale, ta sventa ti sbijile, ja' mu sta scotol ti ajvaliletic ti oyic ta sjunul banomile.

<sup>24</sup>Scotol banomil sc'an ta sq'uelic ya'iic, ti ta xa'i ya'iic sbijil ti ac'bil yu'un ti Diose.



<sup>25</sup>Scotolic xi s'elan ta xich'beic batel smoton jujun jabile: ti platae, ti oroe, ti c'u'iletique, ti abtejebaletique, ti c'usitic oy smuil ta a'yiele, ti ca'etique, xchi'uc ti mulaetique.

### **Ti Salomone ta sbolomalin ti carretaetique xchi'uc ti ca'etique**

*(2 Cr 1.14-17; 9.25-28)*

<sup>26</sup>Ti Salomone lic svol ta tsobel ti carretaetique xchi'uc jcajlejetic ta ca'. Oy yu'un jmil xchi'uc chanib ciento (1,400) ta cot ti carretaetique, xchi'uc lajcha'mil (12,000) ta vo' ti jcajlejetic ta ca'e, ti laj yac'be sventain ti bu tiq'uul ti carretaetic sventa ti ac'ob-letoe ta scotol ti jchabivanejetic yu'un ti Jerusalene.

<sup>27</sup>Ti Salomone c'ot ta pasel yu'un ti epaj tael ta j'ech'el ti platae, ti co'ol s'elan ti tonetic sbuset ta Jerusalene. Sbuset no'ox yu'un ti ch'ut te'etic ta j'ech'ele ti co'ol s'elan jech c'u cha'al ti sbuset ti colem icux ti oy ta stenlejale.

<sup>28</sup>Ti ca'etic yu'un ti Salomone, ti ta Muzrie, ti ta Ciliciae, ta xiq'uic tael ti jbolomajeletic yajtuneltac ti ajvalile, ti ta smanic tael ti bu taje.

<sup>29</sup>Ti jcot carreta ti meltsanbil ta Egiptoe, vaquib ciento (600) ta sep plata taq'uin ti stojole. Ti jcot ca'e, lajuneb xvaxacvinic (150) ta sep plata taq'uin ti stojole. Scotol ti ajvaliletic yu'un ti hititaetique, ti sirioetique, ta smanic ta stojol yajchonolajel ti Salomone.

## **1 Reyes 11**

### **Ti Salomone ta xlic yich' ta muc' ti c'usi meltsanbil ta c'abale**

<sup>1</sup>Ti Salomone, ma'uc no'ox yantsil nich'on ti faraón ti laj yajnillane, xi to s'elan bic'taj yo'nton ta yajnillanel ti jyanlum antsetique, jech c'u cha'al ti moabitaetique, ti amonitaetique, ti edomitaetique, ti sidoniaetique, xchi'uc ti hititaetique.

<sup>2</sup>Laj yajnillin jyanlum antsetic ti albil sc'oplal yu'un Dios ti jbel sc'oplal mu xiq'uic ti israeletique, yu'un jbel sc'oplal ta x'uninbat yo'ntonic yu'un ti c'usitic meltsanbil ta c'abal yu'unique. Ja'uc ti Salomone bic'taj yo'nton xchi'uc ti antsetique, laj yajnillan.

<sup>3</sup>Yu'un ti sbats'i ajniltac laj yiq'ue, c'ot ta vucub ciento (700) ta vo', xchi'uc vo'lajunvinic (300) ta vo' ti sts'acal ajniltaque, ja' antsetic ti yanijesbat yo'nton yu'un taje.

<sup>4</sup>C'alal molineb xa ti Salomone, yanijesbat sjol sbaquil yu'unic ti antsetique, ti lic snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti meltsanbil diosetique, ti mu j'ech'eluc laj yac' sba ta stojol ti Dios jech c'u cha'al laj spas ti David ti ja' stote.

<sup>5</sup>Ti Salomone lic snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti Astarte sdiosic ti sidonioetique, xchi'uc ti jsoquesej o'ntonal sloc'obbail Milcom ti ja' yajdiosic ti amonitaetique.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un, ti c'usitic laj spas ti Salomone, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, ti mu staojuc yav jun yo'nton ta stojol ti Dios jech c'u cha'al laj spas ti David ti ja' stote.



- <sup>7</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti Salomone lic smeltsan c'opojebal yu'un Quemos ta vits ti oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jerusalene, jun jsoquesej o'ntonal loc'obbail dios yu'un ti Moabe, xchi'uc ti Moloc yajdiosic ti amonitaetique.
- <sup>8</sup>Ja' jech laj spasbe ta stojol ti yajniltac ti jyanlum antsetique, ti lic xchiq'uic pome, ti lic smilic matanal ta sventa smoton ti sdiosique.
- <sup>9</sup>Ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, soc sjol ta stojol ti Salomone ta scoj ti laj xch'ac sba ta stojole, ti c'alal chib velta laj yac' sba iluc ta stojole,
- <sup>10</sup>ti c'alal albatem ono'ox ti mu snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Manchuc mi jech un, mu'yuc laj yac' ta venta ti c'u s'elan albat yu'un ti Diose.
- <sup>11</sup>Ja' yu'un un cha'e, xi albat yu'un Dios ti Salomone: “Ti jech laj xa apas ti vi s'elan le'e, ti mu'yuc xc'ot ta pasel avu'un ti jtratee, xchi'uc ti oy c'usi jbel laj calbot ava'ie, ta xajtenot loq'uel ti jech ochemot ta ajvalile, ti ta x'och cu'un junuc ti avajtunele.
- <sup>12</sup>Manchuc mi jech un, ta sventa ti mu xtuch' ta co'nton ti David ti ja' atote, mu to ta jtenot loq'uel ta ajvalilal ti jech cuxulot toe. Ja' no'ox un, mu xcac' ochuc ta ajvalil ti anich'nabe.
- <sup>13</sup>Xi s'elan ta xc'ot ta pasele: ma'uc ta jtuch' ta j'ech'el ti ta x'ochic ta ajvalil cu'une. Ta x'och ta ajvalil junuc cu'un ti anitilule, ta sventa ti mu xtuch' ta co'nton ti atote, xchi'uc ti Jerusalén ti lum ti laj jt'uje.”
- <sup>14</sup>Va'i un, xi s'elan laj yac' ye ti Dios ti lic scontrainel ti Salomone: tal ti jun edomita ti sbiinoj Hadade, jun yuts' yalaltac ti ajvalil ta Edome.
- <sup>15</sup>C'alal tsalbil c'ot yu'un Edom ti Davide, ti Joab banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, c'alal bat smuquic ti buch'utic chamic ta letoe, ja' o laj smil scotol viniquetic yu'un ti Edome.
- <sup>16</sup>Vaquib u jalij ti Joab xchi'uc ti israeletique, ja' to ti c'uxi tsuts yu'un ta stubbel sc'oplal ti viniquetic ta Edome.
- <sup>17</sup>Ja'uc ti Hadad ti olol to ox ti jech yorail taje, jatav batel ta Egipto xchi'uc svinquileltac ti ochemic ta yajtuneltac ti stote.
- <sup>18</sup>Loq'uic ech'el ta Madián, c'otic ta Parán, ti bu laj yiq'uic batel viniquetic ti c'ot ta smosovique. C'alal c'otic ta Egiptoe, bat sc'oponic ti faraón ajvalil yu'un ti lum Egiptoe, ti ac'bat snaic xchi'uc q'uelanbatic yosil sbanomilic yu'une.
- <sup>19</sup>Ti Hadade laj sta ti lec ilat yu'un ti faraone, ti laj yac'be yajnilin smu' ti faraone, xchi'il ta voq'uel ti me' ajvalil ti Tahpenes sbie.
- <sup>20</sup>Ti xchi'il ta voq'uel ti me' ajvalil Tahpenese, laj yilbe sat jun xnich'on yu'un ti Hadade, ti laj yac'be sbiin Guenubate. Ti Tahpenese lic sts'ites ti querem jmoj xchi'uc ti yalabtac ta sna ti faraone.

**21**Ja'uc le' une, c'alal laj ya'i ta Egipto ti Hadad ti cham xa ti Davide, xchi'uc ti cham xa ti Joab banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, xi lic yalbe ya'i ti faraone: — Ac'bun ave ati' ti sutcun batel ta jlumale.

**22**Ti faraone xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ta xasut ava'i ech'el ta alumale? ¿Mi yu'un oy c'usi mu xata li' ta jtojole? Ti Hadade xi laj staq'ue: —Mi ja'uc jutebuc ti c'usi mu'yuc jtaoje. Ja'uc le'e ac'bun ave ati' ti sutcun ech'ele.

**23**Ma'uc no'ox taje, c'ot ta pasel yu'un Dios ti laj yac' ye ti lic contrainatuc ti Salomón yu'un ti Rezone. Ti Rezón taje, ja' squerem ol ti Eliada ti buch'u jatav loq'uel ta stojol yajval ti Hadad-ezer ajvalil yu'un ti lum Sabae.

**24**Ti Rezón taje laj stsob jlomuc viniquetic, yu'un ja' jun banquialal xa'i sba yu'un ti j'eleq'uetique. C'alal milbat svinictac ta Soba yu'un ti Davide, jatav batel ta Damasco ti Rezone ti bu lic ochuc ta ajvalilale.

**25**C'ot ta scontra Israel ti c'alal cuxul to ox ti Salomone. Ti c'u s'elan ta x'ilbajinvan ti Hadade, laj sco'oltas sjolic xchi'uc, mu'yuc stu ta xil ta sba ta satic ti Israele. Ti ja' jech taj une, och ta ajvalil yu'un ti Siria ti Rezone.

**26**Ja' jech ec ti Jeroboam xnich'on ti Nabate lic stoy sba ta stojol ti ajvalile. Ti jun yaj'opisial Salomón ja' ti Jeroboam sbie liquem talel ta lum Seredá, snitilultac ti Efraine, ti ja' jun me'onal ants ti sme' ti sbiinoj Zerúae.

**27**Ti smelol ti laj stoy sba ti Jeroboam ta stojol ti ajvalile, xi s'elan lic jech c'u cha'al li'e: ja' o yorail ta sjem ech'el ta snojesel be vo' ti Salomone, xchi'uc ti laj smac ti c'u sjamlej sbelel ti Steclumal ti David ti ja' stote.

**28**Tsatsal vinic xa'i sba ti Jeroboame, jbel ti c'usi yale. C'alal laj yil ti Salomón ti xjoybij ta abtel ti quereme, laj yac'be sbain scotol ti abtel ti sujbil ta pasel snitilultac ti Josee.

**29**Ti c'alal ja' jech oy taj une, oy jun c'ac'al, loc' ech'el ta Jerusalén ti Jeroboame, snupoj sbaic c'ot ta be xchi'uc ti j'alc'op Ahiase ti liquel talel ta Siloe, ti xpixoj sba lec ta ach' c'u'il yu'un ti smac sique. Xch'ul tuquic oyic ta osiltic ti xchibalique.

**30**Va'i un, ti Ahiase lic sjat ta lajcha'lic ti ach' c'u'il ti smac sic yu'un ti svoloj sba xchi'uque.

**31**Xi laj yalbe ya'i ti Jeroboame: “Ich'o batel ti lajunlic li'e, ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, yu'un xi ta xalbot ava'ie: ‘Ta jloq'ues ta ajvalil ti Salomone. Ta xcac'bot aventain lajunvoc' nitiluletic.

**32**Ja' xa no'ox jvoc' nitilul ta xcac'be sventain ti Salomone, ta sventa ti oy syail xc'uxul co'nton yu'un ti cajtunel Davide, xchi'uc ti Jerusalén ti ja' jun lum laj jt'uj ta scotol ti lumetic yu'unic ti jujuvoc' snitilultac ti Israele.

**33**Yu'un ti Salomone laj xa stenun ta yo'nton. Lic xa sbic'tajes sba ta yich'el ta muc' ti Astartee, sdiosic ti sidonioetique, xchi'uc ti Quemos sdiosic ti moabitaetique, xchi'uc ti Milcom sdiosic ti amonitaetique. Ti c'usitic laj spase, mu lecuc ta xquil ta jba ta jsat.





Mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti jbel c'usi caloje, ti c'usi nopbil cu'une jech c'u cha'al laj spas ti David ti ja' stote.

<sup>34</sup>Manchuc mi jech un, mu j'ech'el ta jloq'ues ta ajvalilal ta anil. Staoj to yav c'otem ta ajvalilal ti jech cuxul toe, ta sventa ti oy syail xc'uxul co'nton ta stojol ti cajtunel David ti laj jt'uje, ti laj xch'un ti jbel ti c'usi albile, xchi'uc ti jmantaltaque.

<sup>35</sup>Ja'uc ti xnich'nabe, ta jloq'ues ta ajvalilal. Ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob lajunvoc' nitiluletic xcaltic.

<sup>36</sup>C'ajomal xa no'ox ta xcac'be sventain jvoc' nitilulil ti xnich'one yo' jech mu xch'ay sc'oplal ti cajtunel Davide, ti staojuc yav cuxuluc ta jtojol ti Jerusalén ti laj jt'uje, ti jtaobil ta na'ele.

<sup>37</sup>Ta xcac' ochan ta ajvalil yo' jech ta xapasvan ta mantal ti c'u s'elan ti lec ta xava'ie, ti ajvalilucot c'otan yu'un ti Israele.

<sup>38</sup>Ti mi ta xapas scotol ti c'u s'elan ta xcalbot ava'ie, mi lec ti arazon ta jba ta jsate, mi ta xach'un ta spasel ti jbel ti c'usi albile, ti jmantaltaque, jech c'u cha'al laj spas ti cajtunel Davide, ta xajchi'inot. Ta xcal ta j'ech'el ti ta xcac' ochuc ta ajvalil junuc ti anitilule jech c'u cha'al laj cal ta stojol ti Davide. Ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob ti Israele.

<sup>39</sup>Ja'uc snitilultac ti Davide, ta jtsits ya'iic ta scojic taje, ti mu sbateluc osil jech ta xcomic oe.' ”

<sup>40</sup>Ta scoj ti va'i s'elan taje, jutuc xa mu milat yu'un Salomón ti Jeroboame. Jatav ech'el ta Egipto ti Jeroboam ti bu ta spas mantal ti Sisaque, ti xnaquet o com ja' to ti c'uxi cham ti Salomone.

### **Ti Salomone ta xcham**

*(2 Cr 9.29-31)*

<sup>41</sup>Ti c'u to yepal sc'oplal slo'iltael ti sbijile, xchi'uc scotol ti c'usitic laj spas ti Salomone, ts'ibabil ta jpoc vun ti bu ta xal ta xc'otan ta pasel yu'un ti Salomone.

<sup>42</sup>Cha'vinic (40) jabil sjalil och ta ajvalil ta Jerusalén ti laj sventain scotol ti Israele.

<sup>43</sup>Ti c'alal cham une, laj smuquic ta Steclumal ti David ja' ti stote. Ts'acal to un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Roboam ti ja' xnich'one.

## **1 Reyes 12**

### **Ta xc'ot ta chib ajvalil yu'un ti Israele**

*(2 Cr 10.1—11.4)*

<sup>1</sup>Ti bat ta Siquem ti Roboame, yu'un scotol ti Israel batic ti bu taje yo' jech ta snup yabtel ta ajvalilal yu'unic.

<sup>2</sup>Ja'uc taj une, c'ot ta sni' ta xchiquin ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, ti oy to ta Egipto ti bu com ta naclej ta scoj ti jatav ech'el ta stojol ti Salomone.

<sup>3</sup>C'alal laj staic ta iq'uele, ti Jeroboam xchi'uc scotol ti Israele xi laj yalbeic ya'i ti Roboam ti c'alal bat sc'oponique:



<sup>4</sup>—Ti atote, bats'i toj tsots laj spas sba ta jtojolcutic ti c'alal ech' ta ajvalil ta jtojolcutique. Avi tana une, sicubtaso sc'oplal ti ilbajinel ti tsots li'ac'bat quich'cutique, ta xac' jbacutic ta tunel ta atojol un.

<sup>5</sup>Xi tac'batic yu'un ti Roboame: —Avie, batanic, xtal aq'uelicun li' ta oxib c'ac'ale. Batic ti jnaclejetique.

<sup>6</sup>Va'i un, ti Roboame xi lic sjac'be ye sti' ti moletic ti laj to ox yac' sbaic ta tunel ta stojol ti Salomone, ti c'alal cuxul to ox ti ja' stote: —¿C'usi xu' ta xavalic ta jtac'be sc'opic ti jnaclejetique?

<sup>7</sup>Xi laj stac'beic ti stuquique: —Ti jech ta xavac' aba ta tunel ta stojol ti jnaclejetic avi tana li'e, ti oy stuqu'il ta ac'op ta xatac'bee, ti stuquique ta xac' sbaic ta tunel ta atojol.

<sup>8</sup>Ja'uc ti Roboam une, mu'yuc laj yac' ta venta sc'opic ti moletique. C'ajomal lic yich'be ye sti' ta sjac'bel sc'opic ti queremetic ti jmoj ch'iel sc'opojelic xchi'uque, ti ja' yajtuneltaque.

<sup>9</sup>Xi lic sjac'olanbe: —Ti va'i s'elan ta sc'anic ti jnaclejetic ti ac'o jsicubtas ti c'op ti tsots ilbajinatic yu'un ti jtote, ¿c'usi xu' chavalic ec?

<sup>10</sup>Ti queremetic ti jmoj ch'i xchi'uque xi laj staquique: —Ti jnaclejetic le'e, ti laj sc'anbot ti ac'o asicubtasbe ti tsots ilbajinatic yu'un ti atote, xi xatac'be jech c'u cha'al li'e: 'Ti tsots yo'nton ti jtote ech' ta atojolique, vu'un x'ech' to stsatsal co'nton.

<sup>11</sup>Ti tsots laj yilbajinoxuque, vu'un x'ech' to ta xquibajinoxuc. Ti tsots laj stsitsoxuc ta nucule, vu'un x'ech' to ta jtsitsoxuc ta natil ts'otbil nucul ti yich'oj staquinal sba sni'e.'

<sup>12</sup>Ta yoxibal c'ac'al un, xvoletic c'otel xchi'uc scotol jteclum ti Jeroboam ta sba ta sat ti Roboam jech c'u cha'al yaloj ti ajvalile.

<sup>13</sup>Ja'uc le' une, xc'aqu'et xa tac'batic yu'un ti ajvalile. Mi ja'uc laj yac' ta venta ti bijubtasel yu'un ti moletique.

<sup>14</sup>Ja' lic xcha'al ti c'u s'elan bijubtasat yu'un ti queremetic ti xi s'elane: “Ti mi toj tsots laj avich'ic ilbajinel yu'un ti jtote, x'ech' to ta xquibajinoxuc. Ti mi toj tsots la'ac'batic nucul yu'un ti jtote, x'ech' to ta xquibajinoxuc ta natil ts'otbil nucul ti yich'oj staquinal sba sni'e.”

<sup>15</sup>Ti jech mu'yuc laj yac' ta venta sc'op jteclum ti ajvalile, nopbil xa yu'un ti Diose yo' jech ta xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi laj yalbe ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, ta sventa ti Ahías ti liquel talel ta Siloe.

<sup>16</sup>C'alal laj yil scotol jteclum Israel ti mu'yuc x'ich'batic ta muc' ti sc'opic yu'un ti ajvalile, xi laj stac'beic sutele: “¿Mu'yuc c'usi quich'ojcutic ta sventa ti Davide, mi ja'uc jmoj jrextocutic xchi'uc xnich'on ti Isaie! Batic ta jujubej jnatic ti vo'otic israelotique, ac'o yac' David ti c'usi ta xtun yu'un ti yuts' yalaltaque.” Ta jech to yepal un, bat ta snaic ti israeletique.

<sup>17</sup>Ja'uc ti jvoc' israeletic ti nacalic ta yosilal Judae, c'ot ta ajvalil yu'unic ti Roboame.



<sup>18</sup>Ti Roboame c'alal laj stac batel ti Adoram ti buch'u sbainoj ta sq'uelel ti albil sc'oplal ti tsots abtele, laj ta milel ta ton yu'un scotol ti israeetique. Va'i un, ti ajvalil Roboame laj stic' sba ochel ta anil ta scarreta, jatav ech'el ta Jerusalén.

<sup>19</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti lic scontrainbeic snitilultac David ti Israele, ti ja' to jech avi c'ac'al tana li'e.

<sup>20</sup>C'alal laj ya'iic ti israeetic ti sut talel ti Jeroboame, laj staic ta iq'uel yo' jech ta sva'an sba ta sba ta sat scotol ti lume, ti laj yalbeic sc'oplal ti ta xc'ot ta ajvalil yu'un scotol ti Israele, ti tub sc'oplal yu'unic mi ja'uc xa ta x'och ta ajvalil yu'unic junuc snitilultac ti Davide. C'ajomal xa no'ox mu'yuc laj xch'ac sba snitilultac ti Judae.

<sup>21</sup>C'alal c'ot ta Jerusalén ti Roboame, lic stsob balunvinic ta mil (180,000) soldadoetic ti t'ujbilic ta snitilultac ti Judae, xchi'uc ta snitilultac ti Benjamine, ti ta stsacvan ta c'op Israel yo' ta spoj ti yabtel ti ochem ta ajvalilale.

<sup>22</sup>Ti Semaías ti ja' jun yajtunel Diose, xi albat yu'un ti Diose:

<sup>23</sup>“Albo ya'i ti Roboam xnich'on ti Salomone, ajvalil yu'un ti Judae, xchi'uc scotol snitilultac ti Judae, xchi'uc ti snitilultac ti Benjamine, xchi'uc ti lume,

<sup>24</sup>ti ta xcal ava'iic ti mu xats'ac abaic ta c'op ti avinquilel abaic ta Israele. C'ot xa ta chapel cu'un ti sutan batel ta ana acotolic.” C'alal laj ya'iic ti va'i s'elan albatic yu'un ti Diose, sutic batel ta snaic jech c'u cha'al albatic mantal yu'un ti Diose.

**Ti Jeroboame laj yal ti yich'uc ich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale**

<sup>25</sup>Ti Jeroboame lic xcha'meltsan ti lum Siquem ti oy ta vitstic yu'un ti Efraine, lic nacluc. Laj taj une, lic xcha'meltsan ti Penuele.

<sup>26</sup>Ja'uc le' une, xi laj snope: “Snitilultac ti Davide xu' nan x'ochic yan velta ta ajvalil.

<sup>27</sup>Ti jnaclejetic li'e ti mi ta xbatic ta Jerusalén ta yaq'uel chic'bil matanal ta xch'ulna ti Diose, xu' nan ta xlic ochuc ta yo'ntonic ti ta xac' sjolic ta stojol ti Roboam ajvalil yu'un ti Judae. Va'i unbi, ta xismilic, ta xc'ot ta ajvalil yu'unic ti Roboam ajvalil yu'un ti lum Judae.”

<sup>28</sup>C'alal laj yo'nton ta snopilanel ti va'i s'elan taje, ts'acal to un, ti ajvalile lic yac' ta meltsanel cha'cot sloc'obbail ch'in vacax ti loc'tabil ta oroe, ti xi laj yalbe ti lume: “Ti vo'oxuque, Israel, ep xa ta velta xacujlajetic ta Jerusalén. Li' oy ti adiosic ti laj sloq'uesoxuc talel ta Egipto.”

<sup>29</sup>Va'i un, jun, laj yac' ta lum Betel. Jun, laj yac' ta lum Dan.

<sup>30</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti laj sta smulic ti Israele, yu'un ti jnaclejetique ta xbatic ta Betel, ta xbatic ta Dan ta snijan xchimanel sbaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbaile.

<sup>31</sup>Lic sva'anan xch'ul natak loc'obbail diosetic, ti lic sva'anan ta paleetic ta jteclum ti ma'uc levitaetique.

<sup>32</sup>Ma'uc no'ox taje, ta yo'lajunebal (15) sc'ac'alil yu'un ti xvaxaquibal (8) ue, lic sliques jun q'uin sventa sq'uinal ti loc'obbail diose jech c'u cha'al ta xich' pasel q'uin ta jteclum



Judae. Ja' stuc ti ajvalile laj yac' chic'bil matanal ta altar. Taje, jech laj spas ta Betel ti laj yac'be matanal ti loc'obbail dios ti laj yac' ta meltsanele. Xchi'uc xtoc laj sva'anan ti paleetic ta sventa xch'ul natac ti loc'obbail diosetique.

<sup>33</sup>Ja' yu'un un cha'e, ta yo'lajunebal (15) sc'ac'alil yu'un ti xvaxaquibal (8) ue, ja' stuc ti Jeroboame laj yac' ti matanal ta sba ti altar ti laj yac' ta meltsanel ta Betele. Taje, ja' jech yual ti q'uin ti laj sliques ta sjol ta yo'nton stuque, ti jamal laj yal ti ja' jun q'uin yu'un ti israeletique, ti jech yual muy ta altar ta xchiq'uel ti pome.

## 1 Reyes 13

### Ti Jeroboame, ta xjajantaat yu'un jun j'alc'op ti liquel talel ta Judae

<sup>1</sup>C'alal yacal ta xchic' pom ti Jeroboam ta sba ti altare, c'ot jun j'alc'op ta Betel ti tacbil ech'el yu'un ti Dios ti liquel ech'el ta Judae.

<sup>2</sup>Ta sventa smantal ti Diose, xi tsots avan ta scontrainel ti altare: “Altar, altar, ti Diose xi laj yale: ‘Ta sventa snitulul ti Davide, ta x'ayan talel jun olol ti sbiinoj Josías ti ta xchic' ta atojol ti paleetic yu'un ti jujun c'opojebaletic ti nopbil no'ox yu'un stuquic ti laj xa xchiq'uc ti pom ta atojole, xchi'uc ta xac'ot yu'unic ta xchic'obil sbaquiltac ti animae.’ ”

<sup>3</sup>Ta yorail no'ox ti jech c'ac'al taje, ti j'alc'ope xi laj yal ti laj yac' ta ilel ti smuc'ul stsatsale: “Ja' jech ta xac' ta q'uelel smuc'ul stsatsal ti Dios ti laj yal ti ta spase: Ti altar li'e ta xlilij. Ti stanil ti oy ta sbae, tan puc ta xvil batel.”

<sup>4</sup>C'alal laj ya'i ti Jeroboam ti laj yalbe sc'oplal altar ti oy ta Betel ti j'alc'ope, xi laj yal ti bich c'obtavan ta toyol ta altar toe: “¡Tsaquic ya'i le'e!” Ti sc'ob ti laj xbich ta toyole, te'lucan com o, mi ja'uc xa xu' ta xpux sutel.

<sup>5</sup>Ta jech to yepal un, lilij ti altare. Ti stanil ti oy ta sbae tan puc bat, co'ol jech c'u cha'al laj yalbe sc'oplal ti j'alc'op ti albat mantal yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Va'i un, ti ajvalile xi laj yal ti nopaj ech'el ta stojol ti j'alc'ope: —Avocoluc, c'opono ta jventa ti Ajvalil Dios avu'une yo' jech ta xpoxtaj ti jc'obe. Ti j'alc'ope laj sc'anbe vocol ti Diose. Sc'ob ti ajvalile poxtaj. Laj sta yav jech c'u cha'al ta ba'yele.

<sup>7</sup>Ti j'alc'ope xi albat yu'un ti ajvalile: —Batic ta jna yo' jech ta xcac'bot jutebuc ave'el, ti ta xcac'bot junuc amotone.

<sup>8</sup>Ja'uc ti j'alc'ope xi laj stac'be ti ajvalile: —Manchuc mi ta xavac'bun ololuc ti c'usi oy ta anae, mi ja'uc xbat jchi'inot. Mi ja'uc ta jve' bejuc pan. Mi ja'uc xcuch' vo' li'e.

<sup>9</sup>Yu'un xi laj yalibun mantal ti Diose: ‘Mi ja'uc xave' jbejuc pan. Mi ja'uc xavuch' vo'. Mi ja'uc xa ta xasut talel ta be ti bu la'ech' to oxe.’

<sup>10</sup>Ti j'alc'op une yan o xa be stam batel. Mi ja'uc xa bat ta sbelel ti Betele.

<sup>11</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, oy jun mol j'alc'op nacal ta Betele, ti lo'iltabat yu'un ti xnich'nab scotol ti c'usi laj spas ti j'alc'op ti liquel ech'el ta Judae, xchi'uc ti c'usi laj

spas ta Betel ti jech c'ac'al taje, xchi'uc laj slo'iltabeic ya'i stotic ti c'u s'elan laj yal ti ajvalile.

**12**Xi jac'bat yu'un ti stotique: —¿Bu jotucal beal bat taj une? Albat ya'i yu'un ti xnich'nabe ti bu jotucal laj stam ech'el ti j'alc'op ti liquel batel ta Judae.

**13**Va'i un, xi laj yalbe ti xnich'nabe: —Lapbeic siya ti jburroe. Laj slapbeic silla ti sburroe, ti caji ech'el ti j'alc'ope.

**14**Bat sta ta be ti j'alc'op ti liquel ta Judae. Chotol ta yolon jpets tulan laj sta, ti xi laj sjac'bee: —¿Mi vo'ot ti j'alc'op ti liquelot talel ta Judae? —Vu'unun —xi laj staq'ue.

**15**—La', batic, ba jve'tic jbejuc pan ta jna —xi ti mol j'alc'ope.

**16**Ti j'alc'op ti liquel talel ta Judae xi laj staq'ue: —Mi ja'uc xu' xi'och ta ana ta xchi'inelot ta ve'el ta yuch'el vo' li'e.

**17**Yu'un ti Diose xi laj yalbun ta jamal ti mantale: 'J'ech'el mi ja'uc xave' pan, xavuch' vo' ti li'e. Mi ja'uc ta xasut talel ta be ti bu la'ech' to oxe.'

**18**Ja'uc ti mol une xi lic yalilan ti naca ta sjute: —J'alc'opun ec jech c'u cha'al ti vo'ote. Ta sventa ti jun yaj'anjel Diose laj yalbun mantal ti ta xquic'ot batel ta jnae, ti ta xcac'bot ave'el avuch'ome.

**19**Ti j'alc'op ti liquel talel ta Judae bat xchi'uc ta ve'el, ta uch' vo' ta sna.

**20**C'alal jmoj chotolic ta mexae, ti mol j'alc'op ti buch'u sut talel ta be yu'un ti j'alc'op ti liquel talel ta Judae, c'oponat yu'un ti Diose,

**21**ti xi tsots c'opoj ti mol ta stojol taje: —Ti laj yalbot ti Dios ti mu xave' xavuch' vo'e, mu'yuc xach'un ti jmantal laj yalbote.

**22**Ja'uc le' une, lasut talel ta ve'el ta uch' vo' ti la'albat yu'un ti Dios ti mu jechuc xapase, mi ja'uc ta xba avich' muquel ti bu muculic ti amolmuc'totaque.

**23**C'alal laj yo'nton ta ve'el ta uch' vo' ti j'alc'op ti liquel talel ta Judae, jech ti mol j'alc'ope lic slapbe siya ti burroe.

**24**Jech ti j'alc'op ti liquel ta Judae bat ec. Ja'uc le' une, nupbil c'ot ta be yu'un jcot león ti mile yu'une, ti telel com ta bee. Ti burro une, ti leone cotajtic ta sts'el ti bu telel ti animae.

**25**Taje, ja' o ech' jun chibuc jbeinel ti laj yilic ti telel ta be ti animae, ti cotol ti león ta sts'ele. C'alal c'otic ti jbeinel ta jteclum ti bu nacal ti mol j'alc'ope, laj yalbeic ya'i ti c'usi laj yilique.

**26**Ti jech laj ya'ie, ti mol j'alc'op ti laj yalbe ya'i ti sut talel ta be yu'un ti june, xi avan: "Ja' ti jun j'alc'op ma' taje, ti laj sbajbe smantal ti Diose. Jech o xal ti Diose laj stac talel jcot león ti lilinat ta milele jech c'u cha'al laj yal ti Diose."

**27**Va'i un, laj yalbe ya'i xnich'nab ti lapbatuc siya ti sburroe, jech laj spasic.

<sup>28</sup>Va'i un, ti mol j'alc'ope loc' batel ti telel ta be laj sta ti animae, ti cotel ta sts'el ti burro, ti leone. Ti leone mi ja'uc slilinoj ta ti'el ti animae, ti burro.

<sup>29</sup>Va'i un, ti mol j'alc'ope laj spoy ti anima j'alc'op ti liquel talel ta Judae. Laj scajan muyel ta sburro. Sut batel xchi'uc ta slumal yo' jech ta xchabi, ta smuc.

<sup>30</sup>Laj smuc ta smucobbail stuc, ti x'oc'olet xa ti xi laj yale: “¡Mu xa ono'ox cha'bel un, cuts' calal!”

<sup>31</sup>C'alal laj xa ox smuque, xi laj yalbe ti xnich'nabtaque: —C'alal mi lichame, muquicun ec jmoj xchi'uc ti bu laj jmuc ti yajtunel Diose. Jmoj me xamuquicun xchi'uc ti bu oy ti stuque.

<sup>32</sup>Ta jbel sc'oplal, ta xc'ot ta pasel ta sventa smantal Dios ti laj yalbe sc'oplal ti altar ta Betele, xchi'uc ti contra x'ile ti jujun c'opojebaletic ti oy ta jteclumetic yu'un ti Samariae.

<sup>33</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc laj yicta sba xchi'uc sbolil ti Jeroboame. C'ajomal no'ox lic sva'anan paleetic ta xch'ulna ti loc'obbail diosetic ta lume. Ti buch'uuc no'ox oy ta yo'ntone, ta xtiq'ueic ta pale yu'un ti Jeroboam ta sventa xch'ulna ti loc'obbail diose.

<sup>34</sup>Ti jech laj yabtelan taje, ja' ta scoj ti laj sta smul snitilultac ti Jeroboame, ti c'ot ta tsutsel ti sc'oplallic ta j'ech'ele.

## **1 Reyes 14**

### **Ti Ahise ta xalbe ya'i ti Jeroboam ti oy c'usitic ta xc'ot ta stojole**

<sup>1</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti Abías xnich'on ti Jeroboame, yal ta chamel.

<sup>2</sup>Xi laj yalbe yajnil ti Jeroboame: —Maco ech'el asat yo' jech mu xa'ojtiquinaj ti vo'ot cajnilote. Batan ta Silo. Ti bu taje, nacal ti j'alc'op Ahise, ti laj yalbun jc'oplal ta xi'och ta ajvalil yu'un ti muc' ta lum li'e.

<sup>3</sup>Ich'o batel lajunbejuc pan, xchi'uc ti muc'tic pane, xchi'uc jbejuc jarru ajapom. Ba vu'lano ta sq'uelel yo' jech xu' ta xalbot c'usi ta xc'ot ta stojol ti olol li'e.

<sup>4</sup>Ja' jech lic spas yajnil ti Jeroboame. Lic xchapan sba ti bat ta Siloe. C'ot ta sna ti Ahise. Ti Ahise mu xa xc'ot lec ti sate, maquem xa ta scoj ti syijubele.

<sup>5</sup>Ja'uc le'e, ac'bat xa sna' yu'un ti Dios ti ta xc'ot yajnil ti Jeroboam ta sjac'be sc'oplal ti yol ti yalem ta chamele. Ja' jech xtoc ac'bat sna' c'u s'elan ta stac'be sutele, xchi'uc ac'bat sna' ti smacoj ti sat ta xc'ote.

<sup>6</sup>C'alal laj ya'i ti Ahías ti xpulajet c'otel ta x'och batel ta ti'nae, xi laj yalbee: —Ochan talel, yajnil Jeroboam. ¿C'u cha'al ta xabis aba ta yan ants? Yu'un laj xa quich' albel ti tsots que jti' ta jtac'bote.

<sup>7</sup>Ta lec no'ox sutan batel. Albo ya'i ti Jeroboam ti xi ta xal ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele: ‘Laj jt'ujot loq'uel ta stojol scotol ti lume, ti la'och ta banquilal cu'un yu'un ti jlumal Israele.



<sup>8</sup>Laj jva'an jba ta stanel loq'uel snitilultac ti Davide yo' jech ta xa'och ta ajvalil cu'un. Ja'uc ti vo'ot une, mu jechuc snopobil avu'un jech c'u cha'al ti cajtunel Davide, ti laj xch'un ti jmantaltaque, ti sjunul yo'nton tun ta jtojole, ti lec laj quil ta jba ta jsat ti c'usi laj spase.

<sup>9</sup>Ti vo'ote toj ech'em lajelav ta spasel ti c'usi chopole, ja' mu sta ti buch'u ba'yel jch'iel jc'opojele. Yo' jech ta xc'ot ta soquel avu'un ti jole, laj avac' ta meltsanel ti loc'obbaitique, ti loc'obbail diosetic ti unijesbil ta taq'uine. Laj ajip atenun comel.

<sup>10</sup>Jech o xal ta xcac'be svocol ti anitilultac ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele: Ti li' ta Israele, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xcac' chamuc scotol ti queremetic avu'une, mi junuc cuxul ta xcom. Ta j'ech'el ta jmes ta tsutsel scotol ti anitilultac jech c'u cha'al ta xich' mesel ti c'a'epe.

<sup>11</sup>Ti ta xchamic ti avuts' avalaltac ta jteclume, ts'i' xve' o yu'unic. Ti buch'u ta xchamic ta osiltique, xulem xve' o yu'unic. Jech c'ot ta nopel cu'un ti vu'un Ajvalilune.'

<sup>12</sup>“Ja'uc ti vo'ot une ants, va'lan, batan ta ana. Ta jech no'ox yepal, mi laj atec' ochel jteq'uel avoc ta lume, ta xcham ti olole.

<sup>13</sup>Va'i un, scotol Israel ta xa'iic sme'inalil yu'un. Ta smuquic, ti ja' no'ox jech yepal snitilul Jeroboam ti ta xich' muquele. Ti ta scotol snitilultac ti Jeroboame, c'ajomal jun ti lec laj yil ta sba ta sat ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>14</sup>Ts'acal to un, ta sva'an jun ajvalil ti ja' ta stsutsesbe scotol snitilultac ti Jeroboam ti c'alal sta sc'ac'alile, ti ja' jech ta xlic spas avi tana li'e.

<sup>15</sup>Ta xq'uiatic ta vocol yu'un Dios ti israeletique co'ol jech c'u cha'al ti xq'uiet no'ox ta xbat ta jujujot ti pujetic yu'un ti uc'ume. Ta xjipatic loq'uel li' ta lequil banomil ti ac'batic ti amolmuc'totique, ti jelavel to ta uc'um Eufrates ta xtenatic batel ta scoj ti laj spasbeic sloc'obbail ti Astartee, ti lic ilinuc ti Dios yu'unique.

<sup>16</sup>Ta xac' ta c'abal ti israeletique ta scoj smul ti Jeroboame, ti laj sta smul yu'un ti israeletique.”

<sup>17</sup>Va'i un, yajnil ti Jeroboame lic sva'an sba, loc' batel laj stam batel sbe ti c'ot ta Tirsae. C'alal laj stec' jun yacan ta ti'nae, lic chamuc ti olole.

<sup>18</sup>Scotol israeletic laj yoq'uitaic, laj smuquic jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Dios ta sventa ti yaj'alc'op Ahiase.

<sup>19</sup>Ti sc'oplal ya'yejal yabtel ti Jeroboame, ti tsacvan ta letovajele, ti c'usitic yan laj spas ti c'alal tiq'uil ta yabtele, ts'ibabil sc'oplal ta jpoc svunal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>20</sup>Ti Jeroboame, c'ajomal no'ox chib xcha'vinic jabil (22) sjalil ti och ta ajvalile. C'alal chamem xae, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Nadab ti xnich'on ta ts'acal to une.

### **Yabtel ti ajvalil Roboam ta lum Judae**

*(2 Cr 12.1-16)*



<sup>21</sup>Ti xnich'on Salomón ti Roboam sbie, ti ochem ta ajvalilal ta lum Judae, yich'oj xa ox jun yoxvinic (41) jabil ti xch'iel sc'opojel ti lic ochuc ta ajvalilale. C'ajomal no'ox vuclajuneb (17) jabil och ta ajvalilal ta Jerusalene, ti jun jteclum laj st'uj ti Dios ta scotol steclumal snitilultac ti Israele, ti snail ti bu ta xich' tael ta na'ele. Sme' ti Roboame, ja' jun jyanlum amonita ants ti sbiinoj Naamae.

<sup>22</sup>Ja'uc ti c'usitic lic spas ti Roboame, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Ajvalil Diose. Toj ech'em laj soquesbe yo'nton ti Diose, ti jc'ol to mu sta ti c'usi laj spas ti smolmuc'totaque.

<sup>23</sup>Ti stuquique laj smeltsanic jujun c'opojebaletic. Laj sva'ananic loc'obbailetic ti loc'tabil ta te'etique, ti loc'tabil ta tonetique, ti laj yaq'uic ta jujun stseleje, ti oy ta yolon limajtic te'etique.

<sup>24</sup>Ja' jech xtoc ta vinic ta antsetic laj yac'beic yipal ta mulivajel ta sventa smuyubtael stoyel xi'el ti loc'obbail diosetique, ti lic stsacbeic ta spasel jech c'u cha'al ilo sba ta spasic ti yan muc'tiquil lumetic ti laj sten loq'uel ti Dios ta sba ta sat ti israeletique.

<sup>25</sup>C'alal yo'obal xa jabil yochel ta ajvalilal ti Roboame, ti ajvalilal yu'un ti lum Egipto ti Sisac sbie, tal stsac ta c'op ti Jerusalene.

<sup>26</sup>Sc'ulejal ti Dios ti oy ta ch'ulnae, xchi'uc ti c'usi oy ta sna ti ajvalile, laj yu'nin. Scotol laj smes ta tsobel, xchi'uc laj yich' batel ti macobbail oro ti laj yac' ta meltsanel ti Salomone.

<sup>27</sup>Ti ajvalil Roboame laj yac' ta meltsanbel xq'uexol ti macobbail ti naca xa c'anal taq'uine, ti laj yac'be comel ta sventainel ti j'opisialetic ti ta xchabiic ti ochebal ti'na yu'un ti ajvalile.

<sup>28</sup>C'alal jujuten ta xbat ta xch'ulna Dios ti Roboame, ti jchabivanejetique ta xich'ic batel. Mi laj stu une, ta xaq'uic comel ta yavil ti bu oy ti jchabivanej soldadoetique.

<sup>29</sup>Ti c'u yepal sc'oplal ti Roboame, xchi'uc ti c'usi laj spase, ts'ibabil ta jpoc svunal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israel ti oy ta Judae.

<sup>30</sup>Xlic caj no'ox ti letovajel yu'un ti Roboam xchi'uc ti Jeroboame.

<sup>31</sup>C'alal cham ti Roboame, bat yich' muquel ta Steclumal David ti bu mucul ti stot sme'e. Sbi ti sme'e, Naamá ti liquel talel ta Amone. Laj taj une, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti xnich'on ti sbiinoj Abiame.

## 1 Reyes 15

### Yabtel ti Abiam ti c'alal ochem ta ajvalilal ta Judae

(2 Cr 13.1-22)

<sup>1</sup>Lic ochuc ta ajvalilal ti Abiam ta Judá ti c'alal yich'oj xa xvaxaclajunebal (18) jabil yochel ta ajvalilal ti Jeroboam xnich'on ti Nabate.

<sup>2</sup>Oxib jabil (3) sjalil och ta ajvalilal ta Jerusalén. Ti sme'e sbiinoj Maaca, yantsil nich'on ti Absalone.

<sup>3</sup>Ti c'u s'elan laj spas talel ti stot ta ba'yele, jech lic mulivajuc ec ti Abiame, mu junuc yo'nton ta stojol ti Ajvalil Dios yu'une, mu jechuc yo'nton jech c'u cha'al laj spas ti David ti ja' smuc'tote.

<sup>4</sup>Manchuc mi jech un, ti jech mu xtuch'at ta o'ntonal ti Davide, ti Diose laj yac' ye ti cuxuluc o sc'oplal ti David ta Jerusalén ti oy sc'oplal ta x'och ta ajvalilal ti xnich'on c'alal mi chame, yo' jech ta sventain ti Jerusalene.

<sup>5</sup>Yu'un ti Davide toj lec laj stuc'ulan sba ti jun yutsil laj yil ti Diose. Mu'yuc laj stub ta yo'nton ti c'u s'elan albat yu'un ti smantaltac ti Dios ti jayib c'ac'al cuxule. Ja' no'ox laj sta smul ti oy c'usi laj spasbe ti Urias ti hititae.

<sup>6</sup>Ti c'u sjalil cuxul ti Roboame, xlic xcaj no'ox laj stsac sbaic ta leto xchi'uc ti Jeroboame. Jech xtoc ti Abiame xchi'uc ti Jeroboame laj stsac sbaic ta leto.

<sup>7</sup>Ti c'u to yepal sc'oplal ti Abiame, xchi'uc ti c'usi laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal sc'oplal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>8</sup>C'alal cham ti Abiame, laj smuquic ta steclumal ti Davide. Och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Asa ti ja' xnich'one.

#### **Yabtel ti Asa ti c'alal och ta ajvalilal yu'un ti Judae.**

*(2 Cr 14.1-5; 15.16-19)*

<sup>9</sup>C'alal och ta ajvalilal yu'un Judá ti Asae, ja' o yich'oj xa jtob (20) jabil yochel ta ajvalilal yu'un Jerusalén ti Jeroboame.

<sup>10</sup>Cha'vinic jabil laj spas mantal ta Jerusalén. Ti syayae sbiinoj Maaca yantsil nich'on ti Absalone.

<sup>11</sup>Lec laj yil ta sba ta sat Dios ti c'u s'elan laj spas ti Asae. Jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti David ti ja' smolmuc'tote.

<sup>12</sup>Laj sten loq'uel ta lum ti buch'utic ta xmulivajic ti c'alal ta spasbeic smuyubtael stoyel xi'el ti loc'obbaile. Laj xch'aybe sc'oplal ti loc'obbail diosetic ti laj smeltsanic ti smolmuc'totaque.

<sup>13</sup>Laj xch'aybe yip yabtel ta me' ajvalilal ti syaya ti sbiinoj Maacae, yu'un laj yac' ta meltsanel ti jun loc'obbail ti sbiinoj Aserae. Ti Asae, laj stubbe sc'oplal ti loc'obbaile, laj xchic' ta ti' uc'um Cedrón.

<sup>14</sup>C'ajomal xa no'ox mu'yuc laj slilinbe xch'ul natak ti loc'obbaile. Ti Asae jun sjol yo'nton ta stojol ti Diose.

<sup>15</sup>Scotol ti oroe, ti platae, bat yac' ta xch'ulna ti Diose. C'otem ta yo'nton ti stuque jech c'u cha'al ti stote, ti ta stunes ti Diose.

#### **Ti Asae ta sjunajes sjol yo'ntonic xchi'uc ti Ben-adade**

*(2 Cr 16.1-10)*

<sup>16</sup>Xlic xcaj no'ox stsac-tsac sbaic ta leto ti Asae xchi'uc ti Baasa ajvalilal yu'un ti Israele.

<sup>17</sup>Ti Baasae c'alal bat stsac ta c'op ti Judae, laj smac lec ti jteclum Ramae yo' jech mu xjelav batel ti ajvalil yu'un ti Judae.

<sup>18</sup>Va'i un, ti Asae laj stam loq'uel scotol ti oroe, ti platae, ti oy ta yavil ta xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti oy ta sna stuc ti ajvalile. Ta sventa ti yaj'opisialtaque, laj stac ech'el ta stojol ti Ben-adad ajvalil yu'un ti lum Siriae. Ti Ben-adad taje, ja' xnich'on ti Tibrimone, smom ti Hezióon ti oy ta Damascoe, ti xi laj yalbe ech'el ti j'ich'-c'op j'al-mantaletic yu'une:

<sup>19</sup>“Ti vu'un xchi'uc ti vo'ote, la' jpastic jun jtratetic jech c'u cha'al laj spasic ti jtotique. Li' ta jtacbot talel oro xchi'uc plata ti ja' amotone. Va'ano aba ta xch'aybel sc'oplal ti c'usi achapanojic ta jtojol xchi'uc ti Baasa ajvalil yu'un ti Israele. Ja' to jech ts'ij xi jc'oplal avu'unic.”

<sup>20</sup>Ti Ben-adade laj xch'un ti va'i s'elan albat yu'un ti ajvalil Asae. Laj stac ech'el ti banquilaletic yu'un ti yajsoldadotaque yo' jech ta stsaquic ta c'op ti jteclumetic yu'un ti Israele. Ja' jech lic yu'ninan ti Iione, ti Dane, ti Abel-bet-maacae, scotol ti Quinérete, xchi'uc scotol yosilal ti Neftalie.

<sup>21</sup>C'alal laj ya'i ti Baasae, laj yicta sba ta smaquel ti jteclum Ramae, sut ech'el ta Tirsá.

<sup>22</sup>Va'i un, ti ajvalil Asae laj stac ta iq'uel scotol ti jnaclejetic ta lum Judae, ti ma'uc junuc ma' ti mu xc'otique. Laj stamic loq'uel ti tonetique, xchi'uc te'etic ta Rama ti ta stunes ti ajvalil Baasae yo' jech ti ajvalil Asae ta smac o ti jteclum Geba ti oy ta yosilal ti Benjamine, xchi'uc ti jteclum Mizpae.

### **Ta xcham ti Asae**

*(2 Cr 16.11-14)*

<sup>23</sup>Ti bu jamal ta x'albat sc'oplal ti yabtel ti c'usi laj spase, xchi'uc ti smuc'ul stsatsal laj yac' iluque, xchi'uc ti laj sva'an jteclumetic ti Asae, ts'ibabil com ta jpoc svunal yabtel ajvaliletic yu'un ti Judae. Lic ipajuc yacan ti c'alal molibem xa ti Asae.

<sup>24</sup>Ti c'alal chame, laj yich' muquel ta Steclumal ti Davide, ti bu mucul ti stot sme'taque. Ta ts'acal to une, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Josafat ti ja' xnich'one.

### **Yabtel ti Nadab ti c'alal och ta ajvalilal yu'un ti Israele**

<sup>25</sup>C'alal xchibal xa ox jabil yochel ta ajvalil ti Asa ta Judae, ti Nadab xnich'on ti Jeroboame, lic ochuc ta ajvalil yu'un ti Israele, ti c'ajomal no'ox chib jabil jalij ta ajvalilale.

<sup>26</sup>Yu'un ti c'usitic lic spase, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose, yu'un jech lic spas jech c'u cha'al laj spas ti stote ta scoj ti laj sta smul yu'un ti Israele.

<sup>27</sup>Ja'uc ti Baasa une, xnich'on ti Ahías ti liquel talel ta stojol snitilultac ti Isacare, laj stsob svinictac ta scontrainel ti Nadabe, ti laj smil ta Gibetón ta yosilal filisteoetic ti bu laj yich' joyobtael yu'un ti Nadab xchi'uc scotol ti soldadoetic yu'un ti Israele.

<sup>28</sup>Ti Baasae laj smil ti Nadabe ti c'alal yich'oj xa yoxibal jabil yochel ta yabtel ta ajvalil ti Asa ta Judae, ti och ta q'uexolil ta ajvalil yu'une.



<sup>29</sup>C'alal och ta ajvalilale, ta jech no'ox yepal, lic smilbe yuts' yalaltac ti Jeroboame. Jech c'ot ta pasel jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Dios ta sventa ti yaj'alc'op Ahías ti liquel talel ta Siloe, ti j'ech'el laj stsutsesbe snitilultac ti Jeroboame, ti mu junuc cuxul laj yicta comele.

<sup>30</sup>Taje, ja' ta scoj ti mulivaj ta j'ech'el ti Jeroboame, ti laj sta smulic yu'un ti israeletique, ti laj sliquesbe sc'ac'al yo'nton ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>31</sup>Sc'oplal ti Nadabe, xchi'uc ti c'usitic laj spase, ts'ibabil com sc'oplal ta jpoc svunal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>32</sup>Ti ajvalil Asae, xchi'uc ti Baasa ajvalil yu'un ti Israele, xlic xcaj no'ox yu'unic ti stsac-tsac sbaic ta leto.

### **Yabtel ti Baasa ti c'alal ochem ta ajvalilal yu'un ti Israele**

<sup>33</sup>Ta yoxibal jabil yochel ta ajvalilal ti Asa ta Judae, ti Baasa xnich'on ti Ahías ti nacal ta Tirsae, lic ochuc ta ajvalilal yu'un sjunul ti Israele, ti jalij chanib xcha'vinic (24) jabil ta ajvalilale.

<sup>34</sup>Ja'uc le' une, ti c'usitic lic spas ti Asae, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose. Mulivaj jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboame, ti laj sta smul yu'un ti israeletique.

## **1 Reyes 16**

<sup>1</sup>Va'i un, ti Diose bat sc'oapon ti Jehú xnich'on ti Hananie yo' xi ta xalbe ya'i ta scontrainel ti Baasae:

<sup>2</sup>“Laj jtamot loq'uel ta spucuquil ti banomile. Laj jva'anot ta ajvalil yu'un ti jlumal Israele. Ja'uc ti vo'ot une, co'ol laj apas jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboam ti laj sta smul yu'un ti israeletique. Laj aliquesbun sc'ac'al co'nton yu'un ti amule.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un cha'e, Baasa, ta jtsutsesot ta j'ech'el xchi'uc ti c'u yepal oy ta anae. Jech ta jpasbeic ta stojol jech c'u cha'al laj jpasbe ti Jeroboam xnich'on ti Nabate.

<sup>4</sup>Buch'uuc no'ox junucal avuts' avalal ti ta xcham ta lume, ts'i' xve' o yu'unic. Ti buch'u ta xcham ta osiltique, jti'oval mutetic xve' o yu'unic.”

<sup>5</sup>Ti sc'oplal ya'yejal ti Baasae, xchi'uc ti c'usitic laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal sc'oplal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>6</sup>C'alal cham ti Baasae, laj smuquic ta Tirsae. Lic ochuc xq'uexol ta ajvalilal ti Ela xnich'on no'ox ta ts'acal toe.

<sup>7</sup>Ta sventa ti j'alc'op Jehú xnich'on ti Hananie, albat ya'i ta jamal yu'un Dios ti Baasa ti c'u s'elan ta xc'ot ta stojol xchi'uc ti c'u yepal oy yu'une, ti mu lecuc laj yil ta sba ta sat Dios ti c'usitic ta spase. Laj sliquesbe sc'ac'al yo'nton Dios ti Baasae. Ti c'usitic lic spase, jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboame, xchi'uc ti c'u yepal oy yu'une, tubbat sc'oplallic ta j'ech'el.

### **Yabtel ti ajvalil Elae xchi'uc ti Zimri ta Israele.**

<sup>8</sup>Ti ta svaquibal xcha'vinic (26) jabil yochel ta ajvalilal ti Asa ta Judae, ti Ela xnich'on ti Baasae lic ochuc ta ajvalilal ta stojol ti Israel ta Tirsae, ti c'ajomal chib jabil och ta ajvalilale.

<sup>9</sup>Ja'uc ti Zimrie, yajtunel ti Ela ti sbainoj j'olol jvoc' ti carreta sventa ac'ob letoe, xq'uelbat no'ox sat yu'un ta sliquesbel sc'oplale. Yu'un oy jun c'ac'al, ti Elae, ti c'alal oy ta Tirsae, bat ta sna ti Arsa ti yajbainej ti c'usitic x'ayan yu'une, ti uch'baj ti bu xa c'alal xu' yu'une, ti yacub xchi'unque.

<sup>10</sup>Ta jech yepal c'ot ec ti Zimrie, ti laj smile, ti och ta q'uexolil ta ajvalilal yu'une. Ti va'i s'elan taje, c'ot ta pasel ti ja' xa yucubal xcha'vinic (27) jabil yochel ta ajvalilal ti Asa ta Judae.

<sup>11</sup>C'alal och ta ajvalilal ti Zimrie, ta jech to yepal, lic smilbe ti c'u yepal oy yu'un ti Baasae. Mi junuc queremetic, yuts' yalaltac, xchi'uc ti buch'u xojtiquinanbe leque. Laj smil scotol yo' jech mu xpacbat sutel xq'uexol ti yabtel ta spase.

<sup>12</sup>Ti jech tsutsesbat sts'unubaltac ti Baasa yu'un ti Zimrie, ja' c'ot ta pasel ti laj ono'ox yal Dios ta stojol ti Baasa ta sventa ti j'alc'op Jehue.

<sup>13</sup>Ja' ta scoj scotol smul ti Baasae, xchi'uc ti Ela ti ja' xnich'one, ti ja' ta scojic laj sta smul ti israeletic yu'unique, ti laj sliquesbeic sc'ac'al yo'nton Dios yu'unic ti israeletic ta scoj ti laj sbic'tajes sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale.

<sup>14</sup>Sc'oplal ya'yejal ti Elae, xchi'uc ti c'usitic laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal sc'oplal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>15</sup>Ta yucubal xcha'vinic (27) jabil yochel ta ajvalilal ti Asa ta Judae, ti c'alal vololic ti soldado Israel yo' ta stsaquic ta c'op ti filisteoetic ta lum Gibetone, ja' o lic spas mantal ta Tirsa ti Zimrie. C'ajomal no'ox vucub (7) c'ac'al laj spas mantal.

<sup>16</sup>Ti sc'ac'alil vololic ti soldado Israel ti c'alal c'ot ta xchiquinic ti laj ya'ic ti cuch yu'un ta spaybe sc'oplal ti laj smil ajvalil ti Zimrie, scotolic ti c'u yepal vololic ti soldado Israele, laj snup yabtel ta ajvalilal yu'un Israel ti Omri ti ja' jun banquilal jpas-mantal yu'un ti soldadoetique.

<sup>17</sup>Va'i un, ti Omrie xchi'ucscotol ti soldado Israele, mu'yuc laj stsaquic ta c'op ti Guibetone, ja' bat stsaquic ta c'op ti lum Tirsae.

<sup>18</sup>C'alal laj yil ti Zimri ti u'ninbil xa ti lume, och batel ta yut na. Laj stic'be sc'ac'al ti na ti c'alal tiq'uil ti stuque. Ja' jech cham laj.

<sup>19</sup>Ti jech c'ot ta pasel taje, ta scoj ti c'usitic chopol laj spas ta sba ta sat ti Diose, ti co'ol laj sta smul jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboame, xchi'uc ti laj sta smul yu'un ti israeletique.

<sup>20</sup>Ti c'u yepal sc'oplal ti Zimrie, ti laj spaybe sc'oplal ta smilel ti ajvalil Elae, ts'ibabil com ta jpoc svunal sc'oplal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

### **Yabtel ti Omri ti c'alal ochem ta ajvalilal yu'un ti Israele**



<sup>21</sup>Va'i un, ti lum Israele lic spas sbaic ta cha'voc'. Ti jvoq'ue laj yac' sbaic ta stojol ti Tibni xnich'on ti Ginate ti c'otuc ta ajvalilal yu'unique. Ja'uc ti jvoq'ue laj yac' sbaic ta stojol ti Omrie.

<sup>22</sup>Ta slajeb un, ti buch'u oyic ta stojol ti Omrie, tsots laj sva'an sbaic ta stojol ti buch'u oyic ta stojol ti Tibni xnich'on ti Ginate. Ti Tibnie cham. Ja' to jech och ta ajvalilal ti Omrie.

<sup>23</sup>C'alal och ta ajvalilal ti Omrie, ta xbuluchibal xcha'vinic (31) jabil yochel ta ajvalilal ti Asa ta Judae. Lajcheb jabil och ta ajvalilal, ti tsacbil xa ta venta xchi'uc ti och ta ajvalilal vaquib jabil ta Tirsae.

<sup>24</sup>Vaquib xchanvinic (76) kilo ta plata laj smanbe Semer, ja' ti vitstic yu'un ti Samariae. Laj smeltsan lec macbil ta moc jun jteclum ti bu taje, ti laj yac'be sbiin Samaria, sbi ti yajval vitstique, ja' Semer.

<sup>25</sup>Ti c'usitic laj spas ti Omrie, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, ti xjelav to ech'em c'usi laj spase, ja' mu sta c'usitic laj spasic ti yan ajvaliletic laj ech'icucue.

<sup>26</sup>Yu'un jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, ti laj sta smul yu'un ti israeletique, xchi'uc ti laj sliquesbe sc'ac'al yo'nton ti Ajvalil Dios yu'un ti israeletique ta scoj ti laj sbic'tajes sba ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale.

<sup>27</sup>Ti c'u to yepal sc'oplal yabtel ti Omrie, xchi'uc ti jelavem sc'oplal laj spase, ts'ibabil com ta jpsc svunal sc'oplal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>28</sup>Ti c'alal chame, laj smuquic ta Samaria. Ts'acal to un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Acab ti ja' xnich'one.

### **Yabtel ti Acab ti c'alal och ta ajvalilal yu'un ti Israele**

<sup>29</sup>C'alal ta xvaxaclajunebal xcha'vinic (38) jabil yochel ta ajvalilal ti Asa ta Judae, ti Acab xnich'on ti Omrie, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un Israel. Jaliy chib xcha'vinic (22) jabil ta ajvalilal yu'un ti Israel ta Samariae.

<sup>30</sup>Ja'uc ti c'usi lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, ti x'ech' to xjelav ti c'usi laj spase, ja' mu sta ti yan ajvaliletic laj ech'icucue.

<sup>31</sup>Yu'un lec no'ox laj ya'i ta spasel ec ti c'usitic chopol laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabate. C'ot ta pasel yu'un ti laj yic' ti Jezabel ti yantsil nich'on ti Et-baal ajvalilal yu'un ti Sidone, ti lic sbic'tajes sba ta j'ech'el ta yich'el ta muc' ti loc'obbail Baale.

<sup>32</sup>Laj smeltsan jun altar, laj smeltsanbe xch'ulnail ti Baal ti ta lum Samariae.

<sup>33</sup>Laj smeltsanbe sloc'obbail ti Asera xtoque, ti laj sliquesbe sc'ac'al yo'nton ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, ja' mu sta liquesbat sc'ac'al yo'nton Dios yu'un ti yan ajvaliletic laj ech'icucue.

<sup>34</sup>Ti yorail ochem ta ajvalilal ti Acabe, ti Hiel ti liquel talel ta Betele, lic xcha'meltsan ti jteclum Jericoe. Cham yu'un ti sbanquilal nich'on ti Abiram sbie, ti c'alal lic ta lum

ti sliqueb yoc ti abtele. Cham yu'un ti yits'inal nich'on ti Segub sbie, ti c'alal laj xchotanan ti muc' ta ti'naetique. Jech ono'ox c'ot ta pasel jech c'u cha'al laj yal ti Dios ta sventa ti Josué xnich'on ti Nune.

## 1 Reyes 17

### Ti Eliase ta scaj'al ti ta xlic va'iuc jun muc' ta c'ac'ale

<sup>1</sup>Ti j'alc'op Elías ti liquel talel ta Tisbe ta yosilal Galaade, xi laj yalbe ya'i ti Acabe: “¡Ta j'ech'el ta jva'an ta rextico ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israel ti yajtunelune, ti mi mu xcale, mi ja'uc ta xac' jset'uc vo' ti jabil ta xtale, mu ja'uc ta xbaj jset'uc ts'ujul!”

<sup>2</sup>Jech o xal ti Eliase, xi albat yu'un ti Diose:

<sup>3</sup>“Loc'an batel li'e, xi xabat ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale. Nac'o aba ta ch'in uc'um Querit ti oy ta stuq'uil sloq'uebal c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane.

<sup>4</sup>Ti bu taje, ta xlic avuch' ti vo' ti oy ta uc'ume. Jech xtoc laj xa calbe ya'i mantal ti jojetic ta yich'belot batel ti ave'ele.”

<sup>5</sup>Ti Eliase jech laj spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Bat, com nacluc ta sts'el ti ch'in uc'um Querit ti oy ta yeloval stuq'uil sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane.

<sup>6</sup>Ta sob ic'luman, ta mal c'ac'al, ta x'ich'bat batel pan xchi'uc bequ'et yu'un ti jojetique. Ja' ta spul yuch' ti vo' ta ch'in uc'ume.

<sup>7</sup>Ta jayib no'ox c'ac'al un, lic taquijuc ti ch'in uc'ume, ja' ti mu'yuc xa ta xac' ti vo' ta banomile.

### Ti Eliase ta xbat ta sna ti me'unal ants ti oy ta Sarepta lume

<sup>8</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Eliase:

<sup>9</sup>“Loc'an batel li'e, batan ta jteclum Sarepta ti oy ta Sidone, naclan ti bu taje. Laj xa jpas-mantal ta stojol jun me'unal ants ti nacal ti bu taje, ta yac'belot ti ave'ele.”

<sup>10</sup>Loc' batel ti Eliase, bat ta jteclum Sarepta. C'alal c'ot ta ochebal sti' ti jteclume, laj yil jun me'unal ants ti yacal ta stsob si'e. Va'i un, xi laj yavta ti laj yic' talele: —Avocoluc, ich'bun talel jutebuc vo' cuch' ta boch.

<sup>11</sup>Bat xa ox yich' talel ti c'alal xi cha'avtaat yu'un ti Eliase: —Avocoluc, ich'bun talel jutebuc pan xtoc.

<sup>12</sup>Xi tac'bat yu'un ti antse: —Jamal ta xcal ta sba ta sat ti Ajvalil Dios avu'one, mi ja'uc oy jbejuc pan ti ta'ajem cu'one. Mu'yuc yan ti c'usi oy cu'one. C'ajomal no'ox oy juteb uni harina ti cac'oj ta yavile, xchi'uc juteb uni aceite ti oy ta jarrue. Yacalun ta stsobel yuni si'il caloj avie yo' jech xba jta'ajes ti ta jve'cutic xchi'uc ti cole. Mi laj jve'cutic une, ta xlic chamcuncutic ta vi'nal.

<sup>13</sup>Xi tacbat yu'un ti Eliase: —Mu loq'ueluc xaxi'. Batan ta xchapanel ti va'i s'elan laj avale. Ja'uc le' une, ti ninal harina ti oy avu'one, ba'yel xameltsanbun jbejuc uni pan ti xavich'bun talele. Xameltsan yan ta ts'acal to un ti ta xatunes xchi'uc ti avole.



**14**Yu'un ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, laj yal ti mu xljaj ti harina ti oy ta yavil avu'une. Mi ja'uc ta xljaj ti aceite ti oy ta jarrue. Ja' to ta xljaj mi ta xac' taluc ti vo' ta banomil ti Diose.

**15**Ti me'unal antse bat, lic spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Eliase. Ti stuque, ti yole, xchi'uc ti Eliase, oy ep c'ac'al ti ep sve'elique.

**16**Mi ja'uc laj ti harina ti oy ta yavile. Mi ja'uc laj ti aceite ti oy ta jarrue. C'ot ta pasel jech c'u cha'al laj yal ti Dios ta sventa ti Eliase.

**17**Ech' c'uc sjaliluc un, ta ts'acal to, yal ta chamel yol ti me'unal antse, ti tsots ta j'ech'el ti chamele, ti mu xa ja'uc xich' iq'ue.

**18**Va'i un, ti me'unal antse xi laj yalbe ti Eliase: —Xnich'on Dios, ¿c'u cha'al tal avoch'un ta c'op? ¿Mi yu'un tal avulesbun ta jol ti jmule, ti ta xcham avu'un ti cole?

**19**—Ac'bun talel ti avole —xi. Va'i un, pet xut ti olol oy ta sc'ob ti me'unal antse. Muy ech'el ta xcha'cojal na ti bu ono'ox oye. Lic spuch'an ta stem.

**20**Ta jech yepal un, xi tsots lic sta ta c'oponel ti Diose: “Cajval, Ch'ul Dios, ¿mi ta to no'ox xavac'be yich' svocol ti me'unal ants li'e, ti c'alal li' jch'amunojbe ti sna ti ta xavac' chamuc ti yole?”

**21**Oxib velta ta anil laj slichan sc'ob ta stojol ti olole, ti xi tsots lic sc'opon ti Diose: “Cajval Dios, ¿ta jc'anbot vocol ti cuxesbun talel ti olol li'e!”

**22**Ti Diose laj xchiquinta ti jech c'anbat vocol yu'un ti Eliase, ti c'ot ta pasel yu'un ti laj xcuxes talel ti olole.

**23**Ta anil no'ox ti Eliase laj spet yalel ti olol ti oy ta xcha'cojal nae. Yal batel ta olon, ti xi laj yalbe ya'i ti sme' ti c'alal laj yac'be jelavele: —¿Q'uelo avil, cuxul ti avole!

**24**Xi tac'bat yu'un ti antse: —Avi tana une, ta jna' ti ja' jun xch'ul nich'onot ti Diose. Ti c'usi ta xavale, yu'un ja' jech ta xal ti Dios ta meles cac'tique.

## 1 Reyes 18

### Ti Eliase ta xbat ta stojol ti Acabe

**1**Ech' batel ti c'ac'ale. Yoxibal xa jabil ech'el, ta ts'acal to un, ti Diose bat sc'opon ti Elías ti xi laj yalbe ya'ie: “Batan ta stojol ti Acabe, yu'un ta xcac' taluc vo' ta banomil.”

**2**Ti Eliase bat, c'ot ta stojol ti Acabe. Ti vi'nal ta Samariae, toj tsots ta j'ech'el.

**3**Ti Acabe laj yic' talel ti Abdiase, ti buch'u sbainoj ti oy c'usi x'ayan yu'une, ti xi'taoje, ti sbic'tajesoj sba ta yich'el ta muc' ta j'ech'el ti Diose.

**4**Yu'un ti c'alal lic yac'anan ta milel yaj'alc'optac Dios ti Jezabele, ti Abdiase laj svol vo'vinic (100) ta vo'. Lic xch'ac ta cha'chop ta jujun lajuneb yoxvinic (50) ta vo' ta ts'acal to une, ti lic snac' ta chib nail ch'ene, ti laj yac'be ti c'u yepal ti c'usi ta stun ta slajesique.



<sup>5</sup>Ti Acabe xi laj yalbe ya'i ti Abdiase: —Chapano aba, ba jxanitic sbejel sbanomilal ti lume, xchi'uc scotol ti sat vo'etique, ti uc'ume. Jq'ueltic quic mi oy bu ta jtatic momoletic sventa ti ca'etique, ti mulaetique, yo' jech mu xchamic. Yan ti mi mu jechuque, laj me sc'oplal ma' ti chon bolometric cu'untic unbi.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un cha'e, lic xch'ac sbaic ta jujun ta yosilal ti lum ti bu ta xba sq'uelique. Ti Acabe, yan o be ti bu bate. Ja'uc ti Abdiase, yan o be ti bu bat eque.

<sup>7</sup>C'alal ta xa xanav batel ta be une, ti Eliase loc' talel, tal snup ta be ti Abdiase. C'alal laj yojtiquin ti buch'ue, xi avan ti laj snijan xchimán sba ta stojole: ¡Vo'ot ca, yojtot Elías!

<sup>8</sup>—Ali vu'un la une —xi laj stac' ti Eliase—. Batan, ba albo ya'i ti avajval ti li' oyune.

<sup>9</sup>Ti Abdiase xi laj staq'ue: —¿Bu lijelav ti ta xavac'un ech'el ta yoc ta sc'ob ti Acabe yo' jech ta xismilun?

<sup>10</sup>Ta jamal ta xcalbot ava'i, ta sba ta sat ti Ajvalile, ti ja' Dios avu'une, ma'uc ma' ti mu junuc lume, mu junuc muc'tiquil lum ta sa'elot ma' ti cajval unbi. C'alal ta xtac'bat ti mu'yuc xayilique, ta x'albatic ti ac'o sva'anic ta rextico ti Dios ti jech mu'yuc xayilique.

<sup>11</sup>¡Avi tana une, ta xac'anbun ti ac'o ba calbe ya'i ti cajval ti li' xa oyote!

<sup>12</sup>Ti c'usi ta xc'ot ta pasele, c'alal mi laj jch'ac jba batel li' ta atojole, ta xic'ot batel xcuxlejal ti Dios ti bu mi ja'uc xa ta jtaot ta sa'ele. C'alal xivilet xa batel ta yalbel ya'i ti cajvale, mi ja'uc xa ta staot ta sa'el, ta xismil un. Ti avajtunel li'e, ta sbic'tal ono'ox, lic xi'ta talel ti Diose.

<sup>13</sup>¿Mi yu'un mu'yuc albilot ava'i ti c'usi laj jpas ti c'alal yacal xa ta smilan yaj'alc'optac Dios ti Jezabele? Yu'un laj jnac' vo'vinic (100) ta vo', ti lajlajuneb yoxvinic (50) ta vo' laj jtac'an ochel ta chib nail ch'en, ti laj cac'beic ti sve'elic ti c'u yepal ta xtun yu'unique.

<sup>14</sup>¿C'u cha'al ya'yel avi tana un cha'e ta xavalbun ti ac'o ba calbe ya'i ti cajval ti li' xa oyote? ¡Ta j'ech'el unbi ta xismilun!

<sup>15</sup>Xi tac'bat yu'un ti Eliase: —Ta jva'an ta rextico ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti ja' yajtunelune, avi tana li'e, ta jva'an jba ta stojol ti Acabe.

<sup>16</sup>Ti Abdiase bat ta sa'el ti Acabe yo' ta xalbe ya'i bu oy ti Eliase. Jech ti Acabe bat snup sbaic ta be xchi'uc ti Eliase.

<sup>17</sup>C'alal jech laj yile, xi laj yalbee: —¿Mi vo'ot xcaltic ti yacal ta xasoquesbe yo'nton ti Israele?

<sup>18</sup>—Ma'uc vu'un ta jsoquesbe yo'nton ti israeletique —xi laj stac' ti Eliase—, ja' ti vo'ot xchi'uc ti avinictac ta scoj ti mu xach'unbeic smantal ti Diose, ti laj abic'tajes abaic ta snijanel xchimanel abaic ta yich'el ta muc' ti ep ta tos sloc'obbailtac ti Baale.

**19**Taco batel avinictac ta stobel scotol ti israeletique, ti baticuc ta vits Carmelo xchi'uc ti o'lol yo'obal ciento (450) ta vo' ti yaj'alc'optac ti Baale, xchi'uc ti chanib ciento (400) ta vo' yaj'alc'optac ti Aserae, ti ja' sbainoj ta smalquinel ti Jezabele.

**Ti Eliase ta stsac sbaic ta c'op xchi'uc ti yaj'alc'optac ti Baale**

**20**Ti Acabe laj sta ta iq'uel scotol ti israeletique. Laj stob scotol ti j'alc'opetic ti ac'o baticuc ta vits Carmeloe.

**21**Va'i un, ti Eliase xi laj yalbe ya'i ti lum ti nopaj ech'el ta sts'ele: —¿Bu to c'alal ta xac'an xac'ot ava'iic xchi'uc ti cha'tos snopobil avu'unique? Mi ja' bats'i Dios ti Ajvalil Diose, ts'acliic batel. Mi ja' Dios ti Baale, jechuc unbi, ts'acliic batel. Mi jbeluc c'usi laj stac' ti jteclume.

**22**Ti Eliase xi lic yalilane: —Ti jech j'alc'opun yu'un ti Diose, jch'ul tuc xa no'ox ti li' to cuxulune. Ja'uc ti yaj'alc'optac ti Baale, oy o'lol yo'obal ciento (450) ta vo'.

**23**Lec un cha'e, ac'buncutic talel cha'cotuc ch'in vacax. Ac'o st'ujic jcotuc ti stuquique. Sbic'tal bojilanicuc, ac'o scajanic muyel ta ba si'. Mu ja'uc ta sts'anbeic ti sc'ac'ale. Ta jchapan ec jcot ch'in vacax. Ta jcajan muyel ta ba si'. Mu'yuc buch'u ta jts'anbe ti sc'ac'ale.

**24**Mi laj taj une, ta xlic staic ta c'oponel ti yajdiostaquique. Ta xlic jta ta c'oponel ti Dios eque. ¡Ti Dios ti ta stac' ti c'op ti ta stac talel c'oq'ue, ja' me ti bats'i Dios taj unbi! —Toj lec ma' taj ti va'i s'elan laj avale —xi laj staq'uic scotol ti jteclume.

**25**Va'i un, ti Eliase xi laj yalbe ti yaj'alc'optac ti Baale: —T'ujic jcotuc ti ch'in vacaxe. Lic chapanic ba'yel, yu'un toj epoxuc. Mi laj une, xlic ataic ta c'oponel ti adiosique. Mi ja'uc xatilesic ti c'oq'ue.

**26**Ja' yu'un un cha'e, laj stsaquic ti ch'in vacax ti ac'batique. Lic xchapanic. Xi lic yalic ti c'alal laj sliquesic ta sc'oponel ti Baal ti sjunul sob ic'lumane, ti jech yich'ojic o sta ti o'lol c'ac'al yu'unique: “¡Baal, tac'biluc ich'biluc c'otuc ta muc' ti jc'opcutic avu'une!” Ma'uc no'ox taje, yu'un xbitlajetic no'ox ta ac'otajel ta joyob ta altar ti laj sva'anic ta meltsanele. Mi jbeluc ti oy buch'u ta stac' talel ti sc'opojelique.

**27**Sta xa ti o'lol c'ac'ale, lic labanvanuc ti Elías ti xi lic yalbee: —Tsots ac'o avavtaic, ja' dios ta xava'i une. Yu'un nan oy c'usi ts'ijil ta snop, mi ch'ayal yo'nton yu'un jtosuc yabtel, mi batem ta paxyal. Mi mo'oje, yu'un nan vayem ti sc'an tijeje.

**28**Jech ti stuquic une yac'ojbeic yipal ta avlajetel. Lic syayijesan sbaic ta cuchilu, xchi'uc ta yan o cuchilu jech c'u cha'al liquem ono'ox yu'unique, ti balom ch'ich' ta xcomique.

**29**Ja'uc le' une, ech' ti o'lol c'ac'ale, staoj yav yac'ojbeic yipal ta avlajetel, ta bitlajetel ta ac'otajel jech c'u cha'al junuc chuvaj. C'alal c'ot xa yorail ta xich' aq'uel ti milbil matanale, mu'yuc xtac'bat ti sc'opique. ¡Mu'yuc buch'u laj stac'! ¡Mi ja'uc oy buch'u laj ya'i!



<sup>30</sup>Va'i un, ti Eliase xi laj yalbe ti c'u yepal oyique: —Nopajanic talem li' ta jtojole. Ti c'u yepal oye nopajic batel ta stojol. Ti Elías une lic xcha'meltsan yaltar ti Dios ti jinem xae.

<sup>31</sup>Laj spet talem lajcha'bej ton jech c'u cha'al yepalic snitilultac ti Jacobe, ti biiltasat Israel yu'un ti Diose.

<sup>32</sup>Lic smeltsanbe ta yaltar Dios. Laj spolbe sbeo'al ta joyob ta yoc ti altar ta ts'acal to une, ti x'och yu'un jtobuc (20) ta litro sat ts'unobale.

<sup>33</sup>C'alal laj xa slatsbe lec ti si'il ta sbae, lic sbic'tal bojilan ti ch'in vacaxe, ti laj scajan muyel ta ba si'e.

<sup>34</sup>Ta ts'acal to un, xi laj yale: —Nojesic ta vo' chanbejuc q'uib. Malic ta sba ti matanale xchi'uc ti si'e. Laj taj une, laj yal ti ac'o xa smalic jcojuque, ti c'ot xa ta xcha'cojale. Jech laj spasic ti stuquique, ti laj to smalic jcoj ti c'ot xa ta yoxcojale.

<sup>35</sup>Xbalaq'uin no'ox ta xbein yalel ta joyob sba ti altare, xchi'uc noj ta vo' ti spul-pulil jots'bile.

<sup>36</sup>Ti yorail xa ta xac' chic'bil matanal ti j'alc'op Eliase, nopaj ech'el ti xi tsots lic avanuque: “Ch'ul Ajvalil, Diosot yu'un ti Abrahame, ti Isaaque, ti Israele, ti xi'uc s'elan c'otuc ta pasel avu'un avi tana li'e: Vinajeso ti vo'ot Diosot yu'un ti Israele, xchi'uc ti vu'un avajtunelune, ti ta amantal atuc ti jech ta jpas scotol avi tana li'e.

<sup>37</sup>Tsacbiluc, ich'biluc c'otuc avu'un ti jc'ope, Dios, tac'bun talem yo' jech ta sna'ic ti jnaclejetique ti vo'ot Diosote, ti ta xacha'tsob ta atojole.”

<sup>38</sup>Ta jech to yepal taj une, ti c'oc' yu'un ti Diose, yal talem ti laj xchic' ti milbil matanale, ti si'e, ti tone, ti ts'ubilume, xchi'uc laj yules ti vo' ti ts'anal ta spul-pulil ti jots'bile.

<sup>39</sup>Ti jech laj yilic scotol ti jnaclejetique, snupilanic xa banomil laj spatan sbaic ta lumtic ti xi laj yalique: “¡Ti Ajvalile, ja' Dios, ti Ajvalile, ja' Dios!”

<sup>40</sup>Va'i un, xi albatic yu'un ti Eliase: —Tsaquic ya'i yaj'alc'optac ti Baale, ti mu junuc xcol avu'unique. Tsacbil c'otic yu'un ti jnaclejtique, ti ic'bil batic yu'un ti Elías ta uc'um Cisone. Laj yich'ic milel yu'un ti bu taje.

#### **Ta xc'opoj ta xti'in ti Eliase ti ac'o taluc ti vo'e**

<sup>41</sup>Ts'acal to un, ti Eliase xi laj yalbe ya'i ti Acabe: —Batan ta ve'el ta uch' vo', yu'un xvinaj xa ta a'yiel ti xvo'o'et ta xtal ti banomilal vo' ta j'ech'ele.

<sup>42</sup>Ti Acabe bat ta ve'el ta uch' vo'. Ja'uc ti Eliase muy batel ta vits Carmelo ti bu xa slajeb toyol ta j'ech'ele, ti snupilan xa banomil xquejelet xpatalet ta lumtique.

<sup>43</sup>Va'i un, xi laj yalbe ti smosove: —Muyan batel le'e, q'uelo ech'el ta stuq'uil ti nabe. Muy ech'el, ti xi laj yal ta ts'acal toe: —Mu'yuc c'usi ta xvinaj. Xi albat ya'i yu'un ti Eliase: —Muyan batel vuc-cojuc.



<sup>44</sup>Ta yuc-cojal une, xi laj yal ti mosovile: —¡Ti le' to ta nabe, yacal ta muyel ech'el uni toc ti jun ta c'abal s'elan yilele! Va'i un, ti Eliase xi laj yale: —Batan, ba albo ya'i ti Acabe ti ac'o stsoyanbe scarreta ti sca'e, ti batuc ta anil yo' jech mu xmaque ta be yu'un ti banomilal vo' ta xtale.

<sup>45</sup>Ti Acabe muy ta scarreta, bat ta Jezreel. C'alal jech taje, ic'ub talel ta toc ti vinajele, yal tal ti banomilal vo' ta j'ech'ele.

<sup>46</sup>Ja'uc ti Eliase, ac'bat yip yu'un ti Diose. Laj stsin lec ta chuquel ti sc'u'e, ti xbitet no'ox batel ta anil c'alal to Jezreele. Mu'yuc to xc'ot ti Acab ti c'alal c'ot ti stuque.

## 1 Reyes 19

### Ti Eliase ta xbat snac' sba ta vits Horeb

<sup>1</sup>Ti Acabe laj yalbe ya'i Jezabel scotol ti c'usi laj spas ti Elías ti laj smilan scotol yaj'alc'optac ti Baale.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Jezabele xi laj yalbe ti Elías ti laj stac ech'el jun j'alc'op j'ich'-mantale: “¡Mi vo'ot Eliasote, Jezabelun ec! Tsotsuc ac'o xistsitsun ti diosetique mi mu xc'ot ta pasel cu'un jech ora oc'om ta atojol jech c'u cha'al laj apasbe ti j'alc'opetique.”

<sup>3</sup>Ti Eliase laj sna' ti xu' ta stsutsesate, bat ta Beerseba ta yosilal Judá yo' jech ta spoj sba. Laj yicta comel smosov ti bu taje.

<sup>4</sup>Ti stuque bat ta sbajtical banomil ta tsacal to un, ti sjunul c'ac'al xanav ja' to ti c'uxi lubtsaj ti laj xchotan sba ta yolon pets limil te' ti retama sbie. Ti juteb xa ta yo'nton chamuc ya'ie, xi laj yale: “¡Li' xa no'ox c'alale, Dios, tuch'bun xa ti jcuxlejale! ¡Mu'cun xa lec ta xc'ot ta jtojol jech c'u cha'al ech' ti jtot jme'taque!”

<sup>5</sup>Laj xpuch'an sba ta yolon ti limlim te'e, ti lic vayuque. Ja'uc le' une, tal jun ánjel ti xi albat ti vuyilante: “Lican, ve'an.”

<sup>6</sup>Xjoyet lic sq'uel ta jujujot. Laj yil un oy jbej pan ta'ajesbil ta ac'al, xchi'uc jun jarru vo' ti ta sjolinabe. Va'i un, lic ve'uc yuch' vo', lic xcha'metsan sba un.

<sup>7</sup>Ja'uc ti yaj'ánjel Diose sut talel xtoc ti xi laj yalbe ti c'alal laj svuyilane: “Lican, ve'an, ti mi mu jechuque, toj nom me ta xava'i ti bee.”

<sup>8</sup>Ti Eliase lic ve'uc yuch' vo'. Ac'bat yip ta xanobal cha'vinic (40) c'ac'al xchi'uc cha'vinic (40) ac'ubal. C'ot ta Horeb ta ch'ul vits yu'un ti Diose.

<sup>9</sup>Ti c'alal c'ote, laj stic' sba ochel ta jun nail ch'en, ti ech' yu'un ti ac'ubale. Ja'uc ti yaj'ánjel Diose bat sc'opon ti xi laj yalbe ya'ie: “¡C'usi ta xapas li'e, Elías?”

<sup>10</sup>Xi laj staq'ue: “Toj tsots ac'oplal ta xca'i, ti mu jc'an ta xatenat comel ta Ajvalilal ti scotol xu' avu'une, Dios. Yu'un ti israeletique laj xa sten comel ta spat ta xocon ti atratee. Laj xa sjines ti avaltar une. Laj xa smilic ta espada ti avaj'alc'optaque. C'ajomal xa jch'ul tuc licom, ti yacal ta xisa'icun yo' ta stubbeicun ti jc'oplal avi tana une.”



<sup>11</sup>Xi albat yu'un ti Diose: “Loc'an talel ti bu oyote. La' va'lan ta jts'el ti li' ta vitse” Ta jech to yepal, ech' ti Diose, ti tsots ta j'ech'el xjument liquel ti iq'ue, ti jav ti vitse, ti laj ch'acuc ti tonetic ta sba ta sat ti Diose. Mi ja'uc volibil ta ic' ti Diose. C'alal ech' ti tsots iq'ue, tal tsots niquel. Mi ja'uc tey oy ta niquel ti Diose.

<sup>12</sup>C'alal ech' ti niquele, tal c'oc'. Mi ja'uc volibil ta c'oc' ti Diose. C'alal ech' ti c'oq'ue, oy bu vinaj ti jun yutsil xlamet ti sc'opojel c'opoje.

<sup>13</sup>C'alal jech laj ya'i ti Eliase, laj smuc ta sc'u' ti sate. Loc' batel, bat svelan sba ta sti' ti nail ch'ene. Ja' o vul ta stojol jun c'opojel ti xi albate: “¿C'usi ta xapas ti bu oyote, Elías?”

<sup>14</sup>Xi laj staq'ue: “Toj tsots ac'oplal ta xca'i. Mu jc'an ta xatenat comel ta Ajvalilal ti scotol xu' avu'one, Dios. Yu'un ti israeletique laj xa sten comel ta svalopat ti atratee. Laj xa sjinesic ti avaltar une. Laj xa smilic ta espada ti avaj'alc'optaque. C'ajomal xa jch'ul tuc licom, ti yacal ta xisa'icun yo' ta stubbeicun ti jc'oplal avi tana li'e.”

<sup>15</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: “Batan, sutan ech'el ti bu lalic talel ta sbajtical banomil yu'un ti Damascoe. Ba ac'o snup yabtel ta ajvalilal yu'un Siria ti Hazaele.

<sup>16</sup>Ac'bo snup yabtel ta ajvalilal yu'un Jerusalén ti Jehú smom ti Nimsie. Ac'bo snup yabtel ti Eliseo xnich'on ti Safat ti liquel ta jteclum Abel-meholae yo' jech ta x'och ta aq'uexol ta alc'oqe.

<sup>17</sup>Ti jech taje, ti buch'u mu'yuc xla j ta milel ta espada yu'un ti Hazaele, ta xmilat ta espada yu'un ti Jehue. Ti buch'u mu'yuc xla j ta milel ta espada yu'un ti Jehue, ta xmilat ta espada yu'un ti Eliseoe.

<sup>18</sup>Manchuc mi jech un, le'e, ta to jcomtsan vucmil (7,000) ta vo' israeletic ti mu ja'uc squejanoj sbaic ta stojol ti Baale, ti mu ja'uc xnijelet xchimiletic ta sts'uts'ele.”

### **Ta x'och ta yabtel ti Eliseoe**

<sup>19</sup>Ti Eliase loc' batel ti bu oye. Yacal ta sloc yosil ti Eliseo laj stae. Lajcha'chop j'abtel vacax yu'un stsopet ta x'abtej jelavel yu'un ti Eliseoe. Slajeb xa jchop ta cot yic'ojbe ech'el yabtejed ti stuque. Ti Eliase nopaj ech'el ta sts'el. Laj scajan ti sc'u' ta stojole.

<sup>20</sup>Ta jech to yepal, ti Eliseoe laj yicta comel ti j'abtel vacax yu'one. Xbitet batel ta anil ta spat ti Elías ti xi laj yalbe ya'ie: —Ac'bun ave ati' ta yalel jba comel ta sts'uts'el slajeb velta ti jtot jme'e, ta jchi'inot batel ta ts'acal to un. —Batan —xi laj stac' ti Eliase—. Mu me xch'ay xava'i ti oy c'usi laj xa jpas ta atojole.

<sup>21</sup>Ti Eliseoe laj sq'uej sba batel ta stojol ti Eliase, bat. Laj stsac talel cha'cot j'abtel tot vacaxe, ti laj smile. Laj sta'ajes o ti beq'uet ta yabtejebe, ti laj yac'be sti' ti yaj'abteltaque. Laj taj une, bat sts'aclic ti Eliase, ti c'ot ta yajtunel yu'one.

## **1 Reyes 20**

### **Ti sirioetique tsalbil ta xc'otic yu'un ti Acabe**



<sup>1</sup>Ti Ben-adad ajvalil yu'un ti lum Siriae, laj stsob scotol ti yajsoldadotaque, xchi'uc yan lajcheb xcha'vinic (32) ta vo' ajvaliletic ti jmoj sjolic xchi'uque, xchi'uc ti ca'etique, ti carreta sventa ac'ob-letto yu'unique, ti bat ta lum Samaria yo' jech ta sjoyobta ta stsaquel ta leto.

<sup>2</sup>Ta yorail no'ox, laj stac batel j'al-mantal j'ich-c'opetic ta lum taje, ti xi ac'o yalbe ya'i ti Acab ajvalil yu'un ti Israele:

<sup>3</sup>“Ti Ben-adade xi ta xal ava'ie: ‘Ti ac'ulejale, cu'un xa jech c'u cha'al ti avajniltaque, ti anich'nabtaque ti ja' yip avo'nton xchi'uque.’ ”

<sup>4</sup>Ti ajvalil yu'un ti Israele xi laj stac' sutel ti c'ope: “C'otuc ta pasel jech c'u cha'al laj yal ti Jcuch abtel avu'one. C'otcun ta yu'un xchi'uc scotol ti c'usi oy cu'one.”

<sup>5</sup>Ti j'al-mantal j'ich'-c'opetique bat to sq'uelic ti Acab ti xi laj yalbeique: “Ti Ben-adade xi ta xalbote: ‘Laj xa calbot ava'i ti c'otem xa ta cu'un ti ac'ulejale, ti avajniltaque, ti anich'nabtaque.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taje, oc'om jech ora jech c'u cha'al li'e, ta jtac talel caj'opisialtaque yo' jech ta xchajic ta sa'el ti anae, xchi'uc snaic ti avaj'opisialtaque. Scotol ti c'usi lec ta staique, ta xc'ot ta yu'unic.’ ”

<sup>7</sup>Va'i un, ti ajvalil yu'un ti Israele xi laj yalbe ti moletic yu'un ti lum ti laj sta ta iq'uele: —Ti tauc xana'ique, ti vinic taje, c'ajomal no'ox oy ta yo'nton ti ta xiyilbajinune, ac'o mi mu'yuc laj jalta jba ti laj xa cac' que jti' ti ta xcac'beic ti cajniltaque, ti jnich'nabtaque, xchi'uc ti jc'ulejale.

<sup>8</sup>—Mi ja'uc xachiquintabe ti sc'ope. Mi ja'uc xach'unbe ti jech ta sc'anbote —xi laj yalic ti moletique xchi'uc scotol ti c'u yepal oyique.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Acabe xi laj yalbe ya'i ti yaj'al-mantal j'ich'-c'opetic ti Ben-adade: —Albeic ya'i ti Jcuch abtel avu'unique ti c'usi laj yalbun ta sliquebal ta jpase, ja' jech ono'ox une. Yan ti c'usi ta stsatsal sujun ta spasele, mu jpas une. Ti j'al-mantal j'ich'-c'opetique bat yalbeic ya'i ti Ben-adad ti va'i s'elan tac'batique.

<sup>10</sup>Va'i un, ti Ben-adade, yan to velta ti xi laj stac'be ech'el ta yalbel ya'i ti Acabe: “¡Tsotsuc xistsitsun ti diosetique ti mi mu xa xcom jutebuc cu'un xch'uch'ulil ti Samariae, yo' jech ta xcac'be ech'el jujun ti jvinictac ti ta xists'aclicune!”

<sup>11</sup>Ja'uc ti ajvalil yu'un ti Israele xi laj yalbe ya'i ti laj stac ech'el ti mantale: “Mu to me xacaj'alilan ti mu to vinajemuc ti c'usi ta xc'ot ta pasele.”

<sup>12</sup>C'alal c'ot ta stojol ti Ben-adad ti va'i s'elan tac'bat sutel ti c'op taje, ja' o yacal ta x'uch'obaj xchi'uc ti yan ajvaliletic ta yut ti axibal yanalte' na ti spasojuque. Va'i un, xi laj yalbe ya'i ti yaj'opisialtaque: “¡Ba jtsactic ya'iic ta leto taje!” Scotolic lic xchapan sbaic ta stsaquel ta leto ti lume.

<sup>13</sup>C'alal jech syaquil taje, ja' o vul jun j'alc'op ta stojol ti Acab ajvalil yu'un ti Israele, ti xi albat ya'ie: —Ti Diose xi laj yale: ‘Ac'o mi ta xavil ta aba ta asat ti jun yepal ti

avajcontrae, avi tana le'e, ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob yo' jech ta xana' ti vu'un Diosune.'

**14**—¿Buch'u ta sbain ta yac'belun ta coc ta jc'ob un? —xi laj sjac' ti Acabe. Xi laj stac' ti j'alc'ope: —Laj yal ti Diose ti ja' ta sbainic ti jva'lej viniquetic ti ochemic ta abtel yu'un jchapanvanejetic ta jujun lumetique. —¿Buch'u ta sliques ba'yel ti c'op une? —xi lic yalilan ti Acabe. —Vo'ot une, ¿buch'u xa ca xana' un? —xi laj stac' ti j'alc'ope.

**15**Va'i un, ti Acabe lic xchap c'u yepal ti jva'lej queremetic ochemic ta abtel yu'un ti jchapanvanejetic yu'un ti jujun lumetique, ti ja' loc' ta chapel ta scotole, lajunvinic xchi'uc lajcheb xcha'vinic (232) ta vo', ti c'otic ta vucmil (7,000) ta vo' soldado xchi'uc ti israeletic ti c'alal laj stsob sba ta scotole.

**16**Ta o'lol to c'ac'al, laj stam batel sbeic, ti c'alal yacalic ta uch'bajel ti Ben-adad xchi'uc ti lajcheb xcha'vinic (32) ta vo' ajvaliletic ti jmoj sjolique, ta xyacubic ta yaxibal naic ti bu smeltsanojique.

**17**Jba'be jelavel batel yu'unic ti jva'lej viniquetic ti ta x'abtejic ta stojol ti jchapanvanejetique. C'alal laj yich' albel ya'i ti Ben-adad ti c'otic xa viniquetic ti loq'uemic talel ta Samariae,

**18**xi laj yal ti mantale: “¿Mi ta lequilal talemic, mi talemic ta letovajel, ta jc'an ti cuxul xavic'beicun talele!”

**19**Ti querem viniquetic ti ochemic ta abtel yu'un ti jchapanvanejetique, loq'uic ech'el ta lum. Tijatic batel ta spatc ti soldadoetique.

**20**Ti jujuniquic laj smilic ti scontraique. Ti sirioetique jatavic ech'el. Nutsbilic batel yu'un ti israeletic. Ja'uc ti Ben-adad ajvalil yu'un ti sirioetique, mu'yuc x'och ta c'abal, jatav loq'uel ta anil ta ca' xchi'uc jlom svinictac ti cajlejetic ta ca'e.

**21**Va'i un, ti ajvalil yu'un ti Israele net'vanic ech'el ti laj yu'ninic ti ca'etique, ti carretaetic sventa ti ac'ob-letoe, ti tsalbil c'otic ta j'ech'el ti sirioetique.

**22**Ts'acal to un, ti j'alc'ope tal sc'opon ti ajvalil yu'un ti Israele, ti xi laj yalbe ya'ie: —Batan, ba tsobo lec ti avajsoldadotaque. Nopo lec c'usi stac' xapas, yu'un ti li' c'alal junabie, ta xtal stsacot ta leto yan velta ti ajvalil yu'un ti Siriae.

**23**Ja'uc ti j'opisialetic yu'un ti ajvalil Siriae, xi laj yalbe ti yajvalique: —Ma' ti dios yu'unic ti israeletic, ja' vitstical diosetic. Jech o xal laj stsalotic. Yan ti mi ta jtsac jbatic ta leto xchi'uquic ta stenlejaltique, ta jbel sc'oplal ta jtsaltic une.

**24**Ti c'usi sc'an xapas avi tana le'e, Jcuch abtel, loq'ueso ta yabtelic ti ajvaliletique, ti ochuc talel j'opisialetic ti bu to ox tiq'uilique.

**25**Mi laj taj une, tsobo lec jvoluc soldadoetic jech c'u cha'al oy to ox ta ba'yel ti tsalbil c'otique, jechuc yepal ti ca'etique, jechuc yepal ti carretaetique. Va'i un unbi, ta jtsactic ta c'op ta stenlejaltic ti cuhem xa cu'untic ta stsalel xcaltique. Ti Ben-hadade laj sts'etan lec xchiquin ta ya'yieli ti va'i s'elan bijubtasate. Ja' jech lic spas.

**26**C'alal sta ti jun jabil une, ti Ben-adade lic xchap c'u yepal ti sirioetique. Bat svol sbaic ta lum Afec ta ts'acal to une yo' jech ta stsac sbaic ta leto xchi'uc ti Israele.

**27**Ja' jech ec ti israeletique lic xchapic talel ti yajsoldadotac ti ja' yip yo'nton xchi'uquique, ti laj yac'beic ech'el ti c'usi ta xtun yu'unique. Bat snup sbaic ta be xchi'uc ti sirioetique, ti c'ajomal nene' cha'voc' ta tentsun volol c'otic ta q'uelele. Ja'uc ti sirioetique smacojic scotol ti banomile.

**28**C'alal jech taje, c'ot jun j'alc'op ti xi laj yalbe ya'i ti ajvalil yu'un ti Israele: —Ti Diose xi ta xale: 'Ti loc' ta alel yu'unic ti sirioetic ti vitstical diosune, ti ma'ucun diosun yu'un ti stenleje, ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob ti vi yepalic le'e. Ja' to jech ta xana' ti vu'un Ajvalilune.'

**29**Vucub c'ac'al sjalil lamal sq'ueloj sbaic ti sirioetique xchi'uc ti israeletique. Ja'uc ta yucubal c'ac'al une, lic ti letovajel yu'unique. Ti jech c'ac'al taje, ti israeletique laj smilic vo'vinic ta mil (100,000) soldado sirioetic ti ta xanav ta yacanique.

**30**Ti c'u yepal cuxul to com ti soldadoetique, jatavic batel ta lum Afec. Ja'uc smocal ti lume, lom talel ta sbaic ti vucub xcha'vinic ta mil (27,000) ti soldadoetic ti jatavique. Ti Ben-adade jatav batel ec, ti c'ot ta lum ti lic snac' sba ech'el ta jujuc'ol naetique.

**31**Va'i un, xi albat yu'unic ti yaj'opisialtaque: —Ca'binojcutic ma' ti ajvaliletic Israele, sna' xc'ot ta pasel yu'un ti strateic ti c'alal ta spasique. Va'i un cha'e, jlaptic ech'el uni lajema' c'u'il xchi'uc cuintic ech'el ch'ojon. Ba jc'opontic ti ajvalil yu'un ti Israele. Jq'uelctic quic mi xch'aybotic to ti jmul jcolo'tique.

**32**Va'i un, lic slapic ech'el ti lajema' c'u'ile. Lic sc'amic ech'el ta snuq'uc ti ch'ojone, ti xi c'ot yalbeic ti ajvalil yu'un ti Israel ti c'alal bat sc'oponique: —Jcuch abtel, avocoluc la ti ch'aybo la smul scol' ti Ben-adade, ti mu la xamile. Ti Acabe xi laj staq'ue: —¿Mi cuxul to cha'e? ¿Toj lec, yu'un cuts' calal xca'i jbacutic yu'un ma' taj une!

**33**Ti viniqetique lec laj ya'iic ti jech tac'batique, ti xi laj staq'uc ta anil ti c'ope: —¿Avuts' avalal cac'tic unbi ma' ti Ben-adade, Jcuch abtel! —¿Ba iq'uc talel un cha'e! —xi laj stac' ti Acabe. Ti Ben-adade bat sc'opon ti Acabe, ti tiq'uil ochel ta carreta yu'un ti Acabe.

**34**Xi no'ox lic yal ti Ben-adade: —Ti lumetic ti laj spojbot ti jtote, ta jsutesbot, ti xu' ta xlic bolomajan ta lum Damasco jech c'u cha'al oy to ox sbolomal ti jtot ta Samariae. —Ta jamal xcal ta xcac' que ti ta jcoltaot batele —xi laj stac' ti Acabe. Ti jech taj une, laj spas strate ti Acab xchi'uc ti Ben-adade, ti laj scolta batele.

**35**Manchuc mi jech un, oy jun vinic ti ja' svoloj sbaic xchi'uc ti j'alc'opetique, ti xi laj yalbe ya'i ti jun xchi'il ta sventa smantal ti Diose: —¿Avocoluc, c'ojbun lec jmojuc ta j'ech'el! Mu'yuc xc'ot ta yo'nton ti jech ta spas ti june.

**36**Va'i un, ti j'alc'ope xi laj yale: —Ti jech mu'yuc xach'unbe ti c'usi ta sc'an ti Diose, ti c'alal ta xaloc' batel li' ta jtojole, ta xa sbalot ta ti'el jcot león. Jech ono'ox c'ot ta pasel. Ti c'alal loc' batel ti jun ta stojol ti j'alc'ope, bale ta milel yu'un jcot león ti laj snup ta bee.

<sup>37</sup>Laj taj une, ti j'alc'ope laj snup ta be jun vinic ti laj yalbe ya'i ti c'ojbatuc ta j'ech'el yu'une. Laj yich' c'ojbel un, ti yayijesat yu'un ti vinique.

<sup>38</sup>Va'i un, ti j'alc'ope bat smala ta be ti ajvalile, ti volol xa ta poc' ti sat ti syanijeso sba xchi'uc.

<sup>39</sup>C'alal ta x'ech' xa jelavel ti ajvalile, xi tsots x'avet xa liquel ti j'alc'ope: —Ti avajtunel li'e, Jcuch abtel, stic'oj sba ta ac'-leto ec. Jun ta scotol ti soldadoe, laj yic'bun talel jun jchuquel. Laj yalbun ti ac'o jchabi leque, ti laj st'abbun lec ta jchiquin ti mi col batel cu'une, ti ta xcac' o jol jbaquil yu'une, mi ta jtoj ta oxmil (3,000) ta sep plata taq'uin yu'un.

<sup>40</sup>Ja'uc ti avajtunel li'e, Jcuch abtel, oy bu laj xch'ay yo'nton ti oy c'usi sc'an pasel laj yile, ti jata batel ti jchuquel yu'un une. Va'i un, xi albat yu'un ti ajvalil une: —Laj avinajes aba atuc. Laj achap ac'oplal atuc ti ta xalaje.

<sup>41</sup>Va'i un, ti j'alc'ope, ta jech to yepal, laj sjip loq'uel ti svol sat ti smacoje. Laj yil ti ajvalil ti ja' jun ta scotol ti j'alc'ope.

<sup>42</sup>Xi albat yu'un j'alc'ope: —Xi ta xal ti Diose: 'Ti jech laj acolta batel ti vinic ti albil xa sc'oplal ti ta xchame, ta xatoj ta ajol abaquil ti laj acoltae, xchi'uc ta stoj ta sjol ta sbaquil ti jteclum avu'une.

<sup>43</sup>Va'i un, ti ajvalil yu'un ti Israele bat ta Samaria ta vul-o'nton xa. Xtaqui capet xa ta xa'i laj stic' sba ochel ta yut sna.

## 1 Reyes 21

### Ti Acabe ta spojbe yosilal sts'unub ti Nabote

<sup>1</sup>Ta ts'acal to ta sjalil un, c'ot ta pasel ti oy jun vinic ta Jezreel ti sbiinoj Nabote, ti oy yosilal yavil sts'unub uva ta jteclum taje, ta sts'el sna ti ajvalil Acab yu'un ti lum Samariae.

<sup>2</sup>Oy jun c'ac'al, ti Acabe xi laj yalbe ti Nabote: —Ac'bun yosilal ti ats'unub uvae yo' jech ta jts'un jts'unubal ec un, yu'un ta sts'el no'ox jna oy. Ta xcac'bot yan xquexol ti x'ech' to yutsil ta sventa le'e, mi mo'oje, ta xcac'bot ti c'u yepal ta xac'anbe stojol ta taq'uine.

<sup>3</sup>Ja'uc ti Nabot une xi laj stac'be ti Acabe: —Ma'uc calbe Dios ta xacac'be ti jrexto ti ac'bilun yu'un ti jtot jme'e.

<sup>4</sup>Vul o'nton xa, xtaqui capet xa ta xa'i sut ech'el ta sna ti Acab ta scoj ti va'i s'elan tac'bat yu'un ti Nabot ti mu x'ac'bat ti rextol ti ac'bat comel yu'un ti stot sme'e. C'ot un, lic spuch'an sba ti joybijem xa sat sq'ueloj ech'el ta yibel nae, ti mi ja'uc sc'an xve'e.

<sup>5</sup>Va'i un, ti yajnil ti Jezabel sbie, nopaj ech'el ta stojol, ti xi albat yu'une: —¿C'u cha'al ya'yel un ti oyot ta vul-o'ntone, ti mu ja'uc xac'an xave'e?





<sup>6</sup>Ti Acabe xi laj staq'ue: —Mi lec ta xava'ie, laj jc'opon ti Nabot ta Jezreele. Laj calbe ya'i ti ac'o xischonbun ti yosilal sts'unub uvae. Ti mi mo'oje, laj calbe ya'i ti ta xcac'be yan xq'uexol ti xjelav to yutsile, ti mi lec ta xa'ie. Ja'uc le' une, mi ja'uc xc'ot ta yo'nton.

<sup>7</sup>Xi tac'bat yu'un ti yajnil ti Jezabel sbie: —¡Abainoj ta spasel ta mantal ti Israel ta xava'i une! Lican, ve'an quere, ech'uc xa ti slo'il avo'ntone. ¡Vu'un ta jchapanbe sc'oplal ta yu'ninbel yavilal sts'unubal uva ti Nabote!

<sup>8</sup>Ta ora no'ox lic sts'iba vun ta sventa sbi ti Acabe. Laj yac'be seyo ta sventa seyo ti ajvalile, ti laj stac batel ta stojol ti moletique, xchi'uc ta stojol ti banquilaletic ti nacalic ta jteclum ti bu nacal ti Nabot ta ts'acal to une.

<sup>9</sup>Ti jujulic ts'ibabil vune, xi ta xale: “Alic ti oy ictaej vaje, chotanic ta sba ta sat jteclum ti Nabote.

<sup>10</sup>Chotanic ta sts'el Nabot chib jut c'op rexticoetic ta ts'acal to une. Ac'o yalic ta jamal ti chopol ta xc'opoj ta stojol ti Diose, xchi'uc ti laj xa sbis ta cotel chaval ti ajvalile. Jochic loq'uel ta ts'acal to un. Pujbeic ton, milic ya'i.”

<sup>11</sup>Ti viniquetic ti nacalic ta steclumal ti Nabote, ti moletique, ti banquilaletic, co'ol s'elan xi lic spasic ti c'u s'elan albatic ta vun yu'un ti Jezabele:

<sup>12</sup>Lic yalic ti oy ictaej vaje. Lic xchotanic ti Nabot ta sba ta sat ti jteclume.

<sup>13</sup>C'otic chib jut c'op rexticoetic ta ts'acal to un, lic yalic ta sventa scontrainel ti Nabot ta sba ta satic ti c'u yepal tsobolique. Jamal laj yalic ta j'ech'el ti chopol c'opoj ta stojol ti Diose, xchi'uc ta stojol ajvalil ti Nabote. Va'i un, laj xjochic loq'uel ta jteclum. Pujbil laj ta ton yu'unic.

<sup>14</sup>Laj taj une, laj staquic batel mantal ta stojol ti Jezabele, ti laj yich' pujbel ton ti Nabote, ti cham xae.

<sup>15</sup>C'alal jech laj ya'i ti Jezabele, xi laj yalbe ti Acabe: —Ba u'ninbo yosilal yavil sts'unub uva ti Nabot ti oy ta Jezreel ti mu sc'an ta xchonbot to oxe. Yu'un ti Nabote cham xa. Mu'yuc xa cuxul avi tana le'e.

<sup>16</sup>C'alal laj ya'i ti Acab ti cham xa ti Nabote, bat yu'ninbe ti yosilal sts'unub uvae.

<sup>17</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti bat sc'opon ti Elías ti liquel talel ta Tisbee:

<sup>18</sup>“La' ta anil, ba q'uelo ti Acab ajvalil yu'un ti Israel ti nacal ta Samariae. Avi tanae, oy ta yosilal yavil sts'unub uva ti Nabote, ti bat xa yu'ninbee.

<sup>19</sup>Xi xavalbe ya'ie: ‘Xi ta xal ti Diose: Ti jech laj xa amil ti Nabote, ti laj xa apojbe ti c'usi ja' yu'une, ti bu laj yich' lec'bel ta ts'i' ti xch'ich'ele, ta xich' leq'uel ta ts'i' ti ach'ich'el ec ti bu taje.’ ”

<sup>20</sup>Ti Acabe xi laj stac'be ti Eliase: —Ti jech acontra une, laj ataun ta sa'el xcaltic ec un. Xi laj stac' ti Eliase: —Laj jtaot ta sa'el unbi yo' jech mu teyuc no'ox ta xapasolan ti spajebal o ti c'usi chopol ta sba ta sat ti Diose.



<sup>21</sup>Ja'uc tana le' une, xi ta xalbot ava'i ti Diose: 'Ta jtac talel vocol ta atojol. Ta jtsuteses ta j'ech'el scotol ti anich'nabe. Ta jmes ta tsuteses scotol ti queremetic ti anitilultac ti oyic ta Israele.

<sup>22</sup>Ma'uc no'ox taje, jech ta jpasbe scotol ti c'u yepal oy avu'un jech c'u cha'al laj jpasbe ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, xchi'uc jech c'u cha'al laj jpasbe ti Baasa xnich'on ti Ahiase, ti laj sliquesbun sc'ac'al co'nton ta scoj ti laj sta smul yu'un ti Israele.'

<sup>23</sup>Ja'uc ti Jezabele, xi albat sc'oplal yu'un ti Diose: 'Ts'i' xa xve' o yu'un ti Jezabele ti javal ta yosilal ti Jezreele.'

<sup>24</sup>Ti avuts' avalaltac ti ta xchamic ta yutil lume, ts'i' xa xve' o yu'unic. Ja'uc ti buch'utic ta xchamic ta osiltique, jti'oval mutetic xa xve' yu'unic.

<sup>25</sup>(Mu'yuc xa yan ti x'ech' to chopol laj spas ta sba ta sat Dios jech c'u cha'al laj spas ti Acabe, ta scoj ti laj xch'unbe ti c'usi xal yo'nton ti yajmile.

<sup>26</sup>Laj snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti loc'obbaitique jech c'u cha'al ta spasic ti amorreoetique ti ta sba ta sat ti israeletic tenatic loq'uel yu'un ti Diose.)

<sup>27</sup>C'alal laj ya'i ti Acab scotol ti va'i s'elan taje, lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e. Lajemic xa lic slap ti sc'u'e. Laj yicta yot. Ja' jech ta xvay xchi'uc ti sc'u'e, ti xvulvun ta xa'i ti yo'nton yu'une.

<sup>28</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Eliase:

<sup>29</sup>“¿Mi laj xa avil ti Acab ti biq'uit yac'oj sba ta jtojole? Ti jech biq'uit yac'oj sba ta jtojole, mu'yuc ta xcac'be svocol ti li' to cuxule, ja' xa smacoj ta xc'ot ti xnich'nabe.”

## 1 Reyes 22

### Ti Micaïase ta scaj'al ti tsalbil ta xc'ot ti Acabe

(2 Cr 18.1-34)

<sup>1</sup>Ech' oxib jabil sjalil ti mu'yuc leto yu'unic ti israeletic xchi'uc ti sirioetique.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal sta ti yoxibal jabile, ti Josafat ajvalil yu'un ti Judae, bat svu'lan ti ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>3</sup>Ti ajvalil yu'un ti Jerusalem xi laj yalbe ya'i ti yaj'opisialtaque: —Xana'ic xa, ti Ramot ti oy ta Galaade, ja' cu'untic. Va'i un, ¿mi yu'un mu'yuc c'usi stac' jpastic jutebuc yo' jech ta jpojtac ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'un ti Sirioe?

<sup>4</sup>Xi albat ya'i ti Josafate: —¿Mi xac'an xba jchi'in jbatic ta jtsaquel ta leto ti Ramot ti oy ta Galaade? Ti Josafate xi laj staqu'e: —Ti vu'une, xchi'uc ti jc'aj-soldadotaque, ti jvinictac ti cajlejetic ta ca'e, jununcutic xchi'uc ti avinictaque quere.

<sup>5</sup>Ja'uc le' une, jac'bo ba'yel c'usi oy ta yo'nton ti Diose.

<sup>6</sup>Ti ajvalil yu'un ti Israele laj stsob scotol ti j'alc'opetic ti oy nan nopoluc chanib ciento (400) ta vo' ta scotole. Va'i un, xi lic yalbe ya'ie: —¿Mi xu' xbat jtsac ta leto ti Ramot

ti oy Galaade, mi mo'oj? Ti stuquique xi laj staquique: —Ba tsaco ta leto, ta xac'bot ta avoc ta ac'ob ti Diose.

<sup>7</sup>Ja'uc ti Josafate xi laj sjac'bee: —¿Mi mu'yuc xa yan yaj'alc'op Dios ti xu' to ta jac'betic une?

<sup>8</sup>Ti ajvalil yu'un ti Israele xi laj stac'be ti Josafate: —Oy to yan ma' ti oy buch'u xu' ta jac'tic ta stojol ti Dios unbi, ja' ti Micaiaise, xnich'on ti Imlae. Ja'uc le' une, mu lecuc xquil. Mu'yuc lec c'usi ta xalbun ti c'alal oy c'usi ta jac'bee, naca chopol ta xalilan. Ja'uc ti Josafate xi laj yalbe ya'ie: —Mu xaval jech taje.

<sup>9</sup>Ti ajvalil yu'un ti Israele, ta ora no'ox laj sta ta iq'uel jun yaj'opisial ti xi laj yalbe ya'i ti mantale: —¿Ac'o taluc ta anil ti Micaiaise, xnich'on ti Imlae!

<sup>10</sup>Ja'uc ti ajvalil yu'un ti Israele, xchi'uc ti ajvalil yu'un ti Judae, slapoj ti smaquique, ti chotajtic ta xilaic ta jujun ta stenlejal ochebal yu'un ti lum Samariae. Scotol ti j'alc'opetique tey ta xalic ta stojol ti ajvaliletic ti c'usi ta xc'ot ta pasele.

<sup>11</sup>Ti Sedequías xnich'on ti Quenaanae, yac'oj ta meltsanel xulubiletic ti meltsanbil ta taq'uine, ti xi x'avet xa liquel ta yalele: “¿Xi ta xal ti Diose: ‘Ta sventa ti xulubil li'e, ja' ta xatsac o ta leto ti sirioetique, ja' to ti c'uxi stsuts avu'une!’ ”

<sup>12</sup>Co'ol ta xalic scotol ti j'alc'opetique, ti xi ta xalbeic ya'i ti ajvalile: “Ba tsaco ta leto ti Ramot ti oy ta Galaade, ti tsalbil ta xc'ot avu'une. Ti Diose ta xac'bot ta avoc ta ac'ob ti lume.”

<sup>13</sup>Ti jtaquel ti buch'u ay yic' talel ti Micaiaise, xi lic yalbe ya'ie: —Scotol ti yan j'alc'opetique, jun ti sc'opic ti lec ti c'usi ta xalbeic ya'i ti ajvalile. Ja' yu'un un cha'e, ta jc'anbot vocol ta atojol ti jechuc me xaval ec jech c'u cha'al laj yal scotol ti yan ti oy c'usi lec ta xc'ot ta pasele.

<sup>14</sup>Ti Micaiaise xi laj staquie: —Xil Dios xcal ti ja' no'ox ta xcal ti c'u s'elan ta xiyac'bun jna' ma' ti Diose.

<sup>15</sup>Laj taj une, c'ot sva'an sba ta stojol ti ajvalile, ti xi jac'bat yu'un ti ajvalile: —Micaías, ¿mi ta xbat jtsaccutic ta leto ti Ramot ti oy ta Galaade, mi mo'oj? Ti Micaiaise xi laj yale: —Ba tsaco ta leto, tsalbil ta xc'ot avu'un. Ta xac'bot ta avoc ta ac'ob ti Diose.

<sup>16</sup>Ja'uc le' une, xi tac'bat yu'un ti ajvalile: —Ep xa ta velta calojbot ava'i ti c'alal ta xac'oponun ta sventa ti Diose, ti ja' no'ox ta xavalbun ti melele.

<sup>17</sup>Va'i un, ti Micaiaise xi lic yale: “Laj jta ta ilel scotol ti israeletique, ti tanijemic batel ta vitstic co'ol s'elan chij ti ch'abal yajvale, ti xi laj yal ti Diose: ‘Le'e, ch'abal yajval. Junuc yo'ntonic suticuc ech'el ta snaic ti jujuniquie.’ ”

<sup>18</sup>Ti ajvalil yu'un ti Israele xi laj yalbe ya'i ti Josafate: —¿Mi mu lajuc xa ono'ox calbot ava'i, ti vinic le'e, ta j'ech'el mu'yuc lec ti c'usi ta xac' ta na'ele, ti c'ajomal no'ox naca chopol ta j'ech'ele?



- 19**Ti Micaiase xi lic yalilane: —Ti jech laj aval ti va'i s'elan taje, xi chiquintao ava'i sc'opojel ti Diose: Laj quil ti chotol ta chotlebal ti Diose. Va'alic ta sts'el scotolic ti ac'bil yabtelic ti oy ta vinajele, ti vololic ta xocon sts'et c'obe, ti ta xocon sbats'i c'obe.
- 20**Va'i un, ti Diose laj sjac' buch'u ta sliquesbe sjol ti Acab ti oy ta yo'nton ta stsaquel ta leto ya'i ti Ramot ti oy ta Galaade, ti ta xc'ot ta lajel xchi'uc ti bu taje. Mu xco'olaj ti c'usi ta xalique, jel tos ti sc'opic jujuchope.
- 21**Ja'uc le' une, c'ot jun ch'ulelil ta stojol ti Diose, ti laj yal ti ja' sbainoj ta spasele. Jac'bat yu'un ti Dios c'u s'elan ti ta spase.
- 22**Ti ch'ulelile laj yal ti ta stic'be ta sjol ta yo'nton jutbil c'op scotol yaj'alc'optac ti ajvalile. 'Melel ava'uquic', albat yu'un ti Diose, 'ta xc'ot ta pasel ti ta xlo'laj avu'une, ta spas.'
- 23**Laj xa ava'i tana un, ajvalil, xjobat xa ochel ta sjolic jun ch'ulelil yu'un Dios ti avaj'alc'optaque, ti naca jutbil ti c'usi ta xalique yo' jech xata tsots avocol yu'un.
- 24**Va'i un, ti Sedequiase, xnich'on ti Quenaanae, nopaj ech'el ta sts'el ti Micaiase, ti nax to mu laj slec' ta majele, ti xi laj yalbee: —¿C'usi ora loc' xcuxlejal ti Dios ta jtojole ti bat sc'oponot ta xavale?
- 25**Ti Micaiase xi laj staq'ue: —Ja' to ta xana' ti c'alal ta sta sc'ac'alil xanaq'uet xa ta natiq'ue.
- 26**Va'i un, ti ajvalil yu'un ti Israele, xi laj yal ti mantale: —¿Tsaquic ya'i ti Micaiase, nax to ti chuc xutic batel ta stojol ti Amón ajvalil yu'un ti jteclume, xchi'uc ta stojol ti Joás ti jnich'one!
- 27**Albeic ya'i ti vu'un laj cal mantal ti stiq'uicuc ochel ta chuquel, ti jaltabiluc ti sve'el yuch'om ac'o yac'beique, ja' to ti c'uxi lec lisut talele, ti mu'yuc c'usi jnuptae.
- 28**Xi to lic yalilan ti Micaiase: “Ti mi mu'yuc c'usi anuptanoj lasut talele, yu'un ma'uc c'opoj ti Dios ta jventa unbi.”
- 29**Ja' yu'un un cha'e, ti ajvalil yu'un ti Israele, xchi'uc ti Josafat ajvalil yu'un ti Judae, lic sliquesic ti leto ta stojol ti jteclum Ramot ti oy ta Galaade.
- 30**Ti ajvalil yu'un ti Israele xi laj yalbe ya'i ti Josafate: —Jeltajem jc'u' ta xi'och ta ac'-leto. Ti vo'ote, lapo ac'u' sventa ajvalilal. Ja' yu'un un, sjeltaoj sc'u' och ta ac'-leto ti ajvalil yu'un ti Israele.
- 31**Ja'uc ti ajvalil yu'un ti Siriae laj yalbe ya'i ti lajcheb xcha'vinic (32) ta vo' banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoetic ti sbainojic ta stijel ti carretae, ti mu stsaquic ta leto mi ma'uc ajvalil yu'un ti Israele.
- 32**Ti banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoetic ti sbainoj ta stijel ti carretae, c'alal laj yilic ti Josafate, laj snopic ti yac'toicuc ja' ajvalil yu'un ti Israele. Jech o xal laj svolic yo' jech ta stsaquic ta leto. Va'i un, ti Josafate x'avet xa liquel ta sc'an pojel.
- 33**C'alal laj yilic ti ma'uc ajvalil yu'un ti Israele, laj yicta sbaic ta stsaquel ta leto.

<sup>34</sup>Ja'uc le' une, oy jun soldado laj stoy ti sc'ob ta toyol ti laj xach' batel ti syolob ti lec laj sts'abe ech'el ta sjap ti smaque, ti xcham o xa xchi'uc syayijemal ti laj syayijes ti ajvalil yu'un ti Israele. Va'i un, ti stuque xi laj yalbe ti buch'u ta stij ti scarretae: — Joybijan sutel ta anil, tamun loq'uel li' ta letovajele, tsots xa yayijemun chca'i.

<sup>35</sup>Tsots laj stsac sbaic ta leto ti jech c'ac'al taje. Ti ajvalile tsots to sva'anoj sba ta yut scarreta ta spac sc'oplal ta stojol ti sirioetique. Ja'uc le' une, ta smalil c'ac'al, cham un. Ti xch'ich'el syayijemale xbein no'ox ta yut smac ti scarretae.

<sup>36</sup>C'alal naca xa cajal ech'el ti c'ac'ale, xi puc batel sc'oplal ta avel yu'unic ta stojol ti soldadoetique: “¡Ta jujunicuc, baticuc ta slumalic, ta sbanomilic!

<sup>37</sup>Ma' ti ajvalile, cham xa, poybil xa bat ta Samaria. Ta xich' muquel yu'unic ti bu taje.”

<sup>38</sup>Ts'acal to un, laj spocbeic ti scarreta ta sts'anleb vo' ta Samaria ti bu ta x'atinic ti antsetic ti lec xa'i sbolamalin sbaique. Lec'bat ta ts'i' xch'ich'el ti Acabe jech c'u cha'al laj ono'ox scaj'al ti Diose.

<sup>39</sup>Ti sc'oplal ya'yejal ti Acabe, xchi'uc ti c'usitic laj spase, ti sna ti meltsanbil ta c'upil sba saquiquil baxtone, ti jteclumetic ti laj sva'anane, ts'ibabil com ta jpoc svunal yabteltac ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>40</sup>C'alal cham ti Acabe, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Ocozías ti xnich'on ta ts'acal to une.

### **Yabtel ti Josafat c'alal ochem ta ajvalilal ta Judae**

*(2 Cr 20.31-37)*

<sup>41</sup>Ti ta xchanibal jabil yochel ta ajvalilal ti Acab ta Jerusalem, ti Josafat xnich'on ti Asae, ja' o lic ochuc ta ajvalilal ta Judae.

<sup>42</sup>Ja' o xa yich'oj vo'lajuneb xcha'vinic (35) jabil ti xch'iel sc'opojele, ti jaliy vo'ob xcha'vinic (25) jabil ta ajvalilal ta Jerusalem. Ti sme'e, Azuba sbi, yantsil nich'on ti Silhie.

<sup>43</sup>Lec scotol ti c'usi laj spas ti Josafate. Jech laj spas jech c'u cha'al ech' ti Asa ti ja' stote. Yu'un scotol ti c'usitic laj spase, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose. Manchuc mi jech un, xch'ulnatac ti loc'obbail diose, ti bu ta xaq'uc ti chic'bil matanale, ti bu ta xaq'uc pom ti jnaclejetique, mu'yuc laj sjines un.

<sup>44</sup>Ti Josafate laj xchap lec sc'op xchi'uc ti ajvalilal yu'un ti Israele ti ac'o lajuc ti c'op yu'unique.

<sup>45</sup>Ti c'usitic yan to laj spase, xchi'uc ti laj stic' sba ta ac'-letoe, ts'ibabil com sc'oplal scotol ta jpoc svunal yabteltac ti ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>46</sup>Ti Josafate, ja' me ti buch'u laj stenan loq'uel ta jteclum ti buch'utic ta xmulivajic ti c'alal ta smuyubtaic ta xi'tael stoyel ti loc'obbailletique, ti ch'an no'ox x'utatic ti c'alal ochem to ox ta ajvalilal ti Asa ti ja' stote.

<sup>47</sup>(Ti ta Edome, mu'yuc va'anbil ti ajvalilal yu'unique, c'ajomal no'ox oy jun jbainvanej.)



<sup>48</sup>Ja'uc ti Josafate laj smeltsanan barcoetic jech c'u cha'al oy yu'un ti Tarsise yo' jech ta xcuchic talel ti oro ti oy ta Ofire. Ja'uc le' une, mu'yuc xc'ot, yu'un ti barcoetique voch' ta lilijel ta Ezióń-Geber.

<sup>49</sup>Va'i un, ti Ocozías xnich'on ti Acabe, laj yalbe ya'i ti Josafate ti yac'uc ye ta xchi'inel batel ti yajpic-barcoetic xchi'uc ti svinictaque. Ja' no'ox un, mu'yuc laj yac' ye ti Josafate.

<sup>50</sup>Ti Josafate cham, laj smuquic ta Steclumal David ti anima stot sme'taque. Och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Joram ti ja' xnich'on ta ts'acal toe.

### **Yabtel ti Ocozías ti c'alal och ta ajvalilal yu'un ti Israele**

<sup>51</sup>Ti ta yuclajunebal (17) jabil yochel ta ajvalilal ti Josafat ta Judae, ja' o och ta ajvalilal ti Ocozías ta stojol ti israeletic ti oy ta Samariae. Chib no'ox jabil och ta ajvalilal ti bu taje.

<sup>52</sup>Yu'un ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Ja' jech laj stambe ta spasel chopol jech c'u cha'al laj spas ti stot sme'e, xchi'uc ti c'u s'elan laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, ti ja' ta scoj laj sta smul yu'un ti israeletique.

<sup>53</sup>Ma'uc no'ox taje, lic sbic'tajes sba ta yich'el ta muc' ti Baale, ti lic smuyubta ta xi'tael ta stoyele. Jech laj spas ta vo'ne ti stote, ti laj sliquesbe sc'ac'al yo'nton ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele.



## 2 Reyes

### 2 Reyes 1

#### Ta xcham ti Ocoziase

- <sup>1</sup>C'alal cham xa ti Acabe, lic stoy sba ta stojol Israel ti Moabe.
- <sup>2</sup>Ti Ocoziase balch'uj yalel ta ventana ta xcha'cojal sna ti oy ta Samariae. Toj yayijel c'ot ta j'ech'el. Va'i un, laj stac' ech'el j'al-mantal j'ich'-c'op ta sjaq'uel sba ta stojol ti Baal-zebub dios yu'un ti Ecrone yo' jech ta sna' mi ta to xcol ta xleclub.
- <sup>3</sup>Ja'uc ti yaj'ánjel Diose xi laj yalbe ya'i ti Elías ti liquel talel ta Tisbee: “Batan, ba nupo ta be ti yaj'al-mantal j'ich'-c'op ti ajvalil ta Samariae. Jac'bo ya'i mi mu'yuc xa Dios yu'un ti Israele ti ta sjac' sba ta stojol ti Baal-zebub dios yu'un ti Ecrone.
- <sup>4</sup>Albo ya'i xtoc ti vu'un Diosune xi ta xcalbe ya'i ti Ocoziase: ‘Ma' ti jech puch'ulot ta atem le' une, mu xa xatam aba. C'ajomal no'ox ta xacham.’ ” Ti Eliase bat. Jech laj spas jech c'u cha'al albate.
- <sup>5</sup>C'alal sutic talel ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta stojol ti ajvalile, xi jac'batic yu'une: —¿C'u cha'al lasutic talel un?
- <sup>6</sup>Xi laj stac' ti stuquique: —Laj jnupcutic ta be jun vinic ti laj yalbuncutic ti sutcuncutic talel ta stojol ti ajvalil ti laj stacuncutic batele, ti xi la calbecutic ya'ie: ‘Xi ta xal ti Diose: ¿Mi ch'abal Dios yu'un ti israeletic yo' jech ta sjac' sba ta stojol ti Baal-zebub dios yu'un ti Ecrone? Ti jech yacalot ta spasel le'e, mu xa xatam aba ti puch'ulot ta ateme. C'ajomal no'ox ta xacham.’
- <sup>7</sup>Xi jac'batic yu'un ti ajvalile: —¿C'u s'elan ya'yel ti vinic ti loc' talel snupoxuc ta be ti va'i s'elan laj yalboxuc taje?
- <sup>8</sup>Xi laj staquic ti stuquique: —Jun vinic ti lec pim stsotsil ti smacobil sic yu'une, xchuquinoj nukul. —¿Ma' taje, ja' ti Elías ti liquel talel ta Tisbee! —xi avan ti ajvalile.
- <sup>9</sup>Ta jech yepal laj stac batel ta stojol Elías jun banquial soldado xchi'uc ech'el lajuneb yoxvinic (50) ta vo' soldadoetic. C'alal c'otique, ti Eliase chotol ta jun toyol lican ch'entic ti ta vitse. Va'i un, xi albat yu'un ti banquial yu'un ti soldadoe: —¿J'alc'op, ti ajvalile ta xalbot ava'i mantal ti yalan talel ta anil ti vi to bu oyote!
- <sup>10</sup>Xi albatic yu'un ti Eliase: —Jech, j'alc'opun, yaluc talel c'oc' ta vinajel. Xchic'ot ava'i xchi'uc ti lajuneb yoxvinic (50) ta vo' avajsoldadotaque. Ta jech no'ox yepal, yal talel c'oc' ta vinajel. Chamic ta c'oc' scotolic.
- <sup>11</sup>Laj taj une, jech ti ajvalile laj stac ech'el yan jpas-mantal yu'un ti soldadoe. Laj yic' ech'el yan lajuneb yoxvinic (50) ta vo' soldadoetic. Va'i un, xi laj yalbee: —¿J'alc'op, ti ajvalile ta xalbot ava'i mantal ti yalan talel ta anil ti vi to bu oyote!
- <sup>12</sup>Ti Eliase xi laj staqu'e: —Jech, j'alc'opun, yaluc talel c'oc' ta vinajel. Xchic'ot ava'i xchi'uc ti lajuneb yoxvinic (50) ta vo' avajsoldadotaque. Ta jech no'ox yepal, yal talel c'oc' ta vinajel. Va'i un, chamic scotolic.

<sup>13</sup>Ta yoxibal xa velta un, ti ajvalile laj to stac batel yan banquialal yu'un ti soldadoe, xchi'uc yan lajuneb yoxvinic (50) ta vo' soldadoetic. Ja' no'ox un, ti yoxibal banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, muy batel ti bu to c'alal oy ti Eliase. Xi laj sc'anbe vocol ti xquejelet ta stojole: —Avocoluc, j'alc'op, c'uxubajuc avo'nton cu'un xchi'uc ti lajuneb yoxvinic (50) ta vo' soldadoetic li'e, ti ja' avajtuneltaque.

<sup>14</sup>Yu'un ti banquialal jpas-mantaletic yu'un ti soldadoetic ti tacbilic talel ta ba'yele, lajic ta c'oc' xchi'uc ti yajsoldadotac ti jujune. Jech ti vu'une ta xajc'anbot vocol ti c'uxubajuc avo'nton cu'une.

<sup>15</sup>Ja' yu'un un, ti yaj'ánjel Diose xi laj yalbe ya'i ti Eliase: —Chi'ino batel. Mu xaxi' yu'un. Jech ti Eliase yal talel ti bu oye. Laj xchi'in batel ti banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoe yo' jech ta xbat ta stojol ti ajvalile.

<sup>16</sup>Va'i un, xi laj yalbe ya'ie: —Xi ta xal ti Diose: 'Ti jech laj atac batel avinictac ta sjaq'uel aba ta stojol ti Baal-zebub sdiosic ti Ecrone, ti laj apas aba ti co'ol xa s'elan yilel ti ch'abal sDiosic ti israeletic yo' jech ta xajac'bee, ja' yu'un un, mu xa xatam aba ti jech puch'ulot ta ateme. Ta xacham.'

<sup>17</sup>Melel, cham ono'ox ti Ocoziase jech c'u cha'al laj yal ono'ox ti Dios ta sventa ti yaj'alc'op Eliase. Ti jech mu'yuc ono'ox xnich'on ti Ocoziase, ja' och ta xq'uexol ta ajvalilal ti sbanquile, ti ja' sbiinoj Jorame. Ti jech taje, ja' xa xchibal jabil yochel ta ajvalilal ti Jorame, ti ja' xnich'on ti Josafat ta Judae.

<sup>18</sup>Ti jech oy to ya'yejal slo'iltael ti Ocoziase, xchi'uc ti c'usitic laj spase, ts'ibabil ta jpoc svunal yabteltac ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

## 2 Reyes 2

### Ti Eliase ta x'ic'at batel ta vinajel

<sup>1</sup>C'ot ta pasel un, tal tsots sutub ic' c'alal ti Dios ta xic' muyel ta vinajel ti Eliase. Ti Elías une xchi'uc ti Eliseoe, loq'uic ech'el ta Gilgal.

<sup>2</sup>Ti Eliase xi laj yalbe ti Eliseoe: —Coman li'e, yu'un ti Diose ta xistacun batel ta Betel. Ja'uc le' une, xi tac'bat yu'un ti Eliseoe: —Mu xaquictaot comel atuc unbi, ja' rextico cu'un ti Diose xchi'uc ti vo'ote. Va'i un, jmoj batic xchibalic c'alal to ta Betel.

<sup>3</sup>Ja'uc ti j'alc'opetic ti nacalic ta Betele, tal snupic ta be ti Eliseoe, ti xi laj yalbe ya'ie: —¿Mi xana' xa, ti avajchanubtasvaneje ta xic'bot batel ti Diose? —Jna' xa —xi laj stac' ti Eliseoe—. Ja'uc le' un, ts'ijlanic no'ox me. Mu me c'usi xavalic.

<sup>4</sup>Laj taj une, ti Eliase xi laj yalbe ya'i ti Eliseoe: —Coman li'e, yu'un ti Diose ta xistacun batel ta Jericó. Ti Eliseoe xi laj staq'ue: —Mu xaquictaot comel atuc unbi, ja' rextico cu'un ti Diose xchi'uc ti vo'ote. Va'i un, jmoj batic xchibalic ta Jericó.

<sup>5</sup>Ja'uc ti j'alc'opetic ti nacalic ta Jericoe, loq'uic batel ta snupel ta be ti Eliseoe, ti xi laj yalbeique: —¿Mi xana' xa ti avajchanubtasvaneje, ta xic'bot batel ti Diose? —Jna' xa —xi laj stac' ti Eliseoe—. Ja'uc le' un, ts'ijlanic no'ox me. Mu me c'usi xavalic un.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, xi laj yal ti Eliase: —Coman li'e, yu'un ti Diose ta xistacun batel ta Jordán. Ja'uc ti Eliseoe xi laj staq'ue: —Jamal xcal ta stojol ti Diose. ta atojol ec. ti mu xaquictaot comele. Va'i un, jmoj batic xchibalic.

<sup>7</sup>Ja'uc le' une, c'ot lajuneb yoxvinic (50) ta vo' j'alc'opetic ti xi snatil sq'ueloj sbaic xchi'uc ti Eliase, ti Eliseoe, ti va'ajtic c'otic ta ti' uc'um Jordán ti stuquique.

<sup>8</sup>Va'i un, ti Eliase laj svol ti smacob sic c'u'e. Laj smaj o ti uc'um xchi'uque. Lic xch'acan sba ta jujujot ti uc'um yu'une, ti taquin ech' xtuch'ic jelavel ti uc'um xchibalique.

<sup>9</sup>C'alal laj xa xtuch'ic jelavel ti uc'ume, ti Eliase xi laj yalbe ya'i ti Eliseoe: —Albun ca'i, ¿mi oy c'usi stac' ta jpas ta atojol ti c'alal mu to jch'ac jbatique? Ti Eliseoe xi laj staq'ue: —Ta jc'an ti x'ech'uc to o'lol ta xavac'bun comel ti abijil ti ac'bilote.

<sup>10</sup>—Mu no'ox jutuc ma' ti c'usi ta xac'ane —xi laj stac' ti Eliase—. Mi laj to ataun ta q'uelel ti c'alal ta xich'aque batel ta atojole, ta x'aq'ue avich' unbi. Yan ti mi mu'yunque, mu'yuc c'usi ta xavich' unbi.

<sup>11</sup>C'alal yacalic ta xanvil ta xlo'ilajic batele, ta jech to yepal, vul ta loq'uel jcot carreta ti volibil ta c'oq'ue, xchi'uc ca' ti volibil ta c'oc' xtoque. Ch'acatic batel yu'un. Ti Elías une, ic'at muyel ta vinajel ta jun tsots sutub ic'.

<sup>12</sup>C'alal jech laj yil ti Eliseoe, xi avane: “¿Tot un cha'e, tot un cha'e, ti c'otemot ta banquialal jtsalvanej soldado yu'un ti Israele!” Ts'acal to un, ch'ay batel ta sat ti Eliase.

### **Ti Eliseoe ta x'och ta xq'uexol ti Eliase**

Ti Eliseoe lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e.

<sup>13</sup>Laj taj une, lic stsacbe sc'u' ti Elías ti baj comel yu'une. Sut batel ta uc'um Jordán. C'ot sva'an sba ta sti'il.

<sup>14</sup>Ta jech yepal un, lic smaj ta ba vo' ti c'u'ile, ti xi avane: “¿Bu oy ti Ajvalile, Dios yu'un ti Eliase?” Naca to no'ox ta xlic smaj ti vo' xchi'uque, ti uc'ume lic xch'acan sba ech'el ta jujujot. Jech ti Eliseoe jelav batel ta uc'um.

<sup>15</sup>Ti yan j'alc'opetic ti liquelic talel ta Jericó ti nopol va'alique, xi laj yalique: “¿Ti c'usi xu' yu'un ti Elías to oxe, ja' xa yich'oj ti Eliseo tana li'e!” Va'i un, bat snupic ta be. Laj squejan sbaic ta stojol,

<sup>16</sup>ti xi laj yalbeic ya'ie: —A'yio ava'i, ti avajtuneltac li'e, oyuncutic lajuneb yoxvinic (50) ta vo' ti oy yip co'ntoncutique. Ac'o ave ati' ta sa'el talel ti avajchanubtasvaneje. Spas me ma' ti xcuxlejal Diose ti naca no'ox laj xchech batele, ti laj sten comel ta pimilal te'tic mi ta junuc stenlejaltique. Ja'uc ti stuque xi laj yale: —Mo'oj, mu'yuc buch'u xataquic batel mi junuc.

<sup>17</sup>Manchuc mi jech un, xvulajetic no'ox liquel. Jech o xal laj yac' ye ti ac'o staquicuc batel ti lajuneb yoxvinic (50) ta vo' ti jsa'vaneje. Laj yich'ic oxib c'ac'al ti laj xchajic ta sa'el ti Eliase. Mi ja'uc oy bu laj staic.

<sup>18</sup>Va'i un, sutic ech'el ta Jericó ti bu comem ti Eliseoe, ti xi albatic yu'une: —Laj ono'ox calboxuc ava'iic ti mu xabatique.

### **Ti Eliseoe ta sme'ts'ultas ti sat vo' ti oy ta Jericoe**

<sup>19</sup>Ti jnaclejetic ta lume xi laj yalbeic ti Eliseoe: —A'yio ava'i, ti bu staoj yavil ti jteclume, toj jun yutsil ta q'uelel jech c'u cha'al ta xavile. Ja'uc ti vo' une mu xtun. Jech xtoc ti banomile mu'yuc c'usi xch'i yu'un.

<sup>20</sup>—Ich'beicun talel junuc ach' lech-lech taq'uin, xchi'uc ats'am —xi laj stac' ti Eliseoe. C'alal laj yich'beic batel ti lech-lech taq'uine,

<sup>21</sup>ti Eliseoe bat ta sat vo', ti xi laj yal ti c'alal laj sjip ochel ti ats'ame: —Xi ta xal ti Diose: 'Laj xa jlecubtas ti vo' li'e. Ta j'ech'el xc'ot ta pasel ti mu ja'uc xa ta xchamesvane. Mi ja'uc xa ta soques ti banomile.'

<sup>22</sup>C'ot ta pasel ti j'ech'el lec com ti vo' jech c'u cha'al laj yal ti Eliseoe.

<sup>23</sup>Ts'acal to un, loc' batel ti Eliseo ta Betele. C'alal yacal xa ta xmuy batel ta bee, loc' talel jvoc' queremetic ti liquelic ech'el ta jteclume, ti xvulajetic liquel ta labanvaneje. Yu'un xi x'avlajetique: “¡Muyan ech'el un, t'ax-jol mol! ¡Muyan ech'el un, t'ax-jol mol!”

<sup>24</sup>Ti Eliseoe joybij batel ta stuq'uil ti bu oyique. Laj sq'uel lec ech'el. Lic sti'ol-c'opta ta sventa ti Diose. Ta jech no'ox yepal, loc' talel cha'cot oso ta te'tic. Balatic ta ti'el ti chib yoxvinic (42) ta vo'e.

<sup>25</sup>Ti Eliseo une bat ta vits Carmelo ta ts'acal to un. Ti bu taje, sut ech'el ta Samaria.

## **2 Reyes 3**

### **Ta x'och ta ajvalilal yu'un Israel ti Jorame**

<sup>1</sup>Ta xvaxaclajunebal jabil (18) yochel ta ajvalilal ti Josafat ta Judae, ti Joram xnich'on ti Acabe, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un ti Israele. C'ajomal no'ox lajcheb (12) jabil ech' ta ajvalilal ta Samaria.

<sup>2</sup>Ti c'usitic laj spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Ja' no'ox ti jc'ol to mu sta jech c'u cha'al laj spas ti stot sme'e, yu'un ti stuque laj sjip loq'uel sloc'obbail ti Baal ti bisbil ti cuxul ton ti ja' laj yac' ta meltsanel ti stote.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc xa'i c'uxi bat ti jech lic spas jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, ti laj sta smul yu'un ti israeletique.

### **Ti Eliseoe ta scaj'al ti tsalbil ta xc'ot ti Moabe**

<sup>4</sup>Ti ajvalil yu'un Moab ti Mesá sbie, tsots sc'oplal ta xa'i ti yich'uc bolesel ta sts'unel ti chije yo' ta stoj o spatan ta stojol ti ajvalil yu'un ti Israele. Ta xac' vo'vinic ta mil (100,000) ta cot ch'iom chijetic, xchi'uc vo'vinic ta mil (100,000) ta c'ot chij ti mu'yuc loc'bil ti stsotsil ta xbate.

<sup>5</sup>C'alal chamem xa ti Acabe, ti ajvalil yu'un ti Moabe lic stoy sba ta scontrainel ti ajvalil yu'un Israele.



**6**Va'i un, ti ajvalil Jorame loc' ech'el ta Samaria. Lic xchap c'u yepal oy ti soldado israele.

**7**Laj taj une, xi laj yal ti laj stac batel mantal ta stojol ti ajvalil yu'un ti Judae: “Ti ajvalil yu'un Moabe stoyoj sba ta scontrainelun. ¿Mi xac'an jvol jc'optic yo' ta xachi'inun ta stsaquel ta leto?” Ti ajvalil yu'un ti Judae xi laj staq'ue: “Ta jvol jbatic ta xchi'inelot. Ti vu'une li' oyun xchi'uc ti cajsoldadotaque, xchi'uc ti jca'taque. Co'ol ta jvol jbatic xchi'uc ti avinictaque quere.

**8**Ja'uc le' une, ¿bu jotucal sc'an maquel ta be xana' un?” Ti Jorame xi laj stac' sutele: “Ta beetic ta x'ech' ta sbajtical banomil yu'un ti Edome.”

**9**Va'i un, ti ajvaliletic yu'un ti Israele, ti Judae, xchi'uc ti Edome, laj stam batel sbeic. Ti jech x'ech'ic ta joyetel vucub (7) c'ac'ale, c'ot ta lajel ya'alic ti soldadoetique, xchi'uc sventa ti ta xuch' ti sca'ique.

**10**Va'i un, xi laj yal ti ajvalil yu'un ti Israele: —¿Tsetsemotic xa jna' ma' li' une! Yu'un xaval yilel ti Diose tijbil xa talel joltic yu'un ti oxib ajvalilotique yo' ta xijyac'otic ta yoc ta sc'ob ti moabitaetique.

**11**Ti Josafate xi laj sjaq'ue: —¿Mi mu'yuc junuc yaj'alc'op Dios li'e yo' jech sva'an sba cu'untic ta sjaq'uelotic ta stojol ti Diose? Oy jun ta scotol ti yaj'opisialtac ajvalil yu'un ti Israele, ti xi laj yale: —Li' oy ti Eliseoe, xnich'on ti Safate, ti xnabet to ox ta scoltaobba ti Eliase.

**12**—Oy nan c'usi stac xijyalbotic ta sventa ti Diose —xi laj stac' ti Josafate. Ti ajvalil yu'un ti Israele, ti Josafat ajvalil yu'un ti Edome, batic ta anil ta sq'uelel ti Eliseoe.

**13**Ja'uc ti Eliseoe xi laj yalbe ya'i ti ajvalil yu'un ti Israele: —¿Mi yu'un xavac'touc avaloj ta jt'ic' jba ta atojol une? Ja' ba jac'o aba ta stojol ti yaj'alc'optac ti atot ame'e. Ti ajvalil yu'un ti Israele xi xvulvun liquele: —Mu xaval jech, yu'un ti oxib ajvaliluncutic li'e, tijbil xa talel jolcutic yu'un ti Dios yilele yo' jech ta xi'ochcutic ta yoc ta sc'ob ti moabitaetique.

**14**Va'i un, xi albatic yu'un ti Eliseoe: —Jamal xcal ava'i ta stojol ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti yilojun avie, ti manchucuc jbic'tajesoj jba ta stojol ti Josafat ajvalil yu'un ti Judae, mi ja'uc jc'an jq'uelbot asat. Mi ja'uc ta jc'an jts'etan jchiquin ta ya'viel ma' ti ac'op unbi.

**15**Batanic, ba ic'beicun talel junuc jtij-vob. C'alal lic stij vob ti jtij-vobe, ti Eliseoe, u'ninat yu'un ti Diose.

**16**Va'i un, ti Eliseoe xi lic yale: —Ti Diose xi laj yale: ‘Meltsanic ep macbil vo' ta stenlejal li'e.

**17**Ac'o mi mu xava'ic xjmet ti iq'ue, mi ja'uc ta xavilic ti ta xac' ti vo'e, ti stenlej li'e, mu no'ox al bajuc ta sts'ani liquel ti vo'e. Acotolic ta xavuch'ic jech c'u cha'al ti avacaxique, ti achon abolomique.



<sup>18</sup>Ti jech taje, ta svinajes xi yuni nene' muc'ul ti oy c'usi xu' stac' spas ti Diose. Ma'uc no'ox taje, yu'un ti Diose ta xac'boxuc ta avoc ta ac'obic ti moabitaetique.

<sup>19</sup>Ti vo'oxuque ta xalilinic scotol ti lumetic ti oy lec smocaltaque, xchi'uc ti lumetic ti cajal sc'oplalique. Ta xalomesic scotol ti te'etic ti stac' tunesbel sate. Ta xabut'iic ta snojesel scotol ti sat vo'etique. Busul no'ox ta tontic xcom avu'unic ti ve'ebal banomile.

<sup>20</sup>Jech ono'ox c'ot ta pasel un. Ta sob ta yoc'lomal, c'alal ta sta yorail ta xich' aq'uel ti matanale, ta stuq'uil ti Edome, tal ti vo' ti laj smut'ian ti banomile.

<sup>21</sup>Ti jech taj une, ti moabitaetique c'ot ta sni' ta xchiquinic ti tal stsacaticuc ta leto ti ajvaliletique. Jech o xal laj staic ta iq'uel scotol ti querem viniqetic ti ja' xa yutsil o xc'ot ta soldadoile. Va'i un, bat sa' yavilic bu oy sts'aquil ti sbanomilique.

<sup>22</sup>Va'i un, ta sob yoc'lomal ti c'alal liquic ti moabitaetique, xjobin xa ti sat c'ac'al ti c'alal laj sq'uelic ech'el ti vo' ta stuq'uil yelovalic ti chac pulan ta j'ech'el ta cuxul ch'ich' ti vo'e.

<sup>23</sup>Va'i un, xi laj yalbe sbaique: “Ch'ich' xa ma' le' une. Ti c'usi c'ot ta pasel le'e, laj stsac sbaic ta leto stuquic ti ajvaliletique. ¡Moabitaetic avi tana le' une, ba cu'ninbetic ti c'usitic laj scomesique!”

<sup>24</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal ochic batel ti moabitaetic ti bu lamalic ti israeletique, tsacbil c'otic ta leto yu'un ti israeletique. Jatav ech'el yu'unic. Va'i un, nutsbil batic yu'un ti israeletique. Milatic yu'un.

<sup>25</sup>Laj slilinic ti lumetic ta ts'acal to une. Busul no'ox laj yictaic comel ta ton ti ve'ebal banomile. Laj smut'iic ta muquel ti sat vo'etique. Laj sbojic ta slomesel scotol ti te'etic ti stac' tunesbel ti sate. Ja' xa no'ox va'al com ti jteclum Kir-harésete. Ja'uc le' une, volibil c'otic yu'un ti jim-jimich'etique, u'ninatic yu'un.

<sup>26</sup>C'alal laj yil ti ajvalil yu'un Moab ti xjelav to x'ech' xu' yu'unic ti scontrae, ti ja' mu sta ti stuque, laj stac ta iq'uel vucub ciento (700) ta vo' viniqetic ti xc'abajic ta yaq'uel ti espadae, yo' jech ta sjamic ech'el ti be ti bu oy ti ajvalil yu'un ti Edome. Mi ja'uc jutebuc cuch yu'unic.

<sup>27</sup>Ta scoj taje, va'i un, laj stsac ti sbanquilal nich'on ti oy ox sc'oplal ta x'och ta xq'uexol ta ajvalilale, lic xchic' ta matanal ta sba smocal ti jteclume. Tsots lic sc'ac'al yo'nton yu'unic ti israeletique. Laj stuquiic ti yaxibal naic ti bu vololic to oxe. Sutic batel ta slumalic.

## 2 Reyes 4

### Ta jech no'ox yepal epaj ti aceitee

<sup>1</sup>Oy jun ants ti ajnilanbil to ox yu'un jun ta scotol ti j'alc'opetique, ti xi bat sc'an chapanel ta stojol ti Eliseoe: —Chamem xa ti jmalale. Xana' lec ti xi'taoj ti Diose. Tana li' une, ti j'ac'-ch'om taqu'ine tal li'e, ti ta xic' batel ta smosov ti xchibal calabe.



<sup>2</sup>—¿Mi oy c'usi stac' ta jpas ta atojol un? Albun ca'i, c'usi oy avu'un ta ana —xi tac'bat yu'un ti Eliseoe. —Ti avajtunel li'e, mu'yuc yan ti c'usi x'ayan yu'un ta snae. C'ajomal no'ox oy juteb uni aceite ta poquet —xi laj stac' ti stuque.

<sup>3</sup>Va'i un, xi tac'bat yu'un ti Eliseoe: —Batan un cha'e, ba ch'amunbo spoquetac ti alac'nataque, ti bu xa c'alal xocajtic ta xata scotol ti poquetetique.

<sup>4</sup>Mi laj taj une, ochan ech'el ta yut ana xchi'uc ti avalabe. Bajo ti ti' nae. Lic nojesano ta aceite scotol ti binetique, ti slecoj xavac' ti bu nojemic xae.

<sup>5</sup>Jech ti antse laj sc'opon comel ti Eliseoe, bat sbaj sba ta na xchi'uc ti yalabe. Va'i un, lic snojesan ti uni binetic ti ta xjelubtasbat ech'ele.

<sup>6</sup>C'alal noj xa scotol ti binetique, xi laj yalbe mantal jun ta xchibal ti yole: —Jelubtasbeicun xa talem jayibuc ti bine. Ja'uc le' une, xi tac'bat yu'un ti yole: —Ch'abal xa yan ma' ti binetic une. Ta jech to yepal, ch'ab xi ti xq'uebet no'ox ta xyal ti aceitee.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, loc' batel ta yalbel ya'i ti j'alc'ope, ti xi albat yu'une: —Tana le' une, batan ta xchonel ti aceitee. Tojo ti avil xchi'uque. Ti scomelale, tunuc xa avu'un xchi'uc ti avalabe.

#### **Ti Eliseoe ta xcuxesbe yol jun ants ti nacal ta Suneme**

<sup>8</sup>Oy jun c'ac'al, ech' ta Sunem ti Eliseoe. Ti bu taje, nacal jun ants ti caj tsacal xa'i sbae, ti laj stsatsal pajes yo' co'ol ta xve' xchi'uquique. C'alal jujucoj ta x'ech' ti Eliseo ti bu taje, ta x'ech' ve'uc.

<sup>9</sup>Va'i un, xi laj yalbe ya'i ti smalale: —Tac'avan, jna' lec ti vinic li' ti ta x'ech' svu'lanotic jujucoje, ja' jun ch'ul j'alc'op yu'un Dios.

<sup>10</sup>La' jmeltsanbetic jc'oluc sna ta xcha'cojal ti nae. Ta xcac'betic junuc stem, junuc xmexa, junuc xila, xchi'uc junuc slampara. Va'i un, ti c'alal ta x'ech' svu'lanotique, xu' ta xcom ti bu taje.

<sup>11</sup>C'ot yorail ti bat ta jc'ol na taje yo' jech ta xcom vayuc.

<sup>12</sup>Xi laj yalbe ya'i ti smosov ti Giezi sbie: —Ic'o talem ti sunamita antse. Ti smosove laj yic' talem. Ti c'alal c'ot sva'an sba ta stojole, ti Eliseoe xi laj yalbe ya'i ti smosove:

<sup>13</sup>—Albo ya'i ti ants li'e ti ep xa c'uxubaj cu'untique, mi oy c'usi stac' ta jpastic ta stojol, mi ta sc'an xbat jt'ambecutic ya'i ajvalil ti sc'oplale, mi ja' ta stojol ti banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoe. Xi laj stac' ti antse: —Jun co'nton xchi'uc ti jchi'iltac li'e.

<sup>14</sup>—Va'i un, ¿c'usi stac' ta jpastic ta stojol un cha'e? —xi laj yal ti Eliseoe. —Mu jna' —xi laj stac' ti Giezie—. Mi junuc yalab, mol xa ti smalale.

<sup>15</sup>—Ic'o talem —xi ti Eliseoe. Ti mosovile bat yic' talem. Ja'uc ti ants une va'al c'ot ta ti'na.

**16** Va'i un, ti Eliseoe xi laj yalbe ya'ie: —Ti jabil ta xtale, jech c'u cha'al li'e, apetoj xa ox avol un. Ti stuque xi laj staq'ue: —¡Mi ja'uc un, yojtot! Ti jun yajtunel Diose, mu stac' ta slo'la ti me' jtunel yu'une.

**17** Nab yol ti antse jech c'u cha'al caj'albat yu'un ti Eliseoe. Ta yan jabil une, voc' ti yole.

**18** Lic ch'iuc ti quereme. Ja'uc le' une, oy jun c'ac'al loc' batel ta sq'uelel stot ti bu xchi'uc svinictac yacal ta stsobic ti ts'unubale.

**19** Xi x'avet xa liquel ta stojol ti stote: —¡Mu xa ono'ox cha'bel un ti jole! ¡Toj c'ux ta j'ech'el ti jole! Va'i un, ti stot une xi laj yalbe ya'i ti smosove: —Ic'o batel ta stojol ti sme'e.

**20** Ti mosovile laj spet ti quereme, ti yic'oj batel ti bu oy ti sme'e. Jech ti stuque laj xchotan ta sba yo' spetoj ti querem sta ti o'lol c'ac'ale. Va'i ti querem une, cham.

**21** Ti antse muy batel ta jc'ol na yu'un ti j'alc'ope. Laj xpuch'an comel ta tem ti yole. Loc' batel ti laj smac comel ti ti'nae.

**22** Ta jech yepal laj sta ta iq'uel ti smalale, ti xi laj yalbe ya'ie: —Tacbun batel ta xchi'inelun junuc amosov xchi'uc jcotuc burro yo' jech xba jq'uel ti j'alc'ope. Ta xisut no'ox talel un.

**23** —¿C'u cha'al ta xbat aq'uel un? Ma'uc to yorail ti ach' ue, mi ja'uc yorail ti cuxob o'ntonale —xi laj sjac' ti smalale. —Mu xavul avo'nton yu'un —xi laj stac' ti antse.

**24** Laj yal mantal ti ac'o yich' lapbel siya ti sburroe, ti xi laj yalbe ya'i ti smosove: —Jelavan ech'el un, batic. Mu xapajesun ta be ja' to ti mi laj calbot ava'ie.

**25** Loc' ech'el un, c'ot ta vits Carmelo ti bu oy ti j'alc'ope. C'alal ile yu'un ti Eliseo ta nom xloc' ech'ele, xi laj yalbe ti Giezi ti ja' smosove: —A'yio ava'i, le'e, ja' ti sunamita antse.

**26** Ba nupo ta be ta anil. Jac'bo ca'itic c'u s'elan oy ti stuque, c'u s'elan oy ti smalale, ti yole. Bat ti mosovile, ti laj yal ti lec oyique.

**27** Ta ts'acal to un, c'ot ta vits ti bu oy ti Eliseoe, ti c'ot sts'uyan sba ta yoque. Nopaj ech'el ti Giezie yo' jech ta xch'ac loq'uel. Ja'uc le' une, xi albat yu'un ti Eliseoe: —Ch'an uto, yu'un mu x'ech' xjelav ta xa'i ti svocole. Mu'yuc to c'usi yalojbun ti Dios avi tana le' ti c'usi c'ot ta pasele.

**28** Va'i un, ti stuque xi laj yale: —Yojtot, ¿mi yu'un yalel laj jc'an ta atojol ti laj quilbe sat ti cole? ¿Mi mu lajuc ono'ox cal, lo'la'el yo' patob o'ntonal jna', ti xichie?

**29** Ti Eliseoe xi laj yalbe ya'i ti Giezie: —Chapano aba, ich'o batel ti jvaxtone, batan ti bu taje. Mi oy buch'u ta xanup ta bee, mu xapajes aba ta xchi'inel ta lo'il. Mi oy buch'u ta xasc'opone, mu xatac'be. C'otuc no'ox ametsanbe ti jvaxton ta sat ti quereme.

**30** Ja'uc le' une, sme' ti quereme xi laj yalbe ti Eliseoe: —Ta sba ta sat ma' ti Dios une, ta xcal ava'i ti mu xibat ti mi jtuc no'oxe. Ti Eliseoe bat xchi'uc ti antse.

**31**Ja'uc ti Giezie jelavem xa ech'el yu'unic ti laj xa smetsanbe ti vaxton ta sat ti quereme. Mu ja'uc ta xjoybij talel ti quereme. Tey bat snup talel ta be Eliseo ti Giezie, ti xi laj yalbe ya'ie: —Ti quereme mu cha'bel xjoybij talel.

**32**C'alal c'ot ta na ti Eliseoe, chamem xa ti quereme, ti telel xa ta teme.

**33**Va'i un, ti Eliseoe och batel ti ta nae. Laj smac ti ti'nae. Lic sta ta c'oponel ti Diose. C'ajomal stuc xchi'uc ti querem oyic ta yute.

**34**Laj taj une, muy ti bu puch'ul ti quereme. Lic spuch'an sba ta sts'el ti quereme. Lic stijan ye, sat, sc'ob ta stojol ti quereme. Laj slats' ta petel ti quereme. Jech ti quereme joybij talel ti xq'uixnale.

**35**Ti Eliseoe lic va'iuc un, ti xvalc'uj sutbij ta xanvil ta yut nae. Muy xtoc ti bu puch'ul ti quereme. Lic snaban ta sti' yo'nton ti quereme. Ta jech to yepal un, lic jat'isajuc vucub velta ti quereme, lic svic' ti sate.

**36**Ti Eliseoe laj yavta ti Giezie, ti xi laj yalbe ya'ie: —Ic'o talel ti sunamita antse. Ti Giezie jech laj spas. C'alal c'ot ti bu oy ti Eliseoe, xi albat yu'une: —Ilo ti avole.

**37**Ti antse nopaj ech'el, lic snujan sba ta yoc ti Eliseoe. Laj spet loq'uel ti yol ta na ta ts'acal to une.

### **Ta jech no'ox yepal ayan talel ti ve'lile**

**38**Laj taj une, ti Eliseoe sut ech'el ta Gilgal. C'alal jech yorail ta vo'ne taje, ja' o oy jun muc' ta v'inal ti bu taje. C'ot ta pasel ti joyolic ta chotlej ti j'alc'opetic ta sts'el ti Eliseoe, ti xi laj yalbe ti smosove: “Cajano ta c'oc' ti muc' ta bine, ta xalacanbe sve'el ti j'alc'opetique.”

**39**Oy jun ta scotolic ti loc' ech'el ta osiltic ta sa'el talel ti c'usi ta xtun yu'unique. Laj sta jpets colemal te' ti oy sat ti co'ol s'elan te'tical ts'ole. Laj xchup talel ta sloin c'u' ti c'u yepal x'oche. C'alal sut ech'ele, lic sbojilan, laj stic' ochel ta bin ta sta'ajesel ti mu ja'uc sna' c'usie.

**40**Ta ts'acal to un, lic yich' jots'el yo' ta slajesic ti j'alc'opetique. C'alal lic xa slo'ique, xi avanique: —¡J'alc'op, mu chamebal ve'lil ma' ti laj yich' lacanel une! Mu'yuc xa laj slo'ic un.

**41**Ja'uc ti Eliseoe xi lic yale: —Ich'beicun talel jutebuc ninal trigo. Laj stic' ochel ti ninal trigo ta bine, ti xi laj yale: —¡Ac'beic slajesic ti c'u yepal li' oyic tanae! Ti c'u yepal oyique laj slo'ic. Ma'uc xa jun jmilvanej ma' ti ve'lil oy ta bine.

**42**Laj taj une, c'ot jun vinic ti liquel ech'el ta Baal-salisá ti yich'ojbe ech'el jtob ta bej pan ti Eliseo ti meltsanbil ta jchop o trigo ti ja' to no'ox ta'ajem ech'ele, xchi'uc yaxal trigo ti tiq'uil ech'el ta snuti'e. Ti Eliseoe xi laj yalbe mantal ti smosove: —Ac'bo sve'ic ti c'u yepal li' oyique.

**43**Ja'uc ti mosovil une xi laj staq'ue: —¿C'u ono'ox la xachi xana' ta xcac'be pan ti vo'vinic (100) ta vo' ti li' oyique? Ti Eliseo xi laj staq'ue: —Ac'bo ti c'u yepal li'

oyique yo' jech ta sve'ic. Ti Diose laj xa yalbun ca'i ti ta to xcom scemelal ti c'u yepal ta sve'ique.

<sup>44</sup>Ja' yu'un un cha'e, ti mosovile laj yac'be stunesic ti laj sve'ique, ti com to scemelal jech c'u cha'al laj ono'ox yal ti Diose.

## 2 Reyes 5

### Ti Naamane ta xcol ti sc'a'emale

<sup>1</sup>Oy jun vinic sbiinoj Naaman, banquihal jpas-mantal yu'un yajsoldado ti ajvalil ta Siria, ti lec x'ilee, ti lec c'uxubinbil yu'un ti ajvalile, ti cuch yu'un ta spojel ti Siria ta sventa ti Diose. Ja'uc ti vinic taj une, ip ta xa'i ta c'a'emal.

<sup>2</sup>Oy jun ta scotol ti xvoletic ta tsacvanej ta leto ti siriaetic ta scontrainel ti israeletic, laj stsaquic ech'el ta chuquel jun tseb, ti com ta mosovil ta stojol yajnil ti Naamane.

<sup>3</sup>Ti tseb taje xi laj yalbe ya'i ti sme' ajvale: —Ti sc'anuc xbat ta sq'uelel j'alc'op ta Samaria ti cajvale, ta xcol ma' ti sc'a'emale.

<sup>4</sup>Ti Naamane bat lic xchapbe ya'i yajval ti va'i s'elan laj yal ti tsebe.

<sup>5</sup>Ti ajvalil yu'un ti Siria xi laj staq'ue: —Lec oy un cha'e, batan, ba q'uelo, ta jmeltsan ech'el jlicuc vun ta stojol ti ajvalil yu'un ti Israele. Va'i un, ti Naamane bat. Laj yich' ech'el lajuneb xcha'vinic mil (30,000) ta sep plata, vacmil (6,000) ta sep oro, xchi'uc lajunlic (10) ta chop c'u'il.

<sup>6</sup>Jech xtoc laj yich' ech'el ti jlic ts'ibabil vun ta stojol ajvalil yu'un Israel ti xi ta xale: “C'alal ta xc'ot ta atojol ti vun li'e, ta xac'bot ana' ti laj jtac talel ta atojol ti caj'opisial Naamane, ti ta xapoxta ti tsacbil ta c'a'emale.”

<sup>7</sup>C'alal laj yavta vun ti ajvalil yu'un Israele, lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e, svinajeb ti mu x'ech' ta xa'i ti vul o'ntone, ti xi laj yale: —¿Mi Diosun ya'yel ta yaq'uel cuxlejal xchi'uc ta xtuch'el yo' jech ta xistacvun talel jun vinic ta xpoxtabel ti sc'a'emale? A'yio ava'iic lec, ti mu xa slequiloc ma' le' une. Ja' xa no'ox ti c'usi mu xloc' ta nopel yu'un yo' jech ta xquich' contrainele.

<sup>8</sup>C'alal c'ot ta sni' ta xchiquin ti j'alc'op Eliseoe, ti laj xch'i' ta jatel sc'u' ti ajvalil ta sventa ti vune, xi laj stacbe batel mantal: “¿C'u cha'al laj ach'i' ta jatel ti ac'u'e? Ac'o tal sq'uelun ti vinic taje. Ta xlic sna' ti oy jun j'alc'op li' ta Israele.”

<sup>9</sup>Bat ti Naamane, xchi'uc ti scarretae, ti sca'taque, ti va'al c'ot ta sti' sna ti Eliseoe.

<sup>10</sup>Ja'uc ti Eliseoe laj stac batel jun j'al-mantal ti xi bat yalbe ya'ie: “Batan, ba la poco aba vucub la velta ta uc'um Jordán. Tusbil pocbil ta xc'ot ti abec'tal yu'un ti c'a'emale.”

<sup>11</sup>Ti Naamane xi xvulvun xa batel ta scapemal sjole: —Laj jnop ti ta xloc' talel snupun ta be, ti va'al xa ta sta ta c'oponel ti Dios yu'une. Ta xjax jelavel sc'ob ti bu ipe, ti ta xcol ti jc'a'emale.

<sup>12</sup>¿Mi mu ja'uc x'ech' to yutsil yuc'umal ti Damascoc, yuc'umal ti Abanae, yuc'umal ti Farfare, ti ja' mu sta yutsil scotol ti uc'umetic ti oy ta Israele? ¿Mi mu ja'uc lec ti teyuc



no'ox laj jpoc jba yo' jech ta xicol yu'un ti jchamel jechuque? Soquet xa ech'el sjol loc' batel ti bu taje.

**13**Ja'uc ti yajtuneltaque nopajic ech'el ta sts'el ti xi laj yalbeic ya'ie: —Ati lajuc yalbot ti j'alc'op ti tsots ta j'ech'el ti c'usi sc'an xapase, ¿mi mu tauc xapas xana'? Ja'uc le' une, c'ajomal no'ox laj yal ti ta xapoc aba yo' jech ta xacol, ti tsots sc'oplal ta xapase.

**14**Ti Naamane bat smul sba vucub velta ta uc'um Jordán jech c'u cha'al albat yu'un ti j'alc'ope. Xch'ulet no'ox liquel ti sbec'tal jech c'u cha'al junuc ti jch'iel quereme col ti xchamele.

**15**Va'i un, ti stuque xchi'uc ti xchi'iltaque sutic ech'el ta stojol ti Eliseoe. C'alal c'otic ta stojole, ti Naamane xi laj yale: —¿Avi ta une, c'ot ta jol ta jbaquil ti mu'yuc ta tael Dios ta sbejel ti banomile, yu'un ja' no'ox li' ta Israele! Avocoluc un cha'e, tsacbun, ich'bun ti matanal ti ta xac' ti avajtunel li'e.

**16**Ja'uc ti Eliseoe xi laj staq'ue: —Jamal xcal ava'i ta sba ta sat ti Dios ti yilojune, mi ja'uc ta jtsac ti matanale. Ac'o mi xvocolet ti Naamane, jbel sc'oplal mu'yuc laj stsac matanal ti Eliseoe.

**17**Va'i un, ti Naamane xi laj yale: —Ti mi jech taj un cha'e, ac'o ave ati' ti ta jcuch batel cha'cotuc ta ca' ti lum li' ta Israele. Ti avajtunel li'e mu'yuc xa ta xlic yac'be chic'bil milbil matanal ti yan diosetique, c'ajomal xa no'ox ti Diose.

**18**Jun xa no'ox ma' ti xi s'elan ta jc'anbe vocol ti Diose, ti ac'o xch'aybun ti jmul colo'e: ti c'alal xbat ta xch'ulna Rimón ti cajval ti sbic'tajesoj sba ta yich'el ta muq'ue, ti quiquil xa ta jtojole, ac'o xisch'aybun jmul jcolo' ti Dios ti ta jquejan jba eque.

**19**Ti Eliseoe xi laj staq'ue: —Junuc avo'nton, batan. Loc' batel ti Naamán bu taje. Xi xa snatil xloc' batele,

**20**c'alal ti Giezi smosov ti j'alc'op Eliseoe, xi laj snope: “Ti cajvale sq'ueloj no'ox bat ti Naamán ti ja' jun sirioe. Mi ja'uc laj stsacbe comel ti c'usi yich'oj talele. Jamal xcal ta sba ta sat ti Diose, ta xba jta ta be ta anil. Jq'ueltic quic mi oy c'usi ta xiyac'bun talele.”

**21**Ti Giezie tijil bat ta spat ti Naamane. C'alal ile ti nabal batel ta patile, yal ta scarreta yo' jech tal snupvanuc ta be, ti xi jac'bate: —¿Mi oy c'usi chopol c'ot ta pasel?

**22**—Mu'yuc —xi laj stac' ti Giezie—. Ja'uc ti cajvale laj stacun talel ti tal calbot ava'i ti naca to no'ox vul chib querem j'alc'opetic ti liquel talel ta vitstic yu'un ti Efraine. Ta sc'anbot vocol ti ac'bo la ech'el oxmiluc (3,000) ta sep plata taq'uin, xchi'uc cha'chopuc c'u'il.

**23**Ti Naamane xi laj staq'ue: —Ich'o batel vacmiluc (6,000) ta sep plata taq'uin un cha'e, avocoluc. Ti Naamane mu xla j yo'nton ta vulvunel ti yich'uc batele. Va'i un, laj stic' ochel ta cha'lic uni coxtal jmoj xchi'uc ti cha'chop c'u'ile. Scotol laj yac'be ech'el ti cha'vo' smosov ti jba'be ech'el yu'un ti Giezie.

**24**C'alal c'otic ta stseleje, ti Giezie lic yich' ti plata taq'uin ti yich'ojic batel ti mosovile. Lic sq'uej ta na. Laj sc'oponan batel ti mosovile.



<sup>25</sup>Laj taj une, bat ta stojol ti yajvale. Xi jac'bat yu'un ti Eliseoe: —¿Bu la'ay talele le'e, Giezi? —Mu'yuc bu jotucal xi'ay —xi laj stac' ti Giezie.

<sup>26</sup>Ja'uc ti Eliseoe xi xvulvun liquele: —C'alal yal ta scarreta ti jun vinic ti tal snupot ta bee, jchi'inojot me ta jol jbaquil. Ja'uc le'e, ma'uc to yorail ta yich'el ti taqu'ine, ta yich'el ti cha'chop c'u'ile, ta smanel osil ta yavil ti ts'unubale, ti ts'unbil uvaetique, ti chijetique, ti vacaxetique, ti mosoviletique mi vinic mi ants.

<sup>27</sup>Ja'uc le' une, sc'a'emal chamel ti Naamane, sbatel osil nabal ta xc'ot ta atojol xchi'uc ti anitilultaque. C'alal laj xch'ac sba batel ti Giezi ta stojol ti Eliseoe, co'ol xa s'elan bot sac lo'an ta q'uelel ti sbec'tale. Tsacbil xa ta c'a'emal ta j'ech'el.

## 2 Reyes 6

### Ta jech to yepal muy talele ta ba vo' ti eq'uele

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, ti j'alc'opetique xi laj yalbeic ya'i ti Eliseoe: —Q'uelo avil, ta na ti li' jchi'inoj jbatic ta nacleje, toj chucul ta xca'icutic.

<sup>2</sup>Ac'buncutic ave ati' ti batcuncutic ta uc'um Jordane yo' jech ta jsa'cutic talele jujuteluc te' ti jujununcutique, yo' jech ta jmeltsancutic ti bu ta xinaquicutique. —Batanic un cha'e —xi laj stac' ti Eliseoe.

<sup>3</sup>—Avocoluc ec un, ba chi'inuncutic —xi laj yal jun yu'unic ta scotolic. —Batic un cha'e —xi laj stac' ti stuque.

<sup>4</sup>Ti Eliseoe chi'invan batel c'alal to uc'um Jordán. Ti bu taje, ochic ta sts'etel ti te'e.

<sup>5</sup>Ja'uc le' une, c'alal yacalic sts'etel ti te'e, c'ot ta pasel ti xjipip to batel ti eq'uel ti baj yalele ta uc'ume. Va'i un, xi avane: —¡Mu xa ono'ox cha'bel un, jchanubtasvanej! ¡Ch'amunbil ma' ti eq'uel le' une!

<sup>6</sup>—¿Bu baj yalele un? —xi laj sjac' ti j'alc'ope. Ti june laj yac' iluc ti bu baj yalele. Va'i un, ti Eliseoe laj set talele jun te'. Laj sts'aj yalele ti bu yal ech'ele. C'ot ta pasel ti xcajet muyel talele ta ba vo' yu'un ti eq'uele.

<sup>7</sup>—Tsaco un —xi laj yal mantal ti Eliseoe. Laj xach' batel sc'ob ti june. Laj stsac loq'uel talele ti eq'uele.

### Ta xcontrinat yu'un ajvalil Siria ti Eliseoe

<sup>8</sup>Ti ajvalil yu'un Siriae, oy ta letovajel xchi'uc ti Israele. C'alal laj svol sbaic ta scomon nopel ti c'usi sc'an pasel xchi'uc ti yaj'opisialtaque, loc' ta alele yu'un ti bu jotucal xbat svol sbaique.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Eliseoe laj stac batel mantal ta yalbel ya'i ti ajvalil yu'un Israele, ti bijuc ti mu x'ech' ti bu taje, yu'un bat xa slaman sbaic ti sirioetique.

<sup>10</sup>Ti ajvalil yu'un ti Israel une, laj stac batel yajsoldadotac ti bu albatic yu'un ti j'alc'op ti mu x'ech'ique. Laj sta ti ep ta velta ti mu'yuc c'usi snuptane, ti pojbil coltabil c'ote.





- 11** Ti ajvalil yu'un Siriae, mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi ta spas xchi'uc ti va'i s'elan taje. Laj staan ta iq'uel ti yaj'opisialtac ti xi laj yalbe ya'ie: —¡Albeicun ca'i buch'u jchi'iltical ti co'ol sjol yo'ntonic xchi'uc ti ajvalil yu'un Israele!
- 12** Oy jun yu'unic ta scotol ti xi laj staq'ue: —Mi junuc, Jcuch abtel. Ja'uc le'e, ti j'alc'op Eliseo ti oy ta Israele, ja' ti buch'u ta sbijubtas ti ajvalil yu'un Israel scotol ti c'usi ta xal ti Jcuch abtel yu'une, xchi'uc xchapet lec yu'un ti c'usi ta xanop ta avayebe.
- 13** Va'i un, ti ajvalil yu'un Siriae xi laj yal ti mantale: —T'unic ca'itic lec bu oy taje yo' jech xu' ta jtac batel jun chib viniquetic ta stsaquel talel. Albat ya'i ti oy ta Dotane.
- 14** Laj stac batel jvol svinictac ti cajalic ta ca'e, ti cajalic ta carreta sventa ti ac'ob-letoe, xchi'uc ep ta xanav ech'el ta yoquic. C'otic ta ac'ubaltic ta Dotán. Laj sjoyobtaic ta volej ti jteclume.
- 15** Sacubel osil ta yoc'omal un, julav smosov ti Eliseoe. C'alal ta xa xloc' batele, laj yil ti joyobtabil ta epal soldado, ta carreta yu'un ac'ob-letoe ti jteclume. Va'i un, xi bat yalbe ti Eliseoe: —Avi tana une, jchanubtasvanej, ¿c'usi ta jpastic tana un?
- 16** Xi tac'bat yu'un ti Eliseoe: —Mu xatsiq'ues avo'nton, yu'un xjelav to xu' yu'un ti buch'u oy ta jtojoltique, ja' mu sta xu' yu'un ti buch'u oy ta stojolique.
- 17** Xi lic c'opojuc ti'inuc ta stojol Dios ti Eliseoe: “Cajval, ta jc'anbot vocol ti jambo sba sat ti jmosove yo' jech ta xil.” Ti Dios une lic sjambe sba sat ti mosovile. Laj yil ti noj ta jcajlejetic ta ca' ti yut te'tique, ta carretaetic ti xtiltun sc'ac'al ti joyol ta spat ta xocon ti Eliseoe.
- 18** C'alal ti sirioetic ta xa xlic tsacvanicuc ta letoe, ti Eliseoe xi xvocolet liquel ta stojol ti Diose: “Ta jc'anbot vocol ti joybijuc ta ma'sat avu'un ti viniquetic le'e.” Joybinatic ta ma'sat yu'un Dios jech c'u cha'al laj sc'an vocol ti Eliseoe.
- 19** Va'i un, xi albatic yu'un ti Eliseoe: —Ma'uc ma' ti be li' une. Mi ja'uc ti jteclum ta xasa'ic talele. La'ic, ts'aclicun batel. Ta xquic'oxuc ech'el ta stojol ti vinic ti buch'u ta xasa'ique. Yic'ojan batel ta Samaria un.
- 20** C'alal c'otic ti bu taje, xi lic c'opojuc ti'inuc ti Eliseoe: “Jambo xa ti satic tana une, Cajval, yo' jech ta xlic yilic.” Va'i un, ti stuquic une laj yilic ti oyic xa ta yut jteclum Samariae.
- 21** C'alal ilatic yu'un ti ajvalil yu'un Israele, xi laj sjac'be ti Eliseoe: —Tot un cha'e ¿mi ta jmil, mi ta jmil un?
- 22** Xi tac'bat yu'un ti Eliseoe: —Mo'oj, mu xamil. ¿Mi yu'un nopem xava'iic ti naca smilel no'ox avu'un ti buch'utic laj atsac ta chuquele, ti laj asibtas ta avespada xchi'uc ta ayolobe? Ac'bo sve'el yuch'omic. Taco sutel ta stojol yajvalic ta ts'acal to un.
- 23** Va'i un, lic yich' ta pasel jun muc'ul q'uin ta stojolic, ti ve'ic yuch'ic vo'e. Ts'acal to un, c'oponatic batel yu'un ti ajvalile. Sutic ech'el ta stojol ti yajvalique. Ti jech une, lic yicta sbaic ti sirioetic ta xaniel yosilal ti israeletique.

### Ti c'usi c'ot ta pasel ta yutil lum Samariae



<sup>24</sup>C'alal ech' taj une, ti Ben-adad ajvalil yu'un ti Siriae, lic stsob scotol ti yajsoldadotaque, ti bat sjoyibtaic ta volej ti jteclum Samaria yo' ta stsac ta letoe.

<sup>25</sup>Va'i un cha'e, lic ayanuc jun muc' ta vi'nal ta Samariae, ta scoj ti macbilic ta j'ech'el ti mu stac' xloq'uic ti jnaclejetique. C'ot ta pasel ti chanvinic (80) ta sep plata taq'uin stojol ti jbej sjol burroe. C'ot ta pasel ti vo'sep (5) plata taq'uin stojol ti jun varcha te' ti tso' paloma cheneq'ue.

<sup>26</sup>Oy jun c'ac'al, ti ajvalil yu'un Israele ech' xanavuc ta sba smocal ti lume, ti xi avtaat yu'un jun antse: —¡Pojun, coltaun, Jcuch abtel!

<sup>27</sup>Ti ajvalile xi laj staq'ue: —Ti mi mu'yuc ta stic' sba ta apojel ta acoltael ti Diose, ¿c'usi xcut ta jcoltaot ec un? ¿Mi xu' ta xcac'bot ta ave ati' ti trigoe, mi ja' ti vineo?

<sup>28</sup>¿C'usi ti avocol ta xc'ot ta pasel un cha'e? Ti stuque xi laj staq'ue: —Ti ants li'e laj yalbun ca'i ti c'ac'al avi le'e, ti ac'o cac' ta c'abal ti cole yo' jech ta jti'cutic. Ti oc'om la ta jti'cutic ti yol ec une.

<sup>29</sup>Va'i un, laj jpascutic ta ve'lil ti cole, laj jlajescutic un. Ta yoc'omal xa une, laj calbe ti ac'o yac' talel ti yole yo' jech ta jti'cutic. Ja'uc le' une, c'ajomal no'ox lic scaj-nac' ti stuque.

<sup>30</sup>C'alal laj ya'i ti ajvalil ti va'i s'elan albat yu'un ti antse, lic xch'i' ta jatel sc'u', svinajeb ti mu ts'icbaj laj ya'ie. Ti jech xva'et ta ba moque, ile muyel yu'un ti lume ti slapoj c'a' c'u'ile.

<sup>31</sup>Xi tsots lic avanuc ti ajvalile: “¡Tsotsuc xistsitsun ti Dios avi ti c'ac'al tana li'e, ti mi mu jsetbe snuc' ti Eliseo xnich'on ti Safate!”

<sup>32</sup>Ti Eliseoe, jun yo'nton chotol ta sna xchi'uc ti moletique. Ja' o ti ajvalile laj stac talel jun chib svinictac. Ja'uc le' une, ti c'alal mu to ta xc'otic yajtabolaltac ti ajvalile, ti Eliseoe xi laj yalbe ti moletique: —Q'uelo me avilic ma' ti jmilvanej une. Oy buch'u laj stac talel yo' jech ta sc'ocbeicun ti jnuq'ue. Ts'etano achiquinic ta ya'yiel ava'iic li'e. C'alal mi vul ta ti'na ti jtaqueletique, maquic lec, tsots xaviquic. Ti ta spatique, xvinaj stsavtsun talel yoc ti yajvalique.

<sup>33</sup>Naca to yacal jech xvulajet ta xc'opojic, ja' o c'otic ta stojol Eliseo ti buch'utic tacbilic batele, ti xi albatic yu'une: —Ti jech vul xa ta jtojoltic ti vocol laj xa stacbotic talel ti Diose, ¿c'usi xa stac' ta jmalatic ta stojol un?

## 2 Reyes 7

<sup>1</sup>Ti Eliseoe xi laj staq'ue: —Chiquintao ava'i sc'opojel ti Diose. Ti Diose xi ta xale: ‘Ti ta ochebal ti sti' jteclum jech ora oc'om jech c'u cha'al li'e, ta jsep no'ox uni plata taq'uin, xman o yu'un vucub (7) litro juch'bil trigo, xchi'uc xtoc ta jsep no'ox uni plata taq'uin, xman o yu'un vo'lajuneb (15) litro ta chop o ta trigo.’

<sup>2</sup>Ti yajcoltaobba stuc ti ajvalile xi laj stac'be ti j'alc'ope: —Ac'o mi ta sjam talel sti' vinajel ti Diose, mi ja'uc ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan ta xavale. Ja'uc ti Eliseoe xi laj staq'ue: —Ma' taje, ta xavil ta aba ta asat, ti mu ja'uc xa ta xatun ta xalajes une.



<sup>3</sup>C'alal jech syaquil taje, oy chanib jc'a'emal chameletic ti oyic ta ochebal sti'il jteclum ti xi lic yalbe sbaique: —¿C'usi ta jpastic ti li' no'ox chotolotic ca'binoj jbatic ta xijchamotique?

<sup>4</sup>Mi ta jnoptic ta xij'och batel ta yutil lume, ta xijchamotic, yu'un mu no'ox albajuc xyaquet ti vi'nal ta yutile. Mi li' no'ox chotolotique, ta xijchamotic ono'ox. Avi tanae, batic ta sq'uelel ti bu vololic ta lamlej ti sirioetique. Mi mu xismilotique, ch'an no'ox xijyut unbi, ta to xijcuxi. Mi laj smilotic une, jechuc unbi, yavil ti ta ono'ox xijchamotique.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un cha'e, xyabet xa osil laj stam batel sbeic c'alal to ti bu vololic ti sirioetique. Laj yilic ti mu'yuc buch'u oy ti c'alal nopol xa oyique.

<sup>6</sup>Taj une, c'ot ta pasel yu'un Dios ti oy c'usi laj sliques ti bu vololic ti sirioetic ti co'ol s'elan xniquet xa talel ti j'ac'-leto ta carretaetique, ti jcajlejetic ta ca'e, ti mu albajuc yepal ti soldadoetic laj ya'iique. Laj snopic ti sirioetic ti laj xa svol sc'opic ti ajvalil Israel xchi'uc ti ajvalil yu'un ti hititaetique, xchi'uc ti ajvalil yu'un ti egipcioetique yo' jech ta stsacatic ta leto ti yalojique.

<sup>7</sup>Jech o xal, ta yochel no'ox ac'ubal, laj stam batel sbeic ta jatobal. Lamal laj yictaic comel ti yaxibalnaique, ti sca'ique, ti sburroique. Va'al laj yictaic comel ti yaxibalnaic ti bu vololique, yavil ti cuxul to laj ya'iic ti jatavic batele.

<sup>8</sup>C'otic ti jc'a'emal chameletic ta spat ta xocon ti bu to ox vololic ti sirioetique. Ochic ta yut jbej axibalna. Lic ve'icuc uch'ubajicuc. Lic yu'ninic ti platae, ti oroe, ti c'u'ile, ti bat snaq'uique. Sutic no'ox ech'el xtoc. Ochic ech'el ta jbej xa axibalna ti laj stamic loq'uel ti c'usitic x'ayane, bat snaq'uic.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, xi lic yalanbe sbaique: —Mu lecuc ma' ti c'usi ta jpastique. Ti jechuque, ti c'ac'al avi tana li'e, ja' yorail ta yalel ti c'usi lec c'ot ta pasele. Le'e, li' no'ox ts'ijilotique. Ti mi ja' to ta jmalatic ti oc'ome, ta xijtabat jmul jcolo'tic. Ta lec no'ox ba caltic a'yey ta sna ti ajvalile.

<sup>10</sup>Va'i un, batic, ti xi laj yalbeic ti laj staic ta iq'uel ti jchabiej lume: —Li'aycutic ti bu vololic ta tsolej ti sirioetique. Mi junuc oy buch'u ta j'ech'el. Mi ja'uc xava'i ti oy buch'u ta xc'opoje. C'ajomal no'ox chucul ti ca'etique, ti burroetique, ti staoj yav va'al ti axibalnaetic jech c'u cha'al laj sva'anique.

<sup>11</sup>Ti jchabiej ochebal jteclume, ta jech yepal laj staic ta iq'uel ta anil ti buch'utic oy ta sna ti ajvalile.

<sup>12</sup>Va'i un, ti ajvalile lic xchapan sba. Manchucuc mi ac'ubaltic xa, xi bat yalbe ti yaj'opisialtaque: —Ta xcalboxuc ava'iic yuni c'oplal ma' ti oy c'usi ta yo'nton ta spasbotic ya'iic ti sirioetique. Ti jech sna'ic lec ti sirioetic ti oy jvocoltic ta vi'nale, loq'uc batel ti bu vololique, bat snac' sbaic ta osiltic. Ta snopic xa mi liloc' ech'el ta lume, cuxul ta xmich'otic, ta x'ochic talel ta jteclum.

<sup>13</sup>Ja'uc le' une, oy jun ta scotol ti yaj'opisial ti xi laj yale: —Nitic talel scomelal ti vo'cot ca' ti li' to cuxule. Jtactic batel jun chib viniquetic ta sq'uelel. Jqueltic quic c'usi



ta xc'ot ta pasel. Mi ta xchamic, mi cuxul ta sutic talel. Ti c'usi ta xc'ot ta stojolique, mi ja'uc xa toj lec, mi ja'uc xa toj chopol, ti co'ol no'ox sba jech c'u cha'al ti jlom israeletic li' ta xcomique.

<sup>14</sup>Ja' yu'un un, lic xchapanic cha'cot carreta xchi'uc sca'il, ti tacatic batel yu'un ti ajvalil ta st'unel ta xchajel ta q'uelel ti bu vololic ti sirioetique.

<sup>15</sup>Batic un, st'unojic batel ti bu ech'ic ti sirioetique, ti c'ot c'alal to ta uc'um Jordane. Laj yilic ti sjunul be lamal no'ox batel ti c'u'ile, xchi'uc ti c'usitic yan ti sjipojic comel ti sirioetic ti ta anil loq'uic ta jatobale. Ta ts'acal to un, sutic ech'el ti jtaqueletic yu'un ti ajvalile, ti xchapet c'ot yalic ti c'u s'elan laj yilique.

<sup>16</sup>Ta jech no'ox yepal un, batic ti jnaclejetic ta stsobel ti c'usitic oy yu'unic ti sirioetic ti bu to ox vololique. Ti c'u s'elan yaloj ti Diose, c'ot ta pasel un ma' ti laj yich' chonel ta jsep no'ox uni plata taq'uin ta vucub (7) litro ti juch'bil trigoe, ti laj yich' chonel ta jsep no'ox uni plata taq'uin ta vo'lajuneb (15) litro ti tos o ta trigoe.

<sup>17</sup>Ti yajcoltaobba stuc ti ajvalile laj yalbe mantal ti ac'o xchabi ti ochebal ti'na yu'un ti jteclume. Le' une, lats'e ta ti'na yu'un ti jnaclejetique, cham. Jech ono'ox c'ot ta pasel jech c'u cha'al laj yal ti j'alc'op ti ay q'uelatuc yu'un ti ajvalile.

<sup>18</sup>C'ot ono'ox ta pasel un ti c'u s'elan laj scaj'al ti j'alc'op ta stojol ti ajvalile. Mu'yuc stselbuj ta j'ech'el ti laj yal ti ta jsep no'ox uni plata taq'uin xman yu'un ti vucub (7) litro juch'bil trigoe, ti ta jsep no'ox uni plata taq'uin xman yu'un ti vo'lajuneb (15) litro ti jtos o ta trigo ta xchone ta ochebal sti' ti jteclume.

<sup>19</sup>Ti laj stac'be j'alc'op ti j'opisiale, ac'o mi sjam talel ti' vinajel ti Diose, mu ja'uc xc'ot ta pasel ti xie. Ti tac'bat yu'un ti Eliseoe, ti ta xil ta sba ta sate, ti mu'yuc ta stunes ta slajese,

<sup>20</sup>jech no'ox c'ot ta pasel un, yu'un cham ta lats'el ta ti'na yu'un ti jnaclejetic ta ochebal ti'na yu'un ti jteclume.

## 2 Reyes 8

### Ti pojbat ti c'usi x'ayan yu'un ti ants ta Suneme, ta xcha'ich' sutel

<sup>1</sup>Ti Eliseoe laj xchi'in ta lo'il ti ants ti buch'u laj xcha'cuxesbe ti squerem ole. Laj yalbe ya'i ti baticuc ta naclej ta yan jmoj xchi'uc ti c'u yepal oyique. Yu'un ti Diose laj scaj'al ti ta xtal vucub jabil muc' ta vi'nal ti ta jteclume.

<sup>2</sup>Jech ti antse lic xchapan sba. Laj xch'un jech c'u cha'al albat yu'un ti j'alc'ope. Sbejelic ta na batic c'alal to yosilal filisteoetic ti com nacliicuc vucub (7) jabil ti bu taje.

<sup>3</sup>Ech' ti va'i sjalil taje, ti antse loc' batel ta yosilal filisteoetique, bat c'opoj ti'inuc ta stojol ti ajvalile ta sc'anel ti sutesbatuc ti snae, ti yosil sbanomil ti bu macbil xa oxe.

<sup>4</sup>Ti ajvalile, ja' o yacal ta xlo'ilajic xchi'uc ti Giezi smosov ti j'alc'op Eliseoe, ti albat ya'i yu'un ti ac'o xchapbe scotol ti oy c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ta spasel ti Eliseoe.

<sup>5</sup>Naca xa xchapet ti Giezi ta yalbe ya'i ajvalil ti c'u s'elan laj xcha'cuxesbe yol jun ants ti Eliseoe, ja' o xa c'ot ti ants ti ta sc'an ti chapanbatuc yu'un ajvalil ti sutesbatuc ti snae, ti yosil sbanomile. Va'i ti Giezi une xi laj yalbe ya'i ti ajvalile: —Jcuch abtel, ja' me ma' ti ants ta xcal le' une, ja' me ma' ti squerem ol ti cha'cuxesbat yu'un ti Eliseoe.

<sup>6</sup>Ti antse lic jac'batuc yu'un ti ajvalile. Lic xchap ya'i scotol ti slo'il ya'yeje. Ts'acal to un, ti ajvalile laj yalbe mantal jun yaj'opisial ti co'ol yo'ntonic xchi'uque, ti ac'o xchi'in batel ti antse yo' jech ta sutesbat scotol ti yosil sbanomile, xchi'uc scotol ti c'usitic ch'iem ta osil vul sta ti c'u sjalil sloq'uel batel ta jteclume.

### **Ti Hazaele ta x'och ta ajvalil yu'un ti Siriae**

<sup>7</sup>Ta ts'acal to un, bat ta Damasco ti Eliseoe. Ti jech yorail taje, ja' o xa ip ta xa'i ti Ben-adad ajvalil yu'un ti Siria, ti bat albatuc ya'i ti c'ot xa ti j'alc'ope.

<sup>8</sup>Va'i un, xi albat yu'un ajvalil ti Hazaele: —Chapano lec matanal, ba q'uelo ti j'alc'ope. C'anbo vocol ti ac'o sjac'un ta stojol Dios yo' jech ta jna' mi ta x'ech' cu'un yu'un ti jchamele.

<sup>9</sup>Ti Hazaele bat sq'uel ti j'alc'ope. Yich'oj ech'el matanaletic ti c'usitic lec xloc' x'ayan ta Damascoc, ti staoj lec yicats cha'vinic (40) ta cot camelloetic bate. Ti c'alal c'ot ta stojole, xi lic yalbe ya'ie: —Ti Ben-adad ajvalil yu'un ti Siriae, ti buch'u co'ol s'elan sbisojot ta stote, laj stacun talel ta sjac'belot mi ta la x'ech' yu'un ti xchamele.

<sup>10</sup>Xi tac'bat yu'un ti Eliseoe: —Batan, ba albo ya'i ti ta x'ech' yu'un ti xchamele, ac'o mi laj xa yac'bun jna' ti Diose ti ta ono'ox xchame.

<sup>11</sup>Ta jech to yepal ti Eliseoe lic sq'uelbe lec sat ti Hazaele, ti chopol laj ya'ie. Lic yoq'uita sba ti j'alc'op ta ts'acal to une,

<sup>12</sup>ti xi laj sjac' ti Hazael une: —¿C'u cha'al ta xavoq'uita aba une, yojtot? Xi laj stac' ti Eliseoe: —Yu'un jna' lec ti ta xlic avilbajin ti israeletic. Ta xlic atic'be sc'ac'al ti nacobbail lumetic yu'unique. Ta xlic amilan ta espada ti querem viniquetic. Ta xlic avilbe svocol ta milel ti bic'tal oletic yu'unique. Ta xlic ajatbe xch'ut ti antsetic ti x'uxet xchi'uc yolique.

<sup>13</sup>Ti Hazaele xi laj staq'ue: —¿Bu la xata ti jech ta jpas ti va'i s'elan taje, ti c'alal co'ol j'elan jech c'u cha'al junuc me'un ts'i'e? —Ti Diose laj yac'bun jna' ti ta xa'och ta ajvalilal yu'un ti Siriae —xi tac'bat yu'un ti Eliseoe.

<sup>14</sup>Ti Hazaele laj sc'opon comel ti Eliseoe, ti bat c'alal ta stojol ti yajval ti xi jac'bat yu'une: —¿C'u s'elan laj yalbot ava'i ti Eliseoe? —Laj yalbun ca'i ti ta la x'ech' avu'un ti chamele, xiyutun —xi laj stac' ti Hazaele.

<sup>15</sup>Ja'uc le' une, ta sacubel osil ta yoc'omal un, laj stsac jlic poc' ti Hazaele. Laj xt'uxubtas ta vo'. Bat slambe ta sat ti ajvalile. Cham ti ajvalile. Laj taj une, och ta ajvalil ti Hazael ta xq'uexol ti ajvalile.

### **Yorail tiq'uil ta ajvalilal ti Joram ta Judae**

(2 Cr 21.1-20)



- 16**Ti ta yo'obal (5) xa jabil yochel ta ajvalilal ti Joram xnich'on ti Acab ta Israele, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un Judá ti Joram xnich'on ti Josafate.
- 17**Yich'oj xa lajcheb xcha'vinic (32) jabil xch'iel sc'opojel ti c'alal lic ochuc ta ajvalilale. C'ajomal no'ox vaxaquib (8) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén.
- 18**Ja'uc le' une, ja' laj xchanbe ta spasel ti c'u s'elan laj ech'uc ti ajvaliletic ta Israele, ti c'u s'elan laj spasic snitilultac ti Acabe. Ti yajnil eque, ja' snitilul ti Acabe. Ti c'usitic laj spas une, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose.
- 19**Ja'uc le' une, ti Diose mu'yuc sc'an stubbe sc'oplal ti jteclum Judae, ta sventa ti mu tuch'baj ta yo'nton ta xa'i ti David ti ja' yajtunele, ti laj ono'ox yalbe ya'i ti ja' no'ox ta sventa ti mu xch'ay sc'oplal ti snitilule.
- 20**Ti c'u sjalil ochem ta ajvalilal ti Jorame, jech ti Edome lic stoy sbaic ti jech pasbilic ta mantal yu'un ti Judae. Va'i un, lic sva'anic jun yaj'ajvalil stuquic.
- 21**Jech o xal ti Jorame tey laj stam batel sbe ta Zair xchi'uc ti scarretatac sventa ti pasob-letoe. Jech ti stuque, xchi'uc ti banquilaletic ti buch'u yich'ojic ta venta ti ac'ob-letoe carretaetique, tey liquic batel ta ac'ubaltic tastaquel ta leto ti edomitaetique. Jatav batel yu'unic ti c'alal joyol c'otic ta spat ti jteclume.
- 22**Ja' no'ox un, ti jteclum Edome cuch yu'unic xch'aquel sbaic ti mu'yuc xa ventainbilic yu'un Judá avi tana li'e. Ja' jech xtoc ti jech ora taje, ch'acal com ec ti jteclum Libnae.
- 23**Ti scomelal slo'iltabel sc'oplal ti c'u s'elan laj spas ti Jorame, ts'ibabil com ta jpoc svunal yabteltac ti ajvaliletic yu'un ti Judae.
- 24**C'alal cham ti Jorame, tey bat yich' muquel ta Steclumal David ti bu mucul ti stot sme'e. Ts'acal to un, ja' com ta xq'uexol ta ajvalilal ti xnich'on ti ja' Ocoziás sbie.

### **Ti c'alal och ta ajvalilal ti Ocoziás ta Judae**

*(2 Cr 22.1-6)*

- 25**Ti ta xljachebal (12) jabil yochel ta ajvalilal ta Israel ti Joram ti ja xnich'on ti Acabe, ja' o lic ochuc ta ajvalilal ta Judá ti Ocoziás ti ja' xnich'on ti ajvalilal Jorame.
- 26**Yich'oj xa chib xcha'vinic (22) jabil ti c'alal lic ochuc ta ajvalilale. C'ajomal no'ox jun jabil och ta ajvalilal ta Jerusalén. Atalía sbi ti sme'e, ja' snitilul ti Omri ti ja' ajvalilal yu'un ti Israele.
- 27**Ti Ocoziase, ja' jech lic spas ti c'u s'elan laj spasic ti Acab xchi'uc ti snitilultaque. Ta scoj ti mu yanicuc xchi'uc ti Acabe, jech ti c'usitic laj spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose.
- 28**Ti Ocoziase laj sco'oltas sjolic xchi'uc ti Joram ti ja' xnich'on ti Acabe yo' jech ta stsaquic ta leto ti Hazael ti ja' ajvalilal yu'un Siria ta Ramot ti oy ta Galaade. Ja' no'ox un, ti sirioetique laj syayijesic ti Jorame.
- 29**Va'i un, ti stuque sut ech'el ta Jezreel yo' jech ta xac' ta poxtael ti syayijemal ti ac'bat yu'un ti sirioetic ti c'alal laj stsac sbaic ta leto xchi'uc ti Hazael ti ja' ajvalilal yu'un Siria





tey ta Ramote. C'alal jech ip ta xa'i ti Jorame, jech ti Ocoziase bat ta vu'lal ti ta Jezreele.

## 2 Reyes 9

### Ti Juhue ta x'ac'bat snup yabtel ta ajvalilal ta Israel

<sup>1</sup>Ti j'alc'op Eliseoe laj yic' talel jun ta scotol ti c'u yepal oyic ti j'alc'opetique, ti xi laj yalbee: —Chapano aba, yu'un oy bu ta xabat. Ilo ti jun limite aceite li'e, batan ta Ramot ti oy ta Galaade.

<sup>2</sup>C'alal mi lac'ot ti bu taje, sa'o ti Jehú xnich'on ti Josafate, smom ti Nimsie. Ochan batel ti bu oye, ch'aco loq'uel ta stojol ti xchi'iltaque, ti stuc xavic' ochel ta jc'ol na.

<sup>3</sup>Tamo ti jun limite aceitee, ti xi xavalbe ti c'alal ta xacocanbe ta sjol ti aceitee: 'Xi ta xal ti Diose: Ta xcac' anup avabtel ta ajvalilal yu'un ti Israele.' Jamo ta anil ti ti'nae, jatavan loq'uel ta stojol.

<sup>4</sup>Ti querem vinic j'alc'ope bat ta Ramot ti oy ta Galaade.

<sup>5</sup>C'alal c'ot ti bu taje, tsobolic c'ot sta ti banquilaetic yu'un ti soldadoetique. Va'i un, xi laj yalbee: —Oy c'usi tsots sc'oplal tal calbe ya'iic ti banquialal cu'une. —¿Buch'u junucal cu'uncutic ta jcotolcutic? —xi laj stac' ti Jehue. —Ja' li vo'ote, cajtsobvanej —xi laj yal ti j'alc'ope.

<sup>6</sup>Loc' batel ti Jehue, och batel ta jc'ol na. Va'i un, ti j'alc'ope laj scocanbe ti aceite ta sjole, ti xi laj scaj'albe ya'ie: —Xi ta xal ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele: 'Ta xcac' anup avabtel ti ta xa'och ta ajvalilal yu'un ti Israele, ti ja' calab jnich'nabe.

<sup>7</sup>Vo'ot ta xatsutsesbe sc'oplal snitilultac ti Acab ti avajvale, ja' to jech ta xapacbe sutel ti laj smalbeic xch'ich'el ti caj'alc'optaque, ti cajtuneltaque, ta spaybil c'op ti Jezabele.

<sup>8</sup>Ta xich' tsutsesel scotol snitilultac ti Acabe, xchi'uc ti squerem nich'nab ti nacalic ta Israele. Mi ja'uc jun ti cuxul ta xcom cu'une.

<sup>9</sup>Co'ol jech ta jpasbe snitilultac ti Acabe jech c'u cha'al laj jpasbe ta stojol snitilultac ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, xchi'uc jech c'u cha'al laj jpasbe ti Baasa xnich'on ti Ahiase.

<sup>10</sup>Ja'uc ti Jezabele, ja' ta xc'ot ta yaj'muclumal ti ts'i'etic xve' yu'un ta osiltic yu'un ti Jezreele.' C'alal laj yal taje, laj sjam ti ti'nae. Jatav loq'uel ti j'alc'ope.

<sup>11</sup>C'alal bat stsob sbaic xchi'uc yaj'opisialtac yajval ti yaj'ajvalil ti Jehue, xi jac'bate: —¿C'usi c'ot ta pasel? ¿C'u cha'al tal sq'uelot ti chuvaj le'e? —Yu'un vulem ta ajolic, xavojtiquinic ti c'u s'elan xc'opoje —xi laj stac' ti Jehue.

<sup>12</sup>—Mu xalo'launcutic —xi laj stac' ti stuquique—. ¡Quere, albus ca'itic scotol! Va'i un, ti Jehue xi laj staq'ue: —Ja' jech laj yalbus jech c'u cha'al li'e: 'Xi ta xal ti Diose: Ta xcac' anup avabtel yo' jech ta xa'och ta ajvalilal yu'un ti Israele.'

**13** Ta jech yepal ti jujunique laj slosanic ta lum ta yoquic ti smacobil sic yu'unic ti oyic ta scojol cojol tec'obale. Laj taj une, lic yoq'uisanic ti xulub chije, ti xi lic avanicuque: “¡Ajvalil xa ti Jehue!”

### **Ti Jehue ta smil ti Joram ajvalil yu'un ti Israele**

**14** Ti Jehú xnich'on ti Josafate, smom ti Nimsie, lic sjol ta scontrainel ti Jorame. Ti Joram ti jech jmoj sjolic xchi'uc ti Israele, ta spojic ti jteclum Ramot ti oy ta Galaade. Jech ta stsacvan ta letovajel ti Hazael ti ja' ajvalil yu'un ti Siriae.

**15** Ti jech taje, ti Jorame sut xa ox talel ta Jezreel ta xpoxtael sba, ti jech yayijesat ti c'alal laj stsac sbaic ta leto xchi'uc ti Hazaele. Ti Jehue laj yalbe ya'i ti xchi'iltaque, mi ta melem ta sc'anic ti ja' ta xc'ot ta ajvalil yu'unique, sc'an ti mu'yuc buch'u junucal ti ta xloc' batel ta jteclum ti xchapbel ya'i ti jteclum Jezreele.

**16** Ts'acal to un, caji batel ta scarreta sventa ti ac'ob-letoe. Bat c'alal to Jezreel ti bu batem ta poxtael ti Jorame. Ja' jech xtoc ti Ocozías ajvalil yu'un ti Judae, batem ta svu'lanel ti Jorame.

**17** C'alal c'ot ta sat ti jq'uel-osil ta toyol luchlebal ta Jezreel ti xvolet batel svinictac ti Jehue, xi avanique: —¡Oy buch'u le' xtalique! Ti Jorame xi laj yal mantale: —Taquic batel junuc vinic ti cajal ta xbat ta ca'e yo' jech ta sjac'be mi lequilal ti sc'op yich'ojic talele.

**18** Jech ti buch'u cajal ta ca'e bat snup ta be ti Jehue. Xi laj yalbee: —Ti ajvalile laj stac talel mantal ta sjaq'uel mi lequilal ti c'op avich'ojic talele. Xi laj stac' ti Jehue: —Le'e, mu xu' ta xcalbot ava'i. ¡Nablan no'ox talel ta jpat quere! Va'i un, ti jq'uel-osile xi laj yale: —Ti j'al-mantal j'ich'-c'ope c'ot ti bu oyique. Ja' no'ox un, vinaj ti mu'yuc sut o talele.

**19** Ti ajvalile, ta ora no'ox xtoc, laj stac batel yan vinic ti cajal bat ta ca'e, ti xi c'ot yal ti bu oyique: —Ti ajvalile laj stacun talel ta sjac'belot mi lequilal ti c'op avich'ojic talele. Ti Jehue xi laj staquie: —Ma'uc aventa ta xcalbot ava'i. ¡Nablan no'ox talel ta jpat!

**20** Ti jq'uel-osile xi no'ox lic yal xtoque: —Ti xchibale c'ot xtoc ti bu oyique. Ja' no'ox un, vinaj ti mu'yuc sut talele. Xaval yilel ti buch'u yic'oj talel ti carretae, ja' ti Jehue, smom ti Nimsie. Yu'un chuvajibem sjol yilel ti c'u s'elan yic'oj talele. Ja' no'ox ta spas ti c'usi lec ta xa'i yilele.

**21** Va'i un, ti Jorame xi laj yal ti mantale: —¡Tsacanbeic scarretail sventa pasob-letto ti jca'e! Laj stsacanbeic ti spasob leto carretae. Jech ti Joram ajvalil yu'un ti Israele, xchi'uc ti Ocozías ajvalil yu'un ti Judae, jujucot scarretaic sventa pasob-letto, loquic batel ti bat snupic ta be ti Jehue. Laj snupic ta be ta yosil Nabot ti liquel talel ta Jezreele.

**22** C'alal ti Joram laj yil ti Jehue, xi laj yalbee: —¿Mi lequilal c'op ti avich'oj talele, Jehue? Ti Jehue xi laj staquie: —¿C'u ono'ox xachi lequilal to ti c'op quich'oj talele, c'alal ti ame' Jezabele yac'ojbe yipal ti mulivajele, xchi'uc ta yaq'uel ti chamele?



<sup>23</sup>Ta jech no'ox yepal joybij sutel ti Jorame. Jatav batel ti c'alal xi ta xavta ti Ocoziase: —¡Jmileltic xa, Ocozías!

<sup>24</sup>Ti Jehue laj xach' ti syolobe. Laj yac'be ech'el ti Jorame. Lec laj sts'apbe ta spat ti toj jelavel ta yo'ntone. Ti Jorame j'ech'el ac'bat ti xpujlij yalel ta yut scarretae.

<sup>25</sup>Ti Jehue xi laj yalbe mantal ti Bidcar ti ja' yajcoltaobbae: —Jocho loq'uel talel ya'i teye. Bat jipo ta yosil Nabot ti oy ta Jezreele. Yu'un mu'yuc to ch'ayem ta jol, ti c'alal yacalotic ta xanvil ta ac'ob-letto carreta yu'un ti Acab ti ja' stote, ti xi caj'albat sc'oplal yu'un Dios ti Jorame:

<sup>26</sup>'Jech c'u cha'al laj quil volje, ti mal xch'ich'el ti Nabot xchi'uc ti xnich'nabe, jech ta xavich' cu'un ec ta banomil ti bu taje. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.' Ja' yu'un un, poyo batel, ba ac'o ta yosil Nabote jech c'u cha'al scaj'aloj ti Diose.

### **Ti Jehue ta smil ti Ocoziase**

(2 Cr 22.7-9)

<sup>27</sup>C'alal laj yil ti Ocozías ajvalil yu'un ti Judá ti jech c'ot ta pasele, jatav ech'el ta Bet-hagan. Ja'uc le' une, nutsbil batel yu'un ti Jehue, ti xi laj yal ti mantale: —¡Milic ya'i le' eque! Laj staic ta yayijesel ta yut scarreta ta stselej Gur, ta nopol Ibleam ti xcham o xa xchi'uque, ti cuch to batel yu'un jatobal c'alal to Meguido. C'ot ta chamel ti bu taje.

<sup>28</sup>Ts'acal to un, cuchbil bat ta carreta yu'un smosovtac ta Jerusalén. Laj smuquic ta smuquinal yuts' yalal ta Steclumal ti Davide.

<sup>29</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Ocozías ta Judae, xbuluchibal (11) xa jabil yochel ta ajvalilal ti Jorame, xnich'on ti Acabe.

### **Ta xcham ti Jezabele**

<sup>30</sup>Ti Jehue sut talel ta Jezreel. C'alal laj ya'i ti Jezabele, ic' joyanic xa lic sbon ti sate. Laj yac'be lec xnichimal ti sjole. Ts'acal to un, xcujet batel, bat q'uelvanuc ta ventana.

<sup>31</sup>C'alal c'ot ta ochebal sti' jteclum ti Jehue, xi albat yu'un ti antse: —¿C'uxi a'elan un, Zimri, uni jmil ajvalil?

<sup>32</sup>Ti Jehue laj sq'uel ech'el ti ventana ti xi laj yalbe ya'ie: —¿Buch'u ti co'ol jol co'nton xchi'uque? Chib oxibuc j'opisialetic ti laj yac' sbaic ta ilel ta nae.

<sup>33</sup>Va'i un, xi albatic mantal yu'un ti Jehue: —¡Jipic yalel talel ya'i ti ants le'e! Ti stuquique laj sjipic yalel. Ch'itomtic c'ot jlom ti xch'ich'el ta yibel nae, ta ca'etic ti ech' balatuc ta teq'uel ti Jezabele.

<sup>34</sup>Laj taj une, ti Jehue bat ve'uc uch'bajuc. Ta sjalil xa un, xi laj yal mantal ti Jehue: —Bainic ti j'ac'-ti'ol ants le'e. Muquic yu'un yantsil nich'on jun ajvalil.

<sup>35</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal batic ta smuquele, c'ajomal xa no'ox laj stabeic ti sbaquil sjole, ti yacane, xchi'uc ti xpach'omaltac sc'obe.

<sup>36</sup>Va'i un, sutic ech'el ta yalbel ya'i ti Jehue, ti xi tac'batic yu'une: —Ti Diose xi ono'ox laj yal ta sventa ti Elías yajtunel ti liquem talel ta Tisbee: 'Sbec'tal ti Jezabele, ta xla'j ta ts'i' ta osil yu'un ti Jezreele.

<sup>37</sup>Co'ol s'elan c'a'ep tanijem ta xcom sbec'tal ta osil yu'un ti Jezreele, ti ta xc'ot ta pasel ti mu xa x'ojtiquinaj ti buch'ue.'

## 2 Reyes 10

### Ti Jehue ta stsutsesbe ta j'ech'el sts'unobal xnich'nab ti Acabe

<sup>1</sup>Ti Acabe, oy lajuneb xchanvinic (70) ta vo' xnich'nab ta jteclum Samariae. Jech o xal ti Jehue laj sts'iba batel vun ta stojol ti j'abteletique, ta stojol ti moletique, xchi'uc ta stojol ti buch'utic sbisoj sbaic ta totil yu'un xnich'nab ti Acab ta jteclume, ti xi laj yal ti vune:

<sup>2</sup>“Ti jech oy ta avoc ta ac'obic xnich'nab ti avajvalique, jech c'u ch'al ti sca'taque, ti scarretatac sventa ac'ob-letoe, ti pojobbail jteclume, ti abtejebaletique, ti c'alal ta xc'ot ta avoc ta ac'obic ti ts'ibabil vun li'e,

<sup>3</sup>a'yio ava'ic lec. T'ujic junuc xnich'on ti avajvalic ti lec baxbole, ti xtojob leque. Chotanic ta spasob mantal ti stote. Tsatsajanic ta spacbel sc'oplal ti avajvale.”

<sup>4</sup>Ep xi'ic yu'un ti va'i s'elan taje, ti xi laj yalbe sbaique: “¿Mi yu'un vo'otic xa la xu' cu'untic ta spojel ti c'alal mu'yuc c'usi bal o laj ya'i ti cha'vo' ajvaliletic ti laj stsac sbaic ta leto xchi'uque?”

<sup>5</sup>Va'i un, ti buch'u ich'bil ye sti' ti bu chotol ta spas mantal ti ajvalile, ti ajvalil yu'un ti jteclume, ti moletique, xchi'uc ti buch'utic c'otem ta xq'uexol totil sbisoj sbaique, xi laj yalic ti laj stac'beic batel mantal ti Jehue: “Mu stac' ma' ti toyol cajal xa ti quecutic ta atojol une. Chapaluncutic ta spasel ti c'usi ta xac'ane. Ja'uc le' une, mu'yuc buch'u junuc ta jva'ancutic ta ajvalil. Paso ti c'usi lec ta xava'i ta xac' ti ajol ta spasele.”

<sup>6</sup>Ti Jehue laj sts'iba batel xchibal velta vun ta stojolic ti xi ta xale: “Mi co'ol jol co'ntontique, mi ta xach'unic ti jmantale, tsobbeicun talel sjol xnich'nabtac ti avajvalique. Jech ora oc'om li'e, xtal aq'uelicun li' ta Jezreele.” Ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' squeremtac ti ajvalile, oyic ta stojol ti buch'utic caj tsacal xa'i sbaic ta jteclum ti c'otemic ta jts'itesvanej yu'unique.

<sup>7</sup>C'alal laj yich'ic ti ts'ibabil vune, laj stsobic talel ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' queremetique, laj smilic. Ta jech yepal laj stic'beic ech'el sjol ta jun chib moch ti laj staquic batel c'alal Jezreel.

<sup>8</sup>C'alal c'ot ti j'al-mantal j'ich'-c'op ta stojol ti Jehue, xi laj yale: —Laj xa yich'beic talel sjol xnich'nabtac ti ajvalile. Xi laj yal mantal ti Jehue: —Busanic ta cha'bus ta ochebal sti' ti jteclume. Busanic comel, oc'om to jq'uelitic.

<sup>9</sup>Ta yoc'omal un, loc' batel ti Jehue. Xiq'uil lec sva'anoj sba ti xi laj yalbe ya'i scotol ti jteclume: —Ma'uc amulic ma' ti vo'oxuc le'e. Yu'un vu'un laj jpaybe sc'oplal ti cajval ti laj smilique. Ja'uc le' une, ¿buch'u abolaj ta smilel scotol le' une?



**10**Na'ic lec, ti c'u s'elan laj slo'iltabe sc'oplal xnich'nabtac Acab ti Diose, mi ja'uc stselbuj ma' ti mu xc'ot ta pasele. Ja' laj spas stuc ti Dios jech c'u cha'al laj scaj'albe ti Elías ti yajtunele.

**11**Ti Jehue laj smilbe scotol ti c'u to yepal oy yalab xnich'nab ti Acab ta Jezreele. Lajic xtoc scotol ti buch'utic ich'bil ye sti'ique, ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, xchi'uc ti paleetic yu'unique. Mi junuc ti cuxul laj yicta comele.

**12**Laj taj une, laj stam ech'el sbe ta Samaria. C'ot ta Bet-equed ti bu nopem xa'iic xc'ot svol sbaic xchi'uc xchij ti j'il-chijetique.

**13**Ti bu taje, laj snup ta be xchi'iltac ta voq'uel ti Ocozías, ajvalil yu'un ti Judae. Xi jac'batic yu'un ti Jehue: —¿Buch'uoxuc le' xcal une? Ti stuquique xi laj staquique: —Xchi'iluncutic ta voq'uel ti Ocoziase, ti tal jvu'lancutic xnich'nabtac ti ajvalile. Yalabtac ti me' ajvalile.

**14**Va'i un, ti Jehue xi laj yalbe mantal ti c'u yepal xvoletic batel ta stojole: —Abolajanic, ac'o sts'ic xch'a svocol avu'unic le'e. Jliquel xa xvic'lajan ti satique. Yu'un naca xc'ocbat no'ox snuqu'uc yu'un ti buch'u xvoletic xchi'uc ti Jehue ta sts'el joc' ta Bet-equed ti bu nopem xa'iic xc'ot svol sbaic xchi'uc xchij ti j'il-chijetique. Mi junuc cuxul laj yictaic comel ti chib yoxvinic (42) ta vo' viniquetic ti oyic ta scotolique.

**15**C'alal loc' batel ti Jehú ti bu taje, laj snup ta be ti Jonadab xnich'on ti Recabe, ti bat q'uelatuc yu'une. Xi laj yal ti Jehú ti laj sc'opon sbaique: —¿Mi atamoj talel stuqu'uil ta jtojol jech c'u cha'al jtamoj stuqu'uil jol co'nton ta atojole? —Ja' jech —xi laj stac' ti Jonadabe. —Ti mi jech taj un cha'e, jtsache jba jc'obtic quere —xi ti Jehue. Ti Jonadabe laj yac' ti sc'obe. Nitbil muy ta carreta yu'un ti Jehue.

**16**Xi lic yalolanbee: —Chi'inun batel, ta xavil ta aba ta asat ti c'u s'elan mu jc'an soquesbe sc'oplal ti Diose. Ja' yu'un un, laj xcuch batel ta scarreta.

**17**C'alal och ech'el ta jteclum Samaria ti Jehue, laj smil scotol ti snitilultac ti Acab ti cuxul to ox comique. Laj stsutsesbe sc'oplal ta j'ech'el jech c'u cha'al caj'albil yu'un Dios ti Eliase.

### **Ti Jehue ta xch'aybe sc'oplal yich'el ta muc' ti Baale**

**18**Laj taj une, ti Jehue xi laj yal ti c'alal laj stsob scotol ti jteclume: —Ti Acabe, jutuc no'ox laj spasbe stoyel xi'el ti Baale. Ja'uc ti vu'une x'ech' to yutsil ta jpasbe ti stoyel xi'ele.

**19**Ja' yu'un un cha'e, taic talel ta iq'uel scotol yaj'alc'optac ti Baale, ti buch'utic xnijilet xchimiletic ta stojole, xchi'uc ti paleetic yu'une. Mi ja'uc junuc ti buch'u mu xvule, ja' ti chapal xa cu'un ti milbil matanal ta sventa yich'el ta muc' ti Baale. Yan ti buch'u mu xvule, ta xich' milel. Ja' no'ox un, ti Jehue lo'lael ti va'i s'elan xchapanoj leque yo' jech ta stsutsesbe sc'oplal ti buch'utic lec xa'iic spasel stoyel xi'el ti Baale.

**20**Jech o xal laj scaj'al mantal ti ac'o yich' pasbel sq'uinal smuyubtael ti Baale, ti jech laj yich' pasele.



**21**Laj taj une, laj stac batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta sjunul ti lum Israele. Scotol ti buch'utic lec xa'iic ta yich'el ta muc' ti Baale, c'otic ta ch'ulna. Mi junuc ma' ti buch'u mu'yuc xc'ote. Noj ta jujujot xocon xch'ulna ti Baale.

**22**Jech ti Jehu une laj yalbe mantal ya'i ti buch'utic sbainojic ta xchabiel ti jtunelal c'u'iletic ti ac'o sloq'ues sventa ta slapic scotol ti buch'utic lec xa'iic ta snijanel xchimanel sbaic ta smuyubtael ti Baale. Ti buch'u yich'oj ta sventa ti c'u'ile, ja' jech laj spasic.

**23**Ta jech yepal ec un, och ech'el ta xch'ulna Baal ti Jehue, ti Jonadabe. Ti Jehue xi laj yalbe scotol ti jmuyubtaej Baale: —Tuc'ulanic lec ti mu'yuc junuc ti capal ta x'och batel ti buch'utic ta snijan xchimán sbaic ta stojol ti Diose. Ja'uc no'ox ochuc batel ti c'u yepal lec xa'iic stoyel xi'el ti Baale.

**24**Jech ti buch'utic lec xa'iic stoyel xi'el ti Baale, ochic batel ta ch'ulna yo' jech ta xaq'uic ti milbil matanale, ti chic'bil matanale. C'alal jech syaquelique, ti Jehue laj xchapan chanvinic (80) ta vo' viniquetic ta pana ti xi laj scaj-bijubtase: —Ti buch'u ta xcol batel yu'un junuc ti viniquetic ti laj cac' ta avoc ta ac'obique, ta xich' ta j'ech'el ec.

**25**C'alal laj yo'ntonic ta yaq'uel ti chic'bil matanale, jech ti Jehue xi laj yalbe mantal ti yajsoldadotaque, xchi'uc ti banquilaetic yu'un ti jujuvoc' soldadoetique: —¡Ochanic batel, milic ya'iic ta j'ech'el, ti mu xcol junuque! Svinictac ti Jehue laj smilic ta espada ti c'u yepal oyique. Laj sjipic loq'uel ti bu oye. Ts'acal to un, ochic batel ta yut xch'ulna ti Baale.

**26**Laj sloq'uesic talel ti c'usitic sbisojic ta ch'ul loc'obbailetic ti va'ajtique, laj xchiq'uic.

**27**Laj sjinesic yalel ta lum ti altare, xchi'uc xch'ulna ti Baale. Laj sjoybinic ta paxyajebal scotol, ti jech to stunel yu'unic avi tana le'e.

**28**Ja' jech laj xch'aybe sc'oplal Baal ti Jehu ta Israele.

**29**Manchuc mi jech un, mu'yuc laj yicta sba ta spasel chopol jech c'u cha'al laj spas chopol ti Jeroboam xnich'on ti Nabote, ti laj sta smul yu'un ti israeletique, ti staoj yav ta spasel stoyel xi'el ti loc'obbail vacax oro ti oy ta Dane, xchi'uc ti ta Betele.

**30**Ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Jehue: “Ti jech lec avabtel laj apas ta jtojole, ti lec bat ta nopel avu'un ta jba ta jsate, ti jech laj apas ta stojol xnich'nab Acab jech c'u cha'al jnopoje, jech ti anich'nabtaque ta x'ochic ta ajvalil ti ta xc'ot c'alal to xchanquexel ti totil me'iletique.”

**31**Manchuc mi jech taj une, ti Jehue mu'yuc laj svul yo'nton xchi'uc ti jbeluc sc'oplal ti c'otuc ta pasel yu'un ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele. Mu'yuc laj yicta sba ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboam ti laj sta smul yu'un ti israeletique.

**32**Ti jech yorail ta vo'ne taje, ja' o lic tuch'ílanbatuc yosil sbanomilic ti Israeletic yu'un ti Diose. Xi s'elan lic tsacaticuc ta leto ti Israel yu'un Hazael ta jujun sts'aquique:





<sup>33</sup>Lic ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jordane, ta scotol yosilal ti Galaade, ta yosilal ti Gade, ta yosilal ti Rubene, xchi'uc ta yosilal ti Manasese. C'ot c'alal to Areor ti oy ta sti'il uc'um Arnone. Laj yu'nin ec ti Galaade xchi'uc ti Basane.

<sup>34</sup>Ti c'u yepal slo'il ya'yejale, xchi'uc scotol ti c'usi laj spas ti Jehue, ti c'u s'elan cuch yu'une, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il yabteltac ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>35</sup>C'alal cham xa une, laj yich' muquel ta Samaria. Och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Joacaz ti xnich'one.

<sup>36</sup>Ti Jehue, vo'ob xcha'vinic (25) jabil sjalil och ta ajvalilal ta jteclum Samaria ti oy ta Israele.

## 2 Reyes 11

### Ti Ataliae juteb ta yo'nton ta spojbe ya'i yabtel ti ajvalilale

(2 Cr 22.10-23.21)

<sup>1</sup>Ti Atalía sme' ti Ocoziase, c'alal laj ya'i cham xa ti yole, lic sjol ti bat stsutsesbe sc'oplal ta j'ech'el yalab xnich'nab ti ajvalile.

<sup>2</sup>Ja'uc ti Josebae, stseb ti ajvalil Jorame, xchi'il ta voq'uel ti Ocoziase, laj xch'ac loq'uel ti Joás ti capal ta stojol ti yan xnich'nabtac ti ajvalil ti ta xich'ic milele. Mu'yuc xtae ta ilel yu'un ti Atalía jmoj bat naq'ueuc ta jbej vayebal na jmoj xchi'uc ti jts'itesvanej yu'une. Ja' jech mu'yuc xtae ta milel.

<sup>3</sup>Ti Joase, vaquib (6) jabil xnaq'uet xchi'uc ti jts'itesvanej yu'un ta xch'ulna ti Diose. Ja'uc ti Atalía une lic spas mantal ti ta jteclume.

<sup>4</sup>Ta yucubal jabil une, ti Joiadae laj stac ta iq'uel ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' soldadoetique, ti cereteoetique, xchi'uc ti jchabivanejetique. Ochic batel yu'un ta xch'ulna ti Dios ti bu tiq'uul ti Joase. Laj yac' strate ta stojolic ta sba ta sat ti Dios ti bu taje. Lic yac' ta ilel ti ch'in ajvalil Joase.

<sup>5</sup>Ta jech to yepal, xi lic yalanbe ya'i ti mantale: “Xi s'elan sc'an ta xapasic ti vo'oxuc jech c'u cha'al li'e: Ti jch'ac ta oxch'ac ti vo'oxuque, sc'an oyoxuc ta chabivanej ta chapanobbail ti ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale.

<sup>6</sup>Ti jch'ac ta oxch'aque ta xbat svol sbaic ta ochebal Shur sbie. Ti jch'ac ta oxch'aque ta xbat svol sbaic ta loq'uebal sti' ti bu volol ti jvoc' soldadoetique. Ja' jech ta xa'ech'ic ta chabivanej ta jujuchop ti ta pasob mantale.

<sup>7</sup>Ti jcha'ch'ac ti ta xloq'uic ech'el ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, jmoj ta xbat svol sbaic xchi'uc ti jchabivanejetic ta xch'ulna Dios ti bu oy ti ajvalile.

<sup>8</sup>Ti vo'oxuque, joyoloxuc ta spat xocon ti ajvalil ti chapalucoxuc xchi'uc avabtejebic ti jujune. Ti buch'u ta xch'ic sba ochel ti bu chololoxuque, ta xich' milel. Buyuc no'ox ta xbat ti ajvalile, ta xachi'inic batel.”

<sup>9</sup>Ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' soldadoetique, jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albatic yu'un ti pale Joiadae. Ta jujunic lic svol ti sviniquique jech c'u cha'al ti jvoc' ti

ta xchabivanic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, jech c'u cha'al ti buch'utic ta xloq'uic batele. Jech bat sva'an sbaic ta stojol ti pale Joiadae.

<sup>10</sup>Va'i un, ti pale laj yac'be jelavel ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' soldadoetic ti lanzaetique, xchi'uc ti macobbailetic ti laj to ox stunes ti ajvalil David ti q'uejbil ta xch'ulna ti Diose.

<sup>11</sup>Jech ti jchabivanejetique batic ti bu ac'bat yavilic ti smacojic lec ta jujujot ti oy ta bats'i c'obe, ti ta ts'et c'ob yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc ti ta sjoylej ti altare. Ti jujunique chapalic lec xchi'uc yabtejebic yo' jech ta xchabiic ti ajvalile.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Joiada une laj yic' loq'uel talel xnich'on ti ajvalile. Laj yac'be slap ti sronail sjole, xchi'uc ti yan senyailtac svinajeb ti c'ot xa ta ajvalile. Laj yich' cocanbel ti aceite ta sjole. Lic yich' albel ti ja' xa ajvalile. Ts'acal to un, scotolic laj sbaj sc'obic ti xi lic avanicuque: “¡Ajvalil xa!”

<sup>13</sup>C'alal laj ya'i ti Atalía ti x'avlajet xa ti jchabivanejetique xchi'uc ti jteclume, bat ta xch'ulna ti Dios ti bu tsobol scotolique.

<sup>14</sup>Ti bu taje, laj yil ti va'al ti ajvalil ta yoc muc' ta oy jech c'u cha'al liquem ono'ox yu'unic ta spasele. Ti ta jujujot xocone, va'ajtic ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' soldadoetique, xchi'uc ti epal jtij-vobetique, ti xmuyubajic no'ox ta xoq'uisanic oq'ues ti jteclume. Va'i un, ti Ataliae xi laj yal ti laj xch'i' ta jatel ti sc'u'e: —¡J'ac'vanej ta vocol! ¡J'ac'vanej xa ta vocol!

<sup>15</sup>Ja'uc ti pale Joiadae xi laj yalbe ya'i mantal ti banquilaletic ti oy ta yoc ta sc'obic ta spasel ta mantal ti soldadoetique: —Chechic loq'uel ya'i le'e ti jech li' capale. Jmoj ac'o yich'ic milel ta espada xchi'uc ti buch'u co'ol sjolique. Ti jech yaloj xa ono'ox ti palee, ti mu smilic ta yut xch'ulna ti Diose,

<sup>16</sup>laj xchuquic loq'uel. Laj xchechic batel ta ochebal sti' ti scotleb ca'etic ti oy ta chapanobbail yu'un ti ajvalile. C'ot smilic ti bu taje.

<sup>17</sup>Ts'acal to un, ti Joiadae laj sliques jun trate ta stojol ti Diose, ta stojol ti ajvalile, ta stojol ti jteclume, ti ta xc'otic ta steclumal ti Diose, xchi'uc ta stojol ti ajvalil xchi'uc ti jteclume.

<sup>18</sup>Laj taj une, scotol batic ta xch'ulna ti Baale ti laj slilinic ta lomesele. Laj slilinic ta lomesel ta j'ech'el ti altaretique xchi'uc ti loc'obbailetic. Ja'uc ti Matán yajpale ti Baale, laj sc'ocbeic snuc' ta sts'el ti altaretique. Ta jech no'ox yepal un, ti palee lic sva'anan jchabivanejetic ta xch'ulna ti Diose.

<sup>19</sup>Ts'acal to un, lic stsob ti baquilaletic yu'un ti soldadoetique, ti sereteoetique, ti jchabivanej soldadoetique, xchi'uc scotol ti jteclume. Jmoj xvoletic loq'uel scotolic ta xch'ulna ti Diose, ti xchi'inojic batel c'alal to chapanobbail yu'un ti ajvalile. Ochic batel ta ti'na ti bu oy ti jvoc' jchabivanej soldadoetique. Choti ta chapanobbail ti Joase.

<sup>20</sup>Xmuyubajic no'ox scotol ti jteclume. Ti jech laj xa ta milel ta espada ti Atalía ta chapanobbaile, ja' to jech mu'yuc xa c'usi sna' com ti jteclume.



## 2 Reyes 12

### Och ta ajvalil yu'un Judá ti Joase

(2 Cr 24.1-27)

- <sup>1</sup>Yucubal (7) xa jabil yochel ta ajvalilal ti Jehue, lic ochuc ta ajvalilal ti Joás ti ja' to no'ox yich'oj vucub (7) jabile. Cha'vinic (40) jabil sjalil och ta ajvalilal ta Jerusalén. Sibia sbiinoj ti sme'e, ti liquel talel ta Beersebae.
- <sup>2</sup>Ti c'usitic laj spas ti Joase, lec laj yil ta sba sat ti Diose, yu'un chanubtasbil lec yu'un ti pale Joiadae.
- <sup>3</sup>Manchuc mi jech un, lec no'ox laj yil ti va'ajtic ti c'opojebaletic yu'unique, ti staoj yav ti jnaclejetique ta xaq'uic ti chic'bil matanale, ti xchic'bil pome.
- <sup>4</sup>Oy jun c'ac'al, ti xi laj yalbe ya'i paleetic ti Joase: —Tsobo scotol ti taq'uin ti oy stunel ta xich'ic talel ta xch'ulna ti Diose, jech c'u cha'al ti patanil ti oy sc'oplal ta xc'ot ta q'uexolile, jech c'u cha'al ti c'u yepal c'ot ta scotol ti loqu'em ayanem ta o'ntonal ta xich' ich'el talel ta xch'ulna ti Diose.
- <sup>5</sup>C'anbeic ti buch'u va'anbil ta sq'uel ti yavil taq'uine yo' jech ta xich' q'uextael ti c'usitic soquemic yu'un ti ch'ulnae.
- <sup>6</sup>C'alal sta yoxibal xcha'vinic (23) jabil yochel ta ajvalilal ti Joase, ja'uc ti paleetic une, yoquel mu'yuc c'usi sjeltaojbeic ti ch'ulnae.
- <sup>7</sup>Va'i un, ti ajvalil Joase, xi laj yalbe ya'i ti c'alal laj stac ta iq'uel ti pale Joiadae, xchi'uc ti yan paleetique: —¿C'u cha'al ya'yel ti yoquel mu'yuc to aliquesojic ta snojesel ti c'usitic soquem yu'un ti ch'ulnae? Avi tana li'e, mu'yuc xa ta xavich'ic ac'bel ti taq'uin yu'unic ti buch'utic sbainojic ti yavil taq'uine. Ti buch'u oy yu'une, tsots sc'oplal ac'o yac' ta c'abal yo' jech ta xich' q'uextael ti c'usitic soquemic yu'un ti ch'ulnae.
- <sup>8</sup>Ti paleetique lec laj ya'iic ti mu'yuc xa ta sbainbeic staq'uinic ti jnaclejetique, ti ma'uc xa ta sbainic ta xq'uextael ti c'usitic soquemic yu'un ti ch'ulnae.
- <sup>9</sup>Va'i un, ti pale Joiadae laj stam jbej caxa. Laj sjombe ti smac sti'e. Laj sbejan ta xocon stuq'uil bats'i c'obal yu'un ti altare ta ochebal xch'ulna ti Diose. Ti paleetic ti sbainojic ta sq'uelel ti ochebal sti' ch'ulnae, ta xaq'uic ta caxa scotol ti taq'uin ti ta xich' ich'el batel ta sventa xch'ulna ti Diose.
- <sup>10</sup>C'alal ta xilic ti ep xa ti taq'uin ta caxae, ta xc'otic ti buch'utic sbainojic ta sts'ibael ti c'usitic ta xc'ot ta pasel yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti banquilal palee. Ta xchapic c'u yepal ta staic ti taq'uin ta xch'ulna ti Diose. Ta stiq'uic ech'el ta jun vorxa ta ts'acal to une.
- <sup>11</sup>C'alal chapbil xa yu'unic ti c'u yepal laj staic une, ta xac'beic ta yoc ta sc'ob ti buch'utic sbainojic ti abtel yu'un ti ch'ulnae yo' jech ta xich' tojel ti jch'ul-te'etique, ti jchanubtasvanej yu'un ti abteletic ta sventa xch'ulna ti Diose,



<sup>12</sup>ti albanyiletique, ti j'an-tonetique. Ma'uc no'ox taje, ta sventa ti taq'uin ti ta xtun ta ch'ulnae, jech ta smanic ti te'e, ti anbil tone, xchi'uc ti c'usitic sc'an manel yane.

<sup>13</sup>Ja'uc ti taq'uin ti ta xich' ich'el batel ta xch'ulna ti Diose, ma'uc ta sventa ti ta xich' meltsanel ti plata bise, ti xulobiltac sc'aq'uemal ti mechaetique, ti lech-lech taq'uinetique, ti oq'uesetique, xchi'uc ti c'usitic ta xtun ta yan ti meltsanbil ta oroe, ti ta platae.

<sup>14</sup>Ja'uc le'e, ta xich'ic ac'bel ti buch'utic sbainojic ti abtele yo' jech ta xich' q'uextael ti c'usi sc'an ta xch'ulna ti Diose.

<sup>15</sup>Manchuc mi jech un, ti buch'utic ta xich'ic ti taq'uin ti sbainojic ti abtel ta stojol ti j'abtele, mu'yuc ta stsatsal jac'batic ti c'u s'elan ta slajesic ti taq'uine. Stuc'ulanoj sbaic lec ti c'u s'elan ta spiquic ta stunesele.

<sup>16</sup>Ma' ti matanal taq'uin ti ta xich' aq'uel ta sventa ti mulil colo'ile, mu'yuc ta xich' ich'el batel ta sventa ti ch'ulnae. C'otem ta yu'unic ti paleetique.

<sup>17</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti Hazael ajvalil yu'un ti Siriae, lic stsac ta leto ti lum Gate, laj yu'nin. Laj stam batel sbe ta stsaquel ta leto ti lum Jerusalén ta ts'acal to une.

<sup>18</sup>Ja'uc ti Joás ajvalil yu'un ti Judae lic stsob scotol ti c'usitic jtunel ti laj to ox stunesic ta stoyel xi'el Dios ti laj ech'icuc ta ajvalilal ta Judá ti Josafate, ti Jorame, ti Ocoziase, ti ja' smolmuc'totac laj ech'icuc ta pas mantal ta Judae. Lic svol ta tsobel ti c'usitic laj to ox stunes stuque, ti epal oro ti c'otem ta yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc ti oy ta chapanobbail ti ta snae. Scotol laj svol ta tsobel ti laj yac'be ech'el ti Hazaele, ja' to jech laj yicta sba ta scontrainel ti Jerusalene.

<sup>19</sup>Ti c'u s'elan c'ot slo'il ya'yejal ti Joase, xchi'uc ti c'usitic laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal ti ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>20</sup>Yaj'opisialtac stuc, nopbat, paybat sc'oplal ta mucul, ti mile ta jbej na ta jembil lum ti oy ta yalobaltic yu'un ti Silae.

<sup>21</sup>Va'i un cha'e, ti Josacar xnich'on ti Simate, xchi'uc ti Jozabad xnich'on ti Somere, ti ja' yaj'opisialtaque, xcham o xa xchi'uc ti syayijemal ti laj yac'beique. Bat smuquic ta Steclumal David ti c'alal chame. Laj taj une, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Amasías ti ja' xnich'one.

## 2 Reyes 13

### Yochel ta ajvalilal ti Joacaz ta Israele

<sup>1</sup>Ta oxib xcha'vinic jabil yochel ta ajvalilal ti Joas xnich'on ti Ocozías ta Judae, ta Israele, och ta ajvalilal ti Joacaz xnich'on ti Jehue, ti vuclajuneb no'ox jabil sjalil ech' ta ajvalilal ta jteclum Samariae.

<sup>2</sup>Ja'uc ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, yu'un laj spas ec jech c'u cha'al chopol laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabat ti laj sta smul yu'un ti Israele, ti c'ajomal no'ox laj yac'be yipal ta sa'el ti smule.

<sup>3</sup>Jech o xal un, lic sc'ac'al yo'nton ti Dios ta stojol ti Israele, ti jal ta j'ech'el ti aq'ueic ta yoc ta sc'ob ti Hazael ajvalil yu'un ti Siriae, xchi'uc ta stojol ti Ben-adad ti ja' xnich'one.

<sup>4</sup>Va'i un, ti Joacaze lic c'opojuc ti'inuc ta stojol ti Diose, ti tsacbil ich'bil ti sc'opojel yu'un ti Diose, ti yiloj ta sba ta sat ti c'u s'elan ta x'ilbajinatic ti israeletic yu'un ti ajvalil ta Siriae.

<sup>5</sup>Ac'batic talel jun jpojvanej yu'un ti Diose, ti c'ot ta pasel ti ja' to jech laj staic pojel colel ti israeletic ti tsots ta x'ilbajinatic yu'un ti ajvalil ta Siriae. Laj staic ti jun yo'ntonic lic cuxiuc ta snaic jech c'u cha'al ta ba'yele.

<sup>6</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc laj yicta sbaic ta spasel chopol jech c'u cha'al laj spasilan snitilultac ti Jeroboame, ti ja' ta scoj laj sta smul yu'un ti israeletique. C'ajomal no'ox laj yac'beic yipal ta spasel ti chopole, ti staoj yav lec no'ox ta xilic sloc'obbail Asera ta Samaria.

<sup>7</sup>C'ajomal xa no'ox lajuneb yoxvinic (50) ta vo' jcajlejetic ta ca' yajsoldadotac ictabat comel ti Joacaze, xchi'uc lajuncot scarreta sventa ac'ob-leto, xchi'uc lajunmil (10,000) ta vo' soldadoetic ti ta xanavic ta yoquique. Ti yepale, stuc slilijemal ictabat comel yu'un ti ajvalil ta Siriae.

<sup>8</sup>Ti c'u s'elan slo'il ya'yejal ti Joacaze, ti c'usi laj spase, xchi'uc ti c'usitic cuch yu'une, ts'ibabil ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>9</sup>C'alal cham ti Joacaze, laj smuquic ta Samaria. Ts'acal to un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti xnich'on ti Joas sbie.

### **Och ta ajvalilal yu'un Israel ti Joase**

<sup>10</sup>Ta yuclajunebal xcha'vinic (37) jabil yochel ta yabtel ta ajvalilal ti Joas ta Judae, jech ec ti yan Joas xnich'on ti Joacaze, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un ti Israele. Vaclajuneb (16) jabil sjalil ech' ta ajvalilal ta Samaria.

<sup>11</sup>Ja'uc ti c'usitic lic spas une, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose, yu'un jech lic spas chopol ec jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, ti laj sta smul yu'un ti israeletique, ti mu ja'uc laj yicta sba ta spasele.

<sup>12</sup>Ti c'u yepal slo'il ya'yejal ti Joase, ti c'usitic laj spase, ti c'usitic tsots sc'oplal cuch yu'une, ti laj scontrain sbaic xchi'uc ti Amasías ajvalil yu'un ti Judae, ts'ibabil ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>13</sup>C'alal cham ti Joase, laj smuquic ta Samaria ti bu muculic ti yan ajvaliletic yu'un ti Israele. Ts'acal to un, och ta ajvalilal ti Jeroboame.

### **Ta xc'ot ta pasel ti c'usi caj'albile, xchi'uc ta xcham ti Eliseoe**

<sup>14</sup>Naca tey xa ti Eliseo ta scoj ti tsacbil ta chamele. Va'i un, bat q'uelatuc yu'un ti Joás ajvalil yu'un ti Israele. X'oc'olet xa yicoj ti xi laj yalbee: —¡Tot un cha'e, tot un cha'e, ti co'ol a'elan jech c'u cha'al junuc banquilal jvoc' jpojvanej soldado la'ech' yu'un ti Israele!

**15**Xi tacbat yu'un ti Eliseoe: —Tsaco ti ayolobe xchi'uc jun chibuc ti sni'e. Jech ti ajvalile laj stsac ti syolobe xchi'uc ti jun chib sni'e.

**16**Va'i un, xi albat yu'un ti Eliseoe: —Chapano aba ta xach'el ti ayolobe. C'alal jech syaquil ta spas ti ajvalile, ti Eliseoe laj scajan sc'ob ta stojol ti ajvalile.

**17**Va'i un, xi laj yalbe ya'ie: —Jamo ti ventana ti sq'ueloj batel sloq'ueb c'ac'ale. Laj sjam ti ajvalile, ti xi albat mantal yu'un ti Eliseoe: —Avi une, ¡teno batel ti sni' ayolobe! Ti ajvalile laj sten batel ti sni' syolobe. Va'i un, xi avan ti Eliseoe: — ¡Jpojvanej yolob yu'un ti Diose! ¡Jpojvanej yolobot ta scontrainel ti Siriae! ¡Ta xatsal ti sirioetic ti oyic ta jteclum Afeque, ti ta j'ech'el ta xatsutsese!

**18**Ts'acal to un, xi laj yalbe ya'i ti ajvalile: —Tamo ti sni'tac ayolobe. C'alal laj stam sni'tac syolob ti ajvalile, xi albat mantal yu'un ti Eliseoe: —Avi tana une, pujo ta majel ti banomile. Ti ajvalile, oxib velta laj spuj ta majel ti banomile, lic spajes sba.

**19**Va'i un, ti j'alc'op une lic socuc sjol yu'un, ti xi laj yalbe ya'ie: —Ti lajuc apuj ta majel vo'obuc vaquibuc velta ti banomile, xu' xa avu'un ta stsalel ti sirioetic jechuque, ja' to ti c'uxi stsuts avu'une. Ja'uc tana le' une, c'ajomal no'ox oxib velta xu' avu'un ta stsalel.

**20**Cham ti Eliseoe. Laj smuquic. Yantic x'epaj liquel jujun jabil ti j'elec' moabitaetic ta yilbajinel ti muc' ta jteclume.

**21**Oy jun c'ac'al, oy jun chib israeletic ti yacal ta smuquic jun vinic ti chame c'alal laj yilic ti xvolet talel ta stojolic epal j'eleq'uetique. Va'i un, laj sjipic yalel ta anil ta smuquinal Eliseo ti animae, jatavic batel. Ta jech yepal, ti c'alal cajal c'ot ta sba sbaquil Eliseo ti animae, toj cha'cuxiel c'ot, va'i liquel.

**22**Ti Hazaele, ajvalil yu'un ti Siriae, toj ilbaj laj yutilan ti israeletic ti c'alal cuxul to ox ti Joacaze.

**23**Ja'uc ti Dios une toj abol sba laj yil. C'uxubaj yo'nton ta stojolic. Ta sventa ti spasoj strate xchi'uc ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, lic yac' sjol ta stojolic. Mi ja'uc laj stubbe sts'unubalic. Mi ja'uc laj sten loq'uel ta stojol, ti ja' to jech mu'yuc tenvanem avi tana le'e.

**24**C'alal cham ti Hazael ajvalil yu'un ti Siriae, xnich'on no'ox och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Ben-adad sbie.

**25**Va'i un, ti Joás xnich'on ti Joacaze, cuch yu'un ta xcha'u'ninel ti lumetic ti laj spoj ti Ben-adad c'alal laj spas leto ti Joacaz ti ja' stote. Oxib velta laj stsal Ben-adad ti Joase. Lic yu'nin ti lumetic ta Israele.

## 2 Reyes 14

### Och ta ajvalilal ti Amasías ta Judae

(2 Cr 25.1-28)

**1**Ta xchibal xa jabil yochel ta ajvalilal ti Joás xnich'on ti Joacaz ajvalil yu'un ti Israele, jech ti Amasías xnich'on ti Joase, ja' o lic ochuc ta ajvalilal ta Judá.



<sup>2</sup>Yich'oj xa vo'ob xcha'vinic (25) jabil ti Amasías c'alal lic ochuc ta ajvalilale. Baluneb xcha'vinic (29) jabil laj spas ajvalilal ta Jerusalene. Joadán sbi ti sme'e, liquel ta Jerusalén.

<sup>3</sup>Ti c'usitic laj spas ti Amasiase, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose, ja' no'ox ti mu sta jech c'u cha'al laj spas ti David ti ja' smolmuc'tote. Yu'un ja' jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti Joás ti ja' stote.

<sup>4</sup>Yu'un mu'yuc laj yich' lilinel ti c'usitic oy ta jujun c'opojebaletic yu'unique. Staoj yav yac'ojbeic yipal ti jteclum ta xaq'uc ti chic'bil matanale, xchi'uc ti chic'bil pome.

<sup>5</sup>C'alal stsacoj xa lec yip xchi'uc yabtel ti Amasiase, laj smil scotol ti yaj'opisialtac ti buch'utic milbun ti stote.

<sup>6</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc laj smilbe xnich'nabtac ti jmilvanejetique. Yu'un laj spas jech c'u cha'al ta xal ti jbel ti c'usi albil ti laj sts'iba comel ti Moisesse, ti xi albat mantal yu'un ti Diose: “Ti totil me'iletique, mu xu' ta xich' o milel ta scoj ti c'usi chopol ta spas ti yalab xnich'nabique. Mi ja'uc ti alab nich'nabiletique, mu xu' ta xich' o milel ta scoj ti c'usi chopol ta spas ti totil me'iletique. Ti jujune ta xich' milel ta scoj ti c'u s'elan laj sta ti smul stuquique.”

<sup>7</sup>Ti Amasías taje, ja' ti buch'u laj smil lajunmil (10,000) ta vo' edomitaetic ta Stenlejal Ats'am sbie, ti laj yu'nin ti jteclum Selae, ti laj yac'be sbiin Jocteele, ti ja' to jech sbiinoj tana li'e.

<sup>8</sup>Laj ti jech laj spas taj une, laj stac batel jun j'al-mantal j'ich'-c'op ta stojol ti Joás xnich'on ti Joacaze, smom ti Jehue, ajvalil yu'un ti Israel ti xi laj yalbe ya'ie: “La' li'e quere, yo' jech ta jq'uelbe jba ti jsatique.”

<sup>9</sup>Ja'uc ti Joase xi xcholet laj stac ech'el ti stac'obil yu'une: “Ti tomal ch'ixe xi laj yalbe ya'i ti ch'ut te' ti oy ta Libanoe: ‘Ti jquerem nich'one, ac'bo atseb yo' jech ta xajnilin.’ Ja'uc le' une, ech' jcot jti'oval chon ti ech' xvoch' ta teq'uel ti tomal ch'ixe.

<sup>10</sup>Jna' lec ti cuchem avu'un ta stsalel ti edomitaetique, ti mu'yuc xa c'usi x'ech' o ta xava'i ti atoyoj aba xchi'uque. Ja' lec, chotlan no'ox ta ana quere. ¿C'u cha'al ti ta xasa' avocole, ti ta sta ta maquiel ti Judá avu'un eque?”

<sup>11</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc laj yac' ta venta ti Amasiase. Va'i un, laj stam batel sbe ti Joase yo' jech ta stsac sbaic ta c'op xchi'uc ti Amasías ta Bet-semes ti oy ta yosilal ti Judae.

<sup>12</sup>Ti Judá une, tsalbil c'otic yu'un ti Israele. Ta jujun tal jatav batel ta snaic.

<sup>13</sup>Ti Joase, ajvalil yu'un ti Israele, ta Bet-semes laj stsac ta chuquel ti Amasías ti ajvalil yu'un ti Judae. Laj taj une, laj stam batel sbe ta Jerusalén ta ts'acal to un, ti balunvinic (180) metro snatil yiloj ti laj sjam ech'el ti smocale, ti lic ti bu sbiinoj Sti' sna Efraine, ti c'ot c'alal to ti sbiinoj Xuc'av Ti'nae.



**14**Ma'uc no'ox taje, laj yu'ninan scotol ti oroe, ti platae, scotol ti c'usitic jtunel ta xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti oy ta chapanobbail yu'un ti ajvalile. C'alal laj xa xchuc jun chibuc viniquetic ta sventa ta xc'ot ta spojele, sut ech'el ta Samaria.

**15**Ti slo'il ya'yejal ti Joase, ti c'usitic laj spase, ti c'usitic cuch yu'une, xchi'uc ti laj stsac sbaic ta leto xchi'uc ti Amasías ajvalil yu'un ti Judae, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

**16**C'alal chame, laj smuquic ta Samaria jmoj xchi'uc ti bu mucajtic ti ajvaliletic yu'un ti Israele. Ts'acal to un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Jeroboam ti ja' xnich'one.

**17**Ti Amasiase, xnich'on ti Joás ajvalil yu'un ti Judae, cuxi to batel vo'lajuneb (15) jabil ti c'alal chamem xa ox ti Joás xnich'on ti Joacaz ajvalil yu'un ti Israele.

**18**Ti slo'il ya'yejal ti c'usitic laj spas ti Amasiase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Judae.

**19**Ti ta Jerusalene, oy buch'u laj xchap sc'opic ta mucul ta scontrainel ti Amasiase. Jech o xal jatav batel ta Laquis. Ja' no'ox un, nutsbil ech'el yu'un jcontrainvanejetic ta jteclum taje, ti laj smilic ti bu taje.

**20**Laj taj une, laj scajanic muyel ta sba sca'. Laj smuquic ta Jerusalén jmoj xchi'uc ti bu mucajtic ti smolmuc'totac ta vo'ne ta Steclumal ti Davide.

**21**Va'i un, scotol ti jteclum Judae lic sva'anic ta ajvalil yu'unic ti Azariase, ta xq'uexol ta ajvalilal ti Amasías ti ja' stote. C'ajomal to no'ox yich'oj vaclajuneb (16) jabil ti Azariase.

**22**C'alal chamem xa ti stote, ja' xa stuc lic xcha'va'an ti jteclum Elate yo' jech ta xc'ot ta yu'un ti Judae.

### **Ti xchibal Jeroboame ta x'och ta ajvalilal yu'un ti Israele**

**23**Ti ta yo'lajunebal (15) jabil yochel ta ajvalilal ti Amasías xnich'on ti Joás ajvalil yu'un ti Judae, ja' o lic ochuc ta ajvalilal ti Jeroboam xnich'on ti Joás ta Jerusalene, ti jun yoxvinic (41) jabil ech' ta ajvalilal ta Samariae.

**24**Ja'uc le' une, ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Mu'yuc laj yicta sba ta spasel ti chopol jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabat ti laj sta smul yu'un ti Israele.

**25**Ti Jeroboame lic yac'be sta stuq'uil stsaquic ti Israele, ti lic stam ech'el ta Hamate, ti c'ot ta nab Arabae. C'ot ta pasel jech c'u cha'al scaj'aloj ono'ox ti Ajvalil Dios yu'un ti Israel ta sventa ti yajtunel Jonás, xnich'on ti Amitaie, j'alc'op ti oy ta Gat-hefere.

**26**Yu'un ti Diose laj yil ti mu x'ech' xjelav svocolic ti israeletique, ti mu junuc ta xcolique, ti mu junuc oy buch'u ta stic' sba ta spojelique.

**27**Va'i un, ti Diose laj stic' sba ta spojelic ta sventa ti Jeroboam xnich'on ti Joase. Mu'yuc to c'otem ta yo'nton Dios ti ta xch'aybe sc'oplal ti israeletic ta banomile.

<sup>28</sup>Ti slo'il ya'yejal ti Jeroboame, ti c'usitic laj spase, ti c'u s'elan cuch yu'un ti letovajel ti laj sliquesse, xchi'uc ti c'u s'elan laj yu'nin ti Damascoe xchi'uc ti Hamate ta sventa ta stunesic ti Israele, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>29</sup>C'alal cham ti Jeroboame, laj smuquic jmoj xchi'uc ti bu mucajtic ti yan ajvaliletic yu'un ti Israele. Ts'acal to un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Zacarías ti ja' xnich'one.

## 2 Reyes 15

### Och ta ajvalil yu'un Judá ti Azariase

(2 Cr 26.3-5, 16-23)

<sup>1</sup>Ti ta yucubal xcha'vinic (27) jabil yochel ta ajvalilal ti Jeroboam ajvalil yu'un ti Israele, ja' o lic ochuc ta ajvalilal ti Azarías xnich'on ti Amasías ti ajvalil yu'un ti Judae.

<sup>2</sup>Ja' to no'ox yich'oj vaclajuneb (16) jabil ti c'alal lic ochuc ta ajvalilale. Lajcheb yoxvinic (52) jabil ech' ta ajvalilal ti ta Jerusalene. Jecolías sbi ti sme'e, ti liquel ta Jerusalene.

<sup>3</sup>Ti c'usitic laj spas ti Azariase, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose. Jech laj spas jech c'u cha'al laj spas talel ti stot ti Amasías sbie.

<sup>4</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc laj stubbe sc'oplal ti c'usitic oy ta c'opojebaletique, ti bu to staoj yav ta xchiq'uic matanaletique, ti ta xchiq'uic pom ti jnaclejetique.

<sup>5</sup>Tsots ac'bat svocol ta c'a'emal chamel yu'un Dios ti ajvalile, ja' to ti c'uxi chame. Ti ajvalile mu'yuc xa bu xnaqui ta sna ti bu ti chapanobbaile. Laj yich' ich'bel ta yan ti yabtele, ja' laj yich' ti Jotam ti ja' xnich'one, ti lic sventain ti jteclume.

<sup>6</sup>Ti c'u yepal slo'il ya'yejal ti Azariase, xchi'uc scotol ti c'usitic laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>7</sup>C'alal cham ti Azariase, bat smuquic jmoj xchi'uc ti bu mucajtic ti smolmuc'totac ta Steclumal ti Davide. Ts'acal to un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Jotame ja' ti xnich'one.

### Ta x'och ta ajvalilal yu'un Israel ti Zacariase

<sup>8</sup>Ti ta xvaxaclajunebal xcha'vinic (38) jabil yochel ta ajvalilal yu'un Judá ti Azariase, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un Israel ti Zacarías xnich'on ti Jeroboame, ti vaquib u (6) no'ox ech' ta ajvalilal ta Samariae.

<sup>9</sup>Yu'un ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Ti c'u s'elan laj spas ti smolmuc'totaque, ja' jech lic spas ec. Mu'yuc laj yicta sba ta spasel jech c'u cha'al laj spas chopol ti Jeroboam xnich'on ti Nabat ti laj sta smul yu'un ti Israele.

<sup>10</sup>Le' une, ti Salum xnich'on ti Jabese lic scontrain ti laj xchap sc'op ta mucule, ti laj stsac ta c'op ti Ibleam ti laj smil ta j'ech'ele. Lec chotiuc ta ajvalil ti stuc une.



<sup>11</sup>Ti slo'il ya'yejal ti c'usitic laj spas ti Zacariase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>12</sup>Taje, ja' c'ot ta pasel ti jech ono'ox caj'albat ti Jehú yu'un ti Dios ti ta xchanq'uexelal totil me'iletic ta x'ech' chotiicuc ta ajvalil ti xnich'nabtaque.

### **Ti Salume ta x'och ta ajvalilal yu'un ti Israele**

<sup>13</sup>C'alal och ta ajvalilal ti Salum xnich'on ti Jabese, ja' o ti c'alal oy xa ta sbalunlajunebal xcha'vinic (39) jabil yochel ta ajvalilal ta Judá ti Uziase. Ja'uc le' une, c'ajomal jun u lec tsacal ti ech' ta ajvalilal ta Samariae.

<sup>14</sup>Yu'un ti Manahem xnich'on ti Gadie loc' talel ta jteclum Tirsae, bat stsac ta c'op ti Salum ti oy ta Samariae. C'alal laj xa smile, och ta xq'uexol ta ajvalilal.

<sup>15</sup>Ti c'u yepal slo'il ya'yejal ti Salume, xchi'uc ti lic scontrain ta mucul ti Zacariase, ts'ibabil com scotol ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>16</sup>Va'i un, ti Manahem une lic slilin ti jteclum Tifsae. Laj stsob ech'el scotol ti c'usitic x'ayan ta osil banomil taje, ti lic ech'el ta Tirsae. Jech xtoc laj sjatanbe xch'ut ti antsetic ti xchi'ucanojan yolique. Ja' jech laj spas ta scoj ti mu'yuc xjambat sti'tac ti jteclume.

### **Ta x'och ta ajvalilal yu'un Israel ti Manaheme**

<sup>17</sup>Ti ta sbalunlajunebal xcha'vinic (39) jabil yochel ta ajvalilal ti Azarías ta ajvalil yu'un Judae, ja' o lic ochuc ta ajvalilal ti Manahem xnich'on ti Gadí ti ta Israele. Lajuneb (10) no'ox jabil ech' ta ajvalilal ta Samaria.

<sup>18</sup>Yu'un ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Mu'yuc laj yicta sba ta spasel chopol jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabat ti laj sta smul yu'un ti Israele.

<sup>19</sup>Ti ta sc'ac'alil taje, ja' o vul ta loq'uel ti Pul ajvalil yu'un ti Siriae, ti laj sbec' ta mesel ti jteclume. Ti Manaheme loc' ayan ta yo'nton ti laj yac'be oxlajuneb xcha'vinic ta mil (33,000) kilo plata yo' ta sc'uban sba lec xchi'uc ti yabtele.

<sup>20</sup>Yo' jech ta stojbe ajvalil yu'un Asiria ti va'i yepal taje, ti Manaheme laj yal mantal ti ac'o yaquic x'ech' jutuc ta o'lol kilo plata taqu'in sventa spatanic scotol ti jc'ulejetic ta Israele. Ti jech taj une, ti ajvalil yu'un Asiriae sut batel ta slumal. Mu'yuc xa xjoc'tsaj ti ta jteclume.

<sup>21</sup>Ti sc'oplal slo'il ya'yejal ti Manaheme, xchi'uc scotol ti c'usitic laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>22</sup>Ts'acal to un, ti c'alal cham xae, ja' laj xcuch comel abtelal ti Pekaía ti ja' xnich'one.

### **Ta och ta ajvalil yu'un Israel ti Pekaiae**

<sup>23</sup>Ti ta yo'lajunebal (50) jabil stic'lej ta yabtel ti Azarías ajvalil yu'un ti Judae, ja' o lic ochuc ta ajvalil yu'un Israel ti Pekaía xnich'on ti Manaheme. Chib jabil ech' ta ajvalilal ta Samaria.



<sup>24</sup>Ti c'usitic lic spase, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose. Mu'yuc laj yicta sba ta spasel chopol jech c'u laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabat ti laj sta smul yu'un ti Israele.

<sup>25</sup>Ja'uc le' une, oy jun yaj'opisial ti sbiinoj Pekae, xnich'on ti Remaliase, lic sjol ta scontrainel ti laj spay xchi'iltac lajuneb yoxvinic (50) ta vo' viniquetic ti liquemic talel ta Galaade. Xvoletic c'otel ta pojobbail jteclum ti bu spasob mantal ti ajvalile. C'alal cham laj xa yu'une, ja' xa stuc lic chotluc ta ajvalilal.

<sup>26</sup>Ti sc'oplal slo'il ya'yejal ti Pekaiae, xchi'uc scotol ti c'usi laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

### **Ta x'och ta ajvalilal yu'un Israel ti Pekae**

<sup>27</sup>Ti ta xljachebal yoxvinic (52) jabil stic'lej ta yabtel ti Azariase, ajvalil yu'un ti Judae, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un Israel ti Peka xnich'on ti Remaliase. Jtob (20) jabil ech' ta ajvalilal ta Samaria.

<sup>28</sup>Ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Mu'yuc xicta sba ta spasel chopol jech c'u cha'al laj spas ti Jeroboam xnich'on ti Nabat ti laj sta smul yu'un ti Israele.

<sup>29</sup>C'alal yorail ochem ta ajvalilal yu'un Israel ti Pekae, ja' o c'ot ti Tiglat-pileser ajvalil yu'un ti Asiriae, ti laj yu'nin ti Iione, ti Abel-bet-maacae, ti Janóahé, ti Quedese, ti Hasore, ti Galaade, ti Galilea, xchi'uc scotol yosilal ti Neftalie. Laj xhuc batel c'alal to Asiria scotol ti jnaclejetic yu'une.

<sup>30</sup>Va'i un, ti Osease, squerem ti Elae, lic sjol ta scontrainel ti Peka xnich'on ti Remaliase. Laj stsac ta leto, ti j'ech'el laj smile. Ti jech taj une, laj to yil ti lic chotluc ta ajvalilal ti c'alal jtob xa ox jabil stic'lej ta ajvalilal ti Jotam xnich'on ti Uziase.

<sup>31</sup>Ti sc'oplal slo'il ya'yejal ti Pekae, xchi'uc scotol ti c'usi laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

### **Ta x'och ta ajvalilal yu'un Judá ti Jotame**

*(2 Cr 27.1-9)*

<sup>32</sup>Ti ta xhibal (2) jabil yochel ta yabtel ti Peka xnich'on ti Remaliase, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un Judá ti Jotam xnich'on ti Uziase.

<sup>33</sup>Yich'oj xa vo'ob xcha'vinic (25) jabil ti c'alal lic ochuc ta yabtele, vaclajuneb (16) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén. Jerusa sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Sadoque.

<sup>34</sup>Ti c'usitic laj spas ti Jotame, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose jech c'u cha'al laj spas ti Uzías ti ja' stote.

<sup>35</sup>Lic smeltsan ti muc' ta ti'na ti oy ta ochebal ch'ulna yu'un ti Diose. Ac'o mi jech un, mu'yuc laj slilin ti jujun c'opojebaletic ti na'bil yu'unic ti jnaclejetic ti bu ta xaq'uic milbil matanaletique, ti bu ta xchiq'uic ti pome.

<sup>36</sup>Ti sc'oplal slo'il ya'yejal ti Jotame, xchi'uc scotol ti c'usitic laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Judae.



<sup>37</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ja' o ti Diose laj stac talel Rezin ajvalilal yu'un ti Siriae, xchi'uc ti Peka xnich'on ti Remalias ta scontrainel ti Judae.

<sup>38</sup>C'alal cham ti Jotame, bat smuquic ti bu mucul ti smolmuc'totac ta Steclumal ti Davide, ti ja' smolmuc'tote. Ts'acal to un, ja' laj xcuch comel abtel ta ajvalilal ti Acaz ti ja' xnich'one.

## 2 Reyes 16

### Ta och ta ajvalilal yu'un Judá ti Acaze

(2 Cr 28.1-27)

<sup>1</sup>Ti ta yuclajunebal (17) jabil yochel ta ajvalilal ti Peka xnich'on ti Remaliase, ja' o lic ochuc ta ajvalilal ti Acaz xnich'on ti Jotam ajvalil yu'un ti Judae.

<sup>2</sup>Yich'oj xa ox jtob (20) jabil ti c'alal lic ochuc ta ajvalilale, vaclajuneb (16) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén. Ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Ajvalil Dios yu'une. Mu xco'olaj jech c'u cha'al laj spas ti David ti ja' smolmuc'tote.

<sup>3</sup>Yu'un yac'ojbe yipal ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti ajvaliletic yu'un ti Israele. C'ot ta pasel yu'un ti laj yac'be yich' svocol ta chiq'uel ta matanal ti xnich'one, ti co'ol s'elan laj spas jech c'u cha'al liquem yu'unic ti jteclumetic ti mu'yuc smelol ti c'usitic ta spasiq, ti tenatic loq'uel yu'un Dios ta stojol ti israeletique.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yac' milbil matanaletic xchi'uc laj xchic' pom ti bu sbiinoj jujun c'opojebal ti oy ta jujun stselejtique, xchi'uc scotol ti oy ta yolon limajtic te'e.

<sup>5</sup>Ti ta vo'ne taje, ti Resín ajvalil yu'un ti Siriae, xchi'uc ti Peka xnich'on ti Remaliase, ajvalil yu'un ti Israele, laj stam batel sbeic ta tsacvanej ta leto c'alal to ta Jerusalén. Va'i un, laj svoliic ti Acaze. Ja' no'ox ti jech' laj yac' yuni vocolique. Mu'yuc xu' yu'unic ta yu'ninel ti jteclume.

<sup>6</sup>Va'i un, ti ajvalil yu'un ti jteclum Edome cuch yu'un ta xcha'ich'el ti jteclum Elate yo' ta xc'ot ta yu'un ti Edome. C'alal cuch xa yu'un xujel loq'uel snitilultac ti Judá ta Elate, lic ochicuc nacalic o avi tanae.

<sup>7</sup>Va'i un, ti Acaze xi laj yal ti laj stac batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta sventa stuc ta stojol ti Tiglat-pileser ajvalil yu'un ti Asiriae: “Ti avajtunel li'e, co'ol s'elan junuc anich'on. Ja' yu'un un, la' pojun un, yu'un ta xistsaquicun ta leto ti ajvalil yu'un ti Siriae, xchi'uc ti ajvalil yu'un ti Israele.”

<sup>8</sup>Ti Acaze laj stam loq'uel xtoc ti platae, ti oroe, ti oy ta xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti quejajtic ta yavil ta snae. Laj stac batel ta sventa smoton ti ajvalil yu'un ti Asiriae.

<sup>9</sup>Ti jech taje, tac'bil c'ot ti sc'op yu'un ti ajvalile. Lic xchapan j'ac'-leto ta scontrainel ti Damascoe. C'ot ta pasel ti laj yu'nine. C'alal laj sbec' loq'uel ti jnaclejetic ta Kire, lic smil ti Rezine.

<sup>10</sup>C'alal bat snup sbaic ta be ta Damasco ti ajvalil Acaz xchi'uc ti Tiglat-pileser ajvalil yu'un ti Asiriae, laj yil ti oy jun altare. Va'i un, laj stac batel jlic vun ta stojol ti pale Urias ti c'u s'elan sbisoltac loc'tabil ta meltsanel ti altare.



<sup>11</sup>Jech ti Uriase lic ta smeltsanel ti altare. Lec xquechet lic xchapan scotol jech c'u cha'al ta xac' iluc ta svunal ti ta Damasco to laj stac talem ti ajvalil Acaze. Meltsajem xa ox yu'un c'alal sut talem ta Damasco ti ajvalil Acaze.

<sup>12</sup>C'alal c'ot ti ajvalil ti lic talem ta Damascoe, laj yil ti altare. Nopaj batel. Laj yac' jun chic'bil matanal ta sba.

<sup>13</sup>Jmoj laj xchic' xchi'uc ti matanal sat ts'unubaletique. Laj smal ta sba altar ti matanal vinoe. Laj svijbe xch'ich'eltac ti milbil matanaletic ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

<sup>14</sup>Ja'uc ti c'anal taquuin altar ti oy ta yeloval xch'ulna ti Diose, ti Acaze laj xquextabe yavil. Bat yac' ta stuquuil yolon ti yolon xocon sloqu'ueb c'ac'al yu'un ti altare. Yu'un ach' altar xa ti yelovtaoj sbaic xchi'uc ti xch'ulna ti Diose.

<sup>15</sup>Laj taj une, laj yalbe mantal ti pale Uriase, ti ta muc' ta altare, ta xlic yich' chiqu'uel ti chic'bil matanal ti ta xich' aq'uel ta jujun sobe, ti matanal sat ts'unubaltic ti ta xich' aq'uel ta jujun mal c'ac'ale, ti chic'bil matanale, ti matanal sat ts'unubil ti ta xac' ti ajvalile, xchi'uc ti chic'bil matanale, ti matanal sat ts'unubiletique, xchi'uc ti matanal vino ti ta xaquic scotolic ti jteclume. Ja' jech xtoc laj yalbe ya'i ti ac'o svijbeic xch'ich'el ti milbil chic'bil matanal ti ta altar taje. Ja'uc ti ta c'anal taquuin altare, ja' xa no'ox ta xich' tunesel ti c'usi ta xich' aq'uel ta sventa ti jac'obbail ta stojol ti Diose.

<sup>16</sup>Ti pale Uriase jech laj spas scotol jech c'u cha'al albat yu'un ti ajvalil Acaze.

<sup>17</sup>Ts'acal to un, ti ajvalil Acaze laj stots loqu'uel ta stsacleb ti muc' ta pila ti ic'bil yu'un ta loc'tabil c'anal taquuin vacaxetique. Bat xchotan ta sba meltsanbil pac'bil ton.

<sup>18</sup>Yo' ta sta ti xmuyubaj yo'nton yu'un ti ajvalil Asiriae, laj slilin loqu'uel ti bu ta stsob sbaic ti c'alal ta sta ti jujun cuxob o'ntonal ta xch'ulna ti Diose. Jech xtoc laj stots loqu'uel ti ti'na ta loqu'eltic ti bu ta stunes stuc ti ajvalile.

<sup>19</sup>Ti sc'oplal slo'il ya'yejal ti Acaze, xchi'uc scotol ti c'usi laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>20</sup>C'alal cham ti Acaze, bat smuquic jmoj xchi'uc ti bu mucul ti smolmuc'totac ta Steclumal ti Davide. Ts'acal to un, ja' laj xcuch comel abtel ta ajvalilal ti Ezequías ti ja' xnich'one.

## 2 Reyes 17

### Tsalbil c'otic ti jteclum Samariae, xchi'uc bequ'ueic loqu'uel ta yosilic ti israeletique

<sup>1</sup>Ti ta slajchebal (12) jabil yochel ta ajvalilal ti Acaz ajvalil yu'un ti Judae, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un Israel ti Oseas xnich'on ti Elae. C'ajomal no'ox baluneb (9) jabil ech' ta ajvalilal yu'un ti Samariae.

<sup>2</sup>Ti c'usi lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, ac'o mi mu sta jech c'u cha'al laj spas ti yan ajvaliletic ti laj ech'uc ta ba'yel ta Israele.

<sup>3</sup>Ti Salmanasar ajvalil yu'un ti Asiriae, lic stsac ta leto ti Osease. Taje, och ta jtunel, ti laj stoj patan jujun jabile.

<sup>4</sup>Ja' no'ox un, ti Salmanasare laj ya'i ti ta mucul xchapbat sc'oplal ti ta xcontrainat yu'un ti Osease, ti stacoj xa batel jun chib viniquetic ta stojol ti So ajvalil yu'un ti Egiptoe. Laj ya'i xtoc ti mu'yuc xa ta stoj ti patan yu'un ti jujun jabile. Laj yal mantal ti Salmanasare, ti ac'o yich' sa'el yo' ta xich' tiq'uel ta chuquel ti Osease.

<sup>5</sup>Ts'acal to un, laj smes ta beq'uel sjunul ti jteclume. Bat stsac ta leto ti jteclum Samariae. Oxib jabil jalij ti ac'-leto yu'une.

<sup>6</sup>Slajebal xa un, ti c'alal sbalunebal xa ox (9) jabil yochel ta ajvalilal ti Osease, ja' o laj yu'nin Samaria ti ajvalil yu'un ti Siriae. Laj sbec' batel ta chuquel israeletic c'alal to Asiria, ti c'ot yac' nacluc ta Halah ti oy ta yosilal Habore ta sts'el uc'um Gozán xchi'uc ta jteclumetic yu'un ti medoetique.

<sup>7</sup>Jech c'ot ta pasel taje, yu'un ti Israeletique laj sta smulic ta stojol ti Ajvalil Dios yu'unic ti ja' loq'uesatic talel ta Egiptoe, xchi'uc ti pojatic ti ilbajinbilic yu'un ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe, ti lic xcha'tsaquic yich'el ta muc' ti meltsanbil diosetique.

<sup>8</sup>Yu'un ja' laj yac'beic yipal ta spasel jech c'u cha'al laj spasic ti yan lumetic ti laj yilic ta sba ta satic ti jipatic loq'uel yu'un ti Diose. Mu yanuc jech laj spasic jech c'u cha'al sliquesojic comel ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>9</sup>Ma'uc no'ox taje, ti israeletique mu'yuc stuq'uil ti c'usitic ta xloc' ta yeic ta scontrainel ti Ajvalil Dios yu'unique, xchi'uc laj sva'anic c'opojebaletic ta scotol ti jteclumetic yu'unique. Jech laj spasic xtoc ta toyol luchlebal q'uelob osil ti oy ta pojobbail jteclumetic.

<sup>10</sup>Ti ta jujun stseleje, ti ta yolon limajtic te'e, laj sva'anic loc'obbail tonetic xchi'uc sloc'obbailtac ti Aserae.

<sup>11</sup>Yu'un mu yanuc laj spasic jech c'u cha'al laj spasic ti jteclumetic ti laj yilic ta sba ta satic ti jipatic loq'uel yu'un ti Diose. Chopol ti c'usi ta spasiq. Laj xchiq'uic pom, ti lic sc'ac'al yo'nton yu'unic ti Diose.

<sup>12</sup>Lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti loc'tabil diosetique, ti c'alal tsots albilic yu'un Dios ti mu xu' jech ta spasiq.

<sup>13</sup>Yu'un ta xava'i une, ti Diose scaj-bijubtasoj xa ono'ox ti israeletic ta sventa ti c'usitic yaloj scotol ti j'alc'opetique, xchi'uc ti buch'utic xu' yu'un ta xjac'vanic ta stojol ti Diose, ti ac'o yicta ti c'usitic chopol stamojic ta spasele, ti c'otuc ta pasel yu'unic ti mantaletique, xchi'uc ti c'usitic jbel tsots albil ta scotol ti chanubtasel ti ac'batic comel ti smolmuc'totic ta sventa ti j'alc'opetic ti ja' yajtuneltaque.

<sup>14</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc laj yaq'uic ta venta toj pochan xa'i sbaic jech c'u cha'al ech' ti smuc'tot syayaique. C'ot ta pasel ti mu'yuc xa stu laj ya'iic ti Ajvalil Dios yu'unique.

<sup>15</sup>Laj sbajbeic ti oy c'usitic jbel tsots albil yu'une, xchi'uc ti strate ti laj spas ta stojol ti smolmuc'totique, xchi'uc ti mantaletic ti ac'batic comele. Ma'uc no'ox taje, bat yo'ntonic ta yich'el ta muc' ti jech' loc'obbail diosetique. Laj spec'tsanbe sba sc'oplal xchi'uquic ti laj xchanic ta spasel ec jech c'u cha'al laj spasic ti lumetic ti joyol ta spat ta xoconic ti c'alal albilic ono'ox yu'un Dios ti mu xu' jech ta spasiq.



<sup>16</sup>Laj svalopatinic comel scotol smantaltac ti Ajvalil Dios yu'unique. Lic smeltsanic cha'cot sloc'obbail ch'in vacax ti unijesbil ta c'anal taq'uine, xchi'uc jun sloc'obbail ti Aserae, xchi'uc xtoc lic yich'ic ta muc' scotol ti c'usitic oy ta vinajele, xchi'uc ti Baale.

<sup>17</sup>Jech xtoc oy bu laj yaq'uic ta chiq'uel ta matanal ti yalab xnich'nabique, ta xchanel ti t'unvaneje, ta xchanel ta scaj'alel ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta ts'acal toe. Laj yac'beic yipal ta spasel ti c'usi chopol ta xil ta sba ta sat ti Dios ti c'ot ta pasel laj sliquesbeic ti sc'ac'al yo'ntone.

<sup>18</sup>Ti jech s'elanic taj une, ilin ta j'ech'el ti Dios ta stojol ti Israele. Laj sten loq'uel ta stojol. C'ajomal xa no'ox com yu'un snitilultac ti Judae.

<sup>19</sup>Jech ec ti Judae mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un smantaltac ti Ajvalil Dios yu'une. C'ajomal no'ox lic xchanic ta spasel ti c'u s'elan chopol liquem yu'unic ti Israele.

<sup>20</sup>Va'i un, ti Diose laj sten ta yo'nton scotol snitilultac ti Israele. Lic yac' ta xq'uexlal ti laj yac' ech'el ta yoc ta sc'ob ti j'eleq'uetique, ti j'ech'el laj sten loq'uel ta stojole.

<sup>21</sup>Snitilul ti Davide, laj xch'ac loq'uel ta stojol ti Israele. Ti israeletic une lic sva'anic ta ajvalilal ti Jeroboam xnich'on ti Nabat ti buch'u laj xch'ac sba yu'un ta stojol Dios ti israeletic ti tsots laj sta ti smulic yu'une.

<sup>22</sup>Ti israeletique, yacal chiic ta sa'el smulic ec, ti mu ictabaj ta xa'iic ta spasel jech c'u cha'al c'otem ta pasel muliletic yu'un ti Jeroboame.

<sup>23</sup>C'ot ta pasel un, ti Diose laj xch'ac sba loq'uel ta stojol ti Israele jech c'u cha'al scaj'aloj ono'ox ta sventa scotol ti j'alc'opetic ti ja' yajtuneltaque. C'ot ta pasel ti israeletic chucbil batic c'alal to Asiria ti bu oyic avi tana li'e.

### **Ta xtic'bat yan yajval ti jteclum Samariae**

<sup>24</sup>Ti ajvalil yu'un ti Asiriae laj yic' batel jnaclejetic ti oy ta Babiloniae, ti ta Cutae, ti ta Avae, ti ta Hamate, xchi'uc ti ta Sefarvaime. Bat yac' naquiicuc ta yosilal ti Samaria, ti c'otic ta xq'uexol ti israeletique. Ja' jech laj yu'ninic ti jteclum Samariae, xchi'uc lic nacliicuc ta jteclumetic yu'un.

<sup>25</sup>Ti jech mu snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' Dios ti c'alal c'otic ti jnaclejetic taje, jech o xal ti Diose laj stac batel jti'oval leonetic ta stojolic ti lajic ta ti'el jun chibuque.

<sup>26</sup>Jech o xal xi bat yalbeic ya'i ti ajvalil yu'un ti Asiriae: “Ti jnaclejetic ti bat avac' nacliicuc ta jteclumetic yu'un ti Samariae, mu sna'ic c'u s'elan ta ich'el ta muc' ti Dios yu'un ti jteclum teye. Ti jech mu xtojobic ti c'usi ta spasic ta stojole, tacbatic talel leonetic ti xquechet xa ta xljajic ta ti'ele.”

<sup>27</sup>Ja' yu'un un, ti ajvalil yu'un ti Asiriae xi laj yal ti mantale: “Taq'ic batel junuc ti paleetic ti laj aviq'uic talel ta chuquele yo' jech ta xbat nacluc, yo' jech ta xchanubtasvan ti c'u s'elan ta ch'unel ti Dios yu'un ti jteclum teye.”

<sup>28</sup>Va'i un, oy jun yu'unic ti paleetic ti laj sloq'uesic talel ti nacal to ox ta Samariae, bat nacluc ta Betel. Lic chanubtasvanuc ti c'u s'elan smelol ta ich'el ta muc' ti Diose.

- <sup>29</sup>Ja'uc le' une, ti jujun lumetique lic smeltsan yajdiosic stuquic ta jujun slumalic ti bu nacalique, xchi'uc bat sva'anic ta jujun c'opojebaletic ti bu laj smeltsanic ta jujun stselej ti samariaetique.
- <sup>30</sup>Ti babiloniaetique lic smeltsanic sloc'obbail ti Sucot-benote. Ti cutaetique lic smeltsanic sloc'obbail ti Nergale. Ti hamateoetique lic smeltsanic sloc'obbail ti Asimae.
- <sup>31</sup>Ti avaetique lic smeltsanic sloc'obbail ti Nibhaze, xchi'uc jun sloc'obbail ti Tartaque. Ti sefarvaimetique lic yac'beic svocol ta xchiq'uel ta matanal ti yalab xnich'nabic ta smoton ti Adrameleque, xchi'uc ti Anamelec ti ja' diosetic yu'unique.
- <sup>32</sup>Jech xtoc un, ac'o mi ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti Diose, ta ono'ox st'uj sbaic ta paleal ti stuquique yo' jech ta xtunic ta ch'ulnaetic yu'un ti loc'obbailletique.
- <sup>33</sup>Ac'o mi ta snijan sbaic ta yich'el ta muc' ti Diose, staoj ono'ox yav sbic'tajesoj sbaic ta yich'el ta muc' ti diosetic yu'unique jech c'u cha'al liquem yu'unic ti jteclum ti bu liquemic talele.
- <sup>34</sup>Jech to staoj yav ta spasic avi tana li'e jech c'u cha'al laj spasic ta ba'yele. Mu sbic'tajes sbaic ta yich'el ta muc' ti Diose. Mu co'oluc ta spasic jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usitic jbel tsots albile, ti mantaletic nopbil yu'une, mi jtosuc ti chanubtasele xchi'uc ti mantaletic ti yaloj Dios ti c'otuc ta pasel yu'unic snitilultac ti Jacob ti buch'u Israel laj yac'be sbiine.
- <sup>35</sup>Xi laj yal ti Dios ti c'alal laj spas strate ta stojolique: “Mu xapasbeic xi'el smuyubtael ti meltsanbil diosetique. Mu xanijan xachiman abaic ta stojol. Mu xavac' abaic ta tunel yu'un ta yac'bel ti milbil matanaletique.
- <sup>36</sup>Vu'unuc no'ox xapasic jtoyel jxi'el ti Ajvalil Diosun avu'une, ti mu no'ox albajuc jmuc'ul jtsatsal laj jloq'uesot talel ta Egipto. Ja'uc no'ox jtuc ti oyuc jtoyel jxi'el avu'unique, xchi'uc ti quich'el ta muc' ta yac'belun ti milbil matanaletique.
- <sup>37</sup>Ma'uc no'ox taje, c'otuc ta pasel avu'unic ti oy c'usitic jbel tsots albile, ti mantaletic nopbile, ti chanubtaseletique, xchi'uc ti ts'ibabil mantaletic ti laj cac'boxuque. Ja' yu'un un, mu xapasbeic stoyel xi'el ti c'usitic meltsanbil ta c'abale.
- <sup>38</sup>Mu xach'ay ta avo'ntonic ti laj jpas jtrate ta atojolique. Mi ja'uc xapasbeic stoyel xi'el ti c'usitic ta xabisic ta diosetique.
- <sup>39</sup>C'ajomaluc no'ox pasic ta jtojol ti Ajvalil Diosun avu'une. Jech ti vu'une ta jtic' jba ta apojel yo' jech mu xa'och ta yoc ta sc'ob ti avajcontrae.”
- <sup>40</sup>Ac'o mi jech un, ti jteclumetic taje mu'yuc xich'ic ta muc. C'ajomal no'ox yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi liquem ono'ox yu'unique.
- <sup>41</sup>Va'i un, mu'yuc smelol ti c'usi lic spasiq. Jliquel ta spاسبeic stoyel xi'el ti Diose. Ta ono'ox snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic loc'tabil yu'unique. Ti

snitulique staoj to o yav ta spasic avi tanae jech c'u cha'al laj spasic ti smolmuc'totique.

## 2 Reyes 18

### Ti Ezequias ta x'och ta ajvalilal yu'un ti Judae

(2 Cr 29.1-2)

- <sup>1</sup>Ti ta yoxibal (3) jabil yochel ta ajvalil ti Oseas xnich'on ti Ela ajvalil yu'un ti Israele, ja' o lic ochuc ta ajvalilal ti Ezequías xnich'on ti Acáz ajvalil yu'un ti Judae.
- <sup>2</sup>Yich'oj xa ox vo'ob xcha'vinic (25) jabil ti c'alal och ta yabtele. Baluneb xcha'vinic (29) jabil sjalil och ta ajvalilal yu'un ti Jerusalene. Ti sme'e, Abi ti sbie, yantsil xnich'on ti Zacariase.
- <sup>3</sup>Ti c'usitic lic spas ti Ezequias, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose, yu'un xco'olaj scotol laj spas jech c'u cha'al ech' ti David smolmuc'tot ta vo'nee.
- <sup>4</sup>Taje, ja' ti buch'u laj slilin ti jujun c'opojebaletique. Laj slilin ta voq'uel ti loc'obbail tonetique. Laj slilin ta voq'uel sloc'obbailtac ti Aserae. Laj slilin ta voq'uel ti c'anal taq'uin sloc'obbail chon ti laj smeltsan ti Moises, ti laj xchic'beic to ox pom ti israeletic ti Nehustán sbiinoj yu'unique.
- <sup>5</sup>Ti Ezequias laj spat yo'nton ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele. Yu'un ta scotol ti ajvaliletic yu'un ti Judá ti laj ech'uc ta ba'yele, xchi'uc ti laj ech'uc ta ts'acale, mu'yuc buch'u xco'olaj junuc jech laj spas jech c'u cha'al ti stuque.
- <sup>6</sup>Staoj yav jun yo'nton snabanoj sba ta stojol ti Diose. Mi ja'uc laj xch'ac sba ta stojol. C'ot ta pasel yu'un smantaltac ti Dios ti albil comel ti Moises.
- <sup>7</sup>Jech o xal coltabil yu'un ti Diose. Scotol ti c'usi ta spase, lec ta xc'ot ta pasel yu'un. Ti Ezequias laj stoy sba ta scontrainel ti ajvalil yu'un ti Asiriae. Mi ja'uc laj xch'un pasel ti mantale.
- <sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, c'ot c'alal to Gaza ti cuch yu'un ta stsalel ti filisteoetic ti c'u sjamlej ti yosilalique, ti lic ech'el ta toyol luchlebal q'uelob osiletique, ti c'ot c'alal to ta pojobbail jteclumetique.

### Ta j'ech'el tsale ti lum Samariae

- <sup>9</sup>Ti ta xchanibal (2) jabil stic'lej ta ajvalilal ti Ezequias, ti yucubal (7) xa jabil stic'lej ta ajvalilal ti Oseas xnich'on ti Ela ajvalil yu'un ti Israele, ti Salmanasar ajvalil yu'un ti Asiriae, bat stsac ta volel ta leto ti lum Samariae.
- <sup>10</sup>Ta yoxibal (3) to jabil c'ot yu'nin. Ti ta svaquibal (6) xa jabil stic'lej ta ajvalilal ti Ezequias, ja' o xa sbalunebal (9) jabil stic'lej ta ajvalil ti Oseas ta Israel ti c'alal u'ninat ti jteclum Samariae.
- <sup>11</sup>Ti ajvalil yu'un ti Asiriae laj stsob loq'uel ti israeletic ti yic'oj batel c'alal to Asiriae. Bat yac' nacliuc ta jteclum Halah ti oy ta yosilal ti Habore, ti ta yosilal ti uc'um Gozane, xchi'uc ta jteclumetic yu'un ti medoetique.



**12**Ti jech c'ot ta pasel taje, ja' ta scoj ti jelav stoyobbailic ta stojol ti Ajvalil Dios yu'unique, ti c'ajomal no'ox laj sju'beic ta teq'uel ti stratee. Mi ja'uc laj yaq'uic ta venta ta spasel ti c'usi yalaj Moisés yajtunel ti Diose.

### **Ti jteclum Judae ta xu'nin ti Senaqueribe**

*(2Cr 32.1-19; Is 36.1-22)*

**13**Ti ta xchanlajunebal (14) jabil stic'lej ta ajvalilal ti Ezequiase, ti Senaquerib ajvalil yu'un ti Asiriae, bat stsac ta leto ti jnaclejetic ti oyic ta scotol ti pojobbail jteclumetic ti oy ta Judae. Laj yu'nin.

**14**Va'i un, ti Ezequías ajvalil yu'un ti Judae, xi laj stac batel mantal ta stojol ti ajvalil yu'un ti Asiria ti oy ta Laquise: “Laj xa jsa' ep jmul. Mu xa'och talel ti li' ta jteclumale. Ta jtojbot ti patan ti c'u yepal ta xac'ambune.” Jech o xal ti ajvalil yu'un ti Asiriae, ta jech yepal laj yac'be stoj patan ti Ezequías ajvalil yu'un ti Judae, balunmil xchi'uc baluneb ciento (9,900) ta kilo ti platae, ja' baluneb ciento xchi'uc lajuneb yo'vinic (990) ta kilo ti oroe.

**15**Jech ti Ezequías une laj yac' jelavel ta c'abal scotol ti plata ti laj sta loq'uel ta xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti q'uejanbil ta yavil ta chapanobbail ta sna ti ajvalile.

**16**Ta vo'ne taje, ti Ezequiase laj st'ol loq'uel ti oro ti ac'bil ta smarcoal ta sti' xch'ulna ti Diose, ti ja' yac'oj stuque. Laj yac'be ech'el ti ajvalil yu'un ti Asiriae.

**17**Ta ts'acal to un, ti ajvalil yu'un Asiriae laj stac ech'el jun yajbanquilal j'opisial, xchi'uc jun vinic ti jun yo'nton yu'une, xchi'uc yan yaj'opisial ti jba'be ech'el yu'un ti epal soldadoetique. Loq'uic ech'el ta Laquis ti batic ta Jerusalén yo' jech ta stsaquic ta leto. C'alal c'otic ta Jerusalene, c'ot svol sbaic ta sts'el sts'anleb vo' ti bu macbil yalel talel yoc ta ac'ole, ta sbelel ti osil ti bu sbiinoj Chuc'ob C'u'il yu'unique.

**18**Ta ts'acal to un, laj staic ta iq'uel ti ajvalile, xchi'uc ti Eliaquim xnich'on ti Hilciase, ti sbainoj ti chapanobbaile. Ti Sebna ti sbainoj ta yalel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti Joa xnich'on ti Asafe, yajts'ibajom ti ajvalile, loq'uic batel ta nupvanej ta be.

**19**Ti bu taje, xi albatic yu'un ti j'opisial asirioe: —Xi xchapet xavalbeic ya'i ti Ezequiáse, slo'il ti stacoj talel ti muc'ul ajvalile, ja' ti ajvalil Asiriae: ‘¿Mi mu'yuc no'ox ti xi'el ta xava'i le'e?’

**20**¿Mi yu'un ta xanop ti jelavem yip ti jun yutsil chapbilal c'op avaloje, ti ja' mu sta yip ti buch'u lec sna' xtojob ta letovajele? ¿Buch'u apatoj avo'nton yu'un ti ta xatoy aba ta jtojole?

**21**Jna' ti apatoj avo'nton ta stojolal ti Egiptoe. Ja'uc le' une, ti uni Egiptoe, co'ol s'elan jun uni silbilal aj ti ta squits ta yayijesel ti c'abal c'alal ta jquican jbatic ta stojole. Taje, ja' jech ta xc'ot ta stojol scotolic ti buch'utic spatoj yo'ntonic ta stojol ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe.

**22**Yan mi xachi ta xavalbeicune: Ma' ti vu'uncutique jpatoj co'ntoncutic ti ja' jpojvanej cu'uncutic ti Diose. ¿Mi yu'un mu'yuc laj slilin loq'uel Ezequías ti jujun c'opojebaletique xchi'uc ti altaretic yu'un ti Dios taje? ¿Mi mu'yuc laj yalbe ya'i ti





jnaclejetic ta Judae, xchi'uc ta Jerusalén ti c'ajomaluc no'ox spasbeic stoyel xi'el ta altar ti oy ta Jerusalem?

<sup>23</sup>Quere, xi s'elan chap lec ac'opic xchi'uc ti cajval ajvalil yu'un ti Asiriae: Ta xcac'bot cha'miluc ta cot (2,000) ca'etic mi ta xatabe yajval ta scajlebinele.

<sup>24</sup>Ti vo'ote, mi ja'uc jset'uc xu' ta x'och ta jatobal avu'un ti j'opisial asirioetique, ac'o mi talemic ti slajeb xa st'ujbenale. ¿Mi yu'un naca no'ox amalaoj ta xich' sa'belot talel viniquetic ca'etic ta xlic talel ta Egiptoe?

<sup>25</sup>Ja' jech xtoc un, ¿mi yu'un ta xanop lital ta stsaquelot ta c'op, ta slilinel ti jteclum ti mu'yuc xquich'ojbe ye sti' ti Diose? Ja' laj yalbun mantal ti tal jtsacot ta letoe ti ta jtsutseselot ta j'ech'ele.

<sup>26</sup>Ti Eliaquim une, ti Sebnae, xchi'uc ti Joae, xi laj stac'beic ti j'opisial asirioe: — Avocoluc, c'oponuncutic ta arameo c'op, yu'un xca'icutic. Mu xac'oponuncutic ta hebreo c'op. Scotol ti c'u yepal oyic ta ba moque, ta xa'iic lec.

<sup>27</sup>Ja'uc ti j'opisial asirioe xi laj yale: —Ma'uc ti avajvalique, mi ja'uc ti jnaclejetic ti vololic ta ba moc ti laj stacun talel ava'iic yu'un ti ajvalil ti va'i s'elan taje. Ja'ic ti jnaclejetic ti vololic ta ba moque, ti stuquic jech c'u cha'al ti vo'oxuque, ta xlic alo' avic'obalic, ta xavuch' ti ac'abique.

<sup>28</sup>Va'i un, ti j'opisiale sva'anoj sba lec ti xi tsots avan ta hebreo c'op ti bu va'ale: — A'yio ava'iic ti xi ta xal ti muc'ul ajvalile, ti ajvalil yu'un Asiriae:

<sup>29</sup>‘Mu xalajic ta lo'lael yu'un ti Ezequiase, ti mu ja'uc xu' yu'un xaspojic ta coc ta jc'obcutique.’

<sup>30</sup>Mi ta xac'boxuc ana'ic ti Ezequías ti c'otuc ta avo'ntonic ta spojoxuc ti Diose, ti xi ta xalboxuque: ‘Ma' ti Diose, jbel sc'oplal ta xispojotic, mi ja'uc ta xac' ye sti' ta x'och ta yoc ta sc'ob ajvalil Asiria ti jteclum li'e’,

<sup>31</sup>mi ja'uc xavich'beic ta muc'. Ti ajvalil yu'un Asiriae laj stacun talel ta yalel ava'iic ti lajuc ti ac'op avu'unic xchi'uque, ti mu xatoy abaique, ti jujunoxuc une xu' ta xatun ta xalajesic ti sat uva avu'unique, ti sat icux avu'unique, ti xu' ta xavuch'ic ti vo' ti oy ta ajoq'uique.

<sup>32</sup>Ts'acal to un, ta xayic'oxuc batel ta jun lum ti mu yanuc jech c'u cha'al ti alumalique, ta jun jteclum xch'ieb ti trigoe, xch'ieb ti uvae, yo' jech ta xameltsanic ti pane, ti vinoe, ti ja' jun yavilal ti aceite olivoe, xchi'uc ti ajapom ta jteclum taje. Ja' to jech jun avo'ntonic ta xacuxiic. Mi ja'uc ta xachamic. Mu xa xavich'beic ta muc' sc'op ti Ezequiase. C'ajomal no'ox ta xaslo'laoxuc ti ta xal ti ta stic' sba ta apojelic ti Diose.

<sup>33</sup>¿Mi yu'un oy bu junucal diosal yu'un ti yan lumetic ti cuch yu'un ta spojel ti steclumal ta yoc ta sc'ob ti ajvalil Asiriae?

<sup>34</sup>¿Bu oy ti diosetic yu'un ti lum Hamate, xchi'uc ti lum Arfade? ¿Bu oy ti diosetic yu'un ti lum Sefarvaime, ti Henae, ti Ivae? ¿Mi cuch yu'un ta spojel sbaic ta yoc ta sc'ob Asiria ti Samariae?

<sup>35</sup>¿Bu jchopucal diosetic ti cuch yu'un ta spojel ti steclumal ta yoc ta sc'ob ti ajvalil Asiriae? ¿C'u cha'al ta to xanopic ti xu' yu'un ti Dios ta stic' sba ta spojel ti Jerusalene?

<sup>36</sup>Ti jnaclejetique ts'ijil comic. Mi jbeluc xtac' yu'unic, yu'un albatic yu'un ti ajvalile ti mu xtac'avic jbeluque.

<sup>37</sup>Va'i ti Eliaquim une, ti ja' sbainoj ti chapanobbaile, ti Sebna ti ta xac' ta na'el ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti Joa yajts'ibajom ti ajvalile, mu xa x'ech' laj ya'ic. Lic xch'i' ta jatel ti sc'u'ique. Batic ta stojol ti Ezequiase yo' jech ta xalbeic ya'i scotol ti c'usi laj yal comel ti banquilal j'opisial yu'un ti Asiriae.

## 2 Reyes 19

### Ti Judae mu'yuc stsutsesat yu'un ti Senaqueribe

(2 Cr 32.20-23; Is 37.1-38)

<sup>1</sup>C'alal laj ya'i ti ajvalil Ezequías ti va'i s'elan taje, laj xch'i' ta jatel ti sc'u'e. Jatantic xa ti c'u'il laj slapic ech'el svinajeb ti mu x'ech' xjelav ta xa'i ti svocole. Bat ta xch'ulna ti Diose.

<sup>2</sup>Laj stac ech'el ta stojol Isaías ti Eliaquim ti yich'oj ta sventa ti chapanobbaile, ti Sebna ti sbainoj ta sts'ibael ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti paleetic ti bu vulem xa lec xch'ulique. Jatantic xa laj slapic ech'el ti sc'u'ic svinajeb ti mu x'ech' xjelav ta xa'ic ti svocolique. Bat sc'oponic ti j'alc'op Isaías xnich'on ti Amose.

<sup>3</sup>Xi ta xbat yalbeic ya'i ti tacbilic batel yu'un ti ajvalile: “Tana li'e, mu cha'bel, oyotic ta vocol, ta tojob mulil, ta q'uexlal ti nijilotic co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc ants ti ch'abal xa yipal ta xcom yu'un ti alajele.

<sup>4</sup>Oc la ta alel ti lajuc ya'i ti Ajvalil Dios avu'un ti c'usi loc' ta ye ti j'opisial ti tacbil talel yu'un ti ajvalil Asiria ti ja' yajvale, ti tal stsac ta c'op ti cuxul Diose, ti tsitseuc la yu'un stuc ti Ajvalil ti ja' Dios avu'une, ti laj van ya'ie. Vocoletan ta c'opojel ta ti'inel yu'un ti c'u to yepal cuxul ta xcome.”

<sup>5</sup>Ti jtuneletic yu'un ti ajvalil Ezequiase bat sc'oponic ti Isaiase.

<sup>6</sup>Ti Isaiase xi laj sc'ubanbe ti ac'o yalbeic ya'i ti yajvalic jech c'u cha'al li'e: “Ti Diose xi ta xale: ‘Mu xaxi' yu'un ti va'i s'elan chopol loc' ta yeic ta jtojol yajtuneltac ti ajvalil Asiriae.

<sup>7</sup>Q'uelo avil lec, ta xvul ta loq'uel cu'un ta stojol lo'il a'yej ti tsots sc'oplal ta sut batel ta slumal yu'une, ti bu ta xc'ot ta lajel cu'une.’ ”

<sup>8</sup>Ti asirio j'opisiale laj ya'i ti loc' batel ta lum Laquis ti ajvalil yu'un Asiriae. Va'i un, ti j'opisiale loc' batel ta Jerusalén, ti xc'anobaj xa leto yu'un c'ot sta ta Libna ti ajvalil yu'un ti Asiriae.

<sup>9</sup>Ti bu taje, laj ya'i ti ajvalil yu'un Asiriae, ti ta xa svol xa yajsoldadotac ti Tirhaca ajvalil yu'un ti Etiopiae yo' jech ta xich' contrainel yu'une. Yan to velta, ti ajvalil yu'un ti Asiriae laj no'ox stac ech'el yajtuneltac ta stojol ti Ezequías ajvalil yu'un ti Judae,

- <sup>10</sup>ti xi laj stac' ta alele: “Ti Dios ti stsacoj lec yip avo'nton ta stojole, ti ta xalbot ti mu x'och ta coc ta jc'ob ti Jerusalene, c'ajomal no'ox ta xalaj ta lo'lael yu'un.
- <sup>11</sup>Yu'un ava'binoy lec ti c'usi laj spasic ti ajvaliletic yu'un ti Asiria ta stojol scotol ti lumetic ti bu ta sc'an ta stubbeic ti sc'oplale. ¿Mi yu'un ta la xaspoj ti avaloj ec une?
- <sup>12</sup>¿Mi yu'un oy bu c'ot ta pasel ti diosetic ti cuch yu'un ta spojel ti lumetic ti xi s'elan laj slilin ti jmolmuc'totac ta vo'ne, jech c'u cha'al ti Gozane, ti Harane, ti Résefe, xchi'uc ti jnaclejetic ta Bet-edén ti oyic ta Telasare?
- <sup>13</sup>¿Mi cuxulic to xana' ti ajvaliletic yu'un ti Hamate, ti Arfade, ti Sefarvaime, ti Henae, xchi'uc ti Ivae?”
- <sup>14</sup>Ti Ezequiase laj stsac laj yavta ti ts'ibabil vun ti ac'bat yu'un ti jtuneletique. Ta jech yepal un, bat ta ch'ulna. Lic xlich'an ta stojol Dios ti ts'ibabil vune,
- <sup>15</sup>ti xi lic c'opojuc ti'inuc ta stojol ti Diose: “Ajvalil, Dios yu'un ti Israele, ti xi s'elan chotolot ta xapas mantal ti bu va'alic ti c'usi oy xiq'uique: Vo'ot no'ox Diosot jpas-mantalot yu'un ti jpas-mantaletic ta sjoylej ti banomile. Avabtelanoj ta smeltsanel ti vinajele, ti banomile.
- <sup>16</sup>Ts'etano ani' achiquin, Ch'ul Dios. A'yio ti sc'op chapbile. Tuc'ulan avil lec. A'yio ava'i ti c'usi ta xal ta vulvunel ta stsauquel ta c'op Cuxul Dios ti Senaquerib laj stacun talele.
- <sup>17</sup>Jech xal ya'uc unbi, Dios, ti ajvaliletic yu'un Asiriae cuch yu'unic ta stsutsesel ti muc'tiquil lumetic ta yu'ninbel ti yosilalique.
- <sup>18</sup>Laj xchiq'uic ti loc'obbailetic yu'unique, ti c'alal ma'uc diosetic ta melele. C'ajomal no'ox meltsanbilic ta te'e, mi mo'oje ta ton, ti laj yabtelanic ti viniquetique. Jech o xal mu vocoluc laj slilinic.
- <sup>19</sup>Lec un cha'e, Ajvalil, ti Diosot cu'uncutique, pojuncutic ta yoc ta sc'obic yo' jech ta sna'ic scotol ti muc'tiquil lumetic ti oy ta sbejel banomile, ti vo'ot Ajvalilote, ti atuc no'ox Diosote.”
- <sup>20</sup>Va'i un, ti Isaiase xi laj stac ech'el ta yalbel ya'i ti Ezequiase: “Xi ta xal ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele: ‘Laj xa ca'i ma' ti ac'op ti laj ataun ta c'oponel ta scoj ti Senaquerib ajvalil yu'un ti Asiriae.’ ”
- <sup>21</sup>Xi s'elan ma' ti sc'oplal ti ajvalil yu'un Asiria ti albat yu'un ti Diose: “Senaquerib, ti jteclum Sione, co'ol s'elan jun tseb ti sts'e'in xa ta atojolale. Ti Jerusalene sjimolan xa sjol ta labanvanej ti c'alal ta xatam batel abee.
- <sup>22</sup>¿Buch'u la laj atsac ta c'op ti avaloj une, ti laj ati'ol-c'optae? ¿Buch'u la ti laj atoy ave ta stojole, ti xnelet no'ox asat laj apasbee? Ja' la ti Ch'ul Dios yu'un ti Israel une.
- <sup>23</sup>Ja' laj atsac ta c'op ti Dios ta sventa ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic avu'une. Xachi laj avale: “Ti ta toyol vitsetique, xic'uletcutic no'ox muyel xchi'uc ti epal carretaetic cu'un ta sventa ti ac'ob-letoe, ti lic'ot ta stselej yu'un ti Libanoe. Ti natiquil ch'ut te'e, ti c'upil

sba tojetic yu'une, laj jq'ui ta lomesel. Lic'ot ti bu xa c'alal spajeb stoyolal ti vitsetic yu'une, ti ta te'tic yu'un ti co'ol s'elan ts'unubil nichim yilele.

<sup>24</sup>Laj jots' joq'uetic ma' ta yan jteclumetique; laj cuch'be ya'lel ma' ti joq'uetic taje. Taquij cu'un scotol ti yuc'umal Egipto ti c'alaluc lixanav batele.'

<sup>25</sup>¿Mi ja'uc laj ana', ti vu'un Diosun laj jchapan scotol ti jech c'ot ta pasel taje? Ti c'usitic c'ot ta pasel cu'un avi tana le'e, vo'ne xa ono'ox jchapanoj tael. Jech o xal ta xalilin ti pojjobail jteclumetique, ti busul ta xames ti xvoch'emale.

<sup>26</sup>Ti jnaclejetic yu'une, ti mu xa c'usi xut sbaique, ti batem xa xch'uulelic ta xi'ele, ti nijilic chimilic xa ta xquexlale, co'ol s'elan c'otic jech c'u cha'al momoletic ta osiltique, co'ol s'elan yaxal ti yaxju'ane, co'ol s'elan tsib ta xch'i ta xtexail ti nae, ti ta xchiqu'e ta taquijesel yu'un ti ic' ti ta xlic tael ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>27</sup>Jna' lec ti bu yalel muyelote, xcojtiquin lec scotol ti avabtele; jna' lec ti capem ajol ta jtojole.

<sup>28</sup>Xcojtiquin lec ma' ti apucujile, ti ech'em xava'i abae, jech o xal ta jxojbot ava'i xot-xot taq'uin ta ani', ta jtic'bot ava'iic spajesojobil ta avee, ta xasut ech'el cu'un ta be ti bu lalic talele.”

<sup>29</sup>Ti Isaiase xi laj yalbe ech'el ya'i ti Ezequiase: “Xi s'elan ma' ti svinajebtac ta xc'ot ta pasele: ti jabil li'e, xchi'uc ta xtale, ta xatun ta xalajesic ti trigo ti ta xvoc' stuque. Ta yoxibal xa jabil une, ta xats'unubajic liquel, ta xatsobbe ti sate, ta xlic ats'unic ti a'uvaïque, ti ta xalo'beic ti sate.

<sup>30</sup>Ti c'u yepal mu'yuc xlajic snitilultac ti Judae, xi s'elan ta xc'ot ta pasele: co'ol s'elan jtec' te' ta sts'un ech'el ti yi'bele, ti ta xac' lec ti sate.

<sup>31</sup>Yu'un oy jvoc' scomelal ta xcom ta Jerusalén. Ti ta vits yu'un Sione, oy to buch'u cuxul ta xcom. Ti jech ta xc'ot ta pasel taje, ja' ta sventa ti mu albajuc syail xc'uxul yo'nton ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>32</sup>“Xi ta x'albat yu'un Dios sc'oplal ti ajvalil yu'un Asiriae: ‘Mi ja'uc ta x'och tael ma' ta jteclum Jerusalén une. Mi junuc sni' yuni yolob ta sten tael ta stojol, mi ja'uc ta svol stsaquel ta c'op xchi'uc ti macobbaile, mi ja'uc ta sbujanic lum ta sjoyobal ti jteclume.

<sup>33</sup>Ta sut ech'el ta be ti stamoj tael ti c'alal tale, mi ja'uc ta x'och tael ma' ta jteclum li'e. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>34</sup>Vu'un ta jchabi ti jteclum li'e; ta jtic' jba ta spojel ta sventa ti mu tenbaj ta xca'i ti cajtunel Davide, ti mu tenbaj ta xca'i jba ti jtuque.’ ”

<sup>35</sup>Ta yac'ubalil taj une, bat ti yaj'ánjel Dios ti laj smil vo'ob slajunvinic ta mil (185,000) viniquetic ti bu vololic ta lamlej ti asirioetique, ti chamem sacub scotolic ta yoc'omale.

<sup>36</sup>Va'i un, ti Senaquerib ajvalil yu'un ti Asiriae, loc' batel ti bu lamalique, sutic batel ta Ninive.

<sup>37</sup>Oy jun c'ac'al, ti c'alal yacal xc'opoj xti'in ta stojol ti Nisroc ti ja' sdiostac ti ta ch'ulnae, ti Adrameleque xchi'uc ti Sarézer, ti ja' xnich'nabtaque, batic ec ti laj smilic ti stotique. Jatavic ech'el ta yosilal Ararat. Ts'acal to un, och ta cuch abtelal ti Esarhadón ti ja' xnich'one.

## 2 Reyes 20

### Yal ta chamel ti Ezequiase xchi'uc ti poxtaj ti xchamele

(2 Cr 32.24-26; Is 38.1-8)

<sup>1</sup>Ti jech ta yorail ta vo'ne taje, yal ta chamel ti Ezequiase, ti naca tey xa come. Ti j'alc'op Isaías xnich'on ti Amose xi laj yalbe ya'i ti c'alal bat sq'uele: —Ti Diose xi ta xale: ‘Chapanbo xa ya'i comel slajeb slo'il yatel avo'nton ta bijubtasel ti c'u yepal oy ta anae, yu'un ta xacham. Mu xa cha'bel x'ech' avu'un.’

<sup>2</sup>Ti Ezequiase laj sjoybin ech'el sat ta stuqu'il pac'bal, ti xi lic c'opojuc ti'inuc ta stojol ti Diose:

<sup>3</sup>“Cajval, avocoluc, mu xch'ay xava'i ti sjunul co'nton laj cac' jba ta tunele, ti jamal lec co'nton laj jpas c'usi ta xac'ane.” Lic smil sba ta oq'uel un.

<sup>4</sup>Ja'uc le' une, c'ot ta pasel ti c'alal mu to ta xloc' ech'el ta o'lol yamaqu'il sna ajvalil ti Isaiase, xi albat yu'un Dios ti tal c'oponatuque:

<sup>5</sup>“Cha'sutan batel, xi bat albo ya'i ti Ezequías jtsobvanej yu'un ti calab jnich'nabe: ‘Xi ta xal ti Ajvalil Dios yu'un ti amolmuc'tot David ta vo'nee: Laj xa ca'i ti xavocolete. Laj quil ta jba ta jsat ti laj amal ti ya'lel asate. Ta jtich' jba ta apoxtael. Ti li' ta yoxibal (3) c'ac'ale, xu' avu'un ta xac'ot ta xch'ulna ti Diose.

<sup>6</sup>Ta to jts'acbot ech'el vo'lajuneb jabil (15) acuxlej. Ta jtich' jba ta apojel xchi'uc ta spojel ti jteclum Jerusalem, ti mu ja'uc xcac'ot ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'un Asiriae. Vu'un ta jva'an jba ta spojel ti jteclum li'e, ta sventa ti mu tuch'baj ta co'nton ti Davide, ti mu ja'uc tuch'baj xca'i jba eque.’ ”

<sup>7</sup>Ti Isaiase laj yal mantal ti yich'uc juch'el tenbil icuxe. Jech laj yich' pasel. Laj yich' pac'bel ti bu ip ta xa'ie. Lic poxtajuc ti ajvalile.

<sup>8</sup>Va'i un, ti Ezequiase xi laj sjac'be ti Isaiase: —¿C'usi svinajeb ta xquil yo' jech ta jna' ta xipoxtaj yu'un ti Diose, xchi'uc ti li' ta yoxibal (3) c'ac'al xu' ta xibat ta xch'ulna ti Diose?

<sup>9</sup>Xi tac'bat yu'un ti Isaiase: —Xi s'elan svinajeb ta spas ma' ti Dios ta atojol ti xc'ot xc'opoje: ¿Mi ja' ta xac'an ta xc'ot ta lajuncoj (10) ti bu ta smac jelavel ti queovale, mi ja' ti ta sut yalel ta yolon ti slajun-cojal (10) ti queovale?

<sup>10</sup>Ti Ezequiase xi laj stac': —Ti queoval ti ta xmuy ech'ele, mu vocoluc ma' le'e. Toj vocol ti ta sut yalel ta yolon ti slajun-cojale.

<sup>11</sup>Va'i un, ti j'alc'op Isaiase lic c'opojuc ti'inuc ta stojol ti Diose. Jech ti Diose laj syales ech'el ta yolon ti po'ot xa ox sta ta slajun-cojal (10) ti queov ti bu ta xac' iluc sbisobil c'ac'al yu'un ti Acaze.

## Ti buch'utic tacbilic talel ta Babiloniae, lec laj ya'i laj yotes ti Ezequiase

(2 Cr 32.27-31; Is 39.1-8)

<sup>12</sup>Ti jech ora ta vo'ne taje, ti ajvalil Merodac-baladán xnich'on ti Baladán ajvalil yu'un Babiloniae, laj ya'i ti oy bu ta xich' lo'iltabel sc'oplal ti ip ta xa'i ti Ezequiase. Ta sventa ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic yu'une, laj stacbe batel jlic ts'ibabil vun xchi'uc matanal.

<sup>13</sup>Ti Ezequías une lec laj ya'i. Laj yotesan, laj yac'anbe yil sq'uejleb ti platae, ti oroe, ti muil poxetique, ti t'ujbil aceitee, ti bu sq'uejleb yabtejebtaque, xchi'uc scotol yan ti c'usitic oy ta yaviltaque. Mu'yuc xa c'usi jtosucal ma' ti mu'yuc xac' iluc ti oy ta snae, xchi'uc scotol ti c'u yepal sventainoje.

<sup>14</sup>Va'i un, ti j'alc'op Isaías une xi laj sjac'be ti ajvalil Ezequías ti c'alal bat sc'opone: —¿Bu talemic ti viniquetic le'e? ¿C'usi laj yalbot? Ti Ezequiase xi laj staq'ue: —Liquemic talel ta namal muc' ta lum, ti ta Babilonia to talemique.

<sup>15</sup>Ti Isaiase xi laj sjaq'ue: —¿C'usitic laj yilic ti li' ta ana une? Ti Ezequiase xi laj staq'ue: —Laj yilic scotol ti c'usitic x'ayan li'e. Mu'yuc xa c'usi jtosucal ti mu'yuc xcac'be yilic ti oy ta sq'uejobiltac cu'une.

<sup>16</sup>Va'i un, ti Isaiase xi laj yalbe ti Ezequiase: —A'yio ava'i ti xi s'elan ta xal ti Diose:

<sup>17</sup>'Scotol ti c'usitic oy ta anae, scotol ti c'u yepal stsoboj comel ti amolmuc'totac ta vo'ne ti li' to oy avu'un avi tana li'e, ta xc'ot sc'ac'alil ta xich' tsobel batel c'alal to Babilonia. Mu jutebuc ti oy c'usi ta scomtsanic li'e.

<sup>18</sup>Ma'uc no'ox taje, oy jlom ti anitilultaque tsatsal ic'bil ta xbatic ta Babilonia, ti ta xich'ic pasel ta capon ti ta x'ochic ta mosovil ta sna ti ajvalile.'

<sup>19</sup>Ti Ezequiase, ti ja' no'ox laj snop ti mu'yucuc c'usi sna' ti lajemuc c'op ti cu sjalil cuxule, xi laj stac'be ti Isaiase: —Ti slo'il ya'yejal Dios ti avich'objun talele, xpatet to co'nton yu'un ta xca'i.

### Ta xcham ti Ezequiase

(2 Cr 32.32-33)

<sup>20</sup>Ti sc'oplal slo'il ya'yejal ti Ezequiase, ti c'u s'elan cuch yu'une, ti c'u s'elan lic smeltsan ti sts'anleb vo'e, ti c'u s'elan laj smeltsan ech'el ti beo' ta xich' ech'el ta jteclume, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>21</sup>C'alal cham ti Ezequiase, lic ochuc ta ajvalilal ti Manasés ti ja' xnich'one.

## 2 Reyes 21

### Ta x'och ta ajvalilal yu'un Judá ti Manasese

(2 Cr 33.1-20)

<sup>1</sup>Naca to no'ox yich'oj lajcheb (12) jabil ti c'alal och ta ajvalilal yu'un Judá ti Manasese, ti vo'lajuneb yoxvinic (55) jabil ech' ta ajvalilal yu'un ti Jerusalene. Hepsiba sbi ti sme'e.



<sup>2</sup>Ja'uc ti c'usitic lic spas une, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, ti xi s'elan lic xchan ta spasel ti c'usitic ilo sba ta spasic ti jteclumetic ti laj yilic ta sba ta satic ti israeletic ti jipatic loq'uel yu'un ti Diose:

<sup>3</sup>Lic xcha'va'anan jujun c'opojebaletic ti laj slilinan ti Ezequías ti ja' stote. Lic xcha'meltsanan yaltar ti Baale. Lic xcha'meltsanan sloc'obbail ti Aserae jech c'u cha'al laj spas ti Acab ajvalil yu'un ti Israele. Lic snijan xchiman sba ta yich'el ta muc ta sbic'tajesel sba ta stojol ti c'usitic xnoblajet ta vinajele.

<sup>4</sup>Laj smeltsan yan altaretic ta xch'ulna ti Diose, ti c'alal laj ono'ox yal stuc ti Diose ti ja' staobil ta na'el stuc ta Jerusalene.

<sup>5</sup>Ti ta xchibal yamaq'uil xch'ulna ti Diose, laj sva'anan yan altaretic ti c'ot ta xchic'obil matanal yu'un scotol ti c'usitic xnoblajan xjobal ta vinajele.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yac' ta chiq'uel ta sventa matanal ti xnich'nabe. Lic xchanbe sc'oplal sti'inel sc'oponel ti pucuje, xchi'uc sc'oplal ti jt'unvaneje. Laj yac' ye ti licuc ti bainom satinometique, ti j'ac'-chameletique. Toj ech'em chopol laj yil ta sba ta sat Dios ti c'usitic chopol laj spase. C'ot ta pasel ti ilin ta j'ech'el ti Diose.

<sup>7</sup>Jech xtoc lic sva'anan sloc'obbail Asera ta xch'ulna ti Diose, c'alal xi ono'ox albilic yu'un Dios ti Davide xchi'uc ti Salomón ti ja' xnich'one: “Ti ch'ulna ti laj yich' va'anel li' ta Jerusalene, ti laj jt'uj jun ta scotol snitilultac ti Israele, ja' jna'obil quich'obil ta muc' sbatel osil.

<sup>8</sup>Ti bu laj cac'beic yosilic ti smolmuc'totique, mi ja'uc xa ta jtenic loq'uel ti israeletique, yavil mi ta xch'unic, ta spasic ti c'u s'elan caloj ti jmantale, xchi'uc scotol ti chanubtasel ti laj cac'be yil ti cajtunel Moisesese.”

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc laj xch'unic ta spasel. C'ajomal no'ox x'ech' to xjelav ac'bat yilic ta spasel chopol yu'un Manasés ti ja' mu sta ti jnaclejetic ti laj yilic ta sba ta sat ti israeletic ti tsutsesatic yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Yu'un xi ono'ox c'opoj ti Dios ti laj yal ti c'alal c'opoj ta sventa ti yajtuneltac ja' ti yaj'alc'optaque:

<sup>11</sup>“Ti jech mu no'ox albajuc stac' albel sc'oplal c'usitic chopol laj spasilan ti Manasese, ti xjelav to chopolal laj spas ti ja' mu sta laj spasic ti amorreoetic ti c'alal ch'abalic to ox ti laj sta smul yu'un ti Judá ta scoj ti loc'obbaitique,

<sup>12</sup>va'i un, ti Ajvalilune, Diosun yu'un Israele, xichi ta xcal ta jamale: Mu no'ox albajuc ta xcac'be yich' svocol ti israeletique, xchi'uc ti Judae, ti mu no'ox albajuc ta xc'uxub sjol sbaquil yu'un ti buch'u ta xa'ie.

<sup>13</sup>Ti c'u s'elan laj cac'be svocol ti Samariae, svocol snitilultac ti Acabe, ja' jech ta xcac'be yich' ti Jerusalene. Ta jmes ta stsutsesel ti sts'ijlajan ta xcome jech c'u cha'al junuc sets' ta xich' nujanel c'alal mi laj yich' suq'uele.



<sup>14</sup>Ti c'u to yepal ta xcom ti calab jnich'nabe, ta jtenic comel. Ta xcac' ech'el ta yoc ta sc'ob ti yajcontraique, ti elc'anbaticuc pojbatuc ech'el yu'unic ti c'usi oy x'ayan yu'unique.

<sup>15</sup>Yu'un ti c'usitic laj spasiq, mu lecuc laj quil ta jba ta jsat. Staoj yav sa'sunic ta jtojol ti c'alal loq'uic talel ta Egipto ti smolmuc'totique, ti jech yacal to ta spasic avi tana li'e."

<sup>16</sup>Ta scoj ti chopol ono'ox ti Manasese laj sta smul yu'un ti Judae, mu lecuc laj yil ta sba ta sat Dios ti yabtele. Ma'uc no'ox taje, laj to yac'be ech'el xchi'il un, laj yac'anan ta milel ta Jerusalén ti buch'u mu'yuc smulique, ti buyuc no'ox malem ti ch'ich' ta jujujot yu'une.

<sup>17</sup>Ti sc'oplal slo'il ya'yejal ti Manasese, xchi'uc scotol ti c'usitic laj spase, xchi'uc ti smul laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>18</sup>C'alal chame, laj smuquic ta yavil ts'unbil nichimetic ta snae, ta yavil sts'unobil nichim yu'un ti Uzae. Ta ts'acal to un, och ta ajvalil ti Amón ti ja' xnich'one.

### **Ti Amone ta x'och ta ajvalilal yu'un ti Judae**

*(2 Cr 33.21-25)*

<sup>19</sup>Ti Amone yich'oj xa ox chib cha'vinic (22) jabil ti c'alal och ta ajvalile. C'ajomal chib (2) jabil och ta ajvalilal yu'un ti jteclum Jerusaleme. Mesulémet sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Harús ti liquel talel ta Jotbae.

<sup>20</sup>Yu'un ti c'usitic laj spase, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose. Jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti Manasés ti ja' stote.

<sup>21</sup>Yu'un laj stam ech'el sbelel ta spasel ti c'usi chopole. Lic snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti loc'obbailetic jech c'u cha'al laj spas ti Manasés ti ja' stote.

<sup>22</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti laj sten comel ta svalopat ti Ajvalile, Dios yu'un ti smolmuc'totaque. Mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti c'u s'elan ta sc'ane.

<sup>23</sup>Yaj'opisialtac ti Amone lic spay sc'opic ta mucul yo' jech ta scontrainic ti Amone. Laj smilic ta sna ti c'otem ta chapanobbaile.

<sup>24</sup>Ja'uc le' une, ti jnaclejetic ta jteclume laj smilic ec ti buch'utic laj spay sc'opic ta scontrainel ti ajvalil Amone. Och ta ajvalilal yu'unic ti Josías ti ja' xnich'one.

<sup>25</sup>Ti sc'oplal slo'il ya'yejal ti Amone, xchi'uc ti c'usi laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>26</sup>Laj smuquic ta smucobbail ta yavil ts'unubal nichim yu'un ti Uzae. Laj taj une, och ta ajvalil ti Josías ti ja' xnich'one.

## **2 Reyes 22**

### **Ti Josiase ta och ta ajvalil yu'un Judá**

*(2 Cr 34.1-2)*

<sup>1</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Josiase, c'ajomal to no'ox yich'oj vaxaquib (8) jabil. Buluchib xcha'vinic (31) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén. Sbi ti sme'e, Jedidá yantsil nich'on ti Adaías ti liquel talel ta Boscate.

<sup>2</sup>Ti c'usitic laj spas ti Josiase, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose, yu'un ja' jech laj stam ech'el ta spasel scotol jech c'u cha'al laj spas ti Davide, ti ja' smolmuc'tot ta vo'nee. Mi ja'uc jutebuc laj syaniyes ti c'u s'elan stamoj ech'ele.

### **Laj staic jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots albile**

(2 Cr 34.8-33)

<sup>3</sup>Ti c'alal xvaxaclajunebal (18) xa ox jabil stic'lej ta ajvalilal ti Josiase, laj stac ech'el ta xch'ulna Dios ti Safán xnich'on Azalías smom ti Mesulame, ti buch'u sbainoj yu'un ta yalel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele. Ti Safane xi laj yale:

<sup>4</sup>—Batan ta stojol ti banquial pale Hilciase. Albo ya'i ti ac'o stsob ti taq'uin ti laj yich' aq'uel ta xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti c'u yepal laj staic ta tsobel staq'uin ti jteclum ti jchabiej-ti'naetique.

<sup>5</sup>Ac'o yac'beic ta sc'ob ti buch'utic sbainojic ti abteletic ta xch'ulna ti Diose yo' jech ta stojic ti j'abteletic ti yacalic ta sjeltael ti c'usitic soquem yu'un ti ch'ulnae.

<sup>6</sup>Ti xcaltique, ja' ti jch'ul-te'etique, ti buch'u sbainojic ta yaq'uel iluc ti abtele, ti albanyiletique, xchi'uc ti buch'utic sbainojic ta smanel ti te'etique xchi'uc ti anbiquil ton sventa ta smeltsanic o ti ch'ulnae.

<sup>7</sup>Albo ya'ic xtoc ti mu stic' sbaic ta sjaq'uilanel ti bu ta xlaaj tunuc yu'unic taq'uin ti buch'u ta xac'beique, yu'un yich'oj sbijilic ta stunesel.

<sup>8</sup>Ti banquial pale Hilciase laj yalbe ya'i ti Safán ti buch'u sbainoj ta yalel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, ti laj sta ta xch'ulna Dios jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots albile. Ti jpoc vune, laj yac' ta c'abal ti laj yavta ti Safane.

<sup>9</sup>Ts'acal to un, ti Safane xi bat xcholbe ya'i ajvalil ti va'i s'elan taje: —Ti avajtuneltaque, Jcuch abtel, laj xa yunijesic ti plata ti c'u yepal laj staic ta ch'ulnae. Laj yac'beic ta yoc ta sc'ob ti buch'utic sbainojic ta xq'uextael ti c'usitic soquem yu'un xch'ulna ti Diose.

<sup>10</sup>Ja' jech xtoc ti Safane laj yalbe ya'i ajvalil ti ac'bat jpoc vun yu'un ti pale Hilciase. Laj yavtabe ya'i ti ajvalile.

<sup>11</sup>C'alal laj ya'i ti ajvalil ti c'usi ta xal ta jpoc svunal ti jbel c'usi tsots albile, lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e.

<sup>12</sup>Va'i un, xi laj yalbe mantal ti Hilciase, ti Ahicam xnich'on ti Safane, ti Acbor xnich'on ti Micaiase, ti Safán ti sbainoj ta yalel ti c'usi ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti Asaías ti yaj'opisial stuc ti ajvalile:

<sup>13</sup>—Ti c'usitic ta xal ti jpoc vun laj yich' tael taje, batanic, ba jaq'uic ca'itic c'u s'elan jc'oplal ta stojol ti Diose, sc'oplal ti jteclume, xchi'uc sc'oplal scotol ti Judae. Xu' nan ti capem xa sjol ti Dios ta jtojoltique. Yu'un ti jmolmuc'totic ta vo'ne, mu'yuc laj

sts'etan lec xchiquinic ta ya'yiél ti c'usi ta xal ti jpoc svunale. Mi ja'uc jutebuc laj xch'unic ta spasel ti c'usi ts'ibabil teye.

<sup>14</sup>Ti Hilciase, ti Ahicame, ti Acbore, ti Safane, xchi'uc ti Asaiase, batic ta stojol ti me' j'alc'op Hulda sbie, yajnil ti Salum xnich'on ti Ticvae, smom ti Harhase ti sbainoj ta sq'uelel ti q'uejob c'u'il ti ta ch'ulnae. Ti Hulda taje nacal ta Xchibal Barrio yu'un ti Jerusalene. C'alal bat sc'oponique,

<sup>15</sup>xi tac'batic yu'une: —Xi stac'obil yu'un ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele: ‘Albeic ya'i ti buch'u stacoxuc talel ta sjaq'uel sbae,

<sup>16</sup>xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Ta xcac' taluc tsots vocol ti li' ta jteclume, ti ta scotol ti jnaclejetic yu'une. Yu'un mu stselbuj jutebuc scotol ti c'u s'elan laj yich' alel ti ts'ibabil ta jpoc svunal ti laj yavta ti ajvalil yu'un ti Judae.

<sup>17</sup>Yu'un laj svalopatinicun comel. Laj xchic'beic pom ti c'usiuc no'ox loc'tabil diosetique. Ja' jech laj sliquesbeicun ti sti'emal jol yu'un scotol ti c'usitic yac'ojbeic yipal ta spasele. Jech o xal ta jcontrain. Mu xa ts'icbaj ta xca'i ti sc'ac'al co'ntone. Mi ja'uc ta xch'ay ta be.

<sup>18</sup>Albeic ya'i un cha'e ti ajvalil yu'un Judá ti laj stacoxuc talel ta sjaq'uel sba ta stojol ti Diose, ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, xi ta xal xtoque: Ti jech laj ats'etan ani' achiquin ta ya'yiél ti c'usitic laj ava'ie,

<sup>19</sup>ti jech abol aba laj ava'ie, ti laj anijan aba ta ya'yiél ti c'u s'elan xcholet sc'oplal laj calbe ti jteclume, ti jnaclejetic yu'une, ti ta jbel sc'oplal mu'yuc c'usi x'ayan ta xcome xchi'uc ti bac svocolique. Ti jech laj ach'i' ta jatel ti ac'u'e, ti la'oc' yu'un ta jba ta jsate, jech ti vu'un eque, laj ca'i ti ac'o'pe. Jech ta xcal ava'i ti vu'un Diosune.

<sup>20</sup>Ta xcac' que ti mu'yuc ta xavil xi'el xacham xalaje, ti jech xbat atsob abaic xchi'uc ti anima amolmuc'totac ta vo'nee. Mu ja'uc xa ta xavil ta aba ta asat ti ta xc'ot ta pasel ti ta jtsutses ti jteclum li'e.' Ti yajtacbolaltac ti ajvalile sutic batel ta yalel ti va'i s'elan tac'batique.

## 2 Reyes 23

<sup>1</sup>Va'i un, ti ajvalile laj sta ta iq'uel scotol ti moletic ti ich'bil ye sti'ic ti oyic ta Judae, xchi'uc ti oyic ta Jerusalene, yo' jech ta stsob sbaic xchi'uc.

<sup>2</sup>Ti ajvalil une, xchi'uc scotol ti jnaclejetic yu'un ti Judae, yu'un ti Jerusalene, ti paleetique, ti j'alc'opetique, ti jc'u'lejetique, ti ma'uc jc'u'lejetique, xchi'uc scotol ti c'u yepal smacoj ti muc' ta jteclume, batic ta xch'ulna ti Diose. Jech ti ajvalil une tsots xcholet laj yavta scotol ti c'usi ta xal ta jpoc svunal ti trate ti laj yich' tael ta yut xch'ulna ti Diose.

<sup>3</sup>Ti c'alal va'al ta sts'el muc' ta oy ti ajvalile, laj yac' ye sti' ta stojol Dios ti ta xch'unbe ti c'usi ta xale, ti ta yutsil yo'nton ta xc'ot ta pasel yu'une, ti mu xchibetuc yo'nton ta spas ti mantaletique, ti c'usitic nobile, ti oy c'usi jbel albile, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'u s'elan pasbil ti trate ti ts'ibabil ta jpoc svunale. Scotol ti jteclum eque c'ot ta yo'ntonic ta spasic ti va'i s'elane.



## Ti Josiase lic sliques ta yabtelanel ti c'usi albile

(2 Cr 34.3-7)

<sup>4</sup>Va'i un, ti ajvalile laj yalbe mantal ti banquial pale Hilciase, ti its'inal pale yu'une, xchi'uc ti jchabiej ti'naetique, ti ac'o sloq'uesic talel ta xch'ulna Dios scotol ti c'usitic ta stunesic ta yich'el ta muc' ti Baale, ti Aserae, xchi'uc scotol sloc'obbail ti xnoblajet ta xac' xojobal ta vinajele. Laj xchiq'uc ta loq'ueltic yu'un ti Jerusalén ta yosilal ti Cedrone. Laj taj une, ta ora no'ox laj yich' batel c'alal to Betel ti stanile.

<sup>5</sup>Ts'acal to un, laj sloq'uesic ta yabtel ti paleetic ti va'anbilic yu'un ti ajvaliletic ta Judá ta xchiq'uel ti pom ta jujun c'opojebaletic ti oy ta lumetic yu'un ti Judae, xchi'uc ti c'u yepal joyol ta spat xocon ti Jerusalene. Ja' jech xtoc laj sloq'uesic ta yabtel ti paleetic ti sbainojic ta xchic'bel pom ti Baale, ti c'ac'ale, ti ue, ti stsaclebtac jujutose, xchi'uc scotol ti c'analetic ti oy ta vinajele.

<sup>6</sup>Ti sloc'obbail ti Asera ti oy ta xch'ulna ti Diose, bat yac' ta loq'ueltic yu'un ti Jerusalene. Laj xchic' ta ti' uc'um Cedrón, ja' to c'uxi stuc stanil com yu'une. Ti stanile, laj svij ta ba muquinal yu'un ti jteclume.

<sup>7</sup>Laj slilin xtoc snailtac ti bu ta xmulivajic ti viniquetic ti c'alal ta spasbeic stoyel xi'el ti sdiosic ti oy ta xch'ulna Dios ti bu ta xjalavic ti antsetic ta spasbel sc'u' ti ch'ul me'il Aserae.

<sup>8</sup>Ts'acal to un, laj yal mantal xtoc ti ac'o talicuc scotol ti paleetic ti oyic ta jteclumetic yu'un ti Judae. Yu'un mu xa sc'an sq'uelbe sat scotol ti c'opojebaletique, ti lic ta Gebae, ti c'ot c'alal to Beersebae, ti bu laj xchiq'uc to ox pom ti paleetique. Laj slilin xtoc ti altaretic yu'un ti jti'ovalaetic ti oy ta ti'na yu'un ti Josué ajvalil yu'un ti jteclume, ti oy ta ts'et c'ob ochebal yu'un ti jteclume.

<sup>9</sup>Ja'uc ti paleetic ti sbainojic ti jujun c'opojebaletique, mu xbatic ta yac'bel smoton Dios ta altar ti oy ta Jerusalene. C'ajomal no'ox lec ta xa'iic ti xvoletic xchi'uc ti xchi'iltac ta paleal ti jmoj ta sve'ic pan ti ch'abal yich'oj spajubtasobile.

<sup>10</sup>Ti Josiase laj stubbe sc'oplal ti chic'obbail ti oy ta stenlej yu'un ti Ben-hinome yo' jech mi ja'uc xa junuc ti oy buch'u ta xchic'be ta smoton Moloc ti yalab xnich'nabique.

<sup>11</sup>Laj sten loq'uel ti ca'etic ti yac'ojic ti ajvaliletic ti ta xtun ta yich'el ta muc' ti c'ac'ale, ti nopol oy yu'unic ta ochebal sti' xch'ulna Dios ta sts'el sna ti Natán-melec ti sbainoj ti abtel taje. Laj xchic' xtoc scarretail ti sloc'obbail c'ac'ale.

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox taje, laj slilin ti altaretic ti laj smeltsanic ti ajvaliletic yu'un ti Judá ti oy ta xcha'cajal sna ti Acaze, xchi'uc ti altaretic ti laj smeltsan ti Manasés ta yamaqu'il xch'ulna ti Diose. Laj svoc' loq'uel, bat sjiip ta uc'um Cedrón ti sjepelultaque.

<sup>13</sup>Ti ajvalile mu xa sc'an sq'uelbe sat ti c'opojebaletic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Jerusalene, ti oy ta stuqu'il yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti vits olivose, ti ja' meltsanbil comel yu'un ti Salomón ajvalil yu'un ti Israele. Ti june, ja' ta sventa ti Astarte j'ac'vanej ta vocol ch'ul me'il yu'unic ti sidonioetique. Ti june, ja' ta sventa ti j'ac'vanej ta vocol loc'obbail Quemos dios yu'unic ti moabitaetique. Ti june, ja' ta sventa ti j'ac'vanej ta vocol loc'obbail Milcom dios yu'unic ti amonitaetique.



**14**Ja' jech xtoc laj xch'uch'ulta ta voq'uel ti ts'uiltasbil tonetique, ti ts'uiltasbil anbil te'etique. Ti yavilic ti bu oy to ox taje, laj yich' nojesel ta sbaquil animaetic.

**15**Ja'uc ti altare, xchi'uc ti c'opojebal ti oy ta Betel ti laj smeltsan comel ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, ti laj sta smul yu'un ti israletique, laj svoc' loq'uel ti Josiase, ja' to ti c'uxi lilijem com yu'une. Laj stsanbe sc'ac'al. Laj stsanbe sc'ac'al xtoc sloc'obbail ti Aserae.

**16**C'alal sut ech'el ti Josiase, laj yil ti muquinaltic ti oy ta stselej ti bu taje. Laj yal mantal ti ac'o yich' jots'el loq'uel ti baquetic ti c'u yepal oye. Laj xchic' ta altar. Jech tub ti sc'oplal yu'une. Ti va'i s'elan taje, c'ot ta pasel sc'opojel ti Dios ti laj scaj'al ta sventa ti j'alc'ope.

**17**Ts'acal to un, xi laj sjaq'ue: —¿C'usi sna'obil ti le' va'anbil ta xquile? Ti viniquetic yu'un ti jteclume xi laj staq'uique: —Ma' le'e, ja' smuquinal ti j'alc'op ti lic talel ta Judá ti tal scaj'albe ti Jcuch abtel ti c'usi ta spasbe ti altar ti ta Betele.

**18**Va'i un, ti Josiase xi laj yal ti mantale: —Jech comuc o, ch'an utic. Mu me buch'u sloq'uesbe ti sbaquiltaque. Ja' jech mu'yuc laj stijbeic ti sbaquiltaque, xchi'uc sbaquiltac ti j'alc'op ti liquel talel ta Samariae.

**19**Ja'uc ti nail c'opojebaletic ti oy ta Samariae, ti laj smeltsanic ti ajvaliletic yu'un ti Israele, ti lic sc'ac'al yo'nton yu'unic ti Diose, laj slilin loq'uel ti Josiase. Co'ol jech laj spas jech c'u cha'al c'ot ta pasel ta Betele.

**20**Ts'acal to un, laj smil ta sba altaretic scotol ti paleetic ti sbainojic ti jujun c'opojebal teye. Ti sbaquiltac ti animae, laj sbusanbe ta xchiq'uel ta sba ti altare. Ts'acal to un, sut batel ta Jerusalén.

### **Laj spasbe sna'obil q'uin Colel ti Josiase**

*(2 Cr 35.1-19)*

**21**Ti ajvalile laj yal mantal ta stojol scotol ti jteclume ti ac'o yich' spasbel sna'obil ti q'uin Colel sventa stoyel xi'el ti Ajvalil Dios yu'une, ti co'ol ta xich' pasel jech c'u cha'al ts'ibabil ta jpoc svunal yu'un ti tratee.

**22**Ti c'u s'elan laj ech'icuc ti jpojvanejetic ti laj sventainic ti Israele, xchi'uc ti c'u sjalil laj ech'icuc ta ajvalilal yu'un ti Israele, yu'un ti Judae, mu'yuc bu yich' pasbel o sna'obil q'uin Colel jech c'u cha'al avie.

**23**C'alal jech laj yich' pasel sna'obil q'uin Colel ta Jerusaléne, ti stoyel xi'el ti Diose, ja' o ta xvaxaclajunebal (18) jabil stic'lej ta ajvalil ti Josiase.

### **Tsots lic sva'an sba ti Josiase**

**24**Ti Josiase j'ech'el laj stubbe sc'oplal ti j'ac'-chameletique, ti jt'unvanejetique, ti chabibil loc'obbailletique, ti c'usitic yan loc'obbailletique, xchi'uc scotol ti c'usitic spajebal o chopol ta xil ta sba ta sat ti Diose, xchi'uc ti c'usitic xvinaj lec ta stunesic ta pasob q'uin ta Judae xchi'uc ta Jerusalene. Ja' jech laj spas yo' jech ta xc'ot ta pasel yu'un scotol ti c'usi ts'ibabil ta jpoc svunal yu'un ti c'usi jbel albil ti laj sta ti pale Hilcías ta yut xch'ulna ti Diose.





<sup>25</sup>Mi junuc ajvaliletic ti laj ech'uc ta ba'yel ta ts'acale ti jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti Josiase. Yu'un ti stuque, ta sjunul yo'nton, ta sjunul xch'ich'el, ta sjunul yip, laj snaban sba ta stojol ti Diose, jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Moisesese.

<sup>26</sup>Ac'o mi jech un, ilinem to ti Diose, ja' ti mu to ta x'ech' ta xa'i ti sc'ac'al yo'nton ta stojol ti Judae, ta scoj ti liquesbat sc'ac'al yo'nton yu'un ti c'usi chopol laj spas ti Manasese.

<sup>27</sup>Jech o xal laj yal ti Diose ta xch'ac sba loq'uel ta stojol ti Judae, jech c'u cha'al laj xch'ac sba loq'uel ta stojol ti Israele, Laj yal xtoc ti ta xch'ac sba loq'uel ta stojol ti jteclum Jerusalén ti t'ujbil yu'une, xchi'uc ti ta xch'ulna ti yaloj ti ja' staobil ta na'ele.

### **Xcham ti Josiase**

*(2 Cr 35.20-27)*

<sup>28</sup>Sc'oplal slo'il ya'yejal ti Josiase, xchi'uc scotol ti c'usi laj spase, ts'ibabil com ta j poc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>29</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti faraón Necao ajvalil yu'un ti Egiptoe, laj stam ech'el sbe ta stuqu'il uc'um Eufates yo' jech xbat stic' sba ta scoltael ti ajvalil yu'un ti Asiriae. Jech ti ajvalil Josiase loc' batel ta xch'amel ta be. Ja' no'ox un, mile yu'un ti Nacao c'alal ile ti c'ot ta Meguidoe.

<sup>30</sup>Ti bu taje, cajanbat ech'el sbec'tal ta carreta yu'un ti yaj'opsialtaque, ti c'ot yu'un c'alal to Jerusalén ti lic ech'el ta Meguidoe. Laj smuquic ta smucobbail. Ti jteclume laj sva'anic ti Joacaz xnich'on ti Josías ta yac'bel snup yabtel ta ajvalilal yo' jech ta xcuchbe comel yabtel ti stote.

### **Ti Joacaze ta x'och ta ajvalilal ta Judá**

*(2 Cr 36.1-4)*

<sup>31</sup>C'alal och ta ajvalilal ti Joacaze, yich'oj xa ox oxib xcha'vinic (23) jabil. C'ajomal no'ox uni oxib (3) u ech' ta ajvalilal ta Jerusalén. Hamutal sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Jeremiase, ti liquel talel ta Libnae.

<sup>32</sup>Yu'un ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Mu yanuc jech laj spas jech c'u cha'al laj ech'uc ti smolmuc'totac ta vo'nee.

<sup>33</sup>Tiq'ue ta chuquel yu'un ti faraón Necao ta jteclum Ribla ti oy ta yosilal ti Hamate yo' jech mu staojuc yav ochem o ta ajvalilal ta Jerusalene. Lic suj ta sc'anbel spatan ti jteclume. Laj yaqu'ic oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta kilo ti platae, xchi'uc oxlajuneb xcha'vinic (33) kilo ti oroe.

<sup>34</sup>Ma'uc no'ox taje, ti faraón Necaoe laj stic' ta ajvalilal ti Eliaquim xnich'on ti Josiase yo' jech ta xcuchbe yabtel ti stote. Laj sjelbe sbi ti laj yac'be sbiin Joacime. Iq'ue batel ti Joacaz ta Egipto ti bu c'ot chamuque.

<sup>35</sup>Laj yac' ech'el plata, oro ti Joacim ti sujbil yu'un ti Necaoe. Laj suj ti jnaclejetic yu'un ti jteclum ti ac'o yaqu'ic ti patane. Ti jujunic laj stojic ta plata ta oro ti patan ti c'u yepal albil sc'oplal ta xaq'uique yo' jech ta xich' ti faraón Necaoe.

## Ta x'och ta ajvalilal ta Judá ti Joacime

(2 Cr 35.5-8)

<sup>36</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Joacime, yich'oj xa ox vo'ob xcha'vinic (25) jabil. Buluchib (11) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén. Zabudá sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Pedaias ti liquel talel ta Rumae.

<sup>37</sup>Yu'un ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, ti co'ol jech laj spas jech c'u cha'al laj ech'uc ti smolmuc'totac ta vo'nee.

## 2 Reyes 24

<sup>1</sup>C'alal tiq'uul ta ajvalilal ti Joacime, ti Nabucodonosor ajvalilal yu'un ti Babiloniae, laj sbec' ta u'ninel ti muc' ta jteclume ti oxib (3) jabil sjalil pasbil ta mantal ti Joacime. Ts'acal to un, lic sjol ta scontrainel ti ajvalile.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, tacbat talel yu'un Dios ta stojol ti Joacime, epal j'elec' caldeoetic, sirioetic, moabitaetic, xchi'uc ti amonitaetique. Laj stac talel ta yilbajinel ti Judae yo' jech ta xc'ot ta pasel ti ta xch'aybat sc'oplal ta j'ech'el jech c'u cha'al scaj'aloj ono'ox ti Dios ta sventa ti yajtunel j'alc'optaque.

<sup>3</sup>Ti jech c'ot ta stojol ti Judá taje, yu'un jech ono'ox snopoj ti Diose, ti ta xch'ac loq'uel ta stojol ta scoj ti mu no'ox albajuc yepal smul staoj ti Manasese,

<sup>4</sup>ta scoj xtoc ti laj smalbe xch'ich'el ti buch'u mu'yuc smulique, ti mal yu'un ta sjunul ti Jerusalene. Jech o xal mu'yuc xa xch'aybat smul scolo' yu'un ti Diose.

<sup>5</sup>Sc'oplal slo'il ya'yejal ti Joacime, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Judae.

<sup>6</sup>Ti c'alal chame, cuchbat comel yabtel yu'un ti Joaquín ti ja' xnich'one.

<sup>7</sup>Ta jech yepal un, ti ajvalilal yu'un ti Egiptoe, j'ech'el mu'yuc xa xloc' ti ta slumale, yu'un scotol ti c'u yepal smacoj ti ta xlic ta uc'um Egipto ti ta xc'ot c'alal to ta uc'um Eufresate, volbat ta u'ninel yu'un ti ajvalilal ta Babiloniae.

## Ti Joaquine xchi'uc ti yaj'abteltaque bec'bil loc' ta slumalic, ti ic'bil batic ta Babiloniae

(2 Cr 36.9-10)

<sup>8</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Joaquine, yich'oj vaxaclajuneb (18) jabil, ti oxib no'ox u ech' ta ajvalilal ta Jerusaléne. Nehustá sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Elnatane, ti liquel ta Jerusalene.

<sup>9</sup>Yu'un ti c'usitic lic spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, co'ol laj spas jech c'u cha'al ech' ti stote.

<sup>10</sup>Ti jech yorail vo'ne taje, yajsoldadotac ti Nabucodonosor ajvalilal yu'un ti Babiloniae, laj stam ech'el sbeic ta scontrainel ti Jerusalene, ti volol c'otic ta stsaquel ta c'oep.

<sup>11</sup>C'alal xyaquet ti leto yu'unic ta jteclume, c'ot ec ti Nabucodonosore.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Joaquín ajvalil yu'un ti Judae, jmoj xchi'uc ti sme'e, ti banquilaletic yu'une, ti yaj'opisialtaque, ti viniquetic ti jun yo'nton xchi'uque, laj yac' sbaic ta c'abal yu'un ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, ti tsaqueic ta chuquel yu'une. Ti jech c'ot ta pasel taje, ta xvaxaquibal (8) xa ox jabil stic'lej ta ajvalilal ti Nabucodonosore.

<sup>13</sup>Ts'acal to un, ti Nabucodonosore laj stam loq'uel ti taq'uinetic ti oy ta xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti oy ta sna ti ajvalile, jech c'u cha'al scaj'aloj ono'ox ti Diose. Laj slilin ta voq'uel scotol ti c'uisitic smeltsanojan ta oro ti Salomón ajvalil to ox yu'un ti Israele, ti laj smeltsan ta sventa ta xtun ta xch'ulna ti Diose.

<sup>14</sup>Laj taj une, laj xchuc batel scotol ti jnaclejetic ta Jerusalene, scotol ti banquilaletique, ti soldadoetic ti lec xtojobique, xchi'uc scotol ti buch'utic xtojobic ta spasel ep ta tos abtele, ti jten-taq'uinetique, ja' to ti c'uxi ts'aqui yu'un ti lajunmil (10,000) ta vo' jchuqueletique. Mu'yuc xa yajval com ti jteclume. C'ajomal xa no'ox bevbil com ti buch'u spajebal me'un mu'nate.

<sup>15</sup>Ti Nabucodonosore xchucoj batel xtoc ti Joaquine, ti sme'e, ti yajniltaque, ti yaj'opisialtaque, xchi'uc ti buch'utic ich'bil ye sti'ic ta jteclume. Tsobbil loquic ta Jerusalén, ti chucbil batic c'alal to Babiloniae.

<sup>16</sup>Ta scotol ti jchuqueletic ti lec ojtiquinbilic yu'un ti ajvalil ta Babiloniae, vucmil (7,000) ta vo' ta scotol, xchi'uc jmil (1,000) ta vo' ti sna'ic spasel ep ta tos abtele, xchi'uc ti jten-taq'u'netique, ti ja' viniquetic baxbolic chapalic lec ta ac'-letoe.

<sup>17</sup>Ts'acal to un, ti ajvalil yu'un Babiloniae laj yac'be snup yabtel ta ajvalilal ti Matanías ta xcuchbel yabtel ti sjun nich'on Joaquine. Laj sjelbe ti sbie, ti lic sbiin yu'un Sedequiase.

### **Och ta ajvalilal ti Sedequiase**

*(2 Cr 36.11-16; Jer 52.1-3)*

<sup>18</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Sedequiase, yich'oj xa jun xcha'vinic (21) jabil, ti c'ajomal no'ox buluchib (11) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalene. Hamutal sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Jeremías ti liquel talel ta Libnae.

<sup>19</sup>Yu'un ti c'usitic lic spase, mu leuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, ti co'ol laj spas jech c'u cha'al ech' ti Joacime.

<sup>20</sup>Jech o xal ti Diose ilin ta stojol ti Jerusalene xchi'uc ta stojol ti Judae, ti laj sten loq'uel ta stojole.

### **Tsale ti Jerusalene**

*(Jer 39.1-7; 52.3-11)*

Ts'acal to un ti Sedequiase lic sjol ta scontrainel ti ajvalil yu'un ti Babiloniae.

## **2 Reyes 25**

<sup>1</sup>Ti ta slajunebal (10) c'ac'al yu'un ti slajunebal (10) u ta sbalunebal (9) jabil yochel ta ajvalilal ti Sedequiase, ti ajvalil Nabucodonosore laj stam ech'el sbe xchi'uc scotol ti yajsoldadotac ta stsaquel ta leto ti jteclum Jerusalene, ti volol c'ot ta stojole. Lic slaman sbaic ta yeloval. Laj spas stec'obic ta joyob yo' jech ta stsacvanic ta leto.



<sup>2</sup>Ti jteclume staoj yav joyobtabil ti c'alal sta sbuluchibal (11) jabil yochel ta ajvalil ti Sedequise.

<sup>3</sup>Ta sbalunebal (9) c'ac'al yu'un ti xchanibal (4) u ti jech jabil taje, lic tsots vi'nal ta jteclum. Mu'yuc xa jset'uc c'usi ta slajesic ti jnaclejetique.

<sup>4</sup>Va'i un, lic sjom loq'uel sbeic ta smocal ti jteclume. Manchuc mi joyobtabil ta maquel yu'un ti caldeoetique, ti ajvalile xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque jatavic loq'uel ta ac'ubaltic ta jteclum. Loq'ueic ech'el ta ti'na ta stuq'uil ti oy smacoj cha'c'ol moc ta sbelel ts'unbil nichimetic yu'un ti ajvalile. Laj stamic ech'el sbelel stenlejaj yu'un ti uc'um Jordane.

<sup>5</sup>Ja'uc le' une, ti ajvalil Sedequise nutsbil bat yu'un ti soldado caldeoetique. C'ot lubtsanatuc ta be ta stenlej Jericó. Tene comel yu'un ti yajsoldadotaque, tan puc batic.

<sup>6</sup>Ti soldado caldeoetique laj staic ta tsaquel ti ajvalile, ti yic'ojic batel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babilonia ti oy ta Ribla ta yosilal ti Hamate. Ti bu taje, albat sc'oplal yu'un ti Nabucodonosore ti j'ech'el ta xac' sjol sbaquile.

<sup>7</sup>Yiløj ta sba ta sat ti loc' mantale, ti ac'o yich' c'ocbel snuc' ti xnich'nabe. Ja'uc ma' ti Sedequías une, loc' mantal ti ac'o yich' pitsbel xchibal ti sbec' sate, ti yich'uc chuquel ta carina yo' jech ta xich' iq'uel ech'el ta Babiloniae.

### **Ta xlilij ti ch'ulnae**

*(2 Cr 36.17-21; Jer 39.8-10; 52.12-30)*

<sup>8</sup>Ta yucubal (7) c'ac'al yu'un ti yo'obal (5) u ti ta sbalunlajunebal (19) sjabilal yochel ta ajvalilal ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, c'ot ta Jerusalén ti Nabuzaradán yaj'opisial ti ajvalil ti yich'oj ta sventa ti jvoc' soldado jchabivanej yu'un ti ajvalile.

<sup>9</sup>Och ta stsanbel sc'ac'al ti ch'ulnae, sna ti ajvalil ti bu c'otem ta xchapanobbaile, xchi'uc scotol ti naetic ta jteclume, ti xcaltique, scotol snaic ti buch'utic ojtiquinbilic leque.

<sup>10</sup>Ti soldado caldeoetic ti xchi'inojan batele, laj sjinesic smocaltac ta sjoylej ti jteclum Jerusalene.

<sup>11</sup>Laj taj une, ti Nabuzaradane laj stsob batel ta chuquel ta Babilonia ti buch'utic oyic ta jteclume, xchi'uc ti buch'utic laj snaban sbaic ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, xchi'uc ti c'u yepal oyic to ti buch'utic sna'ic yabtelanel ep ta tos ti c'usitique.

<sup>12</sup>C'ajomal xa no'ox laj yicta comel jun chibuc ti c'u yepal ti buch'u spajebal xa no'ox abol sbae, yo' jech ta stuc'ulanic ta sq'uelel ti uvae, xchi'uc ta yabtelanel ti osile.

<sup>13</sup>Xi s'elan ma' ti c'usitic laj slilinic ta voq'uel ti caldeoetic ti meltsanbil ta c'anal taq'uin ti oy ta ch'ulnae: ti balajtic va'anbil muyele, ti xchotlebtaque, xchi'uc ti muc' ta pila yavil vo'e. Scotol laj yich'ic batel ta Babilonia ti c'anal taq'uine.

<sup>14</sup>Laj yich'ic batel xtoc ti yaviltac tane, ti spulobiltaque, ti xulobiltac sc'acquemal xnich ti c'usitic ta stsanique, ti lechetique, xchi'uc scotol ti c'usitic meltsanbil ta c'anal taq'uin ti ta stunesic ti c'alal laj spasic stoyel xi'el ti Diose.



<sup>15</sup>Mu'yuc ta alel ma' ti xi s'elan laj yich' batel ti buch'u yich'oj ta sventa ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti ajvalile, scotol ti c'usitic meltsanbil ta oroe, ta platae: ti xch'amleb ac'aletique, xchi'uc ti muc' ta lech-lech taq'uinetique.

<sup>16</sup>Ja'uc ti c'usi chib balajtic va'anbil muyele, ti muc' ta pila yavil vo'e, ti scajtac ti laj yac' ta meltsanel Salomón ta sventa ti ch'ulnae, mi ja'uc na'baj c'u yepal ti yalale.

<sup>17</sup>Yu'un ti jujun c'usi balajtic va'anbil muyele, x'ech' to ta vaxaquib (8) metro ti stayleje. Ti ta sjoltaque, x'ech to ta chib (2) metro staylej pasbil xnichimaltac ta c'anal taq'uine, yich'oj chaj-chaj taq'uin smac ta joyob, yich'oj loc'tabil sat granada ta joyob. Ti c'usi balajtic va'anbil muyele, co'ol smuc'tiquil xchibal.

### **Tsobbil ta xloq'uic ech'el ti jnaclejetic ta Judae**

<sup>18</sup>Ti banquikal jtsobvanej yu'un ti soldadoetique, laj stsac ta chuquel xtoc ti banquikal pale Seraiase, ti Sofonías ti xchi'il sbaic ta paleale, xchi'uc ti oxib (3) viniquetic ti sbainojic ta xchabiel ti ochebal sti' ti ch'ulnae.

<sup>19</sup>Ti jnaclejetic yu'un ti lume, tsaqueic ta chuquel yu'un ti banquikal jtsobvanej yu'un ti jujuvoc' soldadoe, xchi'uc vo'ob (5) viniquetic yajtuneltac ti ajvalil ti laj staic ta jteclume, ti banquikal jtunel soldado ti buch'u sbainoj ta sventainel ti soldadoetique, xchi'uc ti oxvinic (60) ta vo' viniquetic ti ich'bil ye sti'ic ta jteclume.

<sup>20</sup>Scotolic taje, ic'bil batic yu'un ti Nabuzaradán ta stojol ajvalil yu'un Babilonia ti oy ta Ribla ta yosilal ti Hamate.

<sup>21</sup>Ti bu taje, laj yal mantal ti ajvalil yu'un Babilonia, ti ac'o yich'ic milele. Ja' jech c'ot ta pasel ti bec'bil loq'uic ta slumalic ti Judae.

### **Ti jvoc' ti c'u xa yepal come jatavic ech'el ta Egipto**

*(Jer 40.7-10; 41.1-3, 16-18)*

<sup>22</sup>Ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, lic stic' ta ajvalilal ti Gedalías xnich'on ti Ahicame, smom ti Safane, yo' jech ta sbain ti c'u yepal com ti jnaclejetic ta Judae.

<sup>23</sup>C'alal laj ya'iic ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' soldado ta Judae, xchi'uc ti svinictaque, batic ta Mispá ta sc'oponel ti Gedaliase. Bat ti Ismael xnich'on ti Netaniase, ti Johanán xnich'on ti Careae, ti Seraías xnich'on ti Tanhumet ti liquel talel ta Netofae, xchi'uc ti Jaazanías xnich'on jun vinic ti liquel talel ta Maacae. Xvoletic batel xchi'uc ti svinique.

<sup>24</sup>Ti Gedaliase laj sva'an sba ta yalel ta stojol ti buch'utic c'otic ta stojole xchi'uc ti svinictaque, ti mu xi'ic yu'un ti j'opisial caldeoetique, ti ta xcom naquicuc ta jteclume, ti ac'o yac' sbaic ta tunel ta stojol ti ajvalilal yu'un ti Babiloniae yo' jech mu sta ti svocolique.

<sup>25</sup>Ja'uc ti ta yucubal (7) u une, ti Ismael xnich'on ti Netaniase, smom ti Elisamae, snitilul ti ajvalil yu'un Judae, xchi'ucanojan c'otel lajunvo' (10) viniquetic ti laj stsaquic ta milel ti Gedaliase, xchi'uc ti israeletique, xchi'uc ti caldeoetic ti oyic ta Mispae.

<sup>26</sup>Va'i un, scotol ti jnaclejetic ti ta xi'ic yu'un ti caldeoetique, ta biq'uit ta muc', banquilaletic yu'un ti soldadoe, laj svol sbaic ti jatavic ech'el ta Egiptoe.

**Colem c'ot ti Joaquine, laj sta ti ich'bil ta muc' ta Babiloniae**

*(Jer 52.31-34)*

<sup>27</sup>Ti ta yucubal xcha'vinic (27) c'ac'al yu'un ti xlaichebal (12) u ta yuclajunebal xcha'vinic (37) jabil ti laj yich' chuquel loq'uel ta Judá ti ajvalil Joaquine, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un Babilonia ti Evil-merodaque. Laj yac' ta ilel ti syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti Joaquine. Laj sloq'ues ta chuquel.

<sup>28</sup>Lec laj spas sba ta stojol ti cajal c'ot sc'oplal yu'une, ti ja' mu sta ti yan ajvaliletic ti xchi'inojan ta Babiloniae.

<sup>29</sup>Ti jech taj une, ti Joaquine ja' to jech lic sloc' ti sc'u' ti slapoj to ox ta chuquinabe, ti jmoj lic ve'uc xchi'uc ti ajvalil ti c'u sjalil cuxule.

<sup>30</sup>Ma'uc no'ox taje, ti c'u sjalil cuxul ti Joaquine, ac'bat yu'un ajvalil Babilonia ti c'usi ta xtun yu'un ti jujun c'ac'ale.



## 1 Crónicas

### 1 Crónicas 1

#### Snitilultac ti Adane

(Gn 5.1-32)

<sup>1-4</sup>Snitilultac ti Adane, ja' ti Sete, ti Enose, ti Cainane, ti Mahalaleele, ti Jareda, ti Enoque, ti Matusalene, ti Lameque, ti Noe.

#### Snitilultac ti Noe

(Gn 10.1-32)

Xnich'nab ti Noe, xi s'elan oye: ti Seme, ti Came, xchi'uc ti Jafete.

<sup>5</sup>Xnich'nab ti Jafete, xi s'elan lic ayanuque: ti Gomere, ti Magoge, ti Madaie, ti Javane, ti Tubale, ti Meseque, xchi'uc ti Tirase.

<sup>6</sup>Xnich'nab ti Gomere, xi s'elan lic ayanuque: ti Asquenaze, ti Rifate, xchi'uc ti Togarmae.

<sup>7</sup>Xnich'nab ti Javane, xi s'elan lic ayanuque: ti Elisae, ti Tarsise, ti Quitime, xchi'uc ti Rodanime.

<sup>8</sup>Xnich'nab ti Came, xi s'elan lic ayanuque: ti Cuse, ti Mizraime, ti Fute, xchi'uc ti Canaane.

<sup>9</sup>Xnich'nab ti Cuse, xi s'elan lic ayanuque: ti Sebae, ti Havilae, ti Sabtae, ti Raamae, xchi'uc ti Sabtecae. Ja'uc xnich'nab ti Raamae, xi s'elan oye: ti Sebae, xchi'uc ti Dedane.

<sup>10</sup>Nich'naj ti Cuse, Nimrod laj yac'be sbi, ti sba to no'ox vinaj ti ja' jun vinic ti tsots xu' yu'un ti ech' ta banomile.

<sup>11</sup>Ta stojol Misraim ayanic ti ludeoetique, ti anameoetique, ti lehabitaetique, ti naftuhitaetique,

<sup>12</sup>ti patriseoetique, ti casluhitaetique, xchi'uc ti caftoritaetique, ti bu ayan talel sts'unubal ti filisteoetique.

<sup>13</sup>Nich'naj ti Canaane, Sidón sbi ti sba xnich'one, xchi'uc laj to yil yan ti Het laj yac'be sbie.

<sup>14-16</sup>Ta stojolal ti Canaane, lic talel sts'unubalic ti jebuseoetique, ti amorreoetique, ti gergeseoetique, ti heveoetique, ti araceoetique, ti sineoetique, ti arvadeoetique, ti zemareoetique, xchi'uc ti hamateoetique.

<sup>17</sup>Xnich'nab ti Seme, xi s'elan lic ayanuque: ti Elame, ti Asure, ti Arfaxade, ti Lude, xchi'uc ti Arame. Ti xnich'nab ti Arame, ja' ti Uze, ti Hule, ti Guetere, xchi'uc ti Mase.

<sup>18</sup>Nich'naj ti Arfaxade, Sala laj yac'be sbi. Nich'naj ti Salae, Heber laj yac'be sbi.

<sup>19</sup>Ti Hebere laj yil chib xnich'on ti xi s'elan lic ayanuque: ti sba xnich'one, Peleg laj yac'be sbi, yu'un ja' o voc' ti c'alal yorail ta xch'ac sbaic ti jnaclejetic ta banomile. Yits'in ti Pelege, Joctán laj sbiin.

<sup>20-23</sup>Xnich'nab ti Joctane, ja' ti Almodade, ti Selefe, ti Hasar-mavete, ti Jerahe, ti Hadorame, ti Uzale, ti Diclae, ti Obale, ti Abimaele, ti Sebae, ti Ofire, ti Havilae, xchi'uc ti Jobabe. Scotolic taje, ja' xnich'nab ti Joctane.

### **Snitilultac ti Seme**

*(Gn 11.10-26)*

<sup>24-27</sup>Snitilultac ti Seme, ja' ti Arfaxade, ti Selahe, ti Ebere, ti Pelege, ti Reue, ti Seruge, ti Nahore, ti Terahe, xchi'uc ti Abram ti lic sbiin Abrahame.

### **Snitilultac ti Ismaele xchi'uc ti Queturae**

*(Gn 25.1-6, 12-18)*

<sup>28</sup>Nich'naj ti Abrahame, xi s'elan lic ayanuque: ti Isaaque, ti Ismaele.

<sup>29-31</sup>Nich'naj ti Ismaele, xi s'elan lic ayanuque: Nebaiot ti sba xnich'one, tal ec ti Cedare, ti Abdeele, ti Mibsamae, ti Mismae, ti Dumae, ti Masae, ti Hadade, ti Temae, ti Jeture, ti Nafise, xchi'uc ti Cedemae. Taje, ja' xnich'nabtac ti Ismaele.

<sup>32</sup>Yalabtac ti Cetura sts'acal ajnil ti Abrahame, xi s'elan lic ayanuque: ti Zimrame, ti Jocsane, ti Medane, ti Madiane, ti Isbaque, xchi'uc ti Suae. Nich'naj ti Jocsane, xi s'elan lic ayanuque: ti Sebae, ti Dedane.

<sup>33</sup>Nich'naj ti Madiane, xi s'elan lic ayanuque: ti Efae, ti Efere, ti Hanoque, ti Abidae, xchi'uc ti Eldaae. Scotolic taje, ayanic talel ta stojol ti Ceturae.

### **Snitilultac ti Esaue**

*(Gn 36.1-43)*

<sup>34</sup>Nich'naj ti Abrahame, Isaac laj sbiin. Nich'naj ti Isaaque, xi s'elan lic ayanuque: ti Esaue, ti Israele.

<sup>35</sup>Nich'naj ti Esaue, xi s'elan lic ayanuque: ti Elifaze, ti Reuele, ti Jeuse, ti Jaalame, xchi'uc ti Coree.

<sup>36</sup>Nich'naj ti Elifaze, xi s'elan lic ayanuque: ti Temane, ti Omare, ti Zefoe, ti Gatame, xchi'uc ti Quenaze. Ta sventa ti Timnae, laj to yil ti Amaleque.

<sup>37</sup>Nich'naj ti Reuele, xi s'elan lic ayanuque: ti Nahate, ti Zerae, ti Samae, xchi'uc ti Mizae.

<sup>38</sup>Nich'naj ti Seire, xi s'elan lic ayanuque: ti Lotane, ti Sobale, ti Zibeone, ti Anae, ti Disone, ti Ezere, xchi'uc ti Disane.

<sup>39</sup>Nich'naj ti Lotane, xi s'elan lic ayanuque: ti Horie, ti Hemame. Yan ti Timnae, ja' xchi'il ta voq'uel ti Lotane.

<sup>40</sup>Nich'naj ti Sobale, xi s'elan lic ayanuque: ti Alvane, ti Manáhate, ti Ebale, ti Sefoe, ti Oname. Nich'naj ti Zibeone, ti xi s'elan lic ayanuque: ti Ajae, ti Anae.



<sup>41</sup>Ti Disone, ja' stot ti Anae. Nich'naj ti Disone, xi s'elan lic ayanuque: ti Hemdane, ti Esbane, ti Itrane, ti Querane.

<sup>42</sup>Nich'naj ti Ezere, xi s'elan lic ayanuque: ti Bilhane, ti Zaavane, ti Jaacane. Nich'naj ti Disane, xi s'elan lic ayanuque: ti Uze, ti Arane.

<sup>43</sup>Ti va'i yepalic li'e, xi xcholet laj ech'icuc ta ajvalilal yu'un Edom ti c'alal mu'yuc to ox oy ajvalilal yu'un ti israeletique: ti Bela xnich'on ti Beore, ti Dinhaba sbi ti slumale.

<sup>44</sup>C'alal cham ti Belae, lic ochuc ta ajvalilal ti Jobab xnich'on ti Zerae, ti liquel talel ta lum Bosrae.

<sup>45</sup>C'alal cham ti Jobabe, lic ochuc ta ajvalilal ti Husame, ti liquel talel ta yosilal ti Temane.

<sup>46</sup>C'alal cham ti Husame, lic ochuc ta ajvalilal ti Hadad xnich'on ti Bedade. Ti Hadade cuch yu'un ta stsalel ti Madián ta yosilal ti Moabe, ti sbiinoj Avit ti slumale.

<sup>47</sup>C'alal cham ti Hadade, lic ochuc ta ajvalilal ti Samlae, ti liquel talel ta lum Masrecae.

<sup>48</sup>C'alal cham ti Samlae, lic ochuc ta ajvalilal ti Saule, ti liquel talel ta lum Rehobot ta nopol ti' uc'um oye.

<sup>49</sup>C'alal cham ti Saule, lic ochuc ta ajvalilal ti Baal-hanan xnich'on ti Acbore.

<sup>50</sup>C'alal cham ti Baal-hanane, lic ochuc ta ajvalilal ti Hadade, ti sbiinoj Pau ti steclumale. Sbi yajnil ti Hadade, Mehetabel yantsil nich'on ti Matrede, smom xtoc ti Mezaabe.

<sup>51-54</sup>C'alal cham xa ox ti Hadade, xi s'elan ma' ti buch'utic laj ech'icuc ta banquilaetic ta Edome: ti Timnae, ti Alvae, ti Jetete, ti Oholibamae, ti Elae, ti Pinone, ti Quenaze, ti Temane, ti Mibsare, ti Magdiele, xchi'uc ti Irame. Taje, naca banquilaetic ti laj ech'icuc ta Edome.

## 1 Crónicas 2

### Xnich'nabtac ti Israele

(Gn 35.22-26)

<sup>1-2</sup>Xnich'nabtac ti Israele, ja' ti Rubene, ti Simeone, ti Levie, ti Judae, ti Isacare, ti Zabulone, ti Dane, ti Josee, ti Benjamine, ti Neftalie, ti Gade, xchi'uc ti Asere. Jech yepal xnich'nab ti Israel taje.

### Snitilultac ti Judae

<sup>3</sup>Xnich'nab ti Judae, ja' ti Ere, ti Onane, xchi'uc ti Selae. Sme'ic ti oxib taje, ja' yantsil nich'on ti Sua ti cananeae. Ja'uc ti Er une, sba xnich'on ti Judae. Chopol ti c'usi lic spase ti tuch'bat xcuxlejal yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Ta sventa yalib ti Judá ti Tamar sbie, ilbat chib xnich'on yu'un, ja' ti Farese, xchi'uc ti Zerae. Ta scotol xnich'nabtac ti Judae, oy vo'ob.

- <sup>5</sup>Xnich'nab ti Farese, ja' ti Hezrone, xchi'uc ti Hamule.
- <sup>6</sup>Xnich'nab ti Zerae, ja' ti Zimrie, ti Etane, ti Hemane, ti Calcole, xchi'uc ti Dardae. Vo'ob ta scotolic.
- <sup>7</sup>Xnich'on ti Carmie, ja' ti Acare, ti buch'u laj sta svocol yu'un ti israeletic ta scoj ti laj stam ti c'usi chapal xa sc'oplal yu'un Dios ti yich'uc lilinel ta j'ech'ele.
- <sup>8</sup>Xnich'on ti Etane, ja' ti Azariase.
- <sup>9</sup>Xnich'nab ti Hezrone, ja' ti Jerahmeele, ti Rame, xchi'uc ti Quelubaie.
- <sup>10</sup>Nich'naj ti Rame, Aminadab laj yac'be sbi. Nich'naj ti Aminadabe, Naasón laj yac'be sbi, ti c'ot ta banquialal yu'unic snitilultac ti Judae.
- <sup>11</sup>Nich'naj ti Naasone, Salmá laj yac'be sbi. Nich'naj ti Salmae, Booz laj yac'be sbi.
- <sup>12</sup>Nich'naj ti Booze, Obed laj yac'be sbi. Nich'naj ti Obede, Isaí laj yac'be sbi.
- <sup>13-15</sup>Nich'naj ti Isaie, Eliab laj yac'be sbi ti sba xnich'on une; ti xchibale, Abinadab; ti yoxibale, Simea; ti xchanibale, Natanael; ti yo'obale, Radai; ti svaquibale, Ozem; ti yucubale, David.
- <sup>16</sup>Ti xchi'ilic ta voq'uel ti va'i yepal taje, ja' ti antsetic ti sbiinojic Sarviae, xchi'uc ti Abigaile. Laj yil oxib yol ti Sarvia ti xi s'elan ti sbiique: ti Abisaie, ti Joabe, xchi'uc ti Asaele.
- <sup>17</sup>Ti Abigaile laj yil jun yol, Amasa laj yac'be sbie, xnich'on ti Jeter ti ismaelitae.
- <sup>18</sup>Ti Caleb xnich'on ti Hezrone laj yil jun xnich'on ta sventa ti Azuba ti ja' yajnil, ti xi sbi laj yac'bee: Jeriot. Ti yan yalabtaque, ja' ti Jezere, ti Sobabe, xchi'uc ti Ardane.
- <sup>19</sup>C'alal cham ti Azubae, ti Calebe laj yic' ti Efratae. Laj yil jun xnich'on ta sventa ti yajnil ti xi sbi laj yac'bee: Hur.
- <sup>20</sup>Nich'naj ti Hure, Urí laj yac'be sbi. Nich'naj ti Urie, Bezaleel laj yac'be sbi.
- <sup>21</sup>C'alal yich'oj xa oxvinic (60) sjabilal ti Hezrone, laj yic' sbaic xchi'uc stseb ti Maquir stot ti Galaade. Laj yilbe sat jun squerem ta sventa ti yajnil ti xi sbi laj yac'bee: Segub.
- <sup>22</sup>Nich'naj ti Segube, Jair laj yac'be sbi, ti buch'u laj yu'nin oxib xcha'vinic (23) ta chop jteclum ti oy ta yosilal Galaade.
- <sup>23</sup>Ja' jech ec ti Gesure, xchi'uc ti Arame, cuch yu'unic ta yu'ninel ti bu vololic ti Jaire, xchi'uc ti bu vololic ti Kenate, xchi'uc ti bic'tal lumetic yu'unique. Oxvinic (60) ta chop jteclum ti c'ot ta yu'unic ta scotole. Scotol ti va'i yepalic taje, ja' snitilultac ti Maquir stot ti Galaade.
- <sup>24</sup>Ta ts'acal to un, c'alal cham ti Hezrone, ti Calebe laj yic' ti Efrata yajnil to ox ti stot ti Hezrón sbie. Ayan jun yol yu'un, Asur laj yac'be sbi, ti c'ot ta totil yu'un ti Tecoa.

- <sup>25</sup>Ti Jerahmeel sbanquilal nich'on ti Hezrone laj yil xnich'nabtac, Ram sbi ti banquilale, ti Bunae, ti Orene, ti Oseme, xchi'uc ti Ahiase.
- <sup>26</sup>Ti Jerahmeele laj to yic' yan yajnil, Atará ti sbie, sme' ti Oname.
- <sup>27</sup>Ti Ram sbanquilal nich'on ti Jerahmeele laj yil xnich'nabtac, ja' ti Maase, ti Jamine, xchi'uc ti Equere.
- <sup>28</sup>Xnich'nab ti Oname, ja' ti Samaie, xchi'uc ti Jadae. Xnich'nab ti Samaie, ja' ti Nadabe, xchi'uc ti Abisure.
- <sup>29</sup>Abihail sbi yajnil ti Abisure, sme'ic ti Ahbane, xchi'uc ti Molide.
- <sup>30</sup>Xnich'nab ti Nadabe, ja' ti Seledé, xchi'uc ti Apaimé. C'alal cham ti Seledé, mi junuc xnich'on laj yicta comel.
- <sup>31</sup>Nich'naj ti Apaimé, Isí laj yac'be sbi. Nich'naj ti Isie, Sesán laj yac'be sbi. Nich'naj ti Sesane, Ahlai laj yac'be sbi.
- <sup>32</sup>Ti Jada ti ja' xchi'il ta voq'uel ti Samaie laj yil xnich'nab, ja' ti Jetere, xchi'uc ti Jonatane. C'alal cham ti Jetere, mi junuc xnich'on laj yicta comel.
- <sup>33</sup>Xnich'nab ti Jonatane, ja' ti Pelete, xchi'uc Zazae. Ti va'i yepalic taje, lic talel sts'unubalic ta stojol ti Jerahmeele.
- <sup>34</sup>Ti Sesane mu'yuc laj yil ti squeremtaque. C'ajomal no'ox laj yil stsebtac. Ja'uc le' une, oy jun egipcio vinic smosov ti Jarhá sbie.
- <sup>35</sup>Le' une, laj yac'be jun stseb. Ayan jun squerem ti xi sbi laj yac'bee: Atai.
- <sup>36</sup>Nich'naj ti Ataie, Natan laj yac'be sbie. Nich'naj ti Natane, Zabad laj yac'be sbi.
- <sup>37</sup>Nich'naj ti Zabade, Eflal laj yac'be sbi. Nich'naj ti Eflale, Obed laj yac'be sbi.
- <sup>38</sup>Nich'naj ti Obede. Jehu laj yac'be sbi. Nich'naj ti Jehue, Azarías laj yac'be sbi.
- <sup>39</sup>Nich'naj ti Azariase, Heles laj yac'be sbi. Nich'naj ti Helese, Elasa laj yac'be sbi.
- <sup>40</sup>Nich'naj ti Elasae, Sismai laj yac'be sbi. Nich'naj ti Sismaie, Salum laj yac'be sbi.
- <sup>41</sup>Nich'naj ti Salume, Jecamías laj yac'be sbi. Nich'naj ti Jecamiase, Elisama laj yac'be sbi.
- <sup>42</sup>Xnich'nab ti Caleb xchi'il ta voq'uel ti Jerahmeele, laj yilbe sat xnich'nabtac. Mesá sbi ti banquilale, stot ti Zife. Maresa sbi ti xchibale, stot ti Hebrone.
- <sup>43</sup>Xnich'nab ti Hebrone, ja' ti Coree, ti Tapuae, ti Requeme, xchi'uc ti Semae.
- <sup>44</sup>Nich'naj ti Semae, Raham laj yac'be sbi. Nich'naj ti Rahame, Jorcoame laj yac'be sbi. Nich'naj ti Requeme, Samai laj yac'be sbi.
- <sup>45</sup>Nich'naj ti Samaie, Maón laj yac'be sbi. Nich'naj ti Maone, Bet-sur laj yac'be sbi.
- <sup>46</sup>Ti Efa sts'acal ajnil ti Calebe, sme'ic ti Harane, ti Mosae, xchi'uc ti Gazeze. Nich'naj ti Harane, Gazez laj yac'be sbi.

<sup>47</sup>Ti xnich'nabtac ti Jahdaie, ja' ti Regueme, ti Jotame, ti Guesane, ti Pelete, ti Efae, xchi'uc ti Saafe.

<sup>48</sup>Ti Maaca sts'acal ajnil xtoc ti Calebe, sme'ic ti Sebere, xchi'uc ti Tirhanae.

<sup>49</sup>Sme'ic ec ti Sáaf stot ti Madmanae, ti Seva stot ti Macbenae, xchi'uc ti Guibea. Ti Caleb xtoque laj yil jun stseb, Acsa laj yac'be sbi.

<sup>50</sup>Ti va'i yepalic taje, lic talel sts'unubalic ta stojol ti Calebe. Xnich'nab ti Hur sba yol ti Efratae, ja' ti Sobale totil yu'unic ti Quiriat-jearime;

<sup>51</sup>ti Salmae totil yu'un ti Belene; xchi'uc ti Harefe totil yu'un ti Bet-gadere.

<sup>52</sup>Ti Sobal totil yu'un ti Quiriat-jearime, ja' stotic ti Reaiae, ti o'lol jvoc' yu'un ti manahetitaetique,

<sup>53</sup>ti jujuchop snitilultac ti Quiriat-jearime, ti itritaetique, ti futitaetique, ti sumatitaetique, xchi'uc ti misraitaeique ti bu lic talel sts'unubalic ti zoratitaetique, xchi'uc ti estaolitaetique.

<sup>54</sup>Xnich'nabtac ti Salmae, ja' ti Belene, ti netofatitaetique, ti Atrot-bet-joabe, ti o'lol jvoc' yu'unic ti manahetitaetique, ti zoreitaetique,

<sup>55</sup>xchi'uc ti jujuchop yu'unic ti soferitaetic ti nacalic ta Jabese, ti albil sc'oplalic ti tirateoetique, ti simeateoetique, xchi'uc ti sucateoetique. Ti va'i yepalic taje, ja' ti quenitaetic ti lic talel sts'unubalic ta stojol ti Hamat stot ti Bet-recabe.

## 1 Crónicas 3

### Xnich'nabtac ti Davide

(2 S 3.2-5; 5.13-16; 1 Cr 14.3-7)

<sup>1</sup>Xnich'nabtac ti David laj voq'uicuc ta Hebrone, xi s'elane: Amnón sbi ti banquilale, squerem ol ti Ahinoam ti liquel talel ta Jezreele. Daniel sbi ti xchibale, squerem ol ti Abigail ti liquel talel ta Carmele.

<sup>2</sup>Absalón sbi ti yoxibale, squerem ol ti Maaca yantsil nich'on ti Talmai ajvalil yu'un ti Gesure. Adonías sbi ti xchanibale, squerem ol ti Haguite.

<sup>3</sup>Sefatías sbi ti yo'obale, squerem ol ti Abitale. Iream sbi ti svaquibale, squerem ol ti Eglae, yan yajnil xtoc ti Davide.

<sup>4</sup>Ti vaquib xnich'nab David taje, laj voq'uicuc ta jteclum Hebrón ti bu ech' ta ajvalilal vucub jabil xchi'uc vaquib ue. Ts'acal to un, oxlajuneb xcha'vinic (33) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén

<sup>5</sup>ti bu to xi s'elan laj yil chanib squereme: ti Simeae, ti Sobabe, ti Natane, xchi'uc ti Salomone. Scotol taje, ja' xa yalab ti Betsabe yantsil nich'on ti Amiele.

<sup>6-8</sup>Ma'uc no'ox taje, xi to s'elan laj yil baluneb squeremtaque: ti Ibhare, ti Elisamae, ti Elifelete, ti Nógáhe, ti Nefege, ti Jafiae, ti Elisamae, ti Eliadae, xchi'uc ti Elifelete.





<sup>9</sup>Scotol taje, ja' xnich'nab ti Davide. Mu'yuc xa tsacbil ta venta un ti c'u yepal xnich'nab ta yan sts'acal ajniltaque. Yixlelic xtoc ma' ti Tamare.

### **Snitilultac ti Salomone**

<sup>10-14</sup>Ti snitilultac ti Salomón ti laj ech'icuque, ja' ti Roboame, ti Abiase, ti Asae, ti Josafate, ti Jorame, ti Ocoziase, ti Joase, ti Amasiase, ti Azariase, ti Jotame, ti Acaze, ti Ezequiase, ti Manasese, ti Amone, ti Josiase.

<sup>15</sup>Xnich'nab ti Josiase xi s'elan ti ayan talele: Johanán sbi ti banquillale; Joaquim sbi ti xchibale; Sedequías sbi ti yoxibale; Salum sbi ti xchanibale.

<sup>16</sup>Xnich'nab ti Joacim ti ayan talele, ja' ti Jeconiase, xchi'uc ti Sedequiase.

<sup>17</sup>Snitilultac ti Jeconías ti nutse loq'uel ta slumalique, ja' ti Salatiel sbanquillal nich'one,

<sup>18</sup>ti Malquirame, ti Pedaiase, ti Senazare, ti Jecamiasse, ti Hosamae, xchi'uc ti Nedabiase.

<sup>19</sup>Xnich'nab ti Pedafías ti laj ayanuc talele, ja' ti Zorobabele, xchi'uc ti Simeie. Xnich'nab ti Zorobabel ti laj ayanuc talele, ja' ti Mesulame, ti Hananiase, xchi'uc ti yixlelic ti Selomit sbie.

<sup>20</sup>Oy no'ox yan vo'ob xnich'nab ti laj ayanuc talel ti xi s'elan ti sbiique: ti Hasubae, ti Óhele, ti Berequiase, ti Hasadiase, xchi'uc ti Jusab-hesede.

<sup>21</sup>Xnich'nab ti Hananías ti laj ayanuc talele, ja' ti Pelatiase, xchi'uc ti Jesaiase. Snitilultac ti Jesaías ti laj ayanuc talele, ja' ti Refaiase, ti Arnane, ti Abdiase, ti Secaniase.

<sup>22</sup>Xnich'nab ti Secanías ti laj ayanuc talele, ja' ti Semaiase, ti Hatuse, ti Igale, ti Baríahé, ti Neriase, xchi'uc ti Safate: Vaquib ta scotolic.

<sup>23</sup>Xnich'nab ti Neriase, oy oxibic ti xi s'elan ti sbiique: ti Elioenaie, ti Ezequiase, xchi'uc ti Azricame.

<sup>24</sup>Xnich'nab ti Elioenaie, oy vucubic ti xi s'elan ti sbiique: ti Hodaviase, ti Eliasibe, ti Pelaiase, ti Acube, ti Johanane, ti Delaiase, xchi'uc ti Ananie.

## **1 Crónicas 4**

### **Snitilultac ti Judae**

<sup>1</sup>Xnich'nabtac ti Judae, ja' ti Farese, ti Hezrone, ti Carmie, ti Hure, xchi'uc ti Sobale.

<sup>2</sup>Nich'naj ti Reafías xnich'on ti Sobale, Jahat laj yac'be sbi. Nich'naj ti Jahate, Ahumai laj yac'be sbi ti june. Lahad laj yac'be sbi ti yane. Ti jujuchop taje, lic ayanuc talel yu'unic sts'unubal ti zoratitaetique.

<sup>3</sup>Xnich'nabtac ti Hure, ja' ti Etane, ti Jezreele, ti Ismae, ti Idbase, ti Penuel totil yu'un ti Gedore, xchi'uc ti Ezer totil yu'un ti Husae. Taje, oy jun xchi'ilic ta voq'uel ti Haslelponi sbie.

- <sup>4</sup>Nich'naj ti Penuele, Gedor laj yac'be sbi. Nich'naj ti Ezere, Husa laj yac'be sbi. Taje, ja' xnich'nabtac ti Hur ta sba yol ti Efratae, smolmuc'tot ti Belene.
- <sup>5</sup>Ti Asur stot ti Tecoa, xi s'elan laj yic' chib antse: Hela sbi ti june. Naara sbi ti yane.
- <sup>6</sup>Ti Naarae, ja' sme'ic ti Ahuzame, ti Hefere, ti Temenie, xchi'uc ti Ahastarie. Taje, ja' yalab ti Naarae.
- <sup>7</sup>Yalabtac ti Helae, ja' ti Zerete, ti Jesohare, xchi'uc ti Etnane.
- <sup>8</sup>Nich'naj ti Cose, Anub laj yac'be sbi ti june. Zobebá laj yac'be sbi ti yane, ti totil me'il yu'unic ti jujuchop yu'un ti Aharhel xnich'on ti Harume.
- <sup>9</sup>Ti Jabese, stuc no'ox ti cajal sc'oplale, mu sta ti xchi'iltac ta voq'uele. Biiltasat Jabes yu'un ti sme'e, yu'un xi laj yale: “Melel xcal, ep laj quich' jvocol yu'un xc'uxul c'alal laj jvoq'uese.”
- <sup>10</sup>Ti Jabese lic c'opoj ti'inuc ta stojol Dios yu'un Israel ti xi laj yalbee: “Avocoluc, c'uxubajan cu'un yu'un ti avutsilal alequilale, ti jtauc jamaluc ti cosilale, ti pojun coltaun yu'un ti jti' o'ntone, yo' jech mu jta ti jvocol.” Ac'bat yu'un Dios ti c'usi laj sc'ane.
- <sup>11</sup>Ti Quelub xchi'il ta voq'uel ti Suae, nich'naj, Mehira laj yac'be sbi. Nich'naj ti Mehira, Eston laj yac'be sbi.
- <sup>12</sup>Nich'naj ti Estone, Bet-rafá laj yac'be sbi ti june. Paséah laj yac'be sbi ti xchibale. Tehiná laj yac'be sbi ti yan ti buch'u laj sliques ti jteclum Nahase. Taje, ja'ic ti jnaclejetic ta Recae.
- <sup>13</sup>Xnich'nabtac ti Quenaze, ja' ti Otoniele, xchi'uc ti Seraiase. Xnich'nabtac ti Otoniele, ja' ti Hatate,
- <sup>14</sup>xchi'uc ti Meonotaie. Nich'naj ti Meonotaie, Ofrá laj yac'be sbi. Nich'naj ti Seraiase, Joab laj yac'be sbi, smolmuc'totic ti jnaclejetic ti oyic ta stenlej Harasime, ti sna'ic yabtelanel ep ta tos abtele.
- <sup>15</sup>Xnich'nabtac ti Caleb xnich'on ti Jefonee, ja'ic ti Ire, ti Elae, xchi'uc ti Naame. Nich'naj ti Elae, Quenaz laj yac'be sbi.
- <sup>16</sup>Xnich'nabtac ti Jahaleele, ja' ti Zife, ti Zifae, ti Tiriase, xchi'uc ti Asarele.
- <sup>17-18</sup>Xnich'nabtac ti Esdrase, ja' ti Jetere, ti Merede, ti Efere, xchi'uc ti Jalone. Ti Merede laj yic'be stseb ti faraón ti sbiinoj Bitiae, ti yalab xnich'nab laj yilic xchi'uque, ja' ti Mariae, ti Samaie, xchi'uc ti Isbah stot ti Estemoae. Ti Merede laj yic' yan yajnil ti liquel ta stojol snitilul ti Judae, sme' ti Jerede, ti Hebere, xchi'uc ti Jecutiele. Nich'naj ti Jerede, Gedor laj yac'be sbi. Nich'naj ti Hebere, Soco laj yac'be sbi. Nich'naj ti Jecutiele, Zanoa laj yac'be sbi.
- <sup>19</sup>Yalabtac yajnil ti Hodías xchi'il ta voq'uel ti Nahame, totil yu'un ti Keilae, ja' ti Daliá ti ja' garmitae, xchi'uc ti Estemoa ti ja' maacateoe.



<sup>20</sup>Xnich'nabtac ti Simone, ja' ti Amnone, ti Rinae, ti Ben-hanane, xchi'uc ti Tilone. Xnich'nab ti Isie, ja' ti Zohete, xchi'uc ti Ben-zohete.

<sup>21</sup>Snitilultac ti Sela xnich'on ti Judae, ja' ti Er stot ti Lecae, ti Ladá stot ti Maresae, ti sna' xabtelanic xela poc' jujuchop ti oyic ta Bet-asbeae.

<sup>22</sup>Ja'uc ti Joacime, ti jnaclejetic ta Cozebae, ti Joase xchi'uc ti Sarafe, bat yiq'uc ti moabita antsetique, ti sutic ta Belén ti xi slo'il ya'yejal ti laj sts'ibaic comel ta vo'nee.

<sup>23</sup>Taje, naca jpotobetic ti nacalic ta Netaime, xchi'uc ta Guederae, ti ochemic ta yajtuneltac ti ajvalile.

### **Snitilultac ti Simeone**

<sup>24</sup>Xnich'nabtac ti Simeone, ja' ti Nemuele, ti Jamine, ti Jaribe, ti Zerae, xchi'uc ti Saule.

<sup>25</sup>Nich'naj ti Saule, Salum laj yac'be sbi. Nich'naj ti Salume, Mibsam laj yac'be sbi. Nich'naj ti Mibsame, Mismá laj yac'be sbi.

<sup>26</sup>Nich'naj ti Mismae, Hamuel laj yac'be sbi. Nich'naj ti Hamuele, Zacur laj yac'be sbi. Nich'naj ti Zacure, Simei laj yac'be sbi.

<sup>27</sup>Ti Simeie laj yil vaclajunvo' (16) squeremtac, xchi'uc vaquib stsebetic. Ja'uc ti xchi'iltac ta voq'uele mu'yuc xil ep xnich'nabic. Ti jujuchopic une mu'yuc x'epajic jech c'u cha'al epaj snitilultac ti Judae.

<sup>28-31</sup>Nacalic ta Beerseba, ta Molada, ta Hasar-sual, ta Bilha, ta Ésem, ta Tolad, ta Betuel, ta Horma, ta Siclag, ta Bet-marcabot, ta Hasar-susim, ta Bet-birai, xchi'uc ta Saaraim. Ja' jech yepal slumal smacojic ti c'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Davide.

<sup>32</sup>Ma'uc no'ox taje, xi s'elan sbi smacojic yan vo'ob jteclume: ti Etame, ti Aine, ti Rimone, ti Toquene, xchi'uc ti Asane.

<sup>33</sup>Smacojic xtoc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocon ti muc'tiquil lum ti c'ot c'alal to Baalate. Ja' jech ma' ti bu naquic une, ti vinaj c'u yepal oyic ta jujuchope.

<sup>34</sup>Ti Mesobabe, ti Jamleque, ti Josías xnich'on ti Amasiase,

<sup>35</sup>ti Joele, ti Jehú xnich'on ti Josibías ti ayan talel ta stojol ti Seraiase, ti ayan talel ta stojol ti Asiele,

<sup>36</sup>ti Elioenaie, ti Jaacobae, ti Jesohaiase, ti Asaiase, ti Adiele, ti Jesimiele, ti Benaiase,

<sup>37</sup>ti Ziza xnich'on ti Sifie, ti ayan talel ta stojol ti Alone, ti ayan talel ta stojol ti Jedaiase, ti ayan talel ta stojol ti Simrie, ti ayan talel ta stojol ti Semaiase,

<sup>38</sup>ti va'i s'elan xcholet laj yich' albel sc'oplalic taje, banquilaletic c'otemic yu'un ti jujuchop nitiluletique, ti epajic ta j'ech'el xchi'uc ti yalab xnich'nabique.

<sup>39</sup>Xvoletic c'otel xchi'uc xchon sbolomic ta sa'el yaxal ta ochebal yosilal ti Gerare, ta stenlej ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>40</sup>Ti bu taje, spajeb xa no'ox yutsil pulem ti yaxal laj staique. Lec jamal ta j'ech'el ti banomile, toj nopelotic yu'un, mu'yuc xi'el. Ti bu taje, naquiic to ox ta ba'yel snitilultac ti Came.

<sup>41</sup>Ja'uc ti c'alal yorail tiq'uil ta ajvalil yu'un Judá ti Ezequiase, c'otic ti viniquetic ti laj xa yich' albel sc'oplalique. Ta j'ech'el laj xch'aybeic sc'oplal. Laj slomesic ta j'ech'el ti axibal naetique. Ti bu lamalic ta naclej c'ot staique, lic ochicuc ta naclej ti stuquic ti c'alal loc' ech'el yu'unique. Yepal sve'el ti xchon sbolomic laj staique.

<sup>42</sup>Ma'uc no'ox taje, vo'ob ciento (500) ta vo' xchi'ilic snitilultac ti Simeone, muyic ech'el ta vitstic yu'un ti Seire, ti tsobbilic ech'el yu'un ti Pelatiase, ti Neariase, ti Refaiase, xchi'uc ti Uziele, xnich'nabtac ti Isie.

<sup>43</sup>Ta j'ech'el laj stsutsesbeic sts'unubal ti amalecitaetic ti c'u xa no'ox yepal nacalique. Ja' jech liquic talel ta naclej avi tana le' une.

## 1 Crónicas 5

### Snitilultac ti Rubene

<sup>1</sup>Sbanquialal nich'on ti Israele, ja' ti Rubén sbie. Banquialal nich'onil un, chapal sc'oplal oy c'usi ta xich' ti jech banquialal nich'onile. Ta scoj ti laj soques sba xchi'uc sts'acal ajnil ti stote, ch'ay sc'oplal. Mu'yuc xa ich'bil ta muc' c'ot ti banquialal nich'onile, ja' laj yich' xnich'nab ti José xnich'on ti Israele.

<sup>2</sup>Ti Judá une, cajal c'ot sc'oplal ta j'ech'el, ja' mu sta ti xchi'iltac ta voq'uele. Vul ta loq'uel ta stojol jun banquialal jventainvanej. Ma' ti c'usi chapal sc'oplal ta sventa ti banquialal nich'onile, c'ot ta stojol ti Josee.

<sup>3</sup>Le' une, ti Rubén sbanquialal nich'on ti Israele laj yil xnich'nab, ja' ti Hanoque, ti Falue, ti Hesrone, ti Carmie.

<sup>4</sup>Ti bats'i snitilultac sts'unubal ti Joel laj yile, ja' ti Semaiase. Nich'naj ti Semaiase, Gog laj yac'be sbi. Nich'naj ti Goge, Simí laj yac'be sbi.

<sup>5</sup>Nich'naj ti Simie, Micaía laj yac'be sbi. Nich'naj ti Micaiae, Reaías laj yac'be sbi. Nich'naj ti Reaiase, Baal laj yac'be sbi.

<sup>6</sup>Nich'naj ti Baale, Beerá laj yac'be sbi, jtsobvanej yu'un ti rubenitaetic ti Beerá c'alal ic'bil bat ta chuquel yu'un Tiglat-piléser ajvalil yu'un ti Asiriae.

<sup>7</sup>Ti c'u s'elan xchopol-chop bejel ta vun ta xvinaj sc'oplal xchi'iltac ta voq'uel ti Beerae, ja' ti Jeiele, ti Zacariase.

<sup>8</sup>Tal ec ti Bela xnich'on ti Azaze, smom ti Sema xnich'on ti Joele. Ti Belae naqui ta Aroer. Jamal ta j'ech'el ti yosil sbanomile, ti cot c'alal to Nebo xchi'uc ta Baal-meone.

<sup>9</sup>Naquiic xtoc ta yeloval sloq'ueb c'ac'al nopol xa ta sti'il sbajtical banomil ti smacoj ech'el c'alal to uc'um Eufrates. Bol ta j'ech'el ti xchon sbolomtac ta yosilal ti Galaade.

<sup>10</sup>C'alal yorail tiq'uul ta ajvalilal ti Saule, ti rubenitaetique lic stsaquic ta leto ti agarenoetique, ti laj stsalique. Lic svol sbaic ta naclej ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'al ta yosilal ti Galaade.

### **Snitilultac ti Gade**

<sup>11</sup>Snitilultac ti Gad ti naquic nopol xchi'uc ti rubenitaetic ta yosilal Basane, laj smaquic ech'el c'alal to jteclum Salcae.

<sup>12</sup>Ti sliquebal nitilulile, ja' ti Joele. Ta ts'acal to, tal ti Safane. Tal ti Jaanaie. Tal ti Safate.

<sup>13</sup>Ti bats'i yuts' yalal sbaic ta sventa ti jujuchope, ja' jech xcholet tal jech c'u cha'al li'e: ti Micaele, ti Mesulame, ti Sebae, ti Joraie, ti Jacane, ti Ziae, xchi'uc ti Hebere, vuc-chop ta scotolic.

<sup>14</sup>Ti va'i yepalic taje, ja' xnich'nab ti Abihail xnich'on ti Hurie. Nich'naj ti Hure, Jaroa laj yac'be sbi. Nich'naj ti Jaroae, Galaad laj yac'be sbi. Nich'naj ti Galaade, Micael laj yac'be sbi. Nich'naj ti Micaele, Jesisai laj yac'be sbi. Nich'naj ti Jesisai, Jahdo laj yac'be sbi. Nich'naj ti Jahdoe, Buz laj yac'be sbi.

<sup>15</sup>Ti Ahí xnich'on ti Abdiele, smom ti Gunie, jtsobvanej c'ot yu'unic c'u yepal ti snitilultaque.

<sup>16</sup>Scotolic taje, naquic ta yosilal Galaad ta yosilal Basán, xchi'uc ti bic'tal lumetic yu'une, xchi'uc ta yosilal sve'eb xchijic ti oy ta Sarón ti bu xa c'alal oy ti ts'ac yu'une.

<sup>17</sup>Scotolic taje, ich'eic ta venta ti c'u yepal oy jujuchop ti c'alal ja' o tiq'uul ta ajvalilal yu'un Judá ti Jotame, xchi'uc ti c'alal ja' o tiq'uul ta ajvalilal yu'un Israel ti Jeroboame.

### **Sc'oplal ya'yajal ti cha'voc' nitilule, xchi'uc ti o'lol jvoq'ue**

<sup>18</sup>Snitilultac ti Rubene, snitilultac ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, banquial soldadoetic ta j'ech'el ti mu sna' xi'ique, ti chapalic lec xchi'uc ti smacobbailique, ti yespadaique, xchi'uc ti syolobique, ti lec chanubtasbilic ta tsalvaneje. Oy chanib yoxvinic ta mil xchi'uc cha'vinic sc'an xc'ot ta xvaxaquibal ciento mil (44,760) ta vo' viniquetic ti xtojobic lec ta ac'-letoe.

<sup>19</sup>Taje, lic stsaquic ta leto ti agarenoetique, ti Jeture, ti Nafise, xchi'uc ti Nodabe.

<sup>20</sup>Ja'uc le'e, coltabilic yu'un ti Diose. C'alal o'lol xa xyaquet ti leto yu'unique, laj sc'anbeic ti coltaaticuc yu'un ti Diose. Coltaatic yu'un ti Diose, yu'un nabalic ta stojol. Jech ti agarenoetique, xchi'uc ti c'u yepal ti svinictaque, ochic ta c'abal.

<sup>21</sup>Ta jech to yepal, laj smacbeic ech'el xchon sbolom ti yajcontraique, ti oy lajuneb yoxvinic mil (50,000) ta cot ti camelloetique, ti oy lajuneb yoxlajunvinic mil (250,000) ta c'ot ti chijetique, ti oy cha'mil (2,000) ta cot ti burroetique. Ma'uc no'ox taje, laj to xchuquic batel vo'vinic mil (100,000) ta vo' ti jnaclejetique.

<sup>22</sup>Ep yajcontraic laj chamicuc. Ti letovajel laj spasiique, liquem talel ta stojol ti Diose. Comic ta naclej ma' ti bu taj une, ja' to ti c'uxi sta yorail ti tsobbil loquique.

<sup>23</sup>Ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, comic ta naclej ta osil ti q'uiil liquel ta Basáne, ti c'ot c'alal to Baal-hermone, ta Senir xchi'uc ta vitstic yu'un ti Hermone. Jun yepalic ta j'ech'el.

<sup>24</sup>Ti banquial jtsobvanej yu'unic ti jujuchope, ja' ti Efere, ti Isie, ti Eliele, ti Azriele, ti Jeremiase, ti Hodaviase, xchi'uc ti Jahdiele. Scotolic banquial soldadoetic, mu sna' xi'ic, viniquetic ti cajal sc'oplalique, jtsobvanejetic yu'un ti jujuchope.

<sup>25</sup>Ja'uc le' une, laj stoy sbaic ta stojol Dios yu'un ti stot sme'ic ta vo'nee. Yanij yo'ntonic, lic spasbeic stoyel xi'el diosetic yu'un ti jteclumetic ti laj yilic ta sba ta satic ti tenatic loq'uel tsutsesatic ta j'ech'el yu'un ti Diose.

<sup>26</sup>Ti sc'oplal taj une, ti Dios yu'un Israele, laj sliquesbe sjol ti Pul ajvalil yu'un ti Asiriae, Tiglat-pileser ma' ti lec ta alele. Laj stsob loq'uel ti rubenitaetique, ti gaditaetique, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, ti ic'bil batic yu'un c'alal to Halah, c'alal to Habor, c'alal to Hará, c'alal to ti uc'um Gozane, ti nacalic to avi tana le'e.

## 1 Crónicas 6

### Snitilultac ti Levie

<sup>1</sup>Xnich'nab ti Levie, ja' ti Gersone, ti Coate, xchi'uc ti Merarie.

<sup>2</sup>Xnich'nab ti Coate, ja' ti Amrame, ti Izhare, ti Hebrone, xchi'uc ti Uziele.

<sup>3</sup>Xnich'nab ti Amrame, ja' ti Aarone, ti Moisesse, xchi'uc ti Mariae. Xnich'nab ti Aarone, ja' ti Nadabe, ti Abiue, ti Eleazare, xchi'uc ti Itamare.

<sup>4</sup>Nich'naj ti Eleazare, Finees laj yac'be sbi. Nich'naj ti Fineese, Abisúa laj yac'be sbi.

<sup>5</sup>Nich'naj ti Abisuae, Buqui laj yac'be sbi. Nich'naj ti Buquie, Uzi laj yac'be sbi.

<sup>6</sup>Nich'naj ti Uzie, Zeraías laj yac'be sbi. Nich'naj ti Zeraiase, Meraiot laj yac'be sbi.

<sup>7</sup>Nich'naj ti Meraiote, Amarías laj yac'be sbi. Nich'naj ti Amariase, Ahitob laj yac'be sbi.

<sup>8</sup>Nich'naj ti Ahitobe, Sadoc laj yac'be sbi. Nich'naj ti Sadoque, Ahimaas laj yac'be sbi.

<sup>9</sup>Nich'naj ti Ahimaase, Azarías laj yac'be sbi. Nich'naj ti Azariase, Johanán laj yac'be sbi.

<sup>10</sup>Nich'naj ti Johanane, Azarías laj yac'be sbi, ti och ta paleal yu'un ch'ulna ti laj smeltsan ti Salomón ta Jerusalene.

<sup>11</sup>Nich'naj ti Azariase, Amarías laj yac'be sbi. Nich'naj ti Amariase, Ahitob laj yac'be sbi.

<sup>12</sup>Nich'naj ti Ahitobe, Sadoc laj yac'be sbi. Nich'naj ti Sadoque, Salum laj yac'be sbi.

<sup>13</sup>Nich'naj ti Salume, Hilcías laj yac'be sbi. Nich'naj ti Hilciase, Azarías laj yac'be sbi.



<sup>14</sup>Nich'naj ti Azariase, Seraías laj yac'be sbi. Nich'naj ti Seraiase, Josadac laj yac'be sbi.

<sup>15</sup>Ti Josadaque, bec'bil loc' ta yosilal c'alal laj yac' ye Dios ti bec'bil loquic yu'un Nabucodonosor ti oyic ta Judae, xchi'uc ta Jerusalene.

### **Snitilultac sts'unubal ti Levie**

<sup>16</sup>Xnich'nab ti Levie, ja' ti Gersone, ti Coate, xchi'uc ti Merarie.

<sup>17</sup>Xnich'nab ti Gersone, ja' ti Libnie, xchi'uc ti Simeie.

<sup>18</sup>Xnich'nab ti Coate, ja' ti Amrame, ti Izhare, ti Hebrone, xchi'uc ti Uziele.

<sup>19</sup>Xnich'nab ti Merarie, ja' ti Mahlie, xchi'uc ti Musie. Taje, ja' xnich'nabtac ti Levie.

<sup>20-21</sup>Snitilultac ti Gersón ti xcholet laj ech'uque, ja' ti Libnie, ti Jahate, ti Zimae, ti Joae, ti Idoe, ti Zarahe, xchi'uc ti Jeatraie.

<sup>22-24</sup>Snitilultac ti Coat ti laj ech'uque, ja' ti Aminadabe, ti Coree, ti Asire, ti Elcanae, ti Ebiasafe, ti Asire, ti Tahate, ti Uriele, ti Uziase, ti Saule.

<sup>25-27</sup>Xnich'nab ti Elcanae, ja' ti Amasaie xchi'uc ti Ahimote. Snitilultac ti Ahimot ti laj ech'uque, ja' ti Elcanae, ti Zofaie, ti Nahate, ti Eliabe, ti Jerohame, xchi'uc ti Elcanae.

<sup>28</sup>Xnich'nab ti Samuele, Vasní laj yac'be sbi ti banquillale. Abías laj yac'be sbi ti its'inale.

<sup>29-30</sup>Snitilultac ti Merari ti laj ech'uque, ja' ti Mahlie, ti Libnie, ti Simeie, ti Uzae, ti Simeae, ti Haguiaie, xchi'uc ti Asaiase.

### **Ti jq'uejimoletic ta ch'ulnae, va'anbilic yu'un ti Davide**

<sup>31</sup>Ja'ic li' ti jq'uejimoletic va'anatic yu'un ti David ta sbainel ta stijel musica ta xch'ulna Dios ti c'usi ora lic xhotanic ti caxa teye.

<sup>32</sup>Ti stuquique ta xq'uejinic ta ochebal sti' Axibalna ti bu nupel ta be yu'un ti Diose. Jech laj spasic o ja' to ti c'uxi lic smeltsanel xch'ulna Dios yu'un ti Salomón ta Jerusalene, ti comic o ta jtunel jech c'u cha'al liquem ono'ox yu'unique.

<sup>33</sup>Xi s'elan sbiic ma' ti ta xtunic xchi'uc ti xnich'nabique: Ja'ic snitilultac ti Coate, ti jq'uejimol Heman xnich'on ti Joele, xnich'on ti Samuele,

<sup>34</sup>xnich'on ti Elcanae, xnich'on ti Jerohame, xnich'on ti Eliele, xnich'on ti Toae,

<sup>35</sup>xnich'on ti Zufe, xnich'on ti Elcanae, xnich'on ti Mahate, xnich'on ti Amasaie,

<sup>36</sup>xnich'on ti Elcanae, xnich'on ti Joele, xnich'on ti Azariase, xnich'on ti Sofoniase,

<sup>37</sup>xnich'on ti Tahate, xnich'on ti Asire, xnich'on ti Ebiasafe, xnich'on ti Coree,

<sup>38</sup>xnich'on ti Izhare, xnich'on ti Coate, xnich'on ti Levie, xnich'on ti Israele.

<sup>39</sup>Ta xocon sbats'i c'ob ti Hemane, ta sva'an sba ti yuts' yalal Asafe, xnich'on ti Berequiasae, xnich'on ti Simeae,

<sup>40</sup>xnich'on ti Micaele, xnich'on ti Baasiase, xnich'on ti Malquiase,

<sup>41</sup>xnich'on ti Etnie, xnich'on ti Zerae, xnich'on ti Adaiase,

<sup>42</sup>xnich'on ti Etane, xnich'on ti Zimae, xnich'on ti Simeie,

<sup>43</sup>xnich'on ti Jahate, xnich'on ti Gersone, xnich'on ti Levie.

<sup>44</sup>Ja'uc ti xi ta xocon sts'et sc'ob ti Hemane, ta sva'an sba ti yuts' yalal snitilultac ti Merarie: ti Etane, xnich'on ti Quisie, xnich'on ti Abdie, xnich'on ti Maluque,

<sup>45</sup>xnich'on ti Hasabiase, xnich'on ti Amasiase, xnich'on ti Hilciase,

<sup>46</sup>xnich'on ti Amsie, xnich'on ti Banie, xnich'on ti Semere,

<sup>47</sup>xnich'on ti Mahlie, xnich'on ti Musie, xnich'on ti Merarie, xnich'on ti Levie.

<sup>48</sup>Ti yan yuts' yalaltac snitilul ti Levie, com ta sbaic ta sq'uelel scotol ti c'usi sc'an pasel ta xch'ulna ti Diose.

<sup>49</sup>Ti Aarón xchi'uc ti snitilultaque sbainojic ta xchiq'uel ti matanal ta altar ti ta xich' aq'uele, ti altar yu'un ti xchic'obil pome. Sbainojic xtoc ti c'usi sc'an pasel ta Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, xchi'uc ta stabel tael ti ch'aybil xc'ot smul ti israeletique, ti co'ol ta spas scotol jech c'u cha'al laj yal ti Moisés yajtunel Diose.

### **Snitilultac ti Aarone**

<sup>50-53</sup>Ti snitilultac ti Aarón laj ech'unque, ja' ti Eleazare, ti Fineese, ti Abisuae, ti Buquie, ti Uzie, ti Zeraiase, ti Meraiote, ti Amariase, ti Ahitobe, ti Sadoque, ti Ahimaase.

### **Ti jteclumetic ti bu c'ot ta yu'unic ti levitaetique**

*(Jos 21.1-42)*

<sup>54</sup>Li'e, ja' ti bu c'ot ta yavil snaic ti ta xnaquiic ti jujuchope, xchi'uc sts'aquil yosilic ti laj smaquic snitilultac ti Aarone, ti bu lic jujuchop snitilul ti coatitaetique, ti laj yich' q'uelel ta yoraile.

<sup>55</sup>Ac'bat yich'ic Hebrón ti oy ta yosilal Judae, xchi'uc ti jamal yaxaltic ve'eb chij yu'une.

<sup>56</sup>Ti Caleb xnich'on ti Jefonee, ac'batic yich' yosilal ti muc' ta lume, xchi'uc ti bic'tal jteclum yu'une.

<sup>57-59</sup>Snitilultac ti Aarone, ac'batic Hebrón ti pojobbail jteclume, xchi'uc xtoc laj yich'ic ti bic'tal lumetic Libnae, ti Jatire, ti Estemoae, ti Hilene, ti Debire, ti Asane, xchi'uc ti Bet-semese, naca sve'eb chon bolom scotol ma' ti osil taj une.

<sup>60</sup>Ac'bat yich'ic xtoc ti jteclumetic yu'un snitilultac ti Benjamine, ja' ti Gebae, ti Alemete, xchi'uc ti Anatote, naca sve'eb chon bolom scotol ma' ti osil taj une. Ti c'ot ta sventaic jteclumetic ti jujuchop snitilultac ti Aarone, oxlajunchop (13) ta lum.

<sup>61</sup>Ti yan jujuchop snitilultac ti Coate, laj yac'beic yich' lajuneb jteclumetic ti naca ta yorail laj yich' q'uelel ti oy ta yosilal ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese.

**62**Snitilultac ti Gersone, laj yac'beic yich' oxlajunchop (13) jteclum ti lec xloq'uic o ti c'u yepal oyic ta jujuchope, ti oy ta yosilalic ti snitilultac ti Isacare, ti Asere, ti Neftalie, xchi'uc ti snitilultac ti Manasés ti nacalic ta Basane.

**63**Ti jujuchop snitilultac ti Merarie, laj yac'beic yich' lajcha'chop (12) jteclum ti lec xloq'uic o ti c'u yepal oyic ta jujuchope, ti naca ta yorail laj yich' q'uelele, ti oy ta yosilalic ti snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti Zabulone.

**64**Ti Israeletic ti laj yaq'uic ti jteclumetic xchi'uc ti jamal yaxaltic yu'une, c'ot ta yavil sve'eb xchon sbolomic snitilultac ti Levie.

**65**Snitilultac ti Judae, ti Simeone, xchi'uc ti Benjamine, ja' laj yich'ic ti jteclumetic ti laj xa ono'ox yich' alel talel sc'oplal ti ta yorail laj yich' q'uelele.

**66**Oy jlom snitilultac ti coatitaetique, ti c'ot yorail yu'unic ti laj yich'ic jteclumetic ti oy ta yosilal ti snitilultac ti Efraine.

**67-69**Ac'batic xtoc ti Siqueme, jun pojobbail jteclum ti oy ta vitstic yu'un ti Efraine, xchi'uc scotol ti jamal yaxaltic sve'eb chij yu'une, xchi'uc ti Gezere, ti Jocmeame, ti Bet-horone, ti Ajalone, xchi'uc ti Gat-rimone, ti naca jamal yaxaltic sve'eb chon bolometique.

**70**Ti c'u to yepal oy jujuchop snitilultac ti coatitaetique, laj yac'beic yich' ti jteclumetic xchi'uc ti jamal yaxaltic sve'eb chij yu'unique, ti oy ta yosilal ti Anere, ti Bileame, ti ja' yu'unic to ox ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese.

**71**Snitilultac ti Gersón ti c'u yepal xloq'uic o ti jujuchop snitilulique, laj yac'beic yich' ti jteclum Golán ti oy ta Basane, xchi'uc ti jteclum Astarote, ti ja' yu'unic to ox ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, xchi'uc ti jamal yaxaltic sve'eb chij yu'unique.

**72-73**Laj yac'beic yich' xtoc ti ja' yu'unic to ox snitilultac ti Isacare, ja' ti Cedese, ti Daberate, ti Ramote, ti Aneme, xchi'uc scotol ti jamal yaxaltic sve'eb chij yu'unique.

**74-75**Ti oy ta yosilal snitilultac ti Asere, laj yac'beic yich' xtoc ti Masale, ti Abdone, ti Hucoque, ti Rehobe, xchi'uc scotolic ti jamal yaxaltic sve'eb xchij yu'unique.

**76**Ti oy ta yosilal snitilultac ti Neftalie, laj yac'beic yich' xtoc ti Cedes ti oy ta Galileae, ti Hamone, ti Quiriataime, xchi'uc scotolic ti jamal yaxaltic sve'eb chij yu'unique.

**77**Xi s'elan ac'bat yich'ic ec ti yan snitilultac Merarie: ti Rimone, ti Tabore, xchi'uc ti jamal yaxaltic sventa sve'eb chij yu'unique, ti ja' to ox yu'unic snitilultac ti Zabulone.

**78-79**Ac'bat yich'ic xtoc ti ja' yu'unic to ox snitilultac ti Rubén ti oy ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al yu'un uc'um Jordán ta yeloval Jericoe, ta Beser ti oy ta sbajtical banomile, ja' ti Jahase, ti Cademote, ti Mefáate, xchi'uc scotolic ti jamal yaxaltic sve'eb chij yu'unique.

**80-81**Ac'bat yich'ic xtoc ti ja' yu'unic to ox snitilultac ti Gade, ja' ti Ramot ti oy ta Galaade, ti Mahanaime, ti Hesbone, ti Jazere, xchi'uc scotolic ti jamal yaxaltic sve'eb chij yu'unique.

## 1 Crónicas 7

### Snitilultac sts'unubal ti Isacare

<sup>1</sup>Ti chanib xnich'nab laj yil ti Isacare, xi s'elane: ti Tolae, ti Fuae, ti Jasube, xchi'uc ti Simrone.

<sup>2</sup>Xnich'nab ti Tolae, ja' ti Uzie, ti Refaiase, ti Jeriele, ti Jahmaie, ti Ibsame, xchi'uc ti Samuele, banquilaletic yu'un jujuchop snitilultac ti Tolae, viniuetic sts'unubalic o ti vinajem sc'oplalic lec xa'iic ti ac'-letoe, ti mu sna' xi'ique. Jech yepalic c'ot ta chib xcha'vinic mil xchi'uc vaquib ciento (22,600) ta vo' ti c'alal cuxul to ox ti Davide.

<sup>3</sup>Xnich'on ti Uzie, ja' ti Israhias. Xnich'nab ti Israhias, ja'ic ti Micaele, ti Obadiase, ti Joele, xchi'uc ti Isiase. Vo'ob totiletic ta scotol.

<sup>4</sup>Ti yepal no'ox ti yajniliuic xchi'uc ti xnich'nabique, ti sjel sts'ac sbaic no'ox talel ta epajel ti yalab xnich'nabic ta jujuchope, c'otic ta jvoc' soldado viniuetic ti xtojobic ta ac'-letoe. C'otic ta vaclajuneb xcha'vinic mil (36,000) ta vo' ta scotolic.

<sup>5</sup>Ti laj yich' chapel ta scotol ti jujuchop snitilultac ti Isacare, loc' vucub yo'vinic ta mil (87,000) viniuetic, scotolic naca j'ac'-letoeic ti mu sna' xi'ique.

### Snitilultac ti Benjamine

<sup>6</sup>Xi s'elan laj yil oxib xnich'nab ma' ti Benjamín une: ti Belae, ti Bequere, xchi'uc ti Jediaele.

<sup>7</sup>Vo'ob laj yil xnich'nab ti Bela ti xi s'elane: ti Esbone, ti Uzie, ti Uziele, ti Jerimote, xchi'uc ti Irie, totiletic yu'un ti jujuchope, ti naca j'ac'-letoeic scotolic ti mu sna' xi'ique. C'ot c'alal to chib xcha'vinic ta mil xchi'uc chanlajuneb xcha'vinic (22,034) ta vo' ti laj yich'ic chapel ta jujuchop ti snitilultaque.

<sup>8</sup>Xnich'nab ti Bequere, ja' ti Zemirae, ti Joase, ti Eliezere, ti Elioenaie, ti Omrie, ti Jerimote, ti Abiase, ti Anatote, xchi'uc ti Alemete. Naca xnich'nab Bequer scotolic ma' taj une.

<sup>9</sup>Ti vinaj ti tsacal ta vun sc'oplalic ti laj ayanuc talel snitilultac ti jujuchop totil me'iletique, loc' ta chapel jtob ta mil xchi'uc lajunvinic (20,200) ta vo' viniuetic ti mu sna' xi'ique.

<sup>10</sup>Xnich'on ti Jediaele, ja' ti Bilhane. Xnich'nab ti Bilhane, ja' ti Jeuse, ti Benjamine, ti Aode, ti Quenaanae, ti Zetane, ti Tarsise, xchi'uc ti Ahisahare.

<sup>11</sup>Scotol taje, ja' snitilultac ti Jediaele, totiletic yu'un ti jujuchope, ti naca j'ac'-letoeic ti mu sna' xi'ique, ti chapalic leque, ti c'ot ta vuclajunmil xchi'uc lajunvinic (17,200) ta vo' viniuetic ti loc' ta chapale.

<sup>12</sup>Xnich'nab ti Ire, ja' ti Sufame, xchi'uc ti Hufame. Xnich'on ti Ahere, ja' ti Husime.

### Snitilultac ti Neftalie

<sup>13</sup>Xnich'nab ti Neftalie, ja' ti Jahseele, ti Gunie, ti Jezere, xchi'uc ti Salume. Taje, lic talel sts'unubalic ta stojol ti Bilhae.



### **Snitilultac sts'unubal ti Manasese**

<sup>14</sup>Xnich'nabtac ti Manasés ti laj yil xchi'uc ti sts'acal ajnil siria antse, ja' ti Asriele, xchi'uc ti Maquire, stot ti Galaade.

<sup>15</sup>Ti Maquire laj yic' ti Maacae, jun ants ti liquel talel ta jchop snitilulic ti Hufame xchi'uc ti Sufame. Yits'inal nich'on ti Maquir laj yile, Zelofehad laj yac'be sbi, ti naca tsebetic laj yil ti xnich'nabe.

<sup>16</sup>Ti Maaca yajnil ti Maquire laj yil jun squerem, Peres laj yac'be sbi. Ti xchi'il ta voq'uel ti Perese, Seres laj yac'be sbi. Ti xnich'nab une, Ulam laj yac'be sbi ti june, Requiem laj yac'be sbi ti june.

<sup>17</sup>Xnich'on ti Ulame, ja' ti Bedane. Taje, lic talel sts'unubalic ta stojol ti Galaade, ti lic talel sts'unubal ta stojol ti Maquire, ti lic talel sts'unubal ta stojol ti Manasese.

<sup>18</sup>Ti Hamolequete, xchi'il ta voq'uel ti Maquire, ja' sme'ic ti Is-hode, ti Abiezere, xchi'uc ti Mahlae.

<sup>19</sup>Xnich'nab ti Semidae, ja' ti Ahiane, ti Siqueme, ti Liquehie, xchi'uc ti Aniamé.

### **Snitilultac ti Efraine**

<sup>20-21</sup>Snitilultac ti Efraín ti laj ech'icunque, ja' ti Sutelae, ti Berede, ti Tahate, ti Eladae, ti Tahate, ti Zabade, ti Sutelae. Ti Ezere, xchi'uc ti Elad yan xnich'nab ti Efraine, lajic ta milel yu'un ti jnaclejetic ti oyic ta yosilal ti Gate, yu'un bat spojbeic ti xchon sbolomique.

<sup>22</sup>Ti Efraín ti ja' stotique, jal laj ya'ibe sme'inalil, ti tal patbatuc yo'nton yu'un ti yuts' yalaltaque.

<sup>23</sup>Ts'acal to un, lic xchi'in yajnil ti laj xchi'in yol yu'une. Laj yil jun squerem, Bería laj yac'be sbie, yu'un mu x'ech' xjelav ti vocol ta stojole.

<sup>24</sup>Ti Seerae, yantsil nich'on ti Beriae, lic sliques ti jteclum Bet-horón ti oy ta olone, ti Bet-horón ti oy ta ac'ole, xchi'uc ti Uzén-seerae.

<sup>25-27</sup>Snitilultac ti Bería ti xcholet laj ech'icunque, ja' ti Refae, ti Resefe, ti Telahe, ti Tahane, ti Ladane, ti Amiude, ti Elisamae, ti Nune, ti Josuee.

<sup>28</sup>Ti sbanomilique, xchi'uc ti bu c'otic ta nacleje, ja' ti Betele, ti Naarán ti oy ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, ti Gezer ti oy ta stuq'uil smaleb c'ac'ale, ti Siquem ti c'ot c'alal to Ayahe. Scotol ti jteclumetic laj yu'ninic xchi'uc ti c'u yepal joyol ta spat ta xocone.

<sup>29</sup>Snitilultac ti Manasese yu'ninojic ti jteclum Bet-seane, ti Taanaque, ti Meguidoe, ti Dore, xchi'uc scotol ti bic'tal jteclumetic ti joyol ta spat ta xocone. Ti bu taje, naquic snitilultac ti José xnich'on ti Israele.

### **Snitilultac ti Asere**

<sup>30</sup>Xnich'nabtac ti Asere, ja' ti Imnae, ti Isvae, ti Isvie, ti Beriae, xchi'uc ti ants ti Séra sbie, ti xchi'ilic ta voq'uele.

- <sup>31</sup>Xnich'nabtac ti Beriae, ja' ti Hebere, xchi'uc ti Malquiel stot ti Birzávite.
- <sup>32</sup>Nich'naj ti Hebere, Jaflet laj yac'be sbi ti june; ti xchibale, Semer; ti yane, Hotam, xchi'uc jun xchi'ilic ta voq'uel jun ants ti Súa sbie.
- <sup>33</sup>Xnich'nab ti Jaflete, ja' ti Pasaque, ti Bimhale, xchi'uc ti Asvate.
- <sup>34</sup>Xnich'nab ti Semer xchi'il ta voq'uel ti Jaflete, ja' ti Rohgae, ti Jehubae, xchi'uc ti Arame.
- <sup>35</sup>Xnich'nab ti Hotam xchi'il ta voq'uel ti Semere, ja' ti Zofae, ti Imnae, ti Selese, xchi'uc ti Amale.
- <sup>36</sup>Xnich'nab ti Zofae, ja' ti Suae, ti Harnefere, ti Suale, ti Berie, ti Imrae,
- <sup>37</sup>ti Besere, ti Hode, ti Samae, ti Silsae, ti Itrane, xchi'uc ti Beerae.
- <sup>38</sup>Xnich'nab ti Jetere, ja' ti Jefonee, ti Pispae, xchi'uc ti Arae.
- <sup>39</sup>Xnich'nab ti Ulae, ja' ti Arae, ti Haniele, xchi'uc ti Resiae.
- <sup>40</sup>Scotolic taje, lic talel sts'unubalic ta stojol snitilultac ti Asere. Totiletic yu'unic ti jujuchope, ti stuc no'ox vinajem sc'oplalic tsatsaquil soldadoetic, viniquetic ti ich'bil ye sti'ique, ti loc' ta chapel ta scotolic ti jujuchope, vaquib xcha'vinic ta mil (26,000) ti chapalic ta ac'-letoe.

## 1 Crónicas 8

### Snitilultac ti Benjamine

- <sup>1</sup>Sba xnich'on ti Benjamine, Bela sbi; Asbel sbi ti xchibale; Ahra sbi ti yoxibale;
- <sup>2</sup>Nohá sbi ti xchanibale; Rafá sbi ti yo'obale.
- <sup>3</sup>Sbi xnich'nab ti Bela laj yile, ja' ti Adare, ti Gerae, ti Abihude,
- <sup>4</sup>ti Abisuae, ti Naamane, ti Ahoahé,
- <sup>5</sup>ti Gerae, ti Sefufane, xchi'uc ti Hirame.
- <sup>6</sup>Xnich'nab ti Aod ti c'otic ta jujuhop banquilaetic ti nacalic ta Gebae, ti bec'bil loq'ueic ta Manahate,
- <sup>7</sup>ja' ti Naamane, ti Ahiase, xchi'uc ti Gerae, stotic ti Uzae xchi'uc ti Ahihude, ti ic'vanic loq'uele.
- <sup>8</sup>Ti Saharaime laj to yil yan xnich'nab ta slumal Moab ti c'alal sbajoj xa ox sbaic xchi'uc ti cha'vo' yajnil ti sbiinoj Husime, xchi'uc ti Baarae.
- <sup>9</sup>Ti xnich'nab laj yil xchi'uc ti x'ach'-ajnil Hodese, ja' ti Jobabe, ti Sibiae, ti Mesae, ti Malcame,
- <sup>10</sup>ti Jeuse, ti Saquiase, xchi'uc ti Mirmae. Ja' jech yepal xnich'nab ti c'otic ta totiletic yu'un ti jujuchope.





- <sup>11</sup>Xnich'nab ti laj yilic xchi'uc ti Husim ti yajnil ta ba'yele, ja' ti Abitube, xchi'uc ti Elpaale.
- <sup>12</sup>Xnich'nab ti Elpaale, ja' ti Ebere, ti Misame, xchi'uc ti Sémed ti laj sliques ti jteclumetic Onoe, ti Lode, xchi'uc ti bic'tal lumetic ti joyol ta spat ta xocone.
- <sup>13</sup>Oy yan xnich'nab ti Elpaale, ja' ti Beriae, xchi'uc ti Semae, totiletic yu'un ti jujuchop jnaclejetic ta Ajalone, ti laj snutsic loq'uel ti jnaclejetic ta vo'ne ta Gate.
- <sup>14</sup>Teyic ec ti xchi'ilic ta voq'uele, ja' ti Sasaque, xchi'uc ti Jerohame.
- <sup>15-16</sup>Ti Zebadiase, ti Arade, ti Adere, ti Micaele, ti Ispae, xchi'uc ti Johae, ja' xnich'nab ti Beriae.
- <sup>17-18</sup>Ti Zebadiase, ti Mesulame, ti Hizquie, ti Ebere, ti Ismeraie, ti Izliase, xchi'uc ti Jobabe, xnich'nab ec ti Elpaale.
- <sup>19-21</sup>Ti Jaquime, ti Zicrie, ti Zabdie, ti Elienaie, ti Ziletaie, ti Eliele, ti Adaiase, ti Beraiase, xchi'uc ti Simrate, ja' xnich'nab ti Simie.
- <sup>22-25</sup>Ti Ispane, ti Ebere, ti Eliele, ti Abdone, ti Zicrie, ti Hanane, ti Hananiase, ti Elame, ti Anatotiase, ti Ifdaiase, xchi'uc ti Peniele, ja' xnich'nab ti Sasaque.
- <sup>26-27</sup>Ti Samseraie, ti Sehariase, ti Ataliase, ti Jaresiase, ti Eliase, xchi'uc ti Zicrie, ja' xnich'nab ti Jerohame.
- <sup>28</sup>Taje, naca totil jtsobvanej yu'unic ti jujuchop nitiluletic ti nacalic ta Jerusalene.

### **Snitilultac ti Saule**

*(1 Cr 9.35-44)*

- <sup>29</sup>Ti ta jteclum Gabaone, tey nacal ti Jehiel stot ti Gabaone. Maaca sbi ti yajnile.
- <sup>30</sup>Ti xnich'nabe, Abdon sbi ti banquilale; Zur, Cis, Baal, Ner, Nadab,
- <sup>31</sup>Gedor, Ahio, Zéquer sbiic ti yane.
- <sup>32</sup>Tal ec ti Miclot stot ti Simeae. Taje, laj stamic ta spasel ti c'u s'elan ta spas ti xchi'iltac ta voq'uele, jmoj naquiiic ta Jerusalén.
- <sup>33</sup>Nich'naj ti Nere, Cis laj yac'be sbi. Nich'naj ti Cise, Saúl laj yac'be sbi. Nich'naj ti Saule, Jonatán laj yac'be sbi ti june. Malquisúa laj yac'be sbi ti xhibale. Abinadab laj yac'be sbi ti yoxibale. Es-baal laj yac'be sbi ti xchanibale.
- <sup>34</sup>Nich'naj ti Jonatane, Merib-baal laj yac'be sbi, stot ti Micaiae.
- <sup>35</sup>Xnich'nab ti Micaiae, ja' ti Pitone, ti Meleque, ti Tareae, ti Acaze.
- <sup>36</sup>Nich'naj ti Acaze, Joadá laj yac'be sbi. Nich'naj ti Joadae, Alemet laj yac'be sbi ti june. Azmavet laj yac'be sbi ti xhibale. Zimri laj yac'be ti yoxibale. Nich'naj ti Zimrie, Mosa laj yac'be sbi.
- <sup>37</sup>Nich'naj ti Mosae, Biná laj yac'be sbi, stot ti Rafae. Nich'naj ti Rafae, Elasa laj yac'be sbi, ti ja' stot ti Azele.

<sup>38</sup>Oy vaquib xnich'nab ti Azel ti xi s'elan ti sbiique: ti Azricame, ti Bocrue, ti Ismaele, ti Seariase, ti Obadiase, xchi'uc ti Hanane. Taje, naca xnich'nab ti Azele.

<sup>39</sup>Xnich'nab xchi'il ta voq'uel ti Esequé, Ulam sbi ti banquialale; Jehús sbi ti xchibale; Elifelet sbi ti yoxibale.

<sup>40</sup>Xnich'nab ti Ulame, naca banquialal soldado loq'uic ti mu sna' xi'ique, ti xtojobic ta yaq'uel ti yolobe. Ep laj yilic xnich'nabic, smamobtac, ti c'ot ta lajuneb xvaxacvinic (150) ta vo' scotolic, naca sts'unubal Benjamín ma' taj une.

## 1 Crónicas 9

<sup>1</sup>Ti jech taj une, sjunul Israel bejel comel sbiic ta jpoc vun yu'un ti ajvaliletic ta Israele.

### Ti c'u yepalic ta xictaic comel ti Babiloniae

*(Neh 11.1-24)*

Ja'uc ti jnaclejetic yu'un ti Judae bec'bil batic ta chuquel c'alal to Babilonia ta scoj ti jelav ti stoyobbailique.

<sup>2</sup>Ti buch'u ba'yel sutic talel ti vul nacliicuc ta yosilic ta steclumalique, ja'ic ti israeletique, ti paleetique, ti levitaetic jtuneletic yu'un ti ch'ulnae.

<sup>3</sup>Ta Jerusalén, lic naquiicuc snitilultac ti Judae, ti Benjamine, ti Efraine, xchi'uc ti Manasese.

<sup>4</sup>Snitilultac ti Judá ti sutic talele, xi s'elane: ti Utaie, xnich'on ti Amiude, xnich'on ti Omrie, xnich'on ti Imrie, xnich'on ti Banie, ti scotolic ja' snitilultac ti Fares xnich'on ti Judae.

<sup>5</sup>ti Silonitase, ti Asaiase sbanquialal nich'on ti Silonitase.

<sup>6</sup>Ta sventa snitilul ti Zerae: ti Jeuele, xchi'uc scotol c'u yepal ti yuts' yalal sbaique, ti oy vaquib ciento xchi'uc lajuneb yo'vinic (690) ta vo'e.

<sup>7</sup>Snitilultac ti Benjamín ti sutic talele, xi s'elane: ti Salue, xnich'on ti Mesulame, xnich'on ti Hodaviase, xnich'on ti Asenuae;

<sup>8</sup>ti Ibneías xnich'on ti Jerohame; ti Ela xnich'on ti Uzie, xnich'on ti Micrie; ti Mesulame, xnich'on ti Sefatiase, xnich'on ti Reuele, xnich'on ti Ibniase.

<sup>9</sup>Scotolic taje, totiletic yu'unic ta jujuchop ti sjaylajun-cojal laj ech'icuc talel ti yuts' yalal sbaique, ti loq'uic ta chapel baluneb ciento xchi'uc vaclajuneb yoxvinic (956) ta vo'e.

<sup>10</sup>Ti paleetic ti sutic talele, xi s'elane: ti Jedaiase, ti Joiaribe, ti Jaquine,

<sup>11</sup>ti Hilcías xnich'on ti Azariase, ti Mesulam xnich'on ti Sadoque, xnich'on ti Meraiote, xnich'on ti Ahitob banquialal jpas-mantal ta xch'ulna ti Diose;

**12**ti Adaiase, xnich'on ti Jerohame, xnich'on ti Pasure, xnich'on ti Malquiase; ti Masaie, xnich'on ti Adiele, xnich'on ti Jahzerae, xnich'on ti Mesulame, xnich'on ti Mesilemite, xnich'on ti Imere.

**13**Loc' ta chapel xchi'uc scotol ti yuts' yalaltaque, cha'vinic xa mu teyuc jmil xchi'uc vaxaquib ciento (1,760) ta vo' totiletic ta jujuchop viniquetic ti xtojobic ta tunel ta xch'ulna ti Diose.

**14**Ti levitaetic ti sutic talele, xi s'elane: ti Semaiase, xnich'on ti Hasube, xnich'on ti Azricame, xnich'on ti Hasabiase, ti ja' snitilul ti jchop yu'un ti Merarie;

**15**ti Bacbacare, ti Herese, ti Galale, ti Mataniase, xnich'on ti Micaiae, xnich'on ti Zicrie, xnich'on ti Asafe;

**16**ti Obadiase, xnich'on ti Semaiase, xnich'on ti Galale, xnich'on ti Jedutune; ti Berequiase, xnich'on ti Asae, xnich'on ti Elcanae, ti naqui ta bic'tal lumetic yu'unic ti netofatitaetique.

**17**Ti jchabiej ti'naetic ti sutic talele, xi s'elane: ti Salume, ti Acube, ti Talmone, ti Ahimane. Ti Salum xchi'ilic ta voq'uele, c'ot ta banquial yu'unic,

**18**ti ja' to jchabiej ti'na yu'un ajvalil ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale. Taje, ja'ic ti sbainojic to ox ta sq'uelel ochebal yu'un ti bu vololic ti levitaetique.

**19**Ti Salum xnich'on ti Coree, xnich'on ti Ebiasafe, xnich'on ti Coree, xchi'uc ti yuts' yalal sbaic ti co'ol coreitaetique, sbainojic ta xchabiel ti ochebal sti' ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose, jech c'u cha'al ech'ic ti smolmuc'totic ta vo'ne ti laj xchabiic ochebal sti' ti Axibalna yu'un ti Diose.

**20**C'alal mu'yuc to ox c'otemic ta pasel ti va'i s'elan taje, ja' to ox c'otem ta banquial yu'unic ti Finees xnich'on ti Eleazare. ¡Sva'anojuc o sba ti Dios ta stojol le'e!

**21**Ti Zacarías xnich'on ti Meselemiase, ja' sbainoj ta xchabiel ti ochebal sti' ti Axibalna ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose.

**22**Vinaj ti oyic lajcheb xbuluchvinic (212) ta vo' ta scotol ti t'ujbil ta xchabiel ti ti'naetique, ti c'alal laj yich'ic chapel ta jujuchop ta jteclum ti bu nacalique. Ac'bat yabtelic yu'un ti Davide, xchi'uc ti Samuel ti jamal sba sate, ti jmoj yo'ntonic xchi'uquique.

**23**Ti stuquique, xchi'uc ti xnich'nabique, sjel stsac sbaic ta xchabiel ochebal sna ti Diose, ti sbiinoj ch'ulna xcaltique.

**24**Xi s'elan oy ti jchabiej-ti'naetic ta xcha'jotale: ti jvoq'ue, ja' tey oyic ti xi sq'ueloj ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale; ti jvoq'ue, ja' tey oyic ti xi sq'ueloj ta stuq'uil smaleb c'ac'ale; ti jvoq'ue, ja' tey oyic ti xi sq'ueloj ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale; ti jvoq'ue, ja' tey oyic ti xi sq'ueloj ta stuq'uil ti yolon yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

**25**Ti jujuchop yuts' yalal sbaic ti nacalic ta slumalique, ta xtal coltavanicuc vucub c'ac'al sjalil ti xquechet ta x'ech'ique.



- <sup>26</sup>Ja'uc ti chanib banquialal jchabiej-ti'naetique, ti ja' levitaetique, mi ja'uc juteb ti oy bu xu' ta xloq'uic batele, sbainojic ta xchabiel ti jujuc'ol naetique, xchi'uc ti c'usi toyol stojol q'uejbil ta sna ti Diose.
- <sup>27</sup>Xjoyetic ta x'ech' yu'unic ac'ubal ta spat ta xocon ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose, sbainojic ta xchabiel, ta sjamel ti'naetic ta jujun sob scotol c'ac'al.
- <sup>28</sup>Oy jlom yu'unic sbainojic ta sq'uelel ti c'usitic ta xtun c'alal ta spasbeic ti stoyel xi'ele, ti tsots sc'oplal yich'oj ta sventa jayib ta stamic loq'uel xchi'uc ta sq'uelel sutele.
- <sup>29</sup>Ti jlome sbainoj xtoc ta sq'uelel ti c'usitic jtunele, xchi'uc ti c'usi tsots sc'oplal jelavem stunel ta j'ech'ele, ta stuc'ulanel ti juch'bil trigoe, ti vinoe, ti aceitee, ti pome, xchi'uc ti muil poxetique.
- <sup>30</sup>Oy jlom paleetic sbainojic ta xchapanel ti muil poxiletique.
- <sup>31</sup>Ti jun levita ti sbiinoj Matatiase, sbanquialal nich'on ti Salum ti coreitae, sbainoj ta smeltsanel ti muc'tic pan ta sventa smoton ti Diose.
- <sup>32</sup>Ti jlom yuts' yalaltac coatitaetique sbainojic ta xchapanel c'alal ta xcholic ti pan ti tsots sc'oplal c'otem ti c'alal ta sta yorail ti jujun sc'ac'alil cuxob o'ntonale.
- <sup>33</sup>Oy jlom jq'uejimoletic xtoc, ti ja' jujuchop totiletic yu'un levitaetic ti nacalic ta sc'olol-c'olol na yu'un ti ch'ulnae, sbainojic yan abtel. C'ajomal no'ox ta xtunic ta c'ac'altic ta ac'ubaltic.
- <sup>34</sup>Taje, ja'ic totiletic yu'un jujuchop ti levitaetique, ti c'u s'elan epajic talel ta jujuvoc' c'alal xa nacalic ta Jerusalene.

### **Snitilultac ti Saule**

*(1 Cr 8.29-40)*

- <sup>35</sup>Ti ta jteclum Gabaone, naqui ti Jehiel totil yu'un ti Gabaone, ti Maaca sbi ti yajnile.
- <sup>36</sup>Ti xnich'nabe, Abdón sbi ti banquialale. Ti its'inaetique, ja' ti Zure, ti Cise, ti Baale, ti Nere, ti Nadabe,
- <sup>37</sup>ti Gedore, ti Ahioe, ti Zacariase, xchi'uc ti Miclote.
- <sup>38</sup>Ti Miclote, ja' stot ti Simeame. Taje, laj xchanbeic ta spasel jech c'u cha'al ta spasic ti xchi'iltac ta voq'uel ti jmoj nacalic ta Jerusalene.
- <sup>39</sup>Ti Nere, ja' stot ti Cise. Ti Cise, ja' stot ti Saule. Ti Saule, ja' stotic ti Jonatane, ti Malquisuae, ti Abinadabe, xchi'uc ti Es-baale.
- <sup>40</sup>Nich'naj ti Jonatane, Merib-baal laj yac'be sbi. Nich'naj ti Merib-baale, Micaía laj yac'be sbi.
- <sup>41</sup>Xnich'nab ti Micaiae, ja'ic ti Pitone, ti Meleque, ti Tareae, xchi'uc ti Acaze.
- <sup>42</sup>Nich'naj ti Acaze, Jara laj yac'be sbi. Xnich'on ti Jarae, ja' ti Alemete, ti Azmavete, xchi'uc ti Zimrie. Nich'naj ti Zimrie, Mosa laj yac'be sbi.

<sup>43</sup>Nich'naj ti Mosae, Biná laj yac'be sbi, stot ti Refaiase. Nich'naj ti Refaiase, Elasa laj yac'be sbi. Nich'naj ti Elasa, Azel laj yac'be sbi.

<sup>44</sup>Xnich'nab ti Azele, oy vaquibic ti xi s'elan ti sbiique: ti Azricame, ti Bocrue, ti Ismaele, ti Seariase, ti Obadiase, xchi'uc ti Hanane. Naca xnich'nab Azel ma' taj une.

## 1 Crónicas 10

### Ti Saule ta xchamic ta leto xchi'uc xnich'nabe

(1 S 31.1-13)

<sup>1</sup>Ti israeetique, tsaqueic ta leto yu'un ti filisteoetique, ti jatavic loq'uic ta stojole. Yepal ti animaetic javal ts'e'el com ta vitstic Gilboae.

<sup>2</sup>Ti filisteoetique snutsojic batel ti Saúl xchi'uc ti xnich'nabe, ti laj smilic ti Jonatane, ti Abinadabe, xchi'uc ti Malquisuae.

<sup>3</sup>Ts'acal to un, ja' xa bat yo'ntonic ta svolel sbaic ta snutsel ti Saule. Laj staic ta lubtsanel ti jxach'-yolobetique, laj staic ta yayijesel.

<sup>4</sup>Va'i un, xi xa laj yalbe ya'i ti yajcuch-abtejebe: “Yaleso xch'a ti avespadae, xenbun jelavel yo' jech mu xlabajic ta xchanel yoc sc'ob cu'un ti jyan-o'nton filisteoe.” Ja'uc ti yajcuch-abtejeb une mu'yuc laj xch'un ti jech ta spase, batem xa xch'ulel yu'un ti xi'el ta xa'ie. Va'i un, ti Saule laj stsac ti yespadae, ti laj sva'an muyel sni' ti laj spatlebin yalele.

<sup>5</sup>C'alal laj yil ti yajcoltaobba cham xa ti Saule, lic spatlebin yalel ti sni' yespada ti cham eque.

<sup>6</sup>Ja' jech c'ot ta pasel ti cham ti Saule, ti oxib xnich'nabe, xchi'uc ti c'u yepal svoloj ti c'ac'al taje.

<sup>7</sup>C'alal laj yilic scotol ti israeetic ti nacalic ta stenlejal ti jatavic xae, xchi'uc ti cham xa ti Saúl xchi'uc ti oxib xnich'nabe, jatavic loq'uel ec. Laj yictaic comel ti steclumalique. Va'i un, ti filisteoetique c'otic ti comic ta naclej ta jteclumetic taje.

<sup>8</sup>Ta yoc'omal un, ti filisteoetique bat stamic talel ti c'usitic x'ayan yu'un ti animaetique. Telel laj staic ti Saúl xchi'uc ti xnich'nab ta vits Gilboae.

<sup>9</sup>Va'i un, laj sloc'beic ti sc'u'e, c'oc xutbeic snuc'. Ti sjole xchi'uc ti yabtejebe, laj yich'beic batel. Laj staquic batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta sjunul c'u sjamlej yosilal ti filisteoetique yo' jech ta xalbeic ya'i ti jteclume xchi'uc ta stojol ti diosetic yu'unique.

<sup>10</sup>Ta ts'acal to un, bat yac'beic yabtejeb ti Saúl ta xch'ulna ti diosetic yu'unique. Laj sjoc'anbeic ti sjol ta xch'ulna ti dios Dagon.

<sup>11</sup>C'alal laj ya'iic scotol ti jnaclejetic ta Jabes ti oy ta Galaad ti va'i s'elan laj spasbeic Saúl ti filisteoetique,

<sup>12</sup>Jmoj lic svol sc'opic scotolic xchi'uc ti tsatsal viniquetic ti mu sna' xi'ique, ti laj spoybeic ech'el ta Jabes sbec'tal ti Saule, xchi'uc ti xnich'nabe. Ti bu taje, laj smuquic ta yolon jpets tulan. C'alal laj yo'ntonic une, vucub c'ac'al sjalil laj yicta yotic.

<sup>13</sup>Jech c'ot ta pasel ti cham ti Saúl ta scoj ti stoyobbaile. Laj sta smul ti mu'yuc laj xch'unbe smantaltac ti Dios ti yaloje, xchi'uc ti lic sjac'olan sba ta stojol jt'unvanej antse,

<sup>14</sup>ti c'alal xu' sjac'olan sba ta stojol Dios ti jechuc une. Jech o xal tuch'bat xcuxlejal yu'un ti Diose. Ti yabtel yich'oje, laj yac'be yich' ti David xnich'on ti Isaie.

## **1 Crónicas 11**

### **Ti Davide ta x'och ta ajvalilal yu'un ti Israele xchi'uc ti ta Judae**

*(2 S 5.1-5)*

<sup>1</sup>Scotol ti israeletique laj stsob sbaic ti xi bat yalbeic ya'i c'alal bat sc'oponic ti David ti oy ta Hebrone: “Ti vo'otique, jun ti jch'ich'eltique.

<sup>2</sup>Melel un, ajvalil ono'ox ti Saule. Vo'ot xa jtsobvanejot ta spasel ta mantal ti Israele. Ma'uc no'ox un, ti Ajvalil Dios avu'une yaloj ono'ox ye sti' ta xatojobtas ta sventainel ti Israel ti ja' slumale.”

<sup>3</sup>Ti jech taj une, scotol ti moletic yu'un ti Israele bat xchi'inic ta lo'il ti ajvalil David ti oy ta Hebrone. Ti stuque laj yac' strate ta stojolic ti laj sva'an ta rextico ti Diose. Va'i un, ti stuquique laj yac'beic snup yabtel ta ajvalilal yu'un Israel ti Davide jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Dios ta sventa ti Samuele.

### **Ti Davide cuch yu'un spojel ti pojabbail ti oy ta vits Sione**

*(2 S 5.6-10)*

<sup>4</sup>Ti Davide xchi'uc scotol ti israeletique, laj stam batel sbeic ta Jerusalén, ti Jebús to ox ti sbie. Naca jebuseoetic nacalic ma' ta banomil taj une.

<sup>5</sup>Xi laj yalbeic ya'i ti Davide: “Mu stac' xa'och talel ma' li' une.” Manchuc mi jech un, ti Davide cuch yu'un spojel ti pojabbail ta Sione, ti sbiinoj o yu'unic Steclumal Davide.

<sup>6</sup>Xi ono'ox scaj'aloj ti Davide: “Ti buch'u ba'yel ta stsac ta leto ti jebuseoetique, ta xcac'be yabtel ti ta xc'ot ta banquilale.” Ti buch'u ba'yel laj stic' sba ta sliquesel ti letoe, ja' ti Joab xnich'on ti Sarviae. Ac'bat yich' yabtel ti c'ot ta banquilale.

<sup>7</sup>Ta ts'acal to un, lic naquiuic ta pojabbail ti Davide. Jech o xal laj sbiin Steclumal David yu'unic.

<sup>8</sup>Ta ach' lic sva'anan jteclumetic ti David ta sjoylejal ti lume, ti lic ech'el ta sti'il sjoylejal ti sbutbenal banomile. Ti c'u yepal quechel ta sva'anel ti jteclume, Joab laj xa stsutses.

<sup>9</sup>Yantic no'ox ta xich' batel yip xchi'uc yabtel ti Davide. Chi'inbil yu'un Dios ti scotol xu' yu'une.

### **Soldadoetic yu'un ti David ti c'otic ta banquilaetique**



(2 S 23.8-39)

- 10**Ja'ic li' ti soldadoetic yu'un David ti mu jutebuc sna' stsiq'ues yo'nton yu'un ti xi'ele, ti coltavanic yo' jech ta x'och ta yabtel yu'unique, xchi'uc xtoc ti laj svolic scotol ti israeletic ti c'ot ta ajvalil yu'unic jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Dios ta stojol ti Israele.
- 11**Xi s'elan xcholet ta xtal ma' ti sbiique, ti vinaj ti banquial soldadoetic yu'un ti Davide: Ti Jasobeam xnich'on ti Hacmonie, ti c'ot ta banquial yu'unic ti oxvo' ti x'ech' to xu' yu'unique, ti oy jun c'ac'al ta slanza no'ox laj smil vo'lajunvinic (300) ta vo' viniquetic.
- 12**Nabal talel ec ti Eleazar xnich'on ti Dodo ti ahohitae, jun ta yoxibalic ti x'ech' to xu' yu'unique.
- 13**Xchi'inoj sbaic xchi'uc David ta Pas-damim, c'alal lic svol sbaic ta letovajel ti filisteoetic ti bu taje. Ma' ti bu taj une, oy ts'unbil jchop o ta trigo ta jsep banomil c'alal ti soldado Israeletic jatavic loq'uel ta stojol ti filisteoetique.
- 14**Jech ti stuque bat svol sbaic ta o'lol jsep osil ti chapal lec ta ch'amvanej ta bee, ti j'ech'el tsalbil c'ot yu'un ti filisteoetique. Ja' jech ac'bat yip yu'un Dios ti c'ot ta jtsalvaneje.
- 15**Oy jun velta, ti oxib yu'unic ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' ti tsatsaquil viniquetique, bat snupic ta be ti David ta nail ch'en ti oy ta lican ch'entic yu'un ti Adulame. Ti epal filisteoetique svoloj sbaic ta stenlej yu'un ti Refaime.
- 16**Ti Davide snac'oj sba ec ta pojabbail c'alal ja' o yorail vololic ti epal j'ac'-leto filisteoetic ta Belene.
- 17**Juteb ta yo'nton ti David ti xi laj yale: “¡Ti oyuc la buch'u slupbun talel vo' cuch' ti oy ta joc' ta sti' ochebal yu'un ti Belene!”
- 18**Va'i un, ti oxib viniquetic ti mu'yuc xi'el yu'unique, ochic batel ti bu vololic ti filisteoetique. Laj slupic loq'uel ti vo' ti oy ta joc' ta ochebal yu'un ti Belene. Laj yich'beic ech'el ti Davide. Ja'uc ti David une, mu'yuc laj yuch'. C'ajomal no'ox laj smal ti c'ot ta smoton Dios yu'une.
- 19**Xi lic yalilane: “¡Ma'uc to calbe Dios ta xcuch' ti vo' li'e! ¡Mi ta xcuch'e, co'ol xa s'elan ta xcuch'be xch'ich'el ti viniquetic ti sjipoj xa sbec'talic c'alal ay spulic talele!” Mi ja'uc laj yuch' ti vo'e. Taje, ja' jech laj spasic ti oxib viniquetic ti xi'bal sba ta j'ech'ele.
- 20**Ti Abisaie, xchi'il ta voq'uel ti Joabe, spajebal o banquial yu'un ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' ti mu'yuc xi'el yu'unique. Oy bu jun velta, ta slanza no'ox, laj smil vo'lajunvinic (300) ta vo' viniquetic ti laj stsac ta letoe. Ja' jech puc sc'oplal ta stojol ti lajuneb xcha'vinic ta vo'e.
- 21**Stuc no'ox cajal c'ot sc'oplal ta j'ech'el yu'unic. Ja'uc le' une, mu sta c'ot jech c'u cha'al ti oxibic ta ba'yele.



<sup>22</sup>Ti Benaía xnich'on ti Joiada ti liquel talel ta jteclum Cabseele, ja' jun vinic ti mu sna' xi'e, ti ep ta tos ti c'usitic xi'bal sba laj spase. Taje, ja' ti buch'u laj smilbe xchibal xnich'on ti Ariel ti oy ta Moabe. Oy jun c'ac'al, c'alal ja' o yorail taive, yal batel ta yut joc' ti laj smil jcot león ta yute.

<sup>23</sup>Ja' jech xtoc laj smil jun natil egipcio vinic ti nopol o'lol yoxibal (2.50) metro ti snatile, ti lec chapal batel xchi'uc slanzae, ti jun to yoc jolobil ti yoc slanzae. Ti Benaiae laj st'anbe te' ti laj spojbe ta sc'ob ti slanzae. Ti ta slanza no'ox stuc laj smil oe.

<sup>24</sup>Ti va'i s'elan cuch yu'un spasilanel ti Benaía xnich'on ti Joiadae, cajal c'ot sc'oplal ta stojol ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' ti tsatsal viniquette.

<sup>25</sup>X'ech' to ich'bil c'ot ta muc' yu'unic. Mu ono'ox sta jech laj spas jech c'u cha'al laj spasic ti oxib banquilaetic ta ba'yele. Laj yac' ochuc ta jpas-mantal yu'un yajchabivanej stuc ti Davide.

<sup>26-47</sup>Ti mu sna' stsiq'ues yo'ntonic yu'un ti xi'ele, ja'ic li'e: Ti Asaele, xchi'il ta voq'uel ti Joabe. Ti Elhanane, xnich'on ti Dodó ti liquel talel ta Belene. Ti Samot ti liquel talel ta Harode. Ti Heles ti paltitae. Ti Irá xnich'on ti Iqués ti liquel talel ta Tecoa. Ti Abiezer ti liquel talel ta Anatote. Ti Sibecai ti liquel talel ta Husae. Ti Ilai ti ahohitae. Ti Maharai ti liquel talel ta Netofae. Ti Heled xnich'on ti Baanae, ti liquel talel ta Netofa xtoque. Ti Itai xnich'on ti Ribai ti liquel talel ta Gabaae, ti tiq'uil ta yosilal ti Benjamine. Ti Benaías ti liquel talel ta Piratone. Ti Hidai ti liquel talel ta sts'el uc'um Gaase. Ti Abiel ti arbatitae. Ti Azmávet ti liquel talel ta Bahurime. Ti Eliahbá ti saalbonitae. Ti xnich'nab Jasén ti gizonitae. Ti Jonatán xnich'on ti Sagué ti araritae. Ti Ahiam xnich'on ti Sacare, ti ararita eque. Ti Elifal xnich'on ti Ure. Ti Héfer ti mequeratitae. Ti Ahías ti pelonitae. Ti Hesrai ti liquel talel ta Carmele. Ti Naarai xnich'on ti Esbaie. Ti Joel xchi'il ta voq'uel ti Natane. Ti Mibhar xnich'on ti Hagraie. Ti Sélec ti amonitae. Ti Naharai ti liquel talel ta Berote, yajcuch-abtejebal ti Joab xnich'on ti Seruia. Ti Irá ti liquel talel ta Jatire. Ti Gareb ti liquel talel ta Jatir eque. Ti Urías ti hititae. Ti Zabad xnich'on ti Ahlaie. Ti Adiná xnich'on ti Sizae, ti rubenita ti c'otem ta banquialal yu'unic ti rubenitaetique, ti oy lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' svinictac ti oy ta stojole. Ti Hanán xnich'on ti Maacae. Ti Josafat ti mitnitae. Ti Uzías ti liquel talel ta Astarote. Ti Samae, xchi'uc ti Jehiele, xnich'nab ti Hotam ti liquel talel ta Aroere. Ti Jediael xnich'on ti Simrie, xchi'uc ti xchi'il ta voq'uel ti Johá sbie, ti ja' tizita vinique. Ti Eliel ti liquel talel ta Mahanaime. Ti Jerebai xchi'uc ti Josaviae, xnich'nab ti Elnáame. Ti Itmá ti moabitae. Ti Eliele, ti Obede, xchi'uc ti Jaasiele, ti liquel talel ta Sobae.

## 1 Crónicas 12

### Ti c'u yepal svoloj sbaic ti co'ol yo'ntonic xchi'uc ti Davide

<sup>1</sup>C'alal jipbil tenbil loq'uel ta osil ti David ta scoj ti Saúl xnich'on ti Cise, oy jvoc' j'ac'-letoeitic ti mu sna' xi'ique, ti lic svol sbaic ta letovajel xchi'uc David ta Siclage.

<sup>2</sup>Ti j'ac'-letoetic taje, xi s'elan ti jel ts'aquic xchi'uc yabtejebic ti chapalic lec xchi'uc ti syolobique, ta sjipel ton xchi'uc ti sjimich'ique, ta xach' no'ox syolobic ta sbats'i c'obic ta sts'et c'obic. Naca yuts' yalal sbaic xchi'uc Saúl ti liquem talel sts'unubal ta stojol Benjamín ti xi sbiique:

<sup>3-7</sup>Ti banquialal jtsobvanej yu'unique, ja' ti Ahiezere, xchi'uc ti Joase, xnich'nab ti Sema ti liquel talel ta jteclum Gabaae: Ti Jeziele xchi'uc ti Pelete, xnich'nab ti Azmavete. Ti Beracae xchi'uc ti Jehue, ti liquel talel ta jteclum Anatote. Ti Ismaías ti gabaonitae, ti c'otem ta jun banquialal yu'unic ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' ti mu sna' xi'ique. Ti Jeremiase. ti Jahaziele, ti Johanane, ti Jozabade, ti Guederae, ti liquel talel ta Guederae. Ti Eluzaie, ti Jerimote, ti Bealiase, ti Semariase. Ti Sefatías ti harufitae. Ti Elcanae, ti Isiase, ti Azarele, ti Joezere, xchi'uc ti Jasobeame, ja'ic ti coreitaetique. Ti Joelae, xchi'uc ti Zebadiase, xnich'nab ti Jeroham ti liquel talel ta Gedore.

<sup>8</sup>Oy jlom xtoc snitilultac ti Gade laj snaban sbaic ta stojol David ti c'alal tiq'uul ta nac'obbail ta sbajtical banomile. Naca banquialal j'ac'-leto ti mu sna' xi'ique, ti xchanojic lec ti letoe, ti chapalic lec xchi'uc ti smacobbailique, xchi'uc ti slanzaique. Co'ol s'elan jti'vanej león ta q'uelel ti xbitic no'ox ta te'tic jech c'u cha'al ti te'tical chije.

<sup>9-13</sup>Xi xcholet ti sbiique: Ti sliquebale, Ezer. Ti xchibale, Obadías. Ti yoxibale, Eliab. Ti xchanibale, Mismaná. Ti yo'obale, Jeremías. Ti svaquibale, Atai. Ti yucubale, Eliel. Ti xvaxaquibale, Johanán. Ti sbalunebale, Elzabad. Ti slajunebale, Jeremías. Ti sbuluchibale, Macbanai.

<sup>14</sup>Snitilultac ti Gad taje, naca banquilaletic yu'un ti jujvoc' soldadoetique. Ti jun ti buch'u c'otem ta uni its'inal yu'unique, sbainoj vo'vinic (100) ta vo' svinictac. Ti buch'u c'otem ta banquialal yu'unique, sbainoj lajuneb ciento (1,000) ta vo' svinictac.

<sup>15</sup>Ja'ic ma' taj une, laj xtuch'ic jelavel uc'um Jordán ta yorail chaquilo' c'alal nojem ti uc'um c'alal sti'ile. Jatav loq'uel scotol yu'unic ti jnaclejetic ti oyic ta yelov sloq'ueb c'ac'ale, ti oyic ta yelov smaleb c'ac'al ti oy ta stenleje.

<sup>16</sup>Ma'uc no'ox taje, oy jlom snitilultac ti Benjamine, xchi'uc snitilultac ti Judae, bat svol sbaic xchi'uc ti David ta nac'obbaile.

<sup>17</sup>Xi albatic yu'un David ti bat nupaticuc ta bee: “Ti mi ta lequialal latalic ta scoltaelune, ta sjunul co'nton ta xcac' que ti jvol jbatic ta jmoje. Ti mi ja' no'ox tal apaybeicun jc'oplal ta xavaq'uicun ech'el ta yoc ta sc'ob ti cajcontra ti c'alal mu'yuc yalem coc jc'ob ta stojol junuque, ti Dios yu'un ti jtot jme'tic ta vo'nee, jac'o yich' ta venta ta stsitseloxuc unbi!”

<sup>18</sup>Va'i un, ti Amasai ti c'otem ta banquialal yu'un ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo'e, lic ventainatuc yu'un xcuxlej Dios ti xi tsots lic avanuque: “Alequialal cu'uncutic, David, xnich'on Isaí. C'otuc ta atojol ti mu'yuc c'usi xana'e. C'otuc ta stojolic ti mu'yuc c'usi sna'ic ti buch'u ta xa scoltaote, yu'un ta xa scoltaot ti Dios avu'one.” Ti David une lic svol ta stojol, lic yac'anbe yabtel ta stojolic ti banquilaletic yu'un ti jujvoc' soldadoetique.



<sup>19</sup>Oy jlom snitilultac ti Manasés xtoque jelavic batel ta stojol David c'alal bat xchi'in ta naclej filisteoetic ta scontrainel ti Saule. Ta jbel sc'oplal ti Davide, mu'yuc c'usi laj yut ta scoltael ti filisteoetique. C'alal tsobolic xa ti jpas-mantaletic yu'unic ta ts'acal une, xi laj yalbeic ya'iic ti c'alal laj snop ti sc'opique: “¡Li' no'ox c'alal ta xchi'ineluncutique, yu'un xu' ta jtoj ta jolcutic yu'un ti avajval Saule!”

<sup>20</sup>Ti viniuetic snitilultac ti Manasés ti jelavic ta stojol David c'alal bat ta Siclage, ja' ti Adnae, ti Jozabade, ti Jediaele, ti Micaele, ti Jozabade, ti Elihue, xchi'uc ti Ziletaie, banquialal jtsobvanejetic yu'un epal soldadoetic yu'un ti Manasese.

<sup>21</sup>Taje, ja'ic ti banquialal jvolvanejetic yu'un ti jujuvoc' soldadoetic ti laj scoltaic ti Davide, scotolic naca tsatsaquil j'ac'-letoeitic ti mu sna' xi'ique, c'otic ta banquialeitic yu'un ti jujuvoc' soldadoetique.

<sup>22</sup>Jujun c'ac'al, yantic stsob sbaic talel yajcoltaobba ti Davide, ja' to ti c'uxi c'ot ta jvoc' epal soldadoe. Stuc no'ox spajebal o ta q'uelel ti yepalique.

### **Ti epal soldadoetic yu'un ti Davide**

<sup>23</sup>Xi yepal ma' ti soldadoetic ti chapalic xchi'uc yabtejebic ta letovajel ti laj svol sbaic xchi'uc David ta Hebrón yo' ta xich'be yabtel Saúl ti laj yac' ye sti' ti Diose:

<sup>24</sup>Ta snitilultac ti Judae, vacmil xchi'uc vaxaquib ciento (6,800) ta vo' viniuetic ti oy lec smacobbailique, xchi'uc ti slanzaique, ti chapalic lec ta sventa ti ac'-letoe.

<sup>25</sup>Ta snitilultac ti Simeone, vucmil xchi'uc vo'vinic (7,100) ta vo' j'ac'-letoeitic ti mu sna' xi'ique, ti oy lec yabtejebic ta sventa ti ac'-letoe.

<sup>26</sup>Ta snitilultac ti Levie, chanmil xchi'uc vaquib ciento (4,600) ta vo'.

<sup>27</sup>Oy to oxmil xchi'uc vucub ciento (3,700) ta vo' ti xchapalul ti Aarone, xchi'uc ti Joiada ti banquialal yu'unique.

<sup>28</sup>Oy chib xcha'vinic (22) ta vo' xtoc banquialeitic yu'un ti jujuvoc' yuts' yalal sbaic svoloj ti banquialal j'ac'-letoe querem vinic Sadoc ti mu sna' xi'e.

<sup>29</sup>Ta snitilultac ti Benjamine, xchapalul ti Saule, oxmil no'ox (3,000) ta vo' viniuetic, ti yepalic vinaj ta ts'acal ti co'ol sjol yo'ntonic xchi'uc ti Saule.

<sup>30</sup>Ta snitilultac ti Efraine, jtojob ta mil xchi'uc vaxaquib ciento (20,800) ta vo' j'ac'-letoeitic ti mu sna' xi'ique, ti vinajem sc'oplallic ti xchapalul sbaique.

<sup>31</sup>Ta o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, vaxaclajunmil (18,000) ta vo' viniuetic ti laj yich'ic va'anel yo' ta xac'beic yich' yabtel ta ajvalilal ti Davide.

<sup>32</sup>Ta snitilultac ti Isacare, lajunvinic (200) ta vo' banquialeitic sbainojic ta spasel mantal ta scotol ti jujuchop nitiluletique, viniuetic ti xa'i ta sjolic ti c'usi xu' stac' spas ti Israele.

<sup>33</sup>Ta snitilultac ti Zabulone, lajuneb yoxvinic mil (50,000) ta vo' soldadoetic smalaojic ta xlic ti letoe, ti oy ep ta tos yabtejebique, ti sjunul yo'ntonique, ti mu'yuc xi'el yu'unic ta scoltael ti Davide.



<sup>34</sup>Ta snitilultac ti Neftalie, jmil (1,000) ta vo' banquilaletic, ti oy vuclajuneb xcha'vinic mil (37,000) ta vo' viniqetic yu'unic ti chapalic lec xchi'uc ti slanzaique, xchi'uc ti smacobbailique.

<sup>35</sup>Ta snitilultac ti Dane, vaxaclajuneb xcha'vinic ta mil xchi'uc vaquib ciento (28,600) ta vo' soldadoetic.

<sup>36</sup>Ta snitilultac ti Asere, cha'vinic mil (40,000) ta vo' soldadoetic ti chapalic smalaojic ta xlic ti ac'-letoe.

<sup>37</sup>Ma'uc no'ox taje, ta jot uc'um Jordane, talemic yan vacvinic mil (120,000) ta vo' viniqetic ti chapalic lec xchi'uc ep ta tos abtejebal yu'unique, ti ja' snitilulic ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese.

<sup>38</sup>Scotol ti j'ac'-letoeetic ti va'i yepalic svoloj sbaic lec ta yaq'uel letoe, sjunul yo'ntonic mu'yuc xi'el batic ta Hebrón ta xchotanel ta ajvalil yu'un sjunul Israel ti Davide. Scotol ti yan israeletic c'ot ta yo'ntonic ec ti jech sc'an pasele.

<sup>39</sup>Oxib c'ac'al sjalil, vololic ta stojol ti Davide, ti xve'ic xuch'ic no'ox vo'e, ti chapal lec yu'un ti svinquilelic ti c'usitic ta stun ta slajesique.

<sup>40</sup>Ma'uc no'ox taje, ti yan yuts' yalal sbaic ti nopol nacalique, jech laj spasic ec. Jech xtoc ti jlom snitilultac ti Isacare, ti Zabulone, xchi'uc ti Neftalie, jech laj spasic ti laj yich'ic batel ve'lil ti xcuchoj batel ti burroetic, ti camelloetic, ti ca'etic, ti xjochojic batel ta carreta ti vacaxetic, ti xi s'elan xlic ta lum ti c'usitic no'ox ve'lil laj yich'ic batele: ti juch'bil trigoe, ti pan meltsanbil ta icuxe, ti taquintasbil sat uvae, ti vinoe, ti aceitee, ti tot vacaxetic, xchi'uc ti chijetic, ti busul no'ox scotol ta jyalele, ti spajebal xa no'ox muyubajel ta Israele.

## 1 Crónicas 13

### Ti Davide ta snop ta xich' batel ti caxa ta Jerusalene

<sup>1</sup>Ti Davide laj yich'be ye sti' ti jpas-mantaletic yu'un ti jvoc' epal soldadoetic, xchi'uc ti banquial soldadoetic, ti xaltique, scotolic ti buch'u cajal yabtel yich'ojique.

<sup>2</sup>Ts'acal to un, xi laj yalbe scotol ti jteclum Israele: “Mi ta xac' ye sti' ti Dios cu'untic ti jech jpastique, mi lec ta xava'iique, la' jtactic batel mantal ta stojol ti jvinquiletic ti buyuc no'ox nacajtic ta yosilal ti Israele, xchi'uc ta stojol scotol ti paleetic, xchi'uc ti levitaetic ti oyic ta steclumalic yosilic ta sq'uelob chijique, yo' jech ta jtsob jbatic ta jmoj xchi'uquique.

<sup>3</sup>Ts'acal to un, ba quich'tic talel ti xcaxa Dios cu'untique, ti ta yorail to ox tiq'uul ta yabtel Saúl lic ch'ayuc talel ta co'ntontique.”

<sup>4</sup>Scotol jteclum laj yac' sjolic ti jech ac'o yich' pasele. Scotolic lec laj ya'iic ti jech c'ot ta nopele.

### Ti Davide ta xac'be yipal ta yich'el ech'el ti xcaxa Diose

(2 S 6.1-11)



<sup>5</sup>Lic talel ta Sihor, ech' ta ts'ac yu'un Egipto, c'ot c'alal to ochebal yu'un Hamat, ti sjunul Israel laj stsob talel ti Davide yo' jech xbatic ta yich'el talel ti xcaxa Dios ti oy ta Quiriat-jearime.

<sup>6</sup>C'alal muy batel ta Quiriat-jearim ti sbiinoj to ox Baalá ti oy ta yosilal ti Judae, xvoletic no'ox batel scotol ti Israel ta xchi'inele, yo' jech ta xich'ic loqu'el ti xcaxa Dios teye, ti staobil ta c'oponele, ti chotol ta ventainvanej ti bu va'al ti c'usi oy xiq'uique.

<sup>7</sup>Ti caxae, laj sloq'uesic talel ti oy ta sna ti Abinadabe. Laj scajanic muyel ta jun ach' carreta, laj yich'ic batel un. Ti Uzae, xchi'uc ti Ahioe ta sq'uelic ech'el ti nitbil batel ti carretae.

<sup>8</sup>Xlomet no'ox batel scotol ti musicaetique, ti arpaetique, ti jchop o ta vobe, ti chij-chij taqu'ine, ti set-set taqu'ine, ti oq'uesetique. Ti Davide, xchi'uc scotol ti israeletique, xq'uejinic x'ac'otajic no'ox batel ta sba ta sat ti Dios ti bu xa c'alal xu' yu'unique.

<sup>9</sup>C'alal c'otic ti bu na'bil yu'unic sbiinoj Smajob trigo ti Quidone, c'alal macal c'ot yacan ti vacaxetique, ti Uzae laj xach' batel sc'ob ta yiquel ti caxae.

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, ilin ti Dios ta stojol ti Uza ti laj xach' batel ti sc'ob ta yiquel ti caxae. Ta jliquel no'ox laj xtuch'be xcuxlejal ta sba ta sat ti bu taje.

<sup>11</sup>Ti tuch'bat xcuxlejal yu'un Dios ti Uzae, mu x'ech' xjelav laj ya'i ti Davide. Jech o xal ti bu taje, laj yac'be sbiin Peres-uzá ti jech sbiinoj avi tana le'e.

<sup>12</sup>Ti c'ac'al taj une, xi' ta j'ech'el ti David ta stojol ti Diose, ti xi lic avanuque: “¡Laj to me c'op ta yich'el batel ma' ti xcaxa Dios une!”

<sup>13</sup>Mu'yuc xich'ic batel ti caxa ta Steclumal ti Davide. Laj yal mantal ti yich'icuc batel ta sna ti Obed-edom jun vinic ti nacal ta jteclum Gate.

<sup>14</sup>Oxib u sjalil com ti xcaxa Dios ta sna ti Obed-edome. Laj sva'an sba ti Dios ta stojol scotol ti c'usitic x'ayan yu'une, xchi'uc ti c'u yepal oy ta sna ti Obed-edome.

## **1 Crónicas 14**

### **Ti Hirame laj stac batel yajtuneltac ta stojol ti Davide**

*(2 S 5.11-12)*

<sup>1</sup>Ti Hiram ajvalil yu'un ti Tiroe laj stac batel yajtuneltac ta stojol ti Davide, ti albanyiletique, xchi'uc jch'ul-te'etic ti laj yich'ic talel ti ch'ut te'etique yo' jech ta xich' sva'anel sna ti bu ta spas mantale.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Davide lic sna' ti ja' Dios stuc laj yac' ye ti c'ot ta ajvalil yu'un ti Israele, yu'un yantic stsac yip yabtel, ta x'a'yibat sc'op yu'un ti slumal Israel ti c'u s'elan ta spas mantale.

### **Ti yan xnich'nab ti Davide**

*(2 S 5.13-16; 1 Cr 3.5-9)*

<sup>3</sup>Ti ta Jerusalene, laj yic' yan yajniltac ti Davide. Laj to yil squerem stsebtac.



<sup>4</sup>Ti squeremtac laj voc'uc ta Jerusalene, ja' jech ti sbiique: ti Samuae, ti Sobabe, ti Natane, ti Salomone,

<sup>5</sup>ti Ibhare, ti Elisuae, ti Elpelete,

<sup>6</sup>ti Nógáhe, ti Nefege, ti Jafiae,

<sup>7</sup>ti Elisamae, ti Eliadae, xchi'uc ti Elifelete.

### **Ti Davide tsalbil ta xc'ot yu'un ti filisteoetique**

(2 S 5.17-25)

<sup>8</sup>C'alal laj ya'iic ti filisteoetic ti ac'bat xa snup yabtel ta ajvalil yu'un scotol Israel ti Davide, xc'uletic no'ox liquel scotolic ta sa'el. Ja'uc le'e, laj ya'i ti Davide, bat snup ta be.

<sup>9</sup>Va'i un, ti filisteoetique xvoletic no'ox ta xaniel ti stenlej Refaime.

<sup>10</sup>Ti jech taje, ti Davide xi laj yal ti laj yich'be ye sti' ti Diose: —¿Mi xu' xba jtsac ta leto ti filisteoetique? ¿Mi ta xavac'bun quip ti tsalbil xc'otic cu'une? Xi tac'bat yu'un ti Diose: —Ba tsaco ta leto, ta xcac'bot avip ti tsalbil ta xc'otic avu'une.

<sup>11</sup>Ti Davide muy ech'el ta Baal-perazim, ti tsalbil c'ot yu'un ti bu taje. Jech o xal xi laj yale: “Co'ol s'elan jbec'vanej uc'um laj sjam be ti Dios ta stojol ti cajcontrae.” Laj yac'beic sbiin Baal-perazim ti bu taje.

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox un, ti filisteoetique, stuc laj sjipic comel ti sdiosique. Ti David une laj yal mantal ti ac'o yich' chiq'uele.

<sup>13</sup>Ja'uc ti filisteoetique xvoletic no'ox liquel xtoc ta xaniel ti stenlej Refaime.

<sup>14</sup>Ti David ec une lic xcha'jac'be ti Diose, ti xi tac'bat yu'un ti Diose: —Mu ta yelovaluc xatsac ta leto. Joyobtao ta stsaquel ta leto ti c'u yepal xvoletic batel ta patil c'alal mi lac'ot ta balsamo te'etique.

<sup>15</sup>C'alal ta xava'i ti oy buch'u xchajajet ta xanav ta ba'bani' te'tique, ta jech yepal, jipetan batel ta yaq'uel ti letoe, ja' svinajeb ti jba'beun batel avu'un ti j'ech'el ta jmil ta yayijesel ti soldado filisteoetique.

<sup>16</sup>Ti Davide jech laj spas jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Tsal yu'un ti soldado filisteoetic ti lic talem ta Gabaone, ti c'ot c'alal to Gezere.

<sup>17</sup>Vinaj batel ta scotol muc'tiquil lum ti sc'oplale. C'ot ta pasel yu'un Dios ti xi'bil c'ot ti David ta scotol ti muc'tiquil lume.

## **1 Crónicas 15**

### **Ti Davide ta xich' batel ta Jerusalén ti xcaxa Diose**

(2 S 6.12-23)

<sup>1</sup>Ti Davide laj yac' ta meltsanel naetic ti bu sbiinoj Steclumal Davide, xchi'uc laj yac' ta meltsanel jun Axibalna ti bu ta xich' q'uejel xcaxa ti Diose.

- <sup>2</sup>Va'i un, xi laj yal ti mantale: “Mi junuc buch'u xu' ta xich'be batel xcaxa Dios mi ma'uc ti levitae. Ti stuquique t'ujbilic ta yich'el batel xcaxa ti Diose, ti tey ta xtunic oe.”
- <sup>3</sup>Laj taj une, lic stsob scotol ti israetic ta Jerusalene yo' ta xich' ich'el batel ti xcaxa Dios ti bu laj xa smeltsanbe ti yavile.
- <sup>4</sup>Ja' jech xtoc laj stsob tael snitulultac ti Aarone, xchi'uc snitulultac ti levitaetique:
- <sup>5</sup>Ta snitulultac ti Coate laj stsob sba vacvinic (120) ta vo' ti xi s'elane: Ti Uriel ti c'otem ta banquialal jtsobvanej yu'unique, xchi'uc ti yuts' yalaltaque.
- <sup>6</sup>Ta snitulultac ti Merarie laj stsob sba buluchvinic (220) ta vo' ti xi s'elane: Ti Asaías ti c'otem ta banquialal jtsobvanej yu'unique, xchi'uc ti yuts' yalaltaque.
- <sup>7</sup>Ta snitulultac ti Gersone laj stsob sba lajuneb yucvinic (130) ta vo' ti xi s'elane: Ti Joel ti c'otem ta banquialal jtsobvanej yu'unique, xchi'uc ti yuts' yalaltaque.
- <sup>8</sup>Ta snitulultac ti Elizafane laj stsob sba lajunvinic (200) ta vo' ti xi s'elane: Ti Semaías ti c'otem ta banquialal jtsobvanej yu'unique, xchi'uc ti yuts' yalaltaque.
- <sup>9</sup>Ta snitulultac ti Hebrone laj stsob sba chanvinic (80) ta vo' ti xi s'elane: Ti Eliel ti c'otem ta banquialal jtsobvanej yu'unique, xchi'uc ti yuts' yalaltaque.
- <sup>10</sup>Ta snitulultac ti Uziele, lajcheb svacvinic (112) ta vo' ti xi s'elane: Ti Aminadab ti c'otem ta banquialal jtsobvanej yu'unique, xchi'uc ti yuts' yalaltaque.
- <sup>11</sup>Ts'acal to un, ti Davide laj sta ta iq'uel ti Sadoque, xchi'uc ti Abiatar ti ja' paleetique. Taeic ta iq'uel ec yan levitaetic, ja' ti Uriele, ti Asaiase, ti Joele, ti Eliele, xchi'uc ti Aminadabe.
- <sup>12</sup>Va'i un, xi laj yalanbee: “Ti banquialaloxuc yu'un ti jujuchop levitaetique, poco tuso abaic xchi'uc jujuchop avuts' avalalique. Jech xapasic jech c'u cha'al liquem cu'untique yo' jech ta xacuchic batel xcaxa ti Ajvalil Dios yu'un ti Israel ta yavil ti bu chapajem cu'une.
- <sup>13</sup>Ti sba veltae, mu jech laj apasic. Jech o xal ti Ajvalil Dios cu'untique laj yac' jvocoltic ti laj xtuch'be xcuxlejal jchi'iltic ta scoj ti mu'yuc laj quich'betic ye sti' ti c'usi lec ta pasele.”
- <sup>14</sup>Va'i un, ti paleetique xchi'uc ti levitaetique, laj smes laj stus sbaic jech c'u cha'al liquem yu'unique yo' jech ta xich'ic batel xcaxa ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.
- <sup>15</sup>Jech laj spasic ti laj stunesic ti sc'atlomte'altaque, ti laj scajan batel ta snequebic jech c'u cha'al albil mantal yu'un Dios ti Moises.
- <sup>16</sup>Ti Davide laj yalbe mantal xtoc ti banquialetic yu'un ti levitaetique, ti ta snitululique, sva'anicuc jq'uejimoletic ti xlometuc no'ox ta stijel batel yu'unic ti ep ta tos vobetique, ti jtos o ta vobe, ti arpa, xchi'uc ti set-set taqu'ine, ti stijicuc batel ta sjunul yo'ntonic, svinajeb ti xmuyubajic no'ox ta j'ech'ele.



<sup>17</sup>Ti levitaetique ja' laj sva'anic ti Hemán xnich'on ti Joele, xchi'uc ti Asaf xnich'on ti Berequiasé, yuts' yalal ti Hemané. Ta snitilultac ti Merarie, ti yuts' yalalic ta ba'yele, ja' laj sva'anic ti Etán xnich'on ti Cusaiase.

<sup>18</sup>Ma'uc no'ox taje, laj to sva'anic yan yuts' yalal sbaic ta vo'ne, ti c'otemic ta xcha'chopal jtunele, ja'ic ti Zacariase, ti Jaaziele, ti Semiramote, ti Jehiele, ti Unie, ti Eliabe, ti Banaiase, ti Maaseiase, ti Matatiase, ti Elifelehue, ti Micniase, xchi'uc ti jchabiej ti'naetique, ja' ti Obed-edome, xchi'uc ti Jeiele.

<sup>19</sup>Ti jq'uejimol Hemané, ti Asafe, ti Etane, ja' sbainojic ta stijel ti set-set c'anal taq'uine.

<sup>20</sup>Yan ti Zacariase, ti Aziele, ti Semiramote, ti Jehiele, ti Unie, ti Eliabe, ti Maaseiase, xchi'uc ti Benaiase, ja' sbainojic ta stijel ti chop o ta vobetic ti lec chapanbil ta jujutose.

<sup>21</sup>Ti Matatías xtoque, ti Elifelehue, ti Micniase, ti Obed-edome, ti Jeiele, xchi'uc ti Azaziase, ja' sbainojic ta stijel ti arpaetic ta sliquesel ti bu xc'ot o xchi'uc ti q'uejimole.

<sup>22</sup>Ti Quenanías banquihal jtsobvanej yu'un ti levitaetique, ja' jtsobvanej yu'unic, yu'un xa'ibe lec xchiquinal c'u s'elan ta xbat snuq'uilal ti q'uejimole.

<sup>23</sup>Ti sbainojic ta xcuchel batel ti caxae, ja' ti Berequiasé, xchi'uc ti Elcanae.

<sup>24</sup>Ti Sebaniasé, ti Josafate, ti Natanaele, ti Amasaie, ti Zacariase, ti Banaiase, xchi'uc ti Eliezere, ti ja' paleetique, sbainojic ta yoq'uisanel batel ti oq'uesetic ta jba'be bu xloc' batel xcaxa ti Diose. Ti Obed-edom xchi'uc ti Jehiasé sbainojic ec xcuchel batel ti caxae.

<sup>25</sup>Va'i un, ti Davide, ti moletic yu'un ti Israele, xchi'uc ti banquihal jtsobvanejetic yu'un ti jujuvoc' epal soldadoetique, xmuyubajic no'ox batic ta sna ti Obed-edom ta yich'el talem xcaxail strate ti Dios teye.

<sup>26</sup>C'alal laj yilic coltabil yu'un Dios ti levitaetic ta yich'el batel ti caxae, lic yich' svocol yu'unic ta milel vuc-cot capon vacax sventa matanal, xchi'uc vuc-cot chijetic.

<sup>27</sup>Ti Davide, sac bitan no'ox batel ta saquil c'u'il, co'ol jech c'u cha'al slapojic batel scotol ti levitaetic ti ta xich'ic batel ti caxae, xchi'uc ti jq'uejimoletique, xchi'uc ti Quenanías ti xtojobtasvan ti c'u s'elan ta xich' oq'uisanel ti oq'uesetique. Ti Davide slapoj ech'el xtoc jc'ol jayal luchbil saquil c'u'il.

<sup>28</sup>Scotol Israel laj yich'ic ech'el xcaxail strate ti Diose. Xmuyubajic no'ox. X'avanic no'ox. Xvochet no'ox ta yoq'uisanel ti xulub chije, ti oq'uese, ti set-set taq'uine, ti jchop o ta vobe, xchi'uc ti arpae.

<sup>29</sup>C'alal c'ot ta Steclumal David ti xcaxail strate ti Diose, ti Mical stseb ti Saule, nopaj ech'el ta ventana. Toj c'otel ta sat ti laj yil ti xmuyubaj no'ox x'ac'otaj no'ox ti Davide. Mu xa c'usi x'ech' o laj ya'i ta yo'nton ti mu'yuc stu laj yile.

## 1 Crónicas 16



<sup>1</sup>Laj yich' ech'el batel ti xcaxa Diose, ti c'ot yich' tiq'uel ta yut Axibalna jech c'u cha'al nophil yu'un David ti laj sva'ane. Ta jech yepal un, laj yich' aq'uel chic'bil matanal xchi'uc milbil matanal sventa lajesobil o'ntonal ta stojol ti Diose.

<sup>2</sup>C'alal laj yo'nton ti David ta yaq'uel ti matanale, laj sc'ubanbe ta yoc ta sc'ob Dios ti jteclume.

<sup>3</sup>Ta scotol ti israetique, c'alal ta vinic ta antsetic, laj yac'anbe jujubej pan, xchi'uc jujubej muc'tic pan ti capbil ta sat ve'lilal te'etique, xchi'uc ti capbil ta taquintasbil sat uvae.

<sup>4</sup>Ti Davide laj st'uj loq'uel ta stojol levitaetic ti buch'utic ta sva'an sbaic ta sq'uelel xcaxa ti Diose yo' ta sbainic ta spasel ti c'usi xlic xcaje, ta yalel ti vocole, ta spasel stoyel xi'el ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>5</sup>C'ot ta banquialal jpas-mantal yu'unic, ja' ti Asafe. Ti its'inal yu'une, ja' ti Zacariase, ti xchi'ilic ta abtele. Tal ec ti Jeiele, ti Semiramote, ti Jehiele, ti Matatiase, ti Eliabe, ti Benaiae, ti Obed-edome, xchi'uc ti Jeiele, ti oy yu'unic ti jaytos vobe, ti jchop o ta vobe, ti arpa. Yan ti Asafe ja' sbainoj ta stijel ti set-set taq'uine.

<sup>6</sup>Ti Benaiae, xchi'uc ti Jahaziel ti ja' paleetique, sbainojic ta yoq'uisanel ech'el ta jba'be ti oq'uesetic ti bu xloc' ech'el xcaxail strate ti Diose.

### **Q'uejimol yu'un David ta sventa ti col yale**

*(Sal 96.1-13; 105.1-15; 106.47-48)*

<sup>7</sup>Ta yorail no'ox ti jech c'ac'al taje, sba to velta ti Davide xi laj yalbe mantal ti Asaf xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele, ti xchapchunuc ta xalbeic Dios ti coliyale:

<sup>8</sup>“Colaval, utic ti Diose. Alilanic ti yutsilal slequilale. Albeic ya'i ti jteclumetic ti yabtel laj spas talele.

<sup>9</sup>Q'uejintaic q'uejimol ta sventa stoyel xi'el. Pucbeic sc'oplal ti c'usitic muc'tic ic'ot ta pasel yu'une.

<sup>10</sup>“Cajal toyolucoxuc a'yio abaic ta sventa. Muyubajuc no'ox yo'ntonic ti buch'utic ta xnopajic ta stojol ti Diose.

<sup>11</sup>Ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose, sa'o apojelic; scotoluc c'ac'al, mu xavicta abaic ta sc'anel ti ac'o spojoxuc ti Diose.

<sup>12-13</sup>Ti vo'oxuc snitiluloxuc ti jtunel Israele, ti vo'oxuc xnich'naboxuc ti Jacob ti t'ujbiloxuc yu'une, vuleso ta ajolic smuc'tiquil ti yabtele, xchi'uc ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, xchi'uc ti c'usitic nophil yu'un ti xi laj yalboxuque:

<sup>14</sup>“Ti Ajvalile, ja' Dios cu'untic ti stuque, sbainoj ta sventainel sbejel ti banomile.

<sup>15</sup>Ac'o mi ta x'ech' to ta jaylajun-chop totil me'iletic, mu xch'ay ta yo'nton ma' ti c'u s'elan yaloj ti stratee,

<sup>16</sup>ti trate laj yal ta stojol ti Abrahame, ti c'u s'elan laj sva'an sba ta yalel ta stojol ti Isaaque,



- 17ti c'ot ta jbel c'usi tsots albil ta sventa ti Jacobe, ti c'ot ta trate yu'un sbatel osil ti Israele,
- 18ti c'alal xi laj yale: 'Ta xcac'bot ti banomil Canaane, ta xavu'nin ti ta xc'ot ta arextoe.'
- 19“Ac'o mi uni jutebic ti stuquic une, ti co'ol s'elan jyanlumetic ta banomil ti yalel muyelique,
- 20ti xloc' x'ochic batel ta jujun muc'tiquil lume, ti bu smacojic ti jujun ajvalile,
- 21mu'yuc laj yac' ye Dios ti yich'icuc ilbajinel yu'un ti buch'uuc no'oxe, yu'un xi albat ya'i ti ajvaliletique:
- 22‘Ch'an utic ti buch'utic t'ujbilic cu'une, mi ja'uc xavilbajinic ti caj'alc'optaque.’
- 23“Jnaclejetic ta sjoylej banomil, q'uejintaic ti Diose, alilanic jujun c'ac'al ti pojel coltael yu'une.
- 24Ta sba ta saticuc scotol ti jteclumetic, ti muc'tiquil lumetic, albeic ya'i ti yutsilal slequilal ta spase.
- 25Yu'un ti Diose, jelavem ti smuc'ul yutsile, sc'otibal o ti lequil c'optabile, ti xjelav to xi'bal sbae, ja' mu sta scotol ti yan diosetique.
- 26Ti diosetic yu'unic ti yan jteclumetic, mu'yuc c'usi xu' yu'unic ta j'ech'el; ja'uc ti Diose laj smeltsan ti vinajele.
- 27Joyobtabil ta yutsil slequilal. Ta xch'ulnae, xlaet no'ox ti banomile, mu alabajuc ti smuc'ul stsatsale.
- 28“Ti yalab xnich'naboxuc ti jteclume, vinajuc avu'unic smuc'ul stsatsal ti Diose, xchi'uc ti yutsil slequilale.
- 29C'otuc ta pasel avu'unic ti ich'biluc ta muc' ti sc'otibal oe. Ich'o batel matanaletic c'alal ta xabat ta stojole. Nijiletan chimiletan ta stojol Dios ta xch'ulna ti jun yutsile.
- 30Scotoluc banomil, niquicuc ta xi'el ta stojol. Ti stuque laj yac'be yic ti banomile yo' jech mu xnic.
- 31Muyubajicuc ti vinajele, ti banomile. Xiuc yalic ti jujun muc'tiquil lume: ‘Ajvalil ma' ti Dios une.’
- 32Yuq'uetuc no'ox liquel xchi'uc scotol yutsilal ti nabe. Muyubajicuc ti osil banomile xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une.
- 33Muyubajicuc ta avanel ti te'etic ta vitstic ta sba ta sat ti Dios ti ta xtal spas mantal ta banomile.
- 34“Ti oy yutsil slequil ti Diose, colaval, utic, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

<sup>35</sup>Xi xavalbeique: La' coltauncutic, Ch'ul Dios, ti jcoltavanejot cu'uncutique. Tsobuncutic, pojuncutic loq'uel ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetique yo' jech ta xilequil-c'opojcutic ta ach'ul venta, ti ximuyubajcutic no'ox ta aq'uejintaele.

<sup>36</sup>Sbateluc osil, lequil c'optabiluc ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.” Scotol ti jteclume xi laj staq'uique: “¡Jechuc!” Jech tey lequil c'optabil c'ot ti Dios une.

<sup>37</sup>Ti David une laj yicta comel ta sbainel xcaxail strate Dios ti Asafe, xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele yo' jech ta xtunic jujun c'ac'al ti c'u s'elan sc'an pasele.

<sup>38</sup>Laj yicta comel xtoc ta jchabiej ti'na ti Obed-edom xnich'on ti Jedutune, ti Hosae, ti c'otic ta vaxaquib xchanvinic (68) ta vo' ti j'abtele.

<sup>39</sup>Ti Sadoque xchi'uc ti xchi'iltac ta paleale, comtsanatic ta tunel ti bu nupel ta be xchi'uc Dios ti oy ta Gabaone.

<sup>40</sup>Sbainojic c'ot ta yaq'uel ti chic'bil matanal ta stojol Dios ti mu'yuc spajeb ta yaq'uel ta jujun sobe, xchi'uc ti ta jujun smalil c'ac'ale, co'ol s'elan jech c'u cha'al ts'ibabil comel ta jbel ti c'usi albil yu'un ti Diose, ti c'ot ta mantal ta stojol ti Israel yu'une.

<sup>41</sup>Laj yicta comel ta stojolic xtoc ti Hemane, ti Jedutune, xchi'uc yan ti t'ujbilic ta sq'uejintael ti q'uejimol ti xi ta xale: “Colaval, utic ti Diose, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.”

<sup>42</sup>Taje, sbainojic ta yoq'uisanel ti oq'uesetique, ta stijel ti set-set taq'uine, ti c'usitic jchop o sc'an tijele, ti xnupij o ta sq'uejimoltac Dios yu'unique. Xnich'nab ti Jedutune sbainojic ta xchabiel ti ti'nae

<sup>43</sup>Ta ts'acal to un, scotol ti jteclume sutic batel ta snaic ta jujun. Sut batel ec ta sna ti Davide yo' ta xac'be yich' slequilal Dios ti c'u yepal oy yu'une.

## 1 Crónicas 17

### Ti strate Dios laj spas ta stojol ti Davide.

(2 S 7.1-29)

<sup>1</sup>C'alal choti xa ta spasob mantal ti Davide, xi laj yalbe ya'i ti j'alc'op Natane: —A'yio ava'i, nacalun ta jun na ti meltsanbil ta naca ch'ut te'e, c'alal naca no'ox ta uni axibalna ti bu tiq'uil xcaxail strate ti Diose.

<sup>2</sup>Ti Natane xi laj staq'ue: —Paso scotol un cha'e ti c'u s'elan anopoje, yu'un sva'anoj sba ti Dios ta atojole.

<sup>3</sup>Ta yac'ubalil no'ox taj une, xi tal c'oponatuc yu'un Dios ti Natane:

<sup>4</sup>“Batan, ba c'opono ti cajtunel Davide. Albo ya'i ti xichi ta xcalbe ya'i ti vu'un Diosune. Ma'uc vo'ot ma' ti ta xameltsanbun jun ch'ulna ti bu ta xinaquie.

<sup>5</sup>Ti sc'ac'alil laj jloq'ues talel ta Egipto ti Israele, mi ja'uc linaqui ta ch'ulna. Jech to xinaquet talel ta Axibalna ti xijoyet talel ta jujujote.



<sup>6</sup>Ti c'u xa sjalil lixanav talel xchi'uquique, mi junuc laj jc'anbe ti jpas-mantal yu'unique ti spasbeicun junuc ch'ulna ti meltsanbil ta ch'ut te' ti buch'utic laj jva'anan ta sventainel ti jteclumale.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un cha'e, ti Ajjalilun ti scotol xu' cu'une, xi xavalbe ya'i ti cajtunel Davide: Vu'un laj quic'ot loq'uel ti laj avicta comel ta xchabiel ti corrale, ta sq'uelel ti chije yo' jech ta xac'ot ta banquial yu'un ti jteclumal Israele.

<sup>8</sup>Ti buyuc no'ox xajoyet ta jujujote, laj jchi'inot. Laj jtsutses ta j'ech'el ti avajcontra ti laj stsacot ta c'ope. Laj cac' ti pucuc ech'el ti ac'oplal co'ol jech c'u cha'al junuc vinic ti cajal sc'oplalic li' ta banomile.

<sup>9</sup>Ma'uc no'ox taje, jchapanoj xa jun yavilic bu ta xcomic ti jteclumal Israele. Ta xcomic ta naclej cu'un ta yosil stuquic ti bu taje, ti mu'yuc c'usi x'albatique. Mu ja'uc ta x'ilbajinatic yu'un ti jchopol-joletic jech c'u cha'al ta sliquebale

<sup>10</sup>ti c'alal laj jva'anan ti jpojvanejetic ta sventainel ti jteclumal Israele. C'otic ta j'ac'-lo'il-maxil cu'un ti scontraique. Ta xcac' ana' xtoc un ti ta jboles ti anitilultaque.

<sup>11</sup>C'alal mi c'ot ta tsutsel ti ach'iel ac'opojele, ta xacham. Ta xcac' que jti' ta x'och ta abtelal junuc anitilultac ti ta xc'ot ta ajvalile

<sup>12</sup>Taje, ja' ta smeltsan ti jch'ulnae. Ta xcac' que jti' ti naca snitilultac ta x'ech' ti ta spasob mantale.

<sup>13</sup>Ta xic'ot ta totil yu'un. Ta xc'ot ta jnich'on ec. Mu jtub ti yutsil co'nton ta stojole jech c'u cha'al laj jtub yutsil co'nton ta stojol ti buch'u ba'yel ech'e.

<sup>14</sup>J'ech'el ta xcac' que jti' ta sbainel ti jnae, xchi'uc ti ventainel cu'une, ti naca snitilultac ta x'ech' ti ta spasob mantale.”

<sup>15</sup>Ti c'u s'elan laj yil laj ya'i ti Natane, sbejleb bejleb lec xcholet laj yalbe ya'i scotol ti Davide.

<sup>16</sup>Va'i un, ti ajjalil Davide xi laj yal ti och batel ta c'opojel ti'inel ta stojol ti Diose: “Cajval Dios, ¿buch'uun ya'yel, buch'uic ya'yel ti jtot jme' ti vi to bu livul avu'une?

<sup>17</sup>¡Le'e, Cajval, yamal ono'ox sc'oplal ti laj jta avu'une, ja' x'ech' to sc'oplal ti laj xa avalbe sc'oplal ti c'usi ta xc'ot ta stojol snitilultac ti avajtunele, ti cajal c'ot jc'oplal avu'une!

<sup>18</sup>¿Mi yu'un stac' to la c'usi ta xcal ti laj avac' ta ich'el ta muc' ti avajtunele, ti xavojtiquin lec c'u s'elan ti avajtunel li'e?

<sup>19</sup>Cajval, scotol ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usi ta xapase, ti c'usi oy ta avo'nton ta xavac'be yile, ja' ta sventa ti ts'etel lec ani' achiquin yu'un ti avajtunele.

<sup>20</sup>Cajval, mu'yuc xa yan jech c'u cha'al ti vo'ote. Mu'yuc xa ta tael yan dios jech c'u cha'al ti ac'oplal ca'binojcutique.

<sup>21</sup>Ti alumal Israele, ¡mu'yuc xa yan jech c'u cha'al ti stuquique! C'ajomal no'ox stuc muc' ta lum li' ta banomile Yu'un laj apoj, Dios, yo' jech c'ot ta atecclumal, ti cajal c'ot



ac'oplal ti laj avac'an ta ilel ti c'usitic muc'tic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal avu'une. Ti ateculumal ti laj apoj talel ta Egiptoe, ta sba ta satic, laj yil ti laj aten loq'uel ti yan jteclumetique.

<sup>22</sup>Yu'un vo'ot laj atsob loq'uel ti Israele yo' jech ta xc'ot ta ateculumal sbatel osil. Ti vo'ote, Cajval, ta xac'ot ta Dios yu'unic.

<sup>23</sup>“Ja' yu'un un cha'e, Cajval, jbeluc sc'oplal c'otuc ta pasel ti c'u s'elan avac'oj atrate ta stojol ti avajtunele, xchi'uc ti snitilultaque, ti c'otuc ta pasel un ti c'usi avaloje.

<sup>24</sup>Xquechet c'otuc ta pasel ti atrate avaloj ta jamale. Cajal c'otuc ti ac'oplale. Ac'o albatan ti Dios ti scotol xu' avu'une, bats'i Ajvalil yu'un ti Israele. Ta snitilultac ti avajtunel Davide, j'ech'eluc staojuc o yav va'lan ti chabibiluc avu'une.

<sup>25</sup>Ti vo'ote, Dios, laj avac'bun jna' ti oy sc'oplal ta xtunic ti jnitilultaque. Manchuc mi avajtunelun un, ta jc'an ti vocol ta atojole.

<sup>26</sup>Cajval, vo'ot Diosot, laj avalbe ya'i ti avajtunel ti mu albajuc yutsil avo'nton ta stojole.

<sup>27</sup>Avi tana une, loc' ayan ta avo'nton ta xava'an aba ta stojol ti snitilultac ti avajtunele yo' j'ech'el staoj yav chabibil ta xcom o avu'un. Laj ava'an aba un, Cajval. J'ech'el lequil c'optabil ta xc'ot avu'un.”

## 1 Crónicas 18

### Xvoletic no'ox ta stsalvanej ta juujot yajsoldadotac ti Davide

(2 S 8.1-4)

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti David une laj stsal ti filisteoetique, ti mu'yuc xa c'usi xut sbaic c'ot yu'une, ti sq'uelic xa no'ox pojbat ta yoc ta sc'obic ti jteclum Gate, xchi'uc ti bic'tal jteclumetic ti c'u yepal joyol ta spat ta xocone.

<sup>2</sup>Tsalbil c'ot yu'un xtoc ti moabitaetique. Mu'yuc xa c'usi xut sbaic yu'un ti Davide, lic stojic patan ta stojol.

<sup>3</sup>Ti Davide laj stsal xtoc ti Hadad-ezer ajvalil yu'un Soba ti oy ta stuq'uil yeloval Hamate, ti oy xa ox ta yo'nton ta yu'ninel ya'i yosilal ti uc'um Eufratase.

<sup>4</sup>Pojbatic yu'un David lajuneb ciento (1,000) ta cot carreta sventa ac'ob leto. Ic'bil batic ta chuquel vucmil (7,000) ta vo' soldadoetic ti cajalic ta ca'e, jtob ta mil (20,000) soldadoetic ti ta xanav ta yoquique. Laj sc'asanbe yacan xtoc scotol ca'etic ti sjochojic scarretail ti ac'ob letoe. C'ajomal xa no'ox laj scomtsan ti ta xtunic ta sjochel vo'vinic (100) ta cot carretae.

<sup>5</sup>Ta jech yepal, c'otic ti sirioetic ti oyic ta Damascocoe ta scoltael ti Hadad-ezer ajvalil yu'un ti Sobae. Tsalatic ta j'ech'el yu'un ti Davide. Lajic ta milel chib xcha'vinic ta mil (22,000) ti sirioetique.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, ti David une laj sva'anan jq'uelvanejetic ta Siria ti oy yu'un ti Damascocoe. Mu'yuc xa c'usi xut sbaic ti sirioetic ta stojol ti Davide. Lic stojic ti patan



ta stojole. Ja' yu'un un cha'e, buyuc no'ox ta xbat ti Davide, ac'bil yip ta spasel canal yu'un ti Diose.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, ti David une laj yu'ninan ti smacobbailic ti meltsanbil ta oro ti laj stunesic yaj'opisialtac ti Hadad-ezere. Laj yich' batel ta Jerusalén.

<sup>8</sup>Mu no'ox albajuc xtoc laj yu'ninan c'anal taq'uinetic ti oy ta Tibhate, ti oy ta Cune, ti jteclumetic ti smacoj ti Hadad-ezere. Ta sventa ti c'anal taq'uinetic taje, lic smeltsan muc'ul pila yavil vo' ti Salomón ta ts'acal to une, xchi'uc ti c'usi balajtic laj yich' va'anel muyele, xchi'uc ti c'usitic ta xtun ta ch'ulna ti meltsanbil ta c'anal taq'uine.

<sup>9</sup>Ti Toi ajvalil yu'un ti Hamate, c'alal laj ya'ibe sc'oplal David ti laj xa stsalbe scotol yajsoldadotac Hadad-ezer ajvalil yu'un ti Sobae,

<sup>10</sup>laj stac batel ta stojol David ti Adoram ti ja' xnich'one. Xlic ta lum ti c'usitic meltsanbil ta oro, ta plata, ta c'anal taq'uin, yich'oj batel ti c'alal bat sc'opon ta yac'bel yip yo'nton ti ajvalil David ti laj stsal ti Hadad-ezer ti laj stsac sbaic ta letoe. Ti Toi eque laj to ox stsac sbaic ta leto xchi'uc ti Hadad-ezere.

<sup>11</sup>Scotol taje, laj yac'be sventain Dios ti Davide, jmoj xchi'uc ti oroe, ti plata ti laj spojbe talel ta scotol ti muc'tiquil lumetic yu'unic ti Edome, ti Moabe, ti amonitaetique, ti filisteoetique, xchi'uc ti amalecitaetique.

<sup>12</sup>Ti Abisai xnich'on ti Sarviae laj stsal ta j'ech'el ec vaxaclajunmil (18,000) ta vo' edomitaetic ta stenlej ti sbiinoj Ats'ame.

<sup>13</sup>Ts'acal to un, ti David une laj stac batel jq'uelvanejetic ta Edome, ti mu'yuc xa c'usi xut sbaic scotol ti edomitaetic ta stojol ti Davide. Ti buyuc no'ox ta xbate, ac'bil yip yu'un Dios ta tsalvanej.

### **Yaj'opisialtac ti Davide**

*(2 S 8.15-18; 20.23-26)*

<sup>14</sup>Ti Davide c'ot ta ajvalil yu'un scotol Israel. Oy smelol stuq'uil laj xchapan scotol ti steclumale.

<sup>15</sup>Ti banquialal jtsobvanej yu'un ti soldadoetique, ja' ti Joab xnich'on ti Sarviae. Ti Josafat xnich'on ti Ahilude, ja' jts'ibajom yu'un ti ajvalile.

<sup>16</sup>Ti Sadoc xnich'on ti Ahitobe, xchi'uc ti Ahimelec xnich'on ti Abiatate, ja' paleetic ma' taje. Ti Savsae sbainoj ta sts'ibael ti c'usitic ta xc'ot ta pasele.

<sup>17</sup>Ti Benaías xnich'on ti Joiadae sbainoj ta spasel ta mantal ti jtsobvanejetic yu'un ti cereteoetique, xchi'uc ti peleteoetique. Xnich'nab ti Davide, c'otemic ta banquialal yajcoltaobbatac.

## **1 Crónicas 19**

### **Ti Davide ta stsal ti sirioetique, xchi'uc ti amonitaetique**

*(2 S 10.1-19)*

<sup>1</sup>Ech' xa ox c'uc sjaliluc un, cham ti Nahas ajvalil yu'un ti amonitaetique. Och ta xq'uexol ta ajvalilal ti xnich'one.



- <sup>2</sup>Va'i ti David une, c'ot ta nopel yu'un ti ta xac' ta ilel xc'uxulil ta stojol ti Hanún xnich'on Nahase jech c'u cha'al laj yac' ta ilel xc'uxulil ta stojol ti stote. Jech o xal laj stac ech'el jun chibuc yajtuneltac ta stojol ta spatbel yo'nton ti cham ti stote. Ja'uc le' une, c'alal c'otic ta slumal amonitaetic yajtuneltac ti Davide,
- <sup>3</sup>ti banquilaetic yu'un ti amonitaetique, xi laj yalbeic ti Hanune: “¿Mi ta xach'un xana', Jcuch abtel, ti tacbilic talel yu'un David ti viniuetic ta spatbelot avo'nton ti ich'bil ta muc' c'u s'elan ech' ti atote, Jcuch abtel? ¿Le'e, ta jbel sc'oplal tal stuc'ulan, tal sq'uel lec, tal spa'i ti muc' ta lume!”
- <sup>4</sup>Va'i ti Hanun une laj yal mantal ti ac'o stiq'uc ta chuquel yaj'opisialtac ti Davide, ti scurpintabeicuc ta ch'ulbel ti yisimique, ti xch'i'beicuc yalel ta jatbel ti sc'u'ic c'alaluc to yolon scubic ti licajticuc c'otuc yu'unique. Ts'acal to un, laj stac sutel un.
- <sup>5</sup>C'alal bat yalbeic ya'i David ti va'i s'elan c'ot ta stojol ti viniuetic taje, laj yal mantal ti batuc yich'ic nupel ta bee, ti mu x'ech' xjelav ta xa'i ti xq'uexlal c'ot ta stojolique, ti yalbeicuc ya'iic ti comicuc ta Jericó ja' to mi ch'i ti yisimique, xu' xa sutic batel unbi.
- <sup>6</sup>Laj sna'ic ti amonitaetique ti mu x'ilbat sat ti Davide. Jech o xal ti Hanun une, xchi'uc ti amonitaetique, laj staquic ech'el oxlajuneb xcha'vinic ta mil (33,000) kilo plata ta Mesopotamia, ta Siria, ta Maaca, xchi'uc ta Soba sventa sloc'obil carretaetic yu'un ac'ob-letto xchi'uc soldadoetic ti ta xcajiic ta ca'e.
- <sup>7</sup>Va'i un, laj yich'ic sloc'obil ti lajcheb xcha'vinic ta mil (32,000) ta cot carreta sventa ti ac'ob-lettoe, xchi'uc ti ajvalil yu'un Maacae, xchi'uc ti yajsoldadotaque. Scotolic taje, c'ot slaman sbaic xchi'uc yaxibal naic ta yeloval Medeba. Ti amonitaetic eque loq'uc batel ta slumalic ti laj svol sbaic ta jmoj yo' ta x'ochic ta ac'-lettoe.
- <sup>8</sup>Ja'uc ti David une laj ya'i. Laj stac ech'el ti Joab xchi'uc scotol ti epal soldadoetique.
- <sup>9</sup>Xvoletic no'ox batel ti amonitaetic ti chapalic ta yaq'uel ti leto ti ta ochebal sti' ti jteclum Medebae. Ti ajvaliletic ti yan o bu liquemic talele, comic ta osiltic.
- <sup>10</sup>C'alal laj yil Joab ti macbil ta bee, ti volibil ta xc'ot ta patile, lic st'uj ti soldado israeletic ti lec xtojobique. Lic xchapan sbaic ta stsaquel ta leto ti sirioetique.
- <sup>11</sup>Jech xtoc un, yo' ta spac sc'oplal ta stojol ti amonitaetique, laj yac'be sbain ta spasel mantal c'u to yepal oy soldadoetic ti Abisai ti ja' xchi'il ta voq'uele.
- <sup>12</sup>Xi laj yalbe ya'ie: “Mi ta xavil ta stsalun ti sirioetique, ta xtal acoltaun. Mi ta xquil ta stsalot ti amonitaetique, ta xtal jcoltaot ec.
- <sup>13</sup>Mu xatsiq'ues avo'nton. Tsatsajcutic ta spojel ti muc'ul lum cu'untique, xchi'uc ti jteclumetic yu'un ti Dios cu'untique. ¿C'otuc ta pasel yu'un ti Dios ti c'usi lec ta xile!”
- <sup>14</sup>Ti Joabe xvolet batel xchi'uc yajsoldadotac ta stsaquel ta leto ti sirioetique. Jatbil loc' ech'el ti sirioetic ta stojolique.
- <sup>15</sup>C'alal laj yilic ec ti amonitaetic ti jatavic xa ti sirioetique, jech ti stuquique jatbil loq'uc ta stojol ti Abisai xchi'il ta voq'uel ti Joabe. Bat stic' sbaic ta jteclum. Va'i un, ti Joabe sut ech'el ta Jerusalén.



<sup>16</sup>C'alal laj yilic ti sirioetic ti tsalbil c'otic yu'un ti Israele, laj staquic batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic yo' ta staic talel ta iq'uel ti jvoc' sirioetic ti oyic ta jot uc'um Eufратese. Ti jpas-mantal yu'unique, ja' ti Sofac banquialal jtsobvanej yu'un yajsoldadotac ti Hadad-ezere.

<sup>17</sup>Ja'uc taj une, bat xchapbeic ya'i ti Davide. Ti stuc une lic stsob ta anil scotol Israel ti ech' xtuch'ic ti uc'um Jordán ti xvoletic no'ox c'otel ti laj sa' yavilic ta spojel sbaique. Ti David une laj xchapan yajsoldadotac ta stsaquel ta leto ti sirioetic ti xc'anobaj no'ox liquel ti leto yu'unique.

<sup>18</sup>Ja'uc le' une, jatavic ech'el ti sirioetic ta stojol ti israeletic ta slajeb une. Lajic ta milel yu'un David cha'vinic mil (40,000) ta vo' soldadoetic ta xanavic ta yoquique, xchi'uc vucmil (7,000) ta vo' ti cajajtic ta carreta yu'un ti ac'ob-letoe. Ti Davide laj smil ti Sofac banquialal jtsobvanej yu'un yajsoldadotac ti sirioetique.

<sup>19</sup>C'alal laj yilic ti c'u yepal svoloj sbaic ta stojol ti Hadad-ezer ti tsalvanic ta j'ech'el ti israeletic, bat slajesbeic yo'nton ti Davide, ti mu'yuc xa c'usi xut spoj sbaique. C'ot ta pasel un, ti sirioetique j'ech'el mu xa stic' sbaic ta spojel ti amonitaetique.

## 1 Crónicas 20

### Ti Davide ta xu'nin ti Rabae

(2 S 12.26-31)

<sup>1</sup>Oy jun velta, c'alal yorail ta xlic q'uixnajuc ti banomile, stalel liquem yu'unic ti ajvaliletic ti oy bu ta xc'ot yorail ta xloq'ueic ta voletel ta paxyal ta xchan sc'obique, ti laj yic' batel yajsoldadotac ti Joabe, ti xvoletic ochel ta sjunul yosilal ti amonitaetique. Volol c'otic ta yu'ninel ti jteclum Rabae ti lilijem laj yictaic ta j'ech'ele. Le' une, comem ta Jerusalén ti Davide.

<sup>2</sup>Ta ts'acal to un, ti Davide laj sloq'ues ti rona meltsanbil ta oro ti nichimtasbil ta c'upil sba tonetic ti yich'oj oxlajuneb xcha'vinic (33) kilo ti slapoj sloc'ol yaj'ajvalilic ti amonitaetique. Laj spits loq'uel David ti jbej c'upil sba tone. Lic snaban ta srona stuc. Ep ti c'usitic toyol stojol laj staman loq'uel ti David ta jteclume.

<sup>3</sup>Ti c'u yepal com ti jnaclej ta jteclume, laj sloq'ues talel ti bu taje. Lic yac' abtejuc ta tuch' te', lic yac' abtejuc ta smajel trigo, ta sloquel banomil, ta spiquel ti eq'uele. Jech laj spasbe xtoc scotol jteclumetic yu'un ti amonitaetique. Ts'acal to, ti Davide sut ech'el ta Jerusalén xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque.

### Letovajel xchi'uc ti inate' viniquetique

(2 S 21.18-20)

<sup>4</sup>Ta ts'acal to un, oy jun velta lic stsac sbaic ta leto xchi'uc ti filisteoetic ta Gezere. Ti jech yorail taj une, ti Sibecai ti liquel talel ta Husae, laj smil laj yac' ta lo'il maxil ti Sipai snitilul ti inate' viniquetique.

<sup>5</sup>Ta yan letovajel ti lic yu'unic xchi'uc ti filisteoetique, ti Elhanán xnich'on ti Jaire, laj smil ti Lahmí xchi'il ta voq'uel ti Goliat ti liquel talel ta jteclum Gate, ti co'ol to s'elan jun ta yoc jolobil ti yacan slanzae.



<sup>6</sup>Ti ta jteclum Gate, lic no'ox yu'unic letovajel xtoc. Ti bu taje, oy jun vinic ti ech'em snatile, ti oy chanib xcha'vinic (24) ti sni' yoc sc'ob ta scotole, ti xi s'elane: ti jujun sc'obe, vaquib sni' sc'ob. Ti jujun yacane, vaquib sni' ti yacane. Ja' snitilul xtoc ti inate' viniquetique.

<sup>7</sup>Cajal ye sti' xa'i sba ta stojol ti Israele. Milat yu'un ti Jonatán xnich'on ti Simeae, xchi'il ta voq'uel ti Davide.

<sup>8</sup>Ti inate' viniquetic taje, ja' snitilultac ti Refa ti liquelic talel ta Gate, ti ochic ta sc'ob David xchi'uc ti yaj'opisialtaque.

## 1 Crónicas 21

### Ti Davide ta sliques tsacob-biil yu'un ti jteclume

(2 S 24.1-17)

<sup>1</sup>Ti jtíc'-mulil ánjele lic scontrain ti israeletic ti laj sliquesbe sjol ti David ti sliquesuc tsacob-biil ta stojol ti Israele.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Davide xi lic yalbe ya'i ti Joabe, xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti jteclume: —Batanic, liquesic tsacob-biil ta stojol ti israeletic ti licuc talel ta Beerseba, c'otuc to c'alal Dan. Ich'beicun talel ti c'u yepal laj ataique yo' jech ta jna' ti c'u yepal oyique.

<sup>3</sup>Ti Joabe xi laj staq'ue: —Ti Diose, ac'o sva'an sba ta yepajesel steclumal vo'vinic (100) volta jech c'u cha'al oy avi tanae. ¿Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ma'uc avajtuneltac scotol, Jcuch abtel? ¿C'u cha'al jech ta xapasbe, Jcuch abtel? ¿C'u cha'al ta xasa'be smul scolo' ti Israele?

<sup>4</sup>Manchuc mi jech un, x'ech' to jelav smantal ti ajvalil ta stojol ti Joabe. Loc' batel, laj xani scotol Israel. Sut ech'el ta Jerusalén xtoc un.

<sup>5</sup>Ti c'u yepal laj sta ta tsacbel sbi jteclum ti Joabe, laj yac'be jelavel ti Davide. Loc' ta chapel jun millon xchi'uc vo'vinic ta mil (1,100,000) viniquetic ti xtojobic lec ta ac'-letoe. Ti ta Judae, loc' ta chapel chanib ciento xchi'uc lajuneb xchanvinic mil (470,000) ta vo'.

<sup>6</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc xich' tsacbel sbi snitilulic ti Levie, xchi'uc ti Benjamine. Ti Joabe mu lecuc laj ya'i smantal ti ajvalile.

<sup>7</sup>Ti Diose mu lecuc yil scotol taje. Laj stacbe talel svocolic ti Israeletic.

<sup>8</sup>Ja'uc ti Davide xi jamal laj yal ta stojol ti Diose: —Tsots laj jta jmul ta atojol ti laj jtsac ti biile. Ja'uc le' une, ta jc'anbot vocol ta atojol ti ch'aybo smul scolo' ti avajtunel li'e, ti ta jbolatil no'ox ti jech laj jpase.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Gade, ti ja' ochem ta yajtunel David ti jamal sba sat yalel ti c'usi ta xc'ot ta pasele:

<sup>10</sup>“Batan, ba q'uelo ti Davide. Ta jch'amun ave ati' xavalbe ya'i ti oy oxtos ta xcac'be sna' ti ac'o st'uj jtosuc ti c'usi ta sc'an ta jpas ta stojole.”



**11**Ti Gade xi laj yalbe ya'i ti David c'alal bat sq'uele: —Ta xal ti Diose ti ja' la jech li' ti sc'an xat'uje:

**12**Mi ja' ti ta xtal oxib jabil vi'nale. Mi ja' ti oxib u nutsbilot ta espada yu'un ti avajcontrae. Mi ja' ti oxib c'ac'al ta xlajic ta yespada Dios ti jteclume, ti mu albajuc ta xlajic scotol slumal Israel ta sventa ti yaj'ánjel Diose. Nopo ca'itic tana un c'usi jtosucal ta xat'uj yo' jech ta xcalbe ya'i ti Buch'u laj stacun talele.

**13**Ti Davide xi laj stac'be ti Gade: —Tiq'uilun ta jun muc'ul vocol. Avie, ja' lec ti ochcun ta yoc ta sc'ob ti Diose. Mu albajuc jelavem ti syail xc'uxul yo'ntone. Ma'uc lec ma' ti tsalbil ta xic'ot yu'un ti viniquetique.

**14**Va'i un, ti Dios une laj stac talel jun jmilvanej chamel ta stojol ti Israele, ti cham lajic yu'un lajuneb xchanvinic ta mil (70,000) israeletique.

**15**Ti Diose laj stac talel jun ánjel ta stsutsesel ti jnaclejetic ta Jerusalene. Ja'uc le' une, c'alal xyaquet xa ta stsutses ta j'ech'ele, ti Diose c'uxubaj yo'nton. Toj abol sba laj yil ti jech ta xac'be ti svocole, ti xi laj yalbe ti laj spajes ti ánjel yacal ta xmilvane: “¡Xu' xa, pajeso aba!” Ta yorail taje, ta xa xc'ot ti ánjel ta sts'el smajob trigo ti jebuseo vinic ti Ornán sbie.

**16**C'alal laj stoy batel sat ti Davide, laj yil ti yaj'ánjel Dios xtuchoj ta sc'ob ti yespada ti sloq'uesoj ta snae. Sye'oj batel ta stuq'uil ti Jerusalene, ti liquem talel ta vinajele, ti c'otem to c'alal banomile. Va'i ti David une, xchi'uc ti moletique, jatantic xa sc'u'ic slapojic, snupilanic xa banomil laj spatan sbaic ta lumtic.

**17**Ti Davide xi laj yalbe ti Diose: —¡Vu'un laj cal mantal ti ech'uc ti tsacob-biil yu'un ti jteclume! ¡Vu'un ta jmul xchi'uc ti c'usi chopol laj jpase! Ja'uc le' une, ¿c'usi laj spasic ya'yel ti buch'u muts'ul sba satique? Cajval, Ch'ul Dios, ti tsitsel avu'une, ta jc'anbot vocol, cajanbun ta jba xchi'uc ti calab jnich'nabe. Ictao xa ta syayijesel ti ateculumal une.

### **Lic sva'an jun altar ti Davide**

(2 S 24.18-25)

**18**Va'i ti yaj'ánjel Dios une laj yalbe ya'i ti Gade ti ac'o yalbe ya'i David ti ac'o sva'an junuc altar ta sventa Dios ti bu smajob trigo ti jebuseo vinic ti Ornán sbie.

**19**Va'i ti David ec une bat spas ta sventa Dios ti c'usi albat yu'un ti Gade.

**20**C'alal yacal ta smaj strigo ti Ormane, laj stoy batel ti sat ti laj yil ti ánjele. Ti chanib xnich'nab xchi'inoje, bat xa ox snac' sbaic un.

**21**C'alal nopaj batel David ti bu taje, q'uelvan talel ti Ormane. Loc' batel ti oy ta smaj ti strigoe, snupilan xa banomil ta stojol ti Davide.

**22**Va'i ti David une xi laj yalbe ti Ormane: —C'uxubajan cu'un ti yavil smajobil avuni trigoe. Ta jmeltsan junuc altar ta sventa ti Diose. Chonbun ti c'u s'elan arensal ta xavalbe ti stojole, ti c'otuc ta pasel ictavanuc comel ti vocoletic oy ta stojol ti jteclume.



<sup>23</sup>Ti Orname xi laj staq'ue: —Ich'o, Jcuch abtel, paso ti c'usi lec ta xavile. Ta xcac' ec ti tot vacaxetic ti ta xich' chiq'uele. Tunuc ta si' smajobiltac ti trigoe, xchi'uc ti matanal sat trigoe. ¡Ta xcac'bot scotol taje, Jcuch abtel!

<sup>24</sup>Ja'uc ti ajvalil Davide xi laj staq'ue: —Colaval ti jech avo'ntone. Tsots sc'oplal ta jtoj ti c'u yepal arensal ta xavalbe ti stojole. Mi ja'uc ta jpojbot ti c'usi ja' avu'une, yu'un mu lecuc ti mi mu'yuc ta xca'i c'u s'elan ta tojel ti chic'bil matanal ta xcac'be ti Diose.

<sup>25</sup>Ti David une laj stojbe vaquib ciento (600) ta sep oro ti bu laj sc'anbe ti Orname.

<sup>26</sup>Ti bu taje, lic sva'an jun altar ta sventa ti Diose. Laj yac' chic'bil matanaletic, milbil matanaletic ta sventa lajesobil o'ntonal. Ta jech yepal un, lic sta ta c'oponel ti Diose. Laj stac talel c'oc' ta vinajel ti vul ta sba bu oy ti chic'bil matanal ti oy ta altare.

<sup>27</sup>Va'i un, ti Diose laj yalbe mantal ti ánjel ti stic'uc ochel ta sna ti yespadae.

### **Yosilal ti bu ta xc'ot ti ch'ulnae**

<sup>28</sup>C'alal laj yil ti David ti ta jech to yepal tac'bil c'ot sc'op yu'un Dios ti bu smajobil strigo ti jebuseo vinic ti Ornán sbie, laj yac' ti milbil matanale.

<sup>29</sup>Manchuc mi oy ta Gabaón ti Axibalna ti laj sva'an talel ti Moisés ta sbajtical banomil ta sventa ti Diose, xchi'uc ti altar sventa xchic'obil matanele,

<sup>30</sup>mu'yuc xa c'usi yut ti David ti bat ta sjaq'uel sba ta stojol Dios ti bu taje, yu'un ep xi' ta j'ech'el c'alal laj yilbe yespada ti yaj'ánjel Diose.

## **1 Crónicas 22**

<sup>1</sup>Jech o xal xi laj yal ti Davide: “Li' oy ti bu ta xich' va'anel xch'ulna ti Ajvalil Diose, xchi'uc ti altar sventa xchic'obil matanal yu'un ti Israele.”

### **Ta xlic yich' chapanel ti c'usitic ta xtun ti ta xva'i ti ch'ulnae**

<sup>2</sup>Ta ts'acal to ti David une, laj yal mantal ti yich'uc tsobel ti jyanlumetic ti nacalic ta Israele, xchi'uc lic sva'anan j'an-tonetic ta yanel tonetic sventa xch'ulna ti Dios ta xich' meltsanele.

<sup>3</sup>Lic xchapan epal taq'uinetic ta xtun ta xlauxal ti ti'naetique, xchi'uc ti lucajtic taq'uin ti oy sni' xcha'jotale, xchi'uc epal c'anal taq'uinetic.

<sup>4</sup>Busul no'ox yepal naca ch'ut te' lic xchapan, yu'un yepal no'ox ch'ut te' laj yich'ic talel ti jnaclejetic ta Sidone, xchi'uc ti ta Tiroe.

<sup>5</sup>Xi ta snopilan ti Davide: “Ti jnich'on Salomone, biq'uit quem to. Mu to jaluc ti xch'iele. Ti ch'ulna ta xich' meltsanbel ti Diose, tsots sc'oplal spajebaluc ti yutsile, ti tabiluc ta avel ta sbejel banomil ti stuc no'ox ti c'upil sba ta j'ech'ele, ti chapaluc ta xquicta comele.” Jech o xal ti David une, mu alajuc yepal ti c'usitic laj xchapanan comel ti c'alal mu to ta xchame.

<sup>6</sup>Ta jech yepal un, laj sta ta iq'uel ti Salomón ti ja' xnich'one, ti laj sc'ubanbe ta sbainel sva'anel xch'ulna ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele,

<sup>7</sup>ti xi laj yalbee: “Cuni nich'on, oy ox ta co'nton ta jmeltsan ca'i junuc ch'ulna ta sventa ti Ajvalil Dios cu'une.

<sup>8</sup>Ja'uc le' une, xi laj yalbun ti Diose: ‘Quiloj ti ep amaloj ch'ich'e, ti ep letovajemote. Jech o xal ma'uc c'otem ta aventa ta sva'anel ti ch'ulnae.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, ta xavilbe sat jun anich'on jun vinic ti sna' spajesan ti c'ope, ti ta xc'ot ta stojol cu'un ti ch'an x'utat liquel yu'un ti yajcontra ti buyuc no'oxe. Jech o xal ta sbiin Salomón. Ti jayib c'ac'al ta x'ech'e, ta xc'ot ta pasel cu'un ti mu'yuc c'usi sna'ic ti jun no'ox yo'ntonic liquel ti Israele.

<sup>10</sup>Ja' ta xisva'انبun jch'ulna. Ta xc'ot ta jun jnich'on. Ta xic'ot ta totil yu'un ec. J'ech'el ta xcac' que ti mu xtub sc'oplal snitilultac ta sventainel ti Israele.’

<sup>11</sup>Avi tana une, nich'on, sva'anojuc sba ti Dios ta atojole yo' jech xu' avu'un ta sva'anel xch'ulna ti Ajvalil Dios avu'une jech c'u cha'al albil ac'oplal yu'une.

<sup>12</sup>Ac'o yac'bot Dios ti abijile, ti snopbenal avu'une yo' jech ta xc'ot ta pasel ti ta xac'bot abain ti israeletic ti c'alal ta xa'och ta ajvalile. C'otuc ta pasel avu'un ti jbel c'usi tsots albil yu'un ti Ajvalil Dios avu'une.

<sup>13</sup>Scotol lec ta xc'ot ta pasel avu'un, mi oy ta avo'nton ta spasel ti jbel c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti c'usi albat ti Moisés yu'un ti Dios ta sventa ti Israele. ¡Oyuc yip avo'nton, j'ech'eluc, va'ano aba! ¡Mu xatsiq'ues avo'nton, mi ja'uc xatic' xi'el ta avo'nton!

<sup>14</sup>A'yio ava'i, ti bu xa c'alal xac' ti yipal cu'une, laj xa jchapan ti c'usitic ta xtun ta sventa ti ta xich' meltsanel xch'ulna ti Diose. Jtsoboj xa oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta tonelada ti oroe, oxlajuneb xcha'vinic ta mil (33,000) tonelada ti platae, xchi'uc mu no'ox albajuc yepal ti c'anal taq'uinetique, xchi'uc tsatsaquil taq'uinetique ti mu xa ono'ox bisbiluque. Ja' jech xtoc chapal xa cu'un ti te'etique, xchi'uc ti tonetique, ti ta to xats'acubtas ti vo'ote.

<sup>15</sup>Ja' jech xtoc oy ta atojol epal j'abteletic, j'an-tonetic, albanyiletic, jch'ul-te'etic, mu no'ox albajuc sna'ic ta yabtelanel ep ta tos ti abtele.

<sup>16</sup>Taje, xtojobic ta yabtelanel ti oroe, ti platae, ti c'anal taq'uine, ti tsatsal taq'uine. Ja' yu'un un cha'e, liqueso ti abtel, Dios xascoltaot ta sva'anel.”

<sup>17</sup>Yo' ta stic' sbaic ta scoltael ti Salomón xnich'on ti Davide, ti Davide xi laj yalbe mantal scotol banquilaletic yu'un Israele:

<sup>18</sup>“Ti Ajvalil Dios avu'unique sva'anoj sba ta atojolic. Buyuc no'ox laj slamajes ti c'op ta atojolique. Yac'objun ta coc ta jc'ob scotol ti jnaclejetic yu'un ti muc' ta jteclume, ti ventainbil c'otic yu'un Dios xchi'uc ti jteclume.

<sup>19</sup>Ja'uc avi tana le' une, ac'beic yipal nablanic ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unique. Ti jech taj une, ta xc'ot ta meltsanel xch'ulna ti Dios ti ja' Ajvalile, ti tey ta xjelav batel xcaxail strate ti Diose, xchi'uc ti c'usitic c'otem ta yu'untac ti Dios ti bu ta xmeltsaj ti xch'ulnae.”

## 1 Crónicas 23

### Stunelic ta jujuhop ti levitaetique

- <sup>1</sup>C'alal molibem xa ti Davide, ti oy xa sjabilal ti xch'iel sc'opojele, ti Salomón ti ja' xnich'one, lic stic' ta ajvalilal yu'un ti Israele.
- <sup>2</sup>Laj stsob talel scotol ti banquilaletic yu'un ti Israele, ti paleetique, ti levitaetic xtoque.
- <sup>3</sup>Yochelic ta xchapel c'u yepal oy ti levitaetic ti yich'ojic xa lajuneb xcha'vinic (30) jabile, xchi'uc ti buch'utic x'ech' xa batele. C'alal laj xchapic une, vinaj ti oyic vaxaclajuneb xcha'vinic mil (38,000) ta vo' ti viniquetique.
- <sup>4</sup>Ti va'i yepalic taj une, chanib xcha'vinic mil (24,000) ta vo' ochic ta tojobtasvanejetic ta abtel ta sventa ti ch'ulnae, vacmil (6,000) ta vo' c'otic ta j'opisialetic, xchi'uc ta jchapanvanejetic.
- <sup>5</sup>Chanmil (4,000) ta vo' ac'bat sbainic ta sq'uelel ti ti'naetique, chanmil (4,000) ta vo' xtoc sbainojic c'ot ta spasbeic stoyel xi'el Dios xchi'uc ti ep ta tos svobic ti jech ono'ox oy ta yo'nton David ti laj yac' ta meltsanele.
- <sup>6</sup>Ti David une, ta jujuhop, laj xch'ac loq'uel ti c'u yepal oy xnich'nab ti Levi ti xi s'elan oye: ti Gersone, ti Coate, xchi'uc ti Merarie.
- <sup>7</sup>Xnich'nab ti Gersone, xi s'elan oye: ti Ladane, xchi'uc ti Simeie.
- <sup>8</sup>Xnich'nab ti Ladane, ja' oxibic ti xi s'elan oye: ti banquilale, ja' ti Jehiele. Ti its'inale, ja' ti Zetame, xchi'uc ti Joele.
- <sup>9</sup>Xnich'nab ti Simeie, ja' oxibic ec ti xi s'elan oye: ti Selomite, ti Haziele, xchi'uc ti Harane. Taje, c'otemic ta banquilaletic yu'un jujuhop snitilultac ti Ladane.
- <sup>10</sup>Xnich'nab tac ti Simeie, ja' chanibic ti xi s'elan oye: ti Jahate, ti Zizae, ti Jeuse, xchi'uc ti Beriae.
- <sup>11</sup>Ti banquilale, ja' ti Jahate. Ti xchibale, ja' ti Zizae. Ti mu'yuc xil xnich'nab ti Jesús xchi'uc ti Bería yo' ta xtunique, c'otic ta jchop no'ox jnaclej c'alal laj yich'ic tsobel ta xcha'chopalique.
- <sup>12</sup>Xnich'nab ti Coate, ja' oy chanibic ti xi s'elan oye: ti Amrame, ti Izhare, ti Hebrone, xchi'uc ti Uziele.
- <sup>13</sup>Xnich'nab ti Amrame, ja' ti Aarone, xchi'uc ti Moisesse. Ti Aarone, t'ujbil c'ot yu'un Dios yo' ta sbain ta yaq'uel ti matanaletic ti tsots sc'oplal c'otemique, xchi'uc ta xchiq'uel ti pom ta stojol ti Diose, ti yac'uc sba ta tunele, xchi'uc ta yalel ti xch'ul lequilale, ti j'ech'el com ta sbaic ti Aarón xchi'uc ti xnich'nabe.
- <sup>14</sup>Ti Moisés ti c'ot ta yajtunel Diose, jmoj laj svol sbaic xchi'uc snitilultac ti Levi c'alal laj yich'ic chapele.
- <sup>15</sup>Xnich'nab tac ti Moisesse, ja' ti Gersone, xchi'uc ti Eliezere.
- <sup>16</sup>Sba xnich'on ti Gersone, ja' ti Sebuele.

- 17**Ti Rehabiase, ja' sba xnich'on ti Eliezere. Mi ja'uc xa laj yil yan xnich'nab. Ja'uc ti Rehabiase laj yil ep xnich'nab.
- 18**Sba xnich'on ti Izhare, ja' ti Selomite.
- 19**Xnich'nab ti Hebrone, xi s'elan oye: Jeraías ti banquillale, Amariás ti xchibale, Jahaziel ti yoxibale, Jecamán ti xchanibale.
- 20**Xnich'nab ti Uziele, xi s'elan oye: Micaías ti banquillale, Isías ti xchibale.
- 21**Xnich'nab ti Merarie, ja' ti Mahlie, xchi'uc ti Musie. Xnich'nab ti Mahlie, ja' ti Eleazare, xchi'uc ti Cise.
- 22**C'alal cham ti Eleazare, xi s'elan c'ot ta stojole: mu'yuc laj yil squeremtac. C'ajomal no'ox laj yil stsebtac ti laj yic' sbaic squerem nich'nab ti Cis ti ja' sjuntotique.
- 23**Xnich'nabtac ti Musie, oy oxibic ti xi s'elan oye: ja' ti Mahlie, ti Edare, xchi'uc ti Jeremote.
- 24**Taje, ja' snitilultac ti Levi ti c'u yepalic oyic ta jujuchop ti tsacbat sbiic c'alal ech' ti tsacob-biile, ti c'otemic ta totiletic yu'un jujuchop ti yich'ojic jtojob jabile, xchi'uc ti x'ech' xa batele, ti ochemic ta tunel ta ch'ulnae.
- 25**Xi ono'ox yaloj ma' ti David une: “Ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele laj xa yac'be sta jun yo'nton ti steclumale, ti j'ech'el laj xchotan o ti sna stuc ta Jerusalene.
- 26**Jech o xal ti levitaetic une, mu'yuc xa ta xcuchilanic ta jujujot Yaxibalna ti Diose, xchi'uc ti c'usitic jtunel meltsanbil sventa yich'obil ta muq'ue.”
- 27**Ja' yu'un un cha'e, mu'yuc stselbuj yu'un David jech c'u cha'al snopoj ono'ox ta yo'ntone. Laj yich' tsacbel sbiic snitilultac Levi ti lic ta jtojob (20) jabile, xchi'uc ti x'ech' xa batele.
- 28**Pasbolic ta mantal yu'un ti paleetic snitilultac ti Aarone yo' jech ta xtunic ta ch'ulna, ti sbainojic ta sq'uelel ti yamaquiltaque, ti ep ta c'ol naetique, ta spoquel ta suq'uel ti c'usitic jtuneletique, co'ol jech c'u cha'al sc'an pasel yan abtel ta ch'ulnae.
- 29**Sbainojic ta sq'uelel ti jtunel pan ta xich' cholele, ti juch'bil trigo matanal sat ts'unubale, ti jayaquil bacubtasbil ascalil pane, ti pan ch'abal ac'bil ti spajubtasobile, ti matanaletic ti c'usitic ta'ajesbil ta xalteme, ti c'usitic vots'bile, xchi'uc scotol ti c'usitic bisbil yalale, ti bisbil no'ox ta sbisoltaque.
- 30**Tsots sc'oplal xtoc ti oyicuc ta ch'ulna xmal sacube yo' jech ta xq'uejinic ta xalbeic coliyal Dios
- 31**c'alal yorail ta xaquic scotol chic'bil matanal ta stojol ti Dios ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti jujun q'uin yu'un ach' ue, xchi'uc ti q'uinetic ti tsots sc'oplale, ti j'ech'el tunicuc yu'un Dios c'u yepal tsacbil ti sbiique.
- 32**Sbainojic ta stuc'ulanel xtoc ti Axibalnae, xchi'uc ti bu nupel ta be xchi'uc ti Diose, ti yac'ojuc no'ox sbaic ta tunel ta ch'ulna ti pasbolic ta mantal yu'un snitilultac ti Aarón ti jmoj svinquilel sbaique.

## 1 Crónicas 24

<sup>1</sup>Snitilultac ti Aarón eqe, svoc'ol voc' sjel stsac sbaic ta x'ech'ic ta tunel. Xnich'nab ti Aarón laj ech'uque, ja' ti Nadabe, ti Abiue, ti Eleazare, xchi'uc ti Itamare.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, ti Nadabe, xchi'uc ti Abiue, mu'yuc xnich'nabic com, yu'un ba'yel chamic, cuxul to com ti stotique. Jech o xal ti Eleazare xchi'uc ti Itamare lic sbainbeic ti yabtel ta paleale.

<sup>3</sup>Ti Davide, coltabil yu'un ti Sadoque, snitilul ti Eleazare, xchi'uc ti Ahimelec snitilul ti Itamare, svoc'ol voc' laj xch'aquic ti sjel stsac sbaic ta sventainel ti yabtel yu'unique.

<sup>4</sup>Ja'uc le' une, laj yilic ti x'ech' to yepalic quem viniquetic ti snitilultac ti Eleazare, ja' mu sta yepal yu'un ti Itamare. Jech o xal laj yich'ic ch'aquel vaclajunvo' (16) snitilultac ti Eleazare, vaxacvo' (8) snitilultac ti Itamare, ti c'otic ta banquilaletique.

<sup>5</sup>Ti c'u s'elan sjel stsac sbaic ta x'ochic ta abtel scotolique, laj yich'ic q'uelel ta yorail. Ti c'u yepal snitilultac ti Eleazare, xchi'uc ti c'u yepal snitilultac ti Itamare, oy jlom c'ot yorail yu'un ta sventainel ti c'usitic toj jtunele. Oy jlom c'otemic ta banquialal yajtuneltac ti Diose.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, ti jts'ibajom levita Semaías sbie, xnich'on ti Natanaele, laj sts'ibabe sbiic, ta sba ta sat ti ajvalile, ti banquilaletique, ti pale Sadoque, ti Ahimelec xnich'on ti Abiatore, ti banquilaletic yu'un ti jujuchop ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique. Ti c'u s'elan sjel sts'ac sbaic ta abtel ti jujuchope, ta yorail laj yich'ic q'uelel ti bu ta xc'otic ti cha'coj stunelic snitilultac ti Eleazare, ti jcoj stunelic snitilultac ti Itamare.

<sup>7-18</sup>Xi xcholet c'ot yorailic ti laj yich' q'uelel ta sliquebe, ti c'ot c'alal to chanib xcha'vinique (24): ti Joiaribe ti Jedaiase ti Harime ti Seorime ti Malquiase ti Mijamine ti Cose ti Abiase ti Jesuse ti Secaniase ti Eliasibe ti Jaquime ti Hupae ti Jesebabe ti Bilgae ti Imere ti Hezire ti Pisese ti Petahiase ti Hezequiele ti Jaquine ti Gamule ti Delaiase ti Maaziase

<sup>19</sup>Ja' yu'un un cha'e, laj yich'ic ch'acbel stunelic bu sjel stsac sbaic ta sbainel ti ch'ulnae, ti c'u s'elan laj yal mantal ti Ajvalil Dios yu'un ti Israel ta sventa albil comel ti Aarón ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>20</sup>Xi s'elan ma' ti sbiic ti levitaetic ti c'otem ta ventae: ti Subael snitilul ti Amrame; ti Jehediase snitilul ti Subaele;

<sup>21</sup>Ti Isías ti c'otem ta banquialal yu'unic snitilultac ti Rehabiase.

<sup>22</sup>ti Selomot snitilul ti Izhare; ti Jahat snitilul ti Selomote;

<sup>23</sup>Ta snitilultac ti Hebrone, xi s'elane: Ti sliquebale, ja' ti Jeriase. Ti xchibale, ja' ti Amariase. Ti yoxibale, ja' ti Jahaziele. Ti xchanibale, ja' ti Jecamane.

<sup>24</sup>Xi s'elan tsacbil c'ot ta venta ec: ti Micaía xnich'on ti Uziele; ti Samir xnich'on ti Micaiae;

<sup>25</sup>ti Isías xchi'il ta voq'uel ti Micaiae; ti Zacarías xnich'on ti Isiase.





<sup>26</sup>ti Mahli xchi'uc ti Musi xnich'nab ti Merarie; ti xnich'nab ti Jaaziase, ja' no'ox xnich'on ti Merarie.

<sup>27</sup>Ti xnich'nab ti Jaazías xnich'on ti Merarie, ti Sohame, ti Zacure, xchi'uc ti Ibrie.

<sup>28-29</sup>Ta sventa snitilultac ti Mahlie, ja' ti Eleazar ti mu'yuc laj yil squeremtaque, xchi'uc ti Cise; ti Jerahmeele, xnich'on ti Cise;

<sup>30</sup>ti xnich'nab ti Musie, ja' ti Mahlie, ti Edare, xchi'uc ti Jerimote. Taje, naca levitaetic ti svoc'ol voc' oyic ta jujuchope.

<sup>31</sup>Ja' jechic ec, ta sba ta sat ti ajvalil Davide, ti Sadoque, ti Ahimeleque, ti banquilaetic yu'un jujuchop ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique, laj yich' ch'acbel stunelic bu ta xc'ot yorailic jech c'u cha'al banquilaetic ti jujuchop yu'unique, jech c'u cha'al ti its'inal yu'unique, jech c'u cha'al yuts' yalaltac snitilultac ti Aarone.

## 1 Crónicas 25

### Ti jtij-vobetique xchi'uc ti jq'uejimoletique

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti Davide, xchi'uc ti banquilaetic yu'un ti buch'utic oyic ta tunele, laj yac'beic yich' cajal yabtelic xnich'nab ti Asafe, ti Hemane, xchi'uc ti Jedutune, ti buch'utic ta scaj'albe smelol ti c'usitic ta x'ac'bat sna'ic yu'un Dios c'alal ta xich' tijel ti arpaetique, ti jtos o ta vobe, xchi'uc ti set-set taquinetique. Li' tsacal sbiic ti buch'utic tiq'uilic ta abtel taje.

<sup>2</sup>Ta sventa xnich'nab ti Asafe, xi s'elan oye: ti Jacure, ti Josee, ti Netaniase, xchi'uc ti Asarelae. Ti jtojobtasvanej yu'unique, ja' ti Asaf ti buch'u ta scaj'al ti oy c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un Dios ti yich'oj yabtel yu'un ti ajvalile.

<sup>3</sup>Ti vaquib xnich'nab Jedutune, xi s'elane: ti Gedaliase, ti Zerie, ti Jesaiase, ti Simeie, ti Hasabiase, xchi'uc ti Matatiase. Tojobtasbilic yu'un ti Jedutune ti sna' yalbel smelol c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un Dios c'alal ta xich' tijel ti arpae, ta yalbel colyal, xchi'uc ta sq'uejintael ti Diose.

<sup>4</sup>Ta xnich'nab ti Hemane, xi s'elan oye: ti Buquiase, ti Mataniase, ti Uziele, ti Sebuele, ti Jeremote, ti Hananiase, ti Hananie, ti Eliatae, ti Guidaltie, ti Romanti-ezere, ti Josbecasae, ti Malotie, ti Hotire, xchi'uc ti Mahaziote.

<sup>5</sup>Scotolic taje, ja' xnich'nab ti Hemane, ti ochemic ta yajtunel ajvalil ti jamal sba sat ta yalel ti c'usi yaloj comel ti Dios ta sventa ti stratee, ti albat ono'ox sc'oplal ti cajal ta xc'ote. Jech ono'ox c'ot ta pasel ti ac'bat chanlajuneb (14) squerem xchi'uc oxib (3) stseb yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Scotolic taje, tojobtasbilic yu'un stotic c'alal ta xtunic ta q'uejimol ta sventa ti c'u s'elan liquem yu'unic ta ch'ulna c'alal ta stijic ti set-set taquinetique, xchi'uc ti jchop o ta vobetique. Ti Asafe, ti Jedutune, xchi'uc ti Hemane, pasbilic ta mantal yu'un ti ajvalile.



<sup>7</sup>Ti c'u yepal ta scotolic ti xchiquintaj yu'unic smelol ti c'u s'elan ta tijel ti vobetique, ochem ta venta xtoc xchi'ilic ta abtel ti chanubtasbilic ta sq'uejintael ti Diose, loc' ta chapel vaxaquib yo'lajunvinic (288) ta vo' ta scotolic.

<sup>8</sup>Va'i un, laj yich'ic ch'acbel ti stunelic bu ta xc'ot yorail yu'unic ta scotolique. Mu'yuc ta alel mi muc'tic, mi biq'uitic, mi jchanbotajel, mi jchanubtasvanejetic xa.

<sup>9-31</sup>Ti laj yich' q'uelel ti yorail ti c'ot ta stojol ti jujunique, xi s'elan lic ta sliqueb ti c'ot ta chanib xcha'vinic (24) ta vo': ti Josee ti Guedaliase ti Zacure ti Isrie ti Netaniase ti Buquiase ti Jesarelae ti Isaiase ti Mataniase ti Simie ti Azarele ti Hasabiase ti Subaele ti Matatiase ti Jeremote ti Hananiase ti Josbecasae ti Hananie ti Malotie ti Eliatae ti Hotire ti Guidaltie ti Mahaziote ti Romanti-ezere Ta jujunic xchi'uc ti xnich'nabique, xchi'uc ti xchi'ilic ta voq'uele, ja' lajcha'vo' (12) c'otic ta scotolic ta jujuchop.

## 1 Crónicas 26

### Ti jchabiej ti'naetique, xchi'uc ti buch'utic tsots yabtel laj yich'ique

<sup>1</sup>C'alal laj yich'ic ac'bel ti bu ta sbainic ti jchabiej ti'naetique, xi s'elane: Ta sventa ti coreitaetique, ja' ti Meselemías xnich'on ti Coree, ti ja' xnich'on ti Ebiasafe.

<sup>2</sup>Xnich'nab ti Meselemiase, xi s'elane: Ti Zacarías ti ja' banquillale. Ti xchibale, ja' ti Jediaele. Ti yoxibale, ja' ti Zebadiase. Ti xchanibale, ja' ti Jatniele.

<sup>3</sup>Ti yo'obale, ja' ti Elame. Ti svaquibale, ja' ti Johanane. Ti yucubale, ja' ti Elioenaie.

<sup>4</sup>Xnich'nab ti Obed-edome, xi s'elane: Ti Semaías ti ja' banquillale. Ti xchibale, ja' ti Jozabade. Ti yoxibale, ja' ti Joae. Ti xchanibale, ja' ti Sacare. Ti yo'obale, ja' ti Natanaele.

<sup>5</sup>Ti svaquibale, ja' ti Amiele. Ti yucubale, ja' ti Isacare. Ti xvaxaquibale, ja' ti Peultaie. Ti Diose ep laj sva'an sba ta stojolal ti Obed-edome, jech ep ti xnich'nabe.

<sup>6</sup>Ti Semaías xnich'on ti Obed-edome, oy chib squerem ta spasic ta mantal ti jujuchop snitilultaque.

<sup>7</sup>Xnich'nab ti Semaiase, ja' ti Otnie, ti Rafaele, ti Obede, ti Elzabade, ti Elihue, xchi'uc ti Samaquiase, viniuetic ti cajal sc'oplalique.

<sup>8</sup>Scotolic taje, ja' snitilultac ti Obed-edome. Ti xnich'nabe, xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele, viniuetic ti xjoybij xtojobic ta yaq'uel iluc ta sbainel ti yabtelique. Oy chib xchanvinic (62) ta vo' scotolic ti snitilultac ti Obed-edome.

<sup>9</sup>Xnich'nab xchi'uc xchi'iltac ta voq'uel ti Meselemiase, xi s'elan oye: oyic vaxaclajunvo' (18) viniuetic ti mu sna' xi'ique.

<sup>10</sup>Xnich'nab ti Hosae, snitilultac ti Merarie: ti Simri ti c'ot ta banquillal yu'unique. Manchucuc mi ma'uc ti banquillal nich'onile, comtsanat ta banquillal yu'un ti stote.

<sup>11</sup>Ti xchibale, ja' ti Hilciase. Ti yoxibale, ja' ti Tebaliase. Ti xchanibale, ja' ti Zacariase. C'ot ta scotol xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele, xchi'uc xnich'nab ti Hosae, oxlajunvo' (13) ta scotol.

<sup>12</sup>Taje, ja' laj sbainic ta xchabiel ti ti'naetique, ti co'ol sbainojic c'ot ta sq'uelel yabtelic jmoj xchi'uc ti banquilaetique, xchi'uc ti its'inal jtuneletic ta ch'ulnae.

<sup>13</sup>Ta jujuchop xchi'uc xnich'nabic laj sq'uelic ti yorail ti bu ta xc'ot ta sq'uelel ti ti'nae. Ochic ta tunel ec ti buch'u cajal yabtel yich'oje, xchi'uc buch'u mu sta cajal yabtel yich'oje.

<sup>14</sup>C'ot yorail yu'un ti Selemías ta xchabiel ti ti'na ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale. Ti Zacarías ti ja' xnich'one, ti oy sbijil ta tojobtasvaneje, c'ot yorail yu'un ta sbainel ti ti'na ti oy ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>15</sup>Ti Obed-edome, c'ot yorail yu'un ta sbainel ti'na ti oy ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti xnich'nabtaque, com ta sbaic ta xchabiel yaviltac ti c'usitic ta xich' aq'uel ta ch'ulnae.

<sup>16</sup>Ti Hosae, c'ot yorail yu'un ta sbainel ti'na ti oy ta yeloval smaleb c'ac'al ti sbiinoj ti'na Saléquet ti ta xlic ech'el ta muyebaltic yu'un ti bee. Xi s'elan ma' ti bu ta sventain ti abteletic ti ta xich'ic ch'acbele:

<sup>17</sup>Ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, oy vaquib jchabiej ti'naetic ta x'ech'ic jujun c'ac'al. Oy chanib ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Oy chanib xtoc ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Oy chib jchabiej ti'na xtoc ta jujun yaviltac ti c'usitic quejbile.

<sup>18</sup>Ta amac' ti bu ta x'ech' ti jbeinel ta yelov smaleb c'ac'ale, oy chanib xchabiel, chib xchabiel ta yut ti amaq'ue.

<sup>19</sup>Ja' jech s'elan ch'acbil c'ot stunelic ti jchabiej ti'naetic ti ja' snitilulic ti Coree, xchi'uc ti Merarie.

<sup>20</sup>Oy yan levitaetic laj sbainic ta xchabiel yaviltac ti c'usitic toyol stojol oy ta ch'ulnae, xchi'uc ti yaviltac matanaetic ti tsots sc'oplal c'oteme.

<sup>21</sup>Ti xnich'nab ti Ladán ti lic talel sts'unubalic ta stojol ti Gersone, xchi'uc ti Jehiele,

<sup>22</sup>xchi'uc xnich'nab ti Jehiele, xchi'uc xnich'nab ti xchi'ilic ta voq'uel ti ja' Zetam xchi'uc ti Joele, laj sbainic ta xchabiel ti c'usitic toyol stojol oy ta ch'ulnae.

<sup>23</sup>Ta snitilultac ti Amrame, ti Izhare, ti Hebrone, xchi'uc ti Uziele,

<sup>24</sup>ti buch'u c'ot ta banquial yu'unic ti yich'oj lec ta venta ti c'usitic toyol stojole, ja' ti Sebuele, snitilul ti Gersón ti ayan talel ta stojol ti Moisesse.

<sup>25</sup>Ti yuts' yalal sbaic ta sventa ti Eliezere, ja' ti Rehabías xnich'on ti Eliezere; ti Jesahías xnich'on ti Rehabiase; ti Joram xnich'on ti Jesahiase; ti Zicri xnich'on ti Jorame; ti Selomit xnich'on ti Zicrie.

<sup>26</sup>Ti Selomite, xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele, sbainojic c'ot ta xchabiel yaviltac ti c'usitic jtunel laj yac' ta sventa Dios ti Davide, xchi'uc ti banquilaetic yu'un ta jujuchope, ti banquilaetic yu'un ti epal soldadoetique, xchi'uc ti cajal yabtel yich'oje ta sventainel ti ep ta voc' soldadoetique.



<sup>27</sup>Taje, ja' ti c'usitic laj staic talel ti c'alal oyic ta letoe, ti laj yaq'uic tunuc ti ta ch'ulnae.

<sup>28</sup>Tsacbil c'ot ta venta yu'unic xtoc, ti c'usitic laj yac'beic sventain Dios ti Samuel ti jamal sba sat ta yalel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti c'usi yac'oj ti Saúl xnich'on ti Cise, ti c'usi yac'oj ti Abner xnich'on ti Nere, xchi'uc ti c'usi yac'oj ti Joab xnich'on ti Sarviae. Scotol ti c'usitic tsots stunel taje, xchabioj c'ot ti Selomit xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele.

<sup>29</sup>Ta snitilultac ti Izhare, ti Quenaniase xchi'uc ti xnich'nabe, c'otic ta j'opisialetic ta jchapanvanejetic ti sbainojic ta sq'uelel ti c'usitic sc'an chapanel yu'un ti c'u yepal smacoj ti jteclum Israele.

<sup>30</sup>Ta snitilultac ti Hebrone, ti Hasabiase, xchi'uc ti yuts' yalaltaque, oyic vuclajuneb ciento (1,700) ta vo' viniquetic ti tsots stunelique. Taje, sbainojic c'ot ta yalbel mantal ti Israel ti oyic ta yelov smalebal c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, jech c'u cha'al c'usitic oy yu'un Dios ti sc'an q'uelbele, xchi'uc ta xtunic ta yajtuneltac ti ajvalile.

<sup>31</sup>Ti ta xcha'vinical (40) xa ox jabil yochel ta ajvalilal ti Davide, laj yich' sa'el t'unel bu tsacajtic sbiic ti jujuchop snitilultac ti Hebrone. Vinaj ti oy viniquetic ti tsots stunelic ti nacalic ta jteclum Jazer ti oy ta Galaade. Ti banquialal jvolvanej yu'un snitilultac ti Hebrone, ja' ti Jeriase.

<sup>32</sup>Ti laj svol sbaic ta jmoj xchi'uc ti yuts' yalaltaque, viniquetic ti tsots stunelique, loc' ta chapel cha'mil xchi'uc vucub ciento (2,700) ta vo' ta scotolic ti jvolvanej yu'unique. Ti ajvalil David une laj yac'anbe sbainan ta sventainel snitilultac ti Rubene, ti Gade, xchi'uc ti o'lol jvoc' snitilultac ti Manasese, xchi'uc scotol ti c'usi xlic xcaj sc'an pasbel ti Diose, mi ja' ti c'usi sc'an pasbel ti ajvalile.

## 1 Crónicas 27

### Soldadoetic ti lic svol sbaique, xchi'uc ti viniquetic c'otemic ta jtuneletic yu'un ti Davide

<sup>1</sup>Li'e, ja' sbiic ti banquilaletic yu'un ti jujuchop israeletic, ti banquilaletic ti sbainojic jmil (1,000) ta vo' soldadoetic, ti banquilaletic ti sbainojic vo'vinic (100) ta vo' soldadoetic, xchi'uc ti j'opisialetic ta xtunic ta stojol ti ajvalile. Ti jujuvoc' soldadoe ta sjelilan sbaic ta sbainel ti abtel ta jujun u ta sjunlej jabile. Ti jujuvoc' soldadoe, loc' ta chapel chanib xcha'vinic mil (24,000) ta vo' viniquetic.

<sup>2-3</sup>Ti banquialal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti sliqueb ue, ja' ti Jasobeam xnich'on ti Zabdiele, snitilul xtoc ti Farese. Ti Jasobeame c'otem ta banquialal yu'unic scotol ti banquilaletic yu'un jujuvoc' soldado ta xtunic ta chabivanej ti sliqueb ue.

<sup>4</sup>Ti banquialal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti xchibal (2) ue, ja' ti Dodai ti ja' ahohitae.

<sup>5</sup>Ti banquialal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti yoxibal (3) ue, ja' ti Benaía xnich'on ti banquialal pale Joiadae.

- <sup>6</sup>Taje, jun ti x'ech' to xu' yu'un ta scotol ti lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' tsatsal viniquetique, ti c'otem ta banquikal yu'unique. Ts'acal to un, ti xnich'on Amizabad sbie sbainoj ta spasel mantal ti jvoc' taje.
- <sup>7</sup>Ti banquikal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti xchanibal (4) ue, ja' ti Asaele, xchi'il ta voq'uel ti Joabe. Lic stsacbe yabtel xnich'on ti Zebadías sbie.
- <sup>8</sup>Ti banquikal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti yo'obal (5) ue, ja' ti Samhute ti ja' izraitae.
- <sup>9</sup>Ti banquikal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti svaquibal (6) ue, ja' ti Ira xnich'on ti Iqués ti liquel talel ta jteclum Tecoa.
- <sup>10</sup>Ti banquikal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti yucubal (7) ue, ja' ti paltita vinic ti sbiinoj Helese, snitilul ti Efraine.
- <sup>11</sup>Ti banquikal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti xvaxaquibal (8) ue, ja' ti liquel talel ta Husa ti sbiinoj Sibecaie, snitilul ti Zerae.
- <sup>12</sup>Ti banquikal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti sbalunebal (9) ue, ja' ti liquel talel ta Anatot ti sbiinoj Ebiezere, snitilul ti Benjamine.
- <sup>13</sup>Ti banquikal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti slajunebal (10) ue, ja' ti Maharai ti liquel talel ta Netofae, snitilul ti Zerae.
- <sup>14</sup>Ti banquikal yu'un jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti sbuluchibal (11) ue, ja' ti Benaías ti liquel talel ta Piratone, snitilul ti Efraine.
- <sup>15</sup>Ti banquikal yu'un ti jvoc' jchabivanej soldado yu'un ti xljachebal (12) ue, ja' ti Heldai ti liquel talel ta Netofae, snitilul ti Otoniele.
- <sup>16</sup>Ti banquikal jtsobvanejetic yu'unic ti jujuvoc' snitilultac ti Israele, xi s'elan xcholet sbiic jech c'u cha'al li'e: Ta sventa snitilul ti Rubene, ja' ti Eliezer xnich'on ti Zicrie. Ta sventa snitilul ti Simeone, ja' ti Sefatías xnich'on ti Maacae.
- <sup>17</sup>Ta sventa snitilul ti Levie, ja' ti Hasabías xnich'on ti Kemuele. Ta sventa snitilultac ti Aarone, ja' ti Sadoque.
- <sup>18</sup>Ta sventa snitilul ti Judae, ja' ti Elihue, jun xchi'il ta voq'uel ti Davide. Ta sventa snitilul ti Isacare, ja' ti Omri xnich'on ti Micaele.
- <sup>19</sup>Ta sventa snitilul ti Zabulone, ja' ti Ismaías xnich'on ti Abdiase. Ta sventa snitilul ti Neftalie, ja' ti Jerimot xnich'on ti Azriele.
- <sup>20</sup>Ta sventa snitilul ti Efraine, ja' ti Oseas xnich'on ti Azaziase. Ta sventa o'lol jvoc' snitilul ti Manasese, ja' ti Joel xnich'on ti Pedaiase.
- <sup>21</sup>Ta sventa o'lol jvoc' nitilulil ti oyic ta Galaade, ja' ti Iddo xnich'on ti Zacariase. Ta sventa snitilul ti Benjamine, ja' ti Jaasiel xnich'on ti Abnere.
- <sup>22</sup>Ta sventa snitilul ti Dane, ja' ti Azarel xnich'on ti Jerohame. Ti va'i yepal taje, naca banquikal jtsobvanejetic yu'un jujuvoc' snitilul ti Israele.

<sup>23</sup>Ti David une mu'yuc laj stsache sbi ti buch'utic mu to ta sta jtob jabil yich'ojique, yu'un yaloy ono'ox ti Diose ti ta sboles ta j'ech'el ti israeletic jech c'u cha'al ti c'analetic ti oy ta vinajele.

<sup>24</sup>Laj ox sliques stsaquel biil ti Joabe. Ja'uc le' une, mu'yuc tsuts yu'un. Vul ta loq'uel chopol ta stojol ti israeletic ta scoj taje. Jech o xal mu xvinaj c'u yepal sbiic ti oy ta jpoc svunal slo'il ya'yejal yabtel ti ajvalil Davide.

<sup>25</sup>Ti banquialal jchabiej taq'uin yu'un ti ajvalile, ja' ti Azmavet xnich'on ti Adiele. Ti sbainoj ta sventainel ti jujubej naetic noj ep ta tos sbeel ti oy ta osiltique, ti ta jteclume, ti ta bic'tal jteclume, ti ta sti'iltac xa bu ta x'ech' tael ti ts'aque, ja' ti Jonatán xnich'on ti Uziase.

<sup>26</sup>Ti jq'uelvanej yu'un j'abteletic ta yabtelanel ti banomile, ja' ti Ezrí xnich'on ti Quelube.

<sup>27</sup>Ti jq'uelvanej yu'un ti jtsob-uvaetique, ja' ti Simei ti liquel tael ta Ramate. Ti buch'u sbainoj ta yich'el ta venta ti vino ta jujun snailtaque, ja' ti Zabdi ti liquel tael ta Sefame.

<sup>28</sup>Ti jq'uelvanejetic yu'un ti jtsob sat olivoe, xchi'uc ti jtsob sat te'tical icuxetic ta stenlejaltique, ja' ti Baal-hanán ti liquel tael ta Guedere. Ti buch'u yich'oj ta sventa ti sts'anlebtac aceitee, ja' ti Joase.

<sup>29</sup>Ti buch'u sbainoj ta sq'uelel vacax yu'un ti Sarone, ja' ti Sitrai ti oy ono'ox ta Sarone. Ti buch'u sbainoj ta sq'uel vacax ta stenleje, ja' ti Safat xnich'on ti Adlaie.

<sup>30</sup>Ti buch'u sbainoj ta sq'uelel ti camelloetique, ja' ti Obil ti ismaelitae. Ti buch'u sbainoj ta sq'uelel ti burroetique, ja' ti Jehediase, ti liquel tael ta Meronote.

<sup>31</sup>Ti buch'u sbainoj ta sq'uelel ti chijetique, ja' ti agareno ti sbiinoj Jazize. Scotolic taje, sbainojic ta sventainel ti c'usitic oy yu'un ti ajvalil Davide.

<sup>32</sup>Ti Jonatán sjuntot ti Davide, jun vinic ti chanubtasbile, ti oy sbijile, c'otem ta jbijubtasvanej. Ti Jehiel xnich'on ti Hacmonie sbainoj ta xchi'inel xnich'nab ti ajvalile.

<sup>33</sup>Ja' jech ec ti Ahitofele, ja' jbijubtasvanej yu'un ti ajvalile. Ti arquita ti sbiinoj Husaie, ja' jun vinic ti stuc'ulanojbe lec c'usi oy yu'un ti ajvalile.

<sup>34</sup>Ti Joiada xnich'on ti Benaiae, xchi'uc ti Abiatare, laj xcuchbe comel yabtel ti Ahitofele. Ti Joabe oy ta banquialal jpas-mantal yu'un yajsoldado ti ajvalile.

## 1 Crónicas 28

### Ti Salomone ta xcuchbe comel yabtel ti Davide

<sup>1</sup>Ti Davide lic stsob scotol ta Jerusalén ti buch'u yich'oj yabtelic ta Israele: ja' ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' israeletique, ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' soldadoetic ti ta xtunic ta stojol ti ajvalile, ti banquialal jpas-mantaletic yu'un jmil (1,000) ta vo' soldadoetique, ti banquilaletic yu'un vo'vinic (100) ta vo' j'ac'-leto soldadoe, ti buch'utic sbainojic ta sq'uelel c'usitic xloc' x'ayan ta scotol banomile, ti buch'utic



sbainojic ta sq'uelel xvacaxtac ti ajvalile, ti xnich'nabtaque, ti buch'utic ich'bil ye sti'ique, xchi'uc scotol ti soldadoetic ti cajal c'otem sc'oplalique.

<sup>2</sup>Va'i ti David une xi laj yal ti laj sva'an sbae: "A'yio ava'iic, jchi'iltac, jteclumaltac: Oy ox ta co'nton ta smeltsanbel jun yavil ti bu ta xcom xcaxail strate ti Diose, ti comuc o bu ta xchoti ta ventainvanej ti Dios cu'untique, ti chapal xa cu'un ti c'usitic ta xtun ta sventa ta xich' meltsanele.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, xiyutun ti Dios une: 'Ma'uc vo'ot ta xameltsanbun ma' ti jbej ch'ulnae, yu'un banquial j'ac'-leto xava'i aba ti mu albajuc amaloj ti ch'ich'e.'

<sup>4</sup>Manchuc mi jech un, ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, laj st'ujun loqu'el ta stojol ti jnitilultaque yo' jech laj sva'anun ta ajvalil yu'un ti Israel sbatel osile. C'ot ta t'ujel yu'un ti ta snitilultac ti Judae, ta xc'ot ta jventainvanej ti snitilule. Ti ta yalab xnich'nab Judae, c'ot ta t'ujel yu'un snitilultac ti jtote jme'e. Ti ta stojol xnich'nabtaque ti jtote, lit'uje loqu'el ec yo' jech laj scomtsanun ta ajvalil yu'un scotol ti Israele.

<sup>5</sup>Avi tana une, ta scotol ti jnich'nab ti ep laj yac'bun ti Diose, ja' t'ujbil c'ot ti jnich'on Salomón ti ta xchoti ta sbainel ti Israele, ti ja' slumal ti Diose.

<sup>6</sup>Xi laj yalbun ti Dios xtoque: 'Ja' ta sva'anbun jch'ulna ti anich'on Salomone. Ta smeltsanbun ti yamaqu'ile. Yu'un c'ot ta jnich'on ti laj jt'uje, lic'ot ta totil yu'un ec.

<sup>7</sup>Mi j'ech'el ta xac'be yipal ta spasel ti c'usi ta xal ti jmantaltaque, xchi'uc ti c'usi nopbil cu'un jech c'u cha'al yacal ta spas talel tana li'e, j'ech'el ta jchotan o ta ajvalil sbatel osil.'

<sup>8</sup>"Avi tana li' cha'e, ta sba ta sat scotol ti Israele, ti oyotic ta tsoblej ta stojol ti Ajvalile, xchi'uc ti ts'etel xchiquin ti Dios ta ya'yiel ti jc'optique, j'ech'eluc nablanic ta spasel scotol smantaltac ti Ajvalil Dios avu'unique, yo' jech ta xcom o ta avu'unic ti muc' ta jteclum ti jun yutsile, ti ta jech yepal ta xc'ot ta xrextoic avu'unic sbatel osil ti avalab anich'nabique.

<sup>9</sup>Ti vo'ot ec une, nich'on Salomón, c'otuc me ta Dios avu'un ti Dios yu'un ti atote. Ta sjunuluc avo'nton, tunan ta stojol. Oyuc slequil ti ajol avo'ntone, yu'un ti Diose chajal ta sba ta sat ti c'usi ta xich' pasele, ti c'u s'elan ti snopbenale. Jech ec mi ta xasa'e, jech ti stuque ta xac' sba iluc ta atojol. Mi ta xach'ac aba ta stojole, ta j'ech'el bajbil tenbil ta xac'ot yu'un.

<sup>10</sup>Bejbunuc ta ajol, mu xch'ay xava'i ti t'ujbilot yu'un Dios yo' ta xameltsan jbej na ti ta xc'ot ta ch'ulnae. Ja' yu'un un, jtsotsan me un, liqueso ti abtele!"

<sup>11</sup>Ti David une laj yac'be ta sc'ob Salomón ti ja' xnich'one, svunal ti bu loc'tabil ti c'u s'elan ta xcom sti'tac ti ch'ulna ta xich' va'anele, ti c'u s'elan ta xcom snailtac ti oy c'usitic ta xich' q'uejele, ti c'u s'elan ta xcom yut ti xcha'cajal nae, ti ep ta c'ol ti yute, xchi'uc ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe.

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yac'be ta sc'ob svunal ti c'u s'elan nopbil yu'un scotol ta xich' meltsanel ti yamaqu'il ch'ulnae, ti ep ta c'ol naetic ta joyobe, ti c'usitic toyol stojole, xchi'uc sq'uejibiltac ti tsots sc'oplal c'otem ta matanale.



<sup>13</sup>Laj yac'be ta sc'ob xtoc svunal ti bu loc'tabil ep ta c'ol yut naetic ta xtun yu'unic sventa sjel stsac sbaic ta abtel ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique, xchi'uc scotol ti buch'utic xlic xcaj ti c'usitic ta spasic ta ch'ulnae, xchi'uc scotol ti c'usitic ta stunesic sventa ta spasbeic stoyel xi'el ti Dios ta ch'ulnae.

<sup>14</sup>Laj yac'be ta yoc ta sc'ob xtoc ti epal oroe, ti platae, yo' jech ta xloc' o lec ti c'usitic ta xich' meltsanel ta oroe, xchi'uc ta plata ti ta xich' tunesel ti c'alal ta xich' pasbel stoyel xi'el ti Diose,

<sup>15</sup>ti ta stunesic o ta spajleb cantila ti ta xich' meltsanele, xchi'uc ta stunesic ta lampara ti ta xich' meltsanele, jech c'u cha'al ti oroe, ti plata ti jech ono'ox yalal bisbil laj yac'be ta sc'ob jech c'u cha'al ta xich' ti jujune.

<sup>16</sup>Jech ono'ox laj spas xtoc ta sventa ti jujun mexa ti ta xich' meltsanel mi ta oro, mi ta plata, sventa ti bu ta xich' cholel ti pan ti tsots sc'oplal c'oteme.

<sup>17</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yac'be ta sc'ob ti oro sventa ta xich' ti luc-luc taq'uinetique, ti muc' ta lech-lech taq'uinetique, xchi'uc ti jarruetique, jech c'u cha'al ti yan taq'uinetique, ti oroe, ti platae, ti c'u yepal yalal xloc' o lec ta xich' meltsanel ti jujun bisetique.

<sup>18</sup>Yepal no'ox laj yac'be ta sc'ob xtoc ti oro ti t'ujbil leque, sventa ta xich' meltsanel ti altar sventa xchic'obil ti pome. Laj yac'be ta sc'ob xtoc ti oro sventa ta xich' meltsanel ti carretae, ti lec ta alele, ti ta xich' loc'tael ti c'usi oy xiq'uic ti xlich'ojic ta smaquel xcaxail strate ti Diose.

<sup>19</sup>Scotol taje, ts'ibabil ta jlic vun ti ac'bat sna' David yu'un ti Diose, ti bu ta svinajesbe scotol c'u s'elan ta xich' pasel ti abteletique, co'ol jech c'u cha'al loc'tabil ta svunale.

<sup>20</sup>Va'i ti David une xi laj yalbe ti Salomone: “¡Tsotsan, j'ech'eluc, va'ano aba, liqueso ti avabtele! ¡Mu xatsiq'ues avo'nton, mi ja'uc xaxi'!. Ti Ajvalil Dios cu'une ta xchi'inot! Ti c'u sjalil ta xc'ot ta tsutsel scotol ti abteletic ti tsots sc'oplal ta xtun ta ch'ulnae, j'ech'el sva'anoj sba ta atojol, mi ja'uc xayictaot comel.

<sup>21</sup>Li' oy ta atojol ta xac' sbaic ta tunel ti paleetique, xchi'uc ti levitaetic xchapanoj sbaic ta tunel ta ch'ulnae. Ta scoltaoxuc ec ta sventa scotol jaytos abtel ti buch'u loqu'em ayanem ta yo'nton ti sna' spasic ep ta tos abtele, ti xvul no'ox ta sjolic scotol c'u s'elan ta xtunique, xchi'uc ti banquilaetique, xchi'uc scotol ti jteclum ti ta xch'un pasel ta mantale.”

## 1 Crónicas 29

<sup>1</sup>Ta ts'acal to ti David une xi laj yalbe ya'i scotol ti c'u yepal oyic ta tsobleje: “C'ajomal no'ox stuc t'ujbil c'ot yu'un ti jnich'on Salomone. Querem vinic to, mu jaluc ti sjabilale. Ep ta j'ech'el ti abtel sbainoje. Ma'uc no'ox sna jun vinic ta xich' va'anel. Ta sva'an jun ch'ulna ta sventa ti Dios ti ja' Ajvalile.

<sup>2</sup>Pisile, xi s'elan ma' ti laj cac'be yipal ta xchapanel scotol ti c'usitic tsots sc'oplal ta xtun ta sventa xch'ulna ti Dios cu'une: ti oroe, ti platae, ti c'anal taq'uine, ti tsatsal



taq'uine, xchi'uc ti te' ta xtun ta jujutose. Oy xtoc ti ic'-ic' losantic sba stsajal baxtone, ti c'upiquil sba tonetic ta xich' paq'uele, ti spac'obiltaque, ti pechajtic ton ta spaq'uic ta yut nae, xchi'uc scotol ti ep ta tos c'upil sba tonetique, xchi'uc busul no'ox ta j'ech'el ti saquil baxtone.

<sup>3</sup>Ma'uc no'ox ti va'i yepal chapanbil cu'un scotol ta sventa ti ch'ulna ti juteb ta co'nton stsuts xch'ulna ti Dios cu'une, xi s'elan ta xcac' ti cu'un jtuque, ti oroe, ti plata:

<sup>4</sup>vo'vinic mil (100,000) ta kilo ti oro ti lec t'ujbile, lajuneb xljcha'vinic mil (230,000) ta kilo plata ti lec t'ujbil ta sventa sbontac spac'balil ti nae.

<sup>5</sup>Ta scotol ti oro taje, xchi'uc ti platae, ja' ta xich' tunesel ti butic tsots sc'oplal stunesel ta xc'ot ti jujutos taq'uine, ti ta stunesic ti j'abteletic ti buch'utic sna'ic sloc'tael ti c'usitic c'upil sbae. Avi tana le' une, ¿buch'u xloc' x'ayan ta yo'nton ta snaban sba ta yaq'uel yuni na'obil ta sventa ta xtun yu'un ti Diose?"

<sup>6</sup>Va'i un, ti banquilaletic yu'un ti jujuchope, ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' snitilul ti Israele, ti banquilaletic yu'un jmil (1,000) ta vo' soldadoetique, xchi'uc ti banquilaletic yu'un vo'vinic (100) ta vo' soldadoe, xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti buch'u sbainojic ta sq'uelel abtel yu'un ti ajvalile, loc' ayan ta yo'ntonic ta snabanel sbaic ta yaq'uel ti c'usi ta xtune.

<sup>7</sup>Lic yaq'uic ta sventa abtel ta xtun ta ch'ulnae, vo'ob sbalunvinic mil (165,000) ta kilo ti oroe, xchi'uc lajunmil (10,000) ta sep ti oroe, lajuneb yuclajunvinic mil (330,000) ta kilo ti platae, nopol mu teyuc vaquib ciento mil (600,000) ta kilo ti c'anal taq'uine, lajuneb xcha'vinic ciento xchi'uc vo'lajunvinic mil (3,300,000) ta kilo ti tsatsal taq'uinetique.

<sup>8</sup>Ja' jech ec ti buch'utic oy yu'unic ep ta tos c'upil sba tone, laj yac'beic ta sc'ob ti buch'u yich'oj ta sventa xchabiel ti c'usitic ta xtun ta sventa ti ch'ulnae, ti sbainoj ti Jehiel snitilul ti Gersone.

<sup>9</sup>Xmuyubajic no'ox ti jteclum ti laj snabanan sbaic ta yaq'uel ti c'usi ta xtune, ti ta yutsil yo'ntonic laj yaq'uic ta sventa ti Diose. Xmuyubaj no'ox ta j'ech'el ti ajvalil David eque.

<sup>10</sup>Va'i ti David une xi laj yalbe yutsilal sc'oplal Dios ta stojol scotol ti c'u yepal tsobolique: “¿Sbateluc osil, lequil c'optabilucot, Dios, Diosot yu'un ti jtotcutic Israel ta vo'nee!

<sup>11</sup>¿C'otem ta aventa, Dios, ti amuc'ul atsatsale, ti avutsilal alequilale! C'otem ta aventa, Dios, ti abainoj scotole, ti c'otemot ta Ajvalilot yu'un scotole. Yu'un scotol ti c'usi oy ta vinajele, ti ta banomile, c'otem ta avu'un. C'otem ta aventa ti ventainele, ti vo'ot cha'e, Dios, cajal c'otemot yu'un scotol.

<sup>12</sup>Yu'un ta atojolal ta xtal ti c'ulejale, ti ich'el ta muc' avu'une. Abainoj scotol. Ti muc'ul tsatsalile, oy ta avoc ta ac'ob. Oy ta avoc ta ac'ob ta yac'bel smuc'ul stsatsal scotolic.



- 13**Jech o xal tana un, ti Diosot cu'uncutic, colaval xacutcutic. Ta jlequil-c'optacutic ti avutsil alequilale.
- 14**¿Buch'u un la ya'yel un, buch'uic la ya'yel un ti jlumale, ti xu' cu'uncutic ta yac'belot ti c'usi ep ta tose? Ta melem liquem talel ta atojolal scotol. C'ajomal no'ox ta xcac'cutic sutel ti laj jtacutic ta atojole.
- 15**Le'e cha'e, co'ol s'elan jyanlumuncutic ta xi'ech'cutic ta aba ta asat jech c'u cha'al ech'ic scotol ti jtot jme'cutic ta vo'nee. Ti jcuxlejcutic li' ta banomile, co'ol no'ox s'elan junuc queov, ti j'ech'el no'ox ta xjelav batele.
- 16**“¿Va'i un cha'e, Cajval, Ch'ul Dios cu'uncutic, ja' avu'un, liquem talel ta atojol scotol ti c'ulejal laj jchapancutic ta yaq'uel ta sventa smeltsanel ti ch'ulna ta ventae!
- 17**Jna' lec ti Diosote, xavil xavojtiquin lec ti snopobile, ti lec ta xava'i ti oyuc smelol stuq'uile. Jech o xal un, ta stuq'uil jol co'nton, laj cac'bot ta atojol scotol li'e. Avi tana une, quiloj ta jba ta jsat ti xmuyubajic no'ox ti ateclumal li' tsobolic laj yaq'uic ti matanaletic ta yutsil slequil yo'ntonique.
- 18**Cajval, Dios yu'un ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Israele, ja' ti jtot jme'cutic laj ech'icuc ta vo'nee. Oyuc ta stojolic avu'un yip yo'ntonic ti ateclumale. Ac'bo ya'i ta yo'ntonic yo' jech mu xch'ac sbaic ta atojol.
- 19**Ac'bo stuq'uil sjol yo'nton xtoc ti jnich'on Salomone yo' jech ta xc'ot ta pasel yu'un ti amantaltaque, ti c'usitic nopbil avu'une, xchi'uc ti oy c'usi jbel tsots albile, ti chapaluc ta yabtelanel scotole yo' jech xu' ta xlic smeltsan ti ch'ulna ta sventa ti c'usi chapal xa cu'un scotol ti c'usi ta xtune.”
- 20**Xi xcholet lic yal ti David ta stojol scotol ti c'u yepal tsobolique: “Avi tana li' une, lequil c'optaic ti Ajvalil Dios avu'unique.” Va'i un, ti c'u yepal tsobolique, jun no'ox sc'opic laj slequil-c'optaic ti Ajvalil Dios yu'un ti stot sme'ic ta vo'nee, ti xquejeletic snupilanic xa banomil ta stojol ti Diose, xchi'uc ta stojol ti ajvalile.
- 21**Ta yoc'omal un, xi s'elan laj yac'beic milbil chic'bil matanal ti Diose: lajuneb ciento (1,000) ta cot ch'iom tot vacax, lajuneb ciento (1,000) ta cot tot chij, lajuneb ciento (1,000) ta c'ot ch'iom tot chij xchi'uc ti sts'aquebtac jech c'u cha'al ti vinoe. Busul no'ox ta j'ech'el ti matanaletic laj yich' svocol ta sjunul Israele.
- 22**Ti c'ac'al taje, xmuyubajic no'ox ta j'ech'el ve'ic uch'ubajic ta sba ta sat ti Diose. Ts'acal to un, lic xcha'alic sc'oplal ti ta x'och ta ajvalilal ti Salomón xnich'on ti Davide. Laj yac'beic snup yabtel ta stojol Dios ti ta xc'ot ta banquialal ajvalil yu'unique, xchi'uc c'ot ta pale ti Sadoque.
- 23**Va'i un cha'e, ti Salomone och ta ajvalil ti bu spasob mantal ti Diose, ti bu ech' chotiuc ta pas mantal ti stote. ti spajeb xa no'ox laj sta ti bu c'alal c'ote. Ch'unbil sc'op c'ot yu'un scotol ti Israele.
- 24**Scotol ti banquilaletic, ti banquialal letovajele, xchi'uc scotol xnich'nab ti ajvalil Davide, laj sva'an sbaic ta stojol ti ajvalil Salomone.

<sup>25</sup>Ti Diose, c'ot ta pasel yu'un ta stojol ti Salomone, ti spajebal xa no'ox lec x'ile ta sba ta sat scotol ti Israele, ti jun no'ox yutsil slequil laj yac'be sta ti tiq'uil ta ajvalilale ti mu junuc ajvalil yu'un Israel laj sta jech c'u cha'al laj sta ti stuque.

### **Cham ti Davide**

*(1 R 2.10-12)*

<sup>26</sup>Ti Davide, xnich'on ti Isaie, ech' ta ajvalilal yu'un scotol ti Israele.

<sup>27</sup>Cha'vinic (40) jabil och ta ajvalilal ta sjunul Israel. Vucub (7) jabil ech' ta ajvalilal ta jteclum Hebrón. Oxlauneb xcha'vinic (33) jabil ech' ta ajvalilal ta jteclum Jerusalén.

<sup>28</sup>Lequil chamel laj ya'i, smolibel xa cham, ti jal xa xch'iel sc'opojele. Mu albajuc sc'ulejal laj sta. Ich'bil ta muc' ic'ot. Lic cuchbatuc comel yabtel ta ajvalil yu'un ti Salomón ti ja' xnich'one.

<sup>29</sup>Ti sliquebal sc'oplal ya'yejal ti ajvalil Davide, ti c'ot c'alal to stsutsebe, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yej ti j'alc'op Samuele. Ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yej ti j'alc'op Natane. Ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yej ti j'alc'op Gad ti jamal sba sate.

<sup>30</sup>Scotol ts'ibabil com ti c'u s'elan ech' ta ajvalilale, ti c'u s'elan cuhem yu'une, ti c'usitic laj c'otanuc ta stojole, ti c'usitic c'ot ta stojol ti Israele, xchi'uc ti c'usitic c'ot ta stojol ti yan jteclumetique.

## 2 Crónicas

### 2 Crónicas 1

#### Ta sc'an ac'batuc sbijil yu'un Dios ti Salomone

(1 R 3.3-15)

<sup>1</sup>Ti coltabil yu'un Dios ta sventa com ta ajvalil ti Salomón xnich'on ti Davide, laj stsac lec yip ti yabtele. Laj sta ti cajal c'ot ta j'ech'ele.

<sup>2</sup>Va'i un, xi s'elan laj sta ta iq'uel scotol ti Israele: banquilaletic yu'un ti jujuvoc' soldadoe, banquilaletic yu'un ti jujuvoc' j'opisiale, xchi'uc scotol ti banquikal jpas-mantal yu'un ti jujuhop yich'oj yabtelic ta Israele.

<sup>3</sup>Ti c'u yepal laj stsob sbaic xchi'uc ti jteclume, batic ta Gabaón ta Axibalna ti bu nupel ta be yu'un Dios ti laj smeltsan ti Moisés yajtunel Dios c'alal oy to ox ta sbajtical banomile.

<sup>4</sup>Ja'uc ti David une laj ono'ox yich' loq'uel ti xcaxa Dios ta Quiriat-jearim ti bu to ox sva'anojbe ti snaile, yu'un laj xa sva'an jbej Axibalna ti ta Jerusalene.

<sup>5</sup>Ti c'anal taq'uin altar smeltsanoj ti Bezaleel xnich'on ti Urí smom ti Ure, oy ta yeloval Axibalna yu'un Dios ta Gabaone. Ti bu taje, ti Salomone xchi'uc ti jteclume bat stabeic yoquilal ta sjaq'uel sbaic.

<sup>6</sup>Ti Salomone muy ech'el bu oy ti altar ti meltsanbil ta c'anal taq'uin ti oy ta stojol Dios ta yeloval Axibalna ti bu nupel ta be yu'une. Laj yac' lajuneb ciento (1,000) ta cot chic'bil matanal ta sba ti altare.

<sup>7</sup>Ta yac'ubalil no'ox taj une, laj yac' sba iluc ti Dios ti xi laj yalbe ti Salomone: “C'anbun ti c'usi oy ta avo'ntone, ta xacac'be.”

<sup>8</sup>Ti Salomone xi laj stac'be ti Diose: “Ti David ti ja' jtote, toj ep laj ac'uxubin, ti licom ta xq'uexol ta ajvalilal avu'une.

<sup>9</sup>Tana li' une, Dios ti Ajvalilote, c'otuc ta pasel avu'un ti ac'op ti laj avalbe ya'i ti David ti ja' jtote, ti lic'ot xa ta ajvalil yu'un ti jteclum mu no'ox alabajuc yepale, ti co'ol s'elan spucuquil banomile.

<sup>10</sup>Ja' yu'un tana li'e, ac'bun jbijil yo' jech ta jna' lec ta snopel c'u s'elan ta jtojobtas ti jteclum li'e. Ti jech le'e, ¿buch'u xa ono'ox la ta sventain ti ateclumal ti mu alabajuc yepale?”

<sup>11</sup>Ti Diose xi laj stac'be ti Salomone: “Ti jech loc' ayan ta avo'nton ta sc'anele, ti ma'uc laj ac'an ti ac'ulejale, ti c'usitic ta xtune, ti avich'el ta muq'ue, mi ja'uc slajel ti avajcontrataque, mu ja'uc natijuc ti acuxlejale, ti ja' no'ox laj ac'an ti abijile, yo' jech xana' lec snopel ti c'u s'elan ta xaventain ti jteclumal ti laj jva'anot ta ajvalile,

<sup>12</sup>ta xcac'bot ti abijile, ti snopobil avu'une. Ta xcac'bot xtoc ti ac'ulejale, ti c'usi x'ayan avu'une, ti avich'el ta muq'ue, ti atuc no'ox jech ta xatae. Mi ja'uc laj staic ti ajvaliletic laj ech'uc ta ba'yele, mi ja'uc ti ta to xtalic ta ts'acale.”





<sup>13</sup>Ta ts'acal to un, sut batel ta Jerusalén ti Salomone. Lic chotiuc ta ajvalilal yu'un ti Israele c'alal laj ech'el yo'nton ta Gabaón ti bu nupel ta be yu'un Dios ta Axibalnae.

### **Ti Salomone ta sbolomalin carretaetic xchi'uc ca'etic**

*(1 R 10.26-29; 2 Cr 9.25-28)*

<sup>14</sup>Ti Salomone laj svol ta tsobel epal carretaetic xchi'uc jcajlejetic ta ca', ti oy yu'un chanlajuneb ciento (1,400) ta cot carretaetic xchi'uc lajcha'mil (12,000) jcajlejetic ta ca', ti laj stunes ta sbainel sq'uelel carretaetic ti chabibil ta jujun lum sventa letoe, xchi'uc c'ot ta yajchabivanej stuc ti ajvalil ta Jerusalene.

<sup>15</sup>Ti ajvalile, c'ot ta pasel yu'un ti laj stsob sba ti platae, ti oroe, ti busul ta j'ech'el co'ol s'elan ton ta Jerusalene. C'ot ta pasel xtoc ti busul no'ox ta j'ech'el ti ch'ut te'e jech c'u cha'al ti te'tical icux mu vocoluc ta tael ta stenlejaltique.

<sup>16</sup>Ti ca'etic ta stunes ti Salomone, ta xlic tael ta Muzri xchi'uc ta Cilicia. Ta xmanbat tael yu'un yajbolomajeltac ajvalil ti bu taje.

<sup>17</sup>Ti jcot carreta ta xlic tael ta Egiptoe, vaquib ciento (600) ta sep plata taq'uin ti stojole, lajuneb xvaxacvinic (150) ta sep plata stojol ti jcot ca'e. Scotol ti ajvalil yu'un ti hitaetique, xchi'uc ti sirioetique, ta yoc ta sc'ob xa yajbolomajeltac Salomón ta smanic loq'uel.

## **2 Crónicas 2**

### **Ti Salomone ta xac' strate xchi'uc ti Hiram ajvalil yu'un ti Tiroe**

*(1 R 5.1-18; 7.13-14)*

<sup>1</sup>Ti Salomone c'ot ta nopel yu'un ta sva'anel xch'ulna ti Diose, xchi'uc jbej na ti bu ta xchoti ta xventainvane.

<sup>2</sup>Ta sventa taje, lic xchapan lajuneb xchanvinic mil (70,000) ta vo' jcuch-icatsiletic, xchi'uc chanvinic mil (80,000) ta vo' j'an-tonetic ti ta x'abtejic ta yut te'tique. Oy oxmil xchi'uc vaquib ciento (3,600) ta vo' ti jq'uel-abteletic ta xalic mantal ti c'usitic sc'an pasele.

<sup>3</sup>Ta ts'acal to un, ti Salomón une xi laj stac batel mantal ta stojol ti Hiram ajvalil yu'un ti Tiroe: “Jech xapas ta jtojol ec jech c'u cha'al laj apasbe ti jtot Davide, ti ta xatacbe tael te'etic ti naca ch'ut te'e, yo' jech ta xich' va'anel jbej na ti bu xu' ta xinaquie.

<sup>4</sup>A'yio ava'i, ta jva'an jbej ch'ulna sventa ta xc'ot ta yu'un ti Ajvalil Dios cu'une, ti ta jchic'be ti muil poxetic ta sventa ti stoyel xi'ele. Staoj yav ta xcac' ti cholbil pane. Ta xcac' ti chic'bil matanal ta jujun xmal sacube, ta jujun sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ta sq'uinal ti jujun ach' ue, xchi'uc ti yan q'uinetic ti xlic xcaj no'ox ta xich' spasel yu'un Israel sventa stoyel xi'el ti Ajvalil Dios cu'uncutique.

<sup>5</sup>Ja'uc ti ch'ulna ta jva'ane, tsots sc'oplal muc' ta jmeltsan. Ti Dios cu'uncutique, stuc no'ox ech'em cajal c'otem yu'unic ta scotol ti yan diosetique.

<sup>6</sup>Manchuc mi jech un, ¿buch'u ono'ox la xu' yu'un ta smeltsanbe ti xch'ulnae, ti c'alal smacoj ta yutsilal slequilal ti c'u sjamlej oy ti vinajele xchi'uc scotol ti c'usitic oy



yu'une? ¿Buch'uun la ya'yel un mi ta xnaqui caloj ti bu ta jmeltsanbe ti xch'ul nae, c'alal ja' no'ox ta xtun ta xchic'obil pom sventa ti yich'obil ta muq'ue?

<sup>7</sup>Tacbun talel un cha'e, junuc buch'u xojtiquin lec ta yabtelanel ti oroe, ti platae, ti c'anal taq'uine, ti tsatsal taq'uine, ti xojtiquin ta yabtelanel ti yax'elan xela poq'ue, ti tsajal poq'ue, ti yax'elantic stsajale, ti sna' lec sloc'tael xluchel xnichimal ti c'usitic ta xtun jmoj xchi'uc ti cajchanubtasvanej ta xtunic cu'un ta Judae, xchi'uc ta Jerusalén jech c'u cha'al scaj-c'anoj ono'ox comel ti jtot Davide.

<sup>8</sup>Tacbun talel xtoc te'etic ti naca ch'ut te'e, ti oq'uil te'e, xchi'uc ti muc'tic muil te' ta xch'i ta Líbanoe. Jna' lec, ti avajtuneltaque sna'ic lec c'u s'elan ta lomesel te' ta Líbanoe. Ti cajtuneltaque ta scolta sbaic xchi'uc ti avajtuneltaque.

<sup>9</sup>Busul no'ox ta jchapan ti te'e. Ti ch'ulna ta jmeltsane, tsots sc'oplal lec muc' ta xich' meltsanel, ti stucuc xa no'ox spajeb ti yutsile.

<sup>10</sup>Mu xch'ay xava'i un, ti ta xcac'be chanib ciento ta yo'obal millon (4,400,000) litro trigo sventa sve'elique. Ja' jech yepal xcac'beic xtoc ti jchop o ta trigoe. Ta xcac'be xtoc chanib ciento xchi'uc cha'vinic mil (440,000) ta litro ti vineo. Ja' jech yepal ta xcac'beic xtoc ti aceite ti j'abteletic avu'une, xchi'uc ti jcuch-si'etic yu'un ti jtuch'-te'etique.”

<sup>11</sup>Va'i ti Hiram une, ajvalil yu'un ti Tiroe, laj stac batel jlic vun ta stojol Salomón ti xi ta xale: “Ti Diose lac'ot ta Ajvalil yu'un ti Israele. Oy syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti steclumale.”

<sup>12</sup>Xi to laj sts'ac batel ti slo'il ya'yeje: “¿Lequil c'optabiluc ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ti c'ot ta meltsajel yu'un ti vinajele, ti banomile, ti laj yac'be jun xnich'on ti ajvalil David ti ech'em sbijile, ti lec tojobtasbile, ti xa'i sbae, ti ta smeltsanbe xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti ta smeltsan jbej na bu ta xventainvane!

<sup>13</sup>Ta jtacbot talel un cha'e, jun vinic ti oy lec sbijile, ti lec xojtiquin ta spasel ep ta tos ti c'usi sc'an pasele, ja' ti jchanubtasvanej Hirame.

<sup>14</sup>Taje, squerem ol jun ants liquem talel ta snitilul ti Dane, ti voq'uem ta Tiroe. Bats'i xtojob ta yabtelanel ti oroe, ti platae, ti c'anal taq'uine, ti tsatsal taq'uine, ti tone, ti te'e, ta yabtelanel ti yax'elan poq'ue, ti yax'elantic sba stsajal poq'ue, ti saquil poq'ue, ti tsajal poq'ue, Jech xtoc sna' lec xluchumaj ta sloc'tael ti c'usitic sc'an loc'taele, ti xtojob ta sliquesel scotol ti c'usitic xlic ta lum stac' pasele. Ta xchi'in sbaic ta yaq'uel iluc abtel jmoj xchi'uc ta stojol ti jq'uel-abteletic avu'une, xchi'uc yaj'abteltac to ox ti atot Davide, ti co'ol s'elan c'ot ta jtot ya'luque.

<sup>15</sup>Jech o xal un, yojtot, taco talel ta stojol avajtunel ti trigoe, ti jchop o ta trigoe, ti aceitee, xchi'uc ti vino ti avaloj ta xavaq'ue.

<sup>16</sup>Ti vu'uncutic une ta jliquescutic ta slomesel ti te' ti jaytos ta xtun avu'un ti oy ta Líbanoe. Ta cajancutic ech'el ta nab, ti c'otuc ta Jopee. Ta jech yepal un, lic xa baino ti bu taj une yo' ta xa'ich'bat ech'el ta Jerusalén.”

<sup>17</sup>Ta ts'acal to, ti Salomón une lic sliques jun tsacob-biil ta stojol scotol ti jyanlumetic ti nacalic ta Israele co'ol s'elan jech c'u cha'al laj stsaquic ta ba'yel yu'un ti David ti ja' stote. Loc' ta chapel oxlajuneb xvaxacvinic mil xchi'uc vaquib ciento (153,600) ta vo'.

<sup>18</sup>Ti va'i yepal taje, laj xch'ac loq'uel lajuneb xchanvinic mil (70,000) ta vo' ta xtunic ta cuch icatsil, xchanvinic mil (80,000) ta vo' ta xtunic ta an ton ta vits, oxmil xchi'uc vaquib ciento (3,600) ta vo' jq'uel-abteletic ti ta spasic ta mantal ti j'abteletique.

## 2 Crónicas 3

### Ta sliques smeltsanel ch'ulna ti Salomone

(1 R 6.1-38)

<sup>1</sup>Ti Salomone lic sliquesbe smeltsanel xch'ulna ti Dios ta vits Moria ti oy ta Jerusalén ti bu laj yac' sba iluc ti Dios ta stojol ti David ja' ti stote, ta osil ti laj xchapanbe yavil ti David ta smajob trigo ti Ornán ti jebuseo xcaltique.

<sup>2</sup>Laj sliques abtel ta xchibal c'ac'al yu'un ti xchibal u ta xchanibal xa jabil stic'lej ta ajvalile.

<sup>3</sup>Ti sliqueb yoc ch'ulna ti laj sliques ta smeltsanel ti Salomone, xi s'elan sbisol jech c'u cha'al li'e: vucub xcha'vinic (27) metro ti snatile, baluneb (9) metro ti sjamleje.

<sup>4</sup>Yamaq'uul sti' ti ch'ulna ta yelovale, yich'oj baluneb (9) metro ti snatile. Co'ol sjamlej yich'oj jech c'u cha'al ti ch'ulnae, jech c'u cha'al ti staylej yich'oj baluneb (9) metroe. Ti Salomone laj sbon lec ta naca lequil oro yamaq'uul ochebal yu'un ti ch'ulnae.

<sup>5</sup>Naca pechajtic tojal tenel-te' laj spac'be ti ta yutile, xchi'uc laj sbon lec ta bats'i oro. Laj sloc'ta ta ch'alel ta sloc'obbail xanetic, xchi'uc sloc'obbail carinaetic.

<sup>6</sup>Laj xnichimtas ta c'upil sba bax tonetic. Spajeb xa no'ox yutsil ti oro laj yich' tunelese.

<sup>7</sup>Xi s'elan laj sbon ta oro scotol yut ti ch'ulnae: ti ts'am-te'etique, ti scaj ti'naetique, ti pac'baletique, xchi'uc ti ti'naetique. Laj sloc'taan ta loc'tael ta pac'bal na ti c'usi oy xiq'uique.

<sup>8</sup>Ta yut ti ch'ulnae, laj xcha'c'alta ta meltsanel bu ta xcom ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, ti yich'oj baluneb (9) metro ti snatile, co'ol sjamlej jech c'u cha'al ti ch'ulna ti yich'oj baluneb (9) metro ti sjamleje. Ta jech yepal un, lic sbon ta bats'i lequil oro, ti jutuc mu laj yich' jtoab ta mil (20,000) kilo ti oroe.

<sup>9</sup>Yalal ti jujun lauxetique, x'ech' jutuc ta o'lol kilo. Laj yich' bonel ta oro xtoc c'u sjamalul yut ta xcha'cojal na.

<sup>10</sup>Ti bu oy ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, laj yac' ta luchel ta loc'tael chib ti c'usi oy xiq'uique ti laj yich' bonel lec ta oroe.

<sup>11</sup>Ti c'u sjamlej smacoj xic' ti c'usitic oy xiq'ue, yich'oj baluneb (9) metro. Ti jun xiq'ue yich'oj buluch-ch'ix xchi'uc oxbej c'ob (2.25 m.) ti snatile, ti tijil c'otem ta

spac'balil yut nae. Ja' no'ox jech snatil yich'oj ti jun xiq'ue, ti snupoj sba c'otel xchi'uc sba xic' ti jun oy xiq'ue.

<sup>12</sup>Mu yanuc snatil xic' ti june, co'ol snatil ti tijil c'otem ta pac'bal nae. Ti jun xiq'ue co'ol snatil ec, ti snupoj sba c'otel sba xic' xchi'uc ti june.

<sup>13</sup>Smacoj baluneb (9) metro ta scotol ti c'usi oy xiq'uique. Va'alic lec, xchi'uc yac'oj yalel satic ta stuq'uil o'lol ti yut nae.

<sup>14</sup>Laj smeltsan xtoc lich'-lich' muc' ta poc' ti yax'elantic sba stsajale, ti yax'elan sbae, xchi'uc ti saquil poq'ue, ti laj sloc'taic ta luchel ti c'usitic oy xiq'ue.

### **Ti chib c'usi balajtic va'anbil muyele**

*(1 R 7.15-22)*

<sup>15</sup>Ti Salomone laj smeltsan chib ti c'usi balajtic va'anbil muyele, ti yich'oj nan vaclajuneb (16) metro ti snatile, ti va'al muyel ta yeloval ti ch'ulnae, ti yich'oj buluch-ch'ix xchi'uc oxc'ob (2.25 m.) volol ti xnichimal sjole.

<sup>16</sup>Laj smeltsan xtoc scarinailtac co'ol s'elan uil ti laj sjoc'anan ta toyol yu'un ti c'usi balajtic va'anbil muyele. Laj xch'al ta loc'tael vo'vinic (100) ta bej xnich' granada ti laj stsoyanan ta carinae.

<sup>17</sup>Ti chib balajtic va'anbil muyel ta yeloval ti ch'ulnae, jun laj yac' ta stuq'uil bats'i c'ob, jun laj yac' ta stuq'uil ts'et c'ob. Ti jun ti va'al muyel ta stuq'uil bats'i c'obe, Jaquín laj yac'be sbi. Ti jun va'al muyel ta stuq'uil ts'et cobe, Boaz laj yac'be sbi.

## **2 Crónicas 4**

### **Ti c'usitic ta xtun ta yut ch'ulnae**

*(1 R 7.23-51)*

<sup>1</sup>Ti Salomone laj smeltsan xtoc jun c'anal taq'uin altar ti yich'oj baluneb (9) metro snatile, ti co'ol yich'oj baluneb (9) metro ti sjamleje, ti yich'oj o'lol yo'obal (4.50) metro ti stayleje.

<sup>2</sup>Laj smeltsan xtoc jun muc' ta c'anal taq'uin pila sventa yavil vo'. Setel laj yich' meltsanel, ti yich'oj o'lol yo'obal (4.50) metro sjamalil ti sti' ta joyobe. Yich'oj buluch-ch'ix xchi'uc oxc'ob (2.25 m.) ti stayleje. Yich'oj o'lol xchanlajunebal (13.50) metro ti setelul ta joyobe.

<sup>3</sup>Ta joyob xocon ti pilae, loc'tabil cha'jil lajuncot (10) tot vacax ti yilojan sbaic cha'ch'ix xchi'uc oxc'ob (45 cm.) ti jujucote, ti jun no'ox snitoj sba xchi'uc ti pilae.

<sup>4</sup>Taj une, ic'bil c'ot yu'un lajcheb (12) c'anal taq'uin loc'tabil tot vacax. Oxib sq'ueloj batel ta yac'ol ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Oxib sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Oxib sq'ueloj batel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale. Oxib sq'ueloj batel ta stuq'uil smaleb c'ac'al. Tiq'uil ochel ti svalopat oquic ta yolone.

<sup>5</sup>Spimil meltsanbil ti pilae, yich'oj chanc'ob (8 cm.) ti co'ol s'elan lirio nichim ti loc'tabil ta svelbenal sti'e. Vaquib xchanvinic mil (66,000) ta litro x'och yu'un ti vo'e.

<sup>6</sup>Laj smeltsan xtoc lajunbej (10) c'anal taq'uin pila. Vo'bej (5) laj yac' ta stuq'uil bats'i c'ob. Vo'bej (5) laj yac' ta stuq'uil ts'et c'ob. Taj une, c'ot ta sventa sapobil scotol ti c'usi ta xich' chiq'uele. Ja'uc ti muc' ta pilae, c'ot ta yavil vo' sventa ta spoc sbaic ti paleetique.

<sup>7</sup>Ta oro laj smeltsan xtoc lajuneb (10) spajleb cantila ti laj yac' ta ch'ulna jech c'u cha'al albil sc'oplale. Vo'ob (5) laj yac' ta stuq'uil bats'i c'ob. Vo'ob (5) laj yac' ta stuq'uil ts'et c'ob.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, laj smeltsan lajuneb (10) mexa, ti laj yac' ta ch'ulnae. Vo'ob (5) laj yac' ta stuq'uil bats'i c'ob. Vo'ob (5) laj yac' ta stuq'uil ts'et c'ob. Laj smeltsan xtoc vo'vinic (100) muc' ta lech-lech ti naca oroe.

<sup>9</sup>Laj smeltsan xtoc amac' yu'un ti paleetique, xchi'uc ti jamal amaq'ue. Naca bonbil ta c'anal taq'uin laj yac'beic ti sti' nailtaque.

<sup>10</sup>Ti muc' ta pilail vo'e, laj yac' ta stuq'uil bats'i c'ob yu'un ti ch'ulnae, ti sq'ueloj batel juteb ta xocon yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>11</sup>Ti Hirame laj smeltsan xtoc ti binetique, ti spulobiltaque, ti lech-lech taq'uinetique, ti c'ot ta pasel tsuts ti yabtel ta xch'ulna Dios ti ac'bat smeltsan yu'un ti Salomone.

<sup>12-16</sup>Ti yabteltaque, xi s'elane: Ti chib balajtic va'al muyele Ti xnichimaltac sjol set-set pasbil ta toyole Ti chib chaj-chaj taq'uin smacobbailtac ti xnichimaltac sjol ti oy ta joyobe Ti chib chaj-chaj taq'uin ti laj yich' cha'chol sloc'obbail granada ti jujune Ti chanib ciento (400) ta bej ti c'ot ta xchibal ta smac xnichimaltac sjol ta toyol ti balajtic va'ambil muyele. Ti lajuneb (10) scajtaque Ti lajunbej (10) pila ti chotol ta sba ti scaje. Ti muc' ta pila sventa yavil vo'e Ti lajcha'cot (12) loc'tabil tot vacaxetic ti oy ta yolone. Ti binetique, ti spulobiltaque, xchi'uc ti stsacobiltaque. Scotol taje, naca ta lequiquil c'anal taq'uin laj yunijesan ti jchanubtasvanej Hiram ti laj spasbe ti Salomón ta sventa xch'ulna ti Diose.

<sup>17</sup>Ti bu laj yich' unijesele, ta yi'al lum ti oy ta yosilal Jordán ta o'lol yu'unic ti Sucot xchi'uc ti Saretane.

<sup>18</sup>Ep ti c'usitic laj smeltsan ta c'anal taq'uinetic ti Salomone. Mi ja'uc xa laj snop ti bisbil to c'u yepal yalal ta xich' tunesele.

<sup>19</sup>Ti Salomón xtoque laj yac' ta meltsanel ti c'usitic ta xtun ta xch'ulna ti Diose, ti altar ti meltsanbil ta oroe, ti mexaetic sventa xcholobil pan ti c'otem ta yu'un ti Diose,

<sup>20</sup>ti co'ol s'elan pajleb cantila ta naca lequil oro meltsanbile, xchi'uc ti slamparailtac ti ta xich' aq'uel ta yeloval Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, ti ta xich' tsanel jech c'u cha'al albil ono'oxe,

<sup>21</sup>ti sloc'obbail nichim une, ti lamparaetique, ti slots'obiltaque, naca ta lequil oro laj yich' meltsanel.

<sup>22</sup>Naca ta lequil oro laj yich' meltsanel un, xulobil ti sc'aq'uemal xnich ti mechae, ti lech-lech taq'uinetique, ti spulobiltaque, xchi'uc ti xchic'obil pome. Ti ochebal yu'un ti

ch'ulnae, ti jujupech sti'tac ti oy ta yut ti bu oy ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, ti sti'tac xtoc ti ch'ulna stuque, naca bonbil ta oro xtoc un.

## 2 Crónicas 5

<sup>1</sup>C'alal tsuts scotol ti abtel yu'un xch'ulna ti Dios ti laj yac' ta meltsanel ti Salomone, ti c'u yepal ti c'usitic meltsanbil ta oro ta plata ti yac'oj comel ta stojol Dios ti David ti ja' stote, ti Salomone bat sq'uej ta sq'uejobil ti oy ta xch'ulna ti Diose.

### Ti xcaxail tratee ich'bil bat ta ch'ulna

(1 R 8.1-11)

<sup>2</sup>Va'i ti Salomón une laj stsob scotol ta Jerusalén ti moletic yu'un ti Israele, scotol ti banquilaletic yu'un ti jujuvoc' nitilule, xchi'uc ti buch'u ich'bil ye sti'ic banquilaletic yu'un ti jujuhop Israele, yo' jech ta xich'ic loq'uel xcaxail strate Dios ti oy ta Sione, yo' jech ta xich'ic batel ta Steclumal David.

<sup>3</sup>Sc'ac'alil ti muc' ta q'aine, ta yucubal (7) u yu'un ti jabile, ti laj stsob sbaic ti israeletic xchi'uc ti ajvalil Salomone.

<sup>4</sup>C'otic scotolic ti moletic yu'un ti Israele, xchi'uc ti levitaetic ta xchechel loq'uel ti caxae.

<sup>5</sup>Jmoj laj yich'ic loq'uel xchi'uc ti Axibalna ti bu nupel ta be yu'un ti Diose, xchi'uc scotol ti c'usitic c'otem ta jtunel ti tiq'uil ta yute, ti ja' yich'ojic batel ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique.

<sup>6</sup>Ti ajvalil Salomone, xchi'uc ti jteclum Israel ti laj stsob sba xchi'uque, vololic ta sts'el ti caxae, ta yaq'uel ti milbil matanal chijetic, xchi'uc tot vacaxetic ti mu atbajuc yepal ta j'ech'ele.

<sup>7</sup>Ta ts'acal to un, ti paleetique laj yich'ic batel c'alal to yut ch'ulna xcaxail strate ti Diose. C'ot yu'unic c'alal to bu oy ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, ta macbil yu'un ti chib ti c'usi oy xiq'uique,

<sup>8</sup>ti xlich'ojan xiq'uic ta smaquel ti c'u sjamlej ti caxae. Smacojic lec c'ot ti caxae, xchi'uc ti sc'atlomte'ale.

<sup>9</sup>Natic lec ti sc'atlomte'altaque, ti xvinaj ech'el ta q'uelel ta yut ch'ulna ta yeloval ti bu oy ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe. Ti ta spate mu xvinaj ta q'uelel une, ti jech staoj yav comem avi tana le' une.

<sup>10</sup>Ti ta yut caxae, c'ajomal no'ox oy ti cha'pech pech-pech ton ti laj stic' comel ti Moisés c'alal oyic to ox ta Horebe, ja' xpech-xpech tonaltac strate Dios ti laj spas ta stojol ti israeletic ti c'alal loq'uic talel ta Egiptoe.

<sup>11</sup>Scotol ti paleetique loq'uic talel ti ta Ch'ul Cuartoe. Ti c'u yepal ti paleetic ta scotole, spocoj stusoj sbaic, ti mu ja'uc laj sna'ic c'usi to ora ta xtunic ti jujuvoq'ue.

<sup>12</sup>Scotol ti jq'uejimol levitaetique, ti Asafe, ti Hemane, xchi'uc ti Jedutune, jmoj xchi'uc ti xnich'nabique, xchi'uc ti jlom yuts' yalalique, va'alic ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti altar ti naca sac ti sc'u' slapojique. Oy ta sc'obic ti set-set taquinetique,





ti jtos o ta vobétique, xchi'uc ti arpaétique. Chapalic vacvinic (120) ta vo' paleetic ta yoq'uisanel ti oq'uesétique.

<sup>13</sup>Va'i un, jmoj vololic scotolic, lic yoq'uisanic ti oq'uese, ti jun no'ox snuq'uic lic q'uejinicque, ta yalbel coliyal ti Diose. Xnic no'ox liquel ti oq'uese, ti set-set taq'uinetique, xchi'uc ti yan c'usitic ep ta tos vobetic ti c'alal xi yacal ta xq'uejinique: “Lequil c'optabiluc ti Diose, yu'un toj lec yo'nton. Sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.” Ta jech no'ox yepal un, volibil c'ot ta toc xch'ulna ti Diose.

<sup>14</sup>Ta scoj ti toque, mu'yuc xu' yu'un ti paleetic ta spasel stoyel xi'el ti Diose, yu'un yutsilal slequilal ti Diose laj svol sba ta sjunul ti ch'ulnae.

## 2 Crónicas 6

### Ti Salomone ta xac'be sventain Dios ti ch'ulnae

(1 R 8.12-66)

<sup>1</sup>Va'i ti Salomón une xi laj yale: “Ti vo'ote, Dios, avaloj ti nacalot ta queoval axinal ti ic' ta j'ech'ele.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, laj jmeltsanbot jun ch'ulna yo' jech ta xanaqui, ti j'ech'el o ta xacom ta naclej ti bu taje.”

<sup>3</sup>Ta jech yepal ti ajvalil une laj sq'uel batel ti bu va'ajtic scotol ti jteclum Israele. Laj sc'anbe slequilal Dios ta stojolic.

<sup>4</sup>Yu'un xi laj yale: “Toj jun yutsil ti Ajvalil Dios yu'un ti Israel ti c'ot ta pasel yu'un sc'op laj yalbe comel ti David ti jtote, ti c'alal xi laj yalbee:

<sup>5</sup>“Ti c'uxi lic jloq'ues tal ta Egipto ti jlumale, yoquel mu'yuc laj jt'uj ta scotol nitilulil yu'un ti Israel yo' jech ta xich' va'anel junuc ch'ulna ta jventae. Mi junuc vinic laj jt'uj yo' ta xc'ot ta jtojobtasvanej yu'un ti jteclumal Israele.

<sup>6</sup>Ti Jerusalene c'ot ta t'ujel cu'un yo' jech tabilun ta na'el ti bu taje. Laj jt'uj ec ti Davide yo' jech ta sventain ti jteclumal Israele.’

<sup>7</sup>Ti David ti ja' jtote, juteb ta yo'nton sc'an ox ta sva'an ya'i ch'ulna sventa stoyel xi'el ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>8</sup>Manchuc mi jech un, le' une, xi albat yu'un ti Diose: ‘Lec ti oy ta avo'nton ta xameltsan ava'i ti jch'ulnae.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, ma'uc c'otem ta aventa ta smeltsanel. Ja' c'otem ta sventa ti anich'on ti ta to xavile. Ja' me unbi ma' ti buch'u ta sva'ambun ti jch'ulnae.’

<sup>10</sup>“Lec un cha'e, yu'un ti Diose c'ot xa ta pasel yu'un ti sc'op ti yaloje. Jech c'u cha'al laj yale, yu'un laj cuchbe yabtel ti David ti ja' jtote. Li'och ta ajvalil ta sventainel ti Israele. Laj jva'an ch'ulna ta sventa ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>11</sup>Laj jt'ic' ochel xtoc ti xcaxail trate yu'un Dios ti laj spas ta stojol ti israeétique.”

- 12** Ta ts'acal to un, ta sba ta sat scotol ti israeletique, laj sva'an sba ti Salomón bu oy ti altar yu'un ti Diose. Lic snub ta toyol ti sc'obe.
- 13** Muyem ta c'opojebal ti meltsanbil ta c'anal taq'uine, ti yac'oj ta meltsanel tey ta o'lol amaqu'e. Yich'oj chib metro xchi'uc vo'ob xcha'vinic centimetro (2.25 m.) ti snatile. Ja' jech yich'oj ti sjamlej xtoque. Yich'oj jun metro xchi'uc vo'lajuneb xcha'vinic centimetro (1.35 m.) ti staylej une. Ta jech yepal un, ta sba ta sat scotol ti jteclum israeletique, laj sq'uejan sba. Lic snub muyel sc'ob ta vinajel.
- 14** Tsots ti xi liquel ti sc'opojel sti'inele: “Ajvalil, Dios yu'un ti Israele, mi ja'uc ta vinajel ta banomil oy jun Dios jech c'u cha'al ti vo'ote. Ta xc'ot ta pasel avu'un ti atratee, ta yaqu'el iluc ti yutsilal avo'nton ta stojol ti buch'u sjunul yo'nton ta xac' sba ta tunel ta atojole.
- 15** C'ot ta pasel avu'un ti c'usi laj avalbe comel ti David ti ja' jtote, ti snupin sba c'ot xchi'uc yabtel ti ac'op ti c'ac'al avi tana li'e.
- 16** C'otuc ta pasel avu'un cha'e, Ajvalil, Dios yu'un ti Israele, ti xi s'elan laj avalbe ti avajtunel David ti ja' jtote: ti mu ono'ox xch'ay ta be ti ta yutsilal avo'nton ta xchoti ta sventainel Israel ti snitilule, yavil mi ta sq'uel sbae, mi ta xc'ot ta pasel yu'unic ti oy jbel c'usi tsots albil jech c'u cha'al laj spas stuc ti Davide.
- 17** Ja' yu'un un cha'e, Ajvalil, Diosot yu'un ti Israele, c'otuc ta pasel avu'un ti c'usitic laj avalbe ti avajtunel David ti ja' jtote.
- 18** “Ja'uc le' une, ¿mi jech van cac'tic, Dios, ti xu' ta xachi'in ta naclej ti viniquetic li' ta banomile, c'alal mi ja'uc xa'och o yu'un ti vinajel xchi'uc ti c'u sjamlej smacoje? ¿Bu la ba ochan o ta ch'ulna ti laj jmeltsanbot une!
- 19** Manchuc mi jech un, Cajval Dios, a'yibun ti jc'opojel jti'inel ti xivocolet ta atojole. Ts'eteluc achiquin ta ya'yibel sc'opojel ti avajtunele.
- 20** C'ac'al ac'ubaluc, mu xavicta aba ta sq'uelel ti ch'ulnae, ti laj aval ta xava'an abae. A'yibo sc'opojel sti'inel ti avajtunel ti li' to ta staot ech'el ta c'oponele.
- 21** A'yibun ti li' to xivocolet ta atojol xchi'uc ti jteclum Israele. C'alal to vinajel ti bu nacalote, a'yibun talel, ti ch'aybil c'otuc ti jmul jcolo'cutique.
- 22** “C'alal mi oy buch'u ta sta smul ta stojol ti xchi'ile, ti ta sujat ta sva'anel ta rextico ti altar li' ta ch'ulnae,
- 23** ta vinajeluc to, liqueso ti chapanel ta sc'an ti avajtuneltaque. Ac'bo stoj ya'i ti buch'u oy smule. Lamluc c'otuc ta sba ti c'usitic chopol ta spase. Pojo xtoc ti buch'u ch'abal smul ti c'u s'elan c'otem ta stojole.
- 24** “C'alal tsalbil ta xc'otic yu'un yajcontraic ti alumul Israel ta scoj ti ta sta smulic ta atojole, ti mi ta sutes sbaique, ti xaslequil-c'optaote, ti xvocolet ta sc'oponel sti'inelot li' ta ch'ulnae,
- 25** ta vinajeluc to, a'yibo ti sc'opojele. Ch'aybo ti smul scoloe. Ta aventauc atuc, suticuc talel ta jteclum ti laj avac'bee, ti laj avac'be ti smolmuc'totic ta vo'nee.



**26**“C'alal mi ta xva'i ti c'ac'ale, ti mu xac' ti vo' ta scoj ti laj sta smul ti jteclume, ti mi xc'opoj xti'inic xa liquel li'e, ti xaslequil-c'optaot xa liquele, ti ta sutes sbaic ti c'alal ta xatsitsic ta scoj ti smulique,

**27**ta vinajeluc to, a'yibo ti sc'opojel sti'inele. Ch'aybo smul scolo' ti avajtuneltaque, xchi'uc ti ateclumal Israele. Tojobtaso ech'el ta lequil be ti bu xu' ta stamic batele. Va'i unbi, ac'o taluc avu'un ti vo' li' ta banomil ti laj avac'be ta xrexto ti ateclumale.

**28**“C'alal mi ta xtal vi'nal, mi chamel ti li' ta jteclume, mi jtos o ti c'usi chopol ta xc'ot ta pasele, mi ta xtaquij ta c'ac'al ti c'usitic ta xch'ie, mi ja' ti c'usitic ta xulesbe sc'oplal ti ts'unubale, mi ta xtal ti c'ulubetique, mi yuch'al ti ts'unubale, mi ta xtal voliaticuc ta tsaquel ta leto ti jteclumalcutic li'e, mi yan ti c'usitic ta xvul ta loq'uele,

**29**a'yibo sc'opojel sti'inel ti xvocolet ta atojole, mi ants, mi vinic, mi ja' scotol ti jteclume. C'alal ta xvinaj ti c'ot xa ta stojolic ti vocole, ti mu x'ech' xjelav ta xa'iique, ti snub xa sc'obic staelot ta c'oponel ta ch'ulnae,

**30**ta vinajeluc to ti bu nacalote, a'yibo talel ti sc'opojel sti'inelique, ti ch'aybil c'otuc ti smul scolo'ique, ti stojuc jujun avu'un ti c'u s'elan stamojic batele, ti vo'ot no'ox xavojtiquin c'u s'elan ta snop ti ta yo'nton xnich'nab ti viniquetique.

**31**Ja' to jech ta xlic xi'taot ta xayich'icot ta muc' ti li' cuxulic ta banomil ti laj avac'be comel ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee.

**32**“Le'e, mi ja' jun jyanlum ti ta namal banomil ta xlic talel ta sventa ti jelavem ti amuc'ul atsatsale, ti muc'tic no'ox c'usi ta xc'ot ta pasel avu'une, ti xtal staot ta c'oponel li' ta ch'ulnae,

**33**ta vinajeluc to ti bu nacalote, a'yibo ti sc'opojel sti'inele. Loc'uc ayanuc ta avo'nton ta pasel ti c'usi ta sc'anbote yo' jech ta xayojtiquinic scotol ti muc'tiquil lumetic ti oy ta banomile, yo' jech ta xi'taot ta xich'ot ta muc' jech c'u cha'al ti ateclumal Israele, ti c'otuc ta yo'ntonic li' ta xavich' tael ta na'el li' ta ch'ulna ti laj jva'ane.

**34**“Ti buyuc no'ox ta xatac batel ti ateclumal ti c'alal ta xloq'uic batel ta stsaquel ta leto ti yajcontraique, mi xvocolet sq'ueloj talel ti jteclum ti vo'ot laj at'uje, xchi'uc ti ch'ulna ti laj jmeltsane,

**35**ta vinajeluc to, a'yibo ti sc'opojel sti'inelic ti xvocolet ta atojole, ti pojbil c'otuc avu'un ti c'usi ta xc'ot ta stojolique.

**36**“C'alal mi ta sta smulic ta atojol ti ateclumale, yu'un mu'yuc buch'u junuc ma' ti mu sa' ti smule, ti ta xcap ajol ta stojolique, ti ta xavac' ta yoc ta sc'ob ti scontraique yo' jech chucbil ta xbatic ta mosovil ta yan jteclum, mi nom, mi li' no'ox nopole, a'yibo ti sc'opojel sti'inelique.

**37**Mi c'otic xa ta jteclum ti bu chucbil batique, ti ta sutes sbaic ta atojole, ti xvocoletic liquel ta xa'i ta yo'ntonic ti oy smulique, ti chopol ti c'usi laj spastique, a'yibo ti sc'opojel sti'inelique.

<sup>38</sup>Mi ta sjunul xa yo'ntonic, ta sjunul xch'ich'elic, ta sut tael ta atojol ti jteclum ti bu ic'bil batic ta chuquele, ti xastaot xa ta c'oponel ti q'uelel batel satic ta stuq'uil ti banomil ti bu laj avac'be ti smolmuc'totic ta vo'nee, ta jteclum ti bu laj at'uje, ta ch'ulna ti bu laj jmeltsane,

<sup>39</sup>ta vinajeluc to, ti bu nacalote, a'yibo ti sc'opojel sti'inelique, ti xvocoletique, ti pojbiluc c'otuc avu'un ti c'usi c'ot ta stojolique, ti ch'aybil c'otuc smulic ta atojol ti avalab anich'nabe.

<sup>40</sup>“Ja' yu'un un cha'e, Cajval Dios, ts'etano ani' achiqin ti ich'biluc tsacbiluc ti sc'opic ti ta staot ta c'oponel li'e.

<sup>41</sup>“Dios Cajval, va'lan, tec'lan xchi'uc amuc'ul atsatsal ti oy ta acaxae. La' li' ti bu chapabil xcuxobil avo'ntone. Ti avajpaletaque, Dios Cajval, sc'u'inojuc c'otuc ti pojel colele. Muyubajicuc no'ox ti buch'u jun yo'nton ta atojole.

<sup>42</sup>Mu xa'ilin, Cajval Dios, yu'un ti ajvalil ti laj at'uje. Vuleso ta avo'nton ti syail xc'uxul avo'nton ta stojol ti David ti ja' avajtunele.”

## 2 Crónicas 7

<sup>1</sup>C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti'inel ti Salomón une, yal tael c'oc' ta vinajel ti laj xchic' ti matanale, xchi'uc ti milbil matanaletique. Noj ta sjunul ch'ulna yutsil slequial ti Diose.

<sup>2</sup>Ti jech taj une, jech o xal un, mu xa xu' x'ochic batel ti paleetique.

<sup>3</sup>C'alal laj yilic scotol israeletic ti c'oq'ue, xchi'uc yutsilal slequial ti Dios ti vul ta yalel ta ch'ulnae, xquejeletic xa laj spatan sbaic ta lumtic ti snupilan xa ti pac'bil tone. Lic xi'taic ti Diose, ti xi ta xcha'alilanbeic ti Dios ta yalbel colyale: “Stuc no'ox lec ti yo'ntone. Sbatel osil oy xc'uxul yo'nton.”

<sup>4</sup>C'alal laj taj une, ti ajvalile, xchi'uc scotol ti jteclume, laj yaq'uic milbil matanaletic ta stojol ti Diose.

<sup>5</sup>Ti ajvalil Salomón une laj yac'be matanal ti Diose, chib xcha'vinic mil (22,000) ta cot milbil tot vacax, xchi'uc vacvinic mil (120,000) ta cot chij. Jech ti ajvalile, xchi'uc scotol ti Israele, laj stsajic ti xch'ulna ti Diose.

<sup>6</sup>Ti paleetique j'ech'el tey va'alic o ti bu staoj ti yavilique. Jech ti levitaetic equé chapalic xchi'uc ti ep ta tos xch'ul vobic ti laj sliques comel ti ajvalil David jun q'uejimol ti xi ta xale: “Sbatel osil oy ma' ti syail xc'uxul yo'ntone.” Xnic no'ox yu'unic oq'uesetic ti paleetic c'alal va'alic scotol ti israeletic.

<sup>7</sup>Ti Salomón xtoc une laj yac' ta ventainel ti o'lol amac oy ta yeloval sti' xch'ulna ti Diose. Ti bu taje, laj yac' ta chiq'uel ti matanaletique, xchi'uc xepu'al ti milbil matanaletic sventa ti lajesobil o'ntonale, yu'un ti ta altar laj yac' ta meltsanel ta c'anal taquine, mu x'och o ti chic'bil matanaletique, ti matanal sat ts'unubaletique, xchi'uc ti xepu'e.



<sup>8</sup>Ta yorail taj une, ti Salomón xchi'uc scotol ti Israele, xchi'uc mu no'ox albajuc yepal talic ta spasel ti q'uin yu'un ti Lambil Yanal Te' Axibal Nae, ti liquem talel ta ochebal yu'un ti Hamate, c'alal to ta sti'il yuc'umal ti Egipto.

<sup>9</sup>Ta yoc'omal un, ja' jun muc'ul q'uin ech', yu'un vucub c'ac'al sjalil laj spasic ti laj yaq'uic ta ventainel ti altare. Vucub to c'ac'al jalij yu'unic xtoc ta spasel sq'uinal ti Lambil Yanal Te' Axibal Nae.

<sup>10</sup>Ta yoxibal xcha'vinic (23) c'ac'al yu'un ti yucubal (7) u une, ti ajvalile laj sc'oponan batel ti jteclume, ti mu'yucuc c'usi sna'ic suticuc ech'el ta snaique, ti muyubajicuc yu'un ta sventa ti oy c'usi lec laj spas ti Dios ta stojol ti Davide, ta stojol ti Salomone, xchi'uc ta stojol ti Israel ti ja' slumale.

### **Ti Diose ta spas trate ta stojol ti Salomone**

(1 R 9.1-9)

<sup>11</sup>C'alal c'ot lec ta tsutsel yu'un Salomón xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti jbej na ta xc'ot ta spasob mantale, xchi'uc scotol ti c'usitic laj snop ta meltsanele,

<sup>12</sup>xi albat yu'un Dios ti c'alal laj yac' sba iluc ta stojol ta ac'ubaltique: “Laj ca'i ti laj ataun ta c'oponel ti'inele. Yu'un ti ch'ulna li'e, laj jt'uj ti c'ot ta yac'obil ti milbil matanaletique.

<sup>13</sup>Ja' yu'un un cha'e, mi ta xcal va'iuc ti c'ac'ale, mi mu xac' ti vo'e, mi ta xcalbe mantal ti c'ulubetic yo' jech ta stsutses ti c'usitic ta xch'i ta osiletique, mi ta jtac talel tsatsal chamel ta stojol ti jteclumale,

<sup>14</sup>mi ta sbic'tajes sbaic ti jteclumale, mi ta xc'opoj xti'inic ta jventa ti jteclumale, mi ta xtalic ta jtojole, mi ta sutes sbaic ti bu chopol stamojic batele, jech ti vu'une, ta vinajel to, ta xca'ibe ti sc'opique. Ta jch'aybeic ti smul scolo'ique. Ta xcha'utsibaj ti yosilic cu'une.

<sup>15</sup>Avi tana une, li' ta xlic batel ta jts'etan jni' jchiquin ta ya'yibel ti sc'opic ti ta xistaic ta c'oponel ti'inele.

<sup>16</sup>Laj jt'uj, c'otem ta jventa ti ch'ulna li'e, ta sventa jna ti mu'yuc spajeb ta xquich' tael ta na'ele. Ta jchabi un, mi ja'uc ta jch'ay ta co'nton.

<sup>17</sup>Lec un cha'e, mi jech ta xapas ta jba ta jsat jech c'u cha'al laj spas ti David ti ja' atote, ti ta xavabtelan batel ta spasel scotol ti c'usi caloje, ti ta xc'ot ta ch'unel avu'un ti oy jbel c'usitic tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti c'usitic nobile,

<sup>18</sup>j'ech'el ta xc'ot ta pasel cu'un ti albil ac'oplal ta xachoti ta ajvalil jech c'u cha'al laj cac' que ta stojol ti David ti ja' atote, c'alal laj calbe ya'i ti mu xch'ay ta be ti oy jun snitilul ta x'och ta ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>19</sup>Ja'uc le' une, mi vo'oxuc ta xlic ach'ac abaic ta jtojole, mi mu xc'ot ta pasel avu'unic ti jbel c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti mantaletic ti laj cac'boxuque, ti ja' no'ox ta xlic abic'tajes abaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique,



<sup>20</sup>ta jtenoxuc loq'uel ta banomil ti laj cac'boxuque. Ta jch'ac jba loq'uel ta stojol ti ch'ulna ti c'otem ta jventae, ti na'lebil c'otuc cu'un ta stojolic ti muc'tiquil lume.

<sup>21</sup>Lilijem ta xcom ma' ti spajebal xa no'ox c'upil sba ti ch'ulna li'e. Scotolic ti buch'utic ta x'ech'ic nopole, ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic ti ta sjac'be sbaique, '¿C'u cha'al jech laj spas ti Dios ta stojol ti muc' ta jteclum le' une, xchi'uc ti ch'ulnae?'

<sup>22</sup>Ta xtac'batic ti ja' ta scoj laj xch'ac sbaic ta stojol ti Ajvalil Dios yu'unic ti smolmuc'totic ta vo'nee, ti loq'uesatic talem ta Egiptoe. Bat yo'ntonic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique. Jech o xal tacbatic talem ta stojolic ti muc' ta vololajele."

## 2 Crónicas 8

### Yabteltac ti laj to spas ti Salomone

(1 R 9.10-28)

<sup>1</sup>Jtob (20) jabil yech'el smeltsanel xch'ulna Dios yu'un ti Salomone, xchi'uc ti na ti bu ta spas mantale,

<sup>2</sup>va'i un, lic xcha'meltsanan jteclumetic ti ac'bat yu'un ti Hirame. Lic yac' nacliicuc israeletic ti bu taje.

<sup>3</sup>Ta ts'acal to un, bat stsac ta c'op ti jteclum Hamat ti oy ta Sobae. Laj yu'ninan xtoc un.

<sup>4</sup>Lic xcha'meltsan xtoc ti lum Tadmor ti oy ta sbajtical banomile, xchi'uc scotol ti jteclumetic ti bu snailtac yu'unic ti c'usitic stac' tunesel lajesele, ti smeltsanoj xa ono'ox ta jteclum Hamate.

<sup>5</sup>Laj xcha'meltsan xtoc ti jteclum Bet-horon ti oy ta ac'ole, xchi'uc ti Bet-horon ti oy ta olone, nac'obbail jteclumetic ti lec meltsanbil ti smocale, ti lec sti'tac ti yich'ojic c'atajtac taq'uin ti ti'naetic yu'une.

<sup>6</sup>Laj xcha'meltsan xtoc ti jteclum Baalate, xchi'uc ti yan jteclumetic ti bu ta sq'uejic ti c'usitic stac' tunesel lajesele. Laj smeltsan xtoc scotol snailtac ti carretaetic sventa ti ac'ob-letoe, ti snaic ti epal jc'ajlejetic ta ca'e xchi'uc scotol ti c'usi xa sc'an va'anel laj ya'i ta Jerusalene, ti ta vits Líbanoe, xchi'uc scotol ti bu xa c'alal smacoje.

<sup>7</sup>Ti jnaclejetic hitita une, ti amorreoetique, ti heveoetique, ti ferezeoetique, xchi'uc ti jebuseoetique, ti capal c'otic ta naclej ti ma'uc israeletic,

<sup>8</sup>ti lec ta alele, ja' xa snitilulic sts'unubalic ta jteclum ti mu'yuc stsutsesatic ta j'ech'el yu'un ti israeletic, tsots lic aq'ue abtejicuc yu'un ti Salomone, ti jech to staoj yav avi tana le'e.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, mi junuc israeletic laj yac' abtejuc jech c'u cha'al junuc mosovil ti laj suj ta spasel ti yabteltaque. C'ajomal no'ox laj stic' ta soldadoil, ta banquilaetic, ta jtsobvanejetic yu'un ti soldadoe, xchi'uc ta jpas-mantaletic yu'un ti buch'u yich'ojic ta sventaic ti carretaetic sventa ti ac'ob-letoe, xchi'uc ta sbainel ti jujuvoc' soldadoe.



<sup>10</sup>Ti jq'uelvanejetic ti sbainojic ta sq'uelel j'abteletic yu'un ti ajvalil Salomone, oy lajuneb yoxlajunvinic (250) ta vo'.

<sup>11</sup>Ti Salomone laj xq'uexnail loq'uel ta Steclumal David ti stseb faraone. Bat yac' ta na ti bu laj smeltsan stuc ti Salomón ta sventae. Laj snop ti mu xcom ta naclej ti yajnil ta spasob mantal ti David ajvalil yu'un ti Israele. Ti bu laj yich' tiq'uel ochel xcaxa ti Diose, ja' ventainbil c'ot ta j'ech'el.

<sup>12</sup>Ti Salomón une ta xaq'uilan chic'bil matanal ta stojol Dios ta sba yaltar Dios ti laj smeltsan ta yeloval sti' ti ch'ulnae.

<sup>13</sup>Tsots sc'oplal ta xac' ta sc'ac'alil yorail ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi jbel tsots sc'oplal albil yu'un ti Moise, ma' ti lec ta alele: ta jujun sc'ac'alil cuxob o'ntonal, ta sq'uinal ti jujun ach' ue, xchi'uc ti oxib q'uin ti ta xich' pasel ta jabile: ja' ti sq'uinal pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile, ti sq'uinal ti xemunaetique, ti sq'uinal Lambil Yanal Te' Axibal Nae.

<sup>14</sup>Laj xchapan lec xtoc bu ta xc'ot stunelic ti jujuchop jech c'u cha'al nopbil yu'un ti David ti ja' stote, yo' jech ta sliques yabtelic ti paleetique, xchi'uc ti ta xlic sbainic stoyel xi'el Dios ti levitaetique, xchi'uc ti ta sbainic ti c'usitic ta xtun yu'un ti paleetic jujun c'ac'ale. Laj xchapan xtoc bu ta xc'ot stunelic ti jujuchop jchabiej ti'na ta x'ech'ic ta jujun ti'nae, ti albil yu'un David ti ja' yajtunel Diose.

<sup>15</sup>Va'i un cha'e, mi jliqueluc ta xictaic ta spasel ti c'u s'elan albilic yu'un ti ajvalil Davide sc'oplal ti paleetique, ti levitaetique, xchi'uc ti buch'utic sbainojic ti c'usitic tsots sc'oplal c'oteme.

<sup>16</sup>Scotol ti c'usi snopoj ta sliques ta spasel ti Salomone, c'ot ta pasel yu'un ta sc'ac'alil ti c'usi ora ta sliques ti sliqueb yoc ti ch'ulnae, ja' to ti c'uxi c'ot ta tsutsel yu'une. Bats'i lec tsutsem com yu'un xch'ulna ti Dios ta j'ech'ele.

<sup>17</sup>Ti Salomón une bat ta Ezió-geber xchi'uc ta Elat ti oy ta sti' nab ti oy ta yosilal Edome.

<sup>18</sup>Ta sventa yaj'opisialtac ti Hirame, laj stac batel barcoetic xchi'uc viniquetic ti yajtunele, ti xojtiquinic lec xtuch'el ti nabe. Jmoj batic xchi'uc yaj'opisialtac ti Salomone. C'otic ta Ofir un, ti jutuc xa mu vo'lajunmiluc (15,000) ta kilo oro laj staic ti bu taje, ti laj yich'ic batel ta stojol ti ajvalil Salomone.

## 2 Crónicas 9

### Ti me' ajvalil liquem talel ta Sabae tal svu'lan ti Salomone

(1 R 10.1-13)

<sup>1</sup>Ti me' ajvalil yu'un ti lum Sabae laj ya'ibe sc'oplal ti oy c'usi ech'em staoj ti Salomone. Bat ta Jerusalén un yo' jech ta sjac'be ti c'usi vocol ta a'yibel ti smelole. C'upil no'ox sba xtixet c'otel, xchi'uc scamellotac xcuchojan batel ti muil poxiletique, ti epal oroe, xchi'uc ti c'upil sba tonetique. C'alal c'ot ta stojol ti Salomone, lic sjaq'uilanbe scotol ti c'usi ono'ox snopoj ta sjaq'ue.

<sup>2</sup>Ti Salomone laj stac' scotol ti c'usi jac'bate. Mi ja'uc jbeluc ti mu'yuc xtac' yu'un sutel ti c'usi ta xjac'bate.

<sup>3</sup>C'alal laj yil ti me' ajvalil yu'un Saba ti ech'em sbijil ti Salomone, xchi'uc ti c'u s'elan smeltsanoj ti jbej nae,

<sup>4</sup>ti ve'liletic mu no'ox albijuc yepal oy ta xmexae, ti c'u s'elan oy bu yavilic ti yaj'opisialtaque, ti c'u s'elan sat yelovic xchi'uc sc'u'ic ti smosovtaque, ti c'u s'elan oy ti jbainej-bisetic xchi'uc ti sc'u'ique, xchi'uc ti c'u s'elan ta xmuyic batel ta ch'ulnae, toj ch'ayal c'ot yo'nton xchi'uc ti c'u s'elan laj yile.

<sup>5</sup>Xi laj yalbe ya'i ti ajvalile: "Ti c'u s'elan laj ca'i ta jteclumal ti c'usitic ta xapase, xchi'uc ti abijile, melel ono'ox ca'itic un.

<sup>6</sup>Le' une, ja' to laj jch'un lec ti laj quil ta jba ta jsat jtuc ti litale. Melel unbi, mi ja'uc sta o'lol yalojbeicun ca'i ti bu c'alal spajeb c'otem ti abijile, xjelav to yepal ta j'ech'el jech c'u cha'al ca'binoje.

<sup>7</sup>¡Xmuyubaj no'ox yo'ntonic ma' ti avajniltac le' une! ¡Mu no'ox albijuc xmuyubaj ta xa'iic ti avajtuneltac ti nabalic ta apat ta axocon ta ya'yiel c'u s'elan ta xloc' ta ave yu'un ti abijile!

<sup>8</sup>¡Lequil c'optabiluc ti Ajvalil Dios avu'un ti lec laj yilot ta sba ta sat ti laj yac' chotlan ta spasob mantal ti la'och ta ajvalil yu'une! ¡Ta sventa ti syail xc'uxul yo'nton ta stojol Israel ti Dios avu'une, ti sbatel osil mu xtub ti sc'oplal yu'une, jech o xal laj sva'anot ta ajvalil yu'unic yo' jech oy stuq'uil yutsil ta xachapanvan!"

<sup>9</sup>Ta jech yepal un, ti me' ajvalile laj yac'be jelavel ta yoc ta sc'ob ti ajvalile, cha'vinic xa no'ox kilo sc'an xc'ot ta chanmil (3,960) kilo ti oroe, xchi'uc mu albijuc yepal muil poxiletic, xchi'uc ti c'upil sba tonetique. Mu'yuc bu xc'ot o jech yepal muil poxiletic ta Israel jech c'u cha'al q'uelanbat ti ajvalil Salomón yu'un ti me' ajvalil ti liquem talel ta Sabae.

<sup>10</sup>Ja' jech ec ti viniquetic yajtuneltac ti Hirame, xchi'uc yajtuneltac ti Salomón ti laj yich'ic talel oro ti laj staic talel ta Ofire, laj yich'ic batel xtoc c'unil te'etic ti laj staique, xchi'uc ti c'upil sba tonetique.

<sup>11</sup>Ti ajvalile, naca ta c'unil te'etic laj smeltsanbe xchac'te'altac ti xch'ulna Diöse, xchi'uc xchac'te'altac ta sna ti bu chotol ta spas mantale, xchi'uc laj smeltsan o ta arpa, xchi'uc jtos o ta vobetic ta stunesel ti jtij-vobetique. Ta yosilal ti Judá une, mu'yuc bu xvinaj o ti va'i s'elan taje.

<sup>12</sup>Ta sventa ec ti ajvalil Salomone laj yac'be scotol ti c'usi laj sc'an ti me' ajvalil ti liquem talel ta Sabae, ti yac'oj xa ono'ox xtoc ti laj spacbe sutel xq'uexol c'u yepal yich'oj talel ti me' ajvalile. Ts'acal to un, sut batel ta slumal ti me' ajvalil ti chi'inbil batel yu'un ti svinictac ti c'otem ta yajtuneltaque.

### **Puc sc'oplal xchi'uc sc'ulejal ti Salomone**

*(1 R 10.14-29; 2 Cr 1.14-17)*

<sup>13</sup>Ti oro ta xich'olan jujun jabil ti Salomone, jutuc xa mu ta xc'ot ta chib xcha'vinic ta mil (22,000) kilo.

<sup>14</sup>Ti patanetic ta stojic ti jbolomajeletique, ti jpaxyal jbeinajele, mu'yuc xa tsacbil ta atel une. Ma'uc no'ox taje, ta x'ich'bat talel oro xchi'uc plata ti Salomón yu'un scotol ti ajvaliletic ti oyic ta Arabiae, xchi'uc ti its'inal ajvaliletic yu'un ti jteclume.

<sup>15</sup>Ti ajvalil Salomone laj yac' ta meltsanel xtoc lajunvinic (200) ta pech muc'tic macobbail ti vots'bil ta oroe, ti yich'oj vaquib kilo oro yalal ti jujune.

<sup>16</sup>Laj yac' ta meltsanel xtoc vo'lajunvinic (300) biq'uit macobbail ti x'ech' jutuc ta oxib kilo yalal ti jujun ti pucbil oroe, ti bat yac' ta jbej na ti sbiinoj “Muc' ta te'etic yu'un Líbanoe”.

<sup>17</sup>Ta c'upil sba saquil ton xtoc, laj yac' ta meltsanel muc' ta chotlebal, ti laj yal mantal ti ac'o sbonic ta bats'i oroe.

<sup>18</sup>Ti muc' ta chotlebale, ta svac-cajal to tec'obal oy, xchi'uc oy stec'ob acanil ti meltsanbil ta oroe. Yich'oj scaj c'obal ta jujujot xocon ti chotlebale, ti cotajtic cha'cot sloc'obbail león ta sts'ele.

<sup>19</sup>Cotajtic xtoc lajcha'cot (12) loc'tabil león ta jujujot xocon ti vac-coj tec'obale. ¡Mu'yuc jech junuc pasob mantal ti xco'olaj meltsanbile!

<sup>20</sup>Ma'uc no'ox taje, scotol sbistac ti ajvalile, naca ta oro meltsanbil. Jech meltsanbil xtoc ti lech-lech taq'uinetic ti oy ta sna stuc ti sbiinoj “Muc' ta te'etic yu'un Líbanoe”. Mu'yuc c'usi jtosuc meltsanbil ta plata, yu'un peq'uel stojol ti c'alal yorail tiq'uil ta ajvalil ti Salomone.

<sup>21</sup>Ti barcoetic yu'un ti ajvalil ti ta xbatic ta Tarsis xchi'uc yajtuneltac ti Hirame, jten ta xc'ot ta jujun to ox-ox jabil. Yich'ojic talel ti oroe, ti platae, ti c'upil sba saquil tone, ti maxetique, xchi'uc ti c'upil sba tsequetel tuluc' mutetique.

<sup>22</sup>Ti ajvalil Salomone, stuc no'ox ti cajal c'ot sc'oplale. Ech'em ti sc'ulejale. Jelavem ti sbijile. Mu sta ti yan ajvaliletic ti oyic ta sbejel banomile.

<sup>23</sup>Scotol ti ajvaliletic ti oy ta sjoylej banomile, juteb ta yo'ntonic sc'an ta sq'uelic ya'i, ta xchiquinta ya'i c'u s'elan sbijil ac'bil ti Salomón yu'un ti Diose.

<sup>24</sup>Scotolic, xi s'elan jujun jabil ta xich'beic ech'el ti smotone: ti c'usitic meltsanbil ta platae, ti ta oroe, ti mochibal c'u'ile, ti pojobbail abtejebale, ti juch'bil muil poxile, ti ca'etique, xchi'uc ti mulaetique.

### **Ti Salomone ta sbolomalin ti carretae xchi'uc ti ca'e**

*(1 R 10.26-29; 2 Cr 1.14-17)*

<sup>25</sup>Ti Salomone oy yu'un chanmil (4,000) nail ca'etic ta stunes ta sventa ti sca'taque, xchi'uc ti scarretataque. Oy yu'un lajcha'mil (12,000) jcajlejetic ta ca' ti yac'ojbe sbain ta xchabiel snailtac carreta yu'un ti ac'ob-letoe, xchi'uc jchabivanej yu'un stuc ti bu ta spas mantal ta Jerusalene.

<sup>26</sup>Ti Salomone, c'otem ta banquialal ajvalil yu'unic scotol ti ajvaliletic ta xlic ta yosilal uc'um Eufresate, ti xjelav to ech'el ta slumal ti filisteoetique, ti ta xc'ot c'alal sti'il yosil ti Egiptoe.

<sup>27</sup>Ti ta Jerusalene, c'ot ta pasel yu'un ti ajvalile ti co'ol s'elan ton busuluc no'ox ti platae, ti co'ol s'elan te'tical icux ti ch'ut te' ta stenlejale.

<sup>28</sup>Ti ca'etic ta stunes ti Salomone, c'alal to Muzri ta xiq'uic talel, xchi'uc ta xic' talel xtoc ti ta yan muc'tiquil lumetique.

### **Cham ti Salomone**

(1 R 11.41-43)

<sup>29</sup>Ti sliqueb ya'yejal sc'oplale, xchi'uc ti slajeb ya'yejal sc'oplal ti Salomone, ts'ibabil com ta slo'il ya'yej ti j'alc'op Natane, ti c'usi laj scaj'al ti Ahías ti liquem talel ta Siloe, xchi'uc ti c'usitic ac'bat yil ti j'alc'op Iddo sc'oplal ti Jeroboam xnich'on ti Nabate.

<sup>30</sup>Ti Salomone, cha'vinic (40) jabil tun ta ajvalilal ta stojol scotol slumal ti Israel ta Jerusalene.

<sup>31</sup>C'alal chame, bat smuquic ta smuquinal stot ti sbiinoj Steclumal Davide. Va'i un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti Roboam ti ja' xnich'one.

## **2 Crónicas 10**

### **C'ot ta cha'voc' ti israeletic ta scoj ti oy cha'vo' ajvalile**

(1 R 12.10-24)

<sup>1</sup>Ti Roboame bat ta Siquem, yu'un batem scotol ti israeletic yo' jech ta xva'anat ta ajvalil.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, laj ya'i ti Jeroboam xnich'on ti Nabat ti oy ta Egipto ti c'alal jatav batel yu'un ti ajvalil Salomone. Sut talel xtoc un ti oy ta Egiptoe.

<sup>3</sup>C'alal laj staic ta iq'uel ti Jeroboame, xi laj yalic scotolic ti israeletic ti c'alal bat sc'oponic ti Roboame:

<sup>4</sup>—Ti atote, toj tsots laj yilbun jvolcutic. Baino cu'uncutic avi tana li' une ta xchanel jc'oplalcutic ti tsots ilbajinel laj yac' comele. Ta xcac' jbacutic ta tunel ta atojol un —xiic.

<sup>5</sup>—Xatalic ca'itic c'alal li' ta oxib c'ac'ale —xi laj stac' ti Roboame. Va'i un, scotolic sutic ech'el.

<sup>6</sup>Ti ajvalil Roboam une xi bat sjac' bijubtasel ta stojol ti moletic yajtuneltac to ox c'alal ech' ti Salomón ti ja' stote: —¿C'u s'elan xu' xabijubtasicun yo' oy c'usi ta jtac'be ti jchi'lactique?

<sup>7</sup>Xi laj staquic ti stuquique: —Mi ta xac'an ti lec xavil aba xchi'uc ti jchi'lactique, tsotsan ta spasbel ti c'usi lec xa'iique, lecuc ave ati' ti c'u s'elan ta xatac'be sutele. Ta xac' sbaic ta tunel ta atojolal unbi.

<sup>8</sup>Ja'uc ti Roboam une mu'yuc xac' ta venta c'u s'elan tojobtasat yu'un ti moletique. C'ajomal no'ox bat sjac' a'yej ta stojol querem viniquetic ti co'ol xch'ielique, ti ochemic ta yajtuneltaque.

<sup>9</sup>Xi lic sjaquuilane: —¿C'u s'elan xu' xabijubtasícun yo' oy c'usi ta jtac'be ti jchi'lactic ti laj sc'anbeicun ti ac'o jchapanbeic ti svocolic ti ac'batic comel yu'un ti jtote?

<sup>10</sup>Ti querem viniquetic ti jmoj xch'ielic xchi'uque, xi laj staquique: —Ti jchi'lactic laj sc'anbot ti ac'o achapanbe ti svocolic ti ac'batic comel yu'un ti atote, jech sc'an ta xatac'be jech c'u cha'al li'e: 'Mi tsots laj yilboxuc avocolic ti jtote, x'ech' to ta xac' ma' ti vu'un une.

<sup>11</sup>Ti bu c'alal c'ot avilbajinel ta abtel yu'un ti jtote, x'ech' to me ta jpas ta atojolic ma' ti vu'un une. Mi ta leax no'ox laj stsitsoxuc ti jtote, ti vu'une, yich'oj lec staquinal sba sni'tac ma' ti nucul ta xac'boxuc ava'iique.

<sup>12</sup>Ta yoxibal xa c'ac'al un, bat ti Jeroboam xchi'uc scotol ti jteclum ta stojol ti Roboame jech c'u cha'al yalaj ti ajvalile.

<sup>13</sup>Ja'uc le' une, ti ajvalil Roboame, tsots ye sti' laj stac' ti mu ja'uc laj yac' ta venta c'u s'elan bijubtasvan ti moletique.

<sup>14</sup>Ja' lic yal ti xi s'elan bijubtasat yu'un ti querem viniquetique: ti mi tsots ilbat svocolic yu'un ti stote, ti stuque, x'ech' to ta xilbe ti svocolique. Mi tsots jisvan ta nucul ti stote, ti stuque, x'ech' to ta sjisvan ta nucul ti yich'oj staquinal sba sni'taque.

<sup>15</sup>Ti mu'yuc xac' ta venta jteclum ti ajvalile, nopbil yu'un Dios ti jech ta xc'ot ta pasele yo' mu stselbuj ti c'u s'elan albil yu'un Dios ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, ti ac'bat sna' ti Ahías ti liquel talel ta Siloe.

<sup>16</sup>C'alal laj yilic scotol ti jteclum Israel ti mu'yuc x'ac'van ta venta ti ajvalile, xi s'elan laj staquic sutele: “Xlajet to ma' ti ta x'otesvan ta be yuni nitilul ti David une. Laj to sc'oplal ma' ti ta jch'acbe jrextocutic xnich'on ma' ti Isai une. Batic xch'a ta jnatic ta jujun, israeletic. Tey sq'uel sba ca'tic stuquic ti yuni nitilultac ti David une.” Ta jliquel no'ox un, scotol israeletic batic c'alal to snaic.

<sup>17</sup>Ti israeletic nacalic ta jteclumetic yu'un ti Juda une, staoj yav ventainbil comic yu'un ti Roboame.

<sup>18</sup>Ti Roboam une c'alal laj stac batel ti Adoram ti sbainoj sujvanej ta abtele, milat ta ton yu'un ti israeletic. Va'i un, ti ajvalil Roboame muy ta scarreta ta anil, c'alal to Jerusalén jatav batel.

<sup>19</sup>Ja' c'ot ta pasel lic scontrainic snitilul David ti israeletic, ti jech to oyic avi tana le'e.

## 2 Crónicas 11

<sup>1</sup>C'alal c'ot ta Jerusalén ti Roboame, lic stsob balunvinic ta mil (180,000) soldado ti laj st'uj loq'uel ta stojol snitilultac ti Judae, xchi'uc ta stojol snitilultac ti Benjamine yo' jech ta stsac ta c'op ti israeletic, xchi'uc ta yich'el ti yabtele.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, c'oponat yu'un Dios ti Semaiase, ti ja' jun yajtunel Dios ti xi albat ya'i mantale:

<sup>3</sup>“Albo ya'i ti Roboam xnich'on ti Salomone, ajvalil yu'un ti Judae, xchi'uc scotol ti israeletic yu'un ti Judae xchi'uc ti Benjamine,

<sup>4</sup>ti ta xcalbeic ya'iic ti mu stsac sbaic ta leto ti jmoj svinquilel sbaique. Suticuc ech'el ta snaic scotolic, yu'un c'ot ta chapel cu'un.” C'alal laj ya'iic ti va'i s'elan albatic yu'un ti Diose, sutic ech'el. Laj spajes sbaic ta scontrainel ti Jeroboame.

### Laj yich' lec yip ti Roboame

<sup>5-10</sup>Ti Roboame och ta ajvalilal ta Jerusalén, ti lic smeltsanan nac'obbail jteclumetic ta Judae. Taje, laj stsac lec yip yu'un ti Belene, ti Etame, ti Tecoe, ti Bet-sure, ti Socoe, ti Adulame, ti Gate, ti Maresae, ti Zife, ti Adoraime, ti Laquise, ti Azecae, ti Zorae, ti Ajalone, xchi'uc ti Hebrone, nac'obbail jteclumetic yu'un ti Judae, xchi'uc ti Benjamine.

<sup>11</sup>Lec chabibil yu'un ti nac'obbailetic, lic sva'anan banquial soldado ti ac'bil sve'elique, yaceiteic, xchi'uc ti svinoique.

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yac'anbe smacobbailic xchi'uc slanzaic ta scotol ti oyic ta jujun jteclumetic, ti lec chabibil yu'un ta j'ech'ele. Ti Roboam une och ta yoc ta sc'ob ti Judá xchi'uc ti Benjamine.

<sup>13</sup>Ti paleetic une, xchi'uc ti levitaetic ti buyuc no'ox tanijemic ta sjunlej Israele, tal stsob sbaic xchi'uc.

<sup>14</sup>Yu'un ti levitaetic laj yictaic comel yosil sbanomilic ti bu ta sq'uel ti xchijique, xchi'uc ti c'usitic x'ayan yu'unique yo' jech ta xbatic ta Jerusalén, yu'un buyuc xa no'ox ta yosilal ti Judae, pajesatic ti ta xtunic ta yajpaletac Dios yu'un ti Jeroboam xchi'uc ti yajtuneltaque.

<sup>15</sup>Lic sva'anan yajpaletac stuc ti Jeroboam ti ta x'abtejic ta ch'ulna ti ma'uc sventa ti Diose, ta sventa stoyel xi'el ti pucujetic, xchi'uc ti loc'tabil vacaxetic ti laj yac' ta meltsanele.

<sup>16</sup>Jech ec ti buch'utic ayanem loqu'em ta yo'nton ta sa'ilan ti Ajvalil Dios yu'unic ti Israele, jech laj spasic ec jech c'u cha'al laj spasic ti paleetic, xchi'uc ti levitaetic, batic ta Jerusalén yo' jech ta xac'beic milbil matanal ti Ajvalil Dios yu'unic ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>17</sup>Laj stsac yip yu'unic ti ajvalil ti oy ta Judá une, co'ol sjol yo'ntonic xchi'uc ti Roboam xnich'on ti Salomone, ti svoloj sbaic oxib jabil sjalil ta stojole. Oxib no'ox jabil bat ti laj spas jech c'u cha'al ech' ti David xchi'uc ti Salomone.



<sup>18</sup>Ti Roboam une laj yic' ti Mahalat yantsil nich'on ti Jerimote, ti ayan talem ta stojol ti David xchi'uc ti Abihail yantsil nich'on ti Eliabe, smom xtoc ti Isaie.

<sup>19</sup>Xnich'on ti Roboam xchi'uc ti Mahalate, ja' ti Jehuse, ti Semariase, xchi'uc ti Záhame.

<sup>20</sup>Ts'acal to un, lic yic' xtoc ti Maacae, yantsil nich'on ti Absalone. Ti xnich'nabtac laj yile, ja'ic ti Abiame, ti Ataie, ti Zizae, xchi'uc ti Selomite.

<sup>21</sup>Vaxaclajunvo' (18) yajniltac ti Roboame. Oy oxvinic (60) ta vo' ti sts'acal ajniltaque. Ta scotol ti antsetic yu'un une, ja' tuch'baj ta yo'nton ta xa'i ti Maacae. Laj yil vaxaquib xcha'vinic (28) ta vo' squeremtac, oxvinic (60) ta vo' stsebtac.

<sup>22</sup>Ti Roboame laj stic' ta jtsobvanej yu'un yits'inabtac ti Abiam yol ti Maacae. Oy ta yo'nton ta stic' ya'i ochel ta ajvalil.

<sup>23</sup>C'ot ta nopel yu'un ta j'ech'el ti laj xch'acan batel ti xnich'nab ta sventainel scotol yosilal ti Judae, xchi'uc yosilal ti Benjamine, xchi'uc ti nac'obbail jteclumetique, ti laj yac'anbe ti c'usitic ta xtun yu'unique, xchi'uc laj sa'anbe ep yajniltac.

## 2 Crónicas 12

### Ti Sisaque ta sbec' ta ilbajinel ti Judae

(1 R 14.21-31)

<sup>1</sup>C'alal yich'oj xa lec yip yabtel ta ajvalilal ti Roboame, ti oy xa lec yip ti yo'nton xa'i sba ta j'ech'ele, lic yicta sba ta xch'unel ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Diose. Jech lic spasic scotol ti israeletic eque.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, ti mu'yuc xa slequilic ta stojol ti Diose, ti ta yo'obal jabil yochel ta ajvalilal ti Roboame, ti Sisac ajvalil yu'un ti Egiptoe, bat stsac ta leto ti Jerusalene.

<sup>3</sup>Yic'oj ech'el lajcha'mil (12,000) ta cot carreta sventa ac'ob-leto, oxvinic ta mil (60,000) soldadoetic ti cajalic ta ca'e, xchi'uc yan xchi'iltac ti jun yepalic liquemic talem ta Egiptoe, ja'ic ti libioetique, ti suquienoetique, xchi'uc ti etiopeetique.

<sup>4</sup>Laj yu'ninan ti nac'obbail jteclumetic oy ta Judae, ti c'ot c'alal to Jerusalene.

<sup>5</sup>Va'i un, ti j'alc'op Semaiase bat ta stojol ti Roboame, xchi'uc ta stojol ti banquilaletic yu'un ti Judae, ti stsoboj sbaic ta Jerusalén ti xvolet xa batel ti Sisaque, ti xi laj yalbe ya'iique: —Ti Diose ta xal ti laj xa avictaic comele. Ch'abal xa c'usi ta ael. Jech o xal tana li' une, sq'uelojoxuc xa no'ox ta xayac'oxuc ta yoc ta sc'ob ti Sisaque.

<sup>6</sup>Ti banquilaletic yu'un ti israeletic, xchi'uc ti ajvalil yu'unique, laj yilic ti jech laj spastique. Lic sbic'tajes sbaic ta sjunul yo'ntonic ti xi laj yalique: —¡Melel cac'tic, jech ono'ox xal ma' ti Dios une!

<sup>7</sup>C'alal laj yil Dios ti biq'uit laj yac' sbaique, xi laj yalbe ya'i ti Semaiase: “Ti jech laj sbic'tajes sbaique, mu'yuc ta jtsutsesic. Ta xc'ot no'ox ta pascal ti ta jpoj ta jcolta liquele. Ma'uc ta jtunes ti Sisac yo' jech ta jloq'ues ti sc'ac'al co'nton ta stojol ti Jerusalene.

<sup>8</sup>Ja'uc le' une, ta xcac' que jti' ti pasbilitic ta mantal ta xcomic yu'une, ti licuc yilic stuquic ti mu xco'olaj xchi'uc ti c'u s'elan ta yich'elun ta muq'ue xchi'uc ta yich'el ta muc' ti ajvaliletic ta yan jteclume.”

<sup>9</sup>Ti Sisac ajvalil yu'un ti Egiptoe laj stsac ta leto ti Jerusalene. Laj yu'ninan ti c'usitic tsots sc'oplal stunel ta xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti na ti bu ta spas mantal stuc ti ajvalile. Scotol laj xchaj ta q'uelel. Laj yich' batel ti macobbailetic meltsanbil ta oro ti laj yac' ta meltsanel ti Salomone.

<sup>10</sup>Ti ajvalil Roboam une, naca xa ta c'anal taquin laj yac' ta meltsanel xq'uexol ti macobbail oroe, ti laj xchabi yu'un ti j'opisialetic ti sbainojic ta xchabiel ti ochebal yu'un ti pasob mantale.

<sup>11</sup>C'alal jujun velta ta xbat ta xch'ulna Dios ti ajvalile, ta xbatic ec ti jchabivanejetique, ti ta xich'ic batel ti macobbaile. Mi laj stu une, ta xaq'uic ta na bu oy ti jchabivaneje.

<sup>12</sup>Ti jech laj sbic'tajes sba ti Roboam une, lamaj sc'ac'al yo'nton ti Dios ta stojole. Mu'yuc xtubbat sc'oplal ta j'ech'el. Manchuc mi jech un, ta Judá une, oy c'usitic lec ta xc'ot ta pasel ta j'ech'el.

<sup>13</sup>Ti ajvalil Roboam une lic to xcha'ich' yip ti yabtele. Staoj yav lic ventainvanuc. C'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Roboame, yich'oj xa ox jun yoxvinic (41) jabil, ti vuclajuneb (17) no'ox jabil laj spas mantal ta jteclum Jerusalén, jun jteclum ti laj st'uj ti Dios ta sventa scotol ti snitilultac ti Israele ti ta xc'ot ta yich'obil ta muq'ue. Naamá sbi sme' ti Roboam ti liquem talel ta jteclum Amone.

<sup>14</sup>Mu lecuc ti c'usitic laj spase. Mu ta sjunuluc yo'nton laj stam batel c'usi ta sc'an ti Diose.

<sup>15</sup>Sc'oplal slo'il ya'yejal yabtel ti Roboam ti c'alal lic talele, xchi'uc c'alal to slajebale, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yej ti j'alc'op Semaiase, xchi'uc ti j'alc'op Iddoe, xchi'uc ti bu tsacajtic sbiic ti jujuchope. Xlic xcaj no'ox letovajel yu'unic ti Roboam xchi'uc ti Jeroboame.

<sup>16</sup>C'alal cham xtoc ti Roboame, laj smuquic ta Steclumal David. Ta ts'acal to un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti xnich'on ti Abiam sbie.

## 2 Crónicas 13

### Ti stic'lej ta ajvalil yu'un Judá ti Abiame

(1 R 15.1-7)

<sup>1</sup>Lic ochuc ta ajvalilal yu'un Judá ti Abiam c'alal xvaxaclajunebal (18) jabil yochel ta ajvalil ti Jeroboame.

<sup>2</sup>Oxib jabil och ta ajvalilal ta Jerusalén. Micaías sbi ti sme'e yantsil nich'on ti Uriel ti liquem talel ta Gabaae. Lic letovajicuc ti Jeroboam xchi'uc ti Abiame.

<sup>3</sup>Ti Abiam ti laj sliques ti letoe, c'ajomal no'ox oy yu'un chanib ciento ta mil (400,000) t'ujbil soldadoetic. Ja'uc ti Jeroboame, oy yu'un vaxaquib ciento ta mil (800,000) t'ujbil soldadoetic ti tal volvanicuc ta letoe.

- <sup>4</sup>Va'i un, ti Abiame xi lic avanuc ti va'al ta vits yu'un Zemaraim ti oy ta svitsal yosilal ti Efraine: “¡Jeroboam xchi'uc acotolic israeletic, a'yibeicun ava'iic lec li'e!
- <sup>5</sup>¿Mi yu'un mu xana'ic ya'yel ti mu sutes ye sti' ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele? Laj spas jun trate ta stojol ti Davide, ti xquehcun ta x'ech'ic ta ajvalil sbatel osil ti snitilultaque.
- <sup>6</sup>Ja'uc le' une, lic scontrain yajval ti Jeroboam xnich'on ti Nabate, yajtunel to ox ti Salomón xnich'on ti Davide.
- <sup>7</sup>Lic voliatuc yu'un jchopol jol jti'oval viniquetic, ti cajal ye sti'ic ta stojol ti Roboam xnich'on ti Salomone. Jch'iel vinic to, ma'uc to cajal ye sti' xa'i sba. Mu to sna' spaquel sc'oplal.
- <sup>8</sup>Avi tana ti vo'oxuc une, cajal xa ave ati'ic ta scontrainel ti ajvalil yu'un Dios ti c'alal ac'bil ta sba snitilultac ti Davide. Tsots xa xava'i abaic ta sventa ti epoxuque, xchi'uc ti oy ta avoc ta ac'obic yepal sloc'tabil ti ch'inic vacax meltsanbil ta oro ti laj yac' ta meltsanel ti Jeroboam yo' ta xc'ot ta avajdiosique.
- <sup>9</sup>¿Mi mu lajuc xa atenic loq'uel ti levitaetique, xchi'uc yajpaletac Dios snitilultac ti Aarone? Laj xa ava'anic yan avajpaleic jech c'u s'elan ta spasic ti jyanlum jnaclejetic ti yan yajvalique. ¡Bal ta xava'iic yu'un ti buch'utic ta xaq'uic jcot ch'in vacax xchi'uc vuc-cot chij c'alal ta xtal yac' sbaic ta ventainele! Le'e, utsuc xa ta xava'anic ta pale yu'un avajdiosic ti c'alal ma'uc Diose.
- <sup>10</sup>Ja'uc ti vu'uncutique, mu'yuc jtenojcutic comel ti Ajvalil Dios cu'uncutique. Ti yajpaletac Diose, ja'ic snitilultac ti Aarone. Ti buch'u sbainojic ta spasel ti c'usi sc'an pasele, ja'ic ti levitaetique.
- <sup>11</sup>Ti stuquique sbainojic xmal sacub ta yac'bel chic'bil matanal ti Diose, ta yaq'uel ti pome, ta yaq'uel ta mexa ti lequil pan ti tsots sc'oplal c'oteme, ta stsanel jujun mal c'ac'al ti lamparaetic ti co'ol s'elan pajleb cantila ti meltsanbil ta oroe. Yu'un ti vu'uncutique ta xc'ot ta pasel c'usi ta sc'an ti Ajvalil Dios cu'untique, ti atenoj ajipoj xa comel ti vo'oxuque.
- <sup>12</sup>Mu xch'ay xava'i ti vo'oxuque, jba'be ech'el cu'uncutic ti Diose xchi'uc ti yajpaletaque, ti chapalic xa ta yoq'uisanel ti oq'uese, svinajeb ti licuc ti letovajel ta atojolique. Le' une, israeletic, mu stsal avu'unic ta scontrainel ti Ajvalil Dios yu'unic ti amolmuc'totic ta vo'nee. Laj to sc'oplal ma' ti xu' xatsalvanic une.”
- <sup>13</sup>Ti yajchabivanej soldado stuc ti Jeroboame, yalobje xa mantal ti mucul tsacvanicuc ta leto ti xvoletic batel ta patile. Ti yepal yajsoldadotac ti Jeroboame va'alic ta stuq'uil ti yajsoldadotac ti Judae, ti ta patil ta stsacvanic ta leto ti yane.
- <sup>14</sup>C'alal laj sq'uel batel spatic ti Judae, laj yilic ti xc'anobaj no'ox talel ti leto ta yeloval ti bu oyique, xchi'uc ta spatic un. Va'i un, lic sc'anbeic vocol ti Diose. Laj yoq'uisanic oq'ues ti paleetique.



<sup>15</sup>C'alal lic avanitic ta sventa sliquesel ta leto ti Judae, yiloj ta sba ta satic ti Abiam xchi'uc scotol ti yan Judae, ti tsalbil c'otic ta sventa Dios ti Jeroboam xchi'uc scotol ti yan israeletique.

<sup>16</sup>Ti israeletique jatbil loq'uic ta stojol ti yan Judae, yu'un aq'ueic ta c'abal yu'un Dios ti jvoq'ue.

<sup>17</sup>Ti Abiame, xchi'uc ti c'u yepal xchi'ucanojane, muc' ta milvanej laj spasic ta j'ech'el. Laj smilic vo'ob ciento mil (500,000) ta vo' soldadoetic ti t'ujbilic loq'uel ta stojol ti israeletique.

<sup>18</sup>Ti jech c'ac'al taje, aq'ueic ta lo'il maxil ti israeletique. Ti Judá une tsatsajic ta j'ech'el. Laj sc'anic pojel ta stojol ti Ajvalil Dios yu'unic ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>19</sup>Ti Abiame laj snuts ta j'ech'el ti Jeroboame. Laj spojbe ti jteclumetic Betele, ti Jesanae, ti Efraine, xchi'uc ti bic'tal lumetic yu'une.

<sup>20</sup>Mu'yuc xa c'usi yut laj xcha'tsac sba xchi'uc yip yabtel ti Jeroboam ti c'alal cuxul to ti Abiame. Ta slajebal un, cham ti Jeroboame, yu'un yayijesat yu'un ti Diose.

<sup>21</sup>Ti Abiam une laj stsac lec yip xchi'uc ti yabtele. Chanlajunvo' (14) yajniltac laj yic'. Laj yil chib xcha'vinic (22) ta vo' squerentac, vaclajunvo' (16) yantsiquil nich'nabtac.

<sup>22</sup>Ti slo'il ya'yejale, xchi'uc scotol c'usi laj spas ti c'alal cuxul to ox ti Abiame, ts'ibabil com ta slo'il ya'yey ti j'alc'op Iddoe.

## 2 Crónicas 14

### Och ta ajvalilal yu'un Judá ti Asae

(1 R 15.8-12)

<sup>1</sup>C'alal cham ti Abiame, laj smuquic ta Steclumal ti Davide. Ta ts'acal to un, och ta xq'uexol ta ajvalilal ti xnich'on ti Asa sbie. Ti jech tiq'uul ta ajvalile, lajuneb (10) jabil sjalil lamajem c'op ta sjunul ti jteclume.

<sup>2</sup>Ti c'usitic laj spas ti Asae, tuc', lec laj yil ta sba ta sat ti Ajvalil Dios yu'une.

<sup>3</sup>Laj sten loq'uel yaltartac sdiosic ti jyanlumetique, jech c'u cha'al ti c'opojebaletic liquem yu'unique. Laj slilin loq'uel ti c'usitic bisbil ta ch'ul tone. Laj slilin ta voq'uel xq'uexol sloc'obbail ti Aserae.

<sup>4</sup>Laj spas ta mantal xtoc ti Judá une, ti suticuc talel ta stojol ti Ajvalile Dios yu'unic ti smolmuc'totic ta vo'nee, ti c'otuc ta pasel yu'unic ti oy jbel c'usi tsots albil yu'une xchi'uc ti smantaltaque.

<sup>5</sup>Scotol ti c'opojebaletic ti oy ta jteclumetic yu'un ti Judae, xchi'uc ti altaretic liquem yu'unique, laj sten loq'uel scotol. Lamajem c'op un ti c'u sjalil ochem ta ajvalile.

<sup>6</sup>Ti jabil ech' taje, lec xa laj ya'i ti Asa ta sva'anel nac'obbailitic ta jteclum Judá c'alal lamajem c'op ta sjunul ti muc' ta lume. Mu junuc oy buch'u ta xletovaj xchi'uc. C'ot ta nopel yu'un Dios ti pajesbil ti leto ta stojole.



<sup>7</sup>Xi laj yalbe ya'i ti jnaclejetic ta Judae: “Cac'betic lec yip ti jteclumetic li'e. Joyobtaic lec ta latsbil ton. Jpasbetic luchlebal, xchi'uc sti'tac, xchi'uc smactac ta taq'uinetic, yo' to oy ta coc ta jc'obtic ti cabtele. Yu'un nabalotic ta stojol ti Ajvalil Dios cu'untique, lamajem ti letovajel yu'un xchi'uc scotol ti cuts' calaltique.” Lec c'ot ta loq'uel yu'unic ti tsuts ti abtele.

<sup>8</sup>Ti Asae, oy yu'un vo'lajunvinic mil (300,000) ta vo' soldado svinquilel Judá ti chapalic lec xchi'uc smacobbailic xchi'uc slanzaique. Oy yu'un chanlajunvinic mil (280,000) ta vo' soldado svinquilel ti Benjamine, ti chapalic lec xchi'uc smacobbailic xchi'uc syolobique. Scotolic naca soldado ti mu sna' xi'ic une.

<sup>9</sup>Lic contrainatuc yu'un ti Zera ti liquel talel ta Etiope, ti yic'oj talel jun millon (1,000,000) ta vo' svinictac, xchi'uc vo'lajunvinic mil (300,000) ta cot carreta sventa ac'ob-letto ti c'ot ta Maresae.

<sup>10</sup>Ti Asa xchi'uc ti svinictac une loq'uic batel ta snupel ta be. Laj sa' yavilic ta stsaquel ta leto ta stenlejal Sefata ta nopol Maresá.

<sup>11</sup>Ti Asa une xi lic sta ta c'oponel ti Ajvalil Dios yu'une: “Ch'ul Dios, co'ol no'ox sba ta xavil xchi'uc ti buch'u tsots xa'i sbae, xchi'uc ti buch'u ch'abal ti yipal yu'une. Avi tana une, la' coltauncutic, Ch'ul Ajvalil Diosot cu'uncutic. Jpatoj co'ntoncutic ta atojol, litalcutic ta scontrainel ta aventa ti epal soldadoetic le'e. Ti vo'ote, Ajvalilot, Diosot cu'uncutic. ¡Ac'o ta q'uelel ti mu'yuc buch'u xjelav ta atojole!”

<sup>12</sup>Ti Diose laj yac'be stsal yajcontra ti Asa xchi'uc ti svinquileltac Judá ta stojol ti etiopeetique, ti jatvil loq'uic ta stojolique.

<sup>13</sup>Ja'uc ti Asa une xchi'uc ti svinictaque snutsojic batel c'alal to Gerar. Lajic scotolic ti etiopeetic ti mu junuc cuxul come. Stuc slilijemal com ta sba ta sat ti Diose xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque. Laj yu'ninbe ta j'ech'el scotol ti c'usitic x'ayan yu'un ti yajcontrataque.

<sup>14</sup>Ts'acal to un, laj stsaquic ta leto ti jteclumetic ti joyol ta spat ta xocon ti Gerare. Scotolic och ma' ti xi'el ta stojol ti Dios une. Ti soldadoetic svinquilel ti Judae laj xch'ajic ta sa'el ti c'ulejal ti jelavem stojole.

<sup>15</sup>Ba stsaquic ta leto xtoc ti nacalic ta axibal nae. Oy vacaxetic ma' ti bu taje. Yepal no'ox laj smaquic ech'el ti chije xchi'uc ti camelloe. Laj un, sutic batel ta Jerusalén.

## 2 Crónicas 15

### Ti Asae laj sjelilanbe yip ti c'u s'elan ta spasic to ox ti yane

(1 R 15.13-15)

<sup>1</sup>Ti Azarías xnich'on ti Obede ventainbil yo'nton yu'un xcuxlejal ti Diose,

<sup>2</sup>loc' batel ta sa'el ti Asae yo' jech xi ta xalbe ya'ie: “¡A'yio ava'i, Asa, ts'etanbun achiquin xchi'uc acotolic ti vo'oxuque, Judá, Benjamín! Oy ta atojolic ti Diose mi nabaloxuc ta stojole. Mi ta xasa'ique, ta xataic. Mi ta xaq'uej abaic ta stojole, ta xastenoxuc comel.



<sup>3</sup>Ti Israele jal xa ta j'ech'el ti mu'yuc chi'inbil yu'un ti Bats'i Diose, mi ja'uc ti paleetic ti ta xchanubtasatic yu'une, mi ja'uc junuc yu'unic ta sbijubtasatic smelol c'u s'elan ta stoyel xi'el ti Diose.

<sup>4</sup>Ja'uc le' une, c'alal oy ti ilbajinel ta stojole, ti jteclum une sutic talel ta stojol ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele. Ochic ta sa'el un. Ti stuc une laj yac' sba iluc ta stojolic.

<sup>5</sup>Ti le' tal ta vo'ne taje, mu'yuc buch'u lamajem ma' ti yo'nton une. C'ajomal no'ox stsic'tsun yo'nton yu'un ilbajinel ta xa'iic ti jnaclejetic ti buyuc no'ox oyic ti jteclumetique.

<sup>6</sup>Ti muc'tiquil lume, xchi'uc ti jteclumetique, ta xilbe sba svocolic. Yu'un ti Diose ta stacbe talel ep ta tos vocoletic yo' ta stic'be xi'el ta yo'ntonic.

<sup>7</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, tsotsanic, mu xatsiq'ues avo'nton. Ti avabtelique ta xavich'beic stojol.”

<sup>8</sup>C'alal laj ya'i ti Asa ti va'i s'elan a'yej yu'un ti j'alc'ope, ayan to yip ti yo'ntone. Lic slilin loq'uel ti loc'obbail diosetic ti oy ta sjunlej sbanomil ti Judae, xchi'uc ti ta Benjamine, xchi'uc ti ta jteclumetic ti laj yu'ninan ta svitsal yosil ti Efraine. Lic xcha'meltsan ti yaltar Dios ti oy ta ochebal sti' xch'ulna ti Diose.

<sup>9</sup>Ts'acal to un, lic stsob scotol svinictac ti Judae, xchi'uc ti Benjamine, ti buch'utic yan o bu talemic ti liquemic talel ta stojol ti Efraine, ti Manasese, xchi'uc ti Simeone. Yepal israeletic laj sts'acliic ti Asa ti laj yilic ti chi'inbil yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Lic svol sbaic ta Jerusalén ta yoxibal (3) u ti oy xa ta yo'lajunebal (15) jabil yochel ta ajvalilal ti Asae.

<sup>11</sup>Ti jech c'ac'al taje, laj yaq'uic matanal ta stojol Dios ti laj yich' svocol yu'unic vucub ciento (700) ta cot vacaxetic, xchi'uc vucmil (7,000) ta cot chijetic ti laj spojbeic talel ti scontraique.

<sup>12</sup>Ta jech yepal un, laj yac' ye sti'ic ti ta sjunul yo'ntonic ta sa'ic ti Ajvalil Dios yu'un ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>13</sup>Laj yalic ta jamal, buch'uuc no'ox ti mu sc'an sa'ic ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, mi julem xa xch'ulel, mi biq'uit to, mi vinic, mi ants, chapluj sc'oplal ta xich' milel.

<sup>14</sup>C'alal xnic no'ox ti oq'uesetic xulub chijetique, laj sjambeic snuq'uulal ta avlajetel ta muyubajel ti laj sva'an sbaic ta yaq'uel yeic ta stojol ti Diose.

<sup>15</sup>Scotol jnaclejetic yu'un ti Judae xmuyubajic xa xchi'uquic ti va'i s'elan laj sva'an sbaic ta yalele, yu'un sjunul yo'ntonic laj sva'an sbaic ta yalel ti j'ech'el loc' ayan ta yo'ntonic ta sa'el ti Diose. Ti stuc une smaloj ono'ox ti sa'ele. Laj staic yu'un un ti lamaj c'op yu'unic xchi'uc scotol ti buch'utic nopol xil sbaic xchi'uc.

<sup>16</sup>Ma'uc no'ox taje, ti ajvalil Asae laj stubbe yip ti c'u s'elan liquem yu'un ti Maaca ti ja' syayae, yu'un laj yac' ta meltsanel sloc'obbail ti Aserae. Ti loc'obbail taje, laj stots loq'uel ti Asae. J'ech'el laj slilin. Laj xchic' ta sts'el uc'um Cedrón.



<sup>17</sup>Ac'o mi mu'yuc yich' tubbel scotol ti jujun c'opojebaletic ta Israel ti oy ta toyol vitsetique, ti Asa une jbel yo'nton mu'yuc laj syanijes sba.

<sup>18</sup>Laj yac' ta xch'ulna Dios scotol ti oroe, ti platae, ti loc' ayan ta yo'ntonic xchi'uc ti stot ti c'otem ta yu'un ti Diose.

<sup>19</sup>Ts'ijil c'op yu'un letovajel c'alal loc' vo'lajuneb xcha'vinic (35) jabil yochel ta ajvalilal ti Asae.

## 2 Crónicas 16

### Ti Asae ta spas strate xchi'uc ti Ben-adade

(1 R 15.16-22)

<sup>1</sup>Ta svaclajunebal xcha'vinic (36) jabil yochel ta ajvalilal ti Asa une, ti Baasae ajvalil yu'un ti Israele, bat stsac ta leto ti Judae. Laj svol lec ta maquel ti jteclum Ramae yo' jech mu'yuc xa buch'u xu' ta sc'anbe c'op ti ajvalil yu'un ti Judae.

<sup>2</sup>Va'i ti Asa une laj stam loq'uel ti oroe, ti plata ti oy ta yavil ta xch'ulna Diose, xchi'uc ti oy ta snae. Laj stac batel ta stojol ti Ben-adad ajvalil yu'un ti jteclum Siria ti oy sna ta jteclum Damascoe. Xchi'uc xi laj yalbe ech'el ti a'yeje:

<sup>3</sup>“Ti vu'un xchi'uc ti vo'ote, la' jpastic junuc trate jech c'u cha'al laj spasic ti jtotique. Q'uelo avil, li' ta jtacbot talel ti oroe, ti platae. Ch'aybo sc'oplal ti trate apasoj xchi'uc ti Baasa ajvalil yu'un ti Israele, ja' to jech ch'an xiyut un.”

<sup>4</sup>Ti Ben-adade c'ot ta yo'nton ti va'i s'elan albat yu'un ti Asae. Laj stac ech'el banquilaletic yu'un ti yajsoldadotaque, ti stsaquicuc ta leto jteclumetic yu'un ti Israele. Ja' jech lic yu'ninan ti jteclum Iione, ti Dane, ti Abel-maime, xchi'uc scotol jteclumetic yu'un ti Neftalie, ti bu q'uejbil ti c'usitic ta xtun yu'unique.

<sup>5</sup>C'alal laj ya'i ti Baasae, laj yicta sba sjoyel ta maquel ti jteclum Ramae.

<sup>6</sup>Va'i ti ajvalil Asa une laj stsob ta volel ti Judae. Laj stam loq'uel ta Rama ti tone, ti te'e, ti ta smac o jteclum ti Baasae. Ja' lic smaquic o ti jteclum Gebae, xchi'uc ti Mizpae.

<sup>7</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ja' o xi bat yalbe Asa ajvalil yu'un Judá ti j'alc'op Hananie: “Ti soldadoetic yu'un ti ajvalil Siriae col xa ech'el ta avoc ta ac'ob, ja' ti laj anaban aba ta stojol ti ajvalil yu'un ti Siriae. Ma'uc laj anaban aba ta stojol ti Ajvalil Dios avu'une.

<sup>8</sup>¿Mi mu x'ech'uc to yepalic cha'e ti soldado etiopeetique xchi'uc ti libioetic ti jelavem xu' yu'unic ti ep ta j'ech'el ti jcajlejetic ta ca' yu'une, xchi'uc ti carretaetic ta sventa ti ac'ob-leto yic'ojic talele? Manchuc mi jech un, ti Diose laj yac'bot ta avoc ta ac'ob, yu'un laj anaban aba ta stojol.

<sup>9</sup>Ti Diose chajal ta sba ta sat ti c'usitic ta xc'ot ta pasel ta sjoylej banomile yo' jech ta xac'be yipal yu'un ti buch'utic spatoy yo'nton ta stojole. ¡Li'e, ch'ayemot ta j'ech'el ti c'usi ta xapase! Tana li' une, ta xlic ech'el ti xlic xcaj ti letovajele.”



<sup>10</sup>Va'i ti Asa une ep soc sjol ta j'ech'el yu'un ti j'alc'ope. C'ot ta pasel yu'un ti laj stic' ta chuquele. Ti jech yorail ta vo'ne taje, oy jlom tsots lic yilbajin ti steclumale.

### **Cham ti Asae**

*(1 R 15.23-24)*

<sup>11</sup>Ti sliquebal stsutsebal slo'il ya'yejal ti Asae, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal ti ajvaliletic yu'un ti Judae xchi'uc ti Israele.

<sup>12</sup>C'alal sbalunlajunebal xa ox xcha'vinic (39) jabil yochel ta ajvalil une, tsots lic xchamel xchibal yoc ti Asa une. Ma'uc bat yo'nton ta sa'el xpoxtael ta stojol ti Diose. C'ajomal no'ox xloc' x'och ta stojol ti jpoxtavanejetique.

<sup>13</sup>Ta jun yoxvinic (41) jabil yochel ta ajvalilal une, cham.

<sup>14</sup>Laj smuquic ta Steclumal David, ti laj yal mantal ti meltsanbatuc ti smuquinal ti bu taje. Laj yaquic ta stuts'leb ti putsul ta muil poxiletique, xchi'uc ti c'usitic oy smuil ti chapabil lec ta j'ech'ele. Ta jech yepal un, lic stsanic jun muc' ta c'oc jech c'u cha'al na'bil yu'unique.

## **2 Crónicas 17**

### **Ti Josafate lic ochuc ta ajvalilal**

<sup>1</sup>Ti Asae och ta xquexol ta ajvalilal ti Josafat ti ja' xnich'one, ti tsots laj sva'an sba ta stojol ti Israele.

<sup>2</sup>Ta scotol ti nac'obbail jteclumetic yu'un Judae, laj sva'anan yajsoldadotac, xchi'uc svoc'ol-voc' soldadoetic ta scotol yosilal ti Judae, xchi'uc ta jteclumetic yu'un Efraín ti laj yu'ninan ti Asa ti ja' stote.

<sup>3</sup>Ti Josafate chi'inbil yu'un ti Diose, yu'un ta sliquebal no'ox jech lic spas jech c'u cha'al laj spas ti David ti smolmuc'tote. Yu'un mu'yuc laj sbic'tajes sba ta yich'el ta muc' sloc'obbailtac ti Baale.

<sup>4</sup>C'ajomal no'ox laj sbic'tajes sba ta yich'el ta muc' ti Dios yu'un ti stote, ti laj c'otuc ta pasel yu'un ti smantaltaque. Mu ja'uc laj sts'acli ta pasel jech c'u cha'al ta spasic ti jnaclejetic ta Israele.

<sup>5</sup>Jech o xal ac'bat lec yip yabtel yu'un ti Dios ti ochem ta ajvalile. Scotol Judá ta x'ac'bat matanal yu'un ti c'ot ta banquialal jc'uuleje, xchi'uc ti ich'bil ta muc' c'ot yu'unique.

<sup>6</sup>Mu'yuc xa buch'u jech c'otem xchi'uc ta xa'i ta xch'unel ti c'u s'elan nopbil yu'un ti Diose. C'ot to ta pasel yu'un ti laj slilin loq'uel c'opojebaletic ta toyol vitsetic ti oy ta Judae, xchi'uc sloc'obbailtac ti Aserae.

<sup>7</sup>C'alal yoxibal xa ox jabil yochel ta ajvalilale, laj stac ech'el ta Judá ti yaj'opisialtaque, ja'ic ti Ben-haile, ti Abdiase, ti Zacariase, ti Natanaele, xchi'uc ti Micaiaase, yo' jech ta xchanubtasvanic jujun jteclumetic ti bu taje.

<sup>8</sup>Batic jmoj xchi'uc ti levitaetique, ja'ic ti Semaiase, ti Netaniase, ti Zebadiase, ti Asaele, ti Semiramote, ti Jonatane, ti Adoniase, ti Tobiase, xchi'uc ti Tobadoniase. Laj xchi'inic batel xtoc ti Elisamae, ti Jorame, ti ja' paleetique.

<sup>9</sup>Laj stacanan batel ta stojol jnaclejetic yu'un ti Judae yo' ac'o yich'ic chanubtasel ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose. Jech ti stuquic une xanavic ta xchanubtasel ti jnaclejetic ta scotol yu'un ti Judae.

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, scotol ti jpas-mantal ajvaliletic ti joyol ta spat ta xocon ti Judae, ech'em no'ox xi'elal ta xa'iic ti Diose. Mu ja'uc xa sc'an ta xletovajic xchi'uc ti Josafate.

<sup>11</sup>Oy jun chibuc filisteoetic ta xich'beic batel matanaletic xchi'uc plata ti co'ol to s'elan patanil ta xc'ot ta stojol ti Josafate. Jech ti árabeetic eque ta xich'beic batel vucmil xchi'uc vucub ciento (7,700) ta cot chij xchi'uc jech yepal ti tentsunetic xtoque.

<sup>12</sup>Ti Josafate laj stsac lec yip ma' ti yabtel une. Ti ta Judae, lic smeltsanan nac'obbailetic xchi'uc snailtac ti c'usitic ta xtun yu'un ti jteclume.

<sup>13</sup>Ja' jech xtoc ayan ep yosiltac ta jteclumetic yu'un ti Judae. Oy yajsoldadotac ta Jerusalén ti mu sna' xi'ique,

<sup>14</sup>ti xi s'elan ta xvinaj sbiic ta svunal ti ich'bil ta venta ti jujuchope: Ti banquialal soldado yu'unic ti liquem talel ta sventa ti Judae, ja' ti Adná ti sbainoj ta spasel ta mantal vo'lajunvinic mil (300,000) ta vo' ti soldadoetique.

<sup>15</sup>Taje, nabal talel ec un ti Johán ti c'otem ta banquialal jvolvanej yu'unic chanlajunvinic mil (280,000) ta vo' ti soldadoetique.

<sup>16</sup>Nabal talel ec ti Amasías xnich'on ti Zicrie, ti loc' ayan ta yo'nton stuc ta xac' sba ta tunel ta stojol ti Diose, ti sbainoj lajunvinic mil (200,000) ta vo' soldadoetic ti mu sna' xi'ique.

<sup>17</sup>Ta sventa ti Benjamine, c'otem ta jvolvanej yu'unic ti j'ac'-leto Eliada ti mu sna' xi' ti sbainoj lajunvinic ta mil (200,000) soldadoetic ti chapalic xchi'uc ti syolobique, ti smacobbailique.

<sup>18</sup>Nabal talel ec ti Jozabade ti sbainoj balunvinic mil (180,000) ta vo' soldadoetic ta yoquic ta xanavic ta sventa ti letovajele.

<sup>19</sup>Oyic ta yajtunel ajvalil ma' taje. Mu'yuc xa tsacbil ta chapel ti c'u yepal ch'acbil xa yu'un ti ajvalil ti oyic ta pojobbail jteclumetic ti oy ta sjunlej ti Judae.

## 2 Crónicas 18

### Ti Micaiaase ta scaj'al ti tsalbil ta xc'ot ti Acabe

(1 R 22.1-40)

<sup>1</sup>C'alal jc'ulej c'ot ta j'ech'ele, ti ich'bil ta muc' ic'ot ti Josafate, lic yuts' yalalin sbaic xchi'uc ti Acabe.

<sup>2</sup>Ech' jun chibuc jabil ti Josafate bat svu'lan ti Acab ti oy ta Samariae. Ta sventa ti oy ta yo'nton ta spasel jun q'uin ta stojol ti Josafate xchi'uc ti xchi'iltaque, laj smil epal chij xchi'uc vacaxetic. Lic stic'be ta sjol ti licuc stsac ta leto ti Ramot ti oy ta Galaade.

<sup>3</sup>C'ot ta pasel un, ti Acab ajvalil yu'un ti Israele, xi laj sjac'be ti Josafat ajvalil yu'un ti Judae: —¿Mi xac'an xachi'inun ta xanobal ta stsaquel ta leto ti jteclum Ramot ti oy ta Galaade? Xi tac'bat yu'un ti Josafate: —Batic un cha'e, yu'un jech ono'ox yac'oj jolcutic xchi'uc ti cajsoldadotaque jech c'u cha'al yac'oj ajol xchi'uc ti avinictaque.

<sup>4</sup>Ja' no'ox un, jac'bo ba'yuc c'usi oy ta yo'nton ti Dios une.

<sup>5</sup>Ti ajvalil yu'un ti Israele laj stsob talem ti j'alc'opetique, ti nopol van chanibuc ciento (400) ta vo' ta scotol ti xi laj sjac'bee: —¿Mi ta xba jtsaccutic ta leto ti Ramot oy ta Galaade, mi mo'oj? Ti stuquique xi laj staquique: —Tsaquic ta leto, yu'un ta xayac'bot ta avoc ta ac'ob ti Diose.

<sup>6</sup>Ja'uc ti Josafat une xi lic sjaquie: —¿Mi mu'yuc xa yan yaj'alc'op Dios ti xu' ta jac'betique?

<sup>7</sup>Ti ajvalil yu'un Israele xi laj stac'be ti Josafate: —Oy xa no'ox jun ti buch'u xu' ta jac'jbatic yu'un ta stojol ti Diose, ja' ti Micaías xnich'on ti Imlae. Ja' no'ox le' une, mu xquilbe sat. Mu'yuc c'usi lec jtaoj yu'un. C'ajomal naca chopol ta xc'ot ta jtojol yu'un ti c'usi ta xale. Ja'uc le' une, xi albat yu'un ti Josafate: —Mu xaval jech taje.

<sup>8</sup>Ta jech yepal un, ti ajvalil yu'un Israele laj stac ta iq'uel jun yaj'opisial ti xi laj yalbee: —¿Ta anil no'ox, ac'o taluc ti Micaías xnich'on ti Imlae!

<sup>9</sup>Ti Josafat ajvalil yu'un ti Israele, xchi'uc ti ajvalil yu'un ti Judae, slapoj sc'u'ic sventa ti ajvalilale, chotolic ta chotlebal sventa ajvalil ta stenlejal ochebal yu'un jteclum Samaria. Ta sba ta satic, batem xch'ulelic ta yalel c'opetic scotol ti j'alc'opetique.

<sup>10</sup>Ti Sedequías xnich'on ti Quenaanae ti sloc'taoj ta meltsanel ta taq'uin xulubiletique, xi lic avanuque: “¿Xi laj yal ti Diose: ‘Ta sventa ti xulubiletic li'e, ja' jech s'elan ta xaluch ech'el ti sirioetique, ja' to ti c'uxi ta stsuts avu'one!’ ”

<sup>11</sup>Co'ol sc'opic ta xalic scotol ti j'alc'opetique, ti xi ta xalolanbeic ti ajvalile: “Ba tsaco ta leto ti jteclum Ramot ti oy ta Galaade. Tsalbil xa avu'un xcaltic. Ti jteclume ta xac'bot ta avoc ta ac'ob ti Diose.”

<sup>12</sup>Ti j'al-mantal j'ich'-c'op ti batem ta yiq'uel ti Micaíase, xi c'ot yalbe ya'ie: —Scotol ti j'alc'opetique, mu yanuc sc'opic ti c'usi ta xalic ti laj stac'beic sutel ti ajvalile. Ja' yu'un un cha'e, ta jc'anbot voloc ti jechuc xaval ec jech c'u cha'al laj yalic scotolique, ti albo ya'i jutebuc sc'oplal ti c'usi leque.

<sup>13</sup>Ti Micaíase xi laj staquie: —¿Ta jva'an ta rextico ti Diose, ti ja' no'ox ta xcal ti c'u s'elan ta xac'bun jna' ti Diose!

<sup>14</sup>Ta jech yepal un, bat sva'an sba ta stojol ti ajvalile, ti xi jac'bat yu'un ti ajvalile: —Micaías, ¿mi ta xbat jtsaccutic ta leto ti jteclum Ramot ti oy ta Galaade, mi mo'oj? Ti



Micaíase xi laj staq'ue: —Ba tsaco ta leto, tsalbil xa avu'un xcaltic. Ta xac'bot ta ac'ob ti Diose.

**15**Ja'uc le' une, xi laj stac' ti ajvalile: —¿Jayib velta calojbot ava'i ti c'ajomaluc xavalbun ti melel ta sventa ti Diose?

**16**Va'i ti Micaías une xi lic yale: “Quiloj ti scotol israeletique tanijemic ta vitstic co'ol s'elan chij ti ch'abal sq'uelele. Ti Diose xi laj yale: ‘Le'e, ch'abal yajval; ta jujunicuc, lamajemuc yo'ntonic suticuc ech'el ta snaic.’ ”

**17**Ti ajvalil yu'un Israel une xi laj yalbe ya'i ti ajvalil Josafate: —¿Mi mu lajuc ono'ox calbot ava'i ti mu'yuc c'usi lec ta xac' ta a'yiel ti vinic le'e, ti c'ajomal no'ox ta xac' ta a'yiel ti c'usi chopole?

**18**Ti Micaíase xi to lic yalilane: —Ti va'i s'elan laj aval taje, jech o xal a'yio ava'iic ti xi ta xal sc'op ti Diose: Laj quil ti chotol ta jun muc' ta chotlebal ti Diose. Scotol ti yajtuneltac ti oy ta vinajele, va'ajtic ta stuq'uil xocon sbats'i c'ob, xchi'uc ta stuq'uil xocon sts'et c'ob.

**19**Va'i ti Dios une laj sjac' buch'u ta sliquesbe sjol ti Acab ajvalil yu'un ti Israele yo' jech ta stsac ta leto ti jteclum Ramot ti oy ta Galaade, yo' ta xc'ot yac'oj sjol sbaquil ti bu taje. Yalal toyol ti sc'opic ta xalic jun chibuque.

**20**Ja'uc le' une, oy jun ch'ulelal tal sva'an sba ta stojol ti Diose, ti laj yal ti sbainoj ta spasele. Jac'bat yu'un ti Diose c'u s'elan ta spas.

**21**Ti ch'ulelale laj yal ti ta stic'be jutbil c'op ta sjol scotol ti j'alc'opetic yu'un ti ajvalile. Va'i un, albat yu'un ti Diose ti ta xc'ot ta pasel ti ta xlaj ta lo'lael yu'unique, ti batuc ta spasele.

**22**Avi tana une, xana' xa, ti Diose laj xa yac' ye sti' ti bainbil xa ye sti'ic yu'un jutc'op ch'ulelal ti avaj'alc'optaque, ti ta xac'ot ta tsutsele.

**23**Va'i ti Sedequías une, xnich'on ti Quenaanae, nopaj ech'el ta sts'el ti Micaíase ti xi laj yalbe c'alal laj slec' ta majele: —¿Bu laj yictaun comel ya'yel xcuxlejal Dios yo' jech tal sc'oponote?

**24**Xi laj stac' ti Micaíase: —Le'e, ja' to ta xana' c'alal ta sta sc'ac'alil xanaq'uet ta jujun naetique.

**25**Va'i ti ajvalil yu'un ti Israel une xi laj yal mantale: —¿Tsaquic ya'i ti Micaíase! ¿Tiq'uic ochel ta chuquel ti bu oy ti Amón ti its'inal ajvalil yu'un ti jteclume, xchi'uc ta stojol ti Joás ti ja' jnich'one!

**26**Albo ya'iic, vu'un laj cal mantal ti stiq'uicuc ochel ta chuquele, ti jaltabiluc ti sve'el yuch'ome, ja' to me ca'tic ti c'uxi mu'yuc c'usi jnuptanoj ti lec cuxul lisut talele.

**27**Xi lic yalilan ti Micaíase: “Ti mi mu'yuc c'usi apasoj anuptanoj lasut talele, yu'un ma'uc c'opoj ti Dios ta jtojol unbi.”

<sup>28</sup>Ti ajvalil yu'un ti Israel une, xchi'uc ti Josafat ajvalil yu'un ti Judae, stam batel sbeic ta stsaquel ta leto ti jteclum Ramot oy ta Galaade.

<sup>29</sup>Ti ajvalil yu'un Israele xi laj yalbe ti Josafate: —Ta jelta jba ochel ta ac'-leto. Lapo jc'u' sventa ajvalilal ti vo'ote. Ti ajvalil yu'un Israel une sjeltaoj sba. Ti xchibalique jmoj lic ochicuc ta ac'-leto.

<sup>30</sup>Ja'uc ti ajvalil yu'un Siria une yalobje mantal ti banquial soldadoetic ti oyic ta carretaetic sventa letoe, ti mu stsaquic ta leto mi ma'uc ti ajvalil yu'un Israele.

<sup>31</sup>C'alal laj yilic Josafat ti banquial soldadoetic ti oyic ta carretae, laj snopic ti ja' ajvalil yu'un Israele. Bat svoliic yo' ta stsaquic ta leto. Va'i ti Josafat une xviquet xa liquel ta sc'anel spojel ti coltaatuc yu'un ti Diose. Ch'aque loq'uel yu'un ti Diose.

<sup>32</sup>Laj yilic ti ma'uc ajvalil yu'un ti Israele, laj yicta sbaic ta stsaquel ta leto.

<sup>33</sup>Ja'uc le' une, oy jun soldado laj sjip ta toyol ti sni' syolobe, ti lec laj sts'apbe ochel bu jamal juteb ti smac slapoje. Xcham o xa xchi'uc syayijemal c'ot. Va'i un, xi laj yalbe mantal ti jbainej carreta yu'une: —Joybijan ta anil, tamun loq'uel li' ta letovajele, tsots xa liyayij.

<sup>34</sup>Tsots letovajic ti jech c'ac'al taje. Ti ajvalil yu'un ti Israel une yac'ojbe to yipal va'al ta scarreta ti yich'oj mal c'ac'al ta stsaquel ta leto ti sirioetique. C'alal ch'ay xa batel ti c'ac'al une, cham.

## 2 Crónicas 19

### Ti j'alc'op Jehue laj sjajanta ti Josafate

<sup>1</sup>C'alal sut talel ta spasob mantal ta Jerusalén ti Josafat ajvalil yu'un ti Judae, mu'yuc c'usi laj snuptan syain talel.

<sup>2</sup>Ja'uc le' une, bat nupatuc ta be yu'un ti j'alc'op Jehú xnich'on ti Hananie, ti xi jac'bat yu'une: ¿C'u cha'al ta xatic' aba ta scoltael ti chopol vinique, ti lec xavil abaic xchi'uc ti yajcontra Diose? Ti jech laj apas le'e, ilin xa ti Dios ta atojole.

<sup>3</sup>Manchuc mi jech un, oy to yajtosuc oy ta atojol ti lec apasoje. Le'e, laj alilin loq'uel sloc'obbailtac Asera ti oy ta muc' ta jteclume, xchi'uc loc' ayan ta avo'nton ta sa'el ti Diose.

### Ti Josafate ta sva'anan jchapanvanejetic

<sup>4</sup>Ti Josafate nacal ta Jerusalén. Ta ono'ox xc'ot ta svu'lanel steclumal ti c'u yepal oy ta xlic ech'el ta Beersebae, ti ta xc'ot c'alal to ta vitstic yu'un ti Efraine, yo' ta xlic snaban sbaic yu'un ta stojol ti Ajvalil Dios yu'unic ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>5</sup>Ma'uc no'ox taje, laj sva'anan jchapanvanejetic ta scotol nac'obbail jteclumetic ti oy ta slumal Judae, ti buyuc xa no'ox sc'an va'anel ta xile.

<sup>6</sup>Xi laj yalbe ya'i ti jchapanvanejetique: “Q'uelo me abaic lec yu'un ti c'usi ta xapasique. Ma'uc ta xachapanvanic ta sventa viniquetic no'ox. Scotol ta





xachapanvanic yu'un ti Dios ti oy ta atojolic c'alal ta xavalic ti ma'uc smelol ti bu stamojic batele.

<sup>7</sup>Xi'taic ti Dios un cha'e, bijanic xchi'uc ti c'usi ta xapasique. Ti Ajvalil Dios cu'untique, mu ts'icbaj ta xa'i ti bu ma'uc tuq'uil chapanele, ti ta xapasic ti co'ol xa sba ta a'yiel ya'yel ti c'alal ma'uque, xchi'uc ti mich'ob c'abale.”

<sup>8</sup>Ja' jech xtoc ti ta Jerusalene, ti Josafate laj yac'anbe yabteltac ti levitaetique, ti paleetique, xchi'uc ti banquilaetic yu'unic ti jujuchop israeletique yo' jech ta xtunic ta jchapanvanejetic ta sventa ta xch'unel ti Diose, xchi'uc ti letovajel yu'un ti jnaclejetic ta Jerusalene.

<sup>9</sup>Xi xcholet laj sbijubtasane: “Ich'biluc c'otuc ta muc' Dios yu'un ti c'usi ta xapasique. Tuc'uc ti snopobil avu'unique. Junuc ti ajol avo'ntonique.

<sup>10</sup>C'usiuc no'ox c'opal ti tsots xa sc'oplal xal o yu'un ti avinquilele, xchi'uc ti jnaclejetic ti oyic ta jteclumetic ta xtalic ta atojolic sventa ta xac' anopic mi milel laj ya'ie, mi ma'uc, mi cajal ta xc'ot ta sba ti oy c'usi jbel tsots albile, ti c'usi nopbile, ti mantaletique, mi ja' ti tsots sc'oplal sc'an pasele, c'ubanbeic ya'i ti mu sa' smulic ta stojol ti Diose, yo' jech mu x'ilin ti Dios ta atojolic xchi'uc ta stojolic ec. Ma'uc xa amulic mi jech ta xapasic taj une.

<sup>11</sup>Ti banquial pale Amariás une cajal yabtel yich'oj c'ot ta sventa ti c'u s'elan liquem ta xch'unele. Ti Zebadiás xnich'on ti Ismaele, ti c'ot ta banquial yu'un snitilultac ti Judae, sbainoj ta xchapel c'usi sc'an pasbel ti ajvalile. Ti levitaetic une xc'ot ta avajcoltaobbaic. ¡Tsotsanic un cha'e, ac'beic yipal ti abtele! ¡Chi'inbiluc yu'un Dios ti buch'u lec ta xbat yu'un ti c'usi ta spase!”

## 2 Crónicas 20

### Ti Moab xchi'uc ti Amone tsalbil c'otic

<sup>1</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, ti moabitaetique, xchi'uc ti amonitaetique, laj svol sbaic xchi'uc ti meunitaetique, ta stsaquel ta leto ti Josafate.

<sup>2</sup>Va'i un, oy jun chib ti xi bat yalbeique: “¡Ta Edom, ta jot stuq'uil Sts'ijlajan Nabe, xvoletic talel epal soldado ta xtal stsacot ta letoe! ¡Oyic xa ta Hasesón-tamar!” (Ti ja' ono'ox xcaltic ti En-gadi sbie.)

<sup>3</sup>Ti Josafate stsic'luj c'ot yo'nton yu'un ti xi'ele, ti c'ot ta nopel yu'un ta snaban sba ta stojol ti Diose, xchi'uc laj svinajesbe sc'oplal ti scotoluc jteclum yu'un Judá yictaicuc ti yotique.

<sup>4</sup>Jech ti jnaclejetic c'u yepal oy ta Judae laj stsob sbaic ta sc'anel spojelic ta stojol ti Diose.

<sup>5</sup>Ti Josafate lic sva'an sba ta o'lol ti jteclum yu'un ti Judá ti svoloj sbaic ta Jerusalén ta yeloval yach'il yamaq'uil xch'ulna ti Diose.

<sup>6</sup>Xi lic c'opojuc ti'inuc une: “Ch'ul Ajvalil, Diosot yu'un ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee, ¡ti Diosot yu'un ti vinajel ti abainoj ta sventainel ti muc'tiquil lume! ¡Ti xi s'elan oy ta



avoc ta ac'ob ti amuc'ul atsatsale: mu'yuc buch'u junuc ma' ti cajal xa ye sti' ta atojol une!

<sup>7</sup>Ti Diosot cu'uncutique, yilojic ta sba ta satic ti israeletic ti vo'ot laj aten loq'uel ti jnaclejetic yu'un ti banomil li'e, ti laj avac'be o ta j'ech'el snitilultac ti Abraham ti lec xavil abaic xchi'uque.

<sup>8</sup>C'alal naquiic o xa ta j'ech'el li' une, ta ts'acal to un lic sva'anic jun ch'ulna ta aventa ti xi laj yalique:

<sup>9</sup>'Mi ta xvul ta jtojolcutic ti c'usi chopol ta xc'ot ta jtsitselcutique, mi ja' ti letoe, mi ja' ti tsots chamele, mi ja' ti vi'nale, ta xtal jva'an jbacutic ta ch'ulna li'e, yu'un li' oyot ta ch'ulnae, ta xajc'anbecutic coltael c'alal yacaluncutic xa ta vocole, ta xava'ibuncutic ti jc'opcutique, xchi'uc ta xapojuncutic.'

<sup>10</sup>Avi tana une, li' xa oyic ti amonitaetique, ti moabitaetique, xchi'uc ti liquemic talel ta vitstic yu'un Seir ti jun banomil mu'yuc xavac' ochicuc ech'el ti israeletic c'alal loq'uic talel ta Egiptoe. C'ajomal no'ox laj sq'uej sbaic batel ta stojolic, ti mu'yuc laj stubbeic ti sc'oplale.

<sup>11</sup>Ti stojol ta xaq'uic une, ta xistsacuncutic ta leto yo' jech ta xisnutsuncutic loq'uel ta banomil ti ja' avu'une, ti laj avac'buncutic ti c'ot ta cu'uncutique.

<sup>12</sup>Ch'ul Dios cu'uncutic, ¿mi mu'yuc ta xatsits un? Ti vu'uncutique, mu'yuc yipal cu'uncutic ta stsaquel ta leto ti epal soldadoetic ti tal stsacuncutic ta letoe. ¡Mu jna'cutic c'usi xu' ta jpascutic, jech o xal t'ojol talel ti jsatcutic ta atojole!"

<sup>13</sup>Scotol jteclum yu'un Judá va'alic ta stojol ti Diose, viniqetic xchi'uc yantsilelic, xchi'uc ta biq'uit ta muc' ti yalab xnich'nabique.

<sup>14</sup>C'alal vololic xa scotol ti jteclum une, tal u'ninatuc yu'un xcuxlejal Dios ti levita ti Jahaziel sbie, snitilul ti Asafe, xnich'on ti Zacariase, smom ti Benaiase, xnich'on ti Jeiele, smom xtoc ti Mataniase.

<sup>15</sup>Xi lic yale: "Ts'etano achiquinic ta ya'yiel ti c'op li'e, jnaclejetic yu'un Judá, xchi'uc jnaclejetic yu'un Jerusalén, xchi'uc ti vo'ote, ajvalil Josafat. Xi ta xalboxuc ava'iic ti Diose: 'Mu xatsiq'ues avo'ntonic, mi ja'uc xaxi'ic yu'un ti epal soldadoetic le'e, ti leto le'e, ma'uc oy ta avantaic ja' oy ta sventa ti Diose.

<sup>16</sup>Yalanic ech'el oc'om ta stsaquel ta leto, yacalic xa ta xmuyic talel ta muyebaltic yu'un ti Sise, ta xanupic ta be ta jot sti'il uc'um ta yeloval sbajtical banomil yu'un ti Jeruele.

<sup>17</sup>Ma'uc vo'oxuc ta xabainic ta yaq'uel ti letoe. Sa'o no'ox avavilic un. Ts'ijlanic no'ox un, ta xavil ta aba ta asatic c'u s'elan ta xaspojoxuc ti Diose. ¡Jnaclejetic yu'un Jerusalén xchi'uc scotol Judá, mu xatsiq'ues avo'ntonic, mi ja'uc xaxi'ic yu'un, vol chianic batel oc'om ta scontrainel, nabal ta atojolic ma' ti Diose!' "



**18**Va'i ti Josafat une, snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic, jech ec ti jnaclejetic yu'un Juda, xchi'uc ti Jerusalene, laj sq'uejan sbaic ta stojol ti Diose, ta yalbel ti yutsil slequilale.

**19**Ti levitaetic snitilultac ti Coate, xchi'uc snitilultac ti Coree, tsots lic avanícuc ta yalbe yutsilal ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

**20**Sob xa liquic ta yoc'omal un, yo' ta stam batel sbeic ta stuq'uil sbajtical yu'un ti Tecoa. Ti ta xa xloq'uic ech'ele, lic sva'an sba ti Josafat ti xi lic yalbee: "Ts'etano ani' achiquinic ta ya'yiel ti c'op li'e, jnaclejetic yu'un Jerusalén xchi'uc ti Judae: Pato avo'ntonic ta stojol ti Ajvalil ti Dios avu'unique, yo' jech mu'yuc c'usi xana'ic ta j'ech'el, pato avo'ntonic xtoc ta stojol ti j'alc'opetic yu'une, scotol lec ta xc'ot ta atojolic."

**21**C'alal laj yo'nton ta yalbel ya'i jteclum va'i s'elan ti slo'ile, lic sva'anan jq'uejimoletic ti slapojic ech'el j'abtelal c'u'il jelavemic ta jba'be yu'un ti soldadoetic ti xi ta xq'uejinic batel ta smuyubtael ti Dios yu'un ti q'uejimole: "Colij-albat yu'un ti Diose, ti sbatel osil oy syail xc'uxul yo'ntone."

**22**Ta jech yepal un, c'alal xmuyubajic xa liquel ta sq'uejintael jun lequil q'uejimole, ti Diose lic soquesbe snopbenal yu'unic ti amonitaetique, ti moabitaetique, xchi'uc ti liquemic talel ta svitsal yosilal ti Seir ti tal stsaquic ta leto ti Judae, tsalbil c'otic ta j'ech'el.

**23**Ti amonitaetic une, xchi'uc ti moabitaetique, lic stsaquic ta leto ti talemic ta svitsal yosil Seire, ti j'ech'el tsuts yu'unique, ts'acal to un, lic stsac sbaic ta leto stuquic.

**24**C'alal c'otic ti viniqetic yu'un Juda ta stuq'uil ti bu xvinaj ta q'uelel ech'el ti sbajtical banomile, laj sq'uelic batel ti epal jcontrainvanej soldadoetique, tusul ta lumtic ti naca anima xae. ¡Mi junuc buch'u col batel!

**25**Va'i ti Josafat une, xchi'uc ti svinictaque, bat stsobic ti c'usitic laj yictaic comel ti yajcontraique. Yepal chon bolometric laj staic, yepal abtejebaletic, c'u'iletic, xchi'uc yan ti c'usi toyol stojole. Scotol laj yu'ninic. Yepal ta jmec ti c'usitic laj staique, ti mu'yuc xa c'usi xut ta xich'ic batele. Mu no'ox albajuc yepal ti c'usitic comemique, jalijic oxib c'alal ta stsobel.

**26**Ta xchanibal c'ac'al un, laj stsob sbaic ta stenlejal yu'un Beraca, ti bu laj yalbeic slequilal ti Diose, jech o xal laj yac'beic sbiin Beraca ti stenlejale, ti jech sbiinoj avi tana le'e.

**27**Ts'acal to un, scotol viniqetic yu'un ti Judae, xchi'uc ti Jerusalene, jba'be batel yu'unic ti Josafate, ti xmuyubajic no'ox sutic ech'el ta Jerusalén ti ac'bat smuyubajel yo'ntonic yu'un ti Dios ta sventa ti pojatic ta c'abal yu'un ti scontraique.

**28**C'alal c'otic ta Jerusalene, batic ta xch'ulna ti Diose, ti xlomet no'ox batel yu'unic ti jchop o vobetique, ti arpa, ta oq'uesetique.

**29**C'alal vinaj sc'oplal letovaj Dios ta stsalel yajcontratac ti Israele, och xi'el yu'unic scotol ti muc'tiquil jteclum ta stojol ti Diose.



<sup>30</sup>Mu'yuc c'op ti c'u sjalil stic'lej ta ajvalilal ti Josafate, c'ot ta pasel yu'un Dios ti laj slamajes c'op xchi'uc ti jteclumetic ti nabal nopol xil sbaic xchi'uque.

**Ta xich' cha'albel sc'oplal c'alal ochem ta ajvalilal ti Josafate**

*(1 R 22.41-50)*

<sup>31</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Josafate, yich'oj xa vo'lajuneb xcha'vinic (35) jabil. Vo'ob xcha'vinic (25) jabil och ta ajvalilal ta Jerusalén. Azuba sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Silhie.

<sup>32</sup>Ti Josafate, tuc' ech' ta ajvalilal jech c'u cha'al Asa ti stote. Ti c'usitic laj spase, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose.

<sup>33</sup>Manchuc mi jech un, ti c'opojebaletic ti oy ta tojol vitstique, mu'yuc laj slilin loq'uel, mu'yuc to snopoj lec ti jteclum ti j'ech'el ta sts'acliic ti Dios yu'un ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>34</sup>Ti sliqueb slajeb sc'oplal yabtel ti c'usitic laj spase, ts'ibabil ta svunal slo'il ya'yej ti Jehú xnich'on ti Hananie, ts'ibabil xtoc ta svunal slo'il ya'yejal ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>35</sup>Ta sjalil to un, ti Josafat ajvalil yu'un ti Judae, lic spas ta jun sjol yo'ntonic xchi'uc ti Ocozías ajvalil yu'un ti Israel ti mu'yuc stuq'uil ta j'ech'el ti c'usi ta spase.

<sup>36</sup>Laj snupinbe sba sjol yo'ntonic ta smeltsanel barcoetic ti ta xbat ta Tarsis ti laj smeltsanic ta Ezión-gebere.

<sup>37</sup>Va'i un, ti Eliezer ti liquel talel ta Maresa xnich'on ti Dodavahue, xi laj scaj'albe sc'oplal ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti Josafate: “Ti c'usitic laj apase, ta slilin ti Diose ta scoj ti laj anupinbe aba ajol avo'ntonic xchi'uc ti Ocoziase.” Jech o no'ox c'ot ta pasel, laj lilijuc ti barcoetique, mu'yuc xa xbatic ta Tarsis un.

## 2 Crónicas 21

### Lic ochuc ta ajvalilal ti Jorame

*(2 R 8.16-24)*

<sup>1</sup>Cham ti Josafat une, laj yich' muquel ta Steclumal David ti smolmuc'tot ta vo'nee. Ts'acal to un, ja' lic ochuc ta ajvalilal ti Joram ti ja' xnich'on ti Josafate.

<sup>2</sup>Xchi'iltac ta voq'uel ti Joram xnich'nab ti Josafate, ja'ic li'e: Ti Azariase, ti Jehiele, ti Zacariase, ti Micaele, xchi'uc ti Sefatiase. Scotolic taje, ja' xnich'nabtac ti Josafat ajvalil to ox yu'un ti Judae.

<sup>3</sup>Epal matanal ac'bat yu'un ti stotique, ja' ti c'usitic meltsanbil ta oro, ti platae, xchi'uc yan ti c'usitic toyol stojole. Ac'bat sventainic ti nac'obbail jteclumetic, ja'uc ti buch'u ta x'och ta ajvalilale, laj yac'be comel sbain ti Joram ta sventa ti banquilal nich'onile.

<sup>4</sup>C'alal stsacoj xa lec yip ti chotol xa ta spasob mantal ti stote, lic smil ta espada scotol ti xchi'iltac ta voq'uele, xchi'uc jayibuc banquilal jtsobvanej yu'un ti Israele.

- <sup>5</sup>Yich'oj xa lajcheb xcha'vinic (32) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalile, ti c'ajomal no'ox vaxaquib (8) jabil och ta ajvalil ta Jerusalene.
- <sup>6</sup>Jech lic spas jech c'u cha'al laj ech'icuc ti ajvaliletic yu'un Israele, xchi'uc ti c'u s'elan laj spas snitilultac ti Acabe. Yu'un ti yajnile liquem talel ta snitilul ti Acabe. Ti c'usitic laj spase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose.
- <sup>7</sup>Ja'uc ti Dios une mu'yuc xloc' ta yo'nton ta stsutsesel snitilultac ti David ta sventa ti yac'oj strate xchi'uc ti Davide, ti jech ono'ox yalojbe ti xnich'nabe ti staojuc yav tiletuc o ti lampara ta sventa ti xnich'nabe.
- <sup>8</sup>Ti c'u sjalil ochem ta ajvalilal ti Jorame, ti Edome lic stoy sba ti pasbil ta mantal yu'un ti Judae. Tey lic sva'anan ajvalil yu'un stuc.
- <sup>9</sup>Ti Jorame, xchi'uc ti jpas-mantaletic yu'un ti yajsoldadotaque, lic stam batel sbeic xchi'uc scotol ti scarretatac sventa ti ac'ob letoe. Ti stuc une, xchi'uc ti jpas-mantaletic yu'un ti soldadoetic ti oy ta yoc ta sc'obic ti carretaetique, ta ac'ubaltic lic stsaquic ta leto ti edomitaetic ti joyobtasbil xa yu'unique.
- <sup>10</sup>Ti le' une, cuch yu'un sventainel sba stuc ti Edome, ti jech to oy avi tana le' une. Ma'uc pasbilic ta mantal yu'un ti Judae. Ti jech yorail ta vo'ne taje, lic sventain sba stuc ti jteclum Libnae, yu'un ti Jorame laj xa svalopatin comel ti Ajvalile, Dios yu'un ti smolmuc'totac ta vo'nee.
- <sup>11</sup>Ma'uc no'ox taje, laj sva'anan c'opojebaletic ta vitstic ta Judá, ti ja' ta scoj yanij yo'ntonic ta stojol Dios ti jnaclejetic ta Jerusalene. Yan laj stamic batel yu'un ti Judae.
- <sup>12</sup>Va'i le' une, ti Jorame laj yich' jlic vun ti meltsanbil yu'un ti j'alc'op Elías ti xi ta xale: “Ti Dios yu'un ti David ti ja' amolmuc'tot ta vo'nee, xi ta xalbote: ‘Mi ja'uc laj atam ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti Josafat ti atote. Mi ja'uc laj atam ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti Asa ech' ta ajvalil yu'un ti Judae.
- <sup>13</sup>Le'e, ja' no'ox laj atam ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti ajvaliletic yu'un ti Israele, ti ja' ta acoj yanij yo'ntonic ta stojol Dios ti jnaclejetic yu'un ti Judae, ti Jerusalene, jech c'u cha'al laj spasic sts'unubaltac ti Acabe. Ma'uc no'ox un, laj amil ti achi'iltac ta voq'uel ti c'alal ja' oy stuq'uilic ti stuquique, ti mu sta ti vo'ote.
- <sup>14</sup>Jech o xal ti Diose ta xac'be svocol ti alumale, ti anich'nabtaque, ti avajniltaque, xchi'uc scotol ti c'usitic x'ayan avu'une.
- <sup>15</sup>Mu no'ox albajuc yepal ti chamel lamal ta xvul ta atojol yu'une. Ta xlic ipajuc ach'ut ta jun siquil chamel ti mu xcol ta colesese, ja' to c'uxi sbusq'uij loq'uel ti abiquile.’ ”
- <sup>16</sup>Va'i un, c'ot ta pasel yu'un ti Diose ti laj sliquesbe sjol ti filisteoetique, ti árabeetic ti slac'nainoj sbaic xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti Cus ti ta xlic sjolic ta scontrainel ti Jorame.
- <sup>17</sup>Laj stam batel sbeic ta Judá, ti laj yu'ninic ti jteclume, ti laj yich'ic batel scotol ti c'usitic laj staic ta spasob mantal ti ajvalile, xchi'uc laj yic'beic ech'el ti



xnich'nabtaque, ti yantsilelique. Ti buch'u xa no'ox come, c'ajomal no'ox ti Joacaz ti yits'inal nich'one.

<sup>18</sup>C'alal ech' scotol ti va'i s'elan taj une, ac'bat talel tsitsel yu'un ti Dios ta jun chamel ta xch'ut ti mu poxtabaje.

<sup>19</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, nopol xa chibuc jabile, sbusq'uij loq'uel sbiquil ta scoj ti xchamele. Xbalet no'ox xchi'uc xc'uxul cham. Ti steclumale, mi ja'uc oy bu laj svulesic ta o'ntonal jutebuc ti lajuc to stsanic c'oc' sventa sna'el yich'el ta muc' jech c'u cha'al laj spasbeic ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>20</sup>Ti lic ochuc ta ajvalile, yich'oj xa lajcheb xcha'vinic (32) jabil, ti c'ajomal no'ox vaxaquib (8) jabil och ta ajvalilal ta Jerusalem. Mu'yuc buch'u xme'inaj xa yu'un ma' ti cham une. Laj smuquic ta Steclumal David, ti bu ma'uc ta smucobbail ti ajvaliletique.

## 2 Crónicas 22

### Ta x'och ta ajvalilal ti Ocoziase

(2 R 8.25-29)

<sup>1</sup>Sventa xq'uexol ta ajvalilal ti Jorame, ti jnaclejetic ta Jerusalem ja' lic yotesic ta ajvalilal ti Ocozías yits'inal nich'on ti Jorame. Yu'un ti c'alal laj yu'ninic axibalna ti voletel j'eleq'uetic ti jmoj xvoletic xchi'uc ti árabeetique, c'ot ta pasel ti laj smilbeic scotol sbanquilal nich'nab ti Joram ajvalilal to ox ta Judae. Lic ochuc ta ajvalilal ti Ocozías une, xnich'on ti Joram ajvalilal to ox yu'un ti Judae.

<sup>2</sup>Yich'oj xa chib xcha'vinic (22) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalilale, ti c'ajomal no'ox jun jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén. Atalía sbi ti sme'e, ti liquem talel sts'unubal ta snitilul ti Omrie.

<sup>3</sup>Ti Ocozías une jech lic stam ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti Acab ti ja' snitilule. Chopol ti c'u s'elan ta sbijubtasat yu'un ti sme'e.

<sup>4</sup>Ti c'usitic lic spas ti Ocoziase, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. C'alal chamem xa ox ti stote, lec laj ya'i c'u s'elan ta sbijubtasat yu'un yuts' yalal ti Acab ti ta xc'ot ta ch'ayel xchi'uque.

<sup>5</sup>Ti jech laj xch'am bijubtasele, ti Ocozías une laj snupin sba sjolic xchi'uc ti Joram ajvalilal yu'un ti Israele yo' jech ta stsaquic ta contra ti Hazael ajvalilal yu'un ti Siria ta jteclum Ramot ti oy ta Galaade. Yayijesat yu'un sirioetic ti Joram une.

<sup>6</sup>Ti stuc une sut ech'el ta Jezreel ta xpoxtael sba ti yayijesat ta Ramot c'alal xyaquetic ta scontrainel ti Hazael ajvalilal yu'un ti Siriae. Va'i un, ti ip ta xa'i ti Jorame, bat ti Ocozías ta Jezreel ta svu'lanele.

### Ti Jehue ta smil ti Ocoziase

(2 R 9.27-29)

<sup>7</sup>Ti Diose, chapal xa ono'ox yu'un ti ta xcham ti Ocozías c'alal ta xbat svu'lan ti Jorame. Naca to ta xc'ot c'alal loq'uic batel xchi'uc ti Joram ta snupel ta be ti Jehú





xnich'on ti Nimsie. Ja'uc ti Dios une st'ujoj xa ti Jehue yo' ta stubbe sc'oplal snitilultac ti Acabe

<sup>8</sup>C'alal yacal ta xchapan sc'oplal snitilultac Acab ti Jehue, capalic laj sta ti buch'utic banquilaletic yu'un ti Judae, xchi'uc yuts' yalaltac ti Ocozías ti c'otemic jtuneletic ta yu'une, laj smil.

<sup>9</sup>Laj yal mantal xtoc ti yich'uc sa'el ti Ocozías ti snac'oj sba ta Samariae. Laj staic talel ta stsaquel un, yic'ojic batel ta stojol ti Jehue, laj smilic un. Laj to smuquic un, yu'un vul ta sjolic ti ja' xnich'on ti Josafate ti buch'u laj sa' ta sjunul yo'nton ti Diose. C'ot ta pasel un ti tub sc'oplal ti mu xa junuc snitilultac ti Ocozías ti x'och ta ajvalilale.

### **Ti Ataliae ta spoj abtelal**

*(2 R 11.1-21)*

<sup>10</sup>Ti Atalía sme' ti Ocoziase, c'alal ya'i chamem xa ti yole, bat smil scotol yuts' yalaltac ti ajvalil oy ta Judae.

<sup>11</sup>Ti Joseba une, yantsil nich'on ti ajvalil Jorame, laj sbev loq'uel ti Joás xnich'on ti Ocozías c'alal yacal ta xmilatic yan xnich'nabtac ti ajvalile. Laj snac' ech'el ta jbej na jmoj xchi'uc ti jts'itesvaneje yo' jech mu xtaat ta milel yu'un ti Ataliae. Mu'yuc xlajic ta milel un. Ja' jech laj spas ti Josaba yantsil nich'on ti ajvalil Jorame, xchi'il ta voq'uel ti Ocoziase, yajnil ti pale Joiada une.

<sup>12</sup>Xnaq'uetic xchi'uc Joás ta xch'ulna Dios c'alal ochem ta ajvalilal yu'un jteclum ti Ataliae.

## **2 Crónicas 23**

<sup>1</sup>Ta yucubal (7) jabil une, xi s'elan laj staan ta iq'uel banquilal soldadoetic ti Joiadae: ti Azarías xnich'on ti Jerohame, ti Ismael xnich'on ti Johanane, ti Azarías xnich'on ti Obede, ti Maaseías xnich'on ti Adaiase, xchi'uc ti Elisafat xnich'on ti Zicrie, ti junuc sjolic c'oticuc xchi'uque.

<sup>2</sup>Ja'ic lic xaniic ti Judae, ti laj stsobic ti levitaetic ti oyic ta scotol jteclumetic yu'un ti Judae, xchi'uc ti jujuchop banquilaletic yu'un ti Israele, ti scotolic batic ta Jerusalén une.

<sup>3</sup>Scotolic laj stsob sbaic ti bu taje. Laj spasic jun strateic xchi'uc ti ajvalil ta xch'ulna ti Diose. Xi albatic yu'un ti Joiada une: “Li' oy ta atojolic xnich'on ma' ti ajvalil une, ti buch'u tsots albil sc'oplal ta x'och ta ajvalil jech c'u cha'al yalaj ta strate Dios ta sventa snitilultac ti Davide.

<sup>4</sup>Xi s'elan ma' ti sc'an xapasic une: Ti jch'ac ta oxch'ac ti vo'oxuque, ti paleetique, xchi'uc ti levitaetic ti oyic ta tunel ta cuxob o'ntonale, ta xchabiic sti'tac ti ch'ulnae.

<sup>5</sup>Ti yan jch'ac ta oxch'aque, ta sc'an ti oyicuc ta sna ti ajvalile. Ti jch'ac ta oxch'aque, oyicuc ta ti' moc ta ochebal yu'un ti jteclume. Yepal ti jteclum une, ta svol sbaic ec ta yamaq'uil ti ch'ulnae.

<sup>6</sup>Ja'uc le' une, mu'yucuc buch'u ta x'och ta ch'ulna mi ma'uc ti paleetique, ti levitaetic ti oyic ta tunele. C'ajomal no'ox xu' ta x'ochic yu'un yabtelic. Ti jteclum ch'abal sta ti stunelique, svolojic sbaic ta chabivanej jech c'u cha'al yaloj ti Diose.

<sup>7</sup>Ti levitaetique ta set sbaic ta joyob ta stojol ti ajvalil ti chapalic xchi'uc yabtejebic ta sc'obique, ti chi'inbil yu'unic ti buyuc no'ox ta xbat ti ajvalile. Ti buch'u ta stsatsal stic' sba ochel ya'i ta ch'ulnae, ta xcham.”

<sup>8</sup>Ti levitaetic une, xchi'uc ti jnaclejetic yu'un Judae, jech laj spasic scotol jech c'u cha'al albatic yu'un ti pale Joiadae. Ta jujun tal laj svol ti sviniquique, jech c'u cha'al ta xtunic ta cuxob o'ntonale, jech c'u cha'al ti buch'utic oy sc'oplal ta xloq'uic batele. Ti pale Joiadae mu xac' loc'uc batel ti buch'u oyic ta tunele.

<sup>9</sup>Va'i un, ti banquilaetic yu'un ti soldadoe, ac'batic yu'un Joiada ti lanzaetique, ti ep ta tos macobbaitetic oy ta xch'ulna Dios ti laj to ox sbain ta xchabiel ti ajvalil Davide.

<sup>10</sup>Ta jech yepal un, scotol ti jnaclejetique laj yich'ic va'ananel ta sti'tac, ta sba stentenuj sjol ti xi oy ta bats'i c'obe, ti xi oy ta ts'et c'ob yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc ta joyob bu ti altare. Jujun stsacojanic slanzaic yo' jech ta spojic ti ajvalile.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Joiada xchi'uc ti xnich'nabe laj yiq'uic talel ti ajvalile. Laj yac'beic slap ti sronail sjole, xchi'uc yan ti c'usitic ta xtun sventa svinajeb ti c'ot ta ajvalile, xchi'uc laj sq'uebbeic aceite ta sjol ta sts'acal to un. Laj yalbeic sc'oplal ti c'ot xa ta ajvalile. Ta jech yepal un, scotolic xi lic avanicuque: “¡Ajvalil!”

<sup>12</sup>C'alal laj ya'i ti Atalía ti x'avlajetic ta stoybeic sc'oplal ti ajvalile, bat ta xch'ulna ti Diose, ti bu volol scotolique.

<sup>13</sup>Laj yil ti va'al xa ti ajvalil ta sts'el oy ta ochebale. Vololic ta xocon ti banquilaetique, ti ep ta tos músicaetique, xchi'uc ti xmuyubajic no'ox scotol ti jnaclejetic ti xvochet no'ox yu'unic ta yoq'uisanel ti oq'uesetique. Ti jq'uejimoletique chapalic lec xchi'uc smusicaic ta xnitvanic ta sq'uejintael ti lequil q'uejimole. Va'i un, ti Ataliae lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e, ti xi lic avanuque: —¡J'ac'vanej ta milel! ¡J'ac'vanej xa ta milel!

<sup>14</sup>Ja'uc ti pale Joiada une xi laj yalbe ti laj spas ta mantal ti laj stac batel ti banquial soldadoetic ti sbainojic ta spasel ta mantal ti epal soldadoetique: —¡Chechic loq'uel ti xc'alet ta o'lol ti bu chololique! ¡Milic ya'i ta espada ti buch'utic jmoj sjolic xchi'uque! Ti palee yaloj xa ono'ox mantal ti mu smilic ta xch'ulna ti Diose.

<sup>15</sup>Laj xchechic ech'el, xi laj yiq'uic loq'uel ta sti' snail ca' ti ta xc'ot ta na ti bu spasob mantal ti ajvalile. Laj smilic ti bu taj une.

<sup>16</sup>Laj taj une, ti Joiadae lic spas trate ti stuque, ti scotol ti jteclume, ti ajvalile, ti c'otemic ta steclumaltac ti Diose.

<sup>17</sup>Ta jech yepal un, batic scotolic ta sjinesel ta xch'ulna ti Baale, ti laj slilinic ti altaretique, ti loc'tabil loc'obbaitetic yu'une. Ti Matán yajpale ti Baal une, laj sc'ocbeic snuc' ta sts'el ti altaretique.



<sup>18</sup>Ta jech no'ox yepal ti Joiada une, lic sva'an jchabivanejetic ta xch'ulna Dios ti pasbilibic ta mantal yu'un ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique, ti ac'bilic stunelic ta jujuvoc' ta xch'ulna Dios yu'un ti David ta yaq'uel ti chic'bil matanal ta stojol ti Dios ti albil ono'ox sc'oplal ta sventa c'usi jbel tsots albil yu'un ti Moises, ti muyubajicuc no'ox q'uejinicuc jech c'u cha'al laj yal comel ti Davide.

<sup>19</sup>Laj sva'anan xtoc jchabiej ochebal ta sti' xch'ulna Dios yo' jech mu x'ochic batel ti buch'utic mu'yuc spocoj stusoj sbaic xcaltique.

<sup>20</sup>Ta jech yepal un, laj yic' talel ti banquial jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, ti buch'utic ich'bil ye sti'ique, ti its'inal ajvaliletic yu'un ti jteclume, xchi'uc scotol ti jteclume. Xchi'inojic loq'uel ta xch'ulna Dios ti ajvalil c'alal to ta na ti c'otem ta spasob mantale, ochic ech'el ta ti'na ti bu cajal sc'oplale. Ts'acal to un, laj xchotanic ta spasob mantal ti ajvalile.

<sup>21</sup>Xmuyubajic no'ox liquel scotol ma' ti jteclum une. Ti jech cham ta milel ta espada ti Ataliae, lamaj c'op ma' ta jteclum une.

## 2 Crónicas 24

### Och ta ajvalilal ti Joase

(2 R 12.1-21)

<sup>1</sup>Yich'oj vucub (7) jabil lic ochuc ta ajvalilal ti Joase. Cha'vinic (40) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén. Sibia sbi ti sme'e, ti liquem talel ta Beersebae.

<sup>2</sup>Lec laj yil ta sba ta sat Dios ti c'usitic laj spas ti Joás c'alal cuxul to ox ti pale Joiadae.

<sup>3</sup>Ti Joase sa'bat chib yajnil yu'un ti Joiadae. Laj yil squeremtac xchi'uc stsebtac ti Joás une.

<sup>4</sup>Ech' c'u sjaliluc to un, ti Joase lic snop ti ta xcha'meltsan xch'ulna ti Diose.

<sup>5</sup>Jech o xal un, lic svol ta tsobel ti paleetique, xchi'uc ti levitaetic ti xi laj yalbe ya'ie: “Batanic ta jteclumetic yu'un Judá yo' jech scotol israeletic ta xatsobbeic ti staq'uinique, yo' jech ta xich' meltsanel jujun jabil bu soquemic xch'ulna ti Diose. Sujo abaic yu'un taj une.” Ja'uc ti levitaetic une mu'yuc laj suj sbaic un.

<sup>6</sup>Va'i ti ajvalil une xi laj yalbe c'alal laj sta ta iq'uel ti pale Joiadae: —¿C'u cha'al ti mu'yuc laj atijbe yo'nton ta yac'bel yipal ti levitaetic ta stsobbel talel staq'uinic ti Judae, ti Jerusalene, yu'un ti laj yal mantal Moisés ti yajtunel Diose, ti scotol israeletic ta stsobbeic ta sventa ti Axibalna yu'un ti tratee?

<sup>7</sup>Yu'un ti Atalía spajebal xa no'ox me' mulile, xchi'uc ti jts'aclivanejetic yu'une, laj stamic loq'uel ti c'usitic oy ta xch'ulna Dios ti laj stunesic ta sventa spasbel stoyel xi'el ti loc'obbail diosetic yu'unique.

<sup>8</sup>Va'i ti ajvalil une laj yac' ta meltsanel jun caxa ti laj yich' bejanel ta spat sti' ti ch'ulnae.



<sup>9</sup>Ta jech yepal un, lic scaj'albeic ya'i scotol Judá xchi'uc Jerusalén ti tsotsuc sc'oplal yich'icuc talel ti patan ta stojol Dios jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Moisés yajtunel Dios ta stojol ti Israel ti c'alal oyic ta sbajtical banomile.

<sup>10</sup>Scotol ti banquilaletique, ti jteclume, xmuyubaj no'ox, bat yaq'uic ti patan ta caxae, ja' to ti c'uxi noj yu'unique.

<sup>11</sup>Ti levitaetique sbainojic ta yich'el batel caxa ta stojol ti ajvalile yo' jech ta stuc'ulan ta sq'uelel. Mi stsoboj sba xa ti taq'uin laj yil une, ta xc'ot ti buch'u sbainoj ta yalel lo'il a'yej yu'un ti ajvalile, xchi'uc yan ti buch'u sbainoj ta sq'uelel ti tacbil yu'un ti banquilal palee. Ta xocobtasic ti caxae. Ta xbat yaq'uic yan velta ti bu bejel yu'unic une. Ja' yabtelic jujun c'ac'al ti jech ta spasique. Ep taq'uin ta staic ta tsobel.

<sup>12</sup>Ti ajvalil une xchi'uc ti Joiadae sbainojic ta yaq'uel ti taq'uin ta stojol ti buch'u sbainoj ti abtel ta ch'ulnae, ti spasicuc trate xchi'uc ti j'an-tonetique, ti jch'ul-te'etic ta xcha'meltsanel xch'ulna ti Diose. Ja' jech xtoc tsots sc'oplal spasicuc trate xchi'uc ti banquilaletic ti buch'utic sbainojic ta yabtelanel ti tsatsal taq'uine, ti c'anal taq'uine, yo' jech ta xich' cha'meltsanel ti ch'ulnae.

<sup>13</sup>Ti buch'utic sbainojic ti abtele lic abtejjicuc, tojob scotol ma' ti abtel ti oy ta yoc ta sc'obic ta xcha'meltsanel une, jech lic xcha'meltsanic ti xch'ulna Dios jech c'u cha'al ti loc'tabil ta svunaltac ta ba'yele. Jun yutsil c'ot ta meltsanel yu'unic.

<sup>14</sup>C'alal c'ot ta tsutsel yu'unique, ti c'u to yepal com ti taq'uine, laj yich'ic batel ta stojol ajvalil xchi'uc ti Joiadae. Lic yaq'uic o ta meltsanel ti c'usitic ta xtun ta xch'ulna ti Diose, ti c'usitic ta xtun ta sventa stoyel xi'ele, ti ta xtun ta sventa xchic'obil ti matanale, ti muc' ta lechetique, xchi'uc ti c'usitic yan ta xtun ti meltsanbil ta oroe, xchi'uc ti ta platae. C'alal cuxul to ox ti Joiadae, mu xicta sbaic ta yaq'uel ti chic'bil matanal ta xch'ulna ti Diose.

<sup>15</sup>Molib ti Joiada une. Ti jech jal xa ti xch'iel sc'opojele, cham un. Yich'oj xa lajuneb yucvinic (130) jabil ti c'alal chame.

<sup>16</sup>Laj smuquic ta Steclumal David jmoj xchi'uc bu mucul ti ajvaliletique. Lec ech' ta stojol ti Israele, ta stojol ti Diose, xchi'uc ta stojol ti xch'ulnae.

<sup>17</sup>C'alal chamem xa ti Joiada une, ti banquilaletic yu'un ti Judae c'otic ta stojol ti ajvalile, ti xnijiletic xchimiletic laj yich'ic ta muq'ue, ti sq'ueloj sba c'u s'elan bijubtasat yu'unique.

<sup>18</sup>Lic yicta sbaic un ti ta xc'otic ta xch'ulna ti Ajvalil Dios yu'un ti smolmuc'totic ta vo'nee. Lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' sloc'obbailtac ti Aserae, xchi'uc ti yan loc'obbailletique. Lic ilinuc ti Dios ta stojol ti Judae, xchi'uc ta stojol ti Jerusaleme ta scoj ti mulil taj une.

<sup>19</sup>Manchuc mi jech un, ti Diose laj to stacan batel yaj'alc'optac ta stojolic ti suticuc talel ta stojole. Ja'uc ti jnaclejetic une mu xa xa'ibeic xchiquinal stojobtasel yu'un ti j'alc'opetique.

<sup>20</sup>Va'i ti Zacarías une, xnich'on ti pale Joiadae, u'ninbat yo'nton yu'un xcuxlejal ti Diose. Bat sva'an sba bu lec toyol ti xi lic yalbe ti jnaclejetique: “Xi ta xal ti Diose: ‘¿C'u cha'al mu xac'an xach'unic ti jmantaltaque? ¿C'u cha'al ta xasa' ti avilbajinelique? ¿Ti laj xa ajip atenicun comel une, ta jtenoxuc jipoxuc comel ti vu'un ec une!’ ”

<sup>21</sup>Ja'uc le' une, lic sco'oltas sjolic ta scontrainel. Ta yamaqu'il xch'ulna Dios, laj spujbeic ton ta smantal ti ajvalile.

<sup>22</sup>Ti ajvalil Joás une ch'ay ta sjol slequil yo'nton ti Joiada stot ti Zacarías ti oy c'usi lec ac'bat sna' yu'une. Laj smilbe ti xnich'on Zacarías sbie, ti xi lic avanuc ti c'alal ta xa xchame: “¿Oyuc ta sba ta sat ti Dios ti vi s'elan une, ti chapanaticuc yu'une!”

<sup>23</sup>Ti ta yorail corixmae, ti soldadoetic yu'un Siriae laj svolic ta stsaquel ta leto ti Joase. Xvoletic batel ta slumal Judá, xchi'uc ta Jerusalén ta ts'acal to un, ti laj stsutsesic scotol ti banquilaletic yu'un ti muc' ta jteclume. Ti c'usi x'ayane, laj xchajic ta sa'el ti laj staquic batel ta stojol ti ajvalil yu'un Damascoe.

<sup>24</sup>Juteb no'ox uni soldado sirioetic ti c'otique. Ti le' une, ac'batic ta yoc ta sc'obic yu'un Dios ti epal soldadoetic. Ja'uc le' une, aq'ueic ta c'abal ta scoj ti laj svalopatinic comel ti Ajvalil Dios yu'unic ti smolmuc'totic ta vo'nee. Laj stoj ta sjol Joás ti tsitsel ti lamal c'ot ta stojole.

<sup>25</sup>C'alal laj yo'ntonic ta yaq'uel leto ti sirioetic, tsots xa ip ta xa'i laj yictaic comel ti Joase. Ti yaj'opisialtaque lic spay sc'opic ta scontrainel yo' ta spacbeic sutel ti laj yac' ta milel xnich'on ti pale Joiadae. Laj smilic ta stem un. Ts'acal to un, laj smuquic ta Steclumal ti Davide. Ma'uc bat smuquic bu ta xich' muquel ti ajvaliletique.

<sup>26</sup>Ti buch'utic laj spay sc'opic xchi'uc ta scontrainele, ja' ti Zabad xnich'on ti Simeat ti jun amonitae, xchi'uc ti Jozabad xnich'on ti Simrit ti jun moabitae.

<sup>27</sup>Sc'oplal slo'il ya'yejal xnich'nabtac ti Joás ti ep c'usitic caj'albil ta xc'ot ta stojolique, xchi'uc ti laj xcha'meltsan xch'ulna ti Diose, ts'ibabil com scotol ta jpoc svunal slo'il ya'yejal ti ajvaliletique. Ts'acal to un, ti Amasías ti ja' xnich'one laj yich'be yabtel ti stote.

## 2 Crónicas 25

### Ta x'och ta ajvalilal ti Amasiase

(2 R 14.1-22)

<sup>1</sup>Yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Amasiase, ti jalij baluneb xcha'vinic (29) jabil ta ajvalilal ta Jerusalene. Joadán sbi ti sme'e, ja' slumal ono'ox ti Jerusalene.

<sup>2</sup>Ti c'usitic laj spas ti Amasiase, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose, ac'o mi mu jamaluc ti yo'ntone.

<sup>3</sup>C'alal stsacoj xa lec yip ta ajvalilal ti Amasiase, laj smil scotol ti j'opisialetic jmilvanejetic yu'un ti stote.



<sup>4</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc laj smilbe ti yalab xnich'nabique. Laj spas jech c'u cha'al ts'ibabil ta svunal yu'un Moisés ti oy jbel c'usi tsots albil ti xi laj yal ti Diose: “Mu'yuc ta xich' milel ti totiletic ta scoj smul ti xnich'nabique. Ja' jech ec ti nich'nabile mu'yuc ta xich' milel ta scoj smul ti stotique, le'e ta jujun ta stoj ti smul stuquique.”

<sup>5</sup>Ti Amasiase laj stsob scotol ti jnaclejetic yu'un Judae, ti jnaclejetic yu'un Benjamine. Va'i laj yal mantal ta snabanel ta jpas-mantaletic yu'un ta jujuvoc'. Ta jech yepal un, lic stsacbe sbi scotolic ti buch'utic yich'o'jic jtob (20) jabile, xchi'uc ti x'ech' xa batele. Loc' ta t'ujel vo'lajunvinic mil (300,000) ta vo' viniqetic ti chapalic ta ac'-letoe, ti xtojobic ta spiquel ti lanza xchi'uc ti macobbaile.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taje, laj spas trate xchi'uc Israel sventa vo'vinic mil (100,000) ta vo' soldado, ti laj yac' oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta kilo platae.

<sup>7</sup>Ja'uc le' une, oy jun vinic yajtunel Dios ti xi albat yu'un ti c'alal bat sva'an sba ta stojole: —Ma' le' une, ajvalil, mu xavol abaic xchi'uc ti soldado israeletic. Ictabilic xa comel yu'un Dios ti Israele, xchi'uc scotol svinictac ti Efraine.

<sup>8</sup>Mi ja' xa avip ta xc'ot ta xava'i ti soldadoetic yo' ta xatsacvan ta leto xchi'uque, ti Diose ta xac'ot ta yoc ta sc'ob ti acontrae. Ti Diose oy smuc'ul stsatsal ta xcoltavan, mi mo'oje, ta xjipvan ta lum.

<sup>9</sup>Ti Amasiase xi laj sjac'be ti vinic yajtunel Diose: —¿C'usi ta xc'ot ta pasel un cha'e ti laj cac'be oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta kilo plata ti soldado yu'un Israele? Xi laj stac' ti yajtunel Diose: —Ti Diose yepal to xu' ta xac'bot, ja' jutuc no'ox taje.

<sup>10</sup>Va'i ti Amasías une, xchi'uc ti soldadoetic ti liquemic talel ta Efraín ti oy sc'oplal ta stsob sbaique, laj xch'ac sbaic, sutic ech'el ta snaic yu'un. Ti stuquic une cap sjolic yu'un ti Judae, ti bats'i ilinemic sutic ech'el ta snaique.

<sup>11</sup>Ti Amasías une laj stsatsubtas yo'nton, yic'o'jan batel ti yajsoldadotac ta Stenlejal Ats'am, ti laj smil lajunmil (10,000) ta vo' viniqetic ti liquemic talel ta Seire.

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox taje. ti judaetique, cuxul laj staic ta tsaquel lajunmil (10,000) ta vo', ti yic'o'jic batel ta jun lican ch'entic ti laj sjipic yalel ti bu taje. Toj lilijel c'ot scotolic.

<sup>13</sup>Jech ec ti soldadoetic ti mu'yuc xac' ti Amasiase, ti jmo'j ox ta svol sbaic ta ac'-leto ti laj stacanan sutel ta snaique, laj smesic ta u'ninel ti jteclumetic oy ta yosilal Judae, ti lic ta Samariae, ti c'ot c'alal to Bet-horone. ti laj smilic oxmil (3,000) ta vo' jnaclejetique. Ep laj yelc'anic batel ti c'usitic x'ayane.

<sup>14</sup>C'alal sut talel ta stsalel edomitaetic ti Amasiase, laj yich' talel ti diosetic yu'un ti Seire. Lic sbisan ta yajdios ti laj sbic'tajes xchimanel sba ta yich'el ta mu'que. Lic xchic'be pom ta stojol.

<sup>15</sup>Ilin ti Dios ta stojol ti Amasías ti jech laj spase. Laj stac batel yaj'alc'op ta stojol ti xi albat yu'une: —¿C'u cha'al laj anaban aba ta stojol diosetic yu'un ti jyanlumetic ti c'alal laj avil ti mu'yuc c'usi xu' yu'un ti laj atsacbe ta leto ti slumale?





**16**Ja'uc le' une, c'alal jech xyaquet ta xal ti j'alc'op taje, ti ajvalile xi laj stac' sutel ti c'ope: —¿Mi yu'un laj cac'cutic avabtel ta jbijubtasvanej yu'un ti ajvalile? ¡Ictao aba ta vulvunel xchi'uc taje! ¿Mi ja' lec ta xava'i ti ta xavich' milele? Ti j'alc'ope laj spajes sba, xi xa no'ox laj yal jbel cha'bele: —Jna' lec ti c'ot xa ta nopel yu'un ti Diose ti ta stub ac'oplal ta scoj ti mu xac'an xach'un ti ta jbijubtasote.

**17**Ja'uc ti Amasías une, ajvalil yu'un ti Judae, laj xch'un bijubtasel ta yan, ti xi laj stac batel mantal ta yalel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Israele, ja' ti Joás xnich'on ti Joacaz, smom ti Jehue: “La', va'lucutic ta satilal quere.”

**18**Ja'uc ti Joase xi xcholet laj stac' sutel ti c'ope: “Ti tomal ch'ixe xi laj yalbe ti ch'ut te' ti oy ta Líbanoe: ‘Ac'bo avantsil nich'on ti jquereme yo' ta xic' sbaic.’ Le' une, ech' jcot jti'oval chon ti laj xvoch' ta teq'uel ti tomal ch'ixe.

**19**Atsaloj xa ti edomitaetic ti avuni tuc xa no'ox jech xava'i abae, xchi'uc ti xasa'ílan xa avich'el ta muq'ue. Oyan no'ox ta ana quere. ¿C'u cha'al ta xasa'ílan ava'i ti avocole, ti ta sta ta maquiel svocol avu'un ti Judae?”

**20**Manchuc mi jech un, ti Amasiase mu'yuc laj yac'be ta venta ti sc'ope, yu'un nopbil xa yu'un Dios ti ta xac' ta sc'ob Joás ta scoj ti laj snijan xchiman sba ta stojol ti diosetic yu'un ti edomitaetique.

**21**Va'i ti Joás une laj stam batel sbe yo' ta stsac sbaic ta leto xchi'uc ti Amasías ta Bet- semes ti oy ta yosilal ti Judae.

**22**Ti Israele laj stsalic ti Judae. Ta jujun tal stambeic jatobal c'alal ta snaic.

**23**Ti Joás ajvalil yu'un ti Israele, ta Bet-semes laj sta ta tsaquel ti Amasías ajvalil yu'un ti Judae, ti yic'oj batel xtoc ta Jerusalene, ti c'ot sjom balunvinic (180) metro sjamlej smocal ti jteclume. Lic ta ti'na ti sbiinoj Efraine, c'ot c'alal to ti'na ti sbiinoj Xuc'ave.

**24**Ma'uc no'ox taje, laj yu'ninan scotol ti oroe, ti platae, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun ta xch'ulna ti Dios ti sbainoj ta xchabiel ti Obed-edome, xchi'uc xtoc ti c'usitic toyol stojol oy ta sna ti ajvalile. C'alal laj xa ox xchuc jayibuc viniquetic sventa ti spojobbailique, sut batel ta Samaria ta ts'acal to un.

**25**Ti Amasías xnich'on ti Joase, ajvalil yu'un ti Judae, ch'i c'opoj to ech'el vo'lajuneb (15) jabil c'alal chamem xa ox ti yan Joás xnich'on ti Joacaz ajvalil yu'un ti Israele.

**26**Ti sliqueb stsutseb slo'il ya'yey ti Amasiase, ts'ibabil com ta svunal slo'il ya'yey ajvaliletic yu'un ti Judae xchi'uc ti Israele.

**27**C'alal lic xch'ac sba ta stojol Dios ti Amasiase, ta jech to yepal, lic spayic c'op ta scontrainel ti Amasías ta Jerusalene. Ti stuque jatav ech'el ta Laquis. Nutsbil ech'el ta jteclum taj une, ti bu laj smilique.

**28**Ta jech yepal un, laj scajanic ech'el ta ca', bat smuquic ti bu mucul ti smolmuc'totac ta Steclumal ti Davide.

## 2 Crónicas 26



## Och ta ajvalilal ti Uziase

(2 R 14.21-22; 15.1-7)

- <sup>1</sup>Va'i un, scotol ti jteclum Judae laj yiq'uic talel ti Uziase yo' jech ta x'och ta ajvalil yu'unic ta sventa ta xich'be yabtel ti Amasías ti ja' stote. Vaclajuneb (16) to no'ox jabil yich'oj ti Uziase.
- <sup>2</sup>C'alal chamem xa ox ti stote, ta ts'acal to un, lic xcha'meltsan ti jteclum Elate, ti c'ot ta sventa Judá yu'une.
- <sup>3</sup>Vaclajuneb (16) jabil yich'oj ti Uzías c'alal och ta ajvalilale. Ech' ta ajvalil lajcheb yoxvinic (52) jabil ta Jerusalén. Jecolías sbi ti sme'e, slumal ono'ox ti Jerusaleme.
- <sup>4</sup>Ti c'usitic laj spas ti Uziase, lec laj yil ta sba ta sat ti Dios. Jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti Amasías ti ja' stote.
- <sup>5</sup>Laj yac' yo'nton ta snabanel sba ta stojol Dios ti c'alal cuxul to ox ti Zacariase, ti ac'bat yil ta xi'tael ti Diose. Ti jech nabal ta stojol Diose, ac'bat ti c'usi ta xtun yu'une.
- <sup>6</sup>Ti Uziase lic stam sbe ta stsaquel ta leto ti filisteoetique. Laj slomesbe smocal ti jteclum Gate, ti Jabniae, xchi'uc ti Asdode, ti yochel ta sva'anel jteclumetic ta yosilal Asdod bu nacalic ti filisteoetique.
- <sup>7</sup>Coltabil yu'un Dios ta scontrainel ti filisteoetique, xchi'uc ti árabeetic nacalic ta Gurbale, xchi'uc ta scontrainel ti meunitaetique.
- <sup>8</sup>Ti amonitaetique lic stojic patan ta stojol ti Uziase, ti puc ech'el sc'oplal c'alal to sts'aquil yosilal ti Egiptoe, yu'un stsacoj yip ti yabtel ta j'ech'ele.
- <sup>9</sup>Laj smeltsanan xtoc luchlebaetic ta Jerusalén ta sts'el ti'na ti oy ta Xuc'ave, ta sts'el ti'na ti oy ta Stenlejale, xchi'uc ti ta xuc'ave. Chapal com yu'un.
- <sup>10</sup>Laj sva'anan ta smeltsanel xtoc luchlebaetic ta sbajtical banomil. Laj sjots'anan ep joq'uetic, yu'un yepal ti chon bolometric yu'un ti oy ta stenlejale, xchi'uc ti muyemic batel ta stenlejal jol stseleje. Yepal viniq'uetic yu'un xtoc ti yac'oj sjol yo'nton ta abtel ta yav ts'unubaltic ti oy ta toyol muc'tiquil te'tique.
- <sup>11</sup>Ti Uziase oy yajsoldadotac ti chapalic xtoc ta ac'-letoe, ti svoc'ol-voc' xvolet ta xloq'uetic ta ac'-leto ti c'u yepal tsacbil sbi ta jujuvoc' ti chapanbil yu'un ti Jehiel yajts'ibajom ti ajvalil ti ventainbil yu'un ti j'opisial Maaseías ti pasbil ta mantal yu'un ti Hananiase, ti ja' banquialal jpas-mantal yu'un yajsoldado ti ajvalile.
- <sup>12</sup>Ti c'u yepal c'otemic ta banquilaetic yu'un ti jujuvoc' soldado ti mu sna' xi'ique, loc' ta chapel cha'mil xchi'uc vaquib ciento (2,600) ta vo' ta scotolic.
- <sup>13</sup>Sbainojic ta sventainel vucub svaclajunvinic ta mil xchi'uc vo'ob ciento (307,500) ta vo' soldadoetic ti chapalic ta ac'-letoe, ti stsacoj lec yipic ta j'ech'el ta scoltael ti ajvalil ta ac'-letovajele.
- <sup>14</sup>Scotol yajsoldadotac ti Uziase, laj xchapanbe ti smacobbailtaque, ti slanzaique, ti sbin jolique, ti smacobbailtaque, ti smac sti' yo'ntonique, xchi'uc ti sjimich'ique.



<sup>15</sup>Ma'uc no'ox taje, ti ta Jerusalene, laj smeltsan jtos o ta abtejebaletic sventa ac'ob leto yo' jech ta scotanic ta luchlebaletique, ti bu toyolic smoctac ti jteclume, ti ta xach'ic batele, ti yolobe, xchi'uc ta sjipel batel ti muc' ta tonetique. Puc batel sc'oplal ta nom. Jun no'ox yutsil coltabil yu'un ti Diose. Mu no'ox albajuc ma' ti yipal c'ot ta j'ech'el une.

<sup>16</sup>Ja'uc le' une, c'alal stsacoj xa lec yipal yu'un ta j'ech'ele, lic stoy sba, ti c'ot ta tsutsel xchi'uque. Laj syanijes sba ta stojol ti Dios yu'une, yu'un och batel ta xch'ulna Dios ta xchi'uel pom ti bu oy yaltaril ti chic'obil pome.

<sup>17</sup>Ta spat une, tijil ochel ti pale Zacariase, xchi'uc chanvinic (80) ta vo' yajpaletac Dios ti mu sna' xi'ique,

<sup>18</sup>ti xi laj yalbeic ta sat ti laj svulique: “Ajvalil Uzías, ti ta xavac' chic'bil pom ta stojol ti Diose, ma'uc yabtel ti Jcuch abtele. Sbainojic ta xchi'uel ti paleetic snitilultac ti Aarone, ti c'otemic ta yu'un Dios ta xchi'uel ti pome. Loc'an batel, Jcuch abtel, li' ta ch'ulnae. Laj xa ayanijes aba ta stojol ti Diose. Ma'uc xa ich'bil ta xac'ot ta muc' yu'un ti jech le'e.”

<sup>19</sup>Ti Uzías une stsacoj chic'obil pom yo' ta xac' ti pome, lic socuc sjol ta stojol ti paleetique. Ta jech to yepal un, ta yut xch'ulna ti Dios ta sts'el ti altare, ta sba ta sat ti paleetique, lic tsaqueuc ta c'a'emal chamel ta sti'ba.

<sup>20</sup>Ti banquial pale Azariase, xchi'uc scotol ti yan paleetique, lic stuc'ulanic batel, tsacbil xa ta c'a'emal chamel ta sti'ba laj yilic un. Ta jech no'ox yepal laj sloq'uesic batel ti bu taje. Yo'ntonuc xa loc'uc batel ta anil ti stuque, tsitsat xa yu'un ti Dios une.

<sup>21</sup>Tsacbil o ta c'a'emal c'alal sta sc'ac'alil cham laj ti ajvalil Uzías une. Yipal o c'a'emal c'u sjalil cuxul ti ajvalile. Slecoj bu ac'bil ta jbej na. Mi ja'uc xa x'aq'ue ochuc ta xch'ulna ti Diose. Ti xnich'on ti Jotam sbie lic sbain ti abtelal ta sventainel ti muc' ta jteclume.

<sup>22</sup>Ti sliqueb slajeb sc'oplal slo'il ya'yejal ti Uziase, laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaías xnich'on ti Amose.

<sup>23</sup>C'alal cham ti Uziase, laj smuquic ti bu mucul ti smolmuc'totac ta jun mucobbail yu'unic ti ajvaliletique, ti mu xch'ay xa'iic tsacbil ta c'a'emale. Ts'acal to un, lic ich'batuc yabtel ta ajvalilal yu'un xnich'on ti Jotam ti sbie.

## 2 Crónicas 27

### Och ta ajvalilal ti Jotam une

(2 R 15.32-38)

<sup>1</sup>Yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Jotame. Vaclajuneb (16) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén un. Jerusa sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Sadoque.

<sup>2</sup>Ti c'usitic lic spas ti Jotame, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose, jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti stot ti Uzías sbie. Manchuc mi jech un, mu'yuc x'och ech'el ta

xch'ulna ti Diose. Ti jteclum une yac'beic yipal ta spasel ti c'usi xa xtal ta sjolic ti chopole.

<sup>3</sup>Ti Jotam taje, ja' ti buch'u laj yac' ta meltsanel ti muc' ta ochebal ti'na yu'un xch'ulna ti Diose, xchi'uc yepal ti oy c'usitic yan abtel laj spas ta smocal jteclum Ofel sbie.

<sup>4</sup>Laj sliquesan ta sva'anel xtoc jteclumetic ta svitsal yosil ti Judae. Ti ta te'tique, laj smeltsan nac'obbaletic, luchlebaletic.

<sup>5</sup>Laj stsac sbaic ta leto xchi'uc ti ajvalil yu'un amonitaetique, ti tsalbil c'ot yu'une. Ta jabil taj une, ti amonitaetique lic yaquic ta sventa patan oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta kilo plata, chib millon xchi'uc lajunvinic (2,200.000) ta litro ti trigoe. Ja' jech yepal ta xaquic xtoc ti jchop o ta trigoe. Ja' jech yepal ta xaquic ta jujun ti ta sliquebe, ti ta xchibale, ti ta yoxibal jabile.

<sup>6</sup>Cuchem yu'un ta j'ech'el ti Jotame, yu'un ti c'u s'elan laj spase, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose.

<sup>7</sup>Ti slo'il ya'yejal ti Jotame, xchi'uc scotol ti c'u s'elan laj spas letovajel xchi'uc ti yajsoldadotaque, ti c'usitic laj spase, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal ajvaliletic yu'un ti Israele, xchi'uc ti Judae.

<sup>8</sup>Ti Jotame yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalilale. Vaclajuneb (16) jabil un ech' ta ajvalilal ta Jerusalén.

<sup>9</sup>Ti c'alal chame, bat smuquic bu mucul ti smolmuc'totac ta Steclumal ti Davide. Ts'acal to un, lic ich'batuc yabtel ta ajvalilal yu'un ti xnich'on Acaz sbie.

## 2 Crónicas 28

### Ta x'och ta ajvalilal yu'un Judá ti Acaze

(2 R 16.1-20)

<sup>1</sup>Yich'oj jtob (20) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Acaze. Vaclajuneb (16) jabil och ta ajvalilal ta Jerusalén. Ja'uc ti c'usitic lic spas une, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Mu jechuc laj spas jech c'u cha'al laj spas ti smolmuc'tot Davide.

<sup>2</sup>C'ajomal no'ox lic stam ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti ajvaliletic yu'un Israele. Lic yunijesan taquinetic ti laj sloc'ta diosetic sventa sloc'obbail ti Baale.

<sup>3</sup>Laj xchic' pom ta stenlejal yosilal Ben-hinom. C'ot ta pasel yu'un ti laj xchic' ta matanal ti xnich'nabe jech c'u cha'al ta spasic ti yan muc'tiquil jteclumetic ti tenbil loquic ta sba ta sat israeletic yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yac' milbil matanaletic, xchi'uc chic'bil pom ta jujun c'opojebaletic, ta yolon scotol limlim muc'tiquil te'etic, xchi'uc ta xch'ulnatac ti bisbil ta diose.

<sup>5</sup>Ta scoj taj une, ti Dios ti ja' Ajvalil yu'une, laj spas mantal ti aq'ue batel ta c'abal ta stojol ti Siriae, ti cuch yu'un ta ilbajinvanej ti sirioetique, ti mu albajuc yepal chucbil batic ta Damascoe. Ja' jech xtoc, aq'ueic ech'el yu'un Dios ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'un Israele.



<sup>6</sup>Jech un ti Peka xnich'on ti Remaliase, ta jun no'ox c'ac'al, laj smil vacvinic mil (120,000) ta vo' jtunel viniqetic ti mu sna' xi'ic ti oy ta Judae, ta scoj ti laj svalopatinic comel ti Dios yu'un ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>7</sup>Ti banquialal j'ac'-leto yu'un Efraín ti Zicri sbie, laj smil ti Maaseías xnich'on ti ajvalile, ti Azricam banquialal jchabiej na yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti Elcaná banquialal j'opisial yu'un ti ajvalile.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taj une, ti soldadoetic yu'un ti Israele laj stsaquic batel ta chuquel lajunvinic mil (200,000) ta vo' jnaclejetic yu'un ti Judae. Capal bat ta antsetic, ta queremetic, xchi'uc ta tsebetic. Ep ti c'usitic laj stamic ech'el ti yich'ojic batel ta Samariae.

<sup>9</sup>Ti bu taje, oy jun yaj'alc'op Dios, Obed ti sbie, ti xi laj yal c'alal loc' batel ta snupel ta be ti soldadoetic c'alal ta x'ochic ech'el ta Samariae: —Ti Ajvalile, Dios yu'un ti amolmuc'totic ta vo'nee, soc sjol yu'un ti Judae. Jech o xal laj yac'boxuc ta avoc ta ac'obic une. Ja'uc ti vo'oxuc une laj amilic ti c'ot c'alal to vinajel ta j'ech'el ti sti'emal ajolic yu'un ti sc'ac'al avo'ntonique.

<sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, nopbil xa avu'unic ta xamosovinic ti viniqetique, ti antsetique, ti jnaclejetic yu'un ti Jerusalene, ti Judae. Ti le' une, ¿mi mu'yuc van ataoj amulic ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unique?

<sup>11</sup>Ma' ti le'e, ta xcalboxuc ava'iic ti c'otuc ta avo'ntonique ti coltaic ech'el ti jchuqueletic ti laj atsaquic talele, yu'un avinquilel abaic. Tsots xa ilinem ma' ti Dios ta atojolic une.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Azarías xnich'on ti Johanane, ti Berequías xnich'on ti Mesilemote, ti Ezequías xnich'on ti Salume, xchi'uc ti Amasa xnich'on ti Hadlaie, ti ja'ic banquialaletic yu'un ti Efraine, tsots laj sva'an sbaic ta stojol ti buch'u sutic xa talel ta ac'-letoe.

<sup>13</sup>Xi laj yalbe ya'iique: —Mu xaviq'uic talel ti jchuqueletic li'e, yu'un ti jech le'e ta jta jmultic ta stojol ti Diose. Ti c'usi oy ta avo'ntonique, c'ajomal no'ox ta xacajtsanic ta j'ech'el ti jmul jcolo'cutic ti epajem xa ta j'ech'ele, ti ta xlic ilinuc ep ti Dios ta stojol ti Israele.

<sup>14</sup>Va'i ti soldadoetic une laj scoltaic ti jchuqueletique. Ta sba ta sat ti banquialaletic yu'un ti jteclume, laj yac'beic comel ti c'usitic laj spojbeic talele.

<sup>15</sup>Ti viniqetic ti albat sc'oplal ti tsots laj sva'an sbaique, ta jech yepal un, lic sbainic ti jchuqueletique, xchi'uc ti c'usitic pojbatc talele. Lic sloq'uesic c'u'iletic. Laj yac'beic slap ti buch'utic t'analic une. Laj yac'beic slap xonobic un. Lic yac'beic sve'el yuch'omic. Lic xpoxtaic un ti buch'utic yayijemique. Laj scajanic batel ta burro ti buch'utic oyic ta vocol yo' ta xc'otc c'alal to Jericó, jun jteclum ti xantic sbie. Laj yictaic comel un ta stojol ti yuts' yalalique. Sutic ech'el ta Samaria ta ts'acal to un.

<sup>16</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti ajvalil Acaze laj stac batel yaj'abteltac ta stojol ajvalil yu'un ti Asiriae, ta sc'anel ti coltaatuc yu'one.

<sup>17</sup>Yu'un ti edomitaetique lic no'ox sjolic yan velta ta tsacvanej ta leto, ti laj xa stsal ti Judae, xchi'uc ti yic'oj batel jayibuc jchuqueletique.

<sup>18</sup>C'alal jech xyaquet taje, ja'uc ec ti filisteoetique laj xa xchajic ta sa'el c'usitic x'ayan yu'un ti jteclumetic oy ta stenlejale, xchi'uc ti Néguév ti oy ta yosilal Judae. Laj xa yu'ninic ti Bet-semese, ti Ajalone, xchi'uc ti Guederote. Laj yu'ninic xtoc ti Socoe, ti Timnae, ti Gimzoe, xchi'uc ti jteclumetic yu'une, ti snacanoj xa sbaic ti bu taje.

<sup>19</sup>Yu'un ti Diose, oy ta yo'nton ti c'otuc ta j'ac'-lo'il-maxil ti Judá ta scoj ti Acáz ajvalil yu'un ti Judae, ti ja' laj sliques ti mu pajesbaj ti c'usi ta xc'ot ta Judae, xchi'uc ti mu'yuc slequilal yo'nton ta stojol ti Dios ta j'ech'ele.

<sup>20</sup>Ti Tiglat-pilesere, ajvalil yu'un ti Asiriae, laj stam ech'el sbe ta stojol ti Acaze. X'ech' to ac'bat svocol yu'un c'alal jcoltavanej ta alele.

<sup>21</sup>Ti Acaze, ac'o mi laj stam loq'uel ti c'usitic toyol stojol oy ta xch'ulna ti Diose, ti oy ta snae, xchi'uc ti oy ta sna ti banquilaetique, yo' jech ta xac'be ta sventa patan ti ajvalil yu'un Asiriae, mi ja'uc jutebuc laj sta coltael ti jech laj spase.

<sup>22</sup>Manchuc mi tsots xa batem ti vocol staoje, staoj yav yanijem yo'nton ta stojol ti Diose. ;Ja' jech o stalel ma' ti ajvalil Acáz une!

<sup>23</sup>Laj yaqu'uilan milbil matanaletic ta stojol diosetic yu'un ti Damascocoe, ti ja' ta scoj ti tsalbil c'ote. Laj snop, mi coltabil ti ajvaliletic ta jteclum Asiria yu'un ti diosetic taje, ja' jech ta xcoltaat ec mi ta xac'be ti milbil matanale, ti c'alal ja' ta scoj ti tsalbil c'ote, xchi'uc ta scotol ti Israele.

<sup>24</sup>Ti Acaze laj stsob scotol ti c'usitic ta xtun ta xch'ulna ti Diose. Lic xchichinan ta voq'uel un. Mac xut ti ti' ch'ulnae. Lic yac'anan ta meltsanel altaretic xtoc un ti ma'uc ta sventa Dios ta scotol xuc'avtac ta jteclum Jerusalene.

<sup>25</sup>Ta scotol jteclum Judae, laj smeltsanan c'opojebaletic yo' jech ta xchic' pom ta sventa ti ma'uc diose. Jech laj sliquesbe sc'ac'al yo'nton ti Ajvalil Dios yu'un ti smolmuc'totac ta vo'nee.

<sup>26</sup>Ti slo'il ya'yejale, xchi'uc ti c'usitic lic spas ta sliquebale, ti stsutsebe, ts'ibabil com ta jpoc svunal slo'il ya'yejal ajvaliletic yu'un ti Judae, xchi'uc ti Israele.

<sup>27</sup>C'alal chame, laj smuquic ta Jerusalén bu mucul ti smolmuc'totac une. Mi ja'uc bat smuquic ta smucobbail ti ajvaliletic yu'un ti Israele. Ts'acal to un, ich'bat yabtel ta ajvalilal yu'un xnich'on ti Ezequías sbie.

## 2 Crónicas 29

### Ti Ezequiasse ta x'och ta ajvalil

(2 R 18.1-3)

<sup>1</sup>C'alal och ta ajvalilal ti Ezequiasse, yich'oj xa vo'ob xcha'vinic (25) jabil. Baluneb xcha'vinic (29) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén un. Abi sbi ti sme'e, yantsil nich'on ti Zacariase.





- <sup>2</sup>Ti c'usitic laj spas ti Ezequiase, lec laj yil ta sba ta sat ti Diose. Jech laj spas jech c'u cha'al laj spas scotol ti David ti smolmuc'tote.
- <sup>3</sup>Taje, ja' ti buch'u laj xcha'meltsan xchi'uc laj sjambe sti' xch'ulna ti Diose, ti ta sliqeb u sba sjabilal yochel ta yabtele
- <sup>4</sup>Ta jech yepal un, lic staan talel ta iq'uel ti paleetique, ti levitaetique. Laj svol ta tsobel ta tsoblebal ta stuq'uul ti yelov sloq'ueb c'ac'ale.
- <sup>5</sup>Xi lic yalbe ya'iic une: "A'yio ava'iic, levitaetic: Poco tuso abaic avi tana li'e. Mesic tusic xch'ulna ti Ajvalil Dios yu'unic ti amolmuc'totic ta vo'nee. Loq'uesic talel ta ch'ulna scotol ti albil sc'oplal mu xtune.
- <sup>6</sup>Yu'un ti jmolmuc'totic ta vo'nee, mu'yuc stuq'uul yo'ntonic ech'ic. Ti c'usitic laj spasique, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Ajvalil Dios cu'untique. Laj sq'uej sbaic batel ta stojol un. Yan o bu laj yac' ech'el ti satique, ti laj sten laj sbajic ti bu nacal ti Dios une.
- <sup>7</sup>Laj smacbeic ti ochebal sti'e. Laj stubbeic ti lamparaetic une. Laj yicta sbaic ta xchiq'uel ti pome, ta yaq'uel ti chic'bil matanal ta ch'ulna ta stojol Dios yu'un ti Israele.
- <sup>8</sup>Jech o xal ti Diose ilin ta stojol ti Judae, xchi'uc ta stojol ti Jerusalene, ti c'ot ta stojol yu'un ti xbat xa ch'ulelal ta xi'el jech c'u cha'al ta xavilic ta aba ta asatic tana li'e.
- <sup>9</sup>Jech o xal ec un, ti jtot jme'tique lajic ta milel ta yorail ti letoe. Chucbil batic ti jnich'nabtique, ti jtsebtique, ti cantsileltic une.
- <sup>10</sup>Li' une, laj xa jnop ta jpas jtrate xchi'uc ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, yo' jech ta x'ech' ti sc'ac'al yo'nton ta jtoltique.
- <sup>11</sup>Jech ec un, jnich'nabtac, mu xalubtsajic, t'ujbiloxuc yu'un ma' ti Dios une yo' jech ta xavac' abaic ta tunel ti c'usi ta sc'an pasbele, ta yac'bel ti chic'bil pome."
- <sup>12</sup>Ti levitaetique ta jech yepal lic abtejicuc, ti xi s'elan xcholet ti sbiique: Ta sventa snitilultac ti Coate, ti Mahat xnich'on ti Amasaie, ti Joel xnich'on ti Azariase. Ta sventa snitilultac ti Merarie, ti Quis xnich'on ti Abdie, ti Azarías xnich'on ti Jehaele. Ta sventa snitilultac ti Guersone, ti Joah xnich'on ti Zimae, ti Edene xnich'on ti Joahe.
- <sup>13</sup>Ta sventa snitilultac ti Elizafane, ti Simrie, ti Jehiele. Ta sventa snitilultac ti Asafe, ti Zacariase, ti Mataniase.
- <sup>14</sup>Ta sventa snitilultac ti Heman, ti Jehiele, ti Simeie. Ta sventa snitilultac ti Jedutune, ti Semaiase, ti Uziele.
- <sup>15</sup>Taje, scotolic ba'yel laj stsob ti yuts' yalalique, ti scotolic laj spoc stus sbaique. Ta jech yepal un, bat smesic stusic ti ch'ulna jech c'u cha'al albilic ono'ox mantal yu'un ti ajvalile, co'ol xchi'uc c'u s'elan yaloj smantal ti Diose.
- <sup>16</sup>Ta ts'acal to un, ochic batel ti paleetic ta yut ti ch'ulnae yo' jech ta smesic ta stusic. Laj sloq'uesic talel ta yamaq'uul ch'ulna scotol ti c'usitic mu xtun laj staic ta yute, ti yich'oijc batel ti levitaetic ta uc'um Cedrone.



**17**Liquic ta smesel ta stusel ta sba c'ac'al yu'un ti sliqueb ue, ti c'otic xa ech'el ta yamaq'uul xch'ulna Dios ta xvaxaquibal (8) c'ac'al yu'un ti sliqueb ue. Laj to yich' ech'el vaxaquib (8) c'ac'al ti c'u to yepal sc'an mesel tusel ti ch'ulnae, ti tsuts xa yu'unic c'alal sta ti svaclajunebal (16) c'ac'al yu'un ti sliqueb ue.

**18**Ta ts'acal to un, xi bat yalbeic ya'i ti ajvalil Ezequías c'alal ochic batel ta snae: “Xi s'elan laj xa jmescutic jtuscutic scotol ma' ti ch'ulnae: ti altar scajleb xchic'obil matanale xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun yu'une, ti mexa ta xtun sventa scajleb pan ti tsots sc'oplal c'oteme.

**19**Ja' jech xtoc laj xa staan yav cu'uncutic xchi'uc laj xa jmes jtuscutic ti c'usitic laj sjipanan loq'uel ti Acaz ta scoj ti yanijem yo'nton ti c'u sjalil ochem ta yabtele, tsobol xa ta yaltar Dios tana li' une.”

**20**Ti ajvalil Ezequías une, sob xa lic. Laj stsob talel ti j'abteletic yu'un ti jteclume, ti jmoj batic ta xch'ulna ti Dios une.

**21**Yic'ojic batel vuc-cot (7) ch'in vacax, vuc-cot (7) chij, vuc-cot (7) ch'in chij, xchi'uc vuc-cot (7) ch'in tentsun, ti c'ot ta matanaletic yu'un smulic ti c'u yepal oy yu'un ti ajvalile, ta sventa matanal yu'un ti ch'ulnae, ta sventa matanal yu'un ti Judae. Ti ajvalile laj yalbe mantal ti paleetic snitilultac ti Aarone, ti yaq'uicuc ta chic'bil matanal ta sba yaltar ti Diose.

**22**Ti paleetic une laj smilic ti ch'in vacaxetique. Laj xch'ambeic xch'ich'el ti laj svajic ta altar taj une. Ta jech yepal un, jech lic spasbeic ti chiye, ti ch'in chijetique.

**23**Ta ts'acal to un, laj yiq'uic batel ta stojol ajvalil xchi'uc ta stojol jteclum ti ch'in tentsunetic sventa xch'ayobil ti mulile, ti laj scajan sc'obic ta sba chon bolom ti stuquic une.

**24**Ti paleetic une lic smilic. Laj svajbeic ti xch'ich'el ta sba ti altare, ti c'ot ta matanal ta sventa ti mulile yo' jech ta xich' tabel ti ch'aybil ta xc'ot smul scotol ti Israele, yu'un laj ono'ox yal mantal ti ajvalile, ti yich'uc chiq'uel ti matanal ta sventa scotol ti Israele.

**25**Ti Ezequías une lic sva'anan ta xch'ulna Dios levitaetic ta stijel ti set-set taq'uine, ti vobe, xchi'uc ti jchop o ta arpae, ti liquem comel yu'un ti David ti ac'bat sna' yu'un ti j'alc'op Natane, xchi'uc ti Gad yajtunel ajvalil ti jamal sba sate. Ti mantal taje, laj yac' comel ti Dios ta sventa ti yaj'alc'optaque.

**26**Ti levitaetic une chapal xa va'alic xchi'uc ti c'usitic ep ta tos ta stijic ti c'otem ta yu'un ti Davide, ti chapal xa xchi'uc yoq'uesic ti paleetique.

**27**Va'i ti ajvalil Ezequías une laj yal ti yich'uc chiq'uel ta sba altar ti matanale. C'alal yich' chiq'uel ti matanal une, lic ti q'uejimoletic sventa stoyel xi'el ti Diose. Xnic no'ox ti oq'uesetic yu'unique, ti stsac sba lec c'alal xlomet no'ox ti c'usitic ep ta tos stac' tijel ti liquem comel yu'un ti Davide.

**28**C'alal xyaquet ta q'uejimol ti jq'uejojetique, ta yoq'uisanel oq'ues ti paleetique, scotol ti jteclume quejelic ta c'opojel ti'inel jech c'u cha'al tsots sc'oplal sc'an pasele. Ti c'u sjalil c'ot ta c'aq'uel ti matanale, ja' to jech laj yo'ntonic.

<sup>29</sup>C'alal laj scotol une, jech ti ajvalile, xchi'uc ti c'u yepal ti xchi'iltaque, lic squejan sbaic ta c'opojel ti'inel jech c'u cha'al liqueme.

<sup>30</sup>Ts'acal to un, ti ajvalil Ezequias, xchi'uc ti j'abteletique, laj yalbeic ya'i mantal ti levitaetic ti yalbeicuc coliyal ti Dios ta sventa sq'uejimoltac ti Davide, xchi'uc ti j'alc'op Asafe. Xmuyubajic no'ox lic spasic, lic squejan sbaic ta c'opojel ti'inel jech c'u cha'al liqueme.

<sup>31</sup>Ta jech yepal, ti Ezequías une xi laj yalbe ya'i ti jteclume: "Li' tana une, chapaloxuc xa ta yajtunel ti Diose. Jech o xal, nopajanic talel, ich'ic talel ti matanaletic ti xich'uc milel ta sventa yalbel vocol yu'un xch'ulna ti Diose." Va'i ti jteclum une laj yich'ic batel matanaletic ti ta xich' milel ta sventa col'albate. Laj yaquic chic'bil matanal ec ma' ti buch'utic loc' ayan ta yo'ntonic ti jech sc'an pasele.

<sup>32</sup>Ti laj yaquic chon bolometric ti jteclum sventa ti chic'bil matanale, lajuneb xchanvinic (70) ta cot tot vacax, vo'vinic (100) ta cot chij, xchi'uc lajunvinic (200) ta cot ch'in chij. Scotol c'ot ta chic'bil matanal ta sventa smoton ti Diose.

<sup>33</sup>Ta scotol ti chon bolometric laj yaquic ta matanale, vaquib ciento (600) ta cot ti vacaxe, oxmil (3,000) ta cot ti chije.

<sup>34</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc epic ti paleetique, mu xa jay loqu'ueluc c'usi xut sbaic ta xcho'el ti chon bolometric sventa ta xich' chiq'uele. Coltaatic yu'un ti yan levitaetic ti svinquilel sbaic ta stsutsesel ti abtele. Lic smes stus sbaic ma' ti yan paleetic une. Ti levitaetique mu xch'ajeticuc laj smes stus sbaic, mu sta ti paleetique.

<sup>35</sup>Ma'uc no'ox taje, yepal to ta j'ech'el ti matanaletic sc'an aq'uele, ti xepu'altac matanal yu'un lajesobil o'ntonal ti sc'an aq'uele, ti matanal vino sc'an aq'uele, ti jmoj ta x'och xchi'uc ti chic'bil matanaletique. Ti jech taje, c'ot ta pasel lic chapajuc yich'el ta muc' ti Dios ta xch'ulnae.

<sup>36</sup>Ti Ezequías une, xchi'uc scotol ti jteclume, xmuyubajic no'ox yu'un Dios ti c'u s'elan laj spas ta stojol ti steclumale, ti mu sjaliluc c'ot ta pasel scotole.

## 2 Crónicas 30

### Ta xlic spas q'uin Colebal ti Ezequias.

<sup>1</sup>Ti Ezequias laj stac batel mantal ta sjunlej ti Israele, xchi'uc ta stojol ti Judae, xchi'uc laj stac batel vunetic xtoc ta stojol ti Efraine, xchi'uc ta stojol ti Manasese yo' ta xalbe ya'i ti talicuc ta xch'ulna ti Dios ta Jerusalén ta pasel q'uin Colebal yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>2</sup>C'alal laj xa yich'be ye ti yaj'opisialtaque, xchi'uc scotol ti jteclum Jerusalén ti ajvalile, ta ts'acal to un, laj snop ti ta spas sq'uinal Colebal ta xchibal ue.

<sup>3</sup>Mu'yuc xc'ot ta pasel ta yorail no'ox ti q'aine, ja' ti mu'yuc ep ti paleetic ti laj smes stus sbaique. Mi ja'uc laj stsob sbaic ti jnaclejetic ta Jerusalene.

<sup>4</sup>Ti ajvalil une, xchi'uc ti jteclume, lec laj ya'iic ti va'i s'elan c'ot ta nopel yu'unique.



<sup>5</sup>Nop yu'unic un ti spucbeicuc batel sc'oplal ta sjunul Israele, ti c'otuc to c'alal Beersebae, xchi'uc c'alal to Dan, ti ic'bilic ta Jerusalén ta spasel q'uin Colebal yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele. Vo'ne xa mu sta jech muc'ul tsobolej ta spasic jech c'u cha'al albil sc'oplal avie.

<sup>6</sup>Loquic ech'el ti j'al-mantaletic ta sjunul Israel une, xchi'uc ta sjunul ti Judae, ti yich'ojbeic batel vunetic yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti yaj'opisialtac ti xi ta xal smantal ti ajvalile: "Israeletic, sutanic talel ta stojol ti Ajvalile, Dios yu'un ti Abrahame, ti Isaaque, ti Israele. Jech ta xlic sventainoxuc ti stuc une, ja' ti c'u avepalic ti mu'yuc lajemoxuc ta milel yu'un ti ajvaliletic ta Asiriae.

<sup>7</sup>Mu jechuc xapasic ec jech c'u cha'al laj spasic ti amolmuc'totique, ti avinquilelique, ti yan yo'ntonic ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti amolmuc'totic ta vo'nee, ti tubbat sc'oplalic yu'une jech c'u cha'al ta xavilic tana li'e.

<sup>8</sup>Mu xats'acliic ta spasel ti toj toyobbaoxuc jech c'u cha'al laj spasic ti amolmuc'totique. Nubo avoc ac'obic ta stojol ti Ajvalile. La'ic ta xch'ulna ti c'otem ta yu'un sbatel osile. Tunanic yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. Jech ta xicta ti ilinem ta atojolic une.

<sup>9</sup>Mi ta xasutic talel ta stojol ti Dios une, ti avajcontraic tana li' ti stsacoj ta chuquel ti avinquilelique, ti anich'nabique, ta xlic ayanuc syail xc'uxul yo'nton ta stojol. Jech ta xac' ye ti suticuc ech'el ta slumalique. Yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique oy stuq'uil yutsil yo'nton, sna' xc'uxubinvan. Mu xasjipoxuc stenoxuc comel mi ta xasutic talel ta stojole."

<sup>10</sup>Ti j'al-mantal j'ich'-c'op une lic xanabicuc ta yalel mantal ta steclumal Efraine, xchi'uc steclumal ti Manasese, ti yalel muyel ta jujun jteclumetic ti c'otic c'alal to jteclum Zabulón. Ja'uc le' une, tse'intabilic, na'lebilic yu'un ti jteclume.

<sup>11</sup>Manchuc mi jech un, oy jlom jnaclejetic snitilultac ti Asere, ti Manasese, xchi'uc ti Zabulone, laj sbic'tajes sbaic ta stojol ti Diose, batic ta Jerusalén.

<sup>12</sup>Ti Dios eque laj stijbe yo'nton ti jnaclejetic ta Judae, ti ta xch'unbe smantal ti ajvalile, xchi'uc ti yaj'opisialtac ti albilic yu'un ti Dios ti jech laj yalique.

<sup>13</sup>Sbuset no'ox yepal ta j'ech'el un, lic stsob sbaic ti jnaclejetic ta xchibal u ta Jerusalén ta spasel q'uin pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile.

<sup>14</sup>Ochic ta stanel loq'uel scotol ti yan altaretique, xchi'uc yavil ti chic'obil pom ta Jerusalene. Bat sjipic ta uc'um Cedrón.

<sup>15</sup>Ta xchanlajunebal (14) c'ac'al yu'un ti xchibal ue, laj smilic ti chij sventa q'uin Colel une. Calal laj yilic ti paleetic xchi'uc ti levitaetic ti ma'uc pocbil tusbilique, lic qu'exavicuc. Jech o xal lic spoc stus sbaic. Va'i un, laj yiq'uic talel chon bolometric ta xch'ulna Dios sventa ta xaq'uic ta chiq'uel.

<sup>16</sup>Ta jech yepal un, lic sventainic yabtelic jech c'u cha'al yaloj smantal ti Moisés ti yajtunel Diose. Ti paleetique laj svajic ti ch'ich' ti ta x'ac'batic jelavel yu'un ti levitaetique.

<sup>17</sup>Ti yepal to mu'yuc spocoj stusoj sbaic ti jteclume, ti levitaetique tsots sc'oplal laj smilic chon bolometric ta scoj scotolic ti buch'utic mu'yuc spocoj stusoj sbaic ta sventa q'uin Colele, yo' jech ventainbil ta xc'otic yu'un Dios ti chon bolometique.

<sup>18</sup>Yepal ono'ox jnaclejetic yu'un ti Efraine, ti Manasese, ti Isacare, xchi'uc ti Zabulone, lic chi'invanicuc ta ve'el ta sventa ti q'uin Colele, ti mu xco'olaj jech c'u cha'al albil ti sc'oplale, yu'un mu'yuc spocoj stusoj sbaic. Ja'uc ti Ezequías une c'opoj ti'in ta sventaic ti xi laj yale: “Ti atalel oy yutsil slequilal avo'ntone, Dios, ch'aybo smul scolo' scotolic ti buch'u ta sjunul yo'ntonic ta sa'ote.

<sup>19</sup>Le' une, Ch'ul Ajvalil, Diosot yu'un ti smolmuc'totic ta vo'nee, ch'aybo smul scolo', manchuc mi mu'yuc laj spasic jech c'u cha'al liquem ta poquel tusel ta sventa ti ch'ulnae.”

<sup>20</sup>Ti Diose laj ya'ibe sc'opojel sti'inel ti Ezequiasse. Laj xch'aybe smul scolo' ti jteclume.

<sup>21</sup>Vucub c'ac'al (7) sjalil un, xmuyubajic no'ox ta j'ech'el oyic ta Jerusalén ti israeletic ta spasbel q'uin c'alal ta xich' ve'el pan ti ch'abal yich'oj spajubtasobile. Stuc xa no'ox jech xlomet yu'unic ti ep ta tos ch'ul músicaetic ti xlic xcaj stoyel xi'el Dios yu'unic jujun c'ac'al ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique.

<sup>22</sup>Ti Ezequías une laj smuq'uibtasbe yo'nton scotol ti levitaetique, ti laj yaq'uic ta ilel ti sjunul yo'ntonic ta xac' sbaic ta tunel yu'un ti Diose. C'alal chi'invan xa ta ve'el ti vucub (7) c'ac'al sjalil une, ti laj xa yac' matanal yu'un ti lajesobil o'ntonale, ti laj xa smuyubta ta yalbel slequil yutsilal ti Ajvalil Dios yu'unic ti smolmuc'totic ta vo'nee,

<sup>23</sup>laj snopic ma' ti jteclum une, ti ta to sjaliltasic vucub (7) c'ac'al ti q'umine. C'ot ta pasel ti xmuyubajic no'ox yu'une.

<sup>24</sup>Yu'un ti Ezequías ajvalil yu'un ti Judae laj sq'uelanbe lajuneb ciento (1,000) ta cot ch'in vacax, xchi'uc vucmil (7,000) ta cot chij ti jteclum ti oyic ta tsobleje. Jech ec ti j'opisiaetique laj sq'uelanic lajuneb ciento (1,000) ta cot ch'in vacax, xchi'uc lajunmil (10,000) ta cot chij ta sventa ti jteclume. Yepal paleetic laj spoc stus sbaic.

<sup>25</sup>Xmuyubajic no'ox scotol ti jnaclejetic yu'un Judae. Xmuyubajic ec ti paleetique, ti levitaetique, xchi'uc scotol ti c'u yepal liquemic talel ta Israele, xchi'uc ti jyanlumetic ti liquemic talel ta sjunul ti Israele, xchi'uc ti nacalic ta Judae.

<sup>26</sup>Bats'i mu no'ox al bajuc yutsil ech' yu'unic ta j'ech'el ta Jerusalene. Sba to velta ti jech c'ot ta pasel. Ti c'alal tiq'uil ta ajvalilal ti Salomón xnich'on ti Davide, ajvalil yu'un xtoc ti Israele, mu'yuc jech xc'ot o ta pasel ta Jerusalén.

<sup>27</sup>Ta ts'acal to un, ti paleetique, ti levitaetique, lic va'licuc yo' ta xac'beic yich' slequilal Dios ti jteclume, ti tsacbat ich'batic sc'opic yu'un ti Diose. C'ot c'alal to vinajel ti bu nacal ti ch'ul Diose.

## 2 Crónicas 31

- <sup>1</sup>C'alal tsuts scotol taj une, scotol ti c'u yepal oyic ti israeletic ech' yu'unic ti bu taje, batic ta jteclumetic yu'un Judá, bat slilinic ta voq'uel ti loc'obbailetic ti pasbil ta tone, bat slilinic ta voq'uel sloc'obbail ti Aserae. Laj sjinesic ti c'opojebaletic ti oy ta toyol vitstique. Tsuts yu'unic ta slilinel scotol ti oy ta yosilal Judae, ta yosilal ti Benjamine, ta yosilal ti Efraine, xchi'uc ta yosilal ti Manasese. Ta jech yepal un, sutic ech'el scotol ti israeletic ta yosilal jujun ti bu slumalique.
- <sup>2</sup>Ts'acal to ti Ezequías une laj yac'anbe sbain stunelic ti paleetique, ti levitaetic ti c'u s'elan ta x'ech'ic ta jujuchop ta sventa ti yabtelique, ta yaq'uel ti chic'bil matanaletique, ti matanal sventa ti lajesobil o'ntonale, ta yalel ti lequilale, xchi'uc ti yalicuc coliyal ti Diose, ti tunicuc ta sti'tac ti ch'ulnae.
- <sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, ti c'usitic x'ayan yu'un ti ajvalile, laj scolta sba ta sloq'ues ti matanaletic ta xich' chiq'uel ta sobe, ta xich' chiq'uel ta mal c'ac'ale, ti matanaletic ta xich' chiq'uel ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ta sq'uinal ti jujun ach' ue, ti yan q'uinetic tsots sc'oplal ta xich' pasele, jech c'u cha'al ts'ibabil ta jbel ti oy c'usi tsots albil yu'un ti Diose.
- <sup>4</sup>Laj yalbe ya'i xtoc ti jnaclejetic nacalic ta Jerusalene, ti yac'beicuc ti paleetique, xchi'uc ti levitaetic ti patanil ta xaq'uic jujune, yo' jech ta xc'ot ta pasel yu'unic scotol ti oy jbel c'usi tsots yaloj ti Diose.
- <sup>5</sup>C'alal puc batel ti mantal une, ti israeletique, ta sjunul yo'ntonic, laj yaq'uic ti t'ujbil lequil trigoe, ti vinoe, ti aceitee, ti ajapome, xchi'uc scotol ti c'usitic xloc' x'ayan yu'unic ta yosilique. Yepal no'ox ta j'ech'el laj yaq'uic ti jun ta jujun lajlajuneb ti c'usitic xloc' x'ayan yu'unique.
- <sup>6</sup>Ti jnaclejetic yu'un Israel ti nacajtic ta yan jteclumetic yu'un Judae, laj yaq'uic ec ti jun ta jujun lajlajuncot vacaxe, ti yan chon bolometique, xchi'uc yan ti c'otem ta yu'un ti Ajvalil Dios yu'unique. Scotol, sbusul bus ta xaq'uic.
- <sup>7</sup>C'alal loc' ti yoxibal (3) ue, liquic ta xch'aquel ti jujubus ta jujutose, yich'o'jic o c'ot c'alal sta ti yucubal (7) ue.
- <sup>8</sup>Ti Ezequías une, xchi'uc ti j'opisialetic ti c'alal bat sq'uelic c'u xa yepal oy ti c'usitic busanbile, laj yalbeic volol ti Diose, xchi'uc ti jteclum Israele.
- <sup>9</sup>Va'i un, ti Ezequiase laj sjac'be ti paleetique, xchi'uc ti levitaetic ti cholbatuc ya'i c'u s'elan oy ta sventa ti jujubus taje.
- <sup>10</sup>Ti banquial pale Azarías snitulul ti Sadoque, xi laj staq'ue: “Lic ono'ox talel yu'unic ti c'alal lic yich' aq'uel ti patanil ta sventa ti ch'ulnae. Yepal ma' ti c'usitic ta jtun ta jlajescutic avi tana li' une, ti ta xcom scemelale. Ti vi yepal scemelal le'e, sva'anoj sba ti Dios ta stojol ti steclumal une.”
- <sup>11</sup>Ti jech taj une, laj yal mantal ti Ezequiase ti yich'uc pasbel snail ta xch'ulna ti Diose.
- <sup>12</sup>C'alal tsutsem xa une, lic sti'quic ochel ti patanile, ti jun ta jujun lajlajunebe, xchi'uc ti sbusul bus laj yaq'uic ta sventa ti Diose. Ta sbainel scotol taje, ja' com yu'unic ta



banquilal ti levita Conanías sbie. Ti xchi'inel sbaic ta sbainele, ja' com ti Simeí ti xchi'il no'ox sbaic ta voq'uele.

<sup>13</sup>Ti jcoltavanejetic ti bainbilic yu'un ti Conaniase, xchi'uc ti xchi'il ta voq'uel ti Simeí sbie, xi s'elan xcholet va'anatic yu'un ti ajvalil Ezequiase, xchi'uc ti Azarías banquilal jtunel ta xch'ulna ti Diose: ti Jehiele, ti Azariase, ti Nahate, ti Asaele, ti Jerimote, ti Jozabade, ti Eliele, ti Ismaquiase, ti Mahate, xchi'uc ti Benaiae.

<sup>14</sup>Ti jchabiej ti'na ti oy ta yelov sloq'ueb c'ac'ale, ja' sbainoj com ti levita vinic ti sbiinoj Coré xnich'on ti Imnae, ti sbainoj to ox ta stsobel ti matanal ti ta xloc' x'ayan ta o'ntonal ta yac'bel ti Diose, ta xch'aquel ti patanil ti ac'bil ta sventa ti Diose, ta spuquel ti matanaletic ti c'otem ta sventa ti Diose.

<sup>15</sup>Ti yajcoltaobbatac ti Coré ti yac'oj yo'ntonic ta xtunic ta steclumaltac ti paleetique, ja' ti Edene, ti Miniamine, ti Jesuse, ti Semaiase, ti Amariase, xchi'uc ti Secaniase. Ti paleetic taje sbainojic ta xch'aquel ti ve'lil ta stojol ti svinquileltac ti svoc'ol-voc' xquechet ta xch'acbe ti c'u yepal ta jujuchope.

<sup>16</sup>Laj yac'beic scotolic ti bu sbainoj yabtelic ta x'ech'ic jujun c'ac'al ta ch'ulnae, ti c'u s'elan xcholet ta x'ech'ic bu ta xc'ot yorail ta yabtelique, ti ojtiquinbil ti tsacal sbiic ec scotol ti yich'oj oxib (3) jabile xchi'uc ti x'ech' xa batele.

<sup>17</sup>Ti paleetique, ta jujuchop tsacal ta vun ti sbiique. Jech ec bejel ta vun sbiic ti levitaetic ti buch'utic yich'oj jtob (20) jabile, xchi'uc ti x'ech' batele, ti bu ta xtunique, xchi'uc c'u s'elan ti xcholet ta x'ech'ique.

<sup>18</sup>Ti bejel ta vun ti biile, ochem ta venta scotol ti bic'tal ololetique, ti yajniltaquique, ti squerem nich'nabique, ti yantsil nich'nabique, sbejel ta na ma' ti lec ta alele. C'ot ta o'ntonal ti laj yich' yabtel ti c'ot ta yajtunel ti Diose.

<sup>19</sup>Ta scotol ti jteclume, va'anbil viniquetic ta xch'aquel ti c'usitic ta xtun yu'un scotol ti paleetic snitilultac ti Aarone, xchi'uc scotol ti levitaetic ti bejel ta vun sbiic ti nacalic ta yosilal sve'eb ti vacax ti oy ta jteclumetic yu'un ti paleetique.

<sup>20</sup>Jech laj spas ta scotol jteclum Judá ti Ezequiase. Scotol ti c'usi laj spas ti Ezequiase, oy stuq'uil, oy smelol, lec laj yil ta sba ta sat ti Ajvalil Dios yu'une.

<sup>21</sup>Scotol ti va'i s'elan laj sliques ti jtuneletic ta xch'ulna ti Diose, xchi'uc ti oy c'usi jbel tsots albile, xchi'uc ti mantaletique, lic spas ta sjunul sjol yo'nton laj sa' ti Diose. Jech lec c'ot ta loq'uel xchi'uc un.

## 2 Crónicas 32

### Ti Senaqueribe ta sbec' ya'i ox ta u'ninel ti Judae

(2 R 18.13—19.37; Is 36—37)

<sup>1</sup>C'alal ech' ti va'i s'elan taje, ti naca xa ox ta xvinaj bu c'alal c'otem ti yutsilal slequilal o'ntonal yu'une, ja' o vul ta loq'uel ti Senaquerib ajvalil yu'un ti Asiriae, ti laj sbec' ta u'ninel ti jteclum Judae. Laj yac'be smacal ti pojjobbail jteclumetic ti batem ta yo'nton ta yu'ninele.



<sup>2</sup>Ti jech laj yil ti Ezequiase, ti sjunul yo'nton ta sbec' ya'i ta u'ninel Jerusalén ti Senaqueribe,

<sup>3</sup>lic yich'be ye sti' ti banquialal jtuneletic yu'une, ti svinctac ti mu sna' xi'ique, ti yich'uc but'iel ti sat vo' ti oy ta loq'uebal yu'un ti jteclume. Lec laj ya'iic ti jech laj snope.

<sup>4</sup>Va'i un, laj stsob sbaic talel epal jnaclejetic ta sbut'iel scotol ti sat vo'etique, xchi'uc ti bu ta xtuc ti uc'um ta x'ech' ta yut banomile, yo' jech vocol xa sa'el vo' c'alal xc'ot ti ajvalil yu'un ti Asiriae.

<sup>5</sup>Ti Ezequías une mu xi'etuc yo'nton lic xcha'meltsanan ti moquetique. Laj smeltsan luchlebaletic ta sba ti moquetique. Ma'uc no'ox taje, lic yac'be yip ti but'bil lum ta Slumal ti Davide. Yepal no'ox laj yac'anan ta meltsanel lanzaetic, xchi'uc macobbailetic.

<sup>6</sup>Lic sva'anan yaj'opisialtac ta spasel ta mantal ti jteclume, ti laj stsob ta stenlejal sti' ti jteclume, ti xi laj yalbe ta stsatsubtasbel yo'ntonique:

<sup>7</sup>“¿Tsotsanic, oyuc yipal avu'unic! Mu xatsiq'ues avo'ntonic. Mi ja'uc xaxi'ic yu'un ti ajvalil Asiriae, xchi'uc ti epal soldado xchi'uc talel yu'une. Oy to jun ma' ti jelavem xu' yu'un ta xispojotique.

<sup>8</sup>Ti stuque, ja' yip yo'nton xchi'uc ti viniquetic xchi'inojan talele. Ja'uc ti vo'otique, ja' yipal cu'untic ti Ajvalil Dios ta scoltaelotic ta letovajele.” C'alal laj ya'iic ti va'i s'elan laj yal ti ajvalil Ezequiase, ti jteclume laj yich' yip ti yo'ntonic xchi'uque.

<sup>9</sup>Ts'acal to un, ti Senaquerib ajvalil yu'un Asiriae, c'alal xyaquet xa ta stsac ta leto ti jteclum Laquis xchi'uc ti yajsoldadotaque, laj stac batel yaj'opisialtac ta Jerusalén ti xi xcholet ta xalbeic ti Ezequías ajvalil yu'un ti jteclum Judae, xchi'uc scotol ti jnaclejetic oyic ta Jerusalene:

<sup>10</sup>“Ti Senaquerib ajvalil yu'un ti Asiriae, xi ta xal ti laj stacbot talel ti mantale: ‘¿C'u la cha'al ti jun avo'ntonic oyoxuc ta Jerusalén ti c'alal joyobtabil xae?

<sup>11</sup>Mi ta xalboxuc ti Ezequías ti xu' yu'un ta spojoxuc loq'uel ta coc ta jc'ob ti Ajvalil Dios yu'une, ta xaslo'laoxuc. Ja' no'ox ta xilboxuc avocolic ti ta xachamic ta vi'nale, ta taqui ti'ile.

<sup>12</sup>¿Mi mu ja'uc ti Ezequías cha'e ti laj slilin ti toyol c'opojebaletique, xchi'uc laj slilinbe xchic'obil spom yaltaril scajleb smoton ti diosetique, ti laj yalbe ya'i jnaclejetic yu'un Judá xchi'uc Israel ti junuc no'ox altar yich'uc ac'bel matanal chic'bil pom yo' ta xich'ic ta muq'ue?

<sup>13</sup>¿Mi mu xa ono'ox xana'ic xcal le' une, ti vu'un xchi'uc ti jmolmuc'totac ti laj ech'uc ta vo'nee, ti c'u s'elan laj jpascutic talel ta jteclumetic yu'un ti yan muc'tiquil lume? ¿Mi cuch yu'unic ti diosetic ta spojel ta coc ta jc'obcutic ti jteclumetic taje?



14¿Bu xa ono'ox junucal ti diosetic ti cuch yu'unic ta spojel ta coc ta jc'obcutic ti jteclumetic taje, ti laj slilinic ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee? ¿C'u cha'al la ta xanopic ti xu' ta spojoxuc ti Dios avu'unique?

15Ja'uc le' un cha'e, mu xavac' abaic ta lo'lael, ta xch'unbel sc'op ti Ezequiase. Mu tac'aluc xc'ot avu'unic. Mi junuc diosetic ta xcuch yu'un ta spojel ti steclumal ta coc jc'obcutique, ti poj yu'un ta yoc ta sc'obic ti jmolmuc'totcutic laj ech'icuc ta vo'nee. ¿Bu xa la ba cuchuc yu'un spojeloxuc ta coc ta jc'obcutic ti Dios avu'unique!' ”

16Ma'uc no'ox taje, x'ech' to laj yalic yaj'opisialtac ti ajvalil yu'un Asiria ta scontrainel ti Dios ti ja' Ajvalile, ta scontrainel ti Ezequías yajtunele.

17Ti Senaqueribe xi laj yal batel ti laj sts'iba ta vun ta scontrainel ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele: “Jech c'u cha'al diosetic yu'un ti yan muc'tiquil lum ti mu'yuc xu' yu'un ta spojel ti steclumale, ja' jech ti Dios yu'un ti Ezequiase mi ja'uc xu' ta spoj ta coc ta jc'ob ti slumale.”

18Yaj'opisialtac ti Senaqueribe satilaluc xa yu'unic ta sq'uelel batel ti jnaclejetic ta Jerusalén ti oyic ta ba moque, ti tsots avanic ta hebreo c'op ta sibtasvaneje, ta stsiq'uesbel yo'ntonic, yo' jech ta xu'ninic ti jteclume.

19Laj sbisic no'ox Dios yu'un ti Jerusalene jech c'u cha'al diosetic yu'un ti muc'tiquil lum ta banomile, yabtel no'ox viniquetic ti diosetic taje.

20Ti jech taj une, ti ajvalil Ezequiase, ti j'alc'op Isaías xnich'on ti Amose, lic c'opoj ti'inicuc ta sc'anel talel coltael c'alal to vinajel.

21Va'i ti Dios une laj stac talel yaj'ánjel ta stsutsesel scotol ti soldadoetique, ti banquihal soldadoetique, ti its'inal banquihal soldadoetic ti oyic ta axibal na yu'un ti ajvalil Asiriae, ti nijil chimil xa ta xq'uexlal sut ech'el ta slumale. C'alal och ech'el ta xch'ulna ti sdiostaque, mile yu'un ti xnich'nab ti bu taje.

22Jech c'ot ta pasel un, ti pojatic yu'un Dios ti Ezequiase, xchi'uc ti jnaclejetic ta Jerusalene ta yoc ta sc'ob ti Senaquerib ti ajvalil yu'un Asiriae, xchi'uc ta yoc ta sc'ob ti yane, ti lamajesbatic c'op xchi'uc ti yan jteclumetic sts'aquinoj sbaique.

23Va'i un, yepal no'ox oy buch'u laj yich'ic batel matanal ta stojol ti Dios ta Jerusalene, xchi'uc matanaletic toyol stojol laj yich'ic batel ta stojol ti Ezequías ajvalil yu'un ti Judae. Lic un, ti mu albajuc puc ech'el sc'oplal ta stojol ti yan muc'tiquil lum une.

### **Tsaque ta chamel ti Ezequiase, xchi'uc poxtaj**

*(2 R 20.1-11; Is 38.1-22)*

24Ti jech yorail ta vo'ne taje, tsots tsaque ta chamel ti Ezequiase. Lic c'opoj ti'inuc ta stojol ti Dios une. Ch'ayal c'ot o'ntonal yu'un yutsil ti c'u s'elan tac'bat sutel talele.

25Ti jech c'uxubinel laj stae, mu'yuc laj snijan xchiman sba ti Ezequiase. C'ajomal no'ox lic stoy sba xchi'uc ta j'ech'el. Ilin ti Dios ta stojol une, xchi'uc ta stojol ti Judae, ti Jerusalene.

<sup>26</sup>Manchuc mi jech ti toyobba une, ti Ezequiasse laj sbic'tajes sba ta stojol ti Diose. Jech laj spasic ec ti jnaclejetic yu'un Jerusalene. Jech mu'yuc laj sloq'ues sc'ac'al yo'nton ti Dios ta stojolic ti c'alal cuxul to ox ti Ezequiasse.

### **Epaj ti c'usitic x'ayan yu'un ti Ezequiasse**

<sup>27</sup>Yepal sc'ulejal laj sc'upinan, xchi'uc laj sta ich'bil ta muc' ti Ezequiasse. Yepal no'ox ti oro, ti platae, ti c'upil sba tonetique, ti muil poxiletique, ti macobbaitetique, xchi'uc yan ti c'usitic toyol stojole.

<sup>28</sup>Laj smeltsan xtoc naetic sq'uejobil ti jchop o ta trigoe, ti vinoe, ti aceitee, xchi'uc snail ep ta tos chon bolometric, xchi'uc scorrall chijetic.

<sup>29</sup>Laj sliquesan ta sva'anel jteclumetic xtoc, yepal no'ox ti vacaxe, xchi'uc ti chij yu'une, ti ac'bat sta slequilal yutsilal yu'un ti Diose

<sup>30</sup>Ti Ezequiasse, ja' ti buch'u laj yal mantal ti yich'uc q'uejanbel yoquinab vo' ta x'oquin loq'uel ta yac'ol Gihone, ti laj spolbe yalel yoc ta yolon stuq'uul smaleb c'ac'al ta Steclumal ti Davide. Scotol ti c'usitic laj spas ti Ezequías une, lec c'ot ta loq'uel yu'un.

### **Ti jvu'laletic tacbilic talel yu'un ti ajvalil ta Babiloniae.**

*(2 R 20.12-19; Is 39.1-8)*

<sup>31</sup>C'ot ta pasel un, ti Diose laj xch'ac sba loq'uel ta stojol ti Ezequiasse yo' jech ta sna'be yo'nton c'u s'elan ta snop c'alal ta xc'otic yaj'opisialtac ti ajvalil yu'un ta Babiloniae, ti jech ta xvul'lanat ta xjaq'uilanbat ti c'usitic ch'ayal c'ot o'ntonal yu'un ta Judae.

### **Cham ti Ezequiasse**

*(2 R 20.20-21)*

<sup>32</sup>Ti slo'il ya'yajal ti Ezequiasse, xchi'uc ti lequil abtel laj spase, bejel com ta jpoc svunal ti bu ts'ibabil ti c'usitic ac'bat yil ti j'alc'op Isaías xnich'on ti Amose, xchi'uc ta jpoc svunal bu ts'ibabil slo'il ya'yajal ti ajvaliletic yu'un ti Judae, xchi'uc ti Israele.

<sup>33</sup>C'alal cham ti Ezequiasse, laj smuquic ta yac'ol smuquinal smucobbail ti David xchi'uc ti yalab xnich'nabe. Scotol jnaclejetic yu'un ti Judae, xchi'uc jnaclejetic yu'un ti Jerusalene, lic spasbeic yich'el ta muc'. Lic ich'batuc yabtel ta ajvalilal yu'un xnich'on ti Manasés sbi une.

## **2 Crónicas 33**

### **Ta x'och ta ajvalilal ti Manasese**

*(2 R 21.1-18)*

<sup>1</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Manasese, yich'oj to no'ox lajcheb (12) jabil. Laj sventain vo'lajuneb yoxvinic (55) jabil ti Jerusalene.

<sup>2</sup>Ti c'usitic lic spas une, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose, xi s'elan lic spas jech c'u cha'al ti muc'tiquil jteclumetic ti spajebal o chopole, ti yilojic ta sba ta satic ti israeletic ti tenatic loq'uel yu'un ti Diose:



<sup>3</sup>Lic xcha'va'anan c'opojebaletic ti laj sjinesan ti Ezequías ti ja' stote. Lic xcha'va'anan altar sventa sloc'obbail ti Baale, ta xcha'loc'tael xq'uexol ti Aserae. Lic snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' c'usitic ti ep ta tos xojoban ta vinajele.

<sup>4</sup>Laj sva'anan altaretic xtoc ta xch'ulna Dios ti albil sc'oplal yu'un Dios ti comem o ta xch'ulna sbatel osil ta Jerusalene.

<sup>5</sup>Ta xchibal yamaq'uul xch'ulna ti Diose, laj sva'anan yan altaretic sventa yich'el ta muc' ti c'usitic ep ta tos xojoban ta vinajele.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taj une, laj yac' ta chiq'uel xnich'nab ta sventa matanal ta stenlejal yu'un Ben-himone. Lic xchan sc'oponel sti'inel ti ch'ulelale, ta xchannel sc'oplal ti jt'unvaneje, ta xchannel sc'oponel sti'inel ti pucuje. Laj yac' ye sti' ti ayanuc ti jt'unvanejetique, ti j'ac'-chameletique. Ech'em no'ox chopol ta j'ech'el ti c'usitic laj spas ta sba ta sat ti Diose, ti c'ot ta pasel ti lic ilinuc ti Dios yu'une.

<sup>7</sup>Ja' jech xtoc laj sva'an ta xch'ulna Dios ti loc'obbail laj yac' ta meltsanele, c'alal xi albat sc'oplal yu'un Dios ti Davide, xchi'uc ti xnich'on ti Salomón sbie: “Ti ch'ulna li' ta Jerusalene, ti laj jt'uj ta scotol yosilal ti jayvoc' Israele, c'ot ta yavil ti bu ta xi'ich'at ta muc' sbatel osile.

<sup>8</sup>Mi ja'uc xa ta jten loq'uel ta osil ti israeletic ti bu laj cac' nacliicuc ti smolmuc'totique, mi ta xc'ot ta xch'unel yu'unic scotol ti c'u s'elan caloje, xchi'uc scotol ti c'u s'elan chanubtasbiloc cu'une, ti oy c'usi jbel tsots albil cu'une, xchi'uc ti nophil cu'une, ti laj cac'beic ta sventa ti Moisesese.”

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, ti jnaclejetic yu'un Judae, xchi'uc ti Jerusalene, chanubtasatic ta stamel yan be yu'un ti Manasese, ti x'ech' to xjelav chopolil c'usitic lic spasique, ti ja' mu sta ti yan jteclumetic ti laj yilic ta sba ta satic ti israeletic ti tsutsesatic ta j'ech'el yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Ti Diose laj to sc'opon ti Manasese, xchi'uc ti steclumale. Mi ja'uc xa laj xchiquintabeic ti sc'ope.

<sup>11</sup>Jech o xal ti Dios une laj stacbe talel ta stojolic ti banquial soldadoetic yu'un ajvalil Asiriae, ti laj stic'beic xot-xot taq'uin ta sni' ti Manasese, ti chucbil bat ta c'anal carina taq'uin ti ic'bil bat yu'unic c'alal to Babiloniae.

<sup>12</sup>Ja'uc le' une, c'alal yacal xa ta xich' ti svocole, xvocolet liquel ta stojol ti Ajvalil Dios yu'une. Biq'uit xa laj yac' sba ta stojol Dios yu'un ti smolmuc'totaque.

<sup>13</sup>C'alal c'opoj ti'in ta stojol ti Dios yu'une, chiquintabat, a'yibat ti sc'op ti xvocolet ta stojole. Aq'ue sutuc ech'el ta Jerusalén ta sventainel yabtel ti ochem ta ajvalile. Va'i ti Manasés une, ja' to laj sna' ti Dios ja' Ajvalile.

<sup>14</sup>Ech' taj une, ti Manasese lic smeltsanbe smocal spat Steclumal ti David ta yeloval sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Gihone, ti ech' yu'un ta uc'ume, ti c'ot c'alal ti' moc ti sbiinoj Stsacobil Choye, xchi'uc laj sjoyobta ta maquel ti Ofel sbie, ti toyol laj smeltsan ta j'ech'ele. Laj sva'anan banquial soldadoetic ta scotol ti nac'obbail jteclumetic ta yosilal Judae.



<sup>15</sup>Ma'uc no'ox taje, laj sjipan loq'uel ta xch'ulna Dios ti bisbilic ta diosetique, ti loc'obbaitique, jech c'u cha'al ti altaretic ti ma'uc c'otem ta sventa Dios ti laj smeltsanan ta svitsal yosilal ti ch'ulnae, xchi'uc ta sjunul ti Jerusalene, ti laj sten loq'uel ta jteclume.

<sup>16</sup>Ts'acal to un, lic xcha'meltsanbe yaltar ti Diose. Lic yac' ta sba ti milbil matanal sventa lajesobil o'ntonale, xchi'uc ti matanal sventa coliyale. Laj yalbe ya'i mantal ti jteclum Judá ti liquicuc ta xch'unel ta xi'tael ti Diose, Ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>17</sup>Manchuc mi jech un, ti jteclume staoj yav ta xaq'uic chic'bil matanal ta altaretic ti ma'uc c'otem ta sventa ti Diose, ac'o mi c'otem ta sventa Ajvalil ti Dios yu'unic ti yalojique.

<sup>18</sup>Ti slo'il ya'yejal ti Manasese, ti laj yalbe vocol ti Diose, ti c'usitic albat ta jamal yu'un ti j'alc'opetic ta sventa ti Ajvalil Dios yu'unic ti Israeletique, ts'ibabil com ta slo'il ya'yejal ti ajvaliletic yu'un Israele.

<sup>19</sup>Ti c'u s'elan tac'bat talel yu'un Dios ti c'alal laj sta ta c'oponele, scotol ya'yejal ti smul ti c'alal yanijem ti yo'ntone, ti laj smeltsanan ti ch'ulnaetic ti ma'uc ta sventa ti Diose, ti bu laj sva'anan sloc'obbail ti Aserae, xchi'uc ti yan meltsanbil diosetic ti c'alal mu'yuc to ta sbic'tajes sba ta stojol ti Diose, ts'ibabil com ta slo'il ya'yej ti j'alc'opetic yu'une.

<sup>20</sup>C'alal chame, laj smuquic ta yavil ts'unbil nichim ta sna ti c'otem ta spasob mantale. Ts'acal to un, ich'bat yabtel ta ajvalilal yu'un ti xnich'on ti Amón sbie.

### **Ti Amone x'och ta ajvalilal**

(2 R 21.19-26)

<sup>21</sup>Yich'oj xa chib xcha'vinic (22) jabil c'alal och ta ajvalilal ti Amone, chib (2) no'ox jabil och ta ajvalilal ta Jerusalén.

<sup>22</sup>Ti c'usitic lic spas une, mu lecuc laj yil ta sba ta sat Diose, co'ol jech laj spas jech c'u cha'al laj spas ti Manasés ti stote. Lic sbic'tajes sba ta yich'el ta muc', ta xchic'bel smoton scotol ti loc'obbaitetic ti laj smeltsan ti Manasés ti ja' stote.

<sup>23</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc laj sbic'tajes sba jech c'u cha'al laj spas ti Manasés ti ja' stote. C'ajomal no'ox lic sbusanbe sba ti svocole.

<sup>24</sup>Lic paybatuc sc'oplal yu'un ti yaj'opisialtaque, ti laj smilic ta sna ti c'otem ta pasob mantal yu'une.

<sup>25</sup>Ti jteclume laj smilic ec ti buch'u laj spaybeic sc'oplal ti ajvalilal Amone. Ti xnich'on ti sbiinoj Josiase laj yich' yabtel ta ajvalilal yu'unic.

## **2 Crónicas 34**

### **X'och ta ajvalilal ti Josiase**

(2 R 22.1-2)

<sup>1</sup>Yich'oj vaxaquib (8) jabil c'alal och ta ajvalilal ti Josiase, ti buluchib xcha'vinic (31) jabil ech' ta ajvalilale.





<sup>2</sup>Lec laj yil ta sba ta sat Dios ti c'u s'elan laj spase. Ja' jech laj spas jech c'u cha'al laj spas David ti smolmuc'tote, ti j'ech'el mu'yuc laj sq'uej sba mi jutebuque.

### **Laj sjelbe yiptac ti c'u s'elan laj sta c'alal och ta ajvalilale**

<sup>3</sup>Ti ta xvaxaquibal (8) jabil yochel ta yabtel ti Josiase, ti uni jch'iel querem to ta j'ech'ele, lic xa ono'ox sa'ilan tael Dios yu'un David ti smolmuc'tot ta vo'nee. Ta xlajchebal (12) jabil yochel ta yabtele, lic ta stanel loq'uel ti c'opojebaletique, sloc'obbail ti Aserae, ti loc'tabil diosetique, xchi'uc ti c'usitic va'ajtic loc'obbail ti unijesbil ta taq'uin ti oy ta jteclum Judae, xchi'uc ti oy ta Jerusalene.

<sup>4</sup>Ta sba ta sat stuc laj yich' lilinel loq'uel ti ep ta tos altaretic yu'unic ti ep ta tos sloc'obbail ti Baale. Laj yal mantal xtoc ti yich'uc lilinel ti altaretic yu'un chic'obil pom ti chotol ta sbae. Laj yal mantal xtoc ti yich'uc lilinel sloc'obbailtac ti Aserae, ti loc'tabil diosetique, xchi'uc ti c'usitic va'ajtic meltsanbil ta unijesbil taq'uine, ti laj xch'uch'ulta ta j'ech'ele. Ta jech yepal un, bat scunan ta taniel ta sba smuquinaltac ti buch'utic laj yac'beic to ox ti milbil matanaletique.

<sup>5</sup>Ma'uc no'ox taje, laj xchic'be sbaquiltac ti paleetic ta sba ti altaretic yu'unique, ti c'ot ta pasel yu'un laj smes laj stus ti Judae, xchi'uc ti Jerusalene.

<sup>6</sup>Jech laj spas xtoc ta jteclumetic yu'un ti Manasese, ti Efraine, ti Simeone, ti c'ot c'alal to ta steclumal ti Neftalie, xchi'uc ta yamaqu'il scotol ti jujun tsoblebal yu'un ti jteclumetic.

<sup>7</sup>Laj slilin loq'uel yaltartac sloc'obbail ti Aserae, xchi'uc yaltar ti loc'tabil diosetique, ti stuc xch'uch'ulil laj scomese. Laj slilin scotol ti altaretic sventa chic'ob pom c'u yepal oy ta yosilal ti Israele. Ts'acal to un, sut ech'el ta Jerusalén.

### **Laj yich' tael jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots abile**

(2 R 22.3-23.3)

<sup>8</sup>Ta xvaxaclajunebal (18) jabil yochel ta ajvalilal une, ti c'alal laj xch'aybe sc'oplal loc'obbailetic x'ayan ta jteclume, xchi'uc ta ch'ulnae, laj stac batel ti Safán xnich'on ti Azalías, ti Amasías alcalte yu'un ti jteclume, xchi'uc ti yajts'ibajom Joa sbie, xnich'on ti Joacaze, yo' jech ta sbainic ta xcha'meltsanbel xch'ulna ti Ajvalil Dios yu'une.

<sup>9</sup>Va'i un, bat sc'oponic ti banquial pale Hilciase. C'ot yac'beic yich' ti taq'uin ti ac'bil ta sventa xch'ulna Dios ti stsobojic ti jchabiej ti'na levitaetic ti laj staic ta steclumal ti Manasese, xchi'uc ta steclumal ti Efraine, xchi'uc ta stojol c'u to yepal comemic ta Israele, jech c'u cha'al yac'ojic ta sjunul steclumal ti Judae, ta steclumal ti Benjamine, xchi'uc ta stojol ti jnaclejetic ti oy ta Jerusalene.

<sup>10</sup>Ta jech yepal un, bat yac'beic ti buch'u sbainojic ta sq'uelel abtel yu'un xch'ulna ti Diose, yo' jech ti stuquique ta stojic ti j'abteletic ta smeltsanel ch'ulna ti bu soquemique.

<sup>11</sup>Ti taq'uine, laj yac'beic ti jch'ul-te'etique, ti buch'utic sbainojic ta yaq'uel iluc ti abtele, yo' jech ta smanic ti anbil tone, xchi'uc ti te'etic ta xtun sventa stemal sjole, ti muc' ta ts'am-te'etic ta xtun ta sventa smeltsanel naetic ti laj soquesic comel ti ajvaliletic yu'un Judae.



<sup>12</sup>Ti viniquetic taje, loqu'em ayanem ta yutsil yo'ntonic ti ta xtunic ta abtele. Ti cajal yabtel yich'o'jic ti c'otem ta jpas-mantaetic yu'unique, xi s'elan ti ja' chanvo' levitaetique: ti Jahat xchi'uc ti Abdiase, snitilultac ti Merarie, xchi'uc ti Zacarías xchi'uc ti Mesulame, snitilultac ti Coate.

<sup>13</sup>Oy yan levitaetic xtoc sbainojic ta sq'uelel ti j'icats-nometique, xchi'uc laj yalic scotol ti c'usitic abtelal sc'an pasele. Scotol ti levitaetique, oy lec ta xchiquinic c'u s'elan ta tijel ti ep ta tos vobetique. Oy jlom ochemic ta jts'ibajom, ti ta sts'ibaic ti c'usi ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti ochemic ta jchabiej-ti'naetique.

<sup>14</sup>C'alal ta sloq'uesic ech'el ti taq'uin ti ac'bil ta xch'ulna ti Diose, ti pale Hilciase tiq'u'il laj sta jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Dios ti ac'bil comel ti Moises.

<sup>15</sup>Bat slo'iltabe ya'i ta anil no'ox ti Safán ti sbainoj ta sts'ibael ti c'usitic ta xc'otan ta pasele, ti laj sta ta ch'ulna jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose. Laj yac'be jelavel jpoc svunal ti Safane.

<sup>16</sup>Va'i ec un, laj yich' batel ta stojol ti ajvalile, ti xi laj xchapbe ya'i sc'oplal taje: —Ti avajtuneltaque, Jcuch abtel, ta spasic scotol ti c'u s'elan laj avac'be sbainique.

<sup>17</sup>Laj xa yunijesic ti plata ti oy ta ch'ulnae. Laj xa yac'beic jelavel ta yoc ta sc'ob ti buch'utic sbainojic ta xaq'uic iluc ti abtele, xchi'uc ti buch'utic sbainojic ti c'usitic ta xtune.

<sup>18</sup>Ti Safán xtoque laj xchapbe ya'i ajvalil ti laj sta jpoc vun ti pale Hilciase. Ti Safane laj yavtabe ya'i ajvalil ti c'usi ta xal ti jpoc vune.

<sup>19</sup>C'alal laj ya'i ti ajvalil ti c'usi ta xal ti jpoc svunal ti c'usi jbel tsots albile, lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e.

<sup>20</sup>Ta jech yepal, xi laj yalbe mantal ti Hilciase, ti Ahicam xnich'on ti Safane, ti Abdón xnich'on ti Micaiaze, ti Safán ti sbainoj ta sts'ibael ti c'usitic ta xc'otan ta pasele, xchi'uc ti Asaías yaj'opisial ti ajvalile:

<sup>21</sup>—Ba jaq'uicun ca'itic ta stojol Dios ti c'u s'elan ti jc'oplale, c'u s'elan sc'oplal ti jnaclejetic ti comem ta Israele, xchi'uc ti oyic ta Judae. Jaq'uicun ca'itic c'usi smelol slo'il ya'yej ti jpoc svunal laj yich' taele. Yu'un capem xa nan sjol ti Dios ta jtojoltique, yu'un ti jmolmuc'totique mu'yuc laj sts'etan xchiquinic ta ya'yi'el ti c'usi laj yal ti Diose. Mi ja'uc laj yabtelanic ta spasel ti c'u s'elan ts'ibabil ta svunale.

<sup>22</sup>Ti Hilciase, xchi'uc ti buch'u va'anbilic yu'un ti ajvalile, batic ta stojol ti Hulda ti jamal sba sat ta yalel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, yajnil ti Salum xnich'on ti Ticvae, smom xtoc ti Harhase, ti sbainoj ta sq'uelel ti abtelal c'u'il ta ch'ulnae. Ti Hulda une nacal ta Xchibal Barrio ta Jerusalén, ti xi c'ot yalbeic ti c'op ti c'u s'elan chapal xa no'ox ta ba'yele.

<sup>23</sup>Xi tac'batic yu'un ti antse: —Xi s'elan stac'obil yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele: 'Albeic ya'i ti buch'u laj stacoxuc talel sjaq'uel sba ta jtojole.



<sup>24</sup>Xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Ta xcac' taluc vocol ma' ti ta jteclum li'e, ta stojol ti jnaclejetic yu'une jech c'u cha'al ti bac vocoletic ts'ibabil ta jpoc svunal laj yich' avtael ta stojol ti ajvalil yu'un Judae.

<sup>25</sup>Laj svalopatinicun comel. Lic xchic'beic pom ti bisbilic ta diosetique. Laj soquesbeicun co'nton yu'un scotol ti xlic ta lum ti c'usitic ta spasiq. Jech o xal un, mu xa stac pajesel ma' ti sc'ac'al co'nton ta stojol ti jteclum li'e, mu cha'bel xtub.

<sup>26</sup>Albeic ya'i un cha'e, ti ajvalil yu'un Judá ti laj stacoxuc talel ta sjaq'uel sba ta stojol ti Diose, ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, xi ta xal xtoque: Laj anijan aba ta snopel ti c'usi laj yich' alel ava'ie.

<sup>27</sup>La'och ta at-o'nton yu'un. Laj axi'taun c'alal laj ava'i c'u s'elan laj calbe sc'oplal ti jteclum li'e, xchi'uc ti jnaclejetic yu'une. Laj abic'tajes aba ta jtojol. Laj ach'i' ta jatel ti ac'u'e. Xa'oc'olet xa ta jtojol. Jech o xal ti vu'une laj ca'i ma' ti ac'op une.

<sup>28</sup>Ta xcac' que jti' ti lequil chamel ta xava'ie. Ta xbat achi'in ti amolmuc'totac ta vo'nee. Mu xavil ta aba ta asat ti vocol ti ta xcac' taluc ta stojol jteclum li'e, xchi'uc ta stojol ti jnaclejetic yu'une.' Yajtaqueletic ti ajvalil une yich'ojbeic xa sutel ma' ti c'op c'u s'elan tac'batique.

<sup>29</sup>Va'i ti ajvalil une lic staan ta iq'uel ti moletic ich'bil ye sti'ic ti oyic ta Judae, xchi'uc ti oyic ta Jerusalene, yo' ta stsob sbaic.

<sup>30</sup>Ta jech yepal un, ti ajvalile batic ta xch'ulna Dios xchi'uc ti jnaclejetic yu'un Judae, ti jnaclejetic yu'un Jerusalene, ti paleetique, ti levitaetique, c'alal ta biq'uit ta muc', sjunul jteclum laj stsob sbaic batel. Ti bu taje, lic yavta ti ajvalil scotol ti c'usi ta xal ta svunal trate ti laj yich' tael ta xch'ulna ti Diose.

<sup>31</sup>Ta jech yepal, ti ajvalil une lic sva'an sba ta sts'el ti loc'tabil muc' ta oye. Lic yac' ye sti' ta stojol Dios ti ta sjunul yo'nton ta xlic yabtelan ta spasel ti mantaletic yu'une, ti c'usi nopbil yu'une, ti oy c'usi jbel tsots albil yu'une, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi ta xal ti trate ti ts'ibabil ta jpoc svunale.

<sup>32</sup>Ts'acal to un, laj yalbe ya'i ti jnaclejetic yu'un ti Jerusalene, ti jnaclejetic yu'un ti Benjamine, ti yac'uc ye sti'ic c'otuc ta pasel yu'unique. Ti jnaclejetic yu'un ti Jerusalene c'ot ta pasel yu'unic strate ti Diose, Dios yu'un ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>33</sup>Ti Josías une laj stubbe sc'oplal ti c'usitic chopol liquem yu'unic ta scotol yosilal ti israeletique. Laj yal mantal ta scotol c'u yepal oy ta Israele, ti c'otuc ta pasel yu'unic c'u s'elan ta ich'el ta muc' ti Ajvalil Dios yu'unique. Ti c'u sjalil cuxule, mu'yuc laj xch'ac sbaic ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti smolmuc'totic ta vo'nee.

## 2 Crónicas 35

### Ti Josiase ta spasse sna'obil ti q'uin Colele

(2 R 23.21-33)



- <sup>1</sup>Xi s'elan laj sliques spasel q'uin colel ti Josías ta Jerusalene, ta sventa stoyel xi'el ti Diose: Ta xchanlajunebal (14) c'ac'al ta sliquebal u yu'un ti jabile, laj smilic ch'iom chij ta sventa ti q'uíne.
- <sup>2</sup>Lic yac'anbe yavilic ti bu ta xtunic ta yabtelic ti paleetique, laj xchapbe ya'iic ti tunicuc ta xch'ulna ti Diose.
- <sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, xi xcholet laj sbijubtas ti levitaetic ti ja' jchanubtasvanejetic yu'un scotol ti Israele, xchi'uc ti t'ujbolic yu'un ti Diose: “Ti ch'ul caxae, ba tiq'uic ta ch'ulna ti bu laj smeltsan ti Salomón xnich'on ti David ajvalil to ox yu'un ti Israele. J'ech'el ac'o sta yavil yo' jech mu teyuc no'ox xacuchet achi'uquique. Avi tana li'e, o'ntolinic ti ac'o abaic ta tunel yu'un ti Ajvalil Dios avu'unique, jmoj xchi'uc ti Israel steclumal ti Diose.
- <sup>4</sup>Chapo abaic lec ta jujuvoq'ue, xchi'uc ti ventainic lec ti bu atunelique, jech c'u cha'al ts'ibabil comel yu'unic ti David ajvalil yu'un ti Israele, xchi'uc ti Salomón ti ja' xnich'one.
- <sup>5</sup>Ti ta ch'ulnae, jelilano abaic ta sq'uelel ti bu abainojic ta jujuvoc' levitaoxunque, ti jech jva'lej c'otemoxuc yu'un ti jujuvoc' israeletic ti avinquilel abaique.
- <sup>6</sup>Milic ti ch'iom chij ta xtun ta sventa ti q'uin Colele, poco abaic tuso abaic, chapanic lec ti c'usitic ta xtune, yo' jech ta xch'unic ta spasel ec ti avinquileltac ti c'usi albil yu'un Dios ti Moisesse.”
- <sup>7</sup>Jech ti Josías eque, xi s'elan ti oy ta sventa xchon sbolomtac stuque, loc' ayan yo'nton ti tunuc yu'un scotol ti jteclum ta sventa ti q'uin Colele: ti ch'iom tot chijetique, xchi'uc ti xch'iom tot tentsunetic, ti c'ot ta lajuneb xcha'vinic mil (30,000) ta cot ta scotole, laj yac' xtoc oxmil (3,000) ta cot capon vacaxetic.
- <sup>8</sup>Yaj'opisialtac ti ajvalil eque, loc' ayan ta yo'ntonic ta yaq'uel ta stojol ti jteclume, ta stojol ti paleetique, ta stojol ti levitaetique. Ti Hilcias une, ti Zacariase, xchi'uc ti Jehiele, ti buch'utic sbainojic ta sq'uelel xch'ulna ti Diose, laj yaq'uic jelavel ta sc'ob paleetic ti cha mil vac ciento (2,600) ta cot chon bolom sventa ti'el Colele, oxib ciento (300) ta cot ti capon vacax xtoque.
- <sup>9</sup>Ti Conanías ec xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele, ti Semaiase, ti Natanaele, ti yan xtoque, ti Hasabiase, ti Jehiele, ti Jozabade, banquilaletic yu'un ti levitaetique, laj yaq'uic vo'mil (5,000) ta cot chon bolometric sventa ti q'uin Colele, xchi'uc vo'ob ciento (500) ta cot capon vacax.
- <sup>10</sup>Ti chapal xa ti c'usi ta xtun ta q'uin Colele, jech o xal ti paleetique ochic ta sbainel ti bu stunelique, ti levitaetic eque laj xchapan sbaic lec ti bu stunelic ta jujuvoc' jech c'u cha'al yaloj mantal ti ajvalile.
- <sup>11</sup>Va'i un, lic smilic ti chon bolometric sventa ti q'uin Colele. C'alal yacalic ta xcho'el ti chon bolometric ti levitaetique, jech ti paleetique ta svajic ch'ich' ta sti'il altar ti c'alal ta xaq'uic jelavel talel ti levitaetique.

<sup>12</sup>Ts'acal to un, laj sloq'uesic ti xepu' ti oy sc'oplal ta xich' chiq'uel ta sventa ti c'u s'elan nophil ta spasic ta jujuchop jnaclejetic yu'un ti jteclum ta xaq'uic ta stojol Dios jech c'u cha'al albil ta jpoc vun yu'un ti Moise, jech laj spasic xtoc ta stojol ti capon vacaxetique.

<sup>13</sup>Liquic ta svoel un, ti chon bolometric ti ta xtun ta sventa sq'uinal ti Colele, jech c'u cha'al ts'ibabil comel sc'oplale, ti jlom matanaetic xtoque, laj slacanic ta lumal binetic, ta taq'uin binetic, ta xaltemetic, ti anil no'ox lic spuquic ta stojol scotol ti jnaclejetic yu'un ti jteclume.

<sup>14</sup>Ti levitaetic une lic xchapanic ti c'usitic ta xtun yu'un ti stuquique xchi'uc ti paleetique. Ti paleetic snitilultac ti Aarone, yich'oj ic'ub xchi'uquic ta yaq'uel ti chic'bil matanaetique, xchi'uc ti xepu'e. Jech o xal ti levitaetique laj xchapanic ti c'u yepal ta xtun yu'un ti stuquique, xchi'uc ti paleetic snitilultac ti Aarone.

<sup>15</sup>Ja'uc ti jq'uejimoletic snitilultac ti Asafe, j'ech'el oyic ti bu albil stunel jech c'u cha'al yalaj ti Davide, ti Asafe, ti Hemane, xchi'uc ti Jedutún ti jamal sba sat ti oy ta yajtunel ti ajvalile. Ti jchabiej-ti'naetic xtoque, j'ech'el teyic o, mi jliqueluc mu xictaic comel ti bu sbainojic ta sq'uelele. Ti levitaetic ti xchi'il sbaic ta abtele, sbainojic ta xchapanic c'u yepal ta xich'ic ec ti milbil matanaetique.

<sup>16</sup>Ti jech c'ac'al taje, c'ot ta chapajel scotol un, ti tunel yu'un Dios ti jech c'ac'al taje, ta sventa ti q'uin Colele, ti ta xich' xchiq'uel ti matanal ta yaltar ti Diose, jech c'u cha'al laj yal mantal ti ajvalil Josiase.

<sup>17</sup>Ti c'u yepal oy ti israeetique laj spasic ti q'uin Colele, xchi'uc laj spasic vucub c'ac'al q'uin sventa ta sve'ic pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobile.

<sup>18</sup>Yu'un ja' no'ox yorail c'alal cuxul ti j'alc'op Samuele, laj spasic q'uin Colel ta Israel jech c'u cha'al le'e. Ti ech'ic ti ajvaliletic yu'un Israele, mi junuc velta laj yich' pasel q'uin Colel ta Israel jech c'u cha'al laj spas ti Josías ti tsobolic lec xchi'uc ti paleetique, ti levitaetique, ti jnaclejetic yu'un Judae, xchi'uc ti jnaclejetic ta Jerusalene.

<sup>19</sup>Ti c'ot ta pasel ti q'uin Colel taje, ja' o ta xvaxaclajunebal (18) jabil stic'lej ta ajvalilal ti Josiase.

### **Cham ti Josiase**

(2 R 23.28-30)

<sup>20</sup>Ta sjalil xa ox un, c'alal chapajem xa ox lec ch'ulna yu'un ti Josiase, ti Neco ajvalil yu'un ti Egipto, laj stam batel sbe ta stuq'uil uc'um Eufates yo' jech xbat stsac ta leto ti jteclum Carquemise. Ti Josías une bat smac ta be.

<sup>21</sup>Ja'uc ti Neco une xi laj yal ti laj stac batel yajtuneltaque: “Ch'an utun, mu xamacun ta be, ajvalil yu'un Judá. Ma'uc tal jtsacot ta leto. Yan jteclum ti oyun ta leto xchi'uque. Laj yalbun mantal Dios ti ac'o jsuj jbae. Alequilal atuc, ictao aba ti ta xatoy ave ta stojol ti Diose. Mu xata avocol yu'un ti sva'anoj sba ta jtojole.”



<sup>22</sup>Ja'uc ti Josías une mu'yuc laj spajes sba. C'ajomal no'ox laj yac'be yipal ta stsaquel ta leto. Mu'yuc laj yac' ta venta ti va'i s'elan laj scaj'al ti Neco ti liquem talel ta stojol Dios ti c'usi laj yale. Ja' yu'un un, lic tsacvanuc ta leto ta stenlejal yu'un Meguido.

<sup>23</sup>Ti j'ac'-yolobétique, laj syayijesic ti ajvalil Josiase. Va'i un ti ajvalile xi laj yalbe ti yaj'opisialtaque: “;Jopicun loq'uel li'e, yu'un tsots xa liyayij!”

<sup>24</sup>Loq'uesat talel yu'un ti yaj'opisialtac ta yut carreta yu'un ti ac'ob-letoe. Laj sjelubtasic batel ta xchibal carreta ti oy yu'unique. Laj yiq'uic batel c'alal to Jerusalén ti bu chame. Bat smuquic ta smuquinal ti smolmuc'totaque. Scotol jnaclejetic yu'un Judá, xchi'uc jnaclejetic yu'un Jerusalén, laj yoq'uitaic ti cham ti Josiase.

<sup>25</sup>Ti Jeremiase lic xchapan jun q'uejimol sventa svulesobil yo'nton ti jlajel jtubele. Avi tana le'e, jech to comem yu'unic scotol ti jq'uejimol viniquetique, ti antsetique, ta svulesel ta o'ntonic sq'uejintael sventa svulesobil yo'nton ti jlajel jtubel Josiase. Ti q'uejimoletic taje, na'bil com o yu'unic ta Israel ti ts'ibabil jmoj xchi'uc ti yan q'uejimoletic.

<sup>26</sup>Ti jlom slo'il ya'yejal ti Josiase, xchi'uc ti lequil abtel laj spas co'ol jech c'u cha'al ti ts'ibabil ta svunal ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Diose,

<sup>27</sup>xchi'uc ti c'usitic laj spas ta sliquebale, xchi'uc ta stsutsebale, ts'ibabil com ta jpoc svunal yabtel ti ajvaliletic ta Israele xchi'uc ta Judae.

## 2 Crónicas 36

### X'och ta ajvalil ti Joacaze

(2 R 23.31-35)

<sup>1</sup>Ti jnaclejetic yu'un ti jteclume laj staic ta iq'uel ti Joacaz xnich'on ti Josiase, ti ta x'och ta ajvalilal ta Jerusalén ta yich'bel yabtel ti stote.

<sup>2</sup>Yich'oj oxib xcha'vinic (23) jabil c'alal och ta ajvalilal ti Joacaze. C'ajomal no'ox oxib u ech' ta ajvalilal ta Jerusalén.

<sup>3</sup>Jipe loq'uel ta ajvalilal ta Jerusalén yu'un ti ajvalil ta Egiptoe. Lic stsatsal c'anbe patan ti jteclum ta yaq'uel oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta kilo ti platae, oxlajuneb xcha'vinic (33) ta kilo ti oroe.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox taje, ti ajvalil ta Egiptoe laj stic' ochel ta ajvalilal yu'un Judá, xchi'uc ta Jerusalén, ti Eliaquim xchi'il ta voq'uel ti Joacaze, xchi'uc laj sjelbe sbi, Joacim laj sbiin yu'un. Jech ti Joacaze, laj yic' batel c'alal to Egipto.

### Sc'oplal yabtel ti ajvalil Joacime

(2 R 23.36-24.7)

<sup>5</sup>C'alal och ta ajvalilal ti Joacime, vo'ob xcha'vinic (25) jabil yich'oj. Buluchib (11) jabil ech' ta ajvalilal ta Jerusalén. Ja'uc le' une, ti c'usitic lic spase, chopol laj yil ta sba ta sat ti Ajvalil Dios yu'une.

<sup>6</sup>Ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae laj stam talel sbe ta scontrainel ti Joacime. Laj xchuc ta c'anal carina taq'uin yo' jech ta xic' batel c'alal to Babilonia.





<sup>7</sup>Ti c'usitic laj sta ta xch'ulna Dios ti Nabucodonosore, jlom laj yich' batel, bat yac' ta xch'ulna ti oy ta Babiloniae.

<sup>8</sup>Ti yantic slo'il ya'yejal ti Joacime, xchi'uc ti c'usitic c'ot ta pasel ti laj soques sc'oplal xchi'uc, ts'ibabil com ta j poc svunal yabtel ti ajvaliletic yu'un ti Israele, xchi'uc ti Judae. Laj xcuch comel abtelal ti Joaquín ti ja' xnich'one.

### **Chucbil bat ta Babilonia ti Joaquine**

*(2 R 24.8-17)*

<sup>9</sup>Ti Joaquine yich'oj vaxaclajuneb (18) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalilale. Laj spas ajvalilal oxib u xchi'uc lajuneb c'ac'al ta Jerusalén. Ja' no'ox un, ti c'usitic lic spase, chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose.

<sup>10</sup>C'alal yorail xa ta xlic yaluc chaquilo' ti jech jabil taje, ti ajvalil Nabucodonosore laj yal mantal ti ac'o yiq'uic batel ta Babilonia ti Joaquine jmoj xchi'uc ti c'usitic toyol stojol xtun ta xch'ulna ti Diose. Va'i un, lic sva'an ta ajvalilal yu'un Judá, xchi'uc Jerusalén ti Sedequías yuts' yalal ti Joaquine.

### **Och ta ajvalil ti Sedequiase**

<sup>11</sup>Ti Sedequiase yich'oj jun xcha'vinic (21) jabil c'alal lic ochuc ta ajvalilale. Buluchib (11) jabil laj spas ajvalilal ta Jerusalén.

<sup>12</sup>Ti c'usitic lic spas une, mu lecuc laj yil ta sba ta sat ti Diose. Yu'un mu'yuc laj sbic'tajes sba ta stojol ti j'alc'op Jeremías c'alal c'opoj ta sventa Diose.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, lic stoy sba ta scontrainel ti ajvalil Nabucodonosor ti buch'u albat ta jamal ti ac'o yal ta sba ta sat Dios ti xu' ta xcom ta yajcoltaobbae. Jbel yo'nton mu sc'an sbic'tajes sba ta stojol ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>14</sup>Jech lic spasic scotolic xtoc ti banquilaletic yu'un ti Judae, ti paleetique, xchi'uc scotol ti jteclume. Epaj ti sbolil yo'ntonic ta j'ech'ele. Lic yac'beic yipal ta spasel ec ti c'usitic mu lecuc liquem yu'unic ti muc'tiquil jteclumetique. Lic soquesbeic sc'oplal xch'ulna ti Dios c'alal st'ujoj stuc ti xch'ulna ti bu ta x'ich'at ta muc' ta Jerusalene.

<sup>15</sup>Ti Ajvalile, Dios yu'un ti smolmuc'totic ta vo'nee, mu'yuc ono'ox spajeb ta xal talel bijubtasel ta sventa ti yaj'alc'optaque, yu'un oy syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti steclumale, xchi'uc ti bu nacale.

<sup>16</sup>Ja'uc ti stuquic une tse'ej no'ox laj ya'ibeic sc'op ti yaj'alc'optac Diose. Mu'yuc stu laj ya'iic ti c'usitic laj scaj'alique. Laj xchopol-c'optaic ti yaj'alc'optaque. Ta jech to yepal un, mu ta vocol laj syales yoc sc'ob ta sc'ac'al yo'nton ti Dios ta stojol ti steclumale, ti mu'yuc xa laj sta spojel scolelic ta j'ech'ele.

### **Laj yich' lilinel ti ch'ulnae, xchi'uc ti bec'bil loq'uic ti judaetique**

*(2 R 25.8-21; Jer 39.8-10; 52.12-30)*

<sup>17</sup>Va'i un, ti Diose laj yac'be talel sbe xaneb ti ajvalil yu'un ti caldeotic yo' ta xcontrainatic yu'une. Lajic ta milel ta espada ti quem viniquetic ta yut ti ch'ulna une. Mu'yuc xa syail xc'uxul lajic ti jva'lej viniquetique, ti jva'lej tsebetique, ti moletique, ti buch'utic ch'abal ts'acal ti yoc sc'obique. J'ech'el aq'ueic ta c'abal yu'un Dios scotolic.

<sup>18</sup>Scotol ti c'usitic ti ta xtun ta xch'ulna ti Diose, mu'yuc ta alel mi muc' mi biq'uit, xchi'uc ti c'usitic toyol stojol q'uejbil ta ch'ulnae, xchi'uc ti c'usitic oy yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti c'usi oy yu'un ti yaj'opisialtaque, scotol laj yich'ic batel c'alal to Babilonia ti ajvalil yu'un ti caldeoetique.

<sup>19</sup>Ma'uc no'ox taje, laj xchiq'uic xch'ulna ti Diose. Laj slilinbeic smocal ti Jerusalene. Laj stsanbeic sc'ac'al ti naetic yu'une. Laj slilinic scotol ti c'usitic toyol stojol meltsajeme.

<sup>20</sup>Ts'acal to un, laj sbec' batel c'alal Babilonia ti c'u yepal mu'yuc xlajic ta milele, ti lic ochuc ta mosovinel yu'un xchi'uc ti yalab xnich'nabique. Jech com o ja' to ti c'uxi lic yich' yip ta spasel mantal ti muc' ta jteclum Persiae.

<sup>21</sup>C'ot ta pasel un ti c'u s'elan yalaj ti Dios ta sventa ti j'alc'ope, ti ta sta ti mu'yuc c'usi sna' ta xcux ti banomile, ti mu'yuc stijel ta c'op lilijem ta xcome, ja' to mi x'ech' xa ox ti lajuneb xchanvinic (70) jabile.

### **Mantal ti laj smeltsan ti Ciroe**

*(Esd 1.1-14)*

<sup>22</sup>Ti sba sjabilal yochel ta ajvalilal ti Ciro, ajvalil yu'un ti Persiae, yo' ta xc'ot ta pasel sc'op Dios ti laj scaj'al ti Jeremiase, ti Diose laj stijbe yo'nton ti Ciroe, ti xi laj stac batel mantaletic ta ts'ibabil vunetic ta jteclumetic ti bu c'alal smacoje:

<sup>23</sup>“Xi xcholet ta xal ti ajvalil yu'un ti Persiae: Ti Ajvalil ti ja' Dios yu'un ti vinajele, yac'objun ta coc ta jc'ob scotol ti ajvaliletic ti oy ta banomile. Laj yac'bun jbain ta sva'anel jun ch'ulna ta Jerusalén ti oy ta yosilal ti Judae. Buch'uucoxuc no'ox steclumaloxuc ti Diose, ac'o xa scoltaoxuc ti Ajvalil Dios avu'unique, batanic ti bu taje.”

## Esdras

### Esdras 1

#### Ti mantal laj sliques ti Ciroe

*(2 Cr 36.22-23)*

<sup>1</sup>Ti sba jabil yochel ta ajvalilal ti Ciroe, ajvalil yu'un ti Persiae, yo' ta xc'ot ta pasel sc'op Dios ti laj scaj'al ti Jeremíase, ti Diose laj stijbe yo'nton ti Ciroe, ti xi laj stac batel mantaletic ta ts'ibabil vunetic ta jteclumetic ti bu c'alal smacoje:

<sup>2</sup>“Xi xcholet ta xal ti Ciro ajvalil yu'un ti Persiae: Ti Ajvalil Dios yu'un ti vinajele, ti laj yac'bun ta coc ta jc'ob scotol ti ajvaliletic ti oy ta banomile, laj yac'bun jbain ta sva'anel jun ch'ulna ta Jerusalén ti oy ta yosilal ti Judae.

<sup>3</sup>Buch'uuc no'ox steclumaloxuc ti Diose, ac'o xa scoltaoxuc ti Diose, batanic ta Jerusalén ti oy ta Judae ta sva'anel xch'ulna ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ti Dios ti ta xnaqui stuc ta Jerusalene.

<sup>4</sup>Ti c'u to yepal cuxulic ti buch'utic sc'an xloq'uic batel ti buyuc no'ox nacalique, ti slac'natac teye, ac'o coltavanicuc batel ta plata, ta oro, ta scotol ti c'usiuc xloc' x'ayane, ti chon bolometique, xchi'uc yaq'uicuc xtoc ta sventa sva'anel xch'ulna ti Dios ta Jerusalene.”

#### Ti israeletique ta xcha'sutic batel ta Jerusalén

<sup>5</sup>Ti banquilaletic yu'un ti jujuchop snitilultac ti Judae, ti jujuchop snitilultac ti Benjamine, ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique, ti xcaltique, scotolic ti buch'utic ac'bat yip yo'ntonic yu'un ti Diose, lic xchapan sbaic yo' ta xbatic ta Jerusalén, yo' jech ta xlic xcha'meltsanic ti ch'ulna yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Coltaatic ta oro, ta plata, ti c'usitic x'ayan yu'unique, ti chon bolometique, ti c'usitic toyol stojole, ti matanaletic ti loc' ayan ta o'ntonal ti ac'batic yu'un scotol ti slac'naique.

<sup>7</sup>Ti ajvalil Ciro eque lic yac' ta c'abal ti c'usitic jtunel laj yich' tael ta xch'ulna Dios ti laj spoj loq'uel ta Jerusalén ti Nabucodonosor ti bat yac' ta xch'ulna ti sdiostaque.

<sup>8</sup>Ti Ciroe, c'alal laj sutes ti c'usitic jtunel meltsanbile, laj yac'be jelavel ta sc'ob ti Mitrídatese, ti sbainoj ta xchabiele. C'alal laj xchap ti c'u yepale, laj yac'be jelavel ta yoc ta sc'ob ti Sesbasare, ajvalil yu'un ti Judae.

<sup>9-10</sup>Ti c'u yepal loc' ta chapel ti c'usitic jtunel meltsanbile, ja' jech yepal li'e: Lajuneb xcha'vinic (30) muc'tic lech-lech taq'uin ti oroe. Lajuneb ciento (1,000) muc'tic lech-lech taq'uinetic ti platae. Baluneb xcha'vinic (29) cuchiluetic. Lajuneb xcha'vinic (30) bocheti ti meltsanbil ta oroe. Chanib ciento xchi'uc lajuneb (410) bocheti ti jutuc no'ox yich'oj ti platae. Oy to lajuneb ciento (1,000) xtoc ti c'usitic xlic ta lum stunelique.



<sup>11</sup>Ta scotol ti c'usitic meltsanbil ta oroe, xchi'uc ti ta platae, c'ot ta vo'mil xchi'uc chanib ciento (5,400) ta scotol. Scotol taje, laj yich' sutel ta Jerusalén ti Sesbasar c'alal loq'uc batel ta Babilonia jmoj xchi'uc ti c'u yepal bec'bil to ox loq'uc talele.

## Esdras 2

### Ti jloq'ueletic talel ta Babiloniae

(Neh 7.5-73)

<sup>1</sup>Oy israeletic voq'uemic ta Judá ti bec'bil batic ta Babilonia yu'un ti ajvalil Nabucodonosore, ti sutic batel ta Jerusaleme, ti ts'acal to une, batic ta naclej ti bu sna'o'jic ti slumal stuquic ta yosilal ti Judae.

<sup>2</sup>Ti jvolvanejetic yu'un ti jujuchop ti loc' talele, ja'ic ti Zorobabele, ti Josuee, ti Nehemíase, ti Serafíase, ti Reelaíase, ti Mardoqueoe, ti Bilsane, ti Mispare, ti Bigvaie, ti Rehume, xchi'uc ti Baanae. Ti li'e, xi s'elan ti c'u yepal sutic batele:

<sup>3</sup>Ta sventa snitilultac ti Parose, oy cha'mil xchi'uc lajcheb sbalunvinic (2,172) ta vo'.

<sup>4</sup>Ta sventa snitilultac ti Sefatíase, oy lajcheb sbalunlajunvinic (372) ta vo'.

<sup>5</sup>Ta sventa snitilultac ti Arae, oy vucub ciento xchi'uc vo'lajuneb xchanvinic (775) ta vo'.

<sup>6</sup>Ta sventa snitilultac ti Pahat-moabe, ti xcaltique, snitilulic ti Josuee, xchi'uc ti Joabe, oy cha'mil xchi'uc lajcheb ta sbalunebal ciento (2,812) ta vo'.

<sup>7</sup>Ta sventa snitilultac ti Elame, oy jmil xchi'uc chanlajuneb yoxlajunvinic (1,254) ta vo'.

<sup>8</sup>Ta sventa snitilultac ti Zatie, ja' oyic baluneb ciento xchi'uc vo'ob yoxvinic (945) ta vo'.

<sup>9</sup>Ta sventa snitilultac ti Zacaie, oy vucub ciento xchi'uc oxvinic (760) ta vo'.

<sup>10</sup>Ta sventa snitilultac ti Binuye, oy vaquib ciento xchi'uc chib yoxvinic (642) ta vo'.

<sup>11</sup>Ta sventa snitilultac ti Bebaie, oy vaquib ciento xchi'uc oxib xcha'vinic (623) ta vo'.

<sup>12</sup>Ta sventa snitilultac ti Azgade, oy jmil xchi'uc chib xla'jcha'vinic (1,222) ta vo'.

<sup>13</sup>Ta sventa snitilultac ti Adonícame, oy vaquib ciento xchi'uc vaquib xchanvinic (666) ta vo'.

<sup>14</sup>Ta sventa snitilultac ti Bigvaie, oy cha'mil xchi'uc vaclajuneb yoxvinic (2,056) ta vo'.

<sup>15</sup>Ta sventa snitilultac ti Adine, oy chanib ciento xchi'uc chanlajuneb yoxvinic (454) ta vo'.

<sup>16</sup>Ta sventa snitilultac ti Atere, ti xcaltique, snitilul ti Ezequíase, oy vaxaclajuneb yo'vinic (98) ta vo'.

<sup>17</sup>Ta sventa snitilultac ti Bezaie, oy oxib yuclajunvinic (323) ta vo'.



- <sup>18</sup>Ta sventa snitilultac ti Jorae, oy lajcheb svacvinic (112) ta vo'.
- <sup>19</sup>Ta sventa snitilultac ti Hasume, oy oxib xljajcha'vinic (223) ta vo'.
- <sup>20</sup>Ta sventa snitilultac ti Gibare, oy vo'lajuneb yo'vinic (95) ta vo'.
- <sup>21</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Belene, oy oxib yucvinic (123) ta vo'.
- <sup>22</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Netofae, oy vaclajuneb yoxvinic (56) ta vo'.
- <sup>23</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Anatote, oy vaxaquib yucvinic (128) ta vo'.
- <sup>24</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Bet-azmavete, oy chib yoxvinic (42) ta vo'.
- <sup>25</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Quiriat-jearime, ti ta Cafirae, xchi'uc ti ta Beerote, oy vucub ciento xchi'uc oxib yoxvinic (743) ta vo'.
- <sup>26</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Ramae, xchi'uc ti ta Gebae, oy vaquib ciento xchi'uc jun xcha'vinic (621) ta vo'.
- <sup>27</sup>Ti viniuetic ti liquem talel sts'unubalic ta stojol ti Micmase, oy chib yucvinic (122) ta vo'.
- <sup>28</sup>Ta sventa snitilultac ti Betele, xchi'uc ti Haie, oy oxib xljajcha'vinic (223) ta vo'.
- <sup>29</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Neboe, oy lajcheb yoxvinic (52) ta vo'.
- <sup>30</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Magbise, oy vaclajuneb xvaxacvinic (156) ta vo'.
- <sup>31</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Elame, oy jmil xchi'uc chanlajuneb yoxlajunvinic (1,254) ta vo'.
- <sup>32</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Harime, oy vaclajunvinic (320) ta vo'.
- <sup>33</sup>Ti viniuetic liquem talel ta Lode, ta Hadide, xchi'uc ta Onoe, oy vucub ciento xchi'uc vo'ob xcha'vinic (725) ta vo'.
- <sup>34</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Jericoe, oy vo'ob xvaxaclajunvinic (345) ta vo'.
- <sup>35</sup>Ti viniuetic ti liquem talel ta Senaae, oy oxmil xchi'uc lajuneb xcha'vinic ta yucubal ciento (3,630) ta vo'.
- <sup>36</sup>Ti paleetic ti liquem talel sts'unubalic ta stojol Jedaíase, ti snitilultac ti Josuee, oy baluneb ciento xchi'uc oxlajuneb xchanvinic (973) ta vo'.
- <sup>37</sup>Ta sventa snitilultac ti Imere, oy jmil xchi'uc lajcheb yoxvinic (1,052) ta vo'.
- <sup>38</sup>Ta sventa snitilultac ti Pasure, oy jmil xchi'uc vucub yoxlajunvinic (1,247) ta vo'.
- <sup>39</sup>Ta sventa snitilultac ti Harime, oy jmil xchi'uc vuclajuneb (1,017) ta vo'.
- <sup>40</sup>Ta levitaetic snitilultac ti Josuee, xchi'uc ti Cadmiele, ta alel xtoque, snitilultac ti Hodavíase, oy chanlajuneb xchanvinic (74) ta vo'.
- <sup>41</sup>Ti jq'uejimoletic snitilultac ti Asafe, oy vaxaquib yucvinic (128) ta vo'.

- <sup>42</sup>Ti jchabiej ti'naetique, ja'ic ti snitilultac ti Salume, ti Atere, ti Talmone, ti Acube, ti Hatitae, ti Sobaie. Ti ta scotolique, oy balunlajuneb yucvinic (139) ta vo'.
- <sup>43-54</sup>Ti jtuneletic ta ch'ulnae, ja'ic snitilultac ti Zihae, ti Hasufae, ti Tabaote, ti Querose, ti Siahae, ti Padone, ti Lebae, ti Hagabae, ti Acube, ti Hagabae, ti Salmaie, ti Hanane, ti Gidele, ti Gahare, ti Reaíae, ti Rezine, ti Necodae, ti Gazame, ti Uzae, ti Paseahe, ti Besaie, ti Asenae, ti Meunime, ti Nefusime, ti Bacbuque, ti Hacufae, ti Harhure, ti Bazlute, ti Mehidae, ti Harsae, ti Barcose, ti Sisarae, ti Temae, ti Nesíahe, xchi'uc ti Hatifae.
- <sup>55-57</sup>Ti snitilultac ti yajtuneltac ti Salomone, ja'ic ti lic talel sts'unubal ta snitilulic ti Sotaie, ti Soférete, ti Perudae, ti Jaalae, ti Darcone, ti Guidele, ti Sefatíase, ti Hatile, ti Poquéret-hasebaime, xchi'uc ti Amone.
- <sup>58</sup>Scotol ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc snitilultac yajtuneltac ti Salomone, oy oxib ciento xchi'uc lajcheb yo'vinic (392) ta vo'.
- <sup>59</sup>Ti c'u yepal c'otic ti liquic talel ta Tel-melae, ti ta Tel-harsae, ti ta Querube, ti ta Adone, xchi'uc ti ta Imere, ti mu na'bajuc mi ja' sts'unubal ti Israele, xi s'elane:
- <sup>60</sup>ja'ic snitilultac ti Delaíase, ti Tobíase, xchi'uc ti Necodae. Oy vaquib ciento xchi'uc lajcheb yoxvinic (652) ta vo'.
- <sup>61</sup>Yan ta snitilultac ti paleetique, xi s'elane: ja'ic snitilultac ti Hobaíae, ti Cose, xchi'uc ti Barzilaie, ti ja' laj yic'be stseb Barzilai ti oy ta Galaade, ti ja' laj yich'be sbi ti jchop le'e.
- <sup>62</sup>Taj une, laj yich' sa'bel sbiic ta svunal ti bu tsacal sbiic ta jujuchope. Mu'yuc xtabat ti sbiique. Ch'acal c'ot ti oy sc'oplal ta x'ochic ta paleale.
- <sup>63</sup>Ma'uc no'ox taj une, laj yal mantal ti ajvalile ti mu xu' ta slajesic ti c'usitic ac'bil xa ta ventainele mi mu'yuc to ta st'un ti pale ta sventa ti Urime ti Tumime.
- <sup>64</sup>Ta scotol ti laj stsob sbaic ti jteclume, oy chib yoxvinic mil xchi'uc vaxaclajunvinic (42,360) ta vo'.
- <sup>65</sup>Oy vucmil xchi'uc vuclajuneb yuclajunvinic (7,337) ta vo' ti mu'yuc tsacbilic ta atel ti mosovil viniquetic antsetique. Ja' jech xtoc, oy yu'unic lajunvinic (200) ta vo' jq'uejimol viniquetic antsetic.
- <sup>66</sup>Oy yu'unic xtoc vucub ciento xchi'uc vaclajuneb xcha'vinic (736) ta cot ca'etic, xchi'uc vo'ob yoxlajunvinic (245) ta cot mula.
- <sup>67</sup>Oy yu'unic chanib ciento xchi'uc vo'lajuneb xcha'vinic (435) ta cot camelloetic. Oy vacmil xchi'uc jtoab ta xvaxaquibal ciento (6,720) ta cot ti burroe.
- <sup>68</sup>Oy jlom banquilaletic ta jujuchop, c'alal c'otic ta xch'ulna Dios ta Jerusalene, loc' ayan ta yo'nton ta yaq'uel sventa ti c'usitic ta xtun ta xcha'meltsanobil xch'ulna Dios ti bu ono'ox ti yavile.





<sup>69</sup>Laj yaq'uic ti c'u yepal xu' yu'unic sventa ta xtun ta sliquesel abtele, chanib ciento xchi'uc vaxaquib yo'vinic (488) ta kilo ti oroe, cha'mil xchi'uc lajuneb yoxvinic ta xvaxaquibal ciento (2,750) ta kilo ti platae, xchi'uc vo'vinic (100) ta lic loin c'u'il sventa ti palee.

<sup>70</sup>Ti paleetique, ti levitaetique, xchi'uc ti jlom jteclum une, com naquuicuc ta Jerusalén. Ja'uc ti jq'uejimoletique, ti jchabiej ti'nae, ti jtuneletic ta ch'ulnae, xchi'uc ti jlom israeletique, com naquuicuc ta steclumal stuquic ta jujun.

## **Esdras 3**

### **Lic xchapanic stoyel xi'el ti Diose**

<sup>1</sup>C'alal sta sc'ac'alil ti yucubal ue, ti jun xa yo'ntonic ti israeletic nacalic ta jujun slumalique, scotol jteclum bat stsob sbaic ta Jerusalén.

<sup>2</sup>Va'i ti Josuee, xnich'on ti Josadaque, xchi'uc ti xchi'iltac ta paleale, ti xcaltique, ja' ti Zorobabel xnich'on ti Salatiele, xchi'uc ti yuts' yalaltaque, lic smeltsanic yaltar ti Dios yu'un ti Israele, yo' jech ta xaq'uic chic'bil matanal ta sba jech c'u cha'al ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Moisés yajtunel ti Diose.

<sup>3</sup>Lec nopbil ti laj smeltsanic ti altare, yu'un oy xi'el ta stojol ti jnaclejetic teye. Ta jujun sob, ta jujun mal c'ac'al, ta xaq'uic chic'bil matanal ta sba sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>4</sup>Lic spasbeic sq'uinal Lambil Yanalte' Axibalna xtoc, jech c'u cha'al ta xal ti ts'ibabil ti oy jbel tsots albile. Ta xaq'uilanic jujun c'ac'al ti chic'bil matanaletic jech c'u cha'al liquem yu'unic sc'an pasel ti c'u yepal ta xaq'uic sventa jujun c'ac'ale,

<sup>5</sup>jech c'u cha'al ti chic'bil matanal jujun c'ac'ale, ta sventa ti jujun ach' ue, ti c'u yepal ta xtun ta jujun q'uinetic ti c'otem ta sventa ti Diose, xchi'uc ti oy buch'u ta xac' ta slequil yo'nton ta stojol ti Diose.

<sup>6</sup>Ta sliquebal no'ox c'ac'al yu'un ti yucubal ue, lic yaq'uic tael ti chic'bil matanal ta stojol ti Diose, ac'o mi mu'yuc to liquem xcha'meltsanel xch'ulna ti Diose.

<sup>7</sup>Laj taj une, lic yac'beic taq'uin ti j'albanyiletique, ti jch'ul-te'etique, xchi'uc laj yaq'uic ve'lil, uch'bolal, xchi'uc aceite sventa ta stunesic ti j'abteletic ti liquemic tael ta Tiro xchi'uc ta Sidone, sventa ta sloq'uesic tael ti ch'ut te' ta Líbanoe, ti ta scajanic ech'el ta nabe yo' jech ta xc'ot ta Jope, ti c'u s'elan yac'oj ye sti' ti Ciro ajvalil yu'un ti Persiae.

### **Ta sliquesic xcha'meltsanel ti ch'ulnae**

<sup>8</sup>Ti Zorobabel xnich'on ti Salatiele, ti Josué xnich'on ti Josadaque, jmoj xchi'uc ti xchi'ilic ta paleale, ti levitaetique, xchi'uc scotol ti sutic tael ta Jerusalén ti bec'bil to ox loq'uique, lic sliquesic xcha'meltsanel xch'ulna ti Dios ta xchibal u yu'un xchibal jabil ti sc'otelic ta Jerusale. Sbainoj c'ot abtel yu'unic ti levitaetic ti x'ech' xa ta jtob (20) jabil yich'oje.

<sup>9</sup>Ti Josué xchi'uc xnich'nabe, ti svinquileltaque, lic svol sbaic ta jmoj xchi'uc ti Cadmiele xchi'uc ti xnich'nabe, ti ja'ic snitulultac ti Judae, xchi'uc snitulultac xnich'nab

ti svinquilel Henadad ti levitaetique. Jech ta xaq'uic ta ilel ti abtel ta stojol ti j'abteletic yu'un xch'ulna ti Diose.

<sup>10</sup>C'alal lic sliquesic talel ta lum xch'ulna Dios ti j'abteletic, ti jech c'ac'al taje, naca jtunel c'u'il slapoj ti paleetic va'ajtic xchi'uc yoq'uesic. Ti levitaetic snitilultac ti Asafe oy ta sc'obic set-set taq'uinetic yo' ta smuyubtaic Dios jech c'u cha'al albil yu'un ti David ajvalil ech' ta Israele.

<sup>11</sup>Ti jlome ta sq'uejintaic ta yalbel yutsil slequial ti Diose. Xi ta staq'uic sutel ti yane: “Colij-albat yu'un ti Diose, jun yutsil ti yo'nton ta j'ech'ele, ti sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti Israele.” Xmuyubajic no'ox ta avanel scotol ti jteclum ta smuyubtael ti Diose, ti lic xcha'meltsanel ti xch'ulna Diose.

<sup>12</sup>Yepal ti paleetique, ti levitaetique, xchi'uc ti ch'iem c'opojemic banquilaetic yu'un ti jujuchop taje, ti laj yilic ta sba ta satic ti ba'yel ch'ulnae, tsots lic oquicuc c'alal laj to yilic ta xlic xcha'meltsanel ta ach' ti ch'ulnae. Ta yorail, yepal ti x'avlajetic ta muyubajele.

<sup>13</sup>Mu xa buch'u xchiquintaj yu'un mi ta x'oquic, mi x'avlajetic ta muyubajel ti jnaclejetique, xvocheti ta avlajetel ta j'ech'el ti xvinaj to ta nome.

## Esdras 4

### Ti jcontrainvanejetique ta spajesic abtel

<sup>1</sup>C'alal vinaj ti sutic talel ti bec'bil to ox loc' ta slumalique, xchi'uc liquem xa yu'unic xcha'meltsanel xch'ulna ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ti yajcontratac ti Judae xchi'uc ti Benjamine,

<sup>2</sup>xi c'ot yalic une c'alal bat sc'oponic ti Zorobabele, ti Josuee, xchi'uc ti banquilaetic yu'un ti jujuchope: —Ac'o ave ati'ic ti xu' ta jt'ic' jbacutic ta scoltaeloxuc ta abtel. Yu'un ti vu'uncutic jech c'u cha'al ti vo'oxuque, nabaluncutic ta yich'el ta muc' ti Diose. Laj ono'ox cac'becutic milbil matanal c'alal yorail tiq'uil ta ajvalilal ti Esarhadone, ajvalil yu'un ti Asiriae, ti laj yic'uncutic talel li' to c'alale.

<sup>3</sup>Ja'uc ti Zorobabel une, ti Josuee, xchi'uc ti yan banquilaetic yu'un ti jujuchop israeletique, xi laj staq'uique: —Mu xu' ma' ti jmoj ta jchi'in jbatic ta xcha'meltsanel xch'ulna ti Dios cu'uncutique. Tsots sc'oplal ti jtuccutic ta jcha'meltsancutic sventa ta xtun yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele. Jech albiluncutic mantal yu'un Ciro ajvalil yu'un ti Persiae.

<sup>4</sup>Va'i ti jnaclejetic taj une lic xchibajesbeic yo'ntonic svinquileltac ti Judae, ti mu xa xac'beic stsutses ti abtele.

<sup>5</sup>Ma'uc no'ox taje, laj svosesbeic yo'nton ta mich'ob c'abal jun chibuc yajtuneltac ti ajvalile. Lic soquesbeic sc'oplal ti abtel ti staoj yav yo'ntonic c'u sjalil tiq'uil ta ajvalil ta Persia ti Ciroe, ti c'alal och ta ajvalil yu'un Persia ti Darío.

<sup>6</sup>Ti jsa'-c'opetique lic sva'an sbaic ta stic'bel smul ti jnaclejetic yu'un Judá xchi'uc Jerusalén ta sliquebal yochel ta ajvalil ti Asueroe.



<sup>7</sup>Ta yorail ti tiq'uul ta ajvalilal yu'un Persia ti Artajerjese, jech ti Bislame, ti Mitridatese, ti Tabeele, xchi'uc ti yan xchi'iltaque, lic sts'ibabeic batel jlic vun ti Artajerjese. Ti vune, ts'ibabil ta arameo c'op ti sbejleb bejleb jelubtasbil ti c'usi ta xale.

<sup>8</sup>Ti banquialal jpas-mantal soldado Rehume, xchi'uc ti jts'ibajom Simsaie, laj sts'ibaic batel jlic vun ta stojol ti ajvalil Artajerjes ta sventa scontrainel ti yajval lum Jerusalene.

<sup>9</sup>Jmoj sjolic xchi'uc ti Rehume, ti jchapanvanejetic ti ja' xchi'il sbaic ta abtele, ti its'inal ajvaliletique. ti j'opisialeitique, xchi'uc ti yajval lumetic ta Persiae, ti ta Ereque, ti ta Babiloniae, xchi'uc ti ta Susae,

<sup>10</sup>xchi'uc jlom yajval lumetic ti tsobbil talel yu'un ti Anaspar ti jelavem ich'bil ta muq'ue, ti laj yac' naquiicuc ta jteclumetic yu'un ti Samariae, xchi'uc ta osiltic ti oy ta smaleb c'ac'al yu'un ta jot uc'um Eufratese.

<sup>11</sup>Xi ta xal sloc'ol vun ti laj staquic batele: “Ajvalil Artajerjes, chabanucot xayalbe ti avajtuneltac ti nacalic ta jot sti'il uc'um Eufratese.

<sup>12</sup>Ta xcac'cutic ana', Jcuch abtel, ti ta ave ati', Jcuch abtel, talic ta Jerusalén ti judíoetic ti vul ta jtojolcutique. Yacalic xa ta xcha'va'anic ti j'ac'-vocol toyobba jteclume. Lic xa sliquesel ta smeltsanel ti smocale. Lic xa ta yabtelanel ti sliqueb yoctaque.

<sup>13</sup>Ta xcac'cutic ana' xtoc, Jcuch abtel, mi q'uelbil no'ox ta xich' cha'meltsanel ti jteclume, ta sva'anel muyel ti smocale, ti jnaclejetic une, mu stojic liquel ti c'usitic sc'an tojele, ti patanetique, ti c'usitic yan tsots sc'oplal ta xich' tojele. Ta xljaj sc'oplal ma' ti oy no'ox staqu'in ti ajvalil une.

<sup>14</sup>Ti avajtuneluncutic une, Jcuch abtel, ma'uc oy ta jolcutic ta jsoquescutic avo'nton yu'un taje, Jcuch abtel. Jech o xal un, Jcuch abtel, laj jtaccutic talel ta yaq'uel ana',

<sup>15</sup>yo' jech ac'o licuc yich' chajel ta q'uelel avu'un ta sq'uejobil vunetic ti c'u s'elan albil comel yu'unic ti amolmuc'totac laj ech'icuc ta vo'nee, Jcuch Abtel. Va'i unbi, Jcuch Abtel, ta xlic ana' un, ti ja' jun toyobba jteclume, xchi'uc toj xi'bal sba ti ajvaliletic yu'un ti jujun lum ti c'u yepal smacoje. ta xana' xtoc un, ti tsob xa no'ox yajval yu'unic ti c'ot ta lilijel ti jteclum ta vo'nee.

<sup>16</sup>Ti jech le' une, ta xcac'cutic ana', Jcuch abtel, mi ta xlic xcha'meltsanic ti jteclume, mi q'uelbil no'ox ta stsutsesique, mi ta xc'ot ta tsutsel ti smocale, ch'ay to sc'oplal unbi, Jcuch abtel, ta sventainel ti jnaclejetic ti oyic ta yosilal uc'um Eufrates ta yelov smaleb c'ac'ale.”

<sup>17</sup>Va'i ti ajvalil Artajerjes une xi xcholet laj stac sutel ti stac'obil yu'une: “Banquialal soldado Rehum, jts'ibajom Simsai, xchi'uc achi'iltac ta abtel ti oyic ta Samariae, ti oyic ta yeloval smaleb c'ac'al yu'un ti uc'um Eufratese, xi ich'ic chabanuque:

<sup>18</sup>Ta sventa ti vun ti laj ataquic talel ti jelubtasbil ta jc'op laj yich' avtael ta jtojole,



<sup>19</sup>laj cal mantal ti yich'uc t'unel lec ti sc'oplale. Vinaj ti jech ono'ox laj yich' tabel sc'oplal ti jteclume, ti laj svol sbaic ta scontrainel ti ajvaliletique, ti xvoletic no'ox ta sa'el c'op ta contrainvaneje.

<sup>20</sup>C'ot ta pasel ta Jerusalén ti laj ech'uc ajvaliletic ti mu tsalbajuc ta c'ope, ti cuch yu'unic ta yu'ninel yosilalic ti jnaclejetic ti oy ta yosilal uc'um Eufates ta yelov smaleb c'ac'ale. Laj sc'anbeic ti c'usi sc'an tojele, ti patanetique, ti c'usitic tsots sc'oplal sc'an tojele.

<sup>21</sup>Le' une, albo ya'i mantal ti avinictaque ti spajesicuc ti abtele. Ja' to mi laj cac' que ta ts'acal to ti vu'une, pajuc yabtelanel ta xcha'meltsanel ti jteclume.

<sup>22</sup>Mu asaticuc no'ox aq'uelojic taje yo' jech mu x'epaj sc'oplal ta soquesel ti bu c'alal jmacoj ta sventainele.”

<sup>23</sup>C'alal laj yich' avtael vun ti stacoj batel ti ajvalil Artajerjes ta stojol ti Rehume, ti jts'ibajom Simsaie, xchi'uc ti xchi'ilic ta abtele, scotolic ta ora no'ox batic ta Jerusalén ta stsatsal pajesel ti judioetique, yo' jech ta xquechi ti abtel liquem yu'unique.

<sup>24</sup>Ti jech taj une, quechel o c'ot ta xcha'meltsanel xch'ulna Dios ta Jerusalén c'alal to xchibal xa jabil yochel ta ajvalilal ti Darío ta Persiae.

## Esdras 5

### Ta xlic xcha'meltsanel ti ch'ulnae

<sup>1</sup>Ti j'alc'opetic Hageoe, xchi'uc ti Zacarías xnich'on ti Idoe, laj xchapbeic ya'i ti jnaclejetic ta Judae, xchi'uc ti ta Jerusalem ti c'u s'elan tacbatic talel mantal yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Zorobabel xnich'on ti Salatiele, xchi'uc ti Josué xnich'on ti Josadaque, liquic ta abtel ta xcha'meltsanel ti xch'ulna Dios ta Jerusalem. Oy ta stojolic ti yaj'alc'optac Dios yo' ta xcoltavanique.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, ti Tatnai ajvalil yu'un yosilal ti uc'um Eufates ti oy ta smaleb c'ac'ale, xchi'uc ti Setar-boznaie, xchi'uc ti xchi'ilic ta abtele, xi bat yalic ya'i ti j'abteletique: “¿Buch'u laj yac' ye sti' ya'yel le' une ti lic xa avu'unic ta xcha'meltsanel ti ch'ulnae, ti lamal xa avu'unic ti ste'eltaque?”

<sup>4</sup>Xi laj sjaq'uic xtoque: ¿C'usi sbiic ti jpas-mantaletic ta stsutsesel ti abtel le'e?”

<sup>5</sup>Manchuc mi jech un, ta sventa ti chabibilic yu'un Dios ti jventainej abtel judioetique, mu'yuc xquechi comel abtel yu'unique, ja' ti mu to ya'yiojicuc c'usi ta xtac'batic yu'un ti Darío mi laj xchapbeic lec ya'i xchi'uque.

<sup>6</sup>Ti li'e, ja' sloc'ol ti vun laj smeltsan ti Tatnai ajvalil yu'un yosilal ti uc'um Eufates ti oy ta yelov smaleb c'ac'ale, xchi'uc ti Setar-boznaie, xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele, xchi'uc ti yaj'opisialtac ajvalil ti oyic ta yelov smaleb c'ac'al yu'un ti Eufatese, ti laj staquic batel ta stojol ti ajvalil Darío.



<sup>7</sup>Xi ta xal ma' ti vun taj une: “Chabanucot cu'uncutic ti jech lec co'ol mu'yuc c'usi jna'tique, Jcuch abtel.

<sup>8</sup>Ta jchapcutic ava'i ti c'u s'elan li'aycutic talel ta xanobal ta yosilal ti Judae. Ti ch'ulna yu'un ti muc'ul Diose, laj quilcutic ti jutuc xa sc'an stsutse, ti naca ta anbil muc'tiquil ton yich'oj va'anele. Avie, yacal xa ta xcha'lamtaic ta tenel-te' ti spac'baliltaque. Ochem yipal yu'unic ti abtele, ti jliquel no'ox ta stsuts batel yu'unique.

<sup>9</sup>“Laj jac'becutic ti jva'lej judioetique, buch'u laj yac' ye sti' ti jech lic xa yich' cha'va'anel ti ch'ulnae, xchi'uc ti laj xa xcha'lamtaic ta tenel-te'e.

<sup>10</sup>Laj jac'becutic xtoc c'usi sbiic ti buch'utic ta spasic mantale yo' jech ta jna'cutic ti xu' ta jchapcutic ava'ie, Jcuch abtel.

<sup>11</sup>“Ti stuquic une, c'ajomal laj stac'buncutic ti ja' la ta xich'ic ta muc' ti Dios yu'un ti vinajel banomile, ti ja' la ta xcha'meltsanic ti ch'ulna ti lec meltsajem to ox com yu'un jun muc'ul ajvalil ti ech' ta Israel ta vo'nee.

<sup>12</sup>Laj yal ca'icutic xtoc, ti smolmuc'totic ta vo'nee, laj la soquesbeic yo'nton ti Dios yu'un ti vinajele, ti ja' la stuc laj yac'be ta yoc ta sc'ob ti ajvalil Nabucodonosor ti ja' jun caldeo ti oy ta Babiloniae, ti ja' laj slilin ti ch'ulna taje, ti bec'van batel c'alal to Babiloniae.

<sup>13</sup>Ta sjalil xa la un, ti c'alal sliqueb jabil yochel ta ajvalilal ti Ciro ta Babiloniae, laj la yal mantal ti yich'uc cha'meltsanel xch'ulna ti Diose.

<sup>14</sup>“Laj yalbuncutic xtoc, ti ajvalil Ciroe laj la sloq'ues talel ta ch'ulna yu'un Babilonia ti c'usitic jtuneletic ti meltsanbil ta oroe, ti ta platae, ti ja' laj stsob loq'uel ti Nabucodonosor ti oy to ox ta xch'ulna Dios ta Jerusalene, ti bat la stic' ta ch'ulna ti oy ta Babiloniae. Taje, ac'bat la ta sc'ob ti Sesbasar ti va'anbil ta its'inal ajvalile.

<sup>15</sup>Ti Sesbasare, albat mantal yu'un ti Ciroe, ti ac'o stsob scotol ti c'usitic jtunel meltsanbile, ti ac'o la yich' cha'sutesel ta ch'ulna ta Jerusalene, ti ac'o la yich' cha'va'anel xch'ulna ti Dios ti bu ono'ox ti yavile.

<sup>16</sup>Taj une, ja' o lic c'alal c'ot ti Sesbasare, lic la ta sva'anel xch'ulna Dios ta Jerusalén. Lic o la talel ti abtel yu'unique, ti mu'yuc tsutsem yu'unic une.

<sup>17</sup>“Ti xac'uc ajol cu'uncutique, Jcuch abtel, xloc' venta ti yich'uc chajel lec quic ta t'unel ta sq'uejleb vunetic yu'un ti ajvaliletic ta Babiloniae. Ta xvinaj mi yac'oj mantal ti ajvalil Ciro ti lic xcha'meltsanel ti xch'ulna Dios ta Jerusalene. Ti va'i s'elan taj une, Jcuch abtel, xavac' jna'cutic ca'tic ta ts'acal.”

## Esdras 6

<sup>1</sup>Va'i ti ajvalil Darío une laj yal mantal ti yich'uc sa'el ta ti vunetic tsots sc'oplal ti q'uejbil comel ta sq'uejlebtac ti oy ta Babiloniae.

<sup>2</sup>Ta chapanobbail ti oy ta jteclum Ecbatana sbi ti oy ta yosilal ti Mediae, laj staic jpoc vun ti xi xcholet ta xal ti lo'il a'yeje:

<sup>3</sup>“Ta sba sjabilal yochel ta ajvalil ti Ciroe, xi laj yal ma' ti loc' mantal yu'une: ‘Xi s'elan sc'oplal sventa xch'ulna Dios ti oy ta Jerusalem: Yich'uc liquesel ta lum ti sliqueb yoctac ti nae yo' jech ta xich' aq'uel ti milbil matanaletique. Yich'ojuc vucub xcha'vinic (27) metro ti stayleje, vucub xcha'vinic (27) metro ti sjamleje,

<sup>4</sup>ti yich'uc xtoc oxchol muc'tiquil anbil ton xchi'uc jchol ach' te'e. Ti c'u yepal ta xlaje, ta stoj ti jchabiej taq'uin yu'un ti ajvalile.

<sup>5</sup>Sc'oplal ti c'usitic jtuneletic meltsanbil ta oroe, ta platae, ti oy to ox ta xch'ulna Dios ta Jerusalem, ti laj stam loq'uel ti Nabucodonosor ti laj yich' ech'el ta Babiloniae, yich'uc sutesel, ti ich'biluc batel c'alal to Jerusalem, ti yich'uc aq'uel ta xch'ulna Dios ta yavil ono'oxe.’ ”

<sup>6</sup>Va'i ti ajvalil Darío une laj stac batel mantal ta stojol ti Tatnai ajvalil ta yosilal uc'um Eufrates ti oy ta yelov smaleb c'ac'ale, xchi'uc ta stojol ti Setar-boznaie, xchi'uc ti xchi'ilic ta abtele, xchi'uc ti j'opisialetic yu'un ti bu taje, ti xi xcholet ti mantal laj stac batele: “Mu xa xba atic' abaic ti c'usi sc'an pasel ta Jerusalem.

<sup>7</sup>Ch'an xa utic ti ajvalil yu'un ti judioetique, xchi'uc ti jva'lejetique, xcha'va'anicuc ta smeltsanel xch'ulna Dios ti bu ono'ox oy ti yave.

<sup>8</sup>Xi s'elan ti jmantal loc' ta alal cu'un ta sventa scoltaelic ti jva'lejetic yu'un ti judioetic yo' ta xcha'meltsanic xch'ulna ti Diose: Yo' jech mu xpaj ti abtele, sc'an ti mu xjelav sc'ac'alil ta stojic patan ti jnaclejetic ta yosil uc'um Eufrates ti oy ta yelov smaleb c'ac'ale, yo' mu ch'abaluc taq'uin ta sc'obic ti jchabiej taq'uin yu'un ti ajvalile.

<sup>9</sup>Ti jujunuc c'ac'ale, tsots sc'oplal yaq'uicuc ti paleetic ta Jerusalén scotol ti c'u s'elan albil sc'oplal ta xtun yu'unique, mi ja' ti ch'iom tot vacaxetique, mi ja' ti chijetique, mi ja' ti ch'iom tot chijetique, yo' jech ta xchiq'uic ta stojol Dios yu'un ti vinajele. Yaq'uicuc xtoc ti trigoe, ti ats'ame, ti vinoe, mi ja' ti aceitee,

<sup>10</sup>ti oyuc c'usi ta smilbeic ta smoton ti jun yutsil ta xa'i ti Dios ti oy ta vinajele, xchi'uc ti sc'anbeicuc vocol ta sventa ti ajvalile, yo' jech mu'yuc c'usi snuptanic xchi'uc ti yalab xnich'nabe.

<sup>11</sup>“Ta xcal xtoc, mi oy buch'u mu xac' ta venta ti jc'ope, pitsbatuc loq'uel junuc sts'amte'al sna yo' jech ta xich' joc'anel o. C'otuc ta pasel ti stucuc slilijemal busul ta xcom ti snae.

<sup>12</sup>Yu'un ti Dios ta xava'i une, laj st'uj stuc ti c'ot ta staobil ta na'el ta Jerusalem! Va'i un, buch'uuc no'ox ta xac' ti vocole, ti ta soquesbe xch'ulna Dios ti oy ta Jerusalem, manchuc mi ajvalil, manchuc mi muc' ta lum, tsutsesatuc ya'i. Mu xatselbunic jutebuc mantal ti laj cal ti vu'un Daríoune.”

### Lic xcha'liquesic ta stsutsesel ti Abtele



<sup>13</sup>Va'i ti Tatnai une, ti ochem ta its'inal ajvalilal ta yosilal Eufrates ti oy ta yelov smaleb c'ac'ale, ti Setar-boznaie, xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele, mu'yuc laj stselbunic scotol mantal ti albatic yu'un ti ajvalil Daríoe.

<sup>14</sup>Ti jva'lejetic yu'un ti judíoetic une, c'ot ta pasel ti lic xcha'liquesic ti abtel co'ol jech c'u cha'al scaj'alojic ti j'alc'opetic Hageoe, xchi'uc ti Zacarías xnich'on ti Idoe. Ti abtele, c'ot ta tsutsel jech c'u cha'al yaloj ono'ox Dios yu'un ti Israele, jech c'u cha'al yaloj mantal ti Ciroe, ti Daríoe, xchi'uc ti Artajerjes ajvaliletic yu'un ti Persiae.

<sup>15</sup>C'ot ta tsutsel xcha'meltsanel ti ch'ulnae, ta yoxibal c'ac'al sliquel ti yu'al Adar sbie, c'alal svaquibal (6) xa jabil yochel ta ajvalilal ta Persia ti Daríoe.

<sup>16</sup>Ti israeletique, ti paleetique, ti levitaetique, xchi'uc ti yan buch'utic bec'bil loq'uic to ox ta slumalique, xmuyubajic xa lic spasbeic sq'uinal ti ochel ta yut xch'ulna ti Diose.

<sup>17</sup>Ti yorail taje, laj yaq'uic milbil matanal vo'vinic (100) ta cot ch'in tot vacaxetic, lajunvinic (200) ta cot chijetic, xchi'uc chanib ciento (400) ta cot ch'iom tot chijetic. Ma'uc no'ox taje, laj to yaq'uic lajcha'cot (12) tentsun, jujucot yu'unic ti jujuvoc' snitilultac ti israeletique, ti c'ot ta stojol mulil yu'un sjunul ti Israele.

<sup>18</sup>Ts'acal to un, ti paleetique laj yac'beic stsac yabtelic ti bu ta xc'ot ti stunelique. Ti levitaetic eque laj stamic ti bee stunelic ta sventa stoyel xi'el Dios ta Jerusalén jech c'u cha'al ts'ibabil ta jpoc vun yu'un ti Moisesese.

<sup>19</sup>Ti c'u yepal sutic talel ti bec'bil to ox loc' ta slumalique, laj spasic sna'obil q'uin Colel ta xchanlajunebal (14) c'ac'al yu'un ti sliqueb ue.

<sup>20</sup>Ti paleetique, ti levitaetique spocoj stusoj xa sbaic. Scotol xch'alte-ch'alteic xa jech c'u cha'al na'bil ono'ox yu'unique. Va'i un, lic yaq'uic ti milbil matanal sventa q'uin Colel ta sventa scotolic ti buch'utic bec'bil to ox loc' ta slumalique, ta sventa ti xchi'ilic ta paleale, xchi'uc ta sventa ti stuquique.

<sup>21</sup>Scotol israletic ti sutic xa talel ti bec'bil to ox loq'uique, jmoj laj svol sbaic ta ve'el ta sventa q'uin Colel, xchi'uc scotol ti buch'utic laj yicta sbaic ta spasel ti c'u s'elan chopol ta spasic ti yan muc'tiquil lume, volol laj spasbeic stoyel xi'el ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>22</sup>Vucub c'ac'al sjalil xmuyubajic laj spasic q'uin, laj sve'ic pan ti ch'abal ac'bil ti spajubtasobile. Ac'bat smuyubajel yo'ntonic yu'un Dios ti c'uxubinatic yu'un ti ajvalil ta Persiae, ti coltaatic ta xcha'meltsanel xch'ulna ti Diose, Dios yu'un ti Israele.

## Esdras 7

### Ti Esdras xchi'uc ti xchi'iltaque ta xc'otic ta Jerusalén

<sup>1</sup>Ta sjalil to un, c'alal tiq'uil ta ajvalil yu'un Persia ti Artajerjese, vul ta loq'uel jun vinic ti sbiinoj Esdrase, ti liquel talel ta sbats'i nitilultac ti Seraíase, ti Azaríase, ti Hilcíase,

<sup>2</sup>ti Salume, ti Sadoque, ti Ahitobe.

<sup>3</sup>ti Amaríase, ti Azaríase, ti Meraiote,

<sup>4</sup>ti Zeraíase, ti Uzie, ti Buquie,

<sup>5</sup>ti Abisúae, ti Fineese, ti Eleazare, xchi'uc ti Aarón ti sliquebal palee.

<sup>6</sup>Ti Esdras taje, ja' jun jchanubtasvanej yich'oj lec chanubtasel ta jbel c'usi tsots albil yu'un ti Ajvalil Dios yu'un Israel ti laj yac' comel ta stojol ti Moisesse. Coltabil lec yu'un Dios ti laj sta scotol c'usi laj sc'ananbe ti ajvalil Artajerjese. Ti jech taj une, loc' talem ti Esdras oy ta Babiloniae.

<sup>7</sup>Ta yucubal jabil yochel ta ajvalilal ti Artajerjese, laj stam batel sbeic c'alal Jerusalén xchi'uc epal israeletic ti jmoj xvoletic batel xchi'uc ti paleetique, ti levitaetique, ti jq'uejimoletique, ti jchabiej ti'naetique, xchi'uc ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae.

<sup>8</sup>Ta yo'obal to u, c'otic ta Jerusalén ti c'alal yucubal xa jabil yochel ti ajvalile.

<sup>9</sup>Yu'un ta sliqueb c'ac'al ti sba ue, ja' o laj stam loq'uel sbeic ta Babilonia. C'ot ta sba c'ac'al yu'un ti yo'obal ue ta sventa ti sva'anoj sba ti yutsil slequil yo'nton ti Dios ta stojol ti Esdrase.

<sup>10</sup>Ti Esdrase c'otem ta yo'nton ta snopel, ta yabtelanel ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Diose, xchi'uc ti yac'oj yo'nton ta xchanubtasel ti israeletic ta sventa ti c'usi oy jbel tsots albile, xchi'uc ti c'usitic nopbil yu'one.

<sup>11</sup>Xi s'elan ta xal ma' ti cha'loc'tabil vun ti ac'bat yu'un ajvalil Artajerjes ti Esdrase, ti ja' pale xtoque, ti ja' jun jchanubtasvanej ta sventa ti chanubtasbil lec ta scotol ti mantaletique, xchi'uc ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Dios ta sventa ti Israele, ti xcholet jech c'u cha'al li'e:

<sup>12</sup>“Ti banquialal ajvalil Artajerjese, chabanuc xalbe ti pale Esdrase, ti ja' jun jchanubtasvanej ti chanubtasbil lec ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Dios yu'un ti vinajele.

<sup>13</sup>“Laj cal mantal, scotol israeletic ti ochemic talem ti bu c'alal jmacoje, mi sc'an ta xchi'inicot batel ta Jerusalene, xu' xbatic mu'yuc ta alel mi levitaetic, mi paleetic.

<sup>14</sup>Yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti vucub jbijubtasvanejetic yu'one, ta stacbot batel ta sq'uelel ti c'usi sc'an pasel ta Judae, xchi'uc ta Jerusalén jech c'u cha'al ta xal ti oy ta avoc ta ac'ob ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Dios avu'one.

<sup>15</sup>Ich'o batel ti platae, xchi'uc ti oroe, ti loc' ayan ta yutsil yo'nton ti ajvalile, xchi'uc ti yajibjubtasvanej ti laj yaq'uic ta stojol Dios yu'un Israel ti ta xnaqui ta Jerusalene.

<sup>16</sup>Ich'o batel xtoc ti platae, ti oroe, ti c'u yepal ta xata ta tsobel li' ta jteclumetic ti oy ta yosilal ti Babiloniae, xchi'uc sna'obilic ti jteclum ti ta yutsil yo'nton ta xaq'uic ti taq'uine, xchi'uc ti paleetic ti ta xaq'uic sventa ta xtun ta xch'ulna Dios ta Jerusalene.



<sup>17</sup>Ta sventa ti taq'uin taje, xu' xaman o ti ch'in tot vacaxetique, ti chijetique, ti ch'iom tot chijetique, ti jmoj ta xatunes xchi'uc ti sat ts'unubale, xchi'uc ti vinoe, yo' jech ta xavac' ta altar ta xch'ulna Dios avu'unic ta Jerusalene.

<sup>18</sup>Ti c'u to yepal com scemelal ti oroe, xchi'uc ti platae, tunesic o ti c'usi lec ta xavilic xchi'uc ti achi'iltaque, ti co'oluc jech c'u cha'al oy ta yo'nton ti Diose.

<sup>19</sup>Ja'uc ti c'usitic jtunel ta xtun ta sventa stoyel xi'el Dios avu'un ta ch'ulna ti la'ac'bat ta avoc ta ac'obe, ba ac'o atuc ta stojol Dios ti oy ta Jerusalene.

<sup>20</sup>“Ti c'usitic yan ta xtun ta sventa xch'ulna ti Dios avu'une, xu' ta xata ta snailtac ti c'usitic q'uejbil yu'un ti ajvalile.

<sup>21</sup>Ti vu'un ajvalil Artajerjese, yu'un loc' mantal cu'un ta stojol scotolic ti jchabiej-taq'uinetic ti oyic ta yelov smaleb c'ac'al yu'un ti uc'um Eufraese, ti yac'beicuc yu'un Esdras scotol ti c'usitic ta sc'ane, ti ja' jun palee, ti c'otem ta jun jchanubtasvanej ta sventa ti chanubtasbil lec ta jbel ti c'usi tsots albil yu'un ti Dios yu'un ti vinajele. Ma'uc me ti ch'abal xc'ote.

<sup>22</sup>Xu' ta xc'ot ta pasel ti ta xich' oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta kilo ti platae, chib xcha'vinic mil (22,000) ta almul ti trigoe, cha'mil xchi'uc lajunvinic (2,200) ta litro ti vinoe, cha'mil xchi'uc lajunvinic (2,200) ta litro ti aceitee, xchi'uc ti c'u yepal ta xtun yu'un ti ats'ame.

<sup>23</sup>“Scotol ti c'usi ta xtun ta sventa xch'ulna ti Dios yu'un ti vinajele, yich'uc no'ox aq'uel ta anil yo' jech mu xvul jtosuc vocol ta stojol xnich'nab ti ajvalile, xchi'uc ta stojol ti c'u yepal smacoje.

<sup>24</sup>Sc'an xana'ic xtoc, albil sc'oplal ti mu xu' ta xich' c'anel tojomajel, patanetic, mi yan ti c'usitic oy sc'oplal ta stojic ti buch'utic paleetique, ti levitaetique, ti jq'uejimoletique, ti jchabiej-ti'naetique, ti jtuneletic ta ch'ulnae, mi buch'uuc no'ox yan ti ta xtunic ta xch'ulna ti Diose.

<sup>25</sup>“Jechot ec Esdras, paso me co'ol jech c'u cha'al yac'ojbot abijil ti Dios avu'une. Va'anano jchapanvanejetic xchi'uc ajvaliletic yo' jech ta xchapanic scotol ti jnaclejetic ti oyic ta yosilal uc'um Eufraese ti oy ta yelov smaleb c'ac'ale, ja' sc'oplal scotol xcaltic ti buch'utic xa'ibeic smelol ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Dios avu'une. Ti buch'utic mu'yuc ya'binojic ti smelol une, ac'bo sna'ic.

<sup>26</sup>Scotol ti buch'u mu sc'an xch'un spasel ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Dios avu'une, xchi'uc ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti ajvalile, ta jech yepal un, chap xi sc'oplal ta xich' milel ta yorail no'ox, mi jip xi loq'uel ta slumal, mi ta stoj smulta, mi jip xi ta chuquel.”

### Sc'opojel sti'inel ti Esdrase

<sup>27</sup>Va'i un, xi lic c'opoj ti'inuc ti Esdrase: “Jun no'ox yutsil ti Ajvalile, Dios yu'unic ti jtot jme'tique, ti laj stijbe yo'nton ti ajvalile yo' jech ich'bil ta muc' c'ot ti xch'ulna Dios ta Jerusalene.



<sup>28</sup>Yu'un laj yac'bun quil yutsil slequil yo'nton ta jtojol ta sventa ti ajvalile, xchi'uc ta stojol ti jbijubtasvanejetic yu'une, xchi'uc ti viniqetic ti ich'bil ye sti'ic ta xtunic ta stojole. Yu'un ayan to yip co'nton yu'un ti laj to jtsob ti israeletic ti ich'bil ye sti' yo' jech jmoj lisutcutic talel ti laj sva'an sba ta jtojole.”

## Esdras 8

### Sbiic ti buch'utic cha'sutic talele

<sup>1</sup>Ti li'e, xi s'elan xcholet sbiic ma' ti banquilaletic yu'un jujuchop ti och ta vun ta jujun ti loqu'ic talel ta Babilonia xchi'uc ti Esdras c'alal yorail tiq'uil ta ajvalilal ti Artajerjese:

<sup>2-3</sup>Ti Gerson c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Fineese. Ti Daniel c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Itamare. Ti Hatus xnich'on ti Secaníase c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Davide. Ti Zacarías ti c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Parose, ti chi'inbil loqu'el talel yu'un ti lajuneb xvaxacvinic (150) ta vo' viniqetic ti tsacal sbiic ta vune.

<sup>4</sup>Ti Elioenai xnich'on ti Zeraíase c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Pahatmoabe, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti lajunvinic (200) ta vo' viniqetic.

<sup>5</sup>Ti Secanias xnich'on ti Jahaziele c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Zatie, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti vo' lajunvinic (300) ta vo' viniqetic.

<sup>6</sup>Ti Ebed xnich'on ti Jonatane c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Adine, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti lajuneb yoxvinic (50) ta vo' viniqetic.

<sup>7</sup>Ti Jesaias xnich'on ti Atalíase c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Elame, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' viniqetic.

<sup>8</sup>Ti Zebadías xnich'on ti Micaele c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Sefatíase, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti chanvinic (80) ta vo' viniqetic.

<sup>9</sup>Ti Obadías xnich'on ti Jehiele c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Joabe, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti vaxaclajuneb sbuluchvinic (218) ta vo' viniqetic.

<sup>10</sup>Ti Selomit xnich'on ti Josifíase c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Banie, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti vaxacvinic (160) ta vo' viniqetic.

<sup>11</sup>Ti Zacarías xnich'on ti Bebaie c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Bebaie, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti vaxaquib xcha'vinic (28) ta vo' viniqetic.

<sup>12</sup>Ti Johanán xnich'on ti Hecatane c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Azgade, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti lajuneb svacvinic (110) ta vo' viniqetic.

<sup>13</sup>Ti Elifelete, ti Jehiele, xchi'uc ti Semaíase, slajeb snitilultac ti Adoniname, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti oxvinic (60) ta vo' viniqetic ti ta ts'acal xa sutic talele.

<sup>14</sup>Ti Utaie, xchi'uc ti Zabude c'otem ta banquikal yu'un ti jchop sts'unubal ti Bigvaie, ti chi'inbil loc' talel yu'un ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo' viniqetic.

## Ti jtuneletic ta ch'ulnae

<sup>15</sup>Ti vu'un Esdrase laj jtsob jmoj ta scotolic ta sts'el bu macbil batel yoc vo' ti ta xc'ot ta uc'um Ahavae. Oxib c'ac'al jmoj oyuncutic ti bu taje. C'alal laj cavtabe sbiic ti jteclume, xchi'uc ti paleetique, mu'yuc xvinaj mi junuc levitaetic un.

<sup>16</sup>Ta lec no'ox un, laj jtac batel ti Eliezere, ti Ariele, ti Semaíase, ti Elnatane, ti Jaribe, ti Elnatane, ti Natane, ti Zacaríase, xchi'uc ti Mesulame, viniquetic ti ich'bil ye sti'ique. Jech xtoc laj jtac batel ti jchanubtasvanej Joiaribe, xchi'uc ti Elnatane.

<sup>17</sup>Laj calbeic ya'iic mantal ti baticuc ta svu'lanel yo' ta xchi'inic ta lo'il ti Idoe, ti c'otem ta banquialal jtsobvanej ti bu sbiinoj Casifiae. Laj calbeic scotol ti c'u s'elan ta xalbeic ya'i ti Idoe, xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele, ti jtuneletic yu'un ch'ulna ti oy ta Casifiae, ti ac'o yic'buncutic talel j'abteletic ta scoltaeluncutic ti c'usi sc'an pasel ta xch'ulna ti Dios cu'uncutique.

<sup>18</sup>Coliyal ti Diose, laj yic'buncutic talel ti Serebíase, jun vinic ti xtojob leque, snitulul levita ti sbiinoj Mahlie, ti c'ot xa ta vaxaclajunvo' (18) ta scotol xchi'uc ti xnich'nabe, xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele.

<sup>19</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yic'buncutic talel ti Hasabíase, xchi'uc ti Jesaíase, snitulultac ti Merarie, ti oy jtob (20) ta vo' ta scotol xchi'uc ti xnich'nabe, xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele.

<sup>20</sup>Ti jtuneletic yu'un ch'ulna ti va'ambilic comel yu'un ti Davide, xchi'uc ti jpas-mantaletic ta sventa stunelic ti levitaetic, oyic buluchvinic (220) ta vo'. Scotolic taje, vinaj ti oy stunelic va'ambilique.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, laj cal mantal ta sts'el uc'um Ahavae, ti oy sc'oplal ictaej vaj yo' jech ta jna'cutic bu mu lecuc libatcutic ta stojol ti Dios cu'uncutique. Laj jc'anbecutic ti ac'o xischabiuncutic yo' jech mu'yuc c'usi jnuptancutic ti c'u quepalcutic ta jujuchope, xchi'uc ti c'usitic x'ayan cu'uncutique.

<sup>22</sup>Q'uexlal sba ta a'yiellaj ca'i ta sc'anbel ajvalil ti ta xiyac'bun jvoc'uc yajsoldado jcajlejetic ta ca' ta spojeluncutic mi oy bu ta xquich'cutic maquel ta be yu'un ti cajcontracutique. Yu'un calojbecutic ya'i ti ajvalil ti ta xchabiatic yu'un Dios ti buch'utic ta xac' sbaic ta ventainel yu'une. Ti buch'utic ta svalopatinic comel une, ta scajanbe ta sba scotol ti smuc'ul stsatsale, ti sc'ac'al yo'ntone.

<sup>23</sup>Laj quicta cotcutic un. Laj jc'anbecutic vocol scotol yu'un ti va'i s'elan taje. Ya'i jc'opcutic ma' ti Dios une.

<sup>24</sup>Laj taj une, xi s'elan lic jt'uj loq'uel lajcha'vo' (12) jtojobtasvanej yu'un ti paleetique: ti Serebíase, ti Hasabíase, xchi'uc ti lajunvo' (10) xchi'ilic ta abtele.

<sup>25</sup>Lic jbis c'u yalal yo' jech ta xcac'be jelavel ta yoc ta sc'obic ti platae, ti oroe, xchi'uc ti c'usitic jtunel ti meltsanbil ti laj yac' ta c'abal ti ajvalile, xchi'uc ti jbijubtasvanejetic yu'une, ti j'opisiaetique, xchi'uc ti yilojic scotol ti israeletic ti laj yaq'uic sna'obiloc ta sventa ta xtun ta xch'ulna ti Dios cu'uncutique.



<sup>26</sup>C'alal laj jbise, laj cac'be jelavel ta yoc ta sc'obic jun xcha'vinic ta mil xchi'uc lajuneb yoxvinic ta yo'obal ciento (21,450) ta kilo ti platae, vo'vinic (100) ta tos ti c'usitic lec meltsanbil ta platae, oxmil xchi'uc vo'lajunvinic (3,300) ta kilo ti oroe.

<sup>27</sup>Ma'uc no'ox taje, laj cac'be jelavel jtob (20) ta set muc'tic lech-lech taq'uin ti meltsanbil ta oro ti yich'oj vaxaquib (8) kilo ti yalal jujune, xchi'uc chib c'usi jtunel ti meltsanbil ta c'anal taq'uine, ti sts'ayayet yutsil ta j'ech'el ti toyol stojol jech c'u cha'al ti oroe.

<sup>28</sup>Ts'acal to un, xi laj calbe ya'iique: "Ti vo'oxuque, jtuneloxuc yu'un Dios jech c'u cha'al ti c'usitic jtunel meltsanbile. Ti platae, ti oroe, ja' yu'un ti Ajvalil Dios yu'un ti jtot jme'tic ta vo'nee.

<sup>29</sup>Bijbijanic un, chabiic lec, ta xavil ta aba ta asatic ti ta xich' bisel ta stojol ti banquilaetic yu'un ti paleetique, ti levitaetique, xchi'uc ti banquilaetic yu'un ti jujuchop yu'un Israel ti ta yut naetic yu'un xch'ulna ti Dios ti oy ta Jerusalene."

<sup>30</sup>Va'i un ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique, och ta yoc ta sc'obic ti platae, ti oroe, xchi'uc ti c'usitic jtunel ti laj yich' bisel ti c'u yalale. Laj yich'ic batel c'alal Jerusalén ta xch'ulna ti Dios cu'uncutic une.

<sup>31</sup>Ta xljajchebal (12) c'ac'al yu'un ti sliqueb ue, liloc'cutic ech'el ta sts'el ti uc'um Ahavae yo' jech ta jtam batel jbecutic ta Jerusalén. Ti Dios cu'uncutic une laj scoltauncutic. Mu'yuc c'usi laj jpascutic yu'un ti cajcontractique, xchi'uc ti j'eleq'uetic ta bee.

<sup>32</sup>C'alal lic'otcutic ta Jerusalene, laj jcuxcutic oxib c'ac'al.

<sup>33</sup>Ta xchanibal c'ac'al un, lic yich' bisel c'u yepal ti platae, ti oroe, xchi'uc ti c'usitic jtunel ti meltsanbil ta xtun ta xch'ulna ti Dios cu'uncutique. Scotol laj yich' ac'bel ta yoc ta sc'ob ti pale Meremot xnich'on ti Uríase. Taje, chi'inbil batel yu'un ti Eleazar xnich'on ti Fineese, ti levitaetic Jozabad xnich'on ti Josuee, xchi'uc ti Noadías xnich'on ti Binuye.

<sup>34</sup>Ta yorail no'ox ti jech c'ac'al taje, lic yich' bisel, lic yich' chapel scotol. Laj yich' bejanel ta vun c'u yepal ti icatsile.

<sup>35</sup>Laj taj une, ti c'u yepal sutic talel ti bec'bil to ox loc' ta slumalique, lic yaq'uic ti c'usi ta xtun ta sventa chic'bil matanal ta stojol Dios yu'un ti Israele. Ta sventa scotolic ti israeletique, laj yaq'uic lajcha'cot (12) ch'iom tot vacax, vaclajuneb yo'vinic (96) ta cot chijetic, vuclajuneb xchanvinic (77) ta cot ch'iom tot chijetic, xchi'uc lajcha'cot (12) tentsunetic ta matanal sventa stojol smulic. Scotol laj yich' chiq'uel ta sventa stoyel xi'el ti Diose.

<sup>36</sup>Ts'acal to un, ti c'u s'elan ts'ibabil talel smantal ti ajvalile, laj yac'beic yich' ti j'abteletic ti bu c'alal smacoje, xchi'uc ta stojol ti its'inal ajvaliletic ti oyic ta yosilal uc'um Eufrates ti oy ta yeloval smaleb c'ac'ale. Laj stic' sbaic ta scoltael ti jteclum ta sva'anel xch'ulna ti Diose.





## Esdras 9

### Smul ti jteclume xchi'uc c'opoj ti'in ti Esdrase

<sup>1</sup>C'alal laj taj une, xi tal yalbeicun ti banquilaetic ti nopajic talel ta jtojole: “Ti israeletic, xchi'uc ti paleetic, ti levitaetic, co'ol sjolic ti mu xicta sbaic ta spasel jech c'u cha'al liquem yu'un ti jnaclejetic yu'un ti jteclume. Ti xcaltique naca stalel ti cananeoetic, ti hititaetic, ti ferezeoetic, ti jebuseoetic, ti amonitaetic, ti moabitaetic, ti egipcioetic, xchi'uc ti amorreoetic, ti spajebal xa o ti c'usi chopol liquem yu'unic ta spasele.

<sup>2</sup>Ti yalab xnich'nabique laj yic' sbaic xchi'uc yalab xnich'nabic ti yan jteclum taje. Ti steclumal Dios une laj scap sba sts'unubalic xchi'uc ti jnaclej yan jteclumetic. Ti buch'utic ba'yel laj sliquesic ti mulil colo'ile, ja' ti banquialal jtsobvanejetique, ti its'inal ajvaliletique.”

<sup>3</sup>C'alal laj ca'i ti va'i s'elan ti c'ope, lic jch'i' ta jatel ti jc'u'e. Laj jots ta bulel ti stsotsil jole, ti quisime, svinajeb ti mu x'ech' ti yipal xc'uxul laj ca'i yu'une. Juteb xa tsacal com ti co'nton yu'un ti laj jchotan jbae.

<sup>4</sup>Scotol ti buch'utic bec'bil to ox loq'uic ta slumalic ti ta xi'taic ti sna' xac' taluc vocol ta scoj mulil ti Dios yu'un ti Israele, chotol xa no'ox licom ti c'alal vulic ta jtojole. Yoquel mu x'ech' o ta xca'i c'alal laj sta yorail ta xich' aq'uel ti milbil matanal sventa mal c'ac'ale.

<sup>5</sup>Ti jech ora taje, ech' jutuc ti yipal laj ca'ie. Jatantic xa jc'u' lic jta ta c'oponel ti Ajvalil Dios cu'une.

<sup>6</sup>Xi laj cale: “Jch'ul tot, Cajval, nijilun ta q'uexlal. Mu xa jchi'uc jch'ulel ta xca'i ti mu stac' a'yeluc ti c'usi ta xcalbot talele. Yu'un ti jchopolilcutique, spajebal xa ti bu c'ote. Ti jmul jcolo'cutique c'otem c'alal to vinajel.

<sup>7</sup>Jech staoj o yav ti mu x'ech' xjelav oyuncutic ta mulile, ti vo'ne xa sliquel talele. Ta scoj ti jelavem ti jtoyobbailcutique, co'oluncutic xchi'uc ti ajvaliletic cu'uncutique, ti paleetic, li'aq'uecutic ta yoc ta sc'ob ti yan ajvaliletic yu'un ti muc' ta lumetic. Laj jtacutic yayijesel. Bec'bil liloc'cutic batel. Lipojbatcutic ti c'usitic oy cu'uncutique. Ilbajinbiluncutic ti jech to oyuncutic tanae.

<sup>8</sup>Ja' no'ox jech tana xtoque, Cajval, Ch'ul Dios, c'ot ta pasel ta sventa syail xc'uxul avo'nton ti oy jvoc' cu'uncutic ti pojbil ta xc'ote. Ta xavac' ave ati' ti ta xinaquicutic avu'un ta ch'ul banomile. Yu'un laj jtacutic avu'un ti sacub to ti osil banomil ta xca'icutique. Laj avac'buncutic ti siquetel co'ntoncutic licolcutic ta mosovile.

<sup>9</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc laj ajip laj atenuncutic ti c'alal tiq'uiluncutic ta mosovile. Laj avac' ta ilel yutsil avo'nton ta jtojolcutic ta stojol ti ajvaliletic yu'un ti Persiae, ti laj to avac' ave ati' ti cuxuluncutic yo' ta jcha'va'ancutic ti ach'ulna ti bu stuc xch'uch'ulil busul come. ¡Yu'un ava'anoj atec'anoj aba cu'uncutic ta Judae ta Jerusalem!



<sup>10</sup>“Tana une, Ch'ul Dios, ¿c'usi xa xu' ta xcalcutic ta atojol ti c'alal c'ot xa ta pasel cu'uncutic scotol ti c'usi mu lecuque? Yu'un mu'yuc xc'ot ta pasel cu'uncutic ti amantaltaque,

<sup>11</sup>c'alal laj avalbuncutic mantal ta sventa ti j'alc'opetique, ja' ti avajtuneltaque. Laj ono'ox avac' jna'cutic ti soquem ta j'ech'el ti jteclum ti bu oy sc'oplal ta xi'ochcutic batele, ti ta xcu'nincutique. Laj avac' ta na'el ti naca mulil oy ta yo'ntonic ti jnaclejetic teye, ti mu lecuc ta q'uelel ti c'u s'elan liquem yu'unic ta spasele, ti yac'ojbeic yipal spasel ti c'usi mu stac' q'uelel ta xavile.

<sup>12</sup>Ja' jech xtoc laj avalbuncutic ti mu xu' ta xiq'uic jtsebcutic ti squerem nich'onique. Mi ja'uc xu' ta xiq'uic stsebic ti jquerem jnich'oncutique, ti mu'yuc sc'oplal ta jpas ta jun co'ntoncutic ti mu xa c'usi jna'cutic xchi'uc ti jnaclejetic taje, ti c'ajomaluc no'ox oyuc yipal cu'uncutique, yo' jech ta jc'upincutic yutsil slequil avo'nton ta jteclum taje, yo' jech ta xcac'becutic comel ta xrexto sbatel osil ti jnitilulcutique.

<sup>13</sup>“Ti jech c'ot xa ta pasele, yu'un ta scoj scotol ti c'usitic laj c'otuc ta jtojolcutic yu'un ti jtoyobbailcutique, xchi'uc ti jmul jcolo'cutique, lic vinajuc un, mu ta jloq'ueluc avo'nton laj atsutesuncutic ti c'u s'elan xu' sta ta xquich'cutic ta scoj ti jmulcutique, yu'un laj quilcutic ti laj jta ti jcolelcutic avu'une.

<sup>14</sup>¿Mi yu'un xu' to ta jbjacutic ti c'usi ta xal ti amantaltaque, ti ta jco'oltas co'ntoncutic xchi'uc ti jnaclejetic ti mu'yuc stuq'uil smelol ti c'u s'elan liquem yu'unique? ¿Mi mu tauc xa'ilin ta jtojolcutic xana'? Mi mu jechuque, ¿mi mu j'ech'eluc ta xach'ay jts'unubalcutic ti mu junuc cuxul ta xicomcutique?

<sup>15</sup>“Cajval, Dios yu'un Israel, laj avac' ta q'uelel yutsil avo'nton ta jtojolcutic. Yu'un laj avac' ave ati' ti oy to jvoc' cuxul licomcutic jech c'u cha'al ta xvinaj li'e. Ti vu'uncutique, bats'i ech'em jsa'muliluncutic ta aba ta sat. Jech o xal mu xu' ta jva'an jbacutic ta atojol.”

## Esdras 10

### Ta xbajatic loq'uel ti jyanlum antsetique

<sup>1</sup>C'alal yacal ta c'opojel ti'inel ti Esdras ta xcholel jelavel ti c'ope, x'oc' x'avan xa ti quejel ta xch'ulna ti Diose, laj svol sbaic talel epal israel viniquetic, antsetic, xchi'uc ololetic ti x'oc' x'avanic xa joyol ta stojole.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Secanías xnich'on ti Jehiele, snitilul ti Elame, lic c'opojuc ti xi laj yalbe ti Esdrase: “Ti vu'uncutique mu'yuc jtuq'uil jmelolcutic ta sba ta sat ti Dios cu'untique, ja' ti laj quic'cutic ti jyanlum antsetic ti yan c'u s'elan cuxulic ta xch'unel ta slumalique. Manchuc mi jech un, oy to c'usi stac' spas ti Israele.

<sup>3</sup>Ta xcal que jti'cutic ti xu' ta jlequil-taccutic loq'uel xchi'uc yalabic ti jyanlum antsetic ti quic'ojcutique. C'otuc ta pasel ti c'usi oy jbel tsots albil jech c'u cha'al ta xaval ta stojol ti buch'utic sna' xich' ta muc' smantaltac ti Dios ti ja' ta xisbijubtasotique.

<sup>4</sup>Va'ano aba, yu'un oy ta aventa ta spasel taje. Jech ti vu'uncutique ta jt'ic' quecutic ta acoltael. Tsotsan, liqueso ach'a ta spasel taje.”



<sup>5</sup>Va'i un ti Esdrase lic sva'an sba ta yalbel ya'i ti banquilaletic yu'un ti paleetique, ti levitaetique, xchi'uc scotol ti israetique, mi xac' yeic yu'un taje. Jech ti stuquique laj yac' ti ye sti'ique.

<sup>6</sup>Laj taj une, ti Esdrase loc' batel ta xch'ulna ti Diose. Bat ta jc'ol na ti bu oy Johanán xnich'on ti Eliasibe. Mu'yuc c'usi laj sve' laj yuch' ech' yu'un ti ac'ubale, ja' ti mu x'ech' xjelav ta xa'i ti at-o'nton ta scoj ti yanijemic ti buch'utic sutic talel ti bec'bil to ox loc' ta slumalique.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, laj yich'ic albel scotolic ti oyic ta Judae, xchi'uc ti oyic ta Jerusalene yo' jech xba stsob sba scotolic ta Jerusalén ti c'u yepal sutic talel ti bec'bil to ox loq'uique.

<sup>8</sup>Ti c'u s'elan c'ot ta nopel yu'unic ti banquilaetique, xchi'uc ti jbijubtasvanejetique, ti mu'yuc buch'u ta xc'ot ta yoxibal c'ac'al ti c'u yepal bec'bil to ox loq'uique, ta xich' jelbel yajval ti sbanomile. Ta xich' loq'uesel batel ta stojol ti xchi'iltac ti jmoj sutic talel ti bec'bil to ox loq'uique.

<sup>9</sup>Ja' yu'un un, scotol ti viniquetic yu'un ti Judae, xchi'uc ti Benjamine, laj stsob sbaic ta Jerusalén ta jtob (20) c'ac'al yu'un ti sbalunebal (9) ue, ti xcaltique, ja' ti bu ta xc'ot ta tsutsel ti oxib c'ac'al albile. Scotolic taje, chotiic ta yamaqu'il xch'ulna ti Diose. Xniclajetic ta xi'el ta scoj ti va'i s'elan taje, xchi'uc ti ja' o xchajet ti vo'e.

<sup>10</sup>Va'i un, ti pale Esdrase laj sva'an sba ti xi laj yale: —Ti vo'oxuque ataoj xa amulic ta scoj ti laj avi'quic ti jyanlum antsetique. Epaj xa avu'unic ti mulil li' ta Israele.

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, ta sba ta satuc ti Ajvalil Dios yu'un ti atot ame'ic ta vo'nee, na'o abaic lec ti oy amulique. C'otuc ta pasel avu'unic ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose. Mu xaco'oltas avo'ntonic xchi'uc ti jnaclejetic ti yan c'u s'elan cuxulique, xchi'uc ti jyanlum antsetic ti oy ta atojolique.

<sup>12</sup>Va'i un, ti jteclume xi tsots lic tac'avicuque: “Lec oy un cha'e, ta jpascutic scotol ti c'u s'elan ta xavalbuncutique.

<sup>13</sup>Ja' no'ox un, toj epuncutic. Mu x'ech' ti vo'e. Ja' jech xtoc mu xu' ti li' oyuncutic o ta osiltique. Yu'un ti va'i s'elan ti c'op taje, ma'uc no'ox jun chib c'ac'al ta chapanel. Toj epuncutic ti jsa'oj ti jmulcutique.

<sup>14</sup>Ja' lec ti ja' no'ox comicuc ti banquilaetic ta jventacutique. Scotol ti buch'utic jmoj nacaluncutic xchi'uc ta jujun jteclumalcutic ti yic'ojic ti jyanlum antsetique, ac'o talicuc ti c'usi ora sc'ac'alil ta xc'ot ta chapanel avu'unique. Jech xtoc chi'inbil ta xtalic yu'un ti j'abteletique, xchi'uc ti jchapanvanejetic yu'un ti jteclume, ja' to ti c'uxi xlaet yo'nton ta xa'i ti Dios ti ta sloq'ues batel ta jtojolcutic ti tsots ilinem yu'un ti va'i s'elan c'ot ta pasele.”

<sup>15-16</sup>Scotol ti c'u yepal sutic talel ti bec'bil to ox loq'uique, c'ot ta yo'ntonic ti jech sc'an xich' pasele. Ti Jonatán xnich'on ti Asaele, xchi'uc ti Jahazías xnich'on ti Ticvae, mu lecuc laj ya'iic. Laj scooltas sjolic xchi'uc ti Mesulame, ti Sabetai ti ja'ic levitaetique. Va'i un ti pale Esdrase lic st'uj ta yac'bel yabtel jun chib viniquetic ti c'otemic ta banquilaetic yu'un jujuchop ti snitilultac ta stuque. Ti ta sliqueb c'ac'al

yu'un ti slajunebal (10) ue, scotol ti buch'utic va'anbيلية, lic svol sbaic ta chapanobbail c'usi ta utel ti jujutos a'yej taje.

<sup>17</sup>Ta sba c'ac'al yu'un ti sliqueb ue, tsuts yu'unic ta xchanel sc'oplal scotol ti viniuetic buch'utic yic'ojic ti jyanlum antsetique.

<sup>18</sup>Ti paleetic ti laj staic ta t'unel ti yic'oj ti jyanlum antsetique, xi yepalique: Ta sventa snitilultac ti Josué xnich'on ti Josadaque, xchi'uc ti yuts' yalaltaque, xi s'elan oye: ti Maaseíase, ti Eliezere, ti Jaribe, ti Gedalíase.

<sup>19</sup>Taje, laj yalic ta jamal ti ta slequil-taquic batel ti yajnilique. Laj yaq'uic jcot chij ta sventa matanal ta scoj ti smulique.

<sup>20</sup>Ta sventa snitilultac ti Imere, xi s'elan oye: ti Hananie, xchi'uc ti Zebadíase.

<sup>21</sup>Ta sventa snitilultac ti Harime, xi s'elan oye: ti Maaseíase, ti Elíase, ti Semaíase, ti Jehiele, xchi'uc ti Uzíase.

<sup>22</sup>Ta sventa snitilultac ti Pasure, xi s'elan oye: ti Elioenaie, ti Maaseíase, ti Ismaele, ti Natanaele, ti Jozabade, xchi'uc ti Elasaie.

<sup>23</sup>Ta sventa snitilultac ti levitaetique, xi s'elan oye: ti Jozabade, ti Simeie, ti Kelaíase (ti xcaltique, ja' ti Kelitae), ti Pataíase, ti Judae, xchi'uc ti Eliezere.

<sup>24</sup>Ta sventa snitilultac ti jq'uejimoletique, xi s'elan oye: ti Eliasibe. Ta sventa snitilultac ti jchabiej-ti'naetique, xi s'elan oye: ti Salume, ti Teleme, xchi'uc ti Urie.

<sup>25</sup>Ti yan israeletic ti jech s'elan spasojjic eque, xi s'elane: Ja'ic snitilultac ti Paros ti xi s'elan oye: ti Ramíase, ti Jezíase, ti Malquíase, ti Mijamine, ti Eleazare, ti Malquíase, xchi'uc ti Benaíase.

<sup>26</sup>Ta sventa snitilultac ti Elame, xi s'elan oye: ti Mataníase, ti Zacaríase, ti Jehiele, ti Abdie. ti Jeremote, xchi'uc ti Elíase.

<sup>27</sup>Ta sventa snitilultac ti Zatue, xi s'elan oye: ti Elioenaie, ti Eliasibe, ti Mataníase, ti Jeremote, ti Zabade, xchi'uc ti Azizae.

<sup>28</sup>Ta sventa snitilultac ti Bebaie, xi s'elan oye: ti Johanane, ti Hananíase, ti Zabaie, xchi'uc ti Atlaie.

<sup>29</sup>Ta sventa snitilultac ti Banie, xi s'elan oye: ti Mesulame, ti Maluque, ti Adaíase, ti Jasube, ti Seale, xchi'uc ti Ramote.

<sup>30</sup>Ta sventa snitilultac ti Pahat-moabe, xi s'elan oye: ti Adnae, ti Quelale, ti Benaíae, ti Maaseíase, ti Mataníase, ti Bezaleele, ti Binuye, xchi'uc ti Manasese.

<sup>31-32</sup>Ta sventa snitilultac ti Harime, xi s'elan oye: ti Eliezere, ti Isíase, ti Malquíase, ti Semaíase, ti Simeone, ti Benjamine, ti Maluque, xchi'uc ti Semaríase.

<sup>33</sup>Ta sventa snitilultac ti Hasume, xi s'elan oye: ti Matenaie. ti Matatae, ti Zabade. ti Elifélete, ti Jeremaie. ti Manasese, xchi'uc ti Simeie.

<sup>34-37</sup>Ta sventa snitilultac ti Banie, xi s'elan oye: ti Madaie, ti Amrame, ti Uele, ti Benaíase, ti Bedíase, ti Queluhue, ti Vaníase, ti Meremote, ti Eliasibe, ti Mataníase, ti Matenaie, xchi'uc ti Jaasaie.

<sup>38-42</sup>Ta sventa snitilultac ti Binuye, xi s'elan oye: ti Simeie, ti Selemíase, ti Natane, ti Adaíase, ti Macnadbaie, ti Sasaie, ti Saraie, ti Azarele, ti Selemíase, ti Semaríase, ti Salume, ti Amaríase, xchi'uc ti Josee.

<sup>43</sup>Ta sventa snitilultac ti Neboe, xi s'elan oye: ti Jeiele, ti Matatíase, ti Zabade, ti Zebinae, ti Jadaue, ti Joele, xchi'uc ti Benaíase.

<sup>44</sup>Scotolic taje, ja'ic ti laj yiq'uic ti jyanlum antsetique, ti c'ot ta pasel laj slequil-taquic loq'uel xchi'uc ti yalabique.

## Nehemías

### Nehemías 1

#### Ti Nehemiase c'opoj ti'in ta sventa ti steclumale

<sup>1</sup>Li'e, ja' sc'oplal slo'il ya'yejal ti Nehemías xnich'on ti Hacaliase. Ti jtob xa jabil yochel ta ajvalilal ti Artajerjese, ta yual ti sbiinoj Quisleue, ti vu'un Nehemiase, ja' o oyun ta jteclum Susa.

<sup>2</sup>Ja' o c'ot ta loq'uel ti jchi'il ta voq'uel Hananie, xchi'uc jun chib viniquetic ti liquem ta Judae, lic jac'beic sc'oplal ti c'u s'elan ti Jerusalene, xchi'uc ti judaetic ti cuch to yu'un spojel sbaic ti bec'bil ox ta xloq'uique.

<sup>3</sup>Xi laj stac'beicun une: “Ti buch'utic cuch to yu'un spojel sbaic ti c'alal bec'bil to ox xloq'uique, naquic ta yosilal ti jteclume, ti oyic ta vocole xchi'uc ti c'otemic ta j'ac'-lo'il-maxile. Ja'uc ti Jerusalene, laj slilinbeic ti smocale, xchi'uc laj sculbeic sc'ac'al ma' ti sti'taque.”

<sup>4</sup>C'alal laj ca'i ti va'i yelanil c'ot ta pasele, lichoti yoq'uitael jba. Oy jayibuc c'ac'al mu x'ech' ti at-o'ntone, lic jcomtsan cot, lic c'opojcun ti'incun ta stojol ti Dios ti oy ta vinajele.

<sup>5</sup>Xichi laj calbe une: “Cajval, Dios yu'un ti vinajele, muc'ul Dios ti jelavem xu' avu'un ti xi'bal abae, ti staoj yav ti atratee, ti yutsil avo'nton ta stojol ti buch'utic jun yo'nton ta atojol ti ta xc'ot ta pasel yu'unic ti amantaltaque,

<sup>6</sup>avocoluc un cha'e, c'ac'al ac'ubaluc, ts'etan achiquin ta ya'yiell ti jc'opojel jti'inell ta atojol sventa ti avajtuneltac israeletique. Ta xca'i ta co'ntoncutic laj jta jmulcutic ta atojol ti vu'uncutic israeluncutique. ;Ti vu'un xchi'uc ti c'u yepal ti cuts' calale, laj xa jsa' ti jmulcutique!

<sup>7</sup>Chopol ta j'ech'el ta aba ta asat ti bu laj jtamcutic batele. Mi jutebuc c'ot ta pasel cu'uncutic ti amantaltaque, ti oy c'usi jbel albil avu'une, xchi'uc ti c'usitic nopbil avu'un ti laj avac'buncutic comel ta sventa ti avajtunel Moisesese.

<sup>8</sup>Ta jt'ambot ava'i ti jech ono'ox laj ac'aj'albe ya'iiique, ti ta xataniuncutic batel ta sbejel banomil mi ta jsa' ti jmulcutique.

<sup>9</sup>Yan mi ta jcha'naban jbacutic ta atojole, mi ta xc'ot ta pasel cu'uncutic ti amantaltaque, mi ta xlic cabtelancutic ta spasel ti c'usi ta xale, manchuc mi tanijemuncutic xa batel ta spajeb ti banomile, ta xbat atsobuncutic talel c'alal to ti bu taje. Ta xlic acha'ic'uncutic sutel ta ch'ul banomil ti bu laj at'uj ta sventa avich'el ta muq'ue.

<sup>10</sup>“Ti avajtuneluncutique, atec'lumaluncutic ti laj apojuncutic ta sventa ti amuc'ul atsatsale.

<sup>11</sup>Avocoluc un cha'e, Dios, abolajan cu'un ti jech ta xa jtaot ta c'oponele, ti jech xvocollet ti avajtuneltaque, ti c'ajomal no'ox oy ta yo'nton ti ich'bilucot ta muc' yu'une. Ta jc'anbot xtoc ta atojol ti coltabilucun avu'une, ti lecuc xiyil ti ajvalile.”





## Nehemías 2

### Ti Artajerjese ta xac' ye sti' ti xu' ta xbat ta Jerusalén ti Nehemiase

<sup>1</sup>Ti jech taj une, jbainej bisun to ox yu'un ti ajvalil Artajerjese. Oy jun c'ac'al ti ta yual Nisan ti jtob xa jabil stic'lej ta ajvalilale, c'alal yacal ta jcolbe svino ti ajvalile, laj yilun ti oyun ta at-o'ntone.

<sup>2</sup>Xi laj sjac'bun une: —¿C'usi laj apas? Oyot ta at-o'nton ta xquil une. Ja' no'ox ti ma'uc chamel stsacojot yilele. Yu'un nan oy avuni c'op jna'. C'alal jech laj ca'i taje, tal xi'el ta co'nton.

<sup>3</sup>Xi laj calbe ya'i ti ajvalile: —J'ech'el cajal ac'oplal, Jcuch abtel! ¿Bu ono'ox la xata ti oy ta mucul ti oyun ta at-o'ntone, ti c'alal stuc xa slilijemal busul ti jteclume, xchi'uc c'ac' xa ti ti'naetic ti bu oy smucobbail ti jtot jme'taque?

<sup>4</sup>—¿C'usi xu' ta jpas ta atojol un? —xi laj sjac' ti ajvalile. Va'i un, laj jc'uban jba ta stojol Dios ti oy ta vinajele.

<sup>5</sup>Xi laj jtac'be ti ajvalil une: —Mi xc'ot ta avo'nton cu'une, Jcuch abtel, mi xa'abolaj cu'un une, ac'o ave ati', Jcuch abtel, ti xu' ta xibat ta Judá ta xcha'va'anel ti bu oy smuquinalic ti jtot jme' ta jteclume.

<sup>6</sup>Xi laj yalbun ti me' ajvalil ti nabal ta xocon ti bu chotol ti ajvalile: —¿C'u sjalil ta xach'ay taj une? ¿C'usi to ora ta xasut talel un? Laj calbe ya'i ti c'u sjalil ta xich'aye. Lec laj ya'i. Laj yac' batcun.

<sup>7</sup>Ma'uc no'ox taje, laj calbe ya'i mi c'ux ta xiya'ie, xc'ot o ti ac'o xiyac'bun licuc ts'ibabil vun ti c'usi loqu'em ta ye ta sti' ti ta xc'ot cac' iluc ta stojol ti ajvaliletic ti oyic ta yosilal ti uc'um Eufates ti oy ta yelov smaleb c'ac'ale, yo' jech ta xiyaqu'ic jelavcun batel ti ta xic'ot c'alal to Judae.

<sup>8</sup>Laj jc'anbe yan ts'ibabil vun xtoc ti ja' ta xich' ti Asafe jchabiej muc'tic te'tic yu'un ti ajvalile, yo' jech ta xiyac'bun ti te'etic ta sventa ta jcha'meltsan ti ti'naetic ta jteclum yu'un ti ch'ulnae, jech c'u cha'al ti ta xtun ta sventa ti ta xich' pasel smocal ti jteclume, xchi'uc ti ta xtun cu'un ta jna ti bu ta xinaquie. Jech ti ajvalile laj yac'bun scotol, ja' ti coltabilun ta sventa yutsil yo'nton ti Dios cu'un ti c'u s'elan laj jchapbe ya'ie.

<sup>9</sup>C'alal lic'ot ta stojol ti ajvaliletic ti oyic ta smaleb c'ac'al yu'un ti Eufatese, c'ot cac'be ta sc'obic ti vun ti tacbil batel yu'un ti ajvalile. Laj yac'bun jchi'in ech'el jvoc' soldadoetic ti cajalic batel ta ca' ti pasbiloc ta mantal yu'un ti banquial soldadoetique.

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal laj ya'i ti Sanbalat ti oy ta Horone, xchi'uc ti Tobías jun j'opisial amonitae, ep soc sjolic ti laj ya'ic ti oy xa buch'u c'ot ta stiq'uel sba ta scoltael ti israeletique.

### Ti c'u s'elan nopbil ta xich' cha'meltsanel ti moque

<sup>11</sup>Ta jech yepal lic'ot ta Jerusalén un. Ti yoxibal xa ox c'ac'al jc'otele,



<sup>12</sup>liloc' batel ta ac'ubaltic ti jchi'inojan batel jun chib viniuetic ti mi junuc laj calbe ya'i ti c'u s'elan laj yac'bun jna' Dios ti c'usi sc'an pasel ta Jerusalene. Mu'yuc xquic' batel yan cajlebal ca'etic. C'ajomal no'ox ti jca' jtuc ti jcajlebinoj batele.

<sup>13</sup>Ti ac'ubal taje, liloc' batel ta ti'na ti oy ta yelov stenlej ta stuq'uul sat vo' ti sbiinoj Dragone, ta ti'na yu'un ti Ch'ayob C'a'epe. Lic jxani ta sq'uelel smocal Jerusalén ti jinesbil xae, ti c'auemic xa ti sti'taque.

<sup>14</sup>Laj taj une, lic jtam ech'el ta ti'na yu'un ti Sat Vo'e, xchi'uc ta sts'anleb vo' yu'un ti Ajvalile. Ja'uc le' une, mu xa xu' xjelav batel ti jca' ti bu taje.

<sup>15</sup>Taje, syijil to ac'ubal, limuy batel ti bu ta xyal talel ti uc'ume. C'alal laj jxani ta sq'uelel ti moque, li'och batel ta ti'na ti oy ta yeloval Stenlejal ti lisut ech'ele.

<sup>16</sup>Ti its'inal ajvaliletique mu'yuc xa'iic ti bu libate, ti c'usi ta jpasolane. Mi ja'uc jchapojbe ya'iic ti judaetic taj une, ti paleetique, ti buch'u ich'bil ye sti'ique, ti jpas-mantaletique, xchi'uc ti buch'utic ta scolta sbaic ta spasel ti abtel xcaltique.

<sup>17</sup>Va'i, xichi laj calbeique: —Xana'ic lec, tsots ti c'usi sc'an pasel vul jtatic li'e. Ti Jerusalene lilijem, c'auemic ti sti'taque. Jvol jbatic ta xcha'va'anel smocal ti Jerusalene yo' jech mu xbic'tal c'opojic ti jlabanvanejetic ta jtojoltique.

<sup>18</sup>C'alal laj jchapbeic ya'iic ti c'u s'elan ta yutsil yo'nton laj scoltaun ti Diose, ti c'u s'elan loc' ta ye laj yalbun ti ajvalile, xi laj staquic ti stuquique: —¿Jliquestic xch'a ti abtel sc'an pasele! Xmuyubajic no'ox laj yac'be sba yip yo'ntonic ta jujun tale.

<sup>19</sup>Ja'uc le' une, c'alal laj ya'iic ti Sanbalat ti oy ta Horone, ti Tobías ti j'opisial amonitae, xchi'uc ti árabe Geseme, xbic'tal c'opojic xa liquel ta slabaneluncutic ti xi ta xalique: —¿Bu avich'o'jic talel avipic ti avalojic le'e? ¿Mi yu'un ta xanop ta xavol abaic ta scontrainel ti ajvalile?

<sup>20</sup>Xichi laj jtac'bee: —Ti Dios ti oy ta vinajele ta sva'an sba cu'uncutic yo' mu xch'ay ta be ti abtele. Ti yajtuneluncutique ta jliquescutic ti abtele. Ti vo'oxuque mu'yuc stunel avoc ac'obic. Mi ja'uc stac' xatic' abaic ta Jerusalén.

## Nehemías 3

### Voc'bil ti c'u s'elan ti abtel laj sbainique

<sup>1</sup>Va'i un, ti banquial pale Eliasibe xchi'uc ti xchi'iltac ta paleale, lic xcha'meltsanic ti ti'na sbiinoj ochebal yu'un ti Chijetique. Lic yac'beic muc'tiquil anbil te' sventa sts'amte'al. Laj xchotanbe sti'nailtaque. Laj sva'anic ti moc ti xlic ta toyol luchlebal ti sbiinoj Vo'vinique, ti c'ot c'alal to toyol luchlebal yu'un ti Hananele.

<sup>2</sup>Smocal ti xjelav batele, laj sva'anic ti viniuetic ti liquemic talel ta Jericoe. Ti xjelav batele, laj smeltsan ti Zacur xnich'on ti Imrie.

<sup>3</sup>Snitulultac ti Sanaae laj xcha'meltsanic ti ti'na ti sbiinoj Choyetique. Laj yac'beic muc'tiquil anbil ts'amte'. Laj xchotanbeic sti'nailtac syavialtac, xchi'uc sc'atlomte'altac.



<sup>4</sup>Smocal ti xjelav batele, laj xcha'meltsan xchi'uc laj yac'be lec yip ti Meremot xnich'on ti Urías smom ti Cose. Ti xjelav batele, laj smeltsan ti Mesulam xnich'on ti Berequíás smom ti Mesezabele. Ti jtuch' xjelav batele, laj stuq'uibtas ti Sadoc xnich'on ti Baanae.

<sup>5</sup>Ti c'usitic laj yich' jeltael xjelav batele, laj smeltsanic ti buch'utic liquemic talel ta Tecoa, ac'o mi mu'yuc xc'ot ta yo'ntonic ti banquilaetic yu'un ta stic' sbaic ta scoltael ti jtojobtasvanejetic yu'une.

<sup>6</sup>Ti Joiada xnich'on ti Paseahe, xchi'uc ti Mesulam xnich'on ti Besodiase, lic smeltsanic ti ti'naetic ti Jesana sbie. Laj yac'beic muc'tiquil anbiqul ts'am-te'etic. Laj xchotanbeic sti'nailtac, syavialtac xchi'uc sc'atlomte'altac.

<sup>7</sup>Ti jtuch' moc xjelav batele, laj smeltsanic ti Melatías ti liquem talel ta Gabaone, ti Jadón ti liquem talel ta Meronote, ti jnaclejetic liquem talel ti Gabaone, xchi'uc ti Mispae, ti bu pasbolic ta mantal yu'un ajvalil ti oyic ta smaleb c'ac'al yu'un uc'um Eufратese.

<sup>8</sup>Ti jtuch' moc xjelav batele, laj smeltsanic ti Uziel xnich'on ti Harhaías ti xtojob ta yabtelanel ti platae. Ti xjelav batele, laj smeltsan ti Hananías ti jmeltsanej muil poxile. Laj stuq'uibtasic ta smeltsanel xchibalic smocal ti Jerusalén ti c'ot yu'unic c'alal to ti bu ta xlic sjamalil ti moque.

<sup>9</sup>Ti jtuch' xjelav batele, laj smeltsan ti Refaías xnich'on ti Ure, ti alcalte ti buch'u yich'oj ta sventa o'lol jvoc' yosilal ti Jerusalem.

<sup>10</sup>Ti jtuch' xjelav batele, laj smeltsan ti Jedaías xnich'on ti Harumafe, ti oy ta yeloval sti' sna stuque. Ti xjelav batele, laj smeltsan ti Hatús xnich'on ti Hasabniase.

<sup>11</sup>Ti Malquíás xnich'on ti Harime, xchi'uc ti Hasub xnich'on ti Pahat-moabe, laj smeltsanic ti jtuch' xjelav batele, xchi'uc laj smeltsanic ti luchlebal sbiinoj Hornose.

<sup>12</sup>Ti xjelav batele, laj smeltsanic xchi'uc yantsiquil nich'nab ti alcalte Salum xnich'on ti Halohese. Ti Salum taje sbainoj o'lol jvoc' yosilal ti Jerusalem.

<sup>13</sup>Ti Hanún xchi'uc ti jnaclejetic ta Zanae laj smeltsanic ti ti'na ti sbiinoj Stenleje. Lec laj sta yav yu'unic. Laj xchotanbeic sti'taque, ti syavialtaque, xchi'uc ti sc'atlomte'altaque. Laj stuq'uibtasic ta smeltsanel o'lol yo'obal ciento (450) ta metro ti moc ti c'ot c'alal to ti'na yu'un ti Ch'ayob C'a'epe.

<sup>14</sup>Ti Malquíás xnich'on ti Recabe, ajvalil ta yosilal ti Bet-haquereme, laj stuq'uibtas ta smeltsanel ti ti'na ti Ch'ayob C'a'ep sbie. Laj sta lec yav yu'un. Laj xchotanbe sti'tac, syavialtac, xchi'uc sc'atlomte'altac.

<sup>15</sup>Ti Salum xnich'on ti Colhozee, ajvalil yu'un yosilal ti Mispae, xi s'elan laj stuq'uibtas ta smeltsanel ti ti'na sbi Sat Vo'e: Laj sta lec yav yu'un. Laj yac'be yaxib. Laj xchotanbe sti'tac xchi'uc syavialtac, sc'atlomte'altac. Laj stuq'uibtas ta smeltsanel moc yu'un ti sts'anleb vo' Siloe, ti oy ta yut Ts'unubal Nichimtic yu'un ti ajvalil ti c'ot c'alal to ta scojol-cojol tec'obal ti ta xyal batel ta Steclumal ti Davide.

- 16**Ti Nehemías xnich'on ti Azbuque, ajvalil yu'un o'lol jvoc' yosilal ti Bet-sure, laj stuq'uibtas ta smeltsanel ti jtuch' moc xjelav batele, ti ech' batel ta yelov smucobbail ti Davide, ti ech' batel ti bu nopol sts'anleb vo' ti c'ot c'alal to bu snailic ti soldadoetique.
- 17**Ti xjelav batele, xi s'elan laj stuq'uibtas ta smeltsanel ti levitaetique: ti Rehum xnich'on ti Banie, ti xjelav batele, laj smeltsan ti Hasabías ajvalil yu'un o'lol jvoc' yosilal ti Keílae, ti laj sloc'ta ta abtel ti steclumale.
- 18**Ti jtuch' xjelav batele, xi s'elan laj stuq'uibtas ta smeltsanel xchi'il ta abtel ti ajvalilale: ti Bavai xnich'on ti Henadade, ajvalil yu'un ti o'lol jvoc' yosilal ti Keilae.
- 19**Ti Ezer xnich'on ti Josuee, ajvalil yu'un ti Mizpae, laj stuq'uibtas ta smeltsanel jtuch' moc ta stuq'uul ti bu ta xmuy batel sbelel sq'uejobil abtejebal ti oy ta chiquin nae.
- 20**Lic stam ech'el ec ta smeltsanel ti Baruc xnich'on ti Zabaie, ti c'ot yu'un ta xuc'ave xchi'uc ta sti' sna ti Eliasib ti banquial palee.
- 21**Ti Meremot xnich'on ti Urías smom ti Cose, laj stuq'uibtas ta smeltsanel jtuch' ti lic ech'el ta sts'el sti' sna ti Eliasibe, ti c'ot c'alal to xuc'av nae.
- 22**Ti jtuch' moc xjelav batele, laj stuq'uibtas ta smeltsanel ti paleetic nacalic ta stenlej yu'un ti Jordane.
- 23**Ti moc xjelav batele, laj stuq'uibtas ta smeltsanic ec ti Benjamine, xchi'uc ti Hasube, ti c'ot ta yelov ti snae. Ts'acal to un, lic stam ta smeltsanel ec ti Azarías xnich'on ti Maaseiase, smom ti Ananiase, ti c'ot ta sts'el sna yu'une.
- 24**Ti jtuch' xjelav batele, laj stuq'uibtas ta smeltsanel ti Binuy xnich'on ti Henadade, ti lic batel ta sts'el sna ti Azariase, ti c'ot yu'un c'alal to stsetselul xchiquin moque.
- 25**Lic stam ech'el ta smeltsanel ec ti Palal xnich'on ti Uzaie, ti jelavel ta xuc'ave xchi'uc ti toyol luchlebal ti bu liquem batel sna ti ajvalil ti oy ta yamaq'uul ti bu svoleb ti soldadoetique. Ti jtuch' xjelav batele, lic stuq'uibtas ta smeltsanel ti Pedaías xnich'on ti Parose,
- 26**ti c'ot yu'un c'alal to ti'na yu'un Vo' ti sq'ueloj batel stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale, jech c'u cha'al bu oy ti natil luchlebal ti x'ech' to staileje. (Yu'un ti buch'utic nacalic ta Ofele, jtuneletic yu'un ti ch'ulna ti cuch to yu'unic spojel sbaique.)
- 27**Ti jnaclejetic yu'un Tecoe lic stuq'uibtas ta smeltsanel ti jtuch' xjelav batele, ti lic ech'el yu'unic ta yeloval toyol luchlebale, ti c'ot ta loq'uel ta moc yu'un ti Ofele.
- 28**Ti paleetique, ta jujun tal, lic stuq'uibtas ta smeltsanel ti moc ti oy ta yeloval snaique, ti c'ot yu'unic c'alal ti bu ti'na yu'un sloq'ueb ti Ca'etique.
- 29**Ti xjelav batele, laj stuq'uibtas ta smeltsanel ti Sadoc xnich'on ti Imere, ti moc ti oy ta yelov snaique. Ti jtuch' xjelav batele, laj stuq'uibtas ta smeltsanel ec ti Semaías xnich'on ti Secaniase, ti jchabiej ti'na ti oy ta yelov sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>30</sup>Nabal ech'el ec ti Hananías xnich'on ti Selemiase ta smeltsanel ti jtuch'e, xchi'uc ti Hanun svaquibal xnich'on ti Salafe. Lic stam ech'el ec ta smeltsanel ti Mesulam xnich'on ti Berequiase, ti oy ta yeloval snae.

<sup>31</sup>Ti Malquías ti naca ta plata sna' x'abteje, lic stuq'uibtas ta smeltsanel jtuch' moc ti c'ot yu'un ta yeloval sna ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, ti bu ta svol sbaic ti jbolomajeletique, ta yelov ti'na q'uelbil leque, ti c'ot yu'un ta svolebic ti jq'uel-osiletic ti oy ta xuc'ave.

<sup>32</sup>Ti j'abtelanej plata taq'uine, xchi'uc ti jbolomajeletique, laj stuq'uibtas ta smeltsanel jtuch' ti lic batel ta svolebic ti jq'uel-osiletic ti oy ta xuc'av nae, ti c'ot snup sba yu'unic ta ochebal ti'na yu'un ti Chijetique.

## **Nehemías 4**

### **Ti jlabanvanej jcontrainvanejetique**

<sup>1</sup>C'alal laj ya'i ti Sanbalat yacaluncutic ta xcha'meltsanel ti moque, lic pucujibuc, ti soquemal xa sjol ta j'ech'ele, ti xbet'bun liquel ye ta labanvanej ta stojol ti judaetique.

<sup>2</sup>Xi lic yalilan ta stojol ti xchi'iltac ta abtele, xchi'uc ta stojol ti soldadoetic yu'un ti Samariae: “¿C'u xa ya'yel ta xa'iic ti jlajel ta vi'nal judaetic le'e? ¿Mi yu'un xac'toicuc ch'an x'utatic ta yaq'uel ti milbil matanal yan veltae? ¿Mi xac'toicuc la ta stsuts yu'unic ta jun c'ac'al ti abtel le'e? ¿Mi yu'un xac'toicuc la ta ach' tonetic ta staic loq'uel ti busul slilijemal tonetic ti laj yich' chiq'uele?”

<sup>3</sup>Ti ta sts'ele, va'al ec ti amonita Tobías ti xi laj sts'ac ti lo'ile: “Q'uelo avil ti xi s'elan stailej muyel yu'unic ti moque: ta xjin yalel ta lum yu'un jcot vet mi muy ech'el une.”

### **C'opoj ti'in ti Nehemiase**

<sup>4</sup>Va'i un, xichi lic c'opoj ti'incune: “Ti Diosot cu'uncutique, a'yio ava'i c'u s'elan ta xquich'cutic labanele. C'otuc ta pasel avu'un ti joybijuc ta sbaic ti c'u s'elan ta xna'levanique, ti ochicuc ta c'abal yu'un ti scontraique, ti chucbil baticuc yu'un ta yan muc'tiquil lumetique.

<sup>5</sup>Mu xach'aybe ti c'usi chopol ta spasiq. Mi ja'uc xach'ay ta aba ta asat ti smule. Laj xa sna'leic ti buch'utic liquemic ta abtel ta xcha'meltsanel ti moque.”

### **Ta sibtsavanic ti jcontrainvanejetique**

<sup>6</sup>Och yipal cu'uncutic ec un ta xcha'meltsanel ti moque, ti o'lol xa xloc' batel ti staileje. Jun no'ox yo'ntonic ta x'abteje ti jnaclejetique.

<sup>7</sup>Ja'uc le' une, c'alal laj ya'i ti Sanbalate, ti Tobiase, ti árabeetique, ti buch'u oyic ta Amone, ti ta Asdode, ep cap sjolic ta j'ech'el ti xyaquet no'ox ech'el scajtsaj muyel ti smocal ti Jerusalén ta xich' cha'meltsanele, xchi'uc ti laj yich' maquel ti bu jamajtique.

<sup>8</sup>Jun sc'opic laj scomon-nop scotolic ti ta xbat stsaquic ta leto ti Jerusaleme yo' jech ta soquesic comel.

<sup>9</sup>Va'i un, lic'opoj liti'incutic ta stojol ti Dios cu'uncutique. Laj jva'ancutic jchabivanejetic c'ac'al ac'ubal yo' jech ta jpoj jbacutic.

<sup>10</sup>Ti jnaclejetic yu'un ti Judá une xi laj yalique: “Ti spajebal xa busul ta j'ech'el slilijemal ti moque, ch'abal xa yipal yu'unic ti buch'utic ta xeanic loq'uele. Mi ja'uc xu' cu'uncutic ta xcha'meltsanel ti moc li'e.”

<sup>11</sup>Ti cajcontracutic laj snopic ti xac'toicuc ti ch'ayal co'ntoncutique, ti mu xvinaj ta xch'ic sba ochel ta jtojolcutic yo' ta xismiluncutic ti ta spajesel ti abtele.

<sup>12</sup>Ti judaetic ti nopol xil sbaic ta nacleje, ti talel yu'unic ta yalel ti c'op ti ta xtal svoliuncutic stsaqueluncutic ta jujujot ti jnaclejetic taje,

<sup>13</sup>laj calbeic ya'i mantal ti jnaclejetique, ti svoluc sbaic ta pat moc ta jujuchope, ti chapalicuc xchi'uc yespadaique, ti slanzaique, ti syolobique, ti comicuc jlom ta olone, xchi'uc ti bu jamajtique.

<sup>14</sup>C'alal laj quil ti ta xi'ique, lic jva'an jba ti xichi laj cal ta stojol ti buch'utic ich'bil ye sti'ique, ti j'opisialetique, xchi'uc c'u yepal ti jteclume: “Mu xaxi'ic yu'un. Vuleso ta ajolic ti xi'bal sba jelavem smuc'ul stsatsal ti Diose. Va'ano abaic ta spojel ti avinquilelique, ti aquerem atsebique, ti avantsilelique, ti anaique.”

<sup>15</sup>C'alal laj ya'i ti cajcontracutic ti chapaluncutic leque, ti ch'aybatic ta be yu'un Dios ti c'usi snopojique, jcotolcutic lisutcutic ech'el ti bu oy ti moque. Ta jujun tal lic jtam ti cabtelcutique.

<sup>16</sup>Ta yorail taj une, ti o'lol jvoc' jvinictaque ochic ta abtel. Ti o'lol jvoq'ue chapalic xchi'uc ti slanzaique, ti smacobbailique, ti syolobique, ti slapojic ti staq'uin c'u'ique. Sva'anoj sbaic ta xchabiel svinictac Judá ti banquilaletique,

<sup>17</sup>ti yacalic ta abtel ta xcha'meltsanel ti moque. Ti buch'utic sbainoj ta yeanel batel ti c'usitic ta xtune, ta jun sc'ob yicoj batel ti yicatse, ta jun sc'ob stsacoj batel ti yabtejebe.

<sup>18</sup>Scotolic ti ta x'abtejic ta stsutsesel ti abtele, xchuquinoj ti yespadaique, xchi'uc nabal ta xocon ti buch'u sbainoj ta yoq'uisanel ti oq'uese,

<sup>19</sup>yu'un xi xa ono'ox calojbe ya'iic ti buch'utic ich'bil ye sti'ique, ti j'opisialetique, xchi'uc ti jlom jteclume: “Tsots ta j'ech'el, jamal ti abtel jmacojtique. Tan puc oyuncutic ta moc. Nomtic xquilan jbacutic ti jujuchope.

<sup>20</sup>Ja' yu'un un cha'e, mi oy bu ta xava'iic ta xich' oq'uisanel ti oq'uese, volo abaic talel ta jtojolcutic. Ta stic' sba ta letovajel ti Dios ta jtojoltique.”

<sup>21</sup>Ti jech taj une, naca ta sacub ta xi'ochcutic ta abtele, ti yich'oj ta xmal ti c'ac'ale. Ti jvoc' jchi'ilcutique chapalic xchi'uc ti slanzaique.

<sup>22</sup>Ti jech yorail taj une, laj calbeic ya'iic scotolic xchi'uc ti yajcoltaobbaique, ti tsotsuc sc'oplal ech'uc yu'unic ac'ubal ta yutil ti Jerusalene yo' jech ta xischabiuncutic ta ac'ubaltic xchi'uc ti abtejicuc ta c'ac'altique.



<sup>23</sup>Ma'uc no'ox taje, ti vu'une, ti cuts' calaltaque, ti cajcoltavaneje, ti jchabivanejetic ti oyic ta jtojole, mi ja'uc laj jloc' ti jc'u'cutique. Chapal ta jc'obcutic ti jlanzacutic ta jujune.

## Nehemías 5

### Lic c'op yu'unic

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, c'ot ta pasel ti liquic ta muc'ul voch voch c'op ti jteclum xchi'uc ti yajnalic ti ta svul sbaic ti co'ol svinquilel sbaic ta judaetique.

<sup>2</sup>Ti jlome ta xalic ti ep ti squerem stsebique ti vocol xa ta staic ta sa'el ti trigoe yo' jech mu xchamic ta vi'nal.

<sup>3</sup>Ti yane ta xalic ti ta scoj ti mu xa staic ta stunel ta slajesele, laj xa yaq'uic ta rental ti yosilique, ti sbanomilal sts'unub uvaique, xchi'uc ti snaique.

<sup>4</sup>Ti yane ta xalic ti xch'amunojic taq'uin yo' jech ta stojbeic patan ti ajvalile, ti scaj'ac'o'jic xa ta rental ti yosilique, xchi'uc yavil ti sts'unub uvaique, ti xi to lic yalolanique:

<sup>5</sup>“Ti vu'uncutique, xchi'uc ti jvinquilelcutique, mu yanuc ti jts'unubalcutique. Mu yanuc sts'unubal ti calab jnich'nabcutic xchi'uc ti yalab xnich'nabique. Manchuc mi jech un, ochem ta mosovil ti jquerem jtsebcutique. Ti c'ot xa ta pasel ti tiq'uil ta mosovil ti jtsebcutique, mu'yuc xa c'usi xu' stac' ta jpascutic yu'une, ti va'i xa yan yajval ti cosil jbanomilcutique, ti yavil cuvacutique.”

<sup>6</sup>C'alal laj ca'i ti c'u s'elan ti svocolique, xchi'uc ti slo'il ya'yejique, ep chopol laj ca'i.

<sup>7</sup>Lic jnop lec ta ts'acal to un, laj jvul ya'iic ti buch'utic ich'bil ye sti'ique, xchi'uc ti j'opisialetique ta scoj ti ta xilbeic svocol ti svinquilelique. Laj jvol ta tsobel scotolic ta xchapel ti c'op taje.

<sup>8</sup>Xichi laj cale: “Bu xa c'alal xu' cu'uncutic ti vu'uncutique laj cac'becutic yipal ta spojel ti jvinquileltic judaetic ti chonbil batic ta stojol ti jyanlumetic ti yan yajvalique. ¿C'u cha'al ya'yel avi tana ta xachonvanic yo' yan velta sc'an ta jpojcutic loq'uele?” Ts'ijil comic, ti mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'uxi ta staq'uique.

<sup>9</sup>Xi laj jts'ac batel ti jlo'ile: “Mu lecuc ti c'usi ta xapasique. Tsots sc'oplal vinajuc ti nijil chimiloxuc ta stojol Dios cu'untic ma' ti jechuque yo' jech ta xmac yeic ta labanvanej ti cajcontra ti yan o ti c'usi ta xch'unique.

<sup>10</sup>Ti cuts' calaltaque, ti jchi'iltac ta abtele, cac'o'jbecutic xch'amunic ti taq'uine, ta xq'uexel ti trigoe, jch'ab laj xi sc'oplal ti yilic taje!

<sup>11</sup>Ta jc'anboxuc vocol ti c'ac'al avi tana li'e, sutesbeic ti yosilique, ti yavil sts'unub uvaique, ti yavil sts'unub olivo yu'unique, xchi'uc ti snaique, ti tubuc sc'oplal ti yilic oy ta atojolique, mi ja' ti taq'uine, mi ja' ti sat ts'unubaletique, mi ja' ti vinoe, mi ja' ti aceitee.”



<sup>12</sup>Xi laj staq'uique: “Ta jsutesbecutic scotol. Mi jutebuc ta jsa'cutic c'op xchi'uc. Jech ta jpascutic scotol jech c'u cha'al laj avale.” Va'i un, laj jta ta iq'uel ti paleetique, ti yilicuc ta sba ta satie ti laj jsuj ta yalel ti c'otuc ta pasel yu'un ti sc'opique.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, laj jlilin ti jc'u' ti xichi laj cale: “Ja' jech lilibatuc loq'uel yu'un Dios ti c'usi oy ta snae, ta yosile, scotol ti buch'u mu xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi loc' ta yee, ti jechuc pojbatuc loq'uel ti c'usi oy yu'un avi tanae.” Xi laj yalic scotol ti jteclume: “Jechuc c'otuc ta pasel.” Laj slequil-c'optaic ti Diose. Ti jnaclejetic une c'ot ta pasel yu'unic ti c'usi laj yalique.

### **Slequilal yo'nton ti Nehemiase**

<sup>14</sup>Ta xlajchebal (12) xa jabil un, ti xcaltique, ti jtob (20) xa jabil laj quich' va'anel ta ajvalilal ta Judá yu'un ti ajvalil Artajerjese, ti ta xlajchebal xcha'vinic (32) jabil stic'lej ta ajvalile, mi ja'uc ti vu'une, mi ja'uc ti jchi'il ta abtele, ti laj jtunescutic jutebuc ti c'usi oy sc'oplal ta xquich' jtojol ti ochemun ta its'inal ajvalilune.

<sup>15</sup>Ja'uc ti ajvaliletic laj ech'uc ta ba'yele, bainatic ta j'ech'el yu'un ti jteclume, ti ta sc'anic cha'vinic (40) ta sep plata taq'uin sventa ti sve'ele, ti svino ti jujun c'ac'ale. Ma'uc no'ox taje, ti xchi'iltac ta abtele laj yilbeic svocol ti jteclume. Mu jechuc laj jpas ti vu'une, ta sventa ti jna' jxi'ta ti Diose.

<sup>16</sup>Ti yane, c'ot ta pasel cu'un ti c'u yepal jbainoj ta xcha'meltsanel smocal ti jteclume. Mu ja'uc laj quich' ta rental ti osiletique. Ja'uc ti cajtuneltaque, c'ajomal no'ox abtejjic scotolic.

<sup>17</sup>Xchotiic ta jmexa lajuneb xvaxacvinic (150) ta vo' viniquetic jech c'u cha'al ti judaetique, xchi'uc ti j'opsialetic yu'un ti jteclume. Mu'yuc tsacbil ta atel ti c'u yepal ta xtal svu'lanicun ta xliquic talel ta yan jteclum ti nopol xil sbaic xchi'uc ti jlumale.

<sup>18</sup>Xi s'elan ma' ti c'otem ta jventa ta chapanel ti jujun c'ac'ale: jcot vacax, xchi'uc vac-cot (6) t'ujom chijetic, xchi'uc ve'lilal mutetic, ti yepal no'ox ti vino ta xc'ot ta jujun lajlajuneb c'ac'ale. Ac'o mi jech un, mu'yuc ma' ti cajal xa que jti' ta sc'anel ti c'usi oy sc'oplal ta xi'ac'bat ti ochemun ta its'inal ajvalile, ti yepal no'ox staoj svocol ti jteclume.

<sup>19</sup>¡Ich'bilucun c'otcun ta venta un, Ch'ul Dios, ta sventa slequilal ti jteclum ti oy c'usi laj jpas ta stojole!

## **Nehemías 6**

### **Ta xpaybat yajval ti Nehemiase**

<sup>1</sup>Ti Sanbalate, ti Tobiase, ti arabe Geseme, xchi'uc ti yan jcontracutique, c'alal laj ya'iic ti tsuts xa cu'un ta xcha'meltsanel ti moque, ti mu'yuc bu jamal laj jcomtsancutic jutebuque, (ac'o mi sc'an to ta jchotanbecutic ti sti'tac ta yaviltaque),

<sup>2</sup>ti Sanbalate, xchi'uc ti Geseme laj stacbuncutic talel mantal ti ac'o xba jtsob jbacutic ta junuc biq'uit jteclum ti oy ta stenlej yu'un Onoe. Ja'uc le' une, c'ajomal no'ox ta xil ya'i ti jvocale.

<sup>3</sup>Va'i ti vu'un une, laj jtac batel j'al-mantal j'ich'-c'op ta yalbel ya'i ti oy bu tsots sc'oplal ta xch'ay co'nton ta abtele, ti mu xu' xibate, ti mu stsuts ti abtel mi ta jquechan comel yo' xbat jq'uele.

<sup>4</sup>Chanib velta ti mu yanuc ti c'u s'elan ti smantal laj staun ta iq'uele, ti mu yanuc ti c'u s'elan laj jtac' sutel ti c'o'pe.

<sup>5</sup>Va'i un, ta sventa jun yajtunel ti Sanbalate, ta yo'obal xa velta laj stac'bun talel mantal ti ts'ibabil ta jlic vun ti mu'yuc bajale,

<sup>6</sup>ti xi ta xal une: “Xpuquet lo'il yu'un ti jnaclejetique, xchi'uc ta xal ec ti Geseme, ti vo'ot xchi'uc ti judaetique, yacal xa la ta xavol avinictac ta contrainvaneje, ti jech o la xal yacaloxuc ta xacha'meltsanic ti moque. Ti jech xpuquet ti c'op taje, vo'ot la ta xa'och ava'i ta ajvalil yu'unic,

<sup>7</sup>ti laj xa la ava'anan j'alc'opetic yo' ta xalic ac'oplal ta xa'och ta ajvalil ta Jerusalén ta yalel ti oy xa la ajvalil ta Judae. Ti xpuquet ti c'op taje, xu' ta xc'ot ta sni' ta xchiquin ti ajvalil Artajerjese. Lo'ilajcutic ca'tic yu'un taje.”

<sup>8</sup>Va'i laj jtac sutel ti stac'obil ti ma'uc melel ti va'i s'elan xpuquet ti lo'ile, ti naca no'ox yesomal sjole.

<sup>9</sup>Ti stuquique oy ta yo'nton ta xisibtasuncutic ti ta snopic ta xischibajesuncutic yo' jech quechel ta jcomtsancutic ti abtele. C'ajomal no'ox toyel laj ca'i ta yac'bel yipal ti abtele.

<sup>10</sup>Ta ts'acal to un, libat ta sna ti Semaías xnich'on ti Delaiase, smom ti Mehetabele, ti sbajoj xa sba ta na ti xi laj yalbune: “Ba jtsob j'batic ta xch'ulna ti Dios ta yut ti ch'ul cuartoe. Ta jmabetic lec ti sti'taque. Ti ac'ubal tanae, ta snopic ta xtal smilicot.”

<sup>11</sup>Ja'uc le' une, xichi laj jtac'bee: “Viniquetic jech c'u cha'al ti vu'une, mu xjatav batel xba stic' sba ta ch'ulna yo' jech ta spoj sba yo' mu xlaj. Mu xba jnac' jba ma' ti vu'un xcaltic une.”

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox taje, laj quil ti ma'uc liquem talel ta stojol Dios ti c'u s'elan ta xale. Ti jech xal scotol taje, vinaj ti ta xispaybun ti cajvale, stsacoj xa smac ye yu'un ti Sanbalate, xchi'uc ti Tobiase.

<sup>13</sup>Tojbil xa ta sibtaselun yo' jech ta jta jmul yu'un. Ja' to jech xu' ta soquesic ti jc'oplale, xchi'uc ta xvinaj batel ti laj xa jyanijes jbae.

<sup>14</sup>¡Xichie, Ch'ul Dios, mu teyuc no'ox aq'ueloj c'usi ta spas ti Sanbalate xchi'uc ti Tobiase! ¡Mu teyuc no'ox aq'ueloj xtoc ti Noadías ti me' j'alc'o'pe, xchi'uc ti yan j'alc'opetic ti oy ta yo'nton ta xisibtasuncune!

<sup>15</sup>Ta vo'ob xcha'vinic (25) yual ti Elule, tsutsem com ti moque, ti jalij lajcheb yoxvinic (52) c'ac'al ti abtele.

<sup>16</sup>C'alal laj ya'iic ti cajcontracutique, xchi'uc scotol ti muc'tic lumetic ti joyol ta jpat ta jxoconcutique, lic xi'el yu'unic ta j'ech'el xchi'uc nom to c'ot ti cajal xa'i sbaique, laj sna'ic ti coltabiluncutic yu'un ti Dios cu'uncutic ti c'ot ta tsutsel ti abtele.



<sup>17</sup>Ta yorail taj une, sjel sts'ac no'ox sba ts'ibabil vunetic yu'un ti Tobías xchi'uc ti buch'u ich'bil ye sti'ic ta Judae.

<sup>18</sup>Ep buch'utic oy ta Judá sva'anoj sbaic ta yalel ti jun sjol yo'ntonic xchi'uc ti Tobiase ta sventa sni'inoj ti Secanías xnich'on ti Arae, ti squerem nich'on ti Johanán sbie, yu'un laj yic'be yantsil nich'on ti Mesulam xnich'on ti Berequiase.

<sup>19</sup>Yaleluc no'ox yu'unic ta jtojol ti jun yutsil ti yabtel ta spase, xchi'uc naca yich'el batel yu'unic ti c'u s'elan ta xcale. Ti Tobías ec une, staqueluc no'ox batel ts'ibabil vun yo' ta xisibtasun.

## **Nehemías 7**

### **Ti Nehemiase ta sva'anan banquialal jtuneletic**

<sup>1</sup>C'alal tsuts xcha'meltsanel ti moque, xchi'uc laj yich' chotanbel ti sti'taque. laj yich' va'anel jchabiej ti'naetic, jq'uejimoletic, xchi'uc ti jtunel levitaetique.

<sup>2</sup>Lic sbain ta sventainel Jerusalén ti jchi'il ta voq'uel ti Hananie, ti c'ot ta banquialal soldado yu'un jteclum ti Hananiase, jun vinic ti mu'yuc c'usi xal o'ntonal yu'une, ti c'ajomal no'ox stuc sna' xi'ta ti Diose, ja' mu sta ti yane.

<sup>3</sup>Laj calbe ya'iic ti toyoluc xa talel c'ac'al sjamicuc sti'tac ti jteclume, ti oyicuc xa ta yavilic ti jchabivanejetic ta smaquique. Ti jnaclejetic ta Jerusalene, laj jva'anan ta sq'uelel osil ti bu va'anbilique, ti sq'uelicuc talel osil ta snaique.

<sup>4</sup>Muc', jamal ta j'ech'el ti jteclume, jutuc ti jnaclejetic une, mu'yuc to cha'meltsanbil ti naetique.

### **Ti buch'utic sutic talel ti bec'bilic to ox loq'uele**

*(Esd 2.1-70)*

<sup>5</sup>Va'i un, Dios laj yac'bun jna' ti jtsobicuc ti buch'utic ich'bil ye sti'ique, ti j'opisialetique, xchi'uc ti jteclume, yo' jech ta xich' q'uelel ti xi s'elan ti ts'ibabil ta vun ti sbiic laj jta ti jujuhop ti buch'utic ba'yel sutic talele:

<sup>6</sup>“Ti bejel ta vune, ja'ic israeletic ti voq'uemic ta Judá ti bec'bil batic ta Babilonia yu'un ti ajvalil Nabucodonosore, ti sutic xa talel ta Jerusalén xchi'uc ti ta Judae, ti jujuhop bat ta slumalique,

<sup>7</sup>ti xi s'elan c'otem ta banquialal jvolvanej yu'unique: ti Zorobabele, ti Josuee, ti Nehemiase, ti Azariase, ti Raamiase, ti Nahamanie, ti Mardoqueoe, ti Bilsane, ti Mispérete, ti Bigvaie, ti Nehume, xchi'uc ti Baanae.

<sup>8</sup>Ta sventa snitilultac ti Parose, oy cha'mil xchi'uc lajcheb sbalunvinic (2,172) ta vo'.

<sup>9</sup>Ta sventa snitilultac ti Sefatiase, oy vo'lajunvinic xchi'uc lajcheb sbalunvinic (372) ta vo'.

<sup>10</sup>Ta sventa snitilultac ti Arae, oy vaquib ciento xchi'uc lajcheb yoxvinic (652) ta vo'.

- 11Ta sventa snitilultac ti Pahat-moab ti lic talel sts'unubalic ta sventa snitilultac ti Josuee, xchi'uc ti Joabe, oy cha'mil xchi'uc vaxaclajuneb ta sbalunebal ciento (2,818) ta vo'.
- 12Ta sventa snitilultac ti Elame, oy jmil xchi'uc chanlajuneb yoxlajunvinic (1,254) ta vo'.
- 13Ta sventa snitilultac ti Zatie, oy vaxaquib ciento xchi'uc vo'ob yoxvinic (845) ta vo'.
- 14Ta sventa snitilultac ti Zacaie, oy vucub ciento xchi'uc oxvinic (760) ta vo'.
- 15Ta sventa snitilultac ti Binuye, oy vaquib ciento xchi'uc vaxaquib yoxvinic (648) ta vo'.
- 16Ta sventa snitilultac ti Bebaie, oy vaquib ciento xchi'uc vaxaquib xcha'vinic (628) ta vo'.
- 17Ta sventa snitilultac ti Azgade, oy cha'mil xchi'uc chib yuclajunvinic (2,322) ta vo'.
- 18Ta sventa snitilultac ti Adonicame, oy vaquib ciento xchi'uc vucub xchanvinic (667) ta vo'.
- 19Ta sventa snitilultac ti Bigvaie, oy cha'mil xchi'uc vucub xchanvinic (2,067) ta vo'.
- 20Ta sventa snitilultac ti Adine, oy vaquib ciento xchi'uc vo'lajuneb yoxvinic (655) ta vo'.
- 21Ta sventa snitilultac ti Ater ti lic talel sts'unubal ta stojol ti Ezequiase, oy vaxaclajuneb yo'vinic (98) ta vo'.
- 22Ta sventa snitilultac ti Hasume, oy vaxaquib yuclajunvinic (328) ta vo'.
- 23Ta sventa snitilultac ti Bezaie, oy chanib yuclajunvinic (324) ta vo'.
- 24Ta sventa snitilultac ti Harife, oy lajcheb svacvinic (112) ta vo'.
- 25Ta sventa snitilultac ti Gabaone, oy vo'lajuneb yo'vinic (95) ta vo'.
- 26Ti viniuetic liquemic talel ta Belene, xchi'uc ta Netofae, oy vaxaquib slajunvinic (188) ta vo'.
- 27Ti viniuetic liquemic talel ta Anatote, oy vaxaquib yucvinic (128) ta vo'.
- 28Ti viniuetic liquemic talel ta Bet-azmavete, oy chib yoxvinic (42) ta vo'.
- 29Ti viniuetic ti liquemic talel ta Quiriat-jearime, ti ta Cafirae, xchi'uc ti ta Beerote, ja' oy vucub ciento xchi'uc oxib yoxvinic (743) ta vo'.
- 30Ti viniuetic ti liquemic talel ta Ramae, xchi'uc ti ta Guebae, ja' oy vaquib ciento xchi'uc jun xcha'vinic (621) ta vo'.
- 31Ti viniuetic ti liquemic talel ta Micmase, ja' oy chib yucvinic (122) ta vo'.
- 32Ti viniuetic liquemic talel ta Betele, xchi'uc ti ta Haie, oy oxib yucvinic (123) ta vo'.



- <sup>33</sup>Ti viniuetic liquemic talel ta Neboe, oy lajcheb yoxvinic (52) ta vo'.
- <sup>34</sup>Snitilultac ti yan Elame, oy jmil xchi'uc chanlajuneb yoxlajunvinic (1,254) ta vo'.
- <sup>35</sup>Ti viniuetic liquemic talel ta Harime, oy vaclajunvinic (320) ta vo'.
- <sup>36</sup>Ti viniuetic liquemic talel ta Jericoe, oy vo'ob svaclajunvinic (345) ta vo'.
- <sup>37</sup>Ti viniuetic liquemic talel ta Lode, ta Hadide, xchi'uc ta Onoe, oy vaquib ciento xchi'uc jun xcha'vinic (621) ta vo'.
- <sup>38</sup>Ti viniuetic liquemic talel ta Senaae, oy lajuneb xa no'ox xchanvinic sc'an xc'ot ta chanmil (3,930) ta vo'.
- <sup>39</sup>Ti paleetic snitilultac ti Jedaiase, ti lic talel sts'unubalic ta stojol ti Josuee, oy baluneb ciento xchi'uc oxlajuneb sbalunvinic (973) ta vo'.
- <sup>40</sup>Ta sventa snitilultac ti Imere, oy jmil xchi'uc lajcheb yoxvinic (1,052) ta vo'.
- <sup>41</sup>Ta sventa snitilultac ti Pasure, oy jmil xchi'uc vucub yoxlajunvinc (1,247) ta vo'.
- <sup>42</sup>Ta sventa snitilultac ti Harime, oy jmil xchi'uc vuclajuneb (1,017) ta vo'.
- <sup>43</sup>Ti levitaetic snitilultac ti Josuee, xchi'uc ti Cadmiele, xcaltique snitilultac ti Hodaviase, oy chanlajuneb xchanvinic (74) ta vo'.
- <sup>44</sup>Ti jq'uejimoletic snitilultac ti Asafe, oy vaxaquib yoxlajunvinic (148) ta vo'.
- <sup>45</sup>Ti jchabiej ti'naetique, snitilulic ti Salume, ti Atere, ti Talmone, ti Acube, ti Hatitae, xchi'uc ti Sobaie. Ta scotole, oy vaxaclajuneb yucvinic (138) ta vo'.
- <sup>46-56</sup>Ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, snitilulic ti Zihae, ti Hasufae, ti Tabaote, ti Querose, ti Siahae, ti Padone, ti Lebanae, ti Hagabae, ti Salmaie, ti Hanane, ti Guidele, ti Gahare, ti Reaíae, ti Rezine, ti Necodae, ti Gazame, ti Uzae, ti Paseahe, ti Besaie, ti Meunime, ti Nefusime, ti Bacbuque, ti Hacufae, ti Harhure, ti Baslute, ti Mehidae, ti Harsae, ti Barcose, ti Sisarae, ti Temae, ti Nesíahe, xchi'uc ti Hatifae.
- <sup>57-59</sup>Ti nitiluletic yajtuneltac ti Salomone, snitilulic ti Sotaie, ti Soférete, ti Perudae, ti Jaalae, ti Darcone, ti Guidele, ti Sefatiase, ti Hatile, ti Poquéret-hasebaime, xchi'uc ti Amone.
- <sup>60</sup>Ta scotol ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc ti nitiluletic ti yajtuneltac ti Salomone, vaxaquib xa no'ox sc'an (392) xc'ot ta chanib ciento ta vo'.
- <sup>61</sup>“Ti buch'utic vulic ti lic talel ta Tel-melae, ta Tel-harsae, ta Querube, ta Adone, xchi'uc ta Imere, mu na'baj mi liquem talel sts'unubalic ta israele, mi snamtal yuts' alal sbaic no'oxe, xi s'elan xcholete:
- <sup>62</sup>Snitilulic ti Delaiase, ti Tobiase, xchi'uc ti Necodae, oy vaquib ciento xchi'uc chib yoxvinic (642) ta vo'.



<sup>63</sup>Xchupalulic ti paleetique, snitilulic ti Hobaiase, ti Cose, xchi'uc ti Barzilaie, ti buch'u laj yic'be yantsil nich'on Barzilai ti liquem talel ta Galaade, ti sbi xa no'ox laj sbinbe.

<sup>64</sup>Ti va'i yepalique, laj yich' chajel ta sa'el ti sbiic ti bu ochem ta vun ti jujuvoq'ue, mi junuc capal laj yich' taele, mu'yuc sc'oplal ta x'ochic ta pale.

<sup>65</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yal mantal ti ajvalile mu xu' ta slajesic ti ve'liletic ti c'otem ta ventainele, ja' to ti mi c'ot ta nopel yu'un junuc pale ta xq'uelbat yorail ta sventa ti Urime xchi'uc ti Tumime.

<sup>66</sup>“Ta yepal scotol ti jteclume, c'ot ta chib xcha'vinic ta mil xchi'uc xcha'vinic xa sc'an ta chanib ciento (42,360) ta vo',

<sup>67</sup>ti mu'yuc tsacbil ta chapal ti mosovil ants viniquetique, ti oy vucmil xchi'uc vuclajuneb yuclajunvinic (7,337) ta vo'e.

<sup>68</sup>Oy yu'unic vucub ciento xchi'uc vaclajuneb xcha'vinic (736) ta cot ca'etic, xchi'uc chib ciento xchi'uc vo'lajuneb yoxvinic (255) ta cot ti mulaetique.

<sup>69</sup>Oy yu'unic chanib ciento xchi'uc vo'lajuneb xcha'vinic (435) ta cot ti camelloetique, xchi'uc vacmil xchi'uc chanvinic xa no'ox sc'an xc'ot ta vaxaquib ciento (6,720) ta cot ti burroetique.

<sup>70</sup>“Jlom ti banquilaetic yu'un ta jujuvoq'ue, laj yaq'uic sna'obilic ta sventa ti abtele, ta sventa jchabiej taq'uin yu'un ti ajvalile laj yac' vaxaquib kilo (8) oro, lajuneb yoxvinic (50) muc'tic lechajtic taq'uin, vo'ob ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (530) ta lic loin c'u'il sventa ti paleal.

<sup>71</sup>Ti banquilaetic yu'un ti jujuvoq'ue, laj yaq'uic ta stojol ti jchabiej taq'uin yu'un ti abtele, vaxacvinic (160) ta kilo oro, jmil xchi'uc lajuneb sbuluchvinic (1,210) ta kilo ti platae.

<sup>72</sup>Ti jlom jteclume, laj yaq'uic vaxacvinic (160) ta kilo oro, mil xchi'uc vo'vinic (1,100) ta kilo plata, vucub xchanvinic (67) ta lic loin c'u'il sventa ti paleale.

<sup>73</sup>“Ti paleetic une, ti levitaetique, ti jchabiej ti'naetique, ti jq'uejimoletique, ti jnaclejetic yu'un ti jteclume, ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc scotol ti Israele, lic naquiiuc bu ti slumal stuquique. C'alal c'ot ti yucubal ue, nacalic xa ta steclumal stuquic ti israeletique.

## **Nehemías 8**

### **Ta tsobol laj yich' avtael ti oy c'usi jbel tsots albile**

<sup>1</sup>Va'i un, xvoletic no'ox batel ba stsob sbaic scotol ti jteclum ta jamal amac' ti oy ta yeloval ti'na yu'un ti Vo'e, ti laj yalbeic ya'i ti jchanubtasvanej Esdras ti yich'uc talel ti jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots albil ti ac'bilic comel Israel yu'un Dios ta sventa ti Moise.

<sup>2</sup>Ta sliquebal c'ac'al yu'un ti yucubal ue, ta sba ta satic c'alal oyic ta tsobajel ti ants viniquetique, xchi'uc ti buch'utic xa'ibeic lec sni' xchiquinale, yich'oj c'otel ti pale Esdrase ti jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots albile.

<sup>3</sup>Ta sob no'ox lic, c'ot c'alal to o'lol c'ac'al va'al ta yavtael ta stojol scotolic ti oyic ta jamal amac' ta yeloval ti'na yu'un ti Vo'e. Scotol ti jteclume, ts'etel sni' xchiquin ta ya'yiell c'u s'elan ta xich' avtael ti oy c'usi jbel tsots albil ta jpoc vune.

<sup>4</sup>Lic va'iuc ti Jchanubtasvanej Esdras ta jun scajleb yavtaobil vun ti meltsanbil ta te' ti ja' stunel oe. Ta sbats'i xocon va'alic ti Matatiase, ti Semae, ti Aniasse, ti Uriasse, ti Hilciase, xchi'uc ti Maaseiase. Ta sts'et xocon va'alic ec ti Pedaiase, ti Misale, ti Malquiase, ti Hasume, ti Hasbadanae, ti Zacariase, xchi'uc ti Mesulame.

<sup>5</sup>Va'i ti Esdras une laj sjam ti jpoc vun ta sba ta sat scotol ti jteclume. Oy ta toyol yu'unic scotolic. C'alal laj sjam ti vun une, laj sva'an sba scotol ti jteclume.

<sup>6</sup>Va'i ti Esdras une, lequil c'opoj ta stojol ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une, ti sye'oj sc'obic ta toyol ti xi laj staquic scotol ti jteclume: “Jechuc, jechuc un.” Ta jech yepal un, snupilanic xa banomil lic spatán sbaic ta lumtic ta stoyel xi'el ti Diose.

<sup>7</sup>Ti levitaetic Josuee, ti Banie, ti Serebías, ti Jamine, ti Acube, ti Sabetaie, ti Hodías, ti Maaseiase, ti Kelitae, ti Azariase, ti Jozabade, ti Hanane, xchi'uc ti Pelaiase, ti c'usi ta xal ta jbel c'usi tsots albile, ta xchapbeic ya'iic smelol scotol ti jteclume. Va'alic un ti jnaclejetic ti bu oyique,

<sup>8</sup>lic yavtaic ti jpoc svunal ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose. Ta sjelubtasic ta yan c'opetic yo' jech ta xa'iic lec ti c'u s'elan ta xale.

<sup>9</sup>Ti x'oquic scotol ti jteclum c'alal laj ya'iic ti ta stsuts xa ech'el ta yavtael ti oy c'usi jbel tsots albile, ti ajvalil Nehemías eque, jech c'u cha'al ti pale Esdras jchanubtasvaneje, xchi'uc ti levitaetic ti ta xalbeic smelol ta stojol jteclum ti c'usi ta xal ti oy c'usi jbel tsots albile, laj yalbeic ya'iic scotolic ti mu xat yo'ntonique, ti mu x'oquique, ti jun c'ac'al taje, c'otem ta sventa stoyel xi'el ti Ajvalil Diose.

<sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, xi albatic yu'un ti Esdrase: “Batanic ta stunesel, ta slajesel ti c'usi jelavem yutsil ta j'ech'ele, ta yuch'el ti chi'il vinoe. Iquic batel ti buch'utic mu'yuc c'usi xchapanojic jutebuque. Ti c'ac'al avi tana li'e, c'otem ta sventa stoyel xi'el ti Diose. Mu xavat avo'ntonic. Ti muyubajel ta stojol ti Diose, ja' yipal cu'untic.”

<sup>11</sup>Ja' jech ec ti levitaetique laj spajtsanic ti jteclum ti laj yalbeic ya'iic ti mu x'oquique. C'otem ta sventa stoyel xi'el ti Dios ti c'ac'al avi tana li'e.

<sup>12</sup>Va'i un, scotol ti jteclume bat ve'icuc uch'bajicuc ta spucbel sbaic ti sve'elique, ta spasel jun muc' ta q'uin ti laj ya'ibeic smelol ti c'u s'elan laj yich'ic chanubtasele.

### **Sq'uinal ti lambil yanalte' axibal nae**

<sup>13</sup>Ta yan xa c'ac'al un, ti banquilaetic yu'un ti jujuchope, ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique, laj tsob sbaic xchi'uc ti jchanubtasvanej Esdrase, yo' jech ta xa'iic lec bu c'alal xjoybij talel smelol ti oy c'usi jbel tsots albile.

<sup>14</sup>Ts'ibabil laj staic un, ti yaloj comel Dios ta sventa ti Moisés ti tsots sc'oplal ta xalbeic ya'i ti israeletique, ti ta xcux yo'nton ta yolon lambil yanalte' axibal na ti c'u sjalil ta spasic q'uin ta yucubal ue.

<sup>15</sup>Va'i un, ta sjunul ti jteclumetique, xchi'uc ti Jerusalene, puc mantal ti loq'uicuc batel ta ts'i'laltic ti jnaclejetic ta sa'el talel sc'obtac ti olivoe, ti arrayane, ti xane, mi c'usiuc no'ox yan limlim c'ob te'e, yo' jech ta slamic ta yaxibalnaic co'ol jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi jbel tsots albile.

<sup>16</sup>Ti jnaclejetic une loq'uic batel ti sutic talel xchi'uc yanalte' yo' ta smeltsanic ti lambil yanalte' axibal na ta xcha'cojal snaique, mi ta yamaq'uique, jech c'u cha'al yamaq'uil xch'ulna ti Diose, ta jamal amac' ti oy ta yeloval ti'na yu'un ti vo'e, xchi'uc ta amac' ti oy ta ti'na yu'un ti Efraine.

<sup>17</sup>Scotol ti jnaclejetic ti cha'sutic talel ti bec'bil to ox loq'uique, laj smeltsanic lambil yanalte' yaxibalnaic, ti comic ta yolone. Ti c'u sjalil ech' ti Josué xnich'on ti Nune, mu'yuc xich' pasel ti jech yorail taje. Spajebal xa no'ox ti xmuyubajique.

<sup>18</sup>Vucub (7) c'ac'al sjalil laj spasic q'uin ti c'u s'elan ch'unbil yu'unique, ti lic ta sba c'ac'ale, ti c'ot ta tsutsel ta slajeb xemunae. Ti Esdras une, jujun c'ac'al ta xavta ti svunal ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose. Ti ta xvaxaquibal (8) c'ac'al une, laj spasic jun muc'ul ch'ul tsolej, co'ol s'elan jech c'u cha'al liquem ono'ox yu'unique.

## **Nehemías 9**

### **Ti Esdrase ta xal ta jamal ti laj xa sta smul ti israeletique**

<sup>1</sup>Ta xchanibal xcha'vinic c'ac'al (24) ta yual ono'oxe, ti israeletique laj stsob sbaic yo' ta scomes yotic. Laj slapic lajemal c'u'il, xchi'uc laj svij lum ta sjolic.

<sup>2</sup>Laj xch'ac sbaic loq'uel ta stojol ti liquem talel sts'unubalic ta jyanlume. Lic va'iicuc, lic yalic ti oy smulique, xchi'uc oy smul ti stot sme' ta vo'nee.

<sup>3</sup>Ti jech va'alic ti bu oyique, jalij oxib ora sjalil ti laj yich' avtael ti ts'ibabil ta jpoc vun ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Ajvalil Dios yu'unique. Jalij oxib ora ta yalel ti oy smulique, xchi'uc ta sbic'tajes sbaic ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>4</sup>Ts'acal to un, ti levitaetique, ti Josuee, ti Binuye, ti Cadmiele, ti Sebanias, ti Bunie, ti Serebiase, ti Banie, xchi'uc ti Quenanie, muyic ech'el ti bu chotol ti scajanobil yavtaobil vune. Tsots xvochetique liquel ta stael ta c'oponel ti Ajvalil Dios yu'unique.

<sup>5</sup>Ta jech yepal un, xi laj yalic ti levitaetique, ti Josuee, ti Cadmiele, ti Binuye, ti Hasabnias, ti Serebiase, ti Hodiase, ti Sebanias, xchi'uc ti Petaiase: “Licanic, va'lanic xa, sbateluc osil lequil c'optabiluc ta j'ech'el ti Ajvalil Dios avu'unique. ¡Lequil c'optabiluc ta sventa ti c'uxubinel yu'one, ti toybiluc xi'biluc ti stuc no'ox jelavem ti yutsilale, ti smuc'ul stsatsale!”

<sup>6</sup>Ti Esdrase xi laj yale: “Atuc no'ox ti Diosote, mu'yuc xa yan. Vo'ot laj ameltsan ti vinajele, xchi'uc ti c'usitic oy x'ech' to bu oy ti vinajele, xchi'uc scotol ti c'analetic yu'one. Laj ameltsan ti banomile, xchi'uc scotol ti c'usi oy yu'one, ti muc'tiquil



nabetique, xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une. Avac'ojbe xcuxlej scotol ti c'usitic oye. Jech o xal ti c'analetic ti oy ta vinajele, ta xich'ot ta muc'.

<sup>7</sup>“Ch'ul Ajvalil, ti Diosote laj at'uj ti Abrame, laj avic' loq'uel ta Ur ta steclumal ti caldeoetique. Lic avac'be sbiin Abraham.

<sup>8</sup>Laj avil ti ja' jun vinic spatoy yo'nton ta atojole, ti xi s'elan laj apas jun trate ta stojole: ti snitilultaque, ta xavac'be steclumalinic slumal ti cananeoetique, ti hititaetique, ti amorreoetique, ti ferezeoetique, ti jebuseoetique, xchi'uc ti gergeseoetique, ¡C'ot xa ta pasel avu'un ti jech laj aval une, ti xc'ot ono'ox ta pasel avu'un ti ac'ope!

<sup>9</sup>Laj avil c'u s'elan oyic ta vocol ta Egipto ti jtot jme'cutic laj ech'uc ta vo'nee. Laj ava'ibe ti xvocheti ta oq'uel c'alal oyic ta sti'il ti Tsajal Nabe.

<sup>10</sup>Muc'tic no'ox ti c'usi laj avac' ta ilel ti ch'ayal o'ntonal xc'ot yu'un ti c'usitic laj apas ta scontrainel ti faraone, ta stojol ti yajtuneltaque, ta stojol ti jnaclejetic yu'un ti steclumale. Laj avil ti jelavem xa'i sbaique, ti loq'uel ta xutilanic ti israeletique. Ja' jech puc ac'oplal avi tana ti jelavem xu' avu'une.

<sup>11</sup>Ta sba ta satic, laj apas ta cha'ch'ac ti nabe, ti taquin ti banomil ech' xtuch'ique, ti laj amut'i comel ta snabil ti jnutsvanejetique, ti co'ol to s'elan ton yal batel c'alal to snabile.

<sup>12</sup>Ta jech yepal un, ta c'ac'altique, ta jun bal-bal voletel toc laj atojobtas ech'el. Ta jun bal-bal voletel leb c'oc' laj atojobtas ech'el ta ac'ubaltic yo' jech sac jaman ta stam ech'el ti sbeique.

<sup>13</sup>“Ta ts'acal to un, layal talel ta vits Sinaí, ta toyol to ta vinajel lac'opoj talel ta stojolic ti laj avac'be sna' ti c'usitic nobile avu'un ti oy stuquile, ti chanubtasel ti ja' melele, xchi'uc ti oy c'usi jbel tsots albile, xchi'uc ti lequil mantaletique.

<sup>14</sup>Laj achanubtas c'u s'elan ich'bil ta muc' ta xac'ot ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonal ti t'ujbil avu'une. Laj avac'be ti mantaletique, ti chanubtaseletic ti ja' melele, ti c'usi jbel tsots albile, xchi'uc ti chanubtaseletic ti laj avac' comel ta sventa ti avajtunel Moises.

<sup>15</sup>Laj avac'be ti ve'lil ti lic talel ta vinajele yo' jech ta snojes ti xch'utic yu'un ti vi'nale. Laj avac'be ti vo' ti loc' talel ta ch'ene yo' jech ta x'ech' ti taqui ti'il ta xa'iique. Ta jech yepal un, laj avalbe ya'i ti ta x'ochic ta yu'ninel ti jteclum ti avaloj ono'ox ta xu'ninique.

<sup>16</sup>“Ja'uc ti stuquic une, xchi'uc ti jtot jme'cutic ti laj ech'uc ta vo'nee, toj toyobbaic. Mi ja'uc xa'ibeic xchiquinal. Mu'yuc laj yaquic ta venta ti amantaltaque.

<sup>17</sup>Mi ja'uc sc'an xch'unic. Mi ja'uc laj svules ta sjolic ti c'usitic muc'tic laj apas ti laj avac' ta ilel ta stojolique. Mu xa'ibeic xchiquinal ti pimunebic ta j'ech'ele. C'ajomal no'ox laj sva'anic jun banquial yu'unic yo' jech ta xcha'ic'atic sutel ta Egipto, yo' ta x'ochic ta mosovil. Ja'uc le' une, jch'ay mulil Dios, jun Diosot ti jun yutsil avo'ntone, ti oy sts'iquemal xcuchemal avu'une. Mu xana' xatenvan. Oy smuc'ul avo'nton. Oy syail xc'uxul avo'nton.

**18**Ti le' une, c'alal laj smeltsanic ti jcot sloc'obbail vacax ti unijesbil ta taq'uine, ti laj yalic ta stojol ti dios taje ti ja' la loq'uesatic talel ta Egipto yu'une, spajebal xa no'ox laj sta ti smulique.

**19**Ta sventa ti mu albajuc ti syail xc'uxul avo'ntone, mu'yuc xaten comel c'alal oyic ta sbajtical banomile. Mi ja'uc laj xch'ac sba ta stojolic ti bal-bal voletel toc ta c'ac'altic yo' jech ta xtojobtasatic batel ta be, mi ja'uc ti bal-bal voletel leb c'oc' ta ac'ubaltique, yo' ta xil batel sbeic ti bu ta stamic batele.

**20**Ma'uc no'ox taje, laj avac'be ti alequil bijil yo' jech ta xtojobtasatic, ti mi ja'uc mu x'och ta ye ta sti'ic ti maná ti laj atac talele. Laj avac'be yuch' ti vo'e yo' jech ta x'ech' yu'unic ti taqui ti'il yu'unique.

**21**Cha'vinic (40) jabil sjalil laj avac'be ta ye ta sti' sve'elic ti oyic ta sbajtical banomile, ti xi s'elan lec c'ot ta stojolic avu'une: Mi ja'uc oy bu laj yilic laj ti sc'u'ique, ti situb ti yacanic ta xanubale.

**22**“Laj avac'be ta yoc ta sc'obic ti bu sbainojic ta sventainel muc'tiquil lum ti ajvaliletique, ti sbejleb-bejleb laj ach'acbe ti bu xc'ot ti yosilique. Laj yu'ninic ti jteclum Hesbone, sbanomil ti ajvalil Sehone, xchi'uc ti Basán sbanomil ti ajvalil Oge.

**23**C'ot ta pasel ta stojolic avu'un ti co'ol s'elan c'anal ta vinajel yepal laj avac'be ti yalab xnich'nabique. Avic'oj batel ta yu'ninel ti muc' ta jteclum ti avalojbe ono'ox ta xavac'be ta xrextoic ti stot sme'ic ti laj ech'uc ta vo'nee.

**24**Ochic batel un, cuch yu'unic ta yu'ninel yosilal ti Canaane. Ta sba ta satic, laj avac' ta lo'il maxil ti jnaclejetic yu'un ti banomil taje. Ti ajvaliletic yu'unique, laj avac'be ta yoc ta sc'obic ta spasbel ti c'usi xa sc'an yo'ntonic ti yajval banomiletique.

**25**Laj yu'ninic xtoc jteclumetic ti lec bajal ta moque, ti ve'ebal banomile, xchi'uc naetic ti nojic lec sbeel ta c'usiuc no'oxe, ti joq'uetique, ti yavil ts'unubal uvae, ti yavil ts'unubal olivo te'e, xchi'uc ti yan lo'bolal te'etique, ti ve'ic uch'ubajic ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique, ti jubic ta j'ech'el ta sc'upinel ti spajeb yutsilal slequilal avo'ntone.

**26**“Ja'uc le' une, toyobba batic. Lic scontrainicot. Laj sbajic ti oy c'usi jbel tsots albil avu'une. Laj smilic ti avaj'alc'optac xtoque, ti c'alal jamal albatic ti oy c'usi chopol ta spasique, xchi'uc ti albatic ti suticuc talel ta atojole. Soc ajol yu'unic ta j'ech'el.

**27**Jech o xal laj avac' ta c'abal yu'un ti scontrae yo' jech ta x'ilbat svocolic yu'un. Ts'acal to un, c'alal oyic xa ta vocole, laj sc'anic ti coltael ta atojole. Ti jech mu albajuc syail xc'uxul avo'ntone, ta vinajel to, laj ava'ibe ti sc'opique. Laj atacbe talel viniquetic yo' jech ta xpojatic ta yoc ta sc'ob ti scontraique.

**28**“Manchuc mi jech un, c'alal ch'abal xa scontrainelic laj ya'iique, lic xcha'pasic ti c'usi chopol ta aba ta asate. Jech o xal laj avac' ochuc ta c'abal yu'un ti yajcontraic une, ti tsalbil c'otique. Ts'acal to un, lic xcha'c'anic ti coltael ta atojole. Ti jech yepal oy no'ox ti syail xc'uxul avo'ntone, ta vinajel to, laj ava'ibe ti sc'opique, ti mu no'ox jaycojuc laj atic' aba ta spojelique.



<sup>29</sup>Laj abijubtas ti xcha'tamicuc ta spasel ti oy c'usitic jbel tsots albil avu'une. Xtoyot no'ox xa'i sbaic ti yalojic une ti mu tsotsuc sc'oplal ta xa'iic ti amantaltaque. Naca sju'el no'ox ta teq'uel ti c'usitic nobil avu'une, ti ta x'ac'bat xcuxlejal ti buch'utic ta xc'ot ta pasel yu'unique. Toyobba batic ta j'ech'el. Mi ja'uc xa'ibeic xchiquinal ti laj yaq'uic ta ventae.

<sup>30</sup>Jal jabil laj ats'icbeic, ti laj acaj-bijubtas ta sventa ti abijile, xchi'uc ta sventa ti avaj'alc'optaque. Mi ja'uc laj yaq'uic ta venta. Jech o xal laj avac' ta c'abal ti tsalbil c'otic yu'un ti muc' ta lume.

<sup>31</sup>Manchuc mi jech un, ta sventa ti yepal no'ox ti syail xc'uxul avo'ntone, mu'yuc xatsutses ta j'ech'el scotolic. Mi ja'uc laj aten comel, yu'un Diosot ti oy sts'iquemal xcuchemal avu'une.

<sup>32</sup>“Jech un, Ch'ul Dios cu'uncutic, ti jelavem amuc'ul atsatsale, ti xi'bal abae, ti staoj yav mu xch'ay ta be avu'un ti atratee, ti syail xc'uxul avo'ntone, ma'ucuc ti oy juteb ta ajol ti c'usitic chopol laj spasic ti ajvaliletic cu'uncutique, ti banquilaletique, ti paleetique, ti caj'alc'opcutique, ti jtot jme'cutic laj ech'uc ta ba'yele, xchi'uc scotol ti jteclum ti lic talel ti c'alal laj ech'uc ti ajvaliletic yu'un ti Asiriae, ti jech to xyaquet avi tanae.

<sup>33</sup>Ti le' une, mi juteb ja' amul scotol ti c'usi laj c'otuc ta jtojolcutique. Ti c'usi laj apase, ta stuq'uil avo'nton. Ti vu'uncutique, chopol ti c'usi laj xa jpascutique.

<sup>34</sup>Mi ja'uc ti ajvaliletic cu'uncutique, ti banquilaletique, ti paleetique, ti jtot jme'cutic laj ech'icuc ta vo'nee, c'ot ta pasel yu'unic ti oy c'usi jbel tsots albile, ti amantaltaque. Mi ja'uc laj yaq'uic ta venta ti sbijubtaselic laj acaj'albee.

<sup>35</sup>Le' ec une, ti tiq'uilic ta ajvalile, ti yepal no'ox avac'ojbe ti c'usitic x'ayan yu'unic ta jamal ve'ebal banomile, c'ajomal no'ox lic syanijes sbaic xchi'uc. Mi ja'uc laj snijan sbaic ta yich'elot ta muc', ta yictael sbaic ti c'uisitic chopol ta spastique.

<sup>36</sup>“Q'uel avil c'u j'elancutic tana un. Oyuncutic ta mosovil ta banomil ti bu laj avac'be ti jtot jme'cutic ta vo'nee yo' jech ta smalq'uin sbaic xchi'uquic ti c'usitic lec ta xloq'ue.

<sup>37</sup>Ti c'usitic lec ta xloq'ue, c'otem ta yu'unic ti ajvaliletic ta scoj jmul jcolo'cutic ti sva'anoj sba ta jtojolcutic avu'une. Ti vu'uncutic xchi'uc ti jchon jbolomcutique, ta spasic ti c'usi xa sc'an ti yo'ntonique. Jech o xal mu x'ech' xjelav ti jvocolcutique.”

### **Ti jteclume ta xac' ye sti'ic ti ta xc'ot ta pasel yu'unic ti oy c'usi jbel tsots albile**

<sup>38</sup>Ti jech taj une, jbel co'ntoncutic ta xac' que jti'cutic ti ts'ibabil comuc ta vune, ti yaq'uicuc seyoic spirmaic ti banquilaletic cu'uncutique, ti levitaetique, xchi'uc ti paleetic ti ta jpoc vune.

## **Nehemías 10**

<sup>1</sup>Xi s'elan ma' ti c'u quepalcutic xcholet laj cac' ti jpirmacutic ta ts'ibabil vune: ti vu'un ajvalilun Nehemías xnich'onun ti Hacaliase, xchi'uc ti Sedequiase.





**2-8** Ti pale Seraiase, ti Azariase, ti Jeremiase, ti Pasure, ti Amariase, ti Malquiase, ti Hatuse, ti Sebianiase, ti Maluque, ti Harime, ti Meremote, ti Obadiase, ti Daniele, ti Ginetone, ti Baruque, ti Mesulame, ti Abiase, ti Mijamine, ti Maaziase, ti Bilgaie, ti Semaiase.

**9-13** Xi s'elan yac' spirma ti levitaetique: ti Josuee, xnich'on ti Azaniase, ti Binuye, snitilultac ti Henadade, ti Cadmiele, xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele, ti Sebianiase, ti Hodiase, ti Kelitae, ti Pelaiase, ti Hanane, ti Micaíae, ti Rehobe, ti Hasabiase, ti Zacure, ti Serebiase, ti Sebianiase, ti Hodiase, ti Banie, ti Beninue.

**14-27** Xi s'elan laj yac' spirma ti banquilaetique: ti Parose, ti Pahat-moabe, ti Elame, ti Zatie, ti Banie, ti Binuye, ti Azgade, ti Bebaie, ti Adoniase, ti Bigvaie, ti Adine, ti Atere, ti Ezequiase, ti Azure, ti Hodiase, ti Hasume, ti Bezaie, ti Harife, ti Anatote, ti Nebaie, ti Magpiase, ti Mesulame, ti Hezire, ti Mesezabele, ti Sadoque, ti Jadúae, ti Pelatiase, ti Hanane, ti Ananiase, ti Osease, ti Hananiase, ti Hasube, ti Halohese, ti Pilhae, ti Sobeque, ti Rehume, ti Hasabnae, ti Maaseiase, ti Ahiase, ti Hanane, ti Anane, ti Maluque, ti Harime, ti Baanae.

### **Ti yan trateetic laj spasic ta stojol Dios ti jteclume**

**28** Ti c'u to yepal ti jnaclejetique, ti xcaltique, ti paleetique, ti levitaetique, ti jchabiej ti'naetique, ti jq'uejimoletique, ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc scotol ti buch'utic laj xa xch'ac sbaic xchi'uc ti jnaclejetic ta banomil taje yo' ta xc'ot ta pasel yu'unic ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose, jmoj xchi'uc ti yajnilique, ti squerem stsebic ti xtojobic xa ta snopele,

**29** lic svol sbaic xchi'uc ti yuts' yalalique. Ti banquilaetic yu'unique lic yac' yeic ti ta stamic batel ta xch'unel ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Dios ti laj yac'be comel ti Moisee, ti ta sjunul yo'ntonic ta xc'ot ta pasel yu'unic scotol ti smantaltaque, ti c'usitic nopbil yu'une, xchi'uc ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Dios cu'uncutique.

**30** Le' une, j'ech'el mu xcac'becutic jtsebcutic squeremic ti jnaclejetic ta muc' ta lum taje, ti j'ech'el mu xic' jqueremcutic ti stsebic eque.

**31** C'alal ta xtal xchon sbolomalic ti jnaclejetic ta muc' ta lum taj ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti c'usiuc no'ox sat ts'unubale, mi ja'uc ta jmanbecutic jset'uc, mi ja'uc ti yorail yan q'uinetic ta x'ech'e. C'alal ta sta yorail ti jujun vucub jabil xtoque, mu xquich'becutic ti c'usitic ta xloc' x'ayan yu'unique, jch'ay xi ta o'ntonal ti yilique.

**32** Laj jsuj jba jtuccutic yaq'uel quecutic ta stojol ti patan ti xcac'cutic chanib grano ti platae, ta stojel ti xi s'elan ti c'usitic ta xtun ta xch'ulna ti Dios cu'uncutique:

**33** ti pan ta xich' aq'uel ta tojolile, ti matanal sat ts'unubil ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, ti chic'bil matanal ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale, ti c'usitic ta xich' svocol ta matanal ta xich' aq'uel ta jujun cuxob o'ntonale, ti ta xich' aq'uel jujun ach' ue, ti ta xich' aq'uel ti ta xtun ta jujun q'uinetic chlaj ech'uc ta sventa ti oy c'usi na'bile, ti matanaetic ta xich' aq'uel ta sventa scotole, ti matanal ta xich' aq'uel ta sventa smul ti Israele, xchi'uc ti c'usitic ta xtun ta sventa stoyel xi'el ti Dios cu'uncutic ta ch'ulnae.

<sup>34</sup>Jech ec ti paleetique, ti levitaetique, xchi'uc scotol ti jteclume, ti c'u quepal oyuncutic ta jujuvoq'ue, laj jq'uelcutic ta yorail buch'u ta xc'ot ta stojol ta yich'el batel ti si' jujun jabil ta xch'ulna Dios, ti ta xich' chiq'uel ta yaltar ti Ajvalil Dios cu'uncutic jech c'u cha'al ta xal ti ts'ibabil ta jbel tsots albile.

<sup>35</sup>Jech xtoc laj jvules ta jolcutic ti ta xquich'cuticuc batel jujun jabil ta xch'ulna Dios ti sba sat c'usitic ta xloc' ta cosilcutique, xchi'uc scotol sba sat ti lo'bolal te'etique.

<sup>36</sup>Laj jvules ta jolcutic xtoc ti quic'cutic ech'el ta xch'ulna Dios cu'uncutic ti sba jnich'oncutique, ti sba yol ti jvacaxcutique, ti sba yol ti jchijcutique, jech c'u cha'al ta xal ti ts'ibabil ta jbel ti tsots albile, ta stojol ti paleetic ta xtunic ta ch'ulnae.

<sup>37</sup>Laj jvules ta jolcutic xtoc ta xba cac'cutic ta sq'uejlebtac ti oy ta xch'ulna ti Dios cu'uncutique, ti oy sc'oplal ta xich' ti paleetique, sba sninal ti harinae, sba sat scotol ti lo'bolal te'etique, ti sba pits'elal ya'lel uvae, ti sba smeltsanel aceitee, ta yich'el batel ta stojol levitaetic ti jch'ac ta jujun lajlajuneb ti c'usitic xloc' x'ayan cu'uncutique, ti c'otem ta sbaic ta stsobel jch'ac ta jujun lajlajuneb ti c'usitic ta xloc' ta scotol ti jujusep cosilcutique.

<sup>38</sup>C'alal ta xbat ti levitaetic ta stsobel talel ti jch'ac ta jujun lajlajunebe, chi'inbil ta xbatic yu'un jun pale snitulul ti Aarone. Ta jech yepal un, ti levitaetique xba yaq'ueic ta sq'uejlebtac ti oy ta xch'ulna ti Dios cu'uncutique, ti jujuch'ac ta jujun lajlajuneb ti c'u yepal laj stsobique.

<sup>39</sup>Ti israeletic une, xchi'uc ti levitaetique, ta xich'ic batel ta sq'uejlebtac ti trigo ti oy sc'oplal ta xich' aq'uele, ti vinoe, xchi'uc ti aceiteti bu oy q'uejajtic ti c'usitic jtunel meltsanbile, ta stojol ti bu oy ti paleetic ti oyic ta yabtelique, ti jchabiej ti'naetique, xchi'uc ti jq'uejimoletique. Laj cac' quecutic ta yalel ti mu xquictacutic comel xch'ulna ti Dios cu'uncutique.

## **Nehemías 11**

### **Ti jnaclejetic ta Jerusalene**

*(2 Cr 9.1-34)*

<sup>1</sup>Ti j'abteletic yu'un ti muc' ta lume naquiic ta Jerusalén. Ti c'u yepal ti jteclume, laj yich' q'uelel ta yorail yo' jech ta lajlajunvo' ta jujuchop ta xbat nacliicuc ta Jerusalén ti ch'ul jteclume. Ti yan balunchope ta xbat nacliicuc ta yan jteclumetic.

<sup>2</sup>Ta jech yepal un, yich'ic lequil-c'optael ti jteclum ti buch'utic laj yac' yeic ta yutsil yo'nton ta xbat naquiicuc ta Jerusalene.

<sup>3</sup>Taje, ja' me ti banquilaetic ti liquemic ta uni jteclumetic naquiic ta Jerusalene, ti ta yosilal ti Judae naquiic ta yosil slumal stuquic ti israeletic, ti paleetique, ti levitaetique, ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc snitululic ti yajtuneltac ti Salomone.

<sup>4</sup>Ti bat nacliicuc ta Jerusalén ti oy ta Judae, batic jlom snitulultac ti Judae, xchi'uc jlom yu'un ti Benjamín ti xi s'elan ti sbiique: Ti Ataiase, xnich'on ti Uziase. Ti Uziase, xnich'on ti Zacariase. Ti Zacariase, xnich'on ti Amariase. Ti Amariase, xnich'on ti Sefatiase. Ti Sefatiase, xnich'on ti Mahalaleele, ti ja' snitulul ti Farese.



- <sup>5</sup>Ti Maaseiase, xnich'on ti Baruque. Ti Baruque, xnich'on ti Colhozee. Ti Colhozee, xnich'on ti Hazaiase. Ti Hazaiase, xnich'on ti Adiase. Ti Adiase, xnich'on ti Joiaribe. Ti Joiaribe, xnich'on ti Zacariase. Ti Zacariase, xnich'on ti Silonie.
- <sup>6</sup>Ta scotol snitilultac ti Fares ti com nacliicuc ta Jerusalene, loc' ta chapel chanib ciento xchi'uc vaxaquib xchanvinic (468) ta vo', ti scotolic lec xa'iic ti j'ac'-letoe.
- <sup>7</sup>Xi s'elan oy ta sventa snitilultac ti Benjamine: Ti Salue, xnich'on ti Mesulame. Ti Mesulame, xnich'on ti Joede. Ti Joede, xnich'on ti Pedaiase. Ti Pedaiase, xnich'on ti Colaiase. Ti Colaiase, xnich'on Maaseiase. Ti Maaseiase, xnich'on ti Itiele. Ti Itiele, xnich'on ti Jesaiase.
- <sup>8</sup>Xchi'iltac ta voq'uel ti Salue, ti Gabaie, xchi'uc ti Salaie. Xi loc' ta chapel ta scotole: oy baluneb ciento xchi'uc vaxaquib xcha'vinic (928) ta vo'.
- <sup>9</sup>Ti banquihal jtsobvanej yu'unique, ti Joel xnich'on ti Zicrie. Ti Judá xnich'on ti Senuae, c'otem ta xchibal banquihal yu'un ti jteclume.
- <sup>10</sup>Xi s'elan oy ta sventa ti paleetique: Ti Jedaías xnich'on ti Joiaribe. Ti Jaquine;
- <sup>11</sup>Ti Seraiase, xnich'on ti Hilquiase. Ti Hilciase, xnich'on ti Mesulame. Ti Masulame, xnich'on ti Sadoque. Ti Sadoque, xnich'on ti Meraiote. Ti Meraiote, xnich'on ti Ahitobe, banquihal jpas-mantal ta xch'ulna ti Diose.
- <sup>12-14</sup>Ti xchi'iltac ta abtel ta xtunic ta ch'ulnae, loc' ta chapel ta scotolic vaxaquib ciento xchi'uc chib xcha'vinic (822) ta vo'. Ti Adaiase, xnich'on ti Jerohame. Ti Jerohame, xnich'on ti Pelaliase. Ti Pelaliase, xnich'on ti Amsie. Ti Amsie, xnich'on ti Zacariase. Ti Zacariase, xnich'on ti Pasure. Ti Pasure, xnich'on ti Malquiase. Ti c'otemic ta banquilaletic yuts' yalalic ti jujuvoq'ue, loc' ta chapel chib yoxlajunvinic (242) ta vo'. Ti Amasaie, xnich'on ti Azarele. Ti Azarele, xnich'on ti Ahzaie. Ti Ahzaie, xnich'on ti Mesilemote. Ti Mesilemote, xnich'on ti Imere, xchi'uc ti svinquileltac ti naca j'ac'-leto viniquetique, loc' ta chapel ta scotolic vaxaquib yucvinic (128) ta vo', ti c'otem ta banquihal yu'unic ti Zabdiel xnich'on ti Guedolime.
- <sup>15</sup>Xi oy ta sventa ti levitaetique: Ti Semaiase, xnich'on ti Hasube. Ti Hasube, xnich'on ti Azricame. Ti Azricame, xnich'on ti Hasabiase. Ti Hasabiase, xnich'on ti Bunie.
- <sup>16</sup>Ti Sabetaie, xchi'uc ti Jozabade, sbainojic ta sq'uelel ti abteletic ti xlic xcaj c'usi sc'an pasel ti ma'uc ta xch'ulna ti Diose.
- <sup>17</sup>Ti Mataniase, xnich'on ti Micaíae. Ti Micaíae, xnich'on ti Zabdie. Ti Zabdie, xnich'on ti Asafe. C'otem ta banquihal jnitvanej ta q'uejoj ti Asaf ta sventa jq'uejimoletic c'alal ta xalic colaval c'alal ta xc'opoj xti'inique. Ti Bacbuquiase, xchibal banquihal yu'unic ti jvoq'ue. Ti Abdae, xnich'on ti Samúae. Ti Samúae, xnich'on ti Galale. Ti Galale, xnich'on ti Jedutune.
- <sup>18</sup>Ti ta scotol ti levitaetic ti comic ta naclej ta ch'ul jteclume, ja' oy chanib yo'lajunvinic (284) ta vo'.

<sup>19</sup>Xi s'elan oy ma' ti jchabiej ti'naetique: Ti Acube, ti Talmone, xchi'uc ti yuts' yalaltaque, loc' ta chapel lajcheb sbalunvinic (172) ta vo' sbainojic ta sq'uelel ti ti'naetique.

<sup>20</sup>Ta scotol c'u yepal oy ti israeletique, ti jlom paleetic yu'unique, xchi'uc ti levitaetique, bat nacliicuc ta yan bic'tal jteclumetic ti ta Judae. Ta jujun tal com ta yosilic ti bu laj staique.

<sup>21</sup>Ti jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, ti c'otem ta banquialal jpas-mantal yu'unic ti Zihae, xchi'uc ti Gispae, bat nacliicuc ta Ofel.

<sup>22</sup>Ti banquialeletic yu'un ti levitaetic ta Jerusalene, ti Uzi xnich'on ti Banie. Ti Bani xnich'on ti Hasabiase. Ti Hasabiase, xnich'on ti Mataniase. Ti Mataniase, xnich'on ti Micaiase. Ti Micaiase, snitilul ti Asafe. Ti snitilultac ti Asafe sbainojic nitvanej ta q'uejimol ta xch'ulna ti Diose.

<sup>23</sup>Ti ajvalile, yac'oj ye sti' ti sbainojicuc ti q'uejimol ta x'ech' jujun c'ac'ale.

<sup>24</sup>Ti Petaías xnich'on ti Mesezabele, snitilul ti Zera xnich'on ti Judae, sbainoj ta xchapanel ta stojol ajvalil ti c'usiuc no'ox c'opal ta sc'an chapanele.

### **Jnaclejetic ti ma'uc oy ta yosilal ti Jerusalene**

<sup>25</sup>Jlom snitilultac ti Judae, batic ta naclej ta Quiriat-arba, ta Dibon, ta Jecabseel.

<sup>26-30</sup>Ta Josué, ta Molada, ta Bet-pelet, ta Hasar-sual, ta Beerseba, ta Siclag, ta Meconá, ta En-rimon, ta Zora, ta Jarmut, ta Zanoa, ta Adulam, ta Laquis, xchi'uc ta Azeca, xchi'uc laj smaquic ta bic'tal lumetic ti jamal osiletic yu'une, lic ech'el yu'unic ta Beerseba, c'ot c'alal to stenlej yu'un Hinom.

<sup>31</sup>Jlom snitilultac ti Benjamine bat nacliicuc ta Geba, ta Micmas, ta Aías, ta Betel, xchi'uc ti bic'tal lumetic yu'une.

<sup>32-35</sup>Jlom bat nacliicuc ta Anatot, ta Nob, ti Ananías, ta Azor, ta Ramá, ta Guitaim, ta Adid, ta Seboim, ta Nebalat, ta Lod, ta Onó, xchi'uc ta stenlejetic ti bu sbiinoj Sna'ic ep ta tos Abtele.

<sup>36</sup>Ma'uc no'ox taje, ti jlom levitaetique, ac'bat yosilic ti bu smacojic ti Judae, xchi'uc ti Benjamine.

## **Nehemías 12**

### **Ti paleetique xchi'uc ti levitaetique**

<sup>1</sup>Xi s'elan ma' ti paleetique, ti levitaetic ti sutic talel jmoj xchi'uc ti Zorobabel xnich'on ti Salatíele, xchi'uc ti Josuee:

<sup>2-7</sup>Xi s'elan sbiic ti paleetique: ti Seraiase, ti Jeremiase, ti Esdrase, ti Amariase, ti Maluque, ti Hatuse, ti Secaniase, ti Ruhume, ti Meremote, ti Idoe, ti Ginetoe, ti Abiase, ti Mijamine, ti Maadiase, ti Bilgae, ti Semaiase, ti Joiaribe, ti Jedaiase, ti Salue, ti Amoque, ti Hilquiase, ti Jedaiase. Taje, naca banquialal paleetic xchi'uc yuts' yalalic ti c'alal cuxul to ox ti Josuee.

<sup>8</sup>Xi s'elan sbiic ti levitaetique: ti Josuee, ti Binuye, ti Cadmiele, ti Serebiase, ti Judae, ti Mataniase. Taje, xchi'uc ti xchi'ilic ta abtele, sbainojic ta sq'uejintael ti q'uejimol ti jun yutsile.

<sup>9</sup>Ti Bacbuquiase, ti Unie, xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele, bainbil c'otic yo' jech ta spas ti yabtelique.

### **Snitilultac ti Josuee**

<sup>10</sup>Ti Josuee nich'naj, Joacim laj yac'be sbi. Ti Joacime nich'naj, Eliasib laj yac'be sbi. Ti Eliasibe nich'naj, Joiadae laj yac'be sbi.

<sup>11</sup>Ti Joiadae nich'naj, Johanane laj yac'be sbi. Ti Johanane nich'naj, Jadúa laj yac'be sbi.

<sup>12-21</sup>Xi s'elan oy ma' ti paleetic ti c'otemic ta banquilal yu'un jujuchop ti yuts' yalalic c'alal cuxul to ox ti Joacime: Yu'un ti Seraiase, ti Meraiase. Yu'un ti Jeremiase, ti Hananiase. Yu'un ti Esdrase, ti Mesulame. Yu'un ti Amariase, ti Johanane. Yu'un ti Melicue, ti Jonatane. Yu'un ti Sebianiase, ti Josee. Yu'un ti Harime, ti Adnae. Yu'un ti Maraiote, ti Helcaie. Yu'un ti Idoe, ti Zacariase. Yu'un ti Guinetone, ti Mesulame. Yu'un ti Abiase, ti Zicrie. Yu'un ti Minjamine... Yu'un ti Moadiase, ti Piltaie. Yu'un ti Bilgae, ti Samúae. Yu'un ti Semaiase, ti Jonatane. Yu'un ti Joaribe, ti Matenaie. Yu'un ti Jedaiase, ti Uzie. Yu'un ti Salaie, ti Calaie. Yu'un ti Amoque, ti Ébere. Yu'un ti Hilciase, ti Hasabiase. Yu'un ti Jedaiase, ti Natanaele.

<sup>22</sup>C'alal cuxul to ox ti Eliasibe, ti Joiadae, ti Johanane, xchi'uc ti Jadúae, ti levitaetique, ti banquilaetic yu'un ti jujuchope, xchi'uc ti paleetique, bejel lec ta vun sbiic ti c'alal och ta ajvalilal ti Darío ti persia vinique.

<sup>23</sup>Ti levitaetic ec une, ti c'otemic ta banquilal yu'un ti jujuchope, laj yich' bejanbel sbiic ta jpoc svunal yu'un ti lo'il a'yeje, ti c'alal och ta ajvalilal ti Johanán smom ti Eliasibe.

<sup>24</sup>Xi s'elan oy ma' ti banquilaetic yu'un ti levitaetique: ti Hasabiase, ti Serebiase, ti Josuee, ti Binuye, xchi'uc ti Cadmiele, ti sbainojic ec ti xchi'iltac ta abtele, ti q'uejimole xchi'uc ta yalbel colyal Dios ti yorail ta xtunic jech c'u cha'al yaloj comel mantal David ti yajtunel Diose.

<sup>25</sup>Ti jchabiej ti'naetic sbainojic ta sq'uelel ti ochebale, xi s'elane: ti Mataniase, ti Bacbuquiase, ti Obadiase, ti Mesulame, ti Talmone, xchi'uc ti Acube.

<sup>26</sup>Taje, yorail cuxulic c'alal ochem ta ajvalil ti Joacime, xnich'on ti Josuee, smom ti Josadaque, c'alal tiq'uul ta ajvalil ti Nehemiase, xchi'uc c'alal tiq'uul ta paleal ti jchanubtasvanej Esdrase.

### **Yaq'uel ta ventainel ti moque**

<sup>27</sup>C'alal c'ot sc'ac'alil ta xich' aq'uel ta ventainel smocal ti Jerusalem, ti bu xa c'alal nacal scotolic ti levitaetique, loc' sa'elic yo' jech ta x'iq'ueic talel ta Jerusalén, yo' jech xmuyubajic no'ox ta xich' aq'uel ta ventainel xchi'uc spasbel stoyel xi'el ti moque, ti



laeticuc no'ox ta q'uejimole, ti chijchunuc no'ox ti set-set taq'uine, ti lometuc no'ox ti arpaetique, ti jchop o ta vobe.

<sup>28</sup>Ti nacalic ta joyob yosilal Jerusalén ti jq'uejimol levitaetique, talic une, xchi'uc ti nacalic ta bic'tal jteclum ti oy ta Netofae,

<sup>29</sup>ti jnaclejetic oy ta Gilgale, ta yosilal ti Gebae, xchi'uc ta yosilal ti Azmavete, ti meltsanbil xa snaic ta spat xocon Jerusalén ti jq'uejimol levitaetique.

<sup>30</sup>Va'i un, laj spoc stus sbaic ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique. Ta ts'acal to un, lic spoc stus sbaic ti jteclume, xchi'uc lic spoquic stusic ti ti'naetic yu'un ti jteclume, xchi'uc ti smocale.

<sup>31</sup>Laj taj une, laj calbe ya'i ti j'abteletic yu'un ti Judae, ti muyicuc ech'el ta sba ti moque. Laj jvol ti cha'voc' epal jq'uejimoletique. Ti sliqueb jvoc' jq'uejimoletique, xvoletic ech'el ta ba moc stuq'uil bats'i c'ob ti ta xc'ot ta stuq'uil ti'na ti sbiinoj Ch'ayob C'a'epe.

<sup>32</sup>Ta spat ti jq'uejimoletique, tijil batel ti Osaiase, xchi'uc o'lol jvoc' j'abteletic yu'un ti Judae,

<sup>33</sup>ti xcaltique, xchi'uc ti Azariase, ti Esdrase, ti Mesulame.

<sup>34</sup>Nabal ech'el ec ti Judae, ti Benjamine, ti Semaiase, xchi'uc ti Jeremiase.

<sup>35</sup>Xi s'elan ma' ti xvoletic chi'inbil ech'el ti paleetic yu'un ti j'oq'uisanej oq'uesetique: ti Zacarías xnich'on ti Jonatane, ti c'otem ta smolmuc'totac ti laj ech'uc ta vo'nee, ti Semaiase, ti Mataniase, ti Micaiaie, ti Zacure, xchi'uc ti Asafe.

<sup>36</sup>Tijil ech'el ti snantal uts' alal Semaiase, ti Azarele, ti Milalaie, ti Guilalaie, ti Maaie, ti Natanaele, ti Judae, xchi'uc ti Hananie, ti sbainojic ta stijel ep ta tos vobetic ti yac'oj ta meltsanel David ti yajtunel Diose. Jba'be ech'el yu'unic ti jchanubtasvanej Esdrase.

<sup>37</sup>Ech' ta stuq'uil ti'na yu'un ti Sat Vo'e, jelavic ech'el ti bu xa toyol ti moque, muyic ech'el ta scojol cojol tec'obal ti sbiinoj Steclumal Davide, c'otic ta yac'ol bu chapanobbail yu'un ti Davide, ti c'otic c'alal to ti'na yu'un ti Vo'e, ti oy ta stuq'uil yeloval sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>38</sup>Ti xcha'voc'al jq'uejimole, xvoletic ech'el ta stuq'uil ts'et c'ob. Nabalun ech'el ec un ta spat ti jq'uejimoletic ti xvoletic ech'el ta ba moc xchi'uc o'lol jvoc' ti jteclume, ti lic batel bu oy ti toyol q'uelob osil ti sbiinoj Hornose, ti c'ot c'alal to ti bu lic jamubuc ech'el ti moque.

<sup>39</sup>Li'ech'cutic ta ti'na yu'un ti Efraine, ta ti'na yu'un ti Jesanae, ta ti'na yu'un ti yavil Chonobil Choye, ta toyol q'uelob osil yu'un ti Hananele, xchi'uc ta toyol q'uelob osil ti sbiinoj Vo'vinique, c'alal to ta ti'na yu'un ti coteleb Chijetique, ti laj jpajes jbacutic ta ti'na ti bu Chabibil sbie.

<sup>40</sup>Ts'acal to un, ti cha'voc' jq'uejimoletique batic ta yavilic ti oy xch'ulna ti Diose. Libat ec un, xchi'inojan batel ti o'lol jvoc' j'abteletic.





<sup>41</sup>Xi s'elan oy ma' ti paleetic j'oq'uisanic oq'uesetique: ti Eliaquime, ti Maaseiase, ti Minjamine, ti Micaiase, ti Elioenaie, ti Zacariase, ti Hananiase.

<sup>42</sup>Nabal ech'el ti Maaseiase, ti Semaiase, ti Elezare, ti Uzie, ti Johanane, ti Malquiase, ti Elame, xchi'uc ti Ezere. Ti jq'uejimoletic ti nitbilic yu'un ti Izrahías xyal xmuy xa ta a'yiél ma' ti bic'tal q'uejimol ta sq'uejintaique.

<sup>43</sup>Ep laj yaquic ti milbil matanal ti jech c'ac'al taje. Xmuyubajic ma' ti jteclume, yu'un ac'bat smuyubajel yo'ntonic yu'un ti Diose. Xmuyubajic no'ox ta j'ech'el ti antsetique xchi'uc ti ololetique, ti muyubajel ti ech' ta Jerusalén ta nom to xvinaje.

### **Ti sve'el yuch'omic ta x'ac'batic ti paleetique xchi'uc ti levitaetique**

<sup>44</sup>Ti jech ora ta vo'ne taje, laj sva'anic buch'utic ta sbainic ta sq'uelel yavil ti c'usitic toyol stojol tiq'uile, ti matanaletique, ti sba sat ti ts'unubaletique, ti jun ta jujun lajlajunebe, yo' jech ta stsobic ta sq'uejobil ti c'usitic ta xloc' ta jujusep osile, jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi jbel tsots albil ti ta stunes ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique. Ti jnaclejetic ta Judae xmuyubajic no'ox ta stojol ti paleetique xchi'uc ti levitaetic ti oyic ta tunele.

<sup>45</sup>Ti le' une, jech c'u cha'al ti jq'uejimoletic, xchi'uc ti jchabiej ti'naetique, sbainojic ta pasbel stoyel xi'el ti Dios yu'une, xchi'uc ta xchapanel c'u s'elan liquem yu'unic ti mesel tusel jech c'u cha'al yaloj comel ti Davide, xchi'uc ti Salomón ti ja' xnich'one.

<sup>46</sup>Ta vo'ne ti c'alal ech' ti David xchi'uc ti Asafe, va'anbilic banquial jq'uejimoletic ta sq'uejintael ti jun yutsil q'uejoje, xchi'uc ta xalbel coliyal ti Diose.

<sup>47</sup>C'alal yorail cuxul to ox ti Zorobabele, xchi'uc ti Nehemiase, scotol ti Israele jujun c'ac'al ta xaquic c'usitic ta xtun yu'unic ti jq'uejimole, ti jchabiej ti'nae. Ta xac'beic xtoc c'u yepal ta xich'ic ti levitaetique. Jech ta spasic xtoc ta stojol snitilultac ti Aarone.

## **Nehemías 13**

### **Ti Nehemiase laj sjel ti c'u s'elan liquem yu'unic ta ba'yele**

<sup>1</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ta sba ta satic scotolic, laj yich' avtael ti jpoc vun yu'un ti Moise, ti ts'ibabil laj stabeic sc'oplal ti j'ech'el mu xu' ta scapin sbaic xchi'uc steclumal Dios ti amonitaetique xchi'uc ti moabitaetique.

<sup>2</sup>(Mu'yuc xloquic snupel ta be ti israeletic xchi'uc ti ve'lil uch'ubajele, ti c'ajomal no'ox laj stojic ti Balaame yo' xc'anbat ti slajel stubelique, ac'o laj sjoybin ta c'uxubinel ti Dios ti chopol c'anbat ta stojolique.)

<sup>3</sup>Le' une, c'alal laj ya'iic ti va'i s'elan ta xal ta jbel ti c'usi tsots albile, ta j'ech'el laj xch'aquic loq'uel ta stojol Israel scotol ti buch'utic laj scapin sts'unubalil xchi'uc ti jyanlumetique.

<sup>4</sup>Ti mu'yuc to ox c'otem ta pasel taje, ti pale Eliasibe yich'oj to ox ta sventa sq'uejlebtac ti c'usitic ta xtun ta xch'ulna ti Dios cu'uncutique. Ti jech yuts' yalal sbaic xchi'uc Tobías ti Eliasibe,



- <sup>5</sup>Laj yac'be xch'amun jc'ol muc' ta yut na ti bu ta xich' q'uejel ti matanaletique, ti pome, ti c'usitic jtuneletic meltsanbile, xchi'uc ti jch'ac ta jujun lajlajuneb ti trigoe, ti vinoe, xchi'uc ti aceitee, ti oy sc'oplal ta xich'ic ti levitaetique, ti jq'uejimoletique, ti jchabiej ti'naetique, xchi'uc ti patanetic ta sventa ti paleetique.
- <sup>6</sup>Ti jech c'ot ta pasel taje, mu'yuc xa oyun ta Jerusalén, yu'un ta sjabilal xlajchebal xcha'vinic (32) stic'lej ta yabtel ti Artajerjes ajvalil yu'un ti Babiloniae, lisut ech'el ta stojol ti ajvalile, ti oy bu laj jc'anbe ye sti' ti ajvalil ti scoltaucun batel c'uc sjaliluluque.
- <sup>7</sup>Lisut ech'el ta Jerusalén un. Ja' to laj quil un chopol c'usi spasoq ti Eliasib ti lec laj ya'i ta spasbel c'usi lec ta xa'i ti Tobiase, ti och yu'un ta naclej ta jc'ol muc' ta yut na ti oy ta sts'el ochebal sti' xch'ulna ti Diose.
- <sup>8</sup>Ech'em chopol laj ca'i yu'un ti va'i s'elan taje. Laj jip loq'uel scotol ti c'usitic oy yu'un ta na ti Tobiase.
- <sup>9</sup>Ta jech yepal un, laj cal mantal ti yich'uc mesel tusele, ti yich'uc aq'uel ta cha'aq'uel ta yaviltac ti c'usitic meltsanbil ta sventa ti xch'ulna ti Diose, ti matanaletique, xchi'uc ti pome.
- <sup>10</sup>Laj ca'i xtoc mu'yuc xa ta x'ac'batic ti c'usitic ta xtun yu'unic ti levitaetique, ti jujun jatavic xa ech'el ta slumalic ti levitaetique, xchi'uc ti jq'uejimoletic ti sbainojic ta spasbel stoyel xi'el ti Diose.
- <sup>11</sup>Va'i un, lic jvul ti j'abteletic ta scoj ti jipbil xa com yu'unic ti xch'ulna Diose. Ts'acal to un, lic jtsob ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique. Lic cac'be sbainic ti bu ono'ox yavilic ta tunele.
- <sup>12</sup>Scotol Judá lic yich'ic tael ta sq'uejobiltac ti jch'ac ta jujun lajlajuneb c'u yepal ta xloc' ti trigoe, ti vinoe, xchi'uc ti aceitee.
- <sup>13</sup>Ta jech yepal lic cac'be sbainic ti pale Selemiase, ti jts'ibajom Sadoque, xchi'uc ti jun levita ti sbiinoj Pedaiase sq'uejobiltac ti c'usitic ta xich' aq'uele. Laj jt'ic' ochel yajcoltaobbaic ti Hanan xnich'on ti Zacure, smom ti Mataniase, ti mu'yuc c'usi xal o'ntonal yu'unique, ti sbainojic c'ot ta xch'acbel c'usi ta xtun yu'un ti xchi'ilic ta abtele.
- <sup>14</sup>Xichie, Ch'ul Dios: lecuc xavil ti vi s'elan laj jpase. Mu xach'ay ta avo'nton scotol ti c'usi lec laj jpas ta sventa xch'ulna ti Dios cu'une, xchi'uc ti stoyel xi'ele!
- <sup>15</sup>Laj quil ti jech yorail taje, ti ta Judae oy buch'utic ta st'usic ta teq'uel uva sventa ta smeltsanic vino ti c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Laj quil ti oy buch'utic syomojic ta q'uechel ti jujuchuc trigoe, ti ta xac'beic ech'el xcuch burro ti vinoe, ti jujuvoj uvae, ti sat icuxe, xchi'uc scotol ti c'usiuc no'ox icatsil ti ta xich'ic batel ta Jerusalene. Va'i un, laj jvulic ta scoj ti ta xchon sbolomalic ti jech c'ac'al taje.
- <sup>16</sup>Taje, oy jlom jnaclejetic liquemic tael ta jteclum Tiroe, ti sbolomalinojic xchonel choye, xchi'uc c'usiuc no'ox yan sbolomalic ta xchonbeic ti judaetic ta Jerusalén sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale.



**17**Va'i un, xichi laj calbe ya'i ti laj jvul ti banquilaetic jnaclejetic yu'un ti Judae: — ¿Mi ma'uc xa ono'ox mulil ta xava'iic ti vi s'elan ta xapasic ti mu xavaq'uc ta venta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale?

**18**Ti vi s'elan le'e, mu xa yanuc ti jech ono'ox laj spasic ti atos ame'ic laj ech'icuc ta vo'nee. Jech o xal le' une, ti Diose laj slaman talel ta jtojoltic ti ep ta tos vocole, xchi'uc ta stojol ti jteclum li'e. ¿Mi yu'un ta xac'an ava'iic ti x'ech' to ta xasoquesbeic yo'nton ti Dios ta scontrainelic ti Israel ta scoj ti mu xavaq'uc ta venta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale?

**19**Va'i un, ta jech yepal laj cal mantal c'alal ta xa x'och talel ac'ubal sventa xa sc'ac'alil cuxob o'ntonale, yich'uc maquel ti ti'naetic yu'un ti Jerusalem, ti bajaluc o c'alal ta sta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Laj jva'anan xtoc cajtuneltac ta ti'naetic yo' jech ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale mu x'och batel ti icatsiletic yu'unique.

**20**Ti jbolomajeletique xchi'uc ti jchonolajeletic ti c'usitic no'ox ta xchonique, ep ta coj ech' yu'unic ti ac'ubaltic ta spat jteclum Jerusalem.

**21**Ja'uc ti vu'une, ep ti c'usi laj calolanbee. Laj jvulic ya'iic ti mu x'ech' yu'unic ti ac'ubal ta spat ti moque. Mi staoj yav mu xa'ibeic xchiquinale, laj calbe ya'iic ti ta jtiq'uc ya'iic ta chuquel. Mi ja'uc oy xa bu talic ti c'alal sc'ac'alil cuxob o'ntonale une.

**22**Ts'acal to une, laj calbeic ya'iic ti levitaetique, ti spocuc stusuc sbaique, ti baticuc ta chabiel ti ti'naetique yo' jech mu soquesbeic sc'oplal ti cuxob o'ntonale. ¡Xichie: Ch'ul Dios, mu xatic' ta avo'nton ti jech laj spas li'e! ¡C'uxubinun jech c'u cha'al oy sts'iquemal xcuchemal avu'une!

**23**Laj quil xtoc ti yorail taje, oy jlom judaetic yic'ojic jyanlum antsetic ti liquemic talel ta Asdode, ta Amone, xchi'uc ta Moabe.

**24**Ti jlom xnich'nabique, sc'op xa Asdod ta xlo'ilajic xchi'uc sc'opojel jyanlumetic ti mu ja'uc mu xa sna'ic xc'opojic ta sc'op ti judaetique.

**25**Laj jvulilanic ya'iic. Laj jbisic ta cotel chaval. Oy jlom laj jtsac ta majel, laj jnitbe ya'i ta sjolic. Laj jsuj ti yalicuc ta stojol Dios ti mu xic' sbaic xchi'uc jyanlum ti squerem stsebique, mi ja'uc ti stuquic eque. Xi to laj calbeic xtoque:

**26**“¡Ja' jech laj sta smul Salomón ajvalil yu'un ti Israel ma' le' une! Mu'yuc xc'ot jech junuc ajvalil laj ech'uc ta epal muc'tiquil lum ti c'uxubinbil yu'un Dios ti va'anat ta ajvalil yu'un scotel Israele. Ac'o mi jech taje, laj sta smul ta scoj ti jyanlum antsetique.

**27**Le' une, ma'uc ma' ti ts'icbil no'ox ta xc'ot ti x'ech' to xjelav ta xasa' amulic ta stojol Dios ta yiq'uel ti jyanlum antsetique.”

**28**Ti jun ta scotel xnich'nab ti Joiadae, xnich'on ti banquial pale Eliasibe, sni' xtoc ti Sanbalat ti horonitae, jatav loq'uel cu'un ta jtojol.

**29**Xichie: “Ch'ul Dios, vuleso ta avo'nton c'u s'elan laj soques sc'oplal ta paleale, xchi'uc ti trate achapanoj ta stojol ti paleetique xchi'uc ti levitaetique.”



**30**J'ech'el ch'acal c'otic ti jyanlumetic cu'une. Laj jchapan lec stunelic ti paleetique, xchi'uc ti levitaetique, jujunic sq'uelicuc ti yabtelique,

**31**ti sc'ac'al ta xaq'uic ti si'e, xchi'uc ti ta xich' aq'uel ti sba sat ts'unubale. ¡Xichie: Ch'ul Dios, mu xach'ayun ta avo'nton!



## Ester

### Ester 1

#### Ti ve'el uch'ubajel laj xchapan ti ajvalil Asueroe

<sup>1</sup>Ti lo'il a'yej li'e, c'ot ta pasel c'alal tiq'uul ta yabtel ti Asueroe, ti ja' ajvalil yu'unic ti vucub yucvinic (127) ta chop bic'tal lumetique, ti lic ech'el ta slumal Indiae, ti c'ot c'alal to Etiopiae.

<sup>2</sup>Ti jteclum Susae, c'otem ta spasob mantal ta scotol.

<sup>3</sup>Ta yoxibal jabil stic'lej ta ajvalilal une, ti ajvalil Asueroe lic spas q'uin sventa yich'el ta muc' scotol ti yajtuneltaque, xchi'uc ti xchi'iltac ta abtel sventa ti ajvalile, ti banquialal soldado yu'un ti Persia xchi'uc ti Mediae, ti its'inal ajvaliletique, xchi'uc ti banquialaletic yu'un ti jujuchop bic'tal lumetique.

<sup>4</sup>Yu'un c'ajomal no'ox ta xac' ta ilel ti sc'ulejale, ti cuchem yu'un ti ochem ta ajvalilale, ti stuc xa no'ox ti jelavem stsatsal ta j'ech'ele. Jaliy o'lol jabil ti q'aine.

<sup>5</sup>C'alal laj taje, laj to spas yan q'uin ti ajvalil ti jaliy vucub (7) c'ac'al ta yamaq'uul sna bu ts'unul ti nichimetique. Scotolic c'u yepal nacalic ta slumal Susae, ic'bilic ti buch'utic tsots yabtelique, xchi'uc ti buch'utic mu tsotsuc yabtelic yich'ojique.

<sup>6</sup>Ti amaq'ue nichimtasbil lec ta c'upil sba lequiquil saquil poc', xchi'uc ta yax'elan ti xyaxale, ti joc'ajtic ta yax'elan tsajal xela noe, ti xojbil jelavel ta jomolil sat ta plata taq'uine, ti c'otem xchuc sba ta jujun oy ti meltsanbil ta baxtone. Ti peq'uel chotlebaletic laj yaq'ue, naca meltsanbil ta oro, ta plata, ti yich'oj naca c'upil sba pac'bil tonetic ti sts'ayts'un no'ox yutsile, ti jtos o ta baxtone, ti saquil baxtone, xchi'uc ti ic'al baxtone.

<sup>7</sup>Sbisol ti uch'bolal ta xuch'ique, naca meltsanbil ta oro, ti yalel toyol c'u s'elan ti jujun bise. Yepal no'ox ta j'ech'el ti vinoe, jech c'u cha'al loqu'em ayanem ta yo'nton ti ajvalile.

<sup>8</sup>Le' une, ti ajvalile yalobje mantal ti banquialal jtuneletic ta snae, ti mu sujvanic ta uch'bajele, ti st'ujuc stuquic ti c'usi lec ta xa'ic ti buch'utic ic'bilique

<sup>9</sup>Jech ec ti me' ajvalil Vastie lic xchapan ta yaq'uel ve'lil sventa yajniltac ti buch'utic ic'bilic ti oy ta sna ti ajvalil Asueroe.

<sup>10</sup>Ta yucubal xa c'ac'al ti q'aine, xmuyubaj no'ox ta xa'i ti ajvalil ti xjimet xa sjol yu'un ti vinoe. Jech laj stac talel ti Mehumane, ti Biztae, ti Harbonae, ti Bigtae, ti Abagtae, ti Zetare, xchi'uc ti Carcase, vucub viniquetic ti ja' co'ol yo'ntonic xchi'uque.

<sup>11</sup>Laj yalbeic mantal ti yiq'uicuc talel ta stojol ti me' ajvalil Vasti ti c'upiluc sba xchi'uc ti sronail sjole, yo' jech ti jteclume xchi'uc ti buch'utic cajal yabtel yich'ojique, ch'ayaluc c'otuc yo'ntonic yu'un ti xtixet no'ox yutsil ti me' ajvalile, ti c'upil sba ta j'ech'el ti me' ajvalile.

**12**Ti me' ajvalil une mu'yuc laj xch'un iq'uel yu'un ti ajvalil ti tacvan ta iq'uel ta sventa ti viniqetic ti co'ol yo'ntonic xchi'uque. Va'i ti ajvalil une ilin ta j'ech'el, ti sbic' xa sc'ac'al yo'nton xchi'uque.

**13**Jech laj yich'be ye sti' un ti buch'utic xojtiquinic lec ti oy c'usi tsots albil ta sventa taje. Stalelic ti ajvalil ti ta sbainic yu'un ti buch'utic xojtiquinic ti oy c'usi tsots albil ta sventa ti c'usi sc'an pasele.

**14**Ti buch'utic nabalic ta sts'el ta stojol ti ajvalile, ja'ic ti Carsenae, ti Setare, ti Admatae, ti Tarsise, ti Merese, ti Marsenae, xchi'uc ti Memucane, vucub viniqetic cajal yabtelic yich'oj yu'un ti Persia xchi'uc ti Mediae, ti sbainojic ti jbijubtasvanej ti cajal yabtel yich'ojic ta sventa ti ajvalil yu'un ti muc' ta lume.

**15**Xi jac'batic yu'un ti ajvalile: —Ti co'ol ta xal jech c'u cha'al ti oy c'usi tsots albile, ¿c'usi ta nopbel ti me' ajvalil Vasti ti mu'yuc laj xch'un ti laj jta ta iq'uel ta sventa ti cajtuneltaque?

**16**Xi laj yal ti Memucan ta stojol ti ajvalil ta sba ta satic ti c'u yepal svoloj sbaic ti c'otem ta jbijubtasvanej yu'un ti ajvalile: —Ti me' ajvalil Vastie ma'uc no'ox laj stoy sba ta soquesbel yo'nton ti Jcuch abtele, laj stoy sba ta soquesbel yo'ntonic scotol ti j'abteletic yu'une, xchi'uc scotol ti jteclumetic ti bu c'alal smacoj ti ajvalil Asueroe.

**17**Ti c'usi laj spas ti me' ajvalile, ta xlic ya'iic scotol ti antsetique. Ta scoj unbi, mu xaq'uc ta venta liquel ti smalalique, ti xi ta xlic yalique: “Ti ajvalil Asueroe laj sta ta iq'uel ma' ti me' ajvalil Vastie, mu'yuc laj xch'un batel ti iq'uel yu'une.”

**18**Yajnil ti j'abteletic yu'un ti Persia xchi'uc ti Mediae, c'alal ta xa'iic ti va'i laj spas ti me' ajvalile, avi tana le'e, ta xlic svul sbaic xchi'uc ti smalalique. Ta xc'ot ta pasel ti ta xjipvan xtenvanique.

**19**Mi lec ta xa'i ti Jcuch abtel une, xi s'elan licuc sts'iba mantal ti ajvalile, ti bejanbil comuc jmoj xchi'uc ti oy c'usi tsots albil yu'un ti Persia xchi'uc ti Mediae, yo' jech mu xtub ti yipe: “Ti me' ajvalile, j'ech'eluc mu xa xbat sva'an sba ta xchi'inel ti ajvalile.” Ti sbiinoj me' ajvalile, yich'uc yan ants ti buch'u xich'be ti smelole.

**20**Ti mantale, yich'uc aq'uel ta na'el ta scotol ti bu c'alal amacoje, ja' to jech ta xlic yich' ta muc' smalal scotol ti antsetique, ti c'uc no'ox s'elan oyique.

**21**Ti c'u s'elan laj snop ti Memucane, lec laj ya'i ti ajvalile, xchi'uc ti c'u yepal yich'oj yabtelic ta tsoblebal yu'un ti ajvalile. Ja' jech laj spas o ti ajvalile.

**22**Lic stac batel vunetic ta jteclumetic ti bu c'alal smacoje, ti ts'ibabil ta sc'op stuquique, ti xa'iic lec ti jujuchop ti bu nacalique, xchi'uc ti jteclum bu c'alal smacoje, ti ta xich'ic albel ti antsetic ti jch'unej-mantaluc ta stojol ti smalalic ta snaique, xchi'uc ti ich'biluc ta muc' sc'opic ti viniqetic yu'unique.

## Ester 2

### Ta xt'uje ta me' ajvalil ti Estere



- <sup>1</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, lamajem xa yo'nton ti ajvalil Asueroe, vul ta sjol c'u s'elan pasbat yu'un ti Vastie, xchi'uc ti mantal sventa ti laj yich' contrainele.
- <sup>2</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti yajtuneltac ti oyic ta tunel yu'une: —Tsots sc'oplal, sa'batuc talel tojol tsebal antsetic ti c'upil sbaique.
- <sup>3</sup>Sva'ananuc jtunel viniqetic ta scotol bu c'alal smacoj ta sventainel ti ajvalile, ti sbainojuc ta yiq'uel talel scotol ti tsebal antsetic ta sna ti ajvalil ta muc' ta lum Susae, ti bainbil c'oticuc yu'un ti Hegai jun vinic ti co'ol yo'nton xchi'uc ti ajvalile, ti sbainoj ta xchabiel ti antsetique. Sbainojuc c'otuc ti Hegai ta yalel mantal ti yich'ic jaxbel muil poxil sventa sc'upiltasel ti xch'alet no'ox ta q'uelele.
- <sup>4</sup>Ti bu x'ech' to c'upil laj yil tseb ti ajvalile, yich'uc va'anel ta me' ajvalil yo' jech ta xc'ot ta xq'uexol ti Vastie. Ti va'i s'elan taje, lec laj ya'i ti ajvalile. Jech laj yich' pasel un.
- <sup>5</sup>Ta muc' ta lum ti Susae, nacal jun judío vinic sbiinoj Mardoqueo, xnich'on ti Jaire, snitilul ti Simei xchi'uc ti Cise, ta sventa jvoc' snitilultac ti Benjamine.
- <sup>6</sup>Ti Mardoqueo taje, jun ta scotol ti yepal bec'bil loq'uic ta Jerusalén yu'un ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, ti jmoj loq'uic batel xchi'uc ti Jeconías ajvalil yu'un ti Judae.
- <sup>7</sup>Ti Mardoqueoe oy jun snamtal ixlel ti ch'abal xa ti stot sme'e, ti laj sbis jech c'u cha'al ta stseb stuc c'alal chamem xa ti stot sme'e. Ti tseb taje sbiinoj Hadasa, Ester ti yan sbie. C'upil sba ta j'ech'el ta q'uelbel ti sat yelove.
- <sup>8</sup>C'alal vinaj batel mantal ti laj yal ti ajvalile, yepal tojol tsebetic laj yich'ic tsobel batel ta sna ajvalil ti oy ta muc' ta lum Susae, ti bainbil c'otic yu'un Hegai ti sbainoj ta xchabiel ti antsetique. Ta scotol ti tsebetique, capal bat ec ti Estere.
- <sup>9</sup>Ti Hegaie lec laj yil ti tsebe, ti xnijet xchimilet laj yac' sba ta stojole. Ti Hegai une laj yac' ta poxtael ta muil poxil ta sventa xch'alet no'ox yutsil ta q'uelele. Lic yac'be ti lequil ve'liletique. Laj yac'be yajtuneltac vucub mosovil antsetic ti jelavem xtojobic ta scotolic ti oy ta sna ti ajvalile, ti jmoj batic yu'un ta spajeb xa no'ox yutsil na ti c'otem ta sna ti antsetique.
- <sup>10</sup>Ti Estere mu'yuc laj yal bu liquem talel ti sts'unubale, mi ja'uc sc'oplal ti yuts' yalaltaque. Yu'un albatem yu'un ti Mardoqueoe ti mu'yucuc c'uxi xale.
- <sup>11</sup>Ti Mardoqueoe scotol c'ac'al ta x'ech'ilan ta yeloval yamaq'uil na yu'un ti antsetique yo' jech ta sna' mi lec oy ti Estere, xchi'uc c'u s'elan ta xtuc'ulanat.
- <sup>12</sup>Scotol ti tsebetique, lajcheb (12) u sjalil, ta xich'ic poxtael ta sventa ti xch'alet no'ox yutsil ta q'uelele. Ti sliqueb svaquibal (6) yuale, ta xich' jaxbel naca yaceiteal muil nichim ta sjunul ti sbec'talique. Ti vaquib (6) u ta to x'ech' batele, ta xich' ac'bel muil poxiletic xchi'uc jaxbil poxiletic sventa ta stunesic ti tsebetique. Mi tsuts xpoxtael ti c'u sjalil une, ti tsebe, ta jujun tal, xcholet ta x'ech' yac' sbaic ta ilel ta stojol ti ajvalil Asueroe.

**13**Ti c'usi xal yo'ntonic ta slap ya'i loq'uel ti tsebetic ta na ti bu oyic yo' ta xbatic ta sna ti ajvalile, ta x'ac'batic batel.

**14**Ac'ubaltic xa un, ta xbatic ta sna ti ajvalile. Sob ta yoc'omal un, ta sutic talel bu oy snail ti antsetic ti sbainoj ta xchabiel ti Saasgaz jun vinic ti co'ol yo'ntonic xchi'uc ti ajvalil ti sbainoj ta xchabiel sts'acal ajniltac ti ajvalile. Mu'yuc xa ta x'ech' yan velta ta stojol ti ajvalil mi mu'yuc xc'ot ta yo'ntone, ja' xa no'ox ta xich' cha'iq'uel yu'un ti bu junucal ic'ot ta yo'nton ti ajvalile.

**15**Ti Ester une, yantsil nich'on ti Abihaile, sjun-nich'on ti Mardoqueoe, c'alal sta yorail laj yich' iq'uel batel ta stojol ti ajvalile, c'ajomal no'ox laj yich' batel c'u s'elan albil yu'un ti Hegai jun vinic ti co'ol yo'ntonic xchi'uc ti ajvalile, ti sbainoj ta xchabiel ti tsebetique. Staoj xa ti Ester une, ti lec x'ile yu'un scotol ti buch'u tuc'ulanvanique.

**16**Ti Estere, iq'ue batel ta sna ti ajvalile yo' jech ta sva'an sba ta stojol ti ajvalil Asueroe, ta slajunebal (10) u ti sbiinoj Tébet xtoque, ta yucubal (7) xa jabil stic'lej ta ajvalilal.

**17**Ti Asuero une, ic'bil c'ot yo'nton yu'un ti mu bac'niuc x'ic'bun yo'nton yu'un yan ants jech c'u cha'al ti Estere. Yu'ninojbe c'ot yo'nton Asuero ti Ester eque. Laj scajtsanbe ti sc'oplale, ja' mu sta ti yan tsebetic ti ech' ta stojole. Laj yac'be slap ti sronail sjole. C'ot ta me' ajvalil ta sventa xq'uexol ti Vastie.

**18**Ta jech yepal un, lic yac' jun muc' ta ve'el uch'ubajel ti ajvalil sventa ta scajtsanbe sc'oplal ti Estere. Laj staan talel ta iq'uel scotol ti its'inal ajvaliletique, xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele. Lic syales ti patanetic ta stojic ti bic'tal jteclumetique. Epal matanaletic laj xch'ac ti loc' ayan ta yutsil yo'nton ti ajvalil ta yaq'uele.

### **Ti Mardoqueoe laj yil ta xpaybat sc'oplal ti ajvalile**

**19**C'alal sc'ac'alil ta stsobbe sutel ti tsebal antsetic ta snail ti antsetique, chotol ta ochebal ti'na yu'un ajvalil ti Mardoqueoe.

**20**Jech c'u cha'al albil yu'un Mardoqueo ti Estere, mu'yuc laj yal bu ti slumale, mi ja'uc sc'oplal ti yuts' yalale. C'ajomal c'otem ta yo'nton jech c'u cha'al albil yu'un ti Mardoqueo c'alal ventainbil to oxe.

**21**Ti chotol ta ochebal ti'na yu'un ajvalil ti Mardoqueo une, laj ya'i c'u s'elan ta xlo'ilaj ti Bigtan xchi'uc ti Terese, chib j'opisial yajchabivanej ti ajvalil ti sbainojic ta sq'uelel ti ochebal ti'nae. Taje, snopojic xa ta scapemal sjolic ta smilic ya'i ti ajvalil Asueroe.

**22**C'alal laj ya'i ti Mardoqueo ta spay sc'opique, bat xchapbe ya'i ti me' ajvalil Estere, ti bat xchapbe ya'i ajvalil ti c'u s'elan laj ya'i ti Mardoqueoe.

**23**Lic yich' t'unel ti c'op taje. Vinaj ti melel ono'oxe. Loc' mantal ti yich'uc joc'anel ta te' ti chib j'opisialetique. Ta sba ta sat ti ajvalile, laj yich' bejanel ta jpoc vun ti bu ta xich' ts'ibael slo'il ya'yejal ti jteclume.

## **Ester 3**

### **Sc'oplal ti Mardoqueo yu'un ti Amane**

- <sup>1</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, ti ajvalil Asueroe lic yac'be yich' cajal yabtel ti Amán xnich'on ti Hamedatae, snitilul ti Agage, ti c'ot ta banquialal yu'un scotol yaj'abteltac ti ajvalile.
- <sup>2</sup>Scotol ti jtuneletic yu'un ti ajvalil ti oy ta snae, ta snijan squejan sbaic ta stojol ti Amán c'alal ta x'ech'ic ta sts'elique, mi ta xc'otic ta stojolique, yu'un ja' jech yaloj mantal ti ajvalile. Ti Mardoqueoe mu jechuc laj spas.
- <sup>3</sup>Va'i un, yaj'opisialtac ti ajvalile, laj sjac'beic ti Mardoqueoe c'u cha'al mu xc'ot ta pasel yu'un smantal ti ajvalile.
- <sup>4</sup>Jun sc'opic xjac'lajetic xchi'uquic jujun c'ac'al. Co'ol s'elan ma'uc no'ox ta x'albate. Va'i un, bat xchapbeic ya'i ti Amane yo' jech ta xvinaj mi staoj yav jech ta staq'uilan ti Mardoqueoe, yu'un yaloj xa ti ja' jun judio vinique.
- <sup>5</sup>C'alal laj yil ti Amán ti mu'yuc ta snijan squejan sba ta stojol c'alal ta x'ech'e, soquet xa sjol xchi'uc.
- <sup>6</sup>Ti albil xa ya'i bu liquem talel sts'unubal ti Mardoqueoe, laj snop ti mu xloc' venta mi ja' no'ox ta xilbeic svocol ti stuque. Lic sa'olanic smelol c'uxi ta tubbel sc'oplal ti judíoetic ti nacalic bu c'alal smacoj ti Asueroe.

#### **Smantail c'u s'elan ta tubbel sc'oplal ti judioetique**

- <sup>7</sup>Ta sba u yu'un ti jabile, ti u sbiinoj Nisane, ti ja' xlajchebal (12) xa jabil stic'lej ta ajvalil ti Asueroe, lic sq'uelic yorail, ta stojol Amán, ta sventa yo' jech ta sna'ic c'usi c'ac'alil, c'usi ual ta xc'ot ta pasel yu'unic ti c'usi nopbile. Vinaj ti ta xc'ot ta yoxlajunebal (13) c'ac'al yu'un xlajchebal (12) ue, ta yual ti sbiinoj Adare.
- <sup>8</sup>Va'i un, ti Amane xi laj yalbe ti ajvalil Asueroe: —Ta scotol ti jteclumetic c'u yepal smacoj ti Jcuch abtele, oy jun mu jechuc ta spas jech c'u cha'al ta spas ti yane. Yan o ti mantaletic oy yu'une. Mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ti yan jteclumetique. Mu xich' ta muc' c'u s'elan yaloj mantal ti Jcuch abtele. Ch'ayel xal o ti q'uelbil no'ox nacalic ti jteclum bu c'alal smacoj ti Jcuch abtele.
- <sup>9</sup>Le' une, mi lec ta xa'i ti Jcuch abtele, pucuc batel mantal ta yalel ti yich'icuc tsutsesel ta j'ech'ele. Ta xcac' ec lajuneb yuclajunvinic ta mil (330,000) kilo plata ta yoc ta sc'ob ti buch'utic sbainojic ta sq'uelel ti sq'uejleb taq'uin yu'un ti ajvalile.
- <sup>10</sup>Va'i ti ajvalile laj snit loq'uel ti yixtolal sc'obe. Laj yac'be ti Amán ti yajcontra ti judioetique,
- <sup>11</sup>ti xi laj yalbee: —Mu tsotsuc sc'oplal ta xavac' ti platae. Paso ta stojol ti jteclum taje, ti c'usi lec ta xava'ie.
- <sup>12</sup>Ta yoxlajunebal (13) sc'ac'alil ti sliqueb u yu'un ti jabile, laj yich'ic tael ta iq'uel ti jts'ibajometric yu'un ti ajvalile. Lic sts'ibaic ti mantaletic laj yal ti Amane yo' jech ta staquic batel ta stojol ti ajvaliletique, ti jujuchop ti sc'opic ti buyuc no'ox nacalique, xchi'uc ta stojolic ajvaliletic yu'un ti jujun muc'tic lume. Ti mantaletic taje, laj yich' ts'ibael ta jpoc vun ti ta xlo'ilaj ta sc'op stuquic ti jujuchop bu oyique, xchi'uc ti



jteclume, ti yac'oj spirma ta sventa ti ajvalil Asueroe, ti yich'oj seyo ta sventa seyo ti ajvalile.

<sup>13</sup>Ta ora no'ox, laj staquic batel ta sventa ti j'ac'-vunetic ta stojol scotol ti bu c'alal ich'bilic ta ventae. Ti vun taje ta xal ti ta jun no'ox c'ac'ale, ac'o yich' tsutsesel ta j'ech'el scotol ti judioetique, mu'yuc ta alal mi querem to, mi molic xa, mi ololetic, mi antsetic. Ac'o yu'ninbeic scotol ti c'usitic oy yu'unique. Ti sc'ac'alil ti chapanbil taje, ja' ta yoxlajunebal (13) c'ac'al yu'un ti slajchebal (12) ue, ja' ti u ti sbiinoj Adare.

<sup>14</sup>Ti xcha'pocal vun yu'un ti mantal taje, co'ol s'elan c'ot yu'unic ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, yo' jech ta x'ac'bat sna'ic scotol ti buyuc no'ox oyique, xchi'uc ti jteclumetique, yo' jech chapalicuc xa ti jech c'ac'al taje.

<sup>15</sup>Jech ti j'ac'-vunetique loq'uic batel ta spuquel ta sventa smantal ti ajvalile. Ti ts'ibabil mantal taje, lic ta steclumal Susa. Yan ti ajvalile xchi'uc ti Amane, jun yo'nton chotol ta x'uch'obajic. Ja'uc ti jnaclejetic ta Susae mu stac' a'yeluc ta xa'iic yu'un ti va'i s'elan taje.

## Ester 4

### Oyic ta at-o'nton ti judioetic yu'un ti mantale

<sup>1</sup>C'alal laj ya'i Mardoqueo scotol ti va'i s'elan c'ot ta pasele, lic xch'i' ta jatel sc'u', senyail mu x'ech' ta xa'i ti vocole. Lajemic xa c'u'il lic slap. Lic svij tan ta sjol. Lic sjyobta ta xaniel ti jteclum ti x'oc' x'avan yu'un ti vocole.

<sup>2</sup>Ja' jech c'ot c'alal to ochebal ti'na yu'un ti ajvalile. Mu x'aq'ue ochuc batel ti buch'u slapoj jech c'u'il taje.

<sup>3</sup>Ti bu ta xc'ot xtoc ta jujun jteclumetic smantal ti ajvalile, mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic ti judioetic yu'un ti at-o'ntone. Laj yicta yotic ta svinajesel ti x'oc' x'avanic xmal no'ox ti ya'lel satique. Yepalic xpuch'an sbaic ta tanil c'oc' ti lajemal c'u'il slapojique.

### Ti Estere ta sva'an sba ta spaquel ti c'ope

<sup>4</sup>Ti me' mosoviletic ta xtunic ta stojol ti me' ajvalil Estere, xchi'uc ti viniquetic ti c'otem ta yajchabivaneje, laj yalbeic ya'i ti c'usi ta xc'ot ta pasele. Va'i ti me' ajvalile, och ta vul o'nton. Laj stac ech'el c'u'il ta stojol ti Mardoqueo ti sjeltauc ti lajemal c'u'il slapoj. Mu ja'uc c'ot ta yo'nton.

<sup>5</sup>Ti Ester une laj sta ta iq'uel ti Hatac jun j'opisial ti sbainoj ta xchabiel sna ti ajvalile. Laj yalbe mantal ti batuc sq'uel ti Mardoqueoe, ti sjac'beuc c'usi ta xc'ot ta pasele, ti c'u cha'al ti va'i s'elan ta spase.

<sup>6</sup>Ti Hataque bat sc'opon ti Mardoqueo ti oy ta yamaqu'il jteclum ta yeloval sti' sna ti ajvalile.

<sup>7</sup>Ti Mardoqueoe xchapet lic yalbe ya'i ti c'usi ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti epal plata ta xac' ti Amán ta sq'uejobil taqu'in yu'un ti ajvalile, ti ja' xa stojol sjol sbaqu'ilic yo' ta xc'ot ta tsutsesel ti judioetique.



<sup>8</sup>Laj yac'be jlic sloc'ol vun xtoc, mantal ti meltsaj ta Susa sc'oplal ti ta xich'ic tsutsesele, ti yac'beuc ti Estere yo' jech chapal lec ta sni' xchiquin scotol ti c'usi ta xc'ot ta pasele. Laj sc'ubanbe xtoc ti batuc sc'opon ajvalil ti Estere, ti sc'anbeuc vocol ta spacbel sc'oplal ti slumale.

<sup>9</sup>Sut ech'el ti Hataque. Xchapet laj yalbe ya'i Ester ti c'u s'elan laj yal ti Mardoqueoe.

<sup>10</sup>Va'i ti Estere laj xcha'tac batel ti Hataque, ti xiuc yalbe ya'i ti Mardoqueoe:

<sup>11</sup>“Sna'ic lec scotolic ti buch'utic ochemic ta tunel yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti jnaclejetic ti buyuc no'ox sventainoj ti ajvalile, chapanbil ti oy c'usi tsots albile, ti ta xich' milel scotol, ta vinic ta antsetic, mi ta xjelav batel ta o'lol yamaq'uil na ta sq'uelel ajvalil c'alal mu'yuc ic'bile. Ja' no'ox mu xljaj ta milel ti buch'u ta xye'bat ech'el ta stojol ti vaxtonil ti meltsanbil ta oroe, svinajeb ti c'ux to ta o'ntonale. Mu xa yanuc c'otem ta jtojol ec un, yu'un oy xa ta lajuneb xcha'vinic (30) c'ac'al, mu'yuc staojun ta iq'uel ti ajvalile.”

<sup>12</sup>C'alal albat ya'i Mardoqueo ti va'i s'elan stacoj batel a'yej ti Estere,

<sup>13</sup>xi laj yal batel ti c'op ec une: “Mu xanop ti mu'yuc atijel ta c'op ti oyot ta sna ti ajvalil ti judio ants ti ta xacole.

<sup>14</sup>Mi xach'ayet no'ox avi tanae, mi mu'yuc c'usi ta xavale, oy nan bu ta xlic talel spojel scoltaelic ti judíoetic ta yane. Albo xa no'ox ava'i avo'nton ti ta xacham xchi'uc ti yuts' yalal ti atote. ¿Ti lac'ot ta me' ajvalile, yic'al nan ti ja' c'ot ta pasel ta xacoltauncutic ti vi s'elan chapal jc'oplalcutique!”

<sup>15</sup>Va'i ti Estere xi laj stac' batel ti a'yej ta stojol ti Mardoqueoe:

<sup>16</sup>“Batan, ba tsobo scotol ti judíoetic ta Susae, ti yictaicuc yotic ta jventae. Mu'yucuc c'usi stun slajesic oxib c'ac'al xchi'uc oxibuc ac'ubal. Jech ta jpas ec xchi'uc ti cajmosovtaque. Ta ts'acal to un, ta xbat jc'opon ti ajvalile, ac'o mi mu jechuc ta xal ti oy c'usi tsots albile. Mi ta smilicune, ac'o smilicun xch'a.”

<sup>17</sup>Va'i ti Mardoqueo une laj spas scotol ti c'u s'elan chapbat yu'un ti Estere.

## Ester 5

### Ti Estere ta xbat sc'opon ti ajvalile

<sup>1</sup>Ech' xa ox oxib c'ac'al un, ti Estere lic slap sc'u' sventa ti me' ajvalilale. Och batel ta yut na. C'ot sva'an sba ta stuq'uil bu chotol ti ajvalil ta xchotlebe, ta yeloval ti ti'nae.

<sup>2</sup>C'alal laj yil ti ajvalil ti va'al ta amac' ti me' ajvalil Estere, stse'et xa ta stojol laj sye'be ech'el ti xvaxtonil meltsanbil ta oro ta stuq'uil ti bu va'ale. Nopaj ech'el ti Ester ta snupel ti vaxtone.

<sup>3</sup>Xi laj sjac' ti ajvalile: —¿Mi yu'un oy c'usi laj anuptan, me' ajvalil Ester? ¿Mi yu'un c'usi oy ta avo'nton ta xac'an? Le'e, mi ta xac'anbun o'lol jvoc'uc ti c'u yepal jmacoje, ta xcac'bot.

<sup>4</sup>Ti Estere xi laj staq'ue: —Mi lec ta xava'ie, Jcuch abtel, avocoluc, c'otan ta ve'el uch'ubajel ti jchapanoj xa ta aventae, ti ic'o batel xtoc ti Amane.

<sup>5</sup>Ti ajvalil une xi laj yal ti mantale: —Sa'ic talel ta jech yepal ti Amane, ti yich'uc ch'unel jech c'u cha'al oy ta yo'nton ti me' ajvalil Estere. Ti ajvalile xchi'uc ti Amane batic ta ve'el uch'ubajel ti bu xchapanoj xa ti me' ajvalile.

<sup>6</sup>Ti sjalil xyaquet ti ve'el uch'ubajele, ti ajvalile xi laj yalbe ti Estere: —C'انبun ti c'usi oy ta avo'ntone, mi ja'uc ta jaltabot, ac'o mi ta xac'انبun o'loluc ti c'u yepal jmacoje.

<sup>7</sup>Ti Estere xi laj staq'ue: —Xi s'elan ma' ti jtos oy ta co'nton ta jc'ane:

<sup>8</sup>Mi c'ux ta xiya'i ti Jcuch abtele, ti ta spas ta jtojol ti c'usi oy ta co'ntone, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi ta jc'anbee, talanic oc'om ta ve'el ta uch'ubajel xchi'uc ti Amane, ti chapanbil xa cu'un xtoc ti ve'el uch'ubajel ta sventa ti Jcuch abtele. Va'i unbi, ta xlic calbe ya'i ti c'usi ta xisc'انبun ti Jcuch abtele.

### **Ti Amane ta xchapanbe sjoc'anobil ti Mardoqueoe**

<sup>9</sup>C'alal laj yo'nton ta ve'el uch'ubajel ti Amane, mu xa c'usi sna', xmuyubaj xa loc' batel. Ja' no'ox un, toj ilinel c'ot yu'un ti Mardoqueoe, ti laj yil ti oy ta sti' sna ajvalil ti jeche' nijil ta j'ech'ele, ti mu stoy sat ta stojol ti ta x'ech'e.

<sup>10</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc xac' ta ilel ti xti'et sjol ti uni jliquel taje. C'alal c'ot ta sna une, laj sta ta iq'uel ti buch'utic lec xil sba xchi'uque, xchi'uc ti yajnil ti Zeres sbie.

<sup>11</sup>Lic slo'iltabe ya'ic ti yepal no'ox ti sc'ulejale, ti yepal no'ox ti yalab xnich'nabtaque, ti stuc no'ox cajtsanbat sc'oplal yu'un ti ajvalil ta scotol ti yajtuneltaque, ti yaj'opisialtaque, ti cajal yabtel ac'bile, ti mu sta ti yane.

<sup>12</sup>Xi to laj sts'ac batel ti slo'il xtoque: —C'ajomal no'ox jtuc li'iq'ue ta ve'el yu'un ti me' ajvalil Ester ti laj yac' jun ve'el uch'ubajel ta sventa ti ajvalil naxe. Ic'bilun xa xtoc ta ve'el uch'ubajel ti ta xac' oc'om ti me' ajvalile.

<sup>13</sup>Manchuc mi jech un, mu to xlaetuc ta xca'i ti chotol ta sti' sna ajvalil ti Mardoqueo ta xquile.

<sup>14</sup>Va'i ti yajnil une xchi'uc scotol ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, xi laj yalbeique: —Alo mantal ti yich'uc pajel junuc joc'anobbail ti yich'ojuc chib xcha'vinic (22) metro ti snatile. Ti sob oc'ome, c'anbo ti ajvalil ti yich'uc joc'anel ti Mardoqueo ti bu taje. Mi ja'uc xa xvulvun avo'nton jutebuc c'alal ta xabat ta ve'el uch'ubajel xchi'uc ti ajvalile. Xvic'luj to sat laj ya'i ti Amán ti va'i s'elan laj yich' bijubtasele. Laj stac ta smeltsanel ti joc'anobbaile.

## **Ester 6**

### **Tsalvanem c'ot ma' ti Mardoqueoe**



<sup>1</sup>Ti ta yac'ubalil taj une, mu x'och svayel ti ajvalile. Jech laj stac mantal ti ich'batuc talel svunal bu ts'ibabil ti c'usitic c'otem ta pasel ta sjunul ti muc' ta lume, ti avtabatuc ya'ie.

<sup>2</sup>Ti ta jpoc vune, ts'ibabil ya'yejal laj staic c'u s'elan laj svinajes ti Mardoqueo sc'oplal ti Bigtan xchi'uc ti Terese, yajchabivanej j'opisialetic ta sna ti ajvalile, ti snopojic xa spayojbeic sc'oplal ta xaq'uic ta milel ti ajvalil Asueroe.

<sup>3</sup>Va'i un, xi laj sjac' ti ajvalile: —¿C'usi matanal laj yich' ac'bel? ¿Mi laj yich' yich'el ta muc' ti Mardoqueo yu'un ti yabtel taj une? Xi laj stac' ti yajtuneltaque: —Ta j'ech'el ch'abal, mu'yuc c'usi ac'bat.

<sup>4</sup>Naca to jech ta xalic taje, och batel ti Amán ta yamaq'uil sna stuc ti ajvalile, ta sc'anel ti yac'uc ye sti' ti ajvalil ta xich' joc'anel ta te' ti Mardoqueo ti bu xa laj yac' ta pajele. —¿Buch'u ti xva'et ta xanav ta amaq'ue? —xi laj sjac' ti ajvalile.

<sup>5</sup>—Ti Amane —xiic ti yajtuneltaque. —¡Ech'uc talel avu'unic! —xi laj yal ti mantale.

<sup>6</sup>Ti Amane och batel, ti xi jac'bat yu'un ti ajvalile: —¿C'usi sc'an pasel ta stojol ti vinic ti xloc' ta yo'nton ti ajvalil ta xac' ta ich'el ta muq'ue? Xi lic yalbe sba sc'oplal stuc ti Amane: “¿Mi yu'un la oy buch'u yan ta xac' ta ich'el ta muc' ti ajvalile, vu'un ma' taj unbi?”

<sup>7</sup>Va'i un, xi laj staq'ue: —Ta sventa ti vinic taje,

<sup>8</sup>tsots sc'oplal, slapuc talel c'u'il jech c'u cha'al slapoj ti Jcuch abtele, xchi'uc jcot ca' scajleb stuc ti Jcuch abtele, ti slapojuc ech'el ronail jolal sventa ajvalilale.

<sup>9</sup>Ti c'u'ile, xchi'uc ti ca'e, ac'batuc sbain ta yich'el batel junuc ta scotol banquial yajtunel ti ajvalile, ti sbainojuc c'otuc ta slapbel sc'u' ti loc' ayan ta yo'nton ti Jcuch abtel ti buch'u ta xac' ta ich'el ta muq'ue, ti snitoybeuc ech'el sca' ta x'ech' ta yamaq'uil ti jteclum ti xi ta x'avan ech'el ta jba'be yu'une: ‘Jech ta xc'ot ta stojol ti vinic ti buch'u ta x'aq'ue ta ich'el ta muc' yu'un ti ajvalile.’

<sup>10</sup>Va'i ti Amane, xi albat yu'un ti ajvalile: —Some ach'a un cha'e, jopo talel ti c'u'ile. Nito talel ti ca' jech c'u cha'al laj avale. Jechuc xapasbe ta stojol ti judio vinic Mardoqueo ti buch'u xchotet ta ti'na yu'un ti ajvalile. Mi ja'uc stselbuj avu'un jutebuc jech c'u cha'al laj avale.

<sup>11</sup>Laj sjop talel ti c'u'ile. Laj snit talel ca' ti Amane. Laj yac'be slap sc'u' ti Mardoqueoe, ti jba'be snitoybe ech'el sca' ech' ta yamaq'uil ti jteclum ti xi ta x'avan ech'ele: “Jech ta xich' pasbel ti vinic ti xloc' x'ayan ta yo'nton ti ajvalil ta xac' ta ich'el ta muq'ue.”

<sup>12</sup>C'alal tsuts ti xanobal ta ca' une, ti Mardoqueoe sut batel ta chotlej ta sti'na sna ti ajvalile. Ti Amane svoloj xa ta maquel sat, bat ta anil ta sna.

<sup>13</sup>Ti c'u s'elan c'ot ta pasele, laj xchapbe ya'i ti yajnile, xchi'uc scotol ti c'u yepal lec xil sbaic xchi'uque, ti xi albat yu'une: —Ti mi judio vinic ti Mardoqueo ti buch'u laj

xa yac' bic'tajuc ac'oplale, mu xa ono'ox stsal avu'un. C'ajomal no'ox net'bil ta xac'ot yu'un ta j'ech'el.

<sup>14</sup>Mu to ta xla j yo'ntonic ta slo'iltael c'alal c'otic ti yajtunel stuc ti ajvalile, yo' jech ta xiq'uc batel ta anil ti Amán ta ve'el uch'ubajel ti chapabil yu'un ti Estere.

## Ester 7

### Chapaj sc'oplal ta xich' milel ti Amane

<sup>1</sup>Ti ajvalile xchi'uc ti Amane batic ta ve'el uch'ubajel un.

<sup>2</sup>Ti xchibal c'ac'al taj une, ti ajvalil eque xi laj yalbe Ester ti c'alal xyaquet ti ve'el uch'ubajele: —Ti c'usi oy ta avo'nton ta xac'ane, c'anbun un, ta xcac'bot, ac'o mi o'lol jvoc' ti bu c'alal jmacoje, ta xcac'bot.

<sup>3</sup>Ti Estere xi laj staq'ue: —Mi c'uxun ta yo'nton ti Jcuch abtele, mi lec ta xa'i ti c'u s'elan ta xcalbee, jun no'ox ti yatel co'nton ta jc'anbe ti Jcuch abtele. Ta jc'anbot ti xch'ayuc to ti jmul jcolo' ta yaq'uel ti jol jbaquile, ta yaq'uel sjol sbaquil ti jteclumale.

<sup>4</sup>Ti vu'une jech c'u cha'al ti jteclumale, chonbil xa ti jol jbaquilcutic ti j'ech'el ta xquich'cutic tsutsesele. Ti ja'uc no'ox ta xquich'cutic chonel ta mosovile, mu'yuc c'usi ta xcal ti jechuque.

<sup>5</sup>Va'i ti Asuero une xi laj sjaq'ue: —¿Buch'u xa ono'ox taj une? ¿Bu oy ti va'i s'elan snopoje?

<sup>6</sup>Xi laj stac' ti Estere: —¿Ti jcontrainvanej jti'ovale, ti spajebal xa no'ox mu'yuc xch'ulele, ja' ti vinic Amán li'e! C'alal laj ya'i ti Amán taje, toj alubel c'ot ta xi'el ta stojol ti ajvalile, xchi'uc ta stojol ti me' ajvalile.

<sup>7</sup>Xcapet xa sjol va'i loq'uel ti Asuero ta yut na ti bu xyaquet ti ve'el uch'ubajele. Bat ta yamaq'uil na ti bu ts'unbil ti nichime. Ja'uc le' une, c'alal yil ti Amán ti jbel sc'oplal ta x'aq'ue ta milel yu'un ti ajvalile, com ti bu oyic ta sc'anbel vocol ti me' ajvalil Estere, ti mu x'ac'bat stoj ta sjole.

<sup>8</sup>C'alal sut talel ta ts'unubal nichim ti ajvalile, och batel ta yut na ti bu xyaquet ti ve'el uch'ubajele. Laj yil batel ti ja' o patal ech'el ti Amán ta chotlebal ti bu quiquil ti Estere, ti xi tsots c'opoj ti ajvalile: —¿Mi yu'un ta xavilbajin ava'i xtoc ti me' ajvalil ta jba ta jsat li' ta yut jnae? Ti jech loc' ta ye ta sti' ti ajvalil ti va'i s'elan ti c'op taje, ta jech yepal, talic jun chib j'opisialetic ti c'otem ta yajchabivanej ti ajvalile, nax to ti mac xutbeic sat ti Amane.

<sup>9</sup>Ti Harbonae, jun ta scotol ti yajtunel ti ajvalile, xi laj yale: —Ta sna ti Amane, chapal xa yu'un jun joc'anobbail ti yich'oj chib xcha'vinic (22) metro ti stayleje, ti laj yac' ta pajel ta sventa ta sjoc'an ti Mardoqueoe, ti c'alal ja' jun vinic oy c'usi lec laj yalbe ya'i ti Jcuch abtele. Xi laj yal mantal ti ajvalile: —Ba joc'anic ya'i ti bu taj un cha'e.

<sup>10</sup>Ti Amane, bat yich' joc'anel stuc ta joc'anobbail ti bu xchapanoj ox ta sventa ti Mardoqueoe. Xlaet to yo'nton laj ya'i ti ajvalil ti jech c'ot ta pasele.



## Ester 8

### Ti mantal loq'ue sventa spojelic ti judioetique

<sup>1</sup>Ti ta sc'ac'alil no'ox taje, ti ajvalil Asueroe laj sq'uelanbe me' ajvalil Ester sna ti Amane, yajcontra ti judioetique. Tal ta stojol ajvalil ti Mardoqueoe, ta sventa ti laj yal ti Estere, ti snamtal banquil xil sbaic xchi'uc ti Mardoqueoe.

<sup>2</sup>Va'i ti ajvalile laj sloq'ues ti yixtolal c'obal ti laj xcha'ich' sutel ti laj yac'be to ox ti Amane. Laj yac'be yich' ti Mardoqueoe. Ta sventa ti Estere, laj sva'an ta sq'uelel scotol ti c'usitic x'ayan to ox yu'un ti Amane.

<sup>3</sup>Ta jech yepal un, ti Estere bat xcha'c'opon ti ajvalile. Chenel vo' xa sat c'ot snijan sba ta yoc ti ajvalile. Xvocolet xa laj sc'anbe ti yich'uc tuch'bel yip ti c'u s'elan xchapanoj comel ti Amane, ti j'ac'vanej ta vocol mantal ti chapanbil sc'oplalic ti judioetique.

<sup>4</sup>Ti ajvalile laj sye' batel ta stojol Ester ti vaxtonil meltsanbil ta oroe. Ti antse lic sva'an sba ti vechel xa ta stojol

<sup>5</sup>ti xi laj yale: —Ti mi lec ta xa'i ti Jcuch abtele, ti mi ta xch'un ti oy smelol ti c'usi ta jc'anbee, ti oy jtu ta xil ti Jcuch abtele, ti mi ta xa'i ta yo'nton ti c'ux ta xiya'iune, yich'uc ts'ibael junuc mantal ti ta xtuch'be yip ti vunetic ti laj stac batel ti Amane, ti bu ta xalbe sc'oplal ta xich' tsutsesel ti judíoetic ti buyuc no'ox nacajtic ta banomil ti bu c'alal smacoj ti ajvalile.

<sup>6</sup>¿Mi xal xa ono'ox la xana' ta sts'ic cu'un ti vocol ta xc'ot ta stojol ti jteclumale, ti j'ech'el ta xich'ic tsutsesel ti cuts' calaltaque?

<sup>7</sup>Ti ajvalil Asueroe xi laj stac'be ti me' ajvalil Estere, xchi'uc ti Mardoqueo ti judio vinique: —Sna ti Amane, laj xa cac'be ti Estere. Laj yich' joc'anel ta te' ti stuque ta scoj ti ta ox xilbe svocol ta yaq'uel sjol sbaquilic ti judioetique.

<sup>8</sup>Avi tana une, ta xcac' que jti' ti yich'uc ts'ibael ta jventa ti c'usi lec ta xava'i ta sventa spojelic ti judioetique. ¡Ac'beic yich' seyoal ta jseyo jtuc ti vunetic taje!

(Ta jlic vun ti yac'oj spirma ta sbi stuc ti ajvalile, xchi'uc ti ac'bil seyoal ta sventa seyo stuc ti ajvalile, mu stac' tuch'bel yip.)

<sup>9</sup>Ti jts'ibajometric yu'un ti ajvalile, laj yich'ic tael ta iq'uel ta anil. Taj une, ja' o ta oxib xcha'vinic (23) sc'ac'alil yu'un ti yoxibal u ti sbiinoj Sivane, laj yich' ts'ibael scotol ti c'u s'elan loc' ta ye ta sti' ti Mardoqueoe. Laj yich'ic ts'ibael batel ta sventa ti judioetique, ta sventa ti ajvaliletic jujuvoc' stalelic oyic ta bic'tal jteclumetique, xchi'uc ti yan j'abteletic sbainojic ta sventainel ti vucub xcha'vinic (127) ta chop bic'tal lumetic ti lic ech'el ta India banomile, ti c'ot c'alal to Etiopiae. Ts'ibabil ta sc'op stuquic ti c'u s'elan sna' xc'opojic ti jujuchope. Laj yich' ts'ibael xtoc ta sc'op stuquic ti judíoetic ti c'u s'elan sna' xc'opojique.

<sup>10</sup>Ti ta vunetique, yac'anoj ech'el spirma ti ajvalil Asueroe. Ti jech laj yich' ac'anbel ti seyoal ta sventa seyo stuc ti ajvalile, laj yich' taquel batel ta sventa jpuc-vunetic ti xviletic no'ox batel ta ca'etic yu'un ti ajvalile.



<sup>11</sup>Ta sventa ti vunetic taje, albatic ya'ic yu'un ajvalil ti judíoetic ti buyuc no'ox nacalic ta scotol ti jteclumetique, ti svoluc sbaic ta spaquel ti sc'oplalique, ta smileluc, ta stsutseseluc, ta stubbeluc sc'oplalic, ta yu'ninbeluc ti c'usitic oy yu'unic ti jnaclejetic ti chapalic xchi'uc yabtejebic ta stsacvanic ta leto ti mu'yuc syail xc'uxul yo'ntonic ta smilel ti antsetique, ti ololetique.

<sup>12</sup>Albatic xtoc ti junuc no'ox c'ac'ale, c'otuc ta pasel scotol ti bu c'alal smacoj ti ajvalil Asueroe, ta sc'ac'alil ti chapanbil sc'oplal ta oxlajuneb (13) c'ac'al ti xljajchebal (12) u ti sbiinoj Adare.

<sup>13</sup>Sloc'ol ti jlic vune, c'otuc ta oy c'usi tsots albil ti pucuc ech'el ta stojol scotol jnaclejetic ti buyuc no'ox nacalic ta jteclume, ti ta bic'tal lume, ti xchapalicuc ti judíoetic jech c'ac'al ta spacheic sutel ti scontraique.

<sup>14</sup>Ta sventa smantal ti ajvalile, ta anil loq'uic batel ti jpuc-vunetic ti cajalic batel ta ca'etic yu'un ti ajvalile. Laj yich' puquel ec ti mantal ta muc' ta lum Susae.

<sup>15</sup>Ti Mardoqueoe slapoj loc' ech'el lo'in c'u'il sventa ajvalilal ti yax'elan xyaxal xchi'uc saquile, xchi'uc jun muc' ta ronail jolal ti meltsanbil ta oroe, xchi'uc jlic xela mochib c'u' ti yax'elan stsajale. Xmuyubajic lic avanitic scotol ti jnaclejetic ta muc' ta lum Susae.

<sup>16</sup>Ta sventa ti judioetique, scotolic toj sac jamtajel to c'ot ti banomil laj ya'iiique, ti xmuyubajic no'oxe, ti xlaet no'ox ta xa'iiique, ti ich'bilic ta muc' laj ya'iiique.

<sup>17</sup>Ta scotol ti buyuc ti jteclumetique, ti bic'tal lume, c'ot slo'il ya'yejal mantal yu'un ti ajvalile. Mu'yuc xa c'usi x'ech' o ta xa'ic ta muyubajel ti judioetique, xlaet no'ox ta xa'ic. Lic spasic q'uin sventa ve'el uch'ubajel. Ma'uc no'ox taje, yepal jnaclejetic ta jteclum lic snaban sbaic ta stojol ti judíoetic ti mu x'ech' xi'elal ta xa'ic yu'un ti judioetic ti cuch xa yu'unique.

## Ester 9

### Tsalvanic ti judioetique

<sup>1</sup>Ta yoxlajunebal (13) c'ac'al yu'un ti xljajchebal (12) u sbiinoj Adare, ja' sc'ac'alil chapanbil ta xc'ot ta pasel smantal ti ajvalile, sc'ac'alil xtoc ti smalaojic ta stsalatic ti judioetique. Mu jechuc c'ot ta pasel un. Laj stsal scontraic ti judioetique.

<sup>2</sup>Ta scotol bic'tal lumetic ti bu c'alal smacoj ti ajvalil Asueroe, ti bu nacalic ta jteclumetic ti judioetique, laj svol sbaic ta jteclumetic yo' ta stsaquic ta leto ti buch'utic ta x'ilbat ti svocolique. Mi junuc ma' ti oy buch'u xu' xa yu'un ta stsaquel ta c'o'pe. Scotol ti jteclume, batem xch'ulelic ta xi'el.

<sup>3</sup>Scotol ti j'abteletic ta bic'tal lumetique, ti its'inal ajvaliletic ti oy stalelic jujuvoc' oyic ta jujun bic'tal lume, xchi'uc ti buch'utic tsots yabtel ac'bilic yu'un ti ajvalile, stic' xa sba ta spabel sc'oplal ti judíoetic ta scoj xi'elal ti Mardoqueoe.

<sup>4</sup>Yu'un ti Mardoqueoe ja' xa jun vinic cajal yabtel c'otem ta sna ti ajvalile, ti puc xa batel sc'oplal ya'yejal ta scotol ti lumetique, ti jujun c'ac'al ta xich' yip ti yabtele.



<sup>5</sup>Laj smilic ta espada scotol yajcontraic ti judioetique. J'ech'el laj stsutsesic. Laj spasbeic ta stojol ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique.

<sup>6</sup>Ti ta steclumal no'ox Susae, laj smilic vo'ob ciento (500) ta vo' viniquetic.

<sup>7-10</sup>Laj smilic un, ti Parsandatae, ti Dalfone, ti Aspatae, ti Poratae, ti Adalíae, ti Aridatae, ti Parmastae, ti Arisaie, ti Aridaie, xchi'uc ti Vaizatae, slajunvo'al xnich'nab Amán ma' taj une. Ti judioetique mu'yuc laj yu'ninbeic ti c'usi oy yu'unic une.

<sup>11</sup>C'alal laj ya'i ajvalil ti c'u yepal lajic ta milel ta lum Susa ti c'ac'al taje,

<sup>12</sup>xi laj yalbe ya'i ti me' ajvalil Estere: —Ti judioetique laj xa smilic vo'ob ciento (500) ta vo' viniquetic, xchi'uc ti lajunvo' (10) xnich'nab Amán ta steclumal ti Susae. ¿C'u xa ono'ox s'elan laj spasic ta yan bic'tal lumetic ti bu c'alal jmacoje? ¡Alo xa ca'itic c'usi to yan ta xac'an, ta xacac'bot!

<sup>13</sup>Ti Estere xi laj staq'ue: —Ti lecuc laj ya'i ti Jcuch abtele, ac'baticuc eil ti'il ti judíoetic oc'om li' ta Susae, ti ac'o spasic yan velta jech c'u cha'al ti mantal avaloje, xchi'uc ti yich'uc joc'anel ta te' sbec'tal stacopalic ti lajunvo' xnich'nab ti Amane.

<sup>14</sup>Ti ajvalile laj yal mantal ti jechuc c'otuc ta pasele. Ti c'u s'elan loqu'em ta puquel ti mantale, laj yich' albel sc'oplal ta muc' ta lum Susa. Sbec'tal stacopal ti lajunvo' xnich'nab Amane, laj yich'ic joc'anel ta te'.

<sup>15</sup>Ti judíoetic ti nacalic ta muc' ta Susae, lic xcha'tsob sbaic ta xchanlajunebal (14) sc'ac'alil yual ti sbiinoj Adare. Laj to smilic vo'lajunvinic (300) ta vo' viniquetic ti bu taje. Mu'yuc xa laj spicbeic ti c'usitic x'ayan yu'unique.

<sup>16</sup>Ti judíoetic nacalic ta yan jteclumetique laj stsob sbaic ec ta sc'ac'alil oxlajuneb (13) yual ti Adar ono'oxe, ta spojel sbaic ta spaquel ti sc'oplalique, ta stsutsesel ti yajcontraique. Laj smilic vo'lajuneb xchanvinic mil (75,000) ta vo' ti yajcontraique. Mu'yuc laj spicbeic jutebuc ti c'usitic x'ayan yu'unique.

<sup>17</sup>Taj une, ta sc'ac'alil xchanlajunebal (14) ti ue, lic xcux yo'ntonic un. Xmuyubajic lic spasic q'uin xchi'uc ve'ic uch'ubajic.

<sup>18</sup>Yan ti judíoetic nacalic ta lum Susae, vololic o ta sc'ac'alil yoxlajunebal (13) xchi'uc ta xchanlajunebal (14) sc'ac'alil yu'un ti ue. Jech lic xcux yo'ntonic ta yo'lajunebal (15) sc'ac'alil. Xmuyubajic lic spasic q'uin xchi'uc ve'ic uch'ubajic.

<sup>19</sup>Ti judíoetic ti nacalic ta jteclum xchi'uc ti ta bic'tal lumetic ti mu'yuc bajal ta moque, laj spasic q'uin ve'el uch'ubajel ta xchanlajunebal (14) sc'ac'alil u ti sbiinoj Adare. Xmuyubaj no'ox ech' yu'unic ti q'uin laj spasiq'ue, ti laj sq'uelanbe sbaic matanal ta jujun tale.

### Ti q'uin Purime

<sup>20</sup>Ti Mardoqueoe laj sbejan ta vun ti va'i s'elan xlaj c'otanic ta pasele. Laj stacanan batel vumatic ta stojol ti judíoetic ti buyuc no'ox nacalic ta jujun lum smacoj ti Asueroe, mi nopol no'ox, mi nom to.



- <sup>21</sup>Laj yalbe batel ti jujunuc jabil spasicuc q'uin ta sc'ac'alil xchanlajunebal (14) xchi'uc ta sc'ac'alil yo'lajunebal (15) ti u sbiinoj Adare.
- <sup>22</sup>Yu'un ja' o jech sc'ac'alil laj stsutsesic yajcontra ti judioetique, ti ja' o yual lic joybijuc ta muyubajel, ta q'uin, ti c'alal x'oc' x'avanic yu'un ti at-o'ntone. Tsots sc'oplal, muyubajicuc spasicuc ve'el uch'ubajel, ta yac'abel sbaic matanal ta jujun tal, ti yac'beicuc limoxna ti buch'u abol sbaic ti c'ac'al taje.
- <sup>23</sup>Na'bil o com yu'un ti judíoetic ti va'i s'elan laj c'otuc ta pasele, xchi'uc ti c'u s'elan laj sbejan comel ta vun ti Mardoqueoe.
- <sup>24</sup>Yu'un ti Amán yajcontra scotol ti judioetique, laj snop ta stsutses ta j'ech'el ti laj sq'uel ta orail ta smilele, ti j'ech'el ta stsutsese.
- <sup>25</sup>Le' une, c'alal bat ta stojol ajvalil ti Estere, ti ajvalile laj yal jun mantal ti yich'ic ts'ibael ta vun scotol ti c'u s'elan chopol ta spas ti Amán ta stojol ti judioetique, ti cajaluc c'otuc ta sba stuc xchi'uc ti xnich'nabe.
- <sup>26</sup>Jech o xal ti sc'ac'alil taje, laj yac'beic sbiin Purim, yu'un Pur xi no'ox ma' ti jbel no'ox albile, q'uel orail ta xal ta sc'op ti stuquique. Jech c'u cha'al ti buch'u laj yilique, xchi'uc ti laj ya'i ta sni' ta xchiquinique, ti buch'u laj yilic ta sba ta satic ti c'u s'elan c'ot ta pasele, na'bil c'ot yu'unic un cha'e ti c'u s'elan laj sbejan ta vun ti Mardoqueoe.
- <sup>27</sup>Ti judíoetic une, xi s'elan na'bil c'ot yu'unic xchi'uc ti snitululique, xchi'uc scotol ti buch'utic laj sco'oltas yo'ntonic xchi'uc ti judioetique: Mu stselbuj yu'unic jujun jabil ta spasel q'uin chib c'ac'al co'ol s'elan albil ti sc'oplale, ti mu syanjiesic c'u s'elan laj yich'ic chanubtasele,
- <sup>28</sup>ti vulesbiluc ta o'ntonal ti jech c'ac'al taje, ti spasicuc no'ox q'uin ti alab nich'nabiletic ta x'ech'ique, ti jujuhop totil me'iletique, ti ta bic'tal jteclumetique, ti ta muc' ta lumetique, ti mu xch'ay sc'oplal yu'unic ti judioetic xchi'uc ti snitululic ta x'ech'ique.
- <sup>29</sup>Ti me' ajvalil Ester yantsil nich'on ti Abihaile, xchi'uc ti Mardoqueo ti jun judio vinique, lic yabtelan ta sts'ibael vun ta sventa sc'oplal ti q'uin Purime, ti ta svinajesbe sc'oplal ti sliqueb q'uine.
- <sup>30</sup>Laj stac batel ta stojol scotol judíoetic ti oy ta vucub yucvinic (127) ta jchop muc' ta lum smacoj ti Asueroe. Ta yutsilal o'ntonal ti jamal lec ti eil ti'ile,
- <sup>31</sup>laj yal mantal ti yich'uc pasel sq'uinal Purim ti sc'ac'alil albil sc'oplale, jech c'u cha'al laj yal mantal ti Mardoqueoe, xchi'uc ti me' ajvalil Estere, ta sventa ti stuque xchi'uc ti snitululique. Laj stacbeic ta alel xtoc sc'oplal yan mantaletic sventa ti comtsanej vaje, xchi'uc ti oq'uel avanele.
- <sup>32</sup>Vinaj sc'oplal c'u s'elan laj yal mantal ti Estere, ti tsots sc'oplal mu stselbuj ta spasel ti q'uin Purime. Scotol ti va'i s'elan taje, laj yich' bejanel ta jpoc vun.

## Ester 10

### Slequil c'optael ti Mardoqueoe, xchi'uc stsutseb sc'oplal ti lo'il a'yeje





<sup>1</sup>Ti ajvalil Asueroe lic suj ta stojel patan ti jujun jteclumetique, xchi'uc ti joyobtabil ta nab ti bu oyique.

<sup>2</sup>Scotol ti yip yabtel laj spas ti ajvalile, jech c'u cha'al sc'oplal ti laj yac'be yich' tsots yabtel ti Mardoqueoe, ts'ibabil com ta jpoc vun ti bu ta xich' ts'ibael ti c'usitic ta xc'ot ta pasel yu'un ti ajvaliletic yu'un ti Media xchi'uc ti Persiae.

<sup>3</sup>Yu'un ti Mardoqueo ti jun judio vinique, ac'bil yabtel ti c'otem ta its'inal yu'un ti ajvalile. Cajal c'otem ta stojol scotol ti judioetique. Lec x'ile yu'un scotol ti svinquileltaque. Laj sva'an sba ta sa'bel slequilal ti steclumale. Laj spas tsatsal ta sa'bel yutsil slequilal ti svinquileltaque.



## Job

### Job 1

#### Ti Diose ta xac' ye sti' ti c'otuc ta me'un mu'nat ti Jobe

<sup>1</sup>Ti ta yosilal jteclum Uze, nacal jun vinic ti sbiinoj Jobe, ti lec stuc'ulanoj sbae. Lec ti xcuxlejale. Jun lequil yajtunel Dios ti xchabioj sbae, ti mu'yuc buch'u oy c'usi chopol ta spasbee.

<sup>2</sup>Oy vucub (7) squerem nich'nab, xchi'uc oxib (3) stsebetic ti Job taje.

<sup>3</sup>C'otem ta yajval vucmil (7,000) ta cot chij, oxmil (3,000) ta cot camello, vo'ob ciento (500) ta cot jchabajom vacax, xchi'uc vo'ob ciento (500) ta cot me' burroetic. Yepal no'ox smosovtac xtoc. Spajeb banquialal jc'ulej vinic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>4</sup>Xnich'nabtac ti Jobe, stalelic xvoletic ta ve'el uch'ubajel ta stsob sbaic ta snaic ta jujun, ti ta xiq'uic ta ve'el ec ti oxib antsetic xchi'ilic ta voq'uele.

<sup>5</sup>C'alal ta stsuts ti ve'el uch'ubajel c'u sjalile, ta stsob xnich'nab ti Jobe. Sob xa ta xlic ta sva'an sba ta yaq'uel chic'bil matanal ta sventa ti jujunic yo' ta smese stuseic yu'un ti smulique. Jech stalel ta spas ti Jobe, ti ta snopilan ti oy bu xu' laj sta smul ti xnich'nab ta scoj ti mi oy bu ta yut yo'ntonic laj sbisic ta cotel chaval ti Diose.

<sup>6</sup>Oy jun c'ac'al, sta yorail ta sva'an sbaic ta stojol Dios ti jtuneletic ti oyic ta vinajele. C'ot ec ti jt'ic'-mulil ánjel ta stojolique.

<sup>7</sup>Xi jac'bat yu'un ti Diose: —¿Bu lalic talel le' ec une? Xi laj stac' ti jt'ic'-mulile: —Xiyal ximuy no'ox ta xaniel ti banomil ta jujujote.

<sup>8</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: —¿Mi mu atuc'ulanojuc lec ti cajtunel Jobe? Mu'yuc xa yan jech ta banomil, ti yutsil yo'nton ta xac' sba ta tunel ta jtojole, ti xchabioj sba ta spasel ti c'usi oy yutsile, ti stuc'ulanoj sba leque, ti mu'yuc buch'u oy c'usi chopol ta spasbee.

<sup>9</sup>Le' une, xi laj stac' ti jt'ic'-mulile: —Mu ta jeche'uc no'ox ti spajeb yutsil yo'nton ta xac' sba ta tunel ta atojole.

<sup>10</sup>Yu'un ti vo'ote mu xavac' ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta stojole, mi ja'uc ti yalab xnich'nabe, mi ja'uc jset'uc ti c'usitic oy yu'une. Ava'anoj aba ta stojol ti c'usi ta spase, ti spajeb xa no'ox jun vinic yepal sc'ulejal ta sventa xchon sbolom ta sjunul ti muc' ta lume.

<sup>11</sup>Ja'uc ti le' une, pojbo avil scotol ti c'usi oy yu'une. Ta aba ta asat, ta xavil ta sbisot ta cotel chaval.

<sup>12</sup>Ti Diose xi laj stac'be ti jt'ic'-mulile: —Lec oy un cha'e, ba paso avil ta stojol scotol ti c'usitic x'ayan yu'un ti Jobe, ti mu'yucuc c'usi chopol xapasbe ti stuque. Ti jt'ic'-mulil une loc' batel ta stojol ti Diose.

<sup>13</sup>Le' une, squerem stseb ti Jobe, oy jun c'ac'al, ta spasic q'uin ti tsobolic ta ve'el uch'ubajel ta sna ti sbanquillique.

<sup>14</sup>C'ot jun vinic ta sna ti Jobe, ti xi yich'oj c'otel ti lo'il a'yeje: —Yacaluncutic ta sloquel banomil ta osiltic xchi'uc ti vacaxetique, xchi'uc nopol xlamet ta xve' ti me' burroetic xtoque.

<sup>15</sup>Ta jech to yepal, vulic ta loq'uel ti sabeoetique. Laj yelc'anic batel ti chon bolometique. Laj smilic ta cuchilu ti viniquetique. Jtuc xa no'ox cuch cu'un jatobal yo' tal calbot ava'ie.

<sup>16</sup>Mu to ta stsuts lec slo'il ya'yej ti vinic taje, c'alal c'ot yan vinic ti xi laj yale: —Xc'avluj no'ox vulel ánjel ti toj lajel c'ot yu'un ti jq'uel-chijetique, xchi'uc ti chijetique. Jtuc xa no'ox cuch cu'un jatobal yo' tal calbot ava'ie.

<sup>17</sup>Mu to ta stsuts lec slo'il ya'yej ti vinic taje, c'alal c'ot yan ta yoxibal xa ti xi laj yale: —Oxvoc' to caldeoetic vulic ta loq'uel ti laj stsacuncutic ta majele. Laj yelc'anic batel ti camelloetique. Laj smilic ta cuchilu ti viniquetique. Jtuc xa no'ox cuch cu'un jatobal yo' tal calbot ava'ie.

<sup>18</sup>Mu to ta stsuts lec slo'il ya'yej ti vinic taje, c'alal c'ot to yan ti xi laj yale: —Ti aquerem atsebtaque tsobolic ta ve'el uch'ubajel ta sna ti abanquillal nich'one,

<sup>19</sup>ta jech to yepal, xjomet talel tsots ic' ti lic talel ta sbajtical banomil ti laj svuq'uilan ta voq'uel xchanjotal spac'obal ti nae, ti jin yalel ta sba ti anich'nabe, lajic scotolic. Jtuc xa no'ox mu'yuc xicham yo' tal cal ava'i une.

<sup>20</sup>Ti Job une lic va'iuc. Xtuch'et yo'nton laj ya'i. Mu'yuc xa c'usi x'ech' o ta xa'i ti lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e. Laj xch'ul loq'uel ti tsotsil sjole ti snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtique.

<sup>21</sup>Va'i un, xi lic yalbe sbae: —T'anal livoc' ti livul ta banomile. T'anal ta xipalch'uj batel yo' ta xquicta comel ti banomile. Dios laj yac'bun scotol ti c'usi laj jtae. Dios ta spojbnun sutel xtoc. ¡Lequil c'optabiluc ta j'ech'el ti Diose!

<sup>22</sup>Ti jech c'ot ta stojol scotol ti Job une, va'i un, mu'yuc laj sa' smul. Mi ja'uc oy c'usi chopol jbeluc laj yal ta stojol ti Diose.

## Job 2

<sup>1</sup>C'alal sta sc'ac'alil ta sva'an sbaic ti yajtuneltac Dios ti oy ta vinajele, c'ot ec ti jtíc'-mulil ánjele.

<sup>2</sup>Xi jac'bat yu'un ti Diose: —¿Bu lalic talel le' ec une? Ti jtíc'-mulile xi laj staq'ue: —Xijipet ta xaniel ti banomil ta jujujote.

<sup>3</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: —¿Mi mu c'otemuc ta asat ti cajtunel Jobe? Mu'yuc xa yan jech ti ta banomil ti yutsil yo'nton ta xac' sba ta tunel ta jtojole, ti xchabioj sba ta spasel ti c'usi oy yutsile, ti stuc'ulanoj sbae, ti mu'yuc buch'u oy c'usi chopol ta



spasbee. Ac'o mi chac'an chajip ta lum ti jech'e' muts'ul sba sat ta yac'bel svocol ti c'alal mu'yuc c'usi spasoje, j'ech'el stsinanoj yo'nton ta jtojol.

<sup>4</sup>Ja'uc le' une, ti jtic'-mulile xi laj stac'be ti Diose: —C'alal mu'yuc to ta xich' tijbel ta c'op jutebuc ti sbec'tal stacopale, scotol x'ech' xjelav no'ox ta xa'i. Ti vinique, xu' to yu'un ti smeyoj yoc sc'ob ta xcom yo' mu xtub ti sc'oplale.

<sup>5</sup>Yaleso avil avoc ac'ob ta stojol. Ta xavil ta xlic sbisot ta cotal chaval.

<sup>6</sup>Ti Diose xi laj stac'be ti jtic'-mulile: —Pasbo avil un cha'e ti c'usi lec ta xava'i ta stojole, ja' no'ox un, ma'uc aventainojbe ti xcuxlejale.

<sup>7</sup>Ti jtic'-mulil une loc' ech'el ta stojol ti Diose. Laj stacbe talem jun chamel ta sbec'tal ti Job ti ech'em chopol ta jmeque. Bolol no'ox liquel ta sjunul sbec'tal ti lic ta yoc ti c'ot ta sjole.

<sup>8</sup>Va'i ti Job une bat xchotan sba ti bu busul ti c'a'epe. Laj stam sjepelul bin yo' ta sjot' sba.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, xi albat yu'un ti yajnile: —¿Buch'uot xa no'ox avaloj ti avac'ojbe to yipal ta yaqu'el iluc ti yutsil slequil avo'ntone? Lic biso no'ox xcha' ta cotal chaval ti Diose, chaman xa.

<sup>10</sup>Ti Jobe xi tac'ave: —Ants, ts'ijlan jutucuc ca'itic ti va'i s'elan abolil ta yalilanele. Mi xye'et jc'obtic ta stsaquel ti c'usi lec ta xac' talem ti Diose, ¿c'u cha'al mu jch'amtic ti c'usi chopol ta xvul ta jtojoltic yu'une? Manchuc mi jech un, va'i un, ti Jobe mi juteb oy c'usi chopol loc' ta ye yo' ta sta smul.

#### **Ti buch'utic lec xil sbaic xchi'uc ti Jobe, ta xbat svu'lanic**

<sup>11</sup>Va'i ec un, ti Jobe xi s'elan oy oxib buch'u lec xil sbaic xchi'uque: Ti Elifaz liquem talem ta yosilal Temane. Ti Bildad liquem talem ta yosilal Súahe. Ti Sofar liquem talem ta yosilal Naamate. C'alal laj ya'iic scotol ti mu alabajuc vocol c'otem ta stojol ti Jobe, laj stam batel sbeic ta spatbel yo'nton, ta sq'uelel xchabiel yu'un ti svocole.

<sup>12</sup>Xi to snatil laj staic ta ilel ti Jobe. Ti laj to yojtiquinic jutuc ti ja'e, x'oc' x'avanic xa liquel. Mu x'ech' ta xa'i ti svocolic lic xch'i' ta jatel ti sc'u'ique. Lic svajic pucuc ta sjolic.

<sup>13</sup>Ts'acal to un, jmoj lic chotiicuc xchi'uquic ta lumtic, ti jalijic vucub c'ac'al vucub ac'ubal ti bu taje, ti mu jbel oy c'usi loc' ta yeique. Laj yilic ti spajebal xa no'ox vocol c'otem ta stojol ti Jobe.

### **Job 3**

#### **Ti Jobe ta xme'inal oc' yu'un ti tsots vocole**

<sup>1</sup>Ta jech yepal un, ti Jobe xvulvun liquel ta sbisel ta cotal chaval ti sc'ac'alil ti voc' talele.

<sup>2</sup>Xi tsots laj yal une:



- <sup>3</sup>Mu'yuc c'usi jmaquibe ta j'ech'el ti ac'ubal c'alal linabi ta olole. Mu'yuc c'usi jmaquibe ta j'ech'el ti c'ac'al c'alal livoq'ue.
- <sup>4</sup>Toj lec ti ja'uc o joybijemuc ta ic'al osil ti c'ac'al taje, ti manchucuc sacub talel osil banomile, ti sq'ueluc no'ox ti Diose.
- <sup>5</sup>Toj lec ti ja'uc o ic'unebuc ta jun pimil queovale, ti volibiluc ta jun ic'lumal toque, ti ja'uc o macal sat c'ac'al ti jun xi'elal ta xaq'ue.
- <sup>6</sup>Toj lec la jechuc ti ja'uc o mu'yuc c'usi xvinaj ta yic'ubel ti ac'ubal taje, ti mu'yucuc xchapluj yual, sc'ac'alil, sjabilal ti c'ac'al taje.
- <sup>7</sup>Toj lec ti ma'ucuc yorail nabi ti ac'ubal taje, ti mu'yucuc xvinaj ti xmuyubajic ta avanele.
- <sup>8</sup>Toj lec ti ja'uc o biseuc ta cotel chaval yu'un ti j'ac'-chamel ti oy stsatsalic ta stsalel ti Leviatane.
- <sup>9</sup>Toj lec ti mu'yucuc xchijlajan vulel ti c'usitic ta xjobin yu'un ti sob ic'luman taje, ti mu'yucuc vuluc ta loq'uel ti xmuyubajic batem yo'ntonic ta smalael ta yilel ti osile, ti manchuc smatsmun jsat ta sq'uel ti saquilal osile.
- <sup>10</sup>Biseuc ta cotel chaval ti ac'ubal ti ja' o livul ta voq'uele, mi ja'uc ta xquil ta jba ta jsat ti vi s'elan ti vocolajele.
- <sup>11</sup>¿C'u no'ox cha'al mu licham ta xch'ut ti jme'e, mi ja' o ti c'alal livul ta bajele?
- <sup>12</sup>¿C'u cha'al ja' o oy buch'u quejel laj stamun, xchi'uc ti oy buch'u laj sts'itesun yu'un ti xchu'e?
- <sup>13</sup>Ti chamcun ono'ox va'i taje, jun xa co'nton telelun, mu'yuc c'usi jna' ta jcux ti jechuque,
- <sup>14</sup>jmoj xchi'uc ti ajvaliletique, ti jbijubtasvanejetique, ti stuc busul com ti c'usitic muc'tic laj sva'anique.
- <sup>15</sup>Mi mo'oje, jmoj xa oyun xchi'uc ti its'inal ajvaliletic ti laj snojesic ta oro ta plata ti snaique.
- <sup>16</sup>¿C'u ono'ox cha'al mu jechuc laj smuquicun jech c'u cha'al ti yalemal olole, mi mo'oje, jech c'u cha'al ti olol ti chamem ta xvoq'ue?
- <sup>17</sup>Ti ta muquinale, stsutseb vul o'nton yu'unic ti buch'u mu'yuc xch'ulelique, c'ot xa ta xcuxobil yo'nton ti buch'u lubtsajemic xae.
- <sup>18</sup>Mu'yuc xa c'usi sna'ic ti jchuqueletic ma' ti bu taje, ta xlaj sc'oplal ta xchiquintael ti xjajet no'ox ta xjajantavan ti jq'uel-abtele.
- <sup>19</sup>Yalel toyol vololic ti bu taje; laj xa sc'oplal ti pasbil ta mantal yu'un yajval ti mosovile.

<sup>20</sup>Ti Diose, ¿c'u cha'al ya'yel ta xac'be sq'uel saquil osil ti buch'u ta xlic yich' ti svocole? ¿C'u cha'al ya'yel ta xch'i xc'opoj yu'un ti buch'u ta xlic oc' avanuc yu'un ti svocole?

<sup>21</sup>Ti buch'u ta xcham ya'ie mu xvul ta stojol ti lajele, ac'o mi batem yo'nton stael ya'i jech c'u cha'al ti c'usi toyol stojol nac'ale.

<sup>22</sup>Xmuyubaj ti vinic taje c'alal mi c'ot sc'ac'alil palch'uj ech'ele.

<sup>23</sup>Ma'sat ta x'aq'ue xanavuc yu'un ti Diose, macbil ta be ta jujujot.

<sup>24</sup>Jve'elinoj c'ot ti xi'ijet yu'un ti vocole; ca'alinoj c'ot ti xi'ayet ta oq'uel yu'un ti yipal xc'uxule.

<sup>25</sup>Scotol ti c'usi ta xbat jch'ulel yu'un ti xi'elale, tenel c'ot ta jba.

<sup>26</sup>Mu jta ti cux o'ntonale, mi ja'uc x'ech' ti vulvunele, mi ja'uc jta ti mu'yuc c'usi jna'e, c'ajomal no'ox oy ta jtojol ti mu'yuc jchi'uc jch'ulel ta xca'ie.

## Job 4

### Ti sliquebal lo'il yu'unique

(Caps 4—14)

*Va'i un, xi laj stac' sutel c'op ti Elifaze:*

<sup>1-2</sup>J'ech'el mu nan lecuc ta xava'i ti oy buch'u ta sc'oPONote, Job, ta j'ech'el mu stac' ti ts'ijil ta xicome.

<sup>3</sup>Ep buch'u laj achanubtas, laj atsatsubtasbe yo'nton ti buch'utic lubtsajemique.

<sup>4</sup>Laj avac'be yip yo'nton ta stamel sba ti buch'u mu'yuc c'usi xut sbae; laj stam sba liquel avu'un ti buch'u yalem xa ta lume.

<sup>5</sup>¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ta xlaj yipal avu'un, ta stsic' avo'nton yu'un c'alal oyot ta vocol une?

<sup>6</sup>Jun lequil yajtunelot Dios ti tuc' snopbenal avu'une; ¿c'u cha'al ya'yel un cha'e, mu staojuc yav atsinanoj avo'nton ta j'ech'el?

<sup>7</sup>Nopo ava'i lec, mi oy buch'u xana' ta jech yepal ta xich' tsutsesel c'alal ch'abal smule.

<sup>8</sup>Quilojan ma' ti buch'utic yabtelineojic ti milvaneje, xchi'uc ti c'usitic mu'yuc xch'ulel ta spasilane, jech ta staic liquel jech c'u cha'al loc' ta sa'el yu'unique.

<sup>9</sup>Ta x'ilbat svocol ta sventa sc'ac'al yo'nton ti Diose, ti ta stsutsesatic ta j'ech'ele.

<sup>10</sup>Ac'o mi xloquet no'ox snuq'uic ta il jech c'u cha'al ti leónetique, toj ts'ijiel ta xc'ot c'alal ta sc'asbat stanal yeic yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>Ta xchamic jech c'u cha'al ti leónetic ti mu xa sta ta sa'el ti sve'elique, ti tan puc ta xbat ti xnich'nabe.

<sup>12</sup>Vul lo'il a'yej ta jtojol ti jutuc xvinaj ta chiquintaele, ti naca scoscun ti c'oPE.

<sup>13</sup>Ta ac'ubaltic, c'alal lamal ta vayel ti viniquetique, toj xi'bal sba ti laj quil ta jvaiche.





- 14**Laj yu'ninun ta j'ech'el ti xi'elale; linic yu'un junul ta j'ech'el.
- 15**Xvuch'lij talel ic' ta jsat, ti tsavluj c'ot sjunul ti jbec'tal yu'une.
- 16**Oy buch'u xva'et laj quil ti xnac'nun ti squeovale, mu'yuc laj quil c'u s'elan ti sate. Sts'ijlajan com scotol, ta jech yepal, laj ca'i sc'opojel ti xi laj yale:
- 17**“¿Mi oy la buch'u xu' yu'un lec tuc' stac' spas sba ta stojol Dios? ¿Mi x'ech' to slequilal oy ta stojol ti Buch'u ac'bun xch'ulele?”
- 18**Mi ja'uc ti yajtuneltac oy ta vinajel ti staojic ti mu'yuc c'usi xal yo'nton ti Dios yu'unique. Ti Diose, c'alal ta yaj'ánjeltac ta stabe ti mu lecuc ta xbat yu'unique.
- 19**Ja'uc xa la ti vinic jujutij ta j'ech'el une, ti co'ol s'elan jbej na pac'bil ta ach'el ti va'al ta pucuque, ti xu' xpuch'e ta teq'uel jech c'u cha'al ti sjoch'ale!
- 20**Ta sacubel osil, mi ta smalil c'ac'al, tub xi sc'oplal; sbatel osil, cham o, ch'ay o sc'oplal ta o'ntonal.
- 21**Ta xc'ot ta tsutsel xcuxlejal jech c'u cha'al jbej sat no ti ta xich' tuch'ele; mu'yuc laj sta o ti sbijil xcham xlaje.”

## Job 5

- 1**Avanan ca'itic un, Job, jq'ueltic quic buch'u ta xastac'bot talel. ¿Bu jtosucal ánjelal ta xac'anbe ti pojel ta stojole?
- 2**Ti buch'u sq'ueloj xa sba ta xlaj yu'un ti vul o'ntone, ta sbolibel xa stuc ta xac' sba ta lum ach'el xchi'uc.
- 3**Quiloj ta jech yepal ti c'usiticuc ta xlic ayanuc yu'un ti buch'u pimuneb ta j'ech'ele, ta xc'ot ta pasel ti ta jliquel no'ox mesel ta xcom ti snae.
- 4**Mu'yuc buch'u stic' sba ta scoltael ti yalab xnich'nabe; mu x'aqueic ta venta yu'un ti jchapanvanejetic ta chapanobbaile, mu'yuc buch'u ta stic' sba ta spachel ti sc'oplalique.
- 5**Ti ts'unubaletic yu'une, ta stsutsesbat ta ve'bel yu'un ti buch'utic oyic ta vi'nale, ti xvoletic ta stsobbel talel ti oy ta c'al ch'ixtique, ti sc'ulejalique, it'ix ta x'a'yiatric yu'un ti buch'utic ta xa'iic taqui ti'ile.
- 6**Ti vocole, mu ta jeche'uc no'ox ta xvul ta bajel li' ta banomile; ti c'usi mu lecuc ta q'uelele, mu ta jeche'uc no'ox ta xtal ta banomil, yu'un xi s'elane:
- 7**ta xac'be sba stuc svocol ti vinique jech c'u cha'al ti c'oc' ti xvilte vilte no'ox loq'uel ti xniche.
- 8**Ti vu'cunuc c'otem ta jtojol jech c'u cha'al le'e, ta jsutes jba, ta jnaban jba ta stojol ti Diose, ta xcac'be ta yoc ta sc'ob c'u cha'al ti jvocale.
- 9**Yepal no'ox ta spas ti c'usi muc'tic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti mu'yuc buch'u xa'ibe smelol ti c'usi ta spase.
- 10**Ta xac' yaluc talel vo' ta banomil, ti ta smalta ti osil banomile.

- <sup>11</sup>Ta stoybe sc'oplal ti buch'u biq'uit ta xac' sbae; ta stsinanbe lec yo'nton ti buch'u oy ta vocole.
- <sup>12</sup>Ti buch'u sna' c'usi xut sbae ta slilinbe yabtel, mu xa xc'ot ta pasel yu'un un.
- <sup>13</sup>Ta syac ta tsaquel stuc ti buch'utic sna' c'usi xut sbae, ti xi s'elan ta xch'aybe yabtel c'u s'elan snopoj ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae:
- <sup>14</sup>sac jaman lec ti osil banomile, ta chav-chav picbil ta xanavic batel, ti volibilic ta jun ic'al osil co'ol s'elan ti ac'ubaltique.
- <sup>15</sup>Ti me'un mu'natetic ilbajinbilic yu'un ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta xpojatic yu'un ti Diose.
- <sup>16</sup>C'otem ta spatobil yo'ntonic ti buch'utic abol sbaique; mu xa stoy ye sti' yu'un ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.
- <sup>17</sup>Xmuyubaj no'ox ti buch'u ta xtojobtasat yu'un ti Diose; mu xabaj ti tojobtasel yu'un Dios ti scotol xu' yu'une.
- <sup>18</sup>Mi ta syayijesvane, ta xpix no'ox xtoc; mi ta xmajvane, ta xpoxtavan xtoc.
- <sup>19</sup>Xlic xcaj no'ox ta spojot c'alal ta xc'ot ta atojol ti c'usi xi'bal sbae; mu sq'ueloj no'ox lamal ta xvul ta aba ti c'usi chopole.
- <sup>20</sup>Mu sq'uelojuc ta xacham c'alal yorail vi'nale; ti yorail xyaquet ti letoe, ta spojot yo' mu xalaj ta milel ta espada.
- <sup>21</sup>Ta stic' sba ta apojel ti oy buch'u xbet'bun ye ta xchopol c'optaelote, mi ja'uc xaxi' c'alal yorail oy c'usi xi'bal sba ta xc'ot ta pasele.
- <sup>22</sup>Tse'ej no'ox ta xava'i c'alal xyaquet ti vi'nale, c'alal xyaquet xi'bal sba c'usitic ta xc'ot ta pasele, mi ja'uc xaxi' yu'un ti te'tical jti'oval chonetique.
- <sup>23</sup>Ti tonetic oy ta avosiltaque, mu xasmac ta be; lec xavil abaic liquel xchi'uc ti pucujil chon bolometique.
- <sup>24</sup>Oy no'ox c'usi x'ayan avu'un ta ana ac'uleb; chapal ta xata ti chon bolometric avu'un ti ta xlic achape.
- <sup>25</sup>Yepal no'ox liquel anitilultac co'ol s'elan jech c'u cha'al yepal ti momoletic ta xchi' ta yaxaltique.
- <sup>26</sup>Oy to lec avipal avu'un c'alal ta xata amolibele, co'ol s'elan jech c'u cha'al jchuc trigo staoj lec syijubele.
- <sup>27</sup>Ti c'u s'elan quilojtic talele, jech ono'ox ta xac' jna'tic ti va'i s'elan taje, chiquintao ava'i, tuc'ulano avil lec un.

## Job 6

### *Xi laj yal ti Jobe:*

- <sup>1-2</sup>Ti tauc xich' bisel ta junuc sbisobil scotol ti at-o'ntone, ti vocol c'otem ta jtojole,

- <sup>3</sup>x'ech' to nan yalal ta j'ech'el, ja' mu sta yalal ti syi'al nabe. Jech o xal mu bisbiluc c'usi ta xloc' ta que ta yalilanel no'ox ta anil.
- <sup>4</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une laj sts'apbun ti syolobe, ti xc'uxul sti'benal une taniij xa ta sjunul ti jbec'tale. Ti Diose laj xa yac'bun tsots xi'el ti mu ch'an xiyut ta scontrainelune.
- <sup>5</sup>¿Mi yu'un jeche' no'ox xjic'junet ti burro c'alal oy lec ti xyaxale? ¿Mi yu'un jeche' no'ox xmuet ti tot vacax c'alal pulem lec ti xyaxale?
- <sup>6</sup>¿Buch'u la ch'abal yats'mil ta slajes jtosuc ti jeche' sic lojane? ¿Buch'u la xmuyubaj ta slajes jtosuc ti c'usi mu'yuc smuile?
- <sup>7</sup>Ti c'usi mu jc'an jlajes ti caloje, avi tana une, c'ot xa ta jve'el un.
- <sup>8</sup>Loc'uc ayanuc ta yo'nton ti Dios un cha'e ti c'usi ta jc'anbee; c'otuc la ta pasel yu'un un cha'e ti c'usi juteb ta co'nton ta jc'anbee.
- <sup>9</sup>Loc'uc ayanuc ta yo'nton ti Dios un cha'e ti stsutsesucun ta j'ech'ele, ti ts'ij xi ti jc'oplal yu'une.
- <sup>10</sup>Lajcun o xchi'uc ti jvocol ti mu x'ech' xjelav ti yipal xc'uxule, xpatet to co'nton yu'un unbi, yu'un laj quich' ta muc' ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti ch'ul Diose.
- <sup>11</sup>Laj xa ma' ti yipal ta sts'iquel une, altic xa ti li' no'ox cuxulune.
- <sup>12</sup>Mu jechuc jtsatsal jech c'u cha'al ti jbej tone, mi ja'uc jech stsatsal jbec'tal jech c'u cha'al ti c'anal taqu'ine.
- <sup>13</sup>Mu'yuc c'usi xcut jba ta jtuc no'ox, mi ja'uc ta xcal ti oy buch'u xu' ta sva'an sba ta jtojole.
- <sup>14</sup>C'alal oy ta vocol ti buch'u mu tuch'baj ta o'ntonale, sc'an c'uxubinel, manchuc mi yanijem sjol yo'nton ta stojol ti Buch'u scotol xu' yu'une.
- <sup>15</sup>Ti vo'oxuc lec xquil jbatic une, mu jechuc laj apasbeicun, co'ol a'elanic lac'otic jech c'u cha'al beo' ti taquin ta xcome.
- <sup>16</sup>Ti beo'etique, tat puc'an ta xbalaq'uin yalel tal ti capal ta bote, xchi'uc ti taive.
- <sup>17</sup>Mi ul batel ti bot une, ta xlic taquijuc ti beo'etique; mi xquixet no'ox vulel ti c'ac'ale, ta x'ul ti vo'e.
- <sup>18</sup>Ta xc'ot ta pasel ti ta sq'uejbun sbaic ta be ti epal jxanviletique, ti xvoletic batel ta sbajtical banomil ti bu ta xchamique.
- <sup>19</sup>Ti epal jxanviletic ta xliquic talel ta Temae, xchi'uc ti ta Sabae, spatoj yo'ntonic ti oy vo' ta staic ta beo'etic taje.
- <sup>20</sup>C'otic ti bu une, ch'ayal c'ot yo'ntonic yu'un, mu'yuc c'usi laj staic, xch'ay sc'oplal ti spatoj yo'ntonic yu'une.

- <sup>21</sup>Jech a'elanic ta jtojol ec ti xi s'elan ta xava'iique; ta xaxi'ic yu'un c'alal ta xavilic mu jtac' q'uelel xchi'uc ti c'usi c'otem ta jtojole.
- <sup>22</sup>Le' une, mu'yuc c'usi laj jc'anboxuc jset'uc, mi ja'uc laj jc'an ta xavac'beicun taq'uin yo' ta jcolta jba.
- <sup>23</sup>Mi ja'uc ti ta xapojicun loq'uel ta yoc ta sc'ob ti cajcontrae, mi ja'uc ti ta xapojicun loq'uel ta yoc ta sc'ob ti jmilvanej j'eleq'uetique.
- <sup>24</sup>Xi s'elan ta jpase, ta jts'ijan jba, chapetanic ca'itic c'u s'elan ti chanubtasele, bejanbun talel bu laj jta ti jvocale.
- <sup>25</sup>Mu'yuc buch'u ta sbaj mi oy stuq'uul ti lo'il ta xich' alele, le' une, jeché' no'ox ta xasa'ic ti jmule.
- <sup>26</sup>Ti vo'oxuque ta xavich' alabalic xchi'uc ti jc'ope, co'ol s'elan slo'il jun chuvaj ti cuchbil ta xbat yu'un ti iq'ue.
- <sup>27</sup>Yac'oj xa ajolic ta yilbajinbel xcuxlejaj ti jun me'un mu'nate, ta xchonel batel ti buch'u mu tuch'baj ta o'ntonal ta xava'iique.
- <sup>28</sup>Avi tana une, toyo aba asatic, q'uelic talel ti jsate, albeicun ca'i mi ta jut un.
- <sup>29</sup>Suteso ave ati' yu'un ti c'usi laj avale, altic no'ox ti mu xava'iique. Chiquintao ava'iic oy smelol ti c'usi ta xcale.
- <sup>30</sup>¿Mi yu'un ta xanopic ti jun jutc'opune, ti mu jna' jtuc'ulan jba yu'un ti c'usi ta xcale?

## Job 7

- <sup>1</sup>Xcuxlejaj ti vinic li' ta banomile, co'ol s'elan jun soldado ti c'otuc no'ox ta spasel ti yabtel sbainoje,
- <sup>2</sup>co'ol s'elan jun mosovil ti sjic' xa yo'nton ta xcux ya'i ta queove, co'ol s'elan jun jsa'tojel ti batem xa yo'nton smalaoj ti stojole.
- <sup>3</sup>Jech c'otem ta jtojol ti sjunuquil u lamal ta jba ti c'usi jnuptanoje, ti jujun ac'ubal mu x'ech' xjelav ti jvocale.
- <sup>4</sup>Mu x'ech' xjelav ac'ubal ta xca'i ti c'alal puch'ulune; xilub xa, xivalc'uj xisutbij c'alal ta sacub talel ti osile, ti xichi ta jnope: ¿C'usi to ora ta jtam jba liquel li' une?
- <sup>5</sup>Sjunul jbec'tal xti'lajan ti xchanule, xlilet no'ox ti solile, mu'yuc xa smelol ta q'uelel ti jyayijemale.
- <sup>6</sup>Jutuc xa sc'an xc'ot ta stsutsel ti corail ti mu'yuc c'usi stac' pasele, xquechet no'ox batel ta anil jech c'u cha'al snaul ti ch'alom-buq'ue.
- <sup>7</sup>Vuleso ta avo'nton, Ch'ul Dios, ti jcuxlejale co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc jic'-o'ntonal, ti j'ech'el mu xa jta ti xpatet co'ntone.
- <sup>8</sup>Laj sc'oplal ta xiyilbeicun ti jba jsate; ch'ab xi ti jba jsat ta atojol une.



<sup>9</sup>Xi s'elan ta xc'ot ta stojol ti buch'u mucbil pixbil xa come, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc lumal toc ti xbeq'uet no'ox ech'ele, ti ta sac ch'ay batele:

<sup>10</sup>J'ech'el mu xa sut batel ta sna, mu xa x'ile yu'un ti yuts' yalale.

<sup>11</sup>Jech o xal un, mu stac' ma' ti ts'ijilun no'ox ta xicom une. Xivuet no'ox ta me'inal oq'uel yu'un ma' ti mu albajuc yipal xc'uxul ti jvocale.

<sup>12</sup>¿Mi yu'un chanul-nab ta xavilun ti avac'oj talel asat ta jtojole?

<sup>13</sup>C'alal ta jnop ta jta xcuxobil co'nton ta jteme, ti ta xyochbun jvocol mi och ti jvayele,

<sup>14</sup>ta xavac'bun xi'el ti ta jvaiche, ta xasibtasun ti jovil c'opun yu'un ti c'usi ta xquile.

<sup>15</sup>Xloc' venta ti tauc xamich'bun ti jnuq'ue, ti chamcun ta j'ech'el ti li' to cuxulune.

<sup>16</sup>Mu xa sts'icbaj ta xca'i. Altic xa ti li' no'ox cuxulune. Ch'an xa utun, ti jcuxlejale co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc jic'-o'ntonal.

<sup>17</sup>¿C'usi xtun o ti vinic ti tsots sc'oplal ta xava'ie? ¿C'u cha'al mu tenbaj ta avo'nton?

<sup>18</sup>¿C'u cha'al ava'anoj aba ta sq'uelel jujun c'ac'al, ti xlic xcaj no'ox ta xalajeltsabe ti yo'ntone?

<sup>19</sup>¿C'u cha'al mu xajoybin batel asat ti avac'oj talel ta jtojole yo' jech ta jbic' ti jtube?

<sup>20</sup>Mi laj jta jmule, ¿mi oy la c'usi ta jsoquesot ti vo'ot jchabivanejot yu'un viniquetique? ¿C'u cha'al ta xachanun o ac'ob xchi'uc ti ayolobe? ¿Mi yu'un xavac'touc avicatsun ti acuchojun xa batele?

<sup>21</sup>¿Mi mu xu' avu'un xach'aybun ti jmule? ¿Mi mu xu' avu'un xach'aybun ti bu chopol bat cu'une? Mu xa jaluc sc'an ta xipaq'ui ta lum ach'el ti xi s'elan ta xapas une: xasa'un xa liquel un, j'ech'el mu xa xavil ti jsat une.

## Job 8

### *Xi laj stac' sutel c'op ti Bildade:*

<sup>1-2</sup>¿Bu to c'alal ta xavicta aba ta yalolanel ti va'i s'elan ti ac'op taje, ti xvo'o'et to ac'op jech c'u cha'al junuc sutub iq'ue?

<sup>3</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une j'ech'el mu syanjies ti lequil chapanele, mi ja'uc ti oy c'usi tsots sc'oplal ta xtune.

<sup>4</sup>Ta j'ech'el ti anich'nabe laj sta smulic ta stojol ti Diose, ti laj stojic yu'un ti loc' ta sa'el yu'unique.

<sup>5</sup>Sa'ilano ti Dios ti scotol xu' yu'une, c'anbo ti c'uxubajuc ta atojole.

<sup>6</sup>Mi oy slequil stuq'uil ti c'usi ta xlic apase, ta xlic xchabiot, ta xlic yac'bot ana ac'uleb ti jech ono'ox sc'oplal ta xatae.

<sup>7</sup>Ti ac'ulejal laj ata to oxe, ma'uc jech c'ulejal ma' le'e, yu'un x'ech' to yepal ma' ti ta xata liquele.

<sup>8</sup>Jac'o ava'i c'u s'elan laj ech'uc ti totil me'iletique, tac'al c'otuc avu'un c'u s'elan ech' ta stojolic ti ba'yel totil me'ile.

<sup>9</sup>Ti vo'otique, volje chabje to no'ox lij'ayan talel, ti mu jutebuc c'usi jna'tique; ti jc'ac'alil corailtic ta x'ech' li' ta banomile, co'ol s'elan jun queoval ti xtemet no'ox jelavele.

<sup>10</sup>Ti ba'yel jtot jme'tic laj ech'uque ta slo'iltabot ava'iic xchi'uc ep c'usi xu' ta xchanubtasot.

<sup>11</sup>Ti puje, ti jtos o ta puje, xch'ieb xa'i ti ts'anleb vo'tique.

<sup>12</sup>Manchuc mi jech un, mi lec yox ta q'uelele, mi mu'yuc yich'oj coq'uele, ta jech yepal ta xlic taquijuc, yox to ta xcom ti yan momoletique.

<sup>13</sup>Ja' jech sc'oplal ti buch'u mu'yuc xch'ulel ta spas sbaique, ti ta xch'ay ta yo'nton ti Diose. Xi s'elan ta xc'ot ta stojole: mu'yuc c'usi ta smaqui ti oy c'usi spatoy yo'nton ta stae.

<sup>14</sup>Ti spatoy xa yo'nton xchi'uque, ti stsinanoj xa yo'nton xchi'uque, co'ol no'ox s'elan jbej najel om.

<sup>15</sup>Stsoyan xa sba ya'i ta jbej snaul, mu'yuc xcuch yu'un; stsacuc xa ya'i yicobin ti najel ome, mu'yuc xu' yu'un.

<sup>16</sup>Ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, co'ol s'elan momol yaxju'an no'ox ta q'uelel yu'un ti c'ac'ale, ti q'uiil ta xch'iel ech'el ta sjunul yavil ti ts'unbil nichime.

<sup>17</sup>Naca sts'un no'ox ech'el yibel ta tontic ta sts'uts'el ti vo'e, ti slim no'ox sba ech'el ta ba tontique.

<sup>18</sup>Mi oy buch'u ta spits loq'uel ti bu ch'iem une, mu'yuc xa buch'u sna' mi oy to ox c'usi ch'iem.

<sup>19</sup>Laj sc'oplal ti jalal to ox ch'ieme, yan xa momoletic ta xlic ch'iuc ti bu ch'iem to oxe.

<sup>20</sup>Ti vinic buch'u laj stuc'ulan sbae, mu xtenat comel yu'un ti Diose, mi ja'uc ta sva'an sba ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

<sup>21</sup>Ta spas ti ta xlic tse'inan yu'une, ti ta xlic avanan ta muyubajel yu'une,

<sup>22</sup>ja'uc ti avajcontratac une, smac xa satic yu'un ti q'uexlale. Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta xlilinbatic ti snaic ta j'ech'ele.

## Job 9

### *Xi laj stac' sutel c'op ti Jobe:*

<sup>1-2</sup>Jna' lec ti jech ono'ox ma' taj une, ti mu xu' yu'un ti vinic ta spaquel sc'oplal ta stojol Dios ti mu'yuc smule.



- <sup>3</sup>Mi oy buch'u ta svul sba ya'i ta c'op xchi'uque, ti xtal no'ox ta sjol ti c'uc no'ox xi ta yalele, jbel mu xtac' yu'un.
- <sup>4</sup>Ti Diose, jelavem smuc'ul stsatsal, jelavem sbijil, ¿mi oy la buch'u xu' xtac'tun xa ta stsacolan ta c'op, mi ch'an no'ox la x'ute?
- <sup>5</sup>Ta sc'ac'al yo'nton ti Diose, ta sq'uej sba batel yu'un ti vitsetique, ta sjinesan ti mu ja'uc buch'u sna'e.
- <sup>6</sup>Ta spas ti ta sc'uyilan ti banomile, ti ta xnic yu'un ti yoyaltaque.
- <sup>7</sup>Ta xalbe mantal ti c'ac'ale ti mu xloc' talele, ti mu xac' xjobal ti c'analetique.
- <sup>8</sup>Mi junuc yajcoltaobba laj sjam ta q'uiel ech'el ti vinajele, ti laj xpuch' ta teq'uel ti muc' ta ayin ta muc' ta nabe.
- <sup>9</sup>Yu'un laj smeltsanan ti c'usitic jujuvoc' ta xvinaj ti xi s'elan ti sbie: ti muc' ta c'anal ti sbiinoj Osa Mayore, ti xolom ti sbiinoj Orione, ti tseque ti sbiinoj Pleyadese, xchi'uc ti epal voletel c'analetic ti svoloj sbaic ta stuq'uil yac'ol ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.
- <sup>10</sup>¡Yepal no'ox ta spas ti c'usitic muc'tic ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti mu'yuc xa buch'u ta xa'ibe ti smelole!
- <sup>11</sup>Mi ta x'ech' ta jts'el ti Diose, mi ja'uc ta xquil, mi ta x'ech' ti bu oyune mi ja'uc jna'.
- <sup>12</sup>Mi oy c'usi ta xu'nin ya'ie, ¿buch'u xa la no'ox ta xvulun un? ¿Buch'u xa ono'ox la ta xvulun yu'un ti c'usi ta spase?
- <sup>13</sup>Mi ilin ti Diose, mu ta jliqueluc ta xlamaj ti sc'ac'al yo'ntone, yu'un nijil chimilic ta xcom ta yoc ta sc'ob svinictac ti Rahabe.
- <sup>14</sup>¿Mi oy to ono'ox la bu ta jta talel c'op ta tac'obil ta xich' tac'bel ti Diose?
- <sup>15</sup>Ac'o mi mu'yuc xa ono'ox ti jmul ta j'ech'el unbi, mi ja'uc xtoy que ta stac'bel ti Diose; c'otem ta cajchapanvanej, c'ajomal no'ox ta jc'anbe ti c'uxubajuc cu'une.
- <sup>16</sup>Mi ta jta ta iquel ta xchapel ti jc'op xchi'uque, mi ta xtal un, mu jch'un ma' ti ta xich' ta muc' ti jc'op une.
- <sup>17</sup>Nax to ti lamal ta xvul ta jba yu'un ti banomilal vo'e, ti ta jech yepal ta xlic epajuc ti jyayijemal ti ma'uc loqu'em ta sa'el cu'une.
- <sup>18</sup>Mu xa ono'ox cha'bel x'ech' xjelav liquel ma' ti jvocol yu'un unbi, ti mu xa xquich' liquel ti ic' yu'une.
- <sup>19</sup>¿Mi xu' ono'ox la xana' ta jtsatsal-c'opon c'alal jelavem ti smuc'ul stsatsale? ¿Mi ta xich' tael ta iq'uel ta xchapel ti c'ope? ¿Buch'u xa ono'ox la ta x'ic' yu'un talel un?
- <sup>20</sup>Ac'o mi x'ech' to ti lec jtuc'ulanoj jbae, ti cajal ta j'ech'el ti jc'oplale, jamal ta xal ti jsa'mulilune, ti chopolune.
- <sup>21</sup>Le' une, mu'yuc jmul, ja' no'ox un, ma'uc tsots sc'oplal le'e, yu'un xtaet xa ti vi s'elan ti jcuxlejale.

<sup>22</sup>Jmojel o scotol xi s'elan ta jnope: ta stsutses scotol ti buch'u oy smule, xchi'uc ti buch'u mu'yuc smule.

<sup>23</sup>Mi oy c'usi tsots ta xc'ot ta pasele yepal no'ox ta xcham ti buch'u mu'yuc smule, tse'ej no'ox ta xa'i ti Dios ti mu xa sna' c'usi ta xut sbaique.

<sup>24</sup>Ti banomile, ta xac'be comel ta yoc ta sc'ob ti buch'u ch'abal xch'ulel xa'i sbaique; ta smacbe sat ti jchapanvanejetic yu'unique. Mi ma'uc ta spas ti Diose, ¿buch'u xa van un cha'e?

<sup>25</sup>Ti jch'iel jc'opojele xquechet no'ox batel ta anil, ti ma'uc laj jta ti mu'yuc c'usi jna'e.

<sup>26</sup>Xjipet no'ox batel jech c'u cha'al ti barcoetique, co'ol s'elan jcot xic xjipet no'ox batel ta stsaquel ti sve'ele.

<sup>27</sup>Mi ta jc'an ta jch'ay ta co'nton ti jvocale, ti vinajuc ti ximuyubaje,

<sup>28</sup>ta xlic xi'cun yu'un scotol ti yipal xc'uxul ta xca'ie, yu'un jna' lec ti Dios un cha'e ti oy jmul ta xiyile.

<sup>29</sup>Mi oy jmul jcolo' ta xiyile, mu'yuc c'usi bal o unbi ti ta xcac'be yipal ti oy to c'usi ta jsa'e.

<sup>30</sup>Manchuc mi ta jpoc lec ta xabon ti jc'obe, mi ta jux lec loq'uel ta xjuxobil ti ic'obale,

<sup>31</sup>ta ono'ox xismut'iun ochel ta lac-lac ach'el ti Diose, ti mu xa stac' nopel ta xa'i ti jc'u'e.

<sup>32</sup>Mu stac' ta jtsaquilan ta vulel ti Dios jech c'u cha'al ta jpas ta stojol ti viniquetique, ta yalbel ya'i ti jchibalcutic batcuncutic ta chapanobbaile.

<sup>33</sup>Oyuc la jchapanvanej cu'uncutic ti yich'ojuc tsots yabtele,

<sup>34</sup>ti spacuc to c'op ta yictael sba ta stsitselun ti Diose, ti yictauc sba ta sibtaselune

<sup>35</sup>Va'i unbi, tsots xa jtsinanoj jba ta xic'opoj ta stojol, xca'i to jba ma' ti mu'yuc jelavemun ta stojol une.

## Job 10

<sup>1</sup>Xtavan xa ma' ti jcuxlejal une. Ta jbusan loq'uel ta yalel ti c'u s'elan ta xca'ie, ta vulvunel xchi'uc ti mu xnel mu x'ech' ti jvocale.

<sup>2</sup>Ch'ul Dios, mu ta jeche'uc no'ox ta xatic' ti jmule. Jamal albus ca'i bu mu x'ech' ta xava'i ti c'usi laj jpase.

<sup>3</sup>¿C'u cha'al jech oyun avu'un c'alal vo'ot laj avac'bun ti jch'ulele? ¿Mi bal to ta xava'i ti jipbil tenbilun avu'une? ¿Mi bal to ta xava'i yabtel ti buch'u mu'yuc xch'ulel c'usi ta spase?

<sup>4</sup>¿Mi yu'un jech ta xavil ec jech c'u cha'al ta xil ti viniquetique?

<sup>5</sup>¿Mi yu'un xi no'ox snatil ach'iel ac'opojel jech c'u cha'al ti buch'u sna' xcham xlaje?



- <sup>6</sup>Va'i un, ¿c'u cha'al ya'yel xat'un xa ta sa'el ti c'usi chopol ta jpase?
- <sup>7</sup>Yu'un xana' lec mu'yuc ti jmule, ti mu'yuc buch'u junuc xu' xispoj loq'uel ta smuc'ul stsatsal ti avoc ac'obe.
- <sup>8</sup>Laj ameltsanun ta avoc ac'ob, avi tana une, ta xatub ava'i ti jc'oplale.
- <sup>9</sup>Mu xch'ay xava'i ti xi s'elan laj ameltsanune: ta jop no'ox ach'el. ¿Mi ta xajoybinun ava'i ta ts'ubulum xtoc un?
- <sup>10</sup>Ti jbec'tal jtacopale, jech laj ameltsan jech c'u cha'al ti chu' vacax ti sletoj sba lec c'alal ta smeltsanic ta quexue.
- <sup>11</sup>Laj ats'acanan lec ti jbaquilaque, ti jch'uxuviltaque; laj quich' jbec'tal jnucuil avu'un.
- <sup>12</sup>Laj avac'bun jcuxlejale; laj avac'bun ti syail xc'uxul avo'ntone. Ti jech q'uelbil chabilun avu'une, cuxulun to.
- <sup>13</sup>Ta xquil avi tana une, xi s'elan ma' ti amucoj ta avo'ntone:
- <sup>14</sup>avac'oj asat ta sq'uelel bu ta jta ti jmule yo' jech ta xavac' jtoj ti bu ta xijelave.
- <sup>15</sup>Mi oy jmule, mu xa ono'ox cha'bel unbi, mi mu'yuc jmule, mu ono'ox xlaetuc ta xca'i, yu'un yamal jc'oplal avu'un, q'uelel ti vocol ta jtojole.
- <sup>16</sup>Mi cajal toyol xca'i jbae, co'ol a'elan jcot león ta xalubiun ta be, ti xabitet no'ox ta yaq'uel iluc ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal avu'un ta stsutsesel ti jc'oplale.
- <sup>17</sup>Xana' ono'ox ti oy rexticoetic ta sva'an sba ta scontrainelune; yich' xa yip ta j'ech'el ti sc'ac'al avo'nton ta jtojole; jech c'u cha'al epal soldadoetic ti mu'yuc spajeb nutsbilun ta xca'i yu'une.
- <sup>18</sup>¿C'u cha'al laj avac' voc'cun? Chamcun ono'ox ti mu junuc buch'u laj yilbun ti jsate.
- <sup>19</sup>Muquinaluc batcun c'alal livoc' yu'un ti jme'e, mu'yuc xvinaj ti lital ta banomil unbi.
- <sup>20</sup>Ti xi no'ox snatil ti jcuxlejale, ¿ch'an xa utun un! Jtauc to avu'un jutebuc ti xlaet co'ntone,
- <sup>21</sup>yo' to mu ta jtam batel be ti bu j'ech'el libat oe, ta banomil ti bu ic' ta j'ech'ele, ti mu xvinaj yu'un ti yic'ubele.
- <sup>22</sup>Ta lum ti bu naca queoval oye, ti bu mu xa stac' a'yeluc c'usi ta xc'ot ta pasele, ti bu mu xa xvinaj ti saquil osile.

## Job 11

### *Lic c'opojuc ti Zofare:*

- <sup>1-2</sup>Scotol ti c'opetic taje, sc'an ti oyuc stuq'uil c'u s'elan ta xich' taq'uel sutele, ma'uc to ti ta xvinaj ti ja' melel ta sventa ti toj ep ta xlo'ilaje.

- <sup>3</sup>¿Mi yu'un ta xanop ti ts'ijil ta xicomcutic yu'un ti achuvaj c'op ta vulvunel taje? ¿Mi ta xanop ti mu'yuc buch'u xu' yu'un ta stac' sutel ti ana'levaneje?
- <sup>4</sup>Ta xanop ti jun yutsil ti c'u s'elan ach'unoje, ti ta xavalbe aba ti atuc'ulanoj abae.
- <sup>5</sup>Ti stac'bucot no'ox la talel ava'i Dios ti va'i s'elan ti ac'ope,
- <sup>6</sup>ta xchanubtasot ava'i unbi c'u s'elan chucul ta a'yiel sc'oplal ti bijilile, ti vocol ta a'yiele, ta xlic avil unbi, ti mu sta jech yepal ta stsitsot ti Diose jech c'u cha'al yacal ta xavich'e.
- <sup>7</sup>¿Mi yu'un xu' avu'un avaloj ta ya'yiel ti c'usi mu na'bajuc snopoj ti Dios ti oy ta yutil yo'ntone?
- <sup>8</sup>¿C'usi la stac' xapas un ti x'ech' to jelavem sc'oplale, ti mu sta staylej ti vinajele? ¿C'uxi xana' un ti x'ech' to spajebe, ti mu sta snatil ti bu spajeb ti xabe?
- <sup>9</sup>Jelavem sc'oplal ta j'ech'el, mu sta sc'oplal sjamalil ti banomile. xchi'uc sjamalil ti muc' ta nabe.
- <sup>10</sup>Mi ta xtal chucvanuc ti Diose, ti ta x'ic'van batel ta chapanele, ¿mi oy la buch'u ta spajesat yu'un?
- <sup>11</sup>Sna'oj buch'u ti jutc'ope; yiloj ti c'usi chopol ta xc'ot ta pasele. ¿Mi atac'oj xana' ti mu xile?
- <sup>12</sup>Ti sc'ac'alil ta spajes sba yu'un spucujil ti pochan te'tical burroe, ja' o sc'ac'alil ta xlic ochuc ta be ti buch'u mu xa'ibe xchiquinale.
- <sup>13</sup>Loc'uc ayanuc ta avo'nton ti oyuc stuq'uuluc ta xapas abae, vocoletan liquel ta stojol ti Diose.
- <sup>14</sup>Mi pets'elot yu'un ti mulile, ictao comel; mu aq'uelojuc no'ox aba ta xavac' ochuc ti c'usi chopol ta anae.
- <sup>15</sup>Jech mu'yuc c'usi xal avo'nton ta xatoy batel asat unbi, mu'yuc c'usi xana', mi ja'uc ta xaxi'.
- <sup>16</sup>Ja' mu xa xt'ab ta avo'nton ti avocole; yo' ta xc'ot ta pasel ti mu xa xvul ta avo'nton jech c'u cha'al x'ech' ti vo'e.
- <sup>17</sup>Ti acuxlejale x'ech' to xtixet xjobal, ja' mu sta xtixet xjobal xc'uxul ti o'lol c'ac'ale; ti ic'uneb laj ava'i ti banomile, ta xc'ot ta pasel ti xcuxet to liquel ta xava'i jech c'u cha'al xtixet xa talel sacubel ti sob ic'lumane.
- <sup>18</sup>Oy spatobil avo'nton, mu xa c'usi xana' ta xacuxi; chabibilot ta yolon yoc sc'ob ti Diose, Jun avo'nton ta xavay.
- <sup>19</sup>Mu'yuc c'usi ta xasibtasot c'alal ta xacuxe; ep buch'u ta sc'anboxuc vocol ta atojol.
- <sup>20</sup>Ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'u'lel xa'i sbaique, jech'e' ma' ti sa'ilan xa ti scoltaelique, mu staic ti bu xu' ta snac' sbaique, ac'o xa spat yo'nton ya'i ti ta xchamique.



## Job 12

*Va'i un, xi lic stac' sutel a'yej ti Jobe:*

- <sup>1-2</sup>Ta melez ti vo'oxuque, toj lec bijoxuc. C'alal mi c'ot yorail lachamique, laj o sc'oplal ma' ti oy buch'u ta xac' ta na'el ti bijilile.
- <sup>3</sup>Ja'uc le' ec une, xca'ibe to xchiquinal ya'yel ma' ti xavale, mi ja'uc ma' ti tsalbilun avu'unique. ¿Buch'u xa ono'ox mu sna' avalojic scotol ti va'i s'elane?
- <sup>4</sup>Ac'o mi mu ta scojuc jmul jchopolal ti vi j'elane, ti buch'utic lec xquil jba xchi'uque, c'ajomal no'ox ta stse'inic ta jtojol. Lajem to ta alel yu'unic ma' ti oy bu laj ya'ibun jc'op ti xivocolet ta stojol ti Diose.
- <sup>5</sup>Ti buch'u stsinanoj sbae, ta sjip sten ti buch'u abol sbae, mu xa sventauc mi ta x'ech' stacolta batel ti buch'u ta xa xbaje.
- <sup>6</sup>Ti j'eleq'uetique lamajem ma' ti c'op ta snaique; ti jcontrainej Diose mu'yuc c'usi sna'ic, ta snopic ti ta yip no'ox yoc sc'ob ta staique.
- <sup>7</sup>¿Mi jech la taje? uto ava'i ti chon bolometique, mi ja' ti mutetique, ta xa xchanubtasot.
- <sup>8</sup>Ti c'usitic ch'iem ta banomil xtoque, xchi'uc ti choyetic oyic ta muc' ta nabe, albo ya'i ti ac'o xa sbijubtasote.
- <sup>9</sup>¿Mi oy la buch'u mu sna' xana' ti ta yoc ta sc'ob Dios laj smeltsan scotol taje?
- <sup>10</sup>Scotol ti c'usi cuxule, oy ta yoc ta sc'ob ti xcuxlejale.
- <sup>11</sup>Ti chiquinile ta xa'i ti c'opojele, ti eile ta xa'ibe smuil ti c'usi jtosucalc.
- <sup>12</sup>Ti buch'utic molibemique, oy xa sbijilic, xa'ibeic lec xchiquinal ti jech vulem xa ti xch'ulelic ta xch'iel c'opojele.
- <sup>13</sup>Ja'uc ti Diose jelavem ti sbijile, ech'em ti smuc'ul stsatsale; ti yacal ta snopel ti c'usi ta spase, ta xc'ot ta tsutsel yu'un.
- <sup>14</sup>Ti c'usi ta xc'ot ta lilinel yu'un ti Diose, mu'yuc xa buch'u xu' yu'un ta xcha'va'an; ti buch'u ta xbaje ta maquel yu'un ti Diose, mu'yuc xa buch'u xpojun loq'uel yu'un.
- <sup>15</sup>Mi ta spajes ti mu xac' taluc ti vo'e, ta xtaquij scotol; mi ech'em no'ox ta xac' taluque, ta xmut'ij ti banomile.
- <sup>16</sup>Ta sventa ti smuc'ul stsatsale, tsalbil ta xc'ot yu'un scotol; mu xa c'usi stac' spas ti jlo'lavaneje, xchi'uc ti buch'u lo'labile.
- <sup>17</sup>Ta xc'ot ta pasel yu'un ta xch'aybe sbijil ti buch'u oy sbijile, ti ta xchuvajib yu'un ti jchapanvanejetique.
- <sup>18</sup>Ta xch'ay yip yabtel ti ajvaliletique, ti t'anajtic ta x'iq'ueic batel ta chuquele.
- <sup>19</sup>Ta xch'aybe yip yabtel ti paleetique; jipbil ta xloq'ueic yu'un ti buch'utic tsots yabtel yich'oijique.



<sup>20</sup>Ti jbijubtasvanej yu'unic ti co'ol yo'ntonique, mu xa xac' sjolic c'usi xu' ta xalic; ta xch'aybe snopbenal ti moletique.

<sup>21</sup>Ta xc'ot ta pasel yu'un ti mu'yuc xa ich'bil ta muc' ti banquilaletique; ch'abal xa yipic ta xc'ot yu'un ti buch'u tsots xa'i sbaique.

<sup>22</sup>Ta xac' ta ojtiquinel ti bu mu xa xvinaje, ta svinajes ti bu spajeb chucul ti smelole.

<sup>23</sup>Ja' x'epaj yu'un ti muc'tiquil lume, ja' ta stubbe sc'oplal, tan puc ta xbat yu'un, ta svol ta tsobel.

<sup>24</sup>Ta xch'aybe sbijil ti banquilaletic yu'un ti muc' ta lume, ta xc'ot ta ch'ayel yu'un ta sbajtical banomil ti mu xa sna' bu oy ti bee,

<sup>25</sup>ti xchav-chav pic xa ech'el ti be ta ic'al osile, ti xtamlajet ta jujujot jech c'u cha'al ti jyacubele.

### **Job 13**

<sup>1</sup>Scotol taje, laj quil ta jba ta jsat; laj ca'i ta jni' ta jchiquin.

<sup>2</sup>Ti c'usi xana'ique, xca'ibe xchiquinal ec; mi jutebuc ma' ti tsalbilun avu'unic une.

<sup>3</sup>Ja' xloc' venta ta xca'i ta jc'opon ti Diose; xloc' venta ta xca'i ta jvul jba xchi'uc ti Buch'u scotol xu' yu'une.

<sup>4</sup>Ti vo'oxuque ta xavalic ta jutbil c'op ti c'usi melem ono'oxe; jpoxtavanejoxuc ti mu'yuc buch'u xpoxtaj avu'unique.

<sup>5</sup>Ti tauc xats'ijan abaic ca'itique, ta nan xcaltic ac'oplalic ti bijil vinicoxuque.

<sup>6</sup>Avocolicuc, ts'etano ani' achiquinic c'alal ta xcal talel ava'iic ti jlo'il ca'yeje.

<sup>7</sup>¿Mi ta xanopic xana' ti xu' xapacbeic sc'oplal Dios ta sventa ti ajutbil c'opique, ti abisoj xa abaic ta yajtunel ti naca lo'lavanej ta xapasic xchi'uc ti ac'opique?

<sup>8</sup>Ti vo'oxuque nabaloxuc ta stojol ta spacbel ava'iic ti sc'oplale.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, ¿c'usi van ta xc'ot ta pasel xana' ti ta xlic yich'boxuc ac'opic ti Diose? ¿Mi stac' xalo'laic xana' jech c'u cha'al ta xapasbeic ti vinique?

<sup>10</sup>Ti xats'ijetic no'ox ta xapas abaic yilel ta stojole, ta jbel sc'oplal tsots ta xastsitsoxuc.

<sup>11</sup>Xu' ta xbat ach'ulelic ta xi'el yu'un smuc'ul stsatsal ti Diose.

<sup>12</sup>Ti vo'neal lo'il maxil xavulajetic xchi'uque, naca c'a'ep ta j'ech'el, co'ol s'elan ti jpojuc xa jba ca'itic ta jun pojjobbail ti naca ta ach'el meltsanbil ti smocale.

<sup>13</sup>Avi tana une, ¿ts'ijlanic to ca'itic, ta xic'opoj ava'iic, c'otuc xch'a ta pasel ti c'usi sc'an ta xc'ot ta jtojole!

<sup>14</sup>Jechuc mi cac' ti jol jbaquil xchi'uque, quil xa quic bu xic'ot ta loq'uel xchi'uc.



<sup>15</sup>Mi j'ech'el laj smilune, staoj yav jtsinanoj jba, yavil ti ta jpac ti jc'oplal c'alal jq'uelojbe jba jsatcutic xchi'uque.

<sup>16</sup>Ti jech taje, yic'al nan ta xc'ot ta pasel ta jta ti jcolele, ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu nan x'och batel ta stojol.

<sup>17</sup>Ts'etano ani' achiquinic ta ya'yiell ava'iic ti c'u s'elan ta xloc' ta que ta yalel ta atojolique.

<sup>18</sup>Ta jpac ava'iic ti jc'oplale, jna' lec ti oy smelole.

<sup>19</sup>Mi oy buch'u ta xac'bun quil jmul ti jech ono'ox jpassoje, ts'ijil ta xicom, chamcun xch'a unbi.

<sup>20</sup>Cha'tos no'ox ta jc'anbot ti c'uxubajuc avo'nton cu'un ti xi s'elane, ch'ul Dios, ti mu ja'uc ta jnac' jba ta atojole:

<sup>21</sup>Ictao aba ta stsitselun, mu xa xavac'bun xi'el ta j'ech'el.

<sup>22</sup>C'oponun talel un, ta jtac'bot, mi ba'yel ta xic'opoje tac'bun talel.

<sup>23</sup>Albun ca'i, ¿c'usi jtosucal ti jmule, ti jtoyobbaile? ¿C'usi jtosucal ti tsots laj jta ti jmule?

<sup>24</sup>¿C'u cha'al ta xanac' aba ta jtojol? ¿C'u cha'al abisojun ta avajcontra?

<sup>25</sup>Co'ol j'elan jech c'u cha'al junuc yanal te' ti bec'bil ta xbat ta iq'ue, ¿c'u cha'al ta xatsutsesun ava'i ta j'ech'el? Co'ol j'elan jech c'u cha'al ti taquin jobele, ¿c'u cha'al xabitet ta snutselun un cha'e?

<sup>26</sup>Mu ts'icbaj ta xava'i ti ta xabusan ta jba ti jmule, ti ta yich'el que yu'un ti bu lijelav c'alal jqueremal to oxe.

<sup>27</sup>Achucobun ta carina taq'uin ti coque, ti avac'oj asat bu ta xixanave, ti atuc'ulanoj lec ti bu yalel muyelune.

<sup>28</sup>Ta jujuti' xa ta xicocaj batel jech c'u cha'al ti c'usi sna' xc'a'e, jech c'u cha'al junuc c'u'il ti jomoch'tic xa yu'un ti xchanule.

## Job 14

<sup>1</sup>Ti vinic voqu'em ta stojol ti antse, xi no'ox snatil ti yuni cuxleje, ti busul no'ox ta sba ti c'usi ta xc'ot ta pasele.

<sup>2</sup>Co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc nichim ta xtuc ti xniche, ta jliquel no'ox nucultic xa, ti ch'ab xi batel jech c'u cha'al ta sac ch'ay ti xtemet no'ox jelavel ti queove.

<sup>3</sup>¿Mi yu'un laj xa avac' talel asat ta stojol ti vinic le' une, ti chapal xa avu'un ta xavul abaic xchi'uque?

<sup>4</sup>Ta stojol ti jsoquesvaneje, mu'yuc buch'u ti oy c'usi lec ta sta loq'uel teye.

- <sup>5</sup>Vo'ot ta xaval c'u sjalil ta xch'i xc'opoj ti vinique, ti mu xjelav ech'el avu'un ti bu c'alal chapabil ti sc'ac'alile.
- <sup>6</sup>Ch'an xa uto ta stsaquilanel ta c'op; stauc yav avu'un sac jamanuc ti osil banomile, sc'upinuc to ya'i ta stunel slajesel ti stojol ta abtele.
- <sup>7</sup>C'alal ta xich' ts'etel ti jpets te'e, oy to patob o'ntonal ti xu' to ta xq'uelomaje, ti j'ech'el mu xtub o sc'oplal ta sventa ti ach' sq'uelome.
- <sup>8</sup>Manchuc mi yij xa ta j'ech'el, mi ta xa xc'a' ta banomil ti xchumanile,
- <sup>9</sup>ti siquic to ech'el ta xa'i yu'un siquil ti vo'e, ta xlic yaxubuc ta yaq'uel sc'obtac jech c'u cha'al junuc yuninal xan.
- <sup>10</sup>Ti vinic une ta ono'ox xcham, mu'yuc xa c'usi ta utel, mi cham une, ¿bu ta xbat?
- <sup>11</sup>Xjobin no'ox ya'lel ti muc' ta nabe, xchi'uc ta taquijel yoc ti bic'tal uc'umetique,
- <sup>12</sup>ti c'u sjalil mu xtub sc'oplal ti vinajele, mu xu' stam sba liquel ti vinic ta smuquinale, mu xvul xch'ulel yu'un ti svayele.
- <sup>13</sup>Oc no'ox la c'usi xavut ti xatacun batel ta lajebale, ja' to mi ech' ta apat ta xocon ti sc'ac'al avo'nton ta jtojole, ti bisbil avu'un bu yorail xavulesun ta avo'ntone.
- <sup>14</sup>Mi xcham ti vinique, ¿mi ta to xcuxi talel un? Jmalaoj ca'i c'u sjalil ma' ti jtunel avu'un jechuque, ti xlaetuc to ech'el ech'uc yipal ti jvocale.
- <sup>15</sup>Yu'un avac'ojbun jch'ulel canima, lec xavilun ti jechuque, ta xac'oponun talel unbi, ta jtac'bot ec un.
- <sup>16</sup>Ti avac'oj asat jujuteq'uel coc ti bu ta xibate, va'i unbi, ma'uc batem avo'nton ta sq'uelel ti jmule,
- <sup>17</sup>ta xaten ta avo'nton ti jtoyobbaile, ta xamesun xatusun yu'un ti jvocol ti bu lijelave.
- <sup>18</sup>Yu'un ta stsuts ta jinel ti vitsetique, ta xjel yavil ti muc'tiquil ch'enetique.
- <sup>19</sup>Jech c'u cha'al ti vo' xquechet ta jemel yu'un ti tone, ti xbeq'uet no'ox ech'el yu'un spucuquil banomil ti chaquilo'e, jech ta xbat avu'un spatobil yo'nton ti vinique.
- <sup>20</sup>Mu'yuc c'usi bal o ta xc'ot avu'un ta j'ech'el, ta xaten loq'uel ta yosil sbanomil, ti mu xa ojtiquinbaj ta xpalch'uj batele.
- <sup>21</sup>Mi oy bu ta sta ich'bil ta muc' ta xc'ot ti xnich'nabe, mu xa xil ta sat, mi oy bu ta sta ti svocolique, mu xa'i ti stuque,
- <sup>22</sup>c'ajomal ta xa'i mu x'ech' xjelav svocol yipal ti sbec'tal stacopale, ti mu x'ech' xjelav ta xa'i ti at-o'ntone.

## Job 15

### Xcha'cojal lo'il maxil

(Caps 15-21)

*Xi laj stac' sutel c'op ti Elifaze:*

- 1-2 Ti buch'u bij xa'i sbae mu pochanuc no'ox ta stac' sutel ti c'ope, mi ja'uc cajal ta xac' sba xchi'uc ti sc'op ti c'ajomal no'ox jech c'u cha'al iq'ue.
- 3 Ma'uc no'ox xvulvun xchi'uc ti c'usi ta xale, mi ja'uc ta xal c'opetic ti mu'yuc stue.
- 4 Ja'uc le' une, xachi laj aval une, mu'yuc xa ta xabic'tajes aba ta stojol ti Diose; ta yut xa avo'nton laj avicta aba ta sc'oponel sti'inel.
- 5 Jech ta xac' c'opojan ti soquemal snopbenal avu'une, ti naca lo'lavanej ta xaval ti ac'ope.
- 6 Ma'uc xa vu'un ta xcal ti amule, yu'un laj avac' aba ta chapanel atuc ti xbet'bun ti avee.
- 7 ¿Mi ta xanop ti mu'yuc laj ech'uc totil me'iletic ta ba'yel c'alal ch'abalot to oxe, ti mu ja'uc meltsajem ti vitsetique?
- 8 ¿Mi atac'oj avaloj ti ochemot ta yajbijubtasvanej ti Diose, ti atuc xa no'ox jelavem abijil li' ta banomile?
- 9 ¿Mi atuc xa no'ox xana' avaloj ti c'usi mu jna'cutic eque? ¿Mi atuc xa no'ox xavojtiquin avaloj ti c'usi mu xcojtiqincutique?
- 10 Quere, vulem xa cuni ch'ulelcutic ti x'ech' to jna'becutic smelole, ja' mu sta sna' ma' ti atot une.
- 11 ¿Mi mu baluc xava'i ta spatbot avo'nton stuc ti Diose, ti xlamet no'ox ti que jti'cutic ta xajc'oponcutique?
- 12 ¿C'u cha'al aq'ueloj xa aba yu'un ti vocole, ti pitajtic no'ox ti asat ta xaq'uelvane?
- 13 ¿C'u cha'al avac'ojbe yipal ta scontrainel ti Diose, ti mu'yuc spajeb xatac'tun ta j'ech'ele?
- 14 Mu'yuc junuc ma' ti ch'ul vinic xa'i sbae, ti mu'yuc smul scolo'e.
- 15 Mi junuc yaj'ánjel ti co'ol sjol yo'nton ta xc'ot xchi'uque, mi ja'uc ti vinajel smeset no'ox yutsil ta xil ta sba ta sate,
- 16 bu la ta xba co'olajuc jech ti vinic une, ti mu'yuc ono'ox stuq'uile, ti bajbil xchi'uc ti xpochanile, ti co'ol s'elan vo' ta xuch'ílan ta spasel ti chopole.
- 17 Chiquintabun ava'i jbel cha'beluc ta yalel ava'i ti c'otem ta jtojol ti bejel lec ta jole,
- 18 ti c'u s'elan ta xchanubtasvanic ti buch'u oy sbijilique, ti laj xchanbeic comel ti stot sme'ic ta vo'nee,
- 19 ti ac'bat sventainic ti banomile, ti mu'yuc scapinoj sts'unubalic xchi'uc ti jyanlumetique.
- 20 Xch'iel sc'opojel ti vinic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti jbel ta c'op xa'i sbae, xi no'ox snatile, yepal no'ox ti vocol ta stae.

- 21**Toj xi'el ta xc'ot xchi'uc ti oy c'usi xchajluj ta xa'ie; c'alal lec xa stsinanoj sbae, ta x'elc'ane yu'un ti j'eleq'uetique.
- 22**Laj to me sc'oplal ma' ti ta spat yo'nton ta xjatav loq'uel ti oy ta ic'ubel osil une, xi s'elan ta xc'ot ta stojole: malabil xa ti punyal xve' yu'une.
- 23**Ta xc'ot ta sve'el xulem ti sbec'tal stacopale; sna' lec un ti mu xch'ay ta be ti c'usi q'uelel ta stojole.
- 24**Ta xbat xch'ulel ta xi'el yu'un ti ic'unek no'ox ti banomil ta stojole, xbitbun no'ox ti yo'nton ta xa'ie, mu no'ox x'ech' xjelav ti svocole, co'ol s'elan jun ajvalil c'alal ta stsacvan ta letoe.
- 25**Jech ta xc'ot ta stojol ti buch'u sye' xa sc'ob ta scontrainel ti Diose, ti svul xa sba xchi'uc ti Buch'u scotol xu' yu'une,
- 26**ti buch'u slapoj lec smacobbaile, ti xvilet no'ox batel ta sbolil ta scontrainel ti Diose,
- 27**ti cuts'ul no'ox sjubemal ti spat xocone, ti puc'ul no'ox ti sate.
- 28**Ja' no'ox un, lilijem ta xcom ti jteclumetic bu nacale, ti stuc xa sbusulil sicotan ta xcom ti naetic une.
- 29**Mu jaluc c'ac'al ma' ti sc'ulejale; ti c'usitic oy yu'une ta xch'ay o sc'oplal ta banomil.
- 30**Mu xu' ta spoj sba loq'uel ma' ti ic'unek no'ox ti banomil ta stojole. Jech ta xc'ot ta stojol jech c'u cha'al jtec' te' ta xchiq'ue ta c'oc' ti sq'uelome, mi ja' ti xnich bec'bil ta xbat yu'un ti iq'ue.
- 31**Ti xbat xa yo'nton xchi'uc ta sbolil ti lo'lavaneje, ta xlaj ta lo'lael yu'un un.
- 32**Mu ta sjaliluc ta xlic nucultajuc ti sc'ob-c'obtac une, mi ja'uc xa ta xlic yaxubuc talel.
- 33**Co'ol s'elan jech c'u cha'al yaq'uul uva ti mu xta'aj lec yu'un ti sate; co'ol s'elan jech c'u cha'al olivo te' ti ta xbaj ta lum ti xniche.
- 34**Mu xilic snitululic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti sc'ulejal oy ta sna ti laj staic ta naca mich'ob c'abale, ta xc'ac' ta c'oc'.
- 35**Nabal ta chi'inel ti c'usitic chopole, ta xlic ayanuc ta stojolic ti c'usitic mu xac' jun o'ntonale; naca lo'lael ta xlic ayanuc yu'unic.

## Job 16

### *Xi laj stac' sutel c'op ti Jobe:*

- 1-2**Ep ta coj ca'binoj ma' ti ac'op ti va'i s'elan taje. Ti avalojique, ta xapatbun ava'iic co'nton, ti c'alal c'ajomal no'ox ta xavaq'uicun ta vocole.
- 3**¿Mi mu'yuc stsutseb ya'yel ti jech' vulvul c'ope? ¿Mi j'esom-joloxuc ya'yel ta xtal acajanic ta jba ti c'opetique?

- <sup>4</sup>Ti c'otemuc ta atojolic ava'iic ti vi j'elane, xu' ti ta xic'opoj jech c'u cha'al ta xapasique, xu' ti jim xa jol ta na'levaneje, xu' ti xbet'bun no'ox liquel que ta sbusanel ta yalel ti c'op ti jechuque.
- <sup>5</sup>Xu' xtoc ti jun no'ox yutsil ti que jti'e, ti xpatet ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti xatsijan xa aba lec yu'une.
- <sup>6</sup>Mi ja'uc ta xyam yipal xc'uxul jvocol ti xivulvune, mi ja'uc ti xyochoch to ech'el yavanel ti jvocol ta xca'ie.
- <sup>7</sup>Ch'abal xa quip yu'un ti Diose; laj xa xch'ac loqu'uel ta jtojol scotol ti buch'u lec xquil jba xchi'uque.
- <sup>8</sup>Li'och xa ta chuquel yu'un. Oy buch'u laj sva'anan talel yo' ta scontrainun; ta jech' no'ox ta sva'an sba ta yalel ti oy jmule.
- <sup>9</sup>Ti Diose mu xicta sba ta yilbajinelun, ta sesiltaelun, ta sibtaselun jech c'u cha'al junuc jti'oval chon bolom; ta xispajun ta q'uelel jech c'u cha'al junuc cajcontra.
- <sup>10</sup>Xvoletic no'ox ti jnaclejetic ta xtalic ta jtojol ti smats' xa yeic ta scontrainelicune, ti xt'axicun xa ya'iic ta majel yo' ta xiyaqu'ic ta lo'il maxil.
- <sup>11</sup>Ti Diose laj yac'un ta yoc ta sc'ob jnaclejetic ti mu'yuc xch'ulelic xa'i sbaic ti ja' jmilvanejetique.
- <sup>12</sup>Mu'yuc to ox c'usi jna', mich' xutbun jnuc' ti stuc une; laj xchecholanun ti toj voch'el lic'ot yu'une. Lic'ot ta xchanob c'ob yu'un ti syolobe.
- <sup>13</sup>Mu'yuc ta alel yu'un bu ta xc'ot ti syolobe; mu ta syail xc'uxuluc yo'nton ta x'ech' sjom ti jbec'tal jtacopale, ti sbuset no'ox yalel ta lumtic ti sbeel jch'ut yu'une.
- <sup>14</sup>Ti xlic xcaj no'ox ta syayijesel ti bu ono'ox yayijemune, ti jun to j'ac'-leto xjipet no'ox talel ta jtojole.
- <sup>15</sup>Ta yatel xa co'nton, laj jlap lajermal c'u'il, ti jts'ucan xa ta pucuc ti jole.
- <sup>16</sup>Sitic no'ox ti jsat ta oq'uele, ti mu xa xvinaj ta q'uelel ti banomil ta xquile.
- <sup>17</sup>Ta jech' no'ox un, mu'yuc c'usi jpasojbe mi junuc, oy stuq'uil smelol lic'opoj liti'in.
- <sup>18</sup>Ti yijil ilbajinel ta jtojole, sc'an lequil chapanel. Banomil, mu muculuc xcom avu'un ti xi'avet yu'un xc'uxul ti jvocol.
- <sup>19</sup>Oy nan buch'u ta vinajel ta sva'an sba ta spaquel ti jc'oplale,
- <sup>20</sup>ta yet'esel jc'op ta stojol Dios ti c'u s'elan jnopoje, yo' jech ta xil ti xmalmun ti ya'lel jsate.
- <sup>21</sup>Oy nan buch'u ta sva'an sba ta sc'oponel Dios ta spaquel jc'oplal jech c'u cha'al ta xich' c'oponel jun vinic ta spabel sc'oplal ti xchi'ile.
- <sup>22</sup>Mi cuxulun to jun chib jabile xquechet no'ox batel; mu ta sjaliluc ta jtam batel be ti j'ech'el mu xisut talele.

## Job 17

- <sup>1</sup>Mu xa xquich' lec ti ic' ta xca'ie; ta xnopaj xa ech'el ta tsutsel ti jcuxlejale; malabilun xa yu'un ti muquinale.
- <sup>2</sup>Ti nabalic ta jts'ele, naca jna'levanej viniquetic, ti sa'sun no'ox sjolic c'ac'al ac'ubal ta sliquesel ti c'o'pe.
- <sup>3</sup>Ti le' une, Dios, xu' ta xava'an aba ta jtojol; ¿buch'u xa ono'ox yan mi ma'uc vo'ot stac' xapas une?
- <sup>4</sup>Laj xa ayanijesbe ti snopobil yu'unique, mu aq'uelojuc un ti tsalbil ta xic'ot yu'unique.
- <sup>5</sup>Xnich'nab ti buch'uuc no'oxe, ta xlic ya'iic vocol vi'nal, yu'un ta matanal no'ox ta xlic spaybe sc'oplal ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque.
- <sup>6</sup>C'ot ta pasel avu'un ti scotol chopol ta xc'opojic ta jtojole, ti stubtaic xa ti jsate.
- <sup>7</sup>Yu'un ic'ubem banomil ta xca'i yu'un yipal ti jvocale; squeoval xa no'ox li' va'al ti jbec'tal jtacopale.
- <sup>8</sup>Ti jech ta xilic ti buch'u lequique, ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic yu'un, xcapet xa sjolic sbisojicun ta chopol vinic.
- <sup>9</sup>Yac'ojbeic yipal ti xa'ibeic xchiquinale, ti sac ti yoc sc'obique.
- <sup>10</sup>Ja'uc le' une, la'ic ca'itic li'e, ti ta acotolique, mu jta junuc ma' ti oy abijilique.
- <sup>11</sup>Xquechet xa batel ti jc'ac'alil coraile, ti c'u s'elan jnopoje, ti c'usi juteb ta co'ntone, macbil ta xc'ot ta be.
- <sup>12</sup>Ja'uc le' une, ti c'ac'altique, ta xajoybinic ta ac'ubaltic; ti jech ic' ta j'ech'ele, ta xavalic ti sac jaman xa talel ti osile.
- <sup>13</sup>Ti c'usi jmalaoj ta j'ech'ele, chamcun no'ox xcha', ti telelucun xa ta vayel ta ic'al osile.
- <sup>14</sup>C'ot xa ta jtot, ta jme', ta jchi'iltac ta voq'uel ti xuvite, ti muquinale.
- <sup>15</sup>¿Bu busul com ti laj jpat co'nton ta staele? ¿Bu busul com ti c'usi x'ayan cu'une?
- <sup>16</sup>¿Mi ta xyalic batel ta xchi'inelun ti bu ta xventainvan ti lajebale, ti jun xa co'ntoncutic ta jcuxcutic ta lum ach'ele?

## Job 18

### *Ti Bildade xi laj stac' sutel ti c'o'pe:*

- <sup>1-2</sup>Job, ¿bu to ono'ox c'alal ta xavicta aba ta svulel ti buch'utic li' oye? Ti xava'i'uc ti sni' xchiquinale, xu' xijc'opoj ti jechuque.
- <sup>3</sup>¿C'u cha'al ta xabisuncutic ta chon bolom c'u j'elancutic ta xavile, ti mu'yuc jch'uulelcutic ta xaviluncutique?



- <sup>4</sup>Ti xajajet xa yu'un ti sc'ac'al avo'ntone, ¿mi avac'touc ta xjoybij ta sbajtical banomil ti osile, mi ta sjel yavil ti ch'en vitsetique?
- <sup>5</sup>Ch'ab xi sc'oplal stilemal xjobal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mi ja'uc xa ta xac' sleb ti sc'oq'ue.
- <sup>6</sup>Ta xc'ot ta tubel ti lampara yu'une; laj sc'oplal ma' ti sac jaman no'ox xjobal ta snae.
- <sup>7</sup>Ta xlic yamuc yip ti xic'xun no'ox yacan ta yalel muyelee; yacbil c'ot ta spets' ti bu laj smeltsane.
- <sup>8</sup>Va'al no'ox spets'al ti bu ta x'ech'e, tsacbil ta xc'ot yu'un.
- <sup>9</sup>Chapal xa yaq'uul ti bu ta stec' batel ti yoque, ta stsin sba lec ti ts'otbil ta xc'ot ti snuc' yacane.
- <sup>10</sup>Mucul ta be ma' ti pets'e, ja' to no'ox xa'i ma' ti tsacbil xa ox yu'une.
- <sup>11</sup>Sibtasbil ta xa'i ta jujujot; q'uelbil no'ox ta xa'i ti jujuteq'uel ta xanav batele.
- <sup>12</sup>Ta xljaj yipal yu'un ta scoj ti vi'nale, ti chapal xa ta xvul ti vocol ta stojole.
- <sup>13</sup>Ti chamele laj xa yu'nin, lajebal xa xna'un o, ta jujuti' ta xcoquinbat ech'el ti sbec'tal stacopal yu'une.
- <sup>14</sup>Tub xi sc'oplal ti jun yo'nton ta snae, quilbil ta xbat ta stojol ti j'ac'-xi'el ajvalile.
- <sup>15</sup>Tic' xi sc'ac'al ti snae, ta xich' vijbel asufre ta sba ti c'usitic oy yu'une.
- <sup>16</sup>Co'ol xa s'elan jpets te' ti taquijem xa ti yibele, ti nucultajem xa ti sc'ob-c'obtaque.
- <sup>17</sup>Laj sc'oplal ma' ti sc'oponel li' ta banomile, mi ja'uc xa oy buch'u ta svulesun ta o'ntonal.
- <sup>18</sup>Ten xi batel ta ic'al osil ti sac jaman to ox ti bu oye; valc'uj to ech'el ma' ti lum ach'el yu'une.
- <sup>19</sup>Mu'yuc snitilultac ta xcom ta steclumal; mi junuc oy buch'u ta xnaqui ta sna.
- <sup>20</sup>Ta xbat xch'ulelic ta xi'el ti jnaclejetic ti oyic ta sloq'ueb c'ac'ale, ti oyic ta smaleb c'ac'al c'alal ta xa'iic ti sc'oplale.
- <sup>21</sup>Jech ta xc'ot ta tubel un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ja' ti vinic buch'u laj sten laj svalopatin comel ti Diose.

## Job 19

*Va'i un, ti Jobe xi laj yal ti laj stac' sutel ti c'ope:*

- <sup>1-2</sup>¿Bu to c'alal ta xavicta abaic ta yilel ti jvocale, ta syayijeselun xchi'uc ti ac'opique?
- <sup>3</sup>Xlic xcaj no'ox ti quilbajinel avu'unique; ¿mi mu'yuc xa quexlal avu'unic ti vi s'elan ta xapasbeicune?
- <sup>4</sup>Ac'o mi jech ono'ox ti jmul une, quich'uc jvocol jtuc yu'un ti jmule.

- <sup>5</sup>Atac'ojic ti xjelav to alequilalique, ti ja' mu sta ti vu'un ti stiq'ueluc no'ox ta jsat avu'unic ti jvocale.
- <sup>6</sup>Na'ic lec ava'iic, ti Diose laj sjipun ta lum, li'och ta pets' yu'un.
- <sup>7</sup>Xichi xi'avete: "Ta xismilicun", mi junuc oy buch'u xtac'av; jc'an xa ca'i oyuc ti buch'u scoltaune, mu'yuc buch'u xischapanun.
- <sup>8</sup>Dios laj smac ti bee yo' jech mu xijelav batel. Ic'unek ti osil banomil ti bu jtamoj batel ma' ti jbee.
- <sup>9</sup>Laj yich' ech'el ti jc'ulejal une; laj spoj loq'uel ti cutsilal jlequilal ti co'ol s'elan c'otem ta jun sronail jolile.
- <sup>10</sup>J'ech'el libat ta yoc yu'un; mu'yuc xa ma' ti oy to bu tsacal com ti spatobil co'nton yu'une.
- <sup>11</sup>Laj sbusan ti sc'ac'al yo'nton ta jtojole; laj sbisun ta yajcontra.
- <sup>12</sup>Volol vul scotol ti yajsoldadotaque; joyolic ta lamlej ta spat xocon jna, ti lic xchapan sba ta stsaquelun ta letoe.
- <sup>13</sup>Laj spas ti Diose ti laj sq'uej sbaic batel yu'un ti jvinquileltaque, xchi'uc ti buch'u lec xquil jba xchi'uque, ti mu xojtiquinicun spas sbaic yilele.
- <sup>14</sup>Laj sten laj sjipicun comel ti cuts' calaltaque; ti buch'utic xcojtiquinane laj xch'ayicun ta o'ntonal.
- <sup>15</sup>Ti jme'mosovtac nacalic ta jnae sbisojicun ta jyanlum ti mu xa xiyojtiquinique.
- <sup>16</sup>Mi ta xcavta junuc jmosove, mu xistac'bun, ac'o mi xivocolet ta stojol.
- <sup>17</sup>Mi ta xinopaj ta stojol ti cajnile, mu xa jtac' nopel ta xiyil, mi ja'uc jtac' q'uelel ta xiyil ti jchi'iltac ta voq'uele.
- <sup>18</sup>Bajbil tenbilun yu'un ti ololetique; naca ta xiva'i batel, xchopol c'opojic liquel.
- <sup>19</sup>Bajbil tenbilun xa yu'un ti buch'u spajeb lec xquil jba xchi'uque; ti buch'u mu tuch'baj ta o'ntonal ta xquile, joybij xa ta cajcontra.
- <sup>20</sup>Ti jnucuiltaque ta spac' sba ta jbaquiltac, spajebal xa ma' ti vocol ti li' to cuxulune.
- <sup>21</sup>C'uxubajanic un, jchi'iltac ti lec xquil jbatique, yu'un laj xa syales yoc sc'ob ti Dios ta jtojol une.
- <sup>22</sup>¿C'u cha'al ti vo'oxuc une ta xavilbeicun jvocol jech c'u cha'al ta spas ti Diose? ¿Mi mu yepaluc xa laj aniticun ta ti'el?
- <sup>23</sup>Oc no'ox la buch'u sts'iba ti jc'ope, ti tsacaluc comel yu'un ta pech-pech taq'uine.
- <sup>24</sup>Oc no'ox la buch'u ta junuc sni' taq'uin, xch'ojilan ta ts'ibael, ta c'unil taq'uin, mi ta jpech-pech ton, ti j'ech'el ts'ibabil xcom oe.

<sup>25</sup>Jna' lec ti cuxul ma' ti Buch'u jcaj-pac-c'ope, ti c'otem ta caj'et'esejc'op li' ta banomile.

<sup>26</sup>Manchuc mi ta jujuti' ta xt'ol loq'uel ti jnuculile, vu'un jtuc ta to ono'ox xquil ta jba ta jsat ma' ti Dios une.

<sup>27</sup>Ta xquil ta jba ta jsat un, ma'uc yan ma' ti buch'u ta xil une. Naca xa tsacal licom

<sup>28</sup>ti laj ca'i ti xachi laj avalique: “¿C'u s'elan ta lubtsanel le'e? Loc' ta sa'el yu'un stuc ti vi s'elan ti lamal ta stojol ti vocole.”

<sup>29</sup>Ja'uc le' une, xi'anic yu'un ti espadae, ti yespada Dios ta stsits ti c'usi chopole. Na'ic lec ti oy jun Buch'u ta xchapaj yu'une.

## Job 20

### *Ti Zofare xi laj stac' sutel ti c'ope:*

<sup>1-2</sup>Mu stac' a'yeluc ta xca'i c'usi ta jpas, mu ts'icbaj ta xca'i avu'un; jech o xal ta jtac'bot talel ava'i ma' ti c'op une.

<sup>3</sup>Mu tabaj ta be ti xajajet no'ox ta jtojole, jna' lec ec un c'u s'elan xu' ta jtac'bot talel.

<sup>4</sup>Xana' lec ti xi ono'ox s'elan sc'oplal ti vinic c'alal vul ta bajel li' ta banomile:

<sup>5</sup>Mu jaluc xmuyubaj ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti jliquel no'ox ma' ti mu'yuc c'usi sna'e.

<sup>6</sup>Manchuc mi xtu'et ti sni'e, mi c'otem c'alal vinajel ti stoyobbaile,

<sup>7</sup>co'ol s'elan junuc c'a'ep ta xc'ot ta stsutsel. Ti buch'utic lec xil sba xchi'unque mu sna'ic bu bat.

<sup>8</sup>Ch'ab xi batel jech c'u cha'al junuc vayel, mi co'ol s'elan jech c'u cha'al oy c'usi ta xich' ilel ta ac'ubaltic ti mu xa xtae ta sa'ele.

<sup>9</sup>Ch'ay ech'el ta sba ta satic ti buch'utic jmoj naquic xchi'unque, laj to sc'oplal ma' ti xilic une.

<sup>10</sup>Ti xnich'nabe ta sutesbeic ti c'usitic yelc'anoj ti stotic ta stojolic ti me'un mu'natetique.

<sup>11</sup>Naca to squeremal, yipal to lec yu'un palch'uj xa batel ta muquinal.

<sup>12</sup>Toj lec chi' laj ya'i ta slajesel ti c'usi chopole, ti slec' sts'it xa ye xchi'unque.

<sup>13</sup>Yumoj xa ta ye ta xa'ibe ti smuile, ti c'un c'un xa ta xpach'olan ye yu'un ti smuile.

<sup>14</sup>Ta jech yepal un, ta xlic joybijuc ta svenenoal chon ta yut xch'ut.

<sup>15</sup>Ta xlic xeta ti c'usi laj stun laj slajes yu'un ti sc'ulejale; ta sloq'uesbat ta xch'ut yu'un ti Diose.

<sup>16</sup>Co'ol s'elan sts'uts'ilan xa svenenoal chon, ti ta xmilat yu'un ti veneno taje.



- <sup>17</sup>Mu sc'upin ta stunel slajesel ti mu albajuc yepal ti co'ol s'elan uc'um ta x'oquin ti chu' vacaxe, xchi'uc ti ajapome.
- <sup>18</sup>Scotol ti c'u yepal laj sta ta tsobele, tsots sc'oplal ta sutes, jeché' x'ech' ta sba ta sat; mi ja'uc ta sc'upin yutsil slequilal ti sc'ulejale.
- <sup>19</sup>Laj yilbajin, mu'yuc stu laj yil ti me'unetique. Laj yu'ninan ti naetic ti ma'uc sva'anoj ta meltsanele.
- <sup>20</sup>Mi jset'uc sta yo'nton xchi'uc. Yac'ojbe yipal ti c'usi xal xchi'uc ti sbic'tal yo'ntone.
- <sup>21</sup>Naca xac'be no'ox sba ti c'usi xal ti yo'ntone, ja'uc le' une, mu xjalij ti c'usi oy yu'une.
- <sup>22</sup>Toj ech'em no'ox svocol xchi'uc c'alal ep c'usi x'ayan yu'une. Ta x'ilbat svocol yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.
- <sup>23</sup>C'alal snojes xa ya'i ti xch'ute, xi s'elan ta sloq'ues ti sc'ac'al yo'nton Dios ta stojole: lamal ta xvul ta sba scapemal ti Diose.
- <sup>24</sup>Mi col to yu'un ti abtejebal ti meltsanbil ta taq'uine, ta xtae ta yolob ti meltsanbil ta c'anal taq'uine.
- <sup>25</sup>Ts'apluj jelavel ta sbec'tal ti sni' yolob ti ta x'ech' jombatuc ti secube. Toj batel xch'ulel ta xi'el xchi'uc.
- <sup>26</sup>Toj ic'ubel ma' ti osil banomil xa'ie. Mu xa jubeluc sc'an ti c'oc' yo' ta stsutsesbat sc'oplal xchi'uc ti snae.
- <sup>27</sup>Ta xvinajesbat smul yu'un ti vinajele. Ti banomile ta sva'an sba ta yalel ec ti oy smule.
- <sup>28</sup>C'alal cunul ta xvul ta stojol sc'ac'al yo'nton ti Diose, ta xch'ay scotol ti sc'ulejale.
- <sup>29</sup>Ja' jech nopbil sc'oplal yu'un Dios ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae. Jech chapanbil yorail ta xc'ot ta stojol.

## Job 21

### *Xi laj stac' sutel c'op ti Jobe:*

- <sup>1-2</sup>Ti lequil patob o'ntonal xu' xavac'beicune, ja' ti ts'eteluc ani' achiquinic ta ya'yiel ti jc'ope.
- <sup>3</sup>Ts'icuc cuchuc avu'unic ti yacal ta xilo'ilaje; mi laj une, tse'inanic mi xac'anique.
- <sup>4</sup>Ti yacalun ta letoe, ma'uc xchi'uc jun vinic; jech o xal mu x'ech' ta xca'i.
- <sup>5</sup>Ti tauc xava'ibeic xchiquinal ti c'u ya'yel ta xca'ie, macal ta xc'ot aveic yu'un ti xi'ele.
- <sup>6</sup>Ta xixi' yu'un ec mi ta jnopilane, ti stsililet xa ti jbec'tal jtacopal yu'une.
- <sup>7</sup>¿C'u cha'al cuxulic to ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti ta sta lec smolibelic ti caj tsacal xa'i sbaique?

- <sup>8</sup>Yiloj to ta satic ta xch'i ti yalab xnich'nabique, ti smamobtaquique, ti stsinanoj yo'ntonic ti joyol ta spat ta xoconique.
- <sup>9</sup>Staojic ti lamajem o'ntonal ta snaique, mu'yuc c'usi ta xmacun ta be; mu'yuc ta stsitseic yu'un ti Diose.
- <sup>10</sup>Naca xnab no'ox yol ta j'ech'el ti xchon sbolomique; mi ja'uc oy bu ta syales ti yolique.
- <sup>11</sup>Ti xnich'nabique xbitetic no'ox ta anil ta tajimol ta j'ech'el co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti ch'iom mimi'etique.
- <sup>12</sup>Bats'i telom no'ox xa'i sbaic, ti stsun-tsun no'ox ta ac'ot ti xlomet no'ox ta xich' tijel ti arpae, ti tampoletique, xchi'uc ta yoq'uisanel ti amae.
- <sup>13</sup>Oy no'ox c'usi x'ayan yu'un ti c'u sjalil cuxule; jun xa yo'nton ta xbat ta muquel yu'un ti lum ach'ele.
- <sup>14</sup>Xi ta xalbeic ti Diose: “;Ch'an utuncutic, mu jc'an jch'uncutic ma' ti oy c'usi jbel tsots albil avu'une!
- <sup>15</sup>;Buch'u ya'yel ti scotol xu' yu'une yo' jech ta xcac' jbatic ta tunel ta stojol? ;C'usi ta jtatic yu'un ti xijc'opoj xijti'in ta stojole?”
- <sup>16</sup>(Ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu laj yac'be sba stuquic ti c'usitic x'ayan yu'unique. Mu jtabe snopbenal jech c'u cha'al ta snop ti stuquic une.)
- <sup>17</sup>;Mi oy la bu xavil ta stselbuj ta xtub yutsilal xjobal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique? ;Mi oy la bu xavil ta sta ti svocolique? ;Mi oy la bu xavil ti iltabalic yu'un Dios ti ta x'ac'bat svocolic yu'une?
- <sup>18</sup>;Mi oy la bu xavil ti tan puc ta xbatic yu'une, ti co'ol s'elan c'a' jobel ta svilesatic batel yu'un ti sutub iq'ue?
- <sup>19</sup>Ti vo'oxuque ta xavalic ti nich'nabiletic ta x'ac'bat stojic yu'un Dios ti c'usi chopol laj spas ti stot sme'ique. Le'e, ta xcal ja' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta stoj stuc, ta sta ya'i ti sibtasele.
- <sup>20</sup>Tsots sc'oplal ti yich'uc tsitsel ta sventa sc'ac'al yo'nton ti Buch'u scotol xu' yu'une.
- <sup>21</sup>;Mi yu'un la oy buch'u ta sventain xana' mi oy c'usi ta xc'ot ta stojol ti yalab xnich'nab mi cham xa ti stuque?
- <sup>22</sup>(Le' une, ;mi oy la buch'u ta xchanubtasat ti Dios ti sbainoj ta xchanel xtoc ti nacalic ta vinajele?)
- <sup>23</sup>Oy buch'u ta xchamic ti tsots to yipal yu'une, ti xlaet no'ox ta xa'iique, ti mu'yuc c'usi sna'ique,
- <sup>24</sup>ti caj tsacal no'ox xa'i sba ta j'ech'ele, ti telom no'ox xa'i ti sbec'tal stacopalique.
- <sup>25</sup>Ti yan une, naca vocol staoj x'ech'ic ta banomil, ti mu'yuc laj sc'upin yutsilal ti xch'iel sc'opojel xcham laje.



- <sup>26</sup> Manchuc mi jech un, ti ta muquinale mu jeltosuc, scotolic ta xve' yu'unic ti xuvite.
- <sup>27</sup> Jna' lec ti c'usi ta xanopic ta jtojole, c'u s'elan xnopnun ti ajolic ta jtojole.
- <sup>28</sup> Xachi ta xajac'be abaique: “¿Bu oy sna xana' ti jti'o'nton ti tsots sva'anoj sba ta stojol ti yane?”
- <sup>29</sup> ¿Mi mu'yuc xalo'ilajic xchi'uc ti jxanvil viniquetic ti yalel muyelique? ¿Mi mu'yuc ava'binojic ti xi ta xal ti slo'il xmaxile:
- <sup>30</sup> ti c'alal mi ta xcap ti Diose, ta stac talel tsots vocol, ti mu'yuc c'usi ta xc'ot ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae?
- <sup>31</sup> Mu'yuc buch'u ta xtic'bun ta sat c'u s'elan ti stalele, mi ja'uc ta x'ac'bat stoj ti loc' ta sa'el yu'une.
- <sup>32</sup> C'alal ta xc'ot yoraile, ta xpoyat batel, ta xich' muquel ti xvolet no'ox batel ti yajvale,
- <sup>33</sup> jlom xa ta jba'be, jlom xa ta patil. Mi c'otic ta muquinale, vololic xa ta xac'beic sventain ti muquinale.
- <sup>34</sup> Xocon be atamojic ti ta xapatbeicun ti co'nton avalojic une. Naca jutbil scotol ma' ti c'usi ta xavalic une.

## Job 22

### Yoxcojal lo'il maxil

(Caps 22—27)

#### *Xi laj stac' sutel c'op ti Elifaze:*

- <sup>1-2</sup> Ac'o mi ech'em xa no'ox staoj sbijil ti vinic ta j'ech'ele, ¿mi atac'oj xana' ti oy c'usi ta to xtun yu'un ti Diose?
- <sup>3</sup> ¿Mi oy la c'usi ta sta, ta xloc' venta yu'un ti Buch'u scotol xu' yu'une, ti atuc'ulanoj abae, ti lec ac'oplale?
- <sup>4</sup> Mi ta stuq'uibtasote, mi ta xchapanote, ma'uc ta scoj ti ta xavac' aba ta tunel ta yutsil avo'ntone.
- <sup>5</sup> Le'e, yu'un yepal ta j'ech'el ti mu'yuc atuquile, ti mu'yuc spajeb asa'oj ti amule.
- <sup>6</sup> Ac'o mi mu'yuc stu avu'un un, laj ono'ox atsatsal c'anbe ti yaq'uicuc ta rental ti c'usi oy yu'un ti avinquileltaque, laj apojbe comel ti sc'u'ique, ti t'anal bat avu'une.
- <sup>7</sup> Mu'yuc xavac'be jbochuc vo' yuch' ti buch'u ta xa'i taqui ti'ile; ti buch'u ta xcham ta vi'nale, mu'yuc xavac'be sve'el.
- <sup>8</sup> Ti jech xi'bilote, ti ich'bilot ta muq'ue, laj abis aba ta yajval ti banomile.
- <sup>9</sup> Smeyojan yoc sc'ob ta xbat avu'un ti me'un antsetique, laj avilbajin ti buch'utic mu'yuc buch'u x'ayan yu'unique.
- <sup>10</sup> Jech o xal avi tana une, lamal ta aba ti c'usi xi'bal sbae, ta jech to yepal, mu x'ech' xjelav ta xava'i ti sibtasele.





- 11 Ic'ubem ti osil banomil ta xava'ie, mi ja'uc xavil ti osile, co'ol s'elan junuc nojemal vo' ti ta x'ech' smut'iote.
- 12 Ti Diose, ja' tey oy ti bu xa c'alal spajebal toyol ti vinajele, ta yolon yoc comem yu'un ti c'analetic ti oy ta toyole.
- 13 ¿C'u ono'ox la xachi ta xaval ti mu xil ti Diose, ti macal ta jun pimil toc ti mu xtavan ta chapanele?
- 14 ¿Mi yu'un ta xaval ti mu xil ti Diose, yu'un xlajun xanubaj no'ox ta sq'uel jujujot ti vinajele?
- 15 ¿Mi yu'un anopoj ta xatam ech'el sbelel ic'al osil jech c'u cha'al laj stamic ech'el ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique?
- 16 Ta jech no'ox yepal, cham lajic, co'ol s'elan bec'bil batic yu'un ti nojemal uc'ume.
- 17 Xi ta xalbeic ti Diose: “¿Ch'an xa utuncutic! ¿Mi yu'un oy la c'usi stac' ta spas ta jtojolcutic ti Buch'u scotol xu' yu'une?”
- 18 (Manchuc mi jech un, ja' ono'ox Dios nojesbatic ta snaic ti c'usitic x'ayan yu'unique. Mu xac' jol jech c'u cha'al ta snopic ti buch'utic chopol xa'i sbaique.)
- 19 Ti buch'u xa'ibeic xchiquinale, ta xilic, xchi'uc xmuyubajic no'ox yu'un; ti buch'u mu xtabat smulique, stse'inic no'ox
- 20 c'alal ta xilic volibil ta c'oc' ta xlaj sc'ulejalic ti buch'u chopol xa'i sbaique.
- 21 Tamo aba liquel ta ach', lamajeso ac'oplal ta stojol ti Diose, jech ta xata ti mu'yuc c'usi xana' liquele.
- 22 Ts'ijlan xa no'ox ava'i ti ta xa xchanubtasote, bejano ta avo'nton ti sc'oep.
- 23 Mi ta xabic'tajes abae, mi ta xasut talel ta stojol ti Buch'u scotol xu' yu'une, mi ta xaten loq'uel ti c'usi chopol oy ta anae,
- 24 mi ta xc'ot ta avo'nton ti co'ol s'elan junuc spucuquil stanal ti' uc'um ti c'upil sba oroe,
- 25 va'i unbi, ta xc'ot ta avaj-pac-c'op avu'un ti Buch'u scotol xu' yu'une, ti busul no'ox liquel ti oroe, ti plata avu'une.
- 26 Ta xc'ot ta smuyubajel avo'nton, ti jun xa avo'nton ta xaq'uelbe ti sate.
- 27 Mi oy c'usi ta xac'anbee, ta xac'bot, jech ta xc'ot ta pasel avu'un ec un ti c'usi avaloj ta xavac'bee.
- 28 Lec ta xc'ot loq'uel avu'un ti c'usi ta xapase, xojobin no'ox ech'el ti saquilal osil ti bu ta xaxanave.
- 29 Ti Diose ta xac' ta lo'il maxil ti jtoyobbaetique, ta spoj ti buch'u nijil chimil yac'oj sbaique.
- 30 Ta scoltaot mi mu'yuc c'usi chopol apasoj, mi ch'abal ti amul ta stojole.



## Job 23

### *Xi laj stac' sutel c'op ti Jobe:*

- 1-2** Ta xlic c'opojcun ava'iic yu'un ti tsots jvocol jtaoje, yu'un laj xa syales yoc sc'ob ti Diose ta jtojole.
- 3** Oc no'ox la ta alet jna'uc ti bu ta taele, ti jna'uc c'u s'elan ta xic'ot ti bu nacale.
- 4** Ta jchapbe ya'i ta stojol unbi ti vi s'elan ti jvocale, ti naca yalbel no'ox ya'i c'usi xa xac' ti jole.
- 5** Jna' xa lec stac'bel sutel ti c'usi ta xistac'bun tal jechuc unbi.
- 6** Yu'un ti stuque ma'uc jipel ta lum ta xiyac'bun, le'e, ts'etel xchiquin ta xa'ibun ti jc'ope.
- 7** Ta xa'ibe xchiquinal smelol ti jc'ope; ta xal ta jamal ti ch'abal ti jmule, ti j'ech'el mu xistijun ta c'op une.
- 8** Le' une, laj jsa' ech'el ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al ti Diose, mu'yuc laj jta ma' ti bu taje; laj jsa' ech'el ta stuq'uil smaleb c'ac'al, mu'yuc laj jta xtoc ti bu taje.
- 9** Laj jsa' ech'el ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, mi ja'uc laj quil ti bu taje; libat ta sa'el ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, mi ja'uc laj jta ti bu taje.
- 10** Va'i un, ti jujuteq'uel coque, ojtiquinbil yu'un; mi ta sq'uelbun ti co'nton une, ta xic'ot ta loq'uel ti sts'ayet no'ox jech c'u cha'al ti bats'i oroe.
- 11** Ti c'u s'elan laj yac'bun quil ta stamel batele, staoj yav jt'unoj batel, mi ja'uc oy bu ta jch'ac jba.
- 12** C'otem ta pasel cu'un ti smantaltaque, ti oy c'usi jbel tsots albil yu'une, ma'uc ta jpas ti c'usi xal ti co'ntone.
- 13** C'alal oy c'usi snopoj ta sliques ta spasele, ta ono'ox spas; mu'yuc buch'u xjelbun ma' ti c'usi snopoj ta spase.
- 14** Ti c'u s'elan c'ot ta nopel ta spas ta jtojole, jech ono'ox ta spas, jmoj xchi'uc yan ti co'ol s'elan ta spas ta jtojole.
- 15** Jech o xal un, ta xixi' yu'un; xinicnun xa yu'un ti c'alal ta jnopilane.
- 16** Ti Dios ti scotol xu' yu'une, jech' xa much'ulun yu'un.
- 17** Oc no'ox la ta alet xisac-ch'ay batel yu'un ti ic'al osile, ti volibiluc c'otcun yu'un ti bu ic'uneb ta j'ech'ele.

## Job 24

- 1** Ti Buch'u scotol xu' yu'une, ¿c'u no'ox cha'al mu xalbe sc'ac'alil ti c'usi ta spase yo' jech ta xilic ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque?

- <sup>2</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta snet' sts'aquil ti osile, ta xelc'anic chij yo' ta x'epaj ti xchijique.
- <sup>3</sup>Ta j'ech'el ta stsatsal-pojbeic xchon sbolom ti buch'utic mu'yuc buch'u x'ayan yu'unique, ti me'unal antsetique.
- <sup>4</sup>Ta xch'ac sbaic ta stamel ech'el lequil be yu'unic ti buch'u me'un mu'natetique, xi'elic xa ta snac' sbaic yu'un scotol ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique.
- <sup>5</sup>Ti me'un mu'nate, ti co'ol s'elan jech c'u cha'al te'tical burro ta sbajtical banomile, naca xa stamoj sba ta xloc' ta sa'el ti sve'elique. Ti ta sbajtical banomile, ta stabeic talel sve'el ti yalab xnich'nabique.
- <sup>6</sup>Xvujetic ta xc'uxc'ultael trigo ta yan banomil, mi mo'oje, xbat ta xc'uxc'ultael uva ta yosilic ti buch'u chopol yo'ntonique.
- <sup>7</sup>Mu'yuc c'usi jutebuc ta slaman ta sbaic ti ta x'ech' yu'unic ti ac'ubale, mi jutebuc c'usi ta xpix sbaic yu'un ti sique.
- <sup>8</sup>Ta xlosijic yu'un ti chaquilo' ta xlic talel ta vitstique, ti quiquilic ta yibel ch'en ta x'ech' yu'unic ti vo'e.
- <sup>9</sup>Naca stsatsal pojbeic no'ox ti ach' jvoq'uel ololetic yu'un ti me'unal antsetique, ti naca sc'anel comel ta rental ti c'usi oy yu'un ti me'un mu'natetique.
- <sup>10</sup>Mu'yuc spoc' sc'u'ic ta xanavic ti buch'utic abol sbaique, xvujetic ta xcuchel ti trigoe, ti ya'binoj xa no'ox sbaic ta xchamic ta vi'nale.
- <sup>11</sup>Xjoyibaj no'ox yu'unic ta sjoyibtael stanal ti mulino ta spits'el ti aceitee; spits'ic no'ox ta yacanic ti uva yo' ta xmeltsaj ti vinoe, ti ya'binoj xa no'ox sbaic ta xchamic ta taqui ti'ile.
- <sup>12</sup>Nom to xil jteclum ti buch'u ta xa xlaj ta xa'ie, ti x'oc' x'avan xa ti mu stac' pajesel ti x'ijet xchi'uc ti svocole, mi ja'uc x'a'yibat sc'opojel sti'inel yu'un ti Diose.
- <sup>13</sup>Oy jlom jtoyobbaetic xti'et xcapet sjolic yu'un ti saquil osile; ta xicta sbaic ta stamel ech'el scotol ti lequil tuq'uil be yu'une.
- <sup>14</sup>Sob ta xlic ti jmilvaneje yo' ta smil ti me'un mu'nate, ti ta ac'ubal une, ta sjoybin sba ta j'elec'.
- <sup>15</sup>Ti jsa'antse smalaoj xa ta x'och ti ac'ubale, svol xa ta xpixel ti sate, ti xi ta snope: “Ti jech le'e, mu'yuc buch'u xiyojtiquinun.”
- <sup>16</sup>Ti j'eleq'ue, ta ac'ubaltic ta x'och ta naetic. Scotolic ta sbaj sbaic ta na ta c'ac'altic; scontra ta xa'iic mi ta x'ilatique.
- <sup>17</sup>Ti xtixlajan xjobal ti c'ac'ale c'otem ta ic'al osil ta xa'iic, yu'un toj c'upil xa'iic ti xi'bal sba ta q'uelel ti ac'ubaltique.

***Ti Zofare xi laj stac' sutel ti c'ope:***

<sup>18</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, bec'bil ta xbat ta vo'. Bisbil ta cotel chaval ta xc'ot sc'oplal ti yosil sbanomile; mu'yuc xa buch'u ta x'abtelanbat yavil ti uvaetic yu'unique.

<sup>19</sup>Ta xq'uixnaj ti corixmae, ta xlic uluc yu'un ti bote; ti ta muquinale, ta sac ch'ay sc'oplal ti jun jsa'mulile.

<sup>20</sup>Ch'aye ta o'ntonal yu'un ti sme'e; c'ot xa ta sve'el xuvit, mi junuc xa oy buch'u ta svulesun ta o'ntonal. Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, co'ol s'elan jpets te' ta xich' bojel loq'uel.

<sup>21</sup>Laj yilbe svocol ti antsetic ti buch'u ch'abal ti yalabique; ti me'un antsetique, mu'yuc laj stic' sba ta scoltael mi jutebuc.

<sup>22</sup>Ja'uc le' une, ti jech caj tsacal xa'i sbae, ta xjipat ta lum ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose; c'alal ta sliques yabtel ti Diose, ch'ab xi sc'oplal ma' ti cuxlejal une.

<sup>23</sup>Jun yo'ntonic ta x'aqueic cuxiicuc yu'un ti Diose, le' une, q'uelbilic jujuteq'uel yoquic ti bu ta xanavique.

<sup>24</sup>Jlique no'ox cajal xa xa'i sbaic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta jech yepal un, ch'ab xi ech'el sc'oplal. Ta xlic nucultajuc jech c'u cha'al momol ti bulbil xae, jech c'u cha'al junuc jol trigo ta xlic nijbujuc ta lum.

<sup>25</sup>Mi mu jechuc taje, ¿mi oy buch'u ta sva'an sba ta yalel ta svinajesel ta jamal ti ch'ayemun ta be xchi'uc ti jc'ope?

## Job 25

*Xi laj stac' sutel c'op ti Bildade:*

<sup>1-2</sup>Ti Diose, scotel xu' yu'un, xi'tabil; ti stuque ta xac' jun o'ntonal ta vinajel.

<sup>3</sup>Mu albajuc ta j'ech'el ti yaj'ánjeltaque, xjobin no'ox ti xjobal c'otem ta stojol scotolique.

<sup>4</sup>¿Mi xu' van ti uni vinic no'oxe, ti ch'abal smul ta sva'an sba ta stojol ti Diose?

<sup>5</sup>Ta sba ta sat, mu junuc xa yutsil ta xil xjobal ti ue, mi ja'uc jun yutsil slequil ta xil xjobal ti c'analetique,

<sup>6</sup>ja'uc xa la ti vinique ti c'ajomal no'ox jcot ta uni jlajel xuvite.

## Job 26

*Ti Jobe xi laj stac' sutel ti c'ope:*

<sup>1-2</sup>Va'i to no'ox s'elan ta toyel liquel ti buch'u ch'abal xa ti yipe, ta coltael ti buch'u lubtsajem xa une.

<sup>3</sup>Toj lec xana' sbijubtasel stojobtasel ti buch'u mu'yuc sbijilique.

<sup>4</sup>¿Buch'u coltabilot yu'un ta yalel ti va'i s'elan ac'op taj une? ¿Buch'u laj yac'bot ana' ta ajol abaquil ti va'i s'elan ta xloc' ta ave ta ati' une?

***Xi laj stac' sutel c'op ti Bildade:***

- <sup>5</sup>Ti animaetic ti snainojic xa sninabil ti muc' ta nabe, xniquic xa ta xi'el ti oyic ta snatil ti nabe.
- <sup>6</sup>Ti muquinal sbainoj ti lajebale, mu'yuc c'usi jtosuc vocol macal ta sba ta sat ti Diose.
- <sup>7</sup>Ti Diose ta jech yepal laj sq'ui ech'el ti vinajele, mu'yuc yic q'uiil yu'un ti banomile.
- <sup>8</sup>Sbajoj ta maquel ti vo' ta vinajele, ti mu ja'uc xjav ti vinajel yu'un ti yalale.
- <sup>9</sup>Ta x'ic'ub yu'un xojobal ti sat u ti svoloj ta toque.
- <sup>10</sup>Ta slajeb to sti'il muc' ta nab bu ta xc'ot ta tsutsel ti banomile, ti c'ot ta sbisol bu ta xlic sacubuc ti osile, xchi'uc bu ta xlic ic'ubuc ti banomile.
- <sup>11</sup>C'alal ta sibtasvan ti Diose, xnicnun ta xi'el ti vitsetic ti c'otem ta yoyal ti vinajele.
- <sup>12</sup>Ta smuc'ul stsatsal, och ta be yu'un ti nabe; sna' c'usi ta xut sba ti laj yu'nin ti muc' ta jti'oval chon Rahab sbie.
- <sup>13</sup>Ta yic'al no'ox ye, xchijlajan no'ox yutsil sac jaman ti vinajel yu'une; ta sc'ob no'ox, laj smil ti sutub ic' chone.
- <sup>14</sup>Ti va'i s'elan taje, uni juteb no'ox ta svinajesbe sc'oplal ti yabtele; uni coscos c'op ma' ti va'i s'elan laj ca'itique. ¿Buch'u la ta xa'ibe xchiquinal ti xt'inluj ta a'yiell ti smuc'ul stsatsale?

**Job 27*****Ti Jobe xi laj stac' sutel ti c'ope:***

- <sup>1-2</sup>Jamal xcal ta sventa ma' ti Dios une, ta sventa ti Buch'u scotol xu' yu'un ti mu cha'bel xischapanune, ti c'ajomal no'ox ta scajan talel ta jba ti tsots jvocolle,
- <sup>3</sup>ti jech to sva'anoj sba ti yac'objun yipal ta yich'el ti ic' yu'une,
- <sup>4</sup>ta j'ech'el, mu xcal ma' ti naca jutbil no'ox une, ta yalel c'opetic ti naca yesomal jolile.
- <sup>5</sup>Jamal xcal ti li' to cuxulune, mu'yuc jmul, mu jmac que ta yalel; mu jq'uelojuc jba yu'un ma' ti naca stiq'uel xa avu'unic ti oy jmul avalojic une.
- <sup>6</sup>Mu xquicla jba ta yalel ti jtuc'ulanoj jbae, mu jip jten jba unbi.
- <sup>7</sup>Scotol ti buch'u ta xisbisun ta yajcontrae, jech ta xc'ot ta stojol jech c'u cha'al ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti mu'yuc yutsil stuq'uile.
- <sup>8</sup>¿Bu xa ono'ox spatoy yo'nton yaloy ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sba c'alal ta xtuch'bat xcuxlejalic yu'un ti Diose?
- <sup>9</sup>C'alal ta xc'ot ta stojol ti ilbajinele, mi ja'uc ta x'a'yibat sc'op sti'inell yu'un Dios ti xvocolle.
- <sup>10</sup>Mu'yuc staoj xlaet yo'nton ta stojol ti Buch'u scotol xu' yu'une, yu'un mu'yuc ono'ox xc'opoj xti'in.

<sup>11</sup>Yacal ta xavilic smuc'ul stsatsal ti Dios ta jtojole, ti c'u s'elan xchapanoj ti Buch'u scotol xu' yu'une.

<sup>12</sup>Le' une, laj xa avilic acotolic, ¿c'u cha'al ya'yel un cha'e ti mu'yuc smelol c'usi ta xloc' ta ave'ique?

*Ti Zofare xi laj stac' sutel ti c'ope:*

<sup>13</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi s'elan ta stsits ti j'ac'-vocol vinique, ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbae:

<sup>14</sup>Manchuc mi yepal ta j'ech'el ti xnich'nabe, ta xchamic ta leto, ta xchamic ta vi'nal ti mu'yuc xa c'usi staic ta lajesele.

<sup>15</sup>Ti buch'u cuxul to come, c'ac'al chamel xa ta xlajic o, mu xa x'oq'uitae yu'un yajnilic ti com xa ta me'unal antse.

<sup>16</sup>Manchuc mi co'ol s'elan lum busul no'ox plata yu'unic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, manchuc mi yepal no'ox busul ta j'ech'el ti sc'u'ique,

<sup>17</sup>ti c'u'il taje, ja' ta stunes ta lapel ti buch'u stuc'ulanoj sbae, xchi'uc ti platae, yan o ti buch'u ta sc'upin ta stunesele.

<sup>18</sup>Ti sna sva'anoj ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu'yuc c'usi sbalinbe, co'ol s'elan junuc tas-mut, jech c'u cha'al yaxibal na ti jchabiej osile.

<sup>19</sup>C'alal laj xpuch'an sba, jc'ulej to ox, c'alal ta xvul ti xch'ulele, mu'yuc xa c'usi x'ayan yu'un.

<sup>20</sup>Tsots ta sibtasat ta c'ac'altic, xchopet no'ox ta xvul ta stojol ti banomilal vo' ti chechbil ta xbat ta ac'ubaltique.

<sup>21</sup>Ta xcuche loq'uel ta sna yu'un ti sutub ic' ta xlic talel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>22</sup>Mu'yuc xc'uxulil xjomet no'ox ta x'ech' majeuc, ti spoj xa sba ya'i yaloje.

<sup>23</sup>Xvo'o'et, xjomet no'ox ta j'ech'el, ta snutse yu'un ti iq'ue.

## **Job 28**

### **Slequil c'optael ti bijilile**

<sup>1</sup>Oy xminaxil ti bu ta xich' loq'uesel talel ti platae. Oy yavil ti bu ta xich' loq'uesbel sc'a'epal ti oroe.

<sup>2</sup>Ti tsatsal taq'uine, mucul ta lum ta xich' loq'uesel talel; ti tone, mi laj yich' unijesel une, ta xlic pasuc ta c'anal taq'uin.

<sup>3</sup>Ti vinique mu labluc xa'i ti ic'al osil ti xi s'elan ta spase: ta xyal batel bu xa spajeb ti snatile, ta ic'al osil une, ta sa' ti tonetique.

<sup>4</sup>Xt'uyet ta jbej ch'ojon ta sjom ta sa'el ti minax ti bu sts'ijlajane, ti mu'yuc xa buch'u junuc ta x'ech'e, ti nom to xil ti jteclume.



- <sup>5</sup>Ta sba ti banomile, lec ta xch'i ti trigo yu'une; ta yolon une, co'ol s'elan volibil ta c'oc'.
- <sup>6</sup>Ti bu taje, ja' yavil ta tael loq'uel ti c'upil sba yax-elan baxtonetique, xchi'uc ti oro capal ta lume.
- <sup>7</sup>Ti sbelel taj une, mi ja'uc yilojic ti jti'oval cuj'e mutetique, mi ja'uc ti xulemetique.
- <sup>8</sup>Mi ja'uc ta x'ech'ic ti te'tical chonetique, mi ja'uc ti leónetique.
- <sup>9</sup>Ti vinic une ta stsac yabtejob ta sjomel ti tonetic ti stsacanojan sba ta yoc vitstique.
- <sup>10</sup>Ta sjom ochel sbe ta lican ch'entic, ta xil ta sat un ti c'usi ep ta tos c'upil sba nac'ale.
- <sup>11</sup>Xchaj xa ta q'uelel bu ta xtuc tael ti uni uc'umetique, ta sloq'ues tael ta jamalaltic ti c'usitic nac'al to oxe.
- <sup>12</sup>¿Bu liquem tael ti bijilil ti va'i s'elan xcal taj une? ¿Bu to ono'ox yavil q'uejbil ti bijilil xcale?
- <sup>13</sup>Mu sna' lec ti vinic mi cajal sc'oplal ta j'ech'el ti bijilile, mu ja'uc sta li' ta banomile.
- <sup>14</sup>“Mu'yuc ma' li' une”, xi ta xal ti pimilal vo' ti bu tsobol ta scotole. “Mu'yuc li' oy ta jtojole”, xi ta xal ti muc' ta nabe.
- <sup>15</sup>Mu stac' tael ta sventa ti oro une, mi ja'uc stac' manel ta plata.
- <sup>16</sup>Mu stac' tojel o ta c'upil sba oro ta j'ech'el, mi ja'uc ta c'upil sba baxtonetic ti yax'elan no'ox yutsile, ti sts'ayts'un xjobal yutsile.
- <sup>17</sup>Jelavem stojol ta j'ech'el, ja' mu sta ti oroe, xchi'uc ti ton ta xac' xjobale, mi ja'uc stac' jelel o ti c'usitic meltsanbil ta bats'i oroe.
- <sup>18</sup>Ti bijilile, cajal sc'oplal ta j'ech'el, ja' mu sta sc'oplal ti baxton ti sbiinoj coral ti jun yutsil ta j'ech'ele, mi ja'uc sta yutsil ti bax ton ta xac' xjobale, xchi'uc ti yan bax tone.
- <sup>19</sup>Mi ja'uc sta sc'oplal ti baxton ti sbiinoj crisólito ti oy ta Etiopia banomile, mi ja'uc stac' tojel o ti bu slajeb xa yutsil ti oroe.
- <sup>20</sup>¿Bu ta xlic tael xcaltic un cha'e ti bijilil une? ¿Bu xa ono'ox yavil tiq'uil ti snopbenale?
- <sup>21</sup>Mu xilic ta satic ec ti jti'oval chon bolometique, mi ja'uc ti mutetic xvilet ta vinajele.
- <sup>22</sup>Ti jtsutsesvaneje, xchi'uc ti lajebale, xi ta xalic equé: “Ya'yejal no'ox laj ca'i ma' ti c'ot ta jchiquincutic ti sc'oplale.”
- <sup>23</sup>Ja'uc ti Dios une sna' bu sbelel ta xlic tael ti bijilile, sna' stuc bu ta tael.
- <sup>24</sup>Yiloj un ti bu xa c'alal spajeb ti banomile, xchi'uc scotol c'usitic oy ta yolon ti vinajele.
- <sup>25</sup>Ti Diose, c'alal laj yac'be spajeb ti bu c'alal ta xpaj yip yu'un ti iq'ue, c'alal laj yac'be sbisol ti bu c'alal ta xnoj ti vo'e,

<sup>26</sup>c'alal lic xchapan jbel c'usi tsots albil sc'oplal sventa c'usi ora ta xac' ti vo'e, c'alal laj yac'be ech'el xaneb ti bu c'alal ta x'ech' ti xi'bal sba ic' xchi'uc ti tsots ya'lele,

<sup>27</sup>laj yil un bu oy ti bijilile, laj yil ti cajal sc'oplal ta j'ech'ele, laj stuc'ulan lec, “Jun yutsil ta xquil un”, xi xchi'uc.

<sup>28</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti viniquetique: “Ti jun o'ntonal ich'bil ta muc' ti Diose: ja' bijilil ma' taj une; ti yictael ta spasel ti chopole: ja' snopbenal ma' taj une.”

## Job 29

### Slajeb ta spac sc'oplal ti Jobe

(Caps 29—31)

*Xi lic spac sc'oplal ti Jobe:*

<sup>1-2</sup>Oc no'ox la ta ael ti jcha'tauc jech c'u cha'al chabibilun yu'un ti Dios ta ba'yele,

<sup>3</sup>ti c'alal xtixet xjobal yutsil ta jtojole, ti c'alal xu' cu'un xixanav no'ox ta ic'al osile.

<sup>4</sup>C'alal vul talel jch'ulel yu'un ti jch'iel jc'opojele, sbainoj ta xchabiel jna ti Diose.

<sup>5</sup>Chi'inbilun yu'un ti Buch'u scotol xu' yu'une, vololic ta jpat ta jxocon ti calab jnich'nabe.

<sup>6</sup>Xbein no'ox ti chu' vacax ta lumtique, xtuctun no'ox ti aceite ta xloc' talel ta tonetique.

<sup>7</sup>Ja' o yorail jtsac xcha' jchotleb ti bu oy tsoblebal yu'un ti jteclume.

<sup>8</sup>Sq'uej-q'uej xa sbaic loq'uel ti querem viniquetic c'alal ta xiyilique; va' xiic liquel ti moletic une.

<sup>9</sup>Ti viniquetic ich'bil ye sti'ique, ts'ij xiic ta c'opojel, ti sye' xa sc'obic ti mu'yucuc buch'u xc'opoje.

<sup>10</sup>Ti ajvaliletique, c'un c'un xa ta xc'opoj, mu xa xtoy ye xc'opojic.

<sup>11</sup>Ti buch'u ta xilune, xchi'uc ti buch'u ta xa'i ti c'usi ta xcale, smuq'uibtas xa o'ntonal, lec jc'oplal yu'unic.

<sup>12</sup>Laj jcolta ti me'un mu'nate, ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique, ti mu'yuc coltabil yu'un ti yane.

<sup>13</sup>Colaval xiyut ti buch'u batem ta yoc ta j'ech'ele, ti xcuxet to banomil ta xca'i ta scoltael ti me'unal antsetique.

<sup>14</sup>Ti tuq'uil o'ntonal ti sna' x'ac'van ta ventae, c'otem ta jc'u' jpoc ta xca'i scotol c'ac'al.

<sup>15</sup>C'otemun ta satil yu'un ti ma'sat une, c'otemun ta oquil yu'un ti coxov une.

<sup>16</sup>Sbisojicun ta totil ti buch'utic mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique, jpojvanejun yu'un ti jyanlumetique.

<sup>17</sup>Ta jvoc'be ta majel ye ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta jpojbe ta ye ti c'usi stsacojic xa batel ta sti'ele.

<sup>18</sup>Xi laj jnop une: “Ti jch'iel jc'opojele ta xjalij ta j'ech'el ti mu stsuts ta atel co'ol s'elan jech c'u cha'al ti yi'e, ti mol xa ta xicham ta jnae.

<sup>19</sup>Co'ol j'elan jpets te' teq'uel ta ti' uc'um, ti sts'uj no'ox ti job ac'ubal ta sc'ob-c'obtaque.

<sup>20</sup>Ti xiqueremaj no'ox liquele, staoj yav ti yipal cu'une.”

<sup>21</sup>Scotolic ts'etel sni' xchiquinic ta xa'iic ti jc'o'pe, ti smala xa ya'iic c'u s'elan ta xibijubtasvane.

<sup>22</sup>Mi laj c'opojcune, mu'yuc buch'u junuc ta to sts'ac batel ti jlo'ile. C'otel c'otel ta yo'ntonic jujubel ti jc'o'pe.

<sup>23</sup>Mu xa c'usi x'ech' o ta xa'iic ta smalael ti jc'o'pe jech c'u cha'al malabil yorail ta xyal talel ti chaquilo' ta corixmae.

<sup>24</sup>Ti xitse'in xae, xch'ayet xa no'ox ta xa'iic, mu xictaic ta sq'uelel jsat ti xlaet no'ox ta xca'ie.

<sup>25</sup>Lic'ot ta banquialal jpas-mantal yu'unic. Ta jnopbeic ti c'usi sc'an pasele, co'ol s'elan jun ajvalil jba'be ech'el ta stojol ti jvoc' yajsoldadoe. C'alal oyic ta at-o'ntone, ta jpatbeic yo'ntonic.

## Job 30

<sup>1</sup>Avi tana une, ti uni jva'lej viniqetic ti ts'acal jch'iel jc'opojele, stse'inic xa ta jtojol, ja' xnich'nab ti buch'utic mu lecuc laj ca'i xvolet xchi'uc jts'i'tac ta xchabiel ti jchijtaque.

<sup>2</sup>¿Mi yu'un oy la bu tun cu'un stsatsal ti yip yoc sc'obique? Jech' xyamyun ti banomil ta xa'iique

<sup>3</sup>ta scoj ti me'un mu'natile, mu albajuc ti vi'nale, mu xa tabaj ti c'usi ta tunesel lajesele. Ta ac'ubaltic ti sts'ijlajan ta sbajtical ti banomile, st'olic xa taquin yibel te'.

<sup>4</sup>Sbulic xa xtoc ch'ail momoletic ta uninaltic, ti laj to slajesic ma' ti yibel retama te' sbi une.

<sup>5</sup>Jnaclejetic ti bajbil tenbil yu'un ti yane, ti x'avlajet no'ox yajval nutsbilic batel jech c'u cha'al ti j'eleq'ue.

<sup>6</sup>C'otem ta snaic ma' ti nail ch'ene, ti lican ch'entique, ti c'al ch'entique.

<sup>7</sup>Xme'inal oq'uic xa ta momoltic, ti lamalic ta yolon uninal te'tique.

<sup>8</sup>Jnaclejetic ti naca smacojic ti banomile, ti mu'yuc na'bil buch'u xnich'nabe, ti mu xtal yutsil ta xnaquiic ta jteclume.

<sup>9</sup>Avi tana ti stuquic une xlabajic xa, stse'inic xa ta jtojol ti oy c'usi laj cac'be ta ye ta sti'ique.

<sup>10</sup>Sq'uej-q'uej xa sbaic loq'uel ti mu jtac nopel ta xilique, ti st'ubtaicun xae.



- 11Ti mu'yuc xa c'usi xcut jba avi tana une, c'otemun xa ta j'ac'-lo'il-maxil, mu xa xiyaq'uic ta venta un.
- 12Xvoletic no'ox ta jpat ta xocon ta xisjipicun ta lum, ti stsaquelun no'ox ta c'op yu'unique, ti yo'ntonicuc xa chamcune.
- 13Smaquicun xa ta be ta yilel ti jvocol ta j'ech'ele, ti mu staq'uic pajesele.
- 14Co'ol to j'elan ta xiyilic jech c'u cha'al junuc jomol moc ti sjunul yip svol-vol xa sbaic ta xtalic ta jtojole.
- 15Vul ta jtojol ti sibtasele; ti jlequil cutsilale sac ch'ay batel jech c'u cha'al junuc ic'; ti mu xvinaj c'u s'elan bat ti toque, jech bat ti c'usi x'ayan cu'une.
- 16Xtaet xa ma' ti cuxlej une; laj xa yu'ninun ti me'inal ilbajinele.
- 17C'otem xa ta yol jbaquil ma' ti yipal xc'uxule; mu x'ech' xjelav ti yipal ta ac'ubaltique.
- 18Stsacoj xa jnuc' ti Diose, ti sjunul yip snitoj jc'u' ta xchecholanune.
- 19Jipuj xiyut ochel ta ach'eltic, co'ol j'elan junuc pucuc, mi junuc tan.
- 20Ch'ul Dios, jc'anbot xa coltael, mi ja'uc ta xatac'bun, xivocolet ta atojol, mi ja'uc xavac' ta venta.
- 21Tsots xava'i aba ta jtojol, ta sjunul avip ta xavilbajinun.
- 22Ta xc'ot ta pasel avu'un ta xjochun batel ti iq'ue, ti xibalcej sutbij no'ox ech'el yu'un banomilal vo' xchi'uc yic'ale.
- 23Jna' xa ma' ti ta xaquilbun batel ta coc c'alal to lajebal, ti bu ta xc'otic scotol ti xva'lajetic ta banomile.
- 24¿Mi yu'un mu'yuc laj jt'ic' jba ta spojel ti buch'u abol sbae, ta scoltael ti me'un mu'nate?
- 25¿Mi yu'un mu'yuc li'oc' yu'un ti buch'u oy ta vocole, xchi'uc ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'une?
- 26C'alal jmalaoj xa ta stael ti mu'yuc c'usi jna'e, vul ta loq'uel ti me'inal vocole; c'alal jmalaoj xa xtixlajan vulel ti saquilal osile, vul ta loq'uel ti ic'ubel ta osile.
- 27Xmich'et ma' ti co'nton ta j'ech'ele; lamal ta jba ti me'inal vocole.
- 28Naca xa vul-o'nton ma' ti li' cuxulune, mu xquil yutsilal xojobal ti c'ac'ale; jc'an xa coltael ta sba ta sat scotolic.
- 29Co'ol s'elan lic'ot jech c'u cha'al ti jti'oval oq'uile; co'ol s'elan lic'ot ta xchi'il ti j'anilajel muc' ta ic'al mute.
- 30Ic'al c'abin ta q'uelel ti jnuculile; ta xtil sjunul ti jbec'tal ta scoj mu albajuc ti sic c'oq'ue.

<sup>31</sup>C'ot xa ta pasel ti joybij xa ta oq'uel ti xlomet no'ox ti arpaetique, ti amae.

## Job 31

<sup>1</sup>Calojbe jba mantal ta j'ech'el ti mu xc'upij co'nton yu'un ti tsebal antsetique.

<sup>2</sup>¿C'usi xa ono'ox jtosuc matanal ta x'ac'bat ti vinic yu'un ti Buch'u scotol xu' yu'un ti oy ta vinajele?

<sup>3</sup>¿Mi mu ja'uc lamal ta xc'ot vocol ta sba ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xchi'uc ti jsa'mulile?

<sup>4</sup>¿Mi yu'un mu sq'uel Dios ti c'usi ta jpase? ¿Mi yu'un mu stuc'ulan jujuteq'uel ti coque?

<sup>5</sup>Jamal xcal, mu'yuc bu jpaso ma' ti yan xa ti jol jbaquile, ti juteb xa ta co'nton ti oy buch'u ta jlo'la ca'ie.

<sup>6</sup>Ti Diose sbisucun ta jun sbisobil ti jbel xale, ta xilun ti ch'abal ti jmule.

<sup>7</sup>Mi oy bu laj jch'ac jba ta tuq'uil be ti bu jtamoj batele, mi jq'ueloj xa no'ox jba yu'un ti sc'upijel co'ntone, ti oy c'usi ma'uc xa cu'un laj staic ta jnae,

<sup>8</sup>stunicuc slajesicuc yan ti c'usi jts'unojane, sbulicuc c'alal ta yibel ti c'usitic tec'ajtic cu'une.

<sup>9</sup>Mi ca'binoj xa no'ox jba ta slo'labun co'nton ti antse, mi xiva'et xa ta sq'uelel yajnil ti jlac'nae,

<sup>10</sup>smosovinuc yan ti cajnil unbi, vayuc xchi'uc yan vinic ti nom bu liquem talele.

<sup>11</sup>Yu'un ti c'usitic laj jpas une, chopol ta j'ech'el unbi, xitun o ta xquich' ti tsitsele.

<sup>12</sup>Sc'otobal o unbi, licuc junuc muc' ta tsutsesvanej c'oc' ti ta xch'aybe sc'oplal scotol ti c'usi x'ayan cu'une.

<sup>13</sup>Mi ta xvulvanic ti cajmosovtac ti oy c'usi ta sc'anique, ta xca'ibeic ti sc'opique.

<sup>14</sup>¿C'usi xa ono'ox sc'an pasel ti ta xc'ot jva'an jba ta stojol ti Dios une? ¿C'usi xa ono'ox ta jtac'be c'alal ta xich'bun ti que une?

<sup>15</sup>Jun no'ox ma' ti Dios ta snabanotic ta ch'utile, jechic ec un xchi'uc ti vu'une, laj yac'botic ti cuxleje.

<sup>16</sup>Mu'yuc laj quicta jba ta scoltael ti me'un mu'natetic c'alal ch'abal c'usi x'ayan yu'unique, mu jq'uelojuc no'ox ta xchamic ta vi'nal ti me'un antsetique.

<sup>17</sup>Mu'yuc jt'ic' ta que jtuc ti c'usi laj jta ti mu'yuc laj cac'beic ti buch'u ch'abal buch'u x'ayan yu'unique.

<sup>18</sup>Laj jbis ta junuc jt'ot ti buch'u ch'abal buch'u oy yu'unique; lic'ot ta jpojvanej yu'un ti me'unal antsetique.

- <sup>19</sup>C'alal laj quil ti oy buch'u xcham o xa ta xa'i ch'abal ti sc'u'e, mi jun me'un ti mu'yuc c'usi smac o sbae,
- <sup>20</sup>ta stsotsil jchijtac, laj jc'u'iltas ti xq'uixet to ta xa'ie, ti colaval xiyutic une.
- <sup>21</sup>Mi jset'uc oy bu laj jsibtas ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'une, ti tsots xa xca'i jba ti ac'bilun ta muc' yu'unic ti jchapanvanejetique.
- <sup>22</sup>Mi mu jechuc ti va'i s'elan taj une, yich'uc c'asel ti jc'obtaque, yich'uc jepel ti jnequebtac unbi.
- <sup>23</sup>Ti jech jxi'taoj ti ta stsitsvan ti Diose; laj to c'op ti jt'ic' no'ox jba ta spasel ti c'usi chopole.
- <sup>24</sup>J'ech'el ma'uc c'otem ta spatobil co'nton ti oroe.
- <sup>25</sup>Mu'yuc ma' ti xitse'in xa yu'un oy ti jc'ulejale, ti yepal no'ox ta jta ti taq'uine.
- <sup>26</sup>Quiloj xtixet xojobal ma' ti c'ac'ale, ti sac jaman no'ox talel ta banomil xojobal ti ue.
- <sup>27</sup>Mi ja'uc oy bu laj jnijan jchiman jba ta yich'el ta muc' ta mucul, mi ja'uc ti jnub xa batel jc'ob ta stojole.
- <sup>28</sup>Ti jechuque, xitun o ti quich'uc tsitsele, yu'un laj xa jpec'tsanbe sc'oplal ti Dios ti oy ta vinajel unbi.
- <sup>29</sup>Ta j'ech'el mi ja'uc ximuyubaj xa yu'un svocol ti jcontrae, mi ja'uc ti oy c'usi chopol ta snuptan syaine.
- <sup>30</sup>Ta j'ech'el mi ja'uc laj jbis ta cotal chaval, mi ja'uc laj jc'anbe ti xchamel slajele.
- <sup>31</sup>Mi oy jlom jvinquileltac ti jmoj nacaluncutic xchi'uc ti ta xilbajinic ti jun jyanlume,
- <sup>32</sup>mu jq'uelojuc ti ta x'ech' yu'un ac'ubaltic ta osiltique. Laj ono'ox quic'an ochel ta jna ti j'ech'el-beetique.
- <sup>33</sup>Ma'uc ma' ti jmucoj no'ox jba yu'un ti c'usi chopol ta jpas jech c'u cha'al ta spasic ti yane, mi ja'uc ti ts'ij xichi yu'une,
- <sup>34</sup>ta scoj ti xca'ibe to xi'elal ti jnaclejetique. Mu bajbilucun ta xicom ta scoj ti ta xisna'leicun ti cuts' calaltaque, mi jtenuc ts'ijilun xa jmacoj jba ta jna.
- <sup>35</sup>Oc no'ox la ta alel ti oyuc buch'u sts'etan sni' xchiquinic ta ya'yiell ti va'i s'elan ta xcale. Ta xcac' cuni pirma unbi, spac xa jc'oplal ti c'usi ta xcale; ti Buch'u scotol xu' yu'une, stac'uc talel ti c'op avi tanae. Sts'ibauc talel ta vun c'u s'elan ti jmule,
- <sup>36</sup>jechuc xa xch'a unbi, ta jlap ech'el ta sronail jol.
- <sup>37</sup>Ta jchapan ta stojol Dios ti c'usi laj xa jpasilan talele, mi jutebuc xi'el ta xinopaj ta stojol.
- <sup>38</sup>Ti cosil jbanomile, mi ja'uc xvulajetic xa ta sc'anic parteal ta vinajel ta scontrainelun, mi ja'uc x'oc' x'avanic xa ti xpolte-polte no'ox ti surcoale.



<sup>39</sup>Mi oy buch'u laj quelc'anbe ti c'usi xloc' x'ayan yu'unique, mi laj quilbe svocolic ti buch'utic ta x'abtejjic ta osile,

<sup>40</sup>ti ta cosil jbanomile, ch'iuc talel ch'ix c'alal oy sc'oplal ta xch'i ti trigoe, ch'iuc talel chopol momoletic c'alal oy sc'oplal ta xch'i talel ti jtos o ta trigoe! Jech yepal laj spac sc'oplal ti Job taj une.

## Job 32

### Ta spac sutel c'op ti Elihue

(Caps 32—37)

<sup>1</sup>Ti oxvo' viniquetique laj yilic ti j'ech'el sva'anoj sba ti Job ta yalel ti ch'abal smule. Jech o xal laj yicta sbaic ta svulel.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Elihue, xnich'on ti Baraquel jun buzita vinique, snitilul ti Rame, mu xa ts'icbaj laj ya'i sc'ac'al yo'nton ta stojol ti Jobe, ti laj yil ti xvulvun no'ox xchi'uc ti ch'abal smule, ti naca smul no'ox Dios ta stic'bee.

<sup>3</sup>Ti Elihue laj yilta xtoc un ti oxvo' viniquetic ti lec xil sbaic xchi'uc ti Jobe, yu'un mu sna'ic staq'uel sutel ti c'ope, c'ajomal no'ox ta soquesbeic sc'oplal ti Diose.

<sup>4</sup>Ti jech uni jch'iel jc'opojel to ti Elihú yu'un ti yane, laj smala ti ech'uc yo'ntonic ta c'opojel xchi'uc Job ti yane.

<sup>5</sup>Le' une, c'alal laj yil ti mu xa sna'ic c'u s'elan ta stac'beic sutele, mu xa ts'ic yu'un.

<sup>6</sup>Lic c'opojuc un.

### Ti slo'il ya'yej laj sliques ti Elihue

*Ti Eliue xi laj stac' ti c'ope:*

Ti jech uni jch'iel jc'opojelun to xca'i jbae, mu stac' ma' ti cajal xa que jti' ta yalel ta jech yepal ti c'usi oy ta co'nton ta atojolic ti vo'oxuc vulem xa ach'ulelique.

<sup>7</sup>Xichi laj jnop une: “C'opojicuc ca'itic ti buch'utic yilojic xa c'usi sc'an pasele. Svinajesicuc ti oy xa yuni bijilic ti le' xa sjabilal talel ti xch'iel sc'opojelique.”

<sup>8</sup>Scotol ono'ox viniquetic xtoc un, xa'ibeic ti sni' xchiquinale, yu'un ti Buch'u scotol xu' yu'une, laj xoj ochel xcuxlejtal ta stojolic.

<sup>9</sup>Ma'uc ta yepal jabil ch'iel c'opojel ta tael ti bijilile; ma'uc xa oy xchiquinal yu'un ma' ti buch'u sac butsan xa ta isimale.

<sup>10</sup>Jech o xal xichi ta xcale: “Avi tana une, ts'etanic ani' achiquinic ta ya'yiel ec jset'uc cuni lo'il ti ta xcalboxuc ava'ique.”

<sup>11</sup>Ts'etel cuni chiquin ta ya'yiel ti c'usitic xlic ta lum ti alo'il ava'yejjic ti laj avalique; laj quil ti laj at'unic ta sa'el ti c'usi xa lec ta alele.

<sup>12</sup>Laj quil xtoc ti mu'yuc buch'u junucal tac' avu'unic sutel sc'op ti Jobe.

<sup>13</sup>Ti jech mu cajaluc xava'i abaic xchi'uc ti abijilique, Dios ta stac' sutel, ma'uc jun vinic.



- <sup>14</sup>Ti jech ma'uc xvulvun ta jtojol ti Jobe, mu jechuc ta jtac'be sutel jech c'u cha'al ta xapasique.
- <sup>15</sup>A'yio ava'i, Job, ti oxibic le'e, xch'ayet no'ox xa'i sbaic, mu xa xtal ta sjolic c'u s'elan ta staq'uic sutel ti ac'o'pe.
- <sup>16</sup>Ti jech le'e, mu xanop ti ts'ijil ta xicom c'alal ts'ijilic xa ti stuquique, ti mu xa sna'ic c'u s'elan ta taq'uel ti c'o'pe.
- <sup>17</sup>Ta jtac' talel ava'iic ma' ti c'op une, ta yalel ti c'usi sc'an xcale.
- <sup>18</sup>Chapal xa ta que ta jti' ti c'usi sc'an alele, ti mu xa stac' pajesel ta xca'ie.
- <sup>19</sup>Ta xa xt'om ya'yel ma' ti co'nton yu'une, co'ol s'elan jech c'u cha'al vino ch'amal ta ach' yavil ti meltsanbil ta nucule.
- <sup>20</sup>Tsots sc'oplal ta xic'opoj yo' ta x'ech' ti c'usi oy ta co'ntone, ti tsots sc'oplal ta jtac'bot sutel ti ac'o'pe.
- <sup>21</sup>Mi ja'uc ta jpas ti oy buch'u cajal xa ta xcac' jba ta stojole, ta jbis jba ti co'olotique.
- <sup>22</sup>Mi cajal xa xca'i jba ta stojole, ta jech yepal unbi, ta stsitsun ti J'ac'-ch'ulel animaile.

### Job 33

- <sup>1</sup>Avi tana une, Job, a'yio ava'i ti jc'o'pe; ts'etano lec ani' achiquin yu'un ti c'usi ta xcalbote.
- <sup>2</sup>Xi s'elan oy xa ta que ta jti' ti c'u s'elan ta jtac'bot sutele:
- <sup>3</sup>ta jamal ta xcalbot ava'i, xchi'uc oy stuqu'uil ta xcal ava'i ti c'u s'elan jnopoje.
- <sup>4</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, laj yac'bun quich' jch'ulel canima, laj xvuch'taun ti lic quich' ic' yu'une.
- <sup>5</sup>Tac'bun talel ca'itic un mi xu' avu'une; chapano aba ta spaquel sutel talel ti c'o'pe.
- <sup>6</sup>Ti vo'ot xchi'uc ti vu'une, co'olotic ta sba ta sat ti Diose, yu'un laj quich' meltsanel xtoc ta lum ach'el.
- <sup>7</sup>Ja' yu'un un, altic no'ox ta xaxi' ta jtojol, yu'un mu'yuc quich'oj cabtel.
- <sup>8</sup>Xachi la me laj aval laj ca'i ma' ti c'op taje:
- <sup>9</sup>“Lequil tuq'uil vinicun ta j'ech'el, mi ja'uc ti oy bu jelavemune, mi ja'uc oy jmul.
- <sup>10</sup>Le' une, ta sa'ilan bu ta sta jmul ti Diose, laj sbisun ta yajcontra.
- <sup>11</sup>Laj xa xhuc ta carina taq'uin ti cacane, yac'oj ech'el sat bu ta jtec' ech'el jujuteq'uel ti coque.”
- <sup>12</sup>Mu'yuc jset'uc smelol ma' ti va'i s'elan laj aval taje, yu'un ti vinique mu xco'olaj smuc'ul stsatsal jech c'u cha'al ti Diose.

- 13¿C'u cha'al ta xatic'be ta sat ti mu xastac'bot talel jbeluc ti c'usi jaytos anopoj ta xavalbee?
- 14Ep ta tos ti c'u s'elan xu' ta xc'opoj ti Diose ti mu ja'uc jna'tique.
- 15Oy bu ta xc'ot ta pasel yu'un ta ac'ubaltic, ta vaichil, mi ta sjamel ba satil ta yilel ti oy c'usi ta xac' iluque, mi c'alal ta xlic vayicuc ti viniquetique, mi c'alal batem xch'ulelic ta vaye.
- 16Ti Diose ta xc'opoj ta xchiquin ti viniquetique; ta svul, mu no'ox albajuc ta xac'be xi'el,
- 17yo' jech ta xch'ac loq'uel ti bu tiq'uil ta spasel ti c'usi chopole, yo' jech ta scaj'ac'be sna' ti stoyobbaile.
- 18Jech ta spoj loq'uel ti mu xbat ta muquinale; ta spoj loq'uel ti mu xbat o ta lajebale.
- 19Oy bu ta xc'ot ta pasel yu'un ti Dios ti ta stuq'uibtas ti viniquetic ta sventa ti chamele, ti ta xti'van x'avan sjunul ti sbec'tal stacopalique.
- 20Scotol ti ve'lil une, ti bu jun xa yutsil ta lajesel ta j'ech'ele, ma'uc xa ta yo'nton ta slajesel.
- 21Yantic xa stsul ech'el ti sbec'tal stacopale, ti xvinaj xa ta q'uelel ti sbaquiltaque.
- 22Ta xa stsulbij ech'el ta muquinal yo' ta xtub ti sc'oplale, ti nopol xa batel ta sti' ti lajebale.
- 23Le' une, mi nopol va'al ta sts'el jun ta smilal ti ánjeletic ta spacbel ti sc'oplale, ta yalel ti tuc' laj spas sbae,
- 24ti yich'uc to c'uxubinele, ti xi ta xalbe ya'i ti Diose: “Mu to xavac' chamuc, laj jta ta q'uelel ti tojbil manbile”,
- 25va'i un, ta xlic stam sba ti sbec'tal stacopale, ta xcha'ta yav jech c'u cha'al ta squeremal to oxe.
- 26Xvocolet liquel ta stojol ti Diose, ta x'ich'bat ta muc' ti sc'op une; xmuyubaj xa ta sq'uelbe sba satic xchi'uc ti Diose, xq'uejin no'ox ta sba sat ti viniquetic ta sventa slequil yutsil yo'nton ti Diose.
- 27Xi ta xale: “Laj jta jmul, mu'yuc stuq'uil ti c'usi laj jpase, ti le' une, mu'yuc laj yac'bun jtoj jmul ti Diose.
- 28Laj ono'ox scoltaun ti jutuc xa mu lichame, laj to quil ti saquilal osil banomile.”
- 29Xlic xcaj no'ox ti jech ta spasilan ti Dios ta stojol ti viniquetique.
- 30Ta spoj ti ta xa xchame, ta xlic sq'uel ech'el yu'un ti saquilal osile.
- 31Ts'etanbun ava'i achiquin, Job, ts'ijano to aba yu'un yacal to ta xic'opoj.
- 32Mi oy c'usi ta xavale, xu' ta xatac'bun talel; mi oy smelol ti avuni c'ope, jun co'nton ta xca'i.



<sup>33</sup>Mi mu jechuc une, ts'ijlan no'ox ava'i, ta xcac'bot ana' c'u s'elan ta tael ti bijilile.

## Job 34

### Slo'il ya'yej ti Elihú laj xcha'ale

*Xi laj yal no'ox xtoc ti Elihue:*

<sup>1-2</sup>A'yio ava'iic jc'op, vo'oxuc ti bijubemoxuque, ti chanubtasbiloxuque.

<sup>3</sup>Ti chiquinile xa'ibe lec sbejleb-bejleb ti c'ope jech c'u cha'al ti eil xa'ibe ti smuile.

<sup>4</sup>Jech ti vo'otic xtoque ta jtuc'ulantic ti c'usi ta xc'ot ta pasele, ta jnoptic ta yalel ti c'usi lec ta xca'itique.

<sup>5</sup>Ti Jobe xi ta xale: “Ch'abal ma' ti jmul ta j'ech'el une, ja'uc ti Dios une mu sc'an stic' sba ta jpojel.

<sup>6</sup>Jutbil ta j'ech'el mi ta xcal ti oy jmule; c'alal j'ech'el mu'yuc jsa'oj ti jmule, mu xcol ti jyayijemale.”

<sup>7</sup>Mu'yuc xa buch'u yan xco'olaj xchi'uc ma' ti Job une. Mu vocoluc xvulvun ta slabanel ti Diose, co'ol s'elan ti mu vocoluc ta uch'ilanel ti vo'e.

<sup>8</sup>Lec xa'i ti jmoj xvoletic xchi'uc ti viniqetic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>9</sup>Ta xalilan ti mu'yuc c'usi bal o ta j'ech'el ti ta xac'be yipal ti vinic ta spasel ti c'usi lec ta xil ti Diose.

<sup>10</sup>Ti le' une, bijil viniqetic, ts'etanbun ani' achiquinic ta ya'yié. Ti Dios ti scotol xu' yu'un une, mu xanop ti oy c'usi chopol ta spase, ti mu'yuc stuq'uil yutsil ti c'usi ta spase.

<sup>11</sup>Ta xac'be stoj ta jujun ti c'u s'elan laj spase; ta jujun ta xac'be yich' ti c'u s'elan loc' ta sa'el yu'une.

<sup>12</sup>Melel un, ti Dios ti scotol xu' yu'une, mi jutebuc ma' ti oy c'usi chopol ta spase, ti c'usi mu'yuc stuq'uile.

<sup>13</sup>Mi junuc oy buch'u ac'bat yabtel yu'un ta sventainel sbejel ti banomile.

<sup>14</sup>Mi ts'ij xi sc'oplal yu'un ta yich'el ic' ti viniqetic ti cuxulic o xchi'uque,

<sup>15</sup>ta jliquel no'ox ta xcham scotolic, ta xjoybijic ta lum ach'el.

<sup>16</sup>Mi oy abijil xava'i abae, ts'ijano aba; ts'etano achiquin ta xchiquintael ava'i ta ya'yié ti jc'ope.

<sup>17</sup>Ti yu'unuc mu lecuc ta xil Dios ti tuc' snopbenale, mi ja'uc xc'ot o ta Ajvalilal. ¿C'usi la xavut xasa'be smul ti Buch'u stalel jelavem ti yutsil slequil ta j'ech'ele?

<sup>18</sup>Ti ajvaliletique, xchi'uc ti buch'utic ich'bil ye sti'ic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mi ja'uc xna'et ti Dios ta xalbe ta sat ti c'usi chopol ta spasiq.

- <sup>19</sup>Ti stuque mi ja'uc ta sco'oltas sba xchi'uc ti jpas-mantaletique, mi ja'uc ech'em ta spacbe sc'oplal ti jc'uleje, mi ja'uc mu sventauc ti me'un mu'nate, yu'un laj yac'be xch'ulel yanima scotolic.
- <sup>20</sup>Ta jliquel no'ox, ta syijil ac'ubal, xu' xcham ti viniquetique; xvochvun ti jnaclejetique, ta jliquel no'ox, ch'ab xi ech'el; mu tsotsuc sc'oplal oy buch'u ta x'abolaj ti ch'ab xi sc'oplal yu'un ti tsatsal vinique.
- <sup>21</sup>Ti Diose yac'oj ech'el sat jujuteq'uel yoc ti vinique, xojtiquin lec ti bu c'alal yalel muyelique.
- <sup>22</sup>Mu'yuc xa bu xtal yic'ubel osil ti ic' ta j'ech'el ti xu' ta snac' sba ti chopol vinique.
- <sup>23</sup>Mu yu'unuc ta xal Dios ti xchapanoj sc'ac'alil ta sta ta iq'uel ta xchapanel ti vinique.
- <sup>24</sup>Mi ja'uc st'unilan xa ta sa'el ya'yejal buch'u ta sjiip ta lum ti cajal xa'i sbaique yo' ta stic'be xq'uexol.
- <sup>25</sup>Ti Diose xojtiquin lec ti c'usi ta spasiqne, ta xvul ta ac'ubaltic ta slilinel.
- <sup>26</sup>Ta stsits ta sba ta sat scotolic jech c'u cha'al jmilvanejetic.
- <sup>27</sup>Yu'un mu'yuc laj xch'unic ta spasel ti c'u s'elan ta xale, mi ja'uc laj yac'beic ta venta ti smantaltac c'u s'elan snopoj ti stuque.
- <sup>28</sup>C'ot ta stojol Dios yu'unic ti x'oc' x'avan ti me'UNETIQUE, xchi'uc ti buch'u ilbil ti svocolique, a'yibat ti sc'opic une.
- <sup>29</sup>Mi sq'uel no'ox ti Diose, ¿buch'u xa ono'ox ta x'ac'bat stoj ti smulique? Mi mu xa xac' ti sat une, ¿buch'u xa ono'ox ta xil ti c'usi ta xc'ot ta pasele? Ti stuque stuc'ulanoj ti jteclumetique, xchi'uc ti jujun viniquetique,
- <sup>30</sup>yo' mu xc'ot ta pasel ta x'och ta ajvalil jun vinic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sba ta slo'lael ti jteclume.
- <sup>31</sup>¿Mi yu'un oy bu ti xi laj avalbe ti Diose? “Yu'un ca'binoj xa jba lilaj ta lo'lael, avi tana une, mu xa jsa' jmul.
- <sup>32</sup>Ac'bun quil ti bu lijelave, yu'un mu xquil. Ti mi chopol bat cu'une, mu xa jcha'pas.”
- <sup>33</sup>¿Mi yu'un ta xac'an matantasel yu'un Dios ti c'u s'elan lec ta xava'ie manchuc mi laj xa aten comel? Oy ta atojol ta snopel, ma'uc ma' ti vu'un une, alo ta jtojolcutic ti c'usi xana' une.
- <sup>34</sup>Ti bijil viniquetic ti ta xa'ibeicun ti jc'o'pe, xchi'uc ti buch'u xa'ibeic ti xchiquinale, xi nan ta xiyalbeicune:
- <sup>35</sup>“Mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi ta xalilan ti Jobe, yu'un mu'yuc smelol ma' ti sc'op ya'yele.
- <sup>36</sup>Ya'iuc sba ti Jobe; ti c'u s'elan ta staq'uilan ti c'o'pe, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun vinic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

<sup>37</sup>Ma'uc no'ox jun jsa'mulil ti Jobe, toyobba xa'i sba; ta jba ta jsatic, xvulvun ta sa'bel smul ti Diose, ta stsaquilan ta c'op.”

## Job 35

### Yoxcojal slo'il ya'yej ti Elihue

*Xi lic c'opojuc ti Elihue:*

<sup>1-2</sup>¿Mi yu'un ja' xloc' venta ya'yel ta xava'i un, Job, ti ta xac'bot lec ana' Dios ti c'usi snopoje?

<sup>3</sup>Yu'un laj ca'i ti xachi laj avalbe ti Diose: “¿C'usi aventa mi ta jsa' ti jmule? ¿C'usi ta xajsoques o yu'un ti jmule?”

<sup>4</sup>Ta jtac'bot talel ava'i ti c'op une, xchi'uc ti achi'iltac ti lec xavil abaic xchi'uque.

<sup>5</sup>Tuc'ulano avil lec ech'el c'u s'elan ti vinajele; q'uelo ti vi to staylej ti toc xvolet ta stuq'uil ajole.

<sup>6</sup>Mi ta xasa' ti amule, ta j'ech'el mi jutebuc ta xasoques ti Diose; mi yepal no'ox ta xasa'olan ti amule, ta j'ech'el mi jutebuc ti oy c'usi ta xapasbe ti Diose.

<sup>7</sup>Mi jelavem yutsil slequil ti c'usi ta xapase, ma'uc ti oy c'usi lec ta sta avu'une, mi ja'uc ti bal xa xa'ie.

<sup>8</sup>Ti viniqetic no'ox jech c'u cha'al ti vo'ote, ta soquesat yu'un ti amule, xchi'uc oy c'usi lec ta staic yu'un ti c'usi lec ta xanope.

<sup>9</sup>Ti net'bilic xa yu'un vocol ti viniqetique, x'avanic xa ta sa'el buch'u tsotsic yo' jech ta xcoltaatic yu'un.

<sup>10</sup>Le' une, ma'uc ta sa'ic spojelic ta stojol Dios ti ac'bun xch'ulel yanimaic yu'une, ti Buch'u ta xac' yip o'ntonal ti c'alal yorail ic'uneb ti osil banomil ta xa'iique,

<sup>11</sup>ti x'ech' to ta xistojbtasotique, ti ta xischanubtasotique, ja' mu sta ti chon bolometique, ti mutetique.

<sup>12</sup>X'avetic xa un, mi ja'uc ta xtac'batic yu'un ti Diose, yu'un ja' jun chopol toyobba viniqetic.

<sup>13</sup>Ti Dios scotol xu' yu'une, ma'uc tsacbil ta venta ta xc'ot yu'un ti yesomal jolile.

<sup>14</sup>Manchuc mi ta xaval ti mu xavil ti Diose, ts'ijlan, mala o ava'i, ti c'usi c'otem ta atojole, oy ta yoc ta sc'ob.

<sup>15</sup>Ta xaval ti mu sna' x'iline, ti mu stsitsvane, ti mu slaban ti mulile.

<sup>16</sup>Ti le' une, Job, mu'yuc smelol ti c'usi ta xavalilane, ch'ayem snopbenal avu'un, mu'yuc abijil ti ep xavulvune.

## Job 36

### Xchancojal slo'il ya'yej ti Elihue

*Ti Elihue xi laj stac' batel ti lo'il a'yeje:*



- <sup>1-2</sup>Ts'icuc cuchuc xa avu'un jutebuc, ta jchanubtasot ava'i, oy to jlo'il ca'yej ta spacbel sc'oplal ti Diose.
- <sup>3</sup>Ta jtunes ta yalel ava'i ti c'usitic quilojane, ta yac'belot ana' ti oy smelol c'usi ta xal ti Buch'u laj yac'bun ti jch'ulel canimae.
- <sup>4</sup>Jbel sc'oplal ta xcac' ana' lec ti ma'uc yesomal jolil ti c'usi ta xcale; li' oy jun ta atojol ti ac'bil sbijile.
- <sup>5</sup>Ti Diose jelavem ti smuc'ul stsatsale, jelavem ta j'ech'el ti sbijile, mi ja'uc ta sjip ta sten ti buch'u ch'abal smule.
- <sup>6</sup>Ma'uc ma' ti sq'ueloj ta xch'i xc'opoj ta banomil yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ja'uc ti me'un mu'nate, jun yutsil ta spas xtoc ta stojol.
- <sup>7</sup>Sva'anoj sba ta spojel ti viniquetic ti oy smelol stuq'uul ti c'usitic ta spasique. Ta stsac lec yip yu'un ti ajvaliletic ti chotolic ta spasob mantale, ti sva'an sba ta stojolic ti cajal ta xc'ot ti sc'oplalic yu'une.
- <sup>8</sup>Ja'uc le' une, mi yich'ic chuquel ta carina taq'uin ti mu x'ech' xjelav ta xa'iic ti yipale,
- <sup>9</sup>ta x'ac'bat sna'ic yu'un Dios ti bu mu lecuc bat yu'unique, ti ya'binoj xa no'ox sbaic jelav ti stoyobbailique.
- <sup>10</sup>Ta xc'oponatic yo' ta stojobtasatic. Ta x'albatic ti yictaicuc ti mu stac' alel ti c'usi ta spasique.
- <sup>11</sup>Mi laj yich'beic ta muq'ue, ti biq'uit ta xac' sbaic ta stojole, mu'yuc c'usi sna'ic, xmuyubajic no'ox ti c'u to sjalil ta xch'i xc'opoj batele.
- <sup>12</sup>Mi mu xich'beic ta muc' une, ch'ayal yuni o'nton ta xtae telel xa ono'ox ta muquinal xa'i.
- <sup>13</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, x'iletic no'ox ta j'ech'el, ma'uc ma' ti sc'anic xa coltael ti ochemic ta chuquele.
- <sup>14</sup>Ta squeremal no'ox ta xcham, ti q'uexlal sba c'u s'elan ta xc'ot ta stsutsel ti xcuxleje.
- <sup>15</sup>Ta sventa ti mu x'ech' xjelav ti vocole, ti Diose ta scolta ti buch'u oy svocole; ta xvulubtasbat xch'ulel ta sventa mu ts'icbaj ti yipal xc'uxul ta xc'ot ta stojole.
- <sup>16</sup>Laj spojot ec un ti c'usi xi'bal sba c'ot ta atojole. Yepal no'ox ti c'usi laj yac'bote, xchi'uc lac'ot ta pojel coel yu'un. Busul no'ox liquel yu'un ta amexa ti yutsiquil ve'lil uch'ome.
- <sup>17</sup>C'ot ta atojol ec un jech c'u cha'al chapanbil sc'oplal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti mu ja'uc stac' xamac ta be ti chapanele, ti ta xatoje.
- <sup>18</sup>Bijan ti mu xavac' aba ta lo'laele, ti xpich' avo'nton yu'un stsaquel ti epal taquine.
- <sup>19</sup>Ma'uc xa pojbilot yu'un avocol ta ilbajinel ti caj tsacal xava'i abae, manchuc mi xa'avet.



<sup>20</sup>Ma'ucuc xc'ot ta avo'nton ti vuluc ta loq'uel ti co'ol s'elan ac'ubal ti ch'ab xi ech'el ti jteclumetic ta jech yepale.

<sup>21</sup>Q'uelo aba un, mu xlic apas ti c'usi chopole, yu'un laj xa avich' q'uelbel avo'nton yu'un ti vocole.

<sup>22</sup>Tuc'ulano avil lec smuc'ul stsatsal ti Diose. Mi junuc jchanubtasvanej xco'olaj jech c'u cha'al ti stuque.

<sup>23</sup>Mi junuc oy buch'u x'albun yu'un ti c'usi ta spase, mi ja'uc ta xtic'bat ta sat mi oy c'usi chopol laj spase.

<sup>24</sup>Scotol banomil ta xlequil-c'opojic yu'un ti yabteltaque; vuleso ta avo'nton ec un ti licuc alequil-c'optae.

<sup>25</sup>Scotol viniquetic xu' ta xilbeic yabtel ti Diose manchuc mi nom oy ti bu va'aliq.

<sup>26</sup>Ti Diose ech'em ti smuc'ul stsatsale, mu ja'uc xca'ibetic smelol ti c'u s'elan oye, mu ja'uc jna'tic c'u yepal ti sjabilale.

<sup>27</sup>Ta stsob ta jun yavil ti jujubaj vo'e; ta ts'acal to un, ta xlic joybijuc ta jun chaquilo' yu'un.

<sup>28</sup>Ti chaquilo'e xchajet no'ox ta xyal talel ta toquetic yu'un, banomilal vo' ta xvul yu'un ta stojol ti jnaclejetique.

<sup>29</sup>¿Mi oy la buch'u sna' c'u cha'al xvolet no'ox ta xanav batel ti toque, mi ja' ti xc'avlajet no'ox ti chauc ta vinajele?

<sup>30</sup>Ti Diose xleblajet no'ox yu'un ti sac tsel ta sba ti muc' ta nabe, ta smac ta sac jamael ti sninabil ti muc' ta nabe.

<sup>31</sup>Ja' jech ta smalq'uin ti jteclumetique; yepal no'ox ti sve'el ta xac'bee.

<sup>32</sup>Xjapluj no'ox ta sc'ob ti chauque, ti sbijil satioj bu ta xac' batel jech c'u cha'al ta xal ti smantale.

<sup>33</sup>Ti xc'avlajet ti chauque, ti sts'otet no'ox ti banomilal vo' xchi'uc ti yic'ale, ta xac' ta na'el ti ja' xa sc'ac'al yo'nton Dios vul ta loq'uel.

## Job 37

<sup>1</sup>C'alal ta xquil ta xtal ti banomilal vo'e, xbitbun xa ti co'nton yu'une, ti co'ol s'elan ta xa spits loq'uel ya'luque.

<sup>2</sup>A'yio ava'iic xvo'o'et to yech'omal sc'opojel ti Diose, ti xt'inluj to ti sc'opojele.

<sup>3</sup>Xjaplajet no'ox yu'un ti sac tsel ta sjunlej ti vinajele, ti ta xc'ot yu'un ta jujujot xchiquin ti banomile.

<sup>4</sup>Tsots yabtel yich'oj un, xt'inluj liquel ti sc'opojele, ti c'alal xvo'o'et no'ox yech'omal ti sc'opojele. Ti xt'inlajet no'ox ta a'yiele, mu'yuc spajeb xjaplajet no'ox ti sac tsele.

- <sup>5</sup>C'alal xc'avlajet no'ox sc'opojel ti Diose, ep ch'ayal o'ntonal ta xc'ot yu'un ti mu'yuc buch'u xu' yu'un ta yalbel ti c'u cha'ale.
- <sup>6</sup>Ta xalbe mantal ti saquil bote, ti yaluc ta banomile. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti xi'bal sba tsots xchajet ta xyal talel ti vo'e.
- <sup>7</sup>Ta xc'ot ta pasel yu'un ti tic'ajtic ta xcomic ta axinajel ta snaic ti jnaclejetique, ti yojtiquinicuc scotolic ti ja' yabtel stuc taje.
- <sup>8</sup>Ti c'usiticuc chanul xcotlajet ta banomile, ta x'ochic ta snail ch'enic, nac'al ta xcomic ti bu taje.
- <sup>9</sup>Ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic talel ti xi'bal sba iq'ue. Ti ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic talel ti tsots sic ta j'ech'ele.
- <sup>10</sup>Ta sventa yic'al ye ti Diose, ta xlic ayanuc talel ti taive, ta spas ta bot yu'un ti ts'anal vo'e.
- <sup>11</sup>Ta slanubtas ta j'ech'el ti toquetique, ta xc'ot ta pasel yu'un ti xjaplajet no'ox ti chauque.
- <sup>12</sup>Ti sleb ti chauc une xlucuquet no'ox ech'el ta xmuy batel ta vinajel, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ta sbejel banomil smantal ti Dios yaloje.
- <sup>13</sup>Scotol taje, bal xa xa'i ti Dios ta stsitsel ti banomile, mi ja' ti ta xac' ta ilel ti yutsil slequil yo'ntone.
- <sup>14</sup>Job, oyuc smuc'ul avo'nton, a'yo lec ava'i, c'otuc ta avo'nton ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti Dios ta spase.
- <sup>15</sup>¿Mi xana' ya'yeluc c'u s'elan spasoje Dios scotol ti va'i s'elan taje, ti c'u s'elan xjaplajet no'ox ti sac tsel ta toque?
- <sup>16</sup>¿Mi xana' ya'yeluc c'u s'elan tsacal ti toc xvolet ta vinajele, ti svinajeb ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti sbijil ti mu albajuc yutsile?
- <sup>17</sup>Ti tsots ic' ta xlic talel ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xtaquij yu'un ti banomile, ja' jech ec c'alal alapoj ti ac'u'e, xchic'chun xa ta xava'i.
- <sup>18</sup>¿Mi yu'un xu' avu'un ta xatic' aba ta scoltael ti Dios ta sq'uiel ech'el ti vinajele, ti lich'il ta xcom avu'un jech c'u cha'al junuc jayal pech-pech taqu'ine?
- <sup>19</sup>Chanubtasuncutic ca'icutic c'u s'elan stac' albel ti Diose, yu'un mu xa stac' a'yeluc ta xca'icutic, mu xtal ta jolcutic ti c'usi ta jchapbecutique.
- <sup>20</sup>Mi ja'uc ta xcal ma' ti vu'un ta xilo'ilaj ca'i xchi'uque, loc' xa ta sa'el unbi ta xch'aybun ti jts'unubale.
- <sup>21</sup>Mi ja'uc xvinaj xjobal c'ac'al c'alal mi volibil ta toque; mi bec'bil ta xbat ta iq'ue, ta xloc' ti toque, sac jaman ta xcom ti vinajele.
- <sup>22</sup>C'alal ti Dios ta svol sba xchi'uc ti smuc'ul stsatsal ti xi'bal sbae, co'ol s'elan xjobal oro ta xvinaj ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>23</sup>Mu jna'tic c'u s'elan oy ma' ti Buch'u scotol xu' yu'une, yu'un jelavem xu' yu'un ta j'ech'el, oy stuq'uul yutsil; oy stuq'uul, mi junuc oy buch'u ta xac'be yich' svocol.

<sup>24</sup>Jech o xal ti viniquetique xi'taojic; mu'yuc c'usi bal o ta x'ilatic yu'un ti buch'utic oy sbijilique.

## Job 38

### Ti Diose ta stac'be sutel sc'op ti Jobe

(38.1—42.6)

<sup>1</sup>Va'i un, ti Jobe, c'oponat talem yu'un ti Dios ta jun banomilal vo' ti sts'otet xchi'uc ti yic'ale.

#### *Xi laj yal ti Diose:*

<sup>2</sup>¿Buch'uot ya'yel ti xana'et yu'un ti c'usi ta jpase, yu'un xvinaj lec mu xana' ti c'usi ta xavale?

<sup>3</sup>Va'ano aba un, mi vinic xava'i abae, tac'bun talem ca'itic ti xi s'elan ta jac'bote:

<sup>4</sup>¿Bu xa ono'ox oyot xcaltic c'alal lic jmeltsan talem ti banomile? Alo talem ca'itic mi yepal xana' ta j'ech'el.

<sup>5</sup>¿Mi xana' ya'yel buch'u lic snop ti c'u sjamlej ta xbat yu'une? ¿Mi xana' ya'yel buch'u ti jchanubtasvanej yu'un ta yaq'uel iluc ta smeltsanele?

<sup>6</sup>¿Mi xana' c'u s'elan tsacal ti sliquel yoctaque? ¿Buch'u laj xchotan ti ton ta sliqueb yicob scotole,

<sup>7</sup>c'alal xnechetic no'ox ta q'uejimol ti c'analetic ti sac jaman xa talem ti yi'bel vinajele, ti c'alal xmuyubajic no'ox ec ti cajtuneltac oy ta vinajele?

<sup>8</sup>C'alal vul ta t'omel ti muc' ta nab ta banomile, ¿buch'u laj yac'be smac ti bu no'ox ta xpaje?

<sup>9</sup>C'ot ta sc'u' cu'un ti toque; c'ot ta smacobil cu'un ti yic'ubel osile.

<sup>10</sup>Laj cac'be sbisobil bu c'alal ta xpaj ti muc' ta nabe; laj jbjaj lec ta yav ti sbe yoctaque.

<sup>11</sup>Xi laj calbe une: “Li' no'ox c'alal ta xavul ta pajele, mi ja'uc xa xa'ech' batel ti li'e; li' ta xvul ta tubel ti xi'bal aba xava'i xacoti no'oxe.”

<sup>12</sup>¿Mi oy bu laj apas ta mantal ti c'ac'al loc'uc talele, ti sacub talem ti osil yu'une?

<sup>13</sup>¿Mi oy bu laj apas ta mantal ti pucuc batel ti xjobal ta banomil ti bu xa c'alale, ti snac'an xa sbaic yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique?

<sup>14</sup>Va'i unbi, xtixet no'ox vulel xjobal ta banomil ti nichimtic xa sba ta q'uelel jech c'u cha'al junuc c'u'il ti c'upil sbae.

<sup>15</sup>Ta xjalatabatic saquilal osil banomil ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti tsuts o ta j'ech'el ti xi'bal sbaique.

- 16¿Mi oy bu c'otemot ta sq'uelel ti natil xa'ab ti mu stac' a'yeluc c'usi ta alel yu'un ti bu stsobojan sba yoc ti muc' ta nabe?
- 17¿Mi aviloj bu oy sti'tac spasob mantal ti xi'bal sba lajebale?
- 18¿Mi xtal ta ajol ta snopel c'u sjamlej ti banomile? Albun ca'i, mi melel xana' lec scotole.
- 19¿Bu q'uejbil xana' ti saquil osile, xchi'uc ti yic'ubel osile?
- 20¿Mi xtac batel avu'un ti bu c'alal ta xpaje, ti ta sut talel ta yavil avu'une?
- 21Xana' xa nan un, yu'un oy xa talel ajabilal, yu'un voqu'emot xa nan ti c'alal c'ot ta pasel taje.
- 22¿Mi c'otemot ta sq'uelel bu yavil jq'uejoj ti taive, ti bote,
- 23yo' jech ta jtac batel c'alal yorail ti tsots vocole, yo' jech ta jtac batel c'alal yorail liquem ti c'ope, ti letoe?
- 24¿Bu beal ta stam batel ti ta spuc sba ech'el ti saquilal osile? ¿C'u s'elan ta xtanij ech'el ti ic' ta sbejel banomil ti ta xlic talel ta sloq'ueb c'ac'ale?
- 25¿Buch'u ta sjambe sbe ti chaquilo'e? ¿Buch'u ta xac'be ech'el sbe ti banomilal vo' xchi'uc ti yic'al ta j'ech'ele?
- 26¿Buch'u ta xac' talel vo' yo' jech xchajet no'ox ta xyal ta sbajtical banomil ti bu mu junuc ti nacleje?
- 27¿Buch'u ta smalta ti taquin banomile, ti ta xch'i talel yu'un ti momoletique?
- 28¿Buch'u c'otem ta totil yu'unic ti chaquilo'e, xchi'uc sts'ujulal ti job ac'ubale?
- 29¿Buch'u c'otem ta sme'ic ti bote, xchi'uc ti taive?
- 30¿Buch'u ta sjoybin ti co'ol s'elan ton ta xc'ot yu'un ya'lel ti jamal muc' ta nabe?
- 31¿Mi vo'ot abainoj ti staoj yav volol ti epal c'anal ti sbiinoj Pléyadese, ti slecoj vololic ti muc' ta c'anal sbiinoj Orione?
- 32¿Mi vo'ot ta xavac' taluc ta yorail ti muc' ta c'anal ti ta sacub xa talel ti osile? ¿Mi vo'ot ta xatojobtas ti xolom c'anal sbiinoj muc' ta Osa xchi'uc ti c'u yepal volole, xchi'uc ti xolom c'anal sbiinoj biq'uit Osa?
- 33¿Mi xavojtiquin ti c'usi jbel tsots albil ta sventa sventainel ti vinajele? ¿Mi vo'ot ta xavac' abtejuc ti c'usi jbel tsots albil ti yich'uc pasel li' ta banomile?
- 34¿Mi xu' xavalbe mantal ti toquetic ti smut'iucot ta vo'e?
- 35¿Mi ta xapas ta mantal ti chauc ti buyuc no'ox xbat avu'une? “Li' oyune, ja' Avajtunelun,” ¿mi yu'un ca xi ta stac'bote?
- 36¿Buch'u ac'bun sna' sbijilic ta ya'yiell xchi'uc ti oy no'ox c'usi xtal ta sjolic ta spasel jech c'u cha'al ti mutetic ti sbiinoj ibise, mi ja' ti cotse?

<sup>37</sup>¿Buch'u xa ono'ox jelavem sbijil ta j'ech'el ti sna' c'u yepal oy ti toque? ¿Buch'u xu' yu'un ta sjambe yoc ti ta xac' taluc ti vo'e,

<sup>38</sup>yo' ta xc'ataj ta ach'el ti pucuque, ti ta spac' sba jmoj xchi'uc ti lumtique?

<sup>39</sup>¿Mi vo'ot ta xasa'be talel c'usi ta sta ta nutsel ti me' leónetique yo' ta xac'be sti' yalabtac ta snojesel ti xch'utic yu'une,

<sup>40</sup>c'alal lamal xa snac'oj sbaic ta xch'enique, mi lubul xa ta smala yuni ve'elic ta abnaltique?

<sup>41</sup>¿Buch'u ta xac'be ti c'usi ta sta ta lubiel ti jojetic c'alal xjoyet no'ox ta sa'bel sve'el ti yalabique, ti xch'ivlajan no'ox ta j'ech'el ta xisc'anbeicune?

### Job 39

<sup>1</sup>¿Mi xana' c'usi ora ta svoq'ues yol ti me' te'tical tentsunetique? ¿Mi oy bu aviloj c'u s'elan ta svoq'ues yol ti me' te'tical chije?

<sup>2</sup>¿Mi xana' jayib u ta xchi'in yol yo' ta xc'ot ta voq'uel yu'un?

<sup>3</sup>C'alal ta svoq'ues ti yolique, ta svuts'an sbaic, va'i un, ta xvoc' ti yolic une.

<sup>4</sup>Le' une, ta xlic tsatsubicuc, ta xmuq'uibic ta abnaltic; j'ech'el ta xnamajic batel ti mu xa sutic talele.

<sup>5</sup>¿Buch'u ta sventa ti c'ot ta colemal chon yu'un ti te'tical burroe? ¿Buch'u ta sventa ti colem ti buyuc no'ox ta xanavique?

<sup>6</sup>Vu'un laj cac'be sna'ic ti comuc cuxiicuc ta sbajtical banomile, ti ta stenlejal ti bu ma'uc ve'ebal banomile.

<sup>7</sup>Mu xnopajic bu xvochvun ti jteclume, mi ja'uc x'och ta be ta xchiquintabel sc'op ti jxanvil jcuch-icatsiletique.

<sup>8</sup>Xanavic no'ox ta jujun stselej ta sa'el ti xyaxale, ta sa'el ti c'usitic yaxal momoletic ta slajesele.

<sup>9</sup>¿Mi xavac'touc la xu' ta xatunes ti te'tical pucujil vacaxe, ti ch'an xi cotol ta x'ech' yu'un ac'ubal ta yavil sve'eb avacaxe?

<sup>10</sup>¿Mi xavac'touc ti ch'an xi ts'ijil ta xachucbe stsacleb yabtejeb ta chabajele, ti xcotcun xa batel ta apat ti xjochoj batel ti chav-chav taq'uin ta stusel ti avosile?

<sup>11</sup>Ti tsots xu' yu'un ta xavile, ¿mi xu' la xapat avo'nton ta stojol ta yabtelanel ti avabtele?

<sup>12</sup>¿Mi tac'al ta xc'ot avu'un xana' ta xcuch batel ti c'usi ta xloc' avu'une, ti ta xcuch batel ta sq'uejleb ti sat ats'unube?

<sup>13</sup>Q'uelo avil, xi s'elan oy ma' ti j'anilajel-mut une: cajal no'ox xa'i sba xchi'uc ti sc'uc'umale, co'ol to s'elan xic muc' ta sac ichin yich'oj ta xa'i.



- 14 Bejel ta xicta comel ta yi' ti stone, ti ta xquixnal no'ox c'ac'al ta xlic voc'uc ti yole.
- 15 Mi jutebuc ta snop ti oy buch'u ta x'ech' st'us ta teq'uele, mi c'usiuc no'ox chon bolomal ti ta x'ech' st'us ta teq'uele.
- 16 J'ech'el mu xc'uxubin ti yole, co'ol s'elan ti ma'uc yu'un yilele, mu sventauc mi mu xtojin ti svocole.
- 17 Yu'un vu'un mu'yuc laj cac'be ti sbijile, mi ja'uc laj cac'be ta ya'ibel smelol ti lec snopbenale.
- 18 Ja'uc le' une, c'alal ta xlic anilajuque, xlabaj no'ox yu'un c'alal ta xil tsalbil ta xc'ot ti ca' xchi'uc ti yajvale.
- 19 ¿Mi vo'ot laj avac'be yip ti ca'e, ti laj sbal ta ch'alel ti c'upil sba xc'ot xchi'uc ti sbonoq'ue?
- 20 ¿Mi vo'ot ta xavac' bituc jech c'u cha'al ti c'ulube, ti xjoquet no'ox sni' ta xac' xi'el ta j'ech'el xchi'uque?
- 21 Stoyoj xa sba, sjots'ilan xa banomil ta spas ta stenlejt'ic, ti mu sna' xi' xjipet no'ox ta jujujot bu xyaquet ti letoe.
- 22 Mu sna' slaban ti bu ta xac' xi'ele, mi ja'uc stsic'tsun ta xa'i yu'un ti espadae
- 23 manchuc mi xchac'chun no'ox yavil yabtejeb ti yajvale, mi xch'itlajan sc'ac'al ti lanzae, xchi'uc ti macobbaile.
- 24 Ta sjunul yip xjipet no'ox batel ta anil ta xnamaj ech'el, ti mu xa ts'ijiluc ta x'oc' ti oq'uese.
- 25 Xjiq'uiq'uet xa ta stac' sutel ti ta x'oc' ti oq'uese; ta nom no'ox ta xa'ibe yic'al ti letovajele, ta xa'i ti mantal xchi'uc ti avlajetele.
- 26 ¿Mi toj ech'em abijil ti avaloj une ti ta xachanubtas ta vilel ti jti'oval cuj'e mute, ti xlich'lun xa batel xic' ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale?
- 27 ¿Mi yu'un vo'ot ta xavalbe ya'i ti muc' ta xic ta toyol sna' xac' ti stase?
- 28 Le'e, c'ac'al ac'ubal snainoj ti toyol lican ch'entique, ta spas svayeb ti bu jomole.
- 29 Ti ta toyol taje, ta sq'uel ta spa'iel ti c'usi sta ta loc'obinele.
- 30 Ti yalabe naca ch'ich' ta stunes; ta sts'uts' loq'uel ta stojol ti c'usi chamem ta stae.

## Job 40

*Ti Diose xi to laj yalbe ti Jobe:*

1-2 Ti jech oy abijil ta stsaquelun ta c'op ti vu'un ti scotol xu' cu'une, ¿mi avac'ojbe to yipal ya'yel ta tac'tunel?

*Ti Jobe xi laj stac'be sutel ti Diose:*

<sup>3-4</sup>Mu xa xtac' cu'un un, jeche' li' va'alune. ¿C'usi stac' ta jtac'bot un? Ta lec no'ox ta jmac que jti'.

<sup>5</sup>Mu pajesbaj que ti c'u s'elan ta xitac'ave, avie, mu xa xtal ta jol staq'uel ta j'ech'el ti c'o'pe.

### **Ti Diose ta stac'be sutel sc'op ti Jobe**

<sup>6</sup>Ta banomilal vo' xchi'uc yic'al c'o'ponat talel yu'un Dios ti Jobe.

#### *Xi laj yal ti Diose:*

<sup>7</sup>Ac'bun quil mi vinic xava'i abae, tac'bun talel ti xi s'elan ti c'op ta jac'bote:

<sup>8</sup>¿Mi oy to ta ave ati' ta yalel ti mu'yuc jtuq'uile, ti mu lecuc c'usi ta jpase, ti ch'abal amul ta xac'ot ti avaloje?

<sup>9</sup>¿Mi yu'un tsots xava'i aba jech c'u cha'al ti vu'une? ¿Mi xt'inluj to yech'omal ac'opojel ta a'yi'el jech c'u cha'al ti vu'une?

<sup>10</sup>Ch'alo aba unbi ta avabtel ta amuc'ul atsatsal, ti tixetan xa yu'un ti alequil avutsile.

<sup>11</sup>Xiuc s'elan ac'o ech'el asat ta stojol ti jtoyobbaetique: busanbo ta j'ech'el ti sc'ac'al avo'nton ta stojolique, ti j'ech'el c'otuc ta j'ac'-lo'il-maxil avu'une.

<sup>12</sup>Jech un, c'alal ta xaq'uel batele, toj yaleluc ta lum avu'un ti buyuc no'ox oy ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ju'o ta teq'uel un.

<sup>13</sup>Scotolicuc mucul comuc ta banomil avu'un, tic'o ya'i ochel ta xchuquinab ti jlajel jtubele.

<sup>14</sup>Va'i unbi, ta jna' ta amuc'ul atsatsal ti latsalvan yu'une.

<sup>15</sup>Ti muc' ta Behemot chon bolom ti laj cac'be xch'ulel jech c'u cha'al ti vo'ote, q'uelo avil ti xi s'elan ti stalele: ta slo' momol jech c'u cha'al ti vacaxe.

<sup>16</sup>Q'uelo avil ti ech'em no'ox yip ta j'ech'el ti spat snuc'taque, ech'em no'ox yip ti yoc sc'obtaque.

<sup>17</sup>Co'ol s'elan ch'ut te' stsatsal ma' ti snee, snitojan sba ta j'ech'el ti xch'uxuvil yacane.

<sup>18</sup>Co'ol s'elan balal c'anal taq'uin ti sbaquilaque, jech c'u cha'al syijil balal tsatsal taq'uin.

<sup>19</sup>Cabtel ti cajal c'ot sc'oplal ta j'ech'el yu'une; vu'un no'ox xu' ta jtsal ti jmeltsanvanejun yu'une.

<sup>20</sup>Ti sve'ele, ta x'ich'bat talel momoletic ta vitstic ti bu ta xtajinic ti jti'oval chonetique.

<sup>21</sup>Ta xpuch'an sba axinajuc ta yolon yabnalil ti vo'e; ta snac' sba ochel ta pimilal pujtic ta lac-lac ach'el.

<sup>22</sup>Ta xqueovtasat yu'un ti yabnalil vo'e, volibil ta yolon ti pimil limlim te'tic ti ch'iem ta ti' uc'ume.

<sup>23</sup>Mi ta xnoj talel yoc ti uc'ume, mu xi' yu'un; mu'yuc no'ox c'usi ta xal manchuc mi c'otem xa ti vo' ta sni'e.

<sup>24</sup>¿Buch'u la xu' yu'un ta stsaquel ta spitsbel ti sbec' sate, mi ta xjoybel ch'ojon ta sni'?

## Job 41

<sup>1</sup>Ti muc' ta ayin sbiinoj Leviatane, ¿mi xu' van xatsac loq'uel ta junuc stsacobil no'ox? ¿Mi xu' ti ts'apal ta xc'ot ta ye avu'un stsacobil ti chucbil ta jich'il ch'ojone?

<sup>2</sup>¿Mi xu' avu'un xajelubtasbe ch'ojon ta sni', mi ta xjoybel ch'ixal taq'uin ta yolon ye?

<sup>3</sup>¿Mi xvocolet xa van ta atojol ti c'uxubajan yu'une, ti stsulet ye ta sc'anbot ti vocole?

<sup>4</sup>¿Mi ta van xc'ot yu'un ti ta xalbot ta jamal ta xcom ta amosov ti c'u sjalil cuxulote?

<sup>5</sup>¿Mi xatajin xa xchi'uc jech c'u cha'al junuc mut? ¿Mi xachuc xa ti ta xc'ot ta yixtol ti atsebtaque?

<sup>6</sup>¿Mi xu' van ti xyal xmuy xa stojol avu'un ta xaye'ílan ta ch'ivite? ¿Mi sbic'tal bojilanic xa yo' ta xchonic?

<sup>7</sup>¿Mi xu' xats'apbe jelavel sni' yolob ta snuculil, mi ta sts'apbel jelavel ta sjol junuc stsacobil ti sbiinoj arpone?

<sup>8</sup>Mi ta xayales ac'ob ta yilbanijele, ta spac sc'oplal ti mu xch'ay ta avo'nton ti c'usi laj spasbote, ti mu xlic xa ajol ti jech ta xapase.

<sup>9</sup>Mi laj yich' tael ta ilel ti muc' ta chon Leviatán sbie, buch'uc no'ox ta xyal ta lum yu'un ti xi'elale.

<sup>10</sup>Mi oy buch'u ta sa'be sjole, ta xcap sjol ta j'ech'el, mi ja'uc oy buch'u xu' ta stsal yu'une.

<sup>11</sup>¿Mi cuxul to van, mi mu'yuc c'usi snuptanoj ti buch'u ta stsal sba ya'i xchi'uque? Mu junuc un, sbejel banomil sna'ic lec.

<sup>12</sup>Mu xquicta ta yalbel sc'oplal ti stuc xa no'ox ech'em yip stsatsal ti yacantaque.

<sup>13</sup>¿Buch'u la xu' yu'un ta xcho'be loq'uel ti snuculil ti c'otem ta smaque, mi ta sjatbel ti cha'lamal smac ti volol xchi'uque?

<sup>14</sup>¿Buch'u la xu' yu'un ta xjach'bel ye ti ts'ubajtic ta joyob ti xi'bal sba stanal yee?

<sup>15</sup>Ti co'ol s'elan macobbail stsalalet no'ox ti snequebe, lec pac'al ta j'ech'el ti co'ol s'elan jbujujuc ton ti syijile.

<sup>16</sup>Lec stsacanoj sba ti jujupeche, mi ja'uc juteb cayal ta x'ech' ti ic' yu'une.

<sup>17</sup>J'ech'el lec sjelojan sba, ti mu'yuc buch'u xt'ol loq'uel yu'une.

<sup>18</sup>Ti yic'al sni' ta spuruntae, co'ol s'elan junuc sac tsel ti xjapluje; xjobin no'ox ti sbec' sat jech c'u cha'al xjobal c'ac'al c'alal ta sacub talel ti osile.

- 19Xvolet no'ox ta xloc' c'oc' ta yee, ti co'ol s'elan nich c'oc' xvajet no'ox ta xloc' tal yu'une.
- 20Xtomet no'ox ta j'ech'el ta xloc' ti xch'ail ta sni'e, ti co'ol s'elan sjob bin xvocvun xchi'uc ya'lel ta c'oq'ue.
- 21Xtil no'ox ac'al yu'un ti ta xich' ti iq'ue, ti xvolet no'ox yu'un c'oc' ta xloc' ta yee.
- 22Ech'em yip ti snuq'ue, ti ta xbat xch'ulelic ta xi'el yu'un scotole.
- 23Ti bu naca beq'uet ti sbec'tale, yij ta j'ech'el ti mu'yuc c'usi xats'apbee, yu'un co'ol s'elan unijesbil taq'uin.
- 24Co'ol s'elan yijil ton ti yo'ntone, ti yij ta j'ech'el jech c'u cha'al stanal mulinoe.
- 25C'alal ta scotan sbae, ta xi'ic ti buch'u tsots xa'i sbaique, ti mu'yuc xa xchi'uc xch'ulelic ta xjatavic batel.
- 26Xlaj xcham to me xachi mi ta xich' ti espadae, ti lanzae, ti yolobe, mi yan ti c'usi ta xich' tenbel batele.
- 27C'otem ta jun uni jobel ta xil ti tsatsal taq'uine, co'ol s'elan junuc c'a' te' ta xil ti c'anal taq'uine.
- 28Mu xjatav yu'un mi xvajet no'ox ti ni' yolob ta xc'ot ta stojole, co'ol no'ox s'elan jobel ta xa'i mi ta xich' tenbel batel ti tone.
- 29Co'ol no'ox s'elan ta xich' jisbel aj ta xa'i c'alal ta xpujbat maso te'e. Sat no'ox sq'uel ti xjimte-jimte no'ox ti puya' ta xc'ot ta stojole.
- 30Xpolet no'ox yav ta xcom ta banomil ti bu ta x'ech' xjoch sba batele, ti co'ol to s'elan tusbil ta jun chiv-chiv taq'uine.
- 31Co'ol s'elan bejuc bin ta xvocan yu'un ti sninabil nabe, ti co'ol s'elan junuc sbinal poxil ta xvocan ti lacale.
- 32Co'ol xa s'elan saquilal jolal sts'aylajet no'ox xjobin sac mesan ta xcom yu'un svoc ta sba ti vo'e.
- 33Mu'yuc xa yan xco'olaj li' ta banomile; pasbil meltsanbil o jech yo' mu xa'i xi'el ta j'ech'el.
- 34Mu'yuc ta yo'nton ti bu xa slajeb pucuj xa'i sbae; totil xa'i sba yu'un scotol ti chon bolometique.

## Job 42

### *Ti Jobe xi laj stac'be ti Diose:*

- 1-2Jna' lec ti xu' ta xapas scotole, ti mu'yuc ma' ti mu xc'ot ta pasel avu'un jtosuc ti c'usi ta xaliquese.

<sup>3</sup>¿Buch'uun ya'yel xina'et ti bu liquelot talele c'alal xvinaj lec ti mu'yuc ti jbijil une? Xivulvun no'ox ta yalel ti c'usi mu xca'ibe smelole, ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti vocol ta xchiquintaele.

<sup>4</sup>Xachi laj avalbune: “Ts'etano achiquin, ta jchi'inot ta lo'il; tac'bun talel ti oy c'usi ta jac'bote.”

<sup>5</sup>Le' talel ta vo'ne, ta jchiquin no'ox ca'yioj ti ac'oplale, avi tana li' une, laj xa quilot ta jba ta jsat.

<sup>6</sup>Jech o xal j'ech'el ta jsutes que jti' ti xivulvun no'ox ti chotolun ta pucuque, ti ta stanil c'oq'ue.

### **Ta sutesbat yu'un Dios slequil yutsil ti Jobe**

<sup>7</sup>Ti va'i s'elan laj yal ti Dios ta stojol ti Jobe, xi laj yalbe xtoc ti Elifaze: “Soquet jol avu'unic ta xca'i xchi'uc ti cha'vo' ti lec xavil abaic xchi'uque. Ma'uc jamal laj avalic jc'oplal jech c'u cha'al laj spas ti cajtunel Jobe.

<sup>8</sup>Avi tana une, bat vu'lanbeicun ti cajtunel Jobe. Iq'uic batel vuc-cot tot vacax, xchi'uc vuc-cot tot chij, ti ta xachiq'uic ta yac'belun ta sventa ti vo'oxuque. Ja' ta xc'opoj xti'in ti cajtunel Job ta aventaique. Ich'bil ta muc' ta xc'ot cu'un ti sc'opojel sti'inele. Jech o xal un, mu'yuc c'usi chopol ta xc'ot ta atojolic cu'un, ac'o mi ja' xatunic o ti jechuque ta scoj ti mu jamaluc laj avalic jc'oplal jech c'u cha'al laj spas ti cajtunel Jobe.”

<sup>9</sup>Ti Elifaze, ti Bildade, xchi'uc ti Zofare, bat spasic jech c'u cha'al albatic yu'un ti Diose. Ti Dios une laj stsac laj yich' ta muc' sc'opojel sti'inel ti Jobe.

<sup>10</sup>C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti'inel ti Job ta sventa ti buch'u lec xil sba xchi'uque, sutesbat talel yu'un Dios ti c'u s'elan staoj ta ba'yel slequil yutsil ti Jobe. Cha'coj ti x'ech' yepal laj yac'bee, ti ja' mu sta ta ba'yel to oxe.

<sup>11</sup>Va'i un, bat vu'lanatuc yu'un scotol ti xchi'iltac ta voq'uele, ta vinic, ta antsetic, xchi'uc ti buch'utic lec xil sbaic xchi'uque, xchi'uc ti buch'utic lec xojtiquin sbaic ta vo'nee, ti jech vololic xa ta vu'lanvanej une, lic yac' ve'el uch'bajel ta sna. Lic yalbeic ti mu stucuc jech c'ot ta stojole. Laj spatbeic yo'nton ti mu ech' xjelav laj ya'i vocol ti tac'bat talel yu'un ti Diose. Jujunic laj yac'beic jelavel ta sc'ob epal taqu'in xchi'uc jun ixtolal c'obil ti meltsanbil ta oroe.

<sup>12</sup>Mu no'ox albajuc yepal laj sta c'uxubinel yu'un Dios ti c'u xa sjalil cuxul ti Jobe, ti mu sta ta ba'yele. C'ot ta pasel ti laj sta chanlajunmil (14,000) ta cot chije, vacmil (6,000) ta cot ti camelloe, jmil (1,000) ta cot ti j'abtel vacaxe, xchi'uc jmil (1,000) ta cot me' burro.

<sup>13</sup>Laj sta xtoc chanlajunvo' (14) squerem nich'on, xchi'uc oxvo' (3) yantsil nich'on.

<sup>14</sup>Ti vixile, Jemimá laj yac'be sbi. Quesiá laj yac'be sbi ti o'lol muquile. Keren-hapuc laj yac'be sbi ti slajeb muquile.

<sup>15</sup>Ta sbejel ti banomile, mu'yuc yan antsetic ti c'upilic sba jech c'u cha'al yantsiquil nich'nab ti Jobe. C'otic ta j'ich'-rextoil yu'un ti stotic jmoj xchi'uc ti xchi'il ta voq'uele.



<sup>16</sup>Laj taj une, cuxi to batel vucvinic (140) jabil ti Jobe. Laj yil xnich'nab, smamubtac, xnich'nab ti smamubtaque, xchi'uc xnich'nab ti xnich'nab ti smamubtaque.

<sup>17</sup>Jal sc'ac'alil ch'i c'opoj. Smolibel xa cham ti Job une.





## Salmo

### Salmo 1

#### LIBRO I

(Salmos 1—41)

#### Ti muyubajel ta j'ech'ele

<sup>1</sup>Xmuyubaj no'ox ta j'ech'el ti buch'u mu'yuc laj xch'unbe sc'op ya'yej ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti ma'uc laj stam batel bu stamojic ti jsa'muliletique, ti ma'uc laj sco'oltas yo'ntonic xchi'uc ti buch'utic ta slabanic ti Diose,

<sup>2</sup>ti c'ajomal no'ox laj syales ti syail xc'uxul yo'nton ta xch'unel ti oy c'usi jbel tsots yaloj ti Diose, ti yacal ta snopilanel ta c'ac'al ac'ubale.

<sup>3</sup>Ti buch'u jech ta snopilan taje, co'ol s'elan jpets te' teq'uel ta ti' uc'ume, ti ta yorail no'ox ta xac' ti sate, ti j'ech'el mu xnucultaj ti yanaltaque. Scotol ti c'usi ta spase, lec ta xc'ot ta loq'uel yu'un.

<sup>4</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu jechuc ta xc'ot ta stojolic une, co'ol s'elan jobel cuchbil ta xbat ta ic'.

<sup>5</sup>Jech o xal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu staic ti ta lequilal ta xchapaj ti sc'oplalique; ti Jsa'muliletique mu'yuc sc'oplal ta x'ochic ti bu svoloj sbaic ti xa'ibeic sni' xchiquinale.

<sup>6</sup>Ti buch'utic xa'ibe sni' xchiquinale, chabibil yu'un Dios ta sbe xaneb; yan ti bu stamojic batel ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ch'ayel xal o.

### Salmo 2

#### Vo'ot ma' ti jnich'onote

<sup>1</sup>¿C'u cha'al xvoletic xa ta spas sbaic ti jnaclejetic ti yan yajvalique? ¿C'u cha'al ya'yiell ochem yipal yu'unic ta snopel ti c'usi mu'yuc stuq'uile?

<sup>2</sup>Ti banquilal ajvaliletique xchi'uc ti its'inal ajvaliletic ti sbainojic ta sventainel ti jnaclejetique, jun xa sjolic lic scontrainic ti Diose, xchi'uc ti t'ujbil ajvalil yu'une.

<sup>3</sup>Xi ta x'avanique: “Laj to sc'oplal ma' ti ta xischucotic ta carina taq'uin une. Jpoj jbatic ec un ti ts'otol xa caq'uilitic yu'une.”

<sup>4</sup>Ti Dios ti sventainoj ti vinajele stse'in no'ox ta stojolic.

<sup>5</sup>Ta jech yepal un, ta soquemal xa sjol, ta xlic siblasan, ti ta yepal xa sc'ac'al yo'ntone, xi ta xalbee:

<sup>6</sup>“Laj xa jt'uj ma' ti ajvalil buch'u ta sventain cu'un ti Sione, ja' ti ch'ul vitse.”

<sup>7</sup>Ta jcaj'al ti xi s'elan snopoj ti Diose: ti xi laj yalbune: “Tana li'e, lanab cu'un ta ch'util, lac'ot ta jnich'on.



<sup>8</sup>C'anbun ti c'otuc ta arexto ti muc'tiquil lumetique, ti bu xa c'alal ta xpaj talel jujuti' ti banomile, ta xc'ot ta avu'un, ta xcac'bot un.

<sup>9</sup>Co'ol a'elan junuc taq'uin vaxton ta xatsutses ti ajvaliletique, ti stuc slilijemal busul ta xcom avu'un jech c'u cha'al ti lumal binetique.”

<sup>10</sup>A'yibeic xchiquinal ava'iic li'e, banquial ajvaliletic, its'inal ajvaliletic ti aventainojic ti banomile, tuc'ulanic ta spasel ti va'i s'elan ta xich' alel li'e:

<sup>11</sup>Cuxuluc lec ajol avo'ntonic, muyubajanic ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>12</sup>Xi'tabiluc avu'unic ti nijil chimiloxuc ta stojole, yu'un mu ta vocoluc ta xlic sc'ac'al yo'nton ti ta xac'otic ta lajel yu'un mi ilin ta atojolique. Ja'uc ma' ti buch'u ta sa' spojelic ta stojole, xmuyubajic no'ox ta j'ech'el.

### **Salmo 3**

#### **C'opojel ti'inel ta stojol Dios sventa ta xich' c'anel ti coltaele**

<sup>1</sup>Cajval, ep ta j'ech'el ti jcontrae, ep ta j'ech'el ti svoloj sbaic ta scontrainelune.

<sup>2</sup>Ep ta j'ech'el ti xi ta xalic ta jtojole: “Mu xa ono'ox xpojat yu'un ma' ti Dios une.”

<sup>3</sup>Ja'uc ti vo'ote, Dios, c'otemot ta jmacobbail, ta jpojobbail, ta cutsil jlequilal, ta xcha'ac'bel yip ti co'ntone.

<sup>4</sup>Xi'avavet no'ox ta sc'anbel pojel ti Diose, ta xch'ul muc' ta vits to un, laj stac'bun talel ti jc'o'pe.

<sup>5</sup>Ta jpuch'an jba, ta xivay xtoc un, ta xijulav, yu'un yicojun sjapojun ti Diose.

<sup>6</sup>Mu xbat jch'ulel ta xi'el yu'un ti epal soldadoetic ti chapalic ta xistsaquicun ta c'o'pe.

<sup>7</sup>Va'lan tec'lan, Cajval. Pojun un, Cajval Dios. Majbo sat ti jcontrataque, c'asbo stanal yeic ti jchopol jol o'ntonetique.

<sup>8</sup>Vo'ot no'ox ti jpojvanejote, Cajval Dios, va'ano aba un cha'e ta stojol ti ateclumale.

### **Salmo 4**

#### **Patob o'ntonal ta j'ech'el ma' ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Ch'ul Dios, c'otemot ta jpojvanejot cu'un un, tac'bun ti jc'op ti ta jtaot ta c'o'ponele. Ti oyun ta vocole, laj avac'bun ti siquet co'ntone, c'uxubajuc avo'nton ta jtojol un, a'yibun ti jc'opojel jti'inele.

<sup>2</sup>Ti vo'oxuc ajvaliletic ti jelavem xava'i abaique, ¿bu to ora ta xavicta abaic ta scontrainel ti c'usi lec ta jpase? ¿bu to ora ta xloc' x'ayan ta avo'ntonic ta yictael ta snopel ti c'usi mu'yuc stuq'uile, ti naca yesomal jolile?

<sup>3</sup>Na'o ava'iic lec, ti Diose, lec ta xil ti vinic ti jun yo'nton ta stojole; na'ic lec, ta xa'ibun jc'opojel ti Dios c'alal ta jta ta c'o'ponele.



<sup>4</sup>Xi'anic un, mu xavepajesic ta sa'el ti amulique. Ts'ijlanic ti c'alal puch'uloxuc xae, tuc'ulano ava'iic c'u s'elan oy ti ajol avo'ntonique.

<sup>5</sup>Yutsiluc slequiluc avo'ntonic, aq'uic ti milbil matanale, junuc avo'ntonic ta stojol ti Diose.

<sup>6</sup>Yepal ti xi ta xalique: “¿Buch'u xa ono'ox un ta xac' quiltic ta stael ti mu'yuc c'usi xal ti o'ntonale?” Lecuc xaviluncutic ta aba ta asat un, Dios.

<sup>7</sup>Vo'ot laj atic' ta co'nton ti ech'em ximuyubaje, mu sta xmuyubajic ti buch'utic yepal ti c'usitic xloc' x'ayan yu'unique.

<sup>8</sup>Jun co'nton ta jpuch'an jba, ta jech yepal ta x'och ti jvaye,le, yu'un ti Vo'ot une, Dios, avac'oj smuc'ul co'nton ti cuxulun ta banomile.

## Salmo 5

### Yich'uc pasel c'usi ta sc'an Dios ta sacubel osil

<sup>1</sup>Cajval, Ajvalilot, Diosot cu'un, ts'etano ani' achiquin yu'un ti jc'ope, bainbun un ti xi'oc' xi'avane.

<sup>2</sup>A'yibun ti xivocolet une, Ch'ul Ajvalil. Ti jech Diosote, ta xic'opoj xiti'in ta atojol.

<sup>3</sup>Sob xa no'ox, ts'eteluc ani' achiquin ta ya'yiel ti jc'opojel jti'inele; sob ta j'ech'el, ta jchapbot ava'i talel ti c'usitic ta xc'ot ta jtojole, ts'ijil xa ta jmala ti ta xatac'bun talele.

<sup>4</sup>Ma'uc jun Diosot ti lec ta xava'i ti c'usi chopole; mu xu' xnaqui ta atojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>5</sup>Mu xavac' ochuc ta atojol ti jtoyobbaetique; soquet ajol yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>6</sup>Ta xatubbe sc'oplal ti jutc'opetique; ta xajip xaten ti jpayc'opetique, ti jmilvanejetique.

<sup>7</sup>Ja'uc ti vu'une xu' xi'och ta ach'ulna ta sventa ti mu albajuc ti syail xc'uxul avo'ntone; ta sjunul co'nton ta xaquich' ta muc' ti jq'ueloj batel ti ach'ulnae.

<sup>8</sup>Cajval, ti ta xilbun ya'i jvocol ti cajcontrae, ac'bun un cha'e ti yutsil slequil ajole, tojjobtasun ta stamel batel ti lequil tuq'uil bee.

<sup>9</sup>Mi ja'uc jamal ta xalic ti c'usi ta xloc' ta alal yu'unique; soquem ta j'ech'el ti yo'ntonique. Co'ol to s'elan xch'enal anima sjoplej ti c'usi ta xloc' ta alal yu'unique; xbet'bun no'ox ta j'ech'el yeic ta sjutel ti c'ope.

<sup>10</sup>Ac'bo ya'iic stojic un, Ch'ul Dios. Cajaluc c'otuc ta sbaic avu'un ti c'u s'elan scaj-chapojique. Jipbil tenbiluc avu'un ti yepal no'ox ti smulique, yu'un laj xa scontrainot.

<sup>11</sup>Muyubajicuc no'ox ti buch'u ta sa' spojel ta atojole. Q'uejinicuc no'ox ta muyubajel, yu'un vo'ot atic'oj aba ta xchabiel. Ti buch'utic mu tuch'baj xaya'i ta yo'ntonique, xmuyubajic no'ox ta aventa.



<sup>12</sup>Ja' yu'un un cha'e, Dios, va'ano aba ta xc'uxubinel ti buch'utic jun yo'nton ta atojole; volibilicuc yu'un ti slequil yutsil avo'nton jech c'u cha'al ti macobbaile.

## **Salmo 6**

### **C'opojel ti'inel c'alal yorail oy ti vocole**

<sup>1</sup>Cajval, mu xajajantaun ta soquemal ajol, mu xatsitsun ta sc'ac'al avo'nton.

<sup>2</sup>Cajval, c'uxubinun un, yu'un lubtsajemun xa ta xca'i. Ac'bun jtsatsal yan velta, Cajval, yu'un xnicnun sjunul ti jbec'tale.

<sup>3</sup>Xinicnun xa ta xi'el. ¿Bu to ora ta xatal un, Cajval?

<sup>4</sup>La' un, Cajval, pojun ti jech li' to cuxulune, pojun ta sventa ti syail xc'uxul avo'ntone.

<sup>5</sup>J'ech'el ti buch'u cham laj xae, mu xa svulesot ta yo'nton; ¿buch'u xa la ta slequil-c'optaot ti oy xa ta muquinale?

<sup>6</sup>Lub xa co'nton ta oq'uel. Yepal no'ox ta xi'oc' ti jujun ac'ubal ta x'ech'e, ti cheq'uel ta ya'lel jsat ti jxoncole.

<sup>7</sup>Ic'unek ti osil banomil ta xca'i yu'un ti yipal xc'uxule. Ic'unek ti osil banomil ta scoj ti cajcontrae.

<sup>8</sup>Q'uejo aba loq'uel ta jtojol ti vo'oxuc ti chopol avo'ntonique, yu'un ti Diose laj xa ya'i ti jc'op li' xijic'jun ta oq'uele.

<sup>9</sup>Ti Diose laj ya'ibun ti xivocolet ta stojole, ich'bil c'ot ta muc' yu'un Dios ti jc'opojel jti'inele.

<sup>10</sup>Ti cajcontra ti xchamic o ta xa'iic yu'un ti xi'ele, ta xc'otic ta j'ac'-lo'il-maxil; ta jviq'uel jmuts'el satil, jatbilic xa ech'el ta q'uexlal.

## **Salmo 7**

### **Jun tuq'uul jchapanvanej ma' ti Diose**

<sup>1</sup>Cajval, Dios cu'un, ta jsa' jpojel jchabiel ta atojol, mu xavac'un ta yoc ta sc'ob scotol ti buch'u ta xilic ya'iic ti jvocale.

<sup>2</sup>Naca mi co'oluc s'elan junuc león ta xisbal ta lilinel, ti mu'yuc xa buch'u stic' sba ta jpojele, ti q'uelbilun xa no'ox ta xislilinic ta j'ech'ele.

<sup>3</sup>Cajval, Dios cu'un, ¿c'usi jtosucal laj jsa' o ti jvocol xchi'uque? ¿Mi yu'un oy bu yal ti coc jc'ob une?

<sup>4</sup>¿Mi yu'un laj jpacbe sutel ta chopol ti c'usi lec laj spasbun ti buch'u lec xquil jba xchi'uque? ¿Mi ta jech no'ox yepal laj quilbe svocol ti jcontrae?

<sup>5</sup>Ti mi jech une, ac'o yilbun jvocol ti cajcontra unbi, ti jochetcun yu'unic ta lum mi li'och ta yoc ta sc'obique, ti ju'biluc ta teq'uel ti lec jc'oplal une.

<sup>6</sup>Ta sc'ac'aluc avo'nton, va'lan tec'lan un, Cajval. Tic'o aba ta spaquel ti jelav xa scapemal sjol ta jtojol ti cajcontrataque. Ti vo'ot ti laj ava'an aba ta yalel ti ta xatic' aba ta jchapanvaneje, paco ti jc'oplal une.

<sup>7</sup>Voluc setluc talel ta atojol ti muc'tiquil lumetique, chotano apasob mantal ta toyol ti bu oyique.

<sup>8</sup>Ti jech abainoj ta xchapanel ti muc'tiquil lume, Cajval, chapanun ec un jech c'u cha'al ti yutsil slequil co'ntone, chapanun un jech c'u cha'al mu'yuc ti jmule.

<sup>9</sup>Dios ti oy avutsilale, ti chajal aba asat ta yilel ti c'usi ta xich' nopele, ti c'usi xa slo'il xmaxil ti yut o'ntonale, c'otuc ta tubbel avu'un xchopolalic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Jun yo'nton oyuc avu'un ti buch'u oy stuq'uil yutsilale.

<sup>10</sup>Ti Dios ti oy ta toyol cajale, ta xischabiun, ta stic' sba ta spojel un ti buch'utic jamal lec ti yo'ntonique.

<sup>11</sup>Jun tuq'uil jchapanvanej ma' ti Dios une; scotol c'ac'al scontrainoj ta j'ech'el ti chopole.

<sup>12</sup>Mi ta xch'ac sba ta j'ech'el ti vinic ta stojol ti Diose, xjuxbe xa liquel ye yuni espada ma' ti Dios une, tsots xa xach'oj ti syolobe.

<sup>13</sup>Tilem xa sc'ac'al sni' syolob ta sbijil sati ech'el; jchamebal xa xal o ti yabtejbta chapal yu'one!

<sup>14</sup>Q'uelo avil xi s'elan ta xc'ot ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique: xbalet xa liquel xchi'uc svocol ti lec laj ya'i ti yabtel laj sliquesique, ta xlic stsac yip yu'unic un, ta xc'ot ta t'omel yu'unic ti naca lo'lavanej laj spasique.

<sup>15</sup>Ta xbaj yalel stuc ma' ti ta natil joc' laj smeltsane.

<sup>16</sup>Ti xchopolal nabal ta stojole, ti xlic ta lum ti c'usi mu'yuc smelol ta spase, lamal ta xc'ot ta sba stuc un.

<sup>17</sup>Ta jlequil-c'opta ma' ti Cajvale, oy yutsil slequil ma' ti stuque. Ta jq'uejinta q'uejimoletic ta sventa ti Cajvale, ti ac'bil ta toyol cajal ti sc'oplale.

## **Salmo 8**

### **Slequilal yutsilal ti Diose xchi'uc ti cajal c'ot yabtel ti vinique**

<sup>1</sup>Ti muc'ul Ajvalilot Diosot cu'uncutique, puquem ta sjunul banomil ma' ti ac'oplale, x'ech' to batel ta vinajel c'otem ma' ti avutsilal alequilale.

<sup>2</sup>Xq'uejinic no'ox ti uni ololetique, xchi'uc ti jchu'nel ololetique. Laj achapan ta smeltsanel jun pojjobbail ta scoj ti avajcontrae, ta stsutsesbel yabtel ti jtoyobbaetique, xchi'uc ti jpayc'opetique.

<sup>3</sup>C'alal ta jq'uel ti vinajel ti laj ameltsane, ti ue, xchi'uc ti c'analetic laj avaq'ue,



<sup>4</sup>xi ta xlic jnope: ¿C'usi yabtel ya'yel ti vinic une? ¿C'u cha'al oy sc'oplal ti yalab xnich'nabique? ¿C'u cha'al ta xavules ta ajol ti tsots sc'oplal ta xava'i ti xvulvun avo'nton xchi'unque?

<sup>5</sup>Co'oltic xa s'elan dios c'ot avu'un; laj ach'al ta yutsilal slequilal, tsots yabtel laj avac'be yich'.

<sup>6</sup>Laj avac'be sbain ti avabteltaque, ti stuc no'ox cajal c'ot sc'oplale.

<sup>7</sup>Laj avac'be sbain ti chijetique, ti vacaxetique; sbainoj c'ot xtoc ti pucujil te'tical chon bolometique.

<sup>8</sup>Sbainoj c'ot ti mutetic ti xvilet ta vinajele, sbainoj c'ot ti choyetic ch'iem ta muc' ta nabe, scotol xa ti c'usitic oy ta muc' ta nabe, sventainoj c'ot scotol.

<sup>9</sup>Dios, muc'ul Ajvalil cu'uncutic, puquem ac'oplal ta sjunul ti banomil une.

## **Salmo 9**

### **Q'uejimol sventa pojel c'uxubinel yu'un ti Diose**

<sup>1</sup>Ch'ul Dios, loc' ayan ta co'nton ta j'ech'el ta jlequil-c'optaot une, ta sq'uejintael ti yepal no'ox ch'ayal ta xc'ot o'ntonal avu'une.

<sup>2</sup>Ti oyot ta cajal toyol une, yepal no'ox muyubajel ta xi'avan ta atojol; ta jq'uejinta q'uejimoletic ta aventa.

<sup>3</sup>Jatvilic ta xloq'uic ta atojol ti jcontrataque, toj yalel ta lum ta aba ta asat ti toj chamel ta xc'ote.

<sup>4</sup>Xi s'elan ti tuq'uil jchapanvanejote: lachoti ta apasob mantal ta xchapanelun.

<sup>5</sup>Laj avulilan ta j'ech'el ti buch'u yan yajvalique, laj atsutses ta j'ech'el ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, laj atub o ta o'ntonal ti sc'oplalique.

<sup>6</sup>Cham laj xa ti jcontrainvaneje, jmoj laj xchi'uc ti steclumale; laj alilin ta j'ech'el, sicotan com, mi ja'uc xvul ta o'ntonal ti sc'oplale.

<sup>7</sup>Ajvalil o sbatel osil ti Dios une. Xi s'elan ma' ti j'ech'el choti ta jchapanvaneje:

<sup>8</sup>ta slequil-chapan sbejel ti banomile, ta ye sti' stuc ta xal c'u s'elan ta xich' chapanel ti yajval lumetique.

<sup>9</sup>Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti buch'u mu x'ech' svocolic ta ilbajinele; ta sva'an sba ta pojvanej c'alal yorail ti svocolique.

<sup>10</sup>Dios, ti buch'u ta xastaot ta na'ele, spatoy yo'ntonic ta atojol; ta j'ech'eluc mu xajip xaten comel ti ta sa' spojelic ta atojole.

<sup>11</sup>Q'uejintaic q'uejimoletic ta stojol ti Dios ti chotol ta spas mantal ta Sione; pucbeic sc'oplal ta stojol jteclumetic ti c'usitic laj spase.

<sup>12</sup>Ti Diose ta svules ta sjol ti buch'utic oyic ta vocole, mu xch'ay xa'i c'u s'elan xme'inal oq'uic yu'un ti vocole; ta stsits ti buch'utic yabtelinojic ti ilbajinvaneje.



<sup>13</sup>Dios, c'uxubajan ta jtojol un, q'uelo avil c'u s'elan ta xiyilbun jvocol ti buch'u xti'et ti sjolic ta jtojole, tamun loq'uel ti nopol xa oyun ta sti'tac ti lajebal chamebale.

<sup>14</sup>Ti jech une, ti ta ochebaletic yu'un ti Jerusalene, ta xcalbe ya'i scotol ti jteclume, ti ac'otebal o avich'uc lequil-c'optaele, xchi'uc ximuyubaj no'ox ec un, yu'un laj atic' aba ta spojelun.

<sup>15</sup>Ti buch'u yan yajvalique ta syac sbaic ta spets' stuquic; yacal ta xcom yacanic ta syacobbail ti bu nac'al xa yu'unique.

<sup>16</sup>Ti Diose xi s'elan laj yac' sba ta ojtiquinele: c'ot xa ta jchapanvanej. Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, chucul com ta spets' stuc ti smeltsanoje.

<sup>17</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti yan yajvalique, ti mu baluc xa'iic ti Diose, ta xc'otic ta tsutsel ta chamebal.

<sup>18</sup>Mu'yuc ma' ti ch'aybil ta o'ntonal ti buch'u abol sbaique, ma'uc ma' ti j'ech'el xch'ay o ta be ti spatobil yo'nton smalaojique.

<sup>19</sup>Va'lan tec'lan un, Dios, mu aq'ueloj no'ox ti toyobba xa'i sbaic ti viniquetique. Ti buch'u yan yajvalique, chapano ya'i ta ats'el un.

<sup>20</sup>Ya'iuc xi'el avu'un un, Dios, ac'bo sna' ti naca vinic no'ox ta banomile.

## **Salmo 10**

### **Sc'oponel sti'inel Dios ta sc'anel ti pojel coltaele**

<sup>1</sup>Dios, ¿c'u cha'al toj nom ti bu avictaoj aba comele? ¿C'u cha'al ta xanac' aba c'alal yorail ti ilbajinele?

<sup>2</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, stoyoj xa sba ta soquemal sjol xjipet ta yilbajinel ti buch'u biq'uit yac'oj sbae; le' une, yacal comuc ya'i yacan ta spets' ti laj smeltsan une.

<sup>3</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, chi' xa no'ox ta xa'i ta yac'bel sba c'usi ta sc'an ti yo'ntone; ti bic'tajem yo'nton yu'un ti c'usi ta sc'ane, ta sbis ta cotel chaval, ta sjip ta sten ti Diose.

<sup>4</sup>Ta sbo'latil bichil tu'ul xa sni', xi ta xale: “Mu'yuc ma' ti Dios une. Mu'yuc buch'u ta xich' que jti'.” Jech yepal snopoj scotol ti va'i s'elan taje.

<sup>5</sup>Lec ta xc'ot ta loq'uel yu'un yilel ti c'usi ta spase. Ti ventainel avu'une, nom oy ta stojol, mu xc'ot ti sate; tse'in no'ox ta sna'leel ti scontrataque.

<sup>6</sup>Ta snop ti mu'yuc buch'u stsalun yu'une, ti j'ech'el mu'yuc c'usi chopol ta xc'ot ta stojole.

<sup>7</sup>Xbet'bun no'ox ma' ti ye ta yalel ti c'usi cotel chavale, ta sjutilanel ti c'ope, xchi'uc ta soquesel ti jol o'ntonale; yeinoj no'ox ta yalel ti ilbajinvaneje, xchi'uc ta yalel ti c'usi chopole.



<sup>8</sup>Xpaq'uet ta xmucul-pa'ivan ta bic'tal lumetic, naca smilel no'ox yu'un ta mucul ti buch'u ch'abal ti smule. Xi s'elan mu xch'ay ta satic ti buch'u mu'yuc xa spojelic ta xa'iic une:

<sup>9</sup>co'ol s'elan jcot león tiq'uul ta xch'en, snac'oj xa sba spa'ioj ti bu ta x'ech' ti me'un mu'nate, smalaoj xa no'ox ti slubioj ta xc'ote, c'alal mi slubioj c'ot une, ta xjoch ochel ta syacobil yu'un.

<sup>10</sup>Scujan xa sba, svuts'an xa sba yo' sloc'obinoj ta xc'ot ti buch'u ch'abal spojele.

<sup>11</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta snop ti sna' xch'ayvan ti Diose, ti xu' ta sq'uej liqueluc ti sate, ti oy bu jtosuc ti mu xile.

<sup>12</sup>Va'lan tec'lan, Dios, yaluc xch'a ti avoc ac'ob une. Mu xach'ay ta avo'nton ti buch'u ilbajinbilique.

<sup>13</sup>Ch'ul Dios ¿c'u cha'al ti xlabanvanic no'ox ti buch'u chopolique, ti ta snopic mu'yuc xa ta x'ac'batic stojic ti c'usi ta spasique?

<sup>14</sup>Aviloj atuc ti ech' jelav xa xchopolal ti c'usi ta spasique; chajal lec ta aba ta asat un, ta xavac'be stoj. Ta svol sbaic talel ta atojol ti buch'u mu'yuc xa spojelic ta xa'i une; c'otemot ta jcoltavanej yu'un ti me'un mu'natetique.

<sup>15</sup>C'asbo ya'i yoc sc'obic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Ich'bo ye sti' ya'i ti spajebal xa chopol laj spasique, ti mu'yuc xa quechel ta xcom yu'unic ta stojole.

<sup>16</sup>Ajvalil o sbatel osil ma' ti Diose; ti buch'u yan yajvalique, ta xtenatic loq'uel ta slumalic.

<sup>17</sup>Dios, ta xava'ibe sc'opojel sti'inelic ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique; ta xavac'be yip yo'nton, ta xava'ibe sc'op.

<sup>18</sup>Xiuc s'elan xachapanbe sc'oplal ti me'une, xchi'uc ti buch'u ilbajinbilique: ech'uc xa sc'oplal ta sibtasvanej ti viniqetic ti naca meltsanbil ta lum ach'ele.

## **Salmo 11**

### **Patob o'ntonal ta j'ech'el ti Diose**

<sup>1</sup>Ta jsa' jpojel jnaq'uel ta stojol Dios ma' ti vu'une. X'ech' xjelav no'ox ta jchiquin ma' ti xi ta xi'albat une: “Ta lec no'ox, jatavan ech'el ta te'tic jech c'u cha'al junuc mut.

<sup>2</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, q'uel avil ti xi s'elan ta spasique: stic' xa ti sni' syolob ta stenobile, xach'et no'ox ta j'ech'el yu'unic ti syolobique, ti bu xa nac'al lec une, ac'o mi oy slequil stuq'uul ti buch'u ta xile, xach'luj no'ox syolob yu'un.

<sup>3</sup>C'alal jin xa ta j'ech'el ti c'usi lec liqueme, ¿c'usi xa ono'ox la stac' ta spas ti buch'u oy slequil stuq'uul une?”

<sup>4</sup>Le' une, oy ta slequil ch'ulna ti Diose. Ti Dios une chotol ta spasob mantal ta vinajel, chajal lec ta sba ta sat ti c'usi ta spas ti jnaclejetique.

<sup>5</sup>Yac'oj talel sat ti Diose, sq'ueloj c'usi ta spas ti buch'u oy slequil sjol yo'ntone, xchi'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; ta j'ech'el soquet sjol yu'un ti buch'utic ic'bil xa xch'ulel yanima ta spasel ti c'usi mu lecuque.

<sup>6</sup>Ti Diose ta xac' talel tilemal ac'al, xchi'uc c'oc' ta xtil ta azufre ti ta slamanbe talel ta stojolic ti buch'u toj chopolique, xchi'uc ta xac' taluc jchic'vanej ic' yo' ta xchic' scotol. Loc' ta sa'el yu'unic ti ta x'ac'batic stojic yu'un ti Diose.

<sup>7</sup>Ti Diose oy yutsil slequil, mu tenbaj ta xa'i ti c'usi leque; jech o xal un, ti buch'u jamal lec yo'ntonique ta sq'uelbe sba satic xchi'uc.

## **Salmo 12**

### **C'oponel ti'inel ta sc'anel coltael ti Diose**

<sup>1</sup>Coltauncutic un, Dios, mu'yuc xa junuc ta sbisot ta yajvale; mu xa junuc viniquetic ti jamal lec yo'ntonique.

<sup>2</sup>Jujun ta sjutanbe sbaic ti c'ope; jun xa yutsil ma' ti ye sti'ic ta spas sbaic une, naca ta joyob c'op ti c'usi ta xalique.

<sup>3</sup>Dios, ch'ab xiuc sc'oplal avu'un ta j'ech'el ti buch'utic jun xa yutsil ti ye sti'ic ta spac'ta sbaique, xchi'uc ti jliquesej c'opetique,

<sup>4</sup>xchi'uc ti buch'u xi ta xalique: “Oy que jti'tic un quere, xpac xa cuni c'oplaltic yu'un ti quetique. ¿Buch'u la xu' yu'un ta xispasotic ta mantal un?”

<sup>5</sup>Xi s'elan laj yal ma' ti Dios une: “Ti me'un mu'natetique, xchi'uc ti buch'utic mu'yuc xa yipique, ilbajinbilic, ac'bil svocolic. Jech o xal avi tana li' une, ta xlic jva'an jba ta scoltaelic ti juteb ta yo'ntonic c'otuc ta pasel une.”

<sup>6</sup>Ti oy c'usi yaloj ti Dios ta xaq'ue, naca lec ta j'ech'el, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc plata ti vuc-coj (7) loq'uesbil yic'obal ta c'oq'ue.

<sup>7</sup>Ti vo'ote, Dios, ta xachabiuncutic; j'ech'el pojuncutic ta yoc ta sc'ob ti jech viniquetic taje.

<sup>8</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, xvoletic no'ox ta jujujot; scotol banomil un, xch'i xa xa'iic ta yalel ti c'usi chopol ta xc'ot ta pasele.

## **Salmo 13**

### **C'opojel ti'inel ta sc'anel ti coltaele**

<sup>1</sup>Dios, ¿mi jal ta j'ech'el ta xach'ayun ta avo'nton un? ¿Mi j'ech'el o ta xach'ayun ta avo'nton? ¿Mi jal ta j'ech'el ta xanac' aba ta jtojol un?

<sup>2</sup>¿C'u sjalil ta xca'i ti vul o'ntone, ti mu xnel mu x'ech' ti at-o'nton lamal ta jba scotol c'ac'ale? ¿C'usi to ora ta xquil ti colem ta xicom ta vocol yu'un ti jcontrae?

<sup>3</sup>Cajval, Dios, ¡q'uelun talel un, tac'bun ti jc'op une, quiluc to ti saquilal osil avu'une! Ma'uc me xc'ot ta pasel ti jmuts' xcha' jsat yu'un ti lajebale.



<sup>4</sup>Ma'uc to me xc'ot ta pasel ti xiic xa liquel ti jcontrataque: “Laj xa jtsaltic pisil une.” Ma'uc ti xmuyubajic xa yu'un mi liyal ta lum une.

<sup>5</sup>Jpatoj co'nton ta sventa ti syail xc'uxul avo'ntone; xmuyubaj no'ox ti co'ntone, yu'un ta xapojun.

<sup>6</sup>Ta xiq'uejin yu'un ti Diose ta sventa ti oy c'usi lec laj spas ta jtojole.

## **Salmo 14**

### **Mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic ti viniquetique**

*(Sal 53)*

<sup>1</sup>Xi ta snopic ti viniquetic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique: “Mu'yuc Dios.” Yu'un spajebal xa no'ox mu'yuc xch'ulelic ti c'usi ta spas scotolique, mi ja'uc xa ono'ox stac' alel ma' ti c'usi ta spasique, mi junuc ma' ti oy buch'u c'usi lec ta spase.

<sup>2</sup>Ti Diose, ta vinajel to, ta sq'uel talel mi oy buch'u xa'ibe ti xchiquinale, mi oy ta yo'nton ta sa' ti Diose.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, scotolic laj xa stamic batel ti chopol bee; scotolic mu'yuc xa xch'ulel xa'i sbaic ti c'usi ta spasique; mi junuc ti oy c'usi lec ta spase, mi junuc ta j'ech'el.

<sup>4</sup>Mi jutebuc xa'ibeic sni' xchiquinal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Ta xcuxul-ti'ic ti jteclumale jech c'u cha'al junuc pan ti jxumel no'ox ta xac'beique. Laj ta alel yu'unic ti xvocoletic ta stojol ti Diose.

<sup>5</sup>Batel ta xc'ot xch'ulelic yu'un xi'el; xnicnunic xa ti c'alal ta xilic ti chi'inbil yu'un Dios ma' ti buch'utic sna' xi'taique.

<sup>6</sup>Voch xi no'ox slabanel yu'unic c'alal ta xa'ibeic yuni c'op c'usi oy ta yo'nton ti buch'u xljajet no'oxe, le' une, pojbilic yu'un ti Diose.

<sup>7</sup>Ti le'uc to ta vits Sión licuc talel scoltaelic ti Israel une. C'alal ta xlic sjelta Dios ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti steclumale, xmuyubajic no'ox liquel snitilultac ti Jacobe, xchi'uc scotol ti jteclum Israele.

## **Salmo 15**

### **Ti c'usi smalaoj ti Dios ac'o spas ti vinique**

<sup>1</sup>Dios, ¿buch'u xu' ta xc'ot ta ach'ulna un? ¿Buch'u xu' ta xnaqui ta ch'ul vits avu'un?

<sup>2</sup>Ja' no'ox xu' ti buch'u mu'yuc soquesoj ti sc'oplale, ti oy yutsil slequil ta spase, ti mecl scotol ti c'usi loqu'em ayanem ta yo'nton ta xale,

<sup>3</sup>ti buch'u mu junuc ta sbisan ta cotel chavale, ti buch'u mu'yuc c'usi chopol ta spasbe ti buch'u lec xil sba xchi'uque, ti buch'u mu'yuc ta soquesbe sjol ti slac'nae,

<sup>4</sup>ti buch'u ta sjip ta sten ti oy sc'oplal jipbil tenbil ono'oxe, ti ta xich' ta muc' xtoc ti buch'u ta xich' ta muc' ti Diose, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi yaloje, manchuc mi mu lecuc ti ta xc'ot ta stojole,



<sup>5</sup>ti buch'u mu sujvan ta stojbel sjol ti staq'uin ta xac' ta ch'ome, ti buch'u mu svos yo'nton yu'un ti mich'ob c'abal ta stic'bel smul ti buch'u ch'abal ti smule. Ti buch'u jech stalel cuxul ti va'i s'elan taje, mu xyal ta lum.

## **Salmo 16**

### **Mu'yuc xa yan rextoil jelavem yutsil**

- <sup>1</sup>Cajval, Dios, chabiun, yu'un jsa'oj jpojel ta atojol.
- <sup>2</sup>Yu'un xi ono'ox laj calbote: “Vo'ot Cajvalot, cutsilalot, jlequilalot, mu'yuc yan xco'olaj jech c'u cha'al ti vo'ote.”
- <sup>3</sup>Ti loc'obbail meltsanbil yu'un ti jteclume, oy smuc'ul stsatsal ta xalic ti buch'utic xmuyubaj no'ox xchi'uquique,
- <sup>4</sup>ti ta xepajesic ti loc'obbaitic yu'unique, ti nijil chimilic ta xich'ic ta muq'ue. Ta j'ech'el mu jchi'inic ta spasel c'usitic ta xac'beic svocol ti balal ta xch'ich'ele; ta j'ech'el mu xloc' ta que ta yalbel ti sbitaque.
- <sup>5</sup>Jtaoj ta aventa scotol, Cajval, yepal ti ava'anoj aba ta jtojole; ta avoc ta ac'ob oy ti jcuxleje.
- <sup>6</sup>Jun no'ox yutsil ta j'ech'el laj jta avu'un ta sliquebal bu c'ot ti coraile, bats'i ech'em yutsil ti jrexto laj avac'bune.
- <sup>7</sup>Ta jlequil-c'opta ma' ti Dios une, yu'un ta xistojobtasun, ta yutil to co'nton ta xisbijubtasun ta xca'i ta ac'ubaltic.
- <sup>8</sup>Bejel ta co'nton ma' ti Dios une, ti nabal ta jbats'i c'ob une, mu'yuc buch'u xisjipun ta lum.
- <sup>9</sup>Jech o xal un, sjunul co'nton xmuyubaj no'ox ta j'ech'el, sjunul jch'ulel anima mu'yuc c'usi jna' ta xicuxi.
- <sup>10</sup>Yu'un mu aq'uelojuc ta xavictaun comel ta muquinal, mu aq'uelojuc ta xavicta comel ta ch'en ti buch'u lec xavil abaic xchi'uque.
- <sup>11</sup>Ta xavac'bun quil ta stamel batel sbelel ti cuxlejale. Ta atojol, jelavem ta j'ech'el ti muyubajele; sbatel osil xlaet no'ox ti o'ntonal ta atojole.

## **Salmo 17**

### **C'opojel ti'inel ta sventa sc'anel ti chapanele**

- <sup>1</sup>Cajval, ts'etano ani' achiquin ta ya'yiell ti jeche' no'ox xvulvun ti jc'oplale, chiquintao un ti xime'inal oq'ue, chiquintabun ti xic'opoj xiti'ine, ti j'ech'el mu'yuc loq'uem ta que ti naca jutbile.
- <sup>2</sup>Licuc talel ta atojol ti chapanel ta xquich'e, yu'un xana' lec ti c'u s'elan ti chapanele.

<sup>3</sup>Abainoj un ti c'u s'elan ta jnopilane; ta ac'ubaltic une, avac'oj asat ta sq'uelelun; laj atic'un xa ochel ta c'oc' ta sq'uelel ti co'ntone, mu'yuc laj ata un ti oy c'usi chopol ta jtojole. Mu'yuc calojan ti bu ma'uc smelole,

<sup>4</sup>jech c'u cha'al ta spasic ti yane. Ma'uc jtamoj batel sbelel ti c'usitic chopol ta pasele, co'ol jtamoj ta spasel jech c'u cha'al ta xal ti amantale.

<sup>5</sup>J'ech'el jtamoj batel ti bu atamoj batele, mu'yuc jq'uejoj jba ta atojol un.

<sup>6</sup>Ch'ul Dios, ta xic'opoj ta xiti'in talel ta atojol, yu'un jna' ti ta xatac'bune; a'yibun lec un, ts'etanbun ani' achiquin yu'un ti jc'o'pe.

<sup>7</sup>Ac'bun quil ti syail xc'uxul avo'nton une, ti ta xapoj yu'un scontra ti buch'u ta sa' spojel ta sventa ti amuc'ul atsatsale.

<sup>8</sup>Chabiun un jech c'u cha'al ta xachabi ti yuninal asate; nac'un ta yolon squeoval yaxinal ti avoc ac'obe

<sup>9</sup>ti jech liquem jc'oplal stsaquelun ta leto yu'unic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti jech macbilun ta be yu'unic ti cuxul jti'oval cajcontrataque.

<sup>10</sup>Cajal toyol xa'i sbaic, xtoyetic xchi'uc ti sc'opique.

<sup>11</sup>Q'uelelic xa ta jtojol ti bu yalel muyelune, ja' xa no'ox smalaojic ti bu xu' telel ta xilaj yu'unique.

<sup>12</sup>Co'ol s'elan leonetic, jti'oval león xa'i sbaic ti lubul xa snac'oj sbaic ta snac'obbailique, ti mu'yuc xa c'usi x'ech' o ta xa'iic ti xbitluj no'ox talel ti lubivaneje.

<sup>13</sup>Va'lan tec'lan un, Dios, tsaco abaic ta c'op xchi'uc. C'asbo ya'i ta puxq'uinbel ti yacanique. Ta sventauc ti avespada une, pojbil c'otcun avu'un ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>14</sup>Ta sventa ti amuc'ul atsatsal une, Dios, pojun ta yoc ta sc'obic, jipo ya'iic loq'uel ta banomil ti c'alal ja' no'ox yuni rextoc c'otem ti sba banomile. Busuluc no'ox avu'un ti sc'ujlejajique, ac'o ve'uc yuch'ic vo' ta st'imesel ti xch'utique, ti xnich'nabique, ti smamobtaque.

<sup>15</sup>Melel xcal ti vu'une, xlaet no'ox ta xca'i ta jq'uelbot ti asate, ta xquil ono'ox asat c'alal xiva'et liquele.

## **Salmo 18**

### **Q'uejimol ta sventa ti tsalele**

*(2 S 22.1-51)*

<sup>1</sup>Ti vo'ote, Dios, jmuc'ul jtsatsalot ma' ti vo'ot une, mu xa jtuch'ot ta co'nton.

<sup>2</sup>Ti vo'ote, Dios, jpojabbailot, c'otemot ta jnac'obbailot, ta jcoltavanejot, jnac'obbail ton c'otemot, c'otemot ta jmacobbail ti co'ol s'elan oy ta toyol to ti nac'alun avu'une.

<sup>3</sup>Ti vo'ote, Dios. ac'otebal ma' ti muyubtabilot une; c'alal ta xajtaot ta c'o'ponele, ta xapojun ta yoc ta sc'ob ti jcontrae.





- <sup>4</sup>Laj sts'otun ta xch'ojon ti lajel tubele; lixi' yu'un ti jmilvanej ti xvo'o'et no'ox talele.
- <sup>5</sup>Ti lajel tubele laj sts'otun ta xch'ojon; xi'bal sba ma' ti jpets'al laj jta yu'une.
- <sup>6</sup>Ti oyun xa ta vocole, laj jta ta c'oponel ti Diose, laj jc'anbe ti scoltaucun ma' ti Dios cu'une. Ta xch'ulna to, laj ya'i ti jc'opojel jti'inel; c'ot ta sni' ta xchiquin ti xi'avete.
- <sup>7</sup>C'ot ta pasel ti tsots xnicnun no'ox liquel ti banomil yu'une, ti xi c'ot ta pasele: nic ti vitsetic xchi'uc ti yicobtaque; nic ta sventa scapemal sjol ti Diose.
- <sup>8</sup>Sutubaj no'ox loc' talel yic'al sni', co'ol s'elan ti ch'aile; lajebal xa xal o xvajet no'ox c'oc' loc' talel ta ye, chac uban no'ox ti ac'al ta sjip talel ta yee.
- <sup>9</sup>Laj sjambe smac sti' ti vinajele, yal talel un. Ta yolon ti yoque, oy pimil lumal toc ta j'ech'el.
- <sup>10</sup>Laj scajlebin ti c'usi oy xiq'ue; xvilet batel ti cuchbil ta iq'ue.
- <sup>11</sup>Laj sbis ta snac'obbail, ti bu ic'-pujan joyol ta stojole, co'ol s'elan c'ot ta yaxibal na, xchi'uc ti pimil lumal toc xcuchoj ti vo'e.
- <sup>12</sup>Xjapluj no'ox liquel xjobal loc' talel ta stojol; xvajet no'ox tal bot ta toc, xchi'uc ac'al ti chac uban no'oxe.
- <sup>13</sup>Ti Dios ti oy ta toyole, xt'inluj to laj yac' ta a'yi'el sc'opojel ti lic talel ta vinajele; tal ti bote xchi'uc ac'al ti chac uban no'ox ti sc'ac'ale.
- <sup>14</sup>Xjijpte-jijpte no'ox talel yu'un ti sni' syolobe; xc'avlajet no'ox vul ti chauque, mu'yuc xa smelol laj stenan sbaic batel ta xi'el ti jcontrae.
- <sup>15</sup>Ti sninabil nabe, sac jaman com yu'un ta j'ech'el; vinaj yictac ti banomil ta sventa xi'bal sba sc'opojel ti Diose, ti tsots laj xvuch'ta ta yic'ale.
- <sup>16</sup>Ta toyol to laj yac'bun talel sc'ob ti Diose; laj snitun loq'uel ta yoc ta sc'ob ta sjamalul ti nabe.
- <sup>17</sup>Laj spojun loq'uel ta yoc ta sc'obic ti jcontratac ti xti'et sjolic ta jtojole, ti jelavem xu' yu'unique, mu sta ti vu'une.
- <sup>18</sup>Ja' o yorail laj yilbeicun jvocol c'alal jtaoj ti jvocole, le' une, xi s'elan laj stic' sba ta jpojel ti Diose:
- <sup>19</sup>Lic'ot ta colel yu'un; laj stic' sba ta jpojel, mu tuch'baj ta yo'nton ta xiya'i.
- <sup>20</sup>Ti Diose laj yac'bun jmoton, smatanalil ti stuq'u'il jol co'ntone.
- <sup>21</sup>Jtamoj batel sbelel ti bu ta xbat ti Diose, yu'un mi ja'uc oy bu laj jsutes jba ta stojol ti Diose.
- <sup>22</sup>Mi ja'uc xch'ay xca'i ti c'u s'elan snopoje, mi ja'uc laj jbjaj laj jten ti oy c'usi jbel tsots albil yu'une.
- <sup>23</sup>Mi ja'uc oy bu laj jsoques jba ta j'ech'el ti bu ta xiyic' batele; jbevoj jba loq'uel ta stojol ti c'usi chopole.



- <sup>24</sup>Ti Dios une laj yac'bun jmoton ti jech jun jol co'nton ta stojole.
- <sup>25</sup>Ti vo'ot une, Dios, jun ajol avo'nton xchi'uc ti buch'u jun sjol yo'nton ta atojole; ti buch'u mu junuc yo'nton ta atojole, mu junuc avo'nton ta stojol ec.
- <sup>26</sup>Jamal avo'nton ta stojol ti buch'u jamal yo'nton ta atojole, ja'uc ti buch'u sna' c'usi xut sbaic ti yalojique, tsots ta xava'an aba ta scontrainel.
- <sup>27</sup>Ta xapoj ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique; ta xavac' ta lo'il maxil ti buch'u toyobbaique.
- <sup>28</sup>Cajval, ta sac jamtaj avu'un ti osil banomil ta jtojole; Dios cu'un, ti ic'unek ti osil banomil ta xca'ie, xjobin liquel avu'un un.
- <sup>29</sup>Ti jech ta xacoltavane, ta xquilbe svocol ti jcontrataque; ta xibit ochel ta sba smocal ti slumalique.
- <sup>30</sup>Ti bu stamoj batel ti Diose, jun yutsil ta j'ech'el; jpat co'ntontic yu'un c'usi yaloj ti Diose. Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti c'u yepal spatoy yo'ntonic ta stojole.
- <sup>31</sup>¿Buch'u xa ono'ox la Ajvalil mi ma'uc ti Diose? ¿Mi oy to yan dios xu' ta stic' sba ta jpojeltic?
- <sup>32</sup>Ja' ta xiyac'bun quip ti Diose, ti ta xc'ot ta pasel yu'un mu xyanij ti jc'oplale.
- <sup>33</sup>Ta xac'bun canilajeb yo' jech xibitet ta anil jech c'u cha'al junuc te'tical chij; ta xc'ot ta pasel ti mu spilts'uj coc ti bu toyolique.
- <sup>34</sup>Ta xistojobtas ta yaq'uel ti letoe, ta yaq'uel quip ta xach'el ti c'anal taq'uin yolobe.
- <sup>35</sup>Ta xatic' aba ta xhabielun ta spojelun, avicojun ta abats'i c'ob; ta sventa yutsil avo'nton une, cajal c'ot ti jc'oplale.
- <sup>36</sup>Jambil lec avu'un ti jbe jxanebe, mi ja'uc oy bu ta spilts'uj ti cacane.
- <sup>37</sup>Laj jta ta tsaquel ti cajcontratac ti jnutsojan batele; jtuc xa no'ox lisut talel c'alal laj jtsutsesan comele.
- <sup>38</sup>Laj jlilinic comel ta j'ech'el. Mu'yuc xa laj stam sbaic liquel un. Lamal c'otic ta coc.
- <sup>39</sup>Laj avac'bun quip ta ac'-leto; c'ot ta pasel avu'un ti nijil c'otic ta jtojol ti jtoyobbaetique.
- <sup>40</sup>Jatvil xa loq'uc ech'el ta jtojol ti cajcontra une; c'ot ta pasel ti laj jtsutses ta slilinel ti buch'utic xti'et sjolic ta jtojole.
- <sup>41</sup>Sc'anic xa pojel, mu'yuc buch'u tal coltaaticuc; xavtaic xa ti Diose, mu'yuc xtac'batic talel.
- <sup>42</sup>Ta jech yepal sac ch'ayic cu'un jech c'u cha'al pucuc ti cuchbil ta xbat ta iq'ue. Laj jpech'ilan ta teq'uel jech c'u cha'al junuc ach'el ta be.
- <sup>43</sup>Laj apojun ta yoc sc'ob jun toyobba jteclum; li'och ta jun banquial avu'un ta stojol ti muc'tiquil jteclume; ti jun jteclum ti mu xcojtiquinane, c'ot ta cajtunel avu'un.



<sup>44</sup>C'alal ta xa'iic ti jc'opojele, ta xch'unbeicun; jun yutsil ye sti'ic ta jtojol ma' ti jyanlumetic taje.

<sup>45</sup>Jyanlumetic ti stsic'tsun xa yo'ntonique, xnicnunic xa ta xloq'uic talel ti bu nac'alique.

<sup>46</sup>Jun yutsil ma' ti Dios une, lequil c'optabiluc ti jpojvanej cu'une. Toybiluc c'otuc sc'oplal ma' ti Dios jcoltavanej une.

<sup>47</sup>Ja' laj spacbun jc'oplal ma' ti Dios taj une, ti mu'yuc xa c'usi xut sba c'otic ta jtojol ti jteclumetic yu'une.

<sup>48</sup>C'otem ta jcoltavanej cu'un c'alal soquem sjolic ti jcontrataque, xchi'uc ti jtoyobbaetic laj syales yoc sc'obic ta jtojole. Ti vo'ot une, Dios, ta xapojun ta yoc ta sc'ob viniquetic ti buch'u xi'bilique.

<sup>49</sup>Jech o xal un, Dios, ta sba ta satic ti muc'tiquil lume, ta jlequil-c'optaot, ta jq'uejinta q'uejimoletic ta aventa.

<sup>50</sup>La'abolaj ti jtsalvanej c'ot avu'un ti ajvalil laj at'uje; ayalesoj syail xc'uxul avo'nton ta stojol ti Davide xchi'uc ti snitilultaque.

## **Salmo 19**

### **Xtixlajan yutsilal ti Dios ta sventa ti c'usitic laj smeltsanane**

<sup>1</sup>Ti vinajel une ta svinajesbe yutsilal slequilal ti Diose; ta sventa ti yax'elan pujul xvinaj ta o'lole, ta xac' jna'tic ti ja' yabtele.

<sup>2</sup>Ti jujun c'ac'al ta x'ech'e, sbainoj ta yaq'uel ta na'el; ti ac'ubal ta x'ech'e, ta svinajesbe sc'oplal.

<sup>3</sup>Manchuc mi mu xvinaj ta a'yiell ti sc'opojele, manchuc mi mu xvinaj ti buch'u ta xc'opoje,

<sup>4</sup>ti sc'opojel taje, puquem ta scotol banomil, c'otem ti bu jujuti' oy ti banomile, xchi'uc c'alal to bu ac'bat yutsil ta x'ech' batel ti c'ac'ale.

<sup>5</sup>Xmuyubaj xa ta xlic xanavuc ech'el ti c'ac'ale, co'ol jech c'u cha'al junuc banquilal j'anilajel, mi mo'oje, co'ol jech c'u cha'al junuc jlecomajel loc' batel ta na ti bu ta x'ech' ti lequele.

<sup>6</sup>Ti c'ac'ale ta xloc' talel ta jot xocon vinajel; xjoyet ech'el ta xc'ot ta jot xocon un. Mi junuc ta snac' sba yu'un xq'uixnal ti xojobale.

<sup>7</sup>Jun yutsil ta xchanubtasvan ma' ti Dios une, yu'un ach' cuxlejal xal o. Jun yutsil ta j'ech'el smantal ti Dios une, ta sbijubtasat yu'un ti buch'u nijil chimil yac'oj sbae.

<sup>8</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ti c'usi snopoj ti Diose, xmuyubaj ti o'ntonal yu'une. Naca lec smantaltac ma' ti Dios une, ta xjam ti bail satil yu'une.

<sup>9</sup>Ti xi'tael ti Diose, jun yutsil ta j'ech'el, sbatel osil mu xch'ay sc'oplal. Melel ta j'ech'el ti c'usitic snopojan ti Dios une, oy stuq'uil yutsil ta j'ech'el scotol.



<sup>10</sup>Cajal sc'oplal ta j'ech'el, ja' mu sta sc'oplal ti lequil oroe. X'ech' xjelav yutsil xchi'il, ja' mu sta yutsil xchi'il ti ajapome.

<sup>11</sup>C'otem ta scaj-tojbtasel yu'un ti avajtunele, lec ta xic'ot ta loq'uel yu'un mi ta jch'une.

<sup>12</sup>¿Mi oy la buch'u ta xil stuc ti bu chopol ta xbat yu'une? Ch'ayo jpimil jtoyobbail, Cajval, mu xquil bu chopol ta xbat cu'un.

<sup>13</sup>Jipbo loq'uel ta yo'nton stoyobbail ti avajtunele; mu aq'uelojuc ta xistsalun ti jtoyobbaile. Ti jech une, mu xitabat ti chopol jc'oplal une; mu lamaluc xc'ot ta jtojol mulil ti mu stac' albel ti sc'oplale.

<sup>14</sup>Ch'ul Dios, ti jnac'obbailote, ti jpojvanejot une, lecuc xavil ta aba ta asat ti jc'opojel jti'inele, ti snopbenal cu'un une.

## **Salmo 20**

### **C'opojel ti'inel ta sventa ti tsalvaneje**

<sup>1</sup>Ya'ibucot ac'op ti Cajvaltic c'alal oyot ta ilbajinele; spojucot stuc Dios yu'un ti Jacobe.

<sup>2</sup>Ta xch'ulnauc to ti oy ta Sione, stic'uc sba talel ta spojelot ta scoltaelot.

<sup>3</sup>Svulesucot ta yo'nton scotol ti matanal laj avaq'ue, ti lecuc yil ich'biluc c'otuc ta muc' yu'un ti laj achic' ta sba ti altare.

<sup>4</sup>C'otuc ta pasel yu'un scotol ti c'usi juteb ta avo'nton ta xata ava'ie, ti sbainojuc c'otuc ta spasel ti c'usi anopoje.

<sup>5</sup>Jech o xal un, jpastic xa q'uin ta sventa ti latsalvane; jtoyuc jcobtic ta toyol ta yalbel slequilal ti Dios cu'untique. C'otuc ta pasel yu'un Dios scotol ti c'usi laj ac'anbee.

<sup>6</sup>Jch'unoj jtac'oj ta j'ech'el tsalvanem ta xc'ot ta sventa Dios ti ajvalil laj st'uje; ta xtac'bat talel sc'op ta ch'ul vinajel, ti muc'tic no'ox tsalvanem ta xc'ot ta sventa ti smuc'ul stsatsale.

<sup>7</sup>Ti jlome spatoj xa yo'nton ta xa'iic ti oy scarretaic ta sventa ti ac'ob-letoe; ti jlome spatoj xa yo'nton ta xa'iic ti oy sca'ique, ja'uc ti vo'otic une jpatoj co'ntontic ta stojol ti Ajvalil Dios cu'untique.

<sup>8</sup>Ti stuquic une ta x'alub ti yoquique, ta xyalic ta lum, ja'uc ti vo'otic une staaj yav lec va'alotic.

<sup>9</sup>Dios, jtsalvanejuc c'otuc ta aventura ti ajvalile, tac'buncutic ti jc'opcutic c'alal ta xajc'oponcutic une.

## **Salmo 21**

### **Sq'uejimolal ti tsalvaneje**

<sup>1</sup>Dios, xlaet no'ox yo'nton ta xa'i ti ajvalile, yu'un laj avac'be ti yipe; xlaet no'ox yo'nton ta xa'i ta j'ech'el, yu'un tsalvanem c'ot avu'un.

<sup>2</sup>C'ot ta pasel avu'un ti c'usi laj sc'ane; mu'yuc laj ajaltabe ti c'usi juteb ta yo'ntone.

<sup>3</sup>Laloc' ta snupel ta be, yepal no'ox ti yutsilal slequilal laj sta avu'une; laj avac'be slap sronail sjol meltsanbil ta oro.

<sup>4</sup>Laj sc'anbot ti xch'iel sc'opojele, ti xi s'elan laj avac'be une: mu'yuc spajeb ti xcuxlej laj avac'be.

<sup>5</sup>Colavalbe ti laj acoltae, cajal c'ot ti sc'oplal ta j'ech'ele; laj sta ich'el ta muc' avu'un, laj avac'be slequilal.

<sup>6</sup>Sbatel osil ava'anoj aba ta stojol; ti va'alot ta stojol une, xlaet no'ox yo'nton ta j'ech'el avu'un.

<sup>7</sup>Ti vo'ot une, ajvalil, j'ech'el mu xayal ta lum, yu'un apatoj avo'nton ta stojol ti Diose; j'ech'el apatoj avo'nton yu'un syail xc'uxul yo'nton ti Buch'u oy ta toyole.

<sup>8</sup>Ta xcuch avu'un ti ta x'och ta avoc ta ac'ob scotol ti avajcontrae; tsalbil ta xc'ot avu'un ta abats'i c'ob scotol ti buch'u xti'et sjolic ta atojole.

<sup>9</sup>Ta xatic' ochel ta c'ac'al jorno bu ta xtil c'alal ta xavul ta xchapanele. Ti capem xa sjol ti Diose, ta stubbe sc'oplal ta c'oc' ti ta stsutsesvan ta j'ech'ele.

<sup>10</sup>Ta sba sat viniquetic ta xach'aybe ti sc'oplal li' ta banomile, ti xnich'nabique, ti snitululique.

<sup>11</sup>Manchuc mi ta xilbot ya'i avocol, ti chapal xa yu'un ti oy c'usi ta spasbote, mu xc'ot ta pasel yu'unic un.

<sup>12</sup>Bijil satibil ech'el avu'un xchi'uc ti ayolob ti ta xjatav loq'uel avu'une.

<sup>13</sup>Va'lan tec'lan xchi'uc ti amuc'ul atsatsal une, Dios. Jvoluc xa jbacutic ta sq'uejintael q'uejimol ta sventa ti latsalvane.

## **Salmo 22**

### **Oc' avanel yu'un ti vocole, xchi'uc ti q'uejimol xlamet yutsil ta a'yiele**

<sup>1</sup>Dios Cajval, Dios Cajval, ¿c'u cha'al laj avictaun comel jtuc un? ¿C'u cha'al ti mu xtal apojun une? ¿C'u cha'al ti mu xats'etan ani' achiquin yu'un ti oq'uel avanele?

<sup>2</sup>Dios Cajval, c'ac'al ac'ubal xi'avet ta atojol, mi ja'uc ta xatac'bun un; mu jta bu xu' ta xcux ti co'ntone.

<sup>3</sup>Ti le' une, Ch'ul Diosot ta j'ech'el, Jpas-mantalot, ti lequil c'optabilot yu'un ti Israele.

<sup>4</sup>Ti jtot jme'cutic ta vo'nee laj spat yo'ntonic ta atojol; ti jech laj spat yo'ntonique, laj atic' aba ta spojel un.

<sup>5</sup>Laj sc'anic coltael ta atojol, laj staic ti spojelic avu'une; ti jech laj spat yo'ntonic ta atojole, mu'yuc stselbuj avu'un un.

- <sup>6</sup>Xuvitun j'elan, ma'ucun jun vinic; j'ac'-labal tse'ejun yu'un ti jnaclejetique.
- <sup>7</sup>Ti buch'utic liyile xlabajic xa ta jtojol, xc'uxet xa yeic, sjim xa ti sjolique,
- <sup>8</sup>ti xi ta xalique: “Le'e, spatoy yo'nton ta stojol ti Diose, coltaatuc yu'un ti Dios un cha'e. Ti jech mu tenbaj ta xa'ie, ac'o scolta quic un.”
- <sup>9</sup>Xi ono'ox c'ot ta pasel une: livoc' talel avu'un ta stojol ti jme'e, laj jcux co'nton avu'un c'alal laj xchu'iltasune.
- <sup>10</sup>C'alal mu'yuc to voq'uemune, laj quich' chabiel avu'un; c'alal chi'inbilun yu'un ti jme'e, Diosot ono'ox cu'un.
- <sup>11</sup>Mu xanamajes aba ta jtojol un, ta xa xc'ot ta jtojol ti ilbajinele, yu'un mu'yuc buch'u xiscalta.
- <sup>12</sup>Co'ol s'elan tot vacaxetic joyolic ta jtojol ti jcontrae, co'ol s'elan pucujil tot vacax yu'un ti Basane;
- <sup>13</sup>co'ol s'elan jti'oval leonetic xloquet no'ox snuqu'ic, ti xcach'et no'ox yeic ta xtal slubiicune.
- <sup>14</sup>Co'ol j'elan jech c'u cha'al junuc vo' ta xmal batel; mu'yuc xa stsacoj sba ti jbaquiltaque. Ti co'ntone ta sts'iji xa ech'el jech c'u cha'al junuc yulemal ti cerae.
- <sup>15</sup>Co'ol xa s'elan jech c'u cha'al jpech texa, staquinal ti quee; ti coq'ue alub xa, mu xa tots ta jpac'obe. Laj xa ajipun ochel ta muquinal bu xcununet ti lume.
- <sup>16</sup>Co'ol s'elan junuc ts'i' xa'i sbaic, mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic, jti'ovaletic xvoletic no'ox talel ta jtojole; laj xa syayijesic ta voch'el ti jc'obe, ti cacane.
- <sup>17</sup>Jchol pic xa ma' ti jbaquiltac une. Spajojicun ta q'uelel ma' ti jcontratac une.
- <sup>18</sup>Ochemic ta xch'acbel sbaic ma' ti jc'u' une, ta yorail ta sq'uelic ti buch'u ta xc'ot ta yu'unique.
- <sup>19</sup>Le' une, Dios, jmuc'ul jtsatsalot, mu xanamaj batel, la' pojun ta anil un.
- <sup>20</sup>Mu aq'uelojuc no'ox ta xicham ta milel ta espada, mu xavac' ave ta xismilic ti ts'i'etic le'e.
- <sup>21</sup>Pojun ta ye ti jti'oval leonetic le' une; tic'o aba ta jpojel yo' mu xve' cu'un xulub ti vacaxetic le'e.
- <sup>22</sup>Ta xcalbe ya'i ac'oplal ti jvinquilleltaque, ta jlequil-c'optaot ti bu ta stsob sbaique.
- <sup>23</sup>Ti vo'oxuque avich'ojic ta muc' ti Diose, jlequil c'optaic un! Acotolic snitiluloxuc ti Jacobe, alic yutsilal slequilal ti Dios une. Acotolic snitiluloxuc ti Israele, nijano chimano abaic ta yich'el ta muc'.
- <sup>24</sup>Ti stuque mu sbaj, mu sq'uelojuc ti oy ta vocol ti buch'u biq'uit yac'oj sbae, mi ja'uc ta snac' sba ta stojolic. Ta xa'i ti c'alal ta xc'anbat ti coltae.



<sup>25</sup>Ta sba ta sat yepal ti alumale, ta jlequil-c'opta ta yalel ti yutsil slequil avo'ntone; ta sba ta satic ti buch'u nijil chimilic ta atojole, ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'usi caloj ta xcaq'ue.

<sup>26</sup>Nojeso abaic, ve'anic ti ilbajinbiloxuque. Lequil-c'optaic Dios ti vo'oxuc ta xasa'ique, ti jaluc jabil ch'ian c'opojanique.

<sup>27</sup>Xi s'elan sc'oplal ti muc'tiquil lumetique, xchi'uc scotol ti jnaclejetic ti jaylajun-tos sts'unubalic ti bu xa c'alal xpaj talel ti banomile: vuleso ta avo'ntonic ti Diose, la'ic ta stojol, quejano abaic ta sts'el ta yichon.

<sup>28</sup>Yu'un Ajvalil ma' ti Dios une, sventainoj ti muc'tiquil lumetique.

<sup>29</sup>Acotolic ti oy c'usi x'ayan avu'unique, nijano chimano abaic ta yich'el ta muc'. Acotolic ta xac'atajic ta lum ta ach'el, mu avac'ojbeuc abaic ti avuni cuxlejajique.

<sup>30</sup>Ti jnitilultaque ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti Diose, ta xalbeic o sc'oplal ti c'u sjalil cuxulique.

<sup>31</sup>Ti ts'acal jch'iel jc'opojetique, ta xlic lo'iltabaticuc ya'iic c'u s'elan yutsil laj xchap ti c'ope, xchi'uc ti c'usi laj c'otanuc ta pasel yu'une.

## **Salmo 23**

### **Achi'inojun ti vo'ote, Dios**

<sup>1</sup>Ti Diose, co'ol s'elan jq'uel-chij c'otem ta jventa; mu'yuc c'usi jna' yu'un.

<sup>2</sup>Ta jcux co'nton yu'un ta pulem yaxaltic; ta stojobtasun batel ti bu stits'et yutsil ti vo'e.

<sup>3</sup>Ta xquich' liquel quip yu'un; ta stojobtasun ta stamel ti tuq'uil beetique, ti ta xc'ot ta pasel ti cajal ta xc'ot sc'oplale.

<sup>4</sup>Manchuc mi ic' ta j'ech'el ta xixanav batel ta stenlejale, mu xixi' yu'un ti c'usi xi'bal sbae. Achi'inojun un, Dios; ja' yip co'nton ta xca'i ti avarae, ti avaxtone.

<sup>5</sup>Achapanojbun ve'lil uch'bajel ta sba ta sat ti cajcontrae; ajaxojbun muil poxil ta jol, smaset xa ta malel ti jbis laj avac'bune.

<sup>6</sup>Ti avutsil alequile, ti syail xc'uxul avo'ntone, oy o ta jtojol ti c'u sjalil jch'iel jc'opojele; sbatel osil ta xinaqui ta ana un, Ch'ul Dios.

## **Salmo 24**

### **Slequilal yutsilal ti Ajvalil Diose**

<sup>1</sup>Scotol ti banomile, ti c'usi ta xch'ie, xchi'uc scotol li c'usi cuxule, ja' yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Ti Diose laj yac'be yoyaltac ti banomile; laj xchotan ta sva'anel ta sba ti nabe, xchi'uc ta sba ti uc'ume.

<sup>3</sup>¿Mi oy la buch'u xu' ta xmuy ech'el ta vits yu'un ti Diose? ¿Mi oy la buch'u xu' ta x'och batel ta xch'ulna?



<sup>4</sup>Ja' no'ox ti buch'u mesbil tusbil scotol ti smule, ti sac com ti yoc sc'obe, xchi'uc ti snopbenal yu'une, ti mu'yuc nijil chimil ta yich'el ta muc' ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ti mu spas ti mu xc'ot xc'opoje.

<sup>5</sup>Ti Ajvalil jpojvanej Dios yu'une, ta sva'an sba ta stojol ti vinic taje, xchi'uc ta stic' sba ta pojvanej yu'un.

<sup>6</sup>Jech ta staic ma' ti buch'u ta sa'ic ti Diose, ti buch'u ta sa'ic bu va'al ti Dios yu'un ti Jacobe.

<sup>7</sup>Vo'neal ti'naetic, jamanic xa. Jamal comanic o acha'pechalic, ta x'och talel ti nichimal Ajvalile.

<sup>8</sup>¿Buch'u ti nichimal Ajvalil un cha'e? Ja' ti Diose, ti tsots xu' yu'une, ti mu'yuc xi'el ta yo'ntone, ja' ti Diose, ti mu sna' xi' ta letovajele.

<sup>9</sup>Vo'neal ti'naetic, jamanic xa. Jamal comanic o acha'pechalic, ta x'och ti nichimal Ajvalile.

<sup>10</sup>¿Buch'u ti nichimal Ajvalil taj une? Ja' ti Dios ti scotol xu' yu'une, ja' ti nichimal Ajvalile.

## **Salmo 25**

### **C'opojel ti'inel ta sc'anel tojobtasel ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Dios, ta xa jtaot talel ta c'oponel ti'inel.

<sup>2</sup>Xi s'elan ma' ti jpatoj co'nton ta atojolal une, Dios: mu aq'uelojuc no'ox ta xiyaq'uicun ta q'uexlal, mu aq'uelojuc no'ox ta xquich' tse'intael yu'un ti jcontrae.

<sup>3</sup>Jech'eluc mu staic q'uexlaltasel ti buch'utic spatoy yo'ntonic ta atojole. Q'uexlaltasbil c'otucuc ti buch'utic stoyoj xa sbaic ta scontrainelot ti c'alal mu'yuc c'usi chopol apasojbee.

<sup>4</sup>Dios, ac'bun quil ta stamel ti c'u s'elan atamoj batele; ic'un ech'el ta snopel ti c'u s'elan ta xanope.

<sup>5</sup>Tojobtasun ta stamel batel ti meles avu'une, vo'ot ti jcoltavanejot ti Diosot cu'une. Scotol ora jpatoj co'nton ta atojol un.

<sup>6</sup>Dios, vuleso ta ajol ti syail xc'uxul avo'ntone, ti alequilal ti laj avac' iluc ta jtojolcutique.

<sup>7</sup>Ti jmul jcolo'e, xchi'uc ti c'usi chopol laj xa jpas c'alal jqueremal to oxe, mu xavules ta ajol un. Vulesun ta avo'nton un, Dios, ta sventa ti mu no'ox alabajuc ti syail xc'uxul avo'ntone, xchi'uc ti slequilal avo'ntone.

<sup>8</sup>Toj jun yutsil slequil ma' ti Dios une, tuc' sna' xchapanvan; ta stojobtas ta sa'el slequilal ti jsa'muliletique.

<sup>9</sup>Ti bu stamoj ech'el ti stuque, ta xac'be yil ta stamel ech'el ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique; ta stojobtas ta spasel ti c'usi leque.



- <sup>10</sup>Ta syail xc'uxul yo'nton, ta sventa melel, ta sliques yabtel ta stojolic ti buch'u ta spasbeic ti c'usi yaloje, xchi'uc ti smantaltaque.
- <sup>11</sup>Dios, mu'yuc jch'ulel xca'i jba ta j'ech'el, ch'aybun ti jmul jcolo'e, ich'biluc c'otan ta muc'.
- <sup>12</sup>Ti vinic ti sna' ta snijan xchiman sba ta stojol ti Diose, ta x'ac'bat yil yu'un bu ti be ta stam batele.
- <sup>13</sup>Joyol no'ox ta spat xocon ti yutsilal slequilal yu'une, ti snitilultac une, ta x'ac'bat yu'ninic ti jteclume.
- <sup>14</sup>Lec xil sbaic xchi'uc Dios ti buch'u ta x'aq'ue ich'el ta muc' yu'une, ta x'ac'bat yojtiquinic yu'un ti stratee.
- <sup>15</sup>Cac'oj ono'ox batel jsat ta stojol Dios ma' ti vu'une, yu'un ta xispojun ti c'usitic xi'bal sba ta xc'ot ta pasele.
- <sup>16</sup>Q'uelo avil c'u j'elan un, Dios, c'uxubajuc avo'nton ta jtojol, yu'un jtuc xa oyun, tsots ta j'ech'el ti jvocol.
- <sup>17</sup>Yacal ta talel ti jvocol ti mu x'ech' xjelave; pojun ti jech mu x'ech' xjelav ta xca'ie.
- <sup>18</sup>Q'uelo avil c'u s'elan oyun xchi'uc ti cabtele, ti vul o'ntone, ch'aybun ti jmul jcolo'e.
- <sup>19</sup>Q'uelo avil c'u yepal ti jcontrae, ta xcham o xchi'uquic ta xa'iic yu'un ti sc'ac'al yo'ntonic cu'une.
- <sup>20</sup>Chabiun, mu aq'uelojuc ti ta xichame. Mu aq'uelojuc no'ox ta xi'aq'ue ta q'uexlal, yu'un jsa'oj jpojobbail ta atojol.
- <sup>21</sup>C'otuc ta jpojobbail ti stuq'uil jol co'ntone, ti mu'yuc c'usi jna' xcale, yu'un jpatoj co'nton ta atojolal.
- <sup>22</sup>Dios Cajval, tic'o aba ta spojel ti Israel ti mu x'ech' ta xa'iic ti svocolic une.

## Salmo 26

### Ti buch'u lec ti c'usi ta spase, mu'yuc c'usi sna'

- <sup>1</sup>Chapanun un, Dios, yu'un mu'yuc ma' ti jmule, mu'yuc jsoquesoj jc'oplal ma' ti c'u s'elan cuxulune, yu'un ta j'ech'el jpatoj co'nton ta atojolal.
- <sup>2</sup>Chajo ta q'uelel ti c'u j'elane, q'uelbun bu oy ti co'ntone; q'uelbun bu oy ti snopbenale, ti c'u xa s'elan ti yut co'ntone.
- <sup>3</sup>Bejel ta jol ti syail xc'uxul avo'ntone, jun ti jol co'nton ta atojol une.
- <sup>4</sup>J'ech'el mu'yuc laj jvol jba xchi'uc ti jutc'opetique, xchi'uc ti buch'u ta spac'ta sbaique.
- <sup>5</sup>Soquet jol yu'un stsobbail ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; j'ech'el mu'yuc xitsobet xchi'uc ti buch'utic mu stac' alel ti c'usi ta spasiq.

<sup>6</sup>Pocbil xa c'otem ti jc'ob une, mu'yuc xa jmul jcolo'; jc'an xa ca'i xinopaj ta sts'el ti avaltare, Cajval.

<sup>7</sup>Jc'an xa ca'i jliques sq'uejintael q'uejimol ti xlamet no'ox yutsile, xchi'uc ta yalel ti c'usitic ch'ayal o'ntonal ta xc'ot ta pasel avu'une.

<sup>8</sup>Mu tuch'baj ta co'nton ta xca'i, Cajval, ti ach'ulna bu nacalote, ti bu ta xvinaj talel ti alequilal avutsilale.

<sup>9</sup>Mu jmojuc xavac' chamcun xchi'uc ti jmulivajeletique; mu jechuc xc'ot ta jtojol jech c'u cha'al ta xc'ot ta stojol ti jmulivajeletique,

<sup>10</sup>ti buch'u mu ch'an xi'uc ti yoc sc'obic ta spasel ti c'usi chopole, xchi'uc ta stsaquel ti mich'ob c'abale.

<sup>11</sup>Mu'yuc jsoquesoj ma' ti jc'oplal une, c'uxubinun un, coltaun un.

<sup>12</sup>Lec to tuc' va'alun ma' ta banomil une, ta jlequil-c'opta ma' ti Dios ta sba ta sat ti steclumale.

## **Salmo 27**

### **Ti Dios une sac jaman no'ox ta jtojol, jpojvanej cu'un**

<sup>1</sup>Ti Dios une, sac jaman no'ox ta jtojol, jpojvanej cu'un, ¿mi oy la buch'u ta xac'bun xi'el? Ti Diose ta stic' sba ta jpojel un, ¿buch'u la ta xixi' yu'un un?

<sup>2</sup>Ti jcontrataque, ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, svol xa sbaic ta stsaquicun ta c'op ta stubel ti jc'oplale, le' une, ta sbosi yacanic, ta xyalic ta lum ti stuquic une.

<sup>3</sup>Manchuc mi jvoc' soldadoetic ta svol sbaic talel ta jxocone, mu stsic' co'nton yu'un ti xi'ele; manchuc mi chapalic xa ta stsaquicun ta letoe, jun co'nton jmalaoj.

<sup>4</sup>Jtos no'ox jc'anojbe ma' ti Diose, jbel no'ox ma' ti xi s'elan juteb ta co'nton ta jc'ane: scotoluc c'ac'al ti c'u sjalil cuxulune, oyucun ta xch'ulna ti Dios une, ta yich'el ta muc' ta xch'ulna, ta sq'uelel ti yutsilal slequilale.

<sup>5</sup>C'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti oy c'usi chopole, ta xisnac'un ta xch'ulna ti Diose; ta yolon squeoval yaxinal pojbil ta xic'ot yu'un. Ta xba xluchanun ta ba ch'en yo' ta jta ti jpojel yu'une.

<sup>6</sup>Va'i unbi, xu' xa jtoy liquel jsat ta stojol ti jcontrae, xcac' xa milbil matanal ta ach'ulna un, xi'avet no'ox ta muyubajel ta sq'uejintael q'uejimoletic ta stojol ti Dios une.

<sup>7</sup>Dios, ts'etano achiquin ti xi s'elan ta jc'oPONOTE: C'uxubajan cu'un un, tac'bun talel ti jc'oPE.

<sup>8</sup>Xi ta xalbun ti co'ntone: “Sa'o bu va'al ti Diose.” Jech ti vu'un une, Dios, ta jsa' ti bu oyot une.



<sup>9</sup>Mu xanac' aba ta jtojol un. Mu ta sc'ac'aluc avo'nton xatenun loq'uel. Jcoltavanejot cu'un, mu'yuc xa yan. Mu xavictaun comel jtuc ti mu'yuc xa buch'u ta sva'an sba ta jtojole, yu'un Diosot cu'un, jcoltavanejot cu'un.

<sup>10</sup>Manchuc mi ta stenun comel ti jtot jme'e, ti vo'ot une, Dios, ta xabainun.

<sup>11</sup>Dios, ac'bun quil ti bu atamoj batele; ta scoj ti contrae, tojobtasun ta spasel batel ti c'usi leque.

<sup>12</sup>Mu me xavac'un ta yoc ta sc'obic ta spasel ta jtojol ti c'usi lec ta xa'iique, yu'un sva'anojic xa jutc'op rextico ta jtojol ta soquemal sjolic.

<sup>13</sup>Le' une, yac'oj xa jol ta jq'uel slequil yutsilal ti Dios ti c'u sjalil cuxulune.

<sup>14</sup>Pato avo'nton ta stojol ti Dios une. Tsotsan un, mu xachibajes aba. Melel un, pato avo'nton ta stojol ti Diose.

## **Salmo 28**

### **Ti Diose ta xa'i ti xijvocolet ta stojole**

<sup>1</sup>Dios, ti jpojvanejot cu'une, xi'oc'olet ta atojol. Mu xajalta aba ta staq'uel talel ti jc'o'pe. Mi ta xajalta aba ta staq'uel ti jc'o'pe, laj xa jtabe stasal jech c'u cha'al ti buch'utic chamemic xae.

<sup>2</sup>A'yibun ti xi'avet ta sc'anel coltael ti jnuboj coc jc'ob ta stuq'u'uil ti ach'ulnae.

<sup>3</sup>Mu jmojuc xajochbun ta cacan xchi'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu xc'ot ta jtojol avu'un jech c'u cha'al ta xc'ot ta stojol ti jchopol joletique, ti jun xa yutsil ti ye sti'ic yilele, ti nojem ta yo'ntonic ta spasel ti chopole.

<sup>4</sup>Pacbo sutel jech c'u cha'al laj spastique, tojbo sutel ti c'u s'elan laj xa spastique, ti c'u s'elan chopol stamojique.

<sup>5</sup>Yu'un mu'yuc ta yo'ntonic ti c'usitic laj spas ti Diose, ac'o stubbe sc'oplal ti mu xa stam sbaic liquel yu'une.

<sup>6</sup>Ech'em no'ox yutsil ma' ti Dios une, laj ya'i ti xivocolet ta stojole.

<sup>7</sup>Muc'ul tsatsal jpojvanej cu'un ma' ti Dios une; j'ech'el laj jpat co'nton ta stojol un, laj scoltaun. Xmuyubaj xa ma' ti co'ntone; ta xiq'uejin un, ta xcalbe coliyal ti Diose.

<sup>8</sup>C'otem ta yip smuc'ul stsatsal steclumal ma' ti Dios une; scoltaobba, spojobbail ti ajvalil laj st'uje.

<sup>9</sup>Tic'o aba ta scoltael ti ateclumal une, Dios, va'ano aba ta stojol ti avu'untaque. Co'oluc a'elan junuc jq'uel-chij ta xchabiel; scotoluc c'ac'al, petbiluc ta avoc ta ac'ob un.

## **Salmo 29**

### **Xi'el xac' sc'opojel ti Diose**



- <sup>1</sup>Xi xalequil-c'optaic Dios ti oyoxuc ta vinajele: lequil c'optabeic ti smuc'ul stsatsale, ti yutsilal slequilal ti Diose,
- <sup>2</sup>lequil c'optabeic ti yutsilal slequilal ti Diose, nijano chimano abaic ta yich'el ta muc' ta slequil ch'ulna.
- <sup>3</sup>Xvinaj ta ba nab sc'opojel ti Diose; ti lequil utsilal Diose, yabtel ma' ti xi xc'avluj ti chauque: ti mu albajuc yepal ti nabe, sbainoj ma' ti Dios une.
- <sup>4</sup>Jelavem smuc'ul stsatsal sc'opojel ti Diose; tsots ta j'ech'el sc'opojel ma' ti Dios une;
- <sup>5</sup>sc'opojel ti Dios une, ta xjav yu'un ti ch'ut te'etique. Ti ch'ut te'etic ti oy ta vits Libanoe, ta xjav yu'un ti Dios une.
- <sup>6</sup>Ta xnic yu'un ti vits Libanoe, xchi'uc ti Sirione; xbitluj to ta xc'ot yu'un jech c'u cha'al tot vacax mi ch'in vacax.
- <sup>7</sup>Co'ol s'elan leb c'oc' xjaplajet no'ox sc'opojel ti Diose;
- <sup>8</sup>sc'opojel ti Diose, ta xnic ti sbajtical banomil yu'une; ti sbajtical banomil ti oy ta Cadese, ta sniques ti Dios une.
- <sup>9</sup>Sc'opojel ti Diose, ta xnic ti tulanetic yu'une, ch'abal ste'tical ta xcom ti banomile; ta xch'ulna une, scotolic ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc'.
- <sup>10</sup>Ti Diose sbainoj ta spasel ta mantal ti chaquilo'e; Ajvalil ti chotol ta spas mantal sbatel osil ma' ti Dios une.
- <sup>11</sup>Ti Diose ta xac'be yip ti steclumale; ta sva'an sba ta yac'bel slequilal ti steclumale, mu'yuc c'usi xal yo'ntonic yu'un.

## **Salmo 30**

### **Q'uejimoletic ta sventa yalbel coliyal ti Diose**

- <sup>1</sup>Ta jlequil-c'optaot, Dios, yu'un laj atic' aba ta jcoltael, mu'yuc xavac' ave ati' ta sna'leelicun ti jcontrae.
- <sup>2</sup>Cajval Dios, laj jc'anbot ti coltael une, c'ot ta pasel ti licol avu'une.
- <sup>3</sup>Laj atic' aba ta jpojel un, Dios, ti chamebal xa ox jq'ueloj batele; mu'yuc to xicham, licuxi to avu'un.
- <sup>4</sup>Ti vo'oxuc jun ajolic xchi'uc ti Diose, q'uejintaic q'uejimoletic ta stojol, lequil c'opojanic ta sventa.
- <sup>5</sup>Jliquel no'ox ti sc'ac'al yo'ntone; sbatel osil mu xlav ti yutsil slequil yo'ntone. Mi xij'oc'olet ta ac'ubaltique, xijmuyubaj ta sacubel ti osile.
- <sup>6</sup>Ti mu'yuc c'usi jnuptanoje, xichi laj jnope: “J'ech'el mu'yuc buch'u xisjipun ta lum.”
- <sup>7</sup>Ta sventa ti yutsil slequil avo'nton une, Dios, j'ech'el mu'yuc stijel ta c'op ti bu laj ava'anune. C'alal laj ajaltabun ti coltaele, tey xa no'ox bat jch'ulel yu'un ti xi'ele.



- <sup>8</sup>Xi'oc' xi'avan xa ta atojol un, Dios, xivocolet xa ti xichi ta atojol, Dios:
- <sup>9</sup>¿C'usi ta xata o mi lichame, ti poybil xa libat ta muquel une? Ti lum ach'ele mu xa stac' slequil-c'optaot, mi ja'uc xa ta yalel ti alequilal avutsilal une.
- <sup>10</sup>Dios, a'yibun ti jc'ope, c'uxubajuc avo'nton ta jtojol un, coltaun, Dios.
- <sup>11</sup>Ti xime'inal oq'ue, joybij xa ta muyubajel avu'un; laj xa atamun loq'uel ti oyun ta muc'ul vul-o'ntone, laj xa jlap c'u' avu'un ta sventa ti q'uin une.
- <sup>12</sup>Jech o xal un, Dios Cajval, mu stac' ti ts'ijilun no'oxe; ta jq'uejinta q'uejimoletic sventa avich'el ta muc', ta yalel ti colavalbune.

## Salmo 31

### Patob o'ntonal ta j'ech'el ma' ti Dios une

- <sup>1</sup>Ta jsa' ti jpojel ta atojol une, Dios, mu jech'uc no'ox ti jpatoj co'nton ta atojole. Tic'o aba ta jpojel un, ta sventa ti yutsil slequil avo'ntone.
- <sup>2</sup>Ta lequilaluc a'yibun ti jc'op une, ¡xan xch'a la' pojun un! C'otan ta jbejuc ton ti bu ta jmac jbae; c'otan ta jun natil luchlebal ti bu ta jnac' jbae, ti bu ta jpoj jbae.
- <sup>3</sup>C'otemot ta jpojobbail ta jnac'obbail jech c'u cha'al junuc toyol ch'en. Tojobtasun, tic'o aba ta jpojel un sventa ti ich'bil ta xac'ot ta muq'ue.
- <sup>4</sup>Chechun loq'uel ti li' ta pets' bu laj xa xchapanbeicune, yu'un jpojvanejot cu'un.
- <sup>5</sup>Ta jc'ubanbot ta avoc ta ac'ob ti jch'ulel canima une; pojun loq'uel un, Cajval Dios, ti atuc no'ox meles xac'opoje.
- <sup>6</sup>Ta xquila ti buch'u nijil chimilic yich'ojic ta muc' ti uni loc'obbail no'oxe. Jpatoj co'nton ta stojol ma' ti Dios une.
- <sup>7</sup>Ta xiyac'bun smuyubajel siquetel co'nton ma' ti syail xc'uxul avo'nton une. Chajal ta aba ta asat ti laj jta ti at-o'ntone, xavojtiquin ti laj jta ti ilbajinele.
- <sup>8</sup>Mu'yuc laj avac'un ta yoc ta sc'ob ti jcontrae; lic'ot avu'un ti bu j'ech'el mu xiyal ta lume.
- <sup>9</sup>C'uxubajuc avo'nton un, Dios, yic'al xi'och ta c'abal. Ta xmac jsat, ta xclubtsaj sjunul jbec'tal jtacopal yu'un ti yipal xc'uxule.
- <sup>10</sup>Xquechet xa batel jabilal yu'un ti yipal xc'uxule, xchi'uc ti me'inal oq'uele. Ch'abal xa quip yu'un ti at-o'ntone, ta xa xcunbij ma' ti jbec'tal une.
- <sup>11</sup>J'ac'-tse'ej lic'ot xa yu'un ti jcontratac une; j'ac'-labal lic'ot xa yu'un ti jlac'nataque. Xniquic xa ta xi'el cu'un ti buch'utic xiyojtiquin une; xjativic xa batel cu'un ti naca ta xiyilic ta bee.
- <sup>12</sup>J'ech'el laj xch'ayicun ta yo'ntonic, ti co'ol s'elan licham o xae. Co'ol j'elan lic'ot xa ta jbej jarru ti chichijem ta voq'uele.

<sup>13</sup>Ca'binoj ti xi s'elan ta xalic ta coscos c'op ma' ti jnaclejetic une: “Buyuc no'ox oy ma' ti xi'el une.” Co'ol s'elan jun vinic oy c'usi ta spas ta jtojole; ta snopic ta xtuch'ic ti jcuxlejale.

<sup>14</sup>Ti vu'une, Dios, jpatoj co'nton ta atojol; xichi laj cale: “¡Vo'ot, ma' ti Diosot cu'un une!”

<sup>15</sup>Oy ta avoc ta ac'ob ti jcuxlejale; mu xavac'un ta yoc ta sc'ob ti cajcontrataque, ti sts'otetic no'ox ta jtojole.

<sup>16</sup>Ta yutsil slequilaluc avo'nton, q'uelo ti avajtunel li'e, pojun ta sventa ti syail xc'uxul avo'nton une.

<sup>17</sup>Ta xi'oc' xi'avan ta atojol un, Dios, mu xavac'un ta q'uexlal apun. Q'uexlal c'oticuc avu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; jipo ochel ta ch'en ti bu sts'ijlajan ti muquinale.

<sup>18</sup>Ts'ij xiuc sc'oplal ta j'ech'el ta bet'bunel yeic ta sjutel ti c'ope, ti naca jipel tenel labanvanej ti xbet'bun yeic ta yalele, ti ta soquesbe sc'oplal ti lequil tuq'uil vinique.

<sup>19</sup>Mu albajuc slequil yutsil avo'nton ta stojol ti buch'u ta xayaq'uic ta ich'el ta muq'ue. Achabioj lec jech c'u cha'al jun c'ulejal ti toyol stojole, ti ta sba ta satic ti viniquetic une, ta xavac'be yich' ti buch'u spatoj yo'ntonic ta atojole.

<sup>20</sup>Ti pojobbailot nopol oyote, mu xavac' ta yoc ta sc'obic ti c'usi xa snopojic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; ta yolonuc aqueoval avaxinal ta xapoj ti buch'u ixtol c'optabil yu'un ti scontrae.

<sup>21</sup>Lequil c'optabiluc ta j'ech'el ti Dios une, ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone, muc'tic ti c'usi laj spas ta jtojol ti yorail oyun ta ilbajinele.

<sup>22</sup>Ti mu xa stac' a'yeluc ta xca'ie, laj jnop ti laj ajipun loq'uel ta atojol une; le' une, c'alal laj jc'an ti coltaele, laj ava'i ti xi'avete.

<sup>23</sup>C'uxuc xava'iic ti Dios ti yu'unoxuc xae. Chabibilic yu'un Dios ti buch'utic jamal lec ti yo'ntonique, ja'uc ti jtoyobbaetique, ja' jech yepal ta xac'be stoj ti c'u s'elan laj xa spasiq.

<sup>24</sup>Tsotsanic, tsatsajanic, oyuc yip avo'ntonic acotolic ti apatoj avo'ntonic ta stojol ti Dios une.

## **Salmo 32**

### **Ch'aybil ta xc'ot mulil ti jamal ta xich' alele**

<sup>1</sup>Xmuyubajic no'ox ta j'ech'el ti buch'u ta xch'aybat ti stoyobbaile, ti laj sta ta j'ech'el ti ch'aybil c'ot ti smule.

<sup>2</sup>Xmuyubaj no'ox ti buch'u jamal lec ti yo'ntone, ti mu'yuc xa ta xtic'bat ta sat jtosuc yu'un Dios ti c'usi spasoje.



<sup>3</sup>Ti mu xjam que yu'un ti jmule, coquijem no'ox ma' ti jbaquiltac ti xime'inal oc' no'ox scotol c'ac'ale.

<sup>4</sup>C'ac'al ac'ubal, alubtsanojun xchi'uc ti avoc ac'ob une. Co'ol s'elan nichim ta xncultaj ta c'ac'al ta yorail ti corixmae, jech c'ot ta jtojol ca'i ec un.

<sup>5</sup>Mu jutebuc laj jmac que jti' yu'un ti jmule, ti c'usi chopol jpasoje; c'ot ta co'nton ti jamal laj calbot ava'i ti jmule, laj ach'aybun ti jmul une, Dios.

<sup>6</sup>Jech o xal ta xastaot ta c'oponel ti c'alal yorail oyic ta vocol ti buch'utic jun sjol yo'ntonic ta atojole, manchuc mi xbalaqu'in no'ox yoc ti uc'um ta nojele, mu xc'ot ta stojolic.

<sup>7</sup>Xichi ta xcal une: jpojabbailot ma' ti vo'ote, ta xatic' aba ta jpojel ti xi'bal sba ta xc'ot ta pasel une, naca sc'oplal colebal joyobtabilun ti xvochet no'ox ta jtojol avu'un ta xca'ie.

<sup>8</sup>Ti Diose xi ta xale: “Cac'oj talem ti jsat ta atojolale. Ta xajtojobtasot, ta xajbijubtasot, ta xcac'bot avil bu ti be ta xatam batel une.

<sup>9</sup>Mu xapas aba jech c'u cha'al ti ca'e, mi ja' ti mulae, ti mu xa'ibe xchiquinale; ta x'och ta be un mi ta x'ac'bat ti sprenoe, mi ja' ti xchuc sni'e. Mi mu jechuque, mu xnopaj ta atojol.”

<sup>10</sup>Ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu x'ech' ti svocolic une, ja'uc ti buch'utic spatoj yo'ntonic ta stojol ti Diose, volibilic ta syail xc'uxul yo'nton.

<sup>11</sup>Muyubajanic ta stojol Dios ti oy slequil stuq'uul avo'ntonic ti xava'ibeic xchiquinale; muyubajanic, avananic ta muyubajel ta j'ech'el.

## **Salmo 33**

### **Sq'uejintael xchi'uc yalbel coliyal ti Diose**

<sup>1</sup>Ti vo'oxuc ti oy slequilal yutsilal avo'ntonique, muyubajanic ta yalbel slequilal ti Diose; ti buch'u ta xalbe slequilal Dios ti oy slequil yutsil yo'ntonique, jelavem yutsil ta j'ech'el un.

<sup>2</sup>Albeic coliyal Dios c'alal xlomet no'ox ti arpae, q'uejintabeic q'uejimoletic c'alal ta xich' tijel ti jchop o ta vobetique.

<sup>3</sup>Q'uejintabeic junuc ach' q'uejimol, xatij avobic ti stsac lec snuq'uulale.

<sup>4</sup>Melel ma' ti sc'op Dios une, yu'un ta yabteltac ta svinajes ti yutsil yo'ntone.

<sup>5</sup>Ti Diose lec ta xil ti c'usi oy stuq'uile, ti c'usi oy slequile; nojem ta sjunul banomil ti syail xc'uxul yo'ntone.

<sup>6</sup>Ti vinajele, xchi'uc ti c'u yepal oy ta stojole, laj smeltsan ti Dios ta sventa ti sc'ope, ti ta yic'al no'ox ti yee.

<sup>7</sup>Ta stsob ta jmoj ti vo'etique; ta xc'ot ta jun muc'ul nab yu'un.



- <sup>8</sup>Ich'ic ta muc' ti Diose, acotolic vo'oxuc li' oyoxuc ta banomile; ich'ic ta muc', acotolic jnaclejetic ta sjunul banomil.
- <sup>9</sup>Yu'un ta sc'opojel no'ox, lic meltsajuc scotol; ta smantal no'ox, lec com scotol.
- <sup>10</sup>Ti c'usi snopojic ta spasic ti jteclumetic ti yan yajvalique, ta xmacbatic ta be yu'un ti Diose.
- <sup>11</sup>Ja'uc ti c'usi snopoj ta spas ti Diose, j'ech'el mu xch'ay ta be sbatel osil.
- <sup>12</sup>Xmuyubaj no'ox ma' ti jteclum c'otem ta Ajvalil yu'unic ti Diose, ti c'otem ta yu'untac ti jteclum ti laj st'uj stuque.
- <sup>13</sup>Ti Diose, ta vinajel to, ta xq'uelvan talel, sq'ueloj scotol ti buch'uuc no'oxe.
- <sup>14</sup>Ti bu to nacale, yac'oj sat ta sq'uelel talel ti jnaclejetic ta banomile.
- <sup>15</sup>Yu'un ta yabtel stuc, lic smeltsanbe ti yo'ntontaque, xchi'uc sbainoj ta sq'uelel scotol ti c'usi ta spasiq.
- <sup>16</sup>Mi junuc ajvalil ta xcol ta sventa yepal no'ox ti yajsoldadotaque; ja' no'ox jech ec ti tsatsaquil viniqetic mu xcol ta yipal no'ox yu'un stuquic.
- <sup>17</sup>Ti ca'etique mu'yuc yipic ta pojvanej ta stuquic no'ox manchuc mi tsots xu' yu'unic.
- <sup>18-19</sup>Ti buch'u yich'ojic ta muc' ti Diose, ti spatoy yo'ntonic ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone, le'e, chabibilic yo' jech mu xcham xlajic; mu'yuc taqui ti'il ta xa'iic c'alal yorail ti vi'nale.
- <sup>20</sup>Jpatoj co'ntontic ta stojol Dios ma' ti vo'otic une, yu'un jcoltavanej, jpojvanej cu'untic.
- <sup>21</sup>Xmuyubaj no'ox co'ntontic ta stojol ti Diose; j'ech'el jpatoj co'ntontic ta sventa ti yutsil slequilale.
- <sup>22</sup>Ti syail xc'uxul avo'nton une, Dios, oyuc o ta jtojolcutic jech c'u cha'al jmalaojcutic.

## **Salmo 34**

### **Stoyel xi'el sventa yutsilal yo'nton ti Diose**

- <sup>1</sup>Ta jlequil-c'opta scotol c'ac'al ma' ti Dios une; oy ono'ox ta que ta jti' ti slequil-c'optaele.
- <sup>2</sup>Jtuc xa no'ox ma' ti cajal xca'i jba c'otemun yu'un ti Dios une; chiquintaic ava'iic lec, muyubajicuc no'ox ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique.
- <sup>3</sup>Junuc no'ox que jti'tic slequil-c'optael smuc'ul yutsilal ti Diose.
- <sup>4</sup>Laj jsa'ılan ta sc'oponel ti Dios une, laj stac'bun talel, ta jech yepal un, ch'ay ech'el ti xi'el ta xca'i une.



- <sup>5</sup>Ti buch'utic ta sq'uelbe batel sat ti Diose, mu xa c'usi jech o ta xa'i ti muyubajele, j'ech'el mu xlajic ta lo'lael yu'un.
- <sup>6</sup>Lic avanuc ti abol sba vinic li'e, a'yibat sc'op yu'un ti Dios une, pojbil c'ot yu'un ti lamal ta sba ti svocole.
- <sup>7</sup>Ti buch'u ta xich' ta muc' ti Diose, pojbil ta xc'ot yu'un yaj'ánjel ti Diose.
- <sup>8</sup>Q'uelo avil lec, chiquintao ava'i lec ti oy yutsil slequil yo'nton ti Diose. Xmuyubaj no'ox ta j'ech'el ti buch'u spatoy yo'nton ta stojole.
- <sup>9</sup>Ti vo'oxuc avac'oj abaic ta tunel ta stojole, xi'taic ti Diose; mu'yuc c'usi jaltabilic ti buch'u ta xi'taique.
- <sup>10</sup>Abol sba ta xc'otic ma' ti jc'ulejetic une, ta xlic ya'iic vi'nal; yan ti buch'utic ta sa'ic ti Diose, oy no'ox ta ye ta sti'ic ti c'usi ta sc'anique.
- <sup>11</sup>La'ic li'e, cuni nich'nabtac, ts'etanbeicun ani' achiquinic ta ya'yiell ti xi ta xcale; ta xcac'boxuc avilic c'u s'elan ta xi'tael ti Diose.
- <sup>12</sup>¿Mi jal ta xach'i xac'opoj ava'i? ¿Mi ta xac'upin ava'i ti ach'iel ac'opojele?
- <sup>13</sup>Ch'an xiuc ave ta yalel ti c'usi chopole; j'ech'eluc mu xloc' ta ave ti jutbil c'ope.
- <sup>14</sup>Mu xatam ta spasel ti c'usi chopole; paso ti c'usi oy slequil yutsile, ta stamel batel ti junuc avo'ntone, mu xavicta aba un.
- <sup>15</sup>Ti Diose ta xchabi ti buch'u oy stuq'uill sjol yo'ntonique; ta sts'etan sni' xchiquin ta ya'yiell c'alal xvocoletique.
- <sup>16</sup>Ti Diose scontrainoj scotol ti buch'u chopolique; ta xch'aybe sc'oplal ta banomil un.
- <sup>17</sup>Ti Dios une ta xchiquintabe sc'opojel sti'inell ti buch'u oy stuq'uill sjol yo'ntonique; ta spoj ta scotol ti c'alal oyic ta ilbajinele.
- <sup>18</sup>Nopol oy ti Dios ta spojel ti buch'u mu xa tsacaluc ta xa'i ti yo'ntone, ti mu'yuc xa spatoy yo'ntonic ti oy c'usi ta smalaique.
- <sup>19</sup>Ep voloc ta sta ti buch'u oy stuq'uill sjol yo'ntone, le' une, coltabilic ta xc'otic yu'un Dios ti voloc taj une.
- <sup>20</sup>Scotol sbaquiltac chabibil ta xc'ot yu'un, mi ja'uc junuc ta sc'asbat.
- <sup>21</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta xmile yu'un ti c'usi chopol ta spasiique; ta stsitseic ti xcapet sjolic ta stojol ti buch'u oy stuq'uill sjol yo'ntonique.
- <sup>22</sup>Le' une, ti Diose ta spoj ti yajtuneltaque; mu'yuc ta stsitseic ti buch'u spatoy yo'ntonic ta stojole.

## **Salmo 35**

### **C'opojel ti'inell sventa sc'anel pojel ta stojol ti Diose**

- <sup>1</sup>Contraino ya'i un, Dios, ti buch'u ta xiscontrainune, tsaco ya'i ta leto ti buch'u ta xilbun ya'i ti jvocale.
- <sup>2</sup>Tsaco lapo ti amacobbaile, la' tic'o aba ta jpojel un.
- <sup>3</sup>Tamo ti alanza une, va'ano aba ta jpojel ta stojol ti buch'u ta xiyilbajine; vinajeso aba ti jpojvanejot cu'une.
- <sup>4</sup>Q'uexlaluc xa, jatavuc ech'el ya'iic ti buch'u ta xismilune; q'uexlaluc jatavuc ech'el ya'iic ti buch'u ta xilic ya'iic ti jvocale.
- <sup>5</sup>Jechuc c'otuc ta stojolic jech c'u cha'al ti jobel bec'bil ta xbatic ta iq'ue, tenaticuc batel ya'iic yu'un ti yaj'ánjel Diose.
- <sup>6</sup>Ic'unebuc, ch'ululuc ta j'ech'el ti sbe xanavique, ilbajinbiluc yu'un ti yaj'ánjel Diose.
- <sup>7</sup>Mutsul jsat, laj yac'beicun jpets'al; muts'ul jsat, laj sjoc'beicun jch'enal yo' ta xisjipicun ochel.
- <sup>8</sup>Ta jechuc yepal lamluc c'otuc ta sbaic ti yilbajinelique. Ta jechuc yepal ochuc yalel ta spets'al stuquic ti laj spasiq. Lamluc c'otuc ta sbaic ti svocolique.
- <sup>9</sup>Va'i unbi, ta xlic muyubajcun ta stojol ti Dios une, yu'un c'ot ta pasel ti laj stic' sba ta spojelune.
- <sup>10</sup>Ta sjunul co'nton xichi ta xcale: “¿Buch'u la xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ti vo'ot une, Dios? Ti me'un mu'nate, xchi'uc ti buch'u mu'yuc xa c'usi xut sbaique, ta xc'ot ta colel, ta xatic' aba ta spojel ti ilbajinbilic yu'un ti buch'u cajal xa'i sbaique, ti ilbil ti svocolic yu'une.”
- <sup>11</sup>Ta sva'an sbaic ta rextico ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa sbaic ta sjac'belun ti c'usi mu xtac' cu'une.
- <sup>12</sup>Laj stojbeicun sutel ta chopol ti c'usi lec laj jpasbeique, ti ep ta xcat co'nton yu'un le' une.
- <sup>13</sup>Ti ip ta xa'iique, laj jvul co'nton yu'unic, laj jlap lajemal c'u'il, laj jcomtsan cot; mu xquicta jba ta c'opojel ti'inel ta yut co'nton.
- <sup>14</sup>Oyun ta at-o'nton, mu xa oyucun ta banomil laj ca'i, co'ol s'elan sme'inalil anima jme', mi sme'inalil junuc ti jchi'il ta voq'uel laj ca'ie.
- <sup>15</sup>Le' une, ti taj to patal lic'ot une, scotolic stse'inic xa ta jtojol, co'ol xa s'elan jun jyanlum laj yilicun ti mu xiyojtiquinique, ti mu x'ech' xjelav laj yilic ti jvocale.
- <sup>16</sup>Ep laj jta vocol yu'unic, laj slabanicun, spajicun xa ta q'uelel ta sc'ac'al yo'ntonic.
- <sup>17</sup>¿C'u sjalil ti aq'ueloj no'ox le' une, Cajval? Ma'uc xcac' o jol jbaquil yu'unic, pojun ta yoc ta sc'ob ti loquetel nuc' leonetic le'e.
- <sup>18</sup>Colaval xacutot ta sba ta sat yepal ti ateclumale; ti c'u yepal oyique, ta sba ta satic ta jlequil-c'optaot.





<sup>19</sup>Mu xavac' xc'ot ta pasel ti xmuyubaj liquel ti jcontrae; mu xneletuc xa satic ta sq'uelicun ti ta jech no'ox yepal xti'et ti sjolic ta jtojole.

<sup>20</sup>Yu'un ma'uc ta sa'ic ti lamajem yo'ntonique, yacal ta snopilanic c'u s'elan ta xaq'uic ta c'abal ti buch'utic ma'uc jliquej c'op ta muc' ta lume.

<sup>21</sup>Xi ta xalic ti xbet'bun no'ox yeic ta jtojole: “Laj quiltic ta jba ta jsatic ti vi yelanil c'ot une.”

<sup>22</sup>Chajal ta aba ta asat un, Cajval. Ma'ucuc ti tsij xachi une. Mu xanamaj ta jtojol un.

<sup>23</sup>Va'ano, tec'ano aba, Cajval Dios, tijo avo'nton cu'un. Pojun, va'ano aba cu'un.

<sup>24</sup>Chapanun, Cajval Dios, ti c'u s'elan xc'ot o ta xavil ti chapanele. Mu stse'inicuc xa ta jtojol ti jcontrataque.

<sup>25</sup>Ch'ayuc ta be ti xi snopoj ta xalique: “Ja' jech ma' ti oy ta co'ntontic ta jq'ueltic ca'itic le' une. Laj xa quilbetic yuni vocol ta j'ech'el un.”

<sup>26</sup>Xq'uexlaluc stuc c'otuc ta sba ti buch'utic xmuyubajic xa yu'un ti quilbajinele; xq'uexlaluc stuc c'otuc ta sba ti buch'utic cajal xa'i sbaique, ti mu'yuc jtu ta xiyilique.

<sup>27</sup>Le' une, ti buch'utic ta sq'uelic ya'iic ti tsalvanem ta xic'ote, mu'yucuc xa c'usi sna'ic, avanuc ta muyubajel ti mu xlaj ta alal yu'unic ti xiuc yalique: “Jelavem smuc'ul ma' ti Diose, lec ta xa'i ti stauc yutsilal ti yajtunele.”

<sup>28</sup>Oy ta que ta jti' ta yalal ti lequil chapanel avu'une; scotol c'ac'al ta xcalilan ti alequilal une.

## **Salmo 36**

### **Ti mulil colo'ile xchi'uc yutsil yo'nton ti Diose**

<sup>1</sup>Ti mulil nabal ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta xc'opoj talel ta yut yo'nton, mi ja'uc jutebuc xvul ta sjol ti sc'an xi'tael ti Diose.

<sup>2</sup>Tac'al o ta yo'nton ti lec albatuc ti sc'oplale, ti mu xtabat ta ilbel ti c'usi chopol ta spase.

<sup>3</sup>Mu stac' alal ti c'usi ta xloc' ta yee, ti naca jutbil ta spase; tub ti snopbenal yu'une, laj yicta sba ta spasel ti c'usi leque.

<sup>4</sup>Puch'ul xa ta stem, batem xa yo'nton ta snopel ti c'usi chopol ta pasele; chi' xa xa'i ta spasel ti bu chopol stamoj batele, mu ictabaj ta xa'i ti spajebal c'usi chopol ta spase.

<sup>5</sup>Le' une, Dios, ti syail xc'uxul avo'nton une, c'otem c'alal to vinajel; c'otem ta yaxts'ijan vinajel un ti yutsil slequil avo'ntone.

<sup>6</sup>Ti tuqu'il chapanel avu'une, co'ol s'elan jech c'u cha'al muc'tic vits; ti c'usitic nopbil avu'une, co'ol s'elan jun muc' ta nab ti mu alabaj snatil ti sninabile. Ti vo'ote, Dios, abainoj ta xchabiel ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique,



<sup>7</sup>Ch'ul Dios, mu'yuc xa no'ox c'usi xco'olaj o ma' ti syail xc'uxul avo'ntone. Ta yolon aqueoval avaxinal, ta sa' spojelic ti buch'u ta sc'an coltaele.

<sup>8</sup>Ta j'ech'el mu xa c'usi sna' ta xc'otic ta sventa ti busul no'ox ta j'ech'el ti c'usi stac' tunesel lajesel ta anae; jun no'ox yutsil ta xavac'be yuch'ic ti uc'ume.

<sup>9</sup>Yu'un ti xcuxlejale, j'ech'el oy ta avoc ta ac'ob ta sbainel; ta axojobal ta xquilcutic ti saquilal osil une.

<sup>10</sup>Mu xatub syail xc'uxul avo'nton xchi'uc ti alequilal ta stojol ti buch'u xayojtiquine, ti buch'u stuc'ulanoj sbaique.

<sup>11</sup>Mu aq'uelojuc no'ox ta xisju'icun ta teq'uel ti toyobbaetique, ti xischechicun xa ta jujujot ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>12</sup>Labano avilic lec c'u s'elan ta xyalic ta lum ti jchopol joletique. J'ech'el ta xyalic ta lum, mu ja'uc xa ta stam sbaic liquel.

## **Salmo 37**

### **Pato avo'nton ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Mu soc ajol yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mi ja'uc xlic yit'ixal avo'nton yu'un ti jchopol joletique.

<sup>2</sup>Ta jech yepal ta xtaquij jech c'u cha'al ti c'unil jobele; ta xlic nucultajuc jech c'u cha'al ti momole.

<sup>3</sup>Pato avo'nton ta stojol ti Dios une, paso ti c'usi leque, cuxian ta banomil, j'ech'el tuc' xavac' aba.

<sup>4</sup>Tec'luc ta avo'nton ti mu tenbaj ta xava'i ti Diose, ta xc'ot ta pasel yu'un ec un ti c'usi juteb ta avo'nton ta xata ava'ie.

<sup>5</sup>Ac'bo sbain acuxlejaj ti Diose; pato avo'nton ta stojol, ta xtal stic' sba ta scoltaelot.

<sup>6</sup>Xojobin no'ox ta svinajes liquel ti avutsile, ti atuq'uile, jech c'u cha'al xtixet no'ox xojobal ti o'lol c'ac'ale.

<sup>7</sup>Ts'ijano aba ta stojol ti Diose; muc'uc no'ox avo'nton ta smalael ti ta sva'an sba ta scoltaelote. Mu xlic sti'emal ajol yu'un ti buch'u caj tsacal xa'i sbae, ti buch'u yac'oj xa sjol ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>8</sup>Ictao ti soclij no'ox ajole, comtsano ti jbelot no'ox ta c'ope; yu'un ti il letoe, ja' soquesvanej ta j'ech'el.

<sup>9</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, jipatic xa loq'uel ta jteclum, ja'uc ti buch'u ta spat yo'ntonic ta stojol ti Diose, ta x'ac'bat yu'ninic ti oy sc'oplal ta xich'ique.

<sup>10</sup>Mu xa sjaliluc sc'an ta xch'ay sc'oplal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; mu junuc xavilbe sat ta j'ech'el, ac'o mi xachajilan ta sa'el.



- 11** Ti buch'u biq'uit yac'oj sbaic une, ta xrextoinic ti banomile, ta sc'upinic ta j'ech'el ti yutsil slequile.
- 12** Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, yacal ta sa'be smelol ta yilbel svocol ti buch'u stuc'ulanoj sbae, ta sti'emal xa sjol xnelet no'ox sat ta xq'uele yu'un.
- 13** Le' une, tse'ej no'ox ta x'a'yiatic yu'un ti Diose, yu'un sna'oj lec ti ta xa xc'ot yorail ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.
- 14** Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu ta sc'obuc ta xa'i ta snit loq'uel ti yespadaique, xchi'uc ta xach'el ti syolobic ta yilbel svocolic ti me'un mu'nate, xchi'uc ti buch'utic spajebal mu'yuc c'usi x'ayan yu'une, ta smilel ti buch'u oy stuq'uilique.
- 15** Le' une, ta yespada no'ox stuc ta xpajbat ta yo'ntonic; ti syolobique, stuc xa sc'asalil ta xcom.
- 16** Jun yutsil ta j'ech'el ti c'u yepal oy yu'un ti buch'u lec yo'ntone, ja' mu sta yutsil ti busul no'ox sc'ulejal ti buch'u chopol ta xa'i sbaique.
- 17** Ti Diose, sta xa yorail, ta stubbe sts'unubal ti jchopol joletique, ja'uc ti buch'u oy slequil yutsilique, icbil japbolic.
- 18** Ti buch'u ta stuc'ulan sbaique, chabibilic yu'un ti Diose; mu'yuc stsutseb ta j'ech'el ma' ti xrextioique.
- 19** Ti yorail oy vocole, c'alal ja' o oy ti vi'nale, mu q'uexlal apunicuc, yu'un staojic ti c'usi ta stun ta slajesique.
- 20** Co'ol s'elan taquin momol ta xc'aq'uic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; ti yajcontratac Diose, ta sac ch'ayic batel jech c'u cha'al junuc ch'ail.
- 21** Mu sutes xch'omic ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ja'uc ti buch'u stuc'ulanoj sbae, mu xtenvan, oy xc'uxul yo'nton.
- 22** Ti buch'u c'uxbinbilic yu'un ti Diose, ta xrextoinic ti banomile, ja'uc ti buch'u bisbilic ta cotal chavale, ta xtubbat sc'oplallic.
- 23** Ti Diose ta stojobtas ech'el ta sbe xaneb ti buch'uuc no'oxe; ta xac'be ech'el stam ti bu lec ta xile.
- 24** Mi yal ta lume, mu staojuc yav nujul ta xcom o, yu'un ta xnite liquel yu'un ti Diose.
- 25** Ti c'u s'elan lich'i lic'opoj ti molun xa tanae, mu'yuc laj quil ti jipbil tenbil ti buch'u oy yutsilique, mi ja'uc oy bu laj sc'anic limoxna ti yalab xnich'nabique.
- 26** Scotol c'ac'al, oy no'ox xc'uxul yo'nton ta xa'i, sna' xt'olbij, staoj ep c'uxubinel ta sventa ti yalab xnich'nabe.
- 27** Ch'aco aba ta stojol ti c'usi chopole, paso ti c'usi leque, ta xata ta j'ech'el bu ta xacux avo'nton.



- <sup>28</sup>Ti Diose lec ta xil ti tuq'uul jol o'ntonale, mu sten sjiip comel ti buch'u jun yo'ntonic ta stojole, ja'uc ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta stubbe sc'oplal, mi junuc snitilultac ta scomtsanbe.
- <sup>29</sup>Ti buch'u oy slequil ti c'usi ta spasiq, ta xrextoinic ti banomile, sbatel osil ta xnaquiic tey.
- <sup>30</sup>Ti buch'u oy slequile, naca bijilil ta xloc' ta ye ti c'usi ta xale; ti buch'u oy slequile ta xal ti c'usi oy slequil ta pasele.
- <sup>31</sup>Teq'uel ta yo'nton ti chanubtasel laj yac' ti Diose; j'ech'el mu xjaxbuj ti yacane.
- <sup>32</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, spa'ioj ti buch'u oy slequile, oy ta yo'nton ta smil ya'i.
- <sup>33</sup>Ti Dios une mu sq'uelojuc ti ta x'och ta c'abale, mu sq'uelojuc ti jech' no'ox ta xcajanbat ta sba ti oy smule.
- <sup>34</sup>Pato avo'nton ta stojol ti Diose, ch'uno ti c'usi ta xale, cajal ac'oplal ta xc'ot yu'un, ta xac' arextoin ti muc' ta lume. Ta xavil ta aba ta asat ta xtub sc'oplal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.
- <sup>35</sup>Quiloj ti toyobba xa'i sbae, ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, co'ol s'elan jpets te' ti limil no'ox ech'el ti sc'obtaque.
- <sup>36</sup>Le' une, bat to me yilel un, tub ti sc'oplale; laj jsa'ilan, mi ja'uc xa laj jta ta sa'el un.
- <sup>37</sup>Q'uelo avil, xi sc'oplal ma' ti buch'u oy stuq'uul yutsil ti mu'yuc soquem ti sc'oplale: ta xlic c'otuc ta stojol ti lamajem yo'ntone.
- <sup>38</sup>Ti buch'u toyobba xa'i sbaic une, ta j'ech'el ta xtubbat ti sts'unubalique; ti buch'u toj chopolique, q'uelel xa talel ta stojolic ti ta xc'otic ta tsutsele.
- <sup>39</sup>Scoltaelic ti buch'u oy slequil yutsilique, ta xlic talel ta stojol ti Diose, c'otem ta spojabbailic c'alal yorail ta xc'ot ta pasel ti xi'bal sbae.
- <sup>40</sup>Ta xpojatic yu'un ti Diose yo' jech ta xcolic. Ta xpojatic ti oyic ta c'abal yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, yu'un laj sa' spojelic ta stojol.

## Salmo 38

### C'opojel ti'inel ta sc'anel coltael ta stojol ti Diose

- <sup>1</sup>Cajval, mu xavutun ta sc'ac'al avo'nton, mi ja'uc xatsitsun ta sti'emal ajol.
- <sup>2</sup>Ts'apal xa ta jtojol ti sni' ayolobtaque; laj xa ayales ti avoc ac'ob ta jtojol une.
- <sup>3</sup>Ti lamal vul ta jtojol ti sc'ac'al avo'nton ta scoj ti jmule, tsacbil ta chamel sjunul ti jbec'tal jtacopale; mu'yuc slequil mi junuc ma' ti jbaquil une.
- <sup>4</sup>Abol xa jba yu'un ti jmule; jun muc' ta vocol ti mu xcuch cu'une.
- <sup>5</sup>Ta scoj ti bolinebun yu'un ti jpimile, oy stuil sc'a'emal ti jyayijemale.

- <sup>6</sup>Scotol c'ac'al, oyun ta at-o'nton, ic'uneb ti osil banomil ta xca'ie, pajal xa ti jol yu'une.
- <sup>7</sup>Xtiltun ta xti'van ti jpate; tsacbil ta chamel sjunul ti jbec'tal jtacopale.
- <sup>8</sup>Coquijemun ta xca'i ta j'ech'el, mu'yuc xa yipal ta xca'i un; xi'aj un ta scoj xmich'et xc'uxul ti co'ntone.
- <sup>9</sup>Dios, xavojtiquin scotol ti yatel co'nton ta atojole, mu'yuc macal ta aba ta asat ti jic' xa co'ntone.
- <sup>10</sup>Xbitbun xa ti co'ntone, ta xa xic'unib, tal xa lumal toc ta jsat un.
- <sup>11</sup>Ti buch'utic lec xquil jba xchi'uque, xchi'uc ti cuts' calaltaque, nom xa va'ajtic ta xq'uelvanic talel ta scoj ti jyayijemale.
- <sup>12</sup>Ti buch'u ta smilun ya'iique, sa'ic xa c'u s'elan ta xilaj o; ti buch'u ta xilbun ya'iic ti jvocolle, slo'iltaic xa ti c'otcun ta tsutsele, ti scotol ora snopilan xa ta spayel ti c'ope.
- <sup>13</sup>Le' une, ta jpas jba ta cocorix, co'ol s'elan mu xca'i yilel, uma' un yilel, mu xic'opoj.
- <sup>14</sup>Co'ol j'elan yilel jech c'u cha'al ti buch'u mu xa'i c'o'ponele, mi jbeluc oy c'usi ta xloc' ta ye ta spaquel ti sc'oplale.
- <sup>15</sup>Jmalaoj xa no'ox ca'i un, Cajval, Ch'ul Dios, ti vo'ot xatac'be sutel ti sc'opique.
- <sup>16</sup>Ta jc'an ta atojol un, ti mu stse'inic ta jtojole, ti mu scaj'alic ti cuch xa yu'unic mi mu xa cha'bel jtam jba liquele.
- <sup>17</sup>Xaval ya'yele, melec mu xa cha'bel jtam jba liquel, yu'un stsacoj yip ti yipal xc'uxul ta jtojole.
- <sup>18</sup>Ta jam ta yalel ti jmule, yu'un mu xac' jun co'nton ta xca'i.
- <sup>19</sup>Epaj ta j'ech'el ti jcontrae; yepal ta j'ech'el ti jech'e' no'ox xti'et sjolic ta jtojole.
- <sup>20</sup>Ta jtoj ta jol yu'unic ti c'usi lec laj jpasbeique; yu'un oy ta co'nton ta spasel ti c'usi lec une, ta scontrainicun o xchi'uc.
- <sup>21</sup>Cajval, mu xavictaun comel jtuc. Ch'ul Dios, mu xanamaj batel ta jtojol.
- <sup>22</sup>Jcoltavanej, Ch'ul Dios, ta jech yepal un, la' tic'o aba ta jcoltael.

## Salmo 39

### Xi no'ox yuni natil ti cuxleje

- <sup>1</sup>Laj calbe jba ti ta jtuc'ulan jbae, ti mu jta jmul yu'un ti quee, ti ta jpajes que jti' ti oyic ta jtojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.
- <sup>2</sup>Xi s'elan laj jpas jba ta uma'e: ts'ij xichi, mu'yuc c'usi laj cal. Mi ja'uc ta yalbel sc'oplal ti c'usi leque. Le' une, yantic xa xich' yip ta j'ech'el ti yipal xc'uxul ta jtojole,
- <sup>3</sup>ta xtil ta j'ech'el ti co'ntone. Laj jnop un, ti jun xa c'oc' lic tiluc ta jtojole, ti xi laj cal ti tsots li'avane:

<sup>4</sup>“Ac'bun jna', Dios, bu c'ac'al ta xic'ot ta tsutsel, c'u to sjalil ti li' xvic'vun ti jsat quelove, ta jc'an ta jna' c'u xa sjalil cuxulun.

<sup>5</sup>Xi no'ox yuni natil laj avac'bun ti jcuxleje; uni liquel no'ox ti cuxulun ta aba ta asate. Ti xcuxlej scotolique, jech c'otem jech c'u cha'al junuc jic' o'ntonal.

<sup>6</sup>Co'ol s'elan junuc queov xva'et no'ox ta x'ech' scotolic. Mu'yuc c'usi tun o ti laj stsob ti sc'ulejalique, mu na'baj buch'u ta stsob comel un.

<sup>7</sup>Dios, ¿c'usi xa la ta jmala ti jech taj une? Le' une, jpatoj co'nton ta atojol.

<sup>8</sup>Pojun yu'un ti jmul jcolo' jcuchoje; mu aq'uelojuc no'ox ta sna'leicun ti buch'utic pimunebique.

<sup>9</sup>“Co'ol s'elan uma' laj jpas jba, mu'yuc c'usi loc' ta que ta jti', yu'un yacalot ta spasel ti c'usi lec ta xavile.

<sup>10</sup>Ictao aba ta syalesel ti ac'ob ta jtojole. ta xa xilaj yu'un ti yipal xc'uxule.

<sup>11</sup>Ta xatojobtas ta tsitsel yu'un smul ti buch'uuc no'oxe; ta xajoybinbe ta pucuc ti bu batem xch'ulel xchi'aque. Jech c'otem yorail scotolic jech c'u cha'al junuc jic' o'ntonal.

<sup>12</sup>“A'yibun ti jc'opojel jti'inel une, Dios, ts'etanbun ani' achiquin ti xime'inal oq'ue, mu teyuc no'ox ts'ij xachi ti sts'ujlajan ti ya'lel jsate. Ta aba ta asate, jyanlumun, co'ol j'elan mut ti xvilet no'ox jelavele, naca j'ech'el-beun jech c'u cha'al laj ech'icuc ti jmolmuc'totac ta vo'nee.

<sup>13</sup>Ch'an xa utun un, mu xavac' talel ti asat ta jtojole, xcuxuc to jliqueluc ti co'ntone, yo' to mu ta xvalc'uj ech'el ti lum ach'el ti ts'ij xichi batele.”

## **Salmo 40**

### **Ximuyubaj no'ox ta spasel ti c'usi oy ta avo'ntone, Dios**

*(Sal 70)*

<sup>1</sup>Laj jpat co'nton ta stojol ti Diose, laj sts'etan sni' xchiquin ta ya'yiel ti xi'oc' xi'avane,

<sup>2</sup>laj xchechun loq'uel ta ch'en ti bu lajebal xal oe, laj sloq'uesun ta ts'aj-ts'aj ach'el ti bu ta xa ximut'ij yalele, laj stec'انبun lec coc ta jun ton, lec xiva'vun ti bu ta jtec' batel yu'une.

<sup>3</sup>Xiq'uejin no'ox liquel ta jun ach' q'uejimol, ta sq'uejintael slequil c'optael ti Dios cu'untique. Ti jech laj yilic taje, yepalic lic stij yo'ntonic ta yich'el ta muc', lic spat yo'ntonic ta stojol ti Dios une.

<sup>4</sup>Mu'yuc c'usi sna'ic ta j'ech'el ti buch'u ta spat yo'nton ta stojol ti Diose, ti ma'uc ta xbat snaban sba ta stojolic ti buch'utic pimunebique, mi ja'uc ta stojolic ti buch'utic nijil chimilic ta yich'el ta muc' ti loc'obbail diosetique.

<sup>5</sup>Cajval, Ch'ul Dios, yepal no'ox laj apas ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti oyuncutic to ta avo'ntone. Mu'yuc buch'u xco'olaj jech c'u cha'al ti vo'ot une. Jc'anuc





xa ca'i ta scaj'alel ti xivulvun xa xchi'uc ta yalbel ti sc'oplale, ti xi no'ox yuni epal ma' ti x'al cu'une.

<sup>6</sup>Mu xlaetuc avo'nton yu'un ti milbil matanal ta xa'ac'bate, mi ja'uc ti matanal sat ts'unubile, mi ja'uc laj ac'an ti chic'bil matanale, mi ja'uc ti matanal ch'ayob mulile. Le' une, laj ajambun ti jni' jchiquine.

<sup>7</sup>Jech o xal xichie: Li' oyune, jech c'u cha'al ta xal ti jc'oplal ta jpoc vune.

<sup>8</sup>Ximuyubaj ta spasel ti c'usi oy ta avo'ntone, Dios; c'otem ta co'nton ti c'u s'elan lachanubtasvane.

<sup>9</sup>Ta sba ta sat ti mu albajuc yepal ti ateclumale, laj cac'be sna'ic ti c'usi lec ta pasele. Xana' lec un, Dios, ti mu ts'ijiluc licome.

<sup>10</sup>Ma'uc ma' ti ts'ij xichi ta yalbel sc'oplal ti lequil chapanel avu'une; laj calbe sc'oplal ti stuq'uil avo'ntone, ti coel ta aventae. Ti syail xc'uxul avo'ntone, ti meel xavale, j'ech'el mu'yuc laj jmuc ta stojolic ti mu albajuc yepal ti ateclumale.

<sup>11</sup>Mu xajaltabun, Dios, ti c'uxubinel avu'une. Chabibilucun o yu'un ti syail xc'uxul avo'ntone, ti meel xavale.

<sup>12</sup>Yepal xa vul ta jtojol ti vocoletique, ti mu xa xchapetuc cu'une. Laj yilbajinun ti jmul laj jpase, ti c'ot ta maquel ti jsat yu'une; x'ech' to yepal ta j'ech'el un, ja' mu sta ti c'u yepal oy ti stsotsil jole, lic'ot ta lubtsajel xchi'uc ta j'ech'el.

<sup>13</sup>Avocoluc, Dios, la' coltaun, la', tic'o aba ta jpojel ta anil un, Dios.

<sup>14</sup>Q'uexlaltasbiluc c'oticuc ta j'ech'el ti buch'u ta stsutsesicun ya'iiique. Q'uexlaluc xa, jatavicuc batel ti buch'utic ta xiyilbajin ya'iiique.

<sup>15</sup>Q'uexlaluc xa, jatavicuc batel ti buch'utic ta xislabanique.

<sup>16</sup>Scotolic ti buch'u ta sa'ote, epajuc ti smuyubajel yo'ntonique; ti c'u yepal juteb ta yo'ntonic ta sc'anic coltael avu'une, xi ac'o yalique: “Jelavem smuc'ul stsatsal ma' ti Dios une.”

<sup>17</sup>Ti jech me'un mu'nature, ti q'uelel ti vocol ta jtojole, mu xach'ayun ta avo'nton un, Dios. Ti vo'ot ta xacoltaune, ta xic'ot ta coel avu'un, mu xajalij un, Dios.

## **Salmo 41**

### **Sc'opojel sti'inel ti jun jchamele**

<sup>1</sup>Mu'yuc c'usi sna' ta j'ech'el ti buch'u ta stic' sba ta scoltael ti buch'u mu'yuc c'usi xut sbae, xchi'uc ti me'un mu'nate; ti yorail ta xvul ta loq'uel ti ep ta tos vocole, ta xpoje yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Q'uelbil, chabibil, ac'bil xcuxlej yu'un ti Diose, xmuyubaj no'ox ta x'ech' ta banomil; ti c'usi xtal no'ox sjol ta spasbat yu'un ti scontrae, mu q'uelbilic no'ox.

<sup>3</sup>C'alal puch'ul ta svayeb xchi'uc ti svocole, ta x'ac'bat yip yu'un ti Diose; ti xchamele, ta xjoybinbat ta slequilal.



<sup>4</sup>Xichi laj cal une: “C'uxubajuc avo'nton ta jtojol un, Dios, colesun, manchuc mi jun spimil ti jmul jtaoj ta atojol une.”

<sup>5</sup>Ti jcontrataque xi s'elan ta sq'uelic ya'iic ti juch'tsajcun ta j'ech'ele: “¿C'usi to ora ta xcham ti ch'ab xi sc'oplal ti slo'il ya'yejale?”

<sup>6</sup>Ta xtal sq'uelicun un, yan ti sjol yo'ntonique; bejel ta yo'ntonic scotol ti c'usi mu'yuc stuq'uile, yeinojic xa ta yalel ti ta xloq'uic batel ta bee.

<sup>7</sup>Ti buch'u xti'et sjolic ta jtojole, svol xa sbaic sbiselun ta cotel chaval; ti snopilanic xa ti ta scoj jmul ta xquich' ti jvocale,

<sup>8</sup>ti xi ta xalique: “Yabtel pucuj ma' ti xchamel staoj le'e; puch'tsajem xa ta svayeb, mu xa cha'bel stam sba liquel.”

<sup>9</sup>Joybij ta jcontra yilel un, ma' ti buch'u lec xquil jba xchi'uque, ti laj jnop mu yanuc yo'nton ta jtojole, ti jmoj live'cutic xchi'uque.

<sup>10</sup>Le' une, c'uxubajuc avo'nton ta jtojol un, Dios, va'tsanun liquel ta spacbel sutel ya'iic.

<sup>11</sup>Ta jna' unbi ti lec xavilune, ti xi s'elan ta xc'ot ta pasel avu'une; ma'uc ti stse'in xlabaj xa ti jcontra ti tsalbil xa lic'ot yu'une.

<sup>12</sup>Le' une, ti jech mu'yuc jsoquesoj jc'oplal ti li' cuxulune, tamun liquel un, icun japun ta avoc ta ac'ob, ta aventauc ti oyucun ta atojole.

<sup>13</sup>Lequil-c'optabiluc ta j'ech'el ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, tana li'e, jechuc o ta x'albat sbatel osil. Jechuc.

## **Salmo 42**

### **LIBRO II**

*(Salmos 42—72)*

#### **Ti spatobil co'ntone oy ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Ti c'u s'elan ta sa' vo' yuch' ta uc'um ti te'tical chij ti c'alal ta xa'i taqui ti'ile, jechun ec un, Dios, ta jsa'ot.

<sup>2</sup>Taqui bilan que ta sa'elot ti j'ac'-cuxlejaj Diosote. ¿C'usi to ora ta jva'an jba liquel ta stojol ti Dios une?

<sup>3</sup>C'ac'al ac'ubal, c'otem ta jve'el ma' ti oq'uel avanele, ti xi ta xisjac'beicun scotol c'ac'ale: “¿Bu oy ti Dios avu'une?”

<sup>4</sup>C'alal ta xlic jnopilan taje, ta xlic jmil jba ta oq'uel yu'un ti jvocale. Ta xvul ta jol ti xivolet batel xchi'uc ti yane, ti mu'yuc c'usi jna'cutic xi'avlajetcutic ta muyubajel ti jvolojic batel ta xch'ulna ti Diose. Mu alabajuc ma' ti muc'ul q'uin ta xc'ot ta pasele.

<sup>5</sup>¿C'u cha'al ta jip ta jten jba ya'luc un? ¿C'u cha'al ti oyun ta vul o'nton xchi'uc une? Ti jptoaj co'nton ta jtae, laj xa cac'be sbain ti Diose, ti staoj yav oy sq'uejintael cu'une. Ja' Dios, jcoltavanej cu'un.



<sup>6</sup>Jipoj jtenoj jba ya'luc ma' ti xavale. Jech o xal un, ep ta jvulesot ta co'nton ti oyun ta yosilal uc'um Jordane, ti ta vitstic Hermone, ti ta Mizare.

<sup>7</sup>Co'ol s'elan yech'omal uc'um xvinaj xchajet ta xyal talel ta lican ch'entic ti xbalaqu'in no'ox ech' ta jtojol avu'une.

<sup>8</sup>Ti ta c'ac'altique, ta xvul ta jtojol syail xc'uxul yo'nton ti Diose; ja' jech ta ac'ubaltic xtoque, mi jliqueluc ta jquechan jba ta sq'uejintael ta sc'oponel sti'inel ti Dios sventainoj ti jcuxleje.

<sup>9</sup>Xichi ta xcalbe ti jpojvanej Dios cu'une: “¿C'u cha'al laj ach'ayun ta avo'nton un? ¿C'u cha'al oyun ta at-o'nton ti bu yalel muyelune, ti ilbajinbilun yu'un ti jcontrataque?”

<sup>10</sup>Coquijem xa jbaquiltac ta scoj ilbajinel yu'un ti jcontrataque, ti xi ta sjac'beicun scotol c'ac'ale: “¿Bu oy ti Dios avu'une?”

<sup>11</sup>¿C'u cha'al ta jip ta jten jba ya'luc un? ¿C'u cha'al ti oyun ta vul o'nton xchi'uc une? Ti jpatoj co'nton ta jtae, laj xa cac'be sbain ti Diose, ti staoj yav oy sq'uejintael cu'une. Ja' Dios, jcoltavanej cu'un.

## **Salmo 43**

### **Sc'anel coltael ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Chapanun un, Ch'ul Dios, ba'bejan ta stsaquel ta c'op ta jventa ti buch'u yan yajvalique; itic'o aba ta jpojel ta stojol ti jutc'ope, ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique,

<sup>2</sup>yu'un Diosot cu'un, cajpojvanejot. ¿C'u cha'al laj ajipun laj atenun comel? ¿C'u cha'al oyun ta vul o'nton, ilbajinbilun yu'un ti jcontrataque?

<sup>3</sup>Tacbun talel ti axojobale, ti melel ta xavale, yo' jech ta xiyac'bun quil ta stamel batel sbelel ti ch'ul muc' ta vits avu'un ti bu nacalote.

<sup>4</sup>Va'i un, Ch'ul Dios, ta xic'ot ti bu oy ti altar avu'une, xiq'uejin no'ox ta atojol c'alal xnic no'ox ti arpa ti bu taje, spajem xa no'ox ximuyubaj avu'un, Dios, ti abainoj ti jcuxleje.

<sup>5</sup>¿C'u cha'al ta jip ta jten jba ya'luc un? ¿C'u cha'al ti oyun ta vul o'nton xchi'uc une? Ti jpatoj co'nton ta jtae, laj xa cac'be sbain ti Diose, ti staoj yav oy sq'uejintael cu'une. Ja' Dios, jcoltavanej cu'un.

## **Salmo 44**

### **C'opojel ti'inel ta sc'anel coltael ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Ch'ul Dios, c'otem ta jchiquincutic ti laj yalbuncutic ti jtot jme'cutic ti cuxulic to oxe, ti xi s'elan laj apas ta vo'nee:

<sup>2</sup>Ta ac'ob, laj ajip laj aten loq'uel ti buch'utic yan yajvalique; laj avac'be svocol ti muc'tiquil lumetique, laj atic' ochel ta naclej ti jtot jme'cutic ti bu taje.



- <sup>3</sup>Laj yu'ninic ti banomile, ti tsalvanem c'otique; ma'uc ta sventa yip ti yoc sc'obique, mi ja'uc ti yespadaique. Laj yu'ninic un ta sventa ti amuc'ul atsatsale xchi'uc ti yipal avu'une, ta sventa ti xchijlajan no'ox ti axojobale, ti mu tenbaj tuch'baj ta avo'nton ta xava'ie.
- <sup>4</sup>Ti Ajvalilote, ti Diosot cu'un une, jtsalvanej c'ot avu'un ti ateclumale.
- <sup>5</sup>Ta aventa tsalbil c'ot cu'uncutic ti jcontracutique; jta aventa ti juel no'ox ta teq'uel ta xcac'becutic ti buch'u ta xistsacuncutic ta letoe!
- <sup>6</sup>Ma'uc ta sventa jyolob, mi ja'uc ta sventa quespada ta jpat co'nton ti tsalvanem ta xic'ot xchi'uque.
- <sup>7</sup>Ta aventa ti tsalbil c'ot cu'uncutic ti jcontracutique, ti aq'ueic ta lo'il maxil ti buch'u xti'et sjolic ta jtojolcutique.
- <sup>8</sup>Ta aventa un, Ch'ul Dios, mu'yuc xa buch'u jech xtaun o ta xca'icutic, mu xquicta jbacutic ta slequil-c'optaelot une.
- <sup>9</sup>Ta xquilcutic ti bajbiluncutic avu'une; laj avac' ti nijil chimil lic'otcutic ta q'uexlale. Mu'yuc xa ta xachi'inuncutic loq'uel xchi'uc ti cajsoldadocutique.
- <sup>10</sup>Laj apas ti ca'binoj xa no'ox jbacutic yu'un ti cajcontracutique; ti buch'u xti'et sjol ta jtojolcutique, ta xiyelc'anbecutic ti c'usi xal yo'ntonique.
- <sup>11</sup>Co'ol j'elancutic chijetic laj avac'uncutic ta c'abal ti tsobbil ta xbat ta smilobile; tan puc libatcutic avu'un ta stojol ti jyanlumetique.
- <sup>12</sup>Mu'yuc stu laj avil ti ateclumale, tsulul laj achon ta j'ech'el; mu'yuc xloc' venta avu'un ti laj achon batel une.
- <sup>13</sup>Ti'oltabil lic'otcutic avu'un ta j'ech'el; ti jlac'nacutique mu xilbuncutic ti jsatcutique, lic'otcutic yu'un ta j'ac'-lo'il-maxil.
- <sup>14</sup>Labanbiluncutic yu'un ti jyanlumetique; sjimolan xa sjolic ta slabaneluncutic ti c'alal ta xiyiluncutique.
- <sup>15</sup>Mu'yuc ta ilel ti oy bu jliqueluc ti mu'yuc nijil chimilun ta q'uexlal yu'un ti pech'el ta teq'uele,
- <sup>16</sup>ja' ta scoj ti jcontratac ti mu xiyilbun ti jsate, ti pojbil elc'anbilun yu'une.
- <sup>17</sup>Ti jech c'ot ta jtojolcutic le' une, ma'uc ta scoj ti laj jch'ayot ta co'ntoncutique, mi ja'uc ti oy bu laj jtencutic comel ti atratee.
- <sup>18</sup>Mi ja'uc oy bu laj jtenotcutic comel, mi ja'uc oy bu laj jch'ac jbacutic ti bu atamoj batele.
- <sup>19</sup>Le' une, laj xa avac'uncutic ta tsalel ti bu xa spajebal o ti vocole. Ic'uneb ta j'ech'el ti osil banomil ta jtojolcutique.
- <sup>20</sup>Ti lajuc xa jch'ayotcutic ta o'ntonale, Dios, ti lajuc xa jbic'tajes jbacutic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique,



- <sup>21</sup>laj avil ti jechuque, xavojtiquin lec ti bu mu xa xvinaj ta q'uelel une.
- <sup>22</sup>Le' une, ta sventa ti chapal ono'ox jc'oplalcutic ta aventae, co'ol s'elan chij ti jc'oplalcutic ic'bil ta xbat ta smilobile.
- <sup>23</sup>Julavan un, ¿c'u cha'al ti vyalot no'ox un, Dios? Julavan un, julavan xch'a un. Mu xatenuncutic ta j'ech'el un.
- <sup>24</sup>¿C'u cha'al ta xanac' aba un? ¿C'u cha'al ta xach'ayuncutic ta avo'nton ti liquel cajal no'ox ti vocol ta jtojolcutique?
- <sup>25</sup>J'ech'el pec'tsanbiluncutic xa, mu'yuc xa c'usi xcut jtam jbacutic, naca xa squilloj sba ta banomil ti lum ach'el cu'uncutique.
- <sup>26</sup>Va'lan, tec'lan un, la' pojuncutic, coltauncutic ta sventa ti syail xc'uxul avo'nton une.

## Salmo 45

### Sq'uejimolal sventa nupunel yu'un ti ajvalile

- <sup>1</sup>Chajel no'ox nichimal c'opetic yu'un ti jol co'ntone; ti que jti'e c'otem jech c'u cha'al ti c'usi ta sts'ibaj o ti jun jts'ibajom ti xluchbe no'ox batele. Ta xcal ta stojol ajvalil ti nichimal ti c'op oy ta que ta jti'e.
- <sup>2</sup>Ta scotol ti viniqetique, atuc no'ox ti ac'otebal c'upil aba ta j'ech'ele. C'otel ta o'ntonal yutsil ti c'usitic ta xloc' ta ave ta ati'e. Jech o xal j'ech'el laj sva'an sba ti Dios ta atojolale.
- <sup>3</sup>Tsatsal vinic, chuquino xch'a ti avespadae. Tixil to ta xac'ot xchi'uc.
- <sup>4</sup>C'otem ta alequilal avutsilal ti avac'ojbe yipal ta spojel ti melele, ti atic'oj aba ta spojel ta xchapanel ti me'un mu'nate. Muc'tic no'ox ma' ti c'usi ta xc'ot ta pasel yu'un ti avoc ac'obe.
- <sup>5</sup>Ta sventa ti ts'apal ta xc'ot ta yo'ntonic acontratac ti ts'ubajtic sni'tac ti ayolobtaque, jech o xal un, ajvalil, naca xyal no'ox ta lum ta avoc ta ac'ob ti jteclumetique.
- <sup>6</sup>Ti ventainel avu'une, Ch'ul Dios, sbatel osil, ti naca lequilal tuq'uilale.
- <sup>7</sup>Oy ono'ox ta avo'nton ti c'usi leque, acontrainoj ti c'usi chopole. Jech o xal laj st'ujot ti Diose, ti Dios avu'une, yepal no'ox laj yac'bot ti smuyubajel avo'ntone, ja' mu sta ac'bat ti achi'iltaque.
- <sup>8</sup>Sjunul ti ac'u'e yich'oj muil poxiletic, jchop o ta muil poxil ti sbiinoj aloe, ti mirrae xchi'uc ti canelae; ta xac' smuyubajel avo'nton ti xlomet no'ox ta stijic vob ta ana ti bu pasob mantaletic avu'un ti pac'bil ta saquil baxtone.
- <sup>9</sup>Ta scotol ti c'u yepal ti antsetic ti oy ta atojole, oy ta atojol ec un stsebtac ti ajvaliletique; ta xocon ti bu chotol ta xaventainvane, nabal ta atojol un ti me' ajvalil avu'un ti xch'alet no'ox yutsil xchi'uc ti bats'i oroe.
- <sup>10</sup>Ts'etano achiquin ta ya'yiel, tuc'ulano ava'i lec ti xi s'elan ta xcalbot ava'ie, jtseb: tuch'o ta avo'nton ti atot ame'e, xchi'uc ti ateclumale.

- <sup>11</sup>Ti ajvalile ic'bil yo'nton ti xtixet no'ox avutsil ta q'uelele, c'otem ta avajval, tsots sc'oplal ch'unbo ti sc'o'pe.
- <sup>12</sup>Ta xtalic ec un stsebtac ti ajvalil ta Tiroe, ti ep sc'ulejal ta j'ech'el ta jteclume, ti ta smatantasic ti bu xa c'alal xu' yu'unique yo' ta staic ti lec x'ilatic avu'une.
- <sup>13</sup>Ta xa x'och talel ti tseb ti buch'u ta xc'ot ta me' ajvalile, ti xtixet no'ox xchi'uc ti yutsilale, ti capal jalbil ta oro ti sc'u'e.
- <sup>14</sup>Xch'alet no'ox yutsil sc'u' lapbil talel ti ic'bil ta xbat ta stojol ti ajvalile, tijilic talel ec ta spat ti yan tojol tsebetic sventa yich'el ta muq'ue, ti jt'ic'vanejetic ta na yu'un ti lec xil sbaic xchi'uque.
- <sup>15</sup>Xmuyubajic no'ox stsobetic ochel; mu'yuc c'usi sna'ic ta j'ech'el ta x'ochic batel ta sna ti ajvalile.
- <sup>16</sup>Ti anich'nabtaque, ajvalil, ta xlic sbainic ta sventainel bu chotiic ta spasel mantal ti amolmuc'totaque, ta xc'ot ta pasel avu'un un ta sventainel scotol ti muc' ta lume.
- <sup>17</sup>Ta jventain un ti mu xch'ay ta o'ntonal ta yich'el ta muc' ac'oplal ta sventa ti jujuchop ta x'ech'ique, ti staojuc yav ta slequil-c'optaot sbatel osil ti jteclumetique.

## **Salmo 46**

### **Li' oy ta jtojoltic ti Diose**

- <sup>1</sup>Jnac'obbailtic, yip co'ntontic ma' ti Diose; jcoltavanej cu'untic c'alal yorail ti ilbajinele.
- <sup>2</sup>Jech o xal un, mu xixi'otic, manchuc mi ta xjav ti banomile, manchuc mi ta xmut'ij ta nab ti vitsetique,
- <sup>3</sup>mi xyuc'uq'uet no'ox ta j'ech'el ti nabe, mi natic no'ox ta xvil muyel ti syuc'benale, mi xnicnun no'ox yu'un ti te'tic ta scoj ti scapemale, mu xixi'otic yu'un.
- <sup>4</sup>Ta sventa ti tan puc yoctac ti muc' ta uc'ume, ta staic smuyubajel yo'ntonic Steclumal ti Diose, ja' ti ch'ul jteclum yu'un ti Buch'u oy ta toyole.
- <sup>5</sup>Yu'un sva'anoj sba ta o'lol ti Diose, ti staoj yav va'ale; ta xcoltaatic yu'un Dios c'alal ta sacub talel ti osile.
- <sup>6</sup>C'alal ta svinajes sc'opojel ti Diose, xc'ulet no'ox ta xjav ech'el ti banomile, x'avlajanic no'ox ti muc'tiquil lumetique, xniclajanic no'ox ta xi'el ti jpas-mantaletique.
- <sup>7</sup>Li' oy ta jtojoltic ma' ti Dios ti scotol xu' yu'une; ti Dios yu'un ti Jacobe c'otem ta jnac'obbailtic.
- <sup>8</sup>La' q'uelo avil ti xi s'elan labal sba c'ot ta pasel yu'un Dios ti li' ta banomile:
- <sup>9</sup>c'ot xa ta tsutsel yu'un letovajel ti bu xa oy jujuti' ti banomile, c'as xa yu'un ti syolobique, lilij xa yu'un ti lanzaetique, laj xa spajbe sc'ac'al ti carretaetic sventa ac'ob-letoe.





<sup>10</sup>“Pajeso abaic, ch'an xa chanic, c'otuc ta avo'nton ti vu'un Diosune. Cajal jc'oplal c'otem ta stojol ti muc'tiquil lumetique. Jbainoj scotol ma' ti sba banomile.”

<sup>11</sup>Li' oy ta jtojoltic ma' ti Dios ti scotol xu' yu'une. Dios yu'un ti Jacobe c'otem ta jnac'obbailtic.

## **Salmo 47**

### **Ajvalil yu'un scotol banomil ma' ti Dios une**

<sup>1</sup>Acotolic jteclumetic, t'axo ac'obic. Albeic yutsilal ti Diose, avananic ta muyubajel.

<sup>2</sup>Ti Dios ti oy ta toyol cajale, xi'bal sba ta j'ech'el, c'otem ta banquiall Ajvalil yu'un scotol ti banomile.

<sup>3</sup>Laj slilin ta j'ech'el ti jteclumetique, xchi'uc ti muc'tiquil lume, ti mu'yuc xa c'usi xut spoj sbaic yu'un ta jtojoltique.

<sup>4</sup>Laj xch'acbotic jrexto banomiltic, ti stuc xa no'ox jech c'ot xchi'uc laj ya'i ti Jacob ti buch'u c'uxubinbil c'ot yu'une.

<sup>5</sup>X'avlajetic no'ox ta muyubajel, xtutet no'ox ti oq'uesetique c'alal muy batel ta spasob mantal ti Ajvalil Diose.

<sup>6</sup>Q'uejintaic, q'uejintaic xa q'uejimol ta sventa ti Dios une, q'uejintaic, q'uejintaic xa q'uejimol ta sventa ti Ajvalil cu'untique.

<sup>7</sup>Q'uejintaic nichimal q'uejoj ta sventa ti Diose, yu'un c'otem ta Ajvalil yu'un scotol banomil.

<sup>8</sup>Ti Diose c'otem ta Ajvalil yu'un ti muc'tiquil lume, chotol ta xch'ul spasob mantal ma' ti Dios une.

<sup>9</sup>Ti viniqetic ti tsots ich'bil ye sti'ic ta muc'tiquil jteclume, jun ta svol sbaic xchi'uc steclumaltac ti Diose, Dios yu'un ti Abrahame.

<sup>10</sup>Ta sventa ti Diose, oy j'abteletic li' ta banomile. C'otem ta sventa scotol.

## **Salmo 48**

### **Yutsilal Sión steclumal ti Diose**

<sup>1</sup>Jelavem smuc'ul ma' ti Dios une, sc'otebal o ti lequil c'optabiluc ti Dios cu'untic ta steclumale, xchi'uc ti ta ch'ul vits yu'une.

<sup>2</sup>Jun yutsil staylej vits ti Sione, steclumal ti muc'ul Ajvalile, ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Smuyubajel scotol ti banomile, steclumal ti muc'ul Ajvalile.

<sup>3</sup>Ti Diose sventainojan ti pasob mantal naetic ta Jerusalene; laj yac' sba ta ojtiqinel ti c'otem ta jpojabbail stuc ti Diose.

<sup>4</sup>Ti ajvaliletique jmoj laj stsob sbaic, ti jmoj xvoletic batel ta scontrainele.



<sup>5</sup>C'alal laj yilic ti jteclume, ch'ayal c'ot yo'ntonic yu'un, mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi ta spasic, jatavic batel.

<sup>6</sup>Xi s'elan u'ninatic yu'un ti xi'el ta j'ech'ele: xbaletic xa liquel yu'un ti xc'uxule, co'ol s'elan junuc ants ti liquem xc'uxul xch'ut ta svoq'uesel ti yole,

<sup>7</sup>jech c'u cha'al junuc ic' liquem talel ta sloq'ueb c'ac'al ti laj javuc yu'un ti barcoetic yu'un ti Tarsise.

<sup>8</sup>Laj quil ta jba ta jsatcutic ta steclumal Dios cu'untic ti Ajvalil jelavem xu' yu'une, co'ol jech c'u cha'al ti xi ono'ox albiluncutique: j'ech'el mu xch'aybe sc'oplal Jerusalén ti Diose.

<sup>9</sup>Ta o'lol ti ach'ulnae, Ch'ul Dios, ta jvules ta jolcutic yepal ti syail xc'uxul avo'ntone.

<sup>10</sup>Lequil c'optabilot ta sjunul banomil un, Ch'ul Dios, jech c'u cha'al albil ac'oplale. Ta sventa amuc'ul atsatsal, tal ti pojel colele.

<sup>11</sup>Laetuc no'ox ya'i ti vits Sione; biticuc ta muyubajel ti jteclumetic yu'un ti Judae, ta sventa ti lec ta xc'ot ta chapel avu'une.

<sup>12</sup>Joyobtaic ta xaniel ti Sione, chapic c'u yepal oy ti q'uelob osiletic yu'une.

<sup>13</sup>Tuc'ulano avilic lec ti smocale, xchi'uc ti pasob mantal naetic yu'une, yo' jech xalo'iltabeic ya'iic ti ts'acal jch'iel jc'opojeletique,

<sup>14</sup>ti sbatel osil jech o no'ox stalel ta spasilan ti Dios cu'untique. Jtojobtasvanej cu'untic sbatel osil.

## **Salmo 49**

### **Mu ono'ox jayloq'ueluc un manchuc mi oy ti taq'uine**

<sup>1</sup>A'yio ava'iic li'e, jteclumetic, jnaclejetic ta scotol banomil,

<sup>2</sup>jech c'u cha'al ti jc'ulejetique, xchi'uc ti me'un mu'natetique, jech c'u cha'al ti cajal xa'i sbaique, xchi'uc ti biq'uit yac'oj sbaique,

<sup>3</sup>ta xic'opoj ava'i ta sventa ti jbijile, ta yalel ti chucul ta a'yiel c'u s'elan jnopoje,

<sup>4</sup>lic xa jts'etan jchiquin yu'un ti xi x'ale ti c'ope, xlomet xa xchi'uc svobal ti c'usi chucul ta a'yiel ta xcale.

<sup>5</sup>¿C'u la cha'al ta xixi' yu'un ya'yel un, c'alal ta xvul ta loq'uel junuc c'ac'al ti c'usi chopole, ti volibilun yu'un xchopolalic ti jcontrataque?

<sup>6</sup>Ti stuquique spatoy yo'ntonic ta sc'ulejalic; cajal xa xa'i sbaic ti c'usi oy yu'unique.

<sup>7</sup>Mi junuc oy buch'u stac' ta spoj sba ta stuc no'oxe, mi jutebuc stac' stojbe Dios ti tselbujuc ti stsutsesele.

<sup>8</sup>Mi junuc oy buch'u stac' sman o xcuxlejal xchi'uc ti staq'uine,

<sup>9</sup>ti xcuxi o sbatel osil yu'une, ti mu xil chamel lajele.



<sup>10</sup>Xvinaj scotolic ti co'ol ta xchamique, ti buch'utic oy sbijilique, ti mu'yuc sbijilique. Yan xa ti buch'u ta x'ich'bun comel ti sc'ulejalique.

<sup>11</sup>Ac'o mi laj sbiinbe sbiic ti slumalique, ta xc'ot ta sna sbatel osil ti muquinale, j'ech'el com o ti bu taje.

<sup>12</sup>Ma'uc sventa sbatel osil talem ti vinique; manchuc mi toj ech'em no'ox ti sc'ulejale, ta xchamic jech c'u cha'al ti chon bolometique.

<sup>13</sup>Jech ta xc'ot ta stsutsel ti buch'u mu xcham ta xalbe sbae; jech ta xc'ot ta stsutsel ti buch'u ta xac' sba ta ich'el ta muq'ue.

<sup>14</sup>Macbilic ech'el yu'un yajval lajebal ti jnaclejetic taje, co'ol s'elan junuc jq'uel-chij tuc' ta x'iq'ueic batel ta smilobic jech c'u cha'al junuc ti chije. Ti ta yoc'omal une, tsalbil ta xc'otic yu'un ti buch'utic lec sjol yo'ntonique; yacal ta tsutsel ech'el ti yip smuc'ul stsatsalique, ta xc'ot ta snaic ti muquinale.

<sup>15</sup>Ti Diose ta xiyic'un batel un, ta xispojun yo' mu xistsalun ti lajebale.

<sup>16</sup>Mu xyanij ajol yu'un ti buch'u cajtsajem xa ech'el xchi'uc ti sc'ulejale, ti jelavem yutsilal ti snae.

<sup>17</sup>Ti ta sta yorail ta xchame, mu'yuc c'usi ta xich' batel un; mu tijiluc ta xbat ta muquinal ti c'usi c'upil sba oy yu'une.

<sup>18</sup>Manchuc mi xmuyubaj laj ya'i ti cuxul to oxe, ti ich'bil ta muc' yu'un jnaclejetic ti jc'ulej xa'i sbae,

<sup>19</sup>ta xc'ot sc'ac'alil un ti ta xchame, mu xa xil ti saquilal osile.

<sup>20</sup>Ma'uc sventa sbatel osil talem ti viniquetique; manchuc mi toj ech'em ti sc'ulejale, ta xcham ta xljaj jech c'u cha'al ti chon bolometique.

## **Salmo 50**

### **Tuq'uul jchapanvanej ta j'ech'el ma' ti Dios une**

<sup>1</sup>Ti Ajvalil Dios yu'un ti diosetique, c'opoj xa; laj xa svol talem ti jnaclejetic ta banomil ti oyic ta sloq'ueb c'ac'ale, ti oyic ta smaleb c'ac'ale.

<sup>2</sup>Ta Sión to xtixlajan xojobal ti Diose, ti c'upil sba jteclum yu'une.

<sup>3</sup>Mu ts'ijiluc ta xtal ti Diose, xi s'elan ta xvul ta loq'uele: jba'be talem yu'un ti jtsutsesvanej c'oq'ue, ti joyobtabil ta jun banomilal vo' xchi'uc yic'ale.

<sup>4</sup>Xi s'elan ta toyol to bu oy ti Diose, ta xavta ti oyic ta vinajele, ti oyic ta banomile, ta xac'be yilic c'u s'elan ta xchapan ti steclumale:

<sup>5</sup>“Volic talem ta jtojol ti buch'u jun yo'ntonique, ti buch'utic laj spasic strateic ta jtojol c'alal laj yac'beicun ti milbil matanale.”

<sup>6</sup>Yu'un ti oyic ta vinajele, jamal ta xalic ja' jun lequil jchapanvanej ti Diose.



- <sup>7</sup>“Chiquinta o ava'i li'e, Israel, calab jnich'nab, sc'an ti jamal ta xcal ava'iic ta atojolique. Vu'unun ma' ti Diose, ti Diosun avu'unique.
- <sup>8</sup>Mu'yuc ta jajantaot yu'un ti milbil matanaletique, xchi'uc ti chic'bil matanaletic ta xavac'beicune.
- <sup>9</sup>Mu'yuc ta jc'anbot ti ch'in vacaxetic ti ta svoq'ues ti avacaxique, mi ja'uc ti ch'in tentsunetic lapal ta acorrallique.
- <sup>10</sup>C'otem ta cu'untac scotol ti colemal chon bolometique, jech c'u cha'al ti te'tical vacax oyic ta vitstique.
- <sup>11</sup>C'otem ta cu'untac ec ti mutetic xvilte-vilte ta muc'tic te'tique, xchi'uc scotol ti xnechet ta osiltique.
- <sup>12</sup>Mu ta xcalbot ava'i mi ta xivi'naje, cu'un ti banomil xchi'uc scotol ti c'usi oy ta stojole.
- <sup>13</sup>¿Mi xavac'touc ta jmalq'uin jba xchi'uc sbec'tal ti tot vacaxetique? ¿Mi ta xcuch'be xch'ich'el ti tot tentsunetique?
- <sup>14</sup>Ti matanal ta xavaq'ue, sventa colaval, xavut ti Diose, ti c'otuc ta pasel avu'un ta stojol ti Buch'u oy ta toyole, ti avaloj ta xavac' ta stojole.
- <sup>15</sup>Taun ta c'oponel ta ti'inel ti c'alal oy c'usi chopol ta xc'ot ta atojole, ta jt'ic' jba ta apojel, ja' to jech ta xlic alequil c'optaun.”
- <sup>16</sup>Xi ta x'albat yu'un Dios ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae: “¿Buch'uot la avaloj aba ya'yel ta yalilanel ti c'usi jbel tsots albil cu'une, mi ta yalilanel ti jtratee,
- <sup>17</sup>ti mu lecuc ta xava'i ti ta jtojobtasote, mi ja'uc xavac' ta venta ti jc'o'pe?
- <sup>18</sup>Ti j'eleq'ue, xatsacbe xa aba ac'obic xchi'uc une; jmoj xa xavoletic xchi'uc ti jmulivajeletique.
- <sup>19</sup>Ta spasel ti chopole, ta snopel ti jutbil c'o'pe, xbet'bun liquel ave ta yalel une.
- <sup>20</sup>Xatic'be xa smul ti avinquilele; xasoquesbe xa yo'nton ti achi'iltac ta voq'uele.
- <sup>21</sup>Ti va'i yepal apasoj taje, ts'ijilun yu'un; laj anop co'olun jech c'u cha'al ti vo'ote. Le' une, ta aba ta asat ta xcal ti c'usi laj apase, ta jchaptic lec ava'i un.
- <sup>22</sup>“A'yio ava'iic lec li'e, ti xi s'elan ta xc'ot ta stojolic ti buch'u laj xa xch'ay ta yo'ntonic ti Diose, naca mi xlic jsesinta ti mu'yuc buch'u stic' sba ta apojelique:
- <sup>23</sup>Ti buch'u ta xac' matanal ta sventa col'albate, ta xich'un ta muc' unbi. Ta jt'ic' jba ta spojel ti buch'u staoj yav stamoj batel ti bu ta xquic' batele.”

## Salmo 51

### C'uxubajan cu'un un, Ch'ul Dios

- <sup>1</sup>Ta sventa ti syail xc'uxul avo'ntone, Ch'ul Dios, c'uxubajan cu'un un; ta sventa ti mu albijuc yutsil slequil avo'ntone, tubbun ti jmule.



- <sup>2</sup>Meso tuso loq'uel ti jchopolale. Meso tuso loq'uel ti mulil oy ta jtojolale.
- <sup>3</sup>Quiloj ti toyobba xca'i jba une, ti mu cha'bel xch'ay ta co'nton ti jmule.
- <sup>4</sup>Laj jsa' jmul ta atojol, ja' no'ox ta atojol laj xa jsa' jmul un; laj xa jpasilan chopol ti albil sc'oplal ta xavac'be stojole. Ti chapanel ti loc' ta alel avu'une, oy stuq'uil ta j'ech'el, mi ja'uc yamal sc'oplal ti c'u s'elan c'ot ta nopel avu'une.
- <sup>5</sup>Melel un, quich'oj xa ono'ox jchopolil c'alal livoq'ue; oyun xa ono'ox ta mulil ti chi'inbilun yu'un ti jme'e.
- <sup>6</sup>Melel un, mu tuch'baj ta avo'nton ti buch'u jamal yo'nton ta atojole, ta yutil to co'nton laj abijubtasun.
- <sup>7</sup>Mesun tusun ta hisopo te', mesbil ta xic'ot unbi; pocun un, x'ech'uc to sac lapanel ta xicom jech c'u cha'al ti bote.
- <sup>8</sup>Jtauc to avu'un yepal ti mu'yuc c'usi jna'e, ti smuyubajel co'ntone; muyubajcun ta ach' avu'un, manchuc mi laj xa avac'bun ti jvocol une.
- <sup>9</sup>Mu xa xavac' asat ta sq'uelel ti jmule, tubo ta j'ech'el scotol ti jchopolale.
- <sup>10</sup>Mesbiluc tusbiluc ti co'nton avu'une, Ch'ul Dios, junuc yutsil ach'ubuc avu'un ti snopbenal cu'une.
- <sup>11</sup>Mu xaq'uejun loq'uel ta atojol, mi ja'uc xatam loq'uel ta jtojol ti ach'ul cuxlejale.
- <sup>12</sup>Licuc ca'i ta ach' ti muyubajel ta sventa ti coltael avu'une, tamun japun ta sventa yutsilal ti ach'ul cuxlejale.
- <sup>13</sup>Ti bu lec ta xavile, ta xcac'be sna'ic ta stamel ech'el ti jtoyobbaetique, xchi'uc ti suticuc talel ta atojol ti jsa'muliletique.
- <sup>14</sup>Mu aq'uelojuc un, Ch'ul Dios, ta syalesel ti coc jc'obe, ti jcoltavanejot cu'une, Ch'ul Dios, ta jvinajes ac'oplal ta q'uejimoletic ti oy atuq'uil avutsile.
- <sup>15</sup>Jambun ti que jti' une, Dios, ti laetcun xa ta q'uejimol ta slequil-c'optaelote.
- <sup>16</sup>Ti vo'ot une, mu xac'an ti milbil matanale, mi ja'uc ti chic'bil matanaletique. Ta xcac'bot ma' ti jechuc une, le' une, mu lecuc xavil un.
- <sup>17</sup>Ti matanal ti lec ta xa'i ti Dios ti ta xc'ot ta stojole, ja' ti buch'u mu xa xnel x'ech' ta xa'i yu'un ti smul laj stae; le' une, Ch'ul Dios, mu xaten mu xabaj ti buch'u juteb xa tsacal ta xa'i ti yo'nton une.
- <sup>18</sup>Lecuc c'otuc ta stojol avu'un ti Sión ta sventa yutsilal avo'ntone; liqueso ta ach' smocaltac ti Jerusalene.
- <sup>19</sup>Va'i unbi, ta xlic atsac ti milbil matanaletique, ti chic'bil matanale jech c'u cha'al albil sc'oplal ono'oxe, ta xlic yich' aq'uel ti ch'in vacaxetic ta sba ti avaltar une.

## **Salmo 52**

**Altic ma' ti xcajet xa xa'i sba ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique**

<sup>1</sup>¿C'u cha'al ta yip no'ox achopolal ti ech'em yeilal avu'un ti uni caj tsacal xava'i abae? Ti syail xc'uxul yo'nton ti Diose, mu'yuc spajeb.

<sup>2</sup>Yacalot no'ox ta snopel ti c'usi chopole, xbet'bun no'ox yeilal avu'un ta spayel ti c'ope, co'ol xve'baj jech c'u cha'al junuc cuchilu ti juxbil lec yee.

<sup>3</sup>Lec xa xava'i ta spasel ti c'usi chopole, ma'uc ti c'usi leque; lec xa xava'i ta sjutel ti c'ope, ma'uc ti melele.

<sup>4</sup>Uni bet'an, lec xa xava'i xasoquesvan xchi'uc ti ac'ope.

<sup>5</sup>Le' une, j'ech'el xi s'elan ta xac'ot ta tsutsel yu'un ti Diose: ta squilot loq'uel ta ana ac'uleb, ts'ij xi ac'oplal yu'un ta banomil.

<sup>6</sup>Ti buch'u ta xch'un ti c'u s'elan ta sc'an ti Diose, ta xil ta satic ti va'i s'elan taje, ta xlic xi'icuc un; le' une, xi s'elan ta xalic ta slabanel ti buch'u taje:

<sup>7</sup>“Vi to la s'elan c'ot ta stojol un ti buch'u mu sa' spojel ta stojol ti Diose, ti spatoj yo'nton yu'un yepal ti sc'ulejale, ti yac'ojbe yipal xchi'uc ti xchopolale.”

<sup>8</sup>Ti vu'une, co'ol j'elan yaxal olivo te' teq'uel ta xch'ulna ti Diose; j'ech'el jpatoj co'nton ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone.

<sup>9</sup>Colaval xacutot ono'ox, Ch'ul Dios, ta sventa ti c'u s'elan laj apase, ta jmalaot un ta sba ta satic ti buch'u jun yo'ntonic ta atojole, yu'un oy alequil avutsil.

## **Salmo 53**

### **Ti ch'ayem snopobil xchi'uc ti jelavem xchopolale**

*(Salmo 14)*

<sup>1</sup>Ti buch'u pimuneb xa'i sbaique xi ta snopique: “Ch'abal ma' ti Diose.” Scotol ch'ay snopbenal yu'unic, lic spasic ti c'usi ta sc'an ti xchopolalique, mi junuc ti oy c'usi lec ta spastique.

<sup>2</sup>Ti Diose, ta vinajel to, ta sq'uel talel yo' ta xvinaj mi oy buch'u xa'ibe xchiquinal, mi oy to buch'u ta sa' ti Diose.

<sup>3</sup>Le' une, scotolic laj xa stamic yan be; scotolic ch'ay snopbenal yu'unic. Mi junuc ta spas ti c'usi leque, mi junuc ta j'ech'el un.

<sup>4</sup>Ti jchopol joletic ti mu sna' sc'anic vocol ta stojol ti Diose, ti mu xa'ibeic sni' xchiquinale, jxumel no'ox ta yeic ta slajesic ti jteclumal jech c'u cha'al ti buch'u xjumel no'ox ta xac'be ti pane.

<sup>5</sup>Ti bu taje, ac'o mi ch'abal sc'oplal ti xi'el ta stojolique, yu'un ti Diose ta stsutses ti jcontrainvaneje. Lo'il maxiltabil ta xc'otic, bajbil tenbilic xa yu'un ti Dios une.

<sup>6</sup>Oc la ta alel le'uc ta vits Sión taluc scoltael ti Israele. C'alal ta sjel Dios ti c'usi q'uelel ta stojol ti slumale, xmuyubajic liquel snitilultac ti Jacobe, scotol ma' ti jteclum Israele.

## **Salmo 54**





### C'opojel ti'inel ta sc'anel coltael ta stojol ti Diose

- <sup>1</sup>Ta aventauc un, Ch'ul Dios, ti c'otcun ta pojel avu'un une, pojbiluc c'otcun yu'un ti amuc'ul atsatsal une.
- <sup>2</sup>Chiquinta ava'i ti jc'opojel jti'inel une, Dios, ts'eteluc ani' achiquin yu'un ti jc'ope.
- <sup>3</sup>Yu'un oy toyobba, jbelic ta c'op, lic xa scontrainicun, ta xismilic ya'iic. Mi jutebuc oy ta yo'ntonic ti Diose.
- <sup>4</sup>Manchuc mi jech le' une, ti Diose ta stic' sba ta spojelun; sva'anoj to sba ti Diose ti jech to li' cuxulune.
- <sup>5</sup>Ta xjoybinbat sutel ta sba stuquic ti c'usi mu stac' avel ta spasic ti jcontrataque. Ti oy avutsil alequil une, Dios, tsutseso ya'iic ta j'ech'el.
- <sup>6</sup>Ta yutsil co'nton ta xcac'bot milbil matanaletic; ta jlequil-c'optaot un, yu'un oy alequil avutsil.
- <sup>7</sup>Laj atic' aba ta spojelun ti bu mu xnel x'ech' scotol ti jvocale, laj quil ta jba ta jsat tsalbil c'otic ti jcontrataque.

### Salmo 55

#### Sc'opojel sti'inel ti jun j'ich'-vocole

- <sup>1</sup>A'yibun ti jc'opojel jti'inel une, Dios, mu aq'uelojuc no'ox ti xivocolete.
- <sup>2</sup>Tsaco ich'bun ti jc'ope; tac'bun talel ti jc'opojel jti'inel une, yu'un ilbajinbilun.
- <sup>3</sup>Ta sc'opic no'ox xinicun ta xi'el yu'un ti jcontrataque, xchi'uc ti x'avlajetic no'ox ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Lamal ta jba yu'unic ti ilbajinele; ta scapemal xa sjolic ta xistsaquic ta c'op.
- <sup>4</sup>Xbitbun xa ta xca'i ti co'nton yu'un ta j'ech'ele; lamal xa c'ot ta jba xi'elal ti lajele.
- <sup>5</sup>Li'alub yu'un ma' ti xi'elal une; ;xinicun xa yu'un ta j'ech'el!
- <sup>6</sup>Xichi laj cale: "Ti oyuc la jxic' jech c'u cha'al ti paloma une, xivilet no'ox batel unbi yo' mu xca'ibe ti xi'elale.
- <sup>7</sup>Xivilet no'ox batel ta nom; ta xinaqui ta sbajtical banomil un.
- <sup>8</sup>Xivilet no'ox batel ta anil, ta snaq'uel jba ti xvo'o'et no'ox ti iq'ue, ti banomilal vo'e."
- <sup>9</sup>Cajval, tsutsesbo sc'oplal ya'iic, stsacuc sbaic ta c'op stuquic ti c'u s'elan xchapojique, yu'un xvoletic no'ox ta ilbajinvanej ta xquil, ti stsacvanic no'ox ta c'ope,
- <sup>10</sup>ti c'ac'al ac'ubal xvoletic no'ox ta spa'iel ti jteclume, c'ajomal no'ox sjolinojic ta spasel ti c'usi chopole, ti soquesvaneje.
- <sup>11</sup>Ti ta calleetic yu'unique, snailal ilbajinel xchi'uc lo'lael.
- <sup>12</sup>Ti ja'uc laj soquesbun co'nton ti jcontrae, le'e, sts'ic cu'un; ti ja'uc laj syales yoc sc'ob ti buch'u xti'et ti sjolic cu'une, le'e, xu' to jq'uej jba ech'el ta stojolic un.



- <sup>13</sup>Le' une, vo'ot la'abolaj ti c'alal jmoj oyotique, ti spajeb lec xquil jbatique,
- <sup>14</sup>ti jmoj xijvolet ta xch'ulna ti Diose, ti jun xa ti jlo'il ca'yejtique, ti jmoj ta xijxanav ta stojol ti epal jnaclejetique.
- <sup>15</sup>Ch'ayal yo'nton taaticuc yu'un slajelic ti jcontratac une. Cuxul jip xiicuc ochel ta muquinal, yu'un me'inem ta yo'ntonic ti naca chopole.
- <sup>16</sup>Le' une, ta jc'anbe vocol ti Diose; ti Ajvalil une ta stic' sba ta spojelun.
- <sup>17</sup>Ta jc'an parte, ta xi'oc', ta sob, ta smalil c'ac'al, ta ac'ubaltic, ta xa'ibun ma' ti jc'op une.
- <sup>18</sup>C'alal xyaquet ti letoe, ta stic' sba ta jpojel, manchuc mi ep ta j'ech'el ti jtsacvanej ta c'oje.
- <sup>19</sup>Ti Dios jpas-mantal sbatel osile, ta xchiquintabun ti jc'oje; ta spec'tsanbe ti sc'oplalique, yu'un mi jutebuc sjelta ti yo'ntonique, mi jutebuc ta xi'taic ti Diose.
- <sup>20</sup>Syales no'ox yoc sc'obic ta stojol ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque; mu xc'ot ta pasel yu'unic sc'opic ti laj yalic j'ech'el mu sten sbaique.
- <sup>21</sup>X'olet xa yutsil sjubemal ta lajesel ma' ti c'usi ta xalique, le' une, naca letovajel sna' ma' ti snopbenal yu'unique. Mu xa c'usi jech o yutsil ta a'yiell ti sc'opique, ti c'alal ja' jun juxbil espada ta xac' ta j'ech'el une.
- <sup>22</sup>Ac'bo sbain Dios ti xvulvun no'ox avo'ntone, yu'un staoj yav yicojot ti stuque; mu sq'uelojuc ta xyal ta lum ti buch'u ta xch'unbe ti sc'oje.
- <sup>23</sup>Ch'ul Dios, mu xcuxi ma' ti jmilvanejetique, ti jutc'opetique, mu sta o'lol xch'iel sc'opojel ta xcham xlajique; ta xbat avu'un ta snatil ti muquinale. Ti vu'un une jpatoj co'nton ta atojolal.

## **Salmo 56**

### **Jpatoj co'nton ta stojol Dios, xchi'uc ta jlequil-c'optabe ti sc'oje**

- <sup>1</sup>C'uxubajan cu'un un, Dios, oy buch'u ta xilbun ya'i ti jvocol; scotol no'ox c'ac'al ta stsacun ta c'op, ta xilbajinun.
- <sup>2</sup>Yu'un scotol c'ac'al nutsbilun yu'un ti cajcontrataque; yu'un ep ta jmec ti cajal ye sti'ic ti ta xistsaquicun ta c'oje.
- <sup>3</sup>C'alal ta xixi' ta xca'ie, ta jpat co'nton ta stojol.
- <sup>4</sup>Jpatoj co'nton ta stojol ma' ti Dios une, ta jlequil-c'optabe ti sc'oje; mu xixi', jpatoj co'nton ta stojol ma' ti Diose. ¿Mi oy la c'usi ta xispasbeic ti buch'uuc no'oxe?
- <sup>5</sup>Scotol c'ac'al ta xilbun ya'ic jvocol xchi'uc ti sc'opique; snopojic ta sq'uelic ya'ic ti jvocol une.
- <sup>6</sup>Le' xa, li' xa xnac'lajetique, st'unojic talel ti bu li'ech'e, ti smalaojicun xa ta xismilique.



<sup>7</sup>¿Mi yu'un la ta xcolic yalojic yu'un ti xchopolalic ta spasique? Ch'ul Dios, tsalbil c'otuc ti jteclumetic yu'un ti acapemale.

<sup>8</sup>Chapal avu'un ti butic lijatave; achapoj ta tsobel jujubaj ti ya'lel jsate. ¿Mi yu'un mu'yuc la tsacal ta svunal avu'un un?

<sup>9</sup>Ti jcontrae ta sq'uej sbaic loq'uel c'alal ta jc'anbot coltaele; jna'oj lec un stic'oj sba ti Dios ta jtojole.

<sup>10</sup>Jpatoj co'nton ta stojol ti Diose, ta jlequil-c'optabe ti sc'oipe; jpatoj co'nton ta stojol ti Diose, ta jlequil-c'optabe ti sc'oipe.

<sup>11</sup>Mu xixi', jpatoj co'nton ta stojol ti Diose. ¿Mi oy la c'usi xu' ta xispasbeic ti buch'uuc no'oxe?

<sup>12</sup>Ti jtrate laj cal ta atojol une, Ch'ul Dios, ta xc'ot ta pasel cu'un ta yalel ti alequilale,

<sup>13</sup>yu'un laj apojun ti bu naca xa mu lilaj ta milele, yu'un laj atic' aba ti mu'yuc xilaje, yo' li' to xvic'vun ti jsat ta sq'uelel ti saquilal osil ta stojol ti Diose.

## **Salmo 57**

### **C'opojel ti'inel ta sc'anel ti licuc talel ti coltael ta toyole**

*(Sal 108.1-5)*

<sup>1</sup>C'uxubajan cu'un un, Dios, c'uxubajan cu'un un, ta jsa'ilan jpojel ta atojol. Ta jpoj jba ta yolon avaxinal un, ja' to mi ech' ti vocole.

<sup>2</sup>Xivocolet no'ox ta stojol ma' ti Dios oy ta toyol une, jcoltavanej ta scotol ma' ti Dios cu'un une.

<sup>3</sup>Ta vinajel to, ta xtal ti syail xc'uxul yo'ntone, ti melel xale; ta xispojun ta yoc ta sc'ob ti buch'u ta scapemal sjol mu ch'anuc xiyutique.

<sup>4</sup>Bitsilun xa ta banomil, c'otemun jech c'u cha'al ti buch'u ta xti'e ta jti'oval león ti volibil xae, co'ol s'elan mi sni' lanza, mi sni' yolob ti stanal yeique, ti co'ol s'elan juxbil espada ta bet'bunel ti yeique.

<sup>5</sup>Cajval Dios, oyot ta vinajel ti oy ta toyole, smacoj sjunlej banomil ti alequil avutsilale.

<sup>6</sup>Laj yac' jpets'al ti jcontrataque yo' jech ta xi'och ta be yu'unic; ti bu ta xi'ech'e, laj sjots'ic ch'en, baj yalel stuquic ma' ti bu taj une.

<sup>7</sup>Jtsinanoj co'nton ta atojol un, Cajval Dios; chapalun xa ta sq'uejintael q'uejimoletic ta atojol.

<sup>8</sup>Julavan xa un, jch'ulel canima. julavan ec un, arpa, jchop o ta vob; naca to ta sacub talel osil ta xijulav.

<sup>9</sup>Ta sba ta sat ti jteclumetic une, Dios, xchi'uc ti muc' ta lumetique, ta jlequil-c'optaot ta sventa ti q'uejimoletic une.



<sup>10</sup>Ti syail xc'uxul avo'ntone, j'ech'el c'otem c'alal to vinajel; c'otem ta yaxts'ijan vinajel ti stuq'uil avo'ntone.

<sup>11</sup>Cajal c'otem ac'oplal ta vinajel un, Cajval Dios. Nojem ta sjunul banomil ti alequil avutsile.

## **Salmo 58**

### **Vocolajel ta sc'anel ti chapanele**

<sup>1</sup>Ti vo'oxuc cajal xava'i abaique, ¿mi stuq'uil xana' ti jbel xa ac'op loc' ta alel avu'un ti c'u s'elan c'ot ta chapele, ti lequil chapavanej laj apas xana' un?

<sup>2</sup>Ma'uc ma' le' une, c'ajomal no'ox laj apas ta sc'ac'al avo'nton, ti ta xcontrainvanic liquel ti jteclum avu'une.

<sup>3</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, soquem xa ono'ox c'alal chi'inbifique; ti jutc'opetic une, yan be xa ono'ox stamoj talel c'alal mu to ta xvoq'uique.

<sup>4</sup>Naca jmilvanej chon, co'ol s'elan jti'oval chon ti oy svenenoale, ti ta sbis xa sba ta cocorixe, ti ta smac ti xchiquinique,

<sup>5</sup>yo' jech mu xa'ibe ta stij musica ti buch'u xtojob lec ta yalubtasele.

<sup>6</sup>Cajval Dios, c'asbo ya'iic stanal ye un. Cajval, c'asbo sts'uts'op ti co'ol s'elan leonetic taje.

<sup>7</sup>Sac ch'ayuc batel jech c'u cha'al vo' ta xbeine; taqui lajicuc ta j'ech'el jech c'u cha'al ti momol oy ta ti' bee.

<sup>8</sup>Tubuc ta be sc'oplalic jech c'u cha'al ta sac ch'ay svavox ti t'ote, jech c'u cha'al junuc jyalel olol ti mu'yuc xil o ti saquilal osile.

<sup>9</sup>C'acquemicuc xa'iic jech c'u cha'al junuc tomal ch'ixe; ta sc'ac'aluc o'ntonal, yich'uc bulel loq'uel ya'iic jech c'u cha'al ti yaxal momole.

<sup>10</sup>Ti laj yil ti pachat xa sutel sc'oplal ti buch'u jun yo'ntone, xmuyubaj xa liquel un; sbal xa ta ch'ich' yacan ta xch'ich'el ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>11</sup>Va'i unbi, xi ta xalbe sbae: “Xloc' venta ma' ti jun jol co'ntone. Oy Dios ta xchapanel ti jnaclejetic ta banomile.”

## **Salmo 59**

### **Jpojvanej cu'untic ma' ti Dios une**

<sup>1</sup>Cajval Dios, pojun ta yoc ta sc'ob ti jcontrataque, coltaun un ta stojolic ti jsa'-c'opetique.

<sup>2</sup>Tic'o aba ta jpojel ta stojol ti buch'u yan sjol yo'ntonique, pojun ta yoc ta sc'obic ti jmilvanejetique.

<sup>3</sup>Yu'un yepal ti buch'u cajal xa'i sbaique, ti smaloj xa yorail ta xismilique.

<sup>4</sup>Mu cajaluc xca'i jba, mi ja'uc jtaoj jmul, mu'yuc c'usi chopol jpasoj, Cajval. Manchuc mi jech un, yac'ojbeic ono'ox yipal ta stsaquicun ta c'op. Va'lan, tec'lan cu'un un, la'nupun ta be, q'uelo avil ti c'u j'elane.

<sup>5</sup>Dios ti scotol xu' avu'une, Diosot yu'un ti Israele, va'lan, tec'lan un, tsitso ya'i ti buch'u yan yajvalique; mi jutuc xc'uxubaj avo'nton yu'un buch'u jpay c'op ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>6</sup>Xvochetic no'ox ta sutic talel ta ac'ubaltic jech c'u cha'al junuc ts'i' ta sjoyobtael ta xaniel ti jteclume.

<sup>7</sup>Xvajet no'ox svoc yeic, xcapetic xa xi ta xalique: “Mu'yuc buch'u xijya'iotic ma' li' une.”

<sup>8</sup>Le' une, xatse'in no'ox ta stojolic un, Dios; xalabaj no'ox ta stojol ti buch'u yan yajvalique.

<sup>9</sup>J'ech'el chabibilun avu'un, Dios Cajval, c'otemot ta jnac'obbail, ta jpojjobbail.

<sup>10</sup>Ti mu xistuch' ta yo'nton ti Diose, ta xtal snupun ta be; ta xquil ta jba ta jsat yu'un ti tsalbil ta xc'ot ti jcontrataque.

<sup>11</sup>J'ech'el mu xc'uxubaj avo'nton yu'un yo' jech mu xch'ay ta yo'nton ti jteclumale, tan puc batuc avu'un ta sventauc ti amuc'ul atsatsale, c'oticuc ta j'ac'-lo'il-maxil avu'un. Jpojvanej cu'untic ma' ti Dios une.

<sup>12</sup>Scotol ti c'usi ta xalique, ta sta o smulic; lamaluc c'otuc ta sbaic ti stoyobbailique, ti mu xc'ot xc'opojique.

<sup>13</sup>Ta sc'ac'aluc avo'nton, tsutseso, ch'aybo sc'oplal ta j'ech'el un. Tubuc ta j'ech'el ti sts'unubalique. Yich'uc na'el, ti Ajvalile, ja' Dios yu'un ti Jacobe, xchi'uc ti bu xa jujuti' oy ti banomile.

<sup>14</sup>Ti jcontrataque, co'oluc s'elan ts'i' vajvunuc ta ac'ubaltic ta sjoyobtael ti jteclume,

<sup>15</sup>ti yalel muyelicuc ta sa'el ti sve'elique, ti mu xnoj lec ti xch'utique, ti xme'inal oq'uic ta x'ech' yu'unic ti ac'ubaltique.

<sup>16</sup>Ja'uc ti vu'un une ta jq'uejintaot c'alal ta sacub talel ti osile; jam xa que ta yalel ti syail sc'uxul avo'ntone, ti amuc'ul atsatsale, yu'un c'otemot ta jpojjobbail, ta jnac'obbail c'alal ta xquich' ilbajinele.

<sup>17</sup>Ta jq'uejinta q'uejimoletic ta atojol, Cajval Dios, c'otemot ta jpojjobbail, ta jnac'obbail, yu'un mu xituch' ta avo'nton ti vo'ot une, Dios.

## Salmo 60

### C'opojel ti'inel ta sc'anel ti licuc talel ti pojel ta toyole

(Sal 108.6-13)

<sup>1</sup>Ta sti'emal xa ajol un, Ch'ul Dios, laj xa ajipuncutic, mu'yuc xa c'usi xcut jbacutic; tsatsubtasuncutic xa un.

- <sup>2</sup>C'ot ta pasel avu'un, nic ti banomile, ti laj javuque; snubuc sba tael avu'un ti laj javuc ech'ele, yu'un xcununet xa ta xjem ech'el.
- <sup>3</sup>Tsots laj alajeltsa ti ateclumale; lichuvajibcutic xchi'uc ti vino laj avac' cuchcutique.
- <sup>4</sup>Yilicuc senyail avu'un ti buch'u ta xayich'ic ta muq'ue yo' jech mu xljajic yu'un ti yolobe.
- <sup>5</sup>Paco sutel un, pojuncutic ta sventa ti amuc'ul atsatsale. C'otuc ta pojel avu'un ti buch'u mu xastuch'ot ta yo'ntone.
- <sup>6</sup>Ti Diose xi laj yalbotic ta xch'ulnae: “Mu'yuc xa c'usi xtaun o xca'i ximuyubaj ta jch'ac ti Siqueme, ta spuquel ti stenlejal Sucote.
- <sup>7</sup>C'otem ta cu'untac ti Galaade, xchi'uc ti Manasés une. Ti Efraine co'ol s'elan c'otem ta smac jol. Ti Judae co'ol s'elan c'otem ta jvaxton sventa ti cabtele.
- <sup>8</sup>Ti Moab une co'ol s'elan c'otem ta yavil spocobil cacán; ta jten batel ta sba Edom ti jxonobe, xi'avet xa ti tsalbil c'ot ti filisteoetique.”
- <sup>9</sup>¿Buch'u xa ono'ox la ta xiyic' batel ta jteclum ti bu lec macale? ¿Buch'u xa ono'ox la ta xisbeiltas ech'el ta Edom?
- <sup>10</sup>Ti vo'ot une, Ch'ul Dios, laj xa ajip atenuncutic une; mu xa xaloc' ta xchi'inel ti cajsoldadocutique.
- <sup>11</sup>Coltauncutic ta scontrainel ti jcontracutique; j'ech'el mu'yuc c'usi xu' scolta sba stuc ma' ti viniquetique.
- <sup>12</sup>Ta sventa ta stic' sba ta coltavanej ti Diose, yepal no'ox ti c'usi muc'tic ta xc'ot ta pasel cu'uncutique; ja' stuc ta sju' ta teq'uel ti jcontracutique.

## Salmo 61

### Patob o'ntonal c'otem ma' ti Dios ta chabivaneje

- <sup>1</sup>Cajval Dios, a'yibun jc'op ti xi'avet yu'un yipal xc'uxul ta xca'ie, chiquintabun ti jc'opojel jti'inel une.
- <sup>2</sup>Ta jujuti' ti bu xa oy ti banomile, xivocolet ta atojol, yu'un juteb xa tsacal ti co'nton ta xca'ie. Va'anun ta jun toyol vits ti bu pojbil ta xic'ot avu'une,
- <sup>3</sup>yu'un c'otemot ta jnac'obbail. Co'ol a'elan c'otemot ta jun natil tsatsal luchlebal ti mu xitae ta tsaquel yu'un ti jcontrae.
- <sup>4</sup>Jc'anuc naclucun o ta ana sbatel osil, ti chabibilucun ta yolon aqueoval avaxinale.
- <sup>5</sup>C'ot ta ani' achiquin un, Dios, ti oy c'usi calo'j ta xcaq'ue, laj quich' ti jrexto ti ta xavac'be ti buch'utic ta xayich'ic ta muq'ue.
- <sup>6</sup>Jalijuc xch'iel sc'opojel ti ajvalil avu'une; ch'iuc avu'un, yepaluc sjabilal yiluc batel.
- <sup>7</sup>Sbateluc osil ajvaliluc o ta sventa ti va'alot teq'uelot ta stojole, tuc'ulano ta sventa syail xc'uxul avo'nton, xchi'uc ti slequilal avo'ntone.





<sup>8</sup>Jech sbatel osil xilequil-c'opoj ono'ox ta aventa unbi; ta xc'ot ta pasel cu'un ec un jujun c'ac'al ti c'usi laj cal ta jamal ta xcaq'ue.

## **Salmo 62**

### **C'ajomal no'ox pojobbail c'otem ma' ti Dios une**

<sup>1</sup>C'ajomal no'ox ta stojol Dios ta jta ma' ti lamajem co'ntone; ti jpojel jcoltaele ta xlic talel ta stojol.

<sup>2</sup>C'otem ta jcoltavanej, ta jchabivanej cu'un. Mu xiyal ta lum, yu'un c'otem ta jnac'obbail.

<sup>3</sup>C'usi to ora ta xavicta abaic ta stsaquelun ta c'op ti vo'oxuque, ta sjipelun yalel co'ol j'elan jun pac'bal ta xa xlom ya'ie, jun moc ti lomel xa mu ta xlome?

<sup>4</sup>Yu'un c'ajomal no'ox xnopnun ta sjolic ta xisjipicun ta lum; lec xa xa'iic sjutel ti c'ope. Yilele, jun xa yutsil ma' ti ye sti' ta jtojole, sbisicun xa ta cotel chaval ta yut yo'ntonic un.

<sup>5</sup>C'ajomal no'ox ta stojol Dios ta jta ma' ti lajemuc co'ntone; ta stojol ta xlic talel ma' ti spatobil co'ntone.

<sup>6</sup>Ta xiscolta, ta xisnac'un un, mu xiyal ta lum, c'otem ta jnac'obbail.

<sup>7</sup>Ti jcoltaele, ti quich'el ta muq'ue, ta xlic talel ta stojol ti Diose, yu'un c'otem ta jpojobbail jnac'obbail.

<sup>8</sup>Jteclumaltac, pato avo'ntonic ta stojol un. Ta sjunuluc avo'ntonic, c'opojanic, ti'inanic ta stojol, yu'un c'otem ta jpojobbailtic ma' ti Dios cu'untique.

<sup>9</sup>Ma' ti jmojuc ta xich' bisele, co'ol no'ox sba, manchuc mi c'ulej, mi me'un, yu'un naca yeilal no'ox yu'unic ti buch'uuc no'oxe.

<sup>10</sup>Mu xapat xa avo'nton yu'un ti tsatsal vinic xava'i abae, mi ja'uc ta xrioxinel ti elc'ajele yo' jech ta xac'ot ta c'ulej. Mi laj ata ti caj tsacal xava'i abae, mu xapat avo'ntonic yu'un ti taq'uine.

<sup>11-12</sup>Oy bu xi laj yalilan Dios ti c'opoj talel laj ca'ie: ti muc'ul tsatsalile, ti syail xc'uxul o'ntonale, liquem talel ta stojol ti Diose, xchi'uc jujun ta stojbe ti c'u s'elan laj xa spasique.

## **Salmo 63**

### **Ta sta ta stojol Dios ti mu'yuc c'usi sna' ti buch'uuc no'oxe**

<sup>1</sup>Dios, c'otemot ta Cajval un. J'ech'el tsots ac'oplal ta jsa'ot, taqui ti'il xa ta xca'i oyun ta atojol; sjunul jch'ulel canima ta jc'an ti oyan ta jtojole, co'ol s'elan jun taqui banomil ti mu bajuc ta vo'e, ti mu'yuc xa c'usi maquibaje.

<sup>2</sup>Ta jc'an ta jq'uelot ta xquilot ca'i ta ach'ulnae yo' jech ta xquil ti amuc'ul atsatsale, ti avutsilale.



<sup>3</sup>Ti syail xc'uxul avo'ntone, tsots sc'oplal ta j'ech'el, ja' mu sta ti ch'iel c'opojele. Ta jlequil-c'optaot yu'un ti que jti'e.

<sup>4</sup>Ti c'u sjalil cuxulune, ta jlequil c'optaot ta j'ech'el; jnub coc jc'ob ta c'opojel ti'inel ta atojol.

<sup>5</sup>Ta jta ti jun co'nton une, jech c'u cha'al junuc ti buch'u ta sta lec yo'nton scotol yu'un ti lequil ve'lile, ximuyubaj no'ox ta jlequil-c'optaot yu'un ti que jti' une.

<sup>6</sup>C'alal puch'ulun ta x'ech' ti jujun ac'ubale, ta jvulesot ta co'nton.

<sup>7</sup>Yu'un vo'ot ti jcoltavanejot cu'une; ximuyubaj no'ox ta j'ech'el un ti oyun ta yolon aqueoval avaxinale!

<sup>8</sup>Nabal ta atojol ti jcuxlej une; nitbilun avu'un ta abats'i c'ob un.

<sup>9</sup>Ti buch'u oy ta yo'nton ta xismilune, j'ech'el ta xbatic ta muquinal.

<sup>10</sup>Yu'un ta xlajic ta milel ta espada, ta xbaleic ta ti'el yu'un ti oq'uiletique.

<sup>11</sup>Le' une, ti ajvalile xmuyubaj no'ox ta stojol ti Diose. Scotol ta xq'uejinic ti laj sva'an sbaic ta rextico ta stojole, ja'uc ti buch'utic ta sjutic ti c'op une, macbil ye sti' ta xc'otic.

## **Salmo 64**

### **C'opojel ti'inel ta sc'anel pojel ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Cajval Dios, a'yibun ti jc'op ta jc'an parte ta atojolale; mu xavac' ta tuch'el jcuxlej ti xi'bal sba ta j'ech'el ti jcontrae.

<sup>2</sup>Pojun ta yoc ta sc'ob ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic ti oy c'usi snopojic ta mucule; pojun loq'uel ta stojol ti spayoj xa sc'opic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique,

<sup>3</sup>ti co'ol s'elan juxbil espadae, mi sni' yolob, xvajet no'ox yu'unic ta yalel ta xbet'bunel yeic ti oy svenenoale.

<sup>4</sup>Xvajet yeic ta scontrainel ti buch'u ch'abal smule; ta mucul xvajet no'ox ti yeique, ti mu jutucuc ta xi'ique.

<sup>5</sup>Xac'be xa sba yip yo'ntonic ta spasel ti chopole, ti snopojic xa ta xaq'uic pets' ta mucule. Ta snopic ti mu'yuc ilbilique,

<sup>6</sup>ti mu'yuc buch'u ta st'un yalojic ti c'usi chopol ta spasiique. Le' une, ti Buch'u xojtiquin c'usi ta snop ta yut yo'nton ti vinique, ta xlic st'unel un.

<sup>7</sup>Ta xyayijesatic ta sventa syolobtac ti Diose, ti ch'ayal yo'ntonic ta xyayijesatique.

<sup>8</sup>Ta sc'op no'ox stuquic un ta xlic yalicuc ta lum, ti buch'u ta x'ileic yu'une, ta xlabajic xa.

<sup>9</sup>Scotolic ta xlic xi'taic ti Diose; ta xlic yalbeic sc'oplal ti yabtele; ta sjolinic ti c'usi laj spas une.



<sup>10</sup>Ti buch'u oy stuq'uil yutsil yo'ntone, xmuyubaj no'ox ta stojol ti Diose, sa' xa spojel ta stojol un, scotol ti buch'u stuc'ulanoj sbae, mu xa c'usi sna' ta xa'iic.

## **Salmo 65**

### **Sc'otebal o lequil c'optabil ti Diose**

<sup>1</sup>Ch'ul Dios yu'un ti Sione, ac'otebal o ti lequil c'optabilote; ac'otebal o ti mu stselbuj sc'oplal ti albilot ti oy c'usi ta xavich' ac'bele,

<sup>2</sup>yu'un ts'etel achiquin ta xava'i ti c'opojel ti'inele. Scotol banomil ta xtal ta atojol un.

<sup>3</sup>Yu'ninojuncutic ti jpochanilcutique, le' une, ta xach'ay ti jmulcutic une.

<sup>4</sup>Xmuyubaj no'ox ti buch'u laj at'uje, ti buch'u nopol ta xavac' nacluc ta ats'el ta jujunaetic ta ach'ulnae. Yepaluc jtacutic ti lecuc oyuncutic ta ana ta sventa ti yutsilal slequilal ti ach'ulnae.

<sup>5</sup>Jcoltavanej Dios cu'uncutic, ch'ayal no'ox ta xc'ot o'ntonal ti c'u s'elan ta xatac'buncutic talel c'alal ta xatic' aba ta jpojelcutique. Scotol banomil spatoy yo'ntonic ta atojol, xchi'uc ti buch'utic oyic ta jot to nabe.

<sup>6</sup>Yu'un staoj yav va'al ti vitsetic ta sventa ti amuc'ul atsatsale, ti yipal avu'une.

<sup>7</sup>Ta xapajes un ti xvo'o'et no'ox ti nabe, ti xvochvun no'ox ti jnaclejetique.

<sup>8</sup>Ti bu xa oyic ti jnaclejetic ta jujuti' banomile, ta xniquic yu'un ti c'usitic ch'ayal o'ntonal ta xc'ot ta pasel avu'une. Ta aventa un, x'avanic no'ox ta muyubajel ti oyic ta sloq'ueb c'ac'ale, ta smaleb c'ac'ale.

<sup>9</sup>Abainoj ta stuc'ulanel ti banomile; ta xatacbe tal vo' ta stojol, ta xlic ch'iuc talel avu'un ti c'usi xu' ta xaq'ue, ta sventa ti muc'tic no'ox xbalaq'uin ti yoc uc'um avu'une, ta xch'i ti trigo avu'une. Jech ta x'ayan sbeel ti osil avu'une.

<sup>10</sup>Jech ta xava'leltas ti xpolte-polte surcoal ti banomile; ta xatus ta parejo ti svoloquil lume, ta yepal vo' ta xc'unib ti banomil avu'une, ta xats'uiltas ti c'usitic xloc' x'ayan une.

<sup>11</sup>Ts'uiltasbil avu'un ti jabile, ti toquetic avu'une yepal no'ox esomajel yu'un ti c'usi ta xch'ie.

<sup>12</sup>Yax balan no'ox ti yaxal ta sbajtical banomile, yax balan no'ox yutsil ti vitstique.

<sup>13</sup>Lamal no'ox vacaxetic ta stenlejaltic, yax balan no'ox yutsil ti trigo ta stenlejaltique, scotolic xmuyubajic, x'avlajetic, xq'uejinic no'ox.

## **Salmo 66**

### **Jun yutsil ti avabtele**

<sup>1</sup>Jnaclejetic ti oyoxuc ta scotol ti banomile, muyubajanic ta sq'uejintael ti Diose.

- <sup>2</sup>Q'uejintaic q'uejimoletic ta sventa ti yutsil slequile, junuc yutsil ti q'uejimol ta squejintabele.
- <sup>3</sup>Xi xavalbeic ti Diose: “Jun yutsil ti avabtele. Alunebic xa ta xyalic ta lum ti avajcontratac ta sventa ti amuc'ul atsatsale.
- <sup>4</sup>Scotol banomil ta snijan xchiman sbaic ta yich'elot ta muc' ta sq'uejintael q'uejimoletic ta aventa.”
- <sup>5</sup>La' q'uelo avilic yabtel ti Diose, ti xi s'elan laj spas ta stojol ti jnaclejetique:
- <sup>6</sup>Ti nabe, ti uc'ume, laj sjoybin ta taquin banomil yo' ech' xtuch'ic ti jtot jme'tic ta vo'nee. Muyubajcutic ta stojol Dios un cha'e.
- <sup>7</sup>Ta sventa ti smuc'ul stsatsale, ta spas mantal sbatel osil; yac'oj ech'el sat ta stojol ti jujun muc'tiquil lume yo' mu stoy sbaic ti jtoyobbaetic ta stojole.
- <sup>8</sup>Muc'tic lumetic, lequil c'optaic ti Dios cu'untique. Laetanic liquel ta sq'uejintael ti lametel q'uejimole.
- <sup>9</sup>Yu'un li' to va'al teq'uelotic yu'une, mu'yuc to xijyal ta lum yu'un.
- <sup>10</sup>Cajval Dios, laj xa avac'uncutic ta lajeltsael; bec'bil xa loc' quic'obalcutic jech c'u cha'al ta xich' vosesbel sc'a'epal ti platae.
- <sup>11</sup>Li'ochcutic ta pets' avu'un un; jun yalal ti quicatscutic laj jtacutic avu'une.
- <sup>12</sup>Aq'ueloj xa no'ox ti buch'uuc xispujuncutic ta teq'uele; laj jtacutic sibtasel ti li'ech'cutic ta vo' ta c'oq'ue, le' une, c'ot ta pasel avu'un un, siquet to ti banomil tana une.
- <sup>13</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un un ta yaq'uel ti chic'bil matanaletic ti caloj ta xcac' ta atojol c'alal ta xi'och ta ach'ulnae,
- <sup>14</sup>ti laj cac' que ta yalal ti ta xcac' c'alal yacal ta xquich' ti ilbajinele.
- <sup>15</sup>Ta jchic' ta sba avaltar chon bolometric ti lec jubemique, ta yaq'uel ti tot vacaxe, ti tot tentsune, xchi'uc ti jun yutsil smuil chic'bil chijetique.
- <sup>16</sup>La'ic acotolic ti xana' xaxi'taic ti Diose; chiquintao ava'iic ta xcal ava'iic jlo'il ti c'u s'elan laj spas ta jtojole.
- <sup>17</sup>Laj cavta, laj jam que jti', lic'opoj ta stojol ta yalbel yutsilal.
- <sup>18</sup>Ati yanuc ti snopobil cu'une, mu'yuc laj stac'bun jc'op ma' ti Dios une.
- <sup>19</sup>Le' une, laj ya'ibun, laj xchiquintabun ti jc'opojel jti'inele.
- <sup>20</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une, ti mu'yuc laj sbajbun ti jc'opojel jti'inele, ti mu ja'uc laj sjaltabun ti syail xc'uxul yo'ntone.

## Salmo 67

### Slequil-c'optaucot scotol ti jteclume

<sup>1</sup>Ch'ul Dios, c'uxubajuc avo'nton ta jtojolcutic, lequil va'ano aba ta jtojolcutic, lecuc xaviluncutic ta aba ta asat un,

<sup>2</sup>yo' jech scotol ti muc'tiquil jteclumetic ti oyic ta banomil une, ta xojtiquinic ti yutsil slequil avo'ntone, ti coltael avu'une.

<sup>3</sup>Ch'ul Dios, slequil-c'optaucot ti jteclumetique; scotoluc ti jteclumetic une, slequil-c'optaucot.

<sup>4</sup>Avanicuc ta muyubajel ti muc'tiquil lume, yu'un abainoj ta slequil chapanel ti jteclumetic une; abainoj ta stojobtasel ti muc'tiquil lum ta banomile.

<sup>5</sup>Ch'ul Dios, slequil-c'optaucot ti jteclumetique; scotoluc ti jteclumetic une, slequil-c'optaucot.

<sup>6</sup>Satin xa ti oy c'usi ts'unbil ta banomile; ti Dios cu'untic une laj sva'an sba ta jtojoltic.

<sup>7</sup>Sva'anojuc sba ta jtojoltic ti Dios une. Scotoluc banomil, snijanuc xchimanuc sbaic ta stojol.

## **Salmo 68**

### **Xvoletic batel ta tsalvanej ti israeletique**

<sup>1</sup>C'alal ta xlic abtejuc ti Diose, tan puc no'ox ta xbat yu'un ti scontrae; ti xti'et sjolic yu'une, jatvil ta xloq'uic ta stojol un.

<sup>2</sup>Co'ol s'elan ch'ail ta sac ch'ay ta ic', jun to cera s'elan ta x'ul ta c'oc'. Ta sba ta sat Dios, ch'ayemic xa ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>3</sup>Ti buch'u oy stuq'uilique xmuyubajic no'ox; ta sba ta sat ti Diose mu'yuc c'usi sna'ic ta xa'iic, xbitic no'ox ta muyubajel un.

<sup>4</sup>Quejintaic Dios ti vo'oxuc une, q'uejintaic q'uejimoletic ta sventa; albeic yutsilal ti Buch'u xcajet ta ba toc ta xanave. Muyubajanic yu'un ti Dios une. Muyubajanic ta stojol un.

<sup>5</sup>Ti Dios nacal ta xch'ulnae, c'otem ta totil yu'unic ti buch'utic mu'yuc buch'u oy yu'unique; jpojvanej c'otem yu'unic ti me'un antsetique.

<sup>6</sup>Ta x'ac'bat sna yu'un Dios ti buch'u xch'ul tuque yo' jech ta xnaqui, ta stic' sba ta spojel ti jchuqueletique yo' jech ta staic ti mu'yuc c'usi sna'ique; ja'uc ti jtoyobbaetic une, co'ol s'elan mu'yuc c'usi ta smaquibe ti banomil ti bu nacalique.

<sup>7</sup>Ch'ul Dios, c'alal jba'beot ech'el xchi'uc ti steclumale, ti xavoletic no'ox batel xchi'uc ta sbajtical banomile,

<sup>8</sup>nic ti banomile, yal talel ti vo' ta vinajele. Ti vits Sinaie nic ta stojol Dios, ta sba ta sat Dios yu'un ti Israele.

<sup>9</sup>Ch'ul Dios, yepal no'ox laj avac' ti vo'e, yo' ta xcha'ich' yip ti taquin banomil avu'une.



<sup>10</sup>Comic ta naclej ti ateclumal bu taj une. Ch'ul Dios, ta sventa ti avutsilal une, laj avac'be ti c'usi ta xtun yu'un ti buch'u abol sbaique.

<sup>11</sup>Laj yal sc'op ma' ti Diose, yepal antsetic xi laj scaj'alique:

<sup>12</sup>“Jatvilic xa un ti ajvaliletic xchi'uc ti yajsoldadotaque.” Ti ta nae, xch'aquic xa ti antsetic ti c'usi laj stabeic ta pojbel ti scontraique,

<sup>13</sup>nac'al lacomic ti vo'oxuc une. Le' une, yepal laj ataic loc'obbail paloma ti sts'ayts'un no'ox ta platae, ti sts'ayts'un no'ox sc'anal ta oro ti xique.

<sup>14</sup>Ti Buch'u scotol xu' yu'une, c'alal laj sjatviltas batel ti ajvaliletic ta vits yu'un ti Salmone, sac batan no'ox ti ninal bote.

<sup>15</sup>Muc'tic no'ox ta j'ech'el ti stesejal yu'un Basane, ti toyol ta j'ech'el ti vitsetic yu'une.

<sup>16</sup>Ti vo'oxuc jun xa toyol vitstic xava'i abaique, ¿c'u cha'al un cha'e it'ix ta xavilic ti vits bu ta xnaqui ti Diose? Ti bu taje, j'ech'el ta xnaqui ti Diose.

<sup>17</sup>Ti Diose, ep ta mil no'ox oy yu'un ti scarreta ta sventa ac'ob-letoe; lic talel ta vits Sinaí, vul ta ch'ulna yu'un un.

<sup>18</sup>Ta toyol lamuy ech'el un, Ch'ul Dios, avic'ojan ech'el ta chuquel ti jchuqueletique; laj avich' ac'bel matanal yu'un ti viniquetic une. Ti jtoyobbaetique laj sbic'tajes sbaic ta atojol un, Dios.

<sup>19</sup>Lequil-c'optabiluc ta j'ech'el ti Ajvalile, ti jcoltavanej Dios cu'untique, ti jujun c'ac'al xcuchoj li quicatstique.

<sup>20</sup>Ti Dios cu'untique, ja' jun Dios ta stic' sba ta pojvanej, ti xu' yu'un ta xpojvan loq'uel ta lajebale.

<sup>21</sup>Ti Diose ta svoc'be sjol ti scontrataque, ta svoc'be sjol ec ti buch'u yac'ojbeic yipal ta spasic ti chopole.

<sup>22</sup>Ti Diose xi laj yale: “Ta xasutic ech'el cu'un ta Basan; ta xasutic ech'el ta nab ti jun snatil ti sninabile,

<sup>23</sup>yo' ta xabal ta xch'ich'el avajcontra ti avacane, ti ta sleq'uic ti ats'i'taque.”

<sup>24</sup>Ch'ul Dios, Cajval, ti Ajvalilote, ti ta ach'ulnae, xvinaj ta q'uelel ti oy buch'utic xchapanoj sba xvolet talel ta spasel ti q'uin ta aventae.

<sup>25</sup>Jba'be ech'el ti jq'uejimoletique; nabalic batel ta patil ec ti jtij-vobetique; ta o'lol une, xvoletic batel ti tsebetic ta stijel ti chij-chij taquine.

<sup>26</sup>Acotolicuc, lequil-c'optaic ti Diose, ti c'otem ta Ajvalile. Lequil c'optaic vo'oxuc Israel ti li' vololoxuque.

<sup>27</sup>Ti j'ic'vanej ech'el ta xanvil yu'unique, ti uni its'inal Benjamine, xchi'uc yepal banquilaletic yu'un ti Judae, ti Zabulone, ti Neftalie.





<sup>28</sup>Cajval Dios, vinajeso ti amuc'ul atsatsale; cha'lriqueso ti c'u s'elan laj apas to ox ta jtojolcutique.

<sup>29</sup>Ti ta stoyolal ch'ulna avu'un oy ta Jerusalene, ti bu ta xaq'uic amoton ti ajvaliletique,

<sup>30</sup>ilbo svocol ya'iic ti egipcioetique, ti co'ol s'elan jech c'u cha'al chon bolometric ti xc'alet ta pujtique, ti co'ol s'elan epal voletel tot vacax xchi'uc uni ch'in tot vacaxe, ti ic'bil yo'ntonic yu'un ti sc'ulejalique ta xac' ta lo'il maxil ti jteclume. Tan pucuc batuc avu'un ti jnaclejetic ti lec xa'iic ti letovajele.

<sup>31</sup>Ta Egipto ta xtalic jva'lejetic. Ti j'etiopiaetique ta snub yoc sc'obic ta stojol ti Diose.

<sup>32</sup>Jpas-mantaletic ta banomil, q'uejinanic ta stojol ti Diose, q'uejintaic q'uejimoletic ta stojol ti Diose,

<sup>33</sup>ti Buch'u xcajet ta vinajel ta xanave, ti vinajeletic sventa sbatel osile. Tsots ta j'ech'el ti sc'opojele, a'yio ava'iic c'u s'elan xvo'o'et ti sc'opojele.

<sup>34</sup>Xi s'elan ojtiquino avilic smuc'ul stsatsal ti Diose: smacoj ta sventainel scotol ti Israele, c'otem to ta yax ts'ijan vinajel ti smuc'ul stsatsale.

<sup>35</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ti Dios ta xch'ulnae; ti Dios yu'un Israele ta xac'be yip smuc'ul stsatsal ti steclumale. Lequil-c'optabiluc ta j'ech'el ti Dios une.

## **Salmo 69**

### **Oq'uel avanel yu'un ti vocole**

<sup>1</sup>Coltaun un, Dios Cajval, yu'un ta xa xijic'av.

<sup>2</sup>Ta xa ximut'ij yalel ta jun natil lac-lac ach'el ti mu'yuc bu jtec'anan ti cacane. Lic'ot xa ta snabil vo' ti ta xists'otun batel ti bu yich'oj yip ta x'ech' ti yoque.

<sup>3</sup>Mu xloc' tsots ta xic'opoj ta scoj ti ep li'avane; lubtsajem xa ti jsat ta amalaele, Dios.

<sup>4</sup>Yepal ta j'ech'el ti ta jech no'ox yepal xti'et ti sjolic ta jtojole, ja' mu sta yepal ti stsatsal jole; yepal ta j'ech'el ti jcontratac ti ta jech yepal ta stubbeic ya'iic ti jc'oplale. Ta stsatsal c'anic ti jsutesbeicuc ti c'usi mu'yuc quelc'anoje.

<sup>5</sup>Cajval Dios, xana' c'u yepal ti jpimile; mu xu' ta jnac' ti jmul ta atojole.

<sup>6</sup>Cajval Dios, ti scotol xu' avu'une, mu q'uexlaluc xc'otic ta jcoj ti buch'utic spatoj yo'ntonic ta atojole. Dios yu'un Israel, mu xyanij yo'ntonic ta jcoj ti buch'u sjunul yo'ntonic ta sa'ote.

<sup>7</sup>Ta aventa cuhem cu'un ti c'usitic tsots ta xiyalbeique; mu x'ech' q'uexlaltasbil ti jba jsate.

<sup>8</sup>Co'ol j'elan jyanlumun ti mu xiyojtiquinic ta spas sbaic ti jvinquileltaque.

<sup>9</sup>Co'ol s'elan tilemal coc' ta x'abtej ta co'nton ta sventa ti ach'ulna ti tsots sc'oplal ta xca'ie; tenel c'ot ta jba yu'unic ti c'usiuc no'ox xloc' ta alal yu'unic ta xchopol-c'optaelote.



- 10** C'alal xi'oc'olet xa ta jcomtsan ti cote, ta xislabanic un;
- 11** mi ta jlap c'u'il sventa at o'ntonale, j'ac'-tse'ejun xa yu'un scotolic.
- 12** Xbet'lajan xa ye sti'ic ta yalel ti c'u j'elan ta xiyilique; sa' xa sq'uejimolic cu'un ti jyacubeletique.
- 13** Le' une, Dios, xivocolet ta atojol un. Pojun tana une, Cajval Dios. Ti mu no'ox albajuc yepal ti syail xc'uxul avo'ntone, tac'bun ti jc'opojel jti'inele. Ta sventa ti atic'oj aba ta pojvaneje, coltaun un cha'e.
- 14** Mu aq'uelojuc ta jt'ub jba ta ach'el xchi'uc ta snabil ti vo'e. Pojun ta yoc ta sc'ob ti buch'u xti'et sjolic ta jtojole.
- 15** Mu aq'uelojuc no'ox ta xisjochun ech'el yoc ti uc'ume. Mu aq'uelojuc no'ox ta sts'otun yalel bu sututet sna'bil ti uc'um ti ch'ab xichi batel yu'une.
- 16** Tacbun un, Cajval, oy alequil avutsil, yepal no'ox ti syail xc'uxul avo'ntone. Ta sventa ti mu tenbajun ta avo'ntone, q'uelun talel un.
- 17** Mu xabaj xaten ti avajtunel li'e. Ta jech yepal un, tac'bun talel, xi'bal sba ti bu oyune.
- 18** Nopajan talel ta jtojol, la' pojun un; pojbiluc c'otcun avu'un ta yoc ta sc'ob ti jcontrataque.
- 19** Xavojtiquin c'u s'elan chopol ta xi'albate, ti q'uexlal apunune, ti ilbajinbilune, ti soquesbil ti jc'oplale; xana' lec buch'utic ti jcontrataque.
- 20** Xtuch'et xa co'nton yu'un ti contrainele; li' xa no'ox c'alal une, mu'yuc xa yipal un. Jech'e ech' jvocol ta jsa'ilan oyuc buch'u xisc'uxubinun ta smuq'uibtasel ti co'ntone.
- 21** Laj yaqu'ic veneno ti ta jve'ele; c'alal taqui ti'ilun xae, laj yac'beicun cuch' jun cha'il uch'bolal.
- 22** Ti sba xmexaic ti oyic ta ve'el ta sventa ti co'ol yo'ntonique, c'otuc ta spets'alic un.
- 23** Comicuc ta ma'satetic avu'un, xt'el-t'unuc comicuc avu'un un.
- 24** Lamano scotol ti sc'ac'al avo'nton ta stojolique; taeicuc ta tijel yu'un ti stilemal acapemale.
- 25** Sts'ijlajan comuc ya'iic ti yaxibal naic bu vololic ta nacleje jech c'u cha'al ti sbajtical banomile, ti mu'yucuc xa buch'u xnaqui ta yaxibal naique.
- 26** Yu'un svolojic ta nutsel ti buch'u laj xa avilbajine; xlabajic xa ta sna'leel yu'un svocol ti buch'u laj xa ayayijese.
- 27** Ta chopol, pacbo sutel ti c'usi chopol laj xa spasiq, ti j'ech'eluc mu staic ti ch'aybil smul ta xc'ot avu'une.
- 28** J'ech'eluc, tubo sbiic ta svunal ti cuxlejale! Mu xatic'be sbiic bu tsacal sbiic ti buch'utic oy yutsil slequil yo'ntonique.



- <sup>29</sup>Le' une, ti jchamel xca'i jbae, ti ilbajinbilune, va'tsanun un, Dios, coltaun un.
- <sup>30</sup>Ta jlequil-c'opta ta sventa q'uejimoletic ti Dios une, ti colaval xcut ta q'uejimoletique.
- <sup>31</sup>J'ech'el xlaet ta xc'ot yo'nton ti Dios cu'une, ja' mu sta mi ta xcac'be ti matanal jcot milbil tot vacaxe, mi jun capon vacax ti lec bichilic ti xulube, ti lec cha'xol ti svoye.
- <sup>32</sup>Ti jech ta xvinaj taje, xlaet no'ox ta xa'iic banomil ti buch'u ilbajinbيلية, xmuyubajic xa liquel yo'ntonic ti buch'utic ta sa'ic ti Diose.
- <sup>33</sup>Ti Dios une ta xa'ibe sc'opojel ti buch'u abol sbae, mu sbaj mu sten ti yu'untac ochemic ta chuquele.
- <sup>34</sup>Ti c'u avepalic oy ta vinajele, ti ta banomile, ti ta muc' ta nabe, lequil c'optaic ti Dios une.
- <sup>35</sup>Ti Dios une ta stic' sba ta spojel ti jteclum Sione; ta xlic xcha'meltsan ti jteclumetic ta Judae, ta xlic naquiiuc un, ta xlic xrextoinic ti jteclume.
- <sup>36</sup>J'ech'el ta sbainic yu'un xnich'nab ti yajtuneltaque; ta sventa ti buch'u mu xtuch' ta yo'ntonic ta xa'iique, j'ech'el nacal ta xcomic un.

## Salmo 70

### La' tic'o aba ta jcoltael

(Sal 40.13-17)

- <sup>1</sup>Cajval Dios, la' coltaun un. Cajval, la' tic'o aba ta jcoltael un.
- <sup>2</sup>Aq'ueuc ta lo'il maxil ti buch'utic oy ta yo'nton ta xismilic ya'iique; q'uexlaluc xa jatavicuc ech'el ti buch'utic oy ta yo'ntonic ta xiyilbajinique.
- <sup>3</sup>Q'uexlaluc jatavicuc ech'el ti buch'utic ta xislabanique.
- <sup>4</sup>Scotolic ti buch'u ta xasa'ique, staicuc ti muyubajicuque. Ti buch'utic ta sa'ic scoltaelic avu'une, xiuc yalique: "Jelavem smuc'ul ma' ti Dios une."
- <sup>5</sup>Ti me'un mu'natun une, ti ilbajinbilun une, Cajval Dios, ta jech yepal la' tic'o aba ta jcoltael un. Vo'ot no'ox ti jcoltavanejote, ti jpojvanejot cu'une, mu xajalij un, Cajval.

## Salmo 71

### Sc'opojel sti'inel ti buch'u ch'iem c'opojem xae

- <sup>1</sup>Cajval, ta jsa'ilan jpojjobbail ta atojol; j'ech'eluc mu lo'labiluc xic'ot avu'un.
- <sup>2</sup>C'otcun ta colel avu'un, ti pojbiluc c'otcun avu'une, yu'un oy yutsil stuqu'il avo'nton. Coltaun un, luban chaman cu'un un.
- <sup>3</sup>Jechuc a'elan jech c'u cha'al ton ti bu ta jpoj jbae, jechuc a'elan jech c'u cha'al natil luchlebal ti bu ta jnac' jbae, ti pojbilune. Jun toyol luchlebal c'otemot cu'un.



- <sup>4</sup>Cajval Dios, pojun ta yoc ta sc'ob ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta yoc ta sc'ob ti jmilvanejetique, ti buch'u jbel ta c'op xa'i sbaique.
- <sup>5</sup>Ta jqueremal ono'ox, c'otemot ta spatobil co'nton un, Dios jtsinanoj jba avu'un un.
- <sup>6</sup>Ic'bil, japbilun xa ono'ox avu'un c'alal oyun ta xch'ut ti jme'e. Lic'ot ta voq'uel avu'un un. J'ech'el ta jlequil-c'optaot un.
- <sup>7</sup>Yepal no'ox ti ch'ayal c'ot yo'ntonic ti j'ac'-labalun laj yilique, jechuc un, ipaluc ti c'otemot ta jpojobbailot une.
- <sup>8</sup>Scotol c'ac'al, oy ta que ta jti' ta yalel ti alequilal avutsilale.
- <sup>9</sup>Mu xajip xatenun mi limolib xae; mu xatenun ti c'alal mu'yuc xa yipal cu'une.
- <sup>10</sup>Ti cajcontrataque xchi'uc ti buch'u ta xismil ya'iiique, ta sco'oltas sjolic ta xchapel sc'opic ta scontrainelun.
- <sup>11</sup>Xi ta xalic une: “Nutsic tsaquic ya'i, yu'un jipat tenat xa comel yu'un ti Diose, mu'yuc xa buch'u stic' sba ta spojel.”
- <sup>12</sup>Mu xanamajes aba ta jtojol, Cajval Dios, la' tic'o aba ta jpojel un.
- <sup>13</sup>Aq'ueuc ta xq'uexlal, tsutsuc sc'oplalic ta j'ech'el ti jcontratac ti q'uelel ta xtuch'el ti jcuxleje. Aq'ueuc ta lo'il maxil ya'iiic ti buch'u ta xilic ya'iiic ti jvocale.
- <sup>14</sup>Le' une, staoj yav li' ta jmalae, xlic xcaj no'ox ta jlequil-c'optaot.
- <sup>15</sup>Scotol c'ac'al, ta xcalilan ti laj apojuncutique, ti laj achapanuncutique. Mu xa xtal ta jol ma' ti c'u yepal taj une.
- <sup>16</sup>Cajval, ta jlo'iltabe sc'oplal ma' ti c'usi muc'tic c'ot ta pasel avu'un une; ta jvinajes sc'oplal ti vo'ot no'ox oy slequil yutsil avo'ntone.
- <sup>17</sup>Cajval Dios, ta jqueremal ono'ox laj achanubtasun talel, ti yacalun to ta yalel une, ti jun no'ox smuc'tiquil ti avabtel laj apase.
- <sup>18</sup>Cajval Dios, mu xajip xatenun mi liyijub xa une, mi sac chijan xa ti jole. Tsots to sc'oplal ta xcalbe ya'iiic amuc'ul atsatsal ti jch'iel jc'opojeletic li'e, xchi'uc ti ta to xtale.
- <sup>19</sup>Ti chapanel avu'une, Ch'ul Dios, ta xc'ot c'alal to vinajel, yepal no'ox muc'tic ta xc'ot ta pasel avu'un. Mu'yuc buch'u xco'olaj jech c'u cha'al ti vo'ote.
- <sup>20</sup>Manchuc mi laj quil ta jsat lamal c'ot ta jba ti vocole, ti ilbajinele, licuxi to ta ach' avu'un; ta xatoyun liquel ti pac'alun ta lum ach'ele.
- <sup>21</sup>Ta xava'an aba ta yepajesel ti c'usi lec ta xc'ot ta jtojole, ta xlic apatbun co'nton.
- <sup>22</sup>Ch'ul Diosot yu'un ti Israele, Cajval Dios, xlomet no'ox ti vobe, ti jchop o ta vobe, ta sq'uejintael q'uejimoletic, xchi'uc ti alequil-coptael ti jun ajol avo'ntone.
- <sup>23</sup>Ta sjunul co'nton loqu'em ayanem ti ximuyubaj xchi'uc ti que jti' ta sq'uejintaelote yu'un laj atic' aba ta jpojel.



<sup>24</sup>Ja' jech xtoc scotol ora ta xloq'uilan ta que ta jti' ti oy stuq'uil avo'ntone, yu'un ti buch'utic ta xil ya'iic ti jvocolo, q'uexlaluc c'otic ta j'ech'el un.

## **Salmo 72**

### **C'opojel ti'inel ta sventa ti ajvalile**

<sup>1</sup>Ch'ul Dios, abolajan avocoluc ac'bo stuq'uil ajol ti ajvalile, ti lequil chapanel avu'une, ti stuq'uilal ajole,

<sup>2</sup>yo' jech oy stuq'uil yutsil avu'un ta sventainel ti jteclum avu'une, xchi'uc ti me'un mu'natetique.

<sup>3</sup>Ti muc'tiquil abnaletique xchi'uc ti vitstique, staicuc yu'un oyuc ti yutsilal ti mu'yucuc c'usi sna'ic ti jteclume.

<sup>4</sup>Stic'uc sba ti ajvalil ta spojel ti me'un mu'nate, stic'uc sba ta spojel xnich'nab ti buch'utic mu'yuc c'usi oy yu'unique; pech'biluc ta teq'uel comuc yu'unic yip ti j'ilbajinvanejetique.

<sup>5</sup>Ti c'u to sjalil xojobin ti c'ac'ale, ti ue, j'ech'el xi'uc ti ajvalil ta atojole.

<sup>6</sup>Co'oluc s'elan vo' xchajet talel, ti co'oluc sts'ujubal job ac'ubal ta smaltael ti banomil xchi'uc ti momoletique.

<sup>7</sup>Ayanuc ta j'ech'el ti yutsil stuq'uil ti lamajemuc c'op ti jech ochem ta ajvalile, ja' to ti c'uxi ic' muts'an com ti banomile.

<sup>8</sup>Sventainuc ech'el ti jujujot nabetique, ti uc'um Eufратese, ti bu xa c'alal oy jujuti' ti banomile.

<sup>9</sup>Ti yajcontratac snainojic ti sbajtical banomile, talicuc sbic'tajes sbaic ta stojol.

<sup>10</sup>Ich'batuc talel matanaletic xchi'uc yan c'usitic ta xloc' ta yo'ntonic ti ajvaliletic yu'un ti Tarsise, ti nacalic bu joyobtabil ta nabe, ti ajvaliletic ti nacalic ta Sabae, ti ta Sebae.

<sup>11</sup>Squejanuc sbaic scotol ti ajvaliletic ta stojole. C'otuc ta yajtuneltac scotol ti muc'tiquil lumetique.

<sup>12</sup>Yu'un ti Diose ta stic' sba ta scoltael ti me'un mu'nat xvocololet ta stojole, xchi'uc ti buch'u oy c'usi tsots sc'oplal ta xtun yu'un ti mu'yuc buch'u xcoltaune.

<sup>13</sup>Xc'uxubaj yo'nton ta stojol ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique; ta stic' sba ta spojel ti me'UNETIQUE.

<sup>14</sup>Ta stic' sba ta scoltael ti buch'u mu xnel x'ech' ti svocolique, ti bu ilbajinbيلية, yu'un tsots sc'oplal ti cuxiicuque.

<sup>15</sup>Mu xch'ay sc'oplal ma' ti ajvalil une, ac'batuc ti oro ti ta xlic talel ta Sabae. C'oponbil ti'inbiluc ti Dios ta sventae. J'ech'el lequil c'optabiluc.

<sup>16</sup>Busuluc ta j'ech'el ti trigo ta jteclume, ti busetuc loc'uc ta vitstique. Voc'uc talel ta banomil ti sat ts'unubil jech c'u cha'al ta xvoc' ta Libanoe, cha'q'uetuc no'ox ta ch'iel ti

trigo jech c'u cha'al ta Libanoe, spajebaluc yepal ch'iuc ti trigo jech c'u cha'al ti momoletic oy ta osiltique.

<sup>17</sup>J'ech'eluc oyuc ta eil ti'il sc'oplal ti ajvalile; jechuc s'elan c'ac'al jalijuc ta xvinaj ti cuhem yu'une. Ja'uc ta sventa staicuc ti mu'yucuc c'usi sna'ic scotol ti muc'tiquil lumetic ta banomile. Stuc xa no'ox jech ta j'ech'el xiicuc yu'un ti muc'tiquil lumetique.

<sup>18</sup>Lequil c'optabiluc ta j'ech'el ti Diose, ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, ti stuc no'ox oy c'usitic muc'tic ta xc'ot ta pasel yu'une.

<sup>19</sup>Ti sbateluc osil lequil c'optabiluc ta sventa ti yutsilale; nojuc ta scotol banomil ti xojobin no'ox ti yutsilale. Jech c'otuc ta pasel un.

<sup>20</sup>C'ot ta tsutsel sc'opojel sti'inel ti David xnich'on ti Isaie.

## **Salmo 73**

### **LIBRO III**

*(Salmos 73—89)*

#### **Yutsil slequil yo'nton ti Diose**

<sup>1</sup>Jun yutsil slequil yo'nton ti Dios ta stojol ti Israele, ta stojol ti buch'utic lec yo'ntonique.

<sup>2</sup>Xi xa yuni muc'ul ti mu liyal ta lume, ti pilts'uj yalel ti cacane.

<sup>3</sup>It'ix laj ca'i ti caj tsacal xa'i sbaique, ti buch'u toyobbaique, ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>4</sup>Mi jutebuc oy ta yo'ntonic ma' ti ta xchamique, yu'un telom ti sbec'tal stacopalic xa'i sbaique.

<sup>5</sup>Mi jutebuc c'otem ta sbec'talic ma' ti oy chamel lajel une; mu'yuc ma' ti oy svocolic jech c'u cha'al ti yane.

<sup>6</sup>Jech o xal un, c'otem ta yuilic ti stoyobbailique; c'otem ta sc'u'ic ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>7</sup>Jun sjubemalic ta j'ech'el, uts'ulic no'ox ti satic xchi'uquique; yepal no'ox ta j'ech'el ti xchopolal yo'ntonique.

<sup>8</sup>Spajebal xa no'ox ye sti', toyobba xa'i sba, pimuneb sat xchi'uquic, oy sujelal yu'unic ta spasel ti chopole xchi'uc ti ilbajinvaneje.

<sup>9</sup>C'uc no'ox xtal ta sjolic ta xchopol-c'optael ti vinajele; xpuquet ta scotol banomil ti c'usi xbet'bun yeic ta yalele.

<sup>10</sup>Jech o xal un, lequil c'optabilic yu'un ti jnaclejetique, mu xtabatic jset'uc ti xchopolalique.

<sup>11</sup>Xi ta sjac'be sbaique: “¿Mi yu'un ta la sna' ti Dios une? ¿Mi yu'un ta la xil ti Buch'u oy ta toyol une?”





- 12**Q'uelo avil le'e ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Mu'yuc no'ox c'usi sna', ta scajtsaj muyel xchi'uc ti sc'ulejalique.
- 13**Mu'yuc c'usi xtun o ma' ti yutsil slequilal co'nton une, ti jq'ueloj jba ti mu'yuc jsoquesoj ti coc jc'obe.
- 14**Yu'un c'uc no'ox yorail, ta xquich' pujel ta majel, tsitsbilun ti jujun sob ic'luman une.
- 15**Ti jechuc laj jnop jech c'u cha'al ti stuquique, laj xa jvalc'un jc'op ta stojol ti avalab anich'nabe.
- 16**Lic jnopilan c'usi xal o taje, vocol t'un cu'un ta j'ech'el un.
- 17**C'alal li'och batel ta xch'ulna ti Dios une, lic ca'i ti xi s'elan ta xc'otic ta tsutsele:
- 18**Va'alic xa batel avu'un ti bu ch'ulul ta j'ech'ele, tacoltabil ta xbat avu'un ta stael ti svocolique.
- 19**Mu xa ta sjaliluc ta xc'otic ta tsutsel. Ta xi'el no'ox xbat o xchi'uquic.
- 20**C'alal ta xlic ava'an abae, Dios, co'ol s'elan ta xvul xch'ulel ti buch'u vayeme, ta xabaj xaten ti buch'u naca spac'taoj sbaique.
- 21**Soquet no'ox banomil laj ca'i yu'un le' une; st'uset no'ox co'nton yu'un ti xc'uxul une.
- 22**Jun jpimil xca'i jba ta j'ech'el, mu xca'ibe ti xchiquinale; co'ol j'elan jun ca' xca'i jba ta atojol un.
- 23**Manchuc mi jech un, nabalot ono'ox ta jtojol, anitojun ta jbats'i c'ob un.
- 24**Laj atojobtasun ta sventa ti bijubtasel avu'une; ich'bil ta muc' ta xic'ot avu'un ta slajeb un.
- 25**¿Mi yan xa la xana' Buch'u oy ta vinajel cu'une? C'ajomal no'ox ti vo'ote. Ti nabalun ta atojol une, ech' sc'oplal ta o'ntonal ti c'usi oy ta banomile.
- 26**Ti jbec'tal jtacopale ta xlaj ech'el yip ta xca'i, le' une, c'otem ta jrexto sbatel osil ti Diose, sva'anoj sba ta yac'bel yip ti co'ntone.
- 27**Ti buch'u ta xnamaj ta atojol une, ta xchamic; ta xatubbe sc'oplal ti buch'u mu junuc yo'nton ta atojole.
- 28**Li vu'un une ta xinopaj ta stojol ti Diose, xloc' venta ta xca'i. Cajval Dios, c'otemot ta jnac'obbailot, ta xcac' ta jba ta yalel scotol ti c'usitic laj apase.

## **Salmo 74**

### **C'opojel ti'inel sventa sc'anel scoltael ti jteclume**

- 1**Ch'ul Dios, ¿c'u cha'al j'ech'el laj ajip laj atenuncutic comel? ¿C'u cha'al j'ech'el lic ti sc'ac'al avo'nton ta stojol ti avuni chijtac xlamet ta yaxaltique?

- <sup>2</sup>Vuleso ta avo'nton ti ateclumale, ti ta sliquebal no'ox lalub lacham talel yu'une, ti laj atic' aba ta spojel yo' jech ta xc'ot ta avu'une. Vuleso ta avo'nton ec un ti vits Sión ti bu lanaquie.
- <sup>3</sup>La' q'uelo avil ti mu'yuc spajeb ta xjin batele; ti jcontrainvanejetique laj xa slilinic ta soquesel scotol ti c'usi oy ta ch'ulnae.
- <sup>4</sup>Ti avajcontrataque xq'uejinic no'ox ta ach'ulna ti tsalvanic xae; laj xa sva'anic jyanlum banderaetic
- <sup>5</sup>ti ta yac'ol sti' ochebale. Co'ol s'elan junuc jsi'biletic xbajlajetic ta pimilal te'tique,
- <sup>6</sup>ta soquesel slilinel ta eq'uel xchi'uc martillo ti xch'alet no'ox ac'bil xnichimal ti te'e.
- <sup>7</sup>Laj spajbeic sc'ac'al ti ach'ulnae; ta j'ech'el laj soquesbeic sc'oplal ti ataobil ta na'ele, ti busul xa c'ot ta lumtic yu'unique.
- <sup>8</sup>C'ot ta nopel yu'unic ti j'ech'el ta xistsutsesuncutic jcotolcutique; ¡laj spajbeic sc'ac'al scotol ti jteclume, ti bu ta jtsob jbacutic ta sventa yich'elot ta muq'ue!
- <sup>9</sup>Ta jech yepal ch'ay xi ti c'usitic sna' xac' ta ilel ti amuc'ul atsatsale; mi junuc xa ti j'alc'op une, mi jutebuc jna'cutic c'u sjalil ta xjalij.
- <sup>10</sup>Ch'ul Dios, ¿c'u sjalil ta soques o'ntonal ti jcontrainvanejetique? ¿C'u sjalil ta sbisot ta cotel chaval?
- <sup>11</sup>¿C'u cha'al nac'al avu'un smuc'ul stsatsal ti avoc ac'ob une? ¿C'u cha'al ya'luc un ameyoj ti ac'ob une?
- <sup>12</sup>Vo'ne xa talel ma' ti c'otemot ta Ajvalilot cu'une. Li vo'ot une, Ch'ul Dios, xi s'elan c'otem ta pasel ti yepal no'ox latsalvan talel li' ta banomile:
- <sup>13</sup>Ta amuc'ul ta atsatsal, ch'ac ta o'lol ti nab avu'une; laj avoc'anbe sjol ti jsibtasvanej muc' ta chonetic oy ta muc' ta nabe.
- <sup>14</sup>Laj apech'be ta teq'uel sjol ti j'ac'-xi'el muc' ta chon Leviatán sbie, ti sti'ic avu'un ti chonetic xcotlajan ta sbajtical banomile.
- <sup>15</sup>Ta aventa, laj tucuc talel ti sat vo'etique, ti uc'umetique, ti ta aventa c'ot ta taquijel avu'un ti mu albajuc smuc'tiquil ti uc'ume.
- <sup>16</sup>Abainoj ta sventainel sacubel ti osile, yic'ubel ti ac'ubale, yu'un vo'ot laj ameltsan ti ue, ti c'ac'ale.
- <sup>17</sup>Laj aval bu c'alal ta xc'ot ti banomile; laj achapan bu ta xlic yorail ti snatil c'ac'ale, ti bu ta xlic yorail ti scomil c'ac'ale.
- <sup>18</sup>Mu xch'ay xava'i un, Cajval, mu xicta sba scontrainelot ti avajcontrae; pimunebic ti jnaclejetic ti ta sbisot ta cotel chavale.
- <sup>19</sup>Mu xapas un ti ta xach'ayuncutic ta avo'ntone. Co'ol j'elancutic jech c'u cha'al ti tórtolae, mu'yuc quipcutic; mu xavac'uncutic ta yoc ta sc'ob ti jti'ovaletic une.

<sup>20</sup>Vuleso ta avo'nton ti atratee, yu'un tsatsajem ta j'ech'el ti c'op li' ta jteclum ti bu c'alal smacoje.

<sup>21</sup>Mu aq'uelojuc ta x'aq'ue ta lo'il maxil ti buch'utic ilbajinbile; c'otuc ta pasel ti lequil-c'optabilucot yu'un ti me'UNETIQUE, xchi'uc ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique.

<sup>22</sup>Va'lan tec'lan un, Ch'ul Dios, pojo aba ti soquem ac'oplale. Mu xch'ay xava'i ta bet'bunel yeic ta soquesel ac'oplal ti buch'u pimuneb xa'i sbaique.

<sup>23</sup>Mu xch'ay xava'i ti x'avlajetic no'ox ti avajcontrae, ti cajtsajem ta vulvunel ti toyobbaetique.

## **Salmo 75**

### **Jchapanvanej ma' ti Dios une**

<sup>1</sup>Colaval, xacutcutic un, Ch'ul Dios, colaval, xacutcutic un. Xivocoletcutic ta aventa, xiq'uejincutic yu'un ti c'usitic jun yutsiquil apasojane.

<sup>2</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti yorail ta xc'ot ta t'ujel cu'une, tuc' ta jchapan scotol.

<sup>3</sup>C'alal xnicnun no'ox ti banomil xchi'uc scotol ti jnaclejetic yu'une, ta jva'an jba ti mu xnic ti sliquebtaque.”

<sup>4</sup>Xichi ta xcalbe ya'ic ti buch'u stuc xa no'ox ta xa'i sba ta banomile, xchi'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique: “Mu xapas ti cajal xava'i abaique, ti toyobbaoxunque.

<sup>5</sup>Mu xapas abaic ti cajal xa ave ati'ic yu'un ti amuc'ul atsatsalique, mi ja'uc ti pimuneboxuc ta bet'bunel ave'ique.”

<sup>6</sup>Ti coltaele mu ta xlic talel ta sloq'ueb c'ac'al, mi ja'uc ta xlic talel ta smaleb c'ac'ale, mi ja'uc ta sbajtical banomil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale.

<sup>7</sup>Xi s'elan c'otem ta jchapanvanej ma' ti Dios une: ti jlome, ta xac' ta lo'il maxil, ti jlome, ta stoyesbe sc'oplal.

<sup>8</sup>Ti Diose oy xa ta yoc ta sc'ob ti sbis bu ch'amal ti sc'ac'al yo'ntone, ti capal ta vino ti pasem xa ta j'ech'ele. C'alal ta sta yorail ta scocan ta malele, scotol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sba ta banomile, scocan xa ta yeic ti slajeb sts'ubile.

<sup>9</sup>Ti vu'un une, j'ech'el ta xcalbe sc'oplal Dios yu'un ti Jacobe, xchi'uc ta jq'uejintabe lametel q'uejimoletic.

<sup>10</sup>Yu'un ta stubbe stoyobbail ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta xac'be yip un ti buch'u oy slequil stuq'uil yo'ntone.

## **Salmo 76**

### **Mu tsalbaj ma' ti Dios une**

<sup>1</sup>Ti ta Judae, na'bil ojtiquinbil lec ma' ti Dios une; puquem sc'oplal ta Israel.

<sup>2</sup>Ti xch'ulnae oy ta jol vits Si6n yu'un ti Jerusalene.

- <sup>3</sup>Ti bu taje, xi s'elan laj sc'asasan ma' ti abtejebaletic sventa ti ac'ob-letoe: ti macobbailetique, ti espadaetique, ti yolobetique, xchi'uc ti sni'taque.
- <sup>4</sup>Xtixet no'ox yutsil ti axojobal une, Ch'ul Dios. Ech'em no'ox amuc'ul un, ja' mu sta ti vitsetic va'ale.
- <sup>5</sup>Ti buch'u mu sna' xi'ique, u'ninbat ti c'usi oy yu'unique; mu'yuc xa c'usi yut sbaic ti buch'utic tsots xa'i sbaique, ts'ij xi ti banomil yu'unique.
- <sup>6</sup>Ti c'alal ta xatsacvan ta leto vo'ote, Dios yu'un Jacob, mi ja'uc xa junuc carreta, mi jcotuc ca' ta xbac' xchi'uquic ta stunesel.
- <sup>7</sup>Xi'bal aba ta j'ech'el un. ¿Buch'u xa ono'ox la lec to va'al ta xcom ta atojol c'alal ta xlic tiluc ti sc'ac'al avo'nton une?
- <sup>8</sup>Ta vinajel to, ta xavac' ta na'el ti c'u s'elan anopoje; ti banomile toj maquel ye, ta xc'ot ta xi'el,
- <sup>9</sup>Ch'ul Dios, c'alal ta xlic chapanvanane, ta stiq'uel aba ta spojel ti buch'u ilbajinbilic li' ta banomil une.
- <sup>10</sup>Ti scapemal sjol ti jnaclejetique, ta xjoybij ta alequil c'optael; ta sventa juteb ti sc'ac'al yo'ntone, jun to sronail ajol ta xc'ot yu'unic.
- <sup>11</sup>Alic ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unic ti oy c'usi ta xavac'beique, le' une, c'otuc ta pasel avu'unic. Ti vo'oxuc joyoloxuc ta spat ta xocon ti Buch'u sc'otebal o ti xi'tabile, ich'beic talel matanal ta stojol.
- <sup>12</sup>Yu'un sbainoj ta xtuch'bel xcuxlej ti its'inal ajvaliletique, xchi'uc ta yac'bel xi'el ti ajvaliletic ta banomile.

## **Salmo 77**

### **Snopilanel ti c'usitic c'otem ta pasel yu'un ti Diose**

- <sup>1</sup>Tsots xivocolet ta c'opojel ta stojol ti Diose yo' jech ta xa'ibun ti jc'ope.
- <sup>2</sup>C'alal sc'ac'alil oyun ta vul o'ntone, ta jt'un ta jsa' ti Cajvale, mu xquicta jba snubel coc jc'ob ta c'opojel ti'inel ta ac'ubaltic. Mu ta jta ti smuc'ul co'nton ta xca'ie.
- <sup>3</sup>Ta jvules ta co'nton ma' ti Dios une, ta xi'oc'; ta xlic jnopilan ti c'u s'elane, ta xlic tsic'uc co'nton un.
- <sup>4</sup>Mu xavac' jmut's' jliqueluc ti jsat une, Cajval; xich'ayet no'ox un, mu xa c'usi loc' ta alel cu'un.
- <sup>5</sup>Ta jnopilan c'u s'elan ech' talel ti c'ac'ale, ti sjabilal le' talel ta vo'nee;
- <sup>6</sup>ta jvules ta jol ti xiq'uejin no'ox ta ac'ubaltique. Xichi ta jnope, ta jac'be jba ta yut co'nton:
- <sup>7</sup>¿Mi j'ech'el ta x'ilin ti Diose? ¿Mi mu'yuc xa ta xlic c'uxubajuc yo'nton ta jtojolcutic?

- <sup>8</sup>¿Mi xch'ay xa o sc'oplal ti syail xc'uxul yo'ntone? ¿Mi j'ech'el ch'ay o sc'oplal yu'un ti oy c'usi yaloj ta xaq'ue?
- <sup>9</sup>¿Mi ch'ay o sc'oplal yu'un slequil yutsil yo'nton ti Diose? ¿Mi j'ech'el capem o sjol ti mu xa xc'uxubaj jset'uque?
- <sup>10</sup>Ti bu toj c'ux ta xca'i ta j'ech'ele, ja' ti c'alal ta jnop ti Buch'u oy ta toyole ti laj xa syanijes sba ta jtojolcutique.
- <sup>11</sup>Ta jvules ta co'nton un, ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti laj spasanan talel le' ta vo'ne ti Cajvale.
- <sup>12</sup>Ta jvules ta co'nton scotol un ti c'u s'elan laj spas talele.
- <sup>13</sup>Ta j'ech'el, Ch'ul Diosot un, jun yutsil ti avabtel ta xapase, ¿mi yu'un oy to la yan dios jech smuc'ul stsatsal jech c'u cha'al ti vo'ot une?
- <sup>14</sup>Vo'ot no'ox Diosot ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usi ta xapase. Laj avac' ta ojtiquinel amuc'ul atsatsal ta stojol ti muc'tiquil lume.
- <sup>15</sup>Ta amuc'ul ta atsatsal, laj apoj ti ateclumale, xnich'nab ti Jacobe, xchi'uc ti Josee.
- <sup>16</sup>Ch'ul Dios, c'alal laj yilot ti nabe, lic xi'uc, c'alal snabil lic syuq'uilan sba.
- <sup>17</sup>Xchajet no'ox talel vo' yu'un ti toque; xc'avlajet no'ox liquel ti chauc ta vinajele; buyuc no'ox xjaplajet ti sac tsele.
- <sup>18</sup>Xvinaj to ta muc' ta sutub ic' xc'avlajet no'ox avu'un ti chauque; sac jaman no'ox ta sac tsel c'ot avu'un ti banomile, c'uy ta niquel ti banomil une.
- <sup>19</sup>Laj ajam ech'el abe ta nab un; yepal no'ox vo' laxani ech'el, le' une, mu'yuc buch'u laj sta ta tunel ti yav avoque.
- <sup>20</sup>Co'ol s'elan lametel chij, laj atojobtas ta beinel ti ateclumal ta sventa ti Moise, xchi'uc ti Aarone.

## Salmo 78

### Ti yabteltac Dios laj spas ta sventa slequilal ti steclumale

- <sup>1</sup>Jteclumaltac, a'yiic ti chanubtasele, chiquin ta o ava'i ta ya'yiel ti c'usi ta xcale.
- <sup>2</sup>Ta xic'opoj ta joyob c'opetic; ta xcal ti c'usi chucul ta a'yiel le' xa talel ta vo'nee.
- <sup>3</sup>Ti c'usi ca'binojtique, jna'tic xa lec, laj slo'iltabotic ca'itic ti jtot jme'tique.
- <sup>4</sup>Ma'uc ma' ti mu jlo'iltabetic ya'iic ti calab jnich'nabtique. Ta sventa ti ts'acal jch'ieletic ta xtale, ta jlequil-c'optatic ti Dios xchi'uque; ta jlo'iltabetic ya'iic ti smuc'ul stsatsale, ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une.
- <sup>5</sup>Ti Diose laj yac'be comel sbain Jacob ti oy c'usi jbel tsots albile; laj yalbe ya'i mantal ti Israel une, lecuc ti c'usi ta spase. Albat ya'i ti totil me'iletic, yac'beicuc sna' ti yalab xnich'nabique.

- <sup>6</sup>Licuc sna'ic un, ti ts'acal jch'ieletic ti ta to xtale yo' jech ta xlic sna'ic xnich'nabic ti ta xlic voq'uicuc talele. Ti stuquic ec une xchanubtasicuc to ti xnich'nabique
- <sup>7</sup>yo' jech spatuc yo'ntonic ta stojol ti Dios ec une, ti mu xch'ay ta yo'ntonic ti c'u s'elan laj spas talele, yo' jech ta xch'unbeic ti smantaltaque,
- <sup>8</sup>yo' mu jechuc spasic ec un jech c'u cha'al ti stot sme'ic ti pimunebique, ti toyobba xa'i sbaique, ti xtal xbat no'ox ti yo'ntonique, ti mu'yuc xchi'uc xch'ulel xa'i sbaique, ti jvoc' totil me'il ti mu lecuc jun sjol yo'ntonic laj ech'icuc ta stojol ti Diose.
- <sup>9</sup>Snitilultac ti Efraine, c'alal c'ot sc'ac'alil ti ac'-letoe, laj sutes yeic ac'o mi chapalic xa ox ta abtejebal ti chac'al yu'unic ti yolobetic xchi'uc ti sni'taque.
- <sup>10</sup>Mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti laj spasic strate xchi'uc ti Diose, mi ja'uc laj xch'unbeic ti chanubtasel yu'une.
- <sup>11</sup>Laj xch'ay ta yo'ntonic ti c'u s'elan laj spase, ti ac'bat yilic ti c'u s'elan ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une.
- <sup>12</sup>Xi s'elan ac'bat yilic ti stot sme'ic ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un Dios c'alal oyic ta stuq'uil Zoán ti oy ta Egiptoe:
- <sup>13</sup>Laj spas ta cha'ch'ac ti nabe, ech'ic jelavel yu'un un, co'ol s'elan jun pac'bal c'ot c'alal laj spajes sba yoc ti vo' yu'une.
- <sup>14</sup>Ti ta c'ac'altique, ta st'unic batel yu'un ti toc xvolet batele; ti ta ac'ubaltic une, ta st'unic batel yu'un ti leb c'oc' xvolet batele.
- <sup>15</sup>Ti ta sbajtical banomile, laj spas ta cha'jav ti ch'ene; laj yuch'ic vo' yu'un ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique.
- <sup>16</sup>X'uc'ubinaj no'ox vo' loc' talel ta ch'en yu'un ti Diose.
- <sup>17</sup>Le' une, staoj yav yac'ojbeic yipal ta sa'ilan smulic ta stojol ti Diose; ti ta sbajtical banomil une, lic stoy sbaic ta stojol ti Buch'u oy ta toyole.
- <sup>18</sup>Laj slajeltsaic ta sc'anbel sve'elic ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique.
- <sup>19</sup>Xi lic c'opojicuc ta scontrainele: “¿Mi xu' la yu'un ta xlechan lequil ve'lil ta mexa li' ta sbajtical banomil ti Diose?”
- <sup>20</sup>Melel un, ti Diose, c'ot ta pasel yu'un ti laj spas ta cha'jav ti ch'ene, ti x'uc'ubinaj no'ox loc' talel ti vo'e, ti xbalaqu'in no'ox ech'el ta banomile. Le' une, ¿mi xu' yu'un ta yac'bel sve'ic ti pane? ¿mi xu' yu'un ta yac'bel sti'ic beq'uet ti steclumale?”
- <sup>21</sup>C'alal laj ya'i Dios ti va'i s'elan taje, lic capuc; co'ol s'elan junuc c'oc' lic tiluc ti scapemale, cap ta scontrainel ti Jacobe.
- <sup>22</sup>Mu'yuc laj spat yo'ntonic ta stojol ti Diose, mi ja'uc laj xch'unic ti ta xcoltavane.
- <sup>23</sup>Manchuc mi jech un, ti Diose laj yalbe mantal ti toque; laj sjambe sti' ti vinajel une.





- <sup>24</sup>Xvajet vulel maná yu'un ta stojol ti steclumale, trigo ti lic talel ta vinajele yo' ta sve'ic yu'un.
- <sup>25</sup>Laj sve'beic span ánjeletic ti jnaclejetique. Ac'bat sve'ic yu'un Dios bu c'alal xal ti yo'ntonique.
- <sup>26</sup>Ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose, xjumet no'ox liquel ic' lic talel ta sloq'ueb c'ac'al, lic talel ta yac'ol ti xocon sloq'ueb c'ac'ale.
- <sup>27</sup>Xlamet no'ox vul beq'uet yu'un ta stojol ti steclumale, co'ol s'elan yi'al nab sbuset no'ox vul ti mutetique.
- <sup>28</sup>Busul vul ta bajel yu'un Dios ti bu lamalique, ti ta joyob ti bu va'al ti yaxibal naique.
- <sup>29</sup>Laj sti'ic un ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique; c'ot ta pasel yu'un ti Dios une, ti jech ono'ox oy ta yo'ntonique.
- <sup>30</sup>Le' une, mu'yuc to ta sta lec ti yo'ntonique, naca to ta stic' ta ye ti sve'elique,
- <sup>31</sup>c'alal lamal c'ot ta stojolic sc'ac'al yo'nton ti Diose. Laj smil ti tsatsal viniquetic xa'i sbaique; laj chamuc yu'un un ma' ti c'ac'aquil viniquetic yu'un Israele.
- <sup>32</sup>Manchuc mi jech scotol taj une, lic sa'ílan smulic xtoc; mu'yuc xaq'uic ta venta ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usitic ta spas ti Diose.
- <sup>33</sup>Jech o xal un, jech c'u cha'al junuc jic' o'ntonal, tubbat xcuxlejalic yu'un Dios ta sventa ti mu no'ox albajuc xi'elal ti sibtasel c'ot ta stojolic une.
- <sup>34</sup>Ti jech ta xilic ta xchamesatic yu'un ti Diose, va'i un, ta xlic sa'ic, ta sutic talel ta stojol, sjunul xa yo'ntonic ta sa'ic.
- <sup>35</sup>Va'i un, ta svules ta yo'ntonic ti Dios oy ta toyole, ti chabiaticuque, ti pojeicuc yu'une.
- <sup>36</sup>Le' une, naca jutbil c'usitic jun yutsiquil xbet'bun no'ox yeic ta yalel.
- <sup>37</sup>J'ech'el mu junuc sjol yo'ntonic ta stojol, mi ja'uc xc'ot ta yo'ntonic ti lec ta xa'ibeic ti stratee.
- <sup>38</sup>C'uxubinbiloc yu'un ti Dios une, ch'aybil c'ot smulic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu'yuc ta xtubbat ti sc'oplalique. Yepal ti mu'yuc laj yac' ta venta ti scapemal sjole, mi ja'uc suje yu'un ti scapemale.
- <sup>39</sup>Ti Diose laj svules ta sjol ti naca lum ach'el no'oxe, ti co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc ic' ts'ij xi batele, ti mu xa sut talele.
- <sup>40</sup>Yepal no'ox laj sbaj laj stenic ti Diose; laj soquesbeic yo'nton ti ta sbajtical banomile.
- <sup>41</sup>Lic no'ox slajeltsaic; laj yaq'uic ta at-o'nton ti Ch'ul Dios yu'un ti Israele.
- <sup>42</sup>Mu'yuc xa laj svules ta sjolic ti oy jun c'ac'al ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose, pojatic c'alal tsacbilic ta c'op yu'un ti scontraique.



- 43C'alal oyic ta yosilal Zoan ta Egiptoe, muc'tic no'ox c'usi c'ot ta pasel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une.
- 44C'alal c'ataj ta ch'ich' ti uc'umetique, ti mu xa stac' ta xuch'ic ti egipcioetique.
- 45Tacbatic talel ti jti'vanej vove, ti poc'oq'uetique, ti laj soquesan sts'ilean scotole.
- 46Ti c'ulubetique ac'bat soquesan ti slubel xchamel yoc sc'obic ti c'usitic sts'unojanique.
- 47Ta bot, ta taiv, laj lajuc ti sts'unub icuxique, ti sts'unub uvaique.
- 48Ti xvacaxique, ti xchijique, naca ta bot laj chamicuc xchi'uc ta chauc ti xc'avlajet no'oxe.
- 49Xi s'elan laj slaman talel ta stojolic ma' ti scapemal Dios une: ti sti'emale, ti j'ech'el ta stojique, ti vocolajele, ti cuxul j'ilbajinvanej ti c'usitic caj jelavem talele.
- 50J'ech'el laj scajanbe ta sbaic scotol ti sc'ac'al yo'ntone. J'ech'el laj stubbe sc'oplalic. J'ech'el yac'oj sjol sbaquilic un.
- 51Ti ta Egiptoe, laj yac' iluc ti laj chamicuc ti ba ololetic yu'unic ti egipcioetique.
- 52Co'ol s'elan chij, xlamet no'ox laj sloq'ues talel ti Israele, ti laj yic' batel ti steclumal ta sbajtical banomile.
- 53Ta j'ech'el lec laj sbainan talel yo' jech mu xi'ic; ti scontraic une, mut'iatic ta muc' ta nab un.
- 54Ta xch'ul teclumal stuc ti Diose, laj yic' talel ti steclumale, ta vitstic ti bu laj spoj ta u'ninele.
- 55Ti jnaclejetic yan yajvalic nacalique, ta sba ta sat ti Israele, laj stenan loq'uel. Ta jujuvoc', laj xch'ac ti banomil ti yu'unic to ox ti jnaclejetique; lic naquiicuc yu'un ta yaxibal naic un.
- 56Le' une, lic slajeltsaic ti Dios oy ta toyole; lic stoy sbaic ta stojol un. Mu xch'unbeic ti smantaltaque.
- 57Yu'un co'ol laj spasic jech c'u cha'al ti stot sme'ique; laj sjip laj stenic comel ti Diose. Mu junuc sjol yo'ntonic ta stojol; c'otic jech c'u cha'al junuc ixtol xach'obil yolob.
- 58Laj sliquesbeic sc'ac'al yo'nton ti laj sva'anic altaretic ti ma'uc c'otem ta sventae; lic snijan sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usi meltsanbil ta c'abale, laj syanijesbeic yo'nton un.
- 59Ilin ta j'ech'el ti Dios ti c'alal yil va'i s'elan taj une; j'ech'el laj sten laj sbaj ti Israel une.
- 60Laj sten laj sjip comel ti ch'ulna meltsanbil ta nukul ti oy ta Siloe, ti bu naqui xchi'uc ti jnaclejetique.



- <sup>61</sup>Laj yac' ye sti' pojbatuc ech'el yu'un scontraic ti caxae, ti ja' svinajeb ti yutsil slequilale, ti smuc'ul stsatsale.
- <sup>62</sup>Xcapet xa sjol ta j'ech'el yu'un ti steclumale; laj yac' ye sti' lajicuc ta yespada yu'un ti scontraique.
- <sup>63</sup>Chic'bil chamic ta c'oc' ti jva'lej queremetique; mu'yuc xa xil ta sba ta satic un ti q'uejimoletic ta sventa slequel ti tojol tsebetique.
- <sup>64</sup>Ti paleetique, espada ve' yu'unic; mu'yuc xa x'oq'uitaatic yu'un ti me'unal antsetique.
- <sup>65</sup>Ti Diose, co'ol s'elan jovil vayel xbitluj liquel ti julavel c'ote, co'ol s'elan jun j'ac'-letto vinic ti julel c'ot xch'ulel c'alal lomem yu'un ti uch'ubajele.
- <sup>66</sup>Ta xcuch yu'un stsalel ti scontrae, ti jatvil batel yu'une; sbatel osil nijil chimil xc'ot ta xq'uexlal yu'un.
- <sup>67</sup>Bajbil tenbil c'ot yu'un sts'unubaltac ti Josee; mu'yuc xa laj st'uj snitilultac ti Efraine.
- <sup>68</sup>Lic st'uj snitilultac ti Judae, xchi'uc ti mu tuch'baj ta yo'nton ti vits Sione.
- <sup>69</sup>Tey lic sva'an ti xch'ulnae, jech c'u cha'al ti vinajele, ti j'ech'el laj sva'an o jech c'u cha'al ti banomile.
- <sup>70</sup>Lic st'uj ti David ti c'ot ta yajtunele, ti jun uni jq'uel-chij to oxe.
- <sup>71</sup>Laj yicta comel yu'un ti sbainoj ta smaquel ti chije, yo' ta xc'ot jech c'u cha'al jq'uel-chij ta sventa ti Israel ti co'ol s'elan chije.
- <sup>72</sup>Ti David une lic xchabibe steclumal ti Diose, ti xvul ta sjol sna' c'usi xut sbae, laj xchabi, laj stojbtas, ta slequil yutsil yo'nton.

## **Salmo 79**

### **Mu x'ech' xjelav sme'inalil lilij ti Jerusalene**

- <sup>1</sup>Ch'ul Dios, laj xa yu'ninic avosil abanomil ti buch'utic yan yajvalique. Laj xa soquesbeic sc'oplal ti ach'ulnae; laj xa sjinesic ti Jerusalene.
- <sup>2</sup>Chamem lajemic xa busul laj yictaic comel ta lum ti avajtuneltaque, ti buch'utic jun sjol yo'nton ech'ic ta atojole; c'otic ta sve'el ti jti'oval viletel mutetique, xchi'uc ti jti'oval chonetic xcotlajan ta banomile.
- <sup>3</sup>Co'ol s'elan vo' mal xch'ich'elic ta scotol ti Jerusalene; mu'yuc xa buch'u xu' ta xmuqueic un.
- <sup>4</sup>Lic'otcutic ta j'ac'-labal lo'il yu'un ti jlac'nacutique, ta j'ac'-tse'ej yu'unic ti c'u yepal joyol ta jpat ta jxoconcutique.
- <sup>5</sup>Ch'ul Dios, ¿mi staoj to yav ilinmot un? ¿Mi co'ol s'elan c'oc' staoj yav xtiltun ti sc'ac'al avo'nton une?
- <sup>6</sup>Lamanbo ta sba scapemal ajol ta stojol ajvaliletic yu'un ti muc'tiquil lumetic ti yan yajvalique, ti mu xayojtiquine, ti mu xvocoletuc ta atojole.



- <sup>7</sup>Le'e, laj xa stubbeic sc'oplal ti Jacobe, ti lilijem laj yictaic comel ti muc' ta lume.
- <sup>8</sup>Mu xavac' jtojcutic smul ti jtot jme'cutic laj ech'icuc ta vo'nee; ta jech yepal un, la' nupuncutic ta be ti mu tuch'bajuncutic ta avo'ntone, yu'un mu xa cha'beluc x'ech' ti jvocolcutique.
- <sup>9</sup>Ch'ul Dios, jcoltavanej cu'uncutic, coltauncutic un, pojuncutic un, ch'ayo ti jmul jcolo'cutic ta sventa ti avutsil alequilale.
- <sup>10</sup>Ma'ucuc xc'ot slo'il ya'yajic ti xi ta xalic ti buch'u yan yajvalique: “¿Bu la oy ti Dios yu'unic le' une?” Quiluc ta jba jsatcutic pacbo sutel ti cham lajic ta avajtuneltaque; yilicuc ec un ti buch'utic yan yajvalique.
- <sup>11</sup>Chiquintabo sc'opic ti jchuqueletic ta sc'anbot chapanele; c'otuc ta pojel colel ta sventa amuc'ul atsatsal ti buch'u chapal xa sc'oplal ta xich'ic milele.
- <sup>12</sup>Ch'ul Dios, pacbo sutel ya'i vuc-cojuc ti jlac'nacutic ti laj spasic laj sliquesbot sc'ac'al avo'ntone.
- <sup>13</sup>Ti vu'uncutic alumaluncutique, ti achijuncutic ti xilametcutic ta yaxaltic avu'une, j'ech'el colaval xacutcutic, sbatel osil, ta jq'uejintacutic lametel q'uejimol.

## **Salmo 80**

### **Lecuc xaviluncutic ta aba ta asat un**

- <sup>1</sup>Ti co'ol a'elan j'il-chijot ta sq'uelel ti Israele, ti co'ol s'elan chij ta xatojobtas ech'el ta be ti Josee, ti oy apasob mantal bu oy ti c'usi oy xiq'uique, a'yio ava'i li'e, lecuc xavil ta aba ta asat ti Efraine,
- <sup>2</sup>ti Benjamine, xchi'uc ti Manasese. Julavan un, la' ta spojeluncutic ta sventa ti amuc'ul atsatsale.
- <sup>3</sup>Ch'ul Dios, c'otuc ta pasel avu'un ti c'u j'elancutic to ox ta ba'yele. Lecuc xaviluncutic ta aba ta asat, va'i unbi, pojbil ta xic'otcutic.
- <sup>4</sup>Cajval, Dios ti scotol xu' avu'une, ¿c'u sjalil ilinomot ta j'ech'el yu'un sc'opojel sti'inel ti ateclumale?
- <sup>5</sup>Tal avu'un ti nom c'ot ve'el cu'uncutic ti xmalmun liquel ya'lel jsatcutic yu'un ti oq'uele; nom c'ot uch'bajel ta scoj ti mu'yuc spajeb ta xmal ti ya'lel jsatcutique.
- <sup>6</sup>Lic'otcutic ta j'ac'-labal avu'un yu'un ti jlac'nacutique; stse'inic xa ta jtojolcutic ti jcontracutique.
- <sup>7</sup>Dios ti scotol xu' avu'une, c'otuc ta pasel avu'un ti c'u j'elancutic to ox ta ba'yele. Lecuc xaviluncutic ta aba ta asat, va'i unbi, pojbil ta xic'otcutic.
- <sup>8</sup>Ta Egipto to, laj atam talel sts'unubal ti uvae; laj ajip loq'uel ti jnaclejetic yan yajvalique, lic ats'un ti ats'unub une.
- <sup>9</sup>Laj ach'uba ta yaq'uintael ti banomil ta sventa ti ts'unubile; laj yac' yibeltac ti uvae, laj snojesic ti muc' ta lum une.



<sup>10</sup>Net'bil com yu'un ta yaxinal ti muc'tiquil vitstique; laj sliman sba batel sc'ob-c'obtac ta sba ti toyol te'tique.

<sup>11</sup>Laj slim sba ech'el sc'obtac c'alal to ta muc' ta nab, ti c'ot c'alal to ta uc'um Eufrates ti sq'uelomtaque.

<sup>12</sup>¿C'u cha'al un laj ajinesbe ti smocale, ti xu' no'ox ta xva'i sbulic uva ti jxanviletic ta x'ech' ta bee?

<sup>13</sup>Ve'baj ti te'tical chitom ta stsutsesel ti uvae; stsutsesanic ta j'ech'el ti chon bolometric xcotlajan ta banomile.

<sup>14</sup>Dios ti scotol xu' avu'une, sutan talel un, avocoluc; ta vinajeluc to, tuc'ulano lec avil ti c'u s'elane, c'uxubajan yu'un ti uva li' une,

<sup>15</sup>ti ts'unubal uva vo'ot laj ats'une, ti sq'uelomtac vo'ot laj avalbe sc'oplal ta xcom o une.

<sup>16</sup>Ta acapemaluc, ch'aybo sc'oplal ti buch'utic ta xtuch'ique, ti ta x'ech' xchiq'uique.

<sup>17</sup>Le' une, coltao ti vinic buch'u laj at'uje, sts'unubal ti vinic vo'ot laj avalbe sc'oplal ta xcom oe.

<sup>18</sup>J'ech'el, mu jch'ac jbacutic ta atojol un. Cuxiuncutic avu'un, va'i un, xloc' venta xivocoletcutic liquel ta atojol.

<sup>19</sup>Cajval, Ch'ul Dios ti scotol xu' avu'un une, c'otuc ta pasel avu'un ti c'u j'elancutic to ox ta ba'yele. Lecuc xaviluncutic ta aba ta asat, va'i unbi, pojbil ta xic'otcutic.

## **Salmo 81**

### **Yutsil slequilal ti Diose, xchi'uc xchopolar ti Israele**

<sup>1</sup>Muyubajanic ta sq'uejintael ti Diose, c'otem ta yipal cu'untic. Avananic ta muyubajel slequil c'optael Dios yu'un ti Jacobe.

<sup>2</sup>Jmojuc xa xyal anuqu'ic ta q'uejimol ti xchijchun no'ox ti chij-chij taq'uine, ti jun yutsil xlomet xa sbic'tal nuc' ta stijic ti arpa, xchi'uc ti jchop o ta vobe.

<sup>3</sup>Oq'uisanic oq'ues ta yorail ti ach' ue, ta syijil ti ue, jech yorail ta x'ech' ti muc' ta q'uin cu'untique.

<sup>4</sup>Yu'un laj yal comel smantal Dios yu'un ti Jacob ta stojol ti Israele,

<sup>5</sup>ti albat comel mantal ti Josee c'alal laj sva'an sba ta scontrainel Egipto ti Diose. Mu xvinaj buch'u ti oy xi c'opoj laj ca'ie:

<sup>6</sup>“Laj xa jchepanbot ti avicats acuchoj une; laj xa ata ti xcuxet banomil ta xava'i ti tsots ta xa'abteje.

<sup>7</sup>Laj ac'anbun vocol ti ilbajinbilote, laj jt'ic' jba ta apojel un; laj jtac'bot talel ta toc ti bu xc'avlajet ti chauc une; laj jq'uelbot avo'nton ta sts'el vo' ti sbiinoj Meribae.



<sup>8</sup>Chiquintao ava'i, jteclumal, ti ta xajcaj-bijubtase; oc la ta alel un ti tauc xach'un une, Israel.

<sup>9</sup>Mu xava'anan yan diosetic ta atojol un; mu xanijan xachiman abaic ta yich'el ta muc' yan diosetic ti mu ojtiquinbaje.

<sup>10</sup>Vu'unun ti Avajvale, ti Dios avu'une, ti laj sloq'uesot talel ta sbanomil ti egipcioetique. Jamo ti ave ati'e, ta xacac'bot ti c'usi ta xtun avu'une.

<sup>11</sup>“Le' une, ti jteclumale mu sc'an xa'iic ti jc'ope. Mu sc'an xch'unic ti Israel une.

<sup>12</sup>Jech o xal un, jq'ueloj no'ox laj cac'be spasic c'usi xal ti yo'ntonique, cuxiic ta spasel ti c'usi lec ta xa'iique.

<sup>13</sup>Ti lajuc xchiquinta jc'op ti jteclumale, ti j'ech'eluc st'unoj batel ti Israel ti bu jtamoj batele,

<sup>14</sup>ta jviq'uel ta jmut'sel satil no'ox, laj cac' ta lo'il maxil ti scontraique, ta stsitsel ti jsa'-c'opetic jechuque.”

<sup>15</sup>Ti buch'u xti'et sjolic ta stojol ti Diose, ch'abal xa ma' ti xch'ulelic ta xlomic ta lum une, staoj yav xcuchoj ti svocolique.

<sup>16</sup>Ta jun lequil trigo, ta smalq'uinan steclumal ma' ti Dios unbi; ta staic ti ts'ajal xa yo'ntonic yu'un ti te'tical ajapome.

## **Salmo 82**

### **Ti Diose, banquial jchapanvanej**

<sup>1</sup>Ti Diose chotol c'ot ec un xchi'uc ti j'abteletic ti yich'ojic tsots yabtelic ti oy ta toyol cajale, ti jamal xi ta x'albat ti smulique:

<sup>2</sup>“¿Bu to ora ta xavicta abaic ti mu'yuc stuq'uil ta chapanvaneje, ti ta xaco'oltas ajolic xchi'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique?

<sup>3</sup>¡Tic'o abaic ta spojel ti buch'utic mu sna' c'usi xut sbae, xchi'uc ti buch'u mu'yuc buch'u x'ayan yu'unique! Pojic ti buch'utic abol sbaique, xchi'uc ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique.

<sup>4</sup>Ti mu'natetic ilbaj x'utatic yu'un ti jchopol-joletique, tic'o aba ta spojel.

<sup>5</sup>“Le' une, mi ja'uc xava'ibeic xchiquinal, mu xc'ot ta avo'ntonic, ic'ubem ti osil banomil ta xaxanavique. Xniquic no'ox ta j'ech'el yicobtac ti banomil une.

<sup>6</sup>Acotolic dioseticoxuc ec xacutic ono'ox; acotolic xnich'naboxuc ti Buch'u oy ta toyole.

<sup>7</sup>Manchuc mi jech un, ta xachamic acotolic jech c'u cha'al ta xchamic ti jnaclejetic ta banomile; ta xac'otic ta tsutsel jech c'u cha'al ti buch'u spajebal xa mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.”





<sup>8</sup>Ch'ul Dios, chapano xa aba ta xchapanel ti banomile, yu'un c'otemot ta yajval scotol ti muc'tiquil lum une.

## **Salmo 83**

### **C'opojel ti'inel ta sc'anel ti stic'uc sba ti Dios ta pojvaneje**

- <sup>1</sup>Ch'ul Dios, ¡ma'ucuc ti ch'an xachi une, ti mu'yuc c'usi ta xavale, ti ts'ijilot xa une!
- <sup>2</sup>Q'uelo avil xi s'elan ta spasic ti acontra xti'et sjolic ta atojole; toyobba xa'i sbaic, xvoletic xa ta scontrainelot.
- <sup>3</sup>Xtojobeic lec c'u s'elan xchapojic ta spاسبel ti atecumale, ta stojol ti buch'utic chabibil avu'une.
- <sup>4</sup>Snopojic xa ta xtal stub ti jc'oplalcutique yo' jech ch'ay xi sc'oplal ti muc' ta lumuncutique, yo' jech mu xa xich' svulesel ta o'ntonal ti Israele.
- <sup>5</sup>Xi s'elan laj xa spas strateic ta scontrainelote, co'ol s'elan jun no'ox vinic laj xa scomon-pay ti sc'opique:
- <sup>6</sup>Ti buch'u nacalic ta axibalna ta Edome, ti Ismaele, snitilultac ti Agar xchi'uc ti Moabe,
- <sup>7</sup>ti Gebale, ti Amone, xchi'uc ti Amaleque, ti filisteoetic nacalic ta Tiroe.
- <sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, laj xa scomon-vol sc'opic xchi'uc ti asirioetique, ti tsots yo'ntonic yu'un xnich'nab ti Lote.
- <sup>9</sup>Jech xapas ta stojol un jech c'u cha'al laj apasbe ti Madiane, jech c'u cha'al laj apasbe ti Sisarae, jech c'u cha'al laj apasbe ti Jabin ta uc'um Cisone,
- <sup>10</sup>ti tub sc'oplallic ta Endore, ti c'otic ta sc'a'al banomil une.
- <sup>11</sup>Jech xapas ta stojolic ti cajal viniquetic yu'unique, jech c'u cha'al laj apasbe ti Orebe xchi'uc ti Zeebe. Jech xapasbe ta stojolic ti banquilaetic yu'unique, jech c'u cha'al laj apasbe ti Zebae, xchi'uc ti Zalmunae,
- <sup>12</sup>ti oy ta yo'ntonic ta yu'ninel ya'iic bu ti jamal yaxaltic yu'un Diose.
- <sup>13</sup>Dios Cajval, paso ta stojolic un, baleticuc batel jech c'u cha'al jun ch'ix, jech c'u cha'al junuc taquin yanalte' ti bec'bil ta xbat ta iq'ue,
- <sup>14</sup>jech c'u cha'al c'oc' ta xchic' ti te'tique, ta xtil ti te'tic yu'un ti slebe,
- <sup>15</sup>yich'icuc ya'iic sibtasel ta ts'otetel sutub ic' avu'un, bec'bil batuc avu'un ta ti'ol lometel vo' xchi'uc ti yic'ale.
- <sup>16</sup>Ac'bo ya'iic q'uexlal, Cajval, yo' ta snaban sbaic ta atojol un.
- <sup>17</sup>J'ech'el q'uexlaluc c'oticuc, q'uexlal cham lajicuc ya'iic.
- <sup>18</sup>sna'icuc ti vo'ot Diosote, ti oyot ta toyol yu'un scotol ti banomile.

## Salmo 84

### Juteb ta co'nton oyucun ta xch'ulna ti Diose

- <sup>1</sup>Jun no'ox yutsil ta j'ech'el ti ach'ulnae, Dios ti scotol xu' avu'une.
- <sup>2</sup>Bats'i juteb ta co'nton un, jc'anuc xa ca'i oyucun ta yamaqu'il ti ach'ulnae. Ta sjunul co'nton, ximuyubaj ta jq'uejinta ti j'ac'-cuxlejal Diose.
- <sup>3</sup>Q'uelo avil un, Ch'ul Dios ti scotol xu' avu'une, Ch'ul Ajvalil ti Diosot une, staoj yavilic ta altar avu'un bu ta spasbe stas yolic ti c'upil sba jq'uejimol-mute, xchi'uc ti xjaval-eq'uene.
- <sup>4</sup>Siquet no'ox banomil ta xa'i ti buch'utic snainojic ti ach'ulnae, ti mu xlubtsajic ta yalel ti alequilale.
- <sup>5</sup>Mu'yuc c'usi sna'ic ta j'ech'el ta staic coltael ta aventae, xchi'uc ti buch'utic xvoletic batel ta vits avu'une.
- <sup>6</sup>C'alal ta x'ech'ic ta stenlejal ti sbiinoj Loq'ueb Ya'lel Satile, ta xjoybij ta jun tuquem vo', lequilal yich'oj talel ta xa'i c'alal ta xtal ti vo'e.
- <sup>7</sup>Ta stsac lec yipic ta j'ech'el; ta xilic ta vits Si'ón ti Dios ti cajal yabtel yich'oje.
- <sup>8</sup>Cajval, Dios ti scotol xu' avu'une, Diosot yu'un ti Jacobe, ts'etano ani' achiquin yu'un ti jc'opojel jti'inele.
- <sup>9</sup>Ti macobbail Ch'ul Diosot cu'uncutique, lecuc xavil ta aba ta asat ti buch'u laj at'uj ta ajvalilale.
- <sup>10</sup>Xtal yutsil oyucun junuc c'ac'al ta yamaqu'uiltac ti ch'ulna avu'une, mu sta ma' ti oyun lajuneb cien (100) c'ac'al ta yane. Xloc' venta ta j'ech'el jtunelucun ta xch'ulna ma' ti Dios cu'une, ma'uc ma' ti ta xcac'be yipal ta spasel ti mu stac' abel sc'oplale.
- <sup>11</sup>Yu'un ti Ajvalil Diose ta xac'botic ti saquil osile, ta stic' sba ta jpojeltic. Ti Diose mu tuch'baj ta xa'i, ta xac' ta ich'el ta muc' ti buch'u ta stuc'ulan sbaique, mu'yuc c'usi ta xjalatabatic jutebuc.
- <sup>12</sup>Cajval, ti scotol xu' avu'une, mu'yuc c'usi sna'ic avu'un ti buch'utic spatoj yo'ntonic ta atojol une.

## Salmo 85

### Coltauncutic xtoc un

- <sup>1</sup>Cajval, oy yutsil slequil avo'nton ta stojol ti ateclumal li'e; laj xcha'ta smuyubajel yo'nton avu'un ti Jacobe.
- <sup>2</sup>Ti ateclumale, laj atubbe laj ach'aybe scotol ti xchopolalique, ti smul scolo'ique.
- <sup>3</sup>J'ech'el lamaj ti sc'ac'al avo'ntone, ti acapemale.
- <sup>4</sup>Dios ti jcoltavanejot cu'uncutique, la' pojuncutic, mu capemucot no'ox ta jtojolcutic.

- <sup>5</sup>¿Mi ta j'ech'el ta xajalijes ti sc'ac'al avo'nton ta scontraineluncutique?
- <sup>6</sup>¿Mi yu'un mu'yuc xa ta xquilcutic lequilal ch'iel c'opojel avu'un yo' xmuyubajic liquel ta atojol ti ateclumale?
- <sup>7</sup>Ch'ul Dios, vinajesbuncutic ti syail xc'uxul avo'ntone, coltauncutic un.
- <sup>8</sup>Ts'etel jchiquin ta xca'i c'u s'elan ta xlic yal ti Dios une; ta xalbe ya'i ti ch'abal xa svulelic ti steclumal ti jun yo'ntonique yo' jech mu xlic spas ti xchuvajilique.
- <sup>9</sup>Ti Diose melec nopol oy yo' ta stic' sba ta spojel ti buch'utic ta xi'taique, li' vulem ta jlumal cosilaltic ti yutsilal slequilal une.
- <sup>10</sup>Yu'un co'ol yabtelic ma' ti melele xchi'uc ti syail xc'uxulile; ti tuq'uilale, xchi'uc ti lamajem jol o'ntonale, co'ol yabtelic.
- <sup>11</sup>Yu'un ti melele vul xa ta banomil, nitil xa xchi'uc ti tuq'uilal lic talel ta vinajele.
- <sup>12</sup>Dios stuc ta xac' taluc vo' ta vinajel; ta satin lec yu'un ti c'usi ta xloc' ta cosil jbanomiltic une.
- <sup>13</sup>Ti tuq'uilale jba'be ech'el yu'un ta xchapanel ti bee.

## Salmo 86

### Atuc no'ox Diosot

- <sup>1</sup>Cajval, va'lan, tec'lan, ts'etanbun ani' achiquin ta ya'yiel ti jc'op jti'inele, yu'un mu x'ech' xjelav ti at-o'ntone, toj me'un mu'natun ta xca'i.
- <sup>2</sup>Nac'un, quejun, yu'un jun jol co'nton ta atojol. Ti vo'ot Diosote, Cajval, pojo ti avajtunel une ti spatoy yo'nton ta atojole.
- <sup>3</sup>Cajval, c'uxubajuc avo'nton ta jtojol, ti scotol ora xivocolet ta atojole.
- <sup>4</sup>Cajval, cuxetuc banomil ya'iuc liquel ti avajtunel li'e, yu'un xic'opoj xiti'in ta atojol un.
- <sup>5</sup>Ti vo'ot une, Cajval, oy yutsil slequil avo'nton, ta xach'ay ti mulil colo'ile; yepal no'ox syail xc'uxul avo'nton ta stojol ti buch'u xvocolet ta atojole.
- <sup>6</sup>Cajval, ts'etano ani' achiquin ti ta xajtaot ta c'oponele, a'yio ti xivocolet ta atojol une.
- <sup>7</sup>Ti oyun ta ilbajinele, xivocolet ta atojol, yu'un ta xatac'bun ti jc'o'pe.
- <sup>8</sup>Mu'yuc xa yan dios xco'olaj jech c'u cha'al ti vo'ote, Cajval. Mu'yuc xa yan xco'olaj yabtel jech c'u cha'al ti vo'ote.
- <sup>9</sup>Ch'ul Dios, vo'ot laj aliques scotol ti oy muc'tiquil lumetique, ta xtalic ta atojol ta yich'elot ta muc' un. ta yalel ti alequil avutsilal une.
- <sup>10</sup>Vo'ot no'ox ti Diosote, jelavem amuc'ul atsatsal, ti ch'ayal xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usi ta xapase.



<sup>11</sup>Ch'ul Dios, chanubtasun ti bu atamoj batele yo' jech sjunul co'nton ta jtam ech'el ec. Ventainbun co'nton yo' jech cajal ac'oplal ta xc'ot yu'un.

<sup>12</sup>Cajval Dios, ta sjunul co'nton, ta jlequil-c'optaot, sbatel ora ta xcalbot avutsilal un.

<sup>13</sup>Yepal no'ox ti syail xc'uxul avo'nton ta jtojole. Laj apojun yo' mu xipalch'uj ech'el ta muquinal.

<sup>14</sup>Ch'ul Dios, xi to yepalic ma' ti mu'yuc xch'ulel xa'iiique, ti capemic xa svoloj sbaic ta scontrainelun ta xismilic ya'iiique.

<sup>15</sup>Le' une, Cajval, Diosot ti mu xatuch'van ta o'ntonale, ti c'ux ta xa'a'yivane, oy sts'iquemal xcuchemal avu'un, melez ono'ox oy syail xc'uxul avo'nton.

<sup>16</sup>Q'uelo avil c'u j'elan un, c'uxubajuc avo'nton ta jtojol. Pojo ti avajtunel li' une, ac'bo amuc'ul atsatsal.

<sup>17</sup>Vinajesbun ti oy yutsil slequil avo'ntone; mi vinaj une, nijil ta xc'otic ta q'uexlal ti buch'u xti'et sjolic ta jtojole. Ti vo'ot une, Cajval, coltaun un, patbun co'nton.

## **Salmo 87**

### **Slequil c'optael steclumal ti Diose**

<sup>1</sup>Ti sliquebal smocal steclumal ti Diose, va'al ta ch'ul vits yu'un ti Sione.

<sup>2</sup>Ti Diose mu tuch'baj ta yo'nton ta xa'i sti'nailtac ti Sione, ja' mu sta sc'oplal ta xa'i scotol ti naetic yu'un ti Jacobe.

<sup>3</sup>C'upil sba ta j'ech'el steclumal ti Diose, xi ta x'albate:

<sup>4</sup>“Ti jteclumetic xiyojtiquinic ta scotole, ta xcal ava'i ti sbitaque, ti Egiptoe, ti Babiloniae, ti Filistae, ti Tiroe, xchi'uc ti Etiopiae; scotol ti muc'tiquil lumetic taje, voq'uic talel ta atojol un.”

<sup>5</sup>Ti jteclum Sione, xi ta xalbeic ti sc'oplale: “Ti li'e, ti le'e, voq'uic talel ta stojol un.” Laj yal stuc ti Buch'u oy ta cajal toyol une.

<sup>6</sup>Ti Dios une laj sts'iba ta jpoc vun ti bu xi s'elan ta xvinaj sbitac ti jteclumetic: “Le' une, voq'uic talel ta stojol un.”

<sup>7</sup>Ti buch'utic ta xq'ueijinique, xchi'uc ti ta x'ac'otajique, xi ta xalique: “Oy ta atojol ma' ti jnae.”

## **Salmo 88**

### **Cajval, ¿c'u cha'al bajbil tenbilun avu'un un?**

<sup>1</sup>Cajval, Ch'ul Dios, ti jcoltavanejot cu'une, c'ac'al ac'ubal, ta jc'anbot ti jcoltael une.

<sup>2</sup>Tsac'bun ich'bun ti jc'opojel jti'inele; chiquintabun ti xivocolet ta atojole.

<sup>3</sup>Yepal no'ox ta j'ech'el lamal vul ta jtojolal ma' ti jvocol une, ti ti' ch'enalun yu'une.



- <sup>4</sup>Mu xa nomuc oyun ta stojol ti cham lajique, yu'un c'ot ta lajel ti yipal cu'une.
- <sup>5</sup>Jipbil xa licom jmoj xchi'uc ti jlajel jtubeletique, jech xa lic'ot jech c'u cha'al cham lajic ta ac'-letoe, ti laj xa yich'ic muquele; lic'ot jech c'u cha'al ti mu'yuc xa chabil avu'une, ti ch'aybil xa ta o'ntonal avu'une.
- <sup>6</sup>Ta snatil xa ch'en laj ajipun yalel, ti spajeb snatil oy ti ic'al osile.
- <sup>7</sup>Lamal c'ot ta jba avu'un ti sc'ac'al avo'ntone, xich'ayluj yalel avu'un ti c'u s'elan ta xbalvan ta j'ech'el ti sc'ac'al avo'ntone.
- <sup>8</sup>Laj stenun comel avu'un ti buch'utic co'ol co'nton xchi'uque; mu xa ts'icbaj ta xa'i ti c'u j'elan ta xiyilique. Co'ol j'elan jech c'u cha'al jun jchuquel ti mu xcole.
- <sup>9</sup>Yepal xa li'oc' un, ta xa xmac ti jsate. Scotol c'ac'al xivocolet ta atojol, Cajval, jnuboj ti coc jc'ob une.
- <sup>10</sup>¿Mi yu'un oy to c'usi ta xapas ta stojol ti animaetic ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'unique? ¿Mi xu' to colaval xayutot ti buch'utic chamemic xae?
- <sup>11</sup>Ti ta muquinale, ti ta lajebale, ¿mi oy to la buch'u ta xalbe sc'oplal ti melel xavale, ti syail xc'uxul avo'ntone?
- <sup>12</sup>Scotol ta xch'ay ta o'ntonal ti ta ic'al osil yu'un ti lajebale. ¿Mi oy to van buch'u ta stunic ti atuq'uil avutsile, xchi'uc ti c'usi ch'ayal o'ntonal ta xc'ot avu'une?
- <sup>13</sup>Le' une, Cajval, xivocolet ta atojol un; ta sob no'ox, xic'opoj xa ta ac'oponel ta ati'inel.
- <sup>14</sup>¿C'u cha'al ti jipbilun tenbilun avu'un une, Cajval? ¿C'u cha'al ta xanac' aba ta jtojol?
- <sup>15</sup>Ta jqueremal ono'ox ilbajinbilun, juteb xa mu laj cac' ti jol jbaquil yu'une; cuchem talem cu'un ti c'usitic vocol ta xvul ta jtojol avu'une, ti li' xa no'ox c'alal avi tana une.
- <sup>16</sup>Ti bu xa c'alal ti sc'ac'al avo'ntone, lamal vul ta jtojol, li'och ta be avu'un un.
- <sup>17</sup>Co'ol s'elan nojel ta vo', j'ech'el joyol ta jpat ta xocon un.
- <sup>18</sup>Laj xach'ac loq'uel ta jtojol ti buch'utic co'ol co'nton xchi'uque, xchi'uc ti jchi'iltaque, avi tana une, c'ot xa ta jchi'il un ti lajebal ti bu ic'unek ti osile.

## **Salmo 89**

### **Strate ti Dios laj spas xchi'uc ti Davide**

- <sup>1</sup>Mu xlaj ta yalel aq'uejintael, Cajval, ti oy yutsil slequil avo'ntone, ta yalilanel ti jun avo'ntone.
- <sup>2</sup>Sbatel osil ta jpuc ta yalel ti oy syail xc'uxul avo'ntone, xchi'uc ti yutsil slequil avo'nton ti mu'yuc ta xyanije, jech c'u cha'al ti vinajel mu xyanije.
- <sup>3</sup>Laj apas atrateic xchi'uc ti Davide, ti xachi laj avalbe sc'oplal ti avajtunel t'ujbil avu'une:



- 4“Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xcuch comel avabtel ta ajvalil ti anitilultaque.”
- 5Ch'ul Dios, scotol ti c'usitic oy ta vinajele, ta slequil-c'optaic ti avutsil alequile, xchi'uc ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal avu'un ti c'usi ta xapase.
- 6Ta vinajel une, ta j'ech'el mu junuc dios stac' co'oltasel jech c'u cha'al ti vo'ot une, Cajval.
- 7Jelavem smuc'ul stsatsal un, Cajval, toj xi'bal aba, ti joyobtabilot yu'un ti c'usitic oy xiq'uique.
- 8Scotol xu' avu'un, Cajval, Dios, oy ta atojol ti amuc'ul atsatsale; joyol ta atojolal ti meel xavale, mu'yuc yan jech c'u cha'al ti vo'ote.
- 9Abainoj ta spajesel ti muc' ta nab c'alal capeme; ta xats'ijan ti xva'i xcoti no'ox ti syuc'benale.
- 10Co'ol s'elan junuc anima laj apech' ta teq'uel ti j'ac'-xi'el chon ta nabe; ta smuc'ul stsatsal avoc ac'ob tan puc bat avu'un ti acontrae.
- 11Avu'un ti vinajel banomil une; ameltsanoj ti banomile xchi'uc scotol ti c'usi oy ta stojole.
- 12Laj ameltsan ti yolon yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti yac'ol yolon xocon sloq'ueb c'ac'al une; xmuyubajic no'ox ta q'uejimol ta aventa ti vits Tadore, xchi'uc ti Hermone.
- 13Jelavem smuc'ul stsatsal ti avoc ac'obe; j'ech'el xu' yu'un ti abats'i c'obe, tsalvanem ta xc'ot ta j'ech'el.
- 14Ta sventa ti atuq'uil alequilale, oyot ta ventainvanej; ti syail xc'uxul avo'nton une, ti meel xavale, ta xvinaj ta sventa ti c'usi ta xapase.
- 15Ch'ul Dios, mu'yuc c'usi sna' ti jteclum ti xmuyubajic no'ox ti sna' slequil-c'optaote, ti ta xanavic ta squeoval axojobale.
- 16Ta aventa xmuyubaj scotol c'ac'al ti jteclume; ta xbat yo'ntonic yu'un ti oy ti atuq'uile.
- 17Ta meel un, c'otemot ta avutsil, xchi'uc jelavem xu' yu'unic ta sventa slequil yutsil avo'nton ti yantic xich' batel yip ti jelavem xu' cu'untique.
- 18C'otem ta jmacobbailcutic ma' ti Dios une. Ti Ch'ul Dios yu'un ti Israele c'otem ta Ajvalil cu'untic un.
- 19Le' talel ta vo'nee, xi s'elan laj avac'be yilic ti laj ac'oaponan ti avajtuneltac ti buch'u oy slequil ti sjol yo'ntone: “Laj xa jt'uj jun vinic ta stojol ti jlumale, mu sna' xi', tsots yo'nton; laj xa cac'be ta toyol ti sc'oplale, xchi'uc laj xa jcolta.
- 20Laj jta ta sa'el ti cajtunel Davide. Laj xa cocanbe jtunel aceite ta sjol ti laj snup yabtel ta ajvalil cu'une.
- 21J'ech'el mi ja'uc ta jaltabe ti scoltaele, ta xcac'be yip ta sventa jmuc'ul jtsatsal.



- <sup>22</sup>Mu stsaque ta c'op yu'un ma' ti scontratac une, mi ja'uc ta stsale yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.
- <sup>23</sup>Ta jpech' ta teq'uel ma' ti scontrataque; ta jch'aybe ech'el ta sba ta sat un. Ta jlilin ya'iic ti buch'u xti'et sjolic ta stojole.
- <sup>24</sup>Ta xcom ta stojol cu'un ti jlequil cutsile, ti syail xc'uxul co'ntone, yantic xich' batel yip ti jelavem xu' yu'une.
- <sup>25</sup>J'ech'el ta xcac'be smuc'ul stsatsal ta yu'ninel ti muc' ta nab Mediterráneos, ti ta xlic c'alal to uc'um Eufates un.
- <sup>26</sup>Xi ta xalbun une: 'Vo'ot ti jtotote, vo'ot ti Diosot cu'une, ti ta xispojune, ti ta sva'an sba cu'une.'
- <sup>27</sup>Ta xcac'be yich' un, jech c'u cha'al oy sc'oplal ti ba nich'onile; stuc no'ox cajal ta xc'ot sc'oplal ta stojol ti yan ajvaliletic ta banomile.
- <sup>28</sup>Mu jalan ma' ti syail xc'uxul co'nton ta stojole; mu stselbuj ti caloj jtrate ta stojol une.
- <sup>29</sup>Ti jech to oy ti vinajele, ti snitilultaque j'ech'el ta xcom o xquechet ta x'ech' chotluc ta ajvalil ta spasob mantale.
- <sup>30</sup>"Le' une, mi ta sbaj ta sten ti c'u s'elan ta jchanubtasique, ti ma'uc ta spasic c'u s'elan ta xal ti jmantale,
- <sup>31</sup>ti mu xc'ot ta pasel yu'unic ti oy c'usi jbel tsots albil cu'une, ti mu xch'unic ti jmantaltaque,
- <sup>32</sup>ta scoj ti stoyobbailique, ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta jtsitsic ya'iic ta vach' un.
- <sup>33</sup>Le' une, mu xquicta jba ta xc'uxubinel ti Davide. Mu sbauc no'ox que ti jun co'nton ta stojole.
- <sup>34</sup>Mu jch'aybe sc'oplal ti jtratee, mu stselbuj cu'un ti jc'ope.
- <sup>35</sup>Ta sventa ti oy jlequil cutsile, j'ech'el xi laj jva'an jba ta rextico ta stojol ti ma'uc ta jute:
- <sup>36</sup>Ti jech to xjobin ti c'ac'ale, ti snitilultaque j'ech'el ta xcom xquechet ta x'ech' chotluc ta ajvalilal ta spasob mantal.
- <sup>37</sup>J'ech'el ta sta yavalic jech c'u cha'al ti ue. J'ech'el ta xcomic o ti jech oy to ti vinajele."
- <sup>38</sup>Manchuc mi jech un, laj xa abaj laj aten ti ajvalil ti laj at'uj une, laj avilta un.
- <sup>39</sup>Ch'ay sc'oplal avu'un ti atrate ta stojol ti avajtunele; laj ajipbe ta lum ti sronae.
- <sup>40</sup>Laj achol-jombe scotol ti moquetic yu'une; stuc slilijemal busul laj avictabe ti jteclumetic yu'unique.



- <sup>41</sup>Scotol ti j'ech'el-beetique ta xelc'anic batel ti c'usi xal ti yo'ntonique; labanbilic yu'un ti slac'naique.
- <sup>42</sup>Laj apas no'ox jech ti stoy xa sc'obic avu'un ta muyubajel ti yajcontraic ti laj yil ti tsaleic xa une.
- <sup>43</sup>Ch'ayolaj avu'un xchi'uc ti yespadae; asat xa no'ox xaq'uel ti xc'anobaj stsaquel ta letoe.
- <sup>44</sup>Laj atubbe ti xtixet yutsilale; laj atubbe sc'oplal ti spasob mantale.
- <sup>45</sup>Laj atuch'be ti xch'iel sc'opojelique; j'ech'el c'ot ta q'uexlal apun avu'un.
- <sup>46</sup>Ch'ul Dios, ¿c'u no'ox sjalil ti anac'oj abae? ¿Mi staoj yav xtiltun sc'ac'al avo'nton jech c'u cha'al ta xtil ti c'oq'ue?
- <sup>47</sup>Vuleso ta avo'nton un, Cajval, ti mu natuc ti jcuxleje, ti xi no'ox snatil xcuxlej ti vinic laj ameltsane.
- <sup>48</sup>Mu'yuc buch'u ma' ti cuxul o mu xcham ta j'ech'ele. Mu'yuc buch'u ma' ti mu xil ti lajebale.
- <sup>49</sup>Cajval, ¿bu bat ti syail xc'uxul avo'nton jech c'u cha'al ta sliquebe, ti laj ava'an aba ta yalbel David ti yutsil slequil avo'ntone?
- <sup>50</sup>Cajval, vuleso ta ajol yepal no'ox ta xcontrainatic yu'un jnaclejetic ti avajtuneltaque, ti tiq'uil c'ot ta co'nton ti c'usitic chopol ta xalique.
- <sup>51</sup>Ch'ul Dios, jech ta scontrainuncutic ti avajcontrataque. Jech ta scontrainic ti buch'u t'ujbil avu'un ti buyuc no'ox ta xbate.
- <sup>52</sup>Lequil c'optabiluc sbatel osil ti Diose. Jechuc.

## **Salmo 90**

### **LIBRO IV**

*(Salmos 90—106)*

#### **Sventa sbatel osil ma' ti Diose, ti jnaclejetique j'ech'el-be no'ox**

- <sup>1</sup>Cajval, ti jujuvoc' li'ech'cutique, vo'ot ti jpojjobbailcutique.
- <sup>2</sup>Ta sliquebal c'alal ch'abal to ox ti vitsetique, ti mu'yuc to ox ti banomile, xchi'uc ti ch'abal to ox ti c'usitic oye, vo'ot ono'ox Diosot ti oy c'usi laj ech'uque, ti yacal li'e, xchi'uc ti ta to xvul ta loq'uele.
- <sup>3</sup>Ja' avabtel ta xjoybij ta lum ach'el ti buch'u loc' sc'oplal avu'un ti c'alal xachi ta xavale: “Joybijanic xch'a ta lum ach'el.”
- <sup>4</sup>Ta melel un, ti jmil (1,000) jabile, co'ol s'elan ta xava'i ti jun c'ac'al ech' voljee, co'ol s'elan jech c'u cha'al jayib no'ox ora ta x'ech' ti ac'ubale.
- <sup>5</sup>Smeset no'ox batel avu'un ti jnaclejetique, co'ol s'elan vayel ta x'ech' un.

<sup>6</sup>Co'ol s'elan jech c'u cha'al ti momol ta xvoc' talele, ti ts'o'ol ta nich ta sacube, nucultajem xa ta smalel c'ac'al un, ch'ab xi ti sc'oplale.

<sup>7</sup>Melel un, j'ech'el ta stsutsesuncutic ti sc'ac'al avo'ntone, ti ch'abal xa jch'ulelcutic ta xiyictacutic comel une.

<sup>8</sup>Ti jmulcutique, ti jchopolalcutique, chajal c'otem le' ta aba ta asat.

<sup>9</sup>Melel, ti jcuxlejalcutique ta xc'ot ta tsutsel ti lamal vul ta jtojolcutic ti sc'ac'al avo'ntone, co'ol s'elan junuc jic'-o'ntonal ta xbat ma' ti jabilalcutique.

<sup>10</sup>Lajuneb xchanvinic (70) jabil no'ox ma' ti jch'iel jc'opojelcutique; ta xc'otic ta chanvinic (80) jabil ma' ti buch'u tsots xch'ich'elique; yu'un mi oy to cuxlejal ti ech' xa yorail ti ch'iel c'opojele; naca xa vocol ilbajinel q'uelel talel. J'ech'el no'ox ta xi'ech'cutic jech c'u cha'al anil ta x'ech' ti jujun jabile.

<sup>11</sup>¿Mi oy la buch'u xojtiquin ta j'ech'el ti sc'ac'al avo'ntone? ¿Mi oy la buch'u xojtiquin ti scapemal ajole?

<sup>12</sup>Chanubtasuncutic un cha'e c'u s'elan ta jtunescutic ti jujun c'ac'al ta x'ech'e yo' jech ta xbijub ti jol co'ntoncutique.

<sup>13</sup>Sutan talel ta jtojolcutic, Cajval, ¿c'u to sjalil ta xajaliltas aba un? C'uxubajan yu'un ti avajtuneltac li'e.

<sup>14</sup>Ta sacubel osil une, mu'yucuc xa c'usi jna'cutic yu'un ti syail xc'uxul avo'nton ta jtojolcutique yo' ximuyubajcutic no'ox ta q'uejimol yu'un ti c'usitic ta xc'ot ta pasel ti li' cuxuluncutique.

<sup>15</sup>Ac'buncutic ep jabil ti muyubajele, jech c'u cha'al ep jabil li'ech'cutic ta vocole.

<sup>16</sup>C'otuc ta pasel avu'un ta stojol ti avajtuneltaque xchi'uc ti snitululique, ti yilicuc ti avabtele, ti avutsil alequile.

<sup>17</sup>Oyuc ta jtojoltic yutsil yo'nton ti Cajvaltique, ti Dios cu'untique. Va'ano aba ta stojol ti cabtelcutique, Cajval. Jech, Cajval, va'ano aba ta stojol ti cabtelcutique.

## Salmo 91

### Ti Diose c'otem ta jnac'obbailtic

<sup>1</sup>Ti buch'u yac'oj sba ta chabiel ta yolon squeoval yaxinal ti Buch'u oy ta toyol cajale, ti scotol xu' yu'une,

<sup>2</sup>xi ta xalbe ti Diose: “Vo'ot ti jnac'obbailote, ti c'otemot ta natil luchlebale, Dios ti jpatoj co'nton ta atojol une.”

<sup>3</sup>C'ajomal no'ox stuc xu' ta spojot yo' mu tsalbiluc ta xac'ot ta pets'etic ti buyuc no'ox nac'ajtique, xchi'uc ti chamel lajel q'uelel talele.

<sup>4</sup>Ta smucot ta yolon xic' un; ta snac'ot ta yolon yoc sc'ob, mu'yuc c'usi xal avo'nton un. Co'ol s'elan c'otem ta amacobbail ti yutsil slequil yo'ntone.

- <sup>5</sup>Mu xaxi' yu'un ti jsibtasvanej sbel ac'ubale, mi ja'uc ti xjayluj ayolobal yu'unique,
- <sup>6</sup>mi ja'uc ti sbel ac'ubal me'chamele, mi ja'uc ti ma'uc to ta sjac' c'usi ora ta stsutsesvane.
- <sup>7</sup>Jmil (1,000) ta vo' chamemic ta xyalic ta lum ta stuq'uul ats'et c'ob; lajunmil (10,000) ta vo' chamemic ta xyalic ta lum ta stuq'uul abats'i c'ob, ti vo'ot une, mu'yuc c'usi xanuptan xayain.
- <sup>8</sup>C'ajomal no'ox ta xaq'uel ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele: ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta xich'beic ti stojole.
- <sup>9</sup>Ti c'otem ta jpojvanej avu'un ti Diose, ti c'otem ta jchabivanej avu'un ti Buch'u oy ta toyol cajale,
- <sup>10</sup>mi jtosuc oy c'usi chopol ta xc'ot ta atojol un, mi ja'uc jset'uc chamel ta xc'ot ta ana un.
- <sup>11</sup>Yu'un ta stac talel yaj'ánjeltac ta xchabielot ti buyuc no'ox ta xabate.
- <sup>12</sup>Ta yoc ta sc'ob icbil japbilot yo' mu xabosi avoc yu'un jbejuc ton.
- <sup>13</sup>Xu' xa capet xaxanav xchi'uc ti jti'oval leonetique, xchi'uc ti c'usitic yan xi'bal sba jti'ovaletique, ti jti'oval quiletel chonetique.
- <sup>14</sup>“Ta jtic' jba ta spojel yo' mu xtae ta tsaquel yu'un mi junuc, yu'un mu tuch'bajun ta yo'nton, xchi'uc xiyojtiquinun.
- <sup>15</sup>C'alal ta xiyavtaune, ta jtac'be, ta jva'an jba ta stojol. Ta jpoj ta jcolta ti oy ta vocole, ta xcac' ta ich'el ta muc'.
- <sup>16</sup>Xi s'elan ta xcac'be sc'upin sjalil ti xch'iel sc'opojele: ta sta ti xmuyubaj ta sventa coltael cu'une.”

## Salmo 92

### Q'uejimol ta yalbel ti yutsilale

- <sup>1</sup>Dios, ti oyot ta toyole, jun yutsil ta j'ech'el ti colaval xa'utate, ti ta xich' q'uejintael q'uejimoletic sventa avich'el ta muq'ue.
- <sup>2</sup>Ta sob ic'lumane, ta ac'ubaltique, jun yutsil ta xich' alel ti sc'oplal avutsile, ti syail xc'uxul avo'ntone,
- <sup>3</sup>ti jmoj xa xlamet xchi'uc ti c'usitic ta xich' tijel une, ti xlamet no'ox yutsil ta xich' tijel ti arpae, xchi'uc ti jchop o ta vobe.
- <sup>4</sup>Ch'ul Dios, laj jta smuyubajel co'nton avu'un ta sventa ti c'usitic ta xapase.
- <sup>5</sup>Ch'ul Dios, ech'em no'ox smuc'tiquil ma' ti avabtel une, j'ech'el mu na'bajuc ti c'u s'elan ta xanope.
- <sup>6</sup>Mu xa'ibeic xchiquinal jutebuc ma' ti buch'utic pimunebic une.

<sup>7</sup>Yacal ta epajel un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti jchopol joletique ta xch'i jech c'u cha'al ti momole, le' une, talic yo' ta xich' tubbel ti sc'oplalic ta j'ech'ele.

<sup>8</sup>Ja'uc ti vo'ot une, Dios, sbatel osil oyot ta toyol cajal.

<sup>9</sup>Xi laj aval jbel ac'op ti melem une, Cajval: ta xc'ot ta pasel ta xtub sc'oplal ti avajcontrae, ti tan puc ta xbat scotol ti jchopol joletique.

<sup>10</sup>Ta xavepajesbun quip jech c'u cha'al yip jcot tot vacax; laj aq'uebbun muil poxil ta jol.

<sup>11</sup>Ta jq'uel c'u s'elan ta xyalic ta lum ti jcontrataque; ta xca'i ca'i c'u s'elan x'avlajetic yu'un svocolic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>12</sup>Ts'o'ol no'ox ta nich jech c'u cha'al junuc xan ma' ti buch'u lec yo'ntonique; ta xch'i jech c'u cha'al ti ch'ut te'etic ta Libanoe.

<sup>13</sup>Va'anbil, tec'anbil ta xch'ulna ti Diose, ts'o'ol no'ox ta nich ta yamac' ti Dios cu'untique.

<sup>14</sup>Yacal to ta satinel manchuc mi mol xa, lec to tsots, oy to yipal yu'un.

<sup>15</sup>Ta scaj'alilanbe sc'oplal ti jchabivanej Dios cu'une, ti oy slequile, ma'uc ma' ti mu'yuc stuq'uile.

## **Salmo 93**

### **Ajvalil ma' ti Diose**

<sup>1</sup>Ajvalil ma' ti Diose. Xojobin no'ox ta yutsilal ma' ti Diose, xchi'uc joyobtabil ta smuc'ul stsatsal. Laj yac'be yic ta smeltsanel ti banomile yo' lec chotol.

<sup>2</sup>Tana ti bu chotolote, Cajval, j'ech'el com o, oyot ono'ox ma' ti bu taje.

<sup>3</sup>Ti uc'um une, Ch'ul Dios, xluchumaj no'ox ti syuc'benale.

<sup>4</sup>Le' une, Cajval, jelavem xu' avu'un ti oyot ta toyole, yan ti syuc'benal vo'e, xchi'uc xvo'o'et no'ox syuc'benal ti nabe, ja' mu sta xu' yu'unic.

<sup>5</sup>Mu stselbuj ma' ti amantaltac une, Ch'ul Dios. Ti ach'ul lequilale xch'alet no'ox c'otem ti xnichimal ta ach'ulnae.

## **Salmo 94**

### **Ti Diose, jchapanvanej ta sjunlej banomil**

<sup>1</sup>Cajval, ac'o ta ilel un ti jpac-c'opot Diosote.

<sup>2</sup>Ti jchapanvanejot yu'un ti banomile, va'ano tec'ano aba ta scontrainel ti jtoyobbaetique, ti stojicuc avu'un ti c'usi laj xa spasique.

<sup>3</sup>¿Bu to c'alal ta xc'ot un, Cajval, bu to ta xc'ot ti stse'inic no'ox ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique?

- <sup>4</sup>Pimunebic, toyobba xa'iic sbaic scotol ti jchopol joletique; cajal ma' ti ye sti' xa'i sbaique.
- <sup>5</sup>Le'e, ilbaj xut ti ateclumal une, Ch'ul Dios; ta xaq'uic ta lo'il maxil ti avu'untac une.
- <sup>6</sup>Ta smilic ma' ti me'unal antsetic une, ti jyanlumetique; ta xch'aybeic sc'oplal ti buch'u mu'yuc buch'u x'ayan yu'unique.
- <sup>7</sup>Ti yalojique, mu sna' ti Diose, mu xil ti Dios yu'un ti Jacobe.
- <sup>8</sup>Tuc'ulanic lec ava'iic un, pimil toyobba jnaclejetic. ¿Baq'uin to ta xava'ibeic ti smelol une?
- <sup>9</sup>¿Mi mu xa'i avalojic ti Buch'u laj yac' ti chiquinale? ¿Mi mu xil avalojic ti Buch'u laj yac' ti satile?
- <sup>10</sup>¿Mi mu stsitsvan avalojic ti Buch'u ta stojobtas ti muc'tiquil lume? ¿Mi mu sna' avalojic ti Buch'u ta xac'be sbijil ti jnaclejetic yo' xtojob snopele?
- <sup>11</sup>Ti Ajvalile sna' lec ti naca sbolil o'ntonal jelavem yu'unique.
- <sup>12</sup>Ch'ul Dios, mu'yuc c'usi sna' ti buch'u ta xatojobtase, ti buch'u ta xachanubtase
- <sup>13</sup>yo' oy smuc'ul yo'nton c'alal ta sta yorail ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasele. Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, yacal xa ta xchapanbat ti smucobbaile.
- <sup>14</sup>Ti Ajvalil une mu sjip sten comel ti steclumale, mi ja'uc ta scomtsan stuc ti yu'untaque.
- <sup>15</sup>Ta xatojobtas ti yav ti tuq'uil chapanele; ta xlic spasic ec un scotol ti buch'utic oy slequil yo'ntonique.
- <sup>16</sup>¿Mi oy la buch'u xana' ta stic' sba ta jpojel ta yoc ta sc'obic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti jchopol joletique?
- <sup>17</sup>Ti manchucuc laj scoltaun ti Diose, libat xa bu sts'ijlajan ti muquinale.
- <sup>18</sup>Oy bu xichi laj cale: “Jaxbuj xa ti coc une”, ti syail xc'uxul avo'nton une, Cajval, laj scoltaun.
- <sup>19</sup>C'alal oyun ta vul o'ntone, ti xvoc'vun xa xc'uxul jol yu'un une, laj apatbun co'nton, ximuyubaj liquel avu'un.
- <sup>20</sup>Ti vo'ot une ma'uc ta xaco'oltas aba xchi'uc ti jchapanvanejetic ti mu'yuc stuq'uil yo'ntonique, ti yabtelinojic ta scontrainel ti oy c'usi jbel tsots albil avu'une,
- <sup>21</sup>ta spaybel sc'oplal, ta yaq'uel ta milel ti buch'utic mu'yuc smulique, ti lec sc'oplalique.
- <sup>22</sup>Le' une, c'otem ta jnac'obbail ti Cajvale; ti Diose ta xispojun co'ol s'elan jbej ton ti bu ta jnac' jbae.



<sup>23</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta xc'ot ta pasel yu'un ti Cajvale, ti ta xtubbat sc'oplallic ta scoj ti mu stac' ael ti c'usi ta spasiq. Ta xtubbat sc'oplallic yu'un ti Dios cu'untic une.

## Salmo 95

### Muyubajcutic ta sq'uejintael ti Diose

<sup>1</sup>La'ic, muyubajcutic ta sq'uejintael ti Cajvaltique; jq'uejintatic ti jpojvanej jcoltavanej cu'untique.

<sup>2</sup>Ochcutic batel ta stojol ta yalbel coliyal; jq'uejintatic q'uejimoletic sventa yich'el ta muc'.

<sup>3</sup>Yu'un ti Ajvalile, ja' muc'ul Dios, muc'ul Ajvalil yu'un ti diosetique.

<sup>4</sup>Oy ta yoc ta sc'ob bu xa c'alal spajeb snatil ti banomile; c'otem ta yu'untac ti slajebal toyol vitsetique.

<sup>5</sup>C'otem ta yu'untac ti nabe, yu'un ja' laj smeltsan; ta yoc ta sc'ob ayan talel ti taquin banomile.

<sup>6</sup>La'ic, la' quejan jbatic ta yich'el ta muc' un; quejlucutic ta stojol ti Cajvaltique, yu'un ja' laj yac' jch'uleletic.

<sup>7</sup>C'otem ta Dios cu'untic, steclumalotic ti vo'otic une; xchijotic xijlamet ta yaxaltic yu'un. A'yio ava'iic ti xi ta xalboxuc avi tana li'e:

<sup>8</sup>“Mu xavac' yijubuc avo'ntonic jech c'u cha'al laj spasic ta Meribae, jech c'u cha'al yorail oyoxuc ta Masá ta sbajtical banomile.

<sup>9</sup>Yu'un ti amolmuc'totic ta vo'nee, ac'o mi laj yilic ti c'u s'elan xu' cu'une, laj ono'ox sq'uelbeicun co'nton.

<sup>10</sup>Cha'vinic (40) jabil li'ilin ta stojolic ma' taje, ti xi laj cale: ‘Yan ta j'ech'el bu stamojic batel ti jnaclejetic li'e; mu xch'unic ma' ti jmantaltac une.’

<sup>11</sup>Jech o xal un, laj jva'an jba ta yalel ta sc'ac'al co'nton, mu cha'bel x'ochic batel ta xcuxobil co'nton.”

## Salmo 96

### Ti ach' q'uejimol ta sventa ti Diose

*(1 Cr 16.23-33)*

<sup>1</sup>Q'uejintaic ta jun ach' q'uejimol ti Diose. Jnaclejetic ta sbejel banomil, q'uejintaic ti Diose.

<sup>2</sup>Q'uejintaic ta lequil c'optael ti Diose. Scotol c'ac'al, alilanic sc'oplal ti coltael yu'une.

<sup>3</sup>Ti slequil yutsilale xchi'uc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, alic ta scotol ti jteclumetique xchi'uc ti muc'tiquil lumetique.



- <sup>4</sup>Yu'un ti Diose, jelavem smuc'ul, sc'otbal o ti xi lequil c'optabile: spajebal o xi'bal sba ta scotol ti diosetique.
- <sup>5</sup>Ti diosetic yu'un ti yan jteclumetique, mu'yuc c'usi xu' yu'unic, ja'uc ti Diose laj smeltsan ti vinajele.
- <sup>6</sup>Xojobin no'ox ta j'ech'el ti yutsilal ta stojole. Oy smuc'ul stsatsal xchi'uc yutsilal ti ta xch'ulnae.
- <sup>7</sup>Ac'beic Dios ti c'usi sbel avo'ntonic talel ta jujuchop jnaclejoxuc ta jujun lum; ac'beic Dios ta yalbel ti smuc'ul xchi'uc ti yutsilale.
- <sup>8</sup>Ac'beic yich'obil ta muc' Dios ti c'u s'elan sc'otbal o ta xich' albele; ochanic batel ta yamaq'uil xch'ulna ti oyuc xa ta ac'obic ech'el ti matanaletique.
- <sup>9</sup>Ich'biluc ta muc' c'otuc ti Dios ti oy ta c'upil sba xch'ulnae. Xi'tabiluc xc'otuc yu'unic.
- <sup>10</sup>Xachi xavalbeic ya'i ti muc'tiquil lumetique: "Ajvalil ma' ti Dios une." Ti stuque laj xchotan lec ti vinajel banomile, ti j'ech'el lec va'al com yu'une; co'ol ta sventain ti jteclumetique.
- <sup>11</sup>Muyubajicuc ti vinajeletic xchi'uc ti banomil une. Vo'etuc no'ox ta muyubajel ti nabe, xchi'uc scotol ti c'usitic oy une.
- <sup>12</sup>Muyubajicuc ti osile, xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une. Muyubajicuc ta avanel ti te'etic oy ta vitse,
- <sup>13</sup>ti oy ta stojol ti Dios ta xvul ta loq'uele. Jech, ta x'och ta Ajvalilal yu'un ti banomile, melel oy stuq'uil ta sventain ti jteclumetic ta sbejel banomile.

## **Salmo 97**

### **Ajvalil ma' ti Dios une**

- <sup>1</sup>Muyubajanic, sbejel banomil. Muyubajanic ti mu albajuc avepalic ta sti'il ti nabetique. Yu'un ti Diose, ja' Ajvalil.
- <sup>2</sup>Joyobabil ta pimil toc; ti stsacleb yip ta ventainvaneje, ja' ti oy yutsil stuq'uile.
- <sup>3</sup>Jba'be j'ech'el yu'un ti c'oq'ue, ta xchic' ti scontratac joyol ta spat xocone.
- <sup>4</sup>Toj sac jamtajel c'ot banomil yu'un ti sac tseletique; ta xnic ti banomil yu'un ti c'alal ta xilique.
- <sup>5</sup>Yajval scotol banomil ma' ti Dios une, ti vitsetique j'ech'el ta x'unij ta stojol jech c'u cha'al junuc ti cerae.
- <sup>6</sup>Ti vinajeletique ta svinajesbe sc'oplal ti slequil stuq'uile; scotol ti jteclumetic une ta xilbeic ti yutsilale.
- <sup>7</sup>Ta x'aq'ueic ta lo'il maxil ti buch'utic ta squejan sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, ti cajal xa'i sba xchi'uquique. Scotol ti diosetique ta snijan sbaic ta stojol un.



<sup>8</sup>Ch'ul Dios, ti jteclum Sione, xchi'uc ti jteclumetic yu'un Judae, xmuyubajic xchi'uquic ti c'usitic nobil avu'une.

<sup>9</sup>Ti vo'ote, Dios, ta toyol c'otemot, oyot ta toyol yu'un sbejel ti banomile; spajeb oyot ta toyol yu'un, mu sta ti yan diosetique.

<sup>10</sup>Ti Diose mu tuch'baj ta xa'i ti buch'utic ta scontrain ti c'usi mu'yuc stuq'uile; ta xchabibe xcuxlej ti buch'utic jun yo'ntonic ta stojole, ta spoj yo' jech mu x'ochic ta c'abal yu'un ti jchopol joletique.

<sup>11</sup>Xojobin no'ox yutsil ti buch'u stuc'ulanoj sbae; ti muyubajele c'otem ta sventa ti buch'u oy yutsil slequil yo'ntone.

<sup>12</sup>Muyubajanic no'ox yu'un Dios ti vo'oxuc oy slequil yutsil avo'ntonique, lequil c'opojanic ta sventa.

## **Salmo 98**

### **Jtsalvanej ti Diose**

<sup>1</sup>Q'uejintaic ta junuc ach' q'uejimol ti Diose, ch'ayal o'ntonal yu'un ti c'usitic ta spase. Tsalvanem c'ot ta sventa ti jelavem smuc'ul stsatsal xchi'uc ti xch'ul c'obe.

<sup>2</sup>Scaj'aloj xa ti Diose ti ta stsalvan ta j'ech'ele; ta sba ta sat ti muc'tiquil lumetique, laj yac' ta ilel ti tuq'uil chapanele.

<sup>3</sup>Yu'un ti syail xc'uxul yo'ntone, ti jun sjol yo'nton ta stojol ti steclumal Israele, mu'yuc xch'ay o. Ta jujuti' bu xa oy ti banomile, laj xa yilic ta sba ta satic ti c'otem ta jtsalvanej ti Dios cu'untique.

<sup>4</sup>Jnaclejetic ta sbejel banomil, muyubajanic ta sq'uejintael ti Diose, ac'beic yipal ya'i ti bu xa c'alal xac' ti muyubajel ta xava'iique, q'uejintaic q'uejimoletic un.

<sup>5</sup>Q'uejintaic q'uejimoletic ta stojol Dios ti jmojuc xa xyal anuquic xchi'uc ti arpa, xchi'uc ti c'usitic yan ta xich' tijele.

<sup>6</sup>Muyubajanic ta sq'uejintael ti Ajvalil Diose, ti xnupij xchi'uc ti c'usitic jupanbil ta xich' oq'uisanele.

<sup>7</sup>Vo'o'etuc ec ti nabe, muyubajuc scotol ti c'usitic cuxul ta stojole; jechuc ec ti banomile xchi'uc ti jnaclejetic yu'une.

<sup>8</sup>Jeltosuc xa c'u s'elan xchajet yech'omal ti uc'ume, ti muyubajicuc ta avanel ec ti vitsetic

<sup>9</sup>ta stojol ti Dios ti ta xtal sventain ti banomile, yu'un co'ol ta stuq'uil ta yutsil ti mu jeltosuc ta xil ta sba ta sat ta sventainel ti jteclumetic ta banomile.

## **Salmo 99**

### **Ti Diose muc'ul Ajvalil**

- <sup>1</sup>Ti Diose, ja' Ajvalil. Oy spasob mantal bu oy ti c'usi oy xiq'uique. Xniquic ti muc'tiquil lume xchi'uc scotol ti banomile.
- <sup>2</sup>Ti Diose jelavem smuc'ul ti oy ta vits Sione; ti Diose sbainoj ti c'usi sc'an spas ta stojol scotol ti jnaclejetique.
- <sup>3</sup>Lequil c'optabiluc ti sc'oplal un, ti jelavem xu' yu'une, ti xi'bal sbae. Ch'ul Dios ti stuque.
- <sup>4</sup>Ajvalilot ti jelavem xu' avu'une, lec ta xavil ti c'usi oy stuq'uile; vo'ot laj aliques ti mu jsatuc jq'uel ti yane. Yu'un ti xnich'nab Jacobe, laj apas ta stojol ti laj stam ech'el avu'un ti c'usi leque xchi'uc c'usi tuq'ue.
- <sup>5</sup>Lequil c'optaic un cha'e, ti Ajvalil Dios cu'untique, quejano abaic ta yolon yoc sc'ob. Ch'ul Dios ti stuque.
- <sup>6</sup>C'otic ta yajpaletac ti Moisesse xchi'uc ti Aarone. Ti c'u yepal ta xlequil-c'opojic ta stojole, oy ta venta ec ti Samuele. C'alal ta sc'anic ti coltaele, ta xtac'batic talel yu'un ti Diose.
- <sup>7</sup>Ta voletel toc to c'oponatic talel yu'un ti Diose; ti stuquic une, c'ot ta pasel yu'unic ti smantaltaque, ti oy c'usi jbel tsots albilique.
- <sup>8</sup>Cajval, Dios cu'uncutic, laj ono'ox atac'be ti sc'opique. Jun jch'ay mulil colo'il Diosot lac'ot ta stojolic, ac'o mi laj atsits yu'un ti smul scolo'ique.
- <sup>9</sup>Lequil c'optaic ti Ajvalil Dios cu'untique, quejano abaic ta stojol ti xch'ul vits yu'un une. Ch'ul Ajvalil ta j'ech'el ma' ti Dios cu'untique.

## **Salmo 100**

### **Ti Diose laj yac' jch'uleltic, c'otemotic ta yu'un**

- <sup>1</sup>Jnaclejetic ti oyoxuc ta sbejel banomile, muyubajanic ta sq'uejintael ti Diose.
- <sup>2</sup>Muyubajanic ta yich'el ta muc' ti Diose; avananic ta muyubajel ti ta xatalic ta stojole.
- <sup>3</sup>C'otuc ta avo'ntonic, ja' Ajvalil ti Diose. Laj yac' ti jch'ulel canimatic, lijc'ot ta yu'un; lijc'ot ta steclumal ta xchijtac ti xlamet ta yaxaltic yu'une.
- <sup>4</sup>Ochanic talel ta ti'naetic yu'un; laetanic ta lequil q'uejimoletic ta yamaq'uil xch'ulna. Lequil c'optabiluc avu'unic ta yalbel coliyal.
- <sup>5</sup>Yu'un ti Diose oy slequil yutsil yo'nton; sbatel osil oy ti syail xc'uxul yo'ntone, mu'yuc spajeb ti jun yo'nton ta jtojoltique.

## **Salmo 101**

### **Ti ajvalile laj yal sc'op ta stojol ti Diose**

- <sup>1</sup>Cajval, ta jc'an ta xcalbe sc'oplal ti syail xc'uxul o'ntonale, ti yutsil slequil jol o'ntonale; ta jc'an ta jq'uejintabot q'uejimoletic, Cajval.



<sup>2</sup>Ta jc'an ti cuxicun ta spasel ti c'usi leque. ¿Bu to ora ta xatal ta jtojol un? Manchuc mi oyun ta yut jna jc'uleb, mu'yucuc ti sbolil co'ntone.

<sup>3</sup>Ma'uc ma' ti ja' xbat jsat yu'un ta spasel ti chopole. Ta xi'ilin yu'un ti buch'u yan sjol yo'ntonic ta stojol ti Diose; mu xcac' que jti' ma' ti lec no'ox xca'i yu'unique.

<sup>4</sup>Xi s'elan ta jten loq'uel ti sbolil jol co'ntone: j'ech'el mu jc'an ta jpas ti c'usi chopole.

<sup>5</sup>Ta jmacbe ye sti'ic ti buch'utic ta mucul xbet'bun ye ta stojol ti slac'nae; mu sts'ic cu'un sbolil ti buch'u toyobba xa'i sbae.

<sup>6</sup>Ta jtuc'ulan lec ti buch'u tuc' sjol yo'ntonic yo' mu'yuc sc'oplalic ta jtojole, xu' ta x'ochic ta cajtuneltac ti buch'u mu'yuc soquesoj ti sc'oplale.

<sup>7</sup>Ma' ti j'ac'vanej ta vocol une, ch'abal sc'oplal ta xtunic ta jna une; mi junuc jutc'op ma' ti lec no'ox ta xca'ie.

<sup>8</sup>Jujun c'ac'al ts'ij xi sc'oplal cu'un scotol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic li' ta jteclume; ta jtenic loq'uel ta steclumal Dios scotol ti jchopol joletique.

## **Salmo 102**

### **Sc'opojel sti'inel ti buch'u ilbajinbile**

<sup>1</sup>A'yibun ti jc'opojel jti'inele, Cajval, ac'o ave ati' ti c'otuc ta atojol ti xi'oc' xi'avan une.

<sup>2</sup>Mu xajoybin asat ta jtojol c'alal oyun ta ilbajinele; ch'ul abolajan, ts'etano achiquin cu'un, ta jech yepaluc, tac'bun no'ox talel c'alal xivocolet une.

<sup>3</sup>Ta xa xtub ti jcuxlej jech c'u cha'al ti ch'ail ta sac ch'ay batele; cajtsajem sc'ac'al ti jbaquiltac jech c'u cha'al ta xtil ti ac'ale.

<sup>4</sup>Naca xa tsacal ti co'nton jech c'u cha'al yacal ta nucultajel ti momole; mu xa xyal ti ve'el une.

<sup>5</sup>Spac'oj xa sba ti jnuculil ta jbaquil ta scoj ti mu'yuc spajeb ti oq'uele.

<sup>6</sup>Co'ol j'elan jech c'u cha'al junuc cux-cux ta sbajtical banomil, co'ol j'elan jech c'u cha'al junuc mutal bolom xluchet ta yav lomemal naetique.

<sup>7</sup>Mu'yuc ma' ti vayel une. Co'ol j'elan jech c'u cha'al yo' jcot junomal mut xluchet ta jol nae.

<sup>8</sup>Mu'yuc spajeb quilbajinel yu'un ti cajcontrataque; xbet'bun no'ox yeic ta yalel jc'oplal sbiselun ta cotel chaval.

<sup>9</sup>Ja' xa c'otem ta jve'el ti naca tan ta jvijbe capal ta ya'lel jsat ta xbat ti c'usi ta xcuch'e

<sup>10</sup>Ta scoj ti xac'aq'uet no'ox la'ilin ta acapemale, nom to c'ot ti quich'el ta muc' avu'une.

<sup>11</sup>Co'ol s'elan queov xtemet no'ox batel ti jcuxleje, yantic xi'u'nine ta bajel jech c'u cha'al ta xnucultaj ti momole.

<sup>12</sup>Ti vo'ot une, Cajval, sbatel osil ta xavertainvan; sbatel osil ta ono'ox xich' alilanel ti ac'oplale.

<sup>13</sup>Va'lan tec'lan un cha'e, c'uxubajan yu'un ti jteclum Sione; sta xa sc'ac'alil un, yorail xa ta xach'aybe ti smul scole'e.

<sup>14</sup>Ti avajtuneltaque, mu tuch'baj ta yo'nton ta xa'iic ti tonetique; xbiet yo'nton ta xa'iic ti busul ta lumtic ti xch'uch'ulile.

<sup>15</sup>Scotol ti muc'tiquil lume, xchi'uc ti ajvaliletic ta banomile, xi'bil, ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'unic yutsilal slequilal ti Diose.

<sup>16</sup>C'alal ta xlic xcha'va'an ti jteclum Sione, ta xlic vinajuc ti yutsilal slequilal une.

<sup>17</sup>C'alal ta xlic xchiquintabe sc'opojel sti'inel ti buch'u jipbil tenbil xa ta xa'iique, mu ta jech'uc no'ox ma' ti xvocoletique.

<sup>18</sup>Taj une, ts'ibabil comuc ta sventaic ti ts'acal jch'iel jc'opojele, xchi'uc ti buch'u ta to xvoquic talele, yo' jech ta xalbeic slequilal yutsilal ti Diose.

<sup>19</sup>Ti Diose, ta vinajel to, laj sq'uel talele ti banomile, ta xch'ul lequilal to ti oy ta toyole,

<sup>20</sup>ta xa'ibe sc'opic ti jchuqueletic x'oc' x'avanique, xchi'uc ta spojel ti buch'utic chapal xa sc'oplal ta xich'ic milele.

<sup>21</sup>Jech ta xlic vinajesbatuc sc'oplal un, ti lequil c'optabil ta xc'ot ti Dios ta Sione, ti ta Jerusalene,

<sup>22</sup>ti vololic ti jnaclejetic ta xich'ic ta muq'ue.

<sup>23</sup>Ti vu'une, ta o'lol be laj xtuch'bun ti quipe; laj stsules ti c'u snatil ti jcuxleje.

<sup>24</sup>Xichi laj calbe une: “Cajval, Dios, mu to xavic'un batel ti o'lol be to ti jch'iel jc'opojele.” Mu'yuc sjabilal mu'yuc spajeb ti acuxlejale.

<sup>25</sup>Ta sliquebal no'ox, laj achotan lec ti banomile, laj ameltsan ti vinajel une.

<sup>26</sup>Scotol taj une, ta xlaj sc'oplal; ti vo'ot une, staoj yav cuxulot o. Scotolic taj une, ta xlic lajuc jech c'u cha'al ti c'u'ile; vo'ot ta xaq'uexta yo' jech jelbil ta xc'ot jech c'u cha'al ti buch'u ta sjelta ti sc'u'e.

<sup>27</sup>Ataoj avav ma' ti vo'ot une; mu'yuc stsutseb ma' ti ajabilale.

<sup>28</sup>J'ech'el ta stsinan lec yo'ntonic avu'un snitulul ti avajtuneltaque, ta atojol atuc ta xavac' naquiicuc un.

## **Salmo 103**

### **Ta jlequil-c'opta ma' ti Dios une**

<sup>1</sup>Ta sjunul jch'ulel anima, ta xcalbe slequilal ti Diose; ta sventa ti yutsil slequilale, ta sjunul co'nton, ta jlequil-c'opta un.



- <sup>2</sup>Ta sjunul jch'ulel canima, ta xcalbe slequilal yutsilal Dios, ti mu jtosuc ta xch'ay ta co'nton ti c'usitic lec spasojbune.
- <sup>3</sup>Laj stub laj xch'aybun scotol ti jmul jcolo'e, ta xpoxtabun scotol ti jchamele,
- <sup>4</sup>ti Buch'u mu to ta xibat yu'un ta muquinale, ti Buch'u ech'em xa no'ox syail xc'uxul yo'nton ta xc'uxubinune.
- <sup>5</sup>Ta xac'bun scotol ti c'usitic ta xtun yo' lec oyune, ta xiqueremaj yu'un jech c'u cha'al ta xjel sc'uc'umal ti xic une.
- <sup>6</sup>Ti Diose, ta lequilal ta xchapan ti buch'utic ilbajinbilique.
- <sup>7</sup>Ti beetic yu'une xchi'uc ti c'usitic ta spase, laj yac' iluc ta stojol ti Moisesse xchi'uc ta stojol ti jteclum Israele.
- <sup>8</sup>Ti Diose mu xtuch'van ta o'ntonal, mu'yuc x'ictavan, mu'yuc spajeb ti syail xc'uxul yo'ntone, oy sts'iquemal yu'un.
- <sup>9</sup>Mu scotoluc c'ac'al tsacbilotic ta c'op yu'un; mu yaleluc sq'uejoj ti sti'emal scapemale.
- <sup>10</sup>Mu'yuc sbusanoj ta jbatic ta stojel ti xijtun o ta yich'el ta scoj ti jtoyobbailtique, ti jmultique.
- <sup>11</sup>Jech c'u cha'al sjamalil ti vinajel oy ta banomile, jech yepal ti syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti buch'utic ta xich'ic ta muc' une.
- <sup>12</sup>Ti jmul jcolo'tique, nom laj sten loq'uel jech c'u cha'al nom xil sbaic ti sloq'ueb c'ac'al xchi'uc ti smaleb c'ac'ale.
- <sup>13</sup>Jech stalel ma' ti Dios ta stojol ti buch'utic ta xich'ic ta muq'ue, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc totil ti oy sts'iquemal xcuchemal yu'un ta stojol ti xnich'nabe.
- <sup>14</sup>Xojtiquin ti xi s'elan meltsanbilotique: sna' lec ti lum ach'elotique.
- <sup>15</sup>Xcuxlej ti buch'uuc no'oxe, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti momole, ti xi s'elan ta xvul ta javel jech c'u cha'al ti te'tical nichime:
- <sup>16</sup>C'alal ta xlic majeuc ta iq'ue, tsuts o ti sc'oplale, mu'yuc xa ta svulesat ta o'ntonal un.
- <sup>17</sup>Ta sventaic ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti Dios une, staoj yav sbatel osil oy ti syail xc'uxul yo'nton ta stojolique; mu'yuc spajeb stuq'uul yo'nton ta stojol scotol ti sjay-q'uexelal chlaj ech'icuc une,
- <sup>18</sup>ti buch'utic ta xc'ot ta pasel yu'unic ti c'u s'elan yaloj ti stratee, xchi'uc ti buch'utic mu sjip ta spat ta xoconic ti smantaltac une.
- <sup>19</sup>Ti Diose, ta vinajel chotol ta spas mantal, yu'un sbainoj ta sventainel scotol.
- <sup>20</sup>Ánjeletic ti jelavem xu' avu'unique, lequil-c'optaic ti Diose, ti ta xc'ot ta pasel avu'unic ti c'u s'elan ta xalboxuque, ti chapalucoxuc ta xch'unbel une.



<sup>21</sup>Acotolic ti svinic c'otemoxuque, lequil-c'optaic ti Diose, ti avac'oj abaic ta tunel yu'une, ti ta xapasic c'usi sc'an yo'ntone.

<sup>22</sup>Acotolic ti meltsanbiloxuc yu'une, ti bu xa c'alal smacoj ta ventainele, lequil-c'optaic ti Diose. Ta sjunul jch'ulel canima, ta jlequil-copta ma' ti Diose.

## Salmo 104

### Ti Buch'u meltsaj yu'un scotole

<sup>1</sup>Ta sjunul jch'ulel canima, ta jlequil-c'opta ma' ti Diose. Cajval, Dios, tixil ta j'ech'el ti amuc'ule. Xojobin no'ox ac'u'inoj c'ot ma' ti avutsil alequilale;

<sup>2</sup>sac jaman no'ox xjobal ti c'u'iletique. Co'ol s'elan jlic muc' ta poc' laj alich'an ti vinajele.

<sup>3</sup>Ta ba vo' laj ava'an liquel yoyaltac ana ti oy ta cajale, c'ot ta acarreta ti toquetique, cuchbil ta xaxanav ta ic' ti buyuc no'ox ta xabate.

<sup>4</sup>C'otem ta j'al-mantal j'ich'-c'op avu'un ti jumetel iq'ue; c'otem ta jtuneletic avu'un slebtac ti c'oq'ue.

<sup>5</sup>Laj achotan lec yic ti banomile yo' jech j'ech'el stsinanoj sba ta yavil.

<sup>6</sup>Ti banomile, co'ol s'elan sc'u' c'otem to ox mut'ibil yu'un ti muc'ul nabe; ti vo'e smut'ioj ti muc'tiquil vitsetique.

<sup>7</sup>Le' une, laj apas ta mantal, ts'ij xi batel; jatav ta anil c'alal laj ya'i xc'avlajet no'ox ti ac'opojele.

<sup>8</sup>Xbalaq'uin no'ox talel ta toyol vitstic, ta stenlejaltic, bat stsob sbaic bu ono'ox ac'bil ti yavil avu'une,

<sup>9</sup>ta sts'anleb ti laj avalbe mantal ti bu c'alal ta xpaje yo' jech mu xa xcha'mut'i ti banomile.

<sup>10</sup>Ta xavac' tucuc talel ti sat vo'etique, ti uc'umetique xbalaq'uin no'ox ta x'ech' ta muc'tiquil vitsetic.

<sup>11</sup>Ta xuch'ic te'tical chon bolometric ma' ti vo' taje yo' mu xa'iic taqui ti'il ti te'tical ca'etique.

<sup>12</sup>Ti mutetic xvilte-vilte ta toyole ta xlic smeltsan yuni tasic ta sti'il ti uc'umetique; xch'ivlajet no'ox ta xq'uejinajic ta sc'ob-c'obtac ti te'tique.

<sup>13</sup>Ti bu ana ta toyole, ta xamalta talel ti vitsetique; siquet to ta xa'i ti banomil c'alal xchajet no'ox ta xyal talel ti vo' ta vinajele.

<sup>14</sup>Ta xapules momol yaxaletic ta sventa ta slo' ti chon bolometric, xchi'uc ti buch'utic oy c'usi ta sts'unic yo' ta sta ti sve'elique.

<sup>15</sup>X'ech' to c'u cha'al aceite xch'ulet no'ox xchacjapanil sat ti oy yipal yu'un ti lec sve'ele, ti ts'ajal no'ox ta muyubajel yu'un ti vinoe.



- 16 Mu'yuc ta xilic taqui ti'il ti te'etique, ti ch'ut te'etic ts'unbil yu'un Dios ta Libanoe.
- 17 Ti uni bic'tal mutetique ta spas yuni tasic ta stojol un; ti muc'tiquil tojtic une, c'otem ta yavil ti muc'tiquil saquil ichine.
- 18 Ti muc'tiquil vitsetique, c'otem ta snaic ti te'tical tentsune; ti lican ch'entique, c'otem ta snac'obbailic ti cotometique.
- 19 Ti u laj ameltsane, ja' ta xac' ta na'el c'u s'elan ta x'ech' ti c'ac'ale; ti c'ac'ale sna' c'u s'elan ta xch'ay batel avu'un.
- 20 Mi ta xlic ic'ubuc ti osil avu'une, ta xtal ti ac'ubal une, xc'uletic no'ox loqu'el ta xanobal ma' ti colemal chon bolometique.
- 21 X'avlajet no'ox ma' ti leonetic ta sa'el c'usi staic ta milele; ta sc'anbeic Dios ti ac'baticuc ti sve'elique.
- 22 Le' une, mi loc' tal ti c'ac'al une, ta xbatic un, ta xbat sluban sbaic ta xch'enic un.
- 23 Va'i un, ti vinic une ta xloc' batel ta yabtel, ta yic'ubel to osil ta sut talel ta yabtel.
- 24 ¡Mu xljaj ta albel sc'oplal ti jaytos laj apase, Dios! Meltsaj avu'un scotol ta sventa ti abijile. Noj ta banomil avu'un scotol ti c'usitic laj ameltsane.
- 25 Oy ta venta ec un ti nabe, ti mu'yuc spajeb ti sjamleje, ti mu xljaj ta albel sc'oplal c'u yepal ti xchanul oye, ti yalel toyol xa ti smuc'tiquile.
- 26 Ti bu taje, xcajet no'ox ta xanav ti barcoetique. Xtajin no'ox nuxet ta xanav ec un ti muc' ta ayin Leviatán sbie,
- 27 Scotolic smalaojot ta yac'bel sve'elic c'alal yoraile.
- 28 Ta xavac'be un, naca ta stsac ti stuquique; xye'elet ac'ob ta yac'bel, spajeb yutsil ta staic ta stunel slajesel.
- 29 Mi ta xajoybin asat ta stojolique, ta xi'ic; mi mu xavac'be yich' ti iq'ue, ta xchamic, ta xjoybij ta lum ach'el.
- 30 Mi ta xavuch'ta ta sventa ti xcuxlejale, ta xcuxiic, yu'un naca pasbiloc, ta xlic ach'ubuc avu'un ti c'usitic oy ta banomil unbi.
- 31 Sbatel osil ma' ti yutsil slequilal Diose. Xmuyubaj no'ox xchi'uc ti c'usitic smeltsanoj ti Diose.
- 32 Xnicnun no'ox ti banomil c'alal ta xq'uele yu'une; xtomet no'ox liquel xch'ailal ti vitsetic c'alal ta sta ta tijele.
- 33 Ti jech li' to xvic'vun jsat cuxulune, ta jq'uejinta q'uejimoletic sventa ti Ajvalil Dios cu'une.
- 34 Jc'anuc ti muyubajuc cu'un Dios ta sventa ti c'usitic ta jnope, ta jta stojol ti ximuyubaje.



<sup>35</sup>Tubuc sc'oplal ta banomil ti jsa'muliletic une. Ch'ayuc sts'unubal ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Ta sjunul jch'ulel canimae, ta xcalbe slequilal yutsilal ti Diose. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Diose.

## **Salmo 105**

### **Yabtel ti Dios laj spas ta stojol ti Israele**

*(1 Cr 16.7-22)*

<sup>1</sup>Colaval, utic ti Diose, albeic ti sc'oplale, chapbeic ya'i ti jteclumetic ti yabtel laj spase.

<sup>2</sup>Q'uejintaic q'uejimoletic sventa yich'el ta muc'. Lo'iltabeic ti c'usitic muc'tic laj spase.

<sup>3</sup>Mu'yuc xa c'usi xtaun o yutsil xava'iic ta sventa. Muyubajicuc no'ox yo'nton ti buch'utic ta sa'ic ti Diose.

<sup>4</sup>Nabano abaic ta stojol ti Diose ta sventa ti smuc'ul stsatsale; scotoluc c'ac'al, nablanic ta stojol ti Dios une.

<sup>5-6</sup>Vo'oxuc snitulul Abraham ti c'otem ta yajtunele, vo'oxuc xnich'nab Jacob ti t'ujbil yu'une, vuleso ta avo'ntonic un, ti yabteltaque, ti c'usitic muc'tic ta spas ti ch'ayal o'ntonal ta xc'ot yu'une, ti scaj'aloj c'usitic nopbil yu'une.

<sup>7</sup>C'otem ta Ajvalil ma' ti Dios cu'untic une; sbainoj ta sventainel sbejel ti banomile.

<sup>8</sup>Manchuc mi ta x'ech' jaylajun-q'uexel ti totil me'iletique, mu xch'ay ta o'ntonal ma' ti strate yaloje,

<sup>9</sup>ti strate ti laj xchap xchi'uc ti Abrahame, ti c'u s'elan laj sva'an sba ta yalel ta stojol ti Isaaque,

<sup>10</sup>ti c'ot ta jbel c'usi tsots albil ta sventa ti Jacobe, ti c'ot ta trate sventa sbatel osil un ta stojol ti Israele,

<sup>11</sup>ti c'alal xi laj yale: “Ta xcac'bot ta avosil ma' ti Canaane, ta xc'ot ta arexto cu'un un.”

<sup>12</sup>Manchuc mi xi yuni epalic ti stuquic une, mi uni jtsop jyanlumetic c'otic ta banomil taje,

<sup>13</sup>ti xloc' x'ochic batel ta jujun muc'tiquil lume, ti xloc' x'ochic batel ta stojol ti jujun ajvaliletique,

<sup>14</sup>mu'yuc laj yac' ye Dios ti ilbajinbيلية, ti xi laj scaj'albe ya'i ti ajvaliletique:

<sup>15</sup>“Mu xayales avoc ac'obic ta stojol ti buch'u t'ujbiloc cu'une, mi ja'uc xavilbajinic ti caj'alc'optac une.”

<sup>16</sup>Lic vi'nal yu'un ta banomil taje; mu xa bu sta ti sve'elic yu'une.

<sup>17</sup>Le' une, tacbatic jelavel ti Josee, ti buch'u chonbil bat ta mosovile.

<sup>18</sup>Jotesbat yacan ta carina taq'uin; yuinoj carina taq'uin, laj stiq'uic ochel ta chuquinab un.



- <sup>19</sup>C'ot ta pasel un c'u s'elan sc'aj'aloj ti Josee manchuc mi lajeltsael s'elan sc'opojel ti Diose.
- <sup>20</sup>Ti ajvalil ti sbainoj ta sventainel ti epal jnaclejetique, laj yal mantal loc'uc ta chuquinab ti Josee.
- <sup>21</sup>Lic yac'be sventain scotol ti c'usi oy ta snae, c'ot ta ajvalil yu'un ti c'usi x'ayan yu'une
- <sup>22</sup>yo' ta xchanubtas, ta sbijubtas ti banquial jpas-mantaletique, xchi'uc ti moletic ich'bil ye sti'ique.
- <sup>23</sup>Ta ts'acal to un, c'ot ec ti Israel ti Jacob sbie, co'ol s'elan jyanlum naqui ta Egipto ta yosilal ti Came.
- <sup>24</sup>Laj sboles ta j'ech'el steclumal ma' ti Dios une, ti jelavem xu' yu'unique, mu sta ti egipcioetique.
- <sup>25</sup>Le' une, laj sliquesbe sjol ti egipcioetic ti licuc contrainbatuc ti steclumale, slo'laicuc yajtuneltac ti Diose.
- <sup>26</sup>Va'i un, ti Diose laj stac batel ti Moisés ti c'otem ta yajtunele, xchi'uc ti Aarón ti t'ujbilic yu'une.
- <sup>27</sup>Xi s'elan laj yaquic ta ilel senyailtac yu'un Dios ta sbajtical banomile; muc'tic no'ox ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usitic laj spasic ta yosilal ti Came.
- <sup>28</sup>Tal ic'ubel ta osil yu'un ti Diose, scotol ic'uneb com yu'un, ti egipcioetic une mu'yuc laj yaquic ta venta.
- <sup>29</sup>Co'ol s'elan ch'ich' chacpulan joybij yu'un ti uc'ume, ti laj chamicuc ti xchoyaltac une.
- <sup>30</sup>Laj snojes ta poc'oq'uetic sjunul ti jteclume, ti och batel ta jc'ol sna ti ajvalile.
- <sup>31</sup>Ta sventa c'opoj ti Dios une, co'ol s'elan lumal toc tal yu'un muc'tiquil jts'uts' ch'ich' vovetic xchi'uc usetic ti xvolet ta sjunul steclumal ti Egiptoe.
- <sup>32</sup>C'alal oy sc'oplal ta xtal ti vo'e, tal bot yu'un; xjaplajet no'ox ti sac tsel ti co'ol s'elan c'oc' vul ta stojolic ti jteclume.
- <sup>33</sup>Lilinbat scotol ti sts'unub uvaique, xchi'uc ti icuxetic yu'unique; jepantic com sc'ob ti te'etic ta Egipto une.
- <sup>34</sup>Mi ja'uc xa stac' chapel c'u yepal ta j'ech'el vul ta loq'uel ti c'ulub ta sventa sc'opojel ti Diose.
- <sup>35</sup>Laj stsutsesic ta j'ech'el ti momoletic ta osiltique, xchi'uc scotol ti c'usitic xa xch'i ta banomil une.
- <sup>36</sup>Ti ta Egiptoe, ti Diose laj syayijesbe ta milel scotol sba yol xnich'onic ti jnaclej egipcioetique.

- <sup>37</sup>Ta ts'acal to un, ti Diose laj sloq'ues batel ti steclumal ti xcuchojic loq'uel ti oroe, xchi'uc ti platae, ti mu'yuc c'usi laj snuptanic ti jujuvoc' nitiluletique.
- <sup>38</sup>Xmuyubajic xa ti egipcioetic ti loq'uic batele, yu'un batem xa xch'ulelic ta xi'el.
- <sup>39</sup>Laj yac' taluc voletel toc ti Diose yo' ta xqueovtaatic batel, xchi'uc voletel leb c'oc' yo' sac jaman ta xilic batel ta ac'ubaltique.
- <sup>40</sup>Laj sc'anbeic ve'lil, tacbatic talel muc'tiquil ubetic, xchi'uc vaj ti lic talel ta vinajele, nojesbat lec ti xch'utique.
- <sup>41</sup>Jav ti ch'ene, va'i un, loc' talel ti vo'e, jun to uc'um xanav batel yoc ta sbajtical banomil.
- <sup>42</sup>Laj svules ta yo'nton ti xch'ul trate laj spas ta stojol ti Abraham ti yajtunele.
- <sup>43</sup>Jech c'ot ta pasel ti laj sloq'ues talel st'ujbil-teclumal ti Diose, ti xmuyubajic no'ox ta avanele.
- <sup>44</sup>Slumalic ti yan muc'tiquil lume, ac'bat yu'ninic, xchi'uc slubel xchamel yoc sc'obic ti yan jteclumetique.
- <sup>45</sup>Xi s'elan oy ti sc'oplal une, ti ich'vanicuc ta muq'ue, ti spasicuc c'u s'elan ta xal ti c'usi jbel tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti chanubtasel yu'un ti Diose. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Ajvalile.

## **Salmo 106**

### **Xlic xcaj no'ox stoyobbail ti israeletique**

- <sup>1</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une. Colaval, utic ma' ti Diose, yu'un oy slequil yo'nton, yu'un sbatel osil oy ma' ti syail xc'uxul yo'ntone.
- <sup>2</sup>¿Mi oy la buch'u ta xal jtosucal c'u s'elan ta stsalvan ti Diose? ¿Mi oy la buch'u ta xalbe slequilal jech c'u cha'al sc'otbal oe?
- <sup>3</sup>Mu'yuc c'usi sna'ic ti buch'utic ta spasic ti c'usi leque, ta spasel ono'ox xtoc ti c'usi oy stuq'uil smelole.
- <sup>4</sup>Vulesun ta avo'nton un, Cajval, c'alal oy c'usi lec ta xapasbe ti ateclumale; oyucun ta aventa ec un c'alal ta xtal acoltae,
- <sup>5</sup>yo' jech ta xquil ta jsat ti mu'yuc c'usi sna'ic ti buch'u t'ujbil avu'une, ti ximuyubaj ti jtuc xa no'ox mu'yuc buch'u xtaun ta xca'i xchi'uc ti jteclum ti c'otem ta avu'une.
- <sup>6</sup>Laj jta jmulcutic ec jech c'u cha'al laj spasic ti jtot jme'cutique; laj jyanijes jbacutic ta be, chopol ti bu jtamojcutic batel une.
- <sup>7</sup>Ti le' ta Egiptoe, ti jtot jme'cutique mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti c'usitic muc'tic laj avac' ta ilele; ta sti'il ti Tsajal Nabe, lic stoy sbaic ta atojol, ch'ay xa'iic ti syail xc'uxul avo'ntone.



- <sup>8</sup>Le' une, coltabilic yu'un ti Diose, ac'bat yilic ti smuc'ul stsatsal une, ta sventa ti ich'biluc c'otuc ta muq'ue.
- <sup>9</sup>Ti Tsajal nabe, laj spas ta mantal, mac ti yoque, taquin com yu'un; co'ol s'elan sbajtical banomil jelavic ech'el yu'un ta spul-pulil ti snabile.
- <sup>10</sup>Ja' jech c'otic ta pojel yu'un ta yoc ta sc'ob ti scontraic ti xti'et sjolic ta stojolic une.
- <sup>11</sup>Ti scontraic une, laj smut'ibe ta vo', mi junuc cuxul com yu'un.
- <sup>12</sup>Va'i un, c'ot ta yo'ntonic ti xc'ot xc'opoj no'ox ti Diose; lic sq'uejintaic q'uejimoletic ta stojol.
- <sup>13</sup>Le' une, ta jech yepal laj xch'ay ta yo'ntonic yabteltac ti Dios laj spas ta stojolic une, mi ja'uc laj smalaic c'usi snopoj ta spase.
- <sup>14</sup>Ta sts'ijlajan sbajtical banomil xa une, lic sq'uelbeic yo'nton ti Diose; laj sujic ti ac'baticuc spasic c'usi xal ti yo'ntonique.
- <sup>15</sup>Ac'batic ti c'usi laj sc'anbeic ti Diose, jech xtoc tacbatic talel chamel ti j'ech'el chamic o yu'une.
- <sup>16</sup>Ti bu vololique, lic sc'a'epal satiic ti Moisesse, xchi'uc ti Aarone, ti t'ujbilic yu'un ti Diose.
- <sup>17</sup>Va'i un, jav ti banomile, mut'ij yalel ti Datane, scotol ec ti c'u yepal tijilic ta sliquesel c'op xchi'uc ti Abirame.
- <sup>18</sup>Lic tiluc c'oc' ta stojol scotolic. Chiq'ueic ta leb c'oc' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.
- <sup>19</sup>Ta vits Horeb une, lic sloc'taic ch'iom tot vacax, unijesbil ta oro ti xi s'elan lic yich'ic ta muq'ue:
- <sup>20</sup>Laj sbisic ta jlo'-yaxal-vacax ma' ti lequilal Ch'ul Dios une.
- <sup>21</sup>Laj xch'ay ta yo'ntonic ma' ti Dios une, ti jpovanej yu'unique, ti yepal no'ox c'usitic muc'tic laj spas ta Egiptoe,
- <sup>22</sup>ti ch'ayal no'ox ta xc'ot o'ntonal yu'un laj yac' iluc ta yosilal Came, xchi'uc ti mu'yuc to ox vinajem o ti c'usitic laj spas ta Tsajal Nabe.
- <sup>23</sup>Laj yal ti Diose ti j'ech'el ta stsutsesbe ti sc'oplale. Ti Moisés ti t'ujbil yu'une, laj to spac sutel ti c'o'pe, lamaj sc'ac'al yo'nton ti Diose, laj spajes sba, mu'yuc stsutses.
- <sup>24</sup>Ta ts'acal to un, mu c'usi bal o laj ya'i ti jun yutsil muc' ta lume; mu'yuc xc'ot ta yo'ntonic c'usitic yaloj no'ox ti Dios ta spase.
- <sup>25</sup>Sbiseluc no'ox ta cotal chaval ti Dios ta yut yaxibalnaique; mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti oy c'usi yaloje.
- <sup>26</sup>Va'i un, ti Diose laj sva'an sba ta yalel ti ta xchamic yu'un ta sbajtical banomile,



- <sup>27</sup>ti ta xchamic ti snitilultaque, ti tan puc ta xbatic yu'un ta yan muc'tiquil lum ti yan yajvalique.
- <sup>28</sup>Lic yac' sbaic ta mosovinel yu'un ti Baal-peore; lic slajesic matanaletic ta sventa diosetic ti mu cuxuluque.
- <sup>29</sup>Ti c'usitic mu lecuc ta spasique, laj soquesbeic yo'nton ti Diose, lamal vul ta sbaic ti yilbajinelic une.
- <sup>30</sup>Ti Fineese lic sva'an sba ta xchapanbel sc'oplal ti j'ac'vanej ta vocole, ch'ab xi liquel tiocolajel une.
- <sup>31</sup>Ich'bil c'ot ta muc' yu'un Dios ti va'i s'elan c'ot ta chapel yu'une, ti j'ech'el jech com ta stojol ti totil me'iletique, xchi'uc ti alab nich'nabiletique.
- <sup>32</sup>Laj sliquesbeic sc'ac'al yo'nton Dios ta sts'el vo' ti Meriba sbie; laj sa' svocol yu'unic Moisés ta scoj taje.
- <sup>33</sup>Laj yipal yu'un ti laj stsiq'uesbeic yo'ntone, ti oy c'usi loc' ta aelal yu'un ti ma'uc snopoje.
- <sup>34</sup>Mu'yuc laj stubbeic sts'unubal jteclumetic ti yaloj no'ox Dios ta stsutses ta j'ech'ele.
- <sup>35</sup>Le'e, lec laj ya'iic lic scap sbaic ta naclej, xchi'uc lic xchanbeic c'u s'elan liquem yu'unic ti buch'u yan yajvalic ti xi s'elan lic spasique:
- <sup>36</sup>Laj squejan sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usi meltsanbil ta c'abale, lic sta svocol xchi'uquic ta scoj taj une.
- <sup>37</sup>Laj yac'beic yich' svocol ta milel squerem stsebic ta sventa smoton ti pucujetic taje.
- <sup>38</sup>Ta jech yepal, muts'ul sba satic ti buch'u laj smalbeic ti xch'ich'ele, xch'ich'el ti squerem stsebique, laj yac'beic smotonin ti diosetic oy ta Canaane. Balom ch'ich' com yu'unic ti banomil ta xch'ich'elic une.
- <sup>39</sup>Laj soques sbaic yu'un ti c'usi laj spasique, yanijem yo'ntonic ta stojol ti Diose.
- <sup>40</sup>Lic capuc sjol ti Dios ta stojol ti steclumale; laj sbaj laj sten ti c'otem ta yu'untac to oxe.
- <sup>41</sup>Xq'uelatic no'ox ti ilbajinbilic yu'un ti scontraic ti yan yajvalique, tsalbil c'otic yu'un ti scontraique.
- <sup>42</sup>Net'bil c'otic yu'un ti scontraique, c'otic ta j'ac'-lo'il-maxil ti tec'bil c'otic yu'un ti scontraique.
- <sup>43</sup>Ep ta coj coltaatic yu'un ti Diose, ja'uc ti stuquic une mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti c'u s'elan snopoje, bat ta yoc xchi'uc ma' ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.
- <sup>44</sup>Manchuc mi jech ti oy xa svocol ileique, ti a'yibatic ti x'oc' x'avanic xae,
- <sup>45</sup>laj svules ta sjol ti strate spasoj ta stojolique. Laj sjel ti c'u s'elan snopoj oxe, yu'un xi s'elan yepal ta j'ech'el ti syail xc'uxul yo'ntone:

<sup>46</sup>C'ot ta pasel yu'un ti ayan slequil yo'nton yu'un ti scontraique.

<sup>47</sup>Pojuncutic un, Cajval, Dios cu'uncutic. Tsobuncutic loq'uel ti capaluncutic xchi'uc ti yan muc'tiquil lume yo' ta xilequil-c'opojcutic ta aventura, ti ximuyubajcutic ta xcalcutic alequilale.

<sup>48</sup>Lequil c'optabiluc sbatel osil ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele. Scotoluc xiuc yalique: “¡Jechuc!” Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une.

## **Salmo 107**

### **LIBRO V**

*(Salmos 107—150)*

#### **Staoj yav syail xc'uxul yo'nton ma' ti Dios une**

<sup>1</sup>Colaval, utic ti Diose, yu'un oy slequilal yo'nton, yu'un sbatel osil oy ti syail xc'uxul yo'ntone.

<sup>2</sup>Colaval, xiicuc ec ti buch'utic coltaatic yu'un ti Diose, ti pojatic ti mu'yuc x'ochic ta c'abal yu'un ti scontraique,

<sup>3</sup>ti tsobeic talel ta muc'tiquil lum ti oy ta yolon yac'ol ti xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti oy ta stuq'uil ti sloq'ueb c'ac'ale, ta stuq'uil ti smaleb c'ac'ale.

<sup>4</sup>Ch'ayemic ta be ti xc'uletic ta xanobal ta yi'tic ta sbajtical banomil, ti mu staic ta sa'el ti be ta xc'ot ta jun jteclum ti bu xu' ta xnaquiique.

<sup>5</sup>Mu x'ech' ti vi'nal laj ya'iique, xchi'uc ti taqui ti'ile, ti jset'uc xa mu chamique.

<sup>6</sup>Lic yoq'uitaic Dios ti oyic ta vocol une, pojeic ti oyic ta vocole.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, tojobtasatic batel ta tuq'uil be ti ta xc'ot ta jun jteclum ti bu xu' ta xnaquiique.

<sup>8</sup>Colaval, utic ti Dios ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone, ta sventa ti ta sva'an ta spojel ti jteclume.

<sup>9</sup>Ta xac'be vo' yuch' ti buch'u ta xa'iic taqui ti'ile; ta snojesbe xch'ut ti buch'u ta xa'iic ti vi'nale.

<sup>10</sup>Ic'unek ma' ti osil banomil ta xa'iique; ochemic ta vul o'nton, chucbil ta carina,

<sup>11</sup>ta scoj ti laj scontrainic ti c'usitic yaloj ti Diose, ta scoj ti laj sbajic ti c'usi xchapanoj ta spas ti Buch'u oy ta toyole.

<sup>12</sup>Laj staic ilbajinel ta sventa tsots yabtel ti Diose, tacoltabilic, mu'yuc buch'u ta xcoltaatic yu'un.

<sup>13</sup>Ti oyic ta vocol une, lic yoq'uitaic ti Diose, pojeic ti oyic ta vocol une.

<sup>14</sup>Ti ic'unek xa ti osil banomil ta xa'iique, coltaatic ti chucbilic ta carinae.



- 15 Colaval, utic ti Dios ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone, ta sventa ti ta sva'an sba ta spojel ti jteclume.
- 16 Laj slilin ti ti'naetic ti meltsanbil ta c'anal taq'uine. Laj slilin ti stsacleb yavietic meltsanbil ta tsatsal taq'uine.
- 17 Jchameletic, ilbajinbilic ta scoj ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, xchi'uc ta scoj ti smulique,
- 18 mu xa c'usi jtosuc ve'lilal xyal yu'unic, naca xa mu ta xpalch'ujic batel.
- 19 Ti oyic xa ta vocol une, yoq'uitaic ti Diose, pojeic yu'un ti oyic ta vocole.
- 20 Ta sventa ti laj stac' sutel ti c'ope, toj poxtael c'otic, pojeic ti jbel xa sc'oplal muquinal xa sq'uelojic batele.
- 21 Colaval, utic ti Dios ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone, ta sventa ti ta sva'an sba ta spojel ti jteclume.
- 22 Ac'beic milbil matanal ta sventa ti coliyale, muyubajanic ta slo'iltael sc'oplal ti yabtel laj spase.
- 23 Xcajetic no'ox ta nab xchi'uc sbarcoic ti jbolomajeletique, ti xpolet no'ox syuc'benal ta xictaic comel ti nabe.
- 24 Ta yut ti nab une, laj yilbeic yutsil ti c'usitic smeltsanoj ti Diose.
- 25 Lic banomilal vo' xchi'uc yic'al ta sventa sc'opojel ti Diose, ti natic no'ox xva'i xcoti syuc'benal ti nabe.
- 26 Xchechetic no'ox muyel ta vinajel, mut'iatic yalel ta snabil ti nabe, tsic' yo'ntonic yu'un ti xi'el une.
- 27 Xquiclajanic xa jech c'u cha'al ti jyacubeletique, mu'yuc c'usi xut sbaic xchi'uc ma' ti yuni bijilic une.
- 28 Ti jech oyic ta vocole, lic yoq'uitaic ma' ti Diose, pojeic ti oyic ta vocol une.
- 29 Joybij ta uni vajal vo' ti banomilal vo' xchi'uc ti tsots yic'ale, ts'ij xi ma' ti nab xva'i xcotie.
- 30 Ti laj yilic ts'ij xi ti nabe, xcuxet xa banomil laj ya'iic. Iq'ueic batel yu'un Dios ti bu chapal sc'oplal ta xbatique.
- 31 Colaval, utic ti Dios ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone, ta sventa ti ta sva'an sba ta spojel ti yajval lumetique.
- 32 Albeic yutsilal c'alal ta stsob sbaic ti jteclume. Albeic slequil c'alal volol stsobolic ti moletic ich'bil ye sti'ique.
- 33 Ta sbajtical banomil xchi'uc ta staquinale, ti Diose ta xac' t'omuc talel uc'umetic, xchi'uc sat vo'etic.
- 34 Ti ve'ebal banomile, ta sjoybin ta quehtic ta scoj smulic ti jnaclejetique.



<sup>35</sup>Ta sbajtical banomile, ta sjoybin ta sts'anleb bic'tal nabetic, ta tuquermal vo' ti staquinal banomile.

<sup>36</sup>Ti bu taje, ta xlic naquiuc yu'un ti buch'u ta xa'iic vi'nale, ta xlic c'otuc ta jun jteclum yu'unic.

<sup>37</sup>Ta xlic sts'unic uva sbeel ti osil banomil une, yepal no'ox ta staic ta tsobel ti sat ts'unubale.

<sup>38</sup>Ta sva'an sba ta c'uxubinvanej, ta xc'ot ta pasel ti lec ta xch'ie, ta x'epaj ti xchon sbolomic yu'une.

<sup>39</sup>Mi ta xlic chamicuque, xchi'uc mi ta xjutebajic ta scoj ti ilbajinele, ti bac vocol ta xvul ta stojolic ti mu x'ech' yipal ta xa'iique,

<sup>40</sup>ti Dios une ta sjip ta sten ma' ti j'ilbajinvanejetique. Ta xc'otic ta ch'ayel ta sbajtical banomil ti mu sna' bu ta xbatic yu'une.

<sup>41</sup>Ta sta jun yo'ntonic yu'un ti buch'u abol sba ta at-o'ntone, co'ol s'elan junuc chij ta xlic yepajesbe ti yalab xnich'nabe.

<sup>42</sup>C'alal jech ta xilic ti viniquetic ti oy stuquuil sjol yo'ntonique, xpatet xa yo'ntonic ta xa'iic un; mu xa jbeluc xc'opoj ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic une.

<sup>43</sup>Ti buch'u oy sbijil xa'i sbae, bejeluc ta yo'nton ti va'i s'elan taje, ya'iuc lec syail xc'uxul yo'nton ti Dios une.

## **Salmo 108**

### **Jchapanoj jba ta j'ech'el**

*(Sal 57.7-11; 60.5-12)*

<sup>1</sup>Jchapanoj jba ta atojol, Cajval Dios, chapalun ta sq'uejintabelot q'uejimoletic. Cuxetuc banomil ta xava'i un, co'nton.

<sup>2</sup>Lometanic xa liquel un, arpaetic, jchop o ta vobetic, ti jmoj xa vololotic ta smalael ta sacub talel ti osile.

<sup>3</sup>Ta xcalbot alequilal ta sventa q'uejimoletic, Cajval, ta stojol ti jteclumetique, ta stojol ti muc'tiquil lume.

<sup>4</sup>Yu'un yepal ta j'ech'el ma' ti syail xc'uxul avo'ntone, mu sta ma' ti vinajel une. C'otem to c'alal yax ts'ijan vinajel ma' ti alequile.

<sup>5</sup>Cajval Dios, chotol nacalot ta vinajel; nojem ta avutsilal alequilal scotol ti banomile.

<sup>6</sup>Pojuncutic un ta sventa ti amuc'ul atsatsale yo' pojbil ta xc'ot ti buch'u mu xtuch' ta avo'ntone. Tac'buncutic ti jc'opojel jti'inelcutique.

<sup>7</sup>Xi c'opoj talel ma' ti Dios ta xch'ulnae: “Ximuyubaj ta j'ech'el ta xquil ta jba ta jsat ta jch'ac ti Siqueme, ta jch'ac ti stenlejal Sucote.



<sup>8</sup>Ti Galaade, ti Manasese, c'otemic ta cu'un. Ti Efraine, c'otem ta smac jol ta xca'i. Ti Judae, c'otem ta jvaxton ta sventa pasob mantal.

<sup>9</sup>Ti Moab eque, c'otem ta yavil atinajebal bu ta jpoc ti coc' jc'obe; ta jipbe ech'el ya'iic jxonob ta sbaic ti Edome; xiq'uejin xa ti tsalbil ta xc'otic ti filisteoetique.”

<sup>10</sup>¿Buch'u xu' yu'un ta xiyic'un batel ta jteclum ti joyol lec ta moque? ¿Buch'u xu' yu'un ta xiyic' batel c'alal to Edom?

<sup>11</sup>Yu'un ti vo'ote, Ch'ul Dios, laj xa atenuncutic comel; ;mu'yuc xa ta xachi'inuncutic loq'uel xchi'uc ti cajsoldadocutique!

<sup>12</sup>Coltauncutic ta stsalel ti jcontracutique; mu xu' yu'un ta spoj sba ta yip no'ox stuc ti vinique.

<sup>13</sup>Ta sventa coltabiluncutic yu'un ti Diose, ep ta tos ti c'usitic muc'tic ta xc'ot ta pasel cu'uncutique; ta xpech' ta teq'uel ma' ti jcontracutic une.

## **Salmo 109**

### **Sva'anuc sba ti Banquialal jchapanvanej ta spaquel spuxel ti c'ope**

<sup>1</sup>Ch'ul Dios, mu ts'ijiluc no'ox aq'ueloj ti xivocolet ta ac'oponel ati'inele.

<sup>2</sup>Yu'un oy jutc'opetic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic ta bet'bunel yeic ta soquesel ti jc'oplale, ti naca yesomal sjolic ti c'usi ta xalic ta jtojole.

<sup>3</sup>Ta sc'ac'al xa yo'ntonic ta xtal svoliicun, ti mu'yuc c'usi jpasojbeic ta xtal stsaquicun ta leto une.

<sup>4</sup>Ti spacol ta xiyac'beicun yu'un ti xc'uxul co'nton ta stojolique, ta xistsaquicun ta leto, le' une, ta xic'opoj xiti'in ec un.

<sup>5</sup>Ta chopol ta xispacbeicun sutel ti c'usi lec laj jpasbeique; ta sti'emal xa sjolic ta xispacbeic sutel ti laj xc'uxubinique.

<sup>6</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, c'otuc ta jchapanvanej yu'un, ta sbauc stuc, joybijuc ti yajc'opojele.

<sup>7</sup>Tabatuc smul c'alal yacal ta xich' chapanele; cajaluc c'otuc ta sba ti c'u s'elan ye sti' ta spac ti sc'oplal yaloje.

<sup>8</sup>Cuxiuc to batel c'uc sjaliluc un, va'iuc yan yajval ti c'usitic oy x'ayan yu'une.

<sup>9</sup>C'oticuc ta ic'al me'unal ya'iic ti yalab xnich'nabe, c'otuc ya'i ta me'unal ants ti yajnile.

<sup>10</sup>Yalel muyeluc ya'i ti yalab xnich'nab ta sc'anel ti uni limoxnae. Sjipicuc loq'uel ta slomemal naique.

<sup>11</sup>Ich'batuc batel yu'un j'ac'-ch'om taq'uin scotol ti c'usitic x'ayan yu'une. Tsobbatuc batel ya'i yu'un jyanlum slubel xchamel ti yoc sc'obe.



- 12**Lajuc sc'oplal ti oy to buch'u ta xc'uxubaj yo'nton yu'une, mi ja'uc ti yalab xnich'nab busul comique.
- 13**Tubuc sc'oplal ta j'ech'el ti sts'unubale, ch'ayuc o sc'oplal ta alel ti sjol sbie.
- 14**Svulesuc ta yo'nton Dios ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic ti stotique, ti j'ech'el cuxuluc o smul ti sme'ique.
- 15**Q'uelbiluc o yu'un Dios ti c'u s'elan ech'e, ch'ayuc ta banomil ta yalilanbel ti sc'oplale.
- 16**Mu'yuc xc'ot ta sjol ta yo'nton ta xc'uxubinel ti me'un mu'nate; ti buch'utic biq'uit yac'oj sbaique, xchi'uc ti buch'u ilbajinbilique, xbitet no'ox ta snutsel ti ts'ij xi sc'oplal yu'une.
- 17**Ti lec laj ya'i ti bisvan ta cotel chavale, biseuc ta cotel chaval ec un. Ti mu tsotsuc sc'oplal laj ya'i laj yac' ti lequilale, loc'uc o batel ta stojol ti lequilal ec une.
- 18**Lamluc c'otuc ya'i ta sba ti bisvanem ta cotel chaval jech c'u cha'al ta slapel ti c'u'ile, sc'upinuc ya'i ec un co'oluc s'elan vo' mi aceite, tanijuc batel ta sbec'tal ta syolil sbaquil.
- 19**Co'oluc s'elan sc'u' pixil c'otuc xchi'uc, ti co'oluc s'elan junuc chuquil tsinuc sba ti svocol une.
- 20**Jech ta xtojbatic yu'un Dios ti jcontrataque, xchi'uc ti buch'u xbet'bun no'ox yeic ta xchopol c'optaelune.
- 21**Le' une, Cajval, ich'biluc ta muc' c'otan un, ti lecuc xavilune. Pojun ta sventa ti alequile, ti syail xc'uxul avo'ntone.
- 22**Me'un mu'natun, ilbajinbilun, yayijem ma' ti co'ntone.
- 23**Ta xa xibat jech c'u cha'al xtemet batel ti queove, cuchbilun batel yu'un ic' jech c'u cha'al ti c'ulube.
- 24**Ti mu'yuc xa ti ve'el une, xnichun xa ti cacane, bacunebun xa ta scoj ti mu xyal ti ve'ele.
- 25**Lic'ot ta j'ac'-tse'ej yu'un ma' ti jnaclejetique. Sjimolan xa sjolic ta xlabanvanic c'alal ta xiyilique.
- 26**Coltaun, Cajval Dios, pojun ta sventa ti syail xc'uxul avo'nton une.
- 27**Sna'icuc un, Dios, ti ja' avabtel ti va'i s'elan taj une.
- 28**Mu labluc xca'i mi bisbilun ta cotel chavale, ipaluc lec ti jc'oplal avu'une. Aq'ueuc ta q'uexlal stuquic c'alal xmuyubaj no'ox ti avajtunele.
- 29**Nijilicuc ta q'uexlal ti jcontrataque. Lamluc c'otuc ta stojolic ti q'uexlale jech c'u cha'al ti axibale.



<sup>30</sup>Mu xlah ta alet ta que ta jti' ta yalbel coliyal ti Diose; ta xcalbe slequihal ta sba ta sat ti epal jnaclejetique.

<sup>31</sup>Ta sva'an sba ta j'et'esej-c'op yu'un ti me'un mu'nate; ta scolta ti buch'u chapal xa sc'oplal jbel ta xich'e.

## **Salmo 110**

### **Ti Diose ta xac'be smuc'ul stsatsal ti ajvalile**

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Cajvale: “Chotlan ava'i ta xocon jbats'i c'ob un, ja' to ti mi nijil chimil c'ot cu'un ta avoc ta ac'ob ti avajcontrataque.”

<sup>2</sup>Ta Si6n to ta xac'bot ta avoc ta ac'ob avaxton ti Diose, svinajeb ti avich'oj tsots avabtele. Nijil chimiluc c'otuc avu'un ti avajcontra un cha'e.

<sup>3</sup>Ti atecclumale ta xac' sba ta atojol c'alal yorail ti tsalbil ta xc'ot avu'un scotole. Xqueremaj no'ox ti viniqetic avu'une jech c'u cha'al ti ch'ul vits ti sts'ujulin no'ox job ac'ubal ta stojol ta jujun sacubel osile.

<sup>4</sup>Ti Diose xi laj sva'an sba ta yalbel ti mu sutes ti ye sti'e: “Paleot sbatel osil jech c'u cha'al ech' ti Melquisedeque.”

<sup>5</sup>Va'al ta sts'el abats'i c'ob ma' ti Diose; ti sc'ac'alil ta xlic ti sc'ac'al yo'ntone, ta stubbe sc'oplal ma' ti ajvaliletique.

<sup>6</sup>Jbel xal ta xchapbel sc'oplal ti muc'tiquil lume, ti busul no'ox ta xcom yu'un ti animaetique; ta slilin ta tubbel sc'oplallic ti jpas-mantaletic ta scotol banomile.

<sup>7</sup>C'alal stamoj ti sbee, ta xuch' vo' ta uc'um, ta stsatsub xchi'uc ti vo' taj une.

## **Salmo 111**

### **Yalbel sc'oplal ti jun yutsil ta xc'ot ta pasel yu'un ti Diose**

<sup>1</sup>Jun no'ox yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une. Ta sjunul co'nton ta xcalbe slequihal Dios ta tsoblebal yu'un ti buch'utic lec yo'ntonique, xchi'uc ta stojol scotol ti jnaclejetique.

<sup>2</sup>Muc'tic ta j'ech'el yabtel ti Dios une; ti buch'u mu tuch'baj ta yo'nton ta xa'iique, ta snopilanic lec un.

<sup>3</sup>Jun yutsil, xjobin no'ox ta j'ech'el ma' ti yabtele; staoj yav ta j'ech'el ti slequil yo'nton ta xchapanvane.

<sup>4</sup>Ti c'usitic jun yutsil laj spase, bejel o ta o'ntonal ta xc'ot. Jun yutsil, oy sts'iquemal xcuchemal yu'un ti Diose.

<sup>5</sup>Ti buch'u sna' snijan sbaic ta stojole, ta xac'be ti sve'elique; ta svules ta yo'nton ma' ti c'u s'elan yaloj ti stratee.

<sup>6</sup>Laj yac'be yil steclumal ti muc'tic no'ox ti yabtel laj spase; laj yac'anbe yich'ic ti c'u yepal ja' yu'unic ti yan yajvalique.

<sup>7</sup>Sc'oteb o ti c'usi ta spase, tuc' ta j'ech'el, meel ono'ox; stac' jpat co'ntontic ta sventa ti smantaltaque.

<sup>8</sup>Staoj yav sbatel osil ti mu stselbuj jutebuque; meel ono'ox un, mu nacauc nopbil ti c'ot ta meltsanele.

<sup>9</sup>Ti Ch'ul Dios ti xi'bal sbae, c'ot ta pasel yu'un ti strate ti yaloje, laj scolta ti steclumale.

<sup>10</sup>Ti bijilile ta xich' tael yu'un ti xi'tabiluc ti Diose; ti buch'u ta xi'tae, oy lec snopbenal yu'un un. Lequil c'optabil sbatel osil ti Diose.

## **Salmo 112**

### **Xmuyubaj no'ox ti buch'u oy slequil yutsil yo'ntone**

<sup>1</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une. Xmuyubaj ma' ti buch'u sna' xi'ta ti Diose, ti ta xc'ot ta yo'nton ti smantaltaque.

<sup>2</sup>Snitilultac ti buch'u oy stuq'uul yo'ntone, ta staic c'uxubinel, ta staic ti tsots xu' yu'unic ta x'ech'ic ta banomile.

<sup>3</sup>Yepal no'ox ti sc'ulejalic ta snaic une, oy no'ox slequil yutsil yo'ntonic.

<sup>4</sup>Ti buch'u oy stuq'uul yo'ntone, saquilal osil s'elan xjobin ta ic'al osil, oy slequil, oy stuq'uul, oy sts'iquemal xcuchemal yu'un.

<sup>5</sup>Ti c'usi oy x'ayan yu'un ti vinique, sna' xt'olbij ta yaq'uel ta ch'om, tuc' sjol yo'nton ta x'abtej xchi'uc ti sbolomale;

<sup>6</sup>jech o xal un, mu'yuc c'usi ta xc'ot ta stojol. Ti buch'u oy stuq'uile mu xch'ayat ta o'ntonal.

<sup>7</sup>Mu toj xi'eluc yu'un ti c'usiuc chopol xpuquet sc'oplal ta xich' alele; mu stsic' yo'nton, spatoy yo'nton ta stojol ti Diose.

<sup>8</sup>Stsinanoj yo'nton, mu xi' un; xlabaj no'ox ta sq'uel ech'el ti scontrataque.

<sup>9</sup>Ta xac' yuni limoxna ta stojol ti me'un mu'nate, mu'yuc spajeb ti xc'uxul yo'ntone, jamal ti sba sat yelove.

<sup>10</sup>Ti jech ta x'ile yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xti'et xa ma' ti sjol une, xc'uxet xa ye ma' ti tsalbil cote. Ta xc'ot ta tsutsel sbic'tal yo'nton ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

## **Salmo 113**

### **Yalbel sc'oplal yutsilal yo'nton ti Diose**

<sup>1</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une. Ti yajtuneloxuc ti Diose, ¡albeic ti slequilale!

<sup>2</sup>Lequil c'optabiluc ta j'ech'el ti Diose.

<sup>3</sup>C'otuc ta sloq'ueb c'ac'al, ta smaleb c'ac'al ti lequil c'optabiluc ti Dios une.

<sup>4</sup>Ti Diose sbainoj scotol ti muc'tiquil lume; ti yutsil slequilale, smacoj sjunul ti vinajele.

<sup>5</sup>Mu'yuc buch'u xco'olaj o xchi'uc ma' ti Ajvalil Dios cu'untic ti chotol ta xventainvan ta toyole.

<sup>6</sup>Manchuc mi jech un, ech'el syalesoj xc'uxul ti yac'oj sba ta sq'uelel ti vinajele, ti banomile.

<sup>7</sup>Ti Dios une ta stam ta stoy liquel ti me'un mu'nat lomem ta lume,

<sup>8</sup>yo' jech jmoj ta xc'ot chotluc xchi'uc ti buch'u cajal ich'bilic ta muq'ue, ti ich'bil ye sti'ic yu'un ti jteclume.

<sup>9</sup>Ta sta liquel yu'un xmuyubaj ti ants ti mu'yuc xil o ti alajele, me'il ta xc'ot, ta xlic pasuc ta jchop jnaclej. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une.

## **Salmo 114**

### **Svulesel ta o'ntonal ti loq'uel talel ta Egiptoe**

<sup>1</sup>Ti Israel snitilultac ti Jacobe, c'alal loq'uic talel ta Egipto ti oyic to ox ta yan lume,

<sup>2</sup>ti Dios une, c'ot ta naquiel ta yosilal ti Judae. Ti Israele, ventainbil lec c'ot yu'un.

<sup>3</sup>Jatav ech'el ma' ti nab c'alal laj yil ti Israele; valopat sut ma' ti uc'um Jordane.

<sup>4</sup>Ti muc'tiquil vits xchi'uc ti stselejaltique, xbitic no'ox liquel jech c'u cha'al ti chijetique, ti mimi'etique.

<sup>5</sup>¿C'usi laj apas un, nab, lajatave? ¿C'usi laj apas un, uc'um Jordán, ti valopat lasute?

<sup>6</sup>¿C'usi laj apasic un, muc'tiquil vits, xchi'uc stselejal, ti xabitic no'ox liquel jech c'u cha'al ti chijetique, ti mimi'etique?

<sup>7</sup>Banomil, nican ta xi'el ta sba ta sat ti Dios yu'un ti Jacobe.

<sup>8</sup>Ti lican ch'entique, laj sjoybin ta sts'anleb nabetic. Ti muc'tiquil tonetique, laj sjoybin ta tuquem vo'.

## **Salmo 115**

### **Oy ta vinajel ma' ti Dios cu'untique**

<sup>1</sup>Cajval, ta aventauc atuc, ich'biluc c'otan ta muc', ma'uc ti vu'uncutique; ta sventauc ti syail xc'uxul avo'ntone xchi'uc ti melele, ich'biluc c'otan ta muc'.

<sup>2</sup>¿Mi mu tauc sjaquic ti buch'u yan yajvalique, bu oy ti Dios yu'unic le'e?

<sup>3</sup>Oy ta vinajel ma' ti Dios cu'untique; laj xa smeltsan scotol ti bu xa c'alal xal ti yo'ntone.

<sup>4</sup>Ti loc'obbaitic yu'unic ti buch'u yan yajvalique, meltsanbil ta oro, ta plata, ti smeltsanoj ta yabtel yoc sc'ob vinic ti xi s'elane:



- <sup>5</sup>Loc'tabil ti yeique, mu xc'opojic. Loc'tabil ti sbec' satique, mu x'ilvanic.
- <sup>6</sup>Loc'tabil ti xchiquinique, mu xa'iic c'oponel. Loc'tabil ti sni'ique, mu xich'ic ic'.
- <sup>7</sup>Loc'tabil sc'obic, mu stac' xach'. Loc'tabil yacanic, mu xanav xchi'uc. Mu jbeluc c'op xloc' ta yeic.
- <sup>8</sup>Co'ol s'elan c'otemic ec ti buch'u yabtelineojic ti loc'obbaile, xchi'uc ti buch'u nijil chimilic ta yich'el ta muq'ue.
- <sup>9</sup>Pato avo'ntonic ta stojol ti Diose, israeletic. Ja' ta xiscoltaotic, ta xispojotic.
- <sup>10</sup>Pato avo'ntonic ta stojol ti Diose, paleetic. Ja' ta xiscoltaotic, ta xispojotic.
- <sup>11</sup>Ti ta xavich'ic ta muc' ti Dios une, ¡pato avo'ntonic ta stojol! Ja' ta xiscoltaotic, ta xispojotic.
- <sup>12</sup>Laj svulesotic ta yo'nton ma' ti Dios une, ta sva'an sba ta jtojoltic. Ta sva'an sba ta stojol ti israeletique, xchi'uc ta stojol ti paleetique.
- <sup>13</sup>Ta biq'uit ta muc', ta sva'an sba ta stojol mi ta x'ich'e ta muq'ue.
- <sup>14</sup>Ti vo'oxuque, xchi'uc ti avalab anich'nabique, ac'o xayepajesboxuc anitilulic ti Diose.
- <sup>15</sup>Ac'o sva'an sba ta atojolic ti Diose, ti Buch'u laj smeltsan ti vinajele, ti banomile.
- <sup>16</sup>Ti vinajel une, c'otem ta yu'un ti Diose, ti banomile, ac'bat sventain ti vinique.
- <sup>17</sup>Ti buch'u chamic xae, ti bat xa ta muquele, mu xa cha'bel xalbeic slequilal ti Diose.
- <sup>18</sup>Tanae, sbateluc osil, calbetic ti slequilale. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Diose.

## **Salmo 116**

### **C'opojel ti'inel ta sventa ti coliyale**

- <sup>1</sup>Mu tenbaj ta xca'i ti Dios une, yu'un laj ya'ibun ti xivocolet ta stojole.
- <sup>2</sup>Yu'un laj sts'etan lec sni' xchiquin cu'un. Mu xljaj sc'oponel sti'inel c'u sjalil ti jch'iel jc'opojele.
- <sup>3</sup>Ts'otolun xa ta xch'ojon ti lajebale, tsacbilun xa yu'un ta xi'elal ti muquinale, c'ot ta jtojol mu ts'icbaj ma' ti xi'elal ti spajeb xa ti yipale.
- <sup>4</sup>Va'i un, ta sventa ti Dios une xivocolet liquel, laj jc'anbe vocol ti spojucun yo' quiluc to ti jch'iel jc'opojele.
- <sup>5</sup>J'ech'el tuc' ma' ti Dios une, sna' xc'uxubaj; ti Dios cu'untique, spajebal oy sts'iquemal xcuchemal yu'un.
- <sup>6</sup>Ti Diose ta xchabi ti buch'utic mu xpac yu'un yuni c'oplale. C'alal ch'abal xa ti quip laj ca'i eque, laj spojun.
- <sup>7</sup>Tana li'e, laj xa ca'i ti mu'yuc c'usi jna'e, yu'un toj lec ti c'usi laj spas ta jtojol ti Diose.

<sup>8</sup>Laj spojun ti oy jc'oplal ta xichame; mu sq'uelojuc ti xi'oc'olete, ti ta xiyal ta lume, laj sva'an sba ta jtojol.

<sup>9</sup>Jch'unej-mantalun lic'ot yu'un Dios ta stojolic ti buch'u cuxulic ta banomile.

<sup>10</sup>Ac'o mi laj calilan spajeb ti jvocol jtaoje, j'ech'el jun co'nton jch'unoj.

<sup>11</sup>Ta scoj ti mu xca'i jbae, utsuc xa xcalilan ti naca jutc'op scotol ti viniquetique.

<sup>12</sup>¿Mi yu'un oy c'usi xu' ta jtojbe scotol ti c'usitic lec laj spas ti Dios ta jtojol une?

<sup>13</sup>¿Utsuc xa jtam ca'i sbisol ti matanal vino ta yalbel coliyal ti jpojel colel yu'une!

<sup>14</sup>C'otuc ta pasel ti jtrate ti laj cal ta stojol Dios ta sba ta sat scotol ti jteclume.

<sup>15</sup>Ti buch'u mu tenbaj ta xa'i ti Diose, mu tuch'baj ta o'ntonal ta x'ile c'alal ta xa xcham xlajique.

<sup>16</sup>Avajtunelun, Ch'ul Dios. Squerem olun ti me' jtunel avu'une. Laj alilin ta tuch'el caq'uul ti ts'otbilun yu'une.

<sup>17</sup>Ta sventa ti colavalbune, ta xcac'bot milbil matanal, oy ono'ox ta que ta jti' ti ac'oplal ec une, Dios.

<sup>18</sup>Ta sba ta sat scotol ti jteclume, ta xc'ot ta pasel cu'un ti jtrate caloj ta stojol ti Diose,

<sup>19</sup>ta yamaq'uiltac xch'ulna ma' ti Diose, ta o'lol avu'un, Jerusalén. Jun avutsil ta j'ech'el un, Dios.

## **Salmo 117**

### **Sq'uejintael ti Diose**

<sup>1</sup>Scotol jnaclejetic ta muc'tiquil lumetic xchi'uc scotol bic'tal jteclumetic, q'uejintabiluc avu'unic ti Diose.

<sup>2</sup>Ti syail xc'uxul yo'nton ta jtojoltique, mu albajuc yepal ta j'ech'el; sbatel osil mu'yuc spajeb stuq'uul yutsil yo'nton ti Diose. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une.

## **Salmo 118**

### **Jelavem smuc'ul stsatsal ti Diose**

<sup>1</sup>Colaval, utic ti Diose, yu'un oy yutsil slequil yo'nton, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

<sup>2</sup>Xi yalicuc ti israeletique: “Ti Diose, sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.”

<sup>3</sup>Xi yalicuc ti paleetique: “Ti Diose, sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.”

<sup>4</sup>Xi yalicuc ti buch'utic sna' snijan sbaic ta stojol ti Diose: “Ti Diose, sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.”

<sup>5</sup>Ti mu x'ech' xjelav ti jvocale, lic'opoj ta stojol ma' ti Dios une; laj ya'ibun ti jc'ope, lic'ot ta pojel yu'un.





- <sup>6</sup>Chi'inbilun yu'un ti Diose, mu xixi'. ¿Mi oy la buch'u oy c'usi xu' ta xispasbun un?
- <sup>7</sup>Ta xiscoltaun, li' oy ta jtojol ma' ti Dios une. Ta xquil ta jba ta jsat un, tsalbil ta xc'otic ti buch'u xti'et sjolic ta jtojole.
- <sup>8</sup>Xloc' venta ti ja'uc xich' patel o'ntonal ta stojol ti Diose, altic ti oy no'ox buch'u ta xich' patel o'ntonal ta stojole.
- <sup>9</sup>Xloc' venta ti ja'uc xich' patel o'ntonal ta stojol ti Diose, altic ta xich' patel o'ntonal ta stojol ti buch'u cajal yabtel yich'ojiique.
- <sup>10</sup>Ta sventa smuc'ul stsatsal Dios, tsalbil c'otic cu'un ti muc'tiquil lumetic ti laj svol sbaic ta scontrainelicune.
- <sup>11</sup>Macbilun ta be yu'unic ta jujujot; ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose, tsalbil c'otic cu'un.
- <sup>12</sup>Co'ol s'elan chanul ajapom laj svol sbaic talel ta jtojol, ja'uc ti sc'ac'al yo'ntonic une, tub jech c'u cha'al jculel no'ox ta xc'ac' ti ch'ixe; tsalbil c'otic cu'un ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose.
- <sup>13</sup>Mu'yuc xa syail xc'uxulil laj stacoltaicun yo' ta xiyal ta lum yu'unic, ja'uc ti Dios une laj sva'an sba talel ta scoltaelun.
- <sup>14</sup>Ta jq'uejinta ma' ti Dios une, laj yac'bun quip jtsatsal, ja' jcoltavanej cu'un.
- <sup>15</sup>Naca sc'oplal pasbil xa canal ti xmuyubajic no'ox xchi'uuic ti xi ta sq'uejintaic ta jujun snaic ti buch'utic jun sjol yo'ntonique: "C'ot ta jtsalvanej smuc'ul stsatsal ti Diose.
- <sup>16</sup>Jelavem ta j'ech'el smuc'ul stsatsal ma' ti Dios une. C'ot ta jtsalvanej smuc'ul stsatsal ti Dios une."
- <sup>17</sup>Tselbuj to ma' ti oy sc'oplal ta xichame; quil to ma' ti jch'iel jc'opojel ta yalel c'u s'elan laj spas ti Diose.
- <sup>18</sup>Spajeb xa no'ox tsots jtsitsel laj yac'bun ti Diose, ja' no'ox un, mu sq'uelojuc ti lilaj o yu'une.
- <sup>19</sup>Jamic sti'tac ti ch'ulnae; ta jc'an ta xi'och batel ta yalbel coliyal ti Diose.
- <sup>20</sup>Ti'na yu'un Dios ma' le' une, ochebal yu'unic ec un ti buch'utic mu yanuc sjol yo'ntonique.
- <sup>21</sup>Colaval, xacutot un, Dios, yu'un laj atac'bun ti jc'ope, yu'un vo'ot jcoltavanejot cu'un.
- <sup>22</sup>Ti ton mu'yuc xtun yu'unic ti jpas-naetique, c'ot ta sliqueb xchiquin ti nae.
- <sup>23</sup>C'ot ta pasel yu'un Dios ti va'i s'elan taje, ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un.
- <sup>24</sup>Yabtel Dios ma' ti xi s'elan ta xc'ot ti sc'ac'alil taj une: xpatet xmuyubaj no'ox ti o'ntonal cu'untic une.

<sup>25</sup>Avocoluc un, Cajval, pojuncutic. Cajval, avocoluc un, paso ta jtojolcutic ti lecuc batuc cu'uncutique.

<sup>26</sup>¡Jun yutsil ta j'ech'el ti buch'u ta xtal ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose! Li' to ta xch'ulna ti Diose, ta jc'ancutic ti ataicuc ti slequilal yutsilale.

<sup>27</sup>Ti Ajvalile, ja' ti Dios une, ti sac jaman no'ox ti jbetic yu'une. Licuc xa ti q'uine, ich'ic tael ti jepbil c'ob te' ti nichimticuc c'otuc bu oy xulubtac ti altare.

<sup>28</sup>Colaval, xacutot, ta jlequil-c'opta ti amuc'ul atsatsale, vo'ot ti Diosot cu'un une.

<sup>29</sup>Albeic coliyal ti Diose, yu'un oy slequil yutsil yo'nton, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

## **Salmo 119**

### **Yalbel slequilal ti jbel c'usi tsots albil yu'un ti Diose**

-1-

<sup>1</sup>Mu'yuc c'usi sna'ic ta j'ech'el ti buch'u tuc' ta stamic ech'ele, ti yac'oj yo'ntonic ta stojol ti chanubtasel yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Mu'yuc c'usi sna'ic ta j'ech'el ti buch'u ta spasbeic ti c'usi ta xal ti smantaltaque, ti sjunul yo'ntonic ta snaban sbaic ta stojole,

<sup>3</sup>ti ma'uc oy ta yo'ntonic ti c'usi ta soquesvane, ti stamojic ech'el bu ta x'iq'ue batel yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Avaloj ono'ox ti tsots sc'oplal c'otuc ta pasel ti c'usitic albil avu'un ta mantaletique.

<sup>5</sup>Toj lec ti c'otuc ta pasel cu'un ti nijil chimilun ti c'usi ta sc'an ti jbel c'usi tsots albil avu'une.

<sup>6</sup>Yu'un mi ta jch'un ta spasel scotol ti c'usi sc'an ti amantaltaque, mu xc'ot ta jtojol ti nijilun ta xicom ta q'uexlale.

<sup>7</sup>C'alal mi c'ot xa ta jol jbaquil ti c'usitic tsots albil avu'un ta amantaltaque, ta xloc' x'ayan ta co'nton ta jlequil-c'optaot unbi.

<sup>8</sup>Oy ta co'nton c'otuc ta pasel cu'un ti c'usitic jbel albil avu'une. Mu me xajip xatenun.

-2-

<sup>9</sup>¿C'usi ta xut sba jun quem vinic ti lec tuc' ta xbat ti xcuxlejal ta stuc no'oxe? Ja' no'ox mi ta stam ech'el ta spasel jech c'u cha'al ta xal ti ac'o'pe.

<sup>10</sup>Ta sjunul co'nton tal jnaban jba ta atojol, mu teyuc no'ox aq'uelojun ti bu xu' ta jch'ac jba ta stojol ti amantaltaque.

<sup>11</sup>Ti yo' mu jta jmul jcolo' ta atojole, ta sventa no'ox ac'op ti bejel lec c'ot ta co'ntone.

<sup>12</sup>Atuc no'ox jun avutsil, Dios, chanubtasun ta yojtiquinel ti c'usitic jbel albil avu'une.

<sup>13</sup>Scotol ti c'usitic nopbil avu'un ti laj avale, oy ta que ta jti' ta xchapel.



14Ximuyubaj no'ox ta jtam ech'el ti bu ta x'ic'van ech'el ti amantaltaque, ja' yamal sc'oplal ta xcom scotol ti jc'ulejale.

15Ta jts'ijan jba ta snopel smelol ti c'usitic nopbil avu'une; ta xca'i lec ti bu ta xa'ic'van batel une.

16Ximuyubaj no'ox xchi'uc ti oy c'usitic jbel albil avu'une, mi ja'uc ta jch'ay ta co'nton ti ac'op une.

-3-

17Ti avajtunel li'e, oyuc ta avo'nton ti c'uxiuque. Ta jch'un ti ac'op une.

18Jamo jba jsat yo' ta jc'upin ta sq'uelel c'u yutsil ta xachanubtasvan.

19Manchuc mi j'ech'el beun no'ox li' ta banomile, mu xamacbun ta ya'yiel smelol ti amantaltaque.

20Scotol c'ac'al oyun ta vocol ta xca'i ta yojtiquinel ti c'usitic nopbil avu'une.

21Ti vo'ote xu' avu'un ta spajesel ti buch'utic pimubemique, ti bisbil ta cotel chavale, ti sjipoj xa ta spat ta xoconic ti amantaltaque.

22Q'uejun loq'uel ta stojol ti mu al baj ti c'usi ta xiyalbeicune, ti bajbilun yu'unique, ti vu'une laj jpas ti c'usitic ta xal ti amantaltaque.

23Manchuc mi oy ta yo'ntonic ta spaybeicun jc'oplal ti viniquetic tsots yabtel yich'ojique, ti avajtunel li'e, ja' no'ox oy ta yo'nton ta snopel ti c'usi ta xal ti oy c'usi jbel tsots albil avu'une.

24Ta sventa ti amantaltaque, ximuyubaj no'ox yu'un, c'otem ta jbijubtasvanej cu'un.

-4-

25Ta xloc' xa jch'ulel ta xca'i, ac'bun to ti jcuxlejal jech c'u cha'al ta xal ti c'usi loq'uem ta ave ta xapase.

26Laj cal ta aba ta asat ti c'u j'elane, laj ava'ibun ti jc'ope, chanubtasun ta sventa ti c'usitic oy jbel c'usi tsots albil avu'une.

27Ac'bun jbijil ta stamel batel ti c'usitic ta xal ti nopbil avu'une, ta jc'an ti ja'uc batuc co'nton ta snopilanel smelol ti c'usitic jun yutsiquil pasbil avu'une.

28Xtuch' co'nton yu'un yipal ti oq'uel avanel ta jpase, va'ano aba ta jtojol jech c'u cha'al avac'oj ave ta xapase.

29Mu teyuc no'ox aq'ueloj ti jtamoj batel ta sjutilanel ti c'ope, va'ano aba ta jtojol ti c'u s'elan ta xachanubtasvane.

30Loc' ta t'ujel cu'un ta stamel ech'el sbelel ti melele, juteb ta co'nton ta spasel ti c'usitic albil avu'une.

31Cajval, yac' co'nton ti c'usi sc'an ti amantaltaque, mu xavac' c'otuc ta jtojol ti nijil ta xicom ta q'uexlal une.

<sup>32</sup>Yu'un cac'ojbe xa yipal ta spasel batel ti amantaltaque, yu'un mu no'ox albajuc laj avac'bun ti smuyubajel co'ntone.

-5-

<sup>33</sup>Cajval, chanubtasun c'u s'elan ta tamel batel ti c'usi ta xal ti oy c'usitic jbel tsots albil avu'une, yu'un ta jc'an ti jech ta jtam o batel ti c'u sjalil cuxulune.

<sup>34</sup>Ac'bun sbijil jol co'nton yo' mu xch'ay xca'i ti c'u s'elan ta xachanubtasvane, yu'un ta sjunul co'nton ta jc'an ta jch'un.

<sup>35</sup>Ac'o jtam batel avu'un ti c'u s'elan ta sc'an ti amantaltaque, ja' ta jta yu'un ti mu'yuc c'usi jna'e.

<sup>36</sup>C'otuc ta pasel avu'un ti lecuc ya'i amantaltac ti co'ntone, ma'uc me xjelav ti sujel yu'un ti sc'upijel co'ntone.

<sup>37</sup>Mu teyuc aq'ueloj ta xbat co'nton ta stojol ti loc'tabil diosetique, vulubtasbun jch'ulel yo' ta jtam batel ti lequil be avu'une.

<sup>38</sup>Va'ano aba atuc ta stojol ti avajtunel li'e yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usitic avaloj ta xapas ta stojol ti buch'utic ta xayich' ta muq'ue.

<sup>39</sup>Q'uejo batel ta jtojol ti utilanel ta xixi' yu'une, yu'un ti c'usitic nopol avu'une, lec scotol.

<sup>40</sup>Loc' ayan xa ta co'nton ta spasel ti c'usitic nopol avu'une. Cuxicun to avu'un ta sventa ti alequilal avutsilale.

-6-

<sup>41</sup>Ac'bun quil, Cajval, ti syail xc'uxul avo'ntone, xchi'uc ti colel avu'un jech c'u cha'al avaloj ono'oxe.

<sup>42</sup>Ja' to jech xu' ta jtac'be sutel ti buch'u ta xiyutilanune, yu'un c'otem ta yip co'nton ti ac'o'pe.

<sup>43</sup>Mu aq'uelojuc no'ox ta xtub ta que ta jti' ti c'usi naca melele, yu'un jpatoj co'nton ta jta ta sventa ti c'usitic nopol avu'une.

<sup>44</sup>Ta jc'an ta jchan batel ta spasel ti chanubtasel avu'une, ti mu xquicta jba ta spasel ta sbatel osile.

<sup>45</sup>Ja' to jech mu'yuc c'usi jna' ta xicuxi, yu'un jtamoj batel ta spasel ti c'usitic nopol avu'une.

<sup>46</sup>Ta jva'an jba ta yalel ti amantaltac ta stojol ti ajvaliletique, mi ja'uc juteb q'uexlal ta xca'i.

<sup>47</sup>Mu comtsanbaj ta xca'i ti amantaltaque, yu'un laj jta ti ximuyubaj yu'une.

<sup>48</sup>Juteb ta co'nton mu tenbaj ta xca'i ti amantaltaque, yu'un batem co'nton ta snopilanel ti c'usitic oy jbel tsots albil avu'une.

-7-

- 49Vuleso ta avo'nton ti xi avaloj ta stojol ti avajtunel li'e: ta sventa taje, ja' yip co'nton avu'un ta smalael.
- 50Taje, xi ma' ti spatobil co'nton c'alal oyun ta at-o'ntone: yu'un laj avac' jch'iel ta xca'i ta sventa ti c'usi avalojan ta xapase.
- 51Mu'yuc spajeb ye sti'ic ta yilbelun jvocol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti jech taje, mi ja'uc laj jvalopatin comel ti chanubtasel avu'une.
- 52Yu'un ta to xvul ta co'nton ti c'usitic nopbil avu'un ti laj ca'i ta ba'yele, ti laj jta yu'un ti spatobil co'ntone, Cajval.
- 53Ti buch'utic chon xa'i sbaic ta banomile, svalopatinojic comel ti chanubtasel avu'une, mu albijuc ta xiyac'beicun ti sc'ac'al co'ntone.
- 54Ti c'usitic jbel tsots albil avu'une, c'otem ta q'uejimoletic cu'un ti yo j'ech'el-beun no'ox ta banomile.
- 55Cajval, c'ac'al ac'ubal ta jvulesot ta co'nton, oy ta co'nton ti c'otuc ta spasel cu'un ti c'usi ta sc'an ti chanubtasel avu'une.
- 56Taje, xi s'elan ma' ti jbainoj ta spasel une: c'otuc ta ch'unel cu'un ti c'usitic nopbil avu'une.

-8-

- 57Mu'yuc xa yan ti buch'u oy cu'une, c'ajomal no'ox vo'ot, Cajval, loc' ayan ta co'nton ti laj cac' que jti' ta spasel ti c'usitic ta xal ti ac'o'pe.
- 58Ta sjunul co'nton laj cac'be yipal ta spasel yo' ta xata cu'un ti lec xava'ie, c'uxubajan cu'un ec un jech c'u cha'al avaloj no'ox ta xapase.
- 59Ta co'nton jtuc lic jnijan jba lec ta snopel, lic jch'un ti amantaltaque.
- 60Ta ora no'ox laj jsuj jba, mu'yuc xjalij cu'un ta yabtelanel ti amantaltaque.
- 61Comon volol cajval yu'unic ta xmich'elicun ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti jech taj une, mu'yuc laj jch'ay ta co'nton ti chanubtasel avu'une.
- 62Ac'o mi ta syijil ac'ubal, ta jtij jch'ulel ta yac'belot ti colaval ta sventa ti c'usitic tuc' nopbil avu'une.
- 63Lec xquil jba xchi'uc ti buch'utic sna' snijan sbaic ta atojole, ti buch'utic ta xc'ot ta pasel yu'unic ti c'usitic nopbil avu'une.
- 64Cajval, nojem ta sbejel banomil ti syail xc'uxul avo'ntone, cojtiquinuc avu'un ti c'usitic jbel tsots albile.

-9-

- 65Cajval, lec laj apas ta stojol ti avajtunel li'e, ja' c'ot ta pasel jech c'u cha'al loq'uem ta avee.



<sup>66</sup>Chanubtasun lec yo' jech ta jta ti oy stuq'uil jol co'ntone, ti oyuc lec snopobil cu'une, yu'un jpatoj co'nton ta stojol ti amantaltaque.

<sup>67</sup>C'alal mu'yuc to ox ta jbic'tajes jbae, ep ti bu mu lecuc bat cu'une, tana un, ta jch'un ti ac'o'pe.

<sup>68</sup>Yan ti vo'ote oy stuq'uil yutsil avo'nton, lec ti c'usi ta xapase, chanubtasun ta sventa ti oy c'usitic jbel tsots albil avu'une.

<sup>69</sup>Ti buch'utic ch'abal xch'ulelic ta banomile, ta jeche' no'ox ta xisa'beicun ti jmule; yan ti vu'une, ta sjunul co'nton ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'usitic nopbil avu'une.

<sup>70</sup>Yu'un ti stuquique yanijem ti snopobil yu'unique; yan ti vu'une ximuyubaj no'ox xchi'uc ti chanubtasel avu'une.

<sup>71</sup>Toj lec c'ot ta jtojol yu'un ti jech lic jbic'tajes jbae, ja' lic jchan ti c'usitic ta sc'an ti oy c'usitic jbel albil avu'une.

<sup>72</sup>Ta xca'i ti vu'une, xloc' venta ta j'ech'el ti c'usitic ta xloc' ta ave ti ta xachanubtasvane, ac'o mi busul no'ox ta j'ech'el ti sepequil oroe, ti platae, ja' mu sta yutsil.

-10-

<sup>73</sup>Yu'un vo'ot atuc laj avac' jch'ulel, li'ayan talel avu'un; ac'bun jbijil yo' ta xch'un cu'un ti amantaltaque.

<sup>74</sup>Ti buch'utic sna' xayich'ot ta muq'ue, xmuyubajic no'ox ti c'alal ta xiyilicune, yu'un ja' xa spatobil co'nton c'otem ti ac'o'pe.

<sup>75</sup>Cajval, jna' lec ti tuc' scotol ti c'usitic nopbil avu'une, ti oy smelol ti c'alal ta xavac'bun quich' ti jvocale.

<sup>76</sup>Ti syail xc'uxul avo'ntone, ja' tunuc ta spatobil co'nton co'ol s'elan jech c'u cha'al loqu'em ta ave ati' ti ta xapas ta jtojole.

<sup>77</sup>Ac'bun quil ti ts'iquem cuchem avu'une yo' jech ta xicuxi xchi'uc, yu'un xlaet no'ox ta xca'i yu'un ti c'u s'elan ta xachanubtasvane.

<sup>78</sup>Nijil comicuc ta q'uexlal ti buch'utic ch'abal xch'ulelic xa'i sba ta banomil ti ta yilal no'ox yo'ntonic ta xiyilbajinicune; ti vu'une, ja' no'ox oy ta co'nton ta snopilanel ti c'usitic albil avu'une.

<sup>79</sup>Ac'o stsob sbaic talel ta jtojol ti buch'utic sna' xayich'ot ta muq'ue, ti buch'utic xojtiquinic ti c'u s'elan ta xal ti amantaltaque.

<sup>80</sup>Tuc'uc me co'nton ta spasel ti c'usitic jbel tsots albil avu'une yo' jech mu q'uexlaluc ta xicom.

-11-

<sup>81</sup>Mu xa malabajuc ta xca'i ti c'otuc yorail ta xapojune, yu'un ja' xa c'ot ta spatobil co'nton ti ac'o'pe.



82Lub xa ta t'ojlej ti jsat ta smalael ti c'usi avaloj ta xapase, yu'un xichi laj cale: "¿C'usi to ora ta xvul ta loq'uel ti spatobil co'nton avu'one?"

83Ac'o mi ch'aybilun xa ta o'ntonal ti jeche' molun xa ta banomile, mu'yuc bu jipoj ta co'nton ti oy c'usitic jbel tsots albil avu'one.

84¿C'u to sjalil ta jmala? ¿C'usi to ora ta xachapan ti buch'utic nutsbilun yu'unique?

85Ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti svalopatinojic comel ti chanubtasel avu'one, chapal jpets'al yu'unic ti bu ta xi'ech'e.

86Va'ano aba, coltaun, yu'un ta jeche' no'ox ti nutsbilun yu'unique. Ti amantaltaque, tuc' scotol.

87Jutuc xa sc'an xtub yu'unic jc'oplal li' ta banomile, ja' no'ox un, ti c'usitic nopbil avu'one mi jutebuc laj jten ta co'nton.

88Cuxicun to avu'un jech c'u cha'al ti oy syail xc'uxul avo'ntone, jech ta xc'ot ta pasel cu'un ti amantaltac ti loq'uem ta ave ta ati'e.

-12-

89Cajval, ti ac'ope sbatel osil mu xtub, yu'un ta vinajel to liquem talel ti yipe.

90Sbatel osil, oy ti slequil stuq'uil avo'ntone, yu'un vo'ot laj achotan ti banomile, ja' jech lec com o.

91Scotol ti c'usitic oye, staoj yav lec oyic, yu'un jech c'ot ta pasel jech c'u cha'al nopbil avu'one, yu'un scotolic taje, ja' ta xtunic ta atojol.

92Ti mu'yucuc ta xiyac'bun smuyubajel co'nton ti chanubtasel avu'one, lilaj xa yu'un ti at-o'nton jechuque.

93Mi ja'uc ta jch'ay ta co'nton ti c'usitic nopbil avu'one, yu'un ja' ta sventa ti laj avac' ta xicuxie.

94Coltaun un cha'e, yu'un avu'unun, yu'un ja' jtamoj ta spasel ti c'usitic nopbil avu'one.

95Ti jti'-joltavanejetique xchapanoj xa sbaic c'usi ora ta xitsuts yu'unic, ja'uc ti vu'one cac'oj co'nton ta stojol ti amantaltaque.

96Quiloj xa ta jba ta jsat ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, ta xlaj sc'oplal, ja'uc ti amantaltaque mu'yuc spajeb ta j'ech'el.

-13-

97Mu tenbaj ta co'nton xca'i ti chanubtasel avu'one. Ti c'usi ta xale, ja' ta jnopilan ta x'ech' cu'un ti c'ac'ale.

98Ti amantaltaque, j'ech'el mu'yuc buch'u xispojebun, xjelav to laj jta jbijil yu'un, mu sta sbijil ti jcontrataque.

99X'ech' to xca'ibe smelol, jc'ol to mu sta com cu'un ti cajchanubtasvanejtaque, yu'un ep ta x'abtej jol ta snopbel smelol ti amantaltaque.



100 X'ech' to xca'ibe smelol, jc'ol to mu sta com cu'un ti moletic ich'bil ye sti'ique, yu'un cac'oj co'nton ta spasel ti c'usitic nopbil avu'une.

101 Laj xa quicta comel ta steq'uel xaniel scotol ti bu chopol ta x'ic'van batele yo' jech ta xc'ot ta pasel cu'un ti ac'o'pe.

102 Mu'yuc jch'acoj jba ta spasel ti c'usitic nopbil avu'une, yu'un vo'ot jchanubtasvanejot cu'un.

103 Ti c'usi avaloj ta xapase, co'ol s'elan ajapom ta xa'i ti quee, ti chi' xa ta jbic' yalel ta xca'ie.

104 Ta sventa ti c'usitic nopbil avu'une, ta jta ep jbijil yu'un, jech o xal ta jcontrain scotol ti c'usi jech' no'ox nopbil ta pat jolale.

-14-

105 Ti ac'o'pe yac'oj xojobal bu ta jtec' batel ti coque, sac jaman no'ox ech'el ti jbe yu'une.

106 Ti oy c'usi laj jva'an jba ta yalele, xi s'elan ta xc'ot ta pasel cu'une; ta xlic cabtelan ta spasel ti c'usitic tuc' nopbil avu'une.

107 Cajval, ta xilaj ta xca'i, quiluc to ti jch'iel jc'opojel jech c'u cha'al avaloj ta xapase.

108 Cajval, tsacbun ich'bun ti matanaletic ti loc' ta que ta jti'e, chanubtasun lec ta sventa ti c'usitic nopbil avu'une.

109 Chapal ono'ox jc'oplal yu'unic ti ta xilaje, ja' no'ox un, mi ja'uc ta jch'ay ta co'nton ti chanubtasel avu'une.

110 Ti jti'o'ntonetique sa'olanic xa c'u s'elan ta xiyal ta lum yu'unic, le' une, mu xquicta jba ta spasel ti c'usi nopbil avu'une.

111 Ti jrexto ta sbatel osile, ja' ti amantaltaque, yu'un ja' ta sventa ta jta yu'un ti xmuyubaj co'ntone.

112 C'ot ta co'nton ta spasel ti c'usi ta sc'an ti oy c'usitic jbel albil avu'une, ti j'ech'el mu xch'ay ta bee, ja' to ti c'uxi c'ot ta stsutsebe.

-15-

113 Yanijem co'nton yu'unic ti buch'utic naca ta spac'ta sbaique, ja'uc ti ac'o'pe jun yutsil ta xca'i ta co'nton.

114 Yu'un vo'ot jpojvanej jnac'vanej c'otemot cu'un, yu'un ta sventa ti ac'o'pe, ja' jpatoj co'nton yu'un.

115 Ch'aco abaic loq'uel ta jtojol jti'o'ntonetic, ta jc'an ti c'otuc ta pasel smantaltac ti Dios cu'une!

116 Ac'bun quip yo' ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al avaloje, yu'un ja' to jech ta xicuxi, mu xach'aybun ta be ti oy c'usi jpatoj co'nton ta jtae.

117 Va'ano aba ta jtojol yo' jech colem ta xic'ot, ja' to jech ta xc'ot ta pasel cu'un ta j'ech'el ti oy c'usitic jbel tsots albil avu'une.

118 Bajbil tenbil ta xc'ot avu'un ti buch'utic ta svalopatinic comel ti oy c'usitic jbel tsots albil avu'une, yu'un mu'yuc xa stuq'uul ta xavil ti snopbenal yu'unique.

119 Ti jti'o'ntonetic ta banomile, co'ol s'elan c'a'ep ta xavil. Mu tenbaj ta xca'i ti amantaltaque.

120 Ti jbec'tal jtacopale ta xnic yu'un ti xi'elal ta aba ta asate, ja' yu'un un, nijil chimilun ta pasel ti c'usitic nopbil avu'une.

-16-

121 Mu'yuc quictaaj jba ta pasel ti c'usi lec ta q'uelele; mu me teyuc no'ox aq'uelojun ti ta xi'och ta yoc ta sc'ob ti buch'utic ta xilbun ti jvocale.

122 Va'ano, tec'ano aba ta sventa ti jlequilale yo' jech mu xquich' ilbajinel yu'un ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

123 Lub xa ta t'ojlej ti jsat ta smalael ti ta xtal acoltaune, yu'un jmalaoj xa ti ta xtal apojune, yo' jech ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ti loq'uem ta avee.

124 Ti avajtunel li'e, c'otuc ta pasel ta stojol jech c'u cha'al nopbil avu'un ta syail xc'uxul avo'ntone, ac'bun quil ta yojtiquinel ti c'usitic jbel tsots albil avu'une.

125 Yu'un avajtunelun, ac'bun sbijil ti jol co'ntone, yu'un ta jc'an ta xcojtiquin ca'i ti amantaltaque.

126 Cajval, yorail xa ti oy c'usi xu' ta xavac' iluc ta jtojole, yu'un oy xa buch'u laj svalopatinic comel ti chanubtasel avu'une.

127 Yan ma' ti vu'une, ja' xloc' venta ti mu jipbaj ta xca'i ti amantaltaque, ja' peq'uel sc'oplal ta xca'i ti t'ujbil oroe.

128 Ja' yu'un un, ja' jtamoj ech'el ta pasel ti c'usitic nopbil avu'une, jech o xal ta jcontrain scotol ti c'usi jeche' no'ox nopbil ta pat jolale.

-17-

129 Toj ech'em no'ox yutsil ti amantaltaque, jech o xal ta jch'un.

130 Smelol ti ac'optac ta xich' aq'uel ta na'ele, ta xjam yu'un ti snopobile, ta stojobtasatic yu'un ti buch'u ch'abal ti sbijilique.

131 Jc'anuc xa ca'i ti teyuc ta que ta jti' ta yalel ti amantaltac ti spajeb yutsil ta xca'ie.

132 Ac'o tal asat ta jtojol, c'uxubajuc avo'nton cu'un jech c'u cha'al ta xapas ta stojol ti buch'utic yac'oj yo'nton ta atojole.

133 Va'ano aba yo' lec ta xbat cu'un ti c'usi ta xal ti ac'ope, mu teyuc no'ox aq'ueloj ta xiyu'ninun ti c'usi toj chopole.



134 Pojun yo' mu xistsalun ti ilbajinel yu'unique, ta jc'an ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'usitic nopbil avu'une.

135 Junuc yutsil ti asat avelov ta stojol ti avajtunel li'e, chanubtasun xtoc ta sventa ti oy c'usitic jbel tsots albil avu'une.

136 Mu'yuc spajeb ti xmalmun ta xbein ti ya'lel jsate, ta scoj ti mu'yuc ich'bil ta muc' ti chanubtasel avu'une.

-18-

137 Cajval, ti vo'ote oy alequil atuq'uil, tuc' ta j'ech'el ti c'usitic nopbil avu'une.

138 Scotol ti amantaltaque, naca tuc', naca melez.

139 Mu ts'icbaj ta xa'i co'nton yu'unic ta scoj ti valopatinbil com ac'op yu'unic ti cajcontrataque.

140 Ti tsots vocoletic laj vuluc ta loq'uele, vinaj ti tsalbil c'ot ta sventa ti c'usi avaloj ta xapase, ja' yu'un un, mu ictabaj ta xa'i ti avajtunel li'e.

141 Mu'yuc jtu, bajbil c'otemun, le' une, mu'yuc laj jch'ay ta co'nton yu'un ti c'usitic albil avu'une.

142 Ti chapanel avu'une tuc' ta j'ech'el; ti chanubtasel avu'une ja' melez ono'ox.

143 Quiloj xa ti mu x'ech' xjelav ti vocole, ti utilanele, ja' no'ox un, ta sventa ti amantaltaque laj yac'bun ti xmuyubaj liquel ti co'ntone.

144 Tuc' ono'ox ta j'ech'el ti amantaltaque; Ac'bun sbijil jol co'nton yo' jech ta xicuxi.

-19-

145 Ta yutil co'nton, ta xi'avan talel ta atojol, Cajval; tac'bun talel, yu'un ta jc'an ti c'otuc ta pasel cu'un ti oy c'usitic jbel albil avu'une.

146 Xi'avalet talel ta atojol, coltaun yo' ta xc'ot ta pasel cu'un ti amantaltaque.

147 Mu to ta sacub talel ti osile, ta xlic jc'anbot ti coltaele, jpatoj xa co'nton yu'un ti c'usi avaloje.

148 Ti c'usi avaloj ta xapase, jviq'uil-satioj ta snopel smelol ti jliquel yic'ubel ti osile.

149 A'yibun ti jc'opojel jti'inele, Cajval, ta sventa ti syail xc'uxul avo'ntone, quiluc to ti jch'iel jc'opojel jech c'u cha'al albil jc'oplal avu'une.

150 Ti jti'o'nton j'ilbajinvanejetique, q'uelelic xa ta jtojol, yu'un mu'yuc c'usi bal o laj ya'iic ti chanubtasel avu'une.

151 Ti vo'ot eque, Cajval, mu nomuc oyot, yu'un melez scotol ti amantaltaque.

152 Le'tic xa talel laj cojtiquin ti amantaltaque, ti j'ech'el o laj acomese.

-20-

153 Q'uelo avil, mu x'ech' xjelav ti jvocale, pojun, ti chanubtasel avu'une mu'yuc jch'ayoj ta co'nton.

154 Macbun ta be ti jvocale, q'uejun nac'un; quiluc to ti jch'iel jc'opojel avu'un jech c'u cha'al avaloje.

155 Ti coltael avu'une nom oy ta stojolic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; mu'yuc sts'aclojic ta spasel ti c'usitic jbel tsots albil avu'une.

156 Cajval, mu no'ox albajuc ti ts'iquemal avu'une, quiluc to jch'iel jc'opojel jech c'u cha'al albil avu'une.

157 Ep ta j'ech'el ti cajcontratac ta xaq'uicun ya'iic batel ta lum ach'ele, ja'uc ti vu'un une, mu'yuc ta jch'ac jba ta stojol ti amantaltaque.

158 Mu ts'icbaj ta xca'i yu'unic ti j'ac'vanejetic ta milel ti mu xich'ic ta muc' ti amantaltaque.

159 Aviloj, Cajval, ti batem co'nton yu'un ti c'usitic nopbil avu'une, quiluc to jch'iel jc'opojel avu'un ta sventa ti syail xc'uxul avo'ntone.

160 Stsacleb yip ti ac'oipe, ja' ti melele; scotol ti c'usitic nopbil avu'une, sbatel osil tuc' ta j'ech'el.

-21-

161 Ta yilal no'ox yo'ntonic ta xiyilbajinicun ti buch'utic cajal viniqetic xa'i sbaique, ja' no'ox un, ti co'ntone xi'taoj lec ti ac'oipe.

162 Ti vu'une ximuyubaj no'ox yu'un ti oy c'usi avac'oj ave ta xapase, co'ol xa j'elan ta xca'i jech c'u cha'al ti buch'u busul no'ox ti sc'ulejale.

163 Mu'yuc stu cu'un ti c'usi jutbile, mu xa jc'an jq'uelbe sat, ti chanubtasel avu'une, jun no'ox yutsil ta xca'i.

164 Scotol c'ac'al, xilequil-c'opoj no'ox ta atojol ta sventa ti tuc' ti c'usi loq'uem ta nopel avu'une.

165 Ti buch'utic mu ictabaj ta xa'iic ti chanubtasel avu'une, mu'yuc c'usi sna' ta xa'iic ta j'ech'el, mi jtosuc ti oy c'usi ta slubtsanatic yu'une.

166 Cajval, oyun ta smalael ti ta xacoltaune, yu'un cac'oj co'nton ta yabtelanel ti c'usi ta sc'an ti amantaltaque.

167 Cajal sc'oplal c'otem cu'un ti amantaltaque, mu jutebuc tenbaj ta co'nton ta xca'i.

168 Cajal sc'oplal c'otem cu'un ti c'usitic nopbil avu'une, ti amantaltaque; ti c'u j'elane xavojtiquinun lec.

-22-

169 Tac'bil c'otuc avu'un ti xi'oc' xi'avane, Cajval, ac'bun sbijil jol co'nton jech c'u cha'al ta xal ti ac'o'pe.

170 C'otuc ta atojol ti jc'opojel jti'inele, pojun coltaun jech c'u cha'al avaloj ta xapase.

171 Naca yalel alequilal ti oy ta que ta jti'e, yu'un laj achanubtasun ta sventa ti oy c'usi jbel tsots albil avu'une.

172 Laetuc ti que jti' ta sq'uejintael ti c'usi avaloj ta xapase, yu'un tuc' scotol ti amantaltaque.

173 Mu xajalta ti avoc ac'ob ta scoltaelune, yu'un lec ta xca'i ti c'usitic nopbil avu'une.

174 ¡Ta jc'an ti ac'o acoltaune, Cajval! Ximuyubaj no'ox yu'un ta xca'i ti chanubtasel avu'une.

175 Ta jc'an ti cuxicun to avu'un yo' jech ta jlequil-c'optaot, sbainucun ta spojelun ti coltael avu'une.

176 Co'ol j'elan junuc ch'ayemal chij, ¡la' sa'un un, yu'un mu'yuc jch'ayoj ta co'nton ti amantaltaque!

## **Salmo 120**

### **C'opojel ti'inel c'alal oy xi'ele**

1 C'alal yacal ta xquich' ilbajinele, ta jta ta avtael ti Diose, ti stuque ta xistac'bun ti jc'o'pe.

2 Cajval, pojun ti mu alabajuc yeic ta jtojol ti jutc'opetique, ti c'usiuc no'ox xloc' ta alet yu'unique.

3 ¿C'usi la ta xata o yu'un, j'ac'vanej ta vocol eil?

4 Ja' xa no'ox xna'un ti sjich'ilul sni' syolob ti j'ac'-letotique. Ja' xa no'ox xna'un ti stilemal yac'alil ti sip te'e.

5 Mu xa ono'ox cha'bel un, co'ol j'elan jyanlumun li' nacalun ta Meseque, ti capalun ta naclej xchi'uc ti Cedar jnaclejetique.

6 Jal xa ta j'ech'el jmoj nacalun xchi'uc ti buch'utic mu sc'anic lamajem ti c'o'pe.

7 C'alal ta xcal ti lamajuc ti c'o'pe, ti stuque leto no'ox oy ta ye sti'ic.

## **Salmo 121**

### **Jpojvanej jnac'vanej avu'un ti Diose**

1 C'alal va'alun ta jq'uel batel ti muc'tic vitsetique, xichi laj jac'be jbae: “¿Bu ta xlic tal ti jcoltaele?”

2 Ti jcoltaele, ta xlic talel ta stojol ti Diose, ti ja' yabtel ti vinajel banomile.



- <sup>3</sup>Mu teyuc sq'ueloj ma' ti ta xayal ta lume. mu sna' xvay ti Buch'u ta xchabiote.
- <sup>4</sup>Laj to ta alel ti sna' xnicave; ti Buch'u ta xchabi ti Israele, mi jutebuc sna' xvay.
- <sup>5</sup>Ti Diose sva'anoj sba ta achabiel; ti Diose sva'anoj sba ta apojel, ti nopol oy ta atojol ta scoltaelote.
- <sup>6</sup>Mu'yuc c'usi ta spasbot xq'uixnal ti c'ac'al xtixet ta atojole, mi ja'uc oy c'usi ta xapas yu'un ti u xtixet ta ac'ubale.
- <sup>7</sup>Ti Diose ta sq'uej batel ta atojol scotol ti c'usi xi'bal sbae, sbainoj ta spojelot yo' jech ta xacuxi.
- <sup>8</sup>Yu'un ti Diose sbatel osil sva'anoj sba ta xchabielot ti buyuc no'ox yalel muyelote.

## **Salmo 122**

### **Slequil c'optael ti Jerusalene**

- <sup>1</sup>Ximuyubaj no'ox ta xca'i ti xi ta xiyalbeicune: “¡Batic ta xch'ulna ti Diose!”
- <sup>2</sup>Jerusalén, li' xa oyuncutic ta yut ti ti'naetic avu'une.
- <sup>3</sup>Jerusalén, laj avich' va'anel sventa yo' ta stsob sbaic ti lume.
- <sup>4</sup>Ti jujvoc' snitulul yu'untac ti Diose, ta xtal stsob sbaic ta slequil-c'optael ti bu taje, jech c'u cha'al albilic ti Israele.
- <sup>5</sup>Ti bu taje, ta xlic chotiicuc ti jchapanvanejetique, ta pasob mantal chotlebaletic yu'un snitulultac ti ajvalil Davide.
- <sup>6</sup>Ta sjunuluc avo'ntonic xachi xavalique: “Lamajuc ti c'op ta atojolale, Jerusalén. Junuc yo'nton cuxiicuc ti buch'utic mu jipbaj ta xa'iiique.
- <sup>7</sup>Ts'ijluc sc'oplal yu'unic ti moquetic avu'une; chabibiluc lec ti apasob mantaltaque.”
- <sup>8</sup>Tana une, ta sventa ti jvinquileltaque, xchi'uc ti buch'utic lec xquil jba xchi'uque, xichi ta xcale: “Lamajuc ti c'op ta atojole.
- <sup>9</sup>Ta sventa xch'ulna ti Cajvaltic ti Dios cu'untique, oy ta co'nton ta sc'anel ti alequilale.”

## **Salmo 123**

### **C'opojel ti'inel sventa patob o'ntonal ta stojol ti Diose**

- <sup>1</sup>Ti ta atojole, Cajval, xivocolet xa jq'uelojot talel; jech ta jpas talel ta atojol ti vo'ot ta xapas mantal ta vinajele.
- <sup>2</sup>Vocoletcutic ti q'uelel batel jsatic ta stojol ti Ajvalil Dios cu'untique, jech c'u cha'al ti mosovil smalaoj ti oy c'usi ta x'ac'bat yu'un ti yajvale, jech c'u cha'al ti me' mosovil smalaoj ti oy c'usi ta x'ac'bat yu'un ti sme' ajvale, ja' jech ta jmalatic ec ti c'usi ora ta xlic c'uxubajuc yo'nton cu'untique.

<sup>3</sup>C'uxubajuc avo'nton ta jtojolcutic, Cajval, c'uxubajuc avo'nton ta jtojolcutic, yu'un mu xa ts'icbaj yipal ta xca'icutic ti chopol c'optaele.

<sup>4</sup>Yu'un mu x'ech'baj ta xquich' jvocolcutic ta na'leel yu'un ti jc'ulejetique, ti bajbiluncutic yu'un ti jtoyobbaetique.

## **Salmo 124**

### **Ti Diose ja' jcoltavanej yu'un ti Israele**

<sup>1</sup>Ti mu'yucuc laj sva'an sba ta jtojoltic ti Diose, —ac'o yalic ca'itic ti Israele—,

<sup>2</sup>ti mu'yucuc laj sva'an sba ta jtojoltic ti Dios c'alal laj svol sbaic ta stsaquelotic ta letoe,

<sup>3</sup>cuxul laj sbic'otic jechuc c'alal cap ti sjolic ta jtojoltique.

<sup>4</sup>Ech' spulotic ta beq'uel ti vo' jechuque; c'ot ta jtojoltic bu to lijc'ot yu'un ti uc'um jechuque.

<sup>5</sup>Xluchumaj no'ox bec'bil lijbat yu'un ti vo' jechuc unbi.

<sup>6</sup>Coliyal ti Diose ti mu teyuc no'ox sq'ueloj lijlaaj ta ti'el yu'unique.

<sup>7</sup>Lijcol to loq'uel ta pets' jech c'u cha'al jcot mut ti col to batel ta stojol ti jnutsobile; c'alal yal ti pets'e, lilijel c'ot yo' lijcolotic loq'uel.

<sup>8</sup>Ti jcoltaeltique lic talel ta stojol ti Diose, ti Buch'u laj smeltsan ti vinajel banomile.

## **Salmo 125**

### **Ti Diose ta spoj ti yu'untaque**

<sup>1</sup>Ti buch'utic spatoy yo'ntonic ta stojol ti Diose, j'ech'el mu staq'uic niquesel co'ol jech c'u cha'al ti vits Sión ti j'ech'el chotol oe.

<sup>2</sup>Jech c'u cha'al ti Jerusalén ti joyobtabil ta vitsetique, ti Dios eque, j'ech'el jech sjoyibtaoj ta chabiel ti steclumale.

<sup>3</sup>Ti chopol ajvalile mu xu' ti j'ech'el ta spas o mantal ta osil ti bu yac'oj ti Dios ta sventa ti steclumale, naca mi licuc sjolic ta spasel chopol ti steclumale.

<sup>4</sup>Cajval, paso c'usitic lec ta stojol ti buch'utic lec ti c'usi ta snopique, xchi'uc ti buch'utic mu'yuc xa yan ti c'usi ta snop ta yo'ntonique.

<sup>5</sup>Yan ti buch'utic yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi chopole, ac'o sta avu'un jech c'u cha'al ta xc'ot ta stojolic ti buch'utic toj jelavem ti ye sti'ique. Ac'o sta ti mu'yuc c'usi sna' ta j'ech'el ti Israele.

## **Salmo 126**

### **Jeluc avu'un ti c'usi q'uelel ta jtojolcutique**

<sup>1</sup>Vaichtic ya'yel c'alal laj sjel Dios ti c'usi q'uelel ta stojol ti jteclum Sione.

<sup>2</sup>Va'i un, ti que jti'tique mu'yuc spajeb ximuyubaj xij'avlajet no'ox ta tse'ej. Ti buch'utic yan yajvalique xi lic yalique: “¡Ma' ti muc'tic no'ox cac'tic ti c'usi laj spas ti Dios ta stojolique!”

<sup>3</sup>Yu'un ti jech muc'tic ti c'usi laj spas ti Dios ta jtojoltique, xijmuyubajotic no'ox yu'un.

<sup>4</sup>C'otuc ta pasel avu'un, Cajval, jeluc ti c'usitic q'uelel ta jtojolcutique, jech c'u cha'al ta xjel ti sbajtical banomil c'alal ta xac' ti vo'e.

<sup>5</sup>Yu'un ti buch'utic ta ya'lel sat ta sts'un ti sts'unubale, c'alal naca xa ta stsobique, x'avanic no'ox ta muyubajel ta j'ech'el.

<sup>6</sup>Ac'o mi oy bu ta x'oq'uic ti c'alal naca to xcuchojic batel ti sat sts'unubique, le' une, ta sta yorail ti xmuyubajic ta xq'uejinic c'alal xq'uechojic xa tael ti chucbiquil trigoe.

## **Salmo 127**

### **Scotol ta xlic tael ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Ti manchucuc ja' stuc Dios ta sva'an ti ch'ulnae, jech' no'ox ta x'abtejic ti j'abteletique. Ti manchucuc ja' stuc ti Dios ta xchabi ti jteclume, jech' no'ox va'ajtic ta q'uel osil ti jchabivanejetique.

<sup>2</sup>Altic no'ox ma' ti ta sacubel yic'ubel osil ta xquechi ti abtel ta stael jech yepal uni ve'lile, c'alal Dios ta stic' sba ta stojolic ec ti xcux lec yo'ntonic ta x'ech' ac'ubal ti buch'utic lec x'ileique.

<sup>3</sup>Ti calab jnich'nabtic ti chlaj voc'uque, ja' lequil c'uxubinel ta j'ech'el yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Ti calab jnich'nabtic chlaj voc'uc ta jqueremaltique, jun yutsil ta j'ech'el, yu'un co'ol s'elan sni' yolobetic ti oy ta sc'ob ti j'ac'-letoe.

<sup>5</sup>Mu'yuc c'usi sna' ta j'ech'el ti buch'u oy yu'un ep ti ni' yolobetic jech c'u cha'al taje; mu xnijanat ta q'uexlal yu'un ti yajcontratac ti c'alal ta spac sc'oplalic ta stojol ti jchapanvanejetique.

## **Salmo 128**

### **Lequil c'uxubinel yu'un ti Diose**

<sup>1</sup>Mu'yuc no'ox c'usi xana' ti axi'taoj ti Diose, ti jch'unej-mantalot ta stojole.

<sup>2</sup>Lec ta x'ech' ta ave ta ati' ti alubel achamele; mu'yuc c'usi xana' ta x'ech' avu'un ti jujun c'ac'ale.

<sup>3</sup>Ti avajnille co'ol s'elan jtec uva ti vojol no'ox sat ta yibel anae, co'ol s'elan sq'uelom olivo te' ti anich'nab ti joyol no'ox ta amexae.

<sup>4</sup>Ja' jech c'uxubinel ta sta ti vinic ti sna' xi'ta ti Diose.

<sup>5</sup>Ta vits Sionuc to, ac'o yac'bot tael c'uxubinel ti Diose. Aviluc ta aba ta asat slequilal ti Jerusalén ti c'u sjalil ach'iel ac'opojele.

<sup>6</sup>Aviluc to ta aba ta asat ti amamubtaque, ti ts'ijiluc ti c'op ta Israele.

## **Salmo 129**

### **Ti Diose ta xpojvan ta xcoltavan**

<sup>1</sup>Ep laj quich' talel jvocol ta ilbajinel ti ta jqueremale. —Ac'o yalic ti Israel tana li'e—.

<sup>2</sup>Ep laj quich' talel jvocol ta ilbajinel ti ta jqueremale, ja' no'ox un, mu'yuc bu xistsalicun.

<sup>3</sup>Laj syayijesbeicun jpat ta nukul, ti polajtic com ti yave.

<sup>4</sup>Ti jech oy stuq'uil slequil yo'nton ti Diose, mu'yuc xiyac' xitsuts ta yoc ta sc'obic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>5</sup>Nijiluc comicuc ta q'uexlal, jatavicuc loq'uel ti yajcontra jteclum Sione.

<sup>6</sup>Ja'uc jech s'elanic jech c'u cha'al ti momol ta xch'i ta ba nae, ti ta xtaquij no'ox stuc ti c'alal mu'yuc to ta xich' bulele.

<sup>7</sup>Ja' jun momol ti mu xu' ta xq'uechic batele, jech c'u cha'al ta xq'uechic batel ti jtsob trigo ti pasbil ta jujuchuque.

<sup>8</sup>Jun momol ti mu'yuc buch'u xi ta x'albat ti sc'oplale: “Ep ac'bat c'uxubinel yu'un ti Dios le'e.” Ti vu'uncutique ta jc'ancutic ac'uxubinelic ta sventa ti Diose.

## **Salmo 130**

### **Oy patob o'ntonal ta stojol ti Diose**

<sup>1</sup>Cajval, ta spajeb xa ti bu tiq'uilun yalele, xichi ta xcavtaot talele:

<sup>2</sup>A'yibun ti jc'opojele, Cajval, ts'etanbun ani' achiquin ti xivocolet xa ta xi'avan talel ta atojole.

<sup>3</sup>Cajval, jch'ul-tot, ti avac'ojuc ta avo'nton ti c'usi chopole, ¿mi yu'un oy to la buch'u li' va'al ti jechuque?

<sup>4</sup>Le' une, ta jtacutic ch'aybil jmulcutic avu'un yo' ta xbat co'ntoncutic yich'elot ta muc'.

<sup>5</sup>Ta sjunul jch'ulel canima, ta jmalá ti c'usi ta spas ti Diose; ta jpat lec co'nton yu'un ti sc'o'pe.

<sup>6</sup>Jech'el to jmalaoj ti Diose, ja' mu sta ti jq'uel-osiletic ti sviq'uil-satiojic ta sacub talel ti osile. Co'ol j'elan jech c'u cha'al ti jchabivanejetic ti smalaojic ta sacub talel ti osile.

<sup>7</sup>Ja' jech, malao ec ti Diose, Israel, yu'un ta sventa ti stuque, oy syail xc'uxul o'ntonal, j'ech'el oy colebal yu'un.

<sup>8</sup>Ti stuque ta stic' sba ta spojel ti israeletic yu'un ti smul scolo'ique.

## **Salmo 131**

### **C'opojel ti'inel ta sventa patob o'ntonal**

<sup>1</sup>Cajval, ma'uc oy ta co'nton ti toyobbaile, mi ja'uc ti cololic pitajtic ti jsate, ti jnutsoj ta stael ti c'usitic muc'tic ti mu'yuc spajeb ti c'alal mu ono'ox jta xtoque.

<sup>2</sup>Mu jechuc j'elan, ch'an xi ts'ijilun, co'ol j'elan jech c'u cha'al junuc olol ti naca to laj yich' chu'iltasel ti petbil lec yu'un ti sme'e. Co'ol j'elan jun olol ti naca to laj xchu'unuque.

<sup>3</sup>Israel, j'ech'eluc o amalaoj ti c'usi ta xac'anbe ti Diose.

## **Salmo 132**

### **Ti stratetac Dios albat ti Davide**

<sup>1-2</sup>Cajval, Ch'ul Dios, ti j'ic'vanej japvanejot yu'un ti Jacobe, mu xach'ay ta avo'nton ti ilbajinel laj sta ti Davide, ti j'ech'el xi laj yal ti sc'ope:

<sup>3</sup>“Mu teyuc no'ox ch'ayal co'nton ta jna, mi ja'uc ta xivay yo' ta jcux co'nton,

<sup>4</sup>mi jliqueluc ta jmut's' ti jsate, ma'uc oy bu ta xivay jliqueluc,

<sup>5</sup>mi mu to ta jta bu ta xcom yavil sna ti Dios ti j'ic'vanej japvanejot yu'un ti Jacobe.”

<sup>6</sup>Ti ta Efratae, laj ca'ibecutic ta x'albat sc'oplal xcaxail trate ti Diose, laj jtacutic un ta yosilal ti Jaare.

<sup>7</sup>Batic ta xch'ulna ti Dios un cha'e. Ba quejlucutic ta sts'el yolon yoc sc'ob.

<sup>8</sup>Va'lan, tec'lan un, Cajval, xchi'uc ti acaxa jelavem xu' yu'une, la' ta vits ti bu ta xacux avo'ntone.

<sup>9</sup>Tixetuc yutsil ti coltael ta stojol ti avajpaletaque; avanitic ta muyubajel ti buch'utic jun yo'ntonique.

<sup>10</sup>Ta sventa ti mu tenbaj ta xava'i ti avajtunel Davide, mu xajip xaten ti ajvalil ti laj at'uje.

<sup>11</sup>Ti Diose laj sva'an sba ta yalel strate ta stojol ti Davide, ti xi s'elan ti mu xu' ta sutes yee:

<sup>12</sup>Ti bu apasob mantale, ta xcac' chotiuc ta pas mantal junuc ti anitilultaque. “Mi ta xc'ot ta pasel yu'unic anich'nabtac ti jtratee xchi'uc ti jmantaltac ti ta jchanubtasique, jech ec xquechet ta x'ech'ic ti xnich'nabique, ta xcac' chotiuc ti bu la'ech' ta pas mantale.”

<sup>13</sup>Ti Diose laj st'uj ti vits Sione. Laj yalbe sc'oplal ta xnaqui tey.

<sup>14</sup>“Ti ta vits li'e, j'ech'el li' ta xicom oe; ta xinaqui yu'un xinop ta xca'i.

<sup>15</sup>Ta jva'an jba ta sbolesbel ti sve'elique; mu xilic vi'nal cu'un ti me'un mu'natetic yu'unique.

<sup>16</sup>Ti coltaele, xtixet no'ox c'otel cu'un ta stojol ti paleetic yu'unique, x'avanic no'ox liquel ta muyubajel cu'un ti buch'utic jun sjol yo'ntonique.

<sup>17</sup>Ti bu taje, ta xcac' licuc ta ach' ti yoquel cuxul smuc'ul stsatsal ti Davide; chapal xa cu'un lampara ta sventa ti t'ujbil ajvalil cu'une.

<sup>18</sup>Ta j'ech'el nijilic ta xcomic ta q'uexlal cu'un ti scontrataque, yan ti stuque ta xcac'be ti xjobin no'ox yutsilal ta xc'ote.”

## **Salmo 133**

### **Yan yutsil ti c'ux xca'i jbatc ta o'ntonale**

<sup>1</sup>Tuc'ulano avilic ti stuc xa no'ox jun yutsil ta xa'iic ti buch'utic bats'i xchi'il ta voq'uel ta xa'i sbaic ti c'u yepal vololique.

<sup>2</sup>Taje, co'ol s'elan jun muil poxil s'elan ta xcocanbat ta sjol ti paleetique, ti xbein to yalel ta yisime, ti ta xc'ot c'alal to ta snuc' sc'u'ique.

<sup>3</sup>Taje, co'ol s'elan sts'ujulal job ac'ubal ta xyal talel ta vits Hermón, ti ta xbajuc yalel ta vitstic yu'un ti Sione. Ti bu taje, ta xlic talel ti c'uxubinel yu'un Dios ti ta xac' natijuc ti ch'iel c'opojele.

## **Salmo 134**

### **Ac'o sva'an sba ti Dios ta atojolale**

<sup>1</sup>La'ic ti vo'oxuc yajtuneloxuc ti Diose. Acotolic ti vo'oxuque, lequil c'opojanic ta stojol ti Dios ta x'ech' avu'unic ti ac'ubal ta xch'ulnae.

<sup>2</sup>Nubo avoc ac'obic ta stojol ti xch'ulnae, lequil c'optaic ti Dios une.

<sup>3</sup>Ti Diose, ja' yabtel ti vinajel banomile, ta vits Sión to, ta xlic talel ti ac'uxubinel yu'une.

## **Salmo 135**

### **Muc'tic no'ox c'usi laj c'otuc ta pasel yu'un ti Diose**

<sup>1</sup>J'ech'el lequil c'optabiluc ti Dios une. Lequil c'optabiluc avu'unic ti Diose, lequil c'optabiluc avu'unic ti yajtuneloxuque,

<sup>2</sup>ti oyoxuc ta xch'ulna ti Diose, ti oyoxuc ta yamaq'uul xch'ulna ti Dios cu'untique.

<sup>3</sup>Lequil c'optaic ti Diose, yu'un oy slequilal; q'uejintaic q'uejimoletic ta sventa, yu'un sna' xc'uxubaj.

<sup>4</sup>Laj st'uj ti Jacob ti ja' Israele, ti tsots stunel c'ot yu'un ta stojole.

<sup>5</sup>Jna' lec, ti Cajvaltique, ja' Dios cu'untic, jelavem smuc'ul stsatsal, mu sta ti yan diosetique.

<sup>6</sup>Yu'un ti Diose ta spas scotol ti c'usi ta sc'ane, jech c'u cha'al ta vinajel xchi'uc ta banomile, jech c'u cha'al ta nab xchi'uc ta sninabile.

<sup>7</sup>Xva'et no'ox muyel yu'un toc ta yibel ti vinajele; xc'avlajet no'ox yu'un ti chauque, ti ta xac' ta na'el ti ta xtal ti chaquilo'e, ti xvo'o'et no'ox loq'uel ti ic' bu q'uejajtic yu'une.





<sup>8</sup>Laj syales yoc sc'ob ta smilel scotol ti banquialal nich'nabiletic yu'un ti jujuchop jnaclej egipcioetique, xchi'uc sba yoltac ti chon bolometric yu'unique.

<sup>9</sup>Ta o'lol yu'un ti jteclum Egiptoe, ja' stuc laj stac talel ti ch'ayal o'ntonal ta xc'ot yu'une, ti c'usitic ta xac' ta ilel ta scontrainel ti faraone xchi'uc ti yaj'opisialtaque.

<sup>10</sup>Laj syales yoc sc'ob ta smilel ep muc'tiquil lumetic; laj stubbe sc'oplal ajvaliletic ti tsots xu' yu'unique,

<sup>11</sup>jech c'u cha'al ti ajvalil yu'un ti amorreotique, jech c'u cha'al ti Og ajvalil yu'un ti jteclum Basane, jech c'u cha'al scotol ti ajvaliletic ti oyic ta Canaane.

<sup>12</sup>Ti yosil sbanomic ti ajvaliletic taje, laj yac'be ta xrextoin ti Israel ti ja' steclumale.

<sup>13</sup>Cajval, sbatel osil mu xtub ta alel ti ac'oplale, ti vulesbilot ta o'ntonal sbatel osile.

<sup>14</sup>Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti steclumale, oy xc'uxul yo'nton yu'un ti yajtuneltaque.

<sup>15</sup>Ti sdiosic ti buch'utic yan yo'ntonique, meltsanbil ta oro, ta plata, ta yabtel yoc sc'obic viniquetic no'ox.

<sup>16</sup>Loc'tabil yeic, mu xu' xc'opojic. Loc'tabil sbec' satic, mu x'ilvanic.

<sup>17</sup>Loc'tabil xchiquinic, mu xa'iic c'oponel. Mu jutebuc yich'oj xch'ulelic.

<sup>18</sup>Co'ol s'elan c'otemic ec ti buch'utic yabtelinojic ti loc'obbaile, xchi'uc ti buch'utic nijil chimilic ta yich'el ta muq'ue.

<sup>19</sup>Israeletic, lequil c'optaic ti Diose. Paleetic, lequil c'optaic ti Diose.

<sup>20</sup>Levitaetic, lequil c'optaic ti Diose. Vo'oxuc ta xaxi'taic ti Diose, lequil c'optaic ec.

<sup>21</sup>Lequil c'optabiluc ti oy ta Sione, yu'un ti Diose nacal ta Jerusalén. J'ech'eluc lequil c'optabiluc ti Dios une.

## **Salmo 136**

### **Sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton Dios ta stojl ti Israele**

<sup>1</sup>Colaval, utic ti Diose, yu'un oy slequil yutsilal, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

<sup>2</sup>Colaval, utic ti Buch'u stuc no'ox c'otem ta Dios yu'unic ti sbiinoj diosetique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

<sup>3</sup>Colaval, utic ti Buch'u c'otem ta Ajvalil yu'un ti ajvaliletique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

<sup>4</sup>Colaval, utic ti Buch'u c'ajomal no'ox stuc ti oy c'usitic muc'tic ta xc'ot ta pasel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

<sup>5</sup>Colaval, utic ti Buch'u ta sbijil laj smeltsan ti vinajele, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.



- <sup>6</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj xchotan ta ba vo' ti banomile, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>7</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj smeltsan ti c'ac'ale, ti ue, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>8</sup>Sac jaman no'ox banomil yu'un ti c'ac'ale, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>9</sup>Xojobin no'ox yu'un ta ac'ubaltic ti ue, xchi'uc ti c'analetique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>10</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj syales yoc sc'ob ta smilel scotol sba yol xnich'onic ti jujuchop jnaclej egipcioetique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>11</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj sloq'ues talel ti israeletic ta Egiptoe, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton,
- <sup>12</sup>Ta scotol smuc'ul stsatsal laj sye' ti sc'obe, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>13</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj spas ta cha'ch'ac ti Tsajal Nabe, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>14</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj yac' jelavuc ech'el ta o'lol nab ti israeletique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>15</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj smut'i comel ta Tsajal Nab ti faraone xchi'uc ti yajsoldadotaque, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>16</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj stam batel sbe yu'un ta sbajtical banomil ti steclumale, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>17</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj syales yoc sc'ob ta smilel ti muc'tiquil ajvaliletique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>18</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj stubbe sc'oplal ti ajvaliletic ti tsots xu' yu'unique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>19</sup>Laj yu'un ti Sehón ajvalil yu'un ti amorreoetique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>20</sup>Laj yu'un ti Og ajvalil yu'un ti Basane, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>21</sup>Laj yac'be ta c'abal yosilic ti bu to ox smacoj ti ajvaliletic taje, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>22</sup>C'ot ta xrexto yu'un ti Israel ti ja' yajtunele, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>23</sup>Colaval, utic ti Buch'u ta xisvulesotic ta yo'nton c'alal mu xa xnel x'ech' ca'itic ti vocole, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>24</sup>Colaval, utic ti Buch'u laj stic' sba ta jpojeltic ta yoc ta sc'ob ti jcontratique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

<sup>25</sup>Colaval, utic ti Buch'u ta xac'be sve'el ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

<sup>26</sup>Colaval, utic ti Dios ti oy ta vinajele, yu'un sbatel osil oy syail xc'uxul yo'nton.

## **Salmo 137**

### **Ta sts'el uc'umetic yu'un ti Babiloniae**

<sup>1</sup>Ti jmoj vololotic ta chotlej ta ti' uc'umetic yu'un ti Babiloniae, xij'oc'lajet liquel c'alal ta xvul ta co'ntontic ti jteclum Sione.

<sup>2</sup>Ta jteclum taje, laj joc'anantic ti cuni arpatic ta álomo te'etique.

<sup>3</sup>Ti buch'utic laj sbec'otic ech'el ta chuquele, ti laj spojbotic scotol ti c'usi x'ayan cu'untique, laj sc'anic ti muyubajcutic ta q'uejimole, ti q'uejincutic la yu'unic ta q'uejimoletic yu'un ti jteclum Sione.

<sup>4</sup>¿Mi yu'un yac'toicuc ti jun xa la yutsil ta xca'itic sq'uejintael sq'uejimol Dios ti ta yan banomile?

<sup>5</sup>Mi laj jch'ayot ta co'ntone, Jerusalén, xitun o ti naca sta taqui lajcun ech'ele.

<sup>6</sup>Mi mu'yuc xa ta jvulesot ta co'ntone, mi ma'uc xa jlequilal ta xca'i ti muyubajel avu'un une, Jerusalén, sti'uc sba ta taquijel ti quee.

<sup>7</sup>Cajval, vuleso ta avo'nton ti xi laj yalic ti edomitaetic c'alal yal ta lum ti Jerusalene: “Lilinic ta j'ech'el, lilinic c'alal to sliquebtac yoc.”

<sup>8</sup>Ta xc'ot ta atojol ti ta xavich' lilinele, Babilonia. Mu xa c'usi sna' ti buch'u ta xac' atoj ta ajol ti c'usi chopol laj apasbuncutique.

<sup>9</sup>Mu xa c'usi sna' ti buch'u naca sjisel ta ton yu'un ti ololetic avu'une.

## **Salmo 138**

### **C'opojel ti'inel ta sventa yalbel coliyal ti Diose**

<sup>1</sup>Colaval, xacutot ta sjunul co'nton, Dios. Jq'uejinta no'ox q'uejimoletic ta aventa ta sba ta sat ti sbiinoj diosetique.

<sup>2</sup>Q'uejelun xa ech'el ta stuq'uil ti ach'ulnae, yo' colaval, xacutot ti meel ti ac'o'pe, ti j'ech'el ti syail xc'uxul avo'ntone. Ta sventa ti ac'o'pe, cajal c'ot ac'oplal ta stojol scotol ti c'usitic x'ayan avu'une.

<sup>3</sup>C'alal xi'avalet ta atojole, laj atac'bun, laj to avac'bun ti yipal cu'une.

<sup>4</sup>Scotol ti ajvaliletic ta banomile ta slequil-c'optaot c'alal ta xa'iic ti oy c'usi avaloj ta xapase.

<sup>5</sup>Ta slequil-c'opta ti Dios ta sventa ti oy c'usi c'ot ta nopel yu'une, yu'un mu'yuc spajeb yutsilal slequilal ta j'ech'el ti Diose.

<sup>6</sup>Ac'o mi ta toyol to oy ti Diose, yac'oj talel sat ta stojol ti buch'utic biq'uit yac'oj sbaique; ta nom no'ox, yac'oj talel sat xtoc ta stojol ti jtoyobbaetique.

<sup>7</sup>C'alal oyun ti bu xi'bal sbae, ava'anoj aba cu'un ti laj apojune; ti amuc'ul atsatsale quiil c'ot ta sba jcontratac ti soquem sjolic ta j'ech'ele.

<sup>8</sup>Ti Diose, sjunul yo'nton, ta xac' ti c'usi snopoj ta jventae. Cajval, sbatel osil oy syail xc'uxul avo'nton; mu quecheluc ta xcom ta o'lol be ti c'usi aliquesoj ta spasele.

## **Salmo 139**

### **Ti Diose sna' lec scotol**

<sup>1</sup>Cajval, chajal lec ta aba ta asat ti c'u j'elane, xavojtiquinun lec.

<sup>2</sup>Xavojtiquin lec scotol ti c'usi yac'oj jol ta spasele; ac'o mi nom to oyot, chapal lec avu'un ti c'usi ta jnope.

<sup>3</sup>Xana' lec scotol ti c'u j'elan ta xixanav ta xibeine; xana' lec scotol ti c'usi ta jpase.

<sup>4</sup>Ac'o mi mu to ta xloc' ta que ti c'usi ta xcale, ti vo'ote, Dios, xana' xa ono'ox.

<sup>5</sup>Laj avac' talel ti ac'ob ta jtojole; machil lec lic'ot yu'un ta jujujot.

<sup>6</sup>Ti abijil une, ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un; spajeb xa no'ox ti mu xchiquintaj cu'une.

<sup>7</sup>¿Mi yu'un stac' la ta jch'ac jba ech'el ta nom ta stojol ti acuxlejale? ¿Mi yu'un stac' la ta xijatav loq'uel nom ta atojol?

<sup>8</sup>Mi ta ximuy batel ta toyol vinajele, tey oyot ec; mi ta xiyal batel bu c'alal spajeb snatil ti banomile, tey oyot xtoc.

<sup>9</sup>Mi xivilil to batel ta anil ti xi ta sloq'ueb c'ac'ale, mi xba naclucun ti bu c'alal xpaj talel ti nab ta smaleb c'ac'ale,

<sup>10</sup>ti bu taje, c'otem ti avoc ac'obe; uninbilun ta j'ech'el yu'un ma' ti stsatsal avoc ac'obe.

<sup>11</sup>Mi ta jnop xba jnac' jba ta ic'al osile, mi ta xjoybij ta ac'ubaltic ti saquilal osile,

<sup>12</sup>ti ic'al osile, mi juteb xu' ta xisnac' ta aba ta asat, sac jaman no'ox jech c'u cha'al c'ac'altic ti ac'ubale. Ti ic'al osile xchi'uc ti sac jaman no'ox ti osile, co'ol no'ox sba ta xavil.

<sup>13</sup>Yu'un vo'ot avabtel ti jbec'tal jtacopale, ti laj ac'atajesun ta xch'ut ti jme'e.

<sup>14</sup>Ta jlequil-c'optaot un, yu'un ch'ayal ta xc'ot co'nton avu'un ti yan yutsil ta q'uelel ti c'usi laj apase. Ta sventa taje, tac'bil c'ot ta muc' cu'un.

<sup>15</sup>Chajal lec ta aba ta asat c'u s'elan lic quich' talel ti jbec'tale, ac'o mi mu ta yelovaluc osil ti bu linabie, spajeb xa yut ti banomil ti bu lic'ataje.

<sup>16</sup>Laj avil ta aba ta asat c'u s'elan lic chapajuc talel ti jbec'tale; scotol taje ts'ibabil com ta jpoc avun un. Chapal xa ono'ox avu'un c'u sjalil jch'iel jc'opojel c'alal mu'yuc to ox c'usitic oye.

<sup>17</sup>Ch'ul Dios, mu cha'bel jtabe spajeb ti bu c'alal anopoje; mu na'bajuc ti c'usitic ta xanope.

<sup>18</sup>Mi ta xlic ochcun ta xchapale, ja' nan juteb ta xcom c'u yepal oy ti yi'e, oyun xa ox ta atojol jna' mi c'ot ta tsutsele.

<sup>19</sup>Ch'ul Dios, ch'aybo sts'unubalic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, q'uejo loq'uel ta jtojol ti jmilvanejetique,

<sup>20</sup>ti buch'utic ta xchopol c'opojic ta atojole, ti xvoletic no'ox liquel ta scontrainelote.

<sup>21</sup>Cajval, ¿mi mu la xti'etuc jol ta stojol ti buch'utic xti'et sjolic ta atojole, ti cajal xa'i sba xchi'uc ti ye sti'ique?

<sup>22</sup>Sjunul co'nton mu lecuc ta xquil ta j'ech'el, ja' jcontratac ta xquil.

<sup>23</sup>Ch'ul Dios, tuc'ulanun lec ti c'u j'elane, ojtiquino avil ti co'ntone; q'uelbun avil ti co'ntone, ojtiquinbun avil ti snopobiltac cu'une.

<sup>24</sup>Q'uelo avil mi jtamoj batel ta spasel ti chopole, tojobtasun batel ta be ti bu sventa sbatel osile.

## **Salmo 140**

### **C'opojel ti'inel ta sc'anel pojel yu'un ti Diose**

<sup>1</sup>Cajval, mu xavac'un ta yoc ta sc'ob ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; pojun ta yoc ta sc'ob ti capem sjolic ta j'ech'ele,

<sup>2</sup>ti buch'utic batem ta yo'ntonic ta spasel ti c'usi chopole, ti scotol c'ac'al yabtelineojic sliquesel ti letoe.

<sup>3</sup>Ts'ubajtic no'ox sts'uts'opic jech c'u cha'al chij chon ti c'usi ta xloc' ta alel yu'unique, co'ol s'elan svenenoal ye jti'oval chon.

<sup>4</sup>Cajval, pojun ta yoc ta sc'obic ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, pojun ta yoc ta sc'obic ti capem ti sjolic ta j'ech'ele, ti xchapanojic xa lec ti c'u s'elan ta xisjipicun ta lume.

<sup>5</sup>Ti buch'utic toyobba xa'i sbaique laj xchapanbeicun jpets'al, laj xa xlich'anic jyacobil xchi'uc jchucobil, naca xa pets'etic yac'ojic ti bu jtamoj batele.

<sup>6</sup>Xichi ono'ox caloj ta stojol ti Diose: “Diosot cu'un, ja'yibun ti xi'avalet ta vocoletele!

<sup>7</sup>Jch'ul-tot, Cajval, jcoltavanejot ti jelavem xu' avu'une, ta xapojun yo' mu jta majbel jol c'alal xyaquet ti letoe.”

<sup>8</sup>Mu xavac' ave ati', Cajval, ti ta xc'ot ta pasel yu'unic ti c'usi ta sc'anic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti yantic xich' batel yip yu'unic ti c'usi nopbil yu'unique.

<sup>9</sup>Ti j'ac'-bac-vocoletique, ti cajal xa xa'i sbaic joyolic ta jtojole, stojuc ya'iic ta sjol stuquic ti c'usi ta xloc' ta nopel yu'unique.



<sup>10</sup>Cajal c'otuc ta sbaic ti chacloman ac'ale; jipaticuc yalel ta joq'uetic ti bu j'ech'el mu xa xloq'uic talele.

<sup>11</sup>J'ech'eluc ch'ayuc sc'oplal ta banomil ti buch'u mu'yuc spajeb ti ye sti'ique; q'ueleluc ya'iic ta stojolic ti j'ech'el tsutsuc ti sc'oplalique.

<sup>12</sup>Jna' lec, ti Diose ta stic' sba ta spojel ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'une, ta sva'an sba ta spojel ti buch'u mu ta smulicuc ta sta ti svocole.

<sup>13</sup>Ta xlequil-c'opojic ta atojol ti buch'utic sna' sbic'tajes sbaique; ti buch'utic ta spas ti c'usitic leque, jun yo'ntonic ta atojol.

## **Salmo 141**

### **Cac'oj jsat ta atojol**

<sup>1</sup>Xichi xi'avet ta atojol, Dios: la' ta jtojol un, a'yio ti jc'opojel jti'inel xivocolet ta atojole.

<sup>2</sup>Co'oluc smuil pom c'otuc ta atojol ti jc'opojel jti'inele. Ti jnuboj coc jc'obe, jechuc c'otuc ta atojol jech c'u cha'al ti matanal ta xich' aq'uel ta mal c'ac'ale.

<sup>3</sup>Cajval, va'anbo yajval ta sventainel ti que jti'e ti mu xbet'bunuc no'oxe.

<sup>4</sup>Teno loq'uel ta jtojol ti xac' no'ox jol ta spasel ti chopole. Mu aq'uelojucun no'ox ta yabtelanel ti c'usi ta soquesvane, mi ja'uc ti capalun xa ta ve'el uch' vo' xchi'uc ti jchopol joletique.

<sup>5</sup>Jc'uxubinel ta xca'i ti ta xistsitsun ti buch'u xa'ibe sni' xchiquinale. Lequil muil poxil ta xca'i yu'un ti buch'u ta xisjajantaune. Mu jbjaj ma' taj une, xic'opoj xiti'in xa yu'un un, manchuc mi tsots ta svulun.

<sup>6</sup>Sjipelicuc ta lum ta xc'ot ta stojolic ti banquilal yu'unic ti jchopol joletique, ta xlic yilic ta sba ta satic ti jun yutsil c'usitic ta xcale.

<sup>7</sup>Ti sbaquilic une, tan puc ta xbat bu oy ti muquinale, co'ol jech c'u cha'al ta xich' pasel spolol-polol ti banomile.

<sup>8</sup>Cajval jCh'ul-Tot, cac'oj ti jsat ta atojole. Ta jsa' jpojel ta atojol, mu xajip xatenun.

<sup>9</sup>Pojun ti mu xi'och ta pets' ti bu sva'anojique; pojun coltaun un ti chapal xa yu'unic jpets'al ti jchopol joletique.

<sup>10</sup>Ti chapal xa jpets'al yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, c'otuc ta sba stuquic un, vechetcun no'ox jelavel ti vu'une.

## **Salmo 142**

### **C'otemot ta jpojobail**

<sup>1</sup>Tsots xi'avet ta stojol ma' ti Dios une; tsots xi'avet ti xc'uxubinucune.

<sup>2</sup>Ti slo'il yatel co'ntone, ta xcac'be ta stojol; ta xcac'be sna' ti ilbajinel ta xquich'e,



<sup>3</sup>ti mu xa jtam jba yu'un ti jvocolo. Xavojtiquin, Cajval, xi s'elan ti be jtamoj batele: ta jbe ti bu ta xi'ech'e, yac'ojic pets'.

<sup>4</sup>Jq'uel xa batel ta stuq'uul jbats'i c'ob, mi junuc oy buch'u ta stic' sba ta scoltaelun. Mu'yuc junuc ta sva'an sba ta spojelun. Mu'yuc junuc ti svul xa yo'nton cu'une.

<sup>5</sup>Xi'avet ta atojol, Cajval, ti xi ta xcalbote, Dios: “C'otomot ta jnac'obbail; atuc no'ox jech ti spajeb oyot ta jtojole.”

<sup>6</sup>Ts'etanbun ani' achiquin ti xi'avalete, lubtsajemun xa ta xca'i. Pojun ta yoc ta sc'obic ti buch'u ta xilbun ya'i ti jvocolo, yu'un x'ech' to xjelav xu' yu'unic, mu sta ti vu'une.

<sup>7</sup>Loq'uesun ti bajalun ta chuquele yo' ta jlequil-c'optaot. C'alal lec ta xc'ot ta jtojol avu'une, ti buch'utic oy slequil yutsil yo'ntonique, ta svol sbaic talel ta jtojol.

## **Salmo 143**

### **Jpatoj co'nton ta atojol**

<sup>1</sup>A'yibun ti jc'opojel jti'inel, Cajval, ts'etanbun ani' achiquin ti xivocolo. Tac'bun jc'op ca'yej, yu'un oy atuq'uul, jun avo'nton.

<sup>2</sup>C'alal ta xata ta iq'uel ti avajtunele, ma'ucuc me ti chapanel ta stae, yu'un mu'yuc junuc ma' ti ch'abal smul ta aba ta asate.

<sup>3</sup>Ti jcontrataque ta xiyilbeicun ya'i ti jvocolo, net'bilun xa ta banomil yu'unic; ta stsatsal sujicun batel ti jcuxuc xa ta ic'al osile, jech c'u cha'al ti buch'u chamic xa le' talel ta vo'nee.

<sup>4</sup>Mu xnel xjelav ta xca'i ti vocol yu'une; mu xa tsacaluc ta xca'i ti co'ntone.

<sup>5</sup>Ti c'u s'elan laj c'otuc ta pasel ta vo'nee, ta jvules ta co'nton; ta jnopilan scotol ti c'usitic laj apase.

<sup>6</sup>Xye'elet ma' ti coc jc'ob ta aba ta asate, ti jtauc to ti junuc co'ntone, co'ol xa j'elan jech c'u cha'al ti taquin banomile.

<sup>7</sup>Tac'bun no'ox talel xch'a ti jc'op jti'inele, laj xa ti yipal une. Mu xajalan ti jcoltaele yo' jech mu ta jtabe stasal ti animaetique.

<sup>8</sup>Ta sacubel no'ox osil, ac'bun jna' ti syail xc'uxul avo'ntone, yu'un yac'oj jol jbaquil jpatoj co'nton ta atojol. Ac'bun jna' ti c'u s'elan ta jpas jbae, yu'un ta xcal ta atojol ti yatel co'ntone.

<sup>9</sup>Pojun ta yoc ta sc'ob ti cajcontrataque, Cajval, yu'un jsa'ilan xa jpojobbail ta atojol.

<sup>10</sup>Chanubtasun ta spasel ti c'u s'elan oy ta avo'ntone, yu'un vo'ot ti Diosote. Stojobtasucun batel ta lequil be ti yutsilal snopbenal avu'une.

<sup>11</sup>Ch'i c'opojcun to ta aventa, Cajval. Ti jech oy atuq'uul alequilale, loq'uesun ti li' ta vocole.

<sup>12</sup>Tubo sc'oplal ti cajcontrataque ta sventauc syail xc'uxul avo'nton, j'ech'eluc tsutsesbun scotol jcontratac ti vu'un avajtunelune.

## **Salmo 144**

### **Colaval, xut Dios ti ajvalile**

<sup>1</sup>Jun yutsil slequil ti Diose, ti jpojvanej jnac'vanej cu'une, ti Buch'u ta xistojobtasun ta xischanubtasun ta sventa ti ac'-letoe,

<sup>2</sup>ti Buch'u lec xquil jba xchi'uque, ti c'otem ta toyol jnac'obbaile, ti jpojvanej jcoltavanej cu'une, ti c'otem ta jmacobbaile, ti jmacoj jba ta stojol une, ti ta xiyac'bun ta coc ta jc'ob ti jteclumetic une.

<sup>3</sup>Cajval, ¿buch'u ya'yel ti vinic xvulvun avo'nton yu'une? ¿Buch'uic ya'yel ti lum ach'el ti ech'em c'ux ta xava'ie?

<sup>4</sup>Co'ol s'elan jic' o'ntonal ta x'ech' ti vinique, xtemet no'ox jelavel xcuxlej jech c'u cha'al ti queove.

<sup>5</sup>Cajval, jamo talel smac ti vinajeletique, yalan talel un, ac'o avoc ac'ob ti tometuc no'ox liquel xch'aial ti vitsetique.

<sup>6</sup>Xjipte-jipteuc no'ox batel sni'tac ti ayolobe, ti japlajetuc no'ox avu'un ti sac tsele, ti tan pucuc baticuc ta jatobal ti avajcontrataque.

<sup>7</sup>Ye'o talel ti ac'ob ta toyole, pojun ti sc'an ta smut'iun ya'i ti muc' ta nabe, pojun ta yoc ta sc'obic ti jyanlumetique,

<sup>8</sup>ti buch'utic naca jutbil ti c'usi ta xalique, ti snub xa yoc sc'obic ta yalel ti jeche' no'oxe.

<sup>9</sup>Cajval, ta jq'uejintabot ach' q'uejimol, ti xlomet xa jchop o ta vob ta jq'uejintabot q'uejimoletique.

<sup>10</sup>Ti ta xc'otic ta jtsalvanej avu'un ti ajvaliletique, ti ava'anoj aba ta spojel ti avajtunel Davide, pojun yo' jech mu xve' ti espada cu'une.

<sup>11</sup>Pojun ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetique, ti buch'utic jutbil ti c'usi ta xalique, ti snub xa yoc sc'obic ta jeche' no'ox ti c'usi ta xalique.

<sup>12</sup>Jechuc ch'iuc ti jnich'oncutic jech c'u cha'al te' ta yavil nichime. Jechuc ta q'uelel ti jtsebcutic jech c'u cha'al ti muc' ta oyetic yicobinoj ti ch'ulnae.

<sup>13</sup>Nojuc no'ox ta j'ech'el ta sq'uejobiltac ti ep ta tos c'usitic stac' tunel lajesele. Boluc ta j'ech'el ma' ti jchijcutique. Yepaluc c'uletuc ta jujusep ti cosilcutique,

<sup>14</sup>ti naca xnab no'ox yol ti sme' jvacaxcutique, ti mu'yucuc ta syales ti yole. Ti ta beetic cu'uncutique, lajuc sc'oplal ta a'yiell ta avlajetel ta scoj ti oy no'ox c'usi ta xtal ta xa'iique.

<sup>15</sup>Mu'yuc c'usi sna'ic ti jteclum ti oy yu'unic scotol taje. Mu'yuc c'usi sna'ic ti jteclum ti c'otem ta Ajvalil yu'unic ti Diose.



## Salmo 145

### Scotolicuc ac'o slequil-c'optaic ti Diose

- <sup>1</sup>Ta xcalbe sc'oplal ti amuc'ul atsatsale, Cajval, Dios ti Ajvalilote, sbatel osil ta jlequil-c'optaot.
- <sup>2</sup>Jujun c'ac'al ta jlequil-c'optaot, sbatel osil ta xcalilan ti avutsile.
- <sup>3</sup>Ech'em smuc'ul stsatsal ti Dios, sc'otebal o ti lequil c'optabile; mu stac' a'yeluc bu c'alal ti smuc'ul stsatsale.
- <sup>4</sup>Ta totil me'il, ta alab nich'nab, ta slequil c'optaic ti avabteltaque; ta xalolanbeic sc'oplal ti c'usitic muc'tic laj c'otuc ta pasel avu'une.
- <sup>5</sup>Ta xich' alal ti jun avutsil ti jcuch-abtelote, ta xcalbe sc'oplal ec un ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti ta xapase.
- <sup>6</sup>Ta xich' albel sc'oplal ti c'usitic muc'tic xi'bal sba ta xapase, ta xcalbe sc'oplal ec un ti amuc'ul atsatsale.
- <sup>7</sup>Ta xich' albel sc'oplal ti yepal no'ox ti slequial yutsilal avo'ntone, x'avanic no'ox ta yalal ti tuc' avo'ntone.
- <sup>8</sup>Ti Diose, c'un yo'nton, sna' xc'uxubaj, spajebal xa ti syail xc'uxul yo'nton ti oy ts'iquemal xcuchemal yu'une.
- <sup>9</sup>Oy slequil ti Dios ta stojol scotole, ta xc'uxul yo'nton ta sq'uel ta xchabi ti yabteltaque.
- <sup>10</sup>Yalicuc un, Dios, ti jun yutsil scotol ti avabteltaque. Slequil c'optaucot ti mu yanuc yo'ntonic ta atojole.
- <sup>11</sup>Slo'iltaicuc ti xtixet no'ox yutsil bu ta xavertainvane. Yich'uc alal ti muc'tic no'ox ti c'usitic ta xc'ot ta pasel avu'une.
- <sup>12</sup>C'otuc ta sni' ta xchiquinic jnaclejetic ti amuc'ul atsatsale, ti xtixlajan no'ox yutsil ti bu ta xavertainvane.
- <sup>13</sup>Ti avabtel ta ajvalilale, sventa sbatel osil, sbatel osil ti vertainvanej avu'une.
- <sup>14</sup>Ti buch'utic lomemique, ta xtoyeic liquel yu'un ti Diose; ta snit liquel un ti buch'utic lubtsajemic xae.
- <sup>15</sup>Scotolic t'ojol satic ta atojol ta smalael ma' ti yuni ve'elic ta xavac'bee.
- <sup>16</sup>Ta yutsil avo'nton, ta ac'ob atuc, ta xavac'be yo' ta xnoj lec xch'ut scotol ti c'usitic xvic'lajan sate.
- <sup>17</sup>Jun yutsil ti c'usitic ta spas batel ti Diose, ta slequil yo'nton ti c'usitic ta snope.
- <sup>18</sup>Ti buch'u xvocoletic ta stojol ti Diose, nopol va'al ta sts'elic, ti sjunul yo'ntonic xvocolet ta stojole.

<sup>19</sup>Ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usitic ta sc'anic ti buch'utic ta xich'ic ta muq'ue; c'alal ta sc'anic coltaele, ta x'a'yibat sc'opic, ta xpojatic yu'un.

<sup>20</sup>Ti Diose ta spoj ti buch'utic mu xtenvan ta o'ntonale, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta stubbe sc'oplal.

<sup>21</sup>Slequil-c'opta no'ox Dios ti que jti'e. Sbateluc osil, scotolicuc lequil c'opojicuc ta sventa.

## **Salmo 146**

### **Slequil c'optael ti c'usitic pasbil yu'un ti Diose**

<sup>1</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ti Diose. Sjunul jch'ulel canima, ta jlequil-c'opta ti Diose.

<sup>2</sup>Ti li' to xvic'vun ti jsate, ta jlequil-c'opta ti Diose; ti li' to cuxulune, ta jq'uejinta q'uejimoletic ta stojol ti Diose.

<sup>3</sup>Mu xapat avo'ntonic ta stojol viniquetic ti cajal yabtel yich'o'jique, viniquetic no'ox ti mu xu' yu'un ta xpojvane,

<sup>4</sup>yu'un c'alal mi chamique, ta xjoybij ta lum ach'el. Ta sc'ac'alil taj une, ts'ij xi sc'oplal yu'un ti c'usi snopoj ta spase.

<sup>5</sup>Mu'yuc c'usi sna' ti buch'u ta sta coltael ta sventa Dios yu'un ti Jacobe, yu'un spatopj yo'nton ta stojol Dios ti Ajvalil yu'une.

<sup>6</sup>Ti stuque laj smeltsan ti vinajele, ti banomile, ti muc' ta nabe, xchi'uc scotol ti c'usitic cuxulic ta stojole. Mi jutebuc stselbuj ti sc'o'pe.

<sup>7</sup>Ta stic' sba ta spojel ti buch'u ilbajinbilique. Ta xac'be sve'el ti buch'u ta xa'ic vi'nale. Ti Diose ta sloq'ues ta chuquel ti buch'u chuculique.

<sup>8</sup>Ti buch'utic ma'satetique, ta xlic vic'batuc yu'un ti Diose. Ti buch'u lomemic ta lume, ta xtoyeic liquel yu'un ti Diose. Mu tenbiluc jipbiluc yu'un Dios ti buch'u oy yutsil yo'ntonique.

<sup>9</sup>Ti jyanlumetique, ti me'un mu'nate, ti me'unal antsetique, icbil japbilic yu'un ti Diose, yan ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta xch'ay ta be yu'un.

<sup>10</sup>Sbatel osil, ja' Ajvalil ma' ti Dios une; ti Dios avu'une, Sión, sbatel osil ta sventainot. Jun yutsil ta j'ech'el ti Diose.

## **Salmo 147**

### **Mu jechuc laj spas ta stojol scotol ti muc'tiquil lume**

<sup>1</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ti Diose. Xloc' venta ta jq'uejinta q'uejimoletic ta stojol ti Dios cu'untique. Stuc no'ox yich'uc q'uejinta'el ta c'upil sba q'uejimoletic.

<sup>2</sup>Ti Diose ta xcha'va'an ti jteclum Jerusalene; ta stsob talel ti israeletic ti tan puc batemique.

- <sup>3</sup>Ta xpoxtabe ti buch'utic xmich'mun ti yo'nton ta xa'iique; ta xpixbe ti syayijemalique.
- <sup>4</sup>Sbainoj c'u yepal c'ot ti c'analetique, oy sbitac yac'ojbe ti jujune.
- <sup>5</sup>Cajal c'otem sc'oplal ti Dios cu'untique; oy smuc'ul stsatsal, mu tabaj ti sbijile.
- <sup>6</sup>Ti Diose ta stam ta stoy liquel ti buch'u biq'uit yac'oj sbae, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta spec'tsanbe sc'oplal.
- <sup>7</sup>Laetuc siquetuc o'ntonal ta sq'uejintael ti Diose; lometuc xa ti arpa ta sq'uejintael q'uejimoletic ta stojol ti Dios cu'untique.
- <sup>8</sup>Yu'un xtemet no'ox talel yu'un ti toc ta vinajele, ti xchapanoj xa ta xac' taluc ti chaquilo' ta banomile, ti ta xac' ch'iuc talel smomolal ti osiltique.
- <sup>9</sup>Ta smalq'uin ti chon bolometique; ta smalq'uinbe yalabtac xtoc ti jojetic ti xch'ivlajan no'ox ta sc'anique.
- <sup>10</sup>Mauc lec ta xa'i ti Diose, ti jpat xa co'ntontic yu'un ti ca'e, yu'un ti buch'u xu' yu'une.
- <sup>11</sup>Ti c'usi lec ta xa'ie, ja' ti buch'utic sna' sbic'tajes sbaic ta stojole, ti buch'utic spatoj yo'ntonic ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone.
- <sup>12</sup>Jteclum Jerusalén, lequil c'opojan ta stojol ti Diose; Jteclum Sión, albo slequilal ti Dios avu'une.
- <sup>13</sup>Laj yac'be yiptac stsacleb syavialtac ti ti'naetic avu'une; laj sva'an sba ta stojol anich'nab ta yut ti jteclume.
- <sup>14</sup>Ta slamajes c'op ti bu c'alal ta xpaj talel ti avosilale, ta xac'bot ave' alajes ti lequil trigoe.
- <sup>15</sup>Naca ta sc'op stuc ti c'usitic ta xc'ot ta pasel li' ta banomile.
- <sup>16</sup>Ta x'esomaj yu'un ti taiv ti sac botan no'ox jech c'u cha'al ti tsotse, co'ol s'elan pucuc xvajet no'ox ta stani yalel tal.
- <sup>17</sup>Xlamet ta xac' taluc ti bote; oy siquil ta j'ech'el, ta xjoybij ta bot yu'un ti vo'e.
- <sup>18</sup>Le' une, ta sventa sc'op ta xlic uluc yu'un; xjumet no'ox ta xtal ic' yu'un, ta xlic xanavuc yoc ti vo'e.
- <sup>19</sup>Ti sc'ope, ti c'usi jbel tsots albil yu'une, ti c'usitic nobil yu'une, laj yac'be sventain ti Jacobe, Israel ti yan sbie.
- <sup>20</sup>Mu jechuc laj spasbe ti yan muc'tiquil lume; j'ech'el mu'yuc bu laj sna'ic yu'un ti c'usitic albil yu'une. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une.

## Salmo 148

### Ti c'usitic meltsajeme ta slequil-c'optaic ti Diose

- <sup>1</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Diose. Lequil c'optaic ti Dios oy ta vinajele. Lequil c'optaic ti Dios oy ta toyole.
- <sup>2</sup>Acotolic ti yaj'ánjeloXuque, lequil c'optaic. Ti c'u avepalic ti oyoxuc ta vinajele, lequil c'optaic.
- <sup>3</sup>Ti vo'ote, c'ac'al, u, lequil c'optaic ec. Lequil c'opojanic ec, c'analetic ti xchijlajan no'ox axjobalique.
- <sup>4</sup>Toyol vinajel, lequil c'optao ec. Lequil c'optao ec un, vo', ti oyot ta sba ti vinajele.
- <sup>5</sup>Ta sventauc ti Diose, lequil c'opojanic, yu'un ta jbel no'ox smantal, lic ayanuc talel scotol.
- <sup>6</sup>Jech com o yu'un sbatel osil ti loc' ta alel yu'un mu xjel sc'oplale.
- <sup>7</sup>Muc'tiquil chanul nabetic, ti sninabil nabote, li'uc to ta banomil ti lequil c'optaic ti Diose.
- <sup>8</sup>Ti chaucote, ti botote, ti taivote, ti lumal tocote, lequil c'optaic ti Diose. Ti ts'otetel ic'ote, ti xc'ot ta pasel avu'un ti smantaltaque, lequil c'optao ti Diose.
- <sup>9</sup>Ti muc'tiquil vitsoXuque, ti stselejoxuque, lequil c'optaic ti Diose. Acotolic ti ch'ut te'eticoXuque, ti te'oxuc ti stac' lo'el ti sate, lequil c'optaic ti Diose.
- <sup>10</sup>Ti jts'unel chon bolomoxuque, ti te'tical chon bolomoxuque, lequil c'optaic ti Diose. Ti ep ta tos ats'unubal mutoxuque, ti quiletel chonoxuque, lequil c'optaic ti Diose.
- <sup>11</sup>Ti banquialal ajvaliloxuc yu'un ti banomile, acotolic ti jnaclejoxuc ta banomile, lequil c'optaic ti Diose. Acotolic ti banquialaloxuc ti ich'bil ave ati'ique, ti jpasvanejoxuc ta mantal ta banomile, lequil c'optaic ti Diose.
- <sup>12</sup>Viniquetic, antsetic, querem viniquetic, moletic, acotolic, lequil c'optaic ti Diose.
- <sup>13</sup>Acotolicuc, lequil c'opojanic ta sventa ti Diose, yu'un stuc no'ox oy ta toyol ti sc'oplale. Ti yutsilale, ja' xcom ta be ti vinajel banomile.
- <sup>14</sup>Laj yac'be yip smuc'ul stsatsal ti slumale yo' ta xlequil c'opojic ti israeletic ti buch'utic tuc' sjolique, ti ja' steclumalic ti nopol oyique. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une.

## Salmo 149

### Ti Diose, Ajvalil ta sventa lic ayanuc talel ti c'usitic oye

- <sup>1</sup>Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Diose. Q'uejintabeic junuc ach' q'uejimol ti Diose. Ti bu vololic ti buch'u oy stuq'uil sjol yo'ntonique, ba lequil c'optaic Dios bu taje.
- <sup>2</sup>Muyubajanic ta j'ech'el, israeletic, ti ateclumalic ti Sione, yu'un ti Diose, c'otem ta Ajvalil avu'unic, laj yac' ach'ulelic.
- <sup>3</sup>Ta sventauc, bitanic ta ac'ot ta slequil c'optael, ti jmojuc xa lometuc ti arpa, xchi'uc ti chij chij taq'uin ta sq'uejintael ti q'uejimoletique.



<sup>4</sup>Ti Dios une xmuyubaj no'ox xchi'uc ti steclumale; Jtsalvanejetic c'otic ti buch'u biq'uit yac'oj sbae, cajal ta xc'ot sc'oplal.

<sup>5</sup>Muyubajanic yu'un ti vo'oxuc tuc' ajol avo'ntonic ti tsalvanem lac'otique, manchuc mi ta xacux avo'ntonic, q'uejinanic ta muyubajel.

<sup>6</sup>Oyuc ta ave ati'ic slequil c'optael ti Diose. Oyuc ta avoc ac'ob ti espada cha'jot yee,

<sup>7</sup>ta spacbel sutel ya'iic ti buch'utic yan yajvalique, ta yilbel svocol ya'iic ti muc'tiquil lumetique,

<sup>8</sup>ta xchuquel ta carina ya'iic ti ajvaliletique, ta xchuquel ta alal carina taq'uin ya'iic ti yajval lumetic ti cajal xa'i sbaique,

<sup>9</sup>yo' ta xc'ot ta pasel c'u s'elan ts'ibabil ti sc'oplale. Taje, yich'elic ta muc' scotolic ti buch'u tuc' sjol yo'ntonique. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une.

## **Salmo 150**

### **Ta sjoylejuc banomil, lequil c'optabiluc ti Diose**

<sup>1</sup>Lequil c'optabiluc ta j'ech'el ti Diose. Lequil c'optaic ti Dios ta xch'ulnae. Lequil c'optaic ti yabteloj ti cotcot yaxts'ijan vinajele.

<sup>2</sup>Lequil c'optaic ta sventa ti c'usitic muc'tic c'ot ta pasel yu'une. Lequil c'optaic ta sventa ti mu'yuc spajeb ti smuc'ul stsatsale.

<sup>3</sup>Oq'uisanic oq'uesetic ti ta xich' toybel ti sc'oplale. Toybeic sc'oplal ta arpa xchi'uc ti jchop o ta vobe.

<sup>4</sup>Ac'otajanic no'ox ti xchijchun no'ox ti chij-chij taq'uine. Toybeic sc'oplal ta amaetic xchi'uc ta c'usitic oy yaq'uil ti stac' tijele.

<sup>5</sup>Toybeic sc'oplal ta set-set taq'uinetic ti sts'int'sun no'oxe. Toybeic sc'oplal ta set-set taq'uinetic ti tsots sts'inlajete.

<sup>6</sup>Scotolic ti naca ta ic' cuxulique, lequil c'optaicuc ti Diose. Jun yutsil ta j'ech'el ma' ti Dios une.

## Proverbios

### Proverbios 1

#### Tsots c'ot sc'oplal ti oy xi x'ale ti c'ope

- <sup>1</sup>Xi s'elan yaloj sc'optac ti Salomone, ajvalil ta Israel, xnich'on ti Davide,
- <sup>2</sup>ti xi oy sc'oplal ta xac' ta na'el une: ti c'u s'elan ta tael ti bijilile, ti chanubtasele, ti coltavanej ta yaq'uel sna'el smelol c'opetic ti naca oy smeloltaque,
- <sup>3</sup>ta stael ti chanubtasele, ti bijubtasele, ta ya'yibel ti xchiquinale, ti tuq'uulale, xchi'uc ta sco'oltasel ti c'ope,
- <sup>4</sup>ta svulesbel xch'ulel ti queremetic ti ya'binoj no'ox sbaique, ta yojtiquinel sbaic, ta snopilanel ti c'u s'elan oyique.
- <sup>5</sup>Ti buch'u xjoybij no'ox sjol xchi'uc ti sbijile, ta sts'etan lec xchiquin ta ya'yiel, jech ta stailan batel ti sbijile, ta xlic yojtiquin sba ti c'u s'elan oye,
- <sup>6</sup>ta ya'yibel slo'il ya'yej ti c'usitic ta xalic ti buch'utic oy sbijilique, ti c'opetic ta xalique, ti c'usitic ta sco'oltasique, xchi'uc ta st'unel ti c'opetique.
- <sup>7</sup>Ti bijilil ta xlic ayanuque, ja' ti ta xich' xi'tael ti Diose; ti buch'utic pimunebe ta sjip ta sten ti bijubtasel ta xich'ique xchi'uc ti chanubtasele.

#### Stojbtasel ti querem viniquetique

- <sup>8</sup>Cuni nich'on, ich'o ta muc' ti c'u s'elan ta xchanubtasot ti atote, mu xajip ta apat ta axocon ti chanubtasel yu'un ti ame'e.
- <sup>9</sup>Xi s'elan c'otem ta alequilal ti alac' aba xac'ot o xchi'uque: avuil ti jun yutsile, mi mo'oje, c'otem ta sronail ajol.
- <sup>10</sup>Mi ta slo'laot ya'i ti jsa'muliletique, ma'ucuc ti lec xa xava'ie, cuni nich'on.
- <sup>11</sup>Xu' nan ti xi ta xayalbeique: “La' chi'inuncutic ta sva'anel junuc pets' ta yilal co'ntontic, ta smilel junuc ti buch'u ta x'ech' ti ch'abal smule.
- <sup>12</sup>Xchexel jcuxul-ti'tic ya'iic ti buch'utic oy stuq'uilique jech c'u cha'al xchexel ta xbat ta ch'en ti ta lajebale.
- <sup>13</sup>Ta jtatic ep ta tos c'ulejal unbi, ti nojuc ta yut jnatic scotol ti c'usi elc'anbile.
- <sup>14</sup>Nabano aba ta jtojolcutic ec, ta jventacutic ti oy c'usi lec ta xata ti co'ol ta jch'acbe jbtatic ti c'usi ta jtatique.”
- <sup>15</sup>Cuni nich'on, ma'uc ti lec xa xava'i xchi'inele, ch'aco aba loq'uel ti yan be stamojique.
- <sup>16</sup>Sujoj sbaic ta spasel ti chopole, batem yo'ntonic ta smalel ti ch'ich'e.
- <sup>17</sup>Altic no'ox ma' ti va'al xa pets' c'alal xa'ibeic lec yic'al ec ti mutetique.
- <sup>18</sup>Ti viniquetic taje, ta xtun ta yuni jol stuquic ti spets' ta sva'anique.



<sup>19</sup>Xi s'elan ta xc'ot ta tsutsel ma' ti sbic'tal o'ntonile: sbic'tal no'ox yuni o'nton, xac' o sjol sbaquil xchi'uc un.

### Iq'uel ta ya'yiel ti bijilile

<sup>20</sup>Ti bijilile xvinaj lec ta a'yiel yu'unic ta calleetic, ta bebeetic ti bu no'ox yalel muyelique.

<sup>21</sup>Xi s'elan oy ta ye ta sti' ti bu xloc' x'och ta naetique, ti bu vololic ti oy c'usi tsots ta snopic ti jteclume:

<sup>22</sup>“Querem viniquetic ti yan avuni jolique, xchi'uc ti xach'i o xava'iic ti labanvaneje xchi'uc ti avuni pimubelique, ¿bu to ora ta xavictaic ti me'inem ta xava'iic ti labanvanej ti yac'oj ajolic yu'une, ti mu'yuc stu avu'unic ti c'usi lec ta na'ele?

<sup>23</sup>Ts'etano ani' achiquinic ta ya'yiel ti c'u s'elan ta jtojobtasoxuque, yo' jech ventainbil ta xac'ot yu'un ti jbijile, ti ta xlic abtejuc ti sbijil jol ta atojole.

<sup>24</sup>Laj jtaoxuc ta iq'uel, tsacalot lec ta venta ti ta xatale, le' une, mu'yuc xavaqu'ucun ta venta.

<sup>25</sup>C'ajomal no'ox chopol laj ava'iic ti chanubtasel cu'une; mu'yuc stu c'ot avu'unic ti tojobtasele.

<sup>26</sup>C'alal ta xc'ot ta atojolic ti vocole, ta xlic tse'incun; ta xlic labanvancun c'alal xacham o xa ta xava'iic yu'un ti xi'ele,

<sup>27</sup>C'alal ta xvul ta atojolic ti sibtasele, ti c'usiuc no'ox c'opale, ti mu x'ech' xnel ta xava'iique, ti ilbajinele, ti jech ta xvul ta atojolic jech c'u cha'al ti sutub ic' ti ta slilin scotole.

<sup>28</sup>“Ti jech c'ac'al taje, xc'opoj xti'inic xa ta jtojol, mu'yuc ta jtac'beic; xisa'ilanicun xa, mu xistaic ta sa'el.

<sup>29</sup>Yu'un bajbil yu'unic ti bijilile, mu xc'ot ta yo'ntonic ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>30</sup>Mu xc'ot ta yo'ntonic ti bijubtasel cu'une, yu'un laj sbajic ti tojobtasel cu'une.

<sup>31</sup>Ta xich' svocol ta stojel ti c'u s'elan loc' ta sa'el yu'unique; lamal ta xc'ot ta sbaic ti xchopolal yo'ntonique.

<sup>32</sup>Ti buch'u mu stuc'ulan sbae ta smil sba xchi'uc ti mu'yuc lec snopobil yu'une; ti buch'utic bolineb yo'ntonique ta smil sba stuc ta scoj ti mu stuc'ulan sbae.

<sup>33</sup>Ti buch'u ta sts'etan sni' xchiquine mu'yuc no'ox c'usi sna' ta xcuxi, mi ja'uc ta xvul ta stojol jtosuc ti c'usitic xi'bal sbae.”

## Proverbios 2

### Oy c'usi lec ta xich' tael ta sventa ti bijilile

<sup>1</sup>C'otuc ta avo'nton ti jc'op ca'yeje, cuni nich'on, bejano ta ajol ta avo'nton ti jmantaltaque.

- <sup>2</sup>Ts'etano lec achiquin ta ya'yiél ti c'usi ta xac' ta na'el ti bijilile, tuneso lec ta ajal ta avo'nton ti slequil nopbenale.
- <sup>3</sup>Ta sjunuluc avip, sa'o ti lecuc snopbenal avu'une, ti oyuc stuq'uul ajole.
- <sup>4</sup>Batuc avo'nton ta sa'el jech c'u cha'al ta xasa' ti platae, mi ja' ti c'ulejal bu nac'ale.
- <sup>5</sup>Va'i unbi, ta xlic ava'ibe smelol ta xi'tael ti Diose; ta xlic jamuc asat c'u s'elan ta ojtiquinel ti Diose.
- <sup>6</sup>Ti bijilile, ja' ta xac' ti Diose; ta ye ta sti' ta xlic ayanuc talel ti lec snopbenale, ti jamal ba satil ta yojtiquinele.
- <sup>7</sup>Ti Diose ta stic' sba ta scoltael ti buch'u stamojbe smelole, ti mu'yuc soquesoj ti sc'oplale.
- <sup>8</sup>Ta xchabi ti buch'u oy stuq'uul smelole; ta spoj ti buch'u jun sjol yo'ntonic ta stojole.
- <sup>9</sup>Ta xlic ava'ibe smelol ti c'usi leque, ta xbat avo'nton ta snopel ti c'usi tuq'ue.
- <sup>10</sup>Ta xata ti abijile, ti lec snopbenal une, ta xlic ava'i ti jun yutsil ti abijile.
- <sup>11</sup>Ti xana' xatuc'ulan abae, ti oy abijile, mu'yuc c'usi xanuptan unbi.
- <sup>12</sup>Mu xatam batel yu'un ti chopol be, ti bu stamojic batel ti jti'-jol-o'ntonetique,
- <sup>13</sup>ti laj xa yictaic comel bu to ox lec stamojic batele, ti stamojic xa batel sbelel ch'ayeale,
- <sup>14</sup>ti batem xch'ulel xchi'uquic ta spasel ti c'usi chopole, ti spasic xa q'uin xchi'uquic sventa ti c'usi chopol ta spasiq,
- <sup>15</sup>sbelel xa ch'ayel xal o ti bu stamojic batele, ti laj xa yictaic comel steq'uel ti tuq'uul bee.
- <sup>16</sup>Ja' jech xtoc mu sq'uelojucot ta xu'ninbot avo'nton ti ants ti yan o yuni c'op ta a'yiele, ti chi' xa ya'yel ta lajesel ti c'usi ta xale,
- <sup>17</sup>ti ta sjip ta sten comel ti xchi'ile, ti ta xch'ay ta yo'nton ti yalaj strate ta stojol ti Dios une.
- <sup>18</sup>Ti tam xi batel ti sbelel snae, ja' xa tambil batel sbelel ti lajebale.
- <sup>19</sup>Ti buch'u ta x'och batel ta snae, mu xa sut talel, j'ech'el mu xa xtal stec' sbelel ti cuxlejale.
- <sup>20</sup>Jech o xal un, tamo ti lequil bee, paso jech c'u cha'al ta spasic ti buch'u tuc' sjol yo'ntonique.
- <sup>21</sup>Ti buch'u stamojbe stuq'uile, ti mu'yuc soquesoj ti sc'oplale, ta xcuxi ta banomil.
- <sup>22</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, xchi'uc ti jpayvaneje, ta xjipe ta xteneic loq'uel.



## Proverbios 3

### Sc'oplal c'u s'elan ta tael ti bijilile

- <sup>1</sup>Ti c'u s'elan laj jchanubtasote, cuni nich'on, mu xach'ay ta avo'nton, bejeluc ta ajol ti jmantaltaque,
- <sup>2</sup>jech ta xata ti ta xnatij acuxlejal une, mu'yuc c'usi xana' ta x'ech' avu'un ti c'ac'ale.
- <sup>3</sup>J'ech'eluc mu xavicta ti xc'uxul avo'ntone, ti meleluc ti ac'ope, ti uinbiluc avu'un jech c'u cha'al ti nats'ile. Bejeluc ta ajol ta avo'nton,
- <sup>4</sup>jech ta xata ti lec xa'ile yu'un ti Diose, xchi'uc ta stojol ti jnaclejetique.
- <sup>5</sup>J'ech'eluc pato avo'nton ta stojol ti Diose, ma'ucuc ti c'u s'elan ta xac' ti snopobil avu'une.
- <sup>6</sup>Ta scotol ti c'usi ta xapase, sventainojuc ti Diose, va'i unbi, ta stojobtasot batel ta tuq'uil be.
- <sup>7</sup>Xi s'elan sc'an pasele: mu xabis aba ti ech'em xa abijile, xi'tao ti Diose, ch'aco aba ta spasel ti chopole.
- <sup>8</sup>Taje, ja' jun lequil poxil sventa yo' chijtsatsub yu'un.
- <sup>9</sup>Tuneso ta yich'el ta muc' Dios xchi'uc ti c'usitic x'ayan avu'une, xchi'uc ti sba sat-tac ats'unob xloc' x'ayane,
- <sup>10</sup>va'i unbi, bujul no'ox ta xata ti sq'uejobiltac ti c'usitic x'ayane, xchi'uc ti xch'amlebtac ya'lel uvae.
- <sup>11</sup>Cuni nich'on, mu xabaj ti tojobtasel yu'un ti Diose, mu chopoluc xava'i ti tuq'uibtasel yu'une.
- <sup>12</sup>Yu'un ta xtojobtasat ti buch'u mu tuch'baj ta o'ntonal ta x'a'yie yu'un ti Diose jech c'u cha'al ti totil ta stojobtas ti xnich'on ti mu jipbaj ta xa'ie.
- <sup>13</sup>Mu'yuc c'usi sna' ti buch'u laj sta ti sbijile, ti laj sta ti snopbenale,
- <sup>14</sup>yu'un ech'em stunel, ja' mu sta ti platae, yepal yabtel, ja' mu sta ti oroe.
- <sup>15</sup>Ti bijilil une, tsots sc'oplal, ja' mu sta ti c'upil sba tonetique, mi ja'uc sta sc'oplal ti c'usitic xbic'taj o'ntonal yu'une.
- <sup>16</sup>Ta xnatij ti cuxlejal yu'une, ta xac' c'u'lejal xchi'uc ich'el ta muc'.
- <sup>17</sup>Mi tambil batel ti c'usi ta xale, jun yutsil ta j'ech'el; mi tambil batel bu ta x'ic'van batele, ch'iel c'opojel xal unbi.
- <sup>18</sup>Ti buch'u oy yu'un ti bijilile, cuxlejal ta j'ech'el; mu'yuc c'usi sna' ti buch'u xtojob ta stunesele.
- <sup>19</sup>Ti laj sva'an vinajel banomil ti Diose, ta sbijil ta snopobil yu'un.
- <sup>20</sup>Ti laj xch'ac sba yu'un ti nabe, ti ta xac' job ac'ubal ti toque, ta sbijil no'ox.



- <sup>21</sup>Oyuc ta ajol ti tuc'uc snopobil avu'une, cuni nich'on, mu xch'ay xava'i ti bijbijane.
- <sup>22</sup>Ta xacuxi yu'un, ti c'upil aba ch'alalot xchi'uc jech c'u cha'al ti uile.
- <sup>23</sup>Apatoj avo'nton ti bu yalel muyelote, j'ech'el mu xabosi avoc.
- <sup>24</sup>Mi jutebuc xi'el ta xava'i c'alal ta xacux avo'ntone; c'alal ta xapuch'an abae, jun avo'nton ta xavay.
- <sup>25</sup>Mu xaxi' yu'un ti c'usi ta xvul ta loqu'uel ti xi'bal sbae, mi ja'uc ti c'usi ta xvul ta stojolic ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique,
- <sup>26</sup>yu'un ti Diose ta xac'bot yip avo'nton, mu sq'uelojuc ta xabaj ta buyuc no'ox pets'.
- <sup>27</sup>Mu xajalta mi oy buch'u ta sc'an coltaele, tic'o aba ta scoltael c'alal xu' avu'un une.
- <sup>28</sup>Ti coltaele, mu xacomtsan ta yoc'omal c'alal stac' xapas ti c'ac'al tana li'e.
- <sup>29</sup>Mu xtal ajol ta pasbel chopol ti buch'u spatoy yo'nton ta atojole.
- <sup>30</sup>Mu xatsacvan ta leto mi mu'yuc buch'u ti c'usi chopol ta spاسبote.
- <sup>31</sup>Mu it'ixuc xava'i yu'un ti buch'u ts'i'unek xa'i sbae, ma'ucuc ti xac' xa ajol ta spasel jech c'u cha'al ta spase,
- <sup>32</sup>yu'un ti Diose mu sc'an sq'uel ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ja'uc ti buch'u oy slequil yo'ntonique, ta xac'be spatobil yo'nton.
- <sup>33</sup>Ti Diose ta sbisbe ta cotel chaval sna ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ja'uc ti buch'u oy stuq'uul sjol yo'ntone, sva'anoj sba ta stojol.
- <sup>34</sup>Ti Diose xlabaj no'ox ta stojol ti jlabanvanejetique, oy yutsil yo'nton ta stojol ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique.
- <sup>35</sup>Ti buch'u bijique c'otem ta smotonic ti cajal sc'oplalique, yan ti buch'u pimunebique, ja' xa yuni motonic ec un ti bajbil tenbile.

## Proverbios 4

### Tojbtasel ta stamel ti lequil bee

- <sup>1</sup>Nich'nabiletic, ich'beic ta muc' c'u s'elan ta xchanubtasvan ti atotique; ts'eteluc achiquin ta ya'yiel yo' oy stuq'uul ti snopbenal avu'une.
- <sup>2</sup>Laj xa cac' ana'ic ti lequil tojbtasele, mu xabaj xaten ti chanubtasel laj calbot ava'ie.
- <sup>3</sup>Xi s'elan laj jta ma' ti nich'onilun to oxe: ti jtot jme'e oy slequil, mu tuch'bajun ta yo'ntonic.
- <sup>4</sup>Xi s'elan laj stojobtasun ti jtote: “Bejano lec ta ajol ti jlo'il ca'yeje; tamo ta spasel ti c'u s'elan laj calbote, ta xavil ti ach'iel ac'opojel unbi.
- <sup>5</sup>Tao ti abijile, oyuc lec snopbenal avu'un; ma'ucuc ti x'ech' xjelav no'ox avu'un ti jc'o'pe.



- <sup>6</sup>Tsotsuc sc'oplal xava'i ti abijile, mu xajip xaten, mu'yuc c'usi xanuptan unbi.
- <sup>7</sup>Ti tsots sc'oplal ta scotole, tao ti abijile, xchi'uc ti lec snopbenal avu'une.
- <sup>8</sup>Jutebuc ta avo'nton, cajal ta xc'ot ac'oplal yu'un; cuxlejino, ich'bil ta xac'ot ta muc' yu'un.
- <sup>9</sup>Ta xayac'bot amoton ti c'upil sba nichim ti guirnalda sbie, ti ta xc'ot ta sronail ajole.”
- <sup>10</sup>Cuni nich'on, ts'etano achiquin yu'un ti c'usi ta xcale, c'otuc ta avo'nton un, ta xnatij ti ach'iel ac'opojele.
- <sup>11</sup>Xi s'elan ta xatam batel cu'un ti bijilile: ta xic'ot ech'el ta lequil be,
- <sup>12</sup>mu'yuc c'usi ta xasmacot ta be un, mu xabosi avoc c'alal yacalot ta anilajele.
- <sup>13</sup>Tsinano aba yu'un ti c'u s'elan laj jtojobtasote, mu xajip xaten; liqueso ta yabtelanel, yu'un ja' ach'iel ac'opojel un.
- <sup>14</sup>Mu xatam ta spasel jech c'u cha'al ta spasic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu xachanbe ti yan o stalelique.
- <sup>15</sup>Tsatsajan, mu xa'ech' ti bu ta xanavique; ch'aco aba batel, tamo ech'el abe.
- <sup>16</sup>Mu xlaetuc ta xa'iic mi mu spasic ti c'usi chopole; mu x'och svayelic mi mu sloc'obinic junuque.
- <sup>17</sup>Sve'el yuch'ob xa ta xa'iic ta spasel ti chopole, ta ilbajinvaneje.
- <sup>18</sup>Xi s'elan stamojic batel ma' ti buch'u oy stuq'uil yutsile, co'ol s'elan jech c'u cha'al ta xvul ta loq'uel ti xojobal c'ac'ale: ti xtixet no'ox yutsilal ta j'ech'el ja' to c'uxi tixil ti xojobale.
- <sup>19</sup>Yan ti bu stamojic batel ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ic'unek ta j'ech'el ti banomile, mi jutebuc ta xilic c'usi ta sbosi ti yoquic xchi'uquique.
- <sup>20</sup>C'otuc ta avo'nton un ti jc'op ca'yeje, cuni nich'on, ts'etano lec achiquin ta ya'yiel.
- <sup>21</sup>J'ech'eluc mu xch'ay ta asat, bejluc ta avo'nton.
- <sup>22</sup>Scotol ti buch'u ta staique, ta x'ac'bat xch'iel sc'opojelic.
- <sup>23</sup>Ti li' ta banomile, tuc'ulano ti snopbenal avu'une, yu'un ja' ach'iel ac'opojel.
- <sup>24</sup>Q'uelo aba ta yalel ti c'usi mu'yuc stuq'uile, ta sjutilanel ti c'ope.
- <sup>25</sup>Tuc' xaq'uel batel, tamo batel ti bu ta xabate.
- <sup>26</sup>Tuc'ulano bu ta xatec'an ti avacane, mu'yuc c'usi xana' unbi.
- <sup>27</sup>Mu xatam batel yan be, mi ja'uc xatam ta xaniel ti bu chopole.

## Proverbios 5

**Ch'ayel xal o ti bu lec xa xa'i ti antse**

- <sup>1</sup>Ac'o ta aventura ti bijubtasel ta xcale, cuni nich'on; ts'etano achiquin yu'un ti c'u s'elan laj yac' ana' ti jbijile.
- <sup>2</sup>Ta xana' ti c'u s'elan ta xavich' aba ta c'ac'ale, ta sna'el ti c'usi ta xavale.
- <sup>3</sup>Yu'un ti jovil antse, chi' xa ta lajesel ya'yel ti c'usi ta xale, co'ol s'elan vo' ya'yel ma' ti ye sti'e, ja' mu sta yutsil ti aceitee.
- <sup>4</sup>Le' une, ta xc'ot ta pasel yu'un ti mu x'ech' xjelav ta xac' ti vocole, ja' mu sta yipal ta syayijesvan ti espada cha'jot yee.
- <sup>5</sup>Ch'ayel xa xal o ma' ti jmoj ta xaxanav xchi'unque; muquinal xa xal o ma' ti bu stamoj batel une.
- <sup>6</sup>Mu tsotsuc sc'oplal ta xa'i ta stamel batel sbelel ti xcuxlejale, mi ja'uc ta stuc'ulan ti chopol bu stamoj batele.
- <sup>7</sup>Le' une, cuni nich'on, ich'o ta muc' ti jc'op ca'yeje, mu xaten xabaj ti c'u s'elan laj jchanubtasote.
- <sup>8</sup>Ma'uc xbat avo'nton yu'un ti jovil antse; j'ech'eluc mu xanopaj batel ta sti' sna,
- <sup>9</sup>yo' jech mu xatubbe yutsil ti ach'iel ac'opojel ta yoc ta sc'ob ti j'ac'vanejetic ta vocole,
- <sup>10</sup>yo' jech mu yanuc x'ajet ta sve'el ti alubel achamele.
- <sup>11</sup>Yan mi mu jechuc une, xacha'na' xa liquel c'alal yantic xa xlubtsaj ti lum ach'el avu'une.
- <sup>12</sup>Xachi xa ta xaval une: “¿C'u xa no'ox cha'al laj jbjaj ti bijubtasele? ¿C'u no'ox cha'al laj jip laj jten ti tojobtasele?”
- <sup>13</sup>¿C'u no'ox cha'al mu'yuc laj cac' ta venta sc'op ti cajchanubtasvanejtaque? Mu'yuc laj jts'etan jchiquin ta ya'yiel sc'opic ti buch'u laj stojobtasicune.
- <sup>14</sup>Ta sba ta sat scotol ti jlumale, laj yilic ti juteb xa mu libat ta yoc yu'une.”
- <sup>15</sup>Ti taquin xa avo'nton ta yuch'el ti vo'e, uch'an ta ajoc' atuc.
- <sup>16</sup>Mu xamal ti ya'lel sat vo' avu'une; mu xavixtolan ta smalel ta bebetic.
- <sup>17</sup>Li joc' xchi'uc li vo'e, ja' avu'un, ma'uc yu'un yan; mu xa xavac' ta yan.
- <sup>18</sup>Col la'albat ti sat vo' avu'une, c'upinic ta stunesel xchi'uc ti achi'il ac'opojele.
- <sup>19</sup>C'upil sba stselet ta q'uelel ti uni te'tical chij avu'une, j'ech'eluc staucot ti c'usi xal avo'ntone, svolojucot ta j'ech'el ta syail xc'uxul yo'ntone.
- <sup>20</sup>Cuni nich'on, ¿c'u cha'al ava'binoj aba ti yacbilot yu'un ti yan antse? ¿C'u cha'al ta xavac' aba ta q'uechel ta yan ants?
- <sup>21</sup>Ti Diose yac'oj ta venta c'u s'elan ta spas ti vinique; mu xch'ay sat bu ta xac' ech'el jujuteq'uel ti yoque.

<sup>22</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta stsale yu'un ti c'usi chopol ta spase, co'ol s'elan jbejuc ch'ojon ta xchuque yu'un ti smule.

<sup>23</sup>Ti mu xac' ta venta ti tojobtasele, lajebal xa sq'ueloj batel; ta xch'ay ta be xchi'uc ti spimunebil ta j'ech'ele.

## Proverbios 6

### Sbijubtasel ti buch'u ta sva'an sba ta piarole

<sup>1</sup>Cuni nich'on, mi ta xava'an aba ta piarolil ta sventa ti buch'u lec xavile, mi ja' ti xavac' xa ave ta xava'an aba ta sventa ti yane,

<sup>2</sup>xi s'elan ti laj atic' aba ta pets'e: ta ave no'ox atuc laj achuc aba un.

<sup>3</sup>Xi s'elan sc'an xapas ta scoltael aba ti oyot xa ta yoc ta sc'ob ti yane, cuni nich'on: bic'tajeso aba yu'un ti atoyobbaile, cha'chapanic ti buch'u lec xavil aba xchi'uque.

<sup>4</sup>Ma'uc no'ox ti ch'an xachie, ma'uc ti telelot xa ta xacux avo'ntone,

<sup>5</sup>co'oluc a'elan te'tical chij ti spoj sba yu'un ti jnutsuvile, pojo aba jech c'u cha'al junuc mut ti ch'ambil ta xc'ot ta pets'e.

### Stuq'uibtaselic ti buch'u ch'ajunebique

<sup>6</sup>Lican, va'lan, ch'ajil vinic, tuc'ulano avil lec, c'otuc ta ajol ti xi s'elan ta spasic ti jinich'e:

<sup>7</sup>Manchuc mi mu'yuc buch'u ta spasun ta mantal, mi mu'yuc buch'u ta x'albat yu'un ti c'usi spase,

<sup>8</sup>ta scaj-tsob sve'el c'alal yorail ti q'uepelale, ta sbusan ta tsobel sve'el c'alal yorail ta xloc' ti ts'unubale.

<sup>9</sup>Ta'luc o ti vayel ta xapase, ch'ajil vinic. Ta'luc o ti puch'ulot no'oxe.

<sup>10</sup>Ti xvaichinaj no'ox ta xava'i ti banomile, ti xanijnun ta vayeale, ti ameyoj avoc ac'ob ta xacuxe,

<sup>11</sup>ta xtal ti ame'unal amu'til ta yaq'uel ti avocole, co'ol s'elan j'ech'el-be vinic chapal lec xchi'uc ti yabtejebe.

### Stalelic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique

<sup>12</sup>Ti buch'u spajebal o ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, yeinoj ta yalel ti naca jutbil c'ope,

<sup>13</sup>stse'in no'ox sat yilel, xvechechet no'ox ta spas sba, xbichet sni' sc'ob ta ch'utubtavanej,

<sup>14</sup>soquem ti snopbenal yu'une, oy no'ox ta yo'nton ta spasel ti c'usi chopole, sa'sun no'ox ta c'op ta sliquesel leto.

<sup>15</sup>Jech o xal un, mu ta sjaliluc ta sta ti svocole; ta jviq'uel jmutsel satil, tsutsem ti c'usi oy yu'une.

### Ti c'usi mu lecuc ta xil ti Diose

<sup>16</sup>Oy vuctos ti xi s'elan mu lecuc ta xil ti Dios ta j'ech'ele:

<sup>17</sup>ti xnelet no'ox ti satile, ti xbet'bun no'ox eil ta sjutel c'ope, ti xyal no'ox c'abal ta smilel ti buch'u ch'abal smule,

<sup>18</sup>ti xnopnun no'ox jolil ta snopel ti c'usi chopole, ti xbitet ti ac'anil ta spasel ti chopole,

<sup>19</sup>ti ta jech yepal ta sva'an sba ta rextico ta sjutel ti c'ope, ti jliquesej c'op ta stojol ti svinquileltaque.

### Ti stojol ta sta ti buch'u ta xyalic ta mulile

<sup>20</sup>Cuni nich'on, bejluc ta ajol ti mantaletique, xchi'uc ti chanubtasel laj yalbot ti atos ame'e.

<sup>21</sup>Bejbunuc ta avo'nton, uino batel ta yalel muyel.

<sup>22</sup>Ta stojobtasot ti buyuc no'ox ta xabat ta xanvile, chi'inbilot chabibilot yu'un ta xavay, xaschi'in xa ta lo'il mi lajulave.

<sup>23</sup>Melel un, ti mantaletique, ti chanubtasele, c'otem ta lampara sac jaman ti yutsile; ti tojobtasel une, ti bijubtasele, j'ic'vanej ta sventa cuxlejal.

<sup>24</sup>Ta spojot yo' mu xa'och ta sc'ob ti ants mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti vo' xa ya'yel ye ti jovil antse.

<sup>25</sup>Mu aq'uelojuc aba ta xbic'taj avo'nton yu'un ti sc'upilale, ti ava'binoj aba yu'un ti stse'et ta spase.

<sup>26</sup>Ta juteb no'ox ve'lil, ta sbolomalin sba ti antse, ja'uc ti ants oy yajval sna' xac' sbae, oy ta yo'nton ta xu'ninbe yo'nton ti buch'u xloc' venta ta xile.

<sup>27</sup>Ti buch'u ta snaban c'oc' ta sti' yo'ntone, jbel sc'oplal ta xc'ac' ma' ti sc'u'e.

<sup>28</sup>Ti buch'u ta xanav ta sba ac'ale, ta xc'ac' ma' ti yacane.

<sup>29</sup>Ti buch'u ta xyaque yu'un ti jovil antse, jbel sc'oplal ta stoj lec.

<sup>30</sup>Stac' to sts'icbel jutuc sbolil ti j'elec' ta x'elc'aj yo' ta snojes ti xch'ute.

<sup>31</sup>Manchuc mi yacal ta x'elc'aj ta staic, sna'ojic ti ta sutes vucub velta ti c'u yepal laj yelc'ane, manchuc mi ta stsob scotol ti c'u yepal oy ta sna une.

<sup>32</sup>Ch'abal xa no'ox xch'ulel ta j'ech'el ti buch'u co'ol xa sbaic xchi'uc ti jovil ants ti oy yajvale, ti buch'u jech ta spas taj une, ta soques sba stuc.

<sup>33</sup>Ta sta contranel, ta sta majel, j'ech'el mu'yuc c'usi xut sba ta stubbel ti xchopolale.

<sup>34</sup>Ti liquem xa yit'ixal yo'nton ti vinique, co'ol s'elan junuc c'oc', tiq'uul o ta yo'nton ta spac sutel ti xq'uexe.



<sup>35</sup>Mi ta to slajesbat ti yo'ntone, mu xa xac' ta venta; mu xlamaj yo'nton manchuc mi ta x'ac'bat epal matanal.

## Proverbios 7

### Sna' c'usi x'utvan ta lo'lavanej ti jovil antse

<sup>1</sup>Cuni nich'on, tac'aluc c'otuc avu'un ti va'i s'elan laj cal ava'ie; bejluc comuc ta ajol ti jmantaltaque.

<sup>2</sup>Tac'aluc c'otuc avu'un ti jmantaltaque, ti chanubtasele; jechuc xatuc'ulan jech c'u cha'al ti yuninal asate, ta xacuxi unbi.

<sup>3</sup>Xojoluc ta sni' ac'ob; bejano ta ajol avo'nton.

<sup>4</sup>Biso ta junuc achi'il ta voq'uel ti bijilile; c'otuc ta junuc buch'u lec xavil aba xchi'uc ti snopobile.

<sup>5</sup>Mu sq'uelojucot ta xu'ninot ti jovil antse, ti vo' xa ya'yel yutsil ti ye sti'e.

<sup>6</sup>Oy jun c'ac'al laj jq'uel loq'uel ta sjaptac ti jventanae.

<sup>7</sup>Laj quil, oy jun chib querem viniquetic ti mu xa'i sbae, laj jq'uel lec un, oy jun yu'unic ti ch'abal ti snopobil yu'une.

<sup>8</sup>C'alal c'ot ta xuc'av nae, laj xtuch' jelavel ti bee, ti tuc' xa stamoj batel sbelel sna ti ants taje.

<sup>9</sup>Bat xa talel ti c'ac'al une, xyabet xa talel ti osile.

<sup>10</sup>Ta jech yepal un, tal nupatuc ta be yu'un ti antse, ti smeltsanoj sba ta j'ech'el jech c'u cha'al stalel ti jovil antse.

<sup>11</sup>Jun ants ti lec xyal oe, ti cajal xa'i sbae, ti mu jutebuc xchoti ta snae,

<sup>12</sup>ti xva'vunet no'ox ta bebetique, ti bu xvolet ti jxanviletique, ti xquiquet ta jujun xuc'av na ta smalael buch'u ba'yel ta x'ech'e.

<sup>13</sup>Ti ants une mey buts' xut ti querem vinique, ti mu'yuc xa xq'uexlalil xi laj yalbee:

<sup>14</sup>“Le' xa talele, cac'oj que ta yaq'uel milbil matanal ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ti c'ot ta pasel cu'un tana li' une.

<sup>15</sup>Jech o xal tal jnupot ta be; jc'an xa ta jq'uelot ca'i, li' laj jnupot ta be une.

<sup>16</sup>Jq'uiobj xa jun yutsil pimil c'u'il ta jtem ti liquem talel ta Egiptoe.

<sup>17</sup>Xmuet ta muil poxil, ta smuil ti xuch'al te'e, ta smuil ti canelae.

<sup>18</sup>Ba quet'es co'ntontic ta sc'upinel jbatic un, ti bu xa c'alal xu' quich'ojtic ta sacub ti osile,

<sup>19</sup>yu'un xi c'ot ta pasele: mu'yuc tey oy ta jna ti jmalale, loc' batel ta nom.

<sup>20</sup>Jun to vorxa yich'oj batel ti staq'uine; ta sut talel ta syijil to u.”



<sup>21</sup>Ti jun xa yutsil ti ye sti' xvulvun ta j'ech'ele, ta jech to yepal, vos yo'nton yu'un ma' ti querem vinic une.

<sup>22</sup>Xi s'elan ta xc'ot ta stojol ti nabal ech'el ta spat une: co'ol s'elan vacax ti ic'bil batel ta smilobile, co'ol s'elan te'tical chij ti tsacbil ta xc'ot yu'un ti pets'e,

<sup>23</sup>ta jech yepal un, ts'apal ta xc'ot ta yo'nton ti sni' yolobe; co'ol s'elan jcot mut yacal ta xc'ot ta syacobil, ti mu sna' ti ta xac' o ti sjol sbaquil xchi'unque.

<sup>24</sup>Va'i un, cuni nich'on, ts'etanbun ava'i achiquin; tuc'ulano ava'i ti jc'op laj cal une.

<sup>25</sup>Mu xbat ajol avo'nton yu'un ti jech ants taje; ta xach'ay ta be yu'un ti xats'acts'un xa ech'el ta spate.

<sup>26</sup>Yepal xa cham o xchi'uquic ti syayijemalic laj staan yu'une; yepal xa laj yac' ta lum ach'el.

<sup>27</sup>Lajebal xa ono'ox xal o ma' ti tambil ech'el ti sbelel snae.

## Proverbios 8

### Slo'il ya'yej ti bijilile

<sup>1</sup>Ti bu xa xu' yu'une, ta x'avan ma' ti bijilile; ta svinajes sc'opojel ma' ti snopbenale.

<sup>2</sup>Ta toyol stselej ta sva'an sba, vechel ti bu ta xch'ac sba ti bee.

<sup>3</sup>Xi ta svinajes ta a'yiel ta ti' ochebal yu'un ti jteclume:

<sup>4</sup>“Ta aventa, viniquetic, ta xc'ot ta ani' achiquinic ti jc'op ca'yeje.

<sup>5</sup>Querem viniquetic ti mu xava'i abaique xchi'uc ti pimuneboxuque, ich'o abaic ta c'ac'al, a'yibeic lec xchiquinal.

<sup>6</sup>Chiquintaic o ava'iic ti ca'yej ta xcale, yu'un tsots sc'oplal, spajeb ti yutsile.

<sup>7</sup>Melel ma' ti c'usi ta xcale, ma'uc jutbil.

<sup>8</sup>Scotol ti c'u s'elan ta xcale, oy stuqu'il; ma'uc ma' ti naca yesomal jolale.

<sup>9</sup>Ti buch'u oy sbijilic une xchi'uc ti xa'ibeic xchiquinale, xvinaj ti c'usi ta xcale, mi ja'uc macal ta xa'iic.

<sup>10</sup>Ta xc'ot ta yo'ntonic, ta sc'an ta sna'ic ti tojobtasaticuc yu'une, mu sta sc'oplal ta xa'iic ti platae xchi'uc ti t'ujbil oroe.”

<sup>11</sup>Ti bijilile, tsots sc'oplal, ja' mu sta sc'oplal ti c'upil sba bax-tone; mi ja'uc stac' co'oltasel xchi'uc ti c'usi c'upil sba xbat o ti o'ntonal yu'une.

<sup>12</sup>“Ti bijilil une mu yanucun xchi'uc ti snopbenale, xtal no'ox ta jol ta yalel ti lequil bijubtasele.

<sup>13</sup>Ti xi'tabil ta xc'ot ti Diose, contrainbil xa c'ot ti c'usi chopole. Jcontra ta xquil ti toyobbaile, ti bichobbaile, ti yan o tambil batele, xchi'uc ti naca jutbile.





- 14Ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'usi jnopoje, oy jmuc'ul jtsatsal, tuc' ti snopbenal cu'une.
- 15Coliyal ti vu'un ta jventa sbejanojic sc'oplal lequilal ti banquialal ajvaliletique xchi'uc ti its'inal ajvaliletique.
- 16Colyal ti vu'un ta jventa ch'unbil ta xc'ot smantal ti banquilaletic ta jujun lume, ti jbel xal c'u s'elan ta xchapaj yu'un ti j'opisialetique.
- 17Mu tuch'baj ta xca'i ti buch'u mu tuch'baj ta xiya'iique; ta xistaic ta sa'el ti buch'u ta xisa'icune.
- 18Oy ta jventa ta yaq'uel ti c'ulejale xchi'uc ti ich'el ta muq'ue, ti spajeb xa no'ox ta j'ech'ele, xchi'uc ti c'usitic lec ta xc'ot ta pasele.
- 19Ti c'usi ta xcaq'ue, x'ech' to yutsil, ja' mu sta ti lequil oroe; x'ech' to yutsil ma' ti c'usi ta xcaq'ue, ja' mu sta yutsil ti t'ujbil platae.
- 20Jtamoj batel ma' ti tuq'uil bee, sbelel ti lequilale.
- 21Ti buch'u mu tuch'baj ta xiya'ie, xi s'elan ta xcac'beique: ta jnojesbe ta sc'ulejal ti snaique.
- 22“Ti Diose yac'ojbun xa ono'ox jch'ulel canima c'alal mu'yuc to ox ta sliques ti yabtele.
- 23Ta sliquebal ono'ox, laj yac'bun jch'ulel canima c'alal mu'yuc to ox smeltsanoj ti banomile.
- 24Oyun xa ono'ox c'alal mu'yuc to ox ayanem ti muc'tiquil nabe, c'alal mu'yuc to ox ta xtuc talel ti uc'umetique, xchi'uc ti sat vo'etique.
- 25C'alal mu'yuc to ox ti vitsetique, xchi'uc ti muc'tiquil te'tique, oyun xa ono'ox ta sba ta sat ti Dios une.
- 26C'alal mu'yuc to ox meltsajem ti osil banomile, xchi'uc ti c'usitic sventa yo' ta smeltsan ti osil banomile, oyun xa ono'ox un.
- 27C'alal lic smeltsanan scot-cotil vinajel ti cuchbil yu'un ti muc' ta nabe, oyun xa ono'ox un.
- 28C'alal lic ayanuc yu'un ti toc ta vinajele, c'alal laj smeltsan yoctac bu ta xanav ti muc' ta nabe,
- 29c'alal laj yalbe mantal ti nab bu xc'ot ta pajel ti snojemale, c'alal laj yac'be stsacleb yic ti banomile,
- 30j'ech'el jun co'nton nabalun ta sts'el. Staoj ma' ti xmuyubaj yo'nton cu'une, ti xibitet no'ox ta tajimol ta stojole,
- 31xitajin no'ox xchi'uc ti banomil meltsanbil yu'une, ximuyubaj no'ox yu'un ti jnaclejetic ta banomil une.



<sup>32</sup>“Tana li'e, cuni nich'nabtac, ts'etano ti avuni chiquinique, tamic batel ti bu jtamoj batel yo' jech mu'yuc c'usi xana'ic.

<sup>33</sup>Ich'ic ta muc' ti tojobtasele, mu xajip xaten ti bijilile.

<sup>34</sup>Mu'yuc c'usi sna' ma' ti buch'u ta xchiquinta c'usi ta xcale, ti jujun c'ac'al stuc'ulanoj ti sti' jnae.

<sup>35</sup>Ti buch'u ta sa'une, ta sta ti xcuxleje, ta sta ti lec x'ile yu'un ti Diose.

<sup>36</sup>Yan ti buch'u ta xch'ac sbaic ta jtojole, xi'bal xa sba xac' o ti sjol sbaquil xchi'uque; lajebal ta sc'upin ya'i ti buch'u xti'et sjol ta jtojole.”

## Proverbios 9

### Ti bijilile xchi'uc ti pimubele, slecoj-lecoj yabtel

<sup>1</sup>Ti bijilile laj smeltsan sna; laj xch'al lec ta nichimtasel ta vucbej (7) oy.

<sup>2</sup>Ta sventa ti compirale, laj smil chon bolometric; lequil vino laj smeltsan, lic scotan ti xmexa une.

<sup>3</sup>Laj stac batel yajtuneltac ti xi bat avanicuc ta stselejal ti jteclume:

<sup>4</sup>“Querem viniqetic ti mu xava'ibeic xchiquinale, la'ic li'e.” Laj yal mantal ti xi batuc yalbe ya'i ti buch'u mu xa'i sbaique:

<sup>5</sup>“La' tunic lajesic ti jve'ele, xchi'uc ti vino laj jchapane.

<sup>6</sup>Ictaic ti pimuneboxuque, xach'i xac'opojic unbi; tamic ta spasel un jech c'u cha'al ti buch'utic oy sbijilique.”

<sup>7</sup>Ti xatojobtas xa ti buch'u pimuneb xa'i sbae, ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta xata yu'un ti utele, xchi'uc ti contrainele.

<sup>8</sup>Ti xatojobtas xa ti buch'u pimuneb xa'i sbae, ta xata ti contra ta xayile; ti xatojobtas xa ti buch'u oy sbijile, ta xata ti lec xayile.

<sup>9</sup>Mi xabijubtas no'ox ti buch'u oy sbijile, x'ech' to ta xbijub batel; ti xachanubtas no'ox ti buch'u xa'ibe xchiquinale, ta x'epaj sbijil.

<sup>10</sup>Ti ta xlic ayanuc ta tael ti bijilile, ja' ti ba'yel xi'tabiluc ti Diose; ta ojtiquinel ti Ch'ul Diose, naca xac' no'ox ti snopbenal yu'une.

<sup>11</sup>Coliyal ti bijilile, xnatij jal ach'iel ac'opojel yu'un.

<sup>12</sup>Mi oy abijile, ta xtun avu'un atuc ti c'usi ta xatae; mi pimuneb xava'i abae, avuni vocol no'ox unbi.

<sup>13</sup>Ti pimubele, co'ol s'elan jun jlo'iltavanej ants ti mu xa'i sba xchi'uc ti sbolile.

<sup>14</sup>Chotol xa ta xila ta sti'tac sna, ti bu xa toyol sq'ueloj batel ti jteclume.

<sup>15</sup>Xi ta slo'laan ta avtael ti jxanviletic ti stamojic batel ti lequil bee:



<sup>16</sup>“La' ava'iic li'e, quem viniquetic ti mu'yuc abijilique.” Xi no'ox ta xalbe ya'i ti buch'u mu xa'ibe xchiquinale:

<sup>17</sup>“Ma' ti elc'ambil vo'e, ja' jun yutsil ta uch'el; ti ta mucul no'ox ta xich' ve'el ti pane, ja' jun smuil ta j'ech'el.”

<sup>18</sup>Ti stuquic le'e, muts'ul ti sba satique, mu sna'ic un ti lajebal xa sq'ueloj batel ti j'ic'vanej yu'unique.

## Proverbios 10

### Sc'optac Salomón ti laj svol ta tsobele

(Caps. 10.1—22.16)

<sup>1</sup>Xi s'elan laj yal sc'optac ti Salomone: Ti alab nich'nabil ti xac' lec sjolilal yu'une, xmuyubaj no'ox yu'un ti stot sme'e, ja'uc ti nich'nabil ti pim no'ox xa'i sbae, ta x'ac'van ta vocol.

<sup>2</sup>Ti c'ulejal ti ma'uc lequil tabile, mu'yuc c'usi sbejsaj yu'un, ja'uc ti bu lequil tabile, jun no'ox o'ntonal yu'un.

<sup>3</sup>Ti Diose mu sq'uelojuc no'ox ta xlaj ta vi'nal ti buch'u lec ta spas sbae, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, sq'ueloj ma' ti xmich'mun ti xch'ute.

<sup>4</sup>Mi xnel no'ox ta juteb abtele, sal me'unal xal; mi baxbol ta spasel ep abtele, muc'ul c'ulejal xal.

<sup>5</sup>Ti ochem yipal ta stsobel ti ts'unubil ta yoraile, bijubel xal; mi pajal jolal ta vayel ta yorail ta xich' tsobel ti ts'unubale, q'uexlal apun xal.

<sup>6</sup>Ti vinic buch'u lec ta spas sbae, naca c'uxbinel ta xvul ta stojol, yan ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xlaj o ta xa'i xchi'uc ti svocole.

<sup>7</sup>Naca c'uxubinel ta svulesat ta o'ntonal ti lequil vinic ech'e, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ch'ay xi ta o'ntonal.

<sup>8</sup>Ti buch'u oy sbijile, ta xc'ot lec ta yo'nton ti tojobtasele, ja'uc ti buch'u oy ta ye ta sti' ta yalel ti c'usi chopole, ta sta svocol xchi'uc.

<sup>9</sup>Ti buch'u mu'yuc c'usi chopol spasoje, mu'yuc xi'el ta xa'i, ja'uc ti buch'u chopol stamoj batele, ta scoj xchopolal ta sta svocol xchi'uc.

<sup>10</sup>Ti buch'u quemel no'ox ti sate, muc'tic no'ox ti c'usi chopol ta xc'ot ta pasel yu'une; ti buch'u oy ta ye ta sti' ta yalel ti c'usi chopole, ta sta svocol xchi'uc.

<sup>11</sup>Ti c'usitic ta xloc' ta ye ta sti' ti buch'u lec yo'ntone, xijcuxi yu'un ti sc'ope, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, yo'nton sna' ti ta xve' ya'ie.

<sup>12</sup>Ti ti'emal jolile ta sliques ti letoe, ja'uc ti xc'uxul o'ntonale sna' xch'ay scotol ti c'usi mu lecuc ta xc'ot ta pasele.

<sup>13</sup>Naca ich'el ta muc' ta sta ti buch'u oy ta ye ta sti' ti bijilile; jmoj te' xt'ajluj ta spat ta sta ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.



- <sup>14</sup>Ti c'u yepal staoj ta ojtiquinel ti buch'u oy sbijile, ts'ijil no'ox xchi'uc; ti xbet'bun no'ox yeilal yu'un ti buch'u pimuneb xa'i sbae, ta x'aq'ue ta vocol xchi'uc.
- <sup>15</sup>Spojabbail ti jc'uleje, ta sc'ulejal no'ox spatoy yo'nton xchi'uc; ti me'un mu'nate, ja' yuni lajeb o ti sal me'un ta j'ech'ele.
- <sup>16</sup>Ti buch'u oy stuq'uile c'usi ta spase, ja' smoton ti cuxlejale, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, naca smul ta scaj-tsobilan.
- <sup>17</sup>Ti buch'u ta svic' sat yu'un ti tojbtasele, sbelel xcuxlejale stamoj batel, ja'uc ti buch'u stselbun no'ox ti tojbtasele, sbelel xa ch'ayel stamoj batel.
- <sup>18</sup>Pac'taejbail xal ti buch'u mu xac' ta ilel ti oy sc'ac'al yo'ntone; ti buch'u xpuquet no'ox yu'un ti lo'il maxile, ta scoj mu xa'i sba.
- <sup>19</sup>Ti buch'u mu tabaj ye sti'e, ta sta smul; ti buch'u ta jech yepal ta spajes ti ye sti'e, oy sbijil.
- <sup>20</sup>T'ujbil plata s'elan ye sti' ti buch'u oy stuq'uile; snopbenal yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu'yuc c'usi balinbaj.
- <sup>21</sup>Ye sti' ti buch'u oy stuq'uile, yepal no'ox ta staan tojbtasel yu'un, ja'uc ti buch'u pimuneb xa'i sbae, ja' xac' o sjol sbaquil xchi'uc.
- <sup>22</sup>C'ulejal xal ti sva'anoj sba ti Diose, ma'uc ta xaq'uilan vul o'nton.
- <sup>23</sup>Ti buch'u pimuneb xa'i sbae, lec xa'i ta spasel ti chopole; ti buch'u oy sbijile, lec xa'i ti bijilile.
- <sup>24</sup>Ti bu jtos ta xi' yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ja' ta xc'ot ta stojol, ja'uc ti bu juteb ta yo'nton ta sta ya'i ti buch'u oy stuq'uile, ja' ta xc'ot ta stojol.
- <sup>25</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta xch'ay o c'alal ta x'ech' balatuc yu'un ti sutub ic'al vo'e, ja'uc ti buch'u oy stuq'uile yutsile, staoj yav va'al ta xcom.
- <sup>26</sup>Ti buch'u ta stac batel ta abtel jun ch'ajil vinique, jun to pajal vino ta xa'i ta ye ti jtacvaneje, mi mo'oje, jun to jtub satil ch'ail ta xc'ot ta sat.
- <sup>27</sup>Ta xnatij cuxlejale mi xi'tabil ti Diose; ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta xtuch' xcuxlejale.
- <sup>28</sup>Ti buch'utic oy stuq'uile, ta staic ti smuyubajelique; ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, q'uelel talel ta stojolic ti ta xtub yuni c'oplalique.
- <sup>29</sup>Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti buch'u oy slequil ti c'usi ta spasiq; ta stubbe sc'oplal ti buch'u yacalic ta spasel ti c'usi chopole.
- <sup>30</sup>Mu'yuc c'usi ta snuptan ta j'ech'el ma' ti buch'u oy yutsil stuq'uile, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu jaluc ta xch'i ta banomil.
- <sup>31</sup>Ti c'usi ta xal ti buch'u oy stuq'uile yutsile, ta x'ayan bijilil yu'un; ta x'ac'bat smac ye ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.



<sup>32</sup>Jun no'ox yutsil ta a'yibel sc'op ti buch'u oy stuq'uil yutsile; ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, naca chopol ta xloc' ta ye.

## Proverbios 11

<sup>1</sup>Ti Diose mu'yuc stunel ta xil ti c'usi mu ts'acaluc yalal ta xich' bisele; oy stunel ta xil ti bu ts'acal ti sbisoltaque.

<sup>2</sup>Ti toyobbail une ta x'ac'van ta q'uexlal; ti buch'u biq'uit ta xac' sbae, oy ta stojol ti bijilile.

<sup>3</sup>Ti buch'u oy stuq'uil yutsile, tojobtasbil yu'un ti stuq'uile; ti buch'u vinic xa xa'i sba yaloje, ta scoj yuni pac'taobbail ta soques sba xchi'uc.

<sup>4</sup>Mu xa cha'bel xpojvan ti c'ulejal ta yorail ti chapanele, ja'uc ti lequil tuq'uilale, mu x'ac'van ta milel.

<sup>5</sup>Ti lequil tuq'uilale ta stojobtas batel ti buch'u stamojbe ti stuq'uile; ta scoj xchopolil, ta sjip sba ta lum stuc ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

<sup>6</sup>Ti stuq'uile, ja' spojjobbail ti buch'u stamojbe ti slequilale; ti jpay-c'opetique, uninbilic yu'un ti sc'upijel o'ntonale.

<sup>7</sup>C'alal ta xcham ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, laj tub sc'oplal ec un ti c'usi spatoj yo'nton ta sta ya'ie.

<sup>8</sup>C'alal oy ta vocol ti buch'u stamojbe stuq'uile, ta xpoje yu'un ti Diose, ta sts'ic svocol yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

<sup>9</sup>Ta sc'op ya'yej ta soques xchi'iltac ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ja'uc sbijil ti buch'u oy stuq'uil yutsile, ta xpojvan.

<sup>10</sup>Ti oy no'ox c'usi xloc' x'ayan yu'unic ti buch'u oy stuq'uil yutsile, xmuyubaj no'ox ti jteclume; c'alal ta xcham ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xbitic no'ox ta muyubajel.

<sup>11</sup>Cajal ta xc'ot sc'oplal jteclum ta sventa viniqetic ti oy slequilalique, ja'uc ti c'usi ta xloc' ta ye sti' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta soquesic.

<sup>12</sup>Ti buch'u mu xa'i sbae, chopol ta xc'opoj ta stojol ti buch'u lec xil sba xchi'uque, ja'uc ti buch'u yich'oj sbijile, ts'ijil no'ox ta xcom xchi'uc.

<sup>13</sup>Ti jlo'iltavaneje, xpuquet no'ox ta alel yu'un scotol, ja'uc ti buch'u sna' stuc'ulan sbae, yo'nton no'ox sna'.

<sup>14</sup>Mi mu'yuc jun tuq'uil ajvalile, ta sta svocol ti muc' ta lume, yo' ta sta ti slequilale, ta sventa yepal ti jtojobtasvanej jbijubtasvanejetique.

<sup>15</sup>Svocol ta sa'be sba ti buch'u ta sva'an sba ta piarol ta stojol ti buch'u mu xojtiquine, ja'uc ti buch'u mu xac' ta sba ti piarolile, mu'yuc ta vul o'nton ta x'ech' yu'un ti c'ac'ale.

- <sup>16</sup>Ti ants sna' x'ac'van ta ventae, ta sta ti ich'bil ta muc' ta xc'ote; ti vinic ti xjoybij no'ox ti c'usi ta spase, ta sta ti sc'ulejale.
- <sup>17</sup>Ti buch'u oy xc'uxul yo'ntone, ti sna' xt'olbije, ta xc'uxubin sba stuc, ja'uc ti buch'u jti'o'nton xa'i sbae, ta sti'olta sba stuc.
- <sup>18</sup>Naca yijil lo'lael ta sta ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ja'uc ti buch'u stamoj ta spasel ti c'usi leque, mu xch'ay ma' ti matanal yu'une.
- <sup>19</sup>Mi ta xich' tamel batel ti c'usi lec tuc' ta pasele, cuxlejal xal; mi ta xich' tamel batel ti c'usi naca chopole, lajebal xal unbi.
- <sup>20</sup>Ti Diose chopol ta xil ti buch'u sjolinoj ta spasel ti chopole, ja'uc ti buch'u mu xtabat ti xchopolale, lec x'ile.
- <sup>21</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta ono'ox stoj, ja'uc ti buch'u oy stuq'uilique, mu'yuc stijelic ta c'op.
- <sup>22</sup>Ti jun xot-xot oro ti xojol ta sni' ti chitome, ja' jech c'otem ti ants ti jun xa yutsil ta q'uelel c'alal mu'yuc lec ti snopobil yu'une.
- <sup>23</sup>Ti c'usi oy ta yo'nton ta sta ya'iic ti buch'u tuc' sjol yo'ntonique, lec ti c'usi ta staique, ja'uc ti buch'u mu xa'i sbaic xchi'uc ti spochanile, j'ac'-c'ac'al o'ntonol.
- <sup>24</sup>Ti buch'u sna' xt'olbijique, x'ech' to ta stabe xqu'exol ti c'u yepal laj yaq'uifique, ja'uc ti buch'u mu xt'olbije, st'ut'il no'ox x'ac'un ta vocol xchi'uc.
- <sup>25</sup>Ti buch'u oy slequil yutsil ta stojol ti yane, mu'yuc no'ox c'usi sna'; ti buch'u oy c'usi ta xaq'ue, ja' jech ta sta ec.
- <sup>26</sup>Ti buch'u ta smac ta tsobel stuc ti sat ts'unubile, ta xchopol-c'optaat yu'un ti jnaclejetique, ja'uc ti buch'u ta xchone, ta sta ti lequil c'optabil ta xc'ote.
- <sup>27</sup>Ti buch'u ta sts'acli ta spasel ti c'usi leque, ta sta ti lec x'ilee, ja'uc ti buch'u ta sts'acli ta spasel ti c'usi chopole, yantic no'ox soc batel xchi'uc.
- <sup>28</sup>Ti buch'u spatoy yo'nton ta sc'ulejale, ta xbaj ta lum jech c'u cha'al ta xlilij ti yanal te'etique. ja'uc ti buch'u nijil chimilic ta spasel ti c'usi leque, caj tsacalic no'ox jech c'u cha'al x'uninaj ta q'uelel ti yanal te'etique.
- <sup>29</sup>Ti buch'u mu xtojob ta stuc'ulanel ti snae, jech' pojol ta xcom; ti buch'u pimuneb xa'i sbae, mosovinbil o ta xcom yu'un ti buch'u oy sbijile.
- <sup>30</sup>Ti lequil tuq'uilale, ta xac' ch'iel c'opojel, ja'uc ti soquemal jol o'ntonale, ta xtuch' cuxlejal une.
- <sup>31</sup>Mi ta x'ac'bat stojol li' ta banomil ti buch'u oy stuq'uile, bu xa la mu stabe stojol ec un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xchi'uc ti jsa'mulile.

## Proverbios 12



- <sup>1</sup>Ti buch'u lec ta xa'i ti tojobtasele, oy ta yo'nton ti bijubele; ti buch'u mu sc'anic ti vulele, ch'ayem snopbenal.
- <sup>2</sup>Mi lec ono'ox ti buch'ue, lec ta x'ile yu'un ti Diose, ja'uc ti buch'u yac'oj sjol ta spasel ti chopole, mu ono'ox xcol yu'un.
- <sup>3</sup>Ti chopolile, laj to ta alel ma' ti oy buch'u cajal ta xc'ot xchi'uque, ja'uc ti buch'u oy stuq'uile, yich'oj lec yip xchi'uc.
- <sup>4</sup>Ti baxbol antse, ajvalil xa xa'i sba yu'un ma' ti smalal une, ja'uc ti ants ti mu x'ac'van ta ventae, yac' o ta j'ech'el unbi.
- <sup>5</sup>Vinic ti oy stuq'uilique, oy ta snopel ti c'usi tuq'ue, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, yabtelineojic ti lo'lavaneje.
- <sup>6</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, chamebal pets' xal o ti c'usi ta xloq'uilan ta yee; coltael xal ye sti' ti buch'u oy stuq'uil sjole.
- <sup>7</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, tsalbil ta xc'otic, slajeb o xchi'uquic, ja'uc ti buch'utic oy stuq'uilique, mu'yuc stijelic ta c'op ti c'u yepal oy ta nae.
- <sup>8</sup>Ta xlequil-c'optaat ti vinic ti bu c'alal c'otem xchi'uc ti snopbenal yu'une, ja'uc ti buch'u mu'yuc lec snopbenal yu'une, xtun o ti chopol c'optabile.
- <sup>9</sup>Ac'o mi xi yuni e'lan ta x'ilee, ipaluc mi bal to x'a'yie yu'un ti yane; mu ch'ayel xal o mi ja' no'ox xnupulet yajval mi xmich'mun xch'ut ta vi'nale.
- <sup>10</sup>Ti buch'u oy stuq'uile, sna' ti c'usi ta xtun yu'un ti xchon sbolomtaque, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu xc'uxubaj yo'nton yu'un.
- <sup>11</sup>Ti buch'u ta xabtelan ti yosil sbanomile, sta no'ox ti sve'el yuch'ome, ja'uc ti buch'u mu sventauc sbae, mu ch'ayob c'ac'al xal ti bu stamoj batele.
- <sup>12</sup>Ti c'usi chopol xac' sjolilal ta spasele, syacobilic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ja'uc ti buch'u oy stuq'uilique, ja' yip c'otem xchi'uquic.
- <sup>13</sup>Ta sjutbilal c'op stuc ta xyaque yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae; xloc' no'ox xchi'uc svocol ma' ti buch'u oy stuq'uile.
- <sup>14</sup>Ti c'usi ta xloc' ta alel yu'un ti jujune, yu'un stuc, ta xich'beic stojol ti c'usi ta spasiq.
- <sup>15</sup>Ti buch'u pimuneb xa'i sbae ta snop ti lec ta xloc' xchi'uc ti c'usi ta spase, ja'uc ti buch'u oy snopbenal yu'une, tac'al ta xc'ot yu'un ti bijubtasele.
- <sup>16</sup>Ti buch'u pimuneb xa'i sbae, xojol o xchi'uc ti sc'ac'al yuni o'ntone; ti buch'u yich'oj sba ta c'ac'ale, x'ech' no'ox ta spat ta xocon ti c'usi chopol ta x'albate.
- <sup>17</sup>Ti buch'u ta stuq'uil yo'nton ta sva'an sba ta rexticoe, ta xal ti c'usi melele; ti buch'u naca ta spac'ta sba ta rexticoale, jutbil ti c'usi ta xale.
- <sup>18</sup>Oy buch'u xmich'et xa ta xcom o'ntonal yu'un ti c'usi ta xale, ja'uc sc'opojel ti buch'u oy sbijile, siquet xa ti banomil yu'une.

- <sup>19</sup>Ti buch'u ta xal ti c'usi melele, mu xljaj sbatel osil, ja'uc ti uni jutc'ope, ta jliquel no'ox chab xi yuni c'oplal.
- <sup>20</sup>Ti c'usi snopoj ta spas ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, naca jutbil c'op oy ta ye ta sti'; ti bijubtasel ta xac' ti buch'u lamajem yo'ntone, muyubajel xal o.
- <sup>21</sup>Ti buch'u oy stuq'uile, mi ja'uc ta xich' svocol xchi'uc ti c'usi chopole, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, vulel-vulel ta stojol ti c'usitic chopole.
- <sup>22</sup>Ti Diose mu ts'icbaj ta xa'i yu'un ti jutc'opetique; lec ta xil ti buch'u yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi melele.
- <sup>23</sup>Ti buch'u oy sbijile, mu yeuc sti'uc xa ta yalel ti oy c'usi sna'e, ja'uc ti buch'u pimuneb xa'i sbae yeinoj ta yalel ti yuni bolile.
- <sup>24</sup>Ti buch'u sna' x'abteje, c'otem ta jpas-mantal, ja'uc ti buch'u ch'aje, pasbil ta mantal.
- <sup>25</sup>Ti vocole, xljaj o xa xchi'uc ta xa'i ti vinique; ti xlamamet xa yutsil ti c'ope, sta to smuybajel xchi'uc.
- <sup>26</sup>Ti buch'u oy stuq'uile ta xc'ot ta jtojobtasvanej yu'un ti xchi'ile, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique ta xch'ayvanic ta be.
- <sup>27</sup>Ti jch'ajil jnutsuvile mu'yuc c'usi ta sta ta nutsel, ja'uc ti buch'u baxbole mu albajuc ta sta ti sc'ulejale.
- <sup>28</sup>Sbelel ti tuq'uilale, cuxlejal ti bu ta x'ic'van batele; ti pimubele, chamebal ti bu ta x'ic'van batele.

### Proverbios 13

- <sup>1</sup>Ti bijil nich'onile ta xich' ta muc' ti tojobtasel ta x'albat yu'un ti stote, ja'uc ti toyobba bichobbae mu xac' ta venta ti vulele.
- <sup>2</sup>Ti bu sq'ueloj batel ti c'usi ta xloc' ta alele, yu'un stuc ta stsob ti jujune, ja'uc ti jpayc'opetique me'inem xa'i ti ilbajinvaneje.
- <sup>3</sup>Ti buch'u ta stuc'ulan sba ti c'usi ta xloc' ta yee, ta xich' sba ta c'ac'al, ja'uc ti buch'u xlic no'ox ta lum ti c'usi ta xale, ye no'ox x'aq'ue ta vocol yu'un.
- <sup>4</sup>Ti c'usi juteb ta yo'nton ta sta ya'i ti uni ch'aje, mi ja'uc ta sta, ja'uc ti buch'u baxbol ta abtele ta sta no'ox ti c'usitic ta xtun yu'une.
- <sup>5</sup>Ti buch'u tuc' sjol yo'ntone ta scontrain ti naca jutbilal c'ope; sc'op ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, naca q'uexlal ta xac', mu'yuc ich'bil ta muc'.
- <sup>6</sup>Ti tuq'uilale c'otem ta spojobbail ti buch'u oy stuq'uil stamoj batele; j'ech'el ta xch'aybat sc'oplal ti jsa'mulil yu'un ti c'usi chopole.
- <sup>7</sup>Oy buch'u sbisoj sbaic ta jc'ulej yilel, mu'yuc c'usi x'ayan yu'unic; oy buch'u sbisoj sbaic ta me'un mu'nat yilel, oy scotol c'usi x'ayan yu'un.



- <sup>8</sup>Yo' ta spoj sba ti jc'uleje, tsots sc'oplal ta stunes ti sc'ulejale, ja'uc ti me'un mu'nate mu'yuc stijel ta c'op yu'un ti sibtasele.
- <sup>9</sup>Xojobin no'ox yutsil ti buch'u oy stuq'uil sjol yo'ntone, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, co'ol s'elan lampara ti ta xa xtube.
- <sup>10</sup>Naca leto ta sliques ma' ti toyobbaile, ja'uc ti bijilile oy ta stojol ti buch'u biq'uit yac'oj sbae.
- <sup>11</sup>Ti c'ulejal ti ma'uc ta lubel chamel laj yich' taele, ta jech yepal ta xch'ay, ja'uc ti buch'u ta jujuti' ta stsobe, yacal ta epajel batel yu'un.
- <sup>12</sup>Ti mu'yuc xc'ot ta pasel ti patobil o'ntonal ta xich' taele, ta x'ac'van ta vul-o'ntonal, ja'uc ti ta xc'ot ta pasel ti c'usi juteb ta o'ntonal ta xich' taele, co'ol s'elan jpets te' ti xcuxet o'ntonal yu'un ti squeovale.
- <sup>13</sup>Ti buch'u ta sjip ta spat ta xocon ti c'usi ta x'albate, xcha'na' xa liquel, ja'uc ti buch'u tac'al ta xc'ot yu'un ti c'usi ta x'albate, oy c'usi ta x'ac'bat.
- <sup>14</sup>Ti c'u s'elan ta xchanubtasvan ti buch'u oy sbijile, cuxlejal xal o yo' jech mu xich' tamel ech'el sbelel ti lajebale.
- <sup>15</sup>Oy ich'el ta muc' mi oy stuq'uil ti snopbenale, ja'uc ti jpayc'ope stamoj xa sbelel ti lajel tsutsele.
- <sup>16</sup>Ti buch'u stuc'ulanoj sbae yich'oj sbijil ti c'usi ta spase, ja'uc ti buch'u pimuneb xa'i sbae xtoyot no'ox xchi'uc ti spimubele.
- <sup>17</sup>Ti j'al-mantal j'ich'-c'op mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, muc'ul c'op ta sliques, ja'uc ti lequil j'al-mantal j'ich'-c'ope, xpatet ono'ox o'ntonal yu'un.
- <sup>18</sup>Ti buch'u ta sbaj ti bijubtasele, xjoybij ta me'un mu'nat, mu'yuc ich'el ta muc' xc'ot, ja'uc ti buch'u ta xich' ta muc' ti tojobtasele, ta sta ich'el ta muc'.
- <sup>19</sup>Ti c'ot ta pasel ti c'usi juteb ta o'ntonale, ta xac' muyubajel. ja'uc ti buch'u pimuneb xa'i sbae, mu xu' ta xa'i mi ta xicta ta spasel ti chopole.
- <sup>20</sup>tsobetan xchi'uc ti buch'u oy sbijilique, ta xata abijil ec un; mi ja' xatsobet xchi'uc ti buch'u pimuneb xa'i sbaique, ch'ayel xal un.
- <sup>21</sup>Ti jsa'muliletique, nabal ta stojolic ti c'usi chopole, ja'uc ti buch'u oy stuq'uilique, matantabil ta xc'ot ta sventa ti oy c'usi lec ta spasiique.
- <sup>22</sup>Ti vinic oy yutsil slequile oy xrexto ta xictabe comel ti smamobtaque; ti c'u yepal sbusanoj sc'ulejal ti jsa'mulile, ta xc'ot ta yu'un ti buch'u oy stuq'uil yo'ntone.
- <sup>23</sup>Ta yosil sbanomil ti me'un mu'nate, xloc' x'ayan no'ox yu'un ti c'usi stac' tunel lajesele; ti bu mu'yuc pojel chapanele, yepal no'ox ta xch'ay.
- <sup>24</sup>Ti buch'u mu stojobtas ti xnich'one, mu tsotsuc sc'oplal ta xa'i, ja'uc ti buch'u mu tuch'baj ta yo'nton ta xa'i ti xnich'one, ta stojobtas.



<sup>25</sup>Ti buch'u oy stuq'uilale ta snojes lec xch'ut ti bu xa c'alal xu' yu'une, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu sta o ta xa'i ti c'u yepal ta slajese.

## Proverbios 14

<sup>1</sup>Ti bijil ants lequil yajval nae, ta stuc'ulan lec scotol, ja'uc ti pimuneb xa'i sbae, ta xc'ot ta soquel yu'un scotol.

<sup>2</sup>Ti buch'u oy stuq'uil yutsil yo'ntone, sna' xi'ta ti Diose; ti buch'u xitic no'ox yelan ti yuni nopbenal yu'une, mu xac' ta venta.

<sup>3</sup>Naca toyobbail ta xloc' ta ye ti buch'u pimunebe; ti c'usi ta xloc' ta ye ti buch'u oy sbijile, mu sta c'op xchi'uc.

<sup>4</sup>Ch'abal trigo mi mu'yuc ti j'abtel vacaxetique; ta yabtel j'abtel vacaxetic, ta xlic ch'iuc ti c'usitic xloc' x'ayane.

<sup>5</sup>Mu sjut c'op ma' ti buch'u lequil bats'i rexticoe; ti chopol rexticoe, lec sna' sjut ti c'usi ta xale.

<sup>6</sup>Ti buch'u me'inem spucujile, manchuc mi ta sa' ti lequil bijilile, mi ja'uc ta sta, ja'uc ti buch'u oy sbijile, mu vocoluc ta sta ti c'usi ta sc'ane.

<sup>7</sup>Ch'aco aba ta stojol ti buch'u pimunebe, mu'yuc c'usi xata yu'un ti c'usi ta xloc' ta ye sti'e.

<sup>8</sup>Ti bijilile ta xac'be sna' bu ta stam batel ti buch'u sna' stuc'ulan sbae, ja'uc ti buch'u pimunebe, spimubel xa xve' yu'un.

<sup>9</sup>Ti buch'utic pimunebe, stse'inic no'ox yu'un ti smulique, ja'uc ti viniquetic ti buch'utic oy stuq'uilique, sc'anicuc xa ya'iic ti oyuc ti lequil utsil o'ntonale.

<sup>10</sup>Mu'yuc buch'u stac' xcuch yan ti svocol o'ntonale, mi ja'uc ti muyubajel xu' ta xch'am ti yane.

<sup>11</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ma'uc lequil yajval na ta stuc'ulanel scotol, ja'uc ti buch'utic sna' snijan xchiman sbaique, lequil yajval na ta stuc'ulanel scotol.

<sup>12</sup>Oy xa bu lec ta ts'aciel yilel ti bu stamojic batel ti yane c'alal lajel tubel xal oe.

<sup>13</sup>Staoj yav ta x'oc' x'avan ti o'ntonale manchuc mi stse'in xa yilel ta q'uelel ti buch'ue, yu'un mu x'ech' ti svocole.

<sup>14</sup>Ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xch'i xc'opoj xa ta xa'i xchi'uc ti c'u s'elan yuni talele, ja'uc ti buch'u oy stuq'uil yutsile ta sta ono'ox ti bu stamoj batele.

<sup>15</sup>Ti buch'u pimunebe, tac'al no'ox ta xc'ot yu'un scotol ti c'usi ta x'albate, ja'uc ti buch'u yich'oj sba ta c'ac'ale, ta sq'uel lec ti bu stamoj batele.

<sup>16</sup>Ti buch'u oy sbijile, oy xi'elal ta xa'i ti c'usi chopole, mu vocoluc ta xicta comel, mu stic' sba ta spasel, ja'uc ti buch'u pimuneb xa'i sbae, mu slaban sba xchi'uc.

- 17**Ti buch'u jbel ta c'ope, ma'uc to ta sc'an ti scaj-nopoj ti c'usi ta xloc' ta yee, ja'uc ti buch'u oy sca'alil xpuxulile, smala no'ox ya'i c'usi ta xc'ot ta pasel.
- 18**Ti buch'u mu'yuc xch'ulelique, ta snijan sbaic ta stojol ti buch'u oy stuq'uilique; ti buch'u mu'yuc slequilique, xvocoletic xa ta snaic ti buch'u oy stuq'uilique.
- 19**Ti buch'u mu'yuc xch'ulelique, xnupuletic xa ta stojol ti buch'u oy stuq'uilique; ti buch'u mu'yuc slequilique xvocoletic xa ta snaic ti buch'u oy stuq'uilique.
- 20**Ti me'un mu'nate, ma'uc xa lec x'ile yu'un ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, ja'uc ti jc'uleje, yepal no'ox oy buch'u lec xil sbaic xchi'uc.
- 21**Ti buch'u ta sjiip ta sten ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, oy smul, ja'uc ti buch'u ta xc'uxubin ti me'un mu'nate, mu'yuc c'usi sna'.
- 22**Ti buch'u stamojic ta spasel ti chopole, ch'ayemic ta be, ja'uc ti buch'u stamojic ta spasel ti c'usi leque, staojic ti c'uxubinele, ti lec sc'oplalique.
- 23**Scotol ti c'usi ac'bil yipal ta sa'ele, xloc' venta; mi naca vulvunel ta x'ech'e, mu sal me'unal xal.
- 24**Ti buch'u oy sbijile, srona c'otem yu'un ti lec snopobile; spimubel xve' yu'un ti buch'u pimuneb xa'i sbae.
- 25**Ti tuq'uil rexticoe, ta stic' sba ta spojel ti yane, ja'uc ti jut c'op rexticoe, ac'vanej ta milel.
- 26**Ti xi'tabil ti Diose, j'ech'el oy patob o'ntonal ti mu'yuc c'usi xal o'ntonal xchi'uc ti alab nich'nabe.
- 27**Ti xi'tabil ti Diose, cuxlejal xal ta j'ech'el, mu sts'otvan ta xch'ojon ti lajebale.
- 28**Ti yepal no'ox sventainoj ta sventainel ti ajvalile, ja' yich'el ta muc' xchi'uc; mi uni juteb sbainoj ta sventainele, mu vocoluc ta xc'ot ta lilijel xchi'uc.
- 29**Ti buch'u oy sts'iquemal yu'une, svinajeb ti oy lec snopbenal yu'une; ti mi mu'yuc sts'iquemale, mu vocoluc ta xvinaj ti uni pochanile.
- 30**Mi lamajem ti jolile, ch'iel c'opojel xal, ja'uc ti yit'ixal o'ntonale, c'alal to ta yol baquetic ta slilin.
- 31**Ti buch'u ta xilbe svocol ti me'un mu'nate, ta soquesbe yo'nton ti Buch'u ac'bun xch'ulele, ja'uc ti buch'u sna' xc'uxubaje, ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un ti yajvale.
- 32**Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta scoj xchopolal ta soques sba; ti buch'u sna' stuc'ulan sbae, ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un.
- 33**Ti bijilile oy ta stojol ti buch'u xa'ibe xchiquinale; ti buch'u pimuneb xa'i sbaique, mi juteb oy ta stojolic.
- 34**Ti oy stuq'uilal ta xich' pasele, stuc xa no'ox mu'yuc buch'u xtaun ta xa'i ti jteclume; ti naca mulile, q'uexlal xal.

<sup>35</sup>Ti jtunel ti xjoybij no'oxe, ta sta ti lec ta x'ile yu'un ti ajvalile; ti buch'u mu xjoybij une, ta sta ti iltabil ta xc'ote.

## Proverbios 15

<sup>1</sup>Ti xlamet no'ox ta taq'uel ti c'ope, ta xlamaj ti sti'emal jolile; mi ta tac'obil no'oxe, xchi'il xa yich' o unbi.

<sup>2</sup>Naca bijilil oy ta ye sti'ic ti buch'u oy sbijilique; ti buch'utic pimunebique, naca sbolil ta xalic.

<sup>3</sup>Ti buch'u oy stuq'uilique, ti buch'u chopolique; ilbilic lec yu'un Dios ti buyuc no'ox oyique.

<sup>4</sup>Jtec' cuxlejal te' c'otem ti buch'u xlamet no'ox ti sc'op sti' c'usi ta xale; ti xbet'bun no'ox ti eile ta soques o'ntonal.

<sup>5</sup>Ti buch'u pimuneb xa'i sbae ta sbaj ta sjip ti tojobtasel yu'un ti stote; ti buch'u ta xac' ta ventae, ta xvinaj ta stojol ti oy sbijile.

<sup>6</sup>Yepal no'ox oy c'usi x'ayan ta sna ti buch'u oy stuq'uile, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu xjalij ti c'usi oy ta snae.

<sup>7</sup>Ti buch'u oy sbijilique, naca bijilil ta spucebic sc'oplal; ti buch'u pimunebique, chopol ta xc'ot ta loq'uel yu'unic ti c'u s'elan ta xac' ti sjolique.

<sup>8</sup>Ti Diose, j'ac'-ib-o'ntonal ta xil ti matanal ta xaq'uic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; xmuyubaj xchi'uc ti sc'opojel sti'inel ti buch'u oy stuq'uil sjol yo'ntonique.

<sup>9</sup>Mu ts'icbaj ta xa'i Dios stalelic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique; mu tuch'baj ta yo'nton ta xa'i ti buch'u oy stuq'uil xcuxlejale.

<sup>10</sup>Tsots ta xich' tojobtasel ti buch'u ta xicta comel ti lequil bee; ti buch'u ta sjip ta sten ti tojobtasele ta xcham.

<sup>11</sup>Ti Diose, chajal ta sba ta sat ti chamel lajebale, xchi'uc ti muquinale, bu xa van mu chajaluc ta sba ta sat ti c'u s'elan ta snop ti jujune.

<sup>12</sup>Ti buch'u pimunebe mu junuc yo'nton xchi'uc ti buch'u ta xtojobtasvane, mi ja'uc ta sco'oltas yo'nton xchi'uc ti buch'u oy sbijile.

<sup>13</sup>Mi xmuyubaj no'ox ti o'ntonale, stse'et no'ox ti satile; mi soquem ti o'ntonale, sac pac'an no'ox ti satile.

<sup>14</sup>Ta sna' ya'i scotol ti buch'u oy sbijile, ja'uc ti buch'u pimuneb xa'i sbae, yac'oj no'ox sjol ta spasel ti chopole.

<sup>15</sup>Scotol no'ox c'ac'al chopol ta xa'i ti buch'u oy ta vul o'ntone; scotol no'ox c'ac'al q'uin ta xa'i ti buch'u xmuyubaj no'oxe.

<sup>16</sup>Ja' xitic no'ox ti c'ulejale, mi ja' xi'tabil ti Diose, manchuc mi jc'ulej mi mu albajuc oy ti vocole.





- <sup>17</sup>Ja' xu' to ti oy c'uxulile, c'uc cha'al mi uni itaj ti ve'lile, c'uc cha'al mi naca beq'uet xe'el c'alal ta sti'emal scapemal ta xlaje.
- <sup>18</sup>Ti buch'u jbel ta c'ope, ta sliques leto; ti buch'u oy sts'iquemal xcuchemal yu'une, ta spajes c'op.
- <sup>19</sup>Ti buch'u ch'aj xa'i sbae, oy xch'ixal ta xa'i ti c'usi sc'an pasele; ti buch'u baxbole, jac'al no'ox yo'nton xchi'uc ti c'usi sc'an pasele.
- <sup>20</sup>Ti bijil nich'onile, xmuyubaj no'ox yu'un ti stot sme'e; ti pimil nich'onile ta sa'be sti'ol ti stot sme'e.
- <sup>21</sup>Ti buch'u pimunebe, spimubel xve' yu'un; ti buch'u oy sbijile, ta sq'uel sba ti bu stamoj batele.
- <sup>22</sup>Mi mu'yuc jac'bil a'yej ti c'usi sc'an pasele, ta xch'ay ta be; naca xu' no'ox ti c'usi nopbile ta sventa ti epal jbijubtasvanejetique.
- <sup>23</sup>Xcuxet to banomil yu'un ti mu'yuc stselbuj ti c'usi laj yich' alel ti juteb ono'ox oy ta o'ntonale.
- <sup>24</sup>Muyebal stamoj batel ma' ti sbelel cuxlejale, ma'uc muquinal stamoj ma' ti buch'u oy sbijile.
- <sup>25</sup>Ti Diose sicotan ta xictabe comel sna ti buch'u toyobbae; sva'anoj sba ta stojol ti c'usitic x'ayan yu'un ti me'unal antse.
- <sup>26</sup>Ti Diose mu ts'icbaj ta xa'i c'u s'elan xchapanoj ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae; jun yutsil ta xil ti c'usitic lec ta xloc' ta eale.
- <sup>27</sup>Ti buch'u lec xa xa'i ti sc'upijel yo'ntone, mu xtojob ta sventainel ti snae; ti buch'u mu stsac ti mich'ob c'abale, ta xch'i xc'opoj.
- <sup>28</sup>Ti buch'u oy stuq'uile ta snop lec c'u s'elan ta xtac'av; ti buch'u mu'yuc xch'ulele, mu tabaj ti c'u s'elan ta staq'ue.
- <sup>29</sup>Ti Diose ta xch'ac sba loq'uel ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, le' une, ta xa'ibe sc'opojel sti'inel ti buch'u oy yutsil stuq'uilique.
- <sup>30</sup>Ti ts'ililic no'ox ti satile, xmuyubaj to ma' ti o'ntonale; xac' to yip o'ntonal, ma' ti lequil c'op a'yeje.
- <sup>31</sup>Ti buch'u ts'etel xa xchiquin ta xa'i tojobtasel ti sventa cuxlejale, ta sta ti jmoj ta xc'ot xchi'uc ti buch'u oy sbijilique.
- <sup>32</sup>Ti buch'u ta sbaj ti tojobtasele mu xc'uxubin sba; ti buch'u ts'etel xa xchiquin ta xa'i ti tojobtasele, ta sta yuni bijil.
- <sup>33</sup>Ti buch'u ta xi'ta ti Diose, yacal ta stael ech'el ti sbijile; ta xich' ich'el ta muc' ti buch'u biq'uit ono'ox yac'oj sbae.

## Proverbios 16

- <sup>1</sup>Ti vinique ta xchapan ti c'usi sc'an pasele; ti stsutseb c'op une, Dios sbainoj mi ta xc'ot ta pasele.
- <sup>2</sup>Ta sventa stuc ti buch'uuc no'oxe, yaloj ti lec ta xbat yu'un scotol ti c'usi ta spasiq, ja'uc ti Diose xojtiquin lec bu c'alal pajem ti o'ntonale.
- <sup>3</sup>C'ubano ta stojol Dios ti c'usitic ta xapase, ta xc'ot ta pasel ti c'usi anopoje.
- <sup>4</sup>Ti Diose oy smelol ti laj yac' ayanuc ti c'usitic oye, jech ec ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, smalauc xa no'ox xa'i ti tsitsele.
- <sup>5</sup>Ti Diose mu ts'icbaj ta xa'i ti jtoyobbaetique; mu'yuc bu xbat ta jelavel ti c'usi ora sta ta xich' ti tsitsele.
- <sup>6</sup>Ti buch'u mu tenbaj ta yo'nton ta xa'i ti Diose, ti j'ech'el jamal ti yo'ntone, ta sta ti ch'aybil ta xc'ot ti smule; c'alal xi'tabil ti Diose, ta xicta comel ti c'usi chopole.
- <sup>7</sup>C'alal lec ta xil Dios c'u s'elan stamoj ti vinique, xu' ta xc'ot ta pasel yu'un ta slamajes c'op xchi'uc ti scontrae.
- <sup>8</sup>Xi to smuc'ul xal ti bu yich' a'yiel c'uxi toj ti juteb canalil och ta c'abale.
- <sup>9</sup>Ti vinique ta sbain ta snopel ti c'usi ta spase; ti Dios equa ta stic' sba yo' ta xc'ot ta pasel yu'un.
- <sup>10</sup>Ti ajvalile ta xc'opoj ta sventa ti Diose, mu yalel toyoluc ta spas ti bu sta o ta x'ac'van batele.
- <sup>11</sup>Ti c'usitic naca ta yalal ta sbise, xchi'uc ti sbisobiltac naca ta jipanbil sna' sbise, ta xchapanat xchi'uquic yu'un ti Diose; scotol ti sbisobiltaque, jech loc' ta nopel yu'un stuc ti Diose.
- <sup>12</sup>Mu sq'uelojuc no'ox ma' ti ajvaliletic ti c'usi chopol ta xich' pasele, yu'un ti ochem ta ajvalile, tsots sc'oplal ti tuc' ta xchapanvane.
- <sup>13</sup>Ti ajvaliletique lec ta xil, c'ux ta xa'i ti buch'utic ti jamal ye sti' xc'ot xc'opojique.
- <sup>14</sup>Ti xvojet no'ox ye ti ajvalile, chamebal xal o; oy sbijil ma' ti buch'u ta xac'be yipal ta spajesbel ti sc'ac'al yo'ntone.
- <sup>15</sup>Ti xmuyubaj no'ox ti ajvalile, cuxlejal xal, ti slequil yo'ntone, co'ol s'elan junuc toc ta xtal ti vo' yu'une.
- <sup>16</sup>Ti yich'uc tael ti bijilile, x'ech' to yutsil, ja' mu sta ti oroe; ti oyuc lec ti snopbenale, x'ech' to yutsil, ja' mu sta ti platae.
- <sup>17</sup>Ti c'u s'elan sc'an ta spasic ti buch'u oy stuquuilique, ta xch'ac sbaic ta stojol ti c'usi chopole; ti ta jtuc'ulantic c'u s'elan ti jtaletique, ta jc'uxubin jba jtuctic.
- <sup>18</sup>C'alal stsacoj yip ti toyobbaile, vocol xal o; c'alal sujoj sba ta bet'bunel ti eile, jipel ta lum xal o.



- <sup>19</sup>Ja' lec mi biq'uit xcac' jbatoc ta stojol ti me'un mu'nate, ja' ch'ayel xal o ma' ti xicajet xitoyet xa xchi'uc ti jc'uleje.
- <sup>20</sup>Ti sbainoj lec ti c'usi ac'bil sventainoje, lec ta xc'ot ta loq'uel xchi'uc; mu c'usi sna' ma' ti buch'u spatoy yo'nton ta stojol ti Diose.
- <sup>21</sup>Ti buch'u xac' no'ox sbijil ta snopele, ta x'albat ti oy sbijile; xc'ot no'ox ta o'ntonal ma' ti buch'u xlamet ti slo'il ya'yeje.
- <sup>22</sup>Ti oy lec ti snopbenale, co'ol s'elan j'ac'-cuxlejal sat vo'; mi ta stojobtas ti buch'utic pimuneb xa'i sbae, mu xa'i sba ec.
- <sup>23</sup>Ti buch'u oy snopbenal yu'un ti sbijile, oy stuq'uil ti c'usi ta xale, xc'ot no'ox ta o'ntonal ti sbijil ta snope.
- <sup>24</sup>Ajapom xa s'elan yutsil ta lajesel ti xi s'elan xlamet ta a'yiell ti c'ope: xac' to tsatsalil, xvic'luj to ti satil yu'une.
- <sup>25</sup>Oy bu lec ta ts'aciel yilel ti bu stamojic batel ti yane, ti c'alal lajel tubel xal oe.
- <sup>26</sup>Ti cuparo no'ox ta xa'i ti yabtele, ta suj sba ta yabtel; ta suj sba ta sa'el yo' mu xa'i ti vi'nale.
- <sup>27</sup>Co'ol s'elan stilemal jorno c'otem xchopolil ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae; ti c'usi ta xloc' ta yee, co'ol s'elan leb c'oc'.
- <sup>28</sup>Ti buch'u ts'i'unek xa'i sbae, jun jliquevej leto; ti jlo'iltavaneje ta sliques contrainel.
- <sup>29</sup>Ti buch'u jbel xa yiluc ti c'usi ta xale, naca slo'la no'ox ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, ta stam batel yan be yu'un.
- <sup>30</sup>Yuni satilal o xa yu'un xchi'uc ma' ti buch'u yac'oj sjol ta spasel ti c'usi chopole; smacoj no'ox ye xchi'uc ti c'usi c'ot xa ta nopel yu'une.
- <sup>31</sup>Yich'el ta muc' c'otem xchi'uc ti sac chijan ti jolile, laj sta ti oy smelol stuq'uil ti sc'opojele.
- <sup>32</sup>Ja' xi smuc'ul oyuc ti sts'iquemal xcuchemale, ja' ch'ayel xal ma' ti x'ech' no'ox une; ja' xi smuc'ul ma' ti ta jpajes jbatique, ja' ch'ayel xal ma' ti ta xich' u'ninel ti jteclumetique.
- <sup>33</sup>Ac'o mi naca ta yorail sna' sq'uelel ti viniquetique, le' une, Dios sna' stuc mi jech ta xac' c'otuc ta pasel.

## Proverbios 17

- <sup>1</sup>Jun yutsil mi lamajem c'op yu'un ti o'ntonale, manchuc mi jpech cha'pech uni yijil vaj ta xich' lajesel. ¿C'usi bal o mi xlic xcaj no'ox q'uin mi ja' sliqueb ti sts'otet no'ox liquel ti letoe?
- <sup>2</sup>Ti bijil jtunele ta xlic spas ta mantal ti toyobba nich'onile. C'alal ta xich' xrextoc ti queremetique, ti bijil jtunele ta xich' comel xrextoc jech c'u cha'al ti queremetique.

- <sup>3</sup>Ti oroe, ti platae, ta c'oc' ta xvinaj mi staoj yav ja' bats'i oro, plata; ti Diose sbainoj ta slajeltsael bu oy ti o'ntonale.
- <sup>4</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulelique, xchi'uc ti jut c'ope, toj c'otel ta yo'ntonic ti c'usi chopol ta xich' alel ta xa'ie.
- <sup>5</sup>Ti buch'u ta sna'le ti me'on mu'nate, ta soquesbe yo'nton ti Buch'u ac'bun xch'ulel yanimae; mu q'uelbiluc no'ox ta xcom ti buch'u xlabaj xa xchi'uc svocol ti yane.
- <sup>6</sup>Mu xa buch'u xtaun o ta xa'iic ti muc'tot yayaile, ja' ta sventa ti smamobtaque; mu xa buch'u xtaun o ta xa'iic ti alab nich'nabe, ja' ta sventa ti stot sme'ique.
- <sup>7</sup>Ti buch'u pimunebe, mu'yuc stu ta xa'i ti c'usitic jun yutsil ta xich' alele, jech ec ti buch'u tsots yabtel yich'oj ti xa'ibe lec xchiquinale, mu'yuc lec ta xa'i ti jutbil c'ope.
- <sup>8</sup>Ti buch'u ta xac' jelavel ti mich'ob c'abale, ja' yip stsatsal ta yaluvanej, yu'un lec ta xc'ot ta loq'uel scotol ti c'usi ta spase.
- <sup>9</sup>Ti buch'u mu stic' ta yo'nton ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasele, ta sta ti lec x'ilee; ja'uc ti buch'u ta stic' ta yo'nton ti c'usi chopol c'otem ta pasele, laj c'op ti oy buch'u ta xnopaj ta stojole.
- <sup>10</sup>Tojob ta juteb vulel ti buch'u bije, laj ya'i sba, ja'uc ti buch'u pimunebe, manchuc mi ta xich' vo'vinic (100) ta moj nukul, stselbun no'ox.
- <sup>11</sup>Ti capemal jolile, me' leto xa'i sba, le' une, ta xtacbat talel ta stojol ti cuxul j'ilbajinvanej j'ac'-vocale.
- <sup>12</sup>Ja' xi smuc'ul ta xich' nupel ta be jcot jcapemal jol me oso, ja' x'ech' to xchopolal ti oy c'usi ta spas ya'i ti buch'u pimunebe.
- <sup>13</sup>Ti buch'u ta chopol ta spac sutel ti oy c'usi lec pasbate, j'ech'el staoj yav mu x'ech' xjelav ti svocol ta sna sculebique.
- <sup>14</sup>Ti leto ta xlique, ja' xchi'il jun yoc uc'um ta xt'om; ta lec no'ox, tam xi loq'uel yo' mu to xc'ac'ub ti c'ope.
- <sup>15</sup>Cha'tos ti c'usi mu ts'icbaj ta xa'i ti Diose: ti q'uelbil no'ox ti buch'u oy smule, ti ja' j'ech'el ch'ab xi sc'oplal ti buch'u jech'e muts'ul sate.
- <sup>16</sup>¿C'u cha'al xjopet xa xchi'uc staquuin ta sman sbijil ti buch'u pimunebe, ti c'alal mu ono'ox xchiquintae?
- <sup>17</sup>Mu sna' xlaj slequil yo'nton ta stojol ma' ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, co'ol s'elan xchi'il sbaic ta voq'uel c'alal yorail oy ti vocole.
- <sup>18</sup>Ti buch'u mu'yuc sbijil ta sva'an sba ta piarol sventa ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, cajal ta xcom ta sba ti ilile.
- <sup>19</sup>Ti buch'u sa'sun no'ox ta sliquesel ti c'ope, me' leto xa'i sba; ti buch'u xtoyot xa'i sbae, svocol ta sa' stuc.

<sup>20</sup>Ti soquem no'ox ti snopbenale, j'ech'el mu sc'upin ti c'usi leque; ti buch'u xbet'bun no'ox ti yee, ta ono'ox sta svocol.

<sup>21</sup>Mi pimuneb loc' xnich'on ti totile, naca svocol ta sta xchi'uc; mi xcajet xtoyot loc' xnich'on ti totile, mu'yuc xmuyubaj yo'nton xchi'uc.

<sup>22</sup>Lequil poxil c'otem ma' ti xmuyubaj no'ox ti o'ntonale; mi uni jchibal c'op no'oxe, ta xlubtsaj ta be xchi'uc.

<sup>23</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'uilele, lec xa'i ta mucul ta stsac ti mich'ob c'abale, yo' ta syanijesbe sc'oplal ti lequil tuq'uil chapanele.

<sup>24</sup>Ti buch'u baxbole, batem ta yo'nton ta stael ti bijilile; ti buch'u pimunebe, xtal xbat no'ox ti snopbenal yu'une.

<sup>25</sup>Ta sta svocol scapemal yu'un stot ti pimil nich'onile.

<sup>26</sup>Ti buch'u mu'yuc smule mu xc'ot o ta xac' smulta; mu xc'ot o ta xich' tsitsel ti buch'u oy stuq'uile.

<sup>27</sup>Ti buch'u sbisoj c'u s'elan ta xc'opoje, oy sbijil; ti buch'u ts'ijil no'ox ta smala ya'ie, oy sbijil.

<sup>28</sup>Mi sts'ijet no'ox, mi mu'yuc c'usi ta xal ti buch'u pimunebe, ta x'albat sc'oplal ec un ti oy sbijile.

## Proverbios 18

<sup>1</sup>Ti oy xa ta tael yu'un ti c'usi ta xale, ja' ochem ta sa'el ti c'usi ta xtun yu'un ti stuque, mu xich' ta muc' scotol ti lequil bijubtasele.

<sup>2</sup>Ti buch'u pimunebe mu x'och ta yo'nton ti bijubtasele, c'ajomal no'ox xcajet xtoyot xchi'uc ti c'usi sna'e.

<sup>3</sup>Ta x'ac'van ta q'uexlal ma' ti c'usi chopole; mu'yuc xa ich'el ta muc' yu'un ma' ti toyobbaile.

<sup>4</sup>Ti c'u s'elan ta xloc' ta alel yu'un sbijil ti vinique, jun to snabil vo' s'elan, mi joc', mi uc'um ti x'oquin no'ox ti yoque.

<sup>5</sup>Mu xc'ot o ta lequil jchapanvanejetic ti ja' no'ox ta spacbeic sc'oplal ti buch'u oy smule, ti mu xchiquintabe sc'op ti buch'u mu'yuc smule.

<sup>6</sup>Ta ye no'ox stuc ta stic' sba ta c'oc' ti buch'u pimunebe; ta yuni lo'il no'ox stuc ta sta jisel ta nucul.

<sup>7</sup>Ta ye no'ox stuc ta soques sc'oplal ti buch'u pimunebe; ta xchuc o snuc' stuc ti c'usitic ta xloc' ta yee.

<sup>8</sup>Chi' poj xa yutsil ta a'yiell ma' ti lo'iltavaneje, c'alal ta yut o'ntonal ta xc'ot ta j'ech'el un.

<sup>9</sup>Slac' xa sbaic ti buch'u ch'aje xchi'uc ti j'ac'vanej ta vocole.

- <sup>10</sup>Ti buch'u oy slequilique ta sa' spojelic ta jun tsatsal toyol luchlebal ti ja' stuc ti Diose.
- <sup>11</sup>Ti jc'uleje c'otem ta yo'nton ta xpoje yu'un ti sc'ulejale, jech c'u cha'al junuc jteclum ti yich'oj toyol smocal ta joyobe.
- <sup>12</sup>C'alal oy ti toyobbaile, oy vocol; oy c'usi lec ta xich' tael mi oy ti nijil chimilulile.
- <sup>13</sup>Pimubel q'uexlal xal o ti xtac'tun no'ox liquel c'alal mu'yuc to ya'yioje.
- <sup>14</sup>Mu stsale ma' ti jchamel mi ta to stam sba ya'i liquele. ¿Buch'u la xu' ta svatsanun liquel mi mu stam sbae?
- <sup>15</sup>Ti buch'u oy sbijilique xchi'uc ti sna'ic snopele, ta staic ta yojtiquinel ti c'usi yac'ojbeic yipal ta sa'ele.
- <sup>16</sup>Ta naca matanal ta xjam ma' ti ti'naetique, xata no'ox ta c'oponel ti buch'u spajeb xa tsots yabtel yich'oje.
- <sup>17</sup>Stuq'uul xa yilel ma' ti buch'u ba'yel ta xlic spac ti sc'oplale; ta xba j ta c'oc' c'alal ta xlic svul sbaic xchi'uc ti scontrae.
- <sup>18</sup>Ti chapanel yu'un ti Buch'u oy ta toyole, ta xc'ot ta tsutsel yu'un ma' ti c'op une.
- <sup>19</sup>Ti jun jteclum bajal lec ta moque, ja' stac' to c'usi utel, ja'uc ti buch'u laj soques o'ntonale, mu cha'beluc xcha'lecub, yu'un ti naca letoe, ta xnamajic batel ta jujun.
- <sup>20</sup>Smalauc no'ox ya'i c'usi ta xc'ot ta stojol ti buch'u lec xa'i bet'bunel ti yee.
- <sup>21</sup>Ti lajel tubele, xchi'uc ti ch'iel c'opojele, ja' ti c'u s'elan ta xloc' ta eile; ti buch'u ech'em ye sti' xa'i sbae, ta sta svocol xchi'uc.
- <sup>22</sup>Ti buch'u nupij tsaquije, laj xa sta ti mu'yuc c'usi sna'e, yu'un laj sta xc'uxubinel yu'un ti Diose.
- <sup>23</sup>Xvocolet no'ox ma' ti me'un mu'nate; cajal ye sti' ta xtac'av ma' ti jc'uleje.
- <sup>24</sup>Oy buch'utic lec x'ilvanic ti ta jech no'ox yepal mu xa xc'opojic liquele; oy buch'utic x'ech' to yutsil stuq'uul yo'nton, ja' xcom ta be yutsil ti xchi'il sbaic ta voq'uele.

## Proverbios 19

- <sup>1</sup>Mi oy ti tuq'uul jol o'ntonale, manchuc mi me'un mu'nate. ja' xi no'ox yuni c'oplal ti buch'u pimuneb xa'i sba ti xbet'bun no'ox ye ta lo'iltavaneje.
- <sup>2</sup>Mu lecuc xloc' xchi'uc ti oy c'usi yac'ojbe xa yipal ta spasel ti mu'yuc laj snop leque; yepal no'ox ta xc'ot ta soquel yu'un ti oy c'usi sujom xa ta spasele.
- <sup>3</sup>Spimubel ti vinique, ta xch'ay ta be xchi'uc, ta ts'acal to ti vinic une, utsuc xa scajanbe ta sba ti Diose.
- <sup>4</sup>Ti c'ulejale, yepal no'ox ta xnopaj tael yu'un ti buch'u lec x'ilvane; ti me'un mu'natile, laj to c'op ti oy buch'u lec x'ilvane.



- <sup>5</sup>Mu q'uelbiluc no'ox ta xcom ma' ti jut c'op rexticoe; mu ono'ox xcol ec un ma' ti jut c'o'pe.
- <sup>6</sup>Ti buch'u xt'olbij ti ta xac' no'ox ti c'usi x'ayan yu'une, buch'uuc no'ox ta xtal ta stojol, ta xc'ot ta pasel ti lec xa xil sbaic xchi'unque.
- <sup>7</sup>Mi c'alal ta yuts' yalal ta xjipe comel yu'un ti me'un mu'nate, bu la mu jechuc ta spas ec un ti buch'u naca no'ox lec xil sba xchi'unque.
- <sup>8</sup>Ti buch'u ta xac'be yipal ta spasel ti c'u s'elan ac'bat sna'e, ta xc'uxubin sba, ta sta ti mu'yuc c'usi sna'e.
- <sup>9</sup>Mu q'uelbiluc no'ox ta xcom ti jut c'op rexticoe. ti jutc'o'pe, ja' xac' o sjol sbaquil xchi'uc.
- <sup>10</sup>Ti buch'u pimunebe, mu sc'otebaluc o ta yac'bel sba ti c'usiuc no'ox ta sc'ane, mi ja'uc sc'otebal ec ti mosovil ta spasan ta mantal ti buch'utic cajal toyolique.
- <sup>11</sup>Ti buch'u ta snit sba yu'un ti scapemale, sna' xich' sba ta c'ac'al; ti buch'u x'ech' xjelav no'ox yu'un ti bisel ta cotal chavale, ja' ich'el ta muc' ta sta.
- <sup>12</sup>Scapemal ti ajvalile, co'ol s'elan jcot león xloquet no'ox ti snuq'ue, ja'uc ti slequilal une, co'ol s'elan sts'ujulal job ac'ubal ta xvul tal ta momoltic.
- <sup>13</sup>Ti pimil nich'onile, ta sta svocol yu'un ti stote. Ti jtsoc' ta c'op ti uni antse, co'ol s'elan jun ts'ujel xbajbun ma' ti ye sti'e.
- <sup>14</sup>Ti nae xchi'uc ti c'ulejale, ta sventa jtot jme'tic ta xich' tael, ja'uc ti bijil antse, nuptanej bu ta xlic talel yu'un ti Diose.
- <sup>15</sup>Li ch'ajilale, naca javetel ta x'ech' xjelav ti c'ac'ale; xmich'mun xch'ut ta vi'nal jujun c'ac'al ma' ti buch'u ch'aje.
- <sup>16</sup>Ti buch'u ta xc'ot ta pasel yu'un ti mantaletique, ta xc'uxubin sba; ti buch'u ta sjip ta sten ti chanubtasel yu'un ti Diose, ta xcham.
- <sup>17</sup>Ti buch'u xt'olbij ta ch'om ta stojol ti me'un mu'nate, ja' xa c'ot ta xch'om ti Diose, ti Diose ta stic' sba ta stojel ti ilile.
- <sup>18</sup>Tojobtaso ti anich'on ti c'alal yorail to x'och ta bee; ti tojobtasel ta xavac'bee, mu me xavac' ta lum ach'el un.
- <sup>19</sup>Ti buch'u jtsoc' ta c'o'pe, ta xich'be stojol, mi q'uelbil no'oxe, ta stsac yip xchi'uc.
- <sup>20</sup>Ts'etano achiquin yu'un ti bijubtasele, tac'aluc c'otuc avu'un ti tojobtasele, ja' to jech ta xac'ot ta bijubel un.
- <sup>21</sup>Yepal no'ox oy c'usitic snopoj ta spas ti vinique; ta xc'ot ta pasel mi jech snopoj ti Buch'u oy ta toyole.
- <sup>22</sup>Ti buch'u tuc' sjol yo'ntone, ta xac' muyubajel; ti cajtsajel yu'un ti naca lo'laele, chib c'op yaloj, ja' xi to smuc'ul mi abol jbatique.



<sup>23</sup>Ti xi'tabil ti Diose, cuxlejal xal; ti xmuyubaj no'ox o'ntonale, yip to c'op xtal jtosuc chopol.

<sup>24</sup>Ti jun ch'ajil vinique naca stsac no'ox ti c'usi oy ta sets'e, le' une, naca ac'bil ta ye ta sti', ma'uc ta yabtel stuc un.

<sup>25</sup>Ti mi ta xich'be stojol ti buch'u pimunebe, xchi'uc ti buch'u mu xa'i sbae, ta xchanic razonal; ta jbel no'ox tojobtasel, ta xa'i sba ma' ti buch'u oy sbijile.

<sup>26</sup>Ti buch'u ta xilbe svocol ti stote, xchi'uc ti ta sjip loq'uel ta na ti sme'e, q'uexlal sba ta j'ech'el, ma'uc xa jech xc'ot o ta nich'onil.

<sup>27</sup>Cuni nich'on, mi ta xajip xaten ti vulele, ta xavicta ti lequil bijubtasele.

<sup>28</sup>Tse'ej labal no'ox ta xa'i chapanel ma' ti jut c'op rexticoe; yeinoj ta yalal chopol ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulele.

<sup>29</sup>Chapal xa stsitsobil ma' ti buch'u mu xa'i sbaique; sjisjun lec nucul ta spat ti buch'u pimunebe.

## Proverbios 20

<sup>1</sup>Yabtel ti vinoe, mi juteb xa oy ta na'el yu'un ti c'usi xloc' ta pasele; ti q'uixin uch'bolaletique, liquesej c'op sna', yu'un c'alal stsinet xa ti jolal yu'une, mu'yuc xa tuq'uil melolil.

<sup>2</sup>Co'ol s'elan jcot león xloquet no'ox snuc' c'alal capem sjol ti ajvalile; ti buch'u ta sa'be sjole, yu'un ta'lo xa'i ch'iel c'opojel.

<sup>3</sup>Yich'el ta muc' xal ti buch'u ta snit sba ta sa'sunel ti c'ope, ja'uc ti buch'u pimunebe stic' no'ox sba ech'el.

<sup>4</sup>C'alal yorail ta xich' loquel ti banomile, mu sloc banomil ma' ti buch'u ch'aj une; c'alal yorail ta xich' tsobel ti ts'unubale, yo'ntonuc xa ya'i jechuc ec un.

<sup>5</sup>Ti c'usi mucul yu'un ti snopbenale, c'otem jech c'u cha'al sninabil vo' ti mu xvinaj bu c'alal oye, ja'uc ti buch'u oy sbijile, xt'un yu'un ti smelole.

<sup>6</sup>Yepal no'ox ta sbis sbaic ma' ti oy stuq'uil yalojique, mi junuc oy buch'u stac' patel o'ntonal ta stojol.

<sup>7</sup>Mu'yuc c'usi sna' ta xcom yu'un yalab xnich'nab ti buch'utic lec nijil chimilic ech'ic ta banomile.

<sup>8</sup>C'alal chot xi ti ajvalil ta chapanobbaile, ta sat no'ox ta sq'uel yo' ta xtuch'be yip ti bu chopole.

<sup>9</sup>Mu'yuc ma' ti oy buch'u xu' xi ta xal une: "Lec co'nton ta j'ech'el, mi jts'ujucun ta mulil."

<sup>10</sup>Cha'tos ma' ti xi s'elan mu lecuc ta sq'uel ti Diose: ti mu ts'acaluc ti ta yalal ta xich' bisele, ti mu ts'acaluc ti ta jaxbil ta xich' bisele.



- 11** Ta stalel no'ox ta xvinaj mi oy slequil stamoj ta spasel ti querem vinique.
- 12** Ti Diose laj yac' chiquinil ta a'yiel ti c'o'pe, xchi'uc satil ta sq'uelel ti osile.
- 13** Ti mu xc'ot ta atojol ti me'un mu'natile, mu xajavetuc ta vayel ta x'ech' avu'un ti c'ac'ale; tijo ach'ulel avanima mi ta xac'an yepal no'ox oy ave'el avuch'ome.
- 14** “Ma'uc lequil bolomal ma' li'e”, xi ta xal ti jmanolajele, ja'uc mi laj xa sman une, xmuyubaj xa liquel xchi'uc.
- 15** Ti buch'u oy sbijil ta xlo'ilaje, cajal sc'oplal ta j'ech'el; peq'uel com scotol sc'oplal ti oroe, xchi'uc ti c'usitic jun yutsiquil oy ta banomile.
- 16** Ti buch'u ta sva'an sba ta piarol yu'un ti buch'u mu ojtiquinbaje, c'anbo comel ta rental ti sc'u'e.
- 17** Ti buch'u xyal o xchi'uc ta xa'i ta slajesel ti xitic no'ox staoje, sna' to me ya'i ti co'ol s'elan lum noj ta ye ta ts'acale.
- 18** Ta stsac lec yip ti c'usitic ta xich' nopele ta sventa ti oy lec bijubtasele; xu' tsalvanej ta leto mi nopbil bu ch'ambilic ta xc'ot ta bee.
- 19** Ti jlo'iltavaneje mu xmuc yu'un ti c'usi ta xa'ie, ja' yu'un un, mu xanupin ajol xchi'uc ti jlo'iltavaneje.
- 20** Ti buch'u ta sbis ta cocol chaval ti stot sme'e, ic'unek ma' ti osil banomil ta j'ech'el xc'ot ta tsutsel ti xcuxleje.
- 21** Ti c'usi mu ta vocoluc laj yich' tael ta sliquebe, ta ts'acal un, mu xa xac' muyubajel.
- 22** Ma'ucuc aveinoj ta yalel ta spaquel sutel; pato avo'nton ta stojol ti Diose, jtsalvanej ta xac'ot yu'un.
- 23** Ti Diose mu lecuc ta xil ti mu'yuc ts'acal ti c'usi chechbil ta xich' bisele, xchi'uc ti c'usi cunanbil ta xich' bisel ti mu'yuc ts'acale.
- 24** Tojobtasbil yu'un Dios bu ta stam batel ti vinique; mu'yuc buch'u sna' ti c'usi ta xc'ot ta stojole.
- 25** Xi'bal sba ti yac'oj xa ye ti vinic oy c'usi ta xac'be Dios c'alal ta xlic xcha'na' ti c'usi yalaj ta xaq'ue.
- 26** Ti ajvalil ti oy lec sbijil xa'i sbae ta sjipan loq'uel ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, xchi'uc ta x'ech' snel ta scarreta.
- 27** Ti vinique, ac'bat xch'ulel yanima yu'un ti Diose, xjobin no'ox co'ol s'elan saquilal osil ti oy ta sjunule.
- 28** Ti ajvalile j'ech'el stsinanoj sba ta spasob mantal c'alal yacal ta spasolanel ti xc'uxul o'ntonale, melel ti sc'o'pe.
- 29** Ti mu'yuc xa buch'u xtaun ta xa'i ti queremetique, ja' ti oy to yipal yu'unique; yich'el ta muc' ti moletique, ja' ti sac chijanic xae.



<sup>30</sup>Mi c'ux c'uxtic ti tojobtasele, ta stam stuq'uul ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae; ti sjisluj slajele, ta xtuq'uib ti snopbenale.

## Proverbios 21

<sup>1</sup>Mi oy ta yoc sc'ob Dios snopbenal yu'un ti ajvalile, co'ol s'elan yoc uc'um x'uc'ubinaj no'ox stamoj batel c'usi ta sc'an ti Diose.

<sup>2</sup>Scotol lec yilel c'usi stamoj ta spasel ti vinique, Dios xojtiquin un c'u s'elan ti o'ntonale.

<sup>3</sup>Ac'bo yipal ta spasel ti c'usi lec ta pasele, xchi'uc ti tuq'uilale; tsots sc'oplal ta xa'i ti Dios taje, ja' mu sta sc'oplal ti milbil matanale.

<sup>4</sup>Ti mulil oy ta stojolic ti buch'u mu'yuc xch'ulelique, ja' ti quemelic no'ox ti satique, ti xcajetic no'ox xchi'uquic ti snopbenale.

<sup>5</sup>Mi nopbil lec c'usi ta xich' pasele, lec ta xc'ot ta pasel, ja'uc mi ta anil no'ox nopbile, vocol xal o.

<sup>6</sup>Ti naca ta jutbil ta xich' tael ti c'ulejale, mu jaluc ti muyubajele, yac' o xa sjol sbaquil yu'un un.

<sup>7</sup>Ta yuni capemal no'ox xac' sjol sbaquil xchi'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulelique, ta scoj ti mu stamic ta spasel ti c'usi oy stuq'uile.

<sup>8</sup>Ti bu stamoj batel ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, chib sc'oplal yaloj, yu'un jot o ti bu stamoj batele; ti c'usi ta spas ti buch'u oy stuq'uile, jun yutsil ta j'ech'el.

<sup>9</sup>Ja' xi to smuc'ul ma' ti naclej ta uni biq'uit nae, ja' mu sta ti naclej ta jun muc' ta na xchi'uc jun jti'oltavanej antse.

<sup>10</sup>Naca chopol yac'ojbe yipal ta spasel ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae; yic'obal no'ox sat ta sq'uel ti xchi'iltaque.

<sup>11</sup>Mi mu q'uelbiluc no'ox ti buch'u pimunebe, ta xtojob liquel ec ti buch'u xtoyot xa'i sbae, ja'uc ti buch'u bije, ta jbel no'ox c'op jc'otel ta yo'nton.

<sup>12</sup>Ti lequil tuq'uul Diose chajal ta sba ta sat ta sq'uelel talel c'usi ta xc'ot ta pasel yu'un ta yut sna ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xchi'uc ta sta svocol yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

<sup>13</sup>Ti buch'u mu xa'ibe sc'op ti me'un mu'nat c'alal xvocolete, mi ja'uc ta x'a'yibat sc'op ec ti c'alal xvocolete.

<sup>14</sup>Manchuc mi tsots ta j'ech'el ti c'ac'al o'ntonale, ta xlamaj mi ta xc'ot ta mucul ti matanale.

<sup>15</sup>C'alal oy lequil chapanele, jech ti buch'u oy stuq'uile, xmuyubaj xa, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta sta svocolic.

<sup>16</sup>Ti buch'u ta xicta sba ta spasel ti c'usi leque, lajel tubel sq'ueloj batel.

- <sup>17</sup>Ti buch'u ta xac'be sba c'usi xal ti yo'ntone, ti xyal o ta uch'ubajele, ti xjiq'uet ta muil poxil ta xanave, ta xc'ot ta me'un mu'nat xchi'uc.
- <sup>18</sup>Svocol ti lamal ox ta xc'ot ta stojol ti buch'u oy slequil stuq'uile, ja' lamal ta xc'ot ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sba ta lo'lavaneje.
- <sup>19</sup>Stac' to ts'iquel ma' ti naclej ta sbajtical banomile, ja' mu stac' ts'iquel ti cotsolic no'ox sat ti jti'oltavanej antse.
- <sup>20</sup>Ta sna ti buch'u oy sbijile, oy sc'ulejal, oy muil poxiletic yu'un; ti c'u yepal oy yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, naca xlaj no'ox yu'un scotol.
- <sup>21</sup>Ti buch'u mu xicta sba ta sa'el ti tuq'uilale, ti c'uxubinele, ta sta xch'iel sc'opojel, xchi'uc yich'el ta muc'.
- <sup>22</sup>Jun jteclum ti lec chabibile, ta stsalat yu'un ti buch'u x'ech' to sbijile, ta xlilij ti c'otem ta yip yo'nton ti ja' spojjobaile.
- <sup>23</sup>Ti buch'u stuc'ulanoj sba xchi'uc ti c'usi ta xale, j'ech'el mu sta svocol.
- <sup>24</sup>J'esom-jol le'e, toyobba le'e, mu xa'i sba le'e, xi sc'oplal ma' ti buch'u yac'ojbe yipal ta yalilanel ti yesomal sjole.
- <sup>25</sup>Xbic'bun yo'nton xcham xlaj o ma' ti ch'ajil vinique, yu'un mu xpich' yoc sc'ob ta abtel.
- <sup>26</sup>Jech o scotol c'ac'al xbic'bun yo'nton xchi'uc un, ja'uc ti buch'u oy stuq'uile, xt'olbij no'ox.
- <sup>27</sup>Ti matanal ta xaq'uic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu lecuc ta xil ti Diose, yu'un ma'uc ta yutsil yo'nton ta xaq'uic.
- <sup>28</sup>J'ech'el ta sta svocol ma' ti jutc'op rexticoe; xtac' sutel yu'un ma' ti buch'u xtojob ta xchiquintaele.
- <sup>29</sup>Stsinan xa sba yu'un sc'op yilel ma' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ja'uc ti buch'u oy stuq'uile, mu stselbuj ti bu stamoj batele.
- <sup>30</sup>Ta sba ta sat ma' ti Dios une ma'uc tsacbil ta muc' sbijil ti vinique, ti snopbenale, ti oy c'usi ta xale.
- <sup>31</sup>Ti vinique chapal xa yu'unic ca' sventa ti ac'-letoe; ti jtsalvanej ta xc'ote, Dios ta sva'an sba un.

## Proverbios 22

- <sup>1</sup>Ja' xi to smuc'ul ti cajal ti c'oplalile, ti ich'el ta muq'ue, ja' mu sta sc'oplal manchuc mi busul no'ox ti oroe, ti platae.
- <sup>2</sup>Xi s'elan co'olic ti jc'uleje xchi'uc ti me'un mu'nate: yu'un xchibalic ac'bil xch'ulelic yu'un ti Diose.



<sup>3</sup>Ti buch'u xa'i sbae mu stic' sba ta spasel ti bu xi'bal sba ta xile; ti buch'u mu xa'i sbae, xvelet no'ox batel ta sa'el ti yuni vocole.

<sup>4</sup>C'ulejal, ich'el ta muc, ch'iel c'opojel xal o, yabteltac ma' ti nijil chimilulil ta xi'tael ti Diose.

<sup>5</sup>Naca pets' cotajtic bu stamoj batel ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ja'uc ti buch'u mu to tuch'baj ta xa'i ti xcuxleje, ta stuc'ulan sba yo' mu sta svocol.

<sup>6</sup>Avi tana li'e, tojobtaso ti olol ti tuc'uc stamuc batele, mu xch'ay ta yo'nton ta spasel ti leque manchuc mi mol xa un.

<sup>7</sup>Ti jc'uleje, c'otem ta ajvalil xa'i sba ta stojol ti me'un mu'nate; ti buch'u ta xac' ta ch'om ti staq'uine, c'otem ta smosvtac ti jch'om-taq'uine.

<sup>8</sup>Ti ta xchanubtasvan ta yaq'uel iluc ti chopole, ja' jech ta xich' ec; ta scapemal ta soquemal yo'nton Dios, j'ech'el ta xtubbat sc'oplal.

<sup>9</sup>Ti buch'u ta xac' iluc yutsilal yo'nton ta stojol ti yane, ta sta c'uxubinel ta sventa ti laj yac'be ta ye ta sti' ti me'un mu'natetique.

<sup>10</sup>Mi tacbil ta xloc' ti buch'u mu xa'i sbae, laj ti contrainej baile, laj sc'oplal ti xlic xcaj no'ox ti leto ti ta soquesvane.

<sup>11</sup>Ti ajvalile lec ta xa'i ti oy yutsil slequil ti o'ntonale; jech xtoc ta xac' ta ilel slequil yo'nton ta stojol ti buch'u oy stuq'uil ti sc'oje.

<sup>12</sup>Yac'oj sat ti Dios ta stojol ti buch'u oy sbijile; ta stselbunbe sc'op ti buch'utic lec xa'iic sjutel ti c'oje.

<sup>13</sup>Ti ch'ajil vinic ti mu sc'an x'abteje, xvulvun xa liquel ti oy león ta be ti ta xmilune.

<sup>14</sup>Natil joc' s'elan ye sti' ti jlo'laej vinic antse, ti bu ta xc'otic ta bajel ti buch'u bisbilic ta cotel chaval yu'un ti Diose.

<sup>15</sup>Ti bolibele ja' stalel ti ololetique, ja'uc mi ta xich' tojobtasele, ta xlic yich' smelol.

<sup>16</sup>Ti buch'u ta sventa slubel xchamel yoc sc'ob ti me'un mu'nat laj sta ti sc'ulejale, ti naca sq'uelan no'ox ta stojol ti jc'uleje, xbat ta yoc xchi'uc.

### **Ti lajuneb xcha'vinic (30) ta bel c'op laj yalic ti buch'u oy sbijilique**

<sup>17</sup>Ts'etano achiquin ta ya'viel slo'il ya'yejic ti buch'u yacal ta yalel ti oy xi x'ale ti c'oje; batuc avo'nton ta snopel ti c'u s'elan laj xchanubtasote.

<sup>18</sup>Jun yutsil ta xava'i yu'un ti bejel ta avo'ntone, ti jmojuc jcha'altic jcotoltique.

<sup>19</sup>Ta xcalbot ava'i tana li'e yo' ta xlic apat avo'nton ta stojol ti Diose.

<sup>20</sup>Ta aventa laj jts'iba lajuneb xcha'vinic (30) ta bel ti c'oje, sventa atojobtasel ta sna'el ti c'usi leque,

<sup>21</sup>ta sventa achanubtasel ta yojtiquinel ti melele, ti chapetuc no'ox avu'un ta yalel ti buch'u ta sjac'bote.



-1-

<sup>22</sup>Mu xavilbe svocol ta yilbajinel ti buch'u me'un mu'nat ta scoj ti sme'unale; mu xavic' ta stojol jchapanvanejetic ti buch'u mu'yuc c'usi xut sbae.

<sup>23</sup>Ta xpoje yu'un Dios; ta x'ac'bat stoj ec ti buch'u ta xilbe svocol ti me'un mu'nate.

-2-

<sup>24</sup>Mu xanupinbe sjol ti buch'u soquet ta xa'i ti banomile, xchi'uc ti buch'u ta x'ac'van ta vocole,

<sup>25</sup>naca mi xachan ti c'usi chopol ta spase, ti ta xavac' o ajol abaquil xchi'uque.

-3-

<sup>26</sup>J'ech'el mu xacajan ta aba ta stojbel yil ti yane,

<sup>27</sup>c'alal ta atem ta spojic batel unbi mi mu xtoj avu'une.

-4-

<sup>28</sup>Mu me xajelbe yavil ti ts'aquetic c'u s'elan laj yaq'uic comel ti amolmuc'totac ta vo'nee.

-5-

<sup>29</sup>Ti buch'u lec ta spas yabtele, oy ta tunel ta stojol ti ajvalile, ma'uc ta xtunic ta stojol ti buch'u xocol viniqetic no'oxe.

## Proverbios 23

-6-

<sup>1</sup>C'alal ic'bilot yu'un jun vinic ti cajal sc'oplale, nopo ava'i lec un buch'u oyot ta stojol.

<sup>2</sup>Manchuc mi ta xavi'naj xa, mala o no'ox ava'i.

<sup>3</sup>Mu xbic'taj avo'nton yu'un yutsiquil ti sve'ele, xu' ti naca no'ox ta slo'laote.

-7-

<sup>4</sup>Tsotsan xa no'ox ava'i mi ta xac'ot ta jc'ulej une, pajesos aba ta vul o'nton yu'un.

<sup>5</sup>Ta xlic avil ti ch'abal ac'ulejal mi ta xanop leque, co'ol s'elan oy xic', ech'el no'ox ta x'ech' jech c'u cha'al xvilet jelavel ti muc' ta xique.

-8-

<sup>6</sup>Mu xachoti ta sts'el xmexa ti buch'u mu xt'olbije; mu xbic'taj avo'nton yu'un yutsil ti sve'ele,

<sup>7</sup>co'ol s'elan tsotsil jolil ta spac sba ta nuq'uil; ma'uc ma' ti yut xa yo'nton ta xayic' ta ve'el ta uch' vo'e.

<sup>8</sup>Ts'acal to un, xacha'na' xa ti jech lave'e, mi jutebuc tun ti xlamet lac'opoj ta stojole.

-9-

<sup>9</sup>Ch'ay c'ac'al xal ma' ti batem xa avo'nton ta sc'oponel ti buch'u mu xa'i sbae, ta xlabaj xchi'uc ti c'usi jun yutsil ta xavalbee.

-10-

<sup>10</sup>Mu xajelbe yavil ts'aquetic c'u s'elan laj scomtsanic ti totil me'iletique; mu xapojbe yosil sbanomil ti buch'u mu'yuc buch'u x'ayan yu'unique.

<sup>11</sup>Ti stuquique oy jun Muc'ul Jpojvanej yu'unic ti ta stic' sbae; ta scontrainot un c'alal ta spacbe ti sc'oplale.

-11-

<sup>12</sup>Bejeluc ta avo'nton, oyuc ta achiquin ti c'u s'elan laj avich' albele, xchi'uc ti c'u s'elan la'ac'bat ana' talele.

-12-

<sup>13</sup>Mu xavicta aba ta stojbtasel ti buch'u jch'iel jc'opojele, mu x'aq'ue ta lum ach'el yu'un ti tojbtasele.

<sup>14</sup>Mu aq'uelojuc no'ox ta xcham xlanj ti ta xatojbtase, yu'un ta xapoj loq'uel talel ta lajel tubel ti jech ta xatojbtase.

-13-

<sup>15</sup>Mi laj ata ti abijile, cuni nich'on, mu xa no'ox buch'u xtaun o ti ximuyubaje.

<sup>16</sup>Ximuyubaj no'ox avu'un ta j'ech'el c'alal ta xca'i ti naca oy smelol ti c'usi ta xavale.

-14-

<sup>17</sup>Mu xati'olta ti jsa'muliletique; c'otuc o ta avo'nton xi'tao ti Diose.

<sup>18</sup>Va'i unbi, lec ta xc'ot ta loq'uel ti acuxlejale, mu xmac ta be ma' ti oy c'usi apatoj avo'nton ta xatae.

-15-

<sup>19</sup>A'yio, ts'etano achiquin, oyuc abijil, cuni nich'on; ac'bo yipal ta stamel batel ti lequil bee.

<sup>20</sup>Mu xacap aba ta voletel xchi'uc ti jyacubele, mi ja'uc ti buch'utic mu spajes sbaic ta ve'ele.

<sup>21</sup>Yu'un ti jyacubele xchi'uc ti xyalic o ta ve'el uch' vo'e, ta xac'be sba svocolic, jech ec ti buch'u ch'aj xa'i sbaique, lajem xa ti sc'u' slapojique.

-16-

<sup>22</sup>Ich'bo ta muc' sc'op atos ti la'ayan talel yu'une; c'alal mi yayilub xa ti ame'e, mu xajip xaten.

<sup>23</sup>T'uno ta sa'el ti bu melele, ti abijile, ti chanubtasele, xchi'uc ti snopbenale, mu aq'uelojuc ta xbat avu'un ta yan un.

<sup>24</sup>Ti lequil bijil nich'onil yu'un ti totile, oy smelol ti xmuyubaj no'oxe, ti mu'yuc xa buch'u xtaun o ta xa'ie.

<sup>25</sup>C'otuc ta pasel avu'un un cha'e ti stuc xa no'ox jech ta xa'iic ta yo'ntonic ti atot ame' ti xmuyubajique, ti mu'yuc xa buch'u xtaun o ta xa'iique.

-17-

<sup>26</sup>Ts'etanbun ani' achiquin ta ya'yiell ti c'usi ta xcalbote, cuni nich'on, q'uelo ti c'u s'elan jtamoj ech'ele.

<sup>27</sup>Ti jlo'laej vinic antse, ti sna' sbolomalin sbae, co'ol s'elan jun natil joc' ti yubul no'ox ti sti'e.

<sup>28</sup>Xnaq'uet xa ta xloc'obinvan jech c'u cha'al ta spas ti j'eleq'ue, yepal no'ox ta xch'ay ta be yu'un ti viniquetique.

-18-

<sup>29</sup>¿Buch'u ta scoj ta sta ti svocole? ¿Buch'u ta scoj ti x'ijet xchi'uc ti yipale? ¿Buch'u ta scoj ti xc'anobaj no'ox ti letoe, ti xnechet no'ox oq'uel yu'une? ¿Buch'u ta scoj ta jeché no'ox laj sta ti yayijesele? ¿Buch'u ta scoj ti ic'-c'o'anic xa ti sate?

<sup>30</sup>Taje, ja' ti buch'u mu xicta ti uch'ubajele, ti yac'ojbe yipal ta sa'el ti c'usitic xa yan stac' uch'anele.

<sup>31</sup>Mu me ta aveuc xa ava'i c'alal ta xavil ti vinoe. Ti sts'ayayet xa yutsil stsajal ta q'uelel ti ts'anal ta bise mu ta vocoluc sts'abet no'ox yalel.

<sup>32</sup>Ta ts'acal to, ta spac yajval, co'ol s'elan sti'ben chon ta x'avan ti yipale.

<sup>33</sup>Jtos o ti c'usitic ta xac' avile, xvul xa no'ox ta ajol ta yalilanel ti chopol c'opetic yu'une.

<sup>34</sup>Ta xava'i ti xacajet ta o'lol muc' ta nab yu'une, ti quiquilot xa ta xava'i yu'un ta sni' muc' ta te' ti tsacal liquel ta barco oy ta toyole.

<sup>35</sup>Xachi ta xaval une: “Quere, laj la sbalicun ta majel, mi juteb laj ca'i, laj la stsitsicun, mi jutebuc laj quil, le' une, c'alal vul ti jch'ulele, lic to cuch' yan.”

## Proverbios 24

-19-

<sup>1</sup>Mu it'ixuc xava'i ti buch'u mu'yuc xch'ulele; mi ja'uc ti lec xa xava'i ta xchi'inele,

<sup>2</sup>yu'un yac'oj sjol ti naca ilbajinvanej sna'e, ti ye'inoj ta yalel ti chopole.

-20-

<sup>3</sup>Ta sventa bijilil, tojobtasbil ta stuc'ulanel ti snae, yich'oj liquel yip yu'un ta sventa ti snopbenale.

<sup>4</sup>Ta sventa xac' no'ox ti jolile, ti c'usitic toyol stojol ti spajeb yutsil ta q'uelele, noj no'ox ta jujuc'ol ti nae.



-21-

<sup>5</sup>Cajal sc'oplal ma' ti vinic buch'u oy sbijile, ja' mu sta ti buch'u naca tsalvanej sna'e; xtun ti buch'u xvul no'ox ta sjol ti c'usi ta spase, ja' mu sta ti buch'u jelavem xa'i sbae.

<sup>6</sup>Chapanbil lec c'alal ta x'och yajval ti letovajele; ti tsalvanej ta xc'ote, ta sventa yepal ti jbijubtasvanejetique.

-22-

<sup>7</sup>Ti buch'u pimuneb xa'i sbae mu sna' c'usi ta xal c'alal va'al ta chapanobbaile, yu'un ti bijilile mu'yuc ta sjol.

-23-

<sup>8</sup>Ti buch'u naca no'ox ilbajinvanej sna'e, ta xpuc sc'oplal ti ja' jun vinic ti me'inem xa xa'i ta spasel ti chopole.

<sup>9</sup>Mulil me'inem xa'i ti buch'u pimunebe; mu ts'icbaj x'a'yie ma' ti buch'u mu xa'i sbae.

-24-

<sup>10</sup>Mi ta xalubtsaj xchi'uc ti avocole, yu'un ch'abal ti yipal avu'un unbi.

-25-

<sup>11</sup>Tic'o aba ta spojel ti buch'u mu'yuc smul ti chapal xa sc'oplal ta xmilee; tic'o aba ta spojel un ti buch'u ta xchame.

<sup>12</sup>Xu' nan xaval ti ma'uc c'otem ta aventae, ti Buch'u sbainoj ta xchapel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, sna' scotol. Xojtiquin lec un ma' ti Buch'u yilojote. Ta stojbe jujun ti c'u s'elan laj spase.

-26-

<sup>13</sup>Cuni nich'on, tuno ta slajesel yutsil xchi'il xpechequil ti ajapome; a'yio ava'i ti jun yutsil ta j'ech'ele.

<sup>14</sup>Jech yutsil ta xc'ot ta atojol ti bijilile xchi'uc ti yojtiquinele; mi laj ataune, lec xc'ot ta atojol, mu xtub ta be ti c'usi apatoj avo'nton ta xatae.

-27-

<sup>15</sup>Mu xapas ti mu'yuc ach'ulel xava'i aba ta scontrainel ti vinic oy stuq'uile, ti utsuc xa xasoquesbe sna ti bu nacale.

<sup>16</sup>Ac'o mi ta xyal ta lum vuc-cojuc (7), ta ono'ox stam sba liquel, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, yacal xa ta tsatsajel ti svocole.

-28-

<sup>17</sup>Ma'ucuc ti xapas xa q'uin xamuyubaj xa ti laj xa sta svocol ti baj xa ta lum ti avajcontrae.

<sup>18</sup>Mu ts'icbaj ta xa'i Dios ti ta xil taje; ti sc'ac'al yo'ntone, ta sq'uej loq'uel ta stojolal.

-29-

<sup>19</sup>Mu xcap ajol yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mi ja'uc it'ix xava'i ti buch'u mu albijuc xchopolal ti c'usi ta spasiique.

<sup>20</sup>Yu'un xi s'elan ta xc'ot ta stojolic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique: ta xtub sc'oplalic jech c'u cha'al ta xtub ti lámparae.

-30-

<sup>21</sup>Xi'tao ti Diose xchi'uc ti ajvalile, cuni nich'on; mu xavol aba xchi'uc ti jcontrainvanejetique.

<sup>22</sup>Mu ta sjaliluc ta sta ti svocolique; mu'yuc buch'u sna' ti tsitsel ta xac' ti Diose, ti ta xac' ti ajvalile.

### **Ti bijil viniquetique laj to yalic ti oy xi x'ale ti c'ope**

<sup>23</sup>Ti li'e, slo'il ya'yej bijil viniquetic ti laj yalic ti oy xi x'ale ti c'ope: Mu sc'otebaluc o ti ajvaliletic ti yalel toyol ti c'u s'elan ta xchapanvane.

<sup>24</sup>Ti buch'u ta xal ch'abal smul ti oy ono'ox ti smule, ta sbise ta cotel chaval yu'un ti jteclumetique, xchi'uc mu x'ich'e ta muc' yu'un ti muc'tiquil lume.

<sup>25</sup>Ja'uc ti buch'u ta stoj yu'un ti c'usi chopol laj spase, lec stamoj batel, xchi'uc lequil c'optabil yu'un ti jnaclejetique.

<sup>26</sup>Ti buch'u jun yutsil ti c'u s'elan ta stac' sutele, co'ol s'elan ti buch'u lec xavil aba xchi'uque.

<sup>27</sup>Xu' xaliques ta smeltsanel ana mi stsacoj xa lec yip ti abolomale, mi oy xa c'usi x'ayan avu'un ta avosile.

<sup>28</sup>Mu xlic ajol ta sa'bel smul ti avinquileltaque, mi ja'uc xapas ti jech xa yilel ti ac'ope.

<sup>29</sup>Mi ja'uc xtal ta ajol ta spaquel sutel ti ac'oplale, ti jech ta xapas liquel jech c'u cha'al laj spasbote.

<sup>30</sup>Xi s'elan laj quil li'ech' ta yosil ti buch'u ch'aj ta abtele, ti li'ech' ta ts'unub uva yu'un ti mu xac' sjolilal yu'une:

<sup>31</sup>Laj quil ti nojem ta ch'ix ti jsep osile, ti jinem xa smocal ti meltsanbil ta latsbil tone.

<sup>32</sup>C'alal jech laj quil taje, laj jbejan ta jol, xi s'elan laj jchan yu'un ti jech laj quile:

<sup>33</sup>Ti xavaichinaj xa xpajpun ajol ta vayeles, ti ameyoj xa ac'ob ta xacux avo'ntone,

<sup>34</sup>xamala xa no'ox ava'i un ta xtal ti ame'un amu'natile jech c'u cha'al j'ech'el-be chapal xchi'uc yabtejeb tsalbil ta xac'ot yu'une.

## **Proverbios 25**

### **Xcha'cojal ti laj svol ta alet ti Salomón ti oy xi x'ale ti c'ope**

(Caps 25.1—29.27)

- <sup>1</sup>Ti li' une, ja' yu'un Salomón ti oy xi x'ale ti c'ope, ti xi laj xcha'loc'taic ta ts'ibael yajtuneltac ti Ezequías ajvalil yu'un ti Judae:
- <sup>2</sup>Yich'el ta muc' ti Dios une ti oy c'usi mucul yu'une. Yich'el ta muc' ti ajvalil ta sventa ti jamal lec ti yo'ntone.
- <sup>3</sup>Ti c'u s'elan ta snop ti ajvaliletique, mu na'baj ta j'ech'el, co'ol s'elan staylej ti vinajele xchi'uc spimil ti banomile.
- <sup>4</sup>Ti platae ta xich' chajel ta sapel, ta smeltsan ta bis ti j'unijesej-plata une.
- <sup>5</sup>Ti ajvalil ti ta sloq'ues ta yajtunel ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, stsacoj lec yip ta spasel mantal.
- <sup>6</sup>Mu xavac' aba ta ich'el ta muc' bu oy ti ajvalile, mi ja'uc ti ta xac'otes aba jech c'u cha'al ti buch'u ich'bilic ta muq'ue.
- <sup>7</sup>Mi ta sba ta sat tenbil ta xaloc' ti buch'u ich'bilic ta muq'ue, tsalvan xa unbi, mi ic'bilot muyel ti bu taje, lec unbi. Ti c'usi laj avil ta aba ta asat une,
- <sup>8</sup>mu xabitet ta anil ta yalel ta chapanobbail xchi'uc. Le'e, naca mi oy yan rextico ta xal ti mu jechuque, mu stac' a'yeluc c'usi ta xapas xchi'uc unbi.
- <sup>9</sup>Pojo aba yu'un ti buch'u ta sa'bot amule, mu aveuc xa ta yalel ti c'usi ma'uc c'otem ta aventae.
- <sup>10</sup>Xu' xayac' ta q'uexlal mi oy buch'u laj ya'ie, mu'yuc xa c'usi xavut aba ti laj asoques ti ac'oplale.
- <sup>11</sup>Ti sc'otebal o c'ot ti c'op bu stamoje, co'ol jech c'u cha'al jbej sloc'obbail mantsana meltsanbil ta oro, ti nichimtasbil ta platae.
- <sup>12</sup>Co'ol s'elan ixtolal c'obal, mi co'ol s'elan nats'il meltsanbil ta lequil oro, jech yutsil ti buch'u xtojob ta lequil tuq'uibtasvaneje.
- <sup>13</sup>Ti lequil j'al-mantal j'ich'-c'op ti tacbil batele, co'ol s'elan jun bot ta xc'ot ti siquet xa yutsil c'alal q'uixin ti banomile, yu'un xcuxet to banomil ta xa'i yu'un ti yajvale.
- <sup>14</sup>Ti buch'u ye xa yilel oy c'usi ta xac' ti mu xc'ot ta pasel yu'une, jech s'elan c'otem jech c'u cha'al toc, mi jech c'u cha'al ic' ti mu xtal ti vo' yu'une.
- <sup>15</sup>Ti oy sts'iquemal xcuchemale, ta x'ech' ti sti'emal jolale; mu stsac yip mi xlamet no'ox ti c'op ta xich' taq'uele.
- <sup>16</sup>Mu ech'emuc xalo' mi oy bu laj ata ti ajapome, naca mi xenan xchi'uc mi ech'em lalo'e.
- <sup>17</sup>Ma'uc xapas ti xava'vun ta svu'lanel ti buch'u lec xavile, naca mi sti'joltaot.
- <sup>18</sup>Ti buch'u naca jech' no'ox oy c'usi ta xalbe ti lec xil sbaic xchi'uque, co'ol s'elan majob te', mi espada, mi ni' yolob ta xac'be.



- <sup>19</sup>Ti xapat xa avo'nton ta stojol ti jpay c'op ti oyot ta vocole, co'ol s'elan c'asem xa avacan, mi co'ol s'elan tsacbilot ta c'uxben chon ti mu xac' ve'an yu'un ti yavanele.
- <sup>20</sup>Ti buch'u ta xq'uejin ta stojol ti buch'u oy ta vocole, co'ol s'elan ta xich' jaxbel ats'am ta syayijemal ta xa'ie, mi ta xloc'bat sc'u' ta xa'i c'alal ja' o yorail ti sique.
- <sup>21</sup>Mi ta xvi'naj, mi ta xa'i taqui ti'il ti avajcontrae, ac'bo sve'el yuch'om.
- <sup>22</sup>Dios ta xasq'uextabot sutel, chac pochan xa sat avu'un ta q'uexlal.
- <sup>23</sup>Ti ic' ta xlic talel ta yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xtal ti chaquilo'e; Ti chopol ti c'usi ta xloc' ta alele, ta xlic ti soquem xa ti satile.
- <sup>24</sup>Ja' xi to smuc'ul ma' ti naclej ta jun biq'uit nae, ja' mu sta c'alal nacalot ta jun muc' ta na xchi'uc ti jun jti'oltavanej antse.
- <sup>25</sup>Ti lequil a'yejetic ta xpuc talel ta namal banomile, co'ol xa s'elan siquilo' xjaxet ta xyal ta uch'el.
- <sup>26</sup>Ti buch'u ch'abal smule, mi ta xnic ta xi'el ta stojol ti buch'u oy smule, co'ol s'elan tat puc'an sat vo' xchi'uc yepal yic'obal ta q'uelel
- <sup>27</sup>Mu lecuc mi ep ta xbat slo'el ti ajapome. mu lecuc xtoc mi xasa' avich'el ta muq'ue.
- <sup>28</sup>Ti buch'u mu xa'ibe xchiquinal ta spajesel sbae, co'ol s'elan jun jteclum ch'abal smocal ta q'uelel ti vocol ta xvul ta stojole.

## Proverbios 26

- <sup>1</sup>Mu snupin sba oy taiv c'alal yorail ti vo'e. Mu snupin sba oy chaquilo' c'alal yorail ta xich' stsobel ti ts'unubale. Mu snupin sba ich'bil xa ta muc' ti buch'u pimunebe
- <sup>2</sup>Ma'uc ti q'uelel xa talel bac vocol mi mu'yuc c'usi pasbile, ech'el no'ox ta xjelav batel jech c'u cha'al jch'ayemal ts'unun, mi mo'oje, jech c'u cha'al xjaval-eq'uen ti mu sna' bu com ti stase.
- <sup>3</sup>Sc'an ochesel ta be ti ca'e, sc'an ac'bel spajesobil ti burroe, sc'an tojobtasel ec ti buch'u pimunebe.
- <sup>4</sup>Ti buch'u mu tac'biluc ta muc' ya'yej ta xc'ot yu'un ti buch'u pimuneb xa'i sbae, mu xchanbe sbolil xchi'uc ti spimile.
- <sup>5</sup>Jech c'u cha'al ti spimile, ja' jech xatac'be sutel sc'op ti buch'u pimuneb xa'i sbae, yo' mu spac'ta sba ti oy sbijil ti c'usi ta xale.
- <sup>6</sup>Co'ol s'elan ta xasa' c'op, mi ta xaboj avoc, ti apatoj xa avo'nton ta staquel ta j'al-mantal j'ich'-c'op ti buch'u pimuneb xa'i sbae.
- <sup>7</sup>Ti jc'asemal-oque mu xc'ot ta nom, ja' jech ti nichimal c'ope mu x'ayan talel ta stojol ti buch'u pimuneb xa'i sbae.
- <sup>8</sup>Mi chucbil ti ton ta spec'ul ti jimich'e, yac' xa unbi, jech ta xc'ot ta stojol ti buch'u utsuc xa stoyesbe sc'oplal ti buch'u pimuneb xa'i sbae.



- <sup>9</sup>Ti ts'apajtic ch'ix ta sbec'tal ti jyacubele, mu xa'i, ti oy xi x'ale ti c'ope, mi ja'uc xa'ibe smelol ti buch'u pimuneb xa'i sbae.
- <sup>10</sup>Co'ol s'elan j'ac'-yolob ti sbijil satioj scotol ti buch'u ta x'ech'e, jech ta xc'ot ta stojol ti buch'u ta xac' abtejuc ta sna ti buch'u pimuneb xa'i sbae.
- <sup>11</sup>Ta xcha'lo' xenel ma' ti ts'i'e; mu xicta spimil ec ti buch'u pimunebe.
- <sup>12</sup>Stac' to ts'icbel jutuc ti buch'u pimunebe, ja' mu sta ti buch'u ta snop jelavem ti sbijile.
- <sup>13</sup>Yo' mu x'abtej ti ch'ajil vinique, utsuc xa xalilan ti oy león ta bee.
- <sup>14</sup>Ti ti'nae xlevet no'ox yu'un ti stsacobiltaque; xlevet no'ox ta stem ec ti buch'u ch'ajunebe.
- <sup>15</sup>Ti jun ch'ajil vinique naca stsac no'ox ti c'usi oy ta sets'e, le' une, naca ac'bil ta ye sti' ta sc'an.
- <sup>16</sup>Ti buch'u ch'ajunebe, ta snop ech'em ti sbijile, ti mu sta sbijil mi oy vucub (7) viniquetic sna'ic staq'uele.
- <sup>17</sup>Ti ta xatic' aba ta letovajel ti ma'uc c'otem ta aventae, co'ol s'elan ta xmich'be ta tsaquel xchiquin ti ts'i'e.
- <sup>18</sup>Jun chuvaj s'elan ti buch'uuc naca xach'be no'ox yolob ti oy sc'ac'al sni' ti chamebal xale.
- <sup>19</sup>Ja' jech s'elan ec ti buch'u lec lectic sba ta slo'la ti buch'u lec xil sba xchi'uque, ts'acal to un, ta xal ti naca tajimol no'ox ta stojole.
- <sup>20</sup>Mi ch'abal ti si'e, ta xtub ti c'oq'ue; mi mu'yuc ti lo'iltaele, ch'abal ti letoe.
- <sup>21</sup>Ti chac-uban no'ox ti c'oq'ue, sc'an ac'al; ta tilesel ti c'oq'ue, sc'an si'; yo' ta xich' yip ti letoe, yabtel pochanil.
- <sup>22</sup>Chi' poj xa yutsil ta ya'yiell ma' ti lo'iltavaneje, c'alal to yut o'ntonal ta xc'ot ta j'ech'ele.
- <sup>23</sup>Ti c'upil sba bonbil ta plata ti bine, jech yutsil ye sti' ti buch'u chopol snopoj ta yo'ntone.
- <sup>24</sup>Ti buch'u xti'et ti sjole, mu xac' iluc c'alal ta xc'opoje, ta yut yo'nton une, mu albajuc ma' ti c'usi chopol ta spase.
- <sup>25</sup>Ma' ti jun xa yutsil ta sc'oponote, mu xach'un un, spajebal no'ox snopoj ma' ti chopol une.
- <sup>26</sup>Ac'o mi mu xac' ta ilel ti sti'emal sjole, ta xc'ot ta t'omel scotol ma' ti c'usi chopol snopoj.
- <sup>27</sup>Ta xbaj yalel stuc ti buch'u yacal ta sjomel ti banomile; ta xnet'at yu'un ti buch'u ta svalc'un batel ti tone.



<sup>28</sup>Ti buch'u jutc'ope xti'et sjol yu'un ti melele; ti buch'u jun xa yutsil xlamet ti ye sti' spas sba yilele, xvochvun no'ox liquel yu'un ti c'ope.

## Proverbios 27

<sup>1</sup>Mu xacajnopilan ta alel c'usi q'uelel talel ti oc'ome, yu'un mu xana' c'usi xc'ot ta pasel ti oc'ome.

<sup>2</sup>Ich'bilucot ta muc' yu'un ti yane; yan xa sc'oplal ti ta xavalbe aba atuque.

<sup>3</sup>Ol ta j'ech'el ti tone xchi'uc ti yi'e, yepal ta xac' vocol yu'un scapemal ti buch'u pimunebe.

<sup>4</sup>Ti sti'emal scapemale, jsoquesvanej j'ac'-ti'ol ta j'ech'el, ja'uc ti buch'u xojol ta it'ixale, mu'yuc xpoxil.

<sup>5</sup>Ja' lec jamaluc o'ntonal ta tojobtasvanej; altic ti sba no'ox eal ti c'uxubinel xa yilele.

<sup>6</sup>Ti xbajluj yu'un ti buch'u lec xquil jbatique, jpat to co'ntontic yu'un, ja' mu sta sc'oplal ti acontra ti xasmey xa yilele.

<sup>7</sup>Xtaet xa ta xa'i slajesel ajapom ti buch'u noje; ti c'usi ch'ae, jun yutsil ta xa'i ta slajesel ti buch'u ta xvi'naje.

<sup>8</sup>Ti buch'u loc' xa batel ta nom ti bu voq'ue, co'ol s'elan jcot mut yictaoj comel ti stase.

<sup>9</sup>Xmuyubaj to o'ntonal yu'un ti xpaq'uet smuil ti muil poxiletique; ti lequil bijubtasel ta xal ti buch'u lec xquiltique, xcuxet to ti banomil yu'un une.

<sup>10</sup>Mu j'ech'eluc xaten o comel ti buch'u lec xavil aba xchi'uque, mi ja'uc xaten o comel ti buch'u lec xil sbaic xchi'uc ti atote. Mu xavalilan avocol ta stojol ti achi'iltac ta voq'uele. Ja' xloc' venta ti alac'na nopol oye, ja' mu sta ti achi'il ta voq'uel nom oye.

<sup>11</sup>Ich'o abijil, cuni nich'on, mu'yuc c'usi jna' avu'un unbi; xtac' cu'un sutel sc'opic unbi ti buch'utic ta soquesbeicun co'ntone.

<sup>12</sup>Ti buch'u xa'i sbae mu stic' sba ta spasel ti bu xi'bal sbae; ti buch'u mu xa'i sbae buyuc no'ox ta stic' sba ech'el, ta sta svocol un.

<sup>13</sup>Ti buch'u ta sva'an sba ta piarol yu'un ti mu xojtiquine, pojbo comel ti sc'u'e, comuc ta rental.

<sup>14</sup>Ti sob xa xa'avet ta sc'oponel ti buch'u lec xavil aba xchi'uque, ilbajinel ta xa'i ti stuque.

<sup>15</sup>Ti jti'oltavanej antse, co'ol s'elan ts'ujel xbajbun no'ox ti ta yorail vo'tique.

<sup>16</sup>Jc'antic ti ac'o spajes sbae, le'e, lijc'ot jech c'u cha'al mu c'u xcutic ta spajesel ti iq'ue, mi ja' co'ol xchi'uc ti aceite ti mu c'u xut xch'am yu'un ti c'obale.

<sup>17</sup>Ti tsatsal taq'uine, ta xich' juxel ta tsatsal taq'uin, jech ec ti buch'uuc no'oxe, ta sventa yan ta xclub.

<sup>18</sup>Ti buch'u ta stuc'ulan ti icuxe, ta slo'be ti sate; ti buch'u ta sbain lec ti yajvale, ich'bil ta muc' ta xc'ot un.

<sup>19</sup>Jech c'u cha'al xvinaj ta q'uelel ti satil ta yut vo'e, ja' jech ti vinic eque oy lec ta sjol ti c'u s'elane.

<sup>20</sup>Ti lajebale, ti muquinale, ti sc'upijel o'ntonale mu'yuc spajeb ta xc'anolaj.

<sup>21</sup>Ti oroe, ti platae, ta xich' q'uelel ta c'oc'; ti c'u s'elan oy ti buch'ue, ta lequil c'optael ta xvinaj ec.

<sup>22</sup>Mi xajisbe jisbe ya'i ti buch'u pimunebe, me'inem xa'i.

<sup>23</sup>Tuc'ulano ti achijtaque, tijo avo'nton yu'un ti chon bolometique,

<sup>24</sup>yu'un ti c'ulejale, ti ich'el ta muq'ue, mu xjalij sbatel osil.

<sup>25</sup>C'alal yaxju'an xa ta q'uelel ti jobele, ti yaxal ta xvul ta loq'uele, ta xich' tsobel un ti momol oy ta osiltique.

<sup>26</sup>Ti ta avuni chijtac une, ta xpul stsatsal ta xac'u'in un; ti atentsuntac une, ta xachon yo' ta xaman avosil.

<sup>27</sup>Yepal no'ox ta xac' ya'lel xchu' sme' ti atentsuntaque, ta xamalq'uin aba xchi'uc ti c'u yepal oy ta anae, xchi'uc scotol ti avajtuneltaque.

## Proverbios 28

<sup>1</sup>Manchuc mi mu'yuc nutsbil ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xbitet no'ox ta jatvil, mu'yuc buch'u ta snutsun un; ti buch'utic oy stuq'uile, co'ol s'elan jcot león jun yo'nton ta xcuxi.

<sup>2</sup>C'alal mu lecuc ta xc'ot ta pasel ta muc' ta lume, sjel ts'ac no'ox sba ta x'ech' ti ajvaliletique, ti lequil jvolvanej une sna' spajesel ti c'alal xvochvun ti lume.

<sup>3</sup>Ti ta xilbe svocol me'un mu'nat ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, co'ol s'elan tsatsal chaquilo' ta soques ti ts'unubale.

<sup>4</sup>Ti buch'u mu xc'ot ta pasel yu'un ti oy jbel c'usi tsots albile, ta xich' ta muc' ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae; ti buch'u ta xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi jbel tsots albile, ta x'ich'e ta contra yu'un.

<sup>5</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'ulelique, mu xa'ibeic smelol ti tuq'uilale, ja'uc ti buch'u ta sc'anic sva'anuc sba ti Dios ta stojolique, scotol ta xa'ibeic smelol.

<sup>6</sup>Xi to smuc'ul ti mu xbac' coc jc'obtic ac'o mi me'un mu'natotique; altic mi jc'ulejotic xchi'uc ti xitic no'ox tabile.

<sup>7</sup>Ti buch'u ta xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Diose, bijil nich'onil unbi; ti buch'utic jmoj xvolet xchi'uc ti jve'el j'uch' ometique, ta xac' ta q'uexlal ti stote.



- <sup>8</sup>Ti buch'u ta xc'ot ta c'ulej ta sventa ti sjol staqu'ine, busul ta xictabe comel ti buch'u sna' xc'uxubin ti me'unetique.
- <sup>9</sup>Mi oy buch'u mu xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose, mu stsacbat sc'op yu'un Dios ti ta xc'opoj xti'ine.
- <sup>10</sup>Ti buch'u ta xic' batel ta yan be ti buch'u oy slequillique, ta sta svocol ta spets' stuc un, oy c'usi lec ta staic ti buch'uc mu xyani'ij ti sjolique.
- <sup>11</sup>Ti buch'u jc'uleje ta xalbe sba ti oy sbijile, le' une, ta xq'uelbat yo'nton yu'un ti me'un mu'nat ti oy sbijil ec une.
- <sup>12</sup>C'alal tsalvanem ta xc'otic ti buch'u oy slequil yo'ntone, ta xich' pasel muc' ta q'uin; c'alal tsalvanem ta xc'ot ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta snac' sbaic ma' ti jnaclejetique.
- <sup>13</sup>Mu lecuc ta xc'ot xchi'uc ti buch'u smucoj no'ox ti smule; ti buch'u ta sjam ti smule, ti ta xicta comele, ta xch'aybat.
- <sup>14</sup>Mu'yuc c'usi sna' ta j'ech'el ti buch'u ta ono'ox xi'ta ti Diose; ti buch'u xtactun no'ox ta spas sba une, ta sta svocol.
- <sup>15</sup>Ti mu'yuc xch'ulel xa'i sba ti ajvalil ta sventain jun jteclum ti mu'yuc c'usi xut spoj sbae, co'ol s'elan jun León ti naca slilin no'ox ta ti'ele, mi co'ol s'elan jech c'u cha'al jun oso ti capem ti sjole.
- <sup>16</sup>Ti jbainvanej ajvalil ti mu xa'ibe xchiquinale, ta x'epaj vocol yu'un; ti buch'u mu'yuc sbic'tal yo'ntone, ta xil lec ti xch'iel sc'opojele.
- <sup>17</sup>Ti buch'u laj soques yoc sc'ob ta milvaneje, muquinaluc teq'uel ech'el yoc ti xi s'elan q'uelel ta stojole: jax q'uelbiluc xa no'ox, ac'o xcuch xa'i stuc un.
- <sup>18</sup>Ta xpoje ma' ti buch'u oy stuqu'ile; ta sta svocol ma' ti buch'u mu albijuc chopol c'usi ta spase.
- <sup>19</sup>Oy no'ox sve'el ma' ti buch'u ta sts'unubaj ta yosile; ti buch'u xvolet xchi'uc ti buch'u ch'ajique, sal me'un xal ta j'ech'el.
- <sup>20</sup>Ti sc'otbal o oy jpat-o'ntonal ta stojole, lequil c'optabil un; ti buch'u bic'tajem yo'nton yu'un ti c'ulejale, ta stoj ono'ox.
- <sup>21</sup>Ti t'ujbil no'ox buch'u lec xavile, mu scotbaluc o; xu' ta jxet' no'ox uni pan xata o amul yu'un.
- <sup>22</sup>Ta jech yepal c'otuc ta jc'ulej ya'i ma' ti buch'u bic'tajem ti yo'ntone, mu sna' mi ta xvul ta stojol ti sme'inale.
- <sup>23</sup>Oy bu ta sta sc'ac'alil, ich'bil ta muc' ti buch'u ta xvulvane. ja' mu sta sc'oplal ti buch'u xlequil-c'opoj no'oxe.
- <sup>24</sup>Ti buch'u ta xal mu muliluc ti oy c'usi xu' ta xelc'anbe ti stot sme'e, cuxul j'ac'-ti'ol ma' le' une.



<sup>25</sup>Ti buch'u bic'tajem no'ox yo'ntone, ta sliques leto ta j'ech'el; ti buch'u ta spat yo'nton ta stojol ti Diose, ta scajtsaj batel.

<sup>26</sup>Ti buch'u ta yip no'ox stuc ti spatoy yo'ntone, pimuneb xa'i sba; ti buch'u oy sbijile, ti ma'uc ta yip stuc ti c'usi ta spase, ta xc'ot ta loq'uel lec xchi'uc.

<sup>27</sup>Oy no'ox c'usi x'ayan yu'un ma' ti buch'u ta scolta ti me'un mu'nate; ti buch'u ta sjalta sba ta xcoltavane, yepal ta xchopol-c'opojic ta stojol.

<sup>28</sup>C'alal stamoj sbaic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ta snac' sba ti jnaclejetic yu'une; c'alal ta xtub sc'oplalique, ta stam sbaic liquel ec ti buch'u oy stuq'uilique.

## Proverbios 29

<sup>1</sup>Ti buch'u xtac'tun no'ox c'alal ta xich' tojobtasele, ta jech yepal ta xlic sta ti svocol une.

<sup>2</sup>C'alal cuchem yu'unic ti buch'u oy stuq'uilique, xmuyubajic no'ox ma' ti jnaclejetique; c'alal cuchem yu'unic ta spasel mantal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, oyic ta vocol ti jteclume.

<sup>3</sup>Ti bijil nich'onile, xmuyubaj no'ox yu'un ti stote; ti buch'u xlotet xchi'uc ants sna' sbolomalin sbae, ta xixlan staq'uin.

<sup>4</sup>Ti oy stuq'uil ta ventainvanej ti ajvalile, mu'yuc c'usi sna' ti slumale, ja'uc ti buch'u ja' no'ox sc'an ti patane, ta soques ti jteclume.

<sup>5</sup>Ti buch'u xch'i o xa'i ta stoyesbel sc'oplal ti buch'u lec xil sba xchi'uc, le' une, yuni yacobil stuc ta sta.

<sup>6</sup>Spets'al ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta scoj no'ox smul stuc; ti buch'u oy stuq'uile mu'yuc c'usi sna', xmuyubaj no'ox cuxul.

<sup>7</sup>Ti buch'u oy stuq'uile ta xchiquintabe sc'op ti me'un mu'nate, ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu sventauc.

<sup>8</sup>Ti jliquevej c'opetique, xvochvun no'ox yu'un sjunul ti jteclume; ti buch'u oy sbijilique ta slamajes c'alal c'ac'unek ti o'ntonale.

<sup>9</sup>Ti bijil vinique, mi ta stsac ta c'op ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, xcap sjol xchi'uc un, ta xlabanat, mu'yuc c'usi ta xchapaj yu'un.

<sup>10</sup>Ti j'ac'vanej ta milele, xchi'uc ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, juteb ta yo'ntonic ac'o chamuc ti buch'u oy stuq'uil yo'ntone.

<sup>11</sup>Ti buch'u pimunebe, j'ech'el ta sbusan ti bu xa oy ti sc'ac'al yo'ntone, ja'uc ti buch'u oy sbijile, ta lec no'ox spajes sba.

<sup>12</sup>Ti lec xa xa'i staq'uel jutbil c'op ti ajvalile, ta soques scotol ti yajtuneltaque.

<sup>13</sup>Ti buch'u ta xich' ilbajinele, xchi'uc ti buch'u ta x'ilbajinvane, xi yuni c'oplalic xchibalique: co'ol ac'bil satic ta sq'uelel osil yu'un ti Diose.





<sup>14</sup>Ti ajvalile jal ta xchoti ta pas mantal mi c'alal ta me'un mu'nat ti oy lec smelol ti c'u s'elan sta o sc'an pasbel ta stojolic ta xile.

<sup>15</sup>Ti xc'amlij jmojuque, xchi'uc ti oy vulele, oy c'usi ta xich' tael yu'un un, ja'uc ti nich'onil q'uelbil no'oxe, ta xac' ta q'uexlal ti sme'e.

<sup>16</sup>Ti yepal no'ox oy ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, yepal ti mulile; ti ta sta ti svocolic une, ta xilic ti viniquetic ti oy stuq'uilique.

<sup>17</sup>Tojbtaso ti anich'one, jun avo'nton ta xacuxi yu'un, ta xata ti atuc xa no'ox mu'yuc buch'u xtaun ta xava'ie.

<sup>18</sup>Ti bu mu'yuc tojbtasel ti liquem talel ta toyole, naca chopol ta xc'ot ta pasel; mu'yuc c'usi sna' ti jteclum mi xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose.

<sup>19</sup>Mu xtuq'uib ta eil no'ox ma' ti mosovile, ac'o mi ta xa'i, mu xch'un un.

<sup>20</sup>Ti buch'u mu snopojuc xbet'bun no'ox ti ye ta soquesvaneje, mu ts'icbaj, ja' xi to jutuc ti buch'u pimunebe.

<sup>21</sup>Ti buch'u sq'ueloj no'ox ti smosov c'alal biq'uit toe, ts'acal to xcha'na' xa liquel un.

<sup>22</sup>Ti buch'u jtsoc' jtij ta c'ope, jliquesej leto, mu no'ox albajuc yepal ta xjelav.

<sup>23</sup>Ti buch'u toyobbae ta soques yuni c'oplal stuc; yan ti buch'u peq'uel ta xac' sbae, ta sta lec sc'oplal.

<sup>24</sup>Ti buch'u co'ol sba xchi'uc ti j'eleq'ue, laj xa sten sba xcaltic, ac'o mi ta sbise ta cotel chaval, laj ta alel ti ta svinajes sbae.

<sup>25</sup>Ti xi'el yu'un ti viniquetique, muc'ul tsalel ta j'ech'el; ti buch'u spatoy yo'nton ta stojol ti Dios une, chabibil lec.

<sup>26</sup>Yepal oy buch'u ta sa'ic pojel chapanel ta stojol ti ajvalile, le' une, ja' no'ox ta stojol Dios oy chapanel.

<sup>27</sup>Ti buch'u oy stuq'uilique mu ts'icbaj ta xa'iic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, jech ec ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique mu ts'icbaj ta xa'iic ti buch'u oy stuq'uilique.

## Proverbios 30

### Ti Agure laj yal ec ti oy la xi x'ale ti c'ope

<sup>1</sup>Xi laj yal ec ti Agur xnich'on ti Jaquee, ti nacal ta jteclum Masae. Ti Agure une xi xcholet laj yalbe ya'i ti Itiele xchi'uc ti Ucale:

<sup>2</sup>Jtuc xa no'ox ma' ti jun jpimil lich'i ta banomile, ti mu xca'ibe ti xchiquinal ta j'ech'ele.

<sup>3</sup>Mu'yuc ma' ti jbijil une, mu cha'beluc jna' c'u s'elan oy ta sjol ta yo'nton ti Ch'ul Diose.

- <sup>4</sup>¿Mi yu'un la oy buch'u muy batel ta vinajel, ts'acal to yal talel? ¿Mi yu'un la oy buch'u ta sc'ob no'ox xu' ta spajes ti iq'ue? ¿Mi yu'un la oy buch'u ta smochib c'u' no'ox xu' ta svol ti nabe? ¿Buch'u laj yac' bu c'alal ta xpaj talel spajeb ti banomile? Mu xalo'laun ma' ti xana'be sbie, ti xana'be sbi ec ti xnich'one.
- <sup>5</sup>Ti Diose ta spoj ti buch'u spatoy yo'nton ta stojole; scotol ti c'usi yaloj une, stac' jpat co'ntontic yu'un.
- <sup>6</sup>Mu xavepajes ta yalel ti c'u yepal yaloje, le'e, xu' xasvulilan, ta xacom ta jutc'op yu'un.
- <sup>7</sup>Cha'tos ma' ti ayanem ta co'nton ta jc'anbote, Ch'ul Dios; c'uxubajan ti xiuc c'otuc ta jtojol ti mu to ta xichame:
- <sup>8</sup>Tenbun jipbun loq'uel ta jtojol ti mu'yuc jmelol jtuq'uile, xchi'uc ti jutc'ope, mu yepaluc xavac'bun ti c'ulejale, mi ja'uc aq'ueloj ti jme'unale, ac'bun ti jve'el cuch'om ti tsots sc'oplal ta xtune.
- <sup>9</sup>Yu'un mi yepal no'ox jtaoje, mu nan xacac'ot ta venta un, ta xlic cal ti mu xacojtiquinot une. Mi ch'abal une, xu' xi'och ta elec' liquel un, ta xlic chopol c'opojcun ta ach'ul tojol un.
- <sup>10</sup>Mu chopoluc xac'opoj ta sba ta sat yajval ti mosovile, xu' nan ta sbisot ta cocol chaval unbi, ta xata avocol xchi'uc.
- <sup>11</sup>Oy buch'utic ta sbis ta cocol chaval ti stote, mi ja'uc ta slequil-c'optaic ti sme'e.
- <sup>12</sup>Oy buch'utic mu sna' c'usi chopol ta spasic ti yalojique, mu'yuc yac'oj sbaic ta mesel tusel un.
- <sup>13</sup>Oy buch'u cajal c'otem ta xa'i sbaic, xtoyot xa'i sba ta sq'uelel yan ti mu'yuc stue.
- <sup>14</sup>Oy buch'utic ti co'ol s'elan espada, co'ol s'elan cuchilu, ta x'abtej ye sti'ic ta yilbel svocol ta stsutsesel ta j'ech'el ti me'un mu'natetic ti oy ta jteclume.
- <sup>15</sup>Ti cha'cot yol ti jts'uts'-ch'ich'e xc'anlajetic no'ox ta j'ech'el. Xi s'elan ti oy oxtos mi chantos ti mu'yuc spajeb xc'anc'un ta xa'ie:
- <sup>16</sup>ti muquinale, ti machero antse, ti mu'yuc spajeb ta stunes vo' ti taquin banomile, ti c'oc' mu'yuc spajeb ta xve'baje.
- <sup>17</sup>Ti buch'u sc'a'epal sat ta xil ti stote, ti ta sbis ta jeche' mu yayil ti sme'e, xtun o ma' taj une ti ts'uts'batuc ya'i sbec' sat yu'un ti ic'al mute, lilineuc ta ti'el ya'i yu'un ti tararane.
- <sup>18</sup>Xi s'elan oy oxtos mi chantos ti ch'ayal ta xic'ot yu'un ti mu xca'ibe ti smelole:
- <sup>19</sup>c'usi xut ti xvilet ta vinajel ti xique, c'usi xut xquilet ta lican ch'entic ti chone, c'usi xut ta ba vo' no'ox ta xanav ti barcoe, c'usi xut ti ic'bil xch'ulel yu'un ants ti vinique.
- <sup>20</sup>Ti jlo'laej vinic antse xi ta xlic spase: ta xve', cus xa ye liquel un, ta sva'an sba ta j'ech'el ti mu'yuc c'usi chopol spasoje.



<sup>21</sup>Oy chantos ti xi s'elan stalel ti jnaclejetique, ti mu ts'icbaj ti c'usi ta spas ti ta xac'be xi'el ti muc' ta lume:

<sup>22</sup>ti jun mosovile ta xc'ot ta ajvalil, ti buch'u xvanet no'oxe, oy no'ox sve'el,

<sup>23</sup>ta xmalij ti ants jipbil tenbil xae, ti me' ajvalile ta xa x'och ta xq'uexol ti me' mosovile.

<sup>24</sup>Oy chantos biq'uit chonetic ta banomil ti xi s'elan x'ech' to xtojobic ti ja' mu sta ti buch'utic oy sbijilique:

<sup>25</sup>ti q'uisse, mu'yuc yipal yu'unic un, ja'uc le'e, mu no'ox albijuc yepal svoloj sbaic ta yorail q'uepelaltic ta xepal-tsob ti sve'elique;

<sup>26</sup>ti cotometique sna'inojic ti lican ch'entic ti xi no'ox yepal xvoletique;

<sup>27</sup>ti c'ulubetique, mu'yuc ajvalil yu'unic, ja'uc le'e, jmoj xvolet ta xvilic;

<sup>28</sup>ti ocotsetic ti jmich'el no'ox ta c'obale, ma'uc to ta sjac' ti c'usi s'elan ta x'och batel ta sna ti ajvalile.

<sup>29</sup>Oy chanchop ti oy yipal yu'unique, ti xi s'elan c'upil sba ta xanave:

<sup>30</sup>ti leone, chon bolom ti xi'bal sbae, mu jtosuc ti ta xi' yu'une;

<sup>31</sup>ti cots toyobba xa'i sbae, ti tot tentsune, ti ajvalil jba'be ta stojol ti yajsoldadotaque.

<sup>32</sup>Mi ta bolatil xa no'ox xu' avu'un ti avaloje, ti acaj-nopoj xa ta spasel ti mu albijuc xchopolale, nopo xa no'ox ava'i unbi.

<sup>33</sup>Mi ta xajuy ti pits'bil chu' vacaxe, ta xlic meltsajuc avu'un ti quexue; mi tsots ta xamaj abae, ta xloc' ch'ich' ta ani'; mi xavojet xa ta sa'bel sjol ti yane, ta leto xc'ot ta tsutsel unbi.

## Proverbios 31

### Ti Lemuele laj yal ti oy xi x'ale ti c'ope

<sup>1</sup>Xi laj yal ti Lemuel ajvalil ta jteclum Masae, ti tojobtasat o yu'un ti sme'e:

<sup>2</sup>Stojol ti xivocolet ta stojol ti Diose, laj jvoq'uesot un, cuni ol, ¿mi oy la yan ti c'usi ta xcalbot une?

<sup>3</sup>Mu xavilbajin aba yu'un ti antsetique, yu'un ja' ta scoj ta xch'ay ta be ti ajvaliletique.

<sup>4</sup>Le' une, cuni Lemuel, mu lecuc ma' ti x'uch'obajic no'ox ti banquialal ajvaliletique, ti its'inaletique, ti xyal no'ox yu'unic ti vinoe, ti pasem uch'bolale.

<sup>5</sup>Xu' ta xc'ot ta pasel un, ta xch'ay ta yo'ntonic ti oy c'usi jbel tsots albile, ti mu xa xaq'uic ta venta sc'op ti buch'utic abol sbaique.

<sup>6</sup>Ti ya'lel uvae, ti c'usitic yan pasemique, q'uelo no'ox ti yuch'icuc ti buch'u tsalbile, ti mu'yuc yipal yu'unique.

- <sup>7</sup>Yuch'icuc un, bal to xa'i mu xvules ta sjol ti me'unale xchi'uc ti svocolique.
- <sup>8</sup>Tic'o ave ta spojel ti buch'u mu x'a'yibat ti sc'opique; va'ano aba ta spojel un ti buch'u mu xpac yu'un ti sc'oplalique.
- <sup>9</sup>Tic'o ave ati', tsatsajan ta xchapanel un; va'ano aba ta spojel ti me'un mu'natetique, xchi'uc ti mu xpac yu'un ti sc'oplalique.

**Yich'el ta muc ti ants ti lequil yajval na ta stuc'ulanel scotole**

- <sup>10</sup>Ti ants ti lequil yajval na ta stuc'ulanel scotole, nomantic bu ta tael, ja' mu sta sc'oplal yutsiquil ti baxtone.
- <sup>11</sup>Spatoj lec yo'nton yu'un ti smalale, xtojob, xloc' venta ta x'ile.
- <sup>12</sup>Ti c'u sjalil cuxule, naca lec ta spas ta stojol ti smalale.
- <sup>13</sup>Ta sa'ilan tsots xchi'uc xela no, xmuyubaj no'ox ta xabtelan c'usitic c'upil sba ta xloc' ta luchel yu'un.
- <sup>14</sup>Co'ol s'elan jbolomajel barco ta nom ta xich' talel ti c'usitic ta xtun yu'une.
- <sup>15</sup>Yamal to sna' xjulav, sob no'ox ta smalq'uinan yalab xchi'uc sme' mosovtac.
- <sup>16</sup>Ta x'och ta xpaxyaltael banomil, mi lec laj yil une, ta sman un, ta sventa ti slubel xchamel une, ta xlic sts'un uva.
- <sup>17</sup>C'alal ta xil stsac xa yip ti yabtele, sjunul yo'nton ta xac'be yipal.
- <sup>18</sup>Mu xch'ay juteb sat ti mu xtub ti sbolomale; sob ta stam, mal xa c'ac'al ta xicta ti yabtele.
- <sup>19</sup>Ta xpich' yoc sc'ob ta snaunel no xchi'uc ta sjalel.
- <sup>20</sup>Ta stic' sba ta scoltael ti me'un mu'nate xchi'uc ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique.
- <sup>21</sup>Ti ta yorail taive, mu svul yo'nton ta stojol c'u yepal oy ta snae, scotol ti c'u yepalique, oy lec pimic sc'u' yu'un.
- <sup>22</sup>Ta smeltsan pimiquil tasil yu'un stuc, jun yutsil ti sc'u' ta slape.
- <sup>23</sup>Ti smalale, ojtiquinbil ta jteclum yu'un, cajal sc'oplal c'otem jech c'u cha'al buch'u ich'bil ta muc' ta jteclume.
- <sup>24</sup>Ta smeltsan loin c'u'iletic xchi'uc chuquiletic ma' ti stuc une, ta xchonbe ti jmanolajeletique.
- <sup>25</sup>Yip c'otem ta xa'i ti mu'yuc buch'u xpojbun ti yutsilale; ma'uc xvulvun yo'nton xchi'uc ti c'usi ta xc'ot ta pasel ti oc'om cha'eje.
- <sup>26</sup>Naca ta sbijil ti c'usi ta xloc' ta yee; ta xchanubtasvan ta yutsil slequil yo'nton.
- <sup>27</sup>Stuc'ulanoj c'u s'elan ti yut snae; ti ma'uc ta yabtel staoje, j'ech'el mu stun slajes.

**28**Xi ta x'albat sc'oplal yu'un ti yalab xnich'nabe xchi'uc ti smalale:

**29**“Ti alac' sba antsetique, yepal oy, le' une, atuc no'ox ti jelavem yutsil ti avo'ntone.”

**30**Ti lo'lajem o'ntonal yu'un ti yutsiquilique, ch'ayel xal o, ti alac' sba ta q'uelele, ac'vanej no'ox ta pich' o'ntonal; yan ti ants sna' xi'ta ti Diose, sc'otebal o ti lequil c'optabile.

**31**Ta sba satuc scotol jteclum, lequil c'optabiluc. Ich'biluc c'otuc ta muc' scotol yutsil ti yabtel laj spase.



## Eclesiastés

### Eclesiastés 1

#### Naca no'ox ta xac' pich' o'ntonal scotol

<sup>1</sup>Ti xnich'on David ti ech' ta ajvalil ta Jerusalén ti c'otem ta jvolvanej ta j'alc'ope, laj yal ec ti xi x'ale ti c'ope:

<sup>2</sup>Naca pich' o'ntonal, pich' o'ntonal ta xac' no'ox, scotol naca pich' o'ntonal.

<sup>3</sup>¿C'usi la ta sbalinbe ti vinic smiloj sba ta abtel ta x'ech' li' ta banomile?

<sup>4</sup>Yacalic ta voq'uel, yacal ta xcham, staoj yav ma' ti banomil une.

<sup>5</sup>Ti c'ac'ale xjobin no'ox ta xloc' talel, ta xch'ay batel; ta xc'ot ta ch'ayel ti bu ta x'ech'e, xjobin no'ox ta vulel xtoc un.

<sup>6</sup>Xjumet no'ox ta xtal ti ic' ta yac'ol ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xjumet no'ox batel ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale; xjumet, xjumet no'ox ti iq'ue; xjumet, xjumet no'ox liquel un.

<sup>7</sup>Scotol ti uc'umetic ta xbat stsob sba ta muc' ta nab, mu xnoj xtoc un; ta sutic batel ti uc'umetic bu lic batele, x'oquin no'ox ech'el ta stamel batel ti sbe une.

<sup>8</sup>Ta xlubtsanvan ta snopel ma' ti c'opetic taje, mu xa xtal ta sjol ti vinic c'usi ta xal xchi'uque; mu'yuc buch'u junuc ta xil ta stael jutebuc ti xpatet yo'nton ta xcom xchi'uque.

<sup>9</sup>Ti c'u s'elan c'otem ta pasel ta vo'nee, mu xa xc'ot ta pasel xtoc un; ma'uc ti ta to xlic yich' meltsanel ti c'usi pasbil xae, mu'yuc xa c'usi jtosucal ach' ta xc'ot ta pasel li' ta banomile.

<sup>10</sup>Oy ono'ox ma' ti buch'u xu' xi ta xale: “Li' cac'tic une, ach' to no'ox lic meltsajuc.” Le' une, vo'ne xa ono'ox sliquel talel c'alal ch'abalotic to oxe.

<sup>11</sup>Ch'ay ta o'ntonal ma' ti oy c'usitic meltsajem talel ta vo'nee; ta xlic ch'ayuc ta o'ntonal ti c'usitic ts'acal ta xc'ot ta pasele.

#### Ti c'u s'elan laj ya'i ti jvolvanej j'alc'ope

<sup>12</sup>Ti jvolvanej j'alc'opune li'ech' ta ajvalilal yu'un Israel ta Jerusalén.

<sup>13</sup>Lic jsa'ílan ta st'unel ta sjunul jbijil scotol ti c'usitic ta xich' pasel li' ta banomile. Ti buch'uuc no'oxe, muc'ul icatsil ac'bat sbainic yu'un Dios yo' ta sbic'tajes sbaic ta stojol un.

<sup>14</sup>Scotol ti c'usitic ta xich' pasel li' ta banomile, lic quil ti naca pich' o'ntonal no'ox ta xaq'ue, co'ol s'elan ti ic' ti mu xjav ta tsaquele.

<sup>15</sup>Mu xa stac' tuquibtasel ma' ti c'usi xot-xot ta xbate, ti xich' xa cajchapel ti c'usi mu'yuc to chapale.



<sup>16</sup>Va'i un, xichi laj calbe jbae: “Laj jta ti cajal c'ot jc'oplale. Laj jta ti com ta be sbijilic cu'un scotol ti buch'utic laj ech'uc ta ajvalilal ta Jerusalene. C'alal laj jtij co'nton ta stabel smelol ti bijilile xchi'uc ti snopbenale,

<sup>17</sup>vinaj xtoc ti bolibel pimubel xal o ti xlaj no'ox xcha'tosale, ti naca vul o'nton sna' ti co'ol s'elan jech c'u cha'al ti buch'u ta smac ta tsaquel ya'i ti iq'ue.”

<sup>18</sup>Mi yepal oy ti bijilile, yepal oy ti vocole. Mi yepal no'ox xana'e, yepal no'ox mu xata jun avo'nton xchi'uc.

## **Eclesiastés 2**

<sup>1</sup>“Ta jloq'ues co'nton ta sc'upinel jba, ta yac'bel jba ti bu xa c'alal xal ti co'ntone”, xichi laj calbe jbae. Le' une, c'ajomal laj jta ti naca pich' o'nton ta xaq'ue.

<sup>2</sup>Laj jta ma' ti xitse'in no'oxe, ti muyubajele; mu'yuc c'usi laj jta yu'un ti laj cac'be jba scotol ti c'usi ta sc'an ti o'ntonale.

<sup>3</sup>Ti jtaoj xa ti bijilil caloje, och ta co'nton ta yuch'el ti vinoe. Lic cuch'ilan un yo' ta xca'i mi xloc' venta yu'un ti vinic jech ta spas ti c'u sjalil ta xch'i xc'opoj li' ta banomile.

<sup>4</sup>Laj jliques muc'tiquil abteletic. Laj jva'anan muc'tiquil naetic. Laj jts'unan j'uvatac.

<sup>5</sup>Lic cabtelan yav jts'unubaltac xchi'uc yav jnichimtac. Lic jts'un ep ta tos lo'bolal te'etic.

<sup>6</sup>Li'och ta smacanel yoc vo' yo' ta jmalta ti te'etic bu laj jts'une.

<sup>7</sup>Laj jman jmosov vinic antsetic. Mosovetic laj voc'uc ti ta jnae. Epaj ti jvacaxtaque, xchi'uc ti jchijtaque. Mu'yuc buch'u jech laj sta ti ba'yel ech'ic ta tunel ta Jerusalene.

<sup>8</sup>Yepal no'ox oro xchi'uc ti plata laj jtsobe, ti c'ulejal q'uejbil com yu'un ti ajvaliletic laj ech'icunque, xchi'uc ti lic talel ta yan bic'tal jteclumetique. Yepal no'ox oy jq'uejimol vinic ants ti laj cac'be jba bu xa c'alal xal ti lum ach'ele. Yepal no'ox ta j'ech'el ti cajniltaque, ti jts'acal ajniltaque.

<sup>9</sup>Cajal jc'oplal c'ot ta j'ech'el. Xjelav to laj jta. Mu jechuc laj staic ti buch'utic ba'yel laj ech'icuc ta tunel ta Jerusalene. Ti jech taj une, mu'yuc sjip stenun comel ti bijilile.

<sup>10</sup>J'ech'el mu'yuc c'usi laj jmacbe jba jtosuc ti c'usi ta jc'ane. Mu'yuc laj jmacbe c'usi xal ti lum ach'ele. Ximuyubaj no'ox laj jc'upin scotol ti jlubel jchamele. Ja' jech yepal laj jta un.

<sup>11</sup>Lic jnopilan ti cabteltac ti laj quich' jvocol xchi'uc c'alal lic talel cu'une. Lic quil un ti c'ajomal pich' o'ntonal ta xaq'ue, co'ol s'elan jun ic' ti ta jmactic ca'itic ta tsaquele. Vinaj ti naca no'ox ta x'ech' ta jba ta jsatic ti c'usitic ta jtatic li' ta banomile.

<sup>12</sup>Ts'acal to un, xi lic jt'un ti c'usi ta xac' ti bijilile, ti c'usi ta xac' ti bolile xchi'uc ti pimubele: ¿C'usi stac' to spas ti buch'u ta xich' comel ti cabtele? Mu'yuc, yu'un ja' no'ox ta xcha'pas ti c'usi pasbil ono'oxe.



- 13**Laj jta ta ilel un, tsots sc'oplal ti bijilile, ja' mu sta sc'oplal ti pimubele, jech c'u cha'al tsots sc'oplal ti saquilal osile, ja' mu sta sc'oplal ti ic'al osile.
- 14**Ti buch'u oy sbijile, lec ti bu st'unoj batele; ja'uc ti buch'u pimunebe, ic'unek ti osil banomil ta xanave. Manchuc mi jech un, laj quil lec ti mu jeleluc ti c'usi ta xc'ot ta stojolique.
- 15**Xichi laj calbe jba une: “Ti c'u s'elan ta xc'ot ta stojol ti buch'u pimunebe, jech ta xc'ot ta jtojol ec un. Altic ma' ti yepal no'ox ti jbijil un cha'e. Naca pich' o'ntonal no'ox ta xac' un.
- 16**Jech'el mi ja'uc xa ta xvulesat ta o'ntonal ti buch'u oy sbijile, xchi'uc ti buch'u pimunebe. Ta xch'ay ta o'ntonal scotol mi ech' batele; ti buch'u oy sbijile, xchi'uc ti buch'u pimunebe, co'ol ta xcham xlajic.”
- 17**C'ot ta pasel un, mu tsotsuc sc'oplal laj ca'i ti ch'iel c'opojele. Scotol ti c'usi xlic ta lum ta xich' pasel li' ta banomile, laj jta ti mu lecuc xi'ile yu'une. Melel ono'ox un, naca pich' o'nton ta xac' scotol, co'ol s'elan jun ic' ta jmactic ca'itic ta tsaquel.
- 18**C'ot ta pasel ti mu tsotsuc sc'oplal scotol ti cabtel laj jliques ta yabtelanel li' ta banomile. Scotol taje, ta xlic stunes ti jq'uexole.
- 19**Ma' ti bu tac'al c'ot ta co'ntone, xi laj cale: Buch'uuc no'ox ta xlic yich' ta sventa, mi oy lec sbijil, mi pimuneb, ta ono'ox xc'ot ta yu'un scotol c'alal vocol chapaj ta sventa ta jbijil ti c'u yepal laj jta li' ta banomile. Naca pich' o'nton ta xac' un.
- 20**C'alal lic jtuc'ulan c'u s'elan ti cabtel li' ta banomile, mu xa c'usi x'ech' o laj ca'i ti jeche' no'ox ta x'ech' ti jvocol ta abtele.
- 21**Oy buch'u ta sbijil, ta snopbenal, laj yac' sjolilal ta abtel ti c'ajomal no'ox ta sbusanbe comel scotol ta sventainel ti ma'uc ta yabtel laj stae. Naca no'ox ta xac' pich' o'nton un, mu'yuc stuq'uul ta j'ech'el.
- 22**Ja' yu'un un, ¿c'usi ta sta o ti vinic ti smiloj sba ta abtele, ti batem ta yo'nton ta snopilanel sventa no'ox ti sba banomile?
- 23**Ti c'u sjalil cuxule, naca svocol, co'ol s'elan jun icatsil c'otem ta stojol ti mu xac' jun o'ntonale. Mi jutebuc ts'ijil ta snopilanel ti c'alal ta xcux ta ac'ubale. Naca no'ox pich' o'ntonal ta xac' un.
- 24**Ti c'usi xch'i o ta xa'i ti vinique, ve'uc yuch'uc no'ox vo', ech'uc ta ye ta sti' ti slubel xchamele. Laj ca'ibe smelol ti liquem talel ta stojol ti Dios une.
- 25**Ti manchucuc une, ¿buch'u ono'ox la xmuyubaj ta xve', ta xuch' vo', mi ma'uc liquem talel ta stojol ti Dios une?
- 26**Le' une, ti Diose ta xac'be sbijil snopobenal smuyubajel ti buch'u lec ta xil ta sba ta sate. Ti buch'u ta sa' ti smul une, ta xac' ye ti epajuc ti yabtele, ti busul no'ox ta j'ech'el ti sc'ulejal ta stae. Ta jech yepal un, ta xac'be ta yoc ta sc'ob ti buch'u lec ta xil ta sba ta sate. Naca no'ox pich' o'ntonal ta xac', co'ol s'elan ti ic' ti mu xjav ta tsaquele.



## Eclesiastés 3

### Naca oy yorail scotol ti c'usi ta xc'ot ta pasele

<sup>1</sup>Ti c'usitic ta xc'ot ta pasel li' ta banomile, naca oy yorail scotol ti xi yelan ta xc'ot ta pasel ti jujuliquele:

<sup>2</sup>Oy yorail ti voq'uel ayanele; oy yorail ti chamel lajele. Oy yorail ta xich' ts'unel, oy yorail ta xich' tsobel ti c'usi ts'unbile.

<sup>3</sup>Oy yorail ti milbaile; oy yorail ti poxtaele. Oy yorail ti c'usi ta xich' lilinele; oy yorail ti c'usi ta xich' va'anele.

<sup>4</sup>Oy yorail ti oq'uel avanele; oy yorail ti tse'inele. Oy yorail ti ic'al me'inale; oy yorail ti muyubajel ta q'uine.

<sup>5</sup>Oy yorail ta sjipel loq'uel ti tone. oy yorail ta tsobel talel. Oy yorail ti mey baile; oy yorail ti ch'ac baile.

<sup>6</sup>Oy yorail ti ac'bil yipal ta sa'ele; oy yorail ti jech comuc oe. Oy yorail ti sc'an naq'uele; oy yorail ti ten xi batele.

<sup>7</sup>Oy yorail ti ch'i' xi ta jatele. oy yorail ti ts'is xie. Oy yorail ti ts'ij xi no'oxe; oy yorail ti c'opojel ta spaquel ti c'oqe.

<sup>8</sup>Oy yorail ti syail xc'uxul o'ntonale; oy yorail ti sti'emal jolile. Oy yorail ti letovajele; oy yorail ti lajem ti c'oqe.

<sup>9</sup>¿C'usi xloc' venta ta xa'i ti vinic smiloj sba ta abtel unbi?

<sup>10</sup>Avi tana une, ti Diose, laj jna' lec ti laj sbusanbe ta sba ti vinic ta spasel yo' jech ta xbat yo'nton xchi'uc.

<sup>11</sup>Toj jun yutsiquil laj smeltsan scotol ti ta yorail xae. Yu'un laj stic' ta jol o'ntonal ti mu'yuc spajeb xtal no'ox sjolilal ti c'usi stac' alel yu'unique. Ac'o mi jech un, ja' no'ox mu'yuc buch'u stabe spajeb ta sna'el ti c'usi spasoq' ti Diose, xchi'uc ti c'usi yacal ta spasele.

<sup>12</sup>Jna' lec ti oy buch'u c'usi xch'i' o xa'i ta spasele, ti x'ech' jelav no'ox c'ac'al ta sc'upinel ti xch'iel sc'opojel ta ve'el uch' vo'e.

<sup>13</sup>Ti jech xijve' xcuch'tic no'ox vo' ta sc'upinel stunesel slubel xchamel ti coc jc'obtique, loc' ayan ta yo'nton ti Dios laj yac'botique.

<sup>14</sup>Jna' lec xtoc un, ti c'usitic laj smeltsan ti Diose, j'ech'el com o. Mi ja'uc stac' ac'bel xchi'il, mi ja'uc stac' loq'uesel. C'ot ta pasel yu'un ti Diose yo' xi'tabil ta xc'ot.

<sup>15</sup>Ti c'usi laj c'otuc ta pasele, ech' xa un. Ti c'usi nopbil ta xc'ot ta pasele, vinaj xa un. Yu'un tey ono'ox xlic xcaj ta xc'ot ta pasel yu'un ti Diose.

### Mu'yuc stuq'uil ti c'usi ta xc'ot ta pasele

<sup>16</sup>Ti oy sc'oplal ti tuq'uilale, ti tuq'uil chapanele, naca soquem scotol. Mu stac' alel ti c'usitic ta xc'ot ta pasel li' ta banomil laj quile.



<sup>17</sup>Ta xcal ma' ti cuni c'op ec une ti naca oy yorail scotole. Mi tuq'uul vinic, mi mu'yuc xch'ulel xa'i sba, ta xchapanatic yu'un Dios ti c'usitic ta xc'ot ta pasel yu'unique.

<sup>18</sup>Ti c'u s'elan stalel cuxul ti lum ach'ele, ta x'ac'bat sna'ic yu'un Dios ti yojtiquinicuc sbaic ti mu yanuc xcuxlejalic jech c'u cha'al ti chon bolome, xi ma' ti cuni c'op ta xcal une.

<sup>19</sup>Melel ono'ox un, ti viniquetique, ti chon bolometique, mu yanuc ti xi s'elan ta xc'ot ta stojolique: co'ol sna' xcham xlajic jujuvoc'. Mu yanuc c'u s'elan ta xich'ic ic' scotolic. Xi s'elan ti mu yu'unuc stuc c'u s'elan staoj ti vinique, mi ja'uc ti chon bolometique: naca pich' o'ntonal ta xac'.

<sup>20</sup>Jun yavil ti bu talique. Ta lum ach'el meltsaj talel. Ta lum ach'el ta xjoybij sutel.

<sup>21</sup>¿Mi oy la buch'u sna' xana' ta xbat ta cajal toyol vinajel xch'ulel ti vinique, ti ta xyal batel ta snatil banomil xch'ulel ti chon bolometique?

<sup>22</sup>Laj quil un, ti c'usi stac' spas ti vinique, ja' ti stunuc slajesuc ti slubel xchamel ti yoc sc'obe, ja' jech yepal laj sta. Mu'yuc xa buch'u ta x'ac'bun yil ti c'usi ta to xc'ot ta pasele.

#### **Eclesiastés 4**

<sup>1</sup>Ts'ijil licom yu'un c'alal laj quil ti ilbajinel ta xc'ot ta pasel li' ta banomile. Laj quil ti x'oc' x'avanic no'ox ti buch'utic ta x'ilbajinatique, ti mu'yuc buch'u ta xpatbun yo'ntonic ti ilbajinbilic yu'un ti buch'u cajal ye sti' xa'i sbaique. Laj to c'op ma' ti oy buch'u ta xpatbun yo'ntonic une.

<sup>2</sup>Jech o xal un, c'ot ta nopel cu'un ti mu'yuc xa c'usi sna' ti buch'u chamem xae. Ti buch'utic cuxulic toe oyic ta vocol.

<sup>3</sup>Ti buch'u mu'yuc to voq'uemique, lec oyic le'e. Mu'yuc to c'otem ta stojolic ti c'usi chopol li' ta banomile, ja' mu sta sc'oplal ma' ti chib taje.

<sup>4</sup>Ti buch'u yac'ojbe yipal abtel ta stael ti caj tsacal ta xc'ote, laj quil ti oy jti' o'nton ta stojole. Naca pich' o'ntonal ta xac' ma' taj une. Co'ol s'elan ti ic' ti mu xjav ta tsaquele.

<sup>5</sup>“Ti buch'u pimunebe smeyoj yoc sc'ob ta xilbajin sba stuc un”, xi ta xalic ti jnaclejetique.

<sup>6</sup>“Xloc' venta ti xcuxuc liqueluc ti yoc sc'obe. Ch'ayel xa ma' ti xclub xcham xchibal ti yoc sc'obe. Co'ol s'elan ti buch'u ta stsac ya'i ti iq'ue”, xichi ma' ti vu'un ec une.

<sup>7</sup>C'alal laj joybin jba ta sq'uelel batele, xi laj quil ti naca pich' o'ntonal ta xaq'ue:

<sup>8</sup>Oy jun vinic xch'ulel tuc. Mu'yuc yuts' yalal. Mu'yuc xnich'nab. Mi ja'uc oy xchi'iltac ta voq'uel. Mi jutebuc ta spajes sba ta sa'el ti sc'ulejale. Mi jutebuc oy bu ti xi ta sjac'be sbae: “¿Buch'u ta xquictabe comel ta stojol ti jmiloj jba ta abtele? ¿C'u cha'al jaltaoj jba ta slajesel ti c'usi oy cu'une?” Taje, naca pich' o'ntonal ta xac', naca vocol xal o.

#### **Oy yipal c'alal volol yajvale**



<sup>9</sup>Yepal no'ox ta xich' tael abtel ti cha'vo' yajvale. Mi jun no'oxe, mu stabe yipal.

<sup>10</sup>Mi oy buch'u yal ta lum junuc yu'unique, ta xtoyvan liquel ti june. Teque' no'ox xch'a un, mi xch'ul tuc yal ta lume, mu'yuc buch'u xtoyun liquel.

<sup>11</sup>Yan mi jmoj ta xmuch sbaic ta vayel ti xchibalique, ta xlic stsacbe sba xq'uixnalic. Ti cuni tuctic no'ox une, ¿c'u ono'ox xi ta xq'uixnaj?

<sup>12</sup>Mu vocoluc ta xquich'tic tsalel mi jch'ul tuctic no'oxe. Ti ta cha'vo'e, ta to xcuch cu'untic ta spaquel ti jc'oplaltic unbi. Mi oxbej syomoj sba ti ch'ojone, mu to xtuch'.

### **Ma'uc no'ox oy ta stojolal bijilil ti buch'u ch'iem c'opojem xae**

<sup>13</sup>Ja' xi to smuc'ul ti me'un querem ti oy sbijile, ja' mu sta ma' ti jun mol ajvalil ti pimuneb xa'i sbae, ti mu xa xchiquinta ti bijubtasele.

<sup>14</sup>Ac'o mi naca jloq'uel ech'el ta chuquel ti quereme, xu' ta xchoti ta pas mantal ta q'uexolil yu'un ti ajvalil taje, nom to c'ot yu'un ti me'un mu'natil ti c'alal chotol xa ta ajvalile.

<sup>15</sup>Yu'un oy bu quiloj ti xvoletic no'ox ti jteclum ta stoybel ti sc'oplale.

<sup>16</sup>Manchuc mi mu albajuc yepal ti jteclum bu ta sventaine, mi ja'uc ta sta xmuyubaj ta xcom ti stuquique, xchi'uc ti snitilultaque. Taje, naca no'ox ta xac' pich' o'ntonal, co'ol s'elan ti ic' ti mu xjav ta tsaquele.

## **Eclesiastés 5**

### **C'otuc ta pasel ti c'usi laj yich' alele**

<sup>1</sup>C'alal ta xabat ta xch'ulna ti Diose, xi s'elan sc'an xatuc'ulan abae: mu xavac' ti milbil matanal jech c'u cha'al ta spasic ti jnaclejetic ti mu xa'i sbaic ta spasel ti c'usi chopole. Ja' lec sjunuluc avo'nton, nopajan ech'el ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>2</sup>Mu me ba'yeluc xaval ti c'usi ta xavac'be ti Diose, mi ja'uc ti xanopnun xa xchi'uque, yu'un ti Diose oy ta vinajel; ta banomil oyot ma' ti vo'ote. Jech o xal un, ich'bo smelol ti c'usi ta xavale.

<sup>3</sup>Mi yepal no'ox ti c'usi ta xich' nopele, mu xa xchiquintaj ti c'usi ta xich' alele. Mi yepal no'ox slo'il xmaxil ti o'ntonale, mu'yuc xa stuq'uil ti c'usi ta xich' alele.

<sup>4</sup>Ta yorail no'ox c'otuc ta pasel avu'un ti oy c'usi avaloj ta xavac'be ti Diose. Mu lecuc ta xil ti buch'u mu xa'i sbae. C'otuc ta pasel avu'un ti c'usi avaloj ta xavac' une.

<sup>5</sup>Ja' stac' to ma' ti mu'yuc c'usi ta xavale. Altic ma' ti aveinoj xa ta yalel c'alal mu xc'ot ta pasel avu'one.

<sup>6</sup>Mu aq'uelojuc aba ta xata amul ta bet'bunel avee, ti xaval xa liquel ta ts'acal to ta stojol ti yajtunel Diose, ti mu'yuc stuq'uil laj anope. ¿C'u cha'al ta xavac' ilinuc Dios ti jech laj avale, xchi'uc ta soquesel ti c'usi ta xapas oxe?

<sup>7</sup>Tsots sc'oplal vinajuc ti xana' xanijan xachiman aba ta stojol ti Diose. Ma'uc tsots sc'oplal mi yepal no'ox ti c'usi ta xich' nopele, mi yepal no'ox slo'il xmaxil ti o'ntonale, ti c'usi mu'yuc smelol loc' ta alele.

**Ti cuxlejal li' ta banomile mu'yuc c'usi lec ta xc'ot ta spasel**

<sup>8</sup>Mu ch'ayaluc xc'ot avo'nton yu'un mi ta xavil jun muc' ta lum ilbajinbilic ti me'un mu'nate, ti mu xa xich'ic ta muc' ti lequil tuq'uil chapanele, xchi'uc ti oy c'usi tsots sc'oplal sc'an xich' pasele. Yu'un ti buch'u cajal yabtel yich'oje, ta xmucbat smul yu'un ti xjelav to cajal yabtel yich'oje. Xchibalic un ta xmucbat smul yu'un ti buch'u spajeb xa tsots yabtel yich'oje.

<sup>9</sup>Taj une, sbiinoj la yu'unic slequilal yutsilal ti muc' ta lume, xchi'uc la sbainojan abtel ti ajvalil ta osil banomile.

<sup>10</sup>Mu no'ox xpaj ta xa'i ma' ti buch'u bic'tajem yo'nton yu'un ti taquine. Mu'yuc no'ox c'usi staoj ta xa'i ti buch'u bic'tajem yo'nton yu'un ti c'ulejale. Taje, naca no'ox pich' o'ntonal ta xac'.

<sup>11</sup>Ti yepal no'ox ta xich' taele, yepal no'ox ta xich' lajesel un. ¿C'usi xtojolin o ti yepal no'ox c'usi x'ayane, ti batem xa xch'ulel ta slabanel ti c'usi oy yu'une?

<sup>12</sup>Ti buch'u ta xpich' yoc sc'ob ta abtele, mi sta no'ox ta lajesele, sjunul yo'nton ta xvay lec. Ja'uc ti jc'ulej une, mu x'aq'ue vayuc ta vul o'nton yu'un ti sc'ulejale.

<sup>13</sup>Xi s'elan laj quil ma' ti mu xlaetuc o'ntonal yu'un li' ta banomile: ti yepal no'ox ta xich' tael ti c'ulejale, ta xc'ot ta soquel ti yajvale.

<sup>14</sup>Mi mu lecuc c'ot ta loq'uel xchi'uc ti sbolomale, xu' ta xtub scotol ti c'ulejal taje. Mi oy xnich'one, mu'yuc xa c'usi ta xictabe comel.

<sup>15</sup>Yu'un xi ta xc'ot ta stojol une: ti c'u s'elan vul ta banomile, jech ta sut batel. T'anal ta j'ech'el ti c'alal voc' talele, mi ja'uc ta xich' batel ma' ti slubel xchamel yoc sc'ob une.

<sup>16</sup>Yu'un xi s'elan ti vul o'ntonal ta xac' ta j'ech'el une: ti c'u la s'elan vul ta banomile, jech la ta sut batel. ¿C'usi laj sbalin o ti laj smil sba ta abtel xchi'uc une? ch'abal.

<sup>17</sup>Ic'unek osil banomil laj ya'i ti c'u sjalil ch'i c'opoje. Yepal no'ox ti c'usitic chopol c'ot ta stojole. Ti vul o'ntonale, ti x'oc' x'avan no'ox xchi'uc ti svocole, quere, mu ch'ayel xal o ma' taj une.

<sup>18</sup>Ti xloc' venta laj jta ta a'yiele, ti stac' chiquintaele, ve'cutic, cuch'tic vo', xchi'uc ta yet'esel co'ntontic ta stunel slajesel slubel xchamel ti coc jc'obtic c'u sjalil yac'oj ch'iel c'opojel ti Dios li' ta banomile. Albil jc'oplaltic ti jech ta jtatic yu'une.

<sup>19</sup>Jech ec un, ti buch'u yepal no'ox ac'bat sc'ulejalic yu'un ti Diose, ac'bilic ta yoc ta sc'obic ti stunesicuc slajesicuc ti c'otem ta sventaique. Ti ta x'ech' ta que ta jti'tic slubel xchamel ti coc jc'obtique, liquem talel ta stojol ti Diose.

<sup>20</sup>Mu'yuc c'usi jna'tic c'u sjalil ti ch'iel c'opojele, Dios ta xijyac'botic ti smuyubajel co'ntontique.



## Ecclésiastés 6

<sup>1</sup>Oy to yan xi s'elan quiloj ti naca vul o'ntonal ta xac' li' ta banomil ti ojtiquinbil lec yu'un ti jnaclejetique:

<sup>2</sup>Oy buch'u yepal no'ox ac'bilic sc'ulejalic slequilalic yu'un ti Diose, ti oy ta ye ta sti'ic scotol ti c'usi ta sc'anique. Le' une, mu xilbeic stsutseb ta sc'upinel scotol. Yan xa ti buch'u ta sc'upin ta stunesel stsutsele. Taje, naca pich' o'ntonal ta xac', jcha'na'tic xa ta j'ech'el un.

<sup>3</sup>Xu' nan ta xil vo'vinic (100) ta vo' xnich'nab ti vinique, ti jal jabil ta xch'i xc'opoje. Manchuc mi jal ta xch'i xc'opoj un, ¿c'usi xa ono'ox bal o un, mi mu'yuc ta xet'es yo'nton ta sc'upinel ti c'usi leque, mi mu'yuc ta xich' lequil muquel une? Ta jva'an jba ta yalel ti stac' to ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta stojol ti jyalel olole, ti ja' mu sta ta xc'ot ta stojol ti vinic taje.

<sup>4</sup>Ti olol taj une, ta jech yepal, ts'ij xi ti sc'oplal ti palch'uj batel ta ic'al osile, mu'yuc xna'un ti buch'ue.

<sup>5</sup>Mu'yuc laj yil yutsilal ti saquilal osil une, ipaluc laj sta ti xcuxobil yo'ntone, ja' mu sta ma' ti vinic taj une.

<sup>6</sup>Manchuc mi ta xil xch'iel sc'opojel cha'miluc (2,000) jabil, mi mu'yuc ta xilbe stsutseb ta sc'upinel ti c'usi oy yu'un une, laj c'op un, ¿palch'uj batel ti bu yavil scotolique!

<sup>7</sup>Sbel no'ox xch'ut ma' ti smiloj sba ta abtel ti vinic ta x'ech' yu'un ti jujun c'ac'ale, mi ja'uc ta stabe spajeb c'usi ta sc'an ti yo'nton une.

<sup>8</sup>Mi xac' no'ox sjol c'usi xut sba xchi'uc xcuxlej ti buch'u bij xa'i sbae, ¿mi yepal no'ox oy yu'un, mi ja' mu sta ti buch'u pimuneb xa'i sbae?

<sup>9</sup>Ja' stac' to ma' ti quilojtique ta jsatic ti c'usi jtaojtique, ja' mu sta ma' ti co'ol xa s'elan c'otem ta pasel ya'yele. Le' une, naca pich' o'ntonal ta xac', co'ol s'elan ic' ta jtsac ca'itic.

<sup>10</sup>Ti c'usi yacal ta xvinaj tana li'e, le' xa talel ta vo'ne ti albil talel yuni c'oplale, ti na'bil lec yu'unic ti c'usi jtosucal. Mu stac' tsalel un ma' ti oy jtos jelavem xu' yu'un une.

<sup>11</sup>Oy no'ox jtos ma' ti xi s'elan ja' melez une: ti bu xlic xcaj no'ox ti c'opetique, epajem ti c'usitic mu'yuc smelol stuq'uil ta alele; mu'yuc c'usi ta jtatic yu'un ma' taj une.

<sup>12</sup>Ta j'ech'el mu'yuc buch'u sna' c'usi lec ta sta ti vinic c'u sjalil ti xch'iel sc'opojel ta x'ech'e. Naca pich' o'ntonal ta sta. Yu'un ti xch'iel sc'opojele, xtemet no'ox jelavel jech c'u cha'al ti queove. ¿Mi yu'un oy la buch'u ta x'albun c'usi ta xc'ot ta pasel li' ta banomil c'alal mi cham xa oxe?

## Ecclésiastés 7

### Bainbiluc tuc'ulanbiluc c'otuc ti bu tsots sc'oplale

- <sup>1</sup>Stac' to ma' ti oy bu ta xvinaj lec ti c'oplalile, ja' mu sta sc'oplal ti jun yutsil smuil ti muil poxile. Ti ts'ij xi batel ti lum ach'ele, stac' to une, ja' mu sta sc'oplal ti voq'uel ayanele.
- <sup>2</sup>Ti xbat to yich' q'uelel ti buch'u chame, stac' to une, ti bu no'ox ta xch'ay ti o'ntonale, ja' mu sta sc'oplal; Ti palch'ujel batele, ja' tsutsem o ta scotol ti buch'uuc no'oxe, ti buch'u cuxulic toe, svulesicuc ta sjolic un.
- <sup>3</sup>Ja' stac' to ma' ti oq'uel avanele, ja' mu sta sc'oplal ti tse'eje, manchuc mi mu lecuc ta q'uelel ti yelov jsatique, ja' xloc venta ta xa'i ti o'ntonale.
- <sup>4</sup>Ti buch'u oy sbijile sna'oj ono'ox ti ta xchame, ja' ti buch'u pimunebe, batem yo'nton ti bu no'ox ech' ti c'ac'al yu'une.
- <sup>5</sup>Ja' stac' to ma' ti achiquintaaj ta ya'yiell ti tojobtasel yu'un ti buch'u oy sbijile, ja' mu sta ti lequil c'optael yu'un ti buch'u pimuneb xa'i sbae.
- <sup>6</sup>Stse'ej ti buch'u pimunebe, co'ol jech c'u cha'al junuc ch'ix ta xc'ac', j'ech'el mu'yuc c'usi ta xich' tael yu'un.
- <sup>7</sup>Mi ta xlo'lavan ti buch'u oy sbijile, co'olaj xa sjol xchi'uc ti buch'u pimunebe, ti mich'ob c'abale, ta soquesat yu'un.
- <sup>8</sup>Ja' stac' to ma' ti tsutsuc no'ox sc'oplal ti c'usi ta xich' chapele, ja' mu sta ti naca no'ox ta xich' liquesbele. Ja' stac' to ma' ti oy sts'iquemal xcuchemale, ja' mu sta sc'oplal ma' ti jbel no'ox ta c'ope.
- <sup>9</sup>Mu ava'binojuc no'ox aba yu'un ti sti'emal jolile, yu'un ti sti'emale c'otem ta sventa ti buch'u pimuneb xa'i sbae.
- <sup>10</sup>J'ech'eluc mu xajac'be aba ti c'u cha'al lec c'ot ta pasel scotol ti ech' xa talele, ma'uc oy abijil ma' ti jech ta xajac'be abae.
- <sup>11</sup>Jun yutsil slequil ti bijilil ta sventaic ti buch'u cuxulic li' ta banomile, c'ulejal xal o ta j'ech'el.
- <sup>12</sup>Yu'un ti bijilile ta spojot jech c'u cha'al ti taq'uine. Ti bijilile ta xac' ch'iel c'opojel.
- <sup>13</sup>Labano avil lec ti xi s'elan laj xa spas ti Diose: ¿mi oy la buch'u xu' yu'un ta stuq'uibtas mi oy c'usi laj xa xotbine?
- <sup>14</sup>Mi ataoj scotole, tuno lajeso ti c'usi lec ataoje. Mi mu lecuc ta xc'ot ta atojol une, nopo xa no'ox ava'i ti liquel talel ta stojol Dios ti xchibal taje. Ta ts'acal un, ti vinique, j'ech'el mu sna' c'usi ta xc'ot ta stojol.
- <sup>15</sup>Scotol taje, xi s'elan laj quil ti naca pich' o'ntonal ta xac' ti c'u sjalil lich'i lic'opoj tale: viniquetic ti oy yutsil slequil yo'ntonique, laj xa chamicuc. Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, jal jabil ta xch'i xc'opojic, manchuc mi chopolic.
- <sup>16</sup>Mu xabis aba ti jun xa avutsil oyote, mi ja'uc ti cajal xa xava'i abae. ¿C'u cha'al ta xavac'be aba avocol ta jech' no'ox?

<sup>17</sup>Mu xajelav ta spasel ti chopole, mi ja'uc ti xa'alet no'oxe. ¿C'u cha'al ta xapalch'uj no'ox batel ava'i c'alal ma'uc to yoraile?

<sup>18</sup>O'lol xavac' aba xchi'uc taje, yo' mu xastsalot un. Lec ta xloc' xchi'uc scotol taje, ti buch'u ta xi'ta ti Diose.

<sup>19</sup>X'ech' to ta x'ac'bat yip ti buch'u ta stuc'ulan sba ta sventa staoj ti sbijile, ja' mu sta yip mi oy lajunvo' ajvaliletic sventainojic ti jun lume.

<sup>20</sup>Ti li' ta banomil une, mu'yuc ono'ox ma' ti oy buch'u junuc lec tuc' ta x'ech'e, ti lec ta spas sbae, ti mu jutebuc ta sta ti smule.

<sup>21</sup>Mu tac'aluc xc'ot avu'un scotol ti c'usi ta x'alee yo' jech mu xava'i ac'oplal mi oy bu ta sbisot ta cotel chaval ti amosove.

<sup>22</sup>Manchuc un, na'o ava'i ec ti yepal no'ox oy buch'u laj achopol c'opta eque.

### **Sa'ilanel ti bijilile**

<sup>23</sup>Lic jtunes jbijil ta st'unel, ta sa'el scotol ma' taje, yu'un laj jc'an ti oyuc jbijile. Le' une, nom to oy ta jtojol.

<sup>24</sup>¡Nom to oy ta jtojol scotol ma' ti c'usitic x'ayane! ¡Yu'un toj chucul ti mu'yuc buch'u stabe ti smelole!

<sup>25</sup>Va'i un, lic jt'unilan c'u s'elan ta ojtiquinel, ta xchannel, ta sa'el c'u s'elan ta xic'ot ta loq'uel xchi'uc sc'oplal ti bijilile. Lic quil un ti chopol ta j'ech'el ti buch'u pimuneb xa'i sbae, xchi'uc ti chujajineb ti buch'u ts'i'unebe.

<sup>26</sup>Laj jta ta ilel xtoc un ti xi s'elan x'ech' to ti chopole, ti ja' mu sta sc'oplal ti chijchame: ja' ti ants ti sna' syac ta u'ninel ti o'ntonal ti xmeyelet xae. Mu sq'uelojuc sba ma' ti buch'u sna' xi'ta ti Diose, ja'uc ti buch'u xyal oe, yacbil xa c'ot yu'un un.

<sup>27</sup>Ti jvolvanej j'alc'opune, oy c'usi juteb ta co'nton ta jsa'be ca'i smelol ti xi no'ox s'elane:

<sup>28</sup>mu'yuc to jtaoj ma' ti c'usi juteb ta co'nton ta jta ca'ie, melel ochemun ta sa'el un. Ti jmil ta vo' viniquetique, c'ajomal no'ox jun laj jta ti xa'ibe xchiquinale. Ta scotol c'u yepal oy ti antsetique, mi junuc.

<sup>29</sup>C'ajomal no'ox xi s'elan ti laj jta ta t'unele: ti Diose, jun yutsil laj smeltsan ti vinique, le' une, laj syanijes xa sba stuc.

## **Eclesiastés 8**

<sup>1</sup>¿Buch'u ta sco'oltas sba xchi'uc ti buch'u oy sbijile? ¿Buch'u xojtiquin ta st'unbel smelol ti c'usitic oye? Ti bijilil une ta xvinaj ta sat ti vinique, ta xc'ot ta pasel yu'un ta sjelbel ti pucujineb no'ox ti sate.

### **Ti buch'u ta xch'unbe smantal ti ajvalile**

<sup>2</sup>C'otuc ta pasel avu'un c'u s'elan ta xalbot mantal ti ajvalile, yu'un jech laj avac' ave ta sba ta sat ti Diose.



<sup>3</sup>Mu ta aniluc xaloc' ta stojol, yu'un stac' spas c'u s'elan ta xac' ti sjol ta xa'ie. Mu xatam ta spasel jech c'u cha'al ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>4</sup>Yu'un ti ajvalile yich'oj yabtel ti jbel xc'opoj c'u s'elan ta xloc' ta ye ta stsutsese. Mu'yuc buch'u junuc ta x'ich'bat ye sti' yu'un ti c'usitic ta spase.

<sup>5</sup>Mi jutebuc oy c'usi chopol ta xc'ot ta stojol ti buch'u ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi ta x'albate. Ti buch'u bij xa'i sbae, xa'ibe xchiquinal, sna' bu ora c'u s'elan ta xc'ot ta pasel yu'un.

<sup>6</sup>Melel un, oy bu yorail stac' pasel scotol ti c'usi sc'an pasele. Le' une, muc' ta vocol smacoj ti vinique.

<sup>7</sup>Ta j'ech'el mu sna' c'usi ta xc'ot ta pasel. Mi junuc oy buch'u ta xcaj'albat ya'i ti c'usi ta xc'ot ta pasele.

**Mu'yuc buch'u ti oy yipal yu'un ta xac'be sba ti xch'iel sc'opojele, xchi'uc ta spojel sba yu'un ti lajele**

<sup>8</sup>Mu'yuc buch'u ti oy yipal yu'un ta xac'be sba xch'iel sc'opojel ti jalijuque, xchi'uc ta spojel sba yo' mu xc'ot ta stojol ti chamebale. Mi junuc oy buch'u ta spoj sba ti va'i s'elan ti c'op taje. Ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mu xpoje yu'un ti xchopolile.

<sup>9</sup>Scotol taje, laj quil ti laj cac'be yipal ta s'unel ta yojtiquinel c'usi ta xich' pasel li' ta banomile, xchi'uc ti viniquetic oy yipal yu'unic ta yilbajinel ti svinquilelique.

**Oy c'usitic mu'yuc smelol ti bu ta stam batele**

<sup>10</sup>Laj quil xtoc, ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti mu'yuc laj sventain ta sbainel ti lequilale, le' une, c'alal ta xbat smuquique, xlic xcaj no'ox ta xalbeic a'yejal ti lec ech' ta banomile. Yu'un ch'ay ta yo'ntonic ti c'usi chopol laj spas ti ta jteclume. Ch'ayel xal ma' taj une.

<sup>11</sup>Mi mu xc'ot ta pasel ta ora ti oy stojol ti chopolale, sa'sun no'ox ma' ti vinic ta spasel ti chopole.

<sup>12</sup>Jech staoj yav ec un, ti jsa'mulile sa'ilan no'ox smul ti jal jabil ta xch'i xc'opojele. (Ti c'usi ta jna'e, ti buch'u sna' xchiman sbaic ta xi'tael ti Diose, lec ta xc'ot ta stojolic.)

<sup>13</sup>Ja'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, laj to sc'oplal ma' ti oy c'usi lec ta staique. Ts'ij xi ti sc'oplalic une, xtemet jelavel jech c'u cha'al ti queove, yu'un mu'yuc laj snijan xchiman sbaic ta xi'tael ti Diose.)

<sup>14</sup>Jech ta xc'ot ta pasel li' ta sba banomile, ti mu'yuc smelol yilele. Oy lequil viniquetic ta xich' svolic co'ol s'elan ti chopolique. Ti chopol viniquetic, mu'yuc c'usi sna'ic co'ol s'elan lequil viniquetic yilel. Ch'ayel xal o ta xcal yu'un ma' taje.

<sup>15</sup>C'ot ta co'nton ec un, ta yalbel sc'oplal ti muyubajele. Ti c'usi lec ta spas ti vinic li' ta banomile, ve'uc yuch'uc vo', yet'esuc yo'nton ta muyubajel, yu'un ja' jech yepal oy ta stojol ti vinic ta sventa yabtel ti c'u sjalil ta x'ac'bat xch'iel sc'opojel yu'un Dios li' ta banomile.

<sup>16</sup>Ti jech li'och ta st'unel, ta sna'el, ta sq'uelel scotol ti c'usitic ta xc'ot ta pasel li' ta banomile, c'ot ta pasel un ti mu'yuc xac' vaycun mi junuc orae.

<sup>17</sup>Lic ca'i un, ti vinique mu xa'ibe smelol c'usi ta spas ti Diose, c'usi ta xc'ot ta pasel li' ta banomile. Ac'o mi laj cac'be yipal ta sa'olanbel ti smelole, mu'yuc laj jta un. Manchuc mi ta xalbe xa sba ti bijil vinic laj xa stabe ti smelole, melel un, mi jutebuc cuchem yu'un ti staoj une.

## **Eclesiastés 9**

### **C'otuc ta o'ntonal ti j'ech'el-be no'ox ti ch'iel c'opojele**

<sup>1</sup>Ti jech oy ta yoc ta sc'ob Dios ti buch'u oy c'usitic lec ta spasiq, xchi'uc ti xac' sjolilal yu'unique, laj jtij jol co'nton ta st'unel ti c'u s'elan ta xlic abtejuc scotol taje. Ti xc'uxul o'ntonale, ti scapemal sti'emale, ti vinique, mu stac' a'yeluc ta xa'i c'u cha'al jech ta x'abtej yu'un.

<sup>2</sup>Scotol taje, ta x'ech' ta stojolic ma' ti xi s'elan oyique: ti buch'u oy stuq'uil sjol yo'ntone xchi'uc ti buch'u ch'abal stuq'uile, ti buch'u oy slequile xchi'uc ti buch'u chopole, ti buch'u mu'yuc soquesoj sbae xchi'uc ti buch'u soquesoj sbae, ti buch'u sna' xac' milbil matanale, xchi'uc ti buch'u mu sna' xac' milbil matanale, ti oy slequil yo'ntone xchi'uc ti buch'u jsa'mulile, ti buch'u oy c'usi ta sva'an ta rexticoe xchi'uc ti buch'u mu'yuc c'usi ta sva'an ta rexticoe.

<sup>3</sup>Ti c'usi toj vocole, ja' xi s'elan scotol li' ta banomile: mu'yuc bu xbatic ta jelavel, yu'un scotol ta x'ech' ta stojolic. Ti xcaltic ava'i une, scotol me'inem ta yo'ntonic ti c'usi chopol ti c'u sjalil ti ch'iel c'opojele. U'ninbil yu'un ti sbolil sjol yo'ntone, ja' to me xcom ca'itic mi muquinal xa xloc' batel une.

<sup>4</sup>Ti buch'u ta to xil batel ti ch'iel c'opojele, jcoj to ta banomil ta xa'i. Ja' stac' to mi cuxul to ti ts'i'e, ja' mu sta sc'oplal mi chamem xa ti leone.

<sup>5</sup>Ti buch'u cuxulic toe, sna'ic xtoc ti ta xchamique, ja'uc ti animaetique mu xa c'usi ta xa'i, mu xa xva'i talel, yu'un j'ech'el palch'uj o batel.

<sup>6</sup>C'ot to me ta tsutsel ti xc'uxul yo'ntone, ti sti'emal scapemale, ti svocol yu'un ti sc'upijel yo'ntone. J'ech'el com o yu'un ma' ti c'u s'elan ech' ta banomil une.

<sup>7</sup>Le' un cha'e, mu xamache aba ti ave'el avuch'ome. Jcojucot xa ta banomil xava'i ta yuch'el ti ya'lel a'uvae, yu'un lec laj yil ti Dios ti c'usi laj apase.

<sup>8</sup>Sac ch'alanucot no'ox ta j'ech'el xchi'uc ti ac'u'e. Muetuc no'ox ta j'ech'el ta muil poxil ti ajole.

<sup>9</sup>C'upino ti ach'iel ac'opojel xchi'uc ti ants ti snup ach'ulel ta xava'ie. J'ech'el no'ox ta x'ech' ta atojol ta sc'upinel ti c'usi yac'objot ti Dios li' ta banomile. Ja' no'ox jech yepal laj ata ti avac'oj avocol ta abtel xchi'uc li' ta banomile.

<sup>10</sup>Ti c'usi oy ta avoc ta ac'ob ta spasele, o'ntolino ta sbainel scotol. Yu'un ta muquinal ti bu ta xac'ot ta tsutsele, mu'yuc c'usi ta xich' pasel. Mu'yuc xa c'usi ta xich' nopel. Mu xa x'abtej ti snopobile. Mu xa x'abtej ti bijilile.



### Oy c'usi q'uelel talel ta jtojoltic

<sup>11</sup>Ti li' ta banomile, quiloj ti oy xi s'elan c'usitic ta xc'ot ta pasele: ma'uc cuchem xa yu'un anilajel ti buch'u xvilic no'ox ta anile. Ma'uc cuchem xa yu'un letovajel ti buch'u tsots xa'i sbaique. Ma'uc busul no'ox sve'el ti buch'u bijique. Ma'uc c'otem ta jc'ulej ti xac' lec sjolilal yu'une. Ma'uc ich'bilic xa lec ta muc' ti buch'u tojobtasbilic leque. Scotolic taje, taban to bu lec c'ot ti yorail yu'unique.

<sup>12</sup>Ti xcaltic ava'i une, mu'yuc buch'u sna' ma' ti xi ta xc'ot ti yuni orail yu'une: ja' to ono'ox xa'i, ochem ta syacobil jech c'u cha'al ta x'och ta stsacobil ti choyetique, jech c'u cha'al ta stsaque ta pets' ti mutetique. Jech ta xc'ot ta stojol ma' ti buch'u une, xavil xa no'ox, ch'ayal yuni o'nton tsacbil xa ta pets' xa'i ta anil un.

<sup>13</sup>Laj quil ti li' ta banomil xtoque, xi s'elan x'ale ti tsots chanubtasele:

<sup>14</sup>xi no'ox yuni epal jnaclejetic ti oy ta biq'uit jteclume, tsaque ta leto yu'un jun ajvalil ti tsots xu' yu'une, ti laj sjoyobta ta ep ta tos abtejebaletic yu'une.

<sup>15</sup>Ti ta jteclume, nacal jun me'un vinic ti xac' sjolilal yu'un ti sbijile, ti xu' nan ta stic' sba ta spojel ti jteclum ta sventa ti sbijile. Teque' no'ox xch'a un, mu xa svulesat ta o'ntonal.

### Ti tsots sc'oplal ta scotole, ja' ti bijilile

<sup>16</sup>Va'i un, ta jva'an jba ta yalel ti tsots sc'oplal ma' ti bijilil une, ja' mu sta sc'oplal ti buch'u mu sna' xi' xa'i sbae, manchuc mi mu x'ich'e ta muc' sbijil ti me'un mu'nat vinic ti c'u s'elan ta xale.

<sup>17</sup>Ts'etel chiquinal ta x'a'yibat sc'op ti buch'u oy sbijile, ja' mu sta ta x'a'yibat sc'op ti ajvalil bijubtasbil yu'un ti buch'u pimuneb xa'i sbaique.

<sup>18</sup>Jelavem sc'oplal ma' ti bijilile, ja' mu sta sc'oplal ti abtejebaletic yu'un ti ac'ob-letoe. Mi oy bu tselbuj jtosuque, yepal no'ox vocol ta xac' unbi.

## Eclesiastés 10

<sup>1</sup>Stuil ti jcot chamem vove ta soc smuil yu'un ti lequil muil poxile. Ti c'usiuc no'ox ta sbol pas ta anil ti buch'u oy sbijil ta alele, ta stsul sc'oplal ti ich'bil to ox ta muq'ue.

<sup>2</sup>Ti buch'u oy sbijile yac'ojbe yipal ta spasel ti c'usi leque, ja'uc ti buch'u pimunebe, me'inem xa'i ta spasel ti chopole.

<sup>3</sup>Scotol ti c'usi ta spas ti buch'u pimunebe, xvinaj lec ti mu xtojob ti c'usi ta snope, ac'o mi ta xal ti c'otem ta yan ti pimubele.

<sup>4</sup>Mi ilin ta atojol ti jventainvanej ajvalile, mu soc ajol yu'un, stac' tuq'uibtasel ti c'usi toj chopol ta xc'ot ta pasele.

<sup>5</sup>Xi laj quil ma' ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasel li' ta banomile, ti ta xlic talel ta stojol ti jventainvanej ajvaliletique:





- <sup>6</sup>ta xac'beic yich' tsots yabtel ti buch'u pimuneb xa'i sbae, ja'uc ti bu sc'otebal yich'uc tsots yabtele, peq'uel bu ta x'ac'bat ti yabtelique.
- <sup>7</sup>Quiloj xtoc ti xcajet xa ta ca' ta xanavic ti mosoviletique, ti co'ol s'elan junuc mosovil ta xanav ta yacanic ti banquialal jpas-mantaletique.
- <sup>8</sup>C'ot ta xch'enal stuc, ti bu yacal ta sjoq'uele. Ta xti'e yu'un chon, ti buch'u yacal ta sjomel ti moque.
- <sup>9</sup>Ta syayijes sba, ti buch'u yacal ta xan ti tonetique. Ti buch'u ta sjav ti si'e, xu' ta xc'ot ta pasel ta sboj sba stuc.
- <sup>10</sup>Mi ch'abal xa ye ti eq'uele, mi mu xa xich' juxbele, sjunul xa yipal sc'an jimel. Xloc' venta ti lecuc c'otuc ta loq'uel ti c'usi ta xich' pasel ta sventa ti bijilile.
- <sup>11</sup>¿C'usi xa ta xtun o ti j'alubtasej chone, mi ti'e no'ox ta anil yu'un ti chon c'alal mu to ta x'alub yu'une?
- <sup>12</sup>Ti c'usi ta xloc' ta ye ta sti' ti buch'u oy sbijile, ta sta ti ich'bil ta muc' ta xc'ote, ja'uc sc'op ti buch'u pimuneb xa'i sba, xi s'elan ta xac'be sba ti svocole:
- <sup>13</sup>naca yalel no'ox yu'un ti c'usi mu'yuc smelole, ta xc'ot ta tsutsel yu'un un ti mu xa bisbiluc ti c'usi xloc' ta alel yu'une.
- <sup>14</sup>Ti buch'u pimuneb xa'i sbae, naca xtal no'ox ta sjol ti c'usi ta xale. ¿Mi yu'un la oy buch'u xu' ta scaj'al ti c'usi ta xc'ot ta pasele, c'alal mu'yuc buch'u sna' junuc ti c'usi ta xc'ot ta pasel le' ech'ele?
- <sup>15</sup>Smiloj sba ta abtel ti buch'u pimuneb xa'i sbae, ti mu xojtiquin bu sbelel ti jteclume.
- <sup>16</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ma' ti jun jteclum ochem ta ajvalil yu'unic jun uni quereme, ti yich'ojic ta sacub ti yaj'opisialtac ti naca ve'el uch' vo' ta spasiqne.
- <sup>17</sup>Mu no'ox c'usi sna' ta j'ech'el ma' ti jun jteclum ti ochem ta ajvalil yu'unic ti buch'u lec sc'oplale, ti ta xve'ic ti yaj'opisialtac ti tsots sc'oplale, yo' oy yipic, ma'uc yacubel ta spasic.
- <sup>18</sup>Ti buch'u ch'aje sq'ueloj no'ox ta xlilij ti yaxibal snae; ta xlilij scotol sna, ti buch'u mu'yuc c'usi ta spas jutebuque.
- <sup>19</sup>Yo' x'ech' no'ox ta eal ti c'usi stac' tunel lajesele, xchi'uc ti xq'uixet no'ox banomil yu'un ti uch'bajele, sc'an oyuc xcuchemal ta yuni jelobil.
- <sup>20</sup>Mu xalaban ta slo'iltael ti ajvalile, mi ja'uc xnopnun ajol yu'un. Mu xachopol-c'opta ti jc'uleje, mi ja'uc xavalbe aba atuc, yu'un oy mutetic ta xvil ti yich'oj batel ti lo'il a'vej ti ta xchapbe ya'ie.

## **Eclesiastés 11**

- <sup>1</sup>Chapalucot ta yaq'uel ti avot ava'ale, ta sjalil un, ta xc'ot yorail ta xatabe xq'uexol.

<sup>2</sup>T'olbijan xchi'uc ti bu xu' avu'un ti c'usi xloc' x'ayan avu'une, yu'un mu xana' ti oy c'usi chopol ta xvul ta loq'uel ta muc' ta jteclume.

<sup>3</sup>Yu'un mi limil no'ox ti c'ac'ale, ta xtal vo' ta banomil. Mi ta xbutq'uij batel ti te' ta stuq'uil ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, mi ta xbutq'uij batel ti te' ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, jech com o ti bu butq'uij batele.

<sup>4</sup>Ti buch'u batem yo'nton ta sq'uelel ti xjomet ti iq'ue, mu'yuc c'usi ta sts'un; ti buch'u t'ojol sat ta sq'uelel ti toque, mu'yuc c'usi ta stsob.

<sup>5</sup>Jech c'u cha'al mu xana' bu sq'ueloj batel ti ic' ti xjomet no'ox ta x'ech'e, jech mu xana' c'u s'elan ta xc'ataj talel ti olol ta xch'ut ti sme'e, ja' jech mu xana' c'usi xu' ta spas ti Diose, yu'un ja' yabtel scotol ti c'usitic oye.

<sup>6</sup>Avo ti ats'unobal ti sob yovolale. Avo xtoc ti x'anilaj ti ts'acal yovolale, yu'un mu na'baj bu jtosucal yovolal ti lec ta xloq'ue, mi ja' ti ba'yele, mi ja' ti ts'acale, mi xchibal xch'a yovolal ti lec ta xaq'ue.

<sup>7</sup>Sac jaman ta q'uelel ma' ti banomil une. Jun yutsil ta xil satil ti xojobal c'ac'ale.

<sup>8</sup>Manchuc mi jal jabil ti ch'iel c'opojele, ta sc'upinel stunesel scotol taje, vuleso ta avo'nton, jal ta j'ech'el ic'unek ti osil banomile. Scotol c'usitic ta to xc'ot ta pasel ta ts'acale, naca pich' o'ntonal ta xac'.

### **Sbijubtasel ti jch'iel jc'opojetique**

<sup>9</sup>Querem, c'upino ti ach'iel ac'opojel ti oy to yipal avu'une. Ti c'u yepal ataoj avie, c'upino ta stunesel. Ac'bo aba ti bu xa c'alal xal ti avo'nton ti aviloj ta aba ta sate. Ja' no'ox, na'o ava'i un, Dios ta xich'bot ave ta sventa scotol ma' taje.

<sup>10</sup>Nom to c'otuc avu'un ti c'usi xvulvun avo'nton ta snopele, xchi'uc ti c'usi naca vocol ta xaq'ue. Manchuc mi naca to yutsil ti aqueremale, naca pich' o'ntonal ta xac'.

## **Eclesiastés 12**

<sup>1</sup>Ti jch'iel jc'opojelot to tana le'e, vuleso ta avo'nton ti Buch'u laj yac' ach'ulel avanimae yo' to mu ta xc'ot ta atojol ti c'usitic tsots ta xvul ta loq'uele, ti ta xc'ot sjabilal ta xachie: “Laj to sc'oplal ma' ti oy lequil cuxlejal une.”

<sup>2</sup>Yorail to chac'upin scotol yo' to mu ta xch'ay batel xojobal ti c'ac'ale, xojobal ti ue, xojobinel ti c'anale, ti xvolet to ti toc c'alal mi x'ech' ti vo'e.

<sup>3</sup>Ta xc'ot sc'ac'alil ta xniquic ti jchabiej muc' ta nae, ti ta xvujq'uij ti buch'u tsots xa'i sbaic yalojique. Jun chib xa no'ox ta xcom ti juch'nejetique, mu xa yepaluc ta xjuch'najic. Toj ic'ubel banomil ta xa'i ti buch'u ta xq'uelvan loq'uel ta ventanae.

<sup>4</sup>C'alal ta xc'ot sc'ac'alil taje, mac xi ma' ti ti'naetic oy ta yeloval bee. C'un c'un ta sts'iji batel ti xjinlajan no'ox ti juch'nejetique. Sts'ij xi ti mutetic ta xq'uejinique. Mu xa xvinaj ta a'yiel ti jq'uejimoletique.

<sup>5</sup>Ti buch'u xcajet batel ti c'ac'al ta xa'ie, oy xi'el ta xa'i, buyuc no'ox oy xi'el ta be. Sac batan no'ox liquel ta nich ma' ti almendro te' une. volol no'ox ma' ti c'ulubetic ta sbae;



mu'yuc c'usi xtun o ma' ti alcaparra te'e. Ti vinic une, sbatel osil xbat sta sna, xvinaj to ta be ta xich' oq'uitael ti jech chame.

<sup>6</sup>Vuleso ta avo'nton ti Buch'u laj yac' ach'ulel avanimae yo' to mu ta xtuch' scarinail ti platae, yo' to mu ta xlilij ti oro bine, yo' to mu ta xvoc' ti q'uib tana le'e ti bu ta xtuc tael ti vo'e, yo' to mu ta xet' scaruchal ti joq'ue.

<sup>7</sup>Mi laj taj une, ti lum ach'ele ta xlic joybijuc ta lum jech c'u cha'al ta ba'yele. Ti ch'ulelil une ta sut batel ta stojol Dios, yu'un ja' ono'ox laj yac' tael.

<sup>8</sup>Ti jvolvanejune xi ta jcha'ale: Naca pich' o'ntonal ta xac', pich' o'ntonal ta xac'. Scotol naca pich' o'ntonal ta xac'.

### **Stsutseb ti lo'il a'yeje**

<sup>9</sup>Ti yepal laj sta sbijil ti jvolvaneje, yepal laj yac' ta na'el ta stojol yan ti c'usi s'elan laj sta ta ojtiquinele. Ja' jech xtoc, laj yipal ta yo'ntoninel ta xchanel yepal ti oy xi x'ale ti c'ope, ti scojol cojol laj xchapan leque.

<sup>10</sup>Laj yac'be yipal ta stabel smelol bu sc'oteb ti jujubel c'ope yo' ta sts'iba ti ja' melel ti oy xi x'ale ti c'ope.

<sup>11</sup>Ti c'usitic laj yalilanic ti buch'u oy sbijilique, xbajlij to ta xc'ot ta jol o'ntonal. J'ech'el volol lec staoj yav ti stec'obtaque, co'ol s'elan jun pajob-te' tsinil lec, yac'oj ti jun jq'uel-chije.

<sup>12</sup>Yepal tojobtasel ta xich' tael yu'un ma' taj une. Mu'yuc spajeb mi yepal ta xich' meltsanel ti ep ta poc vunetique. Yepal no'ox ta xac' lubel mi avac'ojbe yipal ta xchanele.

<sup>13</sup>Tsuts xa yalel ma' ti lo'il a'yeje. Laj xa yich' alel scotol. Xi'tao ti Diose. C'otuc ta pasel avu'un ti smantaltaque, yu'un yac'ojanbe xch'ulel yanima scotol ti jnaclejetique.

<sup>14</sup>Yu'un ti c'u s'elan laj xa jpastic ta jujune, ta xich' quetic ti Diose, mi lec, mi chopol, mi ta mucul laj yich' pasel.



## Cantares

### Cantares 1

<sup>1</sup>Ti c'upil sba nichimal c'opetic yu'un ti Salomone.

**Ti sba cojal q'uejimole**

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>2</sup>Mu xa ono'ox c'usi jech o ma' ti ta xabuts'un une. Ti xameselete, xcom ta be yutsil xchi'il ma' ti vinoe.

<sup>3</sup>Ta sa'van smuil ti muil poxil avu'une, malbil muil poxil c'otem ti ac'oplale. Jech o xal un, mu xastuch' ta yo'nton ti antsetique.

<sup>4</sup>Nabanun xch'a batel ta apat un. Ta lec no'ox un, ajvalil, ic'un xch'a batel ti bu ep ta c'ol naetic avu'une.

*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

Ximuyubajcutic ma' ta atojol une. Mu xch'ay ta yalel sc'oplal ma' ti xameselete, mu sta yutsil xchi'il ti vinoe. ¡Yu'un ca jech ta xa'i ti antsetic ti mu xastuch' ta yo'ntone!

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>5</sup>Antsetic yu'un Jerusalén, yamal ants no'ox xca'i jba, c'upil jba ta j'ech'el, co'ol j'elan jech c'u cha'al axibal naetic yu'un Cedar ti yamal antsune, c'upil jba ta j'ech'el jech c'u cha'al ti joc'lej poq'uetic yu'un ti Salomone.

<sup>6</sup>Mu xat'ojan asatic yu'un ma' ti yamalun une, mi ja'uc ti ic'yamanun yu'un ti c'ac'ale. Laj yiltaicun ma' ti jchi'iltac ta voq'uele, li'och ta jchabiej uva yu'unic, mu'yuc xa laj jtuc'ulan ta sq'uelel ti cuni uva jtuque.

<sup>7</sup>Albun ca'i un, cuni c'ambil, ¿bu ta xc'ot amalq'uin ti avuni chijtaque? ¿Bu ta xavic' batel ta xcuxel yo'nton ti ta o'lol c'ac'ale? ¿C'u cha'al co'ol s'elan jcotcovilun xicapet jmoj xchi'uc xchijtac ti achi'iltaque?

*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

<sup>8</sup>Mi mu xac' avuni jol ti bu ta xatam batel ti atuc no'ox jelavem avutsil ta scotol ti yan antsetique, t'uno batel yav yoc ti avuni chijtaque, malq'uino ti avuni tentsuntac ta sts'el xvacax-natac ti jq'uel-chijetique.

*Ti vinique xi ta xale:*

<sup>9</sup>Snup cuni ch'ulel, x'ech' to avutsil c'otemot cu'un jech c'u cha'al c'upil sba yevax ta sventa scarreta ti faraone.

<sup>10</sup>C'upil sba xc'ot o ti avuni chovtac ti joc'ajtic xa yuni nichimaltac ta jujujote. C'upil sba ti avuni nuc' xchi'uc ti yuni nats'ile.

<sup>11</sup>Ti c'usi ta xavich' tsoyanbele, naca ta oro ta jmeltsancutic ti nichimtasbil lec ta platae.

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>12</sup>Ti jmuil nichime, ta sa'van ech'el smuil ti bu chotol ti ajvalil ta sts'el ti mexae.

<sup>13</sup>Ti snup cuni ch'ulele, co'ol s'elan jchuc uni muil nichim ti q'uechel xa ta sti' co'ntone.

<sup>14</sup>Ti snup cuni ch'ulele, co'ol s'elan xnich alheña ta sts'unubal uvaetic ti oy ta Engadie.

*Ti vinique xi ta xale:*

<sup>15</sup>Snup cuni ch'ulel, c'upil avuni ba, c'upil aba ta j'ech'el. Co'ol s'elan cha'cot paloma ts'ililic no'ox yutsil ti asate.

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>16</sup>Snup cuni ch'ulel, c'upil avuni ba, c'upil aba ta j'ech'el.

*Ti vinique xi ta xale:*

Ti bu ta jsoman jbatique, ta yaxju'an momol un.

<sup>17</sup>Naca ch'ut-te' ta xc'ot ta sts'amte'al jnatic, ti yaxibal sjole, naca oq'uil te'.

## Cantares 2

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>1</sup>Xnichimalun yosilal ti Sarone, sroxailun stenlejal.

*Ti vinique xi ta xale:*

<sup>2</sup>Ta scotol ti antsetique, ti snup cuni ch'ulele, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc roxa ti volibil ta ch'ixe.

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>3</sup>Ta scotol ti viniquetique, ti snup cuni ch'ulele, co'ol s'elan jech c'u cha'al jbej mantsana xbejet ta vitstic. Ta jc'ol xa banomil ta xca'i yu'un ma' ti chotolun ta yolon squeovale, lec chi' ta j'ech'el laj ca'i ma' ti sat une.

<sup>4</sup>Laj yic'un batel ta jc'ol na bu oy ti jve'eletique, mu tuch'bajun ta xa'i ti sat laj spas c'alal laj sq'uelune.

<sup>5</sup>Yac'bucun to quip ti pimil pan meltsanbil ta taquin sat uvae, quipanuc to ti mantsanae, yu'un vos xa co'nton ti mu tuch'baj ta xaca'ie.

<sup>6</sup>Yac'uc jelavel ti sts'et c'ob ta yolon ti jole, ti mey yutucun xchi'uc ti sbats'i c'obe.

*Ti vinique xi ta xale:*

<sup>7</sup>Alic no'ox xch'a ta jamal antsetic yu'un Jerusalén, ta sventa ti yaxal te'tical jchijetique xchi'uc ti uni tsajal chijetic ti oyic ta abnaltique, ti mu xatijbeic svayel ti snup cuni ch'ulele. Vayuc ya'i ja' to ti c'uxi ta xjulav stuque.

### Xcha'cojal q'uejimol

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>8</sup>Tal xa ta xca'i ti snup cuni ch'ulele. Mu ch'ayaluc ti yuni c'opojel ta xca'ie. Xbitomaj xa talel ta vitstic. Xbitomaj xa talel ta stselejtic.

<sup>9</sup>Ti snup cuni ch'ulele, te'tical chij ti xi yuni elanele: co'ol s'elan uni nene' te'tical chij. Li' xa oy ta spat ti ti'nae, xvinaj xa ta ventana ti batem xa xch'ulel ta xnach'tavan ochel ti bu cayajtique.

<sup>10</sup>Xi laj yalbun ti snup cuni ch'ulele: “Va'lan un, snup cuni ch'ulel, batic cuni c'upil, la' xch'a un.

<sup>11</sup>A'yio ava'i, ech' xa yorail ti xchic'chun ti corixmae, ech' xa yorail ti vo' xtoque.

<sup>12</sup>Laj xa tucuc ma' ti nichimetic ta osil banomile, sta xa yorail ma' ti q'uejimol une, xvinaj xa ta cosilaltic ti xcujcun ti tortolaetique.

<sup>13</sup>Xcuchojan sat ma' ti icuxetique, xvinaj xpaq'uet smuil ta xta'aj ma' ti uvaetique. “Va'lan batic un, snup cuni ch'ulel, batic la xch'a un, cuni c'upil.

<sup>14</sup>“Jq'ueltic ti avuni sate, ca'itic ti avuni c'opojele, cuni paloma, ti alac' avuni ba ta q'uelele, ti xich'i xa yu'un ti avuni c'opojele, ti ta xanac'olan aba ta c'al tontique, ti xnach'nun asat ta toyole.”

***Xchibalic xi ta xalique:***

<sup>15</sup>Tsaquic ya'i ti vetetique, ti ch'aj vetetique, ti ta soquesic ti jts'unubal uvaetique, ti ta soquesic c'alal nich xa ti j'uvatique.

***Ti antse xi ta xale:***

<sup>16</sup>Laj xa cu'nin ti snup cuni ch'ulele, lic'ot xa ta yu'un ec. Ta sq'uel yuni chij ti lamal ta yut roxatique.

<sup>17</sup>Sc'an to sacub talel ti osile, yo' to ac'ubaltic, snup cuni ch'ulel, sutan talel ti co'ol a'elan jech c'u cha'al ti muc' ta te'tical chije, ti ch'aj te'tical chije naq'uetan ta pimilal te'tic ta toyol vitstic.

### **Cantares 3**

<sup>1</sup>Ti snup cuni ch'ulele, jsa'ilan xa ta x'ech' cu'un jujun ac'ubal ti ta jvayebe. Mu'yuc laj jta un

<sup>2</sup>Va'i un, liloc' ta sa'el, laj jxani sjunul ti jteclum ta sa'el ti cuni c'upile, ta jujun beetic, xchi'uc ta yamaq'uil ti jteclume. Laj jsa'ilan ta j'ech'el, mi ja'uc oy bu laj jta.

<sup>3</sup>Xichi laj jac'be ti buch'u va'anbil ta xchabiel ti jteclume: “¿Mi mu'yuc xavilic ti cuni c'upile?”

<sup>4</sup>Naca xi snatil liloc' batel ti bu oyique, c'alal jnupoj c'ot ta be ti cuni c'upile. Laj jnitbe ti sc'obe, mi ja'uc laj jcolta, laj quic' batel ta sna ti jme'e.

***Ti vinique xi ta xale:***

<sup>5</sup>Antsetic yu'un Jerusalén, albeicun ta jamal ta sventa ti muc' ta yaxal te'tical chije, xchi'uc ti uni tsajal me' te'tical chije, mu xatijbeic svayel ti snup cuni ch'ulele. Ch'an utic ja' to ti c'uxi ta xjulav stuque.

### **Yoxcojal q'uejimol**



*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

<sup>6</sup>¿C'usi ti vi s'elan le' xtal ta sbajtical banomil ti volibil talem ta jun muc' ta tometel ch'aile, ti capal talem ta xch'ailal ti mirrae, ti pome, xchi'uc ta scotol ti ep ta tos ti muil poxiletique?

<sup>7</sup>Le'e, ja' xcuchobil ti Salomone. Ti svoc'ol voc' xa chabibil talem yu'unic ta oxvinic (60) ta vo' soldado yu'un Israel ti mu sna' xi'ique.

<sup>8</sup>Scotolic lec sna' xc'abajic ta espada. yilojic lec ti ac'-letoe; xchuquinoj yespadaic ti jujunique, yo' jech oy yip yo'ntonic ti xi'bal sba ta x'ech' ti ac'ubale.

<sup>9</sup>Ti ajvalil Salomone laj yac' ta meltsanel jun cuchobbail ti naca ta c'upil sba te'etic ti liquem talem ta Libanoe.

<sup>10</sup>Naca plata ti yoyaltaque, meltsanbil ta oro ti sc'atlomaltaque; sputspun no'ox yax'elan stsajal meltsanbil ti xchotlebale, ti yut xchi'uc ti smac sjole, naca lequil poq'uetic yich'oj ti loc' ayan ta yo'nton laj yaq'uic ti antsetic yu'un ti Jerusalem.

<sup>11</sup>Antsetic yu'un jteclum Sión, loc'anic talem, la' q'uelo avil ti ajvalil Salomone. Slapoj xa talem sronail sjol ti meltsanbil yu'un sme' ti ta xtun yo' ta xnupune, sc'ac'alil ti mu'yuc xa c'usi sna' liquel ta j'ech'ele.

## **Cantares 4**

*Ti vinique xi ta xale:*

<sup>1</sup>C'upil aba ta j'ech'el, snup cuni ch'ulel. C'upil avuni ba ta j'ech'el. Co'ol s'elan sat cha'cot uni paloma yilel ts'ililic xa ta xq'uelvan talem ti avuni sat macbil ta chaj-chaj poq'ue. Ti stsotsil avuni jole, co'ol s'elan epal tentsunetic ti xq'uiet no'ox ta vitstic yu'un ti Galaade.

<sup>2</sup>Ti stanaltac avuni ee, stuc xa no'ox jech ta j'ech'el, co'ol s'elan epal chijetic ti naca to laj yich' pocbel yuni tsotsil yo' ta xich' loc'bele.

<sup>3</sup>Tsojic xa ti sti'iltac avuni ee, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti tsajal noe. Oy slo'laob ti avuni c'ope, co'ol s'elan cha'voj granada te' ti avuni chov ti macbil ta chaj-chaj poq'ue.

<sup>4</sup>Ti avuni nuq'ue, c'upil yuni ba tumul ta q'uelel, ja' xa yilel ma' ti toyol luchlebal ti naca anbil meltsanbil yu'un ti Davide. Le' une, sjoc'leb yu'unic lajuneb ciento (1,000) ta chop macobbail, smacobbailic ti tsatsal soldadoetique.

<sup>5</sup>Li avuni chu'taque, uni vach te'tical chij yilel, ti chib xa cotajtic ta sa' yuni ve'elic ta yut roxatique.

<sup>6</sup>Sc'an to sacub talem ti osile, yo' to ac'ubaltic, ta xibat ta vits ti bu xpaq'uet smuil ti mirrae, ta stselejtic ti bu xpaq'uet smuil ti pome.

<sup>7</sup>C'upil aba ta j'ech'el, snup cuni ch'ulel, ta avuni junul c'upil avuni ba. Mu'yuc c'usi sbajobil avu'un jutebuc.

<sup>8</sup>Cuni lecom, jchi'in jbatic yalel ta te'tic yu'un Líbano, jchi'in jbatic yalel ta te'tic yu'un ti Líbano une. Ti ta toyol vits yu'un ti Amanae, tuc'ulano avil lec batel ti stenlejale, ti



toyol vits yu'un ti Senire, ti toyol vits yu'un ti Hermone, ti bu to oy svitsal snail-ch'enic ti leone, ti ta toyol vitsetic ti bu xa snail ti jchop o ta bolometique.

<sup>9</sup>Uni tseb, cuni lecom, laj xa avu'ninbun ti co'ntone; u'ninbil c'ot co'nton avu'un c'alal laj quil snaultac avuni nats' c'alal laj aq'uelun talele.

<sup>10</sup>Uni tseb, cuni lecom, mu xa c'usi xtaun o ti xameselete. Ti jech xameselete, stuc xa no'ox jun yutsil ta j'ech'el, ja' mu sta yutsil xchi'il ti vineo. Ti muil poxiletic avu'une, stuc xa no'ox jun yutsil smuil, ja' mu sta xpaq'uet smuil scotol ti yan muil poxiletique.

<sup>11</sup>Cuni lecom, stuqueb ajapom ti avuni ee. Naca ajapom xchi'uc chu' vacax xchabioj ti avuni ee. Ti va'i s'elan xpaq'uet smuil ti ac'u' apoq'ue, mu xa yanuc jech c'u cha'al xpaq'uet smuil ti vits Libanoe.

<sup>12</sup>Ti vo'ote, uni tseb, cuni lecom, yavil nichimot ti bajal leque, tuquem vo' ti macbil leque, sat vo' ti pac'bil leque,

<sup>13</sup>jun yav ts'unubal ti bu cuchajtic no'ox liquel sat ti granada ti c'upil sba ta lo'ele, jun yav nichim ti tuquemic no'ox xnich ti alheñae,

<sup>14</sup>ti nardoetique xchi'uc ti azafrane, ti jchop o ta muil vale'e, xchi'uc ti canelae, ti ep ta tos te'el pometique, ti mirrae, xchi'uc ti áloe, scotol xpaq'uet no'ox smuil ti c'usitic ep ta tos taje.

<sup>15</sup>Ti sat vo' ta yut ts'unubale, ta xvul ta tuquel ta jun joc' ti liquem talel yacan ta vits Libanoe.

<sup>16</sup>Jumetel ic' ti oyot ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, jumetan liquel. Jumetel ic' ti oyot ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, jumetan talel li'e. Jumetan liquel ta stojol ti yavil jts'unubale, taniyuc batel avu'unic ti xpaq'uet smuil ti muil poxil yu'une.

***Ti antse xi ta xale:***

La' li' ta ts'unubaltic avu'une, snup cuni ch'ulel, tuno ta slajesel ava'i ti c'upil sba sat te'etic yu'une.

## **Cantares 5**

***Ti vinique xi ta xale:***

<sup>1</sup>Uni tseb, cuni lecom, li'och xa batel ta yavil cuni ts'unubal. Laj jtic' jc'ob ta stunesel ti cuni mirrae, xchi'uc ti uni muil poxiletic cu'une; laj xa ca'i c'u yutsil yuni pomal sc'olol c'ol ti cuni ajapome, laj xa jc'upin ta yuch'el ti cuni vineo, xchi'uc ti cuni chu' vacaxe.

***Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:***

Jchi'iltac ti lec xquil jbatique, ve'anic, uch'obajanic. ¡Uch'ic scotol ti c'usi xa xal ti avo'ntonique!

## **Xchancojal q'uejimol**

***Ti antse xi ta xale:***

<sup>2</sup>Vayemun xa ox, le' une jtijoj ti jch'ulele. Laj ca'i xi ta xiyalbun tael ta ti'na ti snup cuni ch'ulele: "Uni jch'iel paloma tseb, snup cuni ch'ulel, jambun ti ti'nae. Ti jol une, lanuneb yu'un ti job ac'ubale. Sts'ujuc xa yalel ma' ti job ac'ubal ta sbabatac jol une."

<sup>3</sup>"Jloc'oj xa ox ti jc'u'e, tsots sc'oplal ta xlic jlap ta anil. Jpocoj xa ox ti cacantaque, ta xlic no'ox yac'beic xcuch pucuc xtoc un."

<sup>4</sup>Ti snup cuni ch'ulele laj xch'op ta jamel ti ti'nae. Ti jech taj une, mu xa c'usi jech o laj ca'i ec un.

<sup>5</sup>Jambe xch'a ti'na ma' ti snup cuni ch'ulel une, ja' to ca'i ta sts'uj tael ta jc'ob xchi'uc ta sni'ni'tac jc'ob ti mirrae, ti sts'ujlajet chlaj bajuc tael yu'un sc'atc'atul smac ti ti'nae.

<sup>6</sup>Xicham o xa ca'i ma' ti c'alal xvulvun une. C'alal laj jambe ti'na ti snup cuni ch'ulele, ch'abal tey va'al un. Laj jsa'ilan, mi ja'uc laj jta. Xi'avet yu'un, mi ja'uc laj stac'bun.

<sup>7</sup>Laj yilicun ti buch'utic sbainoj ta sq'uelel ti ti'naetique, ti xvalc'uj sutbijic ta sq'uelel sjunul ti jteclume. Laj smajicun, laj syayijesicun, jja'uc ti jchabiej ochebal ti'naetic yu'un ti jteclume, ta yilal yo'ntonic, laj xch'i'ic ta jatel ti chaj-chaj poc' ti smacobil jsate!

<sup>8</sup>Antsetic ti nacaloxuc ta Jerusalene, ti mi oy bu laj sta asatic ti snup cuni ch'ulele, albus ta jamal ti ta xavalbeic ya'i ti juteb xa ta co'nton ti ta jq'uelbe ca'i ti yuni sate.

***Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:***

<sup>9</sup>¿Mi yu'un oy c'usi lec ta xata o yu'un ti snup avuni ch'ulele, ti atuc no'ox t'ujomot ta scotol ti antsetique? ¿Mi yu'un oy c'usi lec ta xata o yu'un ti snup avuni ch'ulele, ti ta xatsatsal c'انبuncutic ti cac'uc quecutic ta spasbelot ti c'usi ta xac'ane?

***Ti antse xi ta xale:***

<sup>10</sup>Ti snup cuni ch'ulele, saquil vinic, c'an xican yuni jol, mu xcapij xchi'uc ti ep ta mil viniquetique.

<sup>11</sup>Ti sjole, co'ol s'elan bats'i oro, co'ol s'elan ic'al joj ic'-quetsan no'ox ti stsatsal sjole.

<sup>12</sup>Ti sbec'tac yuni sate, co'ol s'elan cha'cot paloma ti t'uxubtasbil ta chu' vacax ti cotajtic ta xcux yo'nton ta sts'el ti macbil vo'e.

<sup>13</sup>Ti xchoviltac yuni sate, c'otem ta jun jamal ts'unubil nichim, ti xpaq'uet no'ox smuil ti xnichtaque. Roxaetic xa ti yuni ee, mirra xa yutsil ti bu chlaj ts'ujuc yalele.

<sup>14</sup>Ti sc'obtaque, co'ol s'elan xot-xot oro, ti nichimtasbil ta bax-ton ti c'on-c'ontic sba xlablun ta q'uelele. Ti sbec'tal stacopale, co'ol jun saquil bax ton ti ch'ulbil leque, ti nichimtasbil ta yax'elan bax-tone.

<sup>15</sup>Ti yoctaque, co'ol s'elan balajtic bax-ton ti tsacanbil liquel ta sba ti pimil pech-pech oroe. Ti c'u s'elan ta q'uelele, ja' xa yilel ti ch'ut te' ti oy ta Libanoe.

<sup>16</sup>Chi' xa yutsil ma' ti spac'ove. Ti sjunul ta q'uelele, xch'ay xa ch'ulelal yu'un. Ja' jech s'elan ti snup cuni ch'ulele, ja' jech stalel ti snup cuni ch'ulele, antsetic yu'un Jerusalén.

## Cantares 6

*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

<sup>1</sup>¿Bu bat ti snup avuni ch'ulele, ti atuc xa no'ox c'upil aba ta scotol ti antsetique? ¿Bu laj stam batel xana'? Ta xbat jchi'inotcutic talel ta sa'el.

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>2</sup>Ti snup cuni ch'ulele bat ta smalq'uin el yuni chij, ta xtuch'el yuni roxatac ta sts'unobil yuni nichim, ti bu xpaq'uet no'ox smuil ti nichimetic yu'un ta yavile.

<sup>3</sup>Yu'unun xa ti snup cuni ch'ulele, cu'un ec ti stuque. Ta smalq'uin yuni chijtac ta yut roxatic.

**Yo'cojal q'uejimol**

*Ti vinique xi ta xale:*

<sup>4</sup>Snup cuni ch'ulel, mu ta vocoluc ta xlo'laj ti o'ntonal avu'une, ti c'upil aba ta j'ech'el jech c'u cha'al ti jteclumetic yu'un ti Tirsae xchi'uc ti Jerusalene. Lajemun xa avu'un ya'yel jech c'u cha'al ta xtal yaq'uic ti epal soldadoetique.

<sup>5</sup>Mu xa loq'ueluc xaq'uelun un, yu'un ta sc'ac'al no'ox avuni sat tsalbil lic'ot yu'un ta j'ech'el. Yu'un ti stsotsil avuni jole, co'ol s'elan jtentsunetic ti xq'uiet ta vitsetic yu'un ti Galaade.

<sup>6</sup>Yu'un ti stanaltac avee, chapal lec scotol, co'ol s'elan epal chij ti naca to laj yich' atintasel ti chapal xa ta xich' loc'bel ti yuni stsotsile.

<sup>7</sup>Ti avuni chovtaque, co'ol s'elan cha'jep sc'ob granada te' ti macbil ta uni chaj-chaj poq'ue.

<sup>8</sup>Oy oxvinic (60) ta vo' ma' ti me' ajvaliletique, chanvinic (80) ta vo' ti ts'acal antsetique, mu no'ox al bajuc ti tojol tsebetique.

<sup>9</sup>Yan ma' ti cuni tsebal palomae, yo' jun no'ox une, ja' no'ox jun ma' ti antsil olal ti lec yox ora voq'uesat yu'un ti sme'e. C'alal ta xilic ti jva'lej tsebetique, ta stoyesbeic sc'oplal. Ta xlequil-c'optaat xtoc yu'un ti me' ajvaliletique, xchi'uc ti ts'acal antsetique.

*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

<sup>10</sup>¿Buch'u ya'yel le'e, ti ta xac' sba iluc jech c'u cha'al xcajet vulel ti c'ac'al ta sob ic'lumane? Jun yutsil ta j'ech'el jech c'u cha'al ti ue, ti lajemotic xa yu'un ya'yel jech c'u cha'al ta xtal yaq'uic ti epal soldadoetique.

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>11</sup>Li' ay ta te'tic ti bu tec'ajtic ti nueze, ay jch'ay co'nton ta sq'uelel ti yaxtic'an no'ox ste'tical ti ti' uc'ume, ta jq'uel ti umajtic xa sq'uelom ti uvaetique xchi'uc ti ts'o'ol ta xnich ti granadae.

<sup>12</sup>Ts'acal to un, mu jna' c'usi c'ot ta pasel, ja' to laj quil ti tiq'uiluncutic ta jun carreta xchi'uc ti banquilal cu'une.

*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

<sup>13</sup>Sutan talel, Sulamita, sutan talel. Sutan talel, yu'un ta jc'an ta jq'uelcutic ti asat avelove.

*Ti antse xi ta xale:*

¿C'usi oy ta avo'ntonic ti ta xac'an xaq'uel ava'iic ti Sulamitae?

*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

Ac'otajel jech c'u cha'al ta xich' pasel ti bu lamal ti axibal naetique.

## Cantares 7

*Ti vinique xi ta xale:*

<sup>1</sup>Avuni c'otetal o xa ta yantsil nich'on ajvalil ti bajal ta xonobil ti avuni oque. Cu'ajtic xa ti avuni valopate, ja' xa yilel ti c'usi loc'tabil yu'un ta lequil oro ti buch'u oy sbijil ta sloc'taele.

<sup>2</sup>Oy no'ox ti lequil vino ta avuni mixic' ti co'ol s'elan bis setele, ti co'ol s'elan jol trigoetic ch'iem ta yut roxatique.

<sup>3</sup>Li avuni chu'taque, uni vach te'tical chij yilel ti chib xa cotajtique.

<sup>4</sup>Ti avuni nuq'ue, tumul xa ta q'uelel ja' xa yilel ma' ti toyol luchlebal meltsanbil ta saquil baxtone. Ti sbec'tac avuni sate, co'ol s'elan chib ts'anleb vo' ti oy ta jteclum Hesbón ta sts'el ti'na yu'un ti Bat-rabime. Co'ol s'elan toyol luchlebal ta Líbano ti tuchul xa ti avuni ni' sq'ueloj batel ti jteclum Damascoe.

<sup>5</sup>Ti avuni jol ta ajunleje, ja' xa yilel ma' ti toyol vits yu'un ti Carmeloe; yax'elan tsajal xela no yilel ti xi xq'uiet ti stsatsal avuni jole; tsacbil lec c'ot ti ajvalil ta syomobil ti jolale.

<sup>6</sup>Snup cuni ch'ulel, jlo'laej ch'ulelal antsot ta j'ech'el, c'upil avuni ba, stuc xa no'ox jech avutsil ta j'ech'el.

<sup>7</sup>Ti alinlinele, co'ol s'elan jun limlim xan, sat xa xan yiluc votajtic ti avuni chu'taque.

<sup>8</sup>Jech o xal ta ximuy ca'i ti ta xane yo' ta xcu'nin ti jujuvoj sate. Ja' xa yilel un, ma' ti jujuvoj sat uva ti avuni chu'taque; smuil xa mantsanaetic xjemet ya'yel ti ta xavich' iq'ue.

<sup>9</sup>Ti avuni pac'ove, co'ol s'elan lequil vino xchabioj, ti mu xljaj ta biq'uel ti chi' xa xa'i ti que jti'tique.

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>10</sup>Xi s'elan ti yu'unun xa ti snup cuni ch'ulele: ti bu c'alal yac'oj ti sjol yo'nton ta jtojole, jbainoj ta stael cu'un.

<sup>11</sup>Sob me ach'a un, snup cuni ch'ulel, batic le' ta jote. Somlucutic xa ta alheña nichimtic ta x'ech' ti ac'ubal cu'untique.

<sup>12</sup>Ta yoc'omal un, batic ta ts'unubal uvaetic. Jq'ueltic quic mi botajtic xa ta nich, mi ta x'analij xa, mi tinil xa ta nich ti granadaetique. Ti bu taj une, mu'yuc sjalal co'nton ta atojol un.

<sup>13</sup>Xpaq'uet xa smuil ti mandrágoraetic une. Snup cuni ch'ulel, xi s'elan jq'uejbot ti sat te'etic ti ep ta tos ch'iem ta sti' jnatique: naca taquintasbil sat te'etic xchi'uc sat te'etic ti naca to laj yich' tulele.

## **Cantares 8**

<sup>1</sup>Ti ta xchu'uc la jme' lach'i eque, lec unbi, cuni jchi'il jbatique ta voq'uel xcaltic, xu' buts' xacut no'ox ca'tic ti bu ta jnupot ta bee, mu'yuc na'leel ta j'ech'el.

<sup>2</sup>Xu' xaquic'ot batel ta sna ti jme'e, ta xa'aq'ue ochan un, cajchanubtasvanej ta xac'ot. Ta xcac' avuch' ava'i ma' ti lequil vinoe, xchi'uc ti ya'lel cuni granadatac une.

<sup>3</sup>Ac'o yac' ya'i yuni ts'et c'ob ta xoncolinelbe ti xq'uechojun xae, ti smeyojun xa lec xchi'uc ti yuni bats'i c'ob xtoque.

*Ti vinique xi ta xale:*

<sup>4</sup>Antsetic yu'un Jerusalén, albeicun ta jamal mu xatijbeic svayel ti snup cuni ch'ulele. Ch'an utic, ac'o vayuc, ja' to ti c'uxi ta x'ech' lec ti sate.

**Ti svac-cojal q'uejimole**

*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

<sup>5</sup>¿Buch'u ti le' xa xtal ta sbajtical banomile, ti quiquil xa talel ta xocon ti snup yuni ch'ulele?

*Ti vinique xi ta xale:*

Xi s'elan laj jtij avuni vayel ta yolon ti jtec' mantsanae: ja' ti bu lic xc'uxul xch'ut ti ame'e, ti bu lavul ta banomil yu'une.

*Ti antse xi ta xale:*

<sup>6</sup>Na'un ta avo'nton un, sbelucun avoc ac'ob. Ti mu tuch'baj ta o'ntonal ta xca'i jbatique, mu xtub ta be jech c'u cha'al ta xch'acvan ti chamel lajele. Ti vocolal yu'un ti sc'upijele, ta x'ic'van ta j'ech'el jech c'u cha'al ti muquinale. Yip ti mu tuch'baj ta o'ntonal xca'i jbatique, ja' jun ch'ul c'oc' ti natic no'ox sleb ta j'ech'ele.

<sup>7</sup>Scotol ti c'u yepal oy ti vo' ta muc' ta nabe, mi ja'uc xu' yu'un ta stubbe sc'oplal ti jech mu tuch'baj ta o'ntonal xca'i jbatique, mi ja'uc xtoc ti uc'um xu' yu'un ta xch'aybe ti yipe. Mi oy buch'u ta spac'alín scotol sc'ulejal yo' ta xch'acbe loq'uel yo'nton ta stojol ti buch'u mu tuch'baj ta o'ntonal xa'i sbaique, ja' no'ox ta sta q'uexlaltasel yu'un ti labanele.

*Ti jq'uejimoletique xi ta sq'uejintaique:*

<sup>8</sup>Ch'abal to yuni chu'tac ma' ti jme' chi'il ta voq'uel une. ¿C'usi stac' jpastic ta stojol mi tal yuni jaq'uel une?





<sup>9</sup>Ti ja'uc jun moque, xu' ta jtsacantic muyel ta meltsanel jbejuc na ti ta plata meltsanbile; ti ja'uc junuc ti'nae, xu' ti naca ch'ut-te' ta xcac'betic ti xpech-pech te'altaque.

***Ti antse xi ta xale:***

<sup>10</sup>Co'ol j'elan jech c'u cha'al moc, ti cuni chu'taque, ja' xa yilel ti toyol luchlebaletique. Jech o xal un, laj jta ti lec li'ile yu'un ta sba ta sate, laj jta ti mu'yuc c'usi jna' ta j'ech'ele.

<sup>11</sup>Ti Salomone oy ta jsep yosilal sts'unub uva ti oy ta Baal-hamone. Va'i un, laj yac' comel ta chabiel ta stojolic ti jchabiej ts'unubale. C'alal ta xc'ot yorail ta xloc' ti sate, ti jujunique ta x'ac'bat jmil (1,000) ta sep ti plata taqu'ine.

<sup>12</sup>Ti jmil (1,000) ta sepe, ja' avu'un Salomón. Yan ti lajunvinic (200) ta sepe, ja' ta xich'ic ti jchabiej ts'unubaletique. Ti vu'une, cuni uva no'ox jtuc ta jchabi.

***Ti vinique xi ta xale:***

<sup>13</sup>Me' ajvalil yu'un ti yavil ts'unubaletique, ac'bun jts'et chiquinta ti avuni c'opojele. Ti buch'utic lec xquil jbatic xchi'uque, ts'etel xa ti xchiquinic ta ya'yiele.

***Ti antse xi ta xale:***

<sup>14</sup>Bitetan ta anil, snup cuni ch'ulel, bitetan jech c'u cha'al junuc te'tical chij, jech c'u cha'al yol jchop o ta te'tical chij ti xbitomaj no'ox ta momoltic ti bu xpaqu'et xa ti smuile.

## Isaías

### Isaías 1

#### Jteclum Judá, jsa'mulilot c'ot ta j'ech'el

<sup>1</sup>Ti Isaías xnich'on ti Amose, caj'ac'bat sna' ta yalbel sc'oplal ti c'usitic ta xc'ot ta stojol ti Judae xchi'uc ti jteclum Jerusalem, ti c'alal ja' o tiq'uilic ta ajvaliletic ta Judá ti Uziase, ti Jotame, ti Acaze, xchi'uc ti Ezequiase.

<sup>2</sup>Ch'ul vinajel, banomil, a'yio ava'iic ti xi ta xal ti Diose: “Ch'i c'opojic cu'un ti alab nich'nabiletique, c'u stu un, lic stoy sbaic ta jtojol.

<sup>3</sup>Ti vacaxe xojtiquin ti yajvale, ti burro xtoque sna' bu oy ac'bil yavil sve'eb yu'un ti yajvale. Ja'uc ti Israel ti ja' jteclumale, mi ja'uc xa xiyojtiquinicun, mi ja'uc xa'ibeic xchiquinal.”

<sup>4</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, jsa'mulil jnaclejetic, yalab xnich'nab jhopol joletic, jsoquemal jolil nich'nabiletic. Laj anamajes abaic ta stojol ti Ajvalile, laj aq'uej abaic, laj atenic comel ti Ch'ul Dios yu'un ti Israele.

<sup>5</sup>Ti vo'oxuque avac'ojbeic yipal ti toyobbaile, mi ja'uc xa oy bu jutebuc xocol yavil yu'un ti tsitsel ti abec'tal atacopalique. Yayijem scotol ti ajolique, ch'abal xa ta j'ech'el ti avipique.

<sup>6</sup>Lic ta avacanic, c'ot c'alal to ta ajolic, mi ja'uc jutebuc ma' ti mu'yuc ti xchamele. Scotol yayijem, majbil, t'omemic yu'un ti syayijemale. Mi ja'uc juteb oy buch'u xpoxtaoj, ti oy buch'u xpixoje. Mi ja'uc oy buch'u ta xjaxbe aceite ta syambel ti yavanele.

<sup>7</sup>Yu'un lic xa joybijuc ta sbajtical banomil ti ateclumalique, ti natic no'ox leb c'oc' ta xchiquel ti alumalique. Yu'un ti c'usitic oy avu'unic ti slubel xchamel ti avoc ac'obique, ta aba ta asatic aq'uelojic ta sve' ta stunesic ti avajcontraique. Yu'un scotol ta xc'ot ta sbajtical banomil jech c'u cha'al c'ot ta jteclum Sodoma ti c'alal laj yich' lilinele.

<sup>8</sup>C'ajomal xa stuc setel ta xcom ti jteclum Sione, ti co'ol xa s'elan jbej axibalna oy ta yut ts'unubal uvae, ti co'ol xa s'elan jbej snail yavil c'usitic ta xtun ti oy ta yut ts'unubal melone, ti c'ajomal xa no'ox stuc lum ti joyobtabil yu'un ti yajcontrae.

<sup>9</sup>Ti manchucuc laj to yictaotic comel jun chibuc ti Dios ti scotol xu' yu'une, jech laj jtabetic stasal jech c'u cha'al c'ot ta stojol ti Sodomae xchi'uc ti Gomorrae.

#### Ti bats'i yich'el ta muc' ti Diose

<sup>10</sup>Ti co'ol atalelic jech c'u cha'al ti banquilaletic yu'un ti Sodomae, a'yio ava'iic sc'opojel ti Diose. Ti co'ol atalelic jech c'u cha'al ti jteclum Gomorrae, ts'etano achiquinic ta ya'yiel ti c'u s'elan ta xchanubtasoxuc ti Dios cu'untique.

<sup>11</sup>Yu'un ti Diose xi ta xale: “¿C'usi xtun o ti ep ta xavich'beicun talel ti milbil matanale? Xtaet xa ta xca'i ti chic'bil matanal chij ta xavac'beicune, xchi'uc xepu'al ti

ch'in chijetique. Mu xa jc'an jq'uelbe sat xch'ich'eltac ti tot vacaxetique, ti chijetique, xchi'uc ti ch'in tentsunetique.

<sup>12</sup>Ti vo'oxuque ta xtal ava'an abaic ta jtojol, ja'uc le' une, ¿buch'u laj yalboxuc ava'iic ta xtal ateq'ueic ti camaq'ue?

<sup>13</sup>Mu xa xavich'beicun talel matanaletic ti mu'yuc xa sc'oplal cu'une. Mu xa ts'icbaj ta xca'i ti xch'ailale. Ti vo'oxuque ta xatsobic talel ta svollel ti jteclum ta spasbel sq'uinal ti ach' ue, xchi'uc sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ja'uc le' une, mu ts'icbaj ta xca'i sq'uinic ta spasic ti jchopol jnaclejetic ti mu xicta sba ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>14</sup>Mu jc'an jq'uelbe sat ta spasbeic sq'uinal ti jujun ach' ue, xchi'uc ti tsoblej yu'unique. Mu xa x'ech' ta xca'i yu'unic, mi ja'uc xa ts'icbaj ta xca'i yu'unic.

<sup>15</sup>“C'alal x nubulet avoc ac'obic ta xac'opoj ta xati'inique, ta jq'uej batel ti jsat ta atojolique. Ac'o mi jal ta j'ech'el ta xac'opoj ta xati'inique, mi ja'uc ta jchiquintaboxuc, yu'un balom ch'ich' ti ac'obic ta scoj ti amilvanejalique.

<sup>16</sup>Poco, tuso abaic. Tenic jipic loq'uel ta jba ta jsat ti achopolalique. Ictao abaic ta spasel ti chopole.

<sup>17</sup>Chanic ta spasel ti c'usi leque, Ac'beic yipal ta spasel ti c'usi oy yutsil stuq'uil ta q'uelele, tic'o abaic ta scoltael ti buch'u ta xich'ic ilbajinele, tic'o abaic ta spojel ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'unique, tic'o abaic ta xchapanel sc'op ti c'usi oy yu'unic ti me'unal antsetique.”

<sup>18</sup>Yu'un ti Diose xi ta xalboxuc ava'iique: “La'ic li'e, lo'ilajcutic xchi'uc ti c'op taje. Ac'o mi cuxul mulil ta j'ech'el ti c'u s'elan ataojique, sac ts'ayan no'ox ta xac'otic cu'un jech c'u cha'al ti bote. Ac'o mi jun to cuxul tsajal poc' s'elan ti lamal c'otel ta atojolique, sac mesan no'ox ta xac'otic cu'un jech c'u cha'al ti saquil tsotse.

<sup>19</sup>Mi teq'uel ta xc'ot avo'ntonic ti jch'unej-mantaloxuque, ta xatun xalajesic ti c'usitic lec ta xloc' ta banomile.

<sup>20</sup>Yan ti mi avac'ojbeic yipal ti toyobbaile, ta jbel sc'oplal unbi, ta xachamic ti c'alal xyaquet ti letovajele”, xi laj yal ti Ajvalil Diose.

### **Ti Diose ta smes ta stus ti jteclum Jerusalene**

<sup>21</sup>Vi to ca s'elan lac'ot un, jteclum, ti c'alal jun to ox ajol avo'ntonique, lac'ot jech c'u cha'al junuc ants ti sna' sbolomalin sbae. Ti ta vo'ne ti jnaclejetic avu'une, sq'ueloj to ox sbaic lec ti c'u s'elan ta xcuxiique, ti oy stuq'uil ti c'usi ta spasiique, ja'uc avi tana le' une, naca xa jmilvanejetic un.

<sup>22</sup>Co'ol a'elan ta q'uelel to ox jech c'u cha'al ti platae, avi tana une, lac'ot jech c'u cha'al junuc c'a'ep. Co'ol a'elan ta q'uelel to ox jech c'u cha'al ti vineo, avi tana une, lac'ot jech c'u cha'al junuc vo'.

<sup>23</sup>Ti ajvaliletic avu'une, naca jtoyobbaetic, ti lec xil sbaic xchi'uc ti j'eleq'uetique. Yu'un scotolic lec xa'iic stsaquel ti mich'ob c'abale, ti yac'oj batel satic ta stojol ti buch'u ta x'ac'batic ti matanaletic yu'unique. Mi ja'uc xa ta stic' sbaic ta spojel ta



xchapanel ti buch'u mu'yuc buch'u oy yu'unique. Mi ja'uc xa ta stic' sbaic ta xchapanel sc'op ti c'usi ja' yu'un ti me'unal antsetique.

<sup>24</sup>Jech o xal ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti banquialal jpojvanej yu'un ti Israele, xi ta xal ta jamale: “Ch'an xa chanic, ta jq'uel jtuc ti c'usi ta xcut ti jcontrataque. Ta jpacbeic sutel ya'iic ti c'usi ta spasiqque.

<sup>25</sup>Ta ach' ta xlic jyales ti coc jc'ob ta scontrainelote, ta xchiq'uel ta j'ech'el ti ac'a'epale, ta smesel stusel loq'uel scotol ti achopolalique.

<sup>26</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xcac' talel jchapanvanejetic ta atojol jech c'u cha'al ta vo'nee. Ta xcac' taluc jbijubtasvanejetic jtojobtasvanejetic ta atojol jech c'u cha'al ta ba'yele. C'alal mi c'ot xa ta pasel cu'un ta atojolic une, ta xlic albatan ‘Xa'ibeic sni' xchiquinal ti jteclum le'e’, ‘mu'yuc c'usi sna'ic ti lum le'e’, xi ti ac'oplalique.

<sup>27</sup>“Ti buch'u ta sutic talel ta jtojole, ta yutsilal jol co'nton ta jtuc' jba ta spojel, ta scoltael ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Sione.

<sup>28</sup>Ja'uc ti jtoyobbaetique, ti jsa'muliletique, ta jtsutsesic ya'iic ta j'ech'el, ti buch'u ta xistenicun comel ta j'ech'ele, ta xchamic.

<sup>29</sup>“Ta xlic qu'exavanic yu'un ti tulanetique, ti yavil ts'unobil nichim ti toj c'upil sba ta xavilique, ti bu laj anijan laj achiman abaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale.

<sup>30</sup>Ti vo'oxuque jech ta xac'otic jech c'u cha'al ti tulan ta xtaquij ta xnucultaj ti yanale, co'ol ta xac'otic jech c'u cha'al junuc yavil ts'unubal nichim ti ch'abal ta xich' ac'bel ti ya'lele.

<sup>31</sup>Xi s'elan ta xc'ot ta stojol ti tsatsal vinic xa'i sbae: ta xjoybij ta jun c'a' jobel, xvajet no'ox xnich ta xlic tiluc ti yabteltaque, ta jech to yepal ta xlic c'ac'uc ti xchibal taje, mi ja'uc junuc oy buch'u ta xtub yu'un ti c'oq'ue.”

## Isaías 2

### Ti Diose ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta spajes ti c'opetic ta jujun muc'tiquil lume

(Mi 4.1-3)

<sup>1</sup>Li'e, ja' ti xi s'elan caj'ac'bat sna' ti Isaiás xnich'on ti Amose, ti ac'bat yil ti oy c'usi ta xc'ot ta stojol ti lum Judae, xchi'uc ti jteclum Jerusalene:

<sup>2</sup>Ta slajebtic xa batel ti c'ac'ale, ta jbel sc'oplal ta xc'ot ta pasel ta vitstic ti bu va'al xch'ulna ti Diose, ti j'ech'el staoj yav va'al ta xcome. Stuc no'ox cajal ta xc'ot sc'oplal ti vitse, ti c'ajomal no'ox stuc cajal ta xc'ot ti sc'oplal ta j'ech'ele, ti ja' mu sta ti yan vitsetique, ti nab xiic ech'el scotol ti muc'tiquil lume ta stojole.

<sup>3</sup>Mu albajuc yepal ti jteclum ta xtalic ti xi ta xalbe sbaique: “La'ic, muycutic ech'el ta vits yu'un ti Diose, ta xch'ulna Dios yu'un ti Jacobe, yo' jech ta xischanubtasotic ta yaq'uel quiltic ti c'usi ta sc'an ti stuque, yo' jech xu' ta jtamtic ech'el ti bu stamoj ech'el ti stuque.” Ti chanubtasel yu'un ti Diose, ta xlic talel ta lum Sión, ta Jerusalén to ta xlic talel ti sc'o'pe.



<sup>4</sup>Ta xchapbat sc'opic yu'un Dios ti jujuchop muc'tiquil lumetique, ta xnopbatic yu'un Dios ti letovajel yu'un ti epal lumetique. Ta xlic sjoybinic ta yabtejeb vacax ti yespadaique, ta xlic sjoybinic ta jos ti spuya'ique. Mi junuc lum ta xcha'tsac ti yabtejebic ta stsaquel sbaic ta leto xchi'uc ti yan lume, mu'yuc xa ta xich'ic tojobtasel ti c'u s'elan ta xich' pasel ti letoe.

<sup>5</sup>Batic, steclum Jacob, xanavcutic ech'el ti bu xtixlajan xojobal ti Diose.

### **Ta xich'ic tsitsel ti jtoyobbaetique**

<sup>6</sup>Ch'ul Dios, laj xa aten comel ti avalab anich'nab sts'unubaltac ti Jacobe. Nojem ta jt'unvanej ti lum ti liquemic talel ta sloq'ueb c'ac'ale, ti buch'utic ta xilic ti toyol cajal jech c'u cha'al oy ta stojol ti filisteoetique, ti ta spasic trate xchi'uc ti jyanlumetique.

<sup>7</sup>Ti lume, busul no'ox yu'un ti oroe, ti platae, mu albajuc ti sc'ulejale. Mu albajuc ca'etic oy yu'un ti jteclume, ti busul no'ox yu'un ti carretaetique.

<sup>8</sup>Ja' jech xtoc un, snojel ta j'ech'el ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Ti jnaclejetique nijil chimilic ta yich'el ta muc' ti diosetic ti laj smeltsan ta yoc ta sc'obique.

<sup>9</sup>Biq'uit yac'oj sbaic ta stojol, ti bat xa ta yoc xchi'uquique. Mu xa xach'aybe ti smulique.

<sup>10</sup>Ti jnaclejetique stic'anana xa sbaic liquel ta yolon nail ch'entic, ta lom ch'entic. Ta snac' sbaic ta stojol ti Dios ti mu no'ox albajuc ta xa'iic ti xi'elal ta sva'an sba ta stojolique, ti xchijlajan no'ox ti xojobal ti yich'oj tsots yabtele.

<sup>11</sup>Ti jtoyobbaetique ta xc'ot ta stojolic ti mu xa toybaj ti sat yelovic ta xq'uelvanique. Ti buch'u cajal xa'i sbaique, peq'uel ta xc'ot sc'oplallic. C'ajomal no'ox stuc ti Dios ta xac' ta ilel ti smuc'ul stsatsal ti jech c'ac'al taje.

<sup>12</sup>Ti c'ac'al taje, ja' sc'ac'alil ta sliques yabtel ti Dios ti scotol xu' yu'une, ta scontrainel scotol ti toyobba viniquetique xchi'uc ti buch'u cajal xa'i sbaique, ta scontrainel scotol ti tsots yo'ntonique yo' jech ta spec'tsanbe ti sc'oplale,

<sup>13</sup>ta scontrainel scotol ti buch'utic jun to muc' ta ch'ut te' ti oy ta Líbano sbisoj sbaique, ti spajebal xa no'ox jun to muc' ta vits xa'i sbaique, mi ja' ti jun to muc'ul tulan xa'i sbaic ti oy ta lum Basane,

<sup>14</sup>ta scontrainel scotol ti buch'utic jun to muc' ta pimilal toyolal te'tic xa'i sbaique, ti jun to muc' ta toyol vits xa'i sbaique,

<sup>15</sup>ta scontrainel scotol ti buch'utic jun to natiquil luchlebal xa'i sbaique, mi ja' ti jun to pimil muc'ul moc yu'un jteclum xa'i sbaique,

<sup>16</sup>ta scontrainel scotol ti buch'utic jun to biq'uit barco yu'un jteclum Tarsis sbisoj sbaic ti xnulet ta xanav ta ba vo'e, mi ja' ti co'ol s'elan c'upil sba barco xa'i sbaique.

<sup>17</sup>Ti jtoyobbaetique xchi'uc ti buch'u cajal ye sti' xa'i sbaique, ta j'ech'el ta xpec'tsanbat ti sc'oplalique. C'ajomal no'ox stuc ti Diose ta xac' ta ilel smuc'ul stsatsal ti jech c'ac'al taje.



<sup>18</sup>Yu'un ta j'ech'el ta stubbe sc'oplal ti c'usitic meltsanbil ta c'abale.

<sup>19</sup>C'alal ti Dios ta sva'an sba ta yaq'uel xi'el li' ta banomile, ti jnaclejetique ta xbat snac' sbaic ta nail ch'entic ta loman ch'entic ti ta snac' sbaic ta stojol ti Dios ti xi'bal sba ta j'ech'ele, xchi'uc ti xtixlajan no'ox yutsil xchi'uc ti tsots yabtel yich'oje.

<sup>20</sup>C'alal jech yorail ta xc'ot ta pasel taje, ti viniquetique ta stelanic comel ta na ch'o, ta na sots' ti c'usitic meltsanbil ta c'abal yu'unique, ti laj smeltsanic ta oroe, ta plata ti dios yu'unic ti lic snijan xchiman sbaic ta stojol ta yich'el ta muq'ue.

<sup>21</sup>Yu'un ta xbat stic' sba ta c'al tontic, ta nail ch'enetic, yo' jech ta snac' sbaic ta stojol ti Dios ti xi'bal sba ta j'ech'ele, ti xtixlajan no'ox yutsil xchi'uc ti tsots yabtel yich'oje, ti c'alal ta sva'an sba ta yaq'uel xi'el ti li' ta banomile.

<sup>22</sup>Ictaic o abaic ta spatel avo'ntonic ta stojol ti vinique, ti c'alal jutuc no'ox tsots yabtel yich'oje. Xcuxlej ti vinique, jliquel ta j'ech'el co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc jic' o'ntonal.

### Isaías 3

#### Ta xlic yich' svocol ti lum Judae xchi'uc ti jteclum Jerusalene

<sup>1</sup>Q'uelo avilic lec un, ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, ta xch'ayboxuc sc'oplal ta Judá ta Jerusalén scotol ti ta xchonic ti c'usitic ta xtune, ta stubbe sc'oplal ti ve'liletique, ti vo'e.

<sup>2</sup>Ta xch'aybe sc'oplal ti tsatsaquil viniquetic xa'i sbaique, ti banquialal j'ac'-lettoetique, ti jchapanvanejetique, ti j'alc'opetique, ti jt'unvanejetique, ti buch'utic ich'bil ye sti'ique,

<sup>3</sup>ti banquialal jpas-mantal yu'un soldadoetique, ti toyobba jc'ulejetique, ti jbijubtasvanejetique, ti bainom satinometique, xchi'uc ti j'ac'-chameletique.

<sup>4</sup>Yu'un uni jva'lej viniquetic ta x'och ta banquialaletic avu'unic, uni bic'tal queremetic ta spasoxuc ta mantal.

<sup>5</sup>Mu stac' alal ma' ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta lume, ta jujun ta xlic stsac sba ta c'op, manchuc mi lec xil sbaic. Ti jva'lej viniquetique ta xlic yilbeic svocol ti buch'utic ch'iem c'opojemic xae, mu'yuc xch'ulelic ta j'ech'el ta xlic yilbeic svocol ti buch'u oy stuq'uil sjol yo'ntonique.

<sup>6</sup>Ta xc'ot ta pasel ti xchi'il no'ox sbaic ta voq'uele, xi ta xalbe ya'i ti nacal ta sna ti stote: “Ti vo'ote oy to ac'u' stac' xalap, ochan ta banquialal cu'uncutic ca'itic un cha'e, ta spasel mantal ta ajvalil ta jinemal lum li'e.”

<sup>7</sup>Ja'uc ti june xi ta staq'ue: “Mu'yuc xa c'usi stac' ta jpas ma' ti vi s'elan toj chopol c'ot ta pasel une, ti c'alal ch'abal ti jve'ele, ti jc'u' ta jlap ta jnae. Mu me xavaq'uic ochcun ta ajvalil yu'un ti lume.”

<sup>8</sup>Melel, ta xyal ta lum ti Jerusalene. Ta xlilij ta j'ech'el ti lum Judae, yu'un ti bu taje, ta xlic spasic ti c'usitic contra ta xil ti Diose, ti ja' soquesobil yo'nton ti Ajvalile.





<sup>9</sup>Ta x'aqueic ta q'uexlal apun yu'un ti c'usitic mu'yuc smelol ta spasique. Mu xa mucbaj ti smulique, co'ol ta spasic jech c'u cha'al ti sodomaetic ti ta sba ta sat scotolum ta sa' ti smulique. Mu xa ono'ox cha'bel un, ti buch'u va'i s'elan ta spasic taje, ta xac'be sba svocol stuquic.

<sup>10</sup>Mu'yuc c'usi sna' ma' ti buch'u oy stuqu'il sjol yo'ntone, yu'un lec ti c'usi ta xc'ot ta stojole, xmuyubaj no'ox xchi'uc ti c'usitic lec ta spase.

<sup>11</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un ti buch'u chopol ti c'usi ta spase, mu lecuc ti c'usi ta stae. Ta x'ac'bat stoj yu'un Dios ti c'u s'elan laj spase.

<sup>12</sup>Uni biq'uit querem no'ox ti j'ilbajinvanej yu'un ti jteclumale. Antsetic ochemic ta ajvalilal. Jteclumal, ta xaslo'laoxuc ti jtojobtasvanejetic avu'une. Ta xayic'oxuc batel ta spasel ti c'usi mu lecuque.

<sup>13</sup>Ti Diose xchapanoj xa sba ta yich'bel ti sc'ope, xchapanoj xa sba ta yac'bel stoj smulic ti steclumale.

<sup>14</sup>Ti Diose ta xtavan ta iq'uel ta xchapel ti c'ope, ti xi ta xalbe ya'i ti buch'utic ich'bil ye sti'ique, xchi'uc ti banquilaetic ta jteclume: “Ti vo'oxuque yacaloxuc ta soquesel ti jts'unubal uvae, laj xa avelc'anic ti me'un mu'natetique, ti c'usitic avelc'anojique, anac'ojic ta anaic.

<sup>15</sup>¿C'usi avabtelic ya'yel un cha'e ta yilbajinel ti jteclumale, ta xpech'el ta teq'uel ti me'un mu'natetique?” Mu me lo'iluc no'ox ta xal ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une.

### **Stsitselic ti antsetic ta Jerusalene**

<sup>16</sup>Xi ta xal ti Dios xtoque: “Q'uel avil c'u s'elan ti toyobba antsetic yu'un ti Sione. Xic'xun no'ox xa'i sbaic ta xanobal, mu'yuc xa xq'uexlalil ta xq'uelvanic, xi xa yuni natiqul ta sjet yoc ta xanobal, xchilchun no'ox yu'un ti xch'al yoque.

<sup>17</sup>Ti stsitselic ta xcac'beic yu'un taje, ta xbul loq'uel ti stsotsil sjolic yu'un ti salile, ta xcaq'uic ta q'uexlal ta j'ech'el.”

<sup>18</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Diose ta xch'aybe sc'oplal scotol ti xi s'elan ti xch'alobilique, ti xnichimal yixtolal yoquique, ti xnichimal stim sjolique,

<sup>19</sup>ti staq'uinal xchiquinique, ti xoj sc'obique, ti chajal poc' smac satique,

<sup>20</sup>ti sts'ot sjolique, ti uni bic'tal carina ti chucul ta snuc' yoquique, ti xchuquique, ti muil poxiletic tiq'u'il ta uni limite yu'unique, ti smacobil sat ti bainom satinome,

<sup>21</sup>ti ixtolal c'obil yu'unique, ti staq'uinal yixtolal sni'ique,

<sup>22</sup>ti yutsiquil c'u'il yu'unique, ti yan c'u'il yu'unique, ti mochibal yu'unique, ti vorxa nucul yu'unique,

<sup>23</sup>ti nenetic yu'unique, ti lequiquil jilich' poq'uetic yu'unique, ti ts'ot jolil yu'unique, ti yan poq'uetic yu'unique.

<sup>24</sup>Ti jech xjiq'uet ta muil poxil avie, ta xc'ot ta stojolic ti mu staquic nopel yu'un ti sjomomilique. Ti lequil chuquile, jbej xa uni ch'ojon tumul liquel. Ti xch'alet no'ox yu'unic ta tusel ti sjolique, stuc me boch liquel un. Ti jun xa yutsiquil c'u'il ta stunesique, pac'nochic me liquel un. Ti c'upil xa sba sat yelovic ta q'uelele, mu xa xtal yutsil ta q'uelel yu'un ti q'uexlale.

<sup>25</sup>Ti viniqetic avu'une, ta xlajic ta letovajel, ti banquial j'ac'-leto avu'une, ta xchamic ti c'alal xyaquet ti letovajele.

<sup>26</sup>X'oc' xme'inaj xa ti lume; j'ech'el jipbil tenbil ta xcomic.

#### Isaías 4

<sup>1</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xc'ot ta pasel jun chib xa no'ox ta xcom ti viniqétique, vucvo' to antsetic ta stsac sbaic ta c'op ti ta spojbe sbaic ti jun vinique, ti xi ta xalbeique: “Ta j bain jba jtuccutic ti c'u s'elan ta jmalq'uin jbacutique, ta j baincutic ta sa'el ti jc'u'cutic ti c'u s'elan ta jmac jbacutique, nabanuncutic ta atojol un, ti ch'aybil c'otuc sc'oplal avu'un ti q'uexlaltasbil ti jba jsatcutique.”

#### Jun yutsil ta xc'ot ta pasel ta ts'acal to un

<sup>2</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xvul ta loq'uel q'uelomalil yu'un ti Diose, ti ta xc'ot ta yutsilalic slequilalic ti buch'utic cuxulic ta xcomic ta Israele. Ti c'usitic ta xloc' x'ayanuc ta banomile, mu'yuc xa buch'u jech xtaun o ta banomil ta xa'iic ti cajal c'ot sc'oplalique.

<sup>3</sup>Ti buch'u cuxul to ta xcomic ta jteclum Sione, ti buch'u cuch to yu'un ti cuxul comic ta jteclum Jerusalene, ti albatic to sc'oplal ti xu' ta xnaquique, “bevbil to comic yu'un Dios le'e”, xi ta x'albat ti sc'oplalique.

<sup>4</sup>C'alal jbel sc'oplal ta xchapan c'op ti Diose, ti ta xc'ot ta pasel ta stsitsvane, ta spoc loq'uel ti ch'ich' ti mal ta jteclum Jerusalén ta scoj ti smilvanejalique, ta smes ta spoc loq'uel xchopolalic ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Sione.

<sup>5</sup>Ti c'u sjamlej yosilal ti lum Sione, ti c'u yepal tsobolic ta lum ti bu taje, ti Diose ta xac' taluc voletel ic'al lumal toc ti ta c'ac'altique. Ti ta ac'ubaltique, oy c'usi xjobin no'ox ta xac' taluc xchi'uc leb c'oc'. Xjobin no'ox yutsilal ti Dios ta stojol scotol taje

<sup>6</sup>yo' jech ta xchabiatic ta xpojeic. Yu'un yutsilal ti Dios taje, ta xc'ot ta queoval yu'unic ti c'alal toj c'ux ti c'ac'ale. Ta xc'ot ta smaquic ti c'alal ta xtal ti tsots ic' xchi'uc ti ya'lele.

#### Isaías 5

##### Ti ts'unubal ti laj yich' albel sc'oplale, svinajeb ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti Judae

<sup>1</sup>Ta sventa ti buch'u lec xquil jba jchi'uc, ta jliques ta sq'uejintael jun q'uejimol ta sventa ti ts'unubal yu'une. Ti buch'u lec xquil jba jchi'uc sts'unoj sts'unubal ta jun lequil ve'ebal banomil.

<sup>2</sup>Laj sloc lec ti banomile, laj stsob loq'uel ti ton lamale, lic sts'un ti uva ti lec sts'unubal ta j'ech'ele. Ta o'lol yut ti ts'unubale, lic sva'an natil q'uelob osil, lic

xchapanbe yavil bu ta xich' pits'el ti uvae. Laj snop ti buch'u lec xquile, yac'touc ti lec chi'ic laj yac' sat ti uvae, ja'uc le' une, toj poj laj yac' ti uva une.

<sup>3</sup>A'yio ava'iic un, jnaclejetic ta Jerusalén, xchi'uc jnaclejetic ta Judá, alic ca'itic un buch'u smul, mi ja' ti jts'unub uvae, mi ja' ti vu'une.

<sup>4</sup>¿Mi oy to c'usi stac' pasbel ti jts'unub uvae? ¿Mi yu'un oy to ti c'usi mu'yuc laj cac'bee? Laj jnop caloj ti chi'ic ta xac' ti sate. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e poj laj yac' sat ti uvae?

<sup>5</sup>Lec un cha'e, ta xcalboxuc ava'iic ti xi s'elan jnopoj ta jpasbe ma' ti jts'unub uvae: ta jlilinbe loq'uel ti smocale, ti yich'uc stsutsesbel ya'i ti sc'oplale, ta jtenbe loq'uel ti smocale, ti yich'uc t'usel ya'i ta teq'uele.

<sup>6</sup>Teq'uel ta xquicta comel ya'i. Mu ja'uc xa ta xich' ch'ulbel ti staquinal sc'obtaque, mi ja'uc xa ta xich' aq'uintael, ti yich'uc net'el ya'i yu'un ti ch'ixe, ti momole. Ta xcalbe ya'i mantal ti toque, ti mu xa xac' taluc ti vo' ta stojole.

<sup>7</sup>Ti lequil ts'unubal uva yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti mu tuch'baj ta yo'nton ta xa'i ti sts'unube, ja' sc'oplal ti lum Israele xchi'uc ti lum Judae. Ti Diose snopoj ti ta xch'unbat ti oy c'usi jbel tsots albil yu'une, le' une, c'ajomal no'ox laj yil ti naca milbaile. Laj snop ti oyuc lequil chapanel yu'unique, le' une, c'ajomal no'ox laj yil ti oy buch'u x'avlajet ta oq'uel yu'un ti vocole.

#### **Ta sibtasatic ti buch'utic toj chopolique**

<sup>8</sup>Mu xa ono'ox cha'bel x'ech' avocolic ti vo'oxuc ti naca xaman no'ox ma' ti anaique, ti naca xaman no'ox ma' ti avosilique, ti mu ja'uc ta sman avu'unic ti yane, ti xanaquiic no'ox ta lum ti co'ol s'elan avu'un atuquic ma' ti xanaquiique.

<sup>9</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi laj sva'an sba ta yalbelun ta jamale: “Ta xc'ot ta pasel ma' ti ep ta xlij ti naetique; mu'yuc ta alel ti smuc'tiquile ti c'upil sbae, mu'yuc xa buch'u ta xnaqui liquel.

<sup>10</sup>Ti vaquib ta litro yovolal sjamlej smacoj sbanomilal ti ts'unbil uvae, c'ajomal no'ox jun uni nene' barril ta xloc' ti vinoe. Ti lajunbej coxtal ts'unubile, c'ajomal no'ox uni jbej coxtal ta xloc' ti sat trigoe.”

<sup>11</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un ti vo'oxuque, ti sob no'ox ic'luman ta xlic yacubanique, ti c'alal stsinet xa ta xava'iic yu'un ti vinoe, ti avich'ojic sjunul ti ac'ubale.

<sup>12</sup>Xnic no'ox ti arpae, ti jchop o ta vobe, ti tampole, ti amae, ti yepal no'ox ta j'ech'el ti vino ti yacaloxuc ta ve'ele. Mi ja'uc xatoy asatic ta sq'uelel ti c'usi ta spas ti Diose; mi ja'uc xavaq'uic ta venta ti yabtele.

<sup>13</sup>Jech o xal un, ti jech mu xa'ibeic xchiquinale, ti jteclumale, bec'bil ta xloq'uic ech'el ta sbanomilic. Yu'un scotol ti lume xchi'uc ti banquilaletic yu'unique, ta xlic chamicuc ta vi'nal xchi'uc ta taqui ti'il.

<sup>14</sup>Co'ol s'elan ye junuc jti'oval chon ti mu no'ox albajuc ti buyuc no'ox jomajtic ti muquinale, ti naca xilbe no'ox svocol ti jteclum xchi'uc ti banquilaletic yu'une, ja'



sc'oplal ti jnaclejetic ti batem yo'ntonic ta spasel ti c'usi lec ta xa'iique, xchi'uc ti yacubele.

<sup>15</sup>Ti jnaclejetique, peq'uel ta xc'ot ti sc'oplalic ta j'ech'ele; ti jtoyobbaetique mu xa cha'bel xtoy ti satique.

<sup>16</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une ta xac' ta ilel ti smuc'ul stsatsal ti c'alal ta xich' ti eale. Ti ch'ul Diose ta xac' ta ilel ti yutsilal slequilal ti c'alal yacal ta xchapanvane.

<sup>17</sup>Ta xc'ot ta pasel ta xlilij ti muc' ta lumetique; ta x'och ta q'uelob chij, ta q'uelob tentsunetic ti yavil slilijemal ti muc' ta lume.

<sup>18</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti lo'labiloxuc ta spasel ti chopole, ti jochbiloxuc yu'un ti mulil jech c'u cha'al ti carreta jochbile.

<sup>19</sup>Ti vo'oxuque xachi ta xavalique: “Ac'o me spas xch'a ti Dios ti c'usi snopoj ta spase yo' jech ta xquiltic; c'otuc me ta pasel xch'a yu'un ti ch'ul Dios yu'un Israel ti c'u s'elan snopoj ta spase yo' jech ta xcojtiquintic.”

<sup>20</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti abisojic ta lec ti c'usi chopole, ti abisojic ta chopol ti c'usi lec ta pasele, ti ta xajoybinic ta saquil osil ti c'usi mu lecuc ta q'uelele, ti c'usi mu lecuc ta q'uelele, ta xajoybinic ti xjobin no'ox yutsil ta q'uelele, ti ta xajoybinic ta lequilal ti c'usi j'ac'vanej ta vocole, ti j'ac'vanej ta vocole, ta xajoybinic ta lequilal.

<sup>21</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti oy abijil abisoj abaique, ti xatojob avalojique.

<sup>22</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti atuc xa no'ox abisoj abaic ta jun banquil j'uch'-vinoe, ti mu'yuc buch'u xastsalic ta smeltsanel ti uch'bajele.

<sup>23</sup>Ta sventa ti atsacojic xa ti mich'ob c'abale, ta xavalic ch'abal smul ti buch'u oy smule; mu xa tsotsuc sc'oplal ta xava'ibeic sc'op ti buch'u ch'abal ti smule.

<sup>24</sup>Jech o xal un, jech c'u cha'al ti c'oq'ue ti naca xchic' no'ox batel ti jobele, ti slebe ti naca xchic' no'ox batel ti taquin yanal te'e, jech ta xavich' ti avocolique jech c'u cha'al ti te' taquin xa xchi'uc ti yibel ta xc'aq'ue, ti xvajet no'ox batel ti xnich jech c'u cha'al ti pucuque. Yu'un laj abajic, laj atenic ti chanubtasel yu'un Dios ti scotol xu' yu'une, ti ch'ul Dios yu'un ti Israele.

<sup>25</sup>Jech o xal ti Dios une soc sjol ta stojolal ti slumale, yal yoc sc'ob ta tsitsvanej. xnic no'ox liquel ti vitstique, co'ol to s'elan c'a'ep busul no'ox com ti animaetic ta bebetique. Manchuc mi jech un, mu'yuc to ech'em sc'ac'al yo'nton ma' ti Dios une, staoj to yav ta sibtasvan.

<sup>26</sup>Ti Dios une lic xlich'an bandera, ti xpiet no'ox ta xic'an talel namaquil muc'tiquil lumetic, ti ta namaquil banomil ta xtal yu'une. Mu xjalijic, ta xtalic no'ox, yu'un ta jech no'ox yepal ta xvulic.

<sup>27</sup>Mu'yuc junuc yu'unic ti ch'abal ti yipe, ti lubem xa xa'i sbaique, mu'yuc junuc yu'unic ma' ti mu'yuc svcic'oj ti satique, mu'yuc junuc yu'unic ma' ti ch'abal stsinoj lec ti xchuque, mu'yuc junuc yu'unic ma' ti tuch'em ti yaqu'il xonobique.

<sup>28</sup>Lec jich'ilic ta j'ech'el ma' ti sni' syolobique; t'imilic lec scotol ti syalcual syolobique. Ti svoy sca'ique, co'ol s'elan ton ti syijile, co'ol s'elan jun sutub ic' xcaret no'ox ti scarosal scarretaique.

<sup>29</sup>Yech'omal ti c'u s'elan xvo'o'ete, co'ol s'elan jun león ti xloquet no'ox talel ti snuq'ue, ti xloquet no'ox snuc' ta stsac batel ti sve'el ti mu junuc oy buch'u xu' ta spojbee.

<sup>30</sup>Ti lum taje, ti c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti albil sc'oplale, co'ol s'elan junuc muc' ta nab yech'omal snuq'ueic ti x'avetic no'ox ta scontrainel ti lum Israele. Ti oyuc buch'u ta sq'uel ti banomile, ta xil ti ic'unebe, ta xmac sat ti c'ac'al ti tsinil ta j'ech'el ta jun ic'al lumal toque.

## Isaías 6

### Tabil ta iq'uel ti Isaías

<sup>1</sup>Ta sjabilal c'alal cham ti ajvalil Uzías, laj quil ti Dios ti chotol ta jun toyol chotlebale, ti smacoj sjunul ch'ulna ti sti'iltac sc'u'e.

<sup>2</sup>Ti ta yac'ole, oy jayibuc c'usitic cuxul ti co'ol s'elan c'oc' yilele. Oy vaquib xiq'ueic ti jujune. Chib xic' ta smac o ti yelov satique. Chib xic' ta smac o ti sbec'tal stacopale. Chib xic' ta xvilic o xchi'uquic.

<sup>3</sup>Xi ta xalbe sbaic ti jujune: “Ti ch'ul Dios ti scotol xu' yu'une, oy xch'ul lequilal, oy xch'ul lequilal. Smacoj sjunul banomil ti slequilal yutsilale.”

<sup>4</sup>C'alal jech tsots ti sc'opojele, nic sti'tac ti ch'ulnae. Noj com ta ch'ail ti ch'ulnae.

<sup>5</sup>Xichi laj jnop une: “Mu xa ono'ox cha'bel un, ta xicham, yu'un laj xa quil ta jba ta jsat ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une, ti c'alal vinicun no'oxe, ti mu'yuc smelol ti c'usi ta xloc' ta que ta jti' ti li' jmoj nacalun xchi'uc ti jnaclejetic ti mu'yuc smelol ti c'usi ta xloc' ta ye ta sti'ique.”

<sup>6</sup>Ta jech no'ox yepal un, ti jun ta scotol ti c'usi cuxul ti co'ol s'elan c'oc' yilele, xvilil talel ta jtojol ti bu oyune. Slots'oj ac'al ta stsacobil ti laj stam ta sba ti altare.

<sup>7</sup>Ech' snabanbun ta que, ti xi laj yalbune: “A'yio ava'i, ti ac'al ti laj yich' nabanel ta avee, c'ot ta tubbel ti achopolale, ti ch'aybil c'ot ti amul acolo'e.”

<sup>8</sup>Va'i un, laj ca'ibe sc'opojel ti Dios ti xi ta xale: “¿Buch'u ta jtac batel xana' un? ¿Buch'u ta x'och ta j'alc'op cu'untic?” Xichi laj jtac'bee: “Li' oyune, tacun batel.”

<sup>9</sup>Xi laj stac'bune: “Batan, ti xi xcholet xavalbe ya'i ti lum jech c'u cha'al li'e: ‘Ac'o mi avac'ojbeic yipal ta ya'yiel, mi ja'uc xava'ibeic ti smelole; ac'o mi avac'ojbeic yipal ta sq'uelel, mi ja'uc xchiquintaj avu'unic.’”

<sup>10</sup>Yanijesbo snopobil yu'unic ti lum li'e. Macbo ti xchiquinique, macbo ti satique, yo' jech mu xilic, mi ja'uc xc'ot ta yo'ntonic ti lo'il a'yeje, yo' jech mu sutic talel ta jtojol ti ta xc'ot ta pasel ta jpoxtaique.”



<sup>11</sup>Xichi laj jac'be une: “¿C'u sjalil ta xjoc'tsaj taj une, Cajval?” Xi laj stac'bune: “Ja' to ti c'uxi lilijem ta xcom ti lumetic ti mu xa junuc nacal ta snaic ti jnaclejetique, ti mu xa junuc ti jnaclejetic ta nae, ti ta xcom ta sbajtical ti osil banomile,

<sup>12</sup>ti tenbil ta xloq'uic batel ta steclumalic yu'un Dios ti jnaclejetique, ti sts'ijlajan ta xcom ta j'ech'el ti muc' ta lume.

<sup>13</sup>Ti mi oy ta xc'ot ta pasel ti cuxul ta xcom lajunvoc'uc ti lume, ta xich' tsutsesbel sc'oplal xtoc jech c'u cha'al ta xich' lomesel ti c'an tulane, mi ja' ti tulan ti c'ajomal xa xhumanil ta xcome.” (Ja'uc ti ta xhumanil une, ta xlic ayanuc sq'uелom ti t'ujbil ta xc'ote.)

## Isaías 7

### Sliquebal slo'il ya'yej ti Isaías ta stojol ti ajvalil Acaze

<sup>1</sup>Ti Rizín ajvalil yu'un ti lum Siriae, xchi'uc ti Peka xnich'on ti Remalías ajvalil yu'un ti Israele, lic stsaquic ta leto ti jteclum Jerusalén ti ta xu'ninic ya'iique. Mi ja'uc cuch yu'unic. Ti c'ot ta pasel taje, ja' o ti c'alal tiq'uил ta ajvalilal ta lum Judá ti Acaz xnich'on ti Jotam smom ti Uzíase.

<sup>2</sup>Ti yorail taje, xi bat yich' albel ya'i ti ajvalil Acaz xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae: “Ti sirioetique laj xa sco'oltas sjolic xchi'uc ti Efraine.” Ti ajvalile xchi'uc ti jteclume, xt'el-t'unic no'ox liquel ta xi'el jech c'u cha'al ta xc'uyet ta jujujot ti te'tic ti ta xvuu'ue yu'un ti iq'ue.

<sup>3</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti Isaías: “Ic'o batel ti anich'on Sear-jasube. Bat nupo ta be ti ajvalil Acaz ta jot sti'il macbil vo' ti oy ta ac'ol ti bu ta x'ech' ti be ta xbat ta osiltic ti sbiinoj Chuc'ob poq'uetique,

<sup>4</sup>ti xi xavalbe ya'ie: ‘Tsotsan me ya'i, mu ja'uc xatsiq'ues avo'nton, mu ja'uc xaxi', mu ja'uc xbat ach'ulel yu'un xchi'uc ti chib xupite' ti xtomtun no'ox ti xch'ailale, ti ja' sc'oplal ti Rizín xchi'uc ti sirioetic yu'une, xchi'uc ti xnich'on Remalíase, ti liquem ta j'ech'el ti sc'ac'al yo'ntonique.

<sup>5</sup>Ti sirioetique, xchi'uc steclumal ti Efraine, xchi'uc xnich'on ti Remalíase, nopbil xa yu'unic ti chopol ta spasbot ya'i ti xi ta xalique:

<sup>6</sup>Ochcutic batel ta Judá, la' jsibtastic ya'iic ti cu'ninbetic ti slumalique, ti ochuc ta ajvalil cu'untic xnich'on ti Tabeele.

<sup>7</sup>‘Ja'uc ti Dios une xi laj yale: Ti jech taje, mi ja'uc ta xc'ot ta pasel un.

<sup>8</sup>Ta jteclum Damascoc, ja' ti bu chotol ti ajvalil yu'un ti Siriae. Ti Rizine, ja' ti ajvalil ta jteclum Damascoc. Ti li' ta vo'ob xchanvinic (65) jabile, ta xlic yich' svocol ti Efraine, ja' to ti c'uxi ch'ab xi sc'oplal ti jteclume.

<sup>9</sup>Ti smuc'ul yo'nton ta xa'i ti Efraine, ja' ti muc' ta lum Samaria. Ti smuc'ul yo'nton ta xa'i ti lum Samariae, ja' ti bu ochem ta ajvalil yu'un ti Samaria xnich'on ti Remalíase. Ti mi xtal xbat no'ox ti snopbenal avu'unique, mi ja'uc ta xajalijic ta banomil' ”



### Ti xchibal lo'il a'yeje xi s'elane: sc'oplal ta xvoc' ti Emanuele

- 10** Ti Acaz xtoque, xi albat yu'un ti Diose:
- 11** “C'anbo ti Ajvalil Dios avu'une, ti ac'o yac'bot avil c'usi jchop o ta q'uelel ti ta xc'ot ta senyail avu'un ta xlic talel ta yolon to ti banomile, mi ja' ti ta xlic talel ti bu xa slajeb toyole.”
- 12** Ti Acaze xi laj staq'ue: “Mu jc'an jlajeltsabe yo'nton ti Dios ta sc'anbel ma' ta jchop o senyail ta yac'belun quile.”
- 13** Va'i ti Isaías une xi laj yale: “Ts'etano achiquinic ta ya'yiell ava'iic ti vo'oxuc ti snitiluloxuc ti Davide. ¿Mi ch'an xa no'ox la xi ac'oplalic xana' un ta yilbajinel ta soquesbel sjol yo'nton ti viniquetique, ti jech oyoxuc ta soquesbel yo'nton ti Dios xtoque?”
- 14** Avi tana li'e, xi s'elan ta xlic yac'boxuc avilic senyail stuc ti Diose: Xchi'inoj xa yol ti jun tsebe, ti ta xilbe sat ti yol ti Emanuel ta xac'be ti sbie.
- 15** Ta sliquebal jabil xch'iel sc'opojel ti olole, naca setajtic chu' vacax ta stun ta slajes, xchi'uc ta stunes ti ajapome.
- 16** Ja'uc le' une, ti c'alal mu to xtojob lec ta snopel ta xchiquintael ti olole, steclumal ti cha'vo' ajvalil ti ta xayac'bot ep xi'el ta j'ech'ele, sts'ijlajan ta xcom.
- 17** “Ti Diose ta xac' taluc ta atojol, ta stojol ti ateclumale, ta stojol snitilultac ti ajvalile, ti sba to velta ta xc'ot ta pasel ti jech c'ac'al taje, ti ja' mu sta c'ot ta pasel ti c'alal laj xch'ac sba ti Efraín ta stojol ti Judae.” (Taj une, ja' me sc'oplal ti ajvalil yu'un ti Asiriae.)
- 18** Ti yorail ta xc'ot ta pasele, ti Diose co'ol s'elan vov ta xac' taluc ti buch'utic nacal ta namal banomil ti oyic ta sti'il uc'um yu'un ti Egiptoe; co'ol s'elan chanul ajapom ta xac' taluc ti Dios ti buch'utic nacalic ta lum Asiriae.
- 19** Scotolic taje, ta xtal slaman sbaic ta volej ti bu spulul-pulul ti banomile, ta nail ch'entic, ta sjunlej spimilul ti ch'ixtique, ta yavil yuch'ob vo' ti chon bolometique.
- 20** Ti yorail ta xc'ot ta pasel taje, ti Diose ta stunes ti ajvalil yu'un Asiria ta jun ch'amunbil nauxa ti ta xlic talel le' ta jot uc'um Eufratase, yo' jech ta xch'ulbeic sjolic yisimic, xchi'uc ti bu xa c'alal nac'al ti tsotsetic yu'un ti israeletique.
- 21** Ti yorail taje, ti buch'u sts'unoj jcotuc me' vacax, xchi'uc cha'cotuc ti me' chije,
- 22** yepal me ti ya'lel xchu' ta xaq'ue, ti xu' ta smeltsan ti lec setajtic ta slajese. Scotol ti c'u yepal ti mu'yuc xlajic ti c'alal ta xich' lilinel ti lume, ta slajes ti lec setajtic ya'lel xchu' vacaxe, xchi'uc ti ajapome.
- 23** Ti yorail taje, ti bu to ox ts'unbil jmil (1,000) ta tec' ti uvae, xchi'uc ti xtoj o to ox yu'un jmil (1,000) ta sep platae, scotol ta xc'ot ta yavil ch'ixtic, ta yavil momoletic.

<sup>24</sup>C'ajomal no'ox xu' ta x'ochic batel ti buch'u oy yu'unic ti snitobil sni' syolobe, yo' jech ta snuts ti c'usitic oy ti bu taje. Yu'un scotol ti lume ta xjoybij ta xch'ieb ch'ix xchi'uc ta xch'ieb momoletic.

<sup>25</sup>Ti ta vitstic ta sloquic to ox ta azarone, mu no'ox albajuc ta xch'i ta j'ech'el ti ch'ixe, ti momole. Mu ja'uc buch'u xu' ta x'och batel ti bu taje. C'ajomal xa no'ox c'ot ta yavil sve'eb vacax, ta sve'eb ti chije.

## Isaías 8

### Ti jun xnich'on Isaías ta xc'ot ta senyail c'op

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Sa'o jpechuc muc'ul tenel-te'. Ta xats'iba letraetic ti xchiquintaj no'ox yu'un ta a'yibel smelol ti buch'uuc no'ox xojtiquin ti xi ta xale: ‘Maher-salal-hasbaz.’

<sup>2</sup>Ta tsacal to un, ic'o batel ti c'otuc ta rextico ti pale Uriase, xchi'uc ti Zacarías xnich'on ti Jeberequíase.”

<sup>3</sup>Ech' nan c'u sjaliluc un, lic jchi'in ti me' j'alc'op ti ja' cajnile, ti lic nabiuc ti yole, ti ja' jun quem laj yilbe sate. Va'i un, ti Diose xi lic yalbune: “Sbiinojuc c'otuc avu'un ti Maher-salal-hasbaze.

<sup>4</sup>C'alal mu to ta xloc' ta alel yu'un ‘tot, me’ ti xie, ti lum Damascoe xchi'uc ti lum Samariae, ta x'elc'anbatic loq'uel ti sc'ulejalique. Jech ti sc'ulejalique, ta x'ich'batic batel ta stojol ajvalil yu'un ti Asiriae.”

<sup>5</sup>Xi to lic yalbun xtoc ti Diose:

<sup>6</sup>“Ti oy xi'el ta xava'iic yu'un ti Rezine xchi'uc xnich'on ti Remalíase, ta scoj ti laj abajic ti Dios ti co'ol s'elan naca sta sts'anenet ta xanav ti vo' ti oy ta Siloe,

<sup>7</sup>ta xamut'iatic yu'un Dios ti mu no'ox albajuc xbitomaj no'ox ta xtal jech c'u cha'al yoc ti uc'um Eufратese. (Taje, ja' slo'il ya'yejal ti ajvalil yu'un Asiria ti toj ech'em tsots xu' yu'une). Yu'un ta xnoj muyel ti bu ono'ox c'alal ta x'ech'e, ti ta xmal batel ta scotol ti jujujot sti'il ti uc'ume.

<sup>8</sup>Ta x'ech' ta Judá, ta smut'i, c'alal to nuq'uil xtits'et c'otel ti vo'e. Yu'un co'ol s'elan jcot mut xlich'oj xic' ta smac scotol ti avosil abanomile, Emanuel.”

<sup>9</sup>Tsobo abaic un, muc'tic lumetic, batuc ach'ulel ta xi'el; chiquintao ava'iic ti xi s'elan ta xich' alele, scotol lumetic ti liquemoxuc talel ta nome: ac'o mi avac'ojbeic yipal ta stsaquel ma' ti avabtejebique, batem xa ach'ulelic ta xi'el. Jech un, ac'o mi avac'ojbeic yipal ta stsaquel ti avabtejebique, batem xa ach'ulelic yu'un ti xi'ele.

<sup>10</sup>C'otuc xa ta nopel avu'unic ti c'usi sc'an pasele, ta xc'ot ta soquel ta be; abtelano xa avilic ti c'usi sc'an pasele, mu'yuc xc'ot ta pasel, yu'un sva'anoj sba ti Dios ta jtojolcutique.

### Ti buch'u sc'an xi'talele, ja' ti Diose

**11**Tsots laj svuyilanun ti Diose. Laj sbijubtasun ti mu jchan ta stamel batel ti bu stamojic batel ti jnaclejetique. Xi laj yalbune:

**12**“Mu xavalic ti mucul paybil xa sc'oplal scotol jech c'u cha'al ta xalbeic sc'oplal ti jteclum ti mucul paybil xa ti sc'oplale. Mu xbat ach'ulelic yu'un. Mi ja'uc stsic' avo'ntonic yu'un ta scotol ti c'usitic ta xi'ic yu'une.

**13**Xi'taic ti Dios ti scotol xu' yu'une, yu'un ch'ul Dios ta j'ech'el. Tsotsuc sc'oplal, xi'taic. Oyuc xi'elal ava'iic ta stojol.

**14**Ti stuque, co'ol to s'elan pets' ta sjoybin sba ta atojolic. Co'ol s'elan ta xc'ot ta jbej ton ti macal ta xc'ot avacanic yu'une. Ta xc'ot ta pasel ta xyal ta lum yu'un ti chib ajvaliletic yu'un ti Israele. Ta xc'ot ta pets' ta syacobilic ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene.

**15**Ep ta sbosi yacanic xchi'uquic ti ta xyalic ta lume, ti ta xchamic o xchi'uquique. Ep ta stsaqueic ta pets' ti mu xcolic loq'uele.”

### **Ti Isaías ta scaj-bijubtas ti yajchanc'optaque**

**16**Bejluc me ta ajol avo'ntonic ti c'op li'e; avo'ntonuc no'ox me sna' ti c'u s'elan laj avich'ic tojobtasele, ti laj avich'ic chanubtasel cu'une.

**17**Ac'o mi snac'oj xa sba ti mu xa xac' sba iluc ti Dios ta stojol steclumal ti Jacobe, jpatoj co'nton ta stojol. Yu'un laj xa cac' jol co'nton ta smael ti oy c'usi ta jta yu'une.

**18**Ti vu'une xchi'uc ti calab jnich'nab ti laj yac'bun ti Diose, lic'otcutic ta senyail ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti Israele, ti ja' yabtel stuc ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti nacal ta vits Sione.

**19**Mu stselbuj ma' ti xi ta xlic yalbeic ti jnaclejetique: “Jac'o abaic ta stojol xch'ulel ti animaetique, xchi'uc ta stojol ti jt'unvanejetic ti mu a'yibaj ti c'usi ta xloc' ta yeique, ti ts'etel xa xchiquin ta xa'i ti c'usi ta st'one. ¿Mi yu'un la mu xu' ta st'un sba ta stojol sdiostac ti jun lume? ¿Mi yu'un la mu xu' ta st'un sba ta sc'anel bijubtasel ta stojol animaetic ta sventa ti buch'u cuxulic toe,

**20**yo' jech ta staic tojobtasel, mi ja' ti oy c'usi xu' ta x'albatique?” Ta j'ech'el jeche' ono'ox ti ta xc'opojique, ti c'usi ta xalique, jeche' no'ox lo'il a'yej.

**21**Ti jnaclejetique xloc' x'ochic no'ox batel, ilbajinbilic, mu x'ech' xjelav ta xa'iic ti vi'nale. Ti jech mu x'ech' xjelav ta xa'iic ti vi'nale, ta xlic pucujibuquic xchi'uquic. Ta xlic sbisic ta cotal chaval ti ajvalil yu'unique, ti sdiosique. Ti stoy xa satic ta toyole.

**22**Ts'acal to xtoc un, ta sq'uelic xa yalel ti banomile. Ta xilic ti mu'yuc xa c'usi x'ayane, ti c'ajomal no'ox ti me'un mu'natile, ti ilbajinele, ti mu x'ech' xjelav ti vocole, ti ic'uneb ti osil banomil ta scoj ti vocole, ti ic'uneb ti osil banomil ta xa'iic scotolique. Ti buch'u ilbajinbilique, mi ja'uc xa ta sta spojel scolelic.

## **Isaías 9**

### **Svoq'uebal ti jventainvanej banquiall jlamajesej-c'ope**



<sup>1</sup>Ta ba'yel ti Diose laj yac' ta lo'il maxil ti Galilea yosilal ti Zabulone xchi'uc ti Neftali ti nopol oyic ta naclej ti jyanlumetic ti yan sjol yo'ntonic ta stojol ti Diose, ti smacojic ta lamlej ech'el ta jot sti'il uc'um Jordán ti c'otem c'alal to ta ti' nabe. Le' une, ta ts'acal to c'ot ta pasel ti ich'bil ta muc' c'ot yu'une.

<sup>2</sup>Ti jnaclejetique, ti mu to ox xilic ti saquilal osil ti bu stamojic batele, sac jaman no'ox ti banomil lic yilique. Ech'em no'ox yutsil xchijlajan yutsil ti banomil laj yilic ti mu xilic to ox ti saquilal osile.

<sup>3</sup>Dios, mu no'ox albajuc laj jtacutic avu'un ti smuyubajel co'ntoncutique, ti spajeb xa no'ox ta j'ech'el ti muyubajele. Scotolic xmuyubajic ta atojol jech c'u cha'al yorail ta stsobic ti ts'unubale, jech c'u cha'al xmuyubajic xa ta xch'acbe sbaic ti epal c'ulejale.

<sup>4</sup>Yu'un vo'ot laj atsutsesbe sc'oplal ti mu x'ech' xjelav svocolic ti oyic ta mosovinel ti jnaclejetique, ti ilbajinel ti oyic ta vul o'nton yu'une, ti tsots pasbilic ta mantal yu'une. Mu yanuc c'ot ta pasel jech c'u cha'al c'alal laj ach'aybe sc'oplal slumal ti Madiane.

<sup>5</sup>Ti xpujpun no'ox xchi'uc xonob ti soldadoetique, ti bonantic ta ch'ich' xchi'uc ti sc'u'ique, ta xich' chiq'uel, j'ech'el ta stsuts ta c'oc'.

<sup>6</sup>Yu'un c'ot xa ta pasel ti voc' xa jun quem ta jtojoltique. Laj xa yac'botic tael jun xnich'on ti Diose, c'ot ta pasel ti ac'bat yich' yabtel ta ventainvaneje. Xi s'elan sc'oplal ta x'albate: Ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'u s'elan ta snope, Dios ti mu tsalbaje, Totil sbatel osil, Banquilal jlamajesej-c'op.

<sup>7</sup>Ta xchoti ta spasel mantal ti bu choti ti Davide; buyuc no'ox ta xpuc batel sc'oplal ti yich'oj tsots yabtel ta ajvalilale, mu'yuc xlay sc'oplal ti lamajem ti c'op yu'une. J'ech'el ta xc'ot ta pasel ti tsots yabtel yich'oje; ti yictac yabtel ti bu stsacoj sba lec xchi'uque, ja' ti tuc' ta xchapanvane, ti ta stic' sba ta xchapel ti bu tsots sc'oplal avi tana le'e, jech o sbatel osil. Taje, ta xc'ot ta pasel ta sventa ti mu no'ox albajuc ayanem syail xc'uxul yo'nton ti Dios ti scotol xu' yu'une.

### **Scapemal sjol ti Diose ta xc'ot ta stojolal ti ajvalil yu'un ti Israele**

<sup>8</sup>Ti Diose laj stac batel jun mantal ta stojol ti Israele, ti ja' steclumal ti Jacobe.

<sup>9</sup>Scotol jteclum yu'un ti Efraín ti nacalic ta yosilal ti Samariae, c'ot ta sni' ta xchiquinic ti va'i s'elan taje. Xcajetic xtoyetic xa ti xi ta xalique:

<sup>10</sup>“Lilij xa yalel ti latriyoetique, ta ton xa, ta xcac'betic xq'uexol ti ta xlic jcha'va'antique. Laj xa sbasilanic ti sicómoro ts'am-te'etique, ta ch'ut te', ta xcac'betic xq'uexol ti ta xlic jcha'va'antique.”

<sup>11</sup>Ti Diose laj stac tael jcontrainvanejetic ti xi'bal sba ta j'ech'ele, ti laj yac' ye sti' stuc ti tal tsacvanicuc ta letoe.

<sup>12</sup>Ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, liquic tael ti tal tsacvanicuc ta leto ti sirioetique; ta stuq'uil smaleb c'ac'ale, liquic tael ti tal tsacvanicuc ta leto ti filisteoetique. Ta jbiq'uel no'ox laj stsutsesic ti Israele. Manchuc mi jech un, mu to ta x'ech' sc'ac'al yo'nton ti Diose, yu'un staoj to yav ta sibtasvan.



**13**Ja'uc ti jteclum une, mu'yuc sutic tael ta stojol Dios ti jech tsitsbilibique, mi ja'uc c'ot ta yo'ntonic ta sa'el ti Dios ti scotol xu' yu'une.

**14**Va'i ti Dios une, jech laj spasbe ti lum Israele jech c'u cha'al ta xich' pasbel ti chon bolom ta xich' c'ocbel ti snee, mi ja' ti sjole, ti mu yanuc jech c'u cha'al ta xich' ts'etel ti te'el xane, mi ja' ti jchop o ta xan ti junco sbie. Ta jun no'ox c'ac'al, ta xc'ot ta pasel ma' ti va'i s'elan taje.

**15**(Sc'oplal ti sjole, ja' ta xac' ta na'el sc'oplal ti moletique xchi'uc ti banquilaletique. Sc'oplal ti snee, ja' ta xac' ta na'el sc'oplal ti jlo'lavanej j'alc'opetique.)

**16**Ti banquilaletique laj stam batel yan be yu'unic ti lume, ti buch'utic ta sa'ic ti jtojobtasvanej yu'unic yalojique, ch'ayesatic ta be.

**17**Jech o xal ti Dios une, mu'yuc yal syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti jva'lej jch'iel jc'opojeletique, mi ja'uc xa c'uxubaj yo'nton jutebuc ta stojol ti me'un mu'natetique xchi'uc ti me'unal antsetique. Yu'un scotol ti lume bolib ti sjol yo'ntonique, chopol ti c'usi ta spasique, scotolic mu'yuc smelol ti c'usitic ta xloc' ta ye ta sti'ique. Ja' jech ec ti Diose, mu lamajemuc ti sc'ac'al yo'ntone, staoj to yav ta sibtasvan.

**18**Ta x'ac'van ta vocol ti c'usi chopol ta xich' pasele, ti co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc colemal c'oc' ti xjomet no'ox ta xchic' ti chucul ch'ixtique, ti jobeltique, ti naca xchic' no'ox batel ti te'tic ta ts'i'laltique, ti sts'otet no'ox xchi'uc sutub ic'al ti ch'ail ta xmuy batele.

**19**Ta scapemal sjol ti Dios ti scotol xu' yu'une, laj stiles ta c'oc ti muc' ta lume, mi ja'uc xa xc'uxubaj yo'nton ti vinic xchi'uc ti svinquilele.

**20**Ta jujun tal ta xlic yilbe sba ti svocolique, naca stsacanbe no'ox sbaic ti c'usi ta stun ta slajesique, staoj yav ta xa'ic ti vi'nale. Ta jujun tal ta sti'be sba ti xnich'onique.

**21**Ti Manasese ta stubbe sts'unubal ti Efraine; ti Efraine ta stubbe sts'unubal ti Manasese. Co'ol yo'ntonic xtoc ti xviletic no'ox batel ta scontrainel ti Judae. Jech ec ti Diose mu lamajemuc ti sc'ac'al yo'ntone, staoj to yav ta sibtasvan.

## Isaías 10

**1**Mu xa ono'ox cha'bel un, ti yanijem xa smelol avu'unic ta yalel ti oy c'usi jbel tsots albile, ti ta xapuquic ta yalel ti mantal ti c'ot ta chapel avu'unic ti mu ts'icbaj ti yipe,

**2**ti mu ja'uc xatic' abaic ta spacbel sc'oplal ti buch'utic mu xpac yu'un ti sc'oplalique, mi ja'uc xa xavac'beic ta venta sc'opic ti buch'utic abol sbaic ti oy ta jlumale, ti ta xavilbeic svocol ti me'unal antsetique, ti naca yelc'anbe no'ox ti c'usitic yu'unic ti buch'u mu'yuc buch'u x'ayan yu'unique.

**3**¿C'usi ta xavut abaic un, ti c'alal ta xa'ich'bat ave'ique, ti c'alal ta xavilic ti le' xa xtal ti tsitsele? ¿Buch'u ta xbat atijbeic sjol ta sc'anel ti pojele? ¿Bu ta xavaqu'ic comel ti ac'ulejalic une?



<sup>4</sup>Ti mi mu'yuc ta xa'aqueic ta xquexlale, mi mu'yuc chucbil ta xabatique, ta xc'ot ta atojolic jech c'u cha'al ti buch'utic ta xlajic ta milele. Jech ec ti Diose mu'yuc to lamajem ti sc'ac'al yo'ntone, staoj to yav ta sibtasvan.

### **Ti asiriaetique ta stunesatic yu'un Dios ta tsitsvanej**

<sup>5</sup>Xi laj yal ti Diose: “Ma' ti ajvalil yu'un Asiriae ta xc'ot ta jte' ti ta jtunes ta tsitsvanej ti c'alal capem ti jole, ti c'otem ta jvach' ti c'alal soquem ti jole.

<sup>6</sup>Ta jtac ech'el ta svoliel ta yilbajinel ti chopol lume, jun muc' ta lum ti ta soquesbun ti co'ntone, yo' jech ta xc'ot ta pasel ti pojbatuc ti elc'anbaticuc ech'el ti sc'ulejalique, yo' jech yich'icuc pech'el ta teq'uel jech c'u cha'al ti ach'el ta bee.

<sup>7</sup>“Ti ajvalil yu'un Asiriae, mi ja'uc jech ta snop, mi ja'uc jech ta xac' sjol, mi jutebuc jech ma' ti snopoj ta spase. C'ajomal no'ox oy ta yo'nton ta stsutses ya'ie, ti ta xilbe svocol ti ep ta chop ti muc'tiquil lumetique.

<sup>8</sup>Xi ta xalbe sbae: ‘Scotol ma' ti ajvaliletique c'otemic ta banquilaetic cu'un ta sventa ti jmantale.

<sup>9</sup>Co'ol c'otemic ta xca'i ma' ti lumetic ta jventae jech c'u cha'al ti lum Calnoe xchi'uc ti Carquemise, ti Hamate jech c'u cha'al ti Arfade, ti Samariae jech c'u cha'al ti lum Damascoe.

<sup>10</sup>Laj jta muc'tiquil lumetic ti mu albajuc ta j'ech'el ti sdiosique, ti ep ta j'ech'el ti c'usitic loc'tabil yu'unique, ti ja' mu sta oy sdiosic ti Jerusalene xchi'uc ti Samariae.

<sup>11</sup>Ja' yu'un un cha'e, ti c'u s'elan laj jpasbe ti Samaria xchi'uc ti sdiosique, ¿mi mu van xu' jech ta jpasbe ec ti Jerusalén xchi'uc ti c'usitic loc'tabil yu'unique?’ ”

<sup>12</sup>C'alal c'ot ta pasel yu'un Dios ti c'u s'elan sc'an ta spas ta vits Sione xchi'uc ti ta Jerusalene, ta stsits ti ajvalil yu'un ti Asiriae ti stoyoj sba xchi'uc ti yabtele, ti ech'em cajal xa'i sbae.

<sup>13</sup>Ti ajvalil yu'un ti Asiriae xi ta xalbe sbae: “Ta yipal ta jtsatsal, c'ot ta pasel cu'un, bijbijun xca'i jba, xitjob ta snopel. Laj jtenbe loq'uel sts'aquil yosil ti muc' ta lumetique. Laj cu'ninbe ti sc'ulejalique jech c'u cha'al junuc tsatsal vinicun xca'i jba ti laj jvalc'unan ti ajvaliletique.

<sup>14</sup>Laj jtac' coc jc'ob ta yu'ninbel sc'ulejal ti lumetique. Laj cu'nin scotol ti osil banomile jech c'u cha'al oy buch'u ta sta ton mut ti tenbil xa comele, ti mu'yuc xa jcotuc mut laj to xlich'olan ti xiq'ue, ti mu'yuc xa jcotuc laj sjam ye ti xch'ivlajet xae.”

<sup>15</sup>Ja'uc le' une, ti eq'uele, ¿mi xtoyot xa xa'i sba ta stojol ti buch'u ta stunesat yu'une? ¿Mi xtoyot xa xa'i sba ti tuch'ob te' ta stojol ti buch'u ta xquililanat yu'une? Ja' jech ti vaxtonile, tojol te' no'ox, mi ja'uc pasbil ta mantal yu'un ti buch'u yich'oj batele.

<sup>16</sup>Jech o xal un, ti Dios ti scotol xu' yu'une, mu'yuc xa yipal ta xc'otic yu'un ti buch'utic tsots xa'i sbaique, xchi'uc ta xc'ot ta pasel yu'un ta xtil ti sbec'talic ti cajtsajem ti sc'ac'alique.





<sup>17</sup>Ti ch'ul Diose, ti c'otem ta saquil osil yu'un ti Israele, ta sjoybin sba ta leb c'oc'. Ta jun no'ox c'ac'al, ta xchic' ta slilin scotol ti ch'ixtique, ti jobeltic ti oy ta lume.

<sup>18</sup>Ta j'ech'el ta slilin ti c'upil sba te'tic yu'unique, ti ts'unubaltic yu'unique. Co'ol to s'elan jun jchamel ta xicta comel ti ch'abal xa ti yipal yu'unique.

<sup>19</sup>Bejantic xa ta xicta comel ti te' ta yut ti te'tique, ti xchap xa no'ox ta atel yu'un ti jun biq'uit olole.

<sup>20</sup>Ta yorail taje, ti c'u xa yepal com ti Israele, ja' ti buch'utic ja' steclumal ti Jacob ti colic toe, mu xa xba sa' spojelic ta stojol ti buch'utic soquesatic yu'une. Ta sjunul yo'ntonic ta sa' spojel scoltaelic ta stojol ti Ajvalil Ch'ul Dios yu'un ti Israele.

<sup>21</sup>Mu xa yepaluc steclumal ti Jacobe, ta sutic talel ta stojol ti Dios ti mu stac' tsalele.

<sup>22</sup>Ac'o mi co'ol s'elan syi'al ti'il nab yepal alumal, Israel, jun chib xa no'ox ta sutic talel. C'ot xa ta nopel ma' ti ta xich' tubel ti sc'oplale, ti j'ech'el ta xich'ic chapanele.

<sup>23</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, c'ot xa ta nopel yu'un ti ta sliline, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ta stojol scotol ti muc' ta lume.

<sup>24</sup>Xi ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Jteclumaltac ti nacaloxuc ta lum Sione, mu xaxi'ic yu'un ti asirioetique, ac'o mi ta xa smajoxuc xchi'uc ti xvach'ique, ac'o mi ta syales ti yoc sc'obic xchi'uc ti xvaxtone jech c'u cha'al laj spasic ti egipcioetic ta atojolique.

<sup>25</sup>Yu'un li'tic xa no'ox batel ta xc'ot ta pasel ti tsitsele, ti ta jtubbe sc'oplal ya'iic ta j'ech'el ta scapemal ti jole.

<sup>26</sup>Ta stsitsatic yu'un Dios ti scotol xu' yu'une jech c'u cha'al ti c'alal laj stsal ti Madián ta tontic yu'un ti Orebe. Yu'un ta xac' iluc ti smuc'ul stsatsal ta scontrainel ti Asiriae jech c'u cha'al laj yac' iluc ta stojol ti Egiptoe.

<sup>27</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xc'ot ta pasel ta xayalesbat ti avicatsic acuchojique. Ta xc'ot ta pasel ta xtub sc'oplal ti jun to yabtejob vacax ts'otol ta anuqu'ic ti ilbajinbiloxuc yu'unique.”

### **Xlametic xa talel ti asirioetique**

<sup>28</sup>Ti j'ilbajinvanejetique le' xa xtalic ta Rimone, vulic xa ta Ajat, ech'ic xa talel ta Migrón, laj yicta comel ti yicatsic ta Micmase.

<sup>29</sup>Laj xa xtuch'ic jelavel talel ti ach'eltic ta spul-pulil banomile. Ta xvul slaman sbaic ti sbiinoj Guebae. Bat xa xch'ulelic ta xi'el ti jnaclejetic ta Ramae. Xbitetic xa ta jatobal ti jnaclejetic ta lum Guibeá yu'un ti Saule.

<sup>30</sup>Avetanic xa liquel, jnaclejetic ta Bat-galim. A'yio ava'iic ec un, jnaclejetic ta Laisa. Taqu'ic ec un, jnaclejetic ta Anatot.

<sup>31</sup>Ti jnaclejetic ta Madmenae xbitetic xa batel ta jatobal; ti jnaclejetic ta Guebime bat snac' sbaic.



<sup>32</sup>Avi tana li'e, ta xvul slaman sbaic ta Nob ti j'ilbajinvanejetique; ta xac' xa iluc senyail ta stsac ta leto ti lum Sione, ja' ti Jerusalene.

<sup>33</sup>Q'uelo avilic un, ti Dios ti scotol xu' yu'une, toj xi'bal sba ta sjunul yip ta slomes yalel ti te'tique; xjipte-jipte no'ox yalel ti natiqul te' ti laj yich' lomesele, xq'uiet no'ox batel ta lumtic ti bu spajeb snatiquile.

<sup>34</sup>Ta jun no'ox eq'uel, ta sjip yalel ta lum ti pimilal te'tic ta j'ech'ele; ti c'upil sba te'tic ta Libanoe, xq'uiet no'ox yalel ta lumtic.

## Isaías 11

### **Snitulul ti Isaie, ja' jun ajvalil ta xvul ta loq'uel ti yich'oj talel ti lamajem o'ntonale xchi'uc ti tuq'uul chapanele**

<sup>1</sup>Ti ta xchumanil te' taje, ti ja' sc'oplal ti Isaie, ta xvul ta loq'uel sq'uelom, jun sq'uelom ti ta yi'bel to ta xpul talele.

<sup>2</sup>Mu xch'ac sba ti xcuxlejal Dios ta stojole. Ta x'ac'bat sbijil, snopbenal, spajesel sba, yipal yu'un, ta yojtiquinel ti c'usi leque, ta xi'tael ti Diose.

<sup>3</sup>Ti stuque ma'uc ta xchapan c'op ti bu jech xa yilele, mi ja'uc ti naca xch'unel xa yu'un ti c'u s'elan ta xa'i ti lo'il a'yej ti jbel xa ye ta xchapel ti c'o'pe.

<sup>4</sup>Ta stuq'uilal ta yutsilal, ta stic' sba ta xchapanel ti buch'utic mu sna'ic c'u s'elan ta spac ti sc'oplalique; ta stic' sba ta spojel ta xchapanbel sc'op ti c'usitic c'otem ta yu'unic ti me'un mu'nat ti oy ta lume. Ta yip sc'op ta stsits ti buch'u cajal ye sti' xa'i sbae, ti co'ol to s'elan jmoj te' ti xc'avlij ta xc'ote; ta yic'al no'ox ye ta xcham yu'un ti buch'u toj chopol xa'i sbae.

<sup>5</sup>Yu'un co'ol s'elan sc'u ti oy ta stojol ti lequil tuq'uul chapanele, ti melele.

<sup>6</sup>Va'i un, ti oq'uile xchi'uc ti nene' chije, mu'yuc xa c'usi ta xalbe sbaic, jun xa yo'ntonic ta xcuxiic. Ti jti'oval bolome xchi'uc ti nene' tentsune, co'ol xa jmoj ta xcux yo'ntonic. Ti ch'in vacaxe xchi'uc ti leone, jun xa xlotetic ta xch'iic batel, jun xa yo'ntonic ta sbeiltasatic batel yu'un ti jun biq'uit olole.

<sup>7</sup>Ti me' vacaxe xchi'uc ti me' osoe, lec ta xil sbaic, yu'un jun xa yo'nton xlotetic batel ti yalabic ta xcux yo'ntonique. Ti leone ta xc'ot ta pasel ta slo' yaxal jech c'u cha'al ti vacaxe.

<sup>8</sup>Ti biq'uit olole xu' ta xtajin ta sti' snail ch'en ti chon sbiinoj cobrae; xu' ta stic' ochel sc'ob ti bu yac'oj stas ti chon sbiinoj viborae.

<sup>9</sup>Ta scotol ti ch'ul vits cu'une, mu'yuc junuc ti oy c'usi chopol ta spasbe sbaique. Jech c'u cha'al ti vo' ta snojes ti muc' ta nabe, ja' jech ta xjam ba satilal ta yojtiquinel ti Dios ta scotol ti lume.

<sup>10</sup>Ta yorail taje, ti sc'oplal sq'uelom xchumanil snitulul ti Isaie, ta xlic sva'an sba ti ta xc'ot ta senyail yu'un ti lume. Ta xlic sa'anan talel ti muc'tiquil lumetique, ti bu tiq'uile, jun yutsil ta j'ech'el.

### **Mu'yuc xa c'usi jech x'ech' o ta xa'iic ta sutic talel ti buch'utic tenbil loq'uique**

<sup>11</sup>Ta yorail taje, ta xac' iluc xtoc smuc'ul stsatsal ti Diose. Ta xlic stsob talel ti scomelal slumale, yu'un ta xic'utel talel ti buch'utic tiq'uilic ta lum Asiriae, ti tiq'uilic ta Egiptoe, ti tiq'uilic ta lum Patrose, ti tiq'uilic ta lum Etiopiae, ti tiq'uilic ta lum Elame, ti tiq'uilic ta lum Sinare, ti tiq'uilic ta lum Hamate, xchi'uc ta lumetic ti oy ta sti'il ti muc' ta nabe.

<sup>12</sup>Ta xac' iluc senyail ta stojol ti muc'tiquil lumetique, yu'un ta stsob talel ti israeletic ti loq'uc batel ta slumalique; ta xchanjotal to xchiquin banomil, ta stsob talel steclumaltac ti Judá ti tan puquique.

<sup>13</sup>Ta xtub sc'oplal ti it'ix ta x'a'yivan ti Efraine, ti soquemal sjol ti Judae, ta xtub sc'oplal. Mu'yuc xa it'ix ta xa'i Judá ti Efraine, mi ja'uc xa soquem sjol ti Judá ta stojol ti Efraine.

<sup>14</sup>Xchibalic xvoletic batel ta stuq'uil smaleb c'ac'al ta scontrainel ti filisteoetique, ti lamal ta xc'otic ta spate. Xchibalic ta spojbeic talel sc'ulejal ti jnaclejetic ti nacalic ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale. Ti yip smuc'ul stsatsalique ta xc'ot ta Edom, ta Moab, ti ta x'och ta be yu'unic ti amonitaetique.

<sup>15</sup>Ta xjambat sbeic yu'un Dios ta Tsajal Nab ti ta stoy ta toyol ti sc'ob ta stuq'uil ti uc'um Eufратese, ti xi'bal sba xjomet no'ox liquel ti ic' yu'une, ti ta spas ta vuc-ch'ac yoc ti uc'um yu'une, mi ja'uc ta sloc' xonobic ta xtuch'el jelavel.

<sup>16</sup>C'alal ta xloq'uc talel ta Asiria ti c'u to yepal oy steclumal ti Diose, jamal jun muc' ta be ta staic jech c'u cha'al c'ot ta pasel ta stojol Israel ti c'alal loq'uc talel ta Egiptoe.

## **Isaías 12**

### **Q'uejimol sventa coliyal**

<sup>1</sup>Ti jech yorail ta xc'ot ta pasel taje, xachi ta xavale: “Colavalbun, Dios, ac'o mi soc ajol ta jtojol, ech' xa ti sc'ac'al avo'ntone, laj xa jta avu'un ti mu'yuc c'usi jna'e.

<sup>2</sup>Ti Diose ja' laj stic' sba ta jpojel, stsacoj lec yip co'nton yu'un, mi ja'uc ta xixi'. Ti Diose ja' jnac'obbail, ja' quip jtsatsal, ja' jcoltavanej cu'un.”

<sup>3</sup>Xamuyubajic xa ec, xu' xabatic ta stunesel ta yuch'el ti sat vo' ti c'otem ta sventa pojel colele.

<sup>4</sup>Va'i xtoc un, xachi ta xavalique: “C'opojanic ti'inanic ti colaval utic ti Diose. Lo'iltabeic ya'i ti muc'tiquil lumetic ti c'usitic laj spase. Vulesbeic ya'iic ta sjol ti c'otem ta banquialal yu'un scotole.

<sup>5</sup>Q'uejintaic ti Diose, yu'un mu no'ox al bajuc yutsil smuc'tiquil ti c'usi c'ot ta pasel yu'une, ti tsots sc'oplal yojtiquinicuc scotol banomile.

<sup>6</sup>Avananic ta muyubajel, jnaclejetic yu'un ti lum Sione, yu'un ti ch'ul Dios yu'un Israele, oy ta o'lol avu'unic xchi'uc scotol ti smuc'ul stsatsale.”

## **Isaías 13**



## Ta xcaj'albat ya'i ti Babilonia ti ta xich' contrainele

- <sup>1</sup>Ti Isaías xnich'on ti Amose, caj'ac'bat sna' ti xi s'elan lamal ta xc'ot ta stojol ti ta xich' contrainel ti lum Babiloniae:
- <sup>2</sup>“Va'anic senyail ta jun t'ajal vits ti xlic xa ti letoe. Alic mantal ti tsacvanicuc xa ta leto ti soldadoetique. Toyo ac'obic yo' jech ta xnopajic ochel ta sti' smoc ti banquilaletique.
- <sup>3</sup>Laj xa jtaan ta iq'uel jvinictac ti mu sna' xi'ique. Laj xa calbe mantal ti caj'ac'-letotac ti buch'u t'ujbolic cu'un ti xmuyubajic xa ta stsalvanique yo' ta xc'ot ta pasel yu'unic ti tsitsel ta xcaq'ue.”
- <sup>4</sup>Xvinaj xa xvochet ta vits ti co'ol s'elan ep ta j'ech'el ti jnaclejtique. Xvinaj xa xvochvun ti muc'tiquil lumetique, ti jteclumetic ti svoloj sbaique. Ti Dios ti scotol xu' yu'une, yacal xa ta sloq'uesbe sbi ti yajsoldadotac ti chapalic xa ta ac'-letoe.
- <sup>5</sup>Liquemic tael ta namal banomil ti le' to ta jot sloq'ueb c'ac'ale. Taje, c'otem ta yabtejbtac Dios ti ta stunes ta sc'ac'al yo'nton ta stsutsesel scotol ti banomile.
- <sup>6</sup>Me'unal oc'anic ta avanel, yu'un nopaj xa tael sc'ac'alil ta xtal ti Diose, ti xjipluj to vulel vocol yu'un ti Buch'u scotol xu' yu'une.
- <sup>7</sup>Va'i un, scotol banomil ta x'alub ti yoc sc'obique. Scotolic ch'abal xa yipal yu'unic, batem xa xch'ulelic ta xi'el.
- <sup>8</sup>Xbaletic xa xchi'uc yipal jech c'u cha'al xc'uxul alajel ta xa'i ti antse. Yu'un ta jujun tal mu xa stac' a'yieluc ta xa'iic ti sq'uel q'uelbe sba ti satique, ti vajal ta c'oc' satic yu'un ti quexlale.
- <sup>9</sup>Yu'un ta xa sta sc'ac'alil ta xvul ti Diose, jun c'ac'al ti toj xi'bal sbae, ti tilem ta j'ech'el ti sti'emal scapemale, ti ta sjoybin ta sbajtical ti banomile, ti ta stsutsesbe sc'oplal ti jsa'muliletic ti oyic ta stojole.
- <sup>10</sup>Jech ti c'anale xchi'uc ti yan ti c'usitic ta xac' xjobal ta vinajele, ta xlic tubuc ti xjobale. C'alal naca to ta xloc' tael ti c'ac'ale, ta xlic ic'ubuc ti sate. Mi ja'uc xa ta xac' xjobal ti ue.
- <sup>11</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ta xlic jtsits ta j'ech'el ti jnaclejetic ta scoj ti smulique, ti buch'utic toj chopolic ta scoj ti smilvanejalique. Ta jtsutses ya'iic ta j'ech'el ti cajal xa'i sbaic yu'un ti stoyobbailique. Ta xcac' ta lo'il maxil ti buch'utic mu xa'i sbaique, ti pimunebic xchi'uc ti xpochanilique.
- <sup>12</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ti jutucajuc ti viniquetique, ti ja' oy to bu stac' tael ti lequil oro ta Ofire.
- <sup>13</sup>Va'i unbi, ti vinajele ta xlic nicuc. Ta xjel yavil ti banomil bu oye, ta scoj ti soquem xa ti jole, ti tilem xa ti sc'ac'al co'nton yu'un ti jech c'ac'al taje.

<sup>14</sup>“Ti jnaclejetique, ta xc'ot ta stojolic ti nutsbilic jech c'u cha'al ti jchop o ta te'tical chije, mi co'ol s'elan chij ti tan puc ta xbat ti mu'yuc buch'u stsobune. Yu'un ta jujun tal ta sutic batel ta steclumalic. Ta xjatavic ech'el ta yosil sbanomilic.

<sup>15</sup>Scotol ti buch'u ya'binoj sba ta xac' sba ta tsaquele, punyal xa xve' yu'un. Scotol ti buch'u ya'binoj sba ta xac' sba ta tsaquele, milel xa xa'i xcham xlaj.

<sup>16</sup>Yiloj ta sba ta satic ti jis x'utbat ta lum ti yalab xnich'nabic ti biq'uitic toe. Ta xtambatic loq'uel ti c'usi oy ta snaique. Ta x'ilbajinbat ti yajnilique.

<sup>17</sup>“Ti scontraique ta xlic yilic ti ta jliquesbe sjol ti lum medoetique, ti mu ja'uc batem yo'nton yu'un ti platae, ti mi ja'uc jutebuc ta xpich' yo'ntonic yu'un ti oroe.

<sup>18</sup>Xjipte-jipte no'ox yalel yu'unic ta lum ti jva'lej viniqetic ta sventa ti yolob yu'unique, ti mu ja'uc jutebuc oy syail xc'uxul yo'ntonic yu'un ti ach' jvoq'uel ololetique, ti mi ja'uc xc'uxubaj yo'ntonic yu'un ti ololetique.

<sup>19</sup>Ti Babilonia j'ac'-lequilal utsilal yu'un ti muc'tiquil lumetique, ti c'otem ta xch'alelic ti mu'yuc c'usi jech o ta xa'iic ti cajal toyolic xchi'uc ti caldeoetique, ta xc'ot ta stojol jech c'u cha'al ic'ot ta stojol ti Sodoma xchi'uc ti Gomorra ti c'alal laj jtubbe ti sc'oplalique.

<sup>20</sup>Jech'el ta xc'ot ta pasel ti sts'ijlajan ta xcome. Mi ja'uc xa oy buch'u ta xnaqui. Ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc ta xc'ot slaman sbaic ti árabeetic ti bu taje. Mi ja'uc xa ta slaman xchijic ti jq'uel-chijetic yo' ta xvay yu'unique.

<sup>21</sup>Ti bu taje, ta xc'ot ta snail ch'en ti vetetique, ti naetic to ox yu'unique naca mutal bolom sbuset no'ox liquel. Ta xlic naijicuc ti j'anilajel-mute. Ta xc'ot ta stjineb ti te'tical tentsune.

<sup>22</sup>Ta xc'ot ta svuetel jchop o ta oq'uil ti muc' ta naetic yu'unique. Ti c'upil sba yut naetic yu'unic to oxe, naca oq'uil xlamet. Jutuc xa sc'an xc'ot yorail ta tsutsel ti lum Babiloniae. Mu xa jaluc c'ac'al sc'an.”

## Isaías 14

### Ta sutic talel ti buch'utic bec'bil loq'uique

<sup>1</sup>Jech, ti Diose c'ux ta xa'i ti Jacobe. Ta ach' ta xlic st'uj Israel yo' ta xc'ot ta yu'untac ti ta xc'ot ta pasel ta xic' sutel talel ti ta xnaquiic yu'un ta sbanomilic yan veltae. Ta xnopajic talel ti jyanlumetic ta stojolic ti ta svol sbaic xchi'uc slumal ti Jacobe.

<sup>2</sup>Yepal no'ox jyanlumetic ta snabliic batel ti israeletic ti ta xbatic ta yosilalique, ti ta xlic mosovinaticuc yu'un ti israeletic c'alal oyic ta yosilal ti Diose. Chucbil ta xbatic yu'un israeletic ti buch'utic chucvanic to oxe. Tsalbil ta xc'otic yu'unic Israel ti buch'utic ilbat ti svocolic yu'une.

### Slabanel ti ajvalil yu'un ti Babiloniae

<sup>3</sup>Lum Israel, c'alal ti Dios ta xac' acux avo'nton ti laj avich' ti avocole, ti laj ata ti vul o'ntone, ti tsots laj ava'iic ti mosovinele,



<sup>4</sup>xi ta xlic acaj'al ta jun yutsil lequil a'yej ta slabanel ti ajvalil yu'un ti Babiloniae: "Q'uelo avilic un, vi to la bu c'alal c'ot ta loq'uel ti j'ac'-vocol une. Q'uelo avilic un, vi to la bu c'alal c'ot ta loq'uel xchi'uc ti stoyobbail une.

<sup>5</sup>Ti Diose laj xa stuch'be yip ti chopol vinique. Laj xa slilinbe xvaxton ti j'ac'vanej ta vocol jcuch-abtele,

<sup>6</sup>ti laj yilbe svocol ti muc'tiquil lumetic ta scapemal sjole, ti mu'yuc spajeb laj sc'avavan ta majele, ti naca spuj no'ox ta teq'uel ti jteclumetic ta sc'ac'al yo'ntone, ti j'ech'el mu'yuc jutebuc oy xc'uxul yo'nton laj snutsane.

<sup>7</sup>Scotol banomil lamajem c'op, mu'yuc c'usi sna'ic, ti xmuybajic no'ox x'avlajetique.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xmuyubajic no'ox ti toje, xchi'uc ti ch'ut te'etic ti oy ta vits Líbano ti jech layal ta lume. Xi ta xlic yalique: 'C'alal lic yalan ta lume, mu'yuc xa buch'u ta xtal sq'uiuncutic ta lomesel.'

<sup>9</sup>"Ta olon ti bu oy volol ti animaetique, xvochvun no'ox ta j'ech'el yo' jech ta xtal snupot ta be. Snac'obalic ti animaetique ta xlic vuluc ti xch'ulelique. Scotol ti banquilaletic ti laj ech'icuc ta banomile, ta xloq'uic tael ta snupelot ta be. Scotol ti ajvaliletic ti laj ech'icuc ta ajvalilal yu'un ti lumetique, ta xlic sva'anan sbaic ti chotolic ta smuc' ta chotlebique.

<sup>10</sup>Scotolic xi ta xalbot ti sc'opique: 'Ti vo'ot ec une, tub ti amuc'ul atsatsale. Lac'ot ec un jech c'u cha'al ti vu'uncutique.

<sup>11</sup>Li' to vul ta tsutsel ti avuni toyobbail une, xchi'uc ti xlomet no'ox avu'un ti jchop o ta vobe. C'ot ta atem un ti xuvitetique. Ac'u'inoj c'ot ec un ti voletel xuvitetique.

<sup>12</sup>"C'u no'ox la xi ti xajipip to loq'uel tael ta vinajel une, ti vo'ot co'ol a'elan jbej c'analot ti xjobin no'ox xjobal ta xloc' tael ta jujun sobe. Ta banomil to latenat yalel tael, ti vo'ot naca xatsal no'ox ti muc'tiquil lumetique.

<sup>13</sup>Yu'un xi laj anop ta avo'ntone: 'C'alal to vinajel ta xic'ot. Ta jchotan jpasob mantal ta sba c'analetic yu'un ti Diose. Le' to xbat chotlucun ta nom ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti bu ta stsob sbaic ti banquilaletic ti co'ol s'elan diosetique.

<sup>14</sup>Xjelav to ta ba toc ta xic'ot, ti co'ol j'elan ta xic'ot jech c'u cha'al ti Dios ti scotol xu' yu'une.'

<sup>15</sup>Ja'uc le' une, ta melel lajipat tael ti bu ta spas mantal ti lajebale, ti bu mu'yuc spajeb ti xabe.

<sup>16</sup>"Batem xa xch'ulelic ta xasq'uelot ti buch'utic ta xayilote, ti ta stuc'ulanot lec ti xi ta xlic yalic ti ac'oplale: '¿Mi mu ja'uc ti vinic le'e ti xvochvun no'ox yu'un ti banomile, ti laj yac'be svocol ti muc'tiquil lume?'

<sup>17</sup>¿Mi mu ja'uc ti vinic le'e ti co'ol s'elan sbajtical banomil laj yicta comel ti banomile, ti tusul no'ox laj yicta ta milel ti jteclumetique, ti mu ja'uc jutebuc laj stic' sba ta spojel scoltael ti jchuqueletique?'





<sup>18</sup>“Scotol ti ajvaliletic ti laj ech'icuc ta muc'tiquil lumetique, yich'elic xa ta muc' ta xa'iic ti mu'yuc c'usi sna'ic ta xcux yo'ntonic ta jujun tal ta smuquinalique.

<sup>19</sup>Ja'uc ti vo'ot une, ta nom to ta xatenat batel ti bu oy ti muquinale, ti co'ol s'elan jun c'a'ep ti mu stac' nopel ta j'ech'ele, ti co'ol xa a'elan anima telelot ta xavich' pech'el ta teq'uel capalot xchi'uc ti animaetic ti laj yac' sjol sbaquillique, ti laj yich'ic bojbel ti snuq'uic ta letovajele, ti jip xa ute ochel ta xa'ab ti bu naca tontique.

<sup>20</sup>Mu'yuc ta xavich' muquel jech c'u cha'al laj yich'ic muquel ti yan ajvaliletique, yu'un laj atubbe sc'oplal ti alumale, laj amil ti ateculumale. Snitilultac ti jti'ovale mu xjalijic sbatel osil.

<sup>21</sup>Chapano abaic ta smilbel ti xnich'nabique ta scoj milvanic ti stotique, yo' jech mu teyuc no'ox ta yo'ntonic ta yu'ninel ti banomile, ta snojesel ta banomil ti jteclumetique.”

<sup>22</sup>Ta jbel sc'oplal xi laj yal ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Ta jliques cabtel ta scontrainelic. Ta jtsutsesbe sc'oplal ti sbiinoj Babiloniae, xchi'uc scotol ti c'u to yepal ta xcome, ti xnich'nabique, ti smomique.

<sup>23</sup>Yu'un ta joybin ta jun lac-lac ach'el. Ta xc'ot ta jun snail mutal bolometric. Ta jmes ta tsutsesel ta j'ech'el yu'un ti j'ac'-vocol mes te'e.” Ja' me Dios ti scotol xu' yu'un ma' ti va'i s'elan ta xal une. Ta xtub sc'oplal ti muc' ta lum Asiriae

<sup>24</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi laj sva'an sba ta yalele: “Mi ja'uc xa xina'et yu'un ma' ti c'usi c'ot ta nopel cu'une, ta ono'ox xc'ot ta pasel. Ti c'usi c'ot ta chapel cu'une, ta ono'ox xc'ot ta pasel.

<sup>25</sup>Ta jlumal, ta jtsutses ya'iic ti lum asirioe. Ta jvalc'un sutbinic ya'iic ti ta jvitstaque. Ti tsots ta j'ech'el ti smantale, mu xa x'ac'batic svocolic yu'un ti jlumale. Ti cajal yac'oj sba ta j'ech'ele, mu xa x'ac'bat svocolic yu'un.

<sup>26</sup>Ja' jech c'ot ta nopel cu'un ti ta xc'ot ta sjunlej ti banomile. Oy xa ta coc ta jc'ob ta yac'bel xi'el scotol ti muc'tiquil lume.”

<sup>27</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, c'ot ta nopel yu'un. Mu'yuc buch'u ta xmacun ta be. Oy xa ta yoc ta sc'ob ti sibtasele. Mu'yuc xa buch'u ta sjel ti c'u s'elan laj snope.

### **Ta scaj'albe sc'oplal ti ta xich' contrainel ti filisteoetique**

<sup>28</sup>Ta sjabilal c'alal cham ti ajvalil Acaze, xi ono'ox s'elan laj scaj'al ti Isaíase:

<sup>29</sup>Mu to me xamuyubaj, jteclum filistea, ac'o mi c'as xa ti vach' ta atsitsobil to ox cu'une. Ti bu vul ta loq'uel ti jcot quiletel chone, ta x'ayan talel jcot quiletel jti'oval chon ti vibora sbie. Ma'uc no'ox taje, ta x'ayan talel jcot viletel jti'oval chon ti sbiinoj dragone.

<sup>30</sup>Oy xa yaxaletic ta cosil jbanomil ti ta slo' ti xchijic ti me'un mu'nate. Ti jnaclejetic ti mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique, mu'yuc c'usi sna'ic ta xcux yo'ntonic. Ta jventa ti vu'un ec une, ta xlic chamicuc ta vi'nal ti avinquileltaque. Ta jmil scotol ti c'u yepal ta xcomique.



<sup>31</sup>Cucho avocolic ca'itic un, filisteoetic, avananic ava'iic un xchi'uc ti yipal xc'uxule, nicnunanic ta xi'el ava'iic ec un. Yu'un ti xi ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, epal soldadoetic ta xtalic ti co'ol s'elan jun to ic'luman toc ti xpucuin no'ox talel ti banomil yu'unique, ti mu ja'uc junuc vinic ta sq'uej sba loq'uel ti bu xvoletic talele.

<sup>32</sup>¿C'usi xu' ta xich' tac'bel ti j'alc'op j'ich'-mantaletic yu'unic ti muc'tic lumetic taje? Ti Sione, ac'bat xa yip stsatsal yu'un ti Diose. Ti steclumal ti oyic ta vocole ta xbat snac' sbaic yo' ta spoj sbaic ti bu taje.

## Isaías 15

### Ta xcaj'albat ti ta xich' contrainel ti Moabe

<sup>1</sup>Xi s'elan ta xcaj'albat sc'oplal ti Moab ti ta xich' contrainele: Ta yac'ubalil ti c'alal tub sc'oplal ti Are, tub sc'oplal ec ti muc' ta lum Moabe. Ta yac'ubalil ti c'alal tub sc'oplal ti Kire, tub sc'oplal ec ti Moabe.

<sup>2</sup>Ti jnaclejetic ta Dibone ta xmuyic ech'el ta yoq'uitael sbaic ta ch'ulna ti va'anbil ta vitse. Ti lum Maobe mu xa x'ech' ta xa'i svocol xchi'uc ti tub sc'oplal ti jteclum Neboe xchi'uc ti jteclum Medebae. Scotolic sloc'oj ti stsatsal sjolique, ti xch'ulojic ta loq'uel ti yisimique.

<sup>3</sup>Naca lajermal c'u'il xa slapojic ti jnaclejetic ta xanavic ta calleetique. Smil xa sbaic ta oq'uel ti buch'utic oyic ta xcha'cojal snaique. Scotol ti bu svol-vol sbaic ti jnaclejetique, mu x'ech' ta xa'iic ti vul o'ntone, ti xmalmun no'ox ti ya'lel satic ta j'ech'ele.

<sup>4</sup>Ti jnaclejetic ta lum Hesbone, xchi'uc ti oyic ta lum Elalee, x'avanic xa ta sc'anic pojel, ti xvinaj to ta jteclum Jahas ti x'avlajetique. Jech o xal un, stsic'tsun xa yo'ntonic ti banquial j'ac'-letoeitic yu'un ti lum Moabe, ti batem xa xch'ulelic ta xi'el ta j'ech'ele.

<sup>5</sup>Jc'anuc xa ca'i ti oyuc spojel ti Moabe, ti xtanetic xa ech'el ta jatobal ti steclumal c'alal to lum Zoare, ta Eglat-selisiyae. X'oc' x'avanic xa ta xmuyic ech'el ta sbelel Luhit. Smil xa sbaic ta avetel ta oq'uel ta sbelel Horonaim ta scoj ti laj yilic ti chopol c'ot ta pasele.

<sup>6</sup>Taquij ti joq'uetic ta Nimrime. Ta j'ech'el nucultaj ti momoletique. Mu xa c'usi xchi' ta banomil. Mi ja'uc xa oy c'usi xavil ti yox yanale.

<sup>7</sup>Jech o xal ti jnaclejetique ta stsobbeic ech'el ti sc'ulejalique, ti xjelav to ech'el ta uc'um ti sbiinoj Álamos ta xbat yaq'uique.

<sup>8</sup>Ti x'avlajetic ti ta sc'anic ti pojel colele, oy ta joyob sts'actac ti Moabe. Ti xvinaj to x'avlajetique, ta xc'ot ta Eglaim xchi'uc ta Beer-elim.

<sup>9</sup>Ac'o mi nojic xa ta ch'ich' ti joq'uetic ta Dimone, yu'un ta to jtac ech'el tsots vocoletic ta j'ech'el. Ta xtubbat sc'oplallic yu'un jcot león ti buch'u cuch to yu'un spojel sba ta Moabe, xchi'uc ti buch'u cuxul to comic ta banomile.

## Isaías 16



### Ti jnaclejetic ta Moabe ta xbat snac' sbaic ta lum Judá

- <sup>1</sup>Ti banquilaetic yu'un ti muc' ta lume, ta Sela to ti oy ta sbajtical banomile, ta staquic batel chijetic ti ta xc'ot ta lum Sione.
- <sup>2</sup>Ti jnaclejetic yu'un Moab ti oyic ti bu sbiinoj sbelel Arnone, co'ol s'elan j'xi'el mut ta xjatavic loq'uel ti bu yac'oj stasique.
- <sup>3</sup>Xi ta xalbeic ti lum Sione: “C'otuc ta chapel ta nopel avu'un ec un yo' jech ta xapojuncutic, ti c'otan ta jpac-c'op cu'uncutique. Macuncutic ta aqueoval ta avaxinal xc'uxul ti c'ac'al ta j'ech'ele, ti co'oluc to ac'ubaltic c'otuque. Ac'o ave ati' ta xch'amunbot anaic ti buch'utic nutsbيلية, ti mu xavac' ta c'abal ti jatviletique.
- <sup>4</sup>Ac'o snac' sbaic ta atojolic ti jatviletic yu'un ti Moabe, ch'an no'ox chian. C'otan ta nac'obbail yu'unic ti buch'utic nutsbيلية yu'un ti jtsutsesvaneje.” C'alal ta xc'ot ta pasel ta xlamaj sc'oplal ti ilbajinele, ti tsots vocole, c'alal ta xloc' batel li' ta lum ti jmilvaneje,
- <sup>5</sup>va'i un, ti jun snitilul ti Davide, ta xlic ochuc ta ajvalilal, ti mu'yuc spajeb stsutseb ta x'och ta ajvalilal ti ayanem ta yutsil slequil o'ntonale. Jun jchapanvanej ti tuc' sjol yo'ntone, ta xlic ta xchapel ti c'usitic oy ta sventa ti jujune, ti ta xc'ot no'ox yorail ti lequil chapanele.
- <sup>6</sup>Xcojtiqintic lec stoyobbailic ti moabitaetique, ti cajal xa'i sbaique, ti spochanilique, ti spimilique, ti mu'yuc stuq'uil jset'uc ti c'usitic ta xloc' ta yeique.
- <sup>7</sup>Jech o xal un, scotol jnaclejetic yu'un ti lum Moabe, ta x'oquic yu'un ti smuc' ta lumalique. Mu xa c'usi jech o ta xa'i ti svocolique, ta x'oquic ta stojol ti viniquetic ta Kir-harésete.
- <sup>8</sup>Ti ts'unubal uva ta Hesbone xchi'uc ta Sibmae, laj xa nucultajuc ta scoj ti laj xtuch'ilanic comel ti ajvaliletic yu'un ti muc'tiquil lumetique. ti c'otem sc'ob ta Jazer xchi'uc ta sbajtical banomile, ti laj stam ech'el ta jot muc' ta nabe.
- <sup>9</sup>Jech o xal ta xi'oc' yu'un sts'unubal uva ti Sibmae jech c'u cha'al sts'unubal uva ti Jazere. Ta jmal ya'lel jsat yu'un ti Hesbone, ti Elalee, ti bu votajtic ti sate, ti bu ta xich' tsobeles, x'avlajet no'ox liquel ti j'ac'-letoetic ti bu taje.
- <sup>10</sup>Ma' ti, “ja' ja', ji' ji'”, xiique, ts'ij xi liquel ti xvochvun ta osil banomile. Mu'yuc xa ma' ti oy buch'u x'avan ta muyubajele, ti oy buch'u xlaet ta q'uejimol ta yut sts'unub uvae. Mi ja'uc xa ti jpits' uva yo' ta xich' meltsanel ti vinoe. Laj to sc'oplal ma' ti “ji' ja'” ti xiic une.
- <sup>11</sup>Jeche' xa xpupjun ma' ti co'nton une, co'ol xa jech c'u cha'al junuc arpa ta scoj ti Moabe xchi'uc ti Kir-harésete.
- <sup>12</sup>Ti slumal Moabe, ac'o mi xlametic no'ox batel ta vitstic ta lubtsajel ta vocoletele, ac'o mi ta xbatic ta ch'ulna ta c'opojel ti'inele, mu'yuc c'usi ta staic.
- <sup>13</sup>Ma' taj une, vo'ne xa laj yal talel ti sc'op Dios ta scontrainel ti Moabe.

<sup>14</sup>Avi tana le' une, xi ta xal ti Diose: “Li' ta oxib jabile, mu stselbuj jech c'u cha'al jun j'abtel ti xchapanoj lec c'u sjalil ta xc'ot ta pajel ti yabtele, jech ti Moabe mu'yuc c'usi stunel ta x'ilat liquel xchi'uc ti yutsilal slequilale. Ti yepal ta j'ech'el ti slumale, juteb xa no'ox ti bu tsacal ta xcomique. Ta xljaj ma' ti yipal yu'unic ta j'ech'ele.”

## Isaías 17

### Ta xcaj'albat sc'oplal ta xich' contrainel ti lum Damascoe

<sup>1</sup>Xi s'elan ta xcaj'albat sc'oplal ta xlic yich' contrainel ti lum Damascoe: Ti Damascoe ta xljaj sc'oplal ma' ti muc' ta lum to oxe. Stuc xa no'ox slilijemal busul ta xcom.

<sup>2</sup>Tenbil jipbil ta xcom ta j'ech'el. Ta xc'ot ta yaxaltic ta yavil sve'eb chon bolometric ti jun yo'nton xlamet ta sa' sve'elique.

<sup>3</sup>Ti lum Efraín ti stuc xa no'ox cajal xa'i sba xchi'uc ti Israele, ta xljaj sc'oplal ma' ti oy to smocal ti jteclumetic yu'une. Jech ta xc'ot ta stojol ec ti lum Damascoe. Ti c'u yepal ta xcomic ta naclej ti ta Siriae, ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc xa ajvalil yu'unique. Ti Dios ti scotol xu' yu'une ja' me ta xal ti va'i s'elan taj une.

### Ti Israele ta xich' tsitsel

<sup>4</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Samaria ti stuc xa no'ox cajal xa'i sba xchi'uc steclumal ti Jacobe, ta xtub ta xch'ay yip. Ti oy no'ox c'usi x'ayan yu'une, ta xch'ay sc'oplal.

<sup>5</sup>Jech ta xc'ot ta stojol jech c'u cha'al ti c'alal ta x'ech' ti jtsob trigo ti ta stsob ta sc'ob ti jujubej sjole, mi ja' ti c'alal ta stsob ti trigo ta stenlejal Refaime,

<sup>6</sup>ti c'ajomal xa no'ox ta xcom xc'uxc'ulil ti ch'aybil ta o'ntonale, mi ja' ti c'alal ta xich' lilinbel sat ti olivoe, ti c'ajomal no'ox jbej cha'bej ta xcom sat ta sni'tac ti sc'ob-c'obtaque. Mi yepal xa com xcaltique, c'ajomal no'ox chanbej mi vo'bej ta scotol ti jpets te'e. Ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele ja' me ta xal ti va'i s'elan taje.

<sup>7</sup>Ti jech c'ac'al taje, stoy xa muyel sat ti vinic ta stojol ti J'ac'-ch'ulelal yu'une, ja' ti ch'ul Dios yu'un ti Israele.

<sup>8</sup>Mi ja'uc ti xac' xa batel sat ta stojol ti altaretique, mi yan ti c'usitic laj smeltsan ta yoc ta sc'obic ti jnaclejetique. Mi ja'uc xa ta xbat yo'ntonic ta yich'el ta muc' ti bal-bal ch'ul te'e, mi ja'uc ti altaretic ti bu laj xchiq'uc pom ta sventa ti diosetique.

<sup>9</sup>Ti jech c'ac'al taje, jipbil tenbil ta xcomic ti atecclumalic ti bajal ta moque jech c'u cha'al jipbil tenbil com steclumal ti heveoetique xchi'uc ti amorreoetique ta scoj xi'elal ti israeletique. Ta xjoybij ta sbajtical banomil ta j'ech'el,

<sup>10</sup>yu'un laj ach'ay ta avo'nton ti laj spojot ti Diose. Mi ja'uc vul ta ajol ti mu'yuc c'usi xana' ti nac'alot lec yu'une. Ti vo'ote laj avabtelan ta yabtelanel ti yavil nichim ti c'upil sbae. Laj ats'un ti nichimetic sventa yich'obil ta muc' ti diosetic yu'un ti jyanlumetique.



<sup>11</sup>Ti sc'ac'alil lic ats'une, lec laj achabi, ti avo'ntonuc xa ava'i ta yoc'omal no'ox voc'uc ti sbeq'ue. Ja'uc le' une, ti c'alal ta xvul ta loq'uel ti xchamel ti mu poxtabaje, ta xch'ay ta j'ech'el ti sts'unubale.

<sup>12</sup>A'yio ava'i ti xvo'o'et no'ox talel ti epal lumetique, ti co'ol to s'elan nab xvo'o'et talele. Ja' xa xvo'o'et talel ti muc'tiquil lume jech c'u cha'al xvo'o'et no'ox ta j'ech'el ti c'alal ta xac' tsots ti vo'e.

<sup>13</sup>Ja'uc le' une, ti c'alal ta stsacatic ta c'op yu'un ti Diose, xc'uletic no'ox batel ta jatobal ta nom, jech c'u cha'al junuc jobel ti bec'bil ta xbat ta nom yu'un ti iq'ue, ti co'ol s'elan jech c'u cha'al ti tomal ch'ix ti chechbil ta xbat yu'un ti sutub iq'ue.

<sup>14</sup>Jun to j'ac'-xi'el yilel ta spas sbaic ta smalil c'ac'al, ja'uc ti c'alal sac jaman talel ti osile, mu'yuc xvinaj bu batic. Ja' jech ta xc'ot ta stojolic ti buch'utic ta spoj ti c'usitic oy x'ayane. Jech ta xc'ot ta stojolic ti buch'utic ta soquesvanique.

## Isaías 18

### Ta xcaj'albat sc'oplal ta xlic yich' contrainel ti lum Etiopiae

<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti muc' ta lum Etiopia ti oy ta sti'iltac uc'ume, ti bu xjononet uni chonetique,

<sup>2</sup>ti ta staquic talel ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic yu'unic ta x'ech'ic talel ta uc'um Niloe, ti xcajetic no'ox talel ta barco ti meltsanbil jchop o ta puje. Nuletanic batel ta anil un cha'e, j'alc'op j'ich'-mantaletic, ta jun lum ti bu nacalic ti natiqul viniqetic, ti xlebebet no'ox ta ch'uletel ti sbec'talique, ti ja' jun lum ti buyuc no'ox xi'bilique, jun lum ti tsots xu' yu'une, ti cajal xa'i sbae, ti nacalic ta jun banomil ti buyuc no'ox oy ti uc'ume.

<sup>3</sup>Acotolic jnaclejetic ta banomil, ta xavilic ta vitstic ti senyail ta xich' toyele, ta ya'yieli ti ta xich' oq'uisanel ti oq'uese.

<sup>4</sup>Ti Diose xi laj yalbune: "Ti vi to bu oyune, ts'ijil no'ox c'op ti chapalun ti oy c'usi ta jpase jech c'u cha'al xjobin no'ox ti c'ac'al ta yorail ti corixmae, jech c'u cha'al ti c'ab toc c'alal xtemet talel ti lumal toc ta yorail ta xich' tsobel ti ts'unubale.

<sup>5</sup>C'alal ta x'ech' yorail ta nichinajel ti uvae, c'alal ta xjoybij ta toc'on uva ti xnich laj yaq'ue, ja'uc ti c'alal mu to ta xac' ti sate, ta xich' bojel ch'ulel ta cuchilu ti sc'obtaque, ta xich' jipel batel xtoc un.

<sup>6</sup>Scotol jipbil tenbil ta xcomic ta vitstic ta sventa ti jti'oval mutetique, ta sventa ti te'tical chon bolome. Ti bu taje, ta x'ech' yu'unic corixma ti mutetique. Scotol ti te'tical chonetique ta x'ech' yu'unic yorail sic ti bu taje."

<sup>7</sup>Ta sventa ti natiqul viniqetic ti xlebebet no'ox ta ch'uletel ti sbec'talique, ti buyuc no'ox xi'bilique, ti tsots xu' yu'unique, ti cajal xa'i sbaique, ti ja' nacalic ta jun banomil ti buyuc no'ox oy ti uc'ume, ta xich'ic talel smoton ti Dios ti scotol xu' yu'une. Ti jech c'ac'al taje, ta xaq'uc ti bu ta xtae ta c'oponel ti Dios ti scotol xu' yu'un ti oy ta Sione.

## Isaías 19

### Ta xcaj'albat sc'oplal ti ta xlic yich' contrainel ti lum Egiptoe

<sup>1</sup>Xi ta xcaj'albat ti muc' ta lum Egipto ti ta xich' contrainele: Q'uelo avilic ti Dios une: Ta xtal ta Egipto ti xvolet no'ox talem ta anil ti cajal ta ba toque. Ti c'usitic meltsanbil ta c'abal ta lum Egiptoe, xniquic xa ta xi'el ta stojol, ti batem xa xch'ulel ta xi'el ti egipcioetique.

<sup>2</sup>Xi ta xale: “Ta jpas ta cha'ch'ac ya'iic ma' ti egipcioetique. Ta stsacan sbaic ta leto ti jujuniqué. Ti buch'u lec xil sbaique ta scontrain sbaic manchuc mi svinquilel. Ti jujun ajvaliletique ta scontrain sbaic.

<sup>3</sup>Ta xc'ot ta pascal cu'un ta stojolic ta xyanij ti sjol sbaquilitique. Ta jtubbe ta be ti c'usi snopojic ta spasiq. Va'i un, sjac'anan xa sbaic ta stojol ti sdiosique, ta stojol ti j'ac'-chameletique, ta stojol xch'ulelic ti jlajel jtubeletique, xchi'uc ta stojol ti jt'unvanejetique.

<sup>4</sup>Ja'uc le' une, ta jva'an ta Egipto jun yajvalic ti tsots yo'ntone, ti ta spasatic ta mantal yu'un jun ajvalil ti mu'yuc xch'ulel ta j'ech'ele.” Ti va'i s'elan taje, ja' me ta xal Dios ti scotol xu' yu'one.

<sup>5</sup>Ti uc'um Niloe ta xtub sc'oplal, yu'un ta xtaquij ta j'ech'el.

<sup>6</sup>Ta xtuib ta j'ech'el ti be vo' pasbile. Ti xpumet no'ox yoc ti uc'um ta Egiptoe, yu'un ta c'un c'un ta xbic'taj ech'el, ja' to ti c'uxi xtaquij ta j'ech'ele. Ti pujetique xchi'uc ti jchop o ta puje, ta xlic nucultajuc.

<sup>7</sup>Ti jchop o ta puj ch'iemic ta sti'il uc'um Niloe, xchi'uc scotol ti c'usitic ts'unbil ta sti'ile, ta xtaquij. Mi ja'uc oy c'usi x'ayan ta xcom.

<sup>8</sup>Ti jmas-choyetic ta uc'um Niloe, scotolic ta x'ochic ta vul o'nton ti xcha'na'ic xa ti jech c'ot ta pasele. Ti buch'utic ta sjip ochel smasobil xchoyic ta uc'ume, oyic xa ta at-o'ntonal.

<sup>9</sup>Ti buch'utic ta xabtelanic ti saquil xela poq'ue, xchibetic xa liquel. Ti jax-tsotsetique xchi'uc ti jolobetique, sac pac'anic no'ox liquel.

<sup>10</sup>Ti jal-poq'uetique mu'yuc xa c'usi stac' spasic ta xa'iic. Mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi stac' ta spasic scotolic ti buch'utic sna'ic yabtanel ti c'usitic ep ta tos sna'ic spasele.

<sup>11</sup>¡Bolibemoxuc ta j'ech'el, banquilaletic yu'un Zoan! Ti banquialal jbijubtasvanejoxuc yu'un ti lum Egiptoe, bol jtojobtasvanejoxuc ta j'ech'el. ¿C'u xa ono'ox xi vul ta ajolic ti xi laj avalbeic ti faraone: “Ma' ti vu'uncutique, snitiluluncutic bijil viniquetic ti laj ech'icuc ta ajvaliletic ta vo'nee”?

<sup>12</sup>¿Bu oy ti bijil viniquetic avu'un une, faraón, ta yac'belot ana' avil ti c'usi ta snop ti Dios ti scotol xu' yu'un ta scontrainel ti Egiptoe?





**13**Ti banquilaletic yu'un ti Zoane, bolic ta j'ech'el. Sq'ueloj sbaic lajic ta lo'lael ti banquilaletic yu'un ti Menfise. Yan o be laj yiq'uc batel ti lum Egipto ti banquilaletic yu'un ti bic'tal jteclume.

**14**Yanijesbatic snopbenal yu'un ti Diose, ti xjovet ta xa'iic ti banomil yu'une. Ta yan o be ta xiq'uc batel ti Egipto ta spasel scotol ti c'usi ta spase, ti co'ol s'elan junuc jyacubel ta xeta sba ti xquiclajan ta jujujote.

**15**Va'i un, mi ja'uc ti jba'bee, mi ja'uc ti ts'acal batel ta patile, mi ja'uc ti buch'u nacalic ti bu oy ti xantique, mi ja'uc ti buch'u nacalic ta pujtique, mu'yuc c'usi stac' spasic ta sventa ti Egipto.

**16**Ti jech yorail taje, co'ol s'elan jun ants ta xc'otic ti egipcio viniquetique. Yu'un batem xa xch'ulelic ta xi'el c'alal ta xilic ta syales yoc sc'ob Dios ti scotol xu' yu'un ta scontrainelique.

**17**Ti egipcioetique xbat xa xch'ulelic ta xi'el ti c'alal naca no'ox ta xvulesbat ta sjolic sc'oplal ti Judá ti oy ta sventa ti oy c'usi snopoj ti Dios ti scotol xu' yu'un ta scontrainel ti Egipto.

**18**Ti jech yorail taje, ti ta Egipto, oy vo'chop lum ti sna'ic xc'opojic ta hebreo c'ope ti ta sva'an sbaic ta yalel ti jun sjol yo'ntonic ta stojol ti Dios ti scotol xu' yu'une. Ti jun ta scotole, ta sbiin Steclumal C'ac'al.

**19**Ta yorail taje, ta yutil ti lum Egipto, ta xich' va'anel jun altar ta sventa ti Diose. Ta nopol ti sts'aquilal yosile, ta xich' va'anel jbej ton sventa yich'el ta muc' ti Diose.

**20**Ta xc'ot ta senyail tey ta Egipto yo' jech ta svulesat ta o'ntonal ti Dios ti scotol xu' yu'une. C'alal x'avetic ta stojol Dios ta sc'anel pojel colel ti oy buch'u ta x'ilbajinvane, ta xtacbatic talel jun jpojvanej jcoltavanej yo' jech ta xpojatic, ta xcoltaatic.

**21**Ti Diose ta xac' sba ta ojtiquinel ta stojol ti egipcioetique. Ti stuquic une ta xlic yojtiquinic Buch'u ti Diose. Ta xlic yich'ic ta muc'. Ta xac'beic ti c'usi ta xich' vocol ta milele, xchi'uc ti yan matanaetique. Ta spas strateic xchi'uc ti Diose ti ta xc'ot ta pasel yu'unique.

**22**Ti Diose ba'yel ta xac'be yich' svocol ti Egipto. Ta xlic xpoxta ta ts'acal to un. Ti stuquic une, ta sutes sbaic. Jech ta xlic c'uxubinaticuc, ta xpoxtaatic yu'un ti Diose.

**23**Ti jech yorail taje, ta x'ayan jun jamal be ta xlic ta Egipto, ta xc'ot c'alal to Asiria. Ti asirioetique xu' ta xc'otic ta Egipto. Ti egipcioetique xu' ta xc'otic ta Asiria. Ti egipcioetique xchi'uc ti asirioetique, co'ol yo'ntonic ta xlic yich'ic ta muc' ti Diose.

**24**Ti jech yorail taje, ti Israele, jun ta xac' sbaic xchi'uc ti lum Egipto, xchi'uc ti lum Asiriae, ti ta xc'ot ta slequilalic ti lumetic ti oy ta banomile.

**25**Yu'un xi ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Ta jva'an jba ta yac'bel ti yutsilal slequilale. Ta jva'an jba ta stojol ti Egipto ti c'ot ta jlumale, ta stojol ti Asiria ti laj cac'be xch'ulel yanimae, xchi'uc ta stojol ti Israel ti ja' cu'untaque.”



## Isaías 20

### Ti lum Asiriae ta xu'nin ti lum Egiptoe xchi'uc ti lum Etiopiae

<sup>1</sup>Oy bu c'ot ta pasel ti Sargón ajvalil yu'un ti Asiriae, laj stac ech'el jun yaj'abtel ti cajal sc'oplal ti bat ta jteclum Asdode. Ti yaj'abtel ti cajal yabtel yich'oje, laj stsac ta leto ti jteclume, laj yu'nin.

<sup>2</sup>Ti jech yorail taje, xi c'opoj ma' ti Dios ta sventa ti Isaías xnich'on ti Amose: “Loc'o xa ti alajemal c'u' alapoje, xchi'uc ti axonobe.” Ti Isaías jech laj spas. Mu'yuc xa laj slap ti xonobe ti sc'u'e, t'anal com.

<sup>3</sup>Va'i un, xi laj yal ti Dios une: “Ti cajtunel Isaías, oxib jabil sjalil ma' ti ch'abal ti sc'u'e, ti mu ja'uc slapoj ti xonobe, ja' ta xc'ot ta senyail ta stojolic ti lum Egiptoe xchi'uc ti lum Etiopiae.

<sup>4</sup>Jech ti ajvalil yu'un ti Asiriae ta sbec' loq'uel ta slumalic ti egipcioetique xchi'uc ti etiopeetique, ti mu'yuc ta alel mi mol xae, mi jva'lej querequetique, mi ch'abal xonobique, mi t'anajtic ti mu'yuc macal jutebuc ti scubique, yo' jech ta x'aqueic ta q'uexlal.

<sup>5</sup>Ti jnaclejetique batem xa xch'ulelic ta xi'el, ti mu jay loq'uel x'ech' ti q'uexlal ta xa'iic yu'un ti etiopeetique, ti spatoy yo'ntonic ta stojole, xchi'uc ti Egipto ti mu xa c'usi sna'ic ta xa'iic ta stojole.

<sup>6</sup>Ti yorail taje, xi ta x'albatic yu'un scotolic ti buch'utic nacalic ta ti' nabe: ‘Vi to la s'elan c'ot ta stojolic ec un ti jpatoy co'ntontic ta stojolic ti ay to ox jnaban jbatic ta stojolic yo' ta jc'anbetic ti pojel colele, yo' jech ta xiscoltaotic loq'uel ta yoc ta sc'ob ti ajvalil Asiriae. Avi tana le' une, ¿c'usi xa no'ox ta xcut jbatic ta jpoj jbatic un?’ ”

## Isaías 21

### Ta xcaj'albat sc'oplal ta xich' svocol ti lum Babiloniae

<sup>1</sup>Xi s'elan ta xcaj'albat sc'oplal ma' ti sventa sbajtical banomile: Co'ol to s'elan jech c'u cha'al junuc sutub ic' sts'otet no'ox talel le' ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic talel ta sbajtical banomil ti toj xi'bal sba ta xc'ot ta pasele.

<sup>2</sup>Xi'bal sba ta j'ech'el ti xi s'elan laj yac'bun quil ti Diose: Ti jpayvaneje ta x'ac'van ta c'abal. Ta x'ac'van ta vocol ti j'ac'vanej ta vocole. Lican va'lan, Elam. Volvananic, medoetic. Ta'lo xa xca'i ti oy buch'u x'ajetique.

<sup>3</sup>Xt'elt'un xa yu'un ti jbec'tal jtacopale. Xibalet xa xchi'uc xc'uxul jech c'u cha'al jun ants ti xbalet xa xchi'uc xc'uxul xch'ut ti c'alal ta svoq'ues ti yole. Mu xa xca'i c'usi ta xc'ot ta pasel yu'un ti vul o'ntone. Mu xa xquil c'usi ta xc'ot ta pasel ti batem ti jch'ulel ta xi'el yu'one.

<sup>4</sup>Mu xa xac' ti snopbenal ta xca'i yu'one. Xit'elt'un xa yu'un ti xi'ele. Ti lec to ox ta xca'i ti jun yutsil siquet ti mal c'ac'ale, c'ot ta pasel ta jtojol un ti xi'bal sbae.



<sup>5</sup>Chapal xa ma' ti mexa une. Lich'il q'uiil xa ti tec'obaletique. Lic xa ma' ti ve'el uch'obajele. Xi albatic ma' ti banquilaletic yu'un ti soldadoetique: Lican va'lanic, ts'ayetuc no'ox liquel avu'unic ta stsaquel ti macobbaletique.

<sup>6</sup>Yu'un xi laj yalbun ti Diose: “Batan, ba va'ano junuc jchabivanej yo' jech xchapet ta xal scotol ti c'usi ta xil ta xc'ot ta pasele.

<sup>7</sup>Mi ta xil ta xtal carreta ti nitbil ta cha'cot ca'e, mi ta xil ti oy buch'u cajalic ta xtal ta burro, mi jchop o ta chon bolom ti camello sbie, ti stuc'ulanuc lec ta sq'uelele.”

<sup>8</sup>Xi lic avanuc ti buch'u va'anbil ta q'uel osile: “Dios, ti bu va'anbilun ta sq'uelel ti osile, va'alun scotol c'ac'al. Jujun ac'ubal, jun co'nton cac'oj jsat ta sq'uelel ma' ti osile.

<sup>9</sup>Le' xa xtal jcot carreta ti nitbil ta cha'cot ca' ta xquile.” Va'i un, oy buch'u xi laj yal une: “¡Yal xa ta lum pisil une. Yal xa ta lum ti lum Babiloniae! Scotol ti sloc'obbail diosetic yu'unique, mu'yuc smelol busul com ta banomil.”

<sup>10</sup>Jteclumal, laj avich'ic pech'el ta teq'uel jech c'u cha'al ta xich' pasbel ti trigoe, pisile, laj calbot ava'iic ti c'u s'elan laj ca'i ti laj yal ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele.

### **Ta xcaj'albat sc'oplal ta xlic yich' contrainel ti lum Edome**

<sup>11</sup>Xi s'elan ta xcaj'albat sc'oplal ta xlic yich' contrainel ti lum Edome: Yu'un oy buch'u xi x'avet ta xalbun ta xlic talel ta Seire: “Jq'uel-osil, ¿jayib xa ora x'ech' batel ti ac'ubaltic taj une? Jq'uel-osil, ¿jayib xa ora x'ech' batel ti ac'ubaltic taj une?”

<sup>12</sup>Xi ta stac' ma' ti jq'uel-osile: “Ta xa sacub talel ti osile. Ja'uc le' une, jutuc xa sc'an och talel ti ac'ubale. Mi oy c'usi ta xajaquique, jaquic, sutanic talel xtoc un.”

### **Ti sbajtical banomile, ta xcaj'albat sc'oplal**

<sup>13</sup>Ti sbajtical banomile, xi ta xcaj'albat ti sc'oplale: Jbolomajeletic ti ta x'ech' avu'unic ac'ubal ta chuculaltic ta sbajtical banomil ti liquemoxuc talel ta Dedane,

<sup>14</sup>loc'anic talel ta snupel ta be ti buch'utic ta xa'iic taqui ti'ile, ac'beic yuch' vo'. Jnaclejetic ta lum Tema, loc'anic talel ta snupel ta be ti buch'utic jatvilique, ac'beic ti sve'ele.

<sup>15</sup>Yu'un ja' jatviletic ti ta xlajic ta milel ta espada ti lec juxbil ti yee. Ja' jatviletic ti ta xlajic ta milel ti chapal xa ta xach'batic ti yolobe, ti capem xa jolil yu'un ti ac'-letoe.

<sup>16</sup>Yu'un xi laj yalbun ti Diose: “Li' ta jun jabile, mu stselbuj jech c'u cha'al jun abtel ti xchapanoj lec c'u sjalil ta xc'ot ta pajel ti yabtele, jech tub xa ox scotol yutsil slequilal ti Cedare.

<sup>17</sup>Yu'un jun chib xa no'ox ta xcom syolobic ti j'ac'-letoetic yu'un ti lum Cedare.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele.

## **Isaías 22**

### **Ta xcaj'albat sc'oplal ti Jerusalene**



- <sup>1</sup>Ta stenlejal ti oy c'usi ta xac' ta q'uelele, oy bu xi ta xcaj'albat ti sc'oplale: ¿C'usi c'ot ta pasel ya'yel ti scotolic ta xmuyic ta xcha'cojal sjol snaique?
- <sup>2</sup>Jteclumetic ti xavoletic no'ox ta yalel muyele, ti xavochvunic no'oxe, ti batem avo'ntonic ta sc'upinel ti c'usi xbat o'ntonal yu'une, ti buch'u anima xa sc'oplale, mu'yuc xlajic ta espada, mi ja'uc chamic ta leto.
- <sup>3</sup>Scotol ti banquilaetic avu'une, xvilic no'ox loq'uel ta anil ta jatobal. Ti ye'bil xa ti sylobalique, tsacbil c'otic ta chuquel. Ti avinictac ti spajeb xa mu sna' xi'ique, ta nom jatavic batel. Ja'uc le' une, tsacbil c'otic ta chuquel.
- <sup>4</sup>Jech o xal xichi laj cale: Q'uejo aba loq'uel ta jtojol, yu'un ta jc'an ta jmil jba ca'i ta oq'uel. Mi ja'uc jc'an patbel co'nton yu'un ti c'usi chopol ta xc'ot ta jteclumale.
- <sup>5</sup>Yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une, chapbil xa yu'un jun c'ac'al ta xc'ot ta pasel ti mu alajuc sibtasele, ti ta stubbe sc'oplal scotole, ti soquem ti banomil ta xa'iic ta stenlejal ti oy c'usi ta xac' ta q'uelele. Laj xa sjipic yalel ta lum ti moque. Xvinaj to ta vitstic ti x'avlajetique.
- <sup>6</sup>Ti elamitaetique, yacal xa ta xchapanic ti sylobique. Cajalic xa ta scarretaic xchi'uc ta sca'ic. Ti ta Kire, stsacojanic xa ti smacobbailique.
- <sup>7</sup>Ti bu ech'em c'upil sba ti stenlejaltic avu'une, noj xa ta carretaetic. Ti jcajlejetic ta ca'e, laj xa stsaquic ta leto ti jchabiej ochebal sti' ti jteclume.
- <sup>8</sup>Spojobbail ti Judae, yal xa ta lum. Ti jech c'ac'al taje, ta xaq'uelic batel ti nail abtejebaletic ti sbiinoj Na ti oy ta Te'tique.
- <sup>9</sup>Ta xavilic ti buyuc no'ox jamal ti ochebaletic ti laj ajomic ta Steclumal ti Davide. Laj anojestic ta vo' ti yavil vo' ti oy ta olone.
- <sup>10</sup>Ta xachajic ta sq'uelel ti naetic yu'un ti Jerusalene. Ta xalomesic jlom yo' jech ta xicobin ti smocale.
- <sup>11</sup>Ta o'lol xchibal ti smocale, ta xapasic joc' ta sventa yavil vo' ti yavil vo' to ox ta ba'yele. Le' une, mi ja'uc laj atuc'ulanic ta sq'uelel Buch'u laj spas talel scotol ti va'i s'elan taj une, ti vo'ne xa xchapanoj talele.
- <sup>12</sup>Ti jech sc'ac'alil taje, ti Dios ti scotol xu' yu'une, laj staouxuc ta iq'uel ta yoq'uitael abaic, ta svulel avo'ntonic, ta sloq'uel stsotsil ajolic, ta slapel lajemal c'u'il yo' jech ta xvinaj mu x'ech' xjelav ti avocolic ava'iicuque.
- <sup>13</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, batem avo'ntonic ta muyubajel, ta sq'uelel ti c'usitic xbat o'ntonal yu'une, ta smilel ti vacaxe, ti chije, ti yacaloxuc ta sti'el ti beq'uate, ta yuch'el ti vinoe, ti xi ta xavalbe abaique: “Ve'cutic, cuch'tic vo', yu'un chamem lajemotic xa ox ti oc'ome.”
- <sup>14</sup>Va'i un, ti Dios ti scotol xu' yu'une, laj yac' sba iluc ta jtojol ti xi tsots laj yalbun ca'i ta jchiquine: “Mu xa jch'aybeic smul scolo'ic ma' ti jech le'e. Ta xc'ot ta pasel ma' ti ba'yel ta xac' sjol sbaquilic yu'une.” Ma' ti va'i s'elan taje, ja' me ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une.



### Scontrainel ti j'abtel ti sbainoj ti muc' ta na yu'un ti ajvalile

**15**Ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi laj yalbune: “Batan, ba q'uelo ti Sebna ti sbainoj ti muc' ta na yu'un ti ajvalile, ti xi xavalbe ya'ie:

**16**¿C'usi avuni bolomal oy avu'un li'e? ¿Buch'u laj yac' ye sti' le'e ti yacalot ta xch'ojel ton ta smeltsanel amuquinal ti ta xavich' muquel ta toyol ta xcuxel avo'ntone?

**17**Ta stenot batel ta nom ti Diose jech c'u cha'al ta spas jun vinic ti tsots xu' yu'une, ti sjunul yip ta xmich'ote.

**18**Xabalal to batel yu'un jech c'u cha'al junuc ixtolal pelota ta sjiip ech'el ta jun jamal banomile. Ta xacham ti bu taje, ti c'ot to me ta tsutsel ti acarreta ti tsots avo'nton xchi'uque, ti j'ac'vanejot ta quexlal ta xac'ot yu'un sna ti avajvale.

**19**Ta jloq'uesot ta avabtel ti avich'oje. Ti bu avich'oj avabtele, ta jloq'uesot.

**20**“Ti jech c'ac'al taje, ta jta ta iq'uel ti cajtunel Eliaquim xnich'on ti Hilcíase.

**21**Ta xcac'be slap ti aloin c'u'e. Ta xcac'be xchuquin ti achuc ti ja' avich'obil ta muq'ue. Ta xcac'be yich' ti avabtel avich'oje. Jech c'u cha'al junuc totil ta xc'ot yu'unic ti jteclum Jerusalene xchi'uc ti lum Judae.

**22**Ta xcac'be sbain syavial sna ti Davide. Mu'yuc buch'u ta xmac yu'un c'alal mi laj sjame. Mi ja'uc xa oy buch'uc ta xjam yu'un c'alal mi laj smaque.

**23**Ti stuque ta xc'ot ta pasel ta stojol jech c'u cha'al ti bu chotol ti totil ti ich'bil ta muc' yu'un ti c'u yepal oy yu'une. J'ech'el stsacoj lec ta xcom cu'un ta yavil jech c'u cha'al junuc laux ti c'alal ta xich' pajele, ta xcom o.

**24**“Ta xich' joc'anel ta stojol scotol ti c'usitic toyol stojol ti oy ta sna ti stote, xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'un ti snitilultaque, scotol xtoc ti bic'tal pulajtic sets'e, ti bic'tal bisetique, xchi'uc ti jarruetique.

**25**Ti jech c'ac'al taje, ta naca sta ta xlic yochuc ti laux ta yavil ti lec to ox pajale. Ta xich' pitsel loq'uel. Ta xbaj yalel scotol ti c'usitic joc'ol ta stojole.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une.

### Isaías 23

#### Ta xcaj'albat sc'oplal ta xlic yich' contrainel ti lum Tiroe xchi'uc ti lum Sidone

**1**Xi ta xcaj'albat sc'oplal ta scontrainel ti lum Tiroe: Xme'inal oq'uic xa ma' ti jxanviletic ta barco yu'un ti Tarsise, yu'un lilij xa ti bu xloc' x'och ti barcoe. Mu'yuc xa c'usi x'ayan laj staic ta loq'uebal ochebal yu'un barco ti sutic tael ta Chipre banomile.

**2**Ti jnaclejetic ta Tiroe xchi'uc ti jbolomajeletic ta xliquic ech'el ta Sidone, ts'ijilic xa. Ti jbolomajeletic yu'unique ta x'ech' xtuch'ic ti muc' ta nab

**3**ti mu albajuc sjamlej ti vo'e. Lec ta spasic canal xchi'uquic ti c'usitic ta xloc' ta Sihore, xchi'uc ti c'usitic ta xloc' ta sti'il uc'um Niloe. Lec ta xchon ti sbolomalic xchi'uc ti muc'tiquil lumetique.



<sup>4</sup>Ta xlic q'uexavan ta j'ech'el lum Sidón ti amacoj ti muc' ta nabe, ti xi no'ox ta xavalbe abae: “Mu jta jvocol jech c'u cha'al ti ants c'alal ta xlic xc'uxul xch'ut ta svoq'uesel ti yole, mi jutebuc ma' ti jech ta xc'ot ta jtojole. Mu'yuc calabtac ta sts'itesel, mi ja'uc ta stojobtasel jtsebtac.”

<sup>5</sup>C'alal ta xc'ot ti lo'il a'yej ta Egiptoe, mu xnel mu x'ech' ta xa'iic ti vul o'nton ti c'usi c'ot ta stojol ti Tiroe.

<sup>6</sup>Xi ta xalique: “Batanic ta lum Tarsis. Me'inal oc'anic, jnaclejetic ti nacaloxuc ta ti nabe.”

<sup>7</sup>¿Mi ja' ti lum le'e, ti le' xa talel ta vo'ne cajal ti sc'oplale? ¿Mi ja' to lum le'e, ti xch'i xc'opoj o xchi'uquic ti c'usitic xbat o'ntonal ta sc'upinel ti c'usitic oye? ¿Mi ja' ti lum le'e, ti lec xa'i xbat snacan sba ta namal banomile?

<sup>8</sup>¿Buch'u laj spas mantal le'e, ti laj yich' contrainel ti lum Tiroe, ti c'alal banquialal jpas-mantal to oxe, ti naca ajvaliletic ti jbolomajeletic yu'une, ti caj tsacal xa'i sbaic ta banomil ti jmanolajeletic yu'une?

<sup>9</sup>Ja' laj spas mantal ti Dios ti scotol xu' yu'une yo' jech ta spec'tsanbe ti stoyobbaile, ti batuc ta yoc scotolic ti buch'utic toj jelavem xa'i sbaic ta banomile.

<sup>10</sup>Lum Tarsis, lic abtelano ti banomile, yu'un laj xa sc'oplal ti buch'u ta spojote.

<sup>11</sup>Ti Diose laj yac' talel sc'ob ta muc' ta nab ti nic ta xi'el ti muc'tiquil lumetique. Laj yal mantal ta slilinel ti nac'obbaitetic ti oy ta Canaán banomile.

<sup>12</sup>Xi laj yalbe ti Sidone: “Ilbajinbil tseb, ic'tao xa aba ta sc'upinel ti c'usitic jeche' no'ox ta xbat o'ntonal yu'une. Ac'o mi xana' c'usi xavut aba ta xajelav ech'el ta Chipree, mi ja'uc ta xata jun avo'nton ta xacuxi ti bu taje.”

<sup>13</sup>Q'uelo avil ti banomile ti c'otem ta sventa ti bu xloc' x'och ti barcoe. Ti caldeoetique lic sva'anic natiquil luchlebal, ti laj svoq'uic ti nail pasob mantal ta Sidone, ti stuc xa sbusulil com yu'unique. Ja' oy smulic, ma'uc ti Asiriae.

<sup>14</sup>Me'inal oc'anic, tarsisetic ti xacajetic no'ox ta barcoe, yu'un lilij xa ti ja' apatoj avo'nton ta stojole.

<sup>15</sup>Ti jech yorail taje, lajuneb xchanvinic (70) jabil ch'aybil ta xc'ot ta o'ntonal ti jteclum Tiroe, ti jech sjalil ta xch'i xc'opoj ti jun ajvalile. C'alal mi c'ot ta tsutsel ti lajuneb xchanvinic (70) jabil une, xi s'elan ta xlic yich' q'uejintael ti lum Tiro jech c'u cha'al sq'uejimolal jun ants ti sna' sbolomalin sbae:

<sup>16</sup>“Ch'aybilot ta o'ntonale, ants ti xabolomalin abae, tsaco ti avarpa une, xanio sjunul ti jteclume. Tijo xchi'uc ti jun yutsil músicae, q'uejintao ep ta chop q'uejimoletic. Jq'uelctic quic mi xasvulesot to ta yo'ntonic.”

<sup>17</sup>C'alal mi ech' ti lajuneb xchanvinic (70) jabil une, ti Diose ta xlic svules ta yo'nton ti Tiroe. Ti stuque ta xac' sba ta ch'amunel. Ta xlic sa' smulic xchi'uc muc'tiquil lumetic ta sjunlej ti banomile.



<sup>18</sup>Ja'uc le' une, ti scanal yu'un ti sbolomale, ta xc'ot ta yu'un ti Diose. Mi ja'uc ta xich' naq'uel, ta xich' tsobel. Ta xich'ic ac'bel ti buch'utic yac'oj sba ta tunel yu'un ti Diose yo' jech ep ta sman ti sve'elique, xchi'uc c'u'iletic ti jun yutsiquile.

## Isaías 24

### Ti chapanel ta sjoylej banomile

<sup>1</sup>A'yio ava'iic, ti Diose, sts'ijlajan ta xicta comel ti banomile. Ta soques, ta slilin ta j'ech'el. Tan puc ta xbat yu'un ti jnaclejetique.

<sup>2</sup>Jech ta xc'ot ta stojol ti paleetique, ti jteclumetique. ti ajvalile, ti mosovile. ti me' ajvalile, ti me' mosovile. ti jchonolajele, ti jmanolajele. ti buch'u ta xac' ta ch'ome, ti buch'u ta xch'amunaje. ti buch'u oy yile, xchi'uc ti buch'u yac'oj ta ch'ome.

<sup>3</sup>Ta j'ech'el sts'ijlajan ta xcom ti banomile. Scotol ta xich' pojel batel ti c'usitic x'ayane. Yu'un ja' jech loc' ayan ta yo'nton ti Dios ti jech ta xc'ot ta pasele.

<sup>4</sup>Ti banomile, lamal ta xc'ot ta stojol ti svocole, ti ta xmolib yayilub xchi'uque. Scotol banomil un mu xch'i xc'opoj ta xa'i. Ti vinajel banomile ta xlic ochicuc ta at o'ntonal.

<sup>5</sup>Ti jnaclejetique laj xa soquesic ti banomile. Mu'yuc xc'ot ta pasel yu'unic ti oy c'usi jbel albile. Laj sbajic ti mantaletique. Laj sten laj sjipic ti trate ti oy sc'oplal sbatel osile.

<sup>6</sup>Jech o xal un, laj sta bac vocol ti banomil ti c'ot ta stsutsel yu'une. Ti jnaclejetic yu'une ta xich' svocolic yu'un ti tsitsele. Ja' yu'un un, jutebaj xa ti jnaclejetique, jun chib xa no'ox oy.

<sup>7</sup>Ch'abal ta tael ma' ti vinoe. Ti ts'un uvae, ta stsaqueic ta chamel. Ti buch'utic xmuyubajic no'ox ta banomile, batem xa xch'ulelic yu'un ti at o'ntonale.

<sup>8</sup>Tub sc'oplal ma' ti xmuyubajic no'ox ti xlomet no'ox ti tampoletique, ti arpa. Sts'ijlajan com ma' ti xvochetiic xmuyubajic no'ox ta sq'uelel ti c'usitic xch'ay o'ntonal yu'un, xchi'uc ti buch'utic lec xil sbaique.

<sup>9</sup>Laj to me sc'oplal unbi ta yuch'el ma' ti vino ti xlomet xchi'uc ti vobe. Mu xyal ta biq'uel ta xa'iic vino ti buch'utic xyalic ta yuch'el ta scoj ti mu xnel mu x'ech' ti svocolique.

<sup>10</sup>Lilij xa ma' ti lum ta scoj ti mu xa'i sbaic ti jnaclejetique. Mu xa ochbaj ta jbejuc ti nae.

<sup>11</sup>X'oq'uic xa ma' ti jnaclejetic ta calleetique, ja' ti mu'yuc xa ta tael ti vinoe. Nom to c'ot ta banomil ti muyubajele.

<sup>12</sup>Lilijem xa ma' ti lume. Laj xa yich' lilinel ta voq'uel ma' ti sti'tac ta j'ech'ele.

<sup>13</sup>Scotol ti muc'tiquil lum ta banomile, xi s'elan ta xc'ot ta stojole: Co'ol s'elan jech c'u cha'al ta xich' jisel ta te' ti aceituna ti ta xich' lilinbel ti sate, mi mo'oje, co'ol s'elan jech c'u cha'al ta xich' chajel ta c'uxc'ultael ti uva c'alal mi laj xa ox yich' tulele.

<sup>14</sup>Ti buch'u cuxul to ta xcomique ta xlic avanicuc ta muyubajel. Ta stuqu'il to yu'un smaleb c'ac'al ta xvinaj ta xc'opojic talel c'alal ta xilic yich'oj tsots yabtel ti Diose.

<sup>15</sup>Ja' ec ti buch'u oyic ta sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti jnaclejetic ti oyic ta sti'il nabe, ta xalbeic yutsil slequilal ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele.

<sup>16</sup>Ta jot to xchiquin banomil, ta xca'itic ti oy buch'u xi ta xq'uejintae: "Ich'biluc ta muc' ti buch'u xa'ibe ti sni' xchiquinale." Ja'uc le' une xichi laj cale: Mu xa ono'ox cha'bel un, mu cha'bel ti ch'abal ti jlequil cutsilale. Ti jpayvanejetique mu'yuc xch'ulelic ta x'ac'vanic ta milel.

<sup>17</sup>Ti jnaclejetic ta banomile co'ol s'elan te'tical chon bolometric ti nutsbilic yu'un ti jnutsuviletique, ti xi'bal sba xyalic ta jun ch'ene, mi ta jun pets'e.

<sup>18</sup>Mi col to yu'un ti jnutsvaneje, ta xbaj ochel ta jun ch'en. Mi loc' to ech'el ta ch'ene, ch'ambil ta xc'ot ta pets'. Banomilal vo' ta xtal ta vinajel. Ta xnic yoyaltac ti banomile.

<sup>19</sup>Mu no'ox albajuc ta xnic ta xc'uy ta j'ech'el ti banomile, ti ta xjav ta j'ech'ele.

<sup>20</sup>Xvuc'uq'uet ta jujot ti banomile jech c'u cha'al junuc jyacubel ti xvuc'lajet ta jujujote. Ta xnic ta j'ech'el jech c'u cha'al junuc vacax na ti naca tey quiquile. Toj ol ta j'ech'el ti smul xcuchoje. Mi ja'uc xa ta stam sba mi yal ta lume.

<sup>21</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Diose ta stsits ti c'usitic tsots yich'oj yabtel ta vinajele, xchi'uc ti ajvaliletic ta banomile.

<sup>22</sup>Ta svol ta tsobel. Ta stic' ta jun chuquinab ti bajal ta xcom yu'une. Ta sjalil to un, ta xlic tsits.

<sup>23</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti c'alal ta xlic ochuc ta Ajvalil ta vits Sione, ti ta lum Jerusalene, ti c'ac'ale, ti ue, ta x'ic'ub. Ti banquilaletic yu'un ti steclumale ta xilic yutsilal slequilal ti Diose.

## Isaías 25

### Q'uejimol ta yalbel yutsilal ti Diose

<sup>1</sup>Cajval, ti Diosot cu'une, ta xcac'ot ta toyesel ac'oplal, ta xcalbot avutsilal alequilal, yu'un c'ot ta pasel avu'un ti c'usitic jun yutsiquil anopoje, ti vo'ne xa sliquel avu'une, ti j'ech'el mu stselbuje, ti jbel sc'oplal ta xc'ot ta pasele.

<sup>2</sup>Naca xa ton lamal com avu'un ta jteclumetic, ti lilij ta j'ech'el avu'un ti spimil mocale. Lilij ta j'ech'el avu'un ti na bu chotajtic ta spasic mantal ti avajcontrae, ti mu ja'uc xa ta xlic xcha'va'anique.

<sup>3</sup>Ti jech taj une, ti jun pucujil lume ta xlic yich'ot ta muc'. Ti jnaclejetic ta jteclumetic ti mu'yuc xch'ulelic ta j'ech'ele, ta xlic xi'taot.

<sup>4</sup>C'otemot ta spojabbail ti me'un mu'nate. C'otemot ta jc'opojel yu'un ti buch'u sc'anuc xa ya'i bu ta sta pojel c'alal ilbajinbile. C'otemot ta spojabbail yu'un ti c'alal xchajet ti vo' xchi'uc ti yic'ale. C'otemot ta queoval yu'un ti c'alal toj c'ux ta j'ech'el ti c'ac'ale.



Spucujilic ti buch'utic spajebal o xa ti mu'yuc xch'ulelique, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti c'alal xchajet no'ox ti vo' xchi'uc ya'lel ta yorail sique.

<sup>5</sup>Mi mo'oje, co'ol s'elan jech c'u cha'al xq'uixnal ti taquin banomile. Ti epal jcontrainvaneje, ta xapajesbe ta be ti sc'ac'al yo'ntonique jech c'u cha'al siquet xa ti banomil c'alal ta xmac ta toc sat ti c'ac'ale. Ti buch'utic spajebal xa o ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu xa xtoy ti yeique.

<sup>6</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, ta vits Sión, jun yutsiquil ve'liletic, uch'bolaletic, xchi'uc vino, ta xchapan ta sventa scotol ti muc'tiquil lumetique. Ech'em lec ta jmec ti ve'liletique, ti uch'bolaletic ta x'ac'batique.

<sup>7</sup>Ti ta vits li' une, ti Diose ta slilinbe loq'uel ti oy c'usi macal o sat scotol ti lumetique, ti co'ol s'elan jlic poc' smacoj scotol ti muc'tiquil lumetique.

<sup>8</sup>Ti Diose j'ech'el ta stubbe sc'oplal ti lajel tubebale. Ta scusbe ya'lel sat scotolic. Ta xch'aybe ta banomil scotol ti mu'yuc yutsil slequil sc'oplal ti slumale. Ja' Dios laj yal stuc ma' taje.

<sup>9</sup>Ti jech c'ac'al taje, xi ta xalique: “Le' une, ja' me ma' ti Dios cu'untic une. Laj jpat co'nton ta stojol. C'ot ta pasel ti laj spojotique. Xlaetuc co'ntontic, muyubajcutic ti laj scoltaotique.”

<sup>10</sup>Ti Diose sbainoj ta xhabiel ta yoc ta sc'ob stuc ti vits Sione. Ja'uc ti lum Moabe, ta xlic xpech'olan ta teq'uel jech c'u cha'al ta xich' pech'olanel ta teq'uel ti jobel ti bu yavil c'a'epe.

<sup>11</sup>Ti Moabe sjimolan xa sc'ob jech c'u cha'al ta spas ti jnuxinajele. Yantic xa stsul yalel ti stoyobbail ti jujucoj ta syobilan sbae.

<sup>12</sup>Ti Diose ta sjinesbe yalel ta lum ti toyol ta j'ech'el ti smoquique, ti tsots lec yipe. Ta sjinesbe yalel ti busul ta xicta comel ta lumtic scotole.

## Isaías 26

### Sq'uejintael tsalvanej

<sup>1</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xich' q'uejintael q'uejimol ti xi s'elan ta xq'uejinic ta slumal Judae: “Oy jun tsatsal jteclum cu'untic ti xu' ta xispojotique, ti laj sva'anan moquetic xchi'uc pojobbailetic ti Diose.

<sup>2</sup>Jamic ti sti'taque yo' jech ta x'och talel jun lum ti xa'ibeic sni' xchiquinale, ti staoj yav jun yo'nton ta spasel ti c'usi leque.

<sup>3</sup>Dios, vo'ot avac'ojbe slamajel yo'ntonic ti buch'utic mu sna' syanijes ti sjol yo'ntonique, yu'un spatoy yo'ntonic ta atojol.

<sup>4</sup>Ta j'ech'el, pato avo'ntonic ta stojol ti Diose, ja' apojobbailic sbatel osil.

<sup>5</sup>Ta stubbe stoyobbailic ti buch'utic cajal xa'i sbaique. Ta spec'tsanbe sc'oplal ti jteclum ti toyobba xa'i sbaique, ti j'ech'el ta sjip ta lume.



<sup>6</sup>Ta xpech'eic ta teq'uel yu'un ti buch'u mu'yuc ich'bil ta muq'ue xchi'uc ti me'un mu'nate.”

<sup>7</sup>Tuc' stamoj ech'el ma' ti buch'u xa'ibe sni' xchiquinale; ta ave ati' ti mu'yuc macal ta xc'ot yacanic ta be ti bu stamojic ech'ele.

<sup>8</sup>Ta jbel sc'oplal oy yip co'ntoncutic ti jtamojcutic batel ti c'u s'elan ta xac' ta na'el ti oy c'usi jbel albil avu'une, Cajval, ti juteb ta co'ntoncutic ti oyucot ta na'el cu'uncutique.

<sup>9</sup>Jic' xa ma' ti co'nton ta ac'ubaltique, yut to co'nton ta x'ayan talel ta sa'elot. C'alal ta xlic achapan ti banomile, ta xlic xchanic ti jnaclejetique c'u s'elan ti stuq'uil jol o'ntonale.

<sup>10</sup>Manchuc mi ayalesoj syail xc'uxul avo'nton ta stojol ti buch'utic toj chopolique, mu xc'ot ta yo'ntonic ta pasel ti c'usi leque. Mu'yuc xch'ulelic ta spas sbaic ta stojol ti jnaclejetic ti lec sc'oplalic li' ta banomile, mu ja'uc xaq'uic ta venta ti jelavem smuc'ul stsatsal ti Diose.

<sup>11</sup>Cajval, chapal xa avu'un ti tsitsele, mi ja'uc sc'an xaq'uic ta venta un. C'alal ta xilic ti mu albajuc ti syail xc'uxul avo'nton ta sventa ti ateclumale, q'uexlaltasbil ti sba satic ta xc'ote. Oyuc la ta alel ti lajicuc ta chiq'uel yu'un ti sc'ac'al avo'ntone.

<sup>12</sup>Cajval, vo'ot ta xavac' ti oy c'usi lec ta jtacutique. Ta melel cac'tic ta xatic' aba ta spasel ti cabtelcutique.

<sup>13</sup>Cajval, Dios cu'uncutic, yan ajvaliletic ma' ti buch'utic lic'otcutic ta jtunel yu'une, ja'uc avi tana une, ta jna'cutic ti vo'ot Cajvalotcutique.

<sup>14</sup>Chamic xa ma' ti stuquique, mi ja'uc xa ta xcuxiic talel, co'ol s'elan junuc queov ech'ic; mi ja'uc xa ta stam sbaic liquel, laj xa atsits, laj xa atubbe sc'oplal. C'ot xa ta pasel avu'un ti tub xa ta o'ntonal ti na'bil to ox ti sc'oplalique.

<sup>15</sup>Laj avac' epajuc ti muc' ta lume, Cajval, ti ch'i c'opojic avu'un ta sventa ti junuc yutsil ti ac'oplale. Laj ajamalubtasbe ech'el ti bu ta x'ech' sts'aquil ti yosilique.

<sup>16</sup>C'alal yacal ti ilbajinele, laj jsa'otcutic, Cajval, ti laj atojobtasuncutique, naca ta uni coscos c'op no'ox.

<sup>17</sup>Oyuncutic ta atojol, Dios, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun ants ti xchi'uc yole, ti c'alal xa ta xc'ot yorail ta svoq'uese, x'avet, xbalet liquel xchi'uc ti xc'uxule.

<sup>18</sup>Yu'un co'ol s'elan laj quilcutic ma' ti banomil ya'yele, ja'uc le' une, mu'yuc c'usi laj quilcutic ta jsatcutic, jech' no'ox ech' ti vocole. Mu'yuc laj sta spojel scoltael cu'uncutic ti lume, mi ja'uc ta xvoc' jnaclejetic ta snojesel ti banomile.

<sup>19</sup>Ja'uc ti animaetic avu'une, ta xcha'cuxiic. Ta xcha'cuxiic ti chamem xa ti sbec'tal stacopalique. Ti telel xa ta xvay sbec'talic ta banomile, ta xvul xch'ulelic, xmuyubajic xa ta xlic avanicuc. Ta xavac' talel axojobal jech c'u cha'al junuc job ac'ubal. Ti animaetic une ta xich' sbec'talic ti ta xvulic ta loq'uel ta banomile.



<sup>20</sup>Batan, jteclumal, ochan batel ta ana. Maco ti ti'na ta apate. Nac'o aba uni jliqueluc, ja' to mi ech' sc'ac'al yo'nton ti Diose.

<sup>21</sup>Ti Diose ta xloc' talel ta spasob mantal yo' jech ta stsits ti jnaclejetic ta banomil ta scoj ti smule. Ti banomile ta j'ech'el mu snac' ti c'u yepal lajem ta stojole. Ta svinajes ti c'u yepal lajem ta milele.

## Isaías 27

### Spojel scolel ti Israele

<sup>1</sup>Ti Diose, ta sventa ti jelavem xu' yu'un ti yespadae, ta stsits o ti Leviatán ti muc' ta Dragón chon ti xnaquet ta muc' ta nabe, ti xotol xchapo'j sba ti luquetel chon Leviatán ti jech c'ac'al taje.

<sup>2</sup>Ti jech c'ac'al taje, xi ta xal ti Diose: “Quejintaic ti lequil ts'unubal uvae.

<sup>3</sup>Jbainoj ta xchabiel ti vu'un Diosune. Mu xquicta ta smaltabel ya'lel. Jbainoj ta xchabiel c'ac'al ac'ubal yo' jech mu xich' ilbajinel.

<sup>4</sup>Mu'yuc capem jol yu'un. Ti oyuc xch'ixale xchi'uc smomolale, ta xiloc' ech'el ta stsaquel ta leto ya'iic, ti ta jchic' ta j'ech'ele.

<sup>5</sup>Mi ta sc'an ta jchabiele, lamajuc yo'nton ta jtojol. Melel cac'tic, lamajuc yo'nton ta jtojol.”

<sup>6</sup>Le' batele, ti slumal Jacobe ta xlic yac' ep yi'bel. Ti Israele ta xlic puluc sq'uelom. Ta xlic nichimajuc. Ta xlic snojesic banomil ta sventa ti sate.

<sup>7</sup>Ti Diose mu'yuc yac'ojbe tsitsel ti Israel jech c'u cha'al laj yac'be tsitsel ti j'ilbajinvanejetic yu'unique. Mi ja'uc cham yu'un ti Israel jech c'u cha'al cham ti jmilvanejetic yu'unique.

<sup>8</sup>Ti Diose laj stsits ti slumal ti laj stac loq'uel ta sbanomilique. Tsots laj xvuch'ta loq'uel jech c'u cha'al tsots ic' ta xlic talel ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, ta xch'aybe smul scolo' ti Jacobe. Ta xich' ch'aybel ti bu jelavic une, ti xi s'elan sc'an spasiq: Ti xch'uch'ultaicuc ta voq'uel yaltar ti sdiosique jech c'u cha'al ta xich' lilinel ta voq'uel stonaltac ti tane, mi ja'uc junuc va'al ta xcom jbejuc ti balal ch'ul te'e, mi ja'uc yaltaril ti chic'obil pom yu'unic sventa yich'obil ta muc' ti sdiosique.

<sup>10</sup>Ti jteclum ti macbil lec ta moque, xch'uch'ulil xa busul com jech c'u cha'al jbej na ti jipbil xa comele, jech c'u cha'al ti sbajtical xa banomil yilel ti ch'abal ti jnaclejetique. C'ot ta yavil q'uelob vacax ti bu ta slo'ic batel ti yanaltac te'e, ti lamalic xa ta xcux yo'nton ta yolone.

<sup>11</sup>Sc'obtac ti te'e ta sc'as c'alal mi taquij xae. Ti antsetic une ta stsobic talel yo' ta stsanic o c'oc' xchi'uquic. Mu'yuc sbijilic ta j'ech'el ma' ti jun lum taje. Jech o xal un, mi ja'uc juteb ta xc'uxubaj yo'nton yu'unic ti Jmeltsanvaneje, ti J'ac'-ch'ulelal yu'unique.

<sup>12</sup>Ti jech yorail taje, ti Diose ta sliques talel yabtel jech c'u cha'al ti buch'u ta smaj ti trigoe, ti ta xlic talel ta stuq'uil uc'um Eufратese, ta xc'ot ta uc'um yu'un Egipto. Ja'uc ti vo'oxuc une, Israel, ta jujun ta xavich'ic tsobel talel.

<sup>13</sup>Ta yorail taje, ta xich' oq'uisanel ti muc' ta oq'uese. Ti buch'utic ch'aybil batic ta Asiriae, ti bec'bil batic ta lum Egiptoe, ta xtal yich'ic ta muc' Dios ta Jerusalén ti ta ch'ul vitse.

## Isaías 28

### Ta xcaj-bijubtase ti lum Samariae

<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, jteclum Samaria, ti cajal toyol c'otem ti mu'yuc xa buch'u jech xtaun o ta xa'i ti c'otem ta xnichimal sronail sjol ti Efraine, ti batem yo'nton ta yacubel ti lum taje. ¡Laj to c'op ma' ti ch'alalic ta jun yutsil nichime, yu'un taquij xa ti jun yutsil q'uiil ta stenlejal ve'ebal banomile, lum ti uninbilic ta yuch'el ti vinoe!

<sup>2</sup>Ti Diose sva'anoj xa jun tsatsal vinic ti cuchem yu'une, ti naca xjipvan no'ox ta lume, jech c'u cha'al ti bot xchi'uc ti yic'ale, jech c'u cha'al banomilal vo' ti ta soquesvane, ti xbalaq'uin no'ox ta smut'ian comel ta j'ech'ele, ti ta xjipvan ta lume,

<sup>3</sup>ti naca xpech'van no'ox comel ta teq'uel ti cajal toyol xa'i sbae, ti stuc xa no'ox jech mu'yuc buch'u xtaun o ta xa'i ti c'otem ta xnichimal sronail sjol ti Efraín ti jyacubel jteclum taje.

<sup>4</sup>Laj ta c'op ma' ti ch'albil ta jun yutsil nichime, yu'un taquijem xa. Ti q'uiil ta stenlejal ve'ebal banomile, co'ol s'elan sba sat icux ti xi s'elan ta xc'ot ta stojole: Naca to no'ox c'ot ta sat ti buch'u laj yile, lo' xut ta anil.

<sup>5</sup>Ti Dios scotol xu' yu'une ta xch'al ta rona ta jun yutsil slequil ti steclumal ti c'u yepal com ti jech c'ac'al taje.

<sup>6</sup>Ta stic'be ta sjol ta sbaquil ti jchapanvanejetic ti lequil chapanvanicuc ta chapanobbaile. Ta xac'be yip yo'ntonic ti soldadoetic ti buch'utic ta xchabiic ti lume.

### Ta xbijubtasat xchi'uc ta xc'ot ta pasel ti oy c'usi albil ti jteclum Jerusaleme

<sup>7</sup>Oy yan xtoc ti xi s'elan c'otem ta stojolic ti naca xa xtamlajetic yu'un ti vinoe, ti naca xa sts'elajetic ta jujot yu'un ti pasem ya'lel uvae: Ma' taj une, ja'ic ti paleetique, ti j'alc'opetique, ti naca xa xtamlajetic ta scoj ti pasem ya'lel uvae. Mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic xchi'uc ti vinoe. Naca xa xtamlajetic xchi'uquic ti pasem ya'lel uvae. Xtamlajetic ta yalel ti oy c'usi ta x'ac'bat yilic ti yalojique, xchi'uc ti jyacubelic ta yalel ti jbel ma' ti ta xloc' ta ye ti chapaj ti c'op yalojique.

<sup>8</sup>Noj ta j'ac'-ib-o'nton xenel ti mexaetique. Mi ja'uc jutebuc ma' ti mu'yuc yatinoje.

<sup>9</sup>Xi ta xalic jc'oplale: “¡La', la' ac'bun quilcutic ti c'usi sc'an pasel une, ta yaq'uel jna'cutic ti c'u s'elan laj yac'bot avil ti Diose, ti co'ol to s'elan c'otemuncutic ta uni biq'uit olole,

<sup>10</sup>ti naca to ta xchan talel ti vun ti xi ta xloc' ta alel yu'une: ba be bi bo bu!”





- 11**Lec un cha'e, mi mu xc'ot ta yo'ntonique, ta xich' alel ta jun chucul c'op, ta yan o c'op ti Dios ta sc'oponan ti lum li'e.
- 12**Yu'un xi ono'ox laj yalbeic talel ta vo'ne: "Li' ta tael ma' ti slamajemal o'ntonale, ti xcuxobil o'ntonale, ta xcuxel yo'nton ti buch'u yalem xa ta lum yu'un ti svocole." Ja'uc le' une, mu'yuc laj yaq'uic ta venta.
- 13**Jech o xal ta xc'oponatic yu'un ti Diose jech c'u cha'al biq'uit ololetic ti yacalic to ta xchanel ti vune. Ti jech ta xliquic ta xanobal une, taj to javal ta xc'otic ta svalopatic. Ta syayijes sbaic. Ta xbajic ta pets' ti ts'otol ta xcomic yu'une.
- 14**Chiquintao ava'iic sc'opojel ti Diose, pimil viniqetic ti abainojic ta spasel ta mantal ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene.
- 15**Xachi ta xavalique: "Laj xa jnupin jolcutic ta pasel trate xchi'uc ti lajebale, jun trate xchi'uc ti buch'u sbainoj ti animaetique. C'alal mi tal ti j'ac'vanej ta vocole, mi ja'uc xvul ta jtojolcutic. Jsa'oj xa jpojelcutic ta stojol ti buch'u jutbil ta spase. Jsa'oj xa jpojelcutic ta stojol ti buch'u naca lo'lavanej ta spase."
- 16**Jech o xal ti Diose xi ta xale: "Ta jpitan jbejuc ton ta lum Sion, jbej t'ujbil ton ti toyol stojol ta j'ech'ele, ti ta xtun ta sliquebe, ti yicobinoj ta xc'ot scotole. Ti buch'u spatoy yo'nton ta stojole, mu'yuc c'usi sna'.
- 17**Ti bu ta xlic ti abtel taje, ja' ta jtunes ta jplomo ta sq'uelel ti tuq'uil jol o'ntonale ti tuc' ta xbat ti chapanele. Ta jtunes ta jnivel ta sq'uelel ti bu jun yutsil slequil ta xich' pasele." Ti naca jutbil laj asa'ic ti apojobbailique, ta slilin ti bote. Ti anopojic c'otem ti anac'obbailique, smeset no'ox batel yu'un ti vo'e.
- 18**Mu'yuc c'usi bal o ti trate laj apasic xchi'uc ti lajebale. Mu'yuc c'usi xtun o ti laj apasic trate xchi'uc ti buch'u yich'oj ta venta ti animaetique. Ta xvul ono'ox ta atojolic ti c'usi xi'bal sba ta xtale, ti ta xasnet'oxuc ta voliele.
- 19**Ta xa sbec'oxuc batel ti jujuten ta xvul ta atojolique. Ta yoc'omal no'ox, ta c'ac'al ac'ubal, ta xvul ta loq'uel. Naca no'ox ta xava'ibeic ti sc'oplalique, xanic xa ta xi'el yu'un.
- 20**Co'ol s'elan puch'ulot ta uni biq'uit tem ta xavay, ti pixilot ta com com c'u'il xchi'uque.
- 21**Ti Diose ta xlic abtejuc jech c'u cha'al laj spas ta vits Perazime, jech c'u cha'al laj spac c'op ta stenlejal Gabaone. Ta sliques yabtel ac'o mi vocol ta q'uelel yiluc. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti yabtele, ac'o mi yan ta q'uelel ti yabtel c'usi ta spase.
- 22**Ja' yu'un un cha'e, lajuc sc'oplal avu'unic ti labanvaneje. naca me stsin sba ta j'ech'el ti acarainilique. Yu'un laj ca'ibe sc'oplal ti Dios ti scotol xu' yu'une, laj yal mantal ti ta stsutses ta j'ech'el ti lume.
- 23**Ts'ijano aba, chiquintao ava'i lec ta ya'yiel ti xi s'elan ta xcale: Bijan ta ya'yiel ti xi s'elan ti jc'op ta xcale:



<sup>24</sup>C'alal ta xlic ts'unubajuc ti jchabajome, mu staojuc yav ti scotol c'ac'al ta sjavolan ta voq'uel ti banomile, ti ta stusbe lec sat ta chiv-chiv taq'uin ti sbanomile.

<sup>25</sup>Mi laj xa stuse, ¿mi mu meleluc xana' ta xlic svij ta sts'unel ti eneldo sbie, mi ja' ti cominoe, ti xcholet no'ox ta sts'unel yu'un ti trigoe, ti sts'un no'ox ech'el ti jchop o ta trigoe, mi ja' ti centeno sbi ta sti'iltac ti bu xpolet ech'ele?

<sup>26</sup>Tojjobtasbil yu'un Dios ti c'u s'elan ta spase.

<sup>27</sup>Ti ts'unubal eneldo sbie, ma'uc ta xich' majel ta yabtejeb vacax, mi ja'uc ta xich' stselanel jelavel carreta ta sba ti cominoe. Ti eneldo sbie, ta xich' majel ta jun te'. Ti cominoe chichinbil ta jun vach'.

<sup>28</sup>Ja'uc ti trigoe, ta xich' majel ta yabtejeb vacax ti stselet no'ox ta x'ech' ti carreta ta sbae. Ta xich' beq'uel loq'uel ti sat trigoe yo' jech mu xchev.

<sup>29</sup>Ja' jech xchapanoj yabteltac Dios ti scotol xu' yu'une. Jun yutsil ta j'ech'el ti c'u s'elan snopoj ta spase. Ta xc'ot ta pasel yu'un ta sventa ti mu albajuc ti sbijile.

## Isaías 29

<sup>1</sup>Ariel, Ariel, mu cha'belun un, muc' ta lum ti bu laj slaman sba ta volej ti Davide. Ech'uc to batel jayibuc jabil xchi'uc ti ep ta tos ti sq'uinic ta spasiq.

<sup>2</sup>Yu'un ta xlic cac'be svocol ti Ariel ti muc' ta lume, ti yo'ntonuc xa ya'i c'usi yut ta spoj sba xchi'uc ti vocole, ti xmalajet xa ti ya'lel satique, ti xme'inal oq'uic xa liquele. Ta xc'ot cu'un jech c'u cha'al ti Ariele.

<sup>3</sup>Ta jtac talel cajsoldadotac ta svolelot. Ta jit'an jtsatsal moc ta joyob ta smaquelot ta be, ti sbuset no'ox ta j'ech'el ti cajsoldadotac ta stsacot ta c'ope.

<sup>4</sup>Ta xac'ot ta jun j'ac'-lo'il-maxil. Telel ta xacom ta lumtic, ti co'ol to s'elan jun yech'omal snuc' jsibtasvanej xa'avete, ti x'ajajet to ta a'yiele.

<sup>5</sup>Ti xc'ulet no'ox yepal ta j'ech'el ti avajcontrae, co'ol s'elan junuc pucuc ti xvajet no'ox ta j'ech'ele. Ti tsots xvoletic no'ox xa'i sbaique, co'ol s'elan jun solepal, xtanet no'ox batel ta jech yepal.

<sup>6</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xc'avlajet no'ox jech c'u cha'al junuc chauc ta xtal sva'an sba ta atojol, ti xc'uyuc'un no'ox ta niquel ti banomil yu'une, ti xvo'o'et no'ox ta j'ech'ele, ti sts'otobaj no'ox ta jmec ti sutub ic' xchi'uc ti ya'lele, ti xloclun no'ox ta j'ech'el ti leb c'oc' ta stsutsesvane.

<sup>7</sup>Scotol ti jun no'ox yepal ti lumetic ti ta stsaquic ya'iic ta leto ti lum Ariele, scotolic ti ta stsutses ya'iique, ti ta stic' sbaic ochel ya'iic ta nac'obbailétique, ti ta xilbeic ya'iic ti svocole, laj c'op un, yu'un co'ol s'elan no'ox jun vaichil c'ot ta pasel, mi ja' ti oy c'usi ta x'aq'ue iluc ta ac'ubaltique.

<sup>8</sup>Co'ol s'elan ta xvaichinaj ti buch'u ta xa xcham ta vi'nal ti yacal xa ta xve' ta xil ti c'alal mu'yuque, ti c'alal vul ti xch'ulel une, staoj o yav xmich'mun xch'ut ta vi'nal. Mi mo'o'je, co'ol s'elan ta xvaichinaj ti buch'u ta xa xcham ta taqui ti'il ti yacal xa ta xuch'



vo' ta xil ti c'alal mu'yuque, ti c'alal vul ti xch'ulel une, staoj yav ta xa'i ti taqui ti'ile. Jech ta xc'ot ta stojolic ti epal lumetic ti ta stsaquic ta leto ti Jerusalén ta vits Sione.

<sup>9</sup>Staojuc yav ac'beic yipal ti apochanilique. Staojuc yav ma'satucoxuc ti mu xavilique. Staojuc yav tam-lajetanetic jech c'u cha'al ti jyacubele, ac'o mi mu'yuc avuch'o'ojic ti uch'bolal ta xac' yacubele.

<sup>10</sup>Laj yac' taluc vayel ta atojolic ti Dios ti ta xbat ach'ulelic yu'un ta j'ech'ele. Ti j'alc'opetique, ac'o mi c'otem ta jtojobtasvanejetic yu'un ti jteclume, ja'uc le' une, macbat satic ta jlic poc' yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>Scotol ti c'usi ta xich' ilele, c'ot ta atojolic jech c'u cha'al junuc jlic balbil ts'ibabil vun ti pac'al lec ta seyoe. Mi ta x'ac'batic sq'uel junuc ti buch'u sna' vune, ti xi ta x'albate, "Q'uelo ca'itic c'usi ta xal", xi ta staq'ue: "Mu xu' un, yu'un pac'bil seyoal."

<sup>12</sup>Mi ta x'albat junuc ti buch'u mu sna' vune, ti xi ta xich' albele, "Q'uelo ca'tic li'e", xi ta staq'ue: "Mu jna' sq'uelel vun."

<sup>13</sup>Xiyut ti Dios une: "Ti lum li'e, naca no'ox sba ye ti ta xalic ti c'otem ta cajtunele. Ta ye no'ox ma' ti ta xiyich'un ta muq'ue. Le' to oy ma' ti yo'ntonic ta jtojol une. Naca nopbil yu'un viniquetic ma' ti ta xalic ti quich'el ta muq'ue, naca chanbil no'ox ta sjol stuquic.

<sup>14</sup>Jech o xal un, jchop o senyail ta xcac'be yilic ti jteclum taje, ti ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic yu'une. Sbijilic ti buch'utic oy sbijilique, ti xac' sjolic ta snopel ta ya'yieli ti buch'u sna' xchiquintae. Ta j'ech'el ta jch'aybe sc'oplal ma' le' une."

<sup>15</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ma' ti buch'u snopoj ti mu xa x'ile yu'un Dios ti c'usi ta spase, ti ta queoval xa snac'oj sba ta spasel ti smul scolo' ti xi ta xalique: "Mu'yuc buch'u xijyil ma' li' une. Mi ja'uc oy buch'u sna'."

<sup>16</sup>Vi to la s'elan ta sjoybinic ta soquesel ta yalel ti c'opetique. Co'ol no'ox s'elan yalojic ti jop ach'el ta xabtalan ti jpatbine. Ti c'usi meltsanbile, mi ja'uc xi ta xalbe ti buch'u meltsanun yu'une: "Mu vo'otucot ma' ti laj ameltsanune." Mi ja'uc xi ta xal jbejuc ti c'usi laj yich' meltsanel ta lume: "Mu xana' ti c'usi ta xapase."

### **Ti albil sc'oplal ta sta spojel ti Israele, ta xc'ot ta pasel**

<sup>17</sup>Mu xa jaluc sc'an xc'ot ta pasel, ti pimilal te'tique ta xjoybij ta ve'ebal banomil. Ti ve'ebal banomil to oxe ta xc'ot ta pimilal te'tic.

<sup>18</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xlic ya'iic ti oy buch'u ta xavta ta sq'uelel vun ti buch'u macal ti xchiquinique. Sac jaman no'ox osil ta xilic, mi jset'uc ma' ti ic' muts'an ti banomil ta xilic ti buch'u ma'sate, mi ja'uc ti oyic ta ac'ubaltic ta xa'iique.

<sup>19</sup>Ti buch'u peq'uel yuni c'oplale xlaet no'ox liquel yo'nton ta stojol ti Diose. Ti spajebal xa me'un mu'nate ta xlic muyubajicuc ta stojol Ch'ul Dios yu'un ti Israele.

<sup>20</sup>Ti buch'u xcapet soquet no'ox ta xa'i ti banomile, ta xlaj sc'oplal ta j'ech'el. Ta xlaj ta xtub sc'oplal ti buch'u cajal toyol xa'i sba xchi'uc ti stoyobbaile. Ti yac'oj no'ox sjol ta spasel ti chopole, ta j'ech'el ta xch'ay sc'oplal.

<sup>21</sup>Ti j'ac'-cuchinej milvaneje, ti j'ac'-cuchinej mulile, ti buch'u jech xa yilel ti sc'op buch'utic ta slo'la syanijesbel sjol ta spas ti mu xchapan ti buch'u ch'abal smule, ta xlaj sc'oplal.

<sup>22</sup>Jech o xal ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, ti laj stic' sba ta spojel ti Abrahame, xi ta xale: “Avi tana le'e, li' ta xlic batel ti mu xa xa'i q'uexlal ti Jacobe, mi ja'uc xa xchacpochtaj ti sate.

<sup>23</sup>Yu'un ti c'alal ta xlic yil snitilultac ti c'u s'elan ta jpasbe ti slumale, ti Ch'ul Diosun yu'un ti Israele, ta xc'ot ta sjolic, ta xlic xi'taicun.

<sup>24</sup>Ti buch'utic mu stac' a'yeluc ta xa'iique, ta xlic bijubicuc. Ti buch'utic xbic'tal c'opojic no'oxe, ta xc'ot ta yo'ntonic ti chanubtasele.”

## Isaías 30

### Ta xcontrainatic ti buch'utic ta sa' spojelic ta lum Egiptoe

<sup>1</sup>Xi ta xal ta jamal ti Diose: “Mu xa ono'ox cha'bel un, ti toyobba alab nich'nabile, ti mu xiyacuicun ta ventae, ti ma'uc cac'ojbeic sna'ic ti c'usitic ta xlic xchapanic ta spasele, ti c'ajomal no'ox ta sa'beic xchi'il smulic ti c'alal oy ono'ox ti smulique.

<sup>2</sup>Mi ja'uc xa ta sjac' sbaic ta jtojol. C'ajomal xa no'ox xbitetic batel ta anil ta Egipto ta sa' ti spojel scoltaelic ta stojol ti faraone, ti xlaet xcuxet xa ta xa'ic ti ventainbil ta xc'otic yu'un ti Egiptoe.

<sup>3</sup>Ja'uc le' une, naca lo'lael no'ox ti pojel coltael yu'un ti faraone. C'ajomal no'ox q'uexlal ta staic ti snopojic ti lec oyic ti ventainbilic yu'un ti Egiptoe.

<sup>4</sup>Ac'o mi laj xa ataquic ech'el ti j'al-mantal j'ich'-c'op ta jteclumetic yu'un ti Zoane xchi'uc ti Hanese,

<sup>5</sup>acotolic c'ajomal no'ox ta xalajic ta lo'lael yu'un ti jteclum ti yan sjol yo'ntone. Mi ja'uc jutebuc ta xataic ti coltaele. Mi ja'uc oy c'usi ta xataic yu'un. C'ajomal no'ox ta xataic ti vul o'ntone, ti vocole.”

<sup>6</sup>Xi ta xcaj'albat sc'oplal ti chon bolometric ti oy ta yosil Negueve: Ta sjunul ti c'u sjamlej smacoje, yan sba xi'elal ta j'ech'el ti naca xa leónetic ti yan sba xloquet snuquic ta c'uletele, xchi'uc ti jti'oval quiletel chonetique, xchi'uc ti muc'tiquil tsajal jti'oval chanul nab ti sna' xvilique. Ta spojic batel ti ac'ulejalique, ti c'usitic toyol stojole. Ta xac'beic ech'el xcuch ti burroe, ti camelloe, c'alal to ta Egipto jteclum ti chopol sjol yo'ntonique.

<sup>7</sup>Yan stalel ti c'u s'elan xu' yu'une. Laj to sc'oplal ma' ti sna' xcoltavane. Jech o xal xi laj cac'be ti sbie: “Pucujil jti'oval chon ti xloquet snuc' ti c'ajomal no'ox sibtasvanej sna'e.”

<sup>8</sup>La' li'e, ts'ibao ta jpech tenel-te'. Bejano comel lec ta ts'ibabil vun yo' ta sq'uelic ti buch'u ts'acal to ta xtale, ti sbateluc osil mu xlaj ta alilanel ti sc'oplal yu'unique.



<sup>9</sup>Ti jnaclejetic li'e, toyobba jteclum ti mu'yuc stuq'uul yo'ntonique, ti mu ja'uc sc'an xa'i ti c'u s'elan ta xchanubtasvan ti Diose.

<sup>10</sup>Ti buch'u jamal sba satique, xi ta x'albatique: “Mu me ave'icuc xa ta yalel ti c'usi jam aba asatic ta yilele.” Xi ta x'albatic ti j'alc'opetique: “Mu xavalic ti c'usi melel la'ac'bat anopique. Albuncutic no'ox ti c'usi xtal ta ajolique. Mu xamacbuncutic ta be ti c'usi batem co'ntoncutic ta sc'upinele.

<sup>11</sup>Ictaic ti bu lec atamojique. Valopatinic comel ti tuq'uul bee. Laj c'op ta xatsatsal iq'ueic batel ta stojol ti Ch'ul Dios yu'un ti Israele.”

<sup>12</sup>Jech o xal ti Ch'ul Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: “Ti vo'oxuque laj avalopatinic comel ti c'u s'elan laj avich'ic bijubtasele. Batem ta ajol avo'ntonic ti ilbajinvaneje, xchi'uc ti c'usi chopol ta spasele, ti xach'i xac'opojic xa yu'un ta xava'iique.

<sup>13</sup>Jech o xal un, amul atuquic. Co'ol a'elanic jech c'u cha'al jun toyol moc ti tsiq'uemic xae, ja' ta xava'ic ti lomemoxuc xa ta banomil yu'une.

<sup>14</sup>Ta xavich'ic lilinel ta j'ech'el jech c'u cha'al junuc jarru bin ta xlilij, ti mu'yuc xa ta xcom ti sjepelule. Mi ja'uc xa jutebuc ta xtun xet'elul ti ta sloq'uesobil ac'al ta yavil ti c'oq'ue, mi ja'uc ti ta xtun ta pulobil vo' ta joq'ue.”

<sup>15</sup>Ti Ajvalile, Ch'ul Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: “Sutanic talel, ts'ijano abaic ta xcuxel avo'ntonic yo' jech ta xacolic. Ti jech ts'ijiloxuc ta xacux avo'ntonique, ti apatoj avo'ntonique, ja' yipal avu'unic.” Ja'uc le' une, mu xac'anic.

<sup>16</sup>C'ajomal xachiic liquele: “Mo'oj, cajetcutic batel ta ca' jatavcutic loq'uel.” Jech ono'ox ta xajatavic loq'uel ava'uquic unbi. Xachi laj avalic xtoque: “Cajlucutic batel ta carreta ti xvilet no'ox ta anile.” Jech ono'ox xaval ava'uquic unbi, xvilet ta anil ma' ti buch'u nutsbil une.

<sup>17</sup>Ta xc'ot ta pasel ti ta jun no'ox vinique, xc'ulet ta jatobal yu'un jmil (1,000) ta vo' ti batem xa xch'ulelic ta xi'ele. Ta xc'ot ta pasel ti acotolic ta xajatavique, ti vo'ob no'ox avajvalic ti batem ach'ulelic ta xi'el yu'une, ti jun chib xa ta xacomie jech c'u cha'al ti te'tic ta vitstic ti jun chib xa ta xcome. Mi mo'oje, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun senyail te' ti pajal ta jol vitse.

### **Albil sc'oplal ta xich' c'uxubinel ti jteclume**

<sup>18</sup>Ja'uc le' une, ti Diose ta smala, yu'un oy xc'uxul yo'nton ta atojolic. Yo'ntonuc xa ya'i ta xac'boxuc avilic ti syail xc'uxul yo'nton ti Ajvalile, ja' jun Dios ti sna' stic' sba ta pojvaneje. ¡Mu xa no'ox c'usi sna'ic scotolic ta j'ech'el ti buch'utic smalaoj spojelic ta stojol ti Diose!

<sup>19</sup>Xi ac'oplalic yalab xnich'nab Dios ti nacaloxuc ta Jerusalene: Mi ja'uc xa ta xa'oc' liquel. Ti Diose ta xlic c'uxubajuc yo'nton ta atojol ti ta xa'i ti xa'avet no'ox ta sc'anel ti coltaele. Ta jech yepal ta stac'bot talel ti c'alal naca to no'ox laj ya'ie.

<sup>20</sup>Ac'o mi vulel ta atojolic ti avocolic yu'un ti Dios jech c'u cha'al ti jayib velta ta xave'e, ti avajchanubtasvanejune mu xaquictaot comel mi jliqueluc. Ta xavil lec ta aba ta asat atuc.

<sup>21</sup>Mi xi ta xaq'uej aba loq'uel ta stuq'uil bats'i c'obile, mi ta stuq'uil ts'et c'obile, ta xava'i ti oy buch'u ta xc'opoj ta apate, ti xi ta xale: "Li' ma' ti be une, li'e, li' ta xatam ech'ele."

<sup>22</sup>Ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc xa stu avu'un ta xavil ti loc'obbail ti meltsanbil ta platae, ti loc'obbail ti bonanbil ta oroe. Ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc xa stu avu'un ta j'ech'ele. Ta xabis ta c'a'ep liquel.

<sup>23</sup>Ti Diose ta stac talel vo' yo' jech ta xats'un ta banomil ti ts'unubal avu'une. Ti banomile mu albajuc ta xac' ti trigoe, yu'un lec c'a'em ta j'ech'el. Ti jech c'ac'al taje, buyuc no'ox xlamet ech'el ta xve' ti chon bolometric avu'une.

<sup>24</sup>Ma'uc no'ox taje, ti jloc-osil vacax avu'une, ti burroe, ta staic ta lajesel ti jun yutsiquil c'ajben ta j'ech'ele.

<sup>25</sup>C'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti muc'ul milbaile, xchi'uc ti c'alal ta xyal ta lum ti nac'obbail ti lec xu' yu'une, buyuc no'ox xpumlajet chlaj tucuc loq'uel ti uc'um ta pimilal te'tique, xchi'uc ti ta toyol vitstique.

<sup>26</sup>Ti Dios une ta xpoxtabe ta xpixbe syayijemalic ti steclumale. Va'i un, ta xc'ot ta pasel ti xchijlajan no'ox xojobal ti u jech c'u cha'al xojobal ti c'ac'ale. Vucub to velta ta xjelav yip xojobal ti c'ac'ale, ti co'ol to s'elan oy vucbej c'ac'al ti jmoj svoloj sbaique.

### Stsitsel ti Asiriae

<sup>27</sup>Q'uelo avilic un, ti Diose le' xa xtal ta nome. Tilem xa ti sc'ac'al yo'nton ti xvolet no'ox talel ti xch'ailale. Mu albajuc ta x'ilin. Co'ol s'elan c'oc' ta stsutsesvan ta j'ech'el xchi'uc ti c'usi ta xloc' ta yee.

<sup>28</sup>Ti yic'al yee, co'ol s'elan junuc uc'um ti xbalaq'uin no'ox ta jujujote, ti jutuc xa mu jva'lejuc ta xc'ot ti spimile. Yu'un ta xtal xpech' ta teq'uel ti muc'tiquil lumetique ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta tubel ti sc'oplalique. Ta xc'ot ta pasel yu'un ta yeic no'ox ta xch'ayic ti jnaclejetique.

<sup>29</sup>Ja'uc ti vo'oxuque, ta xc'ot ta atojolic ti oy liquel q'uejimole jech c'u cha'al ti q'uin ti chapanbil lec ta xich' pasel ta ac'ubale. Xpatet xa avo'nton ta j'ech'el jech c'u cha'al yutsil ta xa'i ti buch'u xvechet no'ox ta ya'yiel ti ama ti ta xich' oq'uisanel c'alal ta xbat ta vits yu'un Dios spojabbailic ti israeletique.

<sup>30</sup>Ti Diose ta xac' ta a'yiel sc'opojel ti tsots yabtel yich'oje. Ta xac' ta ilel smuc'ul stsatsal ti xi'bal sba c'u s'elan ta sliques ti yabtele. Mu no'ox albajuc sleb c'oc' ta stsutsesvan ta j'ech'ele. Xc'avlajet no'ox yu'un ti chauque. Xchajet no'ox ta j'ech'el vo' xchi'uc ti bote.

<sup>31</sup>Ti jech ta xich' a'yiel sc'opojel ti Diose, xchi'uc ta xich' jambel yav ti tsitsel ta xaq'ue, ti asirioetique batem xa xch'ulelic ta xi'el yu'un.





<sup>32</sup>Ti jujumoj ta xc'ot ta sbaic ta x'ac'batic yu'un ti Diose, xnic no'ox liquel ti tampole ti arpa. Ti Diose, toj xi'bal sba ti c'u s'elan ta stsacvan ta letoe.

<sup>33</sup>Le' xa talel ta vo'ne, xchapanoj sba ta sventa ti lum Asiriae, xchi'uc ti ajvalil yu'une. Mu no'ox albajuc yepal, Mu no'ox bisbiluc ta j'ech'el ti svocol ta sta yu'une. Busanbil no'ox ta j'ech'el ti si' ti yacal ta xtil ta c'oq'ue. Ti Diose ta xvuch'ta ta stilesel ti co'ol to s'elan junuc malemal azufre ti xloclij liquel yu'une.

## Isaías 31

### Scontrainelic ti buch'utic ta sa' scoltaelic ta muc' ta lum Egiptoe

<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti buch'utic ta xbat sa' scoltaelic ta muc' ta lum Egipto ti yalojique, ti spatoy yo'ntonic yu'un ti oy ti ca'etique, ti spatoy yo'ntonic ta stojol ti buch'utic ep ti scarretaique, ti ep ta jmec ti jcajlejetic ta ca' yu'une, ti mu ja'uc jutebuc ta stoy batel satic ta stojol ti Ch'ul Dios yu'un ti Israele, ti mu ja'uc ta x'och ta yo'nton ta sa'el ti Diose.

<sup>2</sup>Yu'un ti stuque mu teyuc no'ox xch'ayet, sna' c'u s'elan ta sliques ti vocole. C'alal ta xal ti oy c'usi ta spase, mu xch'ay ta be yu'un. Ta sliques yabtel ta scontrainel ti buch'utic spajeb xa no'ox c'usitic ta xloc' ta ye sti'ique, xchi'uc ti buch'utic ta stic' sba ta scoltael ti jchopol joletique.

<sup>3</sup>Ti jnaclejetic ta Egiptoe, viniqetic no'ox, mu yu'unuc diosuc une. Ti sca'ique, ch'ich' beq'uet no'ox yich'oj, ma'uc ma' ti mu xt'ab ta milel une. Ti Dios une ta syales yoc sc'ob ta stsitsel ti buch'u ta sbis sba ta jpojvaneje, xchi'uc ti buch'u ta sa' spojele. Ta xtub sc'oplal scotolic ta j'ech'el.

<sup>4</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Ti león ti laj xa smil jcotuc ti chije, ma'uc ma' ti tsacbil xa ta xi'el yu'un ti jq'uel-chijetique, manchuc mi ta svol sbaic ti x'avlajetic xa ta sibtasele. Ja' jech ta xvul ta loq'uel ti Dios ti scotol xu' yu'une yo' jech ta spoj ti steclumal ti oy ta vits Sione.

<sup>5</sup>Jech c'u cha'al ti mut xvilet no'ox ta spoj ti yole, jech ta spoj jteclum Jerusalén ti Dios ti scotol xu' yu'une. Ta sq'uel, ta xchabi. Ta spacbe sc'oplal, ta xc'ot ta colel yu'un.”

<sup>6</sup>Sts'unubal snitilul Israel, sutanic talel ta stojol ti Buch'u ep laj xa asa'beic ti sti'ole.

<sup>7</sup>Yu'un c'alal ta xc'ot yorail ti acotolic ta xlic avalopatinic comel ti loc'tabil diosetic ta oro xchi'uc ta plata ti laj ata o amulic xchi'uc ta scoj ti mu ch'anuc xi ac'obic ta sloc'taele,

<sup>8</sup>ti Asiriae, espada xve' yu'un. Ma'uc jve'el j'uch'-vo' ma' ti buch'u ta x'abolaj yu'unique. Xc'uletic ta jatobal ti svinctac c'alal xyaquet ti letoe. Ta x'ochic ta mosovil ti querem viniqetic j'ac'-leto yu'unique.

<sup>9</sup>Ta scoj ti mu albajuc ti xi'ele, xvilet no'ox batel ta jatobal ti ajvalil yu'unique. Ti banquial soldadoetic yu'un xtoque ta stenic comel ti sbanderaique. Mu lo'iluc no'ox ta xal ma' ti Dios une, ti ta Jerusale, tilem xa jun c'oc' yu'un ta stsits o ti yajcontrae.



## Isaías 32

### Stuq'uul yabtel ti ajvalile

<sup>1</sup>Ta xvul ta loq'uel jun ajvalil ti tuc' yabtel ta xventainvane. Ta xlic va'iuc its'inal ajvaliletic ti tuc' ta xchapanvane.

<sup>2</sup>Ti jujunique, ta xc'ot ta macobbail yu'unic ti c'alal tsots xjument ti iq'ue, ta pojobbail c'alal xchajet ti vo' xchi'uc ti yic'ale, co'ol s'elan polbil talel yoc be vo' ta smaltael ti taquin banomile, co'ol s'elan ta squeoval jun muc' ta ton ti oy ta sbajtical banomile.

<sup>3</sup>Viq'uul lec ti satique. Ts'etel lec xchiquinic ta ya'yiel ta xchapanel ti c'oqe.

<sup>4</sup>Yu'un mu ta aniluc ti c'usi ta spase. Yich'oj sba lec ta c'ac'al ti c'usi spase. Jamal lec ye ta yalel scotol ti c'u s'elan ta xile.

<sup>5</sup>Ti jnaclejetique mu'yuc xa ta sbisic ta lequil vinic ma' ti buch'u chopol ono'ox ta spas sbae. Mu'yuc xa ta xac'beic ta toyol sc'oplal ma' ti buch'u mu'yuc xchiquin ta spasel ti c'usi xal yo'ntone.

<sup>6</sup>Ti buch'u mu'yuc xchiquin xa'i sbae, s'esomaj no'ox ta sjol ti c'usi chopol ta snop ta spasele. Ta sa'ilan ti c'u s'elan ta xmilvane, ti sjuteluc no'ox c'op yu'un ta stojol ti Diose. Jeché' smeyoj batel yoc sc'ob yu'un ti buch'u ta xcham ta vi'nale. Sts'icoj uch' vo' yu'un ti buch'u oy ta taqui ti'ile.

<sup>7</sup>Ti buch'u mu'yuc xchiquin xa'i sbae, xch'i o ta xa'i ti soquesvaneje. Xbet'bun no'ox ye ti c'usi xloc' ta alel yu'une. Naca sjutbel smul ta yilbel svocol ti me'un mu'nate, xchi'uc ti buch'u juteb ta yo'nton ta sc'an ti spojele.

<sup>8</sup>Ja'uc ti buch'u oy slequil yutsil yo'ntone, naca lec ti c'usi ta xloc' ta nopel yu'une. Ti c'usi lec ta snope, ta xc'ot ta yip xchi'uc.

### Scontrainel ti antsetic ti mu'yuc sni' xchiquinal yu'unique

<sup>9</sup>Ti vo'oxuque, antsetic ti mu xana' xavich' abaic ta c'ac'ale, a'yio ava'iic lec ti oy c'usi ta xcalboxuque. Antsetic ti ta atuc no'ox cuxuloxuc ta xava'iique, ts'etano lec ani' achiquinic ta ya'yiel ti jc'oqe.

<sup>10</sup>Avi tanae, apatoj avo'ntonic ta j'ech'el. Ja'uc ti li' ta jun jabil x'ech' batele, jeché' xa xvayvun liquel ti lum ach'el avu'unique, yu'un laj to sc'oplal ma' ti c'usitic xloc' x'ayane, ti ta to xlic atsobbeic sat ti uvae.

<sup>11</sup>Ti vo'oxuc ti lec no'ox ta xava'iic ti mu xana' xavich' abaic ta c'ac'ale, a'yibeic xi'elal jutuc. Ti vo'oxuc ti atuc no'ox cuxuloxuc ta xava'i abaique, c'otuc ta avo'ntonic ti mu'yuc c'usi xu' yu'un ti lum ach'ele. Loquic ti ac'u'ic ti vi yelanile. Lajjemal c'u'il svinajeb ti mu x'ech' xnel ti avocolique.

<sup>12</sup>Aquic ta ilel ti mu x'ech' ta xava'iic avocolic yu'un ti c'upil sba osiletique, ti ve'ebal banomil ti bu ts'unbil ti uvae.

<sup>13</sup>Ta xlic ch'iuc ch'ixetic xchi'uc chopol momoletic ta jteclumal, ta stojol ti buch'utic xmuyubajic ta jujubej na ti oy ta jteclum ti lec xa'iic ta spasel ti c'usitic xch'i o xchi'uquique.

<sup>14</sup>Mu'yuc yajval ti nail chapanoabaile. Ti ch'ijil no'ox ta q'uelel ti lume, ta xc'ot ta sbajtical banomil. Jipbil tenbil ta xc'ot ta j'ech'el ti macobbailetique. Xmuyubaj no'ox xlametic liquel ti te'tical burroe. Ta xc'ot ta yavil sve'eb ti yan chon bolometique.

<sup>15</sup>Ja' to mi c'ot yorail ta xcha'vul ta loq'uel ta jtojoltic ti smuc'ul stsatsal ti j'ac'-cuxlejal Diose, ta xlic joybijuc ta ve'ebal banomil ma' ti sbajtical banomil une. X'ech' to yutsil liquel ti ve'ebal banomile.

<sup>16</sup>Ti tuq'uil lequil chapanele, oy ta sjunul ti bu c'alal smacoj ti lume.

<sup>17</sup>Ti jech oy ti tuq'uil chapanele, ta xlic ayanuc ti lamajem ti c'ope. Mu'yuc ma' ti vul o'ntone. Sbatel osil mu'yuc c'usi jna'tic.

<sup>18</sup>Ti jlumale mu'yuc c'usi sna'ic ta xcuxiic. Lec chabibil ti bu nacalique. Xcuxet no'ox banomil ta xa'iic ta jujun snaic,

<sup>19</sup>ac'o mi laj yich' bojel ti te'tique, ac'o mi aq'ue ta lo'il maxil ti lume.

<sup>20</sup>Xamuyubajic no'ox liquel, buyuc no'ox oy ti vo' ta xloc' talel ta smaltael ti ts'unubale, xyax ju'an no'ox ti unin momoletic ti mu xljaj slo'ic ti burroe, ti vacaxe.

## Isaías 33

### Ta xc'ot ta pasel ti patob o'ntonal yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti mu'yuc to avich'oj ilbajinel ti j'ilbajinvanejote, ti mu'yuc to paybil ac'oplal ti jpayc'opote. C'alal mi lajelav xa ta ilbajinvaneje, malao xa ono'ox ava'i ti ta stsuts ac'oplal ec une. Mi lajelav xa xchi'uc ti uni pay c'op une, pay xi no'ox avuni c'oplal ec.

<sup>2</sup>Cajval, c'uxubajuc avo'nton ta jtojolcutic ti ta jmalaoctutic. C'otan me ta jpojvanej cu'uncutic scotol ti xmal sacub ti osile. C'otan me ta jcoltavanej cu'uncutic c'alal yorail ti vocole.

<sup>3</sup>C'alal ta xa'iic ti jteclumetic ta xasibtasvane, ta xjatavic batel. C'alal ta xatic' aba ta pac-c'ope, tan puc ta xbatic ti muc'tiquil lumetique.

<sup>4</sup>Yu'un ti scontraique, co'ol s'elan junuc c'ulub ic'unek ti osil xvoletic no'ox talele, ti lamal ta xc'ot ta stojolique, ta xpojbatel batel ti sc'ulejalique.

<sup>5</sup>Ti Diose, tsots yabtel yich'oj, yu'un nacal ta vinajel. Vul xa ta loq'uel yu'un ta Sión ti naca oy smelol stuq'uile, xchi'uc ti lequil chapanele.

<sup>6</sup>Yu'un staoj yav tojobtasbilic yu'un. Ti bijilile, xchi'uc ti snopbenale, jun to jpojvanej c'ulejal c'otem. Ti cajal xi'tabil ta xc'ot ti Diose, ja' mu'yuc c'usi jna'tic yu'un.



<sup>7</sup>Ti buch'utic mu tijbajic ta c'ope, a'yio ava'iic, ti yan snuquic ta a'yiel ti x'avlajetic ta calleetique, ti stuc xa no'ox jech ti oq'uel avanel ta spasic ti buch'utic tacbilic talel ta slamajesel ti c'ope.

<sup>8</sup>Yu'un sts'ijlajan ta j'ech'el ti beetique. Mi junuc xa oy buch'u ta xanav ti bu taje. Yu'un ju'bil ta teq'uel ta xc'ot ti trate pasbile. Ti c'usi nobile, mi ja'uc xa ta xich'an sbaic ta muc'.

<sup>9</sup>Yu'un ti banomile oy ta me'inal ta at o'nton. Ti vits Líbanoe q'uexlal apun xa ta xtaquij ta j'ech'el. Joybij xa ta sbajtical ti stenlejal ti Sarone. Ti Basane xchi'uc ti vits Carmeloe, t'ajal xa ta j'ech'el.

<sup>10</sup>Ti Diose xi ta xale: “Avi tanae, ta xlic abtejcun. Ta xcac' ta ilel scotol ti jmuc'ul jtsatsale, xchi'uc ti quich'oj tsots cabtele.

<sup>11</sup>Ti c'usi nobile avu'unique, ti avabtelique, c'a' jobel no'ox, jech' no'ox, ti co'ol s'elan c'oc' xloclij liquel ta yic'al no'ox que ta stsutsesat yu'une.

<sup>12</sup>Ti jteclumetique, stuc tan ta xc'otic ta tsutsel, jech c'u cha'al junuc bojbil ch'ix ti ta xtil ta c'oq'ue.

<sup>13</sup>Yu'un ti buch'utic nom to oyique, ac'o ya'iic lec ti va'i s'elan chapal cu'une. Ac'o yojtiquinic jmuc'ul jtsatsal ti buch'u nopol oyique.”

<sup>14</sup>Ti ta Sione, ta sniquesatic yu'un xi'el ti jsa'muliletique. Ti buch'utic sa'sunic no'ox ta spasel ti chopole, ta xbat xch'ulelic ta xi'el, ti xi ta xalique: “¿Buch'u xa ono'ox la junucal ta xijcuxiotic ti xijbalet yu'un ti c'oc' ti j'ech'el ta stsutsesvane, ti mu no'ox alabajuc ti sleb sbatel osile?”

<sup>15</sup>Ti buch'u ta stam batel ta spasel ti c'usi leque, melec ti c'usi ta xale, ti ma'uc laj sta o c'ulejal xchi'uc ti oy c'usi laj yac'be yipal ta spojele, ti mu'yuc laj xchon sba xchi'uc ti mich'ob c'abale, ti mu'yuc sco'oltas sba xchi'uc jech c'u cha'al ta x'alilanbat yu'un ti jmilvanejetique, ti ma'uc q'uelec ta spasel ti chopole,

<sup>16</sup>ti buch'u jech taj une, staoj ti mu'yuc c'usi sna'e. Muc'ul ton spojobbail ac'bil ti bu tiq'uile. Oy no'ox ta ye ta sti' ti sve'el yuch'ome.

<sup>17</sup>Ta xlic to avil yutsilal slequilal ti ajvalile. Nom to ta j'ech'el ti bu ta xpaj talel sts'aquil yosil ti jteclume.

<sup>18</sup>C'alal ta xavules ta ajol c'u s'elan ech' talel ta atojole, xi ta xlic avale: “¿Bu bat ti buch'u xye'et no'ox sc'ob ta sc'anel ti patane? ¿Bu bat ti buch'u sbainoj ta sq'uelec ti c'usi chechbil ta xich' bisele? ¿Bu bat ti buch'u sbainoj ta yatel ti natil luchlebaletique?”

<sup>19</sup>Ta xlaj sc'oplal ti capalot ta naclej xchi'uc ti jteclum ti mu xich'beic ti smelole, ti chucul ta a'yibel ti sc'ope, ti yan ta jmec ti bats'i c'op yu'une, ti mu'yuc buch'u xchiquintaj yu'une.

<sup>20</sup>Ac'o ech'el asat ta jteclum Sión ti ja' jun pasob q'uin cu'untique. Toyo ech'el asat ta jteclum Jerusalén ti chabibil leque, ti co'ol s'elan jun axibal na ti lec va'anbile, ti tsots pajal ti spajob te'altaque, ti mu xtuch' ti yaq'uil snitlebtaque.

<sup>21</sup>Ti bu taje, jun yutsil ta xac' iluc yutsilal slequil ti Dios ta jtojoltique. Ja' jun yavil uc'umetic ti jamal lec ti yacan ta x'oquine. Mu xu' ta x'ochic batel ti jcontrainvanejetic ta nuxetel xchi'uc sbarcoic ti ta te' no'ox ti majob vo' yu'une, xchi'uc ti yan muc'tiquil barcoetique.

<sup>22</sup>Yu'un ja' xa jchapanvanej cu'untic ti Diose. Yu'un ja' xa j'ac'-mantal cu'untic ti Diose. Yu'un ja' xa Ajvalil cu'untic ti Diose. Yu'un ja' xa jpojvanej cu'untic ti stuque.

<sup>23</sup>Jech o xal un, xch'ojonaltac ti barcoetic taje, mu xa stsin lec yu'un ti te' ti oy ta toyole. Mi ja'uc xa xlich' sba lec ti poc' sventa ti xtuch'ob iq'ue. Yepal no'ox ta jpojbetic ti c'usitic toyol stojol staojic talem ti cajcontratique ti ta to sta ta maquiel ec ti ma'sate, ta x'ochic ta xchajel ec ti coxovetique.

<sup>24</sup>Yu'un mu'yuc junuc jnaclej ti xi ta xale: “Jchamel lajelun ta xca'i.” Yu'un ti Diose laj stubbe smul scolo' ti jnaclejetic ta Sione.

## Isaías 34

### Ti lum Edome ta stsitse yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Nopajanic talem, jteclumetic, a'yio ava'iic. Ts'etano lec ani' achiquinic, muc'tiquil lumetic. Ac'o ya'i ec ti banomile, xchi'uc scotol ti c'usitic oye, ta sbejel banomil xchi'uc scotol ti c'usitic cuxul ta stojole.

<sup>2</sup>Yu'un ti Diose ta x'ilin ta stojol ti muc'tiquil lumetique, xchi'uc ta stojol scotol ti c'u yepal oy yu'une. Sta xa yorail ta xac'be svocol. Ta stubbe sc'oplal ta j'ech'el.

<sup>3</sup>Tusul ta xich' ictael comel ti animaetique. Xbequet no'ox ta nom ti yiq'ue. Jun to uc'um xbeinaj no'ox ti ch'ich' ta vitsetique.

<sup>4</sup>Scotol ti c'usitic oy ta vinajele, tan puc ti c'u s'elan ta xlaj lilijuque. Ti vinajele ta svol sba ech'el jech c'u cha'al junuc ti c'usi bal-bale. Scotol ti c'anaetique ta xbaj talem jech c'u cha'al ta xbaj yanal ti uvae, mi ja' ti icux ti c'alal nucultajem xae.

<sup>5</sup>Melel, yespada ti Diose ta xvinaj ta vinajel, ti ja' xa ta xtun ta sjol sbaquil ti lum Edome, ti chapal xa sc'oplal ta xc'ot ta tsutsel ti lum ach'el yu'une.

<sup>6</sup>Ta xve' yu'un ta ch'ich', ta xepu' yespada ti Diose jech c'u cha'al ta xich' milel ti chije, mi ja' ti tentsun ti ta xjelav ta matanale. Ti Diose ta xac' jun milbil matanal ta jteclum Bosra. Ta xc'ot ta jun muc'ul milobbail ta yosilal ti Edome.

<sup>7</sup>Ta xc'ot ta stojolic jech c'u cha'al ta xich'ic ti te'tical vacaxe, ti ch'in vacaxetique, xchi'uc ti tot vacaxetique. Ts'ajal ta ch'ich' ta xcom ti yosilale. Naca xa xepu' x'olet ti pucuque.

<sup>8</sup>Melel, yu'un ja' o sc'ac'alil ta spac sutel xq'uex ti Diose, ta sjabilal ta sloq'ues sc'ac'al ta scoj ti c'usi pasbat ti lum Sione.

<sup>9</sup>Ti uc'umetic yu'un ti lum Edome, ta xlic joybijuc ta xuch'. Ti pucuque ta xjoybij ta azufre. Ti banomile ta xtil jech c'u cha'al junuc xuch'.

<sup>10</sup>C'ac'al ac'ubal, mi ja'uc xtub, yu'un xtomet no'ox ti xch'ailale. J'ech'el sbatel osil tenbil ta xcom. Jbel sc'oplal mu'yuc buch'u junuc ta x'ech' ti bu taje.

<sup>11</sup>Yu'un ta snainic liquel ti mutal bolome xchi'uc ti muc'tiquil cux-cuxe. Ta xlic spas stasic ti joje xchi'uc ti ch'aj cux-cuxe. Ti Diose ta sjoybin ta sbajtical banomil ti sts'ijlajan ta xcom yu'un ta j'ech'el ti lum taje.

<sup>12</sup>Laj to me sc'oplal ma' ti ta xventainatic yu'un junuc ajvalil une. Scotol ti banquilaletic yu'unique, j'ech'el ta xc'ot ta tubel sc'oplalic.

<sup>13</sup>Ch'ixtic liquel ti chapanobbail naetic yu'unique. Yavil muc'tic laetic tomal ch'ixtic liquel ti nac'obbaletic yu'unique. Ta xc'ot ta yavilal oq'uiletic, ta snac'obbail j'anilajel-mutetic.

<sup>14</sup>Ti vetetique mu xa c'usi sna' ti jmoj xc'uletic xchi'uc ti oq'uiletique. ti xchanul ac'ubal me' tentsunetique xme'et no'ox ta xic'anan sbaic talel. Ti bu taje, snainoj o xa ti sbeel banomil ta sibtasvan ta ac'ubaltique, yu'un xocol xa ti bu ta xcux yo'ntonique.

<sup>15</sup>Ti bu taje, ta xac' stasic xchi'uc stonic yo' ta xvoc' yolic ti mutal bolome, ta svol sbaic ta xchabiel. Ti bu taj xtoque, ta svol sbaic ti xique, ti jujucot stote nupajtic xchi'uc ti sme'taque.

<sup>16</sup>T'uno, avtao ava'iic ti xi ta xal ta jpoc vun yu'un ti Diose: Ti chon bolometric taje, jcot stot jcot sme' ta snupul-nup oyic, ti c'ot xa ta nopel yu'un stuc ti Diose, ti ta jbel no'ox sc'op ta stsob talele.

<sup>17</sup>Jujunic ac'bil xa yilic ti bu ta xc'otique. Xye'et no'ox sc'ob laj yac' iluc bu c'alal ta xpaj talel ti yosilalique, ti j'ech'el ta xcom o ta yu'unique, ti j'ech'el sbatel osil ta xnaquiique.

## Isaías 35

### Ta sutic batel ta jteclum Sión ti lumetique

<sup>1</sup>Muyubajuc liquel ti taquin sbajtical banomil to oxe. Muyubajuc no'ox liquel ta nichinajel.

<sup>2</sup>Tiniluc liquel ta nich jech c'u cha'al ti lirio nichime. Spajebaluc xa yutsil ta ya'i ti muyubajele. Vits Líbano xa yilel ti c'upil sba ta x'aq'ue ta q'uelel yu'un ti Diose. Xcuxoj lec jech c'u cha'al yosilal ti Carmeloe xchi'uc ti stenlejal yu'un Sarone. Scotolic ta xilbeic yutsilal slequilal ti Ajvalile, ti spajebal smuc'ul ti Dios cu'untique.

<sup>3</sup>Ac'o stam sba liquel avu'unic ti buch'u mu xa cha'bel stam sbae. Stsacuc liquel yip avu'un ti buch'u lubemic xae.

<sup>4</sup>Xi xavalbeic ya'i ti buch'utic xch'ayet xa no'ox ti banomil xa'iique: “Tsotsanic, mu xaxi'ic, yu'un li' oy ti Dios ta stic' sba ta apojelique. Ta stsits ti avajcontraic ti c'u yepal ja' xtunic o ta xich'ique.”





<sup>5</sup>Va'i un, ti buch'utic ma'satetique ta xlic yilic ti osile. Ti buch'u macal ti xchiquinique ta xlic jamuc ti xchiquinique.

<sup>6</sup>Ti buch'utic coxovetique, co'ol s'elan te'tical chij xbitic no'ox liquel ta anil. Ti uma'etique xloc' xa lec liquel yu'un ti c'u s'elan x'avlajetique. Yu'un ti ta taquin sbajtical banomile, mu no'ox al bajuc xbalag'uin liquel yoc ti vo'e.

<sup>7</sup>Ta xc'ot ta jun muc' ta nab liquel ti sbajtical banomil to oxe. Buyuc no'ox ta xtuc liquel sat vo' ta taquin banomile. Ta xlic ch'iuc ajetic xchi'uc jchop o ta pujetic ti bu c'otem ta snail ti oq'uiletique.

<sup>8</sup>Ta xchapaj liquel ti xpolet no'ox jun be ti "ch'ul be" sbie. Ti buch'utic mu'yuc mesbil tusbilique, mu xu' x'ech'ic. Ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu stac' xanavic ta stojol.

<sup>9</sup>Ti bu taje, mu'yuc xa ma' ti león une, mi ja'uc xa xnopajic ma' ti jti'oval chonetique. Ti ta be taje, ja' me stamojic sutel talel ti buch'utic c'otic xa ta pojel colele,

<sup>10</sup>ti ja' coltaatic yu'un ti Diose. Xmuyubajic ta xq'uejinic ochel ta jteclum Sión, ti j'ech'el xmuyubajic ta xnaquique. Ta staic ti mu'yuc xa c'usi xal ti yo'ntonique, ti mu'yuc xa c'usi sna'ique, ti laj to me sc'oplal ma' ti oq'uel avanel yu'unic ta scoj yipal ti vocole.

## Isaías 36

### Ti Senaqueribe ta stsac ta c'op yo' ta xu'ninbe steclumaltac ti Judae

(2 R 18.13-37; 2 Cr 32.1-19)

<sup>1</sup>Ta xchanlajunebal (14) jabilal yochel ta ajvalilal ti Ezequias, ti Senaquerib ajvalil yu'un Asiriae, tal ta ac'-leto ta scotol ti nac'obbail jteclumetic yu'un ti Judae. Jech och ta yoc ta sc'ob ta yu'ninel.

<sup>2</sup>Ta lum Laquis to, laj stac batel jun banquilal jpas-mantal yu'un, xchi'uc jvoc' epal soldadoetic ta sq'uelel ti ajvalil Ezequías ta jteclum Jerusalene, ti volol c'otic ta sts'el ti smac yoc vo' ti xc'ot ta sts'anleb ti oy ta ac'ole, ta stuq'uil be ti ta xbat ta sbelel osiltic ti sbiinoj Chuc'ob Poc'tique.

<sup>3</sup>Ti bu taje, loq'uic talel ta nupvanej ta be yu'un ti Eliaquim xnich'on ti Hilcías ti sbainoj ta sventainel sna ti ajvalile, ti Sebná ti sbainoj ta sts'ibael ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti Joa xnich'on ti Asafe, yajts'ibajom ti ajvalile.

<sup>4</sup>Xi albatic yu'un ti banquilal jpas-mantal yu'un Asiriae: —Albeic ya'i ti Ezequías ti xi ta xal sc'op ti muc' ta ajvalile, ajvalil yu'un ti lum Asiriae: '¿Bu ataoj avip ti mu'yuc ta stsic' avo'ntone?

<sup>5</sup>¿Mi yu'un ta xanop ti co'ol yip c'upil sba c'opetic xchi'uc ti c'u s'elan ta xac' sjolilale, xchi'uc ti yipal ta sliquesel ti letoe? ¿Buch'u apatoj avo'nton ta stojol ti atoyoj aba ta jtojole?

<sup>6</sup>Quiloj ma' ti bu oy ti yip avo'ntone, c'otem ta jpojvanej avu'un ta xava'i ti lum Egipto. Ti le' une, co'ol s'elan jech c'u cha'al silemal aj ma' ti lum Egipto. Ti buch'u



stsacoj ta xic'anel lec sba xchi'uque, ja' to xa'i ti yayijem sc'ob xchi'uque. Taje, ja' sc'oplal ti faraone, ajvalil yu'un ti lum Egiptoe. Jech ta xc'ot ta stojol scotolic ti buch'utic spat yo'ntonic ta stojole.

<sup>7</sup>Ti mi xachi ta xavalbun xtoque: Ti vu'uncutique jpatoj co'ntoncutic ta stojol ti Ajvalil ti Dios cu'uncutique. ¿Mi mu ja'uc ti Ezequías laj stubbe sc'oplal ti stoyel xi'elale, xchi'uc yaltartac ti Dios taje, ti laj yalbe ya'i steclumaltac ti Judae xchi'uc ti Jerusalemene ti c'ajomaluc no'ox junuc altar ti c'otuc ta yich'obil ta muq'ue?

<sup>8</sup>Ja' lec ti xi xapas trate xchi'uc ti cajvale, ajvalil yu'un ti Asiriae: Ta xcac'bot cha'mil (2,000) ta cot ca' mi xatabe yajval ti buch'u ta scajlebine.

<sup>9</sup>Yu'un ti vo'ote, mi ja'uc juteb xu' avu'un ta sjatviltasel ma' ti yuni votsil opisial asirioetique. ¿Mi yu'un la malabilot avaloj ti apatoj avo'nton ti ja' to xba asa' talel ta Egipto ti jcajlejetic ta ca'e xchi'uc ti ca'etique?

<sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, ¿mi yu'un mu xach'un xana' ti stic'oj sba ti Dios ta jtojol ti tal jtsac ta c'ope, ta slilinel ti lum li'e? ¿Yu'un ja' ta smantal tal jtsac ta c'op ti tal jlilin ti lum li'e?'

<sup>11</sup>Ti Eliaquime, ti Sebnæ, xchi'uc ti Joæ xi laj stac'beic ti banquial jpas-mantal soldado yu'un ti Asiriae: —Avocoluc, c'oponuncutic ta arameo c'op, xca'icutic une. Mu xac'oponuncutic ta hebreo c'op. Scotol ti c'u yepalic muyemic ech'el ta ba moque, ts'etel xchiquinic ta ya'yiæl.

<sup>12</sup>Ja'uc le' une, ti banquial jpas-mantal soldado yu'un ti Asiriae, xi laj stac' sutel ti c'ope: —Ma'uc no'ox ac'oplal xchi'uc ti avajvale ti laj stacun talel ti ajvalil Asiria ta yalbelot ava'i taje. Ja' ta sventaic ti buch'utic muyemic ta ba moque. Ti stuquique xchi'uc ti vo'oxuque ta xlic alo'ic avic'obalic xchi'uc ta xlic avuch' ti ac'abique.

<sup>13</sup>Va'i un, ti banquial jpas-mantal soldado ti yich'oj tsots yabtele, xic'anoj sba lec ti xi tsots lic c'opojuc ta hebreo c'ope: —A'yio ava'iic lec ti xi ta xalboxuc ti banquial ajvalile, ti muc' ta ajvalil yu'un Asiriae:

<sup>14</sup>'Mu teyuc no'ox aq'ueloj abaic ta xalajic ta lo'lael yu'un ti Ezequias, yu'un mu xu' ta xaspojoxuc.'

<sup>15</sup>Ti Ezequias melec ta stij ajolic ti c'otuc ta avo'ntonic ta jpojvanej ti Dios ti xi ta xale: 'Melec, ta spojotic ti Diose. Mu xac' ye sti' ta x'och ta sc'ob ajvalil Asiria ti lum li'e.'

<sup>16</sup>Mu xats'etan achiquinic ti c'usi ta xal ti Ezequias. Yu'un ti ajvalil Asiriae xi me ta xale: "Ac'o lamajuc ti c'op cu'untique. Jelavanic talel ta jtojol. Jech xu' xatun xalajesic ti a'uvaique, ti a'icuxique, ta yuch'el ti ya'lel ajoc' atuquique.

<sup>17</sup>Ts'acal to un, ta xayic'oxuc batel ta jun lum ti mu yanuc jech c'u cha'al ti ateclumalique, ta jun lum ti bu yavil ti trigoe, ti uvæ, yo' jech ta xapasic ti pane xchi'uc ta xapits'ic ti ya'lel uvæ.



<sup>18</sup>Ti ta xayalbeic ti Ezequías ti ta spojoxuc ti Diose, mu xach'unic, yijil lo'lael ta xataic yu'un. ¿Mi yu'un oy bu c'ot ta pasesel ti oy diosetic ti cuch yu'un ta spojel ti steclumal ti c'alal tsaque ta leto yu'un ti ajvalil Asiriae?

<sup>19</sup>¿Bu bat ti diosetic yu'un ti Hamate, xchi'uc ti Arfade? ¿Bu bat ti diosetic yu'un ti Sefarvaime? ¿Mi cuch yu'unic ta pojvanej ti c'alal tsaque ta leto yo' ta x'uninat yu'un Asiria ti jteclum Samariae?

<sup>20</sup>¿Bu junucal ta scotol ti diosetic ti cuch yu'un ta spojel ti muc' ta lum yu'un ti c'alal u'ninat yu'un ti ajvalil Asiriae? ¿Mi yu'un avac'toicuc la xu' ta spoj Jerusalén ti Diose?"

<sup>21</sup>Mi jbeluc oy xa c'usi laj stac' ti stuquique, ts'ijil comic, yu'un albatic yu'un ti ajvalile ti mu xtac'avic jbeluque.

<sup>22</sup>Va'i un, ti Eliaquim ti sbainoj ta sq'uelbel sna ti ajvalile, ti Sebna ti sbainoj ta sts'ibael ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, ti Joa yajts'ibajom ti ajvalile, lic ochicuc ta vul o'nton. Lic xch'i' ta jatel ti sc'u'ique. Bat sq'uelic ti ajvalil Ezequiasse yo' jech ta slo'iltabeic ya'i ti c'u s'elan laj yal ti banquial jpas-mantal soldado yu'un ti Asiriae.

## Isaías 37

### Ti lum Judae, ta xpojat yu'un Dios yo' mu stsalatic yu'un ti jnet'-osiletique

(2 R 19.1-37; 2 Cr 32.20-23)

<sup>1</sup>C'alal jech laj ya'i ti ajvalil Ezequías ti va'i s'elan taje, lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e. Lic slap lajemal c'u'il, svinajeb ti mu x'ech' xjelav ta xa'i ti svocole. Bat ta xch'ulna ti Diose.

<sup>2</sup>Ti Ezequiasse laj stac ech'el ti Eliaquim ti xchabiej na yu'une, ti Sebna ti sbainoj ta sts'ibael ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, xchi'uc paleetic ti vulemic xa xch'ulelique, svinajeb ti mu x'ech' xnel ta xa'iic ti svocolique. Naca lajemal c'u'il slapojic c'alal batic ta stojol ti j'alc'op Isaías xnich'on ti Amose.

<sup>3</sup>Bat yalbeic ya'i ti xi loc' ta ye ti ajvalile: “Avi tana li'e, yacalotic ta ilbajinel, ta yich'el tsitsel, ta yich'el q'uexlal, co'ol s'elan jun ants ti ch'abal yip ta xcom c'alal ta xcol ta alajele.

<sup>4</sup>Oc la ta alel ti c'otemuc lec ta sni' ta xchiquin ti Ajvalil Dios avu'un ti va'i s'elan c'opoj ti banquial jpas-mantal soldado ti tacbil talel yu'un ti yajvale, ajvalil yu'un ti Asiria ti laj sbis ta cotal chaval ti cuxul Diose. Oc la ta alel ti c'otuc laj xch'a ta stojol ti tsitsatuc yu'un Dios ti va'i s'elan ta spase, ti Dios avu'une ya'ioj lec. C'opojan ti'inan xch'a ta sventaic ti c'u to yepal xquiclayan ta xcome.”

<sup>5</sup>Yajtuneltac ti ajvalil Ezequiasse batic ta stojol ti Isaiase.

<sup>6</sup>Va'i un, xi c'ubanbatic talel yu'un ti Isaías ti xi ac'o yalbeic ti yajvalique: “Ti Diose xi ta xale: ‘Mu xaxi' yu'un ti spajeb c'usi xloc' ta alel yu'un ta scontrainelun yajtunel ti ajvalil Asiriae.

<sup>7</sup>Q'uelo avil, vu'un ta jbain ti xpuquet no'ox liquel lo'il a'yej ti stsic'luj liquel ti yo'ntone, xchi'uc ti mu xa ta yocuc ta xa'i ta sut batel ta steclumale, ti naca xa ta xc'ot yac' sjol sbaquil cu'un ti bu taje.' ”

<sup>8</sup>Ti banquilal jpas-mantal soldado asirioe c'ot ta xchiquin ti loc' xa batel ti ajvalil Asiria ta lum Laquise. Va'i ec un, loc' batel ti ta lum Jerusalene. C'alal c'ote, xc'anobaj no'ox leto yu'un ti ajvalil yu'un Asiria ta scontrainel ti jteclum Libnae.

<sup>9</sup>Ti bu taje, c'ot ta sni' ta xchiquin ti ajvalil yu'un Asiria ti laj xa svol yajsoldado ti Tirhaca ajvalil yu'un ti lum Etiopiae yo' jech ta stsac sbaic ta leto xchi'uque. Yan to no'ox velta xtoc ti ajvalil yu'un ti Asiriae, laj stac batel yajtuneltac ti xi ta xc'ot yalic ta stojol ti Ezequías ajvalil yu'un ti lum Judae:

<sup>10</sup>“Ti apatoj lec avo'nton avaloj ta stojol ti Dios avu'une, ti ta xac'bot ana' ti mu x'och ta coc ta jc'ob ti Jerusalene, xcalticuc no'ox ava'i ti xana'uc ti naca lo'lael ta spasbote.

<sup>11</sup>Ti vo'ote, ava'binoj ti c'usitic laj spas ti ajvalil yu'un ti Asiria ta stojol scotol ti muc'tiquil lumetic ti laj xa slilinic talele. ¿Mi yu'un ta xacol ti avaloj ec une?

<sup>12</sup>¿Mi yu'un cuch yu'unic ta spojel steclumaltac ti diosetic c'alal xi s'elan xquechet laj slilinic ech'el ti jmolmuc'totcutique? Tsuts yu'unic ti Gozane, ti Harane, ti Résefe, xchi'uc ti buch'utic ti oyic ta Bet-eden ti nacalic ta Telasare.

<sup>13</sup>¿Bu oyic ti ajvaliletic yu'un ti jteclum Hamate, ti Arfade, ti Sefarvaime, ti Hena, xchi'uc ti Ivae?”

<sup>14</sup>Ti Ezequise laj stsac ti vun ti ac'bat yu'un ti buch'utic tacbilic batele. Lic yavta ta sq'uelel. Laj taj une, bat ta ch'ulna xchi'uc. Laj xlich'an ta stojol Dios ti vune.

<sup>15</sup>Va'i un, xi lic c'opojuc ti'ínuque:

<sup>16</sup>“Cajval, ti scotol xu' avu'une, Diosot yu'un ti Israele, ti chotolot ti bu va'alic ti c'usi oy xiq'uique, ti atuc no'ox Diosot yu'un scotol ti ajvaliletic ti ta spasic mantal ta banomile, ti vo'ote, laj ameltsan ti vinajel banomile.

<sup>17</sup>Ts'etanbun ani' achiquin, a'yibun jc'op. Ac'o talel asat avelov, Cajval, tuc'ulano lec ava'i. C'otuc ta ani' achiquin ti va'i s'elan ta sbisot ta cotel chaval ta scontrainelot ti laj stac talel ta yalel ti Senaqueribe. Yu'un scotol ti c'usi laj yale, ja' c'opetic acontrainel ti cuxul Diosote.

<sup>18</sup>Ta melel ono'ox unbi, Cajval, ti ajvaliletic yu'un ti Asiriae laj xa slilinic ti muc'tiquil jteclumetic xchi'uc ti yosil sbanomilique.

<sup>19</sup>Yu'un c'alal ta diosetic yu'unic laj xchic'be. Lajic, ja' ti ma'uc ono'ox bats'i dios une, yu'un ta te' no'ox, ta ton no'ox meltsanbil yu'un stuquic. Jech o xal un, mu'yuc spac yuni c'oplal lajic.

<sup>20</sup>Avi tana une, Cajval, Dios cu'uncutic, tic'o aba ta jpojelcutic ta sventa ti oy amuc'ul atsatsale yo' jech ta sna'ic scotol ti muc'tiquil jteclumetic ti oy ta banomile, Cajval, ti c'ajomal no'ox atuc ti vo'ot Diosote.”



**21** Va'i un, ti Isaiase xi laj stac ech'el ta yalbel ti Ezequiase: “Xi s'elan laj yal ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele: ‘Laj xa ca'i ti ac'opojel ati'inel ti laj achapbun ti c'usi ta spasilan ti Senaquerib ajvalil yu'un ti jteclum Asiriae.’ ”

**22** Ja' jech s'elan ti c'opetic ti xi laj yal ti Dios ta sventa sc'oplal ti ajvalil yu'un ti Asiriae: “Ti jteclum Sione, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc tseb ti stse'in ta atojole, Senaquerib. Ti jteclum Jerusalene sjimolan xa sjol ta sna'leelot c'alal ta xatam batel ti abee.

**23** ¿Buch'u la avaloj ti laj asa'be ti smule, ti laj asoquesbe ti yo'ntone? ¿Buch'u la avaloj ti laj atoy ave ati' ta stojole, ti xnelet no'ox asat laj atoy aba ta stojole? Yu'un ja' laj acontrain ti Ch'ul Dios yu'un ti Israele.

**24** Ta sventa ti avajtuneltaque, laj atic'be smul ti Diose, yu'un xachi laj avale: ‘Ta sventa ti mu no'ox albajuc yepal ti jcarreta ta sventa ti ac'ob letoe, limuy ech'el ta stselejtic ti bu xa toj yalobaltic ti ta vits Líbanoe. Laj jq'ui ta ts'etel ti ch'ut te'etic ti xjipite-jipite no'ox snatiqueile, ti c'upil sba tojetic yu'une. Lic'ot ti bu toyol ti vitsetic yu'une, ti pimilal te'etic ti co'ol s'elan yosilal yavil ti ts'unbilal nichime.

**25** Ta yan banomil, laj joc' joq'uetic, laj cuch'be ti ya'lele. Taquij ta teq'uilanel cu'un scotol ti uc'umetic yu'un ti Egiptoe.’

**26** “Ja'uc le' une ¿mi yu'un mu xana' ya'yel ti vu'un Diosun ti jchapanoj xa ti jech ta xc'ot ta pasele? Yu'un vo'ne xa ti jech jnobil cu'une. avi tanae, xyaquet xa cu'un. Jech o xal xu' avu'un ti ta xalilin ti nac'obbail jteclumetique, ti busul no'ox ta xcom avu'un ti slilijemale.

**27** Ti jnaclejetic yu'une mu'yuc xa yipic, batem xa xch'ulelic ta xi'el, q'uexlal xa ti sba satique. Jech c'otic jech c'u cha'al ti momoletic ti oy ta osiltique. C'otic jech c'u cha'al ti unin yax ju'an momoletique. C'otic jech c'u cha'al ti tsib ta xch'i ta ba texa ta xtaquij yu'un ti c'ac'al c'alal ta xtal ti tsots ic' ta sloq'ueb c'ac'ale.

**28** “Yu'un jna' scotol ti c'u s'elan xajoybij ta snopele, xchi'uc scotol ti c'usi ta xaliques ta spasele. Jna' lec xtoc ti liquem sc'ac'al avo'nton ta scontrainelune.

**29** Ti jech xcojtiquin ti sti'emal ajole, ti atoyobbaile, ta jxojbot va'i xot-xot taqu'in snitobil ani'. Ta xcac'bot sprenoal ave ta joybinot sutel ta be ti bu latala.”

**30** Va'i un ti Isaiase xi laj yalbe ti Ezequiase: “Ti c'usi ta xc'ot ta pasele, xi s'elan ta xac' iluc ti senyaile: Ti jabil li'e xchi'uc ti ta xtale, ta xave'ic ti bajlebal trigoe. Ja'uc ti ta yoxibal jabil ta xtale, xu' ta xlic ts'unubajanic xchi'uc ta xatsobic, xchi'uc ta xats'unic ti uvae yo' jech ta xalo'beic ti sate.

**31** Ti c'u yepal xquiclajanic ech' to yu'unic c'ac'al ti jnaclejetic yu'un ti Judae, xi s'elan jech c'u cha'al ti ts'unubaletique: Ta staniic batel ta ts'unel ti yibelique. Pich'il no'ox ta xac' liquel ti sate.

**32** Yu'un ta xcom jvoc'uc ti ta jteclum Jerusalene. Jech xtoc ti ta vits Sione, oy to buch'u cuxajtic ta xcom. Ti va'i s'elan taje, ta xc'ot ta pasel ta sventa syail xc'uxul yo'nton ti Dios ti scotol xu' yu'une.



<sup>33</sup>“Xi s'elan ta x'albat sc'oplal yu'un Dios ti ajvalil Asiriae: ‘Ta j'ech'el, mi ja'uc xu' ta x'och talel ta Jerusalén. Mi ja'uc jutebuc xu' yu'un ta xach' ti syolobe. Mi ja'uc xu' ta stsacvan ta leto xchi'uc ti smacobbailtaque. Mi ja'uc xu' yu'un ta spas muyel stec'ob ta sjoylej ti jteclume.

<sup>34</sup>Ta xlic stam sutel sbe ti bu tale. Mi ja'uc xu' ta x'och talel ta jteclum li'e. Ti vu'un Diosune mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>35</sup>Ta jtic' jba ta spojel ti jteclum li'e ta sventa ti mu tuch'baj ta co'nton ti cajtunel Davide, xchi'uc ti ich'bil ta muc' ta xc'ot ti jc'oplale.’ ”

<sup>36</sup>Ti yaj'ánjel Diose loc' batel, laj smil vo'ob yo'lajunvinic ta mil (185,000) asirio viniquetic ti bu lamalique. Ti ta yoc'omal une, scotolic chamem sacub.

<sup>37</sup>Va'i un, ti Senaquerib ajvalil yu'un ti Asiriae laj stots batel ti yaxibal nae, sut batel ta Ninive jteclum.

<sup>38</sup>Oy jun c'ac'al ti c'alal ja' o ta xc'opoj xti'in ta xch'ulna ti Nisroc ti ja' yajdiose, ti Adrameleque, xchi'uc ti Sarezere batic ec. Laj smilic comel ti stotique. Jatavic batel ta yosilal Ararat. Ts'acal to un, ja' lic xcuch abtel ta ajvalil ti Esarhadón ti ja' xnich'one.

## Isaías 38

### Sta poxtael yu'un xchamel ti Ezequiase

(2 R 20.1-11; 2 Cr 32.24-26)

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, yal ta chamel ti Ezequiase, ti chib sc'oplal xale. Ti j'alc'op Isaías xnich'on ti Amose, bat sq'uel, ti xi laj yalbee: “Ti Diose xi ta xale: ‘J'ech'el ta xacham. Mu xapoxtaj. Alo xa me comel ti mantal ta stojol ti c'u yepal oy ta anae.’ ”

<sup>2</sup>Ti Ezequiase laj sts'e'an sba ech'el xi ta stuq'uil yibel na, ti xi lic c'opojuc ti'inuc ta stojol ti Diose:

<sup>3</sup>“Avocoluc, Dios, vuleso ta ajol ti ta slequil jol co'nton ti c'u s'elan laj cac' jba ta tunel ta atojole, ti ja' laj jpasilan ti xamuyubaj yu'une.” Lic smil sba ta oq'uel un.

<sup>4</sup>Va'i un, ti Isaiase, xi albat yu'un ti Diose:

<sup>5</sup>“Batan, xi xavalbe ya'i ti Ezequiase: ‘Ti Ajvalil Dios yu'un ti amolmuc'tot David ta vo'nee, xi ta xalbot ava'ie: Laj xa ca'i ti lac'opoj lati'ine. Laj xa quil ti laj amal ti yalel asat ti la'oq'ue. Ja' yu'un un, ta jts'acbot to ech'el vo'lajuneb (15) jabil ti ach'iel ac'opojele.

<sup>6</sup>Yu'un ti vo'ote, ti jteclum Jerusalene, ta jpojoxuc ta yoc sc'ob ti ajvalil Asiriae. Vu'un ta jtic' jba ta xchabiel ti muc' ta lum li'e.’ ”

<sup>21</sup>Ti Isaiase laj yal mantal ti ac'o yich' juch'el icux momol yo' jech ta spac'beic ti bu ip yu'un ti ajvalile. Ti ajvalile poxtaj.

<sup>22</sup>Va'i un, ti Ezequiase xi laj sjac'be ti Isaiase: “¿C'usi senyail ta xquich' ac'bel jna' ti xu' ta xibat ta xch'ulna ti Diose?”





<sup>7</sup>Xi laj stac' ti Isaiase: “Ja' jech senyail ta xac'bot avil ti Diose yo' ta xana' ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti sc'op laj yale:

<sup>8</sup>Ti sbisobil c'ac'al yu'un ti Acaze, ta jpas ti ta xac' sutuc yalel lajuncojuc squeoval ti c'ac'al ti bu ac'bil senyailtaque.” Va'i un, squeoval ti c'ac'ale sut muyel c'alal to slajuncojal ti senyaile.

<sup>9</sup>C'alal poxtaj xa ox ti Ezequías ajvalil yu'un ti Judae, xi lic xchapan jun q'uejimole:

<sup>10</sup>Xichi laj jnope: Yutsil to ti ch'iel c'opojele, ta la xipalch'uj ech'el un; q'uelel xa ti lajebal ta jtojol une, c'ot ta tsutsel ti cuni cuxlej une.

<sup>11</sup>Xichi laj jnope: Ta j'ech'el ta xch'ay ta jsat ta sq'uelel yutsilal ti Dios li' ta banomile. J'ech'el mu'yuc xa ta xquilbe satie ti buch'utic cuxulic li' ta banomile.

<sup>12</sup>Yu'un ta soquesbeicun ti jna jc'uleb jech c'u cha'al yaxibal naic ti jq'uel-chijetique. Ti jcuxleje, co'ol s'elan jbej sat no ta stunes ti jpas-jolobile, ti xtuch'bil no'ox ta xac'be ti snaule. Yu'un c'ac'al ac'ubal, oy ti jvocol yu'une.

<sup>13</sup>Sjunul ac'ubal, xi'avet yu'un ti sti'vanejale, ti co'ol s'elan jcotuc león ta xisvoch'bun ta ti'el ti jbaquilaque. Yu'un c'ac'al ac'ubal, oy ti jvocol yu'une.

<sup>14</sup>Co'ol j'elan xjaval-eq'uen ti naca xa xijic'jun ta jc'an ti parte ta atojolale. Xime'inal oc' xa jech c'u cha'al ti palomaetique. Jech' xa tonol muyel ta vinajel ti jsate. Cajval, mu x'ech' xjelav ti vocole, va'ano to aba cu'un.

<sup>15</sup>Ja'uc le' une, ¿mi yu'un oy c'usi stac' ta xcalbe ti c'alal ja' loc' ta ye stuc ti c'usi laj spas ta jtojole? Mu cha'beluc x'och ti jvayele ta scoj ti mu no'ox albajuc xbiet ti co'ntone.

<sup>16</sup>Ja'uc ti buch'utic pojbilic chabibilic yu'un ti Diose, ja' ta xcuxiic. Jechuc oyucun xchi'uc ti buch'utic oy sc'oplal ta xcuxiique. C'ot to ta pasel ti poxtajem licom avu'une, ti joybij talel avu'un ti jch'iel jc'opojele.

<sup>17</sup>Q'uelo avil un, ti jech mu xnel mu x'ech' ti jvocole, avi tana une, mu'yuc xa c'usi jna'. Laj to amac ta be ti q'uelel xa ox ta jtojol ti tsutsesvanej muquinale, yu'un laj to ach'aybun ti jmul jcolo'e.

<sup>18</sup>Ti buch'utic oyic xa ta muquinale, mu xa me stotsic talel ta slequil-c'optaelot. Ti jlajel jtubeletique, laj me sc'oplal ta yalel yu'unic ti avutsilal alequilale. Ti buch'utic ti capijic xa ta lum ach'ele, mu xa xcaltic ti ta to staic ti alequilale.

<sup>19</sup>C'ajomal xu' ta smuyubtaot ti buch'utic cuxulic toe jech c'u cha'al ta jpas ta atojol avie. Yu'un ti totil me'iletique ta slo'iltabeic yalab xnich'nabic ti avutsilal alequilale.

<sup>20</sup>Ti Diose li' oy ta spojelune. La' jtijtic ti carpatique. Q'uejincutic ti c'u to sjalil ti jch'iel jc'opojeltic ti li' oyotic ta xijtun ta xch'ulna ti Diose.

## Isaías 39

### Ti Ezequias ta xa'ibe sc'op yajtuneltac ti ajvalil yu'un Babiloniae

(2 R 20.12-19; 2 Cr 32.27-31)

<sup>1</sup>Ti jech yorail ta vo'ne taje, ti ajvalil Merodac-baladán xnich'on ti Baladán ajvalil yu'un ti lum Babiloniae, laj ya'ibe sc'oplal ti yal ta chamel ti Ezequiasse, ti lecub xa xtoque. Laj stac batel vunetic ta stojol jun chibuc j'al-mantal j'ich'-c'opetic ti yich'ojjic batel matanal xtoque.

<sup>2</sup>Ti Ezequiasse xlaet xa yo'nton laj ya'i ti jech c'otique. Lic yac' iluc ti sc'u lejale, ti platae, ti oroe, ti muil poxiletique, ti lequil aceitee, ti squejlebtac ti abtejebaletique, xchi'uc ti c'usitic naca q'uejajtic ta yaviltaque. Ti c'usitic x'ayan ti bu ta spas mantale, laj yac' iluc scotol.

<sup>3</sup>Va'i un, ti j'alc'op Isaiase bat, yu'un bat sq'uel ti ajvalil Ezequiasse, ti xi laj sjac'bee: “¿Bu liquemic talel li viniquetic le'e? ¿C'usi tal sjac'bot?” Ti Ezequiasse xi laj staq'ue: “Liquemic talel ta namal jteclum. Liquemic talel ta muc' ta jteclum Babilonia.”

<sup>4</sup>Ti Isaiase xi laj sjaq'ue: “¿C'usi laj yilic ti li' ta ana ta apasob mantale?” Ti Ezequiasse xi laj staq'ue: “Laj yilic scotol ti c'usi oy li'e. Yu'un mi ja'uc jutebuc ti mu'yuc laj cac'be yilic ti c'usitic oy ta yaviltac cu'une.”

<sup>5</sup>Va'i un ti Isaiase xi laj yalbe ya'i ti Ezequiasse: “Ts'etano achiquin ta ya'yiel ti xi ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une:

<sup>6</sup>Scotol ti c'usi oy avu'un ta amuc' ta nae, xchi'uc scotol ti c'usitic laj staic ta tsobel ti amolmuc'totac ta vo'nee, xchi'uc ti c'usi ataoj ta tsobel avie, ta xc'ot sc'ac'alil ti ta xich'ich'el batel ta Babiloniae. Mi ja'uc jutebuc ti oy c'usi ta xcome.

<sup>7</sup>Oy jlom anitilultac ic'bil ta xbatic ta Babiloniae, ta spasatic ta capon. Ta xlic tunicuc ta mosovil ta sna ti ajvalile.’ ”

<sup>8</sup>Laj snop ti Ezequiasse, ti c'u to sjalil cuxule, xu' nan ti lamajem ti c'ope, ti mu'yuc c'usi sna'e. Jech o xal xi laj stac'be ti Isaiase: “Ti c'op ti laj avich'bun talel ta sventa ti Diose, jc'uxubinel ta xca'i.”

## Isaías 40

### Ti jteclum Jerusalem, ta xpatbat yo'nton yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Yu'un xi ta xal ti Dios avu'unique: “Patbo yo'ntonic, patbo yo'ntonic ti jteclumale.

<sup>2</sup>Oyuc yutsil ave ati'ic xac'opojic ta stojol ti jteclum Jerusalem. Albeic ya'i ti oy xa sc'oplal ti c'ot ta tsutsel ti jech mosovinbilitique. Laj xa stojic ti bu jelavique. Laj xa sc'upinic ti tsots yal coc ta jc'ob ta scoj ti mu albijuc ti smulique.”

<sup>3</sup>Yu'un oy buch'u x'avet ti xi ta xale: “Ti ta sbajtical banomile, chapanbeic sbe ti Cajvaltique. Poletuc no'ox avu'unic ta sventa ti Diose. Ac'beic lec stuq'uuil ti bu ta x'ech' ta sbajtical.

<sup>4</sup>Nojesic ta but'iel scotol ti slomlejale. Pasic ta stenlej ti vitsetique xchi'uc ti stselejtique. Joybijuc ta stenlej ti slomol sputs'ule.

<sup>5</sup>Va'i un, ta xlic yac' ta ilel yutsilal slequilal ti Diose, scotol ta xilic. Yu'un ja' laj yal stuc ti Diose.”



<sup>6</sup>Laj ca'i ti xi c'opoje: "Avanan." Xichi laj jtaq'ue: "¿C'usi ta xcavta un?" "Scotol jnaclej co'ol s'elanic momol, ti teq'uel lec jech c'u cha'al ti nichim ta osiltique.

<sup>7</sup>Ti momole ta xtaquij, ta xnucultaj ti nichim c'alal ta x'ech' tijatuc ta vuch'tael yu'un ti Diose. Ti buch'uuc no'oxe, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti momole.

<sup>8</sup>Ti momole ta xtaquij, ta xnucultaj ti nichime, ja'uc ti sc'op Diose, j'ech'el mu xtub o."

<sup>9</sup>Steclumal Sión, muyan ech'el ta jun toyol vits, tsots xlic avanan yo' jech ta xaval ti c'usi lec ta xc'ot ta pasele. Jnaclejetic ta Jerusalén, tsots xa'avan, mu xaxi'. Xi xavalbe ya'i ti jteclumetic yu'un ti Judae: "Li' oy ma' ti Dios avu'unique."

<sup>10</sup>Ta xa xvul ta loq'uel ti Dios xchi'uc ti smuc'ul stsatsale. Ta xlic pasvanuc ta mantal ta sventa smuc'ul stsatsal ti yoc sc'obe. Ta xic' talel ti steclumal ti c'alal mi laj xa spoj loq'uele.

<sup>11</sup>Yu'un co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc jq'uel-chij ta xvul ta loq'uel ta xchabiel ti xchije. Ta spet ech'el ti mimi'etique, ta snaban ech'el ta sti' yo'nton. Ta stuc'ulan lec ti me' chijetic ti naca to no'ox voc' yolique.

### **Smuc'ul stsatsal ti Dios yu'un ti Israele**

<sup>12</sup>¿Mi yu'un oy buch'u laj xa sbis ta xch'ixtael ti muc'ul nabe? ¿Mi yu'un oy buch'u ta xchap xchi'uc sni' sc'ob ti c'u sjamlej ti vinajele? ¿Mi yu'un oy buch'u laj xa sbis ta bisel c'u yepal oy sts'ubilumal ti banomile? ¿Mi yu'un oy buch'u laj xa sbis ta jun sbisobil ti stseleje, xchi'uc ti muc'tiquil vitsetique?

<sup>13</sup>¿Mi yu'un oy buch'u laj stojobtas ti Diose? ¿Mi yu'un oy buch'u ta xac'be yil ti c'usi xu' ta spas ti Diose?

<sup>14</sup>¿Mi yu'un oy buch'u laj sbijubtas, xchi'uc ta svulesbel ta sjol ti c'usi xu' ta spase? ¿Mi yu'un oy buch'u laj xchanubtas ti tuc' ta xchapanvane? ¿Mi yu'un oy buch'u ac'bun sna' yo' laj sta ti snopbenal yu'une? ¿Mi yu'un oy buch'u chanubtasat ti laj sta ti sbijile?

<sup>15</sup>Ta sventa ti stuque, co'ol s'elan j'abaj uni vo' ta xil ti muc'tiquil lumetique, co'ol s'elan juteb uni pucuc ta xil ti oy ta jun sbisole. Ti jteclumetic ti oyic ta ti' nabe, co'ol s'elan j'bej sat uni yi' ta xil.

<sup>16</sup>Ta sjunul ti vits Líbanoe, jalajem xa ti chon bolometric yo' ta xich' chiq'uel ta sventa ti matanale, mu xa xich' tael lec ti si' ta sventa ti c'oq'ue.

<sup>17</sup>Scotol ti muc'tiquil lumetique, mu'yuc c'usi xu' yu'unic ta xil ta sba ta sat. Ta sventa ti stuque, mu'yuc yipal yu'unic ta spaquel yuni c'oplalic ta xil.

<sup>18</sup>Ti vo'oxuque, ¿buch'u xu' ta xaco'oltasic o ti Diose? ¿Buch'u sat yelov ta xaco'oltasic o ti avalojic une?

<sup>19</sup>Ti buch'u c'usiuc no'ox xloc'taj yu'un ta anele, ta xunijes ta meltsanel ti loc'obbaile. Ti buch'u xtojob ta xnichimtasel ti c'usiuc no'oxe, sts'ayet no'ox ta xcom yu'un ta oro. Ta naca plata ta smeltsanbe ti scarinailtaque.

**20** Ti buch'u sc'abalinoj ta smeltsanel ti loc'obbaile, mu sna' xc'a' ti ste'el ta st'ujbee. Ta sa' ti buch'u xtojob ta stuq'uibtasel ti c'usuc no'ox ta sloc'tae yo' jech mu xbaj ta lum.

**21** ¿Mi yu'un mu xana'ic xcaltic un? ¿Mi yu'un mu'yuc x'ale xava'iic? ¿Mi yu'un mu'yuc xaslo'iltabeic talel ta vo'ne? ¿Mi yu'un mu'yuc ono'ox xachiquintaic talel ta vo'ne ti c'alal lic meltsajuc talel ti banomile?

**22** Ti Diose, ta vinajel oy ti spasob mantale, smacoj sjunul ti banomile, jujucot ta uni bilix ta xil ti jnaclejetique. Yu'un co'ol s'elan junuc poc' laj sq'ui ech'el ta lich'anel ti vinajele, co'ol s'elan junuc axibal na ti laj sq'ui ta lamele.

**23** Ta xc'ot ta pasel yu'un ti mu xa xpac yu'un yuni c'oplalic ti cajal viniquetic xa'i sbaique. Ch'abal stuic ta xcom yu'un ti banquilal jpas-mantaletic li' ta banomile.

**24** Ti jnaclejetic li' ta banomile, yu'un co'ol s'elan uni ts'unubaletic ti naca to no'ox laj yich' ts'unele, ti naca to no'ox ta stani ech'el yibel ta banomile. Yu'un mi ta sta vuch'tael yu'un ti Diose, j'ech'el nucultic ta xcom. C'alal ta x'ech' ts'otatuc yu'un ti tsots sutub iq'ue, stuc slilijemal xvajet cuchbil ta xbat.

**25** Yu'un ti ch'ul Diose xi ta sjaq'ue: “¿C'usi xu' ta xaco'oltasicun o ti avalojique? ¿Buch'u xico'olaj xchi'uc ti avalojique?”

**26** Toyo ech'el asatic ta vinajel, xachiic c'alal ta xaq'uelique: ¿Buch'u laj smeltsan scotol le'e? Ja' ti Buch'u laj xchapanbe yavil ta jujuvoq'ue, ti scotolic biiltasbilic yu'une. Toj ech'em ta jmec ti smuc'ul stsatsale, ti jelavem xu' yu'une, ti chapal lec yu'un ti c'usi ta spas ta stojolique.

**27** Israel, steclumalot ti Jacobe, ¿c'u cha'al ta xac'an ti partee? ¿C'u cha'al xachi ta xavale: “Ti Diose, mu'yucun xa ta yo'nton ti vi j'elan yu'un ti jvocolle. Ti Diose, ch'aybilun xa ta o'ntonal yu'un”?

**28** ¿Mi yu'un mu xana'? ¿Mi yu'un mu'yuc ava'yioj? Ti Ajvalil ti ja' Dios sbatel osile, ti laj smeltsan scotol ti banomile, mi ja'uc sna' slubtsaj, mu xojtiquin ti lubele, yu'un mu no'ox albajuc ta j'ech'el ti sbijile.

**29** Yu'un ti buch'u lubtsajem xae, ta xac'be yip. Ti buch'u ta xlom xa ta lume, xic'xun no'ox liquel yu'un.

**30** Ja'uc ti jva'lej viniquetique ta xlubtsajic. Jech'e' xvayvun liquel ti lum ach'el ta xa'iique. Jech ec ti buch'u tsots xa'i sbaique, ja' to ti c'uxi xquejlajet ta lum ta xcomique.

**31** Ja'uc ti buch'u spatoy yo'ntonic ta stojol ti Diose, yantic no'ox ta xich' batel ti yip ti jelavem xu' yu'unique. Xu' ti co'ol s'elan xic ti xviletic no'ox ta j'ech'ele. Mu xojtiquinic ti lubele. Nom to c'ot ma' ti lubul pich'il ti lum ach'el ta xa'iique.

## Isaías 41

### Ti Diose ta xal ti ta stic' sba ta spojel scoltael ti Israele

- <sup>1</sup>“Ch'an chanic ta jtojol, jteclumetic ti nacaloxuc ta ti' nabe. Muc'tiquil jteclumetic, tsinic ti bu xa c'alal oy ti yipal avu'unique. La'ic yo' ta jchaptic ti jech a'yej li'e, jtsob jbatic ta xchapanel.
- <sup>2</sup>¿Buch'u laj yac' vinajuc ti ajvalil ti lic talel ta sloq'ueb c'ac'al ti ta spas ono'ox canale? ¿Buch'u ta xac' ta c'abal ti muc'tiquil jteclumetique, ti tsalbil ta xc'ot yu'un ti ajvaliletique yo' ta yespada, ta syolob ti bic'tal lilinbil ta xcom jech c'u cha'al ti jobele?
- <sup>3</sup>¿Buch'u ta xac' ye sti' ti mu xvinaj c'uxi ta xvul ta loq'uel ti jnutsvanejetique, ti mu ta yoquicuc ta xa'iic ta stamel tal ti bee?
- <sup>4</sup>¿Buch'u yabtel ti va'i s'elan laj sliques taje? ¿Buch'u laj sliques talel ta vo'ne ti laj yal mantal ti jech ac'o comuc o jech c'u cha'al ta xvinaj slo'il ya'yejal avi tana li'e? Vu'un ti Ajvalilune, ti jtuc no'ox Diosune, ti oy ta jventa ti sliquebale, ti stsutsebale.
- <sup>5</sup>Ti jnaclejetic ti nacalic ta sti'il nabe, laj yilic. bat xch'ulelic ta xi'el xchi'uquic. Nic ta jujujot xchiquintac ti banomile. Nopajic xa talel, le' xtalique.”
- <sup>6</sup>Ti jujun ti c'usi sna' sloc'tael ta spasique, ta xac'be sba yip yo'ntonic ti jech xchi'il sbaic ta abtele.
- <sup>7</sup>Ti buch'u sna' sloc'ta ti loc'obbailétique, ta xac'be yip yo'nton ti buch'u yabtelinoj ti c'unil taquinetique. Ti buch'u yabtelinoj ta xch'ojel ta yanele, ta xac'be yip yo'nton ti buch'u ta stunes ti majobil taquine. “Oy lec yip ma' ti spac'taque”, xi un. Ta jech yepal un, ta xlic sbajanan ta laux ti loc'obbaile yo' jech mu xvuyvunuc.
- <sup>8</sup>“A'yio ava'iic lec, Israel, steclumal Jacob ti cajtunel laj jt'uje, steclumal snitulul ti Abrahame, ti lec xquil jba xchi'uque.
- <sup>9</sup>Laj jloq'uesot talel ti xi ta jot sti'il ti banomile. Laj jtaot ta iq'uel ti c'alal xi oyot ta jot xchiquin ti banomile, ti xi laj calbote: ‘Ti vo'ote cajtunelot.’ Laj jt'ujot, mi ja'uc oy bu laj jtenot.
- <sup>10</sup>Mu xaxi', yu'un li' jchi'inojote, mi ja'uc xatsiq'ues avo'nton, yu'un Diosun avu'un. Ta xcac'bot avip, ta jcoltaot. Ta sventa ti jelavem xu' cu'une, icbil japbilot cu'un.
- <sup>11</sup>Scotol ti buch'u xcapet xti'et sjol ta atojole, nijil ta xcomic ta quexlal apun. Scotol ti buch'utic ta stsacot ta c'ope, ta j'ech'el ta xtub sc'oplalic.
- <sup>12</sup>Sa'o avil ti avajcontrae, mi ja'uc xavilbe sat. Ti buch'u ta xlic stsacot ta letoe, co'ol s'elan mu'yuc.
- <sup>13</sup>Vu'un ti Ajvalilun Dios avu'une, jnitojbot ti ac'obe. Yu'un xichi: ‘Mu xaxi', ta xajcoltaot.’ ”
- <sup>14</sup>Ti Diose j'ech'el ti xi ta xale: “Israel, steclumal Jacob, manchuc mi xi avuni muc'ul ta xa'ilee, ti mu'yuc xa yipal avu'un xtoque, mu xaxi', vu'un ta xajcoltaot. Vu'un ti ch'ul Diosun yu'un ti Israele, jpojvanejun avu'un.



<sup>15</sup>Ta xajoybinot ta jun ach' jtunel jech c'u cha'al ta sloq'uesbel syijil pat ti trigoe, ti lec ti yee. Ta xalilin ta bojel ti momoletique ja' to ti c'uxi ta xjoybij ta pucuc avu'une, ti ta xajoybin ta jobel ti vitsetique.

<sup>16</sup>Natic to xvilte-vilte muyel avu'unic ta toyol. Va'i un, cuchbil ta xbat yu'un ti iq'ue, ti bec'bil ta xbat yu'un ti sutub iq'ue. Jech ti vo'ot une, xlaet no'ox liquel avo'nton ta stojol ti Diose, ti atuc xa no'ox jech ti mu'yuc c'usi xana' ta xava'i ta stojol ti ch'ul Dios yu'un ti Israele.

<sup>17</sup>“Ti jnaclejetic ti mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique, ti ja' me'unetique, ta sa'ic ti vo'e, le' une, mu staic. Yu'un taquibilan ti ye sti'ic ta scoj ti taqui ti'ile. Ja'uc le' une, ti Ajvalilune ta jbainic lec. Ti vu'un Diosun yu'un ti Israele mu xajtenic comel.

<sup>18</sup>Ta vitsetic ti oy ta sbajtical banomile, ta xcac' tucuc loq'uel uc'um xchi'uc sat vo'etic ti ta o'lol stenlejale. Ta joybin ta tuquemal vo' ti sbajtical banomile. Ti ta taquin banomile, ta xcac' t'omuc loq'uel uc'umetic.

<sup>19</sup>Yu'un ta sbajtical banomile, ta xlic jts'unan ch'ut te'etic, ti acacia te' sbie, ti arrayan te' sbie, xchi'uc ti olivo te' sbie. Yu'un ti ta taquin banomile, ta xcac' ch'iuc ti tojetique, ti jmoj capal ta xch'i xchi'uc ti abeto te' sbie, xchi'uc ti nucul-patetique.

<sup>20</sup>Scotol banomil ta sna'ic, ta xilic, ta snopic, ta sts'et chiquintaic ti vu'un jech Ajvalilune, ti c'ot ta pasel cu'un ta sventa ti jmuc'ul jtsatsale, ti vu'unun ch'ul Diosun yu'un ti Israele, laj cac'be ti xch'ulelique.”

### **Ti Diose ta stsac ta vulel ti loc'tabil diosetique**

<sup>21</sup>Ti Ajvalile, Dios yu'un ti Jacobe, xi ta xale: La'ic, loc'obbailetic, paco ac'oplalic, la'ic ta spojel abaic.

<sup>22</sup>La'ic ta scaj'albeluncutic ti c'usi ta xc'ot ta pasel le' to batele. Chapetanic ca'itic ti c'usi laj xa ech'uc batel xtoque. Ta jts'etan jni' jchiquincutic ta ya'viel. Caj'albuncutic sc'oplal ti c'usi q'uelel xa talel ta xavile yo' jech ta jna'cutic mi ja' melel.

<sup>23</sup>Albuncutic c'usi ta xc'ot ta pasel ti le' to batele. Aq'uic ta ilel mi diosoxuc ta melel. Pasic ti bu c'alal xu' avu'unique, mi ja' ti leque, mi ja' ti chopole. Sbalin to mi stsic'luj co'ntoncutic yu'un ti xi'elale, mi ja' ti toj batel jch'ulelcutic yu'une.

<sup>24</sup>Ja'uc le' une, jech'oxuc no'ox ta j'ech'el. Mi jtosuc oy c'usi spas avu'unic. Laj sta ti mu xa x'ilbat satic ti buch'u laj st'ujot ta yajdiose.

<sup>25</sup>“Vul xa ta loq'uel cu'un jun vinic ta sloq'ueb c'ac'al ti laj jta ta iq'uele, ti ta xc'ot ta loq'uel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti vinic taje, co'ol s'elan lumal bin ta xil ti jpas-mantaletic ti naca st'usan no'ox ta teq'uele. Jech ta spas jech c'u cha'al ta svots'ilan ta teq'uel yach'el ti jpotobe.

<sup>26</sup>¿Buch'u laj scaj'al ta sliquebal taj une yo' jech ta jnacutic lec? ¿Buch'u laj scaj'albe sc'oplal ta vo'ne yo' jech xu' ta xcaltic ti oy stuq'uil ti c'usi ta xale? Yu'un mi ja'uc junuc avu'unic ti laj avalique. Mi jbeluc oy buch'u laj ya'i avu'unic ti c'oqe.





<sup>27</sup>Yu'un vu'un laj calbeic ya'iic ta sliqueb ti jnaclejetic ta Sione, ti tacbil bat ti j'al-mantal j'ich'-c'op ta Jerusalene, yo' ta xalbe ya'i ti mu xa jaluc sc'an ta sutic talel ti svinquilelique.

<sup>28</sup>Quiloj, mi junuc ti yan diosetic ta xtal sva'an sbae. Mi junuc ti xu' yu'un ta sbijubtasvane. Mi junuc ti xu' ta xc'opoj ta stac' sutel ti c'usitic ta jaq'ue.

<sup>29</sup>Vinaj ti mu ja'uc junuc ti c'usi xbalinate! Oy to me c'usi xu' yu'unic ma' ti xi sc'oplal une, yu'un ja' no'ox balinbil ti jeche' tey va'ajtique.

## Isaías 42

### Ti yajtunel Diose

<sup>1</sup>“Li' oy ti cajtunel ti vu'un jventainoje, ti ja' jt'ujoje, ti xlaet no'ox co'nton xchi'uque. Yu'un laj cac'be yich' ti jcuxleje yo' jech ta sta slecubtasel sjol yo'ntonic yu'un ti muc'tiquil lumetique.

<sup>2</sup>Mu sna' ti x'av'un no'oxe, mu sna' stoy ye sti'. Ma'uc cajal toyol ye sti' ta xc'opoj ta calleetic.

<sup>3</sup>Mu c'ajomaluc ta xac'be xchi'il ta voch'el ti aj ti c'alal yich'oj xa stsiquemale. Mu yu'unuc naca stubel ti bu jutuc xa ta xtil ti mechae. Ta j'ech'el naca lequilal yich'oj talel.

<sup>4</sup>Mu jutebuc ti c'ux o'nton yu'une. Mu xc'ot ta tubel ti c'usi nopbil yu'une, ja' to ti c'uxi vinaj lec smelol ti pojel c'uxubinel ta banomile. Ti jnaclejetic ti oyic ta ti' nabe, ts'etel xchiquinic ta ya'yiell ti chanubtasel yu'une.”

<sup>5</sup>Ti Ajvalil Diose laj smeltsan ti vinajele, xchi'uc laj sq'ui batel. Chapaj yu'un ti banomile, xchi'uc ti c'usitic ta xch'i ta stojole. Ta xac'be yich' ic' xchi'uc xcuxlejal ti jnaclejetic. Ti Dios taje xi ta xalbe ti yajtunele:

<sup>6</sup>“Ti vu'un Diosune laj quic'ot talel. Laj jnitbot talel ac'ob yo' jech tsots atunel ta xac'ot ta sventa ti coltaele. Nopbil abec'tal atacopal cu'un. Ta jc'an un ti ta aventa yilicuc jtrate ti jteclumetique, ti ta xac'ot ta saquilal osil yu'un ti muc'tiquil lumetique.

<sup>7</sup>Ta jc'an ti ac'o vic'uc sat avu'un ti ma'satetique, ti ac'o aloq'ues talel ti jchuqueletic ti oyic ta chuquinabe, ti bu tiq'uilic xtoc ta jc'ol chuquinab ti mu xilic ti saquilal osile.

<sup>8</sup>Vu'un Diosun, jech ti jtalele. Mu xcac' que jti' ti ta xjel yajval ti buch'u ta xcac'be ti cutsilal jlequilale. Mu smeloluc ti nijil chimil yich'el ta muc' ti loc'obbailetic ti c'alal jtuc no'ox oy sc'oplal quich'el ta muq'ue.

<sup>9</sup>A'yio ava'iic c'u s'elan c'ot ta pasel cu'un scotol ti c'usitic jc'aj'aloje. Avi tana li'e, ach' ti c'usi ta jc'aj'albe sc'oplale. Ta Jc'aj'ac'boxuc ana'ic ti c'alal mu to ta xvul ta loq'uele.”

### Ti lametel q'uejoj ta sventa ti ta stic' sba ta pojvanej ti Diose

<sup>10</sup>Q'uejinanic ta jun ach' q'uejimol ta stojol ti Diose. Lequil c'opojanic yu'un ti nacaloxuc ta namal banomile, xchi'uc ti buch'utic xnuxetic ta ba nabe, xchi'uc ti

c'usitic chanuletic ti cuxajtic teye, xchi'uc ti muc'tiquil lumetic ti oyic ta ti' nabe, xchi'uc ti jnaclejetic yu'une.

<sup>11</sup>Laetuc no'ox yo'ntonic ti sbajtical banomile, ti jteclumetic yu'une, xchi'uc snitilultac ti Cedar ti lamalic ta axibal nae. Laetuc no'ox liquel ta q'uejimol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Selae, ti stac'uc to talel toyol ch'en vitsetic ti yech'omal snuq'uique.

<sup>12</sup>Ti muc'tiquil lum ti oyic ta sti'il nabe, ac'o yalic ti yutsilal slequil ti Diose, ti oyuc ta ye ta sti'ic ti sq'uejintaele.

<sup>13</sup>Ti Diose ta xvul ta loq'uel jech c'u cha'al junuc vinic ti cuchem yu'une, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc j'ac'-leto ti mu xa pajesbaj ta xa'i ta yaq'uel ti letoe. Ta stoy ye xchi'uc ti sc'ope. Ta xlic avanuc ti ac'o licuc ti letovajele, ti tsalbil ta xc'ot yu'un ti scontrae.

<sup>14</sup>Ti Diose xi ta xale: “Yu'un ep c'ac'al ti mu'yuc c'usi laj cale, ti ts'ijilun no'ox jmucoj ta co'ntone. Avi tana li' une, xi'avet no'ox liquel jech c'u cha'al junuc ants ti ta xcol ta alajele, ti x'ijet xa ti vocol xa ta xich' iq'ue.

<sup>15</sup>Ta jlilin ti muc'tiquil vitstique xchi'uc ti stselejale. Taquin ta xcom cu'un scotol ti momoletique xchi'uc ti te'etique. Sbjactical banomil ta xcom cu'un ti uc'umetique. Taquin ta xcom cu'un ti nabetique.

<sup>16</sup>Ti ma'satetique, ta xquic' batel ta be. Ta stamic batel cu'un ti bu mu xojtiquinic jutebuque. Ta sba ta satic, ta xlic joybin ta saquilal osil ti ic'al osile. Ta jpas ta stenlej ti bu syalobalil ti banomile. Ti va'i s'elan taje, ta j'ech'el mi ja'uc stselbuj cu'un.

<sup>17</sup>Ti buch'utic spatoy yo'ntonic ta stojol ti loc'obbaile, mi ja' ti xi ta xlic yalbeic ti yan loc'obbailetique: ‘Ti vo'ote, cajdiosotcutic’, q'uexlal xa ta stam sbaic loq'uel.

### **Co'ol s'elan ma'satetic c'otemic yilel ti israeletique**

<sup>18</sup>“Cocorixetic, ts'etano achiquinic. Ma'satetic, ts'ilano asatic, q'uelic lec.

<sup>19</sup>Mu'yuc xa buch'u xjelav to sma'satil xcocorixil jech c'u cha'al ti cajtunele, ti jtaquel cu'une. Mu'yuc xa buch'u xjelav to sma'satil xcocorixil jech c'u cha'al ti caj'al-mantal j'ich'-c'ope, ti yajtunel ti Diose.

<sup>20</sup>Ep ti c'usitic yilojane. Ja'uc le' une, ma'uc sat ta stuc'ulanel. Xa'i c'usi ta xich' alel. Ja'uc le' une, x'ech' xjelav yu'un.

<sup>21</sup>Ti Ajvalile, ta sventa ti ja' jun Dios ti sna' xpojvane, oy ta yo'nton ti jun yutsiquil smuc'tiquil c'otuc ta pasel ti c'u s'elan ta xchanubtsavane.

<sup>22</sup>Ja'uc le' une, elc'anbilic chajbilic ta sa'el ti c'usi oy yu'unic ti jteclum li'e. Scotol ochic ta c'abal ti tiq'uilic ta chuquele. Ta xc'ot ta pasel ta xtiq'ueic ta jc'ol chuquinab ti bu bajal leque. Mi ja'uc oy buch'u ta sloq'uesvan. Ti cuxul q'uex nac'bilique, mu'yuc buch'u xpojun loq'uel.”

<sup>23</sup>Ja'uc le' une, ¿mi oy la buch'u junucal avu'unic ta xavaq'uic ta venta ti va'i s'elan taje? ¿Mi yu'un oy la buch'u chapaloxuc ta xchiquintael ti c'usi ta xc'ot ta pasele?



<sup>24</sup>¿Buch'u laj yac' ye sti' ti c'ot ta stojol ti Israel steclumal ti Jacobe, ti uninbil c'otique, ti cuxul q'uexnaq'ueique? ¿Mi mu ta mecluc ti ja' laj spas ti Diose? Yu'un laj sa' smulic ta stojol. Mu sc'an stamic batel ti be ti bu ac'bat yilic ta stamel batele. Mi ja'uc laj xch'unic ti chanubtasel yu'une.

<sup>25</sup>Jech o xal cap sjol ta stojolic. Laj stsits ta sventa muc' ta leto ti laj xchic' ta leb c'oq'ue. Ja'uc le' une, mi ja'uc laj snit spajes sbaic.

## Isaías 43

### C'ajomal stuc jcoltavanej ti Diose

<sup>1</sup>Avi tana une, Israel, steclumal Jacob, ti Dios ti laj yac'bot ach'ulel avanimae, xi ta xalbote: “Mu xatsiq'ues avo'nton, yu'un lac'ot xa ta pojel colel cu'un. Laj jbiiltasot, cu'un lac'ot.

<sup>2</sup>C'alal ta x'ech' atuch' ti nabe, chi'inbilot cu'un. C'alal ta x'ech' atuch' ti uc'umetique, mu xa squilot ech'el. Mi oy bu ta x'ech' atuch' ti c'alal yacal ta tilel ti c'oq'ue, mu xac'ac', mu stsacot ti slebe.

<sup>3</sup>Ajvalilun avu'un, avajpojvanejun, ch'ul Diosun yu'un ti Israele. Vu'un cac'be stoj acolelic ti Egiptoe, ti Etiopiae, xchi'uc ti Sabae.

<sup>4</sup>Yu'un mu tuch'bajucot ta o'ntonal ta xca'i. Ech'em atunel, toj c'ux ta xca'iot. Ti jech ventainbilote, ti jech mu xa'aq'ue ta milele, laj cac' ta c'abal ti jnaclejetique, ti muc'tiquil lumetique.

<sup>5</sup>Mu xaxi', yu'un li' jchi'inojote. Yu'un ti avinquileltac ti oyic ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, ti oyic ta stuq'uil smaleb c'ac'ale, ta stsob sbaic talel cu'un.

<sup>6</sup>Xichi ta xcalbe ti yajval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale: ‘Sutesbun talel’. Xichi ta xcalbe ti yajval yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale: ‘Mu xapojbun comel ti stuquique. Ac'bun talel ti jquerem jtsebtaac ti oyic ta nome, ti tanijemic ta xchanjotal ti banomile.

<sup>7</sup>Ac'bun talel scotolic ti buch'utic yich'ojbeicun xa ti jbie, ti laj cac'beic ti xch'ulel yanimaique, ti chapanbil cu'un ti xtixet no'ox xchi'uc ti jlequilal cutsilale.’

<sup>8</sup>“Ac'o talicuc avu'un ti jteclumale, yu'un ma'sat c'otemic, ac'o mi lec xpilpun ti satique, yu'un cocorix c'otemic, ac'o mi jamal ti xchiquinique.

<sup>9</sup>Acotolic jteclumetic, tsobo abaic talel, volo abaic talel ta jmoj, muc'tiquil lumetic. ¿Buch'u junucal ti jteclumetic taje ti laj scaj'al ti va'i s'elan taje, ti laj xa ono'ox yalilan talel ti c'usitic laj c'otuc ta pasel ta vo'nee? Talicuc ti rexticoetic ti ta sva'an sbaic ta yalel ti mi oy smelol ti c'usi laj yich' alele, yo' jech ta xich' chiquintael, ta xich' alel ti ja' mecluc ti c'ope.”

<sup>10</sup>Yu'un ti Diose xi jamal ta xale: “Vo'oxuc cajrexticooxuc, cajtuneloxuc ti laj jt'ujoxuque, yo' jech ta xavojtiquinicun, yo' jech ta xapat avo'ntonic ta jtojol, yo' jech ta xana'ic xtoc Buch'uun. Yu'un c'ajomal no'ox vu'un ti Diosune, mi junuc dios oy c'alal oyun ono'oxe, mi ja'uc ti oy bu to ta xvul ta loq'uel ta ts'acale.



- 11**C'ajomal no'ox vu'un Diosun. Mu'yuc xa bu ta sta scoltaelic ta yan.”
- 12**Ti vu'un Diosune xichi ta xcale: “Laj caj'al ti laj jpucbe sc'oplale: Vu'un laj jtic' jba ta apojelic. Mi ja'uc laj spas yan dios. C'otemoxuc ta cajrextico.
- 13**Yu'un le' xa ono'ox talel ta vo'ne ti vu'un Diosune. Mu'yuc buch'u xu' ta xcolic loq'uel ta coc ta jc'ob. Mu'yuc buch'u xu' ta smac ta be ti c'usi ta jc'an ta jpase.”
- 14**Ti Ajvalile, ti ja' ch'ul Dios yu'un ti Israele, ti c'ot ta pasel yu'un ti laj stic' sba ta spojelique, xi ta xale: “Yo' jech ta xc'ot ta pasel ti ta jtic' jba ta apojelique, ta jtac batel jnaclejetic ta jteclum Babilonia. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xjam scotol ti sti'tac ti moque. Ti smuyubajelic ti caldeoetique, ta xlic joybijuc ta tsots vocol.
- 15**Vu'unun ti Ajvalilune laj cac'be xch'ulel yanima ti Israele. Ch'ul Diosun, Ajvalilun avu'unic.”
- 16**Yu'un ti Diose laj sjam jelavel be ta nab. Ti bu xluchumaj no'ox yacan ti uc'ume, laj sjam jelavel be.
- 17**Yu'un xvoletic no'ox batel yu'un scotol ti soldadoetic ti tsots xu' yu'unique, yo' jech jmoj ta tsutsesatic ta j'ech'el xchi'uc ti scarretaique, xchi'uc ti sca'ique. Jipat yalel ta lum ti mu'yuc xa bu xcuch stam sbaic liquele. C'otic ta tubel jech c'u cha'al ta xtub ti mechae.
- 18**Avi tana li' une, xi ta xalbe steclumal ti Diose: “Ma'uc xa me xbejbun ta avo'ntonic yu'un ti c'usi c'ot ta pasel ti voljee. Mi ja'ucuc xa xanopilan ti c'usitic x'ech' xa ti sc'oplale.
- 19**Yu'un oy c'usi ta ach' ta xlic jpase. Ta xavil tana li'e ti ta xvinaj ti ta xc'ot ta pasele. Yu'un ti ta sbajtical banomile, ta jam jun be. Ta xt'om uc'umetic ti bu mu'yuc stu ta j'ech'el ti banomile.
- 20**Ti te'tical chon bolometique, ti oq'uiletique, ti j'anilajel-mutetique, ta xlic yich'icun ta muc'. Yu'un ta xlic c'otuc ta t'omel vo' cu'un ta sbajtical banomil. Xpolet no'ox liquel uc'umetic cu'un ti bu mu'yuc stu ta j'ech'el ti banomile, yo' jech ta xcac'be yuch'ic vo' ti jteclumal ti t'ujbil cu'une.
- 21**Ti jteclum ti chapal cu'une, ta svinajesbeic slequilal yutsilal ti jc'oplale.
- 22**“Ja'uc ti vo'ot une, Israel, steclumal Jacob, mu'yuc bu laj ataun ta c'oponel. C'ajomal no'ox jech' xch'ayet ta jtojol.
- 23**Mu'yuc bu laj avac'bun ti chic'bil matanal chije. Mi ja'uc laj avich'un ta muc' ta yac'belun ti milbil matanaletique. Ti vu'une mu xic'anc'unuc ta matanal ta slubtsaneloxuc. Mu'yuc laj quilbajinoxuc ta stsatsal c'anel ta yac'belun ti pome.
- 24**Mu yu'unuc ti utsuc xa xamanic muil aj yo' jech ta xavich'beicun talel ta jmotone. Mi ja'uc xlaet xa co'nton avu'unic yu'un ti xepu'al milbil chon bolometique. C'ajomal no'ox laj jta ti mu xa ts'icbaj ta xca'i yu'un ti amulique, ti laj asoquesbeicun co'nton yu'un ti apochanilique.



<sup>25</sup>“Ja'uc le' une, ti jech Diosun avu'une, c'ot ta tubel ti amilvanejale. Mi ja'uc xa ta jvules ta co'nton ti c'u spimil ti amule.

<sup>26</sup>Mi oy c'usi mu sta o ta xavil ti c'usi ta jpasbote, la' jtunestic ca'itic ti lequil chapanele. Chapchunan talel ti c'usi achapoj tal une, ja' to ta xvinaj mi ch'abal ti amul ta xloc' une.

<sup>27</sup>Ti sliquebal atot ame' ta vo'nee laj sta smul. Ti jchanubtasvanejetic avu'une joybijic ta cajcontratac.

<sup>28</sup>Ti ajvaliletic avu'unique laj soquesbeicun ti jch'ulnae. Jech o xal un, jsat no'ox jq'uel ti chopol c'optabil lilijem com ti Israel steclumal ti Jacobe.

## Isaías 44

### C'ajomal xa no'ox stuc Ajvalil Dios ti jelavem yutsil slequil yo'ntone

<sup>1</sup>“Avi tanae, Israel, steclumal cajtunel Jacob ti t'ujbil cu'une, a'yio ava'i ti c'usi ta xcale.

<sup>2</sup>Vu'unun ti Ajvalil ti laj cac' ach'ulel avanimae, coltabilot cu'un ti c'uxi lic avich' talel abec'tal ti c'alal oyot to ox ta yut ch'utile. Mu xatsiq'ues avo'nton, Jesurún, steclumal cajtunel Jacob, ti t'ujbil cu'une.

<sup>3</sup>Yu'un ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xlic beinuc vo' ti ta sbajtical banomile, ti ta xlic t'omuc ch'in uc'umetic ti ta taquin banomile. Yu'un ta xcac'be ach' xcuxlejiic ti anitilultaque. Ta jva'an jba ta yac'bel ti jlequilal cutsilale.

<sup>4</sup>Ta xcac' ch'iuc jech c'u cha'al junuc ts'unubal ti lec maltabile, ti co'ol s'elan jech c'u cha'al ti sbiinoj alomo te' ti ta xch'i ta ti' uc'ume.

<sup>5</sup>Oy bu xi ta xalbe sbaique: ‘Ti vu'une, yu'unun ti Diose.’ Ti yane ta xalbe sba ti ja' snitilultac ti Jacobe. Ti yan eque xi ts'ibabil ta sc'obe: ‘Yu'unun ti Diose’, xchi'uc quich'ojbe sbi ti Israele.”

<sup>6</sup>Ti Dios ti ja' Ajvalil jpojvanej yu'un ti Israele, ti ja' Dios ti scotol xu' yu'une, xi ta xale: “Vu'un oy ta jventa ti sliquebale, ti stsutsebale. Jtuc no'ox Diosun, mu'yuc yan.

<sup>7</sup>¿Mi oy buch'u xco'olaj jech c'u cha'al ti vu'une? Ac'o yal ya'yej ca'itic, ac'o svinajesbeicun lec smelol. ¿Buch'u laj scaj'al talel ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel ti ta sliquebale, ti c'usi ta xc'ot ta pasel le' to batele, ti ta yalel ti c'usi ta xa xc'ot ta pasel avi tana li'e?

<sup>8</sup>¿Tsinano avo'ntonic, mu xaxi'ic! Yu'un vo'ne xa no'ox xichi jc'aj'aloje, ti vo'oxuque cajrexticooxuc. Ti xcaltique, ¿mi yu'un oy to van bu yan dios? Mu'yuc to bu xquil ec un, ja' no'ox vu'un ti Diosune. Xlajet to ma' ti oy bu ta tael ti yan pojjobail une, mu'yuc to bu xquil ec un.”

### Contra x'ileic ti buch'utic yac'oj sjolic ta stojol ti loc'obbailetique

<sup>9</sup>Mu'yuc c'usi bal o ma' ti buch'utic ta smeltsanic ti loc'obbailetique. J'ech'el mu'yuc c'usi xu' yu'un ti loc'cobail ti batem yo'ntonic xchi'uque. Ti buch'utic nijil chimilic ta

xich'ic ta muq'ue, ma'satetic, mu xa'i sba xchi'uquic. Jech o xal un, ta xc'otic ta j'ac'-lo'il-maxil.

<sup>10</sup>Ti buch'u ta xunijes ta sloc'tael ti loc'obbailetic yo' ta xlic yich' ta muc' ti co'ol xa s'elan jun dios c'otem yu'unique, ch'ayob c'ac'al no'ox.

<sup>11</sup>Scotolic ti buch'utic ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muq'ue, ta xc'otic ta j'ac'-lo'il-maxil. Ti buch'utic ta smeltsanic ti loc'obbailetique, viniqetic no'ox ta banomil. C'alal ta xc'ot ta pasel ti scotolic ta xc'ot sva'an sbaic ta stojol ti chapanele, mi jbeluc xa xpac yu'un ti yuni c'oplalique. C'ajomal xa no'ox batem xch'ulelic yu'un ti xi'ele.

<sup>12</sup>Jq'uelitic avil, xi s'elan ta spas ti jten-taq'aine: Ta stunes ti sc'ocobil staquaine. Ts'acal to un, c'alal mi tsajub xa lec ti taq'uin ti mucul ta ac'ale, naca sta xquechet ta stuq'uibtas batel ta tenel ta stenobil. Ja' xa ti bu xtal ti yip yoc sc'ob ta yabtelanele. Ja' no'ox un, mi mu xve' ti jten-taq'aine, ta xlaj yipal yu'un. Mi mu xuch' ti vo'e, ta xc'ot ta lubtsajel.

<sup>13</sup>Jq'uelitic avilic xtoc, xi s'elan ta spas ti jloc'taej loc'obbaile: Ta xlic sbis ta sbisobil. Ta stunes lapis xchi'uc yac'obil senyail ti bu ta x'ech' ti c'u s'elan sta o ta xch'ojan loq'uele. Ts'acal to un, ta xlic xch'oijan ta sjulubil. Ja' jech ta xc'ataj ta jun loc'obbail yu'un ti ts'acal lec yoc sc'ob ta q'uelel yilele, co'ol xa s'elan jun jve'el j'uch'-vo' yilel, ti chotol xa liquel ta ch'ulna yu'un une.

<sup>14</sup>Mi mo'oj xtoque, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti buch'u sna' sts'un ti ch'ut te'e. Va'i un, ta sts'ites ti vo'e. Mi muq'uib ta sjalile, oy xa lec ch'ut te'etic ta sts'et. Mi ja' lec ta xa'i sts'unel ti nucul-pate, mi ja' ti tulane, ta stuc'ulan lec ja' to ti c'uxi muc'tiquil te'tic ta xbate.

<sup>15</sup>Ti jnaclejetic une ta xlic stunesic ta si'. Ti jlom sjepelule, ta sc'atinic. Oy jlom, ta stunesic ta sta'ajesobil pan. Ti jlome, ta smeltsanic o ta sloc'obbail junuc dios, ti xnijiletic xchimiletic liquel ta yich'el ta muq'ue.

<sup>16</sup>Mi mo'oje, xi s'elan ta xc'ot ta pasele: Ti o'lol jc'os te'e, ta xich' tiq'uel ochel ta c'oc' yo' jech ta xtil. Ta xich' voel o beq'uet. Ta xich' ti'el ti vobil bequete, ti xlaet xa ta xc'ot ti o'ntonal yu'une. Xi ta xalic xtoc ti ta xc'atinic ta sts'ele: “¡Toj jun yutsil ta j'ech'el ti oyun ta ti' c'oq'ue, xq'uixet xa ta xca'i yu'un!”

<sup>17</sup>Sc'osolil ti te' ti laj yich' meltsanel ta loc'obbail ti c'ot ta jun diose, ta xich' nijanel xchimanel bail ta stojol ti ich'bil ta muc' ta xc'ot ti xi ta xich' c'anbel ti vocole: “¡Va'lan tec'lan ta jpojel ti jech cajdiosote!”

<sup>18</sup>Mu xa'i sbaic ti jnaclejetic taje. Mi ja'uc xa'ibeic xchiquinal. Macal ta j'ech'el ti satique. Mi ja'uc ta xilic. Yu'un ch'abal ti snopobil yu'unique.

<sup>19</sup>Mi ja'uc ta snopic, ja' ti mu xa'ibeic ti xchiquinal ti oyuc bu xi ta xalique: “Ti jlom sjepelultac ti te'e, laj jsi'in. Ti ta yac'alile, laj jta'ajes o pan. Laj jvo o ti beq'uet ti laj jti'e. Ti jlom une, laj jmeltsan o ti vi s'elan ta q'uelele. ¡Ti c'usi nijil chimilun ta yich'el ta muq'ue, uni te' no'ox!”





<sup>20</sup>Melel cac'tic, co'ol s'elan yacalic ta slo'el tanil c'oc'. Ta slo'la sba stuc ta snopbenal yu'un ti yane. Mu xa ono'ox sta pojel coltael ma' ti buch'u jech taje. Mi ja'uc xa'ibeic xchiquinal ti naca lo'lael ti c'usi oy ta yoc ta sc'obe.

### **Ti Diose ta xch'ay mulil colo'il xchi'uc ta spoj scolta ti Israele**

<sup>21</sup>“Israel, steclumal Jacob, vuleso ta ajol ti cajtunelote, yu'un vu'un laj cac' avich' abec'tal. Israel, mu xach'ayun ta avo'nton.

<sup>22</sup>Yu'un laj jtub ti bu la'ech' lajelave, xchi'uc ti amul acolo' jech c'u cha'al ta xch'ay batel ti toque. Sutan talel ta jtojol, yu'un laj jtuc' jba ta apojel acoltael.”

<sup>23</sup>Jech ec, ch'ul vinajel, avanan ta muyubajel ta sventa ti oy c'usi laj spas ti Diose. Natiqul ch'etic ti oyoxuc ta banomile, bal to xca'itic ma' le' une, chianic. Vitsetic, abnaletic xchi'uc scotol ti te'etic avu'une, avananic ta muyubajel ti bu xa c'alal xac' ti yipal avu'unique. Yu'un ti Diose laj xa yac' ta q'uelel ti yutsilal slequilale. C'ot xa ta pojel yu'un ti Israel steclumal ti Jacobe.

<sup>24</sup>Xi s'elan ta xal ti jpojvanej jcoltavanej Dios avu'un ti laj yac'bot avich' abec'tal ti c'alal mu'yuc to ox ta xavoq'ue: “Vu'unun ti Diose, ti laj jchapan ta smeltsanel scotol ti c'usitic oye. Laj jam ech'el ta q'uiel ti vinajele. Tsacal lec ti banomil c'ot cu'une, mu ja'uc oy buch'u laj scoltaun.

<sup>25</sup>Mu jq'uelojuc no'ox ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi ta scaj'al ti jutc'op j'alc'opetique. Ta jsoquesbe snopbenal yu'unic ti buch'utic sna' xt'unvanique. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti xtal xbat xa sc'opic ti buch'utic oy sbijilique, ti naca no'ox jovil c'opetic ti c'usitic sna'ique.

<sup>26</sup>Ja'uc ti c'usi ta xloc' ta yeic ti cajtuneltaque, ta xc'ot ta pasel cu'un, ti lecuc c'otuc ta loq'uel yu'unic ti cajtacobaltaque. Ta jamal ta xcal ti ayanuc jnaclejetic ta Jerusalene, ti ta xlic yich' cha'va'anel ta ach' slumal ti Judae. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xlic yich' va'anel ta ach' ti lilijem xae.

<sup>27</sup>Stac' xcal mantal ti taquijuc ti muc' ta nabe, ti ch'abaluc yuc'umal c'otuque.

<sup>28</sup>Xi ta xcalbe ya'i ti Ciroe: ‘Vo'ot cajq'uel-chijot ta spasel scotol ti c'usi ta jc'ane.’ Xi ta xcalbe ya'i ti jteclum Jerusalene: ‘Ta liclejal ta jcha'va'anut.’ Xi ta xcalbe ya'i sc'oplal ti ch'ulnae: ‘Ta xcac'bot avicobtac.’ ”

## **Isaías 45**

### **Ti Ciroe laj yich' va'anel yu'un ti Diose**

<sup>1</sup>Va'ane ta ajvalil yu'un Dios ti Ciroe, ti yich' nitbel sc'ob yo' ta xu'ninan ti muc'tiquil lumetique, ta spojbel yabtejebic ti ajvaliletique. Ta xc'ot ta pasel yu'un Dios ti naca sjam no'ox ech'el ti ti' ochebaletic yu'un ti lumetic ti bu ta x'ech' ti Ciroe, ti mu ja'uc xa buch'u xmac yu'une. Avi tana une, xi ta xalbee:

<sup>2</sup>“Jba'be ta xibat avu'un. Sbuset no'ox yalel ta jinel cu'un ti c'usitic oy ta toyole, ti naca jvoc' no'ox batel ti'na ti meltsanbil ta c'anal taqu'ine, ti naca jlilin no'ox ech'el ta c'asel ti pisajtic taqu'in yich'oje.



<sup>3</sup>Ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob ti c'usitic toyol stojol ti q'uejbile, ti c'ulejaletic ti nac'bil lec ta yaviltaque, yo' jech ta xana' ti vu'unun ti Ajvalile, Diosun yu'un ti Israele, ti laj sbiiltasote.

<sup>4</sup>Ta sventa ti oy to ta co'nton ti Jacobe, ta sventa ti lum Israel ti t'ujbil cu'une, laj sbiiltasot ti c'ot ta pasel laj avich' avabtel ti ich'bil lac'ot ta muc' avi tana le'e, ti c'alal mi ja'uc xavojtiquinune.

<sup>5</sup>Vu'unun ti Ajvalile, mu'yuc xa yan. C'ajomal no'ox jtuc Diosun, mu'yuc xa ta tael ma' ti oy to yan dios une. Chapalot xa cu'un ta xava'an aba ta yaq'uel ti letoe, ti c'alal mi xavojtiquinune.

<sup>6</sup>Jech laj jpas yo' jech ta sna'ic scotol ti buch'utic nacalic ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti buch'utic nacalic ta stuq'uul smaleb c'ac'ale, ti mu'yuc xa ta tael yan dios une. Vu'unun ti Diosune mu'yuc xa yan.

<sup>7</sup>Vu'un laj jmeltsan ti saquilal osile, ti ic'al osile. Vu'un ta xcac' ta yaq'uel ti lequilale, xchi'uc ti vocole. Vu'un ti Ajvalilun ta spasel scotol ti va'i s'elan taje.

#### **Ta smuc'ul stsatsal ti c'u s'elan ta spas mantal ti Diose**

<sup>8</sup>Ta toyol to ta xtal ti c'u s'elan tsalbil ta xc'ot cu'un scotole, ti co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc ts'ujul ti ta xlic talel ta vinajele, jech c'u cha'al vo' ta xtal ta toc ti lec ta xa'i ti banomile, ti co'ol s'elan sat ts'unubal ta xvul ti pojel colele, ti nich no'ox liquel ti tuq'uul lequilale.”

<sup>9</sup>Ti c'usi patbil ta lum ti oy stunele, ti co'ol c'otem jech c'u cha'al ti yane, mi ja'uc ta svul sba xchi'uc ti buch'u meltsanun yu'une. Ma'uc ma' ti xi ta xalbee: “¿C'usi ta xapas le' une?” Mi ja'uc ti yan oy stunel ti xi ta xalbe ti buch'u meltsanun yu'une: “Mu xana' xa'abtej.”

<sup>10</sup>Mi ja'uc xtoc jun nich'onil ta sten ta sbaj ti ac'bat xch'ulel li' ta banomil yu'un ti stot sme'e.

<sup>11</sup>Ti Ajvalile, ch'ul Dios yu'un ti Israele, ti ac'bat ti sbec'tal yu'une, xi ta xale: “¿Mi yu'un ta xavich'beicun que jti' yu'un ti jnich'nabe, mi ta stojobtaselun ti c'u s'elan sc'an pasele?”

<sup>12</sup>Vu'un laj jmeltsan ti banomile xchi'uc ti jnaclejetic yu'une. Ta jc'ob laj jq'ui ech'el ti vinajele. Ta jmantal vinajuc talel ti c'usitic ta xac' xojobale.

<sup>13</sup>Vul ta loq'uel cu'un ti Ciroe yo' jech ta stsalvan. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti mu vocoluc ti c'u s'elan xu' ta stam ochebal ti sbe ta scotole, ti ta xcha'meltsan ti jteclumale, ti ta stic' sba ta spojel scoltael ti buch'utic nutsbilic loq'uel ta slumalic ti ja' cu'untaque, ti mi ja'uc jutebuc ta sujvan xchi'uc ti stojole. Mi ja'uc ta sc'an matanal.” Ja' jech c'opoj ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>14</sup>Ti Diose xi ta xalbe ti Israele: “Ti jchabajometric ta Egiptoe, ti jbolomajeletic ta Etiopiae, ti natiq'uil viniq'etic ti nacalic ta lum Sabae, ta sbic'tajes sbaic ta atojol. Ta xc'otic ta amosovtac, ti tijil batel ta apatic ti chucajtic ech'el ta carinae, ti xi xvocoletic



xquejeletic ta atojole: ‘Ta melel xa cac'tic un, oy ta atojolic ti Dios une. Mu'yuc xa yan, mi ja'uc oy ta tael yan dios.’ ”

<sup>15</sup>Manchuc mi jech un, Diosot ti mu xavinaj ta q'uelele, Dios jpojvanej yu'un ti Israele.

<sup>16</sup>Scotolic ti buch'utic ta smeltsanic ti loc'obbailétique, ta xac' sbaic ta q'uexlal ti nijil chimilic ta xac' sbaic ta lo'il maxile.

<sup>17</sup>Ja'uc ti Israele pojbil coltabil c'otic yu'un ti Diose, ti j'ech'el pojbil c'otique. Mi ja'uc jutebuc peq'uel ti sc'oplalique, ti ta xac' sbaic ta lo'il maxile.

<sup>18</sup>Ti jpasvinajel ti ja' Diose, ti laj smeltsan ti banomile, ti lec c'ot ta meltsajel yu'une, ti lec stsacanoj sba c'ot yu'une, ti ma'uc sventa ti jech' xocol ti laj smeltsane, ti ayanuc ti jnaclejetique, xi ta xale: “Vu'un ti Diosune, mu'yuc xa yan.

<sup>19</sup>Mu ta muculuc lic'opoj. Mi ja'uc lic'opoj ti bu toj ic' ta j'ech'el ti li' ta banomile. Yu'un ma'uc xichi laj calbeic ya'iic snitilultac ti Jacobe: ‘Xbat me asa'icun ti bu mu'yuc c'usi x'ayan une.’ Ti vu'un Diosune, melel ti c'usi ta xcale. Oyun ta yalel ti bu oy ti stuq'uile.

### **Ti Diose ta svul ti loc'obbailétique**

<sup>20</sup>“Volo abaic talel, la'ic li'e. Nopajanic talel acotolic ti c'u to yepal cuxul lacomic jteclumetic. Altic quic ta j'ech'el ti buch'utic xvoletic ech'el ta xanobal xchi'uquic ti c'usitic loc'tabil ta te'e, ti xc'opoj xti'inic xa ta stojol jun dios ti mu ja'uc xpojvan xcoltavane.

<sup>21</sup>C'opojanic un, vinajesic talel ca'itic, ti xi xajac'olanbe abaic ta jujun tal mi lec xava'iique: ¿Buch'u laj scaj'al talel ta vo'ne ti va'i s'elane? ¿Mi yu'un oy xa ono'ox buch'u laj yal ta vo'ne? ¿Mi mu ja'uc vu'un ti Diosune? Mu'yuc xa ta tael yan Dios. Ma' ti yu'un oy to yan Dios ta tsalvanej ta pojvanej jech c'u cha'al ti vu'une, mu'yuc xa.

<sup>22</sup>“La'ic li' ta jtojole, ta xa jpojoxuc, jteclumetic ti oyoxuc le' ta jot xchiquin banomile. Vu'unun ti Diosun avu'unique, mu'yuc xa yan.

<sup>23</sup>Yu'un jtuc xichi ti laj jva'an jba ta rexticoe. Laj cac' que jti' ti ta xitsalvane. Ti jech laj cale, ta xc'ot ta pasel un: Scotolic ta squejan sbaic ta jtojol. Scotolic ta sva'an sbaic ta rextico ta jtojol.

<sup>24</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xi ta xalique: ‘C'ajomal no'ox Dios oy ta yoc ta sc'ob ti tsalvaneje, ti smuc'ul stsatsale.’ Scotolic ti xti'et sjolic ta jtojole, j'ac'-lo'il-maxil ta xc'otic.

<sup>25</sup>Col albatic un, jtsalvanej ta xc'otic scotol ti lum Israele, ti mu'yuc xa no'ox c'usi jech o ta xa'iic ti xmuyubajic xa ta jtojole.”

## **Isaías 46**



<sup>1</sup>Ti loc'obbail dios Bele ta xpajcuj yalel ta lum. Ti loc'obbail dios Nebo eque ta xyal ta lum. Cuchbil ta xbatic ta ca' ti loc'obbail diosetique, ti ja' jun alal icatsil ta xa'iic ti xclubic xa ta xcuchel batel ti chon bolometique.

<sup>2</sup>Ti loc'obbail diosetique, sts'ebuj no'ox ta xbaj yalel ta lumtic, ti mu ja'uc xa ta stam sba liquele, ti cuchbil ta xbatic ta yan banomile.

<sup>3</sup>A'yibeicun ava'iic lec ti xichi ta xcale, snitilultac Jacob, acotolic ti c'u yepal ta xacomit ta steclumal ti Israele: Jpetoj jcuchoxuc ono'ox ti c'alal mu'yuc to ta xavoq'uique.

<sup>4</sup>Jech ono'ox stalel ta jpas, ac'o mi yijoxuc xa. Mi sac chijanoxuc xa, staoj yav quicojoxuc japojojo. Laj cac' avich' abec'talic ti staoj yav ti jpetoj jcuchojojoque, ti oy apojel acolel abainelic cu'unc.

<sup>5</sup>“¿Buch'u xu' ta xaco'oltasicun xchi'uc ti avalojique? ¿Buch'u xico'olaj xchi'uc ti ta xanopique?”

<sup>6</sup>Oy buch'u naca sloq'ues no'ox epal oro ta yavil, ti sbiseluc xa ta xchechel ti plata ta sbisobile. Ta jech yepal un ta spas trate xchi'uc jun jten-taq'uin yo' jech ta smeltsanbat junuc sdios ti ta xlic snijan xchimán sba ta stojol ta yich'el ta muq'ue.

<sup>7</sup>Xq'uechojic xa batel ta snequebic. Ta scajanic ta scajleb ti va'al ta xcom yu'unic ti bu taje. Mu ja'uc xa ta sjel yavil ti bu va'al c'ote. Ac'o mi x'avlajetic ta sc'anbel vocol ti pojaticuque, mi ja'uc oy c'usi ta xc'ot ta pasel, mi ja'uc ta xpojatic yu'un ti c'alal oyic ta vocole.

<sup>8</sup>“Vuleso ta ajolic ava'iic lec, jsa'muliletic, ma'ucuc ti batem xa avo'nton yu'unc, nopic lec.

<sup>9</sup>Vuleso ta ajolic ti c'usitic laj c'otuc ta pasel ti le' xa ta vo'ne talele. Vu'un ti Diosunc, mu'yuc xa yan. Vu'un ti Diosunc, mu'yuc xco'olaj jech c'u cha'al ti vu'unc.

<sup>10</sup>Vu'un ta jcajal' al ti c'u s'elan ta xlic talel ta sliquebale, ti c'u s'elan ta xc'ot ta tsutsele. Ta jcajal' no'ox talel ti c'usi ta xc'ot ta pasel ti le' to batele. Yu'un xichi ta xcale: Ti c'usi jnopoje, ta ono'ox xc'ot ta pasel cu'un un. Ta xc'ot ta pasel cu'un scotol ti c'usi jnopoje.

<sup>11</sup>Ta stuq'uil to sloq'ueb c'ac'al, laj jta ta iq'uel jun vinic, ti co'ol s'elan jun jti'oval mut ta nom ta xlic talele, ta yabtelanel yo' ta xc'ot cu'un ti c'u s'elan jnopoje. Ti c'u s'elan loc' xa ta alal cu'unc, ja' jech ta jpas un, c'ot ta chapel cu'un, mi ja'uc stselbuj.

<sup>12</sup>A'yio ava'iic ti xi ta xcale, jnaclejetic ti xasa'sunique, ti ta xavalic ti jal to sc'an ti pojel colele.

<sup>13</sup>Ta xa xnopaj talel cu'un ta yabtelanel ti pojel colele. Mu xa jaluc sc'an ti pojel colel cu'unc. Ta xc'ot ta pasel cu'un ta jpoj ta jcolta ti lum Sione. Ta xcac'be yich' cutsilal jlequilal ti Israele.

## Isaías 47



### Ti lum Babiloniae ta xlic sta svocol

<sup>1</sup>“Chotlan ta pucuctic, jteclum Babilonia, ti co'ol a'elan jech c'u cha'al ti jch'iel tseb ti mu'yuc to ts'acal nupul xchi'uc ti viniq. Uni jch'iel jc'opojel caldea tseb, yalan talel ta apasob mantale. Chotlan ta lumtic, yu'un laj xa ac'oplal ma' ti ta xa'albat ti xana' xatuc'ulan abae, ti jun avutsile.

<sup>2</sup>Tsaco xa no'ox acho' ava'i yu'un ti juch'najele. Lic juch'o ti harinae. Jipo xa loq'uel ti smac asate. Nito ta volel muyel ti atseque. T'anetuc ti avo' ech'an ta uc'ume.

<sup>3</sup>Yilicuc ti t'anal ti abec'tal atacopale. Melel un, vinajuc ta j'ech'el ti bu xa spajeb q'uexlal ta xaq'ue. Ta jpac sutel ti c'usi laj xa apase. Mu'yuc xa buch'u ta spac ac'oplal ac'o mi xavocolet ta c'opojel ti'inel.”

<sup>4</sup>Ti jpojvanej jcoltavanej cu'uncutique, ti Ch'ul Dios yu'un ti Israele, ti sbiinoj Dios ti scotol xu' yu'une, xi ta xale:

<sup>5</sup>“Ts'ijano xa ono'ox ava'i aba ta chotlej, jch'iel jc'opojel caldea tseb, ochan xa no'ox batel ava'i ti bu ic' ta j'ech'el ti osil banomile, yu'un laj xa sc'oplal ta j'ech'el ma' ti ta to xa'albat ‘me' ajvalil yu'un ti muc'tiquil lumetique’.

<sup>6</sup>C'alal liquem sc'ac'al co'nton yu'un ti jlumale, laj soquesbe sc'oplal ma' ti muc' ta lum ti c'alal ja' cu'une, ti jq'uel xa no'ox ti och ta avoc ta ac'ob cu'une. Mi jutebuc c'uxubaj avo'nton yu'un. Tsots laj avilbe svocol ti buch'utic ch'iem c'opojemic xae.

<sup>7</sup>Xi lic avalbe abae: ‘Me' ajvalilun sbatel osil’. Mi ja'uc laj achi'in ta lo'il avo'nton yu'un ti jech ta xc'ot ta pasele. Mi ja'uc laj anop ti c'u s'elan ta xc'ot ta tsutsele.

<sup>8</sup>Jech o xal un, a'yio ava'i lec avi tana li'e, ants ti lec xava'i stunesel ti c'usitic c'upil sbae, ti mu'yuc c'usi xana' chotolot ta apasob mantale, ti xi ta snopilan ti yut avo'ntone: ‘Laj to c'op ma' ti ta xic'ot ta me'unal antse, oy no'ox ti calabtaque. Ja' no'ox li vu'une, ¿buch'u xa can yan un?’

<sup>9</sup>Mu ta sjaliluc, ti ta jun no'ox c'ac'ale, xu' ti xi s'elan ta xc'ot ta atojol ti xchibal vocol li'e: Me'unal antsot xa xava'i aba. mi junuc xa avalabtac, manchuc mi mu albajuc xu' avu'un ti j'ac'-vocol lajele, ti slo'laobtac avu'une.

<sup>10</sup>Yu'un atsinanoj aba yu'un ti yacalot ta spasel ti chopole, ti xi laj anope: ‘Mu'yuc la buch'u ta xiyilun un.’ Ti abijil une, ti oy c'usi xavojtiquin ti avaloj une, lalaj ta lo'lael yu'un. Xachi laj anop ti ta yut avo'ntone: ‘Ja' no'ox li vu'une, ¿buch'u xa can yan un?’

<sup>11</sup>Ta me xvul ta atojol ti vocoletique, ti mu ja'uc xa xmac ta be avu'une, manchuc mi xana' smets'tael ma' ti avaloj une. Ta xtal ta atojol ti muc' ta vocole, ti mu'yuc c'usi xavut ta xapoj aba yu'une, ti xava'i lamal xa ta atojol ti ilbajinel ti c'alal mi ja'uc anopoj ta xtale.

<sup>12</sup>Ac'bo xa yipal ta spasel slo'laobtac avu'une, ta yaq'uel ti chamel lajel ti ta bic'tal ono'ox lic achan talele. Jq'uelctic quic mi oy to c'usi xtun o avu'un. Jq'uelctic quic mi ta to xata ti xi'tabilot yu'un ti jnaclejetique.



<sup>13</sup>Yepal no'ox ma' ti jbijubtasvanejetic avu'une, ti lub xa ti ajol abaquil yu'une. ¡Taluc sva'an sbaic ti bainom satinometric avu'une, ti xu' yu'unic ta st'unel ti naca no'ox ta sq'uelic ti c'analetique, ti jujun u ta scaj'alic ti c'usi ta xc'ot ta pasele, ac'o stic' sbaic ta apojel un!

<sup>14</sup>Ja'uc le' une, xi s'elanique: Q'uelo avil lec, co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti taquin jobele: Ch'ab xi sc'oplal yu'un ti c'oq'ue. J'ech'el mi ja'uc ta xcolic yu'un ma' ti slebe, yu'un ma'uc yac'alil c'oc' ti chot xi xa ta sts'el ta sc'atinele.

<sup>15</sup>Yu'un ja' to jech ta xc'ot ta tsutsel ti j'ac'-chameletic avu'un ti co'ol ajol avo'ntonic xchi'uc ti c'alal lic ch'ian c'opojan talele. Jujun laj stam batel sbeic ti mu'yuc stuq'uile. Mi junuc xa oy buch'u ta spojot un.

## Isaías 48

### Ti Diose ta scaj'al ti oy c'usi ach' ta xc'ot ta pasele

<sup>1</sup>“Ts'et chiquintao ava'i li'e, ti laliquic talel ta sventa sts'unubal ti Jacobe, ti avich'ojbeic sbi ti Israele, ti snitululot ti Judá xtoque, ti ava'anoj ta rextico ti Diose, ti xavocolet ta stojol Dios yu'un ti Israele, ti mu'yuctic alequile, ti mu xava'ibe lec xchiquinale,

<sup>2</sup>ti xachi ta xaval ti liquemoxuc talel ta ch'ul jteclume, ti ja' yip avo'nton ti Dios yu'un ti Israele, Dios ti scotol xu' yu'une:

<sup>3</sup>Ta sliquebal ono'ox, laj caj'albot sc'oplal ti c'usitic c'otem ta pasel ta vo'nee. Ti vu'une lic cac' ta ojtiquinel. Ta jech to yepal un, lic cabtelan, ti c'ot ta pasel xtoque.

<sup>4</sup>Jna'oj xa ono'ox ti mu xava'ibe xchiquinale, ti tsots ta j'ech'el avo'nton jech c'u cha'al ti tsatsal taqu'ine, ti mu stac' ca'el puxel jech c'u cha'al ti c'anal taqu'ine.

<sup>5</sup>Jech o xal un, ta vo'ne lic caj'albot talel. Laj ono'ox jt'ambot ta yalel ava'i ti c'alal mu to ta xc'ot ta pasele. Mi ja'uc xu' ti xachi ta xavale: ‘Le'e ja' yabtel ma' ti uni loc'obbail cu'un une. Ja' c'ot ta pasel yu'un ma' ti cuni loc'obbail laj cac' ta meltsanele.’

<sup>6</sup>Ava'binoj scotol taje, tuc'ulano avil lec un cha'e. C'otuc ta avo'nton ti c'ot ta pasele. Avi tana li'e, ta ach' ta jcaj'albot ava'i sc'oplal ti oy c'usi mucul ti mu ja'uc xavojtiquine.

<sup>7</sup>Ja' to no'ox c'ot ta chapel ta nopel avie. Ma'uc ma' ti le' xa talel ta vo'nee. Mu'yuc to ya'binojic sc'oplal avi tanae. Ti jech taje, mi ja'uc jutebuc ma' ti xachi xu' ta xavale: ‘Ca'binoj xa ono'ox ma' taj une.’

<sup>8</sup>Taje, mi ja'uc oy bu ava'binoj ti sc'oplale. Mi ja'uc xavojtiquin, yu'un uni cocorix xava'i aba ono'ox. Jna'oj ono'ox ti mu'yuc atuqu'il xava'i abae, ti bisbilot ta uni toyobba ti c'alal lavoq'ue.

<sup>9</sup>“Ja'uc le' une, ts'ic cu'un, jna' xquich' jba ta c'ac'al, mu jc'an jsoques ti jc'oplale. Mu'yuc laj jtub ac'oplal ta j'ech'el.





<sup>10</sup>Laj jch'ulot ta poquel. Mu jechuc laj jpasbot jech c'u cha'al ta xich' pasbel ti platae. Laj jq'uel c'u s'elan ta xanop yu'un ti avocol ti laj jt'ic'ot ochel ta jorneo.

<sup>11</sup>Sventa quich'el ta muc', sventa jlequil cutsilal ti jech laj jpase, yu'un mu stac' soquesel ti jc'oplale. J'ech'el mu xcac' que jti' ti yan o xa ti buch'u ta xich' slequil yutsilale.

### **Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti steclumale**

<sup>12</sup>“Ts'et chiquintaic ava'iic li'e, Israel, ti liquem talel ats'unubalic ta stojol Jacob ti xichi yu'un laj jta ta iq'uele: C'ajomal vu'un ma' ti Diosune, ti oy ta jventa ti sliquebale, ti stsutsebale.

<sup>13</sup>Ta jc'ob laj cac'be yip ti banomile. Ta jc'ob laj jq'ui ech'el ti vinajele. C'alal laj jbiiltase, lic ayanuc talel.

<sup>14</sup>Tsobo abaic talel, ts'et chiquintaic ava'iic acotolic ti xi s'elan ta xcale: ¿Buch'u junucal avu'unic laj scaj'alic ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele: Ti vinic ti laj jt'uje, ta xc'ot ta spasel yu'un ta Babilonia ti c'usi jnopoq ta jpase, xchi'uc svinquileltac ti caldeoetique?

<sup>15</sup>Vu'un laj calbe ya'i. Vu'un laj jta ta iq'uel. Tal cu'un un. J'ech'el ta stsalvan ti buyuc no'ox ta xbate.

<sup>16</sup>Nopajanic talel, ts'et chiquintaic ava'iic ti xi ta xcale: Ta sliquebal ono'ox, mu'yuc c'usi ta mucul laj calilan. C'alal ta xc'ot ta pasel taje, tey oyun ec. Avi tana li' une, ti vu'un Diosune laj xa cac'be yich' ti jmuc'ul jtsatsale. Laj xa jtac batel.”

<sup>17</sup>Ti jpojvanej Ajvalil avu'une, Ch'ul Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: “Vu'unun ti Ajvalil Dios avu'une. Co'ntonuc jchanubtasot ca'i ta yaq'uel avil ti alequilale. Co'ntonuc jtojobtasot ca'i ta sbeiltaselot batel ti bu stac' xatame.

<sup>18</sup>¡Ati lajuc avac' ta venta ti c'u s'elan laj cale, lec ma' ti jechuc une! Ti alequilal avutsilale, c'ot jech c'u cha'al ta xanav yoc ti uc'um jechuque. Ti c'usitic ta xtun avu'une, c'ot jech c'u cha'al ya'lel nab ti xva'i xcoti no'ox ta beinel jechuque.

<sup>19</sup>C'ot ta pasel ti mu no'ox albajuc yepal ma' ti anitilultac jechuc une, ti mu xlah ta chapel jech c'u cha'al ti syi'al ti' nabe, ti mu ja'uc laj jtub ti sc'oplalique, ti mu ja'uc laj jch'ay ta jsat ti jechuque.”

<sup>20</sup>Loc'anic talel ti ta Babiloniae. Jatavanic loq'uel ta stojol ti caldeoetique. Avetanic ta muyubajel ta scaj'alel ti va'i s'elan taje. Aq'uic ta ojtiquinel ta jujujot xchiquin ti banomile. Xi xavalique: “¡Ti Diose laj stic' sba ta spojel scoltael ti Jacob ti ja' yajtunele!”

<sup>21</sup>Ac'o mi ech'ic yu'un ta sbajtical banomil, mu'yuc ya'iic taqui ti'il. Ti stuque laj sjav ti ch'ene. Ta jech yepal loc' talel vo' yu'un, ti xbalaqu'in no'ox ti yoque.

<sup>22</sup>Ta stojolic ti buch'u chopolique, mu'yuc c'usi lec ta staic une. Ja' yaloj stuc ti Diose.

## **Isaías 49**



## Ti yajtunel Diose ta xc'ot ta saquilal osil yu'un ti muc'tiquil lume

<sup>1</sup>A'yibeicun ava'iic lec ti xi ta xcale, lumetic ti nacaloxuc ta ti' nabe. Avocolicuc, ts'etano ani' achiquinic, namal muc'tiquil lumetic: Laj staun ta iq'uel ti Dios ti c'alal mu'yuc to ox ta xivoq'ue. Laj sbiiltasun ti c'alal oyun to ox ta xch'ut ti jme'e.

<sup>2</sup>Ti que jti'e, c'ot ta juxbil espada yu'un. Laj snac'un ta chabiel ta yolon yaxinal yoc sc'ob. Lic'ot yu'un ta jun jich'il sni' abtejebal ti xach'obil yolobe, ti laj stic'un ochel ta xch'amobil yav sni'e.

<sup>3</sup>Xi laj yalbune: “Cajtunelot ma' ti vo'ote, Israel, ti jun no'ox cutsilal ta xcac' iluc ta atojole.”

<sup>4</sup>Xichi ma' ti laj jnop une: “Ta jeche' no'ox ma' ti li'abtej une. Ta jeche' no'ox ma' ti laj jlubtsan jbae.” Ta melel un, ti c'usi lamal c'ot ta jbae, oy ta yoc ta sc'ob ti Diose. Ti jmotone oy ta smuc'ul stsatsal yoc sc'ob ti Diose.

<sup>5</sup>Laj jta ti ich'bil lic'ot ta muc' ta stojol ti Ajvalil Dios cu'une, ti ja' ono'ox quip ti stuque. Laj yac'bun quich' jbec'tal ta xch'ut jme' ti Diose. Lic'ot ta yajtunel yo' jech ta xc'ot ta pasel ti ta xjunajic cu'un ta svolel sbaic sutel talel ta stojol ti Israel sts'unubaltac ti Jacobe.

<sup>6</sup>Ti Diose xi no'ox lic yalbune: “Ma'uc no'ox ma' ti cajtunelot ta stamel liquel snitilultac ti Jacobe, ti ta sutic talel ta jtojol avu'un ti c'u yepal c'uxul to ti Israele. Ja' jech xtoc ta xac'ot cu'un ta saquilal osil yu'un ti muc'tiquil lumetique, yo' jech ta xavich' batel scoltaelic cu'un ti buch'utic oyic ta namal banomile.”

<sup>7</sup>Ti jpojvanej jcoltavanej Ajvalile, Ch'ul Dios yu'un ti Israele, xi ta xalbe ti lum ti tan puc batic ta j'ech'ele, ti bajbil tenbil c'otic yu'un ti yan lumetique, ti c'otic ta yajmosovtac ti buch'u spajebal xa no'ox j'ilbajinvanej xa'i sbaique: “C'alal ta xayil ti ajvaliletique, xchi'uc ti its'inal ajvaliletique, ta xlic va'iicuc, ta squejan sbaic ta atojol, yu'un ti jech Ajvalilune, ch'ul Diosun yu'un ti Israele, laj jt'ujot, ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'u s'elan calojane.”

## Ta xcaj'ale ti ta xich' cha'meltsanel ti lum Jerusalene

<sup>8</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti jech c'ot yorail laj cac' ta ilel ti yutsil slequil co'ntone, laj jtac' ma' ti ac'op une. Ti jech c'ot yorail ti pojel colele, laj jt'ic' jba ta acoltael un. Laj jt'ic' jba ta achabiel un. Ta aventa vo'ot ta jc'otes ti jtrate ta stojol ti lume. Ta xlic yich' cha'meltsanel ti lume yo' jech ta xu'ninic ti banomil ti bu bec'bil loq'uique.

<sup>9</sup>Ma'uc no'ox taje, xi ta xavalbe ya'i ti jchuqueletique: ‘Lac'otic xa ta colel.’ Ti buch'utic tiq'uilic ti bu spajeb ic' ta j'ech'el ti osile, xi ta xalbe ya'iique: ‘Ac'o abaic ta ilel.’ Ti ta bebetique, jmoj xvoletic batel ta sta ech'el ti sve'elique. Buyuc no'ox ti stselej ta sbajtical banomile, oy no'ox ma' ti sve'el xchon sbolomique.

<sup>10</sup>“Mi ja'uc ta xa'iic vi'nal taqui ti'il. Mi ja'uc xchic'chun ta xa'iic ti c'ac'ale. Mi ja'uc xq'uixnal ti banomile. C'ux ta xca'iic, ta jtojobtasic batel. Ta xquic' batel ti bu oy ti sat vo'etique.

<sup>11</sup>Ta jpol ech'el beetic ta vitstic. Ta jnojes ech'el ti bu slomol spulule.”



**12**Xi ta xalique, ¡q'uelo avil! nom ti bu liquic talele: Oy jlom liquic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti jlome liquic talel ta smaleb c'ac'al. Ti jlome liquic talel ta stuq'uil ti Asuane.

**13**¡Muyubajan ta avanel un, vinajel! ¡Banomil, mu'yucuc xa c'usi xana' liquel un! ¡Vitsetic, avanan liquel ta yutsil slequil avo'ntonic un! C'ot xa ta pasel yu'un ti Diose ta spatbel yo'nton ti steclumale, ti c'uxubaj yo'nton yu'un ti mu x'ech' xjelav ti svocolique.

**14**“Ti lum Sione xi laj yalilane: ‘Laj stenun laj sjipun comel ma' ti Ajvalile. Laj xch'ayun ta yo'nton ma' ti Dios cu'une.’

**15**Ja'uc le' une, ¿mi oy la xana' ti me'ile ti ta sten ta xch'ay ta yo'nton ti yole? Ac'o mi jech laj xtuch' ta yo'nton un, ja'uc ti vu'une mu xajtuch' ta co'nton.

**16**Yu'un comem yavtac ta coc jc'ob. Bejel ta jol co'nton ti amoctaque.

**17**Ti buch'utic ta xcha'va'anot ta ach'e, yac'ojbeic yipal ta j'ech'el. Ti buch'utic laj yilbot avocole, sicotan laj yictaot comel, batic xa.

**18**Toyo asat, joyetan ta sq'uelel, q'uelo avil, ta stsob sbaic talel scotol, ta sutic talel ta atojol. “Ti vu'un Ajvalilune ta jva'an jba ta yalel scotolic le'e, co'ol s'elan toyol stojol c'u'il ta xalape, co'ol s'elan xach'alet no'ox yu'un jech c'u cha'al ti jlequel tsebe.

**19**Ti ateclumale jinesbil xa, lilibil xa, jech'e xa pochol. Ti avosil abanomil tana le' une, biq'uit no'ox ta sventa ti jnaclejetic avu'une. Nom xa oyic ma' ti buch'utic laj yilbajinote.

**20**Ti anich'nab ti laj anop ti ch'ayem xa avu'une, xi ta xalboxuc ta achiquine: ‘Ti lum li'e, biq'uit ta j'ech'el ta xca'icutic. Sa'o yan bu x'ech' to ti smuc'ul xu' xinaquicutique.’

**21**Ti vo'ote xachi ta yut avo'nton: ‘¿Buch'u laj yac'bun xcal ti jnich'nabtac li'e? Mu'yuc ono'ox jnich'nab une, yu'un mu ono'ox jna' xinich'naj. Tacbilun loq'uel, slecoj bu oyun. ¿Buch'u laj sts'ites xcal un? Jtuc xa laj yictaicun comel. ¿Bu talic ya'yel le' un cha'e?’ ”

**22**Ti Diose xi ta xale: “Ta xcalbe ya'iic ti muc'tiquil lume. Ta xcac'be yilic senyail ti jteclume ti ta spetic talel ti aqueremtaque, ti cajal ta xtal yu'unic ta snequebic ti atsebtaque.

**23**Ti ajvaliletique ta xc'otic ta jts'itesvanej totil. Ti tojol tsebetic ti oy sc'oplal ta xc'ot ta me' ajvalile, ta xc'ot ta avajch'ipomtac. Snupilan xa banomil ta snijan sbaic ta atojol, ti slec' xa ti spucuquil avacane. Ja' jech ta xlic ana' ti vu'un ti Diosune. Ti buch'utic spattoj yo'ntonic ta jtojole, mu xlajic ta lo'lael.”

**24**¿Mi stac'van ti poj x'utbat jun tsatsal vinic ti c'usi laj sta talel ta letoe? ¿Mi stac'van xjatav loq'uel jun vinic ti chucbil yu'un ti buch'u spajebal xa no'ox chopol ta spase?

**25**Jech ono'ox ta xc'ot ta pasel xi ti Diose: “Ti tsatsal vinique, ta xpojbat ti c'usi ja' xa yu'un ti yaloje. Ti c'usi c'otem xa ta yu'un ti buch'u spajebal xa ti xchopolale, ta

xpojbat. Vu'un ta jc'opon jba xchi'uc ti buch'u ta stsacot ta letoe. Ta jt'ic' jba ta spojel ti anich'nabe.

<sup>26</sup>Vu'un ta jsuj ta xach'el ta sti'el sbec'tal stuc ti avajcontrae, ti xq'uixet xa liquel sjol ta yuch'el ti xch'ich'el stuc jech c'u cha'al ta xyacub yu'un ti vinoe. Scotol ti jnaclejetique, ja' to jech ta xlic sna'ic ti vu'un ti Ajvalilune, ti jpojvanejun avu'une, ti yipun ti Jacobe, ti jcoltavanejun avu'une.”

## Isaías 50

<sup>1</sup>Yu'un ti Diose xi ta xale: “¡Mu tac'aluc xc'ot avu'un ti laj jti'olta ti Israel ti ja' ame'ique jech c'u cha'al ta spas jun vinic ti ta sti'olta ti yajnile, ti laj jchonoxuc ta mosovil ti oy xa quil xchi'uc ti yane! Laj avich'ic chonel ta scoj ti amulique. Ti'oltabil c'ot ti Israel ti ame'ique, yu'un jelav ti atoyobbailique.

<sup>2</sup>¿C'u cha'al ya'yel un ti c'alal livule, mu'yuc buch'u junuc laj jta? ¿C'u cha'al ya'yel un ti c'alal li'avtavane, mu'yuc buch'u laj stac'? ¿Mi tac'al c'ot avu'unic ti mu xu' cu'un spojele? ¿Mi tac'al c'ot avu'unic ti mu xa xc'ot ta pojel colel cu'une? Ta jbel no'ox jc'op, ta xc'ot ta taquijel cu'un ti muc' ta nabe, ti sts'ijlajan liquel ti banomil bu ta xanav ti uc'umetique, yo' jech ta xchamic ta taqui ti'il ti choyetique. Ta xlic c'a'icuc ti c'alal ch'abal ti vo'e.

<sup>3</sup>Vu'un ta jpas ti ic'uneb ta xcom ti vinajele, ti lamal sc'u'inoj ta xc'ot cu'un ti me'inal c'u'ile.”

### Spatobil yo'nton ti yajtunel Dios c'alal yacal ta xich' svocole

<sup>4</sup>Bijubtasbilun yu'un ti Diose, ti xu' cu'un ta spatbel yo'nton ti buch'utic lubtsajemic xae, ti xcuxet to ech'el banomil ta xa'iic yu'un ti jc'ope. Ts'etel xa jchiquin jmalaoj ca'i ti jujun sob ic'lumane. Sjunul co'nton ta jchiquintabe ti sc'ope.

<sup>5</sup>Yac'ojbun jni' jchiquin ti Diose, mu jtoy jba, mu jsutes jba ta stojol.

<sup>6</sup>Laj cac' ta tsitsel ta nukul ti jpate. Ch'an xa no'ox xichi c'alal laj sbulic ti quisime. Mu'yuc laj joybin jsat ti c'alal ta xisbiscun ta cotel chavale, ti c'alal ta xistubtaique.

<sup>7</sup>Xi oyun ti coltabilun yu'un ti Diose: Jech o xal mu'yuc xc'ot ta co'nton ti c'alal ta xisbiscun ta cotel chavale. Staoj yav va'al licom jech c'u cha'al junuc muc' ta ton un. Jna'oj lec ti mu xcac' jba ta lo'il maxile.

<sup>8</sup>Xi oyun ti nabal ta jts'el ti cajpac-c'ope: ¿Mi yu'un oy buch'u contra ta xiyil? ¡Batic ta stojol ti jchapanvaneje! ¿Mi oy buch'u tac'al xa yu'un ta stic'bun ti jmule? ¡taluc, ac'o yalbun ca'i ta jsat!

<sup>9</sup>Yu'un c'otem ta jcoltavanej cu'un ti Diose. ¿Buch'u la xu' ta stic'bun ti jmule? Scotol ti cajcontrataque, ta sac ch'ayic ech'el jech c'u cha'al junuc c'u'il ti xcununet xa ta xyal ta lum setbenal yu'un ti xchanule.

<sup>10</sup>Ti axi'taojic ti Diose, a'yio ava'iic ti xi ta xal sc'op ti yajtunele: Mi ic' ta j'ech'el ti bu ta xaxanavique, mi ja'uc jutebuc ti saquilal osile, pato avo'nton ta stojol ti Ajvalile, nabano abaic ta stojol ti Dios avu'unique.



<sup>11</sup>Ja'uc le'e, scotolic ti buch'utic ta stiq'uic c'oq'ue, ti buch'utic chapalic ta xach'ic batel yolob ti yacal ta tilel ti sni'e, xbaletic no'ox liquel ta c'aq'uel yu'un sleb ti sc'oc' stuquique, lic tiluc ta yolon ti yolob ti laj atic'beic ti sc'ac'ale. Ti Diose ta stac talel ti tsitsel ta atojolic taje, ti telel ta xacomie ta lumtic ti mu x'ech' xjelav ti avocolique.

## Isaías 51

### Ta x'ale sc'oplal ta xich' patbel yo'nton ti lum Jerusalene

<sup>1</sup>Xi ta xal ma' ti Dios une: “A'yio ava'iic lec acotolic ti buch'utic ta xcuxi ya'i ta spasel ti c'usi oy stuqu'ule, ti ta sa'icune. Q'uelo avil ti bu laj yich' anel ti tone, yavil ti ton bu laj yich' loq'uesele.

<sup>2</sup>Ma'uc no'ox un, a'yibeic sc'oplal ti Abraham ti totil avu'unique, xchi'uc ti Sara ti la'ayanic talel ta stojole. C'alal laj jta ta iq'uele, xch'ul tuc ta banomil. Ja'uc le' une, laj jva'an jba ta stojol. Mu no'ox albajuc yepal laj cac'be ti snitilultaque.

<sup>3</sup>C'uxubaj to me co'nton yu'un ma' ti lum Sión une, ti lum ti jinem xa scotole. Ti taquin sbajtical banomile, ta joybin ta jun yavil ts'unbilal nichim ti ta xc'ot jech c'u cha'al yavil sts'unbil nichim Dios ta ts'unubaltic ta Edene. Ti bu taje, naca xa muyubajel xal o, mu'yuc c'usi xal ti o'ntonale, ti xlaet no'ox ti q'uejimol jmoj xchi'uc ti c'usitic ta xich' tijele.

<sup>4</sup>“A'yio ava'iic, ts'etano achiquinic, jteclumetic, muc'tiquil lumetic, ti xi ta xcale: Ta jpuc ech'el ma' ti chanubtasel cu'une. Ta xc'ot ta saquilal osil yu'un jteclumetic ti jmantaltaque.

<sup>5</sup>Nopaj xa talel yorail ma' ti tsalbaile. Be xa talel yabtelanel ti colele. Ta jmuc'ul jtsatsal, ta jventain ti jteclumetic. Batem xa yo'ntonic ta smalaicun ti jteclumetic ti nacalic ta ti' nabe, ti spatoy yo'ntonic ta sventa ti jmuc'ul jtsatsale.

<sup>6</sup>“Toyo batel asatic ta vinajel. Q'uelo avilic ti banomil ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele: Ti vinajele ta sac ch'ay ech'el jech c'u cha'al jun ch'ail. Ti banomile ta xlaj ech'el yip jech c'u cha'al junuc c'u'il. Ti jnaclejetic yu'une ta xlic chamicuc jech c'u cha'al junuc us. Ja'uc ti pojel colele, sbatel osil mu xch'ay sc'oplal. Mu'yuc spajeb ma' ti tsalbaile.

<sup>7</sup>“Ts'etano achiquin ava'iic ti xana'ic spasel ti c'usi oy stuqu'ule, jteclumetic ti tac'al xc'ot ta avo'ntonic ti jmantaltaque. Mu xatsiq'ues avo'nton yu'un ti buch'u oy c'usitic chopol ta xloc' ta eal yu'une, ti mu xa stac' a'yeluc ta xava'i yu'un ti c'usi xbet'bun ye ta yalele.

<sup>8</sup>Yu'un ta jech yepal ta xch'ay sc'oplallic jech c'u cha'al junuc c'u'il ti setbil yu'un ti xchanule, jech c'u cha'al junuc tsots ti sesintasbil xa yu'un ti xchanule. Ja'uc ti tsalbaile, sbatel osil mu'yuc stsutseb. Ti colel ta xcaq'ue, sbatel osil mu xlaj sc'oplal.”

<sup>9</sup>Ta smuc'ul stsatsal Dios, vic'o asat, julavan, tijo ach'ulel, tsatsajan, ac'bo yipal, vic'o asat jech c'u cha'al laj apas talel le' xa ta vo'nee. Laj asesinta ti muc' ta chanul-nab Rahab sbie.

- 10**Ma'uc no'ox taje, taquij avu'un ti nabe, ti bu slajeb xa sninabil ta j'ech'ele. Laj ajoybin ta be snatil ti nabe yo' ta xjelavic ech'el ti buch'utic colic xa batele.
- 11**Ja' jech ta sutic tal ec ti buch'utic c'uxubinatic yu'un ti Diose, ti x'avlajetic no'ox ta muyubajel ta x'ochic talel ta lum Sione, ti xlaet no'ox ta xvinaj ti sat yelovique, ti ta staic ti mu'yuc c'usi sna'ique, ti xlaet no'ox ta xa'iique, ti nom to c'ot ti oq'uel avanele ti mu x'ech' ti vocole.
- 12**“Vu'un ta xcac' tsatsuban. ¿Buch'u ti ta xaxi' yu'une, mi ja' ti viniquetique, mi ja' ti viniqetic ti sna' xcham xlajic co'ol s'elan ti momole?”
- 13**¿Mi yu'un laj xa aten ach'ay ta avo'nton ti Buch'u laj yac' ach'ulel avanimae, ti Buch'u laj sq'ui ech'el ti vinajele, ti laj yac'be yictac ti banomile? ¿Mi yu'un j'ech'el xanicnun ta xi'el sbatel ora ta scoj ti capem sjolic ti j'ac'vanej ta vocol ti chapalic xa yo' ta stub ti ac'oplale? Ja'uc le' une, ¿mi oy to van ti sti'emal sjolic xana' une?”
- 14**Ti buch'u ilbajinbile, mu xa jaluc sc'an xc'ot ta colel, mu xcham ma' ta chuquinab une, mi ja'uc ti mu xa sta ti sve'ele.
- 15**“Vu'unun ti Ajvalil Diosun avu'une, biiltasbilun ti Dios scotol xu' yu'une. Ta xyuqu'ilaj ti nab cu'une. Xpomlajet no'ox xva'i xcoti cu'un.
- 16**Vu'un laj jq'ui ech'el ti vinajele. Laj cac'be yip ti banomile. Laj cac' ta ave ta ati' ti jc'ope. Ta yip stsatsal jc'ob, laj jchabiot. Xichi laj calbe ti lum Sione: ‘Ti vo'ote jteclumalot.’ ”
- 17**Vic'o asat, tijo xa ach'ulel, Jerusalén, lican xa. Laj xa ata tsitsel yu'un sc'ac'al yo'nton ti Diose jech c'u cha'al ti sjip xch'a ochel ta ye ti jbis poxe, ti sts'ubta xa ti stsutsebe, ti yacub xchi'uque.
- 18**Ta scotol ti anich'nab ti laj avile, mu'yuc buch'u junucal ta stojbtasot batel. Ta scotol ti anich'nab laj ats'itese, mu'yuc buch'u junucal ta snitbot ti ac'obe.
- 19**Ti cha'tos vocole, xi s'elan ma' ti vul ta atojole: Lilij ti alumale, ti laj yich' pojel batel ti c'usitic x'ayan yu'une. Chamich ta vi'nal ti avinquileltaque xchi'uc ta leto. ¿C'u no'ox cha'al jech c'ot ta atojol le' une mi oy buch'u xi xana'? ¿Mi oy to la buch'u ta spat avo'nton xana'?”
- 20**Co'ol xa s'elanic jech c'u cha'al jchop o ta te'tical chij ti mu xa cha'bel xcol loq'uel ta syacobile. Alunebic xa ti anich'nab ti telelic ta jujun xuc'av buyuc no'ox calleale. Yayijemic yu'un sc'ac'al yo'nton ti Ajvalile, ti tojobtasel yu'un ti Dios avu'une.
- 21**Jech o xal un, jteclum ti mu xlaet ta xava'i ti banomile, a'yio ava'i li'e. Ma'uc ta scoj vino ma' ti jech jyacubelot le' une.
- 22**Ti Avajvale, ti ja' Dios avu'un une, ti Buch'u ta stic' sba ta spaquel sc'oplal ti steclumale, xi ta xale: “Ta jtenbot batel ti abis ti oy ta ac'ob ti layacub xa xchi'uc ti ya'lele. Mu xa ja'uc ta xavuch' ya'lel ti jbis ti laj yac' ti sti'emal jole.



<sup>23</sup>Ja' xa ta xcac'be yuch'ic ti buch'utic laj yilbot ti avocole, ti xayutot to oxe: 'Patano aba ta lumtic, ta xibitecutic jelavel ta aba.' Laj apatan aba ta lumtic yo' jech ta x'ech' xpech'ot ta teq'uel jech c'u cha'al junuc pucuc."

## Isaías 52

### Ta xcaj'albat ti lum Jerusalén ti pojel colele

<sup>1</sup>Vic'o asat, lum Sión, vic'o asat un. Tsotsan ac'bo xa yipal un, ch'ul jteclum Jerusalén. Lapo xa ti ac'u' ti spajeb xa ono'ox ti yutsil slequile, yu'un ti buch'utic yan ti sjol yo'ntonique, ti mu'yuc stuq'uilique, mi ja'uc xa ta x'ochic talel yan velta.

<sup>2</sup>Tamo aba, jteclum Jerusalén. Lilino ti apucuquil une. Chotlan ta apasob mantal. Jch'iel jc'opojel jchuquel tseb Sión, jituno xa ti carina taq'uin ti chucul ta anuq'ue.

<sup>3</sup>Ti Diose xi ta xale: "Mi junuc centavo laj quich' ti c'alal ic'bil labatic jech c'u cha'al junuc mosovile. Ja' jech ec mi junuc centavo ta xcac' yu'un ti apojelic avi tanae.

<sup>4</sup>Ic'bil bat ba'yel ti jlumal ta Egiptoe, ti jun to jyanlumetic naquiique. Ts'acal to un, mu'yuc smulic ilbajinatic yu'un ti asirioetique.

<sup>5</sup>¿C'usi xal o ti vi s'elan ta xquil tana une? Ta jech no'ox yepal, bec' x'ute batel ti jteclumal c'alal Babiloniae. Cajal xa ye sti'ic ta avlajetel ti cuxul j'ilbajinvanejetic yu'unique, ti mu'yuc spajebic ta soquesbeicun ti co'ntone.

<sup>6</sup>Ja'uc le' une, ta sta sc'ac'alil ta xlic yojtiquinicun. Ta xlic sna'ic ti jteclumal ti vu'un Diosun ti lic'opoje."

<sup>7</sup>Xvic'luj to satil yu'un ti c'alal xbitet no'ox c'otel ta stselejtic ti buch'u yich'oj c'otel lequil lo'il a'yeje, ti buch'u ta xalbe sc'oplal ti lamaj xa ti contrainele, ti buch'u ta xalbe sc'oplal ti colic xa yu'un ti ilbajinele, ti xi ta xalbe ti jteclum Sione: "Ti Dios avu'une, ja' Ajvalil."

<sup>8</sup>A'yio ava'iic, ti avajq'uel-osiltaque, tsotsic xa ta xc'opojic, ti x'avanic xa ta xaq'uic ta na'el ti c'ot xa ta pasel ti tsalvaneje, yu'un laj yil ta sba ta satic c'u s'elan sut talel ti Dios ta stojol ti jteclum Sione.

<sup>9</sup>Ti slilijemal Jerusalene xvocheti xa liquel ta yalbel sc'oplal ti tsalvaneje, ja' ti mu xtuch' ta yo'nton xc'uxubinel steclumal ti Diose, ti laj stic' sba ta spojel ti Jerusalene.

<sup>10</sup>Yu'un ti Diose laj yac' ta ilel smuc'ul stsatsal ta sba ta sat scotol ti muc'tiquil lumetique. Yu'un scotol banomil ta sna'ic ti ja' jpojvanej cu'untic ti Diose.

<sup>11</sup>Loc'anic talel ta Babilonia, loc'anic xa talel. Mu xasoques abaic yu'un ti c'usi ta soquesvane. Loc'anic xa talel ta Babilonia. Stuc'ulanuc sbaic lec ti buch'utic ta xich'ic batel ti c'usitic ja' yu'un ti Diose.

<sup>12</sup>Ja'uc le' une, mu ta jechuc yepal xavoletic loq'uel ta anil, ti jatviloxuc xa loq'uele. Ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, chabibiloxuc yu'un ta jujujot.

**Ti vocoletic ti c'ot ta stojol ti yajtunel Diose, tsal yu'un**

<sup>13</sup>Ti cajtunele tsalbil ta xc'ot yu'un scotol, cajal toyol c'ot sc'oplal.

<sup>14</sup>Yu'un epal jnaclejetic ch'ayal c'ot yo'ntonic ta stojole, ti mu xa x'elomaj ti sat yelov ta q'uelele.

<sup>15</sup>Ja' jech xtoc ep muc'tiquil lumetic ti ch'ayal ta xc'ot ti yo'ntonique. C'alal ta xlic yilic ti ajvaliletique, mi ja'uc xa xtal ta sjolic ti c'usi xu' ta xloc' ta yeique. Yu'un ja' to ta xlic yilic, ta xlic ya'ibeic jutebuc smelol ti c'usi mu'yuc ya'yiojique.

### Isaías 53

<sup>1</sup>¿Mi yu'un la oy buch'u ta xch'un xana' ti va'i s'elan laj ca'itique? ¿Mi yu'un la oy buch'u ti ac'bil xa yil smuc'ul stsatsal ti Diose?

<sup>2</sup>Yu'un ti Diose oy ox ta yo'nton ch'i c'opojuc ti yajtunel jech c'u cha'al ti jch'iel te'e, ti sts'unuc yalel yibel ta taquin banomile. Mu'yuc, mi ja'uc xtixetel yutsilal. Xitic no'ox ta q'uelel ti sat yelove.

<sup>3</sup>Bajbil tenbil c'ot yu'un ti jnaclejetique, mu'yuc stu ile. Ja' jun j'ich'-vocol vinic, ti mu sna' spoj sba yu'un ti vocolajele. C'ot jech c'u cha'al ti buch'u tenbil xa ta o'ntonale, ti mu'yuc stu jipbil tenbil c'ot cu'untique.

<sup>4</sup>Manchuc mi jech un, lamal c'ot ta sba ti jvocoltique. Laj xcuchbotic ti c'usi ya c'ux ta xca'itique. Yu'un laj jnoptic ti yayijesat yu'un ti Diose, ti aq'ue ta tsitsele, ti aq'ue ta lo'il maxile.

<sup>5</sup>Xcuchoj c'ot ti jtoyobbailtique. Vocolaj cu'untic ta scoj ti jmul jcolo'tique. Xcuchoj c'ot ti vocolajel ta tsitsele. Laj jtatic yu'un ti lamaj jc'oplaltic ti jech yayijesate, ja' to jech laj jtatic ti poxtaele.

<sup>6</sup>Yu'un jcotoltic lijch'ayotic ta be jech c'u cha'al junuc chij. Laj jtamtic batel ta jujun ti jbetic ti c'u s'elan xal ti co'ntontique. Ja'uc ti Dios une laj scajanbe ta sba scotol ti jmul jcolo'tique.

<sup>7</sup>Laj yich' ilbajinel. Sjunul yo'nton biq'uit laj yac' sba, mi ja'uc oy bu laj stoy ti ye sti'e. Co'ol s'elan jcot chij laj yiq'ueic ech'el ta smilobil ti ts'ijil come, mi ja'uc jutebuc cajal ye sti'. Co'ol s'elan jcot chij ts'ijil c'alal yacal ta xich' loc'bel ti stsotsile.

<sup>8</sup>Ta jeche' no'ox laj sjochic batel, mi ja'uc junuc oy buch'u laj stic' sba ta spojel, mi ja'uc junuc oy buch'u laj svul yo'nton yu'un ti c'usi ta xc'ot ta stojole. Laj xch'aybeic sc'oplal li' ta banomile. Laj smilic ta scoj smulic ti jteclumale.

<sup>9</sup>Laj smuquic ta spat xocon ti jlajel jtubel chopol jnaclejetique. Laj xchi'in ta nuclej yu'unic ti chopol jnaclejetique, ac'o mi mu'yuc jutebuc ti smule, mu'yuc lo'lavan jbeluc ti c'usi loc' ta yee.

<sup>10</sup>Ti Diose laj slamanbe ta sba ta yich'el ti vocole. Ti jech loc' ayan ta yo'nton ti c'ot ta matanal ta scoj ti mulile, ta sta ti mu'yuc spajeb ti xch'iel sc'opojele, ja' jech ta xilic ec ti snitilultac ta sventa ti stuque. Mu xch'ay ta be sc'oplal ti c'u s'elan chapanbil yu'un Dios ta stojolique.



<sup>11</sup>C'alal mi ech' xa ox ta stojol ti mu albajuc vocolajele, ja' to ta xlic sac jamtajuc ti osil banomil ta xa'ie, laj yil ta sq'uelel ti mu'yuc c'usi sna' ta j'ech'ele. Ti lequil yajtunel Diose, ep buch'u ta sta scolel yu'un, ja' ti laj sbainbe ta xcuchbel ti smul scolo'ique.

<sup>12</sup>Ja' yu'un un, tiq'ue ochel yu'un Dios ti bu oyic ti buch'utic cajal sc'oplalique. Jmoj ta xlic tsalvanuc xchi'uc ti buch'u jelavem xu' yu'unique, yu'un laj yac' sba ta milel. Jun to jpas-mulil c'ot. Jmoj c'otic ta tsutsel xchi'uc ti jpas-muliletique, ja' ti ta jech no'ox yepal xcuchojbe c'ot smul ti epal jnaclejetique, c'ot ta jc'opojel jti'inel yu'un ti jpas-muliletique.

## Isaías 54

### Sbatel osil mu xtub xc'uxul yo'nton ti Diose

<sup>1</sup>Muyubajan ta avanel, ants, ti mu xana' xa'alaje, ti mu'yuc no'ox ti avalab anich'nabe. Laetuc no'ox avo'nton ta q'uejimol, ti vo'ot ti mu'yuc ono'ox aviloj ti alajele, yu'un xi ta xalbot ti Diose: “Ti tenbilal antse, ja' ep ta xil ti yalabtaque, ja' mu sta ta xil ti ants ti buch'u oy ti smalale.”

<sup>2</sup>Muq'uibtasol ti avaxibalnae. Mu ta xi'eluc xaxach' batel ta lich'anbel yaxibal ti ana ti bu nacalote. Xach'o batel ta timanel ti xch'ajanultaque. Pajbo lec ti spajobte'altaque.

<sup>3</sup>Yu'un xi ta stuq'uul bats'i c'obe, xi ta stuq'uul ts'et c'obe, ta xapuc abaic batel. Ti anitilultaque ta xu'ninic ti epal muc'tiquil lume, ta snojesic ta naclej ti jteclumetic ti jeche' pochol avi tanae.

<sup>4</sup>Mu xaxi', laj sc'oplal ti lo'il maxiltabilote, ti chopol ta xc'opojic ta atojole, ti ta snijanot ta q'uexlal apune. Ta xc'ot ta ch'ayel ta avo'nton ti q'uexlal apunot to ox ta atsebale. Nom ta xc'ot ti na'lebilot ta scoj ti ame'lal antsile.

<sup>5</sup>Ti Buch'u laj yac' ach'ulel avanimae, ta sbisot ta snup xchi'il. Dios scotol xu' yu'un, xi sc'oplal. Ti jcoltavanej avu'une, ja' ch'ul Dios yu'un ti Israele, ja' Dios ti sventainoj sbejel ti banomile.

<sup>6</sup>Yu'un co'ol to ox a'elan jech c'u cha'al jun tsebal jipbilal ants ti oy ta vul o'ntone. Ja'uc le' une, ti Dios avu'une laj staot ta iq'uel ti xi ta xalbote:

<sup>7</sup>“Xi no'ox sjalil ma' ti laj jtenot comele. Avi tanae, ta yutsil slequil co'nton, ta jcha'nabanot ta jpat ta xocon.

<sup>8</sup>Ta jech no'ox yepal soc ti jole. Uni jliquel no'ox ti tenbil lac'ot cu'un ta o'ntonale. Avie, tal syail xc'uxul co'nton ti sbatel osil oy ac'uxubinele.” Loc' ta ye ta sti' stuc ti jpojvanej Dios avu'une.

<sup>9</sup>“Yu'un laj jva'an jba ta yalbel ti Noee ti mu xa xtal mut'iatuc ta nojel ta vo' ti banomile. Avi tana xtoque, ta jva'an jba ta yalbel ti mu xa soc ti jol ta atojole, mi ja'uc ta jsibtasot.

<sup>10</sup>Ac'o mi ta xc'ot ta pasel ta xjel yavil ti vitsetique, ac'o mi ta xlom ti toyol ch'enetique, ti syail xc'uxul co'nton ta atojole, mi ja'uc ta xtub ta be, ti jtrate caloj ti slamajel o'ntonale, mu xtub ta be.” Taje, loc' ta ye sti' stuc ti Dios ti c'ux ta xaya'ie.

## Ti ach' Jerusaléne

- 11**“Toj abol aba, jteclum, ti ilbajinbilot yu'un ti tsots iq'ue, ti mu'yuc buch'u ta spatbot avo'ntone. Vu'un ta xcac' ta sba ic'al baxton ti c'upil sba tonetic avu'one. Ta jchotan liquel ta sba yax'elan bax ton ti sliqueb yoc na avu'one.
- 12**Ti luchlebal q'uelob osil avu'one, naca ta c'upil sba tsajal baxton ta jmeltsan. Naca ta yaxal bax ton, ta jmeltsan ti jujupech ochebal sti'tac ti jteclum avu'one. Naca ta c'upil sba tonetic, ta jmeltsan ti moquetic avu'one.
- 13**Yu'un scotol ti avalab anich'nabe, ta jchanubtas, scotolic ta staic ti mu'yuc c'usi sna'ique.
- 14**Cajal ac'oplal ta xc'ot yu'un ti pojel coltaele. Mu'yuc xa atijel ta c'op liquel yu'un ti ilbajinele. Laj to sc'oplal ma' ti ch'ayal ach'ulel ta xc'ot yu'un ti sibtasele.
- 15**Mi oy buch'u ta stsacot ta c'ope, mu tijbiluc sjol cu'un. Tsalbil ta xc'ot avu'un ti c'alal ta xatsac ta c'ope.
- 16**“A'yio ava'i, ti jten-taq'uline, vu'un laj cac'be xch'ulel ta yabtelanel ti xloquet no'ox ta xtil yu'un ti c'oc' ta stilesobile, ti xlic ta lum ti abtejebaletic ta smeltsane. Ja' jech xtoc vu'un laj cac'be xch'ulel ti vinic ti xu' yu'un ta tsutsesvaneje yo' jech sts'ijlajan ta xcom yu'un ti banomile.
- 17**Ja'uc le' une, mu'yuc to buch'u smeltsanoj ti abtejebal ti xu' ta stsutsesote. Yu'un ch'an xi, ts'ijil ta xcom avu'un scotol ti buch'u ta sa'bot amule. Xi s'elan ta xcac'beic yich'ic ti buch'utic yac'oj sbaic ta tunel ta jtojole: cuchem yu'un ta j'ech'el.” Taje, ja' ta xal stuc ti Diose.

## Isaías 55

### Oy c'usi ta xac' ta yutsil yo'nton ti Diose

- 1**Xi ta xal ti Diose: “Scotolic ti buch'utic ta xa'iic ti taqui ti'ile, talicuc ta yuch'el ti vo'e. Ti buch'u ch'abal ti staq'uinique, la'ic. Sa'ic ti trigo ti bu mu manbiluque. Sa'ic ti vinoe xchi'uc chu' vacax ti mu'yuc tojbil jutebuque.
- 2**¿C'u cha'al ta xats'ile ataq'uinic yu'un ti c'alal ma'uc ve'lile? ¿C'u cha'al ja' xa abejanoj avuni tojol yu'un ti c'alal mu'yuc c'usi ta x'ech' ta ave ta ati' jutebuque? A'yibeicun ava'iic lec, tunic lajesic atuquic ti lequil ve'liletique. Ech'uc ta ave ta ati'ic ti c'usitic chi' pojique.
- 3**La'ic ta jtojol, ts'ijano ava'i abaic lec. Chiquintabeicun lec ava'iic yo' jech ta xacuxiic. Sbatel osil ta xcom o ti jtrate ti ta jpas ta atojolique, ti mu xch'ay ta be ti c'usi loq'uem ta alel cu'un ti laj jpas ta syail xc'uxul co'nton ta stojol ti Davide.
- 4**C'ot ta rextico cu'un ta stojol ti muc'tiquil lumetique. C'ot ta banquial, c'ot ta jchanubtasvanej yu'un ti jteclume.

<sup>5</sup>Ta xavol talel ta atojol ti jnaclejetic ti mu xavojtiquinane. Xvoletic no'ox talel ta sts'aclielot ti jnaclejetic ti mu ja'uc xayojtiquinique. Yu'un Ajvalilun avu'un, Ch'ul Diosun yu'un ti Israele, laj cac'ot ta ich'el ta muc'.

<sup>6</sup>“Ochanic ta sa'el ti Diose, yorail to me xu' xataic, c'opojan ti'inanic yo' to me nopol oy.

<sup>7</sup>Ti buch'u mu'yuc xch'u'lel xa'i sbae, ac'o yicta ti chopol bu sq'ueloj batel xchi'uque. Ti j'esom-jole ac'o yicta ti xtal no'ox ta sjol ti c'usi ta spase. Lic ac'o abaic ta ventainel ta stojol ti Diose. Jech ti stuque, ta to xtal ti syail xc'uxul yo'nton ta atojolique. J'ech'el sutanic talel ta stojol ti Dios cu'untique, ti oy yutsil yo'nton ta xch'ayel ti mulil colo'ile.

<sup>8</sup>Yu'un ti c'u s'elan ta xac' ti snopobil cu'une, mu stsac sba xchi'uc ti snopobil avu'unique. Ti c'u s'elan oy ta co'nton ta jpase, mu xac' avo'ntonic jech.

<sup>9</sup>Jech c'u cha'al ti vinajel ti oy ta toyol yu'un ti banomile, ja' jech c'otem ti snopbenal cu'une. Ti c'u s'elan oy ta co'nton ta jpase, mi ja'uc sta snopbenal avu'unic tey c'alal. Mu me lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Diosune.

<sup>10</sup>“Ti vo'e xchi'uc ti taive ta xyal talel ta vinajel. Mu xa xcha'sut muyel, yu'un tal smalta ti banomile, yu'un tal sit'es, tal svoq'ues, yo' jech ta xlic ayanuc sts'unubal ti c'usi ta xich' ts'unele, yo' oy ti ve'lil ta lajesele.

<sup>11</sup>Ja' jech ec ti c'u yepal ta xloc' ta que ta jti'e. Mu yu'unuc ch'abal yabtel ta xcom ti c'alal ta sut ta jtojole. Ta xlic spas ti c'usi ta jc'ane. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'u s'elan ta xcale.

<sup>12</sup>“Xamuyubajic no'ox ta xaloq'uic talel ti bu taje. Jun avo'ntonic ta xasutic talel ta atec'lumalic. C'alal ta xilic ti muc'tic vitsetique xchi'uc ti stselejtique, xmuyubajic no'ox xlaetic liquel ta q'uejimol, smaj no'ox sc'obic scotol te'tic ti oy ta osiltique.

<sup>13</sup>Yu'un ta xch'i liquel tojetic ti bu ch'iemic ti ch'ix te'tique. Ti bu ch'iemic ti tomal ch'ixe, ta xlic ch'iuc ti arrayan sbie. Ti jech taje, ta svinajesbe yutsil slequilal sc'oplal ti Diose, ti com o ta senyail sbatel osil ti jech mu xc'ot ta tsutsele.”

## Isaías 56

### Ti matanal ta xich' ti buch'u jun yo'nton xchi'uc ti tratee

<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ac'beic yipal ti oyuc slequilal ti jol o'ntonale. Ja'uc pasic ti c'usi leque, yu'un jutuc xa sc'an xc'ot ta pasel ti pojel colebale, ti ta xcac' ta ilel smuc'ul stsatsal ti coltael cu'une.

<sup>2</sup>Mu'yuc c'usi sna' ma' ti buch'u yac'ojbe yipal ta spas ti mantaletique, ti ta yutsil yo'nton ta xc'ot ta pasel yu'une, ti ta xchabi ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti mu ja'uc ta soquese, ti stuc'ulanoj sba ti mu spas jset'uc ti c'usi chopole.”

<sup>3</sup>Mi ja' jun jyanlum ta xac' sba ta yoc ta sc'ob ti Diose, ma'ucuc me ti xi ta xale: “Ch'acalun xchi'uc ma' ti steclumal Dios une.” Mi ja'uc xi ta xal ec ti buch'u pasbil ta capone: “Ma' li' vu'une, co'ol j'elan jech c'u cha'al junuc ti taquin te'e.”



<sup>4</sup>Yu'un xi ta xal ti Diose: “Mi ta xich'ic ta muc' sc'ac'alil cuxob o'ntonal ti buch'u caponetique, mi ta xc'ot ta pasel yu'unic ti c'usi oy ta co'ntone, mi staoj yav jun yo'ntonic xchi'uc ti jtratee,

<sup>5</sup>x'ech' to yutsil ma' ti c'usi ta xcac'beique, ja' mu sta sc'oplal ti oyuc ti squerem stsebe. Ta xcac' que jti' ti mu xch'ay sc'oplal ta jch'ulnae, ti bejel ta xcom sbatel osile.

<sup>6</sup>“Ti jyanlumetic ti ta xac' sbaic ta coc ta jc'obe, ti ta xac' sbaic ta tunel ta jtojole, ti mu tuch'bajun ta yo'ntonic ta xa'iique, ti ta xc'otic ta cajtuneltaque, ti ta xich'ic ta muc' ti sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti ma'uc ta soquesique, ti staoj yav jun yo'ntonic ta xich'ic ta muc' ti jtratee,

<sup>7</sup>ta jvolic talel ta ch'ul vitstic cu'un. Mu'yuc no'ox c'usi sna'ic cu'un ta snail ti c'opojebal ti'inebal cu'une. Ta jtsache, ta xquich'be ti chon bolometric ti ta xac'beic yich' svocol ta milel ta chiq'uel ta sba ti caltare, yu'un na'bil ta xc'ot sc'oplal ti jna sventa c'opojebal ti'inebal yu'un scotol ti jteclumetic.

<sup>8</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta sutic talele, ti ta svol sbaic talel ti buch'utic tenbil loquic ta slumalique.” Taje, ja' ta xal stuc ti Dios ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta stsob talel ti israeletic ti buyuc no'ox tan puc oyique.

### **Sbajel stenelic ti chopol banquilaletique**

<sup>9</sup>Xi ta xal ti Diose: “Volo abaic talel, pucujil jti'oval chonetic. La'ic, te'tical chonetic, ta sbalel ta ti'el ti jvoc' chijetique.

<sup>10</sup>Yu'un ti jchabivanejetic yu'un ti jteclumale, c'otem ta ma'satetic. Mi ja'uc xa xilic ti oy c'usi ta xc'ot ta pasele. Scotolic co'ol s'elan ts'i' ch'an xi mochol no'ox ti mu'yuc xvajvune, ti ja' xa xlaj o xchi'uc ti mochol ta vaichinajele, ti vayel xa no'ox batem ta yo'ntone.

<sup>11</sup>Jun to jchamel vi'nal ts'i'etic ti mu xnoj ti xch'ut ta j'ech'ele. Jech c'u cha'al jun jq'uel-chijetic ti mu ja'uc jutebuc xa'ibeic ti smelole. Ti jujune stamoj batel sbeic ta sa'el ti c'usi ta xtun yu'unique.”

<sup>12</sup>Xi ta xalbe sbaique: “Ba jsa' cuch'tic vino ti tsots paseme yo' jech ta xijyacub. Ti c'u s'elan ta jpastic avi tana li'e, jech me jpastic oc'om un, mi xjelav to jutuc.”

## **Isaías 57**

<sup>1</sup>Mu'yuc buch'u ta svul yo'nton yu'un. Ta xcham ti lequil tuq'uil vinique. Mi ja'uc xa ta svulesat ta o'ntonal ti lec ech'ique, mi junuc buch'u xa'ibe smelol c'alal mi chamique, yu'un laj xa stijel ta c'op ti c'usi chopole.

<sup>2</sup>Ma'uc no'ox un, laj xa me sta ta j'ech'el ti xcux yo'ntonic une. Yu'un ti buch'utic laj stamic ta spasel ti c'usi leque, ta xa xcux ti ta smuquinal avi tana une.

### **Contrainbiloc ti buch'u nijil chimil ta yich'el ta muc' ti loc'obbailletique**

<sup>3</sup>Nopajanic talel, yalab me' j'ac'-chamel, ti xi s'elan lavoquic talel ta stojol ta jun mulivajele, xchi'uc ta stojol jun ants ti sna' sbolomalin sbae:



<sup>4</sup>¿Buch'u ta xana'leic ti avalojic une? ¿Buch'u xajim xa ajol ta sbajel stenele? ¿Buch'u ta xapasbe ti xbet'bun xa avoc ta xavac'be yile? Jpas-mulil nich'nabiloxuc, jutc'op jnaclejoxuc.

<sup>5</sup>Ta yolon c'an tulanetic, ta yolon scotol limajtic te', laj avac' abaic ta c'upinel. Laj avac'beic yich' svocol ta milel ti ololetic ta matanal ta sts'el be vo', ta yolon nail ch'en.

<sup>6</sup>“Israel, batem avo'nton yu'un ta snijanel xchimanel aba ta stojol ti ch'uletel ton ti oy ta ti' uc'ume. Ti bu taje, chapal xa sc'oplal ti c'ot xa ta avavile. Laj xa amalbe ta sba ti matanal vinoe. Laj xa yich' ta matanal avu'un ti jchop o ta trigoe. ¿Mi ximuyubaj xa yu'un scotol avaloj ta ts'acal taj une?

<sup>7</sup>Ta toyol stselej vitstic, laj apoyan atem, ti lamuy batel ta yaqu'uel ti matanal ti c'usi ta xich' svocol ta milel ti bu taje.

<sup>8</sup>Ti ta spat sti' anae, laj ava'an ta xvechanel ti loc'obbaitetic ti mu xal o'ntonal ta q'uelele. Laj ach'ayun ta avo'nton, lic at'anan aba. Laj ametsan aba ta ajamal tem. Lic apasic trate xchi'uc viniquetic ti buch'u xal avo'nton ta xavay xchi'uque, xchi'uc ti avac'oj xa asat ta stojol ti loc'obbaile.

<sup>9</sup>Xabitet no'ox ta anil ta spat ti dios Méleque, ti avich'ojanbe batel ti aceitee, xchi'uc ti mu no'ox albajuc yepal ti muil poxiletique. Laj atacan batel ti avaj'alc'op j'ich'-mantaletique, ti c'ot avu'un ti bu oy ti lajebale.

<sup>10</sup>Lalub yu'un ti yalel muyelote. Mi ja'uc laj atuc'ulan un ti jech' no'ox ech' ti c'ac'ale. Oy lec ma' ti yipal avu'un une, jech o xal mi ja'uc lalub.

<sup>11</sup>“¿Buch'u xcal ti diosetic ti laxi' yu'une, ti laj avich' ta muq'ue, ti yanij ajol ta jtojol yu'une, ti j'ech'el laj ach'ayun ta avo'nton xchi'uque? C'alal mu'yuc xa quich'el ta muc' avu'une, ts'ijilun xa no'ox, co'nton xa no'ox sna'.

<sup>12</sup>Ja'uc le' une, ta jvinajes ma' ti avuni talel une, ti tac'al lec avu'un ti oy atuq'uil avaloje.

<sup>13</sup>Yu'un ti c'alal xa'avet xa ta xac'an ti apojele, mi ja'uc xascolta, mi ja'uc ta stic' sba ta apojel ma' ti avajdiostaque. Bec'bil ta ic' ta xbat scotolic, ta jvuch'tael no'ox ch'ab xi sc'oplalic. Ja'uc ti buch'utic spatoy yo'nton ta jtojole, ta xnaqui ta jteclum. Ta xlic ch'i c'opojuc ta ch'ul vits cu'un.”

#### **Ti tsitsel ta xich'ique xchi'uc ti ta xich' poxtael ti Israele**

<sup>14</sup>Va'i un, oy bu ta xvinaj ti xi ta xich' alele: “Pasic lec ta stenlejal ti bee. Loq'uesic ti c'usi ta xmacvan ta bee yo' jech ta x'ech' ti jteclumale.”

<sup>15</sup>Yu'un ti Buch'u oy ta cajale, ti Buch'u stalel cuxule, ch'ul Dios ti xi sc'oplale, xi ta xale: “Ta lequilal to, ta toyol to, ti bu nacalune, ac'o mi jech taje, oyun ta stojol ti buch'u biq'uit yac'oj sbae, ti sna' sutes sbae. Ta xac'be yip yo'ntonic ti siquet to ta xa'i ti banomile.

<sup>16</sup>Mi ja'uc ta xcalilanbe smul ti jteclumale. Mi ja'uc ti capem jol sbatel osil ta stojolique. Mi mu jechuc ta jpase, ti jnaclejetic ti laj cac'be xch'ulel yanimaique, ta xlic yanijuc yo'nton ta jtojol unbi.

<sup>17</sup>Oy bu xi sjalil li'ilin ta scoj smul ti Israele. Laj jtsits, laj jq'uej jba loq'uel ta stojolic. Staoj yav stoyoj sbaic, yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi xal ma' ti yo'ntonic une.

<sup>18</sup>“Quiloj xa ma' ti yuni talelic une. Ja'uc le'e, ta jpoxta, ta xcac'be xcux yo'ntonic. Ta staic cu'un ti mu'yuc c'usi sna'ic ta xc'otic ta j'ech'ele. Ta jpatbe yo'ntonic ti buch'utic oyic ta vul o'ntone.

<sup>19</sup>Xi ta xcalbe scotolique: ‘Cuxetuc xa banomil xava'iic ti le' to nom oyoxuque. Cuxetuc xa banomil xava'iic ti li' no'ox nopol oyoxuque. Ta jpoxta ma' ti jteclumale.’

<sup>20</sup>Ja'uc ti jpas-muliletique, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti nab ti xyuc'uq'uet ta jujujote, ti mu ja'uc spajes sbae, ti naca ach'el ic'obal ta sjip loq'uel ta syuc'benale.

<sup>21</sup>Ti jpas-muliletique, mi jutebuc lec ma' ti c'usi ta xc'ot ta stojolique.” Ja' laj yal stuc ti Diose.

## Isaías 58

### Smelolal ti bats'i ic'taej vaje

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Tsots xa'avan, mu xaxi', co'oluc s'elan yech'omal snuc' oq'ues ti yech'omal avee. Vulo ya'i ti jteclumal ta scoj ti stoyobbailique. Vulo ya'i slumal ti Jacob ta scoj ti smulique.

<sup>2</sup>Xaval yilele, yac'ojbeic xa yipal ta xisa'icun jujun c'ac'al. Xmuyubajic no'ox ta stamel ti bu ta jtojobtas batele. Co'ol xa s'elan jun jteclum ti batem yo'ntonic ta spasel ti c'usi leque. Mu'yuc stenojic ta spat ta xoconic ti c'usitic jbel tsots albil cu'une. Sc'anbeicun xa ti ac'o lecuc batuc yu'unic ti c'usitic jbel tsots albile. Stuc xa no'ox jech xmuyubajic ta q'uelel ti ta xnopajic talel ta jtojole.

<sup>3</sup>“Manchuc mi jech un, xi ta xalique: ‘¿C'usi xtun o ti ic'taej vaje ti c'alal jeche' xjax q'uel no'ox ti Diose? ¿C'usi xtun o ta xquich' jvocoltic ti c'alal mu'yuc c'usi xtun o ta xil ti stuque? Yu'un ti sc'ac'alil ta xavictaic ti vaje, ja' ta xjelav sc'oplal avu'un ti bolomajele, ja' o ta xbat avo'ntonic ta yilbel svocol ti avaj'abtelique.

<sup>4</sup>Yu'un ti sc'ac'alil oyoxuc ta ic'taej vaje, c'ajomal no'ox jelavem yeilal avu'unic ti letovajele, ti j'ech'el abtel ta xat'an abaic ta majele. Yu'un ti jun c'ac'al ic'taej vaj ti jech s'elan taje, mu'yuc c'usi ta tael yu'un, ma'uc ma' ti ts'etel xa jchiquin yu'un ti ac'opojel ati'inelique.

<sup>5</sup>¿Mi avalojic ti ja' to lec ta xquil ti co'ol xa a'elanic jchop o ta puj ti nijiloxuc xa c'alal oyoxuc ta ic'taej vaje, ti alapojic xa lajemal c'u'il ta xavac'be aba avocolic ta svajel ti tanil c'oq'ue? ¿Mi ja' abisojic ta ‘ic'taej vaj’ taj une? ¿Mi lec xa xa'i ti Dios ti jech c'ac'al taj une?

<sup>6</sup>“Yu'un ma'uc xa ono'ox ma' taj une. Ti ic'taej vaj ti ximuyubaj yu'une, ja' jech c'u cha'al li'e: ti yich'uc lilinel avu'un scarinailtac ti jti'o'nton j'ac'-vocol, jituno ti



jpech'vanej j'ac'-vocol ch'ojon une, ti c'otuc ta pojel colel avu'un ti oyic ta ilbajinele, ti tubuc sc'oplal avu'un scotol ti j'ac'vanej ta lajel tubele.

<sup>7</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un yorail ta xat'olbij xchi'uc ave'el avuch'om ta stojol ti oyic ta vi'nale, ta yiq'uel ech'el ta ana ti buch'u ch'abal ti snae, ta yac'bel sc'u ti buch'u ch'abal yu'une, ti mu xavicta aba ta sventainel ti avinquilele.

<sup>8</sup>“Va'i unbi, jun to saquilal xjobal ic'luman ta xvinaj ti avutsilale. Ta ora no'ox ta xlic poxtajan yu'un ti ayayijemale. Jba'be avu'un ti c'usi lec ta xapase. Mu xa scomtsanot ti cutsilale.

<sup>9</sup>Va'i un, ti c'alal ta xac'opoj ta jtojole, ta xajtac'bot. Mi xa'avet no'ox ta xac'anbun ti apojele, xichi ta jtac'bote: ‘Li'une.’ Mi ta xc'ot ta tsutsel avu'un sc'oplal scotol ti ilbajinele, mi mu'yuc ta xatsacolan ta c'op ti yane, mi laj sc'oplal avu'un ta sa'bel smul ta jech' ti yane,

<sup>10</sup>mi ta xavac' aba ta tunel yu'un ti buch'u ta xvi'naje, mi ta xacolta ti c'usi ta xtun yu'un ti buch'u ilbajinbile, va'i unbi, ti avutsilale, sacub to osil ta xa'iic ti buch'utic oyic ta ic'al osile, ti sc'oplal achopolale, ta xjoybij ta saquilal o'lol c'ac'al ta xa'iic.

<sup>11</sup>Mi jliqueluc ta xajcomtsanot ta spasel ti lec ta xquile, ta xcac'bot lec ave'el avuch'om ti c'alal oyot ta sbajtical banomile, ta xcac'be yip ti lum ach'el avu'une, ti co'ol a'elan jun yavil nichimetic ti lec maltabile, ti co'ol s'elan sat vo' ti j'ech'el xtuctun oe.

<sup>12</sup>Ti atecumale ta xlic xcha'meltsanic ta ach' ti vo'ne sjinel talele. Ta xlic xcha'ac'beic yip ti sliquebtac yoc ti vo'ne ac'bile. Xi ta x'albat sc'oplal ti atecumale, ‘jcha'va'anej lomemal moquetic’, ‘jcha'va'anej jinemal naetic’.

### **Sc'oplal ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale**

<sup>13</sup>“Ich'o ta muc' sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Ma'uc me xbat avo'nton ta bolomajel ta yorail ti ch'ul c'ac'al cu'une. C'otuc ta avo'nton ti ja' yorail muyubajel ti c'ac'al taje, ti xc'ot o ta yich'obil ta muc' ti jun ch'ul c'ac'al yu'un ti Diose. Xi'tao, yu'un ma'uc yorail ti oy c'usi quechel macalote. Ma'uc yorail ti avac'ojbe xa yipal ta sa'el ti c'usi ta xtun avu'une, ti batem avo'nton ta bolomajele.

<sup>14</sup>Yu'un mi jech ta xapas taje, ta xata ti xmuyubaj no'ox avo'nton ta jtojole, banquilal jtsalvanej ta xac'ot cu'un. Peq'uel ta xcom avu'un ti muc'tiquil lumetique. Ta xcac'bot avu'unic ta sc'upinel rextoil yu'un ti atos Jacobe.” Ti va'i s'elan taje, laj yal stuc ti Diose.

## **Isaías 59**

### **Smul scolo' ti Israele xchi'uc ti tsitsel ta xich'e**

<sup>1</sup>Ti smuc'ul stsatsal Diose, mu'yuc ch'ayem ti jelavem xu' yu'une. Ma'uc ta xcaltic ti mu xa xu' yu'un ta pojvaneje. Mu yu'unuc pas xa ta cocorix. Ma'uc ma' ti xcaltic mu xa yu'un xa'i ti c'usi ta xich' alele.



<sup>2</sup>Ti bu lic valopatinel comel avu'unic ti Diose, ja' yabtel mulil colo'il ti me'inem avu'unic ta sa'ilanele. Ta scoj ti amulique, laj snac' ti sat avu'unique, jech laj smac sni' xchiquin.

<sup>3</sup>Yu'un ti avoc ac'obique, balal ta ch'ich'. Mu ch'anuc xi sni' ac'obic ta milvanej. Yeilaluc avu'unic ti jutbil c'ope. Yeilaluc avu'unic ti acvanej ta mulile.

<sup>4</sup>Yu'un mu'yuc buch'u junuc ti ja' melet ti c'usi ta xale. Mi ja'uc ta yutsilal yo'nton ti tuc' ta xchapanvane. Ja' xa xch'i o ta xa'i ti jut c'ope, ti scajanan no'ox ta bail ti c'usi ta xloc' ta yee. Naca mulil noj ta stojolic. Chamebal xa xal ti c'usitic ta xloc' ta pasel yu'unique.

<sup>5</sup>Naca ston sts'unubal jti'oval chon ti yac'ojbeic yipal ta sbolesele. Xloc'taj yu'unic ta jalel snajel jti'oval om. Ti buch'u ve'lil yaloj ti ton chon taje, ta xcham xchi'uc mi laj slo'e. Mi oy buch'u ta xpuch' ta teq'uele, vol xiic no'ox loq'uel ti nene' jti'oval chonetique.

<sup>6</sup>Ti najel om xloc'taj yu'unic taje, mu yu'unuc sventauc c'u'il. Mi ja'uc oy buch'u ti bal xa xa'i ta sc'u'iltas o sba yu'unic ti sjolobique. Ja' xojolic o ti xi s'elan chamebal xal scotol ti ochem yipal yu'unique: Mu ch'anuc xi sc'obic ta yaq'uel ti vocole.

<sup>7</sup>Yacanilaluc xa yu'un ti buyuc no'ox xyal xmuy ta spasel ti chopole. Mu xc'opoj xyal yu'un ta smalbel xch'ich'el ti buch'u ch'abal smule. Xojol ta sjol ti naca milvanej batem ta yo'ntone. Ja' to xlaet ta xa'i mi j'ech'el tsutsesvane, mi stuc xa na pochol com yu'une.

<sup>8</sup>Mu x'och ta be ta stamel batel sc'oplal ti lamajem o'ntonale. Mu'yuc stuq'uil ma' ti c'usi xnopnun sjolic ta xloc' ta pasel yu'unique. Q'uejel ma' ti bu stamojic batele. Ti buch'utic lec xa xa'i nabalic batel ta stamel eque, mu staic ti lamajem o'ntonale.

<sup>9</sup>Jech o xal un, namajem ti colebal ta jtojoltique. Mu xvul ta loq'uel ti pojel colele. Saquilal osil jmalaojtic ti calojtique, ja' laj jtatic ti vul ta loq'uel ti ic'al osil une. Jmalaojtic ti ta sac jamtaj ti calojtique, ja' laj jtatic ti vul ta loq'uel ti ic'al osil ta xijxanav une.

<sup>10</sup>Ta max-max picbil ta xijxanav, co'ol j'elantic jech c'u cha'al ma'satetic ta st'un ti bu ta xbat ti yibel nae, co'ol s'elan ch'abal sbec' jsatic. Ac'o mi o'lol lec tixil ti c'ac'ale, ta ono'ox jtsuculin ti coctique, co'ol s'elan ta ac'ubaltic oyotic. Animaotic xa xcaltic, xlajet xa ma' ti lec oyotique.

<sup>11</sup>Jcotoltic xijme'inal oc' jech c'u cha'al ta spas ti osoe. Mu'yuc spajeb ti me'inal oq'uel cu'untic jech c'u cha'al ta spas ti palomae. Jmalaojtic xa calojtic ti colebale, mi ja'uc xvul ta loq'uel. Xlajet to me yilel, nom to me c'ot ti pojel colel jmalaojtic calojtic une.

<sup>12</sup>Ep xa laj jsoquescutic avo'nton, yu'un ti jmul jcolo'cutique naca sbejtsan no'ox sba talel. Jcuchojcutic to lec ti jchopolalcutique. Jna' jbacutic lec xchi'uc ti jmul jcolo'cutique.



<sup>13</sup>Toyobba, mu'yuc jtuq'uil xca'i jbacutic ta stojol ti Ajvalile. Mi ja'uc ta jts'ac-paticutic batel ti Dios cu'uncutique. Yeilal xa ta yalel cu'uncutic ti ac'-vocole, ti pay c'ope, ti chapal xa cu'uncutic ta slo'lael ti yane.

<sup>14</sup>Ti tuq'uil chapanele, bajbil tenbil c'ot. Nom to me c'ot ma' ti oy stuq'uil jol o'ntonal une. Laj to me sc'oplal ma' ti xco'olaj xchi'uc yutsilal jol o'ntonal ti chapanel ta chapanobbail une. Mu'yuc xa ta aelal yu'unic ti oy sc'oplal ti sc'an ich'bil smelole.

<sup>15</sup>Ti yutsilal jol o'ntonale, tub xa sc'oplal. Ta xelc'anbeic c'usi oy yu'un ti buch'u ta xicta sba ta spasel ti chopole. Mu lecuc laj ya'i Dios ti c'alal laj yil ti mu'yuc xa ti lequil chapanele.

<sup>16</sup>Ti Diose ts'ijil com, xjax q'uel xa no'ox ti c'alal laj yil ti mu'yuc buch'u xpoxtaj yu'un ti va'i s'elan taje. Va'i un, lic sva'an sba stuc xchi'uc ti smuc'ul stsatsale. Yabtel stuc ti tsalvanem c'ote.

<sup>17</sup>Co'ol s'elan macobbail sloinoj c'ot ti cuchem yu'une. Co'ol s'elan bin jolal slapoj c'ot ti colebale. Co'ol s'elan loin c'u'il slapoj c'ot ti jbel xal ta tsalvaneje. Co'ol s'elan jilich' poc' laj svol sba ti sc'ac'al yo'nton xchi'uque.

<sup>18</sup>Ti Diose ta jujun ta xac'be stoj ti c'u s'elan loc' ta sa'el yu'unique. Ta stsits ti scontrataque. Ti buch'u xti'et sjolic ta stojole, ta xac'be ti c'u yepal ja' xtun o ta xich'ique, ti ja' jech sc'oplal ec ti jnaclejetic ti oyic ta ti' nabe.

<sup>19</sup>Yu'un scotol ti banomile, ti oyic ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, ti oyic ta stuq'uil smaleb c'ac'ale, ta xi'taic ti Dios ti c'alal ta xilic ti yich'oj tsots yabtele. Yu'un ta xvul ta loq'uel jech c'u cha'al junuc nojemal uc'um, ti xq'uechomaj no'ox talel xchi'uc ti tsots yic'ale.

<sup>20</sup>Ta xtal ta jpojvanej jcoltavanej yu'un ti jteclum Sione, xchi'uc ta stojol scotol snitilultac ti Jacob ti buch'u ta sutes sba yu'un ti smul scolo'ique. Ja' ta xal stuc ti Diose.

<sup>21</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ta jpas jtrate ta atojolic. Ta xcal ta jamal, ti mu sq'uej sba ta atojolic ti jmuc'ul jtsatsale, xchi'uc ti c'u s'elan ta jchanubtasoxuque. Sbatel osil, mi ja'uc ta xquictaouxuc comel xchi'uc ti anitilultaque.”

## Isaías 60

### Yutsilal liquel ti ach' Jerusalene

<sup>1</sup>Tamo aba liquel, Jerusalén, tixetuc liquel ti alequilal ti oy ono'ox ta atojole, yu'un vul xa ta loq'uel ti saquilal osil avu'une, ti xtixet xa vulel ta atojol yutsilal ti Diose.

<sup>2</sup>Ti ic'al osile smacoj sjunul ti banomile. Ti ac'ubaltique oy ta stojol ti muc'tiquil lumetique. Ja'uc le' une, xtixet no'ox liquel yutsilal ti Dios ta atojole, yu'un ta atojol ta xvinaj ti yutsilale.

<sup>3</sup>Ti muc'tiquil lumetique ta xnopajic ta stojol ti saquilal osil avu'une. Ti ajvaliletique ta xtalic ta stojol ti co'ol s'elan xtixetel sob ic'luman ti avutsilale.

- <sup>4</sup>Xi xatoy ti asate, q'uelo batel avil ta jujujot. Scotolic ta stsob sbaic, xvoletic no'ox talel ta atojol. Ta nom ta xtalic ti aqueremtaque. Ic'bil ta xtalic ti atsebtaque.
- <sup>5</sup>Ti jech ta xavil une, xvic'luj to asat ta muyubajel yu'un, ti spajeb to xamuyubaj ta xac'ot yu'une. Ta xich'boxuc talel ti c'usi toyol stojol laj stabeic talel ti jnaclejetic ti oyic ta ti' nabe. Ta xac'boxuc ta avoc ta ac'ob sc'ulejalic ti muc'tiquil lumetique.
- <sup>6</sup>Ta xavil ta aba ta asat ti c'ulul ta xvul ta atojol ti epal camelloetic ti lic talel ta lum Madiane, ti lic talel ta Efae. Ti nacalic ta Sabae ta xtalic scotolic ti xcuchojic talel ti oroe xchi'uc ti pome, ti ta xalic ta jamal yutsilal yabtel ti Dios laj spase.
- <sup>7</sup>Scotol ti chijetic ti oyic ta Cedare, ta xc'ot ta avu'un. Ti tot chijetic ti oyic ta Nebaiote, ta xc'ot ta avajtuneltac ta yaq'uel ti matanal ta stojol Dios ta sba ti altar yu'une, ti jun yutsil ta j'ech'el ta to sts'acubtasic yutsilal ti xch'ulna ti c'alal jun ono'ox yutsile.
- <sup>8</sup>¿Buch'uic le'e ti xvoletic no'ox jech c'u cha'al xtemet talel ti toque, ti co'ol s'elan paloma jmoj xvoletic no'ox liquel ti ta xbat ta svayebique?
- <sup>9</sup>Barcoetic ti jmoj xnuletic talele, ti jba'be talel ti barcoetic yu'un ti lum Tarsise, ti yic'ojic talel ta nom ti avalab anich'nabe, jmoj xchi'uc ti oroe, ti plata yu'unique, ta yich'el ta muc' ti Ajvalile, ch'ul Dios yu'un ti Israele, ti xtixet lac'ot ta yutsilale.
- <sup>10</sup>Naca jyanlum ta xcha'meltsanic ti amoctaque, ti ta xac' sbaic ta tunel ti ajvaliletic yu'unique. Ac'o mi laj stsitsot ta sc'ac'al yo'nton ti Diose, avi tana une, ta sventa ti oy slequil yutsil yo'ntone, tal to xc'uxul yo'nton ta atojol.
- <sup>11</sup>J'ech'el jamal o liquel ti ti'naetic avu'une. C'ac'al ac'ubal mi jliqueluc ta xich' maquel yo' jech xu' ta xich'ic talel sc'ulejal ti muc'tiquil lume, ti xvoletic no'ox ochel ti ajvaliletic xchi'uc ti yajtuneltaque.
- <sup>12</sup>Ti muc'tiquil lum ti mu xac' sba ta tunel ta atojole, ta xich'ic tsutsesel. Sjunul muc'tiquil lum, ch'ab xi sc'oplal.
- <sup>13</sup>Ti Diose xi ta xalbe ti Jerusalene: “Xi s'elan ta xvul ta atojol ti c'usitic jun yutsil x'ayan ta vits Líbanoe: ti tojetique, ti abeto te' sbie, ti nucul-pate, yo' jech c'upil ta q'uelel ti jch'ulnae, ti tixil no'ox yutsil ti bu ta jtec'an ti coque.
- <sup>14</sup>Xnich'nabic ti buch'u laj yil ti avocole, ta xtal sbic'tajes sbaic ta atojol. Scotolic ti buch'utic laj sjip laj stenote, ta xtal squejan sbaic ta avoc ti xi ta xalbote, ‘Steclumalot ti Ajvalile’, ‘Sión, steclumal ch'ul Dios yu'un ti Israele’.
- <sup>15</sup>“Laj sc'oplal ti jipbil tenbilote, ti ti'joltabilote, ti atuc oyote. Xatixet no'ox liquel cu'un sbatel osil. Sbatel osil, xmuyubaj no'ox liquel o'ntonal avu'un.
- <sup>16</sup>Ti c'usitic jun yutsiquil ve'lil ta stun slajesic ti muc'tiquil lumetique, ta x'ech' ta ave ta ati' yu'un. Ta xich' talel ta atojol ti sc'ulejalique. Ta xlic avojtiquin ti vu'un Diosun jcoltavanej avu'une, ti muc'ul Ajvalilun yu'un ti Jacob ti jpojvanejun avu'une.
- <sup>17</sup>“Ta sventa ti c'anal taqu'ine, oro ta xcac'bot. Ta sventa ti tsatsal taqu'ine, plata ta xcac'bot. Ta sventa ti c'usi naca te' no'oxe, c'anal taquin ta xcac'bot. Ta sventa c'usi



naca tonetic no'oxe, tsatsal taq'uin ta xcac'bot. Ja' ta xc'ot ta pasel cu'un ti ventainbilucot yu'un ti lamajem o'ntonale, ti tojobtasbilucot yu'un ti c'usi lec Tuc' ta pasele.

<sup>18</sup>Laj sc'oplal ti naca ilbajinel xvochvun no'ox ta alumale. Ti bu c'alal smacoj ti avosilale, laj sc'oplal ti tsutsesel ta stojolique, ti stuc slilijemal busul ta xcome. 'Jpjobbail ma' le' une', xachi ta xavalbe sc'oplal ti amoque. 'Stoyel xi'el Dios ma' le' une', xachi ta xavalbe sc'oplal ti ti'naetic avu'une.

<sup>19</sup>“Ti ta c'ac'altique, mu xa tsotsuc sc'oplal liquel ti xchijlajan no'ox xojobal ti c'ac'al ta atojole. Ti xojobal u ta ac'ubaltique, mu xa tsotsuc sc'oplal ta xava'i. Yu'un ti vu'un Ajvalilune ta xic'ot ta saquilal osil avu'un sbatel osil, ti xatixetic no'ox liquel ta jtojol ti vu'un Diosun avu'une.

<sup>20</sup>Ti xojobal c'ac'al ataoje, mu sna' xch'ay batel. Ti xojobal u ataoje, mu xyam ti saquilale. Yu'un ti vu'un Diosune lic'ot ta saquilal osil avu'un sbatel osil. Laj to me sc'oplal yorail sc'ac'alil ma' ti vul o'nton avu'un une.

<sup>21</sup>“Scotol ti lum avu'une, ja' jun jnaclejetic ti sna' x'ich'vanic ta muq'ue, ti c'otic ta yajval ti yosil sbanomilic sbatel osile, sq'uelomtac xa ts'unubal ti laj jts'une, ti laj cabtelan ta coc ta jc'obe yo' jech ta xvinaj ti cutsilal jlequilal yu'unique.

<sup>22</sup>Ti jvoc' ti xi yuni epalic li'e, ta jech yepal, lajuneb ciento (1,000) xc'ulet liquel. Ti jun chib uni jvoc' li'e, ta xc'ot cu'un ta jun muc' ta lum. Vu'unun ti Ajvalile, ta yorail no'ox c'otuc ta pasel cu'un ti c'alal ta sta ti sc'ac'alile.”

## Isaías 61

### Ta xcaj'albat sc'oplal coltael ti Israele

<sup>1</sup>Xcuxlejal ti Diose oy ta jtojol, yu'un lic'ot ta yajtunel ti Diose. Tacbil lital yu'un ta yalbe ya'i ti me'un mu'nate ti oy c'usi lec ta xc'ot ta stojolique, ta xcuchbel svocolic ti buch'utic mu xnel mu x'ech' ta xa'iique, ta scaj'albel sc'oplal scolelic ti c'usiuc no'ox chuculic o yu'une, sc'oplal scolelic ti jchuqueletic ti oy ta chuquinabe.

<sup>2</sup>Tacbil lital ta yalbel ya'iic ti ja' xa sjabilal vul ta loq'uel ti mu laj yil ya'iic ta sva'an stec'an sba ti Dios ta stojolique, sc'ac'alil ti ta spacbe sutel Dios ti laj yilbotic jvocoltic ti cajcontratique. Tacbil lital yu'un ta spatbel yo'nton scotol ti buch'utic oyic ta vul o'ntone,

<sup>3</sup>ta yac'bel sronail sjolic ti buch'u oyic ta vocol ta lum Sión ti q'uelel ta stojolic ta svijbe sbaic ti tanil c'oq'ue, ta yac'bel muil poxil sventa muyubajel ti q'uelel ta stojolic ti oq'uel avanele, ti ta xjoybij ta laetel q'uejimol yu'unic ti lajemic xa ta xa'iic ta banomile. “Jtsalvanej c'an tulan ma' le'e”, xi sc'oplal yu'unic. Ts'unbil yu'un Dios yo' jech ta svinajes ti yutsilal slequilale.

<sup>4</sup>Ta xlic yich' cha'va'anel ti c'usitic vo'ne xa jineme. Ta xich' va'anel liquel ti naetic vo'ne xa lilijeme. Ta xlic xquextaic ta meltsanel ti bu soquemec ta jinel ti jteclumetique.

<sup>5</sup>Ti jyanlumetique ta x'ochic ta sq'uelel xchabiel ti achijique, ti avosilique, xchi'uc ti ts'unubal avu'unique.

<sup>6</sup>Ti vo'oxuc une, ta xa'albat ac'oplalic paleoxuc yu'un ti Ajvalile, jtuneloxuc yu'un ti Dios cu'untique. Ta xatunesic ta sc'upinel sc'ulejal ti yan muc'tiquil lume, xach'aletic no'ox ta xac'otic xchi'uc ti slequilalique.

<sup>7</sup>Ti jech mu no'ox albajuc laj yich' svocol ti jteclumale, ja' jech yepal ta sta ti sc'ulejal ti sbatel osil xmuyubaj ta sc'upinele.

<sup>8</sup>Yu'un ti Diose xmuyubaj no'ox xchi'uc ti tuq'uil jol o'ntonale. Ta scontrain ti elec'ale xchi'uc ti c'usi ta x'ac'van ta lum ach'ele. Ti stuque, ta yutsil yo'nton ta xac' ta ich'el ti matanale, ti sbatel osil ta xcom o ti trate ta spas ta stojolique.

<sup>9</sup>Ti snitilultaque, stuc no'ox ti cajal sc'oplalic ta xc'ot ta stojol ti yan muc'tiquil lume. Scotolic ti buch'utic ta xile, ta xlic ya'i ta yo'ntonic ti ja' jun lum sva'anoj sba ti Dios ta stojolique.

<sup>10</sup>Bats'i xlaet no'ox co'nton ta stojol ti Diose. Ximuyubaj no'ox ta xca'i ta stojol ti Dios cu'une. Laj jta yu'un ti coltaele, jic'u'inoj c'ot yu'un ti tsalvaneje! Co'ol j'elan junuc jlecomajel laj jlap ti sronail jole, mi co'ol s'elan jlequel tseb ti ta xch'al sba ta stunesel ti c'usitic alaq'uic sba oy yu'une.

<sup>11</sup>Jech c'u cha'al ti oy c'usi ta xvoc' ta banomile, ti potol no'ox ti sq'uelom ta yavil ts'unbil nichime, ja' jech ta xvul ta loq'uel yu'un Dios ti tsalvaneje. Scotol ti muc'tiquil lum une, xlaetic no'ox liquel ta jun lametel q'uejimol.

## Isaías 62

<sup>1</sup>Ta sventa ti syail xc'uxul co'nton ta atojole, jteclum Sión, mi ja'uc ma' ti ts'ijil ta xicome. Ta sventa ti syail xc'uxul co'nton ta atojole, jteclum Jerusalén, mi ja'uc ta jcux co'nton, ja' to ti c'uxi ta xquil ti xjobin no'ox liquel ti tsalvanej avu'un jech c'u cha'al xjobal ti sacubel osile, ti apojel acoltaele, xtil no'ox jech c'u cha'al junuc c'oc' ti oy ta yavile.

<sup>2</sup>Ti acolele, ta xilic ta sba ta satic ti muc'tiquil lumetique. Ti alequilale, ta xilic ta sba ta sat scotol ti ajvaliletique. Va'i un, ach' xa abi liquel ti ja' ta xac'bot stuc ti Diose.

<sup>3</sup>Ta xac'ot ta c'upil sba ronail jolil yu'un ajvaliletic ti jech oyot ta yoc ta sc'ob ti Ajvalil Dios avu'une.

<sup>4</sup>Mi ja'uc xa ta xa'albat “Ti tenbil bajbilote.” Mi ja'uc xa ta x'albat ti atecclumale “Lilimbil ma' le' une.” Ti ac'oplal ta x'albate, “Jun yutsil ta xquil ma' le' une.” Ti sc'oplal avosil abanomile, “Jnup jchi'il xa ma' le' une.” Yu'un ti vo'ote, sc'upilot ta xayil ti Diose, ti co'ol s'elan c'otem ta malalil yu'un ti avosil abanomile.

<sup>5</sup>Yu'un jech c'u cha'al ti jun quem ta xnupij sts'aquij xchi'uc ti slecome, ja' jech ti Diose ta sbisot ta yajnil. Ta smeltsanot ta ach'. Mu'yuc c'usi sna' ta atojol jech c'u cha'al xmuyubaj ti vinic xchi'uc ti yajnile.

<sup>6</sup>Jerusalén, ti ta amoctaque, laj xa jva'an jq'uel-osiletic ti c'ac'al ac'ubal mu xicta sbaic ti xi ta xalique: “Mu xats'ijiic ta sc'oponel sti'inel ti Diose.

<sup>7</sup>Ja' to xats'ijiic mi c'ot ta tsutsel ti liquem xa xcha'meltsanel ti Jerusalene, mi c'ot xa ta pasel ti scotol banomil ta xlequil-c'opojic ta stojole.”

<sup>8</sup>Yu'un xi laj sva'an sba ta yalel ti Dios ti scotol xu' yu'un ti laj sva'an ta toyol ti sbats'i c'obe: “Ta j'ech'el mu xcac' que jti' ta sve'bot atrigo ti avajcontrae, mi ja'uc ti jyanlumetic ta xuch'bot avino ti slubel xchamel avoc ac'ob laj ameltsane.

<sup>9</sup>Ta xatsob atuquic ti ats'unubic ti xloc' x'ayane. Ta xatunic ta slajesel, xalequil-c'opojic xa ta jtojol. Ta xatsobbeic ti sat a'uvaique, ta xavuch'beic ti ya'lel ta yamaq'uil ti jch'ulnae.”

<sup>10</sup>Loc'anic un, loc'anic talel ta ochebal ti'na. Chapanic ta smeltsanel be ta sventa ti jlumale. Bijanic yu'un ti c'u s'elan ta xapasic ta stenleje. Jipic loq'uel ti tone. Toyic ta toyol senyail ta yiq'uel talel ti muc'tiquil lume.

<sup>11</sup>Yu'un xi ono'ox scaj'aloj Dios ta jujot xchiquin ti banomil ma' li'e: “Albeic ya'i ti lum Sión ti vul xa ta loq'uel ti jpojvanej yu'unique. Ta xic' talel steclumal ti Diose, mi poj col xa talel yu'un ta ts'acal toe.”

<sup>12</sup>“Ch'ul jteclum le'e”, “Ti buch'utic c'otic ta colel yu'un ti Diose”, xi ta x'albat sc'oplalic ti israetique. “Juteb ta o'ntonal ma' ti le'e”, “Ma'uc xa ma' ti jteclum jipbil tenbil une”, xi ta x'albat sc'oplal ti Jerusalene.

## Isaías 63

### Ti Diose ta stsits ti yajcontrataque

<sup>1</sup>“¿Buch'u ti le' xtal ti liquem talel ta muc' ta lum yu'un ti Edome? ¿Buch'u ti le' xtal ti jun yutsil stsajal c'u' slapoj talel ti xi'bal sba c'u s'elan ti stsatsal ta xanav talele?” Xi ta xal ti Diose: “Vu'unun ti laj caj'albe sc'oplal ti tsalvaneje, ti oy jmuc'ul jtsatsal ta pojvaneje.”

<sup>2</sup>“¿C'u cha'al un cha'e ti tsoj ta j'ech'el ti ac'u'e, ti co'ol s'elan yilel ta xapits'olan ta teq'uel ti uvae?”

<sup>3</sup>Xi ta xal ti Diose: “Jech, yu'un jtuc no'ox laj jpits'olan ta teq'uel ti uvae. Mu'yuc buch'u laj scoltaun. Ta sc'ac'al xa co'nton ta j'ech'el laj jpujilan ta teq'uel ti cajcontrae. Laj jpuj ta teq'uel, ch'it talel ti xch'ich'elic ta jc'u'e, ti laj sbon sjunul ti jc'u'e.

<sup>4</sup>Vu'un laj jnop ti oy jun c'ac'al ta xlic chapanvancune. Sta xa sc'ac'alil ta jpoj ti jlumale.

<sup>5</sup>Ja' la xaval le' une, mi junuc buch'u laj scoltaun. Ch'ayal c'ot co'nton yu'un ti mu'yuc buch'u ta stic' sba ta scoltaelune. Ta coc jc'ob no'ox litsalvan. Litsatsub yu'un ti xvolet ti sc'ac'al co'ntone.

<sup>6</sup>Ta sc'ac'al xa co'nton ta j'ech'el laj jlilin ti muc'tiquil lume. Ta soquemal jol laj jtubbe sc'oplal, ti xbein no'ox batel ta banomil ti xch'ich'elic cu'une.”

### Ti yutsil slequil yo'nton Dios ta stojol ti Israele

<sup>7</sup>Ta jc'an ta xcalbe sc'oplal syail xc'uxul yo'nton ti Diose, ta sq'uejintael lametel q'uejimol ta sventa scotol ti c'usi laj xa spas ta jtojoltique, ta sventa ti mu alabajuc yutsilal yo'nton ta stojol yalab xnich'nab ti Israele, ta sventa ti oy c'usi laj spas ta yutsil slequilale, ta sventa xtoc ti mu alabajuc ti syail xc'uxul yo'ntone.

<sup>8</sup>Yu'un xi laj yale: “Jteclumaltac ma' ti stuquique, nich'nabiletic ti mu xisvalopatinique.” C'ot ta jpojvanej yu'unic.

<sup>9</sup>Scotol ti vocol lamal ta stojolique, cajal c'ot ta sba. Yu'un mu yanuc buch'u ti jpojvanej yu'unique, ja' laj sva'an sba tael stuc ti Diose. Pojeic yu'un ta sventa yutsilal slequilal, xc'uxul yo'nton. Laj stam, laj snit liquel. Jech ono'ox stalel ta spas.

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, lic stoy sbaic ta stojol ti Diose. Laj scontrainbeic ti xch'ul lequilale. Joybij ta contraic. Lic tsacaticuc ta leto yu'un un.

<sup>11</sup>Lic svules ta sjolic c'u s'elan laj c'otuc ta pasel ta vo'ne, sc'oplal ti Moisés ti laj spoj ti steclumale, ti xi ta sjac'olanbe sbaique: “¿Bu oy ti Dios ti pojvan ta uc'um Niloe, ti laj spoj ti Moisés ti jq'uel-chij yu'une? ¿Bu oy ti Buch'u laj sjelubtas ech'el ti xch'ul bijil ta stojol ti Moises?”

<sup>12</sup>¿Bu oy ti Buch'u laj yac'be ta sba Moisés ti yutsilale, ti smuc'ul stsatsale? ¿Bu oy ti Buch'u laj xch'ac ta o'lol ti muc' ta nab ta sba ta sat ti steclumale yo' ta xc'ot ta pasel sbatel osil ta xpuc ti sc'oplalique?

<sup>13</sup>¿Bu oy ti Buch'u ic'van jelavel ta sninabil muc' ta nab ti mu ja'uc jutebuc jaxbuj ti yacanique, ti co'ol s'elan junuc ca' ech'ic ta sbajtical banomile,

<sup>14</sup>ti co'ol s'elan chon bolometric ti xlamet no'ox batel ta stenlejtique?” Tojobtasbilic ech'el yu'un sbijil ti Diose. Ja' jech laj stojobtas ech'el ti steclumale, ti laj sta ti puc ti sc'oplale, ti yutsilale.

### C'opojel ti'inel ta stojol Dios ta sc'anel ti coltaele

<sup>15</sup>Q'uelo avil tael un, Dios, ta vinajel ti jun yutsil xtixet ti bu nacalote. ¿Bu bat ti xq'uixnal syail xc'uxul avo'ntone, ti amuc'ul atsatsale? ¿Bu bat avu'un ti jbainelcutique? ¿Mi ch'abal xa un ti yutsil slequil avo'nton ta jtojolcutique?

<sup>16</sup>Yu'un ti vo'ot une, jtatotcutic. Manchuc mi mu xa xisna'uncutic ti Abrahame, manchuc mi mu xa xisvulesuncutic ta yo'nton ti Israele, ti vo'ot une, Dios jtatotcutic, jpojvanejot ono'ox cu'uncutic une.

<sup>17</sup>Dios, ¿c'u cha'al ta xavac' ave ati' ta stamel ech'el ti yan jbecutic une? Dios, ¿c'u cha'al ta xavac' pucujibuc co'ntoncutic ti ta xc'ot ta pasel ti mu xa xajxi'tacutique? Lajuc tubuc sc'oplal avu'un le' une. Ayanuc syail xc'uxul avo'nton yu'un ti avajtuneltaque xchi'uc ti jujuvoc' ti ja' avu'untaque.

<sup>18</sup>Ti ch'ul lumetic avu'une, mu jaluc laj yu'ninic ma' ti slumalique. Ti cajcontracutique laj xa slilinic ti ch'ulna avu'une.

<sup>19</sup>Co'ol s'elan ti mu'yuc aventainojuncutic o ta j'ech'el ti vi s'elan ta xc'ot ta jtojolcutique. Co'ol s'elan ti ma'uc avu'ununcutic yilele.

## Isaías 64

<sup>1</sup>Oyuc la ta alel xach'ac ta jamel ti vinajel ti ta xayal talele, ti nicnunuc no'ox avu'un ti vitsetic ta atojole,

<sup>2</sup>ti jechuc c'u cha'al c'oc' ta xchic' ti ch'ix te'etique, mi ja' ti xvocan no'ox yu'un ti vo'e. Va'i un, ti avajcontrataque ta xlic sna'ic unbi ti va'alot ta stojolique. Ti muc'tiquil lum une xnicnunic no'ox ta xi'el ta atojol unbi.

<sup>3</sup>Ti c'alal xi'bal sba c'ot ta pasel avu'un ti mi ja'uc jna'cutic jset'uc ti jech ta xc'ot ta jtojolcutique, ti c'alal layal talele, laj nicuc ti vitsetic avu'une.

<sup>4</sup>Ta j'ech'el, mi ja'uc oy bu ca'binojcutic quilojcutic ti oy yan dios ti x'ech' to oy c'usi ta xac' ta ilel ta sventaic ti buch'utic spatoy yo'nton ta atojole.

<sup>5</sup>Ti vo'ote, ich'bil ta muc' ta xc'ot avu'un ti buch'u xmuyubaj xa ta spas ti c'usi leque, ti ta svules ta yo'nton ta spasel ti c'usi ta xac'ane. Soquem ti ajole, yu'un laj xa jsa' jmulcutic. Vo'ne xa laj jyanijescutic avo'nton.

<sup>6</sup>Jcitolcutic co'ol j'elancutic jech c'u cha'al jun vinic ti oy sc'oplal mu stac' nopele. Scotol ti c'usi lequil abtel laj jpascutique, jun yic'al ta j'ech'el jech c'u cha'al ic'al c'a' poq'ue. Xitanetcutic ta bajel jech c'u cha'al junuc yanal te' ti coquijem xa yu'un ti staquinale, ti xivalc'uj sutbijcutic ech'el yu'un yic'al ti c'usi chopol ta jpascutique.

<sup>7</sup>Mu'yuc buch'u junuc ti xvocolet ta atojole, ti ta xac'beic yipal ta stam sbaic liquel ta atojole. Jech o xal laj ach'ac aba loq'uel ta jtojolcutic. Jipbil tenbil licomcutic avu'un ta scoj ti jmul jcolo'cutique.

<sup>8</sup>Manchuc mi jech un, Cajval Dios, vo'ot jtototcutic. Lum ach'eluncutic ma' ti vu'uncutique. Vo'ot me ti jpotobote. Jcitolcutic yabteluncutic avoc ac'ob.

<sup>9</sup>Dios, mu me xjelav ta j'ech'el ti ta xa'ilin une, ti naca svulesel ta ajol ti c'usi chopol laj jpascutique. Q'uelo avil, ateculumaluncutic.

<sup>10</sup>Ti ch'ul jteclumetic avu'une, c'ot xa ta sbajtical banomil. Ti Jerusalene lilij xa, jech' xa sts'ijlajan.

<sup>11</sup>Ti ch'ulna ti jun yutsil ta j'ech'el cu'uncutic ti bu laj slequil-c'optaot ti jtot jme'cutique, lilijem com ti laj yich' chiq'uel ta c'oq'ue. Scotol ti c'usi batem co'ntoncutic yu'une, soc scotol.

<sup>12</sup>Ta scotol ti va'i s'elan c'ot ta pasel une, Dios, ¿mi mu'yuc xa c'usi stac' xapas jset'uc un? ¿Mi yu'un ts'ijil xa no'ox ta xacom ta j'ech'el? ¿Mi yu'un aq'uelojuncutic no'ox ti spajebal xa no'ox ta xavac'uncutic ta lo'il maxile?

## Isaías 65

### Ta xich'ic contrainel ti jtoyobbaetique, oy smulic



<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti buch'utic mu'yuc c'usi laj sc'anbeicun jset'uque, ja' talic ta jtojol. Ti buch'utic mi ja'uc juteb laj sa'icune, ja' laj staicun ta sa'el. Ti lum ti mu ja'uc xvocolitic ta jtojole, ja'ic ti xi laj calbeique: ‘Li'une’, xcutic.

<sup>2</sup>Scotol c'ac'al, xye'elet coc jc'ob ta yiq'uel talel jun toyobba lum ti chopol ti bu stamojic batele. Stamojic batel ti c'usi xal ti yo'nton stuquique.

<sup>3</sup>Jun lum ti ta jba ta jsat yac'ojbeic ono'ox yipal ta soquesel ti co'ntone. Ta xaq'uc milbil matanal ta stojol diosetic ti bu ts'unbil ti nichime. Ta xchiq'uc pom ta sba altar ti meltsanbil ta latrionyoe.

<sup>4</sup>Ja' jun lum ti xchetet ta muquinale. Nac'alic xa stic'ojan sbaic ti bu ta x'ech' yu'unic ti ac'ubale, ti sti'ic no'ox ti chitome, ti snojesic no'ox ti sbinic ta calto ti albil sc'oplal mu stac' tunesele.

<sup>5</sup>Xi ta xalique: ‘Tey no'ox oyan, mu xtal apicun, yu'un jelavem cutsilal ta j'ech'el.’ Ti jnaclejetic taje, co'ol s'elan c'oc' c'otemic ti ta xtil scotol c'ac'ale, ti mu ch'an xiyute, ti co'ol xa s'elan ti ch'ail ta xtal ta jni'e.

<sup>6</sup>“Ja'uc le' une, ts'ibabil sc'oplal ta jtojol, mu xch'ay sc'oplal. Mu jmeyojuc coc jc'ob ta xicom yu'un. Ta xcac'be ya'i ti jech laj sc'ane,

<sup>7</sup>jech c'u cha'al ti c'usitic chopol laj spas ti stuquique, xchi'uc ti c'usitic chopol laj spas ti stot sme'ic ta vo'nee. Ti stuquique laj xchiq'uc pom ec ta vitstic. Laj soquesbeicun co'nton ta stselejtic. Ta xlic jchap ba'yel un. Ta xcac'be yich'ic ya'i un”, xi laj yal stuc Dios ma' taj une.

### **Ti Diose ta xal ti ta sva'an sba ta yaq'uel ti slequilale**

<sup>8</sup>Ti Diose xi ta xale: “C'alal oy lec ya'lel sat ti uvae, mu xch'ayic ec ma' ti jnaclejetique, yu'un ep ta staic ti vinoe. Ta sventa ti syail xc'uxul co'nton yu'un ti cajtuneltaque, jech ta jpas ec ti xi s'elan ta xc'ot ta stojol cu'une: Mu scotoluc ta jtubbe sc'oplal ma' ti muc' ta lume.

<sup>9</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta jbolesbe snitilultac ti Jacobe, ti oyuc buch'u oy ta yosilal ti Judá ti naquiicuc ta vitstic cu'une. Ti buch'utic t'ujbilic cu'une ta xu'ninic ti banomile. Tey ta xnaquiic ti cajtuneltaque.

<sup>10</sup>Ta stenlejal banomil Sarón, ta xnoj ta chij ta j'ech'el. Ta stenlejal Acor, xlamet no'ox ta sa' sve'el ti vacaxetic yu'unic ti jteclum ti buch'u ta sa'icune.

<sup>11</sup>“Ja'uc ti vo'oxuc ti ta xach'ac abaic ta stojol ti Diose, ti ta xavalopatinic comel ti ch'ul vits cu'une, ti ta xavac'beic ve'lil xchi'uc vino ti Gade, ti Menie, diosetic yu'un ti lec oraile,

<sup>12</sup>xi s'elan ma' ti lec orail ti lamal ta xc'ot ta atojolique: Ta xachamic ta espada cu'un. Yu'un lic'opoj, mu'yuc xac'opoj xati'inic. Xivulvun, mi ja'uc laj ats'et chiquintaic. Lic apasic ti c'usi mu lecuc ta xquile. Lic atamic ta spasel ti c'usi chopol ta xquile.

<sup>13</sup>Jech o xal un, ti cajtuneltaque, oy no'ox yu'unic ma' ti c'usi ta staic ta lajesele. Ja'uc ti vo'oxuque ta xlic chamanic ta vi'nal. Oy no'ox ma' ti vo' ta xuch'ique. Ja'uc ti





vo'oxuque ta xavich' avocolic yu'un ti taqui ti'ile. Xlaet no'ox ta xa'i ti stuquique. Ja'uc ti vo'oxuque ta xavac' abaic ta lo'il maxil.

**14**Yu'un ti stuquique xlaetic no'ox xmuyubajic ta q'uejimol ta sventa ti mu'yuc c'usi xal ti yo'ntonique. Ja'uc ti vo'oxuc une xa'avanic xa, xa'oq'uic xa ta scoj ti at-o'ntone, xchi'uc ti ilbajinel ta xavich'ique.

**15**Ti buch'utic t'ujbilic cu'une ta stunes abiic ta sbisel ta cotel chaval ti c'otuc ta lajel tubel ti yane. Ti cajtuneltac une, ta xlic jelbe ti sbiique.

**16**Buch'uuc no'ox ta jteclum ti ta sc'an ti lequilale, ja' ta sc'anbe Dios ti oy stuq'uil sjol yo'ntone. Buch'uuc no'ox ta jteclum ti ta sva'an sba ta rextico ti c'usi ta xale, ja' ta sva'an ta rextico Dios ti oy stuq'uil sjol yo'ntone. Ti ilbajinel ti laj c'otuc ta pasel ta vo'nee, ch'aybil xa c'ot ta o'ntonal, mu'yuc xa ta jsat un.

**17**“A'yio ava'iic, ta xlic jmeltsan ta ach' ti vinajele, ta ach' ta xlic jmetsan ti banomile. Ti c'usitic laj c'otuc ta pasel ta vo'nee, ch'aybil xa c'ot ta o'ntonal, mi junuc xa oy buch'u ta svules ta sjol taje.

**18**Batuc avo'nton ta muyubajel, laetan sbatel osil yu'un ti c'usi ta jmeltsane, yu'un ta xc'ot ta pasel cu'un ti mu'yuc c'usi sna' liquel ti jteclum Jerusalene, ja' jun jteclum ti xmuyubajic ta xlic naquiicuque.

**19**Ximuyubaj no'ox liquel ec yu'un ti Jerusalene, ti xlaet no'ox co'nton ta xca'i yu'un ti jlumale. Mi ja'uc xa oy buch'u ta x'oc', ti x'ajet yu'un ti ilbajinele.

**20**Ti bu taje, mi ja'uc xa ta xcham ti ololetic ti jun chib no'ox c'ac'al yich'oje, mi ja'uc ti moletic mu xilbeic stutseb ti yorailique. Squeremal to ta xcham ti buch'u yich'oj vo'vinic (100) jabile. Jti'o'nton jelav ta stojol mi mu to ta sta ti vo'vinic (100) jabile.

**21**Ti jteclume ta smeltsan snaic yo' jech ta xlic naquiicuc. Ta xlic sts'unic ti uvae, ta slo'beic ti sate.

**22**Ma'uc xa xc'ot ta pasel ti jun xa yac'ojbe yipal ta smeltsanele, ti yan xa ti buch'u ta xnaquie. Ma'uc xa xc'ot ta pasel ti yac'ojbe xa yipal ta sts'un ti june, ti yan xa ti buch'u ta stun ta slajese. Ti jlumale, jal ta j'ech'el ti xch'iel sc'opojelique, yu'un co'ol s'elan jpets te'. Ti buch'utic t'ujbilic cu'une, ta stunesic ta slajesel ti slubel xchamel yoc sc'obique.

**23**Mu jech'uc no'ox ta x'ech' svocol ta abtel. Mi ja'uc ta xcham xnich'onc c'alal mu to ta xc'ot ti yoraile, yu'un ja' snitilultac ti buch'utic staojic ti sva'anoj sba ti Dios ta stojolique.

**24**C'alal mu to ta xc'opoj xti'inique, laj xa jtac'beic ti sc'opique. C'alal mu to ta stsuts ti sc'opojel sti'inelique, laj xa jchiquintabeic ti sc'opique.

**25**Ti oq'uile xchi'uc ti ch'in chije, jmoj xvolet ta xve'ic. Ti leone ta slo' yaxal jech c'u cha'al junuc vacax. Ti chone naca banomil ta xipan. Ta sjunul ti ch'ul vits cu'une, mi junuc ti oy c'usi chopol ta spase”, xi laj yal stuc Dios ma' taj une.

## Isaías 66



### Ti c'usi jech' xa no'ox ta xich' ch'unele, ta xich' contrainel

<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti vinajele, ja' ti bu nacalune. Ti banomile, ja' ti bu ta jtec'an ti coque. ¿Mi oy bu xu' ta xameltsanic ti jna avalojic une? ¿Mi oy bu xu' ta xameltsanic ti xcuxobil co'nton ti avalojic une?”

<sup>2</sup>Yu'un vu'un laj jmeltsan scotol taje, ja' jech lic ayanuc talel. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc ta xcal. “Ti oyun ta stuc'ulanele, ja' ti me'un mu'nate, ti buch'u ta snijan xchiman sbae, ti ta xich' ta muc' ti jc'o'pe.

<sup>3</sup>Ja'uc le'e, oy buch'u ta xac'be yich' svocol ta milel jcot tot vacax, ta smil vinic xtoc. Oy buch'u ta spajbe cuchilu ta snuc' ti chije, ta smil ts'i' xtoc. Oy buch'u ta xac' ta matanal ti jchop o ta trigoe, ta xac' ta matanal xch'ich'el chitom xtoc. Oy buch'u ta xchic' ti pome, ta xich' ta muc' loc'obbail xtoc. Ti buch'utic laj yac' sjol ta spasel ti va'i s'elan taj ti mu alabajuc xchopolal ta j'ech'ele, jun yutsil ta spasel xa'i.

<sup>4</sup>Ja' jechun ec, ta jt'ujbeic ti c'u s'elan ta xcac'beic yich' ti svocolique. Ta jtac talel ta stojolic ti bu xi'emic yu'un ta j'ech'ele. Lic'opoj liti'in ta stojolic, mu'yuc xc'opoj xti'inic. Xivulvun, mu'yuc buch'u stac'. Ja' laj spasic ti c'usi ma'uc lec ta jq'uele. Lic stamic ta spasel ti c'usi chopol ta xquile.”

### Ti chapanele xchi'uc ti pojel colele

<sup>5</sup>Ts'et chiquintao ava'iic sc'opojel ti Diose. Xi ta xal ta atojol ti ta xavich'beic ta muc' ti sc'o'pe: “Oy jlom avinquilelic ti xti'et sjolique, ti ilbajinbiloxuc yu'un ta sventa ti xavocoletic ta jtojole, xi ta xalique: ‘Quere, jq'uel xa me ca'i ma' ti yutsilal slequilal ti Dios une. Jq'uel xa me ca'i ti xmuyubajique.’ Ja'uc le' une, ta xc'otic ta j'ac'-lo'il-maxil.

<sup>6</sup>Ati va'i s'elan xvochvun ta xlic talel ta jteclume, ti va'i s'elan xvochvun ta xlic talel ta ch'ulnae, ja' xa xvochvun yu'un ti Dios ti tal yac'be stojic ti yajcontrataque.

<sup>7</sup>“Ti lum Sione, c'ot ta stojol co'ol s'elan jun ants ti lic yil osil banomil ta jech no'ox yepal ti c'alal mu'yuc ya'binoj ti yipal xc'uxul ti alajele.

<sup>8</sup>¿Mi oy buch'u ya'yioj ti co'ol x'ale sc'oplale? ¿Mi oy buch'u yiloj ti xco'olaj c'otem ta pasele? ¿Mi oy bu ta jun no'ox c'ac'al ta xlic ayanuc jun muc' ta lum? ¿Mi oy bu ta uni jliquel no'ox ta xlic ayanuc jun muc' ta lum ta jech yepal? Ja'uc le' une, ti c'alal stsic'luj xc'uxul olol ta x'ayan yu'un ti Sione, ta jech yepal, laj yil ti xnich'nabe.

<sup>9</sup>¿C'u ono'ox la xachi ta jpajes ta svoq'uesel ti olole, ti c'alal c'otem ta jventa ta xil ti osil banomile? Vu'un ti Ajvalil Diosun avu'un laj cal ma' taj une.”

<sup>10</sup>“Muyubajanic xchi'uc ti Jerusalene. Mu'yucuc c'usi xana'ic xchi'uc scotol ti buch'utic mu tenbaj tuch'baj ta yo'nton ta xa'iique. Volo abaic ta muyubajel xchi'uc scotol ti buch'utic oq'uic ta sventae.

<sup>11</sup>Ti co'ol s'elan c'otem ta me'il ti stuque, ta smuq'uibtas avo'ntonic ta smalael ti c'usi q'uelel asatic yu'une, ja' to ti mu'yuc c'usi xana'ic liquele.

<sup>12</sup>Ti vu'un Diosune xichi ta xcale: “Co'ol s'elan jun uc'um ta xcac' taluc ta stojolic ti lamajemal o'ntonale. Sc'ulejal ti muc'tiquil lume, co'ol s'elan balac' vo' ta xcac' vuluc



ta stojolic. Ta sbain ta smalquineloxuc. Snitojoxuc talel ta sc'obic ti mu'yuc xa c'usi xana'ic ta j'ech'el yu'une.

<sup>13</sup>Jech c'u cha'al me'il ta spatbe yo'nton ti yalabe, ja' jech ta jpatboxuc avo'ntonic. Ta xataic ti mu'yuc c'usi xana'ic liquel ta Jerusalene.

<sup>14</sup>C'alal ta xavilic ta xc'ot ta pasel taje, xlaet liquel ti avo'ntonique. Ta xlic queremajuc ti abec'tal atacopalic jech c'u cha'al ta xq'uex yanal ti abnaletique. Ti vu'un Diosune ta xcac' iluc ti jmuc'ul jtsatsal ta stojol ti jtuneltaque. Ta xcac' iluc ti scapemal jol ta stojol ti jcontrataque.”

<sup>15</sup>Ti Diose, ta jun leb c'oc' ta xvul ta loq'uel, ti co'ol s'elan sutub ic' ti scarretataque, ti tilem ta j'ech'el ti sc'ac'al yo'nton ta yaq'uel ti tsitsele.

<sup>16</sup>Jech, ti Diose tsots ta j'ech'el ti ye sti' ta xchapanvan ti co'ol s'elan c'oq'ue. Ta yespada ta xchapan scotol ti banomil ti ep ta xchamic yu'une.

<sup>17</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti buch'u ta xac' sba ta tunel ti ta spoc sba yo' ta snijan xchiman sba ta stojol yan dios ta ts'unbilal nichime, ti naca sts'ac-patiic no'ox ech'el ta sti'el ti chitome, ti ch'oe, ti yan chon bolometric ti albil sc'oplal mu stac' ti'ele, ta j'ech'el, tub xi sc'oplalic,

<sup>18</sup>yu'un xcojtiquinbe ti yabtelique, ti c'usi ta snopique. Jech o xal un, c'ot xa yorail ta jtsob scotol ti jteclumetique xchi'uc ti muc'tiquil lume. C'alal ta xtalique, ta xilic ti jlequilal cutsilale.

<sup>19</sup>Xi s'elan senyail ta xcac' iluque: ta xjatavic loq'uel cu'un jlomuc ti ta jtaquic batel ta muc'tiquil lume: jech c'u cha'al ta lum Tarsis, ta lum Libia, ta lum Lidia, ta jteclumetic ti bu sna'ic xach'el ti yolobe, ta lum Tubal, ta lum Grecia, xchi'uc ta yan lumetic ti oy ta namal muc'tic nabe, ti mu'yuc ya'binojic ti jc'oplal ta j'ech'ele, ti mu ja'uc yilojic ti cutsilal jlequilale, ti ta xlic yalbeic ya'iic ti cutsilal jlequilal ta stojolique.

<sup>20</sup>Ti ta muc'tiquil lumetic taje, ta xiq'uic loq'uel talel scotol ti avinquilelique, ti cajalic ta xtalic ta ca'e, ti ta carretae, ti chotol ta xtalic ta q'uechbil chotlebale, ti cajal ta xtalic ta mulae, ti ta camelloe. Co'ol s'elan ta xc'ot ta matanal ta jtojol ta lum Jerusalén, ta ch'ul vits cu'un, jech c'u cha'al ta xich'ic talel matanal ti israeletic ti lec suc'bil ti bis ta xich'ic talel ta jch'ulnae.

<sup>21</sup>Oy jlom yu'unic ta jt'ujic yo' ta x'ochic ta paleetic, xchi'uc ta xtunic jech c'u cha'al ta xtunic ti levitaetique”, xi ti Diose.

<sup>22</sup>Xi ta sva'an sba ta yalel ti Diose: “Jech c'u cha'al ta xjalij ti ach' vinajele, xchi'uc ti ach' banomil ti ta xlic jmeltsane, ja' jech ta xjalijic ti anitilultaque, ti mu'yuc ch'ayem ta o'ntonal ti ac'oplalique.

<sup>23</sup>Ti jujun u sc'ac'alil ti ach' ue, ti jujun xemuna sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, scotolic ta xtal squejan sbaic ta jtojol. Ti vu'un Diosune laj cal ma' taj une.

<sup>24</sup>Ta xtalic un, ta xilic ti chamemic xa scotolic ti buch'utic laj stoy sbaic ta jtojole. Ti xuvit xvolvun ta xti'eic yu'une, mi ja'uc ta xcham. Ti bu tiq'uilic ta c'oq'ue, mi ja'uc



xtub. Spajebal xa no'ox mu xa stac' alel ti xchopolil ta xilic scotol ma' ti jnaclejetique”, xi ti Diose.



## Jeremías

### Jeremías 1

<sup>1</sup>Slo'il ya'yej xchi'uc yabtel laj spas ti Jeremías xnich'on ti Hilciase. Ti Jeremiase, ja' xchupalul ti paleetic nacalic ta jteclum Anatote, ti tiq'uul ta yosilal ti jvoc' snitilul ti Benjamine.

<sup>2</sup>Ti Jeremiase, c'oponat yu'un ti Dios c'alal oy xa ta yoxlajunebal (13) jabil yochel ta ajvalilal ta Judá ti Josías xnich'on ti Amone.

<sup>3</sup>Ja' jech xtoc c'oponat c'alal tiq'uul ta ajvalilal ti Joacim xnich'on ti Josías ajvalil yu'un ti jteclum Judae, ti jech o staoj yav ta xc'oponat c'alal tiq'uul ta ajvalilal ti Sedequiase, ti ja' o xa sts'aqui sbuluchibal (11) jabil yochel ta ajvalil ti Josías ta Judae, ti xcaltique, ta yo'obal (5) xa ox u ta sjabilal c'alal bec'bil loqu'ic ta slumalic ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalemene.

#### Ti Diose laj sta ta iq'uel ti Jeremiase

<sup>4</sup>Ti Diose xi laj yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>5</sup>“C'alal mu'yuc to ox ta xanabi cu'une, t'ujbilot xa ono'ox cu'un. C'alal mu'yuc to ox voq'uemote, ch'acbilot xa ono'ox cu'un. Oy xa ono'ox ac'oplal cu'un ta xac'ot ta j'alc'op yu'un ti muc'tiquil lumetique.”

<sup>6</sup>Ti vu'une xi laj jtac'bee: “Teque' no'ox ch'a unbi, Dios, uni jch'ielun to, mu jna' xic'opoj.”

<sup>7</sup>Ti Diose xi laj stac'bune: “Mu xaval jech ti jch'iel to ta xava'i abae. Batan no'ox ava'i ti bu ta jtacot batele. Alo no'ox batel ti c'u s'elan ta xcale.

<sup>8</sup>Lajuc to sc'oplal ti oy buch'u oy xi'elal ta xava'ie, yu'un ta jt'ic' jba ta apojel, oyun ta atojol. Ti vu'un Diosune jbel mu stselbuj ti jc'oje.”

<sup>9</sup>Va'i un, ti Diose laj xach' talel ti sc'obe, laj yac' ta que, ti xi laj yalbune:

<sup>10</sup>“Ta xcac' ta ave ta ati' ti jc'oje. Tana li'e, ta xcac'bot tsots avabtel ta yalel ti j'ech'el ta xich'ic tubbel sc'oplallic ti jipbil tenbil ta xloc' ti ajvaliletique, ti j'ech'el ta xtub sc'oplal sicotan ta xcom ti muc'tiquil lumetique. Jech xtoc ta xcac'bot tsots avabtel ti ta aventa ta xich' toyel va'anel liquel ti muc'tiquil lumetique.”

<sup>11</sup>Ti Diose tal ta jtojol ti xi laj yalbun xtoque: “Jeremías, ¿c'usi ta xavil ti le'e?” “Jchex sc'ob uni almendro te' ta xquil”, xcut.

<sup>12</sup>“Jech xaval ava'uc —xiyut ti Diose—. Ja' jech jsujoj jba yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usi ta xcale.”

<sup>13</sup>Xi laj sjac'bun no'ox xtoc ti laj sc'oponun talel ti Diose: “¿C'usi ta xavil ti le' xtoc une?” “Jbej bin ta xquil, ti naca xa mu ta xtomaj batel ta vocanel xi ta stuq'uul yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale”, xcut.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbune: “Ti cuxul j'ilbajinvaneje ta xlic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, yo' ta xac'be svocol scotol ti jnaclejetic ti muc' ta lum li'e.

<sup>15</sup>Scotol ti jpas-mantaletic ti oyic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta jbel sc'oplal ti vu'un Diosune ta jtijbe talel sjol ti ajvaliletic yu'unique, ta xtal sjoy sbaic ta pas-mantal ta spat xocon scotol smocal ti ochebal yu'un ti Jerusalene, xchi'uc ta scotol ti jteclumetic yu'un ti Judae.

<sup>16</sup>Ta scoj taje, chapalun ta yac'bel ya'i stojic ti jsa'muliletic ti laj svalopatinicun comele, ti laj yich'ic ta muc' ta xchic'bel pom ti jyanlum diosetic ti laj sloc'taic ta meltsanel ti stuquique.

<sup>17</sup>Mu xaxi' yu'un, va'ano aba, tsinbo yipal, batan, albo ya'i scotol ti c'u s'elan ta xcalbote. Yan mi laj ajel ava'yeje, ta jpas ta atojol ti xanicnun liquel ta sba ta satique.

<sup>18</sup>Li' tanae, ta xac' c'otan jech c'u cha'al nac'obbail jteclum, jech c'u cha'al muc' ta pajbil bal-bal taq'uin, jech c'u cha'al pimil c'anal taq'uin moc. Xi s'elan ma' ti buch'u ta xba atsac ta vulel ta sjunul ti muc' ta lum Judae: ti ajvaliletic yu'une, ti banquihal jpas-mantaletic yu'une, ti paleetic yu'une, xchi'uc scotol ti jnaclejetic yu'une.

<sup>19</sup>Ta xastsaquic ta c'op ma' ti stuquic une, mu xastsalot, yu'un ta jt'ic' jba ta apojel un. Ti vu'un Diosune mu stselbuj ti jc'o'pe.”

## Jeremías 2

### Yanijem sjol yo'nton ti Israele

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Bat c'opojan ta stojol ti lum Jerusalene, xi tsots xaval yo' ta xa'iic lec: ‘Bejel ta jol ta xca'i ti mu jipbajun laj ava'i c'alal yach'il to ox laj jnabanot ta jpat jxocone. Jun avo'nton laj atsac'liun ta sbajtical banomil ti bu mu'yuc c'usi xloc' x'ayane’, xi ma' ti Dios une.

<sup>3</sup>Ti Israele cu'un to ox jtuc, cuni t'ujbil ts'unubil to ox. Mi oy buch'u laj soquese, laj jtsits, laj jtacbe talel ta stojol ti cuxul ilbajinvanej vocole. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.”

<sup>4</sup>Snitilultac Jacob, jujuchop jnaclejetic ta sjunul Israel, chiquintabeic lec ava'iic sc'opojel ti Diose.

<sup>5</sup>Xi ta xal ti Diose: “¿C'usi chopol laj stabeicun ti amolmuc'totic ta vo'ne ti laj xch'ac sbaic ta jtojole? Yu'un ti stuquique laj sts'acliic diosetic ti mu xcoltavane. Mu'yuc c'usi bal o c'otic ec un.

<sup>6</sup>Mi ja'uc tsots sc'oplal laj ya'iic ta sa'elicun, manchuc mi laj yilic ti chi'inbilic cu'un ti c'alal laj jloq'uesic talel ta jteclum Egiptoe, ti ech'ic cu'un ta sbajtical banomile, ti bu taq'uin ta j'ech'ele, ti bu ch'abal ti vo'e, ti naca lican ch'entique, ti bu lajel xal oe, ti mu'yuc buch'u nacal teye, ti bu mu junuc jxanvil ta x'ech'e.





<sup>7</sup>Laj quiq'uic talel ta ve'ebal banomil li'e, yo' ta stun ta slajesic ti sat te'etic yu'une, xchi'uc ti c'usitic lec ta xloc' x'ayane. Latalic ec un, c'ajomal no'ox laj asoquesic ti jlum jbanomile. Ta acojic, lic ibuc co'nton ta stojol ti muc' ta lum li'e, ti c'otem ta cu'une.

<sup>8</sup>Ti paleetique, laj ta alel yu'unic ti ta sa'icune. Ti jtojobtasvanejetic yu'un ti jteclumale, mu'yuc laj yaq'uicun ta venta. Ti banquilaetique laj stoy sbaic ta scontrainelun. Ti j'alc'opetic une, c'ajomal no'ox oy ta ye ta sti'ic ta stoybel sc'oplal ti Baale. Bat snaban sbaic ta stojol ti c'usitic loc'tabile, ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique.

### **Chapal ti ta xich'ic contrainel ti Israele**

<sup>9</sup>“Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti xi ta xcale: Ta jch'uch'ul sa'ilan yo' ta jta ti c'uxi contra xaquilot xchi'uc ti amamubtaque.

<sup>10</sup>Batan avilic ta banomil ti joyobtabil ta nab ti oy ta yeloval stuq'uil smaleb c'ac'ale, tuc'ulano avilic lec ta Cedare, q'uelic un mi oy buch'u jech ta spas jech c'u cha'al ta xapasique.

<sup>11</sup>Ta xavilic un mi sjelta-jelta no'ox yajdiosic ti jun ch'ayemal muc' ta lume, ti c'alal mu'yuc c'usi xu' yu'unic ta j'ech'el ti diosetic taje. Ja'uc ti jteclumal une laj xa yictaicun comel. Mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti c'otemun ta yutsilal slequilalique. C'ajomal no'ox bat yo'ntonic ta sts'acliel ti loc'obbailetic ti mu'yuc c'usi xu' yu'une.

<sup>12</sup>Ti va'i s'elan taje, yalab xnich'nab Jtotic ta vinajel, xi'an yu'un. T'elt'unan yu'un ti mu albajuc xi'elale. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'oqe.

<sup>13</sup>“Yu'un ti jteclumale, cha'tos ti xi laj stsob sba ti smule: laj svalopatin comel ti cuxul sat vo' yu'une, lic sjoc' yaviltac ya'al stuquic ti mu sts'an vo' yu'un ti joq'uetic ta scoj ti chajal ti yute.

### **Svocol Israel ta scoj ti yanij sjol yo'ntone**

<sup>14</sup>“Ma'uc sc'oplal ta x'och ta mosovil ti Israele; mu yu'unuc voc' talel yo' ta xc'ot ta mosovil. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ta xpojbat batel ti c'usi oy yu'une?

<sup>15</sup>¿C'u cha'al xloquet no'ox snuq'uic ti co'ol s'elan leónetic ti volibil yu'unic une? Sts'ijlajan xa laj yictabeic comel ti steclumal une; laj yich' chic'bel ti jteclumetic yu'une, mu xa junuc com yu'une.

<sup>16</sup>Lavoc'bat ta voq'uel ajolic yu'un ti jnaclejetic oyic ta Menfise, xchi'uc ti oyic ta Tafnese.

<sup>17</sup>Jech laj ata un ta scoj ti laj avalopatinun comele, c'alal vu'unun ti Ajvalil Dios avu'une, ti ta jtojobtasot batel ta stamel ti bee.

<sup>18</sup>Ava'i un, ¿mi oy c'usi ta xata o yu'un ti ta xabat ta Egipto ta yuch'el ti yuc'umal Niloe? ¿C'usi ta xata o yu'un ti ta xabat ta Asiria ta yuch'el ti yuc'umal Eufratese?

<sup>19</sup>Ta scoj no'ox achopolal ta xata tsitsel yu'un, ta scoj ti mu junuc avo'ntone, ta xatoj un. Ts'ijlan ta snopel ava'i, ta xlic avil un ti mu xnel x'ech' ti vocol ta scoj laj avictaun



comele, ti mu'yuc laj avich'un ta muq'ue c'alal vu'un ti Ajvalil Dios avu'une. Diosun ti scotol xu' cu'une, mu stselbuj ma' ti jc'op une.

### **Ti israetique ta stoy sbaic**

<sup>20</sup>“Le' xa talel ma' ti lic atoy abaic talel ta jtojole, ti mu xac'anic pasel ta mantal une. Xi laj avalbe abae: ‘laj c'op ma' ti ta xcac' jba ta tunel une.’ Ta scotol ti buyuc no'ox ti toyol vitsetique, ta yolon scotol ti limlim te'tique, lic avac' abaic ta stojol yan.

<sup>21</sup>Bats'i lequil ts'unobil uva ti laj jts'unote, ti stuc xa no'ox yutsil sbec' ti uvae. Le' une, j'ech'el labat ta yoc un ti mu xacojtiquine

<sup>22</sup>Manchuc mi ta xajux aba lec ta yi', mi ta xajuxbe aba xabon ti bu xa xal ti avo'ntone, ta jba ta jsat une, staoj yav bonolot yu'un ti mulile. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.

<sup>23</sup>¿Mi xloc' no'ox ta alel avu'un ti xachi ta xaval une: ‘Laj to c'op un quere ma' ti jbonoj jba une, ti jnijanoj jchimanoj jba ta yich'el ta muc' ti diosetic ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique’? A'yio ava'i c'u s'elan la'ech' talel ta stenlejaltic. Tuc'ulano avil scotol ti c'u s'elan laj apase, ti co'ol a'elan me' camello ti mu no'ox ta yocuc xbitet ta jujujote.

<sup>24</sup>Co'ol a'elan me' te'tical burro ti nopem xa'i xpaxpunctet ta vitstique, ti natic ta xich' ic' xchi'uc ta sa'el ti c'usi ta sc'ane. C'alal yorail ta xcuchumaje, mu'yuc buch'u stac' spajes. Mi och ta sa'el ti totinome, xi ta xc'ot ta pasel yu'une, nom to c'ot ti lubel yu'une. C'alal yorail ta xcuchumaje, ja' to ti c'uxi laj stae.

<sup>25</sup>“Israel, altic no'ox ta pis oc xabite ta anil ta syayijesel ti avacane, ti taquijem xa anuc' ta lejlunele. Le' une, xachi laj avale: ‘Mu cha'bel jipbaj tenbaj ta xca'i ti jyanlum diosetique. Ta xbat jnaban jba ta stojol.’ ”

### **Xtun o ma' ti ta xich' tsitsel ti Israele**

<sup>26</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti nijil xa ta xcom ta q'uexlal apun ti j'elec' ta xvinaje, jech nijil chimil ta xcom ta q'uexlal apun ti Israele, ti jteclume, ti ajvaliletique, ti banquilaletique, ti paleetique, xchi'uc ti j'alc'opetic yu'une.

<sup>27</sup>Xi ta xavalbeic ya'i ma' ti jpets te'e: ‘Cajval, jch'ul tot.’ Xi ta xavalbeic ya'i ma' ti jbej tone: ‘Jch'ul me'.’ C'ajomal ta xavac' ta ilel ti apatique. Ma'uc ta xavac' ti ilel ti asatic ta jtojol une. Manchuc mi jech un, c'alal naca to ta xavilic ti uni vocole, xachiic xa liquele: ‘¿La', tic'o aba, pojuncutic un!’

<sup>28</sup>“Jteclum Judá, ¿bu oy ti adiestac ti laj ameltsan une? Jech yepal avajdiostac jech c'u cha'al ti jteclumetic avu'une. Talicuc un cha'e, vinajuc mi xu' yu'unic ta spojeloxuc c'alal ta xvul ta atojolic ti vocole.

<sup>29</sup>¿Mi oy c'usi stac' xavalic ta scontrainelun ti c'alal toyobbaoxuc acotolique? Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.

<sup>30</sup>Mu'yuc xtojobic ti avalab anich'nabic ti laj jtsitsique, mi jutebuc c'ot ta yo'ntonic un. Ti vo'oxuc eque, co'ol a'elanic jech c'u cha'al jti'oval león. Laj amilic ti j'alc'opetic avu'unique.

<sup>31</sup>(Avi tana eque, xchi'uc ti avalab anich'nabic li'e, ts'etano xa achiquin ta ya'yi el slo'il ya'yey ma' ti Dios une.) Israel, ¿mi co'ol j'elan sbajtical banomil laj ava'iun ta avo'nton? ¿Mi co'ol j'elan banomil naca queov laj ava'iun ta avo'nton? Jteclumal, ¿c'u cha'al xachi un cha'e: 'Colemuncutic, j'ech'el mu xisutcutic talel ta atojol un'?

<sup>32</sup>¿Mi ta xch'ay ta yo'nton xana' jun ants ti c'usi toyol stojole, ti c'usi laj xch'al sba xchi'uc c'alal yich' lequele? Ti jteclumale mu jechuc un, le' xa talel ta vo'ne laj xch'ayun ta yo'ntone.

<sup>33</sup>Sna'be lec smelol ta stamel ech'el sbelel ti bu ta sta ti xch'ayobil yo'nton une. Banquial jchanubtasvanejot xava'i aba yu'un ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>34</sup>Ti ac'u'e, bonol ta xch'ich'el me'un mu'nat, xchi'uc ti buch'u ch'abal smule, ti ma'uc ta xch'ich'el ti buch'u yacal ta elec' laj atae.

<sup>35</sup>Manchuc mi jech scotol taj une, yu'un xachi laj avale: 'Mu'yuc ma' ti jmul jcolo' une. Mu'yuc capem sjol ma' ti Dios ta jtojol une.' Lec un cha'e, ti jech ta xaval ti ch'abal amule, ta jchaj ta sa'el ti c'uxi contra xaquile.

<sup>36</sup>¿C'u cha'al ya'yel asujoj xa aba ta sjeltael ti buch'u ta stic' sba ta apojele? Ti jteclum Egipto xtoque mu stic' sba ta apojel jech c'u cha'al laj spas ti Asiriae.

<sup>37</sup>Nijil chimilot ta q'uexlal apun ta xasut batel ta Egipto xtoc un. Ti buch'u jun to ox yo'ntonic ta atojole, laj xa jbev loq'uel. Mu'yuc c'usi ta xata yu'un ma' ti jun ajol xchi'uque."

## Jeremías 3

### Ti Israele yanijem yo'nton ta stojol ti Diose

<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xale: "Mi oy jun vinic ta sutes ti yajnile, mi malij ta yan ti ants laj sbaje, ti sba vinique mu xu' ta xcha'ic'. Ti jech taje, mu ts'icbaj lec ta xa'iic ti jteclume. Ja'uc ti vo'ot une, Israel, xloc' x'och ti avajval yu'unic ta c'upinele. Tana une, ta to xasut ava'i talel ta jtojol un. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ma' taje.

<sup>2</sup>Q'uelo batel avil ti c'an t'ajan stselejtiq, xi xatuc'ulan quic leque: ¿Mi oy to xana' ti mu'yuc c'otemot ta spasel abolil teye? Xachotet ta be ta xamala ti buch'u ta xavac' aba ta c'upinel xchi'uque, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun árabe vinic ti chotol ta sbajtical banomil ta xpa'ivane. Laj xa ats'ile ti jteclum ti laj avac' aba ta c'upinele, xchi'uc ti yan ti c'usi chopol ta xapase.

<sup>3</sup>Jech o xal un, ta acoj mu xtal ti vo' ta yorail sique, xchi'uc ta yorail corixmae. Avich'ojbe spimil sat ti jchonbail antse, q'uexavan ti jech a'elane.

<sup>4</sup>"Yu'un le'tic to no'ox xachi ta jtojole: 'Ta cach'il to oxe, lec xavilun, Tot,

<sup>5</sup>¿mi staoj yav ti ilinemote? ¿mi ta xjalij ta j'ech'el ti sc'ac'al avo'ntone?' C'alal yacalot ta yalel ti va'i s'elan taje, ja' o ochem yipal avu'un ti bu xa c'alal xu' avu'un ta spasel scotol ti chopole."

**Ti Diose ta xalbe ti jteclum Israele xchi'uc ti jteclum Judae ti ac'o sutes sbaique**

<sup>6</sup>C'alal yorail ochem ta ajvalilal ti Josiase, xi laj yalbun ti Diose: “¿Mi laj xa avil c'usi laj spas ti toyobba Israele? Bat xa yac'beic yipal ta spasel smulic ta jujun toyol vits xchi'uc ta yolon limlim te'etic.

<sup>7</sup>Ti vu'une laj jnop ti ta ts'acal ta sut talel ta jtojol c'alal mi ech' yo'nton scotol ti vi s'elan ta spase. Le' une, mu'yuc sut talel. Ti va'i s'elan taje, laj yil ec ti jovil-jol jteclum Judá ti ja' yuni chi'il ta voq'uel xa'i sbaique.

<sup>8</sup>Laj yil xtoc ti laj jbjaj loq'uel ti toyobba Israele, ti laj jsutes ta scoj ti laj yac' sba ta c'upinel ta yane. Ti jovil-jol jteclum Judá ti ja' yuni chi'il ta voq'uel xa'i sbaic xchi'uc ti Israele, mi ja'uc laj sibtas sba. C'ajomal no'ox lic xchan ta yac'bel yipal sbolomalinel sba.

<sup>9</sup>Mu ta vocoluc c'ot ta pasel ti lic socuc yu'un ti muc' ta lume. Yu'un yanij ta j'ech'el ti sjol yo'ntone. Lic snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti loc'tabil tonetique, xchi'uc ti buyuc no'ox tec'ajtic ti te'etique.

<sup>10</sup>Ti jech laj xa spas scotol ti va'i s'elan taje, mi ja'uc xa ta sjunul yo'nton sut talel ta jtojol ti jchuvaj jol jteclum Judae. Yu'un c'ajomal no'ox laj slo'laun. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>11</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Ti toyobba Israele, jc'ol mu sta ti smule, ja' xjelav smul ti jchuvaj jol jteclum Judae.

<sup>12</sup>Batan, xi xc'ot avalbe ya'i ti lo'il a'yej jech c'u cha'al li'e, ti xi aq'ueloj batel ta stuq'uil ti yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale: ‘Ti Diose xi ta xale: Sutan talel ta jtojol, toyobba Israel. Mu xanop ti yanijem jol co'nton mi ta xasut talel ta jtojole. Mu xanop ti ilinemun ta j'ech'ele. Yu'un oy yutsil slequil co'nton. Yu'un vu'un ti Diosune, mu stselbuj ti jc'o'pe.

<sup>13</sup>Ja' no'ox un, ojtiquino ti achopolale, xchi'uc ti toyobbaot ta stojol ti Ajvalil Dios avu'une, ti yoquial avu'un ta sa'el ti xch'ayobil ajol ti mu xavojtiquinan ti ta xata ta scotol ta yolon ti limlim te'tique, xchi'uc ti mu xa xavich' ta muc' ti c'usitic albil cu'une. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc ta xcal.’ ”

<sup>14</sup>Ti Diose xi ta xale: “Sutanic talel, toyobba nich'nabiletic, yu'un cu'unoxuc. Ta xquic' ta jtojol jun ta jujun jteclum. Ta xquic' ta jtojol cha'vo' ta jujuchop nitiluletic ti ta xcac' suticuc ta jteclum Sione.

<sup>15</sup>Ta x'ochic cu'un ta jpas-mantaletic ti buch'u lec ta xquile. Va'i un, oy sbijilic xtojobic ta xaspasoxuc ta mantal.

<sup>16</sup>C'alal mi labolic xa ta j'ech'el ti ta jteclume, ti yepal xa ta j'ech'el ti avalab anich'nabique, ta xch'ay sc'oplal ta yalel xcaxail strate ti Diose. Mu'yuc xa buch'u ta svules ta sjol. Mi ja'uc xa ti oy to buch'u xvulvun xchi'uque, yu'un ma'uc xa tsots sc'oplal. Mi ja'uc ta to xich' pasel ta ach'. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'o'pe.

<sup>17</sup>Jech o xal un, ti Jerusalene ta xlic yich' biiltasel ta spasob mantal ti Diose. Ta xtal scotol ti muc'tiquil jteclumetique yo' jech ta xlic yich'icun ta muc'. Yu'un mi ja'uc xa



ta xc'ot ta pasel ti pochan no'ox xa'i sbaique, ti yan ti yo'ntonic ti bu xba snijan xchiman sbaique.

<sup>18</sup>“C'alal ta xc'ot ta pasel sc'ac'alil taje, ti jteclum Judae ta xlic sco'oltas yo'ntonic xchi'uc ti jteclum Israele. Jmoj xvoletic ta sutic batel ta muc' ta lum ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al ta banomil ti calojbeic ta xcac'beic ta xrextoic amolmuc'totic laj ech'uc ta vo'nee.

#### **Ti Israele xlic ta lum ti c'usitic ta xlic yich'ic ta muq'ue**

<sup>19</sup>“Israel, loc' ayan ta co'nton ti laj jbisot ta jnich'one, ti ta xcac'bot ti banomil ti stuc no'ox jun yutsil ta scotole, ti juteb ta o'ntonal yu'unique. Laj jnop ti ta xabisun ta atote, ti j'ech'el mu ta xach'ac aba ta jtojole.

<sup>20</sup>“Ja'uc le' une, yan ajolic ta jtojol, co'ol a'elanic junuc ants ti ta smucul sati ti smalale. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>21</sup>Xi s'elan xvinaj ti xvothetic no'ox ta jujun stselej sbajtical banomile: Ja'ic la ma' ti israeletic une, ti x'oc' x'avanic ta sc'anic ti c'uxubinele. Laj svalopatinic comel ti tuq'uil bee. Laj stenicun ta o'ntonal ti Ajvalil Diosun yu'unique.

<sup>22</sup>Sutanic talel ta jtojol, toyobba nich'nabiletic, yu'un ta jpoxtaot ti vi a'elan yu'un ti atoyobbaile.”

#### **Ti israeletique laj stac'beic sutel ti Diose**

Ti israeletique xi ta xalique: “Li' xa oyuncutique, litalcutic xa ta atojol, yu'un ti vo'ote, Diosot cu'uncutic.

<sup>23</sup>Mu'yuc c'usi bal ta j'ech'el ti ta xbat avlajetuncutic ta jujun stseleje, mi ja' ti ta toyol vitstique. Ti coltael yu'un ti Israele, ja' no'ox ta xich' tael ta atojol ti vo'ot Ajvalil Diosot cu'uncutique.

<sup>24</sup>Xi s'elan laj quilcutic laj staic ti jmolmuc'totcutic c'alal biq'uituncutic to oxe: Oy no'ox ti xchijique, ti xvacaxique, ti stseb squeremique. Ti vu'uncutic une, c'ot ta ch'ayel cu'uncutic ta scoj ti liyaniycutic yu'un ti j'ac'vanej ta q'uexlal loc'obbaile.

<sup>25</sup>Nijanun chimanuncutic, yu'un q'uexlal sba vinaj ti bu xa c'alal ti jtoyobbailcutique. Ta jbic'talcutic ono'ox, jech o j'elancutic talel ti laj jsa'ilan ti jmulcutic ta atojol ti vo'ot Ajvalil Diosot cu'uncutic ti mu'yuc laj jch'unbecutic ti c'usi ta xacane, jech c'u cha'al laj ech'uc ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee.”

## **Jeremías 4**

### **Bijubtasel ta scomtsanel ti c'usi mu lecuque**

<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xale: “Israel, mi xac'an to xasutes aba, mu yanuc bu xatam batel, tuc' xasut talel ta jtojol. Mi j'ech'el laj aten loq'uel ti j'ac'-vocol loc'obbailetic avu'one, mi mu xach'ac aba ta jtojol,

<sup>2</sup>mi naca melel, mi naca pojel xchi'uc naca slequil o'ntonal ti xava'an aba ta rextico ta jventae, va'i unbi, ta xjoybij ta xc'uxubinelic, ta slequil c'optaelic ti muc'tiquil lumetic ta jventae.”

<sup>3</sup>Ti jnaclejetic yu'un ti Judae xchi'uc ti Jerusalene, xi ta x'albatic yu'un ti Diose: “Abtelanic ta sloquel ti banomil ti mu'yuc picbil oe. Mu xats'un ta yut ch'ixtic ti ats'unubalique.

<sup>4</sup>Jnaclejetic yu'un jteclum Judá, xchi'uc jteclum Jerusalén, ich'ic ti circuncísione, ojtiquinicun ti vu'un Ajvalilune. C'otuc ta avo'ntonic senyail ti jtratee, naca me ta scojuc achopolalic ta xlic tiluc ti sc'ac'al co'nton jech c'u cha'al junuc c'oc' ta xtile, ti xvo'o'et no'ox liquel ti mu'yuc buch'u xu' ta xtub yu'une.

### **Ilbajinbil ta xc'ot ti Judae**

<sup>5</sup>Ti ta jteclum Jerusalene, xchi'uc ta Judae, oq'uisanic oq'ues ta sjunul ti muc' ta lume. Xi xavaq'uic ta na'el ti tsots ta xa'avanique: ‘La'ic un, batic ta nac'obbail jteclumetic, ba jtsob jbatic.’

<sup>6</sup>Toyo batel ac'obic ta xch'utubtael ti jteclum Sione yo' ta stamic batel. Mu teyuc no'ox xach'ayetic, batanic ta nac'obbail ta anil un. Yu'un ti cuxul j'ilbajinvaneje, xchi'uc ti jtsutsesvaneje, q'uelel xa talel ta atojol cu'un ti ta xlic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>7</sup>Ti jti'oval leone loc' xa talel ta xch'en. Stamoj xa talel sbe ta stsutsesel ti muc'tiquil jteclumetic, yu'un loc' xa talel ta slumal yo' ta stsutses ti muc' ta lum avu'une, ti sts'ijlajan ta xcom yu'une, ti j'ech'el lilijem ta xcom yu'un ti jteclumetic avu'une.

<sup>8</sup>Jech o xal un, lapic ti lajemal c'u'ile, oc'anic, ajetanic xchi'uc ti xc'uxule. Ti stilemal sc'ac'al yo'nton ti Diose, mu'yuc sq'uejoj sba loq'uel ta jtojoltic.”

<sup>9</sup>Ti Diose xi ta xale: “C'alal ta xc'ot sc'ac'alil taje, ti ajvalile xchi'uc ti banquilaletique, xnicnunic xa liquel ta xi'el. Ti paleetique mu ech'baj ti xi'el ta xa'iique. Ti j'alc'opetique ta xbat xch'ulelic ta xi'el.”

<sup>10</sup>Xichi laj cal une: “Mu xa ono'ox cha'bel un, Dios, yu'un laj xa alo'la ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene. Laj avalbe ya'i ti ta staic ta xlamaj ti c'ope. Le' une, c'ajomal no'ox q'uelel ta stojolic ti cuchilu xve' yu'un ti snuq'uique.”

<sup>11</sup>C'alal ta xc'ot xa yorail taje, xi ta xlic yich' albel ti jnaclejetic ta Jerusalene: “Ti ic' ta xlic talel ta sbajtical banomile, toj q'uixin ta jmec ti xvuch'et no'ox ta xtal ta stojol ti jteclumale. Ma'uc ti siquet no'ox yutsil ta xtun ta sventa yic'ael solepal ti trigoe.

<sup>12</sup>Ti ta scoj taje, tsots ta j'ech'el ta jtac talel ti iq'ue. Ta xcal ta jamal ti mu xa ono'ox xcolic ta j'ech'ele.”

### **Joyobtabil ta xc'ot ti Israel yu'un ti yajcontrae**

<sup>13</sup>Q'uelo avilic, ti jcontrainvaneje xvolet no'ox talel jech c'u cha'al junuc toc. Ti scarretaic sventa ti pasob letoe, co'ol s'elan sutub ic' ti sts'otobaj no'ox talele. Ti





sca'ique xvilet no'ox talel, ja' mu sta xvil ti muc' ta xique. Mu xa ono'ox cha'bel, ja' to lijaj un.

<sup>14</sup>Jteclum Jerusalén, tuch'o loq'uel ta avo'nton ti c'usi chopole, ja' to jech ta xapoj aba. ¿C'usi to ora ta xajel ajol ta yictael ta snopilanel ti c'usi chopole?

<sup>15</sup>Xi s'elan ta xvul ta loq'uel ti xi'bal sba lo'il ta xlic talel ta jteclum Dane, xchi'uc ta stsejtic yu'un ti Efraine:

<sup>16</sup>“Caj t'abbeic ya'iic ti muc'tiquil jteclume, xchi'uc ti Jerusalene ti ta namal banomil ta xlic talel ti jcontrainvaneje, ti x'avlajetic no'ox ta stsaquel ta leto ti jteclumetic yu'un ti Judae.

<sup>17</sup>Co'ol s'elan jchabiej osiletic, joyobtabil ta xc'ot yu'unic ti jteclum Judá ta scoj ti jelav stoyobbailic ta stojol ti Diose. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.

<sup>18</sup>“Ti c'u s'elan ti atalele, ti c'usi ta xapase, ja' ta scoj ti jech c'ot ta atojole. Yu'un ti c'usi chopol apasoje, ja' me yutsil ti va'i s'elan c'ot ta atojol une, ti xbiet no'ox ti avo'nton yu'une.”

#### **Mu x'ech' ta xa'i Jeremías ti q'uelel volol ta stojol ti slumale**

<sup>19</sup>Xibalet no'ox yu'un ti xc'uxul ta xca'ie. Xpujpun xa co'nton yu'un ti mu albajuc ti vocole. Mu xits'iji ta j'ech'el, xtal xbat xa ti co'nton yu'une. Laj ca'i yech'omal ti oq'uese, ti naca sliquesel leto x'avlajetic ta yalele.

<sup>20</sup>Xpuquet no'ox ya'yejal ta xvul ti c'u s'elan ta xlaj c'otuc ta tsutsele, ti stuc slilijemal com sjunul ti muc' ta lume. Ta jech yepal un, laj yich' lilinel ti axibaletic cu'une, ti jipbil tenbil com ti caxibalnataque.

<sup>21</sup>¿C'u to ono'ox sjalil sc'an ta xquil ti ta xc'ot ta pasel ti utsuc xa yich' toyel ti c'obale, ti ta xca'i ti ta xich' oq'uisanel ti oq'uese?

<sup>22</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jteclumale bolinebic ta j'ech'el, mu xiyojtiquinic. Alab nich'nabiletic ti mu'yuc xch'ulelique, ti mu sna'ic snopele, mi ja'uc spas yu'unic ti c'usi leque. C'ajomal ja' xojol xchi'uquic ta spasel ti c'usi chopole.”

#### **Ti tsutsesel q'uelel talel ti laj yil ti Jeremiase**

<sup>23</sup>Laj quil ti banomile, mu'yuc smelol, jech'e' sts'ijlajan. Laj quil ti vinajele, ch'abal ti c'usi ta xac' xojobale.

<sup>24</sup>Laj quil ti xnicnun no'ox ta j'ech'el ti muc'tic vitsetique, ti xc'uyuc'un no'ox ta j'ech'el scotol ti bic'tal vitsetique.

<sup>25</sup>Laj quil ti mu'yuc xa buch'u junuc oye. Jatavic ech'el scotol ti mutetique.

<sup>26</sup>Laj quil ti yav nichimetique, joybijem xa ta sbajtical banomil. Stuc slilijemal busul scotol ti jteclumetique. Scotol taje, ja' c'ot ta pasel yu'un ti mu albajuc sc'ac'al yo'nton ti Diose.

<sup>27</sup>Yu'un xi ta xal ti Diose: “Ta xjoybij ta sbajtical banomil scotol ti banomile, ja' no'ox ti mu'yuc ta jtsutsesic ta j'ech'ele.



<sup>28</sup>Ti banomile mu albajuc ta xlic ya'i ti at-o'ntone. Ti vinajele ta xlic ya'i ti me'inale. Jech laj xa cal, mi ja'uc ta jsutes jba. C'ot ta nopel cu'un, mi ja'uc ta jcha'na'.

<sup>29</sup>Ti x'avlajetic ti buch'utic cajajtic ta ca'e, xchi'uc ti j'ac'-yolobetique, scotol ti jnaclejetique xbitic no'ox loq'uel ta anil ta xbat snac' sbaic ta chuculaltic, mi mo'oje, ta xmuyic ech'el ta lican ch'entic. Tenbil jipbil ta xcom yu'unic scotol ti jteclume. Mu'yuc xa buch'u xu' ta xnaqui un.

<sup>30</sup>Ti vo'ote, jteclum, ti c'ot ta atojol ti laj xa avich' jinesele, ¿c'u cha'al alapoj ti tsajal c'u'ile? ¿C'u cha'al ti ch'alach'ot lec ta oroe? ¿C'u ch'al ta xabon ta ic' ti asate? Mu'yuc xa c'usi xtun o ti ta xac'upiltas abae. Yu'un ti buch'utic laj alo'labe sjole, laj xa stenot ta o'ntonal. C'ajomal xa no'ox ta sa' ti avocole.

<sup>31</sup>Ta xca'i ti oy buch'u x'avet xa yu'un ti xc'uxule, ti co'ol jech c'u cha'al jun ants ta svoq'ues ti sba yole. Ja' jteclum Sión ti xq'ueq'uet xa ta avetele, ti xi ta xal ti sye' xa tal ti sc'obe: 'Mu xa ono'ox cha'bel un, ta xismilic ti jmilvanejetique.' ”

## Jeremías 5

### Smulic ti jteclum Jerusalene

<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xale: “Xaniic ti calleetic yu'un ti Jerusalene. Sa'ic ta jujujot ti bu xvolvun ti jnaclejetique. T'unic lec mi oy bu ta xataic junuc ti oy ta yo'nton ta spasel ti c'usi tuq'ue, ti mu yanuc ti sjol yo'ntone. Mi oy bu laj ataique, ta jch'aybe smul scolo' ti Jerusalene.

<sup>2</sup>Oy buch'u ta xal ti nijil chimil ta yich'el ta muc' ti Diose, naca sba no'ox ye.”

<sup>3</sup>Cajval, ochemot ta sa'el jnaclejetic ti tuc' sjol yo'ntone. Laj atsits, mi ja'uc laj ya'ibeic xc'uxul un; laj abusanbe ta stojolic ti vocole, mi ja'uc laj yich' o yo'ntonic. Mu'yuc c'usi sc'anic albel. Ti yo'ntonique x'ech' to syijil bat jech c'u cha'al ti tone, laj to ta alal yu'unic ta stamel ti tuq'uil bee.

<sup>4</sup>Xichi laj jnop une: Ti buch'u mu sna'ic c'usi ta sc'an ti Diose, ti buch'u mu xa'ibeic smelol ti c'usi yalaj ta smantal ti Dios yu'unique, le'e, ja' no'ox ma' ti buch'utic xvanet no'ox yuni jolic ta x'ech' ti c'ac'al yu'unique.

<sup>5</sup>Bat jol ta yalbel sc'oplal ti buch'utic chapalic lec ta yojtiquinele. Lec cac'tic une, mu'yuc macalic c'usi ta sc'an ti Diose, ti c'usi yalaj ta smantal ti Dios yu'unique. Scotolic le'e, c'otemic ta yajcontra ti Diose, ti laj svalopatinic comel ti c'usi yalaj une.

<sup>6</sup>Jech o xal un, ta xloc' talel leónetic ta muc'tiquil vitsetic ti ta xmilatic yu'une. Ta xloc' talel oq'uiletic ta sbajtical banomil ti ta xlilinic ta ti'el yu'une. Ti ta slumalique, buyuc no'ox ch'ambil ta be ta xc'ot yu'un ti jchop o ta bolometique. J'ech'el ta stsutsesatic mi loc' xa ono'ox talele, ta scoj ti mu albajuc ti smulique, ti mu albajuc c'usi loc' ta sa'el yu'unique.

<sup>7</sup>Ti Diose xi ta xale: “¿C'u ono'ox la xachi ta jch'aybot amul yu'un scotol le'e? Laj xa svalopatinun comel ti anich'nabe, ti utsuc xa sva'anic ta rextico ti diosetic ti ma'uc



diosetique. Busul no'ox ti sve'el laj cac'beique. Ti stuquic une, yan ti sjol yo'ntonic ta jtojole, ti xvoletic no'ox ta yaq'uel sbaic ta stojol ti ants ti sna' sbolomalin sbae.

<sup>8</sup>Yu'un co'ol s'elan t'ujbil totinom ca'etic ti liquem sjolic ta slo'labe sjol yajnil ti xchi'ilique.

<sup>9</sup>¿Mi yu'un la mu'yuc ta jtsits ya'iic ti va'i s'elan taj une? ¿Mi yu'un ta xcol cu'un jun jteclum ti xc'ot o jech ta xich'e?

<sup>10</sup>Ochuc ya'i ti yajcontraic ta stojole, soquesbatuc ti uvaetic yu'une, ac'o mi ta to x'ictabat jutucuc. ¡Jepbatuc ya'i sc'ob-c'obtac ti s'uvae, yu'un ma'uc xa cu'un!

<sup>11</sup>Ti Israele xchi'uc ti Judae laj syanijes sjol yo'nton ta jtojol. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.”

### Scaj'alel ti tsitsele

<sup>12</sup>Ti Israele xchi'uc ti Judae mu'yuc ta venta c'ot yu'unic ti Diose, yu'un xi ta xalique: “Ti Diose mu'yuc laj sna'. Mu'yuc c'usi ta xc'ot ta jtojoltic. Mu xvul ta loq'uel ti letoe, ti vi'nale.”

<sup>13</sup>Yeilal no'ox ta xjelav yu'unic ti j'alc'opetique, yu'un ma'uc oy ta yeic ti c'usi ta xal ti Diose.

<sup>14</sup>Jechuc un, ja' no'ox xi yalobjun ti Ajvalil ti ja' Dios ti scotol xu' yu'une: “Ta scoj ti va'i s'elan ta xloc' ta alel yu'unique, taj une, xi ta xc'ot ta pasel cu'un une: Ti c'u s'elan ta xloc' ta alel cu'une, ta jpas ta atojol co'ol s'elan tilemal c'oc' ta xloc' ta ave. Ti jteclume, c'otuc jech c'u cha'al si' ti anicuc yu'un ti c'oc' taje.”

<sup>15</sup>Ti Diose, mu stselbuj ti xi ta xale: “Israel, ta jtijbe talel sjol ta scontrainelot jun jteclum ti nom ta xlic talele, jun jteclum ti jelavem xu' yu'une, ti yiloj xa ono'ox sba talel ta vo'nee, ti mu xchiquintaj avu'un ti sbats'i c'ope, ti mu jutebuc xava'i ti c'usi ta xale.

<sup>16</sup>Scotolic taje, pucujil j'ac'-letoetic ta j'ech'el, lajebal xa xal o ti abtejebaletic yu'unique.

<sup>17</sup>Ta stun ta slajesic ti c'usi xloc' x'ayan avu'une, ti ave'el avuch'ome. C'alal ta aquerem atsebtac, ta stsutses ta j'ech'el. Ta ye ta sti'ic, ta stsutsesic ti achijtaque, ti avacaxtaque, ti a'uvataque xchi'uc ti aicuxtaque. Ti nac'obbail jteclumetic ti apatoj avo'nton yu'une, mu ta sc'obicuc ta xa'i ta slilinic xchi'uc ti abtejebaletic yu'unique.”

<sup>18</sup>Ti Diose, mu stselbuj ti xi ta xale: “Ac'o mi jech un, ta yorail taje, mu scotolicuc ta jtsutses ta j'ech'el.

<sup>19</sup>C'alal xi ta xasjac'beique: ‘¿C'u cha'al ti vi s'elan laj spasbuncutic scotol ti Ajvalil Dios cu'uncutique?’ xi xatac'bee: ‘Ti jech laj xa avalopatinic comel ti Dios ta scoj ti lic avich'ic ta muc' ta avosilal atuquic ti jyanlum diosetique, ja' no'ox jech ta xc'ot ta atojolic ec un, ti ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti namal jyanlumetic ti mu xavojtiquinic jutebuque.’

### Scaj-bijubtasel ti Israele

- <sup>20</sup>“T'ambeic ya'i ti yajval lum yu'un ti Israele, ti xiuc yalbeic ti jteclum Judae:
- <sup>21</sup>‘A'yio ava'i li'e, oy asat, mi ja'uc xavil. Oy achiquin, mi ja'uc xava'ibe xchiquinal. Mu'yuc ach'ulel xava'i aba, bol jteclumot ta j'ech'el.
- <sup>22</sup>Ti vu'un Diosune xichi ta xcale: ¿Mi mu van xaxi'taicun xana'? ¿Mi mu van xlic nicnunanic ta jba ta jsat xana'? Vu'un jchapanoj ti jamal yi'tic bu c'alal xyu'uet ta x'ech' ti nabe. Ti nabe mu xjelav ti bu c'alal spajeb albile. Ti syuc'benaltaque xvo'o'et no'ox ti stselte-tselte talele, mi ja'uc ta xjelav ti bu ono'ox ta x'ech'e.
- <sup>23</sup>Ti vo'oxuque, ja' xa me'inem ta avo'ntonic ti mu xava'ibeic xchiquinale, ti jelav ti atoyobbailic ta j'ech'ele. Va'al laj avictaicun comel, labatic un.
- <sup>24</sup>Mi ja'uc oy bu loc' ta avo'nton ti xachiique: La' quich'tic ta muc' ti Ajvalil Dios cu'untique, ja' ta xac' taluc vo' ta yorail ti sictic ta x'ech'e, ti sba yalel chaquilo' ti ta corixmatique, ta spasel xtoc ti c'u sjalil albil yorail ta xich' tsobel ti ts'unubaletique.
- <sup>25</sup>Ta scoj amul acolo'ic, lic c'otuc ta soquel. Laj sc'oplal ta x'ech' ta ave ati'ic ti va'i s'elan lequilal taje.
- <sup>26</sup>‘Yu'un ti jlumale, oy chopol viniquetic ti co'ol s'elan jyac-mutetic ti xpaq'uet xa ta sq'uelele, ti naca sva'an no'ox pets'etic yo' tsacbil ta xc'ot yu'un ti yane.
- <sup>27</sup>Naca yeleq'uic ti c'usitic x'ayan ti noj no'ox ta snaique, co'ol s'elan c'otem jech c'u cha'al noj no'ox ti mutetic ta sbajlebe. Ja' jech lic yich' yipic, jc'ulej batic ta j'ech'el.
- <sup>28</sup>Lec ta smalq'uin sbaic, cuts'ul no'ox sjubemalic. Xi s'elan bu c'alal pajem xchi'uc ti smul scoloi'ique: Mu stic' sbaic ta spojel ti buch'u ch'abal buch'u x'ayan yu'unique. Mi ja'uc oy ta venta yu'unic ti me'un mu'natetique.
- <sup>29</sup>‘¿Mi mu'yuc van ta jtsits ta scoj ti va'i s'elan taje? ¿Mi mu xc'ot o ta xich' ti buch'u jech ta spas taje? Ti vu'un Diosune, mu stselbuj cu'un.
- <sup>30</sup>Ti c'usitic ta xc'ot ta pasel ti li' ta muc' ta lume, xi'bal sba ta j'ech'el, chib xa me sc'oplal xal o.
- <sup>31</sup>Ti c'usi ta scaj'alic ti j'alc'opetique, naca jutbil. Ti paleetique, ja' no'ox yac'ojbeic yipal ta spasel mantal ti c'usi xloc' venta ta xa'iique. Loc' ta sa'el avu'un le' une, cuni lumal. Xcaltic taj une, ¿c'usi ta xapasic xana' mi c'ot ti yorail une?’ ”

## Jeremías 6

### Ta xich' voliel yu'un scontra ti jteclum Jerusalene

<sup>1</sup>Jnaclejetic ta yosilal Benjamín, sa'ic ti bu xu' ta xanac' abaique. Jatavanic loq'uel ti ta jteclum Jerusalene. Oq'uisanic ti oq'ues ta jteclum Tecoa. Va'anic senyail ta Bet-haquereme, yu'un ta yolon to ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic talel ti cuxul j'ilbajinvanej ti mu albijuc ta xac' ti vocole.

<sup>2</sup>Ti jteclum Sione, c'upil sba jech c'u cha'al ti jach'-jach' yaxaltique.



<sup>3</sup>Yu'un ti bu taje, ta xbat sq'uel xchijic ti jq'uel-chijetique, yu'un xlamet ech'el xchi'uc xchijic ta xaniel. Ti chijetique xc'ulet ta sa' ech'el ti sve'elic ta spat xocone.

<sup>4</sup>Va'i un, ti scontraique xi ta xalique: “Chapano abaic yo' ta jtsactic ta leto. ¡La'ic, ta o'lol c'ac'al, ba jtsactic ta leto. Yan che, bat xa c'ac'al! yu'un xqueovin xa talel ti banomile.

<sup>5</sup>Ja' lec un cha'e jtsactic ta leto ta ac'ubaltic Jilintic ti toyol luchlebaletic yu'unique.”

<sup>6</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi s'elan loc' ti mantal yu'une: “Lomesic ti te'tique, meltsanic jun muyebal yo' jech ta xich' tsaquel ta leto ti Jerusalene. Yu'un chapal xa sc'oplal ta xich' tsitsel ti jteclum ta scoj ti naca j'ilbajinvanejetic teye.

<sup>7</sup>Ti yabtel mulil colo'ile, co'ol s'elan ya'lel joc' ta xlic t'omuc li' ta Jerusalene. Malo xa no'ox ava'i ma' ti spajeb ilbajinel ti mu xa stac' a'yeluc bu ta xijbat yu'un une, ja' xa no'ox xna'un ma' ti yayijesele, ti oq'uel avanele.

<sup>8</sup>Yu'un mi mu jechuque, Jerusalén, a'yio ava'i, yanijem xa jol co'nton ta jch'ac jba loq'uel ta atojol. Ta xajoybinot ta sbajtical banomil. Mi junuc jnaclej ta xquicta comel ta atojol.”

### **Ta xich' caj'alel ti ta xtal ti tsitsele**

<sup>9</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: “Ti c'u yepal ta xcomic ti israeletic, ta xich'ic chajel ta sa'el ti bu xa oyique, jech c'u cha'al ta xich' c'uxc'ultael ta sa'el ti uva ti oy ta sc'ob c'obtaque, ja' to ti c'uxi mu xa jbejuc ta xcome.”

<sup>10</sup>Ti vu'une xichi laj jtac'bee: “¿Mi yu'un oy buch'u sc'an ta xa'i mi ta jlo'iltabeic ti a'yej taje? Mu xa'iic un, Cajval, yu'un macal ta j'ech'el ti xchiquinique. C'ajomal no'ox ta xlabajic xchi'uquic ti ac'ope. Mi ja'uc oy stu ta xa'iic.

<sup>11</sup>Sujbilun xa yu'un ta j'ech'el ti sc'ac'al avo'ntone, Dios, mu xa ts'icbaj ta xca'i.” Ti Dios une xi laj yalbune: “Lamanbo ya'i ta sbaic ti jva'lej viniquetic ti oyic ta callee, ta stojol ti buyuc no'ox xvolet ti jva'lej queremetique. Jmoj chucbil ta xbatic xchi'uc yajnilitic ti viniquetic, xchi'uc ti moletic ti ch'iem c'opojemic xae.

<sup>12</sup>Yu'un ti snaique, ti yosilique, ti yajnilique, ta xjel yajval. Yu'un ta jyales coc jc'ob ta stsitselic ya'i ti buch'utic nacalic ta jteclum taje.” Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>13</sup>“Yu'un scotolic, manchuc mi ich'bil ye sti'ic, mi mu'yuc, c'ajomal no'ox batem yo'ntonic ta stsobel ti oyuc no'ox c'usi x'ayan yu'unic ti mu'yuc laj ya'iic c'uxi ta tojele. Yu'un ti j'alc'opetique xchi'uc ti paleetique, naca j'eleq'uetic scotolic.

<sup>14</sup>Xaval yilele, co'ol s'elan xa'ibeic yipal xc'uxul syayijemal ti jteclumale. Yaleluc xa yu'un ti lec oy scotole c'alal mu jechuque.

<sup>15</sup>Ti Jechuque, q'uexavicuc jutuc ma' ti vi s'elan ta spasic ti mu xa sts'ic cu'une. Le' une, laj to ta alel ma' ti sna' xa'iic ti q'uexlale, ti ts'i'ub satic xchi'uc ma' ti q'uexlale. Jech o xal un, c'alal ta jtsitsic ya'iique, sbosian xa yacanic ta xyalic ta lum jech c'u cha'al ti yane. Ti vu'un Diosune jamal xcal.”



## Stoyobbail ti Israele

**16**Ti Diose xi ta xalbe ti steclumale: “Va' chianic, q'uelic ti beetique, ti vo'neal beetic ti bu xpolte poltee. Jac'beic bu junucal ti lec ta tamel batele. T'unic batel un, ta xataic ti xcuxubil avo'ntonique.” Ti stuquic une xi laj staquique: “Mo'oj unbi, mu jc'an jtamcutic batel.”

**17**Ti Diose laj sva'anan jchabiej-q'uel-osiletic ti xi laj yalbe ti jteclume: “Ts'et-chiquintaic ti mu xa slequiluc mi oy c'usi ta xbac' talele.” Ti jteclum une xi laj staquique: “Quere, laj to c'op ma' ti ta jts'etan jchiquincutic yu'une.”

**18**Ja' yu'un un, ti Diose xi laj yale: “Muc'tiquil lumetic, a'yio ava'iic li'e yo' jech mu ch'ayaluc ta staouxuc ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta stojol ti jteclumale.

**19**Banomil, a'yio ava'i ti xi ta xcale: Ti jteclum li'e, ta jtacbe talel svocol ta scoj ti bat yo'nton ta spasel ti chopole, yu'un mu'yuc laj yac'beicun ta venta ti jc'ope. C'ajomal no'ox bajbil c'ot yu'unic ti chanubtasel cu'une.

**20**¿C'u cha'al yich'eluc talel avu'unic ti pom ti ta xlic talel ta lum Sabae, xchi'uc ti muil poxiletic ti ta xlic talel ta muc'tiquil lumetic ta namal banomile? Ti chic'bil matanaletic avu'unique, mu xal co'nton ta stsaquel yich'el, mi ja'uc ti c'usitic yan ta xich' svocol ta matanale.”

**21**Jech o xal ti Diose xi laj yale: “Ti jteclum li'e, ta jpas ta stojolic ti lomicuc ta lum ti ta stsuculin ti yoquique. Scotolic ta xchamic, mi totiletic, mi nich'nabiletic, mi yuts' yalal sbaic, mi lec xil sbaic.”

### **Ti jnet'vanej loq'uel ta osile, ta yolon to ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al ta xlic talele**

**22**Ti Diose xi ta xale: “Ta namal banomil to ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, yacal xa ta xchapan sba talel ti jun muc' ta lum ti jelavem xu' yu'une.

**23**Chapalic ta j'ech'el xchi'uc syolobic xchi'uc slanzaic, banquial jlo'-ch'ich'etic ti mu'yuc xc'uxul yo'ntonique, co'ol s'elan yech'omal syuc'benal nab ti x'avlajetique, ti naca cajajtic ta ca'e. Chapalic lec ta stsaquel ta leto ti jteclum Sione.”

**24**Ti jnaclejetic ta Jerusalem xi ta xalique: “Laj ca'icutic vul talel ti lo'ile. Mu xa ta banomiluc oyuncutic yu'un ti xi'ele. C'ot ta jtojolcutic ti mu ech'bjaj ti vocole, ti mu yanuc yipal jech c'u cha'al ta xa'i ti ants c'alal ta svoq'ues ti yole.

**25**Laj to ta alel sq'uelel ti abtelal ta osile, ti buyuc no'ox va'vunel ta beetique. Chapal xchi'uc yabtejebic ti jcontratique. Mu ech'bjaj xi'elal ti macbilotic yu'un ta jujujote.”

**26**Jteclumal, svinajeb ti mu x'ech' ta xava'i ti yipale, lapo ti lajemal c'u'ile. Balalino aba ta spucuquil ti stanil c'oq'ue. Ac'o ta ilel ti oyot ta me'inale. Milo aba ta oq'uel jech c'u cha'al ta xcham ti c'ajomal yo jcot ti nich'onile, yu'un mu xa jaluc ta xvul talel ta jtojoltic ti buch'u ta xistsutsesotique.

**27**Ti Diose xi laj yalbune: “Ta jva'anot ta yalbel c'u s'elan ta xc'ot ta yo'nton avu'un ti jteclumale. Chajbo ya'i ta yalbel yo' ta xvinaj bu c'alal pajem xchi'uc ti stalelique.”



<sup>28</sup>Cajval, scotolic toyobba xa'i sbaic, ja' jun jnaclejetic yanijem sjolic ti mu'yuc spajeb ti ye sti'ique. C'otemic jech c'u cha'al ti c'anal taq'uine, mi ja' ti tsatsal taq'uine.

<sup>29</sup>C'alal yipal xvuch'uch'et yu'unic ti sjubobil c'oq'ue, ta x'unij ti c'unil taq'uine. Mu'yuc c'usi xtun o ti ta sloq'uesbeic ti yic'obale, yu'un mu j'ech'eluc ta xtub o sc'oplal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>30</sup>C'ajomal xloc' venta ti ac'o albatuc sc'oplal ti c'ot ta jipbilal platae, yu'un ti vo'ote, Dios, laj xa ajip loq'uel.

## Jeremías 7

### Ti Jeremiase ta xchol c'op ta ch'ulna

<sup>1</sup>Ti Diose xi c'opoj ta stojol ti Jeremiase:

<sup>2</sup>“Bat va'ano aba ta ochebal ti' ch'ulna yu'un ti Diose, xi xavac' ta na'el ti c'op li'e: Jnaclejetic yu'un scotol Judá ti ta xa'ochic talel ta ti'naetic ta yich'el ta muc' ti Diose, ts'et chiquintaic ava'iic ti c'op li'e:

<sup>3</sup>Xi ta xal ti Ajvalil Dios yu'un Israel ti scotol xu' yu'une: ‘Tuq'uibuc ti acuxlejali que xchi'uc ti c'usi ta xapasique. Jech ta to xcac' ch'ian c'opojanic li' ta banomile.

<sup>4</sup>Mu xapat avo'ntonic ta xch'unel ti buch'u xi ta xlo'lavane: Li' oy ma' ti xch'ulna Diose, li' oy ma' ti xch'ulna Diose.

<sup>5</sup>‘Mi ta xtuq'uib ti acuxlejali que, ti c'usi ta xapasique, ti lec tuc' ti c'usi ta xapasbe abaic ta jujun tale,

<sup>6</sup>mi ta xapajes abaic ta yilbajinel ti jyanlumetique, ti me'unetique, ti me'unal antsetique, ti mu xamilic ta jech' ti buch'u muts'ul sat ti ta xlaj avu'unic ti jnaclejetic li'e, mi ta xapajes abaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetic ti ja' no'ox ta xata o avocolic yu'une,

<sup>7</sup>va'i unbi, ta to xcac' ch'ian c'opojanic li' ta banomil ti bu laj cac'beic ta j'ech'el ti atos ame'ic ta vo'nee.

<sup>8</sup>‘Yu'un ti vo'oxuque toj taq'uel ta muc' avu'unic ti naca jutbilal c'opetic ti mu'yuc c'usi lec ta tael yu'une.

<sup>9</sup>Yu'un ta xa'elc'ajic, ta xamilvanic, ta xasa' amulic, naca yeilal no'ox ta xjelav avu'unic ti ta xava'an abaic ta rexticoe. Ta xavac'beic chic'bil pom ti Baale. Ta xanijan abaic ta yich'el ta muc' diosetic ti ma'uc aventaique.

<sup>10</sup>Ts'acal to un, ta xatalic ta ch'ulna li'e, ti ja' com ta jventae, yu'un ta xtal ava'an abaic ta jtojol. Avac'toicuc ti lec oyoxuque. Avac'toicuc ti q'uelbiloxuc no'ox ti avac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi mu ts'icbaj ta xca'i yu'une.

<sup>11</sup>Ti ch'ulna li'e, ti ja' jtaobil ta na'ele, ¿mi yu'un ta xanopic ti ja' snail ch'en j'eleq'uetique? Le'e, quiloj scotol. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.



<sup>12</sup>Batan avilic ta jch'ulna ti oy ta Siloe, ti t'ujbil cu'un ta sliqueb yo' ta xinaquie. Q'uelo avilic lec c'u s'elan laj jpas ta stojol ta scoj xchopolalic ti jteclumal Israele.

<sup>13</sup>Ac'o mi xivulvun ono'ox ta yalbelot ti c'u a'elan xchi'uc ti achopolale, mi ja'uc laj avaq'uic ta venta. Ech' no'ox ta apat ta axoconic. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>14</sup>Jech o xal, ti c'u s'elan laj jpas ta stojol ti ch'ulna ta Siloe, ja' jech ta jpasbe ta stojol ti jtaobil ta na'el ta ch'ulna li'e, ti laj cac'boxuc xchi'uc ti atot ame'ic ta vo'nee, yo' jech oy yip avo'ntonic xchi'uc.

<sup>15</sup>Ta jtenoxuc loq'uel ta jtojol jech c'u cha'al laj jtenic loq'uel ta vo'ne ti avinquileltac snitilul ti Efraine.'

### Yan sjol yo'ntonic ti Israele

<sup>16</sup>“Ti vo'ote, Jeremías, mu xac'opoj xati'in yu'un ti jteclum li'e. Mi ja'uc xavocolet xa xaquejelet xa yu'un ta sventaic. Mu xasuj aba, yu'un mi ja'uc ta jtac'bot ti ac'ope.

<sup>17</sup>¿Mi yu'un mu xavil ya'yel ti c'usi ta spasbeic ti jteclumetic yu'un ti Judae, xchi'uc ta calleetic yu'un ti jteclum Jerusalene?

<sup>18</sup>Ti nich'nabiletique ta stsobic si'. Ti totiletique ta stsanic c'oc'. Ti antsetique ta xchapanic ta svots'el ti muc'tiquil panetic ta smeltsanique, ti ta xac'beic ta smoton ti ch'ul me'il ti sbiinoj Sme' Vinajele. Ma'uc no'ox taje, soquem xa co'nton yu'unic ti ta xac'beic matanal vino ti yan diosetique.

<sup>19</sup>Ma'uc no'ox ta soquesbeicun ti co'ntone. Ta sa'be sbaic ti svocol ti ta xjoybij ta xq'uexlal stuquique. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>20</sup>Jech o xal ti vu'un Diosune, ta j'ech'el ta jloq'ues ti sc'ac'al co'nton ta stojol ti jnaclejetic ta lum li'e, ta stojol ti chon bolometique, ta stojol ti lo'bolal te'tic ti oy ta osile, xchi'uc ta stojol ti ts'unubaletique. Jech ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al junuc colemal c'oc' ti mu stac' maquel ta bee.”

<sup>21</sup>Ti Ajvalil Dios yu'un Israel ti scotol xu' yu'une, xi ta xalbe ti slumale: “Ti bu xa c'alal xal ti avo'ntonique, aq'uic ti chic'bil matanale xchi'uc ti c'usi ta xich' svocol ta milele. Ti'anic ti sbec'tal xtoque.

<sup>22</sup>Ja' no'ox un, c'alal laj jloq'uesic talel ta Egipto ti atot ame'ic ta vo'nee, mu'yuc laj calbe ya'iic sc'oplal ti chic'bil matanaletique xchi'uc ti milbil matanaletique.

<sup>23</sup>Ti bu laj calbeique, ti ac'o xisch'unbeicun ti c'usi ta jc'ane. Jech Diosun yu'unic unbi. Ti stuquique, ja' jteclumaltac. Laj calbeic ya'iic xtoc, ti ac'o stamic ta spasel jech c'u cha'al laj calbeique yo' jech lec ta xc'ot ta stojolic.

<sup>24</sup>C'u stu un, mu'yuc xisch'unbeicun. Mi ja'uc laj yaq'uic ta venta. C'ajomal no'ox yac'ojbeic yipal ta spasel ti bu ic'bil yo'ntonic yu'une. C'alal oy sc'oplal ta sutic talel ta jtojole, c'ajomal stoyel ya'iic laj svalopatinicun comel.



<sup>25</sup>Laj jtacolan talel ti cajtuneltaque, ti caj'alc'optaque ti c'alal loq'uic talel ta Egipto ti atot ame'ic ta vo'nee, ti jech to ta jpasolan ta atojolic avi tana li'e.

<sup>26</sup>Ti vo'oxuc une, mu'yuc xavich'beicun ta muc'. Mi ja'uc laj avac'beicun ta venta. C'ajomal laj apasic ti jelavem ti atoyobbailique, ti mu xava'ibeic ti xchiquinale, ja' jc'ol to mu sta ti atot ame'ic laj ech'icuc ta vo'nee.

<sup>27</sup>“Jeremías, ti va'i s'elan ti c'op taje, albo ya'i, avanan xchi'uc, manchuc mi mu xaq'uic ta venta ti ac'ope, manchuc mi mu xaschiquintabot.

<sup>28</sup>Xi xavalbe ya'iique: ‘Ti muc' ta lum li'e, mu xich'ic ta muc' ti Ajvalil Dios yu'unique. Mu x'ochic ta be yu'un ti tojobtasele. Ch'ay ta ye ta sti'ic ta yalel ti oyuc lec c'usi tuc' ta xich' pasele.’ ”

### **Ti c'usi lic yich'ic ta muc' ti jteclum Jerusalene**

<sup>29</sup>Jteclum Jerusalén, loq'uic ti stsotsil ajole, jipo batel xtoc. Chapano aba ta sq'uejintael me'inal q'uejimol ta sts'ijlajan vitstic. yu'un ti Diose ilinem xa xchi'uc ti avinquileltaque, laj xa sten, laj xa sjip comel ta yo'nton.

<sup>30</sup>Ti Diose xi ta xal ta jamale: “Ti jnaclejetic ta jteclum Judae, oy c'usi xi laj spasic ti mu lecuc ta xca'i yu'une: Yu'un ta ch'ulna ti bu c'otem ta cu'une, laj soquesic, yu'un bat yaq'uic ti j'ac'-ti'ol loc'obbailitic yu'unique. Laj soquesic un.

<sup>31</sup>Ta stenlejal yu'un ti Ben-himone, laj smeltsanic jun altar ta sventa ti Tofete yo' jech ta xchiq'uic ti squerem stebique, ti mu jutebuc jech calojbeique, ti mu'yuc jech ta jole.

<sup>32</sup>Jech o xal ti vu'un Diosune, jamal ta xcal ta xc'ot sc'ac'alil ti ma'uc xa ta sbiin Tofete. mi ja'uc ta sbiin stenlejal Ben-hinom ti bu taje. Yu'un ta xlic sbiin Milobbail stenlejal. Ti ta Tofete, ta smuquic animaetic ta scoj ti mu'yuc xa bu ta stabeic ti yavile.

<sup>33</sup>Sbec'talic ti animaetic taje, ta xc'ot ta sve'el ti c'usitic xvilte vilte ta vinajele, xchi'uc ti yan jti'oval chonetique. Mi ja'uc oy buch'u ta sibtas.

<sup>34</sup>Ti ta jteclumetic yu'un ti Judae, xchi'uc ti ta calleetic yu'un ti Jerusalene, ta jtubbe sc'oplal ti xmuyubajic no'ox ta q'uejimol yu'un ti q'uine, xchi'uc ti q'uejimol c'alal ta spasic ti q'uin lequele. Scotol sts'ijlajan ta xcom jech c'u cha'al junuc sbajtical banomil ti muc' ta lume.”

## **Jeremías 8**

<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xal ta jamale: “Ti sc'ac'alil taje, sbaquiltac ti ajvaliletique, sbaquiltac ti banquilaletic yu'un ti jteclum Judae, sbaquiltac ti paleetique, ti j'alc'opetique, xchi'uc ti buch'utic naquiic to ox ta jteclum Jerusalene, ta xich' busanel loq'uel ta muquinal.

<sup>2</sup>Lamal ta x'ictabatic comel ta c'ac'al, ta sat u, ta xojobal scotol ti c'analetic ti lec laj ya'iic ti laj sbisic ta yajvalique, ti laj yac' sbaic ta tunel yu'une, ti ta sts'aciele, ti ta sjaq'uel sbaique, ti ta snijanel xchimanel sbaique. Mu'yuc buch'u ta xc'uxubaj ta stsobel yo' ta xich'ic muquel. Co'ol s'elan stso' chon bolom busul ta xcom ta banomil.

<sup>3</sup>Ti buch'u cuxul to ta xcomic ti chopol jnaclejetic ti laj xa jtaniic batele, ma'uc xa oy ta yo'ntonic ma' ti ta to xch'i xc'opoj ya'iiique, ja' no'ox ti chamicuque. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, mu stselbuj ma' ti jc'op une.

**Ta xich' tsitsel ti Israel ti mu x'ac'van ta ventae.**

<sup>4</sup>“Jeremías, xi xava'an aba ta yalbe ya'i jc'optac ti jteclume: ‘C'alal oy buch'u ta xyal ta lume, ta stam sba liquel. C'alal oy buch'u ta xch'ay ta bee, ta xtal stam ti bu com yu'une.

<sup>5</sup>Le' une, Israel, ¿c'u cha'al mu xa'ac'van ta ventae? ¿C'u cha'al un, jteclum Jerusalén, ta j'ech'el laj ajip laj aten aba loq'uel ta jtojol? ¿C'u cha'al avac'ojbe yipal ti toyobbail ti mu xac'an xasut talele?

<sup>6</sup>Jmalaaj xa ca'i, ts'etel xa jchiquin mi oy buch'u ta sutes sba yu'un ti c'usi chopol ta spase. Le' une, mi junuc ti oy buch'u xi jamal ta xale: ‘¿C'u xa no'ox cha'al ti vi s'elan laj xa jpas une?’ Scotol, jun be stamojic batel ti xbitet ta anil jech c'u cha'al junuc ca' ti mu xa stac' pajesel c'alal xyaquet ti letoe.

<sup>7</sup>Ja'uc ti muc' ta saquil ichin xvilet ta vinajele, sna' c'usi ora ta sut talel. Ti tórtola eque, ti xjaval-eq'uene, xchi'uc ti smutal vo'e, sna'ic c'usi ora ta xbatic ta yan banomil. Yan ti vo'ot une, cuni teclumal, mi xavojtiquin ti oy c'usi jbel tsots albil cu'une.

<sup>8</sup>¿C'usi xavut ta xavalbe aba ti oy abijilique, ti xana'ic oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose? Ti buch'u sbainoj ta sts'ibael ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta jteclume, naca jutbil ta xal. Mu meleluc ma' ti c'usi ta stsac ta sts'ibaele.

<sup>9</sup>Ti bijil viniqetic taj une, nijil chimil ta xcomic ta q'uexlal apun. Mu'yuc xa c'usi xut sba, co'ol s'elan jun chon bolom xvalc'uj sutbij xa ti c'alal tsacbil ta pets'e. ¿Mi yu'un la oy to abijilic xana' un c'alal laj xa ajip aten ti jc'ope?

<sup>10</sup>Jech o xal un, ta xc'ot ta pasel cu'un ta xbat ta yan vinic ti avajnilique. Ta x'och yan yajval ti avosilique. Yu'un acotolic, mi ich'bilic ta muc', mi ma'uc ich'bilic ta muc', yac'ojbe yipal ta sa'el ti c'usi ta xtun yu'un ta sventa ti c'usi chopol ta spase. Scotolic naca lo'lael ti c'usi ta spasic ti j'alc'opetique, ti paleetique.

<sup>11</sup>Ta xavalic ti lec oy scotole, c'alal mu'yuc c'usi lec ta xc'ot ta pasele, naca no'ox ta xavac'be xchi'il syayijemal ti jteclumale.

<sup>12</sup>Ti jechuc une, xq'uexavic xchi'uc ma' ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasel c'alal mu xa ts'icbaj ta xca'i yu'une. Le' une, mi ja'uc xa xa'ic q'uexlal. Mu xa sna'ic c'usi ti q'uexlal une. Jech o xal un, c'alal ta jtsitsique, ta sbosi yacanic, ta xyalic ta lum jech c'u cha'al laj spasic ti yane. Jech xcal ti vu'un Diosune.’ ”

<sup>13</sup>Ti Diose xi ta xal ta jamale: “J'ech'el ta jtuch'be sc'oplal ti jteclume jech c'u cha'al ta xich' tuch'el ti trigo c'alal ta xich' tsobebe. Mi jbejuc sat uva ta xcom ta yaq'uil. Mi jbejuc sat icux ta xcom ta ste'el. C'ajomal xa no'ox ta xcom yanaltac ti nucultajem xae.”

<sup>14</sup>Ti jteclum une xi ta xlic yalique: “¿C'u cha'al ti li' no'ox oyotique? Batic jcotoltic ta nac'obbail jteclumetic, j'ech'eluc quich'tic milel. Ti Ajvalil Dios cu'untique sq'ueloj xa no'ox ta xijchamotic. Ta xac'botic cuch'tic vo' ti capbil ta veneno ta scoj ti laj xa jta jmultic ta stojole.

<sup>15</sup>Jmalaoj calojtic ti ta xijc'un caj tsaj muyeles, le' une, mu'yuc c'usi lec c'ot ta jtojoltic. Jmalaoj calojtic ti lecuc oyotique, naca xi'el laj jtatic.

<sup>16</sup>Tal xa ma' ti jcontrainvanejetique. Xvinaj xa talel le' ta jteclum Dan xvuch'et xa talel sni' ti sca'ique. C'alal xjiq'uiq'uet no'oxe, ta xnic scotol ti banomil yu'une. Tal xa slilin ti jteclume, ti jnaclejetique, xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une.”

<sup>17</sup>Ti Diose xi ta xal ta jamale: “Ti contrainel ta xavich'ique, ta jtac talel venenoal chonetit ti ta sti'oxuc ava'iiique. Mi ja'uc oy c'usi stac' spasic ti jbainom jsatinometric ta syaluele.”

### Ta xa'i svocol ti Jeremías yu'un ti steclumale

<sup>18</sup>Ti naca xa tsacal ti co'nton ta xca'i yu'un ti yipal xc'uxule, mu'yuc xa xpoxil un.

<sup>19</sup>Xvinaj ta sjunul lum ti xi x'avlajetic ti jteclumale: “¿Mi mu'yuc xa li' oy ta jteclum Sión ti Diose? ¿Mi ch'abal xa ti ajvalil yu'une?” Ti Dios une xi ta staq'ue: “¿C'u cha'al laj asoquesbeicun co'nton ta scoj lic anijan achiman abaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbailetic, diosetic ti mu'yuc c'usi xu' yu'une, ti yan o ta j'ech'ele?”

<sup>20</sup>Ech' xa yorail xchic'chun ti banomile, laj xa sc'oplal stsobel ti ts'unubaletique, mi ja'uc oy bu c'ot ta pasel ma' ti pojel ta jtojolcutic une.

<sup>21</sup>Ti c'u s'elan ta xich' svocol ti jteclumale, jech ta xquich' jvocol ec. Ti mu no'ox albajuc ti xi'ele, ti at-o'nton ta xca'ie, laj xa yu'ninun.

<sup>22</sup>¿Mi oy to la c'usi stac' pasel ta jteclum Galaade? ¿Mi mu'yuc oy buch'u xu' ta xpoxavan? ¿C'u cha'al mu staic poxtael ti jteclumale?

## Jeremías 9

<sup>1</sup>Ti jechuc la s'elan ti co'oluc s'elan sat vo' xtuctun ta xloc' ti ya'lel jsate, c'ac'al ac'ubal unbi ta xi'oc' ta scoj ti animaetic yu'un ti jteclumale.

<sup>2</sup>Oc no'ox la ta alel oyucun ta sbajtical banomil yo' xu' ta xinaquie, yo' nom ta xquicta comel ti jlumale. Yu'un scotolic mu'yuc stuq'uil ti yo'ntonique. Scotolic naca j'ac'vanejetic ta milel.

<sup>3</sup>Yu'un chapalic ta ye ta sti'ic ti jutbil c'ope, jech c'u cha'al chapalic ta xach'el sni' syolobic ta yalcuale. Me'inem xa ma' ti jut c'op li' ta jteclume. Laj to sc'oplal ma' ti meel ta xalique. Soquel soquel sq'ueloj batel ma' ti bu stamojique. Xi ta xal stuc ti Diose: “Laj to sc'oplal ma' ti ta sc'an xiyojtiquinique.”

<sup>4</sup>Laj to c'op ti ta xich'be ta muc' sc'op ma' ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, mi ja'uc ta xich'be ta muc' sc'op ti xchi'il ta voq'uele, yu'un naca jlo'lavanejetic ta j'ech'el ma' ti xchi'il ta voq'uele. Ta sa'ílanbe sba smulic ti buch'utic lec xil sbaic xchi'uque.



<sup>5</sup>Laj sc'oplal ta yalel yu'unic ma' ti melele, jujunic ta slabanic ti yane, nopem xa'iic ta sjutel ti c'ope. Mu albajuc xchopolal ti c'usi ta spasiq, mu'yuc xa c'usi xut sjel ti sjolilal yu'unique.

<sup>6</sup>Yu'un xi ta xal ta jamal ti Diose: “Naca lo'lavanej me'inem xa'iic, nopem xa'iic ti lo'lavaneje. Laj sc'oplal ti xiyojtiquinic ti jteclumale.

<sup>7</sup>Jech o xal ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, xi ta xcale: ¿Mi oy to la c'usi stac' ta jpas ta stojol ti jteclumal li' une, ja' xa xna'un xa'iic ta jtiq'uic ochel ta c'oc' yo' ta xtuc'uibique?

<sup>8</sup>Yu'un ti c'usi ta xloc' ta yeique, co'ol s'elan sni' yolob ti ta xmilvane. Yu'un ja' oyic ta yalel ti naca jutbil ti c'usi ta xalique. Jun xa yutsil ye sti'ic ta sc'oponic yilel ti buch'utic lec xil sbaic xchi'uque. C'u stu un, ja' no'ox yacal ta sti'q'uic ochel ta pets'.

<sup>9</sup>¿Mi mu'yuc ta jtsitsic yu'un ti va'i s'elan ta spasic taje? ¿Mi mu'yuc ta xcac'be stojic ti jteclum ti va'i s'elan taje? Ti vu'un Diosune jech xcal ta meel.

<sup>10</sup>“Oc'anic, ajetanic yu'un svocol ti muc' ta vitstique. Liquesic me'inal q'uejimol yu'un ti xpach'alul stselejtique. Mu'yuc xa buch'u ta x'ech' ti bu taje, yu'un ve' xa c'oc' yu'unic. Mu'yuc xa bu xava'i ti oy to xmu'et ti vacaxe, yu'un c'alal ta mutetic xchi'uc te'tical chon bolometric, jatavic xa loq'uel.

<sup>11</sup>“Yu'un ta joybin ta jun busul ton ti Jerusalene, yu'un ta xc'ot ta xch'en oq'uiletic. Ta joybin ta sts'ijlajan banomil ti jteclumetic yu'un ti Judae, mi junuc jnaclej ta xcom.”

<sup>12</sup>¿Buch'u xa ono'ox la ti jelavem sbijil ta ya'yibel smelol ti va'i s'elan taje? ¿Mi yu'un oy buch'u ac'bat sna' yu'un Dios ti va'i s'elan taje yo' jech xu ta xalbe ya'i smelol ti yane? ¿C'u cha'al c'ot ta lilijel ti jteclume? ¿C'u cha'al ti c'ot ta taqui banomil ta j'ech'el jech c'u cha'al junuc sbajtical banomil ti mu ja'uc xa oy buch'u ta x'ech' teye?

<sup>13</sup>Xi laj stac' ti Diose: “Ti jech c'ot ta pasel scotol taje, ti chanubtasel laj cac'beic ti israeletique, c'ajomal no'ox laj svalopatinbeicun comel. Mi jutebuc laj yac' yo'ntonic ta spasel ti c'usi ta xale.

<sup>14</sup>Yu'un pucujibemic ti batem yo'nton xchi'uquic ta spabel stoyel xi'el ti loc'tabil diosetic jech c'u cha'al ac'bat yilic comel yu'un ti stot sme'ique.

<sup>15</sup>Jech o xal un, ti vu'un Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xcale: Jun xch'ail ti c'usi ta xcac'be sve'elinique, venenoal vo' ti ta xcac'be yuch'ique.

<sup>16</sup>Yu'un ta xa jtaniic batel ta yan muc'tiquil lumetic ti mu ja'uc xojtiquinique, ti mu ja'uc laj yojtiquinic ti stot sme'ique. Yu'un tsacbil yespadailic ti nutsbil ta xloq'uique, ja' to ti c'uxi mi junuc xa ta xcome.”

### **Sme'inal ti jteclum Jerusalene**

<sup>17</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi ta xcale: “Chiquinta o ava'iic li'e. Taquic talel ta iq'uel ti antsetic ti ja' yabtelic o ta x'oq'uic yu'un ti me'inale.”





<sup>18</sup>Ja' jech sta o, talicuc ta anil ti me'inal oq'uicuc ta jventatique, ti malajetuc xa liquel ta vo' ti jsatic yu'unique, ti mu xa ta banomilucotic yu'un ti oq'uele.

<sup>19</sup>Ti mu ech'baj ti vocole, c'alal to jteclum Sión ti xi ta xc'ot ta jni' ta jchiquintique: Mu xa ono'ox cha'belotic un, yac' ta j'ech'el ma' li' une. Spajeb xa ti vocol oyotic ta q'uexlal yu'une. Lilij xa ti jna' jc'ulebcutique. Ti jlumaltique, jipbil tenbil ta xcom cu'uncutic.

<sup>20</sup>Antsetic, ts'etano achiquinic yu'un sc'opojel ti Diose, a'yiic lec ti c'usi ta xal talele. Ti avantsil olique, ac'beic yil ti oq'uel avanele, xchi'uc xi, ac'o me'inal oq'uicuc ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque:

<sup>21</sup>Ti lajel tubele och talel ti bu nacalotique. Vul xa ta loq'uel ta jna jc'ulebtic, ti ta jbetique, naca smilic no'ox ti ololetic cu'untique, naca xlaj no'ox ti jva'lej viniquetic ti bu xvolvun ti jnaclejetique.

<sup>22</sup>Co'ol s'elan stso' chon bolometric busul com ta osiltic ti animaetique, jech c'u cha'al ti jol trigo ta xbaj yu'un ti jtuch'-trigoe.” Ti Diose, mu stselbuj ti sc'ope.

<sup>23</sup>Ti Diose xi ta xale: “Mu snop ti cajal xa xa'i sba xchi'uc sbijil ti buch'u oy sbijile. Mu snop ti cuchem xa yu'un ti buch'u jelavem xu' yu'une. Ti jc'uleje mu snop ti ja' ta xpojvan ti sc'ulejale.

<sup>24</sup>Mi oy buch'u ta stoyes ya'i ti sc'oplale, ac'o stoyes sc'oplal ta yojtiquinelun, ta sna'el ti vu'un Diosune, ti ta xc'uxul co'nton oy jtuq'uil cutsilal ta jventain ti banomile, ja' jech ti oy ta co'ntone. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.”

<sup>25</sup>Ti Diose xi ta xal ta jamale: “Ta xc'ot sc'ac'alil cu'un ta jtsits scotol ti xi s'elan ti jteclumetic ti ta sbec'tal no'ox yich'ojic ti circuncísione:

<sup>26</sup>ti jteclum Egiptoe, ti jteclum Judae, ti jteclum Edome, ti jteclum Amone, ti jteclum Moabe, xchi'uc scotol ti buch'utic nacal ta sbajtical banomil ti xch'ulojic lec ta loq'uel ti stsotsil sjolic ta xocon xchiquinique. Yu'un scotol ti jteclumetic taje, xchi'uc scotol ti jteclum Israele, laj xa xchanbeic yo'nton ta j'ech'el ti jyanlumetique.”

## Jeremías 10

### Yich'el ta muc' ti yan diosetique, xchi'uc ti stoyel xi'el ti Muc'ul Diose

<sup>1</sup>Jteclum Israele, ts'et chiquintao ava'iic ti c'op stacoj talel ti Diose.

<sup>2</sup>Ti Diose xi ta xale: “Mu xachanbeic stalel ti c'u s'elan ta spas ti yan jteclumetic. Jipo ta spat ajolic xi'elal ti c'usitic ta xac' sba iluc ta vinajele, ti mu ech'baj xi'elal ta xa'i ti muc'tiquil jteclumetic.

<sup>3</sup>Ti c'usi xch'unojic ti jteclumetic taje, mu'yuc c'usi xu' yu'un. Ta sc'oquic talel jun bascan te' ta vitstic; ti buch'u xc'abaj o xchi'uque, ta xlic xch'ojilan ta loc'tael xchi'uc sjulub.

<sup>4</sup>Mi laj une, ta sbon lec ta plata, ta oro, ta sbaj lec ta martillo xlauxaltac yo' mu xt'ol ti sts'acalultaque.

<sup>5</sup>Ti c'usitic loc'tabilique mu xc'opoj, ja' xchi'ilic jsibtasej-mut, juraxetic ti bu ts'unajtic ti melone. C'ajomal no'ox cucho batel ava'i, yu'un mu xanavic. Altic no'ox ta xaxi'ic yu'un, mi junuc xu' yu'un ta spasel ti c'usi chopole, ti c'usi leque.”

<sup>6</sup>Dios, mu'yuc xa buch'u xtal jech ti xi c'otemote: ti vo'ote oy amuc'ul, ti ac'oplale, muc' ta j'ech'el, jelavem xu' avu'un.

<sup>7</sup>¿Mi yu'un la mu xavich' xi'tael ti c'alal Ajvalilot yu'un ti muc'tiquil lumetique? Ac'otebal o xi'tabilot ma' ti vo'ote. Ta scotol ti buch'utic oy sbijilique, xchi'uc ti ajvaliletic ta sbejel banomile, mi junuc c'otemic jech c'u cha'al ti vo'ote.

<sup>8</sup>Scotolic pimuneb xa'i sbaic, mi jutebuc oy sbijilic. Mi jutebuc xu' ta xchanubtasatic yu'un ti bas-bas te'e.

<sup>9</sup>Ti yajdiosique, plata no'ox ti ich'bil talel ta jteclum Tarsise, xchi'uc oro ti liquem talel ta jteclum Ufaze. Naca c'usitic no'ox ti ja' pasbil yu'unic ti buch'utic sna'ic sloc'taele, xchi'uc ti buch'utic oy c'usi sna'ic yunijesele, ti yax-yax'elantic xa stsajal ti sc'u'tac yu'unique. Taje, scotolic pasbil yu'unic ti buch'utic xtojobic lec ta sloc'taele.

<sup>10</sup>Ti Ajvalile, ja' ti Bats'i Diose, ti cuxul Diose, ti sbatel osil oy ta Ajvalilale. C'alal mi iline, ta xnic yu'un ti banomile; ta sc'ac'al no'ox yo'nton, ta xtub sc'oplal yu'un ti muc'tiquil lumetique.

<sup>11</sup>(Ti vo'oxuque, israeletic, xi xavalbeic ya'iic ti buch'utic yan yajvalique: “Ti diosetic ti ma'uc laj smeltsanic ti vinajel banomile, j'ech'el ta xtub sc'oplalic li' ta banomile. Mi junuc ta xcom ti c'u yepal oyique.”)

### **Sq'uejintael ti Diose**

*(Jer 51.15-19)*

<sup>12</sup>Ta sventa smuc'ul stsatsal, laj smeltsan banomil ti Diose; ta sventa sbijil stuc, laj yac'be yic ti banomile; ta sventa sbijil stuc, ti bu c'alal smacoj c'ot yu'un ti vinajele.

<sup>13</sup>Xvo'o'et no'ox ta xtal banomilal vo' yu'un ta vinajel c'alal xc'avlajet no'ox liquel yu'un ti chauque. Xvolet no'ox yu'un ti toc buyuc no'ox ta sjoylej ti banomile. Xjaplajet no'ox yu'un ti sac tsel c'alal xlomet ti banomilal vo'e. Xjumet no'ox liquel yu'un ti ic' c'alal ta xloc' talel ti bu q'uejbil yu'une.

<sup>14</sup>Scotol pimuneb xa'i sbaic, ch'abal snopobil yu'unic ta j'ech'el. Yu'un ti buch'utic xtojobic ta yabtanel ti loc'obbailitique, xi s'elan ta xilbe svocol ti yane: yu'un ti loc'obbailitique mu'yuc c'usi xu' yu'un, mi jutebuc yich'oj xcuxlejal, yijil lo'lael xal o.

<sup>15</sup>Mu'yuc c'usi xu' yu'un, j'ac'-labal no'ox. Ta xtubbat sc'oplal c'alal ta xchapanvan ti Diose.

<sup>16</sup>Ja'uc ti Dios yu'un ti Jacobe, cajal sc'oplal ta j'ech'el, yu'un ja' laj smeltsan scotol ti c'usitic oye, xchi'uc laj st'uj ti Israele yo' ta xc'ot ta yu'un. Xi ti sc'oplale: Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une.

### **Ti j'alc'ope ta xchap sc'opic xchi'uc ti muc' ta lume**

<sup>17</sup>“Muc' ta lum ti volibilot xa ta joyobele, tsobo ti c'usitic x'ayan avu'une.

<sup>18</sup>Yu'un xi ta xal ti Diose: 'Tana li'e, ta jten batel ta nom ti jnaclejetic yu'un ti jteclum li'e. Spajebal xa no'ox ti svocol ta xcac'beique, jq'uelitic quic mi ja' to ta xistaicun ta sa'el.' ”

<sup>19</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, lic'ot xa ta lomel. Ti jyayijemale mu'yuc xpoxil. Laj jnop ti xcac'touc xcuch cu'un ti yipal yavanele.

<sup>20</sup>Ti caxibalnae lilij xa. Scotol ti yaq'uultac timajtic to oxe, tuch'em xa. Ti calab jnich'nabe laj xa stenicun comel, tub xa sc'oplal. Laj xa sc'oplal ti oy buch'u ta xcha'va'an ti caxibalnae, ti oy buch'u ta slambe ech'el ti yaxibale.

<sup>21</sup>Ti banquialal jvolvanejetic yu'un ti jteclum li'e, pimuneb xa'i sbaic. Mu'yuc ta yo'ntonic ta sa'ic ti Diose. Jech o xal un, c'otic ta lubtsajel, tan puc xa bat yu'un ti c'u yepal svoloje.

<sup>22</sup>A'yio ava'ic, vul ta loq'uel jbel ti c'ope. Ti yajval muc' ta lum ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, xvolet no'ox talel ta slilinel ti jteclumetic yu'un ti Judae, ti sic cotan ta xcom ti jteclumetic yu'une, ti naca oq'uiletic xc'ulet liquel teye.

<sup>23</sup>Cajval, jna' ti mu yu'unuc sba stuc ti jnaclejetique, ti mu xu' ta spas sba ta mantal stuquique.

<sup>24</sup>Tuq'uibtasuncutic jech c'u cha'al xana' xachapanvane, ma'ucuc ta sc'ac'al avo'nton, naca me c'otcuncutic ta tsutsel yu'un.

<sup>25</sup>Lamano sc'ac'al avo'nton ta stojol ti muc'tiquil lumetic ti buch'utic mu xayojtiquinote, ta stojol ti jteclumetic ti mu'yuc xvocolet ta atojole. Yu'un laj stsutsesbeic sts'unubal ti Jacobe, j'ech'el tub xa sc'oplal yu'unic. Stuc slilijemal busul com yu'unic ta j'ech'el ti muc' ta lum cu'uncutique.

## Jeremías 11

### Ti tratee laj yich' soquesbel sc'oplal

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti c'opoj talel ti Dios ta jtojol ti vu'un Jeremíasune:

<sup>2</sup>“Ti israeletique, ac'o sts'etan lec xchiquinic bu c'alal ta xac' ta na'el ti trate li'e. Albo ti jnaclejetic ta Judae xchi'uc ti jnaclejetic ta Jerusalene,

<sup>3</sup>ti vu'un Ajvalil Diosun yu'un ti Israele, ta xcal ta jamal ti buch'uuc no'ox ti mu xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi ta xal ti jtratee, sve'el bac vocol le'e, xichi ta stojole.

<sup>4</sup>Ja' ono'ox ti jtrate laj jpas ta stojol ti atos ame'ic ta vo'nee, ti c'alal laj jloq'uesic talel ta Egiptoe, ta jun muc' ta lum ti bu co'ol s'elan yunijesobil taquin jorno ti c'ot ta stojolique, ti xichi laj calbeique: Aq'uic ta venta ti c'usi ta xcale. Pasic scotol jech c'u cha'al ti c'usi ta jc'ane. Jech ta xac'otic ta jteclumal, ta xic'ot ta Dios avu'unic ec.

<sup>5</sup>Mi ta xavac'beicun ta ventae, ta xc'ot ta pasel cu'un ec ti jtrate ti laj jva'an jba ta yalel ti ta xcac'beic banomil ti atos ame'ic ta vo'nee, banomil ti bu avich'ojic tana le'e, ti bu co'ol s'elan vo' xbein no'ox ti chu' vacaxe xchi'uc ti ajapome.” Xichi laj jtac' ec une: “Jechuc, Cajval.”



<sup>6</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbune: “Ti c'op li'e, puco batel ta jteclumetic yu'un ti Judae xchi'uc ta calleetic yu'un ti Jerusalene. Xi xavalbe ya'i ti jnaclejetique: ‘Chiquintao ava'i lec ti c'u s'elan ta xal jujubel ti trate li'e. C'otuc ta pasel avu'unic un.

<sup>7</sup>C'alal laj jloq'uesic talel ta Egipto banomil ti amolmuc'totic ta vo'nee, laj ono'ox jcaj'albeic ya'iic ti ac'o xiyaq'uicun ta ventae, ti jech o ta jcaj'alilan talel tana li'e.

<sup>8</sup>Mu'yuc laj yac'beicun ta venta. Mi ja'uc laj xch'unbeicun. C'ajomal no'ox pucujib yo'ntonic, ti sujoj sbaic ta spasel ti c'usi chopole. Mi ja'uc loc' ayan ta yo'ntonic ta spasel ti bu c'alal caloje. Jech o xal laj cac' taluc ti lamal c'ot ta sbaic ti tsitsel ti albil ta jtratee.’ ”

<sup>9</sup>Ti Diose xi lic yalolanbune: “Ti jnaclejetic yu'un ti Judae xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti Jerusalene, joybijic xa ta cajcontra.

<sup>10</sup>Yu'un jech laj xa sta smulic ec jech c'u cha'al laj spasic ti stot sme'ic ta vo'nee. Mi ja'uc laj xch'unic ta spasel ti c'usi ta jc'ane. C'ajomal no'ox laj sts'acliic yan diosetic, ti lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muq'ue. Ti Israele xchi'uc ti Judae, co'ol c'ot ta soquel yu'unic ti jtrate ti jpasoj ta stojol ti stot sme'ic ta vo'nee.

<sup>11</sup>Ja' yu'un ec un, ta jtac talel ta stojolic ti cuxul j'ilbajinvanej vocol ti mu junuc ta xcole. Ac'o mi x'avetic ta sc'anic pojel, mi ja'uc ta jtac'beic. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'o'pe.

<sup>12</sup>Va'i un, ti jnaclejetic ta Judae xchi'uc ti jnaclejetic ta Jerusalene, bat sc'anic coltael ta stojol ti diosetique, utsuc xa xac'beic ti pome, c'alal mu'yuc c'usi xu' yu'unic ta pojvanej mi vul ta loq'uel ti cuxul j'ilbajinvanej j'ac'-vocale.

<sup>13</sup>Yu'un yajdiostac ti Judae, co'ol yepal jech c'u cha'al yepal ti jteclumetic yu'one. Ti jnaclejetic yu'un ti Jerusalén eque, mu xa ono'ox albajuc yepal ti altaretic yu'unic yo' ta xchic'beic pom ti dios Baale, ti co'ol yepal jech c'u cha'al oy ti calleetic yu'un ti jteclume.

<sup>14</sup>Ja' yu'un un, Jeremías, mu xatic' aba ta c'opojel ta ti'inel ta sventa ti jteclumetic li'e. Ma'uc me ti utsuc xa xava'an aba ta c'opojel ti'inel ti xavocolelet ta sc'anel ti spojelique. Yu'un mu'yuc ta jtac'beic sc'opic ti c'alal ta sc'anic coltael ti ta xvul ta loq'uel ti cuxul j'ilbajinvanej j'ac'-vocale.

<sup>15</sup>“¿Mi oy yu'un oy c'usi ta sa' ta jch'ulna ya'yel ti Israel ti xitic no'ox s'elan xquil jbacutic ti c'alal mu albajuc chopol c'usi laj spase? ¿Mi yu'un yac'touc ta sventa no'ox xepu' xchi'uc sbec'tal milbil chon bolometric ti utsuc xa xiyac'bun yo' ta spoj o sba ti vocol lamal ta xvul ta stojole?

<sup>16</sup>Ti le' talel ta vo'nee, ti vu'un Diosune, sbiinoj to ox cu'un muc' ta limil olivo te' ti c'upil sbae, ti xcuchojan no'ox ti sate. Tana une, xc'avlajet ta xmaje ta chauc. Ta jchic'be ti yanale. Ta jecbe ti sc'obtaque.

<sup>17</sup>“Ti Diosun ti scotol xu' cu'one, laj cal mantal ti lamal ta xc'ot ti cuxul j'ilbajinvanej j'ac'-vocol ta stojol ti c'usi laj jts'one, ta scoj ti oy c'usi chopol laj xa spas ti jteclum



Israele, xchi'uc ti jteclum Judae. Yu'un laj soquesbeicun co'nton ta scoj ti laj yac'beic matanal chic'bil pom ti Baale.”

### Nopbil sc'oplal ta xmilat yu'un yajcontra ti Jeremiase

<sup>18</sup>Ti Diose laj yac'bun jna', yu'un laj sjambun jba jsat yo' ta xquil ti oy c'usi chopol ta snopic ti cajcontrataque.

<sup>19</sup>Ti vu'une ca'binoj jba jech c'u cha'al ic'bil ta xbat ta smilobil ti chije. Muts'ul jba jsat yu'unic ti yacal ta xchapic ti jc'oplale. Yu'un xi ta xalique: “Jlomestic xa ya'i ti te' le'e, ti stsacoj xa lec yipe. Jtubbetic ya'i sc'oplal ta stojol ti jnaclejetic li' ta banomile yo' jech mu'yuc xa buch'u ta svulesat ta o'ntonal.”

<sup>20</sup>Ti vo'ot une, Dios, ti scotol xu' avu'une, jun tuq'uil jchapanvanejot, xavojtiquin bu c'alal pajem xnopnun sjol ti vinique. Ac'bun quil ta jba ta jsat c'u s'elan ta xatsits ti jnaclejetic le'e, yu'un laj xa cac'bot ta avoc ta ac'ob ti jc'oplale.

<sup>21</sup>Manchuc mi jech un, ti viniqetic nacalic ta jteclum Anatote, ta xismilic ya'iic. Laj yalbeicun ti mu xa xic'opoj ta sventa ti Diose. Ti mi mu jpajes jbae, ta xismilic un.

<sup>22</sup>Le'e, xi laj yalbun ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Xi s'elan ta xcac' c'otuc ta stojolique: Ti jva'lej viniqetique ta xchamic ta leto. Ti squerem stebique ta xchamic ta vi'nal.

<sup>23</sup>Scotol ta xtub sc'oplalic. Ta xc'ot yorail ta jbain ta xchapanel ti viniqetic yu'un ti jteclum Anatote. Ta xcac' taluc ta stojolic ti cuxul j'ilbajinvanej j'ac'-vocale.”

## Jeremías 12

### Ta stac'be sutel sc'opojel Dios ti j'alc'oje

<sup>1</sup>Dios, mi xivulvun no'ox liquel ta stac'belote, oy ono'ox stuq'uil ti c'u s'elan ta xavale. Manchuc mi jech un, oy jaybeluc ta jac'bot ca'i un. ¿C'u cha'al ya'yel lec no'ox oyic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique? ¿C'u cha'al jun yo'nton cuxulic ti jpayc'opetique?

<sup>2</sup>Ats'unojan, ta x'ibelinic batel avu'un; ta xch'iic, ta x'esomajic ech'el avu'un. Oy no'ox ta ye ta sti' ta slequil-c'optaelot, ja'uc ti yo'ntonique, nom oy ta atojol

<sup>3</sup>Ja'uc ti vo'ot une, Dios, xavojtiquin buch'uun. Xana' xavil c'u s'elan ti jol co'nton ta atojole. Co'oluc s'elan chij, ic'o batel ta smilobil ti jnaclejetic li'e, ti ac'biluc xa senyail avu'un ta sta sc'ac'alil ti yorail smilele.

<sup>4</sup>¿C'u to sjalil ta xbat avu'un taquijem ti banomile, ti nucultajem ti c'usitic yaxbalan to ox ta osiltique? Yu'un ti chon bolometique, ti mutetique, ta xchamic ta scoj ti jelav xchopolalic ti jnaclejetic ta jteclume, ti yalojic mu xavil ti c'usi ta spasiq.

### Ti Diose ta stac' talel ti c'oje

<sup>5</sup>Xi laj yalbun ti Diose: “Jeremías, mi nom xa xaquilcun ta slubiel ta be ti buch'u ta yoc no'ox ta x'anilaj ech'ele, ¿c'usi ta xavut ta xalubi comel ta be ti cajalic ta ca'e? Mi mu junuc avo'nton ta xava'i lamajem to ti banomile, ¿c'usi ta xapas c'alal oyot ta chuculaltic yu'un ti uc'um Jordane?



<sup>6</sup>Yu'un avinquileltac no'ox, junoxuc ta na xchi'uc, ta spay ac'oplal, xbic'tal c'opojic xa ta apat ta axocon ti sbiselot ta cotel chavale. Laj to c'op ma' ti xapat xa avo'nton ta stojol unbi, manchuc mi jun xa yutsil ti ye sti'ic ta xasc'oponique.

**Ti oy c'usi q'uelel talel ta stojol steclumal ti Diose, ta xat yo'nton yu'un**

<sup>7</sup>“Laj xa jip jten comel ti jteclumale; laj xa jbjaj ti c'otem to ox ta cu'une. Ti muc' ta lum ti mu tuch'baj ta co'nton to oxe, laj xa cac'beic ta sc'ob ti yajcontraique.

<sup>8</sup>Ti jteclum ti c'otem to ox ta cu'une, co'ol s'elan león ta te'tic ti xlocoquet no'ox snuc' ta xiscontrainune, jech o xal laj quiltaic un.

<sup>9</sup>Ti jteclumale, co'ol s'elan mut c'upil sba ti sc'uc'umale, ti ta xich' contrainel yu'un ti yan mutetique. La', acotolic abnal chon bolometric, volo abaic talel ta muc' ta ve'el.

<sup>10</sup>Yepal no'ox jcontrainvanej banquilaletic ta soques ti jts'unubal uvae, ta xpech'ilanel ta teq'uel ti cosile. C'ot xa ta sbajtical banomil yu'un, ti banomil ti juteb ta co'nton ta j'ech'ele.

<sup>11</sup>Sbajtical banomil laj yictaic comel, sts'ijlajan xa ta j'ech'el, xcha'na'ic xa ta xquil un. Sths'ijlajan sjunul ma' ti muc' ta lum une. Mu junuc ta stij yo'nton yu'un.

<sup>12</sup>Ta scotol ti vitstic ta sbajtical banomile, vulic ta loq'uel pucujil viniquetic ta slilinel ta sjoylejal ti muc' ta lume, yu'un oy ta coc ta jc'ob ti quespada ti vu'un Ajvalilune. Mi junuc oy ma' ti lamajem ti c'op ta stojole.

<sup>13</sup>Ti laj sts'unic ti trigoe, naca ch'ix laj staic ta tsobel. Jech'ech' ti svocol xclub xcham ti yoc sc'obique. Mu'yuc c'usi laj sbalinbeic ma' ti ts'unubajique ta scoj ti tilem ti sc'ac'al co'ntone.”

**Ti jteclumetic sts'aquinoj sba xchi'uc ti Israele oy c'usi ta x'ac'batic yu'un ti Diose**

<sup>14</sup>Ti jteclumetic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic sts'aquinoj sba xchi'uc ti Israele, ti laj slilinic ti banomil ti laj yac'be ta xrextoc steclumal ti Israele, xi ta x'albatic yu'un ti Diose: “Vu'un ta jbec' loq'uel ta sbanomilic, xchi'uc ta jbec' loq'uel ya'i ti Judá ti capaloxuc xchi'uc.”

<sup>15</sup>Mi laj xa jbec' loq'uel une, ta xlic c'uxubajuc co'nton yu'unic. Ta sutic talel cu'un ti ta yosil sbanomilic ono'oxe.

<sup>16</sup>Ti stuquique yu'un ja' laj yac'beic yil ti jteclumal ti sva'aneluc ta rextico ti Baale. Tana le' une, xu' jmoj ta xnaquiic xchi'uc ti jteclumale, mi ta xc'ot ta yo'ntonic ti c'u s'elan xch'unojic ti jteclumale, xchi'uc mi xi ta xal c'alal ta sva'an sbaic ta rexticoe: ‘Cuxul ma' ti Dios une.’

<sup>17</sup>Ti muc' ta lum ti mu xiyaq'uic ta venta une, ta jpits loq'uel xchi'uc yibel ta stubbel ti sc'oplale. Ti vu'un Diosune, j'ech'el mu stselbuj ti jc'ope.”

**Jeremías 13**

**Yabtel ti c'u s'elan ta xac' ta na'el ti joyob c'op ti jech yanijem sjol yo'nton ti Israele**



<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Batan, ba mano jlicuc chuquil ti meltsanbil ta lino noe. Chuquino xtoc un, ja' no'ox un ti mu xt'uxij avu'un ta vo'e.”

<sup>2</sup>Laj jman ti chuquil jech c'u cha'al laj yalbun ti Diose, lic jchuquin un.

<sup>3</sup>Va'i un, xi lic xcha'c'oponun ti Dios une:

<sup>4</sup>“Ich'o batel ti chuquil laj aman ti achuquinoj xae. Batan ta uc'um Eufrates. Nac'o comel ta c'al tontic un.”

<sup>5</sup>Libat ec un ta uc'um Eufrates. Laj jnac' jech c'u cha'al laj yalbun ti Diose.

<sup>6</sup>Jal xa ox yech'el un, xi lic yalbun ti Diose: “Batan ta uc'um Eufrates, ba ich'o tael ti chuquil ti laj calbot ava'i ti xanac' comel ti bu taje.”

<sup>7</sup>Libat ta uc'um Eufrates ec un. Lic jots'ilan ta sloq'uesel tael ta banomil ti bu nac'al cu'une. C'a'em xa ti mu'yuc xa c'usi xtun o ta j'ech'el une.

<sup>8</sup>C'opoj no'ox tael ti Dios ta jtojol une,

<sup>9</sup>ti xi laj yalbune: “Ti jech le'e, ja' jech ta xc'ot ta tsutsel stoyobbail ti jteclum Judae, xchi'uc ti jteclum Jerusalene.

<sup>10</sup>Ti jteclum ti mu'yuc xch'ulel xa'i sba le'e, ta svalopatinic ta xch'unel ti c'u s'elan ta xcalbeique. Pucujineb ta spasel c'usi xal ti yo'ntonique. Bat xa snaban sbaic ta sts'aciel yan diosetic, ta yaq'uel sbaic ta tunel ta yich'el ta muc' un. Mu xa xtunic xa un jech c'u cha'al ti chuquil ti mu xtune.

<sup>11</sup>Jech to ox oyic ta jtojol scotol ti jteclum Israele xchi'uc scotol ti jteclum Judae, ti jmoj vololic jech c'u cha'al ti chuquil ti syomoj ta chuquel ti chuquile, yo' jech ta xc'otic ta jteclumale, yo' ta xiyaq'ucic ta ojtiquinel ti mu'yuc xa buch'u xtaun o ta xca'i yu'unic ta sventa ti jlequil cutsilale. Le' une, mu'yuc laj yaq'uicun ta venta. Jech xcal ma' ti vu'un Diosune.

### **Yabtel ti ta yan joyob c'op ti ta to xc'ot ta pasel ti tsitsele**

<sup>12</sup>“Xi xavalbe ya'iic xtoque: ‘Ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele xi ta xale: Ta c'usiuc no'ox, stac' ch'amel o ma' ti vinoe.’ Ti israeletic une xi ta xastac'bote: ‘¿Mi yu'un xavac'touc avaloj ti mu jna'cutic ti stac' ch'amel ta c'usiuc no'ox ti vinoe?’

<sup>13</sup>Xachi xatac'be sutel une: ‘Ti Diose xi ta xale: Ta jyacubtas ya'i scotolic c'u yepal nacalic li' ta jteclume, ti ajvaliletic chotolic ti bu choti to ox ti ajvalil Davide, ti paleetique, ti j'alc'opetique, xchi'uc scotol ti c'u yepal nacalic ta Jerusalene.

<sup>14</sup>Ts'acal to un, ta xich' contrainel ta jujun. Mu'yuc ta alél mi totil, mi nich'nabil, ta jbal ya'iic ta lilinel scotol jech c'u cha'al ta xich' voq'uel ti bine. Laj to sc'oplal ma' ti xc'uxul o'ntonal ta stojolique. Mu'yuc xa xc'uxulil ti xpich' to o'ntonal ta jlilinic ta j'ech'el une. Mu stselbuj jc'op ma' ti vu'un Diosun une.

### **Scajibjutasel ti Israele**

<sup>15</sup>Israeletic, laj sc'oponoxuc ma' ti Dios une. Mu xapas abaic ti toyobbaoxuque, a'yibeic xchiquinal.

<sup>16</sup>Ich'ic ta muc' ti Ajvalil Dios avu'unique, ti mu to ta xvul ta loq'uel ti ic'unek ti osil banomile, ti xabosi avacanic ta ic'-cunan vitstique, ti mu to ta xjoybij ta ic'ubel ta j'ech'el ti banomile, ti lajebal xa xal o yic'ubel ti osil banomile. ti amalojic avalojic yutsilal saquil ti osile.

<sup>17</sup>Ti mi mu xavaq'uic ta venta une, ta xi'oc' ta nac'al ta scoj ti atoyobbailique. Xmal xa liquel ti ya'lel jsat une, ta scoj ti chucbil ta xbatic xchijtac ti Dios une.

### **Ti ajvalile, ta xc'oponat talel yu'un ti Diose**

<sup>18</sup>Xi laj yalbun ti Diose: “Xi xavalbe ya'i ti ajvalile, xchi'uc ti me' ajvalile: ‘Ictaic comel ti chotoloxuc ta lequil chotlebale, chotlanic ta lumtic. Ti xach'aletic to ox yu'un ti sronail ajolic alapojique, baj xa ta lumtic un.’

<sup>19</sup>Ti jteclumetic ta Négueve, joyibtabil xa, mi junuc oy buch'u ta x'ech' un. Sjunul ti jteclum Judae, bec'bil xa bat ta sbajtical banomil, ti j'ech'el bec'bil batique.

<sup>20</sup>“Toyo asatic, q'uelo avilic batel, vi to ono'ox s'elan xlamet no'ox talel ti jcontrainvanej ti liquemic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. ¿Bu oy ti chijetic ti sjunul co'nton laj cac' aventain une, ti atuc xa no'ox mu'yuc buch'u xtaun xava'i xchi'uc ti chijetic une?

### **Ta xcaj'albat ti israeletic ti bec'bil xloq'uique**

<sup>21</sup>“¿C'usi stac' xaval un, jteclum Jerusalén, ti ta xlic spasot ta mantal ti buch'u laj atojbtase? Jech avocol ta xava'i yu'un, jech c'u cha'al ta svoq'ues yol ti antse.

<sup>22</sup>Mi ta xajac'be aba c'u cha'al jech ta xc'ot ta atojol taje, na'o xa no'ox ava'i un ti ja' ta scoj ti tsots ti amul ataoje. Jech o xal laj avich' t'ananel yu'un, laj ata ilbajinel yu'un.

<sup>23</sup>¿Mi xu' ta sjel sba ti c'u ono'ox s'elan ti ic'yaman vinique? ¿Mi xu' ta sjip loq'uel ti c'u ono'ox s'elan sts'i'baronil ti jchop o ta bolome? Ti me'inem xa xava'i ta spasel ti c'usi chopole, mu xu' avu'unic un ta spasel ma' ti c'usi lec une.

<sup>24</sup>Jech o xal un, ta jvajoxuc ta taniel ech'el jech c'u cha'al ti yacan trigoe, ti cuchbil ta xbat ta ic' ti ta xlic talel ta sbajtical banomile.

<sup>25</sup>Jech ta xac'ot ta loq'uel, Israel, loc' ta sa'el avu'un ti jech ta jpasbote. Mu lo'iluc ta xcal ma' ti vu'un Diosun une. Laj ach'ayun ta avo'nton. Laj apat avo'nton yu'un ti loc'obbaitetic ti mu'yuc c'usi xu' yu'une.

<sup>26</sup>Ta xajt'anantot ava'i ajunul ec un, ti q'uexlalot ta xac'ot cu'une.

<sup>27</sup>Quiloj ti lo'labilot yu'un ti avo'ntone, ti avac'ojbe yipal ti sa' mulile, ti abolomalinoj aba ti q'uexlal ta j'ech'ele, ti mu'yuc smelol c'usi ta xapas ta stseleje, ti ta osiltique. Mu xa ono'ox cha'belucot un, Jerusalén. ¿C'u to sjalil ta xbat ti mu'yuc amesoj atusoj abae?”

## **Jeremías 14**

### **Va'i ta j'ech'el ti c'ac'ale**



<sup>1</sup>Ti Jeremíasune, xi laj yalbun ti Dios c'alal laj sc'oponun talel ta scoj ti va'iem ta j'ech'el ti c'ac'ale:

<sup>2</sup>“Ti jteclum Judae ta xlic oc'uc ta at-o'nton, mu xa stac' a'yeluc c'usi xu' ta spasic ti jteclumetique. Javal ts'e'el ta lumtic ti jnaclejetic yu'une. X'avetic no'ox xchi'uc yipal xc'uxul svocol ti Jerusalene.

<sup>3</sup>Ti jc'u'lejetique stac' xa batel smosovic ta slupel vo'; ta xbatic ta joq'uetic un, pochol sq'u'ib ta sutic ech'el, ch'abal ti vo'e. Mu x'ech' mu xnel ta xa'i ti svocolique, ti q'uexlal xa smucoj talel ti sjolique.

<sup>4</sup>Ti jchabajometric eque, mu x'ech' mu xnel ta xa'i ti svocolique ta scoj ti ch'abal jset'uc ti vo'e, taquin ti banomil ta j'ech'el une.

<sup>5</sup>Ja' jech ec un ti te'tical chij ta osiltique, ta sten comel yolic ti naca to no'ox voqu'eme, yu'un ch'abal xa ti yaxal ta slo'ique.

<sup>6</sup>Ti te'tical burro cotajtic ta sbajtical vitstique, natic xa ta xich' ic' jech c'u cha'al junuc jti'oval oq'u'uil. X'ic'ubin xa ti banomil ta xa'ie, yu'un mu'yuc xa yox yaxal ta slo'.”

#### **Ti j'alc'ope xvocollet ta stojol Dios ta sventa ti jteclume.**

<sup>7</sup>Cajval, manchuc mi ta xvinaj naca xa mulil ta xve'baj ta jtojolcutique, ta sventauc ti slequil yutsilal ti ac'oplal une, va'ano tec'ano aba un. Yepal xa ma' ti yanij jol co'ntoncutique, ti laj xa jsa' ti jmulcutic ta atojole.

<sup>8</sup>Jpat-o'ntonal yu'un Israel, jcoltavanejot cu'uncutic ta yorail ti chopol ta xvul ta loq'uele, ¿c'u cha'al yan ta xapas aba ta stojol ti jteclume, ti co'ol a'elan jech c'u ch'al junuc j'ech'el-be naca ta x'ech' yu'un ti ac'ubale?

<sup>9</sup>¿C'u cha'al co'ol ta xapas aba jech c'u cha'al jun vinic ti mu xa stac' a'yeluc c'usi xu' ta spase, ti co'ol s'elan jun j'ac'-leto mu stic' sba ta jpojvaneje? Le' une, Dios, li' oyot ta o'lol cu'uncutique. Sna'ic lec scotolic un ti vu'uncutic alumaluncutique, mu xatenuncutic comel.

<sup>10</sup>Ti Diose xi ta xalbe sc'oplal ta sventa ti jteclum Israele: “Ti jteclum li'e, lec ta xa'iic ti bu no'ox xva'vun ta jujujote. Jech o xal mu lecuc ta xquil. Tana li'e, ta jvules ta jol ti smulique. Ta xquich'be ye sti'ic ya'iic.”

<sup>11</sup>Ti Dios une xi laj yalbune: “Mu xac'anbun vocol ta sventa slequilal ti jteclum li'e.

<sup>12</sup>Mi yepal no'ox ta xicta ti yotique, mu xca'ibe ti jech xvocolletique. Mi yepal no'ox ta xaq'uic ti chic'bil matanale, ti sat ts'unubaletique, j'ech'el mu lecuc ta xquil. Ta jtsutsesic ya'i ta leto, ta vi'nal, ta chamel.”

<sup>13</sup>Xichi laj jtac'be une: “Le' une, Cajval, ti j'alc'opetique ta xalbeic ti jteclume, mu'yuc ta xtal leto, mu'yuc ta xtal vi'nal, ti vo'ot la ta xava'an aba ta j'ech'el ta slamajesel ti c'op ti li' ta jteclume.”

<sup>14</sup>Va'i un, ti Diose xi laj stac'bune: “Ta sjutic ma' ti j'alc'opetic ti jech ta xalic ta jventae, yu'un mu'yuc jtac'ojic batel. Mu'yuc c'usi calojbeic jset'uc. Mi ja'uc oy bu laj



jchi'inic ta lo'ile. Naca no'ox ta xalic ti oy c'usi laj yilique. Naca lo'lavanej xal o ti oy c'usi ac'bat yilique. Naca yesomal sjolic ti xtal no'ox ta avel yu'unique. Ja' jech ma' ti oy c'usi ta xalic ti j'alc'opetic taj une.

<sup>15</sup>Ti vu'un Diosune xichi ta xcalbe sc'oplal ma' ti j'alc'opetic ti xc'opojic xa ta jventa yilele, c'alal mu jutebuc tacbilic cu'un, c'alal ta xalic ti mu'yuc ta xtal letoe, ti mu'yuc ta xtal vi'nal ta muc' ta lum li'e: Ti uni j'alc'opetic taje, leto, vi'nal xa'iic.

<sup>16</sup>Ti jteclum ti ta xich' albel ti va'i s'elan taje, leto vi'nal ya'iic ec jmoj xchi'uc yajnil squerem stsebtac. Jip xi loq'uel ta calleetic ta jteclum Jerusalén ti animaetic ti mu'yuc buch'u xmucune. Ja' jech ta xcac'be stojic ta sc'oj ti c'usi chopol laj spastique.

<sup>17</sup>“Xi xcholet xavalbe ya'i ti jteclumale: ‘C'ac'al ac'ubal xmalmun ma' ti ya'lel jsat une, ta scoj ti q'uelel xa talel svocol ti jlumale, ti spajeb xa no'ox yipal ti svocol ta stae.

<sup>18</sup>C'alal ta xibat ta osiltique, quiloj ti busul no'ox ti animaetic ti chamic ta letoe. C'alal ta xi'och batel ta jteclume, quiloj ti yajval lume lamal ta xchamic ta vi'nal. Ti j'alc'opetic une, ti paleetique, ta xbatic ta jun jteclum ti bu mu xojtiquinique.’ ”

### **Ti j'alc'ope ta sc'anbe vocol ti Diose**

<sup>19</sup>Cajval, ¿mi ta j'ech'el laj aten comel scotol ti jteclum Judae? ¿Mi mu xa ts'icbaj ta xava'i yu'un ti jteclum Sione? ¿C'u cha'al yepal no'ox ti vocol laj avac'buncutic talele? Jmalaoj calojcutic ti caj tsacal ta xic'otcutique, ti le' une, mu'yuc c'usi lec laj jtacutic. Jmalaoj calojcutic laetuc ech'uc ti banomile, ti le' une, c'ajomal no'ox muc'ul sibtasel laj jtacutic.

<sup>20</sup>Jna'cutic un, Cajval, ti c'usi chopol laj jpascutique, ti bu jelavic ti jtot jme'cutic ta vo'nee, laj jta jmulcutic ta atojol un.

<sup>21</sup>Ta sventauc ti alequilal avutsilal une, mu xajip xatenuncutic un. Mu xaq'uel no'ox ti jteclum ti c'otem ta yutsil ta apasob mantale. Vuleso ta ajol ti atrate laj apas ta jtojolcutique, c'otuc ta pasel un.

<sup>22</sup>¿Mi oy bu loc'tabil jyanlum dios ti xu' yu'un ta xac' taluc ti vo'e? ¿Mi ta smantal no'ox stuc ti vinajel ta xac' taluc ti vo'e? Cajval, Dios cu'uncutic, bu la xata ti jech une. Ti vo'ote ta xavac' taluc vo', aventainoj scotol ma' taj une, jech o xal jmalaojcutic ti c'usi lec ta xapas ta jtojolcutique.

## **Jeremías 15**

### **Ta xcaj'ale sc'oplal ti tsitsele**

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Manchuc mi ta xtal sva'an sbaic ta jtojol ti Moisesse, ti Samuele, mi ja'uc ta xc'uxubaj co'nton yu'un ti jteclum li'e. Albo ya'i, loq'uicuc batel ta jtojol, baticuc.

<sup>2</sup>Mi ta sjac'bot ti bu ta xbatic une, xi xavalbe ya'i ta jventae: ‘Ti buch'utic ta bate' chamel yich'oj talel ta xc'ot ta tsutsele, bate' chamel xa'i xcham xla. Ti buch'utic ta leto yich'oj talel ta xc'ot ta tsutsele, leto xa'i xcham xla. Ti buch'utic ta vi'nal yich'oj



talel ta xc'ot ta tsutsele, vi'nal xa'i xcham xljaj. Ti buch'utic bec'bil loq'uel ta slumalic yich'oj talele, bec'bil ta xloc' ta slumalic.'

<sup>3</sup>“Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti xi ta xcale: Xi s'elan ta jtac talel chantos atsitselique: ta xavich'ic milel ta leto. Xajochetic ta ti'el yu'un ti ts'i'etique. Xulemetic xve' avu'unic, xchi'uc yan jti'oval chon bolometric xve' avu'unic.

<sup>4</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta aventaic mu xa c'usi x'ech' o ta xa'iic xi'el scotol ti muc'tiquil lumetic ta banomil ta scoj ti c'usi chopol laj spas ta jteclum Jerusalén xnich'on ti Ezequias, ja' ti Manasés ajvalil yu'un ti jteclum Judae.

<sup>5</sup>“¿Mi yu'un la oy buch'u c'ux ta xaya'i un, jteclum Jerusalén? ¿Mi yu'un la oy buch'u yanche xi avu'un ti avaloje? ¿Mi yu'un la oy buch'u svul xa yo'nton xana' un ti lecuc oyote?

<sup>6</sup>Laj avalopatinun, laj atenun comel. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal. Jech o xal un, laj jyales c'oc jc'ob ta stsitselot yo' ta xajtsutses ta j'ech'el, yu'un laj xa ti sts'iquemal xcuchemal cu'une.

<sup>7</sup>Ti ateculumal ti oyic ta jujun lumetic yu'un ti muc' ta lume, co'ol s'elan sc'a'epal majbil trigo laj jtaniic loq'uel. Ti jteclumale, mi junuc yalab xnich'nabic laj quictabeic comel. J'ech'el laj jtubbe sc'oplalic, yu'un mu xictaic ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>8</sup>X'ech' to yepal jech c'u cha'al yi'al nab ti stuc xa me'unal antsetic xcha'q'uet laj quictabeic comele. Bats'i yutsil to xchi'il sc'opojel ti queremetic vul ta stojolic ti laj yich'ic milile, ti mu ts'icbaj ta xa'i svocol ti me'iletique. Ta jech yepal vul ta stojolic cu'un ti cuxul j'ilbajinvanej vocole, ti chamebal xa xal o yu'un ti xi'elale.

<sup>9</sup>Ti me'iletic yepal no'ox oy ti squeremique, ic'uneb osil banomil ta xa'iic ti tubem xa yiq'ueic ta xlomic ta lum yu'un ti vul o'ntone. Mi oy to jlom c'uxi cuxul come, ta xc'ot ta pasel cu'un ti tsutsesatuc yu'un ti scontrae. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'o'pe.”

### **Xvulvun no'ox ti j'alc'o'pe**

<sup>10</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, me', ja' no'ox livoc' li'ayan avu'un yo' lijoybij ta jun j'ilbajinvanej ti ta xiletovaj xchi'uc ti c'u yepal oyic ta sbejel banomile. Mu'yuc buch'u jch'amunojbe staq'uin, mi ja'uc cac'ojbeic ta ch'om ec. Manchuc mi jech un, scotolic ta xisbisun ta cocol chaval.

<sup>11</sup>Mi mu'yuc lec laj cac' jba ta tunel ta atojol, mi mu'yuc laj jc'anbot vocol ta atojol yu'un jcontratac c'alal oyic ta vocol ta ilbajinele, c'otuc ta pasel ta jtojol un, Cajval, ti c'usi ta xloc' ta alel yu'unique.

### **Ti Diose ta scaj'al ti ta xc'ot tsitsel ta stojol ti Israele**

<sup>12</sup>Xi laj yal ti Diose: “¿Mi oy buch'u xu' ta soquesbe sc'oplal ti tsatsal taq'uine xchi'uc ti c'anal tsatsal taq'uin ta xlic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale?

<sup>13</sup>Ta scoj scotol ti amule, Israel, ta xcac'beic ech'el ta yoc ta sc'obic ti avajcontra ti c'usitic toyol stojol avu'une. Ti ac'ulejale xchi'uc scotol ti c'usitic oy avu'un ti li' ta alumale, ta matanal ta xich'ic batel un.



<sup>14</sup>Ta xa'ochic ta mosovil cu'un ta stojol avajcontratac, ta jun banomil ti mu ja'uc xavojtiquine. Til xa ta j'ech'el ti sc'ac'al co'nton jech c'u cha'al junuc c'oc' ta stsutsesot ta j'ech'ele.”

### **Ti j'alc'ope xvocolet ta stojol ti Diose**

<sup>15</sup>Cajval, ti xana' lec scotole, vulesun ta avo'nton, tic'o aba ta jpojel un. Pacbo ya'i ti buch'utic ta xiyilbajinique. Ma'uc me ti xaco'oltas abaic xchi'uque, ti xajax-q'uel no'ox ta xichame. Xana' lec ti cuchem cu'un ta aventa ti bisbilun ta cotel chavale.

<sup>16</sup>C'alal ta xac'opoj talel ta jtojole, lec laj ca'i. Laj jta ti ximuyubaje, ti xcuxet to banomil yu'un laj ca'ie. Yu'un c'otemun ta avu'un, Ajvalil Dios ti scotel xu' avu'une.

<sup>17</sup>C'ot ta co'nton un, laj jch'ac jba loq'uel ta stojolic ti buch'utic lec ta xa'ic ta spasel ti c'usi xal ti yo'ntonique. C'alal lic avu'ninune, jch'ul jtuc ch'acalun talel, yu'un laj alamanbun talel ta jtojol ti sc'ac'al avo'ntone.

<sup>18</sup>¿C'u cha'al mu xc'ot ta tsutsel ti mu albajuc ti jvocale? ¿C'u cha'al mu xcol ti jyayijemale, ti xchi'il no'ox ta xich' c'alal ta xich' poxtae? Lac'ot ta jtojol jech c'u cha'al junuc beo' ti ta jech yepal taquij c'alal tsots sc'oplal ta xtune.

### **Ti Diose laj stac' sutel ti c'ope**

<sup>19</sup>Va'i un, ti Diose xi laj stac'bune: “Mi ta xasut talel ta jtojole, jun co'nton xu' ta xacha'tun cu'un. Mi ta xavicta aba ta yalel ti c'usitic jeche' no'oxe, ti ja' no'ox ta xlic avalilan ti bu xloc' ventae, ta xac'opoj batel ta jventa. Yu'un tsots sc'oplal ti suticuc talel ta atojole, ma'uc vo'ot ta xabat ta stojolic.

<sup>20</sup>Ti jteclum li'e, ta jpas ta atojol ti ta xac'ot yu'un jech c'u cha'al junuc moc ti meltsanbil ta c'anal taquine, ti mu tsalbaje. Ta stsaquelot ta leto, mi ja'uc ta stsalot, yu'un ta jcolta jba ta spojelot. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.

<sup>21</sup>Ta jtic' jba ta apojel ta yoc ta sc'obic ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Ta jpojot ta yoc sc'obic ti buch'u jelavem spucujil xa'i sbaique.”

## **Jeremías 16**

### **Ti c'u s'elan loc' mantal yu'un ti Diose, ta sbain ti Jeremiase**

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Mu xanupij xats'aquij yo' mu x'ayan anich'nab li' ta jteclume.

<sup>3</sup>Ti vu'un Diosune ta xcalbot ava'i c'usi ta xc'ot ta stojolic ti nich'oniletic ta xvoq'uc li' ta jteclume, xchi'uc ti totil me'iletic ti oy yalab xnich'nabique.

<sup>4</sup>Ep ta tos jtsutsesvanej chamel xa'i xcham xlajic. Laj to ta alel ma' ti oy yoq'uitaelique, ti oy smuquelique, yu'un xi s'elan ta xc'otic ta stojolique: Q'uiil ta xcomic ta lumtic jech c'u cha'al tso' chon bolometric ti busul no'oxe. Leto, vi'nal xve' yu'unic. Ti sbec'tal stacopalique, xulemetic xchi'uc jti'oval chon bolometric xve' yu'unic.”





<sup>5</sup>Xi laj yalbun ti Dios xtoque: “Mu xa'och batel ta na bu oyic ta me'inal ti oy buch'u chame. Mu xlic oc'an. Ma'uc ti utsuc xa xapat o'ntonal teye. Yu'un ti jteclum li'e, laj to ta ael ti jun yo'ntonic cu'une, ti oy xc'uxul co'nton yu'une, ti oy jyail jc'uxul ta stojole. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.

<sup>6</sup>Ta biq'uit ta muc' ta xlajic scotol ti jteclum li'e. Mi junuc ta xich'ic muquel pixel. Mi ja'uc ta xich'ic oq'uitael. Laj to ta ael ti oy buch'u xtuch'et o'ntonal ta stojole, ti utsuc xa syayijes sbae, ti xt'axbun xa ta loq'uel ti sjole.

<sup>7</sup>Mi ja'uc oy buch'u utsuc xa stsobvan ta ve'el uch'ubajel sventa smacobil xq'uexlal ti jlajel jtubel yo' xpatet to o'ntonil yu'un ti uts' alaletique. Mu'yuc ta ael mi totil, mi me'il ti cham xae, ts'ij xi no'ox c'op.

<sup>8</sup>“Ja' jech xtoc, mi ja'uc xa'och batel ta na ti bu xyaquet ti q'uline, ti jmoj xa chotolot ta ve'el uch'ubajel xchi'uquique.

<sup>9</sup>Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Diosun yu'un ti Israele, xi ta xcal ta jamale: Yu'un ti li' ta jteclume, ta jpas ta stojolic ti ts'ij xi liquel ti q'uejimoletic sventa muyubajel yu'un ti q'uline, xchi'uc ti q'uejimoletic sventa ti lecomajele. Ti va'i s'elan taje, ta xavilic ta aba ta asatic ti ta xc'ot ti c'ac'al ora avu'unique.

<sup>10</sup>“C'alal ta xavalbeic ya'ic ti jteclum ti va'i s'elan ti c'op taje, xi s'elan ta xlic sjaq'uique: ‘¿C'u cha'al ya'yel loc' ta nopel yu'un Dios ti mu no'ox albajuc ti vocol lamal vul ta jtojoltic yu'une? ¿C'usi chopol laj jpastic? ¿C'usi mulil laj jpastic ta stojol ti Ajvalil Dios cu'untique?’

<sup>11</sup>Xi xatac'be une: ‘Ti Diose xi ta xal ta jamale: Ti jech taje, ti atos ame'ic ta vo'nee, laj yictaicun comel. Bat sts'acliic yan diosetic ta snijanel xchimanel sbaic ta yich'el ta muc'. Laj stenicun comel ti vu'une. Laj svalopatinic ti chanubtasel laj cac'beique.

<sup>12</sup>Ti vo'oxuc ec une, xjelav to xchopolal ti c'usi laj apasique. Jc'ol to mu sta ti atos ame'ic laj ech'icunque. Ta jujun tal ochem yipal avu'unic ti pucujibemoxuque, ti batem avo'ntonic ta spasel ti c'usi chopole, ti mu'yuc xach'unic ta spasel ti c'usi laj cale.

<sup>13</sup>Jech o xal ta jtenoxuc loq'uel ti li' ta banomile. Ta xabatic cu'un ta muc' ta lum ti mi ja'uc xavojtiquinique. Mi ja'uc laj yojtiquinic ti atos ame'ic laj ech'uc ta vo'nee. Ti bu taje, c'ac'al ac'ubal ta xavac' abaic ta tunel ta stojol ti yan diosetic. Mi ja'uc ta xc'uxubaj co'nton ta atojolic.’

<sup>14</sup>“Jbel xcal ti vu'un Diosune, oy bu ta sta sc'ac'alil ti ma'uc xa ti xi ta xal ta x'ac'vanic ta rexticoe: ‘Jamal ta xcal ta sventa ti Dios ti laj sloq'ues talel ta Egipto ti israeletique.’

<sup>15</sup>C'ajomal xa ti xi ta xalique: ‘Jamal ta xcal ta sventa ti Dios ti laj sloq'ues talel ti israletic ti oyic xa ta muc' ta lum ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti ta muc'tic lumetic ti tanijemic batele.’ Ta jpas ta atojolic ti xu' ta xasutic talel ta avosilalic ta abanomilic ti bu cac'ojbeic ti atos ame'ic ta vo'nee.

<sup>16</sup>“Jbel xcal ti vu'un Diosune, ta jtac talel epal jmas-choyetic ti ochuc yu'unic ta smasobil choyetic ti israeletique. Ts'acal to un, ta xcac' taluc epal jnutsuiletic yo' ta

x'och ta c'abal yu'unic. Ta xch'ajatic ta sa'el ta pimilal te'tic, ta vitstic, ta sjap c'al tonetic.

<sup>17</sup>Yu'un quiloj scotol ti c'usi ta xapasique. Mu'yuc c'usi ti macal ta xcom ta jba ta jsate, mi ja'uc ti amulique. Mi ja'uc xu' avu'unic xanac' abaic ta jba ta jsat.

<sup>18</sup>Yu'un ba'yel ta xcac' atojic lec ti c'usi chopol laj xa apasique, xchi'uc ti amulique. Laj asoquesic ti cosil jbanomil yu'un ti j'ac'-ib-o'nton chamem loc'obbailetique. Ta scotol ti banomil laj cac'boxuc ti c'ot ta arextoic cu'une, laj apasic ti c'usi mu jc'an jq'uelbe sate.”

### **Ti Jeremiase ta sc'anbe vocol ti Diose**

<sup>19</sup>Cajval, vo'ot ti jmuc'ul jtsatsalote, ti jpojabbailote, ti jnac'obbailot ta yorail ti xi'bal sba ta xc'ot ta pasele. Ta xtalic ta atojol muc'tiquil lumetic le' to ta jot xchiquin banomile, ti xi ta xalique: “Ti diosetic ti yich'ojic comel ti jtot jme'cutic ta vo'nee, mu'yuc c'usi xu' yu'unic, ch'abal smucul stsatsal.

<sup>20</sup>Bu la xata ti stac' ta smeltsan cuxul dios ti viniquetique. Ti xu'uque, ma'uc dios ti laj smeltsane.”

<sup>21</sup>Xi laj stac' sutel ti Diose: “Jech o xal un, j'ech'el ta xcac' iluc ti jmuc'ul jtsatsale, ja' to jech ta xana'ic jc'oplal ti vu'un Diosune.

## **Jeremías 17**

### **Ta xich' tsitsel yu'un oy smul ti Judae**

<sup>1</sup>“Ti amule, Judá, ta jich'il ni' taq'uin ts'ibabil lec com ta ch'ojel. Ti ton s'elan oy ti avo'ntone, xchi'uc ti xulubtac ti altaretic avu'une, ch'objbil lec ta ts'ibael ta jun ts'ub ts'ub ni' saquil xixib ton.

<sup>2</sup>Ti anich'nabe ta svules ta yo'ntonic ti altaretique, ti bu va'ajtic ti c'usitic meltsanbil ta te' ti oyic ta yolon ti limlim te'etique, ti oyic ta toyol stselejtique,

<sup>3</sup>xchi'uc ti oyic ta volol te'tic ti oy ta yavil abtelaltique. Ta scoj ti amul une, ta xcac' que jti' ti ta xa'elc'anbat batel ti ac'ulejale, xchi'uc ti c'usitic toyol stojol q'uejbil avu'une, xchi'uc ta xchajic ta sa'el ti c'usitic oy avu'un ta toyol vitsetic ti oy ta sjunul ti avosilale.

<sup>4</sup>Ta jech yepal ta xaten comel ti banomil laj cac'bot ta arextoe. Ta xcac' c'otan ta mosovil yu'un avajcontratac ta banomil ti bu mu xavojtiquine, yu'un til xa ti sc'ac'al co'nton jech c'u cha'al junuc c'oc' ti j'ech'el ta stsutsesote.”

### **Ep ta tos c'usi ta xich' alel**

<sup>5</sup>Ti Diose xi ta xal xtoque: “Ta jbis ta cocol chaval ti buch'u yan yo'nton ta jtojole, ti viniquetic no'ox ta spat yo'nton ta stojole, ti utsuc xa ta xba snaban sba ta sa'el ti spojel scolele.

<sup>6</sup>Taje, co'ol s'elan jal-jal ch'ix ti oy ta sbajtical banomil ti xi s'elan mu'yuc stuc'ulanele: ta c'al tontic ch'iem liquel, ta quech lumtic ch'iem ti mu junuc jnaclej ti bu oye.

<sup>7</sup>“Yan yutsil ti buch'u spatoy yo'nton ta jtojole, ti j'ech'el smalaoj ta sta ti spojel ta jtojole.

<sup>8</sup>Co'ol s'elan jpets te' tequ'el ta ti' uc'um, ti ta sts'un ech'el yibel ti bu ta x'ech' ti vo'e. Mu'yuc c'usi xal yo'nton yu'un ti corixmae, limil no'ox yutsil xchi'uc ti yanale. Mu xa'i ti q'uepelale, c'ajomal pich'il no'ox ti sate.

<sup>9</sup>“Ti o'ntonale, mu'yuc xa c'usi jech yan ta lo'lavanej yu'un ti spajebal xchopolale. ¿Mi yu'un la oy buch'u sna' ti bu sq'ueloj batele?”

<sup>10</sup>C'alal ta jt'un lec ti vu'un Diosune, chajal ta jba ta jsat bu c'alal c'otem ta snopel ti c'usi ta sc'an ti o'ntonale. Jujun ta xcac'be stoj c'u s'elan sta o ta xich' ta sventa ti c'usi loc' ta sa'el yu'une.”

<sup>11</sup>Ti buch'u ma'uc ta xchic' ta ya'lel ta sta ti sc'ulejale, ja' xchi'il jchop o ta muc' ta ub ta svol ta tsobbel ston xchi'il c'alal ta xpatie. Ja' to no'ox xa'i, jech' smeyoj yoc sc'ob ti caj tsacal to ox xa'i sbae, jun bolat c'ot ta loq'uel xchi'uc xcaltic unbi.

<sup>12</sup>Ti jch'ulnatique c'otem ta jun pasob mantal ti cajal sc'oplal ta j'ech'ele, yu'un jech ono'ox oy sc'oplal ti ta sliquebale.

<sup>13</sup>Cajval, vo'ot spatobil yo'nton ti Israele. Scotol ti buch'u ta stenot sjipot comele, nijil chimil ta xc'ot ta qu'exlal. Scotol ti buch'u ta xnamaj ta atojole, ta sac ch'ay batel jech c'u cha'al junuc biil ti ts'ibabil ta pucuque, ta scoj ti laj stenot comel c'alal vo'ot ti sat vo' ti siquet no'ox ta uch'ele.

### **Ti Jeremiase xvocolet ta stojol ti Diose**

<sup>14</sup>Colesun, Cajval, yo' ta xpoxtaj ti jvocol. Tic'o aba ta jpojel yo' jech ta xicol. Atuc xa no'ox ta jlequil-c'optaot unbi.

<sup>15</sup>Ti jnaclejetique xi ta xalbeicune: “C'otuc xch'a ta pasel ti c'u s'elan ta xloc' ta alel yu'un ti Diose, ma'uc ti naca no'ox xvulvune.”

<sup>16</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc xivulvun ta sc'anel ti staicuc ti svocol avu'une, ti staicuc ti cuxul ilbajinel avu'une. Xana' lec ti c'u s'elan laj calbote, yu'un jamal laj cal ta atojol.

<sup>17</sup>Mu xac'atajes aba ti ta xac'ot ta jun cuxul jsibtasvanej ta jtojole, yu'un c'otemot ta jnac'obbail c'alal xyaquet ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasele.

<sup>18</sup>Nijil chimil comicuc ta qu'exlal ti j'ilbajinvanejetique, ma'ucuc ti xjoybij ta jbae. Batuc ya'ic xch'ulel ta xi'el, ma'ucuc ti xjoybij ta jbae. J'ech'el c'otuc ta stojolic ti lajem ta xcomic xchi'uc ti svolic ti ta xc'otilan ta stojolique.

### **Stuc'ulanel c'usi sc'an pasel ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale**

<sup>19</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Batan, ba va'ano aba ta ochebal ti'na yu'un ti jteclume, ti bu ta xloqu'ic ta x'ochic ti ajvaliletic yu'un ti jteclum Judae. Mi laj une, jech xba apas xtoc ta ochebal ti'naetic yu'un ti jteclum Jerusalene.

<sup>20</sup>Xi xalbe ya'i ti jnaclejetique: 'Ajvaliletic, scotol ti jnaclejetic yu'un ti Judae, scotol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalén ti ta xa'ochic talel ta ti'naetic li'e, a'yio ava'iic sc'opojel ti Diose.

<sup>21</sup>Xi ta xal ti Diose: Ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ja' sventa alequilalic. Mu xavich'ic talel ti icatsile. Mi ja'uc xatiq'uic ochel ta ochebal ti'naetic yu'un ti jteclum Jerusalene.

<sup>22</sup>Mu xacuchic loq'uel icatsiletic ta anaic c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Mi ja'uc xapasic jtosuc abtel. Ich'beicun ta muc' ti sc'ac'alil cuxob o'ntonal jech c'u cha'al laj calbeic ya'iic ti atos ame'ic ta vo'nee.

<sup>23</sup>Ti stuquic une, mi ja'uc laj xch'unbeicun. Mi ja'uc laj yaq'uic ta venta. Jelav ti stoyobbailique. Mi ja'uc c'ot ta yo'ntonic ti ta xch'unique. Mi ja'uc sc'anic albel.

<sup>24</sup>“ ‘Xi ta xcal ta jamal ti vu'un Diosune: Ch'unbeicun ti jc'op ta melele. Mu xacuchic batel icatsil ta sti'tac jteclum c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. C'otuc ta jventa avu'unic ti jech c'ac'al taje. Mu xapasic jtosuc abtel.

<sup>25</sup>Mi jech ta xapasic une, va'i unbi, oy ono'ox ajvaliletic ti ta xchotiic ti bu choti ti Davide, ti ta x'ochic talel ta ti'naetic yu'un ti jteclum li'e, xchi'uc ti scarretaique, xchi'uc ti sca'ique, ti chi'inbilic ta xtalic yu'un ti banquilaletic yu'un ti jnaclejetic ta Judae, xchi'uc ti ta jteclum Jerusalene. Ti Jerusalene, oy ono'ox ti jnaclejetic yu'une.

<sup>26</sup>Ta xtalic ti jnaclejetic yu'un ti jteclumetic ti oyic ta Judá ti joyolic ta spat ta xocon ti jteclum Jerusalene, ti oyic ta yosilal ti Benjamine, ti oyic ta stenlejaltique, ti oyic ta muc'tiquil vitstic yu'un ti Négueve. Ta xich'ic talel ta ch'ulna ti chon bolometric ta sventa ta xich' svocole, ti ta xich' chiq'uel ta matanale, ti matanal sat ts'unubale, xchi'uc ti pome, xchi'uc ti yan matanaletic sventa ta xich' albel coliyal ti Diose.

<sup>27</sup>Mi mu xach'unic ti jmantaltaque, mi mu xavaq'uic ta venta ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale, mi mu xapajes abaic ta xcuchel talel icatsil ta ti'naetic ta Jerusalén ti jech c'ac'al taje, va'i unbi, ta jtiles c'oc' ta ochebal ti'naetic yu'un ti jteclume, jun c'oc' ti j'ech'el ta slilin ti muc' ta naetic yu'un ti Jerusalene, mi junuc buch'u ta xtub yu'un ti c'oq'ue.’ ”

## Jeremías 18

### Ta joyob c'op ta xich' albel yabtel ti jpotobe xchi'uc ti ach'ele

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yalan batel ta sna ti jpotobe, ti bu taje ta xcalbot ava'i ti lo'il a'yej ti oy ta co'ntone.”

<sup>3</sup>Ti vu'un Jeremíasune liyal batel. Ti jpotobe yacal ta abtel xchi'uc yach'el ti oy ta sjoyoyinobil yu'une.

<sup>4</sup>C'alal mu jechuc ta xloc' yabtel c'u s'elan ta sc'ane, ta xcha't'us, ta xlic smeltsan ach', ja' to ti c'uxi ta xloc' lec yu'un ti c'u s'elan ta sc'ane.

<sup>5</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbune:



<sup>6</sup>“Israeletic, ¿mi xavac'toicuc mu stac' jech ta jpas ta atojolic jech c'u cha'al ta spas ti jpotob le'e? Oyoxuc ta coc ta jc'ob jech c'u cha'al ti jpotob le'e ti oy ta yoc ta sc'ob ti ach'ele. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'o'pe.

<sup>7</sup>Mi lic xi jol ta xch'ubaele, ta jliquel no'ox lomem lilijem cu'un ti muc' ta lume, mi ja' ti ajvalile.

<sup>8</sup>Mi ta xicta sbaic ta spasel chopol ti muc' ta lum taje, xu' to ta xch'ay ta be ti tsitsel chapal xa cu'une.

<sup>9</sup>Nax to mu lic xi jol ta sva'anel, ta svolesel ti muc' ta lume, mi ja' ti ajvalile.

<sup>10</sup>Yan mi ochem yipal yu'un ta spasel c'usi chopol ti muc' ta lum taj une, mi mu xac' ta venta ti c'usi jcaj'aloje, ac'o to me sjip ta spat sjol ti oy c'usi lec chapabil cu'un ta sventae.

<sup>11</sup>“Albo ya'i un cha'e ti yajval lum Judae, xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene, ti xi ta xcal ti vu'un Diosune: ‘Yacalun ta xchapanel ti c'usi ta xava'iic cu'une. Yacalun ta snopel ti ta xajtsitsoxuque. Comtsanic xa ti bu chopol atamojic batele. Tuq'uibuc ta q'uelel ti atalelique, ti c'usitic ta xapasique.’”

<sup>12</sup>Ti stuquique xi ta stac'bote: ‘Altic no'ox ta xach'ay ac'ac'al quere. Yu'un ja' ch'iel c'opojel ta xca'icutic yu'un ti bu c'alal sq'ueloj ti pucujibem co'ntoncutic xchi'uque.’”

<sup>13</sup>Jech o xal ti Dios une xi ta xale: “Jac'beic junuc ta scotol ti muc'tiquil lumetic mi oy bu ya'binojic ti va'i s'elan ti c'op taje. Ti lum Israele oy c'usi toj ech'em chopol spaso'j.

<sup>14</sup>¿Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti mu xtal taiv ta toyol vitstic yu'un ti Líbanoe? ¿Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ti ta be no'ox ta xvul ti vo' ti siquet no'ox x'oquin talel ta toyol vitstique?

<sup>15</sup>Ja'uc ti jteclumal une laj xa xch'ayun ta yo'nton. C'ajomal xa no'ox ta xchic'beic matanal pom ti loc'obbailetic ti ma'uc Diose. Ch'ayic xa ti bu stamojic batele, laj xa yictaic comel ti vo'neal bee. St'unojic batel jun be ti mu sna'ic bu ta xbate.

<sup>16</sup>C'ot ta sts'ijlajan banomil yu'unic ti muc' ta lume, ti mu xlaj ta alel ti slabanele. Scotol ti buch'u ta x'ech' teye, yan xa sat ti sjimolan xa sjol yu'une.

<sup>17</sup>Co'ol j'elan ic' ta xlic talel ta sloq'ueb c'ac'al ti tan puc ta jbec' batel ti Israele, ti jatvilic xa yu'un ti scontraique. Ta jvalopatonic ya'iic comel; ta jq'uej jba loq'uel ta stojolic ti c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti stsitselique.”

### **Nopbil ti j'ech'el ta xich' ti j'alc'ope**

<sup>18</sup>Ti jnaclejetique xi lic snopique: “Jchapantic lec ti ch'ayuc sc'oplal ti Jeremías ta jtojoltique. Yu'un oy ono'ox paleetic ti ta xistojobtasotique. Oy ono'ox bijil viniquetic ti ta xisbijubtasotique. Oy ono'ox j'alc'opetic xu' ta xisjelubtasbotic c'usi ta xal ti Diose. Jtic'betic ya'i smul yo' ta xich' milel. Mu jch'unbetic ti c'usi ta xale.”

### **Ta xc'opoj xti'in ti Jeremiase**



<sup>19</sup>Cajval, ts'etano ani' achiquin ta ya'yiel ti jc'opojel jti'inele. A'yio ava'i c'u s'elan ta xc'opojic ti cajcontrataque.

<sup>20</sup>¿Mi ta ilbajinel ta spaquel sutel ti c'usi lec laj yich' pasele? Ti stuquique laj xa sjoq'uic jch'enal. Vuleso ta ajol ti laj jt'ic' jba ta c'opojel ta aventa ta spacbel ti sc'oplalic ta atojole, ti lamajuc ti sc'ac'al avo'ntone.

<sup>21</sup>Tana le' une, c'otuc ta pasel avu'un un, chamicuc ta vi'nal, mi espada xve' yu'unic ti xnich'nabique. C'oticuc ta me'unal antsetic ti yajnilique, ti mu junuc ta xcom ti yalab xnich'nabique. Lajicuc ta tsots chamel ti smalaliq. Tsutsuc sc'oplalic ta leto ti jva'lej queremetic yu'unique.

<sup>22</sup>Ta jech yepaluc, taco talel jvoletel j'eleq'uetic ta stojolic. Vinajuc un ti batemuc xa xch'ulelic ta avlajetel yu'un ti xi'ele. Yu'un jomol yu'unic jch'enal bu ta xisjipic yalel ya'iic, yu'un laj yac'beicun jpets'al ti bu ta xi'ech'e.

<sup>23</sup>Ti vo'ot une, Cajval, xavojtiquin scotol c'u s'elan chapbil yu'unic ti ta smilicune. Laj to sc'oplal avu'un ti ch'aybil ta xc'ot ti c'u s'elan chopol ta spasique, ti ts'ij xi sc'oplal avu'un ti smulique. Toj yaleluc ta lum c'otuc ta atojol. Tsitso ya'i ta sc'ac'al avo'nton un.

## Jeremías 19

### Yabtel ti voq'uem q'uib ta xac' ta na'el ti laj yich' alel ta joyob c'ope

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Ba mano talel jbejuc q'uib. Ic'o talel jun chibuc ti banquilaletic yu'un ti jteclume, xchi'uc jun chibuc paleetic ti vulemic xa xch'ulelique.

<sup>2</sup>Batan ta stenlejal yu'un ti Ben-hinome, ti oy ta stuq'uil ti sbiinoj ti'na Tiestose. Ta xavalbe ya'iic ti c'u s'elan ta xcac'bot ana'e.

<sup>3</sup>Xi xavale: ‘Ajvaliletic yu'un ti Judae, jnaclejetic yu'un ti Jerusalene, ts'etano ani' achiquinic ta ya'yiel ti xi ta xal ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele: Ta jtac talel muc'ul cuxul j'ilbajinvanej li'e. Ta xtub yiq'uic yu'un xi'el scotol ti buch'u ta xa'iique.

<sup>4</sup>Ti israeletique laj sjip laj stenicun comel. Yan o xa ta q'uelel yu'unic ti banomil li'e. Lic xchic'beic pom ti yan diosetic ti mu xojtiquinic jutebuque. Mi ja'uc yojtiquinojic ti stot sme'ic ta vo'nee, mi ja'uc ti ajvaliletic yu'un ti Judae. Buyuc no'ox laj smalbeic xch'ich'el ti buch'u jech'e muts'ul sba sat laj yich'ic milele.

<sup>5</sup>Laj smeltsanic xtoc altaretic sventa ta xchiq'uic xnich'nabic ta sventa smoton ti Baale, c'alal mu'yuc loq'uem ta quee, mu'yuc calojbeic mantal, mi jutebuc jech oy ta co'nton.

<sup>6</sup>Jech o xal un, oy bu ta xc'ot sc'ac'alil ti ma'uc xa ta sbiin Tofete. Mi ja'uc xa ta sbiin stenlejal Ben-hinom. Ta sbiin liquel Stenlejal Milobbail. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.





<sup>7</sup>Ti c'usi chapal xa yu'un ti Judae, xchi'uc ti Jerusalene, li' ta xc'ot ta soquel ta lilijel une. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta stsutsesatic yu'un ti jtsutsesvanej jcontrainvaneje. Xulem xchi'uc jti'oval chonetic xve' yu'un ti sbec'tal stacopalique.

<sup>8</sup>Ta joybin ta sts'ijlajan banomil ti steclumalique. Ta xc'ot ta pasel ti ta xlic yac' xi'ele. Scotol ti buch'u ta x'ech'ic li'e, ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic xchi'uc xi'el c'alal ta xilic lilijem ta j'ech'el ti jteclume.

<sup>9</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ta xlic sti' yalab xnich'nabic ti jnaclejetique. Ta jujun tal ta sti'an sbaic ta scoj ti mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi stac' ta spas ti volibilic yu'un ti jtsutsesvanej jcontrainvanej yu'un ti jteclume.'

<sup>10</sup>“Mi laj aval taj une, t'uso ta voq'uel ya'i ti q'uib ta sba ta sat ti buch'utic xchi'inojot batele.

<sup>11</sup>Xi xavalbe ya'i xtoc une: ‘Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: Ti jteclum li'e xchi'uc ti lum yu'unique, ta jlilin ta j'ech'el jech c'u cha'al ti buch'u ta slilin ta voq'uel ti q'uibe, ti mu'yuc xa c'usi stac' pasel yu'une. Ti animaetic yu'un ti jnaclejetique, ta Tofet to ta xbat smuquic ta scoj ti mu'yuc xocol ti smucobbaile.

<sup>12</sup>Jech ta jpasbe ya'i ti lume, xchi'uc ti jnaclejetic yu'une. Jech ta xc'ot ta stojolic cu'un jech c'u cha'al laj jpasbe ti Tofete. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.

<sup>13</sup>Ti naetic yu'un ti Jerusalene, ti bu chotiic ti ajvaliletic yu'un ti Judae, xchi'uc ti xcha'cojal na ti bu laj yac'beic pom ti c'usitic xjobin ta vinajele, xchi'uc ti bu laj sq'uebic ta malel ta matanal ti vino ta sventa ti yan diosetique, nom to c'ot ma' ti stac' nopel une. Ta x'albat sc'oplal jech c'u cha'al c'ot ta pasel ti ta Tofete.’ ”

<sup>14</sup>Laj taj une, sut ech'el ta Tofet ti Jeremiase, ti bu tacbil bat yu'un Dios yo' ta xc'opoj ta sventae. Laj sva'an sba ta yamaqu'il ch'ulna ti xi lic yalbe ya'i scotol ti jteclum une:

<sup>15</sup>“Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: ‘Ta jtac talel stsitselic ti jteclum li'e, xchi'uc scotol ti jteclumetic joyol ta spat ta xocone, jech c'u cha'al laj calboxuc ava'iic ti sc'oplale, yu'un pucujibemic xa ta j'ech'el, ti mu xa xc'ot ta ch'unel yu'unic ti jc'ope.’ ”

## Jeremías 20

### Ti Pasur yajcontra ti Jeremiase, ta xcaj'albat sc'oplal

<sup>1</sup>Ti pale Pasur xnich'on ti Imer ti yich'oj tsots yabtel ta ch'ulnae, c'alal laj ya'i ti va'i s'elan laj scaj'al ti Jeremiase,

<sup>2</sup>laj yal mantal ti yich'uc majele, ti yich'uc xjobel yacan ta jun lots'om te' ta ti'na yu'un Benjamín ti xjelav staylej ti oy ta sts'el ti ch'ulnae.

<sup>3</sup>Jun c'ac'al yech'el un, laj yal mantal ti yich'uc loq'uesel ti Jeremías ti chucul ta lots'om te'e. Va'i un, xi albat yu'un ti Jeremiase: “Ti Pasur abi to oxe, laj xa sjelbot ti Diose. Laj abiin xa yu'un, Magor-misabib.



<sup>4</sup>Yu'un ti Diose xi ta xale: 'Ta xc'ot ta pasel cu'un ti atuc no'ox ta xasibtas abae, xchi'uc ti ta xi'ic avu'un ti buch'utic lec xavil aba xchi'uque. Ta aba ta asat, ta xavil ta xlajic ta milel yu'un scontraic ti buch'utic lec xavil aba xchi'uque. Scotol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae, ta xcac' ech'el ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'un ti Babiloniae yo' jech bec'bil ta xbatic ta Babilonia, mi mo'oje, espada xve' yu'unic.

<sup>5</sup>Scotol ti c'usitic toyol stojol ti oy yu'un ti jteclume, xchi'uc scotol sc'ulejal ti ajvaliletic yu'un ti Judae, ta xcac' ech'el ta yoc ta sc'obic ti jcontrainvanejeticque yo' jech ta xich'ic batel ta Babilonia un.

<sup>6</sup>Ti vo'ote, Pasur, bec'bil ta xabat ta Babilonia ec un jmoj xchi'uc ti c'u yepal oy ta anae. Ti bu taj une, ta xc'ot chaman un. Ta xavich' muquel jmoj xchi'uc scotol ti buch'utic lec xavil abaic ti naca jutbil ti c'usitic laj acaj'alilanbee.' ”

### **Ta sc'an parte ta stojol Dios ti Jeremiase**

<sup>7</sup>Laj alo'laun, Dios, jq'ueloj jba lilaj ta lo'lael ec un. Jelavem cuchem avu'un, tsalbil lic'ot ec. Scotol ora, tse'intabilun, labanbilun yu'un scotolic.

<sup>8</sup>Ti oy ta que ta jti' ta yalele, naca sc'oplal ilbajinel, tsutsesel. Itabilun, labanbilun ta j'ech'el ta sventa ti ta xcal ti ac'oje.

<sup>9</sup>Mi xichi ta xcale: “Altic xa ta jvul co'nton yu'un ti Diose, j'ech'el mu'yuc ta xic'opoj ta sventa”, ti ac'opojel ta yut co'nton une, co'ol s'elan c'oc' ta xtil, ta xcoquij yu'un ti jbaquilaque. Jpajesuc xa jba ca'i un, mu cha'bel xu'.

<sup>10</sup>Ca'binoj ma' ti xi xbet'bun ye ta xalic ti jnaclejeticque: “Buyuc no'ox, xi'bal sba ta j'ech'el.” Xi ta xalic une: “La'ic quere, la' jtic'betic smul ya'i.” Ma'uc no'ox taje, ti buch'utic lec xquil jba xchi'uque, smalaic xa yilic ti bu ta xipiltsuje. Xi ta xalic une: “Stac' nan lo'lael ma' le'e, tsalbil ta xc'ot cu'untic unbi. Ta jpacbetic ya'i sutel ma' ti c'usi laj xa yalbotic un.”

<sup>11</sup>Le' une, Cajval, co'ol a'elan jun j'ac'-leto mu tsal baj ti li' achi'inojune. Ta staic ec un ma' ti buch'utic ta xiyilbajinique, mu xistsalic un. Mu xc'ot ta pasel, yu'un jech' lo'il maxiltabil ta xc'otic. J'ech'el lamal ta xc'ot ta sbaic ti soquem sc'oplalique.

<sup>12</sup>Cajval, ti scotol xu' avu'une, ti oy alequilal avutsilale, aviloj bu c'alal oy sjol yo'nton ti vinique, quiluc ta jba ta jsat ti tsitsel ta xavac'be ti jnaclejeticque une, yu'un cac'ojbot ta avoc ta ac'ob ti yatel co'ntone.

<sup>13</sup>Quejintaic ti Dios une, lequil c'optabiluc ma' ti Dios une. Yu'un ta stic' sba ta spojel ti buch'u ilbajinbil yu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>14</sup>Smu c'anel xa jech o ti sc'ac'alil ti li'ayane. Smu c'anel xa jech o ti sc'ac'alil c'alal livoc' yu'un jme' ti mu'yuc c'usi lec c'ot ta loq'uele.

<sup>15</sup>Smu c'anel xa jech o ti buch'u laj smuyubtasbe yo'nton ti jtot ti c'alal laj yalbe ya'i ti ayan xa jun squereme.



<sup>16</sup>Ti vinic taje, c'otuc ta stojol jech c'u cha'al ti jteclumetic ti j'ech'el ta slilin ti Diose. Ac'o ya'iuc ec un ti oy buch'u sob xa x'avet xchi'uc yipal xc'uxule, ti ta o'loluc c'ac'ale, yiluc ta sat ti yacal xa ti letovajele,

<sup>17</sup>¿C'u no'ox cha'al mu'yuc licham ta xch'ut jme' ti c'alal mu'yuc to ox voq'emune? c'ot ta jmuquinal ma' ti xch'ut jme' jechuque. Le' une, livoc' talel yu'un ti Diose.

<sup>18</sup>¿C'u cha'al laj quil ti saquilal osil yu'une, ti naca tal quil jvocol ta vul-o'ntone, ti q'uexlal sba ta j'ech'el ta xic'ot ta tsutsele?

## Jeremías 21

### Ta xcaj'albat ti jteclum Jerusalén ti ta xich' tsitsele

<sup>1</sup>Ti ajvalil Sedequiase laj stac batel ta stojol Jeremías ti Pasur xnich'on ti Malaquiase, xchi'uc ti pale Sofonías xnich'on ti Maaseiase, yo' xi ta xalbeic ya'i ti Jeremiase:

<sup>2</sup>“Avocoluc jac'uncutic ta stojol ti Diose, yu'un ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae, tal xa stsacuncutic ta leto. Oyuc to la c'uxi xu' yac'uc iluc jtosuc ti Dios ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une yo' jech ta sq'uej sba loq'uel ta jtojoltic ti Nabucodonosore.” Va'i ti Dios une c'opoj talel ta stojol ti Jeremiase.

<sup>3</sup>Xi laj yalbe ya'i ec ti buch'utic tacbilic batel yu'un ti Sedequiase: “Xi xavalbe ya'i ec un ti Sedequiase:

<sup>4</sup>Ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: Ta xcac' tunuc ta sjolic yabtejebtac avajsoldadotac ti ta stsac sbaic ta leto xchi'uc ti caldeoetic ti oyic ta pat moque, yajsoldadotac yu'un ti ajvalil ta Babiloniae. Ta jtsobic ochel talel li' ta jteclume.

<sup>5</sup>Ti bu xa c'alal ti stilemal sc'ac'al co'ntone, lamal ta xc'ot ta atojolic cu'un ta scontraineloxuc.

<sup>6</sup>Ta jmil scotol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum li'e, ti viniquetique, xchi'uc ti chon bolometique, ta xchamic ta xi'bal chamel.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, ti Sedequías ajvalil yu'un ti jteclum Judae, ti yaj'opisialtaque, ti yaj'ac'-letotaque, ti c'u to yepal cuxul comic ta jteclum ti mu'yuc xchamic ta tsots chamele, ti mu'yuc xlajic ta letoe, xchi'uc ti mu'yuc xlajic ta vi'nale, ta xcac' ochuc ta yoc ta sc'ob ti Nabucodonosore, xchi'uc ta stojol yan yajcontra ti j'ech'el ta stsutsesvane. Ta jpas ta stojolic ti mu jutebuc oy syail xc'uxul o'ntonal ti espada xve' yu'unique. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'o'pe.

<sup>8</sup>Albo ya'i ti jteclum ti xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Ta xcac'bot at'uj mi ja' ta xac'an ti ta to xatec' ti banomile, mi ja' ti ta xapalch'uj ech'ele.

<sup>9</sup>Ti buch'u li' ta xcom ta jteclume, ta xcham ta leto, mi ta vi'nal, mi ta jun muc' ta chamel. Ja'uc ti buch'u ta xbat snaban sba ta stojol ti caldeoetic ti yacal xa ta stsac ta leto ti jteclume, mu xchamic, ta to xc'ot ta pojel.

<sup>10</sup>Loc' ayan xa ta co'nton ta joybij ta chopol ti oy ox c'usi lec ta sta ti jteclum li'e. Ta xcac'be ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'un jteclum Babilonia ti ac'o sbain ta spajbel ti sc'ac'ale. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.

### **Ta xcaj'albat ta xich' contrainel ti ajvalil yu'un ti Judae**

<sup>11-12</sup>A'yio la ava'i sc'opojel ti Diose, xavut ya'i ti buch'utic smacojic ta sventainel ti Judae, sts'unubal ti Davide. Xachi xavalbe ya'iique: Scotoluc c'ac'al va'ano aba ta pojvanej. Tic'o aba ta spojel ti buch'u mu x'ech' svocolic yu'un ti j'ilbajinvaneje, naca mi ta scojuc xchopolil ajol avo'nton xu' ta xlic tiluc sc'ac'al co'nton jech c'u cha'al junuc c'oc' ti mu'yuc buch'u xtub yu'one.

### **Ta xcaj'albat ta xich' tsitsel ti jteclum Jerusalene**

<sup>13</sup>Jteclum, ti avu'ninoj sjunul ti stenlejal ti co'ol a'elan sac ch'ijan tonetic ta q'uelele, ti vu'un Diosune, jamal xcal ta xlic jcontrainot. Yu'un xachi ta xavalique: ¿Buch'u la xu' yu'un ta stsacotic ta leto? ¿Buch'u la xu' yu'un ta x'och ta jnac'obbaitic?

<sup>14</sup>Ta xcac' atojic ava'iic ti c'u s'elan sta o ta scoj ti bu c'alal pajemoxuc xchi'uc ti achopolalique. Ta jtilesbe sc'ac'al ti muc'tic te'tic avu'one, c'oc' xve' yu'un ti c'u yepal joyol ta spat ta xocone. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.' ”

## **Jeremías 22**

### **Ti lo'il a'yeje, c'ot ta stojol ti c'u yepal svoloj ti ajvalil yu'un Judae**

<sup>1-2</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Batan ta na yu'un ti ajvalile, chapbo ya'i lo'il a'yej ta stojol ti ajvalil yu'un ti jteclum Judae, ti chotol ta spasob mantal ti Davide, ta stojol ti yaj'opisialtaque, xchi'uc ta stojol ti jnaclejetic yu'un ti jteclume, ti xi xavalbe ya'iique: ‘Chiquintaic ava'iic sc'opojel ti Diose.

<sup>3</sup>Li' ti bu nacaloxuque, liquesic ta yabtelanel ti pojele, ti c'usi lec ta pasele. Tic'o abaic ta spojel ti buch'u ilbajinbilic yu'un ti j'ilbajinvaneje. Mu xavilbajinic ti nijil ta xcom ta q'uexlal avu'unic ti jyanlumetique, ti buch'u mu'yuc buch'u x'ayan yu'unique, xchi'uc ti me'unal antsetique. Mu xamilic ti buch'u jeche' cuch c'op no'ox ta stae.

<sup>4</sup>Mi ta xlic apasic ta melel ti va'i s'elan laj calboxuque, mu xch'ay ta be ti oy sc'oplal ta x'ech'ic ta pas mantal ti ajvaliletic ti bu ech' chotluc ta ajvalil ti Davide, ti buch'utic cajalic ta carretaetic xchi'uc ta ca'etic ti chi'inbilic ta xtalic yu'un ti yajtuneltaque, xchi'uc ti jteclum c'alal ta x'ochic tael ta ti'naetic yu'un ti muc' ta na li'e.

<sup>5</sup>Yan mi mu xavaq'uic ta venta ti va'i s'elan laj jcaj-t'amboxuque, jech ti muc' ta na li'e, ta j'ech'el ta xlilij. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'ope.' ”

<sup>6</sup>Yu'un ti Diose xi ta xalbe sc'oplal ti muc' ta na yu'un ti ajvalil ta Judae: “Ti vo'ote, co'ol a'elan toyol vitsot yu'un Galaad, co'ol a'elan muc' ta vitsot yu'un Líbano ta xca'i. Tana une, ta jva'an jba ta yalel ti ta xac'ot cu'un ta sbajtical banomile, ti mu'yuc junuc jnaclej ta xcom ta atojole.



<sup>7</sup>Ta jtac talel acontrainel ti jel-ts'ac xchi'uc yabtejebic ta xtal ta atojole, ti tijbil talel sjolic ta stsutseselote. Ta xtuch'ic yalel ta c'oquel ti c'upil sba ch'ut te' ti muc'tiquil oyetic avu'une, ta spajbeic sc'ac'al un.

<sup>8</sup>“Ta ts'acal to un, yepal ti muc'tiquil lumetic ta x'ech'ic ta sts'el ti jteclum li'e, ti xi ta sjac'be sbaique: ‘¿C'u cha'al ti Diose jech laj spasbe ti muc' ta lum li'e?’

<sup>9</sup>Xi ta stac'be sbaic une: ‘Yu'un mu'yuc la laj yaqu'ic ta venta strate ti Ajvalil Dios yu'unic ti laj spas ta stojolique, yu'un lic la snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique.’ ”

### **Ti Jeremiase ta xalbe sc'oplal c'usi q'uelel ta stojol ti Salume (Joacaz)**

<sup>10</sup>Mu xa'oqu'ic ta sventa ti ajvalil Josiase. Mu xa'oqu'ic yu'un ti jech chamem xae. Oc'anic ta sventa ti Salum ti ja' xnich'one. Mu xa sut talel ti jech palch'uj batele. Laj ta alel ma' ti ta xtal stec' xani ti banomil ti bu voq'ue.

<sup>11</sup>Ti Salum xnich'on ti Josiase, ajvalil yu'un ti jteclum Judá ti och chotluc ta spasob mantal stot ti laj xcuchbe comel ti yabtel c'alal loc' batel li' ti bu oyotique, xi albat sc'oplal yu'un ti Diose: “J'ech'el laj stam batel sbe.

<sup>12</sup>Ta xc'ot ta palch'ujel yu'un ti lum ach'el yu'un ta muc' ta lum ti bu bec'bil bate. J'ech'el ch'ay o comel ta sat ti muc' ta lum li'e.

### **Sc'oplal ti Joacime**

<sup>13</sup>Xi ta xal ti Diose: “Mu xa ono'ox cha'belucot un, ti naca ta chopol ta ilbajinvanej xana' ti c'alal lic meltsajuc ti mu albajuc yutsil ti muc' ta na avu'une, xchi'uc ti oy ta xcha'cajale, ti jech'ech' svocolic avu'un ti abteletique, ti mu'yuc jutebuc laj atojbe ti sc'ac'alique.

<sup>14</sup>Yu'un xachie: ‘Ta jmeltsan jun muc' ta na ta jventa ti pujul lec yut ta xcom ti oy ta xcha'cajale.’ Yu'un cholol no'ox ti sventanailtac ta xavac'bee, ti naca ta ch'ut te' tenel-te' ta xachac'alta ti spac'baliltaque, ti utsuc xa xavac'be tsoj ti sbone.

<sup>15</sup>¿Mi yu'un xavac'touc ta xac'ot ta jun lequil ajvalil ta sventa ti naca ch'ut te' meltsanbil ta joyob ti bu ta xanaquie? Ti atote laj sc'upin lec ti ch'iel c'opojele, yu'un laj yabtelan ta spasel ti naca tuc' bat yu'un ti pojel c'uxubinele, jech o xal lec c'ot ta loq'uel yu'un un.

<sup>16</sup>Laj stic' sba ta spojel ti c'usitic oy sc'oplal ta xtun yu'un ti buch'utic me'un mu'natetique, xchi'uc ti buch'utic ilbajinbيلية, jech o xal lec c'ot ta loq'uel yu'un un. Taje, sbiinoj xiyojtiquinun, xi smelol. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'o.

<sup>17</sup>“Le' une, ma'uc ta achic' ta ava'lel ti avac'ojbe yipal ta stael ti c'usitic ta xtun avu'une. Muts'ul sba sat laj avac' ta milel ti buch'u ch'abal smule. Laj avilbe svocol ti smeyoj yoc sc'ob ta xcom avu'un ti atecclumale.”

<sup>18</sup>Ti Diose xi ta xalbe sc'oplal ti Joacim xnich'on ti Josías ajvalil yu'un ti Judae: “Mu'yuc buch'u ma' ti x'oqu'ic xa ti jech ta xchame. Mu'yuc buch'u ma' ti x'oc'olet xa

ti xi ta xale: 'Mu xa ono'ox cha'bel un, jchi'il ta voq'uel. Mu xa ono'ox cha'bel un, jchapalul. Mu xa ono'ox cha'bel un, ajvalil. Mu xa ono'ox cha'bel un, Jcuch abtel.'

<sup>19</sup>Yu'un xi s'elan ta xc'ot ta pasel c'alal ta smuquique: Quil xi no'ox loq'uel yajval c'alal to spat jteclum Jerusalén jech c'u cha'al junuc burro."

### **Sc'oplal ti jteclum Jerusalene**

<sup>20</sup>"Judá, muyan batel ta vits Líbano, lic avanan un. Tsots avetan liquel ta vitstic yu'un ti Basane. Ta vitsuc to yu'un Abarim, avanan talel, yu'un tsalatic xa scotol ti buch'utic co'ol laj yac' ajolic xchi'uque.

<sup>21</sup>Laj ono'ox calbot ava'i c'alal yorail mu'yuc to ox c'usi xana'e, mi ja'uc laj achiquintabun un. Xi no'ox s'elan avuni abtel ta ach'iebal talele: Mu ono'ox xac'an xava'ibun ti jc'o'pe.

<sup>22</sup>Ti banquilaletic avu'une, bec'bil ta xbatic ta ic' scotolic. Ti buch'utic co'ol laj yac' ajolic xchi'uque, bec'bil ta xloc' ta slumalic ec. Nijil chimil ta xacom ta q'uexlal apun ta scoj ti c'usitic chopol laj apas scotole.

<sup>23</sup>Tana le'e, jun to avo'nton oyot ta avayeb ta ch'ut te'etic ti ich'bil talel ta vits Líbano. Le'e, q'uelel ta atojol ti mu x'ech' yipal ti avocole. ¡Mu yanuc xc'uxul jech c'u cha'al ta xvoc' ti olole!"

### **Ta x'albat sc'oplal yu'un Dios ti ajvalil Jeconias**

<sup>24</sup>Ti Diose xi ta xalbe ti Jeconías xnich'on ti Joacim ajvalil yu'un ti Judae: "Xichi laj jva'an jba ta yalele: Manchuc mi jech a'elan jech c'u cha'al junuc ixtolal ni' c'abal ta xtun ta sventa ti seyo tiq'uil ta sni' ti jbats'i c'obe, ta xajpitsot loq'uel.

<sup>25</sup>Jech o xal un, ta xcac'ot ech'el ta yoc ta sc'ob avajcontratac ti j'ech'el ta stsutsesot ti xi'emot yu'un avaloje. Ta xcac'ot ech'el ta yoc ta sc'ob ti ajvalil Nabucodonosor yu'un ti jteclum Babiloniae, xchi'uc ta yoc ta sc'obic ti caldeoetique.

<sup>26</sup>Ta jtenot batel ava'i xchi'uc ame' ta banomil ti ma'uc laj yilot lavoq'ue. Achibalic ta xlaj ta xcham ti lum ach'el avu'unic ti bu taje.

<sup>27</sup>Le' une, laj ta alel ti ta to xasutic talel ta banomil ti bu juteb ta avo'nton ta xaq'uel ava'i une."

### **Xme'inaj xa tsots avan ti j'alc'o'pe**

<sup>28</sup>¿Mi co'ol xa s'elan jun xet'emal pulpul taq'uin? ¿Mi mu jtosuc xa ta xtun ta x'ile ti Jeconias? ¿C'u cha'al ya'yel jipbil ta xbat xchi'uc xnich'nab ta jun banomil ti ch'ayel xa xale?

<sup>29</sup>Banomil lacom un, banomil lacom un, lacom un banomil, chiquintao ava'i sc'opojel ti Diose.

<sup>30</sup>Xi ta xal ti Diose: "Tic'bo ta vun sc'oplal ti vinic li'e, jun vinic ch'abal ti xnich'nabe, jun vinic ti c'ot no'ox ta tubbel ti yuni ts'unubale. Mi junuc snitilultac ta xilbe sat ta x'och ta pas mantal bu ech' chotluc ta pas mantal ti Davide, ti ta xlic ochuc ta ajvalilal ta jteclum Judae."



## Jeremías 23

### Ti patob o'ntonal ta xvul ta loq'uele

<sup>1</sup>Xi ta xal ta jamal ti Diose: “Mu xa ono'ox cha'bel ti jq'uel-chijetic ti sq'uelojic ti ta xch'ay batel ti tan puc ta xbat yu'un ti jchijtaque.”

<sup>2</sup>Ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, xi ta xalbe ti jq'uel-chijetic ti sbainojic ta sventainel ti steclumale: “Tan puc xa bat avu'unic ti jchijtaque, jatav xa batel avu'unic, ti mi ja'uc laj atuc'ulanique. Ta jtuc'ulan lec un c'u s'elan xc'ot o ta stsitseloxuc ti mu'yuc slequil avabtel laj xa apasique. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ma' ti Diosun une.

<sup>3</sup>Ta jva'an jba ta yiq'uel talel scomelal ti jteclumal bu c'alal tan puc batic cu'un ta yan muc'tic lumaltic c'alal laj jatviltas batele. Ta jtsob talel ta lequil yaxaltic bu oy ti sve'ebique yo' jech ta x'epaj liquel ti yolique.

<sup>4</sup>Ta xlic jva'anan jq'uel-chijetic ti q'uelbilic yu'une, yo' mu xa'iic xi'el. Scotolic mu'yuc c'usi sna'ic. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ma' ti vu'un Diosun une.”

<sup>5</sup>Xi ta xal ta jamal ti Diose: “Ta xc'ot ta pasel ti oy bu ta xvul ta loq'uel cu'un junuc sbats'i nitilul ti Davide, jun ajvalil ti oy sbijil ta xventainvane, ti xchiquintaj yu'un smelol ti chapinvaneje, ti oy stuq'uilal ta sbainel ti jteclume.

<sup>6</sup>Ti c'u sjalil ta xventainvane, pojbil chabilil ma' ti jteclum Judae, jun yo'ntonic ta xcuxiic ti Israele. Yorail xa un ti xi ta sbiiltasique: ‘Jpojvanej c'ot cu'untic ti Dios une.’ ”

<sup>7</sup>J'ech'el xi ta xal ti Diose: “Oy bu ta xc'ot sc'ac'alil ti mu'yuc xa xi ta xlic sva'an sbaic ta yalele: ‘Ta sventa cuxul ti Dios ti laj sloq'ues talel ta Egipto banomil ti israeletique.’

<sup>8</sup>Le'e, c'ajomal xi ta xlic sva'an sbaic ta yalele: ‘Ta sventa cuxul ti Dios ti laj stsob talel snitilultac ti Israel ti tanijemic batel ta jteclum ti oy ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ta yan jteclumetic ti tanijemic batel yu'une.’ Le' tana une, ta xlic nacliuc ta yosil sbanomil stuquic.”

### Slo'il ya'yejic ti j'alc'opetique

<sup>9</sup>Xi ta xal slo'il ya'yej ti j'alc'opetique: Ta sventa xch'ul c'opojel ti Diose, mu stac' a'yeluc ta xca'i, xch'ayet ma' ti banomil ya'yele. Xnicnun sjunul ma' ti jbec'tal jtacopale, co'ol xa s'elan ti buch'u tsale xa yu'un ti uch'ubajele.

<sup>10</sup>Ti jteclume, naca mulil batem ta yo'ntonic. Ti jnaclejetique xbitetic no'ox ta spasel ti c'usi chopole, ti tsatsuneb xa'i sbaic ta ilbajinvaneje. Jech o xal ti Diose laj sbis ta cotal chaval ti banomile, taquij ti banomile. C'oxoxib ta j'ech'el ti yaxaltic ti oy ta sbajtical banomile.

<sup>11</sup>Xi ta xal ta jamal ti Diose: “Ti paleetic eque, xchi'uc ti j'alc'opetique, ts'i' xa'i sbaic ta j'ech'el; yacalic ta spasel chopol laj quil ta jch'ulna.

<sup>12</sup>Xi s'elan sbeic ti bu stamojic batele: ic'uneb ta j'ech'el, ch'ulul ta j'ech'el, Ta xich'ic tacoltael ya'i cu'un yo' ta xbajic ech'el. C'alal ta jchap jc'op xchi'uque, lamal ta xvul ta stjolic ti vocole. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ma' ti vu'un Diosune.

<sup>13</sup>“Xi s'elan quiloj ta spasic ma' ti j'alc'opetic ta lum Samaria ta soquesbelun ti co'ntone: yu'un ta xalic ta sventa Baal ti c'usi ta scaj'alique, ti c'ot ta pasel yu'unic yanijic ta be ti jteclumal Israele.

<sup>14</sup>Xi s'elan quiloj mu stac' alel c'usitic chopol ta spasic ti j'alc'opetic yu'un ti lum Jerusalene: naca mulil, lo'lavanej; ta xac'beic yip yo'nton ta spasel c'usi chopol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, yo' mu xictaic yu'un un. Ti stuquic une xchi'uc ti jnaclejetic ta jteclume, c'otic ta loq'uel jech c'u cha'al ta spasic ti muc' ta lum Sodomae xchi'uc ti Gomorra ta xquil une.

<sup>15</sup>“Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, jech o xal xi ta xcal ta scontrainelic ti j'alc'opetique: Ch'a ta j'ech'el ma' ti sve'elic ta xcac'beic slajesique, venenoal vo' ta xcac'be yuch'ic. Xchamelic ti j'alc'opetic ta jteclum Jerusalene, tanij xa ta sjunul ti muc' ta lume.”

<sup>16</sup>Xi ta xal ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une: “Israeletic, mu xatac'beic ti c'usitic ta xalic ti j'alc'opetique. Ti c'usitic ta xalique, naca yesomal sjolic. Laj svules ta sjol stuquic, mu'yuc jc'oponojic.

<sup>17</sup>Ti buch'utic ta sten ta sbaj ti jc'ope, xi ta xalbeique: ‘Lec ta xc'ot ta loq'uel avu'unic scotol.’ Ti buch'u ta spucujilic ta sts'aclic ta spasel ti c'usi ta xal ti yo'ntonique, xi ta xalique: ‘Mi jutebuc oy c'usi chopol ta xc'ot ta atojolic un.’ ”

### **Tsots avan ti Jeremiase**

<sup>18</sup>Le' une, ¿mi oy la buch'u xojtiquin ti c'usi mucul yu'un ti Diose? ¿Mi oy buch'u ya'yioj, mi xchiquintaaj ti sc'ope? ¿Mi oy la buch'u sts'etanoj lec xchiquin yu'un?

<sup>19</sup>Scapemal ti Diose, co'ol s'elan jech c'u cha'al tsots ic' xchi'uc ya'lel, xjuch'et no'ox liquel ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

<sup>20</sup>Ja' to xpaj sc'ac'al yo'nton ti Dios mi c'ot ta pasel yu'un ti c'u s'elan snopoje. Ta xc'ot sc'ac'alil un ti ta xlic anopique, ta xlic ava'iic smelol.

### **Sc'opojel Dios ta sventa ti jlo'lavanej j'alc'opetique**

<sup>21</sup>Xi ta xal ti Diose: “Mi jutebuc jtacojic ech'el ti j'alc'opetic taje, mi ja'uc oy bu laj jc'oponic. Le' une, yoquilal xa yu'unic ti xbitetic ta c'opojel ta jventa.

<sup>22</sup>Ti lajuc ya'iic c'usi vocol ta a'yiell ta jventae, laj yalic jc'op ta stojol ma' ti jteclumal unbi, laj yicta sba yu'un ti bu chopol stamojic batele, laj yicta sbaic yu'un ta spasel ti c'usi mu lecuc ta q'uelel unbi.”

<sup>23</sup>Ti Diose xi ta xale: “Mi nom to, mi nopol no'ox, Diosun ono'ox.

<sup>24</sup>¿Mi oy buch'u stac' la snac' sbaic ta jba ta jsat? Inojesoj sjunul vinajel banomil ta cutsil jlequilal. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ma' ti vu'un Diosun une. p

<sup>25</sup>“Ca'binoj c'u s'elan ta sjutic c'op ta xc'opojic ta sventa yalojic ti j'alc'opetic taje, ti ta xalic ti laj jc'oponic ta xvaichique.

**26**¿C'u to ono'ox sjalil ta xbat ti j'alc'opetic taje, ti oy ono'ox ta ye ta sti'ic ta yalel ti c'usi jech'e, ti c'alal naca no'ox spat sjol stuquic ti c'usi ta xalique?

**27**Ti slo'il ya'yejic ti c'usi ta slo'iltabe sbaic ta jujun tale, c'ajomal oy ta yo'ntonic ti c'otuc ta pasel ti ac'o xch'ayicun ta yo'ntonic ti jteclumale, jech c'u cha'al laj spasic ti stot sme'ic ta vo'nee, ti laj xch'ayicun ta yo'ntonic yo' jech ta sts'aclic batel ti Baale.

**28**Mi oy c'usi laj yil ta xvaich ti j'alc'ope, ac'o yal. Mi ta xch'amunbat ye ta yalel ti jc'ope, ta slequiluc yutsiluc yo'nton, ac'o yal. Yu'un ti jc'ope, mu stac' co'oltasel jech c'u cha'al junuc jol trigo xchi'uc ti yacane.

**29**Ti jc'ope, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc c'oc', jech c'u cha'al junuc voc'ob-ton ti ta xlilij yu'un ti tone. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Diosune.

**30**“Jech o xal un, ti utsuc xa xalolanic ta jujun tal yilel ti c'alal ta smuquic comel jlom ti jc'ope, jamal ta xcal ti contra ta xquil ti j'alc'opetic taje. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

**31**Ti j'alc'opetic taje, jamal xcal ti contra ta xquil ti c'alal utsuc xa sbisbeicun ta jc'opojel ti c'usi liquem no'ox ta spat sjol stuquic.

**32**Ti j'alc'opetic taje, contra ta xquil ti naca jutbil ta yesomal sjolic ti utsuc xa xaq'uc ta na'el ti oy c'usi laj xvaichinic yalojique, ti ta xc'ot ta ch'ayel yu'un ti jteclumal ta scoj ti me'inem ta ye sti'ic ti jutbil c'ope. Mu'yuc tacbilic batel cu'un. Mi ja'uc loq'uem ta que ti c'usi ta xalique. Mu'yuc c'usi lec ta staic yu'un ti jteclumale. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

### **C'u s'elan ta alel slo'il ya'yej ti Diose**

**33**“Jeremías, mi ja' jun jnaclej yu'un ti jteclume, mi ja' jun j'alc'op, mi ja' jun pale ti xi ta sjac'bote: ‘¿C'usi sbeel yo'nton ti Dios tana li'e?’ xachi xatac'be ya'ie: ‘Jamal ta xal ti Diose, c'otemoxuc ta yicats, ta sjipoxuc yalel.’

**34**Mi ja' jun j'alc'op, mi ja' jun pale, mi ja' jun jnaclej yu'un ti jteclum ti ta xloc' ta alel yu'une: ‘Icatsil ta j'ech'el ma' ti c'usi sc'ubanoj ti Diose’, ti stuque xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae, ta jtsitsic ya'i.

**35**C'alal mi oy buch'u ta sjac'be sba xchi'uc ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque, mi ja' jun yuts' yalal no'ox sbaique, xu' ti xi ta sjaqu'e: ‘¿C'usi oy ta yo'nton ti Dios ta xac' ta na'ele? ¿C'usi ta sc'an?’

**36**Ja' no'ox un, mu xcha'alic ta yalel ti jbel c'ope: ‘Icatsil ta j'ech'el ma' ti c'usi sc'ubanoj ti Diose.’ Mi oy buch'u jech ta xale, ta xc'ot ta pasel cu'un ti yicatsinoj ta xc'ot ti c'usi laj yale. Ti vo'oxuque laj xa ayanijesbeic sc'opojel ti cuxul Diose, ti Dios avu'unique, ti Ajvalil ti scotol xu yu'une.

**37**“Jeremías, xi xajac'be ca'itic ti j'alc'opetique: ‘¿C'u s'elan laj stac'boxuc talel ti Diose? ¿C'usi ta xal un?’



<sup>38</sup>Mi xi ta xalic: 'Icatsil ta j'ech'el ma' ti c'usi sc'ubanoj ti Diose', xi xatac'bee: 'Ti Diose xi ta xale: Ti jech to staoj yav ta xavalilanic ti jbel c'op ti c'alal albil xa sc'oplal ti mu stac' xavalique,

<sup>39</sup>va'i unbi, ta jlicoxuc batel jech c'u cha'al junuc icatsil ti com to me ca'itic ma' ti alumalic ti bu laj cac'boxuc une, xchi'uc ti laj cac'beic ti amolmuc'totic ta vo'nee, ti nom to votsol ta xac'otic ta jtojole.

<sup>40</sup>Yu'un ta j'ech'el lamal ta xc'ot ta abaic ti pec'tsanbil ac'oplalic yu'un ti quexlal apune, ti mi ja'uc xch'ay ta o'ntonale.' ”

## Jeremías 24

### Vinaj ti noj ta icux ti mochetique

<sup>1</sup>Ta ts'acal to, c'alal bec'bil xa ox batic ta chuquel yu'un Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, ti Jeconías xnich'on ti Joacim ajvalil yu'un ti Judae, ti jmoj volbil loqu'uc xchi'uc ti banquilaletic yu'un ti Judae, ti buch'utic sna' xabtelanic ep ta tos abtele, xchi'uc ti jten-taq'uinetique, ja' ti Dios une laj yac'bun quil noj ta icux chib mocheti ti oy ta ch'ulnae.

<sup>2</sup>Ti jun moche, lequil sat icux tiq'uul ti yich'oj xa lec sta'ajemale. Yan ti june, naca chopol icuxetic tiq'uul, spajeb chopol, mi ja'uc xal o'ntonal ta slajesel.

<sup>3</sup>Va'i un, ti Diose xi laj sjac'bune: “Jeremías, ¿c'usi laj avil?” Xichi laj jtac'bee: “Icux ta xquil. Ti bu lequique, jun yutsil ta j'ech'el. Yan ti xchopolile, spajeb mu'yuc lec, mi ja'uc xal o'ntonal ta lajesel.”

<sup>4</sup>Va'i un, ti Diose xi lic yalbune:

<sup>5</sup>“Ti vu'un Ajvalilune, Diosun yu'un ti Israele, xi ta xcal ava'ie: Jech c'u cha'al jun lequil sat icux ta xquil steclumal ti Judae, ti laj cal mantal ti bec'bil loqu'uc ti bat c'alal to muc' ta lum yu'un ti caldeoetique. Staojic ti lec xquilique.

<sup>6</sup>Jbainojic ta spojel, ta sutic talel cu'un xtoc li' ta jteclume. Va'i un, mu'yuc c'usi sna'ic liquel cu'un. Mi ja'uc xa ta jtubbeic ti sc'oplalique. Ta jts'unic o ta j'ech'el. Mi ja'uc xa bec'bil ta xloqu'uc cu'un.

<sup>7</sup>Ta xcac'be lec snopbenal yu'unic yo' jech ta xiyojtiquinic ti vu'un Ajvalilune. Ti stuquique ta xc'otic ta jteclumal, ta xic'ot ta Dios yu'unic un, ja' ti sjunul xa yo'ntonic ta sutic talel ta jtojole.

<sup>8</sup>“Ja'uc ti Sedequías ajvalil yu'un ti jteclum Judae, xchi'uc ti banquilaletic, xchi'uc ti jlom jnaclejetic ta Jerusalén ti comic ta lum li'e, xchi'uc ti buch'utic laj yac' sjolic naquiic ta Egiptoe, ja' jech ta xquilic jech c'u cha'al ti chopol sat icux ti mu stac' lo'el ta scoj ti mu'yuc leque.

<sup>9</sup>Ta xcac' c'otuc ta stojolic ti ta xbat xa xch'ulelic ta xi'el scotol ti yan muc'tiquil lumetic oy ta banomile. Ti bu tan puc ta xbatic cu'une, xvic' to satil yu'unic ti nijil chimilic ta q'uexlale, ti bajbil tenbile, ti bisbilic ta cotal chavale.



<sup>10</sup>Ta banomil ti bu laj cac'beique, ti cac'ojbeic no'ox ti stot sme'ic ta vo'nee, ta xcac' taluc ti letoe, ti vi'nale, ti chamele, ja' to ti c'uxi mu junuc ta xcomic ta muc' ta lume.”

## Jeremías 25

### Ti jcontrainvanej ti ta xliquic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale

<sup>1</sup>Ta xchanibal jabil yochel ta ajvalilal ta jteclum Judá ti Joacim xnich'on ti Josiase, ti Diose laj xchapbe tal ya'i Jeremías c'u s'elan sc'oplal scotol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae. Taj une, ja' sba sjabilal yochel ta ajvalil ta Babilonia ti Nabucodonosore.

<sup>2</sup>Ti c'u s'elan chapbat ta sni' xchiquin ti j'alc'op Jeremiase, laj spuc ta scotol jteclumetic yu'un ti Judae, xchi'uc ta scotol ti jnaclejetic ta Jerusalene, ti xi laj yale:

<sup>3</sup>“Naca to ox ta yoxlajunebal (13) jabil yochel ta ajvalil ta Judá ti Josías xnich'on ti Amone, ti xcaltic tana une, oy xa ta oxib xcha'vinic (23) jabil ti c'alal laj sc'oponun talel ti Diose, ti vu'un ec une, xlic xcaj ono'ox ta jlo'iltaboxuc talel. Ja' no'ox ti mu'yuc ta venta avu'unique.

<sup>4</sup>Ti c'alal jech taje, c'ajomal no'ox sjel stsac sba talel ti j'alc'opetic yu'un ti Diose, ti vo'oxuc mu'yuc stu laj avilique. Mi ja'uc xac'an xats'etan achiquinic ta xch'unbel ti c'usi ta xale.

<sup>5</sup>Yu'un ti stuquique xi laj yalboxuque: ‘Ictaic xa ta spasel ti c'usi mu'yuc smelole, ti c'usitic chopole, ja' to jech xu' xanaquiic ta banomil ti bu laj avich'ic ac'bele, ti ac'bil ono'ox comel yu'un Dios ti atos ame'ic ta vo'nee.

<sup>6</sup>Mu xats'aclic ech'el ti yan diosetique. Mu xanijan xachiman abaic ta sc'oponel ta yich'el ta muc'. Mu xasoquesbeic yo'nton Dios ta snijanel xchimanel abaic ta stojol ti diosetic ti laj ameltsanic ta avoc ta ac'obique. Yipal to c'op ta stacboxuc talel ti c'usi chopol unbi.’

<sup>7</sup>Tana li' une, xi ta xal ti Diose: ‘Ti jech mu xavaquicun ta ventae, ti c'ajomal no'ox laj asoquesbeicun co'nton ti jech lic avich'ic ta muc' ti yan diosetic ti laj ameltsanic ta avoc ta ac'ob atuquique, ta acoj atuquic ta xc'ot ta atojolic cu'un ti c'usi chopole.’

<sup>8</sup>“Jech o xal un, ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: ‘Ti jech mu'yuc xavaquic ta venta ti bijubtasel laj calboxuque,

<sup>9</sup>va'i un, ta jtac ta iq'uel scotol ti jteclumetic ti oyic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti cajtunel Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, yo' ta stsac ta leto scotol ti jnaclejetic yu'un ti lum li'e, xchi'uc ti c'u yepal joyol ta spat ta xocon ti muc'tiquil lumetique. J'ech'el ta jtsutsesic ya'iic. Stuc slilijemal sicotan ta xcom cu'un ta j'ech'el, ti mu alajuc xi'elal ta xaq'ue.

<sup>10</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ta stojolic ti ts'ij xi liquel ti xvochvun no'ox ti muyubajel ta q'uejimol yu'un ti q'uine, ti q'uejimoletic ta sventa ti lecomajele. Laj ta alel ti mu ch'ayaluc ta xjuch'naj ti mulinoe. Laj ta alel ti xjobin no'ox ti lamparaetique.



<sup>11</sup>Scotol ti jteclum li'e, ta xc'ot ta pasel cu'un ti stuc slilijemal busul ta xcome. Ti muc' ta lum li'e, ta xc'ot ta pasel ti lajuneb xchanvinic (70) jabil pasbilitic ta mantal yu'un ti ajvalil ta Babiloniae.

<sup>12</sup>C'alal mi ts'aqui ti lajuneb xchanvinic (70) jabile, ta xlic quich'be ye sti' yu'un smul ti ajvalil ta Babiloniae, xchi'uc ti muc' ta lum yu'une, steclumal ti caldeoetique. J'ech'el ta jtubbeic sc'oplalic. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>13</sup>Ti muc' ta lum li'e, ta xcac' c'otuc ta stojol scotol ti xi s'elan caj'albil ti ts'ibabil ta jpoc vu'un li'e: Lamal ta xc'ot ta sbaic scotol ti c'usi laj yal ti Jeremías ti laj scontrain scotol ti muc'tiquil lumetic ta jventae.

<sup>14</sup>Va'i ec un, ti stojol xtun o ta xich'ic cu'un ta scoj ti stoyobbailique, abolajuc ya'i ti ac'batuc svocolic yu'un ti yan muc'tiquil lumetique, ti ajvaliletic ti xu' yu'unique.' ”

### **Ti tsitsel ta xich'ic ti muc' ta lumetique**

<sup>15</sup>Ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele xi laj yalbune: “Q'uelo avil ti bis ti noj ta vinoe, ja' svinajeb ti sc'ac'al co'ntone. Tsaco, ac'bo yuch'ic scotol ti muc' ta jteclumetic ti bu ta xajtac batele.

<sup>16</sup>C'alal mi laj yuch'ique, ta xlic xenicuc xchi'uquic. Ta xlic chuvajicuc xchi'uquic ta scoj ti ta xc'ot ta stojolic ti leto ti vu'un ta jtac talele.”

<sup>17</sup>Laj jtsac ti bis oy ta sc'ob ti Diose. Laj cac'be yuch'ic scotol ti muc' ta lumetic ti bu c'alal tacbil libat yu'un ti Diose.

<sup>18</sup>Laj cac'be yuch'ic ec ti Jerusalene, xchi'uc ti jteclumetic yu'un ti Judae, jmoj xchi'uc ti ajvaliletic yu'une, ti banquilaletic yu'une, yo' jech ta xc'ot ta lilijel ti stuc sbusulil ta xcom ti mu albajuc xi'elal ta xaq'ue, ti bisbil ta cotel chaval ta xc'otic ec ti buch'utic jech to stamojic tana le'e.

<sup>19-26</sup>Ti laj cac'be yuch'ic xtoque, xi xcholete: ti faraone ajvalil yu'un ti lum Egiptoe, ti yaj'opisialtaque, ti banquilaletic yu'une, scotol ti steclumaltaque, ti ep ta chop sts'unubalic jnaclejetic nacalique, scotol ti ajvaliletic yu'un ti muc' ta lum Uze, scotol ti ajvaliletic ti oyic ta stuq'uil yosil filisteoetique, ti Ascalone, ti Gazae, ti Ecrone, xchi'uc ti c'u yepal comemic ta jteclum Asdode, scotol ti jnaclejetic ti oyic ta jteclum Edome, ti Moabe, xchi'uc ti Amone, scotol ti ajvaliletic yu'un jteclum Tiroe, xchi'uc ti Sidone, scotol ti ajvaliletic ti oy ta lum ti ta ti' nab Mediterráneo sbie, ti lum Temae, ti Buze, xchi'uc ti Dedane, scotol ti jteclumetic xch'uloj loq'uel stsotsil sjolic ta xocon xchiquinique, scotol ti ajvaliletic ti oyic ta jteclum Arabiae, scotol ti ajvaliletic xchopol-chop sts'unubalic nacalic ta sts'ijlajan banomile, scotol ti ajvaliletic yu'un jteclum Zimrie, ti Elame, xchi'uc ti Mediae, scotol ti ajvaliletic ti oyic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti nopol xil sbaique, ti nom to xil sbaic ti jujuchope. Ti xcaltique, ja' scotol c'u yepal ti jpas-mantaletic ta banomile. Slajeb xa un, ta xuch' ec un ti ajvalil yu'un ti Babiloniae.

<sup>27</sup>Xi lic yalbun ti Dios une: “Albo ya'iic, ti Ajvalilun ti xu' cu'un scotole, Diosun yu'un ti Israele, ta xcalbeic ya'iic ti yuch'icucque, ja' to ti c'uxi xyacubique, ti xenicuc



xchi'uquique, ti j'ech'el yalicuc ta lum xchi'uc ti mu xa stam sbaic liquel ta scoj ti leto ta jtac talel ta stojolique.

<sup>28</sup>Mi mu sc'an stsac ti bis ta xavac'be ti ta xuch'ic ti ya'lele, xi xavalbe ya'ie: 'Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: Jbel sc'oplal unbi, ta ono'ox xavuch'ic.

<sup>29</sup>Ta jliques ya'i ma' ti tsitsel ta stojol ti jteclum c'otem ta cu'une. ¿Mi yu'un ta la xanopic ti mu'yuc ta xavich'ic ti tsitsele? Laj to c'op ma' ti q'uelbil ta xacomíc une. Ta jtac talel leto ta stojolic scotol ti jnaclejetic ta banomile. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>30</sup>“Ti vo'ote, Jeremías, caj'albo ya'ic ta jventa scotol taje, ti xi xavale: ‘Ti Diose, xvo'o'et no'ox liquel ti sc'opojel ti ta xlic talel ta toyole, ta xch'ul-avil ti bu to nacale. X'avet no'ox ta scontrainel ti xchijtac jech c'u cha'al ta spasic ti jpits'-uvaetique, xchi'uc ta stojol ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>31</sup>Ta xvinaj ti bu xa oy jujuti' banomil ti xvo'o'et ti sc'opojele. Ti Diose ta xlic xchap sc'op ta yich'bel ye sti' ta scontrainel ti muc'tiquil lume. Ta svol ta xchapanel scotol ti sna' xcham xlajique, ta stubbel sc'oplal ta j'ech'el ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Jbel xc'opoj ma' ti Dios une.’ ”

<sup>32</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: “Ti cuxul ilbajinel ti ta xvul ta loq'uele, ta xc'ot ta jujun muc'tiquil lum. Xva'et no'ox talel jun ic' xchi'uc ya'lel ti xi'bal sba ta xlic talel ta jujujot ti banomile.”

<sup>33</sup>Ti buch'u ta x'aq'ue chamuc yu'un ti Dios ti c'ac'al taje, tusul ta xcomic ta jujujot ti banomile. Mu'yuc xa buch'u x'oq'uic ta stojolic un. Mu'yuc buch'u ta x'abolaj ta stsobbet ti sbec'tal stacopalic ta muquele, co'ol s'elan stso' chon bolometric busul ta xcom ta lumtic.

<sup>34</sup>Avananic un, jq'uel-chijetic, avananic yu'un ti yipal xc'uxule. Ti abainojic ta stojobtasel ti chijetique, baletanic xa liquel ta banomil un. C'ot xa yorail ma' ti milele. Ta xavich'ic milel jech c'u cha'al ti jubemal chije.

<sup>35</sup>Mu stac' xjativic batel ma' ti jq'uel-chijetique. Ti buch'u sbainoj ta stojobtasel ti chije, laj sc'oplal ma' ti stac' spoj sbae.

<sup>36</sup>X'avetic no'ox liquel ma' ti jq'uel-chije. X'avetic no'ox liquel xchi'uc yipal xc'uxul ma' ti jtojobtasej chije, yu'un lalinbat xa yu'un Dios ti yosil sbanomilique.

<sup>37</sup>Ti Diose lic xa sc'ac'al yo'nton. Laj soques ti c'upil sba osil yu'une.

<sup>38</sup>Co'ol s'elan jcot león loc' talel ti bu snac'oj sbae. Ti muc' ta lum yu'unique lilijem com ta j'ech'el. Til sc'ac'al yo'nton ti Diose. Xi'bal sba leto laj stac talel un.

## Jeremías 26

### Oy sc'oplal ta xmile ti Jeremiase

<sup>1</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal yu'un Judá ti Joacim xnich'on ti Josiase, xi c'oponat talel yu'un Dios ti Jeremiase:

- <sup>2</sup>“Ba va'ano aba ta yamaq'uul ti ch'ulnae. Scotol ti c'u s'elan laj calbote, albo ya'i scotol ti jnaclejetic ta xliquic talel ta jteclumetic yu'un Judá ti ta xtalic snijan xchiman sbaic li' ta ch'ulnae. Ma'uc me ti avo'nton no'ox sna'e.
- <sup>3</sup>Xu' nan ta xlic yich'beicot ta muc' yo' jech ta xicta sbaic ta spasel ti c'usi chopole, ti xu' to stselbuj ti nopbil xa cu'un ta jtsitsic ta scoj ti c'usi chopol ta spasiqne.
- <sup>4</sup>Albo ya'iic ti vu'un Diosune xi ta xcale: ‘Mi mu xaq'uic ta venta, mi mu xc'ot ta pasel yu'un ti bijubtasel ti laj calbeic ya'iique,
- <sup>5</sup>mi mu xaq'uic ta venta ti c'u s'elan cajbijubtasvanic ti cajtunel j'alc'opetique, ti mu'yuc stu laj yilic ti laj ono'ox jtaquilan talel ta stojolique,
- <sup>6</sup>va'i unbi ti ch'ulna li'e, mu yanuc ta jpas ta stojol jech c'u cha'al laj jpasbe ti ch'ulna yu'un ti Siloe. Ta jventa, ti muc'tiquil lumetic ti oy ta sjunul banomile, ta sbisic ta cotel chaval ti jteclum li'e.’ ”
- <sup>7</sup>Ti va'i s'elan ti c'op taje, laj ya'i ti paleetique, ti j'alc'opetique, xchi'uc scotol ti jteclum ti laj xchap ti Jeremías c'alal oy ta ch'ulnae.
- <sup>8</sup>C'alal tsuts ta alel yu'un ti c'u s'elan albil batel yu'un ti Diose, ti paleetique, ti j'alc'opetique, xchi'uc ti jteclume, tsac xutic ti xi laj yalbeique: “Ta xavich' ta j'ech'el tana.
- <sup>9</sup>¿Mi stac' no'ox alel ta xava'i ta yac'bel sbainel Dios ti ta xaval ti oy c'usi q'uelel ta stojol ti ch'ulna li'e, jech c'u cha'al c'ot ta stojol ti ch'ulna ta Siloe, ti lilijem ta xcom ti jteclume, ti mu junuc ta xcom ti jnaclejetic yu'une?” Ta jech yepal un, scotol ti jteclum ti oyic ta ch'ulnae, snet'-net' xa sba liquel vol xutic ti Jeremiase.
- <sup>10</sup>C'alal laj ya'iic ti banquilaletic yu'un ti jteclum Judá ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasele, loq'uic batel ta muc' ta na yu'un ti ajvalile. Batic ta ch'ulna ti bu sbiinoj Ach' Ti'na xi sc'oplale. Laj xchotan sbaic ti bu taj une.
- <sup>11</sup>Va'i un, ti paleetique, xchi'uc ti yan j'alc'opetique, xi lic yalbeic ya'iic ti banquilaletique xchi'uc scotol ti jteclume: “Ti vinic le'e, tsots sc'oplal ti ac'o yich' milele, yu'un laj xa stij ta alel ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasel ta jteclum li'e. Yu'un laj ava'iic lec ta ani' ta achiquin atuquic.”
- <sup>12</sup>Ti Jeremiase laj stoy batel sat ta stojol ti banquilaletique, xchi'uc ta stojol ti jteclume, ti xi laj yalbe ya'iique: “Ti c'u s'elan lic'opoj ava'iique, ja' laj stacun talel ti Dios ta yalel ti c'usi q'uelel ta stojol ti ch'ulna li'e, xchi'uc ti jteclume.
- <sup>13</sup>Ictaic ti c'u s'elan atalelique, xchi'uc ti c'usi me'inem xava'iic ta spasele. Ch'unic c'usi ta sc'an ti Ajvalil Dios avu'unique yo' jech xu' to ta stselbuj ti cuxul ilbajinel ti q'uelel talel laj caj'albe sc'oplale.
- <sup>14</sup>Ja'uc ti vu'une, oyun xa ta avoc ta ac'obic. Xu' xapasic ta jtojol ti c'usi xal ti avo'ntonique.
- <sup>15</sup>Ti xaltic le' une, sc'an xana'ic jech li'e: Mi ta xamilicune, oy me amulic ta xc'ot xchi'uc ti jnaclejetic ta jteclum li'e, ti c'alal jech' no'ox muts'ul sat ti buch'u ta xich'



milele. Yu'un melez, ja' Dios laj stacun talel ta scaj'alel ta jamal scotol ti va'i s'elan taje.”

<sup>16</sup>Va'i un, ti banquilaletique xchi'uc ti jteclume, xi laj yalbeic ya'i ti paleetique, xchi'uc ti yan j'alc'opetique: “Mu'yuc smelol ta j'ech'el ti ta xich' svocol ta milel ti vinic le'e, yu'un laj sc'oponotic ta sventa ti Ajvalil Dios cu'untique.”

<sup>17</sup>Oy jun chib moletic ti xi laj sva'an sbaic ta yalel ta stojol ti jteclum ti bu tsobolic taje:

<sup>18</sup>“C'alal yorail ochem ta ajvalilal yu'un jteclum Judá ti Ezequias, ti Miqueas ti liquem talel ta Moresete, xi c'opoj ta sventa Dios ta stojol scotol ti jteclum yu'un ti Judae: ‘Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une xi ta xale: Ti jteclum Sione ta xjoybij ta jun locbil banomil. Ta xc'ot ta pasel un ti stuc xa xch'uch'ulil busul ta xcom ti Jerusalene. Ti stselej vits yu'un ti ch'ulnae, ta xnoj ta pimilal abnaltic.’

<sup>19</sup>“¿Mi yu'un laj smilic Miqueas ya'yel ti ajvalil Ezequias, xchi'uc scotol ti jteclum Judae? Yu'un c'ajomal xi ma' ti c'ot ta pasele: ti ajvalile lic xi'ta ti Diose. Laj sc'anbe ti ayanuc syail xc'uxul yo'nton ta stojolique. Ti Diose mu'yuc stac talel ta stojolic ti cuxul ilbajinel ti caj'albil xa ox sc'oplale. ¿Mi yu'un sta o ti cajal ta xc'ot ta jbatit ti muc' ta mulil taj une?”

<sup>20</sup>Ja' jech xtoc ti j'alc'op Uriás xnich'on ti Semaías liquel talel ta Quiriat-jearime, c'opoj ta sventa Dios ti laj yalbe sc'oplal ti jteclum li'e, ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta stojol jech c'u cha'al laj yal ti Jeremiase.

<sup>21</sup>Ti ajvalil Joacime, ti yaj'opisialtaque, xchi'uc ti banquilaletic yu'une, laj ya'iic ti c'usi laj yale, ti ta x'ac'van ta milel ti ajvalile. Va'i un, c'alal c'ot ta sni' ta xchiquin ti Uriase, och xi'el ta yo'nton. Jatav batel c'alal to Egipto.

<sup>22</sup>Ti ajvalil Joacime laj stac batel ta Egipto ti Elnatán xnich'on ti Acbore, xchi'uc jun chib viniquetic.

<sup>23</sup>Taje, ta Egipto to, laj staic talel ti Uriase, ti vul yaq'uic ta yoc ta sc'ob ti ajvalil Joacime, ti laj yal mantal ti ac'o yich' milele, ti ac'o ba smucbeic sbec'tal stacopal ti bu oy smuquinalic ti mu'yuc stu ech'ique.

<sup>24</sup>Ti Ahicam xnich'on ti Safane lic spacbe sc'oplal ti Jeremiase. C'ot ta pasel un, mu'yuc x'ac'at batel ta yoc ta sc'ob ti jteclum yo' ta xich' milele.

## Jeremías 27

### Xi s'elan yabtel ma' ti sloc'obbail joyob c'ope

<sup>1</sup>Ta xchanibal jabil yochel ta ajvalilal ta jteclum Judá ti Sedequías xnich'on ti Josiase, ti Diose bat sc'opon ti Jeremías ti xi laj yalbee:

<sup>2</sup>“Meltsano junuc yabtejob vacax xchi'uc xchucobil. Va'i un, scotol taje, xojo ta anuc'.

<sup>3</sup>Mi laj une, taco batel ts'ibabil vun ta stojol ti ajvaliletic yu'un ti jteclum Edome, ti Moabe, ti Amone, ti Tiroe, xchi'uc ti Sidone, ti ta xich'ic batel ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic ti talemic ta svu'lanel ti ajvalil Sedequías li' ta Jerusalene.

<sup>4</sup>Albo ya'i ta jventa, ti vu'un Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Diosun yu'un ti Israele, ti xi ta xcal ti yalbeicuc ya'i ti yajvalique:

<sup>5</sup>Ta sjunul jmuc'ul jtsatsal laj jmeltsan ti banomile, ti jnaclejetique, ti chon bolometique, xchi'uc scotol ti c'usitic oy ta stojole. Xu' ta xcac'be yich' ti buch'u xal co'nton ta sventain cu'une.

<sup>6</sup>Va'i un cha'e, ti banomil li'e, laj xa cac'be ta yoc ta sc'ob ta yu'ninel ti cajtunel Nabucodonosor ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae. Ma'uc no'ox taje, laj xa cac'be sventain xtoc ti chon bolometique.

<sup>7</sup>Scotol ti muc'tiquil lume, ta xac' sbaic ta ventainel ta stojol. Jech ta xlic sventainic ec ti xnich'one, ti smome, ja' to ti c'uxi ta xc'ot sc'ac'alil ventainbil ta xc'ot sjunul slumal yu'un ti yan muc'tiquil lumetique, xchi'uc ti ajvaliletic ti cajal xu' yu'unique.

<sup>8</sup>Mi oy bu jchopuc muc' ta lume, mi ja' jun ajvalil ti mu sc'an ventainel yu'un ti Nabucodonosore, ta xlic jtsitsic ya'i ti ta xlajic ta letoe, ti lajicuc ya'i ta vi'nale, xchi'uc ti ta tsots chamele, ja' to ti c'uxi ventainbil ta xcom yu'un scotole. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>9</sup>“Tana une, mu xavich'ic ta muc' c'usi ta xalic ti j'alc'opetic yilele, ti jt'unvanejetique, ti buch'utic ta sbis sba ti sna' xalbel smelol ti vaichiletique, ti bainometric ti sna'ic scaj'alel ti c'usi ta to xc'ot ta pasele, ti ta xalboxuc ti altic no'ox ta xabic'tajes abaic ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae.

<sup>10</sup>Ti va'i s'elan ta xalic taje, naca jutbil. Mi ta xach'unique, ja' no'ox ta xataic ti bec'bil ta xaloc' ta alumalique, ti tan puc ta xabatic ti bu ta xac'otic ta lajel cu'une.

<sup>11</sup>Ja'uc ti muc' ta lum ti ta xac' sba ta ventainel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, xu' to ta xcom cu'un ta naclej ta yabtelanel ti yosil sbanomile. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>12</sup>Ti vu'un Jeremíasune, scotol lic calilan ta stojol ti Sedequías ajvalil yu'un ti Judae, xchi'uc xi laj cal xtoque: “Ac'o aba ta ventainel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, xchi'uc ta stojol ti steclumale. Jech ta xacuxiic unbi.

<sup>13</sup>¿C'usi xloc' o mi ta xachame, ti jmoj ta xalajic ta leto xchi'uc ti alumale, mi ta vi'nal, mi ta tsots chamel ta xac'otic ta lajel yu'une? Yu'un ti Diose laj xa yal ti jech ta xc'ot ta stojol scotol ti muc'tiquil lumetic ti mu xac' sbaic ta ventainel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae.

<sup>14</sup>Mu xatsacbeic sc'op ti j'alc'opetic ti ta sbijubtasoxuc ti mu tsotsuc sc'oplal ta xavac' abaic ta ventainel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae. Yu'un ti c'usi ta xayalboxuque, naca jutbil.

<sup>15</sup>Ti Diose ta xal ta jamal ti buch'u ma'uc tacbilic yu'une, naca spat sjolic no'ox ti utsuc xa xac'beic sbain Dios ti c'usi ta xalilanique. Va'i un, ta xc'ot ta pasel yu'un Dios ti tan puc ta xabatic yu'une. Jech ti vo'oxuque, xchi'uc ti j'alc'opetic yalojique, jmoj ta xatoj ta ajolic un, xchi'uc ti lec xava'iic ti c'usitic ta xalilanique.

<sup>16</sup>Lic jc'oponic xtoc ti paleetique xchi'uc scotol ti jteclume, ti xichi laj cale: “Ti Diose xi s'elan ta xale: ‘Mu xatsacbeic ta muc' sc'op ti j'alc'opetic ti ta xalilanic ti mu xa xjalij ta xich' ich'el loq'uel ta Babilonia ti c'usitic toj tunel ti oy to ox ta ch'ulnae. Ti jech ta xalic taje, naca yesomal spat sjolic.

<sup>17</sup>Mu xavich'beic ta muc' sc'op quere. Ac'o abaic ta ventainel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, ta to xacuxiic unbi. ¿Mi yu'un xloc' venta ya'yel mi stuc slilijemal busul ta xcom ti jteclum li'e?

<sup>18</sup>Ti bats'iuc j'alc'opeticuc ta melele, ti melel vu'unuc laj jc'oponique, ac'o xisc'anbeicun ta jtojol ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, ti mu xcac' que jti' ti x'ich'e batel ta Babilonia ti c'usitic toj jtunel oy ta ch'ulnae, xchi'uc ti oy ta sna ti ajvalil yu'un ti Judae, xchi'uc ti ta Jerusalene.

<sup>19</sup>‘Ti va'i s'elan taje, ti Dios ti scotol xu' yu'une laj ono'ox yalbe sc'oplal ti comuc li' ta jteclum ti chib c'usitic balajtic va'anbil muyele, ti muc' ta pilail vo'e, ti xchotlebtaque, xchi'uc jlom ti c'usitic to jtunele.

<sup>20</sup>Ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, c'alal bec'van loq'uel ta Jerusalén, mu'yuc laj yich' loq'uel ti c'alal laj xchuc batel c'alal Babilonia ti Jeconías ajvalil yu'un Judá xnich'on ti Joacime, ti jmoj batic xchi'uc scotol ti buch'utic cajal yabtelic ta Judae xchi'uc ta Jerusalene.

<sup>21</sup>Va'i un, ti Dios ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, laj yalbe sc'oplal ti comuc ti c'usitic jtunel oy to ta ch'ulnae, xchi'uc ti oy ta sna ti ajvalil yu'un ti Judae, xchi'uc ti ta Jerusalene.

<sup>22</sup>Ic'bil ta xbatic ta Babilonia un. Ta xcom o ja' to ti mi c'ot sc'ac'alil ta xquiquic sutel talel li' ti bu loq'uic batele. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.’ ”

## Jeremías 28

### Ti Jeremiase ta stsac ta c'op ti j'alc'op Hananiase

<sup>1</sup>Ta yo'obal u ti ja' ono'ox sjabilale, ti xcaltique, xchanibal xa jabil yochel ta ajvalilal ti Sedequías ta jteclum Judae, ti j'alc'op Hananías xnich'on ti Azur ti liquem talel ta jteclum Gabaone, xi bat yalbe ya'i ti Jeremías ti oy ta ch'ulna ta sba ta sat ti paleetique, xchi'uc ta scotol ti jteclume:

<sup>2</sup>“Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: ‘Ti jech tsots ta spasvan ta mantal ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, ta jtubbe sc'oplal.

<sup>3</sup>Le' ta chib jabile, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta sut talel li' ta jteclum ti c'usitic jtunel yu'un ti ch'ulna ti laj yich' batel ta Babilonia ti ajvalil Nabucodonosore.



<sup>4</sup>Ja' jech xtoc, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta sut talel li' ta jteclum ti Jeconías ajvalil yu'un Judá, xnich'on ti Joacime, xchi'uc scotol ti jnaclejetic ta Judá ti bec'bil batic ta Babiloniae. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal ti ta jtubbe sc'oplal ti tsots ta spasvan ta mantal ti ajvalil yu'un ti Babiloniae.' ”

<sup>5</sup>Ti j'alc'op Jeremiase xi lic stac'be sutel sc'op ti j'alc'op Hananías ta sba ta sat ti paleetique, xchi'uc ta stojol scotol ti jteclum ti c'u yepal oyic ta ch'ulnae:

<sup>6</sup>“Calticuc ti ja' xa Dios ta stic' sba ta spasel ya'yel ma' taj une. Bal to xca'itic ti c'otuc la ta pasel yu'un Dios ti avuni c'op ti va'i s'elan laj avale, ti teyuc xa la ta ch'ulna ti c'usitic toj jtunele, ti comuc xa la ca'itic yu'un Babilonia ti buch'utic bec'bil loquique.

<sup>7</sup>Ti vo'ot le'e, xchi'uc scotol ti jteclume, ts'et chiquintao ava'i ti xi ta xcale:

<sup>8</sup>Ti ba'yel j'alc'opetic laj ech'uc ta vo'ne ti c'alal mu'yuc to ox voqu'emotique, laj ono'ox scaj'albeic sc'oplal ti letoe, ti cuxul j'ilbajinvaneje, ti ta xtal tsots chamel ta stojolic ti epal muc'tiquil lumetique, ti ta xtal ta stojol ti ajvaliletic ti cajal xu' yu'unique.

<sup>9</sup>Ti j'alc'ope c'alal ta scaj'alilanbe sc'oplal ti naca lequilal ta xvul ta loq'uele, ja' to ta xvinaj unbi ti ja' tacbil talel yu'un Dios ti mi ta xc'ot ta pasel ti c'usi ta xalilanbe sc'oplale.”

<sup>10</sup>Va'i ti Hananías une laj sloq'uesbe ti sloc'obbail yabtejeb vacax yuinoj ti Jeremiase, laj xch'uch'ulta ta voq'uel,

<sup>11</sup>ti xi xvulvun liquel ta sba ta sat scotol ti jteclume: “Xi ta xal ma' ti Diose: ‘Le' c'alal ta chib jabile, jech ta jlilin ti yaq'uilic chucul ta snuq'uc ti muc'tiquil lumetic ta scoj ti tsots pasbilic ta mantal yu'un ti Nabucodonosore, ajvalil yu'un ti Babiloniae.’ ” Ti Jeremías une loc' batel.

<sup>12</sup>Ech' c'uc sjaliluc ti c'alal loq'uesbat yu'un Hananías ti sloc'obbail yabtejeb vacax ti yuinoj ti Jeremías ti lilinbate, ti Diose xi laj yal ti c'oonat talel ti j'alc'op Jeremiase:

<sup>13</sup>“Batan, ba albo ya'i ti Hananiase ti xi ta xcal ti vu'un Diosune: Laj alilin ta voq'uel ti yabtejeb vacax loc'tabil ta te'e. Ja'uc ti vu'une laj xa jmeltsan ta taq'uin jun yabtejeb vacax ti ta xavuin eque.

<sup>14</sup>Ti vu'un Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xcale: Ti yabtejeb vacax meltsanbil ta taq'uine, c'ot xa ta sbaic ta yuinel scotol ti muc'tiquil lumetique. Ta xac' sbaic ta tunel ta mosovil yu'un ti Nabucodonosor ajvalil ta Babiloniae. Yu'un laj xa cac'be ta yoc ta sc'ob c'alal ta te'tical jti'oval chon bolometric.”

<sup>15</sup>Va'i un, ti Jeremiase xi laj yalbe ya'i ti Hananiase: “A'yio ava'i, Hananías, ma'uc tacbilot talel yu'un ti Diose. Ti vo'ote, naca mu lo'lael patob o'ntonal ti c'usi ta xavalbe ti jteclume.

<sup>16</sup>Jech o xal xi ta xa'albat yu'un ti Diose: ‘Ta xatam batel abe cu'un. Jech un, ja' ti lach'ay o ta satilal li' ta banomile. Yu'un ti jabil li'e, ta xacham ta scoj ti c'usi laj avalilan ta stojol ti jteclum yo' yac' sjolic ta scontrainelun avu'une.’ ”





<sup>17</sup>Jech ti j'alc'op Hananiase cham ta yucubal yual ta sjobilal taje.

## Jeremías 29

### Ti Jeremiase ta stac batel vun ta stojol ti buch'utic bec'bil loq'uique

<sup>1</sup>Ti j'alc'op Jeremías ti oy ta Jerusalene, laj stac batel vun ta stojol ti c'u to yepal oy ti moletique, ti paleetique, ti j'alc'opetique, xchi'uc ti jteclum ti bec'bil loq'uel ta Jerusalén ti c'alal to Babilonia ic'bil batic yu'un ti Nabucodonosore.

<sup>2</sup>Taje, ta sjalil xa ox c'alal bec'bil loq'uique ti ajvalil Jeconias, ti me' ajvalile, ti yajtuneltaque, ti banquilaletic yu'un ti jteclum Judá xchi'uc ti Jerusalene, ti buch'utic sna' xabtelanic ep ta chop abteletic, xchi'uc ti buch'utic sna' xchapanic sbisoltac c'u s'elan ta xlic abtel ti liquic ta Jerusalene.

<sup>3</sup>Yo' ta xc'ot ta stojol ti ajvalil Nabucodonosor ti vun taje, ja' ac'bat yich'ic batel ti Elasa xnich'on ti Safane, xchi'uc ti Gemarías xnich'on ti Hilciase, ti tacbilic batel yu'un Sedequías ajvalil yu'un Judá ti oy ta Babiloniae. Ti vun taje xi ta xale:

<sup>4</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xalbe scotol ti c'u yepal bec'bil loq'uique talel ta Jerusalén ti talic ta Babiloniae:

<sup>5</sup>“Meltsano anaic, naclanic un, ts'unic lo'bolal te'etic yo' ta xalo'beic ti sate.

<sup>6</sup>Nupijan ts'aquijanic, epajuc avalab anich'nabic. Ti stuquic eque, nupijuc ts'aquijicuc ec, epajuc ta j'ech'el ti yalab xnich'nabique. Ma'uc ti xc'otic ta ulel ti bu taje.

<sup>7</sup>Abtejanic ta sventa yutsilal slequilal ti jteclum ti bu bec'bil labatic cu'une. C'opojan ti'inicun ta stael ti slequilalic ti ja' alequilalic eque.

<sup>8</sup>Ti Ajvalilun scotol xu' cu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta st'abboxuc ava'iique: Mu aq'uelojuc no'ox abaic ta xalajic ta lo'lael yu'un ti j'alc'opetique, ti jt'unvanejetic ti nacal ta atojolique. Mu xavich'ic ta muc' ti oy c'usi laj yil ta xvaichic ta xalique.

<sup>9</sup>Ti c'usi ta scaj'alic ta jventa yalajique, naca jutbil ta spasic. Mu'yuc tacbilic cu'un. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>10</sup>“Ti Diose xi ta xale: ‘C'alal ta xc'ot ta ts'aquiel ti lajuneb xchanvinic (70) jabil anaquielic ta Babiloniae, ta xlic jt'ic' jba ta atojolic yo' ta xc'ot ta pasel ti jc'op ti ta xasutic talel li' ta abanomilique.

<sup>11</sup>Jna'oj xa ti oy c'usi ta jpas ta atojolic ta sventa alequilalic ti ma'uc avilbajinelique, yo' ta xc'ot ta pasel ti ta xataic liquel ti xpatet avo'ntonic ta j'ech'ele. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>12</sup>Ti vo'oxuc une, xavocolitic liquel ta jtojol, xac'opoj xati'inic xa, ta xca'iboxuc un.

<sup>13</sup>Xataicun no'ox ta c'oponel c'alal ta xac'oponicune, yu'un sjunul xa avo'ntonic ta xasa'icun.



<sup>14</sup>Jech un, yu'un jmalaoj xa ta xac'opoj xati'inic ti xi s'elan ta xc'ot ta pasel ta jel ti avorailique: Ta jloq'uesoxuc talel ti buyuc no'ox tanijemoxuc labatique, mi ta jujun muc'tiquil lumetic ti tan puc labatic cu'une. Ta xajtsoboxuc un yo' jech ta xasutic talel ta abanomilic ti bu bec'bil laloq'uique. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.'

<sup>15</sup>“Ti vo'oxuc une xachiic liquele: ‘Ti Diose laj xa yac'botic j'alc'opetic li' ta Babiloniae.’

<sup>16</sup>(Xi ta x'albat yu'un Dios ti ajvalil chotol ta chotlebal bu choti ta ajvalilal ti Davide, xchi'uc ti jnaclejetic ta jteclum ti ja' avuts' avalalic ti mu'yuc xbeq'ueic loq'uel ta alumalique:

<sup>17</sup>‘Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, xichi ta xcale: Ta jtacbeic talel leto, vi'nal xchi'uc chamel ta stojolic. Ta staic cu'un jech c'u cha'al junuc c'a'emal icux toj chopol ta j'ech'el ti mu stac' lo'ele.

<sup>18</sup>Ta xlic quilbeic ya'i svocolic ta leto, ta vi'nal, ta tsots chamel. Ta xc'ot ta pasel cu'un ta stojolic ti yan muc'tiquil lumetic ta banomile, ti xbat xa xch'ulelic ta xi'el yu'une. Ta xjoybijic ta j'ac'-xi'el ti xvic' to satil yu'unic ti nijil chimilic ta quexlale, ti ta sbiseic ta cotel chavale. Ta xc'otic ta tsots j'ac'-xi'el yu'un scotol ti muc' ta lumetic ti bu tan puc laj jtaquic batele.

<sup>19</sup>Yu'un mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti scajbijubtaselic ta sventa ti cajtunel j'alc'optac ti laj ono'ox jtacolan talel ta stojolique. Mu jset'uc laj xchiquintabeic ti sc'ope. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>20</sup>Jbelucoxuc ta mantal un cha'e, ch'unbeicun ti jc'op acotolic ti bec'bil loq'uic ta Jerusalén ti lavulic ta lum Babiloniae.’)

<sup>21</sup>“Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xcalbe sc'oplal ti Acab xnich'on ti Colaiase, xchi'uc sc'oplal ti Sedequías xnich'on ti Maaseiase, ti naca yesomal spat sjolic ti sva'anoj xa sbaic yilel ta xc'opoj ta sventa ti Diose: ‘Ta xc'ot ta pasel cu'un, ta xcaq'uic batel ta yoc ta sc'ob ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti lum Babiloniae, ti ta aba ta asatic ta smil un.

<sup>22</sup>Ti jech taj une, ti jteclum Judá ti bec'bil loq'uic ti batic ta Babiloniae, mi oy nan jlom yu'unic ta sbisic ta cotel chavale, xi yalicuque: Jechuc spas ava'i ti Dios ta atojol jech c'u cha'al laj spasbe ti Sedequiase, xchi'uc ti Acabe, ti cuxul jipatic ochel ta c'oc' yu'un ti ajvalil ta Babiloniae.

<sup>23</sup>Jech ta xc'ot ta stojolic un ta scoj ti xi s'elan ech'em chopol c'ot ta pasel yu'un ta stojol ti Israele: mulivajic xchi'uc yajnil ti svinquileltaque, xchi'uc naca yesomal sjolic ti c'opojic ta jventa ti mu'yuc calojbeic ya'iique. Jna' lec un, ma'uc ta xcal no'ox. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.’ ”

### **Xi ta x'albat ya'i ti Semaiase**

<sup>24</sup>Ti Jeremiase, albat ya'i yu'un ti Dios ti xiuc yalbe ya'i ti Semaías ti liquem talel ta jteclum Nehelame:



<sup>25</sup>“Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xalbote: ‘Ta amantal no'ox atuc, laj atac batel vun ta jteclum ti oy ta Jerusalene, ta stojol ti pale Sofonías xnich'on ti Maaseiase, xchi'uc ta stojol scotol ti yan paleetique. Xi laj avalbe ya'i ti Sofonías ta vun une:

<sup>26</sup>Ti Diose laj xa stic'ot ta pale ti la'och ta xq'uexol ti Joiadae yo' jech lac'ot ta banquikal jq'uelvanej ta ch'ulnae. Mi ta xc'ot jun chuvaj ta xlic c'opojuc jech c'u cha'al junuc j'alc'ope, oy avabtel ta scacanbel yacan ta jun ch'ojbil te' ti chucbil lec ta carinae.

<sup>27</sup>¿C'u cha'al ya'yel un cha'e aq'ueloj no'ox ti Jeremías ti liquem talel ta jteclum Anatot ti ta xc'opoj jech c'u cha'al junuc j'alc'op ta atojolique?

<sup>28</sup>Laj to no'ox atacbuncutic talel vun xtoc ta Babilonia ti xi ta xale: Ti naclej ta yan banomil ta scoj ti beq'uele, ta xjalij ta j'ech'el. Tsinbo xa no'ox ava'i sc'oplal. Meltsano anaic yo' ta xanaquiic. Ts'unic lo'bolal te'etic yo' xalo'beic ti sate.’ ”

<sup>29</sup>Ti pale Sofonías une laj yavta ti vun ta stojol ti Jeremiase.

<sup>30</sup>Va'i un, ti Diose bat sc'opon ti j'alc'op Jeremiase, ti xi laj yalbe ya'ie:

<sup>31</sup>“Taco batel mantal ta stojol scotolic ti c'u yepal bec'bil loq'uic ta yosilique, yu'un xi ta xcalbe ya'iic ti vu'un Diosune: Ta jech' no'ox laj apat avo'ntonic yu'un ti Semaías liquem talel ta jteclum Nehelam ti ta xal ti c'opoj ta jventae.

<sup>32</sup>Ta xcal ma' ti vu'un Diosun une, ta jtsits ya'i ma' ti Semaías xchi'uc scotol ti snitilultaque. Mi junuc ti snitilultac ta xcom xchi'uc ti jteclumale. Mu ja'uc ta sta ta maquiel ti lequilal ta xcac'be ti jlumale, yu'un ja' ta sc'op lic scontrainun. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

## Jeremías 30

### Ti Diose ta scaj'al ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel yu'un ta ts'acal toe

<sup>1</sup>Ti c'op li'e, ja' ti c'u s'elan c'oponat talel yu'un Dios ti Jeremiase. Xi albat une:

<sup>2</sup>“Ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: Ts'ibao ta jpoc vun scotol ti c'usi laj xa calbot ava'ie,

<sup>3</sup>yu'un ta xc'ot sc'ac'alil ta jelbe yorail ti jlumal Israele xchi'uc ti Judae. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal. Ta xquiq'uic sutel tal ta banomil ti bu laj cac'beic ta xrextoic ti stot sme'ic ta vo'nee.”

<sup>4</sup>Li'e, ja' ti sc'oplal Israel xchi'uc Judá ti laj yal ti Diose.

<sup>5</sup>Yu'un ti Diose xi ta xale: “Ta to xlic yich' a'yiel ti batem xa xch'ulelic x'avlajetic liquel yu'un ti cuxul j'ac'-xi'ele. Tsacbil yu'un xi'el, mu'yuc xcuxet ti banomil ta xa'iique.

<sup>6</sup>Jac'bo abaic ca'itic mi oy bu c'otem ta pasel ta svoq'ues yol ti viniique. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti co'ol xa s'elan xc'uxul olol xbalet ta xquil yu'un yipal ti viniqetique? ¿C'u cha'al scotolic xa sac pac'an ti satic un cha'e?

<sup>7</sup>Quelel talel sc'ac'alil ti spajeb vocole, ti mu'yuc bu xtaun o jech ti jun c'ac'al taje. Yorail ti mu xnel mu x'ech' ta xa'i svocol steclumal ti Jacobe. Ja' no'ox un, ta jt'ic' jba ta spojelic.

<sup>8</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, xi ta xyale: “Ta jt'ic' jba ta spojel ti ochemic ta tsots mosovinel ti jteclumale. Laj to sc'oplal xtoc ti mosovinel yu'un ti jyanlumetique.

<sup>9</sup>Ta xac' sbaic ta tunel ta jtojol, ti Ajvalil Diosun yu'unique, xchi'uc ta stojol ti David ti buch'u vu'un ta jchotan ta ajvalile.

### **Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti slumale**

*(Jer 46.27-28)*

<sup>10</sup>“Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti xichi ta xcale: Mu xaxi'ic, steclumal cajtunel Jacob, mu xaxi', Israel, yu'un ta jt'ic' jba ta apojelic xchi'uc ti avalab anich'nabic ti oyoxuc ta muc' ta namal lum ti bu bec'bil labatique. Jun avo'ntonic ta xlic naquianic. Mu'yuc c'usi xana' liquel, laj to ta alel ti oy buch'u ta sibtasote.

<sup>11</sup>Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'op ti li' oyun ta spojelote. Ta jtubbe sc'oplal scotol ti muc'tiquil lumetic bu tan puc labatic cu'une. Ja'uc ti vo'ote, mu'yuc ta jtub ac'oplal. C'ajomal no'ox ta jtsitsot ava'i ti xi s'elan loc' ta sa'el avu'une: laj ta alel ma' ti mu'yuc atsitsele.”

<sup>12</sup>Ti Diose xi ta xale: “Mu stac' poxtael ti ayayijemale; mu'yuc xpoxil ti vocol lamal ta atojole.

<sup>13</sup>Mu'yuc xa buch'u ta stij yo'nton ta atojol; mu'yuc xa buch'u xu' ta xpoxta ti ayayijemale, mu xa stac' poxtael.

<sup>14</sup>Laj xa stenot ta yo'nton ti buch'u lo'labil ajol yu'une, mi ja'uc xa oy bu ta svul yo'nton ta atojol. Lic'ot ta avajcontra yilel ti laj jyayijesote. Tsots laj jtsitsot ta scoj ti yepal no'ox c'usi chopol laj xapase, ti spimil ti amul acolo'e.

<sup>15</sup>¿C'u cha'al xa'ijet xa yu'un ti ayayijemal une? Mu'yuc xpoxil ti yipal xc'uxul ta xava'ie, yu'un ja' ta scoj ti yepal no'ox c'usi chopol apasoje. Ti yepal no'ox ta j'ech'el ti amule, jech c'ot ta atojol cu'un.

<sup>16</sup>Scotol ti buch'u ta sbalot ta ti'ele, ta xich'ic balel ta ti'el ec. Bec'bil ta xloc' ta slumalic ti buch'u laj sbec'oxuc loq'uele. Ta xcac' que jti' ta xtambatic loq'uel ti c'usitic x'ayan yu'unic ti buch'utic laj stamic loq'uel ti c'usitic x'ayan avu'unique. Ti buch'utic laj yelc'anboxuc ti c'usitic x'ayan avu'unique, jech ta xich' elc'anel ec.

<sup>17</sup>Ta xata liquel ti siquet xa banomil ta xava'ie. Ta jpxoxta ti ayayijemale, ac'o mi xi ta xalolanic ti avajcontrae: ‘Jipbil tenbil xa ma' ti jteclum Sione, mu'yuc buch'u ta svul yo'nton ta stojolal.’ Ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.”

<sup>18</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ta jeltabe yorail steclumal ti Jacobe, ta xlic jc'uxubin ti steclumale. Ti bu stuc slilijemal busul com ti jteclumetic yu'une, ta xich' cha'va'anel liquel xtoc un. Ta xcha'ta yaviltac ti muc' ta naetic ti bu lilije.



<sup>19</sup>Ti bu taje, ta xlic q'uejinicuc ta sventa ti col albate, ti xmuyubajic liquel ta tse'eje. Mu xc'otic ta jutabajel, yu'un vu'un xcac' epajicuc. Ti mu bajbiluc ta xc'otique, yu'un ta xcaq'uic ta ich'el ta muc'.

<sup>20</sup>Ti israeletique ta staic yavic jech c'u cha'al oyic ta ba'yele. Ti steclumale, jun sjol yo'ntonic ta jtojol. Ti j'ilbajinvanejetic ta stojolique, ta jtsits ya'iic un.

<sup>21</sup>Ta stojol no'ox stuquic xtoc xi s'elan ta xloc' ti jventainvanej yu'unique: Ta stojol no'ox stuquic ta xloc' ti ajvalil yu'unique. Ta xcac' que jti' ti xu' ta xnopaj ta jtojole. ¿Mi yu'un la buch'uuc no'ox xu' ta xnopaj ta jtojol?

<sup>22</sup>Ta xc'otic ta jnich'nab un, Diosun yu'unic un. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>23</sup>Ti sc'ac'al yo'nton ti Diose, sutubaj no'ox ta j'ech'el. Sts'otet no'ox jech c'u cha'al sutub ic' ta xc'ot ta stojol ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.

<sup>24</sup>Ti sc'ac'al yo'nton Diose, mu xlamaj ja' to ti c'uxi c'ot ta loq'uel yu'un ti c'u s'elan snopoje. Ta sta sc'ac'alil ta xlic ava'ibeic smelol taje.

## Jeremías 31

### Ti israeletique ta sutic batel ta slumalic

<sup>1</sup>Ti Diose, mu stselbuj ma' ti xi ta xale: “C'alal ta xc'ot yorail taje, scotol snitilultac ti Israele, ta xic'ot ta Dios yu'unic. Jech ti stuquique, calab jnich'nab ta xc'otic.

<sup>2</sup>Ti ta sbajtical banomile, laj cac' ta ilel yutsil slequil co'nton ta stojol ti jteclum ti colic to loq'uel ti jech jutuc xa mu chamique. C'alal yacal ta sa'ilan bu ta xcux yo'nton ti Israele,

<sup>3</sup>jech ti vu'un eque, ta nom ono'ox, laj cac' jba iluc ta stojolic. J'ech'el oyot ta co'nton, mu tenbajot ta xca'i. Jech o xal, jech o slequilal co'nton ta atojol.

<sup>4</sup>Ta jcha'va'an slumal ti Israele. Ta xlic ta ach' ti xnic no'ox vulel xchi'uc stampolic ta ac'otajel yu'un ti muyubajele.

<sup>5</sup>Ta xilic to ta satic ti ta sts'unic uvaetic ta stselej vitstic yu'un ti Samariae. Ti buch'u ta sts'un ti uvaetique, xch'i to xa'i ta slo'bel ti sate.

<sup>6</sup>Yu'un ta xc'ot yorail ti xi ta x'avanic talel ti jq'uel-osiletic ti ta vitstic yu'un yosilal ti Efraine: ‘La'ic, batic ta stojol Dios cu'untic ti oy ta jteclum Sione’ ”

<sup>7</sup>Ti Diose xi ta xale: “Cuxetuc banomil xava'iic ta q'uejimol ta sventa steclumal ti Jacobe, ti cajal sc'oplal c'otem yu'unic ti yan muc'tiquil lume. Aq'uic ta a'yiell ti aq'uejimolic ti xiuc xavalique: ‘Ti Diose laj spoj ti c'u to yepal oy ti Israel ti ja' slumale.’

<sup>8</sup>Ti c'u yepal oyic ta muc' ta lum ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta sutic talel cu'un. Ta jbejel tsob talel ti bu xa ch'icajtic ta sjunul ti banomile. Jmoj ta xtalic xchi'uc ti ma'satetique, ti coxovetique, ti antsetic ti xchi'uc to ti yolique, xchi'uc ti buch'utic laj xa svoq'ues ti yolique. Mu no'ox albajuc yepal xvoletic sutel talel.

<sup>9</sup>Xc'opoj xti'inic xa, x'oquic x'avanic xa sutel talel. Ja' jech xtoc un, ta xquiq'uic batel ti bu ta x'ech' ti uc'umetique. Ta x'ech'ic cu'un ta stenlej be ti bu mu stsuculin ti yacanique. Yu'un c'otemun ta totil yu'un ti Israele. Jbanquilal nich'on ta xca'i ma' ti Efraine.

<sup>10</sup>“Muc'tiquil lumetic, a'yibeic sc'opojel ti Diose; xi s'elan xavalic ech'el ta stojol ti buch'u oyic ta ti' nabetic ta namal banomile: ‘Ti Diose, tan puc bat yu'un ti Israele. Tana une, ta stsob talel, ta sq'uel lec jech c'u cha'al ta spas ta stojol xchijtac ti jun jq'uel-chije.’

<sup>11</sup>Ti Diose laj stic' sba ta spojel steclumal ti Jacobe. Col loq'uel talel yu'un ta yoc ta sc'ob ti jun muc' ta lum ti cajal ta spas mantal ta stojolique.

<sup>12</sup>“Ta xtalic, xmuyubajic xa ta xlic q'uejinicuc ta toyol vits yu'un ti jteclum Sione. Ta sc'upinic ti xi s'elan chapanbil yu'un ti Dios ta sventaique: mu xc'ot ta ch'ayel ti oy no'ox ti trigoe, ti vinoe, ti aceitee, ti chijetique, xchi'uc ti vacaxetique. Ta staic ti co'ol s'elan jun yav ts'unubaletic ti lec maltabile, staoj scotol ti c'usi ta xtun yu'une.

<sup>13</sup>Xmuyubaj no'ox ta x'ac'otaj ti tsebetique. Ta x'ac'otajic ec ti jch'iel viniquetique xchi'uc ti moletique. Yu'un xi s'elan ti spatobil yo'ntonic ta xcac'bee: ta joybinbe ta smuyubajel yo'ntonic ti oyic ta oq'uele, xch'ay to xc'uxul vocol ta xa'iic cu'un ti c'alal mu no'ox albajuc yepal ta xcac'beic ti smuyubajel yo'ntonique.

<sup>14</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ta slajesic lec ve'lil ti paleetique; ta sc'upinic ta slajesel ti jteclum c'usitic lec x'ayan cu'un ta j'ech'ele. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>15</sup>Ti Diose xi ta xale: “Yu'un ti ta jteclum Ramae, ta xvinaj ti oy buch'u ta smil sba ta oq'uel ta j'ech'ele. Ja' ti Raquel ta x'oc' ta scoj ti yalabtaque, mi ja'uc jutebuc sc'an patbel yo'nton ti laj xa chamuc ti yalabe.”

<sup>16</sup>Ti Dios une xi ta xale: “Mu xa xa'oc', Raquel, mu xa xamal ti ya'lel asate. Ti oyot ta at-o'ntone, xi s'elan ta xatabe ti stojole: ti avalabtaque ta xcolic loq'uel talel ti oyic ta c'abal ta slumal ti yajcontraique. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>17</sup>Xi s'elan ma' ti xu' xapat avo'nton ti c'uxi ta xata ta ts'acale: ta sutic talel ta slumalic ti avalab anich'nabtaque. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>18</sup>Ti steclumal Efraine, laj ca'i ti mu'yuc spajeb ti xi s'elan x'ajetique: ‘Co'ol to ox j'elan tot vacax ti mu otesbajun ta bee. Tana une, li'och ta be avu'un. Sutcun talel avu'un ta atojol un, vo'ot ti Ajvalilote, ti Diosot cu'une.

<sup>19</sup>Oy bu laj jch'ac jba ta atojol, tana li' une, laj jna' jba sutel tal. Laj ca'i jba ti oy jmule, utsuc xa jt'en jba ta majel, ti spajeb nijil chimil licom ta quexlal apun ta scoj ti jmul jcolo' lic talel ta jch'iebale.’

<sup>20</sup>“Steclumal ti Efraine, ja' jun jnich'on ta xca'i ti c'ux ta co'ntone, nich'onil ti jelavem xc'uxubinel cu'une. C'alal ta jajantae, mu ono'ox tenbaj ta xca'i, ta ono'ox jvul co'nton yu'un. Ta xca'i ti mu'yuc spajeb ti xc'uxul co'nton ta stojole. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.



<sup>21</sup>“Israel, ac'bo senyail ti be ti bu ta xa'ech'e yo' jech mu vocoluc ta xata ta sa'el. Tuc'ulano lec ti be ti bu la'ech' xanavane. Sutan talel, jteclum Israel, sutan talel ta atecclumaltac.

<sup>22</sup>¿C'usi to ora ta x'ech' avo'nton ti xatal xabat ta jujujot jech c'u cha'al junuc antsil nich'onil ti joviem ti sjole? Ti vu'un Ajvalilune, oy c'usi ach' q'uelel talel cu'un ti ta xc'ot ta pasel li' ta banomile: Ti antse snaban xa sba ta sc'anel spojel ta stojol vinic.”

### **Caj tsacal ta xc'otic ta ts'acal ti Israele**

<sup>23</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: “C'alal ta xlic jelbe yorail ti jnaclejetic ta Judae, c'alal li' xa oyic ta ach' ta yosil sbanomilique, xi ta xlic yalique: ‘Sva'anuc sba ti Dios ta stojol ti ch'ul vits li'e, bu vul ta bajel ti lequilale.’

<sup>24</sup>Ta xnaquiic liquel un ti j'abteletic ta osil banomile, ti jq'uel-chijetique, xchi'uc ti c'u yepal jnaclejetic ta Judae, ti bic'tal lumetic yu'une.

<sup>25</sup>Yu'un ti buch'u lubtsajemic ti ch'abal xa yipique, ta staic lec cu'un ti ta xcac'be ti sve'el yuch'omique.”

<sup>26</sup>Lijulav yu'un, jviq'uel c'ot jsat xchi'uc. Ximuyubaj to yu'un ma' ti jvaiche.

<sup>27</sup>Mu stselbuj ti xi laj yal ti Diose: “Ta xc'ot ta pasel cu'un jun c'ac'al ti ta x'epajic liquel ti viniquetique, ti chon bolometric li' ta jteclum Israele xchi'uc ta jteclum Judae.

<sup>28</sup>Jech c'u cha'al ti jbel co'nton laj jtenic loq'uele, ti laj jlilin ta soquesel ti lume, ti stuc slilijemal busul come, ti c'otic ta tsutsel yu'un ti vocole, ja' no'ox jech ta jva'an jba yu'unic xtoc ta sva'anel ti lume, xchi'uc ti c'usitic xlic xcaj ta ts'unele. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'o'pe.

<sup>29</sup>“C'alal mi c'ot yorail taje, laj to ta a'el yu'unic ma' ti xi ta xalique: ‘Ti totil me'iletique naca pajal uva ta slo'ic. Ti ololetic eque ta stsiq'uesbat yeic yu'un ta j'ech'el.’

<sup>30</sup>Yu'un ti buch'u ta slo' ti pajal uvae, ta xlic vuyuc ti stanal yee. Ta jujun tal ta xc'otic ta chamel ta scoj ti smulique.”

<sup>31</sup>Ti Diose, mu stselbuj ti xi ta xale: “Oy bu jun c'ac'al ta xc'ot ta pasel ta xlic ach'ubuc cu'un ti jtrate ta stojol ti Israele xchi'uc ti Judae.

<sup>32</sup>Ti jtrate taje, mu xa jechuc ta xc'ot ta pasel ta stojolic jech c'u cha'al laj jpas ta stojol ti stot sme'ic ta vo'ne c'alal laj jnitbeic talel ta sc'obic ti laj jloq'ues talel ta jteclum Egiptoe. Ac'o mi jbisojic ta cu'un un, stselbunic no'ox ti jtratee. Mu lo'iluc xcal ma' ti vu'un Diosune.

<sup>33</sup>C'alal mi sta yoraile, xi s'elan ti jtrate ta jpas ta stojolic ti Israele: Ta jbejanbe ta yo'nton, xchi'uc ti jts'ibabe ta sjol ti c'usi jbel tsots albil cu'une. Ta xic'ot ta Dios yu'unic. Calab jnich'nab ta xc'otic ti stuquique. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.



<sup>34</sup>Yo' ta xlic yojtiquinicune, ma'uc xa ma' ti talel batel ta stojobtas sbaic ta jujun tal xchi'uc ti buch'u lec xil sbaique, xchi'uc ti yuts' yalal sbaique. Mu'yuc ta alel mi oy sbijilic mi mu'yuc sbijilic, scotolic ta xlic yojtiquinicun. J'ech'el ta jch'aybe ta co'nton ti xchopolalique. Mi ja'uc xa ta jvules ta jol ti smul scolo'ique. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>35</sup>Ti Diose laj yac' ti c'ac'al yo' ta sacub ti osile. Laj yac' ti ue, ti c'analetique yo' sac jaman ti ac'ubaltique. Laj yac' ti xyuc'uq'uet ti muc' ta nabe, ti natic no'ox xva'i xcoti ti syuc'benale. Ti albil sc'oplal Dios ti scotol xu' yu'un xi sc'oplale, xi ta xale:

<sup>36</sup>“Mi oy bu ta xc'ot sc'ac'alil ta stselbuj ti c'usi chapal caloje, ti jech c'ac'al taj une, laj ta alel ti c'otem ta jteclumal ti Israele. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.

<sup>37</sup>Mi oy bu ta xc'ot sc'ac'alil ti oy buch'u ta sta ta bisel bu c'alal c'otem spajeb ti toyol vinajele, xchi'uc mi laj yich' ojtiquinel xchajel ta q'uelel bu sliqueb stsacleb ti banomile, ja' o yorail jipbil tenbil ta xcom cu'un ti Israel ta scoj scotol ti c'usi laj spase. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>38</sup>Ti Diose xi ta xal ti mu stselbuje: “Ta sta sc'ac'alil ta xich' cha'meltsanel ti jteclumale. Ta xlic talel ta q'uelob osil ti sbiinoj Hanameele, ta xc'ot c'alal to ta ochebal ti'na ti sbiinoj Xuc'ave.

<sup>39</sup>Ti sts'aquiltac ta stame, tuc' ta xc'ot ta loq'uel. Ti bu taje, ta xc'ot ta vitstic yu'un Gareb, ta xotbinic ech'el un ta stuq'uil Goae.

<sup>40</sup>Scotol ti stenlejal bu ta xich' muquel ti animaetique, bu ta xich' jipel ti tane, xchi'uc scotol ti osil ti oy ta yac'ol uc'um yu'un Cedrone, c'alal to ta xuc'av sbiinoj Ochebal yu'un ti Ca'etique, ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, c'otem ta jventa. J'ech'el mi jutebuc ta xich' jinesel scotol ma' taj une.”

## Jeremías 32

### Ti Jeremiase ta sman jsep osil

<sup>1</sup>C'alal slajunebal (10) xa jabil yochel ta ajvalilal ti Sedequías ta lum Judae, ti ja' o xa xvaxaclajunebal (18) jabil xtoc yochel ta ajvalilal ti Nabucodonosore, c'oponat talel yu'un Dios ti Jeremiase.

<sup>2</sup>Ta yorail taje, yajsoldadotac ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, ja' o yacal ta stsac ta leto ti Jerusalene. Tiq'uil ec un ta chuquel ti j'alc'op Jeremiase ta amac' bu oy ti soldadoetic sbainoj ta xchabiel ti muc' ta na yu'un ti ajvalile.

<sup>3</sup>Ta smantal ti ajvalil Sedequiase yich'uc bajel ta chuquel ta scoj ti xi ta xalolan ti Jeremiase: “Xi ta xal ti Diose: ‘Ti lum li'e, ta xcac' que jti' ti ochuc ta sc'ob ti ajvalil yu'un ti muc' ta lum Babiloniae.

<sup>4</sup>Ta stsaquic yu'un caldeoetic ma' ti ajvalil Sedequiase. Ta j'ech'el ta x'och ta sc'ob ti ajvalil ta lum Babilonia ti ta xbat sva'an sba ta stojole.

<sup>5</sup>Ti Sedequias, ta x'iq'ue batel yu'un ti Nabucodonosor ta Babiloniae. Com o to un, ja' to mi vul ta co'nton ta sbainele. Ac'o mi utsuc xa ta xatsal ava'iic ta leto ma' ti caldeotic une, mu xachanbeic yip. Jbel xic'opoj ma' ti vu'un Diosune.' ”

<sup>6</sup>Ti Jeremiase xi laj yale: “Ti Diose xi laj yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>7</sup>‘A'yio ava'i, ti anamtal its'in Hanameel xnich'on ti ajuntot Salume, ta xtal yalbot ava'i ti amanbuc la ti jsep yosil ti oy ta jteclum Anatote. C'otem ta aventa ta smanel un, yu'un mu yanucoxuc xchi'uc.’

<sup>8</sup>Jech no'ox c'ot ta pasel jech c'u cha'al laj yal ti Diose. Ti jnamtal its'in Hanameele tal sq'uelun ti oyun ta yamaqu'il na bu oy ti jchabivanej soldadoetique. Tal yalbun ti jmanbuc jsepuc yosil ti oy ta Anatote ta yosilal snitilultac ti Benjamine. C'otem ta jba ta smanel ti ta xc'ot ta cu'one ta sventa ti mu yanucun xchi'uc. Ti jech oy ta yo'nton Dios laj quile,

<sup>9</sup>laj jmanbe yosil ma' ti jnamtal its'in Hanameel xnich'on ti juntot une, ti oy ta Anatote. Lic jchapan taqu'in, sts'inlajet no'ox vuclajuneb (17) ta sep plata taqu'in laj cac'be jelavele.

<sup>10</sup>Laj jmeltsanbe svunal. Laj cac'be seyoal xchi'uc spirma ti rexticoetic ti laj sva'an sbaique.

<sup>11</sup>Laj quich' ti cha'lic sloc'ol vun ti bu ta xalbe sc'oplal ti laj yich' manele, ti bajal yich'oj seyoe, xchi'uc ti jamal mu'yuc yich'oj seyoe.

<sup>12</sup>Ta sba ta sat ti jnamtal its'in Hanameele, ti rexticoetic ti laj yac' spirmaic ta sventa ti smanele, ta sba ta sat scotol ti israetic ti chotolic ta amac' ti bu oy ti jchabivanej soldadoetique, laj cac'be jelavel ti Baruc xnich'on ti Neriase, smom ti Maaseiase.

<sup>13</sup>Ta sba ta satic un, xi laj calbe ya'i ti Baruque:

<sup>14</sup>‘Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: Tsaco, ich'o xcha'lical svunal ti trate ti jlic ti yich'oj ti seyoe, xchi'uc ti jlic mu'yuc yich'oj ti seyoe. Tic'o ochel ta jbej bin yo' ta xjalij ta q'uejel.

<sup>15</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: Ti li' ta banomile, ta xlic yich' manel naetic, osiletic, yav ts'unubaletic.’

### **Lic c'opoj ti'inuc ti Jeremiase**

<sup>16</sup>“C'alal laj cac'be jelavel svunal sventa smanobil osil ti Baruc xnich'on ti Neriase, xi lic c'opoj ti'incun ta stojol ti Diose:

<sup>17</sup>‘Cajval, ti ta sjunul amuc'ul atsatsal laj ameltsan ti vinajele ti banomile. Ma'uc ma' ti mu'yuc c'usi ta xc'ot ta pasel avu'une.

<sup>18</sup>Ta xavac' ta q'uelel syail xc'uxul avo'nton ta stojol ti yepal no'ox ta voc' ta x'ech'ique. Ta xatsits xtoc un ti buch'uuc no'ox ta scoj smul ti stot sme'ique. Jelavem amuc'ul un, Dios, cajal c'otem ma' ti ac'oplal une, Dios.

- <sup>19</sup>Jelavem no'ox smuc'tiquil ma' ti c'usitic ta xanope. Mu albajuc smuc'tiquil ma' ti avabtel une. Ti c'usitic ta spasic ti buch'uuc no'oxe, chajal lec ta aba ta asat. Ta jujun, ta xavac'be stoj ti yabtelique.
- <sup>20</sup>Ch'ayal c'ot o'ntonal yu'un, yan senyailetic c'usitic laj apas ta muc' ta lum Egiptoe, ti jech to ta xavac' iluc ta stojol ti israeletique, xchi'uc ta sba ta satic scotol ti jnaclejetique. Cajal c'ot ti ac'oplal yu'un une.
- <sup>21</sup>Ti amuc'ul atsatsale, laj alamanbe ta sbaic ti muc' ta lum Egipto c'alal laj aloq'ues talem ti ateclumal Israele. Laj avac' ta ilel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, xchi'uc senyailetic ti scotolic bat xch'ulelic ta xi'el avu'une.
- <sup>22</sup>Laj avac'be yich' banomil ti israletic ti bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, xchi'uc ti ajapome jech c'u cha'al laj ono'ox avalbe ya'iic ti stot sme'ic ta vo'nee.
- <sup>23</sup>C'alal ochic talem ta jteclum li' une, laj yu'ninic un. Mu'yuc laj yaq'uicot ta venta. Mi ja'uc laj xch'unic ta spasel ti c'u s'elan laj atojbtase, mi ja'uc ti c'u s'elan laj avalbe ya'iiique. Jech o xal un, laj atacbe talem ta stojol ti cuxul j'ilbajinvanej vocole.
- <sup>24</sup>'Ti caldeoetic tana le' une laj xa smeltsan sbitebic ta svoliel ti lume. Ti q'uelel ti letoe, ti vi'nale, ti tsots chamele, ta xc'ot ta pasel ti ta x'och ta c'abal yu'un yajcontratac ti lume. Cajval, aviloj xa ti ta xa xc'ot ta pasel ti c'usi laj avale.
- <sup>25</sup>Le' une, Cajval, laj avalbun mantal jmanuc ti banomile, ti jtojuc ta sba ta sat ti rexticoetique, ac'o mi ta x'och ta sc'obic caldeoetic ti jteclum li'e.' ”
- <sup>26</sup>Va'i un, ti Diose xi laj stac'be ti Jeremiase:
- <sup>27</sup>“Vu'un Ajvalilun, Diosun yu'un scotol ti c'usi cuxulique. Mu'yuc ma' ti c'usi mu xc'ot ta pasel cu'une.
- <sup>28</sup>Jech o xal xichi laj calbot une: Ta xc'ot ta pasel cu'un, ti jteclum li'e, ta x'och ta yoc ta sc'ob ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, xchi'uc ti caldeo soldadoetic yu'une.
- <sup>29</sup>Ti caldeoetic ti yacalic xa ta snet'el ti jteclume, ta x'ochic talem un. Ta stsanbeic sc'ac'al jmoj xchi'uc ti xcha'cojal naetic ti bu yac'ojbeic chic'bil pom ti Baale, xchi'uc matanal vino ti yan diosetique, ti laj soquesbeicun ti co'nton ta j'ech'ele.
- <sup>30</sup>Ta sliquebal ono'ox ti lum Israele, xchi'uc ti Judae, yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi mu lecuc ta xquil. Mu'yuc yictaoj sbaic ti israletic ta soquesel co'nton yu'un ti loc'obbailetic ti laj smeltsanic ta sc'obique. Jech xcal ma' ti vu'un Diosun une.
- <sup>31</sup>C'alal meltsaj talem ti jteclum li'e, laj ono'ox sliquesic talem ti scapemal sti'emal jole, ti jech to xyaquetic ti c'ac'al tana li'e. Jech o xal j'ech'el ta jtubbe ti sc'oplal ya'iiique,
- <sup>32</sup>ta scoj ti laj xa soquesbeicun co'nton yu'un ti c'usitic chopol yabtel ta spasic ti lum Israele, xchi'uc ti jteclum Judae, jech c'u cha'al ti ajvaliletique, ti paleetique, ti j'alc'opetic yu'unique, xchi'uc scotol ti jnaclejetic yu'un ti Israele xchi'uc ti jteclum Judae.



<sup>33</sup>Laj svalopatinicun comel. Ma'uc ta xac' satic ta jtojol. C'alal mi jutebuc quictaaj jliqueuc ta stojobtaselique, mi ja'uc xaq'uicun ta venta. Mi ja'uc stsaquic ma' ti tuq'uibtasel ta xcac'beique.

<sup>34</sup>C'ot ta pasel yu'unic un, laj soquesbeicun ti jch'ulna ti c'otem ta jventae. C'ot xa ta sva'anobil loc'obbailetic yu'unic ti mu jutebuc lec ta xquile.

<sup>35</sup>Laj sva'anic altaretic xtoc ta sventa Baal ta stenlejal ti Ben-hinome, yo' ta xchic' squerem stsebic ti ta xich' milel ta sventa smoton ti Moloque. Taje, ta sta smul yu'unic ti Judae, ti jelavem xchopolal ta xquil ti mu'yuc calojbeic ya'iiique, ti mi ja'uc jutebuc jnopoje.

### **Oy c'usi albil sc'oplal ta xc'ot ta pasel ta ts'acal to**

<sup>36</sup>“Ti vu'un Ajvalilune, Diosun yu'un ti Israele, xichi laj calbot ava'i sc'oplal ti jteclum li'e, ti laj aval ta x'och ta sc'ob ti ajvalil yu'un ti muc' ta lum Babiloniae, ta scoj ti letoe, ti vi'nale, ti tsots chamele:

<sup>37</sup>Ta jtsob talel yajvaltac ti banomil ta scotol ti muc' ta lumetic ti bu tan puc bat cu'un ti c'alal mu stac' ts'iquel ca'i ti soquemal scapemal jol ti yan sba xi'elal ta xaq'ue. Ta xquic' sutel talel li' ta banomile yo' jech jun yo'nton ta xnaquiic.

<sup>38</sup>Ta xc'otic ta jteclumal, ta xic'ot ta Dios yu'unic un.

<sup>39</sup>Ta jtijbe yo'ntonic ti c'ajomaluc c'otuc ta pasel yu'unic ti yich'icun ta muc' ti c'u sjalil cuxulique, sventa slequilal yutsilal ti stuquique xchi'uc ti snitululique.

<sup>40</sup>J'ech'el xi s'elan ta jpas ti jtrate ta stojolique: Ta jva'an jtec'an jba ti mu xquicta jba ta spasel ti c'usi lec ta stojolique. Vu'un ta jventa ti loc'uc ayanuc ta yo'ntonic ti c'ajomaluc no'ox yich'icun ta muq'ue, ti mu xch'ac sbaic ta jtojole.

<sup>41</sup>Ximuyubaj no'ox ta spasbelic ti c'usi lec ta stojolique. Melel, sjunul co'nton ta xcac' naquiicuc li' ta muc' ta lume.”

<sup>42</sup>Ti Diose xi to laj sts'ac ech'el ta yalilanele: “Ti laj jtac talel ti muc'ul j'ilbajinvanej jtsutsesvanej ta muc' ta lum li'e, jech ta jtacbe talel xtoc slequilallic jech c'u cha'al caloj ono'oxe.

<sup>43</sup>Ti laj xa avalbe sc'oplal ti muc' ta lum li'e, ti sts'ijlajan ta xcome, ti mu junuc xvinaj ti jnaclejetique, ti chon bolometique, ti ta x'och ta yoc ta sc'obic ti caldeoetique, oy bu ta smanic liquel ti banomile.

<sup>44</sup>Ta xlic yich' manel un, bejel ta xcom ta vun ti manbile, ti ac'bil seyoe, xchi'uc spirmaic ti rexticoetique. Taj une, ta xc'ot ta pasel ta sbanomil ti Benjamine, ta sjoylej yosilal ti Jerusalene, xchi'uc ti jteclumetic yu'un ti Judae. Jech ec ti oy ta vitstique, ti oy ta stenlejtique, xchi'uc ti jteclumetic ti oy ta Négueve, ta xc'ot ta pasel cu'un ta jelbe ti yorailique. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.”

## **Jeremías 33**

### **Scaj'alel ti oy sc'oplal ti patob o'ntonal liquele**



<sup>1</sup>Ti jech chucul ti Jeremías ta yamaqu'il na bu oy ti jchabivanej soldadoetique, c'oponat talel yu'un Dios xtoc ti xi albate:

<sup>2</sup>“Ti vu'un Ajvalilun ti laj jmeltsan ti banomile, ti laj cac'be lec yip ta yavil ti bu ta xcome, xi ta xcalbot ava'ie:

<sup>3</sup>C'oponun ti'inun un, ta jtac'bot ti ac'ope. Oy c'usi ta jcaj'albot ava'i ti muc'tic no'ox ta xc'ot ta pasele, ti chucul ta a'yiel ti mu to xana'e.

<sup>4</sup>Ti Ajvalilune, Dios yu'un ti Israele, laj cal ava'i sc'oplal ta sventa ti naetic yu'un ti lum Jerusalene, xchi'uc ti naetic yu'un ti ajvaliletic ta lum Judae. Ta xich' jipel yalel ta lum ta eq'uel, mi ta yan sjinesobile.

<sup>5</sup>Ti buch'u ta xloq'uic batel xchi'uc espada ta stsaquel ta leto ti caldeoetic ti smeltsanoj xa sbitebic ta svoliel ti jteclume, c'ajomal no'ox xba yac' sjol sbaquylic ti busul no'ox ta xcom ti animaetic yu'unique. Yu'un ta jmilic ya'i ta scapemal sti'emal ti jole. Mu'yuc xa ta xcac' jsat ta stojol ti jteclum li'e ta scoj ti jelav xa ti smul scolo'ic ti laj spasiq.

<sup>6</sup>Ta jpxoctic liquel un. Ta staic liquel ti xlaet no'ox ta xa'iic ti banomile, ti stuquic xa no'ox mu xa buch'u xtaun o ta xa'iic ta sc'upinele, ti stsinanoj sbaic ta j'ech'el mu'yuc c'usi xal ti yo'ntonique.

<sup>7</sup>Ta jeltabe yorail ti lum Judae, xchi'uc ti Israele. Ta jcha'meltsanbe ta ach' jech c'u cha'al ta sliquebe.

<sup>8</sup>Ti yepal xa ti smulic ta scontrainelune, ta jmes ta jtusic. Ta jch'aybeic ti yepal no'ox ti xchopolalic laj spasic ti laj stoy sba xchi'uquic ta jtojole.

<sup>9</sup>Ti Jerusalene, mu'yuc xa buch'u xtaun o ta xca'i yu'un ti ximuyubaje, cutsilal quich'el ta muc' yu'unic ta sba ta sat ti muc'tiquil lumetic ti oy ta banomile. C'alal ta xa'iic ti naca lequilal ta xc'ot ta pasel cu'un ta stojol ti jnaclejetic ta Jerusalene, ti mu'yuc c'usi sna'ique, ta xniquic ta xi'el.”

<sup>10</sup>Ti Diose xi ta xale: “Laj avalic ti sts'ijlajan ta xcom li'e, ti mu junuc ti jnaclejetique, ti chon bolometique. Ti beetic yu'un ti Jerusalene, sts'ijlajan ta xcom, ti sts'ijlajan ta xcom ti jteclumetic yu'un ti Judae, ti mu junuc ti jnaclejetique, ti mu junuc xcotlajan ti chon bolometric ti bu taje. Lec un cha'e, ta xlic vinajuc ta a'yiel liquel

<sup>11</sup>ti q'uejimol sventa q'uine, ti q'uejimol sventa lecomajele. Ta xich' a'yiel ti xi ta xalique: ‘Col lij'albat yu'un ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une. Oy slequil ma' ti Dios une. Sbatel osil oy ma' ti syail xc'uxul yo'nton une.’ Ta xich'ic talel matanal ta ch'ulna sventa ti col albate. Melel un, ta jelbe yorailic ti muc' ta lum li'e yo' ta xcha'ta jech c'u cha'al ta sliquebale. Ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.”

<sup>12</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, xi ta xale: “Ti sts'ijlajan ti jteclum le' tanae, ch'abal ti jnaclejetique, mu junuc ti chon bolometric xcotlajan ta sjunul c'u yepal oy ti jteclumetic yu'une, ta xlic puluc yaxaltic ti bu ta xic' batel xchijic ti jq'uel-chijetique.





**13**Jech ec ti jteclumetic ti oy ta stselej vitstique, ti oy ta stenlejtique, ti ta Négueve, xchi'uc ta yosilal ti Benjamine, ti oy ta sjoyobal ti Jerusalene, xchi'uc ti yan jteclumetic ti oy ta yosilal ti Judae, ta xvinaj liquel un ti xatilan xa liquel xchijic ti jq'uel-chijetique. Jech xcal ma' ti vu'un Ajvalilun une.”

**14**Mu stselbuj sc'op ti Dios ti xi ta xale: “Ta sta sc'ac'alil ti ta xc'ot ta pasel cu'un ti laj calbeic ya'iic ti ta jva'an jtec'an jba sventa slequilal ti Jerusalene, xchi'uc ti Judae.

**15**C'alal ta xc'ot yorail sc'ac'alil taje, ta xc'ot ta pasel cu'un ta sventa junuc bats'i snitilul ti David ta sliquesel ti lequilal ti tuq'uilal ta muc' ta lume.

**16**Ti yorail taj une, mu'yuc c'usi sna'. Mu stsiq'uetuc yo'ntonic ta xcuxiic ti jteclumetic ta Judae, xchi'uc ti Jerusalene. Xi biiltasbil ta xloc' ta alel yu'unique: ‘Jtsalvanej cu'untic ma' ti Dios une.’

**17**Ti vu'un Diosune xi ta xcale: Mu stselbuj ti oy jun snitilul ma' ti David ti ta xchoti ta muc' ta chotlebal ta Israele,

**18**ti oy ono'ox ma' ti paleetic snitilultac ti Levi ti scotol c'ac'al ta xac'beicun ti chic'bil matanale, ta xchic'belun ti matanal sat ts'unubil jchop o ta trigo sventa quich'el ta muq'ue, xchi'uc ta yac'belun ti yan milbil matanaletique.”

**19**Xi albat yu'un Dios ti Jeremiase:

**20**“Xichi ta xcal ma' ti vu'un Diosune: Jbel sc'oplal un, mu stselbuj ma' ti c'u s'elan laj jchapan ti c'ac'ale xchi'uc ti ac'ubale. Ta xvul no'ox ta loq'uel ti c'ac'ale ti ac'ubal ti c'u s'elan nopbil ono'oxe.

**21**Ja' jech xtoc, ma'uc ma' ti ts'ij xi no'ox sc'oplal ti jtrate laj jpas xchi'uc ti cajtunel Davide, ti ts'ij xi no'ox sc'oplal ti jun snitilul ti mu x'och ta chotlej bu chotiic ta spas mantal ti stuque, ti ts'ij xi no'ox sc'oplal ti jtrate laj jpas xchi'uc cajtunel paleetic snitilultac ti Levie.

**22**Snitilultac ti cajtunel Davide, ti caj'abteltaque, ti snitilultac ti Levie, ta xquepajesic ta j'ech'el jech c'u cha'al ti c'analetic ti oy ta vinajele, mi jech c'u cha'al ti yi' ti oy ta sti' ti muc' ta nab ti mu'yuc buch'u xchap yu'une.”

**23**Ti Jeremiase, xc'oponat talel yu'un Dios ti xi albate:

**24**“¿Mi mu'yuc to ava'binoj ti xi ta xalilanic ti jnaclejetic ti jtenoj jipoj xa la ti Jerusalene, xchi'uc ti Judae, ti vu'un laj jt'uj ti cha'chop nitiluletique? ¿Jech o xal un, bajbil tenbil xa ta x'ile ti jteclumale, ti mu'yuc xa ta alel yu'unic ti ja' jun muc' ta lume!

**25**Ti Ajvalilun une xichi ta xcale: Laj cal jtrate xchi'uc ma' ti c'ac'ale xchi'uc ti ac'ubale. Laj jbejan lec ta sventa oy c'usi jbel tsots albil ta sventainel ti vinajele xchi'uc ti banomile.

**26**J'ech'el un, mu jip jten snitilultac ti Jacobe, xchi'uc snitilultac ti cajtunel Davide. Staoj yav ta jva'an ta ajvalil junuc yo' ta sventain snitilultac ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe. Ta jc'uxubinic, ta xc'ot ta pasel cu'un ta jeltabe ti yorailique.”



## Jeremías 34

### Ta x'albat sc'oplal ti ajvalil Sedequias

<sup>1</sup>Ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti muc' ta lum Babiloniae, c'alal loc' talel xchi'uc scotol yajsoldadotac ti liquemic talel ta scotol muc'tiquil lumetic ti pasbilitic ta mantal yu'une, ti svolojic ti Jerusalén xchi'uc scotol ti jteclumetic nopol xil sbaic xchi'uque, yo' ta stsaquic ta letoe, c'oponat talel yu'un Dios ti Jeremías ti xi albate:

<sup>2</sup>“Ti vu'un Ajvalilun Diosun yu'un ti Israele, ta xcalbot ava'i ti xi xba avalbe ya'i ti Sedequías ajvalil yu'un ti Judae: Xi ta xal ma' ti Diose: ‘Ta x'och ta sc'ob ti ajvalil yu'un Babilonia ti lum li'e. Ta spajbe sc'ac'al.

<sup>3</sup>J'ech'el mu xu' xapoj aba ta yoc ta sc'ob. Ta xaschuquic batel. Ta xa'aq'ue ta stojol. Mi laj avich' aq'uel ta stojol une, ic'bil ta xabat ta Babilonia.

<sup>4</sup>Ti jech scotol taj une, ts'et chiquintao ava'i lec li'e, Sedequías ajvalil yu'un Judá, ti xi ta xcalbot ava'i ti vu'un Diosune: Mu xve' avu'un ti espadae.

<sup>5</sup>Lequil chamel ta xava'i ta xacham. Ta xavich' chic'bel muil poxiletic c'alal tuts'ulot jech c'u cha'al laj xchic'beic muil poxiletic c'alal tuts'ulic ti atot ame' ti laj ech'uc ta ajvaliletic ta ba'yel avu'une, ti xi ta xalboxuque: Ajvalil, mu cha'bel x'ech' ma' ti me'inal ta aventa une. Jech xcal ma' ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ma' ti jc'ope.’ ”

<sup>6</sup>Scotol ti c'op taje, lic yalilan ti j'alc'op Jeremías ta stojol ti Sedequías ajvalil yu'un ti Jerusalene.

<sup>7</sup>Ta yorail taje, ti yajsoldadotac ti ajvalil yu'un Babiloniae, ochem yipal yu'unic ta stsaquel ta leto ti Jerusalene, ti Laquise, xchi'uc ti Azeca ti c'ajomal xa no'ox jech yepal pojobbail jteclumetic oy ta Judae.

### Laj soquesbeic sc'oplal ti trate yu'un spojel scolelic ti mosovil hebreoetique

<sup>8</sup>Ti Jeremiase, c'oponat talel yu'un Dios c'alal laj xa ox spas trate ti ajvalil Sedequías ti laj yal coluc loq'uel ti mosoviletic yu'unic scotol ti jnaclejetic ta Jerusalene.

<sup>9</sup>Ti trate ta xale, mi vinic, mi ants ti ja' hebreoe, coluc loq'uel ta mosovil yu'unic, yo' jech mu'yuc buch'u junuc svinquilel no'ox sbaic ta judio ti mosovinbil yu'unique.

<sup>10</sup>Scotol ti banquilaetique, xchi'uc ti jteclume, c'ot ta yo'ntonic ti c'u s'elan ta xal ti tratee. Laj scoltaic batel ti mosovile. Mi ja'uc xa laj sujic ti yac'uc sbaic ta tunele.

<sup>11</sup>C'alal col xa ox loq'uel yu'unique, xcha'na'ic xa liquel, lic xcha'sujic ti ochicuc ta tunel ta mosovil xtoc un.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Diose bat sc'opon ti Jeremiase, ti xi laj yalbee:

<sup>13</sup>“Ti vu'un Ajvalilune, Diosun yu'un ti Israele, laj jpas jtrate xchi'uc ti atot ame'ic ta vo'ne c'alal laj jloq'uesic talel ta Egipto ti bu ochemic ta mosovile.

<sup>14</sup>Laj cal mantal, c'alal ta sta ti jujun vucub jabile, scoltaicuc batel ti buch'uuc no'ox junuc hebreo ti laj xchon sbaic ta stojolique, ti laj xa yac' sbaic ta tunel vaquib jabil

yu'unique. Ti atot ame'ic ta vo'ne une, mi ja'uc laj yaq'uicun ta venta. Mi ja'uc laj xch'unbeicun.

<sup>15</sup>Tana une, laj xa ox ajel ti snopobil avu'unique. Laj xa ox apasic ti c'usi lec ta xquile. Laj acoltaic loq'uel ta mosovil ti avinquilelique. Yu'un laj avac' atrateic ta jtojolal ta ch'ulna ti meltsanbil ta jventae.

<sup>16</sup>Ts'acal to xtoc un, lic ayanijesic ti snopobil avu'unique. Lic asoquesic ti jc'oplale ta scoj laj acha'tiq'uic ta mosovil ti buch'utic laj xa ox acoltaic batele.

<sup>17</sup>Ti vu'un Ajvalilune xi ta xcal ava'iique: Ti vo'oxuc une, mu'yuc xach'unbeicun ti loc'uc ta mosovil avu'unic ti avinquilelique. Tana ec une, jq'ueloj ta xvul ta loq'uel ta atojolic ti letoe, ti tsots chamele, ti muc' ta vi'nale, yo' ta xc'ot ta atojolic yu'un ti mu x'ech' xi'elal ta xa'iic scotol ti ajvaliletic ti oy ta banomile. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>18</sup>Ta xcac' ya'iic ta c'abal ti buch'utic mu'yuc xaq'uic ta venta ti tratee, ti mu'yuc yip laj ya'iic ti c'op ti laj yac' strateic ta jtojol ti c'alal laj spasic ta cha'xet' ti ch'in vacaxe, ti ech'ic ta o'lol ti bu xet'ajtique.

<sup>19</sup>Ta xcaq'uic ya'i ta c'abal ti banquilaletic ta Judae, ti banquilaletic ta Jerusalene, ti jtunel ta sna ti ajvalile, ti paleetique, xchi'uc scotol ti jnaclejetic ta banomil ti jelavic batel ti bu xet'ajtic ti ch'in vacaxe.

<sup>20</sup>Ta xcaq'uic ech'el ta yoc ta sc'ob ti jti'oval yajcontraique, ti xulemuc jti'oval te'tical chon bolometric xve' yu'unic ti sbec'tal stacopalique.

<sup>21</sup>Ta jpas xtoc ta stojol ti Sedequías ajvalil ta Judae xchi'uc ti yaj'opisialtaque ti ochicuc ta sc'ob ti jti'oval yajcontrataque, ti ochicuc ya'i ta c'abal yu'un yajsoldadotac ti ajvalil ta Babilonia ti spajesoj to sba ti tsacvanej ta leto tana le'e.

<sup>22</sup>Ta xcalbe mantal ti suticuc talel ta scontrainel ti jteclum li'e, ti svoluc sbaic ta stojole, ti yu'ninicuque, xchi'uc ti stsanbeicuc ti sc'ac'ale. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti sts'ijlajan ta xcom ti jteclumetic yu'un ti Judae, ti mu ja'uc xa junuc ti jnaclejetic ta xcom yu'une. Ti vu'un Ajvalilune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.”

## Jeremías 35

### Ti Jeremiase laj sna' c'u s'elan sc'oplal ti recabitaetique

<sup>1</sup>Yorail ti c'alal ochem ta ajvalilal yu'un Judá ti Joacim xnich'on ti Josiase, ti Diose tal sc'oponun ti xi laj yalbune:

<sup>2</sup>“Batan bu nacalic ti recabitaetique, c'oponano. Mi laj une, ic'o batel ta jc'oluc ti na ti oy ta ch'ulnae. Ac'bo yuch' ti vinoe.”

<sup>3</sup>Ti vu'un Jeremiase bat jsa' ti Jaazaniase (xnich'on ti yan Jeremiase, smom ti Habasiniase), ti xchi'iltac ta voq'uele, ti yalab xnich'nabe, xchi'uc scotol ti jnaclej recabitaetique.

<sup>4</sup>Va'i un, laj quiq'uc batel ta ch'ulna ta jc'ol na ti ja' yu'unic xnich'nab ti Hanan xnich'on ti Igdaliase, jun vinic ti ta xtun yu'un ti Diose. Ti jc'ol na taje, nopol no'ox yiloj sba xchi'uc ti bu oyic ti banquilaletic ti sbainojic ta sq'uelel ti ch'ulnae. Nopol yiloj xtoc ta sba ti jc'ol na yu'un ti Maaseías xnich'on ti Salume, ti sbainoj ta xchabiel ochebal sti' ti ch'ulnae.

<sup>5</sup>Ti bu taje, laj jtsac jarruetic xchi'uc bisetic ti nojic ta vinoe. Xi laj calbe ya'iic ti recabitaetique: “Uch'anic jutebuc ti vino li'e.”

<sup>6</sup>Xi laj staq'uc une: “Ti vu'uncutique, mi ja'uc jutebuc ta xcuch'cutic ti vino le'e. Yu'un ti Jonadab xnich'on ti Recabe, ti ja' jtot jme'cutic ta vo'nee, laj yal ta jamal ti j'ech'el mu ja'uc jset'uc xcuch'cutic vino xchi'uc ti jnihilulcutique.

<sup>7</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yal ta jamal ti mu stac' ta jmeltsan ti jnaceutique, mi ja'uc ti c'usi xu' ta jts'uncutic ta osile. Mi ja'uc xu' ta jsa'becutic yosilal ti uva yo' ta jts'uncutique. Yu'un laj yalbuncutic mantal ti c'ajomal no'ox ac'o naquicuncutic ta uni axibalnaetic yo' jech jal ta xinaquicutic li' ta banomil ti bu co'ol s'elan jyanlum ta xi'ech'cutique.

<sup>8</sup>Ti vu'uncutique ta jch'uncutic ti c'u s'elan laj yalbuncutic comel mantal ti jmolmuc'totcutic Jonadab ta vo'nee, ti j'ech'el mu xcuch'cutic vino ti vu'uncutic vinicuncutique, ti cantsilelcutique, ti calab jnich'nabcutique.

<sup>9</sup>Mi ja'uc ta jva'an jnaceutic bu ta xinaquicutic, mi ja'uc ti oy xa j'uvacutique, mi ja'uc ti ts'unul xa sbeel cosil jbanomilcutique.

<sup>10</sup>Ta uni axibalna xinaqueticutic. Jch'unojcutic ta spasel scotol ti c'u s'elan laj yalbuncutic comel mantal ti jmolmuc'totcutic Jonadab ta vo'nee.

<sup>11</sup>Ti jteclum taje, c'alal och ta yu'ninel ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, loc' ayan ta co'ntoncutic litalcutic li' ta Jerusalene, yo' ta jpoj jbacutic ta yoc ta sc'ob ti soldado caldeoetique, xchi'uc ti sirioetique. Jech o xal li' nacaluncutic ta Jerusalén.”

<sup>12</sup>Va'i un, ti Diose bat sc'opon ti Jeremías ti xi laj yalbee:

<sup>13</sup>“Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Diosun yu'un ti Israele, ta xcalbot ava'i ti xi chba avalbe ya'i ti jnaclejetic ta Judae, xchi'uc ti ta Jerusalene: ‘C'otuc ta avo'ntonic ti c'u s'elan laj cac' avilique. Ch'unic ta spasel ti c'u s'elan laj cale. Ta xcal ava'i ti vu'un Ajvalilune,

<sup>14</sup>ti snitilultac ti Jonadab xnich'on ti Recabe, c'otem ta pasel yu'unic ti mantal ti albatic ti mu xuch'ic ti vinoe. Jech o staoj yav tana li'e ti mu'yuc ta xuch'ique, yu'un xch'unojbeic ti c'usi yalojic comel ti stot sme'ic ta vo'nee. Ep xa ta coj laj calboxuc ava'iic ti jmantaltaque, mu'yuc ach'unojic un.

<sup>15</sup>Yu'un ta ono'ox jtaquilan talel ta atojolic scotol ti cajtunel j'alc'optac ti xi ta xalboxuque: Ictaic comel ti chopol avo'ntonique, ti chopol ti c'usi ta xapasique. Mu xanijan xachiman abaic ta sts'acliel ti yan diosetique yo' mu'yuc c'usi xana'ic ta naclej ta banomil ti laj cac'boxuque, ti laj cac'beic ti atot ame'ic ta vo'nee. Mi ja'uc laj avaq'uicun ta venta. Mi ja'uc laj ach'unbeicun un.

<sup>16</sup>Yan ti snitilultac ti Jonadab xnich'on ti Recabe, c'otem ta pasel yu'unic ti c'u s'elan albatic comel mantal yu'un ti stot sme'ic ta vo'nee. Yan ti jteclum Israele, mi ja'uc sc'an xch'unic ta pasel.

<sup>17</sup>Jech o xal ti vu'un Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Diosun yu'un ti Israele, xi ta xcale: Ti cuxul j'ilbajinvanej vocol ti laj calboxuc ava'iic sc'oplale, lamal ta xc'ot ta sbaic ti jnaclejetic ta Judae, ti ta Jerusalene. Lic'opoj ta atojolic, mi ja'uc laj avac'beicun ta venta. Ma'uc no'ox ac'oplallic ta xava'iic ti ic'biloxuc cu'une.' ”

<sup>18</sup>Ti Jeremiase xi laj yalbe xtoc ti recabitaetique: “Ti Ajvalil Dios yu'un Israel ti scotol xu' yu'une, xi ta xale: ‘Ti vo'oxuque ach'unojbeic smantal ti Jonadab ti ja' atos ame'ic ta vo'nee. Laj atuc'ulanic lec ti bijubtasel yu'une. Scotol c'otem ta pasel avu'unic ti c'u s'elan laj yal comele.

<sup>19</sup>Jech o xal un, ti vu'un Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Diosun yu'un ti Israele, j'ech'el mu xch'ay ta be ta x'och ta cajtunel snitilultac ti Jonadabe.’ ”

## Jeremías 36

### Ti ta ch'ulnae, ta xavta balbil vun ti Baruque

<sup>1</sup>Ta xchanibal jabil yochel ta ajvalilal ta Judá ti Joacim xnich'on ti Josiase, ti Jeremiase xi c'oponat talel yu'un ti Diose:

<sup>2</sup>“Tamo junuc jts'ibael balbil vun. Xlic ats'iba un scotol ti c'u s'elan laj calbot sc'oplal ti Israele, ti Judae, xchi'uc sc'oplal ti yan muc'tiquil lumetique, ti lic ono'ox jc'oponot talel ta yorail ti ochem ta ajvalilal ti Josías ti jech to tana li'e.

<sup>3</sup>C'alal mi laj ya'iic scotol Judá ti va'i s'elan jnopoij ta jtac talel ta stojolic ti cuxul j'ilbajinvanej vocole, yic'al nan xictaic ti c'usi chopol yac'oj sjolic ta spasele. Jech xu' to ta jch'aybe ti xchopolalique, ti smul scolo'ique.”

<sup>4</sup>Ti Jeremiase laj sta ta iq'uel ti Baruc xnich'on ti Neriase. Lic xchol ta alel scotol ti c'u s'elan albat ya'i yu'un ti Diose. Ti Baruc eque lic xchapan sba ta sts'ibael ti balbil vune.

<sup>5</sup>Laj taj une, jech ti Jeremías une xi xcholet laj yalbe ya'i ti Baruque: “A'yio ava'i, ti jech tsots tsotstic ti jc'oplale, mu stac' xibat ta xch'ulna ti Diose.

<sup>6</sup>Batan un c'alal ta sta yorail ta scomtsan ti yotic xtoque. Xavavta liquel ti c'u s'elan laj jchol ta alel ti laj ats'ibae, yo' jech ti jteclume, xchi'uc scotol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judá ti talemic li'e, ya'iicuc sc'opojel ti Diose.

<sup>7</sup>Yic'al nan ja' to jech xvocoletic liquel ta stojol ti Dios, ti ta sten ta yo'ntonic ti c'usi yac'oj sjolic ta spasele. Yu'un vinaj ti xi'bal sba ta j'ech'el ti q'uelel ta stojol jteclum ti lamal ta xc'ot ta stojol scotol ti sti'emal sjol ta sc'ac'al yo'nton ti Diose.”

<sup>8</sup>Ti Baruque laj spas scotol ti xi s'elan albat mantal yu'un ti j'alc'op Jeremiase: Bat ta ch'ulna ta yavtael ti c'usi ta xac' ta na'el Dios ti ts'ibabil ta balbil vune.



<sup>9</sup>Ta sbalunebal (9) yual ti ja' xa yo'obal (5) jabil yochel ta ajvalilal ta Judá ti Joacim xnich'on ti Josiase, lic yictaic yotic ta stojol Dios ti jnaclejetic ta Jerusalene, xchi'uc jlom ti liquemic talel ta yan jteclumetic ti oy ta yosilal ti Judae.

<sup>10</sup>Ti Baruque bat ta jamal amac' yu'un ch'ulna, ta Ach' ochebal Ti'na, bu ti oy jc'ol na yu'un ti Gemarías xnich'on ti Safan ti sbainoj ta yalel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele. Lic yavtabe ya'i scotol jteclum ti c'usi yalaj Jeremías ti ts'ibabil ta balbil vune.

### **Ti Baruque laj yavta ti balbil vun ta stojol ti banquialal j'abteletique**

<sup>11</sup>Ti Micaías xnich'on ti Gemarías smom ti Safane, laj ya'i scotol ti c'u s'elan yalaj talel Dios ti ts'ibabil ta balbil vun ti laj yavta ti Baruque.

<sup>12</sup>Va'i un, bat ta muc' ta na yu'un ti ajvalile, ti bu xi s'elan ti buch'utic cajal yabtelic ti tsobol scotolic ta na ti bu sventainoj ti buch'u ta xac' ta na'el ti c'usi ta xc'ot ta pasele: Ti bu oy ti Elisamae, ti buch'u ta xac' ta na'el ti c'usitic ta xc'ot ta pasele; ti Delaiase, xnich'on ti Semaiase; ti Elnatán xnich'on ti Acbore; ti Gemarías xnich'on ti Safane; ti Sedequías xnich'on ti Hananiase, xchi'uc ti yan jtuneletique.

<sup>13</sup>Ti Micaíase lic xchapbe ya'i scotol ti c'u s'elan laj ya'i ti laj yavta ti Baruc ta stojol jteclum ti c'usi oy ta balbil vune.

<sup>14</sup>Ti j'abteletique laj staquic batel ti Jehudi xnich'on ti Netanías smom ti Selemiase, syial mom ti Cusie, ti ac'o bat yalbe ya'i Baruc ti yich'uc batel ti balbil vun ti laj yavta ta stojol ti jteclume. Ti Baruc une laj stam batel ti balbil vune, c'ot yac' ta stojolic.

<sup>15</sup>Ti stuquique xi laj yalbeique: “La' chotlan, avtabun ca'icutic c'usi ta xal ti balbil vune.” Ti Baruque lic yavtabe ya'iic.

<sup>16</sup>C'alal laj ya'iique, ta jech to yepal och xi'el yu'unic ta j'ech'el. Sq'uel q'uelbe xa sba satic ta jujun tal ti xi lic yalique: “Scotol ti va'i s'elan taje, sc'an ta xba jchapbetic ya'i ajvalil scotol ma' taje.”

<sup>17</sup>Laj un, xi laj sjac'beic ti Baruque: “Albun ca'icutic, ¿c'usi laj avut laj ats'iba scotol ti va'i s'elan ta xal taje?”

<sup>18</sup>Ti Baruque xi laj staquie: “Ta ye ta sti' stuc Jeremías xchapchun laj yal. Jech ti vu'une jluchbe no'ox jelavel laj jts'iba ta balbil vun.”

<sup>19</sup>Va'i un, xi laj yalbeic ya'i ti Baruque: “Ja' lec un cha'e, ti vo'ote, xchi'uc ti Jeremiase, ba nac'o abaic ti mu'yucuc buch'u sna' bu oyoxuque.”

### **Ti ajvalil Joacime ta xchic' ti balbil vune**

<sup>20</sup>Ti buch'utic yich'oj tsots yabtelique, laj yictaic comel ti balbil vun ta sna ti Elisama ti buch'u sbainoj ta yalel scotol ti c'usitic ta xc'ot ta pasele. Batic ta muc' ta na ta xcholbel ya'i ajvalil scotol ti va'i s'elan taje.

<sup>21</sup>Ti ajvalile laj stac batel ti Jehudi ta stamel talel ti balbil vun ti oy ta sna ti Elisama ti buch'u sbainoj ta yalel scotol ti c'usi ta xc'ot ta pasele. C'alal laj yich' batel ti Jehudie, lic yavta ta sba ta sat ti ajvalile, xchi'uc ta sba ta sat ti buch'utic yich'oj tsots yabtelic ti joyol ta spat ta xocone.





<sup>22</sup>Taje, sbalunebal (9) u xa yu'un ti jabile, c'alal ja' o ta xc'atin ta yorail sictic ta sna ti ajvalile, chac uban no'ox yu'un ti c'oc' ta xch'amlebe.

<sup>23</sup>C'alal ta xa xlah yo'nton ta yavtael ti Jehudi oxcojuc, mi chancojuc bu c'alal voc'bile, ti ajvalile naca xtuch'el yu'un loq'uel ta cuchilu. Jip xut ochel ta c'oc' ti bu xtil ta xch'amlebe. Ja' jech laj spas, ja' to ti c'uxi c'ot ta c'aq'uel yu'un sjunul ti balbil vune.

<sup>24</sup>Ti ajvalile, xchi'uc ti j'abteletic ti yich'oj tsots yabtelique, mi ja'uc jutebuc oy xi'elal laj ya'iic ti c'u s'elan laj yich'ic avtabele. Laj ta alel ma' ti xtuch'et yo'ntonic ta q'uelele.

<sup>25</sup>Ti Elnatane, ti Delaiase, xchi'uc ti Gemariase laj sc'anbeic vocol ti ajvalile ti mu xchic' ti balbil vune. Ti stuque mi ja'uc laj ya'ibe xchiquinal.

<sup>26</sup>C'ajomal no'ox laj yalbe mantal ti Jerahmeel ti c'otem ta its'inal xa'i sba eque, ti Seraías xnich'on ti Azriele, xchi'uc ti Selemías xnich'on ti Abdeele, ti ac'o stsaquic ta chuquel ti j'alc'op Jeremiase, xchi'uc ti Baruc ti sbainoj ta yalel ti c'usi ta xc'ot ta pasele. Ja' no'ox un, naq'ueic yu'un ti Diose.

### **Ta ye ta sti' Jeremías c'u s'elan ta xich' ts'ibael yan balbil vun**

<sup>27</sup>C'alal laj xa ox xchic' balbil vun ti ajvalil ti ta ye sti' Jeremías, laj sts'iba ti Baruque, ti Jeremiase, xi c'oponat talel yu'un ti Diose:

<sup>28</sup>“Tamo yan balbil vun. Ac'o yich' ts'ibael scotol ti c'u yepal oy ta ba'yel balbil vun ti laj xchic' ti Joacim ajvalil yu'un ti Judae.

<sup>29</sup>Xi xcholet xavalbe ya'i batele: ‘Xi ta xalbot ava'i ti Diose: Laj achic' ti balbil vune. Laj asa'be smul ti Jeremías ti laj sts'ibabe sc'oplal ti ta xvul ta loq'uel ta slilinel muc' ta lum ti ajvalil yu'un Babiloniae, ti mu junuc jnaclejetic ta scomesese, mi ja'uc ti chon bolometique.

<sup>30</sup>Lec un cha'e, ti Ajvalilune ta xcal ava'i, Joacim, ajvalilot yu'un ti Judae, ti mu'yuc anitilultac ta x'och ta ajvalilal bu choti ta ajvalil ti Davide. Ti abec'tal atacopale telel ta x'ech' yu'un ti c'ac'ale xchi'uc ti taiv ta xtal ta ac'ubale.

<sup>31</sup>Ti vo'ote, ti anitilultaque, xchi'uc ti avaj'abteltaque, tsots ta jtsitsoxuc ta scoj ti amulique. Ta scoj ti mu'yuc laj avac'beicun ta venta ti laj caj'albe sc'oplal ti ta xvul ta loq'uel ti cuxul j'ilbajinvanej vocole, ta jlaman talel ta abaic, ta sba xtoc ti jnaclejetic ta Jerusalene, xchi'uc ti ta Judae.’ ”

<sup>32</sup>Ti Jeremías une laj stam ti yan balbil vune. Laj yac'be jelavel ti Baruc ti ja' yajts'ibajome. Lic sts'iba scotol xtoc ti c'u s'elan loc' ta alel yu'un ti Jeremiase, ti xcaltique, ja' ti c'u s'elan ts'ibabil scotol ta balbil vun ti laj xchic' ti ajvalil Joacime. Ti Jeremiase laj to stic' ochel ta sts'ibael yan ti co'ol ono'ox smelol ta xale.

## **Jeremías 37**

### **Ti Jeremiase ta xc'anbat vocol yu'un ti Sedequiase**



<sup>1</sup>Ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, lic sva'an ta ajvalilal yu'un Judá ti Sedequías xnich'on ti Josías yo' ta xcuchbe comel yabtel ti Jeconías xnich'on ti Joacime.

<sup>2</sup>Ti Sedequiase, ti yaj'abteltaque, xchi'uc scotol ti jteclume, mi ja'uc laj xchiquintaic ti c'u s'elan c'opoj ti Dios ta sventa ti j'alc'op Jeremiase.

<sup>3</sup>Ti ajvalil Sedequiase laj stac batel ti Jucal xnich'on ti Selemiase, xchi'uc ti pale Sofonías xnich'on ti Maaseías ta sq'uelel ti j'alc'op Jeremiase, ti xi bat yalbeique: “C'oponbuncutic ti Cajvaltique, ti Dios cu'untique.”

<sup>4</sup>Ti Jeremiase mu'yuc to ox ochem ta chuquel, xu' no'ox ti buyuc batuc ta jteclume.

<sup>5</sup>Taj une, ja' xa laj stam loq'uel talel sbeic yajsoldadotac ti faraón ta Egiptoe. C'alal ya'iic ti caldeoetic jech taje, mu ya'iic laj yictaic comel ta stsaquel ta leto ti Jerusalene, loq'uic ta anil.

<sup>6</sup>Va'i un, ti Diose c'opoj ta stojol ti j'alc'op Jeremiase, ti laj yalbe ya'i

<sup>7</sup>ti xi ac'o sva'an sba ta yalel ta sventa ti jtaqueletique: “Albeic ya'i ti ajvalil yu'un Judae, ti laj stac talel svinic ta sjaq'uel sba ta jtojole, ti sutic xa batel ta Egipto ti soldadoetic yu'un faraón ti talic xa ox ta spojeloquque.

<sup>8</sup>Ti caldeoetic une ta sutic talel ta stsaquel ta leto ti Jerusalene. Ta x'och ta sc'obic. Ta xlic stsanbeic sc'ac'al.

<sup>9</sup>Xi ta jc'aj-t'amboxuc ava'iic ma' ti vu'un Diosune: Mu xanopic ma' ti yu'un loc' xa o batel avalojic ti caldeotique, yu'un mu jechuc ta xc'ot ta pasel.

<sup>10</sup>Ti vo'oxuc une, manchuc mi ta xatsalic scotol ti soldado caldeoetic ti svoloj sbaic ta atojolique, ti jun chib yayijemic ti oyic ta axibal nae, ta xlic stam sbaic ta stsanbeic sc'ac'al ti jteclume.’ ”

### **Sta chuquel ti Jeremiase**

<sup>11</sup>Laj xa yicta comel ta stsaquel ta leto Jerusalén ti soldado caldeotique, yu'un laj ya'iic ti tal xa ta stojolic yajsoldadotac ti faraone.

<sup>12</sup>Ti Jeremías eque, ja' o loc' ech'el ta jteclum. Laj stam batel sbe ta yosilal Benjamín ta yich'el rextoil ti yacal ta xich' ch'aquel ta yosilale.

<sup>13</sup>Ja' no'ox un, c'alal c'ot ta ti'na ti bu sbiinoj Benjamine, ch'ambil c'ot ta be yu'un jun vinic sbiinoj Irías xnich'on ti Selemiase, smom ti Hananiase, ti ja' jun banquilal yu'unic ti jchabivaneje, ti xi laj yalbe ti laj smac ta be ti Jeremiase: “Le'e, ta xbat achi'in ti caldeoetic.”

<sup>14</sup>Ti Jeremiase xi laj staq'ue: “Mu jechuc, mu'yuc ta xbat jchi'in ti caldeoetic.” Ti Irías une, mu'yuc laj ya'ibe xchiquinal. C'ajomal no'ox joch xut batel ta stojol ti j'opisialetique.

<sup>15</sup>Cap sjolic ta stojol ti Jeremiase. Laj yalic mantal ti ac'o yich' yu'unic majele, ti stiq'uicuc ta chuquel ta sna ti Jonatán ti buch'u sbainoj ta yalel ti c'usitic chljaj c'otanuc ta pasele, ti c'otem ta jun chuquinabe.

<sup>16</sup>Jech ti Jeremiase, c'alal to yutil chuquinab c'ot ti bu jalije.

<sup>17</sup>Ti ajvalil Sedequiase laj yal mantal ti yich'uc iq'uel batel ta muc' ta na ti Jeremiase. C'alal ic'bil bat ti Jeremías ta stojol ti ajvalile, xi lic sjac'be ta mucule: “¿Mi oy c'usi yalobjot ti Diose?” Ti Jeremiase xi laj staq'ue: “Oy, xi s'elan ta xal li'e: Ti Jcuch abtelote, ta xa'och ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'un ti Babiloniae.”

<sup>18</sup>Ti Jeremías ec une xi laj sjac'be ti ajvalil Sedequiase: “¿C'usi c'osol sjol cu'un ta atojol, ajvalil? ¿Mi yu'un laj jta jmul ta stojol ti avaj'opisialtaque? ¿Mi yu'un laj jta jmul ta stojol ti jteclum yo' jech laj stiq'uicun ta chuquele?”

<sup>19</sup>¿Bu oyic ya'yel ti j'alc'opetic ti ta jbel sc'oplal laj yalic ti mu xtal ti ajvalil yu'un ti Babilonia ta stsaquel ta c'op ti jteclum li'e?

<sup>20</sup>Ts'etanbun ava'i ani' achiquin ta ya'yiel li'e, Jcuch abtel: Mu xavac' ave ati' ti ta xiq'uicun batel ta sna ti Jonatán ti buch'u sbainoj ta yalel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, naca mi chamcun.”

<sup>21</sup>Ja' yu'un un, ti ajvalil Sedequiase laj yal mantal ti ta xich' chuquel ti Jeremías ti oy no'ox ta yamaq'uil na yu'un ti jchabivanejetique, ti ich'batuc batel jbej pan jujun c'ac'al ti ta xaq'uic ti jmeltsanej panetic ta callee. Jech c'ot ta pasel un, ja' ti oy to ox ti ve'lil ta jteclume. C'ot ta pasel un, chucul com ti Jeremías ta yamaq'uil na yu'un ti jchabivaneje.

## Jeremías 38

### Jipe ochel ta jun taquin joc' ti Jeremiase

<sup>1</sup>Ti Sefatías xnich'on ti Matane, ti Gedalías xnich'on ti Pasure, ti Jucal xnich'on ti Selemiase, ti Pasur xnich'on ti Malquiase, ja'ic ti laj ya'ic ti xi s'elan xcholet laj yal c'opetic ti Jeremías ta stojol ti jteclume:

<sup>2</sup>“Ti Diose xi ta xale: ‘Ti buch'u li' ta xcom ta jteclume, ta xcham ta leto, mi ta vi'nal, mi ta tsots chamel. Ja'uc ti buch'u ta xloc' batel ta jteclume, xchi'uc ti ta xac' sba ta yoc ta sc'ob ti caldeoetique, xu' ta spoj ti xcuxleje.’

<sup>3</sup>Ti Diose xi s'elan ta xale: ‘Ti jteclum li'e ta x'och ta yoc ta sc'ob ti soldadoetic yu'un ti ajvalil ta Babiloniae. J'ech'el ta xu'nin, mu'yuc buch'u stac' spajes.’ ”

<sup>4</sup>Va'i un, ti j'opisialetique xi laj yalbeic ya'i ti ajvalile: “Sc'an milel ti vinic le'e. Ti c'usi ta xloc' ta yee, ta stsiq'uesbe yo'nton ti c'u to yepal oy ti soldadoetic li' ta jteclume, xchi'uc scotol ti jnaclejetique. Ti vinic le'e, ma'uc ta sa'be slequilal ti jnaclejetique. C'ajomal no'ox ta xac'be ti svocole.”

<sup>5</sup>Va'i un, ti ajvalil Sedequiase xi laj staq'ue: “Lec oy, pasbeic ti c'usi lec ta xava'iique. ¿Mi yu'un stac' ta jpajesoxuc xana' un?”



<sup>6</sup>Va'i un, och ta c'abal yu'unic ti Jeremiase. C'alal to taquin joc' sq'ueloj yu'unic ti ja' yu'un ti Malquías xnich'on ti ajvalile, ti oy ta amac' ti bu oy ti jchabivanejetique. Laj sjoc'anic yalel ta ch'ojon. Ch'abal ya'lel ti joq'ue. C'ajomal no'ox mulij yalel ta ach'el ti Jeremiase.

<sup>7</sup>Oy jun etiope vinic ti sbiinoj Ebed-meleque, ti cajal yabtel yich'oj ta sna ti ajvalile, laj ya'ibe sc'oplal ti bat yich' tiq'uel ta taquin joc' ti Jeremiase. Ti jech yorail taje, ti ajvalile ja' o batem ta tsobajel ti ochebal Ti'na ti sbiinoj Benjamine.

<sup>8</sup>Va'i un, ti Ebed-meleque loc' batel ti oy ta nae, ti xi bat yalbe ti ajvalile:

<sup>9</sup>“Jcuch abtel, ti vi s'elan laj spasic ti viniqetic ta stojol ti Jeremías ti laj stiq'ueic ta taquin joq'ue, milvanej xa xal o. Vi'nal xa'i xcham un, yu'un ch'abal ta tael ve'lil li' ta jteclume.”

<sup>10</sup>Ta jech yepal ti ajvalile laj yalbe mantal ti Ebed-melec ti ac'o yic' batel lajuneb xcha'vinic (30) ta vo' viniqetic yo' ta sloq'uesic ti Jeremías ti jech tiq'uul ta joq'ue yo' to mu ta xcham.

<sup>11</sup>Ti Ebed-meleque laj yic' batel ti viniqetic, bat ti bu oy q'uejajtic ti c'u'iletic ta muc' ta nae. Laj stam jaylicuc lajem poq'uetic ti laj sjoc'anic yalel ti bu tiq'uul ta joc' ti Jeremiase.

<sup>12</sup>Va'i un, xi laj yalbe ya'ie: “Tic'o ta yolon alots'op ti c'a' poq'uetique yo' mu xa syayijesot ti avaq'uile.” Ti Jeremiase jech laj spas un.

<sup>13</sup>Ti viniqetic une laj sjoc'anic yalel ti ch'ojone. Laj xchechic o loq'uel talel. C'alal c'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, ti Jeremías une, com xa no'ox ta yamaq'uul na ti bu chabibile.

### **Ti Sedequiase ta stac ta iq'uel ti Jeremiase**

<sup>14</sup>Ti ajvalil Sedequiase laj yal mantal ti ac'o ic'batuc batel ta stojol ti j'alc'op Jeremiase ta yoxc'olal ochebal yu'un ti ch'ulnae. Ti bu taje, xi albat yu'un ti ajvalile: “Ta jc'an ta jac'bot ca'i jbel c'op, ti jamaluc lec avo'nton ta xataq'ue.”

<sup>15</sup>Ti Jeremiase xi laj staq'ue: “Mi ta jtac' sutel ti c'usi ta xajaq'ue, Jcuch abtel, ta xaval mantal ti quich'uc milele. Mi oy c'usi ta jbijubtasote, mi ja'uc ta xavich' ta muc'.”

<sup>16</sup>Ti ajvalil Sedequiase, ta mucul, xi laj sva'an sba ta yalel ta stojol ti Jeremiase: “Ta jva'an ta rextico ti Dios ti ja' laj yac' ti jcuxlejaltique, mi ja'uc ta xcal mantal ti avich'uc milele. Mi ja'uc ta xcac'ot batel ta yoc ta sc'ob ti buch'utic oy ta yo'nton ta smilot ya'ie.”

<sup>17</sup>Va'i un cha'e, ti Jeremiase xi laj yalbe ya'i ti Sedequiase: “Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: ‘Ti vo'ote, xchi'uc ti c'u yepal oy ta anae, mi j'ech'el ta xavac' abaic ta yoc ta sc'obic ti banquial soldadoetic yu'un ti ajvalil ta Babiloniae, ta xacolic to unbi. Mu xich' chiq'uel xtoc ti jteclum li'e.”

<sup>18</sup>Yan mi mu xavac' abaic ta yoc ta sc'obique, jech unbi ti caldeoetic ta xu'ninic ti jteclum li'e. Ta stsanbeic sc'ac'al, mu xacol ec un.’ ”



<sup>19</sup>Ti Sedequiasse xi laj staq'ue: “Oy xi'el ta xca'i yu'unic ti judíoetic ti jelavemic xa batel ta stojol ti caldeoetique. Mi li'och ta c'abal yu'unique, na'tic c'u j'elan ta xibat yu'unic.”

<sup>20</sup>Ti Jeremiase xi laj staq'ue: “Mi ja'uc xa'och ta yoc ta sc'obic, Jcuch abtel. Avocoluc, Jcuch abtel, ch'uno ti c'usi laj yalbun ti Dios ti ja' yacal ta xcalbote. Lec ta xc'ot ta atojol. Mu xavac' ajol abaquil xchi'uc.

<sup>21</sup>Ti Diose, yu'un xi s'elan laj xa yac'bun quil ti c'usi ta xc'ot ta pasel mi c'ajomal no'ox j'ech'el mu xavac' aba ta stojol ti banquialal soldadoetic yu'un ti ajvalil ta Babiloniae:

<sup>22</sup>Scotol ti antsetic ti oyic ta muc' ta na yu'un ti ajvalil ta Judae, quuil xi loq'uel yajvalic. Ta xba yich'ic aq'uel ta yoc ta sc'obic ti banquialal soldadoetic yu'un ti ajvalil ta Babiloniae. Xi ta xlic yalic ma' ti stuquic une: ‘Tsale xa, laj sta lo'lael ti ajvalil yu'un ti buch'utic lec xil sbaic xchi'uque. Xjax q'uelic xa no'ox ti muquij yalel ta ach'ele, sjoybin xch'a satic ta stojol.’ ”

<sup>23</sup>Ti Jeremiase xi to lic yalilan ech'el ta stojol ti ajvalile: “Scotol ti antsetique, xchi'uc ti alab nich'nab avu'une, Jcuch abtel, ta x'aq'ueic batel ta yoc ta sc'obic ti caldeoetique. Ti Jcuch abtele mu xa c'usi xut sba mi och ta c'abale, ac'o xa no'ox smala ya'i ti xba yich' aq'uel ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'un Babiloniae, xchi'uc ti jum xi sc'ac'al yu'unic ti jteclume.”

<sup>24</sup>Va'i un, ti Sedequiasse xi laj stac'be ti Jeremiase: “Mi ta to xach'i ava'ie, mu'yuc buch'u xavalbe ya'i ti va'i s'elan laj caltique.

<sup>25</sup>Mi c'ot ta sni' ta xchiquin ti j'opisialetic ti lijlo'ilajotique, ta xtalic ta sjac'belot c'usi laj avalbun, c'usi laj calbot, yo' jamal ave ta yalel ta stojolic c'alal ta sc'anic ti ac'o achapbe ya'iic scotole, ja' ti mu yajvaluc ajol abaquil yilel ti c'u s'elan ta sva'an sbaic ta yalele.

<sup>26</sup>Albo ya'iic ti ja' no'ox ta xac'anbun vocol ti mu ta jcha'tacot batel ta sna ti Jonatán yo' mu xacham ti bu taje.”

<sup>27</sup>Jech ono'ox c'ot ta pasel un. Scotol ti j'opisialetique bat sq'uelic ti Jeremiase, ti oy c'usi lic sjaquilanbeique. Ti stuque, ja' no'ox jech laj stac' sutel jech c'u cha'al albat ya'i yu'un ti ajvalile. Va'i un, mu'yuc xa c'usi laj sjaquilanbeic, ja' ti mu'yuc buch'u laj ya'i ti c'u s'elan lo'ilajique.

<sup>28</sup>Ti Jeremías une tiq'uuil com ta chuquel ta yamaq'uuil na yu'un ti jchabivaneje, ja' to ti c'uxi c'ot sc'ac'alil ti laj yich' u'ninel ti Jerusalene.

## Jeremías 39

### Ta xc'ot ta tsutsel ti Jerusalene

(2 R 24.20—25.21; 2 Cr 36.17-21; Jer 52.3-30)

<sup>1</sup>Ta slajunebal (10) u yu'un ti sbalunebal (9) jabil yochel ta ajvalilal yu'un Judá ti Sedequiasse, ja' o laj stam ech'el sbe ti Nabucodonosor xchi'uc scotol ti yajsoldadotac ta scontrainel ti Jerusalene, c'ot svoliic.



<sup>2</sup>Ta sbalunebal (9) c'ac'al yu'un ti xchanibal (4) ue, ti ja' xa sbuluchibal (11) jabil yochel ta ajvalilal ti Sedequias, ja' o och ta jteclum ti jcontrainvanej soldadoetique.

<sup>3</sup>Ti Nergal-sarézere, ti Samgar-neboe, ti Sarsequime, yich'oj tsots yabtelic ta stojol ti ajvalile. Ti yan Nergal-sarezere yich'oj tsots yabtel xtoc ta stojol ti ajvalile. Ti yaj'opisialtac ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, scotolic ochic batel, c'ot slaman sbaic ta muc'ul ochebal ti'na.

<sup>4</sup>C'alal laj yil ti ajvalil Sedequías xchi'uc yajsoldadotac ti jech ta xc'ot ta pasele, jatavic loq'uel ta jteclum un. Loq'uc ech'el ta ac'ubaltic un, ech'ic ta sbelel ts'unubal nichimtic yu'un ti ajvalile, ti xc'ot ta jun ti'na ti cacal ta o'lol yu'un ti chib moque. Laj stamic batel be ti xc'ot ta stenlejal yu'un ti Jordane.

<sup>5</sup>C'u stu un, tijlibil batel yu'un ti soldado caldeoetique. Laj staic ta be ti Sedequías ta stenlejal osil yu'un ti Jericoe. Och ta c'abal yu'unic. Yic'ojic batel ta stojol ti ajvalil Nabucodonosor ti oy ta Ribla ta yosilal ti Hamate. Ti bu taj une, xi loc' mantal yu'un ti Nabucodonosore:

<sup>6</sup>Ta sba ta sat ti Sedequías ta Riblae, ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, laj yal mantal ti ac'o yich' c'ocbel snuc' xnich'nab ti Sedequias. Ma'uc no'ox taje, laj yal mantal ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, scotol ti buch'utic ich'bil ye sti'ic yu'un ti Judae, yich'uc c'ocbel snuq'uc ec.

<sup>7</sup>Ja'uc ti Sedequias, ja' no'ox loc' mantal yich'uc pitsbel ti sbec' sate, ti chuc xi ta carina yo' ta xiq'uc ech'el ta Babiloniae.

<sup>8</sup>Ti caldeoetique laj stsanbeic sc'ac'al ti muc' ta na yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti naetic yu'un ti jteclume. Laj sjinesic smocal xtoc ti Jerusalene.

<sup>9</sup>Laj taj une, ti Nabuzaradán banquihal jpas-mantal yu'un yajchabivanej soldado yu'un ti ajvalile, laj sbec' ta tsobel batel c'alal to ta Babilonia ti jnaclejetic ti c'u yepal comic ta jteclume, xchi'uc ti c'u yepal jelavemic batel ta stojol ti caldeoetique. C'ot ta pasel ti bat scotol ti jteclume.

<sup>10</sup>C'ajomal xa no'ox laj yicta comel ta yosilal Judá jlom ti me'un mu'natetique, ti mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique. Ti jech c'ac'al taje, laj yac'be sts'unub uvaic xchi'uc osil yo' ta xabtelanic.

### **Col loq'uel ta chuquel ti Jeremiase**

<sup>11</sup>Ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae laj yalbe ya'i mantal ti Nabuzaradán banquihal jvolvanej yu'un ti jchabivanejetique, ti xi laj yalbe ya'i ta sventa sc'oplal ti Jeremiase:

<sup>12</sup>“Ta jc'ubanbot ta avoc ta ac'ob ti Jeremiase. Mu xavilbajin. Ac'bo scotol ti c'usi ta sc'ane.”

<sup>13</sup>Va'i un, ti Nabuzaradane, jmoj xchi'uc ti Nabusazbane xchi'uc ti Nergal-sarézere, ti chibic yich'oj tsots yabtelic yu'un ti ajvalile, xchi'uc scotol ti yan yaj'opisialtac ti ajvalil yu'un ti Babiloniae,



<sup>14</sup>laj yalic mantal ti yich'uc loq'uesel talel ti Jeremías ti tiq'uuil ta chuquel ta yamaq'uuil na yu'un ti jchabivanejetique. Laj yac'beic xchabi ti Gedalías xnich'on ti Ahicame, smom ti Safane, yo' ta xiq'uic batel ta na. Ja' yu'un un, ti Jeremiase jmoj naqui xchi'uc ti jteclume.

### **Albil sc'oplal ti oy c'usi ta sta ti Ebed-meleque**

<sup>15</sup>C'alal chucul to ox ti Jeremías ta yamaq'uuil na yu'un ti jchabivanejetique, tal c'oponatic yu'un Dios ti xi albate:

<sup>16</sup>“Batan, ba q'uelo, xi xavalbe ya'i ti etiope vinic sbiinoj Ebed-meleque: ‘Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: Ti c'usi jcaj'aloj xa ono'oxe, ta xc'ot ta pasel li' ta jteclume, naca svocolic, ma'uc slequilalic. C'alal ta xc'ot ta pasel taje, ta xavil ta aba ta asat.

<sup>17</sup>Ta jtic' jba ta apojel un yo' mu xa'och ta yoc ta sc'ob ti jnaclejetic ti ta xaxi' yu'un ta jmeque. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>18</sup>Ta jpojot ta yoc ta sc'ob ti milel q'uelel ta atojole. Cuxul xu' ta xajatax batel, yu'un mu'yuc xatsiq'ues avo'nton ta jtojol. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.’ ”

## **Jeremías 40**

### **Ti Jeremiase ta xcom ta stojol ti Gedaliase**

<sup>1</sup>Ti Diose bat sc'opon ti Jeremías c'alal loq'uesat ta chuquel ta jteclum Ramá yu'un ti Nabuzaradán ti ja' banquilal jtsobvanej yu'un ti soldadoetic ti ta xchabivanique. Ti Nabuzadarane chucul laj sta ta cadena taqu'in jmoj xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti Jerusalene, xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti Judá ti bec'bil batic ta chuquel c'alal ta Babiloniae.

<sup>2</sup>Ti banquilal yu'un ti jchabivanej soldadoetique, laj yic' batel slecoj ti Jeremiase, ti xi laj yalbee: “Ti Dios avu'une laj xchapanbe sc'oplal ti banomil li'e ti ta xac'be svocole.

<sup>3</sup>Tana li' une, c'ot xa ta pasel laj yac'be ti svocole. C'ot ta atojolic ta scoj ti laj ata amulic ta stojol ti Diose. Mi ja'uc laj axi'taic.

<sup>4</sup>Ti jech chuculot ta cadena taqu'ine, tana li'e, ta jitunbot loq'uel. Mi xbat achi'inuncutic ta Babiloniae, la' me, ta xajchabiot. Mi mu xac'an xabate, coman, xi s'elan ti oy ta avoc ta ac'ob ta st'ujele. Batan ti bu lec ta xavile.

<sup>5</sup>Mi ja' lec ta xava'i ta xasut batele, sutan ti bu com ti Gedalías xnich'on ti Ahicame, smom ti Safane. Ti ajvalil yu'un ti Babiloniae laj xa sva'an ta its'inal ajvalilal yu'un ti jteclumetic ta Judae. Naclanic jmoj xchi'uc ti ateclumale. T'ujo ti bu lec ta xava'ie.” Laj taj une, ti banquilal yu'un ti jchabivanej soldadoe, laj yac'be smoton ti Jeremiase, xchi'uc ti c'usitic ta xtun yu'une. Laj xch'ac sbaic un.

<sup>6</sup>Ti Jeremiase bat xchi'in ta naclej ti Gedalías ti nacal ta Mizpae. Naqui xchi'uc ti jnaclejetic ti oyic ta muc' ta lume.

### **Q'uelel jpay c'op ta stojol ti Gedaliase**

(2 R 25.23-24)

<sup>7</sup>Ti ajvalil yu'un ti Babiloniae laj yac' ochuc ta its'inal ajvalil yu'un ti muc' ta lum ti Gedalías xnich'on ti Ahicame. Laj sbain yu'un xtoc ti c'u to yepal mu'yuc xich'ic beq'uel batel ta Babilonia ti viniquetique, ti antsetique, xchi'uc ti ololetic yu'unic ti me'un mu'nat jnaclejetic yu'un ti jteclume. C'alal c'ot ta sni' ta xchiquinic ti banquilal soldadoetique, ti soldado judíoetic ti loquemic ta jujuvoq'ue,

<sup>8</sup>xvoletic batel xchi'uc svinictac ta sq'uelel ti Gedalías ti oy ta Mizpae, ti xi s'elan ti buch'utic xchi'ucanoj batele: Ja' ti Ismael xnich'on ti Netaniase, ti Johanán xchi'uc ti Jonatán xnich'nab ti Careae, ti Seraías xnich'on ti Tanhumete, xnich'nab xtoc ti Efai liquem talel ta Netofae, ti Jezaías xnich'on jun vinic ti liquem talel ta Maacate, xchi'uc ti svinictaque.

<sup>9</sup>Jech ec un, ti Gedaliase xi laj sva'an sba ta yalele: “Mu xaxi'ic ti jech pasbil ta mantal ta xac'otic yu'un ti caldeoetique. Comanic ta naclej ta muc' ta lum. Ac'o abaic ta tunel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae. Lec ta xc'ot ta atojol unbi.

<sup>10</sup>Ti vu'une li' ta xicom ta Mizpae. C'alal mi talic ti caldeoetique, li' ta jva'an jba ta spaquel ac'oplalique. Ti vo'oxuque, ochuc yipal avu'unic ta stsobel ti vinoe, ti c'usitic stac' lo'bel ti sate, xchi'uc ti aceitee. Jech jun avo'ntonic xu' xanaquic ta jteclum bu laj xa avu'ninique.”

<sup>11</sup>Ma'uc no'ox taje, oy jlom judíoetic ti oyic ta yosilal ti Moabe, ti Amone, ti Edome, xchi'uc ti bu tan puc batemic ta yan jteclume, laj ya'iic ti laj xa yac' ye sti' ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, ti xu' ta xcom naquicuc ta sbanomil stuquic ti jlom judioetique. ti laj sva'an ta its'inal ajvalilal ti Gedaliase yo' jech ta xventainatic yu'une.

<sup>12</sup>Taj une, ti bec'bil to ox loquique sutic talel ta Judá. Batic ta stojol ti Guedalías ti oy ta Mizpae. Ti stuquic ec une ochic ta stsobel ti vinoe, ti c'usitic stac' tunel lajesbel ti sate, ti busul no'ox yu'unic ta j'ech'ele.

### **Ti Ismaele ta spaybe sc'oplal ti Gedaliase**

<sup>13</sup>Ti Johanán xnich'on ti Careae, xchi'uc scotol ti yan banquilal soldadoetic ti comemic ti bu svoloj sbaic ti loquemic ta jujuvoq'ue, bat sq'uelic ti Gedalías ti oy ta Mizpae.

<sup>14</sup>Xi laj yalbeique: “¿Mi mu xana' ya'luc ti Baalís ajvalil yu'un ti Amone, ti stacoj talel ta smilelot ti Ismael xnich'on ti Netaniase? C'u stu un, ti Gedaliase mu'yuc laj xch'un.”

<sup>15</sup>Ti Johanane xi laj yalbe ya'i ta mucul ti Gedaliase: “Ch'an to chian ca'itic, chba jmil ya'i ti Ismaele. Mu sna'ic buch'u abolaj mi laj cu'une. ¿C'u cha'al ya'yel jq'uelojtic no'ox ta smilot ya'ie? Ti judíoetic ti nabal ta atojole, tan puc xbatic. Ja' xa jech c'otic o ta tsutsel ti c'u to yepal vulic ta Judae.”

<sup>16</sup>Le' une, xi tac'bat yu'un ti Gedaliase: “Ch'an uto, yu'un mu jechuc ta spas ti va'i s'elan ta xavalbe sc'oplal ti Ismaele.”

## **Jeremías 41**

### **Ta xmile ti Gedaliase**

(2 R 25.25-26)

- <sup>1</sup>Ti Ismael xnich'on ti Netaniase, smom ti Elisamae, ti ja' snitulultac ti ajvaliletique, ta yucubal u, bat ta Mizpa ta xchapel slo'ilic xchi'uc ti Gedaliase, chi'inbil batel yu'un lajunvo' (10) viniqetic. C'alal jmoj vololic ta ve'el uch' vo' ta Mizpae,
- <sup>2</sup>ta jech to yepal, ti Ismaele va' xi xchi'uc ti lajunvo' (10) viniqetic ti xchi'inojan batele. Mu ta sc'obuc ya'i laj smilic ta espada ti Gedaliase, ti ja' va'anat yu'un ajvalil ta Babilonia ti c'ot ta its'inal ajvalil yu'un ti Judae.
- <sup>3</sup>Ti Ismaele laj smil scotol xtoc ti judioetique, xchi'uc ti caldeo soldadoetic ti jmoj oyic xchi'uc ti Gedalías ta Mizpae.
- <sup>4</sup>Ta yan c'ac'al un, c'alal lajem xa ox ta milel ti Gedaliase, c'alal mu'yuc to buch'u ya'binoj ti c'usi c'ot ta pasele,
- <sup>5</sup>c'otic chanvinic (80) ta vo' viniqetic ti liquemic ech'el ta jteclum Siqueme, ti ta Siloe, xchi'uc ti ta Samariae. Xch'uloj ta loq'uel yisimic. Jatantic xa tael ti sc'u'ique, ti mu'yuc xa bu xocol ti sbec'talic ta yayijesel yu'unique. Yu'un yich'o'ojic c'otel sat ts'unubiletic xchi'uc pom yo' ta xaquic ta stojol ti Dios ta ch'ulna une.
- <sup>6</sup>Va'i un, ti Ismaele loc' batel ta Mizpa un. X'oc' xa batel, bat snupan ta be. Mu to ta snup sbaic lec ta be ti xi laj yal ta anile: “La', q'uelo avilic ti Gedalías xnich'on ti Ahicame.”
- <sup>7</sup>Naca to c'u cha'al ta xc'otic ta yutil ti jteclume, ti Ismaele xchi'uc ti svinictaque, ta jech yepal mil xutic ti viniqetic. Laj sjipic yalel ta jun joc'.
- <sup>8</sup>Manchuc mi jech un, oy to lajunvo' (10) ti c'u yepalique, ti xi laj yalique: “Mu xamiluncutic. Ti vu'uncutique, nac'al cu'uncutic ta osiltic ti trigoe, ti jchop o ta trigoe, ti aceite, xchi'uc ti ajapome.” Ti jech taj une, ti Ismaele mu'yuc laj smil jech c'u cha'al laj yich' yu'un ti yan xchi'ilique.
- <sup>9</sup>Ti joc' bu laj sjip yalel scotol animaetic laj smil ti Ismaele, ja' o no'ox ti joc' laj yac' ta meltsanel ti ajvalil Asa yo' spoj sba ta yoc ta sc'ob ti Baasa ajvalil yu'un ti Israele. Ac'o mi muc' ta j'ech'el ti joq'ue, noj com ta anima ti laj smil ti Ismaele.
- <sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, ti Ismaele laj stsac ta chuquel yantsil nich'nabtac ti ajvalile, xchi'uc ti jnaclejetic ta Mizpa ti cuxul to comic ti buch'utic ac'bat sventain ti Gedalías ti albat yu'un ti Nabuzadarán banquial jpas-mantal yu'un ti jchabivanej soldadoe. Ti Ismaele laj stsac ta chuquel, yu'un oy ta yo'nton ta xjelav batel ta yosilal Amón xchi'uc.
- <sup>11</sup>Ti Johanán xnich'on ti Careae, xchi'uc ti jtsobvanejetic yu'un ti soldadoetic ti jujuvoc' oyic ta osiltique, laj ya'ibeic sc'oplal ti c'ot xa ta jun jmilvanej ti Ismaele.
- <sup>12</sup>Laj stsob scotol ti svinictaque, bat stsaquic ta leto. Ta sts'el muc' ta ts'anleb vo' ta Gabaon c'ot staic.
- <sup>13</sup>Va'i un, ti buch'utic chucbilic batel yu'un ti Ismaele, c'alal laj yilic ti Johanane xchi'uc scotol ti jtsobvanejetic yu'un ti soldadoetic ti xchi'inojan batele, sacub to ti osil banomil laj ya'iic.
- <sup>14</sup>Mu ta yocuc ya'iic jelavic ta svollel sbaic xchi'uc ti Johanane.



<sup>15</sup>Ja'uc ti Ismaele, xchi'uc ti vaxacvo' (8) svinictaque, cuch yu'un jatobal ti mu'yuc x'ochic ta c'abal yu'un ti Johanane. Batic c'alal to muc' ta lum yu'un ti Amone.

<sup>16</sup>Ti Johanán une, xchi'uc ti banquialal jtsobvanejetic yu'un ti soldadoetic ti xchi'inojane, ti soldadoetique, laj yac'beic sbainic ta xchabiel ti antsetique, ti ololetique, xchi'uc ti buch'utic yich'oj tsots yabtelic ti laj xchuc batel ti Ismael ta Mizpa ti c'alal laj xa ox smil ti Gedaliase, ja'ic ti buch'utic ta Gabaon to laj sta talel ta pojel ti Johanane.

<sup>17</sup>Lic stam batel sbeic un, ja' to ti c'uxi c'otic ta Guerut-quimam ta sts'el Belene yo' ta xich'beic jutebuc yipal un. Yu'un oy ta yo'nton ti ta stam batel sbeic c'alal to Egipto

<sup>18</sup>yo' mu x'ochic ta c'abal yu'un ti caldeoetique, yu'un oy xi'el ta xa'iic ti laj xa ta milel ti Gedalías yu'un ti Ismaele, ti c'alal va'ambil yu'un ajvalil ta Babilonia ti c'ot ta its'inal ajvalil yu'un ti muc' ta lume.

## Jeremías 42

### Ti jteclume ta sc'anbeic Jeremías ti c'opoj ti'inuc ta sventaique

<sup>1</sup>Scotol ti banquialal jtsobvanejetic yu'un ti soldadoe, ti Johanán xnich'on ti Careae, ti Azarías xnich'on ti Osaiase, xchi'uc scotol ti jteclume, mi ich'bilic ta muc', mi mu'yuc ich'bilic ta muc', talic un,

<sup>2</sup>ti xi laj yalbeic ti j'alc'op Jeremiase: “Mu yauc c'uxuc xava'i ti xi s'elan ta jc'an ta xa'abolaj cu'uncutique: Vocoletan cu'uncutic ta stojol ti Ajvalil Dios avu'un ti c'u xa yepal licomcutique. Yu'un tanae, laj avil xa lec ti jun chib xa licomcutic ti c'alal mu albajuc to ox ti quepalcutique.

<sup>3</sup>Vocoletan cu'uncutic ta stojol ti Ajvalil Dios avu'une, yo' jech ta xistojbtasuncutic ti bu xu' ta jtamcutic batele, ti c'usi ta sc'an ta jpascutique.”

<sup>4</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jeremiase: “Lec oy, ta jc'anbe vocol ta atojolic ti Ajvalil Dios avu'unique. Ti c'u s'elan ta stac'bun talele, ta xcac'boxuc lec ana'ic scotol, mi jutebuc ta jmuc.”

<sup>5</sup>Va'i un, xi laj stac'beic ti Jeremiase: “Ti mi mu jpascutic ti c'usi laj sc'ubanbot ta yalbeluncutique, ja'uc rextico stuc ta scontraineluncutic ti Ajvalil Dios avu'un ti mu'yuc c'usi mucul ta stojole.

<sup>6</sup>Mu'yuc ta alel mi lec, mi mu lecuc ta xca'icutic ti c'u s'elan ta xatabuncutic talel ti stac'obile, yu'un laj jva'anotcutic ta sjaq'uel jbacutic ta stojol ti Ajvalil Dios cu'untique yo' lec ta xc'ot ta jtojolcutic, j'ech'el ich'bil o ta muc' ta xc'ot cu'uncutic.”

### Tac'bat talel yu'un Dios ti c'opoj ti'in ti Jeremiase

<sup>7</sup>Ech' lajuneb c'ac'al un, ti Diose c'opoj talel ta stojol ti Jeremiase.

<sup>8</sup>Jech ec un, laj stac ta iq'uel ti Johanán xnich'on ti Careae, xchi'uc ti banquialal jtsobvanej yu'un ti soldadoetic ti xchi'inojane, xchi'uc scotol ti jteclum ti cajal peq'uel ich'bilic ta muq'ue,

<sup>9</sup>ti xi laj yalbe ya'ie: “Ti Ajvalile, Dios yu'un ti Israele, ti Buch'u ta jbain avu'unic ta xchapbel ya'i ti yatel avo'ntonic ta stojole, xi ta xale:

<sup>10</sup>‘Mi jbel avo'nton ta xanaquiic ava'iic ta banomil li'e, ta jva'an jba ti oy no'ox c'usi x'ayan avu'unique. Mu'yuc ta jtub ac'oplalic. Ta xcac' ch'ian c'opojanic. Mu jloq'uesoxuc batel. Ta xlic ca'i ta co'nton ti abol abaic yu'un ti j'ilbajinvanej vocol ta xvul ta atojolique.

<sup>11</sup>Mu xatsiq'ues avo'ntonic ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babilonia ti toj ep xi'bil ta j'ech'ele. Mu xatsiq'ues avo'ntonic ta stojol, yu'un ta jtic' jba ta scoltaeloxuc ta yoc ta sc'ob. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>12</sup>Oy syail xc'uxul co'nton ta atojolic. Jech ec ta xcac'be sna' ti ayanuc syail xc'uxul yo'nton ta atojolic yo' ta xac' sutanic ech'el ta avosilalique.’

<sup>13</sup>“Yan mi mu xac'an xacomic ta naclej li' ta muc' ta lume, ti c'ajomal no'ox ta xatoy abaic ta stojol ti ajvalil Dios avu'unic

<sup>14</sup>ti xi ta xlic avalique: ‘Ja' xi smuc'ul ti bat naquicutic ta Egipto ti bu ch'abal letoe, ti bu mu junuc xava'i ta xbac' ti oq'uese, ti mu vi'naluc xca'i xijchamotique’,

<sup>15</sup>ja' lec un cha'e, a'yiic ti c'u to yepal cuxul lacomic ta Judae, ti xi ta xal ti Ajvalil Dios yu'un Israel ti scotol xu' yu'une: ‘Mi jbel xa avo'ntonic xbat naclan ava'iic ta Egiptoe,

<sup>16</sup>ti xi'emoxuc yu'un avalojic ti letoe, ti vi'nale, ach'amojic ta xc'ot ta be. Ja' xava'i xacham xalajic yu'un un.

<sup>17</sup>Scotolic ti buch'utic juteb ta yo'nton chba nacluc ya'iic ta Egiptoe, ti letoe, ti vi'nale, muc' ta chamel xa'iic xc'otic ta lajel un. Mi junuc cuxul ta xcom. Mi ja'uc xu' ta spoj sba ti c'alal lamal ta xc'ot ta sba cu'un ti cuxul j'ilbajinvanej vocol ta jtac talel ta stojolique.’

<sup>18</sup>“Ti Ajvalil Dios yu'un Israel ti scotol xu' yu'une, xi ta xale: ‘Ti c'u s'elan ti sc'ac'al soquemal co'nton ta scontrainel ti jnaclejetic ta Jerusalene, ja' no'ox jech ta jtiles ta atojolic ec mi ta xabat naclanic ta Egiptoe. Mu xljaj ta alel ti bisbil ta cotol chaval ti ac'oplal ti xi'el xac' ta xa'i yu'un ti yane, j'ech'el xch'ay o ta asatic ma' ti banomil unbi.’

<sup>19</sup>“Ti c'u to yepal cuxul lacomic ta Judae, ti Diose ta xalboxuc ti ta xabatic ta Egiptoe. Na'ic ava'iic lec un, ipaluc ti laj jcaj-t'amboxuque.

<sup>20</sup>Yalel xa ta xasa' abaic ta j'ech'el unbi, yu'un atuquic loc' ta avo'ntonic ti laj avac'beicun jbain ta sjaq'ueloxuc ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unic ti xi laj avalbeicune: ‘Vocoltan ta stojol ti Dios cu'untique. Scotol ti c'usi ta xayalbote, ac'bun jna'cutic yo' jech ta jpascutic.’

<sup>21</sup>Laj xa cac' ana'ic ti c'u s'elan laj sc'ubanbun ti Ajvalil Dios ta yalbeloxuque, mu xac'an xach'unic un.

<sup>22</sup>Ja' no'ox un, na'ic me lec, ti buyuc no'ox ta xabatic ta nacleje, jbel sc'oplal ja' xava'i xacham xalajic yu'un ti letoe, ti vi'nale, ti muc' ta chamele.”

## Jeremías 43

### Iq'ue batel ta Egipto ti Jeremiase

<sup>1</sup>C'alal laj yo'nton ti Jeremías ta yalbel ya'i scotol ti jteclum ti c'u s'elan c'ubanbat yu'un ti Ajvalil Dios yu'unique,

<sup>2</sup>ti Azarías xnich'on ti Osaiase, ti Johanán xnich'on ti Careae, xchi'uc ti yan viniquetic mu tabaj ye sti' xa'i sbaique, xi laj yalic ta stojol ti Jeremiase: “¡Jutbil ti c'usi laj avale! Ti Ajvalil Dios cu'untique, mi ja'uc laj sc'ubanbot ta yalbelot ca'icutic ti mu lecuc mi ta xbat nacliuncutic ta Egipto.

<sup>3</sup>Yu'un ti va'i s'elan ava'yej taje, ja' spayben ti Baruc xnich'on ti Neriase yo' ta xi'ochcutic ta yoc ta sc'ob ti caldeoetique, xchi'uc ti ta xismiluncutique, mi ja' ti ta xisbec'cutic batel c'alal to Babiloniae.”

<sup>4</sup>Ja' yu'un taj une, ti Johanane, ti banquialal jtsobvanejetic yu'un ti soldadoetique, ti jnaclejetique, mi ja'uc xa sc'an xcomic ta naclej ta yosilal ti Judae. Jbel xalic ti laj sbajbeic smantal ti Diose.

<sup>5</sup>Ti Johanane, totil xa xa'i sbaic, xchi'uc scotol ti banquialal jtsobvanejetic yu'un ti soldadoetique, xi s'elan lic stsobic ti c'u yepal oy ti jnaclejetic ta Judae, xchi'uc ti c'u yepal vulemic xa ta naclej ta Judá ti buyuc no'ox lumal laj stsob sbaic talem ti bec'bil to ox loq'uique:

<sup>6</sup>ti viniquetique, ti antsetique, ti ololetique, ti yantsiquil nich'nab ti ajvalile, xchi'uc ti c'u yepal sventainoj ti Nabuzaradán banquialal jpas-mantal yu'un soldadoe ti ac'bat comel sbain yu'un ti Gedaliase. Teyic ec ti Jeremiase xchi'uc ti Baruque.

<sup>7</sup>Mi ja'uc oy stu laj ya'iic smantal ti Diose. Scotolic batic ta Egipto, c'alal to jteclum Tafnes c'otic.

<sup>8</sup>Ti ta jteclum Tafnese, ti Jeremiase xi c'oponat talem yu'un ti Diose:

<sup>9</sup>“Tamo jaybejuc muc'tic ton. Ta sba ta satuc scotol jnaclejetic yu'un ti Judae, muco ta pac'bil yut na un, ta yeloval ochebal muc' ta na yu'un ti ajvalil ta jteclume.

<sup>10</sup>Xi xavalbe ya'iique: ‘Ti Ajvalil Dios yu'un Israel ti scotol xu' yu'une, xi ta xale: Ta xvul ta loq'uel cu'un ti cajtunel Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae. Ta snacan sna ta sventa ajvalilal. Ta xchotan spasob mantal li' ti bu laj jmuc ti tonetique.

<sup>11</sup>Ta xvul ta loq'uel ta slilinel ti muc' ta lum Egipto. Ti buch'utic yich'oj talem ta chamel ta xc'otic ta tsutsele, jech ta xchamic. Ti buch'utic yich'oj talem ti bec'bil ta xloq'ueic batele, jech ta xc'ot ta stojolic. Ti buch'utic yich'oj talem ta leto ta xc'ot ta tsutsele, jech ta xchamic.

<sup>12</sup>Ti xch'ulnatac loc'tabil diosetic ta Egipto, ta xich' tilesanbel sc'ac'altac. Lats xi ta c'oc' ec ti loc'obbail diosetic yu'une, mi mo'oje, co'ol s'elan jchuquel poy xi batel ya'i yajval. Mesel ta xcom yu'un ti muc' ta lum Egipto. Ta spas ta stojol jech c'u cha'al junuc jq'uel-chij ti ta slilin lec loq'uel ti xch'aquil xchij xcuchoj ti sc'u'e. Mi laj une, mu'yuc buch'u spajesun ti bu sq'ueloj batele.



<sup>13</sup>Ta xchichin comel ta voq'uel ti c'usitic va'ajtic sloc'obbail ta Heliópolis ti oy ta yosilal Egiptoe, xchi'uc ta stilesanbe sc'ac'al ti ch'ulnaetic yu'un loc'obbail diosetic ti oy ta Egiptoe.' ”

## Jeremías 44

### Ti judíoetic ti batic ta Egiptoe, c'oponatic yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Xi ta x'albat Jeremías ta sventa sc'oplal scotol ti judíoetic ti bat nacalicuc ta muc' ta lum Egiptoe, ti oy ta jteclumetic yu'un ti Migdole, ti Tefnese, ti Menfise, xchi'uc ti buch'utic oyic ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale:

<sup>2</sup>“Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Diosun yu'un ti Israele, xichi ta xcal une: ‘Laj xa avilic ta aba ta asatic ti cuxul j'ilbajinvanej vocol lamal c'ot ta sbaic ti jnaclejetic ta Jerusalene, xchi'uc ta jteclum ti oy ta yosilal Judae. Stuc xa slilijemal busul tana le' une.

<sup>3</sup>Mu xa junuc buch'u nacal un ta scoj ti jelav ti smul scolo'ic une. Laj soquesbeicun co'nton ti nijil chimilic ta yich'el ta muc' yan diosetic ta yac'bel ti matanal pome, diosetic ti ma'uc c'otem ta sventaic ta yich'el ta muq'ue, mi ja'uc ti stot sme'ic ta vo'nee.

<sup>4</sup>Laj jtaquilan talel ta atojolic ti cajtunel j'alc'optac ta yalbeloxuc ava'iic ti mu xatam ta spasel ti c'usi chopol ti mu jc'an jq'uel ta j'ech'ele.

<sup>5</sup>Le' une, mi ja'uc laj avaq'uic ta venta. Mi ja'uc laj ach'unic. Mi ja'uc laj avicta abaic un. C'ajomal lic avac'beic yipal ta yac'bel matanal pom ti diosetique.

<sup>6</sup>Va'i un, lic ti sc'ac'al soquemal co'nton une. Lic tiluc co'ol s'elan junuc c'oc' ta stojol ti jteclumetic oy ta Judae, xchi'uc ta calleetic yu'un ti Jerusalene. Stuc xa slilijemal sbusulil com ti jech to staoj yav sts'ijlajan tana le' une.

<sup>7</sup>“Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Diosun yu'un ti Israele, xichi ta xcal une: ¿C'u cha'al xcal le'e, ta xalaman ta abaic ti muc'tic vocoletic ta atojolique? ¿C'u cha'al ta xac' sjol sbaquilic avu'unic ti viniqetique, ti antsetique, ti ololetique, xchi'uc ti ololetic naca to no'ox ta xvoq'ue, ti oy ta o'ntonal mu junuc ta xcome?

<sup>8</sup>¿C'u cha'al avac'ojbeic yipal ta soquesbel co'nton yu'un ti c'usitic ta xapasic ta xavac'beic matanal pom ti diosetic li' ta lum Egipto ti bu lavulic ta nacleje? Ti jech le' une, ta xac'otic ta tsutsel yu'un. Ta xabiseic ta cotel chaval, ti nijil chimiloxuc ta q'uexlal ta sba ta satic scotol ti muc'tiquil lumetic ti oy ta sjunul banomile.

<sup>9</sup>¿Mi yu'un ch'ay xa ta avo'ntonic ti c'usitic toj chopol laj spasic ti atos ame'ic ta vo'nee, ti c'usitic toj chopol laj spasic ti ajvaliletic yu'un ti jteclum Judae, xchi'uc ti c'usitic toj chopol laj spas ti yajnilique, xchi'uc ti c'usitic chopol laj apasic xtoque, xchi'uc ti c'usitic chopol laj spas ti avajnilic ti ta yosilal ti Judae, xchi'uc ta calleetic yu'un ti jteclum Jerusalene?

**10**Staoj to yav tana li' une, mu xac'an xasutes abaic. Mi ja'uc ma' ti ta xaxi'ique. Mi ja'uc xavaquic ta venta ti bijubtasele, xchi'uc ti oy c'usi jbel albil ti tsots sc'oplal c'otem ta aventaic cu'une, xchi'uc ti atos ame'ic ta vo'nee.

**11**'Jech o xal ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Dios yu'un ti Israele, xichi ta xcale: Jbel sc'oplal ta jtac talel vocol ta stsutsesel ti Judae.

**12**Ti buch'utic comic ta Judá ti oy ta yo'ntonic ta xbat nacliicuc ta muc' ta lum Egiptoe, ta jtsutsesbe sc'oplal ya'iic ta j'ech'el. Mi ich'bil ta muc', mi mu'yuc ich'bil ta muc, scotolic, leto xa'iic, mi vi'nal. Ta xc'otic ta j'ac'-lo'il-maxil, ti nijil chimilic ta q'uexlal yu'une, ti tsots ta xac' xi'ele.

**13**Ta jtsits ya'iic ma' ti buch'utic ta xbat nacliicuc ta Egipto jech c'u cha'al laj jtsits ti jnaclejetic ta Jerusalén ti c'ot ta stojolic ti letoe, ti vi'nale, xchi'uc ti tsots chamele.

**14**J'ech'el mu xcol ya'iic mi junuc ti c'u xa yepal com ta Judá ti bat nacliicuc ta Egiptoe. Ac'o mi snopoj to ta yo'ntonic ta xnaqui ya'iic ta Judae, mu xa sutic talel. Jun chib mi cuch to yu'un ti spojel sbaique.' ”

**15**Va'i un, ti buch'utic sna'ic ono'ox ti oy yajnalic ta xaq'uic matanal pom ta stojol ti loc'obbail diosetique, ti antsetic ti jmoj xvoletic ti bu taje, ti judíoetic ti nacalic ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'al ta Egiptoe, ti yepal no'ox oyique, xi laj stac'beic ti Jeremiase:

**16**“Laj to c'op ma' ti ta jchiquintacutic ta ya'yieli ti c'op ti albilot talel yu'un ti Diose.

**17**Le'e, ta xcac'becutic yipal ta spasel ti c'usi jnopoicutique. Mu xquicta jbacutic ta yac'bel matanal pom, ta yac'bel matanal vino ti Sme' Vinajel jech c'u cha'al liquem ono'ox cu'uncutic talele, ti laj spasic talel ti jtot jme'cutic ta vo'nee, ti ajvaliletic cu'uncutique, ti banquilaletic yu'un ti Judae, jech c'u cha'al laj spasic ta scayeal ti Jerusalemene. Oy no'ox ma' ti jve'el cuch'omcutic le' talel ta vo'nee. Mu'yuc quilojcutic ma' ti naca vocol no'ox ta xvul ta jtojolcutic une.

**18**C'alal laj quicta jbacutic ta yac'bel matanal pom ta yac'bel matanal vino ti Sme' Vinajele, scotol mu'yuc xa c'usi x'ayan un. Ti jvinquilelcutique ta xchamic ta vi'nal, mi ta leto.”

**19**Ti antsetic eque xi to laj staquic ech'el ti c'ope: “Ti vu'uncutique laj jmeltsancutic setequil muc'tiquil pan. Laj cac'cutic ta stojol xquexol ti Sme' Vinajele. Ta xcac'becutic ti matanal pome, ti vinoe, quich'ojbecutic ye sti' jmalalcutic ti va'i s'elan ta jpascutic scotol taje. Laj to c'op ma' ti xquicta jbacutic une.”

**20**Va'i un, ti Jeremiase xi laj yal ta stojol scotol ti viniquetique, xchi'uc ti antsetic ti va'i s'elan tac'bat talel ti c'ope:

**21**“Scotol ti c'usitic ta xapasique, ti c'usitic laj spasic ti atos ame'ic ta vo'nee, xchi'uc ti ajvaliletic avu'unique, xchi'uc ti banquilaletic avu'unique, xchi'uc scotol ti jteclume, ti laj achic'beic pom ti loc'obbail diosetic ti oy ta jteclumetic yu'un ti Judae, xchi'uc ta calleetic ta Jerusalemene, ¿mi yu'un xavac'toicuc ti mu xac' ta venta ti Diose, ti ch'ay xa ta yo'nton avalojique?”



<sup>22</sup>Le' une, mu ts'icbaj cuchbaj laj ya'i ti Dios yu'un scotol ti c'usitic chopol ta xapasique. Jech o xal ti ateclumalic ti c'ac'al tana li' une, sts'ijlajan ta j'ech'el mi junuc naclej ta xcom. Joybij ta jun j'ac'-lo'il-maxil xi'el xac' ti c'usi c'ot ta stojole.

<sup>23</sup>Ti vocol lamal ta atojolic tana le' une, vul ta loq'uel ta scoj ti laj avac'beic chic'bil pom ti loc'obbail diosetique. Laj ata amulic ta stojol ti Diose, yu'un mu'yuc xavaquic ta venta ti bijubtaseletic yu'une, xchi'uc ti oy c'usitic jbel tsots albil yu'une. Mu'yuc xc'ot ta pasel avu'unic ti smantaltaque.”

<sup>24</sup>Ti Jeremiase c'opoj ta stojol scotol jteclum ti naca sc'oplal antsetic ti xi laj yale: “Acotolic ti c'u avepalic oyoxuc ta Egipto ti ja' alumalic ti Judae, a'yio ava'iic sc'opojel ti Dios ta xal talel ta atojolique.

<sup>25</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: ‘Ti vo'oxuque, antsetic, loq'uem ta aveic ati'ic ti ta xc'ot ta pasel ti c'usi nopbil avu'unic ta yabtelanele. Yu'un laj xa avac' ave ati'ic ta yac'bel pom, ta yac'bel matanal vino ti Sme' Vinajele. C'otuc ta pasel ti c'usi albil avu'unic un cha'e. Lec oy un, liquesic ta yabtelanel ti c'usi loq'uem ta aveic ta pasele.

<sup>26</sup>Ti vu'un Diosun ti jtuc no'ox jelavem ti jc'oplale, a'yio ava'iic ti li' oyoxuc ta naclej ta Egipto ti alumalic to ox ti Judae. Xi jnopoij ta jpase: Ta xlaj sc'oplal avu'unic ta yalilanel ta sjunul Egipto ma' ti oy buch'u xie: Ta jva'an ta rextico ma' ti cuxul Diose.

<sup>27</sup>Nom ta xc'ot ti lequilale. C'ajomal cac'oj talel jsat ta staquel talel ti cuxul j'ilbajinvanej vocol ta stojolique. Scotol ti c'u yepal oyic ta Egipto ti ja' slumalic ti Judae, yu'un jbel sc'oplal ta xac' sjol sbaquilic ta xlajic ta leto, mi ta vi'nal.

<sup>28</sup>Jun chib no'ox ti ta xcolic ta letoe, ti ta xloq'uic batel ta Egipto yo' ta sutic ech'el ta Judae. Ti c'u to yepal cuxul comic judíoetic ti ayic ta naclej ta Egiptoe, ta xil ta sba ta satic bu jtosucal c'op ti c'ot ta pasele, mi ja' ti c'usi laj cale, mi ja' ti c'usi laj yalique.

<sup>29</sup>Ti vu'un Diosune, oy lec senyail ta q'uelel yo' ta xach'unic ti mu stselbuj ti sibtasel ta xvul ta loq'uel cu'une, ti xi s'elan ta jtsits ya'i ti muc' ta lum li'e:

<sup>30</sup>Ti faraón Hofra ajvalil yu'un ti Egiptoe, ta x'och cu'un ta sc'ob ti cuxul jti'oval yajcontrae, jech c'u cha'al laj jpas ta stojol ti Sedequías ajvalil yu'un ti Judae, ti och cu'un ta sc'ob ti Nabucodonosor ajvalil ta Babilonia ti ja' cuxul jti'oval yajcontrae.’ ”

## Jeremías 45

### Ti Diose ta xac' ye sti' ta stojol ti Baruque

<sup>1</sup>Ta xchanibal jabil yochel ta ajvalilal ta Judá ti Joacim xnich'on ti Josiase, ti Baruc xnich'on ti Neriase, ja' o yacal ta sts'iba ti xi xcholet ta x'albat jelavel talel yu'un ti j'alc'op Jeremiase:

<sup>2</sup>“Baruc, ti Diose xi ta xalbot ava'ie:

<sup>3</sup>‘Ti vo'ote xachi ta xavale: Mu xa ono'ox cha'bel un. Ti Diose, c'ajomal no'ox ta xiyac'bun c'ux o'ntonal xchi'uc me'inal. Yu'un laj xa jmil jba ta oq'uel. Mi ja'uc oy bu ta jta ti xlaet ti banomil ta xca'ie.’

<sup>4</sup>Ti Diose xi laj yalbun ti ac'o calbot ava'ie: 'Ti c'usi laj jva'ane, ta jlilin. Ti c'usi laj jts'une, ta jbul loq'uel scotol li' ta banomile.

<sup>5</sup>¿Mi ja' ta xac'an ti junuc yutsil c'otuc ta atojole? Ja' lec mu xac'an, yu'un ta jtac talel cuxul j'ilbajinvanej vocol ta stojol scotol ti jnaclejetic ta banomile. Ta xac' que jti' ti xu' avu'un xachabi aba ti buyuc no'ox ta xabate. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.' ”

## Jeremías 46

### Tsalbil c'otic ta Carquemis ti lum Egiptoe

<sup>1</sup>Ti Jeremiase, c'oponat talel yu'un Dios ta sventa sc'oplal ti muc'tiquil lumetique.

<sup>2</sup>Ti sc'op laj yal talel taje, naca sc'oplal Egipto xchi'uc sc'oplal ec ti c'usi ta xc'ot ta stojolic ta Carquemis ti c'alal oyic ta sts'el uc'um Eufrates xchi'uc yajsoldadoetic ti faraón Neco ajvalil yu'un ti Egiptoe, ti xi s'elan lajic ta tsalel yu'un ti Nabucodonosor ajvalil ta Babilonia ta xchanibal jabil yochel ta ajvalil yu'un Judá ti Joacim xnich'on ti Josiase:

<sup>3</sup>“Chapano lec ti macobbailique. Nacauc bituj xachiic liquel ta ac'-leto.

<sup>4</sup>Lapbeic siya ti ca'etique. Nax ti cajxiuc yajvaltaque. Laptic ti abin-jolique, xcholol chol xachol abaic. Juxbeic lec sni' ti lanzaetique. Lapbiluc xa avu'unic ti smac sti' avo'ntonique.

<sup>5</sup>“¿C'usi xal o le' une? Batel c'ot xch'ulelic, mu'yuc xa'i c'uxi sut ta svalopatic. Ti j'ac'-letoetic yu'une lajemic ta xa'iic ti tan puc ta xbatique. Natic no'ox loq'uel yoquic ta anil ti mu xa jutebuc sq'uel sutel ti spatique, yu'un macvanem ta jujujot ma' ti j'ac'-xi'ele. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>6</sup>Laj to ta alel ma' ti jbitel no'ox ta xac'be loq'uel jatobal ti ven x'anilajique; ¡laj to ta alel ma' ti xcol to ya'i ti buch'u jelavem xaqu'ic une! Yu'un ta xc'otic ta lomel ta sbosiel yoquic ta sts'el uc'um Eufrates ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>7</sup>¿Bu loc' talel ti q'ue s'elan yac ta muqu'ibel jech c'u cha'al ti uc'um Niloe, ti ja' xchi'il jun uc'um xluchumaj no'ox ti yoque?

<sup>8</sup>Egipto ma' le'e, ¿mi yu'un yan avaloj ti yac' ta xmuqu'uib jech c'u cha'al ti uc'um Niloe, ti xluchumaj no'ox ta spas jech c'u cha'al ti muc' ta uc'ume? Yu'un ti Egiptoe xi ta xalbe sbae: 'Ta jmuqu'uibtas jba, ch'ab xi cu'un ti banomil ta smut'iele. Ta jlilin ta j'ech'el ti jteclumetique, ch'ab xi sc'oplal cu'un ti jnaclejetic yu'une.'

<sup>9</sup>“Jipetuc xch'a batel ti epal jcajlejetic ta ca'e, c'uletuc xch'a liquel ti carretaetique. Xi s'elan ti jletovajeletic ti buch'u ta stam batel ti sbeique: ja' ti soldadoetic yu'un ti Etiopiae, xchi'uc ti Libiae, ti chapalic xa xchi'uc ti smacobbailique, ti Lidia soldadoetique xc'abajic lec ta yolob.

<sup>10</sup>Taje, muc' ta c'ac'al yu'un ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, sc'ac'alil ta spache ti scontrae. Ta x'ech' yo'nton ta ve'el ma' ti espada une, xjobet xa banomil ta yacubel ta xa'i ta yuch'el ti ch'ich'e. Ti Dios ti scotol xu' yu'une, mu albajuc milbail ta xac' c'otuc



ta pasel ta sts'el uc'um Eufrates ti oy ta muc' ta lum ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

**11**“Jteclum Egipto, batan avil ta sa'el ti poxiletic ta Galaade. Jaylajun-tosuc ta xatunes ti poxile, mi ja'uc oy c'usi ta sbalin avu'un, yu'un ch'abal poxil ta aventura ma' ti vo'ote.

**12**Ti muc'tiquil lumetique laj xa ya'iic ti pech'bil lac'ot ta teq'uele. Ta scotol banomil, vinaj xa ech'el ti xa'avet ta j'ech'ele. Yu'un jeche' xa no'ox smac-mac sbaic ta be ti j'ac'-letoetique, ti jmoj xbalte-balteic ta banomile.”

### **Ti Nabucodonosore ta stsac ta leto ti muc' ta lum Egiptoe**

**13**Ti j'alc'op Jeremiase, xi c'oponat talel yu'un Dios ti c'alal loc' batel ta stsaquel ta leto muc' ta lum Egipto ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae:

**14**“Xi s'elan caj'alic ta stojol ti Egiptoe, ti Migdole, ta Menfise, xchi'uc ti ta Tafnese: ‘Chaplanic me tal un. Ti espadae, ye'bil ta atojol ta jujujot.’

**15**¿C'u cha'al jatav xa xana' ti Apis avuni ch'ul vacaxe? ¿C'u cha'al mu teyuc to smala un? Ja' ti li'abolaj laj jip ta lum ti vu'un Diosune.

**16**Ti avajsoldadotaque stsuculin xa yacanic ta xyalic ta lum, ti xi ta xalanbe sbaique: ‘Loc'cutic batel li'e, ja' lec sutcutic ech'el ta cosilaltic ta muc' ta lum ti bu lijvoq'ue. Jatavcutic loq'uel ti xi'el xac' ti leto li'e.’

**17**“Xi s'elan xavac'be sna'leel ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe: ‘Xvajet no'ox ma' ti ye une, jeche' ech' ti c'ac'al yu'un une.’

**18**Ti Ajvalilun ti jbiinoj Dios ti scotol xu' yu'une, mu queuc no'ox ti xi ta jva'an jba ta yalele: Jech c'u cha'al volibil ta muc' ta te'tic ti vits Tabore, jech c'u cha'al joyobtabil ta nab ti vits Carmeloe, ja' jech ta q'uelel ta xvul ta loq'uel ti jcontrainvanejetique.

**19**Jnaclejetic yu'un ti muc' ta lum Egiptoe, chapano aba ava'iic ti bec'bil ta xaloq'uique, yu'un ti Menfise, ta xc'ot ta sbajtical banomil, ti stuc yav ta xcom ti mu'yuc buch'u ta xnaquie.

**20**Ti muc' ta lum Egiptoe, co'ol s'elan jcot c'upil sba tsebal me' vacax ti ta xlaj ta ti'el ta jcot muc' ta jts'uts'-ch'ich' vov ti ta xlic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

**21**Ti yajsoldadotac ti tojbilic talel ta taq'uin yu'une, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc jubemal vacax, ti xbitic no'ox loq'uel ta anil ec un, mu xcuch yu'unic, yu'un sta xa yorail ti svocolique, ti stsitselique.

**22**Xbitet no'ox loq'uel ta jatobal ti egipcioetic jech c'u cha'al junuc chon c'alal ta xnopajic talel ti soldadoetic ta stsaqueic ta leto yu'une, ti yebil ti eq'uel ta stojolique, ti co'ol s'elan te' ta xich'ic ts'etele.

**23**Ta sts'etbatic un ti yax c'utan no'ox ti te'tic yu'unique. Mu stselbuj jc'op ma' ti vu'un Ajvalilun une. Mu'yuc buch'u xchap yu'un, sbuset yepal ta j'ech'el, mu sta ti c'ulube.

**24**Lo'il maxiltabil ta xc'ot ma' ti Egipto une, tsalbil ta xc'otic yu'un jteclum ta xliquic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.”

<sup>25</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: “Ta jtsits ya'i ma' ti Amone, ti ja' dios yu'un ti Tebae, ti banomil Egipto, ti diosetic yu'une, xchi'uc ti ajvaliletic yu'unique, ti faraone xchi'uc ti buch'utic spatoy yo'nton ta stojole.

<sup>26</sup>Ta xcac' ochuc ta yoc ta sc'ob ti cuxul jti'oval yajcontrataque, ja' ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, xchi'uc ti steclumale. Ta x'ech' c'uc sjaliluc un, ta xlic ayanuc jnaclej ta Egipto jech c'u cha'al ta vo'nee. Mu stselbuj jc'op ma' ti vu'un Diosun une.

### **Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti steclumale**

*(Jer 30.10-11)*

<sup>27</sup>“Mu xaxi', steclumal Jacob, ti cajtuneloxuque. Mu xaxi', Israel, ta jpojot xchi'uc ti avalab anich'nab ti bec'bil ta xabatic ta namal banomile. Mu'yuc c'usi xana'ic ta xlic naclanic, jun avo'ntonic mu'yuc buch'u ta sibtasot.

<sup>28</sup>Mu stselbuj jc'op ma' ti vu'un Ajvalilun ti xi ta xcale: Mu xaxi', steclumal Jacob, cajtuneltac li' jchi'inojoxuque. Ta jtubbe sc'oplal ma' ti muc' ta lumetic ti bu tan puc labatic cu'une. Ti vo'ot une mu'yuc ta jtub ac'oplal. Ta jtuq'uibtasot no'ox ava'i jech c'u cha'al loc' ta sa'el avu'une, ma'uc ma' ti q'uelbil no'ox ta xacom une.”

## **Jeremías 47**

### **Ta xcaj'ale ti oy c'usi ta xc'ot ta stojol ti filisteoetique**

<sup>1</sup>C'alal mu to ta svol ta stsaquel ta leto Gaza jteclum ti faraone, xi c'oponat talem yu'un Dios ti j'alc'op Jeremías ti naca sc'oplal ti filisteoetique:

<sup>2</sup>“Xichi ta xcal ti Diosune: Ta xlic talem jmut'ivanej vo' ta yolon ti yolon sloq'ueb c'ac'ale, co'ol s'elan jech c'u cha'al t'omem yoc uc'um. Ta smut'i comel ti lume xchi'uc scotol ti c'usitic x'ayan yu'une, xchi'uc scotol ti c'u yepal cuxulic ta jteclume. X'avlajetic xa liquel scotolic ti jnaclejetic ta muc' ta lume, xviquet no'ox xchi'uc xc'uxul ti buch'uuc no'oxe.

<sup>3</sup>Ti ta xa'iic xc'ojlajet no'ox svoy ti ca'e, ti x'ebajet no'ox ti carretae, ti squits'lajet no'ox ta a'yiel scarosal ti carretae. Mu'yuc xa yipal ta xa'iic ma' ti totiletic une, ta scomtsan stuc ma' ti xnich'nabic une.

<sup>4</sup>C'ot xa yorail ta stsutsesatic ti filisteoetique. C'ot xa yorail ta stsutsesbel sc'oplal ti jteclum Tiroe xchi'uc ti Sidone, ti stsacoj yipic ta xa'iic xchi'uque. Jech un, ti Diose ta stubbe sc'oplal ti filisteoetic ti nacalic ta Creta banomil joyobtabil ta nabe.

<sup>5</sup>Ti jnaclejetic ta Gazae ta st'anbun ta loq'uel ti stsotsil sjolique. Uma' xa xa'i sbaic ti jnaclejetic ta Ascalone. Scemelal sts'unubal inate' viniquetic, ¿c'usi to ora ta xapajes ta syayijesel aba ti mu x'ech' ti avocol ta xava'ie?

<sup>6</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, yespada Dios. ¿Bu to ora ta xapajes aba un? Ochan xa ta anail un, ch'an xa chan, ts'ijlan xa.

<sup>7</sup>¿C'u ono'ox la ts'ij xachi c'alal pasbilot ta mantal yu'un ti Diose, ti c'ubanbilot yu'un ti atsacuc ta leto ti Ascalone, xchi'uc scotol ti lumetic ti oy ta ti'ti' nabe?”



## Jeremías 48

### Ta xcaj'ale ti oy c'usi ta xc'ot ta stojol ti Moabe

- <sup>1</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, Dios yu'un ti Israele, xi ta xalbe sc'oplal ti Moabe: “Uts' aba, uni jteclum Nebo, lilijem lacom ta j'ech'el un. U'ninbil xa ma' ti Quiriataime, c'ot ta j'ac'-lo'il-maxil. Busul xa ta lumtic ma' ti nac'obbail yu'une.
- <sup>2</sup>Nom to c'ot yutsilal ma' ti Moab une. Ti yajcontratac Moab ti oyic ta jteclum Hesbone, snopilanic xa ti tubuc sc'oplal Moab ti jech muc' ta lume. Ta xch'ay ac'oplal ec un, Madmén, q'uelel ta atojol ma' ti leto une.
- <sup>3</sup>Ta Horonaim jteclum to, xvinaj ti xi ta x'avanique: ‘Busul xa ta lumtic, tubem xa sc'oplal ma' le'e.’
- <sup>4</sup>“Stuc xa xch'uch'ulil busul ma' ti Moabe; x'avlajetic yu'un ti yipal xc'uxul ti c'ot c'alal to ta Zoare.
- <sup>5</sup>Xmal no'ox ya'lel satic ti xvoletic batel ta muyebal ta svitsal Luhite. X'avlajetic no'ox yu'un svocolic ti mu stac' alel c'usi c'ot ta stojolic ti buch'u ta xyalic batel ta Horinaime.
- <sup>6</sup>Jatavanic, spojuc sba ti buch'u xu' yu'une. Batuc ta sbajtical banomil jech c'u cha'al junuc ch'ix.
- <sup>7</sup>“Moab, apatoj avo'nton yu'un ti oy yipal avu'une, ti oy ac'ulejale, le' une, mu q'uelbiluc ta xacom un. Ti adios Quemose, sbajtical banomil sq'ueloj batel un, jmoj xchi'uc ti yajpaletaque, ti buch'u ich'bil ye sti'ique.
- <sup>8</sup>Ta xc'ot ta jteclumetic ti ilbajinele, mi junuc ta xcol un. Ti oy ta stenlejale, ti ta stslej vitstique, lilijem ta xcom. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ma' ti Ajvalilun une.
- <sup>9</sup>Caj va'anbeic jbejuc ton ti Moabe, j'ech'el ta stsutsesat. Lilijem ta xcom ti steclumale, mi junuc ti jnaclejetic une.”
- <sup>10</sup>(Bisbil ta cotel chaval ta xc'ot ti buch'u mu xmuyubaj ta spasel ti c'usi ac'bat sbain yu'un ti Diose. Bisbil ta cotel chaval ta xc'ot ti buch'u mu stsac ta stunesel ti yabtejebe.)
- <sup>11</sup>Jun yo'nton nacal ma' ti Moabe. Mu'yuc yiloj ma' ti beq'uel loq'uele. Co'ol s'elan junuc vino ta sts'ab sba yalel ti smats'ile, ti mu xjele-xjele no'ox ti yavil bu ch'amale. Jech o xal un, mu soc ti smuile, ti yutsilale.
- <sup>12</sup>Le' une, xi ta x'albat yu'un Dios ti mu stselbuj sc'oplale: “Ta sta sc'ac'alil ta jtac talel jnaclejetic ta sjelbel yavil ti vino une, voq'uic xi ti yavil ti bu xocol come.
- <sup>13</sup>Ta xlic yil ma' ti muc' ta lum Moab une, ti laj ta lo'lael yu'un ti sdios Quemose, jech c'u cha'al laj ta lo'lael Israel yu'un ti dios Betel ti spatoj yo'nton ta stojole.
- <sup>14</sup>“Ch'ab xi'uc ti xi ta xalbe sba ti Moabe: ‘Ali vo'otic une, tsots xca'i jbtatic, banquialal jpas-letootic un quere.’



**15**Ta xvul xa ta loq'uel ma' ti jlilinvanej yu'un ti Moabe xchi'uc ti jteclumetic yu'une. Ti c'u to ox yutsil ta squeremale, ts'ij xi sc'oplal un. Ja' ta xal ma' ti Ajvalil ti albil sc'oplal Dios ti scotol xu' yu'une.

**16**Ta xa xvul ta loq'uel ma' ti c'usi q'uelel ta stojol ti Moabe. Ta xa xvul ta loq'uel ma' ti svocol une.

**17**Ti nopol no'ox xavilic ti Moabe, xchi'uc ti buch'utic xojtiquinic ti sc'oplale, oc'anic ta sventa, ti xi xavalbe ya'iique: 'Q'uelo avil q'ue s'elan com ti bu chotol ta ventainvanej ti jelavem to ox yutsile, ti tsots xa'i sba ta j'ech'ele.'

**18**“Jteclum Dibón, yalan talem ti chotolot ta avich'obil ta muq'ue. Ta lec no'ox, chotlan ta taquin banomil, yu'un ti jtsutsesvanej Moabe xvoletic xa talem ta atojol ta slilinel ti anac'obbailtaque.

**19**Jteclum Areor, va'lan ta xocon ti'be, q'uelo avil batel. Jac'bo ava'i un ti buch'u cuxul to comic c'usi ti c'ot ta pasele.

**20**Ti Moabe, aq'ue xa ta q'uexlal, batem xa xch'ulel ta xi'el. Oc'anic yu'un ti mu x'ech' xc'uxul ti svocol laj stae. Caj'alic ech'el sc'oplal ta uc'um Arnon, ti laj xa yich' lilinel ti Moabe.”

**21-24**Vul ti tsitsel ti loq'uem ta aled ta stojol ti jteclumetic ti xi s'elan oy ta stselej vitse: ti Holone, ti Jahase, ti Mefáate, ti Dibone, ti Neboe, ti Bet-diblataime, ti Quiriataime, ti Bet-gamule, ti Bet-meone, ti Queriote, ti Borsae, xchi'uc scotol ti jteclumetic yu'un ti Moabe, ti nom to oye, xchi'uc ti nopol no'ox oye.

**25**Xi ta sva'an sba ta yalel ma' ti Diose: “Laj xa yip ma' ti Moab une. Liliy xa ma' ti smuc'ul stsatsal une.”

**26**Yacubtasic ya'i ti Moabe. Laj xa stoy sba ta stojol ti Diose. Valc'uj sutbijuc xa liquel ta xenel ti Moabe, ti na'leatuc yu'un scotolique.

**27**Moab, ¿mi mu lajuc ana'le ti Israele, ti xbet'bun no'ox ave scotol c'ac'al ta stojol ti abisoj ta jun j'eleq'ue?

**28**Jnaclejetic ta jteclumetic yu'un Moab, ic'taic comel ti alimalique. Ba naclanic ta lican ch'enetic jech c'u cha'al junuc paloma ti ta xac' stasic ta toyol ti' nail ch'ene.

**29**Yu'un ti Moabe, xcojtiqincutic xi s'elan mu albajuc ti stoyobbaile: ti yan sq'ueloj ti c'usi ta xalilane, ti tu'ul no'ox sni' xa'i sbae, ti yo'nton sna' ti cajal xa'i sbae.

**30**Jech ec ti Diose xojtiquin ti mu jutebuc x'ac'van ta ventae, ti xtojob lec xyacvan xchi'uc ti sc'oipe, ti xvinaj ta sat ti yo'ntonuc ti'vanuc ya'ie.

**31**Jech o xal un, ta xcoq'uita jba, ta xcat co'nton yu'un scotol steclumal ti Moabe, xchi'uc ti yajval lumetic ta Kir-harese.

**32**X'ech' to ta xlic oc'cun avu'un, sts'unub uva Sibma, mu sta ta xi'oc' yu'un ti Jazere. Ti ac'ob-c'obtaque limil jelavel ta jot nab, ti c'ot c'alal to Jazere. Ti uva ta xatsob avaloje, c'ot xa ta soquel ta j'ech'el.

<sup>33</sup>Ch'ab xi liquel ti vochetel ta muyubajel ta yav ts'unubaltic yu'un ti Moabe. Jech' xa xocajtic ti yaviltac vinoe. Nom c'ot ti st'usic no'ox ta teq'uel ta spits'el ti uvae. Ch'ab xi liquel ti muyubajel ta q'uejimole.

<sup>34</sup>Ta x'avanic ta j'ech'el yu'un yipal ti mu ts'icbaj ta xa'iic ti jnaclejetic ta Hesbone. Ti yech'omal snuq'uique xvinaj to batel c'alal to Elalé xchi'uc ti ta Jahase, ti ta Zoare, c'ot c'alal to Horonaim xchi'uc ta Eglat-selisiyae. Ul xa ti sat vo' ti ta xtuc ta Nimrime.

<sup>35</sup>Ti Diose xi ta sva'an sba ta yalele: “Ta jtubbe sts'unubal ti jnaclejetic ta Moab ti batem yo'ntonic ta yac'bel milbil matanal xchi'uc chic'bil pom ti diosetic yu'unic ta jujun c'opojebaletic ti oy ta stselejtique.

<sup>36</sup>“Ti co'nton ta stojol ti Moabe, ta stojol ti jnaclejetic ta Kir-harese, xme'inal oc' xa jech c'u cha'al junuc ama ti xme'inaj xa banomil xpiet ta xich' oq'uisanel ta sventa ti jlajel jtubele, yu'un ta jech yepal c'ot ta ch'ayel ti sc'ulejal laj stsob talele.

<sup>37</sup>Scotolic sloc'oj ti stsatsal sjolique. Scotolic xch'uloj ta loq'uel ti yisimique. Scotolic syayijesojjic ti sc'obique. Naca lajemaal c'u'il slapojic.

<sup>38</sup>“Scotol ti macob c'ac'al ta xcha'cajal naetic yu'un ti lum Moabe, ta scotol ti calleetique, naca xa oq'uel xnic ta a'yiell ta jujujot. Yu'un co'ol s'elan junuc bin mu'yuc stu laj jlilin ta voq'uel ti Moabe. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>39</sup>Ochanic ta muc'ul at o'nton yu'un ti Moabe. Spajeb no'ox xi'el ta xac' ti q'uelel ta stojole. Joybij, cajal c'ot ta sba ti q'uexlale. C'ot ta stojol ti na'leel tubtael yu'un scotol ti slac'nataque.

<sup>40</sup>Ti Diose xi ta xale: “Scontra ti Moabe xlich'oj talel xic' jech c'u cha'al junuc xic ti xjipluj talel ta stojole.

<sup>41</sup>Ti jteclumetique, ti nac'obbailétique, ta x'och ta yoc ta sc'ob ti jcontrainvaneje. Ti j'ac'-letoeitic yu'un Moab ta yorail taje, jech' xniclajetic liquel jech c'u cha'al junuc ants ti xnicnun xa liquel ta xa'ibe xi'elal xc'uxul ti yol ta svoq'uese.

<sup>42</sup>Laj sc'oplal ti muc' ta lum xa'i sba ti Moabe, yu'un lic sjol ta scontrainelun ti Diosune.

<sup>43</sup>Jech o xal un, ti Ajvalilune xi ta jva'an jba ta yalele: Ti jnaclejetic ta Moabe, ta xc'ot ta pasel ti co'ol s'elan junuc chon bolom ti nutsbilic yu'un ti jnutsuviletique, ti xi'bal sba xu' ta xbaj ochel ta ch'ene, mi ta jun pets'e.

<sup>44</sup>Mi mu'yuc x'och ta c'abal yu'un ti jnutsuvile, ta xbaj ta xa'ab. Mi oy to c'uxi cuch yu'un loc' ta xabe, tsacbil xa ono'ox xa'i yu'un ti pets' xtoque, yu'un ta jchapanbe talel yorail ti lamal ta xc'ot ta sba stsitsel ti Moabe. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>45</sup>“Oy jlomuc naca xa stamoj sbaic ta jatvil, ta xba sa' snaq'uel ta yolon squeoval yaxinal ti Hesbone. Le' une, ti Hesbón steclumal ti ajvalil Sehón une, natic no'ox ta tilel sleb. Ti c'oq'ue ta xtani j batel ta stsutsesel ti vitsetic yu'un ti Moabe, ti toyobba jteclumetic taje.



<sup>46</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, jteclum Moab. Steclumal Quemos, ch'ayemot xcaltic un. Ti avalab anich'nabe, bec'bil ta xloq'uic batel ta jteclum.

<sup>47</sup>“Mi laj taj une, ta jeltabe yorail ti Moabe. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.” Ti va'i s'elan taje, jech loc' sc'oplal yu'un Dios ti c'ot ta stojol ti Moabe.

## Jeremías 49

### Ta xcaj'albat sc'oplal ti amonitaetique

<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xalbe sc'oplal ti Amone: “¿Bu bat ya'yel yalab xnich'nab ti Israele? ¿Bu bat ya'yel ti yajval rextolietique? ¿C'u cha'al ya'yel ti dios Milcom ti ja' xa sbisoj sba ta yajval ti yosilal Gade? ¿C'u cha'al ya'yel ti naca amonitaetic ochem ta naclej ta jteclumetic yu'unique?”

<sup>2</sup>Lec un cha'e, ti vu'un Diosune xi ta jva'an jba ta yalele: Ta xc'ot yorail ti ta jpas ta stojol ti jteclum yu'un amonitaetic ti oy ta Rabae, ti naca xa sc'oplal leto x'avet xa ta xich' alele. Stuc xa slilijemal busul ta xcom cac'tic un. Natic no'ox sleb ta xtil ti bic'tal lumetic yu'une. Va'i un, ti Israele ta xlic xcha'u'ninic ti jteclumetic yu'unique. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>3</sup>Me'inal oq'uitao aba, Hesbón, yu'un ti jteclum Haie ta xlilij xa. Me'inajuc banomil ta tuch'etel ti avo'ntonique, antsetic ta jteclum Raba. Lopic xa lajemal c'u'il, majilanic ti sti' avo'ntonique. Bitetanic ta anil jech c'u cha'al junuc me' chujajetic, yayijeso aba. Yu'un ti dios Milcome ta xpoye batel ec un jmoj ti bec'bil ta xbat xchi'uc ti yajpaletaque, xchi'uc ti buch'utic ich'bil ye sti'ique.

<sup>4</sup>¿C'u cha'al toj cajal xava'i aba xchi'uc ti oy yipal avu'une? Ti yipal avu'une, laj to sc'oplal, toyobba jteclum, ti tsots avo'nton xava'i aba xchi'uc ti ac'ulejal laj ata ta tsobele, ti xachi ta xaval une: ‘¿Buch'u la ta xistsalotic ta leto?’

<sup>5</sup>Lec oy un cha'e, jambo yav ti buyuc no'ox ta xlic talel ta jujujot ti cuxul j'ac'-xi'el ta jtac talel ta atojole. Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, mu lo'iluc no'ox ta xcal. Ti jujunoxuque mu xa aventuraicuc bu ta xac'otic ta loq'uel ti natic no'ox ech'el avacanic ta anile. Laj ta alel ti oy buch'u ta stsoboxuc sutel talele.

<sup>6</sup>“Ta ts'acal to un, ta xlic jelbe yorail ti amonitaetique. Ti vu'un Diosune, mu stselbuj ti jc'oqe.”

### Ta xcaj'albat sc'oplal ti Edome

<sup>7</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi laj yalbe sc'oplal ti Edome: “¿Mi tub ya'yel ti bijilil ta jteclum Temane? ¿Mi valc'uj xa no'ox sjolic ya'yel ti bijil viniquetique? ¿Mi sac ch'ay ech'el ya'yel ti sbijilique?”

<sup>8</sup>Loc'anic talel ta anil, jnaclejetic ta Dedán, bat nac'o abaic. Yu'un ta jtsutsesbe sc'oplal steclumal ti Esaue. Sta xa yorail ta jtsits ya'i un.

<sup>9</sup>C'alal ta xich' tuch'el ti uvae, oy to svojoquil ta xich' ictael comel. C'alal ta xvul ta loq'uel ti j'eleq'uetic ta ac'ubale, ja' no'ox ta xtuch'ic batel ti c'u yepal ta xtun yu'unique.

**10**Ja'uc ti steclumal ti Esaue, mi jutebuc ta xquictaic comel. Quilojbe xa ti snac'obbailique, mu xa c'usi xut ti mu xac' sbaic iluque. Ti yalab xnich'nabique, ti yuts' yalal sbaique, ti slac'naique, ta stsuts sc'oplal scotol. Mi junuc xa com ma' ti oy buch'u xi ta xale:

**11**'Ac'bun jtunes ti uni me'un ololetic avu'une, ta jtuc'ulan un. Xu' ta xcom ta jnabel ta jtojol ti me'unal antsetic avu'une.' ”

**12**Ti Diose xi ta xale: “Ti buch'utic ma'uc c'otem ta sventa jutebuc ti c'u s'elan sbisol ti tsitsele, lamal c'ot ta stojolic une, ma'uc ma' ti mu lamaluc xc'ot ta abae. Mu no'ox stselbuj ti ta x'ech' ta atojole.

**13**Xichi ta jva'an jba ta yalal ma' ti vu'un Diosun une: Ta xc'ot ta pasel ti ta xjoybij ta sts'ijlajan banomil cu'un ti jteclum Borsae. Lilijem ta xcom, ti xvic' to satil yu'un ti spajebal bisbil ta xc'ot ta cotol chavale. J'ech'el stuc slilijemal ta xcom ti yan jteclumetic xtoque.”

**14**Yu'un vul jbel a'yej ta jtojol ta sventa ti Diose, ti xi xvulvun ta yalbel sc'oplal ti muc'tiquil lumetic ti jun j'al-mantal j'ich'-c'ope: “Tsobo abaic, voletanic batel ta stsaquel ta leto ti Edome. Chapano lec abaic ta sventa ti ac'-letoe.

**15**Ta xc'ot ta atojol cu'un ti xi avuni muc'ul ta xayilot ti jteclumetic, ti slajeb bajbil tenbil ta xac'ot yu'un ti jnaclejetique.

**16**Ta scoj atoyobbail, lalaj ta lo'lael yu'un, yu'un laj abis aba ta j'ac'-xi'el xava'i aba. Yu'un anainoj ti c'al toyol ch'entique, ti joc'olot lec ta ch'amlej ta toyol vitstique. Ac'o mi ta toyol to ta xavac' ti atas jech c'u cha'al ti muc' ta xique, ti bu taje, ta jipot yalal ava'i. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

**17**“Ti jech ta xlilij ti jteclum Edome, mu no'ox albajuc ta j'ech'el ta xac' ti xi'elale. Scotol ti buch'u nopol ta x'ech' une, ta xi' ta j'ech'el ti c'alal ta xil ti mu no'ox albajuc ti tsitsel c'ot ta stojole.

**18**Yu'un mu yanuc jech ta xcom jech c'u cha'al c'ot ta stojol ti jteclum Sodoma, ti Gomorrae, xchi'uc ti jteclumetic ti joyol ta spat ta xocon ti lilijem com ta j'ech'ele. Laj ta alel ti oy buch'u ta xlic naquiuc teye. Mi ja'uc ti j'ech'el no'ox ta x'ech'e. Jech xcal ma' ti vu'un Diosune.

**19**Nax to ti jap xichi talel jech c'u cha'al junuc león ti ta xloc' talel ta pimilal pujtic yu'un ti uc'um Jordane, ti xbitet batel ta anil ta uninal ve'ebal yaxaltique, ti xbitic no'ox loqu'el ta jatobal cu'un ti jnaclejetic yu'un ti Edome. Ta xcac' ochuc ta pas mantal ti buch'u ta jt'uje. Ja' yu'un un cha'e, ¿Buch'u xco'olaj xu' yu'un jech c'u cha'al ti vu'une? ¿Mi oy buch'u xu' yu'un ta stsalelun? ¿Mi oy jun jq'uel-chij xu' yu'un xch'amelun ta be?

**20**A'yio ava'iic, ti vu'un Ajvalilune xi s'elan nopbil xa cu'un sc'oplal ta scontrainel ti jteclum Edome, ti c'u s'elan chapal xa cu'un ta scontrainel ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Temane: Yu'un ti uni ch'iom chijetique bec'bil ta xbatic. Ti jach'al yaxaltique ta xich' soquesel ta j'ech'el.

<sup>21</sup>Xvo'o'et no'ox ta j'ech'el ti c'alal ta xyal ta lum ti jteclum Edome. Xnicnun no'ox ta j'ech'el yu'un ti banomile. X'avet no'ox ta j'ech'el ta sc'an ti pojele, ti xvinaj to batel c'alal Tsajal Nabe.

<sup>22</sup>Ti jcontrainvaneje, co'ol s'elan junuc muc' ta xic ti xlich'oj talel xic xjipet vulel ta stojol ti jteclum Borsae. Ti ta yorail taje, xniclajetic liquel ta xi'el ti j'ac'-letoetic yu'un Edom jech c'u cha'al junuc ants xnicnun xa ta xa'ibe xi'elal ti yol ta svoq'uese.”

### **Ta xcaj'albat sc'oplal ti Damascoe**

<sup>23</sup>Xi ta x'albat sc'oplal ti Damascoe: “Ti jnaclejetic ta Hamate xchi'uc ta Arfade, nijilic c'otic ta ic'al quexlal, yu'un xi'el yalaj ti lo'il a'yej c'ot ta stojolique. Bat xch'ulelic yu'un ti xi'ele. Nom c'ot ti mu'yuc c'usi sna'ique.

<sup>24</sup>Ti jnaclejetic ta Damascoe laj yipal yu'un. C'ajomal xa no'ox q'uelel ti bu ta xjativ batele. U'ninat xa yu'un ti xi'ele, ti vocole, xchi'uc ti c'usi mu ts'icbaj yipal jech c'u cha'al ta svoq'ues yol ti antse.

<sup>25</sup>Ti jteclum na'bil puquem sc'oplale, ti ja' jun jteclum ti mu'yuc c'usi to ox sna'e, ts'ijil xa com.

<sup>26</sup>Ta yorail taje, tusul ta xcom ta calleetic ti jva'lej viniquetic yu'une. Ti jletovajeletic yu'une ta xchamic scotol. Ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>27</sup>Ti moquetic yu'un ti jteclum Damascoe, ta jtilesbe sc'ac'al. Ti c'oc' taje ta slilin ta chiq'uel ti muc' ta naetic yu'un ti Ben-adade.”

### **Ta xcaj'albat sc'oplal ti Cedar xchi'uc ti Hazore**

<sup>28</sup>Xi ta xal Dios ti laj yalbe sc'oplal ti jvoc' nitilulil ta Cedare, xchi'uc ti banquilaletic yu'un Azor ti tsalatic yu'un Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae: “Mu me xavicta abaic, tsaquic ta c'op ya'i ti Cedare. Tubic sc'oplal ti jvoc' nitilul ti oyic ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>29</sup>Uninbeic ya'i ti snaique, ti xchijique, ti yaxib snaique, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun yu'unique. Pojbeic ya'i ti scamelloique, ti xi xavavtaique: ‘Oy xi'el ta jujujot.’

<sup>30</sup>“Bitanic loq'uel ta anil, jnaclejetic yu'un Hazor. Ba nac'o abaic. Yu'un vu'un ta xcal ti Ajvalilune. Yu'un ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, laj xa xchapan sba c'u s'elan xu' ta spas ta atojolic.

<sup>31</sup>Xi ta xcal ti vu'un Ajvalilune: Voletanic batel xch'a ta stsaquel ta leto ti jteclum le'e, ti mu'yuc c'usi sna'ic ch'abal xi'el ta xa'iique, ti mu'yuc ti'naetic yu'unique, mi ja'uc ti syavialtaque, ti solel xch'ul tuc comeme.

<sup>32</sup>“Elc'anbeic ya'i batel ti scamelloique, xchi'uc scotol ti xvacaxique. Tan puc ta xbat ya'i scotol cu'un ti jnaclejetic ti xch'uloj lec stsotsil sjolic ta xocon xchiquinique. Buyuc no'ox ta xbatic ta jujujot q'uelel cu'un ya'i ti stsutseselique. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.





<sup>33</sup>Ti jteclum Hazore, j'ech'el sts'ijlajan ta xcom. Ta xlic pasuc ta snail jti'oval oq'uiletic. Mi ja'uc xa oy buch'u ta xlic naquicuc un. Laj c'op ti oy buch'u ta x'ech' xanie.”

### **Ta xcaj'albat sc'oplal ti lum Elame**

<sup>34</sup>C'alal lic ochuc ta ajvalilal yu'un Judá ti Sedequiasse, xi c'oponat talel yu'un Dios ti Jeremías sc'oplal ti lum Elame:

<sup>35</sup>“Ti vu'un Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, mu stselbuj ti xi ta xcale: Ta jlilinbe ta c'asel syolobtac ti lum Elame, ti ja' yabtejeb sbeelinoj yoc sc'obe.

<sup>36</sup>Ta xchanjotal vinajel banomil, ta xcac' taluc ic' ta stojol ti jteclum li'e, ti tan puc bu bec'bil ta xbatic yu'une. Mu'yuc xa junuc muc'tiquil lumetic ma' ti mu xc'ot ti jnutseletic ta stojole.

<sup>37</sup>Ta xcac' nicuc ma' ti jteclum Elam c'alal tsacbilic yu'un ti cuxul jti'oval yajcontrataque. Ta jtac talel ti cuxul j'ilbajinvanej vocol ti tsutsesaticuc ya'i yu'un ti sc'ac'al co'ntone. Ta jtac talel leto ta stojol ti tubatuc ya'i sc'oplale. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>38</sup>Ta jchotan jpasob mantal ti ta jteclum Elame. Ta xcac' chamuc lajicuc ya'i ti ajvaliletic yu'une, xchi'uc ti banquilaletic yu'une. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>39</sup>Ta ts'acal to un, ta xlic jelbe yorail ti jteclum Elame. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

## **Jeremías 50**

### **Ta xtub sc'oplal ma' ti muc' ta lum Babiloniae**

<sup>1</sup>Sc'oplal ti Babilonia muc' ta lum yu'un ti caldeoetique, xi s'elan caj'ac'bat sna' yu'un Dios ti j'alc'op Jeremiase:

<sup>2</sup>“Alic jech li'e, vinajesic ta stojol ti muc'tiquil lumetique. Tsots xava'an abaic ta yalel, mu xamuc mi jutebuc. Xi xavalique: ‘U'ninat xa ma' ti lum Babiloniae. C'ot xa ta j'ac'-lo'il-maxil ma' ti dios Bele. Batem xa xch'ulel yu'un xi'el ti dios Marduque. Ti loc'obbaile, ti nopbilal diosetic yu'unique, bise xa ta cotel chaval, batem xch'ulelic yu'un ti xi'el eque.’

<sup>3</sup>Yu'un jun muc' ta lum xvolet talel ta stsaquel ta leto ti ta xlic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Stuc sts'ijlajan ta xictaic comel ti muc' ta lume. J'ech'el mu'yuc buch'u xnaqui liquel un, mi ja'uc ti chon bolometric eque. Scotol ta stambeic loq'uel jatobal ma' ti bu taje.”

### **Ta sutic ti israeletic**

<sup>4</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti jech yorail taje, x'oc' x'avanic xa ta xtal sa'icun ti Ajvalilun ti Diosun yu'unic ti buch'u liquelic ta Israele, xchi'uc ti ta Judae.

<sup>5</sup>Utsuc xa sjaq'uic bu xbat sbelel ti Sione. Ta stamic ech'el un, ti xi xa ta xalique: 'Batic bu oy ti Diose. Cac' quetic ta j'ech'el ti jvol jbatc ta stojol ti mu j'ech'eluc xisch'ayotic ta yo'ntone.'

<sup>6</sup>"Ti jteclumale, co'ol s'elan ch'ayel chijetic, ti yan o bu ic'bil batel yu'un ti jq'uel-chijetique, ti mu'yuc xa ta venta bu xch'ayic batel ta te'tique. Xloc' x'ochic no'ox batel ta lametel ta te'tic ti mu xa sna' bu com ti scorratique.

<sup>7</sup>C'alal ileic yu'un ti scontraique, baleic ta ti'el ti xi albatic yu'une: 'Ma'uc jmultic, yu'un laj sa' smulic ta stojol ti Diose, ja' ti mu'yuc c'usi sna' xchi'uquique, spatobil yo'ntonic laj ech'uc ti stot sme'ic ta vo'nee.'

<sup>8</sup>"Jatavanic loq'uel ta Babilonia steclumalic ti caldeoetique. Ic'vananic loq'uel ta j bani' ta sbeiltasel ti chije.

<sup>9</sup>Ta xcac' taluc jvoc' tsatsal viniquetic ta xliquic talel ta lumetic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti jun no'ox yorail ta svolic ta stsaquel ta leto ti lum Babiloniae. Chapalic lec ma' ti bu taje, ta xu'ninic un. Banquialal jletovajeletic, bu ta sbijil sati ech'el xchi'uc ti syolobe, mu stselbuj.

<sup>10</sup>Ti c'usitic oy yu'unic ti caldeoetique, ta xpojbatc batel, ta spojic batel ja' to ti c'uxi mu xa xu' yu'unic ta xcuchel batele. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

### **Ts'ij xi liquel sc'oplal ma' ti Babiloniae**

<sup>11</sup>"Ti c'usitic oy yu'un ti jteclumal ti laj atsacheique, caldeoetic, muyubajanic, tse'ianic xchi'uc ta j'ech'el un. Bitetic ta anil jech c'u cha'al ta spas ti tsebal me' vacax ta yaxaltique. Ij'unanic xa jech c'u cha'al junuc ca'.

<sup>12</sup>Ja'uc ti avosilale, ti alumal bu lavoq'ue, nijil chimil ta quexlal ta apun. Ti avosilale, stuc xa no'ox jun muc' ta lum sicotan ta xcom.

<sup>13</sup>Capem ma' ti jol ta j'ech'ele, mi junuc jnaclejetic ta jcomtsan. Ta j'ech'el ta xc'ot ta sbajtical banomil. Ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic yu'un xi'el scotol ti buch'u ta x'ech'ic ti c'alal ta xilic ti tsots tsitsel laj stae.

<sup>14</sup>"J'ac'-yolobetic, sa'o avavilic, joyobtaic ti muc' ta lum Babiloniae. ¡Scotol ti ayolobique, xach'beic ya'i ta stojol, yu'un laj sa' smul ta jtojol ti vu'un Diosune!

<sup>15</sup>Avananic ta sliquesel ti leto ta jujujote. Ti Babiloniae ya'binoj xa no'ox sba ta x'och ta c'abal. Laj lomuc xa yalel ti toyol luchlebaletique. Laj jinuc xa yalel ti moquetique. Xi ma' ti spacobil sutel cu'une: ac'beic ya'i ec un. ¡Pasbeic ya'i jech c'u cha'al laj spastique!

<sup>16</sup>Mi junuc xavictaic comel ta Babilonia ti oy buch'u ta sts'unubaje, mi ja' ta stsobel ti ts'unubale. Ti c'alal xyaquet ti jtsutsesvanej leto ta stojolique, ti jyanlumetique jatvil xa ta xloq'uic batel c'alal yosilal stuquic ti oy ta slumalique.

### **Ti Israele ta sutic ech'el**



<sup>17</sup>“Ti Israele, jech c'u cha'al jun ch'ayemal chij, nutsbil yu'un ti jti'oval leone. Ba'yel lajic ta ti'el yu'un ti ajvalil ta Asiriae. Ts'acal to un, ti'eic, nulbatic sbaquilic yu'un ti Nabucodonosor ajvalil ta Babiloniae.

<sup>18</sup>Jech o xal ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, Diosun yu'un ti Israele, xichi ta xcale: Ta jtsits ya'i ti ajvalil ta Babilonia xchi'uc ti steclumale, jech c'u ch'al laj jtsits ti ajvalil ta Asiriae.

<sup>19</sup>Ta sut batel ta slumalic cu'un ti israeletique, co'ol s'elan junuc chij pulem ta staic ti sve'elic ta vits Carmeloe, ta Basane, xchi'uc ta vitstic ti oy ta yosilal ti Efraine, xchi'uc ta Galaade.

<sup>20</sup>Ti vu'un Diosune xi ta jva'an jbae: Ti jech yorail taje, ti Israele xchi'uc ti Judae, ch'abal xa ti smul scolo'ic ta xa'iique. Ta jch'aybe smul scolo' ti c'u to yepal cuxul ta xcome.

### **J'ech'el tsalbil ta xc'ot ma' ti Babiloniae**

<sup>21</sup>“Tsaquic ta leto ya'i ti oyic ta yosilal Merataime, xchi'uc ti jnaclejetic ta Pecode. Nutsic, tsutsesic ta j'ech'el ya'iic, ja' to ti c'uxi mu junuc ta xcome. C'otuc ta pasel avu'un scotol ti c'u s'elan laj cale. Vu'un laj cal mantal ti Diosune.”

<sup>22</sup>Xvinaj xa xc'ulet ti letovajel ta jteclum ta slilinel scotol une.

<sup>23</sup>Ti Babiloniae, co'ol s'elan junuc martillo xc'uxul laj yac' c'alal laj spas ta mantal ti jnaclejetic ti oy ta scotol banomile. Tana le'e, lom xa un. Yu'un stuc xa xch'uch'ulil busul. Mu xnel ta xa'i xi'elal ti muc'tiquil lumetic c'alal ta xilic oy c'usi chopol c'ot ta stojol ti Babiloniae.

<sup>24</sup>Ti vo'ote, jteclum Babilonia, laj avac' apets'al atuc, ja' to laj ava'i ti tsacbil lac'ot yu'une. Chucbil, lapal lacom un, yu'un tsots laj atsac ta c'op ti Diose.

<sup>25</sup>Ti Diose laj sjam ti bu q'uejbil ti abtejebaletic yu'une, ja' c'ot ta abtejebal yu'un ti laj sliques ti sc'ac'al yo'ntone. Ti Dios ti scotol xu' yu'une, yacal ta spasel ti ta xc'ot ta stojol ti muc' ta lum yu'un ti caldeoetique.

<sup>26</sup>Joyobtaic ta stsaquel ta leto ya'i. Jambeic bu nac'al ti sve'elique. Volic ta stsobel ti jnaclejetique, tubic sc'oplal ya'i. Mi junuc cuxul ta xcom.

<sup>27</sup>Iq'uic batel ya'i scotol ti yajsoldadotac ti bu ta xamilique. Mu xa cha'bel un. C'ot xa yorail yu'unic un laj staic ti tsitsele.

<sup>28</sup>(Ti jnaclejetic ti cuch to loq'uel yu'unic jatobal ta Babiloniae, c'otic ta Sión, slo'iltaic xa ti ac'bat xa stojic yu'un Ajvalil Dios cu'untic ti c'u s'elan laj spas ti babiloniaetic ta stojol ti ch'ulnae.)

<sup>29</sup>“Iq'uic talel scotol ti j'ac'-yolobetique yo' ta stsaquic ta leto ti Babiloniae. Joyobtaic ti muc' ta lume yo' mu junuc xjatav batel. ¡Ac'beic stoj ti c'u s'elan loc' ta sa'el yu'unique! Jech xapasbeic jech c'u cha'al laj spasiique. Yu'un mu ts'icbaj ye sti'ic ta jtojol ti Ajvalilun ch'ul Diosun yu'un ti Israele.



<sup>30</sup>Scotol ti j'ac'-letoetique, ti jva'lej viniquetique, buyuc no'ox ta xchamic ta calleetic ti jech c'ac'al taje. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>31</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une xi ta xale: “Muc' ta lum ti mu xa'ac'van ta ventae, ta jva'an jba ta scontrainelot. C'ot c'ac'al ora avu'un ti ta jtsitsot ava'ie.

<sup>32</sup>Muc' ta lum ti mu xa'ac'van ta ventae, ta xalom ta lum ta sbosiel ti avoque. Mi junuc oy buch'u ta stic' sba ta stoyelot liquel. Ta jtilesbe sc'ac'al scotol ma' ti jteclum avu'une. C'oc' xa'i stsutsic o scotol ti c'u yepal joyol ta apat ta axocone.”

<sup>33</sup>Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une xi ta xale: “Ti jteclum Israele xchi'uc ti jteclum Judae, yacal ta xa'ibeic yipal ti vocol yu'un ti ilbajinele. Ochemic xa ta c'abal, mi ja'uc xa xcoltaatic yu'un ti yajcontraique.

<sup>34</sup>Ti jpojvanej yu'unique, jelavem xu' yu'un ec. Ajvalil scotol xu' yu'un xi sc'oplal. Ta sbain stuc c'u s'elan ta stic' sba ta pojvanej. Mu vocoluc ti slamajes c'op ta stojol ti muc' ta lume, ti ta xbat xch'ulel ta xi'el yu'un ti jnaclejetic ta Babiloniae.”

<sup>35</sup>Ti Diose xi ta xale: “Leto xna'un yu'un ti Babiloniae, xchi'uc ti jnaclejetic yu'une. Mu yanuc ta xich' ec un ti banquilaetique, xchi'uc ti jamal sba satique.

<sup>36</sup>Leto xna'un yu'un ti yajt'unvanejtaque: joviemuc ti banomil xa'iique.

<sup>37</sup>Leto xa'iic ti yajsoldadotaque: lajemuc xa'iic yu'un ti xi'ele. Leto xa'iic ti sca'taque, xchi'uc ti carretaetic yu'une. Leto xa'iic ti yajtojbolal soldadotaque: joybijuc ta jme' xi'el ants. Sliquebuc leto ti sc'ulejalique: batuc ta elc'anel ya'iic.

<sup>38</sup>Soquemuc ya'i ti uc'umetic yu'une: uluc ta taquijel ti yoque. Yu'un ti Babiloniae, ja' jun muc' ta lum ti noj ta jun pucujil loc'obbailetique, ja' ta scoj ti c'ot ta ch'ayel ti snopobil yu'une.

<sup>39</sup>“Jech o xal ti ta Babilonia une, ta xc'ot ta snail vetetic xchi'uc ta snail oq'uiletic. Ta xc'ot ta snail j'anilajel-mutetic. Laj to ta alel ma' ti oy buch'u ta xnaqui liquele.

<sup>40</sup>Jech ta xc'ot ta stojol jech c'u cha'al ti jteclum Sodomae xchi'uc ti Gomorrae, jech c'u cha'al ti lumetic joyol ta spat ta xocone, c'alal laj yich' tubbel sc'oplale. Mi junuc oy buch'u naqui un. Mi ja'uc oy buch'u ta x'ech'. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>41</sup>“Ta namal banomil ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, tsatsal muc' ta lum xa'i sba, yepal no'ox ajvaliletic yu'un xchapanoj xa sbaic ta talel.

<sup>42</sup>Chijilic no'ox xchi'uc ti syolobe, ti slanzae. Jun spucujilic ta j'ech'el, mu'yuc xc'uxul yo'ntonic. Co'ol s'elan yech'omal syuc'benal nab ma' ti yech'omal snuq'uique. Naca cajajtic ta ca' ta xtal. Chapalic lec ta ac'-leto ta stojol ti Babiloniae.

<sup>43</sup>C'alal ta xa'ibe sc'oplal ti ajvalil ta Babiloniae, toj alubel ta xc'ot ta xi'el yu'un un. Lajem xa ta xa'i yu'un xc'uxul ti vocol jech c'u cha'al ta svoq'ues yol ti antse.

<sup>44</sup>“Nax to ti xibitet loq'uel jech c'u cha'al jcot león ti ta xloc' talel ta pujtic yu'un ti uc'um Jordane, Xivelet batel ta anil ta pulem yaxaltic, ti xbit no'ox loq'uel ta jatobal



cu'un ti babiloniaetique. Ta xcac' ochuc ta pas mantal ti buch'u ta jc'an ta jt'uje. ¿Mi oy la buch'u xu' ta sco'oltasicun ya'iic xchi'uc? ¿Mi oy la bu mu xu' cu'un spaquel jc'oplal ti yaloje? ¿Mi oy la junuc jq'uel-chij xu' ta xismac ta bee?

<sup>45</sup>Ti vu'un Diosune, a'yio ava'iic xi s'elan chapal cu'un ta scontrainel ti Babiloniae. Mu yanuc ti c'u s'elan nopbil sc'oplal cu'un ta scontrainel ti caldeoetique: Ti uni bic'tal chije, ta xiq'uc batel. Ta soquesbatic ti yaxaltic bu xlamet ta sta ti sve'elique.

<sup>46</sup>Xvo'o'et no'ox ta j'ech'el c'alal ta xyal ta lum ti Babiloniae. Ta xnic yu'un ti banomile. Ta xa'i yan muc'tiquil lumetic ti x'avet no'ox ta j'ech'ele.”

## Jeremías 51

### J'ech'el ta xlij ti Babiloniae

<sup>1</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ta jtac talel jmilvanej ic' ta scontrainel ti muc' ta lum Babilonia ti jnaclej caldeoetic yu'une.

<sup>2</sup>Yu'un ti muc' ta lum Babiloniae, ta xc'ot ta pasel cu'un ta stojolic ti jech ta spasbatic yu'un ti scontraique jech c'u cha'al junuc trigo ti ta xich' vilesel ta iq'ue. Ta xc'ot ta pasel cu'un ti sts'ijlajan ta xcom ti slumale. C'alal ta xc'ot ta stojol ti vocole, tsacbil ta leto ta xc'ot ta jujujot.

<sup>3</sup>Chaplicuc xchi'uc syolobic ti jxach'-yolobetique. Ac'o xa slapic ti smac sti' yo'ntonique. Mi ja'uc jutebuc xc'uxubaj yo'ntonic yu'un ti jva'lej viniquetic yu'un ti jteclum Babiloniae. Ac'o stubbeic sc'oplal ta j'ech'el ti soldadoetic yu'une.

<sup>4</sup>Ta sjunuluc slumal ti caldeoetique, tusuluc ta xcom yu'unic ta calleetic ti jnaclejetic yu'une.

<sup>5</sup>Ac'o mi laj xa sa' smul ta jtojol ti jteclum Israele, ti jteclum Judae, ti mu no'ox alabaj laj sa' smulic ta muc' ta lum yu'unique, ti Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, ti ch'ul Diosun yu'un ti Israele, mu'yuc to loq'uem ta co'nton ti jtenoj comele.

<sup>6</sup>“Jatavanic loq'uel ta jteclum Babilonia. Spojuc xa sba ti buch'u xu' yu'une. Mu aq'uelojuc abaic ta xachamic ta scoj ti smulique. Yorail xa ta jpac sutel ti jq'uexe. Ta stojic cu'un ti c'u s'elan loc' ta sa'el yu'unique.

<sup>7</sup>Yu'un ti jteclum Babiloniae, co'ol to ox s'elan oro bis ti oy ta coc ta jc'obe, ti yacub yu'un scotol ti muc'tiquil lumetic oy ta banomile. Ti muc'tiquil jteclumetic laj yuch'ic ti vino taje. Ch'ay ti sjolic yu'une.

<sup>8</sup>Ta jech no'ox yepal un, sbusus yalel ta lum ti jteclum Babiloniae. Oc'anic liquel yu'un un. Ich'ic talel poxiletic yu'un ti syayijemalique, jq'ueltic quic mi xpoxtaj to.”

<sup>9</sup>Laj xa cac'becutic xpoxil ti jteclum Babiloniae. Mu'yuc xpoxtaj yu'un un. Ch'an xa utic. Loc'cutic batel li'e, ta jujun tal batic ta jlumaltic. Ti c'usi spajebal chopol ta spasique, xva'et no'ox muyel ta vinajel ta xc'ot jech c'u cha'al junuc toc.

<sup>10</sup>Ti laj sva'an sba ta spaquel jc'oplaltic ta stsalel jcontratic ti Diose, la'ic, ba jlo'iltatic ta jteclum Si6n ti c'usi laj spas ti Ajvalil Dios cu'untique.

<sup>11</sup>Ti Diose oy ta yo'nton ti ta stubbe sc'oplal ti jteclum Babiloniae. Tijbil xa sjol yo'ntonic yu'un ti ajvaliletic ti ta xliquic talel ta Media ti jech c'otuc ta pasel taje. Taje, ta spac sutel ti Dios ti soquesbat ti xch'ulnae. Chaplanic xa xchi'uc ti ayolobique. Tsaquic lec ti amacobbailique.

<sup>12</sup>Vinajuc ta a'yiell ti licuc xa yich'uc voq'uel smocal ti Babiloniae. Tacbeic batel xchi'ilic ti jvoc' jba'be soldadoetique. Va'anic jchabivanejetic. Lo'laic yo' jech tsalbil ta xc'ot avu'unic. Yu'un ja' ta xc'ot ta pasel ti c'u s'elan nobil chapbil xa yu'un ti Diose, ti yalaj ono'ox ti ta scontrain ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Babiloniae.

<sup>13</sup>Jteclum Babilonia ti joyobtabilot ta muc'tiquil uc'ume, ti mu no'ox albajuc yepal ti ac'ulejale, ta xa xac'ot ta tsutsel. Ta xtub o ta j'ech'el ti ac'oplale.

<sup>14</sup>Yu'un xi laj yal ti laj sva'an sba ta rextico stuc ti jech c'uxul ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une: "Ta jbusan talel ti acontra ta atojol jech c'u cha'al ti xbuset no'ox ta xtal ti c'ulube. Xq'uejinic no'ox liquel ti tsalbil lac'ot yu'une."

### **Q'uejimol sventa stoybel sc'oplal ti Diose**

*(Jer 10.12-16)*

<sup>15</sup>Ta sventa ti smuc'ul stsatsale, laj smeltsan banomil ti Diose. Ta sventa ti sbijile, laj yac'be lec yip ti banomile. Ta sventa ti xbaxbolile, laj sq'ui batel ti vinajele.

<sup>16</sup>Ti jech xc'avluj to ti sc'opojel jech c'u cha'al ti chauque, xyuc'lij to ti vo' ti oy ta vinajele. Xva'et no'ox muyel ti toc yu'un ta jujujot xchiquin ti banomile. Xjaplajet no'ox yu'un ti sac tsel ti c'alal xyaquet ta xac' ti vo'e. Ta xt'om talel yu'un ti ic' ti bu nac'al yu'une.

<sup>17</sup>Ti buch'uuc no'oxe toj pim, toj bolat xa'i sba. Yu'un xi s'elan ta xc'ot ta pasel yu'unique: Yu'un ti buch'u ta smeltsan ti loc'obbaile, lajem ta lo'lael yu'un. Naca jlo'lavanej loc'obbailetic, mi jutebuc cuxul.

<sup>18</sup>Mu'yuc c'usi xu' yu'un, labal no'ox xac'. Ta xtubbat sc'oplal yu'un ti Dios ti c'alal ta xchapanvane.

<sup>19</sup>Yu'un yan ta q'uelel ti Dios yu'un ti Jacobe, ti ja' laj smeltsan scotol ti c'usitic oye. Ja' laj st'uj stuc ti jteclum Israele yo' jech ta xc'ot ta xrexta. Jech o xal biiltasbil Dios ti scotol xu' yu'une, xi sc'oplal.

### **Ti tsitsel ta xtale, ta xtunesat ti jteclum Babilonia yu'un ti Diose**

<sup>20</sup>Ti Ajvalile xi ta xale: "Jteclum Babilonia, ta jtunesot ta jmarso te', cabtejebot ta yaq'uel ti letoe. Yu'un ta jtunesot ta slilinel ti muc'tiquil lume, ta stubbel sc'oplal ti ajvaliletique.

<sup>21</sup>Yu'un ta jtunesot ta stubbel sc'oplal ti ca'etic xchi'uc ti yajvaltaque, ti carretaetic xchi'uc ti yajvaltaque.

<sup>22</sup>Yu'un ta jtunesot ta stubbel sc'oplal ti viniquetic xchi'uc ti antsetique, ti moletic xchi'uc ti jva'lej viniquetique, ti queremetic xchi'uc ti tsebetique.





<sup>23</sup>Yu'un ta jtunesot ta stubbel sc'oplal ti jq'uel-chijetic xchi'uc ti chijetique, ti j'abteletic xchi'uc ti j'abtel vacaxetique, ti ajvaliletic xchi'uc ti yajtuneltaque.”

### **Ti tsitsel ta xich' ti jteclum Babiloniae**

<sup>24</sup>Ti Ajvalile xi ta xale: “Va'i un, ta aba ta asatic ta xavilic ti ta stoj cu'un ti jech loc' ayan ta yo'ntonic laj sc'anic ti jteclum Babiloniae, xchi'uc scotol ti caldeoetique, xchi'uc ti c'usitic chopol laj spasic ta jteclum Sione. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>25</sup>Yu'un ta jcontrainot ti jsoquesvanejot vits a'elane, ti ta xatubbe sc'oplal scotol ti banomile. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal. Yu'un ta jyales coc jc'ob yo' ta jtsitsot. Xabanlaj to yalel cu'un ta lican ch'entic. Ta xajoybinot ta jun c'acquemal vits s'elan.

<sup>26</sup>Ti jech jinem xa yalel ti tone, mi ja'uc xa ta xtun jbejuc yo' ta xich' va'anel na. Yu'un ta xacom o ta j'ech'el ta jun sts'ijlajan banomil. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>27</sup>“Vinajuc ta a'yiell ti ta xatsaquic ta leto ti jteclume. Oq'uisanic ti oq'uese, chapanic ti jteclumetique yo' ta xlic stsaquic ta leto ti jteclum Babiloniae. Va'lanic ta stsaquel ta leto ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Ararate, ti jteclum Minie, xchi'uc ti jteclum Asquenaze. T'ujic jun banquilal soldado yo' jech ta xal mantal c'u s'elan ta aq'uel ti letoe. Co'oluc to s'elan junuc c'ulub c'uletuc batel ti capem xa sjolic ti nopajuc batel ti buch'utic cajalic ta ca'e.

<sup>28</sup>Chapanic ti muc'tiquil jteclumetique yo' jech ta stsacvanic ta leto. Chapanic xtoc ti ajvaliletic ti liquemic ta Mediae, xchi'uc ti ajvaliletic yu'unique, xchi'uc ti yaj'opisialtaque, xchi'uc scotol ti buch'utic ta xu'nin ti banomile.

<sup>29</sup>Xnicnun no'ox, xc'uyc'un no'ox ti banomile, yu'un ta xa xc'ot ta pasel sc'op ti Dios ti ta sjoybin ta jun chopol sts'ijlajan banomil ti jteclum Babiloniae.

<sup>30</sup>Yu'un laj xa yicta sbaic ta letovajel ti soldado babiloniaetique. Tiq'uulic xa ta snac'obbailic. Laj xa ti yipal yu'unique. C'otic xa ta jun ants s'elanic yilel. U'ninbat xa ti slumalique. Tsanbat xa sc'ac'al ti snaique.

<sup>31</sup>Xtal xbatic xa ta jujujot ti j'al-mantal j'ich'-c'opetic ti ta xalbeic ti ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae, ti u'ninbat xa ta j'ech'el ti steclumale.

<sup>32</sup>Ti jcontrainvanejetique bat macvanicuc ta be ti bu ta x'ech' ti uc'ume. Laj xa xchiquic scotol ti bu to ox oy ti pojjobaile. Jech ti soldadoetique batem xa xch'ulelic ta xi'el.”

<sup>33</sup>Yu'un ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, ti ja' Dios yu'un ti Israele, xi ta xale: “Ti jteclum Babiloniae, co'ol s'elan jun majobil trigo ti ta xich' tec'olanel ti c'alal ja' o yorail ti ta xich' majel ti trigoe. Nax to ti mu xc'ot yorail ti ta xich' tsobel ti ts'unobile.”

<sup>34-35</sup>Xi ta xal ti Jerusalene, ti ja' ono'ox ti jteclum Sione: “Ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae, laj sesintaun, laj sbalun ta ti'el, co'ol to s'elan jun sets'un ti



xocol laj yictaun comele, co'ol s'elan jun jti'oval chanul nab laj sbic'un batel. Laj snojes sba xchi'uc ti c'usi lec laj ya'i smuil ti oy ta jtojole. Ti scomelal une, laj sjip batel. Ac'o stoj ya'i ti jteclum Babilonia ti jech ech'em laj yilbajinune. Ac'o stoj ya'i ti caldeoetic ti jech laj smilbeicun ti jvinquileltaque.”

### **Ti Israele ta xpatbat yo'nton ti oy c'usi ta xc'ot ta pasele**

<sup>36</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ta jtic' jba ta apojel ta achapanel. Vu'un ta jpache sutel ti avajcontrae. Yu'un ta j'ech'el taquin ta xcom cu'un ti uc'umetique, xchi'uc ti sat vo'etic ti oy ta jteclum Babiloniae.

<sup>37</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'ajomal stuc xch'uch'ulil busul ta xcome. Ta xnaquiic liquel ti jti'oval chonetique. Mu xa stac' ti oy buch'u xu' ta xlic naquiuc teye. Scotol ta xc'ot ta pasel ta stojol, c'ajomal xa no'ox ta xbat xch'ulelic ta xi'el yu'un.

<sup>38</sup>Yu'un scotolic xloquet no'ox liquel snuquic ta avanel jech c'u cha'al ti leone, ti xi'te i'te no'ox liquel jech c'u cha'al ti ch'in leónetique.

<sup>39</sup>C'alal xchic'chun ta j'ech'el ti c'ac'ale, oy c'usi ta xcac'be yuch'ic, ja' ti uch'bolal ti ta xyacub xchi'uquique, ti ta xbat ti xch'ulel xchi'uquique. Ja' yu'un un, sbatel osil ta xbat xch'ulel ta vayel, ti mu ja'uc xa ta xjulave. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>40</sup>Ts'acal to un, ta xquic' batel ta smilobil jech c'u cha'al ta xich' iq'uel batel ta smilobil ti ch'in chije, ti tentsune, xchi'uc ti chije.

### **Ta xc'ot ta tsutsel ti jteclum Babiloniae**

<sup>41</sup>“Ti jteclum Babilonia ti puquem sc'oplal ta scotol ti banomile, laj yich' u'ninel, yu'un och xa ta c'abal. Ta xlic xi'icuc ti muc'tiquil jteclumetic ti c'alal ta xilique.

<sup>42</sup>Yu'un ti jteclum Babiloniae, mut'iat xa ta nab. Yu'un volat ochel ti jech natic no'ox xva'i xcoti ti nabe.

<sup>43</sup>Ti jteclumetic yu'une, c'ot ta jun chopol sts'ijlajan banomil. C'ot ta jun pochol taqui banomil ta j'ech'el, ti mu ja'uc junuc oy buch'u ta xnaqui teye, ti mu ja'uc junuc oy buch'u xu' ta xjelav teye.

<sup>44</sup>“Ta jtsits ti dios Bel ta jteclum Babiloniae. Ta xeta cu'un loqu'uel ti c'usi sbic'oj xa ox yalele. Mu xa ta xtal snaban sbaic ta stojol ti muc'tiquil jteclume. Yal xa ta lum ti moquetic yu'un ti jteclum Babiloniae.

<sup>45</sup>Jteclumal, loc'anic talel teye. Ac'o xa spoj sba ta jujun tal ti buch'u xu' yu'une ta scoj ti tilem xa ti sc'ac'al co'ntone.

<sup>46</sup>Mu stsic' avo'ntonic, mu xaxi'ic yu'un ti xvochvun no'ox ti lo'il a'yej ta jteclume. Yu'un scojol-cojol o ti lo'il a'yej ta x'ech' ti jujun jabil ta jteclume. Yu'un oy slo'il ya'yejal ti ta xlic yich' ilbajinel ti jteclume. Yu'un oy slo'il ya'yejal ti ta stsac sbaic ta leto ti ajvaliletique.

<sup>47</sup>Ja' yu'un un cha'e, ta xc'ot sc'ac'alil ti ta jtsits ti loc'obbailetic ti oy ta jteclum Babiloniae. Yu'un scotol ti jteclume nijil chimil ta xcom ta q'uexlal apun, ti lamal no'ox ta xcom ti animaetique.

<sup>48</sup>Ti vinajele, ti banomile, xchi'uc scotol ti c'usitic oye, xlaet xa ta xa'iic ti c'alal ta xtub sc'oplal ti jteclum Babiloniae. Ta xlic talel yajval ta stuq'uul yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>49</sup>Melel, ta xtub sc'oplal ti jteclum Babiloniae, ja' ta scoj ti laj smil ti jteclum Israele, xchi'uc xtoc ti laj smilan ti jnaclejetic ti oy ta sbejel banomile.”

### **Oy c'usi ta xich'ic albel ti judíoetic ti nacalic ta jteclum Babiloniae**

<sup>50</sup>Ti cuch to avu'unic spojel abaic c'alal xyaquet ti milbaile, mu me xapajes abaic ti yacaloxuc ta jatvile. C'alal nom xa oyoxuque, vuleso ta avo'ntonic ti Diose, t'abbo ta avo'ntonic ti jteclum Jerusalene.

<sup>51</sup>Yu'un xachi ta xavalique: “Q'uexlal laj ca'itic ti c'alal c'ot ta jchiquintic ti chopol ta xc'opojic ta jtojoltique. Laj jnac' jsat quelovtic yu'un ti jech q'uexlalotique, yu'un jyanlumetic ochic talel ta jtojoltic ti bu xa c'alal oy ti xch'ul banomil yu'un ti ch'ulnae.”

<sup>52</sup>Ja' no'ox un, xi ta xal ta jamal ti Diose: “Ta xc'ot sc'ac'alil ti ta jtsits ti loc'obbailetic ti oy ta jteclum Babiloniae. Ta scotol ti jteclumetic yu'une, x'ijlajetic ta oq'uel ti buch'utic yayijemique.

<sup>53</sup>Ac'o mi ta xmuy ya'i c'alal to vinajel ti jteclum Babilonia yo' tey ta sva'an ti spojjobbaile, ti bu taje, ta jtac batel ti scontrataque yo' ta stsutsesatic. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

### **J'ech'el ta xtub ma' ti Babiloniae**

<sup>54</sup>Ta jteclum to Babilonia, ta xlic talel ti oy buch'u x'avet xa xchi'uc ti yipal xc'uxule. Ta steclumal to caldeoetic, oy c'usi tsots xvo'o'et ti ta xvule.

<sup>55</sup>Ti Diose ta xa stsutses ta lilinel ti jteclum Babiloniae. Ta xc'ot xa ta tsutsel yu'un ti yan sba xvochvun to ox ta j'ech'ele. Yu'un co'ol s'elan nab ti natic xa xva'i xcotie, xvo'o'et no'ox snuq'uic ta xtal ti scontraique, ti xvochochet no'ox ti lamal ta xvul ta sbaique.

<sup>56</sup>Yu'un talic ta stsutsesel ti jteclum Babiloniae. Laj xa stsaquic ti yaj'ac'-letotaque. Laj xa slilinbeic ti syolobique. Ti Ajvalile, ja' jun Dios ti ta jujun ta xac'be stoj ti c'u s'elan loc' ta sa'el yu'unique.

<sup>57</sup>Yu'un ti Ajvalil ti ja' Dios ti scotol xu' yu'une, xi jamal ta xale: “Ta xcac' yacubuc ti banquilaetic yu'un ti jteclum Babiloniae. Yu'un ti bijil viniqetic yu'une, ti ajvaliletic yu'une, ti yaj'opisialtaque, ti yajsoldadotaque, sbatel osil ta xbat xch'ulelic ta vayel, mi ja'uc xa ta xjulavic.

<sup>58</sup>Ti vu'un Ajvalilun ti scotol xu' cu'une, xi ta xcale: Ti jech jamal ta j'ech'el spac'benal smoc ti jteclum Babiloniae, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta j'ech'el ta xich' lilinele. Ti jech



pechajtic sjamlej ti ti'nae, ta xtic'bat sc'ac'al. Ta jbel sc'oplal, jech' no'ox ech' svocolic ta abtel ti muc'tiquil jteclumetique. Yu'un busul ta xlaj ta c'oc' ti yabtelic ti laj xpich' ti yoc sc'ob xchi'uquique.”

### **Ti slo'il ya'yej ti Jeremiase, ich'bil ta xbat ta jteclum Babilonia**

<sup>59</sup>Ti ta xchanibal jabil yochel ta ajvalil yu'un jteclum Judá ti Sedequiase, jech ti j'alc'op Jeremiase oy c'usi laj sc'ubanbe ti Seraías ti ja' xnich'on ti Neriase smom xtoc ti Maaseiase. Ti Seraiase ta xchi'in batel ti ajvalil Sedequías ti ta xbat ta jteclum Babiloniae, yu'un ja' c'otem jech c'u cha'al junuc jbainej vayebal ti bu ta xc'ot ti ajvalile.

<sup>60</sup>Ti Jeremiase sts'ibaoj xa ox jpoc vun ta yalbel sc'oplal ti ta xc'ot ta pasel ti cuxul j'ilbajinvanej vocol ti ta xvul ta stojol ti jteclum Babiloniae. Scotol taje, naca sc'oplal Babilonia ts'ibabil yu'un ma' ti xcaltique.

<sup>61</sup>Va'i un, xi laj yalbe ya'i ti Seraiase: “C'alal mi lac'ot ta jteclum Babiloniae, bijan me ta yavtael scotol ti lo'il a'yeje.

<sup>62</sup>Mi laj une, xi xlic avale: ‘Dios, ti vo'ote laj xa aval ti ta xatsutes ti jteclum li'e, ti ta xc'ot ta pasel avu'un ti mu ja'uc junuc jnacleje, mi ja'uc junuc chon bolometric ti xu' ta xnaquiic li'e. Yu'un ta xajoybin ta jun sts'ijlajan banomil sbatel osil.’

<sup>63</sup>C'alal mi laj avo'nton ta yavtael ti lo'il a'yej ti ts'ibabil ta jpoc vune, chuchbo jbejuc ton, jipo ochel ta uc'um Eufates.

<sup>64</sup>Va'i xtoc un, xi xlic aval une: ‘Jech c'u cha'al ta xmut'ij yalel le'e, ja' jech ta sac ch'ay sc'oplal ti jteclum Babiloniae. Mi ja'uc xa xu' ta xlic stam sba ti c'alal ta xlic ac'batuc svocol yu'un ti Diose.’ ” Li' c'ot ta tsutsel slo'il ya'yej ti Jeremiase.

## **Jeremías 52**

### **Yochel ta ajvalilal ti Sedequiase**

*(2 R 24.18-20; 2 Cr 36.11-16)*

<sup>1</sup>Yich'oj xa ox jun xcha'vinic (21) jabil ti c'alal lic ochuc ta ajvalilal ti Sedequiase. Buluchib (11) jabil ech' ta ajvalilal ta jteclum Jerusalén. Hamutal sbi ti sme'e, ti ja' yantsil nich'on ti Jeremías ti liquem talel ta Libnae.

<sup>2</sup>Ti c'usitic lic spas une, toj chopol laj yil ta sba ta sat ti Diose. Yu'un co'ol laj spas jech c'u cha'al laj spas ti Joacime.

<sup>3</sup>Jech o xal ti Diose lic sc'ac'al yo'nton ta stojol ti jteclum Jerusalene, xchi'uc ti jteclum Judae. Laj sten loq'uel ta stojol.

### **Ta xtub sc'oplal ti jteclum Jerusalene**

*(2 R 24.20—25.7; Jer 39.1-7)*

Ts'acal to un, ti Sedequiase lic stoy sba ta stojol ti ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae.

<sup>4</sup>Ta slajunebal (10) c'ac'al yu'un ti slajunebal (10) ue, ti ja' xa ta sbalunebal (9) jabil yochel ta ajvalilal ti Sedequiase, ja' o laj stam batel sbe ti ajvalil Nabucodonosor xchi'uc scotol ti yajsoldadotac ta scontrainel ti jteclum Jerusalene. C'ot sjoyobtaic ta



maquel. Lic slaman sbaic ta yeloval. Lic spas sbitebic ta joyob yo' ta xlic stsaquic ta leto.

<sup>5</sup>Joyobtabil o ti jteclum ti c'alal sta sbuluchibal (11) jabil yochel ta ajvalilal ti Sedequiase.

<sup>6</sup>Ta sbalunebal (9) c'ac'al ti ta xchanibal (4) u ti jech jabil taje, tsatsub ti vi'nal ti ta jteclume. Yu'un mu'yuc xa c'usi ta slajesic ti jnaclejetic teye.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, lic sjomic smocal ti jteclume. Ac'o mi joyobtabil lec yu'unic ti caldeoetique, ti ajvalile xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque, jatavic loq'uel ta jteclum. Xanavic sjunul ac'ubal. Loq'uic ech'el ta ti'na ti oy ta o'lol chib spac'bale, ti ta x'ech' ta sbelel sts'unbil nichim ti ajvalile. Laj st'unic batel ti be ti ta xc'ot ta stenlejal yu'un ti Jordane.

<sup>8</sup>Ti soldado caldeoetic une snutsojic batel ti ajvalil Sedequiase. Sloc'obinojic c'ot ta stenlejal yu'un Jericó. Stuc comtsanat yu'un ti yajsoldadotaque. Tan puc bat scotolic.

<sup>9</sup>C'alal laj staic ta stsaquel ti ajvalile, ti caldeoetique laj yiq'uic batel ta stojol ti ajvalil yu'un ti jteclum Babilonia ti oy ta jteclum Riblae, ta yosilal ti Hamate. Ti bu taje, chapbat sc'oplal ti Sedequías yu'un ti Nabucodonosore.

<sup>10</sup>Yu'un yiloj ta sba ta sat stuc ti loc' mantal yu'un ti Nabucodonosore ti yich'uc c'ocbel snuc' ti xnich'nabe, xchi'uc scotol ti buch'utic ich'bil ye sti'ic yu'un ti jteclum Judae.

<sup>11</sup>Ja'uc sc'oplal ti Sedequiase, loc' mantal yu'un xtoc ti ajvalile ti yich'uc pitsbel ti sbec' sate, xchi'uc ti yich'uc chuquel ta cadena taq'uine, yo' jech ta xich' iq'uel batel ta jteclum Babilonia, ti bu chucul com o ja' to ti c'uxi chame.

### **Ta xlilij ti ch'ulnae**

*(2 R 25.8-21; 2 Cr 36.17-21; Jer 39.8-10)*

<sup>12</sup>Ti ta slajunebal (10) c'ac'al yu'un ti yo'obal (5) ue, ti ja' xa sbalunlajunebal (19) jabil yochel ta ajvalilal ti Nabucodonosor ajvalil yu'un jteclum Babiloniae, ja' o c'ot ta Jerusalén ti Nabuzadarán yajtunel ti ajvalile, ti c'otem ta banquialal yu'un jvoc' soldado yajchabivanej stuc ti ajvalile.

<sup>13</sup>Va'i un, lic stic'be sc'ac'al ti ch'ulnae, ti muc' ta na yu'un ti ajvalile, xchi'uc ti naetic yu'un ti jteclume, ti xaltique, ja' snaic scotol ti buch'utic ich'bil ye sti'ique.

<sup>14</sup>Ja' Jech xtoc ti caldeo soldadoetic ti xchi'inojan batele, laj sjipic yalel ta lum ti moc ti sjoyobtaoj sjunul ti jteclum Jerusalene.

<sup>15</sup>Laj taj une, jech ti Nabuzaradane laj sbec' batel c'alal to jteclum Babilonia ti c'u to yepal comem ta jteclume, xchi'uc ti buch'utic laj sco'oltas sjolic xchi'uc ti ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae, xchi'uc ti c'u to yepal com ti sna'ic spasel ti c'usitic yan abtele.

<sup>16</sup>C'ajomal xa no'ox laj yictaan comel ti buch'utic me'un mu'nat ta j'ech'ele, yo' jech ta xabtelanic ti banomile, xchi'uc ta sts'unel ti uvae.

<sup>17</sup>Yu'un xi s'elan c'ot ta pasele: Ti caldeoetique laj slilinic laj xpuchq'uinic ta soquesel ti c'usitic pasbolic ta c'anal taq'uin ti x'ayan ta ch'ulnae. Ja' jech xtoc ti bal-bal c'anal



taq'uine, ti yictaque, xchi'uc ti muc' ta pila ti ja' yavil vo'e, scotol laj yich'ic batel c'alal to jteclum Babilonia.

<sup>18</sup>Ja' jech xtoc, laj yich'ic batel ti yav tanetique, ti xulobiltaque, ti sloq'uesobil stanil xmechaile, ti muc'tiquil tazaetique, ti muc'tiquil lechetique, xchi'uc scotol ti c'usitic meltsanbil ta c'anal taq'uineti ti ta xtun ta sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>19</sup>Xi s'elan ti co'ol laj spas ec ti banquial soldado yu'un ti jchabivaneje, laj yich' batel scotol ti c'usitic meltsanbil ta oroe, ta platae: ti muc'tic lech-lech taq'uine, ti yav ac'aletique, ti tazaetique, ti yav tanetique, ti co'ol s'elan yav pajleb cantilae, ti muc'tiquil leche, ti bisetic ti ja' xch'amobil ti matanal vinoe.

<sup>20</sup>Ti sc'oplal xcaltic ti chib bal-bal c'anal taq'uine, ti muc' ta pila ti ja' yavil vo'e, ti lajcha'cot sloc'obbail vacax ti pasbil ta c'anal taq'uin ti ja' c'otem ta yique, ti yan yictac ti laj yal to ox mantal ti ajvalil Salomón ti ac'o yich' meltsanel ta sventa ta xtun ta ch'ulnae, yu'un mu stac' na'el c'u yepal ti yalale.

<sup>21</sup>Ti jujun bal-bal taq'uine, x'ech' jutuc ta vaxaquib (8) metro ti snatile. Ja' x'ech' jutuc xtoc ta vo'ob (5) metro ti sbalej ta joyobe. Ja' no'ox un, pujul xmuy ta o'lol un, yich'oj chanib ni' c'ob (7 cm.) spimil ti c'anal taq'uine.

<sup>22</sup>Ti jujun bal-bal c'anal taq'uine, yich'oj ti ta sjole, jun sronail ti x'ech' jutuc ta chib (2) metro ti stayleje. Yich'oj xtoc chaj-chaj c'anal taq'uin ti ta joyobe, ti nichimtasbil ta loc'tabil sat granadae.

<sup>23</sup>Ti jujun sronail ti yich'oj chaj-chaj taq'uine, yich'oj vo'vinic (100) ta bej loc'tabil sat granada. Ja' vaclajuneb yo'vinic (96) ti xvinaj lec ta q'uelele, chanib (4) ti mu xvinaj lec ta q'uelele.

### **Ti judioetique bec'bil ta xloq'uic batel**

<sup>24</sup>Ti banquial jpas-mantal yu'un ti jchabivanej soldadoe, laj stsac ta chuquel xtoc ti Seraías ti ja' banquial palee, ti Sofonías ti ja' pale xtoc ti mu yanuc ti yabtelique, xchi'uc yan oxib jchabiej ti' ch'ulnae.

<sup>25</sup>Ta scotol ti jnaclejetic ta jteclume, laj yich' tsaquel ti j'opisial ti ta spas ta mantal ti soldadoetique, xchi'uc yan vucub (7) viniquetic ti ja' yajtuneltac stuc ti ajvalil ti oyic ta jteclume, ti buch'u tsots yabtel yich'oj ta soldadoil ti ta xchanubtas ti viniquetic yo' ta xac' sbaic ta tunele, xchi'uc yan oxvinic (60) ta vo' viniquetic ti ich'bil tsots ye sti'ic ti oyic ta jteclume.

<sup>26</sup>Scotolic taje, ic'bil batel yu'un ti Nabuzadarán ta stojol ti ajvalil yu'un ti jteclum Babilonia ti oy ta Ribla ta yosilal ti Hamate.

<sup>27</sup>Ti bu taje, laj yal mantal ti ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae ti yich'icuc milele. Ja' jech c'ot ta pasel ti jteclum Judá ti bec'bil loc' batel ta slumalique.

<sup>28</sup>Ti jnaclejetic ti bec'bil loc' batel yu'un ti Nabucodonosore, ja' jech yepal jech c'u cha'al li'e: Ja' laj sbec' loq'uel oxmil xchi'uc oxib xcha'vinic (3,023) jnaclejetic yu'un Judá ti c'alal yucubal (7) jabil yochel ta ajvalilale.



<sup>29</sup>Laj sbec' loq'uel xtoc jnaclejetic yu'un jteclum Jerusalén, vaxaquib ciento xchi'uc lajcheb xcha'vinic (832) ta vo' ti c'alal yich'oj xa xvaxaclajunebal (18) jabil yochel ta yabtele.

<sup>30</sup>C'alal yich'oj xa oxib xcha'vinic (23) jabil yochel ta yabtele, jech xtoc ti Nabuzadarane laj to sbec' loq'uel vucub ciento xchi'uc volajuneb yoxvinic (745) ta vo' jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae. Ti c'ot ta scotol ti bec'bil loq'uique, ja' chanmil xchi'uc vaquib ciento (4,600) ta vo'.

**Ti Joaquine ta xich' loq'uesel ta chuquel ti ich'bil ta muc' ta xc'ot ta jteclum  
Babiloniae**  
(2 R 25.27-30)

<sup>31</sup>Ti ta yo'obal xcha'vinic (25) c'ac'al ti ja' xa xljachebal (12) ue, ti ja' xa yuclajunebal xcha'vinic (37) jabil ti bec'bil loc' ta slumal ti Joaquin ajvalil yu'un ti jteclum Judae, ja' o lic ochuc ta ajvalilal yu'un ti jteclum Babilonia ti Evil-merodaque. Laj yac' ta ilel ti oy syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti Joaquine. Laj sloq'ues ta chuquel un.

<sup>32</sup>Lec laj spas sba ta stojolal. Laj yac'be yabtel ta sbainel yan ajvaliletic ti oy ta stojol ta jteclum Babiloniae.

<sup>33</sup>Ti jech taj une, ja' to jech laj sloc' sc'u' ti Joaquin ti ta stunes to ox ta chuquinabe. Jmoj ve' xchi'uc ti ajvalil ti c'u sjalil to cuxi batele.

<sup>34</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti c'u sjalil cuxi batel ti Joaquine, ta xich'olan coltael yu'un ti ajvalil ta jteclum Babiloniae.

## Lamentaciones

### Lamentaciones 1

#### Sliquebal muc' ta ac'-me'inal

<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, sts'ijlajan com stuc ma' ti jteclume, c'alal nojel to ox ti jnaclejetic yu'une. Jun me'unal ants yilel ma' ti jteclume, c'alal ich'bil to ox ta muqu'e. Sujbil yu'un ta tsots abtel ta j'ech'el ti cajal to ox sc'oplal ta stojol scotol ti yane.

<sup>2</sup>Ta smil sba ta oq'uel ti jujun ac'ubal ta x'ech'e, xbein no'ox ti ya'lel sat ta j'ech'ele. Ta scotol ti c'u yepal xch'ayobil sjol xchi'uque, mi ja'uc junuc ta xtal patbatuc ti yo'ntone. Paybat sc'oplal joybij ta yajcontra ti buch'utic lec xil sba xchi'uque.

<sup>3</sup>Ti xyaquet tsots ilbajinele, ti tsots ta x'aque abtejuque, ta xich' svocol tana ti Judá ti bu mosovinbil une. Ti sbainoj to ox ta sventainel ti jteclumetic ta vo'nee, tana le' une, laj to c'op ma' ti ta xcux yo'ntone. Ti jnutsvanejetique loc'obinvanic, j'ech'el mu xcoltavanic.

<sup>4</sup>Sts'ijlajan ta j'ech'el sbelel ti Sione, mi junuc xa oy buch'u ta xtal ta q'uin. Sti'tac ti jteclume, sts'ijlajan ta j'ech'el, x'oqu'ic xa ti paleetique, mu x'ech' svocol ta xa'i ti jva'lej tsebetique. Stuc xa no'ox jech svocol ta xa'i ti Jerusalem.

<sup>5</sup>Tsalatic yu'un ti scontraique, abolaj yu'unic ta j'ech'el ti jti'o'ntonetique. Tsots ac'bat svocolic yu'un Dios ta scoj ti mu albajuc ti smulique. Bec'bil bat ti yalab xnich'nabic yu'un ti scontraique.

<sup>6</sup>Ch'ay, tub sc'oplal ti jun to ox yutsil sc'upilal scotol xnichimal ti Sione. Ti banquilaletic yu'unique, c'ot ta stojolic ti co'ol s'elan te'tical chij ti mu xa sta ta sa'el xa ti sve'elique; xcocun batel, snupoj ta be ta xc'ot ti jnutsviletique.

<sup>7</sup>Ti jteclum Jerusalem, c'ajomal xa no'ox ta svules ta sjol sc'ac'alil ti stuc ts'ijil com ta at-o'ntone; ta svules ta sjol ti mu albajuc to ox laj sta sc'ulejal ti ech' talel ti c'ac'ale; ta svules ta sjol ti och ta c'abal yu'un yajcontra ti mu'yuc buch'u tal spojele. Laj yich' labanel yu'un yajcontra ti c'alal stuc slilijemal busul com laj yilique.

<sup>8</sup>Yepal laj sa' smul ti Jerusalén ti xtun o ti bajbil c'ote. Ti buch'u cajal sc'oplal laj ya'iic ta vo'nee, bajbil xa yu'unic tana le' une, yu'un jam xq'uexlalic yu'unic. Jech o xal ta xoq'uita sba, nijil chimil joyijem batel ta q'uexlal.

<sup>9</sup>Balal ta ic'ubal ti sc'u'e; mu'yuc laj snop ti c'usi xu' ta xc'ot ta stojole. Mu ch'unbaj ti c'u s'elan tub ti sc'oplale; mu'yuc buch'u junuc ta xpatbat ti yo'ntone. Q'uelo avil un, Dios, lic'ot ta yoc yu'unic ti jcontra ti stoyoj sbaique.

<sup>10</sup>Ti jcontrainvaneje laj yu'ninic sc'ulejal ti Jerusalem. Ti lume laj yil ta sba ta satic ti xbitic no'ox ochel ta ch'ulna ti buch'u yan yajvalique, ti avaloj mantal une, Dios, mu xu' ta x'ochic ta tsoblebal avu'une.

<sup>11</sup>X'oc' x'avanic scotol ti jnaclejetic yu'une, sa'ílan ti sve'el yuch'obique. Laj sjelic ta ve'lil ma' ti yuni c'ulejalique yo' ta xcuxiic. Q'uelo avil un, Dios, c'u s'elan lic'ot ta tsutsel, mu aq'uelojuc no'ox ti jvocale.



**12** A'yio ava'iic ti ta xaxanavic batel ta bee, va'ano aba jliqueluc ta snopel mi xtuch'et ta xava'i jech c'u cha'al xtuch'et ta xca'i ti co'ntone, ti yepal xa ta xac'bun ti jvocol! Laj jta jvocol yu'un Dios c'alal lic tiluc ti sc'ac'al yo'ntone.

**13** Ti Diose, ta toyol to, laj sten talel c'oc' ti laj slilin ti jbaquilaque. Laj yac' pets' ta be ti bu ta xi'ech'e, lisut ta jpat yu'un. Sq'uel no'ox jipbil licom yu'un, oyun ta jvocol scotol c'ac'al.

**14** Laj xa yil ta sba ta sat Dios ma' ti jmule. Ti xi s'elan jcuchoj yu'une, ol ta j'ech'el jech c'u cha'al yabtejed ti vacax c'ot ta jtojole, ta xlay yipal cu'un xchi'uc. Ti Diose laj yac'un ta yoc ta sc'ob jnaclejetic ti mu stac' jtoy que ta stojolique.

**15** Nom to c'ot yu'un Dios ti tsatsal viniquetic ti jpatoj co'nton ti c'otemic ta cajpojvaneje. Sbususet no'ox talel epal soldadoetic yu'un ti ta xtal stsacun yo' ta stsutsesic ta j'ech'el ti jvinictac ti mu sna' xi'ique. Ti Diose laj xpech' ta teq'uel ti jva'lej queremetic yu'un ti Judae jech c'u cha'al ta xich' pits'el ta teq'uel ti uva yo' ta xloc' ti vinoe.

**16** Ta xi'oc' yu'un ti va'i s'elan taje; xbein ta j'ech'el ti ya'lel jsat yu'une. Mu'yuc xa buch'u junuc ta spatbun ti co'ntone; mi junuc oy buch'u ta xac'bun yip ti co'ntone. Busul com jmoj xchi'uc slilijemal jteclum ti calab jnich'nabe; xjelav cuch yu'unic ti jcontrainvaneje, mu sta ti vu'uncutique.

**17** Xvocolet xa snuboj yoc sc'ob ti Si6n ta sc'anel ti coltaele, le' une, mi junuc oy buch'u tal patbatuc ti yo'ntone. Ti Diose laj yal mantal ti voliatuc yu'un scontra ti Jacobe, ti c'ot yu'unic ta j'ac'-lo'il-maxil ti Jerusalene.

**18** Laj spas ti c'usi oy stuqu'il ta xil ti Diose, yu'un laj jcontrainbe ti smantaltaque. Ts'et-chiquintabeicun ava'iic, acotolic jteclumetic, tuc'ulano avilic yipal xc'uxul ta xca'i ti jvocol. Ti jva'lej jquerem jtsebtaque chucbil pechbil xa bat yu'unic.

**19** Laj jc'anbeic ti scoltaicun ti buch'utic co'ol jol co'ntoncutic xchi'uque, le' une, laj spaybeicun jc'oplal. Ti cajpaletaque, ti cajva'lejtaque, chamic ta jteclum ti xi s'elan c'ot ta stojolique: yacal ta sa'el bu ta sta sve'elic yo' ta xcuxiic.

**20** Q'uelo avil, Dios, yan sba ti jvocol ta xca'ie, ta xmich' ti co'nton yu'un ta xca'ie. Xtuch' xa co'nton ta xca'i yu'un yipal c'alal ta jvules ta jol ti toyobba li'ech'e. Ti calab jnich'nabtaque, ta pat xocon na xa no'ox ch'ambilic ta be ta xich'ic milel ta espada. Ti li' ta yut une, yacal ti chamel lajele.

**21** Ti jnaclejetique ta xa'iic ti xime'inaj oc' no'oxe; le' une, mi junuc ta xtal spatbun ti co'ntone. Sna'ic scotol jcontratac jcuchoj lec ti jvocol; xmuyubajic xa ti jech c'ot ta jtojol avu'une. C'otuc xa ta pasel avu'un sc'ac'alil ti c'u s'elan acaj'aloje, ti lamluc c'otuc ta stojolic avu'un jech c'u cha'al c'ot ta jtojole.

**22** Chajaluc c'otuc ta aba ta asat ti c'u yepal chopol laj xa spasiique. Jech xapasbeic ta stojol yu'un smulic jech c'u cha'al laj apas ta jtojole. Ep xa li'oc', och xa xchamel ti co'nton ta xca'i une.

## Lamentaciones 2

### Xchibal muc'ul ic'al me'inal

- <sup>1</sup>Mu albajuc sc'ac'al yo'nton Dios vul ta loq'uel, ti ic'unek c'ot yu'un ti c'upil sba Sione. Ti c'upil sba yutsil Israel jech c'u cha'al ti vinajele, c'alal to lum busul yu'un. Ti mu ts'icbaj ti sc'ac'al yo'ntone. mu'yuc xa ta alel yu'un mi stec'leb yoc.
- <sup>2</sup>Ti Diose, mi junuc va'al laj yicta comel ti naetic yu'un ti Jacobe. Ta jliquel no'ox lilijem com yu'un ta sc'ac'al yo'nton ti c'upil sba nac'obbailetic yu'un ti Judae. J'ech'el bat ta yoc ti ajvalile, ti jpas-mantaletic yu'une, q'uexlalic c'ot yu'un.
- <sup>3</sup>Ti lic tiluc ti sc'ac'al yo'ntone, ta jmoj no'ox toj tuch'el c'ot yip ti Israele. Laj xch'ac loq'uel ta jtojoltic ti smuc'ul stsatsal ti lic jtsac jbtatic ta leto xchi'uc ti jcontratique. Til xa c'oc' yu'un ta xchiq'uel scotol ti c'usitic x'ayan yu'un ti Jacobe.
- <sup>4</sup>Co'ol s'elan jcontrainvanej yilel ti Dios une, ta yipal lec yoc sc'ob laj xach' ti syolobe. Ja' xchi'il jun jti'o'nton, laj slilin ti c'usi lec ta xile. Co'ol s'elan tilemal c'oc' xloclij vulel ti sc'ac'al yo'nton ta stojol ti axibal na yu'un ti c'upil sba Sione.
- <sup>5</sup>Co'ol s'elan jcontrainvanej ti xi s'elan laj spas ti Diose: j'ech'el laj stubbe sc'oplal ti Israele. Laj sjines scotol ti muc'tic naetic ti c'otem ta pasob mantale; laj slilin ti nac'obbailetic yu'une. Xlic xcaj no'ox ti vocol laj stailan yu'un ti c'upil sba jteclum Judae.
- <sup>6</sup>Co'ol s'elan junuc j'elec' ti laj spas ti c'usi xal yo'nton yu'un ti xch'ulnae; laj slilin ti bu ti tsobajele. C'ot ta pasel yu'un ti Diose, tub ta o'ntonal ta Sión ti q'uinetic, ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale. Ti mu stac' ts'iquel ta xa'i ti sc'ac'al yo'ntone, laj sten loq'uel ti ajvalile xchi'uc ti paleetic.
- <sup>7</sup>Ti Diose laj sten ta yo'nton ti altar yu'une; bajbil tenbil c'ot yu'un ti xch'ulnae. Och ta yoc ta sc'ob jcontrainvanejetic yu'un smocal smacoj ti jteclume. Oy avanel ta xch'ulna ti Diose, co'ol xa s'elan q'uin ya'yel.
- <sup>8</sup>C'ot ta nopel yu'un Dios ta sjinesbel smocaltac ti c'upil sba lum Sione. Mu'yuc laj sjaliltas c'ot ta pasel yu'un ti bu c'alal nopbil ta sliline. Ti pac'baletic xchi'uc ti moquetic, jun me'inal c'ot ta stojolic, yu'un ta jliquel no'ox jinem com.
- <sup>9</sup>Ti jteclume xi s'elan oye, ch'abal xa ti sti'taque ti xoj yoctaque, stuc xa sjepelultac busul ta lum. Ti ajvalile xchi'uc ti its'inal ajvalil yu'une, ochic xa ta c'abal yu'un ti buch'u yan yajvalique. ;Tub sc'oplal ma' ti oy c'usi jbel albil yu'un ti Diose, mi ja'uc ti j'alc'opetic yu'une ti oy c'usi ta x'ac'bat yilic ti liquem talel ta stojol ti Diose!
- <sup>10</sup>Ti moletic yu'un ti c'upil sba Sione, naca sta ta xchotan sbaic ta lumtic. Ta svijbe xa sbaic tanil c'oc', lajemaal c'u'il xa slapojic. Ti tsebal antsetic yu'un ti Jerusaleme, nijil comic ta lum ta j'ech'el.
- <sup>11</sup>Mu xa cha'bel xquil osil yu'un ti oq'uele, mu xa tsacaluc ta xca'i ti co'ntone. Mu'yuc xa jchi'uc jch'ulel c'alal ta xquil lilijem steclumal ti jvinquileltaque, ti buyuc xa no'ox ta xquil chamemic ta bebetic ta scoj vi'nal ti jchu'nel ololetic.



<sup>12</sup>Xi ta xalbe sme'ic ti ololetique: “Ch'abal xa jve'eltic xchi'uc ti c'usi ta xcuch'tique.” Chamem xa ta xyalic ta lum ta bebetic yu'un ti jteclume. Sjic' ch'a yo'nton ta xloc' ti xch'ulel jobbil yu'un ti sme'ique.

<sup>13</sup>¿C'usi stac' ta jco'oltaselot achi'uc jteclum Jerusalén ti toj c'upil abae? C'upil aba jteclum Sión ti spajeb avutsilale, ¿c'usi stac' ta xcalbot ava'i yo' ta jpat avo'nton? Co'ol s'elan smuc'ul nab sjamlej laj ata ti avocole. ¿Buch'u xu' ta xpoxtaot?

<sup>14</sup>Ti c'usitic laj yilic ta scaj'alel ti j'alc'opetic avu'une, yijil lo'lael ta j'ech'el. Mu jamaluc laj yalic ti amule, ch'ay to ta be jechuc unbi ti c'usi q'uelel ta atojole. Naca lo'lael ti c'u s'elan yalic ti ac'bat yilic yalojique, tac'al c'ot avu'un un.

<sup>15</sup>C'alal ta xilot ti buch'utic ta x'ech'ic ta bee, smaj xa sc'obic xlabajic xa, xpiobajic xa, sjim xa sjolic ta labanvanej, ti xi ta xalic ta stojol ti c'upil sba Jerusale: “¿Mi ja' la ti jteclum le'e, ti albil sc'oplal spajeb xa no'ox sc'upilal ta banomile?”

<sup>16</sup>Scotol ti avajcontrataque xbet'bun no'ox yeic ta atojol. Smats' xa yeic, xpiobajic xa, sibtasvanic xa ti xi ta xalique: “J'ech'el cuch xa cu'untic ta slilinel un. Ti vo'ne xijmacmun xchi'uque, sta xa sc'ac'alil, laj to quiltic ta jsatic un.”

<sup>17</sup>Ti Diose, c'ot ta pasel yu'un ti c'u s'elan xchapanoje, mu'yuc stselbuj ti sc'ope. Mu xa xna'etuc laj slilin ti vo'ne xa yaloj ta sliline. Laj yac' ye sti' tse'inuc ti avajcontrae, ti cajal c'ot sc'oplal yu'un ti jti'o'nton ta atojole.

<sup>18</sup>C'ano apojel ta stojol ti Dios une, jteclum Sión ti c'upil abae. C'ac'al ac'ubaluc malmunuc ti ya'lel asate. Chelchunuc o ya'lel asat yu'un ti oq'uele, mu xavicta aba.

<sup>19</sup>Oc'an avanan no'ox ava'i ta ac'ubaltique, toyo ti asate, avetan no'ox ava'i, busano ta stojol Dios ti yatel avo'ntone. Malmunuc ti ya'lel asat jech c'u cha'al junuc vo', nubo avoc ac'ob ava'i, vocoletan ta stojol. C'ano spojel ti ololetic buyuc no'ox quicajtic ta xlajic ta jujun chiquin naetic ta scoj ti ch'abal c'usi ta stun slajesique.

<sup>20</sup>Cajval, vulesbun ta ajol un, mu'yuc buch'u junuc jech apasojbe jech c'u cha'al avi tana li'e. ¿Mi xc'ot o un ta sti' jch'unel ololetic yu'un ti me'iletique? ¿Mi xc'ot o un ta xich'ic milel ta ach'ulna ti paleetique xchi'uc ti j'alc'opetique?

<sup>21</sup>Xvinaj ti buyuc no'ox telel ta bebetic ti jva'lej viniquetique, ti moletique. Ti jquerem jtsebtac une lajic ta milel ta espada. Yorail lic ti c'ac'al sc'ac'al avo'ntone, jloq'uel abtel laj ayayijes, mu xa na'etuc laj amil.

<sup>22</sup>Xi'bal sba buyuc xa no'ox laj avac' taluc ta jujujot, co'ol s'elan q'uin laj ya'i ti xc'ulet no'ox talele. Ti sc'ac'alil ta xlic sti'emal ajole, Dios, mi junuc ta xcol. Ti buch'u laj jts'itese, ti laj jchanubtase, lajic ta milel yu'un ti jcontrainvaneje.

### Lamentaciones 3

#### Yoxibal muc'ul ic'al me'inal

<sup>1</sup>Ca'ioj jtuc c'u s'elan ti vocol laj jta ti laj syales talel yoc sc'ob Dios ta jtojol ta scapemal sjole.

- <sup>2</sup>Ic'unek ta j'ech'el ti osil banomil bu laj yic'un ech'ele. Mi jutebuc xojobin ti be bu lixnav yu'one.
- <sup>3</sup>Yu'un jujuliquel xlic xcaj no'ox laj syales ti yoc sc'ob ta jtojole.
- <sup>4</sup>Ta anil no'ox liyijub yu'un, sot'olib ti jnuculile. Laj slilnbun ta j'ech'el ti jbaquilaque.
- <sup>5</sup>Jun to moc s'elan joyolun ta vocol yu'un, ti mu x'ech' xjelav ta j'ech'el ti laj jta ti vocol yu'one.
- <sup>6</sup>Laj yac'un ech'el ta ic'al osil jech c'u cha'al c'ot ta stojolic ta vo'ne ti buch'u laj chamuc xae.
- <sup>7</sup>Laj sbajun ta jun ta moc ti mu jutebuc loq'uebal yu'one. Laj sts'otun ta alal carina taq'uin.
- <sup>8</sup>Manchuc mi xi'avet ta sc'anel ti jpojele, mu'yuc laj xchiquintabun jc'op ti xivocolete.
- <sup>9</sup>Laj smacbun jbe ta jun pac'bil ton bu ta xi'ech'e; yan be bu laj jtam ech'el yu'un.
- <sup>10</sup>Co'ol s'elan jcot león nac'al ta jta ta xca'i, mi jech c'u cha'al cot oso ti naca xa mu laj sbalun ta ti'ele.
- <sup>11</sup>Laj sq'uejbunun ech'el ta be, laj syayijesun ta jot'el, xilaj o xa xchi'uc laj ca'i.
- <sup>12</sup>Lic snit ta xach'el ti syolobe, lic'ot ta xchanob c'ob xchi'uc ti sni' syolobe.
- <sup>13</sup>Ti sni' syolob Dios laj sjip talele, ts'unul c'ot sjunul ta jtojol.
- <sup>14</sup>Scotol ti jvinquileltaque xlabajic xa ta jtojol. Scotol c'ac'al un, cacal ta ye sti' ti jlabanel yu'unique.
- <sup>15</sup>Mu x'ech' ti vocol laj slaman ta jba ti Diose. Mu ts'icbaj xchopolal ti c'usi vul ta jtojol yu'one.
- <sup>16</sup>Laj xchec'bun ta lum ti quee, jlo'oj pucuc licom yu'un.
- <sup>17</sup>Nom c'ot ma' ti mu'yuc c'usi jna'e, ch'ay sc'oplal ti xpatet co'ntone.
- <sup>18</sup>C'ot ta nopel cu'un ti ch'ab xi sc'oplal ta j'ech'el ti jpatoj co'nton ta stojol ti Diose.
- <sup>19</sup>Mu xch'ay xca'i ma' ti at-o'ntone, ti jtuc xa no'ox laj ca'ie, ti mu x'ech' xjelave, ti spajeb xa no'ox laj jta ti jvocale.
- <sup>20</sup>C'alal ta jnopilan ti va'i s'elan taje, ta stsic' co'nton yu'un.
- <sup>21</sup>Ti mu xch'ay ta co'ntone, jtos ti xi s'elan jpatuc co'nton ta stojole:
- <sup>22</sup>ja' ti mu'yuc spajeb syail xc'uxul yo'nton ti Diose, ti mu'yuc lajem sc'oplal ti yutsilal slequilale.
- <sup>23</sup>Naca ach' ti c'usi ta xc'ot ta pasel yu'un jujun c'ac'ale. Mu'yuc c'usi stac' jco'oltastic ti slequil yutsilale.





- <sup>24</sup>Xichi laj calbe jbae: Mu'yuc xa yan un, ja' no'ox ti Diose, jech o xal jpatoj co'nton ta stojol.
- <sup>25</sup>Ti Diose, lec yo'nton xchi'uc ti buch'u spatoj yo'ntonic ta stojole, ti buch'utic ja' yich'ob c'opique.
- <sup>26</sup>Xloc' venta ti ts'ijilotic ta smalael coltavanuc ti Diose.
- <sup>27</sup>Xloc' venta ti buch'u ta squeremal no'ox ochesatuc ta be yu'un ti Diose.
- <sup>28</sup>Tsots sc'oplal ch'an xi'uc ts'ijluc ti buch'uuc no'ox c'alal ta x'ac'bat yicats yu'un ti Diose.
- <sup>29</sup>Sbic'tajesuc sba, sts'uts' xa banomil, xu' to nan spatoj yo'nton.
- <sup>30</sup>Ya'binojuc xa no'ox sba ta xt'ajat ta majele. Ech' jelavuc no'ox yu'un ti c'u spimiluc ti c'usi albatuque.
- <sup>31</sup>Ma'uc j'ech'el jipbil tenbil ta scomesat yu'un ti Diose.
- <sup>32</sup>Ac'o mi ta xac' vocol, sna' xc'uxubinvan xtoc, yu'un mu'yuc spajeb syail xc'uxul yo'nton.
- <sup>33</sup>Le' une, ma'uc ma' ti xmuyubaj xa ta sq'uelbe svocol ta at-o'nton ti jnaclejetique.
- <sup>34</sup>Ti mu'yuc xc'uxul o'ntonal ti naca yilbajinel ti jchuqueletic yu'un ti jteclume,
- <sup>35</sup>ti ta sba ta sat ti Buch'u oy ta toyol ti naca xich' no'ox pasbel c'usi chopol ti buch'uuc no'oxe,
- <sup>36</sup>ti naca xich' no'ox soquesel ti oy sc'oplal ti lequil chapanele, taje, yaloj ti Dios ti j'ech'el mu lecuc ta xile.
- <sup>37</sup>C'alal oy c'usi sc'oplal ta x'ale, c'alal oy c'usi ta xc'ot ta pasele, yu'un laj yac' ye sti' ti Diose.
- <sup>38</sup>Jech c'u cha'al ti c'usi lec ta xvule, ti c'usi chopol ta xvul ta loq'uele, ja' jech c'ot ta nopel yu'un ti Buch'u oy ta toyole.
- <sup>39</sup>Ti stalel ono'ox jsa'mulil ti vinique, ¿c'u cha'al xvulvun xa xchi'uc svocol ti li' cuxul ta banomile?
- <sup>40</sup>Tsots sc'oplal jvulestic jch'uleltic c'u j'elantic xchi'uc ti jtaleltique, jnaban jbatic ta stojol ti Diose.
- <sup>41</sup>C'opoj ti'incutic batel ta stojol Dios ti oy ta vinajele, calbetic ya'i c'u s'elan ta snop ti jol co'ntontique.
- <sup>42</sup>Jsa'muliluncutic, toyobbauncutic li'ech'cutic ta atojol. Ti vo'ot une mu'yuc laj ach'aybuncutic.
- <sup>43</sup>Lamal c'ot ta jtojolcutic ti sc'ac'al avo'ntone, laj avilbajinuncutic. J'ech'el laj atub ti jc'oplalcutique.



- 44Laj avol aba ta toc yo' jech mu xava'i ta xchiquintael ti xivocoletcutique.
- 45Laj avac' c'otcuncutic ta jun c'a'ep ta sba ta sat scotol ti jnaclejetique.
- 46Scotol ti cajcontracutique xbet'bun no'ox yeic ta jtojolcutic.
- 47Ti lamal vul ta jtojolcutique, naca jsibtaselcutic, jpets'alcutic, jtsutseselcutic, jipelcutic ta lum.
- 48Co'ol s'elan jun uc'um xmal no'ox ti ya'lel jsat ti lilij ti cuni teclumal ti mu tuch'baj ta co'ntone.
- 49Xmalmun ya'lel jsat yu'un oq'uel, mu'yuc xcuxet ti banomil
- 50mi mu xac' talel sat ti Dios ti oy ta vinajele.
- 51Ti c'usi c'ot ta stojol ti tsebetic yu'un ti jteclumale, xtuch' xa co'nton yu'un yipal ti jsat ta oq'uele.
- 52Ta yilal no'ox yo'ntonic ti cajcontrataque, xmich'oj lic'ot jech c'u cha'al junuc mut.
- 53Cuxul laj sjpicun ochel ta jun joc', mac xutbeic sti' ta jun muc' ta ton.
- 54Limut'ij junul ta vo' ti xichi laj jnope: “Mu xa cha'bel un, li' xa lic'ot ta tsutsele.”
- 55Ti vu'un une, Dios, xichi lic'opoj liti'in ta atojol ti tiq'uuilun ta natil joq'ue:
- 56Chiquintao ti jc'op jti'inel une, mu xavicta aba ta ya'yiel ti jc'opojel jti'inele.
- 57Ti yorail ta xajtaot ta c'oponel ta ti'inele, ta xava'ibun ti jc'opojele, xachi ta xavalbune: “Mu xaxi'.”
- 58Ta xatic' aba ta jpojel, Dios, ti yacalun ta jvocale, ta xava'an aba ta jpojel yo' ta xicuxi.
- 59Aviloj ta aba ta asat, Dios, ta jech' no'ox ta xquich' ti jvocale. Va'ano aba cu'un un.
- 60Chajal ta aba ta asat ti jbel ta xquich' yu'unique, ti chapal lec yu'unic scotol ti c'usi ta xispasbeicune.
- 61A'yio ava'i, Dios, c'u s'elan ta xisti'oltaic, xchi'uc scotol ti c'u s'elan chapal xa yu'unic ti c'usi ta xispasbeicune,
- 62ti mu ts'icbaj ta bet'lajetel yeic ti jcontrataque, ti ja' xa sbeelinoj o yeic ta jtojole.
- 63Q'uelo avil, scotol ti c'usi ta spasiq, c'otemun ta j'ac'-labal yu'unic.
- 64Dios, ac'bo stojic ti c'u s'elan xtun o ta xich'ic ti vi s'elan ta spasiq.
- 65Pucujibicuc ta j'ech'el avu'un, lamluc c'otuc ta stojolic ti bac vocol avu'une.
- 66Dios, ilbo ya'i svocolic ta sc'ac'al avo'nton, c'otuc ta tubbel sc'oplalic avu'un li' ta banomile.

## Lamentaciones 4

### Xchanibal sc'oplal ti muc' ta ic'al me'inale

- <sup>1</sup>C'ot to ta sac vaytajel ma' ti oro une. C'ot to ta ch'ayel ta ts'ayetel xojobal ti lequil oroe. Stanaltac ti ch'ulnae tanij batel slilijemal ta bebetic.
- <sup>2</sup>Ti jnaclejetic yu'un Sión ti cajal to ox sc'oplalique, ti c'otem to ox sc'oplalic jech c'u cha'al ti oroe, co'ol s'elan ta x'ilatic jech c'u cha'al lumal bin meltsanbil yu'un ti jpotobe.
- <sup>3</sup>Ja'uc ti me' oq'uile ta to xac' xchu' yo' ta xchu'iltas ti yalabtaque, yan ti jnaclejetic yu'un ti jlumale, jti'oval ta j'ech'el, co'ol s'elan jech c'u cha'al spucujil ti j'anilajel-mut ti oy ta sbajtical banomile.
- <sup>4</sup>Mu x'ech' taqui ti'il ta xa'iic ti jchu'nel ololetique, spac'oj xa sba ti yoquic ta spac'obique. Yo'ntonuc ve'icuc ya'iic ti ololetique, mu'yuc buch'u ta x'ac'bun un.
- <sup>5</sup>Ti buch'u oy to ox ta ye ta sti'ic ti sve'el yuch'omique, tana une, javajtic ta be ta xlajic ta vi'nal. Ti spajebal to ox yutsil ti bu ch'iic talele, tana une, ta yavil c'a'eptic nacalic.
- <sup>6</sup>Smul scolo' ti muc' ta lum yu'un ti jteclumale, jc'ol to mu sta smul scolo'ic ti Sodomae, ti ta jech to yepal ta jliquel lilijem com ti mu'yuc buch'u tsacun ta leto yu'une.
- <sup>7</sup>X'ech' to ox sts'aytsun saquil yutsilic jech c'u cha'al bot ti viniquetic ti buch'u laj yich'ic t'ujele. Xjelav to ox saquil jech c'u cha'al ti chu' vacaxe. Xjelav to ox stsajal xch'ich'elic jech c'u cha'al ti coral tone. Yaxts'ijan no'ox ti sbec' satic jech c'u cha'al ti zafiro tone.
- <sup>8</sup>Avi tana li' une, ic'al c'abin xa ta j'ech'el, jc'ol to mu sta com ti yic'ubel osile. Mu x'ojtiquinatic buch'uic ti bu ta xanavic ta beetique. Pac'al ta j'ech'el ti snuculilic ta sbaquilique, taqui xotan ta j'ech'el jech c'u cha'al junuc si'.
- <sup>9</sup>Ti buch'u cham lajic ta letoe, ech' xa ti svocolique. Ti buch'u ta xchamic ta vi'nale, mu x'ech' ta xa'i ti svocolique, yu'un naca xcham ta scoj ti mu'yuc c'usi staic ta lajesel ti c'usi x'ayan ta banomile.
- <sup>10</sup>Ti antsetic ti oy slequil yo'ntonique, ta jech yepal lic slacan ti yolique. Laj stunesic ta ve'lil ma' ti yolic ti yacalic ta vi'nal ti muc' ta lum yu'un ti jteclumale.
- <sup>11</sup>Ti mu xa c'usi x'ech' o ta xa'i sc'ac'al yo'nton ti Diose, laj sbusan talel scotol ti sti'emal sjole. Laj stsanbe sc'ac'al ti Sione; laj slilinbe c'alal to sliqueb ti yoctaque.
- <sup>12</sup>Mi jutebuc laj sjolinic ti ajvaliletic li' ta banomile, xchi'uc scotol ti sventainojic ta spasel mantal ta banomile ti xc'ulet ochel ta ti'naetic yu'un Jerusalén ti contrainvanej j'ac'-vocale.
- <sup>13</sup>Scotol taje, scoj smulic ti j'alc'opetique, ti paleetic ti mu albajuc chopol c'usitic laj spasiique. Ta yutil jteclum laj smalbeic xch'ich'el ti buch'u jech' muts'ul sba sat laj smilique.



**14**Ma'satetic s'elan, xcuclajet ta xanavic ta beetic yu'un ti lume. Bonolic ta ch'ich', mi junuc sc'an spicbe ti sc'u'ique.

**15**“Mu xbat anopic, mu xanopic, jsoquesvanejetic, mu stac' nopel, ch'aco abaic ta stojol”, xi x'avet sc'oplal. “Jatvil, j'ech'el-beetic, mu stac' xcomic ta naclej li'e”, xi sc'oplal ta x'albat yu'un ti buch'u yan yajvalique.

**16**Ti Diose laj stenan loq'uel ta stojol, mi jutebuc laj sjoybin talel sat ta stojolic. Mu'yuc x'aq'ueic ta venta ti paleetique, mi jutebuc xc'uxubaj o'ntonal ta stojol ti moletique.

**17**Xlub xa ta j'ech'el jsatcutic ti ts'ijiluncutic ta smalael ti coltael ti jeche' ech' ti vocole. Jpatoj xa ox co'ntoncutic ta xvul ta loq'uel jun jteclum ti c'alal mu'yuc c'usi xu' yu'un ta xpojvane.

**18**Pa'ibiluncutic ta j'ech'el bu ta xixanavcutic, mi ja'uc stac' xiloc'cutic batel ta be. Ta xa sta yorail ta xic'otcutic ta tsutsel, c'ot xa yorail ta xquich'cutic un. Sta xa yorail un, mu xa cha'bel.

**19**Ti jcontracutique xvilic no'ox ta snutseluncutic ta jujun vitstic, ja' mu sta xvil ma' ti xique. Cotajtic no'ox jpets'alcutic yu'unic ta sbajtical banomil.

**20**Tsaque xa ta chuquel ti buch'u t'ujbil yu'un ti Diose, ti sac jaman to ti banomil ta xca'icutic yu'une, ja' ti ajvalil ti xi laj calcutic ta stojole: “Ta yolon aqueoval avaxinal capaluncutic ta naclej xchi'uc ti jteclumetique.”

**21**Tse'inan, muyubajan xch'a un, muc' ta lum Edom, ti aventainojbe yosilal ti Uze. Mu no'ox xacol ec un, ta xac'upin ava'i ti mu x'ech' xjelav ti vocole, ti co'ol s'elan jyacubel t'anal ta xacom yu'une.

**22**Ti atsitsele, Sión, c'ot ta tsutsel, mu'yuc xa ta xacha'beq'ue loq'uel yu'un Dios ta avosilal. Ta stsitsot ava'i ec un, ta scoj ti mu albajuc chopol laj apase, muc' ta lum Edom, ta svinajesbot ava'i ti amule.

## Lamentaciones 5

### Yo'obal sc'oplal ti j'ac'-ic'al me'inale

**1**Vulesuncutic ta avo'nton un, Dios, ti vi s'elan c'ot ta jtojolcutique. Ac'o talel asat un, ti q'ue s'elan ta xilic ti jvocolcutique.

**2**Scotol ti c'usi x'ayan cu'uncutique och xa ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetique. Ti jnacutic une c'ot ta snaic ti jnaclejetique.

**3**Lic'otcutic ta me'un olol, ch'abal ti jtotcutique, co'ol s'elan junuc me'unal ants com ti jme'cutique.

**4**Ta jmancutic ma' ti vo' ti cu'uncutic to oxe. Ti bu ta jsa'cutic si' ti cu'uncutic to oxe, ta jtojcutic yo' ta jsi'incutic.

**5**Tsots ta j'ech'el ti ta xi'abtejcutic yu'unique. Xilubcutic xa ta j'ech'el, mi jutebuc xac' jcux co'ntoncutic.

- <sup>6</sup>Yo' ta jta ti jve'elcutique, ta jchon coc jc'obcutic ta stojol ti egipcioetique xchi'uc ti asirioetique.
- <sup>7</sup>Mu'yuc xa cuxul ti jtot jme'cutic laj sa' ti smulique. Tana une, jcuchojcutic com ti bu jelavique.
- <sup>8</sup>Tana une, li'ochcutic ta mosovinel. Mu'yuc buch'u junuc xispojuncutic loq'uel ta yoc ta sc'obic.
- <sup>9</sup>C'alal ta jsa' ti jve'elcutique, jujuti' xa mu ta xcac' o jol jbaquilcutic yu'un ta scoj ti j'ac'-letotetic ti oy ta sbajtical banomile.
- <sup>10</sup>Ta scoj xmich'mun ta xac' ti vi'nale, ic'al c'abinuncutic ta q'uelel ta scoj ti sc'ac'al sicale.
- <sup>11</sup>Ti ta Sione xchi'uc ti ta jteclumetic yu'un ti Judae, c'alal ta antsetic, ta uni tsebetic, laj yich'ic ilbajinel.
- <sup>12</sup>Ti banquilaletic cu'uncutique, chucul sc'obic joc'ajtic laj lajuc yu'unic; ti moletique mu'yuc xa stu ilatic.
- <sup>13</sup>Tiq'ueic ta sjoyoyinel sjuch'el sat ts'unubil ti viniquetic ti oy lec yipique; ti jva'lej viniquetic une, ac'bat xcuchic si' ti bu xa c'alal xlic yu'unique.
- <sup>14</sup>Ti moletic ich'bil ye sti'ique, ch'abal xa vololic ta ochebal sti'tac ti jteclume; ts'ij xi ma' ti xvocheti no'ox ta q'uejimol ti jva'lej viniquetique.
- <sup>15</sup>Mu'yuc xa xmuyubaj ti co'ntoncutique; joybij ta at-o'nton ti xibitcutic to ox ta ac'otajel yu'un ti muyubajele.
- <sup>16</sup>Na'tic to bu c'alal ts'e'el c'ot ti cutsilal jlequilalcutique. C'u no'ox cha'al jech libatecutic ta scoj laj jsa' ti jmulcutique.
- <sup>17</sup>Jech o xal xtuch'et ti co'ntoncutic ta scoj une, ti ic'uneb ti osil banomil ta xca'icutic yu'une.
- <sup>18</sup>Ti vits Sione, stuc xa slilijemal busul; ti bu taje, xloc' x'och no'ox ti vetetique.
- <sup>19</sup>Ti vo'ot une, Dios, sbatel osil Ajvalilot, j'ech'el chotolot o ta apasob mantal.
- <sup>20</sup>¿C'u cha'al j'ech'el laj atenuncutic comel ta avo'nton? ¿C'u cha'al ech'em no'ox sjalil jipbil tenbiluncutic avu'un un?
- <sup>21</sup>Joybinuncutic talel ta atojol un, Cajval, ta xisutcutic talel. C'otuc to ta jtojolcutic avu'un un jech c'u cha'al jcuxlejalcutic to ox ta ba'yele.
- <sup>22</sup>Le' une, j'ech'el bajbil tenbil lic'otcutic avu'un; yepal no'ox ti sc'ac'al avo'nton lamal vul ta jtojolcutique.



## Ezequiel

### Ezequiel 1

#### Jam satil ta yilel bu chotol ti Diose

<sup>1</sup>Ta yo'obal (5) c'ac'al yu'un ti xchanibal (4) u ta slajunebal xcha'vinic (30) jabile, chotolun ta ti' uc'um Quebar jmoj xchi'uc ti buch'utic bec'bil loq'uique. Ta jech yepal un, jam ti jba jsat ti laj quil jamal ti vinajele, c'ot ta jsat ti Dios une.

<sup>2</sup>Taje, ta yo'obal (5) xa sjabilal xchi'uc yo'obal (5) c'ac'al yu'al ti bec'bil loc' ti ajvalil Joaquine.

<sup>3</sup>C'alal oyun ta ti' uc'um Quebar ta yosilal ti caldeoetique, ti Diose laj scajan sc'ob ta jtojolal ti pale Ezequiel xnich'onun ti Buzie.

<sup>4</sup>Va'i un, laj quil ti sutubaj no'ox talel ic' ti lic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti co'ol s'elan sac tsel xjaplajet no'ox sc'ac'al ta xloc' talel ta epal voletel toque, ti sac jaman no'ox ta j'ech'el ta sjoylej ti xocone. Ta o'lol bu xloclun ti c'oq'ue, sts'ayayet ta xvinaj jech c'u cha'al junuc c'anal taq'uin cusbil ta xac' xojobale.

<sup>5</sup>Ta o'lol taj une, oy c'usi chanib cuxul ta xvinaj yilel, ti co'ol s'elan vinic ta q'uelele.

<sup>6</sup>Ti jujunic taj une, chanib sat yelovic, xchi'uc oy chanib xiq'uique.

<sup>7</sup>Lec tuc' xiq'uilic ti yoquique. Ti svoyique jech c'u cha'al svoy ch'in tot vacax ti c'on-c'ontic ta xac' xojobal jech c'u cha'al ti c'anal taq'uin cusbil leque.

<sup>8</sup>Ti oy ta xchanjotal xocon ta yolon ti xiq'uique, sc'ob viniqetic yilel. Oy sat yelovic ta xiq'uique ta xchanibal xoconic.

<sup>9</sup>Snupojan sba ti sba ba xiq'uique ta jujun tale. C'alal ta xanavique, mu sq'uel spatic, stoyoj lec satic.

<sup>10</sup>Ti sat yelov ti c'usi chanib cuxul ta xvinaje, xi s'elane: Ti jelavem ta jba'bee, yelov vinic ta q'uelel. Ti oy ta xocon bats'i c'obile, sat león ta q'uelel yilel. Ti oy ta ts'et c'obile, sat tot vacax ta q'uelel yilel. Ti oy ta patile, sat muc' ta xic ta q'uelel yilel.

<sup>11</sup>Ti xiq'uique une lich'il muyel ta toyol. Snupojan sba yu'unic ti sba sni'ni'tac ti chib xiq'uique. Ta smac o sba xchi'uique ma' ti chib xiq'uique.

<sup>12</sup>Stoyoj lec sat ta xanavic batel scotolic, mu sq'uel spatic. Tuc' stamojic ech'el bu ta x'ic'atic batel yu'un smuc'ul stsatsal ti Diose.

<sup>13</sup>Co'ol s'elan tilemal ac'al x'ubet no'ox ta q'uelel ma' ti c'usi cuxule, mi co'ol s'elan jch'obuc toj xtal xbat no'ox ta o'lol yu'unic. Xjobin no'ox ta q'uelel ma' ti c'oq'ue. Xjaplajet ta xloc' tal sac tsel ti bu taje.

<sup>14</sup>Xtal xbatic no'ox ta jujujot ma' ti c'usi cuxulique, co'ol s'elanic sac tsel yilel.

<sup>15</sup>C'alal jq'ueloj batel ti c'usi cuxulique, laj quil ta banomil ta jujujot xoconic oy scarosalic.





<sup>16</sup>Co'ol s'elan xchanibal ti carosetique. Sts'aylajet no'ox yutsil ta xac' xojobal ma' ti c'u s'elan meltsanbile, co'ol s'elan sac vayan c'anal bax-ton. Co'ol s'elan oy to yan carosetic ta yut yilel ti jujun carosetique.

<sup>17</sup>Mi ja'uc ta sq'uel spatic ma' ti buyuc no'ox baticuc ta xchanjotal bu sq'uelojic batele.

<sup>18</sup>Laj quil ti yich'oj xot-xot taq'uinetic ti chanib carosetique, sts'aylajet no'ox xojobal ta jujujot xocon.

<sup>19</sup>C'alal ta xlic xanavicuc ti c'usi cuxule, setet no'ox batel ti carosetique. C'alal ta xchech sbaic muyel ti c'usi cuxule, ta xchech sba muyel ti carosetique.

<sup>20</sup>Ti buyuc no'ox ta xbatic ti c'usi cuxulique, ic'bil ta xbatic ta sventa smuc'ul stsatsal Dios ta xtaqueic batele, jmoj stselet batel ta xanobal xchi'uc ti carosetique. Ti carosetique yich'ojbeic xcuxlejal ti c'usi cuxulique.

<sup>21</sup>C'alal ta xlic baq'uicuc ti c'usi cuxulique, ta xlic bac'uc ti carosetique. C'alal mi ta spajes sbaique, ta spajes sba ti carosetique. Mi ta xchech sba muyel ta banomil ti c'usi cuxulique, ta xchech sba muyel ti carosetique. Ti carosetique yich'ojbeic xcuxlejal ti c'usi cuxulique.

<sup>22</sup>Ta yac'ol stuq'uil ti sjolique, oy c'usi pujul xvinaj ta q'uelel muyel ti sts'ayet no'ox jech c'u cha'al ti nene.

<sup>23</sup>Ta stuq'uil yolon ti c'usi pujul xmuy batele, tuc' xlich'anoj xiq'uic ti c'usi cuxulique, ti snupojan sba ti sba ba xiq'uic ta jujun tale. Smacoj sbaic xchi'uquic ma' ti chib xiq'uique.

<sup>24</sup>Xi s'elan laj ca'i ma' ti xvo'o'et no'ox ta spas xiq'uic c'alal ta xanavique: co'ol s'elan ya'yel jun nojemal uc'um xvo'o'et no'ox ti yech'omale, co'ol s'elan sc'opojel ti Buch'u scotol xu' yu'une, co'ol s'elan epal soldadoetic xnic no'ox yu'unic banomil c'alal ta xanavique. C'alal ta xvechan sbaique, ta syales ti xiq'uique.

<sup>25</sup>Ta stuq'uil sjolic ti bu pujul xmuy batele, oy c'usi tsots xvo'o'et vinaj talel.

<sup>26</sup>Ta yac'ol ti bu pujul xmuy batele, co'oltic s'elan laj quil jech c'u cha'al jun muc' ta chotlebal yax'elan jech c'u cha'al ti baxton yilele. Ti bu oy co'ol s'elan jun muc' ta chotlebal yilele, co'ol s'elan jun vinic chotol un.

<sup>27</sup>Ti c'u s'elan c'otem ti liquem muyel ta xchucbenal laj quile, co'ol s'elan xojobal c'oc' ti sts'aylajet no'ox ta xc'ot ta c'anal taq'uine. Ti xyal batel ta yolon xchucbenal une, co'ol s'elan joyobtabil ta c'oc' ta xac' xojobal laj quil. Ta joyob ti bu oye, sac jaman no'ox ma' ti xojobal ta j'ech'ele,

<sup>28</sup>co'ol s'elan vacnac'obal ti ta xvinaj ta toc mi ta xac' ti vo'e. Ja' jech laj yac' iluc yutsilal slequial ti Dios ta jtojole. C'alal laj quile, jnupilan xa banomil laj jpatan jba ta lumtic.

## Ezequiel 2

### Tae ta iq'uel yu'un Dios ti Ezequiele



- <sup>1</sup>Ts'acal to un, laj ca'i oy Buch'u xi laj sc'oponune: “Ti vo'ote, Yojtot, lican, va'lan, yu'un ta jchi'inot ta lo'il.”
- <sup>2</sup>Ti jech xvulvun ta xc'opoj ti Buch'ue, lic yu'ninun smuc'ul stsatsal ti Diose, liva'i yu'un un. Laj ca'i ti xi ta xalolanbun ti Buch'u ta xc'opoje:
- <sup>3</sup>“Yojtot, ta jtacot batel ta stojol israeletic, toyobba jteclum ti laj xa svalopatinicun comele. Ti stot sme'ic laj ech'icuc ta vo'nee, xchi'uc ti stuquique, jech staoj yav ta xiscontrainicun ti c'ac'al tana li'e.
- <sup>4</sup>Jech ec ti yalab xnich'nabique, pucujibemic xchi'uc c'usi xal yo'ntonique, pimuneb xchi'uc ti snopbenal yu'unique. Ta xajtac batel ta stojolic ti xi xavalbe ya'iique: ‘Xi s'elan ta xal ti Diose.’
- <sup>5</sup>Mi xayaquic ta venta, mi mu'yuc, ipaluc mi laj avalbe ya'ie, yu'un ja' jun toyobba jnaclejetic ti stuque, sna'icuc un ti oy jun j'alc'op ta stojolique.
- <sup>6</sup>“Mu xatsiq'ues avo'nton ta scoj ti c'usiuc no'ox ta xloc' ta alel yu'unique, yojtot, ac'o mi ta xava'i co'ol s'elan volibilot ta ch'ix, mi volibilot ta tsec, manchuc mi spajeb xa no'ox c'u s'elan ta spas satic xchi'uc ti stoyobbailique.
- <sup>7</sup>Ti vo'ote, va'ano aba ta yalbel ya'iic ti jc'ope, mi xich'ic ta muc', mi mu xich'ic ta muc', toyobba xa'i sbaic ono'ox.
- <sup>8</sup>Chiquintao ava'i lec ti c'u s'elan ta xcalbote, mu toyobbaucot ec jech c'u cha'al ti stuquique. Tic'o ta ave, lajeso ti c'usi ta xacac'bote.”
- <sup>9</sup>Va'i un, ta jech to yepal laj quil jun c'obil yilel sye'oj talem jun ts'ibabil balbil vun ta jtojol.
- <sup>10</sup>Ti c'obile laj stilch'un ti balbil vun ta jtojole. Ts'ibabil xcha'jotal ti xi s'elan ta xalbe sc'oplale: ti muc'ul ic'al me'inale, ti vocolajele, xchi'uc ti sibtasele.

### Ezequiel 3

- <sup>1</sup>Va'i un, xi laj yalbun une: “Tuno, lajeso ti ts'ibabil vun li'e, yojtot, xan me ach'a ta xchi'inel ta lo'il ti muc' ta lum Israele.”
- <sup>2</sup>Laj jach' ti quee, laj yac'bun jtun jlajes ti ts'ibabil vune.
- <sup>3</sup>Ta jech yepal, xi laj yalbune: “Bic'o batel ti ts'ibabil vun laj cac'bote, nojeso ach'ut xchi'uc.” Co'ol s'elan yutsil xchi'il ajapom laj ca'i ti laj jtun laj jlajese.
- <sup>4</sup>Va'i un, xi laj yalbune: “Batan, ba albo ya'i xch'a ti jteclum Israel ti c'usi oy ta co'nton ta xcalbe ya'iique.
- <sup>5</sup>Ma'uc ta jtacot batel ta stojol jun muc' ta lum ti chucul ta a'yibel ti sc'opique, ti vocol ta a'yibele. Ta jteclum Israel no'ox ta xabat.
- <sup>6</sup>Ma'uc ta jtacot batel ta stojol epal muc'tiquil lum ti chucul vocol ta a'yibel ti sc'opic ti mu xava'ie. Mi ta jtacot batel ta stojolic ti lumetic taje, ta xich'ic ta muc' ti ac'ope.



<sup>7</sup>Ja'uc ti lum Israele, mu xaq'uic ta venta ti ac'ope, yu'un mu xiyich'ic ta muc' ec. Scotol ti lum Israele pucujibemic, tsots ti snopbenal yu'unique.

<sup>8</sup>Ta jpas ta atojol ti oyuc xi'elal asat ta q'uelel jech c'u cha'al ti stuquic ti c'alal tsots ta xava'an aba ta stojolique.

<sup>9</sup>Ta xac'ot cu'un ec un jech c'u cha'al ti laplajetel tsatsal bax-tone, ti jelavem xu' yu'une, mu sta ti yan tonetique. Mu xaxi' yu'un, mi ja'uc xatsiq'ues avo'nton yu'un c'u s'elan ta spas ti satique, manchuc mi spajeb xa no'ox ma' ti stoyobbailique.”

<sup>10</sup>Laj taj une, xi lic yalbune: “Ts'etano achiquin ta ya'yiel ti c'u s'elan ta xacalbote, bejano ta ajol un.

<sup>11</sup>Batan, ba q'uelo ti avinquileltac ti bec'bilic loq'uique. ‘Jech laj yal ma' ti Dios une’, uto. Mi xaq'uic ta venta, mi mu xaq'uic ta venta, ipaluc mi laj avalbe ya'iique.”

<sup>12</sup>Va'i un, smuc'ul stsatsal ti Diose laj xchechun loq'uel. Ti ta jpate, laj ca'i oy c'usi tsots xtinet jech c'u cha'al junuc niquel ya'yel c'alal tots batel yutsilal slequilal ti Dios ti bu oye.

<sup>13</sup>Ti c'usi tsots xtinet, ja' ta spasic ti c'usi cuxulic c'alal tijil ta xc'ot ti xiq'uique. Ti carosetic ti jmoj oy xchi'uquique, co'ol s'elan junuc muc' ta niquel ti yech'omale.

<sup>14</sup>Smuc'ul stsatsal ti Dios une laj xchechun loq'uel ti bu taje. Xme'inaj xa banomil xchi'uc vul o'nton xa oyun ti tsots mich'bilun loq'uel yu'un sc'ob ti Diose.

<sup>15</sup>Lic'ot ta Tel Abid ta sti'il uc'um Quebar ti bu nacalic ti israetic c'alal bec'bil loc' ta slumalique. Lijalij vucub (7) c'ac'al ta stojolic ti bu taje. Mu stac' a'yeluc c'usi ta jpas, c'usi ta xcal.

### **Ti Ezequiele ta x'ac'bat tsots stunel yu'un Dios**

(Ez 33.1-9)

<sup>16</sup>Ta yucubal (7) xa ox c'ac'al jc'otel une, tal ta jtojol ti Dios ti xi laj yalbune:

<sup>17</sup>“Yojtot, ta xac'ot cu'un ta jq'uelvanej yu'un ti lum Israele. C'alal ta jcholbot ava'i mi oy c'usi sc'an alele, ta xava'an aba ta jventa ta yalbel ya'iic ti scajibjubtaselique.

<sup>18</sup>Xcaltic no'oxe, xu' nan loq'uem xa sc'oplal ta xcham cu'un ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae. Mi xajax q'uel no'ox ti mu xavalbe ya'i ti yictauc ta spasel chopol ti jech cuxul to ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti cham ta scoj ti smule, ta xquich' ave ati' ava'i ti palch'uj batel une.

<sup>19</sup>Mi ta xacajibjubtas ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mi mu xicta sba ti spajebal c'usi chopol ta spase, ti yan ta j'ech'el ta xloc' ta pasel yu'une, xcham ta scoj smul stuc un. Mu'yuc atijel ta c'op un.

<sup>20</sup>“Xcaltic no'oxe, xu' nan oy jun lequil tuq'uil vinic ta xlic yicta sba ta spasel ti c'usi leque, yochel ta spasel ti c'usi chopole, ti xac' o xa sjol sbaquil xchi'uque. Mi mu xacajibjubtas une, ta xcham un. Yu'un ma'uc ta jtsacbe ta venta ti oy c'usi lec laj spas to oxe. Ta scoj smul stuc cham. Oy atijel ta c'op cu'un un ti cham une.



<sup>21</sup>Yan mi ta xacajbijubtas ti vinic ti mu ta sa' ti smule, mi mu ta sa' ti smul une, ta to xch'i xc'opoj batel un. Laj yich' ta muc' ti scajbijubtasel laj avac'be sna'e. Mu'yuc atijel ta c'op un.”

### **C'ot ta uma' ti Ezequiele**

<sup>22</sup>Ti bu ono'oxe, ti Diose laj yac' sc'ob ta jtojol ti xi laj yalbune: “Lican, va'lan, batan ta stenlejt'ic. Ti bu taje, ta jchi'inot ta lo'il.”

<sup>23</sup>Liva'i un, laj jtam batel jbe ta stenlejt'ic. Ti bu taj une, laj quilbe yutsilal slequilal Dios jech c'u cha'al laj quil ta sti'il uc'um Quebare. Jnupilan xa banomil laj jpatan jba ta lumtic.

<sup>24</sup>Ti smuc'ul stsatsal Diose lic sventainun, laj sva'anun, xi lic yalbun ti Dios une: “Batan, ba bajo aba ta ana.

<sup>25</sup>A'yio ava'i, ta xaschuquic ta ch'ojon ti j'ech'el mu xaloc' batele, mi ta svolel abaic xchi'uc ti jteclume.

<sup>26</sup>Ma'uc no'ox taje, ta spac' sba ta apac'ob cu'un ti avoc' ti uma' ta xac'ot yu'une. Manchuc mi toyobba ti jteclume, laj c'op ma' ti xajajet ta svulele.

<sup>27</sup>Mi oy c'usi ta jc'an ta xcalbot ava'ie, ta jam ti avee. Va'i unbi, xi ta xaval liquele: ‘Xi s'elan ta xal ti Diose.’ Ti buch'u sc'an ta sts'etan xchiquin ta ya'yiele, ta xa'i. Ti buch'u mu sc'an sts'etan xchiquin ta ya'yiele, mu ono'ox xa'i. Toyobba jteclum ono'ox.

## **Ezequiel 4**

### **Ti Ezequiele ta scaj'al ti volibil ta xc'ot ti Jerusalene**

<sup>1</sup>“Yojtot, sa'o jbejuc xamit. Pechano ta ats'el. Loc'tao sloc'obbail jteclum Jerusalén ta sba.

<sup>2</sup>Mi laj une, cholo ta loc'tael sloc'obbail epal soldadoetic, xchi'uc sloc'obbail ep ta tos jmilvanej abtejebaletic yu'un ti ac'ob-letoe. Joyoluc xa ta meltsanbil moc xaloc'ta sloc'obbail. Bujuluc bitebal lum xaloc'ta sloc'obbail, uninbil xa yilel ta xvinaj ti jteclume.

<sup>3</sup>Sa'o junuc pech-pech taq'uin. Pechano ta o'lol ti bu oyote, xchi'uc ti jteclume, co'oluc s'elan c'otem ta moc yilel, xchi'uc xava'an aba ta yeloval jteclum ti co'ol xa s'elan ta xatsac ta leto yilele. Ta xtun ta svinajeb yu'un ti israeletic ma' taje.

<sup>4</sup>“Ta xapuch'an aba ta stuq'uul ats'et c'ob un. Ta xalaman ta aba smul scolo' ti jteclum Israele. Jech puch'ul ta xacom lamal ta aba ti smul scolo'ique.

<sup>5</sup>Vo'lajunvinic xchi'uc lajuneb yo'vinic (390) c'ac'al sjalil, lamal ta aba smul scolo' ti Israele, ti ta xjoybij ta jun jabil ti jun c'ac'ale.

<sup>6</sup>Mi c'ot ta ts'aquiel avu'un taj une, ta xlic apuch'an aba ta stuq'uul abats'i c'ob un. Ta xalaman ta aba cha'vinic (40) c'ac'al smul scolo' slumal ti Judae. Ti cha'vinic (40) c'ac'al sjalile, ta xjoybij ta jun jabil ti jun c'ac'ale.



<sup>7</sup>“Mi laj une, xavac' batel asat ta jteclum Jerusalén ti joyobtabil yu'un ti scontrae. Lic balo sc'ob acoton. C'opojan ta jventa ta scontrainelic.

<sup>8</sup>A'yio ava'i un, ta xajchucot ta ch'ojon yo' mu xavalc'uj xasutbij ta jujujot, ja' to mi c'ot ta tsutsel avu'un sc'ac'alil ti vocol ta xavich'e.

<sup>9</sup>“Sa'o talel trigo, chop o ta trigo, tos o sat ts'unubil ti sbiinoj mijoe, ti avenae, ti javaxe, xchi'uc ti jchop o ta arbijae. Ta jun yavil xacap scotol. Xameltsan ta pan un. Ja' ta xave' ti vo'lajunvinic xchi'uc lajuneb yo'vinic (390) c'ac'al sjalil puch'ulot ta ats'et c'obe.

<sup>10</sup>Ti ave'el ta xatame, bisbil, jch'ac ta jujun c'ac'al ti loq'uem chanch'ac ta jun kiloe.

<sup>11</sup>Ti vo' ta xavuch'e, bisbil, o'lol litro ono'ox ti jujun c'ac'ale.

<sup>12</sup>Jbej pan ma' ti ave'el ti meltsanbil ta jchop o ta trigoe, ti yilojicuc ta sba ta satie ta xchapanel ti ta'ajesbiluc avu'un ta taqui tso'e.”

<sup>13</sup>Xi laj sts'ac to batel slo'il ti Diose: “Jech ta xc'ot slajesic ti israeletic ti bu tan puc ta jtaquic batel ta jujun muc'tiquil lum ti bec'bil ta xloc' ta slumalic jech c'u cha'al ti ve'lil le'e ti mu xal o'ntonal ta slajesele.”

<sup>14</sup>Xichi laj jtac'bee: “Le' une, Cajval, ti c'u xa sjalil jch'iel jc'opojel talele, j'ech'el mu'yuc jpicoj ti albil sc'oplal mu stac' piquele. J'ech'el mu'yuc jlajesoj ti chon bolometric ta xcham stuque, mi ja'uc ti milbil yu'un ti jti'oval chon bolometique. Mu'yuc jlajesoj ti beq'uet albil sc'oplal mu stac' lajesele.”

<sup>15</sup>Va'i un, xi laj yalbune: “Ta xcac' que jti' un cha'e, tuneso taqui tso' vacax ta sta'ajesel ti pane. Ma'ucuc xatunes ti taqui tso'e.”

<sup>16</sup>Ts'acal un, xi laj yalbune: “Ta xcac' c'otuc ta pasel ta xjalraj ti ve'lil li' ta Jerusalene. Ch'acbil ti ve'lile. Vul o'nton xa ti jnaclejetic ta slajes ti sve'elique. Ch'acbil ti vo' ta xuch'ic ti batem xa xch'ulelic ta xi'el xchi'uquic c'alal ta xuch'ique.

<sup>17</sup>Ch'abal liquel ti vo'e, ti ve'lile. Batem xa xch'ulelic ta xi'el ti sq'uel-q'uelbe sba ti satique. Ta xtaqui lajic batel ta scoj ti smulique.”

## Ezequiel 5

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Tana li' une, yojtot, sa'o junuc cuchilu ti lec va'iem yee, co'oluc s'elan ye jech c'u cha'al ti juxob isimale. Ch'ulo ta loq'uel ti stsatsal ajole xchi'uc ti avisime. Sa'o junuc sbisobil ti c'u yalal ta xloq'ue, paso ta oxch'ac un ti stsotsil ajole.

<sup>2</sup>C'alal mi tsuts ta stsaquel ta leto ti jteclume, chic'o ta o'lol jteclum jch'acuc ti stsotsil ajole. Tamo junuc cuchilu un, bojo jbosuc ti oxch'ac stsotsil ajolale. Tanio ta sjoyobal ti jteclume. Ti c'u yepal come, vilesa ta taniel batel ta ic'. Jye'oj ma' ti quespada tijil ta xital ta spat ti jnaclejetic oy ta jteclume.

<sup>3</sup>Tamo jaybejuc sat ti tsotsil jolile, chuco ta sti'il ac'u'.



- <sup>4</sup>Tamo jaybejuc xtoc, jipo ochel ta c'oc' yo' jech ta xc'ac'. Ta xloc' talel c'oc' un ta scontrainel scotol ti lum Israele.
- <sup>5</sup>“Xi ta xcal ti vu'un Diosune: Le' oy ma' ti jteclum Jerusalene. Vu'un laj jva'an ti o'lol yu'unic ti lumetique, xchi'uc ti muc'tiquil lumetic joyol ta spat ta xocone.
- <sup>6</sup>Jelav ti stoyobbailique. J'ech'el mu'yuc xc'ot ta pasel yu'unic ti jmantaltaque, ti oy c'usi jbel tsots albile, ja' mu sta c'usi ta spasic ti lumetique, xchi'uc ti muc'tiquil lumetic joyol ta spat ta xoconique.
- <sup>7</sup>Jech o xal ti vu'un Diosune xichi ta xcale: Jelav ta j'ech'el ti atoyobbailique, ja' mu sta ti jteclumetic joyol ta apat axoconique. Mu'yuc xc'ot ta pasel avu'unic ti jmantaltaque. Mi ja'uc c'ot ta pasel avu'unic ti c'usi jbel tsots albil yu'unic ti jteclumetic joyol ta apat ta axoconique.
- <sup>8</sup>Jech o xal ti vu'un Diosune xichi ta xcale: Ta xlic jcontrainot ava'i, Jerusalén. Ta sba ta sat yan muc'tiquil lumetic jbel xi c'opoj ta scontraineloxuc,
- <sup>9</sup>ti mu bac'niuc jech laj jpas ta atojolique, mi ja'uc ta jcha'pas. Ti c'usitic laj apasique mi ja'uc stac' q'uelel ta j'ech'el.
- <sup>10</sup>Oy jlom ta atojolic, ti totiletic ta xlic sti' ti xnich'onique. Ti nich'oniletic ta xlic sti' ti stotique. Tsots sc'oplal ta xc'ot ta pasel cu'un ti jbel xic'opoj ta scontrainelote. Tan puc ta xbat cu'un ta xchanjotal banomil ti buch'u cuxul to ta xcome.
- <sup>11</sup>“Ti cuxul Diosune xichi ta xcale: Mi jutebuc syail xc'uxulil ti xc'uxubaj to co'nton ta jlilinoxuc ava'iic ta j'ech'ele, ti laj asoquesbeicun ti jch'ulna ta scoj sloc'obbail ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, xchi'uc ti c'usitic mu'yuc smelol ta xapasique.
- <sup>12</sup>Ti jch'ac ta oxch'ac ti jnaclejetic avu'une, ta xchamic ta tsots chamel, xchi'uc ta vi'nal ti nabal ta stojole. Ti jch'aque ta xlajic ta milel yu'un ti yajcontraic ti joyol no'ox ta spat ta xoconique. Ti jch'aque, tan puc ta xbat cu'un ta xchanjotal banomil. Jye'oj ti quespada tijil ta xibat ta spatique.
- <sup>13</sup>“Ta jloq'ues sc'ac'al co'nton ta stojolic, ja' to c'uxi ech'e. C'alal mi laj xa jloq'ues ti jc'ac'al ta stojolique, ta sna'ic ti vu'un Ajvalilune, ti laj cal ti mu sts'ic cu'un mi liquesbile.
- <sup>14</sup>Busul ta xacom cu'un, Jerusalén, ta xac'ot cu'un ta j'ac'-lo'il-maxil yu'un ti jteclumetic joyol ta apat ta axocone yo' ta xilic scotolic ti buch'utic ta x'ech'ique.
- <sup>15</sup>“C'alal tsots ta jbusan ta aba ti scapemal sti'emal jole, c'alal tsots ta jtsitsot ava'i ta j'ech'ele, ta xchopol-c'opojic ti mu albajuc ti c'usitic ta xloc' ta yeic ta atojolique. Xvic' to satilal yu'un ti jteclumetic joyol ta apat ta axocone. Mu stselbuj jc'op ma' ti vu'un Ajvalilun une.
- <sup>16</sup>Ta jtac talel vi'nal ta atojolic ti xmich'mun yipal ta j'ech'ele. Melel, ta jtac talel ta atojolic ta atsutseselic, vi'nal ti mu'yuc ta tael ti c'usitic stac' tunel lajesele.





<sup>17</sup>Melel unbi, ta jtac talel ma' ti vi'nale, ti chamel lajele, xchi'uc jti'oval chon bolometric ti mu junuc ta xayictabeic comel ti avalab anich'nabique, ti yepal ta xalajic cu'un ta letoe. Mu stselbuj jc'op ma' ti vu'un Ajvalilun une.”

## Ezequiel 6

### Ti Ezequiele ta svinajesbe sc'oplal ti loc'obbaile

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Q'uelo avil batel ta stuq'uul vitstic yu'un ti Israele, c'opojan liquel ta jventa,

<sup>3</sup>ti xi xcholet xavalbe ya'ie: ‘Vitsetic yu'un Israel, pach'al stselejtic, uc'umetic, stenjejtalic, a'yio ava'iic ti xi ta xa'albatic yu'un ti Diose: Ta jtac talel leto ta atojolic, ta slilinel ta j'ech'el ti jujun c'opojebal ti'inebal avu'unic ti oy ta toyolaltic ti yan yajvale.

<sup>4</sup>Ta jlilin ta j'ech'el ti altaretic bu ta xavaquic ti milbil matanale, ti bu ta xachiquic ti pome. Ta jpas ta j'ech'el chamemic ta xyalic ta lum ti viniquetic ta sts'el yichon ti loc'obbail diosetic yu'unique.

<sup>5</sup>Ta jbusanbe ya'i sbec'tal stacopalic ti israeletic ti bu va'al ti loc'obbail diosetic yu'unique. Javal ts'e'el no'ox cu'un ti sbaquilic ta joyob ti altaretic yu'unique.

<sup>6</sup>Ta scotol ti buyuc no'ox nacaloxuque, ta jtubbe sc'oplal ti jteclume. Ta jlilin ta j'ech'el ti altaretic ti yan yajval c'otem ta c'opojebal ti'inebal avu'unique. Stuc xch'uch'ulil busul ta xcom ti altaretic avu'unique. Naca xet'elul ta xcom ti loc'obbailetic diosetic avu'unique. Jinem ta xcom ma' ti chic'obil pom altare. Ta xtub sc'oplal scotol ti c'usi ameltsanojique.

<sup>7</sup>C'alal ta xavilic sbuset no'ox ta lajel ti jnaclejetic ta atojolique, ta xvul ta ajolic ti vu'un Ajvalilune.

<sup>8</sup>“ ‘Ta jva'an jba xtoc ti oy jlom avu'unic mu xlajique. Cuxul ta xcomic ti tan puc ta xabatic ta jujun muc'tiquil lume.

<sup>9</sup>Ti jech oyic xa ta yan muc'tiquil lum ti buch'u cuxul ta xcome, ta svulesicun ta yo'nton. Ta svules ta yo'ntonic ti c'u s'elan laj cac'be yich' ti svocolic ti mu junuc yo'nton laj sq'uej sbaic ta jtojol ta scoj ti laj snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti loc'obbailetic. Ta xlic sna'le sba stuquic ti c'usi chopol laj xa spasique, xchi'uc scotol ti mu albajuc stac' alel c'usi laj spasique.

<sup>10</sup>Ti laj jva'an jba ta yalel ti vu'un Ajvalilun ta yalbel ya'iic ti ta jtacbe ti c'usi chopol ta stojolique, sna'icuc un ti mu naca jeche'uc no'ox xivulvun ta sibtaselique.’ ”

<sup>11</sup>Xi laj yalbun ti Diose: “Me'inal oq'uitao aba, majo aba, t'uso ta majel avacan. Avetanan xa xchi'uc yipal xc'uxul ta scoj ti mu albajuc xchopolal c'usi ta spasic ti jteclum Israele. Leto, vi'nal, xchi'uc tsots chamel xa'i xcham xlajic.



<sup>12</sup>Tsatsal chamel xa'i xcham xlajic ti buch'u nom oyique. Leto xa'i xcham xlajic ti buch'u nopol oyique. Vi'nal xa'i xcham xlajic ti buch'utic cuxul to ta xcomique. Jech ta jcontrainic ya'iic ta sloq'uesel ti sc'ac'al co'nton ta stojolique.

<sup>13</sup>C'alal ta xilic ti jnaclejetic busul no'ox ti animaetic bu oy ti loc'obbailétique, xchi'uc ta sjoylejal ti altaretique, ta scotol ti c'opojebaletic oy ta toyol stselejale, ta toyol vitse, ta yolon muc'tiquil te'e, ta yolon limajtic tulane, ti bu ta xchiq'uic utsiquil ti muil poxetic ta sventa ti loc'tabil diosetic yu'unique, ta sna'ic unbi ti vu'un Ajvalilune.

<sup>14</sup>Ta jyales coc jc'ob ta stsitselic ti ta sts'ijlajan banomil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta Ribla ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ta joybinbe ya'iic ta jun xi'bal sba sbajtical banomil ti muc' ta lum yu'unique, xchi'uc scotol ti bu xa nacalique. Va'i unbi, ta xlic sna'ic ti vu'un Ajvalilune.”

## Ezequiel 7

### Ti lajele ta xa xvul ta loq'uel

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Ti vu'un Diosune xi ta xcalbe ya'i ti muc' ta lum Israele: Ta xa xvul ta loq'uel ti tsutsel lajele, ta stsutsesel scotol ti banomile.

<sup>3</sup>“Jech'el ta xac'ot ta tsutsel un, Israel. Ta jbusan ava'i ta aba scotol ti sc'ac'al co'ntone, ta yich'belot ave yu'un ti c'u a'elan mu stac' alél ti c'usi ta xapase, ta stsitselot ava'i ta scoj ti c'usitic loc' ta pasel avu'une.

<sup>4</sup>Mu xanop ti oy to xc'uxul co'nton ta atojole. Ta jtsitsot ava'i yu'un ta scoj ti c'usitic loc' ta pasel avu'une, ta yich'bel stojol ta scoj ti c'usitic mu stac' alél ti c'usi laj apase. Ta xlic ana' unbi ti vu'un Ajvalilune.

<sup>5</sup>“Xichi ta xcal ti vu'un Diosune: A'yio ava'i, ta xa xvul ta loq'uel ti lajel tsutsele.

<sup>6</sup>Xlic xcaj talel ti vocole. Q'uelel xa talel ta atojol ti tsutsel lajele.

<sup>7</sup>Jnaclejetic yu'un muc' ta lum, ti tubele ta xa xvul ta loq'uel. C'ot xa ti yorail une. Sta xa talel sc'ac'alil ti mu stac' a'yeluc c'usi stac' pasele. Laj to c'op ti xlaet no'ox o'ntonal yu'un ti vitstique.

<sup>8</sup>“Ta jech yepal, ta jliquel no'ox ta jbusan ta aba ti sc'ac'al co'nton tana une, ti xlaet to ta xca'i yu'une. Ta xquich' ave ati' ava'i ta scoj ti c'usitic laj apase, ta stsitselot ava'i yu'un ti mu stac' alél ti c'usitic laj apase.

<sup>9</sup>Laj ti xc'uxul co'nton ta atojol une. Ta jtsitsot ava'i ta scoj ti c'usi loc' ta pasel avu'une, ta yich'el stojol ta scoj ti c'usitic mu stac' alél ti c'usitic laj apase. Ta xlic ana' unbi ti vu'un Ajvalilun ta jtsitsoxuc.”

<sup>10</sup>¡C'ot xa sc'ac'alil! ¡Vul xa ta loq'uel! ¡Tal xa ti tsutsesel une! Buyuc no'ox stsacoj yip ti mu'yuc lec c'usi ta xc'ot ta pasele, stsacoj yip ti toyobbaile.

<sup>11</sup>Ti ta xvul ta loq'uel ti c'usi mu lecuc ta xc'ot ta pasel yu'une, ta xlic ayanuc ti c'usi mu stac' alél ta xc'ot ta pasel yu'une. Ti cajal ye sti' xa'i sbaique, ti oy sc'ulejalique,



mu'yuc c'usi ta xc'ot ta pasel yu'unic. Mi jutebuc tsots sc'oplal ma' ti c'usi oy yu'unique.

<sup>12</sup>Sta xa yorail, c'ot xa sc'ac'alil. Nom c'ot muyubajel yu'un ti jbolomajele. Nom c'ot at o'ntonal yu'un ti jmanolajele. Ta scapemal jol ta jtsits ya'iic yu'un stoyobbail ti muc' ta lum Israele.

<sup>13</sup>Ti c'u sjalil cuxul ti buch'u oy c'usi laj xchone, mu xa c'usi xut stsob ti stojole. Ti c'u s'elan laj spas ti strate xchi'uc ti sbolomale, mu stac' sutes ti ye sti'e. Mi juteb stac' spoj sba ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

<sup>14</sup>Xtutet xa ta x'ic'van ti oq'ues ta sventa ti letoe. Ta xlic xchapan sba scotolic un. Mi junuc ta stsinbe yipal ti tsacvanej ta letoe. Ta sc'ac'al co'nton ta jtsits ya'iic yu'un stoyobbailic ti israeletique.

<sup>15</sup>Ti ta sti'il spatile, xc'anobaj ti letoe. Ti ta yutile, xyaquet ti chamele xchi'uc ti vi'nale. Ti buch'u oyic ta osiltique, leto xa xa'i xchamic xlajic. Vi'nal xa'i xchamic xlajic, xchi'uc ta xlajic ta tsots chamel ti buch'u oyic ta yutil ti jteclume.

<sup>16</sup>Manchuc mi oy jlomuc co'ol s'elan paloma batem xa xch'ulel ta xi'el cuch to yu'un bat snac' sbaic ta vitsetique, scotol ta xchamic ta scoj ti smulique.

<sup>17</sup>Ta x'alub sc'ob scotolic. Xt'elt'un xa yacanic yu'un ti xi'ele.

<sup>18</sup>Lajemal c'u'il ta slapic, svinajeb ti mu xnel x'ech' ta xa'iic yipal xc'uxul ti vocole. Xt'elt'un sjunul ti sbec'talique. Chacpochanic xa ta quexlal ta xbatic, ti xch'uloj ta loq'uel ti stsotsil sjolique.

<sup>19</sup>Ta sjipic batel ta be ti platae. Co'ol xa s'elan c'a'ep ta sjipic batel ti oroe. Laj to sc'oplal ta xpojeic yu'un ti oroe, ti platae ta sc'ac'alil ti liquem scapemal sjol ti Diose. Mu xmac yu'un ti vi'nale, mi ja'uc xnoj ti xch'utique, ja' ta scoj oy ti oro yu'unic lic spasic ti c'usi mu stac' alele.

<sup>20</sup>Lic stoy sba xchi'uquic ti c'usitic c'upil sba oy yu'unique, ja' lic stunesic ta j'ac'-ib-o'nton loc'obbailetic yu'unic un. Jech o xal ta joybinbe ta c'a'ep ti c'usitic c'upil sba oy yu'unique.

<sup>21</sup>Xi laj yal ti Diose: “Ta xquic' talel jyanlumetic ti elc'anbaticuc batel ti c'usitic x'ayan yu'unique. Talicuc jnaclejetic ti bu xa spajeb ch'abal xch'ulelic ta banomil ti pojbatetic batel ti c'usitic oy yu'unique, ti co'oluc s'elan c'a'ep ilaticuque.

<sup>22</sup>Ta jq'uej jba loq'uel ta jteclum li'e. Ta xcac' que jti' ac'o soquesic ti jch'ulna ti batem co'nton yu'une. Ta xtal j'eleq'uetic ta soquesel.

<sup>23</sup>“Chapano jlicuc carina taq'uin. Ti jteclum li'e, yepal ti chapal sc'oplal ta x'ac'bat stojic ta scoj ti smilvanejalique, ti mu stac' alel c'usitic ta xc'ot ta pasel li' ta jteclume.

<sup>24</sup>Ta jtac talel jnaclejetic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic ta yu'ninel ti naetic yu'un ti jteclume. Ta jtsutsesbe stoyobbailic ti buch'utic tsots xa'i sbaique. Jq'ueloj no'ox soquesbaticuc ti c'opojebal ti'inebal yu'unique.



<sup>25</sup>U'ninbil no'ox ta xa'iic yu'un ti xi'ele. Ti sa'ilanic xa bu ta tael lamajem ti c'op ta banomile, mu staic un.

<sup>26</sup>Liquel cajal ti c'usitic chopol ta xvul ta loq'uele. Xlic xcaj no'ox yalilanel ti c'usitic chopol ta xich' alele. Ch'ay c'ac'al xal ti utsuc xa sa'ilanic ti jamal sba sat j'alc'opetic ti ac'baticuc sna'ic yu'un ti c'usi xc'ot ta pasele. Laj to c'op ti ta stojobtasatic yu'un ti paleetique, ti ta sbijubtasatic yu'un ti banquilaetique.

<sup>27</sup>Ti banquialal ajvalile utsuc xa slapilan lajemaal c'u'il. Ti its'inal ajvalile pajal xa sjol ta at-o'nton. Ta xniquic liquel ti jteclum une. Jech ta jpasbe ya'iic ti c'u s'elan loc' ta sa'el yu'unique. Jech ta jchapan ya'iic jech c'u cha'al chapavanique. Ta xlic sna'ic ti vu'un Ajvalilune.”

## Ezequiel 8

### Ac'bat yil ti c'usitic mu'yuc smelol ta xich' pasolanel ta jteclum Jerusalene

<sup>1</sup>Ta yo'obal (5) c'ac'al yu'un ti svaquibal (6) ue, ti ja' xa ta svaquibal (6) jabile, tey chotolun ta jna jmoj xchi'uc ti moletic yu'un ti jteclum Judae. Ta jech to yepal, laj yac' talel sc'ob ti Dios ta jtojole.

<sup>2</sup>Va'i un, laj quil jun ti co'ol s'elan vinic yilele. Yu'un ti ta xlic yalel ta xchucbenale, laj quil ti co'ol s'elan c'oc' yilele. Ti ta xlic muyel ta yac'ol xchucbenale, sts'ayts'un xojobal jech c'u cha'al c'usbil c'anal taqu'in.

<sup>3</sup>Jech ti buch'u co'ol s'elan vinic yilele, laj xach' talel ti sc'obe. Stsac xiyutbun ti stsotsil jole. Va'i un, ti smuc'ul stsatsal ti Diose, xi chechec to batel yu'un. Ti c'usitic laj quil ti c'alal jam ti jba jsate, ja' liquem ta stojol Dios scotol. C'alal to Jerusalén yic'ojun batel yilel, ti c'ot sva'anun ta ochebal ti'na ti oy ta yutil ti jteclum ti xi sq'ueloj batel ta stuq'u'il yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti bu va'al ti loc'obbail ti ilinem ti Dios yu'one.

<sup>4</sup>Ti bu taje, laj quil yutsilal slequilal ti Dios yu'un ti Israele, jech c'u cha'al laj quil ti ta stenlej ti c'alal jam ti jba jsate.

<sup>5</sup>Ts'acal to un, xi laj yalbune: “Toyo batel asat ti xi ta stuq'u'il yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.” Laj jq'uel batel ta stuq'u'il yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti ta sts'el ti ti'na ti bu oy ti altare, laj quil ti tey va'al ti loc'obbail ti ja' ta sliquesbe sc'ac'al yo'nton ti Diose.

<sup>6</sup>Laj taj une, xi laj yalbune: “¿Mi laj avil yilel ti mu stac' q'uelel ti c'usitic chopol ta spasic ti israeletique, ti ja' ta scojic ta jten comel ti jch'ulnae? Oy to me yan ta xavil ti x'ech' to toj chopole.”

<sup>7</sup>Ts'acal to un, laj yic'un batel ta ochebal sti' ti amaq'ue. Laj quil ti jomol xa ti moque.

<sup>8</sup>Va'i un, xi laj yalbune: “Muq'uibtasbo xa sjomolil ti moque.” Laj jmuq'uibtasbe sjomolil ti moque, ja' to laj quil ja' jun ochebal ti tey laj jtae.

<sup>9</sup>Yan no'ox velta xtoc xi laj yalbune: “Ochan batel, tey ta xavil ti ta xac' ib o'ntonal ti c'usitic ta spasic tey.”



<sup>10</sup>Li'och batel. Ti c'u snatil pujul x'och batel ti yut moc xtoque, tey laj quil ti scotol xa no'ox bonbil ta loc'tael sloc'obbail ti quiletel chonetique, xchi'uc sloc'obbail ti yan chon bolometric ti mu'yuc yutsil ta q'uelele, xchi'uc tey bonbil ta loc'tael loc'obbail diosetic yu'un ti jteclum Israele.

<sup>11</sup>Tey oyic laj quil xtoc lajuneb xchanvinic (70) ta vo' ti moletic yu'unic ti israeletique. Ti c'u yepalic taje, tey capal ec ti Jaazánias ti ja' xnich'on ti Safane, ti ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbail taje. Scotolic taje stsacojanic jujun yav yac'alic ti co'ol s'elan lumal toc ti xtomet no'ox ta xmuy ti xch'ailal ti pome.

<sup>12</sup>Xi lic yalbun xtoque: “¿Mi xavil yilel ti c'usitic ta spasic ta mucul ti moletic yu'un ti israeletique, ti jujunic nijilic ta stojol ti diosetic ti laj sloc'taic ta bonele? Yu'un ta snopic nan ti mu xquile, ti laj xa jip comel ti muc' ta lum ti yalojique.”

<sup>13</sup>Xi lic yalbun no'ox xtoque: “Ta to xavil yan ti c'usitic toj chopol ta q'uelel ti ta spasic.”

<sup>14</sup>Jech o xal laj yic'un batel ta ochebal ti'na yu'un xch'ulna ti Diose, ti xi sq'ueloj batel ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti bu taje, chotajtic jun chibuc antsetic ti x'oc'oletic xa yu'un ti dios Tamuze.

<sup>15</sup>Xi no'ox lic yalbun xtoque: “¿Mi laj avil scotol le'e? Ma'uc no'ox me un, yu'un oy to me yan ti c'usitic toj chopolic ta to xavil batele.”

<sup>16</sup>Laj taj xtoc une, laj yic'un batel ta ochebal yamaq'uil xch'ulna ti Diose, ta ochebal ti bu oy ti nupel ta bee, ta sts'el altar ti bu ta sjelta ti sc'u'ique. Laj quil ti tey oyic vo'ob xcha'vinic (25) ta vo' viniquetic ti svalopatinojic comel ti bu nupel ta bee, ti xi sq'uelojic batel ta sloq'ueb c'ac'al ti snopic xa ti banomil ta xich'ic ta muc' ti c'ac'ale.

<sup>17</sup>Va'i un, xi lic yalbun ti Diose: “¿Mi mu lajuc avil xcal un? Ti jteclum Judae mu x'ech' yo'ntonic ta spasel ti c'usi toj chopol ta q'uelel li'e. Ja' no'ox jech xtoc, nojem xa ta j'ech'el ti jteclum ti ilbajinvanej ta spasic. Yu'un tey no'ox xlic xcaj ta sliquesbeicun ti sc'ac'al co'ntone, ti c'ot xa ta pasel yu'unic ti xvul c'alal to jni' ti xinal stuilique.

<sup>18</sup>Ta ono'ox xlic jtsitsic ya'iic yu'un ti sc'ac'al co'ntone. Mu xa ja'uc jutebuc xyal ti syail xc'uxul co'nton yu'unique. Ac'o mi x'oc' x'avanic ta xistaicun ta c'oponele, j'ech'el ta jmac ti jchiquine.”

## Ezequiel 9

### Jam satil ta yilel ta xich' tsitsel ti Jerusalene

<sup>1</sup>Laj taj une, laj ca'i ti oy buch'u tsots ta xc'opoj ti xi x'avet c'ot ta jchiquine: “Ta xa xvulic ta loq'uel ti buch'utic ta stsitsic ti jteclume. Ti jujunique, oy ta yoc ta sc'obic ti yabtejebic ta tsutsesvanej ta j'ech'ele.”

<sup>2</sup>Laj quil un ti ochic batel vacvo' (6) viniquetic ta ti'na ti oy ta toyol ti xi sq'ueloj batel ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti stsacoj smarzo te'ic ti jujune. Ti ta o'lol yu'unique, ta xanav batel jun vinic ti sac bitan no'ox ta saquil xela poc' ti sc'u'e, ti



joc'ajtic talel ta xchucbenal ep ta tos ti c'usitic ta xtun ta ts'ibajome. Ochic batel. Tey c'ot sva'an sbaic ta sts'el ti c'anal taq'uin altare.

<sup>3</sup>Jech ti yutsilal slequilal ti Dios yu'un ti Israele, bat yac' sba iluc ti bu oy ti c'usitic loc'tabil ti oy xiq'uique, xchi'uc xtoc bat ta ochebal yu'un ti ch'ulnae. Jech ti Diose laj sta ta iq'uel ti vinic ti buch'u sac bitan no'ox batel xchi'uc ti sc'u'e, ti sjoc'anoj batel ta xchucbenal ti c'usi ta xtun yu'un ta ts'ibajome.

<sup>4</sup>Xi albat xtoc une: “Xani o sjunul ti jteclum Jerusalene. Ac'bo senyail ta sti'ba ti buch'u ta xa'i ti at-o'ntone, xchi'uc ti toj vocol ta xa'i ti c'usitic mu stac' q'uelel ta xc'ot ta pasel ti ta stojolique.”

<sup>5</sup>Laj ca'i xtoc ti xi albatic ti yan viniquetique: “Tijlanic batel ta spat ta xaniel ti jteclume. Liquesic ti milvaneje. Mi ja'uc xac'uxubaj yu'un.

<sup>6</sup>Ta sti' jch'ulna, ta xaliques ta smilel ya'ic ti moletique, ti querem viniquetique, ti tojol tsebetique, ti ololetique, xchi'uc ti antsetique, ja' to ti c'uxi sts'ijlajan ta xcome. Ja'uc ti buch'utic yich'o'jic senyailic ti oyic ta sliquebal sti' jch'ulnae, ch'an utic.” Jech ti viniquetic une laj sliquesic ta smilel ti moletique, ti queremetic ti oyic ta ch'ulnae.

<sup>7</sup>Ts'acal to un, xi albatic yu'un ti Diose: “Bat soquesic ti ch'ulnae. Busanbeic animaetic ya'i ti yamaq'uiltaque.” Jech ti stuquique loq'uic batel. Laj sliquesic ta smilel ti jnaclejetic yu'un ti jteclume.

<sup>8</sup>C'alal jech xyaquetic ta spasele, jtuc xa no'ox licom. Va'i un, laj jquejan jba jnupilan xa ti banomil ti xi lic avancun ti c'alal mu xa x'ech' xjelav ta xca'ie: “Dios, ¿mi yu'un ta xabusanbe ta sba Jerusalén ti sc'ac'al avo'ntone, ti ta xatubbe sc'oplal ta j'ech'el ti c'u xa yepal cuxulic scomelal ti Israele?”

<sup>9</sup>Xi laj stac'bun talel ti Diose: “Yu'un ti jteclum Israele xchi'uc ti jteclum Judae, jelav xa ta j'ech'el ti smul scol'ique. Yu'un ti jteclume, naca xa jmilvanejetic ti tey nojique. Yu'un ti muc' ta lume, ja' xa noj ti mu'yuc smelol ti c'usi ta spastique. Ta nan snop ti nom loq'uemun batel ta stojol ti muc' ta lume, ti mu xquil yalojic ti c'usitic ta spastique.

<sup>10</sup>Laj to sc'oplal ma' ti ta xc'uxubaj co'nton ta stojolique. C'ajomal xa no'ox ta xquich'be ti ye sti'ic ta scoj ti c'usitic loc' ta pasel yu'unique.”

<sup>11</sup>Jech ti vinic ti slapoj ti saquil xela c'u'ile, ti joc'ajtic ta xchucbenal ti yabtejebtac yu'un ti ts'ibe, xi vul yal ti c'alal sut talele: “Tsuts xa cu'un ta spasel scotol jech c'u cha'al laj avalbune.”

## Ezequiel 10

### Ti yutsilal slequilal ti Diose xloc' batel ti ta ch'ulnae

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti ta toyol ti bu pujul xmuy batele, ta yac'ol sjolic ti c'usitic oy xiq'uique, laj quil ti co'ol s'elan jun chotlebal ti meltsanbil ta jun yax tsijan bax-tone.

<sup>2</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti vinic ti buch'u slapoj ti saquil xela c'u'ile: “Ochan batel ti bu oy ti carosetique, ta yolon ti c'usitic oy xiq'uique. Lucho talel jopuc chacloman ac'al ti



oy ta o'lol yu'unic ti c'usitic oy xiq'uique. Tanio batel ta sba ti jteclume.” Laj quil ti och batel ti vinique.

<sup>3</sup>Ti jech taj une, ta jech to yepal, laj quil ti c'usitic oy xiq'uique, oyic ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti ch'ulnae. Tal jun pimil lumal toc ti noj vul ta yut yamaq'uul ochebal yu'un ti ch'ulnae.

<sup>4</sup>Jech ti yutsilal slequilal ti Diose, tots loq'uel ti oy to ox ta yac'ol sjolic ti c'usitic oy xiq'uique. Laj stam loq'uel ti ochebal sti' ti ch'ulnae. Noj ta toc ti ch'ulnae. Ja'uc ti yamaq'uile, xjobin no'ox ta yutsilal slequilal ti Diose.

<sup>5</sup>Ti yech'omal xiq'uic ti c'usitic oy xiq'uique, xvinaj c'alal to ta loqueltic yu'un ti amaq'ue, ti co'ol xa s'elan ya'yeluc ti ja' ta xc'opoj talel stuc ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>6</sup>Jech ti Dios une laj yalbe ti vinic ti buch'u slapoj ti saquil xela c'u'ile, ti ac'o stsac ti c'oc' ti oy ta sts'el ti carosetic ta o'lol yu'unic ti c'usitic oy xiq'uique. Ti vinique bat ti bu oy ti carosetique.

<sup>7</sup>Ti jun ti c'usi oy xiq'ue, laj xach' batel sc'ob ti bu oy ti c'oc' ti oy ta o'lol yu'unic ti yan c'usitic oy xiq'uique. Laj stam loq'uel tal. Laj yac'be jelavel ta sc'ob ti vinic ti buch'u slapoj ti saquil xela c'u'ile. C'alal jech laj stsaque, loc' talel.

<sup>8</sup>Jech ti c'usitic oy xiq'uique, co'ol s'elan jun c'obal vul ta loq'uel ta yolonic.

<sup>9</sup>Ti bu oyic ti c'usitic oy xiq'uique, laj quil ti oy chanib carosetique, jujun scarosal ti jujune. Ti carosetique sts'ayayet no'ox ta q'uelel jech c'u cha'al ti c'anal bax-tone.

<sup>10</sup>Ti carosetique, co'ol staylej, ti oy to yan tiq'uul ta yut ti jujune.

<sup>11</sup>C'alal ta stam batel sbeic ti bu jotucal ta xbatic ta xchanjotal ti c'usitic oy xiq'uique, ma'uc to sc'an ta xjoybijic, tuc' ta stam ech'el ti bu sq'ueloj batele.

<sup>12</sup>Ti c'u s'elan oye, ti spatique, ti sc'obique, ti xiq'uique, xtixet no'ox xjobal ta sjunulic. Ja' jech xtixet no'ox xjobalic ec ti chanib carosetique.

<sup>13</sup>Yu'un laj ca'i xtoc ti “carro” sbi yu'unic ti carosetique.

<sup>14</sup>Jujunic ti c'usi oy xiq'uique, oy chantos ta q'uelel ti sat yelovique: Ti jun ta sliquebe, co'ol s'elan sat vacax yilel. Ti xchibale, co'ol s'elan sat vinic yilel. Ti yoxibale, co'ol s'elan sat león yilel. Ti xchanibale, co'ol s'elan sat xic yilel.

<sup>15</sup>Ti c'usitic oy xiq'uic taje, ja'ic ono'ox ti laj quil ti tey ta sts'el uc'um Quebare. Lic bac'uc ti c'usitic oy xiq'uique.

<sup>16</sup>Yu'un c'alal ta xliquic ta xanobale, ta xlic ta xanobal ti carosetique. C'alal ta xlic xlich'olan ti xiq'uic yo' ta xtoyic muyel ta banomile, jech ti carosetique, nabal ta xbatic ec.

<sup>17</sup>Yu'un c'alal ta xlic spajes sbaic ta xanobale, ta xpajic ec ti carosetique. Jech ti c'alal ta xliquic batel ta xanobale, ta xanav ec ti carosetique. Yu'un ti carosetique yich'ojbeic xcuxlejal ti c'usitic oy xiq'uique.



<sup>18</sup>Va'i un, ti yutsilal slequilal ti Diose, tots loq'uel ti tey ta ch'ulnae. C'ot ta stuq'uul sjolic ti c'usitic oy xiq'uique.

<sup>19</sup>Taje, lic xlich'olan ti xiq'uique. Lic toyicuc muyel ta banomil. Laj quil ti laj xchech sba muyel ti carosetic ti oy ta jujujot xoconique, xchi'uc ti c'u s'elan c'otic ta pajel tey ta ti'na ti oy ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'al yu'un xch'ulna ti Diose. Jech ti yutsilal slequilal ti Dios yu'un ti Israele, tey oy ta stojolic ti c'usitic oy xiq'uique.

<sup>20</sup>Ti c'usitic oy xiq'uique, ja'ic ono'ox ti laj quil ta ba'yel ti oyic ta stuq'uul yolon ti Dios yu'un ti Israele, ti laj quil ta sts'el ti uc'um Quebare. Jech o xal un, ti c'usi laj quile, mu yanuc.

<sup>21</sup>Ti jujuniqué, laj quil ti oy chantos (4) ta q'uelel ti satique, xchi'uc chanib (4) ti xiq'uique. Ti ta yolon ti xiq'uique, ta xvinaj ti tey oy c'obaletic.

<sup>22</sup>Ti sat yelovic ti c'usitic oy xiq'uique, jech no'ox s'elan jech c'u cha'al laj quil tey ta sts'el uc'um Quebare. Ti jujuniqué tuc' stamojic batel ti bu sq'uelojique.

## Ezequiel 11

### Ta xich'ic tsitsel ti jteclum Jerusalene

<sup>1</sup>Ti smuc'ul stsatsal ti Diose laj xchechun batel. Laj yic'un batel c'alal to ta ochebal sti' xch'ulna Dios ti oy ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale. Va'i un, ti ta ti'nae, laj quil vo'ob xcha'vinic (25) ta vo' viniquetic. Ti ta scotolic taje, laj jta ta ojtiquinel ti Jaazanías ti ja' xnich'on ti Azure, xchi'uc ti Pelatías ti ja' xnich'on ti Benaiase, ti ja'ic banquilaletic yu'un ti jteclume.

<sup>2</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Ti viniquetic le'e, ja'ic ti j'ac'vanejetic ta milele, xchi'uc ti yabtelineojic ta snopel ti c'uisitic chopol ta spasic li' ta jteclume.

<sup>3</sup>Xi ta xalique: ‘Mu ta sjaliluc tsutsem cu'untic ta xcha'meltsanel ti naetique. Avie, colemotic xa xcaltic. Ma'uc xa jc'oplaltic jech c'u cha'al ta xta'aj ti beq'uet ta bine.’

<sup>4</sup>Jech o xal un, va'ano aba ta jventa ti ta xac'opoj ta stojolique.”

<sup>5</sup>Ti xcuxlejal ti Diose vul ta jtojol, ti laj yalbun mantal ti xi ac'o cale: “Ja' jech ta xal ti Dios jech c'u cha'al li'e: ‘Ja' jech yepal stsoboj sba avu'unic ta xquil ti c'usi ta xanopique, israeletic. Yu'un ti snopbenal avu'unique, xcojtiquin lec.

<sup>6</sup>Yu'un ti vo'oxuque ep xa lamilvanic ti li' ta jteclume. Busul no'ox avu'unic ti animaetic ti ta bebetique.

<sup>7</sup>“ Jech o xal ti vu'un Diosune xi ta xcalboxuc ta jbel sc'oplale: Ti jteclum Jerusalene, co'ol s'elan jbej bin. Ma'uc ta xac'otic ta beq'uet un, ja' c'ot ta beq'uet sbec'talic ti buch'utic laj amilique. Ja'uc ti vo'oxuque, ta xajtenoxuc loq'uel ta Jerusalén ti co'ol s'elan jbej bine.

<sup>8</sup>¿Mi ta xaxi'ic yu'un ya'yel ti letoe? Le'e, mu ono'ox stselbuj ti ta jtac talel ti leto ta atojolique. Yu'un jbel xic'opoj ti vu'un Ajvalilune.



<sup>9</sup>Yu'un xi s'elan ta jchapan ac'oplalic ti j'ech'el mu xacolic: Ta xajtenoxuc loq'uel ti li' ta jteclume. Ta xcac'oxuc ech'el ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetique.

<sup>10</sup>Espada xava'i xacham xalajic. Yu'un vu'un ta xcac' avocolic acotolic ti bu c'alal smacoj ti jteclum Israele. Ja' to jech ta xana'ic ti vu'un Ajvalilune.

<sup>11</sup>Ma'uc ta xc'ot ta apojobbailic ma' ti jteclume jech c'u cha'al ti beq'uet ti ch'amal ta sbinale. Ta xcac' vocol ti bu c'alal smacoj ti jteclum Israele.

<sup>12</sup>Ja' to jech ta xana'ic ti vu'un Ajvalilune. Yu'un mi ja'uc jutebuc laj avabtelanic ta spasel ti c'usi caloje. Mi ja'uc laj apasic ti jmantaltaque. Le'e, laj avac'beic yipal ta xchanel jech c'u cha'al ta spasic ti muc'tiquil jteclum ti joyol ta apat ta axoconique.' ”

<sup>13</sup>C'alal jech yacal to ta xic'opoj ta sventa Dios ta stojolique, ti Pelatías xnich'on ti Benaiase, xnijij yalel un, toj chamel c'ot. Ti vu'une jnupilan xa banomil laj jquejan jba, ti xi tsots li'avane: “Teque' no'ox xch'a un, Cajval. ¿Mi ta jbel xa avo'nton ta xatsutses ti vi xa no'ox yepal oy ti Israele?”

#### **Ti Diose ta xac' ta na'el ti ta xc'ot ta pasel jun ach' trate yu'une**

<sup>14</sup>Ti Diose xi laj yal ti laj sc'oponun talele:

<sup>15</sup>“Ti jnaclejetic ti nacalic ta Jerusalem, xi ta xalbeic sc'oplal ti israetic ti ja' avinquileltaque: ‘Le'e, toj nom batemic ta stojol ti Diose. Ja'uc ti vo'otique, laj yac'botic ti muc' ta jteclume, ti com ta cu'untic yu'une.’

<sup>16</sup>“Ja' yu'un un, xi xavalbe ya'iique: ‘Xi ta xal ti Diose: Ti laj jbeq'ueic loq'uele, ti tan puc batic ta jujun lumetic ti oy ta jujun muc' ta lum ti mu xojtiquinique, xi no'ox yuni jalile. Avi tana une, vu'un jtuc ta jva'an jba ta stojolic ti bu tanijemic batele.’

<sup>17</sup>“Albo ya'i xtoc: ‘Xi ta xal ti Dios jech c'u cha'al li'e: Vu'un ta xquic' talel ta muc'tiquil lum ti bu tan puc batic cu'une. Yu'un ta jtsobic talel yo' ta xcac'beic ti lum Israele.

<sup>18</sup>Jech ti stuquique ta sutic talel ta slumal stuquic. Jech xtoc un, tey ta xlaj sc'oplal yu'unic ti c'usitic mu xtun ti yac'ojbeic to ox yipal ta spasele, xchi'uc ti c'usi mu xtun ta q'uelel ti oy ta stojolique.

<sup>19</sup>Vu'un ta jelbe ti yo'ntonic ti toj yij jech c'u cha'al ti tone. Ta xcac'be ach' snopbenal yu'unic.

<sup>20</sup>Ja' yu'un unbi, ja' to jech jun yo'ntonic ta xcuxiic ta spasel ti jmantaltaque, xchi'uc ti c'usitic nopbil cu'une. Jech ti stuquique, ja' xa bats'i calab jnich'nab. Jech ti vu'une, ja' xa Diosun yu'unic.

<sup>21</sup>Yan ti buch'utic yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usitic chopole, xchi'uc ti c'usitic mu lecuc ta q'uelele, ta me xquich'be ye sti' ti c'u s'elan laj spasique. Jbel me xcal ti vu'un Ajvalilune.’ ”

#### **Ti yutsilal slequial ti Diose ta xloc' batel ti tey ta Jerusalem**



<sup>22</sup>C'alal lic vilicuc batel ti c'usitic oy xiq'uique, jech ti carosetique nabal batic ec. Ja' yu'un un, ti yutsilal slequilal ti Dios yu'un ti Israel ti tey to ox oy ta stuq'uul sjolic ti c'usitic oy xiq'uique,

<sup>23</sup>tots batel ec. Laj yicta comel ti jteclume. C'ot ta jun vits ti oy ta stuq'uul yelov sloq'ueb c'ac'al yu'un ti jteclume.

<sup>24</sup>Laj taj une, ti smuc'ul stsatsal ti Diose, laj sva'anun, lisut batel ta Babilonia yu'un ti bu oy ti jlom ti bec'bil loq'uic ta slumalique. Ja' jech c'ot ta pasel ti laj sjambun jba jsat ti xcuxlejal Dios ti c'usi laj yac'bun quile. Ts'acal to un, sac ch'ay batel ti c'usi laj quile.

<sup>25</sup>Scotol ti c'usitic laj yac'bun quil ti Diose, xchapel lic calbeic ya'iic ti buch'utic bec'bilic loq'uele.

## Ezequiel 12

### Ti Ezequiele ta scaj'al ti bec'bil ta xloq'uique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Ti vo'ote, yojtot, li' capalot ta naclej xchi'uc ti jun jteclum ti toj toyobbae. Oy satic yo' ta xilic ti osil banomile, c'u stu un, mu xilic ti c'usi leque. Oy xchiquinic xtoc yo' ta xa'iic ti c'usi ta xich' alele, c'u stu un, mi ja'uc xa'ibeic xchiquinal. Yu'un ja' jun jteclum ti toj toyobbaique.

<sup>3</sup>“Ja' yu'un un, chapano aba xchi'uc ti c'usitic tsots sc'oplal ta xtun avu'une, yu'un ta xaloc' batel. Ta c'ac'altic, lec ta sba ta sat scotolic, loc'an batel ta ana. Tamo batel abe, yic'al nan ti ja' to ta sna' sbaic ti ja' jun toyobba jteclume.

<sup>4</sup>Ta c'ac'altic, lec ta sba ta sat scotolic, loq'ueso scotol ti c'usitic ta xtun avu'une yo' ta xavich' batel ta yanlum. C'alal mi mal ti c'ac'al xtoque, ta sba ta sat scotolic, biso aba ti co'ol xa s'elan bec'bil ta xabat ta yan jteclum yilele.

<sup>5</sup>Mi laj taj une, jomo jutebuc ti moque. Tey ta sba ta satic scotolic, loc'an xchi'uc ti c'usitic oy avu'une.

<sup>6</sup>C'alal ta xyam xa talel ti osile, cucho scotol ti c'usitic oy avu'une. Ta sba ta sat scotolic, ta xaloc' batel xchi'uc. Yo' jech mu xavil ti bu ta xaxanav batele, maco loq'uel ti asate. Yu'un ta jc'an ti ja' xa svinajeb ta xac'ot yu'unic ti mu xa yanuc jech ta xc'ot ta stojolic ti jteclum Israele.”

<sup>7</sup>Lic jchapan ti c'usitic oy cu'un jech c'u cha'al laj yalbun ti Diose. Ta c'ac'altic, xich'etet loq'uel xchi'uc ti c'usitic oy cu'une, ti co'ol xa s'elan bec'bil ta xibate. C'alal mal xa tal ti c'ac'ale, li'och ta sjomel ti moque. C'alal xyamet xa talel ti osile, ta sba ta sat scotolic, jcuchoj xa loq'uel ti c'usitic x'ayan cu'une.

<sup>8</sup>C'alal sacub ti osil ta yoc'omale, xi laj yal ti laj sc'oponun talel ti Diose:

<sup>9</sup>“Ti israeletic ti ja' toyobba jteclume, ta j'ech'el ta sjac'bot c'usi smelol ti jech ta xapase.

<sup>10</sup>Albo ya'i ta jventa ti ja' scaj-bijubtasel ti ajvalil yu'un ti jteclum Jerusalene, xchi'uc scotol ti israeletic ti tey nacalique.

<sup>11</sup>Albo ya'i ti vo'ot lac'ot ta svinajeb ti oy c'usi ta xc'ot ta stojolique, ti jech ta spasic ec jech c'u cha'al ti laj avac' ta q'uelele. Yu'un ti stuquique bec'bil ta xloq'uc ec.

<sup>12</sup>Yu'un ti banquialal avu'unic teye ta xcuch loq'uel ti c'usitic oy yu'un eque. C'alal ta xyam xa tael ti osile, xch'etet loq'uel ec xchi'uc ti c'usitic oy yu'un ti bu jombil ti moque. Smacoj xa sat ta xloc' batel yo' jech mu x'ojtiquinat, xchi'uc yo' jech mu xil ti c'u s'elan ta xcom ti jteclume.

<sup>13</sup>Jech ti vu'une ta jipbe tael syacobil ti ta sts'otat lec yu'une. Ta xquic' batel ta jteclum Babilonia, ta yosilic ti caldeoetique, ti naca xa no'ox tey ta xc'ot chamuque, ti mu sc'upin ti osil banomil teye.

<sup>14</sup>Tan puc ta xbat cu'un ta xchanjechal banomil ti epal soldadoetic ti ja' spojjobail ti joyol ta spat ta xocone. Ja' no'ox jech ta jpasbe ta stojolic xtoc ti jvoc' soldadoetic yu'une. Jye'oj no'ox quespada ta jnutsic batel.

<sup>15</sup>“C'alal mi tanijic xa batel cu'un ta yan muc'tiquil lumetique, ja' to ta xlic sna'ic ti vu'un Ajvalilune.

<sup>16</sup>Ja' no'ox un, ta jpas xtoc ta stojolic ti oy to jun chibuc ta xcolic c'alal ta x'ech' ti letoe, ti c'alal ta x'ech' ti vi'nale xchi'uc ti tsots chameletique, yo' jech ti bu ta xc'otic ta jteclumetique, ta xchapbeic ya'i scotol ti c'usitic mu'yuc smelol ti c'usitic laj spastique. Ja' jech ta xlic sna'ic ti vu'un Ajvalilune.”

### **Ta xlic yich' caj'alel sc'oplal ti vocole**

<sup>17</sup>Yan to no'ox velta xtoc xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>18</sup>“Ti vo'ote, yojtot, nicnunan xa liquel ta xi'el ta xapas aba ti c'alal ta xave'e. Vinajuc ta q'uelel avu'un ti mu'yuc yutsil ta xa'uch'ubaj ta scoj ti vocole.

<sup>19</sup>Jech xtoc un, xi xlic avalbe ya'i ti jnaclejetic yu'un ti muc' ta lume, ti jnaclejetic yu'un ti Jerusalene, xchi'uc scotol xtoc ti israeletique: ‘Ja' jech ta xal ti Dios ta atojolic jech c'u cha'al li'e: C'alal ta xave'ique, mu xa xbat ta biq'uel avu'unic ta xava'iic ta scoj ti vul o'nton yu'un ti vocole. Mu'yuc xa yutsil ta xava'iic ti c'usi ta xavuch'ique. C'ajomal xa no'ox batem ach'ulelic yu'un ti xi'ele. Yu'un ti jteclume ta xlilij ta j'ech'el, sicotan ta xcom ta scoj ti ech' jelav xa ta jyalel ti c'usitic chopol ta spasic ti jnaclejetique.

<sup>20</sup>Ti jnaclejetic ti oy ta scotol ti jteclumetique, ta xc'ot ta pasel ti ta stsutsic ta j'ech'ele. Ta xlic joybijuc ta sbajtical banomil ti muc' ta jteclume. Va'i unbi, ja' to tey ta xlic vuluc ta avo'ntonic ti vu'un Ajvalilune.’ ”

<sup>21</sup>Ti Diose xi no'ox tal yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>22</sup>“¿C'usi ta xaq'uc ta na'el ti israeletic ti ta xalic ‘ti x'ech' xjelav no'ox ti c'ac'ale, ti mu xc'ot ta pasel ti c'usi laj yilic ti j'alc'opetic ti jambat sba satique’?”

<sup>23</sup>Xi xatac'bee: 'Xi ta xal ti Dios jech c'u cha'al li'e: Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ma'uc yacalic ta yalel ta Israel ti va'i s'elan ti c'op taje.' Albo ya'iic xtoc ti nopol xa sc'an xc'ot yorail ti ta xc'ot ta pasel scotol ti c'usitic laj yich' ilel c'alal jam ti ba satile.

<sup>24</sup>"Ta xljaj sc'oplal ta stojol israeletic ti ma'uc melet ti oy c'usi ta xilic ti jutc'op j'alc'opetique.

<sup>25</sup>Yu'un ti vu'un Diosune ta xic'opoj ta stojolic. Yu'un ti c'usi ta xich' alele, ta xc'ot ono'ox ta pasel, mu xjalij. Yu'un ta xavil ta aba ta asat, toyobba jteclumetic. Yu'un mi lic'opoj xa ono'oxe, ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'usi ta xich' alele. Jbel xic'opoj ti c'usi ta xloc' ta que ti vu'un Ajvalilune."

<sup>26</sup>Ti Diose xi laj yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>27</sup>"Ti israeletique, ja' xa yeinojic ta yalel ti ta to xjalij batel yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usitic laj avale, ti c'usitic la'ac'bat ana' ta yalele.

<sup>28</sup>Ja' yu'un un, xi xavalbe ya'iique: 'Ja' jech ta xal ti Dios jech c'u cha'al li'e: Ti jc'op ti c'usi loc' ta quee, mu xa jaluc ta xc'ot ta pasel. Yu'un ti c'usi laj cale, mu xch'ay ta be. Yu'un jbel xic'opoj ti vu'un Ajvalilune.' "

## Ezequiel 13

### Ti Diose ta stubbe sc'oplal ti jlo'lavanej j'alc'opetique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>"C'opojan ta jventa ta scontrainel ti j'alc'opetic yu'un ti Israele. Yu'un ti j'alc'opetic taje, naca yesomal sjolic ti c'usi ta xalique. Albo ya'iic ti ta xa'iic ti c'usi ta xal ti Diose.

<sup>3</sup>"Laj xa c'op un, mu xa ono'ox xcolic ya'i ti jsoquesvanej j'alc'opetique, ti ja' no'ox yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi s'esomaj talel ta sjolique, ti jech' no'ox ta sjutic ti oy xa c'usi ta x'ac'bat yilic ti yalojique.

<sup>4</sup>Ti j'alc'opetic avu'une, Israel, ja' xa xchi'ilic jech c'u cha'al ti vetetic ti ja' xa snainojic ti lomem naetique.

<sup>5</sup>Yu'un mu'yuc c'usi spasojic jutebuc ta spojel ti Israele yo' jech xu' yu'unic ti tsalvanej ta leto c'alal ta xvul ta loq'uel ti c'usi ora chapanbil yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Yu'un naca yesomal jolil ti jam ba satile. Naca jutbil ti c'usi ta scaj'alilanique. Yu'un ti ta xalic ti ja' xa la va'ambil cu'un ti c'usi ta xalique, bu xata un, mi jutebuc ti ja' tacbilic cu'une. Batem xa yo'ntonic ta smalael ti ta xc'ot ta pasel ti c'usi ta xalique.

<sup>7</sup>Ti ta xavalic ti jam aba asatique, naca yesomal jolil ta j'ech'el. Ti c'usi ta xacaj'alilanique, naca jutbil! Yu'un ta xavalic ti ta xac'opojic ta jventae ti c'alal mu'yuc c'usi calojboxuc jutebuque.

<sup>8</sup>"Jech o xal un, xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Naca yesomal jolil ti c'usi ta xavalique. Naca jutbil scotol ti ta xavalic ti jam xa ti aba asatique. Jech ti vu'une, jbel sc'oplal, mu lecuc xaquilic. Ti vu'un Ajvalilune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.





<sup>9</sup>Yu'un ta ono'ox jyales coc jc'ob ta stsitselic ti j'alc'opetic ti ta xalic ti jam sba satic ti oy c'usi laj yilic ti yalojique, ti naca jutbil ti c'usi ta scaj'acquic ta na'ele. Mu xu' scap sbaic ta tsoblej xchi'uc ti jteclumal ti ja'ic Israele. Mi ja'uc xu' tey jmoj ta x'och ta vun sbiic xchi'uc ti israeletique. Mi ja'uc xu' ta x'ochic ta naclej ta yosilal ti Israel xtoque. Va'i unbi, ja' to jech ta xvul ta avo'ntonic ti vu'un Ajvalilune.

<sup>10</sup>“Jech unbi, ja'ic ti laj slo'labeicun ti jteclumal ti laj yalic ti lec ta xbat yu'unic scotol ti c'usitic ta spasiqique, ti ja' yijil lo'lael ta j'ech'ele. Yu'un ja' xa xchi'ilic ti buch'u ti jech no'ox ta sjovil quican muyel ti pac'bale, ti ta xjxtani leque.

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, albo ya'i ti buch'u laj xjxtani ti pac'bale, ti mu ta vocoluc ta xlome. Yu'un ti c'alal ta xtal ti tsots vo'e, xchi'uc ti co'ol s'elan ton xlamet no'ox ta xyal talel ti bote, xchi'uc ti xvo'o'et no'ox ti xi'bal sba iq'ue,

<sup>12</sup>ja' yu'un un, ti pac'bale ta xjin yalel. Xi me ta xlic sjaquic xtoc une: ‘¿Mi jeché no'ox ti lec xa jaxtanibil yu'unic yilel une?’

<sup>13</sup>“Jech o xal un, xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Ta sc'ac'al xa co'nton, xvo'o'et no'ox ta xcac' taluc ti ic' xchi'uc ti ya'lele. Ta soquemal jol ta xcac' taluc ti xlomet no'ox ti vo' ta j'ech'ele. Co'ol s'elan tonetic ta xcac' taluc ti bot xtoque yo' jech ta jtsutses scotolic ta j'ech'el ta soquemal jol.

<sup>14</sup>Ta jines ti pac'bal taje ti laj ajxtaniique. Busul ta lum ta xcom cu'un, ti stuc xa no'ox yavil t'ajal ta xcome. Jech ono'ox un, mu xch'ay ta be ti ta xjin yalel ti pac'bale. Ja' yu'un un, net'bil ta xachamic yu'un ti slomemale. Ja' to ta xana'ic un ti vu'un Ajvalilune.

<sup>15</sup>“Ta jloq'ues scotol ti sc'ac'al co'nton ta stojol ti pac'bal taje, xchi'uc ta stojol ti buch'u laj xjxtanie. Va'i un, xi ta xlic yalic ti jnaclejetique: ‘Mu'yuc c'usi x'ayan com yu'un ti pac'bale, mi ja'uc ti buch'utic laj xjxtaniique.

<sup>16</sup>Yu'un ti j'alc'opetic ta jteclum Israele, naca lo'lael scotol ti laj yalic ti jam satique, ti laj scaj'alic ti mu'yuc c'usi chopol ta xc'ot ta stojol ti jteclum Jerusalene, ti c'alal mu jechuc ti va'i s'elan ta xalique.’ Ti vu'un Ajvalilune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

### **Ti j'alc'op antsetique, ta x'ac'bat svocolic yu'un ti Diose**

<sup>17</sup>“Avi tana une, yojtot, va'ano aba ta scontrainel ti antsetic yu'un ti alumale, ja' ti buch'utic ti co'ol xa s'elan ti ja' va'anbilic cu'un ti ta xc'opojic ti c'alal ja' no'ox yesomal sjol stuquic ti c'usi ta xalique.

<sup>18</sup>Xi xavalbeic ya'iic une: ‘Xi s'elan ta xal ti Diose: Teque'oxuc xa no'ox xch'a ta xquil un, ti xaloc' xa'ochic no'ox batel ta sna ti jnaclejetique, ti xats'isanic xa uni poq'uetic ti oy slo'laob yo' jech scotol banomil utsuc ta xchuc ta sc'obique, xchi'uc xameltsanic xa uni volob jolil yo' jech scotolic ta xchuc ta sjolic. ¿Mi ta xanopic xana' ta xac' ti cuxlejale xchi'uc ta smilel jteclumal ti c'usi xtal ta ajolic ta spasele?’

<sup>19</sup>Ti vo'oxuque, ta jop cha'jop no'ox jchop o ta trigo, xchi'uc ta jxoxel ta jcha'oxel no'ox ve'lil, ta xasoquesbeicun jc'oplal ta sba ta sat ti jteclumale. Muts'ul sba sat ta xavaquic ta milel ti buch'utic mu'yuc to loquiem sc'oplal ta xchame. Yan ti buch'u



loq'uem xa sc'oplal ta xchame, lec xava'iic ti cuxule. Ja' jech ta xljaj ta lo'lael avu'unic ti jteclumal ti buch'u ta x'och ta yo'ntonic ti jutbil c'opetique.'

<sup>20</sup>“Ja' yu'un un, xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Ta xcal ta jamal ti jcontra ta xquil ti uni ts'isbil poq'uetic ti oy slo'laob ta xavalique, ti syacobil avu'unic ti jnaclejetic jech c'u cha'al ta xich' yaquel ti mutetique. Vu'un ta jpoj loq'uel yo' mu x'och ta avoc ta ac'obic ti buch'utic jech ta xapasbeic taje. Ta staic un ti mu xa c'usi sna'ic ti colem ta xloq'uic batel cu'une.

<sup>21</sup>Ta jpoj loq'uel ta atojolic ti jteclumal ti jech u'ninbil xa avu'unique. Ta jip loq'uel ti smac sjolic avac'ojbeique. Ta xlic pajuc un ti u'ninbil avu'unique. Ta xlic ana'ic un ti vu'un Ajvalilune.

<sup>22</sup>“Ta scoj ajutbilal c'opic, tsic' xa yo'ntonic ti buch'utic xa'ibeic xchiquinale c'alal mu jechuc oy ta co'nton ti vu'une. Ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, laj avac'beic sna' ti yac'beicuc yipal ta spasel ti chopole yo' mu staic ti xcuxlejajique.

<sup>23</sup>Jech o xal un, li' ta xljaj sc'oplal avu'unic ta yalel ti jam aba asatique, ti oy c'usi ta xacaj'alic ti naca jutbile. Ta jva'an jba ta spojelic ti jteclumal ti uninbil avu'unique. Ta xvul ta avo'ntonic unbi ti vu'un Ajvalilune.”

## Ezequiel 14

### Yich'el ta muc' ti loc'obbailétique, toj chopol sc'oplal

<sup>1</sup>Yepal no'ox moletic yu'un Israel talic ta jtojol yo' ta sjac' sbaic c'u s'elan oyic ta stojol ti Diose.

<sup>2</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yal ti laj sc'oponun talele:

<sup>3</sup>“Ti viniqetic le'e, ta j'ech'el bat xa yo'ntonic ta snijanel sbaic ta yich'el ta muc' ti meltsanbil loc'obbailétique. Laj xa sta smulic yu'un ti yac'oj satic ta stojolique. ¿Mi yu'un lec xa xca'i yalajic ti ta sjac' sbaic ta jtojole?

<sup>4</sup>“Chi'ino ta lo'il ti xi xavalbe ya'iique: ‘Ja' jech ta xal ti Dios jech c'u cha'al li'e: Scotol Israel ti buch'utic bat xa yo'ntonic ta snijanel xchimanel sbaic ta stojol ti loc'obbailétique, ti ta sta smulic yu'un ti yac'oj satic ta stojole, ti ta jech to yepal ta sjac' sbaic ta stojol ti j'alc'ope, ta jtac'be sutel un jech c'u cha'al loc' xa ta sa'el yu'unic ta yepajesel ti loc'obbailétique yu'unique.

<sup>5</sup>Vu'un ta jtijbe yo'nton scotol ti israeletic ti laj xa xch'ac sbaic ta jtojol ta scoj ti loc'obbailétique yu'unique.

<sup>6</sup>“Ja' yu'un un, xi xavalbe ya'iic ti israeletic: ‘Ja' jech ta xal ti Dios jech c'u cha'al li'e: Sutanic talel ta jtojol. Jipic tenic comel ti loc'obbailétique avu'unique. Ictaic scotol ti c'usitic toj chopol ta q'uelele.’

<sup>7</sup>“Ja' yu'un un, mi ja' jun israel, mi jun jyanlum ti nacal ta jteclum Israele, mi ta xlic xch'ac sba ta jtojole, mi ta j'ech'el ta snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti loc'obbailétique yu'une, ti batem xa sat ti bu ta sta smul xchi'uque, ja' jech xtoc un, mi

ts'acal to ta xtal ta stojol jun j'alc'op yo' ta sjac' sba ta jtojol ti c'u s'elane, le'e, ac'o xa no'ox smala ya'i ti xi ta jpas ta stojole:

<sup>8</sup>Ta jtsac ta c'op ya'iic ti vinic taje. Ta jtsits ya'iic ti na'bil ta xcom ti mu xljaj ta alel yu'unique. Ta jten loq'uel ta stojol ti jteclumale. Va'i unbi, ta xana'ic ti vu'un Ajvalilune.

<sup>9</sup>“Ti mi oy jun j'alc'op ti mu xc'ot ta pasel ti c'usi ta xale, ti vu'un Diosune, yu'un me laj jlo'la ti j'alc'op taje yo' jech ta jyales ti coc jc'ob ta stsitsele. Yu'un me ta jten loq'uel ta stojol Israel ti ja' jteclumale.

<sup>10</sup>Ti c'u s'elan laj yich' ti vinic ti buch'u ta sjac' sbae, ja' no'ox jech ta xich' tsitsel ec ti j'alc'op ta scoj ti smule.

<sup>11</sup>Yu'un ja' to jech mu xch'ac sbaic yan velta ta jtojol ti Israel ti ja' jteclumale. Ta j'ech'el mu xa xba scapin sbaic ta xchi'inel ti jmilvanejetic taje. Jech ti stuquique, ja'ic xa bats'i jteclumal. Jech ti vu'un eque lic'ot xa ta Dios yu'unic. Ti vu'un Ajvalilune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.”

#### **Ti jteclum Jerusalene, ja' xtun o ti ta xich' tsitsele**

<sup>12</sup>Ti Diose xi laj yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>13</sup>“Mi ta sa' smul ta jtojol ti jun muc' ta lume, mi yan ti yo'nton ta xquile, ta jyales ti coc jc'ob ta stsitsele, ta ic' ta maj no'ox ta xbat cu'un ti c'usitic ta stun ta slajesique. Yu'un ta jtac talel vi'nal ta stojolic. Ta xcham xljajic cu'un ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique.

<sup>14</sup>Ti nacalicuc ti Noee, ti Daniele, ti Job ti ta jteclum taje, c'ajomal no'ox ta xcolic ti oxib taje, ti oy slequil yutsilique. Ti vu'un Ajvalilune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>15</sup>“Mi ta jc'an ta jtac batel jti'oval chon bolometric ta jun muc' ta lume, ti ta xmilatic ti jnaclejetic teye, ti ta xlic pasuc ta sts'ijlajan sbajtical banomile, ti mu'yuc buch'u junucal ta x'ech' ta scoj xi'elal ti jti'oval chon bolometique,

<sup>16</sup>ti nacalicuc ti oxib viniqetic taje, mu'yuc c'usi xut ta spojic ti yalab xnich'nabique. C'ajomal no'ox ta xcolic ti stuquique. Jech ti muc' ta lum taje, ta xjoybij ta sts'ijlajan sbajtical banomil. Ti vu'un Ajvalilune, j'ech'el ta jva'an jba.

<sup>17</sup>“Mi ta jc'an ta xcac' taluc leto ta stojol ti muc' ta lum taje, mi ta xcal mantal ti ac'o chamuc ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique,

<sup>18</sup>ti nacalicuc ec ti oxib viniqetic taje, mu'yuc c'usi xut ta spojic ti yalab xnich'nabique. C'ajomal no'ox ta xcol ti stuquique. Ti vu'un Ajvalilune, j'ech'el ta jva'an jba.

<sup>19</sup>“Mi ta jc'an ta jtac talel chameletic ta stojol ti muc' ta lum taje, mi ta sti'emal jol ta xcac' vuluc ta bajel ti chamel lajele, mi ta xcac' chamuc ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique,



<sup>20</sup>ti nacalicuc ti Noee, ti Daniele, ti Jobe, mu'yuc c'usi xut ta spojic ti yalab xnich'nabique. C'ajomal no'ox stuc ta xcolic ti oy slequil yutsilique. Ti vu'un Ajvalilune, j'ech'el ta jva'an jba.

<sup>21</sup>“Ti vu'un Diosune xichi ta xcale: Ja' x'ech' to ti xi s'elan ta xc'ot ta pasel ti ta jtac talem ti chantos tsots tsitsel ta stojol ti jteclum Jerusalene: ti letovajele, ti tsots vi'nale, ti ta xvul ta loq'uel ti jti'oval chon bolometique, ti ta xvul ta loq'uel ti ep ta tos chameletic ta smilel ti jnaclejetique xchi'uc ti chon bolometique.

<sup>22</sup>Ja' yu'un un, jun chib xa no'ox ti cuxul ta xcomique, ti xu' to ta xloq'uic batel xchi'uc ti squeremique, ti stsebique. C'alal ta xc'ot ta atojolique, jech ti vo'oxuque ta xlic avilic ti c'u s'elan laj ech'icuc talem xchi'uc ti c'usitic laj spasique. Jech ti stuquique, xlaet to ta xa'iic ti laj cac' taluc tsitsel ta stojol ti Jerusalene.

<sup>23</sup>Yu'un xlaet to ta xava'iic ti c'alal ta xavilic ti c'u s'elan stamojjic batele, ti c'u s'elan laj spasique. Va'i un, ja' to tey ta xvul ta avo'ntonic ti mu ta jech'uc no'ox c'ot ta pasel cu'un scotol ti c'u s'elan laj jpas ta stojol ti Jerusalene. Ti vu'un Ajvalilune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.”

## Ezequiel 15

**Ti Israele, ta xco'oltasat jech c'u cha'al jtec' uva ti jech' no'ox smacoj ti banomile**

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“¿Mi oy la bu x'ech' to stunel ti yaq'uil uvae, mi ja' mu sta ti te'e?

<sup>3</sup>Yu'un mu'yuc c'usi xtun o ti yaq'uil uvae, mi ja'uc xa jutebuc xu' ta xtun ta lucax te'.

<sup>4</sup>Ja' no'ox ta xtun ti ta xbat ta si'e. C'alal mi c'ot xa ta loq'uel ti c'oc' ta jujujot sni'taque, mi sibac xa com ta o'lole, ¿c'usi xa xtun o unbi?

<sup>5</sup>Ti mi mu'yuc ono'ox c'usi xtun ti c'alal lec to oxe, laj xa c'op xcaltic ti ta to xtun ti c'alal stuc xa sc'aq'uemale.

<sup>6</sup>“Jech o xal un, ti vu'un Diosune xichi ta xcale: Jech c'u cha'al ti yaq'uil uva ti ta xich' chiq'uel ta c'oc' yo' ta xtile, ja' jech ta jip ochel ta c'oc' ec ti jnaclejetic yu'un ti Jerusalene.

<sup>7</sup>Ta xcal ta jamal ti contra xquilique. Ac'o mi ta to xcolic yu'un ti c'oq'ue, oy to yan c'oc' ti ta stsutsesatic ta j'ech'ele. Yu'un ti c'alal ta xcal ta jamal ti contra xquilique, ja' to ta xana'ic ti vu'un Ajvalilun une.

<sup>8</sup>Ta joybinbe ta sbajtical sts'ijlajan banomil ti muc' ta lum yu'une ta scoj ti jelav ti stoyobbailic ta jtojole. Mu me lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Ajvalilune.”

## Ezequiel 16

**Yan sjol yo'nton ti lum Jerusalene**

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, ac'bo sna'ic ti c'usitic mu stac' q'uelel ta spasic ti lum Jerusalene.

- <sup>3</sup>Xi xavalbe ya'iiique: 'Xi ta xal ti Diose: Ti ats'unubal bu liquemot talel, Jerusalén, cananea lavoc', jun amorreo vinic ma' ti atote, hitita ants ti ame'e.
- <sup>4</sup>Ti sc'ac'alil lavoq'ue, mu'yuc xtuch'ic amixic', mi ja'uc laj avich' poquel, mu'yuc xavich' jaxel ta ats'am, mu'yuc xats'ale.
- <sup>5</sup>Mi junuc oy buch'u tsots sc'oplal laj ya'i ti c'uxubaj yo'nton ta atojol ta spasbelot scotol taje. Ti sc'ac'alil lavoq'ue, laj sjipoxuc comel ta osiltic, j'ac'-ib-o'nton laj yiloxuc.
- <sup>6</sup>“ ‘Li'ech' ta ats'el un. Laj quil ti xtelajan avacan xchi'uc avic'obale. Loc' ta co'nton ti cuxiane.
- <sup>7</sup>Lach'i lac'opoj cu'un jech c'u cha'al jtec' momol ta osiltic. Lach'i, lamuq'uib un, la'elomaj ta ants, bejelic no'ox liquel ti avuni chu'e, xlimet no'ox ti avuni jole. Le' une, j'ech'el cuxul t'analot un.
- <sup>8</sup>“ ‘Ts'acal to un, li'ech' ta ats'el, yorail xu' xa xamaliy laj quil un. Laj jmacot ta jc'u'. Pixil lac'ot cu'un ti jech t'analote. Laj cac' que, laj jpas jtrate ta atojol, lac'ot ta cu'un. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.
- <sup>9</sup>“ ‘Laj catintasot. Laj jpoc loq'uel ti ach'ich'ele. Laj jaxbot muil poxil.
- <sup>10</sup>Spajeb yutsil sbontac ti c'u'il laj cac'bot alape. Naca lequil nucul laj cac'bot alap ti axonobe. Meltsanbil ta xela no laj cac'bot jlic achuc, xchi'uc jlic c'u'il c'upil sba jalbil.
- <sup>11</sup>Xatixet no'ox cu'un xchi'uc ti c'usitic spajeb c'upil sbae. Laj cac'bot xoj nuc' c'abal ta ac'ob. Laj cac'bot avuni uil nats'.
- <sup>12</sup>Laj jtsoyanbot uni xotol taq'uin ta ani'. Laj jtsoyanbot staq'uinal achiquin. Laj cac'bot alap jun yutsil sronail ajol.
- <sup>13</sup>Ajunul xatixet no'ox lacom ta oro ta plata. Naca xela saquil poc' ti ac'u'tac ti c'upil sba jalbil ti ep ta tos c'upil sba ti sbontaque. Naca lec ti ave'el avuch'om ta xalajese. Naca ajapom xchi'uc aceite olivo ta xatunes. Ti xi s'elan spajeb xa no'ox avutsil lac'ot xchi'uque: lac'ot ta me' ajvalil un.
- <sup>14</sup>Puc batel ta jujun muc'tiquil lum ti xatixet no'ox xchi'uc ti avutsile. Ch'ayal c'ot ch'ulelal yu'un ti jun avutsil laj jtixanote. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.
- <sup>15</sup>“ ‘Le' une, laj syacot ti avutsilale, xasa'sun xa liquel ta sbolomalinel aba ta stojol ti bu puquem batel sc'oplal ti avutsilale, xavac' no'ox aba ta stojol scotol ti buch'u ta x'ech'ique.
- <sup>16</sup>Laj ameltsan snail c'opojebaletic ta jujun stselej ta ac'u'tac no'ox, lic abolomalin aba xchi'uc.
- <sup>17</sup>Ti c'usitic laj jq'uelanbot ti meltsanbil ta oroe, ta platae, lic aloc'taan loc'obbaitetic xchi'uc yo' ta xabolomalin aba yu'un.
- <sup>18</sup>Laj avac'be sc'u'in ti c'upil sba c'u'iletic ti ep ta tos sbone. Laj avac'be ti caceitee, ti jpome.



- 19** Ti naca lequil ve'lil laj cac'bote, ti t'ujbil harinae, ti lequil aceite xchi'uc ti lequil ajapom laj cac'bot ave'eline, laj avac'be smotonin ti jun yutsil smuil une. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.
- 20** “Ti jqueremtique xchi'uc ti jtsebtic laj quiltique, laj avac' ta c'abal ti yich'uc milel ta sventa sve'el ti loc'obbaitetic meltsanbil avu'une. ¿Mi mu tsotsuc sc'oplal xana' lajoybij ta sbolomalinel aba xchi'uque?
- 21** Laj avac' ta milel ti jnich'nabe. Laj avac' ta chiq'uel ta sventa yich'el ta muc' ti meltsanbil loc'obbaitetic une.
- 22** Le' une, mu xa stac' ael ti c'u s'elan acuxlej ta sbolomalinel abae. Mu xa xavules ta ajol c'alal t'analot ta anene'al to oxe, ti abol aba xteltun avacan xchi'uc ti avic'obale.’ ”
- 23** “Ti vu'un Ajvalilune, xi s'elan mu stselbuj ma' ti jc'op ta xcale: Mu xa ono'ox cha'belucot un, yu'un scotol ti c'usitic laj apase,
- 24** buyuc xa no'ox ta jujun toyol stselej vits jamal laj atae, laj ameltsan c'opojebaletic sventa yich'obil ta muc' ti loc'obbaitetic, laj abolomalin aba xchi'uc un.
- 25** Yabtel ti bu laj atam batel une, laj ameltsan c'opojebaletic ti bu taj une, mu stac' ael c'usitic lic apas xchi'uc ti xtixet no'ox avutsile. Laj abolomalin aba ta stojol ti buch'utic ta x'ech'e.
- 26** Lec no'ox laj ava'i ta sbolomalinel aba xchi'uc ti alac'natac ti egipcioetic xyal o xchi'uquique. Laj aliquesbun sc'ac'al co'nton ti avac'ojbe yipal ta sbolomalinel abae.
- 27** “Va'i un, xi s'elan laj jyales coc jc'ob ta stsitselote: Mu xa ta lec ti c'usitic ta xtun avu'une, jq'ueloj xa no'ox laj jtacot ech'el ta slumal ti filisteoetic ti xti'et sjol ta atojole, ti mu lecuc ta xil ti c'usitic q'uexlal sba ta xapase.
- 28** “Mi ja'uc ech' o laj ava'i, lic abolomalin aba xchi'uc ti asirioetic. Mu'yuc no'ox x'ech' avo'nton xtoc un.
- 29** Lic avac'be yipal ta sbolomalinel aba xchi'uc ti babiloniaetic, steclumal ti jbolomajeletic, mu'yuc x'ech' avo'nton xtoc un.
- 30** “Ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ma' ti xi ta xcale: Yan xa no'ox sba ma' ti xchamel avo'nton ta sbolomalinel aba ti q'uexlal sba ta j'ech'ele.
- 31** Yabtel scotol taj une, bu xa jujuti' jamal ti toyol stselej vitse, laj ameltsan altar yich'obil ta muc' ti loc'obbaitetic, laj abolomalin aba xchi'uc un. Ti vo'ot une, xi s'elan mu jech laj apas jech c'u cha'al ti buch'u ta sbolomalin sbae: Mu'yuc xac'an atojol ti vo'ote.
- 32** “Ti ants buch'u smucul satioj ti smalale, lec xa xa'i ta xac' ochuc ti yan vinique.
- 33** Scotol ti buch'u sna' sbolomalin sbae, ta xich'ic tojel. Ti vo'ot une ta xatoj. Ta xavac'be smoton scotol ti buch'u xch'ayobil ajol xchi'uc ti buyuc no'ox taluc ta sa'el amul xchi'uque.



<sup>34</sup>Ta sbolomalinel abae, xi s'elan ti mu jechuc ta xapas jech c'u cha'al ti yan antsetique: Ma'uc ta sa'icot ta stael amul xchi'uc, mi ja'uc ta stojicot, ta xatoj ti vo'ote. Ja' xa no'ox sjeloj sba taje.

<sup>35</sup>“Ants, ti xana' xabolomalin abae, a'yio ava'i ti jc'op ti ta xcalbote.

<sup>36</sup>Ti vu'un Diosune xi ta xcalbote: Laj xa avinajes aq'uexlalil ta j'ech'el ta sbolomalinel aba xchi'uc ti xch'ayobil ajole, xchi'uc ti loc'obbailetic avu'un ti mu stac' albel sc'oplale, xchi'uc ti laj amalbe xch'ich'el ti avalabtac ti c'ot ta matanal avu'une.

<sup>37</sup>Jech o xal ta jtsob talel scotol ti xch'ayobil ajol ti laj atabe ti yo'ntone, xchi'uc scotol ti laj yic'bot avo'ntone, xchi'uc ti buch'u ti' ajol yu'une. Ta jvol talel ta atojol, ta sba ta satic scotolic, cuxul t'analot ta j'ech'el ti yilicuc ti aq'uexlalile.

<sup>38</sup>Ta jchapanot ava'i un, ta scoj ti laj abolomalin abae, xchi'uc ti lamilvane. Ta sti'emal, ta scapemal jol, ta xacac'ot ta milel.

<sup>39</sup>Ta xcac'ot ta sc'obic yo' ta slilinic ta j'ech'el ti bu avavil ta sbolomalinel abae, xchi'uc ti yich'obil ta muc' ti loc'obbailetique. Ta slilinic ta j'ech'el ti ac'u'e, xchi'uc ti c'usitic c'upil sba xach'alet xchi'uque. J'ech'el cuxul t'anal ta xayictaic comel.

<sup>40</sup>“Ta xlic sjol ti jteclum ta scontrainelote. Ta xaspujbeic ton. Ta xasmilic ta yespadaic.

<sup>41</sup>Ta sjumbeic sc'ac'al ti anataque. Ta sba ta sat scotol ti yan antsetique, ta xchapaj ti amule. Ta jtsutsesbe sc'oplal ti jech ta xabolomalinel abae, ta xch'ay stojel avu'un ti xch'ayobil ajole.

<sup>42</sup>Va'i unbi, ta xlamaj ti sc'ac'al co'nton ti mu ts'icbaj ta xca'i ta atojole, mu xa xi'ilin un.

<sup>43</sup>Ch'ay ta avo'nton ti c'u a'elan ta atsebal to oxe, ti c'u s'elan mu stac' alel ti c'usitic ta xapas ti laj asoquesbun ti co'ntone. Ta jtsitsot ava'i yu'un le'e ti yan avuni talele. Ti vu'un Ajvalilune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

### **C'u s'elan ti me'ile, jech ti antsil olal eque**

<sup>44</sup>“Scotol ti buch'utic xac' sjolic xlo'ilajic ta joyob c'ope, xi ta xalic ti ja' avuni c'oplale: ‘C'u s'elan ti me'ile, jech loc' ti antsil olale.’

<sup>45</sup>Yantsil olot me'il ti xti'et sjol yu'un ti smalale, xchi'uc ti yalabtaque. Xti'et sjol yu'un smalalic ec xchi'uc yalabic ti achi'iltac ta voq'uele. Hitita ants ma' ti ame' acotolique. Amorreo vinic ti atotique.

<sup>46</sup>“Ti avix ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, co'ol s'elan lum Samaria xchi'uc ti bic'tal jteclumetic yu'une. Ti amuc ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, co'ol s'elan lum Sodoma xchi'uc ti bic'tal jteclumetic yu'une.

<sup>47</sup>Laj achanbe yuni talelic un, jech lic apas ti c'usitic mu stac' alel ta spase. Mu'yuc x'ech' o ava'i un, x'ech to labat, jc'ol mu sta ti stuquique.

- 48“J'ech'el xi ta jva'an jba ta yalel ti vu'un Diosune: Ti achi'il ta voq'uel lum Sodoma, xchi'uc ti bic'tal jteclumetic yu'une, mu jechuc laj spasic jech c'u cha'al ta xapas xchi'uc ti bic'tal jteclumetic avu'une.
- 49Ti smul laj sta ti achi'il ta voq'uel Sodoma, xi s'elane: Ti stuque xchi'uc ti bic'tal jteclumetic yu'une, stuc xa no'ox xa'iic ma' ti busul c'usitic ta stun slajese. Mu'yuc c'usi sna'ic ti cuxulique. J'ech'el mu'yuc xt'olbijiic ta scoltael ti me'une, xchi'uc ti buch'utic ch'abal c'usi x'ayan yu'une.
- 50Stuc xa no'ox mu'yuc buch'u xtaun xa'iic ta j'ech'el, lic spasic ti c'usi mu stac' alel ta xquile. Laj jtubbe sc'oplal un jech c'u cha'al ta xavile.
- 51“Ja'uc ti lum Samariae, mi o'loluc laj spas jech c'u cha'al ti amule. Xjelav laj apas ti c'usi mu stac' albel sc'oplale. Mu stac' xaco'oltas aba xchi'uc, ch'abal smul yilel un.
- 52Ts'ico ava'i ti bisel ta cotel chaval une. X'ech' to laj apas ti c'usitic mu stac' albel sc'oplale, mu sta laj spasic ti achi'iltac ta voq'uele. Vinaj ti ch'abal smulic yilel une. Ts'ico ava'i ti vocol ta q'uexlale, mu stselbuj ac'oplal. Ts'icuc avu'un ti bisel ta cotel chavale. Laj avinajes atuc ti mu'yuc smulic yilel ti achi'iltac ta voq'uele.
- 53“Ta jcha'ac'beic slequilal yutsil ti lum Sodoma, ti Samariae xchi'uc ti bic'tal jteclumetic yu'une. Ta jcha'ac'bot un, mu'yuc c'usi xana' liquel.
- 54Ts'ico ava'i un ti bisel ta cotel chavale, q'uexavan liquel yu'un c'usitic laj apas une, ti ta aventa spatol liquel yo'nton avu'une.
- 55C'alal ta staic liquel ti lum Sodoma, ti Samariae xchi'uc ti jteclumetic yu'un jech c'u cha'al staojic ta ba'yele, ti vo'ote xchi'uc ti bic'tal lumetic avu'une, ta xacha'ta ec un.
- 56Atuc no'ox mu'yuc buch'u xtaun laj ava'i, lalabaj yu'un stsitsel ti achi'il ta voq'uel Sodoma
- 57c'alal mu'yuc to ox vinajem ti spajebal c'usi chopol ta xapase. Tana le'e, ti edomitae, ti filisteoe, xchi'uc scotol ti alac'nataque, ta sti'oltaot, bajbil tenbilot yu'unic scotol.
- 58Ts'ico ava'i tana un ti tsitsel yu'un ti c'usitic mu stac' alel xchopol laj apase. Ti vu'un Ajjalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.
- 59“Xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Ta xcac'bot atoj ava'i ti c'u s'elan loc' ta sa'el avu'une. Mu'yuc xc'ot ac'op, tselbuj avu'un ti tratee.
- 60Ti vu'une, bejel ta jol ti trate laj jpas ta atojol c'alal atsebal to oxe. Ti trate laj jpas ta atojol un, j'ech'el ta xcom o.
- 61C'alal ta xc'ot ta atsebtac cu'un ti avixe xchi'uc ti amuque, ti ma'uc ta sventa ti jtratee, ta xvul ta ajol c'u s'elan la'ech', ta xaq'uexav yu'un.
- 62Ta xcach'ubtas ti jtrate ta atojole. Ta xlic ana' ti vu'un Ajjalilune.
- 63Ta xavules ta ajol un. Ta xlic ava'i q'uexlal yu'un ti bisel ta cotel chaval ta xbet'bunel ave ta yalel ti laj jch'ay amul yu'un scotol ti c'usitic laj apase. Ti vu'un Ajjalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”



## Ezequiel 17

### Ti jtec uvae xchi'uc ti jcot muc' ta xique

<sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbun ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, co'oltaso ya'i junuc joyob c'op ta slo'iltabel ti Israele.

<sup>3</sup>Xi xavalbe une: ‘Ti Diose xi s'elan ta xale: Vul muc' ta xic ta Líbano pochol no'ox smuc'ul xiq'ue. Mu tsalbaj ta j'ech'el ti xvililete, ti ep ta tos xlaplun ti sc'uc'umale. Loch'ol c'ot ta sni' ti ch'ut te'e.

<sup>4</sup>Laj stuch'be jep sc'ob ti oy ta toyole. Bat sts'un ta steclumalic ti jbolomajeletique, jun jteclum busul no'ox ti sbolomale.

<sup>5</sup>Laj stam ta banomil un jbej sat ts'unubil ti bat sts'un ta jun lequil ve'ebal banomil ti oy ta ti' uc'um yepal no'ox ti vo'e.

<sup>6</sup>Voc' talel ti sat ts'unubale, joybij ta jtec' uva, limil no'ox ta j'ech'el. Ac'o mi peq'uel no'ox bat un, laj sliman ech'el sc'ob-c'obtac ti bu oy ti xique, c'alal yacal ta sts'unan ech'el yibel ta banomile. Jetsel no'ox c'ot ta jtec' uva un, yepal no'ox sq'uelomtac xchi'uc limil no'ox sc'ob-c'obtac.

<sup>7</sup>“ ‘Oy to jcot muc' ta xic, pochol no'ox smuc'ul ti xiq'ue, pim ti sc'uc'umale. Va'i un, ti uvae laj sts'un batel yibel, laj sliman ech'el sc'ob-c'obtac ti bu oy ti xique, ta snamaluc to, ich'batuc talel yepal vo' ti bu to teq'uele.

<sup>8</sup>Manchuc mi jech un, teq'uel ono'ox ta lequil banomil, ti yepal no'ox oy ti vo' bu oye, ti slimanuc no'ox ech'el ti sc'ob-c'obtaque, ta yaq'uel ti sat xtoque, ti jetsel no'ox ta jun c'upil sba uvae.’

<sup>9</sup>“Va'ano aba ta jventa ti xi xalbe ya'iique: ‘Xi ta xal ti Diose: Ti jpets uva li'e, mu cha'bel xchanbe yip. Ba'yel ta xjots'ilanbat yibeltac yu'un ti muc' ta xique, ta xlic bajuc ti sat yu'une. Ta juteb xa no'ox yipal, mu xa yepaluc yajval bul xi loq'uel xchi'uc yibel. Ta xtaquijuc liquel un ti sq'uelomtac ti uninic xa ta ch'iele.

<sup>10</sup>Manchuc mi ta to xich' cha'ts'unel, mu xa cha'bel xq'uelomaj. Ta xtaquij o yu'un ic' ti ta x'ech' majeuc ti ta xlic talel ta sloq'ueb c'ac'ale. J'ech'el ta xtaquij o ti bu oy sc'oplal ta xch'i talel ti sq'uelomtaque.’ ”

<sup>11</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>12</sup>“Jac'bo ca'itic ti toyobba jteclum li'e, mi xa'ibeic smelol c'usi ta xac' ta na'el ti joyob c'op taje. Xi xavalbe ya'ic une: ‘Ti ajvalil yu'un ti Babiloniae vul ta Jerusalén. Laj xchucan ti ajvalil yu'un ti Judae xchi'uc ti yaj'opisialtaque. Laj yic'anan batel ta Babilonia.

<sup>13</sup>Laj stsatsal suj ti spasicuc strate xchi'uc jun snitulul ti ajvalile, ti laj yalbe ti mu sutes yee. Ti c'u yepal ich'bil yeic ta muc' ta lume, laj sbec' batel

<sup>14</sup>yo' j'ech'el ta xlanj yipe, mu xa stam sba liquel ta ajvalilal ta Juda manchuc mi yac'oj ye ta xc'ot ta pasel yu'un ti tratee, ti j'ech'el mu stselbuj sc'oplale.



<sup>15</sup>Snitilul ti ajvalil taj une, lic stoy sba ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae. Laj stac batel yajtuneltac ta jteclum Egipto ta sc'anel ca'etic xchi'uc yepaluc no'ox ti viniquetique. Ti va'i s'elan taj une, ¿mi tac'al to ta xc'ot avu'un xana' un, mi ta to stam sba liquel, xchi'uc mi xu' to ta xcuxi? ¿Mi oy xa ono'ox la xana' q'uelbil ta xcom ti buch'u mu xc'ot ta pasel yu'un ti tratee?

<sup>16</sup>“ ‘Ti vu'un Ajvalilune, j'ech'el ta jva'an jba ta yalel ti ta xc'ot lajuc ta Babilonia ti buch'u naca no'ox laj yixtol-c'opta mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti trate ti laj xchapi lec xchi'uc ti ajvalil ti ac'bat yich' yabtel yu'une.

<sup>17</sup>C'alal ta xlic volvanuc ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, ta xlic sbujanan ti lume, xchi'uc ta smeltsanbe smocal ta joyob ti lume, ta smilel yepal ti jnaclejetique. Ti faraone, mu stac talel epal soldadoetic ta spachel sc'oplalic yu'un, mi ja'uc ti epal viniquetique.

<sup>18</sup>Ti c'usi loc' ta yee, laj yixtol-c'opta. Mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti strate ti yaloj ta xc'ot ta pasel yu'une manchuc mi jech un vi s'elan laj spas scotol le' une. Laj to c'op ti cuxul ta xbat une.

<sup>19</sup>“ ‘J'ech'el xi ta jva'an jba ta yalel ma' ti vu'un Ajvalilune: Jech' no'ox laj yixtol-c'opta ti c'u s'elan laj yac' ye ta jtojole. Mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti strate laj spas ta jtojole. Ta xquich'be ye sti' ya'i un.

<sup>20</sup>Ta jipbe talel ta sba ti syacobile, ta jts'ot ya'i xchi'uc. Ta xquic' ech'el ta Babilonia. Ti bu taje, ta xlic jchapan jc'op xchi'uc ta scoj yan ti sjol yo'nton ta jtojole.

<sup>21</sup>Ti yajsoldadotac xtojobic leque, ta xchamic ta letovajel. Ti bu cuxul to ta xcomique, tan puc ta xbatic ta xchanjotal banomil. Ta xlic sna'ic un ti vu'un Ajvalilun lic'opojé.’”

<sup>22</sup>“Ti vu'un Ajvalilune xichi ta xcale: Ta jtsac junuc sc'ob ma' ti ch'ut-te' oy ta toyole. Ta jepbe junuc yuninal sq'uelom ti spajeb oy ta toyole. Ta jts'un jtuc ta jun toyol vits ta j'ech'el.

<sup>23</sup>Ti bu slajeb toyol vits yu'un ti Israele, ta slim sba ti sc'obtaque, ta xac' lec sat, ta xc'ot ta jun c'upil sba lequil te'. C'usiuc no'ox chanul lamal no'ox ta xcux yo'ntonic ta yolon yaxinal squeoval ta yolon yaxinal ti sc'obtaque. C'usiuc no'ox mutaletic ta smeltsan stasic ta yolon yaxinal squeoval ti sc'ob-c'obtaque.

<sup>24</sup>Scotol ti co'ol te' oy ta osiltique, ta xlic sna'ic ti vu'un Ajvalilune. Jbainoj ta slomesel ma' ti uni toyobba te' xa'i sbae. Ta jtoyesbe sc'oplal ma' ti co'ol s'elan uni biq'uit te' xa'i sbae. Jbainoj ta staquijesel ma' ti uni yaxal te' xa'i sbae. Ti uni taqui te' xa'i sbae, ta jyaxubtas. Jech xcal, ta xc'ot ta pasel cu'un ma' ti vu'un Ajvalilune.”

## Ezequiel 18

### C'otem ta sba jujun

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:



<sup>2</sup>“¿C'u cha'al ya'yel un mu x'laj ta a'el yu'unic ta jteclum Israel ti oy xi x'ale ti c'ope: 'Ti totil me'iletique, naca pajal uva ta slajesic, ta stsic' ye yu'unic ti yalab xnich'nabique?’

<sup>3</sup>“Ti Ajvalilune ta jva'an jba ta yalel ti j'ech'el ta xtub sc'oplal ta yalilanel ta lum Israel ti va'i s'elan ti lo'il taje.

<sup>4</sup>Scotol jnaclej oy ta coc ta jc'ob jech c'u cha'al ti totiletique, ti nich'nabiletique. Ti buch'u ta sa' ti smule ta xcham.

<sup>5</sup>“Xi s'elan ta spas ma' ti buch'u oy stuq'u'il sjol yo'ntone, naca lec, naca oy stuq'u'il:

<sup>6</sup>Mu xcapetuc xa ta spasbel stoyel xi'el loc'obbaitetic ti oy ta jujun stseleje. Mu stsinanojuc xa yo'nton ta stojol uni diosetic yu'un ti Israele. Mu spojbe yajnil ti xchi'ile. Mu xchi'in yajnil c'alal yorail ta xil ti ue.

<sup>7</sup>Mi junuc oy buch'u ta xilbe svocol. Ti c'usi yich'oj ta rental ti buch'u oy yil yu'une, ta sutesbe. Mi junuc oy buch'u ta xelc'an. Xt'olbij ta yac'bel sve'el ti buch'u ta xa'i vi'nale. Ta sc'u'iltas ti buch'u ch'abal yu'une.

<sup>8</sup>Ma'uc ech'em sjol ta xac' ta ch'om ti staqu'ine, ti sujvan xa xchi'uc ti sjole. Mi junuc ta xilbe svocol. Ti buch'u ta stsac sbaic ta c'ope, oy stuq'u'ilal ta xchapan.

<sup>9</sup>Yu'un ja' jech ta spas jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi jbel tsots albile, ti jmantaltaque. Ti vinic taje, ti tuc' sjol yo'nton une, ta xcuxi. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>10</sup>“Xcaltic xtoc un, oy jun xnich'on ti vinic taj une, mu x'ac'van ta venta, jmilvanej xa'i sba. C'usiuc no'ox sbol pasolan jtosuc taje

<sup>11</sup>ti mu jechuc laj spas ti stote. Xcapet ta compiral ta sventa stoyel xi'el ti loc'obbaitetic ti oy ta c'opojebaletic ta jujun stseleje. Ta spojbe yajnil ti xchi'ile.

<sup>12</sup>Ta xilbe svocol ti me'un mu'nate xchi'uc ti buch'u ch'abal c'usi x'ayan yu'une. Ta xelc'an ti yane. Mu sutes ti c'usi sc'anojbe comel ta rental ti buch'u oy yile. Stsinanoj yo'nton ta stojol ti diosetique. Ta spas ti c'usi mu lecuc ta xquile.

<sup>13</sup>Ti xi s'elan ta spase, ti ech'em sjol ta xac' ta ch'om ti staqu'ine, ti ta sujvan xa xchi'uc ti sjole, laj c'op ma' ti ta xcuxi ti vinic taje, yu'un laj xa spas scotol c'usi mu lecuc ta xquile, j'ech'el ta xcham. Laj yac'be sba svocol stuc, xvalc'uj sutbij ti lum ach'el yu'une.

<sup>14</sup>“Xcaltic xtoc un, oy xnich'on ti vinic taje, ta xil scotol ti muliletic ta spasolan ti stote. Mu spas c'u s'elan ta spas ti stote.

<sup>15</sup>Mu xcapetuc ta compiral bu xyaquet q'uin ta jujun stselej sventa yich'el ta muc' ti loc'obbaitetic. Mu stsinanojuc yo'nton ta stojol diosetic yu'un ti Israele. Mu spojbe yajnil ti xchi'ile.



**16** Mu junuc ta xilbe svocol. Mu stsatsal-c'anbe rental ti buch'u ta xch'amunaje. Mu'yuc junuc oy c'usi ta xelc'anbe. Xt'olbij no'ox xchi'uc sve'el ta stojol ti buch'u ta xvi'naje. Ta sc'u'iltas ti buch'u ch'abal yu'une.

**17** J'ech'el mu xilbe svocol junuc. Ma'uc ech'em ti sjol ta xac' ta ch'om ti taqu'ine, ti sujvan xchi'uc ti sjole. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi jbel albil cu'une. Ta spas jech c'u cha'al ta xal ti jmantale: Ti vinic taje mu xcham ta scoj smul scolo' ti stote. Ta xil ti xch'iel sc'opojel une.

**18** “Ti ja' jun j'ilbajinvanej ti stote, ti ja' jun j'eleq'ue, ti laj yilbe svocol ti steclumale, ta j'ech'el ta xcham o ta tsitsel yu'un ti smule.

**19** “Xachi ta xajac'be abaic une: ‘¿C'u cha'al ti nich'onile, mu x'abolaj ta stojbel smul ti stote?’ Yu'un xi s'elan laj spas ti nich'onile: Laj spas ti c'usi leque, ti c'usi oy stuq'uile. Laj yabtelan, c'ot ta pasel yu'un scotol jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi jbel albile. Jech o xal j'ech'el ta xch'i xc'opoj un.

**20** Ti buch'u ta sa' ti smule ta xcham. Mu stojbe smul stot ti nich'onile. Mi ja'uc ti totil ta stojbe smul ti xnich'one. Ta matanal ta sta lequilal ti buch'u oy stuq'uil slequile. Ta sta tsitsel ta scoj xchopolal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

### **Naca lec ta spas ti Diose**

*(Ez 33.10-20)*

**21** “Mi ta xlic yicta sba ta sa'ilan smul ti c'usitic chopol laj xa spas scotol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta xlic c'otuc ta pasel yu'un scotol ti c'usitic oy jbel tsots albile, ta spasel ti c'usi oy slequil yutsile, j'ech'el ta xil ti xch'iel sc'opojele. Mu xac' o sjol sbaquil xchi'uc.

**22** J'ech'el mu jvules ta jol scotol ti c'usitic chopol xa laj spase. Ta xch'i xc'opoj ta sventa ti laj spas ti c'usi oy stuq'uil yutsile.

**23** Mu jc'an ta xcham ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae. Jeluc ti snopbenal yu'une yo' jech ta xch'i xc'opoj un. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

**24** “Mi ta xlic stam ta spasel chopol ti buch'u lec to ox ti c'usi ta spase, scotol mu albajuc xchopolal ta spas jech c'u cha'al laj spas ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ¿mi ta xanopic xana' q'uelbil no'ox ta xch'i xc'opoj? J'ech'el xi s'elan mu jvules ta jol ma' ti oy c'usi lec laj spas une: Ta xcham ta scoj smul ti xcuchoj c'ot ti laj syanjies ti sjol yo'ntone.

**25** “Ta xavalic un ti mu'yuc stuq'uil ti c'u s'elan ta jpase. A'yio ava'iic li' une, Israel, ¿mi ta xanopic xana' ti mu'yuc stuq'uil c'u s'elan ta jpase? ¿Mi mu van ja'uc vo'oxuc xana' atamojic ta spasel ti c'usi chopole?

**26** Mi laj yicta sba ta spasel c'usi lec ti buch'u oy stuq'uil slequile, ti lic stam ta spasel ti c'usi chopole, ta xcham ta scoj ti c'usi mu'yuc stuq'uil ta spase.

**27** Ti le' une, mi ta xlic yicta sba ta spasel chopol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti lic stam ta spasel ti c'usi oy stuq'uil yutsile, ta spoj ti xch'iel sc'opojele.





<sup>28</sup>Lic jamuc sat ta yilel ti c'usi chopol laj xa spase, xchi'uc yicta sba ta spasel scotol ti c'usi mu stac' albel sc'oplal laj spase, ta xil ti xch'iel sc'opojele. Mu xac' sjol sbaquil.

<sup>29</sup>Ti lum Israel une ta xalic ti mu'yuc stuq'uil c'u s'elan ta jpase. ¿Mi j'ech'el mu'yuc stuq'uil ti c'u s'elan ta jpase? ¿Mi mu ja'uc van ti lum Israel mu'yuc stuq'uil ti c'u s'elan ta spase?

<sup>30</sup>“Israeletic, vu'un ta jchapanoxuc ta jujun tal ti c'u s'elan laj xa apasique. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal. Lum Israel, j'ech'eluc jipic tenic comel scotol ti c'usitic mu stac' albel sc'oplal ti chopol xquil laj apasic ta jtojole.

<sup>31</sup>Joybijuc ta ach' ti xcuxlejal ajol avo'ntonique. Jipic tenic comel scotol ti c'usitic mu stac' albel sc'oplal laj xa apasic ta jtojole. ¿C'u cha'al ta xavac' o ajol abaquil yu'un

<sup>32</sup>ti mu'yuc ta co'nton ta xcham junuque? Ictaic ta spasel ti c'usi mu stac' albel sc'oplal ta xapasique, ta xach'i xac'opojic unbi. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

## Ezequiel 19

### Yoq'uitael ti ajvaliletic yu'un Israele

<sup>1</sup>“Yojtot, xi xlic aq'uejinta q'uejimoletic ta sventa ti jlajel jtubel ajvaliletic yu'un ti Israele:

<sup>2</sup>‘Co'ol s'elan jc'ot me' león ma' ti ame' ti jmoj xcapet xchi'uc ti tot leonetique. Laj sva'an jq'uel-osil ta stojolic, ch'i talel yu'un ti yalab ti bu taje.

<sup>3</sup>Jcot no'ox tsots sc'oplal laj stuc'ulan ta sts'itesel, laj sta scotlej yu'un. Laj xchan yu'un ta stsaquel ti sve'ele, ti naca smil no'ox ti jnaclejetique.

<sup>4</sup>Ti muc'tiquil lumetique laj ya'ibeic sc'oplal ti toj jelavem xa'i sbae. Jech o xal laj scotanbeic spets'al ti bajal c'ot yu'une, ti jochbil bat yu'unic ta jun luc-luc taq'uin c'alal to muc' ta lum Egiptoe.

<sup>5</sup>Ti me' leone, c'alal laj yil ti j'ech'el tub ta be ti oy xa ox c'usi smalaoje, lic sts'ites, lic scolta xtoc jcot ti xchi'iltac ta voq'uel ti yole.

<sup>6</sup>Ti c'alal sta xa scotleje, tey xa xnabet ti bu ta xbatic ti tot leonetique. Lic xchan ta stsaquel ti sve'ele, ti naca smil no'ox ti jnaclejetique.

<sup>7</sup>Mu sventauc c'uc no'ox spasbe ti muc' ta naetic bu tsots sc'oplale, naca soquesel no'ox yu'un ti jteclumetique, xnicnun yu'un scotol banomil ta loquetel ti snuq'ue.

<sup>8</sup>Ti jnaclejetic ti joyol ta spat ta xocon ti nopol oyique, lic sjolic ta scontrainel. Och ta pets' yu'unic c'alal laj sc'otanbeic ti spets'ale.

<sup>9</sup>Jochbil bat yu'unic ta xot-xot taq'uin, ba sbajic ta corral te'. Yic'ojic batel ta stojol ti ajvalil yu'un ti Babiloniae. Lapal c'ot ti bu taje yo' ch'am xi ta loquetel snuc' ta vitstic yu'un ti Israele.

<sup>10</sup>‘Ti co'ol s'elan jtec' uva ti ame' teq'uel ta ti' vo'e, ti naca xac' no'ox ti sate, limil no'ox ti sc'ob-c'obtaque, ta sventa ti col xa no'ox albat ta xmaltae.

<sup>11</sup>Tsots ta j'ech'el ch'i ti sc'ob-c'obtaque, tun ta xvaxton ti ajvaliletique. Ch'i ta j'ech'el ti c'ot c'alal to toc ti sni'e. Vinaj sc'oplal ta j'ech'el ti toyol bate, ti limil no'ox ti sc'ob-c'obtaque.

<sup>12</sup>Laj sjipic loq'uel ta scapemalic, yal yu'unic ta lum un. Taquij yu'un ic' ti lic talel ta sloq'ueb c'ac'ale, yal ta lum ti sat une. Ti sc'obtac stsacoj yip xchi'uque, taquij, laj sjipic ochel ta c'oc'.

<sup>13</sup>Teq'uel xa ta sbajtical banomil tana le' une, ta staquinal banomil bu ch'abal jsetuc ti vo'e.

<sup>14</sup>Ti ta sc'obtaque, ta xloc' talel tilemal c'oc' ta xchiq'uel ti sq'uelomtaque xchi'uc ti sate. Mu'yuc xa tsots sc'obtac ta sventa xvaxton ti ajvaliletique.' ” Taj une, me'inal q'uejimol com o ta sventa sq'uejimolal ti jlajel jtubele.

## Ezequiel 20

### Stoyobbail ti israeletique xchi'uc yutsilal slequilal ti Diose

<sup>1</sup>Ta slajunebal (10) c'ac'al yu'un ti yo'obal (5) ue, ti ta yucubal (7) xa jabile, tal sjac' sba ta stojol Dios jun chib moletic yu'un Israel ti c'ot chotliicuc ta jts'ele.

<sup>2</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>3</sup>“Yojtot, chi'ino ta lo'il ya'i ti moletic yu'un ti Israele. Xi ta xal ti Diose, xavut ya'i: ‘¿Mi tal to la ajac' abaic ta jtojol? J'ech'el ta jva'an jba ta yalel ava'iic ti mu jq'uelojuc jba ta xajac' abaic ta jtojol ti vu'un Diosune.’

<sup>4</sup>“Ti xcaltique, baino ta svinajesbel ya'iic ti smulique, Yojtot, vinajesbo ya'iic ta sna'el ti mu stac' alel c'usitic xchopolal laj spasic ti stot sme'ic laj ech'icuque.

<sup>5</sup>Xi s'elan ta xal ti Diose, xavut ya'i: ‘C'alal laj jt'uj ti Israele, laj cal jtrate ta stojol ti snitilultaque. Laj cac' jba iluc ta stojolic ti oyic ta Egiptoe, ti j'ech'el xi laj jva'an jba ta yalele: Vu'unun ma' ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>6</sup>Ti jech c'ac'al taje, laj jva'an jba ta yalbel ya'iic ti ta jloq'uesic balel ta Egiptoe, ta yiq'uelic ech'el ta jun muc' ta lum ti laj jsa'ilan bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe, ti ajapome, ;ti stuc xa no'ox muc' ta lum c'upil sba ta scotole!

<sup>7</sup>Ti vu'un Ajvalil Diosun yu'unique, scotolic laj calbeic ya'iic ti xch'acuc sbaic ta stojol ti loc'obbail diosetic yu'un ti Egiptoe, ti mu soques sbaic xchi'uc ta yich'el ta muq'ue.

<sup>8</sup>Lic scontrainicun. Mi jutebuc laj xchiquintaic ti jc'op une. Mu'yuc laj yictaic ti soquesvanej diosetic yu'unique. Mi ja'uc laj sjip ta yo'ntonic ti loc'obbail diosetic yu'un ti lum Egiptoe. Laj jnop un ta jbusan ti sc'ac'al co'nton ta stojolic ta stsitselic ya'iic ta Egiptoe, ja' to ti c'uxi x'ech' ti sc'ac'al co'ntone.

<sup>9</sup>Le' une, ja' laj jpas ti mu jsoques ti jc'oplal ta sba ta sat ti muc'tiquil lumetic bu capal ta naclej xchi'uque, yu'un ta sba ta satic ti muc'tiquil lumetic taje, laj cac' jba iluc ta stojolic, laj calbeic ya'iic ti ta jloq'uesic ech'el ta Egiptoe.

<sup>10</sup>‘Laj jloq'uesic ech'el ta Egipto. Quic'o'jic batel ta sbajtical banomil.



- 11** Ti bu taje, lic jchanubtasic ta sventa ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti jmantaltac ti ta sta xch'iel sc'opojel yu'un ti buch'u ta xabtelan ta spasele.
- 12** Sc'ac'alil ti cuxob o'ntonal cu'une, laj cac'be sna'ic svinajeb c'u s'elan oyic ta jtojole, svulesobil ta yo'ntonic ti c'otic ta cu'untaque.
- 13** Ti oyic ta sbajtical banomil une, lic scontrainicun, mu xa xaq'uic ta venta ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale. J'ech'el laj svalopatinic comel ti jmantaltac ti c'ot ta sventaic ti ta xch'i xc'opojic yu'un mi ta xc'ot ta pasel yu'unique. Laj soquesbeic sc'oplal ta j'ech'el sc'ac'alil ti cuxob o'ntonal cu'une. Laj jnop un ta jbusanbe ta sbaic ti sti'emal jol ti j'ech'el ch'ayuc sts'unubalic ta sbajtical banomile.
- 14** Ta sventa ti mu jsoques ti jc'oplale, mu jechuc laj jpas yo' mu chopol xi'ile yu'un ti muc'tiquil lumetic ti laj yilic c'u s'elan laj jloq'uesic ech'el ta Egiptoe.
- 15** 'Ta sbajtical banomile, laj jva'an jba ta yalbeic ya'iic ti mu x'ochic batel ta muc' ta lum ti albil sc'oplal ta xcac'beique, ti stuc no'ox c'upil sba ta j'ech'el bu co'ol s'elan vo' ta xbein ti chu' vacaxe xchi'uc ti ajapome.
- 16** J'ech'el laj svalopatinbeicun ti jmantaltaque. Mu xa xac'beicun ta venta ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale. Laj soquesbeicun sc'oplal sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Ic'bil yo'ntonic ta j'ech'el ta sts'aciel ti loc'obbailetic yu'unique.
- 17** 'Ti jech taj une, ti j'ech'el ox ta jtsutsesique, c'uxubaj to co'nton yu'unic. Mu'yuc laj jtubbeic sc'oplal ta sbajtical banomil.
- 18** Va'i un, ti xnich'nabique, laj calbe ya'iic ti mu spasic c'u s'elan ta x'albat yu'un ti stot sme'ique, ti mu xch'unbeic c'u s'elan ta xchanubtasatic ta spasele, ti mu soques sbaic yu'un ti loc'obbailétique.
- 19** Xichi laj calbeique: Vu'un ti Ajvalil Dios avu'unique. J'ech'eluc c'otuc ta pasel avu'unic ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale, ti c'u s'elan nopbil cu'une.
- 20** Ich'ic ta muc' ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti tsots sc'oplal t'ujbil ti c'otem ta aventaique, svinajeb ti c'u s'elan oyoxuc xchi'uc ti vu'une. Ta xlic ana'ic unbi ti vu'un Ajvalil Dios avu'unique.
- 21** 'Ti yalab xnich'nabic eque lic stoy sbaic ta scontrainelun. Mu'yuc xac'beicun ta venta ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale. Mu'yuc xabtelanic. Mu'yuc spasic ti jmantaltaque, ti ta sta xch'iel sc'opojel yu'un ti buch'u ta xabtelan ta spasele. Laj soquesbeicun sc'oplal sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Laj jnop un ta ox jbusanbe ta sba ti sc'ac'al co'nton ta stojolic ti j'ech'el ta jtubbe sc'oplallic ta sbajtical banomil yo' jech ta x'ech' ti sc'ac'al co'ntone.
- 22** Laj jpajes jba un yo' jech mu jsoques ti jc'oplale, ti mu chopoluc ta xiyilic ta sba ta satic ti muc'tiquil lumetic ti laj yilic laj jloq'uesic talel ta Egiptoe.
- 23** Ta sbajtical banomil une, laj jva'an jba ta yalbel ya'iic ti ta jtaniic batel ta muc'tiquil lum ti oy ta sbejel banomile.



**24**Yu'un mu'yuc xc'ot ta pasel yu'unic ti jmantaltaque. Laj svalopatinic comel ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplal cu'une, xchi'uc laj soquesbeicun sc'oplal sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. T'ojol o satic ta stojol ti loc'obbail diosetic yu'un ti stot sme'ique.

**25**'C'ot ta pasel un laj cac'be ta sbaic ta spasel oy c'usi jbel ta avel yu'unic, mantaletic ti mu cha'bel xac' ch'iel c'opojele.

**26**Ch'an xa no'ox xcutic ta soquesel sbaic ta yich'el batel smoton ti loc'tabil diosetique, ta yac'bel svocol xchiq'uel ta c'oc' ti sbanquilal queremique. Yich'uc xi'el ya'iic ma' ti jech laj jpas taj une, sna'icuc ti vu'un Diosune.'

**27**"Xi s'elan ta xal ti Diose, xavut ya'i ti israeletic, Yojtot: 'Ti atos ame'ic eque laj soquesbeicun co'nton. Mu'yuc stuq'uil c'usi laj spasic ta jtojol.

**28**C'alal ochic batel ta banomil cu'un ti jbel sc'oplal ta xcac'beique, naca to no'ox laj staic ta ilel toyol stselej mi jun limlim te'. Lic yaq'uic ta anil milbil matanal ti bu taje. Yepal no'ox laj soquesbeicun co'nton yu'un ti matanale, naca yac'bel no'ox yu'unic ti muil momoletique, ti matanal vineo.

**29**Xichi laj jac'beic une: ¿C'usi xa ono'ox c'opojebal ti'inebal ti bu ta xabatic ti yan yajvale? Laj sbiin o yu'unic c'opojebal ti'inebal yan yajval, xi ta xalbeic tana le' une.'

**30**"Xi s'elan ta xal ti Diose, xavut ya'i ti lum Israele: '¿C'u cha'al lec no'ox xava'iic ta soquesel abaic jech c'u cha'al laj spasic ti atos ame'ic laj ech'uque? ¿C'u cha'al yan ajolic ta jtojol ti nijiloxuc ta yich'el ta muc' ti soquesvanej loc'obbailletique?

**31**Staoj yav ta xasoques abaic ta scoj ti ta xamilic ta xchiq'uel ti avalab anich'nabic ta yaq'uel ta matanal yu'un ti loc'obbail diosetic avu'unique. ¿Mi ja' jech ta xtal ajac' abaic ta jtojol le' une, israeletic? Ta jva'an jba ta yalel ava'iic ti mu jq'uelojuc jba ta xtal ajac' abaic ta jtojol ti vu'un Diosune.

**32**Ochem lec ta ajol ta j'ech'el ti jech ta xapas ava'i jech c'u cha'al ta spasic ti muc'tiquil lum ta banomil ti ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti loc'tabil te'e, ti loc'tabil tone. Mu me jechuc ta xc'ot ta pasel un.

**33**'Ta jva'an jba ta yalel ava'iic ti vu'un Diosune, ta jventainojoxuc ta jmuc'ul jtsatsal ta tsitseloxuc ta sc'ac'al co'nton.

**34**Ta jtsoboxuc loq'uel ti bu capaloxuc ta naclej ta jujun jteclum, ta muc'tiquil lum ti tanijemoxuc batele. Ta jmuc'ul jtsatsal ta jtsitsoxuc ta sc'ac'al co'nton.

**35**Ta xquic'oxuc batel ta sbajtical banomil yu'un ti jteclumetique. Ta jq'uelbe jba jsatic ta xchapel jc'optic ma' ti bu taj une,

**36**jech c'u cha'al laj jpasbeic ti atos ame'ic ti oyic ta sbajtical banomil yu'un ti Egipto. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Diosune.

**37**'Ta jtuc'ulanoxuc c'u a'elanic jech c'u cha'al ta spas ta stojol xchijtac ti j'il-chije, c'otuc ta pasel avu'unic ti jtratee.



<sup>38</sup>Ta jch'ac loq'uel ta atojolic ti jtoyobbaetique, xchi'uc ti buch'u sa'sun no'ox xa'i sbaic ti oyic ta yanlum bu nacaloxuc tana le'e. Ta jbequic loq'uel ya'iic. Mu x'ochic batel ta yosilal Israel ma' ti stuquic une. Ta xlic ana'ic un ti vu'un Diosun avu'unique.

<sup>39</sup>'A'yio ava'iic, jteclum Israel, xi s'elan ta xal ti Diose: Ba loq'ueso avil avo'ntonic ta yich'el ta muc' ti loc'obbailetic avu'unique. Ta ts'acal ti vo'oxuc une ta xlic avaq'uicun ta venta, yu'un laj c'op ta soquesel jc'oplal ta yaq'uilanel matanal ta sventa ta yich'el ta muc' ti loc'obbailetic avu'unique.

<sup>40</sup>Sjunul lum Israel ta xlic snijan sbaic ta yich'elun ta muc' ta jch'ul vits, ta cosilal ta toyol vits ti oy ta Israele. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Diosune. Ximuyubaj xa ta xlic tunanic cu'un. Ta jc'anboxuc ti matanaletic ta xavac'beicune. Ich'beicun talel ti sba sat ts'unubaletic avu'unique, xchi'uc scotol ti c'usi loq'uem xa sc'oplal ta xavac'beicune.

<sup>41</sup>C'alal ta jtsoboxuc talel ta jteclumetic xchi'uc ta muc'tiquil lum ti bu tanijemoxuc batel tanae, ta svinajesel cutsilal jlequilal ta sba ta satic scotol ti jteclumetic ta atojolique, va'i unbi, ta jtsac ta xquich' ti muil matanal ta xavac'beicune.

<sup>42</sup>C'alal mi la'ochic xa batel cu'un ta Israele, ta muc' ta lum ti cac'oj que jti' ta yac'bel sventain ti atot ame'ic laj ech'icuque, va'i unbi, ta xana'ic liquel ti vu'un Diosune.

<sup>43</sup>Ti bu taje, ta xvul liquel ta avo'ntonic scotol ti c'usitic laj apasic ti laj asoques abaic yu'une, xchi'uc mu xal avo'ntonic yu'un ta spasel ti c'usitic mu albajuc xchopolal laj apasic talele.

<sup>44</sup>Jteclum Israel, c'alal ta xc'ot ta atojolic cu'un ti ma'uc xa avuni c'oplal ta ya'yiel ti yan ti avuni talele, ti c'usitic mu stac' albel sc'oplal laj apase, ti ja' no'ox ta jcaj-tsan ti jc'oplale, ta xlic ana'ic unbi ti vu'un Diosune. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ti Ajvalilune.' ”

#### **Stsitselic ti oyic ta yolon yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.**

<sup>45</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>46</sup>“Yojtot, ta stuq'uiluc yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al xaq'uel batele, c'opojan ta jventa ta stojol ti muc' ta vitstic ti oy ta yosilal ti yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>47</sup>Xi ta xal ti Diose, xavut ya'i: ‘Ta jtiles c'oc' ta atojol ta xchiq'uel scotol ti yaxal te'e xchi'uc ti taquin te'tic avu'une. Mu cha'bel xtub ta tilel ti c'oc' taje. Ta xchic'be sat scotol ti buch'utic nabal ta atojol ti oyic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti oyic ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>48</sup>Scotol banomil ta xilic ti vu'un Diosun laj jtiles ti c'oq'ue. Mu cha'bel xtub ti c'oq'ue.’ ”

<sup>49</sup>Xichi laj jtac'bee: “Mu xa ono'ox cha'bel un, Cajval, ti jnaclejetic ta banomile yacalic ta yalel, mu xa'iic ti c'usi ta xcale.”

## **Ezequiel 21**



## Yespada ti Diose

- <sup>1</sup>Va'i un, xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:
- <sup>2</sup>“Yojtot, joybijan, q'uelo batel ta stuq'uil Jerusalén, vulvunan ech'el ta scontrainel ti ch'ulna yu'une. Va'ano aba ta c'opojel ta jventa ta scontrainel ti muc' ta lum Israele.
- <sup>3</sup>Xi s'elan ta xal ti Diose, xavut ya'i: ‘Ta xic'ot ta acontra. Ta jtam ma' ti quespadae. Mu'yuc ta alel mi oy slequil stuq'uil, mi jsa'mulil, ta jmil ya'i.
- <sup>4</sup>Melel xcal un, ta jtam ma' ti quespadae, j'ech'el ta xich'ic cu'un. Mu'yuc ta alel mi oy slequil stuq'uil, mi jsa'mulil, ta jliques ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ta xc'ot cu'un ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.
- <sup>5</sup>Sbejel banomil ta sna'ic ti vu'un Ajvalilun jtsacoj ti quespadae, mi ja'uc ta jq'uej.’
- <sup>6</sup>“Milo aba ta oq'uel ta sba ta sat ti jteclume, ti xtuch'el ta j'ech'el ti avo'ntone, Yojtot.
- <sup>7</sup>Mi oy buch'u ta sjac' c'u cha'al ta xa'oq'ue, albo ya'i vinaj xa sc'oplal oy xa c'usi ta xc'ot ta pasel, ti scotol banomil toj batel xch'ulel ta xc'ot yu'une. Aluneb ta xc'ot yu'un. Mu'yuc xa buch'u spac sc'oplal, scotolic xnicnun yacanic yu'un ti xi'ele. Sta xa yorail un, ta xa xc'ot ta pasel. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Ajvalilune.”
- <sup>8</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:
- <sup>9</sup>“Va'ano aba ta c'opojel ta jventa, Yojtot, albo ya'i ti vu'un ta jmantal Ajvalilun ti xi s'elan xavale: ‘Juxbil xa sts'ayet no'ox ye ma' ti espadae, ti espadae.
- <sup>10</sup>Juxbil xa yo' ta xmilvan. Sts'ayet no'ox yo' ta xac' xojobal.
- <sup>11</sup>Sts'ayet no'ox yu'unic yo' ta xich' tunesel. Juxbil sts'ayet no'ox ti espadae yo' ta x'ac'bat ta sc'ob ti jmilvaneje.
- <sup>12</sup>Oc'an avanan, Yojtot, yu'un yich'oj talel ti oy sc'oplal smilel ti jteclumale, xchi'uc scotol ti jpas-mantaletic yu'un ti Israele. Ti jbel sc'oplal ta xmileic jmoj xchi'uc ti jteclumale, yayijeso aba ta smajel aba yu'un ti yipal xc'uxul un cha'e.
- <sup>13</sup>Mu lo'iluc no'ox ta xcal ma' ti vu'un Ajvalilune.’
- <sup>14</sup>“Va'ano aba ta c'opojel ta jventa, Yojtot, liquesbo sjol ti mu'yuc spajeb xlic xcaj ta yayijesvanej ta scapemal sjol ti espadae. Ti xi'bal sba jmilvanej espadae, buyuc no'ox ta sibtas scotol ti jteclume.
- <sup>15</sup>Ta xbat xch'ulelic ta xi'el yu'un. Buch'uuc no'ox telajtic ta xcom yu'un. Ti jmilvanej espada cu'une, q'uelel xa ta sna scotolic. Ja' cusbil espada, sts'ayts'un no'ox xojobal, juxbil ye ta milvanej.
- <sup>16</sup>Ta jc'an ti juxbilot leque, yao ta bojel ta jujujot ya'i.
- <sup>17</sup>Jechun ec ta jliquesbe sjol ta yayijesvanej ja' to ti c'uxi ta x'ech' ti jcapemale. Jech ono'ox caloj ti vu'un Ajvalilune.”
- <sup>18</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:



19“Ac'bo senyail chibuc be c'u sjamlej ti bu ta x'ech' xchi'uc yespada ti ajvalil yu'un ti Babiloniae. Ti chib be ti ta xloc' talem ta muc' ta lume, ac'bo senyail bu jteclumal sq'ueloj batel ti bu ta xch'ac sbae.

20Tsots sc'oplal ac'o senyail junuc be ti bu ta x'ech' xchi'uc yespada ti ajvalile. Ti jteclumetic q'uelel sc'oplale, ja' ti Rabá yu'un ti amonitaetique xchi'uc ti Jerusalén ti nac'obbail jteclum yu'un ti Judae.

21Ti ajvalil yu'un ti Babiloniae va'al xa bu ta xch'ac sba ti chib bee. Xi ta sjac'olan ti yorail yu'une: Sjimolan xa ti sni' syolobtaque. Sjac' xa sba ta stojol ti diosetic yu'une. St'unilan xa ta sventa secub ti chon bolometique.

22Ta sbats'i c'ob une, ti sni' yolobe laj yac' iluc ech'el ta stuq'uul Jerusalén. Ta xac' ta na'el un ti ac'o stsac ta leto xchi'uc ti ep ta tos yabtejbtaque, ta yalel mantal ti qu'ivanicuc ta milele, ti avanicuc ta yalbel sc'oplal ti ac'-letoe, ti svoqu'ucuc ti ti'naetique, ti sbujanicuc ti lum ta joyobe.

23Ti jnaclejetic ta Jerusalén une, jutbil no'ox ta xa'iic ti oy c'usi ta xcaj'albatique, yu'un oy lec trate xchi'uc ti ajvalile. Ja' mu'yuc tabil ta na'el yu'unic ti mu xa lecuc x'ilatic ta scoj ti smulique, ti jbel sc'oplal ta x'ochic ta c'abale.

24Jech o xal ti Ajvalilune xichi ta xcale: Ti mu stac' alel xchopolal laj apasique, ti amilvanejalique, chajal ta q'uelel ti xasa'sunic ta spasel ti c'usi mu lecuc ta q'uelele. Jech o xal ta xa'ochic ta c'abal.

25“Ti vo'ot une, ajvalil yu'un Israel, ti mu'yuc ach'ulel xava'i aba ta spayel ti c'ope, nopaj xa talem yorail avu'un ta xac'ot ta tsutsel yu'un ti tsitsele.

26Xi ta xcalbot ti vu'un Ajvalilune: Ta sjipic loq'uel ti sts'ot ajole. Ta stsatsal pojic ti sronail ajole. Jech c'u cha'al ta ba'yele, ts'ij xi c'op un. ¡Ti buch'u peq'uel sc'oplale, cajal ta xc'ot! ¡Ti buch'u cajal sc'oplale, peq'uel ta xc'ot!

27Scotol ta jlilin ta jsoques ta j'ech'el. Ja' to ta xc'ot ta pasel mi vul ta loq'uel ti buch'u jva'anoj ta xchapanel cu'une.

### **Stsitselic ti amonitaetique**

28“Va'ano aba ta c'opojel ta jventa, Yojtot, ti xi xavalbe ya'i ti amonitaetic ti ta xchopol-c'opojic ta stojol ti Israele: ye'bil xa ti yespadailique. Chapal xa ta ve'bajel. Cusbil sts'ayts'un no'ox xojobal ta tsutsesvanej.

29Ti c'usitic laj yilic ti jam ti sba sat yalojique, naca yesomal sjolic laj yalic. Naca jutbil ti c'usitic laj scaj'alique. Espada xa no'ox xve' ta snuqu'uc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti jpayc'ope. Nopaj xa talem yorail ti stsitsel ta xc'ot ta stojolique.

30“Espada, tic'o aba ta ana. Ta xlic jchapanot ava'i ti bu la'ayan talele, ta banomil ti bu lavoq'ue.

31Co'ol s'elan xi'bal sba tilemal c'oc' ta jbusan talem ta aba ti sc'ac'al co'ntone. Ta xcac'ot ech'el ta yoc ta sc'ob pucujil jnaclejetic ti xtojobic ta tsutsesvaneje.



<sup>32</sup>Ta xavich' chiq'uel, sts'ijlajan ta xacom. Ta xmal ach'ich'el ta sjunul ti muc' ta lume. Mu'yuc buch'u ta svulesot ta o'ntonal. Jech laj cal ti vu'un Ajvalilune.”

## Ezequiel 22

### Ti jmal-ch'ich' Jerusalene

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, ta xava'an aba ta sbejtsanbel ya'iic smilvanejal ti jteclume, xchi'uc scotol ti mu stac' alel c'usitic laj spasique.

<sup>3</sup>Xi s'elan ta xal ma' ti Diose, xavut ya'i: ‘Ti naca xamil no'ox ti avinquilele, ti smeltsanel no'ox avu'un ti loc'obbail diosetic ti ta xasoquesel aba xchi'uque, jsta xa yorail ta xac'ot ta tsutsel!

<sup>4</sup>Ti lamilvan une, ti laj ameltsan ti loc'obbail diosetic ti laj asoques aba xchi'uque, loc' ta sa'el avu'un ti tenel c'ot ta aba ti sta yorail ta xac'ot ta tsutsel xchi'uque. Ta jpas un ti bisbilot ta cotel chaval yu'un ti jteclumetique, ti na'lebilot yu'un scotol ti muc'tiquil lume.

<sup>5</sup>Ti vo'ote, jteclum, ta xavich' labanel yu'un jteclumetic ti nopol oye, xchi'uc ti nom oye, ti cajal ta j'ech'el ti ac'oplal yu'un ti loc'obbailetic avu'une, xchi'uc ti c'usi mu'yuc smelol ta xapase.

<sup>6</sup>Oy ta venta ec un ti ajvaliletic yu'un Israel ti nacal ta atojol ti yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi xa xal ti yo'ntonic ta milvaneje.

<sup>7</sup>Mu xaq'uic ta venta stot sme'ic ti jnaclejetic avu'une, naca xilbeic no'ox svocol ti jyanlumetique, ta yilbajinel ti buch'u mu'yuc buch'u x'ayan yu'une, xchi'uc ti me'unal antsetique.

<sup>8</sup>Ti c'usitic c'otemic ta jventae, ti sc'ac'alil cuxob o'ntonal cu'une, mu xaq'uic ta venta.

<sup>9</sup>Ta scoj ti naca sjutel no'ox c'op yu'unique, oy jlom alumal tenel ta xc'ot ta sba ta scoj ti ta xlajic ta milel ti yane. Lec xa xa'iic xvoletic ta slajesel ti compiral ta sventa yich'obil ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abal ti oy ta c'opojebal ta jujun stselejale. Mu stac' q'uelel ti c'usitic laj spasique.

<sup>10</sup>Oy jlom ta slo'labe sjol ti xcha'me'e, mi ta yilbajinel ants ta yorail ta xil ti xchamele.

<sup>11</sup>Oy buch'utic ta slo'labe sjol yajnil ti svinquilele. Oy buch'utic ta slo'label sjol ti yalib ti toj q'uexlal sbae. Oy buch'utic ta xilbajin ti xcha'ixlele,

<sup>12</sup>J'ech'el mu xa xiyaq'uic ta venta. Stsaquic no'ox taq'uin ti jlom jnaclejetic avu'un yo' ta smilic ti yane. Ech'em no'ox sjol ta sc'anic ta xaq'uic ta ch'om ti taq'uine. Ta slo'la svinquileltac ta yilbel ti svocole. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Ajvalilune.

<sup>13</sup>“ ‘Capem jol xchi'uc ti alo'lavanejal ta yilel ti vocole, xchi'uc ti amilvanejale.

<sup>14</sup>Mu xaval ti tsalbilun xa avu'un c'alal ta xquich' ave ati' ta scontrainelote. Mu stselbuj, ta xc'ot ta pasel cu'un ti xi laj cal ti vu'un Ajvalilune:

**15**Tan puc ta xabatic ta sbejel banomil, ta jujun muc'tiquil lum, ti bu ta xavich' poquel tusel yu'un ti atuil axinale.

**16**Ta acojic ta xasoques ti jc'oplal ta sba ta satic ti yan muc'tiquil lume, ta xlic ana'ic ti vu'un Ajvalilune.' ”

**17**Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

**18**“Ti c'otem ta jventa ti Israel ta xquile, co'ol s'elan jech c'u cha'al sjipemal ti c'anal taq'uine, ti c'unil saquil taq'uine, ti tsatsal taq'uine, ti platae, ti jip xi ochel ta jormoe.

**19**Xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Ti mu'yuc atunelic acotolique, ta jvoloxuc ta tsobel ta o'lol Jerusalén.

**20**Ta tilemal c'oc' ta jipot ochel ava'i ta sloq'uesel ti ac'a'epal jech c'u cha'al ta xich' loq'uesel sc'a'epal ti platae, ti c'anal taq'uine, ti tsatsal taq'uine, ti c'unil taq'uine, ti c'unil saquil taq'uine. Jech ta jpas ta sc'ac'al co'nton ta atojolic. Ta jvoloxuc ta tsobel ta sloq'uesel ti ac'a'epalique.

**21**Jech, ta jtiles ti sc'ac'al co'ntone, ta jtsoboxuc ta sloq'uesel ac'a'epalic ta o'lol ti jteclume.

**22**Jech c'u cha'al ta xich' loq'uesbel sc'a'epal ta jorno ti platae, jech ta xich'ic loq'uesel ac'a'epalic ta o'lol ti jteclume. Ta xlic ana'ic ti laj jlaman talel ta abaic sc'ac'al co'nton ti vu'un Ajvalilune.”

**23**Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

**24**“Xi xavalbe ya'i ti Israele, Yojtot: ‘Ti atsitsel ta xatae, muc' ta lum, mu xtal chaquilo', ts'ij xi ti vo' ta atojole.

**25**Yu'un co'ol s'elan leonetic xloquet no'ox snuc' ti ajvaliletic avu'une, muc' ta lum, naca slilin no'ox ta ti'el ti jnaclejetic ta sve'elinel ta yosilal ti bu nacale. Naca yelc'anel no'ox yu'un ti c'usi toyol stojole, xchi'uc ti sc'ulejalique. Yepal no'ox me'unal antsetic smeyoj yoc sc'obic ta xcomic yu'un.

**26**Ta muc' ta lum li'e, ti paleetique naca syanjesel no'ox yu'unic ti chanubtasel cu'une. Naca soquesel no'ox yu'unic ti c'usi c'otem ta jventae. Mu sna'ic st'ujel ti bu leque xchi'uc ti bu ta soquesvane. Mu xchanubtasic ti yan ta st'ujel ti bu leque xchi'uc ti bu mu lecuque. Mu xa xaq'uic ta venta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonal cu'une. Laj c'op ti ta snijan xchiman sbaic ta yich'elun ta muq'ue.

**27**Ta muc' ta lume li'e, ti banquilaetique, co'ol s'elan jti'oval oq'uil slilin no'ox ta ti'el ti sve'ele, chapal ta smalel ch'ich' ta smilel ti jnaclejetic ta stael ti c'ulejale.

**28**Co'ol s'elanic jaxtaniej pac'bal ti j'alc'opetique. Mu jamaluc ta xalic ti bu melele. Naca jutbil, yesomal sjolic ta xalic ti oy c'usi laj yilic ti jam sba satic yalojique. Yaleluc xa yu'unic ti ta xc'opojic ta jventae, ti c'alal mu'yuc jc'oponojique.



<sup>29</sup>Ti jnaclejetic ta jteclume, naca ilbajinvanej, elec' ta spasic. Ta slo'la ta yilbel svocol ti me'un mu'nate, xchi'uc ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'une. Naca no'ox xilbe svocol ta yilbajinel ti jyanlumetique.

<sup>30</sup>Laj xa jsa'ilan ta stojol ti jnaclejetique, ti oyuc buch'u spac ti c'op ta sventa ti muc' ta lume, ti oyuc to buch'u xet'es ti c'op ta jtojol yo' mu jtubbe ti sc'oplalique. Mu'yuc bu laj jta un.

<sup>31</sup>Jech o xal ta jbusan ti sc'ac'al co'nton ta atsitselique. J'ech'el ta jtubbe sc'oplalic ta capemal yu'un ti sc'ac'al co'ntone yo' jech ta xa'i sbaic cu'un c'u s'elan ti stalelique. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Ajvalilune.' ”

## Ezequiel 23

### Muquil vixil jsa'mulil ants, sc'oplal Samaria xchi'uc ti Jerusalene

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Oy bu c'ot ta pasel j'ech'el oy chib antsetic jun ti sme'ique.

<sup>3</sup>Ta stsebalic no'ox ti chib antsetic taje, lic sbolomalin sbaic. Laj yac' sbaic ta picolanel ta Egipto. Laj to me c'op ma' ti tojol tseb une.

<sup>4</sup>Ahola sbi ti vixile, ‘ta xac' ta na'el ti ja' sc'oplal ti Samariae’. Ti muquile, Oholiba sbie, ‘ta xac' ta na'el ti ja' sc'oplal ti Jerusalene’. Laj quic' ti xchibalique. Laj quil jquerem jtsebcutic xchi'uc.

<sup>5</sup>Ti Ahola une laj smucul satiun. Ic'bat yo'nton ta sc'upinel sba xchi'uc ti j'ac'-leto asirioetique,

<sup>6</sup>ti jun yutsiquil stsajal ti sc'u' slapojique, scotolic banquilaletic, ajvaliletic, c'ac'al querem viniquetic, scotol xcajetic no'ox ta ca' ta xanavic,

<sup>7</sup>ti t'ujbilibic yu'un ti asirioetique. Ti Ahola une lic sbolomalin sba ta stojolic. Ic'bat yo'nton yu'un ti loc'obbail diosetic yu'unic ti bat ta yoc xchi'uque.

<sup>8</sup>C'alal oy ta Egiptoe, lic sjoy ti yepal no'ox vay xchi'uc ta sbolomalinel sbae, ti mu jutebuc laj yicta sbae. Tey laj sc'oplal ti tojol tseb to une.

<sup>9</sup>Jech o xal laj cac' ech'el ta yoc ta sc'ob ti slo'labil sjol asirioetic ti ic'bil c'ot yo'nton yu'une.

<sup>10</sup>Laj soquesbeic sc'oplal un. Ta jech yepal laj spojbeic squerem stsebtac. Laj smilic ta espada. Lamal c'ot ta stojol un ti jbel yich' oe. Laj yich' o yo'nton yu'un yan antsetic ti jech c'ot ta stojole.

<sup>11</sup>“Ti Oholibae xchi'il ta voq'uel ti Aholae, manchuc mi laj yil ti va'i s'elan taj une, x'ech' to jelav ti sc'upijel yo'nton ta sbolomalinel sbae, mu sta ti xvixe.

<sup>12</sup>Ic'bat yo'nton yu'un ec ti asirioetique, yu'un scotol banquilaletic, ajvaliletic xa'i sbaic, j'ac'-letoetic ti spajeb xa yutsil sc'u' slapojique, viniquetic ti xcajetic ta ca' ta xanavique, c'ac'al querem viniquetic xa'i sbaic.



- 13**Laj quil un laj soques sba ec. Laj stam ta spasel jech c'u cha'al ti xvixe.
- 14**“Yu'un xi s'elan ti lic yich' yip xchi'uc ta sbolomalinel sbae: laj yil luchbil ta bonel ta tsoj ta pac'bal ti sloc'obbail jbabeloniaetique.
- 15**Ti c'u s'elan ta xvinaj ti xchuquique, ti sts'ot sjolique, naca soldadoetic scotolic ta q'uelel.
- 16**Ti jech laj yil ti sloc'obbail jbabeloniaetic une, ic'bil c'ot yo'nton yu'un. Laj stac batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta Babilonia.
- 17**Talic ti jbabeloniaetic une, vay xchi'uc. Lic spas c'u s'elan xal ti yo'ntone. Laj soques sc'oplal ta sbolomalinel sba. Mu stac' alel sc'oplal ti c'u s'elan laj soquesique. I'bjaj laj ya'i yu'un ti c'u s'elan pasbate.
- 18**Ta sba ta sat scotol, lic sbolomalin sba. Xt' Janet no'ox ta xac' sba iluc. Lic ibuc co'nton yu'un ec un jech c'u cha'al ib co'nton yu'un ti xvixe.
- 19**J'ech'el laj sten sba ta sbolomalinel sba, ta svulesel ta sjol jech c'u cha'al ech' talel ta sbolomalinel sba ta stsebal ta Egiptoe.
- 20**Ic'bat yo'nton yu'un ti egipcio viniquetique, ti oy ono'ox yipal yu'un ta tavanej jech c'u cha'al ta xcuchumaj ti burroe xchi'uc ti ca'e.
- 21**“Ti atsebal to oxe, Oholiba, yan xa banomil laj ava'i ta sc'upinel c'alal xpich' no'ox achu' ti egipcioetique.
- 22**Jech o xal xi ta xcal ti vu'un Diosune: Ti x'ibet xa avo'nton yu'un tana ti slo'labil ajole, ta joybin liquel ta acontra. Buyuc no'ox ta jvol talel ta atojol ta scontrainelot
- 23**ti jbabeloniaetique, ti caldeoetique, ti oyic ta Pencode, ta Soae, ta Coae, xchi'uc scotol ti asirioetique, ti c'ac'al quem viniquetic xa'i sba scotolique, banquial xa'i sbaic, its'inal ajvalil xa'i sbaic, opisialeetic xa'i sbaic, j'ac'-leto xa'i sbaic, scotolic xcajet ca' ta xanavic.
- 24**Yepal no'ox scarreta xchi'uc soldadoetic ta xtal scontrainot, ti buyuc no'ox ta svolot talel ta jujujote, smacoj sbaic lec xchi'uc smacobbailic xchi'uc sbin-jolic. Ta xac' que jti' ta yich'belot ave ta xchanelot jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi jbel tsots albil yu'unique.
- 25**Ta jbusan talel ta aba ti jcapemal jti'emale. Ta xacuxul yilbajinic ta j'ech'el. Ta setbot loq'uel ani'. Ta setbot loq'uel achiquin. Ta smilic ta espada ti buch'u cuxul ta xcome. Ta stsatsal pojbot ti aquerem atsebtaque. C'oc' xve' avu'un ec un.
- 26**Ta spojic ti ac'u' apoq'ue. Ta xu'ninic ti c'usitic toyol stojol oy avu'one.
- 27**Ta jtsutsesbot ti sc'upijel avo'nton ta sbolomalinel aba ti laj avac' aba ta Egiptoe. J'ech'el ta xch'ay ta asat ti egipcioetique, mi ja'uc xa ta xvul ta ajol.
- 28**“Xi ta xcal ti vu'un Diosune: Jq'ueloj xa no'ox ta xac'ot ech'el ta yoc ta sc'ob ti muc'tiquil lum ti xti'et ajol yu'one, ti x'ibet xa ta xava'i yu'one.



<sup>29</sup>Xti'et sjolic avu'un. Ta xu'ninic ti c'usitic x'ayan avu'un ta sventa ti laj apich' avoc ac'ob yu'un ti avabtele, xchi'uc ti laj avac'be yipal ti bu xal avo'nton ta sc'upinel abae. Ta xa xcuxul t'ananic, ta xvinaj ti bu laj abolomalin aba xchi'uque.

<sup>30</sup>Ja' ta scoj ti va'i s'elan ta xc'ot ta atojol yu'un une, ti laj abolomalin aba xchi'uc ti muc'tic lum taje, labat ta yoc xchi'uc ti laj anijan aba ta yich'el ta muc' ti loc'obbail dios yu'unique.

<sup>31</sup>Ja' laj atam ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti avixe. Ja' jech ta xavich' ava'i ec un jech c'u cha'al laj yich'e.

<sup>32</sup>“Xi ta xcal ti vu'un Diosune: Jech ta xavich' ava'i jech c'u cha'al sbisol laj yich' ti avixe. Ch'enel lec, muc', jamal, ti noj lec ta sventa labanel xchi'uc ti jipel tenele.

<sup>33</sup>Noj ta tsutsesvanej ta lilinvanej, ja' sbisol laj yich' ti avuni vix Samariae, ti jyacubel ta xacom yu'un ti yipal xc'uxule.

<sup>34</sup>Xats'ubi xa ta ave ti slajebe. Ta jech yepal un ta xalilin ta voq'uel, ti xach'i xa ta yayijesel ti sti' avo'nton xchi'uque. Jech laj cal lic'opoj ti vu'un Diosune.

<sup>35</sup>“Jech o xal xi ta xcal ti vu'un Diosune: Ti laj atenun ta avo'ntone, ti laj avalopatinun comele, ta xavich' avocol ta tsitsel yu'un ti laj abolomalin abae.”

<sup>36</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Yojtot, ¿mi xac'an xavich'be ye ti Aholae xchi'uc ti Oholibae? Tic'bo ya'i ta sat unbi ti c'usitic mu stac' albel sc'oplal laj spase.

<sup>37</sup>Laj xa svalopatinicun comel. Bonol ta ch'ich' ti sc'obique. Laj svalopatinicun comel ta scoj ti laj snijan sbaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbail diosetic yu'unique. Ta sventa xi'el stoyel ti diosetic yu'unique, laj yac'be yich' svocol ta xchiq'uel ta c'oc' ti yalab xnich'nab laj quilic xchi'uque.

<sup>38</sup>Ma'uc no'ox taje, xi s'elan laj spasic ta scontrainelune: Ta jun no'ox sc'ac'alil, laj soquesbeicun sc'oplal ti jch'ulnae, xchi'uc laj syanijesbeic sc'oplal sc'ac'alil ti cuxob o'ntonal cu'une.

<sup>39</sup>Ti sc'ac'alil taje, laj yac'beic yich' svocol ti yalabic xnich'nabic sventa yich'el ta muc' ti loc'obbail dios yu'unique, talic ta jch'ulna ti laj soquesbeic ti sc'oplale. ¡Ja' jech laj spasic ti ta jna une!

<sup>40</sup>“Laj staquic batel j'al-mantal j'ich-c'opetic ta yiq'uel talel viniquetic ti oyic ta nome, talic ec un. Ti xchibalic une lic atinicuc lec. Laj sbon satic. Laj stsoyanic ti c'usi toyol stojole yo' chapalic ta smalael.

<sup>41</sup>Chotolic ta ti' tem ti spajeb yutsile. Chapal xa ti mexae. Yac'o'jic xa ti jtunel pom xchi'uc ti jtunel aceite c'otem ta jventae.

<sup>42</sup>Yepal no'ox xvochetic ta avlajetel ta spasel ti q'usine, viniquetic liquemic talel ta sbajtical banomil yacalic ta xch'alel ta xojbel xojob c'obal ti antsetic xchi'uc ta slapbel ti c'upil sba ronail jolile.





<sup>43</sup>Xi laj calbe jba une: ‘¿Mi xtun to yu'unic ti antsetic me'elubemic xa ta mulivajele? ¿Mi ta to xmulivaj xchi'uquic? Ja' no'ox jech ta sc'anic.

<sup>44</sup>Talic ta stojol ti Oholae xchi'uc ti Oholibae, ti co'ol s'elan antsetic ti buch'u lec xa'i sbolomalinel sbae.’

<sup>45</sup>Ta x'ich'bat ye yu'un viniqetic ti oy stuq'uil sjol yo'ntone jech c'u cha'al ta spasbeic ti antsetic ti ta sbolomalin sbae, xchi'uc ti ta xmilvane, yu'un jbolomalinej bail xa'i sbaic xchi'uc bonol ta ch'ich' ti sc'obique.”

<sup>46</sup>Ti Diose xi s'elan ta xale: “Svoluc sbaic talel ti jteclum ta stojole. Ac'baticuc tsots xi'el yu'un. Elc'anbatuc ech'el yu'un ti c'usi oy yu'unique.

<sup>47</sup>Pujbatuc ton yu'un scotol ti jteclume. Ts'apbatuc ti espadae. Milbatuc ti squerem stebe. Chic'batuc ti snaique.

<sup>48</sup>Ta jtub li' ta muc' ta lum ti c'usitic mu stac' albel sc'oplal ta spastique yo' jech ta xich' yo'nton scotol antsetic ti mu xchanic ta sbolomalinel sbaique.

<sup>49</sup>Ti cha'vo' antsetic taje, ta xich' tsitsel ta scoj ti laj sbolomalinel sbae, ti laj sta smul ta snijanel xchimanel sba ta yich'el ta muc' ti loc'obbaile. Ta xlic ana'ic unbi ti vu'un Ajvalilune.”

## Ezequiel 24

### Ti bin vinaje

<sup>1</sup>Ta slajunebal (10) c'ac'al yu'un ti slajunebal (10) u ta sbalunebal (9) jabile, xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Ti yual sc'ac'alil tana li'e, bejano ta ts'ibael ta vun, yu'un ti ajvalil yu'un ti Babiloniae ta stsac ta leto ti jteclum Jerusalén tanae.

<sup>3</sup>Va'ano aba ta c'opojel ta jventa ti xi xavulvun liquel ta nichimal c'ope, ti ja' yuni c'oplalic q'uelel ta stojolic ti toyobba jteclume: ‘Cajano ta c'oc' junuc bin, ac'bo ya'lel.

<sup>4</sup>Tic'o ochel ep ta bej beq'uet, ti naca sbec'tal yo'e, xchi'uc ti sc'unil bec'tal oy ta spate, xchi'uc baquetic ti bu xc'ot toe.

<sup>5</sup>Tsaco talel jcotuc bu c'upil sba ti chij une. Latsbo si'il ti bin yo' ta xvocan leque, ja' to ti c'uxi ta xcoluc ta ta'ajel ti sbaquile.

<sup>6</sup>Yu'un xi ta xal ti Diose: Mu xa ono'ox cha'bel un, jmilvanej jteclum. Co'ol s'elan bin cuxinem ta j'ech'el, spac'oj sba ta j'ech'el ti xcuxe. Maso loq'uel ta jujun ti beq'uate, pochol comuc ti bine.

<sup>7</sup>Malem ta j'ech'el ti ch'ich' ta jteclume, ja' no'ox un, mu malemuc ta lum yo' ta xmuquij ta pucuc. Le'e, ta sba t'ajal ton, malem.

<sup>8</sup>Ch'an xcut comel ti ch'ich' malem ta ba t'ajal tone, mu ta muculuc, yo' jech ta xlic tiluc ti sc'ac'al co'ntone, yich'uc chapanel.



<sup>9</sup>Yu'un xi ta xal ti Diose: Mu xa ono'ox cha'bel un, jmilvanej jteclum. Vu'un ta jtiles ti muc' ta c'oq'ue.

<sup>10</sup>Ich'o talel epal si' ti vo'ote, lometuc no'ox avu'un ti c'oq'ue, ta'ajuc lec ti beq'uet avu'une, uluc ta j'ech'el ti ya'lele, c'ac'uc ya'i ti baquetique.

<sup>11</sup>Ti xocol bine, cajano muyel ta c'oc', tsajubuc ta c'oc' ti c'anal taq'uin bine, ti mu'yucuc xa c'usi yatinoj ta xcome, ti mu'yucuc xa ta j'ech'el ti xcuxil ta xcome.

<sup>12</sup>Ti cuxinem ta j'ech'el une, mu xloc' ma' ti xcux ta c'oq'ue.

<sup>13</sup>'Ti vu'une, Jerusalén, oy ta co'nton ta jmes loq'uel ta atojol ti asoquesoj abae xchi'uc ti bu ic'bil avo'nton yu'une. Mu'yuc xc'ot ta pasel ti mesbil tusbil lacom yu'une. Ja' to ta xames xatus yu'un mi laj jbusan talel ta aba ti sc'ac'al co'ntone.

<sup>14</sup>Laj xa cal ti vu'un Diosune. Jech ono'ox ta xc'ot ta pasel. Ta jbain ta spasel. Mu stselbuj ma' ti sc'oplal une. Mu jcha'na'. Laj ma' ti xc'uxul co'ntone. Ta jtsitsot ava'i yu'un ti c'u s'elan ti snopbenal avu'une, ti c'u s'elan laj xa apase. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.' ”

### **Ta xcham yajnil ti Ezequiele**

<sup>15</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>16</sup>“Ti buch'u mu tuch'baj ta avo'ntone, ta jech yepal, ch'ab xi batel cu'un. Mu xapas ti mu x'ech' ta xava'i ti me'inal yu'une. Mu xa'oc' yu'un ta smalel ya'lel asat.

<sup>17</sup>Avo'ntonuc no'ox ti mu x'ech' ta xava'i ti vocole. Mu xachabi sme'unalil jech c'u cha'al ta spas yan ti buch'u ta xcham yu'une. Ma'ucuc ti ch'abal sts'ot ajole, ti ch'abal xa axonob ta xaxanave, ti amacoj xa asat ta scoj sme'unalile, ti xave' pan sventa taje.”

<sup>18</sup>Xilo'ilaj no'ox xchi'uc jnaclejetic ta sob. Ta smalil c'ac'al un, chamem cajnil. Ti ta yoc'omal une, jech laj jpas jech c'u cha'al laj yalbun ti Diose.

<sup>19</sup>Va'i un, ti jnaclejetic ta jteclume xi laj yalbeicune: “Ti vi s'elan ta xapase, albun ca'icutic c'usi svinajeb c'otem ta jtojolcutic.”

<sup>20</sup>Xi laj calbeique: “Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>21</sup>'Xi xavalbe ya'i ti lum Israele: Ti Diose xi ta xale: Ta jsoques ti jch'ulnae, ti c'upil sba ta q'uelel ta xavilic ti mu tuch'baj ta avo'nton ta xava'iique, ti atuc xa no'ox mu'yuc buch'u xtaun ta xava'iic yu'une, ti yip avo'nton ta xava'iic yu'une. Ti avalab anich'nabic laj avictaic comel ta Jerusalene, milel xa'i xcham xlajic.

<sup>22</sup>Xi xavalbeique: Jech ta xapasic liquel jech c'u cha'al ta jpas vu'une, xavut: Laj ta alel ma' ti ta xamac asatic yu'un ti me'unale, ta sve'el pan ti chapanbil ta sventa taje.

<sup>23</sup>Oy no'ox sts'ot ti ajole. Alapoj no'ox ti axonobe. Nom to ta xc'ot ti me'unale, ti oq'uel avanele. Ta scoj ti mu stac' albel sc'oplal ti c'usi laj apasic une, ta xlaj yipal avu'unic, xaq'uel-q'uelbe aba asatic ta xcha'na'el un.



<sup>24</sup>Naca svinajeb c'otem ta aventuraic ti c'u s'elan laj spas ti Ezequiele. Scotol ti c'u s'elan laj spas avilique, jech ta xlic apasic ec. Ta xlic ana'ic un ti vu'un Ajvalilune.

<sup>25</sup>'Ti jch'ulna spojjobbail ta xa'iic ti israetic tana le'e, ta jch'aybe sc'oplal ta stojolic, ti xmuyubaj no'ox xchi'uquic ti yutsile, ti batem satic ta sq'uelele, ti mu tuch'baj ta o'ntonal yu'unique. Jech ti squerem stsebique, ta jch'aybe sc'oplal.

<sup>26</sup>Ti buch'u xcuch to yu'un jatobal ti jech c'ac'al taje, ta xtal yalbot ava'i slo'il ya'yey.

<sup>27</sup>Ta xlic jamuc ave ma' ti jech c'ac'al taj une. Ta xlic c'opojan ta stojolic ti buch'u cuch to yu'un ti jatobale. C'otemot ta svinajeb yu'un ti jteclume. Ta xlic sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.' ”

## Ezequiel 25

### Scontrainel ti amonitaetique

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, joybijan, q'uelo batel bu oyic ti amonitaetique, va'ano aba ta c'opojel ta jventa ta scontrainel.

<sup>3</sup>Albo ya'iic ti sts'etanuc xchiquinic ta ya'yiell ti xi s'elan ta x'albat yu'un ti Diöse: ‘Xa'avanic xa ta muyubajel ti laj avilic laj yich' soquesel ti jch'ulnae, ti laj yich' lilinel slumal ti Israele, ti bec'bil loc' ta slumalic ti Judae.

<sup>4</sup>Lec un cha'e, ta xcac'oxuc ta yoc ta sc'ob ti lumetic liquem talel ta sloq'ueb c'ac'ale. Ta xu'ninic ti avosil abanomilique, ta sva'anel yaxibal na'ic ta naclej ti bu taje. Ta stun ta slajesic ti c'usitic xloc' x'ayan avu'unique. Ta xuch'ic ti chu' vacax avu'unique.

<sup>5</sup>Ta joybin ta slo'ob yaxal camelloetic ti jteclum Rabae, ta slamleb chij yosilal ti Amone. Ta xlic ana'ic unbi ti vu'un Ajvalilune.

<sup>6</sup>'Ti vu'un Diosune xichi ta xcale: Ti amonitaoxuque laj amaj ac'obic, xabitic no'ox ta muyubajel, yic'obal asat laj avil ti Israele.

<sup>7</sup>Ta jyales coc jc'ob ta stsitseloxuc ava'i un. Ta xcac'oxuc ech'el ta yoc ta sc'ob ti muc'tiquil lumetic yo' ta spojboxuc scotol ti c'usitic x'ayan avu'unique. Jech'el ta jtenoxuc loq'uel ti oyoxuc ta jteclumetic. Jbel sc'oplal ch'ab xi ats'unubalic ta muc'tiquil lumetic. Ta xlic ana'ic unbi ti vu'un Ajvalilune.’

### Contra x'ile ti Moabe

<sup>8</sup>“Xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Moab, Seir, ta xavalic co'ol no'ox sba jech c'u cha'al yan lumetic ti Judae.

<sup>9</sup>Jech o xal ta jpol jutebuc xocon ti Moabe, mu junuc jteclum ta xquicta comel ti xi s'elan sc'ulejal c'upil sba ta xil ti muc' ta lume: ti Bet-jesimote, ti Baal-meone, ti Quiriataime.



<sup>10</sup>Ti jteclumetic liquemic talel ta sloq'ueb c'ac'ale, ta xcac'be yu'nin ti alumalique, xchi'uc slumalic ec ti amonitaetique, ti mu xa svulesat ta o'ntonal yu'un yan jteclumetic ti amonitaetique.

<sup>11</sup>Ta xquich'be ye sti' ya'i ta xchapanel ti Moabe. Ta xlic sna' unbi ti vu'un Ajvalilune.

### **Contra x'ile ti Edome**

<sup>12</sup>“Ti vu'un Ajvalilune xi ta xcale: Xcuchoj no'ox svocol ta xa'i ti Edom ti laj spacbe sutel ti Judae.

<sup>13</sup>Jech o xal xi ta xcal ti vu'un Ajvalilune: Ta jyales coc jc'ob ya'i ta stsitsel ti Edome. Tub xi sc'oplal ti jnaclejetic yu'une, xchi'uc ti chon bolometique. Lilijem ta xcom cu'un. Espada xve' yu'un ti jnaclejetic ta Temane, ta Dedane.

<sup>14</sup>Ta sventa jlumal Israel, ta jpacbe ya'i sutel ti lum Edome. Ta spasic ta stojol Edom jech c'u cha'al liquem ti sc'ac'al co'ntone, ti scapemal jol yu'unique. Ta sna'ic unbi ti vu'un laj jpac sutele. Mu stselbuj jc'op ti vu'un Ajvalilune.

### **Contra x'ile ti filisteoetique**

<sup>15</sup>“Xi ta xcal ti Ajvalilune: Ti filisteoetique, cuxul yajcontra ti israeletic ti batem yo'ntonic spaquel sutel ta stsutsesele, ta yilbajinele.

<sup>16</sup>Jech o xal xi ta xcal ti Ajvalilune: Ta jyales coc jc'ob ta stsitsel ya'i ti filisteoetique, ta stsutsesel ta j'ech'el ti cereteoetique, xchi'uc ti c'u yepal oyic ta xquixnal banomil ta ti' nabe.

<sup>17</sup>Spajebal xa no'ox ti c'u s'elan ta jpacbeic sutel ya'iique. Ta sc'ac'al co'nton ta jtsitsic ya'iic. Ti jech ta xc'ot ta pasel taj une, ta xlic sna'ic unbi ti vu'un Ajvalilune.”

## **Ezequiel 26**

### **Ta xcaj'albat contra x'ile ti Tiroe**

<sup>1</sup>Ta sliqueb c'ac'al yu'un ti ue, ta sbuluchibal (11) xa jabile, xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Loc' ta alel yu'un ma' ti jteclum Tiro ti xi laj yalbe sc'oplal ti Jerusalene: ‘Bal to ma' le' une ti lilij ti ti' naetic smanolajebic, xchonolajeb ti muc'tiquil lumetique. Jmacoj xa jtuc ti c'ulejal tana li' une. Ti lilij xae, jc'ulej ta xic'ot ec un.’

<sup>3</sup>“Jech o xal xi ta xcal ti vu'un Ajvalilune: Ta xcalbot ava'i contra xaquil, jteclum Tiro. X'ubet no'ox talel cu'un epal muc'tiquil lumetic ta scontrainelot, jech c'u cha'al natic no'ox xva'i xcoti ti ya'lel nabe.

<sup>4</sup>ta slilinel ti amoctaque, ta slomesel yalel ti q'uelob osiletic avu'une. Ti pucuc bu oye, ta jmes loq'uel un, c'ajomal xa no'ox jbej t'ajal ton ta xquicta comel.

<sup>5</sup>Ta xc'ot ta jun yavil staquintasel stsacobil choy, ma' ti o'lol nab avu'une. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal. Ta xpojbat batel yu'un muc'tiquil lum ti c'usi oy yu'un ti jteclum Tiroe.

<sup>6</sup>Espada xa'i xve' yu'un ma' ti jnaclejetic oy ta sti'il spatile. Ta sna'ic unbi ti vu'un Ajvalilune.

<sup>7</sup>“Ti vu'un Ajvalilune xi ta xcale: Ti ajvalil Nabucodonosor yu'un ti Babilonia ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, jun ajvalil ti cuchem yu'une, ta xquic' talel ta svoliel ti Tiroe. Xc'ulet no'ox talel xchi'uc sca', xchi'uc scarretatac, xchi'uc cajlejetic ta ca', ti mu albajuc yepal xvolet talel xchi'uc ti yajsoldadotaque.

<sup>8</sup>Ti jnaclejetic avu'un oy ta sti'il spatile, espada xve' yu'unic, ta xasjoyot ta maquel ta moc, ta sbujanan lum yo' ta svoliot, ti xc'ulet no'ox talel yajsoldadotac ta atojol ti oy lec smacobbailique.

<sup>9</sup>Ta slilinic amoc ta yabtejebaltac yu'unic. Ta yabtejebaltac ta slilinic yalel ti q'uelob osiletic avu'une.

<sup>10</sup>C'alal ta x'och batel ta sti'tac alumal ti ajvalil yu'un ti Babiloniae, co'ol s'elan j'elec' xc'uletic no'ox ochel ta yelc'anel ti c'usi oy yu'un ti jteclume. Volol ta xacom ta pucuc yu'un ti mu albajuc yepal xc'ulet ochel ti ca'etique. Xc'uyc'un no'ox ti amoctac ti mu albajuc yech'omal xc'ulet ta x'ech' ti carretaetique, ti ca'etic cajal yajval yu'une.

<sup>11</sup>Ta scotol bebetic avu'un, yan sba ta xcom yav svoy ti sca'ique. Ta smilic ta espada ti ateclumale. Ta sjipic yalel ta lum ti muc'tiquil oyetic avu'une.

<sup>12</sup>Ta xelc'anic batel ti abolomaltaque, ameyoj avoc ac'ob ta xacom yu'un. Ta slilinic ta j'ech'el ti amoctaque. Ta sjinesic yalel ta lum ti c'upil sba naetic avu'une. Ta sjipic ochel ta nab ti tonetique, ti ts'am-te'etique xchi'uc scotol ti xvoch'oliltaque.

<sup>13</sup>Jech ta xc'ot ta tubel cu'un ti xvochet no'ox ti q'uejimoletic avu'une. Laj to sc'oplal ta ya'yiel ti xlomet no'ox ti arpaetic avu'une.

<sup>14</sup>Ta joybinot ta jun t'ajal ton, j'ech'el ta stsuts ac'oplal. Mu'yuc xa ta xatam aba liquel ta sventa staquintasobil ti stsacobil xchoye. Jech laj cal ti vu'un Ajvalilune. Ti Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>15</sup>“Ti vu'un Diosune xi ta xcalbe ti Tiroe: Ta xniquic ta xi'el ti muc'tiquil lumetic oyic ta ti' nab c'alal ta xa'iic xc'ulet no'ox ta xalilije, xchi'uc ti x'avlajetic no'ox yayijesatic ta mil el ti jnaclejetic avu'une.

<sup>16</sup>Scotol ti ajvaliletic oyic ta ti' nabe, ta xyalic talel bu chotolic ta spasob mantalique. Loc' xutic ti smochib c'u'ique, xchi'uc ti sc'u'ic luchbil leque. Batem xa xch'ulelic ta xchotan sbaic ta lumtic. Xnicnun xa batem xa xch'ulel ta xi'el ti laj sq'uel c'u s'elan c'ot ta atojole.

<sup>17</sup>Va'i un, xi ta xlic sq'uejintaic q'uejimol ta sventa ti alajel atubele: ‘Vi la s'elan lac'ot ta tsutsel un, yajval lum ti cajal ac'oplal nacaloxuc ta ti' nabe. Ti vinajem ac'oplalac atuc no'ox cuchem avu'unic oyoxuc ta ti' nabe, ti vo'ot xchi'uc ti avinquileltaque, laj avac'an xi'el ta sjunul banomil.



<sup>18</sup>Ti lac'ot xa ta tsutsel tana une, xniquic ta xi'el ma' ti jnaclejetic oyic ta ti' nabe. Ti tub ta ac'oplal tana une, ti jnaclejetic ta banomil joyobtabil ta nabe, mu x'ech' ta xa'iic ti xi'ele.'

<sup>19</sup>“Ti vu'un Diosune xi ta xcale: Lilijem ta xacom cu'un jech c'u cha'al yan lum ti mu junuc yajval nacal tana le'e. Ta xcac' que jti' smut'iucot yalel ti natil nabe.

<sup>20</sup>Mut'ijan yalel ava'i bu oy ti animaetic ech'ic ta naclej ta vo'nee. Ta snatil to banomil ta jtenot yalel un, jteclum ti j'ech'el lilijeme. Ta xachi'in ta naclej ti buch'utic chamemic xae. Laj c'op un ma' ti ta xavich' cha'va'anel ta banomil bu nacal ti jnaclejetique.

<sup>21</sup>Xi'bal sba ma' ti c'u s'elan ta joybinote. Laj c'op ma' ti li' xvic'vun asate. J'ech'el labat, manchuc mi xvalc'uj sutbijic ta sa'elot. Ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ti jc'oqe.”

## Ezequiel 27

### Sq'uejimolal lajel tubel yu'un ti jteclum Tiroe

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, laetan liquel ta q'uejimol ta sventa lajel jtubel

<sup>3</sup>sc'oplal ti Tiroe, jun jteclum oy ta sti'il nab smanolajebic xchonolajebic ti muc'tiquil lumetique, xchi'uc ti epal lumetic oyic ta sti' ti' nabe. Albo ya'i ti xi ta xcal ti vu'un Diosune: ‘Abisoj aba ta c'upil sba ochebal loq'uebal, uni jteclum Tiro.

<sup>4</sup>C'alal to o'lol nab amacoj. C'upil aba ta j'ech'el lac'ot yu'un ti buch'u laj sva'anote.

<sup>5</sup>Naca tojal tenel-te' liquem talel ta vits Senir scotol ti atene-te'altac ti amac'obiltaque. Laj smeltsanic ta ch'ut te' liquem talel ta Líbano ti avoyal oy ta o'lole.

<sup>6</sup>Laj smeltsanic ta c'an tulan liquem talel ta Basán ti sbec'obil vo' avu'une. Naca ta pech-pech oq'uil te' laj smeltsanic liquem talel ta ti'il nab yu'un ti Chipre ti smacobil apate, ti pac'bil lec ta jayal tsatsal saquil bax-tone.

<sup>7</sup>Xlich'et no'ox avu'un ta toyol ti muc' ta poc' sventa xtuch'obil ti iq'ue, ti liquem talel ta Egipto jun yutsil luchbile. Ta yax'elan tsajal xela poc' liquem talel ta ti'il nab yu'un ti Elisá meltsanbil ti yaxibale.

<sup>8</sup>Ti sbainojic ta sla'olanel ti xujobile, viniquetic liquemic talel ta Sidone xchi'uc ta Arvade. Ti banquilaletic avu'une, naca avinquileltac bijil viniquetic.

<sup>9</sup>Ti sbainojic ta smeltsanel ti bu ta soque, naca bijil moletic liquemic talel ta Gebal. Ti jbolomajel xchi'uc ti abolomale, naca xanviletic xchi'uc sbarcoic ta nab.

<sup>10</sup>“Ti j'ac'-letoetic c'otem ta avajsoldadotaque, naca viniquetic liquemic talel ta Persiae, ta Lidiae, ta Libiae, xach'alet no'ox yu'unic xchi'uc ti smacobbailique, ti sbin-jolique, xtixet no'ox xjobal ta atojol.





- 11** Ti avaj'ac'-letotaque, xchi'uc ti liquemic talel ta Arvade, jmoj xvoletic ta sq'uelel ti spat xocon amoque. Ta sq'uelel osil ta toyol luchlebal avu'un, viniquetic liquemic talel ta Gamad. Joc'ajtic no'ox smacobbailic c'u sjamlej ti amoque, jun avutsil xac'ot o yu'un.
- 12** “Yepal no'ox ma' ti ac'ulejale, xmanolaj no'ox ma' ti jteclum Tarsis ta atojole, ta sjel ta naca plata, ta naca tsatsal taq'uin, ta naca pac'obil taq'uinetic, ta naca c'unil taq'uin ti abolomale.
- 13** Ti abolomale, ta smanic ti Greciae, ti Tubale, ti Meseque. Naca ta mosovil xchi'uc c'usitic ta c'anal taq'uin ta xajelic xchi'uc.
- 14** Ti abolomale, ta smanic ti Bet-togarmae. Naca ta j'abtel ca'etic, ta jcajlebal ca'etic, xchi'uc ta mulaetic ta xajelic xchi'uc.
- 15** Naca jnaclejetic yu'un Rodas ti jmanolajel avu'une. Yepal no'ox muc'tiquil lum ma' ti ta xabolomaje, xchi'uc ti oyic ta ti' nabe. Naca ta c'upil sba saquil tsatsal bax-ton, xchi'uc te'el ac-te' ta xajelic xchi'uc ti abolomale.
- 16** Ta xmanolaj ta atojol ec ti jteclum Edome, ta sventa ti col no'ox la'albat ti xi s'elan c'usitic ep xloc' x'ayan avu'une: ta xajelic xchi'uc ti abolomale, ta c'upil sba bax-ton ti ep ta tos ta xac' xojobale, ta bonbil poc' yax'elan xyaxale, ta luchbil poq'uetic, ta c'upil sba saquil xela poq'uetic, ta c'upil sba bax-ton ti yax'elan saquile, ta bax-ton ti tsoj-tsojtic ta xac' xojobale.
- 17** Ta xmanolajic ta atojol ec ti jteclum Judae, xchi'uc ti jteclum Israele, naca ta trigo liquem talel ta Minit, ta c'unil pan, ta ajapom, ta aceite, xchi'uc ta bálsamo ta xjelic xchi'uc ti abolomale.
- 18** Ti ac'ulejal ti c'usitic xloc' x'ayan avu'une, yepal no'ox ta smanbot ti jteclum Damascoe. Ta stojbot comel ta vino ti liquel talel ta Helbone, xchi'uc tsotsil chij ti liquem talel ta Sahare.
- 19** Ta xich'beicot talel vino ta jteclum Uzal, tenbil taq'uinetic, canela, c'unil vale', ta xajelic xchi'uc ti abolomale.
- 20** Ti jnaclejetic ta jteclum Dedane, tal manolajicuc avu'un xtoc, naca lequil stas-pat ca'etic laj yac'beicot ta stojol.
- 21** Ti yajvaltac abolomal ta smanele, xi s'elane: ti jteclum Arabiae, xchi'uc scotol ti banquilaletic yu'un Cedare. Naca ta ch'iom chij, ta muc'tiquil chij, xchi'uc ta tentsunetic ta sjelic xchi'uc ti abolomale.
- 22** Ti yajvaltac abolomal ta smanele, naca liquemic talel ta jteclum Saba, xchi'uc ta jteclum Raama. Naca muil poxiletic, c'upil sba bax-tonetic, xchi'uc oro ta xjelic xchi'uc ti abolomale.
- 23** Ta xbolomajic ta atojol ec ti jteclum Harane, ti Cane, ti Edene, jbolomajeletic oyic ta jteclum Sabá, ta Asiria, xchi'uc scotol jteclum ti oyic ta Mediae.



<sup>24</sup>Ta xchonic ta atojol un ti lequil poq'uetique, ti c'u'iletic yax'elan sba stsajale, ti luchbil c'u'iletique, ti tenbil pimil tsots ep ta tos sbontaque, xchi'uc pechbil ch'ojon.

<sup>25</sup>Ti barcoetic yu'un ti Tarsise, sjel stsac no'ox sba ta xich'belot talem ti c'usitic stac' mane. "Co'ol to ox a'elan jech c'u cha'al jun muc' ta barco xcajet ta snatil nabe, ti yepal no'ox xcuchoj ti ac'ulejale.

<sup>26</sup>Ta snatil nab ta xic'ot batel ti buch'utic ta sla'olan xujobiltac ti barco avu'one. Ta snatil nab un, laj slililot ta voq'uel ti ic' lic talem ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>27</sup>Ti ac'ulejale, ti abolomale, ti c'usitic x'ayan avu'one, ti jbainej barcoe, ti sbainojic ta xujele, ti sbainojic ta xq'uixnael ti barcoe, ti jbolomajeletic avu'one, ti j'ac'-letoetique, ti j'abteletic ta barco avu'one, ta sna'bil to nab ta xbat c'alal ta sta sc'ac'alil ta xamut'ije.

<sup>28</sup>Xnic to yu'unic ta yech'omal snuqu'ic ti ya'lel nab xva'i xcoti ta avlajetel ti j'abteletic yu'un ti abarcoe. b

<sup>29</sup>"Sjip xa sbaic yalel ta barco ti sbainojic ta sla'olanel ta xujele. Xbitic xa yalel ta banomil scotol ti j'abteletique, xchi'uc ti banquileletic yu'one.

<sup>30</sup>Ta sjambeic snuqu'ilal ta avanel, ta smil sbaic ta oq'uel ta aventa. Svijbe xa sba pucuc ta sjolic, sbalalin xa sbaic ta tanil c'oc'.

<sup>31</sup>Xt'axbun xa ta loq'uel sjolic ta aventa. Slapic lajemal c'u'il yu'un me'inal, smil xa sbaic ta oq'uel.

<sup>32</sup>Ta aventa un, xlaetic liquel ta q'uejimol sventa ti lajebal tubele, xme'inal oqu'ic xa ti xi ta xalique: '¿Mi oy la bu stac' co'oltasel ti Tiroe, jun jteclum ti oy ta sti'il nabe?

<sup>33</sup>Ti busul no'ox ta xvul ti abolomal ta ti' nabe, xcuxet to ta xa'i banomil ti muc'tiquil lumetique. C'otic ta jc'ulej avu'un ma' ti ajvaliletic ta banomile, ta sventa yepal no'ox ti ac'ulejale, xchi'uc ti c'usi xloc' x'ayan avu'one.

<sup>34</sup>Tana le' une, ch'ay ac'oplal ta nab, lamut'ij yalel ta sninabil. Ti c'usitic xloc' x'ayan avu'one, xchi'uc ti j'abteletic ta barcoe, jmoj ta xamut'ijic yalel xchi'uc c'alal to sninabil.'

<sup>35</sup>"Mu xa ta banomiluc ta xa'iic avu'un scotol ti jnaclejetic ta jujun muc'tiquil lum ti oy ta sti' ti' nabe. Xvinaj xa ta satic ti ajvaliletique mu'yuc xa xchi'uc xch'ulel ta xa'iic yu'un ti xi'ele.

<sup>36</sup>Xbat xa xch'ulel ta xi'el ti yan jbolomajel muc'tiquil lum c'alal ta xayilote. Mu stac' alel ma' ti c'u s'elan lac'ot ta joybijel une, j'ech'el com ti banomil avu'un une."

## Ezequiel 28

### Ta xcaj'ale contra x'ile ti ajvalil yu'un Tiroe

<sup>1</sup>Xi laj yalibun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>"Yojtot, xi xavalbe ya'i ti ajvalil yu'un ti jteclum Tiroe: 'Xi s'elan ta xal ti Diase: Mu'yuc xa ono'ox buch'u xtaun o laj ava'i xchi'uc ti atoyobbaile, lac'ot ta jun dios laj

ava'i aba ti chotolot ta spasob mantal ti diosetic ti joyobtabilot ta nabe. Laj anop ti jech abijil jech c'u cha'al jun diose, naca vinicot no'ox, ma'uc jun dios.

<sup>3</sup>¿Mi xavac'touc xjelav to abijil jech c'u cha'al ti Daniele? ¿Mi yu'un mu'yuc macal aba asat ta sna'el ti c'usi vocol ta a'yi el stuq'uile?

<sup>4</sup>Ti laj ana' c'usi laj avut aba yu'un ti abijile, yepal no'ox ti ac'ulejale, noj ta xcaxailtac avu'un ti oroe, ti platae.

<sup>5</sup>Ti xatojob ta bolomajele, yepaj no'ox ti ac'ulejale, laj atoy aba yu'un ti c'ulejal une.

<sup>6</sup>Jech xal ti Diose xi ta xalbote: Ti c'otem ta ajol jech abijil jech c'u cha'al ti jun diose,

<sup>7</sup>ta jtac talel ava'i jyanlumetic ta scontrainelot ti pucujic ta j'ech'ele, ti nit xut loq'uel ti yespada stsaquelot ta letoe, vo'ot ti jun avutsile, ti bijot xava'i abae. Lumtic to ta xc'ot ma' ti xtixet no'ox avutsilale.

<sup>8</sup>Slajebal vocol xava'i xalaj ta o'lol nab, ta snatil vo' ta xamut'ij yalel un.

<sup>9</sup>¿Mi jech to van diosot xava'i xcal va'alot ta stojol ti avajcontrae? Uni vinicot no'ox ma' ti oyot xa ta sc'ob ti buch'u ta smilote.

<sup>10</sup>Ta yoc sc'ob jyanlumetic xacham xalaj, jech c'u cha'al cham lajic ti yan yajvalique. Jech laj xa cal, mu stselbuj jc'op ma' ti vu'un Ajvalilune.' ”

### **Me'inal q'uejimol ta sventa jlajel jtubel ti ajvalil yu'un ti Tiroe**

<sup>11</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>12</sup>“Yojtot, xi laetan liquel ta me'inal q'uejimol sventa jlajel jtubel ti ajvalil yu'un ti Tiroe: ‘Xi s'elan ta xal ti Diose: Mu'yuc buch'u staoj yan ma' ti c'u s'elan lac'ote. Mu albijuc ma' ti abijile, xchi'uc ti alequil avutsilale.

<sup>13</sup>Oyot to ox ta ts'unubaletic yu'un Dios ti sbiinoj Edene, ti xi a'elan ch'albilot ep ta tos c'upil sba bax-tonetique: ti tsoj-tsojtic sba xojobale, ti c'on-c'ontic sba xyaxale, ti ic'-ic'tic sba xyaxale, ti xlablun sba sc'anele, ti ic'-ic'tic sba stsajale, ti yox-yoxtic sba stsajale, ti yax'elantic sba stsajale, ti ep ta tos xojobale, ti c'on-c'ontic sba xyaxal xlablun ta q'uelele, ti c'usitic x'ayan avu'une, ti taq'uinal chiquinale, naca ta oro, chapanbil xa ono'ox c'alal laj avich' ac'bel ach'ulele.

<sup>14</sup>Chabibil lac'ot cu'un yu'un ti c'usi oy xiq'ue. Oyot to ox ta ch'ul vits yu'un Dios ti xaxanav no'ox bu oy ti tonetic ti xlaplun no'ox ta xac' xojobal jech c'u cha'al ti c'analetique.

<sup>15</sup>Lec ono'ox ti atalel laj avich' ti la'ac'bat ach'ulele, vul ta loq'uel un ti chopol ta atojole.

<sup>16</sup>Ti yepal no'ox oy ti abolomale, lic atam ta spasel ti c'usi chopole, ti mulile. Va'i un, laj jtenot loq'uel ta jtojol. Laj jtenot loq'uel ta jch'ul vits un. Ti c'usi oy xic' ta xchabiot to oxe, laj sjipot loq'uel ti bu jun yutsiquil ta xac' xojobal ti tonetic jech c'u cha'al ti c'analetique.



<sup>17</sup>Laj atoy aba xchi'uc ti avutsile. Ti xatixet no'ox xchi'uc ti alequile, laj soques ti abijile. Laj jipot yalel ta lum un. Laj cac'ot ta lo'il maxil ta sba ta sat ti ajvaliletique.

<sup>18</sup>Yepal no'ox ti amul laj atae. Yepal no'ox laj asoques aba xchi'uc ti abolomale, ti c'ot ta soquel avu'un ti ach'ulnataque. Va'i un, vul ta loq'uel ta atojol cu'un jun c'oc' ti ta sbalot ta chiq'uele. Scotol ta xilic tana un ti atanil xa busul ta banomile.

<sup>19</sup>Scotol ti muc'tiquil lumetic xayojtiquine, xi'ic xa liquel c'alal ta xilote. Mu stac' alel sc'oplal ma' ti c'u s'elan lac'ot ta joybijele, j'ech'el com o avu'un ma' ti banomil une.' ”

### **Ta xcaj'ale contra x'ile ti Sidone**

<sup>20</sup>Xi laj yalbun Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>21</sup>“Yojtot, joyijan, q'uelo batel stuq'uil jteclum Sidón, c'opojan ta jventa ti vulvunan liquel ta scontrainele,

<sup>22</sup>ti xi xavalbe une: ‘Xi s'elan ta xal ti Diose: Contra xaquil, jteclum Sidón. Cajal ta xc'ot jc'oplal ta aventa. C'alal ta xquich'bot ave ta xchapanelote, xchi'uc ta svinajesel ti jlequilal cutsilale, ta sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.

<sup>23</sup>‘Ta jtac talel alajel. Buyuc no'ox ta beetic avu'une, ta xbein ch'ich'. Naca xlajic no'ox ti jnaclejetic avu'une, ti macbilibic ta espada ta jujujote. Ta xana'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.

<sup>24</sup>‘Israel, ta xlaj sc'oplal avocol yu'un ti jteclumetic joyol ta axocone ti co'ol s'elan ch'ix ts'apal ta xti'van ta xava'i yu'unic ti jipel tenele. Ta xana' unbi vu'un ti Ajvalilune.’

<sup>25</sup>“Ti vu'un Diosune xi ta xcale: Ti israeletic ti tanijemic batel ta yan muc'tiquil lumetique, ta jtsob talel. Ta xcac' ta ilel ta sba ta sat muc'tiquil lumetic ti jlequil cutsilale. Ti Israele ta xcha'naquiic ta steclumal stuquic ti laj cac'be ti cajtunel Jacobe.

<sup>26</sup>Ta stsinan lec yo'ntonic ta naclej. Mu'yuc c'usi sna' ta xa'ic. Ta smeltsan snaic. Ta sts'un s'uvaic. Ta xquich'be ye ya'ic ta xchapanel ti slac'naic yic'obal satic laj yil ti Israele. Va'i unbi, ta sna'ic ti vu'un Ajvalilune, ti Diosun yu'un ti Israele.”

## **Ezequiel 29**

### **Ta xcaj'ale contra x'ile ti Egiptoe**

<sup>1</sup>Ta xlajchebal (12) c'ac'al yu'un ti slajunebal (10) ue, ta slajunebal (10) xa jabile, xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, vulvunan liquel ta c'opojel ta jventa ta scontrainele ti faraone, ajvalil yu'un ti Egiptoe, xchi'uc ta scontrainele sjunul ti lum Egiptoe.

<sup>3</sup>Xi xavalbee: ‘Xi s'elan ta xal ti Diose: Contra xaquil, faraón, ajvalilot yu'un ti Egiptoe, muc' ta chanul vo' xava'i aba xanuxet no'ox ta sti'il avuc'ume, ti xi ta xavale: Cu'un ma' ti muc' ta uc'um Niloe, laj jmeltsan un.

- <sup>4</sup>Ta jxojbot ava'i xot-xot taq'uin ta ave ta xjochelot loq'uel, ti volol no'ox choyetic ta amic'al ti c'alal ta jochot loq'uele.
- <sup>5</sup>Ta jipot batel ta sbajtical banomil xchi'uc scotol ti choyetic oy ta avuc'umale. Ta jamalaltic, teled ta xac'ot. Mi junuc oy buch'u ta x'abolaj ta amuquel. Ta xalaj ta ti'el cu'un ta jti'oval te'tical chon bolometric, xchi'uc ti jti'oval mutetique.
- <sup>6</sup>Scotol ti jnaclejetic ta Egiptoe ta xlic sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune. Ti jteclum Israele laj sa' spojel ta atojol, co'ol a'elan jun aj ti xi s'elan lac'ot ta stojol une:
- <sup>7</sup>C'alal laj squican sbaic ta atojole, lac'as, laj ayayijesbe ti xocone. C'alal laj sc'anic coltael ta atojole, laj asutes ave, yal ta lum avu'un.
- <sup>8</sup>Jech o xal xichi ta xcal ti vu'un Diosune: Egipto, ta xc'ot ta pasel cu'un ta atojol ti espada xve' avu'une. Ta xich'ic milel ti jnaclejetic avu'une xchi'uc ti chon bolometric.
- <sup>9</sup>Ta xajoybij ta sbajtical banomil. Ti jnaclejetic une ta xlic sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune. Ti vo'ot une xachi laj avalbe abae: Cu'un ma' ti muc' ta uc'um Niloe, laj jmeltsan un.
- <sup>10</sup>Lec un, contra xaquilot xchi'uc ti avuc'ume. Xi'el xac' ma' ti c'u s'elan ta joybin ta sbajtical banomil ti bu c'alal amacoje. Ta xlic ech'el ta Migdol. Ta x'ech' ta Asuán. Ta xc'ot c'alal to sti'il sts'ac Etiopia.
- <sup>11</sup>Mu x'ech' liquel mi junuc jxanvil, mi junuc chon bolometric. Cha'vinic (40) jabil sjalil mi junuc oy buch'u ta xnaqui.
- <sup>12</sup>Ta xajoybinot ava'i ta jun sts'ijlajan banomil, Egipto. Ta x'ech' cha'vinic (40) jabil sts'ijlajan ti jteclumetic avu'une, ti stuc xa no'ox x'ech' to sts'ijlajan ta xacome, mu sta ti yan jteclum jipbil tenbil xa comele. Ta jbec' loq'uel ti jnaclejetic avu'une. Tan puc ta xbatic cu'un ta yan lum, ta yan muc'tiquil lumetic.
- <sup>13</sup>'Xi ta xcal ma' ti vu'un Diosune: Mi ech' ti cha'vinic (40) jabil une, ta jtsob sutel talel ti egipcioetic ti bu tanijemic batel ta jujun lumetic.
- <sup>14</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ta sutic talel ti jchuquel egipcioetic ti ta xlic snacan sbaic ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ta Egiptoe, ta yosilic ono'ox. Ta xlic sva'anic ajvalil yu'unic ti mu xa tsotsuc sc'oplal ta x'ilee.
- <sup>15</sup>Mu'yuc xa tsots sc'oplal ta xc'ot yu'unic ta scotol un. Mu xa stam sba liquel ma' ti ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un ti yan muc'tiquil lume. Ta jpec'tsanbe sc'oplal ta j'ech'el ti mu xa stsal yu'un ti yan muc'tiquil lume.
- <sup>16</sup>Laj sc'oplal ma' ti ta spat yo'nton ti Israel ta stojol ti Egiptoe. Ta x'ac'bat sna'ic un ti ch'ayemic ta j'ech'el ti bat ox sa' yuni pojelic ti bu taje. Ta sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.' ”
- <sup>17</sup>Ta sba c'ac'al yu'un ti sliqueb ue, ta yucubal xa xcha'vinic (27) jabile, xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:



<sup>18</sup>“Ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae, xvolet no'ox batel yu'un yajsoldadotac ta stsaquel ta leto ti Tiroe. Scotolic lic t'anbujuc ti sjolique, lic ayanuc xchinal snequebic. Ti stuque xchi'uc ti yajsoldadotaque, mu'yuc c'usi laj sbalinic ti xvoletic ta stsaquel ta leto ti Tiroe.

<sup>19</sup>Jech o xal xichi laj cal ti vu'un Diosune: Ta xcac' que jti' ta stojol ti Nabucodonosore ta yu'ninel ta spojbel sc'ulejal scotol ti c'usi oy yu'un ti Egiptoe. Ti c'u yepal laj sta ta elc'anel une, xtoj o xa yu'un ti yajsoldadotaque.

<sup>20</sup>Ta jpas ta stojol ti Nabucodonosor une, yu'ninuc c'usi oy yu'un ti Egiptoe. Ta xc'ot ta stojol yajsoldadotac ti xvoletic no'ox ta scontrainel ti Tiroe, yu'un ja' caj'abtel. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>21</sup>Ti jech yorail taje, ta jpas ta stojol Israel yich'uc liquel ti yipique yo' jech jamal ave ati' ta stojolic, Ezequiel. Ta xlic sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.”

## Ezequiel 30

### Ta stsitse ti Egiptoe

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, va'ano aba ta c'opojel ta jventa ti xi xavale: ‘Xi s'elan ta xal ti Diose: Oc'an, avananic yu'un ti nopol xa talem ti c'ac'al orae.

<sup>3</sup>Nopaj xa talem c'ac'al yu'un ti Diose. Jun c'ac'al ic'unek ti banomile, jun c'ac'al xi'bal sba ta xc'ot ta pasel ta stojol ti muc' ta lumetique.

<sup>4</sup>Ta xvul ta loq'uel letovajel ta Egipto. Yepal no'ox ta xmile ti bu taje. Ta x'elc'anbatic batel ti sc'ulejalique, ta slilinel comel ta sliqueb yoc ti Egiptoe. Xnicnun xa liquel ti Etiopía une.

<sup>5</sup>Leto xa'i xcham xlajic ma' ti soldadoetic yu'un ti Etiopiae, yu'un ti Libiae, yu'un ti Lidiae, yu'un sbejel ti lum Arabiae, yu'un ti Cube, yu'un ti yan lumetique, yu'un ti muc'tiquil lum ti scomon-voloj ti sc'opique.

<sup>6</sup>Xi s'elan ta xal ti Diose: Ti buch'u ta stic' sba ta spojel ti Egiptoe, leto xa'i xcham xlaj, ta xlic ta Migdol, ta xc'ot c'alal ta jteclum Asuán. Ti xcajet xchi'uc stoyobbail ti Egiptoe, ta xac' sba ta q'uexlal xchi'uc un. Laj xa cac' que jti' ma' ti vu'un Ajvalilune.

<sup>7</sup>Stuc xa no'ox ma' ti Egipto sts'ijlajan ta xcome. Lilijem ta xcom ta j'ech'el ti jteclumetic yu'une.

<sup>8</sup>C'alal ta xcac' tiluc c'oc' ta muc' ta lume, ti ts'ij xi sc'oplal ti jpojvanejetic yu'une, ta sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.

<sup>9</sup>C'alal ta xc'ot sc'ac'alil stsitse ti Egiptoe, ta jtac batel j'al-mantal j'ich'-c'opetic ta xjelavic ta nab yo' ta xcaj-t'abeic ya'i ti jnaclejetic ta Etiopiae ti jech' no'ox ta x'ech' yu'unic ti c'ac'ale. Xbat xa xch'ulelic ta xi'el yu'un un. Ta xa xc'ot ta pasel ma' ti sc'ac'alil taj une.





- 10**‘Xi ta xcal ma' ti vu'un Diosune: Ta jtunes ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti Babiloniae yo' ta xch'aybe sc'oplal sc'ulejal ti Egiptoe.
- 11**Xvolet batel xchi'uc yajsoldadotac pucujil viniquetic ta j'ech'el, ta slilinel ti muc' ta lume. Ta smilic ta espada ti yajval Egiptoe. Busul no'ox ta xictaic comel ti animaetic ta muc' ta lume.
- 12**Ta xlic taquijuc cu'un ti uc'um Niloe. Ta xcac'be ta yoc ta sc'ob jchopol jol viniquetic. Ta sventaic jyanlumetic ta jlilin ti muc' ta lum xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une. Laj xa cal ti vu'un Ajvalilune.
- 13**‘Xi ta xcal ti vu'un Diosune: J'ech'el ta jlilin ti loc'obbailitique. Ta jtsutsesbe sc'oplal ti nopbil diosetic yu'un Menfise. Ta xljaj sc'oplal ajvalil yu'un ti Egipto yo' ta xventainatique. Naca xi'el ta x'ayan liquel cu'un ta muc' ta lum.
- 14**Ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Egiptoe, lilijem ta xcom cu'un. Ta jtiles c'oc' ta Zoán. Ta xquich'be ye sti' ta xchapanel ti Tebase.
- 15**Ti pojobbail jteclum Sin yu'un ti Egiptoe, ta jbusanbe ya'i ti sc'ac'al co'nton ta stojole. Ta jtsutses ta lilinel sc'ulejal ti jteclum Tebase.
- 16**Ta jtiles c'oc' ta Egipto. Ti jteclum Sin une xbalalij xa xchi'uc yipal. Jomajtic no'ox smuc'tiquil sjomolal moc ti jteclum Tebase. Lec ta c'ac'altic xc'ulet no'ox yajval ta xich' tsaquel ta leto ti jteclum Menfise.
- 17**Leto xa'i xcham xlajic ti jva'lej quem viniquetic yu'un jteclum One, xchi'uc ti jteclum Bubastise. Bec'bil ta xbatic ta chuquel ti jlom jnaclejetic yu'une.
- 18**C'alal ta jtubbe sc'oplal ti stuc xa no'ox cajal xa'i sba xchi'uc stoyobbail ti Egiptoe, ta xmac sat ti c'ac'al ta jteclum Tafnese. Ta xvoliat ta toc ti jteclumetic ta Egiptoe. Ti jnaclejetic ta steclumale bec'bil ta xbatic ta chuquel.
- 19**Ta xquich'be ye sti' ta xchapanel ti jteclum Egiptoe. Ta sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.’ ”
- 20**Ta yucubal (7) c'ac'al yu'un ti sliqueb ue, ta sbuluchibal (11) xa jabile, xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:
- 21**“Ti faraón ajvalil yu'un ti muc' ta lum Egiptoe, ti tsots xu' yu'un ti yoc sc'obe, laj xa jc'asbe. Mi junuc oy buch'u xu' yu'un ta sts'ot ta poc', ta xpoxtael yo' ta xcha'tam yip ta stsaquel ti yespadae.
- 22**Jech o xal xi ta xcal ti vu'un Diosune: Contra xquil ti faraón ajvalil yu'un ti Egiptoe. Ta jc'asbe xchibal ti sc'obtaque, ti lec to oxe xchi'uc ti c'asem xa ono'oxe, yo' ta xcol ta sc'ob ti yespadae.
- 23**Ta jtani batel ya'ic ti egipcioetic buyuc no'ox ta banomile.
- 24**Ti ajvalil yu'un Babiloniae, ta xcac'be yip yoc sc'ob ta stsaquel ti quespadae. Ti faraone, ta jc'asbe sc'ob ti x'ijijet xa yu'un c'alal ta xa'i ti yayijesat xa yu'un ti yajcontrae.



<sup>25</sup>Ti ajvalil yu'un Babiloniae, ta xcac'be yip yoc sc'ob yo' ta xlaj yip yoc sc'ob ti faraone. C'alal ta xcac'be ta yoc ta sc'ob quespada ti ajvalil yu'un Babilonia ta stsaquel ta scontra ti Egiptoe, ta sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.

<sup>26</sup>Ta jtani batel ya'i ti egipcioetic buyuc no'ox ta banomile. Ta sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune."

## Ezequiel 31

### Ta xco'oltase ta jpets ch'ut te' ti faraone

<sup>1</sup>Ta sba c'ac'al yu'un ti yoxibal (3) ue, ta sbuluchibal (11) xa jabile, xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>"Xi xavalbe ya'i ti faraón ajvalil yu'un ti muc' ta lum Egiptoe xchi'uc scotol ti jnaclejetic yu'une: '¿C'u s'elan ta co'oltaselot ti atuc no'ox cajal c'otem ti ac'oplale?

<sup>3</sup>Co'ol a'elan jech c'u cha'al jtec' oq'uil te', mi jtec' ch'ut te' ti oy ta vits Libanoe, jun yutsil limil xchi'uc sc'obtac ta xac'be yaxinal ti vitse, ti stuc xa no'ox spajebal ti xch'iele, ti tijil xa c'otem ta toc ti sni'e.

<sup>4</sup>Ch'i yu'un ti vo' ta xtal ta vinajele, xchi'uc ti ta xtuc talel ta banomile. Laj ayanuc uc'um ta joyob ti bu teq'uele. Ti xbalaq'uin no'ox ti yoque, laj smalta scotol ti te'tic ta banomil ti bu taje.

<sup>5</sup>Ti yepal no'ox oy ti vo'e, stuc no'ox ech'em xch'i, mu sta ti yan te'tic oy ta vitse. Ti yepal no'ox ti sc'obe, limil no'ox ta j'ech'el.

<sup>6</sup>C'usiuc no'ox mutal ta xac' stasic ta sc'ob-c'obtac. C'usiuc no'ox te'tical chon bolometric ta svoq'ues yolic ta yolon. Ta yolon ti yaxinale, yepal no'ox muc'tiquil lum ta xcuxiic.

<sup>7</sup>C'otem ta jtec' te' c'upil sba ta j'ech'el, nat ti sc'ob-c'obtaque, yu'un ts'unul yalel yi'bel bu oy yepal ti vo'e.

<sup>8</sup>Mu jpetsuc ch'ut te' xco'olaj teq'uel ta sts'unubal ti Diose, mi jpetsuc jech sc'obtac jech c'u cha'al ti avu'une, mi jpetsuc castanyo te' yepal yanal jech c'u cha'al ti avu'une, mi petsuc te' ta sts'unubal Dios stac' co'oltasel jech c'u cha'al ti avutsile.

<sup>9</sup>Vu'un laj jpas ti c'upil sbae, ti limil no'ox yutsil ti ac'obtaque. Ti yan te'tic oy ta sts'unubal ti Diose, it'ix ta xaya'iic.

<sup>10</sup>'Le' une, xi s'elan ta xal ti Dios une: Ti ech'em toyol bat ti jtec' te'e, ti tijil c'ot ta toc ti sni'e, laj stoy sba xchi'uc ti ech'em snatil ti xch'iele.

<sup>11</sup>Jech o xal laj xa jten loq'uel. Jq'ueloj xa no'ox ta x'och ta yoc ta sc'ob yu'un jun banquilal ajvalil yu'un jyanlumetic, ti jech ta spasbat jech c'u cha'al loc' ta sa'el yu'un ti mu stac' alel ti xchopolal laj spase.

<sup>12</sup>Ta sts'ete loq'uel, telel ta x'ictae comel yu'un jyanlumetic ti spajebal spucujilique. Ta xlilij scotol sc'obtac ta vitsetic, ta stenlejaltic, ta slomlejal, ta spulul-pul yu'un ti muc'



ta lume. Ti c'u yepal ta xcuxiic ta yolon yaxinale, ta xjatavic batel, stuc chexel ta xictaic comel.

<sup>13</sup>C'usiuc no'ox mutal ta xtal svol sbaic ta lomem te'e. C'usiuc no'ox te'tical chon bolometric ta xtal svayebinic ti sc'ob-c'obtaque.

<sup>14</sup>Mu xa jpetsuc te' jech staylej ta xbat jech c'u cha'al ti jtec' taje. Manchuc mi ch'iem ta ti' vo', mu xa ono'ox cha'bel sta ti tijil ta xc'ot ta vinajel ti sni'e, manchuc mi maltabil lec. Yu'un yich'oj talel ta xbat stsob sbaic ta ch'en xchi'uc scotol ti buch'u oyic ta muquinal mi valc'uj ti lum ach'el yu'une.

<sup>15</sup>Xichi ta xcal ti Diosune: C'alal mi quilbat xa batel yacan yu'un lajebal ti jtec' te' taje, ta xtaquij cu'un ti natil nab ta scoj ti at-o'ntone. Ta jmacanbe yoc ti uc'ume xchi'uc ti bu ta xtuc talel ti vo'e. Ta xc'ot ta pasel un ta x'uninat ta at-o'nton cu'un ti vits Libano, xchi'uc scotol ta xlic nucultajuc ti te'tic ta osiltique.

<sup>16</sup>Xi'ic xa ti muc'tiquil lumetic ti xvo'o'et to ti lom yalel ta lum cu'une, ti bat stsob sba xchi'uc ti buch'u chamemic xae. Xpatet to yo'ntonic ta xa'iic ma' ti te'tic ta Edene, xchi'uc ti c'upil sba maltabil lec te'tic ta Líbano ti ta xvalc'uj ech'el ti lum ach'el yu'unique.

<sup>17</sup>Ta xpalc'h'ujic ech'el ta lajebal ec un jmoj xchi'uc ti buch'u lajic ta letoe. Ti buch'u cuxiic ta yolon squeoval yaxinale, tan puc ta xbatic ta yan muc'tiquil lumetic.

<sup>18</sup>'Mu jtec'uc te' ta Edén sta xco'olaj ti yutsilale xchi'uc ti stayleje. Ta xyalic batel ta jc'ol banomil jmoj xchi'uc ti te'tic ta Edene. Ta xnaquiic xchi'uc ti buch'u yan yajvalique, xchi'uc ti buch'u chamic ta letoe. Sc'oplal faraón ma' ti jtec' te' taje, xchi'uc ti svinctaque. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.' ”

## Ezequiel 32

### Co'ol s'elan jun muc' ta jsibtasvanej jti'oval chon ta x'ile ti faraone

<sup>1</sup>Ta sliquebal c'ac'al yu'un ti xljajchebal (12) ue, ta xljajchebal (12) xa jabile, xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Ta sventa ti jlajel jtubel faraón ajvalil yu'un ti muc' ta lum Egiptoe, xi xachapan jun me'inal q'uejimol ta sventa: ‘C'otomot ta jcot león xava'i aba yu'un ti muc'tiquil lume, ti co'ol a'elan jun muc' ta chanul nab ti xapuc'pun no'ox ta avuc'ume. Ta xatatabtas ta avacan ti vo'e, ti x'uc'ubin no'ox ti yoc avu'une.

<sup>3</sup>Xi s'elan ta xal ti Dios une: Manchuc mi volol ta atojol ti epal jteclume, ta jip talel ta atojol ti ayacobile. Ta jts'otot ava'i xchi'uc un.

<sup>4</sup>Ta jochot loq'uel ava'i ta staquinal banomil. Telel ta xquictaot comel ta lumtic. C'usiuc no'ox jti'oval mutetic xvilte-vilte ta vinajele, ta xluchiic ta aba cu'un. Ta snojes xch'ut avu'un scotol ti jti'oval te'tical chon bolometique.

<sup>5</sup>Tan mac ta xbat cu'un ta vitstic, ta stenlejtic ti abec'tal ti c'a'em xae.

<sup>6</sup>Ta jmal ta banomil ti ach'ich'ele, ta xc'ot ta vitstic, ta snojesel yoc ti uc'umetique.



<sup>7</sup>C'alal ta jtsutsesote, ta x'ic'ub cu'un ti vinajele. Ta xmac sat ti c'analetique. Ta xmac ta toc sat ti c'ac'ale. Mu xac' xojobal ti ue.

<sup>8</sup>Ta acoj vo'ot un, ta jmacbe sat scotol ti c'usitic ta xac' xojobal ta vinajele. Ic'uneb ta osil ta xc'ot ti ateclumale. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>9</sup>Ti jteclumetic ti mu xavojtiquine, c'alal ta xc'ot ta xchiquin ti lalilij xae, ta x'ochic ta vul o'ntonal epal jteclumetic cu'un.

<sup>10</sup>Ta acoj un, epal jteclumetic ta xbat xch'ulelic ta xi'el un. Xbat xa xch'ulelic ta xi'el cu'un ma' ti ajvaliletic yu'unique c'alal ta xilic sts'aylajet no'ox ti quespadae. C'alal mi layal ta lume, xnicnunic xa ta xi'el ti buch'u mu to tenbaj ti sbec'tal stacopalique.

<sup>11</sup>Ti Diose xi ta xale: Yespada xa ajvalil yu'un muc' ta lum Babilonia xve' avu'un.

<sup>12</sup>Ti yepal no'ox ti jnaclejetic avu'un ta ateclumale, yespada pucujil j'ac'-letoeitic xve' yu'unic ta j'ech'el cu'un. Ta xlaj sc'oplal cu'un ti cajal xa'i sba ti muc' ta lum Egiptoe. Ts'ij xi sc'oplal ec ti yepal no'ox jnaclejetic yu'une.

<sup>13</sup>J'ech'el ta jtubbe sc'oplal ti chon bolometric ti ta xuch'ic ti ava'ale. J'ech'el ts'ij xi sc'oplal ta puc'lajetel ti jnaclejetique, ti chon bolometric ta statubtasel ti ava'ale.

<sup>14</sup>Ta xlic yaxubuc ti vo' cu'une, co'ol xa s'elan aceite xjaxet ta xanav ti uc'umetique. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>15</sup>C'alal ta joybin ta sbajtical banomil ti muc' ta lum Egiptoe, ti sts'ijlajan xae, ti mu xa junuc ti jnacleje, ta sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.

<sup>16</sup>Q'uejimol yu'un jlajel jtubel ma' taj une. Jechuc sq'uejintaic ti xchopol-chop steclumal ti antsetic c'alal ta xoq'uitaic ti muc' ta lum Egiptoe, xchi'uc ti yepal no'ox ti jnaclejetic yu'une. Ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.' ”

### **Ti muc' ta lum Egiptoe lajebal xa sq'ueloj batel**

<sup>17</sup>Ta yo'lajunebal (15) c'ac'al yu'un ti xlajchebal (12) ue, ta xlajchebal (12) xa jabile, xi laj yalbun ti Dios ti laj sc'oPONUN talele:

<sup>18</sup>“Yojtot, ti xchopol-chop steclumal ti antsetique, xi laetanic liquel ta q'uejimol sventa ti jlajel jtubel yepal no'ox ti jnaclejetic yu'un ti muc' ta lum Egiptoe, xchi'uc ti ajvaliletic yu'une: ‘Bat ta ch'en un ma' ti buch'u cajal toyol xa'i sba une. C'ot stsob sbaic xchi'uc ti buch'u oyic xa ta muquinale.

<sup>19</sup>¿Mi yu'un atuc xa no'ox avaloj x'ech' to la ti avutsil une? Yu'un ta xayal batel, jmoj telel ta xac'ot xchi'uc ti buch'u yan yajvalique.’

<sup>20</sup>“Jech ta xc'ot ta stojolic ec jmoj xchi'uc ti buch'utic ta xlajic ta letoe. Chapal xa ti espadae. Jmoj ta stam batel sbeic ti c'u yepal xvoletic une.

<sup>21</sup>Ti egipcioetique, malabilic xa ta lajebal yu'un ti banquilaletic ti jelavem cuchem yu'unic ti xi ta xalique: ‘¡Yalic xa talel ec un! ¡Pisile, quuil xa com ta lum ti buch'u yan yajvalic cham lajic ta letoe!’



**22**“Le' oy ec ti Asiriae, volol tal ta spat ta xocon ta muclej xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque. Chamic ta leto scotolic ma' le' une.

**23**Spajeb xa snatil muquinal muculic. Ti yajsoldadotac ti laj yac'beic xi'el ti buch'u cuxulic ta banomile, cham lajic ta leto ec un, joyolic ta muclej ta muquinal yu'un Asiria.

**24**“Le' oy ec ti Elame, volol tal ta spat xocon ta muclej xchi'uc scotol ti yajsoldadotaque. Chamic lajic ta leto scotol ma' le'e. Talic ta muquel ec un ti buch'u yan yajvalic ech'ique. Ti yajsoldadotaque laj yac'beic xi'el ti buch'u cuxulic ta banomile. Laj c'op ma' ti ich'bil ta muc' ti vulic xa ta muquinal ti bu muculic ti yan tana une.

**25**Ti Elame telel xa ta o'lol xchi'uc scotol yajsoldadotac ti chamemic xae. Yu'un scotol chamic ta leto ti yan yajval ech'ic ti oyic xa ta muquinal avi tana li'e. Laj yac'beic xi'el ti buch'u cuxulic ta banomile. Laj c'op ma' ti ich'bilic ta muc' ti vulic xa ta muquinal ti bu muculic ti yan tana une. Jech c'otic ec ti buch'u lajic ta milele.

**26**“Le' oy ec ti Meseque, ti Tubale, xchi'uc scotol yajsoldadotac joyol ta muclej ta muquinal. Scotolic yan yajvalic. Cham lajic ta letoe, ti laj yac'beic xi'el ti buch'u cuxulic ta banomile.

**27**Mu jmojuc laj yich'ic muquel xchi'uc ti banquilaletic yu'unic laj ech'icuc ta vo'nee, ti palch'uj batel jmoj xchi'uc yabtejebic ta lajebale, xchi'uc ti xoncolinojic no'ox ti yespadaique, ti lamal no'ox ta sbaic ti smacobbailique, ti laj yac'beic to ox xi'el ti buch'u cuxulic ta banomile.

**28**“Ti bu taj une, labat ec un, muc' ta lum Egipto, ti bu oyic ti buch'u yan yajvalique, tuch'anticot xa, jmoj muc xachi ta o'lol xchi'uc ti buch'u cham lajic ta letoe.

**29**“Le' oy ec ti lum Edome, ti ajvaliletic yu'une, xchi'uc ti its'inal ajvaliletic yu'une. Cuchem to ox yu'un, li' xa capal xchi'uc ti buch'u laj chamuc ta letoe. Jmoj xa muculic xchi'uc ti buch'u yan yajvalic valc'uj ti lum ach'el yu'unique.

**30**“Le' oyic ec scotolic ti banquilaletic liquemic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, jech c'u cha'al scotolic liquemic talel ta Sidone. Jelavem cuchem yu'unic to ox, laj yaq'uc ti xi'el une. Talic xa ta xchi'inel tana un ti buch'u cham lajic ta letoe. Nijil chimilic xa ta q'uexlal apun un. Naca yan yajvalic, muculic xa. Mu'yuc xa ich'bilic ta muc' bu muculic ti buch'u chamic lajic ta letoe. Jmoj xa batic xchi'uc ta muquinal.

**31**“Xpatet to yo'nton ta xa'i ti faraón c'alal ta xil cham laj scotol ti svinictaque, ti yajsoldadotaque, ti chamic ta letoe. Ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.

**32**Ti faraone laj yac'be xi'el ti buch'u cuxul ta banomile. Jech o xal jmoj ta xich' muquel xchi'uc ti buch'u yan yajvalique, jmoj xchi'uc ti buch'u cham lajic ta letoe, jech c'u cha'al ti epal soldadoetic yu'une. Ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ma' ti jc'op une.”



## Ezequiel 33

### Ta sbainel yabtel ti jq'uel-osile

(Ez 3.16-21)

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, xi xavalbe ya'i ti avinquileltac ti c'opojan ta jventae: ‘C'alal ta jtac talel j'ac'-leto ta jun muc' ta lume, ti jnaclejetic une st'ujicuc loq'uel junuc xchi'ilic ta scotolic yo' ta x'och ta jq'uel-osil.

<sup>3</sup>C'alal ta xil ta xnopaj talel ta muc' ta lum ti j'ac'-leto soldadoetique, yoq'uisanuc oq'ues ta anil ti jq'uel-osil ta sbijubtasel ti jnaclejetique.

<sup>4</sup>Mi oy buch'u laj ya'i laj yich' oq'uisanel ti oq'uese, mu'yuc laj yac' ta venta c'ot ti jcontrainvaneje, mi mile une, smul stuc ti chame.

<sup>5</sup>Laj ya'i oc' ti oq'uese, mu'yuc laj yac' ta venta, smul stuc ti xchame. Lajuc yac' ta ventae, col to batel ti jechuque.

<sup>6</sup>Mi yiloj xvolet talel jcontrainvanej soldadoetic ti jq'uel-osile, mu'yuc laj yoq'uisan oq'ues yo' ta sbijubtas ti jnaclejetique, c'ot ti jcontrainvanej une, mi oy buch'u laj smile, ja' smul ti cham yu'une. Ta xquich'be ya'i ye sti' ti jq'uel-osile.’

<sup>7</sup>“Yojtot, co'ol a'elan jq'uel-osil laj jva'anot yu'un ti lum Israele. Avabtel ta xchiquintael ti c'usitic ta xcale, ta yalbel ti scajbijubtaselique.

<sup>8</sup>Xu' nan xloc' ta que xcaltic ti chapal xa sc'oplal ta xcham ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae. Mi mu'yuc ta xavalbe ya'i ti sutesuc sba bu stamoj batele, mi mu'yuc ta sutes sba une, xcuchoj smul xcham xlaj ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae. Ta xquich'bot ave ati' ava'i mi cham laj une.

<sup>9</sup>Mi ta xabijubtas yictauc sba bu stamoj batel ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, mi mu sutes sba une, xcuchoj smul cham laj. Mu'yuc atijel ta c'op ti vo'ote.

### C'otem ta sba jujun

(Ez 18.21-32)

<sup>10</sup>“Yojtot, xi xavalbe ya'i ti jteclum Israele: ‘Ti vo'oxuque xachi ta xavalique: Ech'em jcuchoj jmultic. Mu lecuc bu laj jtamtic batel. Tana li' une, cuxul ta x'och jc'a'emaltic. ¿C'usi xu' ta jpastic yo' to ta xijcuxi?

<sup>11</sup>Ta jva'an jba ta yalel ti vu'un Diosune, mi jutebuc oy ta co'nton ta xcham ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae. Ja' ta jc'an ti yictauc sba ta spasel ti bu chopol stamoj batele yo' jech ta xcuxi. Jteclum Israel, ictao ti bu chopol atamoj batele. ¿Mi yu'un aq'ueloj aba ta xacham?’

<sup>12</sup>“Yojtot, xi xavalbe ya'i ti avinquileltaque: ‘Mi ta xlic sa' smul junuc ti buch'u oy slequil stuquile, mu xpoje yu'un ma' ti oy c'usi lec laj spas ta ba'yele. Mi ta xicta sba ta spasel c'usi chopol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ma'uc ta xcham yu'un ti oy c'usi chopolal laj spas talel ta ba'yele. Mi ta xlic sa' smul ti buch'u oy slequil stuquile, ma'uc tsacbil ta venta ti oy c'usi lec laj spas ta ba'yel yo' ta xcuxie.





<sup>13</sup>Xcaltic no'ox, mi ta xloc' ta que, ta jc'an ta xcuxi ti buch'u oy slequil stuq'uile, ti yip xa yo'nton ta xa'i oy slequil yutsile, ts'acal to un ta xlic spas ti c'usi chopole, ma'uc ta jtsac ta venta ti oy c'usi lec laj spase. Ta xcham ono'ox ta scoj ti oy c'usi chopol laj spase.

<sup>14</sup>Mi chapal sc'oplal ta xcac' chamuc ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta xlic yicta ta spasel ti mulile, ta xlic stam ta spasel ti c'usi oy stuq'uil yutsile,

<sup>15</sup>ta xlic sutes ti c'usi yich'oj ta rentale, mi ja' ti c'usi yelc'anoje, ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usitic tsots jbel albil sc'oplal ta xac' cuxleje, ta xicta ta spasel ti c'usi chopole, jbel sc'oplal ta xcuxi, mu'yuc ta xcham.

<sup>16</sup>Ti stuq'uil yutsil xa ti c'usi ta spas une, mu xcham xchi'uc, mi ja'uc ta jvules ta jol ti c'u s'elan laj sa'ílan talel ti smule.'

<sup>17</sup>“Ti avinquileltaque ta xalic ti mu'yuc stuq'uil ti c'usi ta jpase. Ja' stuquic ti mu'yuc stuq'uil ti c'usi ta spasiqie.

<sup>18</sup>Mi ta xicta sba ta spasel c'usi lec ti buch'u oy stuq'uil xa'i sbae, ti ta xlic spas ti c'usi chopole, ta xcham ta scoj ti va'i s'elan ta spas une.

<sup>19</sup>Mi ta xlic yicta sba ta spasel c'usi chopol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ta xlic spas ti c'usi oy stuq'uil yutsile, ta xcuxi ta sventa taje.

<sup>20</sup>Ti vo'oxuque xachi ta xavalilanique: ‘Mu'yuc stuq'uil ma' ti c'usi ta spas ti Diose.’ Taje, israeletic, ta jchapanoxuc ava'iic ti c'u s'elan ta xapasique.”

### **Ta stsale ti Jerusalene**

<sup>21</sup>Ta yo'obal (5) c'ac'al yu'un ti slajunebal (10) ue, ta xljajchebal (12) xa jabil jbeq'uelcutic loq'uele, oy jun vinic jatvil loc' ta Jerusalén, tal xchapbun ca'i ti tsale xa yu'un yajcontra ti jteclume.

<sup>22</sup>Ta yac'ubalil c'alal mu ta xvul ti buch'u jatav loq'uele, ti Diose laj yac' talel sc'ob ta jtojol. Ta yoc'omal un c'alal vul ta jtojol ti vinique, laj sjambun que jti' ta c'opojel ti Diose.

### **Smulic ti jteclume**

<sup>23</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>24</sup>“Ti jnaclejetic nacalic ta lilijemal jteclumetic yu'un ti Israele, xi ta xalolanique: ‘Ti Abrahame, yo junomal. Manchuc mi jech un, c'ot ta jun yajval muc'ul lum. Jech o xal ti vo'otic un cha'e, ta xijc'ototic ta yajval jun muc' ta lum ec.’

<sup>25</sup>“Xi xavalbe ya'iic ma' taj une: ‘Xi ta xal ti Diose: Ti vo'oxuque, capal xchi'uc xch'ich'el ti beq'uet ta xalajesique. Naca xyal no'ox avoc ac'obic ta milvanej. Quejel chimiloxuc ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale ¿Mi xc'ot to o avalojic ta xac'otic ta yajval jun muc' ta lum une?’



<sup>26</sup>Sbeelinoj ac'obic ti avabtejebic ta ilbajinvaneje. Ta xapas ti c'usi mu jc'an jq'uele. Acotolic naca jlo'laej joliloxuc. ¿Mi xc'ot to o avalojic ta xac'otic ta yajval jun muc' ta lume?'

<sup>27</sup>“Xi xavalbeic ya'iic xtoque: ‘Xi ta xal ti Diose: Ta jva'an jba ta yalbel ti buch'utic nacalic ta lilijemal jteclume, milel xa'i xcham xlajic. Te'tical jti'oval chon bolometric xa'i xcham xlajic ma' ti buch'utic nacalic ta osiltique. Tsots chamel xa'i xcham xlajic ti buch'utic nacalic ta nail ch'entic mi ta tontic.

<sup>28</sup>Sts'ijlajan, stuc slilijemal busul ta xcom cu'un ma' ti muc' ta lume. Ta jlilin ta j'ech'el ma' ti yip xa yo'ntonic stoyoj sba xchi'uquique. Sts'ijlajan ta xcom ma' ti vitsetic yu'un ti Israele. Mi junuc oy buch'u ta x'ech'.

<sup>29</sup>C'alal sts'ijlajan, stuc xa slilijemal busul com ti muc' ta lum ta scoj ti mu stac' albel sc'oplal ti smulic laj spasolanic talele, ta sna'ic unbi vu'un ti Ajvalilune.’

<sup>30</sup>“Ti avinquileltaque xi ta xalbe sbaic ta jujun ti xlo'ilajic xa ta atojol ta sts'el ti moque, ta ti'naetique: ‘La'ic, ba ca'itic lo'il a'yej liquel talele ta stojol ti Diose.’

<sup>31</sup>Ti jteclumale ta xtalic, xchotiic xa vulel ta ats'el jech c'u cha'al liquem yu'unic ta ya'yiel ti ac'ope. Ti c'usi ta xaval une, mi jutebuc ta yo'ntonic ta spasic. Cacal ta yeic ta yalel jech c'u cha'al sq'uejimol jun lecombail, yu'un naca taqu'in ti ic'bil yo'ntonic xchi'uquique.

<sup>32</sup>Ta xalic ac'oplal ti c'otemot ta jun jq'uejintaej jlecomajel ti jun yutsil xq'uejine, ti stsac sba lec snuc' xchi'uc ti arpaec. Sts'etel xa xchiquin ta xa'iic ma' ti ac'op une. Ja' no'ox un, mu xabtalanic ta spasel.

<sup>33</sup>Manchuc mi jech un, scotol ta xc'ot ta pasel ta stojolic. C'alal mi c'ot xa ta pasele, ta xlic sna'ic ti oy jun j'alc'op ta stojolique.”

## Ezequiel 34

### Ta xcaj'ale contra x'ile ti jq'uel-chijetic yu'un ti Israele

<sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, xi vulvunan liquel ta jventa ta scontrainel ti jq'uel-chijetic yu'un ti Israele: ‘Xi ta xal ti Diose: Mu cha'bel uni jq'uel-chijetic yu'un Israel ti atuc no'ox atuc'ulanoj abaique, ti c'alal tsots sc'oplal abainojic ta sq'uelel ti chijetique.

<sup>3</sup>Lec xava'iic yuch'bel ti ya'lel xchu'e. Xameltsanic xa ac'u'ic xchi'uc ti stsotsile. Naca smilel avu'unic ti bu lec jubemique. Mu xac'an xatuc'ulanic ti chiye.

<sup>4</sup>Mu xacoltaic ti bu ta xlom xchi'uc svocol ti chijetique. Mu xapoxtaic ti oy xchamele. Mu xats'otbeic ta poc' ti bu tsiq'uem ti yacane. Mu xajoybinic sutel tal ti jatvile. Mi ja'uc xasa'ic ti ch'ayemique, naca yilbel svocol ta yilbajinel.

<sup>5</sup>Ch'abal yajval ta stuc'ulanel ti jchijtaque. Tan puc ta xbat un. Ta xlajic ta ti'el yu'un ti te'tical jti'oval chon bolometique.

<sup>6</sup>Tan puc ta xbat ta te'tic ta toyol vitstic. Ta xch'ayic batel ta sbejel banomil. Mi junuc oy buch'u laj stij yo'ntonic ta sa'el talel ti jchijtaque.

<sup>7</sup>'A'yio ava'iic li' une, jq'uel-chijetic, chiquintao ava'iic ti jc'op ca'yeje.

<sup>8</sup>Xi ta jva'an jba ta yalel ti vu'un Diosune: C'usiuc no'ox te'tical chon bolometric laj yelc'anic batel ta sti'el ti jchijtaque, yu'un mu'yuc buch'u ta xtuc'ulanun. Ti cajq'uel-chijtaque mu'yuc ta stij yo'ntonic ta sa'el talel ti chijetique. Stuc no'ox ta stuc'ulan sba ma' ti cajq'uel-chijtaque, ma'uc ti jchijtaque.

<sup>9</sup>A'yio ava'i ti jc'op une, jq'uel-chijetic,

<sup>10</sup>xi ta xcal ava'iic ti vu'un Diosune: Contra xaquiloxuc, jq'uel-chijetic, ta jvuloxuc ava'iic yu'un ti jchijtaque. Mu'yuc xa ta xabainic cu'un ta sq'uelel ti oy to ox ta ac'obic ta stuc'ulanele. Ta jpoj ma' ti cuni chijtaque yo' mu xquechetuc avu'unic ta ti'el.'

### Ti lequil jq'uel-chije

<sup>11</sup>“Xichi ta xcal ma' ti vu'un Diosune: Ta jbain ta sq'uelel ta stuc'ulanel ma' ti jchijtaque.

<sup>12</sup>Jech ta jpas jech c'u cha'al jun jq'uel-chij ta svul yo'nton yu'un ti tanijem xa batel ti xchijtaque. Jech ta jtij co'nton yu'un ti jchijtac ti bu tanijemic batele. Ta jpoj loq'uel talel ti oy jun c'ac'al ta x'ic'ub ti osil banomil yu'un ti banomilal vo'e.

<sup>13</sup>Ta xquiq'ueic talel ti oyic ta yan muc'tiquil lumetique. Ta jvolic ta stsobel ta yiq'uel batel ta yosilal stuquic ta stael lec sve'elic ti ta xquiq'ueic batel ta vitstic yu'un ti Israele, ta uc'umaltic, ta buyuc no'ox ti stac' ta xnaquiic ta muc' ta lume.

<sup>14</sup>Ta xquiq'ueic batel ta ve'el ti bu jun yutsil sve'el ta staique, ti co'ol s'elan jun pulem yaxal ta staic ti sve'elic ta toyol vitstic yu'un ti Israele. Ti bu taje, ta xcux yo'ntonic, ta slajesic ti lequil pulem ve'liletique.

<sup>15</sup>Ta xic'ot ta bats'i jq'uel-chij yu'un ti jchijtaque. Vu'un ta xquic' batel ta xcuxel yo'ntonic. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>16</sup>“Ti ch'ayemal chijetique, ta xi'och ta sa'el. Ta jtsob talel ti jatavemic xa batele. Ta jts'ot ta pixel ti bu tsiq'uem ti yacanique. Ta jcolta ti bu ch'abal xa yipal yu'unique. Ta jchabi ti bu lec jubemique, ti tsots xu' yu'unique. Ta jchabi ti c'u s'elan sc'an ta xquile.

<sup>17</sup>“A'yio ava'iic, cuni chijtac, xi ta xcal ti vu'un Diosune: Ta jbain ta xch'aquel loq'uel ti chijetic xchi'uc ti tentsunetique.

<sup>18</sup>¿Mi mu nacauc sju'el comel ta teq'uel avu'unic scomelal ti c'usitic lec ta lajesel ti x'ech' xa avo'nton yu'une? Ti yaxjipan vo' ta xavuch'e, ti c'u yepal oye, naca statubtasel ta tec'olanel avu'unic.

<sup>19</sup>Ti cuni chijtac une ta stun ta slajesic avu'unic scomelal ti sve'el lajaju'ic ta teq'uele, ta yuch'el ti vo' avu'unic ti laj atatubtasic ta tec'olanele.

<sup>20</sup>“Jech o xal ti vu'un Diosune xi ta xcale: Ta xquich' ave ava'iic yu'un ti baquiquil chij ti vo'oxuc oy yipal avu'unique.



- <sup>21</sup>Laj atacoltaic loq'uel ti bu lubtsajeme. Laj apujic loq'uel ta luchel ti jatav batel avu'unique.
- <sup>22</sup>Ta jtic' jba ta spojel ma' ti cuni chijtaque. Mu jq'uelojuc no'ox ma' ti xquechet ta elc'anel avu'unique. Ta jbain ta sventainel ti bu bats'i chijetique.
- <sup>23</sup>Ta jbain ti cha'vuluc ta loq'uel ti cajtunel Davide. Stuc no'ox ta xc'ot ta jq'uel-chij ti vu'un ta jva'ane, ta stuc'ulan ta sq'uelel un. Ta xc'ot ta jq'uel-chij yu'unic.
- <sup>24</sup>Ti xic'ot ta Dios yu'unic ti vu'un Ajvalilune. Ta xc'ot ta banquilal yu'unic ti cajtunel Davide. Jech xcal ma' ti vu'un Ajvalilune.
- <sup>25</sup>Ta jpas jtrate ta stojolic yo' mu'yuc c'usi sna'ic ta cuxlej. Ta jtubbe sc'oplal ta j'ech'el ti jti'oval chon bolometric oy ta muc' ta lume yo' jun yo'ntonic xlamet ta yaxaltic ta xcux yo'nton ta yolon te'tic ti cuni chijtaque.
- <sup>26</sup>“Ta sjoylej ti ch'ul vits cu'une, ta jlaman batel ti cuni chijtaque. Ta jva'an jba ta xc'uxubinelic. Ta jtac no'ox talel vo' ta stojolic sventa xc'uxubinelic.
- <sup>27</sup>Ti te'etic oy ta osiltique, ta satin lec. Oy no'ox c'usi ta xloc' lec ta banomil. Jun yo'nton ta xcuxiic ta yosilal stuquic. Ta sna'ic unbi ti vu'un Ajvalilun c'alal ta xc'ot yorail ta jpoj loq'uel ti jteclumal ta yoc ta sc'obic ti buch'u smosovinojique.
- <sup>28</sup>Mu xa x'och ta c'abal yu'un ti yan muc'tiquil lumetique. Mi ja'uc ta xlilinic ta ti'el yu'un ti jti'oval chon bolometric. Jun yo'nton ta xcuxiic. Laj sc'oplal ti ta sibtasatique.
- <sup>29</sup>Ta xcac' ts'unubajicuc ta jun ve'ebal banomil. Mu xich' svolic ta vi'nal, mi ja'uc ta xlabanatic yu'un ti muc'tiquil lumetique.
- <sup>30</sup>Va'i unbi, ta xlic sna'ic vu'un ti Ajvalilune, Diosun yu'unic, ti jva'anoj jba ta stojolique, ti ja' jteclumal ti Israele. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.
- <sup>31</sup>“C'otemoxuc ta jchijtac, yajvaltac ti pulem yaxaltic cu'une. Diosun avu'unic. Mu lo'iluc no'ox ta xcal ma' ti vu'un Ajvalilune.”

## Ezequiel 35

### Ta xcaj'ale contra x'ile ti vits Seire

- <sup>1</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:
- <sup>2</sup>“Vulvunan xa liquel ta jventa ta scontrainel ti vits Seir ti aq'uelojuc batele.
- <sup>3</sup>Xi xavale: ‘Xi s'elan ta xal ti Diose: Contra ta xaquilot, vits Seir, ta jtsitsot ava'i ti sts'ijlajan ta xacom ta sbajtical banomil, ti stuc alilijemal busul ta xcome.
- <sup>4</sup>Lilijem ta xquicta comel ma' ti jteclumetic avu'une, sbajtical banomil ta xacom ec un. Va'i unbi, ta xana' ti vu'un Ajvalilune.
- <sup>5</sup>Cuxul jcontrainej Israel, vits Seir, laj atsac ta leto ti c'alal naca xa stamoj sba ta tsitsel ta scoj ti smulique.

<sup>6</sup>Ti vu'un Diosune ta xcal ava'i, milel xava'i xalaj, mu cha'bel stselbuj. Lamal c'ot ta aba ti amilvanejale, milel xava'i ec un.

<sup>7</sup>Vits Seir, ta xac'ot cu'un ta sbajtical banomil ti stuc alilijemal busul ta xcome. Laj to c'op ma' ti xcac' que jti' oy buch'u ta x'ech' ta atojole.

<sup>8</sup>Ti ta vitstique, ti ta stselejtique, ti ta uc'umetic avu'une, ta xc'ot ta pasel cu'un ti busul no'ox ta xcom ti animaetic ti buch'utic laj chamicuc ta letoe.

<sup>9</sup>J'ech'el ta xac'ot ta sbajtical banomil cu'un. Laj c'op ma' ti buch'u ta xnaqui ta jteclumetic avu'une. Va'i unbi, ta xana'ic liquel ti vu'un Ajvalilune.

<sup>10</sup>‘Xachi laj avale: Ti slecoj ajvalil yu'un ti chib lum Israele, ta xcu'nin ya'i, manchuc mi nacal ti Dios une.

<sup>11</sup>Ti vu'un Ajvalilune ta xcal ava'i ti jech ta jpas ta atojol jech c'u cha'al laj avilbe svocol ti Israel ta sti'emal ajol ta yit'ixal avo'ntone. C'alal ta jtsitsote, ta xlic avojtiquinicun.

<sup>12</sup>Va'i un, ta xlic ana' ti vu'un Ajvalilune ca'binoj scotol c'u s'elan laj abis ta cotel chaval ti vitsetic yu'un ti Israele. Xachi laj avale: Jipbil xa comel. Tana le'e, xu' xa xcu'nintic ta stsutsesel.

<sup>13</sup>Laj ca'i ti xbet'bun no'ox ave stsaquelun ta c'ope, ti mu'yuc spajeb xavulvun ta scontrainelune.

<sup>14</sup>‘Xichi ta xcal ma' ti vu'un Ajvalilune: C'alal ta xajlilinote, scotol banomil xmuyubajic xa liquel.

<sup>15</sup>Xamuyubaj xa yu'un c'alal lilij ti muc' ta lum yu'un Israel ti c'otem ta xrextioique. Xi s'elan ta xc'ot ta atojol eque, vits Seir, ta xac'ot ta jun sbajtical banomil, muc' ta lum yu'un Edom. Va'i unbi, ta xana'ic liquel ti vu'un Ajvalilune.’ ”

## Ezequiel 36

### Yutsilal slequilal ti Israel ta xvul liquele

<sup>1</sup>‘Yojtot, c'opojan ta jventa ta stojol ti vitsetic yu'un ti Israele, ti xchiquintaicuc ya'iic ti jc'op ta xavalbee.

<sup>2</sup>Xi ta xcal ma' ti vu'un Diosune: Ti yajcontra Israele, ti yu'ninojic xa yalojic ti vitsetic ti mu'yuc sc'oplal ta soquesele,

<sup>3</sup>xi xavalbe ya'i ti va'ano aba ta c'opojel ta jventa un cha'e: ‘Xi ta xal ti Diose: Buyuc no'ox ta xlic talel avajval ta jujujot ta stsaquelot ta leto. Ta slililot ta j'ech'el. Scotol ti jyanlumetique, ta xa'ochic ta c'abal yu'un, jipbil tenbiloxuc yu'un. Xvulajetic xa ana'leelic yu'un ti jnaclejetique.

<sup>4</sup>A'yio ava'iic li'e, vitsetic yu'un Israel, chiquintao ava'i sc'opojel ti Diose, vitsetic, stselejaltic, uc'umetic, stenlejaltic, yav naetic jipbil tenbil lacom, sts'ijlajan lacom, Israele, ti latambat loq'uel yu'un alac'na jteclumetic ti c'usitic oy avu'une xchi'uc ti lac'ot ta j'ac'-labal yu'unique.



<sup>5</sup>Xi ta xal ti Diose: Xic'aq'uet ta jcapemal xchi'uc jc'op ta scontrainel ti yan jteclumetique, ti c'otem lec ta sba ti jteclum Edome, yu'un xmuyubajic xa laj yu'ninic ti jbanomile, ti spajeb xa labanel laj stsobbeic batel ti c'usitic xch'i ta osil banomile.'

<sup>6</sup>“Xi xaval ti va'ano aba ta c'opojel ta jventa sc'oplal yosilal ti Israele: ‘Ti Diose xi ta xalbe ya'i ti vitsetique, ti stselejaltique, ti uc'umetique, ti stenlejaltique: Staoj yav xic'aq'uet ta jcapemal xchi'uc jc'op ta scoj laj avich'ic c'ac'al c'optael yu'un ti jyanlum muc'tiquil lumetique.

<sup>7</sup>Ta xcal ti vu'un Diosune ti nijil chimil ta xcomic ta q'uexlal ti alac'na jteclumetic joyol ta apat ta axocone.

<sup>8</sup>Ja'uc ti vo'oxuque, vitsetic yu'un Israel, volibiloxuc ta muc'tiquil te'tic ti yepal no'ox lisil sat yo' ta stunes ti jnaclejetic yu'un Israel ti jutuc xa sc'an ta sutic talele.

<sup>9</sup>Ta jbain ta xchabiel. Ta jventa licuc yich' abtelanel ta sts'unbel ti sbele.

<sup>10</sup>Ti bu taje, ta xquepajes ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Israele yo' ta xnaquiic. Ta xnoj liquel ta jnaclejetic ti jteclumetique. Ta xich' cha'meltsanel ti lilijeme.

<sup>11</sup>Ta xquepajes ti yajvaltaque, ti chon bolometique, ti epajicuc ta j'ech'ele. Yepal no'ox liquel ti jnaclejetic jech c'u cha'al ta ba'yele. X'ech' to lec ta xataic, mu sta c'u s'elan la'ech'ic ta ba'yele. Va'i unbi, ta xlic ana'ic ti vu'un Ajvalilune.

<sup>12</sup>Ta xlic xanavuc beinicuc cu'un ti jnaclejetic ta atojole, vitsetic yu'un Israel. Ta xc'ot ta avajvalic ti jujuti' oyoxuque. Laj to c'op ma' ti mu junuc ti xnich'nabic ta xavictabee.

<sup>13</sup>‘Xi ta xcal ava'i ti vu'un Diosune: Ta xalic ti oy amulic, vitsetic, ta la xati'ic ti jnaclejetique, ti mu la junuc ta xavictabeic ti yalab xnich'nabic ti jteclume.

<sup>14</sup>Tana une, laj ta ael ti naca sti'el avu'unic ti jnaclejetique, ti mu junuc ta xavictabeic yalab xnich'nabic ti jteclume. Mu stselbuj jc'op ti vu'un Ajvalilune.

<sup>15</sup>Mu xcac' que jti' ta xlic vinajuc ta sa'el amulic ti jyanlum muc' ta lumetique. Ts'ij xi ta sa'el amulic ti lumetic taje. Laj ta ael ti mu junuc ta xavictabeic yalab xnich'nabic ti jteclume. Mu stselbuj jc'op ti vu'un Ajvalilune.’ ”

<sup>16</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>17</sup>“C'alal lic naquicuc ta yosilal stuquique, ti israeletique laj soquesic ta scoj ti mu'yuc stuq'uil c'usi laj spasique. Ib o'nton xac' ta xquil ti c'u s'elan oyique.

<sup>18</sup>Va'i un, laj jbusanbe ta sbaic ti sc'ac'al co'nton ta scoj ti smilvanejalic ta muc' ta lume, xchi'uc ti laj soquesic ta scoj ti laj snijan sbaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbail diosetique.

<sup>19</sup>Ti tsitsel laj staic ta scoj ti mu'yuc stuq'uil c'usi laj spasique, tan puc batic cu'un ta scotol banomil.

<sup>20</sup>Ta scotol ti muc' ta lumetic bu c'otic une, lic sbisicun ta cotol chaval ti xi ta xalic ti jnaclejetique: ‘Le'e, ja' yalab xnich'nabtac Dios loq'uic talel ta slumalic.’





**21** Va'i un, toj c'ux laj ca'i ti ta scoj Israel bisbilun ta cotel chaval yu'unic ti jujun muc'tiquil lum ti bu c'otique.

**22** “Jech o xal xi xavalbe ya'i ti Israele: ‘Xi ta xal ti Diose: Ti c'u s'elan ta xlic jpase, ma'uc ta aventaic, Israel, ja' ta sventa ti laj asoquesic jlequil cutsilal ti bisbilun ta cotel chaval yu'un ti muc'tiquil lumetic ti bu la'ochic batele.

**23** Ta xcac' iluc ta sba ta sat ti muc'tiquil lumetic ti jlequilal cutsilal ta acojic ti bisbilun ta cotel chaval yu'unique. C'alal ta xc'ot ta pasel cu'une, ta xlic sna'ic vu'un ti Ajvalilune. Mu stselbuj jc'op ti vu'un Ajvalilune.

**24** Ta jloq'uesoxuc talel ta scotel ti muc'tiquil lumetic buyuc no'ox batemoxuque. Ta xajtsoboxuc sutel talel ta avosilalic.

**25** Ta yax jipan vo' ta jpocoxuc. Ta jmes ta jtus loq'uel ti c'usitic mu xtun oy ta atojolique, xchi'uc ti sbolil laj ach'ambeic ti laj anijan abaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbile.

**26** Ta xlic cac' ta atojolic jun ach' o'ntonal, ach' snopbenal. Ta jten loq'uel ti yijuneb avo'ntonic jech c'u cha'al ti tone. Ta xa'i xa liquel c'oponel ti o'ntonale.

**27** Ta jtic' jcuxlej ta atojolic. Ta jventa, ta xc'ot ta pasel avu'unic ti oy c'usi jbel tsots albile, xchi'uc ti c'usitic caloje.

**28** Ta xlic naclanic liquel ta muc' ta lum ti laj cac'beic ti atot ame'ic laj ech'uc ta vo'nee. Ta xac'otic ta calab jnich'nab, Diosun avu'unic ti vu'une.

**29** Ta jten loq'uel scotel ta atojolic ti bu laj soquesoxuque. Ta jventa, busul liquel ti trigo avu'unique. Mu'yuc xa ta jtac talel vi'nal ta atojolic.

**30** Ta jventa, ta xac' lec sat ti lobolal te'etique xchi'uc lec ta xac' sat ti ts'unubaletic ta osiletique, yo' jech mu nijil chimilucocuc ta qu'exlall ta sba ta sat yan muc'tiquil lumetic ta scoj ti vi'nale.

**31** C'alal ta xavules ta ajolic c'u s'elan ti atalelique, ti c'usitic laj apasique, ta xlic ava'iic qu'exlall yu'un ti amulique, xchi'uc ti c'u s'elan ti atalelique.

**32** Xi ta xcal ti vu'un Ajvalilune: Na'ic, israeletic, ma'uc ta jpas ti ja' xatunic oe. A'yiic ti mu xa stac' c'usi ta xapasic yu'un qu'exlall ta scoj ti atalelique.

**33** ‘Xi ta xcal ti vu'un Diosune: C'alal ta jmes ta jtus loq'uel scotel ti amulique, ta jnacanoxuc liquel ta jteclumetic avu'unic. Ta xlic acha'va'anic ti lomemal naetique.

**34** Ti sts'ijlajan com ti banomile, ma'uc xa liquel sbajtical banomil. Ta xich' abtelanel liquel ta sba ta sat scotel ti buch'u ta x'ech'ique.

**35** Xi ta xalic liquel une: Ti com to ox ta sbajtical ti banomil li'e, tana le'e, co'ol xa s'elan ts'unubaletic ta Edén. Ti laj to ox yich' lilinel ti jteclumetique, ti tsuts sc'oplal ti stuc xch'uch'ulil busul come, tana le'e, c'ot ta jun pojobbail, noj ta jnaclej.



<sup>36</sup>Va'i un, ti c'u yepal cuxul com ti jnaclejetic joyol ta spat xocone, ta xlic sna'ic ti vu'un Ajvalilun ti ta xlic jcha'va'an ti lilijeme, ta sts'unbel sbel ti jipbil come. Laj xa cal ti vu'un Ajvalilune. Ta xc'ot ta pasel cu'un.

<sup>37</sup>'Ti vu'un Diosune xi ta xcale: Oy to yan ma' ti c'usi ta jpase. Ti c'usi ta xisc'anbeic ti jteclum Israel ti ac'o jpasbeique, ta staic cu'un. Ta xquepajesbe ti jnaclejetic yu'un jech c'u cha'al junuc chij ti yepal no'ox ta bolele.

<sup>38</sup>Ta x'epaj liquel jnaclejetic ta jteclumetic ti lilijem come, ti co'ol s'elan chij xc'ulet no'ox ti ic'bil ta xbat ta Jerusalén yo' ta xich' aq'uel ta matanal ta yorail ti q'uine. Va'i unbi, ta xlic sna'ic vu'un ti Ajvalilune.' ”

## Ezequiel 37

### Ti taquin baquetic busul ta stenlejale

<sup>1</sup>Ti Diose laj yac' talel sc'ob ta jtojol. Ventainbil lic'ot yu'un ti smuc'ul stsatsale. Bat sva'anun ta jun stenlejale ti bu busul ti baque.

<sup>2</sup>Laj jxani yu'un Dios ta sq'uelel sjunul stenlej ti noj ta baquetic ti naca taquin ta j'ech'ele.

<sup>3</sup>Va'i un, xi lic yalbune: “¿Mi ta xach'un xana' xu' to ta stam sba liquel ta yich'el xcuxlejal ti taquin baquetic le'e?” Xi laj jtac'bee: “Xana' atuc, Cajval.”

<sup>4</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbune: “Va'ano aba ta c'opojel ta jventa yu'un ti taquin baquetic le'e. Xi xavalbe ya'iique: ‘Taquin baquetic, a'yio ava'iic sc'opojel ti Dios li'e.

<sup>5</sup>Xi ta xalboxuc ava'iic ti Diose: Ta xcac' avich'ic ic' yo' ta xacha'cuxiic liquel.

<sup>6</sup>Ta jtsacanan liquel ach'uxuvilique, abec'talic, ta yich'el anuculilic, ta yich'el acuxlejalic, yo' ta xacha'cuxiic. Va'i unbi, ta xlic ana'ic vu'un ti Ajvalilune.' ”

<sup>7</sup>Jech laj jc'oponic jech c'u cha'al laj yalbune. Xi s'elan laj ca'i ti c'alal yacal ta jc'oponique: jun to niquel ti xinet ta a'yiele. Ti taquin baquetique laj stsacanan sba.

<sup>8</sup>Tumajtic no'ox liquel ti xch'uxuvile. Lic ayanuc sbec'tal, snuculil. Ja' no'ox un, mu'yuc ta xich'ic ic'.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbune: “C'opojan ta jventa, xi xavalbe ya'i ti ic' yich'oj ta sventa ti cuxleje: ‘Xi ta xal ti Diose: j'ac'-cuxlejal ic', la'ic ta xchanjechal banomil, licuc yich'ic ic' avu'unic ti jlajel jtubeletic li'e.’ ”

<sup>10</sup>Lic'opoj liti'in ta sventa Dios jech c'u cha'al laj yalbune. Tal ti j'ac'-cuxlej iq'ue. Lic ochuc ta stojolic, cha'cuxiic, lic va'iicuc. Ep ta j'ech'el, co'ol to s'elan epal soldadoetic ti mu'yuc spajeb yepal ta j'ech'ele.

<sup>11</sup>Va'i un, xi laj yalbun ti Diose: “Ti jteclum Israele, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti taquin baquetic le'e, yu'un xi ta xalolanique: ‘Ta xitaquilaj ta j'ech'el. Laj sc'oplal ma' ti oy patob o'ntonale, mu xa cha'bel un.’



<sup>12</sup>C'opojan ta jventa ti xi xavalbe ya'iic une: 'Xi ta xal ti Diose: Jteclumal, ta jam liquel ti amuquinalique. Ta xa jloq'uesoxuc. Ta xasutic batel ta yosilal ti Israele.

<sup>13</sup>C'alal ta jam ti amuquinalique, ti ta jloq'uesoxuc ech'ele, ta xlic ana'ic, jteclumal, vu'un ti Ajvalilune.

<sup>14</sup>Ta xcac'boxuc ti jcuxlejale. Ta xlic cuxianic yu'un. Ta jnacanoxuc liquel ta avosilalic. Va'i unbi, ta xlic ana'ic vu'un ti Ajvalilune. Jech ono'ox caloj ta xc'ot ta pasel cu'un. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.' ”

### **Ta xc'otic ta jun ti Judá xchi'uc ti Israele**

<sup>15</sup>Xi laj yalbun ti Dios laj sc'oponun talele:

<sup>16</sup>“Tamo junuc te' ti xi xats'ibtae: 'Ti israeletic ti jmoj svoloj sc'opic xchi'uc ti Judae.' Tamo yan te' xtoc ti xi xats'ibtae: 'Ti Efraín xchi'uc ti israeletic ti c'u yepal jmoj svoloj sc'opique, ja' c'otem ta José.’

<sup>17</sup>Mi laj une, loto ta xchibal ta ac'ob yo' ta xc'ot ta jun.

<sup>18</sup>Ti avinquileltac c'alal xi ta sjac'boxuque: 'Albun ca'icutic, ¿c'usi smelol ti vi s'elan ta xapase?',

<sup>19</sup>xi xavalbe ya'ie: 'Yu'un xi ta xal ti Diose: Ta x'och ta coc ta jc'ob ti José ti ventainbil yu'un ti Efraín xchi'uc ti jvoc' israeletic jmoj svoloj sc'opique. Ta jpasic ta jun xchi'uc ti Judae yo' ta xc'otic ta jun ta coc ta jc'ob ti chib jventainvanejetic taje.'

<sup>20</sup>“Ta sba ta satucuc yomo ta ac'ob ti chib te' ti laj ats'ibae.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, xi xavalbe ya'iique: 'Xi ta xal ti Diose: Ti bu xa c'alal xloquic batel ti israeletic ta caplej ta yan muc'tiquil lumetique, ti buyuc xa oyic ta jujujote, ta jtsob talel. Ta sut talel ta yosilalic cu'un.

<sup>22</sup>Ta jpasic ta jun li' ta muc' ta lume, ta vitsetic yu'un ti Israele, jun no'ox ti ajvalil yu'unique. Laj sc'oplal ma' ti ch'acal ta xc'otic ti chib muc'tiquil lume, ti slecoj ta xventainvanique.

<sup>23</sup>Laj c'op ma' ti ta xlic soques sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abal ti spajebal mu stac' albel sc'oplal ti xlic xcaj no'ox ta sa'el ep ta tos ti mulile. Ta jva'an jba ta spojelic ti c'usitic mu'yuc stuqu'il laj spasique. Ta jmesbe ta jtusbe ti smulique. Ta xc'otic ta calab jnich'nab. Ta xic'ot ta Dios yu'unic.

<sup>24</sup>Ta xc'ot ta ajvalil yu'unic ti cajtunel Davide xchi'uc ti banquialal jq'uel-chij yu'unic scotolique. Ta xiyaquic ta venta. Ta xc'ot ta pasel yu'unic ti oy jbel c'usi tsots albile, xchi'uc ti c'usi caloje.

<sup>25</sup>Ta xnaquiic liquel ta jteclum bu laj cac'be ti cajtunel Jacobe, ti bu naquiic ti smuc'tot syayaic laj ech'icuc ta vo'nee. Ti bu taje, j'ech'el ta xnaquiic liquel xchi'uc ti yalab xnich'nabique, xchi'uc scotol ti snitulique, banquialal o yu'unic ti cajtunel Davide.

<sup>26</sup>J'ech'el ta jpas trate xchi'uquic ti mu'yuc c'usi sna'ic ta nacleje. Mu'yuc stsutseb ti jtratee. Ta xquepajesic liquel. J'ech'el ta jva'an jch'ulna ta o'lol yu'unic.

<sup>27</sup>Ta xinaqui ta stojolic. Ta xic'ot ta Dios yu'unic. Ta xc'otic ta calab jnich'nab ec un.

<sup>28</sup>C'alal j'ech'el va'al xa ti jch'ulna ta o'lol yu'unique, ti yan muc'tiquil lume ta xlic sna'ic ti vu'un laj jt'uj ti Israele, ti c'otem no'ox ta cu'one.' ”

## Ezequiel 38

### Ta stunese yu'un Dios ti Goge

<sup>1</sup>Xi laj yalbun Dios ti laj sc'oponun talele:

<sup>2</sup>“Yojtot, q'uelo batel ta stuq'uil jteclum Magog. Va'ano aba ta c'opojel ta jventa. Albo ya'i ti contra xquil ti Goge, banquialal ajvalil yu'un ti lum Meseque, xchi'uc ti lum Tubale.

<sup>3</sup>Xi xavalbe ya'ie: ‘Xi ta xal ti Diose: Gog, banquialal ajvalil yu'un ti lum Meseque, xchi'uc ti lum Tubale, ta xcalbot ava'i contra xaquil.

<sup>4</sup>Ta xcac'bot avocol. Ta jxojbot xot-xot taq'uin ta ave. Ta jchehot loq'uel ava'i xchi'uc scotol ti aca'taque, ti jcajlejetic ta ca' avu'un ti spajebal yutsil ti sc'u' slapojic ti epal soldadoetic chapalic lec xchi'uc ti ep ta tos abtejebale, ti yespadaique, ti smacobbailique.

<sup>5</sup>Achi'inojan batel svinictac ti Persiae, ti Etiopiae, ti Libiae, ti scotolic chapalic xchi'uc smacobbailic sbin jolic.

<sup>6</sup>Achi'inojan batel xtoc ti soldadoetic yu'un Gomere, ti Bet-togarmae, ti liqemic talel ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti epal lum jun ac'opic xchi'uque.

<sup>7</sup>Chapano aba, tamo ti avabtejebe, vo'ot xchi'uc scotol ti avinictac c'u yepal nabal ta atojole. Ventaino ta spasel ta mantal un.

<sup>8</sup>C'alal ta x'ech' jayib jabile, ta xavich' mantal ta yu'ninel jun muc' ta lum ti naca letovajel to ox yesique, ti laj xa stam sbaic tana taje, jun jteclum tan puc batic to ox ta yepal ti muc'tiquil lume, ti j'ech'el laj yich' svocolique, ti vololic xa ta naclej ta vitsetic yu'un Israel tana taje. Sutic xa talel ti ayic to ox ta muc'tiquil lumetique, ti jun xa yo'ntonic nacal scotolique.

<sup>9</sup>Co'oluc s'elan junuc banomilal vo', mi jun to lumal toc volol ta xac'ot ta stojol ti muc' ta lum xchi'uc scotol ti avajsoldadotaque, xchi'uc ti jteclumetic mu albajuc yepal volol ta atojole.

<sup>10</sup>‘Xi ta xcal ti vu'un Ajvalilune: Ti jech yorail taje, xtal no'ox liquel ta ajol ta spasel ti mu stac' albel sc'oplale.

<sup>11</sup>Xi ta xavale: Ta xcu'nin jun muc' ta lum ti mu'yuc c'usi xut spoj sbae, jnaclejetic ti mu'yuc c'usi sna' jun yo'nton nacalique, jteclumetic ti mu'yuc smocale, ti mu'yuc sti'taque, mi ja'uc sc'atlonme'altac ti ti' moquetique.

<sup>12</sup>Ta jchaj ta sa'el, ta yelc'anbel ya'i loq'uel ti c'usitic oy yu'unique. Ta jtsac ta c'op jteclumetic ti ach' lic stam sbaic ti ayic to ox ta yan muc'tiquil lumetic ti tal xa svol

sbaique. Oy chon bolometric yu'unic xchi'uc yan ti c'usitic x'ayan yu'unic ti nacalic ta o'lol yu'un ti banomile.

<sup>13</sup>Ti jnaclejetic ta Sabae, ta Dedane, ti jbolomajeletic yu'un ti Tarsise, xchi'uc ti yan jteclumetique, xi ta sjac'bote: ¿Mi latal ta elec' ec? ¿Mi laj atsob talem avajsoldadotac ta xchajel ta sa'el loq'uel ti platae, ti oroe, ta yiq'uel batel ti chon bolometique, ti c'usitic oy yu'unique, ti mu xa no'ox albajuc ti ac'ulejal ta xata batele?'

<sup>14</sup>“Xi xavalbe ya'i ti Gog ti ta xava'an aba ta c'opojel ta jventae: ‘Xi ta xal ti Diose: C'alal jun xa yo'nton nacalic mu'yuc c'usi sna'ic ti jteclumal Israele, ja' o ta xatam batel abe.

<sup>15</sup>Ta namal banomil, ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al ta avosilal atuc, xavolet talem xchi'uc ti soldadoetic mu sna' xi'ique. Jun yepal ta j'ech'el xchi'uc ti jvoc' soldadoetic cajalic ta ca'e,

<sup>16</sup>vol xa xavut ti jteclumal Israele. X'ic'ubin no'ox liquel ti banomil avu'one, Gog, jech c'u cha'al lumal toc. Slajebal xa ech'el c'ac'al ta xavul ta loq'uel cu'un ta scontrainel ti cosilal jbanomilale. Ta aventa vo'ot, ta xlic sna'ic ti yan muc'tiquil lum ta xcac' iluc ti jlequilal cutsilal ta stojolique.

<sup>17</sup>‘Xi ta xcal ma' ti vu'un Diosune: Ti cajtuneltaque, ti caj'alc'optaque, le' xa talem ta vo'ne, laj yalic ti oy buch'u ta jtac talem ta xtal stsac ta c'op ti Israele, ja' ac'oplal laj cal ma' taj une.’

### Ta stsitse ti Goge

<sup>18</sup>“Xi ta jva'an jba ta yalel ma' ti vu'un Diosune: C'alal ta svol ta u'ninel Israel ti Goge, ta xlic tiluc ma' ti sc'ac'al co'nton yu'one.

<sup>19</sup>Ti xvolet sc'ac'al co'ntone, jamal xcal, ta xcac' taluc tsots niquel ta lum Israel ta yorail taje.

<sup>20</sup>Ti choy oyic ta nabe, ti mutetic xvilajet ta vinajele, ti jti'oval te'tical chon bolome, ti quiletel chone, scotol xniclajanic xa ta xi'el ta jtojol, jech ec ti jnaclejetic ta banomile. Ta xlomanuc talem ti vitse. Ta xbalch'ujan talem ti tone. Ti moquetique ta xjinuc yalel.

<sup>21</sup>Mu lo'iluc no'ox ta xcal ma' ti vu'un Diosune, c'usiuc no'ox vocolal lamal ta xvul ta stojolal cu'un ma' ti Gog ti ac'batuc xi'el yu'un ya'ie. Ta yespadaic no'ox ta smilan sbaic ti yajsoldadotaque.

<sup>22</sup>Xac' no'ox xi'el ti c'u s'elan ta xcham xlajique. Ta jtsits ya'i ta tsots chamel. Lamal ta xc'ot ta sba cu'un ti banomilal vo'e, ti bote, ti c'oc' xchi'uc azufre ta stojol ti yajsoldadotaque, xchi'uc ti mu no'ox albajuc yepal xchi'inojan talem ti jteclumetique.

<sup>23</sup>Ta xcac'be yilic jmuc'ul jtsatsal, cutsilal jlequilal ti epal jteclumetique. Ta xcac' jba ta ojtiquinel ta stojolic. Ta xlic sna'ic un ti vu'un Ajvalilune.

## Ezequiel 39

### Ti Goge tsalbil ta xc'ot

- <sup>1</sup>“Yojtot, c'opojan ta jventa ti contra ta xquil ti Goge: ‘Xi ta xal ti Diose: Gog, banquilal ajvalilot yu'un ti Meseque, ti Tubale, ta xcal ti contra xaquile.
- <sup>2</sup>Ta c'un-c'un ta xatal cu'un ti oyot ta namal banomil ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale yo' ta xavul ta vitstic yu'un ti Israele.
- <sup>3</sup>Ta ts'acal un, ta jc'as ti yalcual ayolob ti oy ta ats'et c'obe. Sbusus no'ox yalel ta lum cu'un ti sni'tac ayolob oy ta abats'i c'obe.
- <sup>4</sup>Ta xvalc'uj ti lum ach'el avu'un ta vitstic yu'un Israel jmoj xchi'uc ti avajsoldadotaque, xchi'uc ti jteclumetic nabalic talel ta atojole. Ta xac'ot cu'un ta sve'el c'usi no'ox jti'oval xulemetic, jti'oval te'tical chon bolometric ti bu taje.
- <sup>5</sup>Busul ta xacomic ta osiltic. Jech laj xa cal ti vu'un Diosune. Mu stselbuj ma' ti jc'ope.
- <sup>6</sup>Ta jvoli ta c'oc' ya'i ma' ti Magoge, xchi'uc ti jnaclejetic ti mu'yuc c'usi sna'ic ta muc'tiquil lumetic ti oyic ta sti'il nabe. Va'i unbi, ta sna'ic vu'un ti Ajvalilune.
- <sup>7</sup>Ich'biluc c'otcun ta muc' yu'un ti jteclumal Israele. Mu xcac' que jti' q'uelbil no'ox ta soquel. Ta sna'ic ti muc'tiquil lum jyanlumetique, vu'un ti Ajvalilune, ti ta xcac' ta ilel jlequil cutsilal ta stojol ti Israele.
- <sup>8</sup>Jech'el mu xch'ay ta be ti jc'ope, ta xc'ot sc'ac'alil. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.’
- <sup>9</sup>“Ti jnaclejetic ta jteclumetic yu'un ti Israele, ta stamic ta xchiq'uel ta c'oc' ti ep ta tos abtejebaletique, ti macobbailetique, ti yalcual syolobetique, ti sni' syolobique, ti puya'etique, ti lanzaetique. Vucub (7) jabil sjalil ti oy no'ox si'il yu'unic ti c'oq'ue.
- <sup>10</sup>Laj to c'op ma' ti ta xbat sa'ic talel si' ta osiltique, ti ta xbat sbasic talel si' ta te'tique, yu'un ta xtun ta si' yu'unic scotol ti abtejebaletic taje. Ti x'uninbat ta elc'anel ec un ti c'usi ba'yel laj yu'ninic ta yelc'anele. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

### **Ta xich' muquel ti Goge**

- <sup>11</sup>“Ta yorail taje, ta jchapanbe smuquinal ta Israel ti Gog ta stenlejal Sbe Jxanviletic ta yeloval ti' nab. Ta xmac liquel, ta xc'ot ta smuquinal Gog xchi'uc scotol ti yajsoldadotac ti bu taje. Ta xac'beic sbiin Stenlejal Smuquinal yajsoldadotac Gog.
- <sup>12</sup>Ta xch'ubaic ta smesel ti muc' ta lume. Vucub (7) u sjalil naca mucvanej ta spasic ti israeletique.
- <sup>13</sup>Batem yo'ntonic naca mucvanej yesinojic scotol ma' ti jnaclejetique, ti stuc xa no'ox laj sta ya'iic ich'bilic ta muq'ue. Ta yorail taje, ta xcac' iluc ti jlequilal cutsilale. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.
- <sup>14</sup>Mi ech' ti vucub (7) u taje, ta sbainic ta sq'uelel ta xaniel sjunul muc' ta lum jvoc'uc viniquetic, ta smuquel mi oy to bu telel ti baquetic ta banomile yo' lec mesbil ta xcom ti muc' ta lume.



<sup>15</sup>Buch'u junucal yu'unic ti jvoc' taje, ti oyic ta xaniel ti muc' ta lume, ti laj yil oy bu baque, ta xac'beic senyail, smuquicuc ti jmucvanejetic ta Stenlejal smuquinal Goge xchi'uc ti yajsoldadotaque.

<sup>16</sup>(Oy jun jteclum xtoc sbiinoj Jvoc' Soldado.) Jech ch'ubabil mesbil c'otuc ec ti muc' ta lume.”

<sup>17</sup>Xi laj yalbun ti DiOSE: “Albo ya'i scotol ti mutetique, xchi'uc scotol ti jti'oval chonetique, taluc stsob sbaic ta sjoyobal vitstic yu'un ti Israel ta slajesel ch'ich' beq'uet ti laj jmil ta sventaique.

<sup>18</sup>Ta sti'beic sbec'tal soldadoetic. Ta sts'uts'beic xch'ich'el jpas-mantaletic ta banomil, jun to s'elan sbec'tal chij, ch'iom chij, mi jubemic tentsun, mi jubemic ch'in vacax ti oy to ox ta lum Basane.

<sup>19</sup>Ta xlic xchamel xchi'uquic ma' ti xepu' ta sti'ique. Xjovet xa ta xa'iic banomil yu'un ti ch'ich' ta xuch'ic ti laj jchapan ta sventaique.

<sup>20</sup>Laj jchapanbeic muc' ta ve'el ta sbec'tal ca'etic, ta sbec'tal jcajlejetic ta ca', ta sbec'tal soldadoetic, xchi'uc ta sbec'tal ep ta tos sts'unubal j'ac'-letoeitic, yo' ta snojes sbaic bu xa c'alal xu' yu'unique. Ti vu'un Ajvalilune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.

### **Stamel sba liquel ti lum Israele**

<sup>21</sup>“Jech ta xcac' iluc cutsilal jlequilal ta stojol scotol ti muc'tiquil lum jyanlumetique. Scotol muc'tiquil lumetic ta xil ta sba ta satic c'u s'elan laj jchapan, c'u s'elan laj jtsits.

<sup>22</sup>Ta xlic yilic Israel ti vu'un Ajvalilune, Diosun yu'unic ta yorail taje.

<sup>23</sup>Ti muc'tiquil lum jyanlumetique ta sna'ic, ta scoj smul scolo' Israel ayic ta sbajtical banomil, mu junuc sjol yo'ntonic ta jtojol. Mu'yuc laj jva'an jtec'an jba. Jq'ueloj no'ox tsaleic yu'un ti yajcontraique. Jq'uelojic mileic scotolic ta leto.

<sup>24</sup>Jech laj jpasbeic jech c'u cha'al loc' ta sa'el yu'unic ti mu'yuc stuqu'il ti sjol yo'ntonique, ti stoyobbailique. Laj jvalopatinic comel.

<sup>25</sup>“Jech o xal xi ta xcal ti vu'un Diosune: Tana li'e, scotol lum Israel snitilultac ti Jacobe, ta x'ayan liquel syail xc'uxul co'nton yu'unic. Ta jelbe yorailic yo' tsots sc'oplal ich'bil ta muc' ta xic'ot yu'unic.

<sup>26</sup>C'alal jun xa yo'ntone, mu'yuc xa sibtasel nacal ta slumal stuquic ti Israele, ta xlic qu'exavuc yu'un ti laj spasic laj stoy sbaic ta scontrainelune.

<sup>27</sup>Yu'un laj jtsobic, laj jvolic talel ti bu tanijemic batel ta jteclumetic ta yosil sbanomil ti scontraique. Ta sta liquel slequilal yutsilal ta sba ta sat ti jyanlumetique.

<sup>28</sup>Laj jbequ'ic batel ta muc'tiquil lum ti jyanlumetique. Laj jcha'tsobic talel un ta yosil sbanomil stuquic. Mu junuc ta xquicta comel ta yosilal ti jyanlume. Ta xlic sna'ic unbi, vu'un ti Ajvalilune, ti Diosun yu'unique.

<sup>29</sup>Mu'yuc xa ta xquictaic comel. Laj xa jlamanbe jmuc'ul jtsatsal ta stojol ti Israele. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”



## Ezequiel 40

### Ti ach' ch'ulna ta xvul ta loq'uele, jam ba satil ta sq'uelel

<sup>1</sup>Ta yo'obal xa xcha'vinic (25) jabil ti jbeq'uelcutic loq'uele, ta slajunebal (10) c'ac'al yu'un ti ach' jabile, xchanlajunebal (14) xa jabil yech'el u'nine ti jteclume, ti sc'ac'alil taje, laj yac' talel sc'ob Dios ta jtojolal ti laj yic'un batel bu taj une.

<sup>2</sup>Laj quil yilel lic'ot yu'un ti Diose, c'ot sva'anun ta jun toyol vits. Laj quil batel oy c'usi meltsanbil co'ol s'elan jun muc' ta lum yilel ta yeloval ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>3</sup>Yic'ojun batel ti Dios ti bu taje. Laj quil jun vinic co'ol s'elan jun c'anal taqu'in yilel va'al ta ochebal ti'na. Sjopoj jchoj saquil xela, xchi'uc stsacoj jtel te' ta stunes ta sbisobiltac yu'un.

<sup>4</sup>Ti vinic taje xi laj yalbune: “Tuc'ulano, chiquintao, labano avil lec ti c'u s'elan ta xcac'bot avil scotole, yu'un Dios laj yic'ot talel li'e yo' ta xcac'bot avil. Ta ts'acal un, xalo'iltabe ya'i scotol ti jteclum Israel scotol ti c'usi laj avile.”

### Ti ti'na oy ta sloq'ueb c'ac'ale

<sup>5</sup>Ta spat ti ch'ulnae, oy jun moc smacoj ta joyob. Yich'oj oxib (3) metro snatil ma' ti jtel sbisol stsacoj ti vinique. Lic sbis c'u spimil ti moque, oxib (3) metro yich'oj, oxib (3) metro staylej.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, bat ta ti'na ti sq'ueloj batel sloq'ueb c'ac'ale. Muy batel ta scojol-coj tec'obal. Laj sbis c'u sjamlej scaj ti ti'nae, yich'oj oxib (3) metro sjamlej ti bu cajale.

<sup>7</sup>Ti chac'te' no'ox yich'oj spac'bal ti jujuc'ol naetic oy ta xocon ochebale, yich'oj oxib (3) metro ti stayleje, xchi'uc ti sjamleje. Ti chac'te' na yilojan sba jujubeje, yich'oj o'lol yoxibal (2.50) metro. Nabal tal ec ti ti'na oy ta yut coriol sq'ueloj batel ta yeloval ch'ulnae. Scaj ti ti'na taje, yich'oj oxib (3) metro ti sjamleje.

<sup>8</sup>Laj sbis c'u sjamlej xtoc ti coriol oy ta ochebal yu'un ti ch'ulnae, yich'oj oxib (3) metro.

<sup>9</sup>Ts'acal to un, laj sbis c'u sjamlej yiloj sba yoyal ti coriol oy ta ochebal yu'un ti ti'nae. Yich'oj chanib (4) metro ti sjamleje. Jun metro spimil yich'oj ti chib oyetique.

<sup>10</sup>(Ta jujujot ochebal oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, oy oxbej (3) chac'te' na co'ol smuc'tiquil, xchi'uc oyetic co'ol smuc'tiquil yich'oj jujujot.)

<sup>11</sup>Ts'acal to un, ti vinique xi s'elan loc' ta bisel yu'un ti ti'na ti oy ta ochebale: yich'oj vo'ob (5) metro ti sjamleje. O'lol yucubal (6.50) metro yich'oj ti sjamalul ochebale.

<sup>12</sup>Ti bu lic ech'el smeltsanel ti chac'te' naetic, yich'oj spimil smocal o'lol (.50) metro ta jujujot. Ti jujuc'ol chac'te' nae, yich'oj oxib (3) metro xocon ta jujujot.

<sup>13</sup>Ta ts'acal un, lic snit ta bisel c'u sjamlej smacoj ti chac'te' naetic. Lic ta yut, ech' batel ta ti'naetic, c'ot c'alal to loq'uebal ti'na. Loc' ta bisel o'lol yoxlajunebal (12.50) metro.

<sup>14</sup>Laj un, xi s'elan loc' ta bisel yu'un scoriolal ti nae: lajuneb (10) metro. Slecoj ti naetic meltsanbil ta jujujot amaq'ue.

<sup>15</sup>Ti snatil ta scotol ti lic ta spat jun ti'na ti c'ot c'alal to ti'na ti oy ta yut coriole, yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) metro.

<sup>16</sup>Ti jujuc'ol naetique, jech c'u cha'al ti yoyaltaque, co'ol yich'oj chaj chaj smac ventanaetic ta sjoylej, ventanaetic no'ox ta sjoylej yut ti coriole. Yich'oj ec ti oyetic ta joyobe. Ti ta oye, oy loc'tabil luchbil xan.

### **Ti amac' oy ta pat moque**

<sup>17</sup>Ti co'ol s'elan vinic yilele, ts'acal to laj yic'un ech'el ta sti'il amac' ti oy ta pat moque. Ta sti'il amac' ti oy ta pat moque, yich'oj lajuneb xcha'vinic (30) ta c'ol naetic ta joyob, xchi'uc yich'oj pac'bil ton ta joyob.

<sup>18</sup>Ti pac'bil tone, stuc no'ox peq'uel oy, quiil batel ta sti'il naetic ti nabal ta moque, xchi'uc co'ol sjamlej jujuc'ol ti c'u yepal cholol xbate.

<sup>19</sup>Ti vinique lic sbis c'u snatil yich'oj ti lic talel ta yeloval ti'na ti oy ta olone, ti c'ot c'alal to ochebal ti'na ti oy ta yute. Loc' lajuneb yoxvinic (50) metro.

### **Ti ti'na oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale**

<sup>20</sup>Jech xtoc, oy jun ti'na ta spat ti sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al ti oy ta loq'ueltic yu'un ti amaq'ue. Ti vinique laj sbis c'u snatil, xchi'uc c'u sjamlej ta jujujot.

<sup>21</sup>Yich'oj xtoc oxc'ol chac'te' naetic ta jujujot xchi'uc oyetic, co'ol sjamlej yich'oj scoriolal ta ochebal ti sq'ueloj batel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale. Ti xcaltique, loc' ta bisel vo'ob xcha'vinic (25) metro ti snatile. Yich'oj o'lol yoxlajunebal (12.50) metro ti sjamleje.

<sup>22</sup>Ti scoriolale, ti sventanaile, xchi'uc ti luchbil loc'tabil xane, co'ol sbisol yich'oj jech c'u cha'al oy ta ochebal ti sq'ueloj batel ta sloq'ueb c'ac'ale. Ti bu taje, yich'oj muyel vuc-coj tec'obal. Ti scoriolale com ta yut.

<sup>23</sup>Ti sq'ueloj batel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti sq'ueloj batel ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti yeloval sti' ta xc'ot ta spate, oy jun ochebal ta xc'ot ta amac' ti oy ta yute. Ti vinique lic sbis c'u sjamlej yich'oj ti lic ta jun ochebal ti c'ot ta jun ochebale. Yich'oj lajuneb yoxvinic (50) metro.

### **Ti ti'na oy ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale**

<sup>24</sup>Laj taj une, ti vinique laj yic'un batel ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti bu oy jun ochebale. Laj sbis ti oyetic xchi'uc ti coriole, co'ol sbisol jech c'u cha'al ti yane.

<sup>25</sup>Ti na oy ta ochebale, oy scoriolal, oy sventanailtac ta joyob jech c'u cha'al ti yane. Ti smuc'ule yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) metro ti snatile. Yich'oj o'lol yoxlajunebal (12.50) metro ti sjamleje.



<sup>26</sup>Oy ochebal yu'un, yich'oj vuc-coj (7) tec'obal xmuy batel. Ti scoriolale com ta yut. Ti oyeticue yich'ojan loc'tabil luchbil xan ta joyob.

<sup>27</sup>Ti yamaquuil ta yute, oy jun ti'na sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti vinique laj sbis c'u snatil yich'oj ti jun ti'na ti ta xc'ot ta jun ti'na sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Yich'oj lajuneb yoxvinic (50) metro.

**Xi s'elan ti amac' ta yute: ti sti' sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale**

<sup>28</sup>Laj yic'un batel xtoc un ta ochebal ti sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta yamaquuil yut moc ta yut amaq'ue. Ti vinique lic sbis ti ti'na sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, co'ol smuc'tiquil jech c'u cha'al ti yan ti'naetic ti laj sbis ta ba'yele.

<sup>29</sup>Ti jujuc'ol naetic chac'te' no'ox smaque, ti scoriolale, ti yoyaltaque, co'ol smuc'tiquil jech c'u cha'al ti yane, joyol ta sventanail ti ochebal yu'une. Ja'uc ti scoriolale yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) metro ti snatile. Yich'oj o'lol yoxlajunebal (12.50) metro ti snatile.

<sup>30</sup>Ti yan corioletic oy ta joyobe, mu yanuc sbisol, co'ol jech c'u cha'al ti yane.

<sup>31</sup>Ti coriol sq'ueloj batel ta loq'uel yu'un ti amaq'ue, yich'oj loc'tabil luchbil xan ti oyetic yu'une. Ta ti'na taje yich'oj vaxac-coj (8) tec'obal muyebal yu'un.

**Xi s'elan ti amac' oy ta yute: ti ti'na sq'ueloj batel ta sloq'ueb c'ac'ale**

<sup>32</sup>Ta jech yepal un, laj yic'un batel ta yut amac' ti sq'ueloj batel ta sloq'ueb c'ac'ale. Laj sbis ti ochebale, co'ol sbisol jech c'u cha'al ti yane.

<sup>33</sup>Ti naetic chac'te' no'ox yich'oj ti smaque, ti oyeticue, ti scoriolale, co'ol sbisbil jech c'uc cha'al ti yane. Ti ochebale, oy ta coriol, oy sventanailta ta joyob, yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) metro ti snatile, o'lol yoxlajunebal (12.50) metro ti sjamleje.

<sup>34</sup>Ti coriol sq'ueloj batel ta loq'uebal yu'un ti amaq'ue, yich'oj loc'tabil luchbil xan ta joyob ti oyotic yu'une. Ta ti'na taje yich'oj vaxac-coj (8) tec'obal muyebal yu'un.

**Xi s'elan ti amac' oy ta yute: ti ti'na sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale**

<sup>35</sup>Laj taj une, ti vinique laj yic'un batel ta ochebal ti sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Laj sbis ti ochebale, co'ol loc' ta bisel jech c'u cha'al ti yane.

<sup>36</sup>Oy naetic xtoc ti naca chac'te' yich'oj spac'bale, ti yoyaltaque, ti scoriolale, oy sventanail ta joyob. Ta ochebal ti nae, yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) metro ti snatile. Yich'oj o'lol yoxlajunebal (12.50) metro ti sjamleje.

<sup>37</sup>Ti coriol sq'ueloj batel ta loq'uebal yu'un ti amaq'ue, yich'oj loc'tabil luchbil xan ta joyob ti oyetic yu'une. Ta ti'na taje, yich'oj vaxac-coj (8) tec'obal muyebal yu'un.

**Naetic ti oy ta sts'el ti'na ti sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.**

<sup>38</sup>Oy jc'ol na xtoc, sti'nainoj sbaic xchi'uc ti coriol ti oy ta ochebale. Taj une, ti bu ta xich' poquel ti chon bolometric ta xich' chiq'uel ta sventa ti matanale.

<sup>39</sup>Ta ochebal coriol yu'une, oy chancot mexa, cha'cha'cot ac'bil ta jujujot ta xtun ta smilobil chon bolometric ti ta xich' chiq'uel ti milbil matanaletic ta scoj ti mulil colo'ile.

<sup>40</sup>Ta spat ti coriol ti oy ta ochebal sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, oy cha'cot mexa ta jujujot xocon xtoc.

<sup>41</sup>Oy chanib (4) mexa ta yut, chanib (4) mexa ta spat ochebal ti xi s'elan oy xcaltic unbi: vaxaquib (8) mexa ta scotol ti bu ta smilic ti chon bolometique.

<sup>42</sup>Ti chancot (4) mexa ti bu ta xich' chiq'uel ti chon bolometique, naca anbil ton. Yich'oj oxch'ix xchi'uc jquejlej (75 cm.) ti snatile. Yich'oj oxch'ix xchi'uc jq'uejlej (75 cm.) ti sjamleje. Yich'oj cha'ch'ix xchi'uc vo'bej c'ob (50 cm.) ti stayleje. Ti bu taje, ta scajanic ti beq'uet ta sventa ti matanaletique.

<sup>43</sup>Ja'uc ti mexaetic ti oy ta jc'ol na une, yich'oj jch'utubuc (6 cm.) svelbenal sti' ta joyob ti bu ta scajanic ti matanal ninal trigoe, xchi'uc ti c'usitic ta xtun ta smilobil ti chon bolometique, ta sbusanobil ti beq'uet ta xich' aq'uel ta matanale.

<sup>44</sup>Ta amac' ti oy ta spat ochebal ti'naetic ta yute, oy cha'bej na meltsanbil ta ochebal ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al ti june. Ti june meltsanbil ta ochebal ta yeloval yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al.

<sup>45</sup>Ti vinique xi laj yalbune: “Ti na sq'ueloj batel sti' ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta stunesic paleetic ti buch'utic ta xtunic ta ch'ulnae.

<sup>46</sup>Ti jbej na sq'ueloj batel sti' ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta stunesic paleetic ti buch'utic sbainojic ta sq'uelel ti altare. Naca snitilultac Sadoc ma' taje, ja' no'ox levitaetic xu' xnopajic ta tunel yu'un ti Diose.”

### **Ti amac' oy ta yute xchi'uc ti ch'ulnae**

<sup>47</sup>Ts'acal to ti vinique lic sbis ti amac' oy ta yute. Yich'oj lajuneb yoxvinic (50) metro ta xchanjotal. Oy ta yelov sti' ch'ulna ma' ti altare.

<sup>48</sup>Ti vinique laj yic'un batel ta scoriolal ch'ulna. Lic sbisan ti oyetic ta coriol ti xi s'elan loc' ta chapale: Yich'oj o'lol yoxibal (2.50) metro spimil ti jujune. Ti ti'nae yich'oj vucub (7) metro sjamlej. Ti sc'atlomte'altac scoriolal ti ti'nae, yich'oj o'lol xchibal (1.50) metro ti jujune.

<sup>49</sup>Sjamlej ti scoriolale yich'oj lajuneb (10) metro, vaquib (6) metro x'och batel. Yich'oj lajuncoj (10) muyebal tec'obal yu'un. Ta jujun ti oyeticque, va'anbil yictac.

## **Ezequiel 41**

<sup>1</sup>Laj taje, ti vinique laj yic'un batel ta yut ch'ulna, ti xi s'elan loc' ta bisel yu'un ti yoyaltaque: Yich'oj oxib (3) metro spimiquil ti jujune.



<sup>2</sup>Sjamalil ti ti'nae, yich'oj vo'ob (5) metro. O'lol yoxibal (2.50) metro yich'oj snatiquil ti jujun sts'amte'ale. Laj sbis xtoc un c'u sjamlej ti yute. Loc' jtob (20) metro ti snatile, lajuneb (10) metro ti sjamalile.

<sup>3</sup>Bat ta xcha'c'olal yut. Laj sbis c'u smuc'tiquil ti yoyaltaque. Loc' jun metro ti spimile. Yich'oj oxib (3) metro sjamlej ti ochebal yu'une. Spimil ti yoyaltac yich'oj jujune, o'lol xchanibal (3.50) metro.

<sup>4</sup>Laj sbis ti jc'ol na oy ta yute. Loc' lajuneb (10) metro ti jujujote. Va'i un, xi laj yalbune: "Li'e, ja' ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe."

### **Ti chac'te' naetic meltsanbil liquel xchi'uc ti moque**

<sup>5</sup>Ti vinique laj sbis xtoc spac'balil ti ch'ulnae. Loc' oxib (3) metro ti spimile. Ta yoxjotal xocon yut ti ch'ulnae, oy naetic meltsanbil ta chac'te' ti spac'bale. Yich'oj chib (2) metro x'och batel ti yute.

<sup>6</sup>Ti chac'te' naetic taje, oxcoj muyem batel. Ti jujucoje yich'oj lajuneb xcha'vinic (30) ta c'ol. Ti bu lic scajanic sts'amte'altac ti sjam sba ech'el jujucoj spac'obalil ti ch'ulnae, yo' mu'yuc ta xch'ojic ta jomel ti spac'balile.

<sup>7</sup>Ti chac'te' naetic tsacal muyel ta spac'balil ti ch'ulnae, meltsanbil muyebal xc'ot c'alal to ac'ol, yo' xu' ta xmuyic batel ta xlic ta olon c'alal to xcha'cajal.

<sup>8</sup>Laj quil ta jujujot xocon ti ch'ulnae, j'ic'vanej ti chac'te' naetic tsacanel ta meltsanel muyele. Ti jujucoj bu tsacanbil liquele, oxib (3) metro yich'oj ti jujucoje.

<sup>9</sup>Spac'bal sjamlej xocon ti chac'te' naetique, yich'oj o'lol yoxibal (2.50) metro. Stsacoj sba ta joyob xchi'uc spac'obalil ch'ulna x'och batel.

<sup>10</sup>Sjamlej yiloy sba ti chac'te' naetic xchi'uc jujuc'ol naetic yu'un ti paleetique, lajuneb (10) metro.

<sup>11</sup>Ti chac'te' naetique liquem ech'el bu jamal comem ta o'lole. Oy ti'na sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc yan ti'na sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti c'u sjamlej comeme macbil ta moc o'lol yoxibal (2.50) metro ti spimile.

### **Ti na meltsanbil ta stuq'uul smaleb c'ac'ale**

<sup>12</sup>Ta smaleb c'ac'al sq'ueloj batel ti bu macbil amaq'ue, oy jbej na yich'oj vo'lajuneb xcha'vinic (35) metro ti sjamleje, vo'ob yoxvinic (45) metro ti snatile, o'lol yoxibal (2.50) metro spimil ti smocale.

### **Ti c'u s'elan loc' ta bisel ti ch'ulnae**

<sup>13</sup>Ti vinique lic sbis ti ch'ulnae. Loc' lajuneb yoxvinic (50) metro snatil ta scotol. Sjamlej ti amac' bu macale, ti naetique, xchi'uc ti smocale, yich'oj lajuneb yoxvinic (50) metro.

<sup>14</sup>Sjamlej yelov ti ch'ulna nopol ta ts'el amac' ti sq'ueloj batel ta sloq'ueb c'ac'ale, yich'oj lajuneb yoxvinic (50) metro.



<sup>15</sup>Laj sbis xtoc c'u snatil ti na oy ta spat ti ch'ulnae, c'ot ti bu bajal ti amaq'ue, ti sliquebtac yoc ta jujujote, ti sc'olol-c'ol naetic yu'un ch'ulnae, xchi'uc ti scoriolale. Loc' ta bisel lajuneb yoxvinic (50) metro.

### **Ti c'usitic sc'an meltsanel ta ch'ulnae**

<sup>16-17</sup>Taje, pac'bil ta tenel-te'etic jujuc'ol ti yute, xchi'uc ep ta jom sventanailtac. Naca pac'bil ta tenel-te' ti yoxjotal xocon smarcoil ti c'u staylej ti sventanaile. Naca pac'bil ta tenel-te' lic ta yoc, c'ot ta sba c'u sjamlej comeme. Ta stuq'uul jol ti ti'nae, pac'bil ta tenel-te' xtoc.

<sup>18</sup>Ti pac'baletic ta yut ch'ulnae, naca loc'tabil ta luchel ti c'usitic oy xiq'uique, xchi'uc xanetic. Jujun ti c'usitic oy xic' loc'tabile, oy cha'jot sat.

<sup>19</sup>Ti jote, sat cristiano ta q'uelel ti sq'ueloj batel sloc'obbail xane. Ti jote, sat león ta q'uelel ti sq'ueloj batel sloc'obbail ti xane. Naca jech yich'oj ta loc'tael sjoylej ti ch'ulnae.

<sup>20</sup>Naca loc'tabil c'usitic oy xiq'uc, xchi'uc xan loc'tabil ta luchel, lic muyel ta yoc pac'bal, c'ot ta jol ti'naetic, xchi'uc ta sjunul spac'bal ti yute.

<sup>21</sup>Ta smarcoil ti ti'naetique, chantsel yoyaltac ac'bil.

### **Ti altar meltsanbil ta te'e**

Ta ochebal yu'un ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, xco'olaj jun altar meltsanbil ta te'.

<sup>22</sup>Yich'oj vo'ch'ix (1 m.) sjamlej ti jujujote, vuc-ch'ix xchi'uc jquejlej (1.50 m.) ti stayleje. Yich'oj smac sti'il ta xocontac. Ti spac' xocone xchi'uc ti yacane, naca ta te' meltsanbil. Ti vinique xi laj yalbune: “Ti mexa le'e, ja' ti oy o ta stojol ti Diose.”

### **Ti ti'naetique**

<sup>23</sup>Ta sti' ochebal yu'un ti jamal yut nae, xchi'uc ti Bats'i Cuxul Ch'ul Cuartoe, yich'oj cha'c'ol sti'tac.

<sup>24</sup>Ti jujupech ti'naetique, cha'pech yich'ojan quiquil ta xc'ot ta yibel na c'alal ta sjamique.

<sup>25</sup>Ta ti'naetic yu'un ti ochebal jamal yut nae, oy c'usitic oy xiq'uc luchbil ta loc'tael, xchi'uc xan loc'tabil ta luchel jech c'u cha'al loc'tabil ta pac'baletique. Ti yeloval sti' coriole, oy chac'te' moc.

<sup>26</sup>Ta jujujot xocon ti coriole, ep ta jom sventanailtac yich'oj, xchi'uc loc'tabil luchbil xanetic. Ti jujuc'ol ti chac'te' naetique, tsacbil muyel xchi'uc spac'balil ti ch'ulnae, ti yich'oj xchac'te'altaque.

## **Ezequiel 42**

### **Ti naetic meltsanbil ta sts'el ti ch'ulnae**

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti vinique laj yic'un loq'uel ta amac' ti oy ta spat sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Laj yic'un ochel bu oy ep ta c'ol naetic sq'ueloj batel

ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta yeloval macbil amac'. Lic'ot ta na meltsanbil ta spat smocal ti ch'ulnae.

<sup>2</sup>Ti ep ta c'ol naetique, lajuneb yoxvinic (50) metro snatil yich'oj ti sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, vo'ob xcha'vinic (25) metro ti sjamleje.

<sup>3</sup>Ti jot xocon ti sq'ueloj batel ta sti'il amac' oy ta yute, yich'oj lajuneb (10) metro ti sjamleje. Ti jot xocon ti sq'ueloj batel ta sti'il pac'bil ton amac' ti oy ta loq'uele, oxcoj muyem batel ti naetique, och ochem batel juteb, mu sta ti oy ta sliquebale.

<sup>4</sup>Ta yeloval ti ep ta c'ol naetique, jamal comem yu'unic vo'ob (5) metro, lajuneb yoxvinic (50) metro yich'oj ti jamal x'och batel ta yute. Sq'ueloj batel sti'tac ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al ma' ti jujuc'ol nae.

<sup>5</sup>Ti jujuc'ol naetic oy ta yoxcajale, comijem jutuc, x'ech' sjamalil jutuc ti oy ta o'lole xchi'uc ti oy ta sliquebe. Ti jujucoje x'ech' ochem batel ti oy ta toyole, ja' mu sta ti oy ta yolone.

<sup>6</sup>Ti jujuc'ol naetic taje, lec oxcoj meltsanbil muyel. Mu'yuc yich'oj yoyaltac jech c'u cha'al ti ep ta c'ol naetic ti oy ta ti' amaq'ue, yu'un ochem batel jutuc ti jujuc'ol oy ta yoxcajale. Ti jutuc no'ox ta o'lole, mu xco'olaj jech c'u cha'al oy ta sliquebe.

<sup>7</sup>Sjamlej smacoj ti ep ta c'ol naetic oy ta amac' ta loq'uele, yich'oj vo'ob xcha'vinic (25) metro ti snatile. Yich'oj batel vo'ob xcha'vinic (25) metro moc ti yelov sq'ueloj batel ta amac' ti oy ta loq'uele.

<sup>8</sup>Loc' lajuneb yoxvinic (50) metro snatil ta scotol ti bu jamal comem yu'unique.

<sup>9</sup>Ti sba cajal ep ta c'ol naetique, oy jun ochebal ta sti'il amac' ti oy ta loq'uebale. Oy ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al ti xcaltique,

<sup>10</sup>ti bu c'otem ta tsutsel ti moc oy ta spate. Ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta yeloval ti bu macbil ti amaq'ue, bu oy meltsanbil na ta yeloval smaleb c'ac'al yu'un ti ch'ulnae, oy ep ta c'ol naetic xtoc.

<sup>11</sup>Co'ol yelanil sbisol meltsanbil, oy ochebal loq'uebal yu'un jech c'u cha'al ti ep ta c'ol naetic ti oy ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Oy ech'ebal yu'un c'u sjamlej smacoj ti yelove.

<sup>12</sup>Ti c'otebal c'alal to ti ep ta c'ol naetic oy ta yelov yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, oy jun ti'na ti bu ta xlic batel ta biq'uit ochebal ta yeloval moc smacoj ti jteclum ta ochebal yu'un ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>13</sup>Ti vinique xi laj yalbune: “Ti ep ta c'ol naetic oy ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti oy ta yeloval yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta yeloval ti macbil amaq'ue, naetic ti ac'bil ta ventainele. Ti bu taje, c'otem ta na ta sventa stunesel matanaletic ti paleetic ti c'usitic c'otem ta ventae, ti buch'utic nabalic ta tunel yu'un ti Diose. Ti bu taje, c'otem ta yavil spajebal matanal ti ventainbile, jech c'u cha'al ti sat ts'unubale, ti ch'ayobil mulile, xchi'uc ti matanal xch'ayel stubel ti oy c'usi chopol c'ot ta pasele, yu'un ventainbil ti bu taje.



<sup>14</sup>Mi och xa batel ta yut ch'ulna ti paleetique, mu stac' xloc' tael ta amac' mi mu'yuc sloq'oj ti sc'u' sventa tunele, yu'un tsots sc'oplal ti c'u'il slapoje. Yo' ta xtal bu vololic ti jteclume, tsots sc'oplal ta slap yan c'u'il.”

### **Smuc'ul loc' ta bisel c'u sjamlej smacoj ti ch'ulnae**

<sup>15</sup>Ti vinique, c'alal laj sbis c'u sjamlej smacoj banomil ti yut ch'ulnae, laj yic'un loq'uel ta ti'na ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale. Lic xchapan ta sbisel c'u sjamlej yosilal ta sjoylej ti spat xocone.

<sup>16</sup>Laj stsac ti jtel sbisobile, xi s'elan loc' ta bisel yu'un ti jot xocon sq'ueloj batel ti sloq'ueb c'ac'ale: o'lol yoxibal cien (250) metro.

<sup>17</sup>Laj sbis xtoc ti jot sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, loc' o'lol yoxibal cien (250) metro.

<sup>18</sup>Xi s'elan loc' ta bisel yu'un xtoc ti jot xocon sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale: o'lol yoxibal cien (250) metro.

<sup>19</sup>Slajeb xa un laj sbis ti jot sq'ueloj batel ta smaleb c'ac'ale, loc' o'lol yoxibal cien (250) metro.

<sup>20</sup>Xchanjotal laj sbis lec. Sjamlej yosilal ti ch'ulnae, yich'oj smocal ta joyob ti oy o'lol yoxibal cien (250) metro, yo' ch'acal ta xc'ot ti bu c'otem ta ventae, xchi'uc ti bu mu'yuque.

## **Ezequiel 43**

### **Yutsilal slequilal ti Diose sut tael ta ch'ulna**

<sup>1</sup>Ti vinique laj yic'un batel ta ti'na ti sq'ueloj batel ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>2</sup>Laj quil ta sloq'ueb c'ac'ale, lic tael yutsilal slequilal Dios yu'un ti Israele, ti co'ol s'elan yech'omal jun muc' ta uc'ume, sac jaman com yu'un ti banomile.

<sup>3</sup>Ti c'u s'elan laj quil jam jba sate, co'ol jech c'u cha'al laj quil ta ti' uc'um Quebare, c'alal oy sc'oplal ta slilin Jerusalén ti Diose. Jnupilan xa banomil laj jquejan jba ta stojol.

<sup>4</sup>Yutsilal slequilal ti Diose c'ot ta yut ch'ulna, och batel ta ti'na ti sq'ueloj ti yeloval sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>5</sup>Va'i un, smuc'ul stsatsal ti Diose laj xchechun batel ta amac' ti oy ta yutile. Laj quil sac jaman no'ox yu'un sbejel yut ch'ulna yutsilal slequilal ti Diose.

<sup>6</sup>Va' xi ta jtsel ti vinique, laj ca'i ta yut to ch'ulna ta sc'oponun tael ti Dios

<sup>7</sup>ti xi ta xalbune: “Avi li'e, ja' jchotleb sventa jpasob mantal ti bu ta jtec'an ti coque. J'ech'el ta xinaqui ta stojol ti israeletique. Ti stuquique, ti ajvaliletic yu'unique, laj sc'oplal ti xi s'elan ta soquesbeicun jc'oplal ti mu'yuc stuqu'il ti snopbenal yu'unique: J'ech'el ts'ij xi sc'oplal ta sva'anel sloq'obbail ajvalil yu'unic c'alal mi chame,



<sup>8</sup>ta sva'anel muc'tiquil naetic meltsanbil ta te' ti sq'ueloj xa batel ti sti'tac ta yelov sti' ti jch'ulnae, ti jun spac'bal xchi'uque. Ti stuquique laj soquesbeic sc'oplal ta scoj chopol snopbenal yu'unic ti mu lecuc laj quile, li'ilin yu'un, cham lajicuc cu'un.

<sup>9</sup>Sjipic stenicuc loq'uel ti xchopolal ta jtojole, ta sva'anel sloc'obbail ti ajvaliletic yu'unique. J'ech'el ta xinaqui ta stojolic un.

<sup>10</sup>Lo'iltabo ya'i ti israeletique, Yojtot, c'u s'elan oy sc'oplal ti ch'ulnae, sloc'ol ti c'u s'elan ta xich' meltsanele, xchi'uc ti sbisoltaque, yo' ta xq'uexavic yu'un ti smulique.

<sup>11</sup>Mi ta xlic q'uexavuc xchi'uquic scotol c'usitic chopol laj xa spastique, chapbo ya'ic lec c'u s'elan sloc'ol ti ch'ulnae, ti c'usitic oye, xchi'uc ti loq'uebal ochebaletic yu'une, ti c'u s'elan sloc'tabil scotol ta svunale, ti c'otuc ta pasel yu'unic ti c'usi jbel tsots albil sc'oplale. Loc'tabo yil scotol sloc'obbail yo' ta xa'ibeic smelol c'u s'elan ta xlic yich' pasel ti abtele, ti c'otuc ta tsutsel yu'unique. Ts'ibao scotol ti c'usi ta xal ti jbel tsots albil sc'oplale yo' ta xc'ot ta pasel yu'unic.

<sup>12</sup>Xi s'elan ma' ti jbel tsots albil sc'oplal ta sventa ti ch'ulnae: Ti banomil c'u yepal smacoj ta joyob ti ch'ulna ta jol vitse, ventainbil c'otem ta j'ech'el.”

### **Ti altare**

<sup>13</sup>Sbisol ti altare jech c'u cha'al li'e, ja' ono'ox ti sbisol laj yich' tunesel ta ba'yele. Ta spat xocon ti altare, o'lol (50 cm.) metro snatil, o'lol (50 cm.) metro sjamlej pasbil xch'en-ch'enul ta joyob. Pasbil jch'ix xchi'uc oxc'ob (25 cm.) smac ta joyob xtoc. Xi s'elan bu chotol liquel ti altare:

<sup>14</sup>Ti bu c'ot ta tsutsel ti jcoj oy ta peq'uele, jun metro staylej muy batel lic ta yut ti xch'en-ch'enule. Ti bu lic muyel jcoj ti oy ta o'lole, jamal com o'lol (50 cm.) metro ti bu c'ot ta tsutsel ti sba cojale, chib (2) metro muy batel ti stayleje.

<sup>15</sup>Ti bu lic muyel jcoj ti c'ot ta sbae, jamal com o'lol (50 cm.) metro ti bu c'ot ta tsutsel ti jcoj oy ta o'lole. Chib (2) metro ti staylej muy batele. Chanib (4) xulub va'ajtic muyel.

<sup>16</sup>Ti bu c'ot ta tsutsel ti altar ti jcoj oy ta toyole, co'ol vaquib (6) metro yich'oj ti jujujote.

<sup>17</sup>Ja'uc ti jcoj oy ta o'lole, co'ol vucub (7) metro yich'oj ti jujujote. Ti xch'en-ch'enul ta joyobe, o'lol (50 cm.) metro sjamlej, xch'ix xchi'uc oxc'ob (25 cm.) spimil muyem ti smaque. Ti scojol-coj tec'obal sventa muyebal yu'un ti altare, sq'ueloj ta yeloval sloq'ueb c'ac'al.

<sup>18</sup>Laj un, xi laj yalbun ti Diose: “C'alal ta xc'ot yorail ta xich' va'anel ti altare, tsots sc'oplal c'otuc ta pasel jech c'u cha'al ti xi s'elan ta xal ti smantalile: Ta sba ti altare, ta xich' chiq'uel jcot chon bolom. Ta xich' vijel xch'ich'el ta altar un.

<sup>19</sup>Ti pale levita snitilultac ti Sadoque, ti ja' no'ox xu' xnopajic ta jtojol yo' ta xtunique, ta xavac'be jcot ch'iom tot vacax ta yaq'uel ta matanal ta yich'el svocol ta scoj ti mulile. Laj cal mantal ti vu'un Ajvalilune.

<sup>20</sup>Ta xavich'be talel jutebuc xch'ich'el un yo' ta xavij ta jujun xulub, xchi'uc ta xchanjotal xocon ti jcoj ta o'lole, xchi'uc scotol ti smac xch'en-ch'enul ta joyobe. Ja' to jech mesbil tusbil ta xc'ot ti mulil ta j'ech'ele.

<sup>21</sup>Ta xachech loq'uel xtoc un ti ch'in tot vacax laj yich' svocol ta scoj ti mulile. Ba chic'o ta loq'ueltic yu'un ch'ulna ti bu chapabil yavil ta xich' chiq'uele.

<sup>22</sup>Ta yoc'omal une, ta xavac'be yich' svocol jcot ch'in tentsun ti mu'yuc xchopolal ta xtun ta sventa xch'ayobil ti mulile. Ti paleetique ta smes stusic ti altare jech c'u cha'al laj spasic xchi'uc ti ch'in tot vacax laj yaq'uique.

<sup>23</sup>C'alal mi tsuts yu'unic sc'oplal ti tusel mesele, ta xavic' talel jcot ch'in tot vacax xchi'uc jcot chij ti mu'yuc xchopolal ti xcha'cotale,

<sup>24</sup>ti ta xac'beicune. Ti paleetic une ta xac'beic yats'mil yo' ta xchiq'uc sventa quich'el ta muc'.

<sup>25</sup>Vucub (7) c'ac'al sjalil tsots sc'oplal ta xavac' jcot milbil tentsun ta scoj ti mulile. Ta xavac' jcot ch'in tot vacax xchi'uc jcot chij ti mu'yuc jutebuc xchopolale.

<sup>26</sup>Jujun c'ac'al ti vucub (7) c'ac'al sjalile, tsots sc'oplal ta smes ta stus altar ti paleetique, yu'un ventainbil c'otem.

<sup>27</sup>Vucub (7) c'ac'al ma' ti jech sjalil ta spasiq. Ta xvaxaquibal (8) c'ac'al un, ta xlic yaq'uc chic'bil matanal ta yich'el svocolic sventa ti lajesobil o'ntonale. Jun xa co'nton ta xacomic ta jtojol unbi. Xc'ot xic'opoj ma' ti vu'un Ajvalilune.”

## **Ezequiel 44**

### **Stunel ti ti'na ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale**

<sup>1</sup>Ti vinique laj xcha'ic'un batel ta pat ochebal ti'na yu'un ti ch'ulna ti sq'ueloj batel ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti bajal ta j'ech'el une.

<sup>2</sup>Ti bu taje, xi laj yalbun ti Diose: “Bajal com o ma' ti ochebal le'e. Mu'yuc xa ta xich' jamel, yu'un och batel ti Ajvalil Dios yu'un ti Israele. Bajal com o, mi junuc buch'u ta x'och.

<sup>3</sup>Ja' no'ox xu' ta x'och batel ti banquilal ajvalile yo' ta xchoti ta stunel slajesel ti ve'lil ti c'otem sventa ti Diose. Tsots sc'oplal ochuc batel ta ochebal, loc'uc talel ta ti'na yu'un ti coriole.”

### **Ti buch'utic xu' ta x'ochic ta ch'ulnae**

<sup>4</sup>Ti vinique laj yic'un batel xtoc ta ochebal sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti ch'ulnae. Laj quil sjunul ch'ulna smacoj yutsilal slequilal ti Diose. Jnupilan xa banomil laj jquejan jba ta stojol.

<sup>5</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbune: “Yojtot, ac'o lec asat, ts'etano achiquin ta ya'yieli scotol c'u s'elan ta xcal ta sventa ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti smantaliltac ti ch'ulnae. Labano avil lec buch'u xu' ta x'och ta xloc' ta ch'ulna.

6“Xi xavalbe ya'i ti toyobba lum Israele: ‘Xi ta xal ti Diose: Lum Israel, ta'luc o xa ti mu stac' albel sc'oplal ti c'usitic ta xapasique.

7Yu'un aq'uelojic no'ox ta xasoquesic ti jch'ulnae, ti ta x'ochic batel avu'unic ta yac'belun xepu', ch'ich' ti jyanlumetique, jnaclejetic ti mu'yuc yich'oj senyail jtrate ta snopbenal, ta sbec'talic. Ta xavalopatinic ti jtrate ta scoj ti mu stac' albel sc'oplal ti c'usitic ta xapasique,

8yu'un lec ta xavilic ti capal ta spasel avu'unic ti jyanlumetique.’

9“Jech o xal xi ta xcal ti vu'un Ajvalilune: J'ech'el mu stac' x'och ta jch'ulna jyanlum, mi mu'yuc c'otem ta snopbenal, ta sbec'talic senyail ti jtratee, mi junuc jyanlum manchuc mi capal ta naclej xchi'uc ti israeletique.

10Ti laj xch'ac sba ta jtojol ti levitaetic c'alal laj yictabeicun comel lequil be ti israeletic ta scoj bat snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' c'usi meltsanbil ta c'abale, tsots sc'oplal ta stojic ti jech laj spasique.

11Xu' ta xtunic ta jch'ulna ta sbainel ti ti'naetique, ti yan abtel ta ch'ulnae, ta sbainel xtoc smilel chon bolometric ta xich' chiq'uel ta matanal ti ta xaquic ti jteclume, chapalicuc ta tunel yu'un ti jteclume.

12Yac'oj sba ta tunel yu'un Israel ta spasel stoyel xi'el ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, laj sta smulic yu'unic. Jech o xal ta stojic. Ti vu'un Ajvalilune, mu stselbuj ma' ti jc'oje.

13Laj c'op ma' ti ta xtunic ta paleal ta jtojol ta sbainel ti c'usitic ac'bil ta jventae, ta sbainel xtoc ti cajal sc'oplal c'otem ta jventae. Xcuchoj com ti nijil chimil ta q'uexlal ta scoj ti mu stac' alel ti c'usi laj spasique.

14Ta x'ochic no'ox ta sbainel cu'un ta jch'ulna, ti bu mu cajaluc sc'oplale yo' ta spasic scotol ti c'usi sc'an pasele.

### Sc'oplal ti palee

15“Ti levitaetic snitilultac ti Sadoc ti c'otemic ta paleetique, le'e, xu' xnopajic ta jtojol ta tunel, yu'un staoj yav yac'oj sbaic ta tunel ta jch'ulna c'alal laj yictabeicun comel lequil be ti israeletique. Xu' ta sjelubtasbeicun talel ta jtojol ti xepu'e, xchi'uc xch'ich'el ti c'usi ta xich' svocol ta milele. Vu'un ta xcal mantal ti Ajvalilune.

16Xu' ta x'ochic talel ta jch'ulna, xnopajic ech'el ta caltar yaqu'uel sbaic ta tunel, ta sbainic c'usitic sc'an pasel ta xquile.

17Tsots sc'oplal slapicuc ech'el saquil xela c'u'il c'alal ta x'ochic batel ta ti'na ti oy ta yut amaq'ue. Ma'ucuc c'u'il meltsanbil ta tsots ta slapic c'alal yacal ta xtunic ta amac' ti oy ta yute, mi ta ch'ulna.

18Tsots sc'oplal ch'alaluc ochel ta saquil xela poc' sts'ot sjolic xchi'uc saquil com-com vexil. Mu'yuc c'usi sts'otic ochel ta xchucbenal ti ta xac' chiq'uinajele.



- <sup>19</sup>C'alal mu to xloquic talel ta amac' bu volol ti jteclume, tsots sc'oplal sloquicuc comel ti c'u'il laj stunesic ta ch'ulnae. Yictaicuc comel ta jujuc'ol naetic yu'un ti ch'ulnae yo' jech mu xch'am jteclum yutsilal slequilal ti c'u'ile.
- <sup>20</sup>“J'ech'eluc mu st'انبun ta loq'uel ti sjolique, mu sq'ueloj xtoc ta xnatub ti stsotsil sjolique. Naca no'ox ac'o sba ta loq'uel.
- <sup>21</sup>Tsots sc'oplal mu yuch'ojicuc vino ti pale c'alal ta x'och batel ta yutil ti amaq'ue.
- <sup>22</sup>Tsots sc'oplal mu xiq'uc mi junuc me'unal ants, mi jun sutemal ants. Yic'uc junuc israel tojol tseb, mi jun yajnil anima pale.
- <sup>23</sup>“Ti paleetique, ja' yabtelic ta yac'bel yil jteclumal ti bu albil sc'oplal stac' pasele, ti bu mu pasbaje, xchi'uc ta st'ujel ti c'usi mu soquesvane xchi'uc ti c'usi ta soquesvane.
- <sup>24</sup>C'otemic ta jchapanvanej mi oy letoe. Ta xchapanvanic jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale. C'otuc ta pasel yu'unic scotol ti c'usi jbel tsots albil sc'oplal cu'une, xchi'uc chanubtasvanicuc ta sventa scotol ti q'uinetic cu'une, yich'icuc ta muc' sc'ac'alil ti cuxob o'ntonal cu'une.
- <sup>25</sup>“J'ech'eluc mu stic' sbaic ta spiquel mi junuc anima yo' mu soques sbaic. Mi ja' stot sme'e, mi jun squerem stseb, mi jun vinic, mi jun ants xchi'ilic ta voq'uel mi mu'yuc to nupul ts'acale, yan sc'oplal unbi.
- <sup>26</sup>Mi jech laj spase, tsots sc'oplal ta smes stus sba, smalauc ech'uc vucubuc (7) c'ac'al.
- <sup>27</sup>C'alal ta xlic ochuc batel ta yamaq'uul yutil ch'ulna yo' ta xtune, ta xac' milbil matanal ta scoj mulil. Vu'un ta xcal mantal ti Ajvalilune.
- <sup>28</sup>“Vu'un ta jventa ta staic sve'el yuch'omic ti paleetic ti c'otem ta xrextoique. J'ech'el mu x'ac'bat yan rextoil ta sbanomil ti Israele. Vu'un jbainoj ti srextoique.
- <sup>29</sup>Xu' slajesic ti sat ts'unubaletic ta xac'beicun ti israeletique, xchi'uc sbec'tal ti chon bolometric ta xich' aq'uel ta scoj ti mulile, xchi'uc ti ta xich' aq'uel ta scoj ti colo'ile. Ja' yu'unic ec, jech c'u cha'al scotol c'usitic c'otem ta jventa ta yac'belun ti israeletique.
- <sup>30</sup>Ti paleetique oy ta sventaic ta yich'el ti lequil sba sat ts'unubale, xchi'uc scotol ti yan matanaletique. C'alal ta xachapanic ta svots'el ti pane, ta xich' avu'unic ti bu lec t'ujbile. Ti c'uxubinel yu'un ti jlequil cutsilale, snojel no'ox oy ta ana ac'ulebic.
- <sup>31</sup>Ti paleetique j'ech'el mu stac' slajesic ti c'usi oy sc'uc'umale, mi chon bolometric ti cham no'ox stuque, mi lilibil ta ti'el yu'un ti jti'oval te'tical chon bolome.

## Ezequiel 45

### Ti c'u yepal banomil c'otem ta yu'un ti Diose

(Ez 48.9-20)

- <sup>1</sup>“C'alal ta xich' q'uelel ta yorail ti ta xich' ac'bel banomil jujuvoc' ti nitiluletique, tsots sc'oplal ch'aquic comel o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro ti snatile, lajuneb (10) kilometro sjamlej ti ta xc'ot ta yu'un stuc ti Diose. Seplej ti banomil taje, jsep osil ac'bil ta ventainel.



<sup>2</sup>Ti bu taje, tsots sc'oplal ch'ac xi comel o'lol yoxibal ciento (250) metro ta xchanjotal ta xtun ta sventa ti ch'ulnae, ti yich'ojuc vo'ob xcha'vinic (25) metro sjamlej yaxaltic ti polol ta joyob ta xbate.

<sup>3</sup>Ti banomil comem xa ta sventa ti Diose, ta xich' senyail yan o'lol yoxlajunebal cien (12.50) kilometro ti snatile, vo'ob (5) kilometro ti sjamleje, ti xi tsots sc'oplal ti stunele: Ta xc'ot ta yavil ch'ulna ti bu taje.

<sup>4</sup>Ti banomil taje, ta xc'ot ta sventaic ti paleetic ti buch'u ta xtunic ta xch'ulna ti Diose, ti stac' xnopajic ta tunel ta stojole. Ti bu taje, ta xc'ot ta yavil snaic. Ac'bil ta ventainel sventa ti ch'ulnae.

<sup>5</sup>Ma'uc no'ox taje, ta xich' ac'bel senyail yan banomil o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro ti snatile, vo'ob (5) kilometro ti sjamleje. Ta xc'ot ta yu'un ti levitaetic ti yac'oj sbaic ta tunel ta ch'ulna yo' oy slumalic ti bu xu' ta xnaquique.

<sup>6</sup>Slajeb un, ta sventa ti jteclume, ta xich' ch'aqueel o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro ti snatile, o'lol yoxibal (2.50) kilometro sjamlej ta sts'el ti bu ac'bil ta ventainele. Ti banomil taje, ta xc'ot ta yu'un scotol ti jteclum Israele.

### **Ti banomil ch'acbil com ta sventa ti ajvalile**

*(Ez 48.21-22)*

<sup>7</sup>“Ta xich' ch'aqueel comel xtoc banomil ta sventa ti ajvalile. Jsep ta xcom ta yeloval sloq'ueb c'ac'al, jsep ta xcom ta yeloval smaleb c'ac'al, ta jujujot xocon banomil ti ac'bil ta ventae, xchi'uc ti bu c'otem ta sventa ti muc' ta lum xcaltique. Ti sq'ueloj batel ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ta jot ti smaleb c'ac'ale, co'ol snatil xocon ta xcom jech c'u cha'al laj yich'ic ch'acbel ti jujuvoc' nitiluletique.

<sup>8</sup>Ti banomil taje, ta xc'ot ta sventa jpas-mantal yu'un ti Israele yo' mu xac'be svocol jteclumal ti ajvalile. Ma'uc ta stijbe sc'oplal yosilic c'u s'elan ech'em stsaquic ti jujuvoc' nitiluletic yu'un ti Israeletique.

### **Ti mantal ta xich' albel ti ajvalile**

<sup>9</sup>“Xi ta xcal ti vu'un Diosune: Jpas-mantal yu'un Israel, lajuc sc'oplal, pajeso abaic. Ictao xa abaic ta ilbajinvanej ta spojilanel ti c'usi oy yu'un ti yane. Tuc'uc, lecuc ta q'uelel ti c'usitic ta xapasique. Ictao xa aba ta yelc'anel yosilic ti jteclumale. Vu'un ta xcal mantal ti Ajvalilune.

<sup>10</sup>“Ts'acal lec xatunesic ti c'usi ta yalal ta sbise, ti c'usi ta yepal ta sbise, ti c'usi ta nojesbil sts'ants'un ta sbise.

<sup>11</sup>Sbisol ti sat ts'unobaletique mu yanuc sbisol xchi'uc ti c'usi sts'ants'une. Ti jun homer sbiinoje, yich'oj buluchvinic (220) almul, ich'biluc sc'op un. Ti c'u yepal yich'oj jun bato ti c'usi sts'ants'une, ta xloc' ta bisel lajunch'ac ti sbiinoj homere. Ti jun efa sat ts'unubile, xloc' lajunch'ac ti c'u yepal yich'oj ti jun homere.

<sup>12</sup>“Ti c'usitic chechbil ta xich' bisele, xi s'elan oye: ti yich'oj jtob (20) gerase, xloc' jun siclo, yich'oj buluchib (11) gramos ti yalale. Ti yich'oj oxvinic (60) sicloe, xloc' jun mina.



**13**“Xi s'elan stac' pasel c'alal ta xich' aq'uel ti matanaletique: Yich'uc pasel oxvinic (60) ta jbus co'ol yepal ti mi trigoe, mi jchop o ta trigoe, yich'uc aq'uel ti jbus une.

**14**Co'ol sc'oplal ti aceite x'ayan avu'unique, ta xich' pasel vo'vinic (100) ta ch'ac ti co'ol yepale, yich'uc aq'uel ti jch'ac une.

**15**Sc'oplal ti chije, ch'ac xi loq'uel jcot ta jujun lajunvinic (200) ti jubemic lec ti oy ta yosilal ti Israele. Ti jaytos taje, ti matanal sat ts'unubal ta xich' chiq'uele, ti c'usi ta xich' svocol ta milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ti c'usi ta xich' aq'uel ta sventa stubobil ti mulile. Vu'un ta xcal mantal ti Ajvalilune.

**16**“Scotol jteclum ta sbain ta yaq'uel ta yoc ta sc'ob jpas-mantal yu'un Israel ti matanal taje.

**17**Ta sbain ta yaq'uel un, ti chon bolometric ti oy ta yoc ta sc'ob ti ta xich' chiq'uel ta sventa ti matanaletique, ti oyuc no'ox ta yoc ta sc'ob ti jchop o ta trigoe, ti ya'lel uva c'alal ta sta sc'ac'alil ti jujun ach' ue, c'alal ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, xchi'uc c'alal ta sta sc'ac'alil c'usiuc no'ox q'uinal ta spasic ti israeletique. Tsots sc'oplal yac'uc c'usi ta xich' milel ta scoj ti mulile, xchi'uc ti matanal jchop o ta trigoe, ti c'usitic ta xich' chiq'uele, xchi'uc ti c'usi ta xich' milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale yo' jech ch'aybil ta xc'ot smul ti Israele.

### **Sc'oplal ti q'uin Colele**

**18**“Xi ta xcal ti vu'un Diosune: Ta sliquebal c'ac'al yu'un ti sliqueb ue, ta xavaq'uc ta matanal jcot ch'in tot vacax mi jutebuc xchopolil yo' ta xich' mesel tusel ti ch'ulna ta scoj ti mulile.

**19**Ti palee ta stunes jutebuc xch'ich'el ti chon bolom laj yich' aq'uel ta milel ta scoj ti mulile. Ta sbon ta yoyal ti'naetic yu'un ti ch'ulnae, xchi'uc ta xchanjotal xchiquin ti altare. Ta sbon ta yoyal ti'naetic ti oy ta yutil amaq'ue.

**20**Jech ta xich' pasel xtoc ta yucubal (7) c'ac'al yu'un ti ue, ta sventa scoltael ti buch'uuc no'ox mu yaleluc laj spas laj sta ti smule, mi mu'yuc xil c'u s'elan vul ta loq'uele. Mesbil tusbil ta xc'ot ti ch'ulna unbi.

**21**“Ta xchanlajunebal (14) c'ac'al yu'un ti sliqueb ue, ta xaliquesic ta spasel q'uin Colel, vucub (7) c'ac'al sjalil mu'yuc yich'oj spajubtasobil ti pan ta xave'ique.

**22**Ta c'ac'al taje, ti jpas-mantale ta xac' jcot ch'in tot vacax ta xich' milel ta scoj ti smul stuque, xchi'uc smul scotol ti jteclume.

**23**Jujun c'ac'al ti vucub (7) c'ac'al sjalil ti q'uine, ta xich' aq'uel vuc-cot ch'in tot vacax, xchi'uc vuc-cot chij, mi jutebuc xchopolil ta xich' chiq'uel ta sventa ti Diose. Ma'uc no'ox un, ti jujun c'ac'ale, ta xich' aq'uel ta matanal jcot tentsun yich'uc milel ta scoj ti mulile.

**24**Ti jujucot vacaxe, ti jujucot chije, ta xich' sts'actac ta matanal jtob (20) ta almul jchop o ta trigo, xchi'uc o'lol xchanibal (3.50) litro aceite.

### **Sq'uinal ti Lambil Axibal Yanal Te'e**

<sup>25</sup>“Jech xtoc, sq'uinal ti Lambil Axibal Yanal Te'e, ta xlic ta yo'lajunebal (15) c'ac'al yu'un ti yucubal (7) ue. Ti jpas-mantale, tsots sc'oplal ta xac' milbil matanal yu'un mulil jech c'u cha'al laj yich' pasel ech' ti vucub c'ac'ale. Co'ol yepal ta xac' ta chiq'uel chon bolometric, co'ol yepal matanal sat ts'unubal xchi'uc matanal aceite.

## Ezequiel 46

### Ta sbainel ti jpas-mantale xchi'uc scotol jteclum ta yorail ti q'uine

<sup>1</sup>“Xi ta xcal ti vu'un Diosune: Ti ti'na sq'ueloj batel sloq'ueb c'ac'al ta yelov amac' ti oy ta yute, tsots sc'oplal bajal ti vaquib (6) c'ac'al yorail abtele. Ta xich' jamel ta yorail cuxob o'ntonal xchi'uc ta sc'ac'alil ti ach' ue.

<sup>2</sup>Ti jpas-mantale ta x'och talel ta ochebal ti'na yu'un coriol ti sq'ueloj ta loq'uebal amaq'ue. Ta xc'ot squican sba ta junuc yoyal ti ti'nae. Ti paleetic une, yacalic xa ta xchiq'uel ti milbil matanale, ta yaq'uel xtoc ti milbil matanal laj yac' ti jpas-mantal ta sventa ti lajesobil o'ntonale. Snupilan xa banomil ta squeejan sba ta sts'el yoyal ti ti'nae. Ta xloc' batel un. Ta smalil to c'ac'al ta xich' maquel ti ti'nae.

<sup>3</sup>Ti jteclume xnijiletic xchimiletic ta xich'ic ta muc' ti Dios ta yeloval ti'na ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal, xchi'uc ta sc'ac'alil ti ach' ue.

<sup>4</sup>Ti chon bolometric tsots sc'oplal ta xac' ti jpas-mantal ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal ta xich' chiq'uel ta smoton ti Diose, vac-cot (6) ch'iom chij xchi'uc jcot muc' ta chij, ti mu jutebuc xchopolil scotole.

<sup>5</sup>Ta xich' ts'aquel jto (20) almul sat ts'unubiletic ti jujucot chij ta xich' aq'uele, ta sventa ti ch'iom chije, ti c'u yepal xloc' x'ayan ta o'ntonal ta xich' aq'uele. Ta xich' aq'uel o'lol xchanibal (3.50) litro aceite ta sventa jujutob (20) almul sat ts'unubil.

<sup>6</sup>Ta sc'ac'alil ti ach' ue, ta xich' aq'uel jcot ch'iom tot vacax, vac-cot (6) ch'iom chij, xchi'uc jcot muc' ta chij, ti mu jutebuc xchopolil scotole.

<sup>7</sup>Ta xich' aq'uel sts'ac jto (20) almul sat ts'unubil ta sventa ti ch'iom tot vacaxe. Jech yepal ta xich' ts'aquel ta sventa ti jujucot muc' ta chije, ta sventa ti ch'iom chije, ti c'u yepal xloc' x'ayan ta o'ntonal ta xich' aq'uele. Ta xich' aq'uel o'lol xchanibal (3.50) litro aceite ta sventa ti jujutob (20) almul sat ts'unubile.

<sup>8</sup>“C'alal ta x'och batel ti jpas-mantale, sc'an ta stam ti ochebal yu'un ti muc' ta ti'nae. Ti bu taje, tey ta stam loq'uel xtoc.

<sup>9</sup>Ti jteclume, c'alal ta x'ochic ta yich'el ta muc' ti Dios ta yorail q'uine, xi s'elan sc'an pasele: Ti buch'u ta x'ochic talel ta ti'na ti sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xloq'uic batel ta ti'na ti sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti buch'u ta x'ochic batel ta ti'na ti sq'ueloj batel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xloq'uic batel ta ti'na ti sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ma'uc xa tey ta xloq'uic batel ta ti'na ti bu ochic talele, yu'un sc'an ti tuc' ta stam jelavele.

<sup>10</sup>Tsots sc'oplal jmoj ta x'ochic batel, jmoj ta xloq'uic talel xchi'uc jteclum ti jpas-mantale.

<sup>11</sup>C'usiuc no'ox q'uinal ta x'ech'e, tsots sc'oplal ta xaq'uic ta matanal jtob (20) almul sat ts'unubil sventa ti jujucot ch'iom tot vacaxe. Jech yepal ta xich' aq'uel xtoc ta sventa ti jujucot muc' ta chije, ta sventa ti jujucot ch'iom chije, ti c'u yepal xloc' x'ayan ta o'ntonale. Ta xich' aq'uel xtoc o'lol xchanibal (3.50) litro aceite ta sventa jujutob (20) almul ti sat ts'unubile.

<sup>12</sup>“C'alal ta xloc' x'ayan ta yo'nton ta yaq'uel matanal ta stojol Dios ti jpas-mantale, jech c'u cha'al ta xich' chiq'uel ti chon bolome, mi ta xich' milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale, ta xich' jamel ti ti'na ti sq'ueloj batel ta sloq'ueb c'ac'ale. Jech ta xich' pasel jech c'u cha'al ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Mi loc' xa ech'el un, mac xi ti ti'nae.

### **Ti matanal ti ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale**

<sup>13</sup>“Scotol c'ac'al ta jujun ic'lumane, ta xich' aq'uel jcot ch'iom chij yich'oj jun jabil ti mu'yuc xchopolile yo' ta xich' chiq'uel ta stojol ti Diose.

<sup>14</sup>Jech xtoc ta jujun sob ic'lumane, ta xich' ac'bel ta smoton Dios vucub (7) almul sat ts'unubil, xchi'uc jun litro aceite ta xich' malel ta sba ti ninal arinae. Tsots sc'oplal c'otuc ta pasel ti va'i s'elan liqueme.

<sup>15</sup>Ti ch'iom chij ta xich' milel ta matanale, ti matanal sat ts'unubile, ti aceitee, tsots sc'oplal ta xich' aq'uel ta jujun sob ic'luman.

### **Ti c'u s'elan xu' ta spas xchi'uc sbanomil ti jpas-mantale**

<sup>16</sup>“Xi ta xcal ti vu'un Diosune: Mi laj sq'uelanbe jsepuc banomil xnich'on ti jpas-mantale, c'ot o ta xrexto xchi'uc ti snitilultaque.

<sup>17</sup>Mi laj sq'uelanbe jsepuc banomil junuc smosovtac ti jpas-mantale, ta stunes ti c'u sjalil tiq'uil ta mosovile, ta xicta comel ta xcha'ich' ti jpas-mantal yo' ta xc'ot ta xrexto ti xnich'nabe.

<sup>18</sup>Mu xu' ta spojbe yosil yan ti jpas-mantale. Ti c'usi ta xac'be ta xrexto ti xnich'nabe, yu'unuc stuc scotolic ti oy yosil sbanomilique, mu ta stani sbaic ti jteclumal unbi.”

### **Ve'ebal naetic yu'un ti ch'ulnae**

<sup>19</sup>Ta ts'acal to un, ti vinique laj yic'un batel ta xocon ti'na ta sts'el jujuc'ol naetic ti sq'ueloj batel ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, chapanbil ta sventa ti paleetique, ti laj xch'utubtabun batel ta yeloval smaleb c'ac'al oy ta spate.

<sup>20</sup>Xi laj yalbune: “Le' me ma' ti bu ta slacanbeic sbec'tal chon bolometric ti paleetic ti laj yich' svocol ta milele, ti laj yich' aq'uel ta matanal ta scoj ti mulil colo'ile, xchi'uc ta slacanel ti matanal sat ts'unubile. Ta sventa ti yutsil slequilale, mu xu' xloc' batel ta amac'. Jech ti jteclum eque mu xu' ta xba stic' sba ti bu taje.”

<sup>21</sup>Ta ts'acal to un, laj yic'un loq'uel ta loq'uebal amac', ti laj jxani yu'un xchanjotal xchiquintaque. Ta jujujot xchiquin ti amaq'ue, laj quil ti oy uni biq'uit amac'.



<sup>22</sup>Ti jujun amaq'ue, co'ol smuc'tiquil scotol. Yich'oj jtoob (20) metro ti snatile, vo'lajuneb (15) metro ti sjamleje.

<sup>23</sup>Naca ta ton joyol smocal scotol, xchi'uc meltsanbil stsanleb c'oc' ta yi'bel.

<sup>24</sup>Va'i un, xi laj yalbune: “Le'e, snail meltsanobil ve'liletic yu'un ti ch'ulnae, ti bu ta slacanic ti milbil chon bolometric ta xaq'uic ta matanal ti jteclume.”

## Ezequiel 47

### Ti vo' ta xtuc talel ta ch'ulnae

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti vinique laj yic'un sutel ta ochebal sti' ti ch'ulnae. Laj quil un ta xtuc talel vo' ta yolon ti'na. Ta xanav batel ta yeloval sloq'ueb c'ac'al bu oy ti ch'ulnae. Ta bats'i c'ob yu'un ti ch'ulnae, ta xyal talel yoc vo' ta yeloval yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti altare.

<sup>2</sup>Liloc' batel yu'un ta yosilal ti ch'ulnae. Laj jtam ech'el ta ti'na ti sq'ueloj batel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Laj joy ech'el ta spat xocon ti lic'ot ta ochebal ti oy ta spat ti sq'ueloj batel ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale. Jun xa uni uc'um ta xtuc talel ti vo'e. Ta xanav batel yoc ta yeloval yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti ochebale.

<sup>3</sup>Ti vinique loc' batel ta yeloval ti sloq'ueb c'ac'ale, sjopoj ech'el jchop jich'il ch'ojon. Laj sbis ech'el vo'ob ciento (500) metro. C'ot ta sat cacán spimil ti vo' laj jtuch' jelavel yu'une.

<sup>4</sup>Laj sbis no'ox ech'el vo'ob ciento (500) metro. Xmuquij xa sjol cacán laj jtuch' jelavel yu'un ti vo'e. Laj sbis no'ox ech'el vo'ob ciento (500) metro. Xc'ot xa ta jchucbenal spimil ti vo' laj jtuch' jelavel yu'une.

<sup>5</sup>Laj no'ox sbis batel xtoc vo'ob ciento (500) metro. Muc' ta uc'um xa un, mu'yuc xa xtuch' cu'un. Ta nux xa no'ox stac' tuch'el jelavel.

<sup>6</sup>Va'i un, xi lic yalbune: “Tuc'ulano lec ti c'u s'elan laj avile.” Ts'acal to un, lisut talel yu'un ta sti'il uc'um.

<sup>7</sup>Laj quil yepal no'ox te'tic oy ta xcha'jotal sti'il ti uc'ume.

<sup>8</sup>Va'i un, xi laj yalbune: “Ti yoc uc'um stamoj batel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale, ta xc'ot stsob sba yoc xchi'uc ti Jordane. Ta xc'ot ta tsutsel yoc ti sbiinoj Sts'ijlajan Nabe. C'alal ta xc'ot teye, ta xlecub ti ya'lel nab ts'anale.

<sup>9</sup>Ti buyuc no'ox ta xc'ot yoc ti uc'ume, ta xlic cuxiuc ep ta tos xchanul, xchi'uc mu albayuc ep ta tos choyetic ta xlic ch'iuc. Yoc ti uc'um li'e, ta xlecub yu'un ti ch'achi' vo'e. C'usiuc no'ox chanulal ta xcuxi liquel un.

<sup>10</sup>Ta xlic ta En-gadi, ta xc'ot ta En-eglaim. Yan sba jmas-choyetic c'u sjamlej ti uc'ume, xchi'uc ta staquijesel smasobil xchoyic ti bu taje. Jaylajun-tos sts'unubal choyetic ta xlic ayanuc co'ol jech c'u cha'al ta muc' ta nab Mediterráneo sbie.





**11**Ja'uc ti ta ts'anal vo'e, ta lac-lac ach'ele, mi jutebuc lequil vo'. Ti bu taje, naca ch'achi' vo' ta xtun ta sventa ta xloc' ats'am.

**12**Ta jujujot sti'il uc'ume, ch'iemic ep ta tos lo'bolal te'etic. J'ech'el mu xcocaj ti yanale. Mu sna' xpaj ta satinel. Jujun u oy sat. Maltabil ta vo' yu'un yoc ti uc'um ta xloc' talel ta ch'ulnae. Ta xtun ta poxil ti yanale, ta tunel lajesel ti sate.

### **Sts'aquil yosil ti muc' ta lume**

**13**“Xi laj yal ti Dios ti scotol xu' yu'une: Ti ta xch'acbe sbaic yosilic ti lajcha'chop snitilul Israel ti muc' ta lum ti ta xc'ot ta xrextoique, ja' jech ti sts'aquique. (Ep ta xich' ma' ti José une.)

**14**Laj jva'an jba ta yalbel ya'iic ti amolmuc'totic ta vo'nee, ta xcac'beic ti muc' ta lume. Co'ol xach'acbe abaic. C'otem ta arextoic ti muc' ta lum li'e.

**15**“Ti sts'aquil ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic ta muc' ta nab Mediterráneo. Ta x'ech' ta jteclum Hetlón, ta Zedad,

**16**ta Berotá, ta Sibraim, (ti sts'aquinoj sbaic xchi'uc sti'il yosil ti Damascoe, xchi'uc ti Hamate). Ta x'ech' ta jteclum Hasar-haticón (ti sts'aquinoj sba xchi'uc yosilal ti Haurane).

**17**Ti sts'aquil ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic ta muc' ta nab Mediterráneo. Ta xc'ot ta Hazar-enan, ti xcom ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un sts'ac yosil ti Damascoe xchi'uc ti Hamate.

**18**“Ti sts'aquil ta sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic ta o'lol yu'un ti Haurane xchi'uc ti Damascoe. Ta xc'ot ta jteclum Tamar ti oy ta sts'el Sts'ijlajan Nabe, sjunul c'u snatil yoc ti uc'um Jordane. Ta xc'ot ta sts'ac yu'un Galaad xchi'uc ti Israele.

**19**“Ti sts'aquil ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic ta Tamar, ta x'ech' ta ts'anal vo' yu'un ti Meriba-cadese. Ta stam ech'el ta biq'uit uc'um yu'un Egipto, ti ta xc'ot ta muc' ta nab Mediterráneo.

**20**“Ti sts'aquil ta smaleb c'ac'ale, ja' ti ta muc' ta nab Mediterráneo ti ta xlic ta sts'ac yosil Egiptoe. Ta xc'ot ta q'uixin osil ti oy ta yeloval ochebal yu'un ti Hamate.

**21**“Ja' yosil ti muc' ta lum taje, ti tsots sc'oplal ta xach'acbe abaic ti lajcha'chopoxuc snitiluloxuc ti Israele.

**22**Ja' ta xc'ot ta arextoic xchi'uc ti jyanlumetic nacalic ta atojoic ti oy xa yalab xnich'nabique. C'otuc ta avo'ntonic ti voq'uem xa ta Israele. C'alal ta xach'acbe abaic osil jujuchop snitiluloxuc Israele, ac'beic xrextoic ec.

**23**Ti jyanlumetique ta xich' xrextoic ti bu c'alal amacojic ta nacleje. Vu'un ta xcal mantal ti Ajvalilune.

## **Ezequiel 48**

### **Ta xich' tuch'el sbanomil jteclum yu'un ti jujuvoc' nitilulile**

<sup>1</sup>“Ti sts'aquil ti oy ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti lic batel ta muc' ta nab Mediterránee, laj stam batel ta yeloval ti Hetlone, ti Hamate, ti Hazar-enane. C'ot ta tsutsel ta sts'ac Damasco ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti Hamate. Ti ta xlic ti sts'aquil ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti ta stam ech'el ta yeloval smaleb c'ac'ale, ta xc'ot ta yu'un Dan ti jsep osile.

<sup>2</sup>Ta xtal yu'un ti Asere, ti ta xlic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta xocon nabe.

<sup>3</sup>Ta xtal yu'un ti Neftalie, ti ta xlic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta xocon nabe.

<sup>4</sup>Ta xtal yu'un ti Manesese, ti ta xlic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta xocon nabe.

<sup>5</sup>Ta xtal yu'un ti Efraine, ti ta xlic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta xocon nabe.

<sup>6</sup>Ta xtal yu'un ti Rubene, ti ta xlic ti oy ta yeloval sloq'ueel c'ac'ale, ti ta xc'ot ta xocon nabe.

<sup>7</sup>Ta xtal yu'un ti Judae, ti ta xlic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta xocon nabe.

<sup>8</sup>“Ta sts'el sts'ac ti Judae, ti ta xlic ti oy ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta xocon nabe, oy jsep osil ti ch'acbil com yich'oj o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro ti sjamleje. Jech snatil jech c'u cha'al yich'ojic ti jujuvoc' nitiluletique. Ta o'lol taj une, tey ta xcom ti ch'ulnae.

### **Ti osil c'otem ta sventa ti Diose**

*(Ez 45.1-6)*

<sup>9</sup>“Ti jsep osil c'otem ta sventa Dios ti oy ta yutil banomile, yich'oj o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro ti snatile, lajuneb (10) kilometro ti sjamleje.

<sup>10</sup>Ta yutil jsep ti osile, chapanbil juteb ta sventa ta xtun yu'un ti paleetique. Ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ta yeloval yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro snatil. Ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ta yeloval smaleb c'ac'ale, vo'ob (5) kilometro ti sjamleje. Ta o'lol ti osil taje, tey ta xcom xch'ulna ti Diose.

<sup>11</sup>Ti banomil taje ta xc'ot ta sventa paleetic ti ochemic ta yajtunel Dios snitilultac ti Sadoque, ti sbainojic stunelic cu'un ti mu'yuc sts'aclivanic ta spasel jech c'u cha'al laj spasic jlom israeetic ti laj xch'ac sbaic ta spasel bu stamojic batel cu'un jech c'u cha'al laj spasic ti levitaetique.

<sup>12</sup>Jech o xal un, ti banomil ti c'otem ta sventa Dios ta sts'el yosil ti levitaetique, oy yosil paleetic ti bu cajal sc'oplal c'oteme.

<sup>13</sup>Ta sts'el yosil ti paleetique, oy yosil ec ti levitaetique, o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro ti snatile, vo'ob (5) kilometro ti sjamleje. Ja'uc ti c'otem ta sventa ti Diose.

Le'e, oy o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro ti snatile, lajuneb (10) kilometro ti sjamleje.

<sup>14</sup>Stuc no'ox banomil jun yutsil oy ta muc' ta lum. Mi jutebuc stac' chonel, mi jel xi, mi va' xi yan yajval, yu'un c'otem ta sventa ti Diose.

<sup>15</sup>“Ti o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro ti snatile, ti o'lol yoxibal (2.50) kilometro ti sjamlej comeme, colemal banomil xa. Xu' xnaquiic jnaclejetic, xchi'uc ta xtun ta yavil pulem yaxal sventa ta slo' ti chon bolometique. Ti jteclume oy ta o'lol yaxaltic

<sup>16</sup>ti smacoj ta scotol cha'mil xchi'uc o'lol yoxibal ciento (2,250) metro ta xchanjotale.

<sup>17</sup>Naca yaxaltic oy ta sjoyobal ti jteclume, ti yich'oj vo'ob yucvinic (125) metro sjamlej ta xchanjotale.

<sup>18</sup>Ta xocontac ti jteclum ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, ta smaleb c'ac'ale, oy jsep banomil ta sts'el ti bu c'otem ta sventa ti Diose, yich'oj vo'ob (5) kilometro xchanjotal. Ti banomil taje, yich'uc abtelanel, ti c'usitic xloc' x'ayan yu'un une, sventa ta stun ta slajesic ti buch'u ta x'abtejjic ta jteclume.

<sup>19</sup>Ti ta x'abtejjic ta jteclume, buch'uuc no'ox ipaluc mi ja' snitilul ti israeletique, yabtelanitic ti banomil taje.

<sup>20</sup>Scotol ti banomil comem xae, tsacbil xa ta venta c'otem ta yu'un ti Diose, xchi'uc ti c'u yepal smacoj ti jteclume, oy o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro yich'oj ta xchanjotal.

### **Ti osil ta xc'ot ta yu'un ti ajvalile**

*(Ez 45.7-8)*

<sup>21</sup>“Ti bu ta xc'ot ta sventa ti ajvalile, ti xcaltique, ja' ti c'u yepal oy sts'aquinoj sba xchi'uc ti bu ac'bil ta ventae, xchi'uc ti bu c'otem ta yu'un ti jteclum ti sts'aquinoj sba xchi'uc ti oy ta o'lol yoxlajunebal (12.50) kilometro sjamleje, ti quiil xbat ta yeloval smaleb c'ac'ale, ti ta xocon smaleb c'ac'ale, ti ta xc'ot ta smaleb c'ac'al ta ti' nabe, xrexto ajvalil unbi ti bu yelovtaoj sba xchi'uc ti bu ac'bil ta ventaele. Ta o'lol taj une, tey ta xcom ti ch'ulnae.

<sup>22</sup>Ti sts'aquinoj yosil ti levitaetique, yosil ti jteclume, yosil ti Judá xchi'uc yosil ti Benjamín ti bu c'alal sventainoj ti ajvalile.

### **Sts'aquic ti jvoc' nitiluletique**

<sup>23</sup>“Ti yan jayvoc' nitiluletique, xi s'elan ta xich' ti yosilique: Ti jsepe, ta xlic ta yeloval sloq'ueb c'ac'al, ta xc'ot c'alal to sti'il ti nabe, ja' ta xc'ot ta yu'un ti Benjamine.

<sup>24</sup>Ti jsepe, ta xlic ta yeloval sloq'ueb c'ac'al, ta xc'ot c'alal to sti'il nabe, ja' ta xc'ot ta yu'un ti Simeone.

<sup>25</sup>Ti jsepe, ta xlic ta yeloval sloq'ueb c'ac'al, ta xc'ot c'alal to sti'il nabe, ja' ta xc'ot ta yu'un ti Isacare.

<sup>26</sup>Ti jsepe, ta xlic ta yeloval sloq'ueb c'ac'al, ta xc'ot c'alal to sti'il nabe, ja' ta xc'ot ta yu'un ti Zabulone.

<sup>27</sup>Ti jsepe, ta xlic ta yeloval sloq'ueb c'ac'al, ta xc'ot c'alal to sti'il nabe, ja' ta xc'ot ta yu'un ti Gade.

<sup>28</sup>“Ta yeloval yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al, sti'il sts'ac ti Gade, ti sts'aquile ta stam ech'el ta Tamar, ta x'ech' batel ta sat vo' ta Meriba-cades xchi'uc ta uc'um yu'un Egipto, c'alal to ta muc' ta nab Mediterráneo.

<sup>29</sup>“Li'e, ti muc' ta lum une, ta xc'ot ta xrextoc banomilic ti jnaclejetic yu'un ti jujuvoc' nitiluletic yu'un ti Israele. Ta xach'aquic ti va'i s'elan taj une. Vu'un ta xcal mantal ti Ajvalilune.

### **Ochebal ti'naetic yu'un ti Jerusalene**

<sup>30</sup>“Xi s'elan ti loq'uebal yu'un ti jteclume: Ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, yich'oj cha'mil xchi'uc o'lol yoxibal ciento (2,250) metro ti bisbile, ta xich' sti'tac.

<sup>31</sup>Sbitac ti ti'naetic ta xich'e, xi' s'elane: ja' ti c'u s'elan sbiic jujuvoc' snitilul ti Israele: oxib ta yeloval yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale: ti'na yu'un Rubén ti june, ti'na yu'un Judá ti xchibale, ti'na yu'un Leví ti yoxibale.

<sup>32</sup>Ta yeloval sloq'ueb c'ac'ale, yich'oj cha'mil xchi'uc o'lol yoxibal ciento (2,250) metro ti bisbile, oxib ti'na ti xi s'elan sbie: ti'na yu'un José ti june, ti'na yu'un Benjamín ti xchibale, ti'na yu'un Dan ti yoxibale.

<sup>33</sup>Ta yeloval yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, yich'oj cha'mil xchi'uc o'lol yoxibal ciento (2,250) metro ti bisbile, yan oxib ti'na ti xi s'elan sbie: ti'na yu'un Simeón ti june, ti'na yu'un Isacar ti xchibale, ti'na yu'un Zabulón ti yoxibale.

<sup>34</sup>Ta yeloval smaleb c'ac'ale, yich'oj cha'mil xchi'uc o'lol yoxibal ciento (2,250) metro ti bisbile, yan oxib ti'na ti xi s'elan sbie: ti'na yu'un Gad ti june, ti'na yu'un Aser ti xchibale, ti'na yu'un Neftali ti yoxibale.

<sup>35</sup>Smocal ti jteclum ta joyobe, yich'oj balunmil (9,000) metro sbisol. ‘Li' oy ma' ti Diose’, xi sbi ta xich' liquel ti jteclume”, xi laj yal ti Dios ti scotol xu' yu'une.

## Daniel

### Daniel 1

#### Sliqueb slo'il ti jpoc vun li'e

<sup>1</sup>Ta yoxibal xa ox jabil tiq'uul ta yabtel ti Joacim ajvalil yu'un ti jteclum Judae, jech ti Nabucodonosor ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae, c'ot ta Jerusalén ti laj svolic ta maquel xchi'uc yajsoldadotac ti jteclume.

<sup>2</sup>Jech ti Diose laj yac' ye ti ac'o ochuc ta c'abal yu'un Nabucodonosor ti Joacime, ti ochuc ta yoc sc'ob xtoc ti c'usitic jtunel ta xch'ulna ti Diose. Ti Nabucodonosore laj yic' batel c'alal to Babilonia ti jchuqueletique. Jech ti c'usitic toj jtunel ti laj sta batele, c'ot yac' ti bu q'uejel sc'ulejal ta xch'ulna ti yajdiostaque.

<sup>3</sup>Ja' jech xtoc laj yalbe mantal ti Aspenaz ti ja' jpas-mantal yu'unic ti jtuneletic ta sna ti ajvalile, ti ac'o yich' t'ujel batel ta stojol sts'unubal yalab xnich'nab ti ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>4</sup>Va'i un, ja' laj yich' t'ujel ti bu c'ac'al querem viniquetique, ti mu'yuc xchopolil jutebuc ti sjunulique, ti lec chanubtasbيلية, ti oy lec sbijilique, ti xvul no'ox talel ta sjolic scotol ti c'usi xu' ta xich' na'ele, xchi'uc ti baxbolic ta tunel ta sna ti ajvalile. Ti stuquique licuc yich'ic chanubtasel ti c'u s'elan ta xc'opojique, xchi'uc ti c'u s'elan sna' sts'ibajic ti caldeoetique.

<sup>5</sup>Ti Nabucodonosore laj yal mantal ti scotoluc c'ac'al ti naca lequil ve'liletic xchi'uc vino ac'batuc ti querem viniquetique, co'ol jech c'u cha'al ta slajes ti ajvalile, ti ac'o yich'ic chanubtasel oxibuc jabile. C'alal mi ts'aque, ta xlic ochuc ta tunel yu'un.

#### Ti Daniele xchi'uc ti xchi'iltaque ta x'ochic ta tunel ta sna ti ajvalile

<sup>6</sup>Ta scotolic ti querem viniquetic taje, ja' ti Daniele, ti Ananíase, ti Misaele, xchi'uc ti Azaríase, ti ja' liquem talel sts'unubalic ta snitilul ti Judae.

<sup>7</sup>Ja'ic ti xi jeltabat sbiic yu'un ti banquial jtunel ta sna ti ajvalile: Ti Daniele, Belsasar, lic ac'batuc sbi. Ti Ananíase, Sadrac, lic ac'batuc sbi. Ti Misaele, Mesac, lic ac'batuc sbi. Ti Azaríase, Abed-negó, lic ac'batuc sbi.

<sup>8</sup>Ja'uc ti Daniele laj yalbe yo'nton ti mu soques sba yo' ta slajesbe sve'el yuch'bol vino ti ajvalile. Va'i un, laj yalbe ya'i ti banquial jpas-mantale ti mu sujat ta slajesel c'usiuc no'ox ve'liletic ti xu' ta soquesate.

<sup>9</sup>Yo' laj sta ti lec ilat yu'un banquial jpas-mantal ti Daniele, ja' yabtel stuc ti Diose.

<sup>10</sup>Ja' no'ox un, xi albat yu'un ti jpas-mantale: “Oy xi'el ta xca'i ta stojol ti cajval ti ja' ajvalile. Yu'un ti stuque laj yalbun ti tsots sc'oplal ta xalajesic ta xavuch'ic ti c'u s'elan albile. Yu'un vo'oxuc me ta acojic ti xu' ta xismilun ti ajvalile c'alal mi ta xil ti mu co'oluc xcuxoj asatic ta q'uelel jech c'u cha'al ti yan querem viniquetique.”



<sup>11</sup>Va'i un, ti Daniele laj xchi'in lec ta lo'il, ti xi laj yalbe ti buch'u va'anbil yu'un ti banquihal jpas-mantal ti ta xtun ta sna ti ajvalile, ti ja' sbainoj ti Daniele, ti Ananíase, ti Misaele, xchi'uc ti Azaríase:

<sup>12</sup>“Xi ta jc'an vocol ta atojole: Ac'o ave ati' lajunebuc c'ac'al ti naca uni itajetic no'ox ta jlajescutique, xchi'uc ti naca bats'i vo' ta xcuch'cutique. Calal mi ts'aquie, tey ta xavil c'u s'elan jsat quelovcutic ti avajtuneluncutique.

<sup>13</sup>C'alal mi ech' ti va'i sjalile, co'oltasuncutic, mi xco'olaj, mi mu xco'olaj jsatcutic xchi'uc ti querem viniquetic ti ta slajesic scotol ti lequil ve'liletic jech c'u cha'al ta slajes ti ajvalile. Yan ti mi jelel c'ot une, tey xapas ta jtojolcutic ti c'usi lec ta xavile.”

<sup>14</sup>Jech ti jtunele, c'ot ta yo'nton ti va'i s'elan albate. C'alal ts'aqui ti lajuneb c'ac'ale, co'oltasvan lec.

<sup>15</sup>C'alal ech' xa ox ti lajuneb c'ac'al une, vinaj ti ja' x'ech' to xcuxoj ti satique, ti tsots lec ta q'uelele, ti ja' mu sta ti yan querem viniquetic ti laj stun slajesic scotol ti lequil ve'liletic yu'un ti ajvalile.

<sup>16</sup>Ja' yu'un un, ti jtunele laj yich' batel ti ve'lile, ti vinoe, ti oy sc'oplal ta slajes ta xuch'ique. Ja' no'ox un, ti stuquique c'ajomal no'ox uni itaj ta slajesic.

<sup>17</sup>Ti chanib querem viniquetic taje, ac'bat sbijilic yu'un ti Diose, xchi'uc ti xvul no'ox ta sjolic yo' ta xa'ibeic smelol ti ep ta poc vunetic ti naca vocol ta a'yiell ti c'usitic nopbil teye. Yu'un ti Daniele sna' st'unbel smelol ti ep ta tos ti c'usitic ta xich' ilel ti c'alal ta xjam ti ba satile, xchi'uc ti c'usitic ta xvinaj ta vaichile.

<sup>18</sup>C'alal laj sta ti c'u sjalil yalaj ti ajvalil ti ta xc'ot sva'an sbaic ta stojol ti querem viniquetique, jech ti banquihal jpas-mantal yu'une, laj yic' batel ti querem viniquetic ta stojol ti ajvalile.

<sup>19</sup>Jech ti ajvalile laj xchi'inan ta lo'il. Ta scotol ti querem viniquetique, mi junuc laj sta ti oy buch'u xco'olaj o jech c'u cha'al ti Daniele, ti Ananíase, ti Misaele, ti Azaríase, ti ja'ic no'ox comic ta yajtunel ti ajvalile.

<sup>20</sup>Yu'un scotol ti c'usi sc'an pasele, ti sc'an bijilile, ti sc'an xac' no'ox ta sjolilal ti c'usi laj sjac' ti ajvalile, ja' lajuneb to velta xjelav tac' yu'unic, ja' peq'uel com scotol ti bijil viniquetique, xchi'uc ti jt'unvanejetic ti oyic ta spasob mantale.

<sup>21</sup>Jech com ti Daniele ja' to ti c'uxi c'ot ta sliqueb jabil ti och ta ajvalilal ti Ciroe.

## Daniel 2

### Xvaich ti ajvalil Nabucodonosore

<sup>1</sup>C'alal xchibal xa ox jabil yochel ta ajvalilal ti Nabucodonosore, ep ta velta ti c'usitic laj yil ta xvaiche. Ta scoj ti jech taje, lic ta vul o'nton. Mu xa xvay xchi'uc ta snopel.

<sup>2</sup>Ja' yu'un un, ti ajvalile laj sta talel ta iq'uel ti viniquetic ti xilic cajal toyole, ti jt'unvanejetique, ti buch'utic oy c'usi xu' yu'unic ta yesomtaele, xchi'uc ti bijil





viniquetique. Taje, ja' ta sbainic ta yalbel smelol ti jaytos vaichiletique. Jech ti stuquique batic, c'otic ta stojol ti ajvalile.

<sup>3</sup>Va'i un, xi albatic yu'un ti ajvalile: “Oyun ta vul o'nton ta j'ech'el, yu'un oy c'usi laj quil ta jvaich ti tsots sc'oplal ta jc'an xca'i c'usi ti smelol ta xac' ta na'ele.”

<sup>4</sup>Ti bijil viniquetique xi laj yalbeic ti ajvalile: “Cajal c'otuc sc'oplal ta j'ech'el ti Jcuch abtele. Va'i un, Jcuch abtel, chapbo ya'i c'usi laj avil ta avaich ti avajtuneltac li'e. Jech ti vu'uncutique ta xcalcutic ta jamal ti c'usi smelol ta xac' ta na'ele.”

<sup>5</sup>Xi tac'batic yu'un ti ajvalile: “Ja' jech oy ta co'nton taj une. Mi mu x'al avu'unic ti c'usi laj jvaichintae, ti mi mu xvinaj avu'unic ti smelole, j'ech'el ta xavich'ic cu'un unbi. Jech ti anaique, stuc slilijemal busul ta xcom ta lum.

<sup>6</sup>Yan mi xchapet avu'unic ti c'usi laj jvaichintae, mi xchapet avu'unic c'usi smelol ta xac' ta na'el ti jvaiche, ta xavich' amotonic cu'un. Ta xataic ti lec ac'oplalic cu'une, ti cajal ich'bil ta xac'otic ta muq'ue. Ja' yu'un un cha'e, chapbeicun tael ca'itic c'usi ti jvaich laj quile, xchi'uc albeicun ca'i ta jamal c'usi smelol ta xac' ta na'el.”

<sup>7</sup>Xi laj staquic ti bijil viniquetic ta xchibal veltae: “Chapbun ca'icutic c'u s'elan ti avaichtac ti laj avile, Jcuch abtel. Jech ti vu'uncutique ta xcalcutic ava'i c'usi ti smelol ta xac' ta na'ele.”

<sup>8</sup>Xi tac'batic yu'un ti ajvalile: “Laj xa jna' lec ti c'usi oy ta avo'ntonique. Xavac'toicuc nan ti ta xch'ay ta be ti laj ava'iic ti oy c'usi ta co'nton ta jpas ta atojolique.

<sup>9</sup>Ja' yu'un un, mi mu xavalbeicun ti c'usi laj jvaichintae, co'ol ta xavich' acotolic. Yu'un laj xacomon-nopic ti naca jutbil xchi'uc yesomal no'ox ajolic ta xatac'beicun tael ti c'usi ta jc'an ta jaq'ue. Yu'un un avac'toicuc ta xjel ti c'usi nopbile. Mi xac'ane, albeicun ca'i c'usi ti jvaich laj quil une. Ja' jech ta jna' ti xu' avu'unic yalbel smelol ti c'usi laj quile.”

<sup>10</sup>Ti bijil viniquetique xi laj staquique: “Ta sbejel ti banomile, mu'yuc bu ta tael junuc ti xu' yu'un ta yalbel ti c'usi oy ta yo'nton ta sjac' ti Jcuch abtel yu'une. Yu'un ti va'i s'elan taje, mu'yuc xca'itic o junuc ajvalil, manchuc mi toj cajal, mi toj jelavem xu' yu'un. Yu'un ti c'usi mucul ta yo'ntone, mu'yuc laj stsatsal c'an ti ac'o albatuc smelol yu'un junuc ti buch'u jamal sba sate, ti jt'unvaneje, ti bijil viniquetique.

<sup>11</sup>Ti c'usi ta sc'an ta sjac' ti Jcuch abtele, toj vocol, yu'un mu'yuc bu ta tael mi junuc ti buch'u xu' ta xale. Xu' yu'unic ti diosetique, c'u stu un, ti stuquique ch'acal ta stojol ti jnaclejetique.”

<sup>12</sup>C'alal jech laj ya'i ti ajvalil taje, lic socuc sjol ta j'ech'el. Laj yal mantal ti ac'o yich'ic milel scotol ti bijil viniquetic ti tey ta jteclum Babiloniae.

<sup>13</sup>C'alal vinaj xa ti loc' mantale, laj yich' sa'el xtoc ti Daniele xchi'uc ti xchi'iltaque yo' jech ta xich'ic milel ec.

**Ti Daniele ta xalbe ya'i c'u s'elan laj yil xvaich ti ajvalile**



**14** Va'i un, ti Daniele, yich'oj lec sbijil, oy lec stuq'uil smelol, laj sc'opon ti Arioque, ti ja' jpas-mantal yu'un ti jchabivanej soldadoetic yu'un ti ajvalile, ti xchapanoj xa sba ta smilel ti bijil viniquetique.

**15** Xi lic sjac'bee: “¿C'u cha'al jech laj yal mantal ti ajvalil ti ta stsutsesvan ta j'ech'ele?” Ti Arioque lic sjambe smelol c'u cha'al ti jech ta xc'ot ta pasele.

**16** Va'i un, ti Daniele bat ta stojol ti ajvalile. Laj sc'anbe vocol ti ac'o yac' ye c'uc sjaliluc yo' jech xu' ta xich' albel ya'i ti c'usi xal o ti xvaiche.

**17** Laj taj une, bat c'alal to sna yo' ta xchapbe ya'i scotol ti xchi'iltaque, ja' ti Ananíase, ti Misaele, ti Azaríase.

**18** Laj yalbe ya'i ti ac'o sc'anic coltael ta stojol Dios ti oy ta vinajele yo' ac'o ac'batuc yilic ti c'usi mucule, yo' jech mu jmojuc ta xljajic ta milel xchi'uc ti yan bijil viniquetic ta jteclum Babiloniae.

**19** Ti jech ac'ubal taje, ti Daniele jam ti sba sate. Ac'bat yil ti c'usi mucul ti mu xvinaje. C'alal jech ac'bat yile, laj slequil-c'opta ti Dios ti oy ta vinajele.

**20** Ti c'usi laj yalbee, jech li'e: “Sbatel osil, lequil c'optabiluc xch'ul bi ti Diose, yu'un ja' yu'un ti bijilile, ti muc'ul tsatsalile.

**21** Yu'un ti stuque ta sjel ti c'usitic chapanbil ti ta xc'ot ta pasel ta jujucoje, xchi'uc ti c'u sjalil ta xc'ot ta pasele. Yu'un ja' yabtel ta sjip loq'uel ti ajvalile, ti ta xchotan yan ajvalil ti bu ta sc'ane. Yu'un ja' yabtel ta xac'be sbijil ti buch'utic bijique, ti ta xac'be snopbenal yu'un ti buch'u oy snopbenal yu'unique.

**22** Yu'un ti stuque, ja' yabtel ta xac' ta ilel ti c'usi toj vocol ta na'el ti smelole, xchi'uc ti c'usitic mucule. Yu'un chajal ta sba ta sat ti c'usitic oy ta ic'al osile, ja' ti oy ta stojol ti sac jaman ta j'ech'ele.

**23** Ti vo'ote, Diosot yu'un ti jtot jme'e, colaval, xacutot. Ta jlequil-c'optaot, yu'un laj avac'bun jbijil, laj avac'bun jtsatsal, yu'un laj avac' ta na'el ti c'usi laj jc'ancutique; laj avac' ta ilel ti c'usi oy ta vul o'nton xchi'uc ti ajvalile.”

**24** C'alal laj taj une, jech ti Daniele xi laj yalbe ti c'alal bat sc'opon ti Arioque, ja' ti buch'u ac'bil mantal yu'un ajvalil ta smilel ti bijil viniquetic ta jteclum Babiloniae: “Mu xamil ti bijil viniquetique. Ic'un batel ta stojol ti ajvalile. Jech ti vu'une ta jchapbe ya'i scotol ti c'usi laj yil ta xvaiche.”

**25** Jech ti Arioque xi laj yal c'alal yic'oj c'otel ti Daniel ta stojol ti ajvalil Nabucodonosore: “Ti ta scotol ti israeletic ti bec'bil loq'uic talele, laj jta jun vinic ti xu' ta xac' ta na'el ti c'usi xal o xvaich ti Jcuch abtele.”

**26** Va'i un, ti ajvalile xi laj yalbe ti Daniele, ja' ti buch'u Belsasar laj yac'beic sbie: “¿Mi xu' avu'un ta xaval ti c'usi laj jvaichintae, xchi'uc ti c'usi smelol ta xac' ta na'ele?”



**27** Ti Daniele xi laj staq'ue: “Ti jech oy ta avo'nton ta xac'an ta xaq'uic ta na'el ti c'usi toj mucul ta j'ech'ele, Jcuch abtel, mi ja'uc junuc ti xu' ta x'al yu'unic ti bijil vinique, ti jt'unvaneje, ti xilic cajal toyole, ti sna' sq'uelel senyailtaque.

**28** Yu'un ja' no'ox xu' yu'un ta svinajes ti jun Dios ti oy ta vinajele, ti ja' yiloj scotol ti c'usitic oy ta mucule. Ja' yu'un un, Jcuch abtel, ja' stuc ta xac' ta na'el ti c'usitic ta xlic c'otuc ta pasele. Va'i un, Jcuch abtel, xi ta xlic jchapbot ava'i ti c'usi laj avil ta avaiche, xchi'uc ti c'usi la'ac'bat avil ti jam aba asat ti c'alal ta xavaye:

**29** “Va'i un, Jcuch abtel, ti c'alal telelot ta xacux ta avayebe, lic ochan ta snopilanel ti c'usi ta xc'ot ta pasel le' batele. Jech ti Buch'u ta xac' ta ojtiquinel ti c'usi toj mucule, laj xa yac'bot ana'.

**30** Jech ti vu'un eque, laj xa yac'bun quil ti c'usi laj avil ti oy ta mucule. Ti va'i s'elan laj quile, mu'yuc ta xcal ti vu'un jelavem ti jbijile, ti ja' mu sta scotol ti viniquetique. Yu'un ti jech taje, ja' no'ox yo' xu' ta xcalbe smelol c'usi ta xac' ta na'el xvaich ti Jcuch abtele. Jech ti Jcuch abtele ta xlic ya'ibe lec smelol ti lub xa sjol ta snopilanbel talel ti smelole.

**31** “Ti c'usi la'ac'bat avil ta avaiche, Jcuch abtel, laj avil ti ta jech to yepal tey va'al c'ot ta ats'el jun muc' ta loc'obbail ti ta xac' xojobale, ti toj chop o ta q'uelel ta j'ech'ele.

**32** Ti c'usi tey va'ale, naca bats'i oro ti sjole. Yan ti sti' yo'nton xchi'uc ti sc'obtaque, naca plata yich'oj. Yan ti xch'ut xchi'uc ti scubtaque, naca c'anal taq'uin yich'oj.

**33** Yan ti yo'taque, naca tsatsal taq'uin yich'oj. Yan ti yoctaque, oy jts'oc ti ja' tsatsal taq'uin yich'oje. Yan ti jts'oque, meltsanbil ta lum.

**34** C'alal yacal batem asat ta sq'uelele, Jcuch abtel, ta jech to yepal, pits talel ton ta vits ti mu balch'unbiluc talele. Tey xpujlij vul ta yoc ti loc'obbaile, ti toj lilijel c'ot yu'une.

**35** Ta jliquel no'ox un, ti tsatsal taquine, ti lume, ti c'anal taquine, ti platae, ti oroe, scotol ti jaytos yich'oje, stuc s'voch'olil busul com co'ol s'elan bat jech c'u cha'al ta xich' majel ti trigo ta yorail ti q'uepelaltique, ti bec'bil ta xbat ta iq'ue, ti mu jutebuc c'usi com yu'une. Ja' no'ox un, ti ton ti laj smajbe yoc ti loc'obbaile, lic joybijuc ta jun muc' ta vits ti smacoj c'ot sbejel ti banomile.

**36** “Taj une, ja' jech s'elan ti avaich laj avile. Avi tana une, Jcuch abtel, ta xcalbot ava'i c'usi smelol ta xac' ta na'el ti avaich laj avile.

**37** Ti Jcuch abtelote, atuc no'ox cajal ac'oplal c'otem yu'unic scotol ti ajvaliletique. Yu'un ti Dios ti oy ta vinajele, laj yac' ochan ta ajvalil. Laj yac'bot amuc'ul atsatsal. Jelavem xu' avu'un, j'ech'el ich'bil lac'ot ta muc'.

**38** Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yac'bot ta avoc ta ac'ob scotol ti buyuc no'ox oy ti jnaclejetique, ti chon bolometique, ti jaylajun-tos ti c'usitic oy sc'uc'umal ti stac' ts'unele. Scotol ti va'i yepal taje, laj yac'bot aventain ta sbainel ti vo'ote, Jcuch abtel. Ja' me smelol ti oro laj avil ti sjol ti loc'obbaile.



<sup>39</sup>C'alal mi c'ot ta tsutsel ti avabtele, Jcuch abtel, ta xvul ta loq'uel yan ajvalil ti mu sta jech xu' yu'un jech c'u cha'al ti vo'ote. Mi laj xtoc une, ta xvul ta loq'uel yoxibal ajvalil. Ja' smelol ti c'anal taq'uin ti xch'ute, xchi'uc ti sc'obtac laj avile, ti xu' yu'un ta spasel mantal sbejel ti banomile.

<sup>40</sup>Mi laj taj xtoc une, ta xvul ta loq'uel xchanibal ajvalil ti tsots xu' yu'un ta j'ech'el jech c'u cha'al ti tsatsal taq'uine. Jech c'u cha'al xu' yu'un ti tsatsal taq'uin ta slilinel xchi'uc ta soquesel scotole, ja' jech ti jun ajvalil ti ta xvul ta loq'uel taje. Xu' yu'un ta slilinel ta soquesel scotol ti yan ajvaliletique.

<sup>41</sup>“Jcuch abtel, laj avil xtoc ti cha'tos yich'oj ti yoque, ti sni'tac yoque, ti ja' meltsanbil ta lume. Ti jts'oc xtoque, ja' tsatsal taq'uin yich'oj. Ti va'i s'elan taje, ja' ta xac' ta na'el ti ta xc'ot ta cha'ch'ac ti ajvalile, ac'o mi tsots xa yilel ti capal ta tsatsal taq'uine. Ja' yu'un un, Jcuch abtel, laj avil ti jc'os xa tsatsal taq'uine, ti jc'os xa lum yich'oje.

<sup>42</sup>Ti va'i s'elan jc'os xa tsatsal taq'uine, ti jc'os xa lum yich'oj sni'tac yoque, ti jech taje, ja' smelol ta xac' ta na'el ti tsots xa xu' yu'un yilel ti ajvalile, ti c'alal mu'yuc c'usi xu' yu'un xtoque.

<sup>43</sup>Ja' yu'un un, Jcuch abtel, ti laj avil ti capal ta tsatsal taq'uin ti lume, ja' smelol ta xac' ta na'el ti ajvaliletique, ti ta xc'otic ya'iic ta jun ti ta sco'oltas sjol yo'ntonic ta nupunele. Ja' no'ox un, mu xu' ta spas ta jun ti snopobil yu'unique, jech c'u cha'al ti taq'uin ti mu xu' stsac sba lec xchi'uc ti lume.

<sup>44</sup>Ti c'u sjalil ta x'ech'ic ta ajvalilal ti ajvaliletic taje, ti Dios ti oy ta vinajele, ta xlic sva'an jun ajvalil ti mu'yuc buch'u xu' ta xliline yu'une. Mi ja'uc ta spase ta canal yu'un junuc ti yan muc' ta lume. Yu'un ti stuque, c'ajomal no'ox ta stsutses ta j'ech'el scotol ti yan ajvaliletique. Sbatel osil cuhem yu'un.

<sup>45</sup>Ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasel taje, Jcuch abtel, ja' ta xac' ta na'el ti laj avil ti balalij yalel tal ton ta vits ti mu balch'unbiluc talele. Ja' jbej ton ti laj slilin ti tsatsal taq'uine, ti c'anal taq'uine, ti lume, ti platae, xchi'uc ti oroe. Ja' yu'un un, ti muc'ul Diose, Jcuch abtel, laj yac'bot avil ti c'usi ta xc'ot ta pasel le'tic batele. Ti avaich ti laj avile, ja' melel. Jech ti smelol ti yich' alele, mu jechuc no'ox nopbil.”

<sup>46</sup>Ja' yu'un un, ti ajvalil Nabucodonosore snupilan xa banomil laj squejan sba ta stojol ti Daniele. Laj yal mantal ti ac'o yich' ac'bel milbil matanale, ti ac'o yich' chic'bel pome.

<sup>47</sup>Ts'acal to un, xi laj yalbe ti Daniele: “Ta melel cac'tic un, ti Dios avu'unique, ja' ech'em xu' yu'un. Mi ja'uc xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al scotol ti yan diosetique. Yu'un ja' Dios yu'unic ti ajvaliletique, ti ja' ta xac' ta na'el ti c'usi toj mucul ta a'yibel ti smelole. Yu'un ti vo'ote vu' avu'un ta svinajesel ti c'usi oy ta mucule.”

<sup>48</sup>Laj taj une, jech ti ajvalile lic yac'be cajal yabtel ti Daniele. Spajeb xa no'ox yutsiquil ti matanaletic laj yac'bee. Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yac'be yabtel ti c'ot ta its'inal ajvalil yo' ta sventain yosilal ti jteclum Babiloniae, xchi'uc c'ot ta banquilal jpas-mantal ta stojol scotol ti buch'utic bijil viniquetic ta muc' ta lum taje.



<sup>49</sup>Ac'bat ti c'usi laj sc'an ti Daniele. Jech o xal ti ajvalile laj stic' ta abtel ti Sadraque, ti Mesaque, ti Abed-negoe, cajal yabtelic laj yich'ic ta j'ech'el. Laj sbain ta sq'uelel ti c'usitic oy yu'un ti c'u sjamlej yosilal ti jteclum Babiloniae. Ja'uc ti Daniele com ta jpas-mantal yu'un ti ajvalile.

## Daniel 3

### Snijanel xchimanel bail ta yich'el ta muc' ti loc'obbail oroe

<sup>1</sup>Ti ajvalil Nabucodonosore laj yal mantal ti ac'o yich' meltsanel junuc loc'obbail ti naca oro yich'oje, ti yich'ojuc lajuneb xcha'vinic (30) metro ti snatile, ti yich'ojuc oxib (3) metro smuc'ul ti liquem ta yoque. Laj yal mantal xtoc ti ac'o yich'uc va'anel ta jun stenlej ti sbiinoj Dura ti oy ta yosilal ti jteclum Babiloniae.

<sup>2</sup>Ts'acal to un, laj sta ta iq'uel scotol ti its'inal ajvaliletic yu'un ti jujun lumetique, ti banquihal jpas-mantaletic yu'un ti soldadoetique, ti its'inal ajvaliletic ti oyic ta bic'tal lume, ti buch'utic cajal ich'bil ye sti'ique, ti jchabiej taquinetique, ti jchapanvanejetique, ti banquihal opisialetique, ti yan buch'utic oy yabtelic ti oyic ta bic'tal lume, yo' jech taluc stsob sbaic ta sq'uelel ti jech ta xlic yich' pasbel sq'uinal ti loc'obbail ti laj yac' ta meltsanele.

<sup>3</sup>Scotolic ti buch'u cajal yabtel yich'ojic ti ta muc' ta lume, laj stsob sbaic talel ta sts'el ti loc'obbaile yo' jech ta spasbeic ti sliqueb sq'uinale.

<sup>4</sup>Ti buch'u sbainoj ta yalel ti c'u s'elan ta xlic yich' pasbel ti stoyel xi'ele, xi s'elan tsots avan laj yal ti mantale: “A'yio ava'iic, ts'ijlanic acotolic, jnaclejetic, muc'tiquil lumetic, xchi'uc ti jujutos ac'opique:

<sup>5</sup>C'alal ta xlic ava'iic ta xich' oq'uisanel ti oq'uese, ti amae, ti citara vobe, ti lira vobe, ti salterio vobe, ti oq'ues pasbil ta nukul ti xvuch'taobile, xchi'uc scotol ti c'usitic xa vobal stac' tijeje, calal xnic xa liquel ti musica taje, quejan abaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbail oro ti laj yac' ta meltsanel ti ajvalil Nabucodonosore.

<sup>6</sup>Scotol ti buch'u mu squejan sbae, ti mu snijan sba ta yich'el ta muc' ti loc'obbaile, ta jech to yepal, ta xich'ic jipel ochel ta jorno ti xlomlun ti sc'ac'ale.”

<sup>7</sup>Va'i un, ti c'alal xnic no'ox liquel scotol ti c'usiuc no'ox vobal stac' tijeje, ti buch'utic tsobolic xae lic squejan sbaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbail ti meltsanbil ta oroe.

<sup>8</sup>Oy jun chib caldeoetic ti ja' o xa lec jamal be laj staic ta sa'bel smul ti israeletic ta stojol ti ajvalil Nabucodonosore,

<sup>9</sup>ti xi laj yalbeique: “Cajaluc c'otuc ac'oplal ta j'ech'el, Jcuch abtel, ti na'biluc o ta xacom yu'unique.

<sup>10</sup>Ti Jcuch abtelote laj aval mantal ti ac'o squejan sba scotolique, ti ac'o snijan sbaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbail oro ti c'alal ta xa'iic xlomet no'ox liquel ta stijel ti vobetique.

<sup>11</sup>Ja'uc ti buch'u mu spas jeche, laj aval ti ta xich' jipel ochel ta jorno ti bu ta xtil ti sc'ac'ale.

<sup>12</sup>Lec ti jech laj avale, Jcuch abtel. Ja' no'ox un, oy jun chib israeletic ti vo'ot laj avac'be cajal yabtel ta sventainel ti bic'tal lumetic yu'un ti jteclum Babiloniae, mu ja'uc xayaquic ta venta ti Jcuch abtelote. Mi ja'uc snijan sbaic ta stojol ti diosetic avu'une, ti loc'obbail oro ti laj avac' ta va'anele, Jcuch abtel. Taje, ja'ic ti Sadraque, ti Mesaque, ti Abed-negoe.”

<sup>13</sup>Calal laj ya'i ti Nabucodonosore, lic socuc sjol ta j'ech'el. Laj yal mantal ti ac'o yich' iq'uel talel ta stojol ti Sadraque, ti Mesaque, xchi'uc ti Abed-negoe. C'alal va'alic xa ta stojole,

<sup>14</sup>ja' yu'un un, xi jac'batique: “¿Mi ja' melez mu xanijan abaic ta yich'el ta muc' ti diosetic cu'une, xchi'uc ti loc'obbail oro ti vu'un laj cal mantal ti ac'o yich' meltsanele?”

<sup>15</sup>C'alal xlomet no'ox liquel ti ta xich' tijel ti c'usiuc no'ox vobale, ¿mi chapaloxuc xa ta xlic anijan abaic ta yich'el ta muc' ti loc'obbail ti laj cac' ta meltsanele? Yu'un mi mu xanijan abaic ta yich'el ta muqu'e, mu jaliltastic, ta ora, ac'o ba avich'ic jipel ta jorno ti bu ta xtil ti sc'ac'ale. Ti mi jech une, ¿c'usi xa diosal xu' ta xaspojic?”

<sup>16</sup>Xi laj staquic ti oxib quem viniquetique: “Ti c'usi laj avale, jech' no'ox tey xijvulvun xchi'uc.

<sup>17</sup>Ti buch'u xu' ta jnijan jbacutic ta yich'el ta muqu'e, ja' ti cuxul Diose. Yu'un ja' xu' ta xispojuncutic yo' jech mu xilajcutic ta sleb c'oc' yu'un ti jorno, xchi'uc scotol ti c'usi chopol ta sc'an ta xispasbuncutic ya'i ti Jcuch abtele. Ta j'ech'el ta stic' sba ta jpojelicutic.

<sup>18</sup>Ac'o mi mu xispojuncutic, ta xcac'cutic lec ana' ta j'ech'el, Jcuch abtel, ti mu ono'ox ta jnijan jbacutic ta yich'el ta muc' ti diosetic avu'une. Mi ja'uc ta jquejan jbacutic ta stojol ti loc'obbail oroe.”

**Ti oxib quem viniquetique, pojatic ti c'alal oyic ta jorno ti bu ta xtil ti c'oqu'e**

<sup>19</sup>C'alal jech laj ya'i ti Nabucodonosor ti va'i s'elan tac'bate, chacpochan no'ox liquel sat ta spucujil ta scontrainel ti oxib quem viniquetique. Va'i un, laj yal mantal ti x'ech'uc to vucub velta yich'uc tic'bel sc'ac'al ti jorno jech c'u cha'al liquem ono'oxe.

<sup>20</sup>Laj taj une, laj yalbe mantal jun chibuc yajsoldadotac ti bu mu sna' xi'ique, ac'o xchuquic ti Sadraque, ti Mesaque, xchi'uc ti Abed-negoe, ac'o sjipic ochel bu ta xtil sleb ti c'oc' ta jorno.

<sup>21</sup>Ti oxib quem viniquetique slapojic o ti sc'u'ic ta sventa ti tsots yabtel yich'ojique. Chucbilic batel. Laj yich'ic jipel ochel ta jorno ti bu ta xtil ti c'oqu'e.

<sup>22</sup>Ti c'u s'elan yalaj mantal ti ajvalile, laj yal ti c'otuc ta yorail no'ox ti c'usi loc' ta yee. Yu'un ti jorno ta xtil ta j'ech'el. C'alal yorail laj sjipic ochel ti oxib quem viniquetique, jech ti soldadoetique, milatic yu'un sleb ti c'oqu'e.

<sup>23</sup>Va'i un, pech'elic laj sjipic ochel ta jorno ti quem viniquetique.

<sup>24</sup>Ta jech to yepal un, ti Nabucodonosore va'i ta anil, ti mu xa stac' a'yeluc ta xa'i c'usi ta xal ti xi laj yalbe ti jpas-mantaletic ti ta xtunic ta spasob mantale: “¿Mi mu ja'uc



no'ox oxib viniquetic chucul laj yich'ic jipelic ochel ta c'oc'?" "Ja' no'ox jech yepalic", xi laj staq'uique.

<sup>25</sup>Xi laj yal ti Nabucodonosore: "Yu'un ti vu'une, chanib viniquetic ti colemic ta xquil ta xanavic ta o'lol c'oc' ti mu'yuc c'usi ta spasbatique. Ti xchanibale, ja' jun vinic ti co'ol s'elan jun ánjel ta q'uelel yilele."

<sup>26</sup>C'alal jech xa ox laj yale, ti Nabucodonosore nopaj batel ta sti' ti jorneo. Tsots avan ti xi laj yale: "Sadrac, Mesac, Abed-negó, ti vo'oxuc yajtuneloxuc ti muc'ul Dios ti oy ta toyole, loc'anic talel." Ti oxibique loquic talel ti bu ta xtil sleb ti c'oq'ue.

<sup>27</sup>Scotol ti buch'utic oy yabtelic ta sjunul ti muc' ta lum ti bu tey oyique, nopajic batel ta sts'el ti viniquetique. Laj yilic ti mu'yuc c'aqu'em jutebuc sbec'talic yu'un ti c'oq'ue. Laj stuc'ulanic lec ti mu'yuc jutebuc muruchtajem ti stsotsil sjolique. Mi ja'uc jutebuc c'an-muxtajem ti sc'u'ique. Mi ja'uc jutebuc ti yic' xa c'aqu'et ta a'yiele.

<sup>28</sup>C'alal jech c'ot ta pasel taje, jech ti ajvalil Nabucodonosore, xi tsots lic c'opojuc: "Lequil c'optabiluc ti Dios yu'unic ti Sadraque, ti Mesaque, xchi'uc ti Abed-negoe. Yu'un laj stac talel yaj'ánjel ta spojel ti lequil yajtuneltaque. Mu'yuc xi'tabeic smantal ti ajvalile. Loc' ta yeic ti ac'o mi ta xchamique, mu ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti yan diosetique, ti c'alal ma'uc ti Dios yu'unique.

<sup>29</sup>Avi tana li' une, buch'uuc no'ox ti chopol ta xc'opoj ta stojol ti Dios yu'unic ti querem viniquetic li'e, vu'un ta xcal mantal ti yich'icuc sesintael ta bojel, stucuc slilijemal busul ta xcom ti snae. C'usiuc no'ox lumal ti jech ta spase, mi ja' jun muc' ta lum, mi ja' yan c'op ta xc'opoj, ja' jech ta xich' taje. Yu'un mu'yuc yan dios ti xu' yu'un ta stic' sba ta pojvanej jech c'u cha'al le'e."

<sup>30</sup>Ts'acal to un, ti oxib querem viniquetic taje, ac'bat cajal yabtelic yu'un ti ajvalile, ti sbainicuc ta sventainel c'u yepal ti bic'tal lumetic yu'un ti jteclum Babiloniae.

## Daniel 4

### Chuvajil sjol ti ajvalil Nabucodonosore

<sup>1</sup>Ti Nabucodonosore laj stac batel vun ta stojol ti jnaclejetic ta banomil ti xi ta xale: "Ti ajvalil Nabucodonosorune, oy ta co'nton lamajemuc ti c'op yu'unique, mu'yucuc c'usi sna'ic ti jnaclejetic ta scotol ti jteclumetic, ti muc' ta lumetic, ti ep ta tos sc'opic ti li' nacalic ta banomile.

<sup>2</sup>Ta jc'an ti ac'o ana'ic ti c'usitic toj jun yutsil ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usi laj spas ta jtojol ti muc'ul Dios oy ta toyole.

<sup>3</sup>Stuc xa no'ox jech ti sbijil ta xac' ta ilele, ti ch'ayal o'ntonal ta xc'ot yu'une. Sbatel osil ja' Ajvalil ta xcom oe. Staoj yav ti smuc'ul stsatsal ti jaylajun-quexel chlaj ech'icuc ti totil me'ile.

<sup>4</sup>"Ti vu'un Nabucodonosorune, jun to ox co'nton chotolun ta jpasob mantal, ti mu no'ox c'usi jna' ta j'ech'el ta x'ech' cu'un ti jujun c'ac'ale.



<sup>5</sup>Ja' no'ox un, oy jun ac'ubal c'alal telel ta jcuxe, livaichinaj, toj xi'bal sba ti c'usi laj quile. C'alal jech lic ta vulvunel ti jol co'nton ti c'usitic ta jnope, lic ochcun ta xi'el yu'un ta j'ech'el. Yu'un yip xa laj sta ya'luc ti c'alal vul ta co'nton ti c'usi li'ac'bat quil ti c'alal jam ti jba jsate.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un, laj cal mantal ti talicuc ta jtojol scotol ti bijil viniquetic ti oyic ta Babiloniae yo' jech ta xiyalbeicun c'usi smelol ta xac' ta na'el ti jvaiche.

<sup>7</sup>Va'i un, talic scotolic ti buch'utic xilic ti cajal toyole, ja' ti jt'unvanejetique, ti bijil viniquetique, ti buch'utic sna'ic sq'uelel senyailtaque, ti oyic ta jteclum Babiloniae. Lic jchapbe ya'iic ti c'usi laj quil ta jvaiche. C'u stu un, mi jutebuc cuch yu'unic ta yalbelun ti c'usi smelol ta xac' ta na'ele.

<sup>8</sup>Ta slajeb un, tal sva'an sba ta jtojol ti Daniele, ti sbiinoj Belsasar xtoque, ti yich'ojbe sbi ti jdiose, ti ja' yich'ojbe xcuxlejal ti Ch'ul Diose. Va'i un, xi xchapet laj calbe ya'i ti c'usi laj quil ta jvaiche:

<sup>9</sup>Ti vo'ote, Belsasar, ti banquialal c'otomot yu'un ti jt'unvanejetique, jna'oj lec ti tojobtasbilot yu'un xcuxlejal ti Ch'ul Diose, ta xava'ibe lec smelol scotol ti c'usitic oy ta mucule. Ja' yu'un un, a'yibun ava'i lec c'usi laj quil ta jvaiche. Albus ca'i c'usi smelol ta xac' ta na'el,

<sup>10</sup>yu'un c'alal puch'ulun ta jcux co'ntone, xi s'elan ti c'usitic laj quil ti c'alal jam ti jba jsate: "Ta o'lol ti banomile, laj quil jpets te' ti mu albajuc ti snatile.

<sup>11</sup>Ch'i ti te'e, muquuib ta j'ech'el ti yoque. Tijil xa c'otel ta vinajel ti sni' yilele. Xvinaj to lec ta q'uelel ac'o mi ta namal banomil xa.

<sup>12</sup>Toj c'upil sba ta j'ech'el ti yanale. Limil no'ox ti sate, ti ja' ta smalquuin scotole. Jech ti chon bolometique lamal no'ox ta x'axinajic ta yolon. Yan ti ta sc'ob-c'obtaque, tey ta spas stasic ti mutetique. Yu'un tey ta xcuxiic ta sventa scotol ti banomile.

<sup>13</sup>"Ta jech to yepal ti c'alal jam ti jba jsate, laj quil jun jchabivanej ánjel ti yal talel ta vinajele.

<sup>14</sup>Va'i un, tsots c'opoj ti xi ta xale: 'Ts'etic yalel ti te' le'e, basbeic ti sc'obtaque, jisbeic ti yanale, taniic ta tuch'el ti sate. Ac'o jatavicuc loq'uel ti chon bolometric ti oyic ta yaxinale, xchi'uc ti mutetic ti vololic no'ox ta sc'ob-c'obtaque.

<sup>15</sup>Ja'uc ti xhumanile xchi'uc ti yibele, tec'luc comuc avu'unic ta banomil. Ja' no'ox un, chuquic ya'i ta carina ti capbil ta meltsanel ta tsatsal taquine xchi'uc ti ta c'anal taquine. Chucluc comuc avu'unic ta yut momoltic ti oy ta osile. Lajuc ya'i ta job ac'ubal. Joybijuc ta jlo'-jobel jech c'u cha'al ti chon bolometric oy ta osiltique.

<sup>16</sup>Yanijuc ti snopbenal yu'un ta j'ech'ele. Joybijuc ta jun chon bolom ti stalele. Yu'un vucub jabil ti jech ta xc'ot ta stojol taje.

<sup>17</sup>Yu'un ti jchabivanej ch'ul ánjeletique, loc' mantal yu'unic ti ac'o ya'i ti va'i s'elan ta xc'ot ta stojol taje. Ja' to jech ta sna'ic scotol jnaclejetic ti oy smuc'ul stsatsal ta spas mantal ta stojol ajvaliletic ti Dios ti oy ta toyole. Yu'un ti stuque xu' ta stic' ta ajvalil ti



buch'u xc'ot o ta xile. Xu' ta xc'ot ta jun banquial jpas-mantal yu'un ta jun muc' ta lum ti buch'u biq'uit ta xac' sbae, ti mu xco'olaj jech c'u cha'al ti yan viniquetique.'

**18**“Ja' jech s'elan ti jvaich laj quil ti ajvalil Nabucodonosorune. Avi tana un, Belsasar, albut ca'i c'usi ti smelol ta xac' ta na'ele. Yu'un ti bijil viniquetic ti li' oyic ta jpasob mantale, mi junuc cuch yu'unic ta yalbel ti smelole. Yan ti vo'ote xu' avu'un ta yalbel ti smelole, yu'un ventainbilot yu'un xcuxlejal ti Ch'ul Diose.

**19**“Va'i un, ti Daniele, ti ja' Belsasar ti yan sbie, ts'ijil com jliquele ta snopel. Batem xa xch'ulel ta xi'el ta snopel ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti sjol yo'ntone. Jech ti vu'un ajvalilune xichi laj calbe ya'ie: ‘Ti vo'ote, Belsasar, mu teyuc no'ox xana'et ta yalbel smelol ti jvaich ti c'u s'elan laj quile.’ Va'i un, ti Belsasare xi laj staq'ue: ‘Teque' no'ox ch'a ya'yel un, jc'anticuc ya'yel, Jcuch abtel, ti ja' cajaluc c'otuc ta sba avajcontratac scotol ti smelol ti c'usi ta xac' ta na'el ti avaiche.

**20**Yu'un ti jtec' muc' ta te' ti toyol muy ta j'ech'ele, Jcuch abtel, ti laj avil ti tsacal xa yilel ta vinajel ti sni'e, ti xvinaj ta q'uelel ta sbejel ti banomile,

**21**ti laj avil ti jun yutsil ti yanale, ti lisil no'ox ti sate, ti xmalq'uij yu'un ta scotole, ti ta xtal axinajicuc ta yaxinal ti chon bolometric ti oyic ta osiltique, ti ta spas stasic ti mutetic ta sc'ob-c'obtaque,

**22**ti jtec' te' taje, ja' ac'oplal, Jcuch abtel. Yu'un cajal c'otemot, tsots xu' avu'un. Yu'un ti c'u s'elan xu' avu'une, Jcuch abtel, jelavem ta j'ech'el, ti c'otem xa jech c'u cha'al staylej ti vinajele. Yu'un oy ta avoc ta ac'ob sbejel ti banomile.

**23**Yu'un ti vo'ote, Jcuch abtel, laj avil xtoc ti yal talel ta vinajel jun jchabivanej ch'ul ánjel ti xi laj yale: Ts'etic yalel ti te' le'e. Lajuc sc'oplal avu'unic. Ja' no'ox un, tec'luc comuc ta banomil ti xchumanil xchi'uc ti yibele, ti chuquic ta carina ti meltsanbil ta tsatsal taq'uin xchi'uc ta c'anal taq'uine. Sucluc comel ta momoltic avu'unic ti oy ta osile. Ac'o lajuc ya'i ta job ac'ubal. Vucub jabil sjalil joybijuc ta jlo'-jobel jech c'u cha'al ti chon bolometric ti oy ta osiltique.

**24**“ ‘Taje, Jcuch abtel, ja' smelol ta xac' ta na'el ti ja' jech ta xc'ot ta atojol. Loc' ta ye ti xu' jech ta xavich' yu'un ti Dios ti oy ta toyole.

**25**Taj une, Jcuch abtel, ta xc'ot ta pasel ti ch'acal ta xacom xchi'uc ti jnaclejetique, ti xbat capetan xchi'uc ti chon bolometric. Ta xalo' jobel jech c'u cha'al ti vacaxetique. T'iniluc apat ta xalaj ta job ac'ubal. Ja' jech acuxlej ta xc'ot ta atojol vucub jabil taje, Jcuch abtel, ja' to ti mi laj ana' lec ti oy smuc'ul stsatsal ti ta spas mantal ta stojol scotol ajvaliletic ti Dios ti oy ta toyole. Yu'un ja' ta xac' ochuc ta banquial jpas-mantal ti buch'u ta sc'an ta xac' ochuque.

**26**Ti laj yich' alel mantal ti tecluc comuc ta banomil ti xchumanil xchi'uc ti yibele, ja' smelol ta xac' ta na'el ti xu' to ta xlic ochuc ta ajvalil ti Jcuch abtele, ti mi laj sna' lec ti ja' no'ox stuc Dios ti oy smuc'ul stsatsale.

**27**Manchuc mi jech taj une, Jcuch abtel, c'otuc ta avo'nton ti xi s'elan ta xcalbot ti bijubtasele: Ja' nopo ta pasel ti c'usi tuq'ue. Mu xasa' amul. Quechano aba ta pasel ti



c'usitic chopole. Ja' o'ntolino ta scoltael ti me'un mu'natetique. Yu'un ti mi jech ta xapase, Jcuch abtel, yic'al to nan xu' ta xata ti jun avo'nton ta xacuxie, ti mu'yuc c'usi xana' ta x'ech' avu'un ti c'ac'ale.' ”

**28**Scotol ti va'i s'elan ta xcajalolanbat ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti ajvalil Nabucodonosore, yu'un xi s'elan c'ot ta pasele:

**29**Ech' xa ox jun jabil un, ti c'alal ja' o tey xva'et ta x'elovaj ti ajvalil ta spasob mantal ti oy ta jteclum Babiloniae,

**30**ti xi lic yalbe sbae: “C'u xa no'ox yutsil ta xilic ti q'ue smuc'ul bat ti jteclum Babiloniae. Yu'un ta jmuc'ul jtsatsal, meltsaj cu'un ti jech muqu'uib ta j'ech'ele yo' jech c'ot ta jtsobvanej jteclum ti bu ta jpas-mantale, yo' jech ta xquicta comel jna'obil ti oy jmuc'ul jtsatsal li'ech'e.”

**31**Naca to jech xvulvunet ta yalel ti ajvalile, ti ja' o ta jech to yepal oy buch'u c'opoj talel ta vinajel ti xi laj yale: “Ajvalil Nabucodonosor, a'yio ava'i ti jbel cha'bel c'op li'e. Yu'un ti apasob mantale, lapojbat xa.

**32**Taje, ja' xa c'ot ta atojol ti ch'acbil ta xaloc' ta stojol ti achi'iltaque. Ja' xa ta xbat capetan xchi'uc ti chon bolometique. Yu'un vucub jabil sjalil ta xalo' jobel jech c'u cha'al ti vacaxetique, ja' to ti mi lic ana' ti ja' no'ox stuc oy smuc'ul stsatsal ta spas mantal ta scotol muc'tiquil lumetic ta sbejel banomil ti Dios ti oy ta toyole, ti ja' yabtel stuc ti ta stic' ta ajvalil ti buch'u lec ta xile.”

**33**Ta yorail no'ox, c'ot ta pasel ti c'usi caj'albil ono'ox ta xc'ot ta stojole. Jech ti ajvalil Nabucodonosore laj yich' ch'aquel loq'uel ta stojol ti jnaclejetique. Lic slo' jobel jech c'u cha'al ti vacaxetique. Xt'inet spat ta xlaj ta job ac'ubal. Tey lic natubuc ti stsotsil sjole, ti co'ol s'elan sc'uc'umal ti xique. Natub ta j'ech'el ti sni' yich'actaque, ti chavalic no'ox ta q'uelel jech c'u cha'al yich'ac ti xique.

### **Lic tuq'uibuc ti Nabucodonosore**

**34**“C'alal c'ot ta tsutsel ti c'u sjalil chapanbil ta xc'ot ta pasele, ti vu'un Nabucodonosorune lic jtoy jsat. Laj jq'uel muyel ti vinajele. Laj ca'i ti tuq'uib ti snopbenal cu'une. Va'i un, lic lequil c'opojcun ta stojol ti Dios ti oy ta toyole, ti xi s'elan yutsil ti que jti' lic'opoj ta stojol ti Buch'u stalel cuxul ta sbatel osile: “Mu sna' xlaj sbatel osil ti smuc'ul stsatsale. Yu'un ja' no'ox stuc Ajvalil ta spas mantal ta stojol ti jaylajun-coj ti ta xlaj ech'uc ti totil me'iletique.

**35**Yu'un ta sba ta sat ti stuque, mu'yuc c'usi xu' yu'unic ta xil scotol ti jnaclejetic ta banomile. Yu'un ja' ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usi snopoj stuque. Ja' ta spas mantal ta vinajel xchi'uc li' ta banomile. Mi junuc ti oy buch'u xu' yu'un ta spajesel ti c'usi oy ta yoc ta sc'ob ta spasele. Mi ja'uc oy buch'u xu' ta sjac'be ti c'u yu'un jech ta snop ta spasel ti c'ot ta nopel yu'un jech c'u cha'al le'e.

**36**“Ta yorail no'ox ti c'alal jech c'ot ta pasel taje, lic cuxiuc talel ti snopobil cu'une. Vul ti jch'ulele. Lic ayanuc yutsilal ti c'u s'elan ta jpas-mantale, ti cajal c'ot ti jc'oplale, ti jelavem xu' cu'une. Jech ti jtojobtasvanejetic cu'une, xchi'uc ti buch'u cajal yabtelic cu'un ti ta spas mantale, tal sq'uelicun. Va'i un, lic jva'an jba ta pas mantal yu'unic ta



stojol ti jteclumale. Lic quich' quip ta ventainvanej ti xjelav to laj jtae, ti ja' mu sta ta ba'yel to oxe.

<sup>37</sup>“Avi tana une, ti Nabucodonosorune ta jlequil-c'opta, ta jnijan jba ta yich'el ta muc', ta xcac' ta toyol sc'oplal ti Ajvalil yu'un ti vinajele. Yu'un scotol ti c'usi ta spase, ja' melel, tuc' scotol. Yu'un xu' ta spec'tsanbe sc'oplal ti buch'u ta snop ti xu' xa yu'un ti yaloje.”

## Daniel 5

### Ti c'usi laj yich' ts'ibael ta pac'bale

<sup>1</sup>Ti Belsasar ajvalil yu'un ti jteclum Babiloniae, lic yac' muc' ta ve'el uch'bajel. Laj stac talel ta iq'uel ti buch'utic cajal yabtel yich'oj ta sjunul ti muc' ta jteclume. Mu no'ox albajuc laj stsob sbaic talel ta j'ech'el. C'alal xyaquet xa ti ve'el yu'unique, jech ti ajvalil xchi'uc ti buch'utic ic'bil yu'une, laj sjambeic snuqu'ilal ta yuch'el ta j'ech'el ti uch'bajel vinoe.

<sup>2</sup>C'alal xquixet xa sjol ta xa'i yu'un vino ti ajvalil Belsasare, laj yal mantal ti ac'o bat yich' ich'el talel ti bisetique, ti lech-lech taquineti ti meltsanbil ta oroe, ti meltsanbil ta platae, ti ja' staoj talel ta ch'ulna yu'un Jerusalén ti Nabucodonosor ti ja' stote, yo' jech ta xuch'ic o uch'ubajel xchi'uc ti banquialal yajtuneltaque, ti c'u yepal volol ta stojole, ti yajniltaque, ti sts'acal ajniltaque.

<sup>3</sup>Va'i un, tey laj yich' ich'el talel ti bisetic ti naca meltsanbil ta oro ti ich'bil loq'uel talel ti jteclum Jerusalén ti tey to ox ta xch'ulna ti Diose. Tey lic yuch' o vino xchi'uc ti ajvalile, ti banquialal yajtuneltaque, ti yajniltaque, xchi'uc ti sts'acal ajniltaque.

<sup>4</sup>Scotolic sts'abetic no'ox ta yuch'el vino, ta spasbeic stoyel xi'el ti loc'tabil diosetic yu'unique, ti ja' meltsanbil ta oroe, ti ta platae, ti ta c'anal taquine, ti ta tsatsal taquine, ti ta te'e, ti ta tone.

<sup>5</sup>C'alal jech xyaquetic taje, ta jech to yepal, vinaj sc'ob jun vinic yilel, ti lic ts'ibajuc ta sni' sc'ob ta pac'bal ti oy ta yut na ti sac sbon ti bu yac'oj batel xjobal ti c'usitic ta sq'uelic o osile. Va'i un, laj yil ti ajvalil ti ta sts'ibaj ti c'obale.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un, toj sac pac'tajel c'ot xchi'uc ti jech laj yile. Ti jech oy ti xi'el ta yo'ntone, sjunul sbec'tal xnicnun xa liquel ta j'ech'el.

<sup>7</sup>Ta anil no'ox, tsots lic c'opojuc ti c'alal laj stac ta iq'uel ti jt'unvanejetique, ti bijil viniqetic, ti buch'utic sna'ic sq'uelel senyailtac ti oyic ta jteclum Babiloniae, ti xi laj yale: “Ti buch'u sna' yojtiquinel ti c'usi le' ts'ibabile, ti sna' yalbel smelol ti c'usi ta xac' ta na'ele, ta x'ac'bat slap yax'elan xela c'u'il. Ta x'ac'bat xtoc yuin jlicuc carina ti meltsanbil ta oroe. Jech xtoc ta xc'ot ta yoxibal ajvalil ti ja' ta x'och ta sbainel ti bu ta jpas-mantale.”

<sup>8</sup>Scotol ti bijil viniqetic ti oyic ta yajtunel ti ajvalile, ochic batel ta yut na. C'u stu un, mi junuc ti oy buch'u cuch yu'unic ta yojtiquinel ta yalbel ti ajvalil c'usi smelol ta xac' ta na'el ti c'usi ts'ibabile.



<sup>9</sup>Ja' yu'un un, ti ajvalil Belsasare, yich' to xchi'il ti xi'el ta xa'ie. Jech' xa sac pac'an ti sat xchi'uc ta j'ech'ele. Jech ti buch'utic cajal yabtelic yu'un ti bu c'alal ta spas mantale, mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi ta spasic ec.

<sup>10</sup>Va'i un, sme' ti ajvalile laj ya'i talem ti tsots lic c'opojuc ti yole, xchi'uc scotol ti buch'utic cajal yabtel yich'ojic ti ic'bilic talem yu'une. Ja' yu'un un, ti me'ile xi c'ot yal ti c'alal och batel ta yut na ti bu ta xve'ic x'uch'ubajique: “Cajaluc o sc'oplal comuc ta j'ech'el ti Jcuch abtele. Ma'uc me x'och o ta vul o'nton. Ma'uc me ti sac pac'an xa xchi'uc ti c'usi laj yile.

<sup>11</sup>Yu'un ti bu c'alal aventainoj ta spasel mantale, oy jun vinic ti ventainbil yu'un xcuxlejal ti Ch'ul Diose. Yu'un ti c'alal yorail tiq'uul ta ajvalilal ti atote, Jcuch abtel, ti vinic taje laj yac' ta ilel ti jamal lec ti snopobil yu'une, ti jelavem ti sbijil ta j'ech'ele, ti ja' jech c'u cha'al sbijil ti diosetique. Jech ti ajvalil Nabucodonosor ti ja' atote, Jcuch abtel, ti vinic taje, laj yac'be tsots yabtel. Ja' c'ot ta banquialal jpas-mantal yu'un scotol ti buch'utic xilic ti toyol cajale, ti sna' xt'unvanique, ti bijil viniquetique, xchi'uc ti buch'utic xojtiqunic senyailtac ti oyic ta muc' ta lume.

<sup>12</sup>Yu'un ti ta stojolal ti Daniele, ti buch'u Belsasar ac'bat sbi yu'un ti ajvalile, oy ta stojol ti spajeb xa no'ox cuxule. Jelavem ti sbijile. Chajal ta sjol ta sbaquil scotol. Sna' lec yalbel smelol ti c'usi ta xac' ta na'el ti vaichiletique. Ta xloc' lec ta alal yu'un smelol ti c'usitic oy ta mucule. Ta stabe lec stuq'uul ti c'usitic toj vocol ta a'yiele. Jcuch abtel, ic'o talem ti Daniele. Ja' xu' ta xac'bot ana' c'usi smelol ta xac' ta na'el ti c'usi ts'ibabil ta pac'bale.”

<sup>13</sup>Ti Daniele, ic'bil bat ta stojol ti ajvalile. Va'i un, xi lic jac'batuc yu'un ti ajvalile: “Daniel, ¿mi vo'ot jun ta scotol ti jchuquel israeletic ti laj yich'ic beq'uel loq'uel ta Judea banomil yu'un ti ajvalil Nabucodonosor ti ja' jtote?

<sup>14</sup>Laj quich' albel ti ventainbilot yu'un xcuxlejal ti Diose, ti jamal lec ti snopobil avu'une, ti oy no'ox c'usi lec xvul ta ajole, ti bij xava'i abae.

<sup>15</sup>Ti viniquetic ti jelavem sbijilic ti li' oyic ta muc' ta lume, ayic xa li'e ti ac'o yavtaic ti c'usi ta xal ti c'opetique, ti ac'o yalic ti c'usi smelol ta xac' ta na'ele. Mi jutebuc al yu'unic.

<sup>16</sup>Ac'o mi jech un, ca'ioj ac'oplal ti xu' avu'un ta xajambe smelol ti c'usi mu na'baje, xchi'uc ti c'usitic juteb ta o'ntonal ti tsots sc'oplal ta xich' na'ele. Ti mi xu' avu'un yavtael ti c'opetic ti vi s'elan le'e, ti mi ta xavalbun ti c'usi smelol ta xac' ta na'ele, ta xcal mantal ti ac'o yaqu'ic alap ti yax'elan xela c'u'ile, ti ac'o yaqu'ic avuin carina ti meltsanbil ta oroe, ti ta xac'ot ta yoxibal ajvalil yo' ta xavtain ti bu c'alal ventainbil cu'une.”

<sup>17</sup>Ja' yu'un un, ti Daniele xi laj staq'ue: “Ti matanal ti ta xavale, Jcuch abtel, tey no'ox oyuc. Va'anbo yan yajval ti buch'u xu' ta xavac'be ti ich'bil ta muc' ta xc'ot ta apasob mantale. Yu'un ti vu'une, manchuc mi mu'yuc c'usi ta xquich', yu'un ja' cabtel ta xcalbot ava'i, Jcuch abtel, c'usi ta xal ti c'opetic ti ts'ibabil ta pac'bale.





18“Yu'un ti Dios ti oy ta toyole, laj yac' ochuc ta ajvalil, laj yac'be ti jelavem xu' yu'une, ti yutsilal slequilale, ti cajal ich'bil c'ot ta muc' ti Nabucodonosor ti ja' atote, Jcuch abtel.

19Ti jech ac'bat ti jelavem xu' yu'une, scotol ti jnaclejetic ta jujun lumetique, ta jujun muc'tiquil lumetique, xchi'uc ti ep ta tos ti sc'opique, laj sbic'tajes sbaic ta stojol, xi'tabil c'ot yu'unic. Yu'un ti stuque xu' ta smilan ti buch'uuc no'ox ta sc'ane. Mi mo'oje, tey no'ox sq'ueloj ac'o cuxiuc yu'un ti mi jech ta sc'ane. Yu'un oy jlom ti cajal ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'une. Yu'un oy jlom ti c'ajomal no'ox ta spec'tsanbe ti sc'oplale.

20Ja' no'ox un, ti c'alal lic stoy sba ta j'ech'ele, ti jot o xa ta xbat ti snopobil yu'une, ti stuc xa no'ox jech ti lec oy ta xa'i sbae, jech o xal pojbat ti jelavem xu' yu'une, ti yutsilal slequilal ti jech c'otem ta ajvalile.

21Laj yich' ch'aquel loq'uel ta stojol ti jnaclejetique. Lic joybijuc jech c'u cha'al stalel ti chon bolometique. Ja' lic capetuc xchi'uc ti bu xlamet ti te'tical burroetique. Lic slo' jobel jech c'u cha'al ti vacaxetique. Xt'inet spat ta x'ech' yu'un ti job ac'ubale, ja' to ti c'uxi lic sna' ti oy smuc'ul stsatsal ta spas mantal ta stojol scotol ajvaliletic ti Dios ti oy ta toyole, ti ja' ta stojobtas ti ajvalil ti mi jech ta sc'an ta spas ta stojole.

22“Avi tana une, Belsasar, ti vo'ot Jcuch abtelote, ti ja' xnich'onot ti ajvalil taje, scotol ti va'i s'elan c'ot ta stojol taje, laj ana' xa lec ti c'usi c'ot ta pasele. C'u stu un, mi ja'uc ta xabic'tajes aba jutebuc ti c'u a'elan oyot ti vo'ot eque.

23Yu'un le' une, Jcuch abtel, c'ajomal no'ox ta xavac' ta labanel ti Dios ti oy ta vinajele. Yu'un laj aval mantal ti ac'o atunes ta amexa ti bisetique, ti lech-lech taq'uinetic ti jtunel yu'un ti ch'ulnae. Jmoj laj avuch'ic o vino xchi'uc ti c'u yepal ic'bil talel avu'une. Jmoj tey laj apasic stoyel xi'el ti diosetic ti meltsanbil ta oroe, ti ta platae, ti ta c'anal taq'uine, ti ta tsatsal taq'uine, ti ta te'e, ti ta tone, ti ja' diosetic ti mu x'ilvane, ti mu xa'i ti c'usi ta xich' alele, ti mu'yuc c'usi xu' ta spasic jset'uque. Yan le' une, ma'uc ta xapasbeic stoyel xi'el ti Dios ti ja' oy ta yoc ta sc'ob ti acuxlejale, Jcuch abtel, ti ja' sbainoj scotol ti c'usi xu' ta xapase. Laj xa yich' bisel ti bu c'alal oye, pec'tsaj xa ti bu to ox c'oteme.

24Jech o xal un, ja' laj stac talel stuc ti laj sts'iba c'opetic ta pac'bal ti ta c'obale,

25ti laj yal MENE, MENE, TEKEL PARSIN, ti xie.

26Ti va'i yepal taje, ja' jech smelol ta xal ti jujubele: MENE ti xie, yu'un ti Diose c'ot ta chapel yu'un ti bu c'alal ta spas ajvalilal ti Jcuch abtele, xchi'uc laj xa sbis ti bu c'alal ta xc'ot ta tsutsele.

27TEKEL ti xie, yu'un ti Jcuch abtele, laj xa yich' bisel ti bu c'alal oye, pec'tsaj xa ti bu to ox c'oteme.

28PARSIN ti xie, yu'un ti c'u yepal smacoj ti Jcuch abtele, loc' xa sc'oplal ti cha'ch'ac ta xbate. Yu'un ta x'och ta yoc ta sc'obic ti medoetique xchi'uc ti persae'tique.”

<sup>29</sup>Laj taj une, ta yorail no'ox, ti ajvalil Belsasare laj yal mantal ti ac'o yich' lapbel yax'elan c'u'il ti Daniele, ti ac'o ac'batuc yuin jlicuc carina ti meltsanbil ta oroe. Laj yal ta jamal xtoc ta stojol scotol ti ta xc'ot ta yoxibal ajvalil ta sbainel ti c'u yepal sbainoj to ox ti ajvalile.

<sup>30</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta yac'ubalil no'ox, laj smilic ti Belsasar ti ja' ajvalil yu'un ti caldeoetique.

<sup>31</sup>Va'i un, ti Darioe, ti ja' liquem talel ta Mediae, och ta yoc ta sc'ob ti pasob mantale. Ti jech c'ac'al taje, yich'oj xa ox chib xchanvinic (62) jabil ti Darioe.

## Daniel 6

### Ti Daniele laj yich' tiq'uel ochel ta nail ch'en ti bu tiq'uil ti leonétique

<sup>1</sup>Ti ajvalil Darioe c'ot ta nopel yu'un ti ta sva'an vacvinic (120) ta vo' its'inal ajvaliletic ta jujun lumetic ti oyic ta nomtique yo' jech ta sbainic ta stuc'ulanel ta scotol ti bu c'alal smacoj ti ajvalile.

<sup>2</sup>Va'i un, laj sva'an oxib viniquetic ti ja' cajal yabtelic ta xc'ote yo' jech ta stuc'ulanic lec c'u s'elan ta xventainvanic ti jujun its'inal ajvaliletique. Yu'un ti jech laj spase, ja' ta sventa ti mu'yuc c'usi chopol ta xc'ot ta stojol ti ajvalile. Ti jun ta scotol ti buch'u cajal yabtel yich'oj ta sbainel ta sq'uelele, ja' no'ox stuc ti Daniele.

<sup>3</sup>Ta ora no'ox vinaj ti ja' lec xtojob ti Daniele, ti ja' mu sta ti yan banquialal yu'unic ti yan xchi'iltac ti co'ol cajal yabtel yich'ojique, xchi'uc ta stojol ti banquilaletic ti c'u s'elan xu' yu'unic ta sbainel ti jujun slumalique. Jech o xal ti ajvalile laj snop ti ja' no'ox stuc ta xc'ot ta banquialal ti ta spas mantal ti ta muc' ta lume.

<sup>4</sup>C'u stu un, ti buch'u yich'oj cajal yabtelic ta q'uelvaneje, xchi'uc ti its'inal ajvaliletique, lic sa'ılanbeic sc'oplal c'u s'elan ta sa'beic smul ti xu' ta xalic ti mu lecuc ta xbat yu'un ti c'u s'elan ta spas mantal ti bu c'alal sventainoj ti ajvalile. Ta sventa ti ja' jun vinic ti tuc' sjol yo'nton ti Daniele, jech o xal mu'yuc jtosuc ta staic ti oy c'usi chopol ta spase. Ja' yu'un un, mu'yuc xu' yu'unic ta stic'bel smul ta sventa ti c'u s'elan yabtel yich'oje.

<sup>5</sup>Manchuc mi jech un, yac'ojbeic ono'ox yipal ta snopilanbel ti sc'oplale, ti xi lic yalique: “Avie, mu'yuc c'usi laj jtabetic jtosuc yo' ta jsa'betic smul ti Daniele. Ja' van xu' ta jtabetic smul ta sventa ti c'u s'elan xch'unoje.”

<sup>6</sup>Ja' yu'un un, jech laj staic juteb be taje. Yu'un ti buch'utic yich'oj yabtelic ta q'uelvaneje xchi'uc ti its'inal ajvaliletique, tey laj scomonop sc'opic ti ta xbat xchi'inic ta lo'il ti ajvalil Darioe, ti xi lic yalbeic ti c'alal volol scotolic ta sts'ele: “Cajaluc c'otuc sc'oplal ta j'ech'el ti Jcuch abtele.

<sup>7</sup>Yu'un scotol ti its'inal ajvaliletic ti sbainojic ta spasel mantal ta sjunul ti muc' ta lume, c'ot ta pasel ti laj stsob sbaique. Laj svules ta yo'ntonic ti ac'o yich' alel ti loc'uc mantal yu'un ti ajvalile, ti mu'yucuc buch'u xnijilet xchimilet ta sc'oponel mi junuc ti yan diose, mi ja'uc ta stojol jun vinic ti ta xloc' ti lajuneb xcha'vinic (30) c'ac'ale, ti



ja'uc no'ox atuc ti cajaluc ac'oplal ta xc'ot yu'unic ti Jcuch abtelote. Ti buch'u mu xac' ta venta ti va'i s'elan taje, ac'o ba yich' tiq'uel ta nail ch'en ti bu tiq'uil ti leonetique.

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, Jcuch abtel, ac'o ave ati' ti jech c'ot ta nopele. Ac'o avuni pirma un. Jech mu'yuc buch'u xu' ta soques ti c'usi c'ot ta nopele, jech c'u cha'al liquem ti oy c'usi jbel tsots albil yu'unic ti medoetique, xchi'uc ti persaetique, ti mu stac' tuch'bel yip ti c'usi nopbile.”

<sup>9</sup>Ti jech laj sc'anic ti va'i s'elan nopbil yu'unique, ja' yu'un un, ti ajvalil Darioe laj yac' spirma yu'unic.

<sup>10</sup>C'alal laj ya'i ti Daniel ti laj xa yich' pasel pirma ti c'u s'elan loc' ta nopel yu'unic ti mantale, jech ti Daniele bat ta sna. C'ot sjam ti sventanatac ti bu ta xvaye, ti xi sq'ueloj batel ta stuq'uil Jerusalén ta yelov ti sloq'ueb c'ac'ale. Lic squejan sba ta slequil c'oponel ta sti'inel ti Diose. Ja' oxib (3) velta ta xc'opoj ta xti'in ta c'ac'al jech c'u cha'al nopem ono'ox xa'i ta xc'opoje.

<sup>11</sup>Va'i un, c'alal ochic batel ta sna Daniel ti viniquetic taje, ja' o ta xc'opoj ta xti'in ta slequil-c'opta ti Dios yu'un c'alal c'otique.

<sup>12</sup>C'alal jech laj yilique, ta anil no'ox batic ta stojol ti ajvalile yo' jech ta slo'iltabeic ya'i ti oy chapajem jun mantale, ti xi c'ot yalbeique: “Yu'un ti vo'ote, Jcuch abtel, avac'oj ave ati' ti vinajem lec ti loqu'em jun mantal avu'une. Ti buch'u ta xlic sjol ti xvocolet liquel ta stael ta c'oponel ti c'usiuc no'ox diosale, mi ta stojol jun vinic ti ma'uc ti Jcuch abtele, ti buch'u jech ta spas ti c'alal mu to ta x'ech' ti lajuneb xcha'vinic (30) c'ac'ale, loc' mantal ti ac'o yich' tiq'uel ochel ta nail ch'en ti bu tiq'uil ti leonetique. ¿Mi mu jechuc chapanbil taje? Xi laj stac' ti ajvalile: “Jech unbi, tsots sc'oplal ac'o c'otuc ta pasel jech c'u cha'al ti oy c'usi jbel ti tsots albil yu'un ti medoetique xchi'uc ti persaetique, mi ja'uc stac' ch'ayel ta be.”

<sup>13</sup>Va'i un, ti stuquique xi xvulajetic liquele: “Yu'un ti Daniele, ti ja' jun israel ti bec'bil loc' tal ta slumale, mi ja'uc xac'ot ta venta ti jech Jcuch abtelote. Mi ja'uc xac' ta venta ti loqu'em xa jun mantal avu'une. Yu'un quilojcutic ti oxib (3) velta ta xc'opoj ta xti'in ta c'ac'ale.”

<sup>14</sup>C'alal jech laj ya'i ti ajvalile, och ta at-o'nton. Laj sa'olan mi oy c'usi xut ta spoj ti Daniele. Yich'oj o mal c'ac'al ti yo'ntonuc xa xa'i c'usi yut ti xu' ta spoje.

<sup>15</sup>C'u stu un, ti viniquetique xi c'ot yalic yan velta xtoc ta stojol ti ajvalile: “Xana' lec, Jcuch abtel, ti c'u s'elan liquem yu'unic ti oy jbel ti c'usi tsots albil yu'unic ti medoetique xchi'uc ti persaetique, ti mi oy c'usi chapanbil ti mu stac' jech ta xich' pasele, ti c'alal pasbil xa pirma yu'un ti ajvalil ti c'usi c'ot ta nopele, mu ono'ox ta xch'ay ta be.”

<sup>16</sup>Jech o xal un, ti ajvalile laj yal mantal ti ac'o yich' iq'uel talel ti Daniele yo' ta xich' tiq'uel ochel ta nail ch'en ti bu oy ti leonetique. C'alal mu to x'ac'at batel ta c'abale, ti ajvalile xi laj yalbe ti Daniele: “Ja' ac'o xaspojot ti Dios avu'une ti j'ech'el avich'oj ta muc' ta sjunul avo'ntone.”



**17**C'alal och xa batel ta yut nail ch'en yu'unic ti Daniele, laj sa'ic talel jbej ton yo' ta smacbeic sti' ti ch'ene. Jech ti ajvalile tey laj yac'be seyoal ta seyo stuc xchi'uc seyotac ti buch'utic cajal yabtel yich'o'jic yu'une, yo' jech ta xvinaj ti xc'ot ta pasel ti c'usi nobbil yu'unic ta sventa ti c'usi laj spas ti Daniele. Yu'un c'ot ta pasel jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi jbel ti tsots albil yu'unique.

**18**Ts'acal to un, ti ajvalile bat ta sna. Mu'yuc xa xve'. Bat xpuch'an sba. Ma'uc xa ta yo'nton ta ya'yi'el ti oy c'usi xlomet no'ox ta xich' tijel jech c'u cha'al liquem yu'une. Ma'uc no'ox taje, yu'un sjunul ac'ubal mu xtal ti vayel ta xa'ie.

**19**C'alal po'ot xa sacub talele, bat ta anil ta nail ch'en ti bu oy ti leonetique.

**20**Jech ti ajvalile xme'inaj xa ye ti xi c'ot sbiiltas ti Daniel ti c'alal tey xa nopol va'ale: "Daniel, yajtunelot ti cuxul Diose, ti j'ech'el avich'oj ta muq'ue, ¿mi cuch yu'un ti mu'yuc xayac' ta ti'el yu'un ti leonetique?"

**21**Jech ti Daniele xi tac'av talele: "Ich'biluc ta muc' c'otuc ta j'ech'el ti Jcuch abtele.

**22**Ti Dios cu'une laj stac'bun talel yaj'ánjel ti laj yalubtasbe ye ti leonetic yo' jech mu'yuc xisyayijesun jutebuque. Yu'un ti Diose yiloy ti mu jechuc ti jmule, ti mu'yuc c'usi chopol calo'j ta stojol ti Jcuch abtele."

**23**Ja' yu'un un, ti ajvalile xmuyubaj xa ta jmec. Laj yal mantal ti ac'o yich' loq'uesel talel ta nail ch'en ti Daniele. C'alal laj xa sloq'uesic talele, mi jutebuc yayijesbil laj staic, ja' ti ta j'ech'el spatoy yo'nton ta stojol ti Dios yu'une.

**24**Ts'acal to ec un, ti ajvalile laj yal mantal ti ac'o yich'ic iq'uel talel ti viniquetic ti buch'u laj sa'beic smul ti Daniele. Va'i un, jmo'j laj yich'ic tiq'uel ochel xchi'uc yajnili'c, xchi'uc xnich'nabic ta nail ch'en ti bu tiq'u'uil ti leonetique. Ja'uc ti stuquic une, mu to ta xc'otic lec ta yut ch'en ti c'alal xjipet no'ox talel ti leonetique. Ta jliquel no'ox lilinatic ta j'ech'el.

**25**Va'i un, ti ajvalil Darioe xi laj yal ti laj sts'iba ech'el vunetic ta stojol ti jnaclejetic ti oy ta sjunul ti muc' ta lume, ti jaylajun-tos ti sc'opic ti buyuc no'ox nacalic ta banomile: "Ta jc'an ti lamajemuc c'op ta atojolique, ti mu'yucuc c'usi xana'ic ta j'ech'ele.

**26**Ja' yu'un un, loc' mantal cu'un ti ta jpas-mantal ta stojol scotolic ti bu c'alal jventainoje, ti ich'biluc c'otuc ta muq'ue, ti ac'o snijan xchiman sbaic ta stojol ti Dios yu'un ti Daniele. "Yu'un ti stuque, ja' cuxul Dios ta j'ech'el, sbatel osil tey oy o. J'ech'el mu stac' tubel ti c'u s'elan ta spas mantale, yu'un mu'yuc spajeb ti smuc'ul stsatsale.

**27**"Yu'un ti stuque, ja' jcoltavanej, ja' jpojvanej, ti ch'ayal no'ox ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usi ta xac' ta ilel ti ta vinajele, ti li' ta banomile. Yu'un ja' laj stic' sba ta spojel ti Daniele yo' jech mu'yuc xla'j ta ti'el yu'un ti leonetique."

**28**Ja' yu'un un, ti Daniele jech com o ti tsots yabtel yich'oj ti c'u sjalil tiq'u'uil ta ajvalilal ti Darioe, xchi'uc ti c'u sjalil tiq'u'uil ta ajvalilal ti Ciro ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Persiae.



## Daniel 7

### Ti chancot (4) xi'bal sba jti'oval chon ti laj yich' aq'uel ta ilel ti c'alal jam ti ba satile

<sup>1</sup>Oy jun ac'ubal, ti c'alal ja' to ox sliqueb jabil yochel ta ajvalil ta Babilonia ti Belsasare, jech ti Daniele vaichinaj ti oy c'usi ac'bat yil ti c'alal jam ti sba sate. C'alal julave, lic sbejan ta vun ti jaytos tsotsic sc'oplal ti c'usi laj svaichintae. Ti c'usi laj sbejan ta vune, jech c'u cha'al li'e:

<sup>2</sup>Ti ta jvaiche, laj quil ti xvo'o'et no'ox talel ic' ta xchanjotal ti banomile, ti xyuq'uet no'ox ta jujujot yu'un ti muc' ta nabe.

<sup>3</sup>Ta jech to yepal, vul ta loq'uel chancot (4) xi'bal sba muc'tiquil jti'oval chon ti yan o ta q'uelel ti jujucot ti loq'uic talel ta nabe.

<sup>4</sup>Ti bu ba'yel laj quile, co'ol s'elan jcot león yilel. Ja' no'ox un, oy xic' jech c'u cha'al ti xique. C'alal ja' o batem jsat xchi'uc ta sq'uelele, laj quil ti laj yich' loq'uesbel ti xic'taque. Lic stoybeic liquel ti sjole. Laj stec'anbeic lec ti svalopat acan ta lumtique. Va'al lec com yu'unic jech c'u cha'al junuc vinic. Lic ayanuc snopobil yu'un jech c'u cha'al snopobil yu'un jun vinic.

<sup>5</sup>Ti xcha'cotale, co'ol s'elan jcot oso ti toyol cotal laj quile. Scats'oj oxtel ch'ilte'il ta yee, ti laj ca'i ti xi albate: “Batan, ti'an scotal ti beq'uet ti bu c'alal xu' avu'une.”

<sup>6</sup>Ti yoxcotale, co'ol s'elan muc' ta bolom laj quil. Ja' no'ox un, oy chanib xic' ta spat. Ja' jech xtoc laj quil oy chanib sjol, ti ac'bat yich' ti jelavem xu' yu'une.

<sup>7</sup>Ti xchanibal xi'bal sba jti'oval chon ti li'ac'bat quil ti c'alal jam ti jba jsate, toj ech'em xi'elal ta j'ech'el, ti stuc xa no'ox jech xu' yu'un ta j'ech'ele. Jun to snatiquil stanal ye, ti ja' tsatsal taq'uin yilele, ti naca smilan no'ox scotole. Mu no'ox ta yeuc ta xa'i ti ta sliliane. Ta sju' comel ta teq'uel ti c'u yepal ti scomelale. Ja' jun jti'oval chon ti stuc no'ox yan o ta q'uelel ta scotal ti c'u yepal laj quil ta jvaiche. Yu'un oy lajuneb (10) xulub ta sjol laj quil.

<sup>8</sup>C'alal ja' o batem jsat ta sq'uelel ti xulubtaque, laj quil ti ta xch'i talel sbiq'uit q'uelom ti ta olol ti xulubtaque. Va'i un, laj yich' c'ocbel loq'uel oxib ti syijil xulube yo' jech xu' tey ta xch'i liquel ti sq'uelome. Jech ti stuque, co'ol s'elan sat vinic ta q'uelel yilel, ti spajeb xa no'ox mu ts'icbaj ti c'usitic ta xloc' ta yee.

### Ti chapanel ta xac' ti Diose

<sup>9</sup>Mu'yuc jch'ay jliqueluc jsat ta sq'uelel c'alal to c'uxi lic yaquic ti jun chibuc ti muc'tic chotlebale, ti ja' jun Mol ti tey tal chotluque. Ti Mol taje, co'ol s'elan saquil bot ti sc'u' slapoje, ti sac mesan no'ox jech c'u cha'al saquil tsots ti stsotsil sjole. Ti xchotlebe, co'ol s'elan leb c'oc' ti scarosaltaque.

<sup>10</sup>Co'ol s'elan leb c'oc' ti uc'um ta xloc' talel ti bu oye. Ja' jech xtoc ep ta mil ti yac'oj sbaic ta tunel tey ta stojole. Yan ti buch'utic naca va'ajtic ta sts'ele, mu xa ono'ox albauc jaylajun-mil ta j'ech'el. Jech ti Buch'u chotal ta xchapanvane lic sliques ti c'usi ta xich' chapanele. Jech xtoc laj yich' jamel ti jujupoc vunetique.



**11**Jq'ueloj, batem co'nton xchi'uc ti c'usi ta xalilan ti snene' xulub ti xloquet no'ox snuc' ta spase. C'alal ch'ayal co'nton ta sq'uelele, laj quil ti laj smilic ti muc' ta jti'oval chone. Laj slilinic ta bic'tal bojilanel. Laj xtoc un, laj sjipic ochel ta c'oc' yo' jech ta xc'ac' yu'unic.

**12**Ja' jech xtoc ti yan muc'tiquil jti'oval chonetique, laj yich'ic pojbel ti jech jelavem xu' yu'unique. Le' une, cuxul laj yictaic ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta tsutsel ti ora yu'unique.

**13**C'alal yacalun ta sq'uelel ti c'usi jam jsat ti li'ac'bat quil ta ac'ubaltique, ta anil no'ox xi c'ot ta pasele: laj quil ti co'ol s'elan vinic ti tal ta ba toque, ti bat ti bu oy ti Mole. Aq'ue nopajuc batel ta stojol.

**14**Ac'bat yich' ti jelavem smuc'ul stsatsale, ti yutsilal slequilale, ti ventainel yu'une. Jech o xal ta xac' sbaic ta tunel ta stojol scotol ti jnaclejetic ta jujun muc' ta lume, ti ta jujuchop ti sc'opique. Yu'un jech sbatel osil ti oy smuc'ul stsatsale. Mi jutebuc ta xc'ot ta tubel ti c'u s'elan ta spas mantale.

**15**Ti vu'un Danielune laj ca'i ti litsaque yu'un ti xi'ele. Vul o'ntonun xa xchi'uc scotol ti c'u s'elan laj quile.

**16**Tey linopaj batel ta stojol jun yu'unic ti c'u yepal tey va'alique. Laj jc'anbe ti ac'o yalbun scotol smelol ti c'usi laj quile. Jech ti stuque laj xch'un cu'un ti ac'o yalbun ca'ie, yu'un xi laj yalbune:

**17**“Ti chanib (4) xi'bal sba muc'tiquil jti'oval chon le'e, ja' sc'oplal chanib (4) ajvaliletic ti ta x'och ta yoc ta sc'obic ta sventainel sbejel ti banomile.

**18**Ts'acal to un, ti jech sc'oplal ochemic ta ajvaliletique, ja' ta xlic jelobtasbaticuc ta yoc ta sc'obic ti jteclum yu'un Dios ti oy ta toyole, ti ja' j'ech'el ta xcomic o ta pas-mantal sbatel osile.”

**19**Oy ox ta co'nton ta xca'ibe sc'oplal ti ta xchanibal ti xi'bal sba muc' ta jti'oval chone, ti stuc no'ox toj yan ta q'uelele, ti xi s'elan xi'elal ta q'uelele: Yu'un tsatsal taqu'in ta q'uelel ti stanaltac yee, ti co'ol s'elan c'anal taqu'in chavajtic no'ox ti sni' yich'aque, ti naca smil no'ox scotole. Mu ta yeuc ta xa'i ta sliline, yu'un ta sju' comel ta teq'uel ti scomelale.

**20**Oy ox ta co'nton ta xca'ibe sc'oplal ta sventa ti lajuneb (10) xulube, xchi'uc ti snene' xulub ti oy sate, ti oy jun ye ti mu no'ox ts'icbaj ti c'usi xloc' ta alal yu'une. Jech xtoc oy ox ta co'nton ta xca'ibe sc'oplal ti oxib (3) xulub ti laj yich' c'oquel loq'uele yo' jech xu' ta xch'i talel ti snene' xulub ti jelavem to smuc'ul ta xbate.

**21**Va'i un, ti xulub taje ta smil ta luchel steclumal ti Diose, ti tsalbilic ta xc'ot yu'une,

**22**ja' to ti c'uxi c'ot yorail lic sva'an sba ti Mol ta spojel steclumal ti Dios ti oy ta toyole. Yu'un sta xa yorail ti ta xich'ic ti ta xc'otic ta pas mantal ti steclumal ti Diose.

**23**Va'i un, xi laj yale: “Ti xchanibal (4) xi'bal sba jti'oval muc' ta chone, ja' sc'oplal ti ta xvul ta loq'uel ti xchanibal (4) jvolvanej j'uninvanej jpasvanej ta mantal li' ta





banomile, ti stuc no'ox toj yan o ti stalele. Ta stubbe sc'oplal scotol ti jnaclejetic ta banomile, ti naca sju' no'ox ta teq'uele, ti naca slilin no'ox comele.

<sup>24</sup>Ti lajuneb (10) xulube, ja' sc'oplal lajuneb (10) ajvalil ti ta xchotiic ta pas mantal ti bu ti pasob mantal taje. C'alal mi ech'ic xa ox taje, ta xvul ta loq'uel ta stojolic ti oy jun ti xjelav to xu' yu'une, ti toj yan stalel ta jmeque, ti ja' mu sta ti laj ech'uc ta ba'yele, ti xu' yu'un ta sjip ta lum oxibuc (3) ti ajvaliletic taje.

<sup>25</sup>Ti jun taje ta xchopol-c'opta ti Dios ti oy ta toyole. Ta naca sta ta stsutsesbe ech'el steclumal ti Diose, ti oy ta yo'nton ta sjel ya'i ti oy jbel ti c'usi tsots albil yu'un ti Diose, ti ta stubbe sc'oplal ti sq'uinaltac ti c'u s'elan ch'unbil yu'unique. Yu'un ja' o'lol xchanibal (3 1/2) jabil sjalil oy ta yoc ta sc'ob ta yilbajinel steclumal ti Diose.

<sup>26</sup>Va'i un, c'alal ta xlic sliques chapanel ti jchapanvaneje, tey ta xpojbat ti jech jelavem xu' yu'une. Ta xc'ot ta tsutsel ta j'ech'el.

<sup>27</sup>Ti spasob mantale, ti jelavem xu' yu'une, ti yutsilal slequilal ti oy ta scotol pasob mantaletic li' ta banomile, ja' ta xlic ac'batuc ta yoc ta sc'obic steclumal ti Dios ti oy ta toyole. Mu'yuc stsutseb ti jech ta xchoti ta pasob mantale. Yu'un scotol ti jteclumetic ta banomile, ta xac' sbaic ta tunel ta stojol. Ta xch'unbeic ti c'usi ta xale.”

<sup>28</sup>Ja' jech c'ot ta tsutsel ti lo'il a'yej taje. Ti vu'un Danielune, xvulvun xa co'nton com yu'un, sac pac'an xa licom yu'un. Ja' no'ox un, mu junuc buch'u laj calbe ya'i ti va'i s'elan taje.

## Daniel 8

### Ti tot chije xchi'uc ti tot tentsun ti laj yich' ilel ti c'alal jam ti ba satile

<sup>1</sup>C'alal yoxibal (3) xa ox jabil yochel ta ajvalilal ti Belsasare, ti vu'un Danielune, c'ot to ta pasel ti jam ti jba jsat xtoque. Ja' slecoj ti ta ba'yel to ox laj quile.

<sup>2</sup>Ti c'usi laj quil ti c'alal jam ti jba jsate, co'ol s'elan tey oyun ta jteclum Susa yilel ti oy ta yosilal ti Elame, ta sti'il uc'um ti Ulai sbie.

<sup>3</sup>Tey laj jtoy batel jsat ta nom. Tey laj quil jcot tot chij ti cotal ta ti' uc'ume. Chib xulub ti nat va'ajtic muyele. Ja' no'ox un, oy jun ti ta xchibale ti natub to muyel ta j'ech'ele, ti ts'acal ch'i loq'uele.

<sup>4</sup>Ti tot chije, laj quil ti xchinet no'ox xulub ta sq'uel batel ti xi ta smaleb c'ac'ale, ti xi ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti xi ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Xi'bil yu'un scotol ti yan chon bolometique. Mu xa xpoj yu'un sbaic mi ta xpujatic ta lucele. Ta spas ti c'usi lec ta xa'i ti stuque. Yu'un yantic no'ox ta xich' batel ti yip ta j'ech'ele.

<sup>5</sup>Naca to ch'ayal co'nton ta snopilanel ti c'usi laj quile, ja' to no'ox laj quil xtoc ti vul ta loq'uel jcot tot tentsun ti xi ta smaleb c'ac'ale, ti ta anil xjipet no'ox talele. Mu'yuc xa ta stec' ti banomil yilele. Ti tot tentsun taje, jun snatil xulub ti ch'iem liquel ta nopol sbec' sate.



**6**Va'i un, c'alal c'ot xa ta nopol ti bu oy ti tot chij ti laj quil ti cotel ta ti' uc'ume, ta nom to laj yich'be batel yipal yo' ta spujbe luchel.

**7**Toj c'asel c'ot yu'un ta j'ech'el xchibal ti xulube. Jech ti tot chije, toj lajel c'ot laj ya'i, mi ja'uc xa pac yu'un jutebuc. Ta ts'acal to un, ti tot tentsune laj sjiip ta lum ti tot chije. Laj sju'ilan ta teq'uel ta j'ech'el. Q'uelbil no'ox laj, mu'yuc buch'u xpojun.

**8**Jech ti tot tentsune, yantic no'ox yich' batel yip ta j'ech'el. Ja' no'ox un, c'alal yorail yich'oj xa lec ti yipe, ja' o xa lic c'asuc ti smuc' ta xulube. Jech ti bu c'as loq'uele, tey lic ch'iuc talem chaniib xulub ti bichajtic muyel ti sq'ueloj batel ta xchanjechal banomile.

**9**Oy jun ta scotel ti xulube, lic ch'iuc sq'uelom, ti ech'em nat bat ti bichil batel ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti ta stuq'uul ti banomil ti sbiinoj C'upil Sbae.

**10**Muq'uib ta j'ech'el ti c'ot c'alal to ti bu oyic ti c'usitic oy ta vinajele, ti laj slilin yalel tal jvoc'uc ti c'analetique. Laj sju'ilan ta teq'uel.

**11**Ma'uc no'ox taje, yu'un laj stsac ta c'op ti banquilal yu'un ti c'usitic oy ta vinajele. Laj stubbe sc'oplal ti milbil mantanaletic ti ta xich' aq'uel ta jujun c'ac'ale. Laj soques ti bu yavil ti c'opojebal ti'inebale.

**12**Ti ta soquemal sjole, tey laj svol sbaic yu'un ti yajsoldadotac ti bu to ox ta xich' aq'uel ti milbil matanale. Laj sjiipbe ta lum sc'oplal ti c'usi ja' melele. Laj spas ti bu xa c'alal xal ti yo'nton ti c'ot ta nopol yu'une, ti vinaj ti cajal c'ot sc'oplal xchi'uque.

**13**Ts'acal to un, laj ca'i ti oy jun ánjel ti xi ta sjac'be ti jun ánjel xtoque: “¿C'usi to ora ta xc'ot ta pajel ti vi s'elan c'otem ta pasel ta stojol ti altar ti bu ta xich' aq'uel ti milbil matanal ti jujun c'ac'ale? ¿C'u sjalil ta xjalij ti jech och ti j'ac'-ib-o'nton mulil tey ta xch'ulna ti Diose, ti jech pech'bilic ta teq'uel ti jch'unolajeletic yu'une?”

**14**Va'i un, xi laj yich' taq'uel sutel tal ti c'ope: “Ja' ta xjalij cha'mil xchi'uc vo'lajunvinic (2,300) ti jujun xmal sacube. Mi ech' ti va'i sjalil taj une, ta xc'ot ta pasel ta xlic yich' cha'lecubtasel ti ch'ulnae.”

**15**Ti vu'un Danielune, c'alal ch'ayal co'nton ta jnopilanbe smelol c'usi ta xac' ta na'el ti c'usi laj quil ti c'alal jam ti jba jsate, ja' o ta jech to yepal ti c'otel ta jsat ti co'ol s'elan sloc'ol jun vinic ti tey va'al ta jts'ele.

**16**Va'i un, ti tey ta uc'um Ulaie, laj ca'i ti co'ol s'elan jc'opojeltic ya'yel ti xi ta xale: “Ti vinic li'e, Gabriel, albo ya'i c'usi smelol ta xac' ta na'el ti c'usi laj yil ti jech jam ti sba sate.”

**17**Jech ti stuque nopaj talem ta jtojol. Toj xi'el lic'ot yu'un. Tey jnupilan xa banomil laj jquejan jba ta stojol. Ja' no'ox un, ti stuque xi laj yalbune: “Ti vo'ote, jtunel, ti jech jam aba asat ti c'usi laj avile, mu me xch'ay xava'i, yu'un me jech ta xc'ot ta pasel ti ta slajeb c'ac'ale.”



<sup>18</sup>C'alal jech yacal ta xisc'oponune, licham o xa ca'i. Jech' xa telel licom ta banomil. Jech ti stuque lic snitun liquel, laj sva'anun.

<sup>19</sup>Va'i un, xi laj yalbune: "Ta xcalbot ava'i lec smelol c'usi ta xc'ot ta pasel ti mi c'ot ta tsutsel ti c'u sjalil ilinem ti Diose. Yu'un ti c'usi laj avil ti c'alal jam ti aba asate, yu'un jech ta xc'ot ta pasel c'alal ta sta ti slajeb c'ac'ale.

<sup>20</sup>"Ti tot chij ti oy chib xulube, ja' ta sco'oltasbe sc'oplalic ti ajvaliletic yu'un ti jteclum Mediae xchi'uc ti jteclum Persiae.

<sup>21</sup>Yan ti tot tentsune, ja' sc'oplal ti ajvalil yu'un ti jteclum Greciae. Ti smuc' ta xulub ti ch'iem liquel ta nopol sbec' sate, ja' sc'oplal ti sba ajvalile.

<sup>22</sup>Yan ti chanib xulubtac ti q'uelomaj loq'uel ti bu c'as loq'uel ti ta ba'yele, ja' smelol ta xac' ta na'el ti ta xloc' chanib jvolvanej j'uninvanej jpasvanej ta mantal ti ta muc' ta lume. Ja' no'ox un, ma'uc xa jech yip ti ta ba'yele.

<sup>23</sup>"C'alal ta xc'ot ta tsutsel ti c'u sjalil ta spasic mantal ti chanib jvolvanej j'uninvanej taje, ti jelav xa ox ta j'ech'el ti mulil colo'ile, ta xvul ta loq'uel jun ajvalil ti mu'yuc xch'ulele, ti oy sbijile, ti sna' c'usi xut sbae, ti ta xlic sbain ti yabtele.

<sup>24</sup>Ta xc'ot ta pasel ti ja' jelavem to tsots xu' yu'une. Ja' no'ox un, ma'uc ta yip stuc. Mu ch'unbaj yilel ti c'u s'elan ta xlilinvane. Ta spas canal ta scotol ti c'usi ta spase. Ta sjip ta lum ti buch'utic cajal yabtel yich'ojique. Jech xtoc ep ta xilbe svocol steclumal ti Diose.

<sup>25</sup>Ja' no'ox spasob canal o xchi'uc ti oy sbijile, ti sna' c'usi xut sba ta xlo'lavan xchi'uque. Spajeb xa no'ox ti cajal xa'i sbae. Yu'un ac'o mi jun yo'nton lec oyic ti jnaclejetique, ch'ayal yo'ntonic ta xc'ot sta ti naca smilel no'ox yu'une. Ta stsac ta leto ti Buch'u spajeb banquilal yu'un ta scotole. Ja' no'ox un, tey ta xc'ot ta tsutsel ta stojol ti Buch'u spajeb banquilale.

<sup>26</sup>Sc'oplal ti jujun xmal sacub ti la'ac'bat avil ti c'alal jam ti aba asate, le'e, ja' ono'ox meel une. Ja' no'ox ti vo'ot une, ts'ijlan no'ox me. Yu'un ta ono'ox me xc'ot ta pasel ti mi jalij xa ech'ele."

<sup>27</sup>Ti vu'un Danielune laj ca'i ti ch'abal xa ti quip com yu'une. Jal c'ac'al ti co'ol s'elan jchamel licom yu'une. Ts'acal to un, livatsaj. Lic cabtelan ta pasel ti c'usi yac'oj jbain ti ajvalil yu'un ti muc' ta lume. Ja' no'ox un, tey to staoj yav oyun ta vul o'nton yu'un ti c'usi laj quil ti c'alal jam ti jba jsate. Yu'un mi ja'uc xca'ibe smelol c'usi xal o.

## Daniel 9

### Ti Daniele ta xc'opoj xti'in ta sventa ti steclumale

<sup>1</sup>Ti Darío xnich'on ti Asueroe, ti liquem sts'unubal ta stojol ti medoetique, sbainoj ta spasel mantal ti c'u sjamlej smacoj ti caldeoetique.

<sup>2</sup>C'alal ta sliqueb to ox jabil yochel ta ajvalilale, jech ti vu'un Danielune, ja' o ochemun ta sq'uelel ti jpoc vun yu'un ti j'alc'op Jeremías ti bu ta xalbe sc'oplal ti



lajuneb xchanvinic (70) jabil sjalil ti lilijem ta xcom ti jteclum Jerusalene, ti jech albil yu'un Dios ti j'alc'ope.

<sup>3</sup>Va'i un, lic vocoletcun ta c'opojel ti'inel ta stojol Dios ti ja' Ajvalile. Laj jcomtsan cot. Laj jlap lajemal c'u'iletic. Lic chotetcun ti bu busul ti tanil c'oq'ue.

<sup>4</sup>Xi s'elan xcholet lic cal ti lic'opoj liti'in ta stojol ti Ajvalil Dios cu'une: "Cajval, muc'ul Diosot, jelavem xu' avu'un, ta ono'ox xc'ot ta pasel avu'un ti c'usi loqu'em ta ave ati'e. Ta xavac' ta ilel ti syail xc'uxul avo'nton ta stojolic ti buch'uuc c'ux ta xaya'ie, ti ta xc'ot ta pasel yu'unic ti amantaltaque:

<sup>5</sup>"Laj xa jta jmulcutic ta atojol. Chopol xa ti vi s'elan libatcutique. Yu'un pas xa cu'uncutic ti c'usitic toj chopole. Yu'un oy bu mu xa xacac'cutic ta venta ti c'u s'elan cuxuluncutic talele. Yu'un oy bu laj xa jvalopatincutic comel ti amantaltaque xchi'uc ti c'usitic nopbil avu'une.

<sup>6</sup>Yu'un mu'yuc xcac'cutic ta venta ti j'alc'opetic ti ja' avajtuneltaque, ti c'opojic ta aventa ta stojol ti ajvaliletic cu'uncutique, ta stojol ti banquilaletique, ta stojol ti jtot jme'cutic laj ech'icuc ta vo'nee, xchi'uc ti c'opojic ta stojol scotol ti jteclum Israele.

<sup>7</sup>Ti vo'ote, Dios, oy yutsil slequil avo'nton. Ja'uc ti vu'uncutic israeluncutique ta xca'i ti q'uexlal jba jsatcutique xchi'uc ti c'u yepal nacal ta Jerusalene. Mu yanuc ta xa'iic ec ti jlom israeletic ti nopol no'ox oyique, xchi'uc ti oyic ta nom ti bu laj aten batel ta muc'tiquil lum ta scoj ti laj stoy sbaic ta atojole.

<sup>8</sup>Ti vu'uncutique, Dios, ta xca'i ti q'uexlal ti jba jsatcutique. Yu'un co'ol oy jmulcutic ta atojolal jech c'u cha'al laj ech'uc ti ajvaliletic cu'uncutique, ti banquilaletique, xchi'uc ti jtot jme'cutic laj ech'icuc.

<sup>9</sup>Ja'uc ti vo'ot une, Diosot cu'uncutic, oy ta atojolal ti syail xc'uxul avo'ntone, ta ora no'ox xana' xach'ay ti mulile. Yu'un ti vu'uncutique, c'ajomal no'ox jelavem ti jtoyobbailcutic ta atojolale.

<sup>10</sup>Yu'un mu xca'ibecutic xchiquinal ti c'usi ta xavalbuncutique, Cajval, ti Diosot cu'uncutique. Yu'un mi jutebuc laj cac'cutic ta venta ti chanubtasel laj avac'buncutic ta sventa ti j'alc'opetic ti ja' jtuneletic avu'une.

<sup>11</sup>Yu'un sjunul jteclum Israel, mu'yuc xaq'uic ta venta ti chanubtaseletic avu'une. Yu'un laj sjip ta spat ta xoconic ti c'usitic ta xac'an ti ac'o spasique. Jech o xal un, cajal vul ta jbacutic ti bac vocole. Yu'un laj quich'cutic ti jech no'ox loqu'em ta alel ti ts'ibabil comel yu'un ta jbel ti c'usi tsots albil yu'un ti Moisés ti ja' avajtunele. Yu'un ja' ta scoj ti laj xa jta jmulcutic ta atojole.

<sup>12</sup>C'alal jech laj atac talel ta jtojolcutic ti spajeb ti mu ech'bajuc ti vocole, ja' c'ot ta pasel avu'un ti ta xaloq'ues ac'ac'al ti jech ta xapas ta jtojolcutique, xchi'uc ta stojolic ti buch'utic laj spasuncutic ta mantale. Yu'un mu'yuc jech xco'olaj o ta sbejel banomil ti bac vocol ti cajal c'ot ta sba ti jteclum Jerusalene.

<sup>13</sup>Yu'un lamal vul ta jtojolcutic scotol ti vocole jech c'u cha'al albil ti ts'ibabil ta jbel ti c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moises. C'u stu un, ti vu'uncutique mu'yuc

xinopajcutic ta atojol, Cajval ti Diosot cu'uncutique, mu x'ictaj ta ictael comel cu'uncutic ti jchopolalcutique. Mi ja'uc laj jtij co'ntoncutic ta stamel batel ti melel ti c'usi ta xavale.

**14**Jech o xal un, Dios, laj achapan ti laj atac tael ta jtojolcutic ti c'usi chopole. Yu'un ti vo'ote, Cajval, ti Diosot cu'uncutique, yu'un tuc' scotol ti c'usi ta xapase. Ja' no'ox un, ti vu'uncutique mu'yuc xloc' x'ayan ta co'ntoncutic ta xchiquintabelot ti ac'o'pe.

**15**“Yu'un ti vo'ote, Cajval, ti Diosot cu'uncutique, laj avac' ta ilel ti jelavem xu' avu'un ti c'alal laj aloq'ues tael ta Egipto ti ateculumale. Yu'un staoj yav ta xavinajes ac'oplal jech c'u cha'al laj avac' ta ilel ta vo'ne ti jelavem xu' avu'one. Ja'uc ti vu'uncutic une, ja' no'ox ochem yipal ta sa'el ti mulil cu'uncutique, ta spasel ti c'usi chopole.

**16**Cajval, jna'cutic lec ti atuc no'ox ti oy yutsil avo'ntone. Avocoluc, q'uejo loq'uel ta stojol Jerusalén ti scapemal sti'emal ajole. Yu'un taje, ja' ateculumal, ja' ch'ul vits avu'un. Yu'un scotol ti jnaclejetic ti oyic ta muc'tiquil lumetic ti nopol oyique, ta xlabajic ta stojol ti jteclum Jerusaleme, ta stojol ti jteclum avu'one, ja' ta scoj ti jmulcutique, ta scoj smulic ti jtot jme'cutic ti laj ech'icuc ta vo'nee.

**17**Dios cu'uncutic, ts'et chiquintabo sc'opojel sti'inel ti xvocoluc ta atojol ti avajtunel li'e. Ta sventa ti ta xic'opoj ta ach'ul bie, Cajval, ta syail xc'uxuluc avo'nton, joybino tael asat avelov ta sq'uelel tael ti at-o'nton xal ti vi s'elan com yu'unic ti ach'ulnae.

**18**Va'lan, tec'lan, muc'ul Dios, a'yibun, tuc'ulano lec ti vi s'elan lilitatcutique jmoj xchi'uc ti jteclum ti bu ta xavich' tael ta c'oponele. Ti va'i s'elan xivocoluc ta sc'anelote, mu xu' ta jpat co'ntoncutic ti ta jlequil no'ox jtuccutic ti c'usi lec ta xc'ot ta pasele. Yu'un ja' no'ox ta jtacutic ta sventa ti mu no'ox albajuc ti syail xc'uxul avo'ntone.

**19**¡Dios, Cajval, ts'etanbun ani' achiquin ta jtojolcutic, ch'aybun ti jmul jcolo'cutique! ¡Va'lan, tec'lan ta jtojolcutic, Cajval, la' tic'o aba ta jpojelcutic. Mu xajaliltas un, Cajval Dios, tic'o aba atuc ta spojel ti muc' ta lum avu'one, xchi'uc ti ateculumal ti buch'u ta xc'opoj xti'inic ta aventae!”

### **Ta xich' caj'albel sc'oplal ti lajuneb xchanvinic (70) xemunae**

**20**Ochem yipal cu'un ti c'opojel ti'inele. Ta jchap jelavel ti jmul jcolo'e, ti smul scolo' ti Israel ti ja' jteclumale, ti lec xchapchun ta xcalbe jelavel ti yatel co'nton ta stojol ti Cajval Dios ta sventa ti ch'ul vits yu'one.

**21**C'alal yacalun ta c'opojel ti'inele, jech ti Gabriele, ti laj yac' sba iluc ti c'alal jam jba jsat ta ba'yel to oxe, xvilet no'ox tael ti bu oyune. Nopol xa mu ta yorailuc jech c'u cha'al ti ta xich' ac'bel milbil matanal ti Dios ta sventa ti mal c'ac'ale.

**22**Va'i un, xi laj yalbune: “Avi tanae, Daniel, lital ta atojol yo' ta xcac'bot ana' smelol ti va'i s'elan taje.

**23**C'alal lic c'opojan ti'inane, tac'bil ac'op c'ot yu'un ti Diose. Jech o xal tal calbot ava'i ti smelole. Yu'un laj ata ti lec c'uxubinbilot yu'un ti Diose. Avi tana une, ts'etano me



lec achiquin ta ya'yiel ti xi xcholel ta xavich' albele yo' jech ta xana' c'usi smelol ti c'usi laj avil ti c'alal jam ti aba asate:

<sup>24</sup>“Ti lajuneb xchanvinic (70) xemunae, ja' jech sjalil ta xcom ta sbaic vocol ti ateclumale xchi'uc ti ch'ul jteclum avu'une. Ja' to jech ta xc'ot ta tsutsel ti toyobbaile, ti mulil colo'ile. Ja' jech ta xich' tael ti ta xich' ch'ayel ti mulil colo'ile, ti ta xc'ot ta pasel ti sbatel osil lec ta xcome. Ja' to jech ta xc'ot ta pasel ti c'usi laj yich' ilel ti c'alal jam ti ba satile xchi'uc ti laj yich' caj'alele, ti ta xich' cha'tunesel smelol ti bats'i ch'ulnae.

<sup>25</sup>Tsots sc'oplal sc'an xana' xava'ibe smelol ti xi x'ale li'e: Yu'un ti c'alal ta xloc' ti mantal ti ta xlic lecubuque, ti ta xlic yich' cha'meltsanel ti jteclum Jerusalem, ja' ta x'ech' vucub (7) xemuna c'alal mu to bu ta xvul ta loq'uel ti banquial Buch'u t'ujbile. Ti smocaltaque xchi'uc ti scayealtac ti jteclum Jerusalén ti lec meltsanbile, naca no'ox lajcheb xchanvinic (72) xemuna ti mu'yuc c'usi chopol ta xc'ot ta stojole, ja' yorail xtoc ti mu no'ox albajuc ti vocole.

<sup>26</sup>Ts'acal to un, mi ech' xa ox ti lajcheb xchanvinic (72) xemunae, ta smilic ti Buch'u t'ujbil ta banquiale. Jech ti jteclum Jerusalem xchi'uc ti ch'ulnae, ta xich' lilinel ta sventa svinictac ti jun ajvalil ti ta xvul ta loq'uele. Yu'un co'ol s'elan nojel ta vo' ti ta jliquele no'ox ch'abal ta xcom yu'un ti c'alal ta xc'ot ta tsutsele. Jech com o ti xlic xcaj batel ti letovajele, ti c'usiuc xa no'ox jtosucal ta xaq'ue, ja' ti jech ono'ox chapanbile.

<sup>27</sup>C'alal mi ech' xa ox batel junuc xemuna une, jech ti stuque ta xlic spas strate ta stojol ti epal jnaclejetique. Ja' no'ox un, ti c'alal o'lol xa batel ti xemunae, ta stubbe sc'oplal ti milbil matanaetic ti ta xich' aq'uele. Yu'un ta xc'ot ta pasel li'e xenel xac' ti matanal ta xac' ta altare, ti c'alal ja' sventa ti milbil matanaetic. Tey staoj yav ta spas o, ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta tsutsel ti nopol ono'ox ti cajal xc'ot ta sba stuc ti buch'u ta spas ti va'i s'elan taje.”

## Daniel 10

### Ti c'usi laj yil ti Daniel ti c'alal jam sba sat ti co'ol s'elan oy ta ti' uc'um Tigrise

<sup>1</sup>C'alal yoxibal (10) xa ox jabil yochel ta ajvalilal ti Ciro tey ta jteclum Persiae, jech ti Daniel ti sbiinoj Belsasar xtoque, toj tunel ta j'ech'el ti c'usi laj yile. Ja' no'ox un, toj vocol ta a'yiel ti c'usi ta xac' ta na'ele. Ac'o mi jech un, ti Daniele lic sts'ijan sba lec ta snopel c'usi xal o taje. Va'i un, lic t'unuc yu'un smelol ti c'usi laj yile.

<sup>2</sup>Ta yorail ti jech c'ac'al taje, ti vu'un Danielune, oxib (3) xemuna sjalil ti oyun ta at-ontone.

<sup>3</sup>Mu'yuc laj jtun laj jlajes ti lequil ve'liletique. Yu'un mu'yuc laj jlajes ti bequete, ti vinoe. Mi ja'uc laj cac'be jba muil poxil ech' ti oxib (3) xemuna taje.

<sup>4</sup>C'alal xchanibal xa ox xcha'vinic (24) c'ac'al ti sliqueb u yu'un ti jabil taje, oyun yilel laj quil ta sti'il ti muc' ta uc'um Tigrise.

<sup>5</sup>Ta jech to yepal, laj jtoy batel jsat. Laj quil jun vinic ti lequil saquil poc' ti sc'u' slapoje. Meltsanbil ta bats'i oro ti xchuque.





<sup>6</sup>Co'ol s'elan xjobal c'anal ton ti xlaplun no'ox sjunul yilele. Yan ti sat yelove, co'ol s'elan jech c'u cha'al xjapluj ti sac tsel ta q'uelele. Ja'uc ti sbec' sataque, co'ol s'elan tiletel toj yilel. Jech ti sc'obtaque, ti yacantaque, co'ol s'elan c'anal taq'uin ta xac' ti xjobale. Jech ti sc'opojele, co'ol s'elan ti ep buch'u xvochet ta j'ech'ele.

<sup>7</sup>C'ajomal no'ox vu'un ti jam ti jba jsat ti c'usi laj quile. Yu'un ti yantic ti buch'u tey xchi'inojicune, mu'yuc xilic jutebuc c'u s'elan. Yu'un tsalatic yu'un ti xi'ele. Jech ti stuquique bat snack' sbaic ta anil.

<sup>8</sup>Yu'un jch'ulel-tuc xa licom ti c'u s'elan mu no'ox albajuc c'usi laj quil ti c'alal jam ti jba jsate. Sac pac'an xa licom yu'un ta j'ech'el. Jutuc xa ma' ti mu lilom ta lum yu'un laj ca'ie.

<sup>9</sup>Va'i un, c'alal laj ca'i ti c'opoj talele, toj batelun yu'un. Jech' xa telel licom ta lum.

<sup>10</sup>Va'i un, tal jun c'obal ti laj snitun liquele, ja' to ti c'uxi laj yac' liquel yip ti coc jc'ob liva'ie.

<sup>11</sup>Va'i un, xi lic yalbune: “Daniel, ti c'uxubinbilot yu'un ti Diose, a'yio ava'i lec ti xi ta xcalbote: Lican, va'lan, yu'un tacbilun talel ta aventa.” C'alal laj yo'nton ta yalel comel ti lo'il yich'oj talele, jech ti vu'une xinicnun lic va'icun.

<sup>12</sup>Ja' yu'un un, xi laj yalbune: “Mu xaxi', Daniel, yu'un ti c'alal laj anijan aba lec ta snopbel smelol ti c'usi toj vocol ti laj avil ta sliqueb c'ac'ale, ti loc' ayan ta avo'nton ti laj abic'tajes aba ta stojol ti Dios avu'une, laj ya'i ti ac'opojel ati'inele. Ja' yu'un un, lital ta atojol.

<sup>13</sup>C'u stu un, ti jun ánjel ti tsots xu' yu'un ti sventainoj ti jteclum Persiae, loc' xa jun xcha'vinic (21) c'ac'al ti contra xiyilune. Ja' no'ox un, ti Miguele, ti ja' jun banquilal ánjel ti x'ech' to jelavem xu' yu'une, tal stic' sba ta scoltaelun. Jech ti vu'une, jtuc xa licom xchi'uc ti ajvaliletic yu'un ti jteclum Persiae.

<sup>14</sup>Ja' yu'un un, tal jchapbot ava'i lec ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti alumal ta ts'acale. Yu'un ti c'usi la'ac'bat avil ti c'alal jam ti aba asate, ja' me smelol ta xac' ta na'el ti mi c'ot yorail jech taje.”

<sup>15</sup>C'alal jech yacal ta yalbelun ti va'i s'elan taje, jech ti vu'une, j'ech'el nijilun ta banomil. Mi ja'uc juteb c'usi xloc' ta alel cu'un.

<sup>16</sup>Ta jech to yepal un, oy Buch'u xco'olaj s'elan jun vinic yilel ti tal yac' sc'ob ta quee. Va'i un, xi laj calbe ti va'al ta jts'ele: “Cajval, ti jech jam ti jba jsat ta sq'uelel ti c'usi laj quile, laj yac'un ta at-o'nton ta j'ech'el, ti tey xa mu'yuc c'usi xu' cu'un licom yu'une.

<sup>17</sup>¿Mi yu'un la xu' to ono'ox ta xchi'inot ta lo'il ti avajtunel li'e, ti c'alal ch'abal xa ti yipal yu'une, ti mu ja'uc stac' xich' lec ti iq'ue?”

<sup>18</sup>Jech ti Buch'u xco'olaj s'elan vinic yilele, lic snitun yan velta. Ja' jech litsatsub liquel.

<sup>19</sup>Va'i xtoc un, xi laj yalbune: “Mu xaxi', mi ja'uc xavul avo'nton. Yu'un c'uxbinbilot yu'un ti Diose. Vuleso lec ach'ulel, tsotsan lec ava'i.” C'alal jech yacal ta xisc'oponune,



jech ti vu'une laj ca'i ti litsatsub talele. Xi laj calbee: “Cajval, c'opojan talel ca'itic un, yu'un laj atsatsubtasun xa.”

<sup>20</sup>Jech xtoc un, xi laj yalbune: “¿Mi xana' c'u cha'al ti tal jq'uelote? Yu'un avi tana li'e, ta xisut batel ta stsaquel ta leto yan velta ti banquíl ánjel ti sventainoj ti jteclum Persiae. C'alal mi tsuts cu'un ta stsaquel ta letoe, ta xtal xtoc ti banquíl ánjel yu'un ti jteclum Greciae.

<sup>21</sup>Avi tana li' une, ta xcalbot ava'i smelol ti c'u s'elan ts'ibabil ta jpoc svunal ti melele: Ti stsaquelic ta leto taje, ja' no'ox coltabilun yu'un ti Miguele, ti ja' banquílal ánjel ti sventainoj ti jteclum Israele.

## Daniel 11

<sup>1</sup>Ja' jechun ec laj jcolta laj jtsatsubtasbe yo'nton ti Darío ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Media ti c'alal ja' o sliqueb jabil yochel ta yabtele.

<sup>2</sup>Avi tana une, ta xcac' ta na'el smelol ti c'usi ja' melele:

**Ti ajvaliletic ti oyic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale**

“Yu'un ta to spasic mantal oxib ajvaliletic ti tey ta jteclum Persiae. Ts'acal to un, ti mi laj ech'icuc xa oxe, ta xlic spas mantal ti xchanibal ajvalil ti jc'ulej ta j'ech'ele, ti ja' mu sta ti oxib (3) ajvaliletic ti laj ech'icuque. C'alal ta sta ti cajal ta xc'ot sc'oplal ta sventa ti jech oy ti sc'ulejale, ta xlic sa'ílanbe smelol ta scontrainel ti ajvalil ta jteclum Greciae.

<sup>3</sup>“Ti ta ts'acal toe, ta xlic ochuc ta ajvalilal ti buch'u jun banquílal j'ac'-leto xa'i sbae, ti jelavem xu' yu'un ti tsalvaneje, ti ta spas ti c'usi xa xal ti yo'ntone.

<sup>4</sup>Manchuc mi jech un, c'alal cuchem xa ox lec yu'une, ta xlic lilijuc ti jech spasoje xa ox canal ta yu'ninel scotole. Yu'un ta xich' pasel ta chanch'ac ti c'u sjamlej smacoje. Ti jech jelavem xa ox xu' yu'un ti ajvalil taje, mi ja'uc junuc ti jech ta xloc' ti snitilultaque. Mi ja'uc xa ta xvol yu'un jech c'u cha'al ti buch'u ech' ta ba'yel ti jelavem xu' yu'une, ja' ti ta xc'ot ta pasel ti ta spas ta chanch'aque, ti yan o xa ajvaliletic ta x'och ta xquexole.

<sup>5</sup>“Jech ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, oy smuc'ul stsatsal ec. C'u stu un, oy jun ta scotol ti banquílal jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, ti xjelav to ti xu' yu'une, ti ja' mu sta ti stuque. Jech o xal ti soldado taje, ta stsalvan batel ta j'ech'el ti mu no'ox albajuc ti bu c'alal ta svol ta u'ninele.

<sup>6</sup>C'alal mi ech' xa ox jayibuc jabile, jech ti xchibalic taje, xi s'elan ta xlic spas ti strateique: Jech ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xac' ta malijel stseb ta sventa ti jun ajvalil ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti jech laj spasic taje, ta snopic ti ja' to jech ta xc'ot ta lamajel ti c'op yu'unic ti chib muc'tiquil lum taje. Ti jech nophil yu'unic taje, soc ta be. Yu'un ti tsebe, ti yole, ti smalale, xchi'uc ti smosovtaque, ta xlajic ta milel.



<sup>7</sup>Manchuc mi jech taj une, ja' no'ox un, oy jun ti yuts' yalal sbaique, ta stsac ta leto ti soldadoetic ti oyic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Yu'un ta xu'ninbe ti spojabbail ti ajvalile. Yu'un ta stsalvanic ti soldadoetic yu'une.

<sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xich'ic batel ta jteclum Egipto ti diosetic yu'une, ti loc'obbailetic ti meltsanbil ta unijesbil taqu'ine, xchi'uc ti c'usitic yan toyol stojol ti meltsanbil ta oroe, ta platae. Ts'acal to un, c'alal mi ech' jayibuc jabile, ta xc'ot ta pasel yu'unic ti xlamaj c'op yu'unic ti chib muc'tiquil jteclum taje.

<sup>9</sup>Ja'uc ti ajvalil ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta stsob ya'i ta u'ninel ti banomil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. C'u stu un, ta stsatsal c'op ta xloc' batel.

<sup>10</sup>“Ja' no'ox un, ti xnich'nabtac ti ajvalil ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic xchapan sba ta spasel leto. Jech o xal ta svol ta tsobel ti yajsoldadotaque. Oy jun ta scotolic ti xvoletic no'ox batel xchi'uc ti yajsoldadotac ta yu'ninel ti banomil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti co'ol s'elan ta xc'ot ta pasel yu'un jech c'u cha'al junuc yoc uc'um ti mu'yuc c'usi x'ayan ta xcom yu'un c'alal mi ech' ti yipe. Mi laj taj xtoc une, ta xlic tsacvanuc ta leto xtoc, ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta snac'obbail ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>11</sup>Ti jech ta snet' ya'i ta spojel banomil ti soldadoetic ti liquemic ech'el ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xcap sjol ta j'ech'el ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Jech ti stuc eque ta xloc' ech'el ta tsaquel ta leto ti epal soldadoetic ti ja' yajcontrataque. Va'i un, tsalbil ta xc'ot yu'un ta j'ech'el.

<sup>12</sup>Ti jech cuch yu'un ti tsalvaneje, ti chamemic busul no'ox com ti yajcontrataque, ta xlic stoy sba xchi'uc. Ja' no'ox un, mu xjalij ti jech cuhem yu'une.

<sup>13</sup>“Yu'un ti ajvalil ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, mu albajuc yepal ta xlic xcha'vol ti yajsoldadotaque, ti ja' mu sta ta ba'yel to oxe. Va'i un, mi ech' jayibuc jabile, chapalic lec xchi'uc yabtejebic ti yajsoldadotac ti xvoletic no'ox batel ti xbat stsauic ta leto ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>14</sup>C'alal jech ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, ep ti buch'utic ta xlic stoy sbaic ta stojol ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti ta scotol ti va'i s'elan taje, oy jun chib jchopol o'nton israeletic jech c'u cha'al ac'bat iluc ti c'alal jam ti sba satile. Ja' no'ox un, mu xc'ot ta pasel yu'unic.

<sup>15</sup>Yu'un ti ajvalil ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xtal, ta xlic sbusanbe lum ta joyob ti jun jteclum ti oy nac'obbail yu'une. Ja' jech ta xu'nin. Yu'un mi ja'uc junuc ti banquialal j'ac'-leto soldado ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al ti xu' ta smac ta be ti jcontrainvanej soldadoetique.

<sup>16</sup>Yu'un ti j'ilbajinvaneje ta spas ti c'usi xa xal ti yo'nton ta stojol ti buch'u tsalbil c'otique. Yu'un mi ja'uc xpac yu'unic ti sc'oplalique. Yu'un ta xc'ot svol sbaic ta banomil ti bu sbiinoj ti C'upil sbae, ti naca slilinel no'ox yu'unic ti c'usi ta staic ta bee.



17“Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xchapan sba ta yu'ninel ti banomil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Yo' jech ta sta taje, jech o xal ta xlic spas strate xchi'uc ti ajvalil taje. Jech xtoc ta xac' ta malijel ti yantsil nich'on ta stojole yo' ta xc'ot ta pasel ti ta slilin ti spasob mantale. Ja' no'ox un, ti va'i s'elan snopoj taje, mi ja'uc ta xc'ot ta pasel.

18Ts'acal to xtoc un, ta xlic stsac ta leto ti jteclumetic ti oy ta sti'il nabe. Ep xtoc ti ta x'och ta yoc ta sc'obe. Ja' no'ox un, oy jun banquihal jvolvanej yu'un soldadoetic ti ta xlic stubbe sc'oplal ti q'uexlal sba ti va'i s'elan snopoj, ti yaloj ox ti ja' q'uexlal apun ta xc'ot yu'un ti ajvalil ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale.

19Ti jech ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, jech ti ajvalile ta xloc' batel ta nac'obbail ti ta slumale. Ja' no'ox un, oy c'usi ta xc'ot ta stojol ti ta xcham o xchi'uque. Mi ja'uc xa oy bu ta xvinaj sc'oplal liquel.

20“Ti bu to ox chotole, ta x'och ta q'uexolil yan ajvalil ti ta stac batel jc'an-patanetic yo' jech ta xlic ayanuc sc'ulejal ti jech chotol ta spas mantale. C'u stu un, ja' no'ox jun chib c'ac'al ti jech ta spase. Tey ta xlic yich' milel, ac'o mi ma'uc tey ti bu xyaquet ti letovajele.

21“Ts'acal to un, ta xlic ochuc jun vinic ta ajvalilal ti spajebal mu'yuc xch'ulel ta j'ech'ele, ti ma'uc sc'oplal ta x'och ta ajvalilale. Ta mucul sna' c'usi xut sba ti naca lo'lavanej ta spas yo' jech ta xlic yich' liquel yip ti jech jelavem xu' yu'one.

22Ti buch'u oy smuc'ul stsatsal ti ta xmacun ta bee, ta stubbe sc'oplal ta j'ech'el. Ma'uc no'ox taj xtoque, yu'un ta smilbe yajval ti tratee.

23Ta slo'la xtoc ti buch'utic ti laj xa yac' strateic ti lec xil sbaic xchi'uque. Manchuc mi jutuc ta q'uelel ti svinictaque, yu'un ono'ox ta stsalsan.

24Ja' to xa'iique, ochem xa ono'ox batel ta jun banomil ti oy sc'ulejal ti oy ta jujun bic'tal lume, ti xi ta xlic spas ti mu jechuc laj ech'icuc ti stot sme'taque: Ta xlic xch'acbe yajsoldadotac ti c'usitic lec laj staique, xchi'uc ti c'ulejaletic ti laj staic ta tsobel ti c'alal xyaquet ta letoe. Yu'un ta xlic xchapan sba ta stsaquel ta leto ti nac'obbail jteclumetic, ac'o mi ja' no'ox jun chib c'ac'al ti jech xu' yu'one.

25“Ti ja' xa spatoj o yo'nton xchi'uc ti jelavem xu' yu'one, ti jech mu'yuc xi'el yu'one, xvolet no'ox batel xchi'uc ti yajsoldadotaque, ta xbat stsac ta leto ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Jech ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta sjunul yip ta spac sutel, yu'un xvolet no'ox batel xchi'uc epal soldadoetic ti ta stsacvan ta letoe. C'u stu un, ta x'aq'ue ta c'abal. Mi ja'uc xu' yu'un ta spaquel sc'oplal ti c'alal tsacbil ta leto yu'un ti epal soldadoetic ti yajcontrae.

26Yu'un ti buch'utic ta x'ac'vanic ta vocole, ja'ic no'ox ti yajbijubtasvanej ti jmoj xve'ic xchi'uque. Ja' jech tsalbil ta xc'otic ti yajsoldadotaque. Jech tey ep ta xchamic ti yajsoldadotaque.



**27** Va'i un, ti chib ajvaliletique, ti c'ajomal oy ta yo'ntonic ti ta xilbajin sbaique, ta xlic chotiicuc ta mexa ta ve'el uch' vo', ti yo'nton sna'ic jujun ti ye sti'ic ta xlo'ilajique. Ja' no'ox un, mu'yuc ta xc'ot ta pasel yu'unic ti c'usi snopojique, yu'un ma'uc to yorail.

**28** Ti ajvalil ti liquel talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xcuch batel ta slumal ti c'ulejal ti laj sta ta tsobel ti c'alal letovaje. Va'i xtoc un, ta xlic ochuc ta scontrainel ti ch'ul tratee. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti jech snopoje. Ts'acal to un, ta sut ech'el ta slumal.

**29** “C'alal ta xc'ot yorail ti c'usi nobile, ta stic' ochel ti yajsoldadotac ta stsaquel ta leto ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ja' no'ox un, ti jech ta spas ti va'i s'elan taje, mu'yuc xa ta spas canal jech c'u cha'al ta ba'yele.

**30** Yu'un ti yajsoldadotaque, tsacbil ta xc'ot ta leto yu'un jvoc' soldadoetic ti cuchbilib talel ta barco ti liquemic talel ta smaleb c'ac'ale. Ti jech u'ninatic xa yu'un ti xi'ele, tey xvoletic batel ta sten sbaic loq'uel, ta xbatic. Jech ti ajvalil ti liquem talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic sloq'ues ti sc'ac'al yo'nton ta scontrainel ti ch'ul tratee. Ja' ta xlic sco'oltas yo'nton xchi'uc ti buch'utic mu sc'an xac' sbaic ta tunel ta sventa ti ch'ul tratee.

**31** “Jech ti yajsoldadotaque ta xlic soquesic ti ch'ulnae xchi'uc ti nac'obbailitique. Yu'un ta xlic spajes ti milbil matanal ti ta xich' aq'uel jujun c'ac'ale. Jech xtoc ta xlic spasic ti c'usi spajebal xa no'ox ta xac' ib-o'nton ta q'uelele.

**32** Jech ti ajvalile, stse'in no'ox sat ta xlic slo'labe yo'nton ti buch'utic mu lecuc ta xilic ti tratee. Yan ti jteclum ti buch'utic c'ux ta xa'iic ti Diose, mi ja'uc ta stsiq'ues yo'ntonic, ta stsal yu'unic ec ti c'usitic ta xc'ot ta pasele.

**33** Ti bijil viniqetic yu'un ti jteclume, ep jnaclejetic ta sbijubtasic. C'u stu un, ti stuquique ta xlic yich'ic milel. Ta xlic yich'ic chiq'uel. Ta x'elc'anbatic loq'uel ti c'usitic x'ayan yu'unique. Ta xich'ic mosovinel yu'un jyanlum ti ta namal banomile. Ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasel taje, ta xjalij jutuc.

**34** C'alal ta xc'ot yorail nutsel ilbajinele, oy bu ta xich'ic jutuc coltael ti steclumal Diose. Ac'o mi oy jlomuc ta svol sbaic talel ta stojol un, ja' no'ox ta spasic ti jech lec ta xa'iique.

**35** Ja' jech xtoc ta xich'ic nutsel jlomuc ti buch'utic laj sbijubtasic ti jteclume, yo' jech ta xq'uelbat yo'ntonic ti ta xich'ic mesel tusele, yo' jech mu'yuc c'usi chopol ta xtabatic ti c'alal ta sta sc'ac'alil ti c'usi ora albile.

**36** “Ti ajvalil ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xlic spas ti c'usi xal ti yo'ntone. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti stuc xa no'ox ti cajal xa'i sba xchi'uc ti stoyobbaile, ti ja' peq'uel ta xcom yu'un scotol ti yan diosetique. Spajeb xa no'ox chopol ta xc'opoj ta stojol ti cuxul Diose. Scotol ti c'usitic ta xlic spase, lec ta xbat yu'un c'uc sjaliluc, ja' to ti mi ta x'ac'bat talel tsitsel yu'un ti Diose. Yu'un ti c'usi ta snop ta spas ti Diose, ta xc'ot ta pasel ono'ox yu'un.



<sup>37</sup>Yu'un ti ajvalil taje, mi ja'uc oy stu ta xil ti diosetic yu'un ti stot sme'tac ti laj ech'icunque, mi ja'uc ti diosetic ti ja' yajvalic ti antsetique, mi ja'uc ti yan diosetique, yu'un stuc no'ox ti sbisoj sba ti ja' cajal c'otem ta stojol scotol ti yan diosetic taje.

<sup>38</sup>Manchuc mi jech un, ta xlic sva'an ta dios ta snijanel xchimanel sba ti dios yu'un ti pojjobailetique. Ta xlic yich' ta muc' ti ja' ta sbis ta dios taje, ti c'alal mu'yuc laj snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti stot sme'tac ti laj ech'icunque. Ta xac'beic ta matanal ti oroe, ti platae, ti c'upil sba tonetique, xchi'uc ti c'usitic toj tunel ti toyolic stojole.

<sup>39</sup>Yo' jech ta spoj ti nac'obbailetique, ta xlic st'uj viniqetic ti ta xlic snijan xchiman sbaic ta stojol ti jun dios ti ma'uc ojtiquinbile. Scotol ti buch'utic ta snijan xchiman sbaic ta stojol ti ajvalil taje, ta xlic yac'an ta ich'el ta muc'. Ta xac'be cajal yabtelic. Ta xac'be sbanomil xtoc ti ja' xc'ot ta smotonic yu'une.

<sup>40</sup>“C'alal po'ot xa xc'ot yorail ti stsutsesele, jech ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta xbat stsac ta leto ti ajvalil ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Jech ti ajvalil ti oy ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale, co'ol s'elan jun sutub ic' ti xvolet no'ox batel ta stsaquel ta leto ti buch'utic oyic ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Nojem ta xcom yu'un sbejel ti jteclum ta carretaetic yu'un ti ac'ob-letoe, ti soldadoetic xchi'uc ti sca'ique, xchi'uc ti mu no'ox albajuc yepal ti barcoetique.

<sup>41</sup>Ja' jech xtoc ta x'och batel ta banomil ti C'upil Sba sbiinoje. Mu no'ox albajuc ta smil comel ti jnaclejetic teye. Ja' no'ox un, ta to xcolic ti jnaclejetic ta Edome, ti ta Moabe, xchi'uc yepal to ta xcolic ti c'u yepal oyic ta yosilal ti Amone.

<sup>42</sup>Jech ti yajsoldadotaque ta xu'ninic ech'el yan jteclumetic, mi ja'uc xa ono'ox xcol ec ti jteclum Egiptoe.

<sup>43</sup>Ta xich'ic batel ti oroe, ti platae, xchi'uc scotol ti c'usitic toj alaq'uic sba ti toj tunel ti ja' sc'ulejal ti jteclum Egiptoe. Ts'acal to un, ta xc'ot ta stojol ec ti jteclum Libiae, xchi'uc ti jteclum Etiopiae.

<sup>44</sup>Ta xc'ot ta sni' ta xchiquinic ti buch'utic oyic ta sloq'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti oyic ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti mu xa sna' c'usi xu' ta spasic xchi'uquique. Ja' yu'un un, capem xa sjolic ta xloq'uic batel ti oy xa ta yo'ntonic ti mu no'ox albajuc ta xmilvanique.

<sup>45</sup>Mi laj taj une, ta xlic lamlicuc ta naclej ti ta xchotiic ta ajvalilal ta banomil ti oy ta o'lol yu'unic ti nabe xchi'uc ti ch'ul vits ti sbiinoj C'upil Sbae. Ti bu taj une, ta xc'ot ta lajel ti c'ac'al ora yu'une. Mu'yuc xa buch'u xu' ta xpojun.

## Daniel 12

### Ti tsutsesel ta xvul ta loq'uele

<sup>1</sup>“Ti jech c'ac'al taje, ja' o ta xvul ta loq'uel ti Miguel ti ja' banquialal jpojvanej ánjel ti ta stic' sba ta spojel ti ateclumale. ‘Yu'un ti jech taje, ja' o ta xvul ta loq'uel ti mu no'ox ts'icbajuc ti vocole. Yu'un ti c'alal lic ayanuc talel ti muc'tiquil jteclume, mu'yuc xilic



o ti jech xc'ot ta pasele. C'alal mi c'ot sc'ac'alil ti ta xvul ta loq'uel ti va'i s'elan taje, scotol ti ateclumal ti ts'ibabil sbiic ta jpoc vune, ta xcolic.

<sup>2</sup>Ep ti xi s'elan ta xc'ot ta stojolic ti buch'utic oyic ta muquinale: Oy jlomuc ti ta staic ti ta xcuxiic sbatel osile. Oy jlomuc ti ja' no'ox ta staic nijil chimil ta xcomic ta quexlale, ti mu x'ech' xjelav ti svocolic sbatel osile.

<sup>3</sup>Ti bijil viniqetic ti ep cuch yu'unic ta stojobtasel batel ta lequil be ti yane, xlaplun no'ox yutsilic ta q'uelel jech c'u cha'al ti yaxts'ijan vinajele. Sbatel osil xjobinic no'ox jech c'u cha'al ti c'analetique.

<sup>4</sup>“Ja' no'ox un, ti vo'ote, Daniel, ts'ijlan no'ox me. Avo'ntonuc no'ox sna' ti va'i s'elan taje. Ja' jech xtoc, pac'bo lec xpix ti jpoc vune. Q'uejluc o, ja' to ti c'uxi ta xc'ot ti yorail albile. Yu'un ep ti xtal xbat ta jujujot ti jnaclejetic ta sa'ilanel ti c'uxi xu' ta sta lec ti sbijilique.”

<sup>5</sup>Jech ti vu'un Danielune laj quil va'al yan cha'vo' viniqetic ta jujujot sti'il ti uc'ume.

<sup>6</sup>Oy jun yu'unic ti xi laj sjac'be ti vinic ti slapoj ti lequil saquil c'u'il ti va'al ta ba vo' ta o'lol uc'ume: “¿C'usi to ora ta xc'ot ta tsutsel ti vi s'elan ti mu no'ox albajuc ti c'usi c'otem ta pasele?”

<sup>7</sup>Jech ti vinic ti buch'u slapoj ti lequil saquil c'u'ile, xi laj yal ti c'alal laj stoy ti sc'ob ta vinajel ti laj sva'an ta rextico ti cuxul Diose: “Li' to c'alal ta o'lol xchanibal jabile, c'alal mi laj sc'oplal ti ch'abal xa yipic ta yilbajinel ti steclumal Diose. Va'i unbi, ja' to jech ta xc'ot ta tsutsel ti va'i s'elan taje.”

<sup>8</sup>Laj ca'i lec ti c'usitic laj yalolane. Ja' no'ox ti mu'yuc xchiquintaj cu'un jutebuc ti smelole. Va'i xichi laj ja'que: “Cajval, ¿c'usi ta xc'ot ta pasel mi ech' scotol ti va'i s'elan taje?”

<sup>9</sup>Ti stuque xi laj stac'bune: “Xu' xa xatam batel abe, Daniel, yu'un ti va'i s'elan taje, tsots sc'oplal ti mucluc comuque, ja' to me ti c'uxi ta xc'ot ti yorail albile.

<sup>10</sup>Ti vocoletic ti caj albil sc'oplale, ep ti buch'utic ta xc'ot ta stojolique. Ti ja' jech ta xc'ot ta stojolic taje, ja' to jech pocbil sabil ta xcomic, ti tuquibtasbil ta xcomique. Yan ti buch'utic toj chopole, tey ochem o batel yipal yu'unic ta spasel ti c'usitic toj chopole. Mi ja'uc xa'ibeic smelol ti c'usi ta xc'ot ta stojolique. Ja'uc ti bijil viniqetic xa'ibeic lec smelol scotol.

<sup>11</sup>“Ti mi ts'aqui xa ox ti jmil xchi'uc lajuneb yo'lajunvinic (1,290) c'ac'al yech'el ti c'uxi lic ch'ayuc sc'oplal ti milbil matanaletic ti ta xich' aq'uel ta jujun c'ac'ale, ta xc'ot ta pasel ti ta xich' aq'uel ta xch'ulna Dios ti matanal ti ta xac' ib-o'ntone.

<sup>12</sup>Mu'yuc no'ox c'usi sna' ta j'ech'el ti buch'u spatoy o yo'nton c'alal xc'ot ta ts'aquiel ti oxlajuneb cien xchi'uc yo'lajuneb xcha'vinic (1,335) c'ac'ale.

<sup>13</sup>“Jech ti vo'ote, Daniel, mu xasoc ta be, ts'inano lec avo'nton ta stsutsesel ti avabtele. Yu'un ta xalic tal ta yich'el ti amoton ta slajebal c'ac'ale.”



## Oseas

### Oseas 1

#### Ti yajnile xchi'uc ti yalab xnich'nab ti Osease

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' jech s'elan c'oponat talel yu'un Dios ti Osease, xnich'on ti Beerie, c'alal yorail ti tiq'uilic ta ajvalilal ta jteclum Judá ti Uzíase, ti Jotame, ti Acaze, xchi'uc ti Ezequíase. Yan ti Jeroboame, xnich'on ti Joase, ja' o tiq'uil ta ajvalil ta jteclum Israel.

<sup>2</sup>Ti Diose xi xcholet ta xchapbe ya'i ti Osease: “Ti jnaclejetic ta yosilal Israele laj xa sa' yan yajvalic. Laj xa xch'ac sbaic loq'uel ta jtojol. Ti c'u s'elan laj spasique, paso jech ec, ba ic'o junuc ants ti sbolomalinoj sbae. Ayanuc anich'nab yu'un. Jech ti stuquique, jloc' me' ta xbatic.”

<sup>3</sup>Jech ti Osease bat yajnilin ti Gomer ti ja' yantsil nich'on ti Diblaime. Laj xchi'in yol yu'un. Laj yil jun squerem.

<sup>4</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Osease: “Jezreel, xavac'be sbi ti olole. Yu'un mutic xa jaluc sc'an batel ti ta jtsits ya'i snitilultac ti ajvalil Jehú ta scoj ti milvan ta jteclum Jezreele. Ta jtubbe sc'oplal ti Jehu sventainoj ti Israele.

<sup>5</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti soldadoetic yu'un ti jteclum Israele, ta stenlej Jezreel, ta jtubbe sc'oplal ti jech jelavem xu' yu'unique.”

<sup>6</sup>Jech ti Gomere lic no'ox xchi'in yol xtoc. Laj yil jun stseb. Ti Dios une xi laj yalbe ti Osease: “Lo-ruhama, xavac'be sbi ti tsebe. Smelol ti laj xa sc'oplal ti syail xc'uxul co'nton ta stojol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Israele. Mu xa ono'ox xcolic ya'iic cu'un.

<sup>7</sup>Ja'uc le' une, xi s'elan ta xlic ayanuc syail xc'uxul co'nton ta stojol ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae: Ti vu'un Ajvalil Diosun yu'une, jtuc ta jtuc' jba ta spojel, ti ma'uc ta sventa letovajel ti ta jpoje, mi ja'uc ta sventa ti yolobe, ti espadae, ti j'ac'-lettoetic ti cajalic ta ca'e.”

<sup>8</sup>C'alal laj xa ox yictabeic xchu' ti Lo-ruhamae, ti Gomere lic xchi'in yol. Laj yil jun squerem.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Diose xi laj yalbe ti Osease: “Lo-ami, xavac'be sbi ti olole. Yu'un ja' smelol ti ma'uc xa jlumaloxuque, ti ma'uc xa Diosun avu'unique.”

#### Ta xlic yich' cha'ventainel ti jteclum Israele

<sup>10</sup>Oy bu jun c'ac'al, ta xc'ot ta pasel ti co'ol s'elanic yi'al nab yepalic ti israeletique, ti mu xlaj ta bisele, ti mu xlaj ta atele. Ac'o mi albatic: “Ti vo'oxuque ma'uc jteclumaloxuc”, ti xie, yu'un la me ta xal un: “Ti vo'oxuque, yalab xnich'naboxuc ti c'uxul Diose”, xi ti sc'oplalic yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>Va'i un, ta xlic svol sbaic ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Israele. Ta xlic sva'anic jun banquial ti stuc no'ox ta spas mantal yu'unique. Ta xc'ot ta pasel ti ta stsob sbaic sutel talel scotol ta Jerusalem. Spajeb xa no'ox yutsil ti jech c'ac'al taje, ti sbiinoj Jezreele.

## Oseas 2

<sup>1</sup>Va'i un, xachi ta xavalic ta stojol ti avinqueiltac ti ants viniquetique: “Steclumalotic ti Diose, c'uxubinbilotic.”

### Yanijem sjol yo'nton ti jteclum Israele

<sup>2</sup>Ti Diose xi laj yale: “Tic'beic ya'i smul ti ame'ique, tic'beic ya'i smul. Ma'uc xa cajnil. Mi ja'uc xa smalalun. Lajuc sc'oplal ti vinajem ti sbolomalinoj sbae. Lajuc sc'oplal ti ta xmeyilanat yu'un ti xch'ayobil sjol yo'ntone.

<sup>3</sup>Mi mu xicta sbae, xi s'elan ti t'anal ta jcomes ta j'ech'ele. Jech me ta xcom cu'un jech c'u cha'al ti c'alal voq'ue. Ta xjoybij cu'un ta jun sts'ijlajan banomil. Co'ol s'elan staquinal banomil ta xcom. Lajuc ya'i ta taqui ti'il.

<sup>4</sup>Mi ja'uc jutebuc ta xc'uxubaj co'nton yu'un ti yalabe, yu'un ayanic talel ti bu laj yac' sba ta c'upinele.

<sup>5</sup>Yu'un ti sme'e laj yac' sba ta c'upinel ta yan. Laj soquesbe sba sc'oplal stuc c'alal xi yaloje: ‘Xba jsa' ti buch'utic xitun to yu'unique, ti buch'utic ta xiyac'beicun ti jve'el cuch'ome, ti ta xiyac'bun ti jc'u' jpoq'ue, ti lequil saquil c'u'ile, ti aceitee, ti cuch'bole.’

<sup>6</sup>“Ja' yu'un un, ta jmacbe ta ch'ix ti be ti bu ta stam batele. Ta joy lec ta jun moc ti bu oye yo' jech mu sta loq'uel ti sbe xanebe.

<sup>7</sup>Batem sjol yo'nton xchi'uc ti buch'utic lec xile. Ja' no'ox un, j'ech'el ch'ay o ta sat. Ac'o mi ta sa'ilan, mi ja'uc xa ta sta. Va'i un, xi ta xlic yale: ‘Ja' lec ta xisut batel ta stojol ti sba jmalale, yu'un ti c'alal quic'oje, mu'yuc c'usi jna'. Avi tana li'e, mu xa jechuc.’

<sup>8</sup>“Ja' no'ox un, ti stuque mu'yuc laj stuc'ulan lec ti vu'un ta xcac'be ti trigoe, ti vinoe, ti aceitee, ti vu'un ta jbolesbe ti platae, ti oro ti ja' lic smeltsan o ti sloc'tabil sdiostaque.

<sup>9</sup>Avi tana le'e, ta jtsob sutel ti jtrigoe, ti jvino c'alal yorail ta xich' tsobebe. Ta xquich' sutel xtoc ti jtsotse, ti lequil saquil c'u'iletic cu'un ti laj cac'be yo' ta slape.

<sup>10</sup>Ta sba ta satic ti buch'utic lec sc'ananoje, ta jvinajes ta q'uelel ti bu nac'ale. Mu'yuc buch'u xu' ta spojbnun ta coc ta jc'ob ti c'usi ta jc'an ta jpas ta stojole.

<sup>11</sup>Ta xc'ot ta tsutsel cu'un ti xmuyubajic no'oxe, ti mu no'ox xnatiij ta spas ti q'uinetic, ti c'u s'elan liquem yu'unic ta jujun ach' ue, ti sc'ac'alil cuxob o'ntonaletique, ti yan q'uinetic ta spasiq.

<sup>12</sup>Ta jsoquesbe ti uvaetic yu'une, xchi'uc ti icuxetic yu'une, ti c'alal xi laj yalbe sba xchi'uque: ‘Ti vi yepal oy cu'un avie, ja' jtojol yu'unic ti laj yac'beicun ti buch'utic batem jol co'nton yu'une.’ Ta xlic joybinbe ta uninal te'tic, ti ta slo'ic ti te'tical chon bolometric ti c'usi ts'unbile.

<sup>13</sup>Ta xcac'be ya'i stoj ti c'usi laj xa spasilan talele, ti laj yac'be chic'bil pom ti meltsanbil loc'obbail diosetique, ti c'alal xch'alet no'ox ta ixtolal c'abale, xchi'uc uiletic ta sts'acliel ti slo'labil sjol yo'ntone, ti laj xa svalopatinun comele. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.



### Ti Diose c'ux ta xa'i ti Israel ti ja' steclumale

**14**“Ta xlic jlecomin ya'i. Ta xquic' batel ta sbajtical banomil. Ta jchi'inbe ta lo'il ti sjol yo'ntone.

**15**Va'i un, ta jcha'ac'be ti s'uvataque. Ta xc'ot ta spatobil yo'nton ti stenlejal Acore, ti oy sc'oplal smalaoj ta stae. Ti bu taje, ta spas liquel jech c'u cha'al c'alal stsebal to oxe, jech c'u cha'al laj spas ti sc'ac'alil c'alal loc' talel ta Egipto.

**16**Va'i un, ta xlic yalbun, ‘Jnup Jchi'il’, ti c'alal ja' to ox ta xiyalbun, ‘Cuni Baal’, ti xie. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

**17**Ta jch'aybe ta ye ta sti' ta yalilanel sbitac ti baaletique. J'ech'el ta xch'ay o yu'un ta yalilanel.

**18**“Ta yorail ti jech c'ac'al taje, ta jt'ic' jba ta spojelic ti Israele. Ta xcac' jtrate ti oy c'usi ta jpas ta stojol ti te'tical chon bolometique, ti c'usitic ta xvilic ta vinajele, ti quiletel muc'tiquil chonetique. Ti ta muc' ta lume, ta jch'aybe sc'oplal ti yolobe, ti espadae, ti letovajele yo' jech jun yo'ntonic mu'yuc sna' ta xcuxiic ti jteclumale.

**19**Jteclum Israel, ta jpas ta atojol ti jnup jchi'il ta xacom o ta j'ech'ele. Bats'i jnup jchi'ilot ta xac'ot jech c'u cha'al ta xal ta jbel ti oy c'usi tsots albile, yu'un ta sjunul jch'ulel canima c'ux ta xca'iot.

**20**Ta xajbisot lec ta jnup jchi'il, ti tuc' jol co'nton ta atojole, jech ti vo'ot une ta xlic avojtiquinun ti Avajvalune.

**21**Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ti xi ta xcale: Ti jech yorail taje, vu'un ta jtac'be sc'opojel sti'inel ti jteclumale. Jech o xal ti vinajele ta xac' taluc vo' ta banomil.

**22**Jech ti banomile ta xac' ch'iuc ti trigoe, ti uvae, ti olivoe. Scotol taje, loq'uemic talel ti bu sbiinoj Jezreele.

**23**Ta jnacanac ta ch'iel c'opojel ti jteclumal ta banomil taje yo' jech ta sc'upinic liquel. Yu'un ta xlic c'uxubajuc co'nton ta stojol ti Lo-ruhamae xchi'uc ti Lo-amie, ti xi ta xcalbeique: ‘Vo'ot ti jteclumalote.’ Jech ti stuque xi ta xalbune: ‘Vo'ot Diosot cu'un.’”

## Oseas 3

### Ti Osease xchi'uc ti ants ti lec xa'i c'upinele

**1**Ti Diose xi laj xcha'albune: “Batan, c'uxubajan ta stojol ti jmulivajel ants ti sc'upin ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque. Yu'un ti Diose, ja' jech ta xc'uxubaj yo'nton ta stojol ti israeletique, ac'o mi yac'oj sjol yo'ntonic ta stojol ti loc'tabil diosetic ti toj yan ta q'uelele, ti ta sve'ic ti muc'tic panetic ti capbil ta taquintabil sat uva ti ta xac'beic ta smotone.”

**2**Va'i un, laj jman ti ants ti och ta coc ta jc'obe. Laj cac' vo'lajunsep (15) plata taq'uin, xchi'uc lajuneb yuclajunvinic (330) ta litro ti jchop o ta trigoe.

<sup>3</sup>Xichi laj calbee: “Ta j'ech'el me ta xacom o ta cu'un un. Mu xa me xavac' aba ta c'upinel ta yan vinic. Jech ti vu'un eque, tuc' me jol co'nton ta atojol.”

<sup>4</sup>Yu'un jal ta xc'ot ta pasel ta stojol ti israeletique ti mu'yuc ajvalil yu'unique, ti mu'yuc junuc banquialal yu'unique, ti mu'yuc ta yaq'uel ti milbil matanaletique, ti mu'yuc ts'uiltasbil tonetique, ti mu'yuc c'u'iletic yu'un ti paleetique, ti mi ja'uc oy ti loc'tabil diosetic yu'unic ta jujun naetique.

<sup>5</sup>Mi laj taj une, jech ti israeletique ta sutic tael ta sa'el ti Ajvalil Dios yu'unique, xchi'uc ti David ti ja' ajvalil yu'unique. C'alal ta sta sc'ac'alil ti bu c'alal ta xc'ot ta tsutsele, ta xlic ayanuc ta yo'ntonic ta snijanel sbaic ta stojol ti Diose, ti colaval xutic ta sventa ti oy c'usi lec ac'bilic yu'un ti Diose.

## Oseas 4

### Ti Diose ta stsac ta leto ti jteclum Israele

<sup>1</sup>Israeletic, a'yio ava'iic lec c'usi ta xal ti Diose. Yu'un ti stuque, ts'inil xa ta yo'nton ti ta sliques letoe, ta stsaquel ta c'op ti buch'utic li' nacalic ta muc' ta lume, Yu'un ti li'e, mu'yuc slequil stuq'uilic ti jnaclejetique, mi ja'uc xa oy yutsil slequil yo'ntonic, mi ja'uc ta staic ta na'el ti Diose.

<sup>2</sup>Yu'un ja' xa yac'oj smelol ta xa'iic ti ochem yipal yu'unic ti jbel xa xc'opojic yilel ti c'usi ta sva'an sbaic ta yalele, ti ja' xa xch'i o ta xa'iic ta sjutel ti c'ope, ti ta x'ac'vanic ta milele, ti ochem yipal yu'unic ti eleq'ue, ti mulivajele, ti mu'yuc xch'ulelic ta ilbajinvaneje, ti ja' xa sc'obinojic ti mu'yuc spajeb ta xmilvanique.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, ti muc' ta lume oy ta muc'ul ic'al me'inal. Yu'un ta xc'ot ta stojolic ti mu xa xpac yu'un sc'oplalil ti buch'u tey nacalique. Jech o xal ta xchamic ti te'tical chon bolometique, ti mutetic ti xvilajet ta vinajele, ti choyetic ti oy ta nabe.

### Ti Diose ta xal ti oy smul ti paleetique

<sup>4</sup>Ti Diose xi ta xale: “Mi ja'uc junuc ti buch'u xu' ta stic' sba ta yalel ti oy smul ti yane, mi ja'uc xu' ta sjanjanta xtoc. Yu'un ti utel jnopoju ta xcaq'ue, ja' no'ox ta atojolic ti paleoxuque.

<sup>5</sup>Jech ti vo'ote, ma'uc to ta smalaic ta x'ic'ub ti ta xa'och ta c'abal yu'unique. Yu'un mi och ti ac'ubale, ta x'och ta c'abal ec ti j'alc'ope. Jmoj ta jtubbe ac'oplal xchi'uc.

<sup>6</sup>Ja'uc ti jteclumale, mu'yuc c'usi ya'binojic ta sni' ta xchiquinic. Ja' yu'un un, laj yich'ic tsutsesel. Yan ti vo'ote, pale, ti laj ajip ta apat ta axocon ti c'usi avojtiquinoj leque, ma'uc xa cajpale ta xacom. Ti jech loc' ta avo'nton ti laj ajip ta apat ta axocon ti chanubtasel yu'un ti Dios avu'one, ta jtubbe sc'oplal ta co'nton ti anitilultaque.

<sup>7</sup>“C'alal jech oy sc'oplal ti epajic ti paleetique, ja' no'ox jech cajal yac'ojbeic yipal ta sa'el ti smulic ta jtojole. Ti jech ta spas taje, ta jch'aybe ta be ti jech cajal sc'oplale. Ac'o sc'upin ya'iic ti ilbajinel yu'un ti vocole.

<sup>8</sup>Yu'un sve'el yuch'omic ta xa'iic ti oy c'usi ta xaq'uc ta scoj smulic ti jteclumale. Jech o xal ja' xmuyubajic xa ti jech ta sa' smulic ti jlumale.



<sup>9</sup>Ta scoj ti chopol c'usi ta spasic ta jtojole, ti c'u s'elan ta xich'ic tsitsel ti jteclume, ja' no'ox jech ta xich'ic cu'un ti paleetic eque.

<sup>10</sup>Yu'un ti jech loc' ayan ta yo'ntonic ti laj yicta sbaic ta tunel yu'un ti Diose, ac'o mi oy to c'usi ta staic ta lajesel, mu xa xnoj o xchi'uquic. Ac'o mi laj sa' yan yajvalic, mu xbol ti yalab xnich'nabique.

### **Ti Israele c'usiuc no'ox lic sva'anan ta sdiosic**

<sup>11</sup>“Ti mulivajele xchi'uc ti uch' vineo, ta xch'ayes ti lec snopobile.

<sup>12</sup>Ti jteclumale ta sjac' sba ta stojol ti c'usi loc'tabil ti meltsanbil ta te'e. Ta st'un sbaic ta jtcl jich'il te'. Me'inem xa ti mulivajel ta stojole, ti xi s'elan ch'ayemic ti bu stamojic batel ti jteclumale: Laj xch'ac sbaic ta stojol ti Dios yu'unic ti laj yac' sbaic ta stojol yane.

<sup>13</sup>Yu'un ja' xa batem ta yo'ntonic ta xchiq'uel pom, ta yaq'uel milbil matanaletic ta jujun toyol vitsetic, ta jujun stselejtic. Jech ta spasic xtoc ta yolon ti bu lec xa limil squeoval ti c'antulanetique, ti ta yolon muc' ta te'e, ti ta yolon te' ti sbiinoj álamoe, ti ta yolon ti muc'tiquil tulane. Jech o xal un, mulivajic ti avantsil nich'onique. Ta xmulivajic ec ti avalibique.

<sup>14</sup>Le' une, mu jtsitsic ti avantsil nich'onic ti ta xmulivajique, ti ta xmulivajic ti avalibique, yu'un vo'oxuc ba'yel chavac' abaic ta stojol yan, ti vololoxuc xa ta yaq'uel ti milbil matanal xchi'uc ti antsetic ti buch'utic ta xmulivajic ta spasbel stoyel xi'el ti sdiosique. Yantic x'uninatic batel ti jun jteclum ta scoj ti mu'yuc sbijilique.

<sup>15</sup>“Ac'o mi lec xa xava'i mulivajel, Israel, mu me jechuc yacal ch'iuc ec ti Judae. Mu xabat ta Gilgal un. Mi ja'uc xamuy ech'el ta Bet-aven. Mu xava'an ta rextico ti cuxul Diose.

<sup>16</sup>Ti toyobba Israele, co'ol xa s'elan jun me' vacax ti xbachet no'ox sni' ta jujujote. Ti jech taj une, ¿mi yu'un co'ol to la s'elan jun nene' chij ta xchabiat yu'un ti Dios ta jun yutsil pulem yaxaltique?

<sup>17-18</sup>Yu'un ti Efraine yac'oj xa sjol yo'nton ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Yu'un scotolic co'ol s'elan jun epal jyacubel lamalic xa ta lum, ti xchol no'ox ta sa'el ti mulivajele. Lec ta xa'iic ti nijil chimilic ta q'uexlale. Mu baluc ta xa'iic ti ich'bilic ta muq'ue.

<sup>19</sup>Tacoltael xa'iic ech'el yu'un ti tsots iq'ue. Q'uexlaltasbil ta xc'otic ta scoj ti sloc'tabil diosique.

## **Oseas 5**

<sup>1</sup>“A'yio ava'iic li'e, paleetic. Ts'etano lec ani' achiquinic, jteclum Israel. A'yio ava'iic, ti vo'oxuc chotoloxuc ta ajvalilale. Xi s'elan ta xc'ot ta atojolique: Lac'otic ta jun pets' ta Mizpa. Lac'otic ta yacobbail ta vits Tabor. Chapal xa ac'oplalic ta xavich'ic chapanel.





<sup>2</sup>Yu'un jomol xa ajoc'alic lac'otic ti ta stenlej Sitime. Jech o xal ta xatojic cu'un ta tsitsel.

<sup>3</sup>Xcojtiquin lec c'u s'elan ti Efraine. Jech ti Israele mu'yuc ta ch'ayal ti c'usi ta spase. Yu'un ti Efraine laj xa yac' sba ta c'upinel ta stojol yan. Jech ti Israele laj xa soques sba ec.”

<sup>4</sup>Ti jech mu sc'an xnopajic tal ta stojol Dios yu'unic ti jteclume, ja' ta scoj ti ochem yipal yu'unic ti mu'yuc smelol stuq'uilique. Mi ja'uc xa staic ta na'el ti Diose, ja' ta scoj ti me'inem xa xa'iic ti oyic ta sc'ob ti yane.

<sup>5</sup>Ti Israele, ta xtic'bat smul yu'un ti stoyobbaile. Ti Efraine ta sbosi yoc ta scoj ti smul scolo'e. Jmoj ta sbosi yoquic xchi'uc ti Judae.

<sup>6</sup>Xc'ulet xchi'uc xchijic xvacaxic ta x'ochic ta sa'el ti Diose. C'u stu un, mu'yuc ta staic, yu'un laj sq'uej sba batel ta stojolic.

<sup>7</sup>Yu'un mu'yuc xa smelol stuq'uilic ta stojol ti Diose. Yu'un oy xa yan stotic ti yalab xnich'nabique. Ta scoj ti jech mu'yuc smelol stuq'uilique, ta jun no'ox u, ch'abal c'usi ta xcom xchi'uc ti yosil sbanomilique.

#### **Ti svocol ta staic ti Israele xchi'uc ti Judae**

<sup>8</sup>Ti ta jteclum Guibae, oq'uisanic ti cachu ti ta xac' ta na'el ti ac'-letoe. Tutetuc ti oq'ues ta jteclum Ramae. Pucbeic batel sc'oplal c'alal to Bet-aven. Ac'beic ya'i xi'el ti Benjamine.

<sup>9</sup>Xi ta jcaj'al ta stojol jujuvoc' snitilul Israel ti mu stselbuje: C'alal ta xc'ot sc'ac'alil ta x'ac'bat stoj ti Efraine, spajeb xa no'ox ti c'u s'elan ta xc'ot ta stojole.

<sup>10</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti banquialal jpas-mantaletic yu'un ti jteclum Judae, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti buch'utic ta snet'be sts'aquil ti osiletique. Ti jech ta spastique, ta jbusanbe ya'iic ta sbaic ti sc'ac'al co'ntone.

<sup>11</sup>Ti Efraine staoj xa svocol. Lilij xa ta be ti oy sc'oplal ti mu'yuc c'usi sna'e, ta scoj ti ja' xa bat snaban sba ta sts'acliel ti jech' diosetique.

<sup>12</sup>Yu'un co'ol j'elan chanul joch' ixim ta xc'ot jlilin ti Efraine. Yu'un co'ol j'elan jset c'u'il chon ta xlic jlilin ta jomoch'tael ti jteclum Judae.

<sup>13</sup>“C'alal ta xa'i ti oy xa xchamel ti Efraine, jech ti Judae oy xa syayijemal ec. Jech ti Efraine ta xbat c'alal jteclum Asiria yo' ta sc'anbe coltael ti muc'ul ajvalile. Ja'uc ti stuque, mi ja'uc xu' yu'un ta xpoxtabel ti syayijemale.

<sup>14</sup>Ta xic'ot jech cha'al jcot león c'alal ta xchapan sba ta lubivaneje. Ja' jech ta xibat batel ta slilinel ti Efraine, ti Judae. Q'uelbil xa no'ox ta jlilin ta j'ech'el. Mu'yuc buch'u junuc ti xu' xispojibun ta jc'obe. Mi tsuts cu'une, ta xibat.

<sup>15</sup>“Ta xisut batel ti bu ono'ox oyune, ja' to ti c'uxi ta xa'i sbaic ti oy smulique, ti ta xlic sa'icune. Yu'un ja' to ta xlic sa'icun ti c'alal x'oc' x'avanic yu'un ti svocole.”

## **Oseas 6**



### Ti Israele ta xal sc'opic ti ta sutic ech'el ta stojol ti Diose

<sup>1</sup>Ti israeletique xi ta xalique: “La'ic, acotolic, sutcutic ech'el ta stojol ti Diose. Yu'un laj slilinic, ja' jech xtoc ta xislecubtasotic. Laj syayijesotic, ta xispoxtaotic no'ox xtoc.

<sup>2</sup>Ta jliquel no'ox ta jtatic ti xlaet xa xca'itic ti banomil yu'une. Ja' stuc ta xistamotic liquel yo' jech ta xicuxi ta stojol.

<sup>3</sup>La' cac'betic yipal ta yojtiquinel ti Diose. Ti Diose ta xtal ta jtojoltic jech c'u cha'al ta xloc' talel ti c'ac'ale, jech c'u cha'al ti vo' ti ta xyal talel yo' ta smalta ti banomil ti c'alal yorail ti q'uepelale, xchi'uc ti sba yalelal vo'e.”

### Ti Diose laj stac' sutel tal ti c'ope

<sup>4</sup>Ti Diose xi ta xale: “¿C'usi stac' ta jpas ta atojol, Efraín? ¿C'usi stac' ta jpas ta atojol, Judá? Yu'un ti syail xc'uxul avo'ntonic ti ta xavalic ti oy ta jtojole, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti ic'lumanil toque, co'ol s'elan jech c'u cha'al sts'ujulal job ac'ubal ti sob no'ox ta sac ch'ay batele.

<sup>5</sup>Jech o xal laj jlilinoxuc ta sventa ti c'usi laj yalboxuc ti j'alc'opetique. Ta sventa ti c'usi loc' ta avel cu'une, laj jtubboxuc ti ac'oplalique. Yu'un ti c'u s'elan ta jc'an ta xapas ta jtojole, co'ol s'elan ti c'usi sna' xac' xojobal ti xjapluj no'ox vulele.

<sup>6</sup>Ti c'usi ta jc'an ta atojolique, mu xatuch'icun ta avo'ntonic, ma'uc no'ox ti ta xamilbeicun ti milbil matanaletique. Ta jc'an ti ac'o ana'ic ti vu'un Diosune, ma'uc no'ox ti ta xavac'beicun ti chic'bil matanaletique.

<sup>7</sup>“C'u stu un, jteclumal, yu'un lac'otic jech c'u cha'al laj spas ti Adane, ti mu'yuc xc'ot ta ch'unel yu'un ti jtratee, yu'un yanij sjol yo'nton ta jtojol.

<sup>8</sup>Ti Galaade, ja' jun jteclum ti mu'yuc xch'ulelic ta j'ech'ele, ti bonolic ta ch'ich' sjunulique.

<sup>9</sup>Ti paleetique, ja' jun j'eleq'uetic ti xvoletic no'ox ti oy ta stojol ti jnaclejetique. Ta xmilvanic xchi'uc ep ta tos ti c'usitic ta spasic ti ta sbelel Siqueme.

<sup>10</sup>Ti ta Israele, xi s'elan quiloj ti oy c'usi toj chopol ta xc'ot ta pasel yu'unique: Ti Efraine toj lec ta xa'i ti ta xac' sba ta sc'ob ti yane. Ti Israel eque laj soques sba xchi'uc.

<sup>11</sup>“Ti vo'ote, Judá, chapal xa sc'ac'alil yorail ti ta xavich' tsitsel une.

### Oseas 7

<sup>1</sup>C'alal oy ta co'nton ti ta jeltabe ca'i yorailic ti Israel ti ja' jteclumale, c'alal ta jc'an ta jpoxta ca'i ti jteclumal Efraín xchi'uc ti Samariae, ja' o toj c'otel ta satilal ti smul scolo'ique. Yu'un scotolic me'inem xa ta xa'iic ta sjutel ti c'ope. Yu'un co'ol s'elan jun j'eleq'uetic ti naca svoq'uic no'ox ochel ti naetique. Ti buch'utic ta snupic ta bee, ta satilal, naca yelc'anel ti c'usi oy yu'unique.



<sup>2</sup>Mi ja'uc xa svulesoj ta yo'ntonic ti ts'inil ta co'nton ti smul scolo'ique. Avi tana le' une, mu xa xcoltaatic loq'uel yu'un ti c'usitic chopol ta spasique, ti chapal lec ta jba ta jsate.

### **Soquic ta j'ech'el ti jpas-mantal ajvaliletique**

<sup>3</sup>“Ti jech oy c'usi chopol ta spasique, ti yac'ojbeic yipal ta sjutic c'op ti jteclumale, ja' xa xch'i o ta xa'i ti ajvalile xchi'uc ti banquialal jpas-mantaletique.

<sup>4</sup>Scotolic jmulivajeletic, co'ol s'elanic sc'ac'ubelic jech c'u cha'al ti jorno ti tsanbil lec sc'ac'al yo' ta scaybe si'il ti jq'uel-jornoe, ti ja' no'ox ta smala sit'uc lec ti vots'bil harinae.

<sup>5</sup>Ti sc'ac'alil ta xich' stronail sjol ti ajvalil cu'untique, ti jech xquixet xa ti vinoe, yacubtasat yu'un ti banquilaletique. Laj to yac'be xchi'il ti c'u s'elan ta spasbat yu'un ti jlabanvanejetique.

<sup>6</sup>Chapal lec ta yo'ntonic yo' ta xcontrainvanic, ti co'ol s'elan stilesojic ti jornoe. Ac'o mi vayal sjunul ac'ubal ti jtilesej jornoe, c'u stu un, ti jornoe staoj yav tilem sc'ac'al sacub ti osile.

<sup>7</sup>“Jech melel, yu'un co'ol s'elan jun jorno tilem ti sc'ac'al yo'ntonic ti laj stsutsesic ti ajvalil yu'unique. Jech o xal yal ta lum ti ajvaliletic yu'unique. Mi ja'uc xa junuc ti oy buch'u ta xc'opoj xti'in ta jtojole.

### **Ti jteclum ti laj xch'ac sba loq'uel ta stojol ti Dios yu'une**

<sup>8</sup>“Ti Efraine bat scap sba xchi'uc ti yan jteclumetique. Yu'un stalel ti Efraine, co'ol s'elan jbej muc' ta pan ti c'ajomal no'ox ta'ajem ti jot xocone.

<sup>9</sup>Pec'tsanbat yip yu'un ti jyanlume, ti mu ja'uc jutebuc laj sna'e. C'ot ta pasel ti sacub ti sjol xchi'uque, ti mu ja'uc jutebuc laj stuc'ulane.

<sup>10</sup>Ja' c'ot ta rextico stuc stoyobbailic ti Israele. Ac'o mi jech scotol ti va'i s'elan taj une, mu'yuc sutic talel. Mi ja'uc oy bu laj sa'ic ti Ajvalil ti ja' Dios yu'unique.

<sup>11</sup>Ti Efraine, co'ol s'elan jcot paloma ti majbil yuni jole, ti mu'yuc sbijil ti xi s'elan ta spase: Ta sc'an spojel ta stojol ti jteclum Egiptoe. Ta xbat xtoc ta stojol ti Asiriae.

<sup>12</sup>Ja' no'ox un, c'alal mi bat teye, ta jip ech'el ti syacobil ti oy ta jc'obe, ti tsacbil ta xc'ot ta syacobil jech c'u cha'al ti mutetic ti ta xvil ta vinajele. Ts'otol ta xc'otic cu'un ta scoj ti xchopolalique.

<sup>13</sup>“Mu xa ono'ox cha'bel un ti buch'utic laj xch'ac sbaic ta jtojole. Ti lajel chamesele, lamal ta xc'ot ta sbaic cu'un, yu'un laj stoy sbaic ta jtojol. Ja'uc ti vu'une, oy ta co'nton ta jt'ic' jba ta spojelic. C'u stu un, ti stuquique c'ajomal no'ox ta xalic ti ja' jutbil ti c'usi ta xcale.

<sup>14</sup>Ac'o mi x'avetic xa c'alal puch'ulic ta stemique, mi ja'uc loq'uem ayanem lec ta yo'ntonic ti ta xc'opoj xti'inique. Yo' ta sc'anic ti trigoe xchi'uc ti vinoe, ta syayijes sbaic. Ja' no'ox ta stoy sbaic ta jtojol.

<sup>15</sup>Laj jchanubtasic lec, laj cac'be yip ti yoc sc'obique. C'u stu un, ti stuquique c'ajomal no'ox lic snopic ti c'u s'elan ta xlic sa' smulic ta jtojole.

<sup>16</sup>C'ajomal no'ox sutic batel ta snijanel xchimanel sbaic ta stojol ti diosetic ti meltsanbil ta c'abale. Yu'un co'ol s'elanic jech c'u cha'al junuc xot-xot yolob ti mu tuc'uc ta xc'ot ti bu bijil satibil ech'ele. Ti jech mu'yuc stuq'uil smelol ta xc'opojique, espada xa'i xcham xlajic ti banquilaletic yu'unique. Jech xtoc ta me xich'ic labanel ti ta jteclum Egiptoe.”

## Oseas 8

### Ti Israele, ta x'ac'bat stoj ti snijanoj xchimanoj sba ta yich'el ta muc' ti c'usi meltsanbil ta c'abale

<sup>1</sup>Xi ta xal xtoc ti Diose: “Oq'uisanic ti oq'ues jech c'u cha'al junuc jchabivanej jq'uel-osil ti sbainoj ta sq'uelel steclumal ti Diose. Yu'un mu'yuc xc'ot ta pasel yu'unic ti jtratee. C'ajomal no'ox laj stoy sbaic ta stojol ti c'u s'elan laj jchanubtase.

<sup>2</sup>Ac'o mi jech un, xi s'elan x'avlajetic xa talel ta jtojole: ‘Jna'cutic lec ti vo'ot Diosot yu'un ti Israele’, xiic.

<sup>3</sup>C'u stu un, ti Israele laj sbaj ti c'usi lec ta stae. Jech o xal un, ta snutsatic yu'un ti scontraique.

<sup>4</sup>“Mi ja'uc laj yich'bun que jti' ti c'alal laj sva'ananic ti ajvaliletique. Mi ja'uc laj jna' c'alal yac'beic yich' yabtel ti banquilaletic yu'unique. Ti platae xchi'uc ti oro ti oy yu'unique, ja' laj meltsanic o ta dios yu'unic yo' jech ta soques sba xchi'uquic.

<sup>5</sup>Ta xac'bun ib-o'nton ti sloc'ol ch'in vacax ti vo'ot ta xavich' ta muq'ue, jteclum Samaria. Lic xa tiluc ti sc'ac'al co'nton ta stojole. ¿C'u to sjalil sc'an ti ta xavac' abaic ta mesel ta tusele, Israel?

<sup>6</sup>Ti loc'tabil ch'in vacax ti oy ta jteclum Samariae, ma'uc Dios. Meltsajem ta yoc ta sc'ob jun vinic ti sna' lec sloc'taele. Ja' yu'un un, ta xc'ot ta pasel ti ta xlilije.

<sup>7</sup>Ti c'usi laj spas ti stuquique, mu'yuc c'usi lec laj sta o xchi'uquic. Ja' no'ox laj staic ti co'ol s'elan sutub ic' xchi'uc ya'lel ti vul ta stojolique. Mu'yuc xa c'usi ta staic ta tsobel ti ta yosilique, mi ja'uc xa ta xjuch'ic ti ninal trigoe. Ti mi laj to staique, ja' xa ta stun ta slajesic ti jyanlumetique.

<sup>8</sup>Tsalatic xa ta j'ech'el ti israeletique. Co'ol xa s'elan mu'yuc xa stu ta x'ilatic yu'un ti jyanlumetique.

<sup>9</sup>Ti jech taj une, ja' ta scoj ti co'ol xa s'elan jun te'tical pochan burro ti sq'ueloj sba chbat yac' sbaic ta stojol ti jteclum Asiriae. Jech ti Efraín eque sq'uelan xa matanaletic yo' ta xc'upij yo'nton yu'un ti buch'u ta xac' sba ta stojole.

<sup>10</sup>Ac'o mi ta sc'an ya'i ta sta spojelic ti ta xaq'uic matanal ta stojol ti yan muc'tic lumetique, avi tana li'e, tan puquic ta xbatic cu'un. Yu'un oy bu ta xc'ot ta pasel c'uc sjaliluc ti ta xc'ot vocol ta stojolic ta scoj ti ajvaliletique xchi'uc ti banquial jpas-mantaletique.



<sup>11</sup>“Yu'un ti Efraine yac'ojbe yipal ta smeltsanel epal altaretic ti c'alal ja' no'ox ta sta smul xchi'uque.

<sup>12</sup>Ti vu'une, ac'o mi laj jts'iba ep chanubtaseletic ta sventa, jech ti stuque laj sbisic no'ox ta jech mechuc.

<sup>13</sup>Ti stuquique, ja' toj lec ta xa'iic ta yaq'uel ti milbil matanaletique. Ta smilic ta slajesic ti beq'uet yu'un ti milbil matanaletique. Ja' no'ox un, ti vu'un Diosune xi s'elan ti mu junuc co'nton yu'unique: Ta jvules ta co'nton ti smul sco'lo' staojique. Ta jtsitsic ya'iic ta scoj smulic yo' jech ta sutic batel cu'un ti ta jteclum Egiptoe.

<sup>14</sup>“Ti Israele ta xlic smeltsan muc'tiquil naetic ti tsots stunele. Ja' no'ox un, ta j'ech'el mu xa sta ta na'el ti Buch'u ac'bun ti xch'ulel yanima. Ti Judae ta xlic sva'anan epal pojobbail jteclumetic. Ja' no'ox un, ta xc'ot ta pasel ti ta xlic jumbe ti sc'ac'ale, ti ta xtub sc'oplal ti naetic ti tsots stunele.”

## Oseas 9

### Ti Osease ta scaj'al ti ta xich' tsitsel ti Israele

<sup>1</sup>Altic no'ox ti xlaet ta xava'i, Israel. Ma'uc ti xabit xa ta muyubajel jech c'u cha'al ta spas ti yan jteclumetic. Laj avalopatin comel ti Dios avu'une, ta scoj ti laj avac' aba ta stojol yan ti yepaluc ye'el ac'ob ta yich'el atojol ta majob trigoe.

<sup>2</sup>Ta stojol ti jteclum Israele, ta xjalaj ti trigo ti vinoe. Ti ach' vino ta spits'e, ta maj ta ic' no'ox ta xbat.

<sup>3</sup>Ti Efraine ta sut batel ta jteclum Egipto. Ti ta jteclum Asiriae, ta xlic slajes ti c'usi mu stac' lajesele. Ti israeletique mu'yuc tey xcom naquijicuc o ti ta muc' ta jteclum yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Ta xch'ay ta ye ta sti' ta yuch'el ti vino ta sventa yich'obil ta muc' ti Diose. Ta xc'ot ta ch'ayel yu'un ta yaq'uel ti milbil matanele. Ti pan ta sve'ique, co'ol s'elan ti c'otem ta sventa ti lajel tubele. Ti buch'utic ta sve'ic taje, laj xa soques ti sc'oplale. Mi ta sve'ic ti pan taje, mu xu' ta x'ochic batel ta xch'ulna ti Diose.

<sup>5</sup>¿C'usi xu' ta xapasic c'alal ta xc'ot sc'ac'alil yorail ti q'aine, ti ja' jun q'uin sventa stoyel xi'el ti Diose?

<sup>6</sup>Ti stuquique jatavic loq'uel ta scoj ti tsots vocole. Ta xtic'atic ta naclej yu'un ti Egiptoe. Jech xtoc un, ta xich'ic muquel ta yosilal ti Menfise. Ja'uc ti plata ti ja' sc'ulejalic ti bu q'uejele, naca laetic ta xlic ch'iuc talel ti smomolale. Ja'uc ti yav snaique, naca ch'ixetic ta xlic ch'iuc.

<sup>7</sup>C'ot xa sc'ac'alil yorail ti tsitsele. C'ot xa sc'ac'alil yorail ti ja' xtunic o ta stojic ti c'u yepal xu' ta xich'ique. Israel, ta xlic ana'ic ti bu c'alal c'otemoxuque. Ti vo'oxuque xachi ta xavalique: “Ti j'alc'ope, jech' no'ox bol ti yuni c'ope. Ti vinic ti buch'u ventainbil ta xale, chuvaj no'ox ti yuni c'ope.” Ti va'i s'elan ta xavalic taje, ja' ti epajem ta atojolic ti achopolalique, yu'un mu no'ox albijuc ti sti'emal ajolique.



<sup>8</sup>Ti yaj'alc'op ti Diose, laj yich' va'anel yu'un Dios ta jchabivanej jq'uel-osil ta sventa ti Efraine. Ja' no'ox un, ti vo'oxuque laj ava'anbeic spets'al ti bu ta x'ech'e. Ma'uc no'ox taje, yu'un liquem sc'ac'al yo'ntonic ec ti jtuneletic ta xch'ulna ti Diose.

<sup>9</sup>Ta j'ech'el laj asoques abaic jech c'u cha'al c'ot ta pasel ti ta jteclum Gabaae. Jech o xal un, ti Diose ta svules ta yo'nton scotol ti achopolalique. Ta stsitsoxuc ta scoj ti amul acolo'ique.

### **Ti Israele ta xich'be stojol ti smule**

<sup>10</sup>Ti Diose xi ta xale: “C'alal laj jta ta sa'el ti Israele, ximuyubaj xa yu'un, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti buch'u oy sat ta sta ti uva ta sbajtical banomile. Ti atot ame'ic ta vo'nee, laj quil ta jba ta jsat ti co'ol s'elanic icux ti sob no'ox ta xac' ti sate. Le' une, c'alal c'otic ta Baal-peore, lic yac' sbaic ta tunel ta stojol ti c'usitic va'ambil ta diosetique. Bajbil tenbil c'otic jech c'u cha'al ti sdiosic ti batem yo'nton xchi'uquique.

<sup>11</sup>Yutsilal slequilal ti Efraine, nom ta xc'ot jech c'u cha'al ta xvil batel ti mute. Ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc ta xvoc' ti ololetique. Ta xlaj sc'oplal ti ta xvinaj ti xchi'inojan no'ox yol ti antsetique. Ta xlaj sc'oplal ti ta xilbe sat ti yalab xnich'nabique.

<sup>12</sup>Ac'o mi oy to bu ta xch'i yu'unic jujunticuc ti yalab xnich'nabique, ta jpojbeic, ti mu junuc ta xquictabeic comele. Mu xa ono'ox cha'bel un, c'alal mi laj jch'ac jba ta stojol ti jnaclejetique.”

<sup>13</sup>Quiloj ti xi s'elan ta spas ta stojol yalab xnich'nab ti Efraine, ti ta xc'ot yu'un jech c'u cha'al junuc jnutsel ve'lil yu'un ti jnutsuiletique: Ta xac' loq'uel ta c'abal yo' jech ta xich' milel.

<sup>14</sup>Paso ta stojolic, Cajval, ti c'usi anopoj ta xavac' c'otuc ta stojolique. Paso ta stojolic ti ac'o macuc ti yalajebique, ti taquijuc ti ya'lel xchu'ique.

### **Ti Diose capem sjol ta stojol ti Efraine**

<sup>15</sup>Ti Diose xi ta xale: “Laj spasic scotol c'usi chopol ti c'alal oyic ta Gilgale. Ti bu taje, ja' lic jcontrainic ta sc'ac'al co'nton. Ta scoj ti laj sta smulic xchi'uquic ti c'usi laj snopic ta spasele, ta jtenic loq'uel ta jna. Laj sc'oplal ti ta jc'uxubinique. Scotol ti banquilaletic yu'unique, toj toyobbaic ta j'ech'el.

<sup>16</sup>Ti Efraine ochem xa syayijemal, co'ol s'elan jpets te' ti taquin ti yibele, ti mu xac' ti sate. Ac'o mi oy to ti xnich'nabe, ta xcac' chamicuc.”

<sup>17</sup>Ti jteclumale mu'yuc xloc' x'ayan ta yo'ntonic ta yich'el ta muc' ti Dios cu'une. Jech o xal ti Dios cu'une ta sten batel, ti yalal muyelic ti tan puc batel ta jujun muc'tiquil lumetique.

## **Oseas 10**

### **Ta xich' lilinel ti altaretic ti oy ta Israele**

<sup>1</sup>Ti Israele co'ol s'elan jtec' uva ti vojol no'ox ta xac' ti sate. Ja' no'ox un, ti jech mu alabajuc ta xac' ti sate, mu'yuc spajeb, naca sva'anel no'ox yu'un ti altaretic xtoque.



C'alal mu no'ox albajuc yutsilal ta q'uelel ti yosilalique, ja' jech xtoc ochem yipal yu'unic ta smeltsanel ti mu no'ox albajuc yutsil ti ts'uiltasbil loc'tabil tonetique.

<sup>2</sup>Ti Israele, cha'ch'ac yo'ntonic. Avi tana une, ta stoj ya'i ti smulique. Ti Diose ta slilinbe ti altaretic yu'unique. Ta sbutq'uinanbe ti ts'uiltasbil tonetic yu'unique.

<sup>3</sup>Va'i un, ti jteclum taje xi ta xlic yalique: “Mu'yuc ajvalil ta jtojoltic, yu'un mu'yuc jnijilul jchimilultic ta stojol ti Diose. Ja' no'ox un, ¿mi yu'un van oy c'usi xu' ta spas jun ajvalil ta jtojoltic?”

<sup>4</sup>Ja' no'ox ti c'usiuc no'ox xloc' ta alilanel yu'une, mu xc'ot ta pasel yu'un. Oy c'usi ta sva'an sba ta yalel, ta xac' spirma ta jun trate yilel. Ti c'u s'elan ta xchapanvane, co'ol s'elan jech c'u cha'al jtec'uc jmilvanej momol ti ta xch'i ti bu xcholet ti ts'unubal ta osile.”

<sup>5</sup>Ti jnaclejetic ta jteclum Samariae, ta xniquic ta xi'el. X'oq'uic xa ti jech tub sc'oplal ti sloc'obbail ch'in vacax ti oy ta Bet-avene. Ta scoj ti va'i s'elan ch'ay ti yutsilal slequilale, jech o xal ti jteclume xchi'uc ti paleetique, oyic ta me'inal ta xa'iic.

<sup>6</sup>Ti sloc'obbail ch'in vacaxe ta xich' ich'el batel ta jteclum Asiria yo' jech ta xich' aq'uel ta stojol ti muc'ul ajvalile. Xi s'elan ti q'uexlal ta xcom ti Efraine: Ti Israele nijil ta xcom ta q'uexlal xchi'uc ti sloc'tabil diose.

<sup>7</sup>Ta xc'ot ta tubel sc'oplal ti ajvalil yu'un ti jteclum Samariae, co'ol s'elan jepel te' ti xcajet ta xch'ay batel ta ba vo'e.

<sup>8</sup>Ta xc'ot ta pasel ti ta xich' lilinel ti jujun c'opojebaletic yu'unique, ja' ti bu ta sa' smul xchi'uquic ti jteclum Israele. Ta xlic ch'iuc tomal ch'ixetic xchi'uc yan ch'ixetic ta sba ti jinemal altaretique. Jech ti jnaclejetique xi ta xlic yalic ta stojol ti vitsetique: “Nac'uncutic yo' jech mu xi'ilecutic.” Xi ta xalbeic xtoc ti ch'en vitsetique: “Loman talel ta jbacutic.”

### **Chapanbil yu'un Dios ti j'ech'el ta xich' ti Israele**

<sup>9</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti Israele mu xquechan sba ta sa'el ti smule, lic talel yu'un c'alal oy ta Gabaa. Stsacoj lec yip ti mulil ta stojolique. Jech o xal un, ti buch'utic toj chopolic taje, ta xc'ot ti leto ta stojolic tey ta Gabaae.

<sup>10</sup>Ti jteclume, ta xcac'be ya'i tsitsel ti c'usi ora ta jc'ane. Ta stsob sbaic talel muc'tiquil lumetic ta stojol ti c'alal ta xcac'be tsitsel yu'un ti xchopolalique.

<sup>11</sup>“Ti Efraine, jech xa ox c'u cha'al me' vacax ti pasbil ta manxue, ti lec ta xa'i ta xvoch'be loq'uel spat ti trigoe. Ta ora ti vu'une laj jchucbe stsacleb yabtejeb ta spat snuc' ti c'upil sba ta q'uelele yo' jech ta xjoch batel ti carretae. Ti Judá xtoque ta xjoch batel ti slocobil banomile. Ja' jech xtoc ti Jacobe ta xjoch batel ti sbec'obil lume.

<sup>12</sup>Xichi laj calbeique: Licuc ta yabtelanel ti c'usi leque. Jech ta xataic ti syail xc'uxul o'ntonale. Abtelanic lec ti banomil ta sventa ti ach' ts'unubale, ja' xa me yorail ta sa'el ti Diose, ja' to ti c'uxi ta xvul ta loq'uele, ti yich'oj talel ti coltael ti co'ol s'elan chaquilo' ti xlomet no'ox vulel ta atojolique.



<sup>13</sup>Le' une, laj xa avabtelanic ta spasel ti achopolalique, ti naca mu'yuc smelol ti c'usi laj ataic ta tsobel yu'une. Xbet'bun no'ox ave ta yalel ti c'usi naca jutbile. “Ti laj apat avo'nton yu'un ti acarretatac ta sventa ti ac'ob-letoe, ti mu no'ox albajuc ti j'ac'-letoeitic avu'une,

<sup>14</sup>ja' yu'un un, ta xch'ay olajic. Jech' xa, xvochlajetic liquel ti avinictaque. Ti pojjobbailetic avu'une pochajtic ta xcom. Jech ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al laj spas ti ajvalil Salmán ti laj slilin ti Bet-arbel ta sc'ac'alil ti c'alal ech' ti letoe, ti j'ech'el tsalbil c'otic ti me'il xchi'uc ti yalabe.

<sup>15</sup>Ti va'i s'elan taje, mu yanuc jech ta xc'ot ta atojolic, jnaclejetic yu'un jteclum Betel, ta scoj ti mu xa no'ox albajuc ti spimil ti amul acolo'ique. Ti ajvalil yu'un ti Israele ta xc'ot ta chamel c'alal naca ta sacub talel ti osile.

## Oseas 11

### Ac'o mi jelavem stoyobbail steclumal ti Diose, c'ux ono'ox ta xa'i

<sup>1</sup>“C'alal oloolic to ox ti jteclum Israele, jc'uxubinoj ta j'ech'el. Ti stuque, ti ja' jnich'one, laj quic' loq'uel talel ti ta Egipto.

<sup>2</sup>Ja' no'ox un, c'alal cac'ojbe yipal ta xquic' loq'uel talele, c'ajomal no'ox yantic xch'ac sba ta jtojol. Ti jteclumale, ja' xa bat yo'ntonic ta yac'bel milbil matanaletic ti c'usitic va'anbil ta diosetique. Ta xac'beic chic'bil pom ti c'usitic va'ajtic sloc'obbaile.

<sup>3</sup>Manchuc mi jech scotol ti va'i s'elan taje, vu'un laj jbeiltas ti steclumal Efraine. Laj jchanubtas c'u s'elan ta xanavic batel, c'u stu un, ti stuquique mi ja'uc laj ya'ibeic smelol ti vu'un jbainojic ta xchabielique.

<sup>4</sup>Ic'bil co'nton yu'un, mu xtuch' ta co'nton ta xc'uxubinel, laj quiquic talel ta jtojol. Laj jnabanic ta xocon jsat jech c'u cha'al jchu'nel olol, xye'elet coc jc'ob ta yac'bel ti sve'elique.

<sup>5</sup>“C'u stu un, ti stuquique jbel yo'ntonic mu sutic talel ta jtojol. Jech o xal un, tsots sc'oplal ta sutic batel ta jteclum Egipto. Ta spasatic ta mantal yu'un ti jteclum Asiria xtoque.

<sup>6</sup>Espada xa'i xcham xlajic ti jteclumetic yu'une. Ta xc'ot ta tsutsel xchi'uc ti nac'obbaitetic yu'une. Ta xtub sc'oplal ta scoj ti c'usi ta snopic ta spasele.

<sup>7</sup>Ti jteclumale ta xac'beic yipal ti ta xnamaj ta jtojole. Ac'o mi ta xalic ti oyun ta toyole, j'ech'el mu xaq'uic ta cajal ti jc'oplale.

<sup>8</sup>“¿C'usi ta xcut ta jipot comel ta co'nton, Efraín? ¿C'usi ta xcut ta jtenot comel, Israel? ¿Mi yu'un xu' ta jlilnot jech c'u cha'al laj jtsutses ti jteclum Admae? ¿Mi yu'un xu' jech ta jpas ta atojol ec jech c'u cha'al laj jpasbe ti jteclum Zeboime? Xtal xbat ti co'nton avu'un ta xca'ie. Yu'un mu'yuc spajeb ti syail xc'uxul co'nton ta atojole.

<sup>9</sup>Mu'yuc ta jpas ta atojol ti xi s'elan ta xac'ot yu'un ti sc'ac'al co'ntone: Mu'yuc xa ta jtubbot ac'oplal yan velta, Efraín, yu'un Diosun ti vu'une, ma'uc jech' vinic no'ox, yu'un vu'un ch'ul Diosun ti oyun ta atojole. Ma'uc lital yo' ta jtubbot ac'oplal.”



<sup>10</sup>Ti stuquique ta sts'acliic ti Diose. Jech ti stuque xloquet no'ox liquel snuc' jech c'u cha'al jcot león ta stojol ti yajcontraique. Ti jech xloquet no'ox ti snuq'ue, jech ti yu'untaque, xniclajetic xa ta xi'el ta xvulic ti ta xliquic tael ta smaleb c'ac'ale. p

<sup>11</sup>Xi ta xal xtoc ti Diose: “Co'ol xa s'elanic mutetic xniclajetic ta xi'el ta xvulic ti ta xliquic tael ta Egiptoe. Co'ol s'elan palomaetic ta xvulic ti ta xliquic tael ta jteclum Asiriae. Vu'un ta jpas ti ta xcha'lic naquiiicuc ta snaique. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

### **Xchopolal steclumal ti Diose**

<sup>12</sup>“Ti Efraine, jun spimil ti jutbil c'op oy yu'un ta jtojole. Ti jteclum Israele, busul no'ox yu'un ta jtojol ti naca lo'laele. Ti Judá eque laj xa xch'ac sba ta stojol ti Diose. Avi tana une, ja' xa sbic'tajesoj sba ta stojol ti meltsanbil loc'obbailetique.

## **Oseas 12**

<sup>1</sup>Ti Efraine, xi s'elan ti xvilet no'ox ti xch'i o ta xa'ie: Scotol c'ac'al, snutslioj ti jumetel ic' yu'un ti sloq'ueb c'ac'ale. Yac'ojbe yipal ta sbolesel ti jutbil c'ope, ti joybijem ta j'ilbajinvaneje. Ta spas strateic xchi'uc ti jteclum Asiriae. Ja' jech xtoc ta stac batel matanal aceite ti ta jteclum Egiptoe.”

<sup>2</sup>Ti Diose laj xa yac' licuc letovajel ta stojol ti Israele. Ta stsits ta scoj ti chopol stalel steclumal ti Jacobe. Ja' jech ta stojic, yu'un xc'ot o jech ta xich'ic ti c'usi loc' ta nopel yu'unique.

<sup>3</sup>C'alal mu to ox ta xvoc' ti Jacobe, naca tsalobba xchi'uc ti xchi'il ta voq'uele. Ja' jech ti c'alal vinic xae, laj stsal sbaic ta leto xchi'uc ti Diose.

<sup>4</sup>Tsal yu'un ti jun ánjel ti c'alal laj stsac sbaic ta leto xchi'uque. Laj yoq'uita sba, laj sc'an ti c'uxubinatuque. Yu'un ti stuque lo'ilaj xchi'uc ti Dios c'alal c'ot snup sbaic ta be ta Betele.

<sup>5</sup>Ti Ajvalil Dios scotol xu' yu'un ti xi sc'oplale, mu'yuc xa yan ta tael ma' ti Ajvalil une.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un cha'e, Israel, cha'ac'o aba ta ventainel yu'un ti Dios avu'une. Ja' nopo ta spasel ti slequil o'ntonale, ti stuq'uil o'ntonale. J'ech'el ja'uc pato o avo'nton ta stojol ti Dios avu'une.

<sup>7</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jteclum Canaane, mu'yuc ts'acal sbisoltac yu'un ti c'usi ta sbisane. Toj lec xa'i ti ta x'elc'anvan xchi'uque.

<sup>8</sup>Xi ta xal ti Efraine: ‘Lic'ot xa ta jun muc'ul jc'ulej. Laj xa jta ti cajal lic'ot xchi'uque. Mu'yuc buch'u xu' ta sa'bun jmul ti jech laj yac' jol ta stsobel ti c'usitic x'ayan cu'un ti laj jta ta slubel xchamel ti yane.’

<sup>9</sup>Ti vu'un Ajvalilune, ti ja' Diosun avu'un ti c'alal oyot to ox ta Egiptoe, caloj ono'ox ti ta jpas ta atojol ti ta xlic naquian yan velta ta axibalnae, jech c'u cha'al ti sc'ac'alil ti c'alal laj jta jbtatic ta nupel ta be ta sbajtical banomile.



<sup>10</sup>“Lic'opoj ta stojol ti j'alc'opetique. Epaj cu'un ti c'usitic laj yilic ti c'alal jam ti sba satique. Naca ta joyob c'op laj jc'oponic ti c'usi laj cac'be yilic ti j'alc'opetique.

<sup>11</sup>Ti ta jteclum Galaade, oy epal diosetic liquem yu'unic. C'u stu un, naca jeche' va'ambil diosetic. Ti ta Gilgale, ta xaquic ta matanal ti milbil tot vacaxe, co'ol s'elan epal lats tonetic ti altaretic yu'unique, ti cholol no'ox yu'unic ti ta osiltique.”

<sup>12</sup>Ti Jacobe jatav loq'uel. Bat snac' sba ta yosilal Aram. Ti bu taje, laj sta yajnil, abtej ta sq'uelel chijetic.

<sup>13</sup>Ta sventa ti jun j'alc'ope, ti Diose laj sloqu'es talel ta Egipto ti jteclum Israele. Ta sventa ti jun j'alc'ope, chabiatic yu'un ti Diose.

<sup>14</sup>Ti steclumal ti Efraine laj sliquesbeic sc'ac'al yo'nton ti Diose. Laj xa stic'beic chon ta yo'nton ti mu stac' ts'iquel ta xa'ie. Jech o xal un, ta xcajanbat ta sbaic yu'un Dios ti ja' chamebal ti c'usitic laj spasiq. Cajal ta xc'ot ta sbaic ta stojel ti smul scolo'ique.

## Oseas 13

### J'ech'el sts'ijlajan ta xcom ti jteclum Israele

<sup>1</sup>C'alal xbic'tal c'opojic no'ox steclumal ti Efraine, ti jvoc' snitulultac ti Israele peq'uel yac'oj sbaic ta stojol. Oy ono'ox sc'oplal ta xcham ti Efraín ti laj sta smul ta scoj ti laj snijan xchiman sba ta stojol ti Baale.

<sup>2</sup>Staoj yav ochem yipal yu'unic ta sa'el ti smulique. Ta s'unijesic ti plata yu'unique yo' jech ta smeltsanic ti loc'tabil diosetique, ja' ti c'usi xtal ta sjolic ta smeltsanel ti c'upil sba ta xilic ti yabtelineojic ta sloc'taele. Ta jech yepal un, xi ta xlic yalique: “Ac'beic milbil matanaletic.” Jech ti jnaclejetique sts'uts'ic xa ti sloc'obbail ch'in tot vacax ti ja' sdiosique.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, ti stuquique c'otemic jech c'u cha'al yalemal toc ta sob ic'luman. C'otemic jech c'u cha'al sts'ujulal job ac'ubal ti sob no'ox ta xch'ay batele. C'otemic jech c'u cha'al c'a' jobel ti cuchbil ta xbat yu'un ti iq'ue. C'otemic jech c'u cha'al ch'ail ti xtomet no'ox ta sac ch'ay ti bu ta xmuy batele.

<sup>4</sup>Ti Diose xi ta xale: “Vu'un ti Ajvalilune, ti Diosun avu'une, ti xi s'elan ti oyot to ox ta jteclum Egipto: Jtuc no'ox c'otcun ta Dios avu'un. Ma'uc me ti xlic ava'an yan avajdiose. Vu'unun ti avajpojvanejune.

<sup>5</sup>Vu'un laj jchabiot ti c'alal t'ajaloxuc ta c'ac'al ta sbajtical banomile.

<sup>6</sup>C'u stu un, c'alal mu xa xlaj alajesic ti c'usitic ta xatun ta xalajesique, lic atoy abaic ta jtojol, laj ach'ayicun ta avo'ntonic.

<sup>7</sup>Ja' yu'un ti va'i s'elan taje, ta jco'oltas jba ta stojolic jech c'u cha'al jcot león, jech c'u cha'al jchop o ta bolom ti xpatet xa ta xpa'ivan ta bee.

<sup>8</sup>Ta xiloc' batel, xba jmaquic ta be jech c'u cha'al jcot me' oso ti capem sjol ta scoj ti ch'ayem ti xch'in alabtaque. Ta jlilinbe ya'i ta jatel ti yo'ntone. Ta jlilin no'ox ta anil



jech c'u cha'al ta spas ti jcot leone. Ta jbic'tal jechilan jech c'u cha'al ta spas ti pucujil jti'oval chon bolome.

<sup>9</sup>“Ta jtubbe sc'oplal ta j'ech'el ti Israele. Mu'yuc buch'u xu' ta smac ta be.

<sup>10</sup>Ja' yu'un un cha'e, ¿bu oy ti ajvalil avu'un tana ti ta stic' sba ta spojel scotol ti jteclumetic avu'une? ¿Bu oy ti banquialal jpojvanej avu'un ti cuchem yu'une, ti ja' laj ac'anbe ti ac'o sva'anbot ajvalile xchi'uc ti banquialal jpas-mantaletique?

<sup>11</sup>Ti jech ilinemun avu'unique, jech o xal laj jva'anboxuc ti ajvaliletique. Ja' no'ox ti jech ilinemun avu'unic xtoque, jech o xal laj jtubboxuc ti sc'oplalique.

<sup>12</sup>“Ich'bil lec ta venta smul scolo' ti Efraine. Bejel lec ta vun com ti smule.

<sup>13</sup>Ti Israele, sta xa yual ti ta xvoq'ue. Ja' no'ox un, ja' jun olol ti jech' no'ox tey xc'uxc'un ta x'ech' yu'un ti c'ac'ale. Mi ja'uc jutebuc oy ta yo'nton ti ta sts'unan sba yalel jech c'u cha'al ti voq'uel ayanele.

<sup>14</sup>¿Mi yu'un ta to jpoj loq'uel ti jech u'ninibilic yu'un ti muquinale? ¿Mi yu'un ta to jcoltaic loq'uel ti oyic ta lajebale? ¿Bu bat avu'un ti jelavem xalilinvane, lajebal? ¿Bu bat avu'un ti c'usi tsots xu' avu'une, muquinal? Mu xa ts'icbajuc ta xca'i yu'unic ti jnaclejetic li'e.”

<sup>15</sup>Ac'o mi yepal no'ox c'usi x'ayan yu'un ti Israel jech c'u cha'al ts'o'ol ta nich ti momole, ta xmajat yu'un ic' ti ta xlic talel ta sloq'ueb c'ac'ale, ti xjomet no'ox ti ta xlic talel ta sbajtical banomile. Ja' yu'un un, ta xlic taquijuc, ta xlic uluc ti tuquem vo'etique. Yu'un ti sc'ulejal ti toyolic stojol ti c'usitic c'upilic sba ti oy yu'une, ta xbec'bat batel ta elc'anel yu'un ti yajcontrae.

<sup>16</sup>Ti jteclum Samariae lamal ta xc'ot ta sba ti tsitsel ta scoj ti laj scontrainic ti Diose. Ja' yu'un un, espada xa'i xcham xlajic. Yan ti ololetic yu'unique jisel ta lum xa'i xcham xlajic. Jat xi xch'ut ti antsetic ti buch'u xchi'inojan ti yolique.”

## Oseas 14

### Ti Osease ta sc'an vocol ti ac'o xcha'ac' sba ta ventainel yu'un Dios ti Israele

<sup>1</sup>Israel, cha'ac'o aba ta ventainel yu'un ti Ajvalil Dios avu'une, yu'un layal xa ta lum ta scoj ti amule.

<sup>2</sup>Xiuc c'otel ti ave ati'ic ta c'opojel c'alal ta xasutic batel ta stojol ti Diose: “Ch'aybuncutic scotol ti jmul jcolo'cutique. Tsacbun, ich'buncutic ta yutsil avo'nton ti xilequil-c'opojcutic xa talel ta atojole.

<sup>3</sup>Ti jteclum Asiriae mu xa xu' yu'un xispojuncutic. Ja' jech xtoc mi ja'uc xu' ta jpat co'ntoncutic ti ja' ta xicolcutic ti oy jca'cutique. Ti c'usi meltsanbil no'ox yu'un ti coc jc'obcutique, laj ta alel ti ‘diosot’, xcutcutique jech c'u cha'al ‘Diosot Ajvalilot cu'uncutic’, ti xichicutic ta atojol ti bu ta staic xc'uxubinel ti me'un mu'nate.”

### Ti Diose ta xal ta jamal ti ta sjelbe xcuxlejal ti Israele



<sup>4</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ta jtubbe yip ti toyobbaile. Ta xalecubic cu'un, ac'o mi mu xa xac'ot o ti ta xavich' c'uxubinele. Mu ono'ox xatuch' ta co'nton, yu'un lamaj xa ti sc'ac'al co'nton ta atojolique.

<sup>5</sup>Co'ol s'elan sts'ujulal job ac'ubal ta xic'ot ta stojol ti Israele. Jech ti stuque, ts'o'ol no'ox liquel ta nich jech c'u cha'al ti te'tical nichime. Jech ti yibeltaque, j'ech'el ts'unul lec jech c'u cha'al yibel ti te'etic ta vits Libanoe.

<sup>6</sup>Ta slim sba batel ti sc'ob-c'obtaque, ti c'upil sba ta j'ech'el jech c'u cha'al sc'ob-c'obtac ti olivo te'e, ti xjiq'uet no'ox smuil jech c'u cha'al ti ch'ut te' ti oy ta vits Libanoe.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, ti Israele, yan to velta ta xcomic ta yolon jq'ueoval caxinal. Va'i un, lec ta xch'iic jech c'u cha'al ti trigoe. Ts'o'ol no'ox liquel ta nich jech c'u cha'al ti uvae. Ta xlic pucuc sc'oplal jech c'u cha'al ti vino ti ta xmeltsaj ta Libanoe.

<sup>8</sup>Xi ta xlic yal ti Efraine: ‘¿C'usi xa jventa ti va'anbil diosetique?’ Yu'un ti vu'une jbainoj ta xchabiel ta yac'bel ti c'usi ta xtun yu'un ti jteclume. Yu'un ti vu'une jech c'otemun jech c'u cha'al ti jpets toj ti yaxc'utan no'oxe. Yu'un tey ta staic ta jtojol ti oy ta ye ta sti'ic scotol ti jteclumale.”

### **Stsutseb ti lo'il a'yeje**

<sup>9</sup>Ti buch'u sna' xich' sba ta c'ac'ale, ti buch'utic oy sbijile, ac'o me ya'iic lec ti xi s'elan ti c'ope: Ti bu ta xac' ta tamel batel ti Diose, lec tuc' scotol. Jech ti buch'utic oy stuq'uul ti snopobil yu'unique, ta stamic batel. Yan ti jchopol joletique ta sbosi yacan xchi'uquic.



## Joel

### Joel 1

#### Ti c'ulubetique ta stsutsesic ti ts'unubaletic ti xloc' x'ayane

- <sup>1</sup>Ti c'op li'e, ja' jech s'elan c'oponat talel yu'un Dios ti Joel xnich'on ti Petuele.
- <sup>2</sup>A'yio ava'iic lec li'e, moletic, acotolic xtoc jnaclejetic yu'un ti muc' ta lume. ¿Mi oy bu avilojic c'otem ta pasel jech c'u cha'al ta xavilic avie? ¿Mi yan to ti c'u s'elan laj yilic c'alal laj ech'icuc ti atot ame'ic ta vo'nee?
- <sup>3</sup>Lo'iltabeic ya'i ti avalab anich'nabique yo' jech ta xlic slo'iltabeic ec ti yalab xnich'nabique; jech ti stuquique ta xlic slo'iltabeic ya'iic ti buch'u ts'acal to chlaj voc'uc talele.
- <sup>4</sup>Xi s'elan c'ot ta pasel c'alal laj slajes scotol ti c'ulubetique: ti bu to col comel jlomuque, ja' laj stsutsesic ta j'ech'el c'alal tal ti yane.
- <sup>5</sup>Ti vo'oxuque, jyacubeletic, vuleso ach'ulelic; lic oq'uitao ava'iic, j'uch'-vinoetic, yu'un ta xa xavich'ic pojbel ta ave ta ati'ic ti vinoe.
- <sup>6</sup>Ti c'ulubetique, co'ol s'elan jvoc' soldadoetic ti ech'em xu' yu'unique, ti mu no'ox albajuc yepalique, ti co'ol s'elan stanal yeic jech c'u cha'al ti leone, ti co'ol s'elan sts'uts'opic jech c'u cha'al ti me' leone, laj svol ta stsutsesel ti muc' ta jteclum cu'une.
- <sup>7</sup>Laj xa slilin ta stsutsesel ti j'uvatique, laj xa soquesic ta j'ech'el ti j'icuxtique. Stuc svach'il com yu'unic ta j'ech'el, ja' to ti c'uxi taquichivan com yu'un ti sc'ob-c'obtaque.
- <sup>8</sup>Ta xlic oc'uc, ta xlic slap at-o'ntonal c'u'il ti ta xcham slecom ti jun tseb ti c'alal stac'oj xa ox ti sjaq'uele.
- <sup>9</sup>Ja' jech ta x'oq'uic ec ti paleetique, yu'un ti ta ch'ulnae, ch'abal xa ti sat ts'unubiletique, ch'abal xa ti vino ta sventa ti matanaletic yu'un ti Diose.
- <sup>10</sup>Ti osil banomile, jeche' sac mesan com; com ta me'inal ti banomile. Ti trigoe ch'abal xa bu ta tael; laj xa taquijuc ti yaq'uiltac uvaetique, laj xa nucultajuc ti olivo te'etique.
- <sup>11</sup>Ti vo'oxuc ta xa'abtejjic ta osil banomile, ti ta xats'unic ti uvaetique, me'inal oq'uitao abaic, yu'un jeche' bat ti c'usitic laj ats'unique, mi jutebuc ta xatsobic ti trigoe xchi'uc ti jchop o ta trigoe.
- <sup>12</sup>Tsuts xa ta taquijel ti uvaetique, tub xa sc'oplal ti icuxetique. Taquij xa ta j'ech'el xtoc ti granada te'e, ti satinom xane, ti ste'el mantsanaetique, xchi'uc scotol ti te'etic ti oy ta osil banomile. Ja' jech c'ot ta ch'ayel ti xmuyubajic no'ox scotol ti jnaclejetic.
- <sup>13</sup>Jech ti vo'oxuque, paleetic ti abainojic ta sq'uelel ti altare, lapic ti lajemal c'u'iletique, oq'uitao abaic yu'un yipal ti avocolique, yu'un ta xch'ulna ti Dios avu'unique, ch'abal xa jutebuc ti sat ts'unubaletic, ch'abal ti vino ti ta xich' aq'uel ta matanale.

<sup>14</sup>Tsobo ti jteclume, albeic ya'iic ti oy ictaej vaje. Ac'o stsob sbaic talel ti moletique xchi'uc scotol ti jteclum ta xch'ulna ti Ajvalil ti ja' Dios yu'unique. Ac'o c'opojicuc ti'inicuc ta stojol ti Diose.

<sup>15</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, nopaj xa talel sc'ac'alil yorail ti Diose. Ta xvul ta loq'uel ti tsots vocole, ti ja' no'ox ta stsutsesvan ti ta xac' taluc ti Buch'u scotol xu' yu'une.

<sup>16</sup>Ta jba ta jsatic, laj quich'tic pojbel ti jve'eltique. Laj sc'oplal ti xlaet no'ox ti o'ntonal ta xch'ulna ti Dios cu'untique.

<sup>17</sup>Ti ts'unubale chamolaj ta surcoal, yu'un ch'ay sts'unubal ti trigoe, soquemic xa ti yaviltaque.

<sup>18</sup>Yan no'ox sba jeltos snuq'uic ta x'oq'uic ti chon bolometique. Jech' ta x'ech' svocolic ti bu xcotetic ta sa'el yaxal ti vacaxe. Ti chije yacal ta xchamic ta j'ech'el.

<sup>19</sup>Ta xi'oc' ta xi'avan ta atojol, Dios, yu'un ti momoletic ti oy ta sbajtical banomile xchi'uc ti te'etic ti oy ta osiltique, ta xtaquij ta j'ech'el ti jech va'iem ti c'ac'ale.

<sup>20</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ti te'tical chon bolometique ta x'oc' x'avanic ta atojol, ja' ti taquij xa ta j'ech'el ti beo'etique, ja' ti ta xtaquij ti yaxaltic ti jech va'iem ta j'ech'el ti c'ac'ale.

## Joel 2

<sup>1</sup>Oq'uisanic ti oq'ues ta vits Sione. Oq'uisanic yo' ta xac' ta na'el svinajeb ta ch'ul vits yu'un ti Diose. Nicnunicuc no'ox liquel ti buch'utic nacalic ta jteclum Judae, yu'un jutuc xa sc'an ta xvul ta loq'uel ti xi s'elan ta xc'ot ta pasel ti sc'ac'alil yorail ti Diose:

<sup>2</sup>Ta xc'ot sc'ac'alil ti ic'ubel ta osil banomile. Ta xc'ot sc'ac'alil ti toc xqueovin ti banomil yu'une.

### **Chopol ta xc'ot ta pasel ti c'alal ta xvul ta loq'uel ti c'ulubetique**

Co'ol s'elan jun yepal soldadoetic ti tsots xu' yu'unic ta j'ech'ele, ta xvulic ta loq'uel ta vitstic jech c'u cha'al ta xvul ta loq'uel ti saquilal osil ta sobe. Mi ja'uc xa oy bu jech ta xvinaj ta ts'acal to ti oy bu co'ol s'elan ta xvul ta loq'uel jech c'u cha'al le'e.

<sup>3</sup>Yu'un co'ol s'elanic jech c'u cha'al junuc c'oc' ti scotol ta stsutsese. Xchic'ovan no'ox c'alal ta x'ech' batele, jech tilem ta xcom mi ech' xa batel une. C'alal mu'yuc to ox ta xvulic ta loq'uele, toj jun to ox yutsil ti banomile. C'alal laj ech'el yo'ntonique, co'ol s'elan jun sbajtical banomil ta xictaic comel. Laj to sc'oplal ma' ti oy c'usi colem ta xcom yu'unic une.

<sup>4</sup>Co'ol s'elan ca' yelanic. Xbitet no'ox ta anil jech c'u cha'al jcajlebinel ca'etic.

<sup>5</sup>Xpujlajet to ta j'ech'el ti c'alal xbitet no'ox ta anil ta vitstique, jech c'u cha'al xpujlajet no'ox ti carreta yu'un ti ac'ob-letoe, mi mo'oje, jech c'u cha'al xbototet no'ox ta xc'ac' ti yanalte' ti c'alal taquijem leque. Co'ol s'elan jvoc' soldadoetic ti tsots xu' yu'unic ti svolaj sbaic batel ta tsacvanej ta letoe.



<sup>6</sup>Ti buch'utic ta xilique ta xlic nicuc ta xi'el xchi'uquic; scotolic sac pac'an no'ox ti sat ta xcom xchi'uquique.

<sup>7</sup>Co'ol s'elan tsatsaquil j'ac'-leto viniqetic ti mu sna' xi'ique, xbitetic no'ox ta anil, stsoylajetic no'ox muyel ta anil ta moc, ti tuc' xc'uletic batele, ti mu ja'uc jutebuc ta sq'uejbun sbaic ta bee,

<sup>8</sup>mi ja'uc ti stacoltaan xa sbaique. Ti jujunique tuc' stamoj batel ti sbeique, mi ja'uc ta sq'uej sbaic ti bu ta xtal ti yolobe.

<sup>9</sup>Ta spojic batel ti c'usi oy yu'un ti jteclume. Xbitetic no'ox ta anil ti ta ba moque, ti stsoylajetic no'ox muyel ta naetic jech c'u cha'al junuc j'eleq'uetic ti ta xbitic ochel ta ventanae.

<sup>10</sup>Ta xnic yu'unic ti banomile; xc'uyc'un no'ox yu'unic ti vinajele. Ta xmac sat yu'unic ti c'ac'ale, ti ue; ta xmac yu'unic ti xchijlajan yutsil xjobal ti c'analetique.

<sup>11</sup>Ti jech jba'be batel ti Dios yu'un ti yajsoldadotaque, xvo'o'et to ta xac' vinajuc ti sc'opojele. Mu no'ox albajuc ta j'ech'el ti yajsoldadotaque. Mu no'ox albajuc yepal ti ta xch'unbat ti smantale. Jelavem smuc'ul, xi'bal sba ti sc'ac'alil ta xvul ta loq'uel yu'un ti Diose. Mu'yuc buch'u sts'ic yu'un.

### **Xc'uxul yo'nton ti Diose**

<sup>12</sup>Ja' yu'un un, xi ta xal ti Diose: “Avi tana le' une, sjunuluc avo'ntonic, sutanic talel ta jtojol; ictao avotic, oc'anic, avananic xtoc.”

<sup>13</sup>Sutanic talel ta stojol ti Ajvalil Dios avu'unique. Ja' majo ti avo'ntonique, ma'uc xach'i'ic ta jatel ti c'u'ile. Yu'un ti Diose mu albajuc ti syail xc'uxul yo'ntone. Oy sts'iquemal xcuchemal yu'un ta sventa ti xc'uxul yo'ntone. Oy sca'alil xpuxulil ta yaq'uel ti tsitsele.

<sup>14</sup>Yu'un nan xi s'elan ta xc'ot ta pasel yu'une yo' jech mu xayac'beic ti tsitsele, ti ja' ta xac'boxuc talel ti yutsilal slequilale. Ta xataic yu'un ti sat ts'unobale, ti vinoe ta sventa ta xich' ac'bel matanal ti Ajvalil Dios avu'unique.

<sup>15</sup>Oq'uisanic ti oq'ues ti ta vits Sione. Lo'iltabeic ya'i ti jteclum ti ictaej vaje.

<sup>16</sup>Tsobic talel steclumal ti Diose, mesic tusic lec. Tsobic talel ti moletique, ti ololetique, xchi'uc ti ololetic ti ta xchu'unique. Ja' no'ox jech xtoc ti buch'u naca to no'ox laj slec sbaique, ac'o loq'uicuc talel ta na ti bu vu' ti lequele.

<sup>17</sup>Oq'uicuc ti paleetique xchi'uc ti buch'utic ochemic ta yajtunel ti Diose, ti xi ac'o yalic talel ta ochibal yu'un ti ch'ulnae xchi'uc ti bu oy ti altare: “Ch'aybo smul scolo' ti ateclumale, Dios, mu teyuc no'ox aq'ueloj ti ta xlajic ta labanel ti avu'untaque. Mu xavac' ave ati' ti tsalbil ta xc'otic yu'un ti jyanlumetique, ti xi s'elan ta xloc' ta yeic ti buch'utic yan ti sjol yo'ntonique: ‘¿Bu oy ti Dios yu'unique?’ ”

<sup>18</sup>Jech o xal un, ti Diose laj yac' iluc ti syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti slumale, yu'un c'uxubaj yo'nton yu'un ti steclumale.



<sup>19</sup>Xi lic yale: “Ta xcac'boxuc talel ti trigoe, ti vinoe, xchi'uc ti aceitee, ja' to ti c'uxi jun avo'ntonic ta xacomil xchi'uque. Mi ja'uc ta xcac' que jti' ti ta xavich'ic labanel yu'un ti buch'utic yan sjol yo'ntonique.

<sup>20</sup>Ti c'ulubetic ti oy ta atojolic ti liquemic talel ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta jten batel ta sbajtical banomil. Ti banquialal j'ic'vanej yu'une, ta xcac' jic'avuc ta Chamem Nab. Ja'uc ti jts'ac-pativanej yu'une, ta xcac' jic'avuc ta Mediterráneo nab. Ta xlic c'a'uc ti sbec'tale, ti yan sba stuil ta xc'ot ta j'ech'ele, yu'un oy c'usitic muc'tic ta xc'ot ta pasel cu'un.”

<sup>21</sup>Laetuc no'ox me xava'i, banomil, mi ja'uc xaxi' xtoc, yu'un ti Diose, oy c'usitic muc'tic ta xlic spas.

<sup>22</sup>Te'tical chon bolometric, mu xaxi'ic, yu'un ti yaxaltique ta xlic yaxubuc, yu'un ta xlic yac' sat ti te'etique, Mu alabajuc ta x'ayan liquel ti icuxe, ti uvae.

<sup>23</sup>Jnaclejetic ta Sión, laetuc no'ox avo'ntonic, muyubajaníc ta sventa ti oyoxuc ta stojol ti Dios avu'unique. Laj yac'boxuc talel ti vo' ti c'alal yorail xa ta xtune, laj yac'boxuc talel ti sba yalel vo'e, xchi'uc ti c'alal ta xpaj ta yorail jech c'u cha'al laj spas xtoc ta ba'yele.

<sup>24</sup>Ta xloc' lec ti trigo avu'unique. Mu no'ox alabajuc ta xloc' ti vinoe, ti aceitee.

<sup>25</sup>“Vu'un ta jq'uextaboxuc sutel ti bu jech' no'ox lub cham avoc ac'obic ta abtel ti jabil laj ech'uc ta scoj ti epal c'ulubetic laj jtac talel ta atojolic ti c'usitic sbusetic no'ox talel ta slilinele.

<sup>26</sup>Ta xata lec ti ave'elique, ja' to ti c'uxi xlaet avo'nton ta xcom yu'une. Xalequil-c'opojic no'ox ta stojol ti Dios avu'unique. Oy c'usitic lec muc'tic laj jpas ta atojolic. Laj sc'oplal ti nijil chimil ta xcomic ta q'uexlal ti jteclumale.

<sup>27</sup>Va'i un, ti vo'oxuc une, israeletic, ta xlic ana'ic ti tey ono'ox jchi'inojoxuc ti vu'un Diosune. Vu'un ti Diosun avu'unique, mu'yuc buch'u yan. Laj sc'oplal ti nijil chimil ta xcomic ta q'uexlal ti jteclumale.

### **Ta xvul ta bajel xcuxlej ti Diose**

<sup>28</sup>“C'alal mi ech' ti va'i s'elan taje, xi s'elan ta xc'ot ta pasel cu'un ta stojol ti jnaclejetic ta banomil c'alal ta jt'ic'beic ta sjolic ti jcuxleje: ti aquerem atsebique ta xlic c'opojicuc ta jventa; ti moletique, oy c'usi ta xilic ta xvaichic; jech ti jva'lej viniquetique, oy c'usi ta xilic ti ta xjam ti sba satique.

<sup>29</sup>Ja' jech xtoc ti mosovil ants viniquetique, ta jt'ic'be ta sjolic ti jcuxlej ti jech c'ac'al taje.

<sup>30</sup>Oy c'usitic ta xcac' iluc ta vinajel ti muc'tic no'ox ta j'ech'ele, ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Ta xvinaj ch'ich', ta xvinaj c'oc', xvolet no'ox lumal toc ti co'ol s'elan ch'ail ti li' ta banomile.

<sup>31</sup>Ta x'ic'ub ti c'ac'ale, ta xjoybij ta ch'ich' ti ue. Ja' no'ox un, ba'yel oy c'usi muc'tic ta xc'ot ta pasel ti xi'bal sba c'alal ma'uc to sc'ac'alil yorail ta xvul ta loq'uel ti Diose.”

<sup>32</sup>Ja'uc ti buch'utic ta staic ta na'el ti Diose, ta xcolic ti jech oy sc'oplal ta xchamique. Ta vits Sión ti oy ta jteclum Jerusalene, oy ti pojabbail teye jech c'u cha'al yaloj ono'ox ti Diose. Ti buch'u t'ujbilic yu'une, cuxul ta xcomic.

### Joel 3

<sup>1</sup>Xi ta xal ti Diose: “C'alal ta xc'ot yorail ti va'i s'elan taje, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta jelbe ta stojolic ti chopol yorail yu'unic ti Judae xchi'uc ti jteclum Jerusalene.

<sup>2</sup>Ta jtsob scotol ti muc'tiquil jteclumetique. Ta xquiquic batel ta stenlejal yu'un ti Josafate. Ti bu taje, ta xlic jchapanic ti c'usi laj spasbeic ti jteclumal Israele. Tan puc bat yu'unic ti israetic ta scotol banomile; laj xch'acanbe sbaic ti jlumale.

<sup>3</sup>Ta orail laj sq'uelic ti laj xch'acanic batel ti jteclumale. Laj xchonic batel ti ololetique, mu'yuc ta alel mi quereletic mi tsebetic. Ti stojole, laj slajesic o ta vino, ta antsetic ti sna' sbolomalin sbaique.

#### Ti muc'tiquil jteclumetique ta xich'ic chapanel yu'un ti Diose

<sup>4</sup>¿C'usi ta xac'anic ta jtojol ti vo'oxuque, jteclum Tiro, jteclum Sidón, jteclum Filistea? ¿Mi yu'un ta xapacbeicun ava'iic? ¿Mi yu'un oy c'usi ta xac'anic ta jtojol ti ac'o jtoje? Yu'un mu xa jaluc sc'an ta xac' atojic ti c'usi loc' ta avo'ntonic ta sa'ele.

<sup>5</sup>Ti vo'oxuque laj avelc'anbeicun ti platae, ti oroe. Laj avich'ic batel xtoc ta ach'ulnaic ti c'usitic toyol stojole.

<sup>6</sup>Nom laj avic' batel ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene. Laj achonic xtoc ti c'otic ta smosovic ti griegoetique.

<sup>7</sup>Va'i un, ti bu laj achonic batele, ta jloq'uesic talel. Ta xc'ot ta pasel cu'un jech ta xavich' avocolic jech c'u cha'al laj yich' ti stuquique.

<sup>8</sup>Ti aquerem atsebique, ta jchon batel ta stojol ti judaetique yo' jech ti stuquique, ta xchonic batel ta stojol ti sabeoetique, ti ja' jun jnamal jteclume. Jech xa loc' ta que ti vu'un Diosune.

<sup>9</sup>“Caj'albeic ya'i ti muc'tiquil jteclumetic ti va'i s'elan ti xi ta xcal taje: ‘Liquesic ti ch'ul letovajele, iq'uic talel ti viniquetic ti mu sna' xi'ique. Ac'o talicuc, voleticuc batel ti j'ac'-letoetique.

<sup>10</sup>Ac'o smeltsanic ta yespadaic ti yasaronique. Ac'o smeltsanic ta slanzaic ti sjosique. Ac'o xi yal ti buch'u ch'abal ti yip ta xa'ie: Oy lec yipal cu'un ta xca'i ec un.’ ”

<sup>11</sup>Ti vo'oxuque, uts' alal jteclumetic, la'ic ta anil, la' tsobo abaic. Ti buch'u mu'yuc to ox c'usi sna' xale, ta xlic joybijuc ta banquial j'ac'-leto.

<sup>12</sup>Chaplicuc avu'unic ti muc'tiquil jteclumetique ti ac'o talicuc ta stenlejal yu'un ti Josafate. Ti bu taje, ta xchapanatic yu'un Dios ti uts' alal muc'tiquil jteclumetique.

<sup>13</sup>Yu'un ti stuquic taje, toj ech'em chopolic; josic ta tuch'el jech c'u cha'al ta xich' tuch'el ti trigo ti staoj xa syijubele, c'ot xa yorail ta xich' tsobel ti ts'unubale. Pech'ic ta



teq'uel jech c'u cha'al ta xich' t'usel ti uvae, yu'un chapal xa sc'oplal scotol yo' jech ta xich' pits'el ti vinoe.

**14**Ta stenlejal ti bu oy c'usi ta xc'ot ta nopele, mu no'ox albajuc ti oy buch'utic xvoletic batele, yu'un jutuc xa sc'an ta xc'ot sc'ac'alil yorail ti c'u s'elan chapabil yu'un ti Diose.

**15**Ti c'ac'ale, ti ue, ta x'ic'ub, ja' jech xtoc ti c'analetique ta xtub ti xvic'vun no'ox yutsil ti xjobale.

**16**C'alal ta xac' ta a'yiell ti xc'avluj to sc'opojel ti Dios ta vits Sión ti oy ta Jerusalene, ta xlic nicuc ti vinajele, ti banomile. Ti Diose, ja' jpojvanej jnac'vanej yu'un ti israletique, yu'un ja' steclumal.

### **Ti yutsilal slequilal ti Judae ta xvul ta loq'uel ta ts'acal**

**17**Xi ta xal xtoc ti Diose: “Ja' jech ta xana' ti vo'oxuc ti vu'un Ajvalil Diosun avu'unique, ti nacalun ta vits Sión ti ja' jch'ul vitse. Jech ti Jerusalén ti ja' jun ch'ul jteclume, xi s'elan ta xc'ot ta pasel cu'une: ta j'ech'el mi ja'uc xa ta xlic yu'ninic ti jyanlumetique.

**18**Ti jech c'ac'al taje, jech ti vinoe, ti chu' vacaxe, buyuc no'ox xlaj t'omanuc talel ta te'tic, ta vitstic jech c'u cha'al junuc vo'. Ti uc'umetic yu'un ti jteclum Judae, mu no'ox albajuc ta xbalaq'uin ti vo'e. Jech ti ta jch'ulnae, ta xtuc talel vo' ti ja' ta smalta ti stenlejal Sitime.

**19**Yan ti jteclum Egiptoe, stuc slilijemal ta xcom, jech ti jteclum Edome ta xjoybij ta jun sbajtical banomil, yu'un laj stsaquic ta leto ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae. Jech xtoc ti ta slumalique, laj yaq'uic ta milel ti buch'u ch'abal smulique.

**20-21**Vu'un ta jpacbe sc'oplalic ti buch'utic lajic ta milele, mi ja'uc q'uelbil ta xcom ti buch'u oy smule. Ja'uc ti jteclum Judae xchi'uc ti jteclum Jerusalene, oy o ti jnaclejetique, mi ja'uc oy bu ta xtub. Jech ti vu'un Ajvalilune ta xinaqui ta vits Sión.”





## Amós

### Amós 1

#### Ti muc'tiquil jteclumetic ti nopol ta Israele, ta xich'ic chapanel

<sup>1</sup>Ti c'op li'e, ja' albil yu'un ti Amose, jun jq'uel-chij ti nacal ta jteclum Tecoa. Chib to jabil sc'an ti bu c'ot ta pasel ti lic niquele, c'alal ja' o tiq'uul ta ajvalil ti Uzías ta jteclum Judae, xchi'uc ti Jeroboam xnich'on ti Joás tiq'uul ta ajvalil ta Jteclum Israele, ti c'oponat yu'un Dios ti Amós ta sventa sc'oplalic ti Israele:

<sup>2</sup>Xi laj yal ti Amose: C'alal ta svinajes ti xvo'o'et no'ox sc'opojel Dios ti ta xlic talel ta vits Sión ti oy ta jteclum Jerusalene, ti yaxaltic ta banomile ta xlic nucultajuc, ta xlic taquijuc ta j'ech'el ti yaxaltic yu'un ti vits Carmelo xtoque.

<sup>3</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jteclum Damascoe, ep ti c'usitic chopol spasojjique. Ta ono'ox jtsitsic ya'iic. Mu no'ox albajuc laj yilbeic svocol ti jteclum Galaade, ti silantic com ti sbec'talic ta chiv-chiv taqu'in yu'unique.

<sup>4</sup>Jech o xal un, ta jtsanbe sc'ac'al ti muc' ta na ti ja' laj sva'an stuc ti ajvalil Hazaele. Jech ti c'oc' taje ta stubbe sc'oplal ti muc' ta naetic yu'un ti Ben-hadae.

<sup>5</sup>Ta jtsatsal-voc' ochel sti'tac ti jteclum Damascoe. Ta jtubbe sc'oplal ti buch'u ta spas mantal ta jteclum Bicat-avene xchi'uc ti buch'u ta spas mantal ta Bet-edene. Jech xtoc ti sirioetique chucbil ta xbatic ta jteclum Kir.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal stuc ti Diose.

<sup>6</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jnaclejetic yu'un ti Gazae, ep ti c'usitic chopol spasojjique. Ta ono'ox jtsitsic ya'iic. Laj svolic batel ta chuquel scotol ti jnaclejetic ti oyic ta jun lume. Laj xchonic batel ta jteclum Edom yo' ta xc'ot ta mosovil yu'unic.

<sup>7</sup>Jech o xal un, ta jt'ic'be sc'ac'al ti moquetic yu'un ti jteclum Gazae. Jech ti c'oc' taje ta stubbe sc'oplal ti muc'tiquil naetic yu'unique.

<sup>8</sup>Ta jtubbe sc'oplal ti buch'u ta spas mantal ta jteclum Asdode, xchi'uc ti buch'u ochem ta ajvalilal ta jteclum Ascalone. Ta sjunul jmuc'ul jtsatsal ta jtsac ta contrainel ti jteclum Ecrone. Ti mi oy buch'u cuxul junuc ti filisteoe, ta ono'ox xcham.” Taje, ja' ta xal stuc ti Diose.

<sup>9</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jteclum Tiroe, ep ti c'usitic chopol spasojjique. Ta ono'ox jtsitsic ya'iic. Laj svolic batel ta chuquel jun lum ti spasojjic jun trate ti ja' xchi'il ta xa'i sbaique. Laj yac'beic ta yoc ta sc'ob ti Edome, ti pasbilic ta mantal c'otique.

<sup>10</sup>Jech o xal un, ta jtsanbe sc'ac'al smocal ti jteclum Tiroe. Jech ti c'oc' taje ta stubbe sc'oplal ti muc'tiquil naetic yu'unique.”

<sup>11</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jteclum Edome, ep ti c'usitic chopol spasojjique. Ta ono'ox jtsitsic ya'iic. Mu'yuc xa syail xc'uxul yo'ntonic ti sye'ojic no'ox batel yespadaic ti laj snutsic batel ti svinquilel ta Israele. Laj sloq'uesic ta j'ech'el ti sc'ac'al yo'ntonique, ti mu xa buch'u jech tabaj ti sti'emal sjolique.



<sup>12</sup>Jech o xal un, ta jtsanbe sc'ac'al ti jteclum Temane. Jech ti c'oc' taje ta stubbe sc'oplal ti muc' ta naetic yu'un ti jteclum Bosrae.”

<sup>13</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jteclum Amone, ep ti c'usitic chopol spasojiq. Ta ono'ox jtsitsic ya'iic. Ti jech juteb ta yo'ntonic ti ta smuquibtas ya'iic ti sbanomilique, jech o xal ti antsetic ti nacalic ta yosilal Galaade, laj sjatbeic xch'ut ti buch'utic xchi'ucanoj ti yolique.

<sup>14</sup>Jech o xal un, ta jtsanbe sc'ac'al ti moquetic yu'un ti jteclum Rabae. Jech ti c'oc' taje ta stubbe sc'oplal ti muc'tiquil naetic ti c'alal xvochet ti j'ac'-letoe, ti c'alal mu xnel mu x'ech' ti vocol ti jech c'ac'al taje.

<sup>15</sup>Jech ti ajvalil yu'unique, bec'bil ta xloc' ta yosilal jmoj xchi'uc ti svinictac ti ich'bil ye sti'ique.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal ti Diose.

## Amós 2

<sup>1</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jteclum Moabe, ep ti c'usitic chopol spasojiq. Ta ono'ox jtsitsic ya'iic. Laj xchic'beic sbaquil ti ajvalil yu'un ti jteclum Edome, ja' to c'uxi tan com yu'unique.

<sup>2</sup>Jech o xal ta jtsanbe sc'ac'al ti yosilal Moabe. Jech ti c'oc' taje ta stsutses ta chiq'uel ti muc' ta naetic ti oy ta Queriote. C'alal xvocheti xa ti j'ac'-letoetique, ti xtutetet xa ti oq'uesetique, ta xchamic ti moabitaetique.

<sup>3</sup>Ta jten loq'uel ti ajvalil ta stojol ti jteclume. Ta jmil jmoj xchi'uc ti svinictac ti ich'bil ye sti'ique.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal ti Diose.

<sup>4</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti jteclum Judae, ep ti c'usitic chopol spasojiq. Ta ono'ox jtsitsic ya'iic. Laj sbajic ti chanubtasel yu'un ti Diose. Mi ja'uc laj xch'unbeic ti oy c'usi jbel tsots albile. C'ajomal no'ox lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic loc'tabile, co'ol jech c'u cha'al laj spasic ti stot sme'ic ti laj ech'icucque.

<sup>5</sup>Jech o xal un, ta jtsanbe sc'ac'al ti jteclum Judae. Jech ti c'oc' taje ta stubbe sc'oplal ti muc'tic naetic yu'un ti jteclum Jerusalene.”

### Ti chapanel ta xtal ta stojol ti Israele

<sup>6</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti israeletique, ep ti c'usitic chopol spasojiq. Ta ono'ox jtsitsic ya'iic. Ti buch'u ch'abal smule, laj xchonic batel ta taq'uin. Ja'uc ti me'un mu'nate, ta jchop no'ox xonobil ta sjelic o ech'el.

<sup>7</sup>Ta xilbeic svocol ta j'ech'el ti me'un mu'nate. Mi ja'uc xc'ot ta yo'ntonic ta xchapanic ti buch'u biq'uit yac'oj sbae. Ti totile xchi'uc ti nich'onile, jun no'ox ti ants ta xvayic xchi'uquique. Ja' jech ta xc'ot ta pasel yu'unic ti ta soquesbeicun ti jc'oplale.

<sup>8</sup>Somolic no'ox ta c'u'il ti laj xa yich'ic ta rentale. Lec xa xa'iic ta slajesel ti ve'lil ti ac'bil ta sventa yich'obil ta muc' ti loc'obbaile. Smanic o xa vino xchi'uquic ta sventa ti taq'uin ti loc' ta c'anel yu'unic ti c'alal ch'abal ti mulile. Ta xbat yuch'ic ta xch'ulna ti dios yu'unique.



<sup>9</sup>“Ac'o mi jech un, ti vu'une laj jtubbe sc'oplalic ti amorreoetique yo' jech ta xata alequilalic. Ac'o mi jun snatiquilic jech c'u cha'al ti ch'ut te'e, ac'o mi tsots xu' yu'un jech c'u cha'al ti tulanetique, laj jtub ta j'ech'el.

<sup>10</sup>Ti vo'oxuque, laj jloq'uesoxuc talel ta jteclum Egipto. Cha'vinic (40) jabil laj quic'oxuc batel ta sbajtical banomil yo' jech ta xacac'beic ti sbanomilique.

<sup>11</sup>Le'e, israeletic, mi ja'uc stac' ti macal ave ta xcom yu'un ti oy li' loc' ta atojolic ti c'otic cu'un ta j'alc'opetique, xchi'uc yan ti t'ujbil c'otic ta nazareoetic cu'une. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>12</sup>“Ja'uc ti vo'oxuc une laj asujic ta yuch'el vino ti nazareoetic ti buch'utic t'ujbيلية. Laj amaquic ta be ti j'alc'opetique yo' jech mu xalic ti jc'oplale.

<sup>13</sup>Lec oy un cha'e, ta xcac'bot tsots avocol li' ta banomile, ti naca xa xa'ajajet ta xacom yu'une jech c'u cha'al ti carreta ti naca xa squits'its'et yu'un ti yicats ti noj ta trigoe.

<sup>14</sup>Ac'o mi xabitetic no'ox ta anil, mi ja'uc ono'ox ta xacolic. Ti buch'u oy yipal yu'une, ta xlah yu'un. Mi ja'uc ta xcol ti buch'u mu sna' xi' xa'i sbae.

<sup>15</sup>Jech ti jxach'-yolobe, mi ja'uc jal ta xcuch yu'un, mi ja'uc ta xcolic. Mi ja'uc ta xcolic ti buch'utic mu xa ta yacanuc ti xbitet ta anile. Mi ja'uc ta xcolic ti buch'utic cajalic ta ca' ta xjatavic batele.

<sup>16</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti buch'u mu sna' xi' ta yaq'uel ti letoe, ta sloc' comel ti smacobbaile yo' jech xu' ta xjatav batel. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.”

## Amós 3

### Ti yabtel sc'an spas ti j'alc'opetique

<sup>1</sup>Xi albatic yu'un Dios ti jteclum ti loq'uesatic talel ta jteclum Egipto: “A'yio ava'ic, israeletic,

<sup>2</sup>c'ajomal no'ox vo'oxuc laj jt'ujoxuc loq'uel ta stojol scotol ti jteclumetic ti c'u yepal oy ta banomile. Jech o xal ta xquich' ave ati'ic yu'un scotol ti c'usitic chopol laj xa apasique.”

<sup>3</sup>Mi jmoj xlotetic ta jun bee, yu'un jmoj ti snopobil yu'unique.

<sup>4</sup>Mi xloquet no'ox snuc' ti león ta te'tique, yu'un oy c'usi laj sta ta lubiel. Mi xviquet xa ti ch'in león ta xch'ene, yu'un oy xa c'usi laj sta ta tsaquel.

<sup>5</sup>Mi baj yalel ta lumtic ti jcot mute, yu'un cotol laj sta ti pets'e. Mi laj xchech sba liquel ta banomil ti pets'e, yu'un oy c'usi laj xa sta ta tsaquel.

<sup>6</sup>Mi xtutet xa liquel ti oq'ues ta jun jteclume, mu xa stac' a'yeluc ta xa'i c'usi xu' ta spas ti jteclume. Mi oy c'usi chopol c'ot ta pasel ta jun jteclume, yu'un jech c'ot ta nopel yu'un ti Diose.

<sup>7</sup>Mu'yuc c'usi ta spas ti Diose ti mi mu'yuc ba'yel ta xac'be yil ti jtunel yaj'alc'optaque.



<sup>8</sup>¿Mi yu'un la oy buch'u mu sna' xnic ta xi'el ti c'alal xloquet no'ox snuc' ti leone? ¿Mi yu'un la oy buch'u mu xalbe sc'oplal Dios ti c'alal ja' ta xal ti mantale?

### **Ti jteclum Samariae ta xtub sc'oplal**

<sup>9</sup>Xi alic ta spasob mantaltac ti jteclum Asdode, xchi'uc ta pasob mantaletic yu'un ti jteclum Egiptoe: “La' avilic ta vitstic yu'un ti jteclum Samariae. Q'uelo avilic ti c'usitic mu'yuc smelol ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti vocol ti yacal ta xc'ot ta pasel une.”

<sup>10</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ti stuquique mu sna' stuc'ulan sbaic ta spasel ti c'usi leque. Snac'ojic ta spasob mantalic ti c'usitic laj stsatsal elc'anic batele.”

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, xi s'elan ta xal ti Diose: “Ti jvoc' jcontrainvaneje ta svolic ti jteclume. Ta sjines ti nac'obbaile. Ta xchaj ta sa'el ti c'usitic x'ayan avu'unic ta apasob mantaltaque.”

<sup>12</sup>Xi ta xal ti Diose: “Jech c'u cha'al ti jun jq'uel-chij ti ja' xa no'ox ta stabe talel ti xchibal yacane, mi ja' ti juteb xa xchiquin ti xchij ti laj ta ti'el yu'un ti jti'oval leone, ja' jech, jun chib no'ox ta xcolic ti israeletic ti nacalic ta jteclum Samariae. Taje, ja' sc'oplalic ti buch'utic jun xa yutsiquil ti xchotlebic ti chotajtic ta jteclum Damascoe.”

<sup>13</sup>Xi ta xal ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une: “A'yio ava'iic ti vo'oxuque, va'ano abaic ta yalel ti ta xlic yich' contrainel slumal ti Jacobe.

<sup>14</sup>Ti sc'ac'alil ta xquich'be ye sti'ic ti Israel ta scoj ti smul colo'ique, ta jlilin ti altaretic ti oy ta jteclum Betele. Ti jech oy xulubtac ti altare, ta xich' c'oquel. Ta xbaj yalel ta banomil.

<sup>15</sup>Ta jlilin ta j'ech'el ti naetic ti ja' sventa ta x'ech' o yu'unic ti c'alal yorail oy ti sique, xchi'uc ti ta x'ech yu'unic ti c'alal yorail ti xchic'chun ti banomile. Ta jtubbe sc'oplal ti naetic ti meltsanbil ta saquiquil bax-tone. Ta jlilin ta j'ech'el ti muc'tiquil chapanobbaile.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal stuc ti Diose.

## **Amós 4**

<sup>1</sup>A'yio ava'iic lec li'e, antsetic, ti caj tsacal xava'i abaique, ti spajebal xa no'ox jun avutsilic ta q'uelel ti acuxojic lec ti oyoxuc ta jteclum Samariae, ti avac'ojbeic yipal ta yilbajinel ti me'un mu'nate, ti abol sba avu'un ta yilbel svocol ti buch'utic mu sta ti c'usitic ta xtun yu'une, ti apasojic ta mantal ti amalalic ta yich'el talel ti vino yo' ta xavuch'ique.

<sup>2</sup>Ti Dios ti stalel o ja' ch'ul Diose, xi laj sva'an sba ta yalele: “Ta xc'ot sc'ac'alil ti quilbil ta xaloq'uic batel ta jun xot-xot taq'uine, ti co'ol s'elan stsacobil choy ta xquilatic batel xtoc ta jun xot-xot taq'uin ti avalab anich'nabique.

<sup>3</sup>Xacholetic loq'uel ti bu jombil ti moque, yu'un tenbil ta xaloq'uic ti li' ta vits Hermone. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

### **Ti labanel tojobtasele**



<sup>4</sup>“Batanic ta Betel un, xchi'uc ta Gilgal. Sa'ic ti amul acolo'ique, toyo abaic ta j'ech'el. Ich'ic batel milbil matanal ta jujun sob ic'lumane. Ich'ic batel ta jujun ox-ox c'ac'al ti jun ta jujun lajlajunebe.

<sup>5</sup>Chiq'uc ti pan ti mu'yuc ac'bil ti spajubtasobil ta sventa matanal yu'un ti coliyale. Buyuc no'ox, caj'alic batel sc'oplal ti matanal ti ta xloc' x'ayan ta avo'ntonique. Ti jech taje, ja' sve'el ach'ulelic ta xava'iic.” Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

### **Manchuc mi ta stsitsatic ti Israele, mi ja'uc xtojob o xchi'uc**

<sup>6</sup>“C'ot ta pasel cu'un ta atojolic ti vi'nal ta scotol ti ateclumalique. C'ot ta pasel cu'un ti mu xa xata ave'elic ta scotol ti alumalique. C'u stu un, mi ja'uc lasutic talel ta jtojol. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>7</sup>Ja' jech xtoc laj jpas ti mu'yuc xtal oxib (3) u ti vo'e, ti c'alal ja' o xa yorail ta xich' ts'unel ti ts'unubale. Ja'uc ti ta yan jteclume, laj cac' taluc vo'. Ti ta yan jteclume, mu'yuc xcac' taluc vo'. Ti ta yan osil banomile, laj cac' taluc vo'. Ti ta yan osil banomile, mu'yuc xcac' taluc ti vo'e.

<sup>8</sup>Xtal xbatic ti jnaclejetic ta jujun jteclum ta sa'el ti vo'e. Mi ja'uc ep ta staic yo' ta sicubtas ti yo'ntonique. C'u stu un, mi ja'uc lasutic talel ta jtojol. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>9</sup>“C'ot ta pasel cu'un ti tal tsots ic' xchi'uc sc'ac'al ta atojolic, xchi'uc ti yan ti c'usitic toj chopole yo' jech ta jtsitsoxuc. C'ot ta pasel cu'un ti nucultaj ti c'usitic ts'unbil avu'unique, xchi'uc ti yaq'uil uvaetic avu'unique. Laj ta c'ulubetic ti icuxetic xchi'uc ti olivoetic avu'unique. C'u stu un, mi ja'uc lasutic talel ta jtojol. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>10</sup>“C'ot ta pasel cu'un ta atojolic ti oy c'usi chopol laj jtac talel ta atojolic jech c'u cha'al laj jtac ta stojolic ti egipcioetique. Laj cac' chamicuc ti jva'lej viniquetic avu'unic ti c'alal xyaquet ti letoe. Laj cac'be yu'nin aca'ic ti avajcontraique. Laj ava'ibeic stuil cu'un ti animaetic ti bu lamalic ta avaxibalnaique. C'u stu un, mi ja'uc lasutic talel ta jtojol. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>11</sup>“C'ot ta pasel cu'un ti oy c'usi tsots laj jtac talel ta atojolic yo' jech ta jtsutsesoxuc ta j'ech'el jech c'u cha'al c'ot ta pasel ta jteclum Sodoma xchi'uc ti ta Gomorrae, ti co'ol s'elan chac uban ac'al ti ja' to no'ox laj yich' loq'uesel ta jorno. C'u stu un, mi ja'uc lasutic talel ta jtojol. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>12</sup>Jech o xal un, Israel, jech ta jpas ta atojol. Ta xc'ot ta pasel cu'un ta atojol. Chapano me aba c'u s'elan ta xanup abaic ta be xchi'uc ti Dios avu'une.”

<sup>13</sup>Ti Diose laj smeltsan ti vitsetique, ta xac' taluc ti iq'ue. Ta xac' ta ojtiquinel ta stojol vinic ti c'u s'elan snopoje. Ta sjoybin ta ic'al osil ti saquilal osile. Ta slajun xanubta ti bu toyol ta j'ech'el ti banomile. Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une, xi ma' ti sc'oplal une.

## **Amós 5**

### **Iq'uel sutel ta stojol ti Diose**



- <sup>1</sup>A'yio ava'iic ti jc'ope, israeletic, ts'et chiquintao ava'iic ti xi s'elan ta xime'inal q'uejin ta acontranelique:
- <sup>2</sup>Ti jech c'upil sba yutsil ti Israele, yal xa ta lum, mi ja'uc xa xu' ta stam sba liquel yan volta. Telel com ta yosilal stuc, mi ja'uc xa oy buch'u ta xtoyat liquel yu'un.
- <sup>3</sup>Xi ta xal ti Dios ta stojol ti israeletique: “Mi ta stac batel jmil (1,000) ta vo' viniquetic ta yaq'uel leto ta jun jteclume, c'ajomal xa no'ox vo'vinic (100) cuxul ta sutic talel. Mi ta stac batel vo'vinic (100) ta vo' viniquetic ta yaq'uel leto ta jun jteclume, c'ajomal xa no'ox lajunvo' (10) ta sutic talel.”
- <sup>4</sup>Xi ta xal ti Dios ta stojol ti israeletique: “La'ic ta jtojol, yu'un ja' jech ta xacuxiic.
- <sup>5</sup>Mu xabatic ta jteclum Betel. Mu xabatic ta jteclum Gilgal. Mi ja'uc xa'ech'ic ta Beerseba. Ti jteclum Gilgale, jbel sc'oplal bec'bil ta xloq'uic batel. Ti jteclum Betel xtoque, lilijem ta xcom ta j'ech'el.”
- <sup>6</sup>La'ic ta stojol ti Diose, ja' to jech xach'i xac'opojic. Yan mi mu jechuque, ta stac talel c'oc' ta sjunul yosilal ti Israele. Mu'yuc buch'u ta xtub yu'un ti c'oc' ta Betele.
- <sup>7</sup>Mu xa ono'ox cha'belucoxuc un, ti ta xajoybinic ta vocol ti tuq'uil chapanele, ti ta xavalopatinic ta j'ech'el ta xchapbel sc'oplal yo' lec oy ti yane.
- <sup>8</sup>Ti Diose laj smeltsan ti c'analetic xchi'uc ti xolome. Ti stuque ja' ta sjoybin ta ic'al osil ti sob ic'lumane. Ta sjoybin ta ic'al osil ti c'ac'altique. Ta sta ta iq'uel ti ya'lel nabe yo' jech xchajet no'ox ta xac' ti vo' ta banomile. Jech o xal, Dios, xi sbiinoj ti sc'oplale.
- <sup>9</sup>Ta xac'be yipal ta spojbel ti c'usi x'ayan yu'un ti buch'u mu tsal baj xa'i sbae. Ta xac' taluc ti yan sba c'usi ta xc'ot ta pasel yu'un ti teye.
- <sup>10</sup>Mu xa ono'ox cha'belucoxuc un, ti xti'et ajolic yu'un ti buch'u ta spacbe sc'oplal ti oy c'usi lec ta xich' chapele, ti ta xachopol-c'optaic ti lequil rexticoe.
- <sup>11</sup>Ti jech ta xavilbe svocol ti me'un mu'nate, ti ta xac'anbeic spataniil ti strigoe, mi ja'uc ta xac'upinic ta snainel ti anaic ti naca ta ton laj ameltsanique. Mi ja'uc ta xava'ibeic yutsil ta uch'el ti vino ti loc' ayan ta ats'unub-uvaigue.
- <sup>12</sup>Xcojtiquin lec ti xi s'elan spimil busul ti c'usitic chopol ta xapasique, ti mu'yuc slajeb ti amulique. Ta xavilbeic svocol ti buch'u oy stuq'uil sjol yo'ntone. Lec ta xava'iic stsaquel ti mich'ob c'abale. Ti c'alal oyic ta chapanobbaile, ta xc'ot ta pasel avu'unic ti ch'ab xi no'ox ta xchapanel sc'op ti buch'u ch'abal smule.
- <sup>13</sup>Jech o xal un, ti buch'u oy sbijile, tsijil no'ox, yu'un soquem ti c'usi xc'ot ta pasele.
- <sup>14</sup>Ja' lec, ac'beic yipal ta spasel ti c'usi leque. Ictaic ta spasel ti c'usi chopole, ja' to jech ta xacuxiic. Ja' yu'un un, ja' melel unbi ti ta xavalic ti chi'inbiloxuc yu'un ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une.
- <sup>15</sup>Ti'oltaic ti c'usi chopole. C'otuc ta avo'ntonic ta spasel ti c'usi leque. Tuc'ulanic lec ta sq'uelel ti tuc'uc batuc lec ti chapanel ta chapanobbaile. Ti mi jech taj une, ja' to nan



jech ta xlic c'uxubajuc yo'nton ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'un ta stojol ti Israel ti cuxul to comique.

<sup>16</sup>Xi ta xal ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une: “Ta scotol ti amaq'uetique, ta scotol ti beetique, x'avlajet no'ox liquel ta oq'uel ti jech mu xnel x'ech' ta xa'i ti svocolique. Ta xiq'uc talel ti buch'utic oyic ta osiltic ti jmojuc ac'o xchi'in sbaic ta at-o'ntone. Jech ti buch'utic ja' yabtelineojic ti oq'uele, ac'o oq'uicuc yu'un ti me'inale.

<sup>17</sup>Ta scotol ti ts'unubaletique, c'ajomal xa oq'uel ta xvinaj c'alal ta xtal jtsitsoxuque.” Ti Ajvalile, mu me lo'iluc no'ox ta xal.

<sup>18</sup>Mu xa ono'ox cha'beluc un, ti buch'u sq'uel xa ya'i ta anil sc'ac'alil yu'un ti Diose. ¿Mi yu'un laj xa sna'ic xa ti c'u s'elan ta xc'ot ta stojolique? Yu'un ja' ta xc'ot ta pasel ti ta x'ic'ub ti osile. Ma'uc ti xojobin xa ti c'ac'ale.

<sup>19</sup>Yu'un co'ol s'elan jech c'u cha'al ti buch'u ta xjatav batel ta xi'elal ti leone, ti snupoj ta be ta xc'ot ti oso xtoque. Mi mo'oje, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti buch'u ta x'och batel ta yut sna ti yicoj xa batel pac'bal ti ti'bil xa ono'ox ta chon ta xa'ie.

<sup>20</sup>Melel, ti sc'ac'alil ti ta xtal ti Diose, ja' ta xc'ot ta pasel ti ic' ta xcome. Ma'uc ti xojobin ti c'ac'ale. Yu'un ic' ta j'ech'el, mi ja'uc jutebuc sac jaman.

<sup>21</sup>Xi ta xal ti Diose: “Yu'un chopol ta xquil, mi ja'uc xlaet co'nton yu'un ti q'uin ta xapasic ta sventa ti oy c'usi ach'unojique. Mi ja'uc lec ta xquil ti ch'ul tsoblej ta xapasic ti avalojique.

<sup>22</sup>Mi ja'uc jutebuc ta jc'an ta jq'uelbe sat ti chic'bil matanal ti ta xavaq'uc ta sventa quich'obil ta muq'ue, mi ja'uc ti matanal sat ts'unubil ta xavaq'uique. Mi ja'uc ta jtsac ta xquich' ti jubemic ch'in vacax ti ta xich' svocol ta milel ta sventa ti lajesobil o'ntonale.

<sup>23</sup>Ts'ijlanic ti jech xavogetic ta q'uejimol ta jtojole, yu'un mu xa jc'an xca'i ti xt'um-t'un no'ox ti arpae.

<sup>24</sup>Ja' no'ox un, jechuc me jech c'u cha'al junuc tuquemal vo' ti lec c'usi sc'an pasele. Ti stuq'uil slequil o'ntonale, jechuc me jech c'u cha'al jun sat vo' ti mu sna' x'ule.

<sup>25</sup>“Israeletic, ¿mi laj avac'beicun milbil matanal xchi'uc yan matanaletic ti cha'vinic (40) jabil ti oyoxuc ta sbajtical banomile?

<sup>26</sup>Jechuc un, ja' no'ox ti cuchetan ava'i xchi'uc sloc'ol ti ajvalil Sicute, xchi'uc sc'analil ti Quiiune, ti ja' avajdiosic ti laj ameltsan atuquique.

<sup>27</sup>Avi tana une, ta jipoxuc batel ta sbajtical banomile, ti xjelav to ech'el ta jteclum Damascoe.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une. Jech o xal sbiinoj Dios.

## Amós 6

### Ta xtub sc'oplal ti jteclum Israele



<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti buch'utic mu'yuc no'ox svocolic ta xa'iic ti nacalic ta jteclum Sione. Mu xa ono'ox cha'bel un, ti buch'utic mu'yuc c'usi sna' ta xa'iic ti nacalic ta jteclum Samariae, ti banquilaetic ti ich'bil ye sti'ic yu'un ti muc'tiquil lum taje, ti xc'uletic ta sc'anic coltael ti israeletique.

<sup>2</sup>Batan avilic ta jteclum Calnee, q'uelic ti c'u s'elan ta xc'ot ta pasel ti bu taje. Ech'anic avilic ti bu ti muc' ta jteclum Hamate. Yalanic ech'el xtoc ta Gat ti oy ta yosalal filisteoetique. ¿Mi yu'un ta xanopic xana' ti toj lec oyoxuc ti vo'oxuque, ti ja' mu sta slequilic ti jteclumetic taje? ¿Mi yu'un ja' x'ech' to yutsil ti ateclumalique, ti ja' mu sta ti jteclumetic taje?

<sup>3</sup>Ti vo'oxuque, mi ja'uc ta xanopic ti oy bu ta xvul ta loq'uel ti chopol ta xc'ot ta pasel junuc c'ac'ale. C'u stu un, yacal xa ta sa'el avu'unic ti muc' ta vocol ta xtal ta atojolique.

<sup>4</sup>Ti vo'oxuque ts'eajticoxuc xa ta sc'upinel jun yutsiquil vayebal ti ac'bil lec xnichimaltac ta bax-tonetique, ti q'uil no'ox asomlebic ti c'alal xyaquet ti aq'uinique, yu'un ja' apasob q'uinic ti ch'iom chijetique, ti jubemic ch'iom vacaxetique.

<sup>5</sup>Lec ta xava'iic ta xaloc'taic q'uejimoletic jech c'u cha'al laj spas ti Davide. Ja' no'ox un, mi ja'uc xa a'yibaj lec smelol ti ama ta xavoq'uisanique.

<sup>6</sup>Naca xa ta muc'tiquil bis ta xavuch'ic ti vinoe, ti naca lequiquil muil pox ta xatunesique. Mi ja'uc jutebuc oy ta avo'ntonic ti ta xlilij ti jteclume.

<sup>7</sup>Ti vo'oxuque, ba'yel bec'bil ta xaloq'uic batel ta avosilic. Ta xtub sc'oplal ti xavochovunic no'ox ta spasel ti q'uine.

<sup>8</sup>Laj sva'an sba ta yalel stuc ti Diose; ja' melet ti xi ta xal ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une: “Xti'et jol yu'un stoyobbailic steclumal ti Jacobe. Mu lecuc ta xquil ti muc'tiquil naetic yu'unique. Ta xcac' ochicuc ta yoc ta sc'ob yajcontraic jmoj xchi'uc ti c'usitic x'ayan teye.”

<sup>9</sup>Ja' yu'un un, mi cuxul to ta xcom lajunvo' (10) viniquetic ta jbej nae, ta xchamic ti slajun-vo'alique.

<sup>10</sup>Toj ech'em xi'el ta xac' c'alal mi oy buch'u ta spoy loq'uel ti yuts' yalal ti ta nae. Xi ta xalbe yan yuts' yalal ti ta yut nae: “¿Mi oy to buch'u tey xchi'inojot?” “Mu'yuc”, xi ta stac' talel ti june. Xi ta stac' ti buch'u ba'yel c'opoje: “Ch'an chan, naca mi loc'uc ta ave ta sbiiltasel ti Diose.”

<sup>11</sup>Ti Diose ta xloc' mantal yu'un ta slilinel ti muc'tiquil nae, xchi'uc ti bic'tal naetique, ti stuc xa no'ox slilijemal ta xcome.

<sup>12</sup>¿Mi yu'un xu' ya'yel ti xbitet no'ox muyel ta tontic ti ca'etique? ¿Mi yu'un xu' ta xich' loquel ti banomil ti ts'ajal ta nabe? Ja'uc ti vo'oxuque, laj ajoybinic ta milobbail ti lequil chapanele. Ti lequil chapanele, laj ajoybinic ta at-o'nton.

<sup>13</sup>Ta jech' no'ox ta xapac'ta abaic ti xamuyubajic xae, ti xi ta xavalique: “Ta quiptic no'ox jtuctic ti jech laj jtatic ti xu' cu'untique.”



<sup>14</sup>Chiquintao ava'iic lec, israeletic, ti xi s'elan ta xal ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une: “Ta xquic' talel jun muc' ta lum ti ta xilboxuc avocolic ta j'ech'ele, ti ta xlic c'alal to ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti ta xc'ot c'alal to ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.”

## **Amós 7**

### **Jam ba satil ta yilel ti c'ulubetique**

<sup>1</sup>Xi s'elan laj yac'bun quil ti Diose: C'alal naca to laux ta loq'uel ti ts'unubaletic ti c'alal laj xa ox yich' tsobel sts'unubal ti ajvalile, laj quil ti ja' o yacal ta yesomtael c'ulubetic ti Diose.

<sup>2</sup>C'alal vololic ti c'ulubetic ta stsutsel ti slajeb xa ti c'usi oy yanale, xi laj cale: “Ch'ayo jmul jcolo'cutic, Dios. ¿Mi yu'un ta la xcuch yu'un steclumal Jacob ti c'alal uni jutebic no'oxe?”

<sup>3</sup>Va'i un, ti Diose laj sutes sba ti c'u s'elan snopoje, ti xi laj yale: “Bu la xata ti ta xc'ot ta pasel une.”

### **Jam ba satil ta yilel ti c'oq'ue**

<sup>4</sup>Xi s'elan laj yac'bun quil ti Diose: Laj quil ti laj stac talel muc'ul c'oc' ti ta xac'be yich' tsitsel ti muc' ta natil nab ti yacal xa ta soques xtoc ti osil banomile.

<sup>5</sup>Xi laj calbe ya'i une: “Avocoluc, Cajval, pajesos to aba. ¿Mi yu'un ta ono'ox la xcuch yu'un ti steclumal Jacob c'alal jutebic no'oxe?”

<sup>6</sup>Va'i un, ti Diose laj sutes sba ti c'u s'elan snopoje, yu'un xi laj yale: “Bu la xata ti ta xc'ot ta pasel xtoque.”

### **Jam ba satil ta yilel ti c'usi xchechet ta sbise**

<sup>7</sup>Ti Diose xi to s'elan laj yac'bun quil jech c'u cha'al li'e: Va'al ec ta sts'el ti jun pac'bale ti stsacoj ti c'usi xchechet ta stunes ti albanyile.

<sup>8</sup>Va'i un, xi laj sjac'bune: “¿C'usi ta xavil, Amós?” “Ja' jun plomo ti ta stunes ti albanyile”, xcut. Va'i un, xi laj stac'bune: “Ti plomo ti xchechet ta stunes ti albanyile, ja' jech ta xquil o c'u s'elan stuq'uil yutsil stalel ta spasic ti jteclumal Israele. Laj xa sc'oplal ti ta to jch'aybeic ti smulique.

<sup>9</sup>Ti ch'ul c'opojebaletic yu'un snitulultac ti Isaaque, ta xc'ot ta pasel ti ta xlilije. Ti ch'ul naetic yu'un ti Israele, ta xc'ot ta pasel ti ta xlilije. Yu'un ta jtsac ta milel ta espada snitulultac ti Jeroboame.”

### **Ti Amose ta svul sbaic xchi'uc ti Amasiase**

<sup>10</sup>Ti Amasiase, pale yu'un ti jteclum Betele, xi laj stac batel mantal ta yalel ta stojol ti Jeroboam ajvalil yu'un ti Israele: “Ti Amose xvolet jmoj xchi'uc ti jnaclejetic yu'un Israel ta xchapel ti ta spaybot ac'oplal ti Jcuch abtelote. Jech ti jteclume mu xa ts'icbaj ta xa'iic ti xvulvune.



**11**Ta xvinaj ti xi s'elan ta xale: 'Ti Jeroboame, espada xa xa'i o xcham xlaj. Yu'un scotol ti jteclum Israele, bec'bil ta xloq'uic ta slumalic.' ”

**12**Laj taj une, ti Amasíase xi laj yalbe ya'i ti Amose: “Loc'an batel li'e, uni j'alc'op. Yu'un mi ja' jech ta xata o ave'el ta xava'i ta yalel ti c'usi ta xvul ta loq'uele, batan ta jteclum Judá.

**13**Altic no'ox ta j'ech'el ti li' no'ox xavulvun ta yalel ti c'usi ta xvul ta loq'uel ti li' ta jteclum Betele. Yu'un ja' sna stuc ti ajvalile, xchi'uc xtoc li' oy ti bats'i ch'ulna yu'un ti jteclume.”

**14**C'u stu un, xi tac'bat yu'un ti Amose: “Mi ja'uc jutebuc j'alc'opun, mi ja'uc jech ta jc'an. Ta jta jve'el ta uni q'uel-chij, xchi'uc ta stsobilanel ti uni te'tical icuxe.

**15**Ti Diose laj sloq'uesun ti jech jq'uel-chijun to oxe, ti xi laj yalbune: ‘Batan, ba va'ano aba ta c'opojel ta jventa ta stojol ti jteclumal Israele.’

**16**Ja' yu'un un cha'e, a'yio ava'i sc'opojel ti Diose. Ti vo'ote, xi s'elan ti ta xavale: ‘Mi ja'uc jutebuc xava'an aba ta c'opojel ta sventa ti Dios ta scontrainel ti israeletic. Mi ja'uc jutebuc oy c'usi xaval ta scontrainel ti snitilultac ti Isaaque.’

**17**C'u stu un, xi s'elan oy c'usi ta xal ti Diose: ‘Ti avajnilé, ta sba ta sat ti jteclume, ta xmulivaj. Jech xtoc ti aquerem atsebtaque, espada xa'i xcham xlajic. Yu'un ta orail ta xich' q'uelel ti ta xich' ch'aquel ti avosil abanomile. Jech ti vo'ot xtoque, ta xacham ta yosilalic ti buch'u yan ti sjol yo'ntonique. Ja'uc ti israeletic xtoque, nom ta xbatic ti chucbil ta xloq'uic batel ti li' ta slumalique.’ ”

## Amós 8

### Ti toc'on lo'bolal sat te'etic ti oy ta moche

**1**Xi s'elan laj yac'bun quil ti Ajvalil Dios jech c'u cha'al li'e: Oy jun moch tiq'uil toc'on lo'bolal sat te'etic.

**2**Va'i xtoc un, xi laj sjac'bune: “¿C'usi laj avil, Amós?” “Toc'on lo'bolal sat te'etic ta xquil oy ta moch”, xcut. Xi laj yalbun ti Dios xtoc une: “Ja' xa jech sta'ajemal ti Israele. Ta j'ech'el mi ja'uc ti oy bu ta jch'aybeic ti smulique.

**3**Ta xc'ot sc'ac'alil ti ta xjoybij ta me'inal ti xlaetic no'ox ta q'uejimol ta muc'tiquil naetic. Yu'un ep jnaclejetic ta xchamic. Jech xtoc ts'ijil no'ox c'op jip xi batel ti animaetic. Ti vu'un Diosune, mu lo'iluc no'ox ta xcal.”

### Nopaj xa talel sc'ac'alil ta xich' chapanel ti Israele

**4**A'yio ava'iic li'e, ti vo'oxuc ti ta xavilbeic svocol ti buch'utic biq'uit yac'oj sbaique, ti ta xavilbajinic ta j'ech'el ti me'un mu'nat ti ta alumalique.

**5**Ti vo'oxuque xachi ta xavalique: “¿C'usi to ora ta x'ech' sq'uinal ti ach' ue yo' jech xu' ta jchontic ti trigoe? ¿C'usi to ora ta x'ech' sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale yo' jech xu' toyol ta jchontic ti sat ts'unubale, ti ja' o yorail ti mu ts'acaluc ta xich' tunesel ti sbisobile, ti ja' o yorail ti mu ts'acaluc ta xich' aq'uel ti c'usi chechbil ta xich' bisele?”



<sup>6</sup>Quilbetic lec svocolic ya'iic ta j'ech'el ti me'un mu'natetique, ja' to ti c'uxi ta xchon yoc sc'obic ta jtojoltic ti ta xc'otic ta mosovil yo' jech ta xtoj yu'un ti yilique, ac'o mi c'ajomal jchop uni xonobil. C'otuc ta pasel ti xchi'uc xa solepal ta jchonbetic ti trigoe.”

<sup>7</sup>Xi laj sva'an sba ta yalel ti Dios yu'un ti Israele: “Ta j'ech'el mi ja'uc ta xch'ay ta co'nton ti c'u s'elan laj xa spasique.”

<sup>8</sup>¿Mi yu'un la mu xnic ti banomil yu'un scotol ti va'i s'elan taje? ¿Mi yu'un ca mu x'ochic ta oq'uel scotol ti jnaclejetic yu'un taje? Ti banomile xcototet no'ox liquel ti xyal xmuy no'ox jech c'u cha'al ti uc'um Nilo xyal xmuy no'ox ta spase.

<sup>9</sup>Xi ta xal ta jamal ti Diose: “Yu'un ti jech c'ac'al taje, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta x'ic'ub ti banomil ti c'alal ja' o yorail ti o'lol c'ac'ale. C'alal xt'ajalin ti c'ac'altique, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta x'ic'ub ti banomile.

<sup>10</sup>Ti q'uin ta xapasique, ta joybin ta oq'uel avanel ta scoj ti oy buch'utic ta xchamique. Ti muyubajel ta q'uejimole, ta joybinbe ya'i ta me'inal oq'uel yu'un ti lajel jtubele. Ta xc'ot ta pasel cu'un ta atojolic ti lamal ta xvul ti avocolique, ti xat'انبunic xa ta loq'uel ti stsotsil ajolic ta scoj ti mu x'ech' xjelav ta xava'iic ti me'inale. Yu'un ta xc'ot ta pasel ti jech ta xa'oq'uic jech c'u cha'al ta x'oc' ti buch'u ch'ay ti c'ajomal no'ox yo jun ti yole. Yu'un mu xnel ta xava'iic ti jech c'ac'al taje.”

<sup>11</sup>Xi laj sva'an sba ta yalel ti Diose: “Ta xc'ot sc'ac'alil ti ta xcac' taluc vi'nal ti li' ta banomile. Ma'uc yu'un ch'abal ti ve'lile. Ma'uc yu'un oy ti taqui ti'ile. Ti vi'nale, ja' ti juteb ta yo'ntonic ta sc'an ta xa'i ya'iic ti sc'op Diose.

<sup>12</sup>Ti jnaclejetique xtal xbatic ta jujujot ta sa'el ti sc'op Diose. Ta xbatic ti xi ta jujujot to sti'il ti nabe, ti xi ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti xi ta stuq'uil ti sloq'ueb c'ac'ale. C'u stu un, mi ja'uc ta staic ta sa'el.

<sup>13</sup>Ti c'upil sba c'ac'al tsebetique, xchi'uc ti tsatsaquil jva'lej queremetique, ta xyalic ta lum scoj ti taqui ti'il ti jech c'ac'al taje.

<sup>14</sup>Ti buch'utic ta sva'anic ta rextico ti loc'obbaitetic ti oy ta jteclum Samariae, ja' ti buch'utic xi ta xalique: ‘Ta jva'an ta rextico ti dios yu'un ti Dane’, mi mo'oje, ‘Ta jva'an ta rextico ti dios yu'un ti Beersebae’ ti xiiique. Ti buch'utic taje ta xyalic ta lum, mi ja'uc xa ta stam sbaic liquel.”

## Amós 9

### C'alal ta xchapanvan ti Diose, mi ja'uc junuc ta xcol

<sup>1</sup>Laj quil ti Dios ti oy ta sts'el ti altar ti xi laj yalbune: “Pujo ta majel ti oyetique, ja' to ti c'uxi ta xlic yuq'uilauc ta niquel ti cajti'naetique. Lilijemuc, cajal c'otuc ta sba ti jnaclejetique. Xi s'elan ta xc'ot ta pasel cu'un ta stojolic ti buch'u cuxul to chljaj comicucque: Vu'un ta jmil ta espada. Ac'o mi ta to xjatavic, yu'un mi ja'uc junuc ta xcolic.

<sup>2</sup>Ac'o mi ta xbat snac' sba ti bu xa c'alal spajeb snatil ti banomile, ta jloq'uesic talem ti bu taje. Ac'o mi ta xmuyic batel ti bu xa slajeb staylej ti vinajele, ta jipic yalel tal ti bu taje.

<sup>3</sup>Ac'o mi ta xbat snac' sbaic ta vits Carmeloe, ta xbat jsa'ic ti bu taje. Mi ta xbat snac' sbaic ta snatil ti nabe, ta xcalbe mantal ti xi'bal sba chanul nabe yo' jech ta xbat slilin ta ti'el.

<sup>4</sup>Ac'o mi bec'bil ta xloq'uic batel, ti ic'bil ta xbatic yu'un ti scontraique, ye'bil yespadailic cu'un yo' jech ta xlajic ta milel. ¡Cac'oj jsat ta sq'uelel ti c'usi chopole, ma'uc ti c'usi leque!”

<sup>5</sup>Ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une, c'alal ta x'ech' stij ta majel ti banomile, ta xlic unijuc ta ulel yu'un ti banomile, ta xlic ochicuc ta oq'uel ti jnaclejetic yu'une. Ti banomile xvuc'uu'uet no'ox ta yalel ta muyel jech c'u cha'al ti xvuc'uu'uet no'ox ta yalel ta muyel ti uc'um Niloe.

<sup>6</sup>Ti Diose smeltsanoj sna ta vinajel, ti pujul yaxts'ijan ta toyol yu'un ti banomile. Ta xic' talem ti vo' ti oy ta muc' ta nabe, ti xchajet no'ox ta xtal yu'un yo' jech ta smalta ti banomile. Jech o xal, Dios, xi sc'oplal.

<sup>7</sup>Ja' jech s'elan ti xi laj sva'an sba ta yalel ti Diose: “Israeletic, ti ta xquil ta jba ta jsate, co'ol a'elanic jech c'u cha'al ti etiopeetique. Jech c'u cha'al laj quic'oxuc loq'uel talem ta Egiptoe, ja' jech laj quiq'uic loq'uel ta Creta ti filisteoetique, xchi'uc xtoc ti laj quiq'uic loq'uel ta Kir ti arameoetique.”

<sup>8</sup>Ti Diose ta xil ti ja' jsa'muliletic ti jchop jteclum li'e, ti xi ta xal xtoque: “J'ech'el ta jtubbe sc'oplal ya'iic ta banomil. Ja' no'ox un, mu j'ech'eluc ta jtubbeic sts'unubaltac ti Jacobe. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>9</sup>“Ta xcal mantal ti ac'o yich' vuyilanel ta c'uyel ti Israele jech c'u cha'al ta xich' yuq'uuilanel ti trigo ta xchichinobile, ti mu jbejuc trigo ti ta xbaj ta lum xtoque.

<sup>10</sup>Scotolic ti jsa'muliletic yu'un ti jteclumale, ta xlajic ta milel ta espada, xchi'uc scotol ti buch'u xi ta xalique: ‘Mu xc'ot ta pasel un. Mu xvul ta jtojoltic ma ti c'usi chopole.’

### **Ta xc'ot ta pasel ta xich' lecubtasel ti jteclum Israele**

<sup>11</sup>“Ta xc'ot sc'ac'alil ti ta jcha'va'an ta ach' ti slomemal na ti Davide. Ta jmac ti bu jomemique. Ta ach' ta xlic jva'an ti jech jinemic xae. Ta ach' ta xlic jmeltsan jech c'u cha'al laj yich' meltsanel ta vo'nee,

<sup>12</sup>yo' jech ti buch'utic cuxulic ta xcomic ta jteclum Edome, xchi'uc ti oyic ta scotol ti muc'tiquil lumetic ti ja' ono'ox cu'untaque, ta xc'ot ta yu'unic yan velta ti jteclum Israele.” Ti Diose laj xa yac' ye sti'. Ja' yu'un un, ta xc'ot ta pasel yu'un.

<sup>13</sup>Xi ta xal ti Diose: “Xi yelanil ta xc'ot ta pasele: c'alal mu to ta xlaj yich' tsobel ti trigoe, sta xa ox yorail ta xlic yich' loquel ti osile. C'alal mu to ta xlaj yich' pits'el ti uvae, sta xa ox yorail ta xlic yich' ts'unel ti trigoe. Buyuc no'ox ta vitstic, ta stenlejtic x'oquin no'ox ti ya'lel uva jech c'u cha'al ti vo'e.





<sup>14</sup>Ta xquiq'uc talel ta jteclum Israel ti jteclum ti bec'bil loq'uc ta slumalique. Ta xlic xcha'va'anic ta ach' ti jteclumetic ti lilijemic xae. Ta xlic cha'naquiicuc. Ta xlic sts'unic ti uvae. Ta xuch'beic ti ya'lele. Ta sts'unic ti c'usitic stac' tunel lajesele. Ta stunesic ti c'usitic xlaj loc'uque.

<sup>15</sup>Ta jnacanic ta yosilal sbanomilic stuquic. Ta jbel sc'oplal, mi ja'uc xa ta xich'ic beq'uel loq'uel ti ta sbanomilic ti laj cac'beique.” Ti Dios ti ja' Ajvalile, mu me lo'iluc no'ox ta xal.



## Abdíás

### Abdíás 1

#### Ta xpec'tsanbat sc'oplal ti jteclum Edome

<sup>1</sup>Ti c'usi ac'bat sna' ti Abdías yu'un ti Dios ta sventa ti jam sba sate. C'ot ta jni' ta jchiquincutic ta ya'yiel sc'op ti Diose; jun j'alc'op ti xi bat yal ta stojol ti muc'tiquil lumetique: “Jtam batel jbetic, ba jtsactic ta letovajel ti jteclum Edome.” Ti Ajvalil ti ja' Diose xi ta xalbe ya'i ti jteclum Edome:

<sup>2</sup>“Juteb ta xac'otic cu'un ta stojol ti yan muc'tiquil jteclumetique; peq'uel ta xc'ot cu'un ti ac'oplal ta j'ech'ele.

<sup>3</sup>Laj ava'i aba ti nacalot xa ta toyol jap ch'entique, jech o xal c'ot ta avo'nton ti mu'yuc buch'u xasjipot yalel teye.

<sup>4</sup>Ac'o mi ta toyol to xavilet muyel jech c'u cha'al ta spas ti muc' ta xique, ti ta toyol to laj ameltsan ti avayeb ti bu oy ti c'anaetique, ta jipot yalel ti bu taje.” Ti Diose xi ta xal ta jamale:

<sup>5</sup>“Mi ta xtal ta ac'ubaltic ti oy c'usi ta xelc'anbot ti j'eleq'ue, mu xich'ic batel scotol; mi ta xtalic ti j'elec'-uvaetique, ta to xictaic comel jaybojuc. Ja'uc ti avajcontrataque ta smes ta tsutsesel ta j'ech'el.

<sup>6</sup>Vi to s'elan laj avich' pojbel ti c'usitic oy avu'une, Esaú, laj avich' elc'anbel batel ti slajeb xa ti c'usitic toyol stojol oy avu'une.

<sup>7</sup>Ti buch'utic jmoj ac'op xchi'uque, laj slo'laot; laj sjipot loq'uel ta abanomil. Jech xtoc ti buch'utic lec xavil abaic xchi'uque, joybij ta avajcontra; ti buch'utic apatoj avo'nton ta stojol ti jun ac'opic xchi'uque, laj yac'bot apets'altac. Ta j'ech'el mu'yuc sbijil ti jteclum Edome.”

<sup>8</sup>Ti Diose xi ta xale: “C'alal ta jtsits ti jteclum Edome, ta jtubbe sts'unubal ti bijil viniqetic yu'une. Ta jch'aybe ta sjol ta yo'ntonic ti snopbenal yu'unic ti xi oyic ta stuq'uil vitstic yu'un ti Esaue.

<sup>9</sup>Ti j'ac'-letoetic yu'un ti jteclum Temane xnicnunic xa liquel ta xi'el yu'un ti buch'utic xi oyic ta vitstic yu'un ti Esaue, mi junuc cuxul ta xcomic.

#### Smul scolo'ic ti jteclum Edome

<sup>10</sup>“Ta xc'ot ta atojol ti volibilot yu'un ti quexlal apune, ti ta stsuts ac'oplal ta j'ech'ele, ta scoj ti laj avilbajin laj amil ti achi'il ta voq'uel Jacobe.

<sup>11</sup>C'alal laj stamic batel sc'ulejal ti jteclum ti jcontrainvanejetique, c'alal laj svoq'uic ti ochebal ti'naetic yu'un ti jteclum Jerusalén ti jyanlum soldadoetique, laj aq'uej aba loq'uel xtoc. C'alal laj sq'uelic ta orail ti c'usitic scomelale, ti laj yich'beic batel ti sc'ulejale, jech laj apas aba jech c'u cha'al ti stuquique.

<sup>12</sup>Ti jechuque, ma'uc xamuyubaj xa ta stojol ti achi'il ta voq'uel ti yorail laj sta ti svocole. Ti jechuque, ma'uc xamuyubaj xa ta stojol ti Judá ti yorail laj yich' ilbajinele. Ti jechuque, ma'uc laj ana'le ti yorail ti mu xnel x'ech' ti yilbajinele.

<sup>13</sup>Ti jechuque, ma'uc la'och batel ta jteclum ti yorail ta xich' ti svocolique. Ti jechuque, ma'uc latse'in ti c'usi chopol c'ot ta stojole, ti yorail ti xch'amoj c'ot ta bee. Ti jechuque, ma'uc laj avelc'anbe sc'ulejal ti yorail ti mu stac' alel ti c'usi c'ot ta stojole.

<sup>14</sup>Ti jechuque, ma'uc bat amacacan ta be ti bu ta xvulic ta loq'uele. Ti jechuque, ma'uc laj avac' ta c'abal ti buch'utic ta xjativic ti yorail ti mu'yuc xa c'usi xut sba laj ya'ie.

<sup>15</sup>Ti c'u s'elan laj xa apasbe ti yane, ja' no'ox jech ta xavich' pasbel ec, loc' ta sa'el avu'un.

### **Ta xc'ot ta pasel ti ta xich' toybel sc'oplal ti Israele**

“Ta xa xc'ot sc'ac'alil ti ta xvul ta loq'uel ti Dios ta stojol ti muc'tiquil lumetique.

<sup>16</sup>Ti jech mu xa no'ox jayloq'uel laj ava'ibe yipal ti avocolic ti laj ataic ta jch'ul vitse, ja' no'ox jech ta xa'iic ec ti yan muc'tiquil jteclum ti c'un-c'un xa ta xa'ibe lec ti yipale, ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta pasel ti ta xtub ti sc'oplal ta j'ech'ele.

<sup>17</sup>Ja'uc ti vits Sione, ja' jun ch'ul vits ti bu ta xc'ot ta pojel jun chibuque. Jech ti sts'unubaltac ti Jacobe ta xu'ninic yan velta ti yosil sbanomilique.

<sup>18</sup>Snitilultac ti Jacobe, c'otemic jech c'u cha'al ti c'oq'ue; ti snitilultac ti Josee, c'otemic jech c'u cha'al ti leb c'oq'ue. Ja'uc snitilultac ti Esaue, c'otemic jech c'u cha'al ti c'a' no ti ch'abal c'usi ta xcom yu'un ti c'oc' taje. Mi junuc ta xcol snitilultac ti Esaue. Jech laj xa cal ti vu'un Diosune.”

<sup>19</sup>Ti israeletic ti buch'utic oyic ta Négueve, ta xu'ninic ti vitstic yu'un ti Esaue. Yan ti israeletic ti buch'utic oyic ta Sefelae, ta xu'ninbeic yosilic ti filisteoetique. Ta xu'ninbeic xtoc yosiltac ti Efraine xchi'uc yosiltac ti Samariae. Ti snitilultac ti Benjamín xtoque ta xu'ninbe yosil ti Galaade.

<sup>20</sup>Ti israeletic ti va'i yepal ti bec'bil to ox loq'uic taje, ta xu'ninbeic c'u sjamlej yosil ti cananeoetique, ti ta xc'ot c'alal to Sareptae. Yan ti jchuqueletic ti oyic to ox ta Jerusalén ti oyic ta Safarade, ta xu'ninic ti jteclumetic ti oy ta Negueve.

<sup>21</sup>Tsalvanem xa ta xa'iic ti ta xmuyic batel ta vits Sione, ti jbel xa c'usi yalic c'otel ta stojol ti buch'utic oyic ta vitstic yu'un ti Esaue. Ja' xa c'ot ta Ajvalil ti Diose.

## Jonás

### Jonás 1

#### Ti Jonase ta xjatav ta stojol ti Diose

- <sup>1</sup>Ti Jonás xnich'on ti Amitaie, xi albat c'alal c'oponat yu'un ti Diose:
- <sup>2</sup>“Lican, va'lan, batan ta muc' ta jteclum Nínive. Caj'albo ya'i ti ta jtubbe sc'oplale, yu'un sc'oplal ti xchopolalique, vul xa ta jtojol.”
- <sup>3</sup>Le' une, ma'uc laj xch'un ti Jonase. C'ajomal no'ox lic jatavuc ech'el ta stojol ti Diose. Bat ta ti' nab Jope ti bu xloc' x'och ti barcoe. Laj sta jcot barco ti ta xa xloc' batel yo' ta xbat ta jteclum Tarsise. Lic stoj sbe, ta xbat ti bu c'alal taje.
- <sup>4</sup>C'u stu un, ti Diose laj yac' taluc tsots ic' ti xjument no'ox liquel xchi'uc ya'lel ta o'lol ti nabe, ti tsots ta j'ech'el ti co'ol xa s'elan yilel ta xlic lilijuc ti barcoe.
- <sup>5</sup>Jech ti j'abteletic yu'un ti barcoe, bats'i batem xa xch'ulelic ta xi'el. Ta jujun tal xc'opoj xti'inic xa liquel ta stojol ti sdiosique. C'ot ta pasel xtoc ti laj sjpic yalel ta nab yicats ti barcoe yo' jech ta xiquitub. Ja'uc ti Jonase och yalel ti bu oy latsal icatsil yu'un ti barcoe. Bat xch'ulel ta vayel ti bu taje.
- <sup>6</sup>Va'i un, ti banquialal j'abtel yu'un ti barcoe, bat bu oy ti Jonase, ti xi laj yalbee: “¿C'usi ta xapas ti jun avo'nton batem ach'ulel ta vayel li'e? Lican, c'opojan, ti'inan ta stojol ti adiose. Xu' nan ta xlic svul yo'nton ta jtojoltic ti ta xlic stic' sba ta jpojeltique.”
- <sup>7</sup>Ja'uc ti j'abteletic yu'un ti barcoe xi ta xalilanbe sbaic ta jujun tale: “La' jt'untic ta orail buch'u ta scoj ti vi yelan chopol vul ta jtojoltique. Ja' yu'un un, lic sq'uelic ti oraile. Vinaj ti ja' ta scoj ti Jonase.
- <sup>8</sup>Va'i un, xi lic yalbeique: “Albun ca'icutic c'usi smelol ti jech tal ti c'usi chopol ta jtojoltique. ¿C'u cha'al ti li' oyote? ¿Bu liquemot talel? ¿Bu jteclumal talemot? ¿C'usi sbi ti ats'unubale?”
- <sup>9</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jonase: “Hebreoun, ja' jnijanoj jchimanoj jba ta stojol ti Ajvalile, ja' ti Dios ti oy ta vinajele, ti smeltsanoj ti nabe xchi'uc ti banomile.”
- <sup>10-11</sup>Ti j'abteletic yu'un ti barcoe, bat xch'ulelic ta xi'el ta j'ech'el, ti xi laj yalbeique: “¿C'u cha'al jech laj apas un?” Yu'un laj xa sna'ic ti ta xjatav ta stojol ti Diose, ja' ti laj xa yal ta jamal ti stuque. Va'i xtoc un, xi laj yalbeique: “¿C'usi xu' ta jpascutic ta atojol yo' jech ta sts'ijtsaj ti nabe?” Yu'un ti nabe yantic xa stsac yip ta yuqu'ilajel.
- <sup>12</sup>Xi laj stac' ti Jonase: “Ti xcaltique, jipicun ochel ta nab, ja' to jech ta sts'iji ti nabe. Jna' lec ti vu'un ta jcoj ti tal ti tsots ic' xchi'uc ti ya'lel vul ta atojolique.”
- <sup>13</sup>Jech ti j'abteletic yu'un ti barcoe, laj yac'beic yipal ta sla'olanel ti smajobil vo' yu'un ti barcoe, yo' jech ta xc'otic ta sti'il nab. C'u stu un, mu'yuc xu' yu'unic. Yu'un xyuqu'uet no'ox liquel ti xva'i xcoti xa ti nabe.

<sup>14</sup>Va'i un, xi c'opoj ti'inic liquel ta stojol ti Diose: “Dios, mu teyuc no'ox aq'ueloj ta xichamcutic ta scoj ti vinic li'e. Yan ti mi mu'yuc ti smule, mu xacajan ta jbacutic ti jech ta xchame. Ti vo'ote, Dios, ja' ta xapas ti c'usi lec ta xava'ie.”

<sup>15</sup>C'alal laj yo'ntonic ta c'opojel ti'inel ti va'i s'elan taje, laj sjipic ochel ta nab ti Jonase. Jech ti nabe lic ts'ijtsajuc.

<sup>16</sup>C'alal jech laj yilic ti j'abteletic yu'un ti barcoe, lic c'otuc ta yo'ntonic ti biq'uit laj yac' sbaic ta stojol ti Diose. Lic yac'beic milbil matanal, xchi'uc xtoc oy c'usi laj yac' yeic ta stojol ti oy c'usi ta spasique.

<sup>17</sup>Ac'o mi jech ti va'i s'elan taj une, jech ti Diose chapal xa yu'un jcot muc' ta choy yo' jech ta xbiq'ue ochel ti Jonase. Jech ti Jonase, oxib c'ac'al, oxib ac'ubal, oy ta yut xch'ut ti choye.

## Jonás 2

### Sc'opojel sti'inel ti Jonase

<sup>1</sup>Va'i un, ti Jonás ti jech oy ta xch'ut ti choye, lic c'opojuc ti'inuc ta stojol ti Dios yu'une.

<sup>2</sup>Xi lic yale: “C'alal mu xa cha'bel x'ech' laj ca'ie, xi'avet no'ox liquel ta ac'oponel, Dios, laj ava'ibun ti jc'opojel jti'inele. C'alal oyun ti bu spajeb snatil ti lajebale, laj jtaot ta c'oponel, laj ava'ibun.

<sup>3</sup>Laj ajipun yalel ti bu xa c'alal spajeb sninabil ti nabe; laj sts'otun yalel ta j'ech'el yoctac ti nabe. Xva'i xcoti avu'un ti syuc'benal ti ta xapas ta mantale, ti ech' ta jbae.

<sup>4</sup>Laj ca'i ti tenbil liloc' ta atojole; laj xa ox jnop ti mu xa cha'bel xquil ti ach'ulnae.

<sup>5</sup>Ta j'ech'el limut'ij ta vo'; limut'ij yalel ta sninabil ti nabe; ti bu sts'otanoj xa sba ta jol ti smomolaltac ti nabe.

<sup>6</sup>Limut'ij yalel ti bu xa c'alal spajeb snatil ti xabe; laj ca'i xa ox ti chucbil ta xicom yu'un sbatel osile. Ja'uc ti vo'ot une, Cajval Dios, laj apojun ti jech ta xa xichame.

<sup>7</sup>C'alal laj ca'i ti ta xa xituch' batele, lavul to ta co'nton, Cajval; ti jc'opojel jti'inele c'ot c'alal to ta ach'ulna.

<sup>8</sup>Ti buch'utic ta sts'acliic ta yich'el ta muc' ti loc'obbailetique, ja' ta xc'ot ta pasel ti mu xa junuc ti sjol yo'ntonic ta atojolale.

<sup>9</sup>Ti vu'une, c'ajomal xa no'ox jun yutsil ta xloc' ta que ti colaval, xacute, ti ja' jun lequil milbil matanal ta xcac'bote; ta xc'ot ta pasel cu'un xtoc ti oy c'usi laj calbote. C'ajomal no'ox vo'ot, Dios, ti xana' xapojvane.”

<sup>10</sup>Jech ti Diose laj yalbe mantal ti choye ti ac'o xeta loq'uel ta sti'il nab ti Jonase.

## Jonás 3

### Ti jteclum Nínivee ta xlic sutes sbaic

- <sup>1</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti laj sc'opon ta xchibal velta ti Jonase:
- <sup>2</sup>“Lican, va'lan, batan ti ta muc' ta jteclum Nínivee. Albo ya'ic ti c'u s'elan ta xcalbot ava'ie.”
- <sup>3</sup>Jech ti Jonase laj stam batel sbe ta jteclum Nínive jech c'u cha'al albat yu'un ti Diose. Ti jteclum taje, muc' ta j'ech'el, ja' oxib c'ac'al sc'an yo' ta xljaj ta xaniel.
- <sup>4</sup>Och batel ta jteclum ti Jonase, ti jun c'ac'al xanav ti xi lic ta yalilanele: “Ti li' ta cha'vinic c'ac'ale, ta xlilij ti jteclum Nínive li'e.”
- <sup>5</sup>Jech ti jnaclejetic ta jteclume, mi cajal sc'oplalic, mi peq'uel sc'oplalic, laj xch'unic ti c'u s'elan laj yal ti Diose. Laj spucbeic sc'oplal ti ac'o yicta ti yotique, ti ac'o slapic ti lajemaal c'u'ile, ti vinajuc ti c'ux ta sta ti svocolique.
- <sup>6</sup>C'alal c'ot ta stojol ti lo'il a'yeje, ti ajvalil yu'un ti jteclum Nínivee laj yicta comel ti bu chotol ta spas mantale. Laj sloc' ti sc'u' ti slapoj to ox sventa ajvalilale. Lic slap lajemaal c'u'il ec. Lic xchotan sba ta lumtic xtoc.
- <sup>7</sup>Laj taj une, jech ti ajvalile xchi'uc ti yajtuneltaque laj yac'be sna' ti jteclum ti xi s'elan loc' ta alel yu'un jun mantale: “Mu me junuc ti oy buch'u c'usi ta stun ta slajese. Ja' jech xtoc mu me junuc ta xbat yac'be sve'el, ta xac'be yuch' vo' ti xvacaxe, mi ja'uc ti xchije.
- <sup>8</sup>Mu stac' ti jech ta xich' pasele. C'ajomal no'ox, lopic acotolic ti lajemaal c'u'iletique. Oc'an avananic ta stojol ti Diose. Ictaic comel ta jujun ti jech yanijem ti ajol avo'ntonique, ti c'usitic mu'yuc smelol ti yacal to ta xapasic avi tana li'e.
- <sup>9</sup>Mu jna'tic mi ja' to jech ta sjel ti c'u s'elan snopoj ti Diose, mi ja' to jech ta xlamaj ti sc'ac'al yo'ntone yo' jech mu xc'ot ta pasel ti ta xijchame.”
- <sup>10</sup>Laj yil ti Dios ti jech laj spasique, ti laj yictaic comel ti c'usi chopol ta spasique, ti laj sutes sbaic ti jech yanijem ti sjol yo'ntonique. Mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti scaj'aloj xa ox ti ta xac'be ti svocolique.

## Jonás 4

### Ilin ti Jonase

- <sup>1</sup>Mu lecuc laj ya'i ti Jonás ti c'u s'elan laj spas ti Diose. Ep soc yo'nton xchi'uc.
- <sup>2</sup>Xi lic c'opojuc ti'inuc ta stojol ti Diose: “Q'uelo avil, Cajval, yu'un ja' no'ox jech laj cal ti jech ono'ox ta xc'ot ta pasel c'alal tey to ox oyun ta jlumale. Jech o xal ta jc'an ox ta xijatav batel ta anil ti ta jteclum Tarsise. Yu'un jna' lec ti ja' jun Diosot ti oy sts'iquemal xcuchemal avu'une, ti mu xana' xa'ilin ta anile. Ac'o mi xacaj'al xtoc ti ta xatsitsvane, ts'acal to un, ta xasutes aba ta sventa ti mu no'ox alabajuc ti syail xc'uxul avo'ntone.
- <sup>3</sup>Jech o xal un, Cajval, avocoluc, tuch'bun ti jch'iel jc'opojele, ja' to jech xlaet ta xca'i ti ta xicham xilaje. Toj altic ti li' to cuxulune.”





<sup>4</sup>Le' une, xi tac'bat yu'un ti Diose: “¿Mi yu'un ja' jech xlaet ta xava'i xcaltic ti ta xa'iline?”

<sup>5</sup>Jech ti Jonase loc' batel ti ta jteclume, bat sa' ti bu ta xcome, ti xi oy ta stuq'uul sloq'ueb c'ac'ale. Ti bu taje, lic smeltsan yaxibal na. Lic xchotan sba ta yolon squeoval yo' jech ta smala yil ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta stojol ti jteclume.

<sup>6</sup>Jech xtoc ti Diose laj yac' ch'iuc jpets uni te' ti ta xac' yaxinal ta sts'el ti Jonase yo' jech lec ta xa'i ti ta x'axinaj ta squeovale. Jech ti Jonase xmuyubaj xa xchi'uc ti jpets uni te' taje.

<sup>7</sup>Le' une, ti ta sacubel osil ti ta yan c'ac'ale, ti Diose laj xchapan xuvit ti ta xc'ux ta ti'el ti jpets uni te'e. Jech ti uni te' une lic taquijuc.

<sup>8</sup>C'alal xchijlajan xa vulel ti c'ac'ale, jech ti Diose laj yac' taluc jun ic' ti q'uixin ta j'ech'ele, ti lic talel ta stuq'uul ti sloq'ueb c'ac'ale. Ti jech va'al lec ti c'ac'al ta xc'ot ta sjol ti Jonase, laj ya'i ti ta xa xyal ta lume, sc'an xa chamuc. “Ja' xu' ta j'ech'el ti chamcune. Jech' xa no'ox ta j'ech'el ti li' to cuxulune”, xut sba.

<sup>9</sup>Xi tac'bat yu'un ti Diose: “¿Mi yu'un bal to ta xava'i ti ta xa'ilin xchi'uc ti taquij xa ti jpets uni te'e?” Xi laj stac' ti Jonase: “Ja' to me xlaet ya'yel unbi. Ta sc'ac'al xa no'ox co'nton xicham o xchi'uc.”

<sup>10</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Diose: “Ma'uc laj ats'un ti jpets uni te'e. Mi ja'uc laj ats'ites. Ta jun no'ox ac'ubal, voc' talel. Ta yan xa ac'ubal, c'ot ta taquijel. Manchuc mi jech un, mu xnel, mu x'ech' ta xava'i yu'un ti jech taquije.

<sup>11</sup>Le' ec une, x'ech' to sc'oplal ta xca'i ta xc'uxubaj co'nton yu'un ti muc' ta jteclum Nínivee, ti x'ech' to ta vacvinic ta mil (120,000) ololetic ti mu to xa'ibeic smelol ti osil banomile, xchi'uc ti epal chon bolometique.”



## Miqueas

### Miqueas 1

#### Ti c'usi ta slaman talel ti Dios ta stojol ti jteclum Samariae

<sup>1</sup>C'alal yorail tiq'uilic ta ajvalil ta Judá ti Jotame, ti Acaze, xchi'uc ti Ezequíase, ja' o yorail tal c'oponatuc yu'un Dios ti Miqueas ti talem ta jteclum Moresete. Ti Miquease jambat sba sat ta yilbel sc'oplal ti c'usi ta xc'ot ta stojol ti jteclum Samariae xchi'uc ti jteclum Jerusalén ti ja' laj yal ti Diose.

<sup>2</sup>Acotolic jteclumetic, ts'etano achiquinic ta ya'yiel li'e; acotolic jnaclejetic ta banomil, a'yio ava'iic li'e ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele: Ti Diose ja' ta sva'an sba ta rextico yo' ta scontrainoxuc, yu'un ta xch'ulna to ta sva'an sba talel.

<sup>3</sup>Ti Diose ta xloc' talel ti bu nacale, ti xchechet talel ta xanobal ta sba ba te'tic ti oy ta vitstique.

<sup>4</sup>Ta x'unij ta yolon yoc ti vitstic yu'une jech c'u cha'al junuc cera ti ta xich' lacanel ta c'oq'ue. Ti vitstic oy ta yolon yoque, ta x'unij ti xbalag'uin no'ox ech'el ta stenlejaj jech c'u cha'al ti balac' vo' ti ta x'ech'e.

<sup>5</sup>Scotol ti va'i s'elan taje, ja' ta scoj stoyobbail snitilultac ti Jacobe, ta scoj smul xtoc svinquileltac ti Israele. ¿Bu c'alal c'ot stoyobbail ti Jacobe? C'ot ta Samaria jteclum. ¿Bu oy ti c'opojebal ti'inebal yu'un sdiosic ti Jacobe? Tey no'ox ta jteclum Jerusalén.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un, xi ta xal ti Diose: “Ja' ta jpas ti stuc xa no'ox xch'uch'ulil busul ta xcom ti jteclum Samariae. Ta xc'ot ta jun jamal osiltic ti bu ta xlic yich' ts'unel ti uvae, ti ta jtani batel ta stenlejaj stanaltac ti jteclume, ti c'ajomal xa no'ox xvinaj ta xcom ti sliquebal yoque.

<sup>7</sup>Scotol ti loc'obbaitetic yu'unique, lilijem ta xcom; chic'bil ta xcom scotol ti ch'ul c'opojebal ti'inebal yu'unique. Yu'un ja' laj yich' meltsanel o ta staq'uin antsetic ti sna' sbolomalin sbaique. Yan to velta xtoc ta xcac' joybijuc ta staq'uin jbolomajel ants.”

#### Ta xme'inal oc' ti Miquease

<sup>8</sup>Ta jmil jba ta oq'uel yu'un ti at-o'ntone; ta xixanav ta pis oc yu'un taje. Xivu'et no'ox yu'un jech c'u cha'al te'tical ts'i'; xivic'vun no'ox yu'un jech c'u cha'al ti ch'inic j'anilajel-mute.

<sup>9</sup>Yu'un xi c'ot ta stojol ti jteclum Samariae: mu xa cha'bel stac' poxtael ti syayijemale, ti c'ot xa ta stojol ti Judae, ti xyaquet xa batel ta stojol ti Jerusalem, ta jteclum ti bu nacalic ti jteclumaltaque.

<sup>10</sup>Ti va'i s'elan taje, mu me xavalbe ya'iic ti jnaclejetic ti nacalic ta jteclum Gate, mi ja'uc xa'oq'uic xa liquel yu'un. C'ajomaluc no'ox valc'uj sutbijanic yu'un ti yipal xc'uxul ta pucuctic yu'un ti Bet-le-afrae.

<sup>11</sup>Jnaclejetic yu'un jteclum Safir, bec'bil ta xaloc' ta abanomilic, ti nijil chimiloxuc ta quexlal apun ta j'ech'el ti jech t'analoxuque. Ti jnaclejetic nacalic ta Zaanane, mi ja'uc



stac' xloq'uic. Ti jnaclejetic ta Bet-esele, x'avlajet no'ox liquel ti oq'uel teye, mi ja'uc xa ta xataic ti pojel yu'une.

<sup>12</sup>Ti c'ajomal no'ox juteb ta yo'ntonic ta sc'an ti lecuc oyicuc ti jnaclejetic ta jteclum Marote, xvalc'uj subijic xa liquel xchi'uc ti yipal xc'uxule. Ta xa xc'ot ta pasel yu'un Dios ti c'usi chopol ta xc'ot ta ochebal ti'na yu'un ti jteclum Jerusalene.

<sup>13</sup>Ti vo'oxuc jnaclejetic yu'un ti jteclum Laquise, ti co'ol atoyobbailic jech c'u cha'al ti Israele, ti ja' ta acojic ti laj sa' smulic ti jteclum Sione, xojbeic scarreta ti aca'ique.

<sup>14</sup>Albo xa avo'nton ti ch'ay ta aba ta asatic ta sq'uelel ti jteclum Moréset-gate. Ti ta jteclum Aczibe, ta xc'ot ta spets'al ti ajvaliletic yu'un ti Israele.

<sup>15</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ta ach' ta jtac talel ta atojolic jun j'ilbajinvanej ta acontrainelic ti nacaloxuc ta Maresa jteclume. Ti buch'utic cajal sc'oplal yu'un ti Israele, ta xbat snac' sbaic ta nail ch'entic ti ta Adulame.

<sup>16</sup>Jnaclejetic yu'un Sión, t'axbuno ta loq'uel ajolic yu'un ti avocolique, ta scoj ti mu xtuch' ta avo'nton ti avalab anich'nabique. T'axbuno ta loq'uel ti ajolic jech c'u cha'al ti t'ax-jol tararane, yu'un ti avalab anich'nabe, bec'bil ta xloq'uic batel ta sbanomilic.”

## Miqueas 2

### Stsacoj yip ti cuxul j'ilbajinvanejetique

<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti buch'utic puch'ulic ta stemic ti yacalic xa ta snopel ti c'usi chopol xu' ta spasique. Mi sacub ti osile, ta xc'ot ta pasel yu'un, ja' ti stsacoj lec yipic ta xa'iique.

<sup>2</sup>C'upijem yo'ntonic yu'un ti osil banomile, ta xlic yu'ninic un. Xuj xutic no'ox loq'uel xchi'uc yalab xnich'nab ti yajval naetic ti bu c'upij yo'ntonic yu'une. Poj xutbeic xrextoic ti c'u yepal smacojique.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, xi ta xal ti Diose: “Ja' jechun ec, oy xa c'usi jnopoij ta jpas ta atojolic, ti mu xa ono'ox xacol ava'iic ta j'ech'ele, ti mu ja'uc xa cajal xava'i aba ti bu ta xaxanave, yu'un ja' o yorail ti mu'yuc c'usi lec ta xc'ot ta pasele.

<sup>4</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xaq'uejintabatic me'inal q'uejimoletic ti xi ta xa'albatique: ‘Bal to xca'itic pisil une, ti ta j'ech'el lijtubotique. Ti jteclumaltic yu'un ti Diose, mu ja'uc xa laj stic' sba ti Dios ti c'alal och yan yajvale. Jech laj yich' ch'aquel ti cosil jbanomiltic yu'un ti jpoj-osiletique.’ ”

<sup>5</sup>Jech o xal ti vo'oxuque, ch'acbil ta xac'otic ti bu oy steclumal ti Diose.

### Ti chopol j'alc'opetique

<sup>6</sup>Xiic ta xalic ti stuquique: “Ts'ijlan ca'itic ta jtojol ti c'usi xavulvun no'ox ta scaj'alilanele, mi ja'uc xu' ta xvul ta jtojoltic ti c'usi chopole.”

<sup>7</sup>¿Mi yu'un ca ti Dios ta sbis ta cotal chaval steclumaltac ti Jacobe? ¿Mi yu'un xa ca ch'abal sts'iquemal xcuchemal yu'un? ¿Mi yu'un ca jech ta spas? ¿Mi yu'un ca mu lecuc ti sc'op ta xc'ot ta stojol ti buch'u ta stuc'ulan sbae?

<sup>8</sup>Ti vo'oxuque, cajal ave ati'ic xava'i abaic ta stojol ti jteclumale. Ta xatsatsal-pojbeic slequil-c'u'ic ti buch'utic ja' to no'ox sutic talem ta letoe, ti snopojic ti mu xa c'usi chopol ta xc'ot ta stojole.

<sup>9</sup>Ta xanutsic loq'uel ta snaic ti antsetic ti c'alal jun yo'nton tey nacalique; laj avu'ninbe ti yalabic ti c'alal ja' smuyubajel yo'ntonic staojic cu'une.

<sup>10</sup>Lican, va'lanic, yalel muyanic ta xanobal, yu'un ma'uc yavil xcuxubil avo'nton li'e ta scoj ti mu alabajuc ti chopol oy ta stojole. Jech o xal soquem ta j'ech'el.

<sup>11</sup>Mi oy buch'u xi ta xlic esomajuc sjol ta sjutel ti c'ope: “Ti vu'une ta xcalbe sc'oplal ti lec ti vinoe xchi'uc ti uch'bajele”, ti jech slo'il ya'yej ti j'alc'op taje, ja' xa xyal o ta xa'iic ti jteclum li'e.

### **Ti Diose ta xal ti ta stic' sba ta spojel ti steclumale**

<sup>12</sup>Ta xlic jtsob scotol steclumal ti Jacobe. Ta xlic jvol ti xi xa yuni epal scomelal ti Israele. Jech ta jtsob jech c'u cha'al ta xich' tsobel ti chij ta scorrable, jech c'u cha'al ta spasic ti jq'uel-chijetic ti ta stsobic ti xchijic ta yaxaltic ti jun to yepal xc'uletic ta a'yiele.

<sup>13</sup>Yu'un ja' jam be ech'el ti Diose, ts'acalic batel ta spat ti stuquic ti ta xloq'ueic ech'el ta sti'tac ti jteclume, jba'be ech'el yu'unic ta scotolic ti Ajvalil ti ja' Dios yu'unique.

## **Miqueas 3**

### **Ta xich' vinajesbel smul ti chopol ajvaliletique**

<sup>1</sup>Ts'etano achiquinic ta ya'yel ava'iic tana li'e, ajvaliletic xchi'uc banquilaletic yu'un ti Israele. ¿Mi yu'un ma'uc ac'oplalic ta xava'iic ti tsots sc'oplal ac'o ana'ic ti lequil chapanele?

<sup>2</sup>Ja'uc le'e, xcapet xa ajolic yu'un ti c'usi lec tuc' ta pasele, ja' toj c'upil xava'iic ti c'usi chopole. Stuc snuculil licajtic laj avictaic comel ti ta sbaquilic ti jteclumale.

<sup>3</sup>Ta cuxul xati'ic ti jteclumale, ti xc'alet no'ox avu'unic ta cho'bel ti snuculilique, ti naca xcho'ele, ti naca slilinbel sbaquil avu'unique, ti co'ol xa s'elan ta xavilic ja' jun beq'uet ti ta xich' tiq'uel ta bine.

<sup>4</sup>Oy bu jun c'ac'al ta xavavtaic ti Diose, c'u stu un, ti stuque mi ja'uc ta xtac'av. Ti jech c'ac'al taje, ta snac' sba ech'el ta atojolic ta scoj ti c'usi chopol laj xa apasique.

<sup>5</sup>Ti jteclumale, yan o be bu stamojic batel ta scoj ti lajemic ta lo'lael yu'un ti j'alc'opetique. “Laj sc'oplal atsaquelic ta leto” xut ti buch'u ta x'ac'bun to ta ye ta sti'e, ja'uc ti buch'u mu x'ac'bune, “Q'uelel ta atojolic ti leto xava'i xalajique” xut. Xi ta x'albatic yu'un Dios ti j'alc'opetic taje:

<sup>6</sup>“Mu'yuc xa ta xajambat aba asatic ta ac'ubaltic ta yilel ti oy c'usi ta xavilique, ti oy c'usi ta xacaj'alic ta yalel ti c'alal ic'uneb ti osile.” Tey no'ox c'alal c'ot ta tubbel sc'oplalic ti j'alc'opetic taje, ic'uneb no'ox liquel ti osil banomil ta stojolique.

<sup>7</sup>Ti j'alc'opetic taje, ti jt'unvanejetic taje, nijil chimilic ta xcomic ta quexlal apun. Scotolic ts'ijil ta xcomic ti c'alal mu'yuc c'usi ta xtac'batic yu'un ti Diose.

<sup>8</sup>Ja'uc ti vu'une, oy ta jtojolal xcuxlej ti Diose, yu'un ja' ta xiyac'bun jtsatsal, ti stuq'uul snopbenal cu'une, ti quipale, yo' jech xu' cu'un ta jt'ic'be ta satic stoyobbailic smulic ti Israele.

<sup>9</sup>Ts'etano achiquinic ta ya'yiel ava'iic tana li'e, ajvaliletic, banquilaletic yu'un ti Israele, ti xti'et ajolic yu'un ti c'usi lec ta pasele, ti ta xayanijesic ti c'usi tuc' nobile,

<sup>10</sup>ti va'anbil avu'unic ti Jerusalén jteclum yu'un ti vits Sione ta sventa ti spajebal mu'yuc smelol stuq'uul ta xapasique.

<sup>11</sup>Ti jchapanvanejetic yu'un ti jteclume, toj lec xa'iic stsaquel ti mich'ob-c'abale; ti paleetique ta xchanubtasvanic c'alal mi ta x'ac'batic taq'uine. Jech ti j'alc'opetic xtoque ta sc'anic taq'uin yu'un ti c'usitic xu' ta scaj'alique, ti cajal xa ye sti'ic ta xalic ti ja' coltabilic yu'un ti Diose, yu'un xi ta xalique: “Ja' chi'inbiluncutic yu'un ti Diose, mi ja'uc ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasele.”

<sup>12</sup>Ja'uc tana le' une, ta acojic ta xjoybij ta jun yavil locbilal osil ti Jerusalén ti ja' jun ch'ul jteclum ti oy ta vits Sione, ti stuc xa no'ox xch'uch'ulil busul ta xcome. Ta xlic ch'iuc momoletic ta ch'ul vits yu'un ti ch'ulnae.

## Miqueas 4

### Ti c'u s'elan lamajem c'op ti ta spas mantal ti Diose

(Is 2.2-4)

<sup>1</sup>Ti slajebtic xa batel ti c'ac'ale, ta j'ech'el ta xchapaj lec sc'oplal ti vits ti bu oy xch'ulna ti Diose. Ja' jun vits ti cajal ta xc'ot sc'oplal ta j'ech'ele, ti ja' no'ox stuc ti cajal ti sc'oplale, mu'yuc xa yan. Scotol ti muc'tiquil jteclumetique, ta xtalic ta stojol.

<sup>2</sup>Mu no'ox albijuc yepal ti jteclumetic ta xc'otic tey ti xi ta xalbe sbaique: “La'ic, muycutic batel ta vits yu'un ti Diose, ta xch'ulna ti Dios yu'un ti Jacobe, yo' jech ti stuque ta xiyac'botic quiltic ti bu stamoj ech'ele, yo' jech ta jchantic ta spasel ti c'u s'elan ta sc'an ti stuque.” Yu'un ti ta Sione, ta xlic talel ti chanubtasel yu'un ti Diose; yu'un ta jteclum Jerusalén, ta xlic talel ti sc'o'pe. b

<sup>3</sup>Ja' stuc ti Diose ta xchapan c'u s'elan ti jujun muc'tiquil jteclumetique; ja' ta xchapan c'u s'elan c'opetic yu'un ti epal jteclumetique, ac'o mi namal banomil xa oyic. Ti yespadaique, ta xlic sjoybinic ta voc'ob banomil yu'unic; ta xlic sjoybinic ta jos ti spuya'ique. Mi junuc jteclum ta stsac ti yabtejeb yo' ta scontrain ti yan jteclume, mi ja'uc xa ta xich'ic chanubtasel c'u s'elan ta yaq'uel ti letovajele.

<sup>4</sup>Scotolic nom c'ot ti xi'el ta xa'iic ta xch'iel sc'opojelique; jujun tal xu' ta xcux yo'ntonic ta yolon yaxinal ti s'uvaque, ti yicuxique. Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal ta ye ta sti' stuc ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>5</sup>Ti yan jteclumetique nijil chimilic ta stojol ti sdiosique, ja'uc ti vo'otique ta jch'untic ta spasel ti c'u s'elan ta sc'an ti Ajvalil Dios cu'untique.



### Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti steclumale

<sup>6</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti jech c'ac'al taje, ta xlic jtsob ti jchijtac ti pasemic ta coxove; ta xquiq'ueic talel ta jtojol ti ch'ayemic ta bee, ti laj xa cac'beic ti svocolique.

<sup>7</sup>Ti scomelal yuni coxovile, ja' ta xc'ot ta jun jtunel; ti xch'ayemal ta bee, ta xc'otic cu'un ta jun tsatsaquil jteclum. Avi tana li' une, ja' ta xic'ot ta jventainvanej yu'unic sbatel osil ti ta vits Sione.

<sup>8</sup>Jech ti vo'ote, jteclum Jerusalén, ti co'ol a'elan ti natil q'uelob osilote, ti pojabbailot yu'un ti vits Sione, ta xac'ot yan velta ta banquialal jtsobvanej yu'un ti lume jech c'u cha'al la'ech' ta ba'yel ti c'alal bisbilot to ox ta jun muc' ta me' ajvalile.” p

<sup>9</sup>Ja' yu'un un cha'e, ¿c'u cha'al ya'yel ta xa'avan ta j'ech'el jech c'u cha'al junuc ants ti liquem xc'uxul ta svoq'uesel ti yole? ¿Mi yu'un ch'ay xa sc'oplal ti ajvalil ta atojole? ¿Mi yu'un ja' laj xa chamicuc ti avajbijubtasvaneje?

<sup>10</sup>Valc'uj sutbijan xa, avetan xa xchi'uc ti yipal xcuxule, jteclum Sión, jech c'u cha'al junuc ants ti xvalc'uj sutbij xa ta xa'ibe xc'uxul ta svoq'uel ti yole, yu'un ti ateclumale ta xloc' ech'el ta atojol, yu'un ta xbat nacliicuc ta jamal osiltic. Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xbatic c'alal to ta jteclum Babilonia. Ti bu taje, ti Diose ta stic' sba ta spojel ti steclumale, yu'un ta spoj ta yoc ta sc'ob ti jcontrainvanejetique.

<sup>11</sup>Avi tana le'e, laj xa stsob sba epal lum ta scontrainelot ti xi ta xalique: “Xlaet to ya'yel ti ta to xquiltic ta jba ta jsatic ti soquem ta xcom sc'oplal ti Jerusalene.”

<sup>12</sup>C'u stu un, ti jteclumetic taje, mi ja'uc ta sna'ic ta xojtiquinic ti c'u s'elan snopoj ta spas ti Diose; mu sna'ic ti jech ta xich'ic tsobel ta jujuvoc' jech c'u cha'al ta xich' tsobel ta jujuchuc ti trigo ti ta xich' majele.

<sup>13</sup>Lican, va'lan ec un, jteclum Sión, ju'o ta teq'uel ya'i ec un, yu'un ti Diose xi ta xale: “Co'ol s'elan yip jcot vacax ta xcac'bot ti avipe, tsatsal taq'uin ta xcac'bot axulubin xchi'uc c'anal ts'ayetel taq'uin ta xcac'bot ti avoytaque yo' jech epal jteclumetic ta xatubbe sc'oplal xchi'uc. Ta xapojbe ti sc'ulejalic ti ma'uc ta slubel xchamel yoc sc'obic laj staic ta tsobebe, yu'un ta xavac'bun ta jtojol ti vu'un Ajvalilun yu'un scotol ti banomile.

## Miqueas 5

### Ti Diose ta xlic sva'anbe yaj'ajvaliltac ti Israele

<sup>1</sup>Avi tana li' une, Jerusalén, chapano aba ti c'u s'elan ta xapoj abae, yu'un volibilot xa. Ta x'ac'bat yich' tsots tsitsel ti banquialal yu'un ti Israele.

<sup>2</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ja'uc ti vo'ote, jteclum Belén Efrata, ti xi avuni muc'ul ti oyot ta yosilal ti Judae, ta x'ayan talel ta atojol ti Ajvalil yu'un ti Israele, ti ta xvul ta loq'uel ta stojol sts'unobal ti vo'ne totil me'ile.”

<sup>3</sup>Avi li' tana xtoc une, ti Diose ta sten comel ti yu'untaque, ja' to ta xlic sventain mi voc' yol ti ants ti xchi'uque. Va'i un, ta xlic svol sba xchi'uc ti svinquileltac ti ja' israeletic ti bec'bil batic ta yan banomile.





<sup>4</sup>Jech ti ajvalile ta xlic sva'an sba ta sq'uelel ta xchabiel ti steclumaltac ta sventa smuc'ul stsatsal ti Ajvalil Dios yu'une. Mu'yuc xa c'usi xal yo'nton ta xcuxiic, ja' ti muq'uibtasbil sc'oplal ta xc'ot ti Jcuch abtel Dios yu'unic ti bu xa jujuti' oy ti banomil ta sjunleje,

<sup>5</sup>ja' ta spajes ti c'ope. C'alal ta xu'ninbotic jteclumaltic ti asirioetique, c'alal ta x'ochic talel ta muc'tiquil naetic ti chapanobbail cu'untique, ta jtactic batel vucub (7) viniquetic ti banquialal xa'i sbaic ta contrainvaneje, xchi'uc vaxacvo' (8) viniquetic ti ich'bil ye sti'ique.

<sup>6</sup>Jech ti stuquic une ta xlic stsatsal-pasic ta mantal ti Asiria ti ja' yosilal ti Nimrode. Jech pojbil ta xijc'ot ta yoc ta sc'obic ti asirioetic ti laj xa xtuch'ic jelavel talel ti sts'aquil cosiltic ti ta spojic yalojic ti jbanomiltique.

<sup>7</sup>Ti c'u yepal scomelal ts'unubal ti Jacobe, ti tiq'uul ta o'lol ta epal jteclumetique, co'ol s'elan job-ac'ubal yu'un ti Diose, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti chaquilo' ta xvul ta bajel ta sba ti momoletique. Ti stuquique, mi ja'uc jutebuc ta smalaic ti c'usi ta snop ti viniquetique, ja' ta smalaic ti c'usi ta snop ti Diose.

<sup>8</sup>Ti jech volibil ta epal muc'tiquil jteclumetic ti c'u yepal scomelal sts'unubal ti Jacobe, ta xc'ot ta pasel yu'unic ti co'ol to s'elan jcot ta león ta stojol ti te'tical chon bolometique, ti co'ol to s'elan jcot león ta stojol ti chijetique, yu'un ti c'alal ta x'ech' ta stojole, ta sbal ta lilinel ta j'ech'el, ti mu junuc cuxul ta xicta comele.

<sup>9</sup>Ja' jech ta xatsacvan ta c'op ti vo'ote, Dios, ti ta xalilin ta j'ech'el scotol ti avajcontrataque.

<sup>10</sup>Xi s'elan sc'an ta xal ya'i ti Diose: "Ti jech c'ac'al taje, ta jmil ti aca'taque; ta jlilin ti acarretatac sventa ti ac'ob-letoe.

<sup>11</sup>Ta xc'ot cu'un ta sts'ijlajan banomil ti jteclumetic avu'une; ta jines ti pojjobbailetic avu'une.

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ta jtsutses ta j'ech'el ti j'ac'-chameletic avu'une; mi junuc xa ta xquictabot comel ti buch'utic sna' xt'unvanique.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ta jlilin ti loc'obbaitetique xchi'uc ti c'usitic bisbil ta ch'ul tonetic avu'une, yo' jech ta xtub sc'oplal ta yich'el ta muc' avu'un ti adiostac ti laj ameltsane.

<sup>14</sup>Ta jpitsbot loq'uel ti c'usitic abisojic ta cuxul te'etique; ta j'ech'el ta jtubbe sc'oplal ti jteclumetic avu'une.

<sup>15</sup>Ta sc'ac'al co'nton ta jpac sutel jq'uex ta stojol ti muc'tiquil jteclumetic ti mu'yuc xch'unic ta spasel ti c'usi ta jc'ane."

## Miqueas 6

### Ti Diose ta stsac ta leto ti Israele

<sup>1</sup>A'yio ava'iic tana li'e, ti xi ta xal ti Diose: “Va'ano aba, tec'ano aba, chapbo ya'i vitsetic ti ac'ope; jech xtoc ti ch'en vitsetique, ac'o ya'ibot ac'opojel.”

<sup>2</sup>Xi s'elan a'yio ava'iique, vitsetic, stsacleb yictac ti banomile: ti Diose ta xlic xchapan ti steclumale, ta xlic stsac ta leto ta scontrainel ti Israele.

<sup>3</sup>Xi s'elan ta xal ti Diose: “Tac'beicun tal ca'itic, jteclumal, ¿c'usi laj jpasboxuc? ¿Mi yu'un laj cutilanoxuc?”

<sup>4</sup>Laj jloq'uesot tael ta jteclum Egipto; laj jpojot ti jech ochemot ta mosovile. Laj jtac tael ta atojolal ti Moisesse, ti Aarone, ti Mariae yo' jech ta xastojbtasoxuc batel.

<sup>5</sup>Vuleso ta ajol, jteclumal, c'u s'elan laj snop ta atojolal ti Balac ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Moabe, c'u s'elan tac'bat sutel tael ti Balaam xnich'on ti Beore. Vuleso ta ajol c'alal lajelav ech'el ta Sitim ti lac'ot ta jteclum Gilgale; t'abeso ta avo'nton ti laj stic' sba ta apojel ti Diose.”

### **Dios ta smala ti oyuc c'usi ac'o spas ti viniquetique**

<sup>6</sup>¿C'usi sc'an ta jpas yo' ta xcac' ta toyesbel sc'oplal ti Dios ti oy ta cajale? ¿Mi yu'un ja' ta sc'an ta xquic' batel jcotuc ch'in vacax ti naca to yich'oj jun jabil ti ta xich' chiq'uel ta sventa ta xich' ac'bel ta smoton ta sva'anel jba ta stojole?

<sup>7</sup>¿Mi yu'un ja' to jech xlaet ta xa'i Dios mi ta xcac'be ta smoton jmil (1,000) ta cot chije? ¿Mi yu'un ja' to jech xlaet ta xa'i mi ta xcac'be ta smoton ti aceite ti co'ol s'elan lajunmil (10,000) yoc uc'um ti xbalaq'uin no'ox ti yoque? ¿Mi yu'un ja' xlaet ta xa'i mi ta xcac' ta matanal ta stojol ti jbanquilal nich'one, ti ja' stojol ta xc'ot yo' jech ta xch'ay ti jtoyobbaile xchi'uc ti jmule?

<sup>8</sup>Uni vinic, xi s'elan albilot yu'un Dios ti smalaoj ac'o apas ti leque: Baino a spasel ti lequil chapanele, ti junuc avo'ntone, xchi'uc ti biq'uituc xavac' aba ta yich'el ta muc' ti Dios avu'une.

<sup>9</sup>Ti Diose ta xic'an tael ti jteclume, ti oyuc bijilil ts'ijlicuc ta ya'yiel ti xi s'elan ta xal ti Diose: “A'yio ava'iic ti xi s'elan ta xcalboxuque, jteclum xchi'uc ti jbijubtasvanej yu'un ti jteclume:

<sup>10</sup>Ta sna ti buch'u toj chopole, staoj sc'ulejal ti ma'uc ta slubel xchamel ti yoc sc'obe, mu'yuc xch'ulel xa'i sba. Ja' jech xtoc mi ja'uc jutebuc lec ta xquil ti naca mu'yuc sbisoltac ti c'usiuc no'ox oy yu'une.

<sup>11</sup>¿C'usi xcut ta jch'aybe smul c'alal xi to yepal xcom ti c'usi ta sbise, ti ta xtenbat comel ti xchapanoj lec muc' sbisol ti ta x'oche, ti ja' biq'uit sbisol ta xac' batele?

<sup>12</sup>Ti jc'ulejetic ti li' ta jteclume, scotol naca j'ilbajinvanejetic, jlo'lavanejetic; naca jutc'opetic scotol ti jnaclejetic yu'une.

<sup>13</sup>Ti jech taje, ta jtsitsot ava'i; ta j'ech'el ta jtub ac'oplal ta scoj ti amule.

<sup>14</sup>Ac'o mi xave' xavuch' xa vo', ja' no'ox un, mi ja'uc ta xnoj lec ti ach'ut yu'une, yu'un staoj yav xmich'mun ta xava'i ti vi'nale. Ac'o mi ta xatsobilan ti c'usitic ta xtun



avu'une, mi ja'uc xapoj yu'un. Ti mi lapoj yu'un ti c'usitic oy avu'une, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta slilinic ti j'ac'-letoetique.

<sup>15</sup>Ac'o mi oy c'usitic ta xats'un, ja' no'ox un, mu'yuc ta xatsob. Ac'o mi ta xat'us ti aceitunae, ja' no'ox un, mu'yuc c'usi ta xabalinbe ti yaceiteale. Ac'o mi ta xat'us ta teq'uel ti uvae, ja' no'ox un, mu'yuc ta xavuch' ti vinoe.

<sup>16</sup>Avac'ojbe yipal ta xch'unel ta spasel ti c'u s'elan liquem yu'un ti Omrie, xchi'uc ti c'u s'elan liquem yu'un snitilultac ti Acabe. Jech laj apas ec jech c'u cha'al laj spasique. Jech o xal un, ja' ta jpas ta atojol, ta stojol ti ateclumale, ti c'usi toj ech'em chopol ta j'ech'ele. Ti labanel ta j'ech'ele, ti xq'uexlalil yapunal ti jteclumale, ja' cajal ta xc'ot ta abaic.”

## Miqueas 7

### Soquem xcuxlejal ta j'ech'el ti Israele

<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'belun un, co'ol xa j'elan jech c'u cha'al junuc jc'uxc'ulajel ti ta xcha'tsob ti c'usi laj xa yich' tsobele, mi ja'uc ta sta ta c'uxc'ultael ti uvae, mi ja'uc ti icuxe c'alal juteb ta yo'nton ta slo' ya'ie.

<sup>2</sup>Ja' jech ti li' ta banomile, mi ja'uc xa oy viniquetic ti oy stuq'uul snopbenal yu'unic ta stojol ti Diose. Scotolic ja' yac'oj sjol yo'ntonic ti snopojic xa c'usi ora ta sliques ta spasel ti c'usi chopole; ta ono'ox xac'be sba spets'alic ta jujun tal.

<sup>3</sup>Ti banquilaetique xa'i sbaic ta spasel ti c'usi chopole. Ti j'opisiaetique ta sujvanic ti ac'o ac'baticuc ti smotonique. Ti jchapanvanejetique toj lec ta xa'iic ti mich'ob c'abale. Ti buch'utic ich'bil ye sti'ic xa'i sbaique, ta spas ti c'usi xa xal ti yo'ntone, ti ta sbolibtasbe yo'nton ti jteclume.

<sup>4</sup>Ti c'usi lec xyal o xchi'uquique, ja' jun ch'ix te' s'elan; ti buch'u oy slequil stuq'uul yaloje, ja' xchi'il jun vots ch'ix. Ja' no'ox un, ta xc'ot sc'ac'alil ti c'usi ora ta x'ich'bat yee, jech c'u cha'al laj scaj'albe sc'ac'alil ti jchabivanej jq'uel-osile. Va'i un, lamal ta xc'ot ta stojolic ti mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic ti c'usi ta spasique.

<sup>5</sup>Mu me toj c'oteluc ta avo'nton ti c'usi ta slo'iltabot ti achi'iltaque; ma'uc me ti ja' apatoj o avo'nton xchi'uc ti buch'u lec xavil abaic xchi'uque. C'alal to ta stojol ti avajnila, q'uelo me aba lec ti c'u s'elan xu' ta xalo'ilaje.

<sup>6</sup>Ti querem nich'nabiletique, sc'a'epal sat ta xil ti stotique. Ti antsil-olaetique, cajal xa'i sbaic ta scontrainel ti sme'ique. Ti alibaetique, contra ta xilic ti sme'alibique. Ti yajcontraic ta jujun tale, yuts' yalal no'ox sbaic.

<sup>7</sup>Ja'uc ti vu'une ta jmala ca'i c'usi ta xal ti Diose; ta jpat co'nton ta stojol ti Dios ti ja' cajcoltavaneje. Ta xa'ibun ti jc'opojel jti'inele.

### Ta j'ech'el ta stsalvan ti Israele

<sup>8</sup>Cajcontra muc' ta jteclum, mu to me xamuyubaj yu'un ti laj avil ti laj jta ti jvocale. Ac'o mi liyal ta lum, ta xlic va'lucun; ac'o mi lamal vul ta jtojol ti ic'uneb ti osil banomile, yu'un ja' saquilal osil cu'un ti Diose.

<sup>9</sup>Laj jsa' jmul ta stojol ti Diose. Ja' jech xtoc un, cuch cu'un ti sc'ac'al yo'ntone, ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta chapel yu'un ti jc'oplale, ja' to jech ta sva'an sba ta jpojel. Ti Diose ta xiyic'un batel ta saquilal osil; ta xiyac'bun quil ti c'u s'elan ta spas canale.

<sup>10</sup>Ja' jech xtoc ta xil ti cajcontra eque. Ti jech taje, lamal ta xc'ot ta sba ti xq'uexlalile. Xi ta xalolanbune: “¿Bu oy xana' ti Ajvalil ti ja' Dios avu'une?” Avi ec une, sbalin to ta xca'i ti ta xquil ta jba ta jsat ti pech'bil ta xc'ot ta teq'uel jech c'u cha'al junuc ach'el ti oy ta bee.

<sup>11</sup>Ja' jech xtoc un, jteclum Jerusalén, ta xa xc'ot sc'ac'alil yorail ti ta xlic yich' va'anel ta ach' ti amoctaque, ti ta to xjam ech'el ti bu oy ti ats'actaque.

<sup>12</sup>Ja' no'ox un, ta xc'ot sc'ac'alil ti xi s'elan ta xc'ot ta pasel ti buyuc no'ox ta xlic talel ti avajval ta jujujote: ta xtalic ta lum Asiria, ta xtalic ta lum Egipto, ta xtalic ta lum ti oyic ta sti'il uc'um Niloe, ta xliquic talel xtoc ta lum ti oyic ta sti'il uc'um Eufратese, ta jujujot to jech nab ta xlic talel, c'alal to ta jujujot jech vitstic chljaj licuc talel.

<sup>13</sup>Ti banomile sts'ijlajan ta xcom ta scoj ti mu'yuc stuq'uilic ti jnaclejetic yu'une, ti vinaj ti ja' ta scoj ti xchopolalique.

<sup>14</sup>Chabio, tuc'ulano ti ateclumale, Cajval, ti chijetic ti ja' avu'une, ti stuquic ti oyic ta abnaltique, ti joybiloc xtoc ta jun ve'ebal banomile. C'otuc ta pasel avu'un xtoc ti ic'o batel ta pulem yaxaltic ti oy ta Basane, xchi'uc ta Galaad jech c'u cha'al laj apas ta vo'nee.

<sup>15</sup>Ac'bo yilic ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, jech c'u cha'al laj apas ta sc'ac'alil ti laj aloq'ues talel ta lum Egiptoe.

<sup>16</sup>Ac'o yilic xtoc ti yan muc'tiquil lumetique, ti nijluc chimluc c'oticuc ta q'uexlal ti jech cuhem yu'unic yilele. Co'oluc s'elan c'oticuc jech c'u cha'al junuc uma', jech c'u cha'al junuc jmacal-chiquin.

<sup>17</sup>Ac'o slo'ic ya'iic pucuc jech c'u cha'al ti pucujil chone jech c'u cha'al ti yan quiletel chonetique. Ac'o niclajeticuc xa loq'uel ta xi'el ta xch'enique, ti batemuc xa xch'ulelic ta xi'ele, ac'o talicuc ta atojol, Cajval, Dios cu'uncutic.

### **Ti Diose ta xch'aybe smul sco'lo' ti steclumale**

<sup>18</sup>Mu'yuc xa yan jech c'u cha'al ti vo'ote, Dios, ta xach'ay ti mulil colo'ile, ta xatub ta avo'nton stoyobbail ti vi xa yepal scomelal ti ateclumale, ta xavac' ta ilel ti syail xc'uxul avo'nton ta jtojolcutique. Mu teyuc no'ox staoj yav oy o ti sc'ac'al avo'ntone.

<sup>19</sup>Yanuc to velta c'uxubajuc avo'nton ta jtojolcutic, tubo ta j'ech'el ti jtoyobbailcutique, teno batel ta snatil nab xtoc ti jmulcutique.

<sup>20</sup>Staojuc me yav ac'o ta q'uelel ti yutsil slequil avo'ntone, ti syail xc'uxul avo'nton ti laj aval ta vo'ne ta stojol ti jmolmuc'totcutic Abrahame xchi'uc ti Jacobe.

## Nahúm

### Nahúm 1

#### Ti Diose ta sc'ac'al yo'nton ta spac sutel

<sup>1</sup>Ti jpoc vun li'e, laj sts'iba ti Nahúm ti liquem talel ta Elcós ti oy c'usi ac'bat yil c'alal jam ti sba sate. Va'i un, ta sc'aj'albe sc'oplal ti oy c'usi ta xc'ot ta stojol ti jteclum Ninivee.

<sup>2</sup>Ti Ajvalile, ja' Dios ti mu sc'an ti ta xavac' abaic ta stojol ti yane; ti oy ta yoc ta sc'ob ta spaquel sutel xtoque, Ta spacbe sutel ti buch'utic ta sa' sbaic ta stojole, ja' jech xtoc ta x'ilin ta stojol ti scontrataque.

<sup>3</sup>Ti Diose oy sts'iquemal xcuchemal, jelavem ta j'ech'el ti smuc'ul stsatsale, ta ono'ox stsits ti buch'u oy smule. Yu'un ti Diose ta xanav ti bu sts'otet no'ox xchi'uc ya'lel ti tsots iq'ue; c'otem ta spucuquil yacan ti toquetique.

<sup>4</sup>Ta stsac ta c'op ti muc' ta nabe, ta xlic taquijuc. Ta xtaquij yu'un scotol ti yoc uc'umetique. Laj nucultajuc ti c'usitic oy ta osiletic ta Basane, xchi'uc ste'tical ti vits Carmeloe; laj nucultajuc yu'un xtoc ti nichimetic ti oy ta vits Libanoe.

<sup>5</sup>Xnicnun liquel ti muc'tiquil vitsetic yu'une; ta x'unij yalel yu'un ti toyol ch'en vitsetique. Xnicnun liquel sbejel ti banomil ti c'alal ta xilique; ta xnic scotol ti c'usitic cuxul ta sbejel ti banomile.

<sup>6</sup>¿Mi yu'un la oy to buch'u va'al to ta xcom ti c'alal lamal ta xvul ti sc'ac'al yo'ntone? ¿Mi yu'un la oy buch'u ta xcuch yu'un ti c'alal lamal ta xvul ti sti'emal sjole? Co'ol s'elan c'oc' ta scolta talel ti sti'emal sjole, ta xjav ti ch'en vitsetic yu'une.

<sup>7</sup>Ti Diose jun yutsil yo'nton. Jun nac'obbail ti xi s'elan ta xc'ot ti c'alal yorail oy ilbajinele; ta stic' sba ta spojel ti buch'u ta spat yo'nton ta stojole.

<sup>8</sup>Ja' no'ox un, co'ol s'elan junuc uc'um ti scotol ta sbec' batele, ti ta stubbe sc'oplal ta j'ech'el ti buch'utic ta sa' sbaic ta stojole; ti yajcontrataque, ta x'uninatic yu'un ti ic'uneb osil banomil ta xa'iique.

<sup>9</sup>¿Mi yu'un la oy to c'uxi xu' xavut ti ta xatoy aveic ta scontrainel ti Diose? Ta stub ac'oplalic ta j'ech'el ti stuque. Laj to sc'oplal ma' ti q'uelbil no'ox xtac'tun ta stoyel ye chibuc velta une.

<sup>10</sup>Ta xich'ic tubel ta j'ech'el jech c'u cha'al junuc ts'otol ch'ix, jech c'u cha'al junuc taquin jobel ti ta xc'ac' ta j'ech'ele.

<sup>11</sup>Ti ta atojole, jteclum Nínive, loc' talel ti chopol xi xvulvunet ta scontrainel ti Diose: le'e, ja' jun chopol jbijubtasvanej.

<sup>12</sup>Jech o xal ti Diose xi ta xalbe ya'i ti steclumale: “Ti asirioetique, manchuc mi tsots xu' yu'unic, mi jun yepalic ta j'ech'el xtoc, yu'un ta stsutsesatic ta j'ech'el. Ch'ab xi no'ox ti yuni c'oplalic xtoque, ta jpas ta atojolic ti ch'ab xi liquel ti jech ep laj xa cac' avocolique.

<sup>13</sup>Ta j'ech'el ta jlilinbot loq'uel ti co'ol s'elan yabtejeb vacax ti ja' ts'otbilot yu'une; ta jlilin ta tuch'el ti acarinaile.”

<sup>14</sup>Ti ajvalilot yu'un ti jteclum Ninivee, xi xa s'elan loc' mantal yu'un ti Dios ta atojole: “Mi ja'uc junuc anitilultac ta xcom ta aq'uexol ti ta xich' comel ti abie. Ta xch'ulna ti adiose, ti c'usitic loc'tabile, ti loc'obbailetique, ta jtubbe sc'oplal. Ti bu taje, tey ta jmucot ava'i, yu'un mu'yuc atu la'ech' ta j'ech'el.”

### **Ta xich' caj'alel ti ta xtab sc'oplal ti jteclum Ninivee**

<sup>15</sup>Q'uelo avilic, le' xa xtal ta vitstic ti j'al-mantal j'ich'-c'ope, yu'un tal yalbe sc'oplal ti lamaj xa ti c'ope! Ja' yu'un un, lic paso ti q'uinetic avu'une, jteclum Judá. Ti c'usitic avaloj ta xapase, c'otuc me ta pasel avu'un. Ta j'ech'el mi ja'uc xa ta xtal yilbajinot ti jchopol-joletique. Ta j'ech'el tubbat xa ti sc'oplalique.

## **Nahúm 2**

<sup>1</sup>Ti buch'u ta stub ac'oplale, jteclum Nínive, xvoletic xa talel ta atojol. Va'anano jq'uel-osiletic ti ta nac'obbailetic avu'une. Va'anano jq'uel-osiletic ta beetic. Chuco xa ta achucbenal ti avespadae. Volo xa ta tsobel ti avinictac ti ja' yipal avu'une.

<sup>2</sup>Ti Diose ta xlic xcha'meltsan ta ach' ti yutsilal slequilal ti Israele, ti c'u to ox s'elan ta ba'yele, ti c'alal mu to ox jechuc s'elan ti sc'ob-c'obtac uva ti taquichivan laj yictaic comel ti yajcontraique.

<sup>3</sup>Naca tsoj smaquic ti yaj'ac'-letotaque; naca tsoj sc'u'ic ti yajsoldadotaque. Chapalic xa ta stsacvanic ta leto. Co'ol s'elan ta xtil sc'ac'al ti scarretaique; ti sca'ique mu xa stac' pajesel.

<sup>4</sup>Ti carretaetique, ta scapemal xa xjipet ta anil ti ta bebetique, ti xtal xbat xa ta jujujot ta o'lol ti yutil lume. Co'ol s'elan tilemal leb c'oc' ti xjipluj xa jelavel jech c'u cha'al ti sac tsele.

<sup>5</sup>Ti ajvalile ta sta ta iq'uel ti yaj'opisialtaque. Jech ti stuquique stacoltaan xa sbaic ti jech xbitetic no'ox batel ta ba moc yo' ta stsacvanic ta letoe.

<sup>6</sup>Ta xich' jambel smac yoctac ti uc'ume, jech ti muc' ta na yu'un ti ajvalile, ta xlom yalel.

<sup>7</sup>Ti me' ajvalile, bec'bil ta xbat, ti chi'inbil ech'el yu'un ti smosovtaque, ti xme'inal oq'uic xa jech c'u cha'al ta spas ti palomae. Ja' jech xtoc smajilan xa sti' yo'ntonic ta x'oq'uic.

<sup>8</sup>Jech c'u cha'al xq'uechomaj no'ox loq'uel ti vo' ti c'alal ta xt'om ti bu macbile, ja' jech xbitic no'ox loq'uel ta jatvil ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Ninivee. Manchuc mi xi ta x'avtaatique: “Va'lanic to, sutanic talel”, mi x'utatique, c'u stu un, mu'yuc buch'u ta sut ech'el.

<sup>9</sup>Elc'anic batel ti platae. Elc'anic batel ti oroe. Spajeb xa no'ox busul sc'ulejal ti jteclum Ninivee.





<sup>10</sup>Tub xa sc'oplal, yu'un sicotan xa com, stuc xa pochol com ti jteclum Ninivee. Juteb xa tsacal ta xcom o'ntonal yu'un ti xi'ele, jech'e' xa xt'elt'un ti oquile, scotolic ch'abal ti yipic ta xa'iique, ti sac pac'an xa ti satil yu'une.

<sup>11</sup>¿Mi yu'un la oy to c'usi x'ayan ta xcom ti bu snail-ch'enic ti leonetique, ti snac'obbailic ti ch'in leonetique? Ti leonetic xchi'uc ti yalabique, mu'yuc c'usi sna'ic ti lec staoj ti snac'lebique, yu'un mu'yuc to ox bu staojic sibtasel.

<sup>12</sup>Yu'un ti leone laj smil ti sve'ele; laj xch'acanbe ti me' leonetic xchi'uc ti yalabtaque. Noj no'ox yu'un ta xch'en ti c'usi laj sta batele.

### Ta j'ech'el ta xtub sc'oplal ti jteclum Ninivee

<sup>13</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, mu stselbuj ti xi ta xale: “Xi s'elan jnopojs ti jech li' va'alun ta scontrainelote: xtomet no'ox liquel xch'aial ta jchic' ti acarretatac yu'un ti ac'ob-letoe. Ta jmil ti ch'in jti'oval soldadoetic avu'une, j'ech'el ta jtubbe sc'oplal ti avelec'al ta abanomile, mi ja'uc xa xvinaj liquel sc'opojel ti j'al-mantal j'ich'-c'op avu'une.”

### Nahúm 3

<sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, jmal-ch'ich' jteclum, ti me'inem xa xava'i ti jutc'ope, ti ilbajinvaneje, ti mu'yuc spajebal avu'un ti ati'vanejale.

<sup>2</sup>Xvinaj to sts'itlajet ti nucule, xvinaj to xchac'lajet scarosal ti carretae. Spajeb xa no'ox xlomet yech'omal svoy ti ca'etique, xluchumaj no'ox ti carreta ti jochbil batele.

<sup>3</sup>Ti ca'etique ubulic no'ox ta cholej ti cajajtic yajvale. Xvinaj to xjaplajet xojobal ti espadae, ti lanzae, mu no'ox albajuc yepal ti yayijem comique. Busul no'ox ta j'ech'el ti animaetique. Yantic no'ox x'epaj ta j'ech'el ti animaetique, ti stsuculin xa yoc xchi'uquic ti jnaclejetique.

<sup>4</sup>Scotol ti va'i s'elan taje, ja' ta scoj ti epaj xa ta j'ech'el soquesvan ti jchonbail mulivajel ta lume, ti stuc xa no'ox jech ti yutsil ta q'uelele, ti ja' xa jun cuxul me' j'ac'-chamele. Oy slo'laob yo' ta xu'ninbe yo'nton ti jteclume xchi'uc ti muc'tiquil lumetique.

<sup>5</sup>Mu lo'iluc no'ox ti xi ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Xi s'elan jchapanoj jba ta scontrainelote. Ta asat to me lich'il ta xc'ot cu'un ta jvalc'un ti ac'u'e, yo' jech cuxul t'anal ta xasq'uelic ti muc'tiquil lumetique, ti ta sta satic ti bu q'uexlal abae.

<sup>6</sup>Ja' jech xtoc ta jip talel ic'obal ta atojol yo' jech mu lecuc ta q'uelel ta xacom yu'un, ta jpas ta atojol ti ta xac'ot ta jun j'ac'-elove.

<sup>7</sup>Scotol ti buch'u ta xilote, xi ta xalic ti jatavic xa batele: ‘Laj xa ti jteclum Ninivee. ¿Mi oy to la buch'u ta xc'uxubaj yo'nton yu'un? ¿Bu ta tael ti oy buch'u ta xpatbun yo'ntone?’

<sup>8</sup>¿Mi yu'un x'ech' to alequilal ti vo'ote, ti ja' mu sta ti jteclum Tebas ti oy ta ti' uc'um Niloe, ti joyobtabil ta uc'ume, ti ja' spojobbail ta xa'ie, ti ja' c'otem ta smoc yu'un ti vo'e?



- <sup>9</sup>Ti jteclum Etiopíae, ti jteclum Egiptoe, spajebal xa o ti nac'obbail laj ya'ie. Ti jteclum Fute, ti libioetique, jun sjol yo'ntonic xchi'uc.
- <sup>10</sup>Manchuc mi jech, yu'un ti jteclum Tebase, bec'bil loc' ta sbanomilic. Ti ololetic yu'unique, naca st'usel yu'unic ta lum ta xuc'av calleetic. Ta yorail laj yich' q'uelel ti buch'utic ti banquialal yu'unique. Ja' jech xtoc ti banquialal jpojvanejetic yu'unique, laj yich'ic chuquel ta carina.
- <sup>11</sup>Ta xayacubtasat ec, jteclum Nínive, ti mu xa stac' a'yeluc ta xava'i ti ta xanac' abae, ti xasa'ilan xa apojel ta stojol ti avajcontrae.
- <sup>12</sup>Scotol ti nac'obbail avu'une, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti jtec' icux ti lec xcuchoj sat ti unin toe, ti tiq'uil ta xc'ot ta ye ti buch'u ta slilin yalele.
- <sup>13</sup>Ti avajsoldadotaque, co'ol s'elanic jvol antsetic. Jamal xa sti'tac ti ochebal jteclum ti ta x'ochic batel ti jcontrainvanejetique. Lilij xa ta c'oc' ti yavialtaque.
- <sup>14</sup>Chapano ava'al ta yuch'el yo' jech ta xcuch avu'un ti volibilote. Ac'bo yip ti anac'obbaile. Tic'o aba ta svots'el ti ach'ele. Tsaco smolteil xtoc ti latriyoe.
- <sup>15</sup>Ti bu taje, ta xavich' chiq'uel ta c'oc'. Xjaylajet no'ox liquel ti espadae, ti co'ol s'elan ti c'ulube, ja' to ti c'uxi latsuts yu'un ta j'ech'ele. Esomajanic quic jech c'u cha'al ti muc'tic c'ulube; esomajanic quic jech c'u cha'al ti bilixetique.
- <sup>16</sup>Ti jbolomajeletic avu'une, mu no'ox albajuc yepal ta j'ech'el, ja' mu sta ti c'analetic ti oy ta vinajele. (Ja' no'ox un, co'ol a'elan jech c'u cha'al ti c'ulube ti ta xpoch loq'uel c'alal ta xquex ti snuculile, va'i un, ta xvil batel.)
- <sup>17</sup>Ti jchabivanejetic avu'une, jun yepalic ta jmec, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti c'ulube. Xi s'elan oyic ti buch'utic sbainojic ta sq'uelel ti avajsoldadotaque: co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti c'usiuc no'ox chanul ti ic'uneb ta xcom yu'un ti osile. C'alal yacal ta xac' ti sique, vololic xa ta yi'bel na. C'alal mi loc' xa talel ti c'ac'ale, ta xbat, mu'yuc buch'u sna' bu batic.
- <sup>18</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, jteclum Asiria, ti pajal xa no'ox sjolic ta vayel ti banquilaletic avu'une. Yu'un ti avaj'opisialtaque ya'binoj xa sba telel ta xcux yo'nton. Ti avajsoldadotaque tan puc ta vitstic, ja' jech xtoc mi ja'uc oy buch'u ta stsob.
- <sup>19</sup>Yu'un mu'yuc xpoxil ti sc'a'emal ayayijemalique. Scotolic ti buch'utic ta xa'iic ti avocole, smaj xa sc'obic ta muyubajel, ja'uc le' une, ¿mi yu'un la mu'yuc buch'u ta xich' svocol yu'un ti c'usitic mu'yuc ststuseb ti c'usitic chopol laj apase?

## Habacuc

### Habacuc 1

#### Ti Habacuque ta sc'an parte ti mu'yuc c'usi lec ta xc'ot ta pasele

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' slo'il ya'yej Dios ti laj svinajes ta yalel ta stojol ti j'alc'op Habacuque.

<sup>2</sup>Cajval, ¿bu to ono'ox c'alal sc'an xivulvun ta sc'anel ti coltael ta atojole ti mu'yuc no'ox ta avo'nton ta xava'ie? ¿Bu to ono'ox c'alal sc'an ta xime'inal c'opoj ti'in ta sc'oj ti ilbajinele c'alal mi ja'uc ta xtal atic' aba ta jpojelcutique?

<sup>3</sup>¿C'u cha'al tey no'ox aq'ueloj ti xquil ta jba ta jsat ti ilbajinele xchi'uc ti c'usi chopol ta xc'ot ta pasele? Joyobtabilun yu'un ti ilbajinele xchi'uc ti tsutsesel ta j'ech'ele; buyuc no'ox ta jujujot oy ti letoe xchi'uc ti stsaquel ta c'ope.

<sup>4</sup>Mu'yuc xa ta tunesel ti oy c'usi jbel albil ti tsots sc'oplale; ti lequil chapanele, pech'bil ta teq'uel ta j'ech'el. Ti buch'u oy stuq'uil sjol yo'ntone, ilbajinbil yu'un ti buch'u toj chopole, ta xyanij yu'unic ta j'ech'el ti lequil chapanele.

#### Ti Diose laj stac' sutel ti c'ope

<sup>5</sup>Ti Diose xi laj stac' sutele: “Q'uelo avilic, ti muc'tiquil jteclumetique, yu'un joyol no'ox ta apat ta axoconic. Q'uelo avilic, yu'un ta xbat ach'ulel ta xi'el yu'un. Ta xa xc'ot ta pascal cu'un ti mu ch'unbaj ta xava'i ti mi oy buch'u ta xayalbote.

<sup>6</sup>Ta xlic jpas ti ta xlic xchapan sbaic ta ac'-leto ti caldeoetique, ti ja' jun jnaclejetic ti mu'yuc xch'ulelic ta j'ech'ele, ti toj lec xa'iic ta xaniel ti banomil ta jujujote, yo' jech ta xu'ninic ti banomil ti c'alal ma'uc yu'unique.

<sup>7</sup>Toj xi'bal sbaic ta j'ech'el; spajebal xa no'ox ti spucujilique, ti ja' no'ox sna'ic spasel ti c'u s'elan ta xac' ta xa'iic ti sjol sbaquillique.

<sup>8</sup>“Ti sca'ique xbitet no'ox ta anil, ja' ta xcom ta be yanilajeb ti jchop o ta bolome, toj ech'em spucujilic, ja' mu sta spucujil ti oq'uil ti oy ta sbajtical banomile. Jun no'ox yepal xbitetic xvoletic ta anil ti jcajlejetic ta ca' yu'une, ta nom no'ox ta xlic tsacvanicuc talel ta leto jech c'u cha'al junuc muc' ta xic ti xchech to yalel ta stsaquel ti sve'ele.

<sup>9</sup>“Scotol ti c'usi ta sta ta sbee, ta slilin comel ta j'ech'el; ti jech sbusetic no'ox talele, mu no'ox alabajuc ta xaq'uic ti xi'ele. Mu no'ox alabajuc yepal ta xchuquic ech'el ti jchuquetique, ja' mu sta yepal syi'al ti muc' ta nabe.

<sup>10</sup>Mu'yuc c'usi bal ta xa'i ta yo'ntonic ti ajvaliletique, xchi'uc ti jnaclejetic ti ich'bil ye sti'ique. Tse'ej no'ox ta xa'iic yu'un ti nac'obbailetique; ta spas sbitebic ta spat yo' ta xbitic yalel ta yu'ninel ti jteclume.

<sup>11</sup>Co'ol to s'elan junuc sutub ic' ti xvoletic no'ox ochele; ja' no'ox xrioxinojic o ta xa'iic ti oy yipal yu'unique.”

#### Ta ach' xlic sc'an parte ti Habacuque

<sup>12</sup>Cajval, ¿mi mu ta sliquebaluc ono'ox tey oyot Ch'ul Dios cu'un ti cuxulot oe? Cajval, cajchabivanej, ti vo'ote laj avac'be smuc'ul stsatsalic ti caldeoetique yo' jech ta xc'ot ta pasel yu'unic ti chapanel avu'une.

<sup>13</sup>¿C'u cha'al ta xavac' ave ati' yu'un ti c'usi chopole, c'alal ti vo'ote jelavem ti avutsil alequilale, ti xlaet no'ox ta xava'i yu'un ti c'usi chopol ta q'uelele? ¿C'u cha'al ya'yel un ti tey no'ox ts'ijil aq'ueloj ti j'ilbajinvanejetique, ti mu'yuc no'ox c'usi ta xaval yu'un ti buch'utic toj chopolic ti yacalic ta stubbel sc'oplal ti buch'utic mu xco'olaj ti yo'ntonic xchi'uque?

<sup>14</sup>¿C'u cha'al ti co'ol no'ox xchoyal muc' ta nab ta xavil ti jnaclejetique, ti co'ol s'elan junuc chon bolometric ti mu'yuc jpas-mantal yu'unique?

<sup>15</sup>Ti caldeoetique ta xu'ninic ti yan jteclumetic jech c'u cha'al junuc jtsac-choy ti xi s'elan ta spasiq: ta stsac ta stsacobil ti sbiinoj anzueloe, mi mo'oje, ja' ti yan stsacobile. Mi laj taj une, ti c'alal tey xa busul scotol yu'unique, xmuyubaj no'ox liquel xchi'uquic.

<sup>16</sup>Jech o xal ti jtsac-choye ta snijan xchiman sba ta sc'oponel sti'inel ti stsacobil xchoye, xchi'uc ti yan stsacobil ti sbiinoj anzueloe. Ta xac'be milbil matanal, ta xchic'be pom sventa yich'obil ta muc' yu'un, ti col albat ti ja' ta sventaic ti busul no'ox ta sta ti jun yutsil ti c'usi ta stun slajese.

<sup>17</sup>Ti jech taj une, ¿mi staoj yav yac'ojbe yipal ti caldeoetic ti tsacbiluncutic ta stsacobil ti xchoye? ¿Mi staoj yav ti mu'yuc syail xc'uxul yo'nton ta smilic ti jnaclejetique?

## Habacuc 2

### Ti c'u s'elan laj yac' iluc ti Dios ta stojol ti Habacuque

<sup>1</sup>Ta jts'ijan jba ta xchiquintael co'ol s'elan jech c'u cha'al ta spas ti jchabiej jq'uel-osil ti bu va'ambil comel ta yavile, yo' jech ta jna' ta xquil c'usi ta xistac'bun talel ti Dios ti jech ta jc'anbe ti partee.

<sup>2</sup>Jech ti Diose xi laj stac'bun talele: “Ts'ibao ta junuc pech-pech patbil lum ti c'usi ta xlic cac'bot avile, yo' jech xcholet no'ox ta q'uelel.

<sup>3</sup>Ti c'usi la'ac'bat avile, ta to xjalij jutuc yo' ta xc'ot ta pasel, ja' no'ox un, mu ono'ox sts'elbuj. Ac'o mi jal ya'luc, ja' no'ox un, malao no'ox ava'i, ja' to xavil ti xyaquet no'ox ta xc'ot ta pasele.

<sup>4</sup>Jech xats'iba li'e: Ti buch'utic toj chopolique, xu' no'ox yu'un stuquic ta xa'i sbaic, ja'uc ti buch'u oy stuq'uil sjol yo'ntonique, ta xch'i xc'opojic ti jech jun sjol yo'ntonic xchi'uc ti Diose.”

### Xi s'elan ta xc'ot ta stojolic ti j'ilbajinvanejetique

<sup>5</sup>Ti toyobba viniqetique, juteb ta yo'ntonic ti staicuc ti cajal c'otuc ti sc'oplalique, mi ja'uc xlubtsajic ta sa'el ac'o mi ta x'aq'ue ta vocol yu'un. Xc'anc'un ti mu xlamaj ta xa'iique, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti muquinal ti naca xic' no'ox ti jlajel jtubele. Jech o xal un, naca xu'ninic no'ox ech'el ti jujun muc'tiquil lumetique.



<sup>6</sup>Ja' yu'un un, scotol ti muc'tiquil lumetic ti u'ninatique, xi s'elan ta xlabanvanic ta sq'uejintael ti j'uninvanej-lume: “Mu xa ono'ox cha'bel ti vo'ot une, ti jech c'otemot ta jc'ulej yu'un ti c'usi ma'uc abainoj ta sventainele. ¿C'usi to ora ta xavicta aba ta sbusanbel aba ti ac'ulejal ti c'alal naca no'ox la'ac'bat ach'amune?”

<sup>7</sup>Ja' to xava'i ti sbusus ono'ox vulel ta atojol ti buch'utic laj avac'be svocole, yu'un ta xlic vuluc xch'ulelic ti buch'utic laj avilbajin to oxe, t'anal ta xayictaot comel.

<sup>8</sup>Ti muc'tiquil lume ta svol sbaic ta scontrainelot, ta xaspojbot batel ti c'usitic oy avu'un jech c'u cha'al laj apojbe talel ti c'usitic oy to ox yu'unique. Ta xac'bot atoj scotol ti amilvanejale, ti c'usitic chopol laj apas ta steclumalique, ti laj acontrain ti lum xchi'uc ti jnaclejetic yu'une.

<sup>9</sup>Mu xa ono'ox cha'belucot un, ti laj abusan ta ana ti c'usitic elc'ambil avu'une, yo' jech ta xapoj aba avaloj yu'un ti c'usitic xi'bal sba ta xvul ta loq'uele.

<sup>10</sup>Ti jech taj une, toj q'uexlal sba ta xc'ot ti anae; laj atub ac'oplal atuc ti jech laj atubbe sc'oplal ti epal lumetique.

<sup>11</sup>Ja' jech xtoc ti tonetic yu'un ti moquetique xchi'uc ti ts'am-te'etique, ta x'avanic ta scontrainelot.

<sup>12</sup>Mu xa ono'ox cha'belucot un, ti yacalot ta sva'anel ti jteclume, ti ja' ta xava'an o xchi'uc ti c'usitic chopol laj apase, xchi'uc ti ilbajinvaneje.

<sup>13</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, mu'yuc c'usi xtun o ta xc'ot yu'un ti avabtel ti laj apich' ti avoc ac'ob yu'une; scotol ti avabtele ta xlilij ta c'oc'.

<sup>14</sup>Ta x'ojtiquij, ta xpuc ta sjunlej banomil yutsilal slequilal ti Diose jech c'u cha'al junuc vo' ti ta xnoj yu'un ti muc' ta nabe.

<sup>15</sup>Mu xa ono'ox cha'belucot un, ti ta xayacubtas ti alac'natac ti capal ta jtos o momol ti vino ta xavac'bee, yo' jech ta xapech' ta teq'uel ta yelovtael ti jech t'anal avu'une.

<sup>16</sup>Ti avich'el ta muc' ti avaloje, ta xa'ac'at ta q'uexlal yu'un. Ti Diose ta xac'bot jbisuc uch'ubajel ti ja' ta svinajes ti chopol avo'ntone, ti pech'bil ta teq'uel ta xc'ot ti alequilal avutsilale.

<sup>17</sup>Ti jech laj avilbajin ti vits Libanoe, ta xjoybij ta avajcontra. Ta xac'bot ava'i xi'el ti laj amilbe ti chon bolometric yu'une. Ti jech taje, ja' ta xc'ot ta atojol ti ilbajinvanej ti laj apas ti ta jteclume, ti laj acontrain ti lume xchi'uc ti jnaclejetic yu'une.

<sup>18</sup>¿Mi yu'un oy to c'usi xtun o ti c'usitic c'upil sba loc'tabil ti c'alal meltsanbil yu'un ti vinique? ¿Mi yu'un oy c'usi xtun o ti c'usitic loc'tabil c'alal ja' no'ox ta x'ac'van ta jutc'ope? Mu stac' xc'opoj ti c'usitic loc'tabile; ¿c'usi xavut un cha'e, ti xu' xapat avo'nton ta stojolic c'alal naca no'ox meltsanbil yu'un ti viniquetique?

<sup>19</sup>Mu xa ono'ox cha'belucot un, ti ta xavalbe ya'i ti c'usi meltsanbil ta te' ti ac'o julavuque, ti jbej ton xtoc ti mu sna' xc'opoje, ti ac'o sva'an stec'an sbae. ¿Mi yu'un xu' yu'unic ta xchanubtasvanic ec? Mi ja'uc, yu'un mi ja'uc cuxulic ac'o mi bonbiloc lec ta oro, ta plata xtoc.



<sup>20</sup>Ja'uc ti Diose oy ta xch'ulna: scotoluc banomil ts'ijlicuc ta stojol.

## Habacuc 3

### Sc'opojel sti'inel ti Habacuque

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' sc'opojel sti'inel ti j'alc'op Habacuque.

<sup>2</sup>C'alal ta xca'i ti ac'oplale, Cajval, xchi'uc scotol ti c'usi laj xa apas talele, ta xc'ot ta yut co'nton ti ta jnijan jchiman jbae. C'otuc ta pasel avu'un avi tana li'e, ti c'usitic muc'tic ta xapase jech c'u cha'al laj apas ta vo'nee yo' jech ta xcojtiquincutic ec. Vinajeso ta jtojolcutic ti syail xc'uxul avo'ntone ac'o mi ilinemot to.

<sup>3</sup>Le' ta yosilal Temán ta xtal ti Diose; le' ta vits Parán ta xtal ti Ch'ul Diose. Ti yutsilal slequilale, q'uiil batel ta sjunlej ti vinajele; nojem ta sjunlej banomil ti lequil c'optabil ta j'ech'ele.

<sup>4</sup>Sac jaman no'ox xjobal volibil talel; xnoblajet no'ox xjobal ta xloc' talel ta sc'obtaque, ti ta svinajes ti jelavem ta j'ech'el smuc'ul stsatsal ti nac'al ta stojole.

<sup>5</sup>Ta xti'van ta j'ech'el ti bu ta slaman vulel ti vocole. Mi laj une, nabal xa talel un ti lum ach'el xal oe.

<sup>6</sup>Xnicnun no'ox yu'un ti banomil ti c'alal ta sva'an sbae. C'alal ta xilic ti muc'tiquil lumetique, ta xniquic yu'un. Chlaj lomuc yalel yu'un ti vitsetic ti mu'yuc sc'oplal ta xtube; chlaj jinuc yalel ti stselejaltic ti c'alal mu'yuc sc'oplal ta xtube, ja'uc ti c'usi snopoj ta spas ti Diose, sbatel osil mu xtub.

<sup>7</sup>Ti jnaclejetic ta jteclum Cusane, laj xa quil ti u'ninbilic yu'un ti vocole; ti jnaclejetic yu'un jteclum Madiane, jech' xa vutsajtic yu'un ti xi'ele.

<sup>8</sup>¿Mi yu'un ilinemot xa yu'un ti uc'umetic, Cajval? ¿Mi yu'un til xa sc'ac'al avo'nton yu'un ti muc' ta nabetique? ¿Mi yu'un xavilet no'ox ta aca'tac yu'un ti va'i s'elane? ¿Mi ja' to jech xa'och ta acarreta sventa ti tsalvaneje?

<sup>9</sup>Yu'un cujul xa axach'oj ti yalcual ayolobe, ti tic'ajtic xa avu'un ti sni'taque. Xpolet no'ox batel ti banomil ti bu ech' ti uc'um avu'une.

<sup>10</sup>Xnicnun no'ox ti vitsetic ti c'alal ta xilote; xchajet no'ox ta xyal talel ta vinajel ti chaquilo' ti ta xvul ta banomile. Jech xtoc ti natil nabe xpumlajet no'ox ta spas avu'un ti c'alal natic no'ox ti xva'i xcotie.

<sup>11</sup>Ti jech cuxul sts'aylajet no'ox xjobal ti sni'tac ayolobe, ti xjaplajet no'ox xjobal ti alanzae, mi ja'uc xvinaj xjobin ti c'ac'ale, ti ue.

<sup>12</sup>Ta sc'apemal ajol, ta xaxanilta ti banomile; ta sc'ac'al avo'nton, ta xapech' ta teq'uel ti muc'tiquil jteclumetique.

<sup>13</sup>Jech ti vo'ot une latal ta spojel ta scoltael ti ateclumale xchi'uc ti ajvalil ti laj at'uje. Laj xa alilinbe yaxibal sna ti jchopol-joletique; t'axal com avu'un ti ton ti ja' sliquebal yoc ti jteclume.



**14**Ta syolob no'ox stuc, laj amil ti banquialal yu'unique, c'alal ti jcajlejetic ta ca' yu'une, ti co'ol to s'elan ic' xchi'uc ya'lel ti xvoletic no'ox talele, ti stoyoj xa sbaic xbitetic no'ox ta anile, ti tan puc ta xbat yu'un ti buch'utic mu sna' spoj sbaique, ti ta mucul no'ox ta stubbe ti sc'oplalique.

**15**Ta xaxanilta xchi'uc aca'tac ti muc' ta nab ti mu no'ox albajuc ti sjamalile, ti xvocan no'ox ti vo'e.

**16**Ti laj ca'i scotol ti va'i s'elan taje, li'och ta xi'el yu'un. Xt'elt'un xa liquel ti que yu'un ti xi'ele, mi ja'uc xa xu' stec'an sba ti cacane, yu'un ch'abal xa yipal com ti jbec'tal jtacopal laj ca'ie. Manchuc mi jech ti va'i s'elan taj une, ta xits'iji ta smalael ti sc'ac'alil c'alal ti Dios ta xac'be svocol ti epal soldadoetic ti ta xil ti jvocolcutique.

**17**Manchuc mi mu'yuc vajal ta nich ti icuxe, manchuc mi ch'abal sat ti uvae, manchuc mi mu xloc' sat ti olivoe, manchuc mi mu mu'yuc c'usi ta xloc' ti ta locbil banomile, manchuc mi ta xlaj ti chij ta scorrale, manchuc mi ch'abal ti vacax ta svayebtaque,

**18**scotol ti va'i s'elan taje, ximuyubaj no'ox yu'un ti Diose; xlaet no'ox banomil ta xca'i yu'un ti Dios ti ja' cajcoltavaneje.

**19**Ti Diose ta xac'bun quip, ta xac'be yip ti cacane yo' jech xivilet no'ox ta anil jech c'u cha'al ti yaxal muc' ta te'tical chije. Ta xiyic'un batel ta toyol ti ja' to tey ta xic'ot ta pojele.



## Sofonías

### Sofonías 1

#### Ti sc'ac'alil ta x'ilin ti Diose

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' jech s'elan c'opoj ti Dios ta stojol ti Sofonías c'alal tiq'uul ta ajvalilal ta jteclum Judá ti Josías ti ja' xnich'on ti Amone. Ti Sofoniase, ja' xnich'on ti Cusie, ti liquem talel ta stojol ti Gedaliase, ti liquem talel ta stojol ti Amariase, ti liquem talel xtoc ta stojol ti Ezequiase.

<sup>2</sup>Xi s'elan laj yal ta jamal ti Diose: “Ta j'ech'el ta jtubbe sc'oplal scotol ti c'usitic oy x'ayan ta banomile.

<sup>3</sup>Ta j'ech'el ta jtsutsesbe sc'oplal ti jnaclejetique, ti chon bolometique, ti c'usitic xvilte-viltee, xchi'uc ti choyetique. Ta jtsuculinbe yoquic ti buch'utic toj chopolique; ta jtubbe sc'oplal ta banomil ti jnaclejetique.

<sup>4</sup>“Ta jye' ech'el jc'ob ta scontrainel ti jteclum Judae, ta scontrainel scotol ti c'u yepal nacalic ta jteclum Jerusalem. Ta j'ech'el ta jtubbe sc'oplal li' ta banomil ti loc'obbail dios Baale, ja' to ti c'uxi ch'aybil com sbiic ti yajpaletaque.

<sup>5</sup>Ti buch'utic ta xmuyic batel ta sjol snaic ta snijanel xchimanel sbaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic ta xac' xojobal ta vinajele, ta jtubbe sc'oplal ta j'ech'el. Ti buch'utic xquejetic xa ta sva'anicun ta rexticoe, ti sva'anic xa ta rextico xtoc ti dios Milcome, ta jtubbe sc'oplal xtoc.

<sup>6</sup>Ja' jech xtoc ta jtubbe sc'oplal ti buch'utic ta sq'uej sbaic ta jtojole, ja' ti buch'utic mu xisa'icune, xchi'uc ti mu ta sjac' sbaic ta jtojole.”

<sup>7</sup>Ts'ijlanic ta stojol ti Diose, yu'un ti sc'ac'alil yorail ti c'usi xchapanoj ti Diose, jutuc xa sc'an xvul ta loq'uel. Ti Diose chapal xa yu'un ti milbil matanaletique; t'ujbilic xa yu'un ti buch'utic ta x'abolajique.

<sup>8</sup>Yu'un xi ta xal ti Diose: “Ti sc'ac'alil ti vocolajele, ta jtsits ya'iic ti banquilaletique, xchi'uc xnich'nabtac ti ajvalile, xchi'uc scotolic ti buch'utic yan o ti c'u s'elan slapoj ti sc'u'ique.

<sup>9</sup>Ti jech c'ac'al taj xtoque, ta jtsits ya'iic ti buch'utic mu'yuc smelolic ti xbitic no'ox jelavel ta ti'nae, xchi'uc ti buch'utic ta naca ilbajinvanej jut c'op ta spasic ti noj no'ox sbel sna ti yajvalique.

<sup>10</sup>“Ti jech c'ac'al taje, ta xvinaj ti x'avlajetic ta sc'anic coltael ti buch'u xi oy ta stuq'uul ti'na ti sbiinoj Ti'na yu'un ti Choye. X'avlajetic ti jnaclejetic ti xi oy ta Xchibal Barrioe. Ja' jech xtoc xc'ululet ta xjin yalel tal ti banomil ti ta vitstique.

<sup>11</sup>Ajlajetic, jnaclejetic ti xi oyoxuc ta barrio ti sbiinoj Barrio yu'un ti Morteroe, yu'un ti jbolomajeletique ta xchamic scotolic; ta xchamic scotolic ti buch'utic lec chapalic ta taq'uin ta xmanolajique.



<sup>12</sup>“Ti jech c'ac'al taje, ta jtsac jlampara yo' jech ta jchaj ta q'uelel ta sa'el ti jteclum Jerusalene. Va'i un, ta jtsits ya'i ti jnaclejetic ti buch'utic mu'yuc c'usi sna'ic ti co'ol s'elan junuc vino ti lec sts'abioj sbae, ti xi ta xalbe sbae: ‘Mu'yuc c'usi ta spas ta j'ech'el ti Diose, mi ja'uc ti leque, mi ja'uc ti chopole.’

<sup>13</sup>Jech o xal ti sc'ulejalique, ta xpojbatc ech'el, ja' jech xtoc ta xlilinbat ti snaique. Ta xlic smeltsan ti snaique, c'u stu un, mi ja'uc xa xu' ta xnaquiic; ta xlic sts'unic ti uvae, c'u stu un, mi ja'uc xa ta xuch'beic ti ya'lele.”

<sup>14</sup>Ti muc' ta c'ac'al yu'un ti Diose, nopol xa sc'an xvul ta loq'uel, yu'un ta xvul no'ox ta loq'uel ta anil. Ti sc'ac'alil xvo'o'et no'ox vulel ta loq'uel ti Diose, toj tsots vocol ta j'ech'el ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele; ti buch'u spajeb xa no'ox tsots xa'i sbae, ta xlic avanuc.

<sup>15</sup>C'ot xa sc'ac'alil ti contrainele, ti vul o'ntone, ti mu xa stac' a'yeluc ti c'usi ta xc'ot ta pasele, ti lajele, ti sts'ijlajan ta xcome, ti ic'uneb ti osile, ti ic'al osil xchi'uc ti yalemal toque, ti mu no'ox albajuc x'ic'ubin xqueovin ti banomile.

<sup>16</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' o xa sc'ac'alil ta xich' oq'uisanel ti oq'uese, ti x'avlajet no'ox ta xich' contrainel ti jteclumetic ti oy yu'unic ti pojjobailetique, xchi'uc ti oy yu'unic ti natiquil luchlebale.

<sup>17</sup>Ti Diose xi ta xale: “C'ot xa ta pasel cu'un ti mu xa stac' a'yeluc ta xa'iic ti c'usi xu' ta xut sbaic ti jnaclejetique. Co'ol xa s'elan junuc ma'sat ta xanavic, ja' ti laj sa' smulic ta jtojole. Xvajet no'ox batel ti xch'ich'elic jech c'u cha'al ti pucuque, ti busul no'ox ta xcom ti sbec'talic jech c'u cha'al junuc sbel xch'ut ti chon bolometique.”

<sup>18</sup>Ti sc'ac'alil yorail ti liquem sc'ac'al yo'nton ti Diose, mu xpojat yu'un yoroic splataic ti jnaclejetique. Ti sc'ac'al stilemal sc'ac'al yo'nton ti Diose, ta stubbe sc'oplal scotol ti jteclume. Scotol ti jnaclejetic ta banomile, ta jliquel no'ox ch'ab xi ti sc'oplalique.

## **Sofonías 2**

<sup>1</sup>Volo abaic, tsobo abaic, jnaclejetic ti vo'oxuc ti mu xa xava'iic ti q'uexlal apune,

<sup>2</sup>yo' to mu ta xavich'ic jipel batel jech c'u cha'al junuc taquin jobel ti oy bu jun c'ac'al tub xi ac'oplalique, ti lamal ta xvul ta atojolic stilemal sc'ac'al yo'nton ti Diose, yo' to mu ta xvul ta atojolic ti sc'ac'alil soquemal sjol ti Diose.

<sup>3</sup>Sa'ic ti Dios acotolic ti vo'oxuc ti biq'uit avac'oj abaic li' ta banomile, ti buch'utic ta xch'unbeic ti smantaltaque. Nijil chimil xavac' abaic, lecuc ti c'usi ta xapasique, xu' to nan ta xataic ti pojel coltael c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti ti'em capem sjol ti Diose.

### **Ti tsitsel ta xc'ot ta stojol ti muc'tiquil lumetique**

<sup>4</sup>Ta xc'ot ta jun sts'ijlajan banomil ti jteclum Gazae; jech' pochol ta xcom xtoc ti jteclum Ascalone. Ta c'ac'altic lec bec'bil ta xbatc ti buch'utic nacalic ta Asdode; j'ech'el ta stsutsesatic ti buch'utic nacalic ta jteclum Ecrone.



<sup>5</sup>Mu xa ono'ox cha'belucoxuc un, jnaclejetic yu'un ti jteclum Cretae, ti nacaloxuc ta ti' nabe. Xi xa s'elan chapbil ac'oplalic yu'un ti Diose: “Banomil Canaán, steclumalot ti filisteoetique, mi junuc jnaclejetic ta xquictabot comel, yu'un ta jtubbot ac'oplal.

<sup>6</sup>Ta xjoybij ta jun pulem yaxaltic ti muc' ta lum ti oy ta ti' nabe, ti bu ta svol sbaic ti jq'uel-chijetique, ti bu ta spasbeic scorrall ti xchijique.”

<sup>7</sup>Ti c'u yepal cuxul ta xcom scemelal ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae, ta xu'ninic ti banomil taje, c'alal ta xtal pojaticuc yu'un ti Diose, ti ta xjeltabat ti yorailic xtoque. Ti bu taje, ta xlic sq'uel ti xchijique, ja'uc ti ta ac'ubaltic xtoque, ta x'och xcuxiic ta naetic yu'un ti jteclum Ascalone.

<sup>8</sup>Xi ta xal ta jamal ti Diose: “Laj ca'i ti c'usi chopol ta xloc' ta yeic ti moabitaetique, ti chopol ta xc'opojic ti amonitaetic ti ja'ic laj soquesic ti jteclumale, ti caj tsacal xa'i sbaic c'otic yu'un ti jteclum taje.

<sup>9</sup>Manchuc mi jech un, yu'un ti cuxul Diosun scotol xu' cu'une, ti Diosun yu'un ti Israele, ti jteclum Moabe, jech ta xc'ot cu'un jech c'u cha'al ti jteclum Sodoma. Ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Amone, jech ta xc'ot cu'un jech c'u cha'al ti jteclum Gomorrae ti pochol ta xcom sbatel osile. Ta xjoybij ta ch'ieb ch'ixtic, ta xminaxil ats'am; ti c'u yepal scemelal ti jteclumale ta spojic ti c'usitic oy yu'unique, ta xu'ninbeic ti yosilique.”

<sup>10</sup>Ti va'i s'elan taj une, ja' me stojol ta xich'ic ti jteclum Moabe xchi'uc ti jteclum Amone ta scoj ti chopol c'opojic yu'un steclumal ti Diose, ta scoj ti oy c'usi laj staic ti laj yilbeic svocol steclumal ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>11</sup>Ti Diose, toj xi'bal sba ta j'ech'el ti c'usi ta spas ta stojolique. Ta j'ech'el ta stubbe sc'oplal scotol ti sbiinoj diosetic yu'un ti jteclume yo' jech ti stuque ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'unic scotol ti buyuc no'ox oyique.

<sup>12</sup>Ja' jech ti vo'oxuc nacaloxuc ta jteclum Etiopiae, q'uiil ta xacomis ta milel yu'un yespada ti Diose.

<sup>13</sup>Ta syales yoc sc'ob ta scontrainel ti buch'u xi oyic ta stuq'uul ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale yo' jech ta stubbe sc'oplal ti muc' ta lum Asiriae, sts'ijlajan ta xicta comel ti muc' ta jteclum Ninivee, ta sjoybin ta jun taquin sbajtical banomil.

<sup>14</sup>Ta xlilinbat loq'uel ti ste'eltac snaique, ja'uc ti spac'balile, ta xcom ta corral chij yu'unic, ti c'usuc xa no'ox chon bolomalile. Ti mutal bolome, ti ch'ix-uche luchajtic no'ox ta xvayic ta yoyaltac ti naetique, yan to s'elan ta vochetel ti jojetic ti x'avlajetic no'ox ta caj ti' ventanaetique, ta caj ti'naetique.

<sup>15</sup>Taj une, ja' jech ta xc'ot ta stojol ti jteclum ti spajeb xa no'ox jelavem ti stoyobbaile, ti snopoj mu'yuc c'usi ta xc'ot ta stojole, ti ta xalic ti jnaclejetic yu'une ti stuc xa no'ox lec oy ta xa'iic ta banomile. C'u stu un, c'ot ta stojol ti sts'ijlajan come, ti joybij ta yavil c'usiuc no'ox te'tical chone. Ti buch'utic nopol ta x'ech'ique, sjic' xa yo'ntonic, sjim xa sjolic ta slabanel comel.



### Sofonías 3

#### Smul ti jteclum Jerusalene xchi'uc ti c'ot ta stojol ti pojel colele

- <sup>1</sup>Mu xa ono'ox cha'beluc un, toyobba jteclum Jerusalén, ti asoquesoj aba yu'un ti ilbajinvaneje.
- <sup>2</sup>Mu'yuc laj xchiquintabe sc'op ti Diose, mi ja'uc c'ot ta yo'nton ti tojobtasele, mi ja'uc laj spat yo'nton ta stojol, mi ja'uc laj yich'be ye sti' ti Dios yu'une.
- <sup>3</sup>Ti banquilaletic yu'une, co'ol s'elan león ti xloquet no'ox ti snuq'uique. Ja' jech xtoc ti jchapanvanejetic yu'unique, ja' xchi'ilic jun oq'uul ti oyic ta sbajtical banomile, mu jutebuc sbaquil ta sacub yu'unic ti c'usi ta staic ta nutsele.
- <sup>4</sup>Ti j'alc'opetic yu'unique mu xa'i sbaic ta j'ech'el, j'ac'vanejetic ta vocol. Jech ti paleetic yu'unique laj xa soquesbeic sc'oplal ti ch'ulnae; laj sju'ic ta teq'uel ti oy c'usi jbel tsots albil yu'un ti Diose.
- <sup>5</sup>Ja' no'ox un, ti Diose li' oy ta jteclume, yu'un ja' yac'ojbe yipal ta spasel ti c'usi leque, ma'uc ti c'usi chopole. Ti jujun c'ac'al ta x'ech'e, mi ja'uc ta xch'ay sc'oplal yu'un, ja' ta xc'ot ta pasel ti lec tuc' snopbenal yu'une. Ja'uc ti buch'u toj chopole mi ja'uc xa xa'i jutebuc ti q'uexlale.
- <sup>6</sup>Xi ta xal ti Diose: “Laj xa jlilin ti muc'tiquil lume, laj xa jip yalel ta lum ti toyol luchlebaletic ti stsacoj sba xchi'uc ti moquetique, ti sts'ijlajan xa laj quicta comel ti beetic yu'unique. Mu xa junuc ti jxanvil ta x'ech'e; ti jech sts'ijlajan xa com ti steclumalique, tub sc'oplal ta j'ech'el ti jnaclejetic yu'une.
- <sup>7</sup>Xichi laj jnope: ‘Ti jech le'e, ja' to jech ta xlic xi'taicun ti jteclum Jerusalene, ja' to jech ta xc'ot ta yo'nton ti tojobtasele, yo' jech mu pocholuc ta xcom ti snaique, oy tsitsel ta stojolic.’ Bu xa ta un, ti stuquique stoyel laj ya'iic, lic yac'beic yipal ta spasel scotol ti c'usitic chopole.
- <sup>8</sup>“Jech o xal un, xamala xa no'ox ava'iic ti yorail sc'ac'alil ti c'alal ta xlic jva'an jba ta acontrainelique. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ti xi ta xcale: Chapal xa cu'un ti ta jtsob ti muc'tiquil lumetique xchi'uc ti ajvaliletique, yo' jech ta jbusanbe ta sbaic ti scapemal jole, ti stilemal sc'ac'al co'ntone. Scotol banomil lilijem ta xcom yu'un ti sc'ac'al sti'emal jole.
- <sup>9</sup>“C'alal ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, ta xcac'be yutsil ye sti'ic ta c'opojel ti jteclumetique yo' jech scotolic ta xistaic ta c'oponel ti'inel, yo' jech scotolic ta xac' sbaic ta tunel ta jtojol.
- <sup>10</sup>Ti jteclumaltac ti xi tanijemic batel ta jot uc'um yu'un ti Etiopiae, ta xich'beicun talel matanaletic ti xvocoletic xa vulel ta jtojole.
- <sup>11</sup>Ti c'ac'al taje, jteclumal, ta xtub sc'oplal avu'un ti q'uexlalot yu'un ti c'usitic chopol laj apas ti laj atoy aba ta jtojol xchi'uque. Ta jch'ac loq'uel ta atojol ti buch'utic toj jchopolique, ti jelavem ti stoyobbailique, ti j'ech'el mi ja'uc xa ta xavac' ta ilel ti atoyobbail ta ch'ul vits cu'une.



<sup>12</sup>Ja' no'ox ta jcomtsan ta atojol ti jnaclejetic ti peq'uel yac'oj sbae, ti xlajetic no'oxe, ti spatol lec yo'ntonic ta jtojole.

<sup>13</sup>Ti c'u xa yepal cuxul com ti jteclum Israele, mi ja'uc xa ta xlic spasic ti c'usi mu'yuc smelole, mi ja'uc ta sjutic c'op, mi ja'uc xa oy ta ye ta sti'ic ta yalel ti c'usi ta soquesvane. Ta sta lec ti sve'el yuch'omique, mi ja'uc oy xi'el ta xa'iic ti ta xcux yo'ntonique.”

### **Xmuyubaj no'ox ta xq'uejin ti Jerusalene**

<sup>14</sup>Q'uejinan, jteclum Sión. Vochetanic ta muyubajel, jteclum Israel. Muyubajan, jteclum Jerusalén, ta sjunuluc avo'nton, muyubajan.

<sup>15</sup>Ti Diose laj xa sten loq'uel ti chapal xa ox ac'oplal ta xavich' yu'une, laj xa sjip loq'uel ti avajcontrataque. Ti Dios Ajvalil yu'un ti Israele, oy ta atojol, ti mu xa c'usi jtosucal chopol ta xaxi' yu'une.

<sup>16</sup>Ta yorail ti jech c'ac'ale taje, xi ta x'albat ti jteclum Jerusalene: “Mu xaxi', jteclum Sión, mu teyuc no'ox aq'ueloj aba ti lubtsajem xa ti avoc ac'obe.”

<sup>17</sup>Ti Ajvalil ti ja' Dios avu'une, tey oy ta atojol, jelavem ti smuc'ul stsatsale, ta stic' sba ta apojel. Xmuyubaj no'ox ta atojol ti Diose. Ti jech mu xa xtuch'ot ta yo'ntone, ta xac'bot ach' acuxlejal. Ti jech xmuyubaje, ta xlic q'uejinuc

<sup>18</sup>co'ol s'elan oy ta jun q'uin ta xa'i. Ti Diose xi ta xale: “Ta jpojot loq'uel ta stojol ti c'usi chopol ta xilbot avocole, ti q'uexlalil ti lamal ta atojole.

<sup>19</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta jva'an jba ta scontrainel scotol ti buch'u ta xilbot avocole. Ta jtic' jba ta spojel ti coxov chije. Ta jsa' talel ti bu ch'ayeme. Ti bajbil tenbil c'ote, ti tan jpuc batel ta sbejel banomile, ta joybinbe ta slequilal yutsilal.

<sup>20</sup>Ti jech yorail taje, ta xquic'oxuc talel, ta jtsoboxuc talel, ta jel ti c'usi q'uelel xa ta atojolique, ta jpuc batel ti oy c'usi lec laj ataique, yu'un cajal ac'oplal ta xc'ot ta stojol scotol ti jteclumetic ti oy ta banomile. Jech laj cal ti vu'un Diosune.”



## Hageo

### Hageo 1

#### Ta xich' t'abel ta xcha'meltsanel ti ch'ulnae

<sup>1</sup>Ti ta xchibal (2) xa ox jabil yochel ta ajvalilal ti Darioe, ti ta sliqueb c'ac'al yu'un ti svaquibal ue, ta sventa ti j'alc'op Hageoe, tal c'opojuc Dios ta stojol ti ajvalil yu'un ti jteclum Judae, ja' ti Zorobabel ti ja' xnich'on ti Salatiele, xchi'uc ta stojol ti banquialal yu'un ti paleetique, ja' ti Josué ti ja' xnich'on ti Josadaque.

<sup>2</sup>Va'i taj une, xi ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Ti jteclum li'e xi ta xalique: ‘Mu to ta xc'ot sc'ac'alil yorail ti ta xlic yich' cha'va'anel xch'ulna ti Diose.’ ”

<sup>3</sup>Ja' jech xtoc un, xi c'opoj talel ti Dios ta sventa ti j'alc'op Hageoe:

<sup>4</sup>“Ja'uc ti vo'oxuc une, ¿mi ja' xa yorail avalojic ti nacaloxuc xa ta jun yutsiquil c'upil sba naetic ti c'alal ja' stuc slilijemal busul ti jch'ulnae?”

<sup>5</sup>Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, ta xcalboxuc ava'iic ti nopo ava'iic lec ti c'u a'elanique.

<sup>6</sup>Ti vo'oxuque, ep ti c'usitic ta xats'unique, c'u stu un, mu epuc ta xloc' c'alal ta xatsobique. Ac'o mi lec ta xave'ic, mu xanojic lec ta xava'iic. Ac'o mi lec ti c'usi ta xataic ta uch'ele, oy no'ox taqui ti'il ta xava'iic. Ac'o mi oy lec ti ac'u' apoquique, mu'yuc no'ox xquixnal ta xava'iic. Ja' jech xtoc ti buch'u ta sa' tojele, ta jatal coxtal ta stic' ti yuni tojol ta abtele.

<sup>7</sup>Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, ta xcalboxuc ava'iic ti nopo ava'iic ti c'u a'elanique.

<sup>8</sup>Batanic ta te'tic. Sa'ic talel ti te'etique. Ochuc sc'oplal avu'unic ta xcha'meltsanel ti ch'ulnae. Ximuyubaj no'ox tey oyun, ta xcac' ta ilel ti jlequialal cutsilale.

<sup>9</sup>“Ti vo'oxuque, ep ti c'usi ta xatsob ava'iique. C'u stu un, uni juteb c'o ta xataic. Ti c'usitic ta xaq'uej ta anaique, ta ic' ta maj no'ox ta xbat cu'un. ¿C'u cha'al un? ja' ta scoj ti tey no'ox aq'uelojic ti stuc slilijemal busul ti jnae. C'ajomal atijoj avo'ntonic ti avac'ojbeic yipal ta sva'anel ti anaique. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>10</sup>Jech o xal un, mi ja'uc ta xtal ti vo' ta atojolique. Mi ja'uc ta xac' ti c'usitic xloc' x'ayan yu'un ti banomile.

<sup>11</sup>Vu'un ta jmantal ti laj cac' taluc ti muc'ul corixma ta stojol ti avosil abanomile, xchi'uc ti ta vitsetique, ti ta trigoetique, ti ta uvaetique, ti ta olivo te'etique, xchi'uc ti c'usitic xloc' x'ayan yu'un ti osile, xchi'uc ta stojol ti jnaclejetique, ti chon bolometique, xchi'uc scotol ti avabtelique.”

<sup>12</sup>Jech ti Zorobabele, ti Josuee, ti c'u to yepal oy ti jnaclejetique, och xi'el ta yo'ntonic c'alal laj ya'iic ti va'i s'elan laj yal ti Dios ta sventa ti j'alc'op Hageoe, ti jech ac'bat sbain ta yalel yu'un ti Dios ti ja' Ajvalile.

<sup>13</sup>Ja' yu'un un, ti Hageo j'alc'op yu'un ti Diose, xi xvulvun liquel ta yalel ta sventa ti Diose: “Ti Diose xi ta xale: ‘Ti jech Diosune, li' jchi'inojoxuque. Mu me lo'iluc no'ox ta xcal.’ ”

<sup>14</sup>Ja' jech s'elan c'ot ta pasel yu'un ti Dios ti laj yac'be yip yo'nton ti Zorobabel ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Judae, xchi'uc ti Josué ti ja' banquialal yu'un ti paleetique, xchi'uc ti c'u yepal ti jnaclejetique.

<sup>15</sup>Ta xchanibal xcha'vinic (24) c'ac'al yu'un ti svaquibal (6) u ti ja' xchibal (2) jabil yochel ta ajvalilal ti Darioe, ja' o lic xcha'meltsanbe xch'ulna ti Dios yu'une, ti ja' Ajvalil ti scotol xu' yu'une.

## Hageo 2

### Spajebal xa no'ox yutsilal slequilal ti ach' ch'ulnae

<sup>1</sup>Ta jun xcha'vinic (21) c'ac'al yu'un ti yucubal (7) ue, jech ti Diose bat c'opojuc yan velta ta stojol ti j'alc'op Hageoe.

<sup>2</sup>Pase ta mantal yu'un ti xi ac'o yalbe ya'i ti Zorobabele, ti Josuee, xchi'uc c'u yepal ti jnaclejetique:

<sup>3</sup>“Ti buch'uoxuc ti laj to ox avilic ti c'u s'elan meltsajem ti ch'ulnae xchi'uc scotol ti yutsilale, alic ca'itic mi xco'olaj to yutsil ta xavil jech c'u cha'al avi s'elan cu'untic tanae. ¿Mi mu yanuc ta xavilic jech c'u cha'al ta ba'yele?

<sup>4</sup>Ja' yu'un un, Zorobabel, tijo ajol avo'nton, tsatsajan. Tsatsajan, Josué ti ja' jun banquialalot yu'un ti paleetique. Ja' jech xtoc, tsatsajanic acotolic ec jnaclejetic yu'un ti jteclume. Abtejanic un, va'alun ta atojolic. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>5</sup>Mu jel ti c'u s'elan laj cal c'alal laloq'uic talel ta Egiptoe. Staoj yav chi'inbiloxuc cu'un. Mu xaxi'ic.

<sup>6</sup>“Ta xa xc'ot ta pasel ti ta xlic jniques ti vinajele, ti banomile, ti nabe, xchi'uc ti taquin banomile.

<sup>7</sup>Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xniquic ti muc'tiquil lumetique, ti ta xich'ic talel ti sc'ulejalique yo' jech spajeb xa no'ox yutsil ta xbat smeltsanel ti jch'ulnae.

<sup>8</sup>Ti platae, ti oro xtoque, ja' cu'un.

<sup>9</sup>Ti xcha'quexelal ti ch'ulna li'e, ja' x'ech' to spajeb yutsilal ta xc'ot, ja' mu sta ti ta ba'yele. Va'i un, ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xlamaj ti c'op li'e. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.”

### Jajantaatic yu'un Dios ti jteclum ti yan sjol yo'ntonique

<sup>10</sup>Ti ta sc'ac'alil chanib xcha'vinic (24) c'ac'al yu'un ti sbalunibal (9) u ti ja' o no'ox sjabilal stic'lej ta ajvalilal ti Darioe, tal c'opojuc ti Dios ta stojol ti j'alc'op Hageoe.

<sup>11</sup>Albat mantal yu'un ti xi xcholetuc ac'o sjac'be ti paleetic ta sventa ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti ja' sc'oplal ti oy c'usi jbel ti tsots albile:

<sup>12</sup>“Oy bu xi albil sc'oplal xca'ie: Mi oy buch'u xchupoj batel ts'uiltasbil beq'uet ta sc'u' ti tijil c'ot ta pan ti c'u'il ti jech xlich'ete, mi ta yan ve'lil ti lacanbile, mi ta vinoe, mi ta aceite, mi c'usiuc no'ox yan ve'lilale, ¿mi ts'uiltasbil ta xc'ot ti ve'liletic une?” “Mo'oj”, xi laj staqu'ic ti paleetique.

<sup>13</sup>Xi no'ox lic sjaqu'uilan ti Hageo xtoque: “Ati xcaltic no'ox xtoc une, ti jech mu xa xtal lec yutsil ta q'uelel ti buch'u laj spic ti animae, ti ta xbat spic jtosc'otoc ti c'usitic ts'uiltasbil taje, ¿mi mu tauc soc ti sc'oplale?” “Tana unbi”, xi laj staqu'ic ti paleetique.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Hageoe xi laj yale: “Yu'un ti Diose xi ta xal equé: ‘Yu'un xi s'elan ta spasic ti jnaclejetic ti co'ol sba xchi'uque: Yu'un scotol ti c'u s'elan ta spas ti yabtelique, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xaqu'ic ta matanale, mu stac' q'uelel ta j'ech'el.

<sup>15</sup>Li' licuc batel avu'unic ta snopel taje c'alal mu to ta xlic avu'unic ta xcha'meltsanel ti ch'ulnae.

<sup>16</sup>C'alal mu to ox jechuque, ¿mi mu xiuc to ox s'elan oyoxuque? C'alal oy buch'u ta xbat ti bu busul ti sts'unubal ti yaloj xa ta xloc' jto'ob (20) ta bise, c'ajomal no'ox ta sta talem lajunbis (10). C'alal oy buch'u ta xbat ti bu ta xich' pits'el ti uva ti yaloj xa ta xloc' lajuneb yoxvinic (50) ta bej q'uibe, c'ajomal no'ox ta sta talem jto'ob (20) ta bej q'uib.

<sup>17</sup>Yu'un vu'un laj jt'ic'be xuvital ti mu'yuc xloc' ti sate. Yu'un laj cac' taluc bot ti mu'yuc xa stabeic sat ti slubel xchamel ti avoc ac'obique. C'u stu un, ti vo'oxuque mi ja'uc lasutic talem ta jto'ojol. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.

<sup>18</sup>Ti xchanibal xcha'vinic (24) c'ac'al yu'un ti sbalunebal (9) u avi tana li'e, laj yich' aq'uel stsacleb yoc ti jch'ulnae.

<sup>19</sup>Ja' yu'un un cha'e, q'uelo me avilic lec tana li' une, li' ta xlic batel ti mu xa no'ox jech'uc pochol ti yavil sat ts'unubaletique. Ac'o mi ma'uc to yorail ta xac' sat ti uvae, ti icuxe, ti granada sbie, ti olivo te'e, yu'un ti c'ac'al tana li'e, ta xlic jva'an jba ta stojolic yo' jech lec ta xac' ti sate.’ ”

### **Ta xac' ye sti' ti Dios ti ta sva'an sba ta stojol ti Zorobabele**

<sup>20</sup>Ti jech c'ac'al taje, lic c'opojuc no'ox xtoc yan velta ti Dios ta stojol ti Hageoe.

<sup>21</sup>Yu'un laj yalbe ya'i mantal ti xi ac'o yalbe ya'i ti Zorobabel ti ja' ajvalil yu'un ti jteclum Judae: “Yu'un ta xcac' nicuc ti vinajele, ti banomil xtoque.

<sup>22</sup>Ta jlilinbe smuc'ul stsatsalic ti ajvaliletic ti oyic ta banomile. Ta jlilinbe xtoc smuc'ul stsatsalic ti muc'tiquil jteclumetique. Yu'un ta jvalc'unbeic ti scarretaique xchi'uc ti buch'utic cajalic batele. Ta xchamic ti ca'etique xchi'uc ti jc'ajlejetic ta ca'e. Ta xchamic ta jujun ti ts'apajtic ta xc'ot ta stojolic yespadaic ti svinquilel sbaic no'oxe.

<sup>23</sup>Ti jech c'ac'al taje, cajtunel Zorobabel, ta xajchabiot jech c'u cha'al jtuc'ulanoj ti jsello ti xojol ta jc'obe, yu'un t'ujbilot cu'un. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.”



## Zacarías

### Zacarías 1

#### Ti Diose ta xic' sutel tal ta stojol ti steclumale

<sup>1</sup>Ti ta xvaxaquibal (8) u yu'un ti xchibal (2) xa jabil yochel ta ajvalilal ti Darioe, ti Diose xi laj yalbe ya'i ti j'alc'op Zacariase, xnich'on ti Berequiase, ti ja' smom xtoc ti Idoe:

<sup>2</sup>“Ti jech Diosun ti scotol xu' cu'une, toj ep li'ilin yu'un ti atot ame'ic ta vo'nee.

<sup>3</sup>Ja' yu'un avi tana li' une, xi xavalbe ya'ic ti jteclumal ti vu'un laj cale: ‘Ti Dios ti oy smuc'ul stsatsale, xi ta xale: Sutanic talel ta jtojol, jech ti vu'une ta xisut talel ta atojolic. Mu me lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Diosune.

<sup>4</sup>Mu me jechuc xapasic jech c'u cha'al laj spasic ti atot ame'ic ta vo'nee, ti albatic yu'un ti ba'yel j'alc'opetic ti c'opojic ta jventae, ti ac'o yicta sbaic ta spasel ti c'usi mu lecuc ta q'uelele, ti c'usitic chopol ta spastique. C'u stu un, ti stuquique mi ja'uc laj xchiquintabeicun, mi ja'uc laj xch'unbeicun. Mu me lo'iluc no'ox ta xcal ti vu'un Diosune.

<sup>5</sup>Avi tana le' une, ¿bu oyic ti atot ame'ic ta vo'nee? ¿Mi yu'un sbatel osil cuxulic ti j'alc'opetic xana'ique?

<sup>6</sup>Ja'uc ti jc'ope, ti jmantaltaque, ti laj cac'be sbainic ti cajtunel j'alc'optaque, laj yalic ta stojolic ti atot ame'ic ta vo'nee. Jech ti stuquique sutic talel ta jtojol, yu'un laj sna'ic ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, ti jech laj jpasbeic ta stojolic jech c'u cha'al ti c'u s'elan loc' ta nopel yu'unique xchi'uc ti c'usitic laj spastique.’ ”

#### Jam ba satil ta yilel ti jcajlejetic ta ca'e

<sup>7</sup>Ti ta xchanibal xcha'vinic (24) c'ac'al yu'un ti sbuluchibal (11) ue, (ti sbiinoj yual Sebate) ti ja' xa xchibal (2) jabil yochel ta ajvalilal ti Darioe, xi s'elan ti Dios tal yalbun ti vu'un j'alc'op Zacaríasune, xnich'onun ti Berequiase, smomun xtoc ti Idoe.

<sup>8</sup>Oy jun ac'ubal ti xi s'elan li'ac'bat quil ti jam ti jba jsat ta yilele: Laj quil ti oy buch'u cajal ta jcot tsajal ca' ti cotol ta jun stenlejaltic ti sucul ta yut te'tic ti sbiinoj arrayanetique. Ti xjelav ech'el ta spat xtoque, oy jtsop ca'etic ti ja' tsojique, ti ja' ic' pojan sba stsajale, ti saquic ta q'uelele.

<sup>9</sup>Va'i un, xichi laj jaq'ue: “Cajval, ¿buch'uic ti jcajlejetic ta ca' le'e?” Ti ánjel ti yacal ta xic'opoj xchi'uque, xi laj stac'bune: “Ta xcac'bot avil buch'uic le'e.”

<sup>10</sup>Va'i un, ti buch'u sucul ta yut te'tique, xi laj yale: “Le'e, ja'ic ti buch'utic tacbilic batel yu'un Dios ta xaniel ti banomile.”

<sup>11</sup>Jech ti buch'u cajalic ta ca'e, xi laj yalbeic ya'i ti yaj'ánjel Dios ti sucul ta yut te'tic ti sbiinoj arrayanetique: “Laj xa jxanicutic scotol ti banomile. Laj quilcutic ti mu'yuc c'usi sna'ique, jun yo'ntonic.”

<sup>12</sup>Jech ti yaj'ánjel Diose xi laj yale: “Cajval Dios ti scotol xu' avu'une, oy xa ta lajunebal xchanvinic (70) jabil ti ilinemat yu'un ti jteclum Jerusalene xchi'uc ti jteclumetic yu'un ti Judae. ¿C'u to sjalil sc'an xtoc un ti ta xlic ayanuc ti syail xc'uxul avo'nton ta stojolique?”

<sup>13</sup>Ti Diose, patob o'ntonal xal yutsil ti sc'op laj stac'be talel ti ánjel ti yacal ta xic'opoj xchi'uc.

<sup>14</sup>Laj taj une, laj yalbun mantal ti ánjel ti ac'o xi lic jcaj'ale: “Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: ‘Ta j'ech'el mu xtuch' ta co'nton ti jteclum Jerusalene xchi'uc ti vits Sione.

<sup>15</sup>Jech o xal un, til xa sc'ac'al co'nton yu'unic ta scontrainel ti jteclumetic ti mu'yuc no'ox c'usi xal ti yo'ntonic ta j'ech'ele. Yu'un ja' o lic stic' sbaic ta spasel ti c'usitic chopol c'alal ja' o stac' to ox ts'iquel ti sc'ac'al co'ntone.

<sup>16</sup>Ja' yu'un un cha'e, ti jech Diosune xi ta xcale: Avi tana li'e, lic xa ayanuc syail xc'uxul co'nton yu'un ti jteclum Jerusalene, ac'o licuc xcha'meltsanel ti jch'ulnae xchi'uc ti jteclume.’ ”

<sup>17</sup>Ti ánjele xi laj yalbun no'ox xtoque: “Li'e, xi xacaj'al xtoque: ‘Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: Yu'un mu no'ox albajuc liquel ti oy c'usi ta sta cu'un ti jteclumale, ti yan volta caj tsacal ta xc'otic cu'une. Ta ach' ta jpatbe liquel yo'nton ti vits Sione. Ta ach' ta jvinajesbe liquel sc'oplal ti jteclum Jerusalén ti ja' jteclum ti t'ujbil cu'une.’ ”

### **Jam ba satil ta sq'uelel ti xulubiletique xchi'uc ti jten-taq'uinetique**

<sup>18</sup>Yan to volta laj quil ti jam ti jba sate, laj quil ti vinaj chanib (4) xulubiletique.

<sup>19</sup>Ti ánjel ti yacal ta xischi'inun ta lo'ile, lic jac'be c'usi smelol ti chanib (4) xulubiletique. Xi laj stac'bun une: “Ti xulubiletic le'e, ja' ta xac' ta na'el ti ja' to ox jech s'elan smuc'ul stsatsalic ti jteclumetic ti tan puquic loquic batel ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae, ti Israele, ti Jerusalene.”

<sup>20</sup>Ts'acal to un, laj yac'bun quil ti Dios ti vinaj talel yu'un chanib (4) jten-taq'uine.

<sup>21</sup>Va'i un, xi lic jac'bee: “¿C'usi tal spasic ti chanib (4) jten-taq'uinetic le'e?” Ti stuque xi laj stac'bune: “Ti xulubiletic ti laj avile, ja' ta xac' ta na'el ti buch'utic tan puc loquic batel yu'un ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judá ti mu cha'beluc stoy ti sjolique. Avi tana le' xtoc une, talic ti jten-taq'uinetic li'e, ti ta xniquic ta xi'el yu'unic ti muc'tiquil lum ti tuch'bat ti yipique, ti xluchumaj to ox ta xluchel ti jteclum Judá ti tan puc bat ti jnaclejetic yu'une.”

## **Zacarías 2**

### **Jam ba satil ta sq'uelel ti sbisobile**

<sup>1</sup>Jam jba jsat xtoc, laj quil jun vinic ti stsacoj batel ta sc'ob ti sbisobile.

<sup>2</sup>Va'i un, xichi laj jac'bee: “¿Bu ta xabat?” Jech ti stuque xi laj stac'bune: “Ta xbat jbis ti jteclum Jerusalene yo' jech ta xich' na'el c'u snatil xchi'uc c'u sjamlej.”



<sup>3</sup>Va'i un, ti ánjel ti laj to ox xchi'inun ta lo'ile, loc' batel, nupbil ta be c'ot yu'un yan ánjel

<sup>4</sup>ti xi albat xtoque: “Batan ta anil, ti xi xba avalbe ya'i ti buch'u yich'ojbe ti sbisobile: ‘Ti jteclum Jerusaleme, ta ach' ta xlic ayanuc jnaclejetic ti ep ta j'ech'ele xchi'uc ti chon bolometric yu'unique, laj to ta alet ti ta xich' maquel ta moque.

<sup>5</sup>Ja' no'ox un, ti Diose xi s'elan ti sva'anoj sba ta yalele: Ta joyic ta maquel ta moc ti co'ol s'elan c'oc' ta xtile. Ti ta o'lol ti jteclume, ta xcac' ta ilel ti jlequilal cutsilale.’ ”

### **Ti Diose ta stic' sba ta spojel ti steclumale**

<sup>6</sup>Ti Diose xi ta xale: “Jatavanic loq'uel ta anil ti oyoxuc ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, ti tan puc labatic to ox cu'un ta xchanjechal ti banomile.

<sup>7</sup>Ja' jech xtoc, jteclum Sión, ti alac'nainoj abaic xchi'uc yalab xnich'nabtac ti jteclum Babiloniae, jatavanic loq'uel.”

<sup>8</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une laj stacun talel ta stojol ti jteclum ti buch'u laj spojboxuc ti c'usitic x'ayan avu'unique, ti xi ta xich' albel ya'i ta sventa ti Diose: “Buch'uuc no'ox ta sta ta tijel ti jteclumale, ja' ta sta ta tijel ti yuninal jsate.

<sup>9</sup>Jech o xal un, ta me jyales coc jc'ob ta stojolic yo' jech ta xpojbat yu'un smosovic ti c'usitic x'ayan yu'unique.” Ja' jech ta svinajes yutsilal slequilal ti Dios ti scotol xu' yu'une. Ti jech taj une, ta xlic ana'ic ti ja' tacbilun talel yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Mu lo'iluc no'ox ti xi ta xal ti Diose: “¡Muyubajanic ta q'uejimol, jnaclejetic yu'un jteclum Jerusalén, yu'un ta xtal jchi'inoxuc ta naclej!”

<sup>11</sup>C'alal jech ta xc'ot ta pasele, ep muc'tiquil lumetic ta xtal stijlic ti Diose, ti xi ta x'albat ti sc'oplallic yu'une: “Ti jteclumetic le' xtoque, ja' cu'untac. Ta jchi'inoxuc ta naclej.” Ti jech taj une, ta xlic ana'ic ti ja' tacbilun talel yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>12</sup>Jech ti Diose, ta ach' ta xlic yu'nin yan velta ti ch'ul banomil ti tsots sc'oplal ta xa'ie, ti ja' sc'oplal ti jteclum Judae. Yu'un ta ach' ta xlic spucbe sc'oplal xtoc ti jteclum Jerusalén ti ja' steclumal t'ujbil yu'une.

<sup>13</sup>¡Scotol banomil, ts'ijlicuc ta stojol ti Diose, yu'un ta xtal ta jtojoltic c'alal to ta xch'ul-avil ti bu ono'ox oye!

## **Zacarías 3**

### **Jam ba satil ta yilel ti laj yich' jelbel sc'u' ti Josuee**

<sup>1</sup>Laj taj une, jech ti Diose laj sjambun jba jsat ta sq'uelel ech'el ti Josué ti ja' banquilal pale ti va'al ta sts'el ti yajánjel Diose. Ta jot xocon ti oy ta stuq'uil sbats'i c'ob ti Josuee, va'al ec ti jt'ic'mulil ánjel ti chapal xa yu'un ti c'u s'elan ta stic'be ti smule.

<sup>2</sup>Va'i un, ti yaj'ánjel Diose xi laj yalbe ti jt'ic'-mulil ánjele: “¡Dios ac'o xasvulot ava'i! ¡Ac'o xasvulot ava'i ti Dios ti oy syail xc'uxul yo'nton yu'un ti jteclum Jerusaleme! Ti



vinic le'e, co'ol s'elan jun tilem ac'al ti laj yich' loq'uesel talel ta yavil ti bu ta xc'aq'ue.”

<sup>3</sup>Ti Josuee mu'yuc smelol yic'obal sc'u' slapoj ti va'al ta sts'el yaj'ánjel ti Diose.

<sup>4</sup>Va'i un, ti ánjele laj yalbe mantal ti yajcoltaobbataque, ti ac'o sloq'uic ti c'u'il ti jech mu'yuc smelol xchi'uc yic'obal slapoj ti Josuee. Ts'acal to un, xi albate: “Ti jech le'e, ja' smelol ti laj jtub laj jch'ay ti amule. ¡Avi tana li' une, ja' ta jpas ta atojol ti ac'o yaq'uic alap ti c'u'il sventa pasob q'uine!”

<sup>5</sup>Laj taj xtoc une, laj yalbe mantal ti yajcoltaobbataque, ti ac'o yac'beic lequil poc' sts'ot sjol ti Josuee. Jech ti stuquic une laj sts'otbeic ti sts'ot sjole. Laj taj xtoc une, laj yac'beic slap ti pasob-q'uin c'u'ile. Jech ti ánjel eque, ch'an xi va'al o ta sts'el.

<sup>6</sup>Ts'acal to taj xtoc une, ti yaj'ánjel Diose xi laj yalbe ti Josuee:

<sup>7</sup>“Xi s'elan ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une: ‘Tamo batel ti jbe ti bu jtamoj batele. C'otuc ta pasel avu'un scotol ti c'u yepal laj cac' abain ta spasele. Ti mi jech ta xapase, ta xacom ta sbainel ti jch'ulnae. Ta xatuc'ulan ta sq'uelel lec ta sjoylej xchi'uc ti yamaq'uiltaque. Jech ta xcac'bot avich' cajal avabtel jech c'u cha'al ti ánjeletic ti ta xtunic cu'une.

<sup>8</sup>Josué ti banquial paleote, a'yio ava'i lec li'e. Ac'o ya'iic lec xtoc ti achi'iltac ta abtel ti yich'oj yabtelic ta paleale. Acotolic ti vo'oxuque c'otemoxuc ta senyail c'op ti xi ta xale: Ta xcac' vuluc ta loq'uel ti cajtunele, ja' ti Sq'uelomal Ts'unubile.

<sup>9</sup>Ta jbejan ta stojol Josué ti jbej ton ti yich'oj vucjot (7) yelove, ti ta jluch ta ts'ibael ti c'usi sc'an ta xale. Mi laj taj une, ta jun no'ox c'ac'al, ta jtub ta jch'aybe smul ti muc' ta lum li'e.

<sup>10</sup>C'alal mi c'ot ti sc'ac'alil taj une, xu' ta xavalbe abaic ti mu'yuc c'usi xana'ique, ti jun xa avo'ntonic ta xave'ic ta xavuch'ic vo' ta jujun tal ta yolon yaxinal ti a'uvaique, ti a'icuxique. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.’ ”

## Zacarías 4

### Jam ba satil ta yilel ti pajleb cantilaetique xchi'uc ti olivo te'etique

<sup>1</sup>Va'i un, ti ánjel ti yacal ta xilo'ilaj xchi'uque laj sjoybin talel sat ta jtojol ti toj viq'uel c'ot ti jsat yu'un jech c'u cha'al ta xich' tijel ti buch'u vayale, ti xi laj sjac'bune:

<sup>2</sup>“¿C'usi ta xavil yilel?” Xichi laj jtac'bee: “Ja' jun pajleb cantila ti meltsanbil ta oroe, ti yich'oj xch'amleb aceite ta sbae. Yu'un ti ta toyole yich'oj vucub (7) lámpara ti oy jujun sbetac ti aceite ti ta xlic talel ta yavile.

<sup>3</sup>Ti bu oy ti pajleb cantilae, oy cha'tec' (2) olivo te', ti teq'uel jun ta stuq'uil bats'i c'obile, ti teq'uel jun ta stuq'uil ts'et c'obile.”

<sup>4</sup>Xichi laj jac'be ti ánjel ti yacal ta xilo'ilaj xchi'uque: “¿C'usi smelol ti vi s'elan le' une, yojtot?”



<sup>5</sup>Xi laj stac'bun ti ánjele: “¿Mi mu xana' c'usi smelol?” Xichi laj jtac'bee: “Bats'i mu jna' ma' taje, Yojtot.”

<sup>6</sup>Jech ti stuque xi laj sts'ac batel ta yalel ti lo'ile: “Ti le'e, ja' slo'il ya'yej ti Dios ti xi ta xalbe ya'i ti Zorobabele: ‘Ma'uc xa tsots sc'oplal ti epal soldadoetique. Ma'uc xa tsots sc'oplal ti yipal yu'un ta j'ech'ele. Ti le'e, ja' xa ta xc'ot ta pasel ta jcuxlej jtuc, xi ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>7</sup>¿Buch'uot la ya'yel ta xabis aba le' une, muc' ta vits? ¿Yu'un mesel ta xacom yu'un ti Zorobabele! Yu'un ti stuque ta xlic sloq'ues talel ti sliquebal tone, ti c'alal xi x'avlajetic liquel ti jnaclejetique: ¿Toj c'upil sba! ¿Yu'un toj c'upil sba ta j'ech'el!’ ”

<sup>8</sup>Ts'acal to xtoc un, ti Diose xi to laj yalbun talel yan slo'ile:

<sup>9</sup>“Ti Zorobabele laj xa xchotanbe sliqueb yoctac ti ch'ulna li'e. Ja' ta xc'ot ta stsutsel yu'un xtoc.” Ja' to jech ta xana'ic ti ja' tacbilun talel yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>10</sup>“Ti buch'utic mu'yuc xaq'uic ta venta ti c'u s'elan uni juteb lic talele, xmuyubajic no'ox ti c'alal ta xilic ti ta xc'ot ta stsutsel ti abtel yu'un ti Zorobabele”, xi ti Diose. Laj taj une, xi to laj sts'ac batel slo'il ti ánjele: “Ti vucub (7) lamparaetic le'e, ja' me sat ti Dios ti xchajoj ta q'uelel sbejel ti banomile.”

<sup>11</sup>Xichi laj jac'be xtoque: “¿C'usi sventa ti cha'tec' (2) olivo te' ti oy ta jujot xocon ti spajleb cantilae?”

<sup>12</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xichi to laj jac'be xtoque: “¿C'usi smelol ta xac' ta na'el ti cha'chex sc'ob olivo te' ti jmoj oy xchi'uc ti bu ta x'ech' ti aceite ti ta xc'ot ta lamparaetic ti meltsanbil ta oroe?”

<sup>13</sup>Xi laj stac'bun xtoc ti ánjele: “¿Mi mu xana' c'usi smelol?” Xichi laj jtac'bee: “Bats'i mu jna' ma' taje, Yojtot.”

<sup>14</sup>Xi laj stac'bun ti stuque: “Ti le'e, ja'ic ti cha'vo' ti laj yich'ic t'ujel ti c'otic ta yajtunel Dios ta sbejel banomile.”

## Zacarías 5

### Jam ba satil ta yilel ti balbil ts'ibabil vune

<sup>1</sup>Jam jba jsat no'ox xtoc, laj quil jlic ts'ibabil balbil vun ti xvililete.

<sup>2</sup>Xi laj sjac'bun ti ánjele: “¿C'usi ta xavil yilel?” Xichi laj jtac'bee: “Ja' jlic ts'ibabil balbil vun ti xvililet ta xquile, ti yich'oj baluneb (9) metro ti snatile, ti ja' yich'oj o'lol yo'obal (4.50) metro ti sjamleje.”

<sup>3</sup>Va'i un, xi laj yalbune: “Le'e, ja' tey ts'ibabil ti oy sc'oplal ta staic bac vocol scotol ti jnaclejetic yu'un ti muc' ta lume. Ti c'usi ts'ibabil ta jujujote, ja' ta xal ti jbel sc'oplal ta stojic ti buch'u ta x'elc'ajique, xchi'uc ti buch'u jeche' no'ox ta xal ti ta sva'an sba ta rexticoe.

<sup>4</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, yu'un mu lo'iluc no'ox ti xi ta xale: ‘Ta xcac' c'otuc bac vocol ta stojol ti buyuc no'ox nailal nacal ti buch'u ta x'elc'aje, xchi'uc ti bu nailal

nacal ti buch'u ta jeché' no'ox ta sva'anun ta rexticoe. Yu'un lamal ta xcom o ti bac vocole, ja' to ti c'uxi ta xc'ot ta tsutsesel ti mu xa jbejuc sts'amte'altac, mi ja'uc jbejuc xa stanaltac ta xcom ti bu to ox ti nae.' ”

### **Jam ba satil ta yilel ti muc' ta almul cajon te'e xchi'uc ti jun antse**

<sup>5</sup>Laj taj une, ti ánjel ti buch'u yacal ta xilo'ilaj xchi'uque, xi laj yalbun ti nopaj talele: “¡Tuc'ulano avil lec ti c'usi ta xvinaj talel tana une!”

<sup>6</sup>Xichi laj jac'bee: “¿C'usi xa ono'ox tana taj une?” Xi laj stac'bun ti stuque: “Ja' jun muc' ta almul ti ja' c'otem ta sbisobil mulil yu'unic ti buch'utic nacalic ta muc' ta jteclume.”

<sup>7</sup>Ti almule, bonbil ta c'unil taq'uin ti smac nujanbile. Laj yich' jambel ti smaque. Chotol jun ants xtoc ta yut ti almule.

<sup>8</sup>Ti ánjele xi laj yalbune: “Ti ants le'e ja' me' mulil.” Tey laj stic' ochel ta yut ti almule, laj snujanbe smac sti' ti bonbil ta c'unil taq'uine.

<sup>9</sup>Laj quil no'ox xtoc vul ta loq'uel chib antsetic ti oy xiq'uique, ti cuchbil ta xbatic yu'un ti iq'ue. Jun to xic' muc' ta sac ichin yilel ti xchechet batel yu'unic ta vinajel ti almule.

<sup>10</sup>Va'i un, xichi laj jac'be ti ánjel ti yacal ta xilo'ilaj xchi'uque: “¿Bu c'alal ta xba yaq'uic ti almul le' une?”

<sup>11</sup>Xi laj stac'bun ti stuque: “Ta xich' meltsanbel xch'ulnail ta jteclum Babilonia. C'alal mi tsuts xa ox ta meltsanel ti ch'ulnae, ta xich' tiq'uel ochel, ta xich' chotanel ta scajleb.”

## **Zacarías 6**

### **Jam ba satil ta yilel ti chancot carreta yu'un ti ac'ob-letoe**

<sup>1</sup>Jam jba jsat no'ox xtoc, laj quil ti vul ta loq'uel chanib carreta yu'un ac'ob-letoe ta o'lol yu'un chib vitsetic ti xlaplun no'ox ti sc'anale.

<sup>2</sup>Ti sba carretae jochbil ta tsajal ca'etic. Ti xchibale jochbil ta ic'al ca'etic.

<sup>3</sup>Ja'uc ti yoxibale jochbil ta saquil ca'etic. Yan ti ta xchanibale jochbil ta ca'etic ti sac pojantic sba tsajale.

<sup>4</sup>Xichi laj jac'be ti ánjel ti yacal ta xilo'ilaj xchi'uque: “Yojtot, ¿c'usi xa ono'ox smelol ti vi s'elan le' une?”

<sup>5</sup>Xi laj stac'bun ti ánjele: “Le'e, ja'ic ti buch'utic sbainojic ti ic' ti ta xloc' talel ta xchanjotal banomile, ti liquemic talel ta stojol ti Dios yu'un scotol ti banomile.

<sup>6</sup>Ti carreta ti jochbil ta ic'al ca'etique, stamoj batel sbeic ta stuqu'il muc' ta jteclum ti oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti carreta ti jochbil ta saquil ca'etique stamoj batel sbeic ta stuqu'il muc' ta lum ti oy ta stuqu'il smaleb c'ac'ale. Ti carreta ti



jochbil ta ca'etic ti sac pojantic sba tsajale stamoj batel sbeic ta stuq'uul muc' ta lum ti oy ta stuq'uul yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.”

<sup>7</sup>Ja'uc ti carreta ti jochbil ta tsajal ca'etique, mu no'ox ta yocuc ta xa'iic ta xaniel sbejel ti banomile. Va'i un, xi albatic yu'un ti ánjele: “Xaniic sbejel ti banomile.” Ja' jech laj spas ti stuquique.

<sup>8</sup>Laj taj une, xi lic yavtaun ti ánjele: “¡Q'uelo avil, ti jvoc' ti batic ta muc' ta lum ti oy ta stuq'uul yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale, bat spasic ti c'u s'elan xu' yu'unic ta slamajesbel sc'ac'al yo'nton ti Dios ta stojol ti muc' ta lum taje!”

### **Ti Josuee ta xich' ac'bel sronail sjol**

<sup>9</sup>Xi laj sc'oponun talel ti Diose:

<sup>10</sup>“Xi s'elan xatsobbe jujuti'uc sna'obilic ti buch'utic sutic xa talel ti bec'bil to ox batic ta jteclum Babiloniae, ja' ti Heldaie, ti Tobiase, xchi'uc ti Jedaiase. Mi laj taj une, ta sc'ac'alil, batan no'ox me ta sna ti Josías ti ja' xnich'on ti Sofoniase.

<sup>11</sup>Va'i un, ti c'u yepal laj ata ta tsobel ti platae, ti oroe, meltsano ta ronaetic. Ti mi chapaj une, lapbo junuc ti banquilal pale Josué ti ja' xnich'on ti Josadaque.

<sup>12</sup>Xi xavalbe ya'ie: ‘Xi ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une: Ti vinic ti sbiinoj Q'uelomile, ti ta xvul ta loq'uel ta snitilul stuque, ja' ta xcha'va'anbe xch'ulna ti Diose.

<sup>13</sup>Ta xcha'va'anbe xch'ulna ti Diose. Ta sta xtoc ti stuc no'ox cajal ta xc'ot sc'oplal jech c'u cha'al junuc ajvalil. Ta xlic chotiuc ta muc'ul chotlebal yo' ta spasvan ta mantal. Ti ta xocon ti bu chotole, ta xchoti ec ti palee. Mu'yuc c'op yu'unic ti xchibalique.

<sup>14</sup>Ja'uc ti ronaetic com ta xch'ulna ti Diose, ja' ta xc'ot ta sna'obilic ti cajal ta xc'ot sc'oplalic ti Heldaie, ti Tobiase, ti Jedaiase, xchi'uc ti Josias ti ja' xnich'on ti Sofoniase.’ ”

<sup>15</sup>Yo' ta xana'ic ti ja' tacbilun talel yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une, ta xc'ot ta pasel ti ta xtalic jnamal-lumetic yo' ta scolta sbaic ta xcha'meltsanel xch'ulna ti Diose. Ti va'i s'elan taje, ja' to me ta xc'ot ta pasel ti mi laj xachiquintabeic lec sc'opojel ti Dios avu'unique, mi ta xach'unbeic ti c'usi ta xale.

## **Zacarías 7**

### **Ti comtsanej vaj ti mu'yuc stu c'ote**

<sup>1</sup>Ti ta xchanibal (4) c'ac'al yu'un ti sbalunebal (9) u ti sbiinoj Quisleue, ti ta xchanibal (4) xa ox jabil yochel ta ajvalilal ti Darieo, tal c'oponatic yu'un Dios ti j'alc'op Zacariase.

<sup>2</sup>Ti jech yorail taje, jech ti jteclum Betele laj stac batel ti Sarezere xchi'uc ti Regem-méleque, ti jmoj batic xchi'uc svinictac ta sc'anel coltael ta stojol ti Diose.

<sup>3</sup>Xi bat sjaq'uic ta stojol ti j'alc'opetique, xchi'uc ta stojol ti paleetic ti oyic ta xch'ulna ti Dios ti scotol xu' yu'une: “¿Mi jech ta xicomcutic o ti ta xcac'cutic ta ilel ti



oyuncutic ta vul o'nton yu'un ti comtsanej vaj ti c'alal ta sta ti yo'obal (5) u yu'un ti jujun jabil jech c'u cha'al liquem talele?"

<sup>4</sup>Va'i un, ti Dios ti scotol xu' yu'une xi laj yal ti laj sc'oponun talele:

<sup>5</sup>"Xi xavalbe ya'i scotol ti jteclumetic yu'un ti muc' ta lume, xchi'uc ti paleetique: 'Yu'un ti vo'oxuque, le' xa talel ta slajunebal xchanvinic (70) jabil aliqueelic talel ti ta xacomtsan avotic ti ta xavaquic ta ilel ti oyoxuc ta vul o'nton ti c'alal ta sta ti jujun vo'ob (5) ue, xchi'uc ti jujun vucub (7) u yu'un ti jujun jabile. C'u stu un, ma'uc quich'el ta muc' avu'unic ti jech ta xapasique.

<sup>6</sup>C'alal ta xapasic ti ve'ele xchi'uc ti uch'obajele, ja' no'ox ta xapasic ti c'usi lec ta xava'iic atuquique.' "

<sup>7</sup>¿Mi mu ja'uc ono'ox jech laj yal ti Dios ta sventa ti vo'neal j'alc'opetic ti c'alal lamajem c'op ta stojol ti jteclum Jerusalene, ti noj no'ox ti jnaclejetic yu'un xtoque, ti ja' jech oyic ec ti jteclumetic ti oy ta spat ta xocone, ti oy ta yosilal ti Néguév xtoque, xchi'uc ti oy ta stenlejale?

### **Ti jelav ti toyobbaile, ja' stojol ti beq'uel batel ta yan lume**

<sup>8</sup>Ti Diose xi c'opoj talel ta stojol ti j'alc'op Zacariase:

<sup>9</sup>"Ti c'usi tsots sc'oplal ta jc'an ta xapasique, xi s'elane: Oyuc lec ach'ulelic ta snopel ti c'usitic lec tuq'ue. Oyuc yutsilal slequilal avo'ntonic. Oyuc syail xc'uxulil xava'i abaic ta jujun tal.

<sup>10</sup>Mu xavilbeic svocol ti me'unal antsetique, ti me'un mu'natetique, ti jyanlumetique, ti buch'utic mu'yuc jutebuc c'usi x'ayan yu'unique. Mu xlic ajolic ta snopel ti ta xasoques abaic ta jujun tale."

<sup>11</sup>C'u stu un, ti jnaclejetic mu'yuc xaq'uc ta venta ti va'i s'elan albatic taje. Yu'un scotolic laj svalopatinic comel. C'ajomal no'ox laj smac xchiquinic.

<sup>12</sup>Tsatsub yo'ntonic ta j'ech'el jech c'u cha'al junuc saquil xixib ton ti xjaxluj no'ox ta xjelav yu'unic ti chanubtasele, xchi'uc ti mantaletic ti laj sc'uban ta sbijil stuc ti Dios ti scotol xu' yu'un ta sventa ti vo'neal j'alc'opetique. Jech o xal un, ilin ta j'ech'el ti Diose.

<sup>13</sup>Va'i un, xi laj yale: "Jech c'u cha'al laj spasbeicun ti mu'yuc laj xchiquintabeicun ti jc'op ti xivulvun yu'unique, ja' jech ta jpasbeic ec ti mu'yuc ta jchiquintabeic ti sc'opic ti c'alal ta xistaicun ta c'oponele.

<sup>14</sup>Ja' yu'un un, co'ol j'elan junuc sutub ic', tan puc laj jtaniic batel ti ta muc'tiquil lum ti mu ja'uc jutebuc xojtiquinique. Sts'ijlajan xa com, joybijem xa ta sbajtical banomil com ta spatic ti slumalic ti c'alal loquic batele, ti c'ot ta pasel ti mu'yuc xa xnaqui teye. ¡Ja' ta scoj stuquic ti jech' xa xme'inaj com yu'unic ti c'upil sba jteclum to oxe!"

## **Zacarías 8**

### **Ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloj ti Diose**

<sup>1</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi s'elan laj yal ti laj sc'oponun talele:



- <sup>2</sup>“Xi s'elan ti oy ta co'nton ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une: Yu'un oy ono'ox ta co'nton ta jc'an ta jcolta ti jteclum Sione, jech o xal lic ti sc'ac'al co'nton yu'un ti yajcontrae.
- <sup>3</sup>Ja' yu'un un, ta xisut batel ta jteclum Jerusalén. Ta xinaqui ti bu taje. Va'i unbi, ja' Lequil Jteclum Le'e, xi liquel sc'oplal ti Jerusalene. Jech ti vits yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une, ja' Ch'ul Vits Le'e, xi liquel sc'oplal.
- <sup>4</sup>Ti moletique, ti yayiletique, ta to xvinaj ti ta xchotiic liquel ta yamaqu'il ti Jerusalene. Yu'un naca xa ta namte'al xvujte-vujteic ti laj yilic lec ti ch'iel c'opojele.
- <sup>5</sup>Ti queremetique, ti tsebetique, xvoletic no'ox ta yamaqu'il ti jteclum ta tajimole.
- <sup>6</sup>“Ti jech yorail taje, scotolic ti c'u yepal scomelal ti jteclumale, vocol ta ch'unel ta xa'iic. Ja'uc ti vu'une mu jechuc ta xquil. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, mu me lo'iluc no'ox ti xi ta xcale:
- <sup>7</sup>Vu'un ta jt'ic' jba ta spojel ta scoltael ti jteclumal ti jech ochemic ta c'abal yu'un ti lum ti oy ta stuqu'il sloqu'ueb c'ac'ale, xchi'uc ti oyic ta stuqu'il smaleb c'ac'ale.
- <sup>8</sup>Ta xquiq'uic talel ta jteclum Jerusalén yo' jech ta xnaquiic tey. Jech ti stuquic une ta xc'otic ta jteclumal. Ja' jech xtoc ta slequilal yutsilal co'nton ta xic'ot ta Dios yu'unic.”
- <sup>9</sup>Taje, xi s'elan ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Tsatsajanic ec un ti vo'oxuc ti laj xa ava'iic ti c'opetic ti yacalic ta yalel ti j'alc'opetic yu'un ti Dios ti c'ac'al li'e, xchi'uc ti sc'ac'alil xtoc ti laj yich' ac'bel sliqueb yoc xcha'va'anel xch'ulna Dios ti scotol xu' yu'une.
- <sup>10</sup>C'alal ch'abal to ox liquem ti abtele, ch'abal to ox stojol ti j'abtel viniquetique xchi'uc sloc' ta abtel ti chon bolometique. Ta scoj ti jcontrainvanejetique mu junuc yo'ntonic ta xa'iic ti jnaclejetique. Laj cac' que jti' ti ac'o stsacan sbaic ta leto ta jujun tale.
- <sup>11</sup>Avi tana li' une, ti c'u xa yepal ta xcomic ti jnaclejetic li' ta jteclume, mu xa jechuc ta jpas ta stojolic jech c'u cha'al laj jpas ta sliquebal c'ac'al talele. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.
- <sup>12</sup>Ti jech lamajem banomil ta xa'iique, loqu'em ayanem ta yo'ntonic. Jech ti uvaetique ta xac' lec ti sate. Ti banomile ta xac'be lec sat ti c'usi ta xich' ts'unele. Ta xac' lec ts'ujul ti vinajele. Ja' jech ta xcac'be yu'ninic ti jnaclejetic ti c'u yepal ta xcom ta jteclum li'e.
- <sup>13</sup>Ti vo'oxuc judaoxuc, ti israeloxuc, ti chopol ac'oplalic yu'unic ti muc'tiquil lumetic ti capaloxuc ta naclej xchi'uque, ja' yu'un li' une, ta jpojoxuc, ta jt'ic' jba ta spasel ti mu no'ox c'usi xana'ic liquele. Mu xaxi'ic, tsotsanic me.”
- <sup>14</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi s'elan ta xale: “C'alal laj soquesbeicun co'nton ti amolmuc'totic ta vo'nee, ta jbel sc'oplal laj ono'ox jtsitsic ta j'ech'el, mi ja'uc jutebuc laj jel.





<sup>15</sup>Avi tana une, laj xa jel. Ja' xa no'ox ta jnop ti lecuc c'otuc ta pasel ta stojol ti Jerusalene xchi'uc ti jteclum Judae. Ja' yu'un un cha'e, mu xaxi'ic.

<sup>16</sup>Xi s'elan ma' ti tsots sc'oplal sc'an xapasic ono'ox une: Jamal xavalbe abaic ti ac'opic ta jujun tale. Lequil chapanic ti c'usi sc'an chapanele. Ac'beic yipal ti lamajemuc avo'ntonic ti jech oyoxuc ta chapanobbailetique.

<sup>17</sup>Mu xavilbajin abaic ti jujunoxuque, mi ja'uc ti lec xa xava'iic ta xava'an abaic ta jech' rexticoe. Scotol ti va'i s'elan taje, mu ts'icbaj ta xca'i yu'un. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal."

<sup>18</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi laj yalbun ti laj sc'oportunone:

<sup>19</sup>"Ta xjoybij liquel ta muyubajel sc'oplal ti ictaej vaj c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti jujun chanchan (4) ue, ti yo'obal (5) ue, ti yucubal (7) ue, ti slajunebal (10) ue. Ta xc'ot liquel ta q'uin ta smuyubajel yo'ntonic snitilultac ti Judae. ¡Ja' yu'un un cha'e, oyuc ta avo'ntonic ti bu ja' melele, xchi'uc ti lamajem ti c'op avu'unique!"

<sup>20</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi s'elan ta xale: "Ta to me xtalic jnaclejetic xchi'uc yan jnaclejetic yu'un ti muc'tiquil lume.

<sup>21</sup>Ja' yu'un un, ti jun lume ta xbat ta yan lum ti xi ta xalbeic xtoque: '¡Ba jsa'tic ti Dios ti scotol xu' yu'une yo' jech ta jc'anbetic ti ac'o xiyac'botic ti slequilal yutsilale!' Jech ti yan jteclumetic xi ta xtac'batic yu'unic xtoque: '¡Ta xibatcutic ec!'

<sup>22</sup>Ti ta jteclum Jerusalene, ta xtalic ep jteclumetic xchi'uc mu no'ox albajuc ta xtalic muc'tiquil lumetic ta sa'el ti Dios ti scotol xu' yu'une, ta sc'anbel ti ac'o ac'baticuc ti yutsilal slequilale.

<sup>23</sup>Ti jech yorail taje, lajunvo' (10) jyanlumetic yu'un ti yan muc'tiquil lumetic, ti stsoylajetic no'ox ta sti'il sc'u' jun judá vinic ti xi ta xalbeic xtoque: '¡Yu'un chbat jchi'inotcutic, ja' ti c'ot ta jni' ta jchiquincutic ti chi'inbiloxuc yu'un ti Diose!' "

## Zacarías 9

### Ti muc'tiquil jteclumetic ti nopol no'oxe ta xich'ic tsitsel

<sup>1</sup>Xi s'elan laj yal ti Dios ta scontrainel ti muc'tiquil lum Hadraque xchi'uc ti jteclum Damascoe: "Ti jteclumetic ti oy ta Siriae ja' c'otem ta yu'untac ti Diose jech c'u cha'al scotol snitilultac ti Israele.

<sup>2</sup>Ja' jech xtoc, ja' yu'un ti jteclum Hamate, ti ja' uts' alal jteclumetic taje, xchi'uc ti jteclum Tiroe, ti Sidone xchi'uc scotol ti c'usitic jun yutsiquil ta q'uelel ti oy yu'unique.

<sup>3</sup>Smeltsanoj pojjobbailetic yu'un ti jteclum Tiroe. Laj sta ti ep laj sbusanbe sba ti oroe, ti platae, jech c'u cha'al junuc ti buch'u ta sbusan ti ach'ele.

<sup>4</sup>C'u stu un, scotol ta xpojbat batel yu'un ti Diose. Ta xtenbat batel ta nab ti sc'ulejale. Ta j'ech'el ta xchic'bat ti steculmale.



<sup>5</sup>“C'alal ta xil ti jteclum Ascalón ti va'i s'elan taje, ta xbat xch'ulel ta xi'el xchi'uc. Ep ta xich' svocol xtoc ti jteclum Gazae. Laj yipal yu'un ti jteclum Ecrón ti ja' to ox spatoj yo'nton yu'une. Ta xlaj sc'oplal ti ajvalil yu'un ti jteclum Gazae. Ta xtub sc'oplal ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Ascalone.

<sup>6</sup>Cha'cap sts'unubalic ta xlic naquiicuc ti ta jteclum Asdode. Ja' to jech ta xc'ot ta pec'tsajel stoyobbailic ti filisteoetique.

<sup>7</sup>Ti jech capal xchi'uc xch'ich'el ti bequ'et ta sti'ique, ta jpojbeic ta ye ta sti'ic. Yu'un ti c'alal snitic xa ta ti'el ti sve'elic ti albil sc'oplal mu stac' slajesique, ta jpojbe ta ye ta sti'ic. Ja' no'ox un, ti jnaclejetic taje, oy jlom ti ta xc'ot ta cu'un ti ta xlic slumalinic ti jteclum Judae. Ja'uc ti jteclum Ecrone, jech ta x'ilatic jech c'u cha'al ti jnaclej jebuseoetique.

<sup>8</sup>Yu'un tey ono'ox oyun ta stojol ti cu'untaque yo' jech ta jpoj ta stojol ti buch'uuc no'ox ta x'ech' li'e, ti mu xlic cha'ilbajinaticuc yu'un ti j'ilbajinvaneje, yu'un vu'un ta jva'an jba ta sq'uelel ta xchabiel.”

### **Ti ajvalil ti ta xvul ta loq'uel ta stojol ti Israele**

<sup>9</sup>Muyubajan no'ox ta j'ech'el, jteclum Sión. Q'uejinan no'ox ta muyubajel, jteclum Jerusalén. Ti ajvalil avu'une, tuc' sjol yo'nton tal ta atojol ti tsalvanem xa talele, peq'uel yac'oj sba ti cajal talel ta burroe, ja' ti ta jcot uni ch'in burro ti ja' yol jcot me' burroe.

<sup>10</sup>Ti stuque ja' ta slilinbe scarretatac ti Efraine, ti ca'etic yu'un ti jteclum Jerusalene, xchi'uc ti ac'ob-leto yolob yu'une. Yu'un ta scaj'al ti ta slamajes c'op yu'un ti muc'tiquil lume. Ta jujujot to nab, ta xc'ot yu'un ti ta xventainvane; ta xlic yu'un ta uc'um Eufrates, ti ta xc'ot ti bu xa c'alal jujuti' oy ti banomile.

### **Ta xich' cha'va'anel ti jteclum Israele**

<sup>11</sup>Xi s'elan ta xal ti Diose: “Jteclum Jerusalén, ti jech laj cac'bot ti jtrate ti oy yip ta sventa xch'ich'el ti milbil mantanale, ja' yu'un un, ta jnitboxuc loq'uel ti jchuqueletic ti tic'ajtic ta joc' ti ch'abal ya'lele.,

<sup>12</sup>Ti vo'oxuque, jchuqueletic ti staoj yav ti apatoj avo'ntonique, sutanic xa batel ta anac'obbailic. Ta xcalboxuc ava'ic ti x'ech' to ta jva'an jba ta atojolic avi tana li'e, ja' mu sta ti c'alal lic ata ti avocolique.

<sup>13</sup>Ta jtunes ta jyolob ti jteclum Judae; ta jtunes ta sni' jyolob ti Efraine. Jech ti vo'ot ec une, Sión, ta xac'ot cu'un ta jun espada ti xvolet no'ox liquel cu'un ti avalab anich'nab ta scontrainel ti jteclum Greciae.”

<sup>14</sup>Ti Diose ta xac' sba iluc ta stojol ti steclumale, ti xjapljat no'ox ti sni' syolobtac jech c'u cha'al ti chauque. Ti Dios ti ja' Ajvalile ta xoq'uisan ti yoq'ues ti xvolet no'ox batele, ti capal ta sutub ic' xchi'uc ya'lel ti xi ta stuqu'il yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>15</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, yu'un ta xchabi ti yu'untaque. Ja' yu'un un, ti stuquique ta xpech'ic ta teq'uel ti jim jimich'etique, ta sesintaic ti scontraique, ti co'ol s'elan vino



ta xuch'beic ti xch'ich'ele, ti co'ol s'elan lech-lech taq'uin ti noj ta xcom xchi'uquique, mi mo'oje, co'ol s'elan ti xbein no'ox yalel ta xulubtac ti altare.

<sup>16</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Ajvalil ti ja' Dios yu'unique, ta spoj loq'uel ti steclumale jech c'u cha'al ti jq'uel-chij ta spoj ti xchijtaque, yu'un xlaplun no'ox xjobaltac ti yu'untac ta steclumal stuquique, co'ol jech c'u cha'al c'upil sba tonetic ti yich'oj ti jun rona.

<sup>17</sup>C'u nan yutsil, c'u nan slequil liquel ti muc' ta lum taje. Ti jech mu no'ox albajuc ta xloc' yu'un ti trigo xchi'uc ti vinoe, jech ti querem tsebetique xcuxojic lec ta xch'i xc'opojic.

## Zacarías 10

### Albil sc'oplal ti pojel coltaele

<sup>1</sup>C'anbeic Dios ti ac'o yac' talel chaquilo' ta yorail ta xlic yaxubuc ti banomile. Ti Dios ti xc'avlajet no'ox yu'un ti chauque ta xac' taluc vo' ti bu c'alal ta xtune. Yax ju'an no'ox liquel ti momol abnal ta avosil abanomilique.

<sup>2</sup>Ti oy xa c'usi laj yal yalojic ti meltsanbil loc'obbailétique, naca jutbil, ti c'usi ta xilic yalojic ti jt'unvanejetique, naca yesomal jolil no'ox. Ti c'usitic ta xaq'uc ta na'ele co'ol s'elan vaichil ti mu'yuc c'usi ta xc'ot ta pasel yu'une, jeche' no'ox ta ic' ta xbat ti patob o'ntonal ta xalic xtoque. Jech o xal un, ti jteclume xtal xbat no'ox ta jujujot ti sjolic jech c'u cha'al epal hij ti oyic ta vocol ta scoj ti ch'abal ti jq'uelvanej yu'unique.

<sup>3</sup>Jech o xal xi ta xal ti Diose: “Mu xa sts'ic cu'un ti sti'emal jol yu'un ti jq'uel-chijetique, ta jtsits ya'ic ti buch'utic sbainojic ta svolel ta tsobel ti jteclumale.” Ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti Buch'u sbainoj ta sq'uelel ti xchijtac ti ja' snitilultac ti Judae, ja' ta xc'ot ta tsatsaquil ca' yu'un ti ac'-letoe.

<sup>4</sup>Ti ta stojolique, ta xvul ta loq'uel jbej ton ti tsots sc'oplale, ti Pajob-te' yu'un ti Axibalnae, ti Yolob yu'un ti Ac'ob-letoe. Yu'un ti ta stojolique, ta xlic vuluc ta loq'uel scotol ti jpojvanejetique.

<sup>5</sup>Co'ol s'elan soldadoetic ta xc'otic ti ta sjuy sba comel yu'unic ta teq'uel ti ach'el ta bebetique; ta stsalvanic ta j'ech'el, yu'un chi'inbilibic yu'un ti Diose, quexlal ta xc'ot yu'unic ti jcajlejetic ta ca'e.

<sup>6</sup>Xi ta xal ti Diose: “Ta xcac'be yipic ta j'ech'el snitilultac ti Judae, ta jt'ic' jba ta spojel snitilultac ti Josee. Ta jcha'volic talel xtoc ta slumalic, ja' ti oy syail xc'uxul co'nton ta stojolique. Ta xcha'ta yav xtoc ti co'ol xa s'elan ti mu'yuc jipoj jtenojic comel yilele, yu'un Ajvalil Diosun yu'unic ti ta xca'ibeic ti sc'opojel sti'inelique.

<sup>7</sup>Co'ol s'elan jun soldado ta xc'ot ti Efraine, ti mu xa c'usi jech o ta xa'i ti smuyubajel yo'ntone, ti co'ol xa s'elan xquixet ta xa'i yu'un ti vinoe. C'alal jech ta xilique, xmuyubajic xa ec ti xnich'nabe. Ti jech laj sta ti xmuyubaj xa ta xa'i ti banomile, ja' ta sventa ti Diose.

<sup>8</sup>“Ta jtaic ta iq'uel, ta jtsobic talel, yu'un laj jt'ic' jba ta spojelic. Ta xlic epajicuc xtoc jech c'u cha'al epajic to ox ta vo'nee.



<sup>9</sup>Tan puc batic cu'un ta yan muc'tiquil lumetic. Manchuc mi jech un, ti c'alal nom xa oyique, tey ta xlic svulesicun ta yo'ntonic. Oy bu jun c'ac'al ti xvoletic no'ox sutel talel xchi'uc ti yalab xnich'nabique.

<sup>10</sup>Ta xquiq'uic talel ti jech oyic ta jteclum Egiptoe, ti jech oyic ta jteclum Asiriae. Ta xquiq'uic batel ta jteclum Galaad xchi'uc ti ta Líbanoe. Ta xc'ot ta pasel ti jun yepalic ta j'ech'el ti mu xa x'ochic ta naclej liquele.

<sup>11</sup>C'alal ta x'ech' xtuch'ic ti muc' ta nab yu'un ti jteclum Egiptoe, yu'un ta jpajes ti jech xva'i xcoti ti syuc'benale. C'alal to sninabil ta jtaquijes ti uc'um Niloe, ta jlilinbe xtoc stoyobbailic ti jteclum Asiriae, ta jtubbe ti jech cajal sc'oplallic ti jteclum Egiptoe.

<sup>12</sup>Ta xcac'be yipic ti xvoletic no'ox batel ta sventa ti jmuc'ul jtsatsale. Jech me ta xcac' que jti' ti vu'un Diosune.”

## Zacarías 11

<sup>1</sup>Jamo ti ti'naetic avu'une, Líbano, ac'o lajuc ta c'oc' ti ch'ut te'etic avu'une.

<sup>2</sup>Oq'uitao aba tojal te', yu'un lom xa ta lum ti ch'ut te'e, yu'un ti c'upil sba te'etique tusul xa com ta lum. Tulanetic yu'un jteclum Basán, me'inal oc'anic, yu'un tusul xa com ta lum ti pimil muc' ta te'tique.

<sup>3</sup>Avetanic ta yoq'uitael abaic, jq'uel-chijetic, yu'un stuc xa banomil t'ajal com ti bu yavil ti jun yutsiquil xch'iem yaxaltique. Vinaj xa ti xloquet no'ox snuc' ti leone, yu'un tusul xa ta lum com ti c'upil sba pimil te'etic yu'un ti uc'um Jordane.

### Sc'oplal ti cha'vo' j'il-chijetic

<sup>4</sup>Ti Cajval Diose xi s'elan ti oy c'usi laj yalbune: “Ba chabio ti chijetic ti chapal sc'oplal ta xbat ti ta smilobiltaque,

<sup>5</sup>yu'un ti jmanolajeletique ma'uc smul ta xa'iic ti ta smilique. Jech ti jchonolajeletique xi ta xalique: ‘Coliyal ti Dios ti jech lic'ot ta jc'uleje.’ Ti j'il-chijetic, mi ja'uc xa oy syail xc'uxul yo'nton yu'un ti chije.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un cha'e, ja' no'ox jech ta jpas ta stojolic, laj to sc'oplal ti oy syail xc'uxul co'nton yu'un ti jnaclejetic ti li' ta muc' ta jteclume. C'ajomal no'ox ta xcac' ochicuc ta c'abal yu'un ti slac'nataque xchi'uc ta yoc ta sc'ob ti ajvalil yu'une. Taje, ta stubbe sc'oplal ti muc' ta lume, mi junuc ta jpoj mi ochic ta c'abale. Ti vu'un Diosune, mu me lo'iluc no'ox ta xcal.”

<sup>7</sup>Va'i un, lic jbain ta sq'uelel ti chijetic ti chapal sc'oplal ta xbat ta smilobile. Lic jbain ti c'u s'elan sventainojic to ox ti buch'u oy to ox ta yoc ta sc'obique. Ja' jech xtoc xi s'elan laj jsa' chib namte'aletique. Ti june, laj cac'be sbiin “C'uxubinvaney”. Ti jun xtoque, laj cac'be sbiin “Jpasvanej ta Jun”.

<sup>8</sup>Ta jun no'ox u, laj jtuch'be yabtel oxib j'il-chijetic ta scoj ti xcapet no'ox sjolic ta jtojole, yu'un laj ti sts'iquemal xcuchemal cu'une.



<sup>9</sup>Ti chijetique xi laj calbe ya'iique: “Ta j'ech'el mu'yuc xa ta jt'ic' jba ta aq'uelelic. Ti mi oy bu ta xachamique, chamanic. Ti mi oy buch'u ta smiloxuque, ac'o smiloxuc. Mi oy to bu cuxul lacomicque, tsutseso abaic ta ti'el.”

<sup>10</sup>Laj jtsac ti jnamte' ti sbiinoj “Jc'uxubinvaneje”. Laj jc'as ti ja' svinajeb ti mu'yuc xa stu c'ot ti trate ti laj spas ti Dios ta stojol scotol ti muc'tiquil lumetique.

<sup>11</sup>Ti jech c'ac'al taje, mu'yuc xa stu com ti tratee. Ti buch'utic oy ta yoc ta sc'obic ti chije, yac'oj satic ta jtojol. Lic yaq'uic ta venta ti ja' stuc ti Dios ta xc'opoj ta sventa ti oy c'usi ta xcale.

<sup>12</sup>Va'i un, xi laj calbeic ya'iique: “Ti mi lec ta xava'iique, tojic ti jc'ac'ale. Yan mi mu lecuc ta xava'iique, ch'an chanic.” Va'i un, laj yac'beicun lajuneb xcha'vinic (30) ta sep plata taq'uin.

<sup>13</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Tsaco ti sepequil taq'uin ti stuc xa no'ox jech jun yutsil jtojol ti laj xchaptic ta yalel ti c'u yepal xitojolin oe. Tic'o ochel ta xcaxail yavil taq'uin yu'un ti ch'ulnae.” Laj jtsac batel ti lajuneb xcha'vinic (30) ta sep taq'uine. Laj jt'ic' ochel ta xcaxail yavil taq'uin yu'un ti ch'ulnae.

<sup>14</sup>Ts'acal to un, lic jc'as ti xchibal namte'il ti sbiinoj “Jtsobvaneje”. Ja' jech c'ot ta pasel ti mu'yuc xa stu c'ot ti jun xil sbaic ti jteclum Judae xchi'uc ti jteclum Israele.

<sup>15</sup>Ti Diose xi laj yalbune: “Avi tana li'e, c'otan jech c'u cha'al junuc j'il-chij ti mu sventain ta sq'uelel ti xchije.

<sup>16</sup>Ti ta jteclum li'e, ta jva'an jun j'il-chij ti mu ja'uc jutebuc ta svul yo'nton yu'un ti jcotcovil chije. Mu ja'uc ta sa' xtoc ti ch'ayem xa batele. Mu ja'uc ta xpoxta xtoc ti yayijemique. Mi ja'uc ta xac'be sve'el ti ch'abal xa yipe. Ja' no'ox lec ta xa'i ta sti'be sbec'tal ti bu lec jubeme. Mi ja'uc oy c'usi ta xictabe comel ti svoy xtoque.

<sup>17</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, ti uni pochan j'il-chij ti lamal ta xicta comel ti c'u yepal volol ti chije. Ac'o jimbatuc espada ya'i ta sc'ob xchi'uc ti sbats'i sbec' sate. Ch'ayuc sc'oplal ta j'ech'el ti sc'obe. T'usuc ta j'ech'el ti sbec' sate.”

## Zacarías 12

### Ta xich' pojel coltael ti jteclum Jerusalene

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' sc'oplal Israel ti scaj'aloj ti Diose. Ti Dios ti Buch'u laj yac' ayanuc ti vinajele, ti laj yac'be yictac ti banomile, ti yac'ojbe xcuxlej ti jnaclejetique, xi ta xale:

<sup>2</sup>“Ti jteclum Jerusalene ta xc'ot ta pasel cu'un ti ta xc'ot ta jun bis ti ta xtun ta yuch'obil ti vineo yo' jech ta xyacubic scotol ti muc'tiquil jteclumetic ti joyol ta spat ta xocone. C'alal sjoyobtaojic ta stsaquel ta leto ti Jerusalene, jech ti yan jteclumetic ti joyol ta steclumal ti Judae, ta xich' stsaquel ta leto.

<sup>3</sup>Ti jech yorail taje, scotol ti jteclumetic ta joybinbeic ta jun muc' ta alal ton yu'unic ti jteclum Jerusalene. Buch'uuc no'ox ti ta sc'an ta stots ya'ie, ta xyayijes o sba xchi'uquic. Scotol ti muc'tiquil lumetique ta xtal svol sbaic ta scontrainel ti jteclum Jerusalene.



<sup>4</sup>Jech ti vu'un ec une ta jsibtas batel ya'iic scotol ti ca'etique, ta jt'ic'be xchuvajil sjolic ti jc'ajlejetic ta ca'e. Ta jchabi snitilultac ti Judae. Ta jtubbe sat scotol ti ca'etic yu'un ti muc'tiquil lume.

<sup>5</sup>Ti jech ta xvinaj ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasele, jech ti banquilaetic yu'un ti jteclum Judae, xi ta xlic yalbe sbaique: 'Ti Ajvalil ti scotol xu' yu'une, ja' Dios yu'un ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene, ja' ta sva'an sba ti oy yipal yu'unique.'

<sup>6</sup>"Ti jech yorail taje, ta jpasbeic ta stojolic ti banquilaetic yu'un ti jteclum Judae ti ta xc'otic cu'un jech c'u cha'al ti yavil c'oc' ti chac uban no'ox ta xtil ti si'e, ti co'ol s'elan c'oc' ta xchic' ti ch'ix ti jujuchuc chucbile. Ta stuq'uul bats'i c'obile, xchi'uc ta stuq'uul ts'et c'obile, ta svol sbaic ta stubbel sc'oplal ti muc'tiquil jteclumetic ti vololic ta spat ta xocone. Ja'uc ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene ta xlic naquuicuc xtoc ti ta steclumalique.

<sup>7</sup>"Ti vu'un Diosune, ja' ba'yel ta jt'ic' jba ta spojel ti judaetique yo' jech mu teyuc no'ox caj tsacal ech'el sc'oplal snitilultac ti Davide xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene, yo' jech mu xc'ot ta pasel ti ja' peq'uel ta xcom sc'oplal snitilultac ti Judae.

<sup>8</sup>Ti vu'un Diosune ta jt'ic' jba ta spojel ti jnaclejetic ti oyic ta jteclum Jerusalene. Yu'un ti buch'utic tsalbilic ta j'ech'ele x'ech' to xu' yu'unic liquel jech c'u cha'al xu' yu'un ech' ti Ajvalil Davide. Ja'uc snitilultac ti Davide co'ol s'elan Dios, co'ol s'elan yaj'ánjel Dios ti xu' yu'unic ti jba'beic batele.

<sup>9</sup>Ti jech yorail taje, c'usiuc muc' ta lumal ti ta stsac ta leto ti jteclum Jerusalene, ta j'ech'el ta jtubbe sc'oplal.

<sup>10</sup>"Ta jt'ic'beic ta snopbenal yu'unic ti yutsil slequial yo'ntonique, ti ta xlic c'opojuc ti'inuc ta stojol Dios ti snitilultac ti Davide xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene. Va'i un, ta xlic yilic ti buch'u laj yac' sjol sbaquil yu'unique. Ta xlic ochicuc ta vul o'nton xchi'uquic. Ta xlic yoq'uitaic jech c'u cha'al ta xlic yoq'uitaic ti ta xtub sc'oplal ti c'ajomal no'ox jcot nich'onile, mi ja' ti c'ajomal no'ox jcot banquilale.

<sup>11</sup>Ta xc'ot ta pasel ti ta jteclum Jerusalene, ti ta xlic jun muc'ul vul o'ntonal ta j'ech'el jech c'u cha'al laj spasic ta stojol ti dios Hadad-rimón ta stenlejal Meguidoe.

<sup>12</sup>Xi s'elan ta xlic spasic yu'un ti vul o'ntonal ta jujuchop ti bu oyique: ti snitilultac ti Davide xchi'uc ti antsetic yu'unique; ti snitilultac ti Natane xchi'uc ti antsetic yu'unique.

<sup>13</sup>Jech ta spasic xtoc ti snitilultac ti Levie xchi'uc ti antsetic yu'unique; ti snitilultac ti Semeie xchi'uc ti antsetic yu'unique.

<sup>14</sup>Mu ja'uc no'ox taje, yu'un ja' jech ta spasic scotol xtoc ti yan uts' alaliletique, ti liquic ta vul o'ntonal jujuvoc' xchi'uc ti yajnilique.

## Zacarías 13





<sup>1</sup>“Ti jech yorail taje, ta xvul ta t'omel jun sat vo' yo' jech ta spoquic ta smesic loq'uel smulic, ta smesel stusel loq'uel xchopolal snitilultac ti Davide xchi'uc ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Jerusalene.

<sup>2</sup>Ti ta scotol ti jteclum li'e, ta xc'ot ta pasel ti ta jtubbe sc'oplal sbitac ti loc'obbailétique yo' jech mu'yuc no'ox staoj yav ti c'oponbil ti'inbile. Ja' jech xtoc ti li' ta jteclume, ta jtubbe sc'oplal ti sbisoj sbaic ta j'alc'opetic yilele xchi'uc scotol ti jyanijes jol o'ntonale. Jech ta xc'ot ta pasel cu'un ti vu'un Diosune.

<sup>3</sup>“Va'i un, c'alal mi oy buch'u oy c'usi sc'an ta scaj'ale, xi ta x'albat yu'un ti stot sme'e: '¡Ta xavac' o ajal abaquil xchi'uc. Ta xajoybin ta sc'op Dios ti c'alal naca no'ox jutbil ti c'usi ta xacaj'ale!' ¡Ta xmile ta cuchilu yu'un stot sme' ti c'alal ta sbis sba ta jun j'alc'op yilele!

<sup>4</sup>Ti jech yorail taje, ti j'alc'opétique ta xq'uexavic xchi'uquic ta yalel ti c'alal ta xalic ti oy c'usi laj yilic ti ta to xc'ot ta pasele. Mi junuc ta xlajic ta lo'lael yu'un manchuc mi slapic c'u'il ti meltsanbil ta nucul ti ja' c'u'il yu'un ti j'alc'opétique.

<sup>5</sup>C'ajomal no'ox xi ta xalbe sbaic ti jujune: ‘Ma'ucun ma' ti j'alc'opune, c'ajomal no'ox jun jchabajelun. Ta jbic'tal no'ox lic cabtelan talel ti osile.’

<sup>6</sup>Ti mi oy buch'u xi ta sjaq'ue: ‘¿C'usi c'ot ta pasel ti oy senyail yayijemot une?’, xi ta stac' ti stuque: ‘Oy buch'u laj syayijesun ta sna ti buch'u lec xquil jba xchi'uque.’ ”

### **Ti Ajvalile ja' Dios cu'un**

<sup>7</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: “Va'lan, tec'lan un, espada, tsaco ta milel ti caj'il-chije. Tsaco ta milel xtoc ti caj'coltaobbae, milo ti j'il-chije, jech ti jvoc' chijétique, tan puc ta xbatic, yu'un ti vu'un eque ta jcontrain ti uni ch'iom chijétique.

<sup>8</sup>Ti oxvoc' jnaclejetic ti li' ta muc' ta lume, ta xc'ot ta pasel ti ta xchamic cha'voq'ue, c'ajomal xa no'ox jvoc' ti cuxul ta xcome.

<sup>9</sup>Jech ti jvoc' ti cuxul to ta xcome ta jtiq'uic ya'iic ochel ta c'oc' yo' jech ta xich' lecubtasel jech c'u cha'al ta xich' lecubtasel ta c'oc' ti plata ti oroe. Jech ti stuquic une ta xlic vocoleticuc ta jtojol. Ti vu'un ec une ta jtac'beic ti sc'opique. Ta xcalbeic ya'iic ti ja' jteclumaltaque. Ti stuquic une xi ta staquique: ‘Ti Ajvalile ja' ti Dios cu'untique.’ Jech ta xc'ot ta pasel cu'un ti vu'un Diosune.”

## **Zacarías 14**

### **Ta xc'ot ta pasel ti ta stsalvan ta j'ech'el ti jteclum Jerusalene**

<sup>1</sup>Jutuc xa sc'an sc'ac'alil ti ta xvul ta loq'uel ti Diose, c'alal ja' o ta xc'ot ta pasel ti ta xich' ch'aquel ti c'usitic scomelaltac avu'un ti oy ta atojole, jteclum Jerusalén.

<sup>2</sup>Ti jech c'ac'ale taje, ti Diose ta stsob talel scotol muc'tiquil lum yo' jech ta stsaquic ta leto ti jteclum Jerusalene. Ta xu'ninic ti jteclume, ta stsaquic ti c'usitic oy ta anae. Ta xilbajinic ti avantsilelique, ta stsaquic batel ta chuquel j'ololuc ti c'u yepal ti jteclume. Ja' xa no'ox va'al ta xcom ti yuni comelaltaque.



<sup>3</sup>Ts'acal to un, ta xvul ta loq'uel ti Dios ti ta stsac ta leto ti muc'tiquil lum taje jech c'u cha'al junuc jtsacvanej ta letovajel ti c'alal xc'ot ti sc'ac'alile.

<sup>4</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Diose ta stec'an lec yoc ta vits Olivo ti oy ta stuq'uil Jerusalén ti xi oy ta yeloval stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale. Ti muc' ta stenlejal ti xi sq'ueloj batel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'ale xchi'uc ti xi sq'ueloj batel ta stuq'uil smaleb c'ac'al ti oy ta yoc ti vits Olivoe, ta xlic pasuc ta cha'jav. Ti o'lol jave xi xquechet no'ox batel sjavemal ta stuq'uil yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Ti o'lol jave xi xquechet no'ox batel sjavemal ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>5</sup>Ti bu taje ta xajatavic batel ta stenlejal yu'un ti vitse, ti ta xc'ot c'alal to ti bu sbiinoj Asal ti xi oy ta jot xchiquine. Xabitetic no'ox ta jatobal jech c'u cha'al jatavic ti amolmuc'totic ta vo'ne ta scoj ti ech' ti niquel ti c'alal ja' o yorail ochem ta ajvalilal yu'un jteclum Judá ti Uziase. Ti jech taj une, ja' o ta xvul ta loq'uel ti Ajvalil Dios cu'une ti chi'inbil talem yu'un ti yajtuneltaque.

<sup>6</sup>Ti jech yorail ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, yu'un ch'abal sic, mi ja'uc oy ti taive.

<sup>7</sup>Stuc xa no'ox jech jun c'ac'al ta xc'ot ta pasel. Ja' no'ox xojtiquin stuc ti Diose. Yu'un ti stuque co'ol no'ox sba ta xil mi c'ac'altic manchuc mi ac'ubaltic xjobin no'ox xjobal.

<sup>8</sup>Va'i un, ti ta jteclum Jerusalene, ta xlic tucuc talem sat vo' ti jun no'ox yutsil siquete, ti x'oquin no'ox yoc ti c'alal yorail scomil ti c'ac'ale, ti c'alal snatil ti c'ac'ale. Ti o'lol yoque ta x'oquin ech'el ti bu sbiinoj Chamem Nabe. Yu'un ti o'lol yoque ta x'oquin ech'el ti bu sbiinoj Nab Mediterráneo.

<sup>9</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xlic sventain scotol banomil ti Diose. Ja' no'ox Ajvalil ti stuque. Ja' no'ox stuc biiltasbil ta banomil.

<sup>10</sup>Yu'un scotol ti c'u sjamlej ti jteclume, ta xlic joybijuc ta jun stenlej ti ta xlic batel ta Gebae, ta xc'ot c'alal to jteclum Rimón ti xi oy ta stuq'uil yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'al yu'un ti jteclum Jerusalene. Ja'uc ti jteclum Jerusalene, stuc tuchul ta xcom ta jun stselej. Oy buch'u ta xlic naquicuc ti ta xlic ti bu sbiinoj ti'na yu'un ti Benjamine, ti ta xc'ot c'alal to ta ti'na ti bu sbiinoj Xuc'ave (ti ja' to ox yavil ti vo'neal ti'nae), ti ta xlic xtoc ta q'uelob osil yu'un ti Hananele, ti ta xc'ot c'alal to ti bu to ox stenobil yaceite ti ajvalile.

<sup>11</sup>Melel, yu'un ta xlic ayanuc jnaclejetic ti ta jteclum Jerusalene. Mi ja'uc xa ta xc'ot ta pasel yan velta xtoc ti ta xtub ti sc'oplale. Ta j'ech'el mi ja'uc oy c'usi xal yo'ntonic ta xnaquic liquel ti jnaclejetic yu'une.

<sup>12</sup>Ja'uc ti muc'tiquil lum ti laj stsaquic ta leto ti Jerusalene, xi s'elan ta x'ac'batic tsitsel yu'un ti Diose: Cuxul to ta xlic c'a'uc ti sbec'talic ti jnaclejetic yu'une. Lopajtic no'ox liquel ti sbec' satic ta c'a'ele. Ta xc'a' ti yoquique.

<sup>13</sup>Ti jech yorail taje, tsots ta xlic ac'baticuc xi'el yu'un ti Diose. Va'i un, ta jujun tal ta stsacbe sba sc'obic ti ta xlic st'ajbe sbaic ta jujun tal ti co'ol no'ox svinquilel sbaique.



**14** Va'i ec un, ti jnaclejetic yu'un ti jteclum Judae ta xlic stsac ta leto ti jcontrainvanejetic ta jteclum Jerusalene. Ti jech mu no'ox albajuc sc'ulejalic ti yan muc'tiquil lume, ta spojbeic ti oroe, ti platae, xchi'uc ti c'u'iletic yu'unique.

**15** Ti c'u s'elan ti tsitsel ta xvul ta stojolic ti jnaclejetique, ja' no'ox jech cajal ta xc'ot ta stojol ti ca'etique, ti mulaetique, ti jcuch icatsil chon bolom ti sbiinoj camelloe, ti burroetique, xchi'uc ti yan chon bolometric ti oy bu vololic ta axibalna ti jcontrainvanejetique.

**16** Mi laj scotol ti va'i s'elan taj une, ti c'u to yepal cuxul com xtoc ti jteclumetic ti laj stsaquic ta leto ti jteclum Jerusalene, sbatel osil, jujun jabil ta xbat yich'ic ta muc' ti Ajvalil Dios ti scotol xu' yu'une xchi'uc ta spasbel sq'uinal ti Yanal Te' Axibalnae.

**17** Ti mi oy junuc muc' ta lum li' ta banomil ti mu xbat ta yich'el ta muc' ti Ajvalil ti ja' Dios ti scotol xu' yu'un ti oy ta jteclum Jerusalene, mi ja'uc ta xyal jset'uc ti vo' ta yosil sbanomilique.

**18** Mi mu xbatic xtoc ti egipcioetique, ja' jech ta x'ac'batic tsitsel yu'un Dios jech c'u cha'al ta x'ac'batic ti yan muc'tiquil lumetic ti buch'utic ti mu xbatic ta spasel sq'uinal ti Yanal Te' Axibalnae.

**19** Jech ta xich'ic tsitsel ti muc' ta lum Egiptoe xchi'uc scotol ti yan muc'tiquil lumetic ti mu xbatic ta spasel sq'uinal ti Yanal Te' Axibalnae.

**20** Ti jech c'ac'al taje, ta xc'ot ta pasel ti uni campanaetic yu'un ti ca'etic ti xi ti sc'oplal ta x'albate: "Ta xc'ot ta jtunel yu'un Dios le'e." Ja' jech xtoc ti binetic ti oy ta ch'ulnae, ta xc'ot ta jtunel jech c'u cha'al c'otem ta jtunel ti lech-lech taq'uinetic ti oy ta altare.

**21** Scotol ti binetic ti oy ta jteclum Jerusalene, ti oy ta jteclum Judae, ta xc'ot ta jtunel yu'un Dios ti scotol xu' yu'une. Buch'uuc no'ox ti oy c'usi ta xaq'uic ta milele, yu'un ja' ta stunesic xchi'uc ta slacanic o sbec'tal ti chon bolom ti c'usi laj yaq'uic ta milele. Ti jech c'ac'al taje, ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc xa buch'u ta xchonilaj ta yamaq'uil xch'ulna ti Dios ti scotol xu' yu'une.

## Malaquías

### Malaquías 1

#### Syail xc'uxul yo'nton ti Dios ta stojol ti Israele

<sup>1</sup>Ti li'e, ja' sc'oplal jteclum Israel ti scaj-tacoj talel ta alel ti Dios ta sventa ti j'alc'op Malaquiase.

<sup>2</sup>Ti Diose xi ta xale: “Staoj yav ti syail xc'uxul co'nton ta atojolique.” C'u stu un, xachi ta xavalique: “¿C'u s'elan ta jna'cutic ti c'ux ta xava'iuncutique?” Ti Diose xi laj staq'ue: “Mu yanuc ta a'yiel ti smelole. Ja' no'ox jech oy syail xc'uxul co'nton ta atojolic jech c'u cha'al laj jpas ta stojol ti Jacobe xchi'uc ti Esaue. Ac'o mi jmoj ti stotique, ja'uc ti Jacobe mi ja'uc laj jtuch' ta co'nton.

<sup>3</sup>Va'i un, ti Esaue j'ech'el mu jc'an jq'uelbe sat. Laj joybinbe ta sbajtical banomil ti yosil ti c'alal lec muc'tic te'tic to ox sbanomil ti Esaue. Ti banomil ti ja' to ox yu'une, ja' no'ox xtun o ti ta xc'ot ta yavil slamleb ti te'tical chon bolome.”

<sup>4</sup>Mi xi ta xlic yalic ti edomitaetic ti ja' snitilultac ti Esaue: “C'ot xa ta pasel ti lilij ti jlumaltique, manchuc mi jech, ta xlic jcha'va'antic ta ach' ti jlumaltique”, xi ta xtac'batic yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Mi ta xlic xcha'va'anic ti stuquique, jechuc. C'u stu un, ta jlilinbeic xtoc. Yu'un ti sbanomilique, ‘Slumal chopol jnaclejetic le'e’, xi ta sbiin o. Ja' jech xtoc, ‘Ja' jun muc' ta lum ti sbatel osil xcapet o sjol yu'un ti Diose’, xi sc'oplal ta sbiin o.”

<sup>5</sup>Taj une, ta xavil ta aba ta asatic, ti xi ta xavalique: “Jelavem smuc'ul stsatsal ti Diose, yu'un jelav to ech'el sts'aquil yosilal ti Israele.”

#### Ti Diose ta svul ti paleetique

<sup>6</sup>Ti paleetique, xi ta xvulatic yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une: “Ti alab nich'nabiletique sna' snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti stot sme'ique. Ti mosoviletique sna' snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti yajvalique. Jech ti vu'un ec une, atoticun, ¿c'u cha'al un ti mu xanijan abaic ta yich'elun ta muq'ue? Avajvalicun xtoc, ¿c'u cha'al un ti mu xa xavaquicun ta ventae? Yu'un mi ja'uc jutebuc oyun ta avo'ntonic. Ma'uc no'ox taje, yu'un xachi ta xaval xtoque: ‘¿Mi yu'un la oy bu ti mu xacac'otcutic ta ventae?’

<sup>7</sup>Ti pan ta xavich'ic talel ta altare, toj chopol ta j'ech'el. Va'i xtoc un, xachi to ta xavalique: ‘¿Mi yu'un la oy bu ta jsoquescutic avo'nton?’ Ti bu ta xasoquesic ti co'ntone, ja' ti ta xanopic ti mu'yuc stu ti caltare.

<sup>8</sup>Ta xavaquic ta matanal ti chon bolom ti tubem sate, ti coxove, ti oy xchamele. Ta xanopic ti ma'uc chopole.” Ja' yu'un un, ich'beic batel ti ajvaliletic avu'unique. Jqueltic quic mi xmuyubaj xa ta stsacboxuc ti matanal ta xavac'beique.

<sup>9</sup>C'anbeic Dios ti ac'o c'uxubajuc yo'ntone. Ja' no'ox un, mi jech staoj yav ta xavaquic ti mantal ti va'i s'elan taje, mu me xanopic ti xmuyubaj xa ta xastsacboxuc ti Diose. Yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi ta xale:

<sup>10</sup>“Ti oyuc la buch'u xu' ta smacbe sti' ti ch'ulnae yo' jech mu ta jeche'uc no'ox ta xich' tilesbel sc'ac'al ti caltare, toj xlaet xa ta xca'i unbi. Mi ja'uc ximuyubaj avu'unic. Mi ja'uc ta jtsac ta xquich' ti matanal ta xavac'beicune.

<sup>11</sup>Yu'un scotol ti muc'tiquil lum ti oy ta banomile, ta xiyich'ic ta muc'. Buyuc no'ox ta xchi'quic pom sventa quich'el ta muc, jun yutsiquil ti matanal ta xaq'uique.

<sup>12</sup>Ja'uc ti vo'oxuque ta xasoquesbeicun co'nton. Ta xanopic ti c'otem ta jmexa ti caltar ti bajbil tenbil ta xc'ote, yu'un mu'yuc yutsil ta j'ech'el ti ve'lil ta xich' aq'uel ta stojole.

<sup>13</sup>Ti vo'oxuque xachi ta xavalique: ‘Mu xa ts'icbaj ta xca'icutic ta j'ech'el yu'un scotol taje.’ Ti jech s'elan taje, ta xasoquesbeicun ti co'ntone. Taje, mi avalojic to nan ti ximuyubaj avu'unic c'alal ta xavac'beicun ta matanal ti elc'ambil chon bolome, mi ja' jun coxov vacax, mi ja' ti oy xchamele.

<sup>14</sup>Bac svocol xa'i o ti buch'u xac' xa ye yilel ti ta xac' jun lequil matanal chon bolom ti oy ta corral ti c'alal ja' ta xac' ti oy xchamele. Ti jech banquial Ajvalilune, xi'tabilun yu'unic jlomuc ti muc'tiquil lumetique.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal stuc ti Dios ti scotol xu' yu'une.

## Malaquías 2

<sup>1</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi ta xale: “Avi tana une, paleetic, xi s'elan sc'oplal ti sc'an xapasique:

<sup>2</sup>Tsotsuc sc'oplal xava'iic ti ch'unbeicun ti c'usi ta xcale, c'otuc ta pasel avu'unic ti quich'el ta muq'ue. Yan ti mi mu jechuc ta xapasic une, ta me xajbisoxuc ava'iic ta cotel chaval, ja' ti mu'yuc laj avaq'ueic ta venta ti oy jc'oplal ti quich'el ta muq'ue. Ta joybin ta avocolic no'ox xtoc ti oy c'usi lec ataojic ti jech oyoxuc ta paleale.

<sup>3</sup>“Ta jtubbe sc'oplal ti jech tsots avabtel avich'ojjique. Ta jip ta asatic xtoc ti yic'obal sbel xch'ut ti chon bolometric ti ta xavac'beic yich' svocol ta milele. Jmoj capal ta xavich'ic mesel loq'uel xchi'uc ti yic'obal sbel xch'ut ti chon bolometique.

<sup>4</sup>Ja' to jech ta xana'ic ti vu'un laj cal ti mantale yo' jech mu xch'ay ta be ti jtrate laj jpas ta stojol ti Levie.

<sup>5</sup>“Ti jtratee, ja' cuxlejal, j'ac'-jun-o'ntonal ti c'ot ta stojol ti Levie. Ti c'ot ta stojol cu'une, yo' ta xiyich' ta muc', yo' ta xixi'taun, ti nijil chimil ta jtojole. Yu'un ti stuque, vinaj ti laj xi'taune, ti laj snijan xchiman sba ta jtojole.

<sup>6</sup>Ti Levie laj yac' ta na'el ti bu ja' melele. Mi ja'uc jutebuc ti c'usi chopol oy ta ye ta sti'e. Cuxul lec yo'nton ti nabal ta spasel ti c'usi xco'olaj co'nton xchi'uque. Ep ti buch'utic laj sutesan sbaic yu'un ta spasel ti c'usitic chopole.

<sup>7</sup>Yu'un ja' yabtelic ti paleetic ta xchanubtasel ti jnaclejetic ti ac'o xiyojtiquinique. Ja' yu'un un, scotolic ac'o yac' sjolic ti ac'o sc'anic ti tojobtasele. Ti stuquique, ja' j'al-mantal j'ich'-c'opetic yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une.



<sup>8</sup>“Ja'uc ti vo'oxuc une, paleetic, laj xa avalopatonic comel ti lequil bee. Ti c'u s'elan lachanubtasvanique, ep xa ti buch'u ch'ay ta be avu'unique. Yu'un laj ayanijesbeic sc'oplal ti jtrate ti laj jpas ta stojol ti Levie.

<sup>9</sup>Jech o xal un, ti jech mu'yuc xavaq'uicun ta ventae, ti mu co'oluc ta xapasic ta stojol scotol ti c'alal ta xachanubtasic ti jnaclejetique, jech o xal un, ta xc'ot ta pasel cu'un ti mu'yuc atuique, ti bajbil tenbil ta xac'otic yu'un scotol ti jnaclejetique.” Ti va'i s'elan taje, ja' ta xal ti Dios ti scotol xu' yu'one.

### **Yanijem sjol yo'ntonic ti Israele**

<sup>10</sup>¿Mi mu junuc no'ox ti Dios ti ja' Jtotic ta jcotoltic ti Buch'u laj yac' ti jch'ulel animatique? ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti ta jlo'laan jbatic ta jujun tale, ti ta ju'tic comel ta teq'uel ti trate ti laj spas ti Dios ta stojol ti jmolmuc'totic ti laj ech'icunque?

<sup>11</sup>Ti Judae, yan sjol yo'nton ta stojol ti Diose. Spajebal xa no'ox ti c'usitic chopol ta spas ta Jerusalem, ti ta Israele. Ti Judae laj xa sju'be ta teq'uel yutsilal ti ch'ulna ti stuc'ulanoj lec ti Diose. Ti viniquetic ta jteclum Judae laj xa yajnilanic antsetic ti xrioxinojic ti va'anbil diosetique.

<sup>12</sup>Oc la ta alal ti tubbatuc ya'i sc'oplallic yu'un Dios ti jteclumaltic ti buch'utic yac'ojbeic yipal ta spasel ti va'i s'elan taje, mu'yuc ta alal buch'uuc no'ox, manchuc mi ta xich'ic talel ti matanaletic ta stojol Dios ti scotol xu' yu'one.

<sup>13</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, xi s'elan avac'ojbeic yipal ta spasele: Ti xmal no'ox ti ya'lel asatic ta sba ti altar yu'un ti Diose, xchi'uc ti xamil no'ox abaic ta oq'uel ta avanele, ja' ti mu xa xmuyubaj ti Dios ta stsacboxuc ti matanale.

<sup>14</sup>“¿C'u cha'al le' une?” xachi ta xajaquique. Ti Diose ja' rextico c'otem ti laj xa asutes ave ti c'usi laj aval ta stojol ti ants ti buch'u laj avic' ta aqueremale, yu'un ja' c'ot ta achi'il. Jech ti vo'ote laj aval ta stojol ti tuc' ajol avo'nton ta stojole.

<sup>15</sup>¿Mi mu junuc no'ox ti Dios ti buch'u laj yac' ti lum ach'ele, xchi'uc ti ch'ulel animaile? ¿C'u cha'al jech ta sc'an ti Dios ya'yel taj un cha'e? ¿Mi mu yu'unuc ta sc'an ti ac'o ayanuc nitiluletic ti ta xc'ot ta yu'untaque? Ja' yu'un un cha'e, q'uelo abaic lec xchi'uc ti ach'ulel avanimaique. Tsots sc'oplal ti mu xch'ay ta be avu'unic ti c'u s'elan laj avac' ave ati' ta stojol ti avajnil ti laj avic' ta aqueremale.

<sup>16</sup>Xi ta xal ti Ajvalil ti scotol xu' yu'one, Dios yu'un ti Israele: “Ja' yu'un cha'e, tuc'ulano me abaic lec xchi'uc ti ach'ulel avanimaique. Mu xayanijes abaic. Mu junuc co'nton yu'un ti buch'u ta sten ti yajnile, ti ta soques sba ta spasel ti c'usitic chopol taje.”

### **Ti sc'ac'alil chapanele**

<sup>17</sup>Ti Diose mu xa sc'an xa'i ti ac'opique. Ja'uc ti vo'oxuc une xi to ta xajaquique: “¿C'usitic laj xa calbetic ti jech mu xa sc'an ta xchiquinta ti jc'optique?” Ta xavalilanilic ti lec ta xa'i Dios ti buch'utic oy c'usitic chopol ta spasiq, ti xmuyubaj yu'un ti avalojique. Mu xc'ot ta avo'ntonic ti tuc' sna' xchapanvan ti Diose.



### Malaquías 3

<sup>1</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: “Ta jtac jelavel talel ti caj'al-mantal j'ich'-c'ope yo' jech ta xchapanbun ti jbee. Ti Dios taje, ja' ti Buch'u yacal ta xasa'lanique. Mu xa jaluc sc'an ti ta x'och ta xch'ulnae. Ta xvul xa ta loq'uel ti j'al-mantal j'ich'-c'op yu'un ti trate ti oy ta avo'ntonic amalaojique.”

<sup>2</sup>Ti sc'ac'alil ti ta xvul ta loq'uele, ¿buch'u la xu' to ta stoy ye sti'? ¿Buch'u la xu' to lec va'al ta xcom? Yu'un co'ol s'elan c'oc' ta xvul ta loq'uel yo' ta spoc stusotic. Yu'un co'ol s'elan xabon ta spoc loq'uel ti c'usitic jsoquesoj jbatic yu'une.

<sup>3</sup>Ti Diose ta xchotan sba ta spoquel stusel ti paleetic snitilultac ti Levie. Jech ta spas ta stojolic jech c'u cha'al ta xich' lecubtasel ta c'oc' ti platae xchi'uc ti oroe. Mi laj taj une, xu' xa ta xaq'uc ti matanal ta stojol ti Diose jech c'u cha'al sc'an ono'ox pasele.

<sup>4</sup>Ti Diose xmuyubaj xa xchi'uc ti matanal ta xac' ti jteclum Judae, ti jteclum Jerusalene. Ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al xmuyubaj ono'ox xchi'uc le' talel ta vo'nee.

<sup>5</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: “Ta xtal jchapanoxuc ava'iic. Ti jech yorail taje, vu'un ta jva'an jba ta rextico ta scontrainelic ti buch'utic yac'ojbeic yipal ta sc'oponel ti sbel banomile, ti buch'utic ta xmulivaj ta yane, ti buch'utic ta jeche' no'ox ti c'usi ta sva'anic ta rexticoe, ti buch'utic ta xilbeic svocol ti j'abteletique, ti me'unal antsetique xchi'uc ti me'un mu'natetique, ti buch'utic mu'yuc stu ta xilic ti jyanlumetique, xchi'uc ti buch'utic mu x'ac'vanic ta ventae.

#### Ti jun ta jujun lajlajunebe xchi'uc ti matanaletique

<sup>6</sup>“Ti vu'un Diosune, mi jutebuc jyanijesoj jba. Ti vo'oxuc snitiluloxuc ti Jacobe, mu'yuc to laj avich'ic tsutsesel.

<sup>7</sup>Ti vo'oxuque laj avalopatinic comel ti c'usitic nopbil cu'une. Jech labatic jech c'u cha'al laj ech'icuc ti amolmuc'totique, ti mu'yuc xac' yo'ntonic ta xch'unele. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, xichi ta xcale: Cha'sutanic talel ta jtojol. Jech ti vu'une ta xicha'sut talel ta atojolic ec. Ja'uc ti vo'oxuc une xachi ta xavalique: ‘¿C'u cha'al ta xicha'sutcutic talel ta atojol ya'luc?’

<sup>8</sup>Ti vu'un eque xichi ta jaq'ue: ¿Mi yu'un oy la bu xavil jun vinic ti xu' yu'un ta yelc'abel ti c'usi oy yu'un ti Diose? Ti vo'oxuque laj xa avelc'anicun. Xachi to no'ox xtoc ta xajaq'uique: ‘¿C'usi ti laj quele'c'andotcutic une?’ Laj avelc'anbeicun ti jun ta jujun lajlajunebe xchi'uc ti matanaletique.

<sup>9</sup>Jech, yu'un scotol ti muc'tiquil lume, acotolic ec, yacal ta xavelc'anicun. Ja' yu'un un, ta xa jbisoxuc ava'iic ta cotal chaval. Ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une, xichi ta xcale:

<sup>10</sup>Ti jun ta jujun lajlajunebe, ich'ic talel ta sq'uejobil ti oy ta ch'ulnae. Ja' to jech oy lec c'usi ta tunel ta lajesel ti ta jnae. Ac'beicun ta jba, ja' to ta xavilic mi mu'yuc ta jam talel ti vinajele, ti spajeb xa no'ox yutsil ta xvul ta atojolic ti c'uxubinele.

<sup>11</sup>Mu jq'uelojuc ma' ti ta xlaj ta xchanul ti ts'unubaletique, ti uvaetic avu'unique.



<sup>12</sup>Scotol ti muc'tiquil lume, mu'yuc c'usi sna'ic le'e, xi ac'oplalic yu'unic. Ti vo'oxuque ta xch'ay o'ntonal ta q'uelel yutsil ti alimalique.” Jech laj xa cal ti vu'un Diosun ti scotol xu' cu'une.

### **Syail xc'uxul yo'nton ti Dios ta stojol ti steclumale**

<sup>13</sup>Ti Diose xi ta xale: “Ti vo'oxuque, spajeb xa no'ox ti c'usi ta xavalic ta jtojole. Yu'un xachiic to no'ox xtoc ta xajaquique: ‘¿C'usi ti chopol calojcutic ta atojole?’

<sup>14</sup>Xi s'elan ma' ti c'usi avalojique: ‘Mu'yuc c'usi xloc' o ti tunel yu'un ti Diose. ¿Mi yu'un oy c'usi ta jtatic o yu'un ti ta xich' pasbel ti c'usi ta xale, ti ta xich' lapel ti at-o'ntonal c'u'il ta sba ta sat ti Dios ti scotol xu' yu'une?’

<sup>15</sup>Quilojtic lec ta jba ta jsatic ti xmuyubajic no'ox ti buch'utic jtoyobbaetique. Ja' jech no'ox xtoc, ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, lec ti c'usi ta staique. Ja' jech no'ox xtoc, ti buch'utic ta slajeltsabeic yo'nton ti Diose, mi ja'uc jutebuc ta x'ac'bat stojic.’ ”

<sup>16</sup>Ti buch'utic laj snijan xchiman sbaic ta stojol ti Diose, liquic ta slo'iltael. Jech ti Diose laj sts'etan xchiquin ta ya'yiel ti c'usi ta xalique. Ti ta stojol ti Diose, laj yich' ts'ibael jpoc vun ti ta xac' ta na'el ti buch'utic ta xi'taic ti Diose, ti tsots sc'oplal ta xa'iique.

<sup>17</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une, xi ta xale: “Yacalun ta xchapanel jun c'ac'al ti xu' ta xcha'sutic talel yo' ta xc'otic ta jteclumale. Jech c'u cha'al junuc totil ti ta xc'uxubaj yo'nton yu'un ti xnich'on ti yac'oj sba ta tunel yu'une, ja' jech ta x'ayan syail xc'uxul co'nton yu'unic ec.

<sup>18</sup>Va'i unbi, ta xlic avilic xtoc ti mu xco'olaj ta q'uelel xchi'uc ti buch'u leque xchi'uc ti buch'u chopole, xchi'uc ti buch'utic ta snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti Diose xchi'uc ti buch'u mu snijan xchiman sbaique.”

## **Malaquías 4**

### **Ti sc'ac'alil ta xvul ta loq'uel ti Diose**

<sup>1</sup>Ti Dios ti scotol xu' yu'une xi ta xale: “Ta xnopaj talel sc'ac'alil yorail ti oy bu co'ol s'elan stilemal sc'ac'al jorneo. Ta xc'aquic scotol ti buch'utic toyobbaique, xchi'uc ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti natic no'ox sleb ta xtil jech c'u cha'al ta xc'ac' ti jobele. Ti jech ta xvul ta loq'uel ti jech c'ac'al taje, ta xchic'atic, ti mi ja'uc jutebuc xvinaj bu bate.

<sup>2</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, ti nijil chimiloxuc ta yich'elun ta muq'ue, jech ti pojel c'uxubinel cu'une xtixet no'ox vulel ta atojolic co'ol s'elan xojobal ti c'ac'ale, yu'un ja' ach'iel ac'opojelic ti xtixet no'ox vulel ta atojolique. Jech ti vo'oxuque, natic no'ox xabitic ta muyubajel jech c'u cha'al ti ch'iom vacaxetic c'alal ta xloc' batel ta scorrale.

<sup>3</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti chapanbil xa cu'une, co'ol s'elan pucuc ta xaju'ic ta teq'uel ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique.



<sup>4</sup>“Vuleso ta avo'ntonic xtoc un ti oy c'usi jbel tsots albil ti laj cac'be ti cajtunel Moisés ti ta vits Horebe. ¡Ja' ti c'usitic nopbile xchi'uc ti mantaletic ti tsots sc'oplal ta xch'unic scotol ti israeletique!

<sup>5</sup>“A'yio ava'iic ti xi ta xcalboxuque: Ba'yel ta jtac talel ta atojolic ti j'alc'op Eliase, c'alal mu to ta xvul ta loq'uel ti sc'ac'alil ti ta xvul ta loq'uel ti Diose, ti ja' jun c'ac'al ti xi'bal sba ti oy c'usi muc'tic no'ox ta xc'ot ta pasele.

<sup>6</sup>Yu'un ta xc'ot ta pasel ti ta slajesbe sba yo'ntonic ti totil me'iletic xchi'uc ti alab nich'nabiletique. Mi mo'oje, ta xtal cac'be svocol ti steclumale, ta jtsutses ta j'ech'el.”



# Tzotzil - All Bible

(Bible in Tzotzil de Chamula)

## San Mateo

### San Mateo 1

#### Smolmuc'totac ti Jesús laj ech'uque

(Lc 3.23-38)

- <sup>1</sup>Ti biiletic li'e, ja' sbitac smolmuc'totac ti Jesucristo ti lic talel ta stojol ti Abrahame, ti c'ot ta stojol ti Davide.
- <sup>2</sup>Xnich'on ti Abrahame, Isaac. Xnich'on ti Isaaque, Jacob. Xnich'nab ti Jacobe, Judá xchi'uc xchi'iltac ta voq'uel.
- <sup>3</sup>Xnich'nab ti Judae, Fares xchi'uc Zara. Ti Farese xchi'uc ti Zarae, Tamar sbi ti sme'e. Xnich'on ti Farese, Esrom. Xnich'on ti Esrome, Aram.
- <sup>4</sup>Xnich'on ti Arame, Aminadab. Xnich'on ti Aminadabe, Naasón. Xnich'on ti Naasone, Salmón.
- <sup>5</sup>Xnich'on ti Salmone, Booz. Ti Booze, Rahab sbi ti sme'e. Xnich'on ti Booze, Obed. Ti Obede, Rut sbi ti sme'e. Xnich'on ti Obede, Isaí.
- <sup>6</sup>Xnich'on ti Isaie, ja' ti David ti c'ot ta ajvalile. Ti ajvalil Davide taje, ja' stot ti Salomone. Ti sme'e, yajnil to ox ti Uriase.
- <sup>7</sup>Xnich'on ti Salomone, Roboam. Xnich'on ti Roboame, Abías. Xnich'on ti Abiase, Asa.
- <sup>8</sup>Xnich'on ti Asae, Josafat. Xnich'on ti Josafate, Joram. Xnich'on ti Jorame, Uzías.
- <sup>9</sup>Xnich'on ti Uziase, Jotam. Xnich'on ti Jotame, Acáz. Xnich'on ti Acaze, Ezequías.
- <sup>10</sup>Xnich'on ti Ezequiase, Manasés. Xnich'on ti Manasese, Amón. Xnich'on ti Amone, Josías.
- <sup>11</sup>Xnich'nab ti Josiase, Jeconías sbi xchi'uc ti xchi'iltac ta voq'uele, ja' yorail ti chucbil batic ta Babilonia banomil ti israeletique.
- <sup>12</sup>C'alal chucbilic ta yan lume, ti Jeconiase nich'naj, Salatiel laj yac'be sbi. Xnich'on ti Salatiele, Zorobabel.
- <sup>13</sup>Xnich'on ti Zorobabele, Abiud. Xnich'on ti Abihude, Eliaquim. Xnich'on ti Eliaquime, Azor.
- <sup>14</sup>Xnich'on ti Azore, Sadoc. Xnich'on ti Sadoque, Aquim. Xnich'on ti Aquime, Eliud.
- <sup>15</sup>Xnich'on ti Eliude, Eleazar. Xnich'on ti Eleazare, Matán. Xnich'on ti Matane, Jacob.

<sup>16</sup>Xnich'on ti Jacobe, José, smalal ti Mariae, sme' ti Jesús ti ja' Cristoe.

<sup>17</sup>Laj ech'uc chanlajunchop (14) totil me'iletic ti lic talel ta stojol ti Abrahame, ti c'ot ta stojol ti Davide. Ja' jech xtoc laj ech'uc chanlajunchop (14) totil me'iletic ti lic talel ta stojol ti Davide, ti c'ot c'alal ti israeletic chucbil batic ta muc' ta lum Babiloniae. Ja' jech xtoc c'alal chucajtic ta Babiloniae, laj to ech'uc chanlajunchop (14) totil me'iletic c'alal ja' o voc' ti Cristoe.

### **Svoq'uebal ti Jesucristoe**

(Lc 2.1-7)

<sup>18</sup>Xi s'elan voc' talel ma' ti Jesucristoe: Jac'bil xa ox yu'un José ti María sme' ti Jesuse. C'alal mu'yuc to yic'oj sbaique, xchi'uc xa ox yol ti María ta sventa smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Spiritue.

<sup>19</sup>Ti jech jun lequil tuq'uul vinic ti José smalal ti Mariae, mu sc'an ta xac' ta quexlal. Ta scomtsan ya'i ta mucul.

<sup>20</sup>C'alal jech ta snope, tal jun yaj'ánjel Dios ti xi tal albatuc laj yil ta svaiche: —José, snitilul ajvalil David, mu xlo'ilaj avo'nton yu'un ti Mariae, ic'o. Ti yol xchi'uque, ja' ta sventa smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Spiritue.

<sup>21</sup>Ti Mariae ta xil jun squerem, Jesús ta xavac'be sbi. Jech ta xavac'be sbi, yu'un ta spoj ta scolta ti steclumal yu'un ti smulique.

<sup>22</sup>Ti jech scotol taje, yo' ta xc'ot ta pasel ti xi s'elan laj yal ti Dios ta sventa ti j'alc'op yu'une:

<sup>23</sup>‘Ta xchi'in yol ti jun tojol tsebe. Ta x'ayan jun squerem, Emanuel ta xac'be sbiin.’

(“Dios ta sva'an stec'an sba ta jtojoltic”, ti xi ta xac'be sbiine.)

<sup>24</sup>C'alal julav ti Josee, laj yich' ta muc' jech c'u cha'al i'albat yu'un ti yaj'ánjel Diose, laj yic' ti Mariae.

<sup>25</sup>Ja' to lic sbis sbaic ta yajnil smalal sbaic c'alal voc' ti yole. Ti Josee laj yac'be sbiin Jesús.

## **San Mateo 2**

### **Ti jvu'lal bijil viniquetique**

<sup>1</sup>Ti Jesuse voc' ta jteclum Belén ti oy ta Judea banomile c'alal ja' o tiq'uul ta ajvalil ti Herodes ta muc' ta lume. Va'i un, talic ta Jerusalén bijil viniquetic ti yabtelineojic ta sq'uelel c'analetic ti liquemic talel ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>2</sup>Xi lic sjac'beique: —¿Bu oy ti ajvalil yu'un ti judíoetic ti voq'uem xae? yu'un laj quilcutic sc'analil, tal quich'cutic ta muc'.

<sup>3</sup>C'alal laj ya'i ti ajvalil Herodes taje, lic ta vul o'nton, ja' jech ec ti jnaclejetic ta Jerusalene.



<sup>4</sup>Ti ajvalil Herodese laj stac ta iq'uel scotol ti banquialal paleetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti laj sjac'be bu ta xc'ot ta voq'uel ti Cristoe.

<sup>5</sup>Xi laj stac'beique: —Tey ta Belén ti oy ta Judea banomile, yu'un xi s'elan laj sts'iba comel ti yaj'alc'ope:

<sup>6</sup>'Uni jteclum Belén ti li' oyot ta Judea banomile, laj to c'op ma' ti peq'uel ac'oplal ti li' capalot xchi'uc ti yan jteclumetic li' ta muc'tiquil lume. Ta xvul ta loq'uel ta atojol jun ajvalil ta sventainel ti jlumal Israele.'

<sup>7</sup>Ti Herodese ta mucul laj sta ta iq'uel ti bijil viniquetique, ja' ta sventaic ti laj sna' c'usi ora vinaj ti c'anale.

<sup>8</sup>Ta jech yepal un, laj stac batel ta Belén ti xi laj yalbee: —Batanic ti bu taje, chajic lec ta sa'el scotol bu oy ti olol taje. Mi laj ataic ta sa'ele, xtal avalbeicun yo' jech chba quich' ta muc'.

<sup>9</sup>Ti jech laj yal ti ajvalile, batic ti bijil viniquetique. Ti c'anal ti vinaj ta sloq'ueb c'ac'ale, jba'be batel yu'unic. C'ot spajes sba bu oy ti olole.

<sup>10</sup>C'alal jech laj yilic ti bijil viniquetic ti laj spajes sba ti c'anale, xmuyubajic xa.

<sup>11</sup>Ochic batel ta na un, laj yilic ti olole xchi'uc ti sme'e, ja' ti Mariae. Laj squejan sbaic, laj yich'ic ta muc'. Lic sjam ti xcaxaique, laj yac'beic smoton, naca oro, pom, xchi'uc momol ti mirra sbie.

<sup>12</sup>Ts'acal to un, bijubtasatic ta vaichil ti mu xa x'ech'ic ta stojol ti ajvalil Herodese. Sutic batel ta slumalic ta yan o be.

### **Ti jatvil batel ta Egiptoe**

<sup>13</sup>C'alal batic xa ti bijil viniquetique, tal yaj'ánjel ti Diose, ti xi laj yalbe ta svaich ti Josee: —Lican, batan, ic'o batel ti olol xchi'uc ti sme'e. Jatavanic batel ta yosilal Egipto. Comanic ti bu taje ja' to mi laj calbot ava'ie, yu'un ti Herodese ta sa' ti olole, yu'un ta smil ya'i.

<sup>14</sup>Ti Josee loc' batel, laj yic' batel ti olol xchi'uc ti sme'e. Ta ac'ubaltic laj stamic batel sbelel Egipto.

<sup>15</sup>Comic ti bu taje ja' to ti c'uxi cham ti Herodese. Taje, ja' c'ot ta pasel ti xi laj yal ti Dios ta sventa ti yaj'alc'ope: “Ta xquic' talel ta Egipto ma' ti Jnich'one.”

### **Ti Herodese laj yal mantal ti yich'uc milel ti ololetique**

<sup>16</sup>C'alal laj yil ti Herodes ti laj ta lo'lael yu'un ti bijil viniquetique, icap sjol, laj yal mantal ti yich'uc milel scotol ti uni queremetic ti mu to ta sta chib jabile xchi'uc ti yich'ojic xa chib jabil ti oyic ta jteclum Belene xchi'uc ti c'u yepal joyol ta spat xocone. Ja' ba sco'oltas talel ti ajvalil Herodese ti c'usi ora laj yalic ti bijil viniquetique.

<sup>17</sup>Taje, ja' ic'ot ta pasel ti xi s'elan laj sts'iba comel ti yaj'alc'op Jeremiase:



<sup>18</sup>“Oy buch'u x'avet ta Ramá banomil. Mu xnel mu x'ech' ta xa'i ti svocole. Ta smil sba ta oq'uel ta j'ech'el. Ja' ti Raquel ta xoq'uita ti yalabe. Mu cha'bel sc'an patbel yo'nton yu'un chamemic xa.”

<sup>19</sup>C'alal chamem xa ox ti Herodese, tal jun yaj'ánjel ti Diose, ti xi laj yalbe ta xvaich ti José ta Egiptoe:

<sup>20</sup>—Lican, batan, ic'o batel ti olol xchi'uc ti sme'e. Sutanic batel ta slumal Israel, yu'un ti buch'u ta smilic ya'i ti olole chamic xa.

<sup>21</sup>Ti Josee loc' batel, laj yic' batel ti olol xchi'uc ti sme'e. Batic ta slumal Israel.

<sup>22</sup>C'alal laj ya'i ti ochem ta ajvalil ta Judea banomil ti Arquelao ti laj yich'be yabtel ti stot Herodese, xi' ti ta xbat José ti bu taje. Ac'bat yil ta svaich yu'un Dios ti batuc ta yosilal Galileae.

<sup>23</sup>C'alal c'otic ta yosilal Galileae, bat nacliicuc ta jteclum Nazaret. Ti jech taje, yo' ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi laj yalic ti j'alc'opetique: “Ti Jesuse ta sbiin nazareno.”

### San Mateo 3

#### Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e oy c'usi ta xal ta xocol banomil

*(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, ja' o vul ta loq'uel ti Juan j'ac'-ich'-vo' ta xocol banomil yu'un ti Judeae,

<sup>2</sup>ti xi ta xale: —Na'o aba ava'iic, sutanic talel ta stojol ti Diose, yu'un nopol xa yorail ti ta xventainvan ti Diose.

<sup>3</sup>Ti Juan taje, ja' ti buch'u xi ts'ibabat sc'oplal yu'un ti j'alc'op Isaiase: “Oy buch'u tsots ta xc'opoj ta xocol banomil ti xi ta xale: ‘Jambeic tuqu'il be ti Cajvaltique. Meltsanbeic lec sbe.’ ”

<sup>4</sup>Meltsanbil ta stsotsil camello sc'u' ti Juane. Nucul ti xchuque. Naca c'ulub ti sve'ele xchi'uc ti te'tical ajapome.

<sup>5</sup>Ti jnaclejetic ta Jerusalene, ta sjoylej ti Judea banomile, xchi'uc ti nopol ta uc'um Jordane, ta xtalic ya'ibeic sc'op ti Juane.

<sup>6</sup>C'alal jamal ta xalic ti smulique, ti Juane ta xac'be yich' vo' ta uc'um Jordán.

<sup>7</sup>C'alal laj yil ti Juan ti ep ta xtalic ta yich'el vo' ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique, xi laj yalbee: —Xnich'nab jti'oval chon, ¿buch'u laj yalboxuc ava'iic ti ta xapoj abaic yu'un ti tsots tsitsel ti ta xa xtale?

<sup>8</sup>Lecuc ti c'usi ta xapasique yo' ta xvinaj ta j'ech'el ti lasutic talel ta stojol ti Diose.

<sup>9</sup>Mu xatoy abaic yu'un ti xi ta xavalique: ‘Snitilulotic Abraham ma' ti vo'otique.’ Ta xcalboxuc ava'iic, ti Diose xu' ta sjoybin ta snitilultac Abraham ti tonetic li'e.



<sup>10</sup>Chapal xa ti eq'uel ta slomes ti te'etic xchi'uc ti yibele. Scotol te'etic ti mu'yuc lec ta xac' ti sate, ta xich' bojel yo' jech jip xi ochel ta c'oc'.

<sup>11</sup>Ta mehel, vo' no'ox ta xcac' avich'ic ta yiq'ueloxuc ti sutanic talel ta stojol ti Diose. Ja'uc ti Buch'u ta ts'acal to ta xtale, ta xac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espiritu ti co'ol s'elan c'oq'ue. Ti Buch'u ta ts'acal ta xtale, jelavem ti smuc'ule. Ti vu'une ch'abal c'usi xu' cu'un, mi ja'uc ta yich'bel batel ti xonobe, mu'yuc jlequilal ta stojol.

<sup>12</sup>Ti Buch'u ta ts'acal to ta xtale stsacoj xa ti yic'aobil trigoe. Ta st'ujbe loq'uel ti sc'a'epale yo' naca trigo ta xcom. Ti t'ujbil trigoe ta sq'uej ta yavil. Yan ti sc'a'epale ta xich' chiq'uel ti bu mu xtub ti c'oq'ue.

### **Ta xich' vo' ti Jesuse**

*(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)*

<sup>13</sup>Ti Jesuse loc' batel ta Galilea banomil. Ic'ot ta uc'um Jordán yo' ta x'ac'bat yich' vo' yu'un ti Juane.

<sup>14</sup>Ti Juane mu xc'ot o ta xa'i ti ta xac'be yich' vo' ti Jesuse. Jech o xal xi laj yale: —Vo'ot ta xavac' quich' vo' ti jechuque. ¿C'u no'ox cha'al ti latal ta jtojole?

<sup>15</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Ch'an to chian xchi'uc le'e. Tsots sc'oplal ti c'otuc ta pasel scotol cu'untic ti c'u s'elan yalaj ti Diose. Ti Juane laj ya'ibe smelol.

<sup>16</sup>C'alal laj yich' vo' ti Jesuse, loc' batel, ta jech yepal jam ti vinajele. Ti Jesuse laj yil ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose ti co'ol s'elan jcot paloma ti ta xyal talel ta stojole.

<sup>17</sup>Ja' o vinaj talel ti oy Buch'u c'opoj ta vinajel ti xi laj yale: —Le'e, ja' Jnich'on ti c'ux ta xca'ie, ximuyubaj yu'un.

## **San Mateo 4**

### **Ta xich' lajeltsael ti Jesuse**

*(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)*

<sup>1</sup>Ta jech yepal un, ti Jesuse iq'ue batel ta sbajtical banomil yu'un ti Ch'ul Espiritue yo' jech ta xlajeltsae yu'un ti pucuje.

<sup>2</sup>Cha'vinic (40) c'ac'al, cha'vinic (40) ac'ubal, mu'yuc xve'. Ts'acal to un, lic ya'i vi'nal.

<sup>3</sup>Ti pucuje nopaj batel ta stojol ti Jesuse yo' ta slajeltsa ti xi laj yalbee: —Mi mehel Xnich'onot ti Diose, paso ta mantal ti tonetic li'e ti joybijuc ta pan avu'une.

<sup>4</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Xi ta xal ti sc'op Diose: 'Ma'uc no'ox ta pan ta xch'i xc'opoj ti vinique. Ta xch'i xc'opoj ta sventa jujubel c'usi ta xal ti Diose.'

<sup>5</sup>Ta jech yepal un, iq'ue batel ti Jesús yu'un ti pucuj ta ch'ul jteclum Jerusalén ti muy batel yu'un ti bu xa slajeb toyol ti ch'ulnae.

<sup>6</sup>Xi laj yalbee: —Mi mehel Xnich'onot ti Diose, jipo aba yalal li'e, yu'un xi ta xal ti sc'op Diose: 'Ti Diose ta xalbe mantal ti yaj'ánjeltaque yo' ta xchabiot, ta xic'ot ta sc'ob yo' jech mu xyayij avacan ta ton.'



<sup>7</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Xi ta xal ti sc'op Dios xtoque: ‘Mu xalajeltsa ti Ajvalil Dios avu'une.’

<sup>8</sup>Ti pucuje laj yic' batel xtoc ta jun toyol vits ti bu laj yac'be yil scotol yutsilal slequilal ti muc'tiquil lume.

<sup>9</sup>Xi laj yalbee: —Mi ta xaquejan aba ta yich'elun ta muq'ue, ta xcac'bot avu'nin scotol le'e.

<sup>10</sup>Ti Jesuse xi laj stac'bee: —Batan, Pucuj, ti sc'op Diose xi ta xale: ‘Ich'o ta muc' ti Ajvalil Dios avu'une, ac'o aba ta tunel yu'un.’

<sup>11</sup>Ti pucuje laj xch'ac sba batel ta stojol, tal ánjeletic ti laj scolta ti Jesuse.

### **Laj sliques yabtel ta Galilea ti Jesuse**

*(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)*

<sup>12</sup>C'alal laj ya'i Jesús ti tiq'uil ta chuquel ti Juane, bat ta Galilea.

<sup>13</sup>Mu'yuc xa xcom nacluc ta jteclum Nazaret. Bat nacluc ta jteclum Capernaum ti oy ta ti' nab ta yosilal ti Zabulone, ti Neftalie.

<sup>14</sup>Taje, yo' ta xc'ot ta pasel ti xi laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaiase:

<sup>15</sup>“Ti yosilal ti Zabulone, ti Neftalie ti bu ta x'ech' ti be ti ta xc'ot ta nabe, ta jot sti'il ti uc'um Jordane, ti Galilea sbi xtoque, ti bu nacalic jyanlumetic ti yan yajvalique,

<sup>16</sup>scotol ti jnaclejetic taje, ti oyic ta ic'al osile, laj yilic saquilal osil un. Ti buch'utic oyic ta squeoval ti chamel lajebale, c'ot ta stojolic un ti saquilal osile.”

<sup>17</sup>Ja' o yorail laj sliques yabtel ti Jesuse, ti xi laj yale: —Na'o aba ava'iic, sutanic talel ta stojol ti Diose, yu'un nopol xa yorail ta xventainvan ti Dios ti oy ta vinajele.

### **Ti Jesuse, “La' chi'inicun”, xut chanvo' jmas-choyetic**

*(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)*

<sup>18</sup>C'alal ta xanav batel ta sti'il nab Galilea ti Jesuse, ja' o laj yil cha'vo' viniquetic ti yits'in sbanquil sbaique. Ti june, Simón sbi, Pedro ti yan sbi xtoque. Ti june, Andrés. Ja' yabtelic ti mas choye. Ja' o ta sjipic ochel ta nab ti smasobil xchoyique.

<sup>19</sup>Ti Jesuse xi laj yalbee: —La' chi'inicun, ta xcac' yan avabtelic ta yiq'uel talel ti jnaclejetique.

<sup>20</sup>Ti stuquique ta ora no'ox laj yictaic comel ti smasobil xchoyique, batic xchi'uc ti Jesuse.

<sup>21</sup>C'alal xi snatil xanav batel ti Jesuse, ja' o laj yil yan cha'vo' viniquetic ti xi s'elan yits'in sbanquil sbaique: Ti june, Jacobo; ti june, Juan, ti ja' xnich'nabtac ti Zebedeoe. Oyic ta yut barco xchi'uc ti stotique, yacalic ta sts'isel ti smasobil xchoyique. Iq'ueic talel yu'un ti Jesuse.

<sup>22</sup>C'alal jech laj ya'iique, ta ora no'ox laj yictaic comel ti sbarcoique xchi'uc ti stotique, laj xchi'inic batel ti Jesuse.



## Ti Jesuse yepal jnaclejetic ta xchanubtasan

(Lc 6.17-19)

<sup>23</sup>C'alal ta xani batel scotol Galilea banomil ti Jesuse, ta x'ech' chanubtasvanuc ta jujun ch'ul naetic ti buyuc no'oxe. Ta xalbe sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose. Ta scoles xtoc ti c'usiuc no'ox ip c'ux ta xa'iic ti jnaclejetique.

<sup>24</sup>Laj ya'ibeic sc'oplal Jesús ti jnaclejetic ta Siria banomile. Laj yiq'uic talel ta stojol ti c'usiuc no'ox chamelal ta xa'iique, ti ta x'avan ti sjol sbaquilique, ti ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuje, ti jtub-iq'uetique, ti pasemic ta moch'e. Scotol ti jchameletique colic ta sventa ti Jesuse.

<sup>25</sup>Yepal no'ox jnaclejetic laj sts'acliic batel ti Jesús ti liquemic talel ta Galilea banomile, ti liquemic talel ta Decápolise, ti liquemic talel ta Jerusalene, ti liquemic talel ta Judeae, xchi'uc ti liquemic talel ta sloq'ueb c'ac'al ti oy ta jot uc'um Jordane.

## San Mateo 5

### Ti c'u s'elan laj yal ti Jesús ta jol vitse

<sup>1</sup>C'alal laj yil ti mu albajuc yepalique, ti Jesuse muy chotluc ta jol vits. Ti yajchanc'optaque nopajic talel ta stojol.

<sup>2</sup>Xi lic chanubtasvanuc ti Jesuse:

### Ti buch'utic ti yan yutsilique

(Lc 6.20-23)

<sup>3</sup>—Yan yutsil ti buch'utic ta xa'iic ti ch'abal yutsil slequil yo'ntonique, ta staic ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele.

<sup>4</sup>“Yan yutsil ti buch'utic oyic ta at o'ntone, ja' ta xpatbat yo'nton yu'un ti Diose.

<sup>5</sup>“Yan yutsil ti buch'utic ta sbic'tajes sbaique, ta x'ac'bat sventainic ti banomil ti yaloj ono'ox ti Dios ta xaq'ue.

<sup>6</sup>“Yan yutsil ti buch'utic co'ol s'elan vi'nal taqui ti'il ta xa'i ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose, ja' ta xcoltaatic yu'un.

<sup>7</sup>“Yan yutsil ti buch'utic oy xc'uxul yo'ntonic ta stojol ti yane, ta xc'uxubinatic yu'un ti Diose.

<sup>8</sup>“Yan yutsil ti buch'utic oy slequil stuq'uil yo'ntonique, ti stuquique ta xilbeic sat ti Diose.

<sup>9</sup>“Yan yutsil ti buch'utic yac'ojbeic yipal ta slamajesel ti c'o'pe, ta sbis ta xnich'nab stuc ti Diose.

<sup>10</sup>“Ti buch'utic ta xich'ic ilbajinel ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose, yan yutsil, c'otem ta stojolic ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>“Yan avutsilic ti ilbajinbiloxuque, ti chopol coptabiloxuque, ti c'usiuc no'ox ta sa'amulic ta jventae.



<sup>12</sup>Muyubajanic, junuc avo'ntonic, yu'un ta xavich'ic ti muc' ta matanal oy ta vinajele. Yu'un jech ono'ox laj yich'ic ilbajinel ti j'alc'opetic c'alal mu'yucoxuc to oxe.

### **Ats'am, luzoxuc a'elanic ta sba ta sat ti yane**

*(Mr 9.50; Lc 14.34-35)*

<sup>13</sup>“Ta stojolal ti yane, co'ol s'elan ats'am c'otemoxuc. Mi ta xch'ay yutsil xchi'il ti ats'ame, ¿mi xu' to ta xtun xtoc un? J'ech'el mu'yuc xa c'usi xtun o, jip xi loq'uel, tec' xi yu'un ti jbeinele.

<sup>14</sup>“Ta stojolal ti yane, co'ol s'elan luz c'otemoxuc. Ti jun jteclum ti oy ta jol vitse, mu'yuc ta nac'al.

<sup>15</sup>Mu'yuc ta xich' tsanel jun lampara ti chba yich' aq'uel ta yolon caxae. Ta xich' aq'uel ta toyol yo' ta xilic xojobal ti c'u yepal oyic ta nae.

<sup>16</sup>Ac'beic yipal, vinajuc xojobinel aluzic ta stojol ti yane. C'alal ta xilic ti lec c'usitic ta xapasique, ta slequil-c'optaic ti Dios avu'unic ti oy ta vinajele.

### **Ti Jesuse ta xalbe smelol ti oy c'usi tsots albil sc'oplale**

<sup>17</sup>“Ti litale, mu xanopic tal jch'ayesbe sc'oplal smantal ti Moise, mi ja'uc ti c'u s'elan chanubtasvanic ti j'alc'opetique. Ti litale, ja' tal jvinajesbe ti bats'i smelole.

<sup>18</sup>Melel ta xcalboxuc ava'iic, ti c'u sjalil oy ti vinajel banomile, mu'yuc ta xich' ch'ayesel jbeluc ti mantale ja' to mi c'ot ta pasel scotol ti c'usi ta ono'ox xc'ot ta pasele.

<sup>19</sup>Jech o xal buch'uuc no'ox ti mu xac' ta venta ti oy c'usi jbel albil ta sventa ti mantale, ac'o mi mu tsotsuc yuni c'oplal, mi jech ta xchanubtasvan taje, peq'uel sc'oplal ta xc'ot ti bu ta xventainvan ti Diose. Buch'uuc no'ox ti ta xac' ta venta ti mantale xchi'uc ti ta xchanubtas ti yane, cajal sc'oplal ta xc'ot ti bu ta xventainvan ti Diose.

<sup>20</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, mi mu xavac' avo'ntonic ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose, mi jech ta xapasic jech c'u cha'al ta spas ti fariseoetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, mu cha'beluc xu' xa'ochic batel ti bu ta xventainvan ti Diose.

### **Ti Jesuse ta xal c'u s'elan scapemal ti jolale**

*(Lc 12.57-59)*

<sup>21</sup>“Ti vo'oxuque ava'binojic xi albatic ti amolmuc'totique: “Mu xamilvan. Ti buch'u ta xmilvane jbel sc'oplal ta stoj.”

<sup>22</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ti vu'une, buch'uuc no'ox ti xti'et sjol yu'un ti xchi'ile, ta stoj. Ti buch'u ta sa' ta c'op ti xchi'ile, ta xich' chapanel ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique. Ti buch'u ta sbis ta cotel chaval ti xchi'ile, xi'bal sba, yu'un xu' ta xbat ta lajebal bu oy ti c'oq'ue.

<sup>23</sup>“Mi ta xavich' batel ti matanal ta altare, mi ja' o vul ta avo'nton ti oy bu mu lecuc ta xayil ti achi'ile,

<sup>24</sup>ta lec no'ox, ictao to comel ta sti'il altar ti matanal ta xavac' oxe. Batan, ba'yel ba lajesbo yo'nton ti achi'ile. Ts'acal to xu' xtal avac' ti matanal ti ta xavac' ono'oxe.



<sup>25</sup>“Mi oy buch'u ta xac'ot ta chapanele, c'alal ta xaxanav batel ta be xchi'uque, lajesbo yo'nton yo' mu xba yac'ot ta sc'ob ti jchapanvaneje. Ti jchapanvaneje ta xac'ot batel ta sc'ob ti mayole. Ti mayole ta stic'ot ta chuquel.

<sup>26</sup>C'alal tiq'uilot xa ta chuquele, ta xcalbot ava'iic, mu xaloc' talel ta jeche' no'ox ja' to mi laj atoj comel scotol ti amultae.

### **Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti jsa'mulile**

<sup>27</sup>“Ava'binojic xi albatic ti amolmuc'totique: “Mu xasa' avantsic. Antsetic, mu xalo'labe sjol viniuetic.”

<sup>28</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ta sq'uel jun ants ti oy ta yo'nton ta sc'upin ya'ie, co'ol s'elan laj xa sc'upin ta x'ile yu'un ti Diose.

<sup>29</sup>“Jech o xal un, mi ta scoj asat ta xata amul yu'une, pitso loq'uel, jipo batel ta nom. Yu'un ja' lec mi ta xach'ay ti jbejuc asate, ja' toj chopol mi sjunul abec'tal jip xi ochel ta c'oq'ue.

<sup>30</sup>Mi ta xata amul yu'un ti abats'i c'obe, seto loq'uel, jipo batel ta nom. Ja' lec mi jun no'ox ac'ob ta xch'aye, ja' toj chopol mi sjunul abec'tal jip xi ochel ta c'oq'ue.

### **Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti bajjobbaile**

*(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)*

<sup>31</sup>“Ava'binojic xi albatic ti amolmuc'totique: “Buch'uuc no'ox ta sbaj ti yajnile, ac'o smeltsanbe ti svunal bajjobbaile.”

<sup>32</sup>Mi oy buch'u ta sbaj ti yajnile, ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox xu' ta sbaj mi ta xac' sba ta c'upinele. Yan mi ta sbaj ta jeche' no'oxe, ta acoj vinic ta sta smul ti antse. Ja' jech xtoc, ti buch'u ta xic' ti bajbil antse, ta sta smul ec.

### **Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti c'usi ta xich' va'anel ta rexticoe**

<sup>33</sup>“Ava'binojic xi albatic ti amolmuc'totique: “C'otuc ta pasel avu'unic ti laj xa ava'an ta rextico ti Dios ti oy c'usi ta xavac'bee.”

<sup>34</sup>Ti vu'une xi ta xcalboxuc ava'iique: Mu'yuc c'usi xava'anic ta rextico, mi ja'uc ti vinajele, yu'un ja' xchotleb ti bu chotol ta spas mantal ti Diose.

<sup>35</sup>Mu xava'anic ta rextico ti banomile, yu'un ja' stec'leb yoc ti Diose. Mu xava'anic ta rextico ti jteclum Jerusale, yu'un ja' steclumal ti Ajvalil Diose.

<sup>36</sup>Mu ta ajoluc no'ox atuc ti ta xava'anic aba ta rexticoe, yu'un mu xu' ta xasacubtas ta xavic'ubtas ti stsotsil ajolique.

<sup>37</sup>Liquem talel ta stojol pucuj ma' ti jutbilal c'ope. Jech o xal alic, mi jech, yu'un jech; mi mo'oj, yu'un mo'oj.

### **Ma'uc avabtelic ta xapacbe sutel ti avajcontrae**

*(Lc 6.29-30)*

<sup>38</sup>“Ava'binojic xi albatic ti amolmuc'totique: ‘Buch'uuc no'ox ta stubbe sat ti xchi'ile, jech ta xich' ec. Buch'uc no'ox ta sc'asbe stanal ye ti xchi'ile, jech ta xich' ec.’



<sup>39</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ti vu'une, mu me xapacbe sutel ti chopol viniique. Mi ta smaj jot xocon asate, ac'o smaj ti jote.

<sup>40</sup>Mi oy buch'u ta xic'ot batel ta stojol jchapanvanejetic yo' ta spoj ti ac'u'e, ac'o yich' batel ti yan ac'u' xtoque.

<sup>41</sup>Mi oy buch'u ta xasujic ta xcuchel icatsil o'lol revae, ja' lec cuchbo batel jun reva.

<sup>42</sup>Buch'uuc no'ox mi oy c'usi ta sc'anbote, ac'bo. Buch'uuc no'ox mi oy c'usi ta xch'amunbote, ac'bo.

### **C'uxuc xava'i ti avajcontrae**

*(Lc 6.27-28, 32-36)*

<sup>43</sup>“Ava'binojic xtoc xi albatic ti amolmuc'totique: ‘C'uxubino ti buch'u lec xavil abaic achi'uque, contraino ti avajcontrae.’

<sup>44</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ti vu'une, c'uxubino ti avajcontrae. C'anbeic slequilal Dios ti buch'u ta xaschopol-c'optaoxuque. Pasic lec ta stojol ti buch'u xti'et sjol ta atojolique. C'oponbeic Dios ta stojol ti buch'utic ta xayilbajinoxuque.

<sup>45</sup>Mi jech ta xapasique, ja' xnich'naboxuc ti Dios ti oy ta vinajele. Yu'un ti Diose ta xac'be talel xojobal c'ac'al ti buch'u oy slequil stuq'uile xchi'uc ti buch'u ch'abal slequil stuq'uile. Ta xac'be tal vo' ti buch'u oy slequil stuq'uile xchi'uc ti buch'u ch'abal slequil stuq'uile.

<sup>46</sup>Yan mi ja' no'ox ta xac'uxubin ti buch'u c'ux ta xaya'iique, ¿c'usi matanal ta xavich'ic ti jech ta xapasique? Yu'un ti jc'an-patan-taq'uinetic c'ux ta xa'iic ti buch'u c'ux ta x'a'yie yu'une.

<sup>47</sup>Mi ja' no'ox lec ta xac'opon ti buch'u lec xavil aba achi'uque, ¿c'usi ti lec ta xapasique? yu'un ti buch'u yan yajvalique, jech ta spasic ec.

<sup>48</sup>Oyuc yutsil avo'ntonic jech chac c'u cha'al oy yutsil yo'nton ti Dios oy ta vinajele — xi ti Jesuse.

## **San Mateo 6**

### **Ti Jesuse ta xchanubtasvan ti c'usi lec ta pasele**

<sup>1</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Scotol ti c'usi ta xapasic ta sventa ti Diose, bijanic, ma'ucuc me x'och ta avo'ntonic ti lec xa'ile yu'un ti yane. Ti jech ta xapasique, mu xata amotonic yu'un ti Jtotic ti oy ta vinajele.

<sup>2</sup>“C'alal ta xacolta ti buch'u abol sbaique, mu xavinajes ta stojol yan jech c'u cha'al ta spasic ta ch'ulna, mi ta bebetic ti jpac'taejbailetic, yo' jech ta xlequil-c'oplaltaatic yu'un ti yane. Ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech yepal laj sta ti smotonique.

<sup>3</sup>C'alal ta xacolta ti buch'u abol sbaique, avo'ntonuc no'ox sna'.

<sup>4</sup>Yu'un ti Jtotic Diose yiloj ti jech ta xacolta ta mucule, ta xayac'boxuc ti amotonique.

### **Ti Jesuse ta xchanubtasvan c'u s'elan ti c'opojel ti'inele**

*(Lc 11.2-4)*

<sup>5</sup>“C'alal ta xac'opoj xati'ine, mu jechuc xapas jech c'u cha'al ti buch'u ta spac'ta sbaique, ti lec xa'iic va'ajtic ta xc'opoj xti'inic ta ch'ul naetic, ta jujun xuc'avtac ti bu xvolvun ti jxanbile yo' jech ta x'ilatic yu'un ti yane. Ta melec xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech yepal laj sta ti smotonique.

<sup>6</sup>C'alal ta xac'opoj xati'ine, ochan batel ta yut ana, maco ti sti' anae. Ti jech ach'ul tuc xchi'uc ti Diose, c'opojan ti'inan ta stojol ti Jtotic Diose. Ti Jtotic Diose yiloj ti jech ta xapase, ta xac'bot amoton.

<sup>7</sup>“C'alal ta xac'opoj xati'ine, ma'ucuc ti xlic xcaj no'ox ti c'usi ta xavalilan jech c'u cha'al ta spas ti buch'u yan yajvalique. Yu'un ta snopic ti ja' to jech ta x'a'yibat sc'opic yu'un ti Diose.

<sup>8</sup>Mu jechuc xapasic jech c'u cha'al ti stuquique. Yu'un ti Jtotic Diose sna'oj xa ti c'usi ta xtun avu'unic c'alal mu to ta xlic ac'anbeique.

<sup>9</sup>Xi sc'an xavalic c'alal ta xac'opoj xati'inique: ‘Dios Totil, ti oyot ta vinajele, ich'biluc ta muc' ach'ul bi cu'uncutic.

<sup>10</sup>La' ventainuncutic. C'otuc ta pasel ti c'usi ta sc'an avo'nton li' ta banomile jech c'u cha'al ta xc'ot ta pasel ta vinajele.

<sup>11</sup>Ac'buncutic jve'elcutic ti ta xtun cu'uncutic ti c'ac'al tanae.

<sup>12</sup>Ch'aybuncutic ti c'usi mu lecuc ta jpascutique jech c'u cha'al ta jch'aybecutic ti buch'u ta sa' smul ta jtojolcutique.

<sup>13</sup>Mu xavac'uncutic ta lajeltsael, pojuncutic ta yoc ta sc'ob ti pucuje. Yu'un jelavem amuc'ul, oy alequilal, ta xapas mantal sbatel osil. Jechuc.’

<sup>14</sup>“Mi ta xach'aybe smul ti buch'u laj xa sa' smul ta atojole, ti Jtotic Dios ti oy ta vinajele ta xch'aybot amul ec.

<sup>15</sup>Mi mu xach'aybe smul ti yane, jech ti Jtotic Diose mu xch'ayboxuc ti amulique.

### **Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti comtsanej vaje**

<sup>16</sup>“C'alal ta xacomtsan avotique, mu xavaquic ta ilel ti oyoxuc xa ta at o'nton jech c'u cha'al ta spasic ti buch'u ta spac'ta sbaic yo' ta x'ilatic yu'un yan ti yictaoj yotique. Melec ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech yepal laj sta ti smotonique.

<sup>17</sup>C'alal ta xacomtsan avotique, poquic asatic, tusetanic, ch'aletanic.

<sup>18</sup>Jech xapas yo' jech mu sna'ic ti yan ti avictaoj avotique, c'ajomaluc no'ox sna' stuc ti Jtotic ti tey xchi'inoxuque, ta xac'boxuc ti amotonique.

### **Ti c'ulejal oy ta vinajele**

*(Lc 12.33-34)*

<sup>19</sup>“Mu xatsob ac'ulejal li' ta banomile, ti bu sna' xlilij ta xjoch'e, ti sna' xch'aye, ti xu' ta xelc'an ti j'eleq'ue.

<sup>20</sup>Ja' lec, tsobo ac'ulejalic ta vinajel ti bu mu xlilij ta xjoch'e, ti bu mu xch'aye, ti bu mu xelc'an ti j'eleq'ue.

<sup>21</sup>Yu'un ti bu oy ac'ulejale, tey batem avo'nton.

### **Slampara ti bec'tal tacopalile**

*(Lc 11.34-36)*

<sup>22</sup>“Ti asatique co'ol s'elan junuc lampara c'otem yu'un ti abec'tal atacopalique. Mi lec ti sbec' asatique, xojobin no'ox sjunul ti abec'talique.

<sup>23</sup>Mi mu'yuc lec ti sbec' asatique, oy ta ic'al osil sjunul ti abec'talique. Mi ic' ta j'ech'el ti xojobal ti oy ta atojole, mu'yuc xa yan ic'al osil jech c'u cha'al ti ic'al osil taje.

### **Ti Diose xchi'uc sc'oplal ti taq'uine**

*(Lc 16.13)*

<sup>24</sup>“Mu'yuc buch'u xu' ta xac' sba ta tunel ta cha'vo' ajvalil. Mu lecuc ta xil ti june, xc'uxubinoj ti june. Jun yo'nton ta stojolal ti june, sjipoj stenoj ti june. Mu stac' ta xatunic yu'un ti Dios ti mi ja' batem avo'ntonic yu'un ti taq'uine.

### **Ti Diose ta xchabi ti xnich'nabtaque**

*(Lc 12.22-31)*

<sup>25</sup>“Jech o xal un, xi ta xcalboxuc ava'iique: Mu xavul avo'ntonic c'u s'elan ta xata ave'el avuch'omic yo' ta xacuxiic, mi ja'uc ti ac'u'ic ta xalapique. ¿Mi mu ja'uc to x'ech' sc'oplal ti acuxlejalique, ti ja' mu sta sc'oplal ti ave'elique? ¿Mi mu ja'uc to x'ech' sc'oplal ti abec'talique, ti ja' mu sta sc'oplal ti ac'u'ique?

<sup>26</sup>Q'uel avil ti mutetic ti xvilajet ta vinajele, xi s'elan oye: Mu sna' sts'unobajic, mu xc'ajavic, mu spoco'-tsob sve'elic. Manchuc mi jech un, malq'uinbilic yu'un ti Jtotic ti oy ta vinajele. X'ech' to ac'oplal ma' ti vo'oxuc une, ja' mu sta sc'oplal ti mutetique.

<sup>27</sup>¿Mi yu'un ta to xnatic c'uc sjaliluc acuxlejalic ti jech xvulvun avo'ntonique?

<sup>28</sup>“¿C'u cha'al xvulvun avo'ntonic yu'un ti ac'u'ique? Tuc'ulano avil lec c'u s'elan ta xch'i ti nichimetic ti oy ta yaxaltique. Mu'yuc ta x'abtejic, mu'yuc ta xnaujic.

<sup>29</sup>Manchuc mi jech un, ta xcalboxuc ava'iic, ja' jelavem yutsil ti nichime, ja' mu sta yutsil ti c'u s'elan laj sta ti ajvalil Salomone xchi'uc ti c'u s'elan laj slap ti sc'u'e.

<sup>30</sup>Mi jech ta spas ti Dios ta stojol ti nichim ti teq'uel ta yaxaltic tanae, ti oc'om ta xchiqu'ue ta c'oq'ue, x'ech' to ta sc'u'iltasoxuc ti Diose, ja' no'ox to vo'oxuc ti mu xach'unic leque.

<sup>31</sup>Ma'uc xvulvun avo'nton ti xachi ta xajac'olanbe abaique: ‘¿C'usi ta jtun ta jlajestic? ¿Bu ta jtatic ti jc'u'tique?’

<sup>32</sup>Scotol ti va'i s'elan taje, ja' jech ta svulilan yo'ntonic ti buch'u yan yajvalique. Ja'uc ti vo'oxuque oy ta atojolic ti Jtotic ti oy ta toyol cajale, sna' scotol ti c'usi ta xtun avu'unique.

<sup>33</sup>Ja' yu'un un, ac'o ta avo'ntonic ti ventainel yu'un ti Diose, pasic ti c'usi tsots sc'oplal ta xil ti Diose. Ta xa'ac'batic scotol unbi ti c'usi ta xtun avu'unique.

<sup>34</sup>Mu xavulilan avo'ntonic yu'un ti c'ac'al ta xtal ta yoc'omale. Yu'un ti jujun c'ac'ale oy c'usi ta xc'ot ta pasel ti xavul xa avo'nton yu'une.”

## San Mateo 7

### Mu xavac' ta chapanel ti yane

(Lc 6.37—38, 41—42)

<sup>1</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Mu xavac' ta chapanel smul ti yane yo' mu xata chapanel yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Ti c'u yepal ta xachapanbe smul ti yane, jech yepal ta xchapanot ti Diose. Ti c'u yepal ta xapasbe ti yane, ja' jech ta spas ti Dios ta atojolique.

<sup>3</sup>¿C'usi xavut xavil ti uni juteb c'a'ep ti oy ta sat ti achi'ile ti ja' mu xavil ti xchumanil c'a'ep ti oy ta asate?

<sup>4</sup>Mi oy ti xchumanil c'a'ep ta asate, ¿c'u cha'al ta xavalbe ti achi'ile: ‘Jloq'uestic ti uni juteb c'a'ep ti oy ta asate?’

<sup>5</sup>Jeche' ta xapac'ta aba. Loq'ueso ba'yel ti xchumanil c'a'ep ti oy ta asate, va'i unbi, xu' xaloq'uesbe ti uni juteb c'a'ep ti oy ta sat ti achi'ile.

<sup>6</sup>“Ti c'usi c'otem yu'un ti Diose, mu xavac'beic ts'i'etic, yu'un xu' ta slililot ta ti'el. Mu xavac'be chitometric ti nats'il ti toyol stojole, yu'un xu' naca no'ox ta xpech'olan ta teq'uel.

### C'ano, sa'o, tijo ti ti'nae

(Lc 11.9-13; 6.31)

<sup>7</sup>“C'anbeic ti Diose, ta xac'boxuc. Sa'ic, ta xataic. Tijic ti ti'nae, ta xajambatic.

<sup>8</sup>Ti buch'u ta sc'ane, ta x'ac'bat. Ti buch'u ta sa'e, ta sta. Ti buch'u ta stij ti ti'nae, ta xjambat.

<sup>9</sup>“¿Mi oy la buch'u junucal ta xavac'beic jbej ton ti anich'onic c'alal ta sc'an jbejuc pan sve'e?

<sup>10</sup>¿Mi oy la jcot chon ta xavac'beic ti c'alal choy ta sc'anboxuque?

<sup>11</sup>Manchuc mi toj chopoloxuc un, xana'ic lec st'ujel c'usi ta xavac'beic ti anich'onique. ¡Ti Jtotic ti oy ta vinajele, x'ech' to ta xac'boxuc ti c'usi leque!

<sup>12</sup>“Ja' yu'un un, mi ta xac'an ti lec ta xaspasboxuc ti achi'ilique, lec me xapas abaic ta stojolic. Taje, jech ta xchanubtasvan smantal ti Moisesse xchi'uc ti c'u s'elan laj sts'ibaic comel ti j'alc'opetique.

### Ti uni biq'uit ti'nae

(Lc 13.24)

<sup>13</sup>“Ochanic batel ta uni biq'uit ti'na, yu'un ti sti' sbelal ti ch'ayeale, toj jamal, toj muc', toj ep ti buch'utic ta x'ochic batel ti bu taje.

<sup>14</sup>Ja'uc ti sti' sbelal cuxlejale, mu jamaluc, toj biq'uit, jutuc ti buch'utic ta staique.

### Ti jpets te'e, ta sat no'ox ta ojtiquinel

(Lc 6.43-44)

<sup>15</sup>“Bijaníc yu'un ti jlo'lavanejetic ti ta xalic ta xc'opojic ta sventa ti Diose, ti co'ol chij ti stalelic yilele. Ti yut yo'ntonique, jti'oval-oq'uil ta j'ech'el.

<sup>16</sup>Ta stalelic no'ox xavojtiquinic ti c'u s'elan ta spasique. Yu'un ti ch'ixe mu xu' ta xac' uva ti sate. Ti tsucum ch'ixe mu xu' ta xac' icux ti sate.

<sup>17</sup>Scotol ti bu lequil te'e, lec ta xac' ti sate. Ti chopol te'e, chopol ta xac' ti sate.

<sup>18</sup>Ti lequil te'e mu stac' chopol ta xac' ti sate. Ti chopol te'e mu stac' lec ta xac' ti sate.

<sup>19</sup>Scotol te' ti mu lecuc ta xac' ti sate, boj xi loq'uel, chic' xi ta c'oc'.

<sup>20</sup>Ta stalelic no'ox xavojtiquinic ti c'u s'elan ta spasique.

### Ti bu ventainel yu'un ti Diose mu scotoluc ta x'ochic batel

(Lc 13.25-27)

<sup>21</sup>“Yepal ma' ti xi ta xalique, ‘Cajval, Cajval’, ja'uc le' une, mu scotoluc ta x'ochic batel ti bu ta xventainvan ti Diose. Ja' no'ox ta x'ochic batel ti buch'utic ta spas ti c'usi oy ta yo'nton ti Jtot ti oy ta vinajele.

<sup>22</sup>C'alal ta sta sc'ac'alile, yepal ti xi ta xalique: ‘Cajval, Cajval, lic'opojcutic ta aventa. Laj jloq'uescutic pucuj ta aventa. Vo'ot ta aventa laj cac'cutic ta ilel ti alequilale.’

<sup>23</sup>Va'i un xichi ta jtac'beique: ‘Mu cha'beluc xacojtiquinic. Ch'aco abaic ta jtojol, ti mu stac' alel ti c'usitic laj apasique.’

### Sliquebal ti cha'bej nae

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

<sup>24</sup>“Ti buch'u ta xchiquinta xchi'uc ta spas ti c'usi ta xcale, co'ol s'elan jun bijil vinic ti laj smeltsan sna ta ba tone.

<sup>25</sup>Tal tsots vo', laj nojuc talel ti uc'umetique, ech' majeuc ta tsots ic' ti snae. Mu'yuc xlom, yu'un tsacal lec ta ba ton ti sliqueb yoque.

<sup>26</sup>Ja'uc ti buch'u ta xchiquinta ti mu spas ti c'usi ta xcale, co'ol s'elan jun vinic ti mu'yuc sbijil ti laj smeltsan sna ta ba yi'e.

<sup>27</sup>Tal ti tsots vo'e, laj nojuc talel ti uc'umetique, ech' majeuc ta tsots ic' ti nae. Butq'uij yalel, lilij scotol.”

<sup>28</sup>C'alal laj yo'nton ta chanubtasvanej ti Jesuse, ch'ayal c'ot yo'ntonic ti jech chanubtasvane.

<sup>29</sup>Yu'un vinaj ti yich'oj tsots yabtel ti Jesuse. Mu xco'olaj xchanubtasvan jech c'u cha'al ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale.

## San Mateo 8

### Ti Jesuse laj scoles jun jc'a'emal-chamel

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

- <sup>1</sup>C'alal yal talel ta vits ti Jesuse, ep buch'u laj sts'acliic ech'el.
- <sup>2</sup>Tal jun vinic ti tsacbil ta c'a'emal chamele. Vul squejan sba ta stojol ti xi laj yale: —Cajval, ti xac'anuc lae, xu' avu'un xatus xapoc ti jchamele.
- <sup>3</sup>Ti Jesuse laj scajan sc'ob, xi laj yalbee: —Jechuc, pocbil tusbil ta xac'ot. Ta jech yepal un, pocbil tusbil c'ot ti jc'a'emal-chamele.
- <sup>4</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Mu'yuc buch'u xavalbe ya'i. Batan, ba ac'o aba ta ilel ta stojol ti palee. Ba ac'o matanal jech c'u cha'al yaloj ti Moisesse yo' jech ta sna'ic scotol ti lacol xa yu'un ti achamele.

### **Ti Jesuse scolesbe yaj'abtel ti banquihal soldado romanoe**

*(Lc 7.1-10)*

- <sup>5</sup>C'alal och batel ta jteclum Capernaum ti Jesuse, ja' o ital jun banquihal soldado romano, nopaj talel ta sc'anel vocol
- <sup>6</sup>ti xi laj yale: —Cajval, oy caj'abtel ta jna, aluneb ta j'ech'el. Mu albajuc ta xich' svocol yu'un xc'uxul ti xchamele.
- <sup>7</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta xbat jcoles.
- <sup>8</sup>Ti banquihal soldadoe xi laj stac'bee: —Cajval, mu xic'ot o ma' ti ta xa'och batel ta jnae. Alo no'ox jbeluc ac'op, ta xcol ti caj'abtele.
- <sup>9</sup>Ti vu'une pasbilun ta mantal yu'un ti banquilaletic cu'une. Jechun ec ta jpas ta mantal ti soldadoetique. C'alal ta xcalbe junuc, 'batan le'e', ta xbat. 'La' li'e', ta xtal. C'alal ta jpas ta mantal ti cajtunele, 'paso li'e', ta spas.
- <sup>10</sup>Ch'ayal c'ot yo'nton ti Jesús ti jech laj yale. Xi laj yalbe ya'i ti nabalic talel ta stojole: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, mi junuc jtaoj ta Israel ti yepal no'ox c'otem ta yo'nton jech c'u cha'al ti vinic li'e.
- <sup>11</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, yepal ta jmec ta xliquic talel ta sloq'ueb c'ac'al, ta smaleb c'ac'al, ta x'ochic ta chotlej ta ve'el xchi'uc ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, ti bu oy ti ventainel yu'un ti Dios ta vinajele.
- <sup>12</sup>Ja'uc ti buch'u albil sc'oplalic ta x'ochic batel bu ti ventainele, ta xtenatic batel ta ic'al osil, ti bu ta x'oq'uique, ti bu xc'uxuxet ti yeique.
- <sup>13</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti banquihal soldadoe: —Batan ta ana, c'otuc ta pasel jech c'u cha'al ach'unoje. Ta jech yepal un, ti jtunele col lecub.

### **Ti Jesuse ta scolesbe sme'ni' ti Pedroe**

*(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)*

- <sup>14</sup>Ti Jesuse bat ta sna ti Pedroe. Puch'ul ta stem laj sta ti ip ta xa'i c'oc' sme'ni' ti Pedroe.
- <sup>15</sup>Va'i un, ti Jesuse laj yac' sc'ob ta stojol ti jchamele. Ta jech yepal yam ti sc'ac'ale. Va'i liquel, lic malq'uinvanuc ti antse.

### **Ti Jesuse laj scoles ep jchameletic**





(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

<sup>16</sup>C'alal xyabet xa talel ti ac'ubale, laj yiq'uic tal ta stojol Jesús ti buch'u ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuje. Ta jbel no'ox sc'op, laj stac loq'uel ti j'ilbajinvanej pucuje xchi'uc laj scoles ti jchameletique.

<sup>17</sup>Ti jech taje, yo' c'ot ta pasel jech c'u cha'al xi laj scaj'al ti j'alc'op Isaiase: “Lamal c'ot ta sba ti mu cha'bel c'usi xcut jbatic yu'un ti jchamel jlajeltique.”

### **Ti buch'u sc'an ta sts'acliic ti Jesuse**

(Lc 9.57-62)

<sup>18</sup>Ti Jesuse laj yil ti joyobtabile. Laj yal mantal ti jelavicuc batel ta jot sti'il nabe.

<sup>19</sup>Ja' o nopaj talel jun jchanubtasvanej yu'un mantal ti xi laj yale: —Jchanubtasvanej, ta jchi'inot ti buyuc no'ox ta xabate.

<sup>20</sup>Ti Jesuse xi laj stac'bee: —Ti vete oy snail ch'en. Ti mutetique oy stasic. Ti vu'un co'ol j'elantique, mi ja'uc jutebuc oy bu ta jcux ti co'ntone.

<sup>21</sup>Oy jun yajts'aclivanej ti xi laj yale: —Cajval, ac'o ave ati' ti ta jmuc comel ba'yuc ti jtote.

<sup>22</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Batic, ac'o smuc yanimaic ti buch'u chamemic ono'oxe.

### **Ti Jesuse laj spajes ic' ta nab**

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

<sup>23</sup>Ti Jesuse och batel ta barco, chi'inbil yu'un ti yajchanc'optaque.

<sup>24</sup>Tal tsots banomilal vo' xchi'uc yic'al ti ta nabe. Ti syuc'benal ti nabe ta x'och ta barco. Ti Jesuse vayem.

<sup>25</sup>Va'i un, ti yajchanc'optaque bat stijic ti Jesús ti xi laj yalbeique: —Cajval, coltaotic, yu'un ta xa xijmut'ijotic.

<sup>26</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ti xi'el ta j'ech'ele? Mu'yuc c'usi c'otem ta ch'unel avu'unic. Ti jech laj yal une, va'i liquel, laj yalbe mantal ti iq'ue xchi'uc ti nabe. Sts'ijlajan com scotol.

<sup>27</sup>Ch'ayal c'ot yo'nton ti yajchanc'optaque, xi lic sjac'be sbaique: —¿Buch'u xa ono'ox xcal le'e ti ta xch'unbat smantal yu'un ti iq'ue, ti nabe?

### **Ti buch'u ch'amunbilic yu'un pucuj ti oy ta Gadarae**

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

<sup>28</sup>C'alal c'ot ti Jesús ta jot sti'il nab ta yosilal Gadarae, loq'uic talel cha'vo' vinic ta muquinal ti ch'amunbil yu'un ti pucuje. Inopajic talel ta stojol. Mu'yuc buch'u x'ech' ta be ti bu oyique, yu'un xi'bal sba.

<sup>29</sup>Xi lic avanicuque: —Jesús, Xnich'onot Dios, ¿c'u cha'al xtal atic' aba ta jtojolcutic? ¿Mi yu'un tal xa avac' jvocolcutic c'alal ma'uc to yoraile?

<sup>30</sup>Ja' o nopol xlamet ta xve'ic epal chitom ti bu taje.

<sup>31</sup>Ti pucujetique xi laj sc'anbeic vocol ti Jesuse: —Mi ta xaloq'uesuncutique, ac'o ave ti ochcuncutic batel ta chitometric le'e.

<sup>32</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Ochanic batel. Ti pucujetique loq'uic batel ta stojol ti cha'vo' vinique. Bat stic' sbaic ta chitometric. Ta jech to yepal ti chitometique laj stambeic anil, laj sjipan sbaic yalel ta lican ch'entic. Ts'ajajtic c'ot ta nab, jic'avic ti bu taje.

<sup>33</sup>Ti jq'uel-chitometique jatavic batel ta anil, c'otic ta jteclum ta yalel ti c'usi c'ot ta pasele xchi'uc ti c'usi c'ot ta stojol ti cha'vo' vinic ti ch'amunbilic yu'un ti pucujetique.

<sup>34</sup>Va'i un, scotol ti oyic ta jteclume batic bu oy ti Jesuse. C'alal laj yilique, laj sc'anbeic vocol ti loc'uc batel ta slumalique.

## San Mateo 9

### Ti Jesuse ta scoles jun moch'

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

<sup>1</sup>Laj taj une, ti Jesuse och batel ta barco, jelav batel ta jot sti'il nab. C'ot ta slumal stuc.

<sup>2</sup>Ja' o poybil talel jun moch'. Ti Jesuse laj yil ti c'otem lec ta yo'ntonic c'u s'elan xch'unojique, xi laj yalbe ti jchamele: —Tsotsan, tamo aba, nich'on, ch'aybil xa amul.

<sup>3</sup>Oy jlom jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti xi laj snopique: “Ti vi s'elan laj yal le'e, ta soquesbe yo'nton ti Diöse.”

<sup>4</sup>Ti Jesuse sna'oj xa ono'ox ti c'u s'elan ta snopique. Xi laj sjac'bee: —¿C'u cha'al toj chopol ti snopobil avu'unique?

<sup>5</sup>¿Mi ja' oy smelol ti xi ta alele: ‘ch'aybil amul’, mi ja' ti xi ta alele: ‘lican, va'lan, batan’?

<sup>6</sup>Lec oy cha'e, ti vu'un co'ol j'elantique ta xcac' avilic ti quich'oj tsots cabtel li' ta banomil ta xch'ayel ti mulile. Va'i un, xi laj yalbe ti jmoch'e: —Tamo aba, va'lan, ich'o batel ti avuni puch'lebe, batan ta ana.

<sup>7</sup>Ti jmoch'e laj stam sba, va'i, bat ta sna.

<sup>8</sup>Ti jech laj yilic ti jnaclejetique, xi'ic, xchi'uc xlequil-c'opojic xa ta stojol ti Dios ta sventa ti oy buch'u ac'bil smuc'ul stsatsalique.

### Ti Mateoe tae ta iq'uel yu'un ti Jesuse

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

<sup>9</sup>Ti Jesuse loc' batel ti bu taje. Laj yil jun vinic, ti Mateo sbie, chotol bu ta stojic ti patan ta sventa ti Romae. Xi albat yu'un ti Jesuse: —Batic. Va'i un, ti Mateoe lic batel ta xchi'inel.

<sup>10</sup>C'ot ta pasel ti yacal ta xve' ti Jesús ta jbej nae. Yepal no'ox ti jc'an-patanetic sventa Romae xchi'uc yan ti mu'yuc lec sc'oplalique, c'ot chotliicuc ta xocon mexa bu oy ti Jesús xchi'uc ti yajchanc'optaque.



**11**Ti jech taj une, ti fariseoetique xi laj sjac'beic ti jchanc'opetique: —¿C'uxi ta alel ti avajchanubtasvanejique ti jmoj ta xve'ic xchi'uc ti jc'an-patanetique xchi'uc ti jsa'muliletique?

**12**Ti Jesuse laj ya'i ti xi albatic yu'une: —Mu xtun yu'unic jpoxtavanej ti buch'u mu'yuc xchamelique. Ja' no'ox ta xtun yu'unic jpoxtavanej ti buch'u oy xchamelique.

**13**Batan, ba nopbeic talel smelol ti oy bu xi ta xal ti ch'ul c'ope: 'Ti ta jc'ane, c'uxubinvananic, ma'uc ti ta xamilbeicun ti matanaletique.' Ti vu'une ma'uc tal jsa' ti buch'u oy slequilique, ja' tal jsa' ti jsa'muliletique yo' ta sutes ti yo'ntonique.

### **Sc'oplal ti comtsanej vaje**

*(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)*

**14**Ti yajchanc'optac Juan j'ac'-ich'-vo'e nopajic batel ta stojol Jesús ti xi laj sjac'beique: —Ti vu'uncutic xchi'uc ti fariseoetique, mu albajuc ta xquicta ti cotcutique. ¿C'u cha'al mu xicta yotic ti avajchanc'optaque?

**15**Ti Jesuse xi laj sta'que: —¿Mi yu'un la oyic ta at o'nton xana' ti buch'u ic'bilic ta uch'vanej ta sventa ti nupunel c'alal li' to oy ta stojolic ti jlecvaneje? Ta sta sc'ac'alil un, ta x'iq'ue batel ti jlecvaneje. Va'i unbi ta xicta yotic.

**16**“Mu'yuc buch'u ta spac' ta ach' manta ti poco' c'u'ile. Mi jech ta spase, ta smuts ti ach' mantae. Ta xjatolaj ti poco' c'u'ile. Ta x'epaj ti sjatemale.

**17**Ja' jech xtoc mu'yuc buch'u ta stic' ochel ta spoco'-avil ti ach' vineo. Mi jech taje, ta xt'om ti spoco'-avile, ch'ay o ti yavile xchi'uc ti vineo. Jech o xal un, ch'ol xi ochel ti vino ta ach' yavile yo' mu xch'ay ti xchibale.”

### **Yantsil nich'on ti Jairoe xchi'uc ti ants ti laj spicbe sc'u' ti Jesuse**

*(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

**18**C'alal yacal to ta xc'opoj ti Jesús ta stojolique, ja' o vul ta loq'uel jun banquialal yu'un ti israeletique, ti xi laj yal ti laj squejan sba ta stojole: —Naca to cham ti cantsil nich'one. Mi ta xtal acajan ac'ob ta sbae, ta xlic xcuxiuc un.

**19**Ti Jesuse va'i liquel, chi'inbil batel yu'un ti yajchanc'optaque, xchi'inojic batel ti vinique.

**20**Va'i un, oy jun ants ti oy xa xljajchebal (12) jabil xmalmun ti xchamele, nopaj talel ta spat Jesús ti laj spicbe ti sti'il sc'u'e,

**21**yu'un xi laj snope: “Tauc jtabe ta picbel sti'il sc'u'e, toj colel ti jchamele.”

**22**Joybij ti Jesuse, laj yil ti antse. Xi laj yalbee: —Tsotsan, tamo aba, tseb, ta sventa ti tac'al c'ot avu'un ti c'u s'elan ach'unoje, lacol yu'un ti achamele. Toj colel c'ot un.

**23**C'alal c'ot ti Jesús ta sna ti banquialal yu'un ti israeletique, laj yil ti chapalic xa ti jtijvobetic yo' chba smuquic ti animae, ti smil xa sbaic ta oq'uel ti jmuclumaletique.

**24**Xi laj yal ti Jesuse: —Loc'anic batel li'e. Ti tsebe mu'yuc chamem, ja' no'ox vayem. Tse'ej laj ya'iic scotolic ti jmuclumaletique.



<sup>25</sup>Laj stac loq'uel ti jmuclumaletique. Laj snitbe liquel sc'ob ti tsebe, tots liquel.

<sup>26</sup>Ti bu taje, puc sc'oplal ta jujujot ti va'i s'elan c'ot ta pasele.

### **Ti Jesuse laj sjambe sat cha'vo' ma'sat**

<sup>27</sup>C'alal jech iloc' batel ti Jesuse, xi x'avetic xa batel cha'vo' ma'sat: —Xnich'on David, c'uxubinuncutic.

<sup>28</sup>C'alal och batel ta na ti Jesuse, nopajic talel ti cha'vo' ma'sate, xi laj sjac'bee: —¿Mi ach'unojic xana' ti xu' ta jam ti asatique? Xi tac'avique: —Jech, Cajval.

<sup>29</sup>Va'i un, ti Jesuse laj spicbe ti satique, ti xi laj yalbee: —C'otuc ta pasel jech c'u cha'al ach'unojique.

<sup>30</sup>Jam ti satique, xi c'ubanbatic yu'un ti Jesuse: —Mu me buch'u xa'i avu'unic.

<sup>31</sup>Naca to no'ox loq'uic batel, c'ot yalic ta sjunul sbanomilic ti c'usi laj spas ti Jesuse.

### **Ti Jesuse laj sjambe ye jun uma'**

<sup>32</sup>C'alal loq'uic xa batel ti ma'satetique, oy buch'u yic'ojic talel ta stojol Jesús jun uma' ti ch'amunbil yu'un ti pucuje.

<sup>33</sup>C'alal ti Jesuse laj stac loq'uel ti pucuje, ti uma'e lic c'opojuc. Scotol ch'ayal c'ot yo'ntonic ti xi ta xalique: —Mu'yuc bu xquiltic o li' ta Israel jech c'u cha'al le'e.

<sup>34</sup>Ja'uc ti fariseoetique xi ta xalique: —Ti vinic le'e ta sloq'ues pucuj ta sventa stsatsal ti banquilal yu'unique.

### **Ti Jesuse ta xc'uxubaj yo'nton yu'un ti jnaclejetique**

<sup>35</sup>Ti Jesuse ech' chanubtasvanuc ta jujun ch'ul naetic ti oy ta jujun jteclume xchi'uc ti oy ta jujun bic'tal lume. Ta xalbe sc'oplal ti lequil ventainel yu'un ti Diose. Ta scoles ti c'usiuc no'ox chamelal ti ip ta xa'iique.

<sup>36</sup>Ti jech laj yil ti jnaclejetic ti Jesuse, c'uxubaj yo'nton yu'un ti abol sbaique, ti vul o'nton oyique, ti co'ol s'elan chij ti ch'abal buch'u xq'uelune.

<sup>37</sup>Xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Yepal ta jmec ti ts'unobal sc'an tsobebe. ¡C'u stu un! jutuc ti j'abteletique.

<sup>38</sup>Jech o xal, c'oponbeic yajval ti ts'unobale, ac'o stac talel j'abteletic yo' ta xich' tsobel ti ts'unobale.

## **San Mateo 10**

### **Ti Jesuse ta st'uj lajcha'vo' yajchanc'optac**

*(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)*

<sup>1</sup>Ti Jesuse laj yic' talel lajcha'vo' yajchanc'optac. Laj yac'be yich' tsots yabtelic ta staquel loq'uel pucujetic xchi'uc ta scolesel chameletic ti c'usiuc no'ox ip c'ux ta xa'i ti jnaclejetique.

<sup>2</sup>Xi s'elan sbiic ti lajcha'vo' yajchanc'optaque: Ti Simone, Pedro ti yan sbie. Ti Andrese, xchi'il sbaic ta voq'uel xchi'uc ti Pedroe. Ti Jacoboe, ti Juane, xchi'il sbaic ta voq'uel ti ja' xnich'nabtac ti Zebedeoe.

<sup>3</sup>Ti Felipee Ti Bartolomee Ti Tomase Ti Mateoe, ti jc'an-patan-taq'uin to ox sventa Romae. Ti Jacoboe, xnich'on ti Alfeoe. Ti Lebeoe, Tadeo ti yan sbi xtoque.

<sup>4</sup>Ti Simone, ti ja' jun cananeoe. Ti Judas Iscariotee, ti buch'u laj yac' ta c'abal ti Jesuse.

### **Ti Jesuse laj stac batel ti yajchanc'optac ta yalel ti ventainel yu'un Diose**

*(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)*

<sup>5</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti lajcha'vo' yajchanc'optac ti c'alal laj stac batele: —Mu xabatic ta stojol ti jyanlumetique. Mi ja'uc xa'ochic batel ta jteclumetic ti oy ta Samaria banomile.

<sup>6</sup>Ja' lec, batanic ta stojol ti israeletic ti co'ol s'elan jch'ayel chijetique.

<sup>7</sup>Ba albo ya'iic ti sta xa yorail ta xventainvan ti Diose.

<sup>8</sup>Colesic ti jchameletique. Cha'cuxesic ti animaetique. Colesic ti jc'a'emal-chameletique. Taquic loq'uel ti pucujetique. Moton laj cac'boxuc ti jech xu' avu'unique. Mu xac'anbeic stojol.

<sup>9</sup>“Mu xavich' batel ataq'uinic.

<sup>10</sup>Mu xavich' batel anuti'ic. Jlic no'ox acoton xavich' batel. Mu xavich' batel anabte'ic. Mu xavich' batel cha'chop axonobic. Yu'un ti j'abteletique ta sta sve'el ti bu ta x'abtejique.

<sup>11</sup>“C'alal ta xac'otic ta muc' ta lume, mi ta biq'uit lume, sa'ic batel ti buch'utic ta sjunul yo'nton ta xic'ot ochel ta snae. Comanic ti bu taje ja' to mi lic anopic ta xaloq'uc batele.

<sup>12</sup>C'alal ta xa'ochic batel ta snae, ‘tal cac'boxuc spatobil avo'ntonic’, chianic.

<sup>13</sup>Mi ta xac' ta venta ti jech ta xavalique, ac'beic comel ti spatobil yo'ntonique. Mi mu lecuc ta xa'iique, mu xavac'beic comel.

<sup>14</sup>Mi mu xayich'ic ta muq'ue, mi mu xich'ic ta muc' ti spatobil yo'ntonique, loc'anic batel ti ta snae, ti ta steclumalique. Lilinic comel ti spucuquil axonobique.

<sup>15</sup>Melel ta xcalboxuc ava'iic, c'alal ta sta yorail ti chapanele, ech'em tsots tsitsel ta xich'ic, ja' mu sta ti buch'utic nacajtic to ox ta Sodomae xchi'uc ti ta Gomorra jteclume.,

### **Sc'oplal ti ilbajinele**

<sup>16</sup>“A'yio ava'iic, co'ol a'elanic jech c'u cha'al chij ta jtacoxuc batel ta stojol ti jti'vanej-oq'uiletique. Bijanic ec un, jechuc abijilic jech c'u cha'al ti jti'vanej-chone. Ti atalelic une, jechuc jech c'u cha'al ti palomae.



**17**Bijanic, yu'un ti jnaclejetique chba yac'oxuc ta yoc ta sc'ob ti jchapanvanejetique. Ta xavich'ic majel ta jujun ch'ul na.

**18**Ta jventa, ta xa'iq'ueic batel ta stojol ti ajvaliletique xchi'uc ti banquiallajajvaliletique. C'alal oyoxuc ta stojole xchi'uc ta stojol ti buch'u yan yajvalique, ja' to xu' ta xavalic ti jc'oplale.

**19**C'alal ta xavich'ic aq'uel bal ta stojol ti jchapanvanejetique, mu xavul avo'ntonic c'u s'elan ta xavalic. C'alal ta sta yorail ta xac'opojique, Dios ta xac'boxuc ana'ic c'u s'elan ta xavalic.

**20**Yu'un ja' coltabiloxuc yu'un Xch'ul Espíritu ti Jtotique, ma'uc vo'oxuc ta xac'opojic.

**21**“Oy bu ta xac' sbaic ta milel yits'in sbanquil sbaic no'ox. Ti totil me'ile ta xaq'uc ta milel ti yalab xnich'nabique. Ti alab nich'nabiletique ta scontrainic ti stot sme'ique.

**22**Ta jventa, scotolic contra ta xayiloxuc. Ti buch'u mu'yuc xchibaje, ti staoj o yav yo'nton xcham xlaje, ta xcol.

**23**C'alal ta xavich'ic ilbajinel ta jun lume, jatavanic batel ta yan lum. Melel ta xcalboxuc ava'iic, mu to xlaj avu'unic ta xaniel ti jujun jteclumetic li' ta Israel c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique.

**24**Ti jun jchanc'ope, mu xanopic ti x'ech' to ich'bil ta muq'ue, ti ja' mu sta ti yajchanubtasvaneje. Mu xanopic ti x'ech' to ich'bil ta muc' ti jun mosovile, ti ja' mu sta ti yajvale.

**25**Ti jchanc'ope, spatuc yo'nton ti jech sc'oplal jech c'u cha'al ti jchanubtasvanej yu'une. Ti mosovile, spatuc yo'nton ti jech sc'oplal jech c'u cha'al ti yajvale. Mi ta x'albat Beelzebu banquiallajajval pucuj ti yajval nae, ¿mi mu jechuc ta x'albat ti xnich'nabe?

### **¿Buch'u sc'an xi'tael?**

*(Lc 12.2-7)*

**26**“Jech o xal un, mu xaxi'ic yu'un ti buch'uuc no'oxe. Mu'yuc c'usi jtosucal mucul ta xcom, ta xvinaj ono'ox.

**27**Scotol ti c'usi ta xcalboxuc mu xvinaj lec ti smelol avie, alic ti c'alal ta xlic ava'iic ti smelole. Ti c'usi laj ava'iique, avananic ta sjol anaic yo' ta xa'iic ti buch'uuc no'oxe.

**28**Mu xaxi'ic yu'un ti buch'u ta xasmiloxuque, yu'un ti ach'ulelique mu xu' ta sta ta milel. Ja' xi'taic ti Diose ti xu' ta smilote, ti xu' ta stac batel ta lajebal ti ach'ulelique.

**29**“¿Mi mu ta jsepuc no'ox uni taq'uin ta xich' chonel cha'cot uni mut? Mi mu ta xloc' ta ye ti Jtotic Diose, mi jcot ta xbaj ta lum.

**30**Ti jujubej stsatsal ajolic ti vo'oxuque, sventainoj, atbil yu'un ti Diose.

**31**Jech o xal mu xaxi'ic, ep atoajolic ti vo'oxuque, ti ja' mu sta ti mutetique.

### **Ti buch'u jamal ta xalbe sc'oplal ti Jesuse**

*(Lc 12.8-9)*



<sup>32</sup>“Buch'uuc no'ox ti jamal ta xalic ti ja' yu'unun ti Cristo ti xiic ta stojol ti jnaclejetique, ja' jechun ec jamal ta xcal, ja' cu'un le'e, xichi ta stojol ti Jtot ti oy ta vinajele.

<sup>33</sup>Yan ti buch'utic ta xalic ti ma'uc yu'unun ti Cristo ti xiic ta stojol ti jnaclejetique, ja' jechun ec, ma'uc cu'un le'e, xichi ta stojol ti Jtot ti oy ta vinajele.

### **Ta sventa Jesús cha'ch'ac xil sbaic ti jnaclejetique**

*(Lc 12.51-53; 14.26-27)*

<sup>34</sup>“Mu xanopic tal jco'oltasbe yo'nton ti jnaclejetic li' ta banomile. Ta jventa ta xlic scontrain sbaic.

<sup>35</sup>Ta sventa ti litale, mu jmojuc yo'ntonic ti totiletique, ti alab nich'nabiletique, ti me'iletique, ti me'alibaletique, ti alibaletique, contra ta xil sbaic.

<sup>36</sup>Yu'un yuts' yalal no'ox sbaic ta xlic scontrain sbaic.

<sup>37</sup>“Buch'uuc no'ox ti mu tsotsuc jc'oplal ta xiya'ie, ti ja' tsots sc'oplal ta xa'i ti stote, ti sme'e, laj to c'op ti ja' cu'une. Ja' jech xtoc ti buch'u ja' tsots sc'oplal ta xa'i ti xnich'nabe, laj to c'op ti ja' cu'une.

<sup>38</sup>Buch'uuc no'ox ti mu sc'an xich' svocol ta sts'acielune, laj to c'op ti ja' cu'une.

<sup>39</sup>Ti buch'u ta spoj ya'i ti xcuxlejale, ta xch'ay ti xcuxlejale. Ja'uc ti buch'u ta xch'ay ti xcuxlejale ta jventae, ta sta ti xcuxlejale.

### **Ti matanale**

*(Mr 9.41)*

<sup>40</sup>“Buch'uuc no'ox ti ta xayich'ic ta muq'ue, ta xiyich'un ta muc' ec. Ti buch'utic ta xiyich'ic ta muq'ue, ta xich'ic ta muc' ti Buch'u laj stacun talele.

<sup>41</sup>Buch'uuc no'ox ti ta xich' ta muc' jun j'alc'op ti tacbil talel yu'un ti Diose, ta xich' smoton jech c'u cha'al ta xich' smoton ti jun j'alc'ope. Buch'uuc no'ox ti ta xich' ta muc' jun lequil vinique, ta xich' smoton jech c'u cha'al ta xich' smoton ti lequil vinique.

<sup>42</sup>Ta sventa ti sts'aclojun ti ma'uc cajal sc'oplale, buch'uuc no'ox ti ta xac'be jun vasu siquil vo' taje, meles unbi ta xich' ti smotone.”

## **San Mateo 11**

### **Yajtacbolaltac ti Juan j'ac'-ich'-vo'e**

*(Lc 7.18-35)*

<sup>1</sup>C'alal laj yo'nton ti Jesús ta sbijubtasel ti lajcha'vo' yajchanc'optaque, loc' batel, bat chanubtasvanuc ta jujun jteclum ti bu taje.

<sup>2</sup>C'alal tiq'uil ta chuquel ti Juane, laj ya'ibe sc'oplal ti oy c'usi ta spas ti Cristoe. Jech o xal laj stac batel jun chib yajchanc'optac ta stojol Jesús.

<sup>3</sup>Xi c'ot sjac'beique: —¿Mi vo'ot la ti oy ono'ox sc'oplal ta xatale? ¿Mi ta to jmalacutic yan?



<sup>4</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Batanic, ba albeic ya'i ti Juan ti c'usi ta xavilique, ti c'usi ta xava'iique.

<sup>5</sup>Chapbeic ya'i, ti ma'satetique jam xa ti satique. Ti coxovetique ta xanavic xa. Ti jc'a'emal-chameletique, pocbil tusbilic xa. Ti macal xchiquinique ta xa'iic xa c'oponel. Ti animaetique cha'cuxiic xa. Ti buch'u abol sbaique, yich'ic xa albel sc'oplal ti colebale.

<sup>6</sup>Yan yutsil ti buch'u mu stsic' yo'nton ta jtojole.

<sup>7</sup>C'alal loq'uic batele, ti Jesuse xi lic yalbe ya'iic sc'oplal Juan ti jnaclejetique: —¿C'usi ay aq'uelic ta xocol banomil? ¿Mi jun aj ti xla'et ta iq'ue?

<sup>8</sup>Mi ma'uque, ¿c'usi ay aq'uelic? ¿Mi ay aq'uelic jun vinic ti jun yutsil sc'u'e? Xana'ic lec, ti buch'u jun yutsiquil sc'u' sna' slapique, ta sna ajvaliletic ta tael.

<sup>9</sup>Ti xcaltic une, ¿c'usi ay aq'uelic ta meel? ¿Mi ja' jun j'alc'op? Melel, ay aq'uelic ti x'ech' to sc'oplal jech c'u cha'al junuc j'alc'ope.

<sup>10</sup>Ti Juane, ja' jun ti oy bu xi ta x'albat sc'oplal ta ch'ul c'ope: 'Ta jtac jelavel caj'abtel ta atojol yo' ta smeltsanbot abe.'

<sup>11</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ja' no'ox stuc Juan j'ac'-ich'-vo' xjelav to cajal ti sc'oplale, ja' mu sta jech sc'oplal ti yane. Manchuc mi jech un, ti buch'u slajeb xa peq'uel sc'oplal ti bu ventainel yu'un ti Diose, x'ech' to cajal sc'oplal, ja' mu sta ti Juane.

<sup>12</sup>“Ti c'uxi ora vul ta loq'uel ti Juan j'ac'-ich'-vo'e, jech to tana li'e, tsots ta xich' ilbajinel ti ventainel yu'un ti Diose. Ti buch'u tsots sjol yo'ntonique, yo'ntonuc xa ya'iic sc'an scontrainic ta persa ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>13</sup>Scotol ti c'u s'elan laj scaj'alic ti j'alc'opetique, xchi'uc ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moises, laj yalbeic ono'ox sc'oplal ti ventainele, ja' to vinaj lec ti c'uxi vul ta loq'uel ti Juane.

<sup>14</sup>Mu xac'an xach'unic, ti Juane, ja' ti j'alc'op Elías ti oy ono'ox sc'oplal ta xtale.

<sup>15</sup>Ti buch'u xchiquintaj yu'une, ac'o ya'i lec.

<sup>16</sup>“¿C'u s'elan ta jco'oltas ti jnaclejetic tana li'e? Co'ol s'elan ololetic ta xtajinic ta ch'ivit ti xi ta xavta ti yan xchi'ilique:

<sup>17</sup>'Laj coq'uisancutic ti amae, ti vo'oxuque mu'yuc xa'ac'otajic. Xme'inaj xa liq'uejincutic, mu'yuc xa'oq'uic.'

<sup>18</sup>Tal ti Juane ti mu sna' xve' yuch' vo'e, ta xavalic ti ventainbil yu'un ti pucuje.

<sup>19</sup>Lital ec un, ti vu'un co'ol j'elantic ti jna' xive' xcuch' vo'e, ta xavalic ti yan sba xive' xcuch' vo'e, ti lec xquil jbacutic xchi'uc ti jsa'muliletique xchi'uc ti jc'an-patan-taq'uinetic sventa Romae. Ta sventa sbijil ti Diose, ta xvinaj ti c'u s'elan ta xc'ot ta pasele.”



## Ti jtoyobba jteclumetique

(Lc 10.13-15)

**20** Va'i un, ti Jesuse laj sjajanta ti jteclumetic ti bu xjelav to laj yac' iluc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Yu'un ti jnaclejetic taje, mu sutic talem ta stojol ti Diose. Xi laj yalilan ti Jesuse:

**21**—Mu cha'beluc un, jteclum Corazín. Mu cha'beluc un, jteclum Betsaida. Ati lajuc yilic ti jnaclejetic ta Tiro xchi'uc ta Sidón jteclum jech chac c'u cha'al ta xavilic avi li'e, vo'ne xa laj sutes sbaic ta stojolal Dios, laj slapic c'u'il sventa at o'ntonal, laj svijbe sbaic tan ti jechuque.

**22** Ta xcalboxuc ava'iic un, c'alal ta sta yorail ti chapanele, toj tsots ta xavich'ic ti tsitsele, ja' mu sta ta xich'ic ti buch'u nacajtic to ox ta Tiroe xchi'uc ta Sidón jteclume.

**23** Ti vo'ote, jteclum Capernaum, ¿mi anopoj ta xavich' toyesbel ac'oplal c'alal to vinajel? ¡Bu xata! ten jip xa'ute yalel ti bu xa c'alal spajeb snatil ti xabe. Ati lajuc yilic ti jnaclejetic ta Sodoma jteclum ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un jech c'u cha'al ta xavilic tana li'e, staoj to yav va'al ti jteclum jechuque.

**24** Ta xcalboxuc ava'iic ta melem, c'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele, x'ech' to ta xavich'ic tsitsel, ja' mu sta ta xich'ic tsitsel ti buch'utic nacajtic to ox ta Sodoma jteclume.”

## La', cuxo avo'ntonic ta jtojol

(Lc 10.21-22)

**25** Ti jech yorail taje, xi laj yal ti Jesuse: —Tot, Cajvalot, ta jlequil-c'oponot, Yajval vinajel banomil, mu'yuc laj avac'be sna' scoltael ti buch'utic bij ta xa'ibe xchiquinal ti yalojique. Ja' no'ox laj avac'be sna' scoltael ti buch'utic laj spas sbaic ta olole.

**26** Jechuc, Tot, yu'un jech c'ot ta nopel avu'un.

**27** “Ti jTote laj xa yac'bun ta coc ta jc'ob scotol ti c'usitic oye. J'ech'el mu'yuc buch'u xojtiquinic ti Nich'onile, ja' no'ox x'ojtiquine yu'un ti Totile. J'ech'el mu'yuc buch'u xojtiquin ti Totile, ja' no'ox x'ojtiquine yu'un ti Nich'onile. Ta xojtiquinic ti Jtote, ti buch'u ta jc'an ta xcac'be yojtiquine.

**28** La' cuxo avo'ntonic ta jtojol ti vo'oxuc toj lubemoxuc yu'un ti avabtelique, yu'un ti avicatsique.

**29** Ac'o abaic ta ventainel ta jtojol. Chanbeicun co'nton. Mu jna' jtoy jba, manxuun. Mi jech ta xapasique, ta xataic ti xcuxobil avo'ntonique.

**30** Ti laj calboxuc ti ta xavac' abaic ta ventainel ta jtojole, mu tsotsuc ta ch'unel. Ti c'usi ta jc'an ta xapasique, mu voluc ta pasel.”

## San Mateo 12

### Ti jajchanc'optaque ta sju'ic trigo ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonal ta xanav batel ti Jesús ta yut trigoetique. Ti yajchanc'optaque ta xvi'najic, lic xtuch'ic ta juel trigo yo' ta xc'uxic ti sate.

<sup>2</sup>C'alal laj yilic ti fariseoetique, xi laj yalbeic ti Jesuse: —Q'uel avil, ti avajchanc'optaque yacal ta spasic ti mu jechuc sc'oplal stac' spasic ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale.

<sup>3</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Mi mu'yuc ataojic ta q'uelel c'usi laj spas David xchi'uc ti xchi'iltac c'alal ta xvi'najique?

<sup>4</sup>Och batel ta xch'ulna ti Diose, laj stsac sve'ic ti ch'ul pan ti c'otem ta sventa ti Diose ti c'alal mu'yuc sc'oplal ta stunes ti Davide, mi ja'uc ti xchi'iltaque. Ja' no'ox xu' ta stun ta slajes ti paleetique.

<sup>5</sup>¿Mi mu'yuc aq'uelojic xtoc, ti oy c'usi tsots albil sc'oplal sts'ibaoj comel ti Moisesse ti mu'yuc ta sta smulic ti paleetic ta x'abtejic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal ta ch'ulnae?

<sup>6</sup>Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, li' oy ta atojolic ti ech'em tsots sc'oplale, ja' mu sta sc'oplal ti ch'ulnae.

<sup>7</sup>Ti vo'oxuque mu'yuc ava'iojbeic smelol ti ch'ul c'op ti xi ta xale: 'Ta jc'an ti ta xac'uxubinvanique, ma'uc ta jc'an ta xavac'beicun ti milbil matanaletique.' Ati lajuc ava'ibeic ti smelole, mu ta jeche'uc no'ox ta xasa'beic smul ti jnaclejetic c'alal mu'yuc c'usi spasojqique.

<sup>8</sup>Ti vu'un co'ol j'elantique quich'oj tsots cabtel ta sventa ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale.

### **Ti jmoch'-c'ob vinique**

*(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)*

<sup>9</sup>Ti Jesuse loc' batel ti bu taje, och batel ta ch'ul na.

<sup>10</sup>Ti bu taje, oy jun vinic ti pasem ta moch' ti jun sc'obe. Ti fariseoetique sc'anic ta sa'beic smul ti Jesuse, xi laj sjac'beique: —¿Mi xu' ta xich' colesel jun jchamel ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal?

<sup>11</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —C'alal mi oy bu ta xbaj ta joc' jcot achij c'alal ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ¿mi mu'yuc chba aloq'uesic talel?

<sup>12</sup>¿Bu ti tsots sc'oplale? ¿Mi ja' ti vinique? ¿Mi ja' ti chije? Ti ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, xu' ti c'usi lec stac' pasele.

<sup>13</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti vinique: —Xach'o talel ti ac'obe. C'alal jech laj xach' ti sc'obe, lec com jech c'u cha'al ti jun sc'obe.

<sup>14</sup>C'alal loquic batel ti fariseoetique, snopic xa liquel sc'opic c'usi ta xutic yo' ta smilic ti Jesuse.

### **Sc'oplal ti Jesús ts'ibabile**

<sup>15</sup>C'alal laj ya'i Jesús ti jech ta snopic ti fariseoetique, iloc' batel. Yepal no'ox sts'aclojic batel. Ti Jesuse ta scoles scotol ti jchameletique.



<sup>16</sup>Laj yalbe ya'iic ti mu xvinajesbat ti sc'oplale.

<sup>17</sup>Taje, yo' ta xc'ot ta pasel ti c'u s'elan laj scaj'al ti j'alc'op Isaías ti xi laj yale:

<sup>18</sup>“Li' xa oy ti caj'abtel ti t'ujbil cu'une. C'ux ta xca'i. Ximuyubaj xa yu'un. Ta xcac'be ti Ch'ul Espíritu cu'une ta yalbe slequil yutsil ti muc'tiquil lume.

<sup>19</sup>Mu sna' tsalvan ta c'op. Mu sna' sujvan. Mu xvinaj ti x'avet ta bebetique.

<sup>20</sup>Ma'uc tal yac'be xchi'il ti aj bu c'asem xae. Ma'uc tal stub ti cantil ti ta xa xtub ya'ie ja' to mi c'ot ta pasel ti utsilal lequilal yu'une.

<sup>21</sup>Ti muc'tiquil lume ta spat yo'ntonic ta stojol.”

### **Ti x'albat sc'oplal Jesús ti yich'ojbe stsatsal ti pucuje**

*(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)*

<sup>22</sup>Yic'ojic batel ta stojol Jesús jun ma' sat vinic, ti uma' xtoque, ch'amunbil yu'un ti pucuje. Vic'bat sat, jambat ye yu'un ti Jesuse.

<sup>23</sup>Ch'ayal c'ot yo'nton scotolic, xi lic yalbe sbaique: —¿Mi ja' van Xnich'on David le'e?

<sup>24</sup>C'alal laj ya'iic ti fariseoetic taje, xi laj yalique: —Ti vinic le'e, ti ta sloq'ues ti pucujetique, ja' ta stsatsal ti Beelzebú ti banquilal yu'unique.

<sup>25</sup>Ti Jesuse sna'ojbe yo'nton ti jech ta snopique, xi laj yalbee: —Buch'uuc no'ox ajvalilal ti ta xlic xch'acolan ta jujuchop ti svinique, mi ta xlic stsac sbaic ta leto ti jujuchope, jech ta soquic o. Ja' jech xtoc mi jun jteclum o mi jchop ta naclej, mi ta xlic scontrain sbaique, mu xjalij, ta soquic o.

<sup>26</sup>Ja' jech xtoc ti pucujetique, mi ta scontrain sba ti stuquique, ¿c'usi xut ta xjalij ti stsatsalique?

<sup>27</sup>Ta xavalbeicun ta stsatsal ti totil pucuj Beelzebu ta jloq'ues ti pucujetique. Ti mi jech une, albun ca'i, ¿buch'u van ta xcoltaatic ti avinictac ta sloq'uesic ti pucujetique? Ja' yu'un un, avinictac no'ox ta xac'boxuc avilic ti ch'ayem ti snopbenal avu'une.

<sup>28</sup>Ti jech ta jloq'ues ti pucujetique, ja' ta sventa ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. Ti jech li'e, ja' ta xac' ta na'el ti li' xa oy ta atojolic ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>29</sup>“¿C'usi xut jun vinic ta x'och ta sna jun tsatsal vinic yo' ta xelc'anbe loq'uel ti c'usi oy yu'une, mi mu ba'yeluc ta xchuque? Mi chucbil xa lec une, ja' to xu' ta xelc'anbe loq'uel ti c'usi oy yu'une.

<sup>30</sup>“Buch'uuc no'ox ti mu lecuc ta xil ti c'usi ta jpase, ta xiscontrainun. Ja' jech xtoc ti buch'u mu xiscolta ta stsobebe, ta stani batel.

<sup>31</sup>“Ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti chopol c'usi ta spasiq, ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti Diose, ta to xch'aybatic ti smulique. Ja'uc ti buch'u chopol ta xc'opojic ta stojol ti Ch'ul Espiritue, mu cha'bel xch'aybat ti smulique.

<sup>32</sup>Buch'uuc no'ox ti chopol ta xc'opojic ta jtojol ti co'ol j'elantique, ta to xch'aybat smul. Ja'uc ti buch'utic chopol ta xc'opojic ta stojol ti Ch'ul Espiritue, mu xch'aybat smul, mi ja'uc li' ta banomile, mi ja'uc ti ta xtale.

### **Ta sat no'ox ta ojtiquinel ti te'e**

*(Lc 6.43-45)*

<sup>33</sup>“Mi lec ti te'e, lec ta xac' ti sate. Yan mi chopol ti te'e, chopol ta xac' ti sate. Scotol ti te'etique, stac' ojtiquinel ta sat no'ox.

<sup>34</sup>Xnich'nab jti'oval chon, ¿c'usi xavut ti lec ta xavalic ti c'alal chopol ono'ox avo'ntonique? Yu'un ti c'usi ta xloc' ta aveique, ja' ti c'usi ayanem ta yut avo'ntonique.

<sup>35</sup>Ti lequil tuq'uil vinique, lec ono'ox ta xloc' ta ye, yu'un lec ti yut yo'ntone. Ja'uc ti chopol vinique, chopol ono'ox ta xloc' ta ye, yu'un chopol ono'ox ti yut yo'ntone.

<sup>36</sup>Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, c'alal ta sta yorail ti chapanele, acotolic ta xa'ich'bat ave ati'ic ti c'usitic laj avalique.

<sup>37</sup>Ti c'u s'elan laj avalique, jech ta xavich'ic chapanel. Mi lec ti c'usi laj avalique, ch'abal amulic. Mi chopol ti c'usi laj avalique, oy amulic.”

### **Ti jchopol-o'ntonetique ta sq'uelbeic ya'iic smuc'ul stsatsal ti Jesuse**

*(Mr 8.12; Lc 11.29-32)*

<sup>38</sup>Oy jlom fariseoetic xchi'uc jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale xi laj yalique: — Jchanubtasvanej, ta jc'an ta jq'uel ca'icutic ti oyuc c'usi ta xapas ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal avu'ne.

<sup>39</sup>Tac'batic yu'un ti Jesuse: —Ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti mu junuc yo'ntonique, ta sc'anic ya'iic ti ac'batuc yilic ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'ne. Ja' no'ox jech ta x'ac'bat yilic senyail jech c'u cha'al ic'ot ta stojol ti j'alc'op Jonase.

<sup>40</sup>Ti Jonase, oxib c'ac'al, oxib ac'ubal, tiq'uil ta xch'ut ti muc' ta choye. Ja' jechun ec ti vu'un co'ol j'elantique, oxib c'ac'al, oxib ac'obal, tiq'uil ta xicom ta ch'en.

<sup>41</sup>C'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele, mu'yuc smulic ta x'ilatic yu'un Dios ti jnaclejetic ta Ninivee. Yan ti vo'oxuc li' ta banomile, ep amulic ta xa'ilatic yu'un ti Diose. Yu'un c'alal ay yich'ic albel sc'op Dios yu'un Jonás ti niniveetique, ta ora no'ox laj scomtsan ti c'usitic chopol ta spasique. Ti Jonase mu tsotsuc yabtel yich'oj. Ja'uc ti vu'ne x'ech' tsots cabtel quich'oj ti li' oyun ta atojolique.

<sup>42</sup>Ja' jech xtoc ti jun me' ajvalil ti liquem tal ta xocon sloq'ueb c'ac'ale, mu'yuc smul ta x'ilat yu'un Dios c'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele, yu'un ti antse nom ita, tal ya'ibe sbijil ti ajvalil Salomone. Ti vo'oxuc li' ta banomile, ep amulic ta xa'ilatic yu'un ti Diose, ja' ti mu xavich'icun ta muc' ti vu'un tsots cabtel quich'oje, ti ja' mu sta ti ajvalil Salomone.

### **Ti pucuje ta xcha'sut tal ti bu loq'ue**

*(Lc 11.24-26)*

<sup>43</sup>“C'alal ta xloc' batel ti pucuj ta yo'nton jun vinique, ta xba xanavuc ta xocol banomil. Ta sa' bu ta xcux ti yo'ntone. C'alal ta xil ti mu'yuc ta stae, xi ta xlic snope:



<sup>44</sup>‘Ta xicha'sut batel ta jna ti bu liloc' talele.’ C'alal ta sut talele, xocol ta stabe yo'nton ti vinique, co'ol s'elan jbej na lec mesbil, lec ch'ubabil.

<sup>45</sup>Jech o xal ti pucuje xbat yic' talel yan vucub xchi'il ti ech'em chopole, ja' mu sta ti stuque. Scotol ti pucujétique ta x'och nacliicuc ta yo'nton ti vinique. Jech ti vinique toj ech'em chopol ta xcom, ja' mu sta ti ta ba'yele. Ja' jech ta xc'ot ta stojol ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic avi tana li'e.”

### **Sme' xchi'uc xchi'il ta voq'uel ti Jesuse**

*(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)*

<sup>46</sup>Ti Jesuse yacal to ox ta xc'opoj ta stojolal ti jnaclejetique c'alal ja' o c'ot ti sme'e, ti yits'inabtaque. C'alal c'otique, comic ta pana. Ta sc'an ta sc'opon ya'iic ti Jesuse.

<sup>47</sup>Jech o xal oy buch'u xi bat yalbe ya'i ti Jesuse: —Li' oy ta pana ti ame'e xchi'uc ti avits'inabtaque. Ta sc'an ta sc'oponot ya'i.

<sup>48</sup>Ti Jesuse xi laj stac'be ti buch'u bat albatuque: —¿Buch'u ti jme'e? ¿Buch'u ti quits'inabtaque?

<sup>49</sup>Ti Jesuse laj xbich batel sc'ob ta stojol ti yajchanc'optaque, ti xi lic yale: —Ti jme'e, ti quits'inabtaque, ja'ic le'e.

<sup>50</sup>Ti buch'uuc no'ox ta spasic ti c'usi ta sc'an yo'nton ti Jtot ti oy ta vinajele, ja' jme', ja' jchi'iltac ta voq'uel.

## **San Mateo 13**

### **Ti jts'unobajel vinic ta babac'op albat sc'oplale**

*(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)*

<sup>1</sup>Ti jech c'ac'al taje, loc' batel ta na ti Jesuse. Bat chotluc ta ti' nab.

<sup>2</sup>Ti mu albajuc laj stsob sbaic ti jnaclejetique, ti Jesuse och chotluc ta barco. Ti jnaclejetique comic ta ti' nab.

<sup>3</sup>Va'i un, xi s'elan naca ta babac'op c'oponatic yu'un ti Jesuse: —Oy jun vinic bat svij ta ts'unel sts'unobal.

<sup>4</sup>C'alal yacal ta svij batele, oy jlom c'ot ta be. Tal ti mutetique, laj stamic ta biq'uel.

<sup>5</sup>Oy jlom c'ot ta ba tontic ti bu joy no'ox ti slumale. Ta ora no'ox voc' talel ti ts'unobale, yu'un joy no'ox ti slumale.

<sup>6</sup>C'alal loc' talel ti c'ac'ale, chiq'ue yu'un, yu'un mu'yuc nat mucul ti yibebe.

<sup>7</sup>Oy jlom xtoc ti ts'unobale c'ot ta ch'ixtic. Ch'i tal ti ch'ixe, laj snet' comel ti ts'unobale.

<sup>8</sup>Ti jlom ts'unobal ti c'ot ta lequil banomile, laj yac' lec sat. Oy jlom vo'vinic (100) ta bej ti jujupetse. Oy jlom laj yac' oxvinic (60). Oy jlom laj yac' lajuneb xcha'vinic (30).

<sup>9</sup>Mi oy achiquinique, a'yio ava'iic.

### **C'u cha'al ti babac'ope**



(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

**10**Ti yajchanc'optaque nopajic batel ta stojol ti Jesuse, xi laj sjac'beique: —¿C'u cha'al ta babac'op no'ox ta xachanubtas ti jnaclejetique?

**11**Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Dios ta xac'boxuc ana'ic smelol ti ventainel yu'un Dios ti mu xvinaj to oxe, ja'uc ti yane mu x'ac'bat sna'.

**12**Ti buch'u sc'an ta xa'ibeic ti smelole, yepal ta x'ac'bat sna'ic. Yan ti buch'u mu sc'an xa'ibe smelol ti ventainele, ta xpojbat sutel ti c'u yepal sna'e.

**13**Jech o xal ta babac'op ta jc'opon ti jnaclejetique. Ta xilic, co'ol s'elan mu xilic. Ta xa'iic, co'ol s'elan mu'yuc c'usi ta xa'iic.

**14**Jech o xal ja' c'ot ta pasel ta stojol ti jnaclejetic jech c'u cha'al ti xi laj yal ti j'alc'op Isaiase: 'C'uc cha'al mi ts'etel xa achiquin ta ya'yiell, mu no'ox xava'ibeic smelol. C'uc cha'al mi avac'ojbe yipal ta sq'uelel, mu no'ox xavilic.

**15**Snopbenal yu'un ti jnaclejetique, yanijem ta j'ech'el. Macal ti xchiquinique, muts'ul ti satique, mu xa'ibeic sni' xchiquinal, mu xa'i c'usi ta x'albatic yo' mu sutic talel ta jtojol, yo' ta jcoles.'

**16**“Jun yutsil ti vo'oxuque, oy ta asatic ta sq'uelel, xava'iic lec sni' xchiquinal.

**17**Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, yepal ti j'alc'opetique xchi'uc ti buch'utic oy slequil stuq'uill laj ech'icuc ta vo'nee, ta sc'an ta sq'uelic ox ya'iic jech c'u cha'al ta xavilic avi li'e xchi'uc ta ya'yiell ya'iic jech chac c'u cha'al ta xava'iic li'e, mu'yuc laj yilic laj ya'iic.

### **Ti Jesuse ta xalbe smelol ti jts'unobajel vinic ta babac'op albat sc'oplale**

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

**18**“A'yic ava'iic, xi ta xac' ta na'el smelol ti jts'unobajel ta babac'op albat sc'oplale:

**19**Ti ts'unobal c'ot ta bee, ta svinajesbe smelol ti oy jlom ta xa'iic ti ventainel yu'un Dios ti oy ta vinajele. Tal ti pucuj ta stojolique, laj spojbe loq'uel ta yo'nton ti c'usi laj ya'iique.

**20**Ti ts'unobal c'ot ta ba tontique, ta svinajesbe smelol ti oy jlom xmuyubajic xchi'uquic ti c'u s'elan laj ya'iique.

**21**Ta scoj ti mu'yuc lec yip ti yo'ntonique, c'alal tal ti lajeltsaele, ti vocol ta sventa ti lequil ach' c'o'pe, lic chibajicuc.

**22**Ti ts'unobal c'ot ta ch'ixtique, ta svinajesbe smelol ti oy jlom ta xa'iic ti lequil ach' c'o'pe. Ja' no'ox un, bat ta yo'ntonic ti c'usi sventa sba banomile, lajic ta lo'lael yu'un ti sc'ulejalique, jelav ti c'usitic ta sc'an ti stuquique. Ch'ay ta yo'ntonic un ti lequil ach' c'o'pe.

**23**Ja'uc ti ts'unobal c'ot ta lequil banomile, ta svinajesbe smelol ti oy jlom ti sjunul yo'ntonic ta xa'iic ti lequil ach' c'o'pe. Yalel toyol ac'bat sbijilic yu'un ti lequil ach' c'o'pe jech c'u cha'al ti sat ts'unobale. Oy jlom laj yac' ta vo'vinic (100), ta oxvinic (60), ta lajuneb xcha'vinic (30) ta bej ti sate.”



### Ti trigo ti jmoj ch'i xchi'uc ti trigo t'ule

<sup>24</sup>Ti Jesuse xi laj yal yan babac'ope: —Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun vinic laj sts'un lequil ts'unobal ta yosile.

<sup>25</sup>C'alal ja' o vayem scotolique, tal yajcontra ti vinique. Laj scap ta sts'unel ta trigo t'ul ti bats'i trigoe. C'alal jech laj spase, bat.

<sup>26</sup>C'alal ch'i ti trigoe, laj yac' ti sjole, vinaj ti trigo t'ule.

<sup>27</sup>“Yaj'abteltac ti vinique xi bat yalbeic ti yajvalique: ‘Cajval, ti ts'unobal laj ats'une, bats'i trigo ono'ox. ¿Bu loc' talel ti trigo t'ul ti capal ch'i xchi'uc?’”

<sup>28</sup>Ti ajvalile xi laj yale: ‘Ja' nan jun cajcontra laj sts'un.’ Ti j'abteletique xi laj sjac'beique: ‘¿Mi xac'an chba jbulcutic loq'uel ti trigo t'ule?’

<sup>29</sup>Ti ajvalile xi laj staq'ue: ‘Ch'an uto, yu'un mi ta xabulique, yic'al capal ta xloc' xchi'uc ti bats'i trigoe.

<sup>30</sup>Ja' lec, ch'an utic, ch'iuc jmoj xchi'uc ti trigoe. C'alal ta sta yorail ta xich' tsobel ti trigoe, ta jtac jelavel caj'abteltac yo' jech ta stsobic ba'yel ti trigo t'ule. Ta spasic ta jujuchuc yo' jech ta xich' chiq'uel ta c'oc'. Ts'acal to un, ti trigoe ta xich' tsobel yo' ta jq'uej ta yavil.’ ”

### Ti bec' mostaza laj sbabac'opta ti Jesuse

*(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)*

<sup>31</sup>Ti Jesuse xi laj yal yan babac'ope: —Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele, co'ol s'elan jech c'u cha'al bec' mostaza ti laj sts'un ta yosil ti vinique.

<sup>32</sup>Ti bec' mostazae, uni biq'uit ta scotol ti yan sbec' ts'unobaletique. C'alal ta xch'ie, ja' muc' ta xbat ta scotol ti c'usitic yan ts'unobaletique. Jutuc xa mu co'oluc smuc'ul jpets ta te' ta xbat. Jech o xal un, ti mutetique ta xtal spas stasic ta sc'ob-c'obtac ti mostazae.

### Spajubtasobil ti pan laj sbabac'opta ti Jesuse

*(Lc 13.20-21)*

<sup>33</sup>Ti Jesuse xi laj yal yan babac'ope: —Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele, co'ol s'elan ti spajubtasobil pan ta scap ta oxbis harina ti antse yo' ta xpajub scotol ti vots'bil harinae.

### C'u cha'al c'opoj ta babac'op ti Jesuse

*(Mr 4.33-34)*

<sup>34</sup>Ti Jesuse naca ta babac'op laj xchanubtas ti jnaclejetique. Mu'yuc c'usi laj yal mi mu'yuc ta babac'ope.

<sup>35</sup>Taje, yo' jech ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al xi laj sts'iba comel ti j'alc'ope: “Ta xic'opoj ta babac'opetic. Ta jvinajesbe sc'oplal ti c'usi mu to ox vinaj ti c'alal lic smeltsan talel banomil ti Diose.”

### Ti Jesuse ta xalbe smelol ti trigo t'ul capal ch'i xchi'uc ti bats'i trigoe

<sup>36</sup>Ti Jesuse laj sc'oportunan comel ti jnaclejetique. Och batel ta jbej na. Nopajic talel ti yajchanc'optac ti albaticuc ya'iic smelol ti trigo t'ul ti laj sbabac'opta ti oy ta osile.



<sup>37</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Ti buch'u laj sts'un ti lequil ts'unobale, ja' jc'oplal vu'un ti co'ol j'elantique.

<sup>38</sup>Ti yav ts'unobale, ja' ti jnaclejetic oyic ta sbejel banomile. Ti lequil ts'unobale, ja' ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti ventainel yu'un ti Diose. Ti trigo t'ule, ja' ti buch'utic ventainbiloc yu'un ti pucuje.

<sup>39</sup>Ti buch'u laj sts'un ti trigo t'ule, ja' ti pucuje. Ti ts'unobal ti ta xich' tsobeles, ja' smelol ti slajebal c'ac'ale. Ti jtsob-ts'unobaletique, ja' ti ánjeletique.

<sup>40</sup>Ja'uc ti trigo t'ul ta xich' tsobeles, ti ta xich' chiq'uel ta c'oq'ue, ja' smelol ti jech s'elan ta xc'ot ta stojol ti jnaclejetic ta slajebal c'ac'ale.

<sup>41</sup>Ti vu'un co'ol j'elantique ta xcalbe mantal ti caj'ánjeltac yo' ta xtenatic loq'uel ti bu ta xiventainvane, ti jsa'muliletique xchi'uc ti buch'utic ta xac'be yil ta spasel mulil ti yane.

<sup>42</sup>Ta xjipatic ochel ta c'oc', ti bu ta x'oq'uique, ti bu xc'uxuxet ti yeique.

<sup>43</sup>Va'i un, ti buch'utic ta xc'ot ta spasel yu'unic ti c'usi ta sc'an ti Diose, co'ol s'elan xojobal c'ac'al xnobetic ti bu ta xventainvan ti Jtotique. Mi oy achiquinique, a'yio ava'iic.

#### **Ti nac'bil me' taq'uin laj sbabac'opta ti Jesuse**

<sup>44</sup>“Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajeles, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc me' taq'uin ti mucul ta jsep osile. Ti vinique laj sta ti me' taq'uline. Laj xcha'muc comel ti bu ono'oxe. Xmuyubaj xa ta j'ech'el ba xchon comel scotol ti c'usitic oy yu'une yo' ta sman ti jsep osile.

#### **Ti perla ton toj toyol stojol laj sbabac'opta ti Jesuse**

<sup>45</sup>“Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajeles, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun jbolomajel vinic ta sa'olan ti lequil perla tone.

<sup>46</sup>C'alal laj sta ti jun perla ton ti toj toyol stojole, bat, ba xchon scotol ti c'usitic oy yu'une yo' ta sman ti perla tone.

#### **Ti masobil choy laj sbabac'opta ti Jesuse**

<sup>47</sup>“Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajeles, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti smasobil choy ta xich' jipel ochel ta nabe yo' ta x'och talel ti ep ta tos ti choye.

<sup>48</sup>C'alal ta xnoj ti smasobile, ti jmas-choyetic ta snitic loq'uel ta ti' nab. Ta xchotic ti st'ujel ti choye. Ta stic' ta moch ti bu lequique. Ti bu mu xtune, ta sjipic batel.

<sup>49</sup>C'alal ta sta ti slajebal c'ac'ale, xi s'elan ta xc'ot ta paseles: Ta xloq'uic batel ti ánjeletic ta xch'aquel loq'uel ti chopol jnaclejetic ta stojol ti buch'u oy slequil stuq'uilique.

<sup>50</sup>Ti buch'u mu'yuc slequil stuq'uile, ta xjipatic ochel ta c'oc', ti bu ta x'oq'uique, ti bu xc'uxuxet ti yeique.”

#### **Ti ach' c'ulejale xchi'uc ti poco'e**



<sup>51</sup>Ti Jesuse xi laj sjaq'ue: —¿Mi xava'ibeic smelol scotol ti va'i s'elan laj cale? — Xca'icutic, Cajval —xiic.

<sup>52</sup>Va'i un, xi albatic yu'un ti Jesuse: —C'alal yacal ta xchanubtas sba stuc ta sventa ventainel yu'un Dios ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun yajval na oy c'usi yepal xchabioje, sna' stunesel xchibal, ti c'usi poco'e, ti c'usi ach'e.

### **Ti Jesuse oy ta Nazaret**

*(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)*

<sup>53</sup>C'alal laj yo'nton ta chanubtasvanej ta babac'op ti Jesuse, loc' batel.

<sup>54</sup>C'ot ta steclumal ti bu lic chanubtasvanuc ta ch'ul nae. Ch'ayal no'ox ta xc'ot yo'nton yu'un ti jnaclejetic ti xi ta xalique: —¿Bu laj sta sbijil ti vinic le'e? ¿C'usi xut ta xaq'uel iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une?

<sup>55</sup>¿Mi mu ja'uc xnich'on ti jcarpinteroe, squerem ol ti María xtoque? ¿Mi mu ja'uc yits'inab ti Jacoboe, ti Josee, ti Simone, ti Judase,

<sup>56</sup>ti li' nacalic ta jtojoltic ti yixleltaque? ¿Bu laj sta talel scotol ti vi s'elan ta spase?

<sup>57</sup>Jech o xal mu'yuc tsots sc'oplal laj ya'iic ta yich'el ta muc', ja'uc ti Jesuse xi laj yale: —Ti buyuc no'oxe, ta x'ich'e ta muc' ti jun j'alc'ope, ja'uc ti ta slumale, ti ta sna'e, laj to c'op un.

<sup>58</sup>Jutuc no'ox laj yac' iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, yu'un mu x'ich'e ta muc' yu'un ti jnaclejetique.

## **San Mateo 14**

### **Cham ti Juan j'ac'-ich'-vo'e**

*(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)*

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, ti Herodes ti ochem ta its'inal ajvalil ta Galilea banomile, laj ya'ibe sc'oplal ti Jesuse.

<sup>2</sup>Xi laj yalbe ti yajtuneltac ti oy ta stojole: —Taje, ja' ti Juan j'ac'-ich'-vo' cha'cuxie. Jech o xal oy ta stojolal ta yaq'uel iluc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une.

<sup>3</sup>Ti Herodese sna' lec ti laj stic' ta chuquel ti Juane, ti laj xchuc ta cadena taq'uin ta scoj ti ants Herodiase, yajnil ti yits'ine, ti Felipe sbie.

<sup>4</sup>Ti Juane yu'un xi laj yalbe ti Herodese: —Mu xu' xavajnilanbe yajnil ti avits'ine.,

<sup>5</sup>Ti Herodese ta ox smil ya'i ti Juane, ja'uc le' une xi' yu'un ti jnaclejetique, yu'un xch'unojic ti ja' jun j'alc'ope.

<sup>6</sup>C'alal sta sc'ac'alil c'usi ora voc' ti Herodese, ic'bat yo'nton ti Herodes ti c'u s'elan c'upil sba ac'otaj yantsil ol ti Herodiase ta sba ta sat ti buch'utic ic'bilic yu'une,

<sup>7</sup>ti laj sva'an sba ta yalbel ya'i ta yac'bel ti c'usiuc ta sc'ane.

<sup>8</sup>Va'i un, ti bijubtasbil yu'un ti sme'e, xi laj yalbe ya'i ti ajvalile: —Ac'bun tal ta jun platu sjol ti Juan j'ac'-ich'-vo'e.



<sup>9</sup>Och ta at o'nton ti Herodese. Ta scoj ti laj xa sva'an sba ta yalel ta stojol ti buch'utic ic'bilic yu'une, laj yal ti ich'batuc talele.

<sup>10</sup>Va'i un, laj yal mantal ti sc'ocbeicuc sjol ti Juan tiq'uil ta chuquele.

<sup>11</sup>Yich'ojbeic batel ch'amal ta jun platu ti laj yac'beic ti tsebe, laj yac'be jelavel ti sme' eque.

<sup>12</sup>C'otic ti yajchanc'optac ti Juane, laj yich'beic loq'uel ti sbec'tal stacopale, laj smuquic. Ts'acal to un, ba yalbeic ya'i ti Jesuse.

### **Ti Jesuse ta xac' ve'uc vo'mil viniquetic**

*(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

<sup>13</sup>C'alal laj ya'i ti Jesuse, stuc loc' batel ti bu taje, och batel ta jun barco. Bat bu sts'ijlajan ti banomile. Laj ya'ic ti jnaclejetique. Ta yacan laj stamic batel ti loq'uic ech'el ta jteclumetic yo' ta sts'acliic.

<sup>14</sup>C'alal loc' ta barco ti Jesuse, laj yil ti mu albijuc yepalique. C'uxubaj yo'nton yu'un. Laj scoles ti jchameletic ti yic'ojanic batele.

<sup>15</sup>C'alal ta xa x'ic'ub talele, ti yajchanc'optaque nopajic batel ti laj yalbeique: —Mal xa c'ac'al ta j'ech'el. Li'e, mi junuc jnaclej. Albo ya'i ti jnaclejetic ti baticuc xa ta smanel ti sve'elic ta jujun bic'tal lume.

<sup>16</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Laj to c'op ma' ti ta xbatic une. Ac'beic sve'el ti vo'oxuque.

<sup>17</sup>Xi laj stac'beique: —Mu xa yepaluc ma' ti c'usi oy li' une, c'ajomal no'ox vo'ob pan xchi'uc cha'cot choy.

<sup>18</sup>—Ich'beicun talel taje —xi ti Jesuse.

<sup>19</sup>Ti Jesuse laj yalbe ya'ic ti chotiicuc ta yaxaltic scotolique. Ts'acal to un, laj stsac ti vo'bej pane xchi'uc ti cha'cot choye. Sq'uel xch'a muyel vinajel, laj yalbe vocol ti Diose. Laj xet' ti pane xchi'uc laj sc'os ti choye. Laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque. Lic spucbeic scotol ti c'u yepal oye.

<sup>20</sup>Sta scotolic ti bu xa c'alal xal yo'ntonic ta snojesel sbaique. Com to lajcheb (12) moch ti scemelale.

<sup>21</sup>Ti c'u yepal ve'ique, oy nan vo'miluc (5,000) viniquetic, mu'yuc tsacbil ta atel ti antsetique, ti ololetique.

### **Ta xanav ta ba nab ti Jesuse**

*(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)*

<sup>22</sup>Laj ti va'i s'elane, ti Jesuse laj yac' ochicuc batel ta barco ti yajchanc'optaque yo' ba'yel ta xjelavic batel ta jot nab. Com to ti stuque yo' ta sc'oponan comel ti jnaclejetique.

<sup>23</sup>C'alal laj sc'oponan comele, imuy batel ta vits ti Jesuse yo' ta xc'opoj xti'in stuc. Ti bu taje, xch'ul tuc c'alal och talel ti ac'ubale.





<sup>24</sup>Ja'uc ti barcoe o'lol nab xa xcajetic batel, ta xmajelane yu'un xyuc'benal nab ti barcoe, ta yeloval ic' oy.

<sup>25</sup>Ta sacubel xa talel un, xanav batel ta ba vo' ti Jesús ti bu oyique.

<sup>26</sup>Laj yilic ti yajchanc'optac ti ta xanav batel ta ba vo'e, avanic ta xi'el ti xi laj yalique: —Sbel banomil xa ma' le'e.

<sup>27</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Tsotsanic, mu xaxi'ic. Vu'unun.

<sup>28</sup>Xi albat yu'un ti Pedroe: —Mi vo'ote, Cajval, ta aventauc xanavcun batel ta ba vo' ta snupelot ta be ti bu oyote.

<sup>29</sup>—La' cha'e —xi ti Jesuse. Ti Pedroe yal ta barco, xanav batel ta ba vo' yo' chbat bu oy ti Jesuse.

<sup>30</sup>C'alal laj ya'i tsots xjument ti iq'ue, lic xi'uc. Ti laj ya'i ta xa xmut'ij yalel ta vo'e, xi lic avanuque: —Coltaun, Cajval.

<sup>31</sup>Ti Jesuse ta ora no'ox ba snitbe ti sc'obe, xi laj yalbee: —Mu'yuc c'usi ach'unoj jutebuc, ¿c'u cha'al xana'et?

<sup>32</sup>C'alal ochic ta barcoe, ts'ij xi ti iq'ue.

<sup>33</sup>Va'i un, ti buch'u oyic ta barcoe lic squejan sbaic ta stojol ti Jesuse, ti xi laj yalbeique: —Ta melel vo'ot Xnich'onot ti Diose.

### **Ti Jesuse ta scoles jchameletic ta Genesaret**

*(Mr 6.53-56)*

<sup>34</sup>Jelavic ta jot nab, c'otic ta Genesaret banomil.

<sup>35</sup>Ti jnaclejetic ti bu taje laj sna'ic ti ja' ti Jesuse. Laj spuquic ya'yejic ta sjunul ti slumalique. Laj yiq'uic talel ti jchameletic ta stojole.

<sup>36</sup>Laj sc'anbeic vocol ti ac'o yac' ta spiquel jutebuc sti'il ti sc'u'e. Scotol ti buch'utic laj sta ta picbel sti'il ti sc'u'e, colic.

## **San Mateo 15**

### **Ti bu xu' ta soquesvane**

*(Mr 7.1-23)*

<sup>1</sup>Oy jlom fariseoetic xchi'uc jlom jchanubtasvanejetic yu'un ti mantal ti liquemic talel ta jteclum Jerusalene, nopajic ta stojol Jesús ti xi laj sjac'beique:

<sup>2</sup>—¿C'u cha'al ti avajchanc'optac mu xich'ic ta muc' ti c'u s'elan liquem yu'unic ti jtot jme'tique ti mu xc'ot ta pasel yu'unic ti albil sc'oplal ta spoc sc'obic c'alal mu'yuc to ta x'ochic ta ve'ele?

<sup>3</sup>Xi jac'batic yu'un ti Jesuse: —¿C'u cha'al ti vo'oxuque ta xabajbeic smantal ti Dios yo' staoj yav atsacojbeic stalel ti atot ame'ique?



- <sup>4</sup>Yu'un ti Diose xi laj yale: 'Ich'o ta muc' atot ame'. Ja'uc ti buch'u ta sbis ta cotel chaval ti stot sme'e, jbel sc'oplal chamuc.'
- <sup>5</sup>Ti vo'oxuque jbel xavalic ti xiuc yalbeic stot sme'ic ti buch'uuc no'oxe: 'Mu xa c'usi xcut xajcolta. Ti c'u yepal oy cu'une, laj xa cac'be smotonin ti Diose.'
- <sup>6</sup>Buch'uuc no'ox ta xal ti va'i s'elan taje, laj xi c'op ta scoltael ti stot sme'ique. Ti jech taj une, laj xa avalopatinic comel smantal ti Diose yo' staoj yav ta xapasbeic stalel ti atot ame'ique.
- <sup>7</sup>Jpac'taejbailetic! Yu'un xi ono'ox laj yal ac'oplallic ti j'alc'op Isaiase:
- <sup>8</sup>'Ti jteclum li'e, jun yutsil ti ye ta xich'icun ta muc' yilele. Ti yo'ntonique nom oy ta jtojol.
- <sup>9</sup>Mu'yuc c'usi bal o ma' ti nijil chimilic ta jtojole, yu'un naca smantal viniquetic ti c'usi ta xchanubtasvanique.' ”
- <sup>10</sup>C'un to un ti Jesuse laj yic' talel ti jnaclejetique, xi laj yalbee: —Ts'etano achiquinic, a'yio ava'iic ti xi s'elan li'e:
- <sup>11</sup>Ti c'usiuc no'ox ti ta slajes ti vinique, ma'uc ta soquesat o. Ja'uc ti bu ta soquesbat ti vinique, ja' ti c'usi ta xloc' ta yee.
- <sup>12</sup>Ti yajchanc'optaque nopajic batel ta stojol ti Jesuse, xi laj sjac'beique: —¿Mi xana' ti soc sjolic ti fariseoetic ti jech laj avale?
- <sup>13</sup>Xi tac'batic yu'une: —C'usiuc no'ox te'al ti ma'uc ts'unbil yu'un ti Jtot ti oy ta vinajele, ta xich' bulel loq'uel xchi'uc yibel.
- <sup>14</sup>Ch'an utic, yu'un ma'satetic ta snitbel batel sc'ob ti yan ma'satetic. Mi co'ol ma'satetic ta snit sbaic batele, xchibal ta xbajic ta lom ch'en.
- <sup>15</sup>Va'i un, ti Pedroe xi laj yalbe ti Jesuse: —Albun ca'icutic smelol ti va'i s'elan laj avale.
- <sup>16</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —¿Mi mu'yuc laj ava'ibeic smelol ec?
- <sup>17</sup>¿Mi mu xana'ic c'usiuc no'ox ta slajes ti buch'uuc no'oxe, ta x'och ta ye, ta xbat ta xch'ut? Ts'acal to ta xloc' batel.
- <sup>18</sup>Ti c'usiuc no'ox ti ta xloc' ta eale, ta x'ayan talel ta yut o'ntonal, ja' ta soquesat yu'un ma' taje.
- <sup>19</sup>Yu'un ta sjol ta yo'nton ta x'ayan talel ti chopol snopbenale, ti milvaneje, ti yanijem jolile, ta sa'el ti yantsique, ta slo'labe sjol viniquetic ti antsetique, ti elc'ajele, ta sjutel ti c'o'pe, ta sliquesel ti c'o'pe.
- <sup>20</sup>Taje, ja' ta soquesat yu'un ti buch'uuc no'oxe. Yan ti mi ja' no'ox mu'yuc ta spoc sc'obic ti c'u s'elan albilic comel c'alal mu to ta x'ochic ta ve'ele, mu soquesatic yu'un.

### **Ti jyanlum ants ti laj xch'un ti Jesuse**

*(Mr 7.24-30)*



- <sup>21</sup>Ti Jesuse loc' batel, bat bu oy ti chib jteclume, ta yosilal ti Tiroe xchi'uc ti Sidone.
- <sup>22</sup>Oy jun cananea ants nacal ti bu taje, ti xi x'avet tal ta stojol ti Jesuse: —Cajval, Snitilul David, c'uxubinun. Ti jtsebe, ta x'ilbajinat yu'un ti pucuje.
- <sup>23</sup>Ti Jesuse mu'yuc c'usi laj stac'be ti antse. Va'i un, ti yajchanc'optaque tal ta stojol ti xi laj sc'anbeic vocole: —Albo ya'i batuc ti ants le'e, yu'un x'avet tal ta jpatic.
- <sup>24</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Ja' no'ox tacbilun talel yu'un Dios ta sventa ti jch'ayel-chijetic ta steclumal ti Israele.
- <sup>25</sup>Ti antse nopaj tal, tal squejan sba ta stojol ti xi laj yalbee: —Cajval, coltaun.
- <sup>26</sup>Xi tac'bat yu'un ti Jesuse: —Mu lecuc ti ta jpojbetic sve'el ti alab nich'nabe, ti ac' xi sve' ti ts'i'etique.
- <sup>27</sup>Xi laj yal ti antse: —Jech xaval ava'uc, Cajval, ja'uc ti ts'i'etique ta stambeic xch'uch'ulil yot yajval ti ta xbaj ta ba mexae.
- <sup>28</sup>Va'i un, xi albat yu'un ti Jesuse: —Yepal no'ox ma' ti oy c'usi ach'unoje, Ants, c'otuc ta pasel jech c'u cha'al oy ta avo'ntone. Ta jech yepal col stseb ti antse.

#### **Ep jchameletic laj scoles ti Jesuse**

- <sup>29</sup>Ti Jesuse loc' batel ti bu to ox oye. Ech' batel ta sti'il nab Galilea. Ts'acal to un, muy batel ta vits, c'ot chotluc ti bu taje.
- <sup>30</sup>Yepal no'ox c'otic ti bu oye. Yic'ojanic batel coxovetic, ma'satetic, uma'etic, tuncoetic, xchi'uc yan jchameletic. Laj yaq'uic ta yoc ta sc'ob ti Jesuse, laj scolesan scotol.
- <sup>31</sup>Ch'ayal c'ot yo'nton scotolic ti laj yilic ti lic c'opojicuc ti uma'e, ti lecubic ti tuncoe, ti xanavicuc ti coxove, ti lic jamuc sat ti ma'sate. Jech o xal scotolic lequil c'opojic ta stojol Dios yu'un ti Israele.

#### **Ti Jesuse ta xac' ve'uc chanmil viniquetic**

*(Mr 8.1-10)*

- <sup>32</sup>Ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque, xi laj yalbee: —C'ux ta xca'i ta co'nton ti jnaclejetique. Oy xa ta yoxibal c'ac'al ti li' tsobolic ta jtojole. Mu'yuc c'usi stac' slajesic. Mu jc'an ta jtac batel ta snaic c'alal mu'yuc ve'emique. Mi ta jtac batele, xu' ta slubtsajic ta be.
- <sup>33</sup>Xi tac'bat yu'un ti yajchanc'optaque: —¿C'usi ta xcutcutic ta jtabecutic sve'el ti c'u yepal volol tsobolic ti c'alal mu jchopuc jnaclejetic li'e?
- <sup>34</sup>Xi laj sjac' ti Jesuse: —¿Jaybej pan oy avu'unic? —Ja' no'ox vucub pan xchi'uc jaycotuc uni choy —xiic.
- <sup>35</sup>Ti Jesuse laj yal mantal ti chotliicuc scotolic ta lumtique.



<sup>36</sup>Laj stsac ti vucbej pane xchi'uc ti jaycot choye. C'alal laj xa yalbe vocol ti Diose, lic xet' ti pane xchi'uc ti choye. Laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque. Jech ti yajchanc'optaque laj spucbeic ti c'u yepal vololique.

<sup>37</sup>Laj staic ti bu c'alal xal ti yo'ntonique. Scotol ve'ic, nojic lec. Ts'acal to un, laj stsobbeic vucmoch scemelal ti sve'elique.

<sup>38</sup>Ti ve'ique, oy nan chanmil (4,000) viniquetic, mu'yuc tsacbil ta chapel ti ololetique xchi'uc ti antsetique.

<sup>39</sup>Ts'acal to un, ti Jesuse laj sc'opon comel ti c'u yepal vololique. Och batel ta barco, bat ta Magadán.

## San Mateo 16

### Ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique ta sc'anbeic Jesús ti yac'uc iluc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

<sup>1</sup>Ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique bat sq'uelic ti Jesuse yo' ta sbajesic ya'iic ta c'oc'. Laj sc'anbeic ti yac'uc iluc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti yac'uc ta na'el ti liquem talel ta stojol ti Diose.

<sup>2</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Mi ta xavilic lec tsoj ti vinajel ta mal c'ac'ale, xi ta xavalique: ‘Yan yutsil ta xtal ti c'ac'ale.’

<sup>3</sup>Mi ta xavilic ta sob ic'luman tsoj xchi'uc but'ul ti vinajele, xachi ta xavalique: ‘Mu lecuc ta xtal ma' ti c'ac'ale.’ Xana'ic sq'uelel c'u s'elan ta xtal ti c'ac'ale. ¿C'u cha'al un cha'e ti mu xana'ic sq'uelel c'usi ta xc'ot ta atojolic tanae?

<sup>4</sup>Ti jchopol-jol jnaclejetic li'e, ti yan sjol yo'ntonique, ta sc'anic cac'beicuc yil ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Ja' no'ox jech yepal ta x'ac'bat yilic jech c'u cha'al c'ot ta stojol ti Jonase. Laj yictaan comel, bat.

### Spajubtasobil span ti fariseoetique

(Mr 8.14-21)

<sup>5</sup>C'alal jelav batel ta jot sti'il nab ti yajchanc'optaque, ch'ay ta yo'ntonic ta yich'el bal ti spanique.

<sup>6</sup>—Bijanic yu'un spajubtasobil spanic ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique — x'utatic yu'un ti Jesuse.

<sup>7</sup>—Ti jech ta xal taje, ja' ti ch'ay ta co'ntontic ta yich'el tal ti jpantique —xut sbaic ti yajchanc'optaque.

<sup>8</sup>Ti Jesuse laj yil ti jech ta snopique, xi laj yalbee: —¿C'u cha'al ta xavalic ch'abal ti apanique? Mu'yuc c'usi ach'unojic ti tac'al avu'unique.

<sup>9</sup>¿Mi yu'un mu xc'ot ta avo'ntonic? ¿Mi mu xava'ibeic xchiquinal ti ta vo'bej no'ox pan laj jmalq'uin vo'ob mil (5,000) ta vo' ti svoloj sbaique xchi'uc jayib moch laj atsobbeic ti scemelale?

**10**¿Mi mu xa xvul ta ajolic xtoc ti ta vucbej no'ox pan laj jmalq'uin chanmil (4,000) ta vo' ti svoloj sbaique xchi'uc jayib moch laj atsobbeic ti scemelale?

**11**¿C'u cha'al mu'yuc xatuc'ulanic ti ma'uc sc'oplal ta xcalbe ti pane? Ti laj calboxuc bijanic yu'un spajubtasobil span ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique, yan o sc'oplal.

**12**Va'i un, ti yajchanc'optaque ya'ibeic smelol ti albatic yu'un Jesús ti bijicuc yu'un spajubtasobil ti pane, ja' sc'oplal ti c'u s'elan ta xchanubtasvanic ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique.

### **Ti Pedroe ta xal ti ja' Cristo ti Jesuse**

*(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)*

**13**C'alal c'ot ti Jesús ta jteclum Cesarea Filipoe, xi laj sjac'be ti yajchanc'optaque: —¿Buch'uun ta xalic ti jnaclejetic ti vu'un co'ol j'elantique?

**14**Xi laj stac'beique: —Oy jlom ta xalic vo'ot la ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Oy jlom ta xalic vo'ot la ti Eliase. Ta xalic ti jlom xtoque, vo'ot la ti Jeremiase, o mi mo'oje, ja' la jun j'alc'opot.

**15**—Ti vo'oxuc une, ¿buch'uun ta xavalic? —xi jac'batic yu'une.

**16**—Vo'ot Cristo, Xnich'onot ti cuxul Diose —xi ti Simón Pedroe.

**17**Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Toj jun yutsil ti jech xana' ti vo'ote, Simón, xnich'on Jonás. Ti xana' Buch'uune, ma'uc jun vinic laj yac'bot ana', ja' laj yac'bot ana' ti Jtot ti oy ta vinajele.

**18**Ta xcalbot ava'i ec un ti Pedroote ti ja' jechot jech chac c'u cha'al ti tone. Ta aventa, ta xbol ti cajch'unolajeltaque. J'ech'el mu xmac ta be yu'un yip stsatsal ti lajebale.

**19**Ta xcac'bot syavial ti ventainel yu'un Dios oy ta vinajele. Ti mi chuculot xavut li' ta banomile, ja' jech chucul ta x'ilat yu'un ti Dios ti oy ta vinajele. Ti mi colemot xavut li' ta banomile, ja' jech colem ta x'ilat yu'un ti Dios ti oy ta vinajele.

**20**Ti Jesuse laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque ti mu'yuc buch'u xalbeic ti ja' Cristo ti stuque.

### **Ti Jesuse ta scaj'al ti ta xchame**

*(Mr 8.31—9.1; Lc 9.22-27)*

**21**Va'i un, ti Jesuse ja' o laj svinajesbe ya'i ti yajchanc'optac ti tsots sc'oplal ta xbat ta Jerusalene, ti ta x'ac'bat ep svocol yu'un ti moletique, yu'un ti banquialal paleetique, yu'un ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Laj yalbe ya'i ti ta xmile yu'une, ti ta xcha'cuxi ta yoxibal c'ac'al une.

**22**Ti Pedroe xi snatil laj yic' loq'uel ti Jesús ti xi xjajet xa liquel laj svule: —¿Ma'uc calbetic Dios ma' taje, Cajval! ¿Tselbujuc ti mu xc'ot ta atojole!

**23**Ti Jesuse joyij, xi laj yalbe ti Pedroe: —¿Ch'aco aba loq'uel ta jtojol, Pucuj, jmacvanej ta be ti xi'bal xa sba ti c'usi ta xaval ta sibtaselune! Ma'uc ta xanop jech c'u cha'al ta snop ti Diose. Ja' no'ox ta xanop jech c'u cha'al ta snop ti viniquetique.



<sup>24</sup>Ts'acal to un, ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Mi oy buch'u ta x'och ta cajchanc'op ta sts'aclielune, tuch'uc ta yo'nton ti xcuxleje manchuc mi ta xich' svocol.

<sup>25</sup>Ti buch'u tsots sc'oplal ta xa'i ti xcuxleje, ta xch'ay. Ti buch'u mu tsotsuc ta xa'i ti xcuxlej ta jventae, ta xcuxi.

<sup>26</sup>¿C'usi bal o ti vinique ti mi ch'ayel ta xbat ti xch'uulele? ¿Mi oy c'usi xut ta sman loq'uel ti xch'uulele?

<sup>27</sup>Ti vu'un co'ol j'elantique ta xicha'sut talel. Ta xquich'be talel yutsilal slequilal ti Jtote xchi'uc ti yaj'ánjeltaque yo' jech xtal cac'be stoj ti buch'uuc no'ox ti c'usi laj xa spasic ta jujun tale.

<sup>28</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta meles, oy jlomoxuc li'e, oy jlom mu to ta xachamic ja' to mi laj avilic ta xtal ventainvancun ti vu'un co'ol j'elantique.

## San Mateo 17

### Jun yutsil yac' xjobal ti Jesuse

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

<sup>1</sup>Ech' vaquib (6) c'ac'al, bat ta jol muc' ta vits ti Jesús xchi'uc ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, yits'in ti Jacoboe.

<sup>2</sup>Ti bu taje, ta sba ta satic yanij ti c'u s'elan to ox ti Jesuse. Xjobin no'ox liquel ti sat jech c'u cha'al xjobal c'ac'al. Sac lapan ta j'ech'el ti sc'u'e jech c'u cha'al junuc luz.

<sup>3</sup>Taj une, laj yilic ta xlo'ilajic xchi'uc Jesús ti Moisesse xchi'uc ti Eliase.

<sup>4</sup>—Cajval, jun yutsil ti li' oyotique. Mi lec ta xava'ie, ta jpascutic oxib axibal na, jun avu'un, jun yu'un ti Moisesse, jun yu'un ti Eliase —x'utat ti Jesús yu'un ti Pedroe.

<sup>5</sup>C'alal yacal ta xc'opoj ti Pedroe, tal voliaticuc ta saquil toc. Ti bu taje, laj ya'iic ti oy Buch'u xi ta xc'opoj talele: —Cuni c'uxubinbil Nich'on ma' li'e, ximuyubaj xa yu'un. A'yibeic ti sc'ope.,

<sup>6</sup>C'alal jech laj ya'iic ti oxib yajchanc'optaque, ta xi'el snupilan xa banomil laj spatan sbaic ta lumtic.

<sup>7</sup>Jech ti Jesuse inopaj ta stojolic, laj stoy liquel ti xi laj yalbee: —Lican va'lanic, mu xaxi'ic.

<sup>8</sup>C'alal laj stoy ti satique, mu'yuc xa buch'u laj yilic, stuc xa no'ox ti Jesuse.

<sup>9</sup>—Mu'yucuc buch'u xavalbe ya'i ti laj avilic liyanije. Ja' to xavinajesic c'alal ta xicha'cuxi ti vu'un co'ol j'elantique —xut ti yajchanc'optac ti Jesús c'alal yacal ta xyalic talel ta vitse.

<sup>10</sup>Ti yajchanc'optaque xi lic sjac'beic ti Jesuse: —¿C'u cha'al ta xalic ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti ja' ba'yel ta xtal ti Eliase?

<sup>11</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Meles ono'ox unbi, oy sc'oplal ba'yel ta xtal ti Eliase yo' ta xchapan scotol.



**12**Ta xcalboxuc ava'iic, ti Eliase ay xa, ja' no'ox ti mu'yuc laj yojtiquinique. Laj spasbeic ti c'usi xa xal ti yo'ntonic ta stojole. Jech ec un ti vu'un co'ol j'elantique ta xquich' jvocol yu'unic.

**13**Va'i un, ti yajchanc'optaque laj ya'ibeic smelol ti ja' sc'oplal Juan j'ac'-ich'-vo' ti laj yal ti Jesuse.

### **Ti Jesuse laj scoles jun jtub-ic' querem**

*(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

**14**C'alal c'otic bu oy ti jnaclejetique, nopaj talel jun vinic, vul squejan sba ta stojol ti Jesús ti xi laj yale:

**15**—Cajval, c'uxubajuc avo'nton yu'un ti jnich'one, tsacbil ta tub ic', mu alabajuc ta xich' svocol, ep ta velta ta sjip sba ta c'oc', ta sjip sba ta vo'.

**16**Laj quic' talel ta stojol ti avajchanc'optaque, mu'yuc xcol yu'unic.

**17**—Mu'yuc c'usi c'otem ta ch'unel avu'unic ti mu'yuc atuq'uilique. ¿C'u sjalil sc'an li' oyun ta atojolique? ¿C'u sjalil ta jts'icboxuc? Ic'bun talel ti anich'one —xi tac'bat yu'un ti Jesuse.

**18**Va'i un, ti Jesuse laj sjajanta loq'uel ti pucuj ti oy ta stojol ti quereme. Ta jech yepal col ta ora no'ox.

**19**—¿C'u cha'al ti mu'yuc xu' cu'uncutic sloq'uesel ti pucuje? —xiic ti yajchanc'optac ti xi snatil ta xlo'ilajic xchi'uc ti Jesuse.

**20**Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Ti vo'oxuque mu'yuc c'usi c'otem ta avo'ntonic. Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ti oyuc c'usi c'otem ta avo'ntonique, manchuc mi co'ol s'elan jbej uni bec' mostaza ti oyuc c'usi c'otem ta avo'ntonique, xu' xi ta xavalbeic ya'i ti vits li'e: “Loc'an batel li'e, batan ta yan bu xabat”, ti vitse ta xloc' batel. J'ech'el mu stselbuj sc'oplal.

**21**Ta c'opojel ti'inel xchi'uc ta ictaej vaj, ta xloc' ma' ti pucuj le'e.

### **Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame**

*(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

**22**C'alal jmoj ta xanavic batel ta yosilal Galilea ti Jesuse, xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Ti vu'un co'ol j'elantique ta xquich' aq'uel ta c'abal.

**23**Ta smilicun, ta yoxibal c'ac'al un ta xicha'cuxi. Ep laj yat yo'ntonic yu'un ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse.

### **Ti patan taq'uin sventa ti ch'ulnae**

**24**C'alal c'otic ta Capernaum ti Jesús xchi'uc ti yajchanc'optaque, ti buch'utic sbainojic ta sc'anel ti patan taq'uin ta sventa ti ch'ulnae, bat sq'uelic ti Pedroe, ti xi laj sjaquique: —¿Mi mu'yuc van ta stoj ti patan taq'uin sventa ch'ulna ti jchanubtasvanej avu'unique?



<sup>25</sup>—Ta stoj —xi ti Pedroe. C'alal och bal ta na ti Pedroe, ba'yel lic c'opojuc ti Jesús ti xi laj yalbee: —Nopo ca'itic, Simón, ti ajvaliletic li' ta banomil ti xi s'elan ta sc'anic ti patan taq'uine, ¿bu ta xbat sc'anic? ¿Mi ta sc'anbe ti xnich'nabique, o mi ta sc'anbeic ti jnaclejetique?

<sup>26</sup>—Ta sc'anbeic ti jnaclejetique —xi laj stac' ti Pedroe. Ti Jesuse xi laj sts'ac batel ti lo'ile: —Jech ma' taje, ma'uc ta stojic patan taq'uin xnich'nab ti ajvalile.

<sup>27</sup>Le' une, yo' mu'yuc buch'u ta jsoquesbe ti yo'ntone, batan ta nab, jipo ochel ti stsacobil choye. Checho loq'uel ti ba'yel choy ta snit ti stsacobile. Jach'bo ye. Ta xata jsep taq'uin ti xloc' o lec ta sventa ti jpatan-taq'uin xchi'uc ti apatane. Ich'o batel, tojbo comel.

## San Mateo 18

### Buch'u ti x'ech' tsots sc'oplale

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, nopajic talel ta stojol Jesús ti yajchanc'optaque, ti xi laj sjac'beique: —¿Buch'u x'ech' to tsots sc'oplal ta xc'ot c'alal yorail ta xventainvan ti Diose?

<sup>2</sup>Va'i un, ti Jesuse laj yic' talel jun olol ti laj sva'an ta o'lole.

<sup>3</sup>Xi laj yale: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, mi mu xasutes abaique, mi mu jechuc a'elanic jech c'u cha'al ti olol li'e, mu xa'ochic bu ta xventainvan ti Dios ti oy ta vinajele.

<sup>4</sup>Ti buch'u tsots sc'oplal ta xc'ot bu ta xventainvan ti Diose, ja' no'ox ti buch'u ta sbic'tajes sba jech c'u cha'al ti olol li'e.

<sup>5</sup>Buch'uuc no'ox ti ta jventa ta xich' ta muc' jun olol jech c'u cha'al ti olol li'e, ta xiyich'icun ta muc' ec.

### Xi'bal sba mi tsalvan ti mulile

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

<sup>6</sup>“Buch'uuc no'ox ta sta smul yu'un junuc ti olol ti ta xich'un ta muq'ue, ja' xtun o ti chuc xi muc' ta stanal molino ta snuc', jip xi yalel ta snatil nab.

<sup>7</sup>Ta sventaic ti buch'u oyic ta banomile, yepal ti chopol ta xc'ot ta stojolique, ja' ti buyuc no'ox oy iq'uel ta sventa ti mulile. Ja'uc ti buch'u ta sta smul yu'un ti yane, mu cha'bel un.

<sup>8</sup>Jech o xal un, mi ja' ac'ob, mi ja' avoc ti ta xata o amul yu'une, ta lec no'ox, seto loq'uel, jipo batel ta nom. Xloc' venta mi jun xa avoc, mi jun xa ac'ob ti ta xa'och batel ta lequilale, ja' vocol mi jip xa'ute ochel ta c'oc' sbatel osil xchi'uc xchibal ti avoc ac'obe.

<sup>9</sup>Mi ta xata amul yu'un ti sbec' asate, pitso loq'uel, ta lec no'ox, jipo batel ta nom. Xloc' venta mi jbej xa sbec' asat ti ta xa'och batel ta lequilale, ja' vocol mi jip xa'ute ochel ta c'oc' xchi'uc xcha'bejal ti sbec' asate.

### Ti jch'ayel-chij laj yich' albel sc'oplal ta babac'ope

(Lc 15.3-7)

10“Mu xajip xatenic junuc ti ololetic li'e. Ta xcalboxuc ava'iic, ti ánjeletic yu'unique oyic ono'ox ta stojol ti Jtot ti oy ta vinajele.

11Ti vu'un co'ol j'elantique tal jcolta ti buch'utic ch'ayemique.

12“¿C'u s'elan ta xava'iic yu'un li'e? Mi oy jun vinic oy vo'vinic (100) ta cot ti xchije, mi xch'ay jcotuc une, ¿mi mu van lamaluc ta scomtsan ta vitstic ti balunlajuneb yo'vinic (99) ta cot yo' chba sa' talem ti jcot ch'ayeme?

13Mi laj sta ta sa'el ti jcot ch'ayeme, ta xcal ti xmuyubaj yu'un ti chij taje, ja' mu sta xmuyubaj yu'un ti jcot sc'an ta vo'vinic (99) ti mu'yuc cha'yemique.

14Ja' jech ec ti Jtotic oy ta vinajele, mu sc'an mi ch'ayel ta xbat junuc ti ololetic li'e.

### Sc'oplal c'u s'elan ta ch'ayel ti mulile

(Lc 17.3)

15“Mi oy jun achi'il oy c'usi chopol laj spاسبote, batan, ba c'opono stuc. Albo ya'i ti c'usi laj spاسبote. Mi ta xich'bot ta muc' ti ac'ope, ta xacomíc ta lec xchi'uc.

16Mi mu xich' ta muc' ti ac'ope, ic'o batel jun chibuc achi'il yo' ta xa'iic c'u s'elan ta x'ale ti mulile xchi'uc ta xc'ot ta rextico xtoc ti chib oxib taje.

17Mi mu x'ich'e ta muc' taje, vinajesbo ta tsoblebal. Mi mu xich' ta muc' ti tsoblebale, comuc jech c'u cha'al jun vinic ti yan yajvale, mi jech c'u cha'al jun jc'an-patan-taq'uin sventa Roma.

18“Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, mi ‘chuculot’ xavutic li' ta banomile, ja' jech chucul ta x'ilat yu'un ti Dios ti oy ta vinajele. Mi ‘colemot’ xavutic li' ta banomile, ja' jech colem ta x'ilat yu'un ti Dios ti oy ta vinajele.

19“Xi ta xcalboxuc ava'iic li'e: Mi oy chiboxuc li' ta banomil ti co'ol avo'ntonic ta c'opojel ti'inel ti oy c'usi ta xac'anique, ti Jtot ti oy ta vinajele ta xayac'boxuc.

20Ti bu tsoboloxuc ta jventae, manchuc mi chib oxiboxuc, tey oyun ta atojolic.”

21Ti Pedroe xi laj sjac'be ti Jesuse: —Cajval, albus ca'i, ¿jayib velta ta jch'aybe smul ti jchi'il ti oy c'usi chopol ta spاسبune? ¿Mi xu' ta vucub velta?

22Xi tac'bat yu'un ti Jesuse: —Ta xcalbot ava'i, ma'uc no'ox vucub velta ta xch'ayel ti mulile, mu'yuc spajeb.

### Ti babac'op mu'yuc laj xch'aybe smul xchi'il ti yaj'abtel ajvalile

23“Ti ventainel yu'un ti Diose, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun ajvalil ti sc'an ta xa'i c'u s'elan yiltac ti svinictaque.

24Naca xa ta sliques ta xchapbel yil ti svinictaque, ja' o ic'bil talem jun svinic mu albijuc yepal ti yile.



<sup>25</sup>Ti j'abtel taj une mu xa xtoj yu'un ti yile. Ti ajvalile laj yal mantal ti yich'uc chonel jech c'u cha'al junuc mosovil xchi'uc yajnil xchi'uc xnich'nab, xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une yo' jech ta xtoj ti yile.

<sup>26</sup>Ti j'abtele lic squejan sba ta stojol ti yajvale, ti xi laj sc'anbe vocole: 'Cajval, malaun to, c'uxubinun, avocoluc, ta jtojbot ono'ox scotol.'

<sup>27</sup>Ti ajvalile c'uxubaj yo'nton yu'un ti yaj'abtele, laj xch'aybe ti yile. Laj sc'oplal ti ta ox stoj yu'une.

<sup>28</sup>C'alal loc' batel ti vinique, laj snup ta be jun xchi'il ti oy juteb yil yu'une. Laj smich'be snuc', jutuc xa mu jic'av yu'un, ti xi lic yalilanbee: 'Tojbun xch'a talel ti avile.'

<sup>29</sup>Ti xchi'il ta j'abtele laj squejan sba ta stojol ti xvocolet xi laj yale: 'Malaun to, c'uxubinun, avocoluc, ta jtojbot ono'ox scotol.'

<sup>30</sup>Ti vinic une mu xa'ibe xchiquinal, ba stic' ta chuquel ti xchi'ile ja' to ti c'uxi tojbat ti yile.

<sup>31</sup>Mu ts'icbaj laj ya'iic ti yan j'abteletique, bat yalbeic ya'i ti yajvalic ti va'i s'elan c'ot ta pasele.

<sup>32</sup>Va'i un, ti ajvalile laj sta ta iq'uel ti vinique, xi laj yalbe ya'ie: 'Mu'yuc ach'ulel xava'i aba ta j'ech'el. Ti vu'une laj jtub scotol ti avile, ja' ti xavocolet ta jtojole.

<sup>33</sup>Ti jechuc ec une c'uxubaj avo'nton yu'un ti achi'il ta abtel jech c'u cha'al c'uxubaj co'nton ta atojole.'

<sup>34</sup>Cap sjol ta j'ech'el ti ajvalile. Laj yal mantal ti yich'uc ep tsitsel ti j'abtele, ti stojuc scotol ti yile."

<sup>35</sup>Xi to laj sts'ac batel c'op ti Jesuse: —Jech ta spas ta atojolic ti Jtot ti oy ta vinajele mi mu ta sjunuluc avo'nton ta xach'aybeic smul ta jujun ti achi'ilique.

## San Mateo 19

### Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti bajob ch'acobbaile

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

<sup>1</sup>C'alal laj yo'nton ta chanubtasvanej ti Jesuse, iloc' batel ta Galilea banomil, bat c'alal ta Judea, ta jot uc'um Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale.

<sup>2</sup>Yepal jnaclejetic sts'aclojic batel ti Jesuse xchi'uc yepal jchameletic ti laj scoles ti bu taje.

<sup>3</sup>Oy jun chib fariseoetic nopajic batel ta stojol ti Jesuse yo' ta sbajesic ya'i ta c'oc' ti xi laj sjac'beique: —¿Mi xu' ta jbjaj ti cajnilcutic ta scoj ti mu xtojob ti c'usiuc no'ox ta spase?

<sup>4</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Mi mu'yuc avilojic ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: 'Ta sliquebal banomil, jun vinic, jun ants laj smeltsan ti Diose?'

<sup>5</sup>Jech o xal ti vinique ta scomtsan stot sme' ta yiq'uel ti yajnile yo' ta xc'ot ta jun xchi'uc.

<sup>6</sup>Jech o xal ti vinic xchi'uc ti antse mu xa yu'unuc cha'vo'icuc, jun ta xc'otic. Jech o xal ti vinique mu xu' ta xch'ac sbaic xchi'uc ti yajnile ti c'alal pasatic ta jun yu'un ti Diose.

<sup>7</sup>Ti fariseoetique xi laj sjaq'uique: —¿C'u cha'al laj yal ti Moisesse ti xu' ta jpasbecutic svunal ta sventa ti ch'acobbaile yo' jech ta jbjaj jbacutic?

<sup>8</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ta scoj ti mu xava'ibeic xchiquinale, jech o xal ti Moisesse laj yac' ye ti xu' ta xabaj ti avajnilique. Ta sliquebale, mu jechuc comem.

<sup>9</sup>Ta xcalboxuc ava'iic un, buch'uuc no'ox ti ta sbaj ti yajnil ti ma'uc ta scoj ta xac' sba ta stojol yan vinique, ti ta xic' yan une, ta sta smul. Buch'uuc no'ox mi ta xic' ti sutemal antse, ta sta smul.

<sup>10</sup>Xi laj yalic ti yajchanc'optaque: —Mi jech sc'oplal ti vinic xchi'uc ti yajnile, xloc' venta mu xnupi stsaquiic.

<sup>11</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Mu scotoluc xa'ibeic smelol ma' taje, ja'ic no'ox ti buch'utic ta x'ac'bat sna'ic smelol yu'un ti Diose.

<sup>12</sup>Oy ep ta tos c'u cha'al xi s'elan mu sa' yajnil ti viniquetique: Oy jlom jech no'ox voq'uem talel. Oy jlom pasbolic ta capon. Oy jlom mu sa' yajnilic sventa yo' jech ta xtun yu'un ti Diose. Ti buch'u xu' yu'un jech taje, ac'o spas.

### **Ti Jesuse ta sva'an stec'an sba ta stojol ti ololetique**

*(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

<sup>13</sup>Ic'bat tal jayibuc ololetic ta stojol ti Jesuse yo' jech ta scajan sc'ob ta stojolic, yo' ta xc'opoj xti'in ta sventaic. Ti yajchanc'optac une laj spajesic ti buch'utic yic'ojic talel ti ololetique.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Jesuse xi laj yale: —Mu xapajesic ti ololetic ta xtalic ta jtojole. Ti buch'utic ventainbolic yu'un ti Diose, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti ololetic li'e.

<sup>15</sup>Jech ti Jesuse laj scajan sc'ob ta stojol ti ololetique. Ts'acal to loc' batel ti bu oye.

### **Ti jc'ulej querem vinic laj sc'opon ti Jesuse**

*(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

<sup>16</sup>Oy jun querem vinic bat ta stojol ti Jesuse, ti xi laj sjac'bee: —Lequil jchanubtasvanej, ¿c'usi lec ta pasel yo' ta jta ti jcuxlejal sbatel osile?

<sup>17</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ta xavalbun ti lequil vinicune? Mi junuc oy buch'u slequil stuq'uil. Ja' no'ox oy slequil stuq'uil ti Diose. Mi ta xac'an ta xata ava'i ti acuxlejal, ch'uno ta spasel ti mantaletique.

<sup>18</sup>—¿C'usi jtosucal taje? —xi laj sjac' ti querem vinique. Ti Jesuse xi laj yale: —Mu xamilvan, mu xasa' avants, mu xa'elc'aj, mu xajutbe smul achi'iltac ta jech yepal.

<sup>19</sup>Ich'o ta muc' atot ame'. C'uxubino achi'iltac jech c'u cha'al ta xac'uxubin abae.

<sup>20</sup>—Scotol taje, pasbil ono'ox talel cu'un ta jbic'tal —xi ti querem vinique—. ¿C'usi xa yan sc'an ta jpas?

<sup>21</sup>Xi tac'bat yu'un ti Jesuse: —Mi ta xac'an xata ava'i ti alequil avutsile, batan, chono scotol ti c'usitic oy avu'une. Ti stojole, ac'bo ti me'onetique. Mi jech ta xapase, oy ac'ulejal ta vinajel. Ts'acal to, ts'acliun batel.

<sup>22</sup>C'alal jech laj ya'i ti querem vinic taje, at o'nton xa loc' batel, yu'un toj c'ulej.

<sup>23</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ya'iic ti yajchanc'optaque: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ti buch'u jc'ulejetique, toj vocol ta x'ochic ti bu ta xventainvan ti Dios ti oy ta vinajele.

<sup>24</sup>Ta jcha'alboxuc, ti buch'u jc'uleje, toj vocol ta x'och ti bu ta xventainvan ti Diose, ja' to xu' xjelav ta sat acuxa ti jun muc' ta camelloe.

<sup>25</sup>C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque, ch'ayal c'ot yo'ntonic, xi lic sjac'be sbaique: —Mi jech taje, ¿buch'u xa ono'ox xu' ta xcol?

<sup>26</sup>Ti Jesuse laj sq'uel ti yajchanc'optaque, xi laj yalbee: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, mu'yuc ono'ox buch'u xu' yu'unic, ja'uc ti Diose xu' ta spas scotol.

<sup>27</sup>Va'i un, ti Pedroe xi laj yale: —Cajval, ti vu'uncutique laj xa quictacutic comel scotol ti c'usitic oy cu'uncutique yo' ta jts'acliotcutic, ¿c'usi ta jtacutic ec un?

<sup>28</sup>Ti Jesuse xi laj stac'bee: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, c'alal ta sta sc'ac'alil ta xcom ta ach' scotole, ti vu'un co'ol j'elantique ta xichoti ta jpasob mantal ti bu jun yutsile. Ti vo'oxuc ti laj ats'acliicune ta xachotiic ta sventainel ti lajcheb (2) pasob mantaletic ta xchapanel ti lajcha'chop snitilul ti Israele.

<sup>29</sup>Buch'uuc no'ox ti ta jventa laj xa yictaic comel ti snae, ti xchi'iltac ta voq'uele, ti stot sme'e, ti yajnile, mi ja' ti smalale, ti yalab xnich'nabe, ti yosile sbanomile, mu albijuc yepal ta stabe ti xquexole. Ja' jech xtoc ta xich'ic ti ach' cuxlejal sbatel osile.

<sup>30</sup>Oy ep ti buch'utic ich'bilic ta muc' avi li'e, ja' no'ox un, mu'yuc ich'biluc ta muc' ta xc'otic. Ep ti buch'utic mu'yuc ich'biluc ta muc' avi li'e, ja' ich'bilic ta muc' ta xc'otic.

## San Mateo 20

### Ti j'abteletic laj sbabac'opta ti Jesuse

<sup>1</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Ti ventainel yu'un ti Dios oy ta vinajele, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun yajval pinca sob loc' batel ta sa'el yaj'abteltac yo' ta x'abtejic ta yavil sts'unubal uva.

<sup>2</sup>Laj xchaptic lec xchi'uc ti ta stojbe jun denario taquuin ta c'ac'ale. Laj stac batel ta abtel ta sts'unubal uva.

<sup>3</sup>Nopol xa nan baluneb ora sob ic'luman, cha'loc' batel, ja' o laj yil ta ch'ivit oy viniquetic ti ch'abal yabtelique.

<sup>4</sup>Xi laj yalbee: 'Batanic ta cabtel ta jts'unubal uva. Ta jtojojuc ti c'uxi lec ta xava'iique.' Ti viniquetique bat abtejicuc.





<sup>5</sup>Ti yajval abtele loc' no'ox batel xtoc nopol xa o'lol c'ac'al xchi'uc ta oxib ora mal c'ac'al, jech laj spas jech c'u cha'al ta spas ono'oxe.

<sup>6</sup>Nopol vo'ob ora mal c'ac'al, loc' batel xtoc, laj sta ta ch'ivit viniquetic ti mu'yuc yabtelique, ti xi laj yalbee: '¿C'u cha'al li' no'ox ava'binoj abaic sjunul c'ac'al ti mu'yuc ta xa'abtejiq'ue?'

<sup>7</sup>Ti viniquetique xi tac'avique: 'Mu'yuc buch'u xiyic'uncutic ta yabtel.' Va'i un, xi albatique: 'Batanic ta abtel ec ta jts'unubal.'

<sup>8</sup>'C'alal mal ti c'ac'ale, ti ajvalile xi laj yalbe ya'i ti buch'u yich'oj ta sventa ti abtele: 'Ic'o talel scotol ti caj'abteltaque, ac'bo stojolic. Ja' ba'yel xlic atoj ti buch'u ts'acal xa och ta abtele. Ja' jech s'elan xcholet ta xatoj ti caj'abteltaque yo' slajeb xa ta xich' stojolic ti buch'utic ba'yel ochic ta abtele.'

<sup>9</sup>Tal ti viniquetic ti buch'utic nopol xa vo'ob ora mal c'ac'al ochic ta abtele ti jujun tal laj yich' stojolic ti ts'acal lec jun c'ac'ale.

<sup>10</sup>C'alal laj yich' stojolic ti buch'utic ba'yel ochic ta abtele, laj snopic ti x'ech' to yepal ta xtojatic ti stuquique. Le' une, ja' no'ox jech yepal ac'batic jech c'u cha'al ac'batic ti yane.

<sup>11</sup>C'alal laj yich' ti stojolique, xbic'tal c'opojic xa liquel ta stojol ti yajval abtele,

<sup>12</sup>ti xi laj yalique: 'Q'uelo avil, ti buch'u ts'acal ochic ta abtele, ti c'ajomal no'ox jun ora abtejiq'ue, co'ol laj atoj jech c'u cha'al ti vu'uncutique, c'alal ti vu'uncutic cuch'em cu'uncutic ti abtele, ti jts'icojcutic xquixnal ti c'ac'ale.'

<sup>13</sup>Xi laj stac' ti ajvalile: 'Chi'iltic, mu'yuc c'usi chopol laj jpasboxuc. Mu'yuc bu xquele'an ti ac'ac'alique. ¿Mi mu lajuc jchapantec lec ti jun denario ta jtojot ta c'ac'ale?'

<sup>14</sup>Laj xa avich' ti avuni tojole, batan xch'a. Mi ta jc'an jech yepal ta jtoj ti buch'utic ts'acal och ta abtel jech c'u cha'al yepal laj jtojojuque,

<sup>15</sup>yu'un oy ta coc ta jc'ob ti jtaqu'in ti xu' c'usi jc'an jpas xchi'uque. ¿Mi yu'un van toj it'ix ta xava'i ti oy slequilal co'ntone?'

<sup>16</sup>'Jech ta xc'ot ta stojol ti buch'utic ep abtejiq'ue ta jtojol ti yalolique, peq'uel ta xcom sc'oplalic. Ti buch'utic mu epuc abtejiq'ue ta jtojol laj ya'iiq'ue, ja' cajal sc'oplal ta xc'otic. Yepal ti buch'u ic'bilique, jun chib no'ox ti buch'u t'ujbilique.'

### **Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame**

*(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)*

<sup>17</sup>C'alal ta xanavic batel ta sbelel Jerusalene, ti Jesuse slecoj bu laj yic' batel ti lajcha'vo' (12) yajchanc'ope, ti xi laj yalbee:

<sup>18</sup>—Avi li'e, ta xijmuy batel ta Jerusalén. Ti vu'un co'ol j'elantique ta xi'aque batel ta yoc ta sc'ob ti banquilal paleetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Ta xiyaqu'icun ta milel.

<sup>19</sup>Ta xiyaquic batel ta stojol ti jyanlume yo' ta xislabanicun, ta xismajicun, ta xisjoc'anicun ta curus. Ta yoxibal c'ac'al un, ta xicha'cuxi.

**Ti c'usi ta sc'an sme' ti Jacoboe, ti Juane**

*(Mr 10.35-45)*

<sup>20</sup>Sme'ic xnich'nab ti Zebedeoe nopaj batel ta stojol ti Jesús xchi'uc ti yalabe, ti xquejelet c'otel ta stojol ti Jesús yo' ta sc'anbe ti vocole.

<sup>21</sup>Ti Jesuse xi laj sjac'bee: —¿C'usi yatel avo'nton? Ti antse xi laj staq'ue: —C'alal ta sta sc'ac'alil ta xapas mantale, ac'o ave ati' jmojuc xapasie mantal xchi'uc ti cha'vo' jquerem li'e, jun ta abats'i c'ob, jun ta ats'et c'ob.

<sup>22</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Ti vo'oxuque mu xana' c'usi ta xac'anic. ¿Mi ta xcuch avu'unic ta yich'el vocol jech c'u cha'al ta xquich'e? —Xu' cu'uncutic ec —xi laj stac' ti stuquique.

<sup>23</sup>—Melel, ta xavich' avocolic jech c'u cha'al ta xquich'e. Ti ta xavalic ta jchotanoxuc jun ta jbats'i c'obe, jun ta jts'et c'obe, ma'uc cabtel ta xcac' taje. Ta x'ac'batic ti buch'utic chapanbil sc'oplalic yu'un ti Jtote —xi tac'batic yu'un ti Jesuse.

<sup>24</sup>C'alal laj ya'iic ti yan lajunvo' (10) yajchanc'optaque, lic ilinicuc ta stojol ti cha'vo' xchi'il sbaic ta voq'uele.

<sup>25</sup>Ti Jesuse laj yic'an tal ti xi laj yalbee: —Ti ajvaliletic yan yajvalique, xana'ic ti tsots ta spas ta mantal ti yajtuneltaque. Ti banquilaletic yu'unique, tsots pasbolic ta mantal yu'un.

<sup>26</sup>Mu jechuc ta atojolic ma' ti vo'oxuc une. Mi ta xac'anic ti ich'biloxuc ta muc' ta xac'otique, ac'o abaic ta tunel yu'un ti yane.

<sup>27</sup>Buch'uuc no'ox ta sc'an ti cajal ta xc'ote, ac'o yac' sba ta tunel yu'un ti yane.

<sup>28</sup>Ti vu'un co'ol j'elantique, mu'yuc tal mosovinancun, tal cac' jba ta tunel, tal cac' jba ta milel yo' ta jtojbe scolelic ti mu albajuc yepal oyique.

**Ti Jesuse laj sjambe sat cha'vo' ma'sat**

*(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

<sup>29</sup>C'alal ta xa xloq'uc batel ta jteclum Jericoe, yepal buch'utic sts'aclojic batel ti Jesuse.

<sup>30</sup>Ta be ti bu ta x'ech'ique, chotolic ta ti' be cha'vo' ma'satetic. C'alal laj ya'iic ta x'ech' ti Jesús bu taje, xi x'avetic liquele: —Cajval, Xnich'onot David, c'uxubinuncutic.

<sup>31</sup>Albatic yu'un ti buch'uuc no'oxe ti ch'aniicuque. X'ech' to lic avanitic ti stuquic ti xi laj yalique: —Cajval, Xnich'onot David, c'uxubinuncutic.

<sup>32</sup>Va'i un, ti Jesuse laj spajes sba ta xanobal. Laj yic' talel ti ma'satetique, ti xi laj sjac'bee: —¿C'usi ta xac'anic ta jpas?

<sup>33</sup>Xi tac'avique: —Cajval, ta jc'ancutic jamuc ti jsatcutique.

<sup>34</sup>Ti Jesuse c'uxubaj yo'nton yu'un, laj spicbe ti satique. C'alal jech laj spase, jam ti satic ta jech yepale. Laj xchi'inic batel ti Jesuse.

## San Mateo 21

### Ti Jesuse ta x'och batel ta Jerusalén

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

<sup>1</sup>C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta Jerusalén ti Jesús xchi'uc ti yajchanc'optaque, c'otic ta jteclum Betfagé ta sts'el svitsal Olivo. Ti Jesuse laj stac jelavel cha'vo' yajchanc'op

<sup>2</sup>ti xi laj yalbe ya'iique: —Batanic ta biq'uit jteclum le'e. Tey chucul ta xataic jun burro xchi'uc jcot yol ti bu taje. Jitunic, ic'beicun talel.

<sup>3</sup>Mi oy buch'u c'usi ta xayalboxuque, xi xavalbe ya'iique: 'Ja' ta xtun yu'un ti Cajvale, ta jsutesbot no'ox talel.'

<sup>4</sup>Taje, yo' ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi laj sts'iba comel ti j'alc'ope:

<sup>5</sup>Albeic ya'i ti buch'u nacalic ta jteclum Sione: "Q'uel avilic, ti Ajvalil avu'unique li' ta xtal ta atojolique. Mu'yuc stoyobbail. Cajal talel ta burro, yol jun me' burro jcuch-icatsil."

<sup>6</sup>Ti cha'vo' yajchanc'optaque batic, jech laj spasic jech c'u cha'al albatic yu'un ti Jesuse.

<sup>7</sup>Laj yiq'uic talel ti me' burro xchi'uc ti yole. Laj slambeic sc'u'ic ta sba. Caji batel ti Jesuse.

<sup>8</sup>Mu albajuc yepal buch'u ti jnaclejetique. Oy jlom laj sq'uianan sc'u'ic. Oy jlom laj sbojanic c'ob te' ti laj sq'uiic ta be bu ta x'ech' ti Jesuse.

<sup>9</sup>Ti buch'utic oyic ta jba'bee xchi'uc ti oyic ta patil talele, xi tsots lic avanicuque: —Jun yutsil Xnich'on ti ajvalil Davide. Yan yutsil ti buch'u tacbil tal yu'un ti Diose. Jun yutsil ti Diose.

<sup>10</sup>C'alal och batel ta Jerusalén ti Jesuse, scotol ti yajval muc' ta lume snet'-net' sbaic ta vochlajetel, ti xi ta sjac'olanbe sbaique: —¿Buch'u le'e?

<sup>11</sup>Scotolic xi ta stac'olanbe sbaique: —Ja' ti j'alc'op Jesuse ti liquem talel ta Nazaret ti oy ta Galilea banomile.

### Ti Jesuse ta smes ta xch'uba ti ch'ulnae

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

<sup>12</sup>Ts'acal to ti Jesuse bat ta ch'ulna, laj snuts loq'uel scotol ti buch'utic ta xchonilajique xchi'uc ti ta xmanolajique. Laj svalc'unanbe xmexaic ti jel-taq'uinetic xchi'uc xilaic ti jchon-palomaetic.

<sup>13</sup>Xi laj yale: —Ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope xi ta xale: 'Ti jch'ulnae, albil sc'oplal sventa c'opojebal ti'inebal.' Ti vo'oxuc une laj xa ajoybinic ta snail xch'en j'eleq'uetic.

<sup>14</sup>Ti ta ch'ulna une, nopajic talel ta stojol Jesús jun chib ma'satetic xchi'uc coxovetic. Laj scolesan.

<sup>15</sup>Ti banquialal paleetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, c'alal laj yilic ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usi ta spase, ti laj ya'iic xtoc ti xi tsots ta x'avanic ta ch'ulna ti ololetique: “Jun yutsil Xnich'on ti ajvalil Davide”, jech o xal ti stuquique soc sjolic.

<sup>16</sup>Xi laj yalbeic ti Jesuse: —¿Mi xava'i ti va'i s'elan ta xalique? Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta xca'i, ¿mi mu'yuc bu aq'uelojic ta ch'ul c'op ti xi ta xale? ‘Pabil avu'un ti jun yutsil ta xq'uejinic ti ololetique xchi'uc ti jchu'nel ololetique.’

<sup>17</sup>Va'i un, ti Jesuse laj yicta comel, loc' batel ta muc' ta jteclum, bat ta jteclum Betania ti bu ech' yu'un ti ac'ubaltique.

### **Ti Jesuse ta xut ti icuxe**

*(Mr 11.12-14, 20-26)*

<sup>18</sup>Sob xa ta yoc'lomal c'alal xcha'sut batel ta Jerusalén ti Jesuse, lic vi'najuc.

<sup>19</sup>Laj yil jpets icux teq'uel ta ti' be. Nopaj bal ta sts'el, ba sq'uel mi oy ta stabe jbejuc sat. Mu'yuc c'usi laj stabe, naca yanal no'ox. Va'i un, ti Jesuse xi laj yalbee: —Laj to sc'oplal ti ta xasatine. Ta jech yepal taquij ti icuxe.

<sup>20</sup>C'alal jech laj yilic ti yajchanc'optaque, ch'ayal c'ot yo'ntonic. Xi laj sjac'beic ti Jesuse: —Albun ca'icutic, ¿c'u cha'al jech taquij ta ora ti icuxe?

<sup>21</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melem, mi ach'unojic ti oy c'usi tac'al avu'unique, mi mu xana'eticuque, ma'uc no'ox jech ta xapasic jech c'u cha'al laj jpasbe ti icuxe. Xu' xi xavalbeic ya'i ti vits li'e: ‘Loc'an batel, ba jipo aba ta nab’, jech ta xc'ot ta pasel.

<sup>22</sup>Ti oy c'usi ta xac'anic ta c'opojel ti'inele, tac'aluc c'otuc ta ch'unel avu'unic, jech ta xa'ac'batic un.

### **Yich'oj yabtel ti Jesuse**

*(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)*

<sup>23</sup>Ts'acal to ti Jesuse och batel ta ch'ulna. C'alal yacal ta xchanubtasvane, nopajic talel ti banquialal paleetique xchi'uc ti moletic yu'un ti israeletique, xi c'ot sjac'beique: —Albun ca'icutic, ¿c'usi avabtel ti vi s'elan ta xapase? ¿Buch'u laj yac'bot avabtel?

<sup>24</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti vu'un eque, oy c'usi ta jc'an ta jac'boxuc. Mi xtac' avu'unique, ja' jechun ec ta xcalboxuc ava'iic buch'u laj yac'bun ti cabtele.

<sup>25</sup>Albun ca'i, ti Juan j'ac'-ich'-vo'e, ¿buch'u laj stac talel ti tal yac' ich' vo'e? ¿Mi ja' tacbil tal yu'un Dios? ¿Mi ja' tacbil talel yu'un viniquetic? Xi svulvul xa sbaic liquele: —Mi ta xcalbetic ti ja' tacbil talel yu'un ti Diose, xi ta xalbotic unbi: ‘¿C'u cha'al mu'yuc laj avich'ic ta muc'?’

<sup>26</sup>Mi ta xcalbetic ti tacbil talel yu'un ti viniquetique, toj xi'bal sba ta stojol ti jchi'iltique, yu'un scotolic xch'unojic ti c'opoj ta sventa Dios ti Juane.



<sup>27</sup>Xi laj stac'beic ti Jesuse: —Mu jna'cutic —xiic. Va'i un, ti Jesuse xi laj stac'bee: —Jechun ec, mi ja'uc ta xcalboxuc ava'iic buch'u laj yac'bun cabtel ti vi s'elan ta jpase.

### **Ti cha'vo' nich'onil laj sbabac'opta ti Jesuse**

<sup>28</sup>Ti Jesuse xi laj sjaq'ue: —¿C'usi ta xanopic yu'un ti oy jech sc'oplal li'e? Oy jun vinic oy cha'vo' xnich'on. Xi laj yalbe ti june: 'Nich'on, tana li'e, batan ta abtel ta jts'unubal uva.'

<sup>29</sup>Xi tac'av ti nich'onile: 'Mu jc'an xibat.' Ja'uc le' une, ta ts'acal to lic snop ti ta xbat ta abtele.

<sup>30</sup>Ts'acal to ti totile xi laj yalbe ti jun xnich'on xtoque: 'Nich'on, tana li'e, batan ta abtel ta jts'unubal uva.' Xi tac'ave: 'Lec oy, Tot, ta xibat.' Ja'uc le' une, mu'yuc laj xch'un batel.

<sup>31</sup>Albun ca'i, ¿buch'u junucal laj spas ti c'usi laj sc'an ti stotique? —Ja' ti buch'u ba'yel albate —xi laj staq'uique. Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ti jc'an-patan-taq'uinetic sventa Romae xchi'uc ti antsetic sna' sbolomalin sbae, ja' ba'yel ta xac' sbaic ta ventainel yu'un ti Diose.

<sup>32</sup>Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e tal xchanubtasoxuc c'u s'elan ta pasel yo' lec oyoxuc. Ti vo'oxuc une mu'yuc laj ach'unic. Ja'uc ti jc'an-patan-taq'uinetique xchi'uc ti antsetic sna' sbolomalin sbaique, laj yich'ic ta muc'. Manchuc mi jech laj avilic un, mu'yuc bu laj ava'i abaic yo' ta xavich'ic ta muc'.

### **Ti jloc'-osil ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic laj sbabac'opta ti Jesuse**

*(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)*

<sup>33</sup>Ti Jesuse xi laj yal xtoque: —A'yio ava'iic yan babac'op li'e. Oy jun yajval pinca lic sts'un uva. Lic smac ta moc ti yosile. Laj spasbe yavil yo' bu ta xich' pits'el ti uvae. Laj spas jun natil luchlebal sventa sq'uelobil osil. Ts'acal to un, laj yac' ta loq'uel ta stojol j'abteletic ti yosile. Bat ta nom.

<sup>34</sup>C'alal sta xa sc'ac'alil ta xich' tuch'el ti sat uvae, laj stac batel jun chib yaj'abtel yo' jech chba sc'anic ti c'u yepal ta xich' ti stuque.

<sup>35</sup>Ti jloc'-banomiletique laj stsaquic ti buch'utic tacbilic batele. Ti june, laj smajic. Ti june, laj smilic. Ti june, laj slomic ta ton.

<sup>36</sup>Ti yajval osil une laj stac batel yan yaj'abteltac jech c'u cha'al ta ba'yele. Ti jloc'-banomiletic une, ja' no'ox jech laj spasic jech c'u cha'al laj spasic ta ba'yele.

<sup>37</sup>“Ta slajeb xa un, laj stac batel xnich'on stuc ti xi laj snope: 'Ja' van ta xiyich'beicun ta muc' ti jnich'one.' ”

<sup>38</sup>Ti jloc'-banomiletic une, c'alal laj yilic xnich'on ti ajvalile, xi lic yalbe sbaique: 'Le' xtal ti buch'u ta xich' comel ti osile. La' jmiltic yo' ta xcom ta cu'untic ti osile.' ”

<sup>39</sup>Tsac xutic ti bu taje, laj xjochic loq'uel, laj smilic.



<sup>40</sup>Ti Jesuse xi lic sjaq'ue: —C'alal ta sut talel ti yajval osile, ¿c'usi ta spasbe ti jloc'-banomiletic taj une?

<sup>41</sup>Xi laj stac'beique: —Mi juteb ta xc'uxubaj yo'nton yu'un. Ta smil scotol ti jmilvanej jloc'-banomiletique. Ja' jech xtoc ti yajval osile ta sa' yan jloc'-banomiletic yo' ta x'ac'bat ti c'u yepal ta xich' sloc' ti sbanomil c'alal ta sta ti yoraile.

<sup>42</sup>Va'i un, xi laj stac' ti Jesuse: —Ti vo'oxuque, ¿mi mu'yuc aq'uelojic ti ch'ul c'op ti xi ta xale? 'Ti jbej ton ti laj sbaj sjip ti j'abteletique, tun lec ta sventa sliqueb ti nae. Taje, ja' yabtel stuc ti Diose. Ch'ayal ta xc'ot co'ntontic yu'un.'

<sup>43</sup>Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta atojolique, ta xbat ta stojolic ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>44</sup>Ja'uc sc'oplal ti tone, buch'uuc cajal ta xc'ot ta sba ti tone, toj lilijel ta xc'ot. Mi cajal ta xc'ot ti ton ta sbaique, toj t'usel ta xc'ot.

<sup>45</sup>C'alal jech laj ya'iic ti banquialal paleetique xchi'uc ti fariseoetique, vul ta yo'ntonic ja' sc'oplal stuquic ti jech albatic yu'un ti Jesuse.

<sup>46</sup>Jech o xal ta sc'an ta stsaquic ox ya'iic. Ja' no'ox un, xi'ic yu'un ti jnaclejetique, yu'un xch'unojic scotol ta xc'opoj ta sventa Dios ti Jesuse.

## San Mateo 22

### Ti nupunel laj sbabac'opta ti Jesuse

(Lc 14.15-24)

<sup>1</sup>Ti Jesuse xi lic yal yan babac'opetic:

<sup>2</sup>—Ti ventainel yu'un ti Diose, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun ajvalil ti laj spas q'uin sventa ta xnupun ti xnich'one.

<sup>3</sup>Ti ajvalile laj stac batel yaj'abteltac ta stojolic ti buch'utic ic'bilic yu'une. Ti buch'utic ic'bilic une, mu sc'an xtalic.

<sup>4</sup>Laj xcha'tac batel yan yaj'abteltac ta stojol ti buch'utic ic'bilic yu'une, ti xi laj sc'ubanbee: 'Ba albeic ya'iic ti chapal xa cu'un ti ve'lile, ti laj xa jtac ta milel ti vacaxe xchi'uc ti yan chon bolometric ti lec jubemique. Chapal xa scotol ti c'usitic ta xtune, talicuc ta uch'vanej.'

<sup>5</sup>Ti buch'utic ic'bilique mu'yuc xich'ic ta muc' sc'op yaj'abtel ti ajvalile. Oy jlom bat abtejicuc ta yosilic. Oy jlom batic ta chonolajel.

<sup>6</sup>Ti jlom xtoque laj stsaquic ta majel, laj smilic yaj'abteltac ti ajvalile.

<sup>7</sup>Ti ajvalile ech'em soc sjol. Laj yalbe mantal ti yajsoldadotaque ac'o ba smilic ti jmilvanejetique xchi'uc ac'o chic'beic ti slumalique.

<sup>8</sup>Ts'acal to ti ajvalile xi laj yalbe ti yaj'abteltaque: 'Chapajem xa scotol cu'un sventa ti q'uine. Ti buch'utic ic'bilique, ma'uc ic'bil cu'un jna'.





<sup>9</sup>Batanic un cha'e ti bu ta x'ech'ic ti jbeinel ta jujun calleetique, iq'uic talel ta q'uin ti c'u yepal ta xataique.'

<sup>10</sup>Ti j'abteletique loq'uic batel ta calleetic. Laj yiq'uic tal scotol ti jbeineletic ti c'u yepal laj staique. Mu t'ujbiluc laj spasic. Noj yut sna ti ajvalile.

<sup>11</sup>“C'alal och batel ti ajvalil ta yut sna ta sq'uelel ti buch'utic ic'bilic yu'une, laj sta ta ilel jun vinic ti mu'yuc bu slapoj ochel c'u'il sventa ti nupunele.

<sup>12</sup>Xi laj yalbee: ‘Chi'iltic, ¿c'usi laj avut la'och talel li'e, ti c'alal mu'yuc alapoj talel c'u'il sventa ti nupunele?’ Ts'ijil icom ti vinique.

<sup>13</sup>Va'i un, ti ajvalile xi laj yalbe ya'i ti buch'u sventainoj ta yaqu'el ti ve'lil ta mexae: ‘Chucbeic yoc sc'ob ti vinic li'e. Jipic batel ta ic'al osil ti bu ta x'oc'olet xc'uxuxet ti yee.’

<sup>14</sup>Yepal ti buch'u ic'bilique, jun chib ti buch'u t'ujbilique.”

### **Sc'oplal ti patanile**

*(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

<sup>15</sup>Laj taj une, ti fariseoetique bat scomonopic yo' oy c'usi ta sjac'beic ti Jesuse, yo' ta stabeic smul ti mi oy c'usi chopol ta xale.

<sup>16</sup>Laj staquic batel un jun chib svinictac xchi'uc jun chib svinictac ti ajvalil Herodese, ti xi laj yalbeic ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, jna'ojcutic lec ti ja' melel ti c'usi ta xavale. Ta xavac' jna'cutic jech c'u cha'al ta sc'an ti Dios ta jpascutique. Mu labluc xava'i c'usitic ta snopic ti jnaclejetique, yu'un mu t'ujbiluc ta xapas.

<sup>17</sup>Albun ca'icutic c'usi ta xanop yu'un ti xi s'elan li'e: ¿Mi lec ti ta jtojcutic patan taq'uin sventa ti ajvalil romanoe, mi mu lecuc?

<sup>18</sup>Ti Jesuse laj yilbe yo'nton ti yan o c'usi snopojic talele, xi laj yalbee: —Jpac'taejbailetic, ¿c'u cha'al ta xabajesicun ava'iic ta c'oc'?

<sup>19</sup>Ac'bun quil jsepuc taq'uin sventa ta xatojic o ti patane. Laj yac'beic tal jsep denario taq'uin.

<sup>20</sup>C'alal laj sq'uel ti Jesuse, xi laj sjac'bee: —¿Buch'u sat, buch'u sbi li' tsacale?

<sup>21</sup>Xi laj stac'beique: —Ja' ti banquial ajvalile —xiic. Va'i un, xi laj yal ti Jesuse: —Ac'beic ti bu ja' yu'un ti ajvalile. Ac'beic xtoc ti bu ja' yu'un ti Diose.

<sup>22</sup>C'alal jech laj ya'iique, ch'ayal c'ot yo'ntonic, laj yictaic comel ti Jesuse, loq'uic batel.

### **Ta sjaqu'ic sc'oplal cha'cuxesel**

*(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

<sup>23</sup>Ta sc'ac'alil ono'ox taje, oy jlom saduceoetic batic ta stojol Jesús. Ti jsaduceoetique ta xalic ti mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique. Jech o xa xi yich'ojbeic batel sc'opic jech c'u cha'al li'e:



- 24—Jchanubtasvanej, ti Moisesse xi laj yale: ‘Mi oy ta xcham jun vinic ti ch'abal xnich'on ta xcome, jech o xal ti yits'ine, tsots sc'oplal ac'o yic' ti me'unal antse yo' mu xch'ay sts'unobal ti anima sbanquile.’
- 25Ti lec xcaltic ava'ie, oy bu jech c'otem ta jtojolcutic, yu'un oy jchi'ilcutic vucubic (7) ta voq'uel. Ti sba banquilale laj sa' yajnil, cham, mu'yuc xnich'on com. Ts'acal to, ti its'inale laj yic'be yajnil ti anima sbanquile.
- 26Ti its'inal une cham xtoc, mu'yuc xnich'on com. Ts'acal to ti yoxibal its'inale laj yic' xtoc, cham no'ox xtoc, mu'yuc xnich'on com. Ja' jech ech' ti yucvo'alique.
- 27Ts'acal to un, cham ec ti antse.
- 28Ti xcaltic une, c'alal ta sta sc'ac'alil ta xcha'cuxiic ti animaetique, ¿buch'u junucal ta xajnilin ti ants c'alal laj smalalin ti vucub (7) viniquetique?
- 29Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Ch'ayemoxuc ta j'ech'el ti jech ta xavaliqique ta scoj ti mu xana'ic c'usi ta xal ti ch'ul c'opetique xchi'uc smuc'ul stsatsal ti Diose.
- 30C'alal ta xcha'cuxi ti animaetique, mu xa ta xnupij sts'aquijic. Mu'yuc xa ta xaq'uc ta nupunel ti yalab xnich'nabique. Ta xc'otic jech c'u cha'al yaj'anjeltac ti Dios ti oy ta vinajele.
- 31Ti c'u s'elan sc'oplal ta xcha'cuxiic ti animaetique, ¿mi mu'yuc avilojic ti xi laj yal ti Dios ta xch'ul c'ope?
- 32‘Diosun yu'un ti Abrahame, ti Isaaque, xchi'uc ti Jacobe.’ Ta stojol ti Diose, mu'yuc buch'u chamem, scotolic cuxulic ta sventa.
- 33C'alal laj ya'iic ti jnaclejetic ti va'i s'elan chanubtasvan ti Jesuse, ch'ayal c'ot yo'ntonic.

### **Mantal ti tsots sc'oplale**

(Mr 12.28-34)

- 34Ti fariseoetique lic stsob sbaic c'alal laj yilic ts'ijil com yu'un saduceoetic ti Jesuse.
- 35Oy jun, ja' jchanubtasvanej yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, yo' ta sbajes ya'i ta c'oc' ti Jesuse, xi laj sjaq'ue:
- 36—Jchanubtasvanej, ¿c'usi mantalil ti tsots sc'oplal ta xal yu'un ti c'usi oy jbel tsots albile?
- 37Xi laj stac' ti Jesuse: —‘Ti Ajvalil Dios avu'une, c'uxuc xava'i ta sjnuluc avo'nton, ta sjnuluc ach'ulel, ta sjnuluc snopobil avu'un.’
- 38Taje, ja' sliquebal sba mantal ti tsots sc'oplale.
- 39Ti xchibal mantale, jutuc mu co'oluc sba, yu'un xi ta xale: ‘C'uxubino ti achi'iltaque jech c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuc.’
- 40Ti chib mantal taje, tey xa stsoboj scotol sventa smantaltac ti Moisesse xchi'uc ti c'u s'elan chanubtasvanic ti j'alc'opetique.

## ¿Buch'u snitilul ti Cristoe?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

<sup>41</sup>C'alal tey to tsobolic to ti fariseoetique, xi laj sjac' ti Jesuse:

<sup>42</sup>—¿C'usi ta xanopic ta stojol ti Cristoe? ¿Buch'u snitilul? Xi tac'avique: —Ja' snitilul ti Davide.

<sup>43</sup>Va'i un, ti Jesuse xi laj yale: —¿C'u cha'al ya'yel un cha'e, 'Cajval', xi laj yal ti David ta sventa ti ventainbil yu'un ti Ch'ul Espiritue? yu'un ti Davide xi laj yale:

<sup>44</sup>'Ti Diose xi laj yalbe ti Cajvale: La', chotlan ta xocon ta jbats'i c'ob ja' to mi nijil chimil c'ot cu'un ta avoc ta ac'ob ti avajcontrataque.'

<sup>45</sup>“¿C'u ono'ox la xi un, ja' snitilul David ti Cristoe c'alal 'Cajval', xi stuc ti Davide?”

<sup>46</sup>Mu'yuc buch'u junuc tac' yu'unic jbeluc ti c'ope. Ja' o jech c'ac'al laj yicta sbaic, mu xa c'usi laj sjac'beic jbeluc ti Jesuse.

## San Mateo 23

### Ti Jesuse laj svinajesbe smul ti fariseoetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

<sup>1</sup>Ts'acal to un, ti Jesuse xi laj yalbe ya'i ti jnaclejetique xchi'uc ti yajchanc'optaque:

<sup>2</sup>—Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile xchi'uc ti fariseoetique, ja' sva'anoj sbaic ta yalbel smelol smantal ti Moisesese.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, ch'unbeic, pasic ti c'usi ta xalique. Ja'uc le' une, mu xachanbeic ti stalelique. Yu'un ti stuquique mu'yuc ta spasic ti c'usi ta xalique.

<sup>4</sup>Mu no'ox albajuc yalal ti icatsil ta xaq'uic ti mu'yuc buch'u xlic yu'une. Naca xac'beic no'ox yicatsin ti yane. Mi ja'uc juteb ta stic' sc'obic ta yiquel icatsil ti stuquique.

<sup>5</sup>Ta spasic scotol jech taje yo' ta staic ti lec ta x'ilatic yu'un ti yane. Yu'un lec ta xa'iic ti chucajtic ta sti'baic ta sc'obic ti smantal Dios ts'ibabil ta jamal poq'ue, xchi'uc lec nat ta slap ti sc'u'ic ti oy stsitsimaltaque.

<sup>6</sup>Oy ta yo'ntonic ti stuquic no'ox cajal sc'oplal c'oticuc ta jujun ve'el uch'ubajele, xchi'uc ti oy ta yo'ntonic ta xchoti ya'iic ta chotlebal sventa ich'el ta muc' ta jujun ch'ul nae.

<sup>7</sup>Ta sc'anic ti nupbilic ich'bilic ta muc' yu'un ti jnaclejetique xchi'uc ta calleetic ti albatuc jchanubtasvanejetique.

<sup>8</sup>“Ti vo'oxuque ma'ucuc oy ta avo'ntonic ti ta xa'albatic jchanubtasvaneje, yu'un co'ol no'ox achi'il abaic. Yu'un jun no'ox ti jchanubtasvanej avu'unique, ja' ti Cristoe.

<sup>9</sup>Mu'yuc buch'u xabis ta totil li' ta banomile. Oy no'ox jun Atotic ti xi s'elane: ja' ti Buch'u oy ta vinajele.



**10**Ma'ucuc oy ta avo'ntonic ti bisbiloxuc ta banquilale, yu'un ja' banquilal avu'unic ti Cristoe.

**11**Ti buch'u cajal sc'oplal oy ta atojolique, ja' ti buch'u ta xac' sba ta tunel ta stojol ti yane.

**12**Ja'uc ti buch'u xcayet xtoyot xa'i sbae, ta spec'tsanbat sc'oplal. Yan ti buch'u biq'uit yac'oj sbae, cajal sc'oplal ta xc'ot.

**13**“;Mu cha'belucoxuc un, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, jpac'taejba fariseotic! ti mu xavaq'uic ochuc ti buch'utic ta sc'anic ventainel yu'un ti Diose. Mi ja'uc xa'ochic, mi ja'uc xavac' ochuc ti buch'utic ta sc'an ta x'och ya'iiique.

**14**“;Mu cha'belucoxuc un, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, jpac'taejba fariseotic! ti xapojbeic no'ox snaic ti me'unal antsetique. Yo' mu xvinaj ti jech ta xapasique, jal ti c'opojel ti'inel avu'unic ta xapasique. Ti jech taj une, ta xavich'ic tsots tsitsel.

**15**“;Mu cha'belucoxuc un, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, jpac'taejba fariseotic! ti avac'ojic yipal ti yalel muyeloxuc ta sa'el mi oy bu jun vinic ta xchanubtasel jech c'u cha'al ti ach'unojique. C'alal mi laj xa xch'un avu'unic une, chpucujib o avu'unic ta j'ech'el ti lajebal xa sq'ueloj batel jech c'u cha'al ti vo'oxuque.

**16**“;Mu cha'belucoxuc un, jnit-ma'satetic ti xi ta xavalique! ‘Ti buch'u laj sva'an sba ta yalel ti oy c'usi ta xac' ti ja' no'ox laj sva'an ta rextico ti ch'ulnae, mu'yuc stijel ta c'op. Ja'uc ti buch'u ta sva'an ta rextico ti oro yu'un ti ch'ulna ti oy c'usi ta xaq'ue, oy xa stijel ta c'op ti ac'o yaq'ue.’

**17**;Jech'oxuc ta j'ech'el, ma'satoxuc! ¿Bu junucal ti oy xi tsots sc'oplale, mi ja' ti ch'ulnae, mi ja' ti oro ti ventainbil ic'ot yu'un ti ch'ulnae?

**18**Yu'un xi ta xavalic xtoque: ‘Mu'yuc stijel ta c'op ti buch'u laj sva'an ta rextico ti altar ti oy c'usi ta xaq'ue. Yan mi laj sva'an ta rextico ti smoton Dios cajal ta altar une, oy stijel ta c'op ti c'otuc ta pasel yu'une.’

**19**;Ma'satetic! ¿Bu junucal ti xi oy tsots sc'oplale, mi ja' ti altare, mi ja' ti smoton Dios ti ja' ventainbil c'ot yu'un ti altare?

**20**Ti buch'u ta sva'an ta rextico ti altare, ma'uc no'ox ta sva'an ta rextico ti altare, laj xa sva'an ta rextico ti smoton Dios cajal ta altare.

**21**Ti buch'u ta sva'an ta rextico ti ch'ulnae, ma'uc no'ox ta sva'an ta rextico ti ch'ulnae, laj xa sva'an ta rextico ti Diose, yu'un sventainoj ti ch'ulnae.

**22**Ti buch'u ta sva'an ta rextico ti vinajele, laj xa sva'an ta rextico ec ti mucul chotlebal ti bu chotol ti Diose.

**23**“;Mu cha'belucoxuc, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, jpac'taejba fariseotic! Ja' no'ox tsots sc'oplal ta xava'iic ta sloq'uesel ti jujun ta lajlajuneb ti tul nichime, ti culantue, ti cominoe, yo' ta xavac'beic smotonin ti Diose. Mi ja'uc xavich'ic ta muc' ti c'u s'elan ta xchanubtasvan ti oy c'usi tsots sc'oplal albile,



ti ta xalbe sc'oplal ti lequilale, ti xc'uxul o'ntonale, ti junuc o'ntonal ta stojol ti Diose. Ja' tsots sc'oplal ta xapasic ti jechuque xchi'uc mu xavictaic ta yaqu'uel ti jujun ta lajlajunebe.

<sup>24</sup>Jnit-ma'satetic, mu xac'an xabiq'uic ti nene us avalojique, lec xava'iic sbiq'uel ti muc' ta camelloe.

<sup>25</sup>“;Mu cha'belucoxuc, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, jpac'taejba fariseoetic! Ti spat xocon ti vasue, ti sets'e, lec pocbil avu'unic. Ja'uc ti yut une mu jechuc, nojem ta yu'ninel, ta yelc'anel ti c'usi oy yu'un ti achi'iltaque.

<sup>26</sup>Ma'sat fariseo, poco ba'yel ti yut avasue, ti yut asets'e, yo' lec ti yute ti spate.

<sup>27</sup>“;Mu cha'belucoxuc, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, jpac'taejba fariseoetic! Co'ol a'elanic jech c'u cha'al sna ti anima ta ba muquinale, ti lec c'upil sba sac lapan ta q'uelel ti spate. Ti ta yut une noj ta baquetic xchi'uc ti ep ta tos c'usitic chopol x'ayan teye.

<sup>28</sup>Yu'un xi a'elanique: Jun yutsil ta xilic apat axoconic ti jnaclejetique. Ja'uc ti yut avo'ntonique noj ta mulil, ta pac'taejbail.

<sup>29</sup>“;Mu cha'belucoxuc, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, jpac'taejba fariseoetic! Ta xameltsanbeic lec sba smuquinal ti j'alc'opetique. Ta xanichimtaic bu va'al sloc'ol ti buch'u lequic ech'ic ta banomile.

<sup>30</sup>‘Ti oyucotic xa ox c'alal cuxulic to ox ti jmolmuc'totique, mu'yuc laj jt'ic' j'bat'ic ta smilel ti j'alc'opetic ti jechuque', xachiiique.

<sup>31</sup>Ti jech ta xavalique, laj avinajes abaic ti ja' snitiluloxuc ti buch'utic laj smilic ti j'alc'opetique.

<sup>32</sup>Tsutsesic xcha' yabtel ti amolmuc'totic ti c'u s'elan laj sliquesic talele.

<sup>33</sup>“;Xnich'nab jti'oval chon! ¿c'usi xavut ta xapoj abaic yu'un ti tsitsel yu'un ti c'atimbaque?

<sup>34</sup>Ta jtac talel ta atojolic un ti j'alc'opetique, ti jchanubtasvanejetique, ti bijil viniquetique. Ti vo'oxuc une ta xamilic, ta xajipanac ta curus jlomuc. Ti jlome, ta xamajic ta jujun ch'ul na avu'unic, nutsbil avu'unic ta jujun jteclum.

<sup>35</sup>Jech o xal cajal ta xc'ot ta abaic ti lajic ta milel scotol ti lequil tuq'u'uil viniquetique, ti lic ono'ox talel ta stojol ti Abel ti oy slequil stuq'u'ile, ti vul c'alal ta stojol ti Zacarías xnich'on ti Berequias, ti vo'oxuc laj amilic ta yut ch'ulna ta sts'el ti altare.

<sup>36</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ti jech lajic ta milel ti lequil tuq'u'uil viniquetique, scotol cajal ta xcom ta abaic avi tana li'e.

### **Ti Jesuse ta x'oc' yu'un ti jteclum Jerusalene**

*(Lc 13.34-35)*



<sup>37</sup>“Jerusalén, Jerusalén, ta xamic ti j'alc'opetique, ta xalombeic ton ti buch'utic tacbilic tal yu'un ti Diose. Ep ta velta ti co'ntonuc ca'i jtsoboxuc jech chac c'u cha'al ti me' alac' ta stsob ti yalab ta yolon xiq'ue. Mu jset'uc xac'anic.

<sup>38</sup>A'yio ava'iic un, jipbil tenbil ta xcom avu'unic ti ana ac'ulebique.

<sup>39</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, tana li'e, slajeb laj avilic ti jsate, ja' to ta xavilic jsat mi xachi ta xavalic liquele: ‘Jun yutsil ti Buch'uc tacbil talel yu'un ti Diose.’ ”

## San Mateo 24

### Ti Jesuse ta scaj'al ti ta xlilij ti ch'ulnae

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

<sup>1</sup>C'alal loc' batel ta ch'ulna ti Jesuse, ti ta xa xanav batele, nopaj talel ti yajchanc'optac ti xch'ay no'ox yo'ntonic ta sq'uelel ti ch'ulnae.

<sup>2</sup>—Ti jech ta xavilic scotol li'e, ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ta sta yorail mu jbejuc ton cajal ta xcom ta sba ti yan tone, ta xlilij scotol —xi ti Jesuse.

### Svinajeb ti mu to sta yorail ti slajeb c'ac'ale

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

<sup>3</sup>Ts'acal to batic ta vits Olivos, tey c'ot chotluc ti Jesuse. Nopajic talel ti yajchanc'optaque, ti xi slecoj sjac'beique: —Albun ca'icutic, ¿c'usi ora ta xc'ot ta pasel taje? ¿C'usi svinajeb ti ta xacha'sut talele? ¿C'u s'elan svinajeb ti slajebal c'ac'ale?

<sup>4</sup>Xi tac'av ti Jesuse: —Bijaníc me, mu me buch'u xaslo'laoxuc.

<sup>5</sup>Yepal no'ox ta xtalic ti buch'u ta sbis sba jech c'u cha'alune, ti xi ta xalique: ‘Vu'unun ti Cristoe.’ Yepal ta slo'la ti jnaclejetique.

<sup>6</sup>Ti vo'oxuque ta xava'ibeic sc'oplal ti oy la leto le'e, oy la leto taj toe. Mu xaxi'ic un, yu'un jech ono'ox ta xc'ot ta pasel, ja'uc le'e, ma'uc to yorail ti slajebal c'ac'ale.

<sup>7</sup>Ti jun muc' ta lume ta xlic scontrain sbaic xchi'uc yan muc' ta lum. Ti jun ajvalile ta xlic contra sbaic xchi'uc ti yan ajvalile. Ta xtal vi'nal. Ta xtal chamel. Buyuc no'ox oy ti niquele.

<sup>8</sup>Sliquebal to vocol ma' ti va'i s'elan taje.

<sup>9</sup>“Ti vo'oxuque ta xa'aqueic ta c'abal. Ta xavich'ic ilbajinel. Ta xavich'ic milel. Buch'uuc no'ox xti'et sjol ta atojolic ta jventa.

<sup>10</sup>Ti jech taj une, yepal ta xch'ay ta yo'ntonic ta yich'el ta muc' ti Diose. Ja' jech xtoc ta scontrain sbaic. Ta xac'an sbaic ta milel.

<sup>11</sup>Yepal no'ox ta xvul ta loq'uel ti jlo'lavanej j'alc'opetique, mu albajuc ta slo'la ti jnaclejetique.

<sup>12</sup>Ta x'ayan ep ta tos mulil. Yepal no'ox ti buch'utic ta xch'ay ti syail xc'uxul yo'ntonique.

<sup>13</sup>Ja'uc ti buch'u staoj o yav jun yo'nton xcham xlaje, ja' ta xcol.





<sup>14</sup>Ti lequil ach' c'op sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose, ta xich' puquel ta sbejel banomil yo' jech ta sna'ic scotolic ti oy coltaele. Va'i un, ta xtal ti slajebal c'ac'ale.

<sup>15</sup>“Ti buch'u ta sq'uel ti c'u s'elan laj sts'iba comel ti j'alc'op Daniele, ta xa'ibe smelol c'u cha'al. Ja'uc le' une, c'alal ta xavilic ti ta xva'i ta ch'ulna ti muc'ul j'ac'vanej ta vocole,

<sup>16</sup>va'i un, ti buch'u nacalic ta Judeae, jatavicuc batel ta vitstic.

<sup>17</sup>Ja'uc xtoc ti buch'u oy ta xcha'cojal snae mu xyal talel ta sloq'uesel ti c'usi ta xtun yu'une.

<sup>18</sup>Ti buch'u oy ta yosile mu sut talel ta stamel ti sc'u'e.

<sup>19</sup>Ti jech c'ac'al taje, abol sba ti antsetic ti buch'utic xchi'uc ti yolique xchi'uc ti buch'utic ta to xchu'un ti yolique.

<sup>20</sup>Ti vo'oxuque, c'anbeic ti Diose ti ma'ucuc ta yorail sictic ta xajatavic batele, ti ma'ucuc ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale.

<sup>21</sup>Mu no'ox albajuc ti vocol ta xtale, ti sba to velta jech ta xich' svocol ti jnaclejetique, ja' mu sta ti ta sliquebal banomile. C'alal mi ech'e, mu xa sta jech.

<sup>22</sup>Ti manchucuc ta sbic'tajes vocol ti Diose, mu'yuc buch'u junucal ta xcolic. Oy bu ta sbic'tajes ti vocole ta sventa xc'uxul yo'nton yu'un ti buch'utic ti t'ujbilique.

<sup>23</sup>“Mi oy buch'u xi ta xalboxuque: ‘Q'uel avilic, li' xa oy ti Cristoe’, mi mo'oje: ‘Le' xa oye’, mi xayutique, mu xach'unic.

<sup>24</sup>Yepal no'ox ta xvul loq'uel jlo'lavanejetic li' ta banomile, ta sbis sbaic ta Cristo, ta sbis sbaic ta j'alc'opetic. Yepal no'ox ta xaq'uc iluc senyailitic, xchi'uc oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un, yo' ta slo'laic ya'i ti buch'utic t'ujbilic yu'un ti Diose.

<sup>25</sup>Laj xa jpoco'alboxuc ava'iic ti jech ta xc'ot ta pasele.

<sup>26</sup>Jech o xal un, mi oy buch'u xi ta xalboxuque: ‘Q'uel avilic, le' xa oy ta xocol banomil’, mi xayutique, mu xabat ti bu taje. Mi xi ta xalboxuque: ‘Li' xa oy ta jun nae’, mi xayutique, mu xach'unic.

<sup>27</sup>C'alal ta sta yorail ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique, scotol ta xilic co'ol s'elan sac tsel xvinaj xjaplajet xa ta vinajel ta sloq'ueb c'ac'al, ta smaleb c'ac'al.

<sup>28</sup>Ti bu oy ti animae, tey chba stsob sba ti xulemetique.

### **Xcha'sutel talel ti Cajvaltique**

*(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30, 34-36; 21.25-33)*

<sup>29</sup>“C'alal mi ech' no'ox yorail ti vocole, ta x'ic'ub sat ti c'ac'ale. Ti ue mu xa xac' ti xojobale. Ti c'analetique xlaj bajicuc yalel tal ta vinajel. Scotol ti c'usitic oy ta vinajele xlaj nicanuc.



- <sup>30</sup>Va'i un, oy yorail ta xvinaj ta vinajel ti ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique. Scotol ti jnaclejetic oyic ta sjoylej banomile, batem xch'ulelic ta xi'el xchi'uc ta x'oq'uic. Ta xiyilicun ta xital ta ba toc xchi'uc jmuc'ul jlequilal.
- <sup>31</sup>Ja' ta jpas ta mantal ti caj'ánjeltac ti tsotsuc yoq'uisanic ti yoq'uesique yo' ta stsobic talel ti c'u yepal t'ujbil cu'un ti buyuc no'ox oyic ta xchanjotal ti banomile.
- <sup>32</sup>“Q'uelo avilic ti xi s'elan ta spas ti jpets icuxe: C'alal ta xavilic ta x'uninaj sc'obtac ti ta sjelta ti yanale, xana'ic lec ti ja' o xa yorail ta xyal talel ti vo'e.
- <sup>33</sup>C'alal ta xavilic ta xc'ot ta pasel scotol taje, na'ic lec ti vu'un co'ol j'elantique, nopolon xa talel ta ti' na.
- <sup>34</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, scotol ta xc'ot ta pasel c'alal mu to ta xcham ti jnaclejetic li'e.
- <sup>35</sup>Ti vinajele, ti banomile ta xlaj ta x'ech' sc'oplal, ja'uc ti jc'ope, jbel sc'oplal xc'ot ta pasel ti c'usi ta xale.
- <sup>36</sup>“Ti sc'ac'alil yorail taje, mu'yuc buch'u sna'. Mi ja'uc sna' ec ti ánjeletic ti oyic ta vinajele. Mi ja'uc jna' ec ti Nich'onilune. Ja' no'ox sna' stuc ti Totile.
- <sup>37</sup>Ti c'u s'elan c'ot ta pasel c'alal yorail cuxul to ox ti Noee, ja' jech ta xc'ot ta pasel c'alal ta xicha'sut tal ti vu'un co'ol j'elantique.
- <sup>38</sup>C'alal mu'yuc to ox xtal ti nojel ta vo'e, ti jnaclejetic ta banomile, ja' no'ox batem ta yo'ntonic ti ve'el uch' vo'e xchi'uc ti nuplij tsaclichele. Ja' jech laj spasolanic o ja' to c'uxi och batel ta barco ti Noee.
- <sup>39</sup>C'alal sta ti yoraile, mu'yuc ono'ox xa'iic c'uxi tal ti nojel ta vo'e. Ja' to laj ya'iic ti ta xa xnojic ta vo' scotolique, tey laj scotolic. Ja' jech s'elan ta xc'ot ta pasel c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique.
- <sup>40</sup>Xi s'elan ta xc'ot ta pasel ma' ti yorail taje: Oy chib viniquetic jmoj ta x'abtejic ta yosilic. Jun ta x'iq'ue batel. Jun ta x'ictae comel.
- <sup>41</sup>Xi s'elan oy chib antsetic jmoj ta xjuch'najique: Jun ta x'iq'ue batel. Jun ta x'ictae comel.
- <sup>42</sup>Ti vo'oxuc une, vic'luc me asatic, yu'un mu xana'ic ti c'usi ora ta xital ti Ajvalilun avu'unique.
- <sup>43</sup>A'yio ava'iic li'e, ti sna'uc ti jun yajval na c'usi ora ta x'och talel ti j'elec' ta ac'ubaltique, julavem o yo' mu x'och ti j'elec' ta snae.
- <sup>44</sup>Ja' jech ti vo'oxuc eque, chapalucoxuc me, yu'un mu xana'ic c'usi ora ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique, yic'al ja' o ta xivul c'alal ma'uc yorail ta xanopique.

**Ti lequil j'abtele xchi'uc ti j'abtel mu junuc yo'ntone**

*(Lc 12.41-48)*

- <sup>45</sup>“Ti buch'u lequil j'abtele, ta sts'etan xchiquin ta ya'yieli ti ta x'ac'bat sventain comel sna ti yajvale yo' jech ta xac'be sve'el ti xchi'iltac c'alal ta sta yorail ta xve'ique,

<sup>46</sup>xmuyubaj no'ox ti j'abtel c'alal yacal ta spas ti c'u s'elan albil comel ta xvul taeuc yu'un ti yajvale.

<sup>47</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melem, yaj'abtel ti ajvalile ta xac'be sventain scotol ti c'usitic x'ayan yu'une.

<sup>48</sup>Mi ja' jun chopol j'abtele, ta snop ti jal to sc'an xtal ti yajvale.

<sup>49</sup>Ta xlic yilbajin ti xchi'iltac ta abtele. Ta stsob sbaic ta ve'el ta uch' vo' xchi'uc ti jyacubeletique.

<sup>50</sup>Ch'ayal yo'nton ta xvul taeuc yu'un ti yajvale, ja' ti mu sna' c'usi ora ta xvule.

<sup>51</sup>Ta stsitse. Jech ta xc'ot ta stojol jech c'u cha'al ti jpac'taejbaetique. Va'i un, ta xlic oc'uc, xc'uxuxet no'ox liquel ti stanal yee.”

## San Mateo 25

### Ti lajuneb tsebetic laj sbabac'opta ti Jesuse

<sup>1</sup>Ti Jesuse xi laj yal xtoque: —Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele, co'ol s'elan jech c'u cha'al lajuneb tsebetic ti yich'ojic batel ti slamparaic ti chba snupic ta be ti jnupunel vinique.

<sup>2</sup>Oy vo'ob ti mu'yuc sbijilique. Oy vo'ob ti oy sbijilique.

<sup>3</sup>Ti vo'ob ti mu'yuc sbijilique, c'alal laj yich'ic batel ti slamparaique, mu xa bu laj yich'ic batel yan aceite yo' ta snojesic yan velta.

<sup>4</sup>Ja'uc ti vo'ob bijique, c'alal laj yich'ic batel ti slamparaique, laj to yich'ic batel yan aceite ta limite.

<sup>5</sup>Jalij ti jnupunel vinique. Jech o xal lic nicavicuc scotolic. Ta jech yepal un och svayelic.

<sup>6</sup>Nopol xa nan o'lol ac'ubal ti c'alal ja' o oy buch'u xi tsots avane: ‘Tal xa ti jnupunel vinique, loc'anic talel, la' nupic ta be.’

<sup>7</sup>Scotol ti tsebetique julavic, lic xchapanic ti slamparaique.

<sup>8</sup>Ja'uc ti vo'ob mu'yuc sbijilique xi laj yalbeic ti vo'ob bije: ‘Ac'buncutic jutebuc avaceiteic, yu'un ti jlamparacutique ta xa sc'an ta xtub ya'i.’

<sup>9</sup>Ja'uc ti vo'ob bijil tsebetique xi laj staq'uique: ‘Mu stac'. Mi ta xcac'cutique, mu xloc' o cu'uncutic, mi ja'uc xa la ta xloc' sventa avu'unic ec un. Ja' lec, batanic ti bu ta xchone. Manic ti ta xtun avu'unique.’

<sup>10</sup>C'alal ja' o batemic ta smanel yaceite ti tsebetic mu'yuc sbijilique, ja' o vul ta loq'uel ti jnupunel vinique. Ti bijil tsebetique ochic batel xchi'uc ti jnupunel vinique. Mac xi ti ti'nae.

<sup>11</sup>Ts'acal sutic tal ti yan tsebetique, xi laj yalique: ‘Cajval, Cajval, jambuncutic ti ti'nae.’



<sup>12</sup>Ja'uc ti jnupunele xi laj staq'ue: 'Ta melel mu xacojtiquinic.'

<sup>13</sup>Xi to laj sts'ac batel lo'il ti Jesuse: —Vic'luc asatic ti vo'oxuque, yu'un mu xana'ic c'usi ora, c'usi c'ac'alil ta xital ti vu'un co'ol j'elantique.

**Ti j'abteletic laj yich'ic taq'uin laj sbabac'opta ti Jesuse**

*(Lc 19.11-27)*

<sup>14</sup>Ti Jesuse xi laj yal xtoque: —Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun vinic ti c'alal ta xloc' batel ta yan lume, laj sta ta iq'uel ti yaj'abteltac ta yac'bel comel sventain ti staq'uine.

<sup>15</sup>“Oy jun yaj'abtel, ac'bat comel vo'ob (5,000) mil taq'uin. Ti june, i'ac'bat comel cha'mil (2,000) ta sep taq'uin. Ti jun xtoque, i'ac'bat comel jmil (1,000). Jech laj spas ti j'abtele, ja' ti c'u s'elan xtojobic ta spiquele. Ti ajvalile loc' batel ta nom.

<sup>16</sup>Ti j'abtel ti buch'u laj yich' comel ti vo'ob mil (5,000) taq'uine, lic abtejuc xchi'uc, jolin yu'un vo'ob mil (5,000).

<sup>17</sup>Ja' ec ti jun j'abtel ti buch'u laj yich' comel ti cha'mil (2,000) taq'uine, lic abtejuc xchi'uc, jolin yu'un cha'mil (2,000).

<sup>18</sup>Ja'uc ti j'abtel ti buch'u laj yich' comel ti jmil (1,000) ta sep taq'uine, ja' no'ox bat sjots'be ch'enal ta banomil, laj snac'be staq'uin ti yajvale.

<sup>19</sup>“Ta sjalil to un, sut tael ti ajvalile, lic xchapan cuenta xchi'uc ti yaj'abteltaque.

<sup>20</sup>Ja' ba'yel c'ot ta stojol ti buch'u laj yich' ti vo'ob (5,000) mil ta sep taq'uine, xi laj yale: 'Cajval, li' oy ti ataq'uin laj avac'bun comel ti vo'ob (5,000) mil ta sepe, jolin cu'un vo'ob mil (5,000).'

<sup>21</sup>Ti ajvalile xi laj yale: 'Lec oy. Lequil j'abtelot. Lec laj aventain ti juteb laj cac'bot comele. Jech o xal yepal to ta xcac'bot aventain. Muyubajan, ochan tael ta jtojol.'

<sup>22</sup>Ts'acal to c'ot ta stojol ti buch'u laj yich' comel ti cha'mil (2,000) ta sep taq'uine, xi laj yale: 'Cajval, li' oy ti cha'mil (2,000) ta sep taq'uin laj avac'bun comele, jolin cu'un cha'mil (2,000).'

<sup>23</sup>Ti ajvalile xi laj yale: 'Lec oy. Lequil j'abtelot. Lec laj aventain ti juteb laj cac'bot comele. Yepal to ta xcac'bot aventain. Muyubajan, ochan tael ta jtojol.'

<sup>24</sup>C'alal c'ot ta stojol ti buch'u laj yich' jmil (1,000) ta sep taq'uine, xi laj yalbe ti yajvale: 'Cajval, jna' lec ti tsots vinicote. Ta xatsob ti ts'unobal ti bu mo'cot laj ats'une. Jech xtoc ta xatsob ti ts'unobal ti bu mo'cot laj avije.

<sup>25</sup>Lixi', jech o xal bat jnac' ta lum ti ataq'uine. Li' oy ti ja' avu'une.'

<sup>26</sup>Ti ajvalile xi laj yale: 'Ch'ajil j'abtel, chopol j'abtelot. Xana' xa ono'ox lec cac'tic ti ta jtsob ti bu mo'cun laj jts'une, ti ta jtsob ti bu mo'cun laj jvije.

<sup>27</sup>Ti jechuque, laj avich' batel ta banco ti jtaq'uin yo' oy xa sjol ti jtaq'uin ta xquich' c'alal ta xivule.'



**28**Jech o xal ti ajvalile xi laj yalbe ya'i ti buch'u tey ono'ox oyique: 'Pojbeic tal ti jmil (1,000) taq'uin yich'oje. Ba ac'beic ti buch'u yich'oj lajunmile (10,000).

**29**Ti buch'u oy ono'ox yu'une, ta x'ac'bat to yan yo' yepal no'ox oy yu'un. Ja'uc ti buch'u mu x'abtej xchi'uc ti juteb ac'bate, ta xpojbat sutel ti juteb ac'bile.

**30**Ti chopol j'abtel li'e, jipic batel ta ic'al osil ti bu ta xoq'uita sbae, ti bu xc'uxuxet ti yee.' ”,

### **Ti muc'tiquil lumetique ta xich'ic chapanel**

**31**Ti Jesuse xi laj yale: —C'alal xtal ochcun ta Ajvalil ti vu'un co'ol j'elantique, xjobin no'ox ti cutsilal jlequil ti joyolic ta jxocontac ti caj'ánjeltac ta xichoti ta lequil chotlebal ti bu jun yutsile.

**32**Ta stsob sbaic tal ta jtojol scotol ti jnaclejetic ti oyic ta jujun lume. Ta jch'ac ti jnaclejetic jech c'u cha'al ta spas ti jq'uel-chij ti ta xch'ac loq'uel ti xchij ti capal xchi'uc ti tentsune.

**33**Ti chije ta xcac' ta jbats'i c'ob, ja'uc ti tentsune ta xcac' ta jts'et c'ob.

**34**Ti Ajvalilune xi ta xcalbe ya'i ti oyic ta jbats'i c'obe: 'La'ic ta jtojol ti vo'oxuc la'ich'atic ta c'ux yu'un ti Jtote. Ochanic ti bu ta xventainvan ti Jtote, yu'un jech ono'ox chapanbil ac'oplalic c'alal mu'yuc to ox bu meltsajem ti banomile.

**35**C'alal ta xivi'naje, laj amalq'uunicun. C'alal ta xca'i taqui ti'ile, laj avac'beicun vo' cuch'. C'alal jcotcovil laj avilicune, laj aviq'uicun ochel ta anaic.

**36**C'alal ch'abal jc'u' laj avilicune, laj avac'beicun. C'alal jchamelun laj avilicune, ay avu'lanicun. C'alal tiq'uuilun ta chuquele, ay aq'uelicun.'

**37**Va'i un, ti buch'utic oy slequil stuq'uilique xi ta xalique: 'Cajval, ¿bu laj jmalq'uinotcutic c'alal oyot ta vi'nale? ¿Bu laj cac'botcutic avuch' vo' c'alal oyot ta taqui ti'ile?

**38**¿Bu laj quilotcutic ti jcotcovilote ti laj quic'otcutic ochel ta jnacutique? ¿Bu laj cac'botcutic ac'u' c'alal ch'abal ac'u'e?

**39**¿Bu ay jvu'lanotcutic c'alal ip ta xava'ie? ¿Bu ay jq'uelotcutic c'alal tiq'uilot ta chuquele?'

**40**Ti vu'un Ajvalilune xi ta jtac'beique: 'Ta xcalboxuc ava'ic ta melem, ta sventa ti laj ac'uxubinic ti jun jchi'ile, ti peq'uel yuni c'oplale, vu'un laj ac'uxubinicun.'

**41**“Ti vu'un Ajvalilune xi ta jtac'beic ti buch'u oyic ta jts'et c'obe: 'Ch'aco abaic loq'uel ta jtojol ti bisbiloxuc ta cotol chaval yu'un ti Diose. Sbatel osil, batanic ta c'oc' ti bu chapanbil ta sventa ti pucuje xchi'uc ti yaj'ánjeltaque.

**42**Yu'un c'alal oyun ta vi'nale, mu'yuc bu laj amalq'uunicun. C'alal oyun ta taqui ti'ile, mu'yuc bu laj avac'beicun vo' cuch'.

<sup>43</sup>C'alal laj avil jcotcovilune, mu'yuc bu laj aviq'ucun ochel ta anaic. C'alal ch'abal jc'u'e, mu'yuc bu laj avac'beicun. C'alal ipune, c'alal ja' o tiq'uulun ta chuquele, mu'yuc ay aq'uelicun avu'lanicun.'

<sup>44</sup>Va'i un, xi ta sjaq'uique: 'Cajval, ¿mi yu'un oy la bu laj quilotcutic ti c'alal oyot ta vi'nale, ti oyot ta taqui ti'ile, ti jcotcovilote, ti ch'abal ac'u'e, ti ip ta xava'ie, ti tiq'uilot ta chuquele, ti mu'yuc xajcoltacutic ta xavale?'

<sup>45</sup>Ti vu'un Ajvalilune xi ta jtac'beique: 'Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ta sventa ti mu'yuc laj ac'uxubinic ti achi'ilique, ti peq'uel yuni c'oplalique, vu'un mu'yuc laj ac'uxubinicun.'

<sup>46</sup>Taj une, ta xbatic ta tojob mulil sbatel osil. Ja'uc ti buch'u oy slequil stuq'uilique ta xbatic ta cuxlejal sbatel osil."

## San Mateo 26

### Chapal sc'oplal ta xich' tsaquel ti Jesuse

*(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)*

<sup>1</sup>C'alal laj yal ti Jesús ti va'i s'elan taje, xi laj yalbe ti yajchanc'optaque:

<sup>2</sup>—Ti vo'oxuque xana'ic chib xa c'ac'al sc'an ti q'uin Colele. Ti vu'un co'ol j'elantique ta xiyaq'uc ta c'abal yo' ta xisjipanic ta curus.

<sup>3</sup>Ti jech yorail taje, ti banquilal paleetique xchi'uc ti moletic yu'un ti Israele laj stsob sbaic ta yamaq'uul sna ti Caifás ti banquilal yu'un ti paleetique.

<sup>4</sup>C'alal tsobolic xae, lic scomonopic c'u s'elan ta mucul ta stsaquic ti Jesuse yo' ta xaq'uc ta milel.

<sup>5</sup>Xi laj yalbe sbaique: —Sc'an ti ma'uc ta yorail q'uin ta jtsactic yo' jech mu xlic c'op yu'un ti epal jnaclejetique.

### Ti ants ti laj scocanbe muil poxil ta sjol ti Jesuse

*(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)*

<sup>6</sup>Ti Jesuse oy ta jteclum Betania ta sna Simón ti sbiinoj jc'a'emal-chamele.

<sup>7</sup>Ti bu taje, nopaj batel jun ants ti yich'oj batel jun jarru meltsanbil ta ic'al baxton ti noj ta jun muil poxil ti toyol stojole. Ti antse laj scocanbe muil poxil ta sjol c'alal chotol ta sti'il mexa ti Jesuse.

<sup>8</sup>C'alal jech laj yilic ti jchanc'opetique, chopol laj ya'iic ti xi laj yalique: —¿C'u cha'al jech laj yixlan ti muil poxile?

<sup>9</sup>Ti jechuque xu' ta xich' chonel ta toyol stojol yo' jech ta xich' coltael ti buch'u abol sbaique.

<sup>10</sup>Ti Jesuse laj ya'i, xi laj yale: —¿C'u cha'al ti chopol ta xavilic ti ants li'e? Yu'un ti c'usi laj spاسبune, jun yutsil.





**11**Ti buch'utic abol sbaique li' ono'ox oy ta atojolique. Ja'uc ti vu'une mu scotoluc c'ac'al li' oyun ta atojolique.

**12**Ti vi s'elan laj spas ti ants ti laj scocan ti muil poxil ta jbec'tal ta jtac'opale, ja' sventa jmucoobbail.

**13**Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, buyuc no'ox ta xich' alel ti lequil c'op ta sjoylej banomil sc'oplal ti colele, ta svinajesbat sc'oplal ti ants ti jech laj spas ta jtojole yo' jech mu xch'ay sc'oplal.

### **Ti Judase ta smucul-paybe sc'oplal ti Jesuse**

*(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)*

**14**Oy jun ta xljajcha'vo'al yajchanc'optac ti sbiinoj Judas Iscariotee, bat sc'opon sbaic xchi'uc ti banquialal paleetique,

**15**ti xi laj yalbee: —¿C'u yepal ta xavac'beicun yo' ta xcac' ta avoc ta ac'obic ti Jesuse? Ti stuquique laj yaquic lajuneb xcha'vinic (30) ta sep plata taqu'in.

**16**Va'i un, ta jech yepal ti Judase lic sa'ılanbe smelol c'usi ta xut yo' ta xac' ta cabal ti Jesuse.

### **Sna'obil ti Cajvaltique**

*(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)*

**17**Sliquebal c'ac'al yu'un ti q'uin c'alal ja' o ta sve'ic pan ti mu'yuc yich'oj ti spajubtasobile, ti yajchanc'optaque nopajic batel ta stojol ti Jesús ti xi laj sjac'beique: —Albun ca'icutic, ¿bu ta xac'an chba jchapancutic ti ve'lil yo' ta xave' sventa ti q'uin Colele?

**18**Xi laj stac' ti Jesuse: —Batanic ta sna jun vinic ti le' ta jteclume. Albeic ya'i: 'Xi ta xal ti Jchanubtasvaneje: Nopol xa corail. Li' ta ana ta xive'cutic sventa ti q'uin Colel xchi'uc ti cajchanc'optaque.'

**19**Ti jchanc'optaque jech laj spasic jech c'u cha'al albatic yu'un ti Jesuse. Laj xchapanic ti ve'lil sventa q'uin Colel ti bu taje.

**20**C'alal och xa talel ti ac'ubale, ti Jesuse chotol xa ta sti'il mexa xchi'uc ti lajcha'vo' yajchanc'optaque.

**21**C'alal xyaquet ti ve'ele, xi laj yal ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, oy jun avu'unic ta xiyac'un ta c'abal.

**22**C'alal jech laj ya'iique, ochic ta at o'nton. Xi lic yalic ta stojol ti Jesuse: —Cajval, ¿mi ja' van ti vu'une? —xiic ta jujun tal.

**23**Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti buch'u ta xiyac' ta c'abale, ja' jun ti buch'u ta sts'aj yuni pan ta jsets'e.

**24**Ti vu'un co'ol j'elantique, jech ono'ox ta xc'ot ta jtojol jech c'u cha'al ts'ibabil ta ch'ul c'ope. Ti buch'u ta spay c'op ti ta x'ac'van ta c'abale, mu cha'bel un, ja' lec ti manchucuc voc' talele.



<sup>25</sup>Va'i un, ti Judase, ti ja' jun ta smucul paybe ti sc'oplale, xi laj sjaq'ue: — Jchanubtasvanej, ti va'i s'elan laj avale, ¿mi vu'un van? —Laj avinajes aba atuc — x'ute ti Judas yu'un ti Jesuse.

<sup>26</sup>Ti Jesuse laj stsac ti pan c'alal yacal ta xve'ique. Lic yalbe vocol ti Diose. Lic xet', laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque, ti xi laj yale: —Ve'anic ti pan li'e, yu'un ja' smelol ti jbec'tal jtacopale.

<sup>27</sup>Laj taj une, lic stsac ti yavil ya'lel uvae. Laj yalbe vocol ti Diose. Laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque, ti xi laj yale: —Uch'an acotolic ti ya'lel uva ti oy ta yavil li'e,

<sup>28</sup>yu'un ti ya'lel uva li'e, ja' c'ot xa ta pasel ti ach' trate ta sventa ti ta xmal ti jch'ich'ele, ti ja' ta sventa ti yepal ta staic ti ch'aybil ta xc'ot ti smulic ta jventae.

<sup>29</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, slajeb ta xcuch' ti ya'lel uva li'e ja' to mi sta sc'ac'alil ta xcuch'tic ach' vino ti bu ta xventainvan ti Jtote.

### **Ti Jesuse ta scaj'albe ya'i ti Pedro ti mu jamaluc xal sbae**

*(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

<sup>30</sup>C'alal laj yo'ntonic ta sq'uejintael q'uejimoletique, batic ta vits Olivos.

<sup>31</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Acotolic ti vo'oxuque ta xchibaj avo'ntonic ta jtojol ti ac'ubaltic tana li'e. Yu'un ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope, xi ta xale: “Ta xlaaj ta milel ti jq'uel-chije, tan puc ta xbat ti xchijtaque.”

<sup>32</sup>C'alal mi licha'cuxie, ba'yel ta xijelav batel ta Galilea banomil. Ts'acal to ta xac'otic ti vo'oxuque.

<sup>33</sup>—Manchuc mi ta xchibaj yo'ntonic ta atojol ti yane, ti vu'une mu xchibaj co'nton — xi laj yal ti Pedro. Xi tac'bat yu'un ti Jesuse:

<sup>34</sup>—Ta xcalbot ava'i ta melel, Pedro, ti ac'ubaltic li'e, c'alal mu'yuc to xlic oc'uc ti cotse, oxib xa velta laj xa aval ti mu xavojtiquinune.

<sup>35</sup>Xi laj sva'an sba ta yalel ti Pedro ta stojol ti Jesuse: —Ta jamal ta xcalbot ava'i, manchuc mi jmoj ta xijlaj ta milel, mi ja'uc ta jmuc ti xcojtiquin jbatique. Scotolic jech laj yalic ec ti jchanc'opetique.

### **Ti Jesuse ta xc'opoj xti'in ta ts'unubaltic Getsemani**

*(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)*

<sup>36</sup>C'alal c'otic ta ts'unubaltic Getsemanie, ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: — Chotlanic to jliqueluc li'e, yu'un ti vu'une chba c'opojcun ti'incun le' toe.

<sup>37</sup>Yic'oj batel ti Pedroe xchi'uc ti cha'vo' xnich'on ti Zebedeoe. Ti Jesuse lic ya'i ta yo'nton ti mu jayloq'ueluc x'ech' xjelav ta xa'i ti svocole.

<sup>38</sup>—Ta xicham o yu'un ti at o'nton ta xca'ie. Comanic to li'e, mu xavayic. Jmojuc viq'uuluc jsatic —xi ti Jesús ta stojolique.

<sup>39</sup>Ti Jesuse bat c'uc yuni natiluc, snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic ti xi lic c'opoj ti'инуque: —Jch'ul Tot, ti xu'uc to la mu xquich' ti mu xa no'ox c'usi jech o ti



jvocale, ja' no'ox ti ma'ucuc xc'ot ta pasel ti c'usi ta jc'an vu'une, ja'uc c'otuc ta pasel ti c'usi ta xac'an ti vo'ote.

<sup>40</sup>Ti Jesuse sut batel bu comic ti yajchanc'ope. Vayemic xa c'ot sta. Xi laj yalbe ti Pedroe: —¿Mi mu xu' avu'unic jliqueluc jmoj viq'uil ti jsatique?

<sup>41</sup>Mu xavayic, vic'o asatic, c'opojan ti'inanic yo' mu xastsaloxuc ti pucuje. Ta melel, oy yip ti avo'ntonique, ja' mu'yuc yip ti abec'talique.

<sup>42</sup>Sut batel xtoc ta c'opojel ti'inel ti Jesuse, ti xi laj yale: —Jch'ul Tot, Cajval, mi mu xac'an ta xavet'es ti jvocale, c'otuc ta pasel jech c'u cha'al ta sc'an ti avo'ntone.

<sup>43</sup>C'alal sut talele, vayemic vul sta no'ox xtoc ti yajchanc'ope, mu cha'beluc stac' svic'satic yu'un ti vaye.

<sup>44</sup>Laj yicta comel, ba c'opojuc ti'inuc ta yoxcojal ti Jesuse, ti ja' ono'ox jech laj yal ti sc'op c'u s'elan laj yal ta ba'yele.

<sup>45</sup>Va'i un, sut batel bu comemic ti yajchanc'ope, ti xi laj yalbee: —¿Mi lec no'ox ta xava'iic vayal ta xacux avo'ntonic ti sta xa yorail ta xi'aq'ue ta yoc ta sc'ob jsa'muliletic ti vu'un co'ol j'elantique?

<sup>46</sup>Licanic, batic, tal xa ti buch'u ta xiyac' ta c'abale.

### **Tsacbil bal ti Jesuse**

*(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)*

<sup>47</sup>Yacal to ta xc'opoj ti Jesuse c'alal ja' o c'ot ti Judase, ti jun ta xlajcha'vo'al yajchanc'optaque, xchi'uc talel epal jtsacvanejetic xchi'uc yespadaic xchi'uc ste'ic, ti ja' tacbilic talel yu'un ti banquial paleetique xchi'uc ti moletic yu'un ti israeletique.

<sup>48</sup>Ti Judas mucul jpayc'op j'ac'vanej ta c'abale, scaj'alojbe xa no'ox ya'iic ti xi s'elan senyail ta spase: —Ti buch'u ta jbut's' ta xavilique, ja' me, tsaquic batel.

<sup>49</sup>C'alal c'ot ti Judas bu oy ti Jesuse, xi laj yalbee: —¿Mi li' oyote, Jchanubtasvanej? Ja' o lic but's'vanuc.

<sup>50</sup>Xi tac'av ti Jesuse: —Chi'iltic, ti c'usi ta xapase, paso me xch'a. Va'i un, ti yantique nopajic batel, laj stsaquic, laj xchuquic ti Jesuse.

<sup>51</sup>Taj une, oy jun xchi'ilic ti Jesuse laj sloq'ues ti yespadae, nax to ti boj xutbe loq'uel xchiquin smosov ti banquial palee.

<sup>52</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Tic'o ochel ta sna ti avespadae. Ti buch'u ta xmilvanic ta espadae, ta espada ta xcham ec.

<sup>53</sup>¿Mi mu xana' ti xu' ta jc'anbe vocol ti Jtote, ti xu' ta stac'bun talel x'ech' to ta oxvinic ta mil (60,000) ti anjeletique?

<sup>54</sup>Mi jech taj une, ¿c'u no'ox xi ta xc'ot ta pasel ti ts'ibabil ta ch'ul c'op ti tsots sc'oplal ta xalic ti jechuc c'otuc ta pasele?



<sup>55</sup>Ta jech yepal ti Jesuse xi laj sjac'be ti jtsacvanejetique: —¿C'u cha'al latalic xchi'uc avespadaic xchi'uc ate'ic ta stsaquelun co'ol s'elan junuc j'elec'? Mi ja'uc laj atsaquicun c'alal scotol c'ac'al licanubtasvan ta ch'ulnae.

<sup>56</sup>Ti jech le'e, yo' ta xc'ot ta pasel ti c'u s'elan laj sts'ibaic comel ti j'alc'opetic ta ch'ul c'ope. Ti jech taj une, scotol ti jchanc'opetique laj yictaic comel stuc ti Jesuse, jatavic batel.

### **Ti Jesuse oy ta stojol ti banquial jchapanvanejetique**

*(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)*

<sup>57</sup>Ti jtsacvanejetique yic'ojic batel ti Jesús ta stojol ti Caifás ti ja' jun banquial pale yu'un ti paleetique. Ta sna ti Caifase, stsoboj xa sbaic ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti moletic ti ich'bil ye sti'ique.

<sup>58</sup>Ti Pedroe nom xtijet batel. Och batel c'alal to yamaq'uul sna ti banquial palee. Ti bu taje, c'ot chotluc xchi'uc ti mayoletic yu'un ti ch'ulnae yo' ta sq'uel scotol ti c'u s'elan ta xc'ot ta pasele.

<sup>59</sup>Ti banquial yu'un ti paleetique, ti moletic, ti banquial jchapanvanejetique lic sa'ilanic c'u s'elan xu' ta stabeic smul ti Jesuse, manchuc mi jutbil yo' xu' ta xaqu'ic ta milel.

<sup>60</sup>Manchuc mi yepal ti jnaclejetic ti buch'utic laj sva'an sbaic ta rextico yo' ta sa'beic smul ti Jesuse, mi juteb oy bu laj stabeic ti smule. Ts'acal to tal cha'vo' jutc'op rexticoetic.

<sup>61</sup>Xi laj sva'an sbaic ta yalele: —Ti vinic li'e xi laj yal ca'icutique: 'Xu' cu'un ta jlilinbe xch'ulna ti Diose. Ja' jech no'ox xtoc, xu' cu'un ta jcha'va'an ta ach' ti ch'ulna ta yoxibal c'ac'ale.'

<sup>62</sup>Va'i un, ti banquial palee va'i batel ti xi laj sjac'be ti Jesuse: —¿C'u cha'al mu xapac ac'oplal? ¿C'u cha'al ti va'i s'elan ta xa'albat ti amule?

<sup>63</sup>Ti Jesuse ts'ijil com. Jech o xal ti banquial palee xi laj yalbee: —Ta sba ta sat ti cuxul Diose, jamal albun ca'icutic, ¿mi vo'ot ti Cristo Xnich'onot ti Diose?

<sup>64</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Vu'un jech c'u cha'al ta xavale. Ta xcalboxuc ava'iic, ta xavilicun liquel ti co'ol j'elantique, ta xichoti ta sbats'i c'ob Dios ti scotol xu' yu'une. Ta xavilicun ta xital ta ba toc.

<sup>65</sup>Va'i un, ti banquial palee lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e, svinajeb ti toj chopol laj ya'ie, xi laj yale: —Ti vinic li'e, laj xa xchopol-c'opta ti Diose. Mu xa tsotsuc sc'oplal ta jc'antic yan rextico. Laj xa ava'iic ti toj chopol ta xc'opoje.

<sup>66</sup>¿C'u s'elan ta xc'ot ta avo'ntonic yu'un taj une? Xiic laj staqu'ique: —Oy smul, tsots sc'oplal ac'o chamuc.

<sup>67</sup>Va'i un, lic stubtaic, lic smajic ti Jesuse, ti jlom laj st'axbeic ta majel ti sate.

<sup>68</sup>—Ti mi vo'ot ti Cristoe, na'o ca'itic buch'u laj smajot —xutic.

### Ti Pedroe mu svinajes sba ti ja' xchi'il ti Jesuse

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

<sup>69</sup>Ti jech taj une, ja' o chotol ti Pedro ta yamaq'uul na. Ja' o tal jun mosovil ants ti xi laj yalbee: —Ti vo'ote, ja' achi'il ta xanobal ti Jesús liquem talel ta Galileae.

<sup>70</sup>Ti Pedroe mu jamaluc laj yal sba ta stojol scotolic ti xi laj yale: —Mu jna' buch'u ta xavalbun sc'oplal taje.

<sup>71</sup>Ta jech yepal bat sva'an sba ta ti'na ti bu ile yu'un yan mosovil ti xi laj yalbe ya'i ti buch'utic tey tsobolique: —Le'e, ja' xchi'il ta xanobal ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete.

<sup>72</sup>Ti Pedroe xi laj sva'an sba ta yalel no'ox xtoc ti mu jamaluc laj yale: —J'ech'el mu xcojtiquin buch'u ma' ti vinic le'e!

<sup>73</sup>Lec xa ox jliquel yech'el, ti buch'utic tey stsoboj sbaique nopajic batel ta sts'el ti Pedro ti xi laj yalbeique: —Ti vo'ote, meel ja' achi'il ti Jesuse, yu'un xvinaj lec ta avuni c'opojel.

<sup>74</sup>Ti Pedroe lic chopol c'opojuc, ti xi laj sva'an sba ta yalel ta j'ech'ele: —J'ech'el mu xcojtiquin buch'u ma' ti vinic le'e. C'alal jech laj yal ti Pedroe, ja' o oc' ti cotse.

<sup>75</sup>Ti Pedroe vul ta yo'nton ti xi ono'ox albat yu'un ti Jesuse: “C'alal mu'yuc to ta x'oc' ti cotse, oxib xa ox velta laj aval ti mu xavojtiquinune.” Jech o xal ti Pedroe loc' batel, lic smil sba ta oq'uel.

## San Mateo 27

### Ti Jesuse ta x'iq'ue batel ta stojol ti Poncio Pilatoe

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

<sup>1</sup>C'alal sacub xa ti osile, ti banquial paleetique xchi'uc ti moletic yu'un ti israeletique, laj xa scomonopic scotolic c'usi xu' ta spasic yo' ta xaq'uic ta milel ti Jesuse.

<sup>2</sup>Jech o xal chucul sc'ob yic'ojic batel ti Jesuse ta stojol ti ajvalil Poncio Pilatoe.

### Ta xcham ti Judase

<sup>3</sup>Ti Judase, ti ja' jpayc'op j'ac'vanej ta c'abale, c'alal laj yil ti j'ech'el c'op ta xich' milel ti Jesuse, yo'ntonuc xa ya'i c'usi yut sba, bat sutes ti lajuneb xcha'vinic (30) ta sep taq'uin ta stojolal ti banquial paleetique xchi'uc ti moletique,

<sup>4</sup>ti xi c'ot yale: —Laj xa jta jmul, yu'un laj xa cac' ta c'abal jun vinic ti ch'abal smule. —¿C'usi jventacutic? ja' aventa atuc —xi tac'bate.

<sup>5</sup>Va'i un, ti Judase laj sjip comel ti taq'uin ta yut ch'ulnae. Bat xchuc snuc'. Laj sjoc'an sba.

<sup>6</sup>Ti banquial yu'un ti paleetique laj stsobic ti taq'uine, ti xi laj yalique: —Ti taq'uin li'e bonol, pixil xa ta ch'ich', mu xa stac' chba jtictic ta xcaxail ta yavil ti matanale.

<sup>7</sup>Laj scomonopic ti ta smanic o jsep osil sloq'uesob-lumic yu'un ti jpatbinetique yo' ta xcom ta smucobbail ti jyanlumetique.



<sup>8</sup>Jech o xal ti osil banomil taje, sbiinoj to tana li'e "Yosilal Ch'ich'."

<sup>9</sup>Ja' c'ot ta pasel un jech c'u cha'al ti xi laj sts'iba comel ti j'alc'op Jeremiase: "Laj stsaquic ti lajuneb xcha'vinic (30) ta sep taq'uin stojol jun jchi'iltic ti loc' ta nopel yu'un ti israeletic laj yaq'uique.

<sup>10</sup>Laj smanic o yosil jpatbinetic jech c'u cha'al yalojbun ono'ox ti Cajvaltice Diose."

### **Ti Jesuse oy ta stojol ti Pilatoc**

*(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)*

<sup>11</sup>Ti Jesuse ic'bil batel ta stojol ti ajvalile, ti xi laj sjac'bee: —¿Mi vo'ot ti ajvalil yu'un ti israeletique? Xi laj stac' ti Jesuse: —Vu'un, jech c'u cha'al ta xavale.

<sup>12</sup>C'alal yacalic ta sti'quic mulil ti banquialal paleetique xchi'uc ti moletique, ti Jesuse mu'yuc c'usi tac'av jbeluc.

<sup>13</sup>Jech o xal ti Pilatoc xi laj sjac'bee: —¿Mi mu xava'i ti va'i s'elan ta sa'ic ti amule?

<sup>14</sup>Ti ajvalile labal, ch'ayal c'ot yo'nton yu'un ti mu'yuc c'usi ta xtac'bat jbeluc yu'un ti Jesuse.

### **Jbel sc'oplal ta xich' milel ti Jesuse**

*(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38—19.16)*

<sup>15</sup>Ti ajvalile jech ono'ox stalel ta scolta batel jun jchuquel c'alal yorail ti q'usine, ti ja' ta st'uj stuquic ti israeletique.

<sup>16</sup>Ja' o tiq'uil ta chuquel jun vinic, Jesús Barrabás sbi, ti a'yinbil sc'oplal toj chopole.

<sup>17</sup>C'alal tsobol scotolique, xi laj sjaq'ue: —¿Buch'u ta xac'anic ta jcolta batel, mi ja' ti Jesús Barrabase, mi ja' ti Jesús sbiinoj Cristoc?

<sup>18</sup>Jech laj sjac' ti Pilatoc, ja' ti yiloj ti ta yit'ixal yo'ntonic tal ac'batuc ta yoc ta sc'obe.

<sup>19</sup>C'alal chotol ti ajvalil ti bu ta xchapanvane, laj stac talel mantal ti yajnil ti xi laj yale: "Mu xatic' aba ta smilel ti jun lequil vinic le'e. Ech'em chopol livaichinaj ta ac'ubaltic ta sventa ti vinique."

<sup>20</sup>Ti banquialal paleetique xchi'uc ti moletique laj sbijubtasic ti c'u yepal tsobolique ti ac'o sc'anic ti coluc batel ti Barrabase, ti ja' ac'o yich' milel ti Jesuse.

<sup>21</sup>Ti ajvalile lic c'opojuc no'ox xtoc ti xi laj sjaq'ue: —¿Buch'u junucal ta xac'anic ta jcolta batel? —Ja' ti Barrabase —xiic ti stuquique.

<sup>22</sup>Xi laj sjac' ti Pilatoc: —¿C'usi ta xcuc ti Jesús ti sbiinoj ti Cristoc? —Jipano ta curus —xi laj stac' scotolique.

<sup>23</sup>—¿C'usi chopol laj spas ti vinic li'e? —xi laj yal ti Pilatoc. —Jipano ta curus —xi cha'avanic ti stuquique.

<sup>24</sup>C'alal laj yil ti Pilato ti mu'yuc c'usi stac' spase, ti c'ajomal xvochlajetic ta jmeque, laj stac ta c'anel jun boch vo' yo' ta spoc sc'ob ta sba satic ti c'u yepal tsobolique, ti xi laj yale: —Ma'uc cajal ta xcom ta jba ti ta xcham ti vinic li'e. Cajluc ta xcom ta abaic.





<sup>25</sup>—Cajluc comuc ta jbacutic xchi'uc calab jnich'nabcutic ti jech ta xchame —xi tac'av scotolique.

<sup>26</sup>Va'i un, ti Pilatoc laj scolta batel ti Barrabase. Laj yal mantal ti ac'o yich' nucul ti Jesuse. Laj yac' batel ta c'abal yo' ta xich' jipanel ta curus.

<sup>27</sup>Ti yajsoldadotac ti ajvalile yic'ojic batel ti Jesús ta cabilto ti bu laj stsob sbaic scotol ti soldadoetic ta stojol ti Jesuse.

<sup>28</sup>Ti bu taje, laj sloc'beic ti sc'u'e. Laj yac'beic slap tsajal c'u'il.

<sup>29</sup>Lic xotic jun rona ch'ix. Laj xojbeic ta sjol ti Jesuse. Laj yac'beic slats' ta q'uechel uni jich'il te' ta sbats'i c'ob. Lic squejan sbaic ta stojol yo' ta slabanic ti xi ta xalbeique: —Jun avutsil alequil ti ajvalilot yu'un ti israeletique.

<sup>30</sup>Laj stubtabeic sat xtoc. Laj sjisbeic ta sjol ti uni jich'il te'e.

<sup>31</sup>C'alal laj yo'ntonic ta slabanele, laj sloc'beic ti stsajal c'u'ile. Laj yac'beic slap ti sc'u' ono'oxe. Laj yiq'uic batel yo' ta sjipanic ta curus.

### **Ti Jesuse ta xich' jipanel ta curus**

*(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

<sup>32</sup>C'alal ta xa xloq'uic batel yo' ta sjipanic ta curus ti Jesuse, ja' o laj snupic ta be jun vinic liquem talel ta Cirene banomil, ti Simón sbie. Laj sujic ta xcuchel batel scurusal ti Jesuse.

<sup>33</sup>C'otic ta jun vits Gólgota sbi, ja' yavil “Baquil Jolal” xi ti smelole.

<sup>34</sup>C'alal tey oyic xa ti bu taje, laj yac'beic yuch' vino ti Jesús ti capal ta ch'ail hiele. Laj sts'ubti'ta ya'i ti Jesuse, mu'yuc bu laj yuch'.

<sup>35</sup>C'alal laj xa sjipanic ta curus ti Jesuse, ti soldadoetique lic sq'uelic buch'u oy yorail yu'unic yo' ta xvinaj buch'u junucal ta xich'beic sc'u' ti Jesuse. Taje, ja' o c'ot ta pasel ti xi laj sts'iba comel ti j'alc'ope: “Laj xch'acbe sbaic ti jc'u' ti buch'u junucal c'ot ta yorail yu'unique.”

<sup>36</sup>Ts'acal to ti soldadoetique lic chotiicuc yo' ta xchabiic ti Jesuse.

<sup>37</sup>Ta sjol scurusale, laj yac'beic sletrail ta xalbe sc'oplal ti c'u cha'al laj yich' milele. Xi ta xal ti letrae: “TI JESÚS LI'E JA' AJVALIL YU'UN TI ISRAELETIQUE.”

<sup>38</sup>Ja' jech xtoc laj yich' jipanel ta curus cha'vo' j'eleq'uetic, jun ta sbats'i c'ob, jun ta sts'et c'ob.

<sup>39</sup>Ti buch'u ta x'ech'ic ti bu taje sjimolan xa sjolic ta xlabanvanic ti xi ta xalique:

<sup>40</sup>—Ti vo'ot ti ta xaval ti ta xalilin ti ch'ulnae, ti ta yoxibal c'ac'al ta xacha'va'ane, coltao quic aba atuc. ¡Mi vo'ot Xnich'onot ti Diose, yalan talel ti ta curuse!

<sup>41</sup>Ja' jech ta xlabanvanic ec ti banquialal paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti fariseoetique, ti moletique, ti xi ta xalbe sbaique:



<sup>42</sup>—Laj scoltaan ti yane, ti stuque mu'yuc c'usi xut scolta sba. Mi ja' ajvalil yu'un ti israeletique, yaluc talel ta curus yo' ta jch'untic ti c'u s'elan laj yale.

<sup>43</sup>Ti spatoy yo'nton ta stojolal ti Diose, ac'o coltaatuc yu'un ti Dios mi melet c'uxubinbil yu'une. ¿Mi mu lajuc yalbotic ti ja' Xnich'on ti Diose?

<sup>44</sup>Ti cha'vo' j'eleq'uetic ti jipilic ta curuse, jech ta xlabanvanic ec.

### **Ta xcham ti Jesuse**

*(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)*

<sup>45</sup>C'alal laj sta ti o'lol c'ac'ale, scotol banomil ic'unek com. Ta oxib to ora mal c'ac'al, sacub talel.

<sup>46</sup>Ti jech ora taje, ja' o xi tsots avan ti Jesuse: —Elí, Elí, ¿lema sabactani? (“Dios cu'un, Dios cu'un, ¿c'u cha'al jech laj ajip atenun comel?” xi ma' ti smelole.)

<sup>47</sup>Ti bu taje, oy jlom laj ya'iic ti jech avane, xi laj yalbe sbaique: —A'yio ava'iic, ta xic' talel ti j'alc'op Eliase.

<sup>48</sup>Ta yorail no'ox taj une, oy jun ta scotolic bat ta anil ta sa'el ti esponjae. Laj sts'aj ta vino ti capal ta ch'ail poxe. Laj xchuc ta jun jich'il te'. Laj stuch muyel yo' ta xac'be sts'uts' ti Jesuse.

<sup>49</sup>Xi albat yu'un ti yan une: —Ch'an uto, jq'ueltic quic mi ta xtal coltaatuc yu'un ti Eliase.

<sup>50</sup>Tsots lic avanuc no'ox xtoc ti Jesuse, ja' o cham un.

<sup>51</sup>Ta yorail taj une, ja' o jat, pas ta cha'lic ti muc' ta jilich' poc' ti oy ta ch'ulnae. Lic tal sjatemal ta sjol c'alal to yoc. Nic ti banomile. Laj javuc ti ch'enetique.

<sup>52</sup>Laj sjam sba ti muquinaletique. Ti buch'utic c'otemic ta yu'untac Dios ti cham lajique, yepal no'ox cha'cuxiic.

<sup>53</sup>Va'i un, ti buch'u cha'cuxiique loq'uic ta smuquinalic. Le' une, mu'yuc bu och ta ora ta ch'ul jteclum Jerusalén. Ja' to ochic batel c'alal cha'cuxi ti Jesuse. Ep buch'utic laj yilic.

<sup>54</sup>Ti banquilal soldadoe xchi'uc ti soldadoetic ta xchabiic ti Jesuse, c'alal laj yilic inic ti banomile, ti xi'bal sba c'usitic c'ot ta pasele, xi'ic ta j'ech'el ti xi laj yalique: —Melel, ti vinic li'e ja' Xnich'on Dios.

<sup>55</sup>Ti bu taje, yepal antsetic va'ajtic ta nom ta xq'uelvanic batel, ja'ic ti buch'utic sts'aclojic batel xchi'uc laj scoltaic ti Jesús c'alal xanav to ox ta Galilea banomile.

<sup>56</sup>Ta scotol ti antsetique, teyic ec ti María Magdalena, xchi'uc ti María sme' ti Jacoboe xchi'uc ti Josee, xchi'uc sme' xnich'nabtac ti Zebedeoe.

### **Ta xich' muquel ti Jesuse**

*(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)*

<sup>57</sup>C'alal ta xa x'ic'ub talele, ja' o tal jun jc'ulej vinic ti sbiinoj José ti liquem talel ta Arimatea jteclume, ja' jun vinic ti sts'acloj ti Jesuse.

<sup>58</sup>Ti Josee bat ta stojol ti Pilatoe yo' ta sc'anbe sbec'tal stacopal ti Jesuse. Laj yac' ye ti Pilato ti xu' ta xich' batele.

<sup>59</sup>Jech o xal laj syales ta curus. Laj spix ta jun ach' xela poc'.

<sup>60</sup>Ts'acal to un, ba stic' ta ach' muquinal ti ja' yu'un stuc ti sjomoj ta tone. C'alal laj smac lec comel ta jun muc' ta ton sti' ti muquinale, bat.

<sup>61</sup>Ja'uc ti María Magdalena xchi'uc ti yan Mariae chotol comic ta nopol sti' ch'en.

### **Chabibil smuquinal ti Jesuse**

<sup>62</sup>Ta yoc'omal un, sc'ac'alil xa ti cuxob o'ntonal xcaltique, ti banquikal paleetique xchi'uc ti fariseoetique bat sc'oponic ti Pilatoe.

<sup>63</sup>Xi c'ot yalbeique: —Ajvalil, vul ta co'ntoncutic ti laj yal ono'ox ti jutc'op vinic c'alal cuxul to oxe, ti ta la xcha'cuxi ta yoxibal c'ac'ale.

<sup>64</sup>Tal calbotcutic ava'i, alo mantal ac'o yich' chabiel oxib c'ac'al ti muquinale yo' mu xtal ti yajchanc'optac ta ac'ubaltic ta yelc'anel loq'uel ti sbec'tal stacopale. Mi laj yelc'anic loq'uele, xu' ta xalbeic ya'i ti jnaclejetic ti cha'cuxie. Mi jech ta xc'ot ta pasele, yepal no'ox ta xlaj ta lo'lael ti jnaclejetique, ja' mu sta ti ta ba'yele.

<sup>65</sup>Xi albatic yu'un ti Pilatoe: —Li' oy soldadoetique. Iq'uc batel, ac'o xchabiic lec ti muquinal ti c'u yepal xu' avu'unique.

<sup>66</sup>Jech o xal batic ti bu taje, laj smaquic lec sti' ti muquinale. Laj yac'beic senyail smac sti' ti muquinale. Laj yictaic comel soldadoetic yo' ta xchabiic.

## **San Mateo 28**

### **Cha'cuxi ti Jesuse**

*(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)*

<sup>1</sup>C'alal ech' xa sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti jutuc xa sc'an sacub ti osil ta sliquebal sba c'ac'al yu'un ti xemunae, ti María Magdalena xchi'uc ti yan Mariae bat sq'uelic ti muquinale.

<sup>2</sup>Ta ora no'ox nic ti banomile, yu'un ja' o yal tal ta vinajel jun yaj'ánjel ti Diose. Nopaj batel ta sts'el ti muquinale. Laj sloq'ues ti muc' ta ton smac sti' ti muquinale, chot xi ta sba.

<sup>3</sup>Ti ánjele, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun sac tselavel xjaplajet ti xojobale. Ti sc'u'e sts'ayts'un no'ox saquil ta jmec jech c'u cha'al saquil ti bote.

<sup>4</sup>C'alal laj yilic ti soldadoetique, lic niquicuc ta xi'el, co'ol s'elan chamem comic.

<sup>5</sup>Ti ánjele xi laj yalbe ti antsetique: —Mu xaxi'ic. Jna' ti ja' ta xasa'ic ti Jesús ti jipil cham ta curuse.

<sup>6</sup>Mu'yuc xa li'e. Cha'cuxi xa jech c'u cha'al laj yalboxuc ono'oxe. La' q'uelo avilic ti yavil bu to ox laj yaq'uc comele.



<sup>7</sup>Tal cal ava'iic, batanic ta ora, xi xavalbe ya'i ti yajchanc'optaque: “Cha'cuxi xa loq'uel bu oy smucleb ti animaetique. Ba'yel ta xc'ot ta Galilea ti stuque. Ts'acal to ta xac'otic ti vo'oxuque.”

<sup>8</sup>Ti antsetique laj yictaic comel ti muquinale. Batic ta anil, yu'un oy xi'el ta xa'iic xchi'uc xmuyubajic xa no'ox xtoc. Bat yalbeic ya'i ti yajchanc'optac ti c'usi c'ot ta pasele.

<sup>9</sup>Taj une, ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti antsetique. —¿Mi li' oyoxuque? — x'utatic. Nopajic batel ta stojol ti Jesuse. Laj squejan sbaic ta yoc ta yich'el ta muc'.

<sup>10</sup>Xi albatic yu'un ti Jesuse: —Mu xaxi'ic. Ba albeic ya'i ti buch'u jun jol co'ntoncutic xchi'uque, ac'o baticuc ta Galilea banomil. Ta xiyilicun ti bu taje.

### **Ya'yej ti soldadoetique**

<sup>11</sup>C'alal jech ta xanavic batel ti antsetique, oy jun chib soldadoetic ja' o batic ta jteclum ta yalbel ya'iic ti banquialal paleetique scotol ti c'usi c'ot ta pasele.

<sup>12</sup>Ti banquilaetic taje bat xchi'in ta lo'il ti moletique yo' ta scomonopic c'usi xu' ta spasic. Jech o xal laj yac'beic ep taq'uin ti soldadoetique.

<sup>13</sup>Xi yich'ic bijubtasele: —Ti vo'oxuque, alic ti ta ac'ubaltic ti c'alal vayemoxuque, ti mu'yuc xava'i ti tal ti yajchanc'optac ta yelc'anbel batel sbec'tal ti Jesuse.

<sup>14</sup>Mi laj ya'i ti ajvalil Pilato lavayique, mu xaxi'ic, vu'uncutic ta jpac ac'oplalic yo' jech mu xata avocolic.

<sup>15</sup>Ti soldadoetique laj yich'ic ti taq'uine. Jech laj yalic jech c'u cha'al bijubtasatique. Jech to xpuquet sc'oplal yu'unic ti israeletic tana li'e.

### **Ti Jesuse ta xac'be yabtel ti yajchanc'optaque**

*(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

<sup>16</sup>Ti buluchvo' (11) yajchanc'optaque batic ta Galilea banomil ti ta vits ti bu ono'ox yalaj ti Jesuse.

<sup>17</sup>C'alal laj yilbeic sat ti Jesuse, lic squejan sbaic ta stojol. Laj yich'ic ta muc' manchuc mi oy jun chib ti xna'etique.

<sup>18</sup>Nopaj batel ti Jesús ta stojolic ti xi laj yale: —Ti Diose laj xa yac'bun ta coc ta jc'ob scotol ti c'usitic oy ta vinajele xchi'uc ti c'usitic oy ta banomile.

<sup>19</sup>Batanic ta stojol scotol ti jnaclejetic ta banomil ti oyic ta jujun muc'tiquil lum ta sjoylej banomile. Ba pasic ta cajchanc'optac. Ac'beic yich' vo' ta sventa ti Dios Totile, ta jventa ti Nich'onilune, ta sventa ti Ch'ul Espiritue.

<sup>20</sup>Chanubtasic ta spasel scotol ti c'u s'elan laj xa calboxuc ava'iique. Jech ti vu'un ec une, jchi'inojoxuc scotol c'ac'al c'alal to ta slajebal c'ac'ale. Jechuc.



## San Marcos

### San Marcos 1

#### Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ta xal lequil ach' c'op ta xocol banomil

*(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

- <sup>1</sup>Sc'oplal sliquebal ti lequil c'op yu'un ti Jesucristo Xnich'on ti Diose.
- <sup>2</sup>Mu yanuc jech c'u cha'al xi laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaiase: “Ba'yel ta jtac jelavel caj'alc'op ta atojol yo' jech ta smeltsan batel ti abee.
- <sup>3</sup>Oy buch'u tsots ta x'avan ta xocol banomil ti xi ta xale: ‘Meltsanbeic sbe ti Cajvaltique. Jambeic junuc tuq'uil be.’ ”
- <sup>4</sup>C'ot ta pasel un, tal ta xocol banomil ti Juan ta yac'bel yich' vo' ti jnaclejetic ta banomile. ta yalbel ya'iic ti suticuc talel ta stojol Dios yo' ta xch'aybat ti smul scoloi'ique.
- <sup>5</sup>Sjunul ti Judea banomile, ti Jerusalene batic ta ya'yibel sc'op ti Juane. Ti buch'u jamal ta xal ti smulique, ta x'ac'bat yich'ic vo' yu'un ti Juan ta uc'um Jordane.
- <sup>6</sup>Sc'u ti Juane meltsanbil ta stsotsil camello, sbaloj ta chuquel ta jun silbil nukul. Naca c'ulub xchi'uc te'etical ajapom ti sve'ele.
- <sup>7</sup>Ti sc'op ti c'u s'elan ta xloc' ta alal yu'une, xi ta xale: —Oy Buch'u ts'acal to ta xtal ta jtojol ti jelavem xu' yu'une, ja' mu sta ti vu'une. Mu'yuc jlequilal ta jcujan jba ta sjitunbel ti yaq'uil xonobe.
- <sup>8</sup>Vo' no'ox ta xcac' avich'ic ti vu'une. Ti Buch'u ta to xtale, ja' ta xac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espiritue.

#### Ta xich' vo' ti Jesuse

*(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

- <sup>9</sup>Ti jech yorail taje, ja' o loc' talel ti Jesús ta jteclum Nazaret ti oy ta Galilea banomile. Ac'bat yich' vo' yu'un ti Juan ta uc'um Jordane.
- <sup>10</sup>C'alal loc' talel ta vo' ti Jesuse, laj yil ijam ti vinajele, yal talel ta stojol ti Ch'ul Espiritue co'ol s'elan jcot paloma.
- <sup>11</sup>Oy Buch'u c'opoj talel ta vinajel ti xi ta xale: —Vo'ot ti jc'uxubinbil Nich'on ti ximuyubaj ta atojole.

#### Ti Jesuse ta xich' lajeltsael

*(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

- <sup>12</sup>Ts'acal to un, ic'bil bat ti Jesús yu'un ti Ch'ul Espiritu ta xocol banomile.
- <sup>13</sup>Ti bu taje, naca chonetic xchi'uc. Cha'vinic (40) c'ac'al lajeltsae yu'un pucuj ti Jesuse. Tal ánjeletic ti laj yac' sbaic ta tunel ta stojole.

#### Ti Jesuse laj sliques yabtel ta Galilea banomil

*(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*



**14**C'alal tiq'uil xa ta chuquel ti Juane, bat ta Galilea banomil ti Jesús ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose.

**15**—Sta xa yorail ta xventainvan ti Diose. Sutanic talel ta stojol ti Diose. Tac'aluc c'otuc ta avo'ntonic ti lequil ach' c'op yu'une —xi ti Jesuse.

### **Ti Jesuse ta xic' batel chanvo' jmas-choyetic**

*(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

**16**Ti jech ta xanav batel ta sti'il nab Galilea ti Jesuse, ja' o laj sta ta ilel ti Simone xchi'uc ti Andres ti ja' yits'ine. Ja' yabtelic ti mas choy ti yacal ta sjipic ochel ta vo' ti smasobil xchoyique.

**17**Xi albatic yu'un ti Jesuse: —Ts'aclicun batel, ta xcac'boxuc yan avabtelic ta yiq'uel talel ti jnaclejetic ta banomile.

**18**Laj yictaic comel ta anil ti smasobil xchoyique, batic xchi'uc ti Jesuse.

**19**Jelav batel jutuc ti Jesuse, ja' o laj yil ti Jacoboe xchi'uc ti Juane, xnich'nabtac ti Zebedeoe ti oyic ta barco ta sts'isic ti smasobil xchoyique.

**20**Ta jech yepal laj yic' talel. Ti stuquique laj yictaic comel ti stotic Zebedeo ta barco xchi'uc ti svinictaque. Batic xchi'uc ti Jesuse.

### **Oy jun vinic uninbil yu'un ti pucuje**

*(Lc 4.31-37)*

**21**C'otic ta jteclum Capernaum. C'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti Jesuse och batel ta ch'ul na, lic chanubtasvanuc ti bu taje.

**22**Ti jnaclejetic ta banomile elom ta xa'iic c'u s'elan ta xchanubtasvan. Ta xac' ta ilel ti yich'oj tsots yabtele, ti mu xco'olaj ta xchanubtasvan jech c'u cha'al ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

**23**Ta ch'ul na ti oy ta jteclume, oy jun vinic uninbil yu'un pucuj ti mu stac' q'uelel ta j'ech'el ti c'usi ta spase, xi lic tsots avanuque:

**24**—¿C'u cha'al ta xatic' aba ta jtojolcutic, Jesús liquemot tal ta Nazarete? ¿Mi yu'un tal xa avac'bun jvocolcutic? Yu'un xacojtiquinot. Jna'oj lec t'ujbilot yu'un ti Diose.

**25**Xi laj stsac ta c'op pucuj ti Jesuse: —Ch'an chan. Ictao comel ti vinic li'e.

**26**Ti pucuj ti mu stac' q'uelel ta j'ech'el ti c'usi ta spase, laj sjip ta lum ti vinique jech c'u cha'al junuc jtub-ic'. Tsots x'avet xa loc' batel ti pucuj ta stojole.

**27**Scotol xi'ic, ti xi lic sjac'be sbaique: —¿C'usi xal o le'e? Sba to jech laj quiltic. Yich'oj tsots yabtel ti vinic le'e. Xu' yu'un ta spas ta mantal ti pucuj ti mu stac' q'uelel ta j'ech'el ti c'usi ta spase, xchi'uc ta xch'unbat ti sc'oipe.

**28**Ta ora no'ox vinaj sc'oplal ti Jesús ta sjunul Galilea banomile.

### **Ti Jesuse ta scolesbe sme'ni' ti Pedroe**

*(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)*



<sup>29</sup>C'alal loq'uic batel ta ch'ul nae, ti Jesuse bat xchi'uc ti Juane xchi'uc ti Jacoboe ta snaic ti Simone xchi'uc ti Andrese.

<sup>30</sup>Sme'ni' ti Simone puch'ul ta tem ta xa'i c'oc'. Laj yalbeic ya'i ti Jesuse.

<sup>31</sup>Nopaj batel ta stojol ti jchamel ti puch'ule. Laj snitbe liquel sc'ob yo' ta xva'i liquel. Ta jech yepal yam ti sc'ac'ale. Lic tunuc ta stojolic.

### **Yepal jchameletic ta scolesan ti Jesuse**

*(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)*

<sup>32</sup>C'alal ta xa xch'ay ti c'ac'ale, laj yiq'uic talel ta stojol Jesús scotol ti jchameletique xchi'uc ti buch'utic uninbil yu'un ti pucuje.

<sup>33</sup>Scotol ti jnaclejetic ta banomile laj stsob sbaic ta ti' na.

<sup>34</sup>Ti C'usiuc no'ox chamel ta xa'iic ti jnaclejetic ta banomile, laj scolesan ti Jesuse, xchi'uc laj stac loq'uel ti pucujetique. Mu'yuc xac' c'opojuc jbeluc ti pucujetique yu'un sna'ic Buch'u ti stuque.

### **Ti Jesuse ta xal lequil ach' c'op ta Galilea**

*(Lc 4.42-44)*

<sup>35</sup>Yamal to osil, loc' batel ti Jesús ta sti'il jteclum ti bu sts'ijlajan ti banomile yo' ta xc'opoj xti'in.

<sup>36</sup>Ti Simone xchi'uc ti xchi'iltaque bat sa'ic ti Jesuse.

<sup>37</sup>C'alal laj staique, xi laj yalbeique: —Scotolic ta xa sa'oxuc.

<sup>38</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Batic ta jujun jteclum ti li' no'ox nopole, ta yalel ti lequil ach' c'op ti bu taje, yu'un ja' cabtel tal jpas.

<sup>39</sup>Va'i un, ti Jesuse lic xanavuc ta sjunul banomil Galilea, ta yalolanel ti lequil ach' c'op ta jujun ch'ul nae, xchi'uc ta stacanel loq'uel ti pucujetique.

### **Ti Jesuse laj scoles jun jc'a'emal-chamel**

*(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

<sup>40</sup>Nopaj bal ta stojol Jesús jun vinic tsacbil ta c'a'emal chamel, laj squejan sba ta stojol ti xi laj yale: —Ti ac'anuc lae, xu' avu'un xames xatus ti jchamele.

<sup>41</sup>Ti Jesuse c'uxubaj yo'nton yu'un. Laj scajan sc'ob ta sba ti jchamele, ti xi laj yalbee: —Jechuc. ¡Mesbil, tusbil ta xacom!

<sup>42</sup>Ta jech yepal mu'yuc xvinaj bu bat ti c'a'emal chamele, mesbil tusbil c'ot.

<sup>43</sup>Ti Jesuse xi tsots laj sc'ubanbee: —Lec oy, batan.

<sup>44</sup>A'yio ava'i, mi jun buch'u xavalbe ya'ie. Ja' no'ox, batan ta stojol ti pale ta yaq'uel aba iluc. Ich'o batel ti matanal sventa amesel atusel jech c'u cha'al laj yal comel ti Moisesse yo' ta sna'ic scotol ti mesbil tusbil ti achamele.

<sup>45</sup>Bat ti vinique, lic yalolan ta stojol scotol ti c'u s'elan c'ot ta pasele. Jech o xal ti Jesuse mu xu' x'och batel ta jujun jteclum ta sba ta sat ti jnaclejetic ta banomile. Ta



spat jteclum xa no'ox ta xcom ti bu mu jchopuc ti jnaclejetique. Buyuc no'ox licuc tal ta xtalic ta stojol.

## San Marcos 2

### Ti Jesuse ta scoles jun moch'

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

<sup>1</sup>C'alal ech' jayibuc c'ac'ale, cha'sut batel ta Capernaum jteclum ti Jesuse. Vinaj sc'oplal ti oy ta jbe nae.

<sup>2</sup>Ta ora no'ox laj stsob sbaic ti epal jnaclejetic ta banomile, ti mi ja'uc xa xu' x'ochic ta ti'nae. Ti Jesús une lic yal ti lequil ach' c'ope.

<sup>3</sup>Va'i un, tal chanvo' (4) viniqetic spoyojic batel jun moch'.

<sup>4</sup>Ti jech yepal no'ox ti jnaclejetic ta banomile, mu xu' xjelavic ochel bu oy ti Jesuse, muyic batel ta sjomel jol na ta stuq'uil bu oy ti Jesuse, xchechbil yalel yu'unic ta ch'ojon xchi'uc svayeb ti jchamele.

<sup>5</sup>C'alal yil ti Jesus c'otem ta yo'ntonic ti c'u s'elan xch'unojique, xi laj yalbe ti jchamele: —Nich'on, ch'aybil xa c'ot ti amule.

<sup>6</sup>Ti bu taje, chotolic xtoc jun chib jchanubtasvanejetic yu'un oy c'usi jbel tsots albil sc'oplal, xi ta snopique:

<sup>7</sup>“¿C'u ono'ox xi ta alel ti va'i s'elan ta xal ti vinic li'e? Ti sc'ope, ja' no'ox ta soquesbe yo'nton ti Diose. Yu'un ja' no'ox Dios xu' ta xch'ay ti mulil colo'ile.”

<sup>8</sup>Ti Jesuse ta jech yepal laj sna' ti c'u s'elan ta snopique, xi laj yale: —¿C'u no'ox cha'al ti jech ta xanopique?

<sup>9</sup>¿C'usi ti lec ta albel xcaltic ti moch' vinic li'e? ¿Mi ja' ti ch'aybil c'ot ti amul acolo'e? ¿Mi ja' lec ti xi ta xich' albele: ‘Lican, va'lan, ich'o batel ti avayebe’?

<sup>10</sup>Ta xcac' avilic ti vu'un co'ol j'elantique ti quich'oj tsots cabtel ta banomil ti xu' ta xch'ay ti mulil colo'ile.

<sup>11</sup>Va'i un xi laj yalbe ti moch' vinique: —Ta xcalbot ava'i ti vo'ote, lican, va'lan, balo ti avayebe, batan ta ana.

<sup>12</sup>Ta jech yepal va'i ti jchamel vinique, sbal xch'a ti svayeb ta sba ta sat scotolic, va'i un, loc' batel ti bu taje. Ti jech taj une, scotol ch'ayal c'ot yo'ntonic ti xi laj slequil-c'optaic ti Diose: —Mu bac'niuc xquiltic ti jech xc'ot ta pasel le'e.

### Ti Jesuse ta xic' talel ti Levie, ja' ti Mateoe

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

<sup>13</sup>Ts'acal to ti Jesuse cha'bat ti ta sti'il nabe, yepal no'ox jnaclejetic ta xc'ot ta stojol ti lic xchanubtasvane.

<sup>14</sup>C'alal ja' o jelav ech'el ti Jesuse, laj yil ti Levie, xnich'on ti Alfeoe, chotol bu ta sc'anic patan taq'uin sventa ti Romae, ti Jesuse xi laj yale: —La', batic. Ti Levie va'i, laj xchi'in batel ti Jesuse.

<sup>15</sup>C'ot ta pasel un, ti Jesuse ve' ta sna ti Levie, yepal ti jc'an-patan-taq'uinetic sventa ti Romae xchi'uc ti jsa'muliletique jmoj chotolic ta sti'il mexa ta xve'ic xchi'uc ti Jesuse, xchi'uc ti yajchanc'optaque, yu'un yepal ta jmec ti buch'utic ta ts'acliic batele.

<sup>16</sup>C'alal laj yilic ti fariseoetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti ta xve'ic xchi'uc Jesús scotolic taje, xi laj yalbeic ti yajchanc'optaque: —¿C'u cha'al jmoj ta xve'ic xchi'uc jc'an-patan-taq'uin xchi'uc jsa'muliletic ti jchanubtasvanej avu'unique?

<sup>17</sup>C'alal laj ya'i ti Jesuse, xi laj yale: —Ti buch'u mu'yuc xchamelique mu'yuc ta xtun yu'unic ti jpoxtavaneje. Ja'uc ti buch'u oy xchamelique ta xtun yu'unic ti jpoxtavaneje. Ti vu'une ma'uc tal jsa' ti buch'u ch'abal smulique. Ja' tal jsa' ti buch'u jsa'muliletique.

### **Sc'oplal ti comtsanej vaje**

*(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)*

<sup>18</sup>Oy bu c'ot ta pasel laj yicta yotic yajchanc'optac ti Juan j'ac'-ich'-vo'e xchi'uc yajchanc'optac ti fariseoetique, oy jun chib viniquetic batic ta stojol ti Jesuse ti xi laj sjac'beique: —¿C'u cha'al ta xicta yotic yajchanc'optac ti Juane xchi'uc yajchanc'optac ti fariseoetique, ja'uc ti avajchanc'optaque mu'yuc ta xicta yotic?

<sup>19</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —¿Mi yu'un la xu' ta xicta yotic ti buch'utic ic'bilic ta uch'vanej ta sventa ti nupunel c'alal li' to oy ta stojolic ti jlecvaneje? C'alal li' to oy ti jlecomajele, mu'yuc ta xicta yotic.

<sup>20</sup>Oy bu ta sta sc'ac'alil ta x'iq'ue batel ti jlecomajele, c'alal mi c'ot ti sc'ac'alile, ta xlic yicta yotic unbi.

<sup>21</sup>Mi junuc ta spac' ta ach' poq'uil ti poco' c'u'ile. Mi jech ta spase, c'alal ta smuts ti ach' poq'ue, yantic xjatolaj batel ti poco' c'u'ile, ta xmuq'uib ti sjatemale.

<sup>22</sup>Ja' jech xtoc ti ach' vinoe, mu stac' tiq'uel ta spoco'-avil. Mi jech ta spase, yu'un ti ach' vinoe ta st'omes ti spoco'-avile, ta xch'ay ti vinoe, xchi'uc ta xch'ay ti yavile. Jech o xal ti ach' vinoe, sc'an tiq'uel ta ach' yavil.

### **Yajchanc'optac ti Jesuse ta sbulic trigo ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal**

*(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

<sup>23</sup>C'alal ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Jesuse ta xanav batel xchi'uc ti yajchanc'optac ti bu ts'unul ti trigoe, ta sbulic batel trigo yo' ta sju'beic ti sat xc'uxique.

<sup>24</sup>Xi jac'bat yu'un ti fariseoetique: —A'yio ava'i, ¿c'u cha'al jech ta spasic ti avajchanc'optac c'alal mu stac' pasel jech ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale?

<sup>25</sup>Ja'uc ti stuque, xi laj yale: —¿Mi mu'yuc avilojic c'usi laj spas David xchi'uc ti xchi'iltac c'alal ja' o ta xvi'najique?



<sup>26</sup>Ti Davide och batel ta ch'ulna, c'alal ja' o ochem ta banquialal pale ti Abiatate, laj stsac ti pan ti c'otem ta sventa ti Diose, yo' ta sve' xchi'uc ti svinictac c'alal ja' no'ox xu' ta sve' stunic ti paleetique.,

<sup>27</sup>Ti Jesuse xi to laj yal batele: —Ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale, nopbil ta sventa slequilal ti vinique, ma'uc nopbil ta sta svocol ti vinic ta sventa ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale.

<sup>28</sup>Ja' yu'un un, ti co'ol j'elantique, vu'un jventainoj ti sc'ac'alil cuxobil o'ntonale.

## San Marcos 3

### Ti jmoch' c'ob vinique

*Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

<sup>1</sup>Ti Jesuse och batel xtoc ta ch'ul na, ti bu taje, oy jun vinic pasem ta moch' ti jun sc'obe.

<sup>2</sup>Pa'ibil yu'unic ti Jesús mi ta scoles jchameletic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal yo' jech xu' ta stabeic smul.

<sup>3</sup>Va'i un ti Jesuse, xi laj yalbe ti jmoch' c'ob vinique: —La' li'e, va'ano aba ta o'lol.

<sup>4</sup>Ti Jesuse xi lic sjac'be ti yantique: —¿C'usi stac' pasel ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale? ¿Ta spasel ti c'usi leque? ¿Ta spasel ti c'usi chopole? ¿Ta coltavanej? ¿Mi tsutsesvanej ta j'ech'el? Ja'uc ti stuquique ts'ijil comic.

<sup>5</sup>Va'i un ti Jesuse, ta il, ta at-o'nton laj sq'uelbe batel sat ti c'u yepal joyolic ta stojole ta scoj ti mu xa'ibeic ti xchiquinale. Xi laj yalbe ti vinique: —Xach'o tal ti ac'obe. C'alal laj xach' ti sc'obe, lec com.

<sup>6</sup>C'alal loq'uic batel ti fariseoetique, bat scomonopic xchi'uc svinictac ti Herodes c'usi xu' ta spasic yo' ta smilic ti Jesuse.

### Yepalic no'ox oyic ta ti' nab

<sup>7</sup>Ti Jesuse bat ta ti' nab xchi'uc ti yajchanc'optaque, xvolet no'ox batel ts'aclibil yu'un jnaclejetic ta Galilea.

<sup>8</sup>C'alal laj ya'iic ti oy c'usi muc'tic ta xc'ot ta pasel yu'une, yepal no'ox talic ta sq'uelel ti ja' liquemic talel ta Judea banomil, ta Jerusalen, ta Idumea banomil, ta sloq'ueb c'ac'al ti oy ta jot uc'um Jordane, ta Tiro banomil xchi'uc ta Sidon.

<sup>9</sup>Ti jech taj une, ti Jesuse laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque ac'o xchapanic jc'ot barco yo' ta x'och batel ti Jesuse, yo' mu xtacoltae yu'un ti epal jnaclejetic.

<sup>10</sup>Snet'-net' no'ox sbaic ta spicbel sc'u' ti Jesuse, yu'un yepal xa colemic yu'un.

<sup>11</sup>Ti pucujetic ti mu stac' q'uelel ta j'ech'el ti c'usi tspace, c'alal ta xilic ti Jesuse, ta squejan sbaic ta stojol, ti xi ta x'avanique: —Vo'ot Xnich'onot ti Diose.

<sup>12</sup>Ti Jesuse tsots laj yalbe ya'iic ti pucujetic ti mu jamluc x'albat ti sc'oplal ti ja' Xnich'on Diose.

## Ti Jesuse lic st'uj lajcheb (12) yajchanc'optac

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

- <sup>13</sup>Ts'acal to un, ti Jesuse muy batel ta vits, laj yic' talel ti buch'utic lec xc'ot o ta xile. C'alal tsobolic xae,
- <sup>14</sup>ti cu yepal oyique, laj st'uj lajcha'vo' (12) yo' mojjic ta yalel ti lequil ach' c'ope, xchi'uc ta stacanan batel ta yalel ti ach' c'ope.
- <sup>15</sup>Ac'bat tsots yabtelic yu'un Jesús ta scolesel ti jchameletique xchi'uc ta sloq'uesel ti pucujetique.
- <sup>16</sup>Xi s'elan sbiic ti lajcha'vo' (12) laj yich'ic t'ujele: Ti Simone (Pedro ac'bat sbi yu'un ti Jesuse.)
- <sup>17</sup>Ti Jacoboe, ti Juane (xnich'nabtac ti Zebedeoe, ti Boanerges ac'bat sbiique, yu'un “jbel xc'opojic”, xi ti smelole.)
- <sup>18</sup>Ti Andrese Ti Felipee Ti Bartolomee Ti Mateoe Ti Tomase Ti Jacoboe, (xnich'on ti Alfeoe.) Ti Tadeoe Ti Simone, (ti ja' jun cananeoe.)
- <sup>19</sup>Ti Judas Iscariotee, (ti buch'u ts'acal to laj yac' ta c'abal ti Jesuse.)

## Ti Jesuse ta x'albat sc'oplal ti yich'ojbe stsatsal pucuje

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

- <sup>20</sup>Ts'acal to ti Jesuse, och batel ta jun na xchi'uc ti yajchanc'optaque. Laj stsob sbaic talel xtoc epal jnaclejetic ti bu oye, ti mu ja'uc xa c'usi xut xve' xchi'uc ti yajchanc'optaque.
- <sup>21</sup>C'alal laj ya'iic yuts' yalaltac ti Jesuse, talic yo' ta xiq'uic batel yu'un laj snopic ti chuvajib xae.
- <sup>22</sup>Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ti liquemic talel ta Jerusalem, xi ta xalic eque: —Ti vinic le'e yich'ojbe stsatsal ti Beelzebue, banquilal yu'un ti pucujetique, yo' xu' yu'un ta stac' loq'uel ti pucujetique.
- <sup>23</sup>Ti Jesuse lic yic'an talel ti xi s'elan laj yalbe jun babac'ope: —¿C'usi xut ti pucuj ta sjip loq'uel ti xchi'il sbaic ta pucujale?
- <sup>24</sup>Mi ta scontrain sbaic jun ajvalil xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele, mu jaluc ta spasic mantal. Ta soquic ta be.
- <sup>25</sup>Ja' jech xtoc, mi ta scontrain sbaic ti yajval jbej nae, ta soquic ta be ti yajval nae.
- <sup>26</sup>Ja' jech xtoc, mi ta scontrain sba stuquic ti pucujetique, mu jaluc ta spasic mantal. Ta jech yepal ta xc'otic ta tsutsel.
- <sup>27</sup>“Yo' xu' ta xpojbat batel ti c'usi oy ta sna ti jun stsatsal vinique, ba'yel ta xich' xchucbel yoc sc'ob yo' xu' ta xpojbat batel ti c'usi oy yu'une.
- <sup>28</sup>“Xi ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ja' ta to xch'aybat smul yu'un Dios ti jsa'muletique xchi'uc scotol ti oy c'usi chopol xloc' ta alel yu'unique.



<sup>29</sup>Ja'uc ti buch'u chopol ta xc'opojic ta stojol ti Ch'ul Espiritue, mu cha'bel xch'aybat ti smulique. Xcuchoj o sbatel osil.”

<sup>30</sup>Jech laj yal ti Jesuse, ja' ti ta x'albat sc'oplal ti yich'ojbe stsatsal ti pucuj ti mu stac' q'uelel ti c'usi ta spase.

### **Sme' ti Jesuse xchi'uc ti yits'inabtaque**

*(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

<sup>31</sup>Ts'acal to c'ot ti sme'e xchi'uc ti yits'inabtac bu oy ti Jesuse, comic ta pana un, laj staic loq'uel tal ta iq'uel.

<sup>32</sup>Ti buch'u jmoj chotajtic xchi'uc ti Jesuse, xi laj yalique: —Ti ame'e xchi'uc ti avits'inabtaque oyic ta pana, tal sa'ot.

<sup>33</sup>Ja'uc ti Jesuse, xi laj staq'ue: —¿Buch'u van xcal ti jme'e, ti quits'inabe?

<sup>34</sup>Ti Jesuse xcholet laj sq'uel batel ti buch'utic joyol ta spat ta xocon chotolique. Xi to laj yal batele: —Ti jme'e, ti quits'inabe ja'ic li'e.

<sup>35</sup>Buch'uuc no'ox ta spasic ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose, ja' jme', ja' jvixobtac, ja' quits'inabtac unbi.

## **San Marcos 4**

### **Ti jts'unobajel vinic ti laj yich' babac'optaele**

*(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

<sup>1</sup>Lic chanubtasvanuc xtoc ti Jesús ta ti' nabe, ti jech stsoboj sba yepal ti jnaclejetic ta banomile. Ti Jesuse och muyel ta jcot barco ti oy ono'ox ta ti' nabe, choti. Ti jnaclejetic ta banomil une comic ta sti'il nab.

<sup>2</sup>Va'i un, ep ta tos c'u s'elan lic chanubtasvan ti naca ta babac'opetic ti xi laj yal c'alal ta xchanubtasvane:

<sup>3</sup>—A'yio ava'iic ti xi s'elane: Loc' batel ta ts'unobajel jun vinic.

<sup>4</sup>C'alal yacal ta sts'unubaj batele, oy jlom ts'unobal c'ot ta be, tal mutetic laj stamic ta slajesel.

<sup>5</sup>Oy jlom cajal c'ot ta ba tontic. Ta ora no'ox voc' talel ti ts'unubale yu'un joy no'ox ti slumale.

<sup>6</sup>Ja'uc le' une, c'alal loc' talel ti c'ac'ale, nucultaj yu'un ti xq'uixnale. Taquij ta scoj ti mu'yuc sts'unobj lec yalel ti yibe.

<sup>7</sup>Oy jlom c'ot ta yoc ch'ixtic, ch'i talel ti ch'ixe. Laj snet' comel ti ts'unobale, mi jbejuc sat yac' ti ts'unubale.

<sup>8</sup>Oy jlom c'ot ta lequil banomil, ch'i talel, laj yac' lec sat. Ti jlome laj yac' lajuneb xcha'vinic (30) ta bej ti sate. Oy bu jlom laj yac' oxvinic (60) ta bej ti sate. Oy bu jlom laj yac' vo'vinic (100) ta bej ti sate. Xi laj sts'ac batel lo'il ti Jesuse:

<sup>9</sup>—Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'iic lec smelol.





### Smelol ti babac'ope

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

<sup>10</sup>Ts'acal to un, c'alal stuc xa com ti Jesuse, ti c'u yepal oyic ta stojole xchi'uc ti lajcheb (12) yajchanc'optaque lic sjaq'uic c'usi smelol ta xac' ta na'el ti babac'ope.

<sup>11</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Dios ta xac'boxuc ana'ic smelol ti ventainel ti mucul to oxe. Ja'uc ti buch'u ta sjip ta sten ti ventainele, ta babac'op ta x'albatic,

<sup>12</sup>c'uc cha'al mi xilic, mu ono'ox xilic; c'uc cha'al mi xa'iic, mu ono'ox xchiquintaj yu'unic yo' mu sutic tael ta stojolal Dios ti ta staic ti ch'aybil ta xc'ot ti smulique.

### Ti Jesuse ta xalbe smelol ti jts'unobajel vinic laj sbabac'optae

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

<sup>13</sup>Xi albatic yu'un ti Jesuse: —Mi mu xava'ibeic smelol ti va'i s'elan laj jbaba'ale, ¿c'usi ta xavutic xava'ibeic smelol ti yan jbabac'ope?

<sup>14</sup>Ti buch'u ta sts'une co'ol jech c'u cha'al ti buch'u ta xal ti lequil ach' c'ope.

<sup>15</sup>Oy jlom jnaclejetic ta banomil co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti ts'unobal c'ot ta ti' bee. Ta xa'iic ti lequil ach' c'ope. Ja'uc le' une, tal ti pucuj ta stojolique, xch'aybat ta yo'ntonic ti lequil ach' c'ope.

<sup>16</sup>Oy jlom jnaclejetic ta banomil co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti ts'unobal c'ot ta ba tontique. Ta xa'iic ti lequil ach' c'ope, xmuyubajic xa ta xch'unic.

<sup>17</sup>Mu'yuc yip yo'ntonic. C'alal ta xc'ot ta stojolic ti lajeltsaele, ti ilbajinel ta sventa ti sc'op Diose, chibaj yo'ntonic.

<sup>18</sup>Oy jlom jnaclejetic ta banomil co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti ts'unobal c'ot ta yoc ch'ixtique. Ta xa'iic ti lequil ach' c'ope.

<sup>19</sup>Ja'uc le' une, bat yo'ntonic yu'un ti c'usi oy ta banomile, lo'labat yo'ntonic yu'un ti c'ulejale xchi'uc ti c'usiuc no'ox oy ta sba banomil ti c'upij yo'ntonic yu'une. Ch'ay ta yo'ntonic ti lequil ach' c'op ti c'u xa yepal laj ya'iique.

<sup>20</sup>Oy jlom jnaclejetic ta banomil co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti ts'unobal c'ot ta lequil banomile. Sjunul yo'ntonic ta xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope, co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti ts'unobal oy bu laj yac' sat lajuneb xcha'vinic (30) ta bej, oxvinic (60) ta bej, vo'vinic (100) ta bej sat ti jujupets ts'unobale.

### Ti lampara laj yich' babac'optaele

(Lc 8.16-18)

<sup>21</sup>Xi laj yal xtoc ti Jesuse: —Mu'yuc buch'u ta stsan jun lampara yo' chba snac' ta yolon cajon, mi ta yolon tem. Mu jechuc, mi ta stsanic ti lamparae, ta scajan ta toyol yo' ta xac' xjobal.

<sup>22</sup>Ti c'usi nac'al to oxe, mu yu'unuc nac'al ta xcom o. Ta xich' vinajesel. Ti c'usi macal to oxe, mu jechuc macal ta xcom o. Ta xich' a'yibel smelol.

<sup>23</sup>Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'iic.



<sup>24</sup>Xi laj yal ti Jesús xtoque: —Ti vo'oxuque ts'etano achiquinic ta ya'yiel ti c'usi ta xava'iique. Ti c'u s'elan ta xava'iique, ja' jech yepal ta xataic. Ma'uc no'ox un, yepal to ta xa'ac'batic ta ya'yiel yu'un Dios ti c'usi ta xava'iique.

<sup>25</sup>Yu'un ti buch'u ta sjunul yo'nton ta xa'ie, yepal ta x'ac'bat. Ja'uc ti buch'u mu sjunuluc yo'nton ta xa'ie, ta xpojbat sutel ti c'u yepal ya'binoje.

### **Ti ts'unobal yacal ta xch'i ti laj yich' babac'optaele**

<sup>26</sup>Xi laj yal ti Jesús xtoque: —Ti ventainel yu'un ti Diose co'ol s'elan jech c'u cha'al ta sts'unobaj ta banomil jun vinic ti xi s'elane:

<sup>27</sup>Mi ta xvay, mi julavem, co'ol no'ox sba. Mi ac'ubaltic, mi ta c'ac'altic, ta xvoc' talel, ta xch'i talel ti ts'unubale. Ja'uc ti stuc une mu sna' c'u s'elan ta xch'i talel.

<sup>28</sup>Ja' yabtel stuc banomil ti xi ta spase: ba'yel ta xloc' talel ti yanale. Ta xlic vinajuc bu ta x'ayan ti sate. Ta sjalil un, xitilic xa liquel ti sat ta yijubele.

<sup>29</sup>C'alal mi yijub ti sate, ja' o ta xloc' batel yajval ta stsobel yu'un sta xa yorail ta xich' tsobel.

### **Ti sbec' mostaza laj sbabac'opta ti Jesuse**

*(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)*

<sup>30</sup>Xi laj yal ti Jesús xtoque: —¿C'u s'elan ta jco'oltasel ti ventainel yu'un ti Diose? ¿Mi oy c'usi stac' co'oltasel o xchi'uc?

<sup>31</sup>Co'ol s'elan jbej ta uni bec' mostaza ta xich' ts'unel. Ti x'ech' to uni biq'uit ta scotol ts'unobal oy ta banomile.

<sup>32</sup>Mi ts'unbil xae, ta xch'i talel. X'ech' to smuc'ul ta xbat, mu sta ti yan ts'unobale. Ja' jech xtoc muc'tic ta xbat ti sc'obtaque, ta xtal mutetic ta yaq'uel stasic yo' ta xcuxiic ta yolon yaxinal.

### **Ti babac'op laj stunes ti Jesuse**

*(Mt 13.34-35)*

<sup>33</sup>Ja' jech ta naca babac'op chanubtasvan ti Jesuse, ti bu xa c'alal xa'ibeic ti smelole.

<sup>34</sup>Mi mu'yuc ta babac'ope, mu'yuc c'usi ta xal. Ja'uc ti yajchanc'optaque ta xalbe smelol scotol ti c'alal slecoj bu oyique.

### **Ti Jesuse ta sts'ijtsaj yu'un ti iq'ue xchi'uc syuc'benal ti nabe**

*(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)*

<sup>35</sup>C'alal och talel ac'ubal ta sc'ac'alil taje, ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Batic ta jot sti'il nab.

<sup>36</sup>Va'i un, laj yictaic comel ti jnaclejetic ta banomil ti oyic ta ti' nabe. Ochic batel ta barco bu ono'ox chotol ti Jesuse xchi'uc yan barcoetic nabalic batel ec.

<sup>37</sup>Ja' o tal tsots ic'. Syuc'benal ti vo'e ta x'och ta barco, ta xnoj ta vo' ti barcoe.

<sup>38</sup>Ta spat to yut barco vayem ti Jesuse, yac'oj lec xoncol. Laj stijic ti xi laj yalbeique: —Jchanubtasvanej, ¿mi mu aventurauc ti ta xijmut'ij yalele?

<sup>39</sup>Ti Jesuse julav, xi laj yalbe mantal ti iq'ue xchi'uc ti nabe: —¡Ch'an chan, ts'ijlan! Ts'ij xi ti iq'ue, scotol sts'ijlajan com.

<sup>40</sup>Ts'acal to un, ti Jesuse xi yalbe ti yajchanc'optaque: —¿C'u cha'al yepal no'ox ti xi'el ta xava'iique? ¿Mi yu'un mu'yuc to c'otem ta avo'ntonic?

<sup>41</sup>Xi lic sjac'olanbe sbaic ta jujun ti batem to xch'ulelic yu'un ti xi'ele: —¿Buch'u xa ono'ox xana' li'e, c'alal ta ic', ta nab ta xch'unbat ti sc'ope?

## San Marcos 5

### Ti gadara vinic ch'amunbil yu'un ti pucuje

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

<sup>1</sup>C'otic ta jot sti'il nab ta yosilal Gadara.

<sup>2</sup>C'alal yal tal ta barco ti Jesuse, tal jun vinic ta stojolal ch'amunbil yu'un ti pucuj ti mu stac' q'uelel ti c'usi ta spase, loqu'em talel ta muquinale.

<sup>3</sup>Ti vinic taje, snainoj ti muquinale. Mu'yuc buch'u stsac yu'un mi junuc, manchuc mi ta xchuquic ta carina.

<sup>4</sup>Manchuc mi ep ta coj oy bu laj xchucbeic ta carina ti yoc sc'obe, naca xtuch'el yu'un, mu stac' stsalel.

<sup>5</sup>C'ac'al ac'ubal x'avet ta xanav ta vitstic, ta muquinale, ta syayijes sba ta ton.

<sup>6</sup>C'alal laj sta ta ilel ta nom ti Jesuse, bat ta anil ta squejanel sba ta stojol.

<sup>7</sup>Xi lic yavtae: —Jesús, Xnich'onot Dios ti oy ta cajale, mu xatic' aba ta jtojol. Avocoluc, yu'unuc ti Diose, mu xavac'bun quich' jvocol.

<sup>8</sup>Ti jech ta xc'opoj ti vinique, yu'un xi xa ono'ox laj scaj'al ti Jesuse: “Ti mu stac' alel ti c'usi ta xapase, pucuj, ictao ta yilbajinel ti vinic li'e.”

<sup>9</sup>Xi jac'bat yu'un ti Jesuse: —¿C'usi abi? —Legión ti jbie, yu'un toj epuncutic —xi tac'av.

<sup>10</sup>Ep laj sc'anbe vocol Jesús ti mu me xtaqueic batel ta yan banomil ti pucujetique.

<sup>11</sup>Nopol ti bu taje, yepal chitometric xlamet ta xve'ic ta yoc vits.

<sup>12</sup>Ti pucujetique xi xvocoletique: —Ac'o ave ati' yo' xu' xi'ochcutic batel ta chitometric le'e.

<sup>13</sup>Ti Jesuse laj yac' ye sti'. Ti pucujetique loqu'ic batel ta stojol ti vinique, ochic batel ta chitometric. Oy nopol cha'mil (2,000) ta cot chitometric laj sjip sbaic yalel ta lican-ch'entic, ts'ajajtic c'ot ta nab, jic'av scotolic.

<sup>14</sup>Ti jq'uel-chitometique xi'el batic ta anil, ba yal slo'ilic ta jteclum xchi'uc ta sti'iltac jteclum. Scotol jnaclejetic tal sq'uelic ti c'usi c'ot ta pasele.



<sup>15</sup>C'alal c'otic bu oy ti Jesuse, laj yilic ti vinic ti buch'u ch'amunbil ox yu'un ti pucujetique. Jun xa yo'nton chotol, slapoj xa sc'u', tuq'ueineb xa ti sjole. Xi'emic ti jnaclejetique.

<sup>16</sup>Ti buch'utic laj yilique, lic yalic ta stojol yan ti c'usi c'ot ta pasel ta stojol ti vinic ti buch'u ch'amunbil to ox yu'un ti pucuje, xchi'uc ti c'usi c'ot ta pasel ta stojol ti chitometique.

<sup>17</sup>Va'i un, lic sc'anbeic vocol ti Jesuse, ti ac'o loc'uc batel ta slumalique.

<sup>18</sup>C'alal och xa batel ta barco ti Jesuse, ti vinic ti buch'u ch'amunbil to ox yu'un ti pucuje, laj sc'anbe vocol ti iq'ueuc batele.

<sup>19</sup>Ti Jesuse mu'yuc xac' ye, c'ajomal no'ox xi laj yalbe ya'ie: —Batan ta ana xchi'uc ti ta avuts' avalaltaque, albo ya'ic scotolic c'usi laj spas ti Dios ta atojol ti laj xc'uxubinote.

<sup>20</sup>Ti vinique bat, lic yalilan ta steclumaltac Decápolis scotol ti c'usi c'ot ta pasel ta stojol yu'un ti Jesuse. Ch'ayal c'ot yo'nton scotolic.

### **Yantsil nich'on ti Jairoe xchi'uc ti ants laj spicbe sc'u' ti Jesuse**

*(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

<sup>21</sup>C'alal sut batel ta barco ta jot sti'il nab ti Jesuse, ep laj stsob sbaic talel jnaclejetic ta stojolal. Ti Jesuse com ta sti'il nab.

<sup>22</sup>Ti bu taje, ja' o tal ta stojol jun vinic ti Jairo sbie, banquilal jpas-mantal ta ch'ul na. C'alal laj yil ti Jesuse, snupilan xa banomil laj squejan sba ta yoc.

<sup>23</sup>Xi laj yal ti ep xvocolite: —Ti jtsebe ta xa xcham, avocoluc, la' cajano ac'ob ta stojol yo' ta xcol, ta xlecub.

<sup>24</sup>Ti Jesuse bat xchi'uc, yepal no'ox jnaclejetic xchi'inojan batel, ti snet'-net' xa sbaic ta spat xocone.

<sup>25</sup>Ta scotol ti tijilic batele, oy jun ants xlajchebal (12) xa jabil sts'icoj xchamel ti mu xmac ti ya'lele.

<sup>26</sup>Ep laj xa yich' svocol yu'un epal jpoxtavanejetic, ti laj slajes scotol ti c'usitic oy yu'une. Mu'yuc c'usi tun o, c'ajomal yantic ta x'ipaj batel yu'un ti xchamele.

<sup>27</sup>C'alal laj ya'ibe sc'oplal ti Jesuse, ti ants taje laj xch'ic sba ochel ti bu tsobol ti jnaclejetique. Laj stabe ta picbel sc'u' ti Jesuse.

<sup>28</sup>Ti antse xi laj yal ta yo'ntone: “Ja' no'ox mi laj jtabe ta picbel jutebuc ti sc'u'e, ta xicol.”

<sup>29</sup>C'alal jech laj spas ti antse, ja' o mac ti ya'lele, lec xa oy ti sbec'tal laj ya'ie. Ch'abal xa ti xchamele.

<sup>30</sup>Ti Jesuse laj ya'i ti oy buch'u laj scoles ta sventa ti smuc'ul stsatsale. Joyij, ta sq'uel scotol ti c'u yepal tsobolic ti xi laj sjaq'ue: —¿Buch'u junucal laj spicbun ti jc'u'e?

<sup>31</sup>Xi laj yalic ti yajchanc'optaque: —¿C'u cha'al ta xajac' buch'u laj spicun xachi? ¿Mi mu xavil snet'-net' sbaic talel ta atojol ti c'u yepal li' oyique?

<sup>32</sup>Ja'uc ti Jesuse, xjoyet sjol ta sq'uel buch'u ay picvanuc.

<sup>33</sup>Va'i un, ti antse xnicnun xa ta xi'el bat squejan ta stojol ti Jesuse, yu'un sna'oj xa ti c'usi c'ot ta stojole, jamal laj yal.

<sup>34</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Tseb, ta sventa ti oy c'usi c'otem ta avo'nton ach'unoje, lacol xa yu'un ti achamele. Junuc avo'nton, batan, lacol xa.

<sup>35</sup>C'alal jech to ta xlo'ilaj ti Jesuse, ja' o talic viniquetic liquemic talel ta sna ti banquialal jpas-mantal yu'un ti ch'ulna ti ja' stot ti tsebe, xi vul yalbeique: —Ti atsebe cham xa, jeche' xa ta xavac'be svocol ti jchanubtasvaneje.

<sup>36</sup>Ti Jesuse mu'yuc xich' ta muc' ti jech ta xalique, c'ajomal no'ox xi laj yalbe ya'i ti banquialal jpas-mantal yu'un ti ch'ulnae: —Ti c'usi c'otem ta avo'ntone, ch'uno no'ox, mu xaxi'.

<sup>37</sup>Ti Jesuse, ja' no'ox laj yic' batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, yits'in ti Jacoboe.

<sup>38</sup>C'alal c'ot ti Jesús ta sna ti banquialal jpas-mantal yu'un ti ch'ulnae, laj yil xvochlajetic x'avlajetic xa ta oq'uel ti jmuclumaletique.

<sup>39</sup>Ti Jesuse och batel ta na, ti xi laj yale: —¿C'u cha'al xavochlajetic ta oq'uel? Ti tseb li'e mu'yuc chamem, ta xvay no'ox.

<sup>40</sup>Scotolic laj stse'intaic ti Jesuse. Ja'uc ti Jesuse laj stacan loq'uel scotol. Ja' no'ox comic stot sme' ti tsebe xchi'uc ti oxvo' yajchanc'optaque. Tey ochic batel bu oy ti tsebe.

<sup>41</sup>Ti Jesuse laj snitbe sc'ob, ti xi laj yale: —Talita cum, (“Tseb, ta xcalbot ava'i, lican, va'lan”, xi ta xal ma' ti smelol taje)

<sup>42</sup>Yich'oj xa lajcheb (12) jabil ti tsebe, ta ora no'ox laj stam sba liquel, lic xanavuc. Ch'ayal c'ot yo'nton scotolic.

<sup>43</sup>Ti Jesuse tsots laj yal ti mu'yucuc buch'u xalbeic ya'i ti c'usi laj yilique. Laj yal xtoc ti yaq'uicuc ve'uc ti tsebe.

## San Marcos 6

### Ti Jesuse oy ta Nazaret

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

<sup>1</sup>Ti Jesuse loc' batel ti bu to ox oye. Bat ta slumal stuc xchi'uc ech'el ti yajchanc'optaque.

<sup>2</sup>C'alal c'ot ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Jesuse lic chanubtasvanuc ta ch'ul na. C'alal ya'ibeic sc'op Jesús ti c'u yepal tsobolique, xch'ay no'ox yo'ntonic yu'un, xi ta sjac'be sbaique: —¿Bu laj xchan talel scotol ti vinic le'e? ¿Bu laj sta talel ti sbijile xchi'uc ti ch'ay no'ox o'ntonal yu'un ti c'usi ta spase?



<sup>3</sup>¿Mi mu ja'uc jcarpintero ti vinic le'e, squerem ol ti Mariae, xchi'il ta voq'uel ti Jacoboe, ti Josee, ti Judase, ti Simone? ¿Mi mu li'uc jchi'uctic ta naclej ti yixleltaque? Jech o xal mu'yuc xich'ic ta muc'.

<sup>4</sup>Ja'uc ti Jesuse xi laj yale: —Buyuc no'ox scotolic ta xich'ic ta muc' jun j'alc'op. Ja'uc ta slumal stuque, yuts' yalaltac no'ox, jmojic ta yut na no'ox mu x'ich'e ta muc' yu'unic.

<sup>5</sup>Mu'yuc bu laj yac' ta ilel ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti bu taje. Jun chib no'ox oy bu laj scajan sc'ob ta stojol ti jchameletic ti col yu'une.

<sup>6</sup>Labal laj ya'i ti mu x'ich'e ta muc' yu'un ti slumale. Ti Jesuse ech' chanubtasvanuc ta uni lumetic ti joyol ta spat xocon ti jteclum Nazarete.

### **Ti Jesuse stac batel yajchanc'optac ta yalel sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose**

*(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)*

<sup>7</sup>Ti Jesuse laj yic' talel ti lajcha'vo' (12) yajchanc'optaque. Laj stacan batel ta cha'cha'vo'. Laj yac'be yich' tsots yabtelic ta staquel loq'uel ti pucujetic ti mu stac' q'uelel ta j'ech'el ti c'usitic ta spasiq.

<sup>8</sup>Laj yalbe ya'i ti mu'yucuc c'usi xich'ic batel ta sventa ti bee, ti ja'uc no'ox yich'ic batel ti snamte'ique. J'ech'el mu xich'ic batel ti sve'elique, ti smoralique, ti staq'uinique.

<sup>9</sup>Xu' slap batel ti xonobique. J'ech'el mu xu' xich'ic batel sjeltaobba c'u'ic.

<sup>10</sup>Xi laj yalbee: —Ti bu ta xa'ochic ta jun na ti vo'oxuque, comanic ja' to ta xaloquic mi oy bu ta xabatic ta yane.

<sup>11</sup>Mi oy bu mu xayich'ic ta muq'ue, mi mu sc'an xa'iic ti c'usi ta xavalique, loc'anic batel. Lilino comel spucuquil ti avoquique, senyail ti laj xa stoy sbaique. Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, c'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele, x'ech' to tsots ta xich'ic ti tsitsele, ja' mu sta ti buch'utic nacalic to ox ta Sodoma xchi'uc ta Gomorra jteclume.,

<sup>12</sup>Va'i un, ti yajchanc'optaque loq'uc batel ta yalbel ya'iic ti jnaclejetic ta banomile ti ya'iicuc sbaique xchi'uc ti suticuc talel ta stojol ti Diose.

<sup>13</sup>Yepal no'ox pucujetic laj staquic loq'uel xchi'uc yepal no'ox laj scolesic jchameleltic laj yac'beic aceite ta stojol.

### **Ta xcham ti Juan j'ac'-ich'-vo'e**

*(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

<sup>14</sup>Ti ajvalil Herodese laj ya'ibe sc'oplal Jesús ti buyuc no'ox xpuquete. Oy ep buch'utic xi laj yalique: —Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e cha'cuxi, jech o xal oy ta stojolal ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal ta xac' iluque.

<sup>15</sup>Xi ta xalic ti yane: —Ja' ti j'alc'op Eliase. Xi ta xalic ti yan xtoque: —Ja' jun j'alc'op jech c'u cha'al ta vo'nee.

<sup>16</sup>C'alal jech laj ya'i ti ajvalil Herodes taje, xi ta xale: —Sc'oplal ti Juan taje. Vu'un laj cal ti yich'uc c'ocbel ti sjole. Ja' xa cha'cuxi talel.



<sup>17</sup>Ti jech ta xal taje, yu'un ti Herodese ja' ono'ox laj yac' ta tsaquel ti Juane. Laj yal mantal ti yich'uc chuquel ta cadena taq'uin ta chuquinab ta scoj ti Herodiase ti laj xa yajnilan ti Herodese ac'o mi ja' yajnil to ox ti Felipee, yits'in ti Herodese. Yu'un ti ajvalil Herodese laj spojbe yajnil ti yits'ine.

<sup>18</sup>Yu'un ti Juan j'ac'-ich'-vo'e xi laj yalbe ya'i ti ajvalil Herodese: —Mu jechuc ta pasel ma' le' une ti ta xabis ta avajnil yajnil ti avits'ine.

<sup>19</sup>Ti jech taj une, xti'et sjol ti Herodías ta stojol ti Juane, j'ech'el ta smil ya'i. Ja'uc le'e, mu'yuc c'usi xut.

<sup>20</sup>Ti ajvalil Herodese xi'taoj ti Juane yu'un sna'oj lec ja' lequil tuq'uil vinic, xchabioj yo' mu'yuc c'usi snuptan. Manchuc mi mu xa'ibe lec smelol ti c'usi ta xale, ti ajvalil Herodese sjunul yo'nton ts'etel lec xchiquin ta xa'ibe sc'op ti Juane.

<sup>21</sup>Oy bu laj sta sc'ac'alil, laj spas q'uin ti ajvalil Herodes ta sventa ts'aqui sjabilal, ti laj yac' ve'el ta stojol ti jpas-mantaletic yu'une, ti banquilaletic yu'un ti yajsoldadotaque, xchi'uc ti cajal yabtel yich'ojic ta Galileae. Lec xa snupoj c'ot ti ants Herodiase.

<sup>22</sup>Yantsil ol ti Herodiase och batel ta ac'ot ti bu tsobolic ta q'uine, ti c'upil sba laj yil ti Herodes c'u s'elan ac'otaje. Jech laj yilic scotolic xtoc ti jmoj volol ta xve'ic xchi'uque. Ti ajvalile xi laj yalbe ti tsebe: —C'anbun ti c'usi ta xac'ane, ta xcac'bot.

<sup>23</sup>Xil Dios, ta xcac'bot ti c'usi ta xac'ane. Ac'o mi o'lol jvoc' ti muc' ta lum jventainoje, ta xac'bot.

<sup>24</sup>Loc' batel ti tsebe, xi bat sjac'be ti sme'e: —¿C'usi ta jc'anbe xana' ti ajvalile? —C'anbo sjol ti Juan j'ac'-ich'-vo'e —xi ti sme'e.

<sup>25</sup>Ta anil och batel ti tseb bu oy ti ajvalil Herodes, ti xi laj yalbee: —Ac'bun no'ox xcha' talel ta ba platu sjol ti Juan j'ac'-ich'-vo'e.

<sup>26</sup>At-o'nton xa liquel ti ajvalil Herodes c'alal jech laj ya'ie. Ti laj xa sva'an sba ta yalel ta sba ta sat ti c'u yepal ic'bil yu'une, mu xa xu' ta sutes ye ti jech laj yale.

<sup>27</sup>Ta jech yepal un, laj yalbe mantal jun yajsoldado ti sc'ocbuc talel sjol ti Juane.

<sup>28</sup>Bat ta chuquinab ti soldadoe, laj sc'ocbe sjol ti Juane, yich'oj talel ta jun platu. Laj yac'be ti tsebe, ti tsebe laj yac'be jelavel ti sme'e.

<sup>29</sup>C'alal laj ya'iic yajchanc'optac ti Juane, bat yich'beic talel ti sbec'tal stacopale yo' chba smuquic.

### **Ti Jesuse ta xac' ve'uc vo'mil (5,000) ta vo'**

*(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

<sup>30</sup>Laj taj une, ti yajchanc'optaque laj stsob sbaic xchi'uc ti Jesuse, laj yalbeic ya'i scotol ti c'usi laj spastique xchi'uc ti c'u s'elan chanubtasvanique.

<sup>31</sup>Ti Jesuse xi laj yalbeique: —La'ic, ba jcox co'ntontic ca'tic jliqueluc ti bu sts'ijlajan ti banomile. Yu'un xtal xbat yepal ta j'ech'el ti jnaclejetic ta banomil ti mu'yuc c'usi xut x'aq'ue ve'icuque.



- <sup>32</sup>Ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'optaque batic ta jun barco ti bu sts'ijlajan ti banomile.
- <sup>33</sup>Yepal laj yilic ti bate, laj yojtiquinic xtoc ti ja'e. Va'i un, ep ti jteclum bu liquemic talele, batic ta anil ti bu taje, ba'yel c'ot ti stuquique.
- <sup>34</sup>C'alal loc' ta barco ti Jesuse, laj yil volol xa ti epal jnaclejetic ta banomile, c'uxubaj yo'nton yu'un, co'ol s'elan junuc tanijemal chij ti ch'abal yajval ta xq'uelee. Ep ta tos c'u s'elan lic xchanubtas.
- <sup>35</sup>C'alal mal xa ti c'ac'ale, ti yajchanc'optaque xi laj yalbeic ti Jesuse: —Mal xa c'ac'al, li'e, ch'abal jnaclejetic.
- <sup>36</sup>Taco xa batel, baticuc ta jbic'tal jteclum li' nopol no'oxe yo' ta sman sve'elic, yu'un mu'yuc sve'elic li'e.
- <sup>37</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ac'beic sve'elic ti vo'oxuque. Xi laj stac'beique: —¿Bu ta jtacutic lajunvinic ta sep (200) denario taqu'in yo' ta jmanbecutic sve'elic?
- <sup>38</sup>Xi albatique: —Ba q'uelic jayib pan oy avu'unic. Xi laj yalbeic c'alal laj xa sna'ique: —C'ajomal no'ox vo'bej (5) pan xchi'uc cha'cot (2) choy.
- <sup>39</sup>Va'i un, ti Jesuse laj yal mantal ti choticuc ta jujutsop ta yaxaltique.
- <sup>40</sup>Vo'vinic (100) ta vo', lajuneb yoxvinic (50) ta vo' ti jujutsop chotiique.
- <sup>41</sup>Ta jech yepal un ti Jesuse laj stsac ti vo'bej pane xchi'uc ti cha'cot choye. Laj stoy muyel sat ta vinajel ta yalbel vocol ti Diose. Lic xet' ti pane. Laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque yo' ta xch'acbeic ti c'u yepal tsobolique. Ja' jech xtoc laj xch'acan ti cha'cot choye yo' ta staic o lec scotolic.
- <sup>42</sup>Ve'ic scotolic ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique.
- <sup>43</sup>Noj to lajcheb (12) moch scomelal ti pane xchi'uc ti choy ti laj stsobbeic ti scomelale.
- <sup>44</sup>Ti c'u yepal ve'ic ta scotolique, ja' vo'ob mil (5000).

### **Ti Jesuse ta xanav ta ba vo'**

*(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)*

- <sup>45</sup>Laj taj une, ti Jesuse laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque ti ochicuc batel ta barco yo' ta xjelavic batel ta jteclum Betsaida, ti ts'acal ta xc'ot ti stuque, yu'un ta to sc'opon comel ti jnaclejetique.
- <sup>46</sup>C'alal laj sc'oponan comele, muy batel ta vits ta c'opojel ti'inel.
- <sup>47</sup>C'alal och ti ac'ubale, o'lol xa nab xcajet batel ti barcoe. Ti jech stuc xa com ti Jesús ti bu oye,
- <sup>48</sup>laj yil ti vocol ta xanav batel ti barcoe yu'un ta xuje sutel ta tsots ic'. C'alal ta xa sacub talele, nopaj batel ta stojolic ta xanav batel ta ba vo', ti tuc' xa jelavel ta jelav ta spas sba yilele.



<sup>49</sup>C'alal laj yilic ta xanav talel ta ba vo'e, avanic yu'un laj snopic ti ja' jun sbel-banomil,

<sup>50</sup>yu'un laj yilic scotolic, xi'ic ta j'ech'el. Ta jech yepal xi avan talel ti Jesús ta stojolique: —Tsotsanic, Vu'unun. Mu xaxi'ic.

<sup>51</sup>Och ta barco ti Jesuse, ts'ij xi liquel ti iq'ue. Ch'ayal c'ot yo'ntonic yu'un.

<sup>52</sup>Yu'un mu'yuc to ta xc'ot lec ta yo'ntonic, ti xch'ay no'ox o'ntonal yu'un laj sboles ti pane, yu'un xch'ayet ti snopbenal yu'unique.

### **Ti Jesuse laj scoles jchameletic ta Genesaret**

*(Mt 14.34-36)*

<sup>53</sup>Ech' xtuch'ic ti nabe. C'otic ta Genesaret banomil. Ti bu taje laj xchuquic comel ti barco ta ti' nabe.

<sup>54</sup>C'alal yacal to ta xloq'uic ta barcoe, ti jnaclejetique ta jech yepal laj yojtiquinic ti Jesuse.

<sup>55</sup>Ta sjunul ti banomil bu taje, batic ta anil ta spoyel talel ti jchamelic bu oy ti Jesuse.

<sup>56</sup>Buyuc no'ox ta x'och batele, mi ta biq'uit jteclum, mi ta jteclum, mi ta naetic, mi be, ta xaq'uic ti yajchamelic ti xvocoletic ta stojol ti yac'uc ta piquel jutebuc ti sti'il sc'u'e. Scotolic ti buch'u ta stabe ta picbel ti sti'il sc'u'e, toj lecubel ta xc'ot.

## **San Marcos 7**

### **Ti c'usi ta soquesatic o yu'un ti buch'uc no'oxe**

*(Mt 15.1-20)*

<sup>1</sup>Nopajic batel ta stojol Jesús jun chib fariseoetic xchi'uc jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ti liquemic talel ta Jerusalene.

<sup>2</sup>Ti stuquic taje, oy bu c'ot ta satic oy jlom yajchanc'optac ti Jesuse mu'yuc ta spoc sc'obic c'alal mu'yuc to ta x'ochic ta ve'ele, ti mu'yuc ta spasic jech c'u cha'al liquem yu'unic xaltique, ta xna'levanic ta j'ech'el.

<sup>3</sup>Yu'un ti fariseoetique xchi'uc ti israeletique, staoj yav tsots sc'oplal ta xa'iic ti c'u s'elan liquem yu'un ti stot sme'ique, mu to xve'ic mi mu'yuc ta spoc sc'obic jech c'u cha'al oy sc'oplale.

<sup>4</sup>Ti stuquique c'alal mi ta sutic talel ta ch'ivite, mu xu' ta xve'ic mi mu'yuc ta xvul spoquic ep ta velta ti sc'obique. Ma'uc no'ox jech yepal taje, yu'un oy to yan stalel ta spasic jech c'u cha'al ta suq'uel ti svasuique, ti sjarroique, ti pocob-c'obal pasbil ta taquaine, xchi'uc ta spoquel ti stemique.

<sup>5</sup>Jech o xal ti fariseoetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale, xi laj sjac'beic ti Jesuse: —¿C'u cha'al ti avajchanc'optaque mu jechuc ta spasic jech chac c'u cha'al liquem yu'unic ti jtot jme'tique? Ti stuquique ta xve'ic xchi'uc yic'obal sc'obique.



<sup>6</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti vo'oxuque, mu yanuc ac'oplalic ti laj yalbe sc'oplal ti jpac'taejbail ti xi laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaiase: 'Ti jnaclejetic ta banomil li'e, jun yutsil ti ye ta xiyich'icun ta muq'ue, ja'uc ti yo'ntonic une, nom oy ta jtojol.

<sup>7</sup>Altic no'ox ma' ti nijil chimilic ta jtojole, yu'un xi s'elane, yu'un ti c'usi ta xchanubtasvanique, naca smantal viniquetic.'

<sup>8</sup>“Yu'un ti vo'oxuque, ta xavictaic comel smantal ti Diose, yo' jech staoj yav atsacojic ta spasel c'u s'elan liquem yu'un ti atot ame'ique, ti ja' no'ox ta xasqu'uc ti ajarroique, ti avuch'om-vo'-vasuique, ti oy to yan xco'olaj jech ta xapasique.”

<sup>9</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti jech staoj yav ta xapasic ti c'usi sc'an ti avo'ntonique, ja' laj xa ajipic comel ta apat ta axoconic smantal ti Diose.

<sup>10</sup>Ti Moise se xi laj yale: 'Ich'o ta muc' atot ame'. Ti buch'u ta sbis ta cotel chaval ti stot sme'e, oy sc'oplal xcham xla j.'

<sup>11</sup>Ti vo'oxuque ta xava'an abaic ta xchanubtasel ti buch'uuc no'oxe, ti xi ta xalbe ti stot sme' avu'unique: 'Mu xa xu' ta jcoltaot, scotel ti c'usi oy cu'une, laj xa cac'be smotonin Dios ti sbiinoj corbane.'

<sup>12</sup>Ti jech ta xal avu'unic taje, ja' svinajeb ti lec ta xava'iic mu'yuc ta scolta ti stot sme'ique.

<sup>13</sup>Ta sventa ti c'u s'elan liquem avu'unique, laj xa avalopatinic comel smantal ti Diose yo' jech sjel stsac no'ox ech'el ta spasel ti c'u s'elan liquem yu'unic ti atot ame'ique. Oy to yan ti xco'olaj ta xapasique.

<sup>14</sup>Laj taj une, ti Jesuse laj yic' talel ti jnaclejetique, xi laj yale: —A'yibeicun acotolic, ts'etano achiquinic ti xi s'elane:

<sup>15</sup>C'usiuc no'ox ta stun, ta slajes ti buch'uuc no'oxe, ma'uc ta soques sba xchi'uc. Ti bu ta soques sba xchi'uc ti buch'uuc no'oxe, ja' ti c'usi xloc' x'ayan talel ta yo'ntonique.

<sup>16</sup>Mi oy ani' achiquinic ti vo'oxuque, a'yic lec.

<sup>17</sup>C'alal laj yicta comel jnaclejetic ti Jesuse, och batel ta na. Jac'bat yu'un yajchanc'optac ta sventa ti chanubtasel taje.

<sup>18</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —¿Mi mu'yuc xava'ibeic smelol ec? ¿Mi yu'un xavac'toicuc ta soquesat xchi'uc c'usi ta stam ta stunel slajes ti buch'uuc no'oxe?

<sup>19</sup>Yu'un ma'uc ta yut o'ntonal ta xc'ot. Ta xc'ot ta yut ch'util, c'un to un ta xloc' batel. Ti va'i s'elan yal taje, ja' ta xac' ta na'el lec scotel ti ve'liletique.

<sup>20</sup>Xi laj yal xtoque: —Ti c'usi xtal no'ox ta sjol ta yo'nton ta yalel ti buch'uuc no'oxe, ta soques sba xchi'uc.

<sup>21</sup>Ti xcaltique, ta yutil o'ntonal ta xlic talel ta snopel c'usi chopol ta spas ti buch'uuc no'oxe, ta slo'lael ti jol o'ntonale, ti elec'ale, ti milvaneje,



<sup>22</sup>ti pas mulile, ta yu'ninbel c'usi oy yu'un ti xchi'ile, ti me' mulile, ti lo'lavaneje, ti mu'yuc q'uexlalile, ti yit'ixal o'ntonale, ti tic' mulile, ti toyobbaile, ti ch'abal lec snopbenal yu'une.

<sup>23</sup>Ta melez ja' ta soques sba xchi'uc ti buch'uuc no'ox taje, yu'un ta yut yo'nton ta xlic talel scotol ti c'usi chopol ta xloc' ta alel yu'une.

### **Ti jyanlum ants tac'al xch'unoj c'ot ta yo'nton ti Jesuse**

*(Mt 15.21-28)*

<sup>24</sup>Ti Jesuse loc' batel ti bu taje, bat ta yosilal jteclum Tiro xchi'uc ti Sidone. Och batel ta jun na, mu sc'an xac' sba iluc, mu'yuc xu' yu'un.

<sup>25</sup>Ta jech yepal a'yibat sc'oplal yu'un jun ants ti oy jun yantsil ol ta x'ilbajinat yu'un pucuj ti mu stac' q'uelel ta j'ech'el ti c'usi ta spase, ti bat squejan sba ta stojol ti Jesuse.

<sup>26</sup>Ja' jun jyanlum ti antse, liquem tal ta Sirofenicia banomil, laj sc'anbe vocol ti Jesuse ti tacbatuc loq'uel ti pucuj ti oy ta stojol ti yantsil ole.

<sup>27</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Mala to, ac'o ve'uc ba'yel ti alab nich'nabetique. Mu stac' ma' ti poj xi sve'el ti alab nich'nabetique yo' ta sve' ti ts'i'etique.

<sup>28</sup>Xi laj stac' ti antse: —Jech xaval ava'uc unbi, Cajval, ti ts'i'etique ta stamic xch'uch'ulil sve'el ti alanich'biletic ti bu ta xbaj yalel ta yolon mexae.

<sup>29</sup>Xi albat yu'un ti Jesuse: —Oy smelol ma' ti ac'op laj avale, batan xch'a. Loc' xa batel ma' ti pucuj ta xilbajin ti atsebe.

<sup>30</sup>C'alal c'ot ta sna ti antse, puch'ul ta sta laj stem ti stsebe, loq'uem xa batel ti pucuje.

### **Ti Jesuse laj scoles jun jmacal-chiquin-uma' vinic**

<sup>31</sup>Ti Jesuse loc' batel ta yosilal jteclum Tiro, ech' ta jteclum Sidón xchi'uc ta yosilal ti Decápolise, c'ot ta ti' nab Galilea.

<sup>32</sup>Ti bu taje, ic'bil tal ta stojol jun vinic macal xchiquin, ti uma' xtoque. Laj sc'anbeic vocol ti scajanuc sc'ob ta stojol ti vinique.

<sup>33</sup>Slecoj ic'bil loc' yu'un ti Jesuse. Laj yic' loq'uel bu tsobolic ti jnaclejetique. Laj stic' ochel sni' sc'ob ta xchiquin ti vinique. Laj xjax ta sc'ob ti stube. Laj spicbe yoc' ti vinique.

<sup>34</sup>C'un to un, sjic' xch'a yo'nton laj sq'uel muyel vinajel, xi laj yalbe ti vinique: — ¡Efatá! (“¡Jaman!” xi ma' ti smelol ta xale.)

<sup>35</sup>Ta jech yepal jam ti xchiquine, jam ti yee, lec xa xu' ta xc'opoj.

<sup>36</sup>Albat yu'un ti Jesuse ti mu junuc buch'u xalbe ya'ie. Manchuc mi jech yich' albel ti mantale, xpuquet no'ox yu'un ta yalel ti sc'oplale.

<sup>37</sup>Xi ta xalic ti buch'u ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic yu'une: —Scotol lec ti c'usi ta spase. Xu' ta sjambe xchiquin ti jmacal xchiquine. Xu' ta xc'opoj yu'un ti uma'e.

## **San Marcos 8**

### Ti Jesuse ta xac' ve'uc chanmil ta vo'

(Mt 15.32-39)

- <sup>1</sup>Oy bu jun c'ac'al, ep laj stsob sbaic batel jnaclejetic ta banomil. Mu'yuc xa c'usi stun slajesic. Laj yic' talel yajchanc'optac ti Jesuse, ti xi laj yalbe ya'iique:
- <sup>2</sup>—Ta xc'uxubaj co'nton yu'un ti jnaclejetic ta banomile. Oy xa yoxibal c'ac'al li' oy ta jtojol ti mu'yuc xa c'usi ta stun ta slajesique.
- <sup>3</sup>Mi mu'yuc ve'emic ta jtac sutel ta snaique, xu' slubtsajic ta be, yu'un oy jlom nom to talemic.
- <sup>4</sup>Xi tac'bat yu'un ti yajchanc'optaque: —¿Mi oy la c'usi ta utel ta xcac'betic sve'el c'alal mi junuc oy buch'u nopol nacal li'e?
- <sup>5</sup>—¿Jayib pan oy avu'unic? —xi laj sjac' ti Jesuse. —Vucbej (7) —xi laj stac'beique.
- <sup>6</sup>Va'i un, ti Jesuse laj yal ti chotliicuc ta lumtic ti jnaclejetique. Laj stsac ti vucub (7) pane. Laj yalbe vocol ti Diose. Laj xet' ti pane. Laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque. Ti stuquique laj xch'acbeic ti jnaclejetique.
- <sup>7</sup>Oy jaycot uni choy yu'unic xtoc. Laj yalbe vocol Dios ti Jesuse. Laj yal mantal xtoc ac'o xch'aquic batel.
- <sup>8</sup>Scotolic ve'ic ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique. Noj vucub (7) moch scemelal ti ve'lil laj stsobique.
- <sup>9</sup>Ti c'u yepal ve'ique, nopol chanmil (4000) jnaclejetic ta banomil. Ta jech yepal un, ti Jesuse laj sc'oponan comel.
- <sup>10</sup>Och bal ta barco xchi'uc ti yajchanc'optaque, batic ta Dalmanuta banomil.

### Ti fariseoetique ta sc'anic ac'batuc yilic ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

- <sup>11</sup>Talic fariseoetic, lic svul sbaic xchi'uc ti Jesuse. Yo' ta sbajesic ta c'oc', laj sc'anbeic ti yac'uc iluc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une ti svinajesuc sba ti liquem talel ta stojol ti Diose.
- <sup>12</sup>Sjic' xch'a liquel yo'nton ti Jesús ti xi laj yale: —¿C'u cha'al ta sc'an ta sq'uel ya'iic ti jnaclejetic ta banomil ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot ta o'ntonal yu'une? J'ech'el xcal ti mu'yuc c'usi xa'ac'bat yilique.
- <sup>13</sup>Va'i un, laj yictaan comel, cha'och batel ta barco, bat ta jot sti'il nab.

### Spajubtasobil span ti fariseoetique

(Mt 16.5-12)

- <sup>14</sup>Ti yajchanc'optaque ch'ay yo'ntonic ta yich'el batel ti sve'elique. C'ajomal jbej pan yich'o'jic batel c'alal ochic ta barcoe.
- <sup>15</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Ti vo'oxuque, bijanic yu'un spajubtasobil span ti fariseoetique xchi'uc spajubtasobil span ti Herodese.
- <sup>16</sup>Ti yajchanc'optaque lic yalilanbe sbaic ti mu'yuc spanique.





<sup>17</sup>Ti Jesuse laj sna' ti jech ta xalbe sbaique. Xi laj yalbee: —¿C'u cha'al ta xavalbe abaic ch'abal ti apanique? ¿Mi yoquel to mu xava'ibeic smelol xchiquinal? ¿Mi mu no'ox xac' ti snopobil avu'unique?

<sup>18</sup>¿Mi mu'yuc asatic? ¿Mi mu xava'ibeic ti xchiquinale? ¿Mi ch'ay xa ta avo'ntonic?

<sup>19</sup>C'alal laj jxet' ti vo'bej (5) pan ta stojol ti vo'ob mil (5,000) jnaclejetic ta banomile, ¿jayib moch laj atsobic ti scomelale? —Lajcheb (12) —xi laj staq'uique.

<sup>20</sup>—C'alal laj jxet' ti vucbej (7) pan ta stojol ti chanmil (400) jnaclejetic ta banomile, ¿jayib moch laj atsobic ti scomelale? —xi ti Jesuse. —Vucub (7) —xi laj staq'uique.

<sup>21</sup>Xi tac'batique: —¿C'u cha'al un cha'e yoquel to mu xava'ibeic ti smelole?

### **Ti Jesuse ta scoles jun ma'sat ta Betsaida jteclume**

<sup>22</sup>Ts'acal to c'otic ta jteclum Betsaida. Ti bu taje, ic'bil tal ta stojol Jesús jun ma'sat vinic. Laj sc'anbeic vocol ti scajanuc sc'ob ta stojole.

<sup>23</sup>Ti Jesuse laj snitbe batel sc'ob ti ma'sate, yic'oj loq'uel ta sti'il jteclum. Laj xjaxbe tubil ta sat ti ma'sate. Laj scajan sc'ob ta stojol. Laj sjac'be mi xil xa jutuc ti saquilal osile.

<sup>24</sup>Ti ma'sate lic stoy sat, xi laj yale: —Ta xquil oy buch'u xva'lajet ta xanav ti co'ol s'elan te'etique.

<sup>25</sup>Ti Jesuse lic xcha'picbe sat ti ma'sate. Xbat xa xch'ulel xchi'uc ta sq'uelel ti c'u s'elan ta xile, lecub ti sate. Xil xa lec scotol.

<sup>26</sup>Va'i un, ti Jesuse laj stac batel ta sna ti vinique, ti xi laj yalbee: —Mu xa'och batel ta jteclum. Mu'yuc buch'u xavalbe ya'i jam ti asate.

### **Ti Pedroe ta xal ja' Cristo ti Jesuse**

*(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

<sup>27</sup>Laj taj une, ti Jesuse batic xchi'uc ti yajchanc'optac ta bic'tal lum ti oy ta Cesarea ta yosilal ti Filipino banomile. C'alal oyic ta bee, xi lic sjac'be ti yajchanc'optaque: —¿Buch'uun yalojic ti jnaclejetic ta banomile?

<sup>28</sup>Ti yajchanc'optaque xi laj staq'uique: —Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Eliase. Oy jlom ta xalic ti ja' la jun j'alc'opote.

<sup>29</sup>Xi laj sjac' ti Jesuse: —Ti vo'oxuc une, ¿buch'uun ta xanopic? Xi laj yal ti Pedroe: —Vo'ot ti Cristoe.

<sup>30</sup>Ti Jesuse laj yalbe ya'i ti mu'yucuc buch'u xalbe ya'iiique.

### **Ti Jesuse ta scaj'al ti ta xich' milele**

*(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)*

<sup>31</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Ti vu'un co'ol j'elantique, mu no'ox albijuc ta xlic quich' jvocol yu'un ti moletique, yu'un ti banquilal paleetique, yu'un ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Ta xisjip stenicun. Ta xiyacquic ta milele. Ta yoxibal (3) c'ac'al un, ta xicha'cuxi.



<sup>32</sup>Jamal albatic lec ti chmilate. Va'i un, ti Pedroe jech snatil laj yic' batel ti Jesús ti laj svule.

<sup>33</sup>Ti Jesuse joyij, laj sq'uel batel ti yajchanc'optaque, xi tsots laj svul ti Pedroe: — Ch'ac aba loq'uel ta jtojol, Pucuj, ma'uc ta xanop jech c'u cha'al oy ta yo'nton ti Diose. Ja' ta xanop jech c'u cha'al ta snop ti viniquetique.

<sup>34</sup>Laj taj une, ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque xchi'uc ti jnaclejetic ta banomile, xi laj yale: —Mi oy buch'u sc'an ta xists'acliun batele, ac'o sten ta yo'nton ti xcuxlejale, manchuc mi ta xich' svocol.

<sup>35</sup>Ti buch'u ta xc'uxubin sbae, ta xch'ay ti xcuxlejale. Ja'uc ti buch'u ta sten ti xcuxlej ta jventae, ta sventa ti lequil ach' c'ope, ta sta ti xcuxlejale.

<sup>36</sup>¿C'usi la ta xtun o yu'un ti buch'u ta xu'nin ya'iic scotol ti c'usi oy ta banomile mi ch'ayel ta xbat ti xch'ulele?

<sup>37</sup>¿Mi oy la c'usi xut ta sman loq'uel talel xch'ulel mi ch'ayel ta xbate?

<sup>38</sup>Mi oy buch'u ta xq'uexavic ta sventa lequil ach' c'op ta stojol ti jsa'muliletic ti yan sjol yo'ntonique, ja' jechun ti vu'un co'ol j'elantique, ta xiq'uexav ta stojolic c'alal ta xicha'sut talel xchi'uc yutsilal slequilal ti Jtote, xchi'uc ti ch'ul ánjeletique.

## San Marcos 9

<sup>1</sup>Xi laj yal ti Jesús xtoque: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, oy jlom ti li' oyoxuque ja' to ta xachamic mi laj avilic ta aba ta asatic smuc'ul stsatsal ti ventainel yu'un Dios ti ta xvul ta loq'uele.

### Xjobin ta q'uelel ti Jesuse

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

<sup>2</sup>C'alal ech'em xa ox vaquib (6) c'ac'ale, ti Jesuse bat ta jun toyol vits, ti ja' no'ox laj yic' batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane. Ti bu taje, ta sba ta satic xjobin liquel ti Jesuse.

<sup>3</sup>Xlablun no'ox liquel xjobal ti sc'u'e, ti mu'yuc xa buch'u jech sac ta xicta comele manchuc mi xchuc'chun xchi'uc.

<sup>4</sup>Laj yilic ta xlo'ilaj xchi'uc Elías, xchi'uc Moisés ti Jesuse.

<sup>5</sup>Ti Pedroe xi laj yalbe ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, jun no'ox yutsil ti li' oyotique. Xi s'elan ta jpascutic oxbejuc (3) axibal nae: jun avu'un, jun yu'un Elías, jun yu'un Moisés.

<sup>6</sup>Ta xi'el xa ti yajchanc'optaque, mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi xu' ta xal ti Pedroe.

<sup>7</sup>C'alal jech taje, ja' o yal talel toc, tal voliaticuc yu'un ti squeovale. Ti ta toque laj ya'iic oy Buch'u xi ta xc'opoje: “Jc'uxubinbil Nich'on ma' li'e. A'yibeic ti sc'ope.”

<sup>8</sup>Ta jech yepal un, xjoyet lic sq'uelic ta jujot, mu'yuc xa buch'u laj yilic, ja' xa no'ox ti Jesuse.



<sup>9</sup>C'alal ta xa xyalic talel ta vitse, xi tsots laj yal ti Jesuse: —Mu'yuc buch'u xavalbe ya'iic ti c'usi laj avilique. Ja' to xavalic c'alal mi licha'cuxi ti vu'un co'ol j'elantique.

<sup>10</sup>Yo'nton no'ox sna'ic ma' taje, ac'o mi ta sjac'olanbe sbaic c'usi xal ti cha'cuxiele.

<sup>11</sup>Xi laj sjac'beic ti Jesuse: —¿C'u cha'al ta xalic ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale ti ja' ba'yel ta xvul ta loq'uel ti Eliase?

<sup>12</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta melel, ba'yel ta xtal ti Elías ta xchapanel scotol. Ti vu'un co'ol j'elantique ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope, ta xquich' ti jvocale, ta xquich' jipel tenel.

<sup>13</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, ay xa ti Eliase, pasbat xa ta stojol ti c'usi xal yo'nton ti jnaclejetic jech chac c'u cha'al ta xal ti ch'ul c'op ta xc'ot ta pasele.

### **Ti Jesuse ta scoles jun quem ch'amunbil yu'un ti pucuje**

*(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

<sup>14</sup>C'alal sutic talel bu oy ti yan yajchanc'optaque, volibil xa laj sta ta epal jnaclejetic ti xvulajetic ta stsacolan sbaic ta c'op xchi'uc jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>15</sup>C'alal laj yilic tal ti Jesuse, ch'ayal c'ot yo'nton scotolic. Bat sc'oponic ta anil.

<sup>16</sup>Ti Jesuse xi laj sjac'be ti jnaclejetic: —¿C'usi c'ot ta pasel ti tsots xavochlajetic?

<sup>17</sup>Oy jun ta scotolic ti xi laj staq'ue: —Jchanubtasvanej, li' quic'ojbot talel ti jnich'one, ta x'ilbajinat yu'un ti pucuje, ta xmacbat ye.

<sup>18</sup>Ti buyuc no'ox oye, ta xjipat ta lum yu'un ti pucuje, xvocan xa ye, xc'uxuxet ye, ta ste' sba. Laj jc'anbe vocol ti avajchanc'optac ti ac'o sloq'uesic ti pucuje. Ja'uc le' une, mu'yuc xu' yu'unic.

<sup>19</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Jech'oxuc ta j'ech'el ti mu'yuc c'usi c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele! ¿C'u to ono'ox sjalil ta xac'anic li' oyun ta atojolique? ¿C'u to no'ox sjalil ta jts'icboxuc? Ic'bun tal ti queme.

<sup>20</sup>Va'i un, laj yic'beic talel ti quem ta stojol ti Jesuse. C'alal laj yil Jesús ti pucuje, laj stubbe yic' ti queme, xbalalij yal ta lum, xvocan xa liquel ye.

<sup>21</sup>Ti Jesuse xi laj sjac'be stot ti queme: —¿C'u xa sjalil sts'icoj talel le'e? Xi laj stac' ti stote: —Ta sbic'tal ono'ox tsacbil talel.

<sup>22</sup>Ti pucuj taje, ep ta coj laj xa sjipbun ta c'oc', ta vo', yo' ta smil ya'i ti jnich'one. Mi oy c'usi xavut, coltauncutic, c'uxubinuncutic.

<sup>23</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —¿C'u ono'ox la xachi 'mi oy c'usi xcut'? Ti buch'u ta xc'ot lec ta yo'ntone, ta xc'ot ta pasel.

<sup>24</sup>Va'i un, stot ti queme xi tsots avane: —Ta xc'ot ta co'nton. Coltaun xa ti vi s'elan xtal xbat ti co'ntone.



<sup>25</sup>C'alal laj yil ti Jesús ti snet' net' sbaic talel ti jnaclejetique, xi lic sjajanta ti pucuj ti mu stac' q'uelel ti c'usi ta spase: —Uma' pucuj, jmacal chiquin, ta xcalbot ava'i, loc'an. Ictao comel ti quereme. Mu xa xacha'och ta stojol.

<sup>26</sup>Ti pucuje tsots avan. Laj sjip ta lum, laj stubbe yic' ti quereme. C'alal loc' batel ta stojole, co'ol s'elan chamem xa laj yicta comel. Yepal no'ox ta xalic ti chamem xa ti quereme.

<sup>27</sup>Ti Jesuse laj snitbe liquel sc'ob. Va'i ti quereme.

<sup>28</sup>Ti Jesuse och batel ta jbej na xchi'uc ti yajchanc'optaque. Ti yajchanc'optaque xi laj sjac'beic ta mucule: —¿C'u cha'al mu'yuc xu' cu'uncutic ta sloq'uesel ti pucuj le'e?

<sup>29</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Ja' no'ox xu' ta xloc' batel ti pucuj le'e ta sventa ti c'opojel ti'inele.

### **Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame**

*(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)*

<sup>30</sup>C'alal loq'uic batel ti bu oyic to oxe, ech'ic ta Galilea banomil. Ti Jesuse mu sc'an ti mu junucuc sna'ic ti bu oye.

<sup>31</sup>Yu'un xi yacal ta xchanubtas ti yajchanc'optaque: —Ti vu'un co'ol j'elantique, ta xi'aq'ue batel ta yoc ta sc'ob ti jnaclejetique yo' ta xismilicun. Ta yoxibal (3) c'ac'al une, ta xicha'cuxi.

<sup>32</sup>Mu'yuc laj ya'ibeic smelol ti va'i s'elan albatique. Yu'un ta xi'ic ta sjac'bel.

### **Buch'u ti x'ech' cajal sc'oplale**

*(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

<sup>33</sup>C'otic ta jteclum Capernaum. C'alal oyic xa ta jbej nae, ti Jesuse xi lic sjac'be ti yajchanc'optaque: —¿C'usi ta xavalolanic talel ti yacalotic talel ta xanobale?

<sup>34</sup>Ti stuquique ts'ijil icomic yu'un ta sjac'olanbe sbaic talel ta be buch'u ti x'ech' cajal ta xc'ot sc'oplal yu'unique.

<sup>35</sup>Jech o xal ti Jesuse ichotij, laj yic' talel ti lajcha'vo' (12) jchanc'optaque, ti xi laj yalbee: —Mi oy buch'u ta sta ya'i ti cajal sc'oplal ta xc'ote, biq'uit ac'o yac' sba, ac'o tunuc ta stojol ti yane.

<sup>36</sup>Laj taj une, ti Jesuse laj snit talel jun olol. Laj sva'an ta o'lol ti bu oyique. Lic spet ti olole, xi laj yale:

<sup>37</sup>—Ti buch'u ta xich' ta muc' jun olol ta jventa jech c'u cha'al ti olol li'e, ta xiyich' ta muc'. Ti buch'u ta xiyich' ta muq'ue, ma'uc no'ox ta xiyich' ta muc', ta xich' ta muc' ti Buch'u laj stacun talele.

### **Buch'uuc no'ox ti ma'uc jcontratique, ja' jchi'iltic ta abtel**

*(Mt 10.42; Lc 9.49-50)*

<sup>38</sup>Ti Juane xi laj yalbe ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, laj quilcutic jun vinic ta sloq'ues pucuj ta aventa. Ta scoj ti mu jmojuc ta xixanav jchi'uctique, laj jpaitsancutic.



<sup>39</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Mu xapajtsanic, ch'an utic. Yu'un ti buch'u tsots xu' yu'un ta jventae, ma'uc jun vinic ti chopol ta xc'opoj ta jtojole.

<sup>40</sup>Ti buch'u mu xiscontrainotique, ja' jchi'iltic ta abtel.

<sup>41</sup>Buch'uuc no'ox, manchuc mi jboch vo' ta xac'boxuc ta jventa ti jech cu'unoxuque, ta melet ta sta ti smotonique.

### **Xi'bal sba ti bajel ta mulile**

*(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

<sup>42</sup>Ti Jesuse xi laj yal xtoque: —Buch'uuc no'ox ta sta smul yu'un junuc ti ololetic ta xiyich' ta muq'ue, ja' lec ti chuc xi cho' ta snuc', jip xi yalel ta nab.

<sup>43</sup>Mi ta scoj no'ox ac'ob ta xata amul yu'une, ta lec no'ox, seto loq'uel. Ja' xi to smuc'ul mi jun ac'ob ta xa'och batel ta cuxlejal. Altic ta j'ech'el mi xchibal ac'obic ta xabat ta tojob mulil bu mu xtub ti c'oq'ue.

<sup>44</sup>Ti ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvit yu'unique, mu xtub ti c'oq'ue.

<sup>45</sup>Mi ta scoj no'ox avacan ta xata amul yu'une, ta lec no'ox, seto loq'uel. Ja' xi to smuc'ul mi jun xa avacan ta xa'och batel ta cuxlejal. Altic ta j'ech'el mi xchibal avacan ta xajipat ochel ta tojob mulil ti bu mu xtub ti c'oq'ue.

<sup>46</sup>Ti ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvit yu'unique, mu xtub ti c'oq'ue.

<sup>47</sup>Mi ta scoj no'ox sbec' asat ta xata o amul yu'une, ta lec no'ox, pitso loq'uel jbejuc. Ja' xi to smuc'ul mi jbej sbec' asat ta xa'och batel bu ta xventainvan ti Diose. Altic ta j'ech'el mi xchibal sbec' asatic ta xajipat ochel ta tojob mulile.

<sup>48</sup>Ti ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvit yu'unique, mu xtub o ti c'oq'ue.

<sup>49</sup>“Scotolic ta c'oc' ta vocol ta xmeltsaj jech c'u cha'al ta xich' ac'bel yats'mil smoton Dios ti ta xich' chic'bele.

<sup>50</sup>Ti ats'ame toj tunel. Jechuc oyuc yutsilal slequilal avo'ntonic, lecuc xavil abaic. Yan mi mu jechuc une, ta xtub sc'oplal alequil avutsilalic jech c'u cha'al ti ats'am ta xch'ay yutsil smuil ti xchi'ile.”

## **San Marcos 10**

### **Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti bajobbaile**

*(Mt 19.1-12; Lc 16.18)*

<sup>1</sup>Ti Jesuse loc' batel ta jteclum Capernaum. Bat ta Judea banomil xchi'uc ta jot uc'um Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale. Ti bu taje, laj stsob sbaic talel jnaclejetic. Lic chanubtasvanuc jech c'u cha'al ta spas ono'oxe.

<sup>2</sup>Nopajic batel jun chib fariseoetic yo' ta sbajesic ta c'oc' ti Jesuse, laj sjac' mi xu' ta sbaj sbaic xchi'uc yajnil ti vinique.

<sup>3</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Albun ca'i, ¿c'u s'elan laj yalboxuc ti Moisesese?



<sup>4</sup>Xi laj yalique: —Ti Moisesse laj yal ti xu' ta j'abaj j'bacutic ti xich'uc smeltsanel svunal ti bajobbaile. Jech ti vinique xu' ta scomtsan ti yajnile.

<sup>5</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti Moisesse jech laj yalboxuc ta scoj ti toj tsots avo'ntonic.

<sup>6</sup>Ja'uc ta sliquebale c'alal lic smeltsan scotol ti Diose, laj spas jun vinic, jun ants.

<sup>7</sup>Jech o xal ti vinique ta scomtsan stot sme' yo' jech ta xic' ti yajnile.

<sup>8</sup>Jech ta spas ta jun ti cha'vo'ique. Jech o xal ti vinic xchi'uc ti antse mu xa yu'unuc cha'vo'icuc.

<sup>9</sup>Jech o xal ti vinique mu xu' ta xch'ac ti c'usi xa laj spas ta jun ti Diose.

<sup>10</sup>C'alal oyic xa ta nae, ti yajchanc'optaque lic sjac'beic sc'oplal taje.

<sup>11</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Buch'uuc no'ox ta sbaj ti yajnile, mi ta xic' yan ants, laj xa sta smul ta scoj ti laj sbaj ti sba'yel ajnile.

<sup>12</sup>Mi ta sjip comel smalal ti antse, chba yic' yan vinic, laj xa sta smul ec.

### **Ti Jesuse ta sva'an sba ta yac'bel slequilal ti ololetique**

*(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

<sup>13</sup>Oy j'lom yic'ojic talel ololetic ta stojol ti Jesuse yo' jech ta scajan sc'ob ta sba. Ja'uc ti yajchanc'optaque laj spajtsanic ti buch'u yic'ojic talel ti ololetique.

<sup>14</sup>C'alal jech laj yil ti Jesuse, vocol laj ya'i. Xi laj yale: —Talicuc ta jtojol ti ololetique, mu xapajtsanic. Ti buch'u co'ol s'elan yo'ntonic jech c'u cha'al ti ololetic li'e, ja' ventainbiloc yu'un ti Diose.

<sup>15</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melec, buch'uuc no'ox mi mu jechuc yo'ntonic jech c'u cha'al ti ololetic li'e, mu xu' ta x'ochic batel bu ta xventainvan ti Diose.

<sup>16</sup>Ti Jesuse laj spetanan ti ololetique. Laj scajan sc'ob ta sba yo' ta sva'an sba ta yac'bel slequilal.

### **Ti jc'ulej vinique ta sc'opon ti Jesuse**

*(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

<sup>17</sup>C'alal loc' batel ti Jesuse, ja' o tal ta anil jun vinic. Vul squejan sba ta stojol, xi laj sjaq'ue: —Lequil Jchanubtasvanej, ¿c'usi sc'an ta jpas yo' ta jta ti jcuxlejal sventa sbatel osile?

<sup>18</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ta xaval lequil vinicun? Mi junuc buch'u oy slequil yutsil. Jun no'ox ti xi s'elan oye: ja' no'ox stuc ti Diose.

<sup>19</sup>Xana' ti xi s'elan ti mantaletique: 'Mu xamilvan, mu xasa' avants, mu xa'elc'aj, mu xajut c'op. mu xalo'lavan, ich'o ta muc' atot ame.'

<sup>20</sup>—Jchanubtasvanej, scotol taje, pasem ono'ox cu'un talel ta jbic'tal —xi laj stac' ti vinique.

<sup>21</sup>Ti Jesuse c'uxubaj yo'nton laj sq'uel batel ti vinique, ti xi laj stac'bee: —Jun xa no'ox xi s'elan sc'an xapase: Batan, chono scotol ti c'usitic x'ayan avu'une. Ti stojole, ac'bo ti



me'un mu'nate. Oy ac'ulejal ta vinajel un. Mi laj taj une, la' ta jtojolal. Manchuc mi ta xavich' avocol, ts'acliun talel.

<sup>22</sup>C'alal jech laj ya'i ti vinic taje, lic svul yo'nton yu'un toj jc'ulej xa'i sba.

<sup>23</sup>Va'i un, ti Jesuse xjoyet laj sq'uel batel ta jujujot, ti xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Bats'i toj vocol ta x'och ti jc'ulejetic ti bu ta xventainvan ti Diose.

<sup>24</sup>Ti yajchanc'optaque ch'ayal c'ot yo'ntonic yu'un ti c'op taje. Ja'uc ti Jesuse xi lic xcha'ale: —Jnich'nab, toj vocol ta x'och bu ta xventainvan Dios ti buch'utic ja' no'ox spatoy yo'ntonic yu'un ti sc'ulejale.

<sup>25</sup>Ja' to xu' ta xjelav ta sat acuxa ti jcot camelloe. Ti buch'u jc'uleje toj vocol ta x'och bu ta xventainvan ti Diose.

<sup>26</sup>C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque, ch'ayal c'ot yo'ntonic. Xi laj sjac'olanbe sbaique: —Mi ja' jech taje, ¿buch'u xa ono'ox ta xcol?

<sup>27</sup>Ti Jesuse laj sq'uel batel, xi laj stac'bee: —Ta sventa ti vinique, mu ono'ox cha'bel c'usi xut sbaic. Ja'uc ta sventa ti Diose, scotol xu' ta xc'ot ta pasel.

<sup>28</sup>Ti Pedroe xi lic yalbee: —Cajval, ti vu'uncutique laj xa jcomtsancutic ti c'usitic x'ayan cu'uncutique, tal jts'ac-patitcutic.

<sup>29</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mi ta jventa, mi ta sventa ti lequil ach' c'op sc'oplal ti colele, ta xtuch' ta yo'nton ti snae, ti xchi'iltac ta voq'uele, ti stot sme'e, ti yajnile, ti xnich'nabe, ti yosile,

<sup>30</sup>li' no'ox ta banomile, mu'yuc spajeb ta stabeic xquexol ti snae, ti xchi'iltac ta voq'uele, ti stote, ti sme'e, ti xnich'nabe, ti yosile, ac'o mi ta xich' ilbajinel. Ta sta xcuxlejal sbatel osil ta ach' banomil.

<sup>31</sup>Oy ep ti buch'utic ich'bilic ta muc' avi li'e, ja'uc le' une, oy bu ta sta yorail ti mu'yuc ich'bilic ta muc' ta xc'otique. Oy ep ti buch'utic mu'yuc ich'bilic ta muc' avi li'e, ta sta yorail ti ich'bilic ta muc' ta xc'otique.

### **Yoxtenal ta xal ti Jesús ti ta xchame**

*(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

<sup>32</sup>Ti jchanc'opetique tijilic batel ta spat Jesús c'alal ta xbat ta Jerusalene. Oy jlom labal no'ox ta xa'iic. Oy jlom ti nabalic batel ta patile, oy xi'el ta xa'iic. Ti Jesuse laj xch'ac loq'uel ti lajcha'vo' (12) yajchanc'optaque, xi lic yalbe ya'i ti c'usi ta xc'ot ta pasele:

<sup>33</sup>—Ti vo'oxuque avilojic ta xibat ta Jerusalén ti bu ta xi'aq'ue ta c'abal ti vu'un co'ol j'elantic ta stojol ti banquilal paleetique, xchi'uc ta stojol ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. J'ech'el ta xac' yeic yo' ta xquich' milel, xchi'uc ta xiyauic ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetique.

<sup>34</sup>Ta xislabanic, ta xismajic, ta xistubtaic. Ts'acal to un, ta xismilic. Ta yoxibal (3) c'ac'al un, ta xicha'cuxi.

### **Ti Jacoboe xchi'uc ti Juane ta sc'anbe vocol ti Jesuse**

*(Mt 20.20-28)*



<sup>35</sup>Ti Jacoboe xchi'uc ti Juane, xnich'nabtac ti Zebedeoe, nopajic batel ta stojol ti Jesús ti xi laj yalique: —Jchanubtasvanej, ta jc'ancutic vocol ta atojol.

<sup>36</sup>Xi jac'batic yu'un ti Jesuse: —¿C'usi ta xac'an ta jpasboxuc un?

<sup>37</sup>Xi laj yalique: —Ti bu jun yutsil ti ventainel avu'une, ac'o ave ati' ti ta xichoticutic jun ta abats'i c'ob jun ta ats'et c'ob.

<sup>38</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Mu xana' ti c'usi ta xac'anique. ¿Mi ta xcuch avu'unic ta yich'el vocol jech c'u cha'al ta xquich'e?

<sup>39</sup>—Xu' cu'uncutic —xi laj staq'uique. Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Jech ono'ox ta xataic ti vocol jech c'u cha'al ta jta ti vu'une. Jech ono'ox ta xavich'ic milel jech c'u cha'al ta xquich' ti vu'une.

<sup>40</sup>Ja'uc ti ta xac'anic ta xachotiic jun ta jbats'i c'obe, ti jun ta jts'et c'obe, ma'uc cabtel ta xcac'. Ti buch'u ta xchoti ta jxocone ja' no'ox ta x'ac'batic ti buch'utic jech albil sc'oplalique.

<sup>41</sup>C'alal jech laj ya'iic ti lajunvo' yajchanc'optaque, mu lecuc laj ya'iic. Laj yiltaic ti Jacoboe, ti Juane.

<sup>42</sup>Ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Xi laj yalbee: —Xana'ic ti vo'oxuque, ti ajvaliletic yan yajvalic li' ta banomile stoyoj sbaic ti jech oy yabtelique. Tsots ta spas ta mantal ti yajtuneltaque. Mu xac' ta venta yabtelic ti buch'u cajal yabtel yich'ojjique.

<sup>43</sup>Ti vo'oxuque mu jechuc xapasic. Ti buch'u ta sc'an ich'bil ta muc' ta xc'ote, ac'o tunuc ta stojolal ti yane.

<sup>44</sup>Ti buch'u ta sc'an ich'el ta muq'ue, ac'o yac' sba ta mosovinel yu'un ti xchi'iltaque.

<sup>45</sup>Ti vu'un co'ol j'elantique, ma'uc tal mosovinancun, tal cac' jba ta tunel, tal cac' jba ta milel ta sventa stojol scolel ti epal jnaclejetique.

### **Ti ma'sat Bartimeoe ta xjambat sat**

*(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

<sup>46</sup>C'otic ta jteclum Jericó. Loq'uc batel ta sti'il jteclum ti Jesuse, xchi'uc ti yajchanc'optaque xchi'uc ti epal jnaclejetique. Oy jun ma'sat chotol ta ti' be, ta sc'an limoxna, ti Bartimeo sbie, xnich'on ti Timeoe.

<sup>47</sup>C'alal laj ya'i ta xa xnopaj talel ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete, xi lic avanuque: —Jesús, Xnich'on David, avocoluc c'uxubinun.

<sup>48</sup>Oy ep buch'u pajtsanvanic ti ac'o ch'aniuque. Ja'uc ti ma'sate x'ech' to tsots lic avanuc: —Jesús, Xnich'on David, avocoluc c'uxubinun.

<sup>49</sup>Ti Jesuse laj sva'an sba, xi laj yale: —Iq'uc talel. Laj yiq'uc talel, xi laj yalbeique: —Tsotsan, va'lan, laj xa staot ta iq'uel.

<sup>50</sup>Ti ma'sate ta jech yepal laj sjip comel ti smochib c'u'e. Xbitluj liquel ta anil. Nopaj batel ta stojol ti Jesuse.

<sup>51</sup>Xi jac'bat yu'un ti Jesuse: —¿C'usi ta xac'an ta jpasbot? Xi tac'av ti ma'sate: — Jchanubtasvanej, ta jc'an xajambun ti jsate.

<sup>52</sup>Xi albat yu'un ti Jesuse: —Xu' xabat, jam xa ti asat ta sventa ti c'ot ta avo'nton ta xacole. Ta jech yepal jam ti sate. Nabal bat ta spat ti Jesuse.

## San Marcos 11

### Ti Jesuse ta x'och batel ta Jerusalén

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

<sup>1</sup>C'alal c'otic nopol xa Jerusalén bu oy ti chib jteclum Betfage xchi'uc ti Betaniae, ti oy ta yeloval vits Olivose, ti Jesuse laj stac jelavel cha'vo' yajchanc'op,

<sup>2</sup>ti xi albatique: —Batanic ta uni jteclum le' xjelav batele. C'alal mi lac'otic bu taje, ta xataic jun burro chucul ti mu'yuc bu cajlebinbile. Jitunic, nitic talel li'e.

<sup>3</sup>Mi oy buch'u xi ta xalboxuque: ‘¿C'u cha'al jech ta xapasic le'e?’ xi xavalbeic ya'ie: ‘Ta xtun yu'un ti Cajvaltique. Ta sutesebot talel ta ora.’

<sup>4</sup>Va'i batic un, chucul laj staic ti uni burroe nopol ta ti' na ti oy ta ti' bee. Laj sjitunic talel.

<sup>5</sup>—¿C'usi ta xapasic? ¿C'u cha'al ta xajitunic ti burroe? —xiic ti jlom ti buch'u tey oyique.

<sup>6</sup>Jech laj stac'beic sutel jech c'u cha'al albatic yu'un ti Jesuse. Mu'yuc c'usi albatic.

<sup>7</sup>Laj snitic batel ti burro bu com ti Jesuse. Lic slambeic sc'u'ic ta sba ti burroe. Caji batel ti Jesuse.

<sup>8</sup>Yepal no'ox ti buch'u ta slaman sc'u'ic ta be. Oy yan xtoc laj sbojic talel yanal c'ob te'. Laj slamanic ta be.

<sup>9</sup>Xi laj yalic ti buch'u jba'beic batele xchi'uc ti buch'u ts'acallic talel ta patile: —Jun yutsil ti Buch'u tacbil talel yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Jun yutsil ti jventainvanej ta xtale jech c'u cha'al ventainvan ti jmolmuc'totic Davide. Jun yutsil ti Dios oy ta toyole.

<sup>11</sup>Och batel ti Jesús ta Jerusalén. Tuc' bat bu oy ti ch'ulnae. C'alal laj sq'uel scotol c'u s'elane, c'un to bat ta Betania xchi'uc ti lajcha'vo' yajchanc'optaque, yu'un mal xa ti c'ac'ale.

### Ti Jesuse laj sbis ta cotel chaval ti icuxe

(Mt 21.18-19)

<sup>12</sup>Ta yoc'lomal c'alal loq'uic batel ta Betaniae, ti Jesuse lic vi'najuc.

<sup>13</sup>Laj yil ta nom jpets icux ti oy yanale. Bat sq'uel mi oy sat. Ja'uc le' une, mu'yuc sat laj sta. C'ajomal naca yanal, yu'un ma'uc to yorail ta satin.

<sup>14</sup>Va'i un, ti Jesuse xi laj yalbe ti icuxe: —Mu'yucuc buch'u slo'bot o asat ta j'ech'el. Laj ya'iic ti yajchanc'optaque.



### **Ti Jesuse tsmes ta xch'uba ti ch'ulnae**

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

<sup>15</sup>Ts'acal to un, c'alal c'otic ta Jerusalén ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'optaque, och batel ta ch'ulnae, laj snutsan loq'uel scotol ti buch'u ta xchonilajic, ta xmanolajic teye. Laj svalc'unbe xmexaic ti jel-taq'uinetic xchi'uc xchonolajeb ti jchon-palomaetic.

<sup>16</sup>Mi junuc ta xac' ochuc ti oy c'usi xcuchojic ochel ta ch'ulnae.

<sup>17</sup>Ti Jesuse xi lic chanubtasvanuque: —Xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: 'Ti jch'ulnae, albil sc'oplal sventa jtaobil ta c'oponel ta ti'inel yu'un ti jnaclejetic oyic ta sjoylej banomile.' Ja'uc ti vo'oxuc une, lajoybinic ta snail ch'en j'eleq'uetic.

<sup>18</sup>Lic xi'icuc c'alal laj ya'iic ti banquial paleetic xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Lic sa'beic smelol c'u s'elan ta xaq'uc ta milel ti Jesuse yu'un laj yilic ti ch'ayal ta xc'ot yo'nton yu'un ti jnaclejetic ti c'u s'elan ta xchanubtasvane.

<sup>19</sup>C'alal och ti ac'ubale, loc' batel ta jteclum Jerusalén ti Jesús xchi'uc ti yajchanc'optaque.

### **Ti icux ch'abal sate ta xtaquij**

(Mt 21.20-22)

<sup>20</sup>Sob xa ta yoc'lomal, ech'ic no'ox xtoc bu teq'uel ti icuxe. Ti yajchanc'optaque laj yilic ti taquijem xa xchi'uc ti yibe.

<sup>21</sup>Va'i un, ti Pedroe vul ta yo'nton ti c'u s'elan laj ya'ie, xi yalbe ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, q'uel avil ti icux ti laj abis ta cotel chavale, taquijem xa.

<sup>22</sup>Xi tac'bat yu'un ti Jesuse: —C'otuc ta avo'ntonic ti oy c'usi xu' yu'un spas ti Diose.

<sup>23</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta meyel, buch'uuc no'ox ti xi ta xalbe ya'i ti vits li'e: 'Loc'an batel li'e, ba jipo aba ta nab', mi xute, mi mu xna'etuque, ti xch'unoj ta xc'ot ta pasel c'usi laj yale, ta ono'ox xc'ot ta pasel.

<sup>24</sup>Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, scotol ti c'usi ta xac'anbe ti Dios c'alal ta xataic ta c'oponele, mi ta xach'un ti la'ac'bat xae, jech ono'ox laj xa ataic.

<sup>25</sup>Ch'ayo tubo ta o'ntonal mi oy buch'u aq'uelojbe smul c'alal ta xac'opoj xati'ine, jech ti Atotic oy ta vinajele ta xch'ayboxuc ti amul acolo'ique.

<sup>26</sup>Mi mu xach'ay xatub ti mulil colo'ile, jech ti Atotic ti oy ta vinajele mu xch'ay stub ti amul acolo'ique.

### **Tsots yabtel yich'oj ti Jesuse**

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

<sup>27</sup>Ti Jesús xchi'uc ti yajchanc'optaque cha'sutic batel ta Jerusalén. C'alal och batel ta ch'ulnae, nopaj talel ta stojol ti banquial paleetic, xchi'uc ti moletic, xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>28</sup>Xi laj sjac'beic ti Jesuse: —¿C'usi avabtel avich'oj? ¿Buch'u laj yac'bot tsots avabtel ti vi s'elan ta xapase?



<sup>29</sup>Xi tac'av ti Jesuse: —Ja' jechun ec, ta jc'an ta jac'boxuc jbel c'op. Mi xtac' avu'unique, ta xcalboxuc ava'iic buch'u yac'objun cabtel ti jech ta jpase.

<sup>30</sup>Albun ca'i, ¿buch'u laj stac talel ti Juan yo' tal yac' ich' vo'e? ¿Mi tacbil talel yu'un ti Diose? ¿Mi ja' tacbil talel yu'un ti viniquetique? Tac'beicun tal ca'itic.

<sup>31</sup>Ti stuquique xi lic yalolanbe sbaique: —Mi ta xcaltic ti ja' tacbil talel yu'un ti Diose, ti stuque xu' xi ta xistac'botique: '¿C'u cha'al ti mu'yuc laj avich'ic ta muc'?'

<sup>32</sup>Mi ta xcaltic ja' tacbil yu'un ti viniquetique, melel toj xi'bal sba yu'un scotolic sna'ojic ja' jun j'alc'op ti Juane.

<sup>33</sup>Jech o xal xi laj stac'beic ti Jesuse: —Mu jna'cutic. Xi laj stac' ti Jesuse: —Ja' jechun ec, mi ja'uc ta xcalboxuc ava'iic buch'u yac'objun tsots cabtel ti jech ta jpase.

## San Marcos 12

### Sbabac'optael ti chopol j'abteletique

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

<sup>1</sup>Ti Jesuse naca ta babac'opetic lic c'opojuc ti xi laj yalanbe ya'ie: —Oy jun vinic laj sts'un uva ta yosil. Laj smac lec ta moc. Laj spasbe jun yavil bu ta xich' pits'el ti sat uvae. Laj smeltsan jun toyol luchlebal q'uelobil osil. C'un to un, laj yac' ta loq'uel ti yosil ta stojol j'abtel viniquetique. Bat ta nom ti yajval osile.

<sup>2</sup>C'alal sta xa yorail ta xich' tuch'el ti uvae, laj stac talel jun yaj'abtel yo' ta sc'an ti c'u yepal chapal ono'ox ta xich'e.

<sup>3</sup>Ja'uc ti j'abteletique mu'yuc xich'ic ta muc', laj smajic. Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel.

<sup>4</sup>Va'i un, ti yajval banomile lic xcha'tac batel yan yaj'abtel. Ja'uc ti j'abteletique laj yutic, laj syayijesbeic sjol ta ton.

<sup>5</sup>Ti yajval banomile laj to xcha'tac batel jun yaj'abtel. Laj smilic xtoc. Ts'acal to laj stac batel yepal yaj'abteltac. Ja' jech xtoc oy jlom laj smilic, oy jlom laj smajic.

<sup>6</sup>“Xi s'elan ti oy ti jun yu'une: oy jun xnich'on, ti c'uxubinoj ta j'ech'ele, ti slajeb xa laj stac batel ti xi laj snope: 'J'ech'el ta xiyich'beicun ta muc' ti jnich'one.' ”

<sup>7</sup>Ja'uc ti j'abteletique xi laj yalbe sbaique: 'Ti vinic le'e, ja' ti buch'u ta xich' comel ti rexta osile. La' jmiltic yo' ta xcu'nintic ti osile.'

<sup>8</sup>Va'i un, laj stsaquic, laj smilic, laj xjochic loq'uel ta spat ti ts'unobaltique.

<sup>9</sup>“¿C'usi ta spas ti yajval banomil xana'e? Ta xtal smil ti j'abteletique. Ta xac' ta loq'uel ta yan j'abteletic ti osile.

<sup>10</sup>“¿Mi mu'yuc aq'uelojic ta ch'ul c'op ti xi ta xale? 'Ti ton bajbil tenbil c'ot yu'un ti j'abteletique, ta ts'acal to ja' c'ot ta sventa sliqueb ti yoc na.

<sup>11</sup>Taje, ja' yabtel stuc Dios, xcuxet to banomil ta xca'itic yu'un.' ”



<sup>12</sup>Sc'an xa ox ta stsaquic ta chuquel ti Jesuse, yu'un laj ya'iic ti ja' sc'oplal stuquic laj sbabac'opta ti Jesuse. Ja'uc le' une, mu'yuc laj stsaquic, xi'ic yu'un ti jnaclejetique. Laj yictaic comel, batic.

### **Scoplal ti patane**

*(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

<sup>13</sup>Ts'acal to, laj staquic batel ta stojol Jesús jun chib fariseoetic, xchi'uc jun chib svinictac Herodes yo' mi oy c'usi chopol ta xloc' ta yee, yo' jech ta xbaj ta c'oc' yu'unic.

<sup>14</sup>Talic ta stojol ti xi laj yalbeique: —Jchanubtasvanej, jna'ojectic lec ti tuc' ta xachanubtasvane. Ma'uc ta xac'an lec ac'oplal ta xc'ot yu'un ti jnaclejetique. Ma'uc ta xavalbe ti c'u s'elan lec ta xa'i ti stuquique. Ja' no'ox oy ta avo'nton ta xa chanubtasvan c'u s'elan ta tamel batel slequil ti Diose. ¿Mi lec ta jtojbecutic patan taq'uin ti ajvalil romane, mi mo'oj? ¿Mi tsots sc'oplal ta jtojcutic, mi mo'oj?

<sup>15</sup>Ti Jesuse sna'oj xa ono'ox ti c'usi snopojique, xi laj yalbee: —¿C'u cha'al ta xabajesicun ava'i ta c'oq'ue? Ac'bun quil jsepuc taq'uin.

<sup>16</sup>Laj yac'beic. Ti Jesuse xi laj yale: —¿Buch'u sat, buch'u sbi li' tsacale? —Ja' ti ajvalile —xi laj staq'uique.

<sup>17</sup>—Ac'beic ajvalil romano ti c'usi ja' c'otem ta yu'une. Jech xtoc, ac'beic Dios ti c'usi ja' c'otem ta yu'une —xi ti Jesuse. Ch'ayal c'ot yo'ntonic ti va'i s'elan tac'batique.

### **Ta xjac'bat sc'oplal ti cha'cuxiele**

*(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

<sup>18</sup>Va'i un, oy jun chib saduceoetic bat sq'uelic ti Jesuse. Yu'un taje, ta xalic ti mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique. Jech o xal xi c'ot yalique:

<sup>19</sup>—Jchanubtasvanej, ti Moises laj sts'ibabuncutic comel mi oy buch'u ta xcham jun vinic ch'abal yol ta xicta comel ti yajnile, ti its'inale ac'o yic'be yajnil ti animae yo' jech mu xch'ay sts'unobal ti sbanquile.

<sup>20</sup>Taj une, oy bu jech c'ot ta pasel ti oy vucub (7) viniquetic jmojic ta voq'uele. Ti banquilale laj sa' yajnil, cham no'ox un. Ch'abal com junuc xnich'on.

<sup>21</sup>Va'i un, ti its'inale laj yic'be yajnil ti animae, cham no'ox ec un. Ch'abal com junuc xnich'on. Jech c'ot ta stojol ti yoxibal its'inale.

<sup>22</sup>Yucvo'alic (7) jech laj spasic, mi junuc xnich'najic comel. Ta ts'acal un, cham ec ti antse.

<sup>23</sup>Ti xcaltic une, c'alal ta sta yorail ti cha'cuxiele, albus ca'icutic, ¿buch'u junucal yajnil ta xc'ot ti c'alal yucubalic ech' yiq'ueic ti antse?

<sup>24</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Toj ch'ayemoxuc ta j'ech'el yu'un mu xava'iic lec smelol ti c'u s'elan ts'ibabil ta ch'ul c'ope, mi ja'uc smuc'ul stsatsal ti Diose.

<sup>25</sup>C'alal ta sta yorail ta xcha'cuxiic ti animaetique, laj sc'oplal ti nupijel ts'aquijele. Yu'un ta xc'otic jech c'u cha'al ti ánjeletic oy ta vinajele.



<sup>26</sup>Sc'oplal ti ta xcha'cuxi ti animaetique, ¿mi yu'un mu'yuc aq'uelojic c'u s'elan laj ts'iba comel ta jpoc svunal ti Moise, ti c'alal c'opoj talel ta jpets te' ti co'ol s'elan ta xc'aque? Xi laj yal ti Dios ta stojol ti Moise: 'Diosun yu'un ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Jacobe.'

<sup>27</sup>Ta stojol ti Diose, mu'yuc buch'u chamem, scotolic cuxulic. Ta j'ech'el ch'ayemoxuc ti vo'oxuque.

### **Ti mantal x'ech' tsots sc'oplale**

*(Mt 22.34-40)*

<sup>28</sup>C'alal laj yilic ti lec stac' sutel ti Jesuse, nopaj talel jun jchanubtasvanej yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, yu'un laj yil laj stsac sbaic ta c'op xchi'uc ti saduceoetique, xi laj sjac'bee: —¿C'usi junucal mantal ti x'ech' to tsots sc'oplal ta scotole?

<sup>29</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —Xi s'elan ma' ti mantal x'ech' to tsots sc'oplale: 'A'yio ava'i, Israel. Jun no'ox ti Cajvaltic Diose, ja' Ajvalil cu'untic.

<sup>30</sup>C'uxuc xava'i ti Cajvaltic Dios ta sjunuluc avo'nton, ta sjunuluc ach'ich'el, ta sjunuluc avip, ta sjunuluc snopobil avu'un.' Ja' ti mantal x'ech' tsots sc'oplal taje.

<sup>31</sup>Ti jun xtoque, xi s'elan ti jutuc mu co'oluque: 'C'uxubino ti achi'ile jech c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuque.' Mu'yuc xa yan mantal ti x'ech' to tsots sc'oplal taje.

<sup>32</sup>Ti jchanubtasvanej yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xi laj yale: —Jech xaval ava'uc ma' taje, Jchanubtasvanej. Ti xi laj avale, meles ono'ox un, jun no'ox ti Diose. Mu'yuc xa yan jech c'u cha'al ti stuque.

<sup>33</sup>Ti jech c'ux ta xca'itic ti Dios ta sjunul co'ntontique, ta sjunul snopobil cu'untique, ta sjunul jch'ich'eltique, ta sjunul quiptique, xchi'uc ti ta jc'uxubintic ti jchi'iltic jech c'u cha'al ta jc'uxubin jba jtuctique, ja' ti x'ech' to tsots sc'oplale, ja' mu sta sc'oplal ti matanal ta xich' milele, ti ta xich' chiq'uel ta altare.

<sup>34</sup>C'alal laj yil ti Jesús lec tuc' laj stac' sutele, xi laj yalbee: —Mu xa nomuc oyot ta stojolal ti ventainel yu'un ti Diose. C'alal jech laj ya'iique, mu'yuc xa c'usi laj sjac'olanbeic ti Jesuse.

### **¿Bu lic talel sts'unubal ti Cristoe?**

*(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

<sup>35</sup>C'alal yacal ta xchanubtasvan Jesús ta ch'ulnae, xi laj yale: —¿C'u cha'al ta xalic ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti Cristo ja' snitilul ti Davide?

<sup>36</sup>Yu'un xi yal stuc ti David ta sventa ti ventainbil yu'un ti Ch'ul Espiritue: Ti Diose xi laj yalbe ti Cajvale: 'La' chotlan ta jbats'i c'ob ja' to mi c'ot ta pasel ta xcac' ta avoc ta ac'ob ti avajcontrae.'

<sup>37</sup>C'alal 'Cajval', xi ono'ox ti Davide, ¿c'usi ca xut un, ja' snitilul ti Cristoe? Yepal no'ox lec ta xa'iic c'u s'elan ta xal ti Jesuse.

### **Ti Jesuse ta svinajesbe smul ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale**

*(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)*



<sup>38</sup>Xi ta xal ta xchanubtasvan ti Jesuse: —Bijanic yu'un ti jchanubtasvanejetic ti sventainojic ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Yu'un toj lec ta xa'iic ti naca natil c'u'il slapojique. Yu'un toj lec ta xa'iic ich'bilic ta muc' buyuc no'ox ta xanavique.

<sup>39</sup>Chot xiic no'ox c'otel ta chotlebaletic ti bu ma'uc sventaic ti oy ta ch'ul nae, xchi'uc ta chotlebaletic ti bu ma'uc sventain c'alal ta x'iq'ueic ta ve'ele.

<sup>40</sup>Ta spojbeic sna ti me'onal antsetique. Yo' jech mu xac' ta ilel ti c'usi ta spasiqique, jal ta xa xc'opoj xti'inic. Tsots ta xich'ic tsitsel ma' taje.

### **Ti matanal ta xac' ti me'unal antse**

*(Lc 21.1-4)*

<sup>41</sup>Oy bu choti ti Jesús ta yut ch'ulna ta yeloval bu oy xcaxail ti matanale. Laj yil c'u s'elan ta xaq'uic comel ti matanale. Yepal no'ox jc'uulejetic ta xaq'uic comel epal taq'uin.

<sup>42</sup>Ja' o c'ot jun me'on ants, laj stic' ochel ta caxa cha'sep uni taq'uin ti juteb c'usi xman o yu'une.

<sup>43</sup>Va'i un, ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque, xi laj yalbee: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ti me'on ants le'e, x'ech' no'ox yepal laj yac' ti matanale, ja' mu sta ti yan ti c'u yepal laj sti'quic comel ta xcaxail ti taq'uinique.

<sup>44</sup>Yu'un ti buch'u ep laj yaq'uique, ma'uc xa tsots sc'oplal ta xtun yu'un. Ja'uc ti me'on ants le'e laj yac' comel scotol ti c'ajomal tsots sc'oplal ta xtun yu'une.

## **San Marcos 13**

### **Ti Jesuse ta scaj'al ta xlilij ti ch'ulnae**

*(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

<sup>1</sup>C'alal loq'uic batel ta ch'ulna ti Jesuse, oy jun yajchanc'op ti xi laj yale: —Jchanubtasvanej, q'uel avil yutsiquil ti tone. Toj lec meltsanbil ti ch'ulnae li'e.

<sup>2</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Mi xavac'touc la staoj yav va'al xcom ti c'usitic jun yutsiquil meltsanbil ta xavile? Le' une, oy bu ta sta sc'ac'alil ta xlilij, mi ja'uc jbejuc ton cajal ta xcom ta sba ti yan tone. Scotol ta xc'ot ta lilijel.

### **Svinajeb c'alal po'ot xa sta ti slajeb c'ac'ale**

*(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

<sup>3</sup>Ti Jesús xchi'uc ti yajchanc'optaque batic ta vits Olivos ta yeloval ti ch'ulnae. C'alal chotol ti Jesuse, jech ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, ti Andrese xi tal sjaquic ta mucule:

<sup>4</sup>—Albun ca'icutic, ¿c'usi ora ta xc'ot ta pasel? ¿c'usi s'elan svinajeb ti c'usitic ta xc'ot ta pasele?

<sup>5</sup>Ti Jesuse xi laj staquie: —Bijanic, mu xalajic ta lo'lael.

<sup>6</sup>Yepal no'ox ta xvulic ta loq'uel ta sbis sbaic jech c'u cha'al ti vu'une, 'Vu'un Cristoun', xi ta xalique. Yepal no'ox ta xlajic ta lo'lael.



- <sup>7</sup>“C'alal ta xava'iic oy xa leto li'e, oy xa leto le'e xi sc'oplale, mu me xaxi'ic. Jech ono'ox ta xc'ot ta pasel. Ja'uc le' une, ma'uc to slajebal ti c'ac'ale.
- <sup>8</sup>Ba'yel ta xlic scontrain sbaic ti jujun muc'tic lume. Ta scontrain sbaic ti jujun ajvaliletique. Buyuc no'ox oy niquel, oy vi'nal. Buyuc no'ox xvochlajet ti jnaclejetique. Ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasele, ja' sliquebal to ti vocole.
- <sup>9</sup>“Ti vo'oxuque, q'uelo abaic un. Yu'un ta xa'aqueic batel ta stojol ti ajvaliletique. Ta xavich'ic majel ta ch'ul na. Ta jventa ta xava'an abaic ta stojol ti ajvaliletique, ti banquialal ajvaliletique, yo' jech ta xavalbe ya'iic ti jc'oplale.
- <sup>10</sup>C'alal mu'yuc to ta sta yorail ti slajebal c'ac'ale, tsots sc'oplal ta xich' alel ti colebal ta sjoylej ti banomile.
- <sup>11</sup>C'alal ta xa'aqueic batel ta stojol ti ajvaliletique, mu xavat avo'ntonic, mu xapoco'-nopic c'usi ta xc'ot avalic. Ja' alic ti c'usi ta xac'boxuc ana'ic ti Dios c'alal oyoxuc ta stojolique, yu'un ma'uc vo'oxuc ta xac'opojic, ja' ta xc'opoj ti Ch'ul Espiritue.
- <sup>12</sup>Yu'un naca svinquilel no'ox sbaic ta x'ac'vanic ta c'abal yo' ac'o yich'ic milel. Ti totiletique ta xac' ta c'abal ti xnich'onique, yo' ac'o yich'ic milel. Ti nich'nabiletique ta xac' ta c'abal ti stotique, yo' ac'o chamuc.
- <sup>13</sup>Ta jventa buch'uuc no'ox ta xayich'ic ta contra. Mu lecuc ta xayilic. Ja'uc ti buch'u mu stsiq'ues yo'nton ti oy sc'oplal ta xcham xlaje, ta xil lequialal.
- <sup>14</sup>“C'alal ta xavilic ti j'ilbajinvanej j'ac'-vocol ochem xa ti bu ma'uc sc'oplal ta x'och jech c'u cha'al laj sts'iba comel ti j'alc'op Daniele, jatavicuc batel ta vitstic ti buch'u nacalic ta Judea banomile. (Ti buch'u ta sq'uele, ac'o ya'i lec c'usi ta xal.)
- <sup>15</sup>Ti buch'u muyemic batel ta xcha'cojal sna ti jech c'ac'al taje, mu xa stac' xyal talel ta stamel ti c'usi ta xtun yu'une.
- <sup>16</sup>Ti buch'u oyic ta osiltique, mu xa stac' sut talel ta sna ta stamel ti sc'u'e.
- <sup>17</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un ti antsetic buch'u xchi'uc to ti yole, xchi'uc ti buch'u ta to xchu'un ti yol ti jech c'ac'al taje.
- <sup>18</sup>C'opojan ti'inanic, c'anic ta stojolal Dios ti ma'ucuc ta yorail sic ta xajatavic batele.
- <sup>19</sup>Yu'un sba to vuelta ti mu albajuc ta xvul ta loq'uel ti vocole. Mi ja'uc oy bu sta jech c'ot ta pasel ta sliquebal c'alal laj smeltsan talel banomil ti Diose. Mi ja'uc xa oy bu ta xc'ot ta pasel xtoc un.
- <sup>20</sup>Ti manchucuc ta sbic'tajes vocol ti Cajvaltique, mu'yuc buch'u junuc ta xcol ti jechuque. Ja'uc le' une, ta sbic'tajes ti vocol ta sventa ti c'ux ta xa'i ti buch'u t'ujbilic yu'une.
- <sup>21</sup>“Mi oy buch'u xi ta xalboxuque: ‘A'yio ava'iic, li' xa oy ti Cristoe’, o mi mo'oje: ‘Le' xa oye’, mu xach'unic.
- <sup>22</sup>Yu'un ta xtal ep jlo'lavanejetic ta sbis sbaic ta Cristo, mi mo'oje, ta xalic ta xc'opojic ta sventa ti Diose. Ti jlo'lavanejetique ep ta xaqu'ic iluc ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal



yu'unic c'usi ta spasique, yo' jech ta xlo'lavanic. Ti xu'uc yu'unique ta slo'laic ti buch'u t'ujbolic xa yu'un ti Diose.

<sup>23</sup>Laj xa jpoco'alboxuc ti jech ono'ox ta xc'ot ta pasele, q'uelo abaic un.

### **Xcha'sutel talel ti Cristoe**

*(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-36)*

<sup>24</sup>“Mi ech' taje, ti c'ac'ale ta x'ic'ub, ti ue mu xa xac' ti xojobale,

<sup>25</sup>ti c'analetique ta xbajuc yal tal. Scotol ti c'usitic oy ta vinajele xlaj nicanuc.

<sup>26</sup>Va'i un, ti vu'un co'ol j'elantique ta xiyilicun ta xital ta ba toc xchi'uc ti jmuc'ul jtsatsale, ti jlequilale.

<sup>27</sup>Ta xcalbe mantal ti caj'ánjeltaque yo' ta stsobic talel ti calab jnich'nab ti t'ujbolic cu'une, ti buyuc no'ox oyic ta sjoylej ti banomil vinajele.

<sup>28</sup>“Ti vo'oxuque, vuleso ta avo'ntonic, c'alal ta xavilic ta x'uninaj sc'obtac ta sjelta yanal ti icuxe, xana'ic lec ja' o xa yorail ta xyal talel ti vo'e.

<sup>29</sup>Ja' no'ox jech un, c'alal ta xavil ti jech ta xc'ot ta pasel taje, na'ic lec ti nopolun xa talel ta ti' na ti vu'un co'ol j'elantique.

<sup>30</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, ta xc'ot ta pasel c'alal mu'yuc to ta xchamic ti jnaclejetic tana li'e.

<sup>31</sup>Ti vinajele, ti banomile ta xlaj sc'oplal, ja'uc ti jc'ope mu stselbuj.

<sup>32</sup>“Ja'uc ti sc'ac'alil yorail ta xicha'sut talele, mu'yuc buch'u sna'. Mi ja'uc sna'ic ti ánjeletic ti oyic ta vinajele, mi ja'uc jna' ti vu'un nich'onilune. Ja' no'ox sna' stuc ti Jtote.

<sup>33</sup>“Ja' yu'un un, viq'uuluc asatic, tuc'ulano abaic, c'opojan ti'inanic, yu'un mu xana'ic c'usi ora ta xc'ot ta pasel.

<sup>34</sup>Taje, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun vinic ta xbat ta nom. C'alal mu'yuc to ta xloc' batele, ta xac'be comel sventain sna ti yaj'abteltaque. Ta xac'be comel yabtel ta jujun ti c'usi sc'an ta spasique, xchi'uc ta xalbe mantal ti jq'uel-ti'nae ti xchabiuc leque.

<sup>35</sup>Va'i un cha'e, ti vo'oxuque, viq'uuluc asatic. Mu xana'ic c'usi ora ta xvul ti yajval nae, mi naca ta x'och ac'ubal, mi naca ta o'lol ac'obal, mi naca sba oq'uel cots, mi ta sob ic'luman.

<sup>36</sup>Naca mi ta jech yepal xu' vayemucoxuc ta xvul staouxuc.

<sup>37</sup>Ti c'u s'elan ta xcalboxuque, jech ta xcalbeic scotol ti yane: ¡Viq'uuluc ti satique!”

## **San Marcos 14**

### **Laj snopic ta stsaquic ti Jesuse**

*(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)*

<sup>1</sup>Chib xa c'ac'al sc'an ta xlic ti q'uin Colel c'alal ja' o ta sve'ic ti pan mu'yuc yich'oj ti spajubtasobile. Jech ti banquialal paleetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ta sa'beic smelol c'u s'elan ta slo'laic yo' ta xaqu'ic ta milel ti Jesuse.

<sup>2</sup>—Ma'ucuc ti c'alal ja' o xyaquet ti q'uine yo' jech mu xlic sjol ti jnaclejetique —xi ta xalic ti jlome.

### **Oy jun ants laj smalbe muil poxil ta sjol ti Jesuse**

*(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)*

<sup>3</sup>Ti Jesuse oy ta Betania jteclum, bat ta sna ti Simón ti ta xalbeic jc'a'emal-chamele. C'alal chotol ta sts'el sti'il mexa ti Jesuse, ja' o ital jun ants yich'oj talel jun jarru ti meltsanbil ta saquil bax-ton, noj ta muil poxil capbil ta nardo nichim, ti toj toyol stojole. Ti antse laj sjambe sti' ti jarrue. Laj smalbe ta sjol Jesús ti muil poxile.

<sup>4</sup>Oy jlom ti buch'u tey oyique soc sjolic ti xi laj yalbe sbaique: —¿C'u cha'al laj yich' ixtolanel ti muil poxile?

<sup>5</sup>Ja' lec ti lajuc yich' chonel x'ech' ta oxib ciento (300) denario taq'uin yo' ta xich' coltael ti buch'utic abol sbaique. Xbic'tal c'opojic xa ta stojol ti antse.

<sup>6</sup>Ja'uc ti Jesuse xi laj yale: —Ch'an utic, ¿c'u cha'al ta xavaqu'ic ta vul o'nton ti antse? Toj jun yutsil ti jech laj spas ta jtojole.

<sup>7</sup>Yu'un ti buch'u abol sbaique, li' ono'ox oy ta atojolique. Xu' xacoltaic ti c'usiuc ora xal avo'ntonique. Ja'uc ti vu'une mu li'uc no'ox oyun ta atojolique.

<sup>8</sup>Ti ants li'e laj xa spas ti c'usi xu' yu'une. Laj xa smuibtasbun ti jbec'tal sventa yo' ta xquich' muquel.

<sup>9</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, buyuc no'ox ta xich' alel batel ti lequil ach' c'op ta sjoylej banomile, ta xvinajesbat sc'oplal c'usi laj spas ti ants li'e yo' mu xch'ay ta o'ntonal.

### **Ti Judase ta xac' ta c'abal ti Jesuse**

*(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)*

<sup>10</sup>Ti Judas Iscariote jun ta xljacha'vo'al yajchanc'optaque, loc' batel, bat ta stojol ti banquialal paleetic ta yalel ta yaqu'uel ta c'abal ti Jesuse.

<sup>11</sup>Toj jun yutsil laj ya'iic. Laj sva'an sbaic ta yalel ti ta xac'beic taq'uin ti Judase. Lic sa'olanbe smelol c'usi ta xut yo' ta xac' ta c'abal ti Jesuse.

### **Sna'obil ti Jesuse**

*(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)*

<sup>12</sup>Ti sba c'ac'al sliqueb q'uine c'alal ja' o ta sve'ic pan ch'abal yich'oj ti spajubtasobile, yorail xtoc ta xich' milel ti chij sventa ti q'uin Colele, ti yajchanc'optaque xi laj sjac'beic ti Jesuse: —¿Bu ta xac'an chba jpascutic ve'lil yo' jech ta xave' ta sventa ti q'uin Colele?



<sup>13</sup>Ti Jesuse laj stac batel chib yajchanc'op ti xi laj yalbee: —Batanic le' ta jteclume. Ti bu taje, ta xataic jun vinic ti xcuchoj batel jbej q'uib vo'e. Nablanic batel ta spat.

<sup>14</sup>Ti bu ta x'och ta nae, albeic ya'i ti yajval nae: 'Xi laj yal ti Jchanubtasvaneje: ¿Bu oy ti jc'ol na ta xive' xchi'uc ti cajchanc'optac ta sventa ti q'uin Colele?'

<sup>15</sup>Ti yajval nae ta xac'boxuc avilic jc'ol yut muc' ta na ti oy ta xcha'cojal ti chapanbil xae. Meltsanic ti ve'lil bu taje.

<sup>16</sup>Ti cha'vo' yajchanc'ope loqu'ic batel, c'otic ta jteclum. Jech laj staic jech c'u cha'al albatic yu'un ti Jesuse. Lic smeltsanic ti ve'lil ta sventa ti q'uin Colele.

<sup>17</sup>C'alal och ti ac'ubale, c'ot ti Jesús xchi'uc ti lajcha'vo' yajchanc'optaque.

<sup>18</sup>C'alal ta xa xve'ic ta mexae, ti Jesuse xi lic yale: —Ta xcalboxuc ava'iic ta mecl, oy jun avu'unic li' jchi'inoj ta ve'ele ta smucul pay jc'oplal yo' ta xiyac' ta c'abal.

<sup>19</sup>C'alal jech laj ya'iique, ochic ta at o'nton, xi lic sjac'beic ta jujun tale: —¿Mi ja' li vu'une? ¿Mi vu'un xcal?

<sup>20</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ja' jun ta alajchebalic ti ta sts'aj yuni-ot ta jsets'e.

<sup>21</sup>Ti vu'un co'ol j'elantique, jech ono'ox ta xc'ot ta jtojol jech c'u cha'al ts'ibabil ta ch'ul c'ope. Mu xa ono'ox cha'bel un ti buch'u ta smucul pay ti jc'oplale. Ja' xloc' venta ti manchucuc tal voc'uc ta banomile.

<sup>22</sup>C'alal xyaquetic ta ve'ele, ti Jesuse laj stsac ti pane. C'opoj ti'in ta yalbel vocol. Laj xet' ti pane, laj yac'be jelavel ti yajchanc'optac ti xi laj yale: —Lajesic li'e, yu'un ja' jbec'tal jtac'opal.

<sup>23</sup>C'un to un ti Jesuse lic stsac sbisol ti vinoe. C'opoj ti'in ta yalbel vocol ti Diose. Laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque. Scotolic laj yuch'ic ti vinoe.

<sup>24</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti vino laj avuch'ique, ja' c'ot ta pasel ti ach' trate ta sventa ta xmal ti jch'ich'el sventa slequilal ti epal jnaclejetic ta banomile.

<sup>25</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, slajeb laj cuch' ti ya'lel uvae ja' to jmoj ta xcuch'tic ti ach' vino ti bu ta xventainvan ti Diose.

### **Ti Pedroe ta xal ti mu xojtiquin ti Jesuse**

*(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

<sup>26</sup>C'alal laj yo'ntonic ta sq'uejintael jun q'uejoje, batic ta vits Olivos.

<sup>27</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti vo'oxuque acotolic mu xa junuc avo'ntonic ta jtojol ti ac'ubal tana li'e. Yu'un xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: 'Ta xcac' ta milel ti jq'uel-chije, jech ti chije tan puc ta xbatic.'

<sup>28</sup>C'alal ta xicha'cuxie, ta xijelav batel ta Galilea banomil. Ts'acal to ta xac'otic ec un.

<sup>29</sup>—Manchuc mi mu junuc yo'nton ti yane, ti vu'une staoj yav jun co'nton —xi laj yal ti Pedroe.





30—Ta xcalbot ava'i, Pedro, c'alal mu'yuc to ta x'oc' xcha'cojal ti cots ti ac'ubal tana li'e, laj xa aval yoxcojal ti mu xavojtiquinune —xi laj stac' ti Jesuse.

31Ja'uc ti Pedroe xi xvulvun liquele: —¡Bu xata ti jech ta xcale! Manchuc mi jmoj ta xijlaj ta milel, mi ja'uc ta xcal ti mu xacojtiquine. Scotolic jech yalic xtoc.

### **Ti Jesuse ta xc'opoj xti'in ta ts'unobaltic Getsemani'**

*(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)*

32Ts'acal to c'otic ta ts'unobaltic Getsemani'. Xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Chotlanic li' ono'oxe, yu'un chba c'opoj ti'incun le' e.

33Laj yic' batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane. Ti Jesuse lic ya'i ta yo'nton ti mu xa jayloq'ueluc x'ech' ta xa'i ti vocole.

34Xi laj yale: —Xicham o xa ta xca'i yu'un ti vul o'ntone. Comanic to li'e, mu xavayic.

35Ta jech yepal xi snatil bat ti Jesuse. Snupilan xa banomil laj spatan sba ta lumtic ta sc'anbel ti Dios ti q'uejbatuc batel ti svocol ti xu'uque yo' mu xc'ot ta stojol.

36Ti ta sc'opojel sti'inele, xi ta xale: —Tot, Cajval, xi s'elan c'otem ta aventura ti scotol xu' avu'une: pojun coltaun yu'un ti jvocol. Ma'ucuc jech c'u cha'al ta jc'an jtuc, ja'uc ti c'usi ta xac'an ti vo'ote.

37Ti Jesuse sut batel bu comemic ti yajchanc'optaque, vayemic c'ot sta. Xi laj yalbe ti Pedroe: —Simón, ¿mi ta xavay? ¿Mi mu xu' avu'un julavemot junuc ora?

38Vic'o asatic. C'opojan ti'inanic yo' jech mu xayuninic ti pucuje. Ta melel, tsots avo'ntonic, mu'yuc yip ti abec'talique.

39Ti Jesuse cha'sut batel ti bu ono'ox c'opoj ti'ine. Mu yanuc ti c'u s'elan ta xale, co'ol jech c'u cha'al laj yal ta ba'yele.

40C'alal sut talele, vayem vul sta xtoc ti yajchanc'optaque, yu'un mu xvic' satic yu'un ti vaye. Mu stac' a'yeluc ta xa'ic c'usi xu' ta stac'beic ti Jesuse.

41Xi laj yal c'alal sut talel ta yoxcojale: —¿Mi jun to no'ox la avo'ntonic ta xavayic, ta xacucic? Ta'luc o xa ti vaye, julavanic xa, yu'un sta xa yorail ta xi'aque ta c'abal yu'un jsa'muliletic ti vu'un co'ol j'elantique.

42Licanic, batic, yu'un tal xa ti buch'u ta xiyac' ta c'abale.

### **Chucbil bat ti Jesuse**

*(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)*

43Yacal to ta xc'opoj ti Jesús c'alal ja' o c'ot ti Judase, jun ta xljajcha'vo'al ti yajchanc'optaque. Ti Judase ja' c'ot xchi'uc epal jchucvanejetic xchi'uc yespadaic xchi'uc ste'ic, ti ja' tacbilic batel yu'un ti moletique, ti banquial paleetique, xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

44Xi ono'ox laj scaj-vinajes ti j'ac'vanej ta c'abal Judase: —Ti buch'u ta xc'ot jbut's ta xavilique, ja' me un. Tsaquic, chuquic.



<sup>45</sup>Jech un, nopaj batel bu oy ti Jesuse, ti xi laj yalbee: —Jchanubtasvanej, Jchanubtasvanej. Ja' o lic sbuts'vanuc.

<sup>46</sup>Ta jech yepal laj stsaquic ti Jesuse. Laj xchuquic batel.

<sup>47</sup>Ti bu taje, oy jun laj sloq'ues ti yespadae, laj sbojbe xchiquin ti yaj'abtel ti banquialal palee.

<sup>48</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti jtsacvanejetique: —Latalic xchi'uc avespadaic xchi'uc ate'ic yo' ta xachuquicun batel ti co'ol s'elan jun j'elec'un yilele.

<sup>49</sup>Mi ja'uc laj atsaquicun c'alal scotol c'ac'al oyun ta atojolic ti laj jchanubtasoxuc ti ta ch'ulnae. Ti jech ta xapasic avi tana li'e, ja' ta sventa yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usi ts'ibabil ta ch'ul c'ope.

<sup>50</sup>Scotol ti jchanc'opetique jatavic batel. Laj yictaic comel stuc ti Jesuse.

### **Ti querem vinic jatave**

<sup>51</sup>Oy jun querem vinic spixoj sba ta saquil poq'uil ti nabal bat ta spat ti Jesuse. Tsacluj ec.

<sup>52</sup>Ja'uc ti querem vinique laj sloc' comel ti saquil poc' spixoj sba xchi'uque. T'anal jatav bal ta anil.

### **Ti Jesuse oy ta stojol ti banquialal jchapanvanejetique**

*(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)*

<sup>53</sup>Laj yiq'uic batel ti Jesús ta stojol ti banquialal palee. Ti bu taje, laj stsob sbaic talel scotol ti banquialal paleetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti moletique.

<sup>54</sup>Ti Pedroe nomtic xtijet batel ta spat ti Jesuse, och batel c'alal to yamaq'uil sna ti banquialal palee. Chot xi c'otel ta ti' c'oc' ti bu ta xc'atin ti mayoletic yu'un ti jchabiej ch'ulnae.

<sup>55</sup>Ti banquialal paleetique xchi'uc ti banquialal jchapanvanejetique lic sa'beic smul ti Jesuse yo' xu' ta xaq'uic ta milel. Mi ja'uc jutebuc laj stabeic ti smule.

<sup>56</sup>Ac'o mi yepal oy buch'u ta sva'an sba ta sa'bel smul ti Jesuse, mu jmojuc ti c'usi ta xalique.

<sup>57</sup>Oy jlom ta jech' laj sva'an sbaic ta rextico ti xi laj yalique:

<sup>58</sup>—Laj ca'icutic ti xi ta xal ti vinic le'e: 'Ta jlilin ti ch'ulna ti meltsanbil yu'un ti viniquetique. Ta oxib c'ac'al ta jva'an ta ach' ti ma'uc meltsanbil yu'un ti viniquetique.'

<sup>59</sup>Manchuc mi jech laj yalic ti jutc'op rexticoetique, mu jmojuc ti c'usi ta xalique.

<sup>60</sup>Va'i un, ti banquialal palee lic sva'an sba ta sba ta sat scotol ti c'u yepal oye, ti xi lic sjac'be ti Jesuse: —¿C'u cha'al mu xatac'av jbeluc? ¿Mi mu xava'i ti va'i s'elan ta xa'albat ti amule?



<sup>61</sup>Ja'uc ti Jesuse ts'ijil com, mu'yuc laj stac' jbeluc. Jech ti banquial palee xi lic xcha'jac'be: —¿Mi vo'ot ti Cristoe, Xnich'onot ti ch'ul lequil Diose?

<sup>62</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Melel, vu'unun. Ti vu'un co'ol j'elantique ta xavilic ta xichoti ta sbats'i c'ob Dios ti scotol xu' yu'une, xchi'uc ta xavilic ta xicha'sut talel ta ba toc ti ta vinajele.

<sup>63</sup>Va'i un, ti banquial palee lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e, svinajeb ti ech'em chopol laj ya'i ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse. Jech ti stuque xi lic yale: —Mu xa tsotsuc sc'oplal ta jc'antic yan rextico.

<sup>64</sup>Ti vo'oxuque laj xa ava'iic ta xchopol-c'opta ti Diose. ¿C'u xachiic xana' un? Scotol laj yac' sjolic ti oy smule. Tsots ya'iic sc'oplal, ac'o chamuc.

<sup>65</sup>Oy jlom lic stubtabeic sat. Oy jlom lic smacbeic sat yo' ta smajic ti xi lic yalbeique: —Na'o ca'icutic buch'u laj smajot. Ti mayoletic yu'un ti jchabiej ch'ulnae laj smajbeic sat ti Jesuse.

### **Ti Pedroe ta xal ti mu xojtiquin ti Jesuse**

*(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)*

<sup>66</sup>Ti Pedroe oy ta olon bu ti amaq'ue. Ja' o c'ot jun ants yaj'abtel ti banquial palee.

<sup>67</sup>Ti antse, c'alal laj yil ti Pedro chotol ta xc'atin ta ti' c'oq'ue, laj sq'uelbe lec sat ti xi laj yalbee: —Ti vo'ot eque, ja' achi'il ta xanobal ti Jesús liquem talel ta Nazarete.

<sup>68</sup>Ti Pedroe mu'yuc xal ta jamal, c'ajomal xi lic yale: —Mu xcojtiquin. Mu jna' buch'u ti va'i s'elan ta xavale. Loc' batel ta spat ti' moc, ja' o lic oc'uc ti cotse.

<sup>69</sup>Ti antse lic sq'uel batel no'ox xtoc ti Pedroe, ti xi lic yal ta stojol scotol ti buch'u chotol ta xc'atinique: —Ti vinic le'e, ja' jun xchi'il ti Jesuse.

<sup>70</sup>Ja'uc ti Pedroe laj xcha'muc, mu jamaluc laj yal. C'alal naca to jech laj yal ti antse, ja' o xi laj yalic xtoc ti buch'utic chotolic ta xc'atinique: —Melel, ti vo'ote ja' achi'il abaic, yu'un liquemot tal ta Galilea, yu'un co'ol s'elan ac'opojelic.

<sup>71</sup>Ti Pedroe lic sbisvanuc ta cotel chaval ti xi laj yal xtoque: —J'ech'el mu xcojtiquin buch'u ti vinic ti ta xavalic taje.

<sup>72</sup>C'alal jech taje, ja' o oc' xcha'oq'uelal ti cotse. Ti Pedroe vul ta yo'nton ti xi ono'ox albat yu'un ti Jesuse: “C'alal mu'yuc to ta x'oc' xcha'oq'uelal ti cotse, oxcoj xa ox laj aval ti mu xavojtiquinune.” Lic smil sba ta oq'uel ti Pedroe.

## **San Marcos 15**

### **Ti Jesuse oy ta stojol ti Pilatoe**

*(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)*

<sup>1</sup>C'alal sacub xa ti osile, laj stsob sbaic scotolic ti bu spajeb xa chapanobil c'op yu'unic ti banquial paleetique, ti moletique, xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Xchucojic batel ti Jesuse, bat yaquic ta stojol ti Pilatoe.

<sup>2</sup>Xi laj sjac' ti Pilatoe: —¿Mi vo'ot ajvalilot yu'un ti israeletique? Xi laj stac' ti Jesuse: —Jech c'u cha'al ta xaval.

<sup>3</sup>Ti banquialal paleetique ep ta tos c'usitic lic sa'beic ti smule.

<sup>4</sup>Xi laj xcha'jac' ti Pilatoe: —¿C'u cha'al mu xapac jbeluc ac'oplal? A'yio ava'iic c'u s'elan ta sa'ic ti amule.

<sup>5</sup>Ja'uc ti Jesuse tsijil com. Jech o xal toj ch'ayal c'ot yo'nton ti Pilatoe.

### **Jbel sc'oplal ta xich' milel ti Jesuse**

*(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38—19.16)*

<sup>6</sup>C'alal yorail ti q'aine, stalel jech ta spas ti Pilato ta scolta batel jun jchuquel ti bu junucal sc'an ta st'ujic ti israeletique.

<sup>7</sup>Ti ta chuquinabe ja' o tiq'uil ta chuquel ti Barrabás sbie xchi'uc yan jchuqueletic ti milvanic c'alal ta ox spojbeic yabtel ti ajvalile.

<sup>8</sup>Ti israeletique tal sc'anbeic ti Pilato ti ac'o scolta batel jun jchuquel jech c'u cha'al liquem ono'ox yu'unique.

<sup>9</sup>Xi laj stac' ti Pilatoe: —¿Mi ja' ta xac'anic ta jcolta batel ti ajvalil yu'un ti Israeletique?

<sup>10</sup>Yu'un laj yil stuc ti Pilatoe, ta yit'ixal yo'ntonic ti banquialal paleetique tal ac'batuc ta yoc ta sc'ob ti Jesuse.

<sup>11</sup>Ja'uc ti banquialal paleetique lic sliquesbe sjol ti jnaclejetique ti ac'o yalic scotolic ti coluc batel ti Barrabase.

<sup>12</sup>Xi laj sjac' ti Pilatoe: —¿C'usi ta xac'anic ta jpasbe ti ajvalil yu'un ti Israel ta xavalique?

<sup>13</sup>Xi x'avlajet tac'av ti stuquique: —¿Jipano ta curus!

<sup>14</sup>Xi laj yal ti Pilatoe: —¿C'usi chopol laj spas? Xi cha'avanic ti stuquique: —¿Jipano ta curus!

<sup>15</sup>Ti sc'an lec ta x'ile yu'un jnaclejetic ti Pilatoe, ja' laj scolta loq'uel ti Barrabase. C'alal laj yal mantal ti yac'beicuc nucul ti Jesuse, ja' o laj yac' batel ta c'abal yo' ta sjipanic ta curus.

<sup>16</sup>Ti soldadoetique laj yiq'uic batel Jesús ta yamaqu'il scabilto ti ajvalil bu nacale. Ti bu taje, laj stsob sbaic talel scotol ti yan soldadoetique.

<sup>17</sup>Laj yac'beic slap c'u'il ti ic'-ic' losantic sba stsajale, xchi'uc laj xojbeic xotbil ch'ix ta sjol.

<sup>18</sup>C'un to un xi lic avanicuc ta na'levaneje: —Jun avutsil ti ajvalilot yu'un ti Israele.

<sup>19</sup>Laj sjisbeic jich'il te' ta sjol, laj stubtbeic sat. Xquejeletic xa ta spas sbaic ta yich'el ta muc' yilel.



<sup>20</sup>C'alal laj yo'ntonic ta sna'leele, laj sloc'beic ti c'u'il ic'-ic' losantic sba stsajale, laj yac'beic slap ti sc'u' ono'ox stuque. Ts'acal to un, laj yiq'uic loq'uel yo' chba sjipanic ta curus.

### **Ta xich' jipanel ta curus ti Jesuse**

*(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

<sup>21</sup>Ti bu taje, ja' o ta ox x'ech' talel jun vinic sut talel ta yosil, ti liquem talel ta Cirene banomile, ti sbiinoj Simón, stotic ti Alejandro, ti Rufoe. Laj sujic ta xcuchel batel scurusal ti Jesuse.

<sup>22</sup>Yic'ojic batel ti Jesús ta jun vits ti ja' Gólgota sbie. (“Yavil sbaquil jolal”, xi ti smelole.)

<sup>23</sup>Ti Jesuse, laj yac'beic yuch' jun vino capal ta ch'ail pox ti mirra sbie. Ti Jesuse mu'yuc laj yuch'.

<sup>24</sup>Va'i un, laj sjipanic ta curus ti bu taje. Ti soldadoetique laj sq'uelic yorailic yo' ta xvinaj buch'u junucal ta xich'beic sc'u' ti Jesuse.

<sup>25</sup>Ta baluneb (9) ora ic'luman laj sjipanic ta curus ti Jesuse.

<sup>26</sup>Laj yac'beic sletrail ta sjol scurusal ti Jesuse ti bu ta xal c'u cha'al laj yich' milele: “TI AJVALIL YU'UN TI ISRAELE”, xi ts'ibabile.

<sup>27</sup>Laj yich' jipanel ta curus xchi'uc cha'vo' j'eleq'uetic, jun ta sbats'i c'ob, jun ta sts'et c'ob.

<sup>28</sup>Taje, ja' c'ot ta pasel jech c'u cha'al xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: “Jun to chopol vinic ta x'ilat ec.”

<sup>29</sup>Ti buch'u ta x'ech' ti bu taje, sjimolan xa sjolic, ta xlabanvanic ti xi ta xalique: —¿Bu bat avu'un ti laj aval ta xalilin ti ch'ulnae, ti ta oxib c'ac'al ta xava'an ta ach'e?

<sup>30</sup>Colta o aba quic un. Yalan talel ti jech jipilot ta curuse.

<sup>31</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xi ta xalic ta labanvanej ec ti banquialal paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale: —Laj scolta ti yane, ja'uc ti stuque, mu xu' ta scolta sba.

<sup>32</sup>Mi melez ja' ti Cristoe, Ajvalil yu'un ti Israele, mi ta xquiltic ta syales sba ta curuse, ta jch'untic unbi. Ja' jech ta xna'levanic ec ti cha'vo' jipilic ta curus xchi'uque.

### **Jech cham ti Jesuse**

*(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)*

<sup>33</sup>C'alal laj sta ti o'lol c'ac'ale, scotol banomil ic'ub. Ta oxib to ora mal c'ac'al, sacub talel.

<sup>34</sup>Ti jech ora taje, ja' o xi tsots avan ti Jesuse: —Eloi, Eloi, ¿lema sabactani? (“Dios Cajval, Dios Cajval, ¿c'u cha'al laj ajip laj atenun comel un?” xi ti smelole.)

<sup>35</sup>Ti bu taje, oy jlom laj ya'iic avan ti Jesuse, xi lic yalique: —A'yio ava'iic, ta xavta talel ti j'alc'op Eliase.



<sup>36</sup>Oy jun ta scotolic bat ta anil. Laj sts'aj ta ch'ail pox ti esponjae. Laj xchuc ta ni' jich'il te' ti esponjae. Laj stuch muyel yo' ta xac'be sts'uts' ti Jesuse. Ja'uc le'e, xi albat yu'un ti yane: —Ch'an uto, la' jq'ueltic quic mi ta xtal yalesatuc ta curus yu'un ti Eliase.

<sup>37</sup>Ti Jesuse ja' o tsots lic avan. Cham un.

<sup>38</sup>Jat ta o'lol ti muc' ta jilich' poc' oy ta ch'ulnae. Lic talel sjatemal ta sjol c'alal to yoc. Pas ta cha'lic.

<sup>39</sup>Ti banquialal soldado romano nopol va'al bu oy ti Jesuse, ti laj ya'i avane, ti laj yil c'u s'elan chame, xi laj yale: —Ta meyel, ti vinic le'e ja' Xnich'on Dios.

<sup>40</sup>Oy jun chib antsetic xtoc nom va'ajtic ta sq'uelic batel ti Jesuse. Ta scotol taje, tey oy ti María Magdalena, ti Salomee, ti María sme' ti Jacoboe xchi'uc ti Josee.

<sup>41</sup>Ti antsetic taje, ja'ic ti buch'utic laj sts'acliic batele xchi'uc laj scoltaic ti Jesús c'alal xanav to ox ta Galilea banomile. Ma'uc no'ox jech yepal ti antsetic taje, oy to yan antsetic laj xchi'anic talel ti Jesús c'alal tal ta Jerusalene.

### **Ti Jesuse laj yich' muquel**

*(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)*

<sup>42</sup>C'alal po'ot xa x'ic'ube, ja' o xa yorail ta xchapan sbaic ti israeletic sventa ti cuxob o'ntonale.

<sup>43</sup>Ja' tal ti jun vinic José sbie, ti liquem talel ta jteclum Arimateae, jun vinic ti yich'oj tsots yabtel sventa ti chapanej c'ope. Smalaoj ono'ox ta xtal ventainvanuc ti Diose. Tsots yo'nton och batel ta stojol ti Pilatoe, bat sc'anbe sbec'tal ti Jesuse yo' chba smuc.

<sup>44</sup>Ti Pilatoe ch'ayal c'ot yo'nton c'alal laj ya'i cham xa ti Jesuse. Laj sta ta iq'uel ti banquialal soldado yu'une yo' ta sjac'be mi meyel cham xa ti Jesuse.

<sup>45</sup>C'alal laj yal ti banquialal soldado ti jech c'ot ta pasele, ti Pilatoe laj yac' ye sti' ti ac'o bat smucbe sbec'tal stacopal ti Josee.

<sup>46</sup>Va'i un, ti Josee laj sman jlic saquil xela poq'uul. Bat syalesbe talel sbec'tal ti Jesús ta curuse. Laj spix ta poc'. Ts'acal to bat stic' ta muquinal ti jombil ta tone. Laj smac ta jbej ton sti' ti muquinale.

<sup>47</sup>Ti María Magdalena xchi'uc ti María, sme' ti Josee, yilojic bu laj yich' muquel.

## **San Marcos 16**

### **Cha'cuxi ti Jesuse**

*(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)*

<sup>1</sup>C'alal ech' xa sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti María Magdalena, ti Salomee xchi'uc ti María sme' ti Jacoboe, lic smanic muil poxil yo' chba smalbeic ta sbec'tal stacopal ti Jesuse.

<sup>2</sup>Sob xa ta sliquebal c'ac'al yu'un ti xemunae, naca to ta xloc' talel c'ac'al, laj stam batel sbeic ti bu mucule.



<sup>3</sup>Xi ta xalolanbe sbaic batele: —¿Buch'u xu' yu'un ta sloq'ues ti ton smac sti' ti muquinale?

<sup>4</sup>C'alal c'otique, laj yilic mu'yuc xa macal ta muc' ta ton sti' ti muquinale.

<sup>5</sup>C'alal ochic batel ta yut muquinale, laj yilic chotol ta stuq'uil bats'i c'obal jun quem vinic slapoj natil saquil c'u'il. Xi'ic ti antsetique.

<sup>6</sup>—Mu xaxi'ic —xi laj yal ti jun quem vinic slapoj saquil c'u'ile—. Ti vo'oxuque ta xasa'ic ti Jesús ti Buch'u liquem talel ta Nazaret ti laj yich' jipanel ta curuse. Cha'cuxi xa. Mu'yuc xa li' oye. Q'uel avil ti bu to ox laj yaq'uique.

<sup>7</sup>Batanic, xi xavalbeic ya'i ti yajchanc'optaque xchi'uc xi xavalbeic ya'i ti Pedro: 'Ta xbat ta Galilea banomil yo' ta stoboxuc ta ach'. Ti bu taje, ta xavilic jech chac c'u cha'al laj yalboxuc ono'oxe.'

<sup>8</sup>Va'i un, ti antsetique jatvil loq'uic ta muquinal yu'un xniclajetic xa ta xi'el. Mu'yuc buch'u junuc laj yalbeic ya'i yu'un xi'emic ta j'ech'el.

### **Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti María Magdalena**

*(Jn 20.11-18)*

<sup>9</sup>C'alal cha'cuxi ti Jesús ta sob ta sliqueb sc'ac'alil xemunae, laj yac' sba iluc ba'yel ta stojol ti María Magdalena, ti buch'u loq'uesbat vuctos pucuje.

<sup>10</sup>Ti stuque bat yal ta stojol ti buch'utic jmoj to ox xanavique, ti ja' ta x'oq'uic yu'un ti at o'ntone. Bat yal ti cha'cuxi xa ti Jesuse.

<sup>11</sup>Taj une, c'alal laj ya'ic cuxul ti Jesuse xchi'uc laj yil ti María Magdalena, mu'yuc laj xch'unic.

### **Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol cha'vo' yajchanc'op**

*(Lc 24.13-35)*

<sup>12</sup>Laj taj une, yan o c'u s'elan laj yac' sba iluc ti Jesús ta stojol cha'vo' yajchanc'op c'alal ta xanavic batel ta bee.

<sup>13</sup>Taj une, bat yalbeic ya'i ti yan yajchanc'optaque. Mu'yuc laj xch'unic xtoc un.

### **Ti Jesuse ta xac'be yabtel ti yajchanc'optaque**

*(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

<sup>14</sup>Ts'acal to un, ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol buluchvo' (11) yajchanc'optac c'alal ja' o chotolic ta sts'el sti'il mexae. Laj svul ta scoj ti mu'yuc c'usi c'otem ta yo'ntonique, xchi'uc ti tsots yo'nton xa'i sbaic ti mu'yuc laj xch'unbeic ti oy buch'u laj yalic ti cha'cuxiem xae.

<sup>15</sup>Xi laj yalbee: —Batanic ta scotol banomil. Ba alic ti lequil ach' c'op sventa ti pojel colele.

<sup>16</sup>Ti buch'u ta xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope, ta xich'ic vo' unbi, ta staic pojel colel. Ja'uc ti buch'utic mu xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope, ta ono'ox stoj ti smulique.



<sup>17</sup>Xi s'elan senyail ta xvinaj ta stojolic ti buch'utic ta xiyich'icun ta muq'ue: ta jventa ta sloq'uesic pucujetic, ta xc'opojic ta yan ach' c'opetic.

<sup>18</sup>Mi oy bu ta xc'ot ta pasel ta xti'e yu'un ti chone, mi oy bu ta xc'ot ta pasel ta x'ac'bat yuch'ic ti c'usiuc no'ox venenoale, mu'yuc c'usi ta spasbatic. Ta xcol yu'un jchameletic c'alal ta scajan sc'obic ta stojole.

### **Ti Jesuse ta xmuy batel ta vinajel**

*(Lc 24.50-53)*

<sup>19</sup>C'alal laj yo'nton ta sc'oponel ti yajchanc'optaque, ti Ajvalil Jesuse iq'ue muyel ta vinajel, bat chotluc ta sbats'i c'ob ti Diose.

<sup>20</sup>Jech ti stuquique loq'uic batel ta yalel ta scotol banomil ti lequil ach' c'op ti ja' sventa colele. Ti jchanc'opetique chi'inbilic yu'un Jesús yo' ta xvinaj ti oy c'usi ta spasic ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'unique. Jechuc.



## San Lucas

### San Lucas 1

#### Ti sliquebe

<sup>1</sup>Yepal no'ox oy buch'u laj yac'beic yipal ta st'unel ta sts'ibael sc'oplal ti c'usitic laj c'otuc ta jtojoltique.

<sup>2</sup>Laj xchanubtasotic ti buch'utic laj yilic ta sliquebale, ja' ti buch'utic laj scolta sbaic ta xcholel ta yalel ti lequil c'op a'yeje.

<sup>3</sup>Ti vu'un eque, naca sta xcholet laj jac' talel scotol sc'oplal ti c'u s'elan lic talel ta sliquebe. Jech un, Teófilo ti lec xquil jbatique, xcholet ta jts'ibabot talel ti c'u s'elan c'ot ta jtojoltique

<sup>4</sup>yo' ta xana' ti ja' melel ti c'u s'elan laj xa avich' chanubtasele.

#### Laj yal jun ánjel ta xvoc' ti Juan j'ac'-ich'-vo'e

<sup>5</sup>C'alal ja' o yorail tiq'uul ta ajvalil ti Herodes ta Judea banomile, ti bu taje, nacal jun pale Zacarías sbi, ti liquem talel sts'unubal ti jvoc' sbiinojic Abiase. Sbiinoj Isabel, ti ja' yajnil ti liquem talel sts'unubal ta stojol ti pale Aarone.

<sup>6</sup>Xchibalic staojic ti lec x'ileic yu'un ti Diose, xch'unojic lec ta spasel mantal xchi'uc ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Diose, ti mu'yuc buch'u jun sa'bun ti smulique.

<sup>7</sup>Ja'uc le'e une, ch'abal ti yalab xnich'nabique, mu sna' x'alaj ti Elisabete, yu'un me'el molic xa.

<sup>8</sup>Ti pale Zacariase oy jun c'ac'al c'ot yorail ta xich' ta sventa ti yabtele xchi'uc xchi'iltac ta xtunic yu'un ti Diose.

<sup>9</sup>C'alal ta sq'uel yorail ti paleetique, ja' c'ot ta stojol ti Zacariase ta xchiq'uel pom ta xch'ulna Dios ti liquem ono'ox yu'unique.

<sup>10</sup>C'alal yacal ta xchic' ti pome, scotol ti jnaclejetique ta xc'opoj xti'in ta yamaq'uul ti ch'ulnae.

<sup>11</sup>Ti Zacariase ja' o laj yil va'al jun yaj'ánjel Dios ta xocon altar ta xchic'obil pom ti oy ta stuq'uul bats'i c'obe.

<sup>12</sup>Ti Zacarías c'alal laj yil ti anjele, mu stac' a'yeluc c'usi xu' ta spas yu'un xi' ta j'ech'el.

<sup>13</sup>Ti anjele xi laj yale: —Zacarías, mu xaxi', ti Diose laj xa ya'i ti ac'opojel ati'inele. Ti avajnil Isabele ta xlic xchi'in yol. Juan, ta xavac'be sbiin.

<sup>14</sup>Yepal no'ox ta xamuyubaj yu'un. Yepal no'ox xmuyubajic c'alal ta xvoq'ue.

<sup>15</sup>Yu'un cajal ta xc'ot sc'oplal ti anich'on ta stojol ti Diose. C'alal mu'yuc to ta xvoq'ue, ventainbil ono'ox yu'un ti Ch'ul Espiritue. Mu stac' xuch' ti vinoe, mi ja'uc ti poxe.

<sup>16</sup>Ta sventa ti stuque, yepal israeletic ta sutic talel ta stojol ti Ajvalil Dios yu'unique.



<sup>17</sup>Ti Juan taje, ja' jba'be yu'un ti Cajvaltique, co'ol ac'bil snopbenal smuc'ul stsatsal jech c'u cha'al ech' ti j'alc'op Eliase. Ta sco'oltasbe yo'nton ti totiletic xchi'uc ti xnich'nabique yo' jech ti jtoyobbaetique ta xc'ot ta jch'unej mantal yu'un. Jech xtoc un, yo' ta xchapanbe lec sjol yo'nton ti jteclum ta yich'el ta muc' ti Ajvalile.

<sup>18</sup>Ti Zacariase xi laj sjac'be ti anjele: —¿C'usi xcut ta jna' mi melel jech ta xc'ot ta jtojol ti va'i s'elan taje? Yu'un molun xa. Ja' jech ec ti cajnile, me'el xa.

<sup>19</sup>Ti anjele xi laj staq'ue: —Vu'un Gabrielun, yajtunelun ti Diose. Ja' laj stacun talel yo' tal calbot ava'i ti lequil a'yeje.

<sup>20</sup>Tana li' une, ta scoj ti mu xc'ot ta avo'nton ti c'u s'elan laj calbote, macal ta xcom ave, mu xu' xac'opoj ja' to ta xlic c'opojan mi sta yorail ta xc'ot ta pasel scotol taje.

<sup>21</sup>Ti jteclum ti yacal ta smalael c'usi ora ta xloc' talel ti Zacariase, labal ta xa'iic, ta sjac'olanbe sbaic c'u cha'al jalij ti mu xloc' talel ta ch'ulnae.

<sup>22</sup>Ta sjalil un, loc' talel, mu xa stac' xc'opoj ta stojolic. Va'i un, laj sna'ic ti oy c'usi laj sta ta ilel ta yut ch'ulnae. Ja' no'ox ta spasolan senyail ta sc'ob yu'un pasem xa ta uma' loc' talel.

<sup>23</sup>C'alal ech' sc'ac'alil c'u sjalil ta xtunilan ta ch'ulna ti Zacariase, bat ta sna.

<sup>24</sup>Ts'acal to ti Elisabete lic xchi'in yol. Vo'ob (5) u sjalil mu'yuc xloc' ta sna. Xi ta snopilan ta yo'ntone:

<sup>25</sup>“Ti jech laj spasbun ti Cajvaltic avi tana li'e, yo' mu staojuc ti jech oy ti jlabanele.”

### **Ta scaj'al jun ánjel ti ta xvoc' ti Jesuse**

<sup>26</sup>Ti ta svaquibal ue, ti Diose laj stac batel ti ánjel Gabriel ta jteclum Nazaret ti oy ta Galilea banomile.

<sup>27</sup>Tey ic'ot ta svu'lanel jun tojol tseb ti María sbie, ti macbil xa yu'un jun vinic, José sbie, ti ja' snitilul ti ajvalil Davide.

<sup>28</sup>Ti anjele och batel ti bu oye, xi c'ot yalbee: —¿Mi li'ote, ti c'uxubinbilot yu'un ti Diose, ti chi'inbilot yu'un ti Cajvaltique? Mu'yuc yan ants sva'anoj sba Dios ta stojol jech c'u cha'al ti vo'ote.

<sup>29</sup>Ti Mariae ch'ayal c'ot yo'nton ti c'alal laj yil ti anjele, xchi'uc ta sjaqu'uilan sba c'usi smelol ti va'i s'elan ti ya'yeje.

<sup>30</sup>Xi laj yal ti anjele: —María, mu xaxi', mu'yuc c'usi xana', laj xa ata ti lec xa'ile yu'un ti Diose.

<sup>31</sup>Avi tana li'e, xi s'elan ta xc'ot ta atojole: yu'un ta xlic achi'in avol. Ta xavilbe sat jun aquerem, Jesús ta xavac'be sbi.

<sup>32</sup>Tsots cajal sc'oplal ta xc'ot, ti ta x'albat sc'oplal ti ja' Xnich'on ti cuxul Dios oy ta vinajele. Ta x'ac'bat yabtel ta ajvalilal yu'un ti Ajvalil Diose jech c'u cha'al ech' ti amolmuc'totic David ta vo'nee.



- <sup>33</sup>Mu'yuc spajeb yabtel ta sventainel ti israeletique, staoj o yav sbatel osil.
- <sup>34</sup>Ti Mariae xi laj sjac'be ti anjele: —¿C'uxi ono'ox la ta xc'ot ta pasel c'alal mu'yuc to jchi'uc vinique?
- <sup>35</sup>Xi tac'av ti anjele: —Ta xtal ta atojol ti Ch'ul Espiritue. Ta svoliot ta smuc'ul stsatsal ti Dios oy ta vinajele. Jech o xal ti ch'ul olol ta xvoc' ta atojole, ta x'albat sc'oplal ja' Xnich'on ti Diose.
- <sup>36</sup>Jech ec, ti avuts' avalal Isabele, ta syayilal xa ta xilbe sat jun squerem ti c'alal albil sc'oplal mu sna' x'alaje, yu'un oy xa svaquibal (6) yual xchi'uc ti yole.
- <sup>37</sup>Yu'un ta sventa ti Diose, mu'yuc ma' ti oy c'usi mu xu' yu'une.
- <sup>38</sup>Va'i un, ti Mariae xi laj yale: —C'otcun ta smosov ti Cajvale. Ac'o spas ta jtojol ti Dios jech c'u cha'al laj avale. Laj taj une, bat ti anjele.
- Ti Mariae ta xbat svu'lan ti Elisabete**
- <sup>39</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Mariae bat ta anil ta jun jteclum ti oy ta svitsal Judea banomile.
- <sup>40</sup>C'alal c'ote, och bal ta sna ti Zacariase, vulbat xut c'otel ti Isabele.
- <sup>41</sup>C'alal laj ya'i c'oponat ti Elisabete, lic bacuc ti olol ta xch'ute, yu'un ventainbil c'ot yu'un ti Ch'ul Espiritue.
- <sup>42</sup>Va'i un, xi tsots c'opoje: —¿Ech'em laj xc'uxubinot ti Diose, ja' mu sta ti yan antsetique, xchi'uc sva'anoj sba ta stojol ti avole!
- <sup>43</sup>¿Buch'uun xcal tal svu'lanun sme' ti Cajvale?
- <sup>44</sup>Xmuyubaj no'ox lic bacuc ti col ta jch'ut c'alal vul ac'oponune.
- <sup>45</sup>¿Jun yutsil ti c'ot ta avo'nton ti ta xc'ot ta pasel yu'un Dios ti c'u s'elan laj yalbote!
- <sup>46</sup>Ti Mariae xi laj yale: “Xmuyubaj xa co'nton yu'un ti Cajval Dios ta xca'ie.
- <sup>47</sup>Xmuyubaj no'ox co'nton ta stojol ti Diose, ti Jcoltavanej cu'une.
- <sup>48</sup>Yu'un ti Diose lec ta xil ta sba ta sat ti yajmosov ti pequ'el yuni c'oplale. Li' ta xlic batel tanae, ti ta xalbeic ti c'u yepal ta x'ech'ic ta banomile, ti jtuc no'ox jech ximuyubaje.
- <sup>49</sup>Ti Dios scotol xu' yu'une, laj spas ti c'usi muc'tic ta xc'ot ta jtojol yu'une. ¿Yu'un ja' Ch'ul Dios!
- <sup>50</sup>Ti buch'u ta xi'taique, staoj yav ta xc'uxubinan.
- <sup>51</sup>Yu'un xi s'elan laj spas xchi'uc ti smuc'ul stsatsale: laj sjinesbe yip ti oy c'usi snopojic ti jtoyobbaetique.
- <sup>52</sup>Laj spec'tsanbe sc'oplal ti ajvaliletic buch'u cajal xa'i sbaique. Cajal c'ot sc'oplal yu'un ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique.

<sup>53</sup>Oy no'ox c'usi staic yu'un ti buch'utic ta xvi'najique. Smeyoj yoc sc'ob com yu'un ti buch'u jc'ulejetique.

<sup>54</sup>Laj stic' sba ta scolta ti slumal Israele, ti ja' yajtunele. Mu'yuc laj xch'ay ta yo'nton ti c'ux ta xa'ie.

<sup>55</sup>Yu'un jech ono'ox laj yal ta stojol ti jtot jme'tique, ta stojol ti Abrahame xchi'uc ti yalab xnich'nab ti ta xvul ta loq'uele.”

<sup>56</sup>Joc'tsaj nan oxibuc u ti María ta sna ti Elisabete. Ts'acal to un, sut batel ta sna.

### **Voc' ti Juan j'ac'-ich'-vo'e**

<sup>57</sup>Sta sc'ac'alil voc' yol ti Isabele, laj yilbe sat jun squerem.

<sup>58</sup>Ti slac'nataque, ti yuts' yalaltac ti Isabele, c'alal laj ya'iic ti laj yac' iluc syail xc'uxul yo'nton Dios ta stojolale, tal spatbeic yo'nton.

<sup>59</sup>Ta xvaxaquibal (8) c'ac'al un, bat yac'beic yich' circuncisión ti olole. Ti yuts' yalaltaque ta ox sbiin yu'unic Zacarías jech c'u cha'al sbi ti stote.

<sup>60</sup>—Mo'oj, tsots sc'oplal ta sbiin Juan —xi laj yal ti sme'e.

<sup>61</sup>—¿C'u cha'al? mu'yuc buch'u jech sbiinoj ti jchopoxuc ta nacleje —xi laj yalique.

<sup>62</sup>Va'i un, ta naca senyail laj spasic ta stojol stot ti olole yo' jech ta sna'ic c'usi ta xac'be sbiin.

<sup>63</sup>Ti totile laj sc'an jpech uni tenel-te' ti xi laj sts'ibae: “Juan ta sbiin.” Scotol ch'ayal c'ot yo'ntonic.

<sup>64</sup>C'alal jech taj une, jam ye ti Zacariase, lic yalbe slequilal ti Diose.

<sup>65</sup>X'ech' to ch'ayal c'ot yo'nton scotol ti slac'nataque. Ta sjunul vitstic yu'un Judea banomil naca jech ta slo'iltaic ti va'i s'elan c'ot ta pasele.

<sup>66</sup>Scotol ti buch'u ta xa'ie, xi ta sjac'olanbe sbae: “¿C'usi yabtel ta xtal ti olol taje?” Melel, yu'un sva'anoj sba ti Dios ta stojolale.

### **Sq'uejimol ti Zacariase**

<sup>67</sup>Ti Zacarías stot ti nene'e, ventainbil c'ot yo'nton yu'un ti Ch'ul Espiritue, xi lic scaj'alilan ti c'u s'elan ta x'ac'bat sna'e:

<sup>68</sup>“Ech'em yutsilal Dios yu'un ti Israele, yu'un tal stic' sba ta spojel ti steclumale.

<sup>69</sup>Yu'un laj stacbotic talel jun muc'ul Jcoltavanej ti ayan tal ta jun snitilul ti ajvalil Davide, ti ja' yajtunel to oxe.

<sup>70</sup>Yu'un xi ono'ox laj yal talel ta vo'ne sventa ti ch'ul j'alc'opetique:

<sup>71</sup>ta xispojotic loq'uel ta yoc ta sc'ob ti cajcontratique, xchi'uc ti buch'u xti'et sjolic ta jtojoltique.





<sup>72</sup>Ti oy ono'ox syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti jmolmuc'totique, mu'yuc laj xch'ay ta yo'nton ti xch'ul trate laj spase.

<sup>73</sup>Le'e, ja' c'ot ta pasel ti xi ono'ox laj sva'an sba ta yalel ta stojol ti jmolmuc'totic Abrahame,

<sup>74</sup>ti mu'yucuc xi'el ta xijcuxiotique, ti mu'yucuc ilbajinel yu'un ti jcontratique yo' ta xcac' jbatuc ta tunel yu'un.

<sup>75</sup>Oyuc cutsil jlequiltic ta stojol ti c'u sjalil cuxulotique.

<sup>76</sup>Ti vo'ote, cuni nich'on, ta xa'albat j'alc'op yu'un Dios ti oy ta toyole. Jba'be ta xabat yu'un ti Cajvaltique. Ta xameltsanbe ti beetic yu'une.

<sup>77</sup>Ta xavac'be sna' ti yalab xnich'nabe ta stael ti ch'aybil ta xc'ot ti smulique, xchi'uc ta staic coltael yu'un.

<sup>78</sup>Ta sventa ti oy xc'uxul yutsil yo'nton ti Dios cu'untique, ta toyol to laj stacbotic talel jun ach' xjobal c'ac'al,

<sup>79</sup>ta yac'bel saquilal osil ti buch'u oyic ti bu spajebal xa ic' ti osile, xchi'uc ta stael lamajemuc ti o'ntonale.”

<sup>80</sup>Yacal ta ch'iel ti olole, xchi'uc ta stsaquel talel yip yo'nton ta sventa ti ventainbil yu'un ti ch'ul Espiritue. Ta xocol banomil xnaquet ja' to ti c'uxi c'ot sc'ac'alil laj yac' sba ta ojtiqinel ta stojol ti jteclum Israele.

## San Lucas 2

### Svoq'uebal ti Jesuse

(Mt 1.18-25)

<sup>1</sup>C'alal ja' o tiq'uul ta banquilal ajvalil ti Augusto Cesare, laj yal mantal ti ac'o yich' bejanbel ta vun sbiic scotol ti jnaclejetic oy ta banomile.

<sup>2</sup>Sba to lic ti tsacob-biil taje, ja' o c'ot ta pasel c'alal tiq'uul ta its'inal ajvalil Quirinio ti liquem talel ta Siria banomile.

<sup>3</sup>Scotolic tsots sc'oplal chba yac' ta tsaquel sbiic ti bu oy ti steclumalique.

<sup>4</sup>Ti jech taje, ti Josee loc' batel ta jteclum Nazaret ti oy ta Galilea, bat ta jteclum Belén bu voc' ti ajvalil David ti oy ta Judeae, yu'un ti Josee ja' snitilul ti Davide.

<sup>5</sup>Ti jech chapal sc'oplal ta xic' sbaique, bat yac' ta tsaquel sbiic xchi'uc ti María ti xchi'inoj xa yole.

<sup>6</sup>C'ot ta pasel c'alal oyic ta jteclum Belene, ja' o sta sc'ac'alil ta xvoc' yol ti Mariae.

<sup>7</sup>Ti bu taje, voc' ti sba yole. Laj svol ta uni poc', laj xpuch'an ta yav sve'eb vacax, ja' ti mu'yuc xocol laj staic ta ch'amunel ti nae.

### Ti anjeletique xchi'uc ti jchabiej-chijetique

<sup>8</sup>Nopol ta Belén oy jun chib jq'uel-chijetic ti ta x'ech' yu'unic ac'ubal ta xchabiel xchijic ta osiltique.

<sup>9</sup>Ta jech yepal un, laj yac' sba iluc ta stojolic jun yaj'ánjel ti Cajvaltique, ti joyobtabil c'otic ta yutsilal xojobal ti Cajvaltique. Ep xi'ic ta j'ech'el.

<sup>10</sup>Ja'uc le'e, xi albatic yu'un ti anjele: —Mu xaxi'ic, yu'un oy c'usi ach' tal calboxuc ava'iic ti xi s'elan ta sta smuyubajel yo'nton scotolique:

<sup>11</sup>Avi tana li'e, voc' xa jun Jcoltavanej avu'unic ta steclumal David, ja' ti Ajvalil Cristoe.

<sup>12</sup>Ti senyail ta xataic ti nene' olole, volbil ta poc', puch'ul ta sve'eb vacax.

<sup>13</sup>Ta jech yepal vul ta loq'uel yan anjeletic ta vinajel ta stojol ti jun anjele ta yalbel slequilal Dios ti xi ta xalique:

<sup>14</sup>“Mu albajuc yutsilal slequilal ti Dios oy ta vinajele. Yu'un ti jnaclejetic ti oyic ta banomile, laj xa staic ti lec x'ileic yu'une, ja' ti buch'utic jun yo'nton oyic ta stojole.”

<sup>15</sup>C'alal sut batel ta vinajel ti anjeletique, jech ti jchabiej-chijetique xi lic yalbe sbaic ta jujun tale: —Batic ta Belén un cha'e, ba jq'ueltic ti c'usi c'ot ta pasele jech c'u cha'al laj yalbotic ti Cajvaltique.

<sup>16</sup>Batic ta anil, c'otic bu oy ti Mariae, ti Josee xchi'uc ti nene' olol puch'ul ta yavil sve'eb vacaxe.

<sup>17</sup>C'alal laj yilique, lic xchapeic ya'i c'u s'elan albatic yu'un ánjel sc'oplal ti nene' olole.

<sup>18</sup>Scotol ti buch'u laj ya'iic c'u s'elan ta xalic ti jq'uel-chijetique, ch'ayal c'ot yo'ntonic.

<sup>19</sup>Ja'uc ti Mariae, mu xch'ay ta yo'nton, ta snopilan c'usi smelol ti va'i s'elan taje.

<sup>20</sup>Jech ti jq'uel-chijetique, xmuyubajic xa, sutic batel, ta xalbeic xa yutsilal slequilal Dios ti jech laj yilic scotol jech c'u cha'al laj ya'iique, xchi'uc ti c'u s'elan albatique.

### **Aq'ue ta ventainel ta ch'ulna ti nene' Jesuse**

<sup>21</sup>C'alal yich'oj xa svaxaquibal (8) c'ac'al ti olole, laj yac'beic yich' circuncisión. Jesús laj yac'beic sba jech c'u cha'al albat ti María yu'un ti ánjel c'alal mu'yuc to ox xchi'uque.

<sup>22</sup>C'alal c'ot sc'ac'alil ta stus ta spoc sbaic jech c'u cha'al ta xal smantal ti Moisesse, laj yiq'ueic batel c'alal to jteclum Jerusalén ti olole yo' ta xac'beic sventain ti Cajvaltice Diose.

<sup>23</sup>Jech laj spasic taje, yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Dios ti xi ts'ibabile: “Scotol ti ba olol quem ta xvoq'ue, ventainbil ta xc'ot yu'un ti Diose.”

<sup>24</sup>Batic un, bat yaq'ueic milbil matanal jech c'u cha'al yaloj ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un Dios ti xi ts'ibabile: “Ac'o yich'icuc batel cha'cot toltora, mi mo'oje, cha'cot paloma.”

<sup>25</sup>Ti jech sc'ac'alil taje, oy jun vinic ventainbil yu'un ti Ch'ul Espíritu ti nacal ta Jerusalén, ti sbiinoj Simeone, ti oy slequil yutsil ti yich'oj ta muc' ti Diose, xchi'uc ti smalaoj spojel scoltael ti israeletique.

<sup>26</sup>Ac'bil sna' ti mu'yuc to ta xcham mi mu ta xilbe sat ti Cristo ti ta xtaque talel yu'un ti Diose.

<sup>27</sup>Ac'bat sna' yu'un Ch'ul Espíritu ti Simeone, ti batuc ta ch'ulnae. C'alal ja' o ic'bil batel ta ch'ulna yu'un stot sme' ti Jesús yo' ta spasic jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi tsots albil sc'oplale,

<sup>28</sup>ti Simeone pet xut ti olole, ti xlequil-c'opoj xa ta stojol Dios ti xi laj yale:

<sup>29</sup>“Cajval, junuc xa avo'nton, ic'un un, xu' xa xicham, yu'un c'ot xa ta pasel avu'un ti oy c'usi laj avalbe ti avajtunele.

<sup>30</sup>Yu'un laj xa quil ta jba ta jsat ti pojel coltael avu'une

<sup>31</sup>ti c'ot ta pasel ta stojol scotol ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>32</sup>Ja' saquilal osil banomil yu'unic ti muc'tiquil lum ma'uc Israele, xchi'uc ja' yich'el ta muc' ti israeletic ti ja' anich'nabe.”

<sup>33</sup>Ti Josee xchi'uc sme' ti Jesuse toj elom no'ox laj ya'iic ti va'i s'elan laj yal ti Simeón ta stojol ti olole.

<sup>34</sup>Va'i un, ti lequilal oy yu'un ti Simeone laj yac'be yich' ti olole, ti xi laj yalbe ya'i ti María, sme' ti Jesuse: —A'yio ava'i, ti olol li'e yich'oj talel ti yepal no'ox ta xbajic yu'un ti israeletique mi ta stamel sbaic liquel ta stael ti coltael yu'une. Ta xvinaj ti yepal mu xich'ic ta muq'ue,

<sup>35</sup>yo' yepal no'ox ta svinajesbat c'u s'elan ta snop ta yo'nton ti ta jujun tale. Jech xtoc, co'ol to s'elan jun cuchilu ta xti'van yipal ta avo'nton ta xava'i ti vo'ot une.

<sup>36</sup>Ti bu taje, oy jun ants, Ana sbi, ti yayil xae, ti oy ta stojol ta yalel ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, ti ja' yantsil nich'on ti Penuele, snitulul ti Aser sbie. Tseb to ox ti malije, ja' no'ox vucub (7) jabil laj yic' sbaic xchi'uc ti smalale.

<sup>37</sup>Oy xa ta chanib yo'vinic (84) jabil ti comem ta me'onal antse. J'ech'el mu xicta comel ti ch'ulnae, yu'un ta xicta yot, xchi'uc c'ac'al ac'ubal ta xc'opoj xti'in ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>38</sup>Ja' o c'ot ti Anae, laj yalbe coliyal ti Diose, xchi'uc ta xalbe sc'oplal ti nene' Jesús ta stojol scotol ti buch'utic ta smalaic spojel scolelic ti oy ta Jerusaleme.

### **Sutic batel ta Nazaret**

<sup>39</sup>C'alal laj spasic scotol c'usi ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Diose, ts'acal to un, sutic batel ta steclumalic Nazaret ti oy ta Galilea banomile.

<sup>40</sup>Lec tsots, bij ta xch'i talel ti olole yu'un sva'anoj sba stuc ti Dios ta stojolale.

### **Ti ch'in querem Jesuse oy ta ch'ulna**



- <sup>41</sup>Stot sme' ti Jesuse stalelic ono'ox ta xbatic ta q'uin Colel jujun jabil ta Jerusalén.
- <sup>42</sup>C'alal yich'oj xa lajcheb (12) jabil ti Jesuse, jmoj batic ta Jerusalén xchi'uc ti stot sme'e yu'un stalelic jech ta xbatic ta q'uin.
- <sup>43</sup>C'alal laj ti q'usine, sutic batel ta snaic. Ja'uc ti ch'in querem Jesuse, com ta Jerusalén, mu sna'ic ti stot sme'e.
- <sup>44</sup>Laj snopic ti capal ech'el xchi'uc ti jxanviletique. Jun xa c'ac'al xanvilic un, lic sa'ic ta stojol ti yuts' yalalique xchi'uc ti buch'utic xojtiquinique.
- <sup>45</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc laj staic. Sutic ech'el ta Jerusalén ta sa'el.
- <sup>46</sup>Ta yoxibal (3) to c'ac'al, oy ta ch'ulna laj staic ta sa'el, chotol xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ta ya'yibel ti c'usi ta xale, xchi'uc oy c'usi ta sjac'olanbeic smelol xtoc.
- <sup>47</sup>Scotol ti buch'u ta xa'i ti oy sbijil ti c'u s'elan ta stac' sutel ti c'ope, ch'ayal ta xc'ot yo'nton yu'un.
- <sup>48</sup>Ch'ayal c'ot yo'nton stot sme' c'alal laj yilique, ti xi albat yu'un ti sme'e: —Cuni ol, ¿c'u cha'al jech laj apasbuncutic? Ti vu'un xchi'uc ti atote, mu xa juteb oyuncutic ta banomil ta sa'elot.
- <sup>49</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ta xasa'icun? ¿Mi mu xana'ic ti ja' tsots sc'oplal ta xca'i ta jpasbe yabtel ti Jtote?
- <sup>50</sup>Ti stot sme'e mu'yuc laj ya'ibeic smelol ti va'i s'elan laj yale.
- <sup>51</sup>Va'i un, jmoj sutic batel ta Nazaret, ti lec ta xch'unbe smantal ti stot sme'e. Ja'uc ti sme'e, mu xch'ay ta yo'nton ti c'u s'elan albate.
- <sup>52</sup>Yacal ta ch'iel ech'el ti Jesuse, oy sbijil. Sva'anoj sba ti Dios ta stojole. Lec x'ile yu'un ti jnaclejetic ta banomile.

### San Lucas 3

#### Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ta xal lequil ach' c'op ta xocol banomil

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

- <sup>1</sup>Ta yo'lajunebal (15) xa ox sjabilal yochel ta banquial ajvalilal ti Tiberio ta jteclum Romae, ja' o ochem ta its'inal ajvalil ta Judea ti Poncio Pilatoe. Ja' o ochem ta its'inal ajvalil ta Galilea ti Herodese. Ja' o ochem ta its'inal ajvalil ta Iturea xchi'uc ta Traconite ti Felipee, ti ja' yits'in ti Herodese. Ja' o ochem ta its'inal ajvalil ta Abilene ti Lisaniase.
- <sup>2</sup>Ti ta jteclum Jerusalene, ja' o ochem ta banquial paleetic ti Anase xchi'uc ti Caifase. Ti jech yorail taj une, ja' o c'oponat yu'un Dios ta xocol banomil ti Juan xnich'on ti pale Zacariase.



<sup>3</sup>Ti Juane ech' ta sjunul ti' uc'um Jordán bu oy ti jnaclejetique, ta yalbel ya'iic ti suticuc talel ta stojol ti Diose, xchi'uc ti yich'icuc vo' yo' ta xch'aybat smulic yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Taje, ja' c'ot ta pasel jech c'u cha'al xi laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaiase: “Oy buch'u tsots ta xc'opoj ta xocol banomil ti xi ta xale: ‘Jambeic tuq'uul be ti Cajvaltique. Meltsanbeic lec sbe.

<sup>5</sup>Scotol ti jemeltique ta xich' nojesel. Scotol ti bu slomol spulul ti vitsetique ta xich' pasel ta parejo. Scotol ti beetic ti bu xotajtique ta xich' tuq'uibtasel. Scotol ti be ti bu lomajtique ta xich' pasel ta parejo.

<sup>6</sup>Scotol banomil ta xilic ti colel pojel ta xac' talel ti Diose.’ ”

<sup>7</sup>C'alal ta xloq'uic batel yo' ta xich'ic vo' yu'un ti Juane, xi ta x'albatique: —Xnich'nab jti'oval chon, ¿buch'u laj yalboxuc ava'iic yo' ta xapoj abaic yu'un ti tsots tsitsel nopol xa xtal ta atojolique?

<sup>8</sup>Vinajuc ta j'ech'el ti oyuc slequil yutsil ti c'usi ta xapasique, ti sutemoxuc xa talel ta stojol ti Diose, ti ma'uc no'ox ti xi ta xavalique: ‘Ti vu'uncutique snitiluluncutic Abraham.’ Ta xcalboxuc ava'iic, ti tonetic li'e xu' ta xjoybij ta snitilul Abraham yu'un ti Diose.

<sup>9</sup>Yu'un chapal xa ma' ti yeq'uelal yo' ta xich' bojel xchi'uc yibel ti te'etique. Scotol te'etic ti bu mu lecuc ta xac' ti sate, ta xich' bojel, jip xi ochel ta c'oc'.

<sup>10</sup>Va'i un, ti jnaclejetic ta banomile xi laj sjac'beique: —¿C'usi sc'an ta jpascutic un cha'e?

<sup>11</sup>—Ti buch'u oy cha'lic ti sc'u'e, ac'o yac'be jlicuc ti buch'u ch'abal yu'une. Ti buch'u oy sve'ele, ac'o yac'be ti buch'u ch'abal yu'une —xi tac'batic yu'un ti Juane.

<sup>12</sup>Nopajic talel ec jun chib jc'an-patan-taq'uinetic sventa Roma, ti sc'an ta xich'ic ya'iic vo'e, xi laj sjac'beic ti Juane: —Jchanubtasvanej, ¿c'usi sc'an ta jpascutic ec?

<sup>13</sup>Xi tac'batic yu'un ti Juane: —Ja' no'ox stsobic ti patan c'u yepal ta xal ti mantale.

<sup>14</sup>Xi jac'bat yu'un jun chib soldado ti Juane: —Ti vu'uncutique, ¿c'usi sc'an ta jpascutic? Xi tac'batic yu'un ti Juane: —Mu xasibtasvanic, mu xajutbeic smul ti buch'u mu'yuc c'usi spasoje. Mu xapojbeic ti c'usi oy yu'unique. Paso ta jun avo'ntonic ti c'u yepal ta xavich'ic atojolique.

<sup>15</sup>Scotol ti jnaclejetique lec ta xa'iic. Ta snopic, ti Juan le'e ja' van ti Cristoe.

<sup>16</sup>Ja'uc ti Juane xi laj yalbe ya'i scotolique: —Ta melec, vo' no'ox ta xcac' avich'ic ti vu'une. Ja'uc ti Buch'u ta to xtale, ta xac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritu ti co'ol s'elan c'oq'ue. X'ech' to xu' yu'un, ja' mu sta ti vu'une, yu'un mu xic'ot o ta sjitunbel ti yaq'uul xonobe, yu'un mu'yuc jlequilal cutsilal ta stojol.

<sup>17</sup>Yu'un stsacoj xa ti yic'aobil strigoe yo' ta st'ujbe loq'uel ti sc'a'epale. Ta sq'uej ta yavil ti trigoe. Ti sc'a'epale ta xchic' ta c'oc' ti bu mu xtube.



<sup>18</sup>Ja' Jech c'opetic laj yal. Oy yan ti c'u s'elan sbijubtasvane ti laj sliques ta yalel ach' ti Juan ta stojol ti jnaclejetique.

<sup>19</sup>Ja' jech xtoc, tsots laj svul ti ajvalil Herodes ta scoj yic'oj jun ants Herodías sbie, yajnil ti Felipe, ti ja' yits'ine, xchi'uc yan ti c'usi chopol laj xa spase.

<sup>20</sup>Ti me'inem xa xa'i ti Herodes ta spasel ti chopole, xi to s'elan yan laj spase: laj stic' ta chuquel ti Juane.

### **Ta x'ac'bat yich' vo' ti Jesuse**

*(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)*

<sup>21</sup>C'alal ti Juan ta xac'be yich' vo' ti jnaclejetique, oy bu c'ot ta pasel ti laj yich' vo' ec ti Jesuse. C'alal yacal ta xc'opoj xti'ine, jam ti vinajele.

<sup>22</sup>Yal talel ta vinajel ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti Jesuse jech c'u cha'al junuc paloma xvinaj, xchi'uc oy Buch'u vinaj sc'opojel ta vinajel ti xi ta xale: —Vo'ot ti jc'uxubinbil Nich'one, ximuyubaj xa ta atojol.

### **Smolmuc'totac ti Jesucristo laj ech'uque**

*(Mt 1.1-17)*

<sup>23-38</sup>Yich'oj nan lajuneb xcha'vinic (30) jabil c'alal lic stsac yabtel ti Jesuse, xnich'on José ti yalojique. Ti Josee, Eli sbi ti stote. Ti Elie, Matat sbi ti stote. Ti Matate, Leví sbi ti stote. Ti Levie, Melqui sbi ti stote. Ti Melquie, Janaie sbi ti stote. Ti Janaie, José sbi ti stote. Ti Josee, Matatías sbi ti stote. Ti Matatiase, Amós sbi ti stote. Ti Amose, Nahúm sbi ti stote. Ti Nahume, Esli sbi ti stote. Ti Eslie, Nagai sbi ti stote. Ti Nagaie, Máhat sbi ti stote. Ti Mahate, Matatías sbi ti stote. Ti Matatiase, Semei sbi ti stote. Ti Semeie, Josec sbi ti stote. Ti Joseque, Joiadá sbi ti stote. Ti Joiadae, Johanán sbi ti stote. Ti Johanae, Resá sbi ti stote. Ti Resae, Zorobabel sbi ti stote. Ti Zorobabele, Salatiel sbi ti stote. Ti Salatiele, Nerí sbi ti stote. Ti Nerie, Melquí sbi ti stote. Ti Melquie, Adí sbi ti stote. Ti Adie, Cosam sbi ti stote. Ti Cosame, Elmadam sbi ti stote. Ti Elmadame, Er sbi ti stote. Ti Ere, Josue sbi ti stote. Ti Josuee, Eliezer sbi ti stote. Ti Eliezere, Jorim sbi ti stote. Ti Jorime, Matat sbi ti stote. Ti Matate, Leví sbi ti stote. Ti Levie, Simeón sbi ti stote. Ti Simeone, Judá sbi ti stote. Ti Judae, José sbi ti stote. Ti Josee, Jonam sbi ti stote. Ti Joname, Eliaquim sbi ti stote. Ti Eliaquime, Meleá sbi ti stote. Ti Meleae, Mená sbi ti stote. Ti Menae, Matatá sbi ti stote. Ti Matatae, Natán sbi ti stote. Ti Natane, David sbi ti stote. Ti Davide, Isaí sbi ti stote. Ti Isaie, Obed sbi ti stote. Ti Obede, Booz sbi ti stote. Ti Booze, Sélah sbi ti stote. Ti Sélahe, Nahasón sbi ti stote. Ti Nahasone, Aminadab sbi ti stote. Ti Aminadabe, Admín sbi ti stote. Ti Admine, Arní sbi ti stote. Ti Arnie, Hesrón sbi ti stote. Ti Hesrone, Fares sbi ti stote. Ti Farese, Judá sbi ti stote. Ti Judae, Jacob sbi ti stote. Ti Jacobe, Isaac sbi ti stote. Ti Isaaque, Abraham sbi ti stote. Ti Abrahame, Térah sbi ti stote. Ti Terahe, Nahor sbi ti stote. Ti Nahore, Serug sbi ti stote. Ti Seruge, Ragau sbi ti stote. Ti Ragaue, Péleg sbi ti stote. Ti Pélege, Éber sbi ti stote. Ti Ébere, Sélah sbi ti stote. Ti Selahe, Cainán sbi ti stote. Ti Cainane, Arfaxad sbi ti stote. Ti Arfaxade, Sem sbi ti stote. Ti Seme, Noé sbi ti stote. Ti Noee, Lámec sbi ti stote. Ti Lameque, Matusalén sbi ti stote. Ti Matusalene, Enoc sbi ti stote. Ti Enoque, Jéred sbi ti stote. Ti Jérede, Mahalaleel sbi ti stote. Ti Mahalaleele, Cainán sbi ti stote. Ti Cainane, Enós





sbi ti stote. Ti Enose, Set sbi ti stote. Ti Sete, Adán sbi ti stote. Ti Adane, ja' xnich'on ti Diose.

## San Lucas 4

### Ti Jesuse ta xich' lajeltsael yu'un ti pucuje

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

<sup>1</sup>C'alal loc' ech'el ta uc'um Jordán ti Jesuse, nojem ta yo'nton ti Ch'ul Espiritue. Ic'bil bat ta xocol banomil yu'un ti Ch'ul Espiritue.

<sup>2</sup>Ti bu taje, jaliy cha'vinic (40) c'ac'al. Tal lajeltsaatuc yu'un ti pucuje. Mu'yuc xve' jutebuc ti va'i sjalil taje. Ts'acal to un, lic ya'i vi'nal.

<sup>3</sup>Xi albat yu'un ti pucuje: —Mi melel, Xnich'onot ti Diose, joybino ta pan ti ton li'e.

<sup>4</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: 'Ma'uc no'ox ta yip pan ta xch'i xc'opoj ti vinique.'

<sup>5</sup>Laj taj une, ic'bil batel yu'un ti pucuj ta jun toyol vits ti bu ta ora no'ox laj yac'be yil scotol yutsilal ti lumetic oy ta sjoylej banomile.

<sup>6</sup>Xi albat yu'un ti pucuje: —Ta xcac'bot avabtel ta sventainel ti muc'tiquil lumetic ti jun yutsiquil ta xavile, yu'un ja' ac'bilun ta coc ta jc'ob scotol. Ta xcac'be sventain ti buch'u ta jc'an ta xcac'bee.

<sup>7</sup>Ja' avu'un scotol mi ta xaquejan aba ta yich'elun ta muq'ue

<sup>8</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: 'Ja' no'ox ich'o ta muc', ac'o aba ta tunel ta stojol ti Ajvalil Dios avu'une.'

<sup>9</sup>Ic'bil batel yu'un ti pucuj ta Jerusalene, ti aq'ue muyuc batel ti bu toyol sjol ti ch'ulnae, ti xi albate: —Mi melel, Xnich'onot ti Diose, jipo aba yalel li'e,

<sup>10</sup>yu'un xi ts'ibabil ta ch'ul c'ope: 'Ti Diose ta xalbe mantal ti yaj'ánjeltaque ta xchabielot yo' mu'yuc c'usi xanuptan.

<sup>11</sup>Icbil japbilot yu'unic yo' mu xyayijes avacan ta ton.'

<sup>12</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ts'ibabil ta ch'ul c'op: 'Mu xalajeltsabe yo'nton ti Dios avu'une.'

<sup>13</sup>C'alal laj yil ti pucuj mu'yuc xa c'usi jtosucal xu' ta slajeltsabe yo'nton ti Jesuse, laj sq'uej sba batel c'uc sjalil.

### Ti Jesuse ta sliques yabtel ta Galilea banomil

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

<sup>14</sup>Ti Jesuse sut batel ta Galilea. Noj ta yo'nton smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espiritue. Buyuc no'ox ta x'albat sc'oplal ti Jesús ta sjoylejtal ti lum ti bu taje.

<sup>15</sup>Ti Jesuse ta xchanubtasvan ta jujun ch'ul na. Scotolic xlequil-c'opojic ta stojol.

### Ti Jesuse oy ta Nazaret

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

<sup>16</sup>Ti Jesuse bat ta Nazaret jteclum ti bu ich'i c'opoje. Och batel ta ch'ul na c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale jech c'u cha'al ta spas ono'oxe. Va'i ta yavtael ti xch'ul c'oje.

<sup>17</sup>Ja' ac'bat sq'uel ti vun laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaiase. C'alal laj sjame, ja' laj sta ti xi s'elan ts'ibabile:

<sup>18</sup>“Ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Cajvaltique, li' oy ta jtojole yu'un laj st'ujun, ta yalbel lequil ach' c'op ti buch'u abol sbaique, ta yac'bel jun yo'nton ti buch'u oyic ta vul o'ntone, ta yalbel spojel scolel ti buch'u chuculique, ta jambel sat ti ma'satetique, ta yalbel spojel scolel ti buch'u ilbajinbilic yu'un ti vocole,

<sup>19</sup>ta yalbel ya'i ti ja' xa sjabilal vul ta loq'uel ti mu laj yil ya'iic ta sva'an stec'an ti Dios ta stojolique.”

<sup>20</sup>Laj taj une, ti Jesuse laj sbal ti vune. Laj yac'be sutel ti buch'u ta x'abtej ta ch'ul nae, chot xi. Scotol ti c'u yepal oyic ta ch'ul nae sq'uelojic batel ti Jesuse.

<sup>21</sup>Xi lic c'opojuc: —Avi li'e, c'ot xa ta pasel ta atojolic ti c'usi ts'ibabil ta ch'ul c'op ti laj cavtaboxuque.

<sup>22</sup>Scotolic lec ta xalbeic sc'oplal ti Jesuse, xchi'uc xch'ay no'ox yo'ntonic yu'un ti c'u s'elan c'upil sba ti sc'op ta xale. Xi ta sjac'be sbaic xtoque: —¿Mi mu ja'uc xnich'on ti José le'e?

<sup>23</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Oy nan ta avo'ntonic ta xavalbeicun jech c'u cha'al oy xi x'ale ti c'oje: ‘Poxtao aba atuc jpoxtavanej.’ Mi mo'oje, xi ta xavalique: ‘Ti c'usi laj ca'icutic laj apas ta jteclum Capernaume, ja' jech, paso li' ta ateclumal atuque.’

<sup>24</sup>Ti Jesuse xi to laj yal batele: —J'ech'el ta xcalboxuc ava'iic, mi junuc ti j'alc'op ich'bil ta xc'ot ta muc' yu'un ti xchi'iltac ta slumal stuque.

<sup>25</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, yepal no'ox me'unal antsetic ta Israel c'alal yorail xanav ti Eliase, c'alal ja' o yorail mu'yuc xac' vo' oxib (3) jabil xchi'uc o'lol ti mu no'ox albijuc lic vi'nal ta sjunlej ti banomile.

<sup>26</sup>Mi junuc ta stojolal me'unal ants israeletic taque batel ta stojolal ti Eliase. Ja' no'ox taque batel ta stojolal jun me'unal ants ta Sarepta ti oy ta Sidone.

<sup>27</sup>C'alal ja' o yorail xanav ti j'alc'op Eliseoe, yepal no'ox oy jc'a'emal-chameletic ta Israel. Mi junuc laj scoles. C'ajomal no'ox laj scoles jun jyanlum vinic Naamán sbi ti nacal ta Siria banomile.

<sup>28</sup>C'alal jech laj ya'iic taje, scotolic ti oyic ta ch'ul nae cap sjolic ta jmec.

<sup>29</sup>Scotolic vol xutic ta sjipic loq'uel ta jteclum ti Jesuse, ti yic'ojic ech'el bu liquil yalal ti ch'en ta sti'il bu meltsanbil yu'unic ti slumalique yo' ta sjip yalal ti bu taje.

<sup>30</sup>Ja'uc ti Jesuse xvelet jelavel ech' ta stojolic. Ta jech yepal bat.

**Ti jun vinic ch'amunbil yu'un ti pucuj mu stac' alel ti c'usi ta spase**

*(Mr 1.21-28)*



**31**Ti Jesuse bat ta jteclum Capernaum ti oy ta Galilea, lic xchanubtas ti jnaclejetic ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale.

**32**Scotolic elom ta xa'iic ti c'u s'elan ta xchanubtasvane, yu'un ta xvinaj yich'oj tsots yabtel ti c'u s'elan ta xc'opoje.

**33**Ti ta ch'ul nae, oy jun vinic ch'amunbil yu'un ti pucuje, ti xi tsots avane:

**34**—¿Ch'an utuncutic un! ¿C'u cha'al tal atic' aba ta jtojolcutic, Jesús ti liquemot talel ta Nazarete? ¿Mi yu'un tal avilbajinuncutic? Ti vu'une xacojtiquinot lec. Jna'oj lec ti t'ujbilot yu'un ti Diose.

**35**Ti Jesuse xi laj sjajanta ti pucuje: —Ch'an chan, ictao comel ti vinic li'e. Jech ti pucuje laj sjip ta lum ti vinic ta sba ta sat ti jnaclejetique. Mu'yuc c'usi laj spasbe comel ti loc' batele.

**36**Scotolic lic xi'icuc ti xi lic yalolanbe sbaique: —¿Bu xa ono'ox tal ti c'op le'e? Yu'un ta svinajes tsots yabtel yich'oj ti vinique xchi'uc ta yip sc'op ta stac loq'uel ti pucuje ta xloq'uic batel un.

**37**Buyuc no'ox vinaj batel sc'oplal ti Jesuse.

#### **Ti Jesuse ta scolesbe sme'ni' ti Simón Pedroe**

*(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

**38**Ti Jesuse loc' batel ta ch'ul na, och batel ta sna ti Simone. Sme'ni' ti Simone tsots ip, ta xa'i c'oc'. Laj sc'anbeic vocol ti Jesuse ti ac'o scoles ti jchamele.

**39**Ti Jesuse cuji bu puch'ul ti jchamele. Laj spas loq'uel ta mantal ti c'oq'ue. Ta jech yepal ech' ti c'oq'ue. Laj stam sba. Lic tunuc ta stojolic.

#### **Ti Jesuse laj scoles epal jchameletic**

*(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

**40**C'alal mal xa ti c'ac'ale, scotol yic'ojic talel ta stojol Jesús ti jchameletique, ti c'usiuc no'ox chamelal ta xa'iique. Ti stuque laj scajan sc'ob ta jujun tal, jech colic scotolic.

**41**Ti yepal no'ox col ti jchameletique, oy bu loc' batel pucuj ta stojolic ti xi ta x'avanique: —Vo'ot Xnich'onot Dios. Ja'uc ti Jesuse ta sjajanta ti pucujetique. Mu xac' c'opojuc jutebuc yu'un ti pucujetique sna'ojic ono'ox ja' ti Cristoe.

#### **Ti Jesuse ta xal lequil ach' c'op ta Galilea**

*(Mr 1.35-39)*

**42**C'alal sacub xa tal ti osile, ti Jesuse loc' batel ta jteclum, bat ti bu sts'ijlajan ti banomile. Ti jnaclejetique bat sa'vanuc, c'otic ti bu oye. Sc'an ox ta spajesic ya'iic yo' mu xloc' batel.

**43**Ja'uc ti Jesuse xi laj yale: —Yu'un tsots sc'oplal ta xibat ta yan jteclumetic ta yalel sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose, ja' cabtel ti jech tacbil litale.

**44**Ja' jech chanubtasvan ti Jesús ta jujun ch'ul na ti oy ta Galilae.

## **San Lucas 5**



## Ti c'u s'elan masluj ti choye, xch'ay no'ox o'ntonal yu'un

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al ti c'alal oy ta ti' nab Genesaret ti Jesuse, laj ya'i ti ta xnet'e yu'un ti epal jnaclejetic yo' ta xa'iic ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Ti Jesuse laj yil oy chib barco xocajtic ta sti' nab. Ja' o loq'uemic batel ta barco ti jmas-choyetic ta xchuq'uel ti smasobil xchoyique.

<sup>3</sup>Ti Jesuse och batel ta jun barco, ti ja' yu'un ti Simone, ti laj sc'an ti xujicuc batel jutuc ta yut nabe. Chot xi ta barco, lic xchanubtas talel ti jnaclejetic ti bu taje.

<sup>4</sup>C'alal laj yo'nton ta c'opojele, xi laj yalbe ti Simone: —Xujic batel ti barco bu snatil ti nabe. Jipic yalel ti smasobil achoyic ti bu taje yo' ta xamasic loq'uel ti choye.

<sup>5</sup>Ti Simone xi tac'ave: —Jchanubtasvanej, sjunul ac'ubal li'abtejcutic, mi jcotuc laj jtacutic ta masel ti choye. Ti jech loc' xa ta alel avu'un ti mantale, ta jip yalel avil ti smasobile.

<sup>6</sup>C'alal jech laj spasique, noj talel ta choy ti smasobil xchoyique. Sc'an xa ta xjat ya'i.

<sup>7</sup>Jech o xal laj svelc'obtaic ti xchi'iltac ti oyic ta yan barcoe yo' xtal coltavanicuc. Laj snojesic ta choy ti cha'cot barcoe. Sc'an xa ti ta xmut'ij ya'i ti sbarcoique.

<sup>8</sup>C'alal jech laj yil ti Simón Pedroe, laj squejan sba ta stojol ti Jesuse, ti xi laj yalbee: —Cajval, ch'aco aba ta jtojol yu'un ti vu'une jsa'mulilun.

<sup>9</sup>Ti Simone xchi'uc ti xchi'iltaque xi'ic ta scoj ti laj yilic ti yepal no'ox laj staic ta masel ti choye.

<sup>10</sup>Xi'ic ec ti Jacobe, ti Juane, xnich'nabtac ti Zebedeoe, xchi'il sbaic ta abtel xchi'uc ti Simone. Ja'uc ti Jesuse xi laj yalbe ti Simone: —Mu xaxi', Simón, avi tana li'e, ta xcac' yan avabtel ta sbainel ta yiq'uel talel ti jnaclejetique.

<sup>11</sup>C'alal laj sloq'uesic batel ta ti' nab ti sbarcoique, laj yictaic comel scotol, bat xchi'inic ti Jesuse.

## Ti Jesuse laj scoles jun jc'a'emal-chamel

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

<sup>12</sup>Oy jun c'ac'al ti c'alal ja' o oy ta jun jteclum ti Jesuse, c'ot jun vinic ti tsacbil ta c'a'emal chamele, snupilan xa banomil laj spatan sba ta lumtic ti xi laj sc'anbe vocol c'alal yil ti Jesuse: —Cajval, ac'anuc lae, xu' xames xapoc loq'uel ti jchamele.

<sup>13</sup>Ti Jesuse laj scajan sc'ob ta sba, ti xi laj yalbee: —Lec oy, mesbil pocbil ta xacom. C'alal jech laj yale, ta jech yepal sac ch'ay xchamel ti vinique.

<sup>14</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ya'i ti vinique: —Mi junuc mu'yuc buch'u xavalbe ya'ie. Ja' no'ox batan, ba ac'o aba ta ilel ta stojol ti palee. Ich'o batel matanal ta sventa ti amesel apoquel jech c'u cha'al ta xal smantal ti Moisesse, yo' jech ta sna'ic scotolic ti mesbil pocbil xa ti achamele.



<sup>15</sup>Manchuc mi jech un, yantic xpuc batel sc'oplal ti Jesuse. Yepal no'ox ta stsob sbaic ti jnaclejetic ta stojol yo' ta xa'ibeic ti sc'ope, yo' ta xcolesbatic ti xchamelique.

<sup>16</sup>Ja'uc ti Jesuse ta sq'uej sba batel ti bu sts'ijlajane yo' ta xc'opoj xti'in.

### **Ti Jesuse laj scoles jun moch'**

*(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)*

<sup>17</sup>Oy jun c'ac'al ta xchanubtasvan ti Jesuse. Ti bu taje, chot xiic jun chib fariseoetic xchi'uc jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti liquemic tal ta jujun jteclum ta Galileae, ta Judeae, xchi'uc ta Jerusalem. Laj yac' sba iluc smuc'ul stsatsal Dios ta stojol Jesús ta scolesel ti jchameletique.

<sup>18</sup>Va'i un, ja' o tal viniqetic spoyojic tal ta svayeb jun vinic ti pasem ta moch'e. Sc'an ox ta stiq'uic ya'iic ochel bu oy ti Jesuse.

<sup>19</sup>Ja'uc le'e mu'yuc laj staic bu xu' ta x'ochic batel, yu'un yepal no'ox noj ti jnaclejetique. Jech o xal muyic batel ta jol na. Laj stotsic ti texae. Chechbil yal yu'unic ta svayeb ti jchamele. C'ot ta o'lol bu oy ti Jesuse.

<sup>20</sup>C'alal laj yil ti Jesús ti c'otem lec ta yo'ntonic ti xu' ta xcol ti jchamele, xi laj yalbe ti jchamele: —Ch'aybil xa amul c'ot ti vo'ote.

<sup>21</sup>Ti fariseoetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xi laj snopique: ‘¿Buch'u ti vinic le'e, ti xbet'bun no'ox ye ta xchopol c'optael ti Diose? Mu'yuc buch'u xu' yu'un ta xch'ay ti mulile, ja' no'ox Dios xu' ta xch'ay.’

<sup>22</sup>Ja'uc ti Jesuse yiloj ti jech ta snopique, xi laj yalbee: —¿C'u cha'al jech ta xanop ti vo'oxuque?

<sup>23</sup>¿C'usi jtosucal ti lec xi ta alele: ‘Ch'aybil xa amul’, mi ja' ti xi ta alele: ‘Lican, va'lan’?

<sup>24</sup>Lec un cha'e, ti vu'un co'ol j'elantique ta xcac'boxuc avilic ti quich'oj tsots cabtel li' ta banomile yo' ta jch'ay ti mulile. Va'i un, xi laj yalbe ti moch'e: —Ta xcalbot ava'i, lican, balo ti avayebe, batan ta ana.

<sup>25</sup>Ta jech yepal laj stam sba liquel ti moch' ta sba ta sat scotolique. Laj sbal ti svayeb ti bu to ox puch'ule. Xlequil-c'opoj xa ta stojol Dios, bat ta sna.

<sup>26</sup>Scotol ch'ayal c'ot yo'ntonic ta xalbeic slequilal Dios, ti xi'eltic xa xi laj yalbe sbaique: —Avi tana li'e, jun yutsil ti c'usi laj quiltique.

### **Iq'ue batel yu'un Jesús ti Levie**

*(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)*

<sup>27</sup>Laj taj une, ti Jesuse loc' batel, sq'ueloj batel jun jc'an-patan-taq'uin sventa Roma, ti Leví sbie, ti chotol bu ta stojic ti patane. Xi albat yu'un ti Jesuse: —Tsacliun batel.

<sup>28</sup>Va'i un, ti Levie va'i liquel. Ti c'usitic oye, laj yicta comel scotol, sts'aclioj batel ti Jesuse.

<sup>29</sup>Ts'acal to, ti Levie lic spas jun muc'ul q'uin ta sna ta sventa ti Jesuse. Yepal no'ox ti jc'an-patan-taq'uinetic sventa Romae, xchi'uc yan jmoj chotolic ta sts'el sti'il ti mexae.

<sup>30</sup>Ja'uc ti fariseoetique, xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ti co'ol sjol yo'ntonique, laj stsaquic ta c'op yajchanc'optac ti Jesuse. Xi laj yalbeique: —¿C'u cha'al jmoj ta xave'ic ta xavuch'ic vo' xchi'uc ti jc'an-patan-taq'uinetic, xchi'uc ti jsa'muliletique?

<sup>31</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti buch'u xcuxet ti banomil ta xa'iique, ti mu'yuc xchamelique, mu sc'anic jpoxtavanej, ja' no'ox ta sc'anic ti buch'u oy xchamelique.

<sup>32</sup>Ti vu'une ma'uc tal quic' ti buch'u oy slequil yutsilique. Ja' no'ox tal quic' ti jsa'muliletique yo' ta sutic talel ta stojol ti Diose.

### **Ti Jesuse ta xjac'bat sc'oplal ti comtsanej vaje**

*(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)*

<sup>33</sup>Xi laj yalbeic ti Jesuse: —Yajchanc'optac ti Juane xchi'uc yajchanc'optac ti fariseoetique, ep ta coj ta scomtsan yotic yo' ta xc'opoj xti'inic. Ja'uc ti avajchanc'optaque, naca ve'el uch'om ta spasic.

<sup>34</sup>Ti Jesuse xi laj staq'ue: —¿Mi yu'un la xu' ta xicta yotic avu'unic ti buch'utic ic'bilic ta uch'vanej yu'un ti nupunele c'alal oy to ta stojolic ti jlecomajel vinique?

<sup>35</sup>Ja'uc le'e, oy bu ta sta sc'ac'alil ta x'iq'ue batel ti jlecomajel vinique, ja' to ta xlic yicta yotic unbi.

<sup>36</sup>Xi laj sbaba albe ya'i jun babac'op xtoque: —Mu'yuc buch'u ta setic loq'uel jutebuc ach' c'u'il yo' ta spac' ta poco' c'u'ile. Mi jech ta spase, ta soques ti ach' c'u'ile. Ti jutebuc ach' c'u'ile, mu xc'ot o xchi'uc ti poco' c'u'ile.

<sup>37</sup>Mu'yuc buch'u xtoc ta stic' ochel ta spoco'-avil ti ach' ya'lel uvae. Mi jech ta spase, c'alal ta xpajub ti ya'lel uvae, ta xt'om ti spoco'-avile. Ta xch'ay ti ya'lel uvae. Ta xch'ay ti yavil xtoque.

<sup>38</sup>Jech o xal sc'an tiq'uel ta ach' yavil ti ach' ya'lel uvae, yo' mu'yuc c'usi ta spas.

<sup>39</sup>Mi junuc buch'u sc'an xuch' ach' ya'lel uva ti buch'u nopem xa xa'i ta yuch'el ti pasem ya'lel uvae, yu'un xi ta xale: 'Ja' jun yutsil ta uch'el ma' lec ti pasem xae.'

## **San Lucas 6**

### **Ti jchanc'opetique ta sbulic trigo ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal**

*(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)*

<sup>1</sup>Ti ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ta xanav ech'el ti Jesús ta yut ts'unubaltic. Ti yajchanc'optaque ta sbulic ech'el trigo, ta sju'beic ti sat slajesique.

<sup>2</sup>Oy jun chib fariseoetic ti xi laj sjaq'uique: —¿C'u cha'al jech ta xapasic c'alal mu stac' pasel jech ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale?

<sup>3</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Mi mu'yuc avilojic ti oy c'usi laj spas jten ti Davide c'alal ja' o ta xvi'najic xchi'uc ti xchi'iltaque?





<sup>4</sup>Och batel ta xch'ulna ti Diose. Laj stam ti pan c'otem ta sventa ti Diose. Laj slajesic xchi'uc ti xchi'iltaque c'alal ja' no'ox oy sc'oplal xu' ta slajesic paleetic ti pan taje.

<sup>5</sup>Ti Jesuse xi laj yal xtoque: —Ti vu'un co'ol j'elantique j'bainoj ta sventainel ma' ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale.

### **Ti jmoch' c'ob vinique**

*(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)*

<sup>6</sup>Ti ta yan xa sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Jesuse och batel ta ch'ul na, lic chanubtasvanuc. Ti bu taje, oy jun vinic pasem ta moch' ti sbats'i c'obe.

<sup>7</sup>Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale xchi'uc ti fariseoetique, ta spa'iic ti Jesuse yo' ta sq'uelic mi ta scolesvan ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal yo' xu' ta stabeic ta sa'bel smul.

<sup>8</sup>Ja'uc ti Jesuse sna'oj xa ti c'u s'elan ta snopique, xi laj yalbe ti jmoch' c'ob vinique: —Lican, va'an aba li' ta o'lole. Ti vinique stam sba liquel.

<sup>9</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ya'i ti yane: —Xi ta jac'boxuc ca'i jbeluc ac'opique: Ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ¿c'usi stac' pasel? ¿Mi ja' ti c'usi leque, mi ja' ti c'usi chopole? ¿Mi ta scoltael, mi ta smilel?

<sup>10</sup>C'un to un, xjoyet sjol, laj sq'uel batel ti c'u yepal tsobolic ta stojole. Xi laj yalbe ti vinique: —Xach'o talel ti ac'obe. Ti vinique laj xach' batel ti sc'obe, lec xa com.

<sup>11</sup>Ja'uc ti yane, ech'em no'ox soc ti sjolique, ti xvulvunic xa liquel c'usi xu' ta spasbeic ti Jesús ta scontrainele.

### **Ti Jesuse ta st'uj ti lajcheb yajchanc'optaque**

*(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)*

<sup>12</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti Jesuse bat ta jun vits ta c'opojel ti'inel, sjunul ac'ubal ech' yu'un ta c'oponel Dios ti bu taje.

<sup>13</sup>C'alal sacub xa talel ti osile, laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Laj st'uj loq'uel lajcha'vo' (12), laj yac'be yabtelic yo' ta x'ochic ta j'alc'opetic.

<sup>14</sup>Xi s'elan ti sbiique: Ti Simone, ti Pedro ac'bat sbiine. Ti Andrese, xchi'il ta voq'uel ti Simone. Ti Santiagoe Ti Juane Ti Felipee Ti Bartolomee

<sup>15</sup>Ti Mateoe Ti Tomase Ti Jacoboe, xnich'on ti Alfeoe. Ti Simone, ti ja' tiq'uil to ox ta jvoc' cananista sbiique.

<sup>16</sup>Ti Judase, xnich'on ti Santiagoe. Ti Judas Iscariotee, ti buch'u laj spaybe sc'oplal ti Jesuse.

### **Ti Jesuse ta xchanubtas epal jnaclejetic**

*(Mt 4.23-25)*

<sup>17</sup>Ti Jesuse yalic talel ta vits xchi'uc ti yajchanc'optaque, vulic ta jun stenlejaj. Ti bu taje, yepal tsobolic xa vul sta ti yajchanc'optaque, xchi'uc ti liquemic tal ta Jerusalem, ti oyic ta sjunlej yosilal ti Judae, ti liquemic tal ta ti' nab ti oyic ta Tiro xchi'uc ta



Sidone, ti talemic ta ya'ibel sc'op ti Jesuse, yo' jech tal yac' sbaic ta colesel yu'un ti xchamelique.

<sup>18</sup>Ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un pucuje, colic ec.

<sup>19</sup>Scotol yo'ntonuc xa ya'iic staicuc ta piquel ti Jesuse, yu'un laj yilic ta xcolesatic ta sventa ti smuc'ul stsatsal oy ta stojole.

### **Ti muyubajele xchi'uc ti vul o'ntone**

*(Mt 5.1-12)*

<sup>20</sup>Ti Jesuse laj sq'uelbe batel sat ti yajchanc'optaque ti xi laj yalbee: —Yan yutsil ti me'unoxuque yu'un c'otem ta aventaic ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>21</sup>“Yan yutsil ti vo'oxuc oy vi'nal ta xava'iique, ta xata liquel ti jun avo'ntonique. “Yan yutsil ti vo'oxuc ta xa'oq'uique, ts'acal to ta xlic muyubajanic.

<sup>22</sup>“Yan yutsil ti vo'oxuc c'alal contrainbiloxuque, c'alal tacbiloxuc loq'uele, c'alal ilbajinbiloxuque, c'alal chopol c'optabil abiic ta jventa ti co'ol j'elantique.

<sup>23</sup>Mu'yucuc c'usi xana'ic, muyubajanic ta j'ech'el ti jech c'ac'al taje yu'un ta xataic muc' ta matanal ti oy ta vinajele. Jech ono'ox laj spasbeic ti laj yilbeic svocol smolmuc'totic ti jnaclejetic li'e, laj no'ox yilbajinic ti j'alc'opetique.

<sup>24</sup>“¡Mu cha'beluc un, ti jc'ulejoxuque laj xa ataic ti xamuyubajique!

<sup>25</sup>“¡Mu cha'beluc un, ti vo'oxuc mu'yuc vi'nal ta xava'iic avi c'ac'al li'e, ta xlic ava'iic vi'nal! “¡Mu cha'beluc un, ti vo'oxuc xatse'inic no'ox avi ti c'ac'ale, ta xlic oc'anic yu'un ti avocolique!

<sup>26</sup>“¡Mu cha'beluc un, ti vo'oxuc lec albil ac'oplalic avi li'e! Jech ono'ox laj spasic smolmuc'totic ti jnaclejetic li'e, lec c'opojic ta stojol ti jlo'lavanej j'alc'opetique.

### **Ti jcontrainvaneje sc'an c'uxubinel**

*(Mt 5.38-48; 7.12)*

<sup>27</sup>“Mi ta xava'iic ti jc'ope, xi ta xcalboxuc ava'iique: “C'uxubino ti avajcontraique, lecuc xavil ti buch'u xti'et sjol ta atojolique.

<sup>28</sup>C'anbeic slequil Dios ta stojol ti buch'u ta xasbisc ta cotel chavale. C'oponbeic Dios ta stojol ti buch'u ta xayilbajinoxuque.

<sup>29</sup>Mi oy buch'u ta smajbot ti jot xocon asate, ac'bo smaj ti jot xtoque. Mi oy buch'u ta spojbot batel ti ac'u'e, ac'o yich' batel ti acoton xtoque.

<sup>30</sup>Mi oy c'usi ta sc'anboxuque, ac'beic batel. Mi oy buch'u ta spojbot ti c'usi oy avu'une, mu xasa' c'op.

<sup>31</sup>Mi ta xac'an oy c'usi lec ta spasboxuc ti yane, oyuc c'usi lec xapasic ec.

<sup>32</sup>“Mi ja' no'ox ta xac'uxubinic ti buch'u ta xc'uxubinoxuque, ¿mi yu'un lec avalojic c'usi ta xapasique? Yu'un ti jsa'muliletique c'ux ta xa'i sbaic ec.



<sup>33</sup>Mi ja' no'ox lec ta xapasic ta stojol ti buch'u lec ta spasic ta atojolique, ¿mi yu'un lec avalojic ti c'usi ta xapasique? Yu'un ti jsa'muliletique jech ta spasic ec.

<sup>34</sup>Mi ja' no'ox oy c'usi ta xavac'beic xch'amun ti buch'u ta sutesbot talele, ¿mi yu'un lec avaloj ti c'usi ta xapasique? Yu'un ti jsa'muliletique, ja' jech ta xac'be sbaic ta ch'om, yu'un smalaoj ti ta sutesbat talele.

<sup>35</sup>Ti vo'oxuque tsots sc'oplal c'uxubinic ti avajcontraique. Pasic ti c'usi leque. Ac'beic xch'amun ti c'usi xtun yu'unique, ti mu amalaojuc xa ta sutesbot talele. Mi jech ta xapasique, ja' jech yepal ta xata ti amotonique xchi'uc c'otemoxuc ta yalab xnich'nab Dios ti oy ta vinajele. Yu'un ti Diose oy yutsil slequil yo'nton ta stojol ti buch'u jsa'muliletique xchi'uc ti buch'u mu xal coliyale.

<sup>36</sup>Jechuc xc'uxul avo'ntonic jech c'u cha'al ti Jtotic Dios oy xc'uxul yo'ntone.

### **Ma'uc avabtel ta xchapanbel smul yan**

*(Mt 7.1-5)*

<sup>37</sup>“Ma'uc avabtel ta xchapanbel smul ti yane yo' mu xataic chapanel yu'un ti Diose. Ma'uc avabtel ta yac'bel stoj smul ti yane yo' mu xac' atoj amul yu'un ti Diose. Ch'ayo ta avo'nton ti smul scolo'ique. Jech ti Diose ta xch'ayboxuc amulic acolo'ic ec.

<sup>38</sup>Ac'beic ti c'usitic xtun yu'un ti yane. Jech ti Diose ta xac'boxuc ec ti c'usi ta xtun avu'unique. Ti c'usitic ta xac'boxuque, jun yutsil, tsinbil lec, xjaxet lec ti sbisole. Ti c'u s'elan ta xapasic ta stojol ti yane, ja' jech ta spas ti Dios ta atojolique.”

<sup>39</sup>Ti Jesuse xi laj sco'oltas jun c'op: —¿Mi xu' ta xtun jun ma'sat ta yiq'uel batel yan ma'sat? Mi jeche, ¿mi mu van jmojuc ta xbajic yalel ta lom ch'en?

<sup>40</sup>Xi s'elan oy ma' ti buch'u ta xich' chanubtasele: mu xco'olaj xchi'uc ti jchanubtasvanej yu'une. Oy bu ta xc'ot ta pasel ta stael jech c'u cha'al ti jchanubtasvanej mi cuch yu'un ti chanubtasele.

<sup>41</sup>¿C'u cha'al avac'oj asat ta sq'uelel juteb uni c'a'ep ti oy ta sat ti achi'ile, c'alal mu xavil ti oy xchumanil ta asate?

<sup>42</sup>Mi mu xava'i telel ti ts'am-te' ta asate, ¿c'u cha'al xi ta xaval ti ta xatic' aba ta yalbel ti achi'ile: ‘Ta jloq'uesbot ti juteb uni c'a'ep oy ta asate?’ Pac'taejbail no'ox ta xapas. Loq'ueso ba'yel ti ts'am-te' telel ta asate. Va'i unbi, ja' to ta xavil lec yo' xu' ta xaloq'uesbe ti uni juteb c'a'ep oy ta sat ti achi'ile.

### **Ti te'e ta sat no'ox ta ojtiquinel**

*(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

<sup>43</sup>“Mu jpetsuc lequil te'e, ta xac' chopol ti sate. Ja' jech xtoc, mu jpetsuc chopol te'e, lec ta xac' ti sate.

<sup>44</sup>Stac' ojtiquinel jujutos ti te' c'u s'elan sna' ta xac' ti sate. Mu xu' xac' sat icux ti jpets ch'ix te'e. Ja' jech xtoc, mu xu' xac' sat uva ti jpets macome.



<sup>45</sup>Ti lequil tuq'uil vinique, lec ti c'usi ta xale, yu'un oy ta yo'nton ti c'usi leque. Ti chopol vinique, chopol ti c'usitic ta xalolane, yu'un oy ta yo'nton ti c'usi chopole. Ti c'usi ta xloq'uilan ta yeique, yu'un jech ono'ox oy ta yo'ntonic.

### **Ti sliqueb cha'bej nae**

*(Mt 7.24-27)*

<sup>46</sup>“¿C'u cha'al, ‘Cajval, Cajval’, xachiic c'alal mu'yuc ta xapasic ti c'usi ta xcale?

<sup>47</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, xi s'elan xco'olaj ma' ti buch'u ta xtal ta jtojole, ti ta spاسبun ti c'usi ta xcale:

<sup>48</sup>Co'ol s'elan jech c'u cha'al jun vinic ta smeltsan ti snae. Ba'yel nat ta sjots'be xch'enal yo' ta sliquesbe talel yoyaltac ta ba ton. C'alal noj talel ti uc'ume, tsots ech' pulatuc ta vo' ti nae, mu'yuc xvuq'uilaj yu'un, yu'un lec tsacal ta ton ti sliquebe.

<sup>49</sup>Ja'uc ti buch'u ta xa'i ti c'usi ta xcalbe, ti mu'yuc ta spas ti c'usi laj ya'ie, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun vinic ti lic smeltsan sna ta ba lum no'oxe, ti mu'yuc laj yac'be yoyal ti chotol ta ba tone. C'alal noj talel ti uc'ume, tsots ech' puleuc ta vo' ti nae, lom yalel, lilij ta j'ech'el.”

## **San Lucas 7**

### **Ti Jesuse laj scolesbe yaj'abtel ti banquial soldado romanoe**

*(Mt 8.5-13)*

<sup>1</sup>C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti Jesús ta stojol ti jnaclejetique, bat ta jteclum Capernaum.

<sup>2</sup>Ti bu taje, nacal jun banquial soldado romano ti oy jun yaj'abtel ti lec xc'uxubinoje, ti tsots ip ta xa'ie, ti jutuc xa mu ta xchame.

<sup>3</sup>C'alal laj ya'ibe sc'oplal Jesús ti banquial soldadoe, laj stac batel jun chib moletic yu'un israeletic yo' ta sc'anbeic volol ti Jesuse ti ac'o taluc scolesbatuc ti yaj'abtele.

<sup>4</sup>Batic ta stojol Jesús ti stuquique, ti xvocoletic xa c'otel ta j'ech'el ti xi laj yalbeique: —Ti banquial soldadoe, sc'otebal o ta xacolta,

<sup>5</sup>yu'un xc'uxubinojuncutic ti muc' ta lum israeluncutique, xchi'uc ja' laj yal mantal ti meltsajuc ti jch'ul na cu'uncutique.

<sup>6</sup>Ti Jesuse bat xchi'uc ti j'ic'vanejetique. C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta nae, ti banquial soldadoe laj stac talel jun chib xchi'iltac ti xi tal yalbeic ti Jesuse: —Yojtot, mu xa xalubtsan aba ta yich'el avocol yu'un mu'yuc jlequilal cutsilal ta xa'och ta yut jna.

<sup>7</sup>Jech o xal mu'yuc ay quic'ot talel jtuc. Ja' no'ox alo mantal yo' ta xcol ti caj'abtele.

<sup>8</sup>Ti vu'une pasbilun ta mantal yu'un yan banquilla le. Ta jpas ta mantal ti cajsoldadotac eque. C'alal ta xcalbe, ‘batan le'e’, ta xbat. Mi xcalbe, ‘la' li'e’, ta xtal. ‘Paso li'e’, mi xcut, ti caj'abtele ta spas.



<sup>9</sup>Ti Jesuse ch'ayal c'ot yo'nton c'alal ya'i ti va'i s'elan taje. Sq'uelbe xcha' ech'el sat ti jnaclejetic ti nabalic ech'el ti xi laj yalbee: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melem, mu'yuc junuc ta Israel jtaoj ti ech'em c'otem ta yo'nton xch'unoj jech c'u cha'al ti vinic li'e.

<sup>10</sup>C'alal sutic ech'el ta na ti jtaqueletique, colem xa c'ot staic ti jchamele.

### **Ti Jesuse ta xcha'cuxesbe yol jun me'unal ants**

<sup>11</sup>Laj taj une, ti Jesuse laj stam batel ta jteclum sbiinoj Naín. Chi'inbil batel yu'un ti yajchanc'optaque xchi'uc ti epal jnaclejetic.

<sup>12</sup>C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta jteclume, laj yil poybil talel jun anima ta xba yich' muquel, ti c'ajomal yo jun yol jun me'unal antse. Yepal no'ox yajval lum xchi'inoj batel.

<sup>13</sup>C'alal laj yil ti Cajvaltique, c'uxubaj yo'nton yu'un ti me'unal antse, ti xi laj yalbee: —Mu xa xa'oc'.

<sup>14</sup>Ta jech yepal nopaj batel, laj spic ti bu poybil batele. Ti Jesuse xi laj yalbe ti animae: —Ti vo'ote, querem, xi ta xcalbot ava'i: ¡Lican, va'lan talel!

<sup>15</sup>Va'i un, ti buch'u chamem xae, lic chotiuc, c'opojuc. Ti Jesuse laj yac'be jelavel yol ti me'ile.

<sup>16</sup>Ta xi'el xa laj slequil-c'optaic Dios c'alal jech laj yilic scotolique, ti xi laj yalique: —Vul ta loq'uel jun muc' ta j'alc'op ta jtojolcutic. Tal scolta steclumal ti Diose.

<sup>17</sup>Ta sjunul Judea xchi'uc ta sjoylej ti banomil yu'une, vinaj ti va'i laj spas ti Jesuse.

### **Yajtacbolaltac ti Juan j'ac'-ich'-vo'e**

*(Mt 11.2-19)*

<sup>18</sup>Taje, laj ya'i scotol ti Juane, yu'un albat yu'un ti yajchanc'optaque. Jech o xal laj stac ta iq'uel cha'vo' yajchanc'op.

<sup>19</sup>Laj stac batel ta stojol ti Jesuse yo' ta sjac'beic mi ja' Cristo ti oy sc'oplal ta xtale, mi ta to smalaic yan.

<sup>20</sup>Yajtacbolaltac ti Juane c'otic ta stojolal ti Jesuse, ti xi laj yalbeique: —Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e laj stacuncutic talel yo' ta jac'botcutic, ¿mi vo'ot la ti Cristo ti albil sc'oplal ta xtale, mi ta to jmalacutic yan?

<sup>21</sup>C'alal oyic xa ti bu taje, ja' o yorail ti Jesuse ta scolesan epal jchameletic ti ep ta tos ti xchamelique, xchi'uc ti buch'u ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuje, xchi'uc ta sjambel sat ti ma'satetique.

<sup>22</sup>Ta jech yepal un, xi tac'batique: —Batanic, ba albeic ya'i ti Juan ti c'usi laj ava'iique, ti c'usi laj avilique. Chapbeic ya'i ti jam xa satic ti ma'satetique, ta xanavic ti coxovetique, mesbil pocbil xchamel ti jc'a'emal-chameletic, jam xa xchiquinic ti jmacal-chiquinetique, cha'cuxi xa ti animaetique, ta x'albatic xa lequil ach' c'op ti buch'utic abol sbaique.

<sup>23</sup>Yan yutsil ti buch'u mu xhibaj yo'nton ta jtojole.



<sup>24</sup>C'alal sutic ech'el yajtacbolaltac ti Juane, ti Jesuse lic yalbe ya'i sc'oplal Juan ti jnaclejetic ti xi laj yale: —¿C'usi ay aq'uelic ta xocol banomile? ¿Mi ja' jun aj ti xla'et ta jujujot yu'un ti iq'ue?

<sup>25</sup>Mi ma'uc une, ¿c'usi ay aq'uelic un cha'e? ¿Mi ay aq'uelic jun vinic ti jun yutsil ti sc'u' slapoje? Ti vo'oxuque xana'ic lec ti buch'utic jun yutsiquil ti sc'u' slapojique, ti mu smacbe sbaic c'usi xal ti yo'ntonique, oyic ta sna ti ajvaliletique.

<sup>26</sup>Ti xcaltic un cha'e, ¿c'usi ay aq'uelic ta mehel? ¿Mi ja' jun j'alc'op? Ja' mehel, jun j'alc'op ti x'ech' jelavem xu' yu'une, ja' mu sta ti yan j'alc'opetique.

<sup>27</sup>Ti Juane ja' jun ti xi ta x'albat sc'oplal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: 'Ta jtacbot jelavel caj'abtel yo' ta smeltsan ech'el ti abee.'

<sup>28</sup>“Ta xcalboxuc ava'iic, ta scotol ti viniquetique, stuc no'ox ti Juan j'ac'-ich'-vo' cajal c'ot ti sc'oplale. Ti buch'u peq'uel sc'oplal ta sventainel ti ventainel yu'un ti Diose, ja' x'ech' cajal sc'oplal, ja' mu sta ti Juane.

<sup>29</sup>“Scotol ti buch'u laj ya'ibeic sc'op ti Juane xchi'uc ti jc'an-patan-taq'uinetic sventa Romae, laj yich'ic vo' ta sventa ti Juane, ti c'ot ta pasel ta stojol ti c'usi ta sc'an stuc ti Diose.

<sup>30</sup>Ja'uc ti fariseoetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, mu'yuc xich'ic vo' ta sventa ti Juane. Laj sjiip, laj stenic ti oy c'usi ta sc'an ta ox spas ti Dios ta stojolique.

<sup>31</sup>“¿C'u s'elan xu' ta jco'oltas stalel ti jnaclejetic avi tana li'e? ¿C'usi xco'olajic o xchi'uc?

<sup>32</sup>Co'ol s'elan stalelic jech c'u cha'al ololetic ta xtajinic ta ch'ivit ti xi laj xavtaic ti jchop xchi'ilique: 'Laj coq'uisancutic ti amae, ja'uc ti vo'oxuc une, mu'yuc xa'ac'otajic. Xme'inaj xa liq'uejincutic, ja'uc ti vo'oxuc une, mu'yuc xa'oq'uc.'

<sup>33</sup>Tal ti Juan j'ac'-ich'-vo' une, ti mu x'ametuc ta ve'ele, ti mu sts'abetuc ta uch' vinoe. Ti vo'oxuque ta xavalbeic ti ventainbil yu'un ti pucuje.

<sup>34</sup>C'u stu un, lital ec ti vu'un co'ol j'elantique, ti x'amet ta ve'el uch' vo'e. Ta xavalic ti lec xquil jbacutic xchi'uc ti jsa'muliletique, xchi'uc ti jc'an-patan-taq'uinetic sventa Romae.

<sup>35</sup>Ja'uc ti sbijil Diose ta xvinaj ti lec scotol ta xc'ot ta loq'uel yu'une.”

### **Ti Jesuse oy ta sna ti fariseo ti Simón sbie**

<sup>36</sup>Iq'ue ta ve'el ti Jesús ta sna yu'un jun ta scotol ti fariseoe, bat ti Jesuse. Chotol xa ta sts'el sti'il mexa,

<sup>37</sup>c'alal ja' o c'ot jun jovil ants ti nacal ono'ox ta jteclume, yu'un laj ya'i ti ic'bil bat ta ve'el ti Jesús ta sna ti fariseoe. Ti ants taje, yich'oj c'otel jun jarru ti meltsanbil ta saquil tone, ti noj ta muil poxile.



<sup>38</sup>X'oc'olet xa, lic squejan sba ta stojol ti Jesuse, ti naca ta ya'lel sat laj spocbe ti yacane. C'un to un, naca ta stsotsil sjol laj staquijesbe, laj sbuts', laj smalbe ti muil poxil ta yacan ti Jesuse.

<sup>39</sup>C'alal jech laj yil ti fariseo ti buch'u yic'oj batel ti Jesuse, xi laj snope: “Ti meleluc ja'uc jun yaj'alc'op ti vinic li'e, ta xa'i jechuc ti ta xpocbat yoc yu'un jun jovil antse.”

<sup>40</sup>Va'i un, ti Jesuse xi laj yalbe ti fariseoe: —Simón, oy c'usi ta xcalbot ava'i. —Jchanubtasvanej, albus ca'i —xi laj stac' ti fariseoe.

<sup>41</sup>Xi lic yal ti Jesuse: —Oy yil cha'vo' viniquetic ta stojol ti buch'u sna' xac' ta ch'om staq'uine. Ti june oy vo'ob ciento (500) denario taq'uin ti yile. Ti jun xtoque ja' no'ox lajuneb yoxvinic (50) denario taq'uin ti yile.

<sup>42</sup>Ti cha'vo' viniquetique, mu xa cha'beluc xtoj yu'un ti yilique. Ch'aybat yilic xcha'vo'alic yu'un ti j'ac'-ch'om taq'uine. Albus ca'i tana un, ¿buch'u junucal x'ech' to c'ux ta xa'i ti yajval taq'uine?

<sup>43</sup>—Ti ta xca'ie, ja' ti vinic ti buch'u ep ch'aybat ti yile —xi laj stac' ti Simone. —Oy arazon, jech xaval ava'uc —xi laj stac' ti Jesuse.

<sup>44</sup>Va'i un, ti Jesuse sq'uel xch'a batel ti antse, xi laj yalbe ti Simone: —¿Mi xavil ti ants li'e? C'alal li'och talel ta anae, mu'yuc xavac'bun vo' yo' ta jpoc ti coque. Ja'uc ti ants li'e, ta ya'lel sat laj spocbun ti coque, laj staquijes ta stsatsal sjol.

<sup>45</sup>Mu'yuc xabuts'van xanupvan c'alal li'och talel li' ta anae. Ja'uc ti ants li'e, c'alal li'och talele, mu xljay yo'nton ta sbuts'el ta snupel ti cacane.

<sup>46</sup>Mu'yuc bu laj avac'bun jutebuc aceite ta jol. Ja'uc ti ants li'e, laj yac'bun ti muil poxil ta coque.

<sup>47</sup>Ta sventa ti jech le'e, ta xcalbot ava'i, yepal no'ox laj sta ti ch'aybil c'ot ti smul ti mu albijuc xcuchoje, yu'un yepal no'ox c'ux ta x'a'yivan ta o'ntonal. Ti buch'u jutuc no'ox ch'aybil ti smule, jutuc no'ox ta svinajes xc'uxul yo'nton.

<sup>48</sup>—Scotol ti amule ch'aybil xa c'ot —xi ti Jesús ta stojol ti antse.

<sup>49</sup>Ti yan buch'u ic'bilic ti bu taje xi lic yalbe sbaique: —¿Buch'u van ti vinic li'e xu' yu'un ta xch'ay ti mulile?

<sup>50</sup>Ja'uc ti Jesuse xi to laj yal ti laj sq'uel ech'el ti antse: —Ta sventa ti c'ot ta avo'nton laj ach'un ta xacole, junuc avo'nton, batan.

## San Lucas 8

### Ti antsetic laj scoltaic ti Jesuse

<sup>1</sup>Laj taj une, ti Jesuse ech' ta epal jteclumetic xchi'uc ta bic'tal lumetic, ta yalolanel ti ventainel yu'un ti Diose, ti xchi'inojan batel ti lajcha'vo' (12) yajchanc'optaque.

<sup>2</sup>Ma'uc no'ox taje, xchi'inojan batel xtoc jayibuc antsetic ti colesbatic yu'un ti xchamelique, xchi'uc ti loq'uesbatic ti j'ilbajinvanej pucuj ti oy ta stojolique. Ti ta



scotol taje, oy ta venta ec ti María Magdalena, ti buch'u loq'uesbat ti vucub (7) pucuje.

<sup>3</sup>Jech ec xchi'inojic batel ti Juanae, yajnil ti Chuza, jun vinic ti yich'oj ta sventa ti c'usi x'ayan yu'un ti ajvalil Herodese, ti Susana eque, xchi'uc yan antsetic ti ta scomon-tsobic ti c'usitic oy yu'unique yo' ta scoltaic ti Jesuse.

### **Ti jts'unobajel naca ta babac'op oy sc'oplale**

*(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)*

<sup>4</sup>Yepal no'ox loq'uic batel jnaclejetic ti oyic ta jujun jteclum yo' ta sq'uelic ti Jesuse, ti yepal no'ox stsoboj sbaique. Va'i un, xi slo'iltabe ya'iic jun babac'ope:

<sup>5</sup>—Oy jun vinic bat svij ta sts'unel sts'unobal. C'alal ta svij batele, oy jlom c'ot ta be, laj yich' pech'el ta teq'uel, laj stamic ti mutetique.

<sup>6</sup>Oy jlom c'ot ta ba tontic. Voc' no'ox tael ti ts'unobale, lic taquijuc ta scoj mu'yuc yox ti slumale.

<sup>7</sup>Oy jlom c'ot ta ch'ixtic, jmoj ch'i xchi'uc ti ch'ixe, net'e comel yu'un.

<sup>8</sup>Oy jlom un c'ot ta lequil banomil, lec ch'i tael. Laj yac' lec sat, ti loc' vo'vinic (100) ta bej sat ti jujupets ts'unobale. Xi to laj sts'ac batel lo'il a'yej ti Jesús ti tsots lic c'opojucque: —Ti buch'u oy xchiquine, sts'etanuc lec ta ya'yiel.

### **C'u cha'al ti babac'ope**

*(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)*

<sup>9</sup>Ti yajchanc'optaque lic sjac'beic c'usi smelol ti babac'ope.

<sup>10</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti vo'oxuque, Dios ta xac'boxuc ana'ic smelol ti chucul ta a'yiel ti ventainele. Ja'uc ti yane, ta babac'op ta xcalbe ya'iic yo' mu xilic, ac'o mi sq'uel xa ya'iic, yo' mu xa'iic c'uc cha'al mi ts'etel xchiquin ta ya'yiel.

### **Ti Jesuse ta xalbe smelol ti jts'unobajele**

*(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)*

<sup>11</sup>“Ti ts'unobal ta babac'op laj cale, xi ma' ti smelole, ja' sc'oplal ti sc'op Diose.

<sup>12</sup>Ti ts'unobal c'ot ta bee, ja' sc'oplal ti oy jlom lec ta xa'iic ti sc'op Diose. Tal ti pucuje, pojbat loq'uel ta yo'ntonic yo' mu xch'unic ti ta xcolique.

<sup>13</sup>Ti ts'unobal c'ot ta tontique, ja' sc'oplal ti oy jlom xmuyubajic ta xa'iic ti sc'op Diose. Ti jech mu'yuc sts'unanoj sba lec ta yo'ntonique, ta xch'unic c'uc yuni jaliluc, xchibajic c'alal tal ti lajeltsael ta stojolique.

<sup>14</sup>Ti ts'unobal c'ot ta ch'ixtique, ja' sc'oplal ti oy jlom lec ta xa'iic ti sc'op Diose. Mu ictabaj ta xa'iic ti stalelique, ti sc'upijel yo'ntonique. Slubtsajic ta be yu'un ti slo'il yo'ntonique, ti sc'ulejalique. Mu'yuc tsots sc'oplal laj ya'iic.

<sup>15</sup>Ja'uc ti ts'unobal c'ot ta lequil banomile, ja' sc'oplal ti jlom ta slequil yutsil yo'ntonic ta xa'iic. Chapal ta xc'ot ta xchiquinic. Ta xich'ic ta muc'. Staoj yav yo'ntonic. Lec ta xtunic batel.

### **Sc'oplal ti lámpara laj sbabac'opta ti Jesuse**



(Mr 4.21-25)

16“Mu'yuc buch'u ti c'alal ta stsan ti lamparae, ti ta smacbe ti xojobale, mi ta xba stic' ta yolon tem. Ta xac' ta toyol yo' ta xvinaj ti xojobale, yo' sac jaman ta xilic ti buch'utic ta x'ochic ta yut nae.

17Ja' jech ec un, mu'yuc c'usi macal ta xcom ti bu mu xvinaje, ti chucul ta xcom o ti c'usi vocol ta a'yiele.

18“Ja' yu'un un, a'yic lec un. Yepal ta x'ac'bat sna' ti buch'u mu xtub ta yo'ntone, ja'uc ti buch'u mu tsotsuc sc'oplal ta xa'ie, mu'yuc c'usi ta x'ac'bat sna'. Ta jech yepal poj x'utbat loq'uel ti c'u yepal snopoj laj ya'i yaloje.”

### **Sme' ti Jesuse xchi'uc ti yits'inabtaque**

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

19Sme' ti Jesuse xchi'uc ti yits'inabtaque, c'otic ec ti bu oye. Ti jech yepal no'ox oy ti jnaclejetique, mu xu' yu'unic x'ochic batel.

20Xi albat ya'i ti Jesuse: —Ti ame'e xchi'uc ti avits'inabtaque, oyic ta pana, ta sc'an ta sc'oponot ya'ic.

21Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti c'otem ta jme'e, ti ta quits'inabe, ja'ic ti buch'u ta xa'ic ti sc'op Diose xchi'uc ti ta spasic ti c'usi ta xale.

### **Ti Jesuse ts'iji yu'un ti iq'ue xchi'uc ti nabe**

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22Oy jun c'ac'al ti Jesuse ochic batel ta barco xchi'uc ti yajchanc'optac ti xi laj yalbee: —Batic ta jot sti'il nab. Batic un.

23C'alal yacal ta xanavic batel ta barcoe, och svayel ti Jesuse. Ta jech yepal un, lic tsots sutub ic', ti lic nojuc ta vo' ti barcoe, ti sc'anuc xa xmut'ije.

24Va'i un, tije yu'un ti yajchanc'optac ti xi laj yalbeique: —Jchanubtasvanej, Jchanubtasvanej, ta xa xijmut'ijotic. Va'i liquel ti Jesuse. Ta jbel no'ox sc'op laj spajes ti iq'ue, ti nabe, sts'ijlajan com scotol.

25Xi laj yalbe yajchanc'optac ti Jesuse: —¿Bu bat avu'unic ti oy c'usi c'otem ta avo'ntonic ach'unojicune? Ta xi'el xa ti xi lic sjac'olanbe sbaic ta jujun tale, ja' ti ch'ayal no'ox c'ot yo'ntonic xchi'uque: —¿Buch'u van ti vinic xcal le'e, ti ta xch'unbat smantal yu'un ti iq'ue, ti nabe?

### **Ti vinic ch'amunbil yu'un pucuj oy ta Gadarae**

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26Ta jech yepal un, c'otic ta jot sti'il nab yeloval Galilea ta slumal ti Gerasae.

27C'alal yal ta barcoe, nopaj talel ta stojol Jesús, jun vinic ti liquem talel ta jteclume, ti ch'amunbil yu'un ti pucuje. Oy xa sc'ac'alil, mu'yuc xa ta slap sc'u', mi ja'uc bu ta xnaqui ta sna. C'ajomal xa no'ox xnaquet ta muquinal.



**28**Xi x'avet xa liquel snupilan xa banomil, laj spatán sba ta stojol Jesús c'alal laj yile: —¿C'u cha'al ta xtal atic' aba ta jtojol, Jesús, Xnich'onot ti cajal Diose? Avocoluc, mu xavilbajinun.

**29**Ti jech laj yal taje, yu'un ti Jesuse yacal xa ta stac loq'uel ti pucujetic ti oy ta stojole. Ti vinique ep xa ta coj ilbajine yu'un ti pucuje. Manchuc mi ta xchucbat ta carina taquín yoc sc'ob yu'un ti jnaclejetic yo' mu xjatav batele, naca xtuch' no'ox yu'un jatviltasbil ta xbat ta xocol banomil yu'un ti pucuje.

**30**—¿C'usi abi? —xi jac'bat yu'un ti Jesuse. —Legión ti jbie —xi laj stac'. Ja' jech laj yal ti vinique yu'un yepal oy ti pucujetic ta stojole.

**31**Ti pucujetique laj sc'anbeic ti Jesuse ti mu xtacatic batel ta xabe.

**32**Ti ja' o xlamet epal chitometric ta sa' sve'elic ta vitstique, ti pucujetique laj sc'anbeic vocol ti Jesuse, ti ac'o yac' ye ti ochicuc batel ta chitometric. Laj yac' ye sti' ti Jesuse.

**33**Ti pucujetique loc' batel ta stojol ti vinique, ochic batel ta stojol ti chitometric. Scotolic laj sjipan sbaic yalel ta lican ch'entic. Ts'ajal c'otic ta nab, jic'avic.

**34**C'alal laj yilic ti jq'uel-chitometric jech ic'ot ta pasele, ta jatvil xa loquic batel ta anil. Ba yal slo'ilic ta jteclum xchi'uc ta sjoylej ti yosilalique.

**35**Ti jnaclejetic loquic batel ta sq'uelel ti va'i s'elan c'ot ta pasele. C'alal c'otic bu oy ti Jesuse, jech ti vinic ti buch'u loquesbat ti pucuje, jun xa yo'nton chotol laj staic ta yoc ti Jesuse. Lec xa snopbenal yu'un, slapoj xa sc'u'. Ja'uc ti jnaclejetic ta xi'ic ta j'ech'el.

**36**Ti buch'utic laj yilic ti c'u s'elan c'ot ta pasele, laj yal slo'ilic ti c'u s'elan colesat ti buch'u ilbajinbil yu'un ti pucujetic.

**37**Scotol ti jnaclejetic oyic ta Gerasae, laj sc'anbeic vocol ti Jesuse ti loc'uc batel ti bu taje, ta xi'ic ta jmec. Jech ti Jesuse och ta barco, bat.

**38**Ti vinic ti buch'u loquesbat ti pucujetic, lic sc'anbe vocol ti Jesús ti ac'o yac' ye sti' ti xchi'inuc batele. Ja'uc ti Jesuse laj yalbe ya'i ti ac'o comuque, ti xi laj yalbee:

**39**—Sutan batel ta ana, ba alo scotol ti c'u s'elan laj spas ti Dios ta atojole. Ti vinique bat, lic yal slo'il ta sjunul jteclum ti c'u s'elan icoltae yu'un ti Jesuse.

### **Yantsil nich'on ti Jairoe, xchi'uc ti ants laj spicbe sc'u' ti Jesuse**

*(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)*

**40**C'alal sut batel ta jot sti'il nab ti Jesuse, xmuyubajic xa ti jnaclejetic c'alal c'ote yu'un scotolic ta smalaic.

**41**Ja' o c'ot jun vinic, Jairo sbie, banquialal jpas-mantal yu'un ti ch'ul nae. Ti vinic taje laj squejan sba ta yoc ti Jesuse. Laj sc'anbe vocol ti ac'o batuc ta snae.

**42**C'ajomal yo jun stseb ti yich'oj xa lajcheb (12) jabile, ti jutuc xa mu ta xchame. C'alal jech ta xbat ti Jesuse, ta xa'i ti ta xnet'e yu'un ti epal jnaclejetic ti ts'acalic batele.

<sup>43</sup>Ta scotol ti c'u yepal oyique, oy jun ants ti oy xa ta slajchebal (12) jabil yich'oj talel svocol yu'un xchamel ti mu xmac ti ya'lele. Laj xa slajes scotol staqu'in yu'un jpoxtavanejetic ti mu junuc buch'u poxtaj yu'un ti chamele.

<sup>44</sup>Ti ants taje nopaj batel ta spat ti Jesuse, ta stabel ta spicbel sti'il sc'u'. Ta jech yepal paj ti ya'lele.

<sup>45</sup>Xi laj sjac' ti Jesuse: —¿Buch'u laj spicun? Scotol ta xalic ti mu'yuc buch'u picvane. Ti Pedroe xi laj yale: —Jchanubtasvanej, scotolic ta snet'ot, ta stacoltaelot ta jujujot.

<sup>46</sup>Xi lic yalilan ti Jesuse: —Oy buch'u laj spicun yu'un laj ca'i ti oy buch'u laj jcolta yu'un ti jmuc'ul jtsatsale.

<sup>47</sup>C'alal laj yil ti ants ti mu'yuc xa c'usi xut snac' sbae, xnicnun xa ta xi'el tal squeejan sba ta yoc ti Jesuse. Jamal laj yal ta sba ta sat scotol ti c'u cha'al laj spicbe sc'u' ti Jesuse, xchi'uc ti ta jech yepal colem icom yu'un ti xchamele.

<sup>48</sup>—Tseb, ta sventa ti c'ot ta avo'nton ta xacole, c'ot ta pasel. Junuc avo'nton, batan — x'ute yu'un ti Jesuse.

<sup>49</sup>Yacal to ta xc'opoj ti Jesuse, c'alal ja' o vul ta loq'uel jun j'al-mantal, lic tal ta sna ti Jairoe, ti banquialal jpas-mantal yu'un ti ch'ul na ti xi laj yale: —Ti avantsil nich'one cham xa. Ch'an xa uto ti Jchanubtasvaneje.

<sup>50</sup>—Mu xaxi', c'otuc ta avo'nton, ti atsebe ta xcol —xi ti Jesús c'alal laj ya'ie.

<sup>51</sup>C'alal c'otic ta nae, c'ajomal no'ox laj yic' ochel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, xchi'uc ti stot sme' ti tsebe, mi ja'uc yan.

<sup>52</sup>Scotolic x'avlajetic ta yoq'uitael ti tsebe, ja'uc ti Jesuse xi laj yale: —Mu xa'oq'uc, ti tsebe mu'yuc chamem, ta xvay no'ox.

<sup>53</sup>Scotol lic tse'inicuc ta stojol yu'un sna'ojic lec ti chamem xae.

<sup>54</sup>Va'i un, ti Jesuse laj snitbe liquel sc'ob, ti tsots xi laj yalbee: —Tseb, lican talel.

<sup>55</sup>Ti tsebe lic cuxiuc, ta jech yepal lic va'iuc. Laj yal mantal Jesús ti ac'o yaquic ve'uque.

<sup>56</sup>Stot sme' ti tsebe ch'ayal c'ot yo'ntonic. Ja'uc ti Jesuse laj yal mantal ti mu'yucuc buch'u xalbe ya'iic ti jech c'ot ta pasele.

## San Lucas 9

### Ti Jesuse ta stac batel yajchanc'optac ta yalel ti ventainel yu'un ti Diose

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

<sup>1</sup>Ti Jesuse laj stsob ta stojol ti lajcha'vo' (12) yajchanc'optaque. Laj yac'be yich' yabtelic, stsatsalic ta sloq'uesel ti c'usiuc no'ox pucujale, xchi'uc ta scolesel ti jchameletique.

<sup>2</sup>Laj stacanan batel ta yalel ti ventainel yu'un ti Diose, xchi'uc ta scolesel ti jchameletique,



<sup>3</sup>xi ti Jesuse: —Mu c'usi xavich'ic batel ta sventa ti abeiique, mi ja'uc anamte'ic, mi ja'uc amoralic, mi ja'uc avotic, mi ja'uc ataq'uinic. Jlic no'ox ac'u'ic xavich'ic batel.

<sup>4</sup>Comanic ta na ti bu ta xac'otique ja' to mi laloq'uic batel ti teye.

<sup>5</sup>Ti bu mu xa'ich'atic ta muq'ue, loc'anic batel ta jteclum. Lilinic comel ti spucuquil avoquique, senyail ti iltabil ta xc'ot yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Loq'uic batel un, batic ta jteclumetic, ta bic'tal lumetic ta yalel ti lequil ach' c'ope, xchi'uc ta scolesel ti jchameletique.

### **Cham ti Juan j'ac'-ich'-vo'e**

*(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)*

<sup>7</sup>Scotol c'usi ta spas ti Jesuse, laj ya'i ti ajvalil Herodese. Mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi xu' ta snop. Yu'un oy jlom ta xalic ja' cha'cuxi ti Juan ti chame.

<sup>8</sup>Ti yane ta xalic ti ja' vul ta loq'uel ti j'alc'op Eliase. Ti yane ta xalic ti ja' nan jun vo'neal j'alc'op ti cha'cuxie.

<sup>9</sup>Xi ta xal ti Herodese: —Vu'un laj cal mantal laj yich' c'ocbel sjol ti Juane. ¿Buch'u van taje ti ta xca'ibe ep ti sc'oplale? Jech o xal ti Herodese oy ta yo'nton ta sq'uel ya'i ti Jesuse.

### **Ti Jesuse ta smalq'uin vo'mil viniquetic**

*(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)*

<sup>10</sup>C'alal sutic talel ti jchalc'opetique, lic yalbeic Jesús ti c'usi laj spasiique. Laj sq'uej sbaic loq'uel, batic ta jteclum Betsaida.

<sup>11</sup>Ja'uc le' une, c'alal laj ya'iic ti jnaclejetique, laj sts'acliic batel, ich'bil c'otic ta muc' yu'un ti Jesuse. Laj yalbe ya'iic sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose, xchi'uc laj scolesan ti jchameletique.

<sup>12</sup>C'alal ta xa xmal ti c'ac'ale, ti lajcha'vo' (12) jchalc'opetique nopajic batel ta stojol ti Jesuse, xi c'ot yalbeique: —Taco xa batel scotol ti jnaclejetique yo' xu' xba sa' bu ta xcux yo'ntonic, xchi'uc ta sa'el sve'elic ta jujun bic'tal lum ti bu nopol no'oxe, yu'un ti bu oyotique, mu'yuc c'usi x'ayan.

<sup>13</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ac'beic sve'el ti vo'oxuque. Xi laj yalique: —¿C'usi ta xcutcutic, ti c'ajomal xa no'ox vo'bej pan xchi'uc cha'cot choye? Ja' no'ox mi xba jmancutic tal sve'el ti jnaclejetique.

<sup>14</sup>Yu'un nopol vo'miluc (5,000) viniquetic tsobolic. Ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Albeic ya'i, ac'o chotiicuc ta lajuneb yoxvinic (50) ta jujuvoc'.

<sup>15</sup>Jech laj spasic jech c'u cha'al albatique, choti scotolic.

<sup>16</sup>Ti Jesuse laj stsac ti vo'bej pane xchi'uc ti cha'cot choye, laj stoy muyel sat ta vinajel, lic yalbe vocol ti Diose, lic sc'osilan ti choye, laj xet' ti pane, laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque yo' jech ta spucebic ta scotol ti c'u yepal oyique.





<sup>17</sup>Ve'ic ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique. Ts'acal to, laj stsobbeic lajcheb (12) moch ti scemelale.

### **Ti Pedroe ta xal ja' Cristo ti Jesuse**

*(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)*

<sup>18</sup>Oy jun c'ac'al ti Jesuse laj sq'uej sba batel ta c'opojel ti'inel. Xi laj sjac'be ti yajchanc'optac ti tey xchi'uque: —¿Buch'uun ta xalic xana' ti jnaclejetique?

<sup>19</sup>Xi laj staq'uique: —Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Eliase. Ti jlome ta xalic ti vo'ot la jun vo'neal j'alc'op ti cha'cuxie.

<sup>20</sup>Xi laj sjaq'ue: —Ti vo'oxuque, ¿mi xana'ic ti buch'uune? Xi laj stac' ti Pedroe: —Vo'ot ti Cristoe, ti talemot ta stojol ti Diose.

### **Ti Jesuse ta scaj'al ti ta xchame**

*(Mt 16.20-28; Mr 8.30—9.1)*

<sup>21</sup>Tsots laj sc'uban Jesús ti mu'yucuc buch'u junucal xalbeic ya'i ti ja' Cristo ti stuque,

<sup>22</sup>ti xi laj yale: —Ti vu'un co'ol j'elantique ta xquich' ep vocol. Ta sjip stenicun ti moletique, ti banquial paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Ta xiyaq'uicun ta milel, ja'uc, ti ta yoxibal c'ac'ale, ta xicha'cuxi.

<sup>23</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe scotol ti jnaclejetique: —Ti mi oy buch'u ta x'och ya'i ta cajchanc'o'pe, ac'o xtuch' ta yo'nton ti xcuxlejale, ac'o sts'ic svocol jujun c'ac'al, ac'o sts'acliun.

<sup>24</sup>Yu'un ti buch'u tsots sc'oplal ta xa'i ta spoj ti xcuxlejale, ta xch'ay, ja'uc ti buch'u ta xch'ay ti xcuxlejaj ta jventae, ta sta xcuxlejaj.

<sup>25</sup>¿C'usi bal o ti vinique, ti mi ja' no'ox ta xu'nin scotol ti sba banomile, ti mi ch'ayel ta xbat ti stuque?

<sup>26</sup>Mi oy buch'u ta xq'uexav ta jtojol xchi'uc ta xq'uexav yu'un ti lequil ach' c'op cu'une, ja' jechun ec ti co'ol j'elantique, ta xiq'uexav ta stojol c'alal ta xital xchi'uc yutsilal ti Jtote, xchi'uc ti ch'ul anjeletique.

<sup>27</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, oy jlomoxuc li'e mu'yuc to ta xachamic mi mu'yuc ta xavilic ta aba ta asatic ta xventainvan ti Diose.

### **Ti Jesuse yanij ti c'u s'elan to oxe**

*(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)*

<sup>28</sup>Ech'em xa vaxaquib (8) c'ac'al ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, imuy batel ta vits ta c'opojel ti'inel, ti chi'inbil batel yu'un ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane.

<sup>29</sup>C'alal yacal ta c'opojel ti'inele, lic yanijuc ti sate, ti sc'u'e toj sac icom, lic xojobanuc.

<sup>30</sup>Vinaj cha'vo' viniquetic ta xlo'ilaj xchi'uc ti Jesuse. Taje, ja' ti Moisesese xchi'uc ti Eliase.

<sup>31</sup>Tey joyobtabilic ta xojobal ti toj yan yutsile. Ti cha'vo' viniquetique ta xalbeic sc'oplal ta x'iq'ue batel li' ta banomile, ti ta xc'ot ta pasel ta xich' svocol ta Jerusalene.

<sup>32</sup>Manchuc mi ta xvay ya'iic ti Pedroe xchi'uc ti xchi'iltaque, vic' to ti satique, ti laj yilic yutsilal slequilal ti Jesuse xchi'uc ti cha'vo' viniquetic xchi'inojane.

<sup>33</sup>C'alal laj xch'ac sbaic batel ti cha'vo' viniquetic ta stojol ti Jesuse, ti Pedroe xi laj yale: —Jchanubtasvanej, ijun yutsil ta j'ech'el ti li' oyotique! Xi s'elan ta jpascutic oxbejuc axibal na: jun avu'un, jun yu'un ti Moisesese, jun yu'un ti Eliase. Jech laj yal ti Pedroe yu'un mu stac' a'yeluc c'usi xu' ta xal.

<sup>34</sup>C'alal jech ta xc'opoje, ja' o tal voliaticuc ta toc. Xi'ic ta jmec ti volibilic ta toque.

<sup>35</sup>Ti ta toque, oy Buch'u ic'opoj talel ti xi ta xale: —Ja' ti Jnich'on li'e, ti toj c'ux ta xca'ie. A'yibeic ti sc'opojele.

<sup>36</sup>C'alal laj c'opojuc ti Buch'u ta xc'opoj talele, laj yilic stuc xa ti Jesuse. Mu'yuc buch'u laj yalbeic ya'i ti c'usi laj yilique, ts'ijil comic.

### **Ti Jesuse laj scoles jun querem ch'amunbil yu'un ti pucuje**

*(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)*

<sup>37</sup>Ta yoc'lomal c'alal yalic talel ta vitse, yepal no'ox xvoletic batel, ba snupic ta be ti Jesuse.

<sup>38</sup>Oy jun vinic ta stojol ti jnaclejetique, ti tsots avan ti xi laj yale: —Jchanubtasvanej, yu'un jun ti jnich'one, avocoluc colesbun.

<sup>39</sup>Ta x'ilbajinat yu'un ti pucuje. C'alal ta x'ilbajinate, tsots ta x'avan ta jmec. Ta xtubbat yic', xvocan xa ye, mu xcomtsanat.

<sup>40</sup>Laj jc'anbe vocol ti avajchanc'optac ta sloq'ues ti pucuje, ja'uc le' une, mu'yuc xu' yu'unic ta sloq'uesel.

<sup>41</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Jech'oxuc, mu'yuc atuq'uilic, mu'yuc c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel. ¿C'u ono'ox sjalil ta sc'an li' oyun ta atojolic ti mu jts'icbaj ta xca'i avu'unique? Ic'bun talel ti anich'one.

<sup>42</sup>C'alal nopaj talel ti quereme, jipat ta lum yu'un ti pucuje. Tubbat yic' no'ox xtoc. Ja'uc ti Jesuse, laj sjajanta ti pucuje. Laj scoles ti quereme. Laj yac'be batel ti stote.

<sup>43</sup>Scotolic ch'ayal c'ot yo'ntonic yu'un smuc'ul stsatsal ti Diose.

### **Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame**

*(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)*

C'alal ch'ayal yo'nton scotolic yu'un c'usi ta spas ti Jesuse, xi laj yalbe ti yajchanc'optaque:

<sup>44</sup>—A'yic lec li'e, xi s'elan ti mu xach'ay ta avo'ntonique: ti vu'un co'ol j'elantique, ta xi'aq'ue ta yoc ta sc'ob ti viniquetique.

<sup>45</sup>Mi ja'uc xa'ibeic smelol ti va'i s'elan ta x'albatique yu'un mu'yuc to ta x'ac'bat sna'ic, xchi'uc ta xi'ic ta sjac'beic smelol ti c'usi albatic yu'un ti Jesuse.



### **Buch'u ti cajal sc'oplal ta xc'ote**

*(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)*

**46**Ti yajchanc'optaque lic svul sbaic buch'u ti cajal sc'oplal ta xc'ot yu'unique.

**47**Ja'uc ti Jesuse laj sna' ti jech ta snopique. Laj yic' talel jun ch'in quem ti laj sva'an ta sts'elique.

**48**Xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Buch'uuc no'ox ti ta jventa ta xich' ta muc' ti olol li'e, ta xiyich'icun ta muc' ec. Ta xich'ic ta muc' xtoc ti Buch'u laj stacun talele. Ti buch'u x'ech' to peq'uel yuni c'oplal ta xac' sba ta atojolique, ja' cajal sc'oplal ta xc'ot.

#### **Buch'uuc no'ox ti mu xcontrainvane, ja' jchi'iltic ta abtel**

*(Mr 9.38-40)*

**49**Ti Juane xi laj yalbe ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, laj quilcutic jun vinic ta sloq'ues pucuj ta aventa. Laj jpajescutic yu'un ma'uc jchi'uctic ta abtel.

**50**Xi laj stac' ti Jesuse: —Mu xapajtsanic, yu'un ti buch'u mu xiscontrainotique, ja' jchi'iltic ta abtel.

#### **Ti Jesuse ta sjajanta ti Juane xchi'uc ti Jacoboe**

**51**C'alal po'ot xa sta yorail ta xcha'sut muyel ta vinajel ti Jesuse, sjunul yo'nton bat c'alal Jerusalén.

**52**Laj stac jelavel yajtuneltac ta biq'uit jteclum ti oy ta Samaria banomile yo' ta xba xch'amunic na.

**53**Ja'uc ti samariaetique laj yilic ti ta xbat ono'ox ta Jerusalene. Jech o xal mu'yuc xaq'uc ta ch'om ti snaique.

**54**C'alal jech laj yilic ti Juane, ti Jacobe, ja'ic ti yajchanc'optaque, xi laj yalique: —Cajval, ¿mi ta xac'an ti jc'ancutic yaluc talel c'oc' ta vinajel yo' ta xlajic scotol le'e jech c'u cha'al laj spas ti j'alc'op Eliase?

**55**Ti Jesuse lic sq'uelbe sat ti cha'vo'ique, ti xi laj yalbe ti laj sjajantae: —Ti vo'oxuque mu xava'iic buch'u xch'ulel avich'o'jic.

**56**Ti vu'un co'ol j'elantique ma'uc tal jtubbe xcuxlejalic ti jnaclejetique, tal jcolta. Batic ta yan biq'uit jteclum.

#### **Ti buch'u ta sc'an ta sts'aclic batel ti Jesuse**

*(Mt 8.19-22)*

**57**Xi tal yal jun vinic c'alal yacal ta xanavic batel ta bee: —Cajval, ta jc'an ta jchi'inot batel ti buyuc no'ox ta xabate.

**58**Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti vete oy snail ch'enic, ti mutetique oy stasic, ja'uc ti vu'un co'ol j'elantique, mi ja'uc oy bu juteb xu' ta jcux ti co'ntone.

**59**—Batic —xi laj yalbe yan vinique. Xi laj staq'ue: —Cajval, ac'bun ave ati' ti ta jmuc ba'yel ti jtote.



<sup>60</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ac'o smuc yanimaic ti buch'u chamemic ono'oxe. Ja'uc ti vo'ote, ba alo ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>61</sup>Xi laj stac' ti jun xtoque: —Cajval, ta jc'an ta jchi'inot batel. Ja'uc le' une, malaun jliqueLuc, ta xba cal jba comel ta jna.

<sup>62</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti buch'u ta sq'uel sutel svalopat ti yic'ojbe batel yabtejob ti vacaxe, mu xtun ta yabtelanel ti ventainel yu'un ti Diose.

## San Lucas 10

### Ti Jesuse ta stac batel ti lajcheb xchanvinic (72) ta vo' j'abteletique

<sup>1</sup>Laj taj une, ti Jesuse laj st'uj yan lajcheb xchanvinic (72) ta vo' j'abteletic. Laj stacan jelavel ta cha'cha'vo' yo' ta xbatic ta jujun jteclum ti bu ta x'ech' ono'ox ti stuque.

<sup>2</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti j'abteletic laj st'uje: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ep ti ts'unobal ti sc'an tsobebe. Le' une, mu'yuc ep ti j'abteletique, jech o xal c'anbeic ti yajval ts'unobale, ac'o stac talel j'abteletic ta stsobel ti ts'unobale.

<sup>3</sup>A'yio avilic, co'ol a'elanic jech c'u cha'al chijetic ta jtacoxuc batel ta stojol ti jti'oval oq'uiletique.

<sup>4</sup>Mu xavich' batel anuti'ic, mi ja'uc yavil ataq'uinic, mi ja'uc ta xavich'ic batel cha'chop axonobic. Mu teyuc no'ox xch'ayet avo'ntonic ta lo'il ta be.

<sup>5</sup>Calal ta xa'ochic batel ta jbej nae, xachi xavalique: ‘¿Mi li'ote? Oyuc slequilal Dios ta stojol ti jnaclejetic li'e.’

<sup>6</sup>Mi oy slequilal Dios ta jbej na taje, ta xc'ot ta pasel ti jech ono'ox oy ta yo'ntonique. Mi mu jechuque, mu'yuc c'usi ta xc'ot ta pasel.

<sup>7</sup>Comanic ti ta na taje, ve'anic, uch'anic ti c'usi ta xa'ac'batic yu'une, yu'un ti j'abtele, tsots sc'oplal ta xich' stojol. Mu xapasic ti xaloc' xa'ochic batel ta jujun nae.

<sup>8</sup>C'alal ta xac'otic ta jun jteclum ti bu ta xa'ich'eic ta muq'ue, lajesic ti c'usi ta xac'boxuque.

<sup>9</sup>Colesic ti jchameletic ti bu oyic taje, ti xi xavalbe ya'iique: ‘Li' oy ta atojolic ti ventainel yu'un ti Diose.’

<sup>10</sup>Ja'uc le' une, mi ta xac'otic ta jun jteclum ti bu mu xayich'ic ta muq'ue, loc'anic batel ta calleetic, xi xavalique:

<sup>11</sup>‘Scotol spucuquil ti alumalic ti laj spac sba ta jxonobcutique, ta jlilincutic comel, ja' svinajeb ti iltabiloxuc yu'un ti Diose. Na'ic lec xtoc un, ti ventainel yu'un ti Diose li' xa oy ta atojolique.’

<sup>12</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, c'alal ta sta yorail ti chapanele, ech'em tsots ta xich' tsitsel ti jteclum taje, ja' mu sta ta xich'ic tsitsel ti jnaclejetic nacajtic to ox ta Sodoma jteclume.

### Ti jtoyobba jteclumetique



(Mt 11.20-24)

<sup>13</sup>“Mu xa ono'ox cha'bel un, jteclum Corazín. Mu xa ono'ox cha'bel un, jteclum Betsaida. Ati lajuc yilic ti jnaclejetic nacajtic to ox ta Tiro xchi'uc ta Sidón jteclum, ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un jech c'u cha'al ta xavilic avi li'e, vo'ne xa laj sjelta yo'ntonic, laj slapic c'u'il sventa at o'nton, laj svijbe sbaic tan ti jechuque.

<sup>14</sup>C'alal ta sta yorail ti chapanele, ech'em ta xavich'ic tsitsel, ja' mu sta ta xich'ic tsitsel ti buch'utic nacalic to ox ta Tiro xchi'uc ta Sidone.

<sup>15</sup>Uni jteclum Capernaum, ¿mi anopoj c'alal to vinajel ta xc'ot ti ac'oplale? ¡Bu xata un! ta xayal batel ta lajebal ti bu oy ti animaetique.

<sup>16</sup>“Ti buch'utic ta xa'iic ti c'usi ta xavalique, ta xa'ibun ti jc'ope. Ti buch'utic mu xayaq'uic ta ventae, mu xiyaq'uic ta venta ec. Ti buch'utic mu xiyaq'uic ta ventae, ja' mu xaq'uic ta venta ti Buch'u laj stacun talele.”

### **Sutic talel ti lajcheb xchanvinic ta vo'e**

<sup>17</sup>Xmuyubajic xa sutic talel ti lajuneb xchanvinic (70) ta vo'e, ti xi laj yalique: —Cajval, c'alal ta pucujetic laj xch'un cu'uncutic ta staquel loq'uel ta aventura.

<sup>18</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Jech un, yu'un laj quil co'ol s'elan sleb chauc c'alal jipat yalel talel ta vinajel ti banquilal pucuje.

<sup>19</sup>Laj cac'boxuc atsatsalic yo' xu' avu'unic xpech'el ta teq'uel ti chone xchi'uc ti tseque, yo' tsalbil ta xc'ot yip scotol ti avajcontraique, ti mu'yuc c'usi xu' ta spasboxuc jutebuque.

<sup>20</sup>Ma'uc no'ox xamuyubajic yu'un ti laj xch'unboxuc amantalic ti pucujetique. Ja' muyubajanic yu'un ti tsacal abiic ta vinajele.

### **Ta sventa Nich'onile ta x'ojtiquine ti Totile**

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

<sup>21</sup>Ta jech yepal un, xi laj yal ti Jesús ti xmuyubaj ta j'ech'el ta sventa ti Ch'ul Espíritu oy ta stojole: —Jun avutsil, Tot, yajvalot vinajel banomil, ti laj avac'be sna' scolel ti buch'u mu'yuc sbijilique, ti mu'yuc laj avac'be sna' scolel ti buch'u oy sbijilique, ti jamal sba satic ti yalojique. Jech un, yu'un jech laj ac'an atuc, Tot.

<sup>22</sup>“Scotol ti c'usitic oye, laj yac'bun ta coc ta jc'ob ti Jtote. Mu'yuc buch'u sna' buch'u ti Nich'onile, ja' no'ox sna' stuc ti Totile. Mu'yuc buch'u sna' ti Totile, ja' no'ox sna' stuc ti Nich'onile, ti c'otem ta sventa buch'u sc'an ta xac'be sna' ti Totile.”

<sup>23</sup>Ti Jesuse laj sq'uel batel ti yajchanc'optaque, ti xi laj yalbee: —Jun yutsil ta j'ech'el ti ta xavilic ta aba asatic ti c'u s'elan ta xavilic ti vo'oxuque.

<sup>24</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, yepal no'ox ti j'alc'opetique xchi'uc ti ajvaliletique sc'an ta sq'uelic ox ya'iic jech c'u cha'al ta xavilique. Le'e mu'yuc xilic. Sc'anuc xa'iic jech c'u cha'al ta xava'iique. Le'e, mu'yuc laj ya'iic.

### **Sc'oplal ti lequil samaria vinique**



**25**Oy jun banquialal jchanubtasvanej yu'un ti c'usi oy jbel tsots albil sc'oplale, bat sc'opon ti Jesús yo' ta slajeltsa ti xi c'ot sjac'bee: —Jchanubtasvanej, ¿c'usi xu' ta jpas yo' ta jta ti jcuxlejal sbatel osile?

**26**Xi laj stac' ti Jesuse: —¿C'u s'elan ti ts'ibabil comel sc'oplal ti oy c'usi tsots albil sc'oplale? ¿C'u s'elan ta xaq'uel?

**27**Xi tac'av ti jchanubtasvanej yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale: —C'uxuc ava'i ti Ajjalil Dios avu'une, ta sjunul avo'nton, ta sjunul ach'ich'el, ta scotol avip, ta scotol snopbenal avu'un. C'uxubino ti achi'iltac jech c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuque.

**28**Xi laj stac' ti Jesuse: —Lec ti jech laj ataq'ue. Mi jech ta xapas taje, ta xata acuxlejal.

**29**Ja'uc ti jchanubtasvanej yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ta spoj sba ya'i ti xi laj yalbe ti Jesuse: —¿Buch'u van xcal ti jchi'il taje?

**30**Va'i un, ti Jesuse xi laj staq'ue: —Oy jun vinic ta xyal batel ta sbelal Jerusalén ti ta xbat ta jteclum Jericoe. Elc'ane yu'un j'eleq'uetic, ti elc'anbat batel scotol ti c'usitic oy yu'une xchi'uc sc'u'. Ac'bat lec majel. Jatav batel ti j'eleq'uetique. Chamemtic xa s'elan laj yicta comel ti vinique.

**31**Ja' o ech' jun pale ti bu telel ti vinic ta bee. C'alal laj yile, sq'uel no'ox comel.

**32**Ja' jech xtoc c'ot jun levita vinic ti bu telel ti vinique. C'alal laj yile, sq'uel no'ox comel xtoc.

**33**Ja'uc le'e, oy jun jyanlum vinic liquem tal ta Samaria banomile ta xanav batel ti bu telel ti vinique. C'alal laj yile, c'uxubaj yo'nton yu'un.

**34**Ti jyanlum vinique, nopaj batel ta stojol ti vinique. Lic xpoxtabe ta aceite ta vino ti syayijemale. Laj spixbe ta poc'. Ts'acal to laj scajan batel ta sburro. Laj yic' batel ta ch'om na. Lic xchabi.

**35**Ta yoc'lomal c'alal ta xa xloc' batel ti samaria vinique, laj stsac loq'uel cha'sep taq'uin ti laj yac'be ti yajval nae, ti xi laj yalbee: 'Q'uelbun tuc'ulanbun ti vinic li'e. Mi mu xloc' o ti c'u yepal laj cac'bot comele, ta x'ech' jtojbot c'alal ta xisut talele.'

**36**Lec un cha'e, ¿buch'u junucal ta yoxibal ti viniquetic laj xc'uxubin ti xchi'il ti laj ta elc'anel yu'un ti j'eleq'uetique? ¿C'u xachi xana'?

**37**Xi laj yal ti jchanubtasvanej yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale: —Ja' ti buch'u c'uxubaj yo'nton ta stojole. Xi laj yal ti Jesuse: —Batan, paso me jech ec un.

### **Ti Jesuse oy ta sna ti Martae xchi'uc ti Mariae**

**38**C'alal ta xanav batel ti Jesuse, c'ot ta jun biq'uit jteclum ti bu nacal jun ants ti sbiinoj Martae, ti laj yac' ochuc ta snae.

**39**Ti Martae, oy jun xchi'il ta voq'uel, ti sbiinoj Mariae, choti ta sts'el ti Jesuse yo' ta xa'i ti c'usi ta xale.



<sup>40</sup>Ja'uc ti Martae, sujoj sba ta spasel ti c'usitic ta sc'an pasele, ti nopaj batel ta stojol Jesús ti xi laj yalbee: —Cajval, ¿mi lec no'ox ta xavil ti jchi'il ta voq'uel ti mu'yuc ta xiscalta ta abtele? Albo ya'i ti ac'o tal scoltaune.

<sup>41</sup>Ja'uc ti Jesuse xi laj staq'ue: —Marta, Marta, ja' no'ox asujoj aba ta spasel ti c'usi ta sc'an pasele.

<sup>42</sup>Jun no'ox ma' ti tsots sc'oplale. Ti Mariae laj xa st'uj ti bu tsots sc'oplale, mu'yuc buch'u ta xpojbun.

## San Lucas 11

### Ti Jesuse ta xchanubtasvan ta sc'opojel ti'inel

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

<sup>1</sup>Oy bu c'ot ta pasel c'opoj ti'in ti Jesuse. C'alal laj yo'ntone, xi albat yu'un jun yajchanc'ope: —Cajval, chanubtasuncutic ta c'opojel ti'inel jech c'u cha'al laj xchanubtas yajchanc'optac ti Juane.

<sup>2</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Xi xavalic c'alal ta xac'opoj xati'inique: 'Jtotic Dios, oyot ta vinajel, ich'biluc ta muc' ach'ul bi cu'uncutic. La' ventainuncutic. C'otuc ta pasel c'usi ta sc'an avo'nton li' ta banomile jech c'u cha'al ta xc'ot ta pasel ta vinajele.

<sup>3</sup>Ac'buncutic ti jve'elcutic ta xtun cu'uncutic avi c'ac'ale.

<sup>4</sup>Ch'aybun jmulcutic jech c'u cha'al ta jch'aybecutic smul ti buch'u laj xa sa' ta jtojolcutique. Mu xavac'uncutic ta lajeltsael yu'un ti pucuje, pojuncutic.'

<sup>5</sup>Ti Jesuse xi laj yal xtoque: —Xcaltic no'ox ava'i, oy jun achi'il lec xavil abaic, xchi'uc ti ta xac'ot ta sna ta o'lol ac'ubal ti xi ta xavale: 'Quere, jq'uextic oxbejuc apan,

<sup>6</sup>yu'un naca to vul ta jna jun jchi'il ti ay ta xanobal ta nome. Mu'yuc c'usi xcac'be slajes un.'

<sup>7</sup>Xu' nan xcaltic xtoc, xi ta stac' talel ta yut snae: 'Mu xatijbun jvayel, macal lec ti sti' jnae, xchi'inojun ta vayel ti jnich'nabtaque. Mu xu' ta xtal cac'bot ti c'usi ta xac'ane.'

<sup>8</sup>Ta xcalboxuc ava'ic, mu xlic yac'bot ti c'usi ta xtune manchuc mi lec xavil abaic xchi'uc. Le' une, ta xtavan xa'i ti xavulvun ta jmeque, ta xlic yac'bot ti c'usi ta xtun avu'une.

<sup>9</sup>Ja' yu'un un, xi ta xcalboxuc ava'ique: C'anbeic Dios ti c'usi ta xtun avu'unique, ta xayac'boxuc. Sa'olanic, ta xataic. C'ojilanic ti ti' nae, ta xajambatic.

<sup>10</sup>Yu'un ti buch'u ta sc'ane, ta xich'. Ti buch'u ta sa'e, ta sta. Ti buch'u ta sc'ojilan ti ti' nae, ta xjambat.

<sup>11</sup>Ti vo'oxuc totiloxuque, ¿mi ta xavac'beic jbej ton c'alal pan ta sc'anboxuc ti anich'nabique? ¿Mi ta xavac'beic jcot chon c'alal choy ta sc'anboxuque?

<sup>12</sup>¿Mi ta xavac'beic jcot tsec c'alal ta sc'anboxuc jbejuc ton alaq'ue?



**13** Manchuc mi ech'em chopoloxuc, xana'ic lec st'ujel ti c'usi ta xavac'beic ti anich'nabique. Ja'uc ti Jtotic oy ta vinajele, ta xac'be yich' ti Ch'ul Espíritu ti buch'u ta sc'ane.

### **Ti Jesuse ta x'albat sc'oplal ti yich'ojbe stsatsal ti pucuje**

*(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

**14** Ti Jesuse yacal ta sloq'ues pucuj ti oy ta stojol jun vinic ti pasem ta uma' yu'une. C'alal loc' batel ti pucuje, jech ti uma'e lic jamuc ti yee. Ch'ayal c'ot yo'nton ti jnaclejetic ti jech c'ot ta spasele.

**15** Oy jlom xi ta xalique: —Ti vinic li'e, ta stac loq'uel ti pucujetic ta yip ta stsatsal ti banquilal yu'unique, ja' ti Beelzebue.

**16** Oy jlom, yo' ta slajeltsaique, laj sc'anbeic ti ac'o yac' iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti licuc talel ta vinajele.

**17** Ja'uc ti Jesuse, sna'oj ti c'u s'elan ta snopique, xi laj yalbee: —Mi contra ta xil sbaic ti buch'uuc no'ox ajvalilal ta muc'tiquil lume, ti ta xlic stsac sbaic ta letoe, ta soques sba stuquic. Ja' jech xtoc, mi ta xch'ac sbaic ti jchop nacleje, ta soques sba stuquic.

**18** Ja' jech ec un, mi contra ta xil sbaic ti pucuje, ¿c'usi xut ta xjalij ti yip stsatsale? Jech ta xcalboxuc ava'ic, yu'un ta xavalbeicun, ti ta sventa smuc'ul ta stsatsal Beelzebú ta jloq'ues ti pucujetic.

**19** Mi jeche, ¿buch'u van ta xcoltae yu'un avinictac ti xu' yu'unic ta sloq'uesel ti pucujetic? Ti avinictaque ta svinajes ti ch'ayemoxuc ta j'ech'ele.

**20** Mi ta sventa smuc'ul stsatsal Dios ta jloq'ues ti pucujetic, ja' ta xac' ta na'el ti li' xa oy ta atojolic ti ventainel yu'un ti Diose.

**21** “C'alal oy jun tsatsal vinic chapal lec xchi'uc yabtejeb ta xchabiel ti snae, xchabioj lec scotol ti c'usi oy yu'une.

**22** Ja'uc le' une, mi ta xtal jun vinic ti x'ech' to tsots xu' yu'une, ti ta stsale une, ta xpojbat ti yabtejeb ti spatoy yo'nton xchi'uque. Ti c'usitic oye, ta xpojbat batel, ta x'uninbat.

**23** “Buch'uuc no'ox ti mu lecuc ta xil ti c'usi ta jpase, ta xiscontrainun. Ti buch'u mu xiscalta ta stsobele, ja' no'ox ta stani batel.

### **Ti pucuje ta xcha'sut tal ti bu loq'ue**

*(Mt 12.43-45)*

**24** “C'alal ta xloc' batel ti pucuj ta stojol ti vinique, ta xbat xnavuc ta xocol banomil, ta sa'ilan ti bu ta xcux ti yo'ntone. C'alal ta xil ti mu'yuc ta stae, xi ta xlic snop ta yo'ntone: ‘Ta xicha'sut batel ta jna ti bu liloc' talele.’

**25** C'alal ta sut batele, xocol ta stabe yo'nton ti vinique, co'ol s'elan jbej na, lec mesbil, lec ch'ubabil.

<sup>26</sup>Va'i un, ti pucuje ta xbat yic' talel yan vucub (7) xchi'il ti x'ech' to xchopolile, ja' mu sta ti stuque. Scotolic ta x'och nacliicuc ta yo'nton ti vinique. Jech ti vinique ta xpucujib ta j'ech'el, ja' mu sta ti ta ba'yele.”

### **Ti bats'i muyubajele**

<sup>27</sup>C'alal jech yacal ta xal ti Jesús ti va'i s'elan taje, oy jun ants ta scotol ti c'u yepal oyique, ti xi avane: —Jun yutsil ta j'ech'el ti ants buch'u laj svoq'uesote, ti laj sts'itesote.

<sup>28</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ja' jun yutsil ta j'ech'el ti buch'utic ta xa'iic ti c'usi ta xal ti Diose, xchi'uc ti ta xch'unic ti c'u s'elan ta xale.

### **Ti chopol jnaclejetique ta sc'an ta sq'uelic ya'iic ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une**

*(Mt 12.38-42; Mr 8.12)*

<sup>29</sup>C'alal stsob-tsob xa sbaic talel ti jnaclejetic ta stojol ti Jesuse, xi laj yal ti lic c'opojunque: —Ti chopol jnaclejetic avi tana li'e, ta sc'an ta sq'uelic ya'iic ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Le' une, ja' no'ox ta x'ac'bat sna'ic ti c'u s'elan c'ot ta stojol ti j'alc'op Jonase.

<sup>30</sup>Ti c'u s'elan laj sna'ic ti jyanlumetic nacalic ta Ninivee, ti tacbil talel ta stojol ti Jonase, ja' jech ta x'ac'bat sna'ic ti jnaclejetic avi tana li'e, ti tacbil lital ti vu'un co'ol j'elantique.

<sup>31</sup>C'alal yorail ti chapanele, ta xich' chapanel ti jnaclejetic avi tana li'e. Ta sva'an ta chapanvanej ec ti me' ajvalil ti liquem talel ta yolon ti yac'ol xocon sloq'ueb c'ac'ale. Yu'un lic talel ta namal banomil ta ya'yiic sbijil ti ajvalil Salomone. Ti Buch'u li' oy ta atojolique, ja' x'ech' to sc'oplal, ja' mu sta ti Salomone.

<sup>32</sup>Ta sva'an sbaic ta chapanvanej ec ti buch'utic nacajtic to ox ta Nínive c'alal ta xich'ic chapanel ti jnaclejetic avi li'e. Yu'un ti stuquique, sutic talel ta stojol Dios c'alal laj ya'iic sc'op ti Jonase. Ti Buch'u li' oy ta atojolique, ja' x'ech' to sc'oplal, ja' mu sta sc'oplal ti Jonase.

### **Ti lámpara ti oy ta jtojoltique**

*(Mt 5.15; 6.22-23)*

<sup>33</sup>“Mu'yuc buch'u junuc ta stsan slámpara ta xbat yac' ta nac'altic, mi ta stic' ta yolon cajon. C'ajomal no'ox ta xac' ta toyol yo' ta xilic xojobal ti buch'u ta x'ochic ta yut nae.

<sup>34</sup>Ti sbec' asatique, co'ol s'elan lámpara c'otem yu'un ti abec'talique. Mi oy slequil yutsil ti sbec' asatique, oy ta saquil osil sjunul ti abec'talique. Mi toj chopol une, oy ta ic'al osil sjunul ti abec'talique.

<sup>35</sup>Bijan xchi'uc ti luz oy ta atojole, mu me xjoybij ta ic'al osil.

<sup>36</sup>Mi sjunul abec'tal oy ta saquilal osile, mi jutebuc oy ic'al osil, lec ta xavil scotol, co'ol s'elan jun lámpara ta xac' xojobal ta atojol.”

**Ti Jesuse ta svinajesbe smul ti fariseoetique, xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale**

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

**37** C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti Jesuse, ja' o tal jun fariseo ti ic'van batel ta ve'el ta snae. Och batel ti Jesuse, c'ot chotluc ta ti'il mexa.

**38** Ti fariseoe labal laj ya'i c'alal laj yil ti mu'yuc xc'ot ta spasel yu'un ti c'u s'elan liquem yu'un ti ep ta coj ta spoc sc'obic c'alal mu'yuc to ta xlic ve'icunque.

**39** Ja'uc ti Jesuse xi laj yale: —Ti fariseoxuque, lec xava'iic ta suq'uel ti avasuic ta spat xocone xchi'uc ti asetsique. Ja'uc ta yut une, nojem ta spasel ti c'usi chopole xchi'uc ti elec'ale.

**40** Alticoxuc ta j'ech'el ¿Mi mu xana'ic ti Buch'u laj smeltsan ti spat xocone, ja' laj smeltsan ti yut xtoque?

**41** Loc'uc ayanuc ta o'ntonal avu'unic ta yaq'uel ta matanal ti c'usi xloc' x'ayan avu'unique yo' jech pocbil tusbil ta xac'otic.

**42** “Mu cha'belucoxuc un, fariseotic, ti ja' no'ox tsots sc'oplal ta xava'iic ta sloq'uesic jujun ta jujun lajlajuneb ti tul nichime, ti lulae, ta xavac'be ti Diose, xchi'uc scotol ti c'usitic ta xats'unique. Mi ja'uc xavaquic ta venta yutsil slequil, xchi'uc syail xc'uxul yo'nton ti Diose, ti c'alal ja' tsots sc'oplal sc'an pasele, ti mu xavictaic ta spasel ti yan une.

**43** “Mu cha'belucoxuc un, fariseotic, ti ja' no'ox lec ta xava'iic ta xbat chotlanic ta muc' ta chotlebal ti oy ta jujun ch'ul nae, xchi'uc ti nupbil c'oaponbiloxuc xa yu'un ti jnaclejetic ta calleetique.

**44** “Mu cha'belucoxuc un, fariseotic xchi'uc jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti ja' no'ox ta xapac'ta abaique, ti co'ol a'elanic jech c'u cha'al smuquinal ti animae ti mu xvinaj ti c'usi tiq'uil ta yute. C'alal ta x'ech' ti buch'uuc no'ox ta sbae, mu sna' c'usi oy ta yolon.”

**45** Oy jun jchanubtasvanej yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xi laj yale: —Jchanubtasvanej, ta xasoques co'ntoncutic yu'un ti va'i s'elan ta xavale.

**46** Ja'uc ti Jesuse xi laj yale: —Mu cha'belucoxuc un, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti naca xacha'lotsinbe no'ox yicats ti buch'uuc no'ox ti mu cha'bel ta xlic yu'unique, ti mu xatic' jutebuc sni' ac'obic ta yicbel ti yicatse.

**47** “Mu cha'belucoxuc un ti naca xanichimtasbe no'ox sba smuquinal ti j'alc'opetic laj ech'icuc ta vo'ne ti laj smilic ti amolmuc'totique.

**48** Ti jech taj une, ta xavaquic iluc ti jmoj avo'ntonic c'u s'elan laj spasic ti amolmuc'totique. Yu'un ti stuquique laj smilic ti j'alc'opetic ta vo'nee. Ti vo'oxuque lec xava'iic xameltsanbe ti sba smuquinale.

**49** “Xi laj yal ti Dios ta sventa ti oy sbijile: “Ta jtacboxuc talel caj'alc'optac, cajtacbolaltac ta atojolic. Oy jlom ta xamilic. Oy jlom ta xanutsic batel.”

**50** Ti jnaclejetic avi tana li'e, ta x'ich'bat yeic yu'un Dios ta sventa ti lajic ta milel ti j'alc'opetique, ti lic ono'ox talel ta sliquebal banomile.



<sup>51</sup>Yu'un lic ono'ox talel ta stojol Abel, vul c'alal to ta Zacarías ti laj smilic ta sts'el ti altar ti ta ch'ulnae. Ja' yu'un un, ti jnaclejetic avi tana li'e, ta x'ich'bat yeic yu'un Dios ti jech lajic ti j'alc'opectic ta vo'nee.

<sup>52</sup>“Mu cha'belucoxuc un, jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti oy ta avoc ta ac'obic ta sna'el sbelal ti lequilale. Mu xavaq'uic ochuc batel ti buch'u sc'an ta x'och ya'iique, c'alal mi ja'uc xa'ochic ti vo'oxuque.”

<sup>53</sup>C'alal loc' batel ti Jesuse, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale xchi'uc ti fariseoetique, cap sjolic ta stojol. Ep ta tos c'usitic lic sjac'olanbeic ta yilbajinel,

<sup>54</sup>ta slajeltsael yo' xu' ta xbaj ta c'oc' yu'unic ta ye no'ox stuc, mi oy c'usi chopol ta xloc' ta alel yu'une yo' ta xalic ti oy smule.

## San Lucas 12

### Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti pac'taejbaile

<sup>1</sup>C'alal ja' o jech ta xlo'ilaje, ep ta mil laj stsobilan sbaic talel jnaclejetic ti mu sventaicuc ta stacoltaan sbaique. Ti Jesuse ba'yel xi laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque: —Bijanic yu'un spajubtasobil spanic ti fariseoetique. Ti xcaltique, ja' sc'oplal ti c'u s'elan ta spac'ta sbaique.

<sup>2</sup>Scotol ti c'usi ta mucul ta xich' pasele, ta ono'ox xvinaj. Scotol ti ta nac'al ta xich' alele, ta ono'ox xich' a'yiél.

<sup>3</sup>Ja' yu'un un, scotol ti c'usitic laj avalic ta mucule, ta ono'ox xvinaj. Manchuc mi bajal lec ti ti'nae, mi mu'yuc buch'u ya'binoj ti c'usitic laj avalic scotole, ta ono'ox xvinaj.

### Buch'u ti sc'an xi'tael

(Mt 10.26-31)

<sup>4</sup>“Ti vo'oxuc lec ta xquil jbatique, ta xcalboxuc ava'iic, mu xaxi'ic yu'un ti buch'u ta smiloxuque, yu'un ja' no'ox jech yepal xu' yu'unic.

<sup>5</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, xi s'elan ma' ti buch'u sc'an xi'taele: Oy Buch'u yich'oj yabtel ta stacoxuc batel ta tojob mulil c'alal mi laj xa stub ti acuxlejajique. Le'e, ja' xi'anic yu'un.

<sup>6</sup>“¿Mi mu tauc xich' chonel vo'cot mut ta uni cha'sepuc taqu'in? Ja'uc ti Diose mu jcotuc xch'ayoj ta yo'nton.

<sup>7</sup>Xi s'elan ma' ti c'otem ta atojolique: Ti c'u yepal oy ti stsotsil ajolique, ta jujubej atbil yu'un ti Diose. Mu me xaxi'ic, yu'un x'ech' to tsots ac'oplallic, ja' mu sta sc'oplal ti mutetique.

### Ti buch'u jamal ta xalic jc'oplal ta stojol ti buch'uuc no'oxe

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

<sup>8</sup>“Ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox jamal ta xalic ti jc'oplal ta stojol ti buch'uuc no'oxe, ja' jechun ec, ti co'ol j'elantique, jamal ta xcalbe sc'oplal ta stojol yaj'ánjeltac ti Dios ti c'otem ta cu'une.



<sup>9</sup>Ti buch'u mu jamaluc ta xalic jc'oplal ta stojol ti buch'uuc no'oxe, ja' jechun ec, mu jamaluc ta xcalbe sc'oplal ta stojol yaj'ánjeltac ti Diose.

<sup>10</sup>“Ta xch'aybat smul yu'un Dios ti buch'uuc no'ox ta xchopol-c'opoj ta jtojol ti vu'un co'ol j'elantique. Ja'uc ti buch'u chopol ta xc'opoj ta stojol ti Ch'ul Espiritue, mu cha'beluc xch'aybat ti smule.

<sup>11</sup>“C'alal ic'bil ta xabatic ta ch'ul nae, mi ta stojol ti jchapanvanejetique, mi ta stojol ti j'opisialetique, mu xavul avo'ntonic c'u s'elan ta xatac'avic, c'u s'elan xu' ta xavalic.

<sup>12</sup>Yu'un c'alal ta sta yorail ta xac'opojique, ja' ta sva'an sba ti Ch'ul Espiritu ta yaq'uel ana'ic ti c'u s'elan xu' ta xavalique.”

### **Ta x'ac'van ta vocol ti c'ulejale**

<sup>13</sup>Oy jun vinic ta scotol ti c'u yepal oyique, xi laj yalbe ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, albo ya'i ti jbanquile, ac'o xch'ac ti jrextocutique.

<sup>14</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Chi'iltic, ¿buch'u laj sva'anun avu'unic ta jch'ac-osil, mi ta juez?

<sup>15</sup>Xi laj yal xtoque: —Bijanic, q'uelo abaic yu'un ti sbic'tajel avo'ntonique. Yu'un ma'uc ta sta o xcuxlejal ti vinic mi yepal oy c'usi x'ayan yu'une.

<sup>16</sup>Xi laj yal jun babac'op ti Jesuse: —Oy jun jc'ulej vinic ti lec ac'bat ti c'usitic sts'unojan ta yosile.

<sup>17</sup>“¿C'usi xu' ta jpas? Mu'yuc xa yavil bu xu' ta jq'uej ti c'usi oy cu'une’, xi laj snop ti jc'uleje.

<sup>18</sup>“Vul xa ta jol ti c'usi ta jpase. Ta jlomes ti biq'uitic na jpasoje. Ta jva'an yan ti x'ech' to smuc'tiquile yo' x'och o ti jts'unube, xchi'uc ti c'usitic x'ayan cu'un ti bu taje’, xi ti vinique.

<sup>19</sup>“Jcuxtic un co'nton, oy ep ti c'usi x'ayan avu'un sventa jayib jabil. Muyubajcutic, ve'cutic, cuch'tic vo’’, xi laj yalbe sbae.

<sup>20</sup>Xi albat yu'un ti Diose: ‘Toyobba vinic, ti ac'ubal tana li'e, ta xacham. Ti c'usiticuc x'ayan avu'une, ¿buch'u van ta xich' comel?’

<sup>21</sup>Ja' jech ta xc'ot ta stojol ti buch'uuc no'ox ta sbusan ti sc'ulejale, le' une, me'un mu'nat oy ta stojolal ti Diose.”

### **Ti Diose ta xchabi ti yalab xnich'nabe**

*(Mt 6.25-34)*

<sup>22</sup>Xi laj yalbe yajchanc'optac ti Jesuse: —Xi s'elan ta jc'an ta xcalboxuc ava'iique: mu xavulilan avo'ntonic bu xu' ta xata ave'elic yo' ta xacuxiic. Mi ja'uc xavulilan avo'ntonic ta sventa ti c'u'il ta xalapique.

<sup>23</sup>Ja' tsots sc'oplal ti acuxlejalique, ja' mu sta sc'oplal ti ave'elique. Ja' tsots sc'oplal ti abec'talique, ja' mu sta ti ac'u'ique.



**24**Q'uelo avilic ti xi s'elan ta spas ti jojetique: Mu'yuc c'usi sna' sts'un, mu sna' xc'ajavic, mu'yuc spasoq yavil sve'el bu ta sq'uej. Manchuc mi jech un, malq'uinbilic yu'un ti Diose. X'ech' to ac'oplal ma' ti vo'oxuque, ja' mu sta sc'oplal ti mutetique.

**25**Ti jech taj une, ¿mi yu'un ta xnatij acuxlejal avalojic ti xvulvun no'ox ti o'ntonal yu'une?

**26**Ti mi mu'yuc c'usi xu' avu'unic jutebuque, ¿c'u yu'un ta xavul avo'ntonic ta sa'el ti c'usitic yane?

**27**“Q'uelo avilic lec xi s'elan ta xch'i ti nichimetique: Mu'yuc ta x'abtejic, mu'yuc ta xnaujic. Manchuc mi jech un, x'ech' jelavem yutsil, ja' mu sta yutsil sc'u' laj slap ti ajvalil Salomone, manchuc mi mu no'ox albajuc ti sc'ulejale.

**28**Mi jech ta sc'u'iltasat yu'un ti Dios ti nichim ti oy ta yaxaltique c'alal ta yoc'omal ta xich' chiq'uel ta c'oq'ue, ¿mi mu jutebuc ta xc'ot ta avo'ntonic ti jech ta xa sc'u'iltasoxuque?

**29**Ja' yu'un un, mu xvulvun avo'ntonic ta sa'el ti c'usi ta xave'ique, ti c'usi ta xavuch'ique.

**30**Scotol ti va'i yepal taje, ja' batem yo'ntonic ta sa'el ti jnaclejetic li' ta banomile. Ja'uc ti vo'oxuque oy jun Atotic sna'oj lec scotol ti c'usitic ta xtun avu'unique.

**31**Batuc avo'ntonic ta sa'el ti ventainel yu'un ti Diose, jech unbi ta xa'ac'batic scotol ti c'usitic ta xtun avu'unique.

### **Ti c'ulejal sventa vinajele**

*(Mt 6.19-21)*

**32**“Uni juteboxuc cuni chijtac, mu xaxi'ic. Ta sventa yutsil slequil yo'nton ti Atotique, c'ot xa ta nopel ti ta xataic ti ventainel yu'une.

**33**Ti c'usitic oy avu'unique, chonic scotol. Ti stojole, ac'beic ti buch'u me'on mu'natetic ti ta xtun yu'unique. Sa'ic ti c'usi mu sna' xlaje yo' oy ac'ulejalic ta vinajel, ti bu mu xlaje, ti bu mu x'och ti j'eleq'ue, ti mu x'och ti xjoch'e.

**34**Ti bu oy ti ac'ulejalique, batem avo'ntonic yu'un ti bu taje.

### **Chaplucoxuc**

**35**“Chaplucoxuc, meltsan abaic ta slapel ac'u'ic, xchi'uc tsanluc ti alámparaique.

**36**Jechuc a'elanic jech c'u cha'al ti jtuneletic ti chapal ta smala c'usi ora ta sut talel ta nupunel ti yajvale, yo' jech ta sjam ta ora ti ti'na ti c'alal ta stije.

**37**Xmuyubaj no'ox ti j'abteletic ti viq'u'il satic ta xvul taeicuc yu'un ti yajvalique. Melel ta xcalboxuc ava'iic, ta x'aq'ue chotiicuc ta sts'el sti'il mexa ta ve'el yu'un ti yajvalique.

**38**Manchuc mi ta xvul ta o'lol ac'ubal, mi ta tijil sacubel, mi julavem ta xtaeique, xmuyubajic no'ox ti j'abteletic.



<sup>39</sup>Na'ic lec li'e, ti oy xi sc'oplale: ti tauc sna' ti yajval na c'usi ora ta xc'ot ti j'eleq'ue, mu sq'ueloj ta xac' ta jamel ti sna yo' mu x'elc'anbat loq'uel ti c'usitic x'ayan yu'one.

<sup>40</sup>Jechuc chaplucoxuc ti vo'oxuque. C'alal ma'uc yorail anopojique, ja' o ta xisut tal ti vu'un co'ol j'elantique.”

### **Ti lequil j'abtele xchi'uc ti ma'uc lequil j'abtele**

*(Mt 24.45-51)*

<sup>41</sup>Xi laj sjac' ti Pedroe: —Cajval, ti babac'op ti va'i s'elan laj avale, ¿mi ja' no'ox sventa vu'uncutic? ¿Mi ja' ta sventa scotolic?

<sup>42</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Buch'u ti lequil j'abtel ti oy sbijile, ti ta x'ac'bat sventain comel sna yu'un ti yajvale yo' ta xac'be sve'el ti xchi'iltac ta abtel ti c'alal ta sta yorail ta xve'ique?

<sup>43</sup>Jun yutsil ti j'abtel c'alal yacal ta spas yabtel ta xvul taeuc yu'un ti yajvale.

<sup>44</sup>Melel ta xcalboxuc ava'iic, ti j'abtele ta x'ac'bat sventain yu'un yajval scotol ti c'usitic oy yu'one.

<sup>45</sup>Mi ta snop ti j'abtel taje ti jal to sc'an xtal ti yajvale, ta xlic yilbajin ti xchi'iltac ta abtele xchi'uc ti me' jtuneletique, xchotet liquel ta yacubel, ta ve'el, ta uch' vo'.

<sup>46</sup>C'alal xa'ie, vul xa ox ti yajvale, ti mu ja'uc jutebuc sna' c'usi orae. Ta stsitse yu'un ti ajvalile. Jech ta xc'ot ta stojol jech c'u cha'al ti jbaj-mantaletique.

<sup>47</sup>“Ti j'abtel ti sna'oj lec c'usi ta sc'an ti yajvale, ti mi mu'yuc xchapanoj sbae, ti mu'yuc ta spas ti c'usi ta x'albate, ep ta moj ta stsitse.

<sup>48</sup>Ja'uc ti j'abtel ti mu yaleluc ta spas ti oy c'usi mu lecuc ta xc'ot ta pasel yu'one, ja' jutuc no'ox ta stsitse. Ti buch'u yepal ta xich' comele, ep ta x'ich'bat ye sti'. Ti buch'u mu jaltabiluc c'usi ta sventaine, ep ta xtije ta c'op.

### **Ta sventa ti Jesuse, cha'ch'ac xil sbaic ti buch'uuc no'oxe**

*(Mt 10.34-36)*

<sup>49</sup>“Ti vu'one tal jtsanbe sc'ac'al ti banomile. ¡Jc'anuc xa ca'i ma' ti tilemuc xae!

<sup>50</sup>Tsots sc'oplal lamal ta xc'ot ta jtojol ti mu x'ech' xjelav ti jvocolle. Yacalun xa ta vocol avi tana li'e yo' ta xc'ot ta tsutsel.

<sup>51</sup>¿Mi ta xach'unic xana' ti tal jlamajes c'op ta banomile? Ta xcalboxuc ava'iic ti mu jechuque, ja' no'ox tal ch'acvancun.

<sup>52</sup>Yu'un li' ta xlic batel tanae, ti bu oy vo'obic ta jbej nae, ta spasic ta cha'ch'ac. Contra x'ilvan ti oxvo'e, ja' no'ox jech contra x'ilvan ti cha'vo'e.

<sup>53</sup>Ti totile contra xil ti xnich'one, ti nich'onile contra xil ti stote. Ti me'ile contra xil ti yantsil ole, ti antsil olale contra xil ti sme'e. Ti me'alibale contra xil ti yalibe, ti alibale contra xil ti sme'alibe”, xi laj yal ti Jesuse.

### **Senyail c'u s'elan ta x'ech' ti c'ac'ale**

*(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)*

<sup>54</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti buch'uuc no'oxe: —Ti vo'oxuc c'alal ta xavilic ta xlic talel toc ta smaleb c'ac'ale, ta xavalic ta xtal ti vo'e. Jech ono'ox ta xc'ot ta pasel.

<sup>55</sup>C'alal ta xava'iic xjumet ta xtal ti ic' ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale, ta xavalic ta xva'i ti c'ac'ale. Jech ono'ox ta xc'ot ta pasel.

<sup>56</sup>Jpac'taejbaetic, ja' xana'ic sq'uelel ti c'utic xc'ot ta pasel ta vinajel xchi'uc ta banomile, ¿c'u cha'al ja' mu xana'ic sq'uelel ti c'usitic ta xc'ot ta atojolic avi tana li'e?

### **Lamajeso c'op xchi'uc ti avajcontrae**

*(Mt 5.25-26)*

<sup>57</sup>“¿C'u cha'al mu xanop atuquic ti c'usi oy slequil stuq'uil ta pasele?

<sup>58</sup>Mi oy buch'u ta xba yac'ot ya'i ta chapanel ta stojol ti j'abteletique, bic'tajeso aba, lajesbo yo'nton yo' mu xba yac'ot ta stojol ti jchapanvaneje. Mi lac'ot xa ta stojol ti jchapanvaneje, ta xac'ot batel ta stojol ti mayole. Ti mayol eque, ta stic'ot ta chuquel.

<sup>59</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ja' to xaloc' ta chuquel mi laj atoj scotol ti amultae.”

## **San Lucas 13**

### **Ti buch'u mu sutes sbae, jbel sc'oplal ta xcham**

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, tal jun chib viniquetic ta xchapbel ya'i Jesús sc'oplal ti Pilato eque, ti laj xa smil jun chib viniquetic liquemic ta Galileae, ti capij xch'ich'el xchi'uc xch'ich'el ti chon bolometric c'alal yacal ta xaq'uic ti matanale.

<sup>2</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —¿Mi ta xanopic xana' ti x'ech' to smulic ti Galilea viniquetic lajic ta milele, mi ja' mu sta smulic ti buch'utic oyic ta yan muc'tiquil lume?

<sup>3</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ti mu jechuque. Mi mu xasutic talel ta stojol ti Diose, jbel sc'oplal ta xachamic ec.

<sup>4</sup>Ti vaxaclajunvo' (18) chamic c'alal lom talel ti natil luchlebal yu'un ti Siloee, ¿mi ta xanopic xana' ti x'ech' to oy smulique, mi ja' mu sta smulic ti buch'utic nacalic ta Jerusalene?

<sup>5</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ti mu jechuque. Mi mu xasutic tal ta stojol ti Diose, jbel sc'oplal ta xachamic ec.

### **Ti babac'op yu'un ti icux mu xac' sate**

<sup>6</sup>Ti Jesuse xi laj yal jun babac'op: —Oy jun vinic sts'unoj jpets icux ta yosil. Ba sq'uel mi ta xac' sat. Mi jbejuc laj stabe ti sate.

<sup>7</sup>Ti vinique xi laj yalbe ti yajchabiej-osile: ‘A'yio ava'i, yoxibal xa jabil ti li' xiva'vun ta sq'uelbel sat ti icux li'e, mu jbejuc ta jta. Ts'eto loq'uel, jeche' smacoj ti banomile.’

<sup>8</sup>Ja'uc ti jchabiej-osile xi laj staq'ue: ‘Ajvalil, comtsano to ti jabil li'e. Ta jlocbe lec ti yoque, ta xcac'be lec sc'a'al.

<sup>9</sup>Mi jech ta jpase, xu' nan xac' sat. Mi mu xac' ti jsat une, ts'eto xa loq'uel unbi.’

### **Ti Jesuse, ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ta scoles jun vujpat ants**

- <sup>10</sup>Ta xchanubtasvan ti Jesús ta ch'ulna ti ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale.
- <sup>11</sup>Ti bu taje, oy jun ants ti oy xa ta svaxaclajunebal (18) jabil sts'icoj talel ti xchamele. Mu'yuc ti tuc' ta xanave yu'un vujq'uinbat spat yu'un j'ilbanjinvanej pucuje.
- <sup>12</sup>C'alal ilel yu'un ti Jesuse, iq'ue talel, xi albate: —Ti vo'ote, lacol xa yu'un ti achamele.
- <sup>13</sup>Laj scajan sc'ob ta stojol ti antse. Ta jech yepal tuq'uib ti spate, ti xalbe xa slequil yutsilal ti Diose.
- <sup>14</sup>Ja'uc ti banquilal jpas-mantal yu'un ti ch'ul nae, cap sjol, yu'un ta sc'ac'alil cuxub o'ntonal, colesvan ti Jesuse. Xi laj yal ta stojol ti jnaclejetique: —La', ac'o abaic ta poxtael ti oy vaquib c'ac'al stac' xij'abteje, ma'uc ta yorail sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale.
- <sup>15</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Jpac'taejbailetic, ¿mi mu tauc xajitunic avacaxic, aburroic yo' ta xavac'beic vo' yuch' c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale?
- <sup>16</sup>Ti ants li'e, ti ja' jun snitilul ti Abrahame, oy xa ta svaxaclajunebal (18) jabil oy xchamel ti chucbil pech'bil yu'un ti pucuje. ¿Mi mu stac' colesel ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale?
- <sup>17</sup>C'alal jech laj yal ti Jesuse, q'uexav scotol ti yajcontrataque. Ja'uc ti c'u yepal oyique, xmuyubajic xa ti laj yilic ti muc'tic no'ox c'usi laj yac' ta ilel ti Jesuse.

### **Sc'oplal ti bec' mostazae**

*(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)*

- <sup>18</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —¿C'usi xco'olaj o ti ventainel yu'un ti Diose? ¿C'u s'elan ta co'oltasel?
- <sup>19</sup>Co'ol s'elan jech c'u cha'al jbej sbec' mostaza laj sts'un ta yosil ti vinique. C'alal ta xch'ie, joybij ta jpets muc' ta te', ti spas xa yuni tasic ti mutetic ta sc'ob c'obtaque.

### **Sc'oplal ti spajubtasobil pane**

*(Mt 13.33)*

- <sup>20</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —¿C'u s'elan ta jco'oltas ti ventainel yu'un ti Diose?
- <sup>21</sup>Co'ol s'elan jech c'u cha'al juteb spajubtasobil pan, ta scap ta oxbis sbisol harina ti jun antse, yo' jech ta xpajub scotol ti vots'bil harinae.

### **Ti biq'uit ti'nae**

*(Mt 7.13-14, 21-23)*

- <sup>22</sup>C'alal jech ta xbat ta Jerusalene, ti Jesuse x'ech' chanubtasvanuc ta jujun jteclum xchi'uc ta jujun bic'tal jteclum.
- <sup>23</sup>Oy buch'u xi laj sjaq'ue: —Cajval, ¿mi jutuc no'ox ti buch'u ta xcolique? Ti Jesuse xi laj staq'ue:
- <sup>24</sup>—Ac'beic yipal ochanic batel ti ta biq'uit ti'nae. Ta xcalboxuc ava'iic, yepal no'ox ti buch'u ta sc'an ta x'ochic ya'iique, ja'uc le'e, mu cha'beluc xu' yu'unic.



<sup>25</sup>Mi laj smac comel sti' sna ti yajval nae, ti c'u avepalic oyoxuc ta spat ti ti'nae, xac'ojilanic xa liquel ti ti'na ti xachi ta xavalique: 'Cajval, jambuncutic.' Ja'uc ti stuque xi ta stac'boxuc talele: 'Mu jna' bu liquemoxuc talel.'

<sup>26</sup>Va'i un, xachiic xa liquele: 'A'yio ava'i, jmoj lijve'otic, laj cuch'tic vo', laj achanubtasuncutic ta scalleal ti jlumalcutique.'

<sup>27</sup>Ja'uc ti stuque xi ta stac'boxuc talele: 'Laj xa calboxuc ava'iic, mu jna' bu liquemoxuc talele. Quejo abaic loq'uel li' ta jtojole, ti laj xa apasic ti c'usitic chopole.'

<sup>28</sup>Xa'oq'uic liquel, xc'uxet liquel aveic c'alal ta xavilic ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe, xchi'uc scotol ti j'alc'opetic ti ochemic xa batel ti bu ta xventainvan ti Diose. Ja'uc ti vo'oxuque, jip xa'utatic loq'uel.

<sup>29</sup>Yu'un ta xtalic ti buch'utic oyic ta xchanjotal ti banomile yo' ta xchotiic ta ve'el ti bu ta xventainvan ti Diose.

<sup>30</sup>Va'i un, ti buch'utic ich'bilic ta muc' avi tana li'e, mu'yuc ich'biluc ta muc' ta xc'otic. Ti buch'u mu'yuc ich'bil ta muc' avi tana li'e, ja' ich'bil ta muc' ta xc'otic.

### **Ti Jesuse ta x'oc' ta sventa ti Jerusalene**

*(Mt 23.37-39)*

<sup>31</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' o c'otic jun chib fariseotic ti xi laj yalbeic ya'i ti Jesuse: — Loc'an batel li'e, yu'un ti ajvalil Herodese ta smilot ya'i.

<sup>32</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Batanic, xi xbat avalbeic ya'i ti vet taje: "A'yio ava'iic, ti tanae, ti oc'ome, ta to jloq'ues ti pucujetique, ta to jcoles ti jchameletique, ja' to cha'ej ta stsuts cu'un ti cabtele."

<sup>33</sup>Ti tanae, ti oc'om cha'eje, ta ono'ox jtam batel ti jbee. Mu lecuc mi ta xlaj jun yaj'alc'op mi ma'uc ta Jerusalene.

<sup>34</sup>"Jerusalén, Jerusalén, ti naca smilel no'ox avu'un ti j'alc'opetique, ti naca xapujbeic no'ox ton ti buch'utic tacbilic tal yu'un ti Diose, ep ta velta ta jc'an jtsoboxuc ca'i jech c'u cha'al ti me' alac' ta stsob yuni alab ta yolon xiq'ue. Ja'uc le' une, mu xac'anic.

<sup>35</sup>A'yio ava'iic un, jipbil tenbil ta xcom ti ana ac'ulebique. Ta xcalboxuc ava'iic, mu xa bu ta xavilbeicun ti jsate ja' to mi ta sta yorail mi xachiic liquele: 'Jun yutsil ta j'ech'el ti Buch'u tacbil talel yu'un ti Cajvaltlic Diose.' "

## **San Lucas 14**

### **Ti Jesuse laj scoles jun vinic ti tsacbil ta sitale**

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, bat ve'uc ti Jesús ta sna jun banquialal yu'un ti fariseotique. Ta xpa'ie yu'un ti yan fariseotic xtoque.

<sup>2</sup>Ti bu taje, oy jun vinic ta sts'el ti ip ta xa'i ta sitale.

<sup>3</sup>Ti Jesuse xi laj sjac'be ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale xchi'uc ti fariseotique: —¿Mi stac' colesel jun jchamel ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal, mi mu xu'?



<sup>4</sup>Ja'uc ti stuquique ts'ijil icomic. Va'i un, ti Jesuse laj yic' talel ti jchamele. Laj scoles, laj yalbe ti ac'o batuque.

<sup>5</sup>Xi albatic ti fariseoetique: —Buch'u junucal avu'unic, mi ta xbaj ta joc' ti aburroique, ti avacaxique, ¿mi mu'yuc van chbat aloq'uesic talel ta ora no'ox, manchuc mi sc'ac'alil cuxob o'ntonal?

<sup>6</sup>Mu'yuc c'usi jbeluc tac' yu'unic.

### **Sc'oplal ti buch'u ic'bilic ta ve'ele**

<sup>7</sup>C'alal laj yil ti Jesús chot xiic c'otel ta chotlebal ta sts'el sti'il mexa ti bu ma'uc sventaic ti buch'u ic'bilique, xi laj sbijubtasane:

<sup>8</sup>—Mi oy buch'u ta xayic' ta ve'el ta sventa ti nupunele, mu xbat achotan aba ta sliquebal chotlebal, naca mi c'otuc yan ti x'ech' to ich'bil ta muc' yu'un ti buch'u laj yic'ot ta q'uine, ti ja' mu sta ti vo'ote.

<sup>9</sup>Ti buch'u laj yic'oxuque, xu' ti xi ta xtal yalbote: 'Ti chotlebal li'e, ma'uc aventa, ja' xchotleb ti jun chi'iltic li'e.' Va'i un, q'uexlal xa ta xba chotlan ta slajeb chotlebal ti oy ta patil ti vo'ot une.

<sup>10</sup>C'alal mi oy buch'u ta xic'ote, ta lec no'ox chotlan ta chotlebal ti oy ta patile. C'alal ta xilot ti buch'u laj yic'ote, xu' xi ta xalbote: 'Chi'iltic, jelavan talel li'e. La' chotlan ta chotlebal ta sventa ti buch'u ti ich'bil ta muq'ue.' Ja' jech ich'bil ta muc' ta xac'ot yu'un ti buch'u chotolic ta sts'el sti'il ti mexae.

<sup>11</sup>Ti buch'u ta xac' sba ta ich'el ta muq'ue, ta xpec'tsanbat sc'oplal. Ja'uc ti buch'u biq'uit ta xac' sbae, ta xtoyesbat sc'oplal.

<sup>12</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti vinic buch'u ic'vane: —C'alal mi oy buch'u ta xavic' ta ve'ele, ma'uc xavic' ti buch'u lec xavil aba achi'uque, ti achi'iltac ta voq'uele, ti avuts' avalaltaque, ti alac'na jc'uulejetique. Ti stuquique xu' ta spacbot sutel. Laj xa atabe sutel ti xq'uexole.

<sup>13</sup>C'alal ta xapas q'uine, ja' ic'o talel ta ve'el ti buch'utic abol sbaique, ti tuncoetique, ti coxovetique, ti ma'satetique.

<sup>14</sup>Xamuyubaj unbi, yu'un ti stuquique mu xq'uex, mu xpac yu'unic. Ta xavich'be xq'uexol c'alal ta xcha'cuxiic ti buch'u oy slequil yutsilique.

### **Ti babac'op sventa ti muc' ta ve'ele**

*(Mt 22.1-10)*

<sup>15</sup>C'alal jech laj ya'iic taje, oy jun ta scotol ti chotol ta sts'el sti'il mexae, xi laj yalbe ti Jesuse: —Jun yutsil ti buch'u ta x'och ve'icuc ti bu ta xventainvan ti Diose.

<sup>16</sup>Ti Jesuse xi laj yalbee: —Oy jun vinic laj yac' jun muc'ul ve'el, ti laj yal mantal yich'uc iq'uel talel ti epal jnaclejetique.

<sup>17</sup>C'alal yorail xa ta x'och ti ve'ele, xi laj yalbe ti yaj'abtele: 'Batan, ba albo ya'iic ti buch'u ic'bilique, la'ic yu'un chapajem xa scotol ti c'usi ta xich' lajesele.'





<sup>18</sup>Scotolic laj yalic ti mu'yuc c'usi xutique. Ti june xi laj yale: 'Naca to no'ox laj jman cosil. Tsots sc'oplal chba jq'uel. Mu xu' xibat. Ta xavil ti jtoyobbaile.'

<sup>19</sup>Ti june xi laj yale: 'Naca to no'ox laj jman vo'ob (5) par j'abtel vacax. Ta jc'an ta jq'uel ca'i c'u s'elan ta x'abtej. Ta xavil ti jtoyobbaile.'

<sup>20</sup>Ti yane xi laj yale: 'Naca to no'ox linupun. Mu'yuc c'usi xcut xibat.'

<sup>21</sup>Ti jtunele c'ot yalbe ya'i ti yajval ti va'i s'elan tac'avic ti buch'u ic'bilique. Chopol laj ya'i ti ajvalile, xi laj yalbe ya'i ti yajtunele: 'Batan ta ora ta jteclum. Xani o ti calleetique, ti bic'tal beetique. Ic'o talem ti buch'u abol sbaique, ti coxovetique, ti ma'satetique, ti tuncoetique.'

<sup>22</sup>Ts'acal to sutic talem ti jtunele, ti xi c'ot yale: 'Cajval, jech laj jpas jech c'u cha'al laj avale. Ja'uc le' une, oy to xocol ti chotlebale.'

<sup>23</sup>Ti ajvalile xi laj yalbe ti yajtunele: 'Batan no'ox xtoc ta calleetic, ta bic'tal beetic yu'un ti jteclume. Tsatsal ic'o talem ti buch'utic ta xatae yo' ta xnoj ti jnae.'

<sup>24</sup>Yu'un ta xcalboxuc ava'iic ta melem, laj sc'oplal ti oy buch'u ta xve' ta jna ti buch'u ba'yel laj jta ta iq'uele.' "

### **Vocol ta ts'acliel ti Cristoe**

*(Mt 10.37-38)*

<sup>25</sup>Ep buch'utic sts'acliojic batel ti Jesuse ti xi laj yal ti laj sq'uel sutel ti spate:

<sup>26</sup>—Mi oy buch'u sc'an ta xistsacliuun ya'i, mi mu xtuch' comel ta yo'nton ti stote, ti sme'e, ti yajnile, ti xnich'nabtaque, ti xchi'iltac ta voq'uele, ti yixleltaque, xchi'uc ti xcuxlejal stuque, mu xu' ta x'och ta cajchanc'op.

<sup>27</sup>Ti buch'u ta sc'an ta xists'aclic, mi mu sc'an sts'ic xcuch svocol ta jventa, mu xu' ta x'och ta cajchanc'op.

<sup>28</sup>Mi oy buch'u junucal avu'unic ta sc'an smeltsan ya'i jun natil luchlebale, ¿mi mu ba'yeluc ta xchoti ta snopel c'u yepal ta xlay yo' jech ta xil mi ta stsuts ti yabtele?

<sup>29</sup>Mi ta jech yepal ta xlic abtejuc ta sliquesel ti yoque, mi mu'yuc xc'ot ta stsutsel yu'one, c'alal oy buch'u ta xil ti mu'yuc stsuts yu'one, ta xlic labanatic.

<sup>30</sup>Xi ta x'albate: 'Ti vinic le'e ta ox smeltsan luchlebal, mu'yuc xc'ot ta stsutsel yu'un.'

<sup>31</sup>Mi oy jun ajvalil ta xbat yac' leto xchi'uc yan ajvalil, ¿mi mu ba'yeluc ta xchoti ta snopel lec mi xu' yu'un ta stsalel ti jtob ta mil (20,000) yajsoldado ti scontrae, ti c'ajomal no'ox lajunmil (10,000) yajsoldado oy yu'un ti stuque?

<sup>32</sup>Mi mu xu' yu'un ta xa'ie, c'alal nom to xtal ti yajcontrae, ta stac batel yajtuneltac ta sc'anel ti lamajuc ti c'oqe.

<sup>33</sup>Ja' yu'un un, buch'uuc no'ox mi mu xtuch' ta avo'ntonic ti c'usi oy avu'unique, mu xu' xa'ochic ta cajchanc'optac.

### **C'alal ta xch'ay xchi'il ti ats'ame**

*(Mt 5.13; Mr 9.50)*



<sup>34</sup>“Ti ats'ame toj tunel. Mi ta xch'ay ti xchi'ile, ¿mi oy to c'usi ta xtun o?”

<sup>35</sup>Mi ja'uc ta xtun sventa banomil, mi ja'uc ta xtun sventa c'a'ep. Ja' no'ox ten xi batel. Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i.”

## San Lucas 15

### Sc'oplal ti jch'ayel-chije

(Mt 18.10-14)

<sup>1</sup>Scotol ti jc'an-patan-taq'uinetic sventa ti Romae, xchi'uc ti jsa'muliletique, nopajic batel yo' ta xa'iic c'usi ta xal ti Jesuse.

<sup>2</sup>Ja'uc ti fariseoetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, lic labanvanicuc ti xi laj yalique: —Ti vinic le'e lec ta xa'i ta xic' ta xchi'in ta ve'el ti jsa'muliletique.

<sup>3</sup>Ti Jesuse xi lic yalbe jun babac'ope:

<sup>4</sup>—Mi oy buch'u junucal avu'unic, oy vo'vinic (100) ta c'ot ti xchije, mi ch'ay comel jcotuque, ¿mi mu lamaluc ta xicta comel ta yaxaltic ti yepale yo' ta xba sa' tal ti jcot ch'ayeme mi mu ja'uc to mi laj sta talele?

<sup>5</sup>C'alal mi laj sta talele, xmuyubaj xa ta scajan talel ta snequeb.

<sup>6</sup>C'alal mi c'ot ta snae, ta xba stsob talel ti xchi'iltaque, ti slac'nataque, ti xi ta xale: ‘Muyubajcutic, yu'un laj xa jta ti jcot cuni chij ch'ayem to oxe.’

<sup>7</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech ec ti Dios ti oy ta vinajele, xmuyubaj xa ti c'alal ta sjelta yo'nton ti jun jsa'mulile, ja' mu sta xmuyubaj yu'un ti balunlajuneb yo'vinic (99) ti buch'u lec ono'oxe, ti ma'uc xa ta alel ta sjelta ti yo'ntonique.

### Sc'oplal ti jsep taq'uin ch'aye

<sup>8</sup>“Q'uel avilic, mi oy jun ants ti oy lajunsep (10) staquine, mi ta xch'ay yu'un ti june, ¿mi mu xlic stsan ti slamparae, mi mu naca sta xlic smes ti yut sna ja' to ti c'uxi laj stae?”

<sup>9</sup>C'alal mi laj sta ta sa'ele, ta xic' talel ti xchi'iltaque, ti slac'nataque, ti xi ta xale: ‘Muyubajcutic, yu'un laj jta ti jsep cuni taq'uin ti ch'ayem to ox cu'une.’

<sup>10</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, ja' jech xmuyubajic ti yaj'ánjeltac ti Diose c'alal ta xlic sjelta yo'nton ti jun jsa'mulile.”

### Ti jatvil quereme

<sup>11</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Oy jun vinic oy cha'vo' ti xnich'one.

<sup>12</sup>Xi laj yalbe stot ti its'inale: ‘Tot, ac'bun ti jrexto ti c'u yepal ta ono'ox xavac'bune.’ Jech ti totile lic xch'acbe xnich'nab ti c'usi oy yu'une.

<sup>13</sup>Ti its'inale mu xa jaluc c'ac'al jalij. Lic xchon ti xrexto c'u yepal ac'bat yu'un ti stote. Ti taq'uin laj yich'e, bat slajes ta yan muc'tiquil lum ti bu laj yixtolan ta slajesele, ti laj yac'be sba c'usi xa sc'an ti yo'ntone.

- 14 C'alal laj xa slajes scotol ti staq'uine, ja' o tal tsots vi'nal ta muc' ta lum ti bu oye. Jech ti stuque, lic ya'i vi'nal.
- 15 Bat sa' yabtel ta stojol jun vinic ti bu taje, ti tacat batel ta osil ta sq'uelel ti chitometique.
- 16 Yo'ntonuc xa ya'i sc'an snojes xch'ut yu'un sve'el ti chitometique, mu jutebuc x'ac'bat slajes.
- 17 Xi lic snop ta yo'ntone: 'Yepal no'ox oy j'abteletic ta sna ti jtote oy no'ox ti sve'elique, ja'uc ti vu'un li' une, ta xicham ta vi'nal.
- 18 Ta xicha'sut batel ta sna ti jtote, ti xi xc'ot calbee: Tot, laj xa jta jmul ta stojol ti Diose. Laj xa jta jmul ta atojol ec.
- 19 Mu xa xtal yutsil xabisun ta anich'on. Bisun xa no'ox jech c'u cha'al junuc avaj'abtel.'
- 20 Jech un, laj stam batel sbe. Sut batel ta sna ti stote. "C'alal nom to sc'an ta xc'ote, ile yu'un ti stote, c'uxubaj yo'nton ta stojol. Bat nupatuc ta be ta anil. Meye sbuts'e yu'un.
- 21 'Tot, laj xa jta jmul ta stojol ti Diose xchi'uc ta atojol ec. Mu xa xtal yutsil xabisun ta anich'on', xi laj yal ti nich'onile.
- 22 Ti totile xi laj yalbe ya'i ti yaj'abteltaque: 'Ba loq'uesic talel ta ora ti lequil c'u'ile, ac'beic slap ti jnich'one. Ac'beic yixtolal sni' sc'obe xchi'uc xonob.
- 23 Nitic talel ti jubem ch'in vacaxe, milic, yu'un ta jpastic q'uin, ta xijve', ta xcuch'tic vo'.
- 24 Yu'un ti jnich'on li'e, laj jnop ti chamem xae, avi cuxul vul ta loq'uel. Ch'ayem xa ox, laj to quilbetic sat.' Lic spasic ti q'uine.
- 25 "Ja'uc ti banquial nich'onile batem ta yosil. C'alal sut talele, xc'ot ta sts'el ti nae, ja' o laj ya'i ti xnic no'ox yutsil ti músicae xchi'uc ti ac'ote.
- 26 Va'i un, laj yic' talel jun j'abtel, laj sjac'be c'usi c'ot ta spasel.
- 27 'Yu'un sut xa talel ti avits'ine. Ti atote laj yal mantal ti laj yich' milel ti jun o'jcot jubem ch'in vacaxe, yu'un lec vul ta loq'uel, mu'yuc c'usi laj snuptan', xi laj yal ti j'abtele.
- 28 Va'i un, ti banquial nich'onile ep cap sjol, mi ja'uc xa sc'an x'och batel ta na. Loc' talel ti totile, tal sc'anbe vocol ti ac'o ochuc batele.
- 29 Ti banquial nich'onile xi laj yalbe ti stote: 'Xana' lec ti ep xa jabil ti litun avu'une. Mu'yuc jtoyobbail ta atojol. Mi jcotuc tentsun laj avac'bun yo' ta jpascutic q'uin xchi'uc ti buch'utic lec xquil jbacutic xchi'uque.
- 30 Ja'uc tana le' une, c'alal vul ti avuni nich'on ti laj yixtolanbot ataq'uin ta jovil antsetique, laj amilbe ti jubem ch'in vacaxe.'
- 31 'Nich'on, scotol c'ac'al li' oyot ta jtojole. Scotol ti c'usi oy cu'une, ja' avu'un.



<sup>32</sup>Jech sc'an ta jpastic ti q'uin avi tana li'e. Muyubajcutic, yu'un ti avits'ine, laj jnop ti chamem xae, avi cuxul vul ta loq'uel. Ch'ayem xa ox, laj to quilbetic sat', xi laj yal ti totile."

## San Lucas 16

### Babac'op ta sventa jbainej abtel ti sna' c'usi xut sbae

<sup>1</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ya'i yan babac'op ti yajchanc'optaque: —Oy jun jc'ulej vinic. Oy jun yajbainej abtel ti bat yalbe ya'i ti ajvalile ti ta x'ixtolanbat ti c'usitic oy yu'one.

<sup>2</sup>Ti ajvalile tavan ta iq'uel ti xi laj yalbee: '¿C'u cha'al jech ta xca'i ac'oplal taje? Chapanbun talel scotol ti c'usitic avich'oj ta aventae, yu'un mu xa xcac' abain ti c'usi x'ayan cu'one.'

<sup>3</sup>Xi laj snop ti j'abtele: '¿C'usi xu' ta jpas? yu'un laj xa sjipun loq'uel ta yabtel ti ajvalile. Mu'yuc xa yipal cu'un ta yabtelanel ti banomile. Q'uexlal sba mi ta jc'an limoxnae.

<sup>4</sup>Laj xa jna' c'usi xu' ta jpas yo' oy xu' buch'u ta xiyiq'uic ochel ta yut snaic c'alal ch'abal xa ti cabtele.'

<sup>5</sup>Va'i un, ti jbainej abtele ta jujun tal laj sta ta iq'uel ti buch'u oy yilic ta stojol ti ajvalile, ti xi laj sjac'be: '¿C'u yepal avil yu'un ti cajvale?'

<sup>6</sup>Xi laj staq'ue: 'Oy vo'vinic (100) ta bej barril aceite quil yu'un ti ajvalile.' Xi laj yal ti jbainej abtele: 'Li' oy svunal ti avile. Chotlan ta ora. Tsaco comel lajuneb yoxvinic (50) ta bej barril no'ox.'

<sup>7</sup>Xi laj yalbe ti jun xtoque: 'Ti vo'ote, ¿c'u yepal avil yu'un ti cajvale?' Xi laj staq'ue: 'Oy vo'vinic (100) ta bis trigo quil yu'un.' Xi laj yal ti jbainej abtele: 'Li' oy svunal avil. Ja' no'ox tsaco chanvinic (80) ta bis.'

<sup>8</sup>Ti ajvalile laj yil ti ech'em sbijil ta sventa no'ox banomil ti chopol jbainej abtel ti sna' c'usi xut sba ti c'usi ta xtun yu'one. Yu'un ti li' ta banomile, oy sbijilic, sna'ic lec c'u s'elan ta scolta sbaic ta jujun tal yo' lec oyic. Ja' mu sta sbijilic ti buch'utic ti oyic ta saquilal osile.

<sup>9</sup>"Ta xcalboxuc ava'iic, tunesic ti c'usi oy avu'unic li' ta banomil ti sna' xlaje yo' jech ta xnopaj tal avu'unic ti yane. Yu'un c'alal ta xlaj sc'oplal ti c'usitic ta xatunesique, oy buch'u xmuyubaj xa ta xayic'oxuc ochel ta naclej sbatel osil.

<sup>10</sup>"Ti buch'u ta slequil yo'nton ta stunes ti c'usi juteb oy yu'one, ta slequil yo'nton xtoc ta stunes ti yepal c'usi oy yu'one. Ja'uc ti buch'u ma'uc ta slequil yo'nton ta stunes ti juteb c'usi oy yu'one, ja' jech xtoc unbi, ma'uc ta slequil yo'nton ta stunes ti c'usi yepal oy yu'one.

<sup>11</sup>Mi mu ta slequiluc avo'ntonic ta xatunesic ti c'usitic x'ayan avu'unic li' ta banomil ti sna' xlaje, ¿buch'u ta xac'boxuc aventainic ta tunesel ti bats'i c'ulejale?



<sup>12</sup>Mi mu ta slequiluc avo'ntonic ta xatunes ti ma'uc avu'unique, ¿buch'u ta xayac'boxuc avich'ic ti c'usi ja' avu'un atuquique?

<sup>13</sup>Mu'yuc buch'u stac' ta x'abtej ta stojol cha'vo' ajvalil. Jun lec ta xc'uxubij, jun mu lecuc ta xil. Jun lec ta x'abtej ta stojol, jun ta stoy sba ta stojol. Ja' jech ti vo'oxuque, mu xu' xavac' abaic ta tunel yu'un Dios c'alal mi ja' batem avo'ntonic ti taq'uine.”

<sup>14</sup>C'alal laj ya'i ti fariseoetic ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, lic slabanic yu'un batem yo'ntonic yu'un ti taq'uine.

<sup>15</sup>Ti Jesuse xi laj yalbee: —Ti vo'oxuque jun xa yutsil ta xapas abaic ta stojol ti buch'uuc no'oxe. Ti Diose yiloj avo'ntonic c'u s'elan. Na'o abaic un, ti c'usi xatoyet xchi'uc ta stojol ti buch'uuc no'oxe, mu lecuc ta xil ti Diose.

### **Ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti ventainel yu'un ti Diose**

<sup>16</sup>“C'alal mu'yuc to ox ta xvul ta loq'uel ti Juane, oy xa ono'ox ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti c'u s'elan chanubtasvan ti j'alc'opetique. Va'i un, ja' o lic talel ta yalel sc'oplal ti lequil c'op sventa ti ventainel yu'un ti Diose, ti scotolicuc yac'beic yipal ochicuc batele.

<sup>17</sup>“J'ech'el mu stac' ch'aybel sc'oplal ti oy c'usi tsots albile, ja' stac' no'ox tubbel sc'oplal ti vinajel banomile.

### **Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti bajobbaile**

*(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

<sup>18</sup>“Mi ta sbaj sbaic xchi'uc yajnil ti jun vinique, mi ta xba yic' yan antse, ta sta smul. Ti buch'u ta xic' ti bajbilal antse, ta sta smul ec.

### **Ti jc'ulej vinique xchi'uc ti Lazaro**

<sup>19</sup>“Oy jun jc'ulej vinic, jun yutsiquil ti sc'u' ta slape, ti jun yutsiquil ti sve'el ta slajese, ti jujun c'ac'al ta spas ti q'uine.

<sup>20</sup>Oy jun vinic xtoc abol sba, Lázaro ti sbie. Oy xchamel ti noj ta yayijemal ti sbec'tale. Xchotet ta sti' sna ti jc'uleje.

<sup>21</sup>Ti abol sba vinic taje, ta sc'an ta slajes ya'i ti c'usitic ta xbaj yalel ta sti'il xmexa ti jc'uleje. Ja' no'ox ta xtal lec'batuc ta ts'i'etic ti syayijemale.

<sup>22</sup>Ti buch'u abol sbae, sta sc'ac'alil cham, iq'ue batel yu'un anjeletic yo' chba xchi'in sbaic xchi'uc ti Abraham ti oy ta lequilale. Jech ti jc'uleje cham ec, laj yich' muquel.

<sup>23</sup>C'alal ta xich' svocol ti jc'ulej ti bu oy ti animaetique, laj stoy muyel sat, laj yil ta nom ti Abrahame xchi'uc ti Lazaro.

<sup>24</sup>Xi lic avanuc ti jc'ulej vinique: ‘Totic Abraham, ich'un ta c'ux. Albo ya'i ti Lazaro ti ac'o sts'aj talel jutebuc sni' sc'ob ta vo', yo' xtal sicubtasbun ti coq'ue, yu'un ta xquich' ep vocol li' ta c'oq'ue.’

<sup>25</sup>Xi tac'bat yu'un ti Abrahame: ‘Nich'on, vuleso ta avo'nton ti c'alal oyot to ox ta sba banomile, laj avac'be aba scotol ti c'usi ta sc'an ti avo'ntone. Ja'uc ti Lázaro li'e, toj



abol sba ech' ta sba banomil. Avi tana ti stuc li'e, mu'yuc xa c'usi xal yo'nton, laj xa sta ti lequilale. Ja'uc ti vo'ote, ta xavich' avocol.

<sup>26</sup>Ma'uc no'ox le'e, yu'un oy jun muc' ta liquil ch'en ta o'lol cu'untic. Ti xcaltic une, mi oy buch'u ta sc'an ta xjelav batel ti bu oyote, mu xu'. Mi oy buch'u ta sc'an ta xjelav talel ti bu oyuncutique, mu xu'.

<sup>27</sup>“Xi laj yal ti jc'uleje: ‘Ch'ul abolajan, Totic Abraham, taco batel ti Lázaro ta sna ti jtote,

<sup>28</sup>yu'un oy vo'ob jchi'il ta voq'uel. Ta jc'an ac'o ba yalbe ya'i yo' mu xtalic li' ti bu tsots ti vocole.’

<sup>29</sup>Xi laj yal ti Abrahame: ‘Oy ta sc'obic ti c'usitic ts'ibabil yu'un ti Moisesse xchi'uc ti j'alc'opetique, ac'o xich'ic ta muc'.’

<sup>30</sup>Xi laj stac' ti jc'uleje: ‘Totic Abraham, mu xich'ic ta muc'. Mi ta xilic ti oy buch'u ta xcha'cuxi batele, ta sutes sbaic.’

<sup>31</sup>Xi laj yal ti Abrahame: ‘Mi mu sc'an xich'ic ta muc' ti c'usitic ts'ibabil yu'un ti Moisesse xchi'uc ti j'alc'opetique, mu ja' xa la ta xich'ic ta muc' mi oy buch'u ta xcha'cuxi batel.’ ”

## San Lucas 17

### Xi'bal sba ti bajel ta mulile

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

<sup>1</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Oy ono'ox ti bajel ta mulil ti mu'yuc c'usi stac' utele. ¡Mu no'ox cha'bel un ti buch'u ta sta smul yu'un ti yane!

<sup>2</sup>Ja' lec ti chuc xi cho' ta snuq'ue, ti jip xi yalel ta nabe, yo' jech mu sta mulil yu'un junuc ti ololetique.

<sup>3</sup>“Q'uelo abaic, bijanic, mi oy jun achi'il laj sta smul ta atojole, lequil albo ya'i. Mi ta xlic ya'i sbae, ch'aybo smul scolo'.

<sup>4</sup>Manchuc mi vuc-coj ta c'ac'al laj sa' smul ta atojol, mi vuc-coj xi ta xtal yalbote: ‘Jna' ti ja' jmule, mu xa jpas jech', mi xayute, ch'aybo ti smul scolo'e.’

### Smuc'ul stsatsal ti oy c'usi c'otem ta o'ntonale

<sup>5</sup>Ti jholc'opetique xi laj sc'anbeic ti Jesuse: —Epajesbuncutic ti xch'unajel co'ntoncutique.

<sup>6</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti oyuc ta avo'ntonic jech c'u cha'al jbejuc ta uni bec' mostaza ti oy c'usi stac' xc'ot ta pasele, xu' xi xavalbe ya'i ti jpets sicómoro te' li'e: ‘Pitso aba loq'uel, ba ts'uno aba ta nab', mi xavute, ta xch'un.

### Yabtel ti jtunele

<sup>7</sup>“Ti vo'oxuque, mi oy jun avaj'abtel ti c'alal ta sut talel ta abtele, mi ta sq'uelel ti vacaxe, ‘La', ochan talel, chotlan, ve'an', ¿mi xachi ta xavalbeique?





<sup>8</sup>C'ajomal xachi ta stojole: 'Chapano talel jve'el, yu'un ta xive', ta xcuch' vo'. Paso c'usi sc'an pasel c'alal yacalun ta ve'ele, ts'acal to, xave' xavuch' vo'.'

<sup>9</sup>Mi ja'uc 'colaval' xavut c'alal laj xa spas scotol ti c'usi laj avalbee.

<sup>10</sup>Ja' jech ti vo'oxuque, c'alal mi laj apasic c'u s'elan yaloj ti Diose, sc'an ti xi ta xavalique: 'Ma'uc lequil jtuneluncutic, ja' no'ox laj jpascutic ti c'u yepal ja' cabtel laj ca'icutique.' ”

### **Ti Jesuse laj scoles lajunvo' (10) jc'a'emal-chamel**

<sup>11</sup>C'alal jech ta xanav batel ta Jerusalén ti Jesuse, ech' batel ti bu sts'aquinoj sba yosilic ti Samaria banomile xchi'uc ti Galileae.

<sup>12</sup>C'alal c'ot ta jun biq'uit jteclume, ja' o talic lajunvo' (10) viniqetic ti tsacbilic ta c'a'emal chamele, ti nom va'ajtic comique,

<sup>13</sup>ti xi lic avanicuque: —Jesús, Jchanubtasvanej, c'uxubinuncutic.

<sup>14</sup>C'alal ilatic yu'un ti Jesuse, xi albatique: —Batanic, ba ac'o abaic ta ilel ta stojol ti paleetique. C'alal ta xanavic batele, ja' o mesbil tusbil c'ot ti xchamelique.

<sup>15</sup>Oy buch'u jun yu'unic, c'alal laj yil ti colem xae, sut talel, ti tsots x'avet xa talel ta yalbel slequilal ti Diose.

<sup>16</sup>Vul squejan sba ta stojol ti Jesuse, ti snupilan xa banomil laj spatán sba ta lumtic yo' ta xalbe coliyal. Ti vinic taje, liquem talel ta Samaria.

<sup>17</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —¿Mi mu lajunvo'oxuc (10) col ti achamelique? ¿Bu oy ti yan balunvo'e (9)?

<sup>18</sup>¿Mi c'ajomal no'ox stuc sut talel ti jyanlum vinique yo' tal xalbe slequilal ti Diose?

<sup>19</sup>Xi albat ti vinique: —Lican, batan, colemot xa ta sventa ti c'ot ta avo'ntone.

### **C'u s'elan ta xvul ta loq'uel ti ventainel yu'un ti Diose**

*(Mt 24.23-28, 36-41)*

<sup>20</sup>Ti fariseoetique laj sjac'beic ti Jesuse c'usi ora ta xvul ta loq'uel ti ventainel yu'un ti Diose. Ti Jesuse xi laj staq'ue: —C'alal ta xvul ta loq'uel ti ventainel yu'un ti Diose, mu xvinaj ta q'uelel.

<sup>21</sup>Mu'yuc buch'u ti xi ta xalique: “Li' xa oye, le' xa oye.” Ti ventainel yu'un ti Diose, li' xa oy ta atojolique.

<sup>22</sup>Xi laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque: —Oy bu ta sta jun c'ac'al ti ta xac'anic xaq'uelicun ti vu'un co'ol j'elantique. Mi ja'uc xa ta xavilicun.

<sup>23</sup>Oy buch'u ti xi ta xalique: 'Li' xa oye, le' xa oye.' Mu me xabatic. Mu xats'acliic ti buch'u jech ta xalic taje.

<sup>24</sup>C'alal ta sta sc'ac'alil ta xital ti vu'un co'ol j'elantique, co'ol s'elan jech c'u cha'al sac tsel ti xjaplajet no'ox xojobal ta jujot vinajele.



- <sup>25</sup>Ja'uc le' une, ba'yel ep ta xquich' vocol, ti bajbil tenbilun yu'un ti jnaclejetic avi li'e.
- <sup>26</sup>Ti c'u s'elan laj spasic ti jnaclejetic c'alal cuxul to ox ti Noee, ja' no'ox jech s'elan ti jnaclejetic c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique.
- <sup>27</sup>Yu'un batem yo'ntonic ta ve'el, ta uch' vo', ta xic'an sbaic, ta xaq'uic ta nupunel ti yalab xnich'nabique. Jech ta spasolanic c'alal c'ot yorail och batel ta barco ti Noee. Tal ti nojel ta vo'e, cham scotolic.
- <sup>28</sup>Jech c'ot ta pasel xtoc c'alal cuxul to ox ti Lote. Ja' no'ox batem ta yo'ntonic ta ve'el, ta uch' vo', ta manolajel, ta chonolajel, ta ts'unobajel, ta smeltsanel snaic.
- <sup>29</sup>Ja'uc le'e, c'alal loc' batel ti Lot ta jteclum Sodomae, ja' o yal talel c'oc' xchi'uc asufre ta vinajele, mileic scotolic.
- <sup>30</sup>Ja' jech s'elan ti sc'ac'alil c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique.
- <sup>31</sup>“Ta sc'ac'alil taje, mi oy buch'u muyem batel ta xcha'cojal snae, mu xa xyal talel ta sloq'uesel ti c'usitic oy yu'un ta nae. Mi oy buch'u batem ta yabtele, mu xa me sut talel ta sna.
- <sup>32</sup>Vuleso ta avo'ntonic c'u s'elan c'ot ta stojol yajnil ti Lote.
- <sup>33</sup>Ti buch'utic ta spoj ya'iic ti xcuxlejale, ja' ta xch'ay no'ox. Ja'uc ti buch'utic mu spoj ti xcuxlejale, ta sta ono'ox ti xcuxlejale.
- <sup>34</sup>“Ti ta yac'ubalil taje, ta xcalboxuc ava'iic ti xi s'elan ta xc'ot ta stojolic ti buch'u cha'vo' jmoj ta xvayic ta jun teme: jun ta x'iq'ue batel, jun ta xcomtsanat.
- <sup>35</sup>Xi s'elan ta xc'ot ta stojolic ti cha'vo' antsetic jmoj ta xjuch'najique: jun ta x'iq'ue batel, jun ta xcomtsanat.
- <sup>36</sup>Xi s'elan ta xc'ot ta stojolic ti cha'vo' viniquetic jmoj ta x'abtejjic ta yosilique: jun ta x'iq'ue batel, jun ta xcomtsanat.”
- <sup>37</sup>C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque, xi lic sjaq'uique: —¿Bu ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, Cajval? Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti bu oy ti animae, ta xbat stsob sba ti xulemetic ti bu taje.

## San Lucas 18

### Sc'oplal ti me'unal antse xchi'uc ti jueze

- <sup>1</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ya'i jun babac'op ti yajchanc'optac yo' mu xlubtsajic ta c'opojel ti'inele:
- <sup>2</sup>—Ta jun jteclum oy jun juez ti mu sna' xi'ta ti Diose, mi ja'uc ta xi'ta ti jnaclejetic ta banomile.
- <sup>3</sup>Ti ta jteclum taje, oy jun me'unal ants ti ta xc'ot sc'oapon ti juez ti chapanbatuc sc'op yu'un ti yajcontrae.

<sup>4</sup>Ti jueze ep c'ac'al mu'yuc laj yac' ta venta sc'op ti ants yo' ta xchapane. Ta ts'acal to xi laj snope: 'Ac'o mi mu xi'ta ti Diose, mi ja'uc ta xi'ta ti jnaclejetic ta banomile,

<sup>5</sup>ti li' ono'ox xva'vun ti antse, ta xtavan xca'i. Ja' lec ta jchapanbe ti sc'ope yo' ta jpoj, yo' mu li'uc no'ox xva'vune.'

<sup>6</sup>Xi laj sts'ac batel lo'il ti Jesuse: —Laj ava'iic c'usi laj yal ti chopol juez taje.

<sup>7</sup>Ti Diose, ¿mi mu van jechuc ta spoj ti buch'u t'ujbilibic yu'une, ti c'ac'al ac'ubal ta xc'opoj xti'ine? ¿Mi mu van ta x'ich'bat ta muc' ti sc'ope?

<sup>8</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, mu ta sjaliluc ta xpojvan. Ti c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique, ¿mi oy to ta yo'ntonic xch'unojic ti jnaclejetic ta banomile?

### **Sc'oplal ti fariseoe xchi'uc ti jc'an-patan-taq'uine**

<sup>9</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ya'i jun babac'op ti buch'utic oy slequil stuq'uilic ti yalojique, ti ta snopic ti mu'yuc slequil stuq'uil ti yane:

<sup>10</sup>—Oy cha'vo' viniquetic xi s'elan batic ta c'opojel ti'inel ta ch'ulnae: Ti june ja' jun fariseo. Ti june ja' jun jc'an-patan-taq'uin sventa Roma.

<sup>11</sup>Ti fariseoe xi ta xal ti va'al ta xc'opoj xti'ine: 'Colavalbun, Ch'ul Dios, ti mu jechuc j'elan jech c'u cha'al ti yane, ti ta x'elc'ajique, ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti jsa'muliletique. Mi ja'uc jutebuc jech j'elan jech c'u cha'al ti jc'an-patan-taq'uin li'e.

<sup>12</sup>Cha'coj ta xemuna ta xquicta cot, ta xcac'bot jujun ta jujun lajlajuneb ti c'u yepal ta jpas canale.'

<sup>13</sup>Ja'uc ti jc'an-patan-taq'uine, ta patil nijil com ta q'uexlal. Mi ja'uc jutebuc stoy muyel ti sat ta vinajele. Ja' no'ox smajolan xa ti sti' yo'ntone, ti xi laj yale: 'Ch'ul Dios, c'uxubinun, yu'un jsa'mulilun.'

<sup>14</sup>Melel ta xcalboxuc ava'iic, c'alal sut batel ta sna ti jc'an-patan-taq'uine, lec xa x'ilat yu'un ti Diose. Ja'uc ti fariseoe mu'yuc bu laj sta ti lec x'ilat yu'un ti Diose. Yu'un ti buch'u cajal ta xac' sbae, ta spec'tsanat. Ti buch'u biq'uit ta xac' sbae, ta x'aque ta ich'el ta muc'.

### **Ti Jesuse ta sva'an sba ta stojol ti ololetique**

*(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

<sup>15</sup>Ja' jech xtoc yic'ojanic batel ololetic ta stojol ti Jesuse yo' tscajan sc'ob ta stojolic. C'alal laj yilic ti yajchanc'optaque, laj spajesic ti buch'utic yic'ojanic batel ti ololetique.

<sup>16</sup>Ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque, ti xi laj yalbee: —Ch'an utic ti ololetique, ac'o taluc ta jtojol. Mu xamacbeic yo'nton, yu'un ti buch'u jech yo'nton jech c'u cha'al ti ololetic li'e, c'otem ta sventaic ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>17</sup>Melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti mu jechuc yo'nton jech c'u cha'al ti jun olole, mu xu' ta x'och ti bu ta xventainvan ti Diose.

### **Ti jc'ulej quereme laj sc'opon ti Jesuse**

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

**18**Oy jun banquihalal yu'unic ti israetique, xi laj sjac'be ti Jesuse: —Lequil tuq'uul Jchanubtasvanej, ¿c'usi ta sc'an ta jpas yo' ta jta ti jcuxlejal sbatel osile?

**19**Ti Jesuse xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ta xaval ti oy jlequil jtuq'uile? Ja' no'ox oy jun ma' ti xi s'elan oy ti slequil stuq'uile: c'ajomal no'ox ti Diose.

**20**Xana' ti xi ta xal ti mantaletique: 'Mu xasa' avants, mu xamilvan, mu xa'elc'aj, mu xajutbe c'op ta soquesel ti yane, ich'o ta muc' atot ame.'

**21**Xi laj stac' ti vinique: —Ta jbic'tal ono'ox laj jch'un ta spasel talel scotol ti mantaletic taje.

**22**C'alal jech laj ya'i ti Jesús taje, xi laj staq'ue: —Xi s'elan sc'an xa no'ox jtos avu'un ti ta xapase: chono scotol ti c'usitic x'ayan avu'une. Ti stojole, ac'bo ti me'onetique. Vali unbi, oy ac'ulejal ta vinajel. Mi jech laj apase, ts'acliun batel.

**23**C'alal jech laj ya'i ti vinique, och ta at o'nton, yu'un toj ep ti sc'ulejale.

**24**Ti jech ile ti oy ta vul o'ntone, xi laj yal ti Jesuse: —Ti jc'ulejetique toj vocol ta x'och batel ti bu ta xventainvan ti Diose.

**25**Ja' xjelav no'ox ta sat acuxa ti jcot muc' ta camelloe, ja' toj vocol ta x'och batel ti jc'ulej ti bu ta xventainvan ti Diose.

**26**Xi laj sjaq'uic ti buch'utic laj ya'iique: —Mi jech taje, ¿buch'u xa ono'ox ta xcol?

**27**Xi laj yal ti Jesuse: —Ti c'usi mu xu' yu'unic ta spasel ti buch'uuc no'oxe, Dios xu' yu'un ta spas scotol.

**28**Xi laj yal ti Pedroe: —Cajval, ti vu'uncutique laj xa quictacutic comel scotol ti c'usitic oy cu'uncutic yo' ta xajts'acliotcutic batele.

**29**Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti laj yicta comel ti snaique, ti stot sme'ique, ti xchi'iltac ta voq'uele, ti yajnilique, ti xnich'nabique ta sventa ti ventainel yu'un ti Diose,

**30**ta xich'be ep xq'uexol li' ta banomile, xchi'uc ti ta ach' banomil ta to xtale, ta xich'ic ti xcuxlejalic sventa sbatel osile.

### **Yoxibal velta ta xal ti Jesús ta xchame**

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

**31**Ti Jesuse slecoj bu laj yic' batel ti lajcha'vo' yajchanc'optac ti xi laj yalbee: —Tana li'e, ta xijbat ta Jerusalén yo' ta xc'ot ta jtojol ti vu'un co'ol j'elantique jech c'u cha'al laj sts'ibaic comel ti j'alc'opetique.

**32**Yu'un ta xi'aq'ue ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetique, ta xislabanic, ta xiyutilanic, ta xistubtaic,

**33**ta xismajic, ta xismilic. Ja'uc ti ta yoxibal c'ac'ale, ta xicha'cuxi.



<sup>34</sup>Mi jutebuc laj ya'iic ma' taje, yu'un mu xchiquintaj yu'unic ti va'i s'elan ta x'albatique, yu'un toj chucul ta a'yiell ti smelole.

### **Ti Jesuse laj scoles jun ma'sat ti oy ta Jericoe**

*(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)*

<sup>35</sup>C'alal po'ot xa sc'an xc'ot ta jteclum Jerico ti Jesuse, ja' o chotol ta ti' be jun ma'sat vinic ta sc'an ti limoxnae.

<sup>36</sup>C'alal laj ya'i ep buch'utic ta x'ech'ique, ti ma'sate laj sjac' c'usi ta xc'ot ta pasel.

<sup>37</sup>Laj yalbeic ti ja' ta x'ech' ti Jesús liquem talel ta Nazarete.

<sup>38</sup>—Jesús, Xnich'on David, c'uxubinun avocoluc —xi lic avanuque.

<sup>39</sup>Ti buch'u jba'beic batele, laj spajtsanic ti ac'o ch'aniuque. Ja'uc ti stuque x'ech' to tsots lic avanuc ti xi laj yale: —Xnich'on David, c'uxubinun avocoluc.

<sup>40</sup>Ti Jesuse laj sva'an sba. Laj yal ti ac'o yiq'uic talele. C'alal oy xa ta sts'ele, xi laj sjac'bee:

<sup>41</sup>—¿C'usi ta xac'an ta jpas ta atojolal? —xut. Xi laj stac' ti ma'sate: —Cajval, ta jc'an ta xajambun ti jsate.

<sup>42</sup>Xi albat yu'un ti Jesuse: —Lec oy, ta sventa ti c'ot ta avo'nton laj ach'une, jamuc ti asate.

<sup>43</sup>Ta yorail no'ox taje, jam sat ti ma'sate. Xmuyubaj xa ta slequil-c'opon Dios ti nabal ech'el ta spat ti Jesuse. Scotol ti buch'u laj yilic taje, xmuyubaj xa ta xalbeic slequilal Dios.

## **San Lucas 19**

### **Ti Jesuse xchi'uc ti Zaqueoe**

<sup>1</sup>Ti Jesuse och batel ta jteclum Jericoe, jelavel ijelav.

<sup>2</sup>Ti bu taje, nacal tey jun jc'ulej vinic, Zaqueo sbi, ja' jun banquialal yu'unic ti jc'an-patan-taq'uinetic sventa Romae.

<sup>3</sup>Ti stuc taje, sc'an ta xojtiquin ya'i ti Jesuse. Ja'uc le'e, mu sta ta q'uelel, yu'un toj ep ti jnaclejetique xchi'uc toj pec'pec' ti Zaqueoe.

<sup>4</sup>Jech o xal jelav batel ta anil, muy ta jpets sicómoro te' yo' jech ta xil ti bu ta x'ech' ti Jesuse.

<sup>5</sup>C'alal ech' ti Jesús ti bu oye, laj stoy muyel sat, xi laj yalbee: —Yalan talel ta anil, Zaqueo, ti c'ac'al tana li'e ta xicom ta ana.

<sup>6</sup>Ti Zaqueoe yal talel ta anil. Xmuyubaj xa ti laj yilbe sat ti Jesuse. Laj yic' batel ta sna.

<sup>7</sup>C'alal jech laj yilic ti yane, scotolic xvulajetic xa liquel ta labanvanej ta yalel ti bat ta sna jun jsa'mulil ti Jesuse.



<sup>8</sup>Va'i un, ti Zaqueoe lic sva'an sba ti xi laj yalbe ti Jesuse: —A'yio ava'i, Cajval, ti c'usitic x'ayan cu'une, ta xcac'be o'loluc ti me'onetique. Mi oy buch'u laj jlo'la ta sc'anel ti staq'uine, chanib to velta ta jsutesbe.

<sup>9</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Avi ti c'ac'al tana li'e, vul xa ti coltael ta jbej na li'e. Ti vinic li'e, ja' jun snitilul ti Abrahame.

<sup>10</sup>Ti vu'un co'ol j'elantique ja' tal jsa', ja' tal jcolta ti buch'utic ch'ayemique.

### **Ti lajunsep taq'uin laj yich' babac'optaele**

*(Mt 25.14-30)*

<sup>11</sup>C'alal ts'etel xchiquinic ta ya'yiel ti va'i s'elan ta xal ti Jesuse, lic yal jun babac'op, yu'un nopol xa sc'an xc'ot ta Jerusalén. Yu'un ta snopic ti c'ot xa yorail ti ta xa x'och ta Ajvalil ti Buch'u t'ujbil yu'un ti Diose.

<sup>12</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Oy jun xnich'on ajvalil bat ta namal banomil, ta yan muc' ta lum ta yich'el yabtel yo' ta x'och ta ajvalil, ti ts'acal to ta sut talele.

<sup>13</sup>C'alal mu'yuc to ta xloc' batele, laj stac ta iq'uel lajunvo' (10) yaj'abtel, ti yepal no'ox laj yac'anbe comel taq'uin ti jujune, ti xi laj yalbee: 'Bolomajanic xchi'uc ti jtaq'uin ti c'u sjalil ta xibate.'

<sup>14</sup>Ti jnaclejetic ta muc' ta lum yu'une, xti'et sjolic ta stojol. Laj staquic batel jun chib j'al-mantal yo' xi ta xc'ot yalique: 'Mu jc'ancutic ta x'och ta ajvalil ta jlumalcutic ti vinic taje.'

<sup>15</sup>“Ti stuque laj xa yich' yabtel ti ta ajvalilale, sut talele ta slumal. C'alal vule, laj staan ta iq'uel ti yaj'abteltac ti buch'utic laj yac'anbe comel ti taq'uine, yo' ta sna' c'u yepal laj spas canal ti taq'uin yu'unic ta jujun tale.

<sup>16</sup>Ti buch'u ba'yel c'ot ta stojol ti ajvalile, xi laj yalbee: 'Cajval, ti taq'uin ti c'u yepal laj avac'bun comele, lajuneb (10) to velta jolin cu'un.'

<sup>17</sup>Xi laj stac' ti ajvalile: 'Lec oy, ja' jun lequil j'abtelot. Ti ta slequil avo'nton laj aventain ti jutebe, ta xa'och ta ajvalil cu'un, ta xaventain lajuneb jteclum.'

<sup>18</sup>Xi laj yalbe ti jun ti tal sva'an sbae: 'Cajval, ti ataq'uin ti c'u yepal laj avac'bun comele, vo'ob (5) to velta jolin cu'un.'

<sup>19</sup>Xi tac'bate: 'Ta xa'och ta ajvalil cu'un ec, ta xaventain vo'ob jteclum.'

<sup>20</sup>Tal ti jun xtoque, ti xi vul yale: 'Cajval, li' oy ti ataq'uin ti laj avac'bun comele. Laj jpix lec ta uni panyo,

<sup>21</sup>yu'un lixi' avu'un, yu'un tsots vinic xa xava'i aba. Ta xatsob sutel ti bu ma'uc avabtele, ti bu ma'uc ats'unoje.'

<sup>22</sup>Xi albat yu'un ti ajvalile: 'Chopol j'abtel, ta jchapanot ava'i yu'un ti c'u s'elan laj avale. Mi ana'oj ti tsots vinicune, ti ta jtsob ti bu ma'uc cabtele, ti bu ma'uc laj jts'une,

<sup>23</sup>¿c'u cha'al mu laj atic'bun ti jtaq'uin ta bancoe yo' jech ta xquich'be xchi'uc ti sjol c'alal ta xisut talele ta jnae?'



<sup>24</sup>Xi laj yalbe ti buch'u tey oyique: 'Pojbeic ti taq'uin yich'oje, ja' ac'beic ti buch'u lajuneb to velta jolil yu'une.'

<sup>25</sup>Ti yane xi laj yalique: 'Cajval, le'e, x'ech' xa ta lajuneb velta ti oy yu'une.'

<sup>26</sup>Ti ajvalile xi laj staq'ue: 'Ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u oy xa ono'ox yu'une, yepal to ta x'ac'bat. Ja'uc ti buch'u mu'yuc xjolin yu'une, ta xpojbat sutel ti uni juteb oy yu'une.

<sup>27</sup>Ja'uc ti jcontratac ti buch'utic mu sc'an ta xi'och ta ajvalilale, ic'beicun talel, milbeicun li' ta jba ta jsate.' "

### **Ti Jesuse ta x'och batel ta Jerusalén**

*(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)*

<sup>28</sup>C'alal laj yo'nton ta yalel taje, ti Jesuse laj stam batel sbe c'alal to Jerusalén.

<sup>29</sup>C'alal jutuc xa sc'an xc'ot ta chib jteclum Betfagee xchi'uc ti Betania ta sts'el ti vits Olivose, laj stac jelavel cha'vo' yajchanc'optac.

<sup>30</sup>Xi laj yalbee: —Batanic ta biq'uit jteclum le'e. C'alal ta xac'otique, chucul ta xataic jcot burro ti mu'yuc to cajlebinbile. Jitunic, ic'beicun talel.

<sup>31</sup>Mi oy buch'u ta xasjac'boxuc c'u cha'al ta xajitunique, albo ya'iic ti ja' ta xtun yu'un ti Cajvaltique.

<sup>32</sup>Batic ti yajchanc'optaque, jech laj staic scotol jech c'u cha'al albatic yu'un ti Jesuse.

<sup>33</sup>C'alal ta xa sjitunic ti burroe, xi jac'batic yu'un ti yajvale: —¿C'u cha'al ta xajitunic ti burroe?

<sup>34</sup>Xi laj staq'uique: —Ja' ta xtun yu'un ti Cajvaltique.

<sup>35</sup>Laj slambeic sc'u'ic ta sba ti burro. Laj yiq'uic batel. Caji batel ti Jesuse.

<sup>36</sup>C'alal yacal ta xanav batel ti Jesuse, ta sq'uananic batel ta be ti sc'u'ique.

<sup>37</sup>C'alal nopaj xa yalel ta svitsal Olivose, scotol ti yajts'aclivanejtac ti Jesuse xmuyubajic xa, lic avanuc ta yalbeic slequilal ti Diose, ta sventa ti oy c'usi ch'ayal c'ot o'ntonal yu'un laj yilique.

<sup>38</sup>Xi ta xalique: —Jun yutsil ti Ajvalil tacbil talel ta sventa ti Diose. Lamaj xa ti c'op ta vinajele. Oy xa muyubajel lequilal ta toyol.

<sup>39</sup>Xi ta xalic ti jun chib fariseoetic ti jmoj capalic xchi'uc ti c'u yepal vololique: —Jchanubtasvanej, pajtsano ti avajchanc'optaque.

<sup>40</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic, mi ta jpajtsanique, ja' ta xlic avanuc ti tonetique.

<sup>41</sup>C'alal c'ot ta sts'el ti Jerusalene, laj yil lamal ti jteclume. Ti Jesuse oc' ta stojol.

<sup>42</sup>—Ti ava'iuc jutebuc ta stael ti lamajem ti c'op ma' ti c'ac'al tana li'e, toj lec ti jechuque. Ja'uc tana le' une, macal ti asatique, mu xavilic.



<sup>43</sup>Ta sta sc'ac'alil ta xavich' ilbajinel yu'un ti avajcontraique. Ta sjoyobtaic ti jteclum li'e yo' jech macbiloxuc ta be ta jujujot.

<sup>44</sup>Lilijem ta xcom ti jteclum avu'unique, mi ja'uc jbejuc ton cajal ta xcom ta sba ti yan tone. Milbil ta xacom acotolic. Jech ta xc'ot ta pasel, yu'un mu'yuc laj avich'ic ta muc' ti c'alal tal svu'lanoxuc ti Diose —xi laj yal ti Jesuse.

### **Ti Jesuse ta smes ta xch'ubael ti ch'ulnae**

*(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)*

<sup>45</sup>Laj taj une, ti Jesuse och batel ta ch'ulna, lic snutsan loq'uel ti buch'utic ta xchonilajique, ti ta xmanolajic teye.

<sup>46</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope, xi ta xale: ‘Sventa c'opojel ti'inebal ti jnae’, ja'uc ti vo'oxuque, laj xa ajoybinic ta snail xch'en j'eleq'uetic.

<sup>47</sup>Jujun c'ac'al ta xchanubtasvan ta ch'ulna ti Jesuse. Ja'uc ti banquilaetic yu'un ti paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti banquialal jpas-mantal yu'un ti jteclume, ta sa'olanic c'u s'elan xu' ta xaq'uc ta milel ti Jesuse.

<sup>48</sup>Mi ja'uc staic c'usi ta xutic, yu'un scotol ts'etel xchiquinic ta xa'iic c'usi ta xal ti Jesuse.

## **San Lucas 20**

### **Yabtel yich'oj ti Jesuse**

*(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)*

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al, ti Jesuse yacal ta xchanubtas ti cu yepal oyic ta ch'ulnae, ti ta xalolanbel ya'iic ti lequil ach' c'op sc'oplal ti colebale, ja' o c'otic ti banquilaetic yu'un ti paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti moletique.

<sup>2</sup>Xi laj yalique: —Albuncutic, ¿c'usi avabtel avich'oj ti jech ta xapase? ¿Buch'u laj yac'bot avabtel?

<sup>3</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ja' jechun ec, xi s'elan oy c'usi ta jc'an ta jac'boxuc ca'i jbeluc. Tac'beicun talel ec un:

<sup>4</sup>¿Buch'u laj stac talel ti Juan tal yac' ti ich' vo'e, mi ja' ti Diose, mi ja' ti viniquetique?

<sup>5</sup>Xi lic yalolanbe sbaique: “¿Mi ta xcaltic, ja' tacbil talel yu'un ti Diose, xi ta xistac'botic talele: ‘¿C'u cha'al mu'yuc laj avich'ic ta muc'?’”

<sup>6</sup>Mi ta xcaltic ti ja' tacbil talel yu'un ti viniquetique, xu' ta xismilotic ta ton scotol ti jnaclejetique, yu'un sna'ojic lec ti c'opoj ta sventa Dios ti Juane.”

<sup>7</sup>Jech o xal ti stuquique, laj yalic ti mu sna'ic buch'u laj stac talel ti Juan ti tal yac' ti ich' vo'e.

<sup>8</sup>—Mi ja'uc ti vu'un eque, ta xcal ava'iic Buch'u laj yac'bun cabtel ti jech ta jpase —xi laj yal ti Jesuse.

**Ti j'abteletic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic ti laj yich' albel sc'oplal ta babac'ope**



(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

<sup>9</sup>Ta jech yepal ti Jesuse laj sc'oponan ti jnaclejetic ti xi laj yalbe ya'i jun babac'ope: — Oy jun vinic laj sts'un uva ta yosil. Laj yac' ta ch'om ti yosil ta stojol jun chib jloc' osiletic. Laj stam batel sbe ta nom.

<sup>10</sup>C'alal sta yorail ta xich' ti sloc' yosile, laj stac batel jun yaj'abtel yo' chba sc'an ti c'u yepal oy sc'oplal ta xich' ti sloq'ue. Ja'uc ti stuquique laj smajic. Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel.

<sup>11</sup>Va'i un, ti yajval osile laj stac batel yan yaj'abtel ta stojol ti jloc'-osiletique. Ja' no'ox jech laj yilbajinic, laj smajic. Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel.

<sup>12</sup>Laj xcha'tac batel yan yaj'abtel. Ja'uc ti jloc'-osile laj syayijesic, laj sjipic loq'uel ta pat moc.

<sup>13</sup>“Xi laj yal ta slajebal xa ti yajval osile: ‘¿C'usi xu' ta jpas? Ta jtac batel ti jnich'on ti mu jipbaj ta xca'ie. C'alal ta xilique, ta nan xich'ic ta muc'.’

<sup>14</sup>Ja'uc ti jloc'-osiletic c'alal laj yilique, xi lic yalbe sbaic ta jujun tale: ‘Le'e, ja' ti buch'u ta xrextoin comel ti osile. La' jmiltic yo' jech ta xcu'nintic ti osile.’

<sup>15</sup>Ti jloc'-osiletique laj xjochic loq'uel ta yut osil, bat smilic ta spat.” Xi jac'batic yu'un ti Jesuse: “¿C'usi van ta xc'ot ta pasel ta stojolic yu'un ti yajval osil taje?

<sup>16</sup>Ta xtal smil ti jloc'-osiletique. Ti osile, ta xac' ta loq'uel ta yan.” Xi laj yalic c'alal jech laj ya'iic taje: —Ma'uc calbetic Dios.

<sup>17</sup>Ja'uc ti Jesuse laj sq'uelbe batel ti xi laj yale: —Va'i un, ¿c'usi smelol ti xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'opetique? Ti jbej ton jipbil tenbil yu'un ti j'abteletique, ja' c'ot ta sliqueb yoc ti nae.

<sup>18</sup>Buch'uuc no'ox ta xbaj ta sba ti ton taje, lilijem ta xcomic. Yan mi ja' cajal ta xc'ot ta sbaic ti tone, toj tanijel ta xc'ot jech c'u cha'al junuc pucuc.

### **Sc'oplal stojel ti patane**

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

<sup>19</sup>Ti banquialal paleetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, laj ya'iic ti ja' sc'oplal stuquic ti va'i s'elan laj sbaba al ti Jesuse. Ja' yu'un un, ta stsaquic ox ya'iic ta ora. Ja'uc le'e, xi'ic yu'un ti c'u yepal volol ti jnaclejetique.

<sup>20</sup>Laj staquic batel jpa'ivanejetic ti lec yo'ntonic yilele yo' jech ta stabeic mi oy c'usi chopol ta xloc' ta ye jbeluc ti Jesuse, yo' xu' ta xaq'uc batel ta sc'ob ti ajvalile.

<sup>21</sup>Taje, xi laj sjac'beic ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, jna'ojectic lec ti tuc' ta xachanubtasvane, mu xana' ti yalel toyol avo'nton ta stojol ti jnaclejetique. Ta melel, yu'un ja' no'ox ta xachanubtasvan ti c'usi sc'an ti Diose.

<sup>22</sup>¿Mi lec ti ta jtojectic ti patan ti ta xich' ti ajvalil yu'un ti Romae, mi mo'oj?

<sup>23</sup>Ja'uc ti Jesuse laj sna' ti c'usi chopol snopojique, ti xi laj yalbee: —¿C'u cha'al ta xac'an xabajesicun ava'iic ta c'oc'?



<sup>24</sup>Ac'bun quil jsepuc taq'uin. ¿Buch'u sat, buch'u sbi ti li' tsacale? Xi laj staq'uic ti stuquique: —Ja' sat ti ajvalile.

<sup>25</sup>Xi albatic yu'un ti Jesuse: —Ac'beic ti c'usi ja' yu'un ti ajvalile. Ac'beic Dios xtoc ti c'usi ja' yu'un ti Diose.

<sup>26</sup>Mi jutebuc oy c'usi laj stabeic ti oy c'usi chopol loc' ta ye jbeluc ta sba ta sat ti jnaclejetique yo' xu' ta stic'beic smul. C'ajomal no'ox, ch'ayal c'ot yo'ntonic ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, ts'ijil comic.

### **Laj sjaq'uic c'u s'elan ti cha'cuxesele**

*(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)*

<sup>27</sup>Laj taj une, oy jlom saduceotic batic bu oy ti Jesuse. Yu'un ti saduceotique xch'unojic ti mu'yuc bu ta xcha'cuxiic ti animaetique. Jech o xal, xi laj yalbeic ti Jesús jech c'u cha'al li'e:

<sup>28</sup>—Jchanubtasvanej, ti Moises laj sts'ibabuncutic comel sc'oplal mi oy jun vinic ta xic' ti yajnile, mi chame, mi ch'abal xnich'on come, ti its'inale sc'an ac'o yic' ti me'unal antse yo' mu xch'ay sts'unobal ti anima sbanquile.

<sup>29</sup>Le' une, oy vucub viniquetic jmojic ta voq'uel. Ti banquialal xaltique, laj yic' yajnil, cham, mu'yuc xnich'on com.

<sup>30</sup>Ti its'inale, laj yic' ti antse, cham xtoc, mu'yuc xnich'on com.

<sup>31</sup>Ti yoxibal its'inale, laj yic' ti ants xtoque. Jech laj spasic ti yan xtoque, cham ti yucvo'alique, mi junuc nich'najic.

<sup>32</sup>Ta slajeb un, cham ec ti antse.

<sup>33</sup>C'alal ta sta sc'ac'alil ti cha'cuxiel xaltique, ¿buch'u junucal yajnil ta xcom ti vucubic taje, c'alal yucubal laj smalalin ti antse?

<sup>34</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti viniquetique, ti antsetic li' ta banomile, ta xic'an sbaic.

<sup>35</sup>Ja'uc ti buch'utic oy sc'oplal ta xcha'cuxiic ochel batel ta yan banomile, mu'yuc xa ta xic'an sbaic.

<sup>36</sup>Yu'un laj sc'oplal ta xchamic. Co'ol xa s'elanic jech c'u cha'al ti anjeletique. Yalab xnich'nabtac xa Dios ta sventa ti cha'cuxiique.

<sup>37</sup>Ti ta xcha'cuxi ti animaetique, laj yac' ta na'el ti Moisés ti bu ta xtil ta c'oc' ti jpets te'e. Yu'un xi laj yal ti Ajvalile: 'Ja' Diosun yu'un ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe.'

<sup>38</sup>Yu'un ti Diose, ma'uc Dios yu'unic ti buch'u chamemique, ja' Dios yu'unic ti buch'u cuxulique, yu'un scotol cuxulic ta sventa.

<sup>39</sup>—Toj lec ti jech laj avale, Jchanubtasvanej —xi laj yalic ti jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>40</sup>Mu'yuc xa c'usi laj sjac'beic, mi jbeluc.

### **¿Bu lic talel sts'unubal ti Cristoe?**



(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

<sup>41</sup>Ti Jesuse xi laj sjaq'ue: —¿C'u cha'al ta xalic ti ja' snitilul David ti Cristoe?

<sup>42</sup>Yu'un ti ts'ibabil ta svunal Salmoe, xi laj yal stuc ti Davide: 'Ti Diose xi laj yalbe ti Cajvale: La' chotlan ta j bats'i c'ob,

<sup>43</sup>ja' to mi ta sta yorail ta jtsalbot ti avajcontrae.'

<sup>44</sup>Va'i un, ¿c'usi xut ti Cristo ja' Snitilul ti Davide, c'alal 'Cajval' xi ti Davide?

**Ti Jesuse ta svinajesbe smul ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale**

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

<sup>45</sup>Ti jech ts'etel xchiquin ta xa'iic scotol ti c'u yepal vololique, ti Jesuse xi laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque:

<sup>46</sup>—Bijanic yu'un ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Yu'un lec xa'iic nat slapoj ti sc'u'ique, ti nupbolic ich'bilic ta muc' ta ch'ivite. Lec xa'iic xchotiic ta muc'tiquil chotlebaletic ti oy ta yut ch'ul nae xchi'uc ti bu ic'bilic ta ve'ele.

<sup>47</sup>Naca spojbel no'ox yu'unic sna ti me'lal antsetique. Yo' mu xvinaj ti jech ta spasiq, jal ta xc'opoj xti'inic. Taje, tsots ta xich'ic tsitsel.

## San Lucas 21

**Ta xac'be smoton Dios ti me'lal ants ti abol sbae**

(Mr 12.41-44)

<sup>1</sup>Ti Jesuse laj sq'uel batel ti ch'ulnae, laj yil ta stiq'uc ochel staq'uinic ti jc'u'lejetic ta scaxail smoton ti Diose.

<sup>2</sup>Laj yil xtoc, jun me'lal ants ti toj abol sbae, laj stic' ochel chib biq'uit cobre taq'uin.

<sup>3</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Ta xcalboxuc ava'iic ta me'el, ti me'lal ants le'e, ti abol sbae, x'ech' to laj yac', ja' mu sta laj yac' ti yane.

<sup>4</sup>Yu'un scotolic naca xa scomelal staq'uinic ta xaq'uc ta matanal, ja'uc ti ants le'e, laj yac' comel scotol ti yuni taq'uin ti ja' tsots sc'oplal ta sman o ti sve'ele.

**Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti ta xlilij ti ch'ulnae**

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

<sup>5</sup>Oy jlom ta xalbeic sc'oplal ti ch'ulna ti jun yutsiquil ti stanale, xchi'uc ti yan c'usitic laj yich' aq'uel ta matanale. Ti Jesuse xi laj yale:

<sup>6</sup>—Scotol ti vi s'elan ta xavilic li'e, ta sta yorail ti lilijem ta xcome, mi jbejuc ton cajal ta xcom ta sba ti yan tone.

**Svinajeb c'alal po'ot ti slajeb c'ac'ale**

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

<sup>7</sup>Ti yajchanc'optaque xi laj sjac'beic ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, ¿c'usi ora ta xc'ot ta pasel? ¿C'usi senyail ti jech ta xc'ot ta pasele?

- <sup>8</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Bijanic, mu xalajic ta lo'lael, yu'un yepal ti buch'utic ta stunesic ti jbi ti xi ta xalique: 'Vu'unun ti Cristoune.' Oy yan ti xi ta xalique: 'Xtal xa ma' ti Cristo une.' Ja'uc le'e, mu xats'acliic.
- <sup>9</sup>Mu xaxi'ic yu'un c'alal ta xava'ibeic sc'oplal ti letovajele, ti contrainej baile, yu'un ba'yel jech ta xc'ot ta pasel. Ma'uc to yorail un ti slajebal c'ac'ale.
- <sup>10</sup>Xi to laj yalilan batel ti Jesuse: —Ti jun muc' ta jteclume, ta stsac sbaic ta leto xchi'uc ti yan muc' ta jteclume. Ti jun ajvalile ta stsac ta leto ti yan ajvalile.
- <sup>11</sup>Buyuc no'ox oy muc' ta niquel. Ta xtal muc'ul vi'nal. Buyuc no'ox ta xlic chamel. Mu no'ox albajuc oy c'usitic ta xac' xi'el ta vinajel xchi'uc mu albajuc senyailetic.
- <sup>12</sup>C'alal mu'yuc ta xc'ot ta pasel taje, ba'yel ta xavich'ic nutsel, ta xavich'ic aq'uel ta chapanel ta jujun ch'ul na, ta xatiq'ueic ta chuquel. Ic'bil ta xabatic ta stojol ti banquial ajvaliletique xchi'uc ta stojol ti its'inal ajvaliletic ti vu'un ta jventae.
- <sup>13</sup>Ja' o yorail ti jamal ta xavalbeicun jc'oplale.
- <sup>14</sup>Nopic me lec ti vo'oxuque, ti mu xacajnopic c'usi xu' ta xavalic yo' ta xapoj abaique.
- <sup>15</sup>Vu'un ta xcac' abijilic c'u s'elan xu' ta xatac'beic ti avajcontraique. Jech o xal, mu xu' ta stsaloxuc ta c'op.
- <sup>16</sup>Ja'uc le' une, ta spay ac'oplalic ti atos ame'ique, ti achi'iltac ta voq'uele, ti avuts' avalaltaque, ti buch'u lec xavil abaic xchi'uque. Oy jlom ta xalajic ta milel yu'unic.
- <sup>17</sup>Scotol ti jnaclejetic ta sba banomile xti'et sjolic ta atojolic ta jventa.
- <sup>18</sup>Ti le' une, mi ja'uc jbejuc stsatsal ajolic ta xch'ay.
- <sup>19</sup>Tsotsan ava'i un yo' ta xata apojel acolel.
- <sup>20</sup>“C'alal joyobtabil ta soldadoetic ta xavilic ti jteclum Jerusalene, vuleso ta ajolic ti ja' xa c'ot yorail ta xich' lilinele.
- <sup>21</sup>Va'i un, ti buch'u oyic ta Judea banomile, ac'o jatavicuc batel ta vitsetic. Ti buch'u oyic ta Jerusalene, ac'o loq'uicuc batel. Ti buch'u loq'uemic batel ta yabtelique, mu xa sutic talel ta jteclum.
- <sup>22</sup>Yu'un ja' o sc'ac'alil ti tsots ta xtal ti tsitsele, ti tsots sc'oplal ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'o'pe.
- <sup>23</sup>Toj abol sbaic ti antsetic ti buch'utic xchi'uc ti yolique, xchi'uc mi ta to xchu'un ti yolic ti jech c'ac'al taje. Yu'un mu albajuc ti vocol ta xtal ta stojol ti muc' ta lume, ti tsots ta xich' tsitsel ti jteclum li'e.
- <sup>24</sup>Ti jlome espada xve' yu'unic. Ti jlome chucbil ta xbatic ta jujun muc'tiquil lum. Ti jyanlumetique ta soquesic ta xpech'ilanel ta teq'uel ti jteclum Jerusalene ja' to mi ts'aqui sc'ac'alil ti c'u sjalil ta x'ac'bat spasiique.

### **Ti Jesus ti co'ol j'elantique ta xcha'sut talel**

*(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)*





<sup>25</sup>“Ti ta sat c'ac'ale, oy c'usi ta xvinaj senyailtac, senyailtac ta u, senyailtac ta c'analetic. Ti jujun muc'tiquil lum li' ta banomile, mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi xu' ta spasic yu'un xi'elal ti tsots xjumumet ti muc' ta nabe, ti xva'i xcotij syuc'benal ti vo'e.

<sup>26</sup>Ti jnaclejetique ta xyalic ta lum yu'un xi'elal c'alal ta snopic c'usi ta xc'ot ta pasel li' ta banomile. Yu'un ti c'usitic oy ta yaxts'ijan vinajele, ta xnic scotol.

<sup>27</sup>Va'i un, ti co'ol j'elantique, ja' o ta xiyilicun ta xital ta ba toc xchi'uc ti jmuc'ul jtsatsale, ti jlequil cutsile.

<sup>28</sup>C'alal jech xlic c'otuc ta pasele, toyo asatic, mu xa xatsiq'ues avo'nton, c'ot xa yorail ti pojel colele.”

<sup>29</sup>Ti Jesuse xi laj sco'oltasbe ta yalbel ya'iic ta jun babac'op: —Tuc'ulano avilic ti icuxe, mi c'usiuc no'ox yan te'.

<sup>30</sup>C'alal yacal ta q'ueldomajel ti ach' yanale, xana'ic ti po'ot xa ta sta yorail ta xlic yaluc ti chaquilo'e.

<sup>31</sup>Jech ec un, c'alal ta xavilic ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan laj cale, na'ic un, ti po'ot xa sta yorail ta xlic ventainvanuc ti Diose.

<sup>32</sup>“Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, mu'yuc to chamemic ma' ti jnaclejetic li'e c'alal ta xc'ot ta pasel scotol taje.

<sup>33</sup>Ti banomile, ti vinajele ta xla, ta x'ech' sc'oplal. Ja'uc ti jc'ope, mu stselbuj sc'oplal. Ta ono'ox xc'ot ta pasel.

<sup>34</sup>“Bijanic, mu me xyijub avo'ntonic yu'un ti yacubele, mi yan ti c'usi ta xapasique, ti xvulvun no'ox avo'ntonic c'usi xu' ta xavut aba li' ta sba banomile, yo' mu ch'ayaluc avo'ntonic xataeic ti jech c'ac'al taje.

<sup>35</sup>Yu'un co'ol s'elan junuc pets' ta xvul ta stojol ti jnaclejetic ti oyic ta sjoylej banomil ti c'alal ta sta ti sc'ac'alile.

<sup>36</sup>Chaplanic ta c'opojel ti'inel scotol c'ac'al yo' xu' xapoj abaic ta stojol scotol ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, yo' xu' ta xava'an abaic ta jtojol ti co'ol j'elantique.”

<sup>37</sup>Ti ta c'ac'altique, ta xchanubtasvan ti Jesús ta ch'ulnae. Ti ta ac'ubaltique, ta xbat ta vits ti bu sbiinoj Olivose.

<sup>38</sup>Jujun sob ic'luman, ta xbatic ta ch'ulna scotol ti jnaclejetic ta ya'yiel ti chanubtasel yu'un ti Jesuse.

## San Lucas 22

### Chapbil sc'oplal ta xich' tsaquel ti Jesuse

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

<sup>1</sup>Nopol xa sc'an ti q'uin ta xich' ve'el ti pan ch'abal yich'oj ti spajubtasobile, ja' ti q'uin Colele.



<sup>2</sup>Ti banquihal paleetique xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ta snopilan c'usi xu' ta spasic yo' ta xaq'uic ta milel ti Jesuse. Ja' no'ox un, ta xi'ic yu'un ti jnaclejetique.

<sup>3</sup>Va'i un, ti pucuje och ta stojolal ti Judas ti sbiinoj xtoc ti Iscariote, jun ta xljajcha'vo'al (12) ti jchanc'ope.

<sup>4</sup>Taje, bat sc'opon ti banquihal paleetique xchi'uc ti buch'u tsots yich'oj yabtelic ta ch'ulnae. Laj yalbe ya'iic c'u s'elan xu' ta xac' ta c'abal ti Jesuse.

<sup>5</sup>Xmuyubajic xa liquel, laj yalic ta xac'beic taq'uin ti Judase.

<sup>6</sup>Laj stsac ti taq'uine. Lic sa'olan c'u s'elan xu' ta xac' ta c'abal ti Jesuse c'alal ja' o ch'abal ti jnaclejetique.

### **Sna'obil ti Cajvaltique**

*(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)*

<sup>7</sup>Sta yorail ti q'uin ta sve'ic pan ti ch'abal yich'oj spajubtasobile, ti ja' o sc'ac'alil ta xich' milel ti chij sventa ti q'uin Colele.

<sup>8</sup>—Batanic, ba chapanic ti ve'lil sventa ti q'uin Colele —xi laj yal ti Jesús ta stojol ti Pedroe, ti Juane.

<sup>9</sup>—¿Bu ta xac'an ta xba jchapancutic un? —xiic laj sjac'beic ti Jesuse.

<sup>10</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —C'alal ta xa'ochic batel ta jteclume, ta xanupic ta be jun vinic ti xcuchoj talel jbej q'uib vo'e. Tijlanic batel ta spat c'alal to na ti bu ta x'oche.

<sup>11</sup>Xi xavalbeic ya'i ti yajval nae: 'Xi ta xalbot ti Jchanubtasvaneje: '¿Bu la oy ti jc'ol na ti xu' ta xive'cutic xchi'uc ti cajchanc'optac sventa ti q'uin Colele?'

<sup>12</sup>Ti yajval nae, ta xac' avilic jc'ol muc' ta na ti oy ta xcha'cojal ti chapanbil xae. Chapanic ta smeltsanel ti ve'lil ti bu taje.

<sup>13</sup>Batic un, jech laj staic scotol jech c'u cha'al albatic yu'un ti Jesuse. Lic smeltsanic ti ve'lil ta sventa ti q'uin Colele.

<sup>14</sup>C'alal sta yorail ti ve'ele, ti Jesús xchi'uc ti yajchanc'optaque, lic chotliicuc ta sts'el sti'il ti mexae.

<sup>15</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Jech ono'ox oy ta co'nton, jmoj ta jc'an ta xijve' jcotoltic ta sventa ti q'uin Colele c'alal mu'yuc to ta xichame.

<sup>16</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, slajeb ti jmoj ta xijve'e ja' to mi c'ot yorail ta jtsob jbatic bu ta xventainvan ti Diose.

<sup>17</sup>Va'i un, ti Jesuse laj stsac ti sbisol ya'lel uvae. Laj yalbe vocol ti Diose. Xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Tsaquic, comon uch'anic acotolic.

<sup>18</sup>Ta xcalboxuc ava'iic, slajeb ta xcuch' ti vinoe ja' to mi sta yorail ti ventainel yu'un ti Diose.



<sup>19</sup>C'un to un, laj stsac ti pane. Laj yalbe vocol ti Diose. Lic xet', laj yac'be jelavel ti yajchanc'optac ti xi laj yale: —Ti li'e, ja' jbec'tal jtacopal ta xich' aq'uel ta c'abal yo' ta xmile ta sventa alequilalic. Jech xapasolanic o sventa jna'obil.

<sup>20</sup>C'alal laj yo'ntonic ta ve'ele, laj stsac xtoc ti sbisol ya'lel uvae, ti xi laj yale: —Ti vino li'e, ja' sventa ti ja' xa c'ot ta pasel ti ach' tratee, ti ta xmal ti jch'ich'el ta sventa ti alequilalique.

<sup>21</sup>Ja'uc ti buch'u ta xiyac' ta c'abale tijil sc'ob ta jtojol li' ta mexae.

<sup>22</sup>Ti vu'un co'ol j'elantique ta xc'ot ta jtojol jech c'u cha'al albil ono'ox jc'oplale. Ja'uc ti buch'u ta xiyac' ta c'abale, jmu xa ono'ox cha'bel un, abol sba ta j'ech'el!

<sup>23</sup>Va'i un, laj sjac'olanbe sbaic ta jujun tal buch'u xa ono'ox ti ta x'ac'van ta c'abale.

### **Ti jholc'opetique ta xalbe sbaic buch'u junucal ti ich'bil ta muc' ta xc'ote**

<sup>24</sup>Ti jholc'optique ta svul sbaic buch'u junucal ti x'ech' to ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'unique.

<sup>25</sup>Xi albatic yu'un ti Jesuse: —Ti jyanlum ajvaliletic ti oyic ta jujun muc' ta lume, lec ta xa'iic ti ta spasvanic ta mantale. Lec ta xa'iic, 'ajvalil ma' le'e', ti xi ta x'albat sc'oplal yu'un ti yaj'abteltaque.

<sup>26</sup>Mu jechuc xapasic ma' ti vo'oxuc taje. Ti buch'u ich'bil ta muc' ta xc'ot avu'unique, biq'uit ac'o yac' sba ta j'ech'el. Ti buch'u ta spasvan ya'i ta mantale, ac'o yac' sba ta tunel.

<sup>27</sup>Ti xcaltique, ¿buch'u ti x'ech' cajal ta xc'ot sc'oplale, mi ja' ti buch'u naca xa chotol ta smala sve'el ta mexae, mi ja' ti buch'u ta xac' ti ve'lile? ¿Mi mu ja'uc van xana', ti buch'u ta smala ti sve'el ta mexae? Ti vu'une, li' oyun ta atojolic yo' ta xitun avu'unic.

<sup>28</sup>“Ti vo'oxuque, oyoxuc ono'ox ta jtojol c'alal lic quich'olan talel ti jvocolle.

<sup>29</sup>Jech o xal un, ta xcac'boxuc avabtelic ta ventainvanej jech c'u cha'al laj yac'bun cabtel ti Jtot ta ventainvaneje.

<sup>30</sup>Ti vo'oxuque, ta xlic ve'anic xchi'uc ta yuch'el vo' ta jmexa ti bu ta xiventainvane, xchi'uc ta xachotiic ta xchanel ti lajcha'chop (12) israeletique.”

### **Ti Pedroe ta xal ti mu xojtiquin ti Jesuse**

*(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)*

<sup>31</sup>Xi laj yal xtoc ti Cajvaltique: —A'yio ava'i, Simón, Simón, ti pucuje laj xa sc'an ti ac'o avich'ic lilinel jech c'u cha'al ta xich' ic'ael ti trigoe.

<sup>32</sup>Ja'uc ti vu'une, lic'opoj liti'in xa ta aventa yo' mu xch'ay xch'unajel ti avo'ntone. C'alal mi lasut ta jtojole, xu' avu'un ta scoltael ti achi'iltac yo' mu stsic' ti yo'ntonique.

<sup>33</sup>Xi laj stac' ti Pedroe: —Cajval, jchapanoj xa jba, ta jchi'inot batel ta chuquel manchuc mi co'ol ta xijlaj ta milel. Xi laj stac' ti Jesuse:

<sup>34</sup>—Pedro, ta xcalbot ava'i tana li'e, c'alal mu'yuc to ta x'oc' ti cotse, laj xa aval oxib velta ti mu xavojtiquinune.

### **Ta xa xc'ot yorail ti lajeltsaele**

<sup>35</sup>Xi laj sjac'be yajchanc'optac ti Jesuse: —C'alal laj jtacoxuc batel ti mu'yuc laj avich'ic batel ti anuti'ique, ti yav ataq'uinique, ti mu'yuc yan axonobique, ¿mi oy c'usi vocol laj ava'iic? Xi laj yal ti stuquique: —Mu'yuc.

<sup>36</sup>Va'i un, xi laj yal ti Jesuse: —Avi tana li'e, mu xa jechuc. Ti buch'u oy snuti'e, ti buch'u oy yav staq'uinique, ac'o yich' batel. Ti buch'utic ch'abal yu'un ti yespadae, ac'o xchon jlicuc sc'u' yo' ta sman.

<sup>37</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, tsots sc'oplal ta xc'ot ta jtojol jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: “C'ot to ta jsa'mulil vinic ec un.” Yu'un tsots sc'oplal ta xc'ot ta jtojol scotol ti c'u s'elan ts'ibabil ta ch'ul c'ope.

<sup>38</sup>Xi laj yalic ti yajchanc'optaque: —Cajval, li' xa oy chib espada. Xi laj stac' ti Jesuse: —Ch'an xa utic taje.

### **Ti Jesuse ta xc'opoj xti'in ta Getsemani**

*(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)*

<sup>39</sup>Laj taj une, ti Jesuse loc' batel, bat ta vits Olivos jech c'u cha'al ta spas ono'oxe, ti ts'acalic batel ti yajchanc'optaque.

<sup>40</sup>Xi laj yal ti Jesús c'alal c'otique: —C'opojan ti'inanic yo' mu xalajic ta stsalel yu'un ti pucuje.

<sup>41</sup>Namaj batel ta stojolic jech chac c'u cha'al snamal ta xich' tenel batel jbejuc ton, ti xquejelet xa ta c'opojel ti'inele.

<sup>42</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti jechuc la avo'nton xacoltaun yu'un ti jvocale, Tot, xu' avu'un. Ma'uc ta jc'an ti oy ta co'ntone, ja'uc ti c'usi oy ta avo'ntone.

<sup>43</sup>Va'i un, ja' o vinaj ta stojolal Jesús jun ánjel, lic talel ta vinajel, ta yac'bel yip stsatsal.

<sup>44</sup>C'alal mu no'ox albajuc ta xa'i ti vocole, x'ech' to tsots lic c'opoj ti'inuc. Ti xchiqu'e, co'ol s'elan ch'ich' sts'ujlajan ta xbaj ta banomil.

<sup>45</sup>C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti'inele, bat bu com ti yajchanc'optaque. Vayemic c'ot sta ta scoj ti at o'ntone.

<sup>46</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —¿C'u cha'al ta xavayic? Vic'o asatic, c'opojan ti'inanic yo' jech mu xalajic ta lo'lael yu'un ti pucuje.

### **Chucbil batel ti Jesuse**

*(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)*

<sup>47</sup>Yacal to ta xc'opoj ti Jesuse, ja' o xvoletic c'otel ti epal jnaclejetique. Ti jun ta xlajcha'vo'al yajchanc'optac ti sbiinoj Judase, ja' jba'be ta stojol ti jnaclejetique. Nopaj batel ta stojol Jesús, buts' xut xcha' c'otel.



48Xi laj yal ti Jesuse: —Judas, ¿mi xabuts'un xa yilel ta xavac'un batel ta c'abal ti vu'un co'ol j'elantique?

49Xi laj sjaquic ti c'alal yilic ti buch'utic xchi'inojan ti Jesuse: —Cajval, ¿mi ta xcac'becutic espada?

50Oy jun yu'unic laj sbojbe sbats'i chiquin ti yajtunel banquialal yu'un ti paleetique.

51Xi laj yal ti Jesuse: —Ch'an xa chanic, xu' xa. Ti Jesuse ba spicbe xchiquin ti jtunele, lecub yu'un.

52Laj taj une, ti Jesuse xi laj sc'opon ti jtsacvanejetique, ja'ic ti banquialal paleetique, ti j'opisialetic yu'un ti ch'ulnae, ti moletique: —¿Mi yu'un j'elec'un ta xavilic ti tal atsaquicun xchi'uc avespadaic xchi'uc ate'ique?

53C'alal tey to ox oyun ta atojolic jujun c'ac'al ta ch'ulnae, mi ja'uc jutebuc laj atsaquicun. Ja'uc le' une, ja' xa c'ot yorail ti pasbilo xuc ta mantal yu'un ti buch'u sventainoj ti ic'al osile.

### **Ti Pedroe ta xal ti mu xojtiquin ti Jesuse**

*(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)*

54Va'i un, laj xchuquic batel ti Jesuse, yic'ojic batel ta sna ti banquialal yu'un ti paleetique. Nom xtijet batel ti Pedroe.

55Ti bu taje, ta o'lol amac lic stsanic c'oc'. Laj sjoy sbaic ta chotlej ta c'atimol. Bat scap sba ta chotlej ta c'atimol ti Pedro eque.

56Ja' o tal jun mosovil ants. C'alal laj yil ti chotol ta xc'atin ti Pedroe, laj sq'uel lec batel ti xi laj yale: —Ti vinic le'e, ja' xchi'il sbaic xchi'uc ti buch'u tsacbil talele.

57—Jun me'tic, mu xcojtiquin ma' ti buch'u taje —xi laj sjut c'op ti Pedro ta stojol ti antse.

58Lec xa ox jliquel xtoc un ja' o tal jun vinic ti xi laj yale: —Ti vo'ote ja' achi'il abaic xchi'uc ti vinic le'e. —Bu xata, chi'iltic, mu'cun —xi laj yal ti Pedroe.

59Oy xa nan junuc ora yech'el, xi lic yal jun vinic: —Ta melec ti vinic le'e, ja' xchi'il sbaic xchi'uc ti buch'u chucbil talele, yu'un liquem talele ta Galilea ec.

60—Chi'iltic, mu jna' ti c'usi ta xaval taje —xi laj yal ti Pedroe. C'alal jech yacal ta xal ti Pedroe, ja' o oc' ti cotse.

61Ti Cajvaltique laj sjoybin batel sat, laj sq'uel batel ti Pedroe. Ti Pedro une, ja' o vul ta yo'nton ti xi ono'ox albat yu'un ti Cajvaltique: 'Ti tana li'e, oxib xa velta laj aval ti mu xavojtiquinun c'alal mu'yuc to xlic oc'uc ti cotse.'

62Loc' batel ti Pedro ti bu taje, bat smil sba ta oq'uel.

### **Ta xlabanat ti Jesuse**

*(Mt 26.67-68; Mr 14.65)*

63Ti viniqetic ti buch'u sbainojic ta xchabiel ti Jesuse, lic slabanic, lic smajic.



<sup>64</sup>Laj smacbeic ta poc' ti sate. Ta smajbeic ti xocon sat ti xi ta xalbeique: —Na'o ca'itic, ¿buch'u laj smajot?

<sup>65</sup>Ep ta tos ti c'usitic ta xalbeic ilbajinele.

### **Ti Jesuse oy ta stojolal ti banquial jchapanvanejetique**

*(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)*

<sup>66</sup>Ta yoc'lomal, c'alal sac xa talel ti osile, lic stsob sbaic ti moletic yu'un ti israeletique, xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc ti banquial paleetique. Yic'o'jic batel ti Jesús bu xa tsobolic ti jchapanvanejetique. Xi lic sjac'beique:

<sup>67</sup>—Alun ca'icutic, ¿mi vo'ot ti Cristoe? Xi laj stac' ti Jesuse: —Mi ta xcalbot ava'iic ti vu'une, mu xach'unic.

<sup>68</sup>Mi oy c'usi ta jac'boxuque, mi ja'uc xtac' avu'unic ec.

<sup>69</sup>Li' ta xlic batel tana li'e, ti vu'un co'ol j'elantique, ja' sliquebal ta xba chotlucun ta xocon sbats'i c'ob ti Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>70</sup>Xi laj yalic scotolique: —Ati xcaltic un cha'e, vo'ot Xnich'onot ti Diose. Xi laj stac' ti Jesuse: —Vu'unun jech c'u cha'al ta xavalique.

<sup>71</sup>Xi laj yalique: —¿C'u sta xa cu'untic ta jc'antic yan rextico, ti laj xa yal ta ye stuque?

## **San Lucas 23**

### **Ti Jesuse oy ta stojol ti Pilatoe**

*(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)*

<sup>1</sup>Va' xi scotolic, yic'o'jic batel ti Jesús ta stojol ti Pilatoe.

<sup>2</sup>Xi laj sjutbeic smul c'alal oyic ta stojol ti Pilatoe: —Ti vinic li'e, yacal ta soquesbel sc'oplal ti jlumalcutique. Ta xal xtoc ti mu la tsotsuc sc'oplal ta jtojcutic patan ti ta sc'an ti ajvalil romanoe. Ta xalbe sba ja' la ti Cristo ti oy sc'oplal ta xtal ta ajvalile.

<sup>3</sup>Xi laj stac' ti Pilatoe: —¿Mi vo'ot ajvalilot yu'un ti israeletique? Xi laj stac' ti Jesuse: —Jech, jech c'u cha'al ta xavale.

<sup>4</sup>Xi laj yal ti Pilato ta stojol ti banquial paleetique, xchi'uc ti c'u yepal vololic, xchi'uc ti xchi'iltaque: —Mu jtabe jutebuc smul ti vinic li'e yo' xu' ta xcac'be stoj.

<sup>5</sup>Xi x'avlajetic xa liquele: —Ti c'u s'elan ta xchanubtasvane, laj xa soquesbe yo'nton scotol ti jteclume. Laj sliques talel ta Galilea, ti jech ta spasolan li' ta Judea avi tana li' une.

### **Ti Jesuse oy ta stojol ti Herodese**

<sup>6</sup>C'alal jech laj ya'i ti Pilatoe, laj sjac' mi ja' Galilea vinic.

<sup>7</sup>C'alal laj ya'i ti liquem talel ta Galilea ti Jesuse, laj stac batel ta stojol ti Herodese, yu'un ja' ajvalil ta Galilea, ti ja' oy ta Jerusalén ti jech yorail taje.





<sup>8</sup>Ti Herodese xmuyubaj no'ox ta j'ech'el c'alal yilbe sat ti Jesuse, yu'un vo'ne xa ono'ox ta sc'an ta sq'uel ya'i. Yu'un ya'binojbe sc'oplal xchi'uc ta sc'an ta sq'uel ya'i ti ac'o ac'batuc yil ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti Jesuse.

<sup>9</sup>Ep ti c'usitic laj sjac'bee. Ti Jesuse mi jbeluc oy c'usi laj stac'.

<sup>10</sup>Ja' jech xtoc tey oyic ti banquialal paleetique, xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti mu no'ox al bajuc ta stic'beic ti smule.

<sup>11</sup>Ti Herodese xchi'uc ti yajsoldadotaque mu'yuc c'usi bal o laj yilic. Yo' ta slabanic ti Jesuse, jun yutsil laj yac'be slap sc'u' jech c'u cha'al junuc ajvalil. Ts'acal to un, ti Herodese laj stac batel ono'ox ta stojol ti Pilatoc.

<sup>12</sup>Manchuc mi scontrainoj to ox sbaic ti Herodes xchi'uc ti Pilatoc, ti jech c'ac'al taje, lec comic.

### **Ti Jesuse jbel sc'oplal ta xich' milel**

*(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39—19.16)*

<sup>13</sup>Ti Pilatoc laj stsob scotol ti banquialal paleetique, ti j'opisialetique, xchi'uc ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>14</sup>—Ti vo'oxuque laj avic'beicun talel ti vinic li'e ti ta xavalic ti ta soquesbe yo'nton ti jteclume. Ta aba ta asatic, laj jac'be ti smule, mu'yuc bu laj jtabe ti vo'oxuc ta xavalic ti oy ti smule.

<sup>15</sup>Mi ja'uc ti Herodes eque, laj sutes talel li'e, yu'un mu'yuc laj stabe smul. Xana'ic xa un, mu'yuc c'usi chopol spaso. Mu xc'ot o ti ta xich' milel.

<sup>16</sup>Ja' no'ox ta jtsits. Ts'acal to ta jcolta batel —xi laj yal.

<sup>17</sup>Ti Pilatoc tsots sc'oplal ta scoltabe batel jun jchuquel c'alal xyaquet ti jujun q'uin Colel ta x'ech'e.

<sup>18</sup>—Mu jc'ancutic ti ja' ta xacolta ti vinic li'e. Ja' coltao batel ti Barrabase —xi lic avanuc scotolic.

<sup>19</sup>Ti ochem ta chuquel ti Barrabas taje, ta scoj scontrainel ajvalil ta jteclum, xchi'uc ta scoj smilvanejal.

<sup>20</sup>Ti Pilatoc oy ta yo'nton ta scolta batel ya'i ti Jesuse. Lic sc'opon xtoc ti c'u yepal vololique.

<sup>21</sup>Ja'uc ti stuquique, xi tsots avanuc xtoque: —¡Jipano ta curus! ¡Jipano ta curus!

<sup>22</sup>Xi laj yal ta yoxcojal ti Pilatoc: —¿C'usi ti chopol laj spas ti vinic li'e? Ti vu'une mu'yuc bu laj jtabe jutebuc smul yo' jech ta xich' milel. Ja' no'ox ta jtsits. Ts'acal to ta jcolta batel.

<sup>23</sup>Ti banquialal paleetique xchi'uc ti c'u yepal vololique, xvochvunic no'ox liquel ta avanel ti yich'uc jipanel ta curuse. Jech ono'ox laj staic ti jech oy ta yo'ntonique.

<sup>24</sup>Ti Pilatoc jech c'ot ta nopel yu'un ec jech c'u cha'al ta sc'anique.

<sup>25</sup>Laj scolta batel ti vinic ti buch'u laj st'ujique, ti tiq'uil ta chuquel ta scoj scontrainel ti ajvalile, xchi'uc ta scoj ti smilvanejale. Ja' laj yac' batel ta c'abal ti Jesuse jech c'u cha'al laj sc'anique.

### **Ta xich' jipanel ta curus ti Jesuse**

*(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)*

<sup>26</sup>C'alal yic'ojic xa batel ta sjipanel ta curus ti Jesuse, ja' o laj snupic ta be jun vinic, ti Simón sbie, ta xtal ta Jerusalén, ti liquem talel ta Cirene banomile. Laj sujic ta xcuchel batel ti curuse. Ts'acal bat ta spat ti Jesuse.

<sup>27</sup>Yepal no'ox jnaclejetic ta banomil xchi'uc antsetic ts'acajtic batel ta spat ti Jesuse, ti x'oc' x'avanic xa yu'un ti at o'ntone.

<sup>28</sup>Ja'uc ti Jesuse, laj sq'uel batel ti xi laj yalbee: —Antsetic ti nacaloxuc ta Jerusalem, mu xavoq'uitaicun, oq'uitao abaic atuquic, xchi'uc oq'uitaic ti avalab anich'nabique.

<sup>29</sup>Yu'un ta xc'ot sc'ac'alil ti xi ta xalic liquele: 'Jun yutsil ti antsetic ti buch'u ch'abal ti yolique, ti buch'u mu'yuc ono'ox yilojic ti alajele.'

<sup>30</sup>Va'i un, xi ta xalbeic ti vitsetic ti jnaclejetic ta banomile: 'Loman talel ta jbacutic.' 'Nac'uncutic', xi ta xalbeic ti stselejaltic xtoque.

<sup>31</sup>Yu'un mi jech ta spasbeic ti jpets yaxal te' li'e. ¿mi mu van jechuc ta spasbeic xtoc ti taqui te'etique? —xi ti Jesuse.

<sup>32</sup>Yic'ojic batel xtoc cha'vo' vinic ti tsots smul staojique, yo' jech jmoj ta xlajic ta milel xchi'uc ti Jesuse.

<sup>33</sup>C'alal c'otic ta vits ti bu sbiinoj "Baquil Jolale", lic sjoc'anic ta curus ti Jesús xchi'uc ti cha'vo' chopol viniquetique. Jun laj sjoc'anic ta sbats'i c'ob, jun ta sts'et c'ob ti Jesuse.

<sup>34</sup>Xi laj yal ti Jesús ti c'alal jipil ta curus yu'unique: —Tot, ch'aybo smul scolo', yu'un mu sna'ic ti c'usi ta spasiq. Ti soldadoetique lic sq'uelic yorail yu'unic yo' ta xvinaj buch'u junucal ta xich'beic sc'u' ti Jesuse.

<sup>35</sup>Ti jnaclejetic ta banomile, va'ajtic ta sq'uelic ti bu taje, ti xi ta xalic ti j'opisialetic ti ta slabanic ti Jesuse: —Laj scolta ti yane, ac'o scolta sba stuc ec un, yo' ta xvinaj mi meel ti ja' Cristo ti st'ujoj stuc ti Diose.

<sup>36</sup>Ti soldadoetic eque ta slabanic ti Jesuse. Ta xnopajic batel ta sts'el ta yac'bel yuch' ch'ail pox.

<sup>37</sup>Xi ta xalbeique: —Mi vo'ot ajvalilot yu'un ti Israele, coltao aba quic atuc un.

<sup>38</sup>"Ja' ajvalil yu'un ti israeletique", xi ta xal ta sjol scurusal ti Jesuse.

<sup>39</sup>Xi laj yal ti jun ta xcha'vo'al ti chopol viniquetic ti jipil ta curus ta xchopol-c'optael ti Jesuse: —Mi vo'ot ti Cristoe, coltao aba quic atuc, coltauncutic ec.

<sup>40</sup>Ja'uc ti june xi laj yal ti laj sjajanta ti xchi'ile: —¿Mi yu'un mu xana' xaxi'ta ti Dios c'alal mu yanuc ti c'usi c'otem ta jtojoltique?



<sup>41</sup>Ti vo'otique ja' xijtun o ta xquich' ti jvocoltic li'e, yu'un ta jtojtic ti c'usi laj jpastique. Ti vinic li'e mu'yuc c'usi chopol spasoj.

<sup>42</sup>Ti june xi laj yalbe ti Jesuse: —Jesús, mu xach'ayun ta avo'nton ti c'alal ta xlic apas mantale.

<sup>43</sup>Xi tac'bat yu'un ti Jesuse: —Ta melez xcalbot ava'i, ti c'ac'al li'e, chba jchi'in jbatoc ta lequilal.

### **Cham ti Jesuse**

*(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)*

<sup>44</sup>Ta o'lol c'ac'al, ic'unek scotol ti banomile. Ta oxib to ora mal c'ac'al, sacub.

<sup>45</sup>Mac sat ti c'ac'ale. Jat ta o'lol ti muc' ta jilich' poc' joc'ol ta ch'ulnae.

<sup>46</sup>Xi tsots avan ti Jesuse: —¡Tot, ta xcac' ta avoc ta ac'ob ti jch'ulel canimae! C'alal jech loc' ta yee, cham.

<sup>47</sup>C'alal laj yil ti banquilal jpas-mantal soldado romanoetic ti jech ic'ot ta pasele, lequil c'opoj ta stojol ti Dios ti xi laj yale: —Ta melez, ti vinic li'e ch'abal ti smule.

<sup>48</sup>Scotol ti buch'utic laj yilic ti c'u s'elan c'ot ta pasele, smaj xa sti' yo'ntonic, loquic batel ti bu taje.

<sup>49</sup>Scotolic ec ti buch'utic lec xil sbaic xchi'uc ti Jesuse, xchi'uc ti antsetic ti buch'utic laj sts'acliic batel c'alal ech' tal ta Galilea banomile, nom va'ajtic comic ta sq'uelec ti c'usitic c'ot ta pasele.

### **Ta xich' muquel ti Jesuse**

*(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)*

<sup>50</sup>Oy jun vinic tuc' sjol yo'nton, ti José sbie, ti liquem talel ta jteclum Arimatea ti oy ta yosilal ti Judea banomile, va'anbil ta jchapanvanej yu'un ti israeletic.

<sup>51</sup>Ti José taje, smalaoj ono'ox ti ventainel yu'un ti Diose. Jech o xal mu'yuc laj sco'oltas sjolic xchi'uc ti yan banquilal jchapanvanejetic ti c'u s'elan ta spasique.

<sup>52</sup>Bat ta stojol ti Pilatoc yo' ta sc'anbe sbec'tal stacopal ti Jesuse.

<sup>53</sup>C'alal laj syales tal ta curus sbec'tal stacopal ti Jesuse, laj xpix ta jun muc' ta saquil poc'. Ts'acal to bat stic' ta ach' muquinal ti jombil ta tone, ti mu'yuc to buch'u mucbil ti bu taje.

<sup>54</sup>Taje, ja' o xa ta smalel c'ac'al ta xchapan sbaic ta sventa ti cuxob o'ntonale.

<sup>55</sup>Ti antsetic jmoj liquemic talel ta Galilea xchi'uc ti Jesuse, bat sq'uelic bu laj yich' muquel. Laj sq'uelic lec bu laj yac'beic comel sbec'tal stacopal ti Jesuse.

<sup>56</sup>C'alal sut batel ta snaique, lic xchapanic ti aceite ti capal ta muil poxile. C'alal laj yo'ntonique, lic xchabiic ti sc'ac'alil cuxob o'ntonal jech c'u cha'al ta xal ti mantale.

## **San Lucas 24**

### **Ta xcha'cuxi ti Jesuse**



(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

- <sup>1</sup>Sob xa ta sliquebal c'ac'al yu'un ti xemunae, ti antsetique cha'sutic batel ta muquinal, yich'ojic batel ti muil poxil ti xchapanojic xa ono'oxe.
- <sup>2</sup>C'alal c'otique, laj yilic ti mu xa jechuc laj staic ti muc' ta ton smac sti' ti muquinale.
- <sup>3</sup>Ochic batel, ja'uc le' une, mu'yuc xa laj stabeic sbec'tal ti Cajvaltic Jesús ti bu taje.
- <sup>4</sup>Mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi xu' ta spasic yu'un taje. Ta jech yepal un, laj yilic oy buch'u cha'vo' va'al ta sts'elic ti xlablun no'ox xojobal ti sc'u'ique.
- <sup>5</sup>Xi'ic ta j'ech'el. Laj snijan sbaic ta banomil. Xi albatic yu'un ti buch'ue: —¿C'u cha'al ta xasa'ic li' ta smuquinal animaetic ti Buch'u cuxul xae?
- <sup>6</sup>Mu'yuc xa li' oye yu'un cha'cuxi xa. Ja' vuleso ta avo'ntonic ti jech ono'ox laj yalboxuc c'alal oy to ox ta Galilea banomile:
- <sup>7</sup>'Ti vu'un co'ol j'elantique ba'yel ta xi'aq'ue batel ta yoc ta sc'ob ti jsa'muliletique, ta xisjipanic ta curus, ta yoxibal c'ac'al un, ta xicha'cuxi.'
- <sup>8</sup>Ti antsetique, ja' o vul ta yo'ntonic ti jech ono'ox albatic yu'un ti Jesuse.
- <sup>9</sup>C'alal laj yictaic comel ti muquinale, c'ot xchapbeic ya'i ti buluchvo' (11) jcholoc'opetique xchi'uc ti yan ti c'u s'elan albatique.
- <sup>10</sup>Ti buch'u yich'ojic batel ti lo'il a'yeje, ja'ic ti María Magdalena, ti Juanae, ti María sme' ti Jacoboe, xchi'uc ti yan antsetique.
- <sup>11</sup>Ja'uc ti jcholoc'opetique, chuvaj c'op no'ox laj ya'iic. Mu'yuc laj yich'ic ta muc' ti c'u s'elan albat yu'un ti antsetique.
- <sup>12</sup>Manchuc mi jech un, ti Pedroe bat ta anil c'alal to muquinal. Ti c'alal laj sq'uel ochele, c'ajomal no'ox laj yil ti saquil poq'ue. Elom no'ox ta xa'i ti c'alal sut batel ta nae.

### **Sbelal ti jteclum Emause**

(Mr 16.12-13)

- <sup>13</sup>Ti jech c'ac'al taje, oy cha'vo' jchanc'opetic ta xanavic batel ta sbelal jteclum Emaús, ti oy nan oxib (3) reva xil sbaic xchi'uc ti Jerusalene.
- <sup>14</sup>Ta slo'iltaic batel scotol ti c'usi c'ot ta pasele.
- <sup>15</sup>C'alal yacal ta xlo'ilajic batele, ja' o nopaj talel ti Jesuse, ti jmoj laj xchi'in sbaic batel ta xanobale.
- <sup>16</sup>Mi ja'uc laj yojtiquinic buch'u, yu'un co'ol s'elan macbil ti satique.
- <sup>17</sup>Xi jac'batic yu'un ti Jesuse: —¿C'usi ti alo'ilic ta xavalic talel ta bee? ¿C'u cha'al ta xavat avo'ntonic?
- <sup>18</sup>Xi laj yal ti jun ti sbiinoj Cleofase: —Ti uni j'ech'el-beote, ¿mi atuc xa no'ox mu'yuc ava'binoj ti c'usi c'ot ta pasel ta Jerusalén ti volje chabjee, ti c'alal sna'ic lec scotolique?



- 19**Xi laj sjac' ti Jesuse: —¿C'usi c'ot ta pasel un? Ti stuquique xi laj yalique: —Ja' ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete, ti ja' jun j'alc'op ti tsots xu' yu'une, ti toj lec chanubtasvan ta sba ta sat ti Diose, xchi'uc ta sba ta sat ti jnaclejetic ta banomile.
- 20**Ti banquilal pale cu'uncutic une, xchi'uc ti jchapanvanejetique, laj yaq'uic ta sc'ob ti ajvalile yo' ta xich' milel ta curus.
- 21**Jpatoj xa ox co'ntoncutic ta stojol ti ta xispojuncutic ti vu'uncutic israeluncutique. Le' une, oy xa ta yoxibal c'ac'al ti jech c'ot ta pasele.
- 22**Ac'o mi oy jun chib antsetic, ti ja' jchi'ilcutique, laj sibtascutic, yu'un laj yalic ti ay sq'uelic ta muquinal ta sob ic'luman.
- 23**Ti jech mu'yuc bu laj stabeic sbec'tal stacopal ti Jesuse, sut batel ta sna'ic. Laj yalic xtoc ti albatic yu'un anjeletic ti cuxul xae.
- 24**Ts'acal to, jun chib jchi'ilcutic bat sq'uelic ti ta muquinale. Jech s'elan laj staic jech c'u cha'al laj yalic ti antsetique. Ja'uc le' une, mu'yuc laj yilic ti Jesuse —xi laj yalique.
- 25**Xi laj yal ti Jesuse: —Mu xava'ibeic smelol, yu'un toj vocol ta xach'unic scotol ti c'usi laj yalic comel ti j'alc'opetique.
- 26**¿Mi mu tsots sc'oplal ti ba'yel ta xich' svocol ti Cristo c'alal mu'yuc to ta xich' ti slequilale?
- 27**Ta jech yepal lic yalbe sba sc'oplal stuc ti ts'ibabil ta ch'ul c'op ti oy ta jujupoc svuntac ti Moisesse, ti xcholet laj yal batel ti c'ot c'alal to ta jujupoc svuntac ti c'usi laj sts'iba comel ti yan j'alc'opetique.
- 28**C'alal c'otic ta jteclum ti bu ta xbatic ono'oxe, ti Jesuse jelavel xa ox ta xjelav ta spas sba yilel.
- 29**Ja'uc ti stuquique laj stsatsal pajtsanic ti xi laj yalbeique: —Ja' lec coman li'e, yu'un bat xa ti c'ac'ale, ta jliquel ta x'ic'ub ti osile. Och batel ti Jesuse, com xchi'uc ti cha'vo'e.
- 30**C'alal chotolic xa ta sts'el sti'il ti mexae, laj stsac ti pane. C'alal laj yalbe vocol ti Diose, laj xet' ti pane, laj yac'be jelavel.
- 31**C'alal jech laj spase, ta jech yepal jam ti satique, ja' o laj yojtiquinic ja' ti Jesuse. Ja'uc ti Jesuse, sac ch'ay batel.
- 32**Xi laj yalbe sbaique: —C'alal yacal ta xiyalbotic talel ta be smelol ti c'usi ts'ibabil ta ch'ul c'ope, ¿mi mu lajuc ca'itic ta co'ntonic ta melec ti jun yutsile?
- 33**Mu xa malabaj laj ya'iic. Laj stam loq'uel sbeic. Sutic batel c'alal Jerusalén ti bu tsobol laj staic ti buluchvo' jcholc'opetique xchi'uc ti yan xchi'ilique.
- 34**Xi laj yalic ti xchi'iltac tey tsobolique: —Ta melec, cha'cuxi ti Cajvaltique, yu'un laj yil ti Simone.



<sup>35</sup>Ja' jech ec ti cha'vo'ique, laj yalic slo'ilic ti c'u s'elan albatic ta bee, xchi'uc ti laj yojtiquinic ti Jesuse ti c'alal ja' o laj xet' ti pane.

**Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti yan yajchanc'optaque**

*(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

<sup>36</sup>C'alal jech yacal ta xlo'ilajique, ja' o c'ot sva'an sba ti Jesús ta o'lol ti bu oyic ti xi albatique: —Junuc avo'ntonic.

<sup>37</sup>Toj xi'el c'otic, yu'un laj snopic ti xac'toicuc ja' jun ch'ulelal laj yilique.

<sup>38</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —¿C'u cha'al ta xaxi'ic? ¿C'u cha'al xtal xbat ti avo'ntonique?

<sup>39</sup>Ja'uc ti jun ch'ulelale, mu'yuc sbec'tal sbaquil. Q'uel avilic ti jc'obe xchi'uc ti cacane, jech ono'ox ti c'u s'elane. Pico ava'i, q'uelic lec. Jtaoj cav ti c'u j'elan jech c'u cha'al ta xavilique.

<sup>40</sup>C'alal jech laj yale, laj yac' iluc ti sc'obe, ti yacane.

<sup>41</sup>Ti jech batem yo'ntonic yu'un ti muyubajele, xchi'uc ti elom ta xa'iique, mu to ta xc'ot lec ta yo'ntonic ta xch'unel. Ja' yu'un un, xi jac'batic yu'un ti Jesuse: —¿Mi oy c'usi jutebuc jlajestic?

<sup>42</sup>Laj yac'beic juteb uni vobil choy xchi'uc juteb ajapom.

<sup>43</sup>Laj stsac ti Jesuse, ta sba ta satic laj slajes.

<sup>44</sup>Ts'acal to un, xi laj yale: —Ti c'usi c'ot ta pasel ta jtojole, ja' jech c'u cha'al ti xi laj calboxuc ava'iic c'alal jchi'inojoxuc to oxe, ti tsots sc'oplal ta xc'ot ta jtojol jech c'u cha'al ts'ibabil ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse, xchi'uc ti ts'ibabil ta jujupoc vunetic yu'un ti yan j'alc'opetique, xchi'uc ti ts'ibabil ta Salmoe.

<sup>45</sup>Va'i un, laj sjambe smelol yo' ta xa'iic ti c'u s'elan ts'ibabil ta ch'ul c'ope.

<sup>46</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Yu'un ts'ibabil sc'oplal ta xcham ti Cristoe, xchi'uc ti ta xcha'cuxi ta yoxibal c'ac'ale.

<sup>47</sup>Ts'ibabil no'ox xtoc, ti ja' ta jventa licuc ba'yel li' ta Jerusalene, ti xcholetuc yich'uc alanbel ya'i scotol ti muc'tiquil lumetic ti oy ta sbejel banomile, ti ac'o suticuc talem ta stojol ti Diose, yo' jech ta staic ti ch'aybil ta xc'ot ti smul scolo'ique.

<sup>48</sup>Rexticooxuc ti jech c'ot xa ta pasele.

<sup>49</sup>Ja'uc le' une, malaic li' ta jteclume, yu'un ta jtacboxuc talem ta atojolic ti oy c'usi yaloj ti Jtot ta xaq'ue. Ja' to xaloq'uic batel li' ta jteclum Jerusalén mi laj xa avich'ic ti amuc'ul atsatsalic ti ta xlic talem ta vinajele.

**Ti Jesuse ta xmuy batel ta vinajel**

*(Mr 16.19-20)*

<sup>50</sup>Laj taj une, laj yic' loq'uel ti yajchanc'optac ta jteclum Jerusalene, bat xchi'uc ta Betania. C'alal oyic xa ti bu taje, laj stoy sc'ob ta sc'anbel ti slequil yutsilalique.





<sup>51</sup>C'alal jech laj sc'anbe ti yich'icuc ti slequil yutsilalique, ja' o laj xch'ac sba loq'uel ta stojolic, iq'ue muyel ta vinajel.

<sup>52</sup>Va'i un, c'alal laj yo'ntonic ta yich'el ta muq'ue, xmuyubajic xa sutic batel ta Jerusalén.

<sup>53</sup>Scotol c'ac'al ta xc'otic ta ch'ulna ta slequil-c'optael ti Diose. Jechuc.



## San Juan

### San Juan 1

#### Ti Xnich'on Diose laj yich' sbec'tal stacopal

<sup>1</sup>C'alal lic meltsajuc talel scotol ti c'usitic oye, oy xa ono'ox ti Jesucristoe, ja' ti Buch'u ta xac' ta na'el stalel ti Diose. Ti stuque xchi'uc ono'ox sbaic xchi'uc ti Diose, yu'un ja' ono'ox Dios ti stuque.

<sup>2</sup>Ti ta sliquebale, xchi'uc ono'ox sbaic xchi'uc ti Diose.

<sup>3</sup>Ta sventa ti Jesucristoe, meltsaj scotol ti c'usitic oye. Mu'yuc buch'u yan laj smeltsan.

<sup>4</sup>Ja' ta sventa ayan talel ti cuxlejale. Ti cuxlejaj taje, ja' c'ot ta saquilal osil yu'un ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>5</sup>Yu'un xnobobet no'ox ta ic'al osil xjobal ti saquilal osile. Ti ic'al osile mu'yuc c'usi xut xtub yu'un ti saquilal osile.

<sup>6</sup>Tal jun vinic ti Juan sbiinoje ti tacbil talel yu'un ti Dios

<sup>7</sup>ta sva'anel sba ta yalbel ya'iic ti jnaclejetic ta banomil ti ja' bats'i j'ac'-cuxlejaj ti Jesucristoe, yo' jech scotolic ta xc'ot ta yo'ntonic ti c'usi ta xal ti Juane.

<sup>8</sup>Ti Juane ma'uc ti j'ac'-cuxlejale, yu'un ja' no'ox jun vinic tacbil talel yu'un ti Diose yo' ta svinajesbe sc'oplal ti j'ac'-cuxlejale.

<sup>9</sup>Talem xa ta banomil ma' ti Buch'u ta xac' ti xjobal ta stojol scotol ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>10</sup>Ti j'ac'-cuxlejale li' xa oy ta stojol ti jnaclejetique. Manchuc mi ja' ta sventa meltsaj ti banomile, ti jnaclejetic ta banomil une mu'yuc laj yojtiquinic.

<sup>11</sup>Tal ta stojol ti yalab xnich'nabe, ja'ic ti israeletique, ja'uc ti stuquique mu'yuc laj yich'ic ta muc'.

<sup>12</sup>Ja'uc ti buch'u ich'vanic ta muq'ue, ti c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, ac'bat stsatsalic ti c'otic ta xnich'nab Dios yu'une.

<sup>13</sup>Ti buch'u c'otic ta xnich'nab ti Diose, ja' ta xvoq'uesatic ta ach' yu'un ti Diose. Mu xa xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ta xvoq'uesatic yu'un ti stot sme'ique, mi ja'uc ti c'usi oy ta yo'nton stuc ti jnaclejetic li' ta banomile.

<sup>14</sup>Ti Jesucristoe laj yich' sbec'tal, naqui ta jtojolcutic. Melel, mu albajuc ti syail xc'uxul yo'ntone. Yu'un laj quilbecutic slequilal yutsilal, ti ja' slequilal yutsilal stuc ti c'ajomal no'ox yo junomal Xnich'on ti Diose.

<sup>15</sup>Ti Juane xi laj yalbe sc'oplal ti Jesucristoe: “Ja' me ti vinic le'e ti Buch'u laj calboxuc ava'iic ti sc'oplale, ti laj ono'ox calboxuc ava'iic ti oy Buch'u ts'acal ta xtal ta patil cu'une, ti x'ech' to cajal sc'oplale, ti ja' mu sta ti vu'une, yu'un oy xa ono'ox ti stuc c'alal mu'yucun to ox ti vu'une.”

<sup>16</sup>Laj xa quich'tic jcotoltic ti smuc' ta c'ulejal ti Xnich'on Diose, ti mu'yuc spajeb ta yaq'uel ti slequilal yutsilale.

<sup>17</sup>Ti oy c'usi tsots albil sc'oplale vul ta jtojoltic ta sventa ti Moisesse. Ja'uc ti c'uxubinele xchi'uc ti c'usi ja' melele, c'ot ta pasel ta sventa ti Jesucristoe.

<sup>18</sup>Mu'yuc buch'u junucal yiloj ta sba ta sat ma' ti Diose, c'ajomal no'ox yo jun ti Xnich'on ti ja' ono'ox Diose, ti co'ol yo'ntonic xchi'uc ti Totile, ja' tal yac'botic ta ojtiquinel.

### **Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ta xalbe sc'oplal ti Jesucristoe**

*(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)*

<sup>19</sup>Ti j'abteletic yu'un ti israeletic ta Jerusalene, laj staquic batel ti paleetique xchi'uc levitaetic ta sjac'bel buch'u ti Juane.

<sup>20</sup>Ti Juane xi jamal laj yale: —Ti vu'une mu'cun ti Cristoune.

<sup>21</sup>Ti stuquique xi laj xcha'jac'beique: —Ti xcaltic un cha'e, ¿buch'uo? ¿mi vo'ot ti j'alc'op Eliase? —Mu'cun —xi laj yal ti Juane. Xi laj xcha'jac'beique: —¿Mi vo'ot ti j'alc'op vinajem sc'oplal ti ta xtal ono'oxe? —Mu'cun —xi laj stac' ti Juane.

<sup>22</sup>Xi laj yalbeic no'ox xtoque: —¿Buch'uo ta meles un cha'e? yu'un tsots sc'oplal ta xquich'cutic batel ac'oplal ta stojol ti buch'utic laj stacuncutic talele. ¿C'usi xu' ta xavalbe aba atuc?

<sup>23</sup>Xi laj stac' ti Juane: —Vu'un jbainoj ti xi ta xal ta avetel ta xocol banomil jech c'u cha'al laj yal ti j'alc'op Isafas ti xi laj yale: 'Jambeic jun tuq'uil be ti Cajvaltique.'

<sup>24</sup>Ti buch'utic bat sc'oponic ti Juane, ti tacbilic batel yu'un ti fariseoetique,

<sup>25</sup>xi laj sjac'beic no'ox xtoque: —Mi ma'ucot ti Cristoe, mi ma'ucot ti Eliase, mi ma'ucot ti yan j'alc'op ta xtale, ¿c'u cha'al ta xavac' ich' vo'?

<sup>26</sup>Xi laj stac' ti Juane: —Ti vu'une, ja' no'ox lital ta yaq'uel ich' vo'. Ja'uc le'e, oy talem jun ta atojolic ti mu xavojtiquinique.

<sup>27</sup>Ja' ti laj cal ti oy Buch'u ts'acal to xtal ta patil cu'une, ti ta sliques ti yabtele, ti x'ech' to cajal sc'oplale, ti mu ja'uc jutebuc xic'ot o ta sjitunbel ti yaq'uil xonobe.

<sup>28</sup>Scotol ti va'i s'elan taje, c'ot ta pasel ti bu sbiinoj Betania ti oy ta sloq'ueb c'ac'al yu'un ti uc'um Jordane, ti bu laj yac' ich' vo' ti Juane.

### **Ti Jesuse co'ol s'elan uni ch'iom chij yu'un ti Diose**

<sup>29</sup>Ta yoc'omal un, laj yil ti Juan ti ta xnopaj talele ti Jesús ta stojol ti xi laj yale: —Q'uelo avilic le'e, ja' ti xch'iom chij Dios ti ta xch'aybe smul scolo' ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>30</sup>Ja' ma' le' une, ti Buch'u ti xi ono'ox laj calboxuc ava'iic ti sc'oplale: 'Oy Buch'u ts'acal to ta xtal ta patil cu'une, ti x'ech' to cajal sc'oplale, ti ja' mu sta ti vu'une. Yu'un ti stuque oy xa ono'ox ti c'alal mu'yucun to oxe.'



<sup>31</sup>Mi ja'uc jna' ec ti Buch'ue. Le' une, tsots sc'oplal tal cac' ich' vo' yo' ti israeletic ta xojtiquinic Buch'ue.

<sup>32</sup>Ja' jech xtoc xi laj yal ti Juane: —Yu'un laj quil ti Ch'ul Espiritue yal talel ta vinajel co'ol s'elan jcot ta paloma ti com o ta stojole.

<sup>33</sup>Mu jna' ec un ti Buch'ue, ja'uc ti Buch'u laj stacun talel ta yaq'uel ti ich' vo'e, xi laj yalbune: 'Ti buch'u ta xavil ta xcom o ti Ch'ul Espiritu ta xyal talel ta stojole, ja' ti Buch'u ta xac' avich'ic ti Ch'ul Espiritue.'

<sup>34</sup>Laj xa quil un, rexticoun ta j'ech'el ti ja' Xnich'on ti Diose.

### **Ti ba'yel yajchanc'optac ti Jesuse**

<sup>35</sup>Ti ta yoc'omale, xchi'inoj sbaic xchi'uc cha'vo' yajchanc'optac ti Juane.

<sup>36</sup>C'alal laj yil ti ta x'ech' ti Jesuse, ti Juane xi laj yale: —Q'uelo avilic le'e, ja' ti xch'iom chij ti Diose.

<sup>37</sup>C'alal laj ya'iic ti va'i s'elan albatic yu'un ti Juane, ti cha'vo' yajchanc'optaque laj sts'acliic batel ti Jesuse.

<sup>38</sup>Ti Jesuse joybij laj sq'uel ti spate, laj yil ti ta sts'acliat batele. Xi laj sjaq'ue: —¿C'usi ta xasa'ic? —Jchanubtasvanej, ¿bu nacalot? —xi laj sjaq'uic ti cha'vo'ique.

<sup>39</sup>—La'ic, ba q'uel avilic —xi laj stac' ti Jesuse. Batic un, laj yilic ti bu nacale, jmoj mal ti c'ac'al yu'unique, yu'un nopol xa batel chanib ora mal c'ac'al ti laj snup sbaic ta bee.

<sup>40</sup>Oy jun ta xchibalic laj ya'iic ti va'i s'elan laj yal ti Juane, ti laj sts'acliic batel ti Jesuse, ja' ti Andrese, xchi'il sbaic ta voq'uel xchi'uc ti Simón Pedroe.

<sup>41</sup>Ti Andrese bat sa' ta anil ti xchi'il ta voq'uel ti Simón sbie, ti xi laj yalbee: —Laj xa jtacutic Buch'u ti Mesiasse (Cristo, xi smelol ti Mesiasse).

<sup>42</sup>Ti Andrese yic'oj batel ti Simón bu oy ti Jesuse. C'alal ile yu'un ti Jesuse, xi albate: —Simón, xnich'onot ti Jonase, ta xlic abiin Cefas avi tana li'e (Pedro, xi ti smelole).

### **Ti Jesuse laj yic' talel ti Felipee xchi'uc ti Natanaele**

<sup>43</sup>Ti ta yoc'omale, laj snop ta xbat ta Galilea banomil ti Jesuse. Laj snup ta be ti Felipee, xi laj yalbee: —Chi'inun, batic.

<sup>44</sup>Ti Felipee ja' liquem talel ta jteclum Betsaida ti bu nacalic ti Andrese xchi'uc ti Pedroe.

<sup>45</sup>Xi laj yal ti Felipe c'alal bat sa' ti Natanaele: —Laj xa quilcutic ma' ti Buch'u ts'ibabil sc'oplal ta jpoc svunal ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse, xchi'uc ti ts'ibabil yu'un ti j'alc'opetique, ja' ti Jesuse, xnich'on ti José ti nacal ta jteclum Nazarete.

<sup>46</sup>Xi laj yal ti Natanaele: —Bu xata oy c'usi lec ta xc'ot ta loq'uel ta Nazaret. —Batic, ba q'uel avil —xi laj stac' ti Felipee.

<sup>47</sup>C'alal laj yil Jesús ti ta xnopaj talel ti Natanaele, xi laj yale: —Li' xtal jun bats'i israelal vinic ti mu sna' xlo'lavane.

<sup>48</sup>Xi laj sjac' ti Natanael c'alal jech ta x'albat sc'oplale: —¿C'uxi laj ana' yo' laj avojtiquinun? Xi laj yal ti Jesuse: —Laj quilot ti c'alal oyot ta yolon icux ti mu'yuc to ox ta xic'ot talel ti Felipee.

<sup>49</sup>Xi laj yal ti Natanaele: —Jchanubtasvanej, vo'ot xnich'onot ti Dios un cha'e, Ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>50</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —¿Mi ach'unoj c'ot ti laj calbot ava'i ti laj quilot ta yolon icuxe? ¡Yepal ta xavil liquel ti oy c'usitic muc' ti ta xc'ot ta pasele!

<sup>51</sup>Xi laj yal xtoc ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ta xavilic liquel ta xlic jamuc ti vinajele, ti xmuy xyal ti yaj'ánjeltac Dios ta jts'el ti vu'un co'ol j'elantique.

## San Juan 2

### Ti nupunel c'ot ta pasel ta Caná jteclum ti oy ta Galileae

<sup>1</sup>Ta yoxibal c'ac'al un, oy buch'u nupun ta jteclum Caná ti oy ta Galilea banomile. Batem ec sme' ti Jesuse.

<sup>2</sup>Jech ec, ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'optaque ic'bilic ta uch'vanej ta sventa ti nupunele.

<sup>3</sup>Laj ti vinoe. Jech o xal xi laj yal sme' ti Jesuse: —Mu'yuc xa vino yu'unic.

<sup>4</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Jun me'tic, ¿c'u cha'al jech xtal avalbun ti va'i s'elan taje c'alal mu'yuc to c'otem ti coraile?

<sup>5</sup>Ti sme'e xi laj yalbe ti jtuneletique: —Pasic scotol ti c'u s'elan ta xalboxuque.

<sup>6</sup>Ti bu taje, oy vacbej (6) bin ti meltsanbil ta tone, sventa xch'amobil vo' yu'unic ti yo' ta smes stus sbaic ti israeletique, ti ta x'och yu'un vo'vinic (100) ta litro vo' ti jujubeje.

<sup>7</sup>Xi ti Jesús ta stojol ti jtuneletique: —Nojesic ta vo' ti binetic li'e. Xjaxet c'ot yu'unic sti' ti bin c'alal laj snojesic ta vo'e.

<sup>8</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Lupic loq'uel jutebuc. Ba ac'beic ti jpas-mantal yu'un ti q'uine. Jech laj spasic ti jtuneletique.

<sup>9</sup>Ti jpas-mantal yu'un ti q'uine, laj spas preva ti vo' ti joybijem xa ta vinoe. Mi ja'uc sna' bu tal. Ja' no'ox sna'ic ti jtuneletic bu laj slupic loq'uele. Jech o xal ti jpas-mantal yu'un ti q'uine, laj yic' talel ti jnupunele,

<sup>10</sup>ti xi laj yalbee: —Jcotoltic jech jtaleltic ti ja' ba'yel ta xcuch'tic ti lequil vinoe. C'alal mi laj xa yuch'ic ti jq'uel-q'uinetic, ts'acal ta xlic yich' uch'el ti siclojan vinoe. Ja'uc ti vo'ote ja' laj aq'uej ti bu jun yutsil meltsanbile.

<sup>11</sup>Ja' sliquebal to ti va'i s'elan laj spas ti Jesús ta jteclum Caná ti oy ta Galileae, ti laj yac' iluc senyail ti oy c'usi ch'ayal c'ot o'ntonal yu'un ta sventa ti slequil yutsilale, ti ich'bil ta muc' ic'ot yu'un ti yajchanc'optaque.



<sup>12</sup>Ts'acal to taj un, bat ta jteclum Capernaum xchi'uc ti sme'e, ti yits'inabtaque, xchi'uc ti yajchanc'optaque. Joc'tsajic jayib c'ac'al ti bu taje.

### **Ti Jesuse ta smes ta xch'uba ti ch'ulnae**

*(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

<sup>13</sup>Nopol xa sc'an ti q'uin Colel yu'un ti israeletique. Ti Jesuse bat ta jteclum Jerusalén.

<sup>14</sup>Noj ta jchon-vacaxetic, ta jchon-chijetic, ta jchon-palomaetic, xchi'uc jel-taq'uinetic chotajtic ta sts'el sti'il xmexa ta sjelic staquinic c'ot sta ti ch'ulnae.

<sup>15</sup>Ti jech laj yile, ti Jesuse lic smochilan ch'ojon. Laj snutsan loq'uel ti jchonolajeletique xchi'uc ti xvacaxique, ti xchijique. Laj stanibe ta banomil ti staquinique. Laj svalc'unanbe xmexaic ti jel-taq'uinetique.

<sup>16</sup>Xi laj yalbe ti jchon-palomaetique: —¡Loq'uesic batel li'e! ¡Mu xapasic ta jun ch'ivit sna ti Jtote!

<sup>17</sup>Va'i un, ti yajchanc'optaque vul ta yo'ntonic ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Tsots sc'oplal c'otem ta co'nton ta xca'i ti ach'ulna ti lecuc oyuque.”

<sup>18</sup>Xi laj sjaquic ti j'abteletic yu'un ti israeletic ta stojol ti Jesuse: —¿C'usi senyail ta xavac' quilcutic yo' ta jna'cutic buch'u yac'ojbot avabtel ti vi s'elan ta xapase?

<sup>19</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Lilinic ti ch'ulna li'e, ta oxib c'ac'al xu' ta jcha'va'an ta ach'.

<sup>20</sup>Xi laj yalbeic Jesús ti israeletique: —Laj yich' vaquib yoxvinic (46) jabil ta yabtelanel ti ch'ulna li'e yo' c'ot ta meltsajel. ¡Bu xata ti vo'ot ta xameltsan ta oxib c'ac'ale!

<sup>21</sup>Ti ch'ulna ti ta xalbe sc'oplal ti Jesuse, ja' sbec'tal stacopal stuc.

<sup>22</sup>Jech o xal c'alal cha'cuxie, vul ta yo'ntonic ti yajchanc'optac ti jech ono'ox laj yale. C'ot ta yo'nton xtoc ti c'u s'elan ta xal ti ch'ul c'ope xchi'uc sc'op ti Jesuse.

### **Ti Jesuse xojtiquinbe yo'nton scotol**

<sup>23</sup>C'alal oy ta q'uin Colel ta Jerusalén ti Jesuse, ep ti buch'utic laj yich'ic ta muc' ta sventa ti laj yac' iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot yu'un ti o'ntonale.

<sup>24</sup>Ma'uc ma' ti Jesús xch'un xa ti jun yo'ntonic ta stojole, yu'un xojtiquinbe yo'nton scotolic.

<sup>25</sup>Ma'uc to sc'an ti oy buch'u ta x'albun c'u s'elan ta snop ti jnaclejetic ta banomile, yu'un sna'be c'u s'elan yo'nton ti buch'uuc no'oxe.

## **San Juan 3**

### **Ti Jesuse xchi'uc ti Nicodemoe**

<sup>1</sup>Oy jun fariseo vinic, Nicodemo sbi, ja' jun banquilal ti ich'bil ye sti' yu'un ti israeletique.



<sup>2</sup>Xi laj yal ti Nicodemo c'alal bat sc'oapon ta ac'ubaltic ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, jna'ojcutic lec ti tacbilot talel yu'un ti Dios yo' jech tal achanubtasuncutique, yu'un mu'yuc buch'u junucal xu' ti jech ta xac' iluc smuc'ul stsatsal Dios jech c'u cha'al ta xapase ti mi mu'yuc chi'inbil yu'un ti Diose.

<sup>3</sup>Xi albat yu'un ti Jesuse: —Ta xcalbot ava'i ta melec, ti buch'u mu xvoc' ta ach'e, mu xu' x'och batel ti bu ta xventainvan ti Diose.

<sup>4</sup>Xi laj sjac' ti Nicodemoe: —¿C'usi ta xut jun yijil vinic ta xvoc' ta ach'? ¿Mi yu'un xu' ta x'och batel ta xch'ut sme'e yo' jech ta xvoc' xtoc'?

<sup>5</sup>Xi tac'bat yu'un ti Jesuse: —Ta xcalbot ava'i ta melec, mu'yuc buch'u ta x'och batel bu ta xventainvan ti Diose mi mu'yuc voqu'em ta sventa ti vo'e xchi'uc ta sventa ti Ch'ul Espiritue.

<sup>6</sup>Ti buch'u voqu'em ta sventa ti stot sme'e, stalel no'ox stot sme' yich'ojbe. Ti buch'u voqu'em ta sventa ti Ch'ul Espiritue, yich'ojbe stalel ti Ch'ul Espiritue.

<sup>7</sup>Ti xi s'elan ta xcalbote, mu lo'iluc no'ox xava'i, yu'un acotolic tsots sc'oplal sc'an xacha'voqu'ic ta ach'.

<sup>8</sup>Ac'o mi ta xava'i buyuc no'ox xjomet ti ic' ta jujujote, ja'uc le' une, mu xana' bu ta xlic talel, bu ta xbat. Ja' jech s'elanic ti buch'utic ta xvoqu'ic ta sventa ti Ch'ul Espiritue.

<sup>9</sup>Xi laj xcha'jac' ti Nicodemoe: —¿C'u ono'ox xi ta utel taje?

<sup>10</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Mi mu banquialal jchanubtasvanejucot ya'yel yu'un ti achi'iltaque? ¿Mi mu xa ono'ox xava'ibe smelol taje?

<sup>11</sup>Ta xcalbot ava'i ta melec, ja' ta xcalbecutic sc'oplal ti c'usi jna'cutique, ti c'usi quilojcutique. Ja'uc ti vo'oxuque, mu xac'an xach'unic ti c'usi ta xcalcutique.

<sup>12</sup>Mi mu xach'un ti laj calbot sc'oplal ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel li' ta banomile, ¿c'usi xavut ta xach'un mi ta xcalbot sc'oplal ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel ta vinajele?

<sup>13</sup>“Mi junuc oy buch'u muyem batel sq'uel ti c'usi oy ta vinajele. Ja' no'ox yiloy ti Buch'u liquem talel ti bu taje. Ti xcaltique, ja' ti vu'un co'ol j'elantique.

<sup>14</sup>Jech c'u cha'al ti Moisés laj sjipan ta te' slo'c'obbail chon ta xocol banomile, ja' jech ta xquich' jipanel ta curus ec ti vu'un co'ol j'elantique.

<sup>15</sup>Scotol ti buch'u ta xc'ot ta yo'ntonic taje, ta sta xcuxlejalic sbatel osil.

### **Ti Diose oy syail xc'uxul yo'nton ta stojol ti jnaclejetic ta banomile**

<sup>16</sup>“Ti Diose mu albajuc laj xc'uxubinan scotol ti jnaclejetique, laj stac talel ta stojolic ti yo' junomal Xnich'one. Buch'uuc no'ox ti ta xc'ot ta yo'ntonic ti ja' Jpojvanej yu'unique, mu xch'ayic, ta sta xcuxlejalic sbatel osil.

<sup>17</sup>Ti Diose mu yu'unuc laj stac talel ti Xnich'on yo' tal yac'be stoj smul ti jnaclejetique, ja' no'ox tal scolta.

<sup>18</sup>“Ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ti ja' Jpojvanej yu'un ti Xnich'on Diose, mu x'ac'bat stoj ti smule. Ja'uc ti buch'u mu xc'ot ta yo'nton ti ja' Jpojvanej yu'une, chapal xa sc'oplal ta stoj ti smule, ta scoj ti mu xc'ot ta yo'nton ti yo junomal Xnich'on ti Diose.

<sup>19</sup>Ti buch'utic mu xc'ot ta yo'ntonique, chapal xa sc'oplal ta stoj ti smulique, yu'un yacalic ta spasel c'usi chopol c'alal ja' o tal ta banomil ti Jesucristo ti ja' luze, mu lecuc laj ya'iic. Ja' lec laj ya'iic ta spasel ti c'usi ja' sventa ti ic'al osile. Ja' mu sc'anic ti saquilal osile.

<sup>20</sup>Scotol ti buch'utic ta spasic ti c'usi chopole, xti'et sjolic yu'un ti luze. Mu sc'an xnopajic ta stojol ti luze yo' mu xvinajesbatic ti c'usi chopol ta spasiqque.

<sup>21</sup>Ja'uc ti buch'u co'ol yo'ntonic xchi'uc ti bu ja' melele, ta xnopajic ta stojol ti luze yo' jech ta xvinaj sva'anoj sba ti Dios ta stojolic ti c'usi ta spasiqque.”

### **Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ta xcha'albe sc'oplal ti Jesuse**

<sup>22</sup>Ts'acal to ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'optaque batic ta Judea banomil, ti bu joc'tsajic xchi'uc ta yaq'uel ich' vo'e.

<sup>23</sup>Jech ti Juan eque, yacal ta xac' ich'uc vo' ta jteclum Enón ti nopol xil sbaic xchi'uc ti Salim jteclume, yu'un yepal vo' ti bu taje. Ta xbatic ti jnaclejetique, ta x'ac'bat yich'ic vo'.

<sup>24</sup>Taje, c'ot ta pasel c'alal mu'yuc to ox ta x'och ta chuquel ti Juane.

<sup>25</sup>Ja'uc le' une, oy jun chib yajchanc'optac ti Juane, lic stsac sbaic ta c'op xchi'uc jun chib israetic ta scoj ti c'u s'elan liquem sc'oplal yu'unic ti mesel tusele.

<sup>26</sup>Xi laj yalbeic ti Juane: —Jchanubtasvanej, ti buch'u jmoj laxanavic xchi'uc ta sti'il uc'um Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale xchi'uc ti laj avalbuncutic sc'oplale, avi tana le'e, ta xac' ich'uc vo'. Scotolic ta sts'acliic batel.

<sup>27</sup>Xi laj stac' ti Juane: —Mu'yuc c'usi xu' yu'un jun vinic mi ma'uc ac'bil yabtel yu'un ti Diose.

<sup>28</sup>Laj ava'iic lec c'alal jamal laj cal, ma'ucun ti Cristoune, ti ja' no'ox jun vinicun ti tacbilun jelavel talel yu'une.

<sup>29</sup>Ti jun jlecomajele, ti buch'u ta x'och ta yoc ta sc'ob ti tsebe, ja' ti jlecomajel vinique. Ti vinic ti buch'u lec ta xil sbaic xchi'uc ti jlecomajele xmuyubaj xa ta xa'ibe ti sc'o'pe. Ja' jechun ec, ximuyubaj xa yu'un.

<sup>30</sup>Tana le'e, yac' ta cajtsajel ech'el ti sc'oplale, ja'uc ti vu'une, ta xa xpec'tsaj ech'el ti jc'oplale.

### **Ti Buch'u liquem talel ta vinajele**

<sup>31</sup>Ti Buch'u ta xlic talel ta vinajele, sbainoj scotol. Ti buch'u ayanem li' ta banomile, sba no'ox banomil, naca sba banomil ti sc'o'pe. Ti Buch'u ta xlic talel ta vinajele, sbainoj scotol.

<sup>32</sup>Ta xalbe sc'oplal ti c'usi yiloje, ti c'usi ya'yioj ti bu taje. Ja'uc le'e, mu'yuc buch'u ta xc'ot ta yo'ntonic ti c'usi ta xale.

<sup>33</sup>Mi oy buch'u ta xc'ot ta yo'ntone, ta sva'an sba ta yalel xchi'uc ti ja' melel ti c'usi ta xal ti Diose.

<sup>34</sup>Ti buch'u tacbil talel yu'un ti Diose, naca sc'op Dios ta xal, yu'un ti Diose, yepal no'ox ta xac' ti Ch'ul Espiritue.

<sup>35</sup>Ti Totile c'ux ta xa'i ti Xnich'one. Laj xa yac'be yip stsatsal ta sbainel scotol ti c'usitic oye.

<sup>36</sup>Ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ti ja' Jpojvanej yu'un ti Nich'onile, oy xcuxlejale sbatel osil. Ja'uc ti buch'u mu xc'ot ta yo'ntone, mu sta ti xcuxlejale. C'ajomal xa no'ox chapal sc'oplal ti tsots tsitsel ta x'ac'bat yu'un ti Diose.

## San Juan 4

### Ti Jesuse xchi'uc ti samaria antse

<sup>1</sup>Ti fariseoetique laj ya'iic ti oy ep yajts'aclivanejtac ti Jesuse xchi'uc ti yepal no'ox oy buch'u ta xac'be yich' vo'e, ti ja' mu sta ti Juane,

<sup>2</sup>ac'o mi ma'uc stuc ti Jesús ta xac' ti ich' vo'e, yu'un ja' ta xaq'uic ich' vo' ti yajchanc'optaque.

<sup>3</sup>C'alal jech laj ya'i ti Jesuse, loc' batel ta Judea banomile, sut batel ta Galilea banomil.

<sup>4</sup>Ti jech bate, ech' ta yosilal Samaria.

<sup>5</sup>C'ot ta jteclum Sicar ti oy ta yosilal Samariae, nopol xil sbaic xchi'uc ti banomil ti ja' to ox yu'un ti Jacob ti laj yac'be comel ti xnich'on José sbie.

<sup>6</sup>Ti bu taje, oy jun joc' yu'un ti Jacobe. Lubem xa ta xanobal ti Jesuse, chot xi c'otel ta sti'il joc', yu'un jutuc xa sc'an o'lol c'ac'al.

<sup>7</sup>C'alal ja' o chotol ta sti'il joc' ti Jesuse, ja' o tal slup vo' jun ants ti liquem talel ta Samariae. Xi laj yal ti Jesuse: —Ac'bun jutebuc ava'al cuch'.

<sup>8</sup>Ti yajchanc'optaque batemic ta jteclum ta smanel talel sve'elic.

<sup>9</sup>Xi laj stac' ti samaria antse: —¿C'u cha'al ta xac'انبun vo' avuch' ti vo'ot israelot c'alal vu'un samaria antsune? Ja' jech laj yal ti antse, yu'un ti israeletique mu lecuc xil sbaic xchi'uc ti samariaetique.

<sup>10</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti xana'uc oy c'usi ta xac' ti Diose, ti xana'uc ti Buch'u ta sc'anbot ti vo'e, ta melel unbi, vo'ot ta xac'انبun ti vo' jechuque. Ta xcac'bot ti cuxul sat vo'e.

<sup>11</sup>Xi laj yal ti antse: —Ti vo'ote mi ja'uc c'usi oy avu'un yo' ta xalup loq'uel tal ti vo'e, yu'un toj nat ti joq'ue. ¿Bu ta xata talel ti vo' ti mu xtub sc'oplale?

- 12** ¿Mi yu'un vo'ot x'ech' to cajal latal ya'yel? ¿Mi ja' mu sta ti jmolmuc'totcutic Jacob ti laj yac'buncutic comel ti joc' li'e, ech' yuch' ti stuque, laj yuch' ec ti xnich'nabtaque xchi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une?
- 13** Xi laj stac' ti Jesuse: —Scotol ti buch'u ta xuch'ic ti vo' li'e ta xlic ya'iic taqui ti'il.
- 14** Ja'uc ti buch'u ta xuch' ti vo' vu'un ta xcaq'ue, j'ech'el mu xa'iic taqui ti'il. Yu'un ta xc'ot ta yo'ntonic jech c'u cha'al nio' ti mu sna' x'ul ti xtuctun o ti ta x'ac'bat xcuxlejalic sbatel osil yu'une.
- 15** Xi laj stac' ti antse: —Ac'bun ti vo' taje yo' mu xca'i ti taqui ti'ile, ti mu li'uc no'ox xiva'vun ta slupel vo' li' ta joq'ue.
- 16** Xi laj yal ti Jesuse: —Batan, ba ic'o talel ti amalale, la'ic li' une.
- 17** Xi laj stac' ti antse: —Mu'yuc jmalal une. Xi laj stac' ti Jesuse: —Melel ti ch'abal amalal ta xavale.
- 18** Yu'un laj xa amalalin vo'ob (5) viniquetic. Ti tey achi'uc avi li'e, ma'uc amalal. Jech o xal, jamal laj aval ti ch'abal amalale.
- 19** C'alal laj ya'i ti va'i s'elan taje, xi laj yal ti antse: —Yojtot, ta xquil ti ja' jun j'alc'opote.
- 20** Ti jmolmuc'totcutic ti vu'uncutic samariauncutique, li' ta vits laj yich'ic ta muc' ti Diose. Ja'uc ti vo'oxuc israeloxuque, ta xavalic ti sc'an c'alal to Jerusalén ta xbat avich'ic ta muc' ti Diose.
- 21** Xi laj stac' ti Jesuse: —Ch'unbun ti oy bu ta sta yorail mi ja'uc li' ta vitse, mi ja'uc ta Jerusalén ta xbat avich'ic ta muc' ti Diose.
- 22** Ti vo'oxuque mu xana'ic ti buch'u ta xavich'ic ta muq'ue. Ja'uc ti vu'uncutique, jna'cutic ti Buch'u ta xquich'cutic ta muq'ue, yu'un ti coltaele ta xlic talel ta stojol ti israeletique.
- 23** Sta xa yorail, ja' xa yorail avi li'e, ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti Diose, ac'o spasic jech c'u cha'al ta sc'an ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. Yu'un ti Diose, jech ta yo'nton ti ac'o ich'atuc ta muq'ue.
- 24** Yu'un ti Diose mu xvinaj ta q'uelel. Jech o xal ti buch'utic ta xich'ic ta muq'ue, ac'o loc'uc ayanuc ta yut yo'nton ta melel.
- 25** Xi laj stac' ti antse: —Ca'binoj sc'oplal ta xtal ti Mesiase, ti xcaltique, ja' ti Cristoe. C'alal mi tale, xtal svinajesbuncutic scotol ti c'usi mu jna'cutique.
- 26** Xi laj yal ti Jesuse: —Taje, vu'unun ti li' yacal ta xic'opoj ta atojole.
- 27** C'alal yacal ta xlo'ilaj ti Jesuse, ja' o vulic ti yajchanc'optaque. Yan o laj yilic ti jech ta xchi'in ta lo'il ants ti Jesuse, ac'o mi mu'yuc buch'u junucal laj sjac'beic c'usi ta sc'an, c'usi ti slo'ilique.
- 28** Ti antse laj yicta comel ti sq'uibe, bat ta jteclum ti xi laj yalbe ti xchi'iltaque:



<sup>29</sup>—La', q'uelo avilic jun vinic ti buch'u laj xa svinajesbun scotol ti c'usi laj jpase. Mu jna' mi ja' ti Cristo ta xcale.

<sup>30</sup>Va'i un, c'alal jech laj ya'iiique, loq'uic batel ta jteclum, batic bu oy ti Jesuse.

<sup>31</sup>C'alal jech ta xc'ot ta pasel taje, xi c'anbat vocol yu'un ti yajchanc'optaque: — Jchanubtasvanej, ve'an jutebuc.

<sup>32</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Oy yan jve'el ta jlajes ti vo'oxuc mu xana'ique.

<sup>33</sup>Xi laj sjac'be sbaic ti yajchanc'optaque: —¿Mi yu'un van oy buch'u tal ac'batuc sve'el?

<sup>34</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti jve'el ta jtun ta jlajese, ja' ti ta jpas ti c'usi oy ta yo'nton ti Buch'u laj stacun talele, ti c'otuc ta tsutsel cu'un ti yabtele.

<sup>35</sup>Xi ta xavalic ti vo'oxuque: 'Sc'an to chanib u ta xich' tsobel ti ts'unobale.' Ja'uc le'e, ta xcalboxuc ava'ic, toyic batel asatic ta sq'uelel batel ti ts'unobaltique, yu'un yijuneb xa.

<sup>36</sup>Ti buch'u ta x'abtej ta stsobel ti ts'unobale, ta xich' stojol. Ti ts'unobal ta stsobe ja' sventa cuxlejal sbatel osil. Jech ec, ti buch'u ta sts'une xchi'uc ti buch'u ta stsobe co'ol xmuyubajic.

<sup>37</sup>Ja' o no'ox meel ti oy xi x'ale ti c'ope: 'Yan o ti buch'u laj sts'une, yan o ti buch'u laj stsobe.'

<sup>38</sup>Vu'un laj jtacoxuc batel ta stsobel ti ts'unobal ti bu ma'uc ta achic' ava'lelic la'abtejique. Yan ti buch'u abtejique, loc' venta avu'unic ta sventa yabtel ti yane.

<sup>39</sup>Ti jnaclejetic ta Samariae ep laj xch'unic ti Jesuse ta sventa ti ants ti xi laj yale: "Laj yalbun scotol ti c'usi laj jpase."

<sup>40</sup>C'alal c'otic ti samariaetic ta stojol ti Jesuse, laj sc'anbeic vocol ti ac'o comuc ta stojolique. Ti Jesuse com chib c'ac'al ti bu taje.

<sup>41</sup>X'ech' to epajic ta xch'unel ta sventa ti c'usi ta xal stuc ti Jesuse.

<sup>42</sup>Xi laj yalbeic ti antse: —Avi tanae, ma'uc no'ox ta jch'uncutic ti c'usi laj avale, yu'un laj xa ca'icutic, laj xa jna'cutic ti ja' ta meel ti Cristoe, Jcoltavanej yu'un ti jnaclejetic ta banomile.

### **Ti Jesuse ta scolesbe xnich'on jun yaj'abtel ti ajvalile**

<sup>43</sup>C'alal ech' ti chib c'ac'ale, ti Jesuse loc' batel ta Samaria banomil. Laj stam batel c'alal to Galilea banomil.

<sup>44</sup>Ti Jesuse stuc laj yalbe sba sc'oplal, ti jun j'alc'ope mu'yuc ich'bil ta muc' ta slumal stuc.

<sup>45</sup>Va'i un, c'alal c'ot ta Galileae, ti jnaclejetic taje xmuyubajic laj yich'ic ta muc', yu'un laj yilic c'usitic laj xa spas ti Jesús c'alal ayic ta q'uin Colel ta Jerusalene.

<sup>46</sup>Ti Jesuse sut batel ta jteclum Caná ti oy ta Galilea ti bu laj sjoybin ta vino ti vo'e. Ti bu taje, oy jun yaj'abtel ajvalil ti tsots yabtel yich'oje, ti ip ta xa'i ti xnich'on oy ta Capernaume.

<sup>47</sup>Ti jcuch-abtele c'alal laj ya'i tal xa ta Galilea ti Jesuse, bat sq'uel. Laj sc'anbe vocol ti ac'o batuc ta snae, ti ac'o colesbatuc ti xnich'one yu'un ta xa xcham.

<sup>48</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Mi mu xcac' avilic ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, mu xavich'icun ta muc' ta xch'unel.

<sup>49</sup>Xi laj yal ti jcuch-abtele: —Cajval, batic ta anil yo' to mu ta xcham ti jnich'one.

<sup>50</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Batan xa ta ana. Ti anich'one lec xa oy. Ti jcuch-abtele laj xch'un ti va'i s'elan albat yu'un ti Jesuse, loc' batel.

<sup>51</sup>C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta snae, ja' o loqu'ic talel yajtuneltac, tal nupatuc ta be ti xi laj yalbeique: —Ti anich'one lec xa oy.

<sup>52</sup>Ti jcuch-abtele laj sjac'be ti yajtuneltac c'usi ora col ti xnich'one. —Jliquel xa sts'ebujel c'ac'al volje yam ti sc'ac'ale —xi laj yalbeique.

<sup>53</sup>Laj sna' ti totile ti ja' jech ora xi albat yu'un ti Jesuse: “Ti anich'one lec xa oy.” Ti stuque xchi'uc ti c'u yepal oyic ta nae, c'ot ta yo'ntonic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse.

<sup>54</sup>Taje, ja' xa xcha'cojal laj yac' iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. C'alal loc' talel ta Judeae, vul ta Galilea ti Jesuse.

## San Juan 5

### Ti Jesuse laj scoles jun t'el-t'el jchamel

<sup>1</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, ti Jesuse sut batel ta Jerusalén ti bu ta spasic q'uin ti israeletique.

<sup>2</sup>Ti ta jteclum Jerusalene, nopol ta sts'el ti'na ti sbiinoj Chijetique, oy jun yavil sts'anleb vo' ti Betesda sbi ta hebreo c'ope, ti yich'oj vo'ob scot-cotil scoriolal ti nae.

<sup>3</sup>Ta yolon scoriolal ti nae, yepal jchameletic puch'ajtic ta lumtic jech c'u cha'al ti ma'satetique, ti coxovetique, xchi'uc ti buch'u aluneb ti sbec'talique. Yu'un ta smalaic ta xlic yuq'uilaic ti vo'e.

<sup>4</sup>C'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti ta xyal talel ta vinajel jun ánjel ti ta xtal syuq'uilan ti vo' snom stae. Jech ti buch'u ba'yel ta sts'aj sba ochele, ta xcol yu'un ti c'usiuc no'ox ti xchamelique.

<sup>5</sup>Ta scotol ti c'u yepal taje, oy jun vinic yich'oj xa vaxaclajuneb xcha'vinic (38) jabil ti oy xchamele.

<sup>6</sup>C'alal laj yil ti Jesús puch'ul ti vinic ti bu taje, ti jal xa c'ac'al sts'icoj talel ti xchamele, xi laj sjac'bee: —¿Mi ta xac'an ta xacol yu'un ti achamele?

<sup>7</sup>Xi laj stac' ti jchamele: —Yojtot, mu'yuc buch'u xu' ta xists'aj ochel c'alal ta xyuq'uilaic ti vo'e. C'alal ta jc'an jt'ic' jba ca'i ochel ta vo'e, yan o ti buch'u ba'yel ta sts'aj sba ta anile.





- <sup>8</sup>Xi albat yu'un ti Jesuse: —Lican, balo batel ti apope, batan.
- <sup>9</sup>Ta jech yepal laj stam sba ti jchamele, ta ora no'ox lecub. Laj sbal batel ti spope, lic xanavuc. Ja' o xa sc'ac'alil cuxob o'ntonal ma' taje.
- <sup>10</sup>Jech o xal ti israeletique xi laj yal ta stojol ti buch'u cole: —Avi li'e, sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, jech mu stac' xavich' batel ti apope.
- <sup>11</sup>Xi laj stac' ti vinique: —Ti Buch'u laj scolesune, xi laj yalbune: “Balo bal ti apope, batan”, xiyut.
- <sup>12</sup>Xi laj yalbeique: —¿Buch'u ti va'i s'elan xi laj yalbote: “Balo batel ti apope, batan”, ti xayute?
- <sup>13</sup>Ti vinic taje, mu sna' ti Buch'u icoltavane, yu'un ti Jesuse laj scap sba batel ti bu xvolvun ti jnaclejetique.
- <sup>14</sup>Laj taj une, ti vinique tae ta ch'ulna yu'un ti Jesuse, ti xi albate: —Ti li'e, colemot xa. Mu xa xasa' amul yo' jech mu xc'ot ta atojol ti x'ech' to chopole.
- <sup>15</sup>Ti vinique bat yalbe ya'i ti israeletique ti ja' coltaat yu'un ti Jesuse.
- <sup>16</sup>Jech o xal ti israeletique lic scontrainic ti Jesuse xchi'uc sc'an ta smilic ya'iic, yu'un ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal ti va'i s'elan ta spase.
- <sup>17</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —A'yio ava'iic, ti Jtote yacal ta abtel avi li'e. Ja' jech ti vu'une ta xi'abtej ec.
- <sup>18</sup>Jech o xal ti israeletique x'ech' to stsac yip yo'ntonic ta smilic ya'iic ti Jesuse, yu'un ma'uc no'ox mu xich' ta muc' smantalil ti cuxob o'ntonale, yu'un ta sco'oltas sba jech c'u cha'al ti Diose, ti laj yal ti ja' stot ti Diose.

### **Tsots yabtel yich'oj ti Xnich'on Diose**

- <sup>19</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —J'ech'el ta xcalboxuc ava'iic, ti vu'un Xnich'onun ti Diose, mu'yuc c'usi stac' jpas ta jtuc no'ox. Ja' no'ox ta jpas ti c'u s'elan ta xquil ta spas ti Jtote. Scotol ti c'usi ta spas ti Jtote, ja' jech ta jpas ti vu'un Xnich'onune.
- <sup>20</sup>Yu'un ti Jtote c'ux ta xiya'i ti vu'un Xnich'onune. Ja' ta xac'bun jna' scotol ti c'usi ta spase. Oy yan to c'usi x'ech' ta xac'bun jpas ti ch'ayal ta xc'ot avo'ntonic yu'une.
- <sup>21</sup>Jech c'u cha'al ti Jtot ta xcha'cuxes ti animaetic yo' ta xac'be ti xcuxlejale, ja' jech ti vu'un Xnich'onune, ta xcac'be xcuxlejal ti buch'u ta jc'an ta xcac'bee.
- <sup>22</sup>Mi junuc sbainoj ta xchapanel ma' ti Jtote. Laj xa yac'bun jmuc'ul jtsatsal ta xchapanel scotol,
- <sup>23</sup>yo' scotolic ac'o yich'icun ta muc' ti vu'un Nich'onilune jech c'u cha'al, ta xich'ic ta muc' ti Jtote. Ti buch'u mu xiyich'icun ta muc' ti vu'un Nich'onilune, mu xich'ic ta muc' ti Jtot ti ja' laj stacun talele.

24“J'ech'el ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ta sts'etan xchiquin ta ya'yiell ti c'usi ta xcale, ti ta xich'ic ta muc' ti Buch'u laj stacun talele, oy xa xcuxlejale sbatel osil. Mu'yuc ta xich'ic chapanel. Laj xa yech'ta comel ti lajebale, laj xa sta ti cuxlejale.

25“Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, sta xa yorail, ja' xa yorail li'e, ti buch'u chamemique ta xa'ibeicun jc'opojel ti vu'un Xnich'onun ti Diose. Ti buch'u ta xich'ic ta muc' ti jc'oipe, ta xcuxiic.

26Yu'un ti Jtote, stalel o cuxul, oy smuc'ul stsatsal ta yaq'uel ti cuxlejale. Ja' jech ti vu'un Nich'onilune, ac'bilun jmuc'ul jts'ats'al ta yaq'uel ti cuxlejale.

27Laj yac'bun tsots cabtel ta chapavanej yu'un vu'un ti co'ol j'elantique.

28Mu ch'ayaluc xc'ot avo'ntonic yu'un taje, yu'un ta sta yorail ta xa'ibeicun jc'opojel scotol ti animaetique.

29Ta xloq'uc talel ta muquinaltic. Ti buch'utic oy c'usi lec laj spasique, ta xcha'cuxiic yo' ta staic ti cuxlejale. Ja'uc ti buch'utic oy c'usi chopol laj spasique, ta xcha'cuxiic yo' ta x'ac'bat stoj ti smulique.

### **Ta xvinaj ti tsots yabtel yich'oj ti Jesuse**

30“Mu'yuc c'usi stac' jpas ta jtuc no'ox. Ti ta xichapanvane, ja' ti c'u s'elan ta xi'albat yu'un ti Jtote. Lec tuc' ti c'u s'elan ta xichapanvane, yu'un ma'uc ta jpas ti c'u s'elan ta jc'an jtuque, yu'un ja' ta jpas ti c'u s'elan ta sc'an stuc ti Jtot ti Buch'u laj stacun talele.

31Yan mi ta jvinajes ti jc'oplal jtuc no'oxe, mu'yuc c'usi xtun o ti oy c'usi ta xcale.

32Le'e, oy buch'u yan laj sva'an ta svinajesel ti jc'oplale. Ti c'usi laj yale, xvinaj ti ja' melele, yu'un jna' lec.

33Ti oy buch'u laj ataquic batel ta sjaq'uel ta stojol ti Juane, ti c'usi laj stac'boxuque, ja' melel.

34Yu'un ma'uc tsots sc'oplal ta xca'i ta svinajesbun jc'oplal jun vinic. Ti jech ta xcalboxuc ava'iic taje, yo' xu' ta xata acolec.

35Yu'un ti c'usi laj yalboxuc ti Juane, co'ol s'elan jun lámpara ti tsanal ta xac' xojobale. Jech ti vo'oxuque jayib no'ox c'ac'al xamuyubajic xa yu'un ti luz taje.

36Ja'uc le'e, oy Buch'u x'ech' to ta svinajesbun ti jc'oplale. Ti c'u s'elan ta jpase, ta svinajes ti ja' laj yac'bun jbain ta spasel yu'un ti Jtote, xchi'uc ta svinajes ti tacbilun yu'un ti Jtote, ti ja' mu sta laj svinajesbun jc'oplal ti Juane.

37Manchuc mi mu'yuc ava'binojic ti sc'opojele, mi mu'yuc avilojic ti stuque, ti Jtot ti laj stacun talele, ja' ta xalboxuc ti jc'oplale.

38Mi ja'uc xc'ot ta avo'ntonic ti sc'oipe, yu'un mu xavich'ic ta muc' ti tacbilun talel yu'un ti Jtote.

39Ti ch'ul c'oipe ta xalbun jc'oplal xtoc. Ac'o mi batem xa avo'ntonic ta sq'uelel ti ch'ul c'oipe, ti avalojic xa ta xataic ti acuxlejalic yu'one,



- <sup>40</sup>ja'uc ti vo'oxuc une, mu xac'an xatalic ta jtojol yo' ta xata ti acuxlejaliq.
- <sup>41</sup>“Yu'un ma'uc ta jc'an ti lec xa ave ati'ic yilel ta jtojole.
- <sup>42</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un xacojtiquinoxuc, yu'un jna' lec mu'yuc c'ux ta xava'iic ti Diose.
- <sup>43</sup>Tacbilun talel ta sventa ti Jtote, mi ja'uc xavich'icun ta muc'. Yan mi ta xtal yan vinic ti spaso j sba ta mantal stuque, lec xava'iic, xavich'ic ta muc'.
- <sup>44</sup>Ti mi ja' no'ox ta xac'anic ti ich'el ta muc' yu'un ti achi'iltaque, ti mi mu xasa'ic ti ich'biloxuc ta muc' yu'un ti Dios stuque, ¿c'usi la ta xavutic ta xavich'icun ta muc'?
- <sup>45</sup>Ma'uc tac'al xc'ot avu'unic ti vu'un ta jt'ic' amulic ta stojol ti Jtote. Ti buch'u ta stic' amulique ja' ti Moise, ti buch'u apatoj avo'ntonic ta stojole.
- <sup>46</sup>Ti tauc xc'ot ta avo'nton ti c'usi laj sts'iba ti Moise, ta xavich'icun ta muc' ti jechuque. Yu'un ti Moise, ja' laj sts'iba comel jc'oplal.
- <sup>47</sup>Mi mu xavich'ic ta muc' ti c'usi laj sts'iba comele, mi ja' xa la ta xavich'ic ta muc' ti c'usi ta xcale.”

## San Juan 6

### Ti Jesuse ta xac' ve'uc vo'mil ta vo'

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

- <sup>1</sup>Laj taj une, ti Jesuse bat ta jot sti'il nab Galilea, ti ja' ono'ox ti snabil ti Tiberiase.
- <sup>2</sup>Yepal no'ox jnaclejetic ts'acalac batel, yu'un laj yilic ti ch'ayal no'ox ta xc'ot o'ntonal ta scolesel ti jchameletique.
- <sup>3</sup>Va'i un, ti Jesuse muy batel ta vits ti bu c'ot chotluc xchi'uc ti yajchanc'optaque.
- <sup>4</sup>Yu'un nopol xa sc'an ti q'uin Colele, sq'uinic ti israeletique.
- <sup>5</sup>C'alal laj yil ti Jesús ti yepal no'ox ta xtal ts'acliatic yu'un ti jnaclejetique, xi laj sjac'be ti Felipe: —¿Bu ta xba jmanbetic talel sve'elic scotol ti vi yepal le'e?
- <sup>6</sup>Jech laj yal yo' ta xvinaj c'u s'elan ta stac' ti Felipe, yu'un ti Jesuse sna'oj lec ti c'usi ta spase.
- <sup>7</sup>Xi laj stac' ti Felipe: —Ac'o mi ta jmantic talel chib (2) ciento denario taq'uin ti ve'lile, mi ja'uc xloq'uic o jujuti'uc ti jujune.
- <sup>8</sup>Va'i un, ti Andre, ti ja' jun yajchanc'op ti Jesuse, ti yits'in Simón Pedro, xi laj yale:
- <sup>9</sup>—Oy li' jun quem yich'oj talel vo'bej pan ti pasbil ta jchop o ta trigoe, xchi'uc cha'cot choy. ¿Mi yu'un ta xloc' o ti yepal no'ox ti jnaclejetique?
- <sup>10</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Albeic ya'i ti ac'o chotliic scotolic. Yu'un naca yaxaltic ti bu oyique, chotiic nopol van vo'miluc (5,000) ta vo'.



<sup>11</sup>Ti Jesuse laj stsac ti pane. C'alal laj yalbe vocol ti Diose, laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque. Ti yajchanc'optaque laj spuquic batel ti pan ta stojol scotolic ti c'u yepal chotolique. Ja' jech xtoc laj spuquic batel ti choye. Ac'batic ti bu xa c'alal xal ti yo'ntonique.

<sup>12</sup>C'alal laj yac'beic bu xa c'alal xal ti yo'ntonique, ti Jesuse xi laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Tsobic ti scemelale yo' mu jech'euc no'ox ta x'ixtolaj.

<sup>13</sup>Laj tsobic un, noj lajcheb (12) moch xch'uch'ulil scemelal ti vo'bej pan meltsanbil jchop o ta trigoe.

<sup>14</sup>Ti jech laj yilic ti jnaclejetic ti laj yac' iluc ti Jesús ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, xi laj yalique: —Ta mehel ti vinic li'e, ja' jun j'alc'op ti albil ono'ox sc'oplal ta xtal li' ta banomile.

<sup>15</sup>Ti Jesuse laj yilbe yo'nton ti jnaclejetic ti tsots sc'oplal ta scomtsanat ta ajvalil yu'unique. Laj sq'uej sba batel, bat comuc stuc ta jun toyol vits.

### **Ti Jesuse ta xanav ta ba vo'**

*(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

<sup>16</sup>C'alal ac'ubaltic xae, ti yajchanc'optac ti Jesuse batic ta ti' nab.

<sup>17</sup>Ochic ta jun barco, ta xjelavic batel ta jot sti'il nab yo' jech ta xc'otic ta Capernaum jteclum. C'alal jal xa yic'ubele, jech ti Jesuse mu'yuc to sutem talel ti bu oye.

<sup>18</sup>Ti jech taj une, lic tsots ic'. Xva'i xcotij xa liquel ti nab yu'une.

<sup>19</sup>C'alal xanavic xa ox batel o'loluc xchibal revae, laj yilic ta xanav talel ta ba vo' ti Jesuse. Ti ta xnopaj talel ta sts'el ti barcoe, lic xi'icuc.

<sup>20</sup>Xi laj yal ti Jesús ta stojol ti yajchanc'optaque: —Vu'unun, mu xaxi'ic.

<sup>21</sup>Xmuyubajic xa laj yiq'uic ochel ta barco. C'otic no'ox ta ora ta banomil ti bu ta xbatique.

### **Ti jnaclejetique ta sa'ic ti Jesuse**

<sup>22</sup>Ta yoc'omal un, ti jnaclejetic ti comic ta jot sti'il nabe laj yilic ti jchanc'opetic ja' ochic batel ta barco ti cotal to ox ta ti' nabe, xchi'uc laj sna'ic ti mu'yuc xchi'inojic batel ti Jesuse.

<sup>23</sup>Ti jech taj une, ja' o yacal ta xc'ot barcoetic ti ta xlic talel ta jteclum Tiberías ti bu nopol laj sve'ic ti pane, ti bu laj yalbe vocol Dios ti Jesuse.

<sup>24</sup>C'alal laj yilic ti mu'yuc xa ti Jesuse, mi ja'uc ti yajchanc'optac ti bu taje, ti jnaclejetique ochic ta barco ec. Laj stam batel sbeic ta sa'el c'alal to jteclum Capernaum.

### **Ti Jesuse ja' pan sventa cuxlejal**

<sup>25</sup>C'alal c'otic ta jot sti'il nabe, laj staic Jesús ti bu taje, ti xi laj sjac'beique: —Jchanubtasvanej, ¿c'usi ora lavul li'e?

- <sup>26</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic ta mehel, ta xasa'icun yu'un noj lec ach'utic c'alal lave'ique, mu yu'unuc ja' laj ava'iic smelol ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un laj cac' iluque.
- <sup>27</sup>Ma'uc xavabtelanic ta sa'el ti ave'elic ti sna' xlaje. Ja' ac'beic yipal ta sa'el ti ve'lil ti mu sna' xlaje, ti ta xac' cuxlejal sbatel osile. Vu'un ta xcac' ti ve'lile, ti vu'un co'ol j'elantique. C'ot ta jventa yu'un ti Jtot ti ja' Diose.
- <sup>28</sup>Xi laj sjac'beique: —¿C'usi sc'an ta jpascutic yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usi ta sc'an yo'nton ti Diose?
- <sup>29</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti c'usi ta sc'an ti Dios ta xapasique, c'otuc ta avo'ntonic ta yich'el ta muc' ti Buch'u tacbil talele.
- <sup>30</sup>Va'i un, xi laj sjaq'uique: —¿C'usi jtosucal avabtel, c'usi senyail ta xavac' quilcutic yo' ta xc'ot ta co'ntoncutic ta xch'unel?
- <sup>31</sup>Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: 'Ti jmolmuc'totic ta vo'ne ti oyic ta sbajtical banomile, ac'bat sve'ic yu'un Dios ti maná liquem talel ta vinajele.',
- <sup>32</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic, ma'uc ti Moisés laj yac' ti pan ti liquem talel ta vinajele. Ti bats'i pan ti liquem talel ta vinajele, ja' laj yac' talel ti Jtote.
- <sup>33</sup>Yu'un ti pan ta xac' ti Diose, ja' ti Buch'u yal talel ta vinajele, yu'un ja' tal yac'be xcuxlejal ti jnaclejetic ta banomile.
- <sup>34</sup>Xi laj sc'anbeique: —Yojtot, j'ech'el ac'buncutic o ti pan taje.
- <sup>35</sup>Ti Jesuse xi laj yale: —Vu'unun ti pan ta xac' cuxlejale. Ti buch'u ta xtal ta jtojole mu xa'i o vi'nal. Ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unelune, j'ech'el mu xa'i o taqui ti'il.
- <sup>36</sup>Ja'uc le'e, laj ono'ox calboxuc ava'iic ti mu xc'ot ta avo'ntonique manchuc mi laj xa avilbeicun jsat.
- <sup>37</sup>Scotol ti buch'utic ta xac' ta coc ta jc'ob ti Jtote, ta xtal ta jtojol. Ti buch'u ta xtal ta jtojole, mu'yuc ta jten loq'uel.
- <sup>38</sup>Ti liyal talel ta vinajele, ma'uc tal jpas ti c'usi ta sc'an ti co'ntone. Ti litale, ja' tal jpas ti c'usi ta sc'an yo'nton ti Buch'u laj stacun talele.
- <sup>39</sup>Ti oy ta yo'nton ti Buch'u laj stacun talele, ja' ti mu xch'ayic cu'un junuc ti laj yac'bun ta coc ta jc'obe, ti ja' ta jcha'cuxesic ta slajeb ti c'ac'ale.
- <sup>40</sup>Yu'un ti c'usi oy ta yo'nton ti Jtote, ti scotolicuc ac'o yojtiquinicun vu'un Xnich'onun ti Diose, ti c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unelicune, ti staicuc ti xcuxlejalic sbatel osile, xchi'uc ti ta jcha'cuxesic ta slajeb ti c'ac'ale.
- <sup>41</sup>Ti va'i s'elan taje, ti israetique lic bic'tal c'opojicuc ta sna'leel ti Jesuse ta scoj ti laj ya'iic ti xi laj yale: “Vu'unun ti pan liquem talel ta vinajele.”



- 42Ti israeletique xi ta xalbe sbaique: —¿Mi mu ja'uc xnich'on José ti Jesús li'e? Yu'un xcojtiqinbetic ti stote, ti sme'e. ¿C'u cha'al ta xalbe sba ti liquem talel ta vinajele?
- 43Xi laj yal ti Jesús une: —Ch'an chanic ta vulajetel xchi'uc taje.
- 44Mu'yuc buch'u junuc xu' ta xtal ta jtojol mi ma'uc ic'bil talel yu'un ti Jtot ti laj stacun talele yo' ta jcha'cuxes ta slajeb ti c'ac'ale.
- 45Yu'un xi ta xal ti ts'ibabil ta spocol-poc vunetic yu'un ti j'alc'opetique: ‘Scotolic ta xtojobtasatic ta xchanubtasatic yu'un ti Diose.’ Scotol ti buch'utic ta xa'ibeic sc'opojel ti Jtote xchi'uc ti ta xchanbeic ti yo'ntone, ta xtalic ta jtojol un.
- 46“Mu yu'unuc oy buch'u yiloj ti Jtote. Ja' no'ox yiloj ti Buch'u liquem talel ta stojol ti Diose.
- 47Bats'i ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unelune, oy xcuxlejaj sbatel osil.
- 48Vu'unun ti pan ti ta xac' cuxlejale.
- 49Ti amolmuc'totic ta vo'nee laj sve'ic ti maná ta xocol banomile. Manchuc mi jech un, chamic ono'ox.
- 50Ja'uc ti vu'une ta xcalbe sc'oplal ti pan ti liquem talel ta vinajele. Ti buch'u ta sve'e mu xcham.
- 51Vu'unun ti cuxul pan liquem talel ta vinajele. Ti buch'u ta sve' ti pan taje, ta xcuxi o sbatel osil. Ti pan ti vu'un ta xcaq'ue, ja' ti jbec'tal jtacopale. Ta xcac' ta c'abal yo' jech ta sta xcuxlejaj scotol ti jnaclejetic ta banomile.”
- 52Xi xvulajetic liquel ta yalbel sbaic ti israeletique: —¿C'usi xut ta xijyac'botic jve'tic ti sbec'tale?
- 53Xi laj yal ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, mi mu xave'ic ti jbec'tal ti vu'un co'ol j'elantique, mi mu xavuch'ic ti jch'ich'ele, mu xata acuxlejalic.
- 54Ti buch'u ta sve' ti jbec'tale, ti ta xuch' ti jch'ich'ele, oy xcuxlejaj sbatel osil. Vu'un ta jcha'cuxes ta slajeb c'ac'al.
- 55Yu'un ja' bats'i ve'lil ti jbec'tale, ja' bats'i j'uch'el ti jch'ich'ele.
- 56Ti buch'u ta sve' ti jbec'tale, ta xuch' ti jch'ich'ele, tsacal xcuxlejaj ta jtojol, xchi'uc cuxulun ta stojol ec.
- 57Yu'un cuxul ti Totil ti Buch'u laj stacun talele, cuxulun ta stojol ec. Ti buch'u ta smalq'uin sba ta jtojole, ta xcuxi ta jventa.
- 58Ti pan ta xcal ti liquem talel ta vinajele, mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ti maná laj sve'ic ti amolmuc'totic ta vo'nee, yu'un chamic ono'ox. Ti buch'u ta sve' ti pan li'e, ta xcuxi o sbatel osil.
- 59Ta ch'ulna yu'un Capernaum jteclum ti va'i s'elan chanubtasvan ti Jesuse.





### Naca sc'oplal cuxlejal sbatel osil ma' ti sc'ope

<sup>60</sup>C'alal jech laj ya'iic ti va'i s'elan ti chanubtasele, yepal ti buch'utic sts'aclojic ti Jesús ti xi laj yalique: —Toj vocol ta ch'unel ti va'i s'elan ta xale. ¿Mi yu'un la oy buch'u ta xch'unbat ti yaloj une?

<sup>61</sup>Ti Jesuse laj yil ti xvulajetic xa liquel ta labanvanej ti va'i s'elan laj yale, xi laj sjac'bee: —¿Mi ta soc avo'ntonic yu'un taje?

<sup>62</sup>¿C'usi van ta xc'ot ta avo'ntonic c'alal ta xavilic ta xisut batel ti bu lilic talel ti vu'un co'ol j'elantique?

<sup>63</sup>Ta sventa ti Ch'ul Espiritue oy cuxlejal, ja'uc ti lum ach'ele, mu'yuc c'usi bal o. Ti va'i s'elan laj calboxuc ava'iique, naca sc'oplal ti Ch'ul Espiritu ti ta xac' cuxlejale.

<sup>64</sup>Ja'uc le'e, oy jlom avu'unic ti mu'yuc to ta xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unele. Ja' jech laj yal ti Jesuse, yu'un sna'oj ta sliquebal ti oy buch'u mu xch'unique, xchi'uc sna'oj ti buch'u ta x'ac'van batel ta c'abale.

<sup>65</sup>Xi laj sts'ac batel lo'il ti Jesuse: —Laj ono'ox calboxuc ava'iic, mu'yuc buch'u ta xtal ta jtojol mi ma'uc ic'bil talel yu'un ti Jtote.

<sup>66</sup>Va'i un, ja' o lic xch'ac sbaic ti yepal to ox sts'aclojic ti Jesuse. Mu'yuc xa ta xchi'inic ti Jesuse.

<sup>67</sup>Xi laj sjac' ti Jesús ta stojol ti lajcha'vo' (12) yajchanc'optaque: —¿Mi ta xac'an ta xabatic ec?

<sup>68</sup>Xi laj stac' ti Simón Pedro: —Cajval, ¿buch'u xa ta jts'aclicutic batel? yu'un ti ac'ope ja' cuxlejal sbatel osil.

<sup>69</sup>Ti vu'uncutic c'ot xa ta co'ntoncutic ta xch'unel. Yu'un laj xa jna'cutic vo'ot ti Cristoe, Xnich'onot ti cuxul Diose.

<sup>70</sup>Xi tac'av ti Jesuse: —¿Mi yu'un mu'yuc laj jt'ujoxuc ti lajcha'vo'oxuque (12)? Manchuc mi jech un, oy jun avu'unic ja' jun pucuj ta j'ech'el.

<sup>71</sup>Ti jech laj yal ti Jesuse, ja' ta xalbe sc'oplal ti Judas Iscariote, xnich'on ti Simone. Yu'un ti Judase ja' ta x'ac'van batel ta c'abal, manchuc mi ja' jun ta xljajcha'vo'al (12) yajchanc'optac ti Jesuse.

## San Juan 7

### Ti Jesuse mu x'ich'e ta muc' yu'un ti yits'inabtaque

<sup>1</sup>Laj taj une, ti Jesuse ta xanav ta yosilal Galilea, yu'un mu sc'an oy ta Judea, yu'un ti bu taje, sc'an ta xmile yu'un ti jpas-mantal israeletique.

<sup>2</sup>Ti jech nopol xa sc'an xc'ot sq'uinal ti Axibal yanal te' nae, ti ja' jun q'uin na'bil yu'un ti israeletique,

<sup>3</sup>xi laj yalic ti yits'inabtaque: —Mu li'uc no'ox xacome. Ac'bo yilic ec ti avajts'aclivanejtac ti oyic ta Judeae, ti oy c'usi xu' avu'un ta spasele.



<sup>4</sup>Yu'un mi oy buch'u ta xac' sba ta ojtiquinele, ma'uc ta mucul ta spas. Ti c'usi ta xapas li'e, ba ac'o ta ilel ta sba ta sat scotol ti jnaclejetic ta banomil ti bu taje.

<sup>5</sup>Jech laj yalic, yu'un mi juteb x'ich'e ta muc' yu'un ti yits'inabtaque.

<sup>6</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Yu'un mu'yuc to ta xc'ot corail. Ti vo'oxuque, c'usiuc no'ox ora xu' xabatic.

<sup>7</sup>Yu'un ti buch'utic co'ol avo'ntonic xchi'uque, mu'yuc xti'et sjolic ta atojolic. Ja'uc ti vu'une ta xiscontrainicun, ja' ti jamal ta xcalbe ya'iic ti c'usi chopol ta spasiq.

<sup>8</sup>Batan ta q'uin ti vo'oxuque, mu xibat ma' ti vu'une. Yu'un ma'uc to yorail ta xc'ot ta pasel ti bu q'uelel talel ti coraile.

<sup>9</sup>C'alal jech laj yal taje, com ta Galilea.

### Oy ta sq'uinal Axibal yanal te' na ti Jesuse

<sup>10</sup>C'alal batemic xa ta q'uin ti yits'inabe, bat ec ti Jesuse ac'o mi ta mucul, yu'un mu sc'an xac' sba iluc.

<sup>11</sup>Ti jech xyaquet ti q'aine, ti israeletic ta sa'ic ti Jesuse, ti xi ta xalique: —¿Bu oy xana' ti vinique?

<sup>12</sup>Scotol c'u yepal oy ti jnaclejetique, xpuquet no'ox sc'oplal yu'unic. Yu'un xi ta xal ti jlome: “Ja' jun lequil vinic.” Ti jlome xi ta xalique: “Ja' jun chopol vinic, yu'un ta slo'laan ti jnaclejetique.”

<sup>13</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc buch'u ta sjam lec ye ta yalbel sc'oplal ta scoj xi'el yu'un ti banquilaletic yu'un ti israeletic.

<sup>14</sup>C'alal o'lol xa ox batel ti q'aine, och batel ta ch'ulna ti Jesuse, lic chanubtasvanuc ti bu taje.

<sup>15</sup>Ch'ayal no'ox ta xc'ot yo'nton ti j'abteletic yu'un ti israeletic ti xi ta xalbe sbaique: —¿C'usi xut ep sbijil ti vinic le'e c'alal mu'yuc c'usi xchanoje?

<sup>16</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti c'u s'elan ta xichanubtasvane, ma'uc ta jbijil jtuc. Ja' yac'objun jbijil ti Buch'u laj stacun talele.

<sup>17</sup>Mi oy buch'u oy ta yo'nton sc'an ta spas ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose, ta xlic yil mi liquem talel ta stojol ti Diose, mi ja' no'ox ta jnop jtuc ti c'u s'elan ta xichanubtasvane.

<sup>18</sup>Ti buch'u yeilal no'ox yu'un ti c'usi ta xale, ja' no'ox ta sc'an ich'el ta muc' yu'un ti jnaclejetique. Ja'uc ti Buch'u ta xac'be yipal ti ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un ti Buch'u tacbil talele, le'e, melel ti c'usi ta xale, ma'uc ta xlo'lavan.

<sup>19</sup>“¿Mi mu ja'uc Moisés laj yac'boxuc ti oy c'usi tsots albil sc'oplale? Manchuc mi avich'ojic un, mu'yuc buch'u junucal spas avu'unic ma' taje, yu'un ta xac'an xamilicun ava'iic.”

<sup>20</sup>Xi laj yalic ti jnaclejetique: —Ach'ulelinojbe xch'ulel pucuj. ¿Buch'u sc'an ta smilot ya'i?



**21**Itac'av ti Jesuse: —Acotolic ch'ayal c'ot avo'ntonic yu'un ti c'usi laj jpas avilic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale.

**22**Manchuc mi jech un, ti Moisesse laj yalboxuc mantal ti ac'o apasic ti c'u s'elan liquem sc'oplal ti circuncisione. (Ja'uc le'e, ma'uc laj sliques ta spasel, ja' laj sliquesic ta spasel ti amolmuc'totic ta vo'nee.) Ti vo'oxuc une ta xavac'beic yich' circuncisión jun biq'uit querem manchuc mi ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal.

**23**Ti jech tsots sc'oplal ta xava'iic ta yac'bel yich'ic circuncisión jun biq'uit querem yo' mu stselbuj avu'unic smantal ti Moisés manchuc mi sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ¿c'u cha'al xti'et ajolic ta jtojol ti laj jcolesbe sjunul sbec'tal jun vinic ti oy xchamel ti ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale?

**24**Ma'uc no'ox xachapanvanic c'u s'elan ta xac' ti snopbenal avu'unique. Oyuc stuq'uul smelol xachapanvanic.

### **Ti Jesuse ta xal ti bu liquem talele**

**25**Oy jlom ti buch'utic nacalic ta Jerusaleme xi lic sjac'be sbaique: —¿Mi mu ja'uc ti vinic le'e ti ta sa'ic yo' ta smilique?

**26**Q'uel avil, le' va'al ta satilal ta xchanubtas ti jnaclejetique, ch'an xutic mu'yuc c'usi ta xalbeic. ¿Mi yu'un c'otem ta yo'ntonic ti j'abteletic xana' ti ja' Cristo ti vinic le'e?

**27**Ti vo'otique jna'ojtic bu liquem talele le'e, ja'uc ti bu ta xlic talele ti Cristoe, mu'yuc buch'u sna'.

**28**Ti jech ta xchanubtasvan ta ch'ulna ti Jesuse, xi tsots laj yale: —Ati xcaltic un cha'e, xavojtiquinun, xana'ic bu liquemun talele. Ja'uc le' une, ma'uc talemun ta jmantal jtuc, ja' tacbilun talele yu'un ti Buch'u oy slequil yutsil yo'ntone, ti vo'oxuc mu xavojtiquinique.

**29**Ti vu'une xcojtiquin ti Buch'u laj stacun talele. Yu'un liquemun talele ta stojol.

**30**Va'i un, sc'an xa ox ta stsaquic ya'iic. Mu'yuc buch'u junucal laj stic' sba mi junuc, yu'un mu'yuc to ta xc'ot yorail.

**31**Ep buch'utic c'ot ta yo'ntonic ti ja' Cristo ti Jesuse, ti xi laj yalique: —C'alal mi tal ti Cristoe, ¿mi yu'un van x'ech' to ta xac' iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, mi ja' mu sta ta xac' iluc ti vinic le'e?

### **Ti fariseoetique yo'ntonuc stsaquic ya'iic ti Jesuse**

**32**Ti fariseoetique laj ya'iic ti c'u s'elan ta xalbeic sc'oplal ti Jesuse. Ti stuquique xchi'uc ti banquilal yu'un ti paleetique, laj staquic batel mayoletic yu'un ti ch'ulnae yo' ta stsaquic talele ti Jesuse.

**33**Xi laj yal ti Jesuse: —Mu xa jaluc li' oyun ta atojolique, yu'un ta xisut batel ta stojol ti Buch'u laj stacun talele.

**34**Xasa'icun xa, mi ja'uc xataicun, yu'un ti bu oyune, mu xu' ta xac'otic.

<sup>35</sup>Xi lic sjac'be sbaic ta jujun tal ti j'abteletic yu'un ti israeletic: —¿Bu ta xbat yaloj ti ta xal ti mu xu' ta jtatic ta sa'ele? ¿Mi yu'un van ta xbat ta stojol yan israeletic ti tanijemic ta naclej xchi'uc ti jyanlumetique yo' jech ta xbat xchanubtas ti buch'utic yan yajvalique?

<sup>36</sup>¿C'usi smelol ti va'i s'elan laj yale: “Ta xasa'icun, mi ja'uc xataicun ta sa'el, yu'un ti bu oyune, mu xu' xac'otic”, ti xie?

### **Ti cuxul sat vo'e**

<sup>37-38</sup>Ti slajeb xa c'ac'al yu'un ti muc' ta q'uine, ti jech c'ac'al taje, laj sva'an sba ti Jesús ti xi tsots lic c'opojuc: —Mi oy buch'u ta xa'i ti taqui ti'ile, ac'o taluc ta jtojol. Ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xiyich'un ta muq'ue, ac'o yuch' ti vo'e, yu'un xi ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: ‘Co'ol s'elan cuxul sat vo' ta x'ayan talel ta yo'nton.’

<sup>39</sup>Ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, ja' ta xac' ta na'el ta xich'ic Ch'ul Espíritu ti buch'utic ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele. Mu'yuc to talem ti Ch'ul Espiritue, yu'un mu'yuc to muyem batel ta vinajel ta yich'el slequilal yutsilal ti Jesuse.

### **Jelal snopobil yu'unic ti jnaclejetique**

<sup>40</sup>C'alal jech laj ya'iic ti jnaclejetic ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, oy jlom ti xi laj yalique: —Melel, ti vinic li'e ja' ti j'alc'op ti oy ono'ox sc'oplal ta xtale.

<sup>41</sup>Xi ta xalic ti yane: —Ja' ti Cristoe. Oy yan ti xi ta xalique: —¿Bu xata ti ta Galilea ta xlic talel ti Cristoe!

<sup>42</sup>Yu'un ta xalbe sc'oplal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope, ti Cristoe ta x'ayan talel ta stojol snitilul ti ajvalil Davide, ta jteclum Belén, slumal stuc ti Davide.

<sup>43</sup>Jech o xal ti jnaclejetique, jelal ti snopbenal yu'unic ta sventa ti Jesuse.

<sup>44</sup>Oy jlom ta ox stsaquic ya'iic ta chuquel. Mi junuc oy bu cuch yu'unic.

### **Ti j'opisialetique mu stsaquic ta venta ti Jesuse**

<sup>45</sup>Ti mayoletic yu'un ti ch'ulnae sutic batel bu oy ti fariseoetique xchi'uc ti banquialal yu'un ti paleetique, ti xi jac'batique: —¿C'u cha'al mu'yuc laj atsaquic talel?

<sup>46</sup>Xi tac'av ti mayoletique: —Yu'un mu'yuc buch'u jech xco'olaj ta xc'opoj jech c'u cha'al ti vinic le'e.

<sup>47</sup>Xi laj yalic ti fariseoetique: —¿Mi yu'un lalajic ta lo'lael ec?

<sup>48</sup>¿Mi yu'un avac'touc oy buch'u laj xa xch'un cu'uncutic ti banquialeletique xchi'uc ti fariseouncutique?

<sup>49</sup>Mu jechuc un, yu'un ti buch'utic mu sna'ic ti mantale, jbel sc'oplal bisbil ta cotal chaval x'ile yu'un ti Diose.

<sup>50</sup>Ti Nicodemo ti jun fariseo eque, ti oy bu ay sq'uel ta ac'ubaltic ti Jesuse, xi laj yale:

<sup>51</sup>—Mu xu' jsa'betic smul jun vinic mi mu'yuc to ca'binojtic lec ti c'usi laj xa spase, xi ti mantal cu'untique.



<sup>52</sup>Xi laj stac'beic ti Nicodemoe: —¿Mi yu'un galilea vinicot ec? Q'uelo avil lec ti ch'ul c'ope, mu junuc j'alc'op ti ta xloc' talem ta Galileae.

<sup>53</sup>Ts'acal to un, ta jujun tal bat ta snaic.

## San Juan 8

### Ti jlo'laej vinic antse

<sup>1</sup>Ti Jesuse laj stam batel sbe, bat ta vits Olivos.

<sup>2</sup>C'alal sacub ta yoc'omale, sut batel ta ch'ulna. Laj stsob sbaic talem ti jnaclejetic ta stojole. Lic chotiuc ta chanubtasvanej.

<sup>3</sup>Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale xchi'uc ti fariseoetique, yic'ojic talem jun ants ti yacal ta spas smul laj staique. Laj sva'anic ta o'lol ta stojol ti c'u yepal oye.

<sup>4</sup>Xi laj yalbeic ti Jesuse: —Jchanubtasvanej, ti ants li'e yacal ta spas smul laj staic.

<sup>5</sup>Ti buch'u jech jun ants jech c'u cha'al li'e, ta xalbotic ta smantal ti Moisesse ti ac'o yich' milel ta tone. ¿C'u xachi ti vo'ote?

<sup>6</sup>Jech laj sjaq'uic taje yo' ta slajeltsaic ta stabel ti smule. Ti Jesuse cuji. Laj sts'iba ti banomil ta sni' sc'obe.

<sup>7</sup>Ti jech xvulajetic ta sjaq'uele, ti Jesuse va'i ti xi laj yale: —Buch'uuc no'ox junucal avu'unic mu sna' sa' ti smule, ja' ac'o syales ba'yel ti yoc sc'ob ta yac'bel ton ti antse.

<sup>8</sup>Lic cha'cujiuc ta sts'ibael ti banomile.

<sup>9</sup>Oy smul laj ya'iic ti c'alal jech albatique. Ta jujun tal loq'uic batel. Ti buch'u ba'yel loq'uic batele ja' ti moletique. C'alal stuc xa ti Jesús com xchi'uc ti antse,

<sup>10</sup>va' xi liquel ti xi laj sjac'be ti antse: —¿Bu bat ti buch'utic ta sa' amule? ¿Mi oy buch'u laj yac' atoj ti amule?

<sup>11</sup>Xi laj stac' ti antse: —Mu'yuc chquil, Yojtot. Xi laj yal ti Jesuse: —Mi ja'uc vu'un ta xcac' atoj ti amule. Avi li'e, batan. Mu xa xasa' yan amul.

### Oy saquilal osil ta sventa ti Jesuse

<sup>12</sup>Ti Jesuse xi laj no'ox yal xtoc ta stojol ti jnaclejetique: —Luzun yu'un ti jnaclejetique. Ti buch'u ta xists'aclic, oy luz yu'un ti ta x'ac'bat ti xcuxlejale. Mi ja'uc ta xanav ta ic'al osil.

<sup>13</sup>Xi albatic yu'un ti fariseoetique: —Ti vo'ote ja' no'ox ta xavalbe aba ac'oplal atuc. Ti jech ta xaval taje, mu'yuc c'usi bal o.

<sup>14</sup>Xi tac'av ti Jesuse: —Tsots sc'oplal ta xcalbe jba jc'oplal ti jtuque, yu'un jna' ti bu litale, ti bu ta xibat xtoque. Ja'uc ti vo'oxuque, mu xana'ic.

<sup>15</sup>Ti vo'oxuque ja' no'ox ta xachapanvanic c'u s'elan xac' ti ajol avo'ntonique. Mu jechuc ta jpas ma' ti vu'une.



<sup>16</sup>Mi ta xichapanvane, ja' melet ti c'u s'elan ta xcale. Mu jtucuc no'ox ti ta xichapanvane, ja' tacbilun talel yu'un ti Jtote, xchi'inojun ta xchapanel.

<sup>17</sup>Ti ts'ibabil ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ti oy ta atojolique, ich'bil ta muc' ta xc'ot mi oy chib rextico mi co'ol ti sc'opique.

<sup>18</sup>Ti jun cajrextico oy ta jtojole, vu'un jtuc. Ti yan rextico xtoque, ja' ti Jtot ti Buch'u laj stacun talele.

<sup>19</sup>Xi laj sjac'beique: —¿Bu oy ti atote? Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti vo'oxuque mu xavojtiquinicun, mi ja'uc xavojtiquinic ti Jtote. Ti yu'unuc xavojtiquinicune, xavojtiquinic ti Jtot jechuque.

<sup>20</sup>Ja' jech laj yal ti Jesuse c'alal ta xchanubtasvan ta ch'ulna ti bu oy xcaxail smoton ti Diose. Mi ja'uc junuc oy buch'u tsacvanic yu'un mu to ta xc'ot ti yoraile.

**“Ti bu ta xibate mu xac'otic”**

<sup>21</sup>Xi laj xcha'al ti Jesuse: —Ti vu'une ta xibat. Ta xasa'icun un. Le' une, acuchoj amul xacham xalajic. Yu'un ti bu ta xibate, mu xac'otic.

<sup>22</sup>Xi laj yal ti israeletic: —¿Mi yu'un ta snop ta smil sba ya'luc? ¿Mi jech o xal ti xi laj yale: ‘Ti bu ta xibate, mu xac'otic?’

<sup>23</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti vo'oxuque, ta banomil oyoxuc, yan ti vu'une, ta ac'ol liquemun talel. Ti vo'oxuque, jnaclejoxuc ta banomil. Ja'uc ti vu'une ma'uc c'otem ta jventa ti sba banomile.

<sup>24</sup>Jech o xal laj calboxuc ava'iic ti acuchoj amul xacham xalajique, yu'un mi mu xc'ot ta avo'ntonic ti Buch'uun ta melele, acuchoj amul xacham xalajic, xacutoxuc.

<sup>25</sup>Xi laj sjaq'uique: —¿Buch'uot un cha'e? Xi laj stac' ti Jesuse: —Laj xa calboxuc ava'iic ta sliquebal.

<sup>26</sup>Oy ep ti c'usi xu' ta xcalboxuque xchi'uc ta xchapaneloxuque, yu'un ti Buch'u laj stacun talele, ja' melet ti c'usi ta xale. Ti c'u s'elan ta xcalbe ya'i ti jnaclejetic ta banomile, ja' ta xcal ti c'u s'elan laj yac'bun jna' ti stuque.

<sup>27</sup>Mi jutebuc laj ya'ibeic smelol ti ja' ta xalbe sc'oplal ti Stote.

<sup>28</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —C'alal ti vo'oxuc ta xajipanic ta curus ti vu'un co'ol j'elantique, ja' to ta xlic avojtiquinicun Buch'uun ta melet. Scotol ti c'usi ta xcale, ma'uc ta jol jtuc, yu'un ja' ta xcal c'u s'elan licanubtasat yu'un ti Jtote.

<sup>29</sup>Yu'un ti Buch'u laj stacun talele, li' xchi'inojune. Mu'yuc yictaojun comel jtuc ti Jtote. Ti vu'une ja' ta jpas ti c'usi lec ta xile.

<sup>30</sup>C'alal jech laj yal ti Jesuse, ep buch'u c'ot ta yo'ntonic.

**Ti xnich'nabtac Diose xchi'uc ti buch'u mosovinbilic yu'un ti mulile**

<sup>31</sup>Ti Jesuse xi laj yalbe ti israeletic ti buch'utic laj xch'unique: —Mi staoj yav avo'ntonic ta xch'unel ti c'u s'elan laj calboxuque, ta j'ech'el ja' cajchanc'opoxuc.



- <sup>32</sup>Ta xlic avojtiquinic ti bu ja' melele, xchi'uc ta xaspojoxuc loq'uel ta mosovil ti melele.
- <sup>33</sup>Xi laj staquique: —Laj to c'op ma' ti ochemuncutic ta mosovinele. Ti vu'uncutique snitiluluncutic ti Abrahame. ¿C'u cha'al ta xaval ta jtacutic pojel coel?
- <sup>34</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta melez ta xcalboxuc ava'iic, scotol ti buch'u ta sa' smulique, ja' mosovinbilic yu'un ti mulile.
- <sup>35</sup>Ti jun mosovile mu xcom o ta bats'i alab nich'nab, ja'uc ti bats'i nich'onile ta xcom o ta bats'i alab nich'nab.
- <sup>36</sup>Jech o xal un, mi ta jcoltaoxuc ti vu'un Nich'onilune, c'otem ta jventa ti apojel acolelique.
- <sup>37</sup>Jna' lec ti snitiluloxuc ti Abrahame. Ja'uc le' une, ta xamilicun ava'iic, mu xac'an xach'unic ti c'u s'elan ta xcale.
- <sup>38</sup>Ja' no'ox ta xcal ti c'u s'elan laj yac'bun jna' ti Jtote. Ti vo'oxuque ja' ta xapasic c'u s'elan ta xa'albatic yu'un ti atotique.
- <sup>39</sup>Xi tac'avique: —Ti jtotcutique, ja' ti Abrahame. Xi laj yal ti Jesuse: —Ti xnich'nabucocuc ti Abrahame, jech ta xapasic jech c'u cha'al laj spas ti stuque.
- <sup>40</sup>Manchuc mi ta xcalboxuc ava'iic ti ja' chanubtasbilun yu'un ti Diose, ta xamilicun ava'iic. Ti Abrahame mu jechuc laj spas jech c'u cha'al le'e.
- <sup>41</sup>Ja'uc ti vo'oxuque, ja' jech ta xapasic jech c'u cha'al ta spas ti atotique. Xi laj yalique: —Ti vu'uncutique ma'uc tsoobilal ololuncutic, yu'un oy jun jtotcutic, ja' ti Diose.
- <sup>42</sup>Xi tac'batic yu'un ti Jesuse: —Ti ja'uc Atotic ti Diose, c'ux ta xava'iicun ti jechuque. Yu'un liquemun talel ta stojol Dios ti li' oyune. Ma'uc talemun ta jventa jtuc, yu'un ja' tacbilun talel yu'un ti Diose.
- <sup>43</sup>¿C'u cha'al ti mu xava'iic ti c'usi ta xcale? Yu'un ja' ti mu xac'an xava'iic ti jc'ope.
- <sup>44</sup>Yu'un ti atotique, ja' ti pucuje. Yu'un ja' yu'unoxuc. Ja' ta xapas ava'iic jech c'u cha'al ta sc'an ti stuque. Ta sliquebal ono'ox, ja' jun jmilvanej ti pucuje. Mu xac' ta venta ti bu ja' melele. Mu no'ox melezuc sna' xal. Ti buch'u naca jutbil ti c'usi ta xale, jech ta xal jech c'u cha'al ti stuque. Yu'un jutc'op ono'ox ta j'ech'el, ja' jun totit jutc'op.
- <sup>45</sup>Ti jech melez ti c'usi ta xcale, mu xc'ot ta avo'ntonic.
- <sup>46</sup>¿Buch'u junucal avu'unic xu' ta svinajes ti oy jmule? Melez ti c'usi ta xcalboxuque, ¿c'u cha'al mu xc'ot ta avo'ntonic?
- <sup>47</sup>Ti buch'u ja' xnich'nabtac ti Diose, ta sts'etan sni' xchiquin ta ya'yiel ti c'u s'elan ta xal ti sc'op Diose. Ti vo'oxuque mu xac'an xats'etan ani' achiquin ta ya'yiel ti jc'ope, yu'un ma'uc xnich'nabocuc ti Diose —xi ti Jesuse.

### **Ti Cristoe oy xa ono'ox c'alal voc' ti Abrahame**



<sup>48</sup>Xi laj yalic ti israeletic: —Oy smelol ti ta xcalcutic ja' jun samaria vinicote, yu'un ach'ulelinojbe xch'ulel ti pucuje.

<sup>49</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ma'uc quich'ojbe xch'ulel ti pucuje. Ti c'usi ta jpase, ja' yich'el ta muc' ti Jtote. Ja'uc ti vo'oxuque mu xavich'icun ta muc'.

<sup>50</sup>Ti vu'une ma'uc tal jsa' ti lecuc ti jc'oplal avu'unique. Yu'un oy Buch'u ta xiyac'un ta ich'el ta muc', ja' ti Buch'u ta xchapan scotole.

<sup>51</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ti buch'u ta xich' ta muc' ti c'usi ta xcale, mi ja'uc ta xcham.

<sup>52</sup>Xi laj staquic ti israeletic: —Melel ach'ulelinojbe xch'ulel ti pucuje. Yu'un ti Abrahame, scotol ti j'alc'opetique laj xa chamicuc. Ja'uc ti vo'ote xachi ta xavale: “Ti buch'u ta xich' ta muc' ti c'usi ta xcale, mu xcham.”

<sup>53</sup>¿Mi yu'un vo'ot x'ech' to cajal latal? ¿Mi ja' mu sta ti jmolmuc'totic Abrahame? Yu'un ti stuque cham xa. Ti j'alc'opetique chamic xa xtoc. ¿Buch'uot ya'yel ta xabis aba un cha'e?

<sup>54</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti tauc xcac' jba ich'el ta muqu'e, j'ech'el mu'yuc c'usi bal o. Yu'un ti Buch'u ta xiyac'un ta ich'el ta muqu'e, ja' ti Jtote, ti ja' Dios avu'un ta xavalique.

<sup>55</sup>Ti vo'oxuque mu xavojtiquinic. Ja'uc ti vu'une xcojtiquin. Mi ta xcal ti mu xcojtiquine, ja' jun jutc'opun ta j'ech'el jech c'u cha'al ti vo'oxuque. J'ech'el xcojtiquin ma' ti vu'une, xchi'uc ta xquich'be ta muc' ti c'usi ta xale.

<sup>56</sup>Ti Abraham ti ja' amolmuc'totic ta vo'nee, xmuyubaj xa yo'nton ti laj ya'i ti ta xitale. Laj yil ti litale, xmuyubaj xa ta jmec.

<sup>57</sup>Xi laj yalic ti israeletic ta stojol ti Jesuse: —Ti vo'ote mu'yuc to avich'oj lajuneb yoxvinic (50) jabil. ¿C'usi laj avut ti laj avil ti Abrahame?

<sup>58</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, c'alal mu'yuc to ox voq'uem ti Abrahame, oyun xa ono'ox.

<sup>59</sup>Va'i un, ti stuquique laj staquic ton yo' ta xac'beic. Ja'uc ti Jesuse laj sq'uej sba, loc' batel ta ch'ulna. Ech' batel ta o'lol yu'unic, bat.

## San Juan 9

### Ti Jesuse ta sjambe sat jun vinic ti ma'sat ono'ox voq'ueme

<sup>1</sup>Ti bu to x'ech' ti Jesuse, laj yil jun vinic ti ma'sat ono'ox voq'ueme.

<sup>2</sup>Xi jac'batic yu'un ti yajchanc'optaque: —Jchanubtasvanej, ¿c'u cha'al ma'sat voc' ti vinic li'e? ¿Mi ja' ta scoj smul ti stot sme'e, mi ta scoj smul stuc?

<sup>3</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ma'uc ta scoj smul stuc, mi ja'uc ta scoj smul ti stot sme'e. Ti jech ma'sat voq'ue yo' jech vinajuc yabtel ti Dios ta stojole.



<sup>4</sup>Yo' to sac ti osile, ta sc'an ta jpasbe yabtel ti Buch'u laj stacun talele. Yu'un ta xa xtal ti ac'ubaltique c'alal mu'yuc xa buch'u xu' ta x'abteje.

<sup>5</sup>Ti li' to oyun ta banomile, c'otemun ta saquilal osil yu'un ti jnaclejetique.

<sup>6</sup>C'alal jech laj yal ti va'i s'elan taje, ti Jesuse laj stubta banomil. Laj spas juteb ach'el xchi'uc ti stube. Laj sbonbe ta jujubej sat ti ma'sate.

<sup>7</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Batan, ba poco asat ta sat vo' ti Siloee (“ja' tacbil”, xi ta xal smelol ti Siloee). Jech ti ma'sate ba spoc ti sate. C'alal sut talele, lec xa xil ti osile.

<sup>8</sup>Xi ta sjac'olanbe sba ti slac'nataque xchi'uc ti buch'utic yilojic ono'ox ta sc'an limoxnae: —¿Mi mu ja'uc ti vinic le'e, ti xchetet ta sc'anel limuxnae?

<sup>9</sup>Xi ta xalic ti jlome: —Ja' ma' le'e. Xi ta xalic ti jlom xtoque: —Ma'uc, ja' no'ox ti xco'olaj yilele. Ja'uc ti vinique, “Vu'unun”, xi stuc.

<sup>10</sup>Xi laj sjac'beique: —¿C'usi laj avut ti xavil ti osile?

<sup>11</sup>Xi laj staq'ue: —Ti vinic ti sbiinoj Jesuse laj spas ach'el. Laj sbonbun ta jsat, xi laj yalbune: ‘Batan ta sat vo' Siloé, xapoc ti asate.’ Libat ec un, laj jpoc ti jsate. Ta jech yepal laj quil ti saquilal osile.

<sup>12</sup>Xi laj sjac'beique: —¿Bu oy ti vinic taje? Xi laj staq'ue: —Mu jna' bu oy.

#### **Ti fariseoetique ta sjac'beic c'u s'elan jam sat ti ma'sate**

<sup>13</sup>Ti ma'sat to oxe, ic'bil bat ta stojol ti fariseoetique.

<sup>14</sup>Yu'un ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonal c'alal jech laj spas ach'el ti Jesús ta sventa scolel ti ma'sate.

<sup>15</sup>Ti fariseoetique laj sjac'beic ti ma'sat to oxe, c'usi laj yut ti xil xa ti osile. Xi laj stac' ti vinique: —Laj sbonbun ach'el ta jsat. Laj jpoc un. Avi tana une, xquil ti osile.

<sup>16</sup>Xiic laj yalic ti jlom fariseoetique: —Ti vinic jech laj spas taje, ma'uc tacbil talel yu'un ti Diose, yu'un mu xich' ta muc' sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Xiic laj yalic ti jlom xtoque: —¿C'u ono'ox xi ta xac' ta ilel ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une ti mi ja' jun jsa'mulile? Ti jech taje, mu co'oluc ti snopbenal yu'unique.

<sup>17</sup>Xi laj xcha'jac'beic ti ma'sat to oxe: —¿C'usi xu' ta xaval ta stojol ti vinic taje, ti ja' laj sjambot ti asate? Xi laj staq'ue: —Ti vu'un ta xcale, ja' jun j'alc'op.

<sup>18</sup>Ja'uc ti israeletique mu xch'unic ti ma'sat to oxe, ti jech xil ti osil tanae. Laj yic'beic talel xtoc ti stot sme'e.

<sup>19</sup>Xi laj sjac'beique: —¿Mi ja' ti aquerem li'e ti ta xavalic ti ma'sat voq'ue? ¿C'u cha'al xil xa ti osil tana une?

<sup>20</sup>Xi laj staq'uic ti stot sme'e: —Jna'cutic ti ja' jqueremcutique, ti ma'sat voq'ue.

<sup>21</sup>Ti bu mu jna'cutique, ti jech ta xil xa ti osile, ti buch'u jambun ti sate. Jac'beic ava'iic ti stuque, x'al xa yu'un, julem xa xch'ulel.



<sup>22</sup>Ti jech laj yal ti stot sme'e ta scoj xi'el. Yu'un ti j'abteletic yu'un ti israeletique laj xa scomonop sc'opic ti buch'uuc no'ox ta xal ja' Cristo ti Jesuse, ta xtenat loq'uel ta ch'ulna yu'unic.

<sup>23</sup>Jech o xal, “Jac'beic ava'iic ti jqueremcutique, julem xa xch'ulel”, xi laj yalic ti stot sme'e.

<sup>24</sup>Jech o xal ti israeletique laj xcha'taic ta iq'uel ti vinic ti ma'sat to oxe, ti xi laj yalbeique: —Ta melel, albus ca'icutic ta sba ta sat ti Diose, yu'un ti vinic taje, jna'cutic ti ja' jun jsa'mulile.

<sup>25</sup>Xi laj stac' ti vinique: —Mu jna' mi ja' jun jsa'mulil, mi ma'uc. Ti c'usi jna' leque, ja' jun ma'satun to ox. Avi tana, xquil xa ti saquilal osile.

<sup>26</sup>Xi laj xcha'jac'beique: —¿C'u s'elan laj spas? ¿C'usi laj yut laj sjam ti asate?

<sup>27</sup>Xi laj stac' ti vinique: —Laj xa calboxuc ava'iic, mu xac'an xach'unbeicun. ¿C'u cha'al ep ta coj ta xac'an ta xcalboxuc? ¿Mi yu'un ta xac'an ta xats'acli ava'iic ec?

<sup>28</sup>Va'i un, xi lic sjajantaique: —Vo'ot ma' ti yajts'aclivanejot ti vinic taje. Yan ti vu'uncutique ja' ta jts'acliuncutic ti Moisesese.

<sup>29</sup>Yu'un jna'ojcutic ic'oponat yu'un Dios ti Moisesese. Ja'uc ti vinic taje, mi ja'uc jna'cutic bu liquem talel.

<sup>30</sup>Xi laj stac' ti ma'sat to oxe: —Labal ta xca'i avu'unic ti mu xana'ic bu liquem talel c'alal ja' laj sjambun ti jsate.

<sup>31</sup>Jna'tic lec, ti jun jsa'mulile mu x'a'yibat sc'op yu'un ti Diose. Ja' no'ox ta xa'ibe sc'op ti buch'u ta xich'ic ta muq'ue, xchi'uc ti ta spasic ti c'usi lec ta xil ti stuque.

<sup>32</sup>Yu'un mu'yuc xca'ibetic sc'oplal ta sjambe sat jun vinic ti ma'sat voq'ueme.

<sup>33</sup>Mi ma'uc tacbil talel yu'un Dios ti vinic taje, mu'yuc c'usi xu' yu'un ta spas ti jechuque.

<sup>34</sup>Ti fariseoetique xi laj yalbeique: —Yu'un mu albajuc amul lavoc' talel ta banomil. ¿Bu latal ti cajal xa ave ati' ta xac'an xachanubtasuncutic ti avaloje? Laj sjipic laj staquic loq'uel ta ch'ul na.

### **Naca sba banomil sq'uelojic batel**

<sup>35</sup>Ti Jesuse laj ya'i ti jipbil xa loq'uel ta ch'ulna ti ma'sat to oxe. C'alal laj snup sbaic ta bee, xi jac'bat yu'un ti Jesuse: —¿Mi ta xavich' ta muc' ti Xnich'on Diose?

<sup>36</sup>Xi laj yal ti vinique: —Yojtot, albus ca'i Buch'u yo' jech ta xquich' ta muc'.

<sup>37</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Vu'unun, laj xa avil ta aba asat, yacal ta xachi'in ta lo'il.

<sup>38</sup>Va'i un, ti vinique laj squejan sba ta stojol ti Jesuse, ti xi laj yalbee: —Cajval, ta xquich'ot ta muc'.

<sup>39</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti lital li' ta banomile, tal jvinajesbe c'u s'elan yo'nton ti jnaclejetique yo' jech ta xjam sat ti ma'satetique, yo' jech ti buch'u xilic ti osil yalojique, ta xjoybijic ta ma'sat.

<sup>40</sup>Oy jlom fariseoetic jmoj ta xanavic xchi'uc, c'alal laj ya'iic jech taje, xi laj sjac'beique: —¿Mi yu'un ma'satuncutic ya'yel ec un?

<sup>41</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ati yu'unuc ma'satucoxuc, mu'yuc amulic ti jechuque. Ja'uc le' une, ta scoj ta xavalic ti xavilic ti osile, oy amulic.

## San Juan 10

### Ti j'il-chije, ti chijetic xtoque

<sup>1</sup>Va'i un, xi laj yal ti Jesuse: —Ta xcalboxuc ava'iic ta j'ech'el, ti buch'u mu x'och talel ta sti' ti scorrall bu lapal ti chije, ti ta x'och talel bu ma'uc ti sti'e, ja' jun j'elec' j'ilbajinvanej.

<sup>2</sup>Ja'uc ti buch'u ta x'och talel ta ti' ti corrale, ja' jq'uel-chij unbi, ta xchabi ti chije.

<sup>3</sup>Ta xjambat sti' corral yu'un ti jchabiej ti' corrale, ta x'och batel. Ti j'il-chije, ta jujun ta sloq'uesbe sbi ti xchijtaque. Ti chijetique ta xa'ibeic ti sc'opojele. Ta sloq'ues ech'el ta corral un.

<sup>4</sup>C'alal loc' xa batel scotole, jba'be ta xanav batel ti stuque. Xlamet ech'el ti xchijtac ta spate yu'un xa'ibeic ti sc'opojele.

<sup>5</sup>Yu'un mi ma'uc sc'opojel ta xa'iic ti buch'u mu xojtiquinique, mu sts'acliic batel, c'ajomal ta xjatavic.

<sup>6</sup>Jech laj sbabac'opta ti Jesuse. Mi ja'uc laj ya'ibeic ti smelol ti va'i s'elan laj yale.

### Jun lequil j'il-chij ti Jesuse

<sup>7</sup>Xi laj xcha'al ti Jesuse: —J'ech'el ta xcalboxuc ava'iic, xi oy ti jc'oplale: Vu'unun ma' ti ti' corral bu ta x'och batel ti chijetique.

<sup>8</sup>Scotol ti buch'u ba'yel talique, naca j'elec', j'ilbajinvanejetic. Ja'uc ti chijetique mu'yuc laj ya'ibeic ti sc'opojele.

<sup>9</sup>Vu'unun ti ti' corrale. Ti buch'u ta x'och talel ta jtojole, ta xcol. Co'ol s'elan chij ti x'och xloc' ta corral ta stael ti sve'ele.

<sup>10</sup>Ti j'eleq'ue, ja' no'ox ta xtal ta soquesel, ta yelc'anel, ta smilel. Ja'uc ti vu'une lital ta yac'bel xcuxlejal ti ja' bats'i xcuxlejal ta j'ech'ele.

<sup>11</sup>“Vu'unun ma' ti lequil j'il-chije. Ti lequil j'ilchije ta xac' sba ta milel ta sventa ti xchijtaque.

<sup>12</sup>Yu'un ti buch'u ta x'abtej ta sventa tojel no'oxe, c'alal ta xil ta xtal ti jti'oval oq'uile, ta xjatav batel. Lamal ta xicta comel ti chije yu'un ma'uc bats'i j'il-chij. Ma'uc yu'un ti chijetique. Ti chije, ta x'ilbat svocol yu'un jti'oval oq'uile. Tan puc ta xbat yu'un.



<sup>13</sup>Ta xjativ ti vinic taje yu'un ja' no'ox tsots sc'oplal ta xa'i ti tojel ta sa'e. Ma'uc tsots ta xa'i ta sventainel ti chijetique.

<sup>14</sup>Vu'unun ti lequil j'il-chije. Xcojtiquinan ti jchijtaque, xiyojtiquinic ec.

<sup>15</sup>“Jech c'u cha'al ti Jtot xiyojtiquine, jechun ec, xcojtiquin ti Jtote. Ta xcac' jol jbaquil yu'un ti chijetique.

<sup>16</sup>Oy to yan jchijtac ti mu'yuc to ochem talel ta corral li'e, ti tsots sc'oplal ta xba jtsob talele. Jech ec un, ta sts'etan xchiquinic ta ya'yiel ti jc'ope, ta xch'unic, ta stsob sbaic ta jmoj, jun no'ox ti j'il-chij yu'unique.

<sup>17</sup>“C'uxun ta yo'nton ti Jtote, yu'un ta xcac' jol jbaquil yo' ta jcha'ich' ti jcuxleje.

<sup>18</sup>Mi junuc buch'u xu' ta xtuch' ti jcuxleje, yu'un ta xloc' x'ayan ta co'nton jtuc ti jech ta xc'ot ta pasele. Oy ta jba ta yaq'uel yo' jech ta jcha'ich' ti jcuxleje. Taje, ja' jech albilun talel yu'un ti Jtote —xi ti Jesuse.

<sup>19</sup>C'alal jech laj ya'iic ti j'abteletic yu'un ti israeletic ti va'i s'elan laj yale, ch'ac sba ti snopbenal yu'unique.

<sup>20</sup>Xi laj yalic ti yepale: —¿C'u cha'al ta xach'unbeic sc'op le'e? Yu'un chujajibem xchi'uc xch'ulelinojbe xch'ulel pucuj.

<sup>21</sup>Xi ta xalic ti yan xtoque: —Ati yu'unuc xch'ulelinojucbe xch'ulel ti pucuje, mu xc'opoj jech c'u cha'al le'e. Ati yu'unuc xch'ulelinojucbe xch'ulel ti pucuje, ¿mi yu'un xu' la yu'un ta sjambe sat ti ma'satetic jechuque?

### **Ti Jesuse bajbil tenbil yu'un ti israeletic**

<sup>22</sup>Ti israeletic ta Jerusalene, yacalic ta spasel q'uin sna'obil stsajobil ti ch'ulna yu'unique, c'alal ja' o yorail ti sique.

<sup>23</sup>Ti Jesuse oy ta ch'ulna ec. Ta xanav ta cotcot na ti sbiinoj Salomone.

<sup>24</sup>Ti israeletic laj sjoyobtaic ti Jesuse, ti xi laj yalbeique: —Xmacmun co'ntoncutic avu'un. Mi vo'ot ti Cristoe, alo xch'a ta jamal.

<sup>25</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Laj xa calboxuc ava'iic, mi ja'uc xc'ot ta avo'ntonic. Ta sventa Jtot ti c'usi ta jpase, ja' ta xayac'boxuc avilic ta jamal ti Buch'uun ta melele.

<sup>26</sup>Ti vo'oxuc une, mi ja'uc xc'ot ta avo'ntonic yu'un ma'uc jchijoxuc jech c'u cha'al laj xa calboxuc ava'iique.

<sup>27</sup>Ti jchijtaque ta xa'iic ti jc'opojele, xcojtiquinic ec un, ta xists'acliicun.

<sup>28</sup>Sbatel osil ta xcac'beic xcuxlejalic, mi ja'uc ta xch'ayic, mu'yuc buch'u xispojibun ta coc ta jc'ob.

<sup>29</sup>Ti laj yac'bun ta coc ta jc'ob ti Jtote, stuc no'ox cajal sc'oplal ta j'ech'el. Laj to sc'oplal ma' ti xpojibun ta yoc ta sc'ob une.

<sup>30</sup>Jununcutic xchi'uc ti Jtote.



- <sup>31</sup>Ti israeletique laj stamic ton xtoc yo' ta xac'beic ti Jesuse.
- <sup>32</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ta sventa smuc'ul stsatsal ti Jtote, ep ti c'usi laj jpas ta aba ta asatique. ¿C'usi jtosucal yo' ta xavac'beicun ti ton yu'un une?
- <sup>33</sup>Xi laj staquic ti israeletique: —Ma'uc ta xacac'becutic ton yu'un ti c'usi lec laj apase. Yu'un ti c'u s'elan ta xac'opoje, ta soquesbe sc'oplal ti Diose. Yu'un ta xabis aba ta Dios c'alal vinicot no'oxe.
- <sup>34</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti ts'ibabil ti oy c'usi tsots albil sc'oplal oy ta atojolique, xi ta xale: 'Laj calboxuc ava'iic, vo'oxuc ti diosoxuque.'
- <sup>35</sup>Jna'tic lec ti c'u s'elan ts'ibabil ta ch'ul c'ope, j'ech'el mu stac' muquel. Diosetic, laj yac'be sbi ti buch'utic laj xch'unbeic ti sc'op Diose.
- <sup>36</sup>Ti Diose laj st'ujun ti laj stacun talel li' ta banomile. ¿C'u cha'al un cha'e ta xavalic ta soquesbe sc'oplal Dios ti c'alal laj cal ti vu'unun Xnich'onune?
- <sup>37</sup>Mi mu xco'olaj yabtel ti Jtot ti c'usi ta jpase, mu xavich'icun ta muc'.
- <sup>38</sup>Yan mi xco'olaj yabtel ti Jtot ti c'usi ta jpase, manchuc mi mu xavich'icun ta muq'ue, ja' tsots sc'oplal sc'an xavich'ic ta muc' yabtel ti Jtot ti c'usi ta jpase yo' jech j'ech'el ta xava'iic ti oy ta jtojol ti Jtote xchi'uc ti oyun ta stojol eque.
- <sup>39</sup>Ta ox stsaquic ya'iic xtoc, ja'uc ti Jesuse col batel.
- <sup>40</sup>Ti Jesuse sut batel ta jot xocon sti'il uc'um Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale. Ti bu come, ja' ti bu to ox laj yac' ich'uc vo' ti Juane.
- <sup>41</sup>Xi ta xalic ti buch'utic xvoletic batel ta sq'uelele: —Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e, ac'o mu'yuc c'usi laj yac' iluc ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, scotol ti c'u s'elan laj yalbe sc'oplal ti vinic li'e, ja' melel.
- <sup>42</sup>Ti bu taje, yepal c'ot ta yo'ntonic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse.

## San Juan 11

### Cham ti Lazaroe

- <sup>1</sup>Oy jun vinic ip ta xa'i, ti Lázaro sbie. Tey nacal ta Betania, steclumalic ti Mariae xchi'uc ti Martae, ti xchi'il sbaic ta voq'uele.
- <sup>2</sup>Ti María taje, ja' ti buch'u laj smalbe muil poxil ta yoc ti Cajvaltique, ti laj staquintas ta stsotsil sjole, xchi'uc ja' yixlel ti Lázaro ti ip ta xa'ie.
- <sup>3</sup>Jech un, ti cha'vo' antsetique laj staic ta iq'uel ti Jesús ti xi laj yalbeique: —Cajval, ti buch'u lec xavil abaic xchi'uque, ip ta xa'i.
- <sup>4</sup>Xi laj yal ti Jesús c'alal laj ya'ie: —Ti jech ip ta xa'ie, mu xcham o xchi'uc. Ja' ta xc'ot ta pasel yo' ta svinajes yutsilal slequilal ti Dios ta stojole, xchi'uc ta svinajesel yutsilal slequilal Xnich'onun ti Diose.
- <sup>5</sup>Ti Jesuse, manchuc mi c'ux ta xa'i ta yo'nton ti Martae, ti Mariae, ti Lazaroe,

- <sup>6</sup>ti bu oye, com to chib c'ac'al c'alal albat ti ip ta xa'i ti Lazaroe.
- <sup>7</sup>Xi laj yalbe yajchanc'optac ti Jesuse: —Batic no'ox xtoc ta Judea.
- <sup>8</sup>Xi laj yalic ti yajchanc'optaque: —Jchanubtasvanej, ti bu taje, ach' to no'ox jutuc mu laj smilot ta ton ti israeletique. ¿Mi ta xabat ava'i xtoc?
- <sup>9</sup>Xi laj yal ti Jesús ta stojol ti yajchanc'optaque: —¿Mi ma'uc melel ti yich'oj lajcheb (12) ora ti jun c'ac'ale? Mi ta xixxanav ta c'ac'altique, mu jbosi cacantic, yu'un sac jaman ti banomile.
- <sup>10</sup>Ja'uc mi ta xixxanav ta ac'ubaltique, ta jbosi cacantic yu'un mu'yuc sac jaman ti banomile.
- <sup>11</sup>Vay xa ti Lázaro ti lec xquil jbatic xchi'uque. Ja'uc le'e, ta xbat jtij ti jech vay xae.
- <sup>12</sup>Xi laj staq'uic ti yajchanc'optaque: —Cajval, mi vayeme, ja' svinajeb ti ta xlecube.
- <sup>13</sup>Taje, ja' ta xal ti Jesús ti cham xa ti Lazaroe. Ti yajchanc'optaque xac'toicuc ti bats'i vayel no'oxe.
- <sup>14</sup>Va'i un, ti Jesuse xi laj yalbe ta jamal ti yajchanc'optaque: —Cham xa ma' ti Lázaro une.
- <sup>15</sup>Ta sventa ti vo'oxuque, ximuyubaj xa ti mu'yuc tey oyune yo' ta xc'ot ta pasel ta atojolic ti ich'bil ta muc' ta xic'ot avu'unique. Ja'uc le'e, batic, ba jq'ueltic.
- <sup>16</sup>Va'i un, ti Tomase, ti sbiinoj vache, xi laj yalbe ti yan jchanc'opetique: —Batic ec yo' jmoj chamcutic xchi'uc ti Jesuse.

### **Sbainoj cha'cuxiel xchi'uc cuxlejaj ti Jesuse**

- <sup>17</sup>C'alal c'ot ti Jesuse, xchanibal xa ox c'ac'al smuclej ti Lazaroe.
- <sup>18</sup>Nopol xil sbaic xchi'uc Jerusalén ti Betaniae, x'ech' jutuc ta o'lol reva snamal.
- <sup>19</sup>Yepal no'ox ti israeletic bat svu'lanic yo' ta spatbeic yo'nton ti Martae, ti Mariae ti jech cham ti xchi'ilic ta voq'uele.
- <sup>20</sup>C'alal laj ya'i ti Marta ta xa xvul ti Jesuse, loc' batel, ba snup talel ta be. Ja'uc ti Mariae com ta na.
- <sup>21</sup>Ti Martae xi laj yalbe ti Jesuse: —Cajval, ti li'uc oyucote, mu'yuc xcham ti jchi'il ta voq'uel jechuque.
- <sup>22</sup>Avi tana li'e, ta jna' ti c'usi ta xac'anbe ti Diose, ta xac'bot scotol.
- <sup>23</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ti achi'il ta voq'uele, ta xcha'cuxi talel.
- <sup>24</sup>Xi laj yal ti Martae: —Ta jna' ti ta xcha'cuxie ja' to c'alal mi ta xcha'cuxiic ti animaetic ta slajebal c'ac'ale.
- <sup>25</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Vu'un jbainoj ti cha'cuxiele xchi'uc ti cuxlejale. Ti buch'u ta xch'un ti c'usi ta xcale, manchuc mi ta xcham, ta xcha'cuxi.



<sup>26</sup>Ti buch'u cuxul avi tana li'e, ti ta xch'un ti c'usi ta xcale, mu xchamic. ¿Mi ta xc'ot ta avo'nton xana' taje?

<sup>27</sup>Xi laj yal ti Martae: —Jech, Cajval, ta xc'ot ta co'nton ti vo'ot ti Cristoe, Xnich'onot ti Diose, ti oy sc'oplal ta ono'ox xatal ta banomile.

### **Ti Jesuse ta x'oc' ta muquinal ti bu mucul ti Lazaroe**

<sup>28</sup>Ti jech laj yal taj une, ti Martae bat yic' talel ti María ti ja' xchi'il ta voq'uele, ti xi laj yalbe ya'i ta mucule: —Li' xa oy ti Jchanubtasvaneje, ta xastaot ta iq'uel.

<sup>29</sup>Va' xi batel ta anil ti María ti c'alal jech laj ya'ie. Bat sq'uel ti Jesuse.

<sup>30</sup>Yu'un mu'yuc ochem batel ta jteclum ti Jesuse, tey to oy ti bu laj snup ta be ti Martae.

<sup>31</sup>C'alal laj yilic ti va' xi loq'uel ta anil ti Mariae, ti israeletic ti oyic ta na ta spatel ti o'ntonale, tijil batic, yu'un laj snopic ti ta xbat oc'uc ta muquinale.

<sup>32</sup>C'alal c'ot ti María bu oy ti Jesuse, laj squejan sba ta yoc ti xi laj yalbee: —Cajval, ti li'uc oyucote mu'yuc xcham ti jchi'il ta voq'uel jechuque.

<sup>33</sup>Ti Jesuse, mu xnel, mu x'ech' laj ya'i sme'unalil c'alal laj yil ti ta x'oc' ti Mariae xchi'uc ti israeletic ti ts'acalic batele.

<sup>34</sup>Xi laj sjac' ti Jesuse: —¿Bu laj amuquic un? Xi laj yalbeique: —Cajval, la' jq'ueltic avil.

<sup>35</sup>Oc' ti Jesuse.

<sup>36</sup>Xi laj yalic ti israeletic une: —Q'uel avil, mu tuch'baj ta yo'nton xa'i sbaic.

<sup>37</sup>Xi ta xalbe sbaic ti jlome: —Ti vinic le'e, ja' ti buch'u laj sjambe sat ti ma'sate, ¿mi mu'yuc xa ono'ox c'usi laj yut jutebuc yo' mu'yuc xcham ti Lazaroe?

### **Xcha'cuxi ti Lazaroe**

<sup>38</sup>Ti Jesuse mu x'ech' ta xa'i xtoc ti me'unale, nopaj batel ta muquinal. Ti muquinale co'ol s'elan jun pujul yut ch'en ti macbil sti' ta jun muc' ta tone.

<sup>39</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Loq'uesic ti smac sti'e. Xi laj yal ti Marta ti ja' xchi'il ta voq'uel ti animae: —Tu xa van, Cajval, yu'un oy xa xchanibal c'ac'al ti chame.

<sup>40</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Mi ta xc'ot ta avo'ntone, ta xavilbe yutsilal slequikal Dios, ¿mi mu xacutot?

<sup>41</sup>Laj sloq'uesbeic ti smac sti'e. Ti Jesuse laj stoy muyel sat ta vinajel ti xi laj yale: —Tot, colaval xacutot, yu'un laj ava'ibun ti jc'o'pe.

<sup>42</sup>Jna' ti ta ono'ox xava'ibun ti jc'o'pe. Jech ta xcal un, yo' ta xc'ot ta sventa slequikal yutsilal ti jnaclejetic li' oyique, yo' ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti vo'ot laj atacun talele.

<sup>43</sup>C'alal jech laj yal taje, xi laj yal ti tsots avane: —Lázaro, loc'an talel teye.



<sup>44</sup>Ti animae, ts'otol ta poc' yoc sc'ob loc' talel, xchi'uc pixil ta poc' ti sate. Ti Jesuse xi laj yale: —Jitunic ti sts'ote, ac'o batuc.

### **Laj snopic ti ta stsaquic ti Jesuse**

*(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)*

<sup>45</sup>Ti israeletic ti buch'utic xchi'inojic batel ti Mariae, c'alal laj yilic ti laj xcha'cuxes anima ti Jesuse, yepal no'ox c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse.

<sup>46</sup>Ja'uc le' une, oy jlom bat yalbeic ya'i ti fariseoetic ti laj yilic ti oy c'usi laj spas ti Jesuse.

<sup>47</sup>Ti fariseoetique xchi'uc ti banquialal yu'un ti paleetique, bat stsob sbaic xchi'uc ti banquialal jchapanvanejetic ti xi laj yalique: —¿C'usi ta xcutic ti vinic taje, ti ep ta xac' iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une?

<sup>48</sup>Mi ch'an no'ox xcutique, scotolic ta xlic yich'ic ta muc'. Ti ajvalil ta Romae ta xtal slilinic ti jlumaltique xchi'uc ti ch'ulna cu'untique.

<sup>49</sup>Ja'uc le'e, oy jun yu'unic ta scotolic ti ja' Caifás sbie, ti ja' o sjabilal tiq'uul ta banquialal pale ti xi laj yale: —Mu xana'beic smelol ti vo'oxuque.

<sup>50</sup>Mi mu xa ono'ox xava'ibeic xchiquinal ti ja' xloc' venta ti chamuc jun vinic yu'un ti jteclumaltique. Toj vocol mi scotol jteclumaltic ta xlaje.

<sup>51</sup>Ti va'i s'elan laj yale, yu'un ja' o tiq'uul ta banquialal pale ti Caifás ti jech jabil taje. Mu ta sjoluc stuc ti jech laj yale, ja' ac'bat sna' yu'un Dios ti chamuc ti Jesús ta sventa ti israeletic.

<sup>52</sup>Yu'un ma'uc no'ox ta xcham ta sventa ti israeletic, yu'un ja' ta xc'ot ta sventa stsobel scotol xnich'nab ti Dios ti buyuc no'ox tanijemic batele.

<sup>53</sup>Ti jech c'ac'al taje, ti j'opisialetic yu'un ti israeletic laj snopic ti jbel sc'oplal ta smilic ti Jesuse.

<sup>54</sup>Jech o xal ti Jesuse mu xa xac' sba iluc ta stojol ti israeletic. Loc' batel ta Judea, bat ta sts'el xocol banomil ta jun jteclum ti sbiinoj Efraine. Ti bu taje, com xchi'uc ti yajchanc'optaque.

<sup>55</sup>Jutuc xa sc'an xlic ti q'uin Colel yu'un ti israeletic. Yepal no'ox ti jnaclejetic ta banomile ta xbatic ta Jerusalén yo' ta xchapan sbaic ta smesel stusel sbaic jech c'u cha'al liquem yu'unic c'alal mu'yuc to xlic ti q'uine.

<sup>56</sup>Ta sa'olanic ti Jesuse, ti xi ta sjac'olanbe sbaic c'alal oyic ta ch'ulnae: —¿C'u xachi xana'? ¿Mi ta xtal ta q'uin xana'ic, mi mo'oj?

<sup>57</sup>Ti fariseoetique xchi'uc ti banquialal paleetique, yalojic ono'ox mantal mi oy bu ta xilic ti Jesuse, ac'o yalic yo' xu' ta stsaquic talel.

## **San Juan 12**

### **Ti ants ti laj smalbe muil poxil ta yoc ti Jesuse**

*(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)*



<sup>1</sup>Vaquib xa c'ac'al sc'an ti q'uin Colele, ti Jesuse bat ta Betania ti bu nacal ti Lazaroe, ti cha'cuxesat yu'un ti Jesuse.

<sup>2</sup>Ti bu taje, laj yich' meltsanel ve'lil ta sventa ti Jesuse. Ti Martae ta xet'es jelavel ti ve'lile. Chotol ta sts'el sti'il mexa ec ti Lázaro ta xve'ic xchi'uc ti Jesuse.

<sup>3</sup>Ti Mariae laj yich' talel o'lol litro muil poxil naca nardo, ti tojol stojol ta j'ech'ele. Laj sq'uebbe ta sba yoc ti Jesús ta smuibtasele. Ts'acal to un, ta stsotsil sjol laj staquintasbe ti yoque. Sjunul yut na xpaq'uet ti smuile.

<sup>4</sup>Va'i un, ti Judas Iscariotee, xnich'on ti Simone, ti ja' jun jchanc'op ta x'ac'van ta c'abale, xi laj yale:

<sup>5</sup>—¿C'u cha'al mu laj yich' chonel ta oxib (3) ciento denario taq'uin ti muil poxile yo' jech ta xich' coltael ti buch'u abol sbaique?

<sup>6</sup>Ti jech laj yal ti Judas taje, ma'uc oy ta yo'nton ti buch'u abol sbaique, yu'un j'elec' xa'i sba, xchi'uc oy ta yoc ta sc'ob ti yavil taq'uine, yu'un ta stam loq'uel ti taq'uin ti buch'u ta xaq'uique.

<sup>7</sup>—Ch'an uto ti antse, yu'un scaj-nac'oj sventa ti jmucobbaile.

<sup>8</sup>Yu'un ti buch'utic abol sbaique li' ono'ox oy ta atojolique. Ti vu'une mu li'uc ono'ox oyun ta atojolique —xi laj yal ti Jesuse.

#### **Nopbil xa yu'unic ti paleetique ta smilic ti Lazaroe**

<sup>9</sup>Yepal ti israeletique laj ya'iic oy ta Betania ti Jesuse, bat sq'uelic. Ma'uc no'ox ta sq'uelic ti Jesuse, ta sq'uelic xtoc ti Lázaro ti buch'u cha'cuxesat yu'un ti Jesuse.

<sup>10</sup>Va'i un, ti banquialal yu'un paleetique laj scomonopic ta smilic xtoc ti Lazaroe,

<sup>11</sup>yu'un ja' ta scoj, yepal ti israeletic laj xch'ac sbaic yo' ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Jesuse.

#### **Ti Jesuse ta x'och batel ta Jerusalén**

*(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)*

<sup>12</sup>Yepal no'ox ti buch'utic batemic ta Jerusalén ta sventa ti q'uin Colele. Ta yoc'omal un, laj ya'iic ti ta xc'ot ta Jerusalén ti Jesuse.

<sup>13</sup>Va'i un, laj sc'oquic talel yanal xan. Bat snupic talel ta be ti xi ta x'avanique: —Jun yutsil ta j'ech'el. Jun yutsil ti Buch'u talem ta sventa ti Diose, Ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>14</sup>Ti Jesuse laj sta jcot burro, ti laj scajlebin batel jech chac c'u cha'al ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope:

<sup>15</sup>“Mu xaxi', jteclum Sión, le' cajal ta xtal ta yol me' burro ti Ajvalil avu'une.”

<sup>16</sup>Ti ta sliquebale, mi jutebuc laj ya'ibeic smelol ti yajchanc'optaque. Ta ts'acal to un, lic ya'ibeic smelol ti c'alal yilic laj yich' slequialal yutsil ti Jesuse. Yu'un vul ta sjolic ti c'u s'elan ts'ibabil ta ch'ul c'ope, naca sc'oplal stuc ti c'u s'elan ta xc'ot ta pasele.



**17**Ti buch'utic ayic xchi'uc Jesús ti laj yilic c'alal laj yavta loqu'el ti Lázaro ta smuquinal ti c'alal cha'cuxie, ja'ic ta slo'iltaic ta yalel ti c'usi laj yilique.

**18**Ti buch'utic laj ya'iic ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ta spasel ti Jesuse, loqu'ic batel ta snupel ta be.

**19**Ja'uc ti fariseoetique xi ta xalbe sbaique: —Ta xavilic ti mu'yuc c'usi stac jpastic jutebuque. Q'uel avilic, ¡yu'un scotolic ta xbatic ta stojol!

### **Oy jun chib jyanlumetic ta sa'ic ti Jesuse**

**20**Ta scotol ti c'u yepal batemic ta q'uin ta Jerusalén ta yich'el ta muc' ti Diose, oy jun chib griego jyanlumetic.

**21**Taje, nopajic ech'el ta stojol ti Felipe ti liquem talel ta Betsaida jteclum ti oy ta Galilea banomile, ti xi xvocoletique: —Yojtot, ta jc'an ta xcojtiquin ca'icutic ti Jesuse.

**22**Ti Felipee bat yalbe ti Andrese. Xcha'vo'alic bat yalbeic ya'i ti Jesuse.

**23**Xi laj yal ti Jesuse: —Sta xa yorail ta xquich' jlequilal cutsilal ti vu'un co'ol j'elantique.

**24**J'ech'el ta xcalboxuc ava'iic, mi mu xich' muquel ta lum ti jbej sat trigo yo' ta xvoqu'ue, staoj yav yo junomal. Ja'uc mi ta xvoqu'ue, ta xbol ti ts'unobale.

**25**Ti buch'u mu tuch'baj ta xa'i ti xcuxlejal li' ta banomile, laj tub xa ti sc'oplale. Ja'uc ti buch'u xjip xten no'ox yu'un ti xcuxlejal li' ta banomile, ta sta xcuxlejal sbatel osil.

**26**Mi oy buch'u ta xac' sba ta tunel cu'une, ac'o sts'acliun batel. Ti buyuc no'ox oyune, tey oy ec ti buch'u ta xac' sba ta tunel cu'une. Ti buch'u ta xac' sba ta tunel ta jtojole, ich'bil ta muc' yu'un ti Jtote.

### **Ti Jesuse ta xal ti ta xchame**

**27**“¡Mu xnel, mu x'ech' ta xca'i ta j'ech'el ti vocole! ¿C'usi ta xcal un? ¿Mi ja' van xichi ta xcale: ‘Tot, coltaun yo' mu xc'ot ta jtojol ti vocol avi li'e?’ ti c'alal ja' sventa lital li'e.

**28**Ac'o aba ta ich'el ta muc' atuc, Tot”, xi ti Jesuse. Va'i un, ja' o vinaj oy Buch'u ta xc'opoj talel ta vinajel ti xi ta xale: “Laj xa cac' jba ta ich'el ta muc'. Ta xcac' to no'ox jba xtoc ta ich'el ta muc'.”

**29**Ti bu taje, oy buch'utic laj ya'iic. Laj yalic ti ja' jun chauque. Ti yan xtoque ta xalic ti c'oponat talel yu'un jun ánjel.

**30**Xi laj yal ti Jesuse: —Ti laj ava'iic ti oy Buch'u c'opoje, ma'uc c'otem ta jventa, ja' c'otem ta aventaic.

**31**Ja' xa yorail avi tana li' une, ta xlic yich' chapanel ti jnaclejetic ta banomile. Ja' xa yorail ta xich' jipel loqu'el ti buch'u ta spas mantal li' ta banomile.

**32**C'alal ta sta yorail ta xquich' jipanel ta curuse, ta jtijbe yo'nton ta yiq'uel talel scotolic ta jtojol.





<sup>33</sup>Ti va'i s'elan laj yale, ja' ta xac' ta na'el ti c'u s'elan ta xchame.

<sup>34</sup>Xi laj staqu'ic ti jnaclejetic ta banomile: —Ta sventa ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, oy bu ca'binojcutic ti cuxul sbatel osil ti Cristoe. Mi vo'ot ti Cristoote, ¿c'u cha'al ta xaval ti ta xquich' milel ti vu'un co'ol j'elantique? ¿Buch'uot un cha'e?

<sup>35</sup>Xi ti Jesuse: —Li' to oy ta atojolic ti saquilal osile. Ja' no'ox un, mu xa jaluc li' oye. Xanavanic ta stojol ti saquilal osile yo' to li' oy ta atojolique, yo' mu ch'ayaluc avo'ntonic xastaouxuc ti ic'al osile. Yu'un ti buch'u ta xanav ta ic'al osile, mu sna' bu ta xbat.

<sup>36</sup>C'otuc ta avo'ntonic ta xch'unel ti saquilal osile yo' to li' va'al ta atojolique, yo' jech ta xac'otic ta yalab xnich'nab ti saquilal osile. C'alal jech laj yale, bat snac' sba ti Jesuse.

### **C'u cha'al ti israeletique mu xaq'uic ta venta ti Jesuse**

<sup>37</sup>Manchuc mi laj yac' ta ilel ti Jesús ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ta sba ta sat ti israeletique, mi ja'uc c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel.

<sup>38</sup>Yu'un tsots sc'oplal yo' ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ti xi laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaiase: Cajval, ¿buch'u la ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unel ti c'usi ta xaltique? ¿Buch'u la ta x'ac'bun yil smuc'ul stsatsal ti Diose?

<sup>39</sup>Oy smelol c'u cha'al mu xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, yu'un xi laj sts'iba ti Isaías xtoque:

<sup>40</sup>Macbat satic yu'un ti Diose. Tsatsubtasbat yo'ntonic, yo' mu xilic, yo' mu xa'iic, yo' mu xtal ta jtojol ta xpoxtael sbaic.

<sup>41</sup>Jech laj yal ti Isaías taje, yu'un laj yilbe slequilal yutsilal ti Jesuse, xchi'uc ta yalbel ti sc'oplale.

<sup>42</sup>Manchuc mi jech un, yepal israeletic c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse. Oy jlom jpas-mantaletic c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel xtoc. Ja'uc le' une, yo'nton no'ox sna'ic yu'un ta xi'ic mi ta xjipatic loqu'uel ta ch'ulna yu'un ti fariseoetique.

<sup>43</sup>Yu'un ja' lec ta xa'iic ti ich'bilic ta muqu'ue. Ja' mu sc'anic ta xc'ot ta stojolic yutsilal slequilal ti Diose.

### **Ta staic chapanel ta sventa sc'op Jesús**

<sup>44</sup>Tsots xi laj yal ti Jesuse: —Ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unelune, ma'uc no'ox ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unelun, ta xich' ta muc' ti Jtot ti buch'u laj stacun talele.

<sup>45</sup>Ti buch'u ta xc'ot sat ta jtojole, ta xc'ot sat ta stojol ti Buch'u laj stacun talele.

<sup>46</sup>Yu'un saquilal osilun lital ta banomil yo' jech ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unelune, mu xcom ta ic'al osil.

<sup>47</sup>Ja'uc ti buch'u ta xa'i ti jc'o'pe, ti mi mu tsots sc'oplal ta xa'ie, ma'uc jbainoj ta jchapanel, yu'un tal coltavancun. Ma'uc lital ta chapanvanej.

<sup>48</sup>Ti buch'u ta xisjip xistenune, xchi'uc ti mu xich' ta muc' ti jc'ope, xi s'elan ta xc'ot ta stojole: ta xich' chapanel ta slajebal c'ac'al ta sventa ti c'u s'elan laj cale.

<sup>49</sup>Yu'un mu ta jmantaluc no'ox jtuc ti c'u s'elan ta xic'opoje. Ti Jtot ti Buch'u laj stacun talele, ja' ta smantal ti c'u s'elan ta xic'opoje, ti c'u s'elan ta xichanubtasvane.

<sup>50</sup>Jna' lec ti c'u s'elan laj yalbun talel ti Jtote, ja' sventa cuxlejal sbatel osil. Ti c'u s'elan ta xcal une, ja' jech ta xcal jech c'u cha'al laj yalbun talel ti Jtote —xi laj yal ti Jesuse.

## San Juan 13

### Ti Jesuse ta spocbe yacan ti yajchanc'optaque

<sup>1</sup>Ta yac'ubalil xa ti q'uin Colele, sna'oj xa ti Jesuse ti c'ot xa yorail ta xicta comel ti banomile, ti ta sut batel ta stojol ti Stote. Ti jech mu tuch'baj jipbaj ta xa'i ti yu'untac li' ta banomile, jech o staoj o yav c'ux ta xa'i ti c'uxi ta xc'ot ta tsutsele.

<sup>2</sup>Ti jech yorail xa ta xve'ique, tijbat yo'nton yu'un pucuj ti Judas Iscariotee, xnich'on ti Simone, ti ta xac' ta c'abal ti Jesuse.

<sup>3</sup>Ti Jesuse sna'oj xa ti ac'bat xa ta yoc ta sc'ob yu'un Stot scotol ti c'usitic x'ayane, xchi'uc ti ta sut xa batel ta stojol Dios ti bu liquem talele.

<sup>4</sup>Ti jech yacal ta xve'ic ta mexae, va' xi liquel ta sloq'uel ti xcha'lomal sc'u'e, tsac xut jlic poc' ti laj sc'am ta xchucbenale.

<sup>5</sup>Laj taj une, lic sq'ueb vo' ta pocob-c'obal. Lic spocbe yacan ti yajchanc'optaque. Laj scusbe o ti yacantac ta poc' ti c'amal ta xchucbenale.

<sup>6</sup>C'alal ja' o xa ta xpocbat yacan ti Simón Pedroe, xi laj yale: —¿C'u ono'ox xi ti vo'ot ta xtal apocbun ti coque, Cajval?

<sup>7</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Avi tana li'e, mu xava'ibe smelol ti jech ta jpase. Ta ts'acal to ta xlic ava'ibe smelol.

<sup>8</sup>Xi laj yal ti Pedroe: —Mi ja'uc xcac' apoc ma' ti coque. Xi laj stac' ti Jesuse: —Mi mu jpoc ti avoque, mu stac' xatal ta jtojol.

<sup>9</sup>Xi laj yal ti Pedroe: —Ma'uc no'ox xapocbun ti cacane, Cajval, pocbun ti jc'obe, ti jole.

<sup>10</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti Buch'u atinem xae, laj xa sc'oplal ta xich' poquel sjunul, yacan xa no'ox ta xich' pocbel, yu'un pocbil xa sjunul. Ti vo'oxuque pocbiloxuc xa, ac'o mi mu acotolicuc.

<sup>11</sup>Ti mu'yuc pocbiloxuc acotolic ti xie, yu'un sna'oj ti oy buch'u ta x'ac'van ta c'abale.

<sup>12</sup>C'alal jech laj yo'nton ta spoquel ti acanile, ti Jesuse lic xcha'lap ti sc'u'e, bat chotluc ta sts'el sti'il mexa xtoc, ti xi laj yale: —¿Mi laj ava'ibeic smelol ti jech laj jpas ta atojolique?

<sup>13</sup>Ti 'Jchanubtasvanej, Cajval', xavuticune, melal ava'uquic un, yu'un vu'unun ono'ox.



<sup>14</sup>Vu'un ti Jchanubtasvaneje, ti Ajvalilun avu'unique, laj xa jpoc ti avacanique. Jech xapocbe abaic avacanic ta jujun tal un.

<sup>15</sup>Yu'un laj xa cac' avilic ti jech sc'an xapasic jech c'u cha'al laj cac' avilique.

<sup>16</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ti mosovile ma'uc cajal ta xac' sba ta stojol ti yajvale. Ti buch'u tacbile, ma'uc cajal ta xac' sba ta stojol ti jtacvanej yu'une.

<sup>17</sup>Mi ta xava'ibeic smelol ti jech laj jpase, mi ta xapasic xtoc jech c'u cha'al laj cac' avilique, xamuyubajic no'ox.

<sup>18</sup>“Ma'uc ac'oplal acotolic ti va'i s'elan laj cale, yu'un jna'oj ti buch'u t'ujbilic cu'une. Ja'uc le'e, yu'un tsots sc'oplal ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi ts'ibabil ta ch'ul c'ope: ‘Ti buch'u jmoj ta xive' xchi'unque, joybij ta cajcontra.’

<sup>19</sup>C'alal ta xavilic jech ta xc'ot ta pasele, jpoco'alojboxuc xa ono'ox ava'iic yo' ta xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unel Buch'uun ta melel.

<sup>20</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, ti buch'u ta xich' ta muc' ti buch'u ta jtac batele, ta xiyich'un ta muc'. Ti buch'u ta xich'un ta muq'ue, ta xich' ta muc' ti Buch'u laj stacun talele.”

### **Ti Jesuse ta xal ti ta x'ac'van ta c'abal ti Judase**

*(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

<sup>21</sup>C'alal jech laj yal ti Jesuse, lic ochuc ta at o'nton ti xi to laj sts'ac batel ti lo'ile: —Ta xcalboxuc ava'iic ta melel, oy jun avu'unic ta xiyac' ta c'abal.

<sup>22</sup>Ti yajchanc'optaque, sq'uel-q'uelbe xa sba satic ta jujun tal, ti mu sna'ic buch'u sc'oplal taje.

<sup>23</sup>Oy jun ta scotolic ti mu tuch'baj ta o'ntonal yu'un ti Jesuse, ti nabal ta sts'el c'alal ta xve'ique.

<sup>24</sup>Ti Simón Pedroe lic spas senya ti ac'o sjac'be Jesús buch'u sc'oplal ta xalbe taje.

<sup>25</sup>Jech ti stuque x'ech' to to laj snaban sba ta sts'el ti Jesuse, ti xi laj yalbee: —¿Buch'u, Cajval?

<sup>26</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti buch'u ta xcac'be avil ti juteb pan ta jts'aj ta jsets'e, ja' me unbi. Ta jech yepal un, laj sts'aj ti juteb pane, laj yac'be jelavel ti Judas Iscariotee, xnich'on ti Simone.

<sup>27</sup>C'alal laj stsac pan ti Judase, ta jech yepal ventainbat yo'nton yu'un ti pucuje. Xi albat yu'un ti Jesuse: —Paso me xch'a ti c'usi ta xapas ono'oxe.

<sup>28</sup>Ja'uc le' une, mi junuc laj ya'ibeic smelol yu'unic ti ta xve'ic ta mexa ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse.

<sup>29</sup>Oy jlom laj snopic ti pase ta mantal yu'un Jesús ti bat sman talel ti oy nan c'usi ta xtun ta sventa ti q'aine. Ti jlome laj snopic ti oy c'usi ta xac'be ti me'unetique, yu'un ja' yich'oj ta sventa yavil taq'uin ti Judase.



<sup>30</sup>C'alal laj stsac pan ti Judase, loc' batel. Ac'ubaltic xa.

### **Sc'oplal ti ach' mantale**

<sup>31</sup>Va'i un, c'alal loc' xa batel ti Judase, xi laj yal ti Jesuse: —Avi tana ti vu'un co'ol j'elantique, ta xvinaj ti jlequilale, ta xvinaj yutsil slequilal ti Diose ta sventa.

<sup>32</sup>Mi ta xvinaj yutsilal slequilal ti Dios ta jventa ti co'ol j'elantique, ta xac' iluc yutsilal slequilal Dios ta jtojol ec. Ta xa xc'ot ta pasel un.

<sup>33</sup>Mu xa jaluc li' oyun ta atojolique, Cuni nich'nab. Xasa'icun xa un, ja' no'ox ta xcalboxuc ava'iic jech c'u cha'al xichi laj calbe ya'iic ti israeletique: 'Mu xac'otic ti bu ta xibate.'

<sup>34</sup>Xi ta xcalboxuc comel sc'oplal ti ach' mantale: J'ech'el c'uxuc xava'i abaic ta jujun tal jech c'u cha'al laj c'uxubinoxuque. Jechuc c'uxuc xava'i abaic ta jujun tal.

<sup>35</sup>Mi jech c'ux ta xava'i abaique, ta xalic scotolic ti vo'oxuc cajchanc'opoxuque.

### **Ti Pedroe ta xal ti mu xojtiquin ti Jesuse**

*(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)*

<sup>36</sup>Xi laj sjac'be Jesús ti Simón Pedroe: —¿Bu ta xabat un, Cajval? Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti bu ta xibate, mu to stac' xats'aciuun batel avi li'e. Ta ts'acal to ta xc'ot ta atojol.

<sup>37</sup>Xi laj yal ti Pedroe: —¿C'u cha'al mu stac' ta jts'aciot batel avi li'e, Cajval? Jchapanoj xa jba ta xcac' jba ta milel ta aventa.

<sup>38</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Mi melez ti chapalot xa ta xavac' aba ta milel ta jventae? Ta xcalbot ava'i ta melez, laj xa ox aval oxcoj ti mu xavojtiquinun c'alal mu'yuc to ta x'oc' ti cotse.

## **San Juan 14**

### **Ja' sbelal Dios ti Jesuse**

<sup>1</sup>“Tsotsanic, mu xachibajic. Pato avo'ntonic ta stojol ti Diose, pato avo'ntonic ta jtojol ec.

<sup>2</sup>Ti bu nacal ti Jtote, yepal no'ox naetic oy ti bu ta xanaquiique. Ati yu'unuc mu'yucuque, laj xa calboxuc ava'iic ti mu'yuc ta xibat ta smeltsanel ti bu ta xanaquiic ti jechuque.

<sup>3</sup>Ta xibat un, ta xba jchapan ta smeltsan ti bu ta xanaquiique. Ts'acal to un, ta xisut talel yo' ta xquic'oxuc ech'el yo' tey oyoxuc ti bu oyune.

<sup>4</sup>Ti be ta stam batel ti bu oyune, xana'ic xa bu oy —xi ti Jesuse.

<sup>5</sup>Xi laj yal ti Tomase: —¿Mi yu'un ta jna'cutic ta stamel batel ti bee c'alal mu jna'cutic bu ta xabate, Cajval?

<sup>6</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Vu'un c'otem ta jventa ti bee, ti melele, xchi'uc ti cuxlejale. Ti xu' xac'otic bu oy ti Jtote, vu'un ta jventa.

<sup>7</sup>Mi xavojtiquinicune, xavojtiquinic ti Jtot unbi. Avi li'e, xavojtiquinic xa, yu'un le' xa talel laj avilic une.

<sup>8</sup>Xi laj yal ti Felipee: —Ac'bun quilcutic Buch'u ti Totile, Cajval. Bal to xca'icutic unbi.

<sup>9</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Felipe, jal xa li' oyun ta atojolique, ¿mi mu to xavojtiquinicun? Ti buch'u laj xa yilicune, laj xa yilic ti Jtote. ¿C'u cha'al un, ta xac'an ta xac'bot avojtiquin ti Jtote?

<sup>10</sup>¿Mi mu xc'ot ta avo'nton ti oyun ta stojol ti Jtote, ti oy ta jtojol ti Jtote? Ti c'usi ta xcalboxuque, mu ta co'ntonuc jtuc. Ja' ta jpasbe yabtel ti Jtot ti jech oy ta jtojole.

<sup>11</sup>C'otuc ta avo'ntonic ti oyun ta stojol ti Jtote. Mi mu jechuque, c'otuc ta avo'ntonic ti abtel yacal ta jpas ta atojolique.

<sup>12</sup>J'ech'el ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unelune, ja' jech ta spas ec jech c'u cha'al ta jpase. Xu' ti x'ech' to xjelav ta spas, yu'un ta xibat bu oy ti Jtote.

<sup>13</sup>Scotol ti c'usi ta xac'anic ta jventae, ta xc'ot ta pasel yo' jech ta sventa ti Nich'onile, ta jvinajes yutsilal ti Totile.

<sup>14</sup>Ti c'usiuc no'ox ta xac'anic ta jventae, ta xc'ot ta pasel cu'un.

#### **Ti Jesuse ta xal ti jbel sc'oplal ta xac' talel ti Ch'ul Espiritue**

<sup>15</sup>“Mi c'ux ta xava'iicune, ta xach'unic ti jmantal unbi.

<sup>16</sup>Ta jc'anbe ti Jtote ti ac'o stacbucoxuc talel jun Jpat-o'ntonal ti j'ech'el xi s'elan ta xchi'inoxuque:

<sup>17</sup>Ja' ti Ch'ul Espiritu ti ta xac' ta na'el ti bu melele, ti mu lecuc ta xa'iic ti jnaclejetic ta banomile, yu'un mu xilic, mu xojtiquinic. Ja'uc ti vo'oxuque xavojtiquinic, yu'un oy ta atojolic xchi'uc nabal o ta atojolic.

<sup>18</sup>Ma'uc ta xaquictaouxuc comel atuquic, yu'un ta xtal jchi'inoxuc.

<sup>19</sup>Ti buch'u lec xa'iic sc'upinel ti banomile, mu xa jaluc li' ta xilbeicun ti jsate. Ja'uc ti vo'oxuque ta xavilicun, xchi'uc ta xacuxiic yu'un cuxulun.

<sup>20</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xlic ana'ic ti oyun ta stojol ti Jtote, ti oyoxuc ta jtojole, ti oyun ta atojolic eque.

<sup>21</sup>Ti buch'u ta xac' ta venta ti jmantale, ti ta xc'ot ta pasel yu'une, ta xac' ta ilel ti j'ech'el c'ux ta xiya'ie. C'ux ta x'a'yie yu'un ti Jtot ti buch'u c'ux ta xiya'ie, c'ux ta xca'i ti vu'un eque, xchi'uc ta xacac' jba iluc ta stojol —xi ti Jesuse.

<sup>22</sup>Ti yan Judas ti ma'uc ti Judas Iscariotee, xi laj yale: —Cajval, ¿c'u cha'al ja' no'ox ta xavac' aba iluc ta jtojolcutic? ¿C'u cha'al mu ja'uc ta xavac' aba iluc ta stojol ti jnaclejetic ta banomile?



<sup>23</sup>Ti Jesuse xi laj stac'bee: —Ti buch'u c'ux ta xiya'ie, ta xch'un ti c'usi ta xcale. Jech ta xc'uxubinat yu'un ti Jtote. Ti Jtote xchi'uc ti vu'une ta xtal jchi'incutic, ta xinaquicutic ta stojol.

<sup>24</sup>Ti buch'u mu'yuc c'ux ta xiya'ie, mu xch'un ti c'usi ta xcale, yan sc'oplal ta j'ech'el. Yu'un ti c'usi ta xcal ava'iic li'e, ma'uc jc'op jtuc, ja' sc'op ti Jtot ti Buch'u laj stacun talele.

<sup>25</sup>“Yo' to li' oyun ta atojolique, jech ta xcalboxuc ava'iic scotol taje.

<sup>26</sup>Ti Ch'ul Espiritue, ti ja' Jpat-o'ntonal ti ta stac talel ti Jtot ta jventae, ja' ta xa scoltaoxuc, ja' ta xa xchanubtasoxuc scotol taje, ja' ta svules ta ajolic scotol ti va'i s'elan laj calboxuque.

<sup>27</sup>“Ta xcac' comel ta atojolic ti slamajemal o'ntonale. Mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ta xaq'uic ti buch'u li' oyic ta banomile. Mu me xatsiq'ues avo'ntonic, mu xaxi'ic.

<sup>28</sup>Laj xa calboxuc ava'iic ti ta xibate, xchi'uc ti laj cal ta xtal jchi'inoxuc xtoque. Ti yu'unuc c'uxuc ta xava'iicune, xamuyubajic xa jechuc ti laj ava'iic ta xibat bu oy ti Jtote. Yu'un ti stuque x'ech' to jelavem sc'oplal, ja' mu sta ti vu'une.

<sup>29</sup>Jech ta xcalboxuc ava'iic yo' to mu ta xc'ot ta pasel. C'alal mi ta xc'ot ta pasele, ta xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unel unbi.

<sup>30</sup>“Jliquel xa li' ta jchi'inoxuc ta lo'ile, yu'un tal xa ti buch'u sbainoj ta spasel mantal li' ta banomile, ac'o mi mu'yuc c'usi xu' yu'un spasel ta jtojol.

<sup>31</sup>Yu'un tsots sc'oplal ta xc'ot ta pasel yo' jech ta sna'ic ti buch'utic sventainojic ti banomile ti c'ux ta xca'i ti Jtote, xchi'uc ta jpas ti c'usi yalojbune. Va'lanic, batic xa li'e —xi laj yal ti Jesuse.

## San Juan 15

### C'otem ta smuc'ul aq'uul uva ti Jesuse

<sup>1</sup>Ti Jesuse xi to laj yale: —Ti vu'une co'ol j'elan jech c'u cha'al smuc' ta ibel ti uvae. Ti Jtote co'ol s'elan jech c'u cha'al ti buch'u ta xabtelan ta sq'uelel ti uvae.

<sup>2</sup>Mi oy junuc ti sc'ob c'otem ta jventa ta sbainel ti uva ti mu xac' lec ti sate, ta sboj loq'uel. Mi ta xac' ti sate, ta sloq'uesbe ti sc'a'epale. Ta set loq'uel ti staquijemale yo' ta x'epaj ta yaq'uel ti sate.

<sup>3</sup>Ti vo'oxuque mesbil tusbiloxuc xa ta sventa ti jc'op laj calboxuque.

<sup>4</sup>Staojuc yav junuc avo'ntonic, nablancic ta jtojol jech c'u cha'al oyun ta atojolique. Mu xu' ta xac' uva ti jun sc'ob mi mu'yuc tsacal xchi'uc ti smuc' ta ibele. Ja' jechoxuc, mu'yuc c'usi xu' avu'unic ec un mi mu'yuc nabaloxuc ta jtojole.

<sup>5</sup>“Vu'un ti smuc'ul ibelun ti uvae. Vo'oxuc ti sc'ob-c'obtaque. Mi staoj yav nabal ta jtojole, oyun ta stojol ec. Yepal no'ox ti sat ta xaq'ue. Mi ch'acal ta jtojole, mu'yuc c'usi stac' ta spas.





<sup>6</sup>Mi ta xch'ac sba ta jtojole, ta xich' setel loq'uel. Ta xtaquij jech c'u cha'al sc'obtac ti uvae. Ta xich' tsohel, chic' xi ta c'oc'.

<sup>7</sup>“Mi staoj yav nabaloxuc ta jtojole, mi mu xch'ay ta avo'ntonic ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque, c'anbeic ti c'usi ta xac'anique, ta xa'ac'batic.

<sup>8</sup>Ti jech taj une, ta xvinaj yutsilal slequilal ti Jtote, ta sventa ti yepal no'ox ti oy c'usi lec ta xapasique, xchi'uc ta xac'otic ta bats'i cajchanc'optac.

<sup>9</sup>C'ux ta xca'ioxuc ta j'ech'el jech c'u cha'al c'ux ta xiya'i ti Jtote. Staojuc o yav oyuc ta avo'ntonic ti syail xc'uxul co'nton ti oy ta atojolique.

<sup>10</sup>Mi ta xavich'ic ta muc' ta xch'unel ti jmantale, oy ta atojolic ti syail xc'uxul co'ntone, jech c'u cha'al ta jch'unbe smantal ti Jtote, staoj yav oy ta jtojol ti syail xc'uxul yo'ntone.

<sup>11</sup>“Ti jech ta xcalboxuc taje, yo' jech xijmuyubajotic, yo' jech ataojic ta j'ech'el ti xamuyubajique.

<sup>12</sup>Ti jmantale xi s'elane: C'uxuc xava'i abaic ta jujun tal jech c'u cha'al laj jc'uxubinoxuque.

<sup>13</sup>Ti buch'u ta xac' sba ta milel ta sventa ti buch'u lec xil sba xchi'uque, mu albajuc ma' ti syail xc'uxul yo'nton une.

<sup>14</sup>Mi ta xapasic ti c'usi ta xcalboxuque, lec xquil jbatic.

<sup>15</sup>Ma'uc xa ta xcalboxuc ti mosoviloquque, yu'un ti mosovile mu sna' c'usi ta spas ti yajvale. Lec xquil jbatic xacutoxuc, yu'un laj xa cac'boxuc ana'ic scotol ti c'u s'elan laj yalbun ti Jtote.

<sup>16</sup>Ma'uc vo'oxuc laj at'ujicun, yu'un vu'un laj jt'ujoxuc yo' ta xcac' abainic ta spasel ti c'usi leque, ti staojuc oy yav ta atojolic ta spasel ti c'usi leque, ti mu xla'j sc'oplale. Jech ti Jtote ta xayac'boxuc ti c'usi ta xac'anic ta jventae.

<sup>17</sup>Ja' me smelol ti xi s'elan ta xcalboxuc ti jmantale: C'uxuc xava'i abaic ta jujun tal.

**Ti jnaclejetic ta banomile xti'et sjolic ta stojol ti Jesuse xchi'uc ta stojol ti  
yu'untaque**

<sup>18</sup>“Mi ta scontrainoxuc ti jnaclejetic ta banomile, na'ic me ti jech laj scontrainicun ta ba'yele.

<sup>19</sup>Ti co'oluc ta xapasic jech c'u cha'al ta spasic ti jnaclejetic ta banomile, c'ux ta xa'ioxuc jech c'u cha'al c'ux ta xa'i sbaique. Ja'uc le'e, laj jt'ujoxuc loq'uel talel ta stojolic. Jech o xal un, contra ta xayiloxuc, yu'un mu xa co'oluc avo'ntonic xchi'uquic.

<sup>20</sup>Ja' vuleso ta avo'ntonic ti xi laj calboxuque: ‘Ti mosovile, ma'uc cajal ta xac' sba ta stojol ti yajvale.’ Mi laj quich' ilbajinele, ja' no'ox jech ta xavich'ic ilbajinel ec. Mi laj yich'ic ta muc' ti c'u s'elan laj calbeique, ja' no'ox jech ich'bil ta xc'ot ta muc' ti ac'opic ti c'u s'elan ta xavalique.



<sup>21</sup>Scotol taje, jech ta xc'ot ta atojolic ta jventa, yu'un mu xojtiquinic ti Buch'u laj stacun talele.

<sup>22</sup>“Ti manchucuc lital ta sc'oponeliq, mu'yuc smulic ti jechuque. Ja'uc avi tana li'e, mu xa stac' ti spac sc'oplalic ta scoj ti smulique.

<sup>23</sup>Yu'un ti buch'u xti'et sjolic ta jtojole, xti'et sjolic ta stojol ti Jtote.

<sup>24</sup>Ti manchucuc laj staic ta ilel ti jtuc xa no'ox oy c'usi laj jpas ta stojolique, mu'yuc smulic ti jechuque. Le'e laj xa yilic un. Manchuc mi jech laj yilic ti c'usi laj jpase, xti'et sjolic ta jtojol, xchi'uc xti'et sjolic ta stojol ti Jtote.

<sup>25</sup>Ti jech taje, yo' tsots sc'oplal ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi ts'ibabil ti smantalique: ‘Ta jech no'ox yepal xti'et sjolic ta jtojol.’

<sup>26</sup>“Ja'uc ti c'alal ta jtac talel ta atojolic ta sventa Jtot ti jpat-o'ntonale, ja' ti Ch'ul Espíritu ti melel c'usi ta xac' ta na'ele, ja' ta xalboxuc ava'iic ti jc'oplale.

<sup>27</sup>Ta xavalbeicun jc'oplal ec un, yu'un ta sliquebal ono'ox laj achi'inicun talel.

## San Juan 16

<sup>1</sup>“Jech ta xcalboxuc ava'iic taje, yo' jech mu xchibaj avo'ntonic ta jtojol.

<sup>2</sup>Yu'un ta xavich'ic jipel loq'uel ta ch'ul na. Xu' ta xc'ot ta pasel ti oy buch'u ta xasmiloxuc ti ta snopic ti ja' jech ta xtunic yu'un ti Diose.

<sup>3</sup>Jech ta spasic, yu'un mu xojtiquinic ta j'ech'el ti Jtote, mi ja'uc xiyojtiquinicun ec.

<sup>4</sup>Jech ta xcalboxuc ava'iic yo' xavules ta ajolic ti c'alal ta sta yoraile, ti jech ono'ox laj calboxuc ava'iiq.

### Ti yabtel ta spas ti Ch'ul Espiritue

“Ti ta sliquebale, mu'yuc laj calboxuc ava'iic ti ta xavich'ic ilbajinele, yu'un li' to jchi'inojoxuque.

<sup>5</sup>Ja'uc avi tana li'e, ta xibat ta stojol ti Buch'u laj stacun talele. Ja'uc le'e, mu'yuc buch'u junucal avu'un ta sjac' ti bu ta xibate.

<sup>6</sup>C'ajomal no'ox ochemoxuc ta at o'nton yu'un ti jech laj cal taje.

<sup>7</sup>Xi jamal ta xcalboxuc ava'iiq: Yu'un toj lec ta xc'ot ta pasel ta atojolic ti ta xibate. Yu'un mi mu xibate, mu xtal ta atojolic ti Buch'u ta scoltaoxuque, ti ta xac' smuc'ul avo'ntonique. Ti mi libate, ta jtac talel.

<sup>8</sup>C'alal jech ta xtal ti Ch'ul Espiritue, ja' ta xac'be sna'ic ti jnaclejetic ta banomil c'usi ti mulile, c'usi ti lequilale, xchi'uc ti chapanel yu'un ti Diose.

<sup>9</sup>Ti mulile, ja' ti mu xisch'unique.

<sup>10</sup>Ta xilic ti oy jlequilale, yu'un ta xibat bu oy ti Jtote, mu xa xilbeicun liquel ti jsate.



**11** Ta x'ac'bat sna'ic ti chapanel yu'un ti Diose, yu'un laj xa yich' chapanel ti buch'u sventainoj ti banomile.

**12** “Yepal no'ox ti oy c'usi ta jc'an xcalboxuc ava'iique. Ja'uc li'e, ma'uc to yorail, yu'un mu xava'ibeic smelol.

**13** C'alal ta xtal ti Ch'ul Espíritu ti melem c'usi ta xac' ta na'ele, ja' ta stojobtasoxuc ta yaq'uel ana'ic ti bu melem scotole. Yu'un mu ta yo'ntonuc stuc ti c'usi ta xale, yu'un ja' ta xal scotol ti c'u s'elan ta x'ac'bat sna'e, xchi'uc ta xac'boxuc ana'ic ti c'usitic ta xc'ot ta pasele.

**14** Yu'un ja' ta xac' ta ilel ti jlequil cutsile, yu'un ta xlic sbain ti c'usi c'otem ta jventae, ja' ta xac'boxuc ana'ic scotol.

**15** Scotol ti c'usitic oy yu'un ti Jtote, ja' cu'un. Jech o xal laj calboxuc ava'iic sc'oplal ti Ch'ul Spiritue, yu'un ja' ta xich' ta sventa ti c'usitic oy cu'une, yo' jech ta xac'boxuc avojtiquinic ti vo'oxuque.

### **Ta xjoybij ta muyubajel ma' ti at o'ntone**

**16** “Mu xa jaluc ta xavilicun li'e, ts'acal to ta xlic avilicun —xi ti Jesuse.

**17** Oy jlom ti yajchanc'optaque xi lic sjac'be sbaic ta jujun tale: —¿C'usi smelol ta xac' ta na'el taje? Ta xal ti ‘mu xa jaluc li' oyun ta atojolic ti ta xavilicune’. Ta xal ti ‘ts'acal to ta xtal ti ta xavilicune’. ¿C'usi taje, ti ta xbat bu oy ti Totile?

**18** ¿C'usi ta xac' ta na'el ti ‘mu xa jaluc’, ti xie? Mi ja'uc xca'ibetic smelol ti sc'ope.

**19** Ti Jesuse laj yil ti oy c'usi ta xjac'bate, xi laj yale: —¿Mi ja' ta xajac'be abaic ti laj cal ti mu xa jaluc li' oyun ti ta xavilicune, ti ts'acal to ta xital ta xavilicun ti xichie?

**20** Jbel sc'oplal ta xcalboxuc ava'iic, ta xlic oc'anic, ta xavat avo'ntonic, ja'uc ti jnaclejetic ta banomile xmuyubajic xa liquel. Ti jech oyoxuc ta vul o'ntone, ta xlic jjoybijuc ta muyubajel.

**21** C'alal ta svoq'ues yol ti jun antse, mu x'ech' ta xa'i ti svocole, ja' ti sta xa yorail ti xc'uxule. Ts'acal to un, mi voc' xa ti yole, ta xch'ay ta yo'nton ti xc'uxule, xmuyubaj xa ti lec voc' ti yole.

**22** Ja' jech ti vo'oxuc avi tana li'e, mu x'ech' ta xava'iic ti avocolique. Ja'uc c'alal ta xisut talel jq'ueloxuque, ta xlic muyubajanic, jun muyubajel ti mu'yuc buch'u xasmacboxuque.

**23** “Ti jech c'ac'al taje, mu'yuc xa c'usi ta xajac'beicun. Jech'el ta xcalboxuc ava'iic, scotol c'usi ta xac'anbeic ti Jtot ta jventae, ta xayac'boxuc.

**24** Avi li'e, mu'yuc to c'usi ac'anojbeic ti Jtot ta jventae. C'anic un, yo' ta xavich'ic, yo' ta xataic ti xamuyubajique.

### **Ti Jesucristoe laj stsal ti banomile**

<sup>25</sup>“Naca ta co'oltasbil c'op ti c'u s'elan laj jc'oponoxuque. Oy bu ta sta yorail un ti ma'uc xa ta co'oltasbil c'op ta jc'oponoxuque. Jamal xa ta xcalboxuc ava'iic sc'oplal ti Jtote.

<sup>26</sup>Ti jech c'ac'al taje, oy c'usi ta xac'anbeic ti Jtot ta jventae. Ma'uc xa vu'un ta jc'anbe vocol ti Jtote.

<sup>27</sup>Yu'un ti Jtote, c'ux ta xaya'ioxuc. C'ux ta xaya'ioxuc, yu'un c'ux ta xava'iicun, yu'un c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti liquemun talel ta stojol ti Diose.

<sup>28</sup>Lilic talel ta stojol ti Jtote yo' lital li' ta banomile. Avi tana un, ta xquicta comel ti banomile, ta xisut batel ti bu oy ti Jtote.”

<sup>29</sup>Xi laj yalic ti yajchanc'optaque: —Avi tana, jamal xa ta xavalbuncutic. Ma'uc xa ta co'oltasbil c'op ta xac'opoj.

<sup>30</sup>Ta xquilcutic ti ta xana' scotole, ti ma'uc tsots sc'oplal ta xava'i ti oy buch'u ta sjac'bote. Ta xc'ot ta co'ntoncutic ti liquemot talel ta stojol ti Diose.

<sup>31</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Mi ta xc'ot ta avo'ntonic avi tana une?

<sup>32</sup>Sta xa yorail, ja' xa yorail avi tana li' une, ti tan puc ta xabatique, jtuc ta xavictaicun comel. Manchuc mi jech, yu'un chi'inbilun yu'un ti Jtote.

<sup>33</sup>Ja' jech laj cal ava'iic scotol taje, yo' jech lamajem avo'ntonic ti oyoxuc ta jtojole. Ti li' ta banomile, ta xavich' avocolic. Ja'uc le'e, tsotsanic, yu'un tsal xa cu'un ti sba banomile.

## San Juan 17

### Ti Jesuse ta xc'opoj xti'in ta sventa ti yajchanc'optaque

<sup>1</sup>C'alal laj c'opojuc ti Jesuse, laj sq'uel muyel vinajel ti xi laj yale: —Sta xa yorail, Tot, ac'bo yich' slequilal ti Anich'one yo' jech ta svinajes alequilal ec.

<sup>2</sup>Yu'un laj avac'bun cabtel ta sbainel scotol ti jnaclejetic ta banomile, yo' jech ta xcac'beic xcuxlejalic sbatel osil ti buch'utic laj avac'bune.

<sup>3</sup>Taje, ja' sc'oplal ti xcuxlejalic sbatel osil ti xi s'elane: Ti ac'o xayojtiquinic ti atuc no'ox Diosot ta melele, xchi'uc ti ac'o xiyojtiquinicun ti Jesucristoun ti laj atacun talele.

<sup>4</sup>“Yu'un laj xa jvinajes avutsil li' ta banomile, yu'un tsuts xa cu'un ti cabtel laj avac'bun jbaine.

<sup>5</sup>Avi tana une, Tot, ac'bun quich' ti jlequilal ti oy ta atojol jech c'u cha'al quich'oj to ox c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile.

<sup>6</sup>“Ti buch'utic laj at'uj loq'uel li' ta banomil ti laj avac'bune, laj xa cac'be sna'ic Buch'uot ta mel. Ti buch'utic laj avac'bune, ja' ono'ox avu'un, xchi'uc c'ot xa ta yo'ntonic ti ac'ope.

<sup>7</sup>Scotol ti c'usi laj xa avac'bune, avi tana une, laj xa sna'ic ti liquem talel ta atojole.



- <sup>8</sup>Yu'un laj xa calbe ya'iic ti c'u s'elán laj avac'bun jna'e, laj xa xch'unic. Laj sna'ic ti liquemun talel ta atojole, c'ot ta yo'ntonic ti laj atacun talele.
- <sup>9</sup>“Avocoluc ta jc'ubanbot ta atojol ti buch'utic laj avac'bune. Ma'uc ta jc'ubanbot ta atojol ti buch'utic lec xa'i ti sba banomile. Ja' ta jc'ubanbot ta atojol ti buch'utic laj avac'bune, yu'un ja' avu'untac.
- <sup>10</sup>Scotol ti bu c'otem ta cu'untaque, ja' avu'un. Ti bu c'otem ta avu'une, ja' cu'un ec. Ta xvinaj ti xojobin no'ox ti jlequilal cutsilal ta stojolique.
- <sup>11</sup>“Mu li'uc ta xicom ta sba banomile. Ti stuquique li' ta xcomic ta sba banomile, yu'un ta xtal jchi'inot. Jch'ul Tot, ti buch'utic laj avac'bune, chabio ta sventa ti amuc'ul atsatsale, ja' ti amuc'ul atsatal ti laj xa avac'bune, yo' jech co'oluc yo'ntonic jech c'u cha'al ti vo'otique.
- <sup>12</sup>C'alal li' jchi'inoj ta banomil ti buch'utic laj avac'bune, laj jchabi lec ta sventa ti amuc'ul atsatsal ti laj avac'bune. Mi junuc ch'ay. Ja' no'ox ch'ay ti buch'u ch'ayem xa ono'oxe yo' jech ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ts'ibabil ta ch'ul ac'ope.
- <sup>13</sup>“Avi tana une, ta xital ta atojol. Ja'uc le'e, ta jc'oponic comel ti li' oyun ta banomile yo' jech ta staic ti j'ech'el xmuyubajicuc jech c'u cha'al ti vu'une.
- <sup>14</sup>Yu'un laj xa calbe ya'i ti ac'ope. Ja'uc le'e, contrainbilic yu'un ti jnaclejetic ta banomile, yu'un mu co'oluc yo'ntonic xchi'uc ti buch'utic oyic ta banomile, jech c'u cha'al ti vu'un mu co'oluc co'nton xchi'uque.
- <sup>15</sup>Ma'uc ta jc'ubanbot ti ta xach'ac loq'uel li' ta banomile. Ja' no'ox ta jc'ubanbot ti pojo yo' mu stsalatic yu'un ti pucuje.
- <sup>16</sup>Jech c'u cha'al mu co'oluc co'nton xchi'uc ti buch'utic oyic ta banomile, ja' jech ti stuquique, ma'uc xa co'oluc yo'ntonic xchi'uc ti buch'utic oyic ta banomile.
- <sup>17</sup>Ti buch'utic laj avac'bune, lecubtaso ta sventa ti melel ta xavac' ta na'ele, yu'un melel ono'ox ti ac'ope.
- <sup>18</sup>Jech c'u cha'al laj atacun talel ta stojol ti jnaclejetic ta banomile, ja' jech ta jtaquic batel ta stojol ti jnaclejetic ta banomile.
- <sup>19</sup>Ventainbiluc c'otuc avu'un ta sventa ti melel ta xcac' ta na'ele, jech c'u cha'al ventainbil lic'ot avu'un ec ti laj cac' jba ta tunele.
- <sup>20</sup>“Ma'uc no'ox ta jc'ubanbot ta atojol ti stuquique, ta jc'ubanbot ta atojol xtoc ti buch'utic ts'acal to ta xlic c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unelun ta sventa ti ac'op ta xalic batele.
- <sup>21</sup>Ta jc'ubanbot ta atojol ti co'oluc yo'ntonic scotolique, jech c'u cha'al, Tot, ti jun avo'nton ta jtojole, ti jun co'nton ta atojole, ti co'oluc ti yo'ntonic ta jtojoltic yo' jech ta xc'ot ta yo'ntonic ti jnaclejetic ta banomil ti vo'ot laj atacun talele.
- <sup>22</sup>Laj xa cac'be yich'ic ti jlequilal ti laj avac'bune yo' jech jun sjol yo'ntonic jech chac c'u cha'al ti vo'otique.

<sup>23</sup>Oyun ta stojolic ec jech c'u cha'al oyot ta jtojole yo' jech jun no'ox ta xc'otic ti junuc yo'ntonic ta jbel sc'oplale, yo' jech ta xlic yilic ti jnaclejetic ta banomil ti vo'ot laj atacun talele, ti c'ux ta xava'iic jech c'u cha'al c'ux ta xava'iune.

<sup>24</sup>“Tot, yu'un vo'ot laj avac'bun, ta jc'an ti tey oyicuc ti bu oyun eque, yo' jech ta xilic ti jlequilal laj avac'bune, yu'un ac'uxubinojun ono'ox c'alal mu'yuc to meltsaj ti banomile.

<sup>25</sup>Jch'ul Tot, ti oy alequilal avutsilale, ti buch'utic sventainojic ti sba banomile mu xayojtiquinic. Ti vu'une xacojtiquin. Ti jayib li' oyique laj xa sna'ic ti vo'ot laj atacun talele.

<sup>26</sup>Laj xa cac'be sna'ic Buch'uot. Staoj yav jech ta jpasolan ta yac'bel sna'ic yo' jech oy ta stojolic ti syail xc'uxul avo'nton ti laj avac'bune yo' jech oyun ta stojolic.”

## San Juan 18

### Chucbil bat ti Jesuse

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

<sup>1</sup>C'alal jech laj yal taj une, ti Jesuse loq'uic batel xchi'uc ti yajchanc'optaque yo' ta xbatic ta jot sti'il uc'um Cedrón. Ti bu taje, oy ts'unobaltic ti bu och batel ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'optaque.

<sup>2</sup>Jech ec ti j'ac'vanej ta c'abal Judase, xojtiquin lec ti ts'unobaltic taje, yu'un tey ono'ox ta xc'ot stsob sbaic ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'optaque.

<sup>3</sup>Ti Judase xvolet c'otel xchi'uc soldadoetic xchi'uc mayoletic yu'un ti ch'ulnae, ti ja' tacbilic batel yu'un ti banquilal paleetique xchi'uc ti fariseoetique. Chapalic batel xchi'uc yabtejebic, xchi'uc yinternoic, xchi'uc stojic.

<sup>4</sup>Ja'uc ti Jesuse, ti sna'oj xa scotol ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta stojole, bat snup ta be ti xi laj sjac'bee: —¿Buch'u ta xasa'ic?

<sup>5</sup>—Ja' ti Jesús ta Nazarete —xi laj staq'uique. —Vu'unun —xi laj stac' ti Jesuse. Ti Judase, ti j'ac'vanej ta c'abale, xchi'inoj xa batel ti jtsacvanejetique.

<sup>6</sup>C'alal laj yal ti Jesús “Vu'unun” ti xie, valopat sutic ti yalic ta lum ti jtsacvanejetique.

<sup>7</sup>Xi laj xcha'jac' ti Jesuse: —¿Buch'u ta xasa'ic? Xi laj xcha'alique: —Ja' ti Jesús ta Nazarete.

<sup>8</sup>Xi laj xcha'al ti Jesuse: —Laj xa calboxuc ava'iic ti vu'unune. Mi vu'un ta xasa'icune, ch'an utic ti jchi'iltaque, ac'o baticuc.

<sup>9</sup>Ti jech taje, yo' ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi laj yal ti Jesuse: “Ti buch'utic laj yac'bun ti Jtote, mi junuc ch'ay.”

<sup>10</sup>Va'i un, ti Simón Pedroe laj snit loq'uic ti yespada yich'oje. Laj sbojbe sbats'i chiquin smosov ti banquilal pale. Malco sbi ti mosove.



**11** Xi laj yal ti Jesús ta stojol ti Pedroe: —Tic'o ta sna ti avespadae. Yu'un loc' xa ta yo'nton ti Jtot ta xquich' ti jvocola. ¿Mi yu'un xavac'touc mu ta xquich' ti jvocola?

**Ti Jesuse oy ta stojolal ti Anás ti ja' banquialal palee**

*(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)*

**12** Ti soldadoetique xchi'uc ti banquialal yu'unique, ti jchabiej ch'ulna mayoletic yu'un ti israeletic, laj stsaquic laj xchuquic ti Jesuse.

**13** Yic'ojic batel ba'yel ta sna ti Anase, yu'un ja' smuni' ti Caifase, ti ja' o tiq'uul ta banquialal pale ti jech jabil taje.

**14** Ti Caifás taje, ja' ono'ox ti laj yalbe ya'iic ti j'abteletic yu'un ti israeletic, ti xloc' venta ta xcham jun vinic ta sventa ti jteclume.

**Ti Pedroe ta xal ti mu xojtiquin ti Jesuse**

*(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)*

**15** Ti Simón Pedroe xchi'uc ti jun jchanc'ope, tijil batel ta spat ti Jesuse. Ti jun jchanc'op taje, ojtiquinbil lec yu'un ti banquialal palee. Jmoj ochic batel xchi'uc ti Jesús ta yamaq'uul sna ti banquialal palee,

**16** ja'uc ti Pedroe va'al com ta pat ti'na. Jech o xal ti jun jchanc'op ojtiquinbil yu'un ti banquialal palee, loc' batel, bat sc'opon ti me' jq'uel-ti'nae, laj yac' ochuc ti Pedroe.

**17** Xi laj sjac'be Pedro ti me' jq'uel-ti'nae: —¿Mi ma'uc jun yajchanc'opot ti vinic le'e? —Mu'cun —xi laj stac' ti Pedroe.

**18** Ti jech toyol ti sique, ti mosoviletique xchi'uc ti mayoletic yu'un ti ch'ulnae, laj stsanic c'oc' yo' ta xc'atinic ti bu taje. Tey capal ta xcatin ec ti Pedroe.

**Ti Jesuse ta x'ich'bat ye yu'un ti banquialal palee**

*(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)*

**19** Ti banquialal palee lic sjac'beic ti Jesuse, buch'u ti yajchanc'optaque xchi'uc c'usi ti ta xchanubtasvane.

**20** Xi laj stac' ti Jesuse: —Ta sba ta sat scotolic lichanubtasvan. Yu'un laj jva'an jba ta chanubtasvanej ta muc' ta ch'ulna xchi'uc ta ch'ul naetic ti bu ta stsob sbaic ti israeletic. Mu'yuc c'usi ta mucul laj cal.

**21** ¿C'u cha'al ta xajac'beicune? Ja' jac'beic ti buch'utic laj ya'iic ti c'u s'elan laj jchanubtasique. Ja' sna'ic ti c'u s'elan laj cale.

**22** C'alal jech laj yal ti Jesuse, ti jun mayol yu'un ti ch'ulnae, laj yac'be majel ti xi laj yalbee: —¿Mi ja' jech ta xatac'be ti banquialal pale taje?

**23** Xi laj yal ti Jesuse: —Mi oy c'usi chopol laj cale, albus ca'i. Mi lec ti c'usi laj cale, ¿c'u cha'al ta xamajun?

**24** Va'i un, ti Anase chucul laj stac batel ti Jesús ta stojol ti banquialal pale Caifase.

**Ti Pedroe ta xcha'al ti mu xojtiquin ti Jesuse**

*(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)*

**25**Xi jac'bat ti Pedro ti jech va'al ta xc'atin ta ti' c'oq'ue: —¿Mi ma'uc jun yajchanc'opot ti vinic le'e? —Mu'cun —xi laj smuc sba ti Pedroe.

**26**Ti yajmosov ti banquial palee, yuts' yalal ti buch'u bojbat xchiquin yu'un ti Pedroe, xi lic yalilane: —¿Mi yu'un mu'yuc laj quilot avaloj ta ts'unobaltic xchi'uc ti vinic le'e?

**27**Ti Pedroe laj xcha'muc sba, ja' o lic oc'uc ti cotse.

### **Ti Jesuse bat ta stojol ti Pilatoe**

*(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)*

**28**Ti Jesuse ic'bil loc' batel ta sna ti Caifase, yic'ojic batel ta stojol ti its'inal ajvalil Romanoe. Ti jech jutuc xa sc'an sacub tael ti osile, ti israeetique mu'yuc x'ochic batel bu oy ti ajvalile yo' mu sta smulic yu'un ti c'u s'elan liquem yu'unique. Mi mu jechuque, mu xu' ta xve'ic ta sventa ti q'uin Colele.

**29**Jech o xal ti Pilatoe iloc' batel ti xi laj sjac'be ti jchapanvanej israeetique: —¿C'usi smul avu'unic ti vinic li'e?

**30**Xi laj staquique: —Ti mu'yucuc tsots ti smule, mu'yuc xquic'cutic tael ta atojol ti jechuque.

**31**Xi tac'batic yu'un ti Pilatoe: —Iq'uic batel, chapanic atuquic co'ol jech c'u cha'al ta xal ti mantal avu'unique. Xi laj staquic ti israeetique: —Ti vu'uncutic israeluncutique, mu'yuc quich'ojcutic mantal ti xu' ta ximilvancutique.

**32**Taje, ja' c'ot ta pasel ti laj ono'ox yal ti Jesús c'u s'elan ta xchame.

**33**Ti Pilatoe cha'och batel ta chapanobbail, laj yic' ochel ti Jesuse, ti xi laj sjac'bee: —¿Mi vo'ot ajvalilot yu'un ti israeetique?

**34**Xi laj stac' ti Jesuse: —¿Mi ta ajol atuc ti jech ta xajaq'ue? ¿Mi yu'un oy buch'u laj yalbot ava'i ti jc'oplale?

**35**Xi laj stac' ti Pilatoe: —¿Mi yu'un judioun ya'yel ec? Ja' laj yac'ot ta coc ta jc'ob ti ateclumale, ti banquial paleetique. ¿C'usi laj apas?

**36**Xi laj stac' ti Jesuse: —Ti jech Ajvalilune, ma'uc li' ta sba banomile. Ti yu'unuc ja'uque, laj xa sliques c'op ti cajchanc'optac ti jechuque yo' mu xistsaquicun ti jteclumale. Ja'uc le'e, ma'uc li' ta xi'och ta Ajvalilale.

**37**Xi laj yal ti Pilatoe: —Ati xcaltic un cha'e, ajvalilot. Xi laj stac' ti Jesuse: —Ajvalilun jech c'u cha'al ta xavale. Yu'un ja' jtu ti tal voc'cun ta banomile yo' tal cal ti c'usi ja' melel ta stojol ti jnaclejetic ta banomile. Scotolic ti buch'utic ta xc'ot ta yon'nton ta xch'unel ti c'usi ja' melele, ta xa'iic ti c'usi ta xcale.

**38**Xi laj stac' ti Pilatoe: —¿C'usi ti ja' melele?

### **Chapajem xa sc'oplal ti ta xich' milel ti Jesuse**

*(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)*



C'alal jech laj sjaq'ue, loc' batel ti Pilato ta sc'oponel ti israeletique, ti xi laj sjam ta alele: —Mu jutebuc laj jtabe smul ti vinic li'e.

<sup>39</sup>Ti vo'oxuque, liquem stalelic avu'unic ta yorail q'uin Colele, ti ta xac'anic ti ta jcolta batel jun jchuquele. ¿Mi ta xac'anic ta jcolta batel ti ajvalil avu'unic ta xavalique?

<sup>40</sup>Xi lic avanitic scotolique: —Mu xacolta batel le'e, ja' coltao ti Barrabase. Ti Barrabás taje, ja' jun j'elec'.

## San Juan 19

<sup>1</sup>Ti Pilatoe laj yal mantal ac'o yich' tsitsel ta nucul ti Jesuse.

<sup>2</sup>Ti soldadoetique laj xotic ta jalel ch'ix, laj xojbeic ta sjol ti Jesuse. Laj yac'be slap ti ic'-ic' losantic sba stsajal c'u'ile,

<sup>3</sup>ti xiic ta stojol ta sna'leel ti nopajic ech'el ta smajbel ti sate: —Jun yutsil ti muc' ta ajvalil yu'un ti Israele.

<sup>4</sup>Xi laj yal ti Pilato ti cha'loc' talel ti bu oye: —A'yio ava'iic, laj quic' tal ti vinic ti ta jva'an ta atojolic yo' jech ta xava'iic ti mu jutebuc laj jtabe ti smule.

<sup>5</sup>Xojol xa batel ti xotbil ch'ix ta sjol ti Jesuse, slapoj batel ti c'u'il ic'-ic' losantic sba stsajale. Xi laj yal ti Pilatoe: —¡Li' oy ti vinique!

<sup>6</sup>Xi avanitic ti banquialal paleetique xchi'uc ti mayoletic ti c'alal laj yilique: —¡Jipano ta curus! ¡Jipano ta curus! Xi laj yal ti Pilatoe: —Ba jipanic ta curus ti vo'oxuque, yu'un mu jtabe jutebuc smul ti vinic li'e.

<sup>7</sup>Xi laj staq'uic ti israeletique: —Oy c'usi jbel tsots albil sc'oplal cu'uncutic. Ti c'u s'elan tsots albil sc'oplal cu'uncutique, ta xal ti ac'o chamuque, yu'un ta sbis sba ta Xnich'on Dios.

<sup>8</sup>C'alal jech laj ya'ie, ti Pilato x'ech' to och xi'el ta yo'nton.

<sup>9</sup>Xi laj sjac'be Jesús ti cha'och batel ta chapanobbaile: —¿Bu liquemot talel un cha'e? Mi jbeluc oy c'usi laj stac' ti Jesuse.

<sup>10</sup>Xi laj yal ti Pilatoe: —¿C'u cha'al mu xatac'bune? ¿Mi mu xana' ti oy cabtel xu' ta jipanot ta curuse, xchi'uc ti ja' cabtel ta spojelote?

<sup>11</sup>Xi laj stac' ti Jesuse: —Mu'yuc c'usi xu' avu'un ta jtojol ti manchuc laj yac'bot avabtel ti Diose. Ja'uc ti buch'u tal yac'un ta avoc ac'obe, ech'em smulic, ja' mu sta ti vo'ote.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Pilatoe lic sa'ilan c'u s'elan xu' ta scolta batel ti Jesuse, ja'uc ti israeletique xi laj yavtaic batele: —Mi ta xacolta batel ti vinique, ma'uc lequil jtunelot yu'un ti muc' ta ajvalil Cesare. Buch'uuc no'ox ta sbis sba ta ajvalile, ja' yajcontra ti ajvalil Cesare.



<sup>13</sup>C'alal jech laj ya'i ti Pilatoe, laj yal mantal ac'o yich' sloq'uesel batel ti Jesús ti bu oye. Bat chotluc ta chapanoebail ti Gabatá sbi ta hebreo c'ope, ti ja' ta xac' ta na'el smelol Pacbil tone.

<sup>14</sup>Nopol xa batel o'lol c'ac'al, yorail xa ta xchapan sbaic ta sventa ti q'uin Colele, ja' o xi laj yal ti Pilato ta stojol ti israeletique: —Li' oy ti ajvalil avu'unique.

<sup>15</sup>Xi avanique: —¡Ac'o chamuc! ¡Ac'o chamuc! ¡Jipano ta curus! Xi laj sjac' ti Pilatoe: —¿Mi yu'un vu'un ta jipan ta curus ti ajvalil avu'unique? Xi laj staquic ti banquial paleetique: —Mu'yuc yan, ja' no'ox ajvalil cu'uncutic ti Cesare.

<sup>16</sup>Va'i un, ti Pilatoe laj yac' batel ta sc'obic ti Jesuse yo' ta sjipanic ta curus, yic'o'jic batel un.

### **Ta xjipanat ta curus ti Jesuse**

*(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)*

<sup>17</sup>Ti Jesuse loc' batel, xcuchoj batel ta snequeb ti scurusal yo' ta xbat bu oy ti Baquil Jolil sbie, ti ja' Gólgota sbi ta hebreo c'ope.

<sup>18</sup>Ti bu taje, laj sjipanic ta curus ti Jesuse. Oy yan cha'vo' laj sjipanic ta curus ta jujujot xocon, ta o'lol c'ot ti Jesuse.

<sup>19</sup>Ti Pilatoe laj yal mantal ti yich'uc ts'ibael letra ti xiuc ac'o yale: “TI JESÚS TA NAZARETE, JA' AJVALIL YU'UNIC TI ISRAELETIQUE.”

<sup>20</sup>Yepal israeletic laj sq'uelic c'u s'elan ta xal ti letrae, yu'un ti bu laj sjipanic ta curus ti Jesuse, nopol no'ox xil ti jteclume. Ti letrae ts'ibabil ta hebreo, ta latín, xchi'uc ta griego c'op.

<sup>21</sup>Ti banquial paleetic yu'un ti israeletique xi laj svulic ti Pilatoe: —Altic laj ats'iba ti ta xal 'ajvalil yu'un ti israeletique'. Ja' ts'ibao ti xiuc ac'o yale: 'Ti buch'u ta xalbe sba ajvalilun yu'un ti israeletique.'

<sup>22</sup>Xi laj stac' ti Pilatoe: —Ti c'usi laj xa jts'ibae, ja' jech ta xcom o.

<sup>23</sup>Ti soldadoetic c'alal laj xa sjipanic ta curus ti Jesuse, laj stambeic ti sc'u'e. Laj spasic ta chanch'ac. Jujun laj yich'ic ti xchanvo'alique. Laj stsacbeic xtoc ti scotone. Mu'yuc ts'isbil. Jis no'ox jalbil.

<sup>24</sup>Xi laj yalbe sbaic ti soldadoetique: —Altic ta jatic ta chanch'ac. Jqueltic yorail buch'u junucal ta xich' cu'untic. Ti jech laj spasic ti soldadoetic taje, ja' c'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi ta xal ta ch'ul c'ope: 'Laj xch'acbe sbaic ti jc'u'e. Ta yorail laj sq'uelic buch'u junucal ta xich'ic ti jcotone.'

<sup>25</sup>Ta sts'el curus bu oy ti Jesuse, tey va'al ti sme'e, ti xchi'il ta voq'uel ti sme'e, ti María yajnil ti Cleofase, xchi'uc ti María Magdalena.

<sup>26</sup>Ti Jesuse laj yil ti sme' va'al ta sts'el ti jun yajchanc'op ti buch'u mu tuch'baj ta xa'ie, ti xi laj yalbe ti sme'e: —Me', tey va'al ta ats'el ma' ti aquerem ole.

**27**Xi laj yalbe ti jun yajchanc'op ti mu tuch'baj ta yo'nton ta xa'ie: —Va'al ta ats'el ma' ti ame'e. Va'i un, ti yajchanc'ope laj yic' batel ta sna sme' ti Jesuse.

### **Ta xcham ti Jesuse**

*(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)*

**28**Laj taj une, ti sna'oj xa lec Jesús ti scotol c'ot xa ta pasel ta stojole, xchi'uc yo' ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ta xal ta ch'ul c'ope, xi laj yale: —Taquin xa ma' ti co'nton une.

**29**Ti bu taje, oy jun jarru noj ta ch'ail pox. Laj sts'ajic ta ch'ail pox ti esponjae. Laj xchuquic ta sc'ob jun hisopo te'. Laj xtuchbeic muyel ta ye ti Jesuse.

**30**Xi laj yal Jesús ti c'alal laj yuch' ti ch'ail poxe: —Cuch xa cu'un scotol. Nijbuj yalel, cham.

### **Oy jun soldado laj spajbe ta lanza xocon ti Jesuse**

**31**Jun xa c'ac'al sc'an ti q'uin Colele. Ti israeletique mu sc'anic ti jipil ta curus ta xcom sbec'tal ti jmileletic c'alal ta sta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, yu'un ja' jun c'ac'al ich'bil ta muc' yu'unic. Jech o xal laj sc'anbeic ti Pilatoc, ac'o yal mantal ti ac'o yich'ic c'asbel sbaquil yo'ic ti buch'u jipil ta curuse, yo' xu' ta syalesic talel ta curus ti sbec'talique.

**32**Ti soldadoetique bat sc'asbeic sbaquil yo' ti bu ba'yel jipile. Ts'acal to laj sc'asbeic sbaquil yo' ti jun jipil ta xocon ti Jesuse.

**33**Ja'uc c'alal nopajic batel ta sts'el ti Jesuse, laj yilic ti chamem xae, mu'yuc xa sc'asbeic ti sbaquil yo'e.

**34**Manchuc mi jech un, oy jun soldado laj to spajbe ta lanza xocon xch'ilte' ti Jesuse. Ta jech yepal, loc' talel ch'ich' xchi'uc vo'.

**35**Ti buch'u laj sts'iba ti c'op li'e, ja' jun ti laj yile, yu'un melec. Sna' ti ja' melec ti c'usi ta xale yo' jech ta xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ec.

**36**Ti jech c'ot ta pasel taje yo' ta xc'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: 'Mi junuc sbaquil laj sc'asbeic.'

**37**Oy bu ts'ibabil ta ch'ul c'op xtoc ti xi ta xale: 'Laj yilic ti buch'u laj syayijesic ta lanzae.'

### **Ta xich' muquel ti Jesuse**

*(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)*

**38**Laj taj une, ti Josee liquem talel ta jteclum Arimatea, ba yich'be ye ti Pilatoc mi xu' ta xich' batel sbec'tal ti Jesuse. Yu'un ti Josee, ja' jun ti c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Jesuse, ja' no'ox ti ta mucule yu'un ta xi' yu'un ti israeletique. Ti Pilatoc laj yac' ye ti xu' ta xich'be batel sbec'tal Jesús ti Josee.

**39**Tal ec ti Nicodemoe, ti buch'u ay sc'opon ta ac'ubaltic ti Jesuse, yich'oj talel nopol lajuneb xcha'vinic (30) kilo muil momoletic ti capal ta mirra xchi'uc yan muil pox ti áloe sbie.

<sup>40</sup>Ti Josee xchi'uc ti Nicodemoe laj spoyic batel sbec'tal ti Jesuse, xchi'uc laj slilinic ta sba manta ti muil momoletique. Laj xpixic ta manta sbec'tal ti Jesuse jech c'u cha'al stalelic ta smuc sbaic ti israeletique.

<sup>41</sup>Ti bu laj yich' jipanel ta curus ti Jesuse, oy ts'unobaltic. Ti ta ts'unobaltic taje, oy jun ach' muquinal jombil ta ton ti mu to junuc anima tic'bile.

<sup>42</sup>Ti bu taje, laj stic'beic comel sbec'tal ti Jesuse, yu'un ti muquinale nopol no'ox oy. Ma'uc no'ox ti nopole, yu'un xa yorail ta xlic ti sc'ac'alil cuxob o'ntonal yu'un ti israeletique.

## San Juan 20

### Cha'cuxi ti Jesuse

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

<sup>1</sup>Yamal to, mu to ta sacub talel ti osil ta sliquebal c'ac'al yu'un ti xemunae, ti María Magdalenae bat ta muquinal, laj sta ta ilel ti loq'uesbil xa ti ton smac ti ti' muquinale.

<sup>2</sup>Xbitet batel ta anil bu comem ti Simón Pedroe xchi'uc ti jun jchanc'op ti mu tuch'baj ta o'ntonal ta x'a'yie yu'un ti Jesús ti xi laj yalbe ya'iiique: —Laj xa spoyic loq'uel ta muquinal ti Cajvaltique, mu jna'tic bu laj yaq'uic.

<sup>3</sup>Ti Pedroe xchi'uc ti jun jchanc'ope batic ta muquinal.

<sup>4</sup>Jmoj to ox xbitetic batel ta anil xchibalic, ja'uc ti jun jchanc'ope ven x'anilaj, ja' mu sta ti Pedroe, ja' ba'yel c'ot ta muquinal.

<sup>5</sup>Cuji laj sq'uel ochel ti muquinale. Naca xa no'ox xpixobil Jesús laj sta ta ilele. Ti stuque mi ja'uc x'och batel.

<sup>6</sup>C'alal c'ot ti Simón Pedro ta muquinal taje, och batel. Laj yil ec un ti ja' xa no'ox xpixobil ti Jesús laj stae.

<sup>7</sup>Ma'uc no'ox taje, laj yil ti jlic poc' svolobil sjol ti Jesuse. Slecoj xa oy ti pacbil leque, ti ma'uc xa capal xchi'uc ti yan poc' xpixobil ti Jesuse.

<sup>8</sup>Va'i un, och batel ec ti jun jchanc'op ti buch'u ba'yel c'ot ta muquinale. Tac'al c'ot ta yo'nton ti laj yil jech c'ot ta pasele.

<sup>9</sup>Yu'un mu'yuc to laj ya'ibeic smelol ti ta xal ti ch'ul c'op ti tsots sc'oplal ta xcha'cuxi ti Jesuse.

<sup>10</sup>Laj taj une, sut batel ta snaic ti jchanc'opetique.

### Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti María Magdalenae

(Mr 16.9-11)

<sup>11</sup>X'oc'olet xa com ta ti' muquinal ti Mariae. C'alal jech ta x'oq'ue, laj scujan sba ta sq'uelel ochel ti muquinale.



<sup>12</sup>Laj yil cha'vo' ánjeletic sac ta j'ech'el ti sc'u' slapojique, ti chotolic ti bu to ox laj yaq'uic sbec'tal ti Jesuse. Jun chotol ti bu to ox oy stuq'uil ti sjolinabe, jun chotol ta stuq'uil yoc ti bu to ox tuts'ule.

<sup>13</sup>Xi laj sjaq'uic ti ánjeletique: —¿C'u cha'al ta xa'oc', jun me'tic? Xi tac'av ti Mariae: —Laj xa spoyic loq'uel sbec'tal stacopal ti Cajvale. Mu jna' bu laj yaq'uic.

<sup>14</sup>Naca jech laj yal, joybij, laj yilbe sat ti Jesuse. Ja'uc le'e, mu sna' mi ja' ti Jesuse.

<sup>15</sup>Xi laj sjac' ti Jesuse: —Jun me'tic, ¿c'u cha'al ta xa'oc'? ¿Buch'u ta xasa'? Xi laj yal ti Mariae, yu'un yac'touc ja' ti jchabiej-ts'unubale: —Yojtot, mi vo'ot laj apoy loq'uel sbec'tal stacopal ti Cajvale, albus ca'i bu laj avac' yo' jech ta jpyo batel.

<sup>16</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —María. Ti Mariae ijoybij, xi laj yalbe ta hebreo c'op ti Jesuse: —¡Rabuni! (“Jchanubtasvanej”, xi ti smelole.)

<sup>17</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Mu xamacun ta be María, yu'un mu'yuc to muyemun batel bu oy ti Jtote. Batan, ba albo ya'i ti buch'u jun co'ntoncuntic xchi'uque ti ta ximuy batel ta stojol ti Jtote, ti ja' Atotique, ti Dios cu'une, ti ja' Dios avu'unique.

<sup>18</sup>Va'i un, ti María Magdalena bat yalbe ya'i ti jchanc'opetic ti laj xa yilbe sat ti Jesuse. Laj yalbe ya'iic xtoc ti c'u s'elan albat yu'une.

### **Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti yajchanc'optaque**

*(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)*

<sup>19</sup>Ta smalel c'ac'al yu'un ti sliquebal xemunae, bajalic ta jbej na ti stsobolic ti jchanc'opetique, ta scoj xi'el yu'un jpas-mantaletic yu'un ti israeletic. Och batel ti Jesús ti c'ot sva'an sba ta o'lol yu'unic ti xi laj yale: —Tsotsanic, junuc avo'ntonic, mu xaxi'ic.

<sup>20</sup>C'alal jech laj yal taje, laj yac' iluc ti sc'obe, ti xocone. Xmuyubajic xa ti laj yilic ti Cajvaltique.

<sup>21</sup>Laj taj une, ti Jesuse xi laj yal xtoque: —¡Laetuc, siquetuc avo'ntonic! Jech c'u cha'al laj stacun talem ti Jtote, ja' jech ta xajtacoxuc batel ec.

<sup>22</sup>Ti Jesuse laj xvuch'ta ti yajchanc'optaque, ti xi laj yalbee: —Ich'ic ti Ch'ul Espiritue.

<sup>23</sup>Ti buch'u ta xavalbe ch'aybil ti smule, jech ta xc'ot ta pasel ti ch'aybil ta xc'ot ti smulique. Ja'uc ti buch'u ta xavalbe ch'abal ch'aybil ti smule, jech ta xc'ot ta pasel.

### **Ti Tomase ta xil ti cha'cuxiem xa ti Jesuse**

<sup>24</sup>Ti Tomase, ti ja' jun ta xljajcha'vo'al ti yajchanc'ope, ti sbiinoj yu'unic vache, mu'yuc tey c'alal c'ot ti Jesuse.

<sup>25</sup>Xi laj yalic ti yan jchanc'optaque: —Laj xa quilcutic ti Cajvaltique. Xi laj yal ti Tomase: —Mi mu xquil ti yayijem ta laux ti sc'obe, mi mu'yuc ta jt'ic' ochel sni' jc'obe, mi mu jpic ta jc'ob ti xocone, mi ja'uc ta jch'un.



<sup>26</sup>Xvaxaquibal (8) xa c'ac'al yech'el, tsobolic ta jbej na xtoc ti yajchanc'optaque, xchi'uc tey xa oy ec un ti Tomase. Ac'o mi bajal lec ti ti' na yu'unique, och batel ti Jesuse. C'ot sva'an sba ta o'lol yu'unic ti xi laj yale: —Laetuc, siquetuc avo'ntonic.

<sup>27</sup>Xi albat ti Tomase: —Tic'o ochel ti sni' ac'ob li' ta jc'obe. Q'uelo avil ti jc'obe. Tic'o ochel ti ac'ob ta jxocone. C'otuc ta avo'nton, altic ti xana'ete.

<sup>28</sup>Xi tsots laj yal ti Tomase: —¡Cajval, Ch'ul Dios!

<sup>29</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —¿Mi ta la xc'ot ta avo'nton ti jech laj avilune? Ti buch'utic ta xc'ot ta yo'ntonic ti mu'yuc xilicune, mu'yuc c'usi sna'ic ta j'ech'el.

### **C'u cha'al ti jech ts'ibabil ti jpoc vun li'e**

<sup>30</sup>Ti Jesuse yepal to oy c'usi laj yac' iluc ta stojol yajchanc'optac ti ch'ayal xc'ot o'ntonal yu'une, ti mu'yuc ts'ibabil com ta jpoc vun li'e.

<sup>31</sup>Ja'uc ti ts'ibabil vun li'e, yo' ta xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ja' Cristo ti Jesuse, Xnich'on ti Diose, yo' jech ta xata acuxlejalic ta sventa c'alal ta xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unele.

## **San Juan 21**

### **Ti Jesuse ta xac' sba iluc ta stojol ti vucvo' (7) yajchanc'ope**

<sup>1</sup>Laj taj une, ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti yajchanc'optac ta sti'il nab Tiberiase. C'alal laj yac' sba iluque, xi s'elan c'ot ta pasele:

<sup>2</sup>Jmoj tsobolic xchi'uc Simón Pedro ti Tomas sbiinoj vach yu'unique, ti Natanael liquem talel ta jteclum Caná ti oy ta Galileae, ti cha'vo' xnich'nab Zebedeoe, xchi'uc yan cha'vo' yajchanc'op ti Jesuse.

<sup>3</sup>Xi laj yal ti Simón Pedro: —Ta xibat ta mas choy. Xi laj yalic ti yan xchi'iltaque: —Ta xba jchi'inotcutic ec. Batic un, ochic ech'el ta jun barco. Ja'uc ti ta ac'ubaltic taj une, mu'yuc bu laj staic ta masel jcotuc ti choye.

<sup>4</sup>C'alal ta xa sacub talel ti osile, ja' o vul ta loq'uel ta ti' nab ti Jesuse, ja'uc ti yajchanc'optaque mu sna'ic mi ja' ti Jesuse.

<sup>5</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Jmas choytic, ¿mi mu'yuc laj ataic jcotuc ti choye? Xi laj staq'uic ti yajchanc'optaque: —Ch'abal.

<sup>6</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Jipic ochel ti smasobil achoyic ta sbats'i xocon ti barcoe, ta xataic talel ti choye. Jech laj spasic jech c'u cha'al albatique. Yepal no'ox laj staic ta masel ti choy ti mu stac' nitel loq'uel talel ta vo' ti smasobil xchoyique.

<sup>7</sup>Va'i un, ti jun jchanc'op ti mu tuch'baj ta o'ntonal ta x'a'yie yu'un ti Jesuse, xi laj yalbe ti Pedro: —¡Ja' Cajvaltuc ta xquil une! Naca jech laj ya'i ti Simón Pedro ti ja' Cajvaltuc, laj slap ta anil ti sc'u' ti sloc'oj to oxe. Laj sjip sba batel ta vo'.

<sup>8</sup>Ja'uc ti yan yajchanc'optaque c'otic ta ti' nab xchi'uc ti barcoe, ti xjochojic batel ti smasobil xchoyique, yu'un noj ta choy. Oy nan vo'vinicuc (100) metro ochemic batel ta yutil ti nabe.

<sup>9</sup>C'alal c'otic ta ti' nabe, x'ubet xa yac'alil laj staic ti c'oq'ue, ti cajal jcot choy ta sba ti ac'ale, xchi'uc jbej pan.

<sup>10</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —Ich'ic talel jaycotuc choy ti naca to laj amasique.

<sup>11</sup>Ti Simón Pedroe och batel ta yut barco, ti loq'uel xjoch talel ta ti' nab ti smasobil xchoy ti noj ta muc'tic choye, ti tiq'uul nan oxlajuneb xvaxacvinic (153) ta cot ti choye. Manchuc mi noj ta choy ti smasobil xchoyique, mi ja'uc jat.

<sup>12</sup>Xi laj yal ti Jesuse: —La' ve'anic. Mu'yuc buch'u junucal ti yajchanc'optac laj sjac'beic ti Buch'ue, yu'un sna'ojic xa ja' ti Cajvaltique.

<sup>13</sup>Ti Jesuse laj stsac ti pane, laj yac'be ti yajchanc'optaque. Ja' jech laj spas xchi'uc ti choye.

<sup>14</sup>Yoxcojal xa taje ti laj yac' sba iluc ti Jesús ta stojol ti yajchanc'optac ti c'alal cha'cuxiem xae.

### **Ti Jesuse ta xchi'in sbaic ta lo'il xchi'uc ti Simón Pedroe**

<sup>15</sup>C'alal laj yo'ntonic ta ve'ele, ti Jesuse xi lic sjac'be ti Simón Pedroe: —Simón, xnich'onot ti Jonase, ¿mi yepal no'ox c'ux ta xava'iun ta avo'nton, mi ja' mu sta ti yan le'e? Xi laj stac' ti Pedroe: —Jech, Cajval, ana'oj lec ti c'uxot ta co'ntone. Xi laj yal ti Jesuse: —Mi c'uxun ta avo'ntone, q'uelbun ti cuni jmimitaque.

<sup>16</sup>Xi laj yal no'ox xtoc ti Jesuse: —Simón, xnich'onot ti Jonase, ¿mi c'ux ta xava'iun ta avo'nton? Xi laj stac' ti Pedroe: —Jech, Cajval, ana'oj lec ti c'uxot ta co'ntone. Xi laj yal ti Jesuse: —Mi jech c'uxun ta avo'ntone, q'uelbun tuc'ulanbun ti jchijtaque.

<sup>17</sup>Xi laj sjac' ta yoxcojal ti Jesuse: —Simón, xnich'onot ti Jonase, ¿mi c'ux ta xava'iun ta avo'nton? At o'nton xa oy ti Pedroe, yu'un yoxcojal xa albat, ¿mi c'ux ta xava'iun ta avo'nton? ti x'utee. Xi laj yal ti Pedroe: —Cajval, ana'oj scotol. Xana' lec ti c'ux ta xca'iot ta co'ntone. Xi laj yal ti Jesuse: —Mi jech c'uxun ta avo'ntone, q'uelbun tuc'ulanbun ti jchijtac un cha'e.

<sup>18</sup>Ta xcalbot ava'i, ti ta aqueremale, laj alap atuc ti ac'u'e, labat ti bu ta xac'ane. Mi layijube, ta xalich' ti ac'obe, yan o ti buch'u ta xac' alap ti ac'u'e. Ta xic'ot batel ti bu mu xmuyubaj avo'nton yu'une.

<sup>19</sup>Ti jech laj yal ti Jesús taje, ta xac'be sna' c'u s'elan ta xcham ti Pedroe yo' ta svinajes yutsil slequil ti Dios c'alal ta xcham ti Pedroe. Laj taj une, xi laj yal ti Jesuse: —Batic, ts'acliun.

### **Ti jun jchanc'op ti c'ux ta x'a'yie yu'un ti Jesuse**

<sup>20</sup>C'alal joybij sq'uel spat ti Pedroe, laj yil ti tijil ech'el ta spatuc ti jun jchanc'op ti c'ux ta x'a'yie yu'un ti Jesuse, ja' ti buch'u nabal ta sts'el Jesús ti xi laj sjac' ti c'alal jmoj ta xve'ique: “Cajval, ¿buch'u ta xac'ot ta c'abal?”

<sup>21</sup>Xi laj sjac' ti Pedro ta stojol Jesús c'alal laj yil nabal ech'el ta spatic ti jun jchanc'ope: —Cajval, ati jun vinic le'e, ¿c'usi ta xc'ot ta stojol? Xi laj stac' ti Jesuse:

<sup>22</sup>—Mi ta jc'an cuxul ta jta c'alal ta xicha'sut talele, ¿c'usi aventá? Tsacliun no'ox batel ti vo'ote.

<sup>23</sup>Ti jech taj une, xpuquet no'ox sc'oplal yu'unic ti mu'yuc la ta xcham ti jun jchanc'ope. Ja'uc le' une, ma'uc laj yal ti Jesús ti mu'yuc ta xchame. “Mi ta jc'an ti c'uxul ta jta c'alal ta xicha'sut talele, ¿c'usi aventá?” naca xi laj yale.

<sup>24</sup>Ti jchanc'op taje, ja' ti buch'u laj sts'iba ti jpoc vun li'e, ti yiloj scotol ti c'usi c'ot ta pasele. Jna'tic lec un, melec ti c'usi ta xale.

<sup>25</sup>Ti Jesuse, yepal ti oy c'usi laj spase. Ti lajuc yich' ts'ibael ta jujutos ti c'usi laj spase, ta jnop ti mu x'och ta scotol banomil ti spocol-poc vunetic ti lajuc yich' ts'ibael scotole. Jechuc.



## Hechos

### Hechos 1

#### Sc'oplal ti Ch'ul Espiritue

<sup>1</sup>Teófilo, ti lec xquil jbatique, ti ba'yel jpoc vun ti laj jts'ibabot talele, ja' laj calbot ava'i scotol ti c'u s'elan lic abtejuc, ti c'u s'elan lic chanubtasvanuc ti Jesuse,

<sup>2</sup>xchi'uc ti c'alal laj sta sc'ac'alil muy batel ta vinajele. C'alal mu'yuc to ta xmuy batel ta vinajele, ta sventa ti Ch'ul Espiritue laj yalbe ya'iic c'u s'elan stac' ta spasic ti yajchoc'optac ti st'ujoj xa ono'oxe.

<sup>3</sup>Ti jech x'ech' xnel xa svocol ti Jesuse, laj yac' sba iluc ta stojol ti yajchoc'optaque, laj yac' sba iluc ti cuxule. Cha'vinic (40) c'ac'al laj yac' sba iluc ta stojolic xchi'uc laj yalilanbe sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>C'alal xchi'inojan to ox ti yajchoc'optaque, ti Jesuse laj yalbe ya'iic ti mu to xloquic batel ta jteclum Jerusalene, ti xi laj yalbee: —Malaic li'e, c'otuc ta pasel ti oy c'usi laj yalboxuc sc'oplal ti Jtot ti ta xac' avich'ique jech c'u cha'al laj calboxuc ava'iique.

<sup>5</sup>Ta melel, ti Juane, vo' laj yac' ta ich'el, ja'uc ti vo'oxuque jutuc xa sc'an ta xavich'ic ti Ch'ul Espiritue.

#### Ti Jesuse ta xmuy batel ta vinajel

<sup>6</sup>Ti buch'utic jmoj vololic xchi'uc ti Jesuse, xi laj sjaq'uique: —Cajval, ¿mi ja' xa yorail li'e ti ta xavac' jventain jba jtuccutic ti israeluncutique?

<sup>7</sup>Xi tac'av ti Jesuse: —Le'e, ja' yabtel stuc ti Jtote. Yu'un sna'oj stuc ti c'usi ora ta spase. Ma'uc aventaic ti vo'oxuque.

<sup>8</sup>Ja'uc ti c'alal ta xavich'ic ti Ch'ul Espiritue, ta xac'boxuc atsatsalic avipic yo' jech ta xaloquic batel ta yalal ti jc'oplale. Ta xlic avalic liquel li' ta Jerusalene, ta sjunul slumal ti Judeae, ta sjunul slumal ti Samariae, ta sjoylej ti banomile.

<sup>9</sup>Ti jech laj yal taj une, c'alal jech va'al sq'uelojic to oxe, ti Jesuse ic'bil bat ta vinajel ti volibil muy ta toc ti ch'ay batel ta satique.

<sup>10</sup>C'alal jech sq'uelojic ta xmuy batel ta vinajel ti Jesús ti ta xnamaj ech'el ta stojolique, ja' o laj yilic va'al ta sts'elic cha'vo' viniquetic ti sac ti sc'u' slapojique.

<sup>11</sup>Xi laj yalic ti cha'vo' viniquetic: —Galilea viniquetic, ¿c'u cha'al ch'ayal xa avo'ntonic va'aloxuc ta sq'uelel muyel ti vinajele? Ti Jesús ti li' imuy batel ta atojolique, ja' no'ox jech ta xcha'sut talel jech chac c'u cha'al laj avilic muy batel ta vinajele.

#### Ta xich' t'ujel ti Matíase yo' ta xich'be yabtel ti Judase

<sup>12</sup>Loquic ech'el ti jchoc'opetic ti bu oy ti vits sbiinoj Olivose yo' ta sutic batel ta Jerusalén. Ti vits Olivose mu nomuc xil sbaic xchi'uc ti Jerusalene. Ja' no'ox jech snatil xanavic ti ja'uc no'ox ich'bil stsail c'u s'elan ta xal ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ta sventa ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale.



<sup>13</sup>C'alal c'otic ta Jerusalene, muyic batel ta xcha'cojal na ti bu ono'ox oyique. Ti ta scotolic taje, tey oyic ec ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, ti Andrese, ti Felipee, ti Tomase, ti Bartolomee, ti Mateoe, ti Jacoboe, ti xnich'on ti Alfeoe, ti Simón ti buch'u tiq'uil to ox ta partido cananistae, xchi'uc ti Judas xchi'il ta voq'uel ti Jacoboe.

<sup>14</sup>Scotolic taje, ta svol sbaic yo' mu xicta sbaic ta c'opojel ti'inel jmoj xchi'uc ti María sme' ti Jesuse, ti xchi'iltac ta voq'uel ti Jesuse, xchi'uc ti yan antsetique.

<sup>15</sup>Ti jech ta stsobilan sbaique, va' xi liquel ti Pedro ta yalel ti c'op ta stojol ti jch'unolajeletic ti nopol van vacvinic (120) ta vo' oyique, ti xi laj yale:

<sup>16</sup>—Jchi'iltac, ti c'u s'elan laj yal ti David ta sventa ti ventainbil yu'un ti Ch'ul Espiritue, ti laj yalbe sc'oplal ti Judas ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope, jech ono'ox c'ot ta pasel ti ja' tun ta j'ic'vanej ti buch'utic laj stsaquic ta chuquel ti Jesuse.

<sup>17</sup>Ti Judase, ja' jchi'ilcutic, jmoj quich'oj cabtelcutic.

<sup>18</sup>Laj sman o jsep yosil xchi'uc ti taq'uin ta scoj ti c'usi chopol laj spase. Ta jech yepal pajal sjol baj yalel, toj lilijel c'ot, tanij scotol ti sbel xch'ute.

<sup>19</sup>C'alal laj ya'ic ti jnaclejetic ta Jerusalene, laj yac'be sbiin Hacéldama ti banomil taje. Ta sc'op ti stuquique, xi ta xal ti smelole: yosilal ch'ich'.

<sup>20</sup>Yu'un ta jpoc svunal ti Salmoe, xi ta xale: 'Xocluc comuc ti snae. Mu'yuc buch'u xnaqui ti bu taje.' Xi ta xal no'ox xtoque: 'Va'iuc yan yajval ti yabtele.'

<sup>21</sup>"Oy li' ta jtojoltic viniquetic ti chi'invanic ono'ox talel ti c'u sjalil li' to ox ta jtojolcutic ti Cajvaltic Jesuse.

<sup>22</sup>Ti viniquetic taje yilojic c'alal ac'bat yich' vo' ti Jesús yu'un ti Juane xchi'uc ti c'alal to imuy batel ta vinajele. Tsots sc'oplal un cha'e, yich'uc t'ujel junuc ti buch'u yilojic taje yo' jech jmoj ta jchi'incutic ta yalel ti cha'cuxi ti Jesuse."

<sup>23</sup>Xi s'elan laj sva'anic cha'vo' viniquetic: Ti Matíase xchi'uc ti José Barsabase, ti Justo ti yan sbi xtoque.

<sup>24</sup>Xi c'opoj ti'inique: —Cajval, xavojtiquinanbe yo'nton scotol. Ac'bun quilcutic buch'u junucal laj at'uj ti cha'vo'ic li'e

<sup>25</sup>yo' ta xtun ta jholc'op ti ta xich'be yabtel ti Judas ti ch'ay yabtel ta scoj ti smule, ti bat ono'ox ti bu loc' ta sa'el yu'une.

<sup>26</sup>Ta yorail laj sq'uelic. Ti yoraile ja' c'ot ta stojol ti Matíase. Ta jech yepal un, com yabtel xchi'uc ti buluchvo' (11) jholc'opetique.

## Hechos 2

### Ta xyal talel ti Ch'ul Espiritue

<sup>1</sup>C'alal sta sc'ac'alil ti q'uin Pentecostese, ti jch'unolajeletique stsoboj sba scotolic ti bu ono'ox oyique.



- <sup>2</sup>Ta jech yepal oy c'usi tsots xjumet lic talem ta vinajel jech c'u cha'al jun tsatsal ic' ti xjumet no'ox c'ot ta na ti bu oyic ti jch'unolajeletique.
- <sup>3</sup>Laj yilic co'ol s'elan leb c'oc' laj xch'acan sba batel ta jujun ti c'u yepal tsobolique.
- <sup>4</sup>Scotol ti jch'unolajeletique uninbil c'otic yu'un ti Ch'ul Espiritue. Lic c'opojicuc ta yan c'opetic, ja' ti c'u s'elan ta x'ac'bat sna'ic yu'un ti Ch'ul Espiritue.
- <sup>5</sup>Ti jech c'ac'al taje, ja' o talemic ta Jerusalén epal israeletic ti tsots sc'oplal ta sc'otesic ta spasel ti c'u s'elan liquem yu'unique, ti liquemic talem ta jujun lum ti oy ta sjoylej banomile.
- <sup>6</sup>C'alal oy c'usi tsots xjumet laj ya'iic ti jnaclejetique, laj stsob sbaic yu'un mu sna'ic c'u cha'al, yu'un ti jyanlumetique ta xc'opanic ta sc'op stuquic yu'un ti jch'unolajeletique.
- <sup>7</sup>Ch'ayal c'ot yo'ntonic yu'un ta j'ech'el, ti xi lic yalbe sbaic ta jujun tale: —¿Mi mu ja'uc van liquemic talem ta Galilea scotolic ti va'i s'elan ta xc'opojique?
- <sup>8</sup>¿C'usi laj yut laj sna' ti ta xc'opojic ta jc'optic ti liquemotic ta jujun lume?
- <sup>9</sup>Oy jlomotoc liquemotic talem ta Partia, ta Media, ta Elam, ta Mesopotamia, ta Juda, ta Capadocia, ta Ponto, ta Asia.
- <sup>10</sup>Oy jlomotoc liquemotic ta Frigia, ta Panfilia, ta Egipto, ta Africa, xchi'uc ti xjelav to batel ta Cirene. Oy jlom liquemic talem ta Roma ti xch'unojic xa jech chac c'u cha'al ti jch'unojtique. Oy jlom jchi'iltic ti voq'uemic ta Romae.
- <sup>11</sup>Oy jlom liquemic talem ta Creta, ta Arabia. Ja'uc le'e, jcotoltic laj ca'itic ta jc'op jtuctic ti c'opoj ta sventa yutsil slequilal ti Diose.
- <sup>12</sup>Scotol ch'ayal yo'ntonic. Mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi xu' ta snopic, ti xi ta sjac'olanbe sbaique: —¿C'usi xal o le'e?
- <sup>13</sup>—Yu'un ta xyacubic —xi ta xalbe sbaic ta labanvanej ti jlome.

### Oy c'usi ta xal ti Pedroe

- <sup>14</sup>Va'i un, va' xi ti Pedroe xchi'uc ti yan buluchvo' (11) jcholc'opetique, ti xi tsots lic c'opojuc: —Jchi'iltac ti li oyoxuc ta Jerusalene, xchi'uc ti oy jlom liquemoxuc talem ta Judea banomile, a'yic ava'iic lec ti c'u s'elan ta xcalboxuc ava'iique.
- <sup>15</sup>Li'e, ma'uc yacubeletic jech c'u cha'al ta xanopique, yu'un naca to baluneb (9) ora ic'luman.
- <sup>16</sup>Li'e, ja' ic'ot ta pasel jech c'u cha'al laj scaj'al comel ti j'alc'op Joel ti c'alal xi laj yale:
- <sup>17</sup>'Ta xc'ot ta pasel ti slajebaltic batel ti c'ac'ale, ta xal ti Diose, ta xcac'be yich' Ch'ul Espiritu scotol ti jnaclejetic ta banomile. Ti aquerem atsebique ta scaj'alic ti oy c'usi ta xc'ot ta pasele. Ti jva'lej viniquetique oy c'usi ta x'ac'bat yilic. Ti moletique oy c'usi ta x'ac'bat yilic ta svaichic.

- <sup>18</sup>Ti jech c'ac'al taje, ta xcac'be yich'ic Ch'ul Espíritu ti caj'abtel viniquetique, ti antsetique yo' jech ta scaj'alic ti oy c'usi ta xc'ot ta pasele.
- <sup>19</sup>Oy c'usi ta xcac' iluc ta vinajel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Ta xcac' iluc ch'ich', c'oc', ch'ail li' ta banomile.
- <sup>20</sup>Ta xtub sat ti c'ac'ale. Ta stsajub jech c'u cha'al junuc ch'ich' ti sat ue. Jun yutsil muc' ta c'ac'al ta xc'ot ta pasel ti sc'ac'alil c'alal mu'yuc to ta xcha'sut talel ti Cajvaltique.
- <sup>21</sup>Scotol ti buch'utic ta sc'anbeic vocol ti Diose, ja' ta xcolic.'
- <sup>22</sup>“A'yio ava'iic lec, jchi'iltac, ti xi s'elan ta xcale: Ti Jesús liquem talel ta Nazarete, ana'ojic lec ti ja' jun vinic ac'bil yabtel yu'un Dios tal ta atojolic ti laj yac' iluc ep ta tos smuc'ul stsatsale xchi'uc ti c'usi ch'ayal xc'ot o'ntonal yu'un ta sventa ti Diose.
- <sup>23</sup>Ac'o mi jech un, c'alal la'ac'batic ta avoc ta ac'obique, achucojic batel yo' laj avaq'uic ta milel ta curus jmoj xchi'uc ti viniquetic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Ja' ic'ot ta pasel c'u s'elan snopoj st'ujoj ono'ox ti Diose.
- <sup>24</sup>Ja'uc le'e, cha'cuxesat yu'un ti Diose. Poje, coltae yu'un yipal xc'uxul ti lajebale, ti j'ech'el mu x'unine yu'un ti lajebale.
- <sup>25</sup>Ti ajvalil Davide xi ono'ox laj yalbe sc'oplal ti Jesuse: ‘Va'al ono'ox ta jtojol laj quil ma' ti Cajvale. Mu'yuc buch'u xistsiq'uesbun co'nton, yu'un va'al ta sts'el jbats'i xocon.
- <sup>26</sup>Jech o xal xmuyubaj ti co'ntone. Oy ta que ta jti' ta sq'uejintael ti jun yutsiquil q'uejimoletique. Jech o xal un, jun yo'nton xcuxuc ya'i ti jbec'tal jtacopale,
- <sup>27</sup>yu'un mu xavac' ave ati' ta xicom ta muquinal. Mi ja'uc ta xavac' ave ati' ti aq'ueloj ta xc'a' sbec'tal stacopal ti ch'ul jtunel avu'une.
- <sup>28</sup>Laj avac'bun quil ta stamel batel sbelel ti cuxlejale. Ximuyubaj no'ox avu'un ti oyot ta jtojole.’
- <sup>29</sup>“Jchi'iltac, oy to c'usi ta jc'an ta calboxuc ava'iic ta sjamel ti que jti' yu'une. Jna'ojtic lec ta melel ti cham ti jmolmuc'totic Davide. Laj yich' muquel. Ti smuquinale xquilbetic to avie.
- <sup>30</sup>Ti Davide, ja' jun j'alc'op, yu'un laj sna' ti ja' stuc Dios laj sva'an sba ta yalel ti oy jun snitilul ta x'och ta ajvalile.
- <sup>31</sup>Ti Davide, co'ol s'elan laj sta ta ilel ta xcha'cuxi ti Cristoe, yu'un laj yalbe sc'oplal ti mu xc'a' ti sbec'tale, ti mu xcom o ta muquinale.
- <sup>32</sup>Lec un cha'e, ti Jesuse, cha'cuxesat yu'un ti Diose. Taj une, rexticouncutic yu'un.
- <sup>33</sup>Laj taj une, iq'ue muyel ta vinajel ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose yo' ta xc'ot chotluc ta sts'el stuq'uil ti sbats'i c'ob xchi'uc ta yich'el ti Ch'ul Espíritu ta sventa ti Stot ti yalobje ono'ox sc'oplal ta xac' talele. Jech ti stuc ec une, laj stac talel ta jtojolcutic. Ja' ti vi s'elan yacal ta xava'iic ta xavilic avi tana li' une.



<sup>34</sup>Yu'un ma'uc ti David imuy batel ta vinajele, yu'un xi ono'ox laj yale: 'Ti Diose xi laj yalbe ti Cajvale: La' chotlan ta sts'el stuq'uil jbats'i jc'ob,

<sup>35</sup>ja' to mi laj sta yorail ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob ti avajcontrae.'

<sup>36</sup>“Sna'icuc scotol ti jteclum Israele, ti Jesús ti Buch'u laj avaq'uic ta milel ta curuse, ti Diose laj xa sva'an ta Ajvalil ta Jcoltavanej.”

<sup>37</sup>C'alal jech laj ya'iic ti c'u yepal vololique, laj ya'iic ta yo'ntonic ti oy smulic ti xi laj sjac'beic ti Pedroe, xchi'uc ti yan jcholc'opetique: —Jchi'iltac, ¿c'usi sc'an ta jpascutic?

<sup>38</sup>Xi laj yal ti Pedroe: —Sutanic talel ta stojol ti Diose, ich'ic vo' ta jujun tal ta sventa ti Jesucristoe yo' xata ti ch'aybil ta xc'ot ti amulic ta stojol ti Diose, ja' to jech ta xavich'ic ti Ch'ul Espiritu ta sventae.

<sup>39</sup>Yu'un ti va'i yelanil albil ti sc'oplal taje, c'otem ta aventaic xchi'uc ti avalab anich'nabique, ta sventa scotolic ec ti buch'utic nom oyique. Ti xcaltique, ta sventa scotolic ti buch'utic oy sc'oplal ta xtaeic ta iq'uel yu'un ti Cajvaltic Diose.

<sup>40</sup>Ti Pedroe oy to ep ti c'u s'elan bijubtasvane xchi'uc oy yan ti c'usi laj yale, ti xi laj yale: —Q'uelo abaic, mu xachanbeic yo'ntonic ti ch'ayemal jnaclejetic li'e.

<sup>41</sup>Ja' yu'un un, ti buch'utic c'ot ta yo'nton ti c'u s'elan laj yal ti Pedroe, laj yich'ic vo'. Nopol van oxmil (3,000) ta vo' laj svol sbaic xchi'uc ti jch'unolajeletic ti jech c'ac'al taje.

<sup>42</sup>Scotolic mu syanijesic ti c'u s'elan ta xchanubtasatic yu'un ti jcholc'opetique. Ta xch'acbe sbaic ti c'usi x'ayan yu'unique, ta spasel sna'obil ti Cajvaltique, xchi'uc jmoj ta svol sbaic ta c'opojel ti'inel.

### **Xcuxlejalic ti ba'yel jch'unolajeletic**

<sup>43</sup>Ti yepal no'ox ta xac' iluc ti Dios ti oy c'usitic muc'tic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti ta xaq'uic iluc ti jcholc'opetique, scotol ti jnaclejetique xvic'luj to satic yu'un ti labal ta xa'iique.

<sup>44</sup>Scotol ti buch'utic c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, jmoj yo'ntonic ta scoltaan sbaic ta sventa ti c'usitic oy yu'unique.

<sup>45</sup>Ta xchonic ti c'usi oy x'ayan yu'unique. Jech ti stojol ti c'usi x'ayan yu'unique, ta xac'beic ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique.

<sup>46</sup>Jujun c'ac'al ta stsob sbaic ta ch'ulna. Ta svol sbaic ta ve'el ta naetic ta sventa ta spasel sna'obil ti Cajvaltique, ti scotol xmuyubajique, biq'uit yac'oj sbaic.

<sup>47</sup>Scotolic ta xalbeic yutsil slequilal ti Diose. Lec x'ilatic yu'un ti jnaclejtique, yu'un ti Cajvaltique jujun c'ac'al ta sboles ti jch'unolajeletic ti buch'utic oy sc'oplal ta staic ti pojel colele.

## **Hechos 3**

### **Scolesel jun coxov**

<sup>1</sup>Oy jun c'ac'al nopol xa batel oxib (3) ora mal c'ac'al, batic ta ch'ulna ti Pedroe xchi'uc ti Juane, ti ja' xa yorail ti c'opojel ti'inele.

<sup>2</sup>Ta sti' ti ch'ulna taje jujun c'ac'al ta xchotan sba jun vinic ti coxov ono'ox voq'ue. Ta xaq'uic comel ta sti' ti sbiinoj Alac' sbae yo' ta sc'anbe limoxna ti buch'u ta x'och batel ti bu taje.

<sup>3</sup>Ti coxov vinique c'alal laj yil ta x'och batel ta ch'ulna ti Pedroe xchi'uc ti Juane, laj sye' sc'ob yo' ta sc'anbe limoxna.

<sup>4</sup>Ti Pedroe xchi'uc ti Juane laj sq'uelic batel ti coxov vinique, ti xi laj yal ti Pedroe: — Q'ueluncutic talel.

<sup>5</sup>Ti coxov vinique lic stoy muyel ti sate, ti ts'ililic no'ox ta xq'uelvan ti yac'touc oy c'usi ta x'ac'bate.

<sup>6</sup>Xi albat yu'un ti Pedroe: —Mu'yuc jtaq'uin, mu'yuc jc'ulejal ta xcac'bot. Ja'uc le'e oy yan ti c'usi xu' ta xcac'bote. Ta sventa ti Jesucristo ti liquem talel ta Nazarete, va'lan, tec'lan, xanavan.

<sup>7</sup>Laj taj une, ti Pedroe laj snitbe liquel sbats'i c'ob ti coxov vinique. Ta jech yepal un, tsatsub ti yacane xchi'uc ti sat yoque.

<sup>8</sup>Bituj xi liquel ti coxov c'alal lic va'iuque, xanobaj no'ox liquel. Ta yoc xa stuc xbitbun nabal och ta ch'ulna xchi'uquic, ti xmuyubaj xa ta xalbe slequikal yutsilal ti Diose.

<sup>9</sup>Scotol ti buch'utic laj yilic ti lec xa ta xanave, xchi'uc ta xalbe slequil yutsilal ti Diose,

<sup>10</sup>ch'ayal c'ot yo'ntonic ta xi'el ti jech c'ot ta pasele, yu'un xojtiquinic ti vinique, xchi'uc sna'ojic lec ti ja' no'ox ti buch'u ta xchoti ta sti' ch'ulna ti sbiinoj Alac' sbae yo' ta sc'an ti limoxnae.

### **Oy c'usi ta xal ti Pedro ta coriol ti Salomón sbie**

<sup>11</sup>Ti coxov ti buch'u cole, mu x'ictavan, xnabet ta spat ti Pedroe, ti Juane. Scotolic xbitic no'ox talel ta anil ti bu oyic ta scoriolal ch'ulna ti sbiinoj Salomone. Ch'ayal no'ox c'ot yo'ntonic yu'un.

<sup>12</sup>C'alal jech laj yil ti Pedroe, xi laj yale: —Jchi'iltac, ¿c'u cha'al toj elom ta xava'iic? ¿C'u cha'al ta xaq'ueluncutic ta jmec? ¿Mi yu'un ta xanopic ta jtsatsalcutic ta jlequilalcutic ti jech cole, ti jech ta xanav xa ti vinic li'e?

<sup>13</sup>Ti Dios yu'un ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Jacobe, yu'un ti jmolmuc'totique, ja' laj scoles. Yu'un laj yac' ta ich'el ta muc' ti Jesús ti ja' yajtunele, ti Buch'u laj avaq'uic ta yoc ta sc'ob ti jchapanvanejetique, ti mu'yuc xavich'ic ta muc' ti ta ox scolta batel ti Pilatoc.

<sup>14</sup>Yu'un ja' laj ac'anic ti scoltauc batel ti jmilvaneje. Ma'uc laj ac'anic ti scoltauc batel ti lequil tuq'uil Ch'ul vinique.



<sup>15</sup>Ja' jech laj avaq'uic ta milel ti jventainej j'ac'-cuxlejale. Ja'uc le'e, cha'cuxesat yu'un ti Diose. Taj une, rexticouncutic yu'un.

<sup>16</sup>Ti laj yac'be yip yacan ti coxov li'e, ti xavojtiquinique, ja' ti c'otem ta co'ntoncutic ti ta sva'an sba ta spasel stuc ti Jesuse. Ti jech c'otem ta co'ntoncutic ti ta sva'an sba ta spasel stuc ti Jesuse, colem c'ot ti vinic jech c'u cha'al ta xavilique.

<sup>17</sup>“Jna'oj lec un, jchi'iltac, ti vo'oxuque xchi'uc ti jpas-mantal avu'unique, c'alal laj avaq'uic ta milel ti Jesuse, mi ja'uc laj ana'ic ta j'ech'el ti c'usi ta xapasique.

<sup>18</sup>Ti jech taje, ja' c'ot ta pasel yu'un Dios ti xi ono'ox laj yalic comel ti j'alc'opetique: ‘Ti Cristo Jcoltavaneje ta xich' svocol.’

<sup>19</sup>Jech o xal un, jchi'iltac, sutanic talel ta stojol ti Diose yo' jech ch'aybil ta xc'ot ti amulique,

<sup>20</sup>ti ataicuc xcuxet avo'ntonic yu'un ti Diose, ta sventa ti yaloj ta stac talel ti Jesucristo ta atojolique, ti vo'ne xa laj st'uj talel yo' ta xc'ot ta jcoltavanej avu'unique.

<sup>21</sup>Avi tana le'e, manchuc mi oy sc'oplal ta xcom ta vinajel ti Jesucristoe, ja' to mi c'ot ta chapanel yu'un ti Diose, jech c'u cha'al laj yalic comel ti ch'ul j'alc'opetic ta vo'nee.

<sup>22</sup>Ti Moisesse xi ono'ox laj yalbe ti jmolmuc'totic ta vo'nee: ‘Ti Ch'ul Dios avu'unique ta stacboxuc talel jun j'alc'op ti ta x'ayan li' ta atojolic jech c'u cha'al ti vu'une. Ich'beic ta muc' scotol ti c'usi ta xayalboxuque.

<sup>23</sup>Yu'un scotol ti buch'utic mu xich'ic ta muc' ti j'alc'op taje, jip ten xi loq'uel ta jteclum.’

<sup>24</sup>“Ti c'usi c'ot ta pasel ta jtojoltic avi li'e, jech ono'ox laj yal tal ti j'alc'op Samuele, ti ja' jech xcholet laj yalic talel scotol ti j'alc'opetic ti c'u yepal laj ech'icuque.

<sup>25</sup>C'otem ta aventaic ti oy c'usi ta xac' ti Dios ta sventa ti laj yalic ti yaj'alc'opetique. C'otem ta aventaic ti strate Diose laj spas xchi'uc ti jmolmuc'totic Abrahame, ti xi laj yale: ‘Ta sventa anitilultac ta staic lequial utsilal scotol ti jnaclejetic ti oyic ta sjoylej banomile.’

<sup>26</sup>C'alal laj xcha'cuxes Xnich'on ti Diose, ba'yel laj stac talel ta atojolic yo' ta xataic slequial, ti junoxuc ac'o avictaic ta spasel ti c'usi chopole.”

## Hechos 4

### Ti Pedroe xchi'uc ti Juane oyic ta stojol ti jchapanvanejetique

<sup>1</sup>Ti Pedroe xchi'uc ti Juane yacal to ta xc'opoj ta stojol ti jnaclejetique, c'alal ja' o talic ti paleetique, ti banquialal yu'unic ti jchabiej ch'ulnae, xchi'uc ti saduceoetique.

<sup>2</sup>Capem tal ti sjolique, yu'un ti Pedroe xchi'uc ti Juane ta xalbe ya'i ti jnaclejetique, ta xcha'cuxi ti animaetic jech c'u cha'al cha'cuxi ti Jesuse.

<sup>3</sup>Laj stsaquic batel. Ta scoj bat xa ti c'ac'ale, laj stiq'uic comel ta chuquel.

<sup>4</sup>Ti buch'utic laj ya'iic ti c'u s'elan laj yal ti Pedroe, yepal c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel. Yepal ti jch'unolajeletic naca viniquetic no'oxe, c'ot nopol vo'miluc (5,000).

<sup>5</sup>Ta yoc'lomal laj stsob sbaic ta Jerusalén ti banquilaletic yu'un ti israeletic, ti moletic ich'bil ye sti'ique, xchi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>6</sup>Ti bu taje, tey oy ec ti Anas banquilal pale to oxe, ti Caifase, ti Juane, ti Alejandro, scotol ti buch'utic ja' yuts' yalaltac ti banquilal paleetic.

<sup>7</sup>Laj yalic mantal ti ic'baticuc talel ta stojolic ti Pedroe, ti Juane, ti laj sva'anic ta o'lol ti xi laj sjac'beique: —¿Buch'u ta sventa, buch'u laj yac'boxuc avabtelic ti jech ta xapasic le'e?

<sup>8</sup>Ta sventa ti ventainbil yo'nton yu'un Ch'ul Espíritu ti Pedroe, xi laj yale: —Banquilal j'abteletic, moletic yu'un ti jlumaltique,

<sup>9</sup>ti vi s'elan ta xajaquic ta sventa ti oy c'usi lec laj sta ti coxov ti cole,

<sup>10</sup>jamal ta xcalboxuc ava'iic yo' j'ech'el xana'ic, yo' jech ta sna'ic scotol ti jchi'iltique. Ti vinic li' va'al ta sba ta sat scotole, col ta sventa ti Jesucristo liquem talel ta Nazaret ti Buch'u laj ajoc'anic ta curuse, ti cha'cuxesat yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>Ti Jesuse, ja' ti jbej ton laj ajipic loq'uel ti vo'oxuc j'abteloxuque. Ja'uc tana le' une, ja' tun ta sliquebal ti nae.

<sup>12</sup>Mu'yuc xa yan bu ta tael ma' ti coltaele, yu'un mu'yuc laj sva'an yan Jcoltavanej ti Dios li' ta banomile. Ja' no'ox ta sventa Jesús ta jtatic ti coltaele.

<sup>13</sup>Ti jchapanvanejetique laj yilic ti mu'yuc xi'el ta xa'iic c'alal ta xc'opojic ti Pedroe, ti Juane, xchi'uc ti laj yilic ti ja' viniquetic ti mu'yuc yich'ojic chanubtasele, ti mu'yuc c'usi sna'ic jutebuque. Ch'ayal c'ot yo'ntonic. Vul ta sjolic un, ja'ic ti buch'u jmoj to ox xanavic xchi'uc ti Jesuse.

<sup>14</sup>Ma'uc no'ox un, ti vinic buch'u cole, jmoj va'al xchi'uc ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Jech o xal ti jchapanvanejetique mu'yuc c'usi xu' ta stabeic ti smulique.

<sup>15</sup>Laj staquic loq'uel ti bu vololic ta tsobleje. Xvulajetic xa liquel stuquic.

<sup>16</sup>Xi laj yalbe sbaique: —¿C'usi ta xcutic ti viniquetic le'e? Ti jnaclejetic li' ta Jerusalene sna'ic lec scotolic ti laj xa yaquic iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Mi ja'uc stac' jnac'tic.

<sup>17</sup>Ja' lec, la' jsibtastic yo' jech mu x'epajic ti buch'utic ta xich'ic albel sc'oplal ti Jesuse.

<sup>18</sup>Laj staic ta iq'uel xtoc ti tsots albatic ti mu xa xalbeic sc'oplal ti Jesuse.

<sup>19</sup>Xi laj staquic ti Pedroe, ti Juane: —Jchi'iltac, nopo ava'iic lec, ¿mi ja' lec ta xil ta sba ta sat ti Diose ti ta jch'uncutic ti amantatique ti ja' mu jch'unbecutic smantal ti Diose?





<sup>20</sup>Ti vu'uncutique mi ja'uc xquieta jbacutic ta yalel ma' ti c'usi quilojcutique, ti c'usi ca'yiojcutique.

<sup>21</sup>Coltaatic batel, manchuc mi laj yich'ic sibtasel yu'un ti jchapanvanejetique. Yu'un mu staic yo' ta stsitsic, yu'un scotol ti c'u yepal vololique ta xalbeic slequilal Dios ti c'usi c'ot ta pasele.

<sup>22</sup>Ti c'u s'elan ch'ayal c'ot o'ntonal col ti vinique, x'ech' ta cha'vinic (40) jabil yich'oj.

### **Ti jch'unolajeletique ta sc'anic yip yo'ntonic ta stojol ti Diose**

<sup>23</sup>C'alal colic batel ti Pedroe xchi'uc ti Juane, batic bu oy ti yan xchi'ilique. Laj yalbeic ya'i c'u s'elan albatic yu'un ti banquialal paleetique xchi'uc ti moletique.

<sup>24</sup>C'alal jech laj ya'iique, scotolic xi laj yalic ti c'opoj ti'inique: "Cajval, vo'ot Diosot laj apas ti vinajele, ti banomile, ti nabe, scotol ti c'usitic oye.

<sup>25</sup>Yu'un xachi laj aval ta sventa ti avajtunel David ti jambat ye sti' yu'un ti Ch'ul Espiritue: 'Mu'yuc c'usi bal o ma' ti xvochvun ma' ti jnaclejetic ta sjoylej banomile. Mu'yuc c'usi bal o ma' ti oy c'usi ta snopique.

<sup>26</sup>Ti banquialal ajvaliletique xchi'uc ti its'inal ajvaliletic li' ta banomile, laj stsob sbaic yo' ta xiscontrainun ti vu'un Diosune xchi'uc ti Buch'u t'ujbil cu'une, ja' ti Cristoe.'

<sup>27</sup>"Yu'un ti Herodese xchi'uc ti Poncio Pilatoe j'ech'el laj stsob sbaic li' ta Jerusalem xchi'uc ti jyanlumetique, xchi'uc ti jchi'ilcutique ta scontrainel ti Ach'ul Nich'on Jesuse, ti laj ava'an ta Jcoltavaneje.

<sup>28</sup>Ti jech taje, ja' c'ot ta pasel yu'unic scotol jech c'u cha'al nopbil avu'un ta xc'ot ta pasele.

<sup>29</sup>Chajal ta aba ta asat tana un, Cajval, ti vi s'elan ta sibtasvanique. Ch'ul abolajan, ac'bo yip yo'nton ti avaj'abteltaque yo' mu ta xi'eluc ta xal ti ac'oipe.

<sup>30</sup>Ta sventauc ti amuc'ul atsatsale, coleso ti jchameletique, ti ta xavac' iluc ti oy c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal ta sventa ti Ach'ul Nich'on Jesuse."

<sup>31</sup>C'alal laj yo'ntonic ta c'opojel ti'inele, tsots nic ti bu stsoboj sbaic ti jch'unolajeletique. Scotol ventainbil c'otic yu'un ti Ch'ul Espiritue. Oy yip yo'ntonic ta yalel batel ti sc'op Diose.

### **Ta scomon-tunesic ti c'usi oy yu'unique**

<sup>32</sup>Scotol ti jch'unolajeletic ti mu albajuc yepalique, jmoj yo'ntonic, co'ol snopbenal yu'unic. Mu'yuc buch'u ta xal ti yu'un stuquic ti c'usi oy yu'unique. Yu'un ti c'usitic oy yu'unique, co'ol yu'un scotolic.

<sup>33</sup>Ti jholc'opetique oy yip stsatsalic ta yalbel sc'oplal ti cha'cuxi ti Cajvaltuc Jesuse. Yepal no'ox sva'anoj sba ti Dios ta stojolique.

<sup>34</sup>Mu'yuc buch'u junucal ta xich' svocolic, yu'un ti buch'utic oy yosilique, mi ja' ti snaique, ta xchonic. Ta xich'ic talel ti stojole.



<sup>35</sup>Ta xac'beic ta yoc ta sc'ob ti jch'olc'opetique yo' jech ti stuquique ta xch'acbeic ti jch'unolajeletic ti buch'utic mu'yuc c'usi x'ayan yu'une.

<sup>36</sup>Jech laj spas ec jun levita vinic ti José sbie, ti voq'uem talel ta Chipre banomil ti joyobtabil ta nabe, ti laj sbiin yu'unic ti jch'olc'opetique Bernabé, Jpat-o'ntonal, xi ti smelole.

<sup>37</sup>Ti vinic taje oy yosil ti laj xchone. Ti stojol ti yosile, laj yac' ta stojol ti jch'olc'opetique.

## Hechos 5

### Laj sta svocol yu'un smul ti Ananiase xchi'uc ti Safirae

<sup>1</sup>Ja'uc le'e, jech laj spas jun vinic ti sbiinoj Ananiase, Safira sbi ti yajnile, laj xchonic jsep yosilic.

<sup>2</sup>Ti vinic taje, co'ol laj scomonopic xchi'uc ti yajnil ti laj xch'ac comel j'olol ti taq'uine. Yich'oj batel ti o'lol ta stojol ti jch'olc'opetique, co'ol s'elan ts'acal yilel ti taq'uine.

<sup>3</sup>Xi laj yal ti Pedroe: —Ananías, ¿c'u cha'al laj avac' abtejud ti pucuj ta avo'nton ta sjutel c'op ta stojol ti Ch'ul Espíritu ti laj ach'ac comel o'lol ti taq'uin ti c'u yepal latojbat yu'un ti avosile?

<sup>4</sup>Ti osil ti laj achone, ¿mi yu'un ma'uc avu'un? ¿Mi yu'un ma'uc avu'un ti taq'uine? ¿C'u cha'al jech laj anop? Ma'uc laj alo'la ti buch'uuc no'oxe, yu'un ja' laj alo'la ti Diose.

<sup>5</sup>C'alal jech laj ya'i ti Ananiase, ta jech yepal toj yalel ta lum, toj chamel c'ot. Xi'ic ta j'ech'el ti buch'utic laj ya'iique.

<sup>6</sup>Va'i un, talic jun chib jva'lej viniquetic. Laj xpixic ta poc' sbec'tal stacopal ti animae. Bat smuquic.

<sup>7</sup>Ech' xa ox nan oxibuc (3) ora sjalil, ja' o och batel yajnil ti Ananiase. Mu sna' jutebuc c'usi c'ot ta pasel.

<sup>8</sup>Xi laj sjac' ti Pedro ta stojol ti antse: —Albun ca'i, ¿mi jech ono'ox yepal stojol ti avosilic jech c'u cha'al laj avalique? —Jech ma' ti stojole —xi laj stac' ti antse.

<sup>9</sup>Xi albat yu'un ti Pedroe: —¿C'u cha'al jmoj avo'ntonic ta slajeltsael ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Cajvaltique? Ti buch'utic ay smuquic ti amalale, le' xtalique. Avi tana ta xayiq'uc batel ec.

<sup>10</sup>Ta jech yepal yal ta lum ta yoc ti Pedroe, toj chamel c'ot. C'alal ochic batel ti jmucvanejetique, chamem xa laj staic ti ants xtoque. Laj spoyic loq'uel. Bat smuquic ta xocon bu mucul ti smalale.

<sup>11</sup>Scotol ti jch'unolajeletique xchi'uc ti yan jnaclejetic ta banomile, c'alal laj ya'iic ti va'i s'elan c'ot ta pasele, xi'ic ta j'ech'el.

**Yepal no'ox oy c'usitic elom sba ta q'uelel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une**



<sup>12</sup>Ta sba ta sat ti jnaclejetic ta banomile, oy c'usitic elom ta q'uelel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'unic ta spasic ti jholc'opetique. Scotolic ta stsob sbaic ta scot-cotil coriol ti sbiinoj Salomone.

<sup>13</sup>Ac'o mi lec x'ileic, mi ja'uc ta svol sbaic xchi'uc jch'unolajel ti yane.

<sup>14</sup>Epaj ta j'ech'el ti buch'utic c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique c'alal ta viniqetic, ta antsetic.

<sup>15</sup>Ti jnaclejetique ta spoyic loq'uel ta calle ti jchameletic yu'unique, ti puch'ajtic no'ox yu'un xchi'uc steme, mi ja' ti svayebe. Ac'o naca no'ox squeoval ti Pedroe ta xc'ot ta stojol ti c'alal ta x'ech'e.

<sup>16</sup>Ja' jech ec ti jnaclejetic ta jujun jteclum ti jmoj joyol tsobolic xchi'uc ti Jerusalene, ta xiq'uic talel ti yajchamelique xchi'uc ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuj ti mu stac' q'uelel ti c'usi ta spase. Ta xcol scotolic.

### **Ta xich'ic contranel ti Pedroe, ti Juane**

<sup>17</sup>Ti banquialal palee xchi'uc ti saduceoetic ti jmoj sjolic xchi'uquique, lic yit'ixal yo'ntonic.

<sup>18</sup>Laj stsaquic. Laj sti'quic ta muc' ta chuquinab ti jholc'opetique.

<sup>19</sup>Ja'uc le'e, ta ac'ubaltic tal sjam ti' chuquinab jun yaj'ánjel ti Diose, tal sloq'ues batel ti jholc'opetic ti xi laj yalbee:

<sup>20</sup>—Loc'an batel, batanic ta muc' ta ch'ulna. Ba albeic ya'i ti jnaclejetic ta banomil sc'oplal ti ach' cuxlejale.

<sup>21</sup>C'alal jech laj ya'iiique, sob xa ta yoc'lomal batic ta ch'ulna, lic chanubtasvanicuc un. Va'i un, ti banquialal palee xchi'uc ti saduceoetique laj staic ta iq'uel scotol ti banquialal jchapanvanejetique, ja'ic ti moletic yu'un ti israele. Laj yalic mantal ti yich'uc loq'uesel talel ta chuquinab ti jholc'opetique.

<sup>22</sup>C'alal c'otic ta chuquinab ti mayoletique, mu'yuc xa tey tiq'uil laj staic, sutic batel

<sup>23</sup>ti xi c'ot yalique: —Lec bajal laj jtacutic ti ti' chuquinabe. Ti soldadoetique va'al xchabiojic ti ti' chuquinabe. Ja'uc le'e, c'alal laj jamcutique, mu'yuc xa buch'u junuc laj jtacutic.

<sup>24</sup>C'alal jech laj ya'iiic ti banquialal palee xchi'uc ti banquialal jchabiej ch'ulnae, xchi'uc ti paleetique, xi lic sjac'be sbaique: —¿Bu to ono'ox c'alal ta xpaj ti c'op taje?

<sup>25</sup>C'alal jech ta xalbe sbaique, ja' o tal jun vinic ti xi vul yale: —Ti viniqetic laj atiq'uic ta chuquele, oyic xa ta ch'ulna ta xchanubtas ti jnaclejetique.

<sup>26</sup>Ti banquialal yu'un ti jchabiej ch'ulnae, jmoj xchi'uc ti mayoletic yu'une, ba stsaquic talel ti jholc'opetique. Ta lec xa no'ox laj yiq'uic talel, ta scoj xi'el mi ta xich'ic pujel ta ton yu'un ti jnaclejetique.



**27**C'alal c'otique, laj yiq'uic batel ti bu tsobolic ti banquihal jchapanvanejetique, ti xi albatic yu'un ti banquihal palee:

**28**—J'ech'el, jbel sc'oplal laj calboxuc ava'iic ti vu'uncutique, mu xa xavalbe sc'oplal ti vinic taje. ¿Bu bat avu'unic ti mantal une? Yu'un xpuquet no'ox avu'unic ta sjunul Jerusalén ti chanubtasele. Ma'uc no'ox taje, yu'un ta xacajan ta jbacutic ti cham ti vinique.

**29**Ti Pedroe xchi'uc ti yan jholc'opetique xi tac'avique: —Yu'un tsots sc'oplal sc'an ch'unbel smantal ti Diose, ja' cabtelcutic, manchuc mi mu lecuc ta xa'i ti jnaclejetique.

**30**Ti Dios yu'un ti jmolmuc'totique laj xcha'cuxes ti Jesús ti Buch'u laj amilic ti laj ajipanic ta curuse.

**31**Ti Jesuse ich'e xa ta muc' yu'un ti Diose, aq'ue xa chotiuc ta sts'el sbats'i c'ob. C'ot xa ta Banquihal Ajvalil, ta Jcoltavanej yu'unic, yo' jech ti muc' ta lum Israele suticuc talel ta stojol ti Diose, yo' ta staic ti ch'aybil ta xc'ot ti smulique.

**32**Ti jech taje, rexticouncutic xchi'uc ti Ch'ul Espíritu ti ac'batic yich'ic yu'un Dios ti buch'utic ta xch'unbeic ta spabel ti c'usi lec ta xile.

**33**C'alal jech laj ya'iique, cap sjolic ta j'ech'el, yo'ntonuc smilic ya'iic.

**34**Ta scotolic ti jchapanvanejetique, oy jun fariseo ti sbiinoj Gamaliel ti ich'bil ta muq'ue, ja' jun banquihal jchanubtasvanej yu'un ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale. Laj yal mantal ti yich'uc loq'uesel jliqueluc ti jholc'opetique,

**35**ti xi laj yalbe ya'i ti jchapanvanejetique: —Jchi'iltac, bijanic ti c'usi ta xapasic ta stojol ti viniqetic li'e.

**36**Vuleso ta avo'ntonic sc'oplal ti Teudas ta vo'nee. Ti Teudase laj snop ti cajal xa'i sbae. Ts'aclic batel yu'un nopol chanib ciento (400) ta vo' viniqetic. Ja'uc le'e laj ta milel. Tan puc bat ti xchi'iltaque. Ts'ij xi sc'op.

**37**Ta ts'acal to un, c'alal ja' o sc'ac'alil ti tsacob-biile, lic sva'an sba ta contrainvanej ti Judas liquem talel ta Galilea banomile. Ts'aclic batel yu'un epal viniqetic. Laj smilic ec un. Tan puc bat ti svinictaque.

**38**Ta xcalboxuc ava'iic, ch'an utic ti viniqetic li'e. Mu xatic' abaic ta stojolic. Mi ta sjol no'ox jun vinic ti vi s'elan liquem ti c'op le'e, ta xlah x'ech' sc'oplal.

**39**Yan mi liquem talel ta stojol Dios ti vi s'elan le'e, mu xch'ay ti sc'oplale. Mi ja'uc stsal avu'unic. Bijanic, naca me ja'uc ta xacrainic ti Diose. Ti va'i s'elan laj ya'iique, c'ot ta yo'ntonic.

**40**Laj yiq'uic ochel ti jholc'opetic ta stojol ti jchapanvanejetique. Laj yac'beic yich' nucul. Laj yalbeic ti mu xa xalbeic sc'oplal ti Jesuse. Ts'acal to laj scoltaic batel.

**41**Ti jholc'opetique xmuyubajic xa loq'uic batel ta stojol ti jchapanvanejetique ti jech c'ot ta nopol yu'un Dios ti laj yac' c'otuc ta stojolic ti vocole, ti ilbajinel ta sventa ti Jesuse.



<sup>42</sup>Jujun c'ac'al ta xchanubtasvanic. Ta xalbel sc'oplal ti Jesucristoe jech c'u cha'al ta ch'ulna, mi ta naetic.

## Hechos 6

### Ta xich'ic va'anel vucvo' jcoltavanej ta abtel

<sup>1</sup>Ti yacalic ta epajel ti jch'unolajeletic ti jech c'ac'al taje, laj sc'anic parte ti mu'yuc ta xc'uxubinatic ti me'unal antsetic yu'unic ti buch'utic ta xc'opojic ta griego c'ope, ta scoj ti buch'utic ta xc'opojic ta hebreo c'op c'alal ta xich' ch'acbel ti sve'elic jujun c'ac'ale.

<sup>2</sup>Ti lajcha'vo' (12) jch'olc'opetic une laj stsob talel scotol ti jch'unolajeletic ti xi laj yalbee: —Mu lecuc mi ta jpajtsan jbacutic ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Dios ta scoj no'ox xch'aquel ti ve'lile.

<sup>3</sup>Jech un, jchi'iltac, ja' lec, t'ujic vucvo' (7) viniqetic ti oy ta atojolic ti ojtiquinbil lec avu'unique, ti oy sbijilique, ti ventainbil yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espiritue, yo' ta sbainic ti abtelale.

<sup>4</sup>Ti vu'uncutique, ja' no'ox ta jbaincutic ti c'opojel ti'inele xchi'uc ta yalel ti sc'op Diose.

<sup>5</sup>Scotolic lec laj ya'iic taje, xi s'elan lic st'ujique: Ti Estebane, jun vinic ti c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique, xchi'uc ventainbil yu'un ti Ch'ul Espiritue. Ti Felipee Ti Procoroe Ti Nicanore Ti Timone Ti Parmenase Ti Nicolase (jun jyanlum vinic ti liquem talel ta Antioquiae, ti c'otem to ox ta yo'nton ta xch'unel c'u s'elan liquem yu'unic ti israeletic.)

<sup>6</sup>Laj taj une, laj yiq'uc batel ta stojol ti jch'olc'opetique, ti c'opoj ti'inic ta sventae, xchi'uc laj scajan sc'obic ta sbaic ta stojol.

<sup>7</sup>Yac ta bolel ech'el ti sc'op Diose. Yacal ta epajel ech'el ti jch'unolajeletic ta Jerusalene. Yepal no'ox pale israeletic c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti ach' c'ope.

### Ta stsaquic ti Estebane

<sup>8</sup>Ti yich'ojbe smuc'ul stsatsal slequilal Dios ti Estebane, ta xac' iluc ta sba ta sat ti jteclume ti c'usitic elom ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une.

<sup>9</sup>Le'e, lic stsac sbaic ta c'op xchi'uc Esteban jayvo' israeletic ti sventainojic ti ch'ulna ti sbiinoj ti Colic xa ta mosovile, jmoj xchi'uc ti buch'utic liquemic talel ta jteclum Cirene, ta jteclum Alejandría, ta Cilicia, ta Asia.

<sup>10</sup>Ta sventa ti tojobtasbil yu'un Ch'ul Espiritu ti c'u s'elan ta xc'opoje, mu stsal yu'unic.

<sup>11</sup>Va'i un, oy buch'u laj stojic ti yalicuc ti laj ya'iic ta yalel ti chopol ta xc'opoj ta stojol ti Moisee, ta stojol ti Diose.

<sup>12</sup>Ti jech taj une, xvochvun no'ox liquel yu'unic ti jteclume, ti moletique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Laj stsaquic ti Estebane, yic'ojic batel ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, laj sva'anic jutc'op rexticoetic ti xi laj yalique: —Ti vinic li'e mu xicta sba ta xchopol-c'optael ti ch'ulnae xchi'uc ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>14</sup>Oy c'usi yaloj ca'icutic, ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete ta slilin ti ch'ulnae xchi'uc ta syanijesbe sc'oplal ti c'u s'elan liquem cu'untic ti laj yac'botic comel ti Moise.

<sup>15</sup>Ti jchapanvanejetique xchi'uc ti c'u yepal stsoboj sbaic ta chotleje, c'alal laj sq'uelbeic batel sat ti Estebane, co'ol s'elan sat jun ánjel laj yilic.

## Hechos 7

### Ti c'u s'elan laj stac' sutel c'op ti Estebane

<sup>1</sup>Xi jac'bat ti Esteban yu'un ti banquial palee: —¿Mi ja' jech scotol ti va'i s'elan ta xatic'bat amule?

<sup>2</sup>Xi tac'ave: —Jtot me'oxuc, jchi'iltac, a'yibeicun ava'iic ti c'usi ta xcalboxuque. Ti Ch'ul Dios cu'untique laj yac' sba iluc ta stojol ti jmolmuc'totic Abrahame ti c'alal nacal to ox ta Mesopotamia banomile, c'alal mu'yuc to ox ta xbat nacluc ta Harane.

<sup>3</sup>Xi albat yu'un ti Diose: 'Ictao comel ti avosile, scotol ti avuts' avalaltaque. Batan ta banomil ti bu ta xcac'bot avile.'

<sup>4</sup>Va'i un, ti Abrahame loc' batel ti nacal to ox ta Caldea banomile. Bat nacluc ta Harán. Ts'acal to un, cham ti stot ti bu taje. Iq'ue talel yu'un Dios ti Abraham ta banomil ti bu nacaloxuc avi tanae.

<sup>5</sup>Mi ja'uc ac'bat jutebuc xrexto osil ti oy bu jutebuc ta stec'an ti yacane. Ja'uc le'e, albat ono'ox ti ta x'ac'bat ta sventa snitilultac c'alal mi chame, ac'o mi ch'abal to ox xnich'on ti jech ora taje.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox taje, albat yu'un Dios ti co'ol s'elan jyanlum ta xanavic ta yan banomil ti snitilultaque, ti chanib ciento (400) jabil sjalil ta x'ochic ta mosovil ti ilbajinatique.

<sup>7</sup>Ja'uc le' xtoque, xi albat yu'un ti Diose: 'Vu'un ta jtsits ti muc' ta lum ti buch'u ta smosovinvane. Ts'acal to un, ta xloq'uic talel ti bu oyic taje yo' jech xtal yich'icun ta muc' li' ta banomile.'

<sup>8</sup>Ta sventa ti stratee, ti Diose laj yalbe ti Abrahame, ti sliquesuc spasel ti circuncisione. Jech o xal c'alal xvaxaquibal (8) xa c'ac'al svoq'uel ti Isaac ti ja' xnich'on ti Abrahame, laj yac'be yich' ti circuncisione. Ja' jech laj spas ti Isaac ta stojol ti Jacob ti ja' xnich'one. Ja' jech laj spas xtoc ti Jacobe xchi'uc ti xnich'nabtaque, ti lajcha'vo' (12) totil me'iletic ti bu ayanic talel ti israeletique.

<sup>9</sup>“Xnich'nabtac ti Jacob taje, ja'ic ti jtotic jme'tic laj ech'icuc ta vo'nee, lic yit'ixal yo'ntonic yu'un ti xchi'ilic ta voq'uel Josee. Laj xchonic batel ta Egipto banomil. Ja'uc ti Josee chi'inbil yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Mu teyuc no'ox q'uelbil yu'un ti svocole, poje coltae. Ac'bat lec sbijil, laj sta ti lec ile yu'un ti faraone. Va'ane ta its'inal ajvalil ta Egipto banomil yu'un ti faraone xchi'uc ta sventainbel sna stuc ti ajvalil faraone.



- 11“Va'i un, epaj vocol, ayan muc' ta vi'nal ta scotol banomil Egipto, xchi'uc ta Canaán banomil. Ti jmolmuc'totique mu'yuc xa c'usi stun slajesic.
- 12C'alal laj ya'i ti Jacob oy trigo ta Egipto banomile, laj stac batel ti xnich'nabtaque, ja'ic ti jmolmuc'totic ta vo'nee, ti sba to velta batique.
- 13C'alal batic ta xchibal veltae, ti Josee laj yac' sba ta ojtiquinel ta stojol ti sbanquiltaque. Laj sna' ti faraón bu liquem talel sts'unubal ti Josee.
- 14Ta sjalil un, laj yal mantal ti Josee, ti ic'batuc talel ti Jacob ti ja' stote, xchi'uc ti yuts' yalaltaque, ti oy vo'lajuneb xchanvinic (75) ta vo' ta scotolique.
- 15Ja' jech bat nacluc ta Egipto banomil ti Jacobe, ti bu c'ot chamuque, ti bu chamic ec ti jmolmuc'totic laj ech'uc ta vo'nee.
- 16Sbaquil ti jmolmuc'totic Jacobe laj xcuchbeic loq'uel ti ta Egiptoe, bat smuquic ta smuquinal ti bu laj sman ti Abrahame, ti ja' yosilic to ox xnich'nab ti Hamor ti oy ta Siqueme.
- 17“C'alal ta xa xc'ot yorail c'u s'elan yaloj ono'ox ti Dios ta stojol ti Abrahame, ti jteclum Israele, yacalic ta ch'iel c'opojel ta Egipto banomil, yacalic ta epajel ta j'ech'el.
- 18Va'i un, och jun ajvalil ta Egipto ta ventainvanej, ti mu'yuc laj yojtiquin ti Josee.
- 19Ti ajvalil taje laj sna' c'usi laj yut ta slo'lael ti jmolmuc'totic ta vo'ne ti laj yilbajine. Laj yalbe mantal ti sjipicuc stenicuc ti sq'uelojicuc chamuc ti ach' voq'uel ololetique.
- 20Ti jech yorail taje, ja' o voc' ti Moisee, jun quem ti lec ile yu'un ti Diose. Oxib u sjalil ts'itese ta sna ti stot sme'e.
- 21C'alal bat sjipique, yantsil nich'on ti ajvalile laj stam. Laj sts'ites. Laj sbis jech c'u cha'al junuc yol.
- 22Ti jech taj une, ti Moisee chanubtasat ta sventa c'u s'elan oy sbijil ti egipcioetique. Muc'tic no'ox ti c'usi ta spase. Ch'unbil ti sc'op ti c'usi ta xale.
- 23“C'alal yich'oj xa cha'vinic (40) jabile, c'ot ta nopel yu'un ti Moisee, bat svu'lan ti xchi'iltac ta Israel ti ja' svinquileltaque.
- 24Laj yil ti ta xmajat yu'un jun egipcio vinic ti jun xchi'ile. Laj stic' sba ta spojel ta spabel sc'oplal ti laj smil o comel ti egipcio vinique.
- 25Laj snop ti Moisee ti yilicuc ti xchi'iltac ta israeletic ti ta xcoltaatic yu'un Dios ta sventa ti stuque. Mi ja'uc laj sna'ic ti xchi'iltac une.
- 26Ta yoc'lomal un, ti Moisee laj yil ti yacal ta smaj sbaic cha'vo' israeletic. Bat spajes ti xi laj yalbee: ‘¿C'u cha'al ta xamaj abaic ti co'ol achi'il abaique?’
- 27Va'i un, ti buch'u ta xilbajin ti xchi'ile laj stacolta batel ti Moisés ti xi laj yalbee: ‘¿Buch'u laj sva'anot ta banquillal xchi'uc ta jchapanvanej cu'uncutic?’
- 28¿Mi yu'un ta xamilun ava'i jech c'u cha'al laj amil ti egipcio vinic voljee?’



<sup>29</sup>C'alal jech laj ya'i ti Moise, jata, batel c'alal to yosilal Madián. Co'ol s'elan jyanlum naqui ti bu taje, ti laj yil cha'vo' xnich'nabe.

<sup>30</sup>“Cha'vinic (40) jabil yech'el xa ox, laj yac' sba iluc jun ángel ta xocol banomil ti nopol vits Sinaí, ta jpets ch'ix te' volol ta c'oc' ti yacal ta xc'ac' yilele.

<sup>31</sup>Ti Moise ch'ayal c'ot yo'nton ti jech laj yile. Nopaj batel ta sq'uelel lec, ja' o laj ya'ibe sc'opojel ti Dios ti xi ta xale:

<sup>32</sup>‘Vu'un Dios yu'un ti amolmuc'totaque. Diosun yu'un ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Jacobe.’ C'alal jech laj ya'i ti Moise, lic nicuc ta xi'el. Mi ja'uc xa sc'an sq'uel batel ti c'oq'ue.

<sup>33</sup>Xi laj yal ti Diose: ‘Loc'o ti axonobe yu'un ti bu va'alote, ja' ch'ul banomil.

<sup>34</sup>Yu'un laj xa quil ti oyic ta vocol ti calab jnich'nab ta Egipto. Laj xa ca'i ti x'ajlajetic yu'un ti svocolique. Liyal talel yo' tal jcolta loq'uel ta mosovil. La' me un cha'e, yu'un ta jtacot batel ta Egipto.’

<sup>35</sup>“Ac'o mi laj sbajic laj stenic ti Moisés ti xi laj yalbeique: ‘¿Buch'u laj sva'anot ta banquilal xchi'uc ta jchapanvanej cu'uncutic?’, taque batel yu'un Dios yo' ta xc'ot ta banquilal, xchi'uc ta jcoltavanej, ta sventa ti ángel ti laj yac' sba iluc ta jpets ch'ix te' ti ta xa xc'ac' yilele.

<sup>36</sup>Ja' ti Moisés ti laj sloq'ues talel ti jmolmuc'totic ti oyic to ox ta mosovil ta Egipto, ti laj yac' iluc ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti c'usitic muc'tic no'ox laj yac' iluc ta Tsajal Nabe xchi'uc ti cha'vinic (40) jabil oyic ta xocol banomile.

<sup>37</sup>Ti Moisés taje, ja' ti xi ono'ox laj yalbe ya'i ti jchi'iltic ta vo'nee: ‘Ti Diose ta stacboxuc talel jun j'alc'op ti ta x'ayan ta atojolic jech c'u cha'al listacun talele. Ich'ic ta muc' ti c'usi ta xale.’

<sup>38</sup>Ja' ono'ox ti Moisés taje laj svol ti jchi'iltic ta xocol banomile, ti c'opanat talel yu'un ti ángel ta jol vits Sinaie, ti buch'u ac'bat sbain ta yalel ti c'op sventa cuxlejale, ti laj yet'esbotic talel ec une.

<sup>39</sup>“Ja'uc ti jmolmuc'totic ta vo'nee, mu'yuc laj yich'ic ta muc'. Laj sbajic ti Moise. C'ajomal no'ox oy ta yo'ntonic ta sutic batel ya'ic ta Egipto banomil.

<sup>40</sup>Xi albat ti Aarón yu'un ti jmolmuc'totique: ‘Ta jc'ancutic ta xameltsan jayibuc diosetic yo' ta xistojobtasuncutic batel, yu'un mu jna'cutic c'usi laj spas ti Moise ti c'alal ja' laj sloq'uesotic talel ta yosilal Egipto.’

<sup>41</sup>Va'i un, lic smeltsanic dios yu'unic jun sloc'obbail uni nene' vacax. Laj smilbeic chon bolometric ta sventa smoton. Xmuyubajic xa lic spasbeic sq'uinal ti dios ti laj smeltsan ta sc'obique.

<sup>42</sup>Ti jech taj une, laj xch'ac sba loq'uel ti Dios ta stojolic ti sq'ueloj xa no'ox laj yac'be comel ta sba ti yich'icuc ta muc' ti c'analetic ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ts'ibabil ta svun ti j'alc'opetique: ‘Jteclum Israel, ¿mi oy laj avac'beicun milbil matanal chon bolometric ti cha'vinic (40) jabil laxanavic ta xocol banomile?’

<sup>43</sup>Bu xata un, ja' no'ox acuchojic batel ti avajdiosic Moloc ti tiq'uil ta xcaxaile, xchi'uc sloc'obbail ti dios Refán sbi ti co'ol s'elan c'anale, loc'obbaitic ti laj ameltsan ta ac'obique yo' ta xanijan xachiman abaic ta yich'el ta muc'. Jech o xal laj jbec'oxuc loq'uel ta avosil abanomilic ti jelavel to ta Babilonia labatique.'

<sup>44</sup>“Ti jmolmuc'totic c'alal oyic ta sbajtical banomile, yich'ojic batel ti xcaxail trate ta ch'ulna ti meltsanbil ta nucule, ti co'ol laj smeltsan ti Moisés jech c'u cha'al ac'bat yil yu'un ti Diose.

<sup>45</sup>C'alal oy ta sc'obic ti jmolmuc'totic une, xcholet tun talel yu'unic xchi'uc ti buch'u laj xchi'inic talel ti Josuee. Laj yich'ic talel ti ch'ulna ti meltsanbil ta nucul c'alal laj stsalic ti jyanlumetic li' to ox oyic ta jlumaltic ti laj yilic ta sba ta satic ti jipatic loq'uel yu'un ti Diose, yo' ta x'och nacliicuc ti stuquique. Ja' jech s'elan xcholet laj sventainic talel ti jmolmuc'totique, ja' to c'alal sta yorail och ta ajvalil ti Davide.

<sup>46</sup>“Ti Davide laj sta ti lec x'ile yu'un ti Diose. Laj sc'anbe ti ac'batuc yavil ch'ulna sventa bu xu' ta xnaqui ti Dios yu'un ti Jacobe.

<sup>47</sup>Le'e, ja' xa ajvalil Salomón laj smeltsan xch'ulna ti Diose.

<sup>48</sup>Ti Dios ti oy ta toyol cajale, mu xnaqui ta ch'ulna ti meltsanbil yu'un viniquetique jech c'u cha'al xi laj yal ti jun j'alc'ope:

<sup>49</sup>‘Xi laj yal ti Diose: Ti vinajele ja' ti bu chotolune. Ti banomile ja' stec'leb coc. Jech o xal un, ¿c'usi xa nailal ta jc'an ta xapasbeicun? ¿Bu to ti na ti xu' ta jcux ti co'ntone?’

<sup>50</sup>¿Mi mu ta coc jc'obuc laj jmeltsan scotol ti c'usitic oye?’ ”

<sup>51</sup>Xi to laj yalilan ti Estebane: —Ja'uc ti vo'oxuque staoj yav mu'yuc ach'ulelic, mu xava'ibeic xchiquinal, pucujineb ti avo'ntonique. Avac'ojbeic yipal ta scontrainel ti Ch'ul Espíritu jech c'u cha'al laj spasic ti jmolmuc'totique.

<sup>52</sup>¿Buch'u junucal ti j'alc'opetic ti mu'yuc laj yilbajinic ti amolmuc'totique? Laj smilic ti buch'utic laj yalbeic sc'oplal ti ta xtal ti Buch'u oy slequil yutsil yo'ntone. Tal tana un ti Buch'u oy slequil yutsil yo'ntone. Laj avaq'uc ta c'abal, laj amilic.

<sup>53</sup>Ti vo'oxuque laj avich'ic ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ta sventa ti ánjeletique. Mi ja'uc laj ach'unic ta spasel.

### **Cham ti Estebane**

<sup>54</sup>C'alal jech laj ya'iic ti va'i s'elan taje, cap sjolic, xc'ux xa liquel yeic ta scontrainel ti Estebane.

<sup>55</sup>Ja'uc ti Esteban ta sventa ti ventainbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espiritue, laj sq'uel muyel ti vinajele. Laj yil slequil yutsilal ti Diose, xchi'uc ti Jesús va'al ta sts'el sbats'i c'ob ti Diose.

<sup>56</sup>Xi laj yal ti Estebane: —A'yio ava'iic, jamal ta xquil sti' ti vinajele, xchi'uc ti Jesús ti co'ol j'elantique, va'al ta sts'el sbats'i c'ob ti Diose.

<sup>57</sup>Nax to ti mac xut ti xchiquinique. X'avlajetic xa bat stsaquic ti Estebane.



<sup>58</sup>Laj squilic loq'uel ta sti'il jteclum, ba spujbeic ton. Ti buch'utic laj sva'an sbaic ta rextico ta stic'bel ti smule, laj yac' comel ta chabiel sc'u'ic ta stojol jun querec vinic ti Saulo sbie.

<sup>59</sup>C'alal yacal ta spujbeic tone, xi c'opoj ti'in ti Estebane: —¡Cajval Jesús, ich'bun ta aventa ti jch'u'lele!

<sup>60</sup>Laj taj une, laj squejan sba, tsots lic avanuc ti xi laj yale: —Cajval, mu xavac' ta venta ti mulil li'e. C'alal jech laj yale, cham.

## Hechos 8

### Ti Sauloe ta xilbajin ti jch'unolajeletique

<sup>1</sup>Ti Sauloe xmuyubaj xa ti jech laj ta milel ti Estebane. Ti jech yorail taje, ja' o lic muc'ul ilbajinel ta stojol ti jch'unolajeletic ta Jerusalene. Scotolic ti jch'unolajeletique loq'uic ech'el ta Jerusalén, tan puc batic ta Judea banomil, ta Samaria banomil. Ja' xa no'ox comic ta Jerusalén ti lajcha'vo' (12) jch'olc'opetique.

<sup>2</sup>Oy jun chib viniqetic oy yutsil slequil yo'ntonic laj smuquic ti Estebane. Ep laj yoq'uitaic.

<sup>3</sup>Ja'uc ti Sauloe sujoj sba ta yilbajinel ti jch'unolajeletique. Ta x'och batel ta jujun naetic ta xjochan loq'uel manchuc mi viniqetic, mi antsetic yo' ta stac batel ta chuquel.

### Ta xich' alet ti lequil ach' c'op ta Samariae

<sup>4</sup>Ti buch'utic loq'uic ech'el ta Jerusalene, ti buyuc no'ox ta xanavique, ta xalic ti lequil ach' c'op sc'oplal ti colebale.

<sup>5</sup>Oy jun ta scotol ti jch'unolajeletic ti Felipe sbie, bat ta jun muc' ta lum ti oy ta Samaria banomile, ta yalbel sc'oplal ti Cristoe.

<sup>6</sup>Ti jnaclejetique ta stsob sbaic ta ya'yiel, ta sts'etanel xchiquinic ti c'usi ta xal ti Felipe. Yu'un laj yilic ti oy c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti laj yac' iluque.

<sup>7</sup>Yu'un yepal no'ox laj colicuc ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuj ti mu stac' q'uelel ta j'ech'el ti c'usi ta spase. X'avanic no'ox ta xloq'uic batel ti pucujetique, ti yepal no'ox colic ti jt'elt'el chameletique, xchi'uc ti coxovetique.

<sup>8</sup>Ta sventa taj une, xmuyubaj no'ox scotol ma' ti jteclume.

<sup>9</sup>Ti bu taje, oy jun vinic Simón sbi, yabtelinoj to ox ti j'ac'-chamele, yu'un slo'laoj ti jnaclejetic oyic ta Samaría banomile, yu'un ta xalbe sba ti tsots xu' yu'une.

<sup>10</sup>Yu'un ta biq'uit ta muc' ts'etel xa xchiquinic ta ya'yiel ti xi ta xalbeic ti sc'oplale: “Le'e, ja' ti buch'u yich'ojbe smuc'ul stsatsal ti Diöse.”

<sup>11</sup>Ta scoj ti mu sna'ique, yich'ojic ta muc', yu'un jal xa lo'labilic yu'un ti yac' chamelale.



<sup>12</sup>Ja'uc ti c'alal c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti lequil ach' c'op ta xal ti Felipee, sc'oplal ti Jesucristoe, sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose, laj yich'ic vo' ti viniquetique, ti antsetique.

<sup>13</sup>C'ot ta yo'nton ta xch'unel ec ti Simone. Laj yich' vo'. Lic xchi'in ta xanobal ti Felipee. Elom no'ox laj yil c'u s'elan ch'ayal ta xc'ot yu'un o'ntonal ti c'u s'elan ta xac' iluc ti Felipee.

<sup>14</sup>C'alal laj ya'iic ti jholc'opetic ti oyic ta Jerusalene, ti laj xa xch'unic sc'op Dios ti samariaetique, laj staquic batel ti Pedroe xchi'uc ti Juane.

<sup>15</sup>C'alal c'otique, c'opoj ti'inic ta sventa ti jch'unolajeletic ti oyic ta Samariae, ti yich'icuc ti Ch'ul Espiritue.

<sup>16</sup>Yu'un mu'yuc to yalem talel ti Ch'ul Espiritu ta yich'el junuque. Yu'un c'ajomal no'ox yich'ojic vo' sventa ti Cajvaltic Jesuse.

<sup>17</sup>Va'i un, ti Pedroe, ti Juane laj scajan sc'obic ta sba ti jch'unolajeletique. Laj yich'ic ti Ch'ul Espiritu une.

<sup>18</sup>C'alal laj yil ti Simón ta xich'ic Ch'ul Espiritu ti jch'unolajeletic ti c'alal ta scajan sc'obic ti jholc'opetique, ta xac' ox taq'uin. Xi laj yal eque:

<sup>19</sup>—Ac'bun quich' ec un ti muc'ul tsatsalil le'e. C'alal ta jcajan jc'ob ta stojol ti buch'uuc no'oxe, ta xich'ic ti Ch'ul Espiritu cu'une.

<sup>20</sup>Xi albat yu'un ti Pedroe: —Batan ta ch'ayel xchi'uc ti ataq'uine, yu'un laj anop ti stac' manel ta taq'uin ti c'usi ta xac' ti Diose.

<sup>21</sup>Mi jutebuc c'otem ta aventa ta yich'el. Mu'yuc stuqu'il yutsil avo'nton ta sba ta sat ti Diose.

<sup>22</sup>Ictao, suteso aba yu'un ti c'usi chopol ta xapase. Vocoletan ta stojol ti Diose, xu' to nan ta xch'aybot Dios ti vi s'elan chopol ta xanope.

<sup>23</sup>Quiloj ti noj ta avo'nton ti yit'ixale, ti pech'bil chuculot yu'un ti mulile.

<sup>24</sup>Xi laj stac' ti Simone: —Vocoletanic ta sc'anbel vocol ti Dios ta jtojol un chae yo' mu xc'ot ta pasel ti va'i s'elan laj avalbeicune.

<sup>25</sup>C'alal laj yo'ntonic ta yalel ti sc'op Diose, ti jholc'opetique ech' yalic ti lequil ach' c'op ta bic'tal jteclumetic ti oy ta yosilal Samaria c'alal sutic ech'el ta Jerusalene.

### **Ti Felipee xchi'uc ti jcuch abtel etiopia vinique**

<sup>26</sup>Xi albat yu'un yajánjel Dios ti Felipee: “Lican, va'lan, batan ta be ti oy ta yolon ti yac'ol xocon smaleb c'ac'ale, ti ta xyal talel ta Jerusalén ta xc'ot ta jteclum Gazae.” Ti be taje, ta x'ech' ta xocol banomil.

<sup>27</sup>Ti Felipee laj stam batel sbe. Ti ta be taje, laj snup sbaic xchi'uc jun vinic ti liquem talel ta Etiopía banomile. Jun capon vinic yich'oj tsots yabtel ti sventainojbe staq'uin ti me' ajvalil ta Etiopiae. Ay ta Jerusalén ta yich'el ta muc' ti Diose.



<sup>28</sup>Ta xa sut batel ta slumal. Chotol ta scarreta yacal ta sq'uel batel ti jpoc vun ts'ibabil yu'un ti j'alc'op Isaiase.

<sup>29</sup>Xi albat yu'un Ch'ul Espíritu ti Felipe: “Nopajan batel ta sts'el ti carreta le'e.”

<sup>30</sup>C'alal nopaj batel ti Felipee, laj ya'i ti xyaquet ta sq'uel ti jpoc vun ts'ibabil yu'un ti Isaiase. Va'i un, xi laj sjac'bee: —¿Mi xava'ibe smelol ti c'usi ta xaqu'ele?

<sup>31</sup>Xi laj stac' ti etiope vinique: —¿C'usi chcut ta xca'ibe smelol c'alal mu'yuc buch'u ta xalbune? Ti vinique laj yalbe ya'i ti Felipee, ti ac'o muyuc ta chotlej xchi'uque.

<sup>32</sup>Yu'un xi ta xal ti bu ta sq'uel batel ti ch'ul c'ope: “Jech c'u cha'al jcot chij ic'bil batel ta smilobil, jech c'u cha'al jcot ch'iom chij mu'yuc c'usi sna' xal c'alal ta xich' loc'bel ti stsotsile, ja' jech s'elan ti vinique, mu'yuc bu c'opoj jbeluc.

<sup>33</sup>Laj yich' ilbajinel. Mu'yuc laj xchapanbeic sc'oplal. ¿Buch'u xu' ta xalbe sc'oplal ti snitilultaque c'alal tub ti xcuxlejal li' ta banomile?”

<sup>34</sup>Ti vinic ti yich'oj tsots yabtele, xi laj sjac'be ti Felipee: —Avocoluc, albus ca'i, ¿buch'u sc'oplal ti va'i s'elan ta xal ti j'alc'ope? ¿Mi ja' sc'oplal stuc, mi sc'oplal yan?

<sup>35</sup>Va'i un, ti Felipee lic to sjambe smelol ti bu yacal ta sq'uel batel ch'ul c'op ti etiope vinique. Laj yalbe ya'i sc'oplal ti lequil ach' c'op yu'un ti Jesuse.

<sup>36</sup>C'alal yacalic ta xanobale, c'otic bu oy ti vo'e, xi laj yal ti vinic ti yich'oj tsots yabtele: —Oy li' vo'e, ¿mi xu' ta xquich' vo' xana'?

<sup>37</sup>Xi laj stac' ti Felipee: —Mi c'otem ta sjunul avo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique, xu' unbi. Xi laj stac' ti vinique: —C'otem ta co'nton ta xch'unel ti ja' Xnich'on Dios ti Jesucristoe.

<sup>38</sup>Va'i un, ti vinique laj yal mantal ti pajesbatuc ta xanobal ti scarretae. Jmoj yalic batel xcha'vo'alic ta vo'. Laj yich' vo' ti vinique.

<sup>39</sup>C'alal sutic muyel talel ta ich' vo'e, ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, laj yic' batel ti Felipee. Ti vinic tsots yabtel yich'oje, mu'yuc xa bu laj yil ti Felipee. Xmuyubaj xa laj stam batel ti sbee.

<sup>40</sup>Ti Felipee ja' to laj yil ti oy xa ta Azoto jteclume. Ech' ta jujun jteclum ta yalilanel ti lequil ach' c'ope, c'ot c'alal to jteclum Cesarea.

## Hechos 9

### Jel yo'nton ti Sauloe

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

<sup>1</sup>Ti jech taj une, mu xicta sba ti Saulo ta yalbel sc'oplal smilel ti jch'unolajeletic yu'un ti Cajvaltique. Jech o xal bat sc'opon ti banquilal palee,

<sup>2</sup>ta sc'anbel vunetic yo' ta xac'be yil ti paleetic oyic ta jujun ch'ul na ta jteclum Damascoe, ta sa'el ti buch'utic ta stamic batel ta sa'el ti ach' bee, yo' ta stsacan talel ta chuquel ta Jerusalén, mu'yuc ta alal mi viniquetic, mi antsetic.





- <sup>3</sup>C'alal nopol xa sc'an ta xc'ot ta jteclum Damascoe, ta jech to yepal joyobtabil c'ot ta xojobal jun luz ti lic talel ta vinajele.
- <sup>4</sup>Toj yalel ta lum ti Sauloe. Laj ya'i ti oy Buch'u c'opoj ti xi ta xale: “Saulo, Saulo, ¿c'u cha'al avac'ojbe yipal ta snutselun?”
- <sup>5</sup>—¿Buch'uot, Yojtot? —xi laj sjac' ti Sauloe. Xi laj stac' ti Buch'u ta xc'opoje: —Vu'un Jesusun, ti Buch'u avac'ojbe yipal ta snutsele. Yacal ta xayayijes aba jech c'u cha'al vacax ti ta syayijes sba c'alal ta slic ta teq'uel ti yabtejebe.
- <sup>6</sup>Xi laj sjac' c'alal xnicnun xa ta xi'el ti Sauloe: —¿C'usi ta xac'an ta jpas, Cajval? Xi albat yu'un ti Cajaltique: —Lican, ochan batel ta jteclum. Ti bu taje ta xa'albat ava'i ti c'usi stac' ta xapase.
- <sup>7</sup>Ti viniqetic buch'u xchi'inojic batel ti Sauloe, alubic ta xi'el, yu'un laj ya'iic oy Buch'u ta xc'opoj, ja' no'ox un, mu'yuc c'usi laj staic ta ilel.
- <sup>8</sup>C'alal laj stam sba liquel ta lumtic ti Sauloe, laj svic' ti sate, mu xa xil ti osile. Nitbil xa batel sc'ob yu'un ti xchi'iltac ti c'alal och batel ta jteclum Damascoe.
- <sup>9</sup>Ti bu taje, joc'tsaj oxib (3) c'ac'al macal ti sate. Mi jutebuc ta xve'. Mi jutebuc oy c'usi laj yuch'.
- <sup>10</sup>Ti ta jteclum Damascoe tey nacal jun jch'unolajel ti sbiinoj Ananiase, ti xi albat yu'un ti Cajvaltic ti laj yac' sba iluc ta stojole: —Ananías. —Li'une, Cajval —xi laj stac' ti Ananiase.
- <sup>11</sup>Xi albat yu'un ti Cajvaltique: —Lican, va'lan, batan ti bu sbiinoj Tuq'uul callee. Tey ta xajac' ta sna ti Judase mi oy jun vinic ti liquem talel ta jteclum Tarso ti sbiinoj Sauloe, yu'un yacal ta xc'opoj xti'in.
- <sup>12</sup>Ti bu oye, yu'un ac'bat xa yil ti ta x'och batel jun vinic ti sbiinoj Ananiase ti ta xc'ot ta scajan sc'ob ta stojol yo' ta xcha'jam ti sate.
- <sup>13</sup>C'alal jech laj ya'i taje, ti Ananiase xi laj yale: —Cajval, yepal no'ox yalojbeicun ca'i sc'oplal ti vinic taje. Chopol ta j'ech'el, yu'un ta xilbajin ti ateclumal ti oy ta Jerusalene.
- <sup>14</sup>Avi tana une, tal li' ta jteclum Damasco ti yich'ojbe talel ye sti' ti banquilaletic yu'un ti paleetique, ta xchuquel batel scotol ti buch'utic xvocolet ta atojole.
- <sup>15</sup>Xi laj yal ti Cajvaltique: —Batan, yu'un laj xa jt'uj ti vinic taje yo' ta xalbun jc'oplal ta stojol ti jyanlum jnaclejetique, ti ajvalil yu'unique, xchi'uc ti israeletique.
- <sup>16</sup>Ta xcac'be yil ti vinic taje, ti yepal no'ox ta xich' svocol ta jventae.
- <sup>17</sup>Ti Ananiase bat ta na ti bu tiq'uul ti Sauloe. C'alal och batele, c'ot scajan sc'ob ta stojol ti xi laj yalbee: —Lital ta atojol, Saulo. Ti Cajvaltic Jesuse, ti Buch'u laj yac' sba iluc ta be c'alal latal li'e, laj yalbun ti ta xital li' ta atojole yo' ta xjam ti asate, xchi'uc ti ventainbil ta xac'ot yu'un ti Ch'ul Espiritue.



<sup>18</sup>Ta jech to yepal un, laj pochuc loq'uel ta sat ti Sauloe jech c'u cha'al junuc smic'al choy, jam ti sate. Va'i un, laj stam sba liquel. Laj yich' vo'.

<sup>19</sup>Laj taj une, lic ve'uc, stsac yip ti sbec'tale. Com jun chib c'ac'al ta stojol ti jch'unolajeletic ti nacalic ta jteclum Damascoe.

### **Ti Sauloe ta xal ti lequil ach' c'op ta jteclum Damascoe**

<sup>20</sup>Ta jech yepal ti Sauloe lic yalbe sc'oplal ti Jesús ta jujun ch'ul na ti ja' Xnich'on ti Diose.

<sup>21</sup>Scotol ti buch'utic ta xa'ibeic sc'op ti Sauloe, elom ta xa'iic ti xi ta xalbe sbaique: — Ti vinic le'e, ¿mi mu ja'uc ti ta xilbajin ta Jerusalén ti buch'utic xvocoletic ta stojol ti Jesuse? ¿Mi mu ja'uc xtoc tal li' yo' ta xchucan batel, yo' ta xc'ot yac' ta stojol ti banquilal paleetique?

<sup>22</sup>Ja'uc ti Sauloe, yantic no'ox stsac yip ta j'ech'el ta svinajesbel sc'oplal ti Jesús ti ja' Jcoltavaneje, ti ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic yu'un ti israeletic ti nacalic ta jteclum Damascoe.

### **Mu'yuc x'och ta c'abal ti Saulo yu'un ti israeletic**

<sup>23</sup>Ech' xa ox jaylajunebuc c'ac'al, ti israeletic laj scomonopic ti ta smilic ti Sauloe.

<sup>24</sup>Ja'uc le' une, c'ot ta sni' ta xchiquin ti c'ac'al ac'ubal smalaojic ta jujun ochebal sti' yu'un ti jteclum yo' ta smilic.

<sup>25</sup>Ja'uc le'e, tiq'ue ochel ta jun muc' ta moch yu'un ti yajch'unolajeletique, ti chechbil yal yu'unic ta jun ch'ojon ta pat moc ta ac'ubaltic. Ja' jech col batel.

### **Oy ta Jerusalén ti Sauloe**

<sup>26</sup>C'alal c'ot ta Jerusalén ti Sauloe, sc'an ta stsob sba ya'i xchi'uc ti jch'unolajeletique. Ja'uc ti jch'unolajeletique ta xi'ic yu'un. Mu sna'ic mi ja' xa jun jch'unolajel ec.

<sup>27</sup>Manchuc mi jech un, ti Bernabee yic'oj batel, bat sva'an ta stojolal ti jcholc'opetique. Laj xchapbe ya'i ti c'u s'elan laj yil Cajvaltuc ta be ti Sauloe xchi'uc ti c'u s'elan c'oponat talel yu'un ti Cajvaltuc, xchi'uc ti mu stsiq'uetuc yo'nton laj yalbe sc'oplal Jesús ta Damascoe.

<sup>28</sup>Jech ti Sauloe com ta Jerusalén. Jmoj lic xanavicuc xchi'uc ti jcholc'opetique. Mu'yuc stsiq'uet yo'nton ta xalbe sc'oplal ti Cajvaltuc.

<sup>29</sup>Xlo'ilajic no'ox, stsac no'ox sbaic ta c'op xchi'uc ti israeletic ti buch'utic ta xc'opojic ta griego c'ope. Ja'uc le'e, ta smilic ya'iic ti Sauloe.

<sup>30</sup>C'alal laj ya'iic ti jch'unolajeletique, laj yiq'uc batel ti Saulo c'alal to Cesarea. C'alal c'ot ti bu taje, laj staquic batel ta jteclum Tarso.

<sup>31</sup>Va'i un, ti jch'unolajeletic ti oyic ta Judeae, ta Galileae, ta Samariae, lamaj ti sc'oplalic ta ilbajinele. Ta sventa ti xi'taojic ti Cajvaltuc, laj yich' yip yo'ntonic xchi'uc ta sventa ti coltabilic yu'un ti Ch'ul Espiritue, yacal ta x'epajic batel.

### **Col xchamel ti Enease**



<sup>32</sup>C'alal ta svu'lanan jch'unolajeletic ti Pedroe, bat sq'uel ti jch'unolajeletic ti nacajtic ta jteclum Lidae.

<sup>33</sup>Ti bu taje, laj sta jun vinic ti Eneas sbie. Oy xa xvaxaquibal (8) jabil pasem ta moch' ti puch'ul ta steme.

<sup>34</sup>Xi albat yu'un ti Pedroe: —Eneas, Jesucristo ta scolesot. Lican, va'lan, balo ti avayebe. Ta ora no'ox stam sba liquel ti Enease.

<sup>35</sup>Scotol ti buch'u laj yilic ti nacajtic ta jteclum Lidae, ta jteclum Sarone, ti laj stam sba liquel ti vinique, c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

### **Cha'cuxi ti Dorcase**

<sup>36</sup>Ti jech yorail taje, tey nacal ta jteclum Jope jun jch'unolajel ants ti Tabita sbie, Dorcas xi ta griego c'ope. Ti ants taje, yac'ojbe yipal ta spasel ti c'usi leque, yu'un ta scolta ti buch'u abol sbaique.

<sup>37</sup>Ti jech c'ac'ale, yal ta chamel ti Dorcase, cham. C'alal laj yich' poquele, bat stuts'anic ta xcha'cojal na.

<sup>38</sup>Ti jteclum Jopee, nopol xil sbaic xchi'uc ti jteclum Lidae ti bu oy ti Pedroe. Laj ya'iic ti jch'unolajeletic ti tey oy ti Pedroe. Laj staquic batel cha'vo' viniquetic ti xi ac'o yalbeique: “Mu xajaliltas aba, la' no'ox ta anil ta Jope.”

<sup>39</sup>Ti Pedroe jmoj batic xchi'uc ti cha'vo' viniquetique. C'alal c'ot ta jteclum Jopee, yic'ojic batel ti Pedro ta xcha'cojal na bu tuts'ul ti animae. X'oq'uic xa scotol ti me'lal antsetic ti svolojic ti Pedro ta xac'beic yil ti c'u'il smeltsanojan ti anima Dorcas c'alal cuxul to oxe.

<sup>40</sup>Ti Pedroe laj stacan loq'uel scotolic. Laj squejan sba ta c'opojel ti'inel, laj sq'uelbe ech'el sat ti anima ants ti xi laj yalbee: —Tabita, lican talel. Ti animae svic' xcha' liquel ti sate, chot xi liquel c'alal laj yil ti Pedroe.

<sup>41</sup>Ti Pedroe laj snitbe liquel ti sc'obe. Laj yic' talel ti jch'unolajeletique xchi'uc ti me'lal antsetique. Cuxul va'anbatic ta stojolic.

<sup>42</sup>Taj une, puc sc'oplal ta sjunul jteclum Jope. Yepal no'ox c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>43</sup>Ti Pedroe com jayibuc c'ac'al ta jteclum ti ta sna jun vinic ti sbiinoj Simón ti ja' jun jc'a'esej-nucule.

## **Hechos 10**

### **Ti Pedroe oy ta stojol ti Cornelioe**

<sup>1</sup>Ti ta jteclum Cesareae oy jun vinic, Cornelio sbi, banquial yu'un ti jvoc' soldado sbiinoj Italianoe.

- <sup>2</sup>Jun vinic ti oy yutsil slequil yo'ntone, ti yich'ojic ta muc' Dios xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae. Ja' jech xtoc ta xc'uxubin ti israetic ti buch'u abol sbaique, ti mu xicta sba ta c'opojel ti'inele.
- <sup>3</sup>Oy jun c'ac'al ti nopol xa batel oxib ora mal c'ac'ale, xi s'elan oy c'usi ac'bat yil: ti ja' jun yaj'ánjel Dios laj yil ti och batel ti bu oye, ti xi albate: —Cornelio.
- <sup>4</sup>Ti Cornelioe sq'uel xcha' batel ti ánjele, ti xi'el xa xi laj sjac'bee: —¿C'usi ta xaval, Yojtot? Xi laj yal ti ánjele: —Ich'bil ta venta yu'un Dios ti ac'opojel ati'inele, xchi'uc ti ta xacolta ti buch'u abol sbaique.
- <sup>5</sup>Taco batel avinictac ta jteclum Jope yo' chba yic' talel ti Simone, ti Pedro ti yan sbi xtoque,
- <sup>6</sup>ti xch'amunojbe sna jun jc'a'esej-nucul ti Simón sbi ti nopol oy ta ti' nab ti snae. Ja' ta xalbot ava'i ti Pedro ti c'usi xu' ta xapase.
- <sup>7</sup>C'alal bat ti ánjel ti c'opone yu'une, ti Cornelioe laj sta ta iq'uel cha'vo' svinic xchi'uc jun yajsoldado ti sna' xich' ta muc' ti Diose xchi'uc lec xil sbaic.
- <sup>8</sup>C'alal laj xa yalbe scotol ti c'u s'elan laj yile, laj stac batel c'alal to ta jteclum Jope.
- <sup>9</sup>Ta yoc'lomal un, c'alal nopol xa sc'an xc'otic ta jteclum Jopee, ti Pedroe ja' o imuy batel ta xcha'cojal na yo' ta xc'opoj xti'in, yu'un nopol xa sc'an o'lol c'ac'al.
- <sup>10</sup>Ta xa xvi'naj, sc'an xa ve'uc ya'i. C'alal yacal to ta xich' meltsanel ti ve'lile, ja' o oy c'usi laj yil ti xi s'elane:
- <sup>11</sup>Laj yil ti jam ti vinajele. Jun to muc' ta manta s'elan xlich'et yalel talel ta banomil, ti chucajtuc xchanjotal ti sba sni'taque.
- <sup>12</sup>Ti ta mantae, tic'ajtic ep ta tos chonetic ti oy chanib yacane, yan chonetic, xchi'uc mutetic.
- <sup>13</sup>Ja' o laj ya'i ti oy Buch'u ta xc'opoj ti xi ta xale: —Pedro, lican, va'lan, milo, ti'an.
- <sup>14</sup>Xi laj stac' ti Pedroe: —Mu jc'an, Cajval, yu'un mu'yuc bu jti' o ti c'usi mu'yuc slequile xchi'uc ti c'usi albil sc'oplal ti mu stac' ti'ele.
- <sup>15</sup>Xi c'opoj xtoc ti Buch'u ta xc'opoje: —Ti c'usi lecubtasbil pocbil yu'un ti Diose, mu xavalbe sc'oplal ti mu'yuc slequile.
- <sup>16</sup>Ti jech taje, oxcoj c'ot ta pasel. Ts'acal to un, ti co'ol s'elan mantae cha'muy batel ta vinajel.
- <sup>17</sup>C'alal ch'ayal yo'nton ti Pedro ta snopilanel c'usi xal o ti c'usi laj yile, ja' o c'otic ta ti'na svinictac ti Cornelioe, ti laj sjac'olanic talel sna ti Simone.
- <sup>18</sup>C'alal c'otique, xi jamal yeic c'ot sjaq'uique: —¿Mi li' oy ta xch'amun ana jun vinic ti ja' Simón sbie, ti yan sbi ja' Pedroe?
- <sup>19</sup>C'alal jech ch'ayal yo'nton ti Pedro ta snopilanel ti c'usi laj yile, xi albat yu'un ti Ch'ul Espiritue: “Q'uelo avil, tal sa'ot oxib viniquetic.



- <sup>20</sup>Va'lan, yalan batel, mi ja'uc xana'et ta xachi'in batel, yu'un jtacoj talel.”
- <sup>21</sup>Yal batel ti Pedroe, ti xi laj yalbe ti viniquetic ti tacbilic batel yu'un ti Cornelio: — Vu'unun ti buch'u ta xasa'ique. ¿Mi yu'un oy c'usi ta xavalic?
- <sup>22</sup>Xi laj staq'uc ti viniquetique: —Tacbiluncutic talel yu'un ti banquial soldado Cornelioe, jun lequil vinic ti xi'taoj ti Diose, ti lec sc'oplal yu'un ti israeletique. Albat yu'un jun yaj'ánjel Dios ti ac'o avich' iq'uel batele yo' ta xabat ta sna yo' ta xa'i ya'iic ti c'usi ta xavalbee.
- <sup>23</sup>Va'i un, ti Pedroe laj yic'an ochel ta na ti viniquetique, jmoj ech' yu'unic ti ac'ubale. Ta yoc'lomal un, batic xchi'uc ti j'ic'vanejetic ti Pedroe, xchi'uc jun chib jch'unolajeletic ti nacajtic ta jteclum Jopee.
- <sup>24</sup>Ta yan c'ac'al un, c'otic ta Cesarea ti bu ta xmalaatic yu'un ti Cornelioe, ti jmoj xa tsobolic xchi'uc ti yuts' yalaltaque, xchi'uc ti buch'u lec xil sbaic xchi'uc ti ic'bilic yu'une.
- <sup>25</sup>C'alal c'ot ta na ti Pedroe, ti Cornelioe loc' batel, ba snup talel ta be, quej xi ta stojolal ta yich'el ta muc'.
- <sup>26</sup>Xi laj yal ti Pedroe: —Mu xaquejan aba ta jtojol, va'lan. Vinicun no'ox jech c'u cha'al ti vo'ote.
- <sup>27</sup>Yacal ta xlo'ilajic batel, ochic batel ta na, ti yepal xa oy buch'utic tsobolic xa laj stae.
- <sup>28</sup>Xi lic c'opojuc ti Pedroe: —Ti vo'oxuque xana'ic lec c'u s'elan liquem yu'unic ti israeletique, ti mu xu' ta jtsob jbacutic xchi'uc ti jyanlumetique. Mi ja'uc xu' ta xi'ochcutic ta yut snaic. Ja'uc le'e, laj xa yac'bun quil ti Diose ti mu junuc buch'u xu' ta xcalbe ti mu'yuc slequile, ti mu'yuc yutsile.
- <sup>29</sup>Ta jech yepal c'alal laj ataicun ta iq'uele, lital ta anil no'ox. Mu'yuc laj jpajes jba. Jech o xal un, albun ca'i, ¿c'u cha'al laj ataicun ta iq'uel?
- <sup>30</sup>Xi laj stac' ti Cornelioe: —Oy xa ta xchanibal c'ac'al, jech ora jech c'u cha'al li'e, ja' o li' oyun ta jna ta yictael cot ta c'opojel ti'inel sventa mal c'ac'al. Ta jech yepal laj yac' sba iluc jun vinic ta jtojol ti xojobin no'ox xojobal ti sc'u' slapoje.
- <sup>31</sup>Xi laj yalbune: ‘Cornelio, ti Diose laj xa ya'i ti ac'opojel ati'inele xchi'uc laj svules ta yo'nton ti ta xacolta ti buch'u abol sbaique.
- <sup>32</sup>Jech o xal un, Cornelio, taco batel avinictac c'alal to jteclum Jope yo' jech ta xba yiq'uc talel ti Simone, ti ja' Pedro ti yan sbie. Xch'amunojbe sna jun jc'a'esej-nucul vinic ti Simón sbie, ti nopol ta ti' nab nacale. Ta xachi'in abaic ta lo'il c'alal mi talele.’
- <sup>33</sup>Jech o xal un, ta ora no'ox laj jtac batel jvinictac ta sa'elot, ti loc' ayan ta avo'nton latala. Li' tana une, tsobolotic ta stojol ti Diose, ti ts'etel jchiquincutic ta ya'yi'el scotol ti c'u s'elan la'ac'bat ana' yu'un ti Diose.

### Ta xal slo'il ya'yej ti Pedro ta sna ti Cornelioe



- <sup>34</sup>Va'i un, xi lic yal ti Pedro: —Avi tana un, jna' lec, ti Diose mu jeltosuc yo'nton ta spas ta stojol ti jnaclejetic ta banomile.
- <sup>35</sup>Yu'un buyuc no'ox muc'tiquil lum, ich'bil ta muc' yu'un ti buch'utic ta xi'taique, xchi'uc ti lec c'usi ta spasique.
- <sup>36</sup>Ti Diose laj yac' ta a'yiell sc'oplal ti ta sventa Jesucristo ta staic ti ch'abal sc'opic xchi'uc Dios snitilul ti Israele, yu'un ti Jesucristoe c'ot ta Ajvalil yu'un scotol.
- <sup>37</sup>C'alal laj yo'nton ti Juan ta yalel ti lequil ach' c'ope, xchi'uc ta yaq'uel ti ich' vo'e, ana'ojic lec c'usi c'ot ta pasel ta sjunul ti Judea banomile, ti lic talel ta Galilea banomile.
- <sup>38</sup>Xana'ic lec xtoc, ti Diose laj yac'be yich' smuc'ul stsatsal xchi'uc Ch'ul Espíritu ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete yo' xu' yu'un ta pasel ti c'usi leque, ta scolesanel ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuje. Jech laj spas, yu'un chi'inbil coltabil yu'un ti Diose.
- <sup>39</sup>Rexticouncutic ti jech laj spas ti Jesús ta sjoylej Judea banomil xchi'uc ta jteclum Jerusalén. Ts'acal to un, jipil ta curus cham yu'unic.
- <sup>40</sup>Ja'uc le'e, ta yoxibal c'ac'al cha'cuxesat yu'un ti Diose. Ti Diose c'ot ta pasel yu'un ti laj yac' quilcutic no'ox xtoque.
- <sup>41</sup>Mu ta sjunuluc jteclum laj yac' sba iluc. Ja' no'ox laj yac' sba iluc ta jtojolcutic ta sventa ti jech ono'ox nopbil jc'oplalcutic yu'un Dios ti ta xic'otcutic ta yajrexticoe. Yu'un jmoj live'cutic, laj cuch'cutic vo' xchi'uc ti Jesús c'alal cha'cuxiem xae.
- <sup>42</sup>Laj stacuncutic ta yalbel ya'iic ti jteclumetique, ti Diose laj sva'an xa jun Jchapanvanej ta sventainel ti buch'u cuxule xchi'uc ti buch'u chamemique.
- <sup>43</sup>Scotol ti j'alc'opetique laj xa ono'ox yalic talel sc'oplal ti Jesuse, xchi'uc laj yalic ti buch'u ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, ta staic ti ch'aybil ta xc'ot ti smulic ta sventa ti Jesuse.

### **Ta xich'ic Ch'ul Espíritu ti jyanlumetique**

- <sup>44</sup>C'alal jech syaquil ta xc'opoj ti Pedro, ja' o ital ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti c'u yepal ta xa'ibeic ti sc'ope.
- <sup>45</sup>Ti jch'unolajel israeletic xchi'inojic talel ti Pedro, toj elom laj ya'iic ti jech laj yich'ic Ch'ul Espíritu ti jyanlumetique.
- <sup>46</sup>Yu'un laj ya'iic ti c'opojic ta yan c'opetic xchi'uc ta slequil-c'optael ti Diose.
- <sup>47</sup>Va'i un, xi laj yal ti Pedro: —Ti jech laj xa yich'ic Ch'ul Espiritue jech c'u cha'al ti vo'otique, ¿mi oy buch'u ta xmacbun yo'nton ta yich'el vo' ti jyanlumetic xana'ique?
- <sup>48</sup>Laj yal mantal ti Pedro, ti ac'o yich'ic vo' ta sventa ti Jesucristoe. Ts'acal to un, ti jyanlumetique laj sc'anbe vocol ti Pedro ti ac'o comuc to jun chibuc c'ac'al ta stojolique.





## Hechos 11

### Ti bu ay ti Pedroe ta xchapbe ya'iic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Jerusalene

- <sup>1</sup>Ti yan jcholic'opetique xchi'uc ti jch'unolajeletic oyic ta Judea banomile, laj ya'ibeic sc'oplal ti jyanlumetic ti tac'al c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti sc'op Diose.
- <sup>2</sup>Ja'uc ti c'alal sut batel ta Jerusalén ti Pedroe, vule yu'un ti jch'unolajeletic ti buch'u tsots sc'oplal ta xa'i ti circuncisione,
- <sup>3</sup>ti xi laj sjac'beique: —¿C'u cha'al ay atsob abaic xchi'uc ti jyanlumetique, ti jmoj lave' laj avuch'ic vo' xchi'uque?
- <sup>4</sup>Ti Pedroe xi xcholet laj xchapbe ya'i scotol ti c'usi laj yil ic'ot ta pasele:
- <sup>5</sup>—Ti vu'une oyun ta jteclum Jope. Ti c'alal yacal ta xic'opoj xiti'ine, xi s'elan li'ac'bat quile: Laj quil co'ol s'elan jlic muc' ta manta ti xlich'et yal talel ta vinajele. Chuchbil xchanjotal ti sba sni'e, vul ti bu oyune.
- <sup>6</sup>Laj jq'uel lec ti c'usi tiq'uul ta yute. Laj quil ti tiq'uul talel chonetic ti oy chanib yacane, xchi'uc jtos o ta chonetic, xchi'uc yan chonetic, xchi'uc mutetic.
- <sup>7</sup>Laj ca'i ti oy Buch'u ta xc'opoj ti xi laj yalbune: 'Pedro, lican, milo, ti'an.'
- <sup>8</sup>Ti vu'une xi laj jtac'bee: 'Mu jc'an, Cajval, mu bac'niuc jna' jti' ti c'usi mu'yuc slequile, ti albil sc'oplal ti mu stac' lajesele.'
- <sup>9</sup>Va'i un, ti Buch'u ta xc'opoj talel ta vinajele xi laj yalbune: 'Ti c'usi lecubtasbil pocbil yu'un ti Diose, mu xavalbe sc'oplal ti mu'yuc slequile.'
- <sup>10</sup>Ti jech taje, oxcoj c'ot ta pasel. Ts'acal to un, ti co'ol s'elan mantae cha'sut muyel ta vinajel.
- <sup>11</sup>Ti jech taj une, ja' o c'otic oxib viniquetic ta na ti bu oyune, ti liquemic talel ta Cesarea ta sa'elune.
- <sup>12</sup>Ti Ch'ul Espiritue laj yalbun ca'i ti mu xina'etuc ta xchi'inel batel ti j'ic'vanejetique. Ay xchi'inicun ec ti vaquib (6) jch'unolajeletic li' oyique. Jcotolcutic li'ochcutic batel ta sna ti vinic taje.
- <sup>13</sup>Laj yalbuncutic ti laj yil ti va'al c'ot jun ánjel ta sna ti xi i'albate: 'Taco batel avinictac ta jteclum Jope yo' ta xiq'uic talel ti Simone, Pedro ti yan sbi xtoque.
- <sup>14</sup>Ja' ta xayalbot ava'i c'u s'elan ta xata ti coltaele xchi'uc ti c'u yepal oy ta anae.'
- <sup>15</sup>C'alal laj calbe ya'iic sc'oplal ti coltaele, ja' o tal ti Ch'ul Espiritu ta stojolic ti co'ol s'elan jech c'u cha'al ba'yel tal ta jtojoltique.
- <sup>16</sup>Va'i un, ja' o vul ta co'nton jech c'u cha'al ti xi laj yal ti Cajvaltuc Jesuse: 'Melel, ti Juane laj yac' ich' vo'. Ja'uc ti vo'oxuque ta xavich'ic ti Ch'ul Espiritue.'



<sup>17</sup>Mi jech laj spas ti Dios ti laj yac'be yich' Ch'ul Espíritu ti jyanlumetic jech c'u cha'al laj quich'tic c'alal c'ot ta co'ntontic ta xch'unel ti Cajvaltic Jesucristoe, ¿buch'uun ya'yel un cha'e ti ta jmacbe yabtel ti Diose?

<sup>18</sup>Ti jch'unolajeletic ta Jerusalén c'alal laj ya'iic ti va'i s'elan taje, laj yicta sbaic ta vulvanej. C'ajomal lequil c'opojic ta stojol Dios ti xi laj yalique: —Ati chcaltic un cha'e, stic'oj sba Dios ta stojol ti jyanlumetique yo' ta sutic talem ta stojol, ta stael ti xcuxlejalic sbatel osile.

### **Ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Antioquiae**

<sup>19</sup>Ti israelal jch'unolajeletic ti laj tanijicuc batel c'alal laj yich' milel ti Estebane, oy jlom batic ta Fenicia banomil, ta Chipre banomil, ta Antioquía jteclum. Ti bu taje, lic yalic ti lequil ach' c'op ta stojol ti xchi'il sbaic ta israele. Ti jyanlumetique mu'yuc laj yalbeic.

<sup>20</sup>Manchuc mi jech un, oy jlom jch'unolajeletic liquemic talem ta Chipre, ta Cirene, ti c'otic ta jteclum Antioquiae. Lic yalbeic lequil ach' c'op yu'un ti Cajvaltic Jesús ti jyanlumetique.

<sup>21</sup>Ti jch'unolajeletic taje, oy ta stojolic smuc'ul stsatsal ti Diose. C'ot ta pasel un, yepal no'ox jyanlumetic laj yictaic comel ti c'u s'elan liquem to ox yu'unic ta xch'unele. Ja' c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>22</sup>C'alal laj ya'iic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Jerusalene, laj staquic batel ti Bernabe c'alal to Antioquiae.

<sup>23</sup>C'alal c'ot ti Bernabee, laj yil ti sva'anoj sba ti Dios ta stojol ti jyanlumetique, ti xmuyubaj xa ta j'ech'ele. Laj sbijubtasan scotol ti junuc yo'ntonic sts'acliicuc batel ti Cajvaltique.

<sup>24</sup>Yu'un ti Bernabee ja' jun lequil vinic. Ventainbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espiritue, xchi'uc c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique. Yepal no'ox jnaclejetic ti junaj sjol yo'nton xchi'uc ti Diose.

<sup>25</sup>Laj taj une, ti Bernabee bat ta jteclum Tarso ta sa'el ti Sauloe. C'alal laj sta ta sa'ele, laj yic' batel c'alal to Antioquía.

<sup>26</sup>Ti bu taje, jun jabil laj stsob sbaic xchi'uc ti jch'unolajeletique, ti yepal no'ox jnaclejetic laj xchanubtasic. Ti ta Antioquía taje, ja' ti bu lic talem ti laj sbiinic “cristiano” ti jch'unolajeletique.

<sup>27</sup>Ti jech yorail taje, oy jun chib j'alc'op viniquetic ti loq'uic ta Jerusalene, batic ta jteclum Antioquía.

<sup>28</sup>Oy jun yu'unic ta scotolic ti sbiinoj Agaboe, ta sventa ti ventainbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espiritue, lic sva'an sba ta yalel ta stojol ti jch'unolajeletique, ti ta xtal muc' ta vi'nal ta sjunul ti banomile. Jech ono'ox c'ot ta pasel c'alal tiq'uil ta ajvalil ti Claudioe.

<sup>29</sup>Va'i un, ti jch'unolajeletic ti oyic ta jteclum Antioquiae, loc' ayan ta yo'ntonic c'u yepal xu' yu'unic ta jujun tal ta scoltaic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Judeae.



<sup>30</sup>Ja' jech laj spasic ti laj stacbeic batel ti matanal yo' ta xich'ic ti Bernabe xchi'uc ti Sauloe, yo' ta xac'beic ti ancianoetic ti oyic ta Judea ti matanale.

## Hechos 12

### Ta xcham ti Santiagoe xchi'uc chuclij ti Pedroe

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, ja' o lic yilbajin jlom jch'unolajeletic ti ajvalil Herodese.

<sup>2</sup>Laj yal mantal ti yich'uc milel ta espada ti Santiagoe, yits'in ti Juane.

<sup>3</sup>Ti jech laj spas taje, toj lec laj ya'iic ti israeletic. Jech o xal laj stsac ta chuquel ti Pedro eque. Taje, ja' o c'ot ta pasel ta yorail q'uin ti ta xich' ve'el pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile.

<sup>4</sup>C'alal tsacluj ti Pedroe, tiq'ue ta chuquel yu'un ti ajvalil Herodese, ti bu chabibil lec ta chanchop soldado ti oy chanib soldado ti jujuchope. Yu'un laj snop ta sjol ti ta sva'an ta sba ta sat jteclumetic c'alal mi ech' ti q'uin Colele.

<sup>5</sup>Jech ti Pedroe chabibil lec ti tiq'uul ta chuquinabe. Ja'uc ti jch'unolajeletique yac'ojbeic yipal ta c'opojel ti'inel ta stojol Dios ta sventa ti Pedroe.

### Ti Pedro loq'uese ta chuquel yu'un jun ánjel

<sup>6</sup>Ti Herodese snopoj xa ox ti ta sva'an ta sba ta sat jteclum ta yoc'lomal ti Pedroe. Ti ta yac'ubalil taje, ti Pedroe chabibil lec ta cha'vo' soldado ta xvay ti chucul ta cha'bej cadenae xchi'uc oy yan soldadoetic xchabiojic lec sti' ti chuquinabe.

<sup>7</sup>Ta jech to yepal un, c'ot jun yaj'ánjel ti Diose, ti sac jaman no'ox c'ot xojobal ta chuquinabe. Xi laj yal ti ánjel ti laj svuyilanbe xocon ti Pedro yo' ac'o julavuque: —Lican no'ox ta ora. Ta jech to yepal laj coluc yalel ti cadena ti chucul to ox ta sc'ob ti Pedroe.

<sup>8</sup>Xi laj yal ti ánjele: —Chuco ach'ut, lapo axonob. Ja' jech laj spas ti Pedroe. Xi to lic yalilan ti ánjele: —Lapo ti ac'u' sventa smac ti sique, tijlan talel ta jpat.

<sup>9</sup>Ti Pedroe tijil loc' batel ta spat ti ánjele, ti mu a'yibajuc ta xa'i mi ja' ta melel jech ta spas ti ánjele mi mo'oj, mi ja' no'ox jambat sba sat yo' oy c'usi ta xil.

<sup>10</sup>Ja'uc le'e, jelavic batel bu oy ti sliquebal jchabivanejetique. Ech'ic batel bu oy ti xcha'voc'al jchabivanejetique. C'alal c'otic ta muc' ta ti' chuquinab taq'uin sventa ti callee, ta jech yepal jam stuc. Loq'uic batel un. C'alal xanavic batel jun callee, ictae comel stuc ti Pedro yu'un ti ánjele.

<sup>11</sup>Va'i un, ti Pedro ja' to laj sna' lec ti melel ono'oxe, ti xi lic yale: —Avi tana une, ta xquil ta melel laj stac talel yaj'ánjel ti Diose yo' jech tal scoltaun loq'uel ta yoc ta sc'ob ti ajvalil Herodese xchi'uc ti c'usi snopoj ta spabun ox ti israeletic.

<sup>12</sup>C'alal laj yil ti Pedro ti jech c'ot ta pasele, bat ta sna ti Mariae, sme' ti Juane, Marcos ti yan sbi xtoque. Ti bu taje, yepal no'ox stsoboj sbaic ta c'opojel ti'inel.



<sup>13</sup>C'alal xc'ojc'un c'otel ta ti' na ti oy ta callee, loc' talel jun tseb ti sbiinoj Rode ta sq'uelel buch'ue.

<sup>14</sup>C'alal laj ya'i ja' sc'opojel ti Pedroe, ch'ay ta yo'nton ta sjamel ti ti'na ti oy sc'oplal ta sjame. C'ajomal xmuyubaj xa ta j'ech'el ba yalbe ya'i ta anil ti jch'unolajeletic ti ja' Pedro va'al ta ti'nae.

<sup>15</sup>Ti stuquique xi laj yalbeique: —Xlic achuvaj. —Melel xcal —xi ti tsebe. —Ma'uc, ja' no'ox xch'ulel ma' taje —xi laj yalique.

<sup>16</sup>Ja'uc ti Pedroe xc'ojc'un smalaoj ta xtal jambatuc ti ti' nae. C'alal bat sjamic ti ti'nae, xi'ic ti c'alal laj yilbeic ti sate.

<sup>17</sup>Jech ti Pedroe laj spas senyail ta sc'ob ti ac'o ts'ijlicuque. Lic yal c'u s'elan loq'uese ta chuqinab yu'un ti Diose. Oy to ti xi laj yale: —Albeic ya'i ti Santiagoe xchi'uc ti yan jch'unolajeletic ti va'i s'elan taje. Ts'acal to un, ti Pedroe loc' batel, slecoj bu bat.

<sup>18</sup>C'alal sacub talel ti osile, ti soldadoetique mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi c'ot ta pasel ti ch'abal xa ti Pedroe.

<sup>19</sup>Ti Herodese laj yal mantal ac'o yich' sa'el ti Pedroe. Ti jech mu'yuc laj staic ta sa'ele, lic xchapan ta yich'bel ye ti soldadoetique. Laj yal mantal ti ac'o yich'ic milele. Ts'acal to ti Herodese loc' ech'el ta Judea, bat nacluc ta Cesarea jteclum.

### **Ta xcham ti Herodese**

<sup>20</sup>Ti ajvalil Herodese soquem sjol xchi'uc ti jnaclejetic ta jteclum Tiroe xchi'uc ti ta jteclum Sidone. Ja'uc ti stuquique laj scomonop sc'opic ti ta xbat sva'an sbaic ta stojol ti ajvalile ta sventa ti laj svosesbeic yo'nton ta mich'ob c'abal ti Blasto jun cajal yaj'abtel ti ajvalile ti laj sc'anbeic ac'o lamajuc ti c'ope. Yu'un ti Tiroe xchi'uc ti Sidone, yu'un tey ta xlic talel sve'elic ta banomil bu c'alal smacoj ti ajvalile.

<sup>21</sup>Ti Herodese laj yal ti xiuc c'ac'al talicuc ti jnaclejtic taje. Ja' o lic slap ti lequil c'u'il sventa ajvalilale, ti bat chotluc ta xchotleb ti bu spasob mantale. Lic yal ti c'u s'elan sc'an alele.

<sup>22</sup>Va'i un, ti jnaclejetique xi lic avanicuque: —Ti buch'u ta xc'opoj li'e, ma'uc jun vinic, ja' jun dios.

<sup>23</sup>Ta yorail no'ox, tal jun yajánjel ti Diose. Laj yac' yaluc ta chamel ti Herodese. Ta scoj ti ma'uc laj yac' ta ich'el ta muc' ti Diose, volibil cham laj ta xuvit.

<sup>24</sup>Taj une, ti sc'op Diose yacal ta xpuc ech'el ti buyuc no'ox ta xtaniij batele.

<sup>25</sup>Ti Bernabee, ti Sauloe, c'alal tsuts yu'unic ti c'usi ta sc'an pasel ta Jerusalene, laj yiq'uib batel ti Juane, Marcos ti yan sbi xtoque, ti c'alal sutic batele.

## **Hechos 13**

### **Ti Bernabee, ti Sauloe ta sliques yabtelic**

<sup>1</sup>Ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta jteclum Antioquiae, oy j'alc'opetic xchi'uc jchanubtasvanejetic. Taje, ja'ic ti Bernabee, ti Sauloe, ti Simone (Negro ti yan sbi xtoque), ti Lucio ti liquem talel ta Cirene banomile, ti Manaheme (ich'i talel ta stojol ti ajvalil Herodes ta Galileae).

<sup>2</sup>Oy jun c'ac'al c'alal scomtsanoj yotic ta sventa yalbel vocol ti Diose, xi albatic yu'un ti Ch'ul Spiritue: —T'ujbun loq'uel ti Bernabee, ti Sauloe, ta yich'el ti yabtelic ti laj jtaic ta iq'uele.

<sup>3</sup>Va'i un, c'alal laj yo'ntonic ta scomtsanel ti yotique xchi'uc ti ta c'opojel ti'inele, laj scajan sc'obic ta stojol, laj staquic batel un.

### **Ta xalic lequil ach' c'op ta Chipre banomil**

<sup>4</sup>Ti Bernabee, ti Sauloe tacbilic yu'un ti Ch'ul Spiritue, c'otic ta Seleucia jteclum. Ti bu taje, ochic batel ta jun barco yo' ta xbatic ta Chipre banomil.

<sup>5</sup>C'alal c'otic ti bu xloc' x'och ti barco ta Salamina jteclume, lic yalic ti sc'op Dios ta jujun ch'ul na yu'un ti israeletic. Xchi'uc batel ti Juan ti c'otem ta yajcoltaobbaique.

<sup>6</sup>Laj jxaniic c'u sjamlej ti joyobtabil ta nab ti Chipre banomile. C'otic ta jteclum Pafos ti bu laj staic jun j'ac'-chamel israelal vinique, ti sbiinoj Barjesuse, ti ta xal ti ta xc'opoj ta sventa ti Diose ti c'alal ja' jun jutc'ope.

<sup>7</sup>Ti j'ac'-chamel vinique oy ta stojol ti ajvalil Sergio Pauloe ti ja' jun bijil vinique. Ti ajvalile laj stac ta iq'uel ti Bernabee, ti Sauloe, yu'un ta sc'an ta xa'i ti sc'op Diose.

<sup>8</sup>Ja'uc ti j'ac'-chamel taje, Elimas ti yan sbi ta griego c'ope, tsots laj sva'an sba ta spasel yo' mu xc'ot ta yo'nton ta xch'unel sc'op Dios ti ajvalil Sergio Pauloe.

<sup>9</sup>Va'i un, ti Sauloe, ti ja' Pablo ti yan sbi xtoque, ti jech ventainbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Spiritue, tsots laj sq'uelbe ech'el sat ti j'ac'-chamel vinique,

<sup>10</sup>ti xi laj yalbee: —Jti'-o'nton, jlo'lavanej, xnich'on pucuj, contrainej scotol ti c'usi leque. ¿C'u cha'al mu xavicta aba ta soquesel ti lequil tuq'uil be yu'un ti Diose?

<sup>11</sup>Avi tana un, xi s'elan ta xastsitsot ti Diose: Ta xacom ta ma'sat. Jal mu xavil ti saquilal osile. Ta jech to yepal ti Elimase, mac ti sate, mu xa xil ti saquilal osile, ti sa'ilan xa ti oyuc buch'u xnitun batele, yu'un mu xa xil ti sbee.

<sup>12</sup>C'alal laj yil ti ajvalil c'usi c'ot ta pasele, c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti Diose, yu'un labal laj ya'i ti c'u s'elan chanubtasel ta sventa ti Cajvaltique.

### **Ti Pabloe, ti Bernabee oyic ta Antioquía yu'un ti Pisidia banomile**

<sup>13</sup>Ti Pabloe xchi'uc ti xchi'iltaque ochic ech'el ta barco ta jteclum Pafos. Batic ta jteclum Perge ti oy ta Panfilia banomile. Ja'uc ti Juan Marcose ictavan comel, sut batel ta Jerusalén.

<sup>14</sup>Loq'uic batel ta jteclum Perge, batic ta jteclum Antioquía ti oy ta Pisidia banomile. Ti bu taje, ochic batel ta ch'ul na c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, c'ot chotiicuc.



- 15** Ti jpas-mantaletic yu'un ti ch'ul nae, c'alal laj yo'ntonic ta yavtael ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xchi'uc svun ti j'alc'opetique, xi laj yalique: —Jchi'iltac, mi oy c'usi ta xavalic ta jtojolcutic ta yaq'uel yip ti o'ntonale, xu' xaval avi tana li'e.
- 16** Va'i un, ti Pabloe va' xi liquel. Laj spas senya ta sc'ob ti ac'o sts'ijliicuc ti xi laj yale: —A'yio ava'iic ti vo'oxuque, israeletic, xchi'uc vo'oxuc jyanlumetic ti axi'taojic ti Diose.
- 17** Ti jmolmuc'totic ta vo'nee, t'ujeic yu'un ti Dios yu'un ti jteclum Israele. C'ot ta jun muc' ta jteclum yu'un c'alal tiq'uilic ta mosovil ta Egipto banomile. Ts'acal to un, ta sventa smuc'ul stsatsal stuc, laj sloq'ues talel ta mosovil.
- 18** Cha'vinic (40) jabil ts'icbat stoyobbailic yu'un Dios ti jmolmuc'totic ta vo'ne c'alal xjoyetic talel ta xocol banomile.
- 19** Ti Diose laj slilin vucub (7) muc'tiquil lumetic ti oy ta yosilal ti Canaán banomile yo' ta x'ac'bat xrextoinic ti jmolmuc'totique.
- 20** Ta scotol taje, jalij nan o'loluc yo'obal ciento (450) jabil. “Ts'acal to un, va'anbatic jchapanvanejetic ja' to ti c'uxi c'ot sc'ac'alil vul ta loq'uel ti j'alc'op Samuele.
- 21** Va'i un, ti jmolmuc'totique lic sc'anic jun ajvalil yo' jech ta xventainatic. Ac'batic jun ajvalil yu'un ti Diose, ti ventainatic cha'vinic (40) jabil yu'un ti Saul xnich'on ti Cise, ti ja' jun vinic snitilul ti Benjamine.
- 22** Ts'acal to un, ti Diose laj sloq'ues ta yabtel ti Saule, ja' ac'bat ta ajvalil yu'unic ti Davide, yu'un xi laj yale: ‘Laj xa jta jun vinic ti lec ta xquile, ti ximuyubaj yu'une, ti ta spas scotol ti c'usi ta jc'ane, ja' xnich'on ti Isaie.’
- 23** Yo' ta xc'ot ta pasel ti yaloj ono'ox ti Dios ta xpojvan xcoltavane, laj sva'an ti Jesús ti ja' jun ta scotol snitilul ti Davide.
- 24** C'alal mu'yuc to ta xvul ta loq'uel ti Jesuse, ti Juane yacal xa ta xalbe ya'i scotol ti israeletic ti suticuc talel ta stojol ti Diose, xchi'uc ta yich'el ti vo'e.
- 25** Xi laj yal ti Juan ti c'alal po'ot xa stsuts ti yabtele: ‘Ti c'u s'elan ta xanopic ta jtojole, mo'cun. Ja'uc le'e, oy Buch'u ta xtal xvul ta loq'uel ta ts'acal ti mu ja'uc jutebuc oy jlequil jtuq'uil ta sjitunbel ti yaq'uil xonobe.’
- 26** “Jchi'iltac snitiluloxuc ti Abrahame xchi'uc ti vo'oxuc jyanlumoxuc ti axi'taojic ti Diose: Sc'oplal ti pojel colel taje, ja' c'otem ta jventatic.
- 27** Ti jchi'iltic nacalic ta Jerusalene xchi'uc ti banquilaletic yu'unique, mi ja'uc laj sna'ic Buch'u ti Jesuse. Mi ja'uc laj ya'ibeic smelol ti c'u s'elan laj sts'ibaic comel ti j'alc'opetic ta sq'uelic ta ch'ul na ta jujun sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Ti jech laj yaq'uic ta milel ti Jesuse, ja' c'ot ta pasel yu'unic ti c'u s'elan laj sts'ibaic ti j'alc'opetique.
- 28** Ac'o mi mu'yuc laj stabeic smul yo' ta xaq'uic ta milele, laj sc'anbeic ti Pilatoc ti ac'o yal mantal yich'uc milele.





<sup>29</sup>Laj taj une, c'alal laj xa spasic scotol jech c'u cha'al ts'ibabil sc'oplal ti Jesús ta ch'ul c'ope, laj syalesic tael ta curus. Laj smuquic.

<sup>30</sup>Ja' stuc Dios laj xcha'cuxes.

<sup>31</sup>Jal c'ac'al, ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti buch'utic laj xchi'inic ta xanobal ti lic tael ta Galileae, ti c'ot ta Jerusalene. Ja'ic rexticoetic avi tana li'e ta xalbeic ya'i ti jnaclejetic sc'oplal ti Jesuse.

<sup>32</sup>“C'otem ta jventacutic ta yalel ava'iic ti xi s'elan ti lequil c'ope, ti c'u s'elan albilic yu'un Dios ti jmolmuc'totique.

<sup>33</sup>Ti vo'otic snitilulotic ti jmolmuc'totique, c'ot ta pasel yu'un ta jtojoltic. Yu'un laj xa xcha'cuxes ti Jesuse jech c'u cha'al ti xi s'elan ts'ibabil ta xchibal Salmoe: ‘Vo'ot ti Jnich'onote, yu'un ti c'ac'al avi tana li'e, laj xa cac'bot acuxlejal.’

<sup>34</sup>Scaj'aloj ono'ox ti Dios ta xcha'cuxes yo' mu xc'a' ti sbec'tale, co'ol jech c'u cha'al ti xi s'elan ta xal ta xch'ul c'ope: ‘Ta xc'ot ta pasel cu'un ti ch'ul lequilal ti oy ta jventa jech c'u cha'al laj ono'ox calbe ya'i ti Davide.’

<sup>35</sup>Jech o xal oy bu xi ta xal ta yan Salmoe: ‘Mu'yuc xavac' ave ati' xc'a' sbec'tal ti ch'ul jtunel avu'one.’

<sup>36</sup>Melel un, ti Davide laj yac' sba ta tunel ta stojol ti xchi'iltac ti co'ol ech'ic ta banomile jech c'u cha'al albil yu'un ti Diose. Ta ts'acal to un, cham, bat xchi'in ti stot sme'e, c'a' ti sbec'tale.

<sup>37</sup>Ja'uc sbec'tal ti Buch'u cha'cuxese yu'un ti Diose, mu'yuc xc'a'.

<sup>38</sup>Na'o ava'iic, jchi'iltac, ta xavich'ic albel ti ja' no'ox ta sventa Jesús ta xataic ti ch'aybil ta xc'ot ti amulique.

<sup>39</sup>Yu'un ti vo'oxuque mu'yuc xch'ay amulic ta sventa ti oy c'usi tsots albil sc'oplal yu'un ti Moisesse. Ja' no'ox ta sventa Jesús ta tael ti ch'aybil ta xc'ot smul ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unele.

<sup>40</sup>Bijanic un cha'e yo' mu jechuc xc'ot ta atojolic jech c'u cha'al ti xi s'elan laj sts'iba comel ti j'alc'opetique:

<sup>41</sup>‘A'yio ava'iic, jna'levanejetic, ch'ayal avo'ntonic xacham xalajic, yu'un oy c'usi yacalun ta spasel ti jech cuxuloxuc li'e, ti mu ch'unbaj ta xava'iic mi oy buch'u ta xalbote' ”, xi ti Pabloe.

<sup>42</sup>C'alal loq'uic batel ta ch'ul na yu'un israeletic ti Pabloe xchi'uc ti xchi'iltaque, ti jyanlumetique laj sc'anbeic ti Pabloe ti chanubtasvanuc xtoc ta yan sc'ac'alil cuxob o'ntonal.

<sup>43</sup>C'alal laj yo'ntonic ta tsobleje, yepal no'ox ti israeletique xchi'uc ti jyanlumetic ti xch'unojic ec jech c'u cha'al ti israeletique, laj sts'acliic batel ti Pabloe, ti Bernabee. Albatic ti bijubtasatic yu'un ti mu xch'ac sbaic loq'uel ta stojol ta syail xc'uxul yo'nton ti Diose.



<sup>44</sup>C'alal sta ti yan xemuna ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, jutuc mu scotoluc ti jteclum tal ya'iic ti sc'op Diose.

<sup>45</sup>Ja'uc ti israeletique, c'alal laj yilic ep laj stsob sbaic talel ti jnaclejetique, lic yit'ixal yo'ntonic, ta scontrainel, ta sa'bel ti smul ti Pabloe.

<sup>46</sup>Va'i un, ti Pabloe, ti Bernabee mu ta xi'eluc ti xi laj staq'uique: —Ti jech israeloque, tsots sc'oplal ti ba'yel ta xcalboxuc ava'iic ti sc'op Diose. Ta xquil ti mu xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unele, ti mu tsotsuc sc'oplal ta xava'iic ti cuxlejal sbatel osile. Ta xibatcutic ta stojol ti jyanlumetique.

<sup>47</sup>Yu'un laj yalbuncutic mantal ti Diose, ti xi ta xale: 'C'otemoxuc ta saquil osil yu'un ti muc'tiquil jyanlumetique ta sbainel ta yalel sc'oplal ti pojel colel cu'une, ti bu xa c'alal spajeb snamal ti banomile.'

<sup>48</sup>C'alal jech laj ya'iic ti jyanlumetique, xmuyubajic xa laj yalic ti jun yutsil ti sc'op Diose. C'ot ta yo'nton ta xch'unel scotolic ti buch'utic oy sc'oplal ta stael ti xcuxlejalic sbatel osile.

<sup>49</sup>Jech c'ot ta pasel ti puc sc'op ti Dios ta sjunul ti banomil taje.

<sup>50</sup>Ja'uc israeletique laj yich'beic ye sti' jun chibuc antsetic ti ich'bilic ta muc' ti oy yutsil slequil yo'ntonic yiluc xchi'uc vinyetic ti ich'bil ye sti'ic ta jteclume. Ja'ic laj sliquesic c'op ti yich'uc contrainel ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee yo' jech ta snutsic loq'uel ta slumalic.

<sup>51</sup>Va'i un, laj slilinic spucuquil xonobic yo' ta xvinaj oy smulic ti jnaclejetic taje. Batic ta jteclum Iconio un.

<sup>52</sup>Ja'uc ti jch'unolajeletique xmuyubajic no'ox, xchi'uc ventainbil yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espiritue.

## Hechos 14

### Ti Pablo, ti Bernabee oyic ta Iconio Jteclum

<sup>1</sup>C'alal oyic ta Iconio ti Pabloe, ti Bernabee, ochic batel ta ch'ul na yu'un ti israeletique. Yepal no'ox israeletic xchi'uc jyanlumetic c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ta sventa ti oy stsatsal ti sc'opique.

<sup>2</sup>Ja'uc ti israeletic ti mu xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, laj stijbeic sjol ti jyanlumetic ti socuc sjolic ta stojol ti Pabloe, ti Bernabee.

<sup>3</sup>Manchuc mi jech un, ti jholc'opetique jal comic ti bu taje. Mu ta xi'eluc ta xc'opojic ta sventa ti spatoy yo'ntonic ta stojol ti Diose, xchi'uc ja' stuc Dios ta svinajes ti c'alal ta xalic ti oy syail xc'uxul yo'ntone, xchi'uc ac'bat yip stsatsalic yo' ta xaq'uc ta ilel ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'unique.

<sup>4</sup>Ja'uc ti jnaclejetic ta muc' ta lume, cha'voc' spasoj sbaic. Ti jlome oyic ta stojol ti israeletique. Ti jlome oyic ta stojol ti jholc'opetique.



<sup>5</sup>Va'i un, ti israeletique, ti jyanlumetique laj scomonop sc'opic xchi'uc ti j'opisialetic yo' ta xilbajinic xchi'uc ta spujbel ton ti jholc'opetique.

<sup>6</sup>Ja'uc ti c'alal ya'i ti Pabloe, ti Bernabee, jatavic batel ta jteclum Litra xchi'uc ta jteclum Derbe, jteclumetic ti oy ta Licaonia banomile, xchi'uc ta sjoylejal ti bu taje.

<sup>7</sup>Tey xanavic ta yalolanel ti lequil ach' c'ope.

### **Ta Litra jteclume ta xpujbat ton ti Pabloe**

<sup>8</sup>Ti ta Litrae, oy jun vinic mu stac' xanav. Mu'yuc xanav o, yu'un coxov voc'.

<sup>9</sup>Ts'etel xchiquin ta xa'i c'usi ta xal ti Pabloe. Ti Pabloe laj stuc'ulan lec. Laj yil ti juteb ta yo'nton sc'an ta xcol ya'ie.

<sup>10</sup>Va'i un, xi tsots laj yalbee: —Lican, tuc' xava'an aba. Ti coxov vinique bituj xi, va'al c'ot, lic xanavuc.

<sup>11</sup>C'alal laj yilic ti jnaclejetic jech laj spas ti Pabloe, xi lic avanuc ta sc'op stuquic ti licaoniaetique: —Co'ol s'elan vinic yal talel ti diosetic ta jtojoltique.

<sup>12</sup>Ti Bernabee laj sbiin yu'un dios Júpiter. Ti Pabloe laj sbiin yu'unic dios Mercurioe, yu'un ja' oy ta ye ta sti' ti c'opojele.

<sup>13</sup>Ti pale ti sventainojbe xch'ul na ti dios Júpiter ti oy ta ochebal yu'un ti jteclume, laj yich' talel vacaxetic xchi'uc nichimetic, yu'un ti stuque xchi'uc ti jnaclejetique ta ox xac'beic milbil matanal.

<sup>14</sup>Ja'uc ti c'alal laj yilic ti Pabloe, ti Bernabee, laj xch'i' ta jatel ti sc'u'ique, ti xi x'avetic xa laj stic' sbaic ochel ta stojol ti jnaclejetique:

<sup>15</sup>—Jchi'lactic, ¿c'u cha'al jech ta xapasic le'e? Vinicuncutic no'ox jech c'u cha'al ti vo'oxuque. Ti jech litalcutic li'e, ja' tal calcutic ava'iic ti lequil ach' c'ope yo' ta xavictaic ta spasel ti vi s'elan le'e, ti ma'uc toj tsots sc'oplale. Sutanic xa talel ta stojol ti cuxul Dios ti Buch'u laj spas ti vinajele, ti banomile, ti muc' ta nabe, xchi'uc scotol ti c'usitic oye.

<sup>16</sup>Ta vo'ne talele, ti Diose laj yac'be comel ta sba ti jnaclejetic ta spasel ti c'usi sc'an ti yo'ntonique.

<sup>17</sup>Yu'un mu'yuc laj yicta sba ta yaq'uel sba iluc, ta spasel ti c'usi leque. Yu'un ta ono'ox xac' sba iluc ti Buch'ue, yu'un ja' ta xac'boxuc talel ti vo'e, ti lec ta xch'i' ti ats'unobique, xchi'uc ta yac'beloxuc ti yepal no'ox ave'el avuch'omique yo' xamuyubajic.

<sup>18</sup>Manchuc mi jech laj yalic ti jholc'opetique, toj volcol pajtsaj yu'unic ti jnaclejetic ti oy ta yo'ntonic ta smilic ti vacaxetic ta sventa matanale.

<sup>19</sup>Ti jech xyaquet taje, ja' o c'otic jun chib israeletic liquemic talel ta Antioquiae, ta Iconio jteclume, ti laj syanijesbeic yo'ntonic ti jnaclejetic taje. Va'i un, laj spujbeic ton ti Pabloe. Yac'toicuc ti cham xa yu'unique. Laj xjochic loq'uel ta sti'il jteclum.

<sup>20</sup>Ja'uc ti c'alal laj stsob sbaic ta joyob ti jch'unolajeletic ti bu bitsil ti Pabloe, va'i liquel. Och batel xtoc ta jteclum. Ta yoc'lomal un, loc' batel xchi'uc ti Bernabee. Batic ta Derbe jteclum.

<sup>21</sup>Yepal no'ox c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel lequil ach' c'op ti jnaclejetic ta Derbe jteclum c'alal laj yich'ic albele. Ts'acal to un, ti jholc'opetique sutic batel xtoc ta Listra, ta Iconio, ta Antioquía jteclum.

<sup>22</sup>Ti bu taje, ech' stsatsubtasbe yo'ntonic ti jch'unolajeletique, ti mu stsiq'ues yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique, xchi'uc laj yalbe ya'iic ti buch'u ta x'ochic batel ta ventainel yu'un ti Diose, ta xc'ot ta stojolic ti vocole.

<sup>23</sup>Ja' jech xtoc laj sva'anic ancianoetic ta jujun tsobobbail. C'alal laj yo'ntonic ta c'opojel ti'inel ta scomtsanel ti yotique, laj yac'beic comel ta yoc ta sc'ob Dios ti Buch'u c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

#### **Ti Pabloe, ti Bernabee ta sutic batel ta Antioquía jteclum ti oy ta Siria banomile**

<sup>24</sup>Ech'ic ta yosilal Pisidia banomil, c'otic ta Panfilia jteclum.

<sup>25</sup>Laj yalic ti lequil ach' c'op ta Perge jteclume. Batic c'alal to Atalia jteclum.

<sup>26</sup>Ti bu taje, ochic ech'el ta jun barco yo' ta sutic batel ta Antioquía jteclum, ta jteclum ti bu c'ubanatic yu'un Dios ta yabtelanel yalel ti syail xc'uxul yo'ntone, ti c'ot ta tsutsel yu'unique.

<sup>27</sup>C'alal c'otic ta jteclum Antioquiae, laj stsobic talel ti jch'unolajeletic ta yalbeic ya'i ti c'usi laj spas ti Dios ta stojolique, xchi'uc ti c'u s'elan abtej ta sjamel be ta stojol ti jyanlumetique yo' ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unic ec.

<sup>28</sup>Ti bu taje, ti Pabloe, ti Bernabee jal comic ta stojol ti jch'unolajeletique.

## **Hechos 15**

### **Ti tsobajel ta Jerusalene**

<sup>1</sup>Ti jech yorail taje, oy jun chib viniquetic ti loq'uic batel ta Judea banomile, batic ta Antioquía jteclum, ti laj yalbeic ti jch'unolajeletic ti mu cha'bel staic pojel colel mi mu'yuc ta xich'ic ti circuncisión jech c'u cha'al ta xal smantal ti Moisesese.

<sup>2</sup>Taje, tsots laj stsac sbaic ta c'op xchi'uc ti Pabloe, ti Bernabee. Ta jech yepal un, va'anatic ti Pabloe, ti Bernabee xchi'uc jayibuc xchi'ilic yo' ta xbatic ta Jerusalén ta xchapanel c'op ti jholc'opetique xchi'uc ancianoetic yu'un ti jch'unolajeletic ta jteclum taje.

<sup>3</sup>Ti jech tacbilic batel ti jchapanej-c'opetic yu'un ti jch'unolajeletic ta Antioquiae, ech'ic ta Fenicia, ta Samaria banomil. Laj yalbeic sc'oplal ti jyanlumetic ti laj xa yictaic comel c'u s'elan xch'unojic to ox ta ba'yel yo' ta sts'acliic ti Diose. Xmuyubajic scotol ti jch'unolajeletic ti c'alal jech laj ya'iique.

<sup>4</sup>C'alal c'otic ta Jerusalén ti Pabloe, ti Bernabee, ich'bilic ta muc' c'ot yu'un ti jch'unolajeletique, ti jcholc'opetique xchi'uc ti ancianoetique, ti c'ot yalic c'u s'elan abtej ti Dios ta stojolique.

<sup>5</sup>Ja'uc le' une, oy jun chib fariseoetic ti jch'unolajeletic xae, laj sva'an sbaic ti xi laj yalique: —Ti jyanlum jch'unolajeletique, tsots sc'oplal ac'o yich'ic ti circuncisione, xchi'uc yich'uc albel ya'iic ti ac'o spasic ti oy c'usi tsots albil sc'oplal yu'un ti Moisesese.

<sup>6</sup>Va'i un, laj svol sbaic ti jcholc'opetique xchi'uc ti viniqetic sbainoj ti jch'unolajeletique, ta scomon chapel ti c'op taje.

<sup>7</sup>C'alal jal xvulajetic ta scomon nopele, va'i ti Pedro ti xi laj yale: —Jchi'iltac, ana'oijic lec ti vo'oxuque, vo'ne xa laj st'ujun loq'uel ti Dios li' ta atojolic yo' ta xcal ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetic yo' ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>8</sup>Ti xojtiquin lec o'ntonal ti Diose, laj yac' ta ilel ti lec ta xil ti jyanlumetique, yu'un laj yac'be yich' ti Ch'ul Espíritu jech c'u cha'al laj yac'botique.

<sup>9</sup>Ti Diose mu jeltosuc yo'nton ta jtojoltic xchi'uc ti jyanlumetique, yu'un pocbil mesbil yo'ntonic c'ot ta sventa ti c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>10</sup>Va'i un cha'e, ¿c'u cha'al ta xatoy abaic ta stojol ti Diose, ta yac'bel alal icatsil ti jyanlum jch'unolajeletic li'e? Yu'un ti vo'otique mu'yuc xc'ot ta ch'unel cu'untic, mi ja'uc ti jmolmuc'totique.

<sup>11</sup>Bu ono'ox la xata ti jech une. Yu'un ti stuquique xchi'uc ti vo'otique, c'otem ta co'ntontic ti ta matanal laj jtatic ti jpojel jcoletic ta sventa yutsil slequil yo'nton ti Cajvaltic Jesuse.

<sup>12</sup>Scotol ts'ijil comic. Lic sts'etan xchiquinic ta ya'yiel c'alal yacal ta yalel ti Bernabee xchi'uc ti Pabloe, ti c'u s'elan laj yac' iluc ti Dios ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'unic c'alal oyic ta stojol ti jyanlumetique.

<sup>13</sup>C'alal laj yo'ntonic ta c'opojele, xi laj yal ti Santiagoe: —A'yio ava'iic ti xi s'elan ta xcale, jchi'iltac:

<sup>14</sup>Laj xa yalbotic ca'itic ti Simón Pedroe, ti jyanlumetique, ta sliquebal no'ox, t'ujeic yu'un ti Dios yo' ta xc'ot ta steclumal, sventa yich'el ta muc'.

<sup>15</sup>Taj une, co'ol xchi'uc jech c'u cha'al laj yalic ti j'alc'opetic ti xi s'elan laj sts'ibaic comel ta ch'ul c'ope:

<sup>16</sup>'Mi laj taj une, ta xicha'sut talel. Ta jcha'meltsanbe slilijemal sna ti ajvalil Davide. Ta jmeltsan ta ach' ti jinen xae, yu'un ta jcha'va'an ta ach'

<sup>17</sup>yo' jech scotol ti yane ta xlic sa'ic ti Diose, jmoj xchi'uc ti muc'tiquil lumetique, ti buch'utic laj staic ti jech c'otemic xa ta jventae.

<sup>18</sup>Vo'ne xa laj yac' iluc talel Dios ti vi s'elan ta xc'ot ta pasel tana le'e, c'ot ta pasel yu'un ti sc'op une.'



<sup>19</sup>“Ti ta xca'ie, ch'ancutic ti jyanlumetic ti laj xa yictaic comel ti c'u s'elan xch'unojic to ox talel ta vo'nee yo' ta sts'acliic ti Diose.

<sup>20</sup>Ja' no'ox, jtacetic batel jlicuc vun ta yalbel ya'iic ti mu soques sbaic xchi'uc ta smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ti mu slo'labe sba sjolic ti vinic antse, ti mu sti'beic sbec'tal ti chon bolometric ti mich'bil snuc' ta xchamique, ti mu stun slajesic ti ch'ich'e.

<sup>21</sup>Yu'un vo'ne xa talel, oy buch'utic ta xalic ta jujun jteclum ti oy c'usi tsots albil sc'oplal yu'un ti Moisés ti ta xavtaic ta sq'uel ta ch'ul na ta jujun sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale.”

### **Ti jlic vun ta xc'ot ta stojolic ti jyanlumetic**

<sup>22</sup>Ti jholc'opetique, ti viniqetic sbainoj ti jch'unolajeletique, xchi'uc ti jch'unolajeletique, lic st'ujic jayibuc jch'unolajeletic ti oy ta stojolique yo' jech ta staquic batel ta jteclum Antioquía xchi'uc ti Pabloe, ti Bernabee. Laj sva'anic ti Judase, Barsabas ti yan sbi xtoque, ti Silase, viniqetic ti ich'bilic ta muc' yu'un ti jch'unolajeletique.

<sup>23</sup>Xi s'elan ts'ibabil ti jlic vun ti laj yich'ic batele: “Ti vu'un jholc'opuncutique xchi'uc ti viniqetic buch'u sbainoj ti jch'unolajeletique, ti jech junotic xae, chabanucoxuc xacalboxuc ava'iic ti jyanlum jch'unolajel nacaloxuc ta Antioquiae, ta Siriae xchi'uc ta Cilicia banomile.

<sup>24</sup>Laj ca'icutic ti oy buch'u c'ot ta atojolic ti ma'uc tacbil batel cu'uncutique. Laj syanijes avo'ntonic xchi'uc ti sc'opique. La'ochic ta vul o'nton yu'un ti laj yalic tsots sc'oplal ta xavich'ic ti circuncisione, xchi'uc ta spasel ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>25</sup>Jech un, laj jcomon-nop jcotolcutic ta sva'anel jayibuc viniqetic ti li' oy ta jtojolcutic yo' jech jmoj xtal sq'ueloxuc xchi'uc ti jchi'iltic Pabloe, ti Bernabee, ti lec xquil jbatic xchi'uque,

<sup>26</sup>ja' ti buch'utic stenoj sjipoj xcuxlejic ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>27</sup>Yu'un xi s'elan ta jtaccutic talel ta atojolic ti Judase, ti Silase: Scotol taje, ja' ta xalboxuc ava'iic c'u s'elan ti smelole.

<sup>28</sup>Scotol lec laj ya'i ti Ch'ul Espiritue, xchi'uc ti vu'uncutic ti mu xa xcac'cutic yan avicatsique. Ja' xa no'ox xi s'elan ti sc'an xapasique:

<sup>29</sup>Mu xati'ic sbec'tal ti chon bolometric ac'bil ta smoton ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Mu xatun xalajesic ti ch'ich'e. Mu xati'ic sbec'tal ti chon bolometric ti jic'avemic ta xchame. Mu slo'labe sba sjolic ti vinic antse. Jun yutsil ta j'ech'el mi jech ta xapasic taje. Ja' no'ox jech yepal ta xalboxuc ava'iic. Ac'o xchi'inoxuc ti Diose.”

<sup>30</sup>C'alal jech tacatic batele, batic ta Antioquía ti c'ot stsobic ti jch'unolajeletique. Laj yac'beic c'otel ti vune.





<sup>31</sup>C'alal laj yavtaic ta sq'uelic vun ti jch'unolajeletique, xmuyubajic xa yu'un patbat ti yo'ntonique.

<sup>32</sup>Ti Judase xchi'uc ti Silase, ti ja' j'alc'opetique, laj stsatsubtasbe yo'nton ti jch'unolajeletic ta sventa ti sc'opique.

<sup>33</sup>C'alal laj yo'ntonic ti c'u sjalil joc'tsajique, albatic yu'un ti jch'unolajeletic ti junuc yo'ntonic suticuc batel ta stojol ti buch'utic tacvanic talele.

<sup>34-35</sup>Ti Pabloe, ti Bernabee comic ta Antioquía xchi'uc yan jch'unolajeletic ti laj yac'beic yipal ta chanubtasvanej ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose.

### **Ti Pabloe ta xch'ac sba ta stojol ti Bernabee**

<sup>36</sup>Ech' c'uc sjaliluc un, ti Pabloe xi laj yalbe ti Bernabee: —Batic xtoc ta sq'uelel ti jch'unolajeletic ta jteclumetic ti bu ech' caltic ti sc'op Diose yo' ta jna'tic c'u s'elan oyic.

<sup>37</sup>Ti Bernabee oy ta yo'nton ta xic' batel ya'i ti Juane, ti sbiinoj Marcos xtoque.

<sup>38</sup>Ja'uc ti Pabloe mu lecuc laj ya'i ti ta xbat xchi'invanuc ti Marcose, yu'un ictavan comel ta Panfilia banomil, mu'yuc xchi'invan ta stsutsesel ti yabtele.

<sup>39</sup>Tsots laj svul sbaic, ti xi s'elan c'ot ta pasel ti laj xch'ac sbaique: Ti Bernabee laj yic' batel ti Juan Marcose, ti ochic batel ta barco batic c'alal to Chipre.

<sup>40</sup>Ja'uc ti Pabloe laj st'uj ta yajcoltaobba ti Silase. C'alal laj yich'ic c'ubanel ta sventa syail xc'uxul yo'nton Dios yu'un ti jch'unolajeletique, loqu'ic batel ti bu taje.

<sup>41</sup>Ech' stsatsubtasbe yo'ntonic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Siriae, ta Cilicia banomile.

## **Hechos 16**

### **Ti Timoteoe ta xchi'in batel ti Pabloe xchi'uc ti Silase**

<sup>1</sup>Ti Pabloe c'ot ta jteclum Derbe xchi'uc ta Listra, ti bu laj staic jun jch'unolajel ti sbiinoj Timoteoe, ti ja' griego ti stote, squerem ol jun me' israelal jch'unolajel.

<sup>2</sup>Ti jch'unolajeletic nacalic ta Listrae, ta Iconio jteclume, lec sc'oplal yu'unic ti Timoteoe.

<sup>3</sup>Ti Pabloe oy ta yo'nton ta xchi'in ta xanobal ti Timoteoe. Va'i un, ba'yel laj yac'be yich' circuncisión yo' jech mu soc yo'ntonic ti israeletic nacalic ti bu taje, ti sna'ojic lec ja' griego ti stote.

<sup>4</sup>Ti buyuc no'ox ta x'ech' ta scotol ti jteclumetic taje, ta xalbeic ya'i ti jch'unolajeletic ti c'u s'elan laj scomonopic ti jcholc'opetique xchi'uc ti viniquetic ti sbainojic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Jerusalene.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, ti jch'unolajeletique oy no'ox yip yo'ntonic ta ch'unel ti sc'op Diose xchi'uc yacalic ta epajel jujun c'ac'al.

### **Co'ol s'elan jun macedonia vinic ac'bat yil ti Pabloe**

<sup>6</sup>Ti Ch'ul Espiritue mu'yuc xac' ochuc batel ti Pablo ti Silase ta yalel ti lequil ach' c'op ta Asia banomile. Jech o xal jelavel ijelavic ta Frigia, ta Galacia banomil.

<sup>7</sup>C'ot c'alal to sts'ac Misia banomil. Laj snop ti ta x'ochic ta Bitinia banomile. Ja'uc ti Espiritu yu'un ti Jesuse mu'yuc bu laj yac' ochicuc batel.

<sup>8</sup>Jelavel jelav ta Misia banomil, yalic batel ta Troas jteclum ta ti' nab ti bu ta xloc' x'och ti barcoe.

<sup>9</sup>Ti bu taje, xi s'elan ac'bat yil ti Pablo ta ac'ubaltic co'ol s'elan jun macedonia vinic va'al ta sc'anel vocol: “Ba coltauncutic ta Macedonia.”

<sup>10</sup>C'alal jech laj yil ti Pabloe, laj jmeltsan jbacutic yo' jech ta xibatcutic ta Macedonia banomil, yu'un laj jna'cutic ja' stuc ti Dios ta xiyic'uncutic batel ta yalel ti lequil ach' c'o'pe.

### **Ti Pabloe, ti Silase ta xalic sc'op Dios ta Filipos jteclum**

<sup>11</sup>Li'ochcutic ta barco ta Troas un. Tuc' libatcutic ta Samotracia banomil ti joyobtabil ta nabe. Ta yoc'lomal un, lic'otcutic ta Neápolis jteclum.

<sup>12</sup>Taj une, libatcutic c'alal to Filipos ti ja' jun colonia yu'un ti romanoetique, jun jteclum ti cajal c'otem sc'oplal ti oy ta muc' ta lum Macedonia banomile. Licomcutic jayib c'ac'al ti bu taje.

<sup>13</sup>Ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, liloc'cutic batel ta sti'il jteclum ta nopol ti' uc'um, yu'un laj jnopcutic ti oy bu xu' ta xc'opoj xti'in ti israetique. Ti bu taje, chot xichicutic c'otel ti laj calbecutic ya'i lequil ach' c'op ti antsetic ti c'u yepal tsobolique.

<sup>14</sup>Oy jun ta scotolic ti sbiinoj Lidiae, liquem talel ta jteclum Tiatira, ja' jun jchon lequil poc' ic'-ic' losantic sba stsajale. Ti jech ta xich' ta muc' Dios ti ants taje, ti ts'etel xchiquin ta ya'yiel ti lequil ach' c'o'pe, tijbat yo'nton yu'un Dios ta sts'etanel xchiquin ta ya'yiel ti c'u s'elan ta xal ti Pabloe.

<sup>15</sup>Laj yich' vo' xchi'uc ti yalab xnich'nabe. C'un to un xi laj sc'anbuncutic vocole: — Mi ta xavil jch'unolajelun ta melel yu'un ti Cajvaltique, la'ic, comanic ta jna. Laj sujuncutic yo' jech ta xicomcutic ta sna.

<sup>16</sup>Oy bu c'ot ta pasel un, c'alal ta xibatcutic bu ta stsob sbaic ta c'opojel ti'inele, laj jtacutic ta be jun jmosovil tseb ti ventainbil yu'un pucuj ti sna' xt'unvane. Ti jech sna' xt'unvan ti tsebe, yepal no'ox ta spas canal taq'uin yu'un ti yajvaltaque.

<sup>17</sup>Ti tseb taje xi x'avet ta xal ti sts'acloj batel ti Pabloe xchi'uc ti vu'uncutique: —Ti viniqetic le'e, ja' yajtuneltac ti cuxul Dios ti oy ta vinajele, ti ta xalboxuc ava'iic sc'oplal ti pojel colele.

<sup>18</sup>Ep c'ac'al jech ta spasilan ti tsebe. Mu xa ts'icbajuc laj ya'i ti Pabloe. Sq'uel xcha' sutel spat ti xi laj yalbe ti pucuj ti yu'ninoj ti tsebe: —Ta sventa ti Jesucristoe, ta xcalbot ava'i, loc'an batel ta stojol ti tsebe. Ta jech yepal ti tsebe, ictae comel yu'un ti pucuje.



- <sup>19</sup>Ja'uc ti c'alal laj yilic ti yajvaltac ti tseb ti mu'yuc xa ta x'och ti taq'uin ta sc'obique, laj staquic ti Pabloe, ti Silase. Bat yaqu'ic ta stojol j'opisialetic ti bu ta xchapanvanique.
- <sup>20</sup>Bat sva'anic ta stojol jchapanvanejetic ti xi lic yalique: —Ti israelal viniquetic li'e ta syanijesbe yo'nton ti jteclume.
- <sup>21</sup>Mi ja'uc stac' xcac' quetic ti c'u s'elan ta xchanubtasvanique, mi ja'uc ta spasel ti c'usi ta xalique, yu'un romanootic.
- <sup>22</sup>Voch xiic liquel ti jnaclejetic ta scontrainel ti Pabloe, ti Silase. Ti jchapanvanejetique laj yalic mantal ti ac'o yich' loq'uesbel ti sc'u'ique yo' ta xich'ic tsitsel ta vach'.
- <sup>23</sup>C'alal ep xa laj stsitsique, laj sjpic ochel ta chuquinab. Laj yalbe mantal ti jchabiej chuquinab ti ac'o xchabi leque.
- <sup>24</sup>C'alal jech laj yich' mantal ti jchabiej chuquinabe, laj stic' ochel ta yut to chuquinab ta j'ech'el, ti laj slats'beic comel ta ch'objbil te' ti yacanique.
- <sup>25</sup>Ta o'lol ac'ubal un, ti Pabloe, ti Silase c'opoj ti'inic, xchi'uc ta xq'uejinic ta sq'uejimol Dios, ti ts'etel xchiquinic ta xa'iic ti yan jchuqueletique.
- <sup>26</sup>Ta jech to yepal un, tal tsots niquel ti laj sc'uyilanbe yibeltac spac'obaltac ti chuquinabe. Ta yorail no'ox jam scotol sti' ti chuquinabe, ti laj coluc scotol ti jchuqueletic ti chucajtac ta carinae.
- <sup>27</sup>C'alal julav ti jchabiej chuquinabe, laj yil ti jamajtic xa sti' ti chuquinabe. Laj snit loq'uel ti yespadae yo' jech ta smil sba, yu'un laj snop ti jatavic xa batel scotol ti jchuqueletique.
- <sup>28</sup>Ti Pabloe xi lic yavtae: —Mu xamil aba, li' oyuncutic jcotolcutique.
- <sup>29</sup>Va'i un, ti jchabiej chuquinabe laj stac ta c'anel c'oc', ti xnicnun xa ta xi'el och batel ta anil. Ba quejluc ta yoc ti Pabloe, ti Silase.
- <sup>30</sup>Ta jech yepal un, laj sloq'ues batel ti jcholc'opetique, ti xi laj sjac'bee: —Yojtot, ¿c'usi stac' ta jpas yo' ta xicol?
- <sup>31</sup>Xi tac'avique: —C'otuc ta avo'nton ta xch'unel ti Cajvaltic Jesucristoe, ta xata apojel acolel xchi'uc ti avalab anich'nabe.
- <sup>32</sup>Laj yalbeic ya'iic ti sc'op Diose, xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae.
- <sup>33</sup>Ta yorail ti ac'ubal taje, ti jchabiej chuquinabe lic spocbe syayijemal ti jcholc'opetique. Ta jech yepal ti stuque xchi'uc ti yalab xnich'nabe, ac'bat yich'ic vo'.
- <sup>34</sup>Ta ts'acal to un, laj yic' ech'el ta sna ti Pabloe ti Silase, tey laj yac' ve'uc ti xmuyubaj xa xchi'uc ti yalab xnich'nab ti c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Diose.
- <sup>35</sup>Ti sob ta yoc'lomal une, ti jchapanvanejetique laj staquic batel mayoletic ta stojol ti jchabiej chuquinab ti ac'o sloq'ues batel ti Pabloe, ti Silase.

<sup>36</sup>Ti jchabiej chuquinabe xi laj yalbe ya'i ti Pabloe: —Laj quich' mantal yu'un ti jchapanvanejetic ti ta xajcoltaoxuc loq'uele. Junuc xa avo'ntonic, batanic.

<sup>37</sup>Ja'uc ti Pabloe xi laj yalbe ya'i ti mayoletique: —Romano vinicuncutic, ta jech yepal laj quich'cutic tsitsel ta sba ta satic ti jnaclejetic ti c'alal mu'yuc to chapanbil c'usi ti jmulcutique, ti ja' no'ox jip xi xi'utecutic ochel ta chuquinabe. Tana une, ¿mi yu'un ta mucul ta xisloq'uesuncutic ta chuquel? Laj to c'op unbi. Ac'o tal sloq'uesuncutic stuquic.

<sup>38</sup>Ti mayoletique bat ya'ibeic sna' ti jchapanvanejetic ti va'i s'elan taje. Ti c'alal laj ya'iic ti ja' romano viniquetique, xi'ic ta j'ech'el.

<sup>39</sup>Ti jchapanvanejetique bat slequil c'oponic ti Pabloe, ti Silase ti ch'aybaticuc ti smulique. Laj sloq'uesic ta chuquinab. Laj sc'anbeic vocol ti ac'o loq'uicuc batel ta muc' ta lume.

<sup>40</sup>C'alal loq'uic ta chuquel ti Pabloe, ti Silase batic ta sna ti Lidiae. C'alal laj yo'ntonic ta svu'lanel ti jch'unolajeletique xchi'uc ta stsatsubtasbel ti yo'ntonique, loq'uic batel ti bu taje.

## Hechos 17

### Xvochvun ti jnaclejetic ta jteclum Tesalónica

<sup>1</sup>C'alal laj stam batel sbeic ti Pabloe xchi'uc ti Silase, ech'ic ta Anfípolis jteclum xchi'uc ta Apolonia jteclum. Laj taj une, c'otic ta jteclum Tesalónica ti bu oy xch'ul na ti israeletique.

<sup>2</sup>Ti Pabloe jech ono'ox stalel ti ta xbat ta ch'ul na c'alal ta sta ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale. Jech o xal oxib xemuna jalij teye, tsots laj sva'an sba ta yalbel ti jnaclejetic ti c'usi ta xal ti ch'ul c'ope.

<sup>3</sup>Lec jamal laj yalbe smelol ti tsots sc'oplal ta xcham ti Cristoe, ti c'alal mi jech chame, tsots sc'oplal ta xcha'cuxi. Xi to laj yalilane: —Ti Cristo Jcoltavanej taje, ja' ti Jesús ti Buch'u ta xcalboxuc ava'iic ti sc'oplale.

<sup>4</sup>Oy jlom israletic c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel, ti laj stsob sbaic xchi'uc ti Pabloe, ti Silase. Yepal no'ox jyanlumetic laj xch'unic ec ti nijil chimilic ono'ox ta stojol ti Diose, xchi'uc yepal no'ox antsetic ti ich'bilic ta muc' ti lec sc'oplalique.

<sup>5</sup>Ti jech taj une, oy jlom israletic ti mu xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, lic yit'ixal yo'ntonic. Laj stsobic jayibuc ch'ajil viniquetic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic ti buyuc no'ox ta x'ech' yu'unic ti c'ac'ale, ti laj soquesbeic yo'nton ti muc' ta lum ti xvochvun no'ox liquel yu'unique. Ma'uc no'ox taje, bat svoliic sna ti Jasón ta sa'el ti Pabloe xchi'uc ti Silase, ta xjochic loq'uel yo' jech ta xba yaq'uic ta yoc ta sc'ob ti jnaclejetique.

<sup>6</sup>Ti jech mu'yuc laj staic ti bu taje, ja' laj xjochic batel ti Jasone xchi'uc jun chib jch'unolajeletic, ti bat yaq'uic ta stojol ti jchapanvanejetic yu'un ti jmuc' ta lume, ti xi

ta x'avanique: —Ti viniquetic li'e, ja'ic ti buch'u yacalic ta sliquesic c'op ta sjunul banomile, talic xa li' ta jlumaltic ta sliquesel c'op xtoque.

<sup>7</sup>Lec la ya'i ti Jasón ta stic' ochel ta snae. Scotolic ta scontrainbeic smantal ti ajvalil romano cu'untique, yu'un ta xalic ti oy la yan ajvalil ti ja' Jesús sbie.

<sup>8</sup>C'alal jech laj ya'iic ti c'u yepal volol ti jnaclejetique xchi'uc ti j'opisialetique, xvochetiic xa liquel.

<sup>9</sup>Ja'uc ti Jasone xchi'uc ti xchi'iltaque laj yaq'uic comel taq'uin sventa coltatic batel.

### **Ti Pabloe xchi'uc ti Silase oyic ta Berea jteclum**

<sup>10</sup>Ti jch'unolajeletique ta ora no'ox laj sjatviltasic ti Pabloe, ti Silase ti loq'uicuc batel ta ac'ubaltique, baticuc ta Berea jteclum. C'alal c'otic ti bu taje, batic ta ch'ul na yu'un ti israeletique.

<sup>11</sup>Ti israeletic teye ja' lec yo'ntonic, ja' mu sta ti oyic ta Tesalónica, yu'un ta yutsil yo'ntonic laj yich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope. Yu'un jujun c'ac'al ta sq'uelic ta sc'op Dios yo' ta sna'ic mi melel ti c'usi ta x'albatique.

<sup>12</sup>Ti jech taj une, yepal no'ox c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel. Ep c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel xtoc jyanlum viniquetic xchi'uc antsetic ti ich'bilic ta muq'ue.

<sup>13</sup>C'alal laj ya'iic ti israeletic nacalic ta Tesalónica ti yacal ta xalic sc'op Dios ti Pablo ta Bereae, bat soquesbe yo'ntonic ti jnaclejetique.

<sup>14</sup>Ja'uc ti jch'unolajeletique ta ora no'ox laj staquic batel ta ti' nab ti Pabloe. Yan ti Silase, ti Timoteoe comic ta Berea jteclum.

<sup>15</sup>Ti buch'utic laj sbainic ta sbeiltasel ti Pabloe, yic'ojic batel c'alal to muc' ta lum Atenas. Laj taj une, yich'ojic xa talel mantal ti baticuc no'ox ta ora ti Silase, ti Timoteoe yo' chba stsob sbaic xchi'uc ti Pabloe.

### **Ti Pabloe oy ta jteclum Atenas**

<sup>16</sup>C'alal ja' o ta xmalavan ta jteclum Atenas ti Pabloe, xbiet liquel yo'nton c'alal laj yil ti naca c'usitic meltsanbil ta c'abal ta xich'ic ta muc' ti jnaclejetique.

<sup>17</sup>Jech o xal ti Pabloe sna' lec c'usi ta xal ta ch'ul na xchi'uc ti israeletic, xchi'uc ti jyanlumetic ti nijil chimilic ta stojol ti Diose, xchi'uc ti buch'utic ta stsob sbaic tal ta stojol ti jujun c'ac'al tey ta ch'ivite.

<sup>18</sup>Oy jlom jchanubtasvanejetic yu'un ti epicureoetique xchi'uc ti estoicoetique, tey lic svul sbaic xchi'uc ti Pabloe, ti xi ta xalic ti jlome: —¿C'usi ta xal ti vinic li'e, ti jeché' no'ox xtaqui jovil vulvune? Xi ta xalic ti yan xtoque: —Ja' nan ta spucbe sc'oplal yan diosetic. Ti jech ta xalbeic taje, yu'un ta x'albatic lequil ach' c'op yu'un ti Pabloe, sc'oplal ti Jesuse xchi'uc ti cha'cuxie.

<sup>19</sup>Va'i un, yic'ojic batel ta tsobobbail ti sbiinoj ti bu nopem xa'i ta sbijubtas sbaique, ti xi laj sjac'beique: —¿Mi xu' xavac' ta na'el c'usi ti ach' chanubtasel avich'oj talel ta jtojolcutique?



- <sup>20</sup>Yu'un ti c'usi ta xavalbuncutique, toj yan ta a'yiél. Ta jc'an ta jna'cutic c'usi smelol scotol taje.
- <sup>21</sup>Yu'un scotol ti atenienetique xchi'uc ti jyanlumetic nacalic teye, mu'yuc c'usi yan batem ta yo'ntonic, ja' no'ox ta sc'an ta xa'iic ti c'usi ach' ta xich' alele.
- <sup>22</sup>Ti Pabloe va' xi liquel ti tsobolic ta Areópagoé, ti xi laj yale: —Viniquetic ti li' nacaloxuc ta Atenase, ta xquil ti nijil chimiloxuc ta yich'el ta muc' ti diosetique.
- <sup>23</sup>Yu'un c'alal lixanav li' ta alumalique, laj quil ti ep c'usitic ta xavich'ic ta muq'ue. Ja' jech xtoc oy bu laj jta ti xi ta xal sletrail jun altar ti c'ot ta jsat bu ta xavich'ic ta muc' ti diosetique: 'Ja' sventa jun dios ti mu xvinaj ta q'uelele.' Lec oy un cha'e, ti Dios ti mu xvinaj ta q'uelel ti ta xavich'ic ta muq'ue, ja' tal xcalboxuc ava'iic ti sc'oplale.
- <sup>24</sup>“Ti Dios ti laj smeltsan ti banomile xchi'uc scotol ti c'usitic oye, le'e, ja' yajval vinajel, banomil. Mu xnaqui ta ch'ul naetic meltsanbil yu'un ti jnaclejetique.
- <sup>25</sup>Ma'uc ti utsuc xa sc'an pojel coltael yu'un ti jnaclejtique. Ja' ta xac' ti jcuxlejale, xchi'uc ta yich'el ti iq'ue xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtune.
- <sup>26</sup>Ta sventa jun vinic, ayan talel muc'tiquil lumetic yu'un ti Diose yo' ta xnaqui ta sjoylej banomil. Ja' snopoj stuc bu ta xac' naquiuc xchi'uc c'u sjalil ta xcuxiic yu'un.
- <sup>27</sup>Jech laj spas ti Dios taje, ja' ta sventa yo' ac'o sa'ic ti Diose, xu' van ta staic mi ta sa'olanique ac'o mi mu nomuc oy ti Dios ta jtojoltic ti jujunotique.
- <sup>28</sup>Yu'un ta sventa ti Diose, cuxulotic, ta xijxanavotic, ti jech li' oyotique jech c'u cha'al ti xi laj yalic ti bijil viniquetic avu'unique: 'Yalab xnich'nabotic ti Diose.'
- <sup>29</sup>Yu'un ti jech yalab xnich'nabotic ti Diose, ma'uc xtal ta joltic ta snopel ja' Dios ti c'usitic loc'tabil ta oroe, ta platae, ta tone, ti xvul no'ox ta sjolic c'u s'elan pasbil yu'un ti jnaclejetique.
- <sup>30</sup>Ti ta vo'nee, ti Diose laj sts'icbe talel sbolil sjol yo'ntonic ti jnaclejetic ta scoj ti mu sna'ique. Avi tana une, ta xalbe ta sbejel banomil ti suticuc talel ta stojole.
- <sup>31</sup>Ti Diose chapal xa jun c'ac'al ta yutsil yo'nton ta xchapan ti jnaclejetic ta sventa ti jun vinic laj st'uje. Svinajeb ti t'ujbil ti vinic taje, ja' ti laj yac' iluc ti laj xcha'cuxese.”
- <sup>32</sup>C'alal jech laj ya'iic sc'oplal ti cha'cuxiele, lic na'levanicuc ti jlome. Ti jlome xi laj yalbeique: —Tey ta xavalbuncutic yan velta.
- <sup>33</sup>Ti Pabloe laj yicta comel.
- <sup>34</sup>Ja'uc le'e, oy jlom laj sts'acliic batel ti Pabloe, ti c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele. Ta scotol ti c'u yepale, oy jun vinic sbiinoj Dionisio ti yich'oj yabtel ta tsobobbail Areópagoé, xchi'uc jun ants ti sbiinoj Dámarise xchi'uc oy to yan ti c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

## Hechos 18

### Ti Pabloe oy ta Corinto jteclum



- <sup>1</sup>Ts'acal to un, ti Pabloe iloc' batel a Atenas, bat ta jteclum Corinto.
- <sup>2</sup>Ti bu taje, laj sta sbaic xchi'uc jun israelal vinic ti sbiinoj Aquila ti liquem talel ta Ponto banomile. Yu'un ach' to no'ox svulelic ti Aquilae xchi'uc ti yajnil Priscila ti iloq'uic talel ta Italia banomile, yu'un laj yal mantal ti ajvalil Claudioe ti loq'uicuc batel ta Roma jteclum scotol ti israeletique. Ti Pabloe bat svu'lan ti Aquilae xchi'uc ti Priscilae.
- <sup>3</sup>Ti jech co'ol yabtelic sna'ic smeltsanel axibaletique, jech o xal ti Pabloe com abtejuc xchi'uc.
- <sup>4</sup>C'alal ta sta jujun sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Pabloe ta xbat ta ch'ul na ti bu laj yac'be yipal ta yac'bel sna' c'otuc ta yo'ntonic yu'un sc'oplal Jesús ti israeletique xchi'uc ti jyanlumetique.
- <sup>5</sup>C'alal c'otic ta Corinto ti Silase xchi'uc ti Timoteo ti liquic talel ta Macedoniae, ti Pabloe ja' lic yo'ntolin ta yabtalan ta yalel ti lequil ach' c'o'pe, ti jamal laj yalbe ya'i ti israeletique, ti Cristo ta smalaique, ja' ti Jesuse.
- <sup>6</sup>Ja'uc ti israeletique lic yich'ic ta contra ti Pabloe, lic stsaquic ta c'op. Jech ti Pabloe laj slilin spucuquil ti sc'u'e, senyail ti stoyobbailique, ti xi laj yalbee: —Ta amul atuquic ta xabatic ta ch'ayel. Ma'uc xa jmul ti vu'une. Avi li' tanae, ta xibat ta stojolic ti jyanlumetique —xi.
- <sup>7</sup>Loc' batel ta ch'ul na, bat ta sna jun vinic ti ta xich' ta muc' ti Diose, Justo ti sbie, ti nacal ta xocon ch'ul nae.
- <sup>8</sup>Jech ec ti Crispoe, banquilal yu'un ti ch'ul nae, c'ot ta yo'nton ta xch'unel xchi'uc ti yalab xnich'nabe. Yepal ti corintoetique c'alal laj ya'iic ti c'u s'elan ta xich' alele, c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel xchi'uc laj yich'ic vo'.
- <sup>9</sup>Oy jun ac'ubal ti Pabloe xi s'elan ac'bat yil yu'un ti Cajvaltique: —Mu xaxi'. Mu xapajes aba. Ac'bo yipal ta yalel ti lequil ach' c'o'pe.
- <sup>10</sup>Li' jva'anoj jba ta atojole. Mu'yuc buch'u xu' ta xayilbajinot yu'un yepal no'ox oy ti jteclumal li' ta jteclume.
- <sup>11</sup>Jech ti Pabloe joc'tsaj o'lol xchibal jabil ta Corintoe, ti laj xchanubtasan ta sc'op Diose.
- <sup>12</sup>Ja'uc c'alal yorail ochem ta gobernador ta Acaya banomil ti Galione, ti israeletique laj stsob sbaic ta scontrainel ti Pabloe, ti laj yiq'uic batel ta stojol ti ajvalil ti bu ta xchapanvane.
- <sup>13</sup>Xi laj yalbeic ti ajvalile: —Ti vinic li'e ta xalbe ya'i ti jnaclejetique ti yich'icuc ta muc' ti Diose, ti mu xco'olaj xchi'uc c'u s'elan liquem ti mantal cu'uncutique.
- <sup>14</sup>Ta xa ox xc'opoj ti Pabloe, c'alal ja' o xi laj yal ti Galión ta stojol ti israeletique: —Mi ja' jun jbjaj-mantal, mi tsots smul ti staoj ta j'ech'ele, ta xca'iboxuc ac'opic ti israeloxuque.

<sup>15</sup>Ja'uc le'e, naca no'ox ac'op atuquic, sc'oplal no'ox biiletic xchi'uc ja' no'ox amantal atuquic. Mu jc'an jchapan jech c'op taje, chapano atuquic.

<sup>16</sup>Laj stacan loq'uel ta xchapanobbail.

<sup>17</sup>Ti bu taje, scotol ti griegoetique, ta sba ta sat ti Galione laj stsaquic ta majel ti Sóstenes ti buch'u yich'oj ta sventa ti ch'ul nae, ja'uc ti Galione mu sventauc.

### **Ti Pabloe ta sut batel ta Antioquía, ta sliques yoxcojal yabtel**

<sup>18</sup>Ep to c'ac'al jalij ta Corinto ti Pabloe. Ts'acal to un, laj sc'oponan comel ti jch'unolajeletique. Jmoj och batel ta barco xchi'uc ti Aquilae, ti Priscilae yo' ta xbatic ta Siria banomil. C'alal mu'yuc to ta x'och ta barco ta Cencreas jteclume, lic st'انبun ti sjole yo' ta xc'ot ta pasel yu'un ti strate yaloje.

<sup>19</sup>C'alal c'otic ta jteclum Efesoe, ti Pabloe laj xch'ac sba ta stojol ti Aquilae, ti Priscilae, bat ta ch'ul na ta sc'oponel ti israeletic ti stsoboj sbaic ti bu taje.

<sup>20</sup>C'anbat vocol yu'un ti israeletic, ti jalijuque. Mu jechuc laj sc'an ti Pabloe.

<sup>21</sup>C'ajomal no'ox xi laj yal ti laj sc'oponan comele: —Tsots sc'oplal ta xibat ta Jerusalén ta yet'esel ti q'uin ta xa xtale. Ta xisut talel ta sq'ueloxuc xtoc mi jech ta sc'an ti Diose. Och batel barco ti Pabloe, bat ta Efeso.

<sup>22</sup>C'alal c'ot ta Cesareae, laj stam batel sbe c'alal Jerusalén ta sc'oponel ti jch'unolajeletique. Ts'acal to un, yal batel ta Antioquía.

<sup>23</sup>Jalij c'u sjaliluc, lic xanavuc ta stsatsubtasbel yo'nton ti jch'unolajeletic buyuc no'ox oyic ta Galaciae, ta Frigia banomile.

### **Ti Apolose ta xal ach' c'op ta Efeso jteclum**

<sup>24</sup>Ti jech yorail taje, c'ot ta Efeso jteclum jun israelal vinic ti sbiinoj Apolose, ti liquem talel ta Alejandría jteclume. Ti Apolose xtojob lec ta yalel yu'un xojtiquin lec ti sc'op Diose.

<sup>25</sup>Chanubtasbil lec c'u s'elan ta sc'an ti Diose, ta sjunul yo'nton jamal ta xal ti c'u yepal ta sna' sc'oplal ti Jesuse, ac'o mi ja' no'ox sna' c'u s'elan chanubtasvan ti Juan j'ac'-ich'-vo'e.

<sup>26</sup>C'alal laj ya'ic ti Aquilae, ti Priscilae ti sjunul yo'nton ta xchanubtasvan ti Apolos ta ch'ul nae, slecoj bu laj yiq'uc batel yo' ta xalbeic ya'i smelol c'u s'elan ta sc'an ti Diose.

<sup>27</sup>C'alal ta xbat ya'i ta Acaya banomil ti Apolose, ti jch'unolajeletic ta Efesoe laj sts'ibaic batel jlic vun ta stojol ti jch'unolajeletic ta Acayae yo' ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Apolos ti bu taje. C'alal ic'ot ta Acayae, yepal ti jch'unolajeletic laj scolta ti buch'utic ta sventa yutsil yo'nton ti Dios ti coltabilic yu'un ti ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>28</sup>Yu'un ta xac'be sna' ti israeletic, mu'yuc stuq'uil ti c'u s'elan ta snopique. Mu ja'uc stac' spac ti sc'oplalique, yu'un ta stam loq'uel ta sc'op Dios ti Cristo ti ta smalalique, ja' ti Jesuse.



## Hechos 19

### Ti Pabloe oy ta Efeso jteclum

- <sup>1</sup>Ti jech oy ta Corinto ti Apolose, ti Pabloe ech' ta vitsetic, c'ot ta Efeso jteclum ti bu oy laj sta jayvo'uc jch'unolajeletique,
- <sup>2</sup>ti xi laj sjac'beique: —C'alal c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti Jesuse, ¿mi laj xa avich'ic ti Ch'ul Espiritue? Xi laj staqu'ic ti jch'unolajeletique: —Mu'yuc ca'binojcutic jutebuc sc'oplal mi oy ti Ch'ul Espiritue.
- <sup>3</sup>Jech laj sjac' ti Pabloe: —¿Buch'u ta sventa ti laj avich'ic vo' un cha'e? Ti stuquique xi laj staqu'ique: —Ja' sc'oplal ti ich'ob vo' yu'un ti Juane.
- <sup>4</sup>Xi laj yal ti Pabloe: —Melel, ti Juane laj yac'be yich'ic vo' ti buch'utic ta sutes sbaique. Laj yalbe ya'i xtoc ti tsotsuc sc'oplal c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unel ti Buch'u ta to xtale, ti xcaltique, ja' sc'oplal ti Jesús ti Jcoltavaneje.
- <sup>5</sup>C'alal laj ya'iic taje, ti jch'unolajeletique lic yich'ic vo' ta sventa ti Cajvaltic Jesuse.
- <sup>6</sup>C'alal laj scajan sc'ob ti Pablo ta stojol ti jch'unolajeletique, ventainatic yu'un ti Ch'ul Espiritue, xchi'uc lic c'opojicuc ta yan c'opetic ta scaj'alel ti c'usitic ta to xc'ot ta pasele.
- <sup>7</sup>Ti ta scotolique, ja' nan lajcha'vo' (12) viniquetic.
- <sup>8</sup>Oxib (3) u sjalil xc'otilan ta ch'ul na ti Pabloe, ti bu mu ta xi'eluc ta xac'be sna' ti jnaclejetic ti ventainel yu'un ti Diose.
- <sup>9</sup>Ja'uc ti jlom jnaclejetic ti tsots yo'nton xa'i sbaique, ti mu xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, ta sba ta sat jnaclejetic lic chopol c'opojicuc ti c'usi ta sc'an ti Diose. Va'i un, ti Pabloe laj xch'ac sba batel. Laj yic' batel ti jch'unolajeletic ta jun escuela yu'un ti vinic Tirano sbie. Ti bu taje, scotol c'ac'al ta xchanubtasan.
- <sup>10</sup>Chib jabil jech laj spas ti Pabloe. Ti buyuc no'ox oy ti jnaclejetic ta Asia banomile laj ya'iic ti lequil ach' c'ope jech c'u cha'al ti israeletique xchi'uc ti jyanlumetique.
- <sup>11</sup>Laj yac' iluc smuc'ul stsatsal ti Diose ta sventa ti Pabloe.
- <sup>12</sup>Ti c'usiuc no'ox ta stunes ti Pabloe, manchuc mi spoc', mi sc'u' ti ta xich'ic batel ta stojol ti jchameletique, ta xcolic xchi'uc ta xloc' batel ti pucuj ta stojolique.
- <sup>13</sup>Oy jun chib j'ech'el-be israelal viniquetic ti ta staquic loq'uel ti pucuj yalojic ti oy ta yo'nton ti jnaclejetique, ti xi ta xalic ti ta stunesbeic sbi Jesús ta stojol ti pucuje: —Ta xcalbot ava'i, loc'an batel ta sventa Jesús jech c'u cha'al ta spas ti Pabloe.
- <sup>14</sup>Ja' jech s'elan ta spasic vucvo' (7) xnich'nab jun pale ti sbiinoj Escevae.
- <sup>15</sup>C'alal jech oy bu ta spasiq, xi tac'batic yu'un ti pucuje: —Jna' Buch'u ti Jesuse. Jna' buch'u ti Pabloe. Ja'uc ti vo'oxuque, ¿buch'uoxuc?
- <sup>16</sup>Jech o xal ti vinic ch'amunbil yu'un ti pucuje, sjunul yip bitic batel. Laj stsal scotol. Laj sbalalin ta majel. Yayijemic t'anajtic jatavic batel ta snaic.

<sup>17</sup>Scotol ti c'u yepal nacalic ta Efesoe, mu'yuc ta avel mi israeletic, mi jyanlumetic xi'ic ta j'ech'el c'alal jech laj ya'iique. C'ot ta pasel un ti c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti oy smuc'ul stsatsal sc'oplal ti Jesucristoe.

<sup>18</sup>Scotol ti c'u yepal c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, lic yalic ta jamal ti c'usi mu stac' avel ti c'usi laj xa spasic ta ba'yele.

<sup>19</sup>Yepal no'ox ti buch'utic xchanojic ta yaq'uel ti chamele, laj yich'ic talel ti svunique. Ta sba ta sat jnaclejetic laj xchiq'uic. Ti c'alal laj xchapic stojol ti svunique, loc' ta chapel ti nopol lajuneb yoxvinic ta mil (50,000) plata taq'uin.

<sup>20</sup>Ti lequil c'op yu'un ti Cajvaltique, tanij batel xchi'uc ta xac' iluc ti smuc'ul stsatsale.

<sup>21</sup>Ti jech c'ot ta pasel taj une, ti Pabloe lic snop sc'an chba sq'uel ti jch'unolajeletic ta Macedoniae, ti ta Acaya banomile xchi'uc ta stam batel sbe ta Jerusalén. Ma'uc no'ox taje, yu'un laj yalbe sba mi laj yo'nton ta Jerusalene, ta xbat c'alal to Roma banomil.

<sup>22</sup>Va'i un, laj stac jelavel cha'vo' yajcoltaobba ta Macedonia, ja' ti Timoteoe xchi'uc ti Erastoe. Ja'uc ti stuque jalij to ta Asia banomil.

### **Tsots c'op lic ta jteclum Efeso**

<sup>23</sup>Ti jech yorail taje, lic tsots c'op ta sventa ti oy c'usi ach' ta xc'ot ta pasele,

<sup>24</sup>ta scoj ti laj sliques jun vinic ti sbiinoj Demétrioe, ti sna' yabtelanel plateroe. Ti vinic taje ta sloc'ta ta plata yuni ch'ul nail ti xch'ul-me'ic ti Dianae, yu'un ep ta x'ictabat comel scanalil ti buch'utic ta x'abtejic xchi'uque.

<sup>25</sup>Va'i un, ti vinic taje lic stsob xchi'iltac ti jmoj yabtelique xchi'uc yan ti co'ol jech sna' x'abtejique, ti xi laj yalbe ya'iique: —Jchi'iltac, ati vi s'elan ti cabtelique, xana'ic ti mu'yuc c'usi jna'tic yu'une.

<sup>26</sup>Ava'yiojic avilojic ti vo'oxuque, ti ma'uc la diosetic ti c'usitic meltsanbil ta c'abal ta xalolan ti Pabloe. Ep xa c'ot ta sjol yu'un ti jnaclejetique, ti ma'uc no'ox li' ta Efesoe, yu'un buyuc no'ox li' ta Asia banomile.

<sup>27</sup>Ti jech taje, toj xi'bal sba. Xu' ta xc'ot ta xch'ayel ti jbolomaltique. Xu' ta soc sc'oplal xch'ul na ti jmuc' ta ch'ul me'tic Dianae, ti ich'bil ta muq'ue. Ti jech taje, ta xch'ay sc'oplal ti yutsil slequilal ti jme'tique c'alal ich'bil ta muc' li' ta Asiae xchi'uc ta scotol ti banomile.

<sup>28</sup>C'alal jech laj ya'iic ti c'op taje, xi lic avanicuc ta scapemal sjolique: —Laj to ta avel ma' ti tsalbil ta xc'ot sc'oplal ti jch'ul me'tic Diana li' ta Efesoe.

<sup>29</sup>Va'i un, buyuc no'ox oy ti c'op ta sjunul ti jteclume. Xvoretic batel ta stsaquel ti Gayoe, ti Aristarcoe, ti ja' chib xchi'iltac ti Pablo liquemic talel ta Macedoniae. Laj xjochic batel ta jun muc' ta na bu tsobobbail yu'unique.

<sup>30</sup>Ta ox stic' sba ochel ya'i ti Pablo ta sc'oponel ti bu oy vololic ti jnaclejetique. Mu'yuc x'aq'ue ochuc batel yu'un ti jch'unolajeletique.

<sup>31</sup>Ta stojol j'opisialetic yu'un ti Asia banomile, oy jun chibuc ti lec xil sbaic xchi'uc ti Pabloe, laj staquic mantal ti mu stic' sba ochel ti Pablo ti bu taje.

<sup>32</sup>Va'i un, ti bu stsoboj sbaic ti jnaclejetique jeltos ti c'u s'elan ta x'avanique. Xvochvun no'ox ta jmec ti jnaclejetique. Yepal no'ox xtoc ti mu sna'ic c'u cha'al ti tsobolique.

<sup>33</sup>Oy jlom laj yalic ac'o sva'an sba ta yalel smelol c'op ti Alejandro, ta sba ta sat scotolic ti xuje ochel yu'un ti israeletic. Ti Alejandro lic sva'an sc'ob ta spajtsanel ti jnaclejetique, ta spacbel sc'oplal ti israeletic ti oyic ta jteclume.

<sup>34</sup>Ja'uc ti c'alal laj yilic ja' jun israel eque, nopol chibuc ora x'avlajetic ti xi ta xalique: “Laj ta alal ma' ti tsalbil ta xc'ot sc'oplal ti jch'ul me'tic Diana li' ta Efesoe.”

<sup>35</sup>C'alal cuch yu'un spajtsanel jnaclejetic ti jts'ibajome, xi laj yale: —Yajval lum Efeso, sjoylej banomil sna'ojic lec ti vo'otic jbainojtic ta sq'uelel xchabiel xch'ul na ti jalal me'tic Dianas, ti sloc'obbail ti yal talel ta vinajele.

<sup>36</sup>Mu stac' muquel ma' ti c'usi c'ot ta pasele. Ts'ijlanic. Nopic lec ti c'usi sc'an pasele.

<sup>37</sup>Ti viniquetic avic'ojic talele, mu'yuc chopol ta xc'opojic ta stojol ti ch'ul nae. Mi ja'uc ta soquesbeic sc'oplal ti jch'ul jme'tic Diana cu'untique.

<sup>38</sup>Ti Demétrioe xchi'uc ti xchi'iltac ta abtele, mi oy c'usi sc'an chapanbele, ac'o yac'be xchapan ti jchapanvanejetique, yu'un oy chapanobbail xchi'uc jchapanvanejetic. Xu' ta sc'an parte ta stojol ti j'abteletic ta sa'be sc'oplal ti c'usi ta xtun yu'unique.

<sup>39</sup>Mi yan c'usi ta xac'anic chapanele, tsots sc'oplal ja' o xavalic c'alal tsobol scotol ti jchapanvanejetique.

<sup>40</sup>Ti vi s'elan c'ot ta pasel le'e, toj xi'bal sba. Xu' xij'albatotic jsa'letootic. Mu xtac' cu'untic c'usi ta xaltic mi lisjac'botic ti vi s'elan xijvochvune.

<sup>41</sup>C'alal laj yo'nton ta yalel taje, laj stam sbeic.

## Hechos 20

### Ti Pabloe ta stam batel sbe ta Macedonia xchi'uc ta Grecia banomil

<sup>1</sup>C'alal lamaj ti voch voch c'ope, ti Pabloe laj stac ta iq'uel ti jch'unolajeletic yo' jech ta sbijubtasan. Laj taj une, laj sc'oPONAN comel, bat ta Macedonia banomil.

<sup>2</sup>Ti buyuc no'ox oyic ti jch'unolajeletic taje, ech' svu'lanan ta stsatsubtasbel yo'ntonc ta sventa ti sc'ope. Ts'acal to un, c'ot ta Grecia banomil.

<sup>3</sup>Joc'tsaj oxib (3) u ti bu taje. Xchapanoj xa sba ta stamel batel ti barcoe yo' ta xbat ta Siria banomil c'alal ja' o laj ya'i ti chapanbil xa sc'oplal ta stsaque yu'un ti israeletic. Va'i un, c'ot ta nopel yu'un ta xanav batel ta yoc yo' jech ta x'ech' xtoc ta Macedonia banomil.

<sup>4</sup>Laj xchi'in batel ti Sópater ti liquem talel ta Berea jteclum xnich'on ti Pirroe, ti Aristarcoe xchi'uc ti Segundo ti liquemic talel ta Tesalónica jteclume, ti Gayo ti



liquem talel ta Derbe jteclume, ti Timoteoe, ti Tíquicoe xchi'uc ti Trófimo ti liquemic talel ta yosilal Asia banomile.

<sup>5</sup>Ti jchi'ilcutic taje jelavic batel, laj smalauncutic ta Troas jteclum.

<sup>6</sup>C'alal ech' ti q'uin ta xich' ve'el ti pan ch'abal yich'oj ti spajubtasobile, ti vu'uncutique li'ochcutic batel ta barco ta Filipos jteclum. Ta yo'obal to c'ac'al, c'ot jtacutic ta Troas jteclum ti buch'u jelavemic batele. Ti bu taje, lijoc'tsajcutic vucub (7) c'ac'al.

### **Ta xvulaj ta Troas jteclum ti Pabloe**

<sup>7</sup>Sba c'ac'al yu'un ti xemunae, laj jtsob jbacutic yo' jech ta xich' pasel sna'obil ti Cajvaltique. Ti jech ta xloc' batel ta yoc'omal ti Pabloe, jaliy ta sc'oponel ti jch'unolajeletique, ti yich'oj sta o'lol ac'ubal yu'une.

<sup>8</sup>Yepal no'ox tsanajtic lamparaetic ti bu tsoboluncutic ta jc'ol toyol nae.

<sup>9</sup>Ti jech jaliy slo'il ti Pabloe, oy jun querem sbiinoj Eutico chotol ta ti' ventana tsacat ta vayel, ti vayem baj yalel ta yoxcojal na, ti chamem laj stamic liquel ti quereme.

<sup>10</sup>Va'i un, ti Pabloe yal batel, c'ot spatan sba ta stojol ti quereme, laj xq'uech. Xi laj yalbe ti jch'unolajeletique: —Mu xaxi'ic, cuxul.

<sup>11</sup>Laj taj une, ti Pabloe cha'sut muyel. Laj xet' ti pane. Laj sve'ic ti jch'unolajeletique. Jech yich'oj o sacub ta xlo'ilaj ta stojol ti jch'unolajeletique. Va'i un, loc' batel ti Pabloe.

<sup>12</sup>Ja'uc ti quereme cuxul laj yiq'uic batel ta sna. Xpatet no'ox yo'ntonic scotolic.

### **Ti Pabloe ta xloc' batel ta Troas, ta xbat ta Mileto jteclum**

<sup>13</sup>Ti vu'uncutique li'ochcutic batel ta barco yo' jech ta xijelavcutic c'alal to Asón jteclum, ti bu ta jmalacutic ti Pabloe, yu'un laj snop ta xnav batel ta yoc.

<sup>14</sup>C'alal c'ot stauncutic ta Asón ti Pabloe, jmoj li'ochcutic batel ta barco, ti libatcutic ta Mitilene jteclume.

<sup>15</sup>Liloc'cutic batel ti bu taje. Ta yoc'omal un, li'ech'cutic ta yeloval Quio banomil, ti lic'otcutic ta yoc'omal ti bu xloc' chpaj ti barco ta Samos banomile. Laj jcux co'ntoncutic ta Trogilio jteclum. Ta yoc'omal un, lic'otcutic ta Mileto jteclum.

<sup>16</sup>Jech c'ot ta pasel un, yu'un mu sc'an ta xjoc'tsaj ta Asia banomil ti Pabloe. Mi ja'uc xa ta x'ech' ta Efeso jteclum, yu'un ta sc'an ta xc'ot no'ox ya'i ta Jerusalén c'alal ta sta sc'ac'alil ti q'uin Pentecostes mi xu'e.

### **Ti Pabloe ta sc'opon comel ti ancianoetic ta Efeso jteclume**

<sup>17</sup>C'alal oyuncutic ta Mileto jteclume, ti Pabloe laj stac ta iq'uel ti jbainej jch'unolajeletic ta Efeso jteclume.

<sup>18</sup>C'alal oyic xa ta stojole, xi laj yalbe ya'iique: —Ti vo'oxuque ana'ojic lec c'u s'elan laj jtuc'ulan jba c'alal livul ta sba c'ac'al li' ta Asiae.





- <sup>19</sup>Ti c'u sjalil li' oyun ta atojolique, biq'uit laj cac' jba ta tunel yu'un ti Cajvaltique, yu'un yepal no'ox li'oc' ta j'ech'el, xchi'uc ti naca jvocol laj jta ilbajinel yu'un ti israeletique.
- <sup>20</sup>Mi ja'uc laj quicta jba ta yalel scotol ti c'usi ta xtun avu'unic ti ja' alequilalique, yu'un buyuc no'ox laj jchanubtasoxuc ta sba ta satic ti jnaclejetique xchi'uc ta anaic jujun tal.
- <sup>21</sup>Laj calbe ya'i ti israeletique, ti jyanlumetique ti suticuc talel ta stojol ti Diose, ti c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltic Jesucristoe.
- <sup>22</sup>Avi tana une, subjilun yu'un ti Ch'ul Espíritu ta xibat ta Jerusalene, ti mu jna' c'usi xu' ta xc'ot ta jtojol ti bu taje.
- <sup>23</sup>Ta jujun jteclum ti bu ta xi'ech'e, c'ajomal jna' ta co'nton ti ta xac'bun jna' ti Ch'ul Espiritue ti q'uelel ta jtojol ti chuquele, ti ilbajinele, ta yich'el ti jvocale.
- <sup>24</sup>Jechuc un, yavil ti ma'uc jventainoj jtuc ti jcxlejale, ximuyubaj xa ti tsotsuc sc'oplal jtabeuc spajeb ti cabtel laj yac'bun ti Cajvaltic Jesús ta yalbel ya'iic ti jnaclejetic ti lequil ach' c'ope xchi'uc ti syail xc'uxul yo'nton ti Diose.
- <sup>25</sup>“J'ech'el jna' avi tana une, ti c'u avepalic ti vo'oxuc laj calboxuc ava'iic ti ventainel yu'un ti Diose, mi junuc avu'unic ti ta to xavilbeicun ti jsate.
- <sup>26</sup>Avi tana une, ta xcalboxuc ava'iic, ma'uc xa jmul mi oy buch'u ch'ayel ta xbate,
- <sup>27</sup>yu'un laj calboxuc ava'iic c'u s'elan snopoj ti Dios ta atojolique, ti mu'yuc laj jmuc jutebuque.
- <sup>28</sup>Ja' yu'un un, ich'o abaic ta c'ac'al, tuc'ulanic ti tsoblebal ti la'ac'batic ta abaic yu'un ti Ch'ul Espíritu ti lac'otic ta sventainel ti jch'unolajeletic yu'un ti Cajvaltic ti laj sman ta xch'ul ch'ich'ele.
- <sup>29</sup>Jna' lec c'alal mi libate, oy buch'u ta xtal soques ti jch'unolajeletique jech c'u cha'al junuc jti'oval oq'uil ta slilin ta ti'el ti chije.
- <sup>30</sup>Li' no'ox ta xloc' ta atojolic ti buch'utic ta xlo'lavan liquel ti c'u s'elan ta xchanubtasvane yo' jech ta sts'aclic yu'un ti jch'unolajeletique.
- <sup>31</sup>Viq'uuluc asatic, vuleso ta avo'ntonic ti c'u s'elan lichanubtasvan ti oxib (3) jabil li' oyun ta atojolique, yu'un c'ac'al ac'ubal ta ya'lel jsat laj jbijubtasoxuc acotolic.
- <sup>32</sup>“Avi tana un, ta jc'ubanoxuc comel ta sc'ob ti Diose, ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone. Yu'un oy smuc'ul stsatsal ta xac'boxuc yip avo'ntonic ta stael scotol jech c'u cha'al yalobje ti buch'u t'ujbilic yu'one.
- <sup>33</sup>Mi junuc oy buch'u bic'taj co'nton yu'un ti staq'uine, mi ja'uc ti sc'u' spoc' yo' ta xtun cu'one.
- <sup>34</sup>Xana'ic lec, laj jpich' coc jc'ob yo' ta jmalq'uin jba, xchi'uc ta smalq'uinel ti jchi'iltac xtoque.



<sup>35</sup>Laj cac' avilic ta j'ech'el ti tsots sc'oplal jech sc'an pasele yo' ta xachanic ti abtel eque, yo' jech ta staic scoltael ti buch'u abol sbaique. Ja' vuleso ta avo'ntonic ti xi laj yal ti Cajvaltic Jesuse: 'Ech'em no'ox xmuyubaj ti buch'u ta xaq'ue, ja' mu sta xmuyubaj ti buch'u ta xich'e.' ”

<sup>36</sup>Laj taj une, ti Pabloe lic squejan sba, co'ol c'opoj ti'in scotolic.

<sup>37</sup>Oq'uic scotolic. Laj smeyic. Laj sbuts'ic ti Pabloe.

<sup>38</sup>Mu xnel, mu x'ech' ta xa'ic ti at o'ntone yu'un albatic ti mu'yuc xa ta xilbeic ti sate. Ts'acal to un, xchi'inojic batel ti bu ta x'och batel ta barcoe.

## Hechos 21

### Ti Pabloe ta xbat ta Jerusalén

<sup>1</sup>C'alal laj jch'ac jbacutic ta stojolique, li'ochcutic batel ta barco. Tuc' libatcutic ta Cos banomil. Ta yoc'omal libatcutic ta Rodas banomil. Ti bu taje, libatcutic ta Pátara jteclum.

<sup>2</sup>Laj jtacutic jun barco ta Pátara ti ta xbat ta Fenicia banomile. Li'ochcutic ti bu taje.

<sup>3</sup>C'alal libatcutique, laj quil ti com ta jts'et c'obcutic ti Chipre banomil ti joyobtabil ta nabe. Tuc' libatcutic ta Siria banomil. Yu'un ti barcoe ta x'ech' yac' yicats ta Tiro jteclume, li'ochcutic batel ti bu taje.

<sup>4</sup>Ti bu taje, laj jtacutic jch'unolajeletic ti licomcutic vucub (7) c'ac'al xchi'uquique. Laj yalbeic ti Pabloe ti mu xbat ta Jerusalén ta sventa ti ac'bat sna'ic yu'un ti Ch'ul Espiritue.

<sup>5</sup>Ja'uc c'alal sta ti vucub (7) c'ac'ale, liloc'cutic batel. Scotol ti jch'unolajeletique, viniqetic, antsetic, ololetic, laj xchi'inuncutic loq'uel c'alal to ta sti'il jteclum. Ti ta ti' nab ti bu taje, laj jquejan jbacutic ta c'opojel ti'inel.

<sup>6</sup>Laj taj une, laj jc'oponcutic comel, laj jtsacbe jba jc'obcutic xchi'uc ti jch'unolajeletique. Li'ochcutic batel ta barco un. Ti jch'unolajeletique sutic batel ta snaic.

<sup>7</sup>Liloc'cutic batel ta barco ta Tiro jteclum. Lic'otcutic ta Tolemaida jteclum. C'ot jc'oponcutic ti jch'unolajeletic bu taje. Licomcutic jun c'ac'al xchi'uquic.

<sup>8</sup>Ta yoc'omal un, liloc'cutic batel. Lic'otcutic ta Cesarea jteclum. Ti bu taje, libatcutic ta sna ti Felipe, jun jxanvil-cholc'op ti ja' jun ta yucubal ti jbainej jch'unolajeletique, licomcutic ta sna.

<sup>9</sup>Ti Felipee, oy chanvo' yantsil nich'on ti mu'yuc malijemique, ti xu' yu'unic ta scaj'alel ti c'usi xu' ta xc'ot ta pasele.

<sup>10</sup>Oy xa jayib c'ac'al oyuncutic ti bu taje c'alal ja' o c'ot jun j'alc'op liquem talel ta Judea, ti Agabo sbie.

<sup>11</sup>C'alal c'ot ti bu oyuncutique, laj stsacbe xchuc ti Pabloe, ti laj xchuc yoc sc'ob xchi'uc, ti xi lic yale: —Ta xal ti Ch'ul Espiritue, jech ta xich' chuquel ti yajval chuquil ta Jerusalén jech c'u cha'al li'e, yu'un ti israeletique ta xaq'uic batel ta yoc sc'ob ti jyanlumetique.

<sup>12</sup>C'alal jech laj ca'icutique xchi'uc ti jch'unolajeletic ta Cesareae, laj jc'anbecutic vocol ti Pabloe ti mu xbat ta Jerusalene.

<sup>13</sup>Ja'uc ti Pabloe xi laj staq'ue: —¿C'u cha'al ta xavaq'uicun ta at o'nton ta xquil ti ta xa'oq'uique? Ta sventa ti Cajvaltuc Jesuse, jchapanoj xa jba ti ma'uc no'ox ta xquich' ti chuquele, ti xu' ta xcac' o jol jbaquil ta Jerusalene.

<sup>14</sup>Ti jech mu'yuc xc'ot ta yo'nton ti c'u s'elan laj calcutique, c'ajomal xa no'ox xi laj calbecutique: —C'otuc ta pasel ta atojol ti c'u s'elan ta sc'an ti Diose.

<sup>15</sup>Laj taj une, laj jchapan jbacutic, libatcutic ta Jerusalén.

<sup>16</sup>Laj xchi'inuncutic batel jun chib jch'unolajeletic ti liquemic talel ta Cesarea jteclum, ti laj yic'uncutic batel ta xch'amunel sna jun vinic Mnasón sbie, ti liquem talel ta Chipre banomile, ti vo'ne xa c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Cajvaltuc.

#### **Ti Pabloe ta svu'lan ti Santiagoe**

<sup>17</sup>C'alal lic'otcutic ta Jerusalene, xmuyubajic xa laj sc'oponuncutic ti jch'unolajeletic.

<sup>18</sup>Ta yoc'omal un, bat xchi'inuncutic ti Pablo ta svu'lan ti Santiagoe. Stsboj xa sbaic scotol ti buch'utic sbainoj ti jch'unolajeletic ti bu taje.

<sup>19</sup>Ti Pabloe c'ot sc'opon ti buch'utic sventainoj ti jch'unolajeletic. Lic yalbe sc'oplal c'u s'elan laj spas ti Dios ta stojol ti jyanlumetic ta sventae.

<sup>20</sup>C'alal jech laj ya'iique, xlequil-c'opojic xa ta stojol ti Diose. Xi laj yalbeic ti Pabloe: —Yepal no'ox ti jchi'iltic c'ot xa ta yo'ntonic ta xch'unele, jun yutsil ta j'ech'el. Ja' no'ox un, ti jchi'iltic une, tsots to sc'oplal ta xa'iic ta xch'unel ti c'usi jbel tsots albil sc'oplal yu'un ti Moisesse.

<sup>21</sup>Albatic sc'oplal ti jchi'iltic ti nacalic ta yan banomile, ti vo'ot la ta xachanubtas ti mu xa tsotsuc sc'oplal ta xch'unic ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse, ti mu xa tsotsuc sc'oplal ta xac'beic yich' circuncisión ti xnich'onique, ti mu xa tsotsuc sc'oplal ta xich'ic ta muc' ti c'u s'elan liquem cu'untique.

<sup>22</sup>¿Bu c'alal jech taje? Le'e, jbel sc'oplal ta xa'iic ti jchi'iltic ti latal xae.

<sup>23</sup>Ti leque, xi s'elan xcholet sc'an xapase: Oy li' ta jtojolcutic chanvo' (4) viniqetic ti ja' xa ta xc'ot ta pasel yu'unic ti yaloj strateic ti oy c'usi ta xaq'uique.

<sup>24</sup>Ic'o batel, chi'ino batel ta stusel spoquel aba, xchi'uc ta spasel ti c'u s'elan liquem cu'untique. Ta xatoj xtoc un ti c'usitic xtun yu'unique yo' jech xu' ta xaq'uic ti ta xac' ta t'axbunel ti sjolique. Scotol ta sna'ic unbi ti mu meheluc c'u s'elan ta xalic ti ac'oplale, yu'un ta xavac' ta q'uelel ti tsots sc'oplal ta xava'i ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale.



<sup>25</sup>Ja'uc ti jyanlumetic ti c'ot xa ta yo'ntonic ta xch'unele, xi s'elan c'ot ta nopel cu'uncutic ti laj calbecutic ya'i ta vune: tsots sc'oplal mu sti'ic ti bequuet ac'bil ta smoton ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Mu sti'ic ti ch'ich'e. Mu sti'beic sbec'tal ti chon bolometric ti mich'bil snuc' ta xchame, xchi'uc ti mu xmulivajique.

### **Ta stsaque ti Pablo ta ch'ulnae**

<sup>26</sup>Ta yoc'omal ti Pabloe laj yic' batel ti chanvo' (4) viniqetic yo' jmoj ta xac' sba ta tusel poquel. Och batel ta ch'ulna xtoc yo' ta xac' ta na'el bu ora ta xc'ot ta ts'aquiel sc'ac'alil ti c'usi oy sc'oplal yaloj ta xaq'uique, ti tsots sc'oplal ta xaq'uic ti matanal ti jujunique.

<sup>27</sup>Naca xa mu ta sts'aqui yu'unic ti svucubal (7) c'ac'ale, oy jun chib israeletic liquemic talem ta Asia banomil, laj yilic ti Pablo oy ta ch'ulnae. Tey laj sliquesbeic sjol scotol ti israeletique, xvoletic batel ta stsaquel ti Pabloe,

<sup>28</sup>ti xi ta x'avanique: “Jchi'iltac, la' tic'o abaic ta scoltaeluncutic. Ti vinic li'e, ja' ti buch'u ta xanav ta scotol banomil ta xchanubtasvan ta soquesbel sc'oplal ti jlumaltique, ta soquesbel sc'oplal ti oy c'usi jbel tsots sc'oplal yaloj ti Moises, xchi'uc ta soquesbel sc'oplal ti ch'ulnae. Avi li' xtoc une, laj stic' ochel jyanlumetic ta soquesbel sc'oplal ti Cuxul ch'ul ch'ulnae.”

<sup>29</sup>Jech ta xalic taje, yu'un oy bu laj yilic ta ba'yel jmoj ta xanavic ta jteclum ti Pablo xchi'uc ti Trófimoe, ti ja' jun efeso vinique, yu'un laj snopic ti ja' yic'ojan batel ta ch'ulna ti Pabloe.

<sup>30</sup>Scotol ti jteclume xvochvun no'ox liquel, ti xbitic no'ox c'otel ta anil ti jnaclejetique. Laj stsaquic ti Pabloe, xjochojic loq'uel ta ch'ulna, laj smaquic ta anil ti sti'taque.

<sup>31</sup>Ta xa smilic, c'alal laj ya'ibe sc'oplal ti jpas-mantal yu'un soldado ti scotol jteclum xvochvun ta j'ech'ele.

<sup>32</sup>Ti jpas-mantal yu'un ti soldadoe laj stsob ta anil ti yajsoldadotaque xchi'uc ti banquilaletique, batic ta anil bu xvochvun ti jnaclejetique. C'alal laj yilic c'ot ti banquial jpasmental yu'un ti soldadoetique xchi'uc ti yajsoldadotaque, laj yicta sbaic ta smajel ti Pabloe.

<sup>33</sup>Va'i un, ti jpas-mantal yu'un ti soldadoe nopaj batel, laj stsac ta chuquel ti Pabloe, xchi'uc laj yal mantal ti yich'uc chuquel ta chib carina taq'uin. Ts'acal to un, laj sjac' buch'u, xchi'uc c'usi laj spas.

<sup>34</sup>Ti jnaclejetique avanic, yantic o c'usi laj yalic ta jujun tal. Ta scoj ti mu xa'i smelol ti banquial jpas-mantal yu'un ti soldado ti xvochvun ta jmec ti jnaclejetique, laj yal mantal ti yiq'uicuc batel ta cuartel ti Pabloe.

<sup>35</sup>C'alal c'otic ta scojol cojol tec'obal yu'un ti cuartele, ti soldadoetique laj xchechic batel ti Pabloe ta scoj ta smilic ya'iic ta majele.

<sup>36</sup>“¡Ac'o chamuc!” xiic scotolic ta jmec ti x'avlajetic ta patile.

### **Ta spac sc'oplal ti Pablo ta stojol ti jnaclejetique**



<sup>37</sup>C'alal ta xa ox xtiq'ue ochel ta cuartele, xi laj sjac' ti Pablo ta stojol ti banquialal jpas-mantal yu'un ti Soldadoe: —¿Mi xu' xic'opoj jbeluc? Xi laj stac' ti banquialal jpsasmantal yu'un ti soldadoe: —¿Mi xana' xac'opoj ta griego c'op cha'e?

<sup>38</sup>¿Mi ma'ucot ti egipcio vinic cha'e ti le' xa batel laj sliques jun muc' ta c'op ta stsobel chanmil (4,000) ta vo' jmilvanejetic ta xocol banomil?

<sup>39</sup>Xi laj stac' ti Pabloe: —Mo'cun, ti vu'une israelun, voq'uemun ta Tarso, jun jteclum ti cajal c'otem sc'oplal ti oy ta Cilicia banomile. Avocoluc, ac'bun ave ati' ta sc'oponel ti jnaclejetique.

<sup>40</sup>Ti jpas-mantal yu'un soldadoe laj yac' ye sti' c'opojuc ti Pabloe. Ti stuque laj sva'an sba ta scojol cojol tec'obal. Laj sva'an sc'ob ta yaq'uel senyail ti ts'ijlicuc ti jnaclejetique. C'alal ts'ijiiique, xi laj yal ta hebreo c'ope:

## Hechos 22

<sup>1</sup>—A'yio ava'iic ti c'u s'elan ta xcal ta spaquel ti jc'oplale, Jtot jme'tac, Jchi'iltac.

<sup>2</sup>C'alal laj ya'iic ta xc'oponatic ta hebreo c'ope, x'ech' to ts'ijiiic liquel ti xi sts'ac ya'yej ti Pabloe:

<sup>3</sup>—Jchi'il jbatic, voq'uemun ta Tarso ti oy ta Cilicia banomile. Ja'uc le'e, lich'i li' ta Jerusalene. Laj quich' chanubtasel yu'un ti Gamaliel co'ol s'elan jech c'u cha'al ti mantal ti jbel albilic comel ti jmolmuc'totique. Cac'ojbe yipal tuncun yu'un ti Diose jech c'u cha'al ti vo'oxuc ta xapasic ti c'ac'al avi tana li'e.

<sup>4</sup>Ti ta vo'nee, laj quilbajin, laj cac' ta milel ti buch'utic ta xch'unic ti ach' c'ope. Laj jtsacanan batel ti viniqetique, ti antsetique, laj jtac'anan ta chuquel.

<sup>5</sup>Ja' rexticoetic, sna'ic lec ti banquialal palee, ti moletique, yu'un laj yac'beicun vun yo' ta xquilbajin ti jchi'iltic ti oy ta Damascoe. Libat ta sa'el ti jch'unolajeletic ti bu taje yo' jech ta xquic' talel li' ta Jerusalén yo' ta jtsitsic ya'iic.

### Ti Pabloe ta xal c'u s'elan jel ti yo'ntone

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

<sup>6</sup>“Ja'uc ti c'alal yacal ta xixanav batel ta bee, ti nopol xa sc'an xic'ot ta Damascoe, ti nopol ech'el o'lol c'ac'ale, ta jech yepal xjobin no'ox yal talel ta vinajel ti joyobtabil licom yu'une.

<sup>7</sup>Liyal ta lum. Laj ca'i oy Buch'u xi ta xisc'oponune: ‘Saulo, Saulo, ¿c'u cha'al ta xacntrainun?’

<sup>8</sup>¿Buch'uot Yojtot?’ xichi laj jac'bee: Xi laj stac'bun ti Buch'u ta xc'opoje: ‘Vu'un Jesús ta Nazaret ti Buch'u ta xacntraine.’

<sup>9</sup>Ti jchi'iltac ti jchi'inojan batele, xi'ic ta jmec ti laj yilic ti xjobal lic talel ta vinajele, mu'yuc laj ya'iic sc'opojel ti Buch'u ta sc'oponun talele.

<sup>10</sup>¿C'usi xu' ta jpas, Yojtot?’ xichi laj jtac'bee: Xi laj yalbun ti Cajvaltique: ‘Lican, tamo batel abe ta Damasco. Ti bu taje, ta xa'albat ava'i scotol ti c'usi xu' ta xapase.’



<sup>11</sup>Ti xojobal vul ta jtojole, laj stubbun jsat ti nitbil xa batel jc'ob yu'un ti jchi'iltac ti libat ta Damascoe.

<sup>12</sup>“Ti bu taje, nacal jun vinic ti sbiinoj Ananías ti oy xc'uxul yo'ntone, ti c'otem ta ch'unel yu'un ti mantal ti jbel tsots albil yu'un ti Moiseese, ti lec sc'oplal yu'unic scotol ti jchi'iltic ta Damascoe.

<sup>13</sup>Ti Ananíase bat sq'uelun ti bu tiq'uilune, ti xi laj yalbune: ‘Jchi'il jbatic Saulo, jamuc ti asat xtoque.’ C'alal jech laj yale, ta jech yepal jam ti jsate, lic quil ti va'al ta jtojole.

<sup>14</sup>Xi laj yalbune: ‘Dios yu'un ti jmolmuc'totique laj st'ujot talel yo' ta xana' c'usi ta sc'an, yo' ta xavilbe sat, yo' ta xava'ibe sc'opojel ti Buch'u stalel ti oy yutsil slequil yo'ntone.

<sup>15</sup>Rexticoot ta yalbel ya'ic ti jnaclejetic ti c'u s'elan laj avile, xchi'uc ti c'u s'elan laj ava'i ti Buch'u laj sc'oponot talele.

<sup>16</sup>Mu li'uc no'ox xach'ayete, lican, va'lan, ich'o vo'. Vocoletan ta stojol ti Cajvaltique yo' jech pocbil tusbil ti amule.’

#### **Ti Pabloe ta xalbe sc'oplal c'u s'elan taque batel ta stojol ti jyanlumetique**

<sup>17</sup>“C'alal lisut talel li' ta Jerusalem, libat ta ch'ulna ta c'opojel ti'inel ti ta jech yepal jam jba jsat ti oy c'usi laj quile.

<sup>18</sup>Laj quil ti xi laj yalbulun ti Cajvaltique: ‘Loc'an batel ta anil li' ta Jerusalem. Ti achi'iltac li'e mu xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti ta xavalbe ya'i ti jc'oplale.’

<sup>19</sup>Xichi laj jtac'bee: ‘Cajval, sna'ic lec ti lixanav ta jujun ch'ul na ta smajel ta xchuquel batel ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unelote.

<sup>20</sup>C'alal laj smilic ti avajtunel Esteban ti sva'anoj sba ta yalel ti ac'oplale, jmoj capal va'alun xchi'uquic, xchi'uc lec laj ca'i ti xich'uc milele, xchi'uc laj jchabibe sc'u'ic ti buch'utic milvanique.’

<sup>21</sup>Ja'uc ti Diose xi laj yalbune: ‘Tamo batel abe, yu'un ta jtacot batel ta namal banomil bu oy ti jyanlumetique.’ ”

#### **Ti Pabloe oy ta sc'ob ti jpas-mantal yu'un ti soldadoetique**

<sup>22</sup>Ti va'i yepal taje, laj sts'etan xchiquinic ta ya'yiel ti israeetique. Ta jech yepal un, xi lic avanicuque: —Ch'aybeic sts'unubal ta banomil. Altic ta xcuxi ti vinic le'e.

<sup>23</sup>Ti jech x'avlajetique, ti sjipolan xa ti sc'u'ique, ti xvajet no'ox yu'unic ti pucuque,

<sup>24</sup>ti jpas-mantal yu'un ti soldadoetique laj yal mantal ti yich'uc tiq'uel ochel ta cuartel ti Pabloe, xchi'uc laj yal ti yich'uc nucul yo' jech ta sjam ye ti Pablo c'u cha'al ti x'avlajetic ti xchi'iltac ta stojole.

<sup>25</sup>C'alal chucul xa yu'unic yo' ta xac'beic nucule, ti Pabloe xi laj yalbe ti capitán ti tey va'ale: —¿Mi avich'oj avabtelic ta stsitsel jun romano vinic c'alal mu'yuc to chapanbil ti smul xtoque?





<sup>26</sup>C'alal jech laj ya'i ti capitane, xi bat yalbe ya'i ti jpas-mantal yu'un ti soldadoetique: —¿Mi yu'un mu no'ox xava'i aba ti jech ta xapas le'e? Ti vinic le'e, ja' jun romano.

<sup>27</sup>Va'i un, ti jpas-mantal yu'un ti soldadoe bat ti bu oy ti Pabloe, ti xi laj sjac'bee: —¿Mi melez romano vinicot? —Romano vinicun —xi laj stac' ti Pabloe.

<sup>28</sup>Xi laj yal ti jpas-mantal yu'un ti soldadoe: —Ti vu'une yepal jtaqu'in laj jlajes yo' libise ta romano vinic. Xi laj stac' ti Pabloe: —Ti vu'une voqu'emun ta yosil ti Romae.

<sup>29</sup>Ti buch'utic ta ox xac'beic nukul ti Pabloe, ta jech yepal laj sq'uej sbaic batel. Jech ec ti jpas-mantal yu'un ti soldado ti c'alal laj ya'i ja' jun romano vinic ti Pabloe, xi' ti jech laj xa yac' ta chucbel ta carina taqu'in ti sc'obe.

### **Ti Pabloe oy ta stojolal ti banquihal jchapanvanejetic yu'un israeletique**

<sup>30</sup>Ta yoc'omal un, ti ta sc'an ta sna' ti jpas-mantal yu'un ti soldado c'u cha'al ti Pablo ta sa'bat smul yu'un ti xchi'iltaque, laj sjitunbe ti cadena ti chucul o sc'ob yu'une, xchi'uc laj stac ta iq'uel ti banquihal palee xchi'uc ti banquihal jchapanvanejetique. Ts'acal to un, laj sloq'ues batel ti Pabloe, bat sva'an ta stojolic.

### **Hechos 23**

<sup>1</sup>Ti Pabloe laj sq'uel batel ti jchapanvanejetique, xi laj yale: —Jchi'iltac, ti c'usi laj xa jpas talele, mu'yuc jmul xca'i ta stojol ti Diose.

<sup>2</sup>Ti banquihal pale Ananías laj yalbe ya'i mantal ti buch'utic nopol va'alic ta sts'el ti Pabloe ti spac'beicuc ta majel ti yee.

<sup>3</sup>Xi laj stac' ti Pabloe: —Jpac'taej ba, vo'ot ac'o spac'ot ta majel ti Diose. Ti bu chotolot le'e, talemot ta xchapanel jmul ta sventa ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale, ti c'alal vo'ot mu xavac' ta venta ti ta xaval ti ac'o quich' majel ti c'alal mu jechuc ta xal ti oy c'usi jbel tsots albil sc'oplale

<sup>4</sup>Xi laj staqu'ic ti buch'utic nopol va'alic ti bu taje: —¿Mi ja' jech ta xatoy ave ta stojol ti banquihal pale yu'un ti Diose?

<sup>5</sup>Xi laj yal ti Pabloe: —Jchi'iltac, mu jna' mi ja' banquihal pale, yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: 'Mu xabis ta cotel chaval ti jchapanvanejetic yu'un ti alumale.'

<sup>6</sup>Calal laj yil ti Pabloe ti oy jlom saduceoetic xchi'uc jlom fariseoetic ti c'u yepal stsoboj sbaic ti bu taje, xi tsots laj yale: —Jchi'iltac, ti vu'une fariseoun, fariseoetic ti jtot jme'e. Ta xachapanicun yu'un ti jpatoj co'nton ti oy sc'oplal ta xcha'cuxi ti animaetique.

<sup>7</sup>Ti jech laj yal ti Pablo taj une, ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique lic stsac sbaic ta c'op. Laj svoc' sba ti tsoblej yu'unique.

<sup>8</sup>Yu'un ti saduceoetique ta xalic ti mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique, ti mu'yuc ti ánjeletique, ti mu'yuc ti ch'ulelaetique. Ti fariseoetic une xch'unojic scotol ma' taj une.



<sup>9</sup>X'avlajetic xa liquel scotolic, yu'un ti jlom jchanubtasvanejetic ti sbainojic ti mantal ti jbel tsots albil sc'oplale, ja' fariseoetic ti laj sva'an sbaic ti xi laj yalique: —Ti vinic li'e, mu'yuc c'usi chopol spaso, yic'al nan oy bu c'oponat yu'un jun ánjel, mi jun ch'ulelal. Mu jconstraintic ti Diose.

<sup>10</sup>Ti jech yantic stsatsaj ta xvochlajetele, ti jpas-mantal yu'un ti soldadoe xi' ti xu' ta sjequic ta milel ti Pabloe. Laj stac ta iq'uel yajsoldadotac yo' ta xch'aquic loq'uel ti Pablo ti bu tsobolique, ta xiq'uic batel ta cuartel xtoc.

<sup>11</sup>Ta yac'ubalil un, laj yac' sba iluc ti Dios ta stojol ti Pabloe, ti xi laj yale: “Mu xaxi', Pablo, ti c'u s'elan laj xa aval ti jc'oplal li' ta Jerusalene, ja' jech ta xbat aval jc'oplal ta Roma.”

### **Chapbil sc'oplal ta xmile ti Pabloe**

<sup>12</sup>Ta yoc'omal un, oy jun chib israeletic laj scomonopic mu xve'ic, mu xuch'ic vo', xchi'uc ta sc'anel xchamelic mi mu xc'ot ta pasel ta smilel ti Pabloe.

<sup>13</sup>X'ech' jutuc ta cha'vinic (40) ta vo' ti jech laj snopique.

<sup>14</sup>Batic ta stojol ti banquial paleetique xchi'uc ta stojol ti moletic yu'un ti israeletique, ti xi laj yalique: —Ti vu'uncutique mu xive'cutic, mi ja'uc ta xcuch'cutic vo', xchi'uc ta sc'anel jchamelcutic mi mu xc'ot ta pasel cu'uncutic ta smilel ti Pabloe.

<sup>15</sup>Ti vo'oxuque xchi'uc ti yan oy yabtelic ta Muc'ul Tsobleje, c'anbeic ti jpas-mantal yu'un ti soldadoe ti yic'uc loq'uel ta atojolic oc'om ti Pabloe, ti oy ta avo'ntonic ta st'unel c'usi ti smule, ti chapaluncutic xa ta jmalacutic ti vu'uncutic yo' ta jmilcutic ta be ti mu ja'uc ta xc'ot ta atojolique.

<sup>16</sup>Ja'uc ti squerem ol xchi'il ta voq'uel ti Pabloe, laj ya'i ti c'op taje, bat ta cuartel ta yalbel ya'i ti Pabloe.

<sup>17</sup>Ti Pabloe laj stac ta iq'uel jun ta scotol ti capitane, ti xi laj yalbee: —Ic'o batel ti querem li' ta stojol ti jpas-mantal avu'unique, yu'un oy c'usi ta sc'an ta xalbe ya'i.

<sup>18</sup>Ti capitane laj yic' batel ti querem ta stojol banquial jpas-mantal yu'un ti soldadoe, ti xi laj yalbe ya'ie: —Ti jchuquel Pabloe laj staun ta iq'uel xchi'uc laj sc'anbun vocol ti quic'bucot talel ta atojol ti querem li'e, yu'un la oy c'usi ta sc'an ta xalbot ava'i.

<sup>19</sup>Ti banquial jpas-mantal yu'un ti soldadoe laj sq'uej sba batel ti snitojbe ech'el sc'ob ti quereme, ti xi laj sjac'bee: —¿C'usi ta xavalbun?

<sup>20</sup>Xi laj yal ti quereme: —Ti israeletique laj xa scomonopic ti oc'ome ta xtal sc'anbot ti avic'uc batel ti Pablo ta Muc'ul Tsobleje yu'un la sc'an ta st'unic lec c'usi ti smule.

<sup>21</sup>Ja'uc le'e, mu xach'un. Jech' ta xalic. X'ech' jutuc cha'vinic (40) ta vo' svinictac nac'al ta xmalavanic ti ta bee, ti laj xa sc'an xchamelic mu xve'ic, mu xuch'ic vo' mi mu'yuc to ta xcham yu'unic ti Pabloe, ti ja' xa no'ox smalaic c'usi ta xavale —xi ti quereme.



<sup>22</sup>Ti jpas-mantal yu'un ti soldadoe laj sbijubtas ti querem ti laj stac batele, ti mu me buch'u xalbe ya'i taje.

### **Ti Pabloe tacbil batel ta stojol ti gobernador Felixe**

<sup>23</sup>Ti banquialal jpas-mantal yu'un ti soldadoe laj stac ta iq'uel cha'vo' yajcapitan ti laj yalbe mantal ac'o xchapanic lajunvinic (200) ta vo' soldadoetic ti ta xanavic ech'el ta yoquique, xchi'uc lajuneb xchanvinic (70) ta vo' soldadoetic ti cajalic ta ca' ta xbatique, xchi'uc lajunvinic (200) ta vo' soldadoetic ti chapalic lec xchi'uc ti slanzaique yo' ta xloq'uic batel ta baluneb (10) ora ac'ubal, yo' ta xbatic ta Cesarea jteclum.

<sup>24</sup>Ma'uc no'ox un, yu'un laj yal mantal ti xchapanicuc jc'ot ca' yo' ta xcaji batel ti Pabloe, ti laj yal mantal lecuc c'otuc ta stojol ti gobernador Felixe.

<sup>25</sup>Ti capitaneque laj yich'ic batel jlic vun ti laj smeltsan ti banquialal jpas-mantal yu'un ti soldado ti xi ta xale:

<sup>26</sup>“Ti ich'bilot ta muc' cu'une, chabanucot xcalbot ava'i, Ajvalil Felix, ti vu'un Claudio Lisiasune.

<sup>27</sup>Ti israeletique laj stsaquic ti vinic li'e. Sc'an xa ox ta smilic ya'iic. C'alal laj ca'i ti ja' jun romano vinique, bat jpoj xchi'uc ti cajsoldadoe.

<sup>28</sup>Ti jech ta jc'an ta xca'i c'usi smul ta sa'bat yu'un ti israeletique, laj quic' batel ta Muc'ul Tsoblebal yu'un ti israeletique.

<sup>29</sup>Laj ca'i ti ja' sa'bat smul yu'un ti mantal jbel tsots albil sc'oplal yu'unique. Vinaj ti ma'uc smul yo' ta xich' milele, mi ja'uc ti tic' xi ta chuquele.

<sup>30</sup>Ja'uc le' une, laj ca'i ti chapal xa sc'oplal ta xmilat yu'un ti xchi'iltaque, laj jtacbot tael ta atojol. Ti buch'utic ta sa'beic ti smule, laj calbe ya'i ti talicuc ta atojol yo' ta xalbot ava'i c'usi ti smule. Ja' no'ox jech yepal xcalbot ava'i”, xi ti jlic vune.

<sup>31</sup>Ti c'u s'elan albat ya'iic yu'un ti jpas-mantal yu'unique, jech laj spasic ti soldadoetique. Ta ac'ubal laj yiq'uic batel ti Pablo c'alal ta Antípatris jteclum.

<sup>32</sup>Ti soldadoetic ta xanavic batel ta yoquique, ta yoc'omal sutic batel ta cuartel. Ti cajajtic ta ca'e stam batel sbeic xchi'uc ti Pabloe.

<sup>33</sup>C'alal c'otic ta stojol ti gobernador ta Cesarea jteclume, laj yaq'uic ti vune, xchi'uc laj yaq'uic comel ti Pabloe.

<sup>34</sup>C'alal laj sq'uel vun ti gobernadore, laj sjac'be ti Pablo ti bu liqueme. C'alal laj ya'i ti liquem tael ta Cilicia banomile,

<sup>35</sup>xi laj yalbee: —Ja' to ta xca'i ac'op c'alal mi talic ti buch'u ta sa'ic amule. Laj yal mantal ti yich'uc chabiel lec ti Pablo ta cabilto yu'un ti Herodese.

## **Hechos 24**

### **Ti Pabloe ta spac sc'oplal ta stojol ti gobernador Felixe**



- <sup>1</sup>Vo'ob (5) xa ox c'ac'al yech'el, c'alal ja' o c'ot ti banquihal pale Ananíase xchi'uc jun chib moletic xtoc xchi'uc jun licenciado ti Tértulo sbie. C'otic ta stojol ti gobernador Felixe yo' ta stic'beic smul ti Pabloe.
- <sup>2</sup>C'alal ic'bil talel ti Pabloe, ti licenciado Tértuloe xi laj yal ti laj stic'be smul ti Pablo ta stojol ti gobernador Felixe: —Colavalbuncutic, Gobernador, ti mu'yuc c'op ta muc' ta lum cu'untique. Mu'yuc c'usi jna'cutic. Lec oyuncutic ta sventa ti abijile.
- <sup>3</sup>Colavalbuncutic ta j'ech'el ti jcotolcutic ta jtacutic avu'un scotol ti va'i s'elan taje, Ajvalil Felix.
- <sup>4</sup>Mu jc'an ta jch'ay ep avo'nton. Avocoluc a'yibuncutic jliqueLuc ti yatel co'ntoncutique.
- <sup>5</sup>Ja' xchamel jteclum ti vinic li'e. Buyuc no'ox ta xanav ta sjoylej banomil, ta sliques c'op ta syanijesbel sjol ti jchi'ilcutic ta svoq'uel sbaique. Ja' jun banquihal xa'i sba ti buch'utic c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti sbiinoj nazarenoe.
- <sup>6</sup>Oy ox ta yo'nton ta soquesel ya'i ti ch'ulnae. Laj jtsaccutic ti jech ta spase. Jc'an ox ta jchapancutic jech c'u cha'al ta xal ti jbel mantal tsots sc'oplal liquem cu'uncutique.
- <sup>7</sup>Ja'uc le' une, ti Lisias ti banquihal jpas-mantal yu'un soldadoe, laj stic' sba ta spojel ti laj stsatsal-pojbuncutic ta coc ta jc'obcutic ti vinic li'e.
- <sup>8</sup>Laj stac talel ta atojol ti jt'ic'-mulil yu'un ti vinic li'e. C'alal ta xachapane, ta xlic ava'i c'usi ti smul ta jt'ic'becutic ti vinique —xi ti Tértuloe.
- <sup>9</sup>—Jech, jech —xi laj yalic scotol ti israeletic ti va'alic ti bu taje.
- <sup>10</sup>Va'i un, ti gobernador Felixe laj spasbe senya ti ac'o c'opojuc ti Pabloe, ti xi lic yal ti Pabloe: —Oy yipal stsatsal co'nton ta jpac jc'oplal li' ta atojole, yu'un jna' lec ti jal xa jabil ochemot ta jchapanvanej yu'un ti muc' ta lum li'e.
- <sup>11</sup>Naca to no'ox xljachebal c'ac'al jc'otel ta Jerusalén yo' ta xquich' ta muc' ti Diose. Jac'o ava'i mi melel ti c'usi ta xcale.
- <sup>12</sup>Mu yacalucun ta sa'el c'op laj staicun ti viniqetic li'e. Mi ja'uc xvochvun cu'un ti jnaclejetic ta ch'ulnae, mi ja'uc ta yan ch'ul naetic, mi ja'uc ta jteclum.
- <sup>13</sup>Ti viniqetic li'e, mi ja'uc jutebuc ta stabeicun ti jmul ti va'i s'elan ta xalique.
- <sup>14</sup>Ti c'usi jamal ta xcal ava'ie, xi s'elane: ta xquich' ta muc' ti Dios yu'un ti jmolmuc'totaque co'ol xchi'uc jech c'u cha'al ti ach' c'op ti chopol ta xalbeic sbie, yu'un ta jch'un scotol ti c'usi ta xal ti mantal ti oy jbel tsots albil sc'oplale xchi'uc ti c'u s'elan laj sts'iba comel ti j'alc'opetique.
- <sup>15</sup>Yu'un jpatoj co'nton ta stojol Dios jech c'u cha'al ti stuquic spatoj yo'ntonic ta xcha'cuxi ti animaetic ti buch'u lec ech'ic ta banomile xchi'uc ti buch'u mu'yuc stuq'uilic ech'ique.
- <sup>16</sup>Jech o xal ta xcac'be yipal ta sq'uelel stuc'ulanel jba yo' mu jta jmul ta stojol ti Diose xchi'uc ta stojol ti jnaclejetic ta banomile.



<sup>17</sup>“C'alal laj co'nton ta xaniel jayibuc jabil ta yan lumetique, lisut talel ta jlumal yo' tal cac'be smotonic ti buch'u abol sbaique xchi'uc ta yac'bel smoton ti Diose.

<sup>18</sup>Ja' jech yacal ta jpas ta ch'ulna, c'alal laj xa co'nton ta smesel jpoquel jbae, ja' o c'ot jun chib israeletic ti liquemic talel ta Asia banomile. Ma'uc ti yepal no'ox chi'inbilun yu'un ti jnaclejetique, ti ma'uc xvochvunic cu'une.

<sup>19</sup>Ja' ac'o talicuc ta atojol taje, ta yalel ava'i ti jmule, mi oy ti jmul sq'uelojique.

<sup>20</sup>Mi mo'oje, ac'o yalic ca'itic ti jchi'iltac li'e c'usi jmul laj stabeicun ti banquialal jchapanvanejetic cu'uncutic c'alal oyun ta Muc' ta tsoblebal yu'unique.

<sup>21</sup>Oy bu xichi tsots laj jc'oponic c'alal oyun ta stojolique: ‘Avi tana li'e, ta xachapanicun ti c'otem ta co'nton ta xch'unel ti ta xcha'cuxi ti animaetique.’ Mu jna' mi ja' van jmul laj ya'i ti jchi'iltac le' une —xi ti Pabloe.

<sup>22</sup>Ti gobernador Felixe ya'binoj lec sc'oplal ti lequil ach' c'ope. Jech o xal quechel laj yicta comel ta xchapanel ti c'ope. —Ja' to ta xca'i lec ac'opic c'alal mi tal ti Lisias ti jpas-mantal yu'un ti soldadoe —x'utatic.

<sup>23</sup>Laj taj une, ti gobernador Felixe laj yalbe mantal ti capitane ti yich'uc tiq'uel ta chuquel ti Pabloe, ti mu'yuc buch'u xmacun ta svu'lane, ti q'uelvanicuc ti buch'u lec xil sbaic xchi'uque.

<sup>24</sup>C'alal ech' jayibuc c'ac'al une, ti gobernador Felixe sut talel xchi'uc yajnil ti ja' jun israelal ants ti Drusila sbie. Laj staic ta iq'uel ti Pabloe yo' ta xa'ibe sc'oplal c'u s'elan ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesucristoe.

<sup>25</sup>Ja'uc ti c'alal albat ya'i yu'un Pablo sc'oplal ti tuqu'il jol o'ntonale, ti pajesejbaile, sc'oplal ti chapanel ta slajebal c'ac'ale, xi' ti gobernador Felixe, ti xi laj yale: —Avi tana li'e, batan, ta jtaot ta iq'uel xtoc c'alal mi oy bu xocolune.

<sup>26</sup>Taj une, ta smala ya'i ti gobernador Felixe ti ac'batuc taqu'in yu'un ti Pabloe yo' jech ta scolta batel. Jech o xal ep ta coj laj stailan ta iq'uel.

<sup>27</sup>Chib jabil jech c'ot ta pasel taje. Sta yorail loc' ta gobernador ti Felixe. Ja' com ta xq'uexol ta gobernador ti Porcio Festoe. Ti jech sc'an lec ta x'ile yu'un israeletic ti Felixe, tiq'u'il laj yicta comel ta chuquel ti Pabloe.

## Hechos 25

### Ti Pabloe oy ta stojol ti gobernador Festoe

<sup>1</sup>C'alal och ta gobernador ti Festoe, oxib (3) c'ac'al joc'tsaj ta Cesarea, bat ta Jerusalén.

<sup>2</sup>Ti bu taje, ti banquialal yu'un ti paleetique, ti israeletic ti ich'bil yeique, laj yac'beic sna' ti Festoe ti yich'uc to chapanel ti Pabloe.

<sup>3</sup>Laj sc'anbeic vocol ti gobernadore ti taluc yu'un ta Jerusalén ti Pabloe. Ti nopbil yu'unique, ja' ti oy ono'ox ta yo'ntonic ta smilic ya'ic ta bee.



<sup>4</sup>Ja'uc ti gobernador Festoe laj yal ti tiq'uil ta chuquel ta Cesarea jteclum ti Pabloe, ti snopoj xa mu ta sjaliltas ta xbat ti bu taje.

<sup>5</sup>Jech o xal xi laj yale: —Ti buch'utic yich'oj yabtelic avu'unique, ac'o xchi'inicun batel ta Cesarea, yu'un mi oy smul ti vinic taje, xu' tey xc'ot avalbeic.

<sup>6</sup>Joc'tsaj nan vaxaquibuc mi lajunebuc (8 ó 10) c'ac'al ta Jerusalén ti Festoe. Laj taj une, sut batel ta Cesarea jteclum. Ta yoc'lomal un, bat chotluc ta xchapanobbail ti laj stac ta iq'uel ti Pabloe.

<sup>7</sup>C'alal och batel ti Pabloe, ti israeletic ti liquemic talel ta Jerusalem, nopajic batel ta stic'bel ti ep ta tos tsots smul ti Pabloe. Ja'uc le' une, mu'yuc sbejtsaj lec yu'unic c'usi ti smule.

<sup>8</sup>Xi laj yal ti Pablo c'alal laj spac ti sc'oplale: —Mu'yuc c'usi chopol jpasoj, mi ja'uc ta soquesel ti mantal ti jbel tsots albil sc'oplal yu'unic ti jchi'iltaque, mi ja'uc ta soquesel sc'oplal ti ch'ulnae, mi ja'uc oy bu chopol ta xic'opoj ta stojol ti banquiall ajvalil oy ta Romae.

<sup>9</sup>Ti jech sc'an lec ta x'ile yu'un israeletic ti gobernador Festoe, xi laj sjac'be ti Pabloe: —¿Mi ta xac'an xabat ta Jerusalén yo' ta jchapan ac'oplal ti bu taje?

<sup>10</sup>Xi laj stac' ti Pabloe: —¿C'u cha'al, Gobernador, c'alal li' va'alun ta chapanobbail yu'un ti ajvalil ta Roma ti bu ta xquich' chapanele? Xana' ti mu'yuc c'usi chopol jpasojbe ti israeletique.

<sup>11</sup>Mi oy jmul ti ta xcac' o jol jbaquil yu'une, jechuc unbi. Yu'un mi mu'yuc c'usi chopol jpasoj ti ta xalic oy jmule, mu'yuc buch'u junuc xu' ta xiyac'un batel ta yoc ta sc'ob ti israeletique. Ta jc'an ti ja'uc ac'o xchapanun jc'oplal ti banquiall ajvalil ti ta Romae.

<sup>12</sup>Va'i un, ti Festoe laj yich'be ye sti' ti jtojobtasvanejetic yu'une, ti xi laj yale: —Ti loc' ayan xa ta avo'nton ta xac'an xchapanel yu'un ti banquiall ajvalil ta Romae, c'alal to Roma ta xabat un cha'e.

### **Ti Pabloe oy ta stojol ti ajvalil Agripae**

<sup>13</sup>Ech' jayibuc c'ac'al, ti ajvalil Agripae xchi'uc ti Berenicee batic ta Cesarea ta svu'lanel ti gobernador Festoe.

<sup>14</sup>Ti jech jalijic jayibuc c'ac'ale ti Festoe laj xchapbe ya'i ta stojol ajvalil Agripa sc'oplal ti Pabloe, ti xi laj yalbee: —Li' oy jun vinic tiq'uil ta chuquel laj yicta comel ti gobernador Felixe.

<sup>15</sup>C'alal li'ay ta Jerusalem, ti banquiall yu'un ti paleetique xchi'uc ti moletic yu'un ti israeletique, laj sc'anbeicun ti ac'o jchapan yo' jech ta xich' milel ti vinic taje.

<sup>16</sup>Laj jtac'be ti mu jechuc stalel ti ajvalil romano ta xac' ta milel jun vinic c'alal mi mu'yuc ta svul sbaic ta satilal xchi'uc ti jtac'-mulil yo' ta spac ti sc'oplale.





- <sup>17</sup>Jech o xal un, c'alal talic li'e, mu'yuc laj jaliltas. Ta yoc'lomal no'ox, bat chotlucun ta chapanoobaile, ti laj jtac ta iq'uel ti viniq.
- <sup>18</sup>Ja'uc ti buch'utic c'alal laj sva'an sbaic ta stic'bel ti smule, mu jechuc laj yalbeic ti smul jech c'u cha'al jnopoje.
- <sup>19</sup>Ti smul ta xalbeique, ja' sc'oplal ti c'u s'elan liquem yu'unic ta xch'unele, xchi'uc sc'oplal ti Jesús ti chameme, ti ta xal ti Pabloe ti cuxule.
- <sup>20</sup>Ti jech mu stac' a'yeluc c'usi xu' ta jpas xchi'uc ti c'op taje, laj jac'be ti Pablo mi ta sc'an ta xbat ta yich' chapanel ta Jerusalén ti va'i s'elan ti sc'oplale.
- <sup>21</sup>Ti jech laj sc'an yich'uc chapanel yu'un ti banquial ajvalil Augustoe, laj cal mantal ti tic'luc to ta chuquele ja' to mi xu' cu'un ta jtac batel ta stojol ti ajvalile.
- <sup>22</sup>Xi laj yal ti ajvalil Agripa ta stojol ti Festoe: —Ta jc'an ta xca'ibe sc'op ti vinic taje. Xi laj stac' ti Festoe: —Oc'om ta xava'i c'usi ta xal.
- <sup>23</sup>Ta yoc'omal un, ti ajvalil Agripae xchi'uc ti Berenicee xch'alet no'ox yutsil smeltsanoj sbaic ochel xchi'uc ti banquial soldadoetique xchi'uc ti buch'u ich'bilic ta muc' ta jteclum Cesareae. Ti Festoe laj yal mantal ti yich'uc loq'uesel talel ti Pabloe.
- <sup>24</sup>Xi lic yal ti Festoe: —Ajvalil Agripa xchi'uc ti c'u avepalic li' tsoboloxuque, li' oy va'al ta atojolic ti viniq. Ep ta xtic'bat smul yu'un ti israeletic ta Jerusalene xchi'uc ti li' ta Cesareae. Mu xictaic ta yalel ac'o chamuc ti vinic li'e.
- <sup>25</sup>Ta xquil ti vu'une mu'yuc c'usi chopol spasoj ta j'ech'el. Mu xc'ot o mi ta xich' milele. Ti jech laj sc'an ta xich' chapanel yu'un ti banquial ajvalil Augustoe, laj xa jnop ta jtac batel ta Roma.
- <sup>26</sup>Yu'un mu'yuc c'usi stac' ta jts'ibabe ech'el ti banquial Ajvalil sc'oplal ti vinic li'e, laj jtac ta iq'uel ti li' va'al ta atojolique, ti tal sva'an sba eque ta atojol ch'ul ajvalil Agripae. C'alal mi laj xa avich'beic ti ye sti'e, oy xa c'usi xu' ta jts'ibabe ech'el ta vun ti ajvalile.
- <sup>27</sup>Q'uexlal sba ya'luc ta jtac batel jun jchuquel c'alal mu'yuc ta xich' alel c'usi ti smule.

## Hechos 26

### Ti Pabloe ta spac sc'oplal ta stojol ti ajvalil Agripae

- <sup>1</sup>Ti ajvalil Agripae xi laj yalbe ti Pabloe: —Xu' xac'opoj ta spaquel ac'oplal. Ti Pabloe laj stoy liquel sc'ob, ti xi s'elan lic c'opojuc ta spaquel ti sc'oplale:
- <sup>2</sup>—Xcuxet to banomil ta xca'i ti xu' ta xic'opoj ta atojol, Jcuch abtel Ajvalil Agripa, ta spaquel jc'oplal scotol ti c'u s'elan ta stic'beicun jmul ti jchi'iltaque.
- <sup>3</sup>Xana' lec, xavojtiquin scotol, Jcuch abtel, ti c'u s'elan liquem yu'un ti israeletic, ti c'opetic xivulajetcutic xchi'uque. Jech o xal avocoluc oyuc sts'iquemal xcuchemal avu'un ta ya'yiell ti jc'ope.

### Stalel ti Pablo c'alal mu'yuc to ox jelbil ti yo'ntone



<sup>4</sup>“Scotol ti israeletique sna'ic lec c'u s'elan licuxi ta stojolic xchi'uc ta Jerusalén ti ja' jlumal c'alal lich'i lic'opoj talele.

<sup>5</sup>Sna'ic xtoc, xu' ta xalic mi sc'anique, bats'i fariseoun xca'i jba ta j'ech'el, ti jbel xcal ti c'u s'elan c'otem ta ch'unel cu'uncutique.

<sup>6</sup>Avi tana une, yic'ojicun talel ta chapanel ta sventa bu tsots sc'oplal jpatoj co'nton ta smael ti oy c'usi yalaj ti Dios ta spas jech c'u cha'al albatic ti jmolmuc'totcutique.

<sup>7</sup>Ti lajcha'chop (12) jmolmuc'totcutic snitilul ti Israele smalaojic ta sq'uelel ti c'otuc ta pasele, ti c'ac'al ac'ubal nijil chimilic ta yich'el ta muc' ti Diose. Ti patob o'ntonal taj une, ch'ul Ajvalil Agripa, ja' ta scoj ta stic'beicun ti jmul avi tana une.

<sup>8</sup>¿C'u cha'al mu xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ta xcha'cuxes animaetic ti Diose?

### **Ti Pabloc ta xal ti laj yilbajin to ox ti jch'unolajeletique**

<sup>9</sup>“Ti vu'une laj jnopilan ta ba'yel ti oy c'usi tsots sc'oplal sc'an ta jpas ta scontrainel sc'oplal ti Jesús ta Nazarete.

<sup>10</sup>Jech laj jpas ta Jerusalén. Ta sventa ti yac'ojbeicun ye sti' ti banquialal yu'un ti paleetique, laj jtsac laj jt'ic' ta chuquel ti jch'unolajeletique. C'alal ta xich'ic milele, laj jco'oltas jol xchi'uquic.

<sup>11</sup>Ep ta coj laj jtsitsic yo' ta xicta sbaic ta xch'unel ti Jesuse. Taje, jech laj jpasolan ta jujun ch'ul na. Bats'i capem jol yu'unic ta j'ech'el, ti laj quilbeic svocolic ti buch'utic batemic ta yan muc'tiquil lume.

### **Ti Pabloc ta xcha'al ti c'u s'elan jel ti yo'ntone**

*(Hch 9.1-19; 22.6-16)*

<sup>12</sup>“Jech yacalun ta spasel libat ta jteclum Damasco, ti yac'ojbun ye sti' ti banquialal yu'un ti paleetique, tacbilun yu'un.

<sup>13</sup>Ch'ul Ajvalil Agripa, mi lec ta xava'i une, c'alal oyun xa ta bee, joyobtabil lic'ot xchi'uc ti jchi'iltac ta jun xjobal ti lic talel ta vinajel c'alal ja' o o'lol c'ac'ale. Tsots ta j'ech'el ti xjobale, ja' mu sta xjobal sat ti c'ac'ale.

<sup>14</sup>Jcotalcutic libajcutic ta lum. Laj ca'i oy Buch'u ta xc'opoj ta hebreo c'op ti xi ta xale: ‘Saulo, Saulo, ¿c'u cha'al ta xacontrainun? Ta xayayijes aba atuc jech c'u cha'al ta spas ti vacax ta slic ta teq'uel ti yabtejebe.’

<sup>15</sup>‘¿Buch'uot Yojtot?’ xichi laj jtac'bee: Xi laj stac'bun ti Buch'ue: ‘Vu'un Jesusun ti Buch'u ta xacontraine.

<sup>16</sup>Ja'uc le'e, lican, va'lan, ti jech laj cac' jba iluc ta atojole, yu'un ta xatun cu'un yo' rextico ta xac'ot ti c'usi laj avil li'e, xchi'uc ti c'usi ta to xavil batele.

<sup>17</sup>Ta jpojot ta yoc ta sc'ob ti achi'iltaque, ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetique. Ta jtacot batel ta stojol ti jyanlumetique.

<sup>18</sup>Ti ta jtacot batel ta stojolique, yo' ta xajambe ti satique, yo' mu staojuc yav ta xanavic ta ic'al osil. Ac'o xanavuc ta saquil osil, ti mu staojuc yav pasbilic ta mantal



yu'un ti pucuje, yo' ac'o stamic ta ts'acliel ti Diose, yo' ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unelicun xchi'uc staicuc ti ch'aybil ta xc'ot ti smulique, yo' ta x'ac'bat xrextoic jmoj xchi'uc ti buch'u t'ujbilic yu'un ti Diose.'

### **Ti Pabloe c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti c'u s'elan laj yile**

<sup>19</sup>“Va'i un, ch'ul Ajvalil Agripa, mu'yuc laj jtoy jba ta stojol ti c'u s'elan quil yal talel ta vinajele.

<sup>20</sup>Ba'yel lic cal ti ca'yej ta stojol ti jnaclejetic ti oyic ta Damascoe, ta stojol xtoc ti jnaclejetic ti oyic ta Jerusalem, ta scotol ti Judea banomile, xchi'uc ta stojol ti jyanlumetique, ta yalbel ya'i ti ac'o yictaic ti chopol yo'ntonique ti suticuc talel ta stojol ti Diose, ta spasel ti c'usi leque, yo' ta xvinaj jelbil ti yo'ntonique.

<sup>21</sup>Ta scoj taj une, laj stasaquicun ti jchi'iltac ta ch'ulnae, ti sc'an ta xismilicun ya'iique.

<sup>22</sup>Ti jech sva'anoj sba ti Dios ta jtojole, staoj to yav jtsinanoj co'nton ta yalbel sc'oplal ti Dios ta stojol scotol ti jnaclejetic ta banomile manchuc mi yalel toyol ti sbijilique. Mu ja'uc jutebuc ta jel c'u s'elan laj yal comel ti j'alc'opetique xchi'uc ti c'u s'elan laj yal ti Moisés ti oy c'usi ta xc'ot ta pasele:

<sup>23</sup>Ja' laj yalic ti oy sc'oplal ta xcham ti Cristoe. C'alal mi chamem xa oxe, ja' ba'yel ta xcha'cuxi yo' jech ta xa'iic sc'oplal ti saquilal osil ti ja' colebale ta sventa ti steclumale xchi'uc ti jyanlumetique”, xi ti Pabloe.

### **Ti Pabloe ta stijbe yo'nton ti ajvalil Agripa ti c'otuc ta xch'unel yu'une**

<sup>24</sup>Ti jech laj yal ti Pablo ta spaquel ti sc'oplale, xi avan ti Festoe: —¡Chuvajot ta j'ech'el, Pablo! lajoybij ta chuvaj yu'un ti yepal no'ox laj achan ti vune.

<sup>25</sup>Xi laj stac' ti Pabloe: —Ajvalil Festo, ma'uc chuvajibemun. Oy smelol stuq'uil ti c'usi ta xcale, ja' melel.

<sup>26</sup>Li' oy ec ti ajvalil Agripa ti xojtiquin lec scotol taje. Jech o xal jamal que jti' ta xic'opoj ta stojol. J'ech'el jna' lec ti ya'binoj lec scotol taje, yu'un mu ta muculuc bu c'ot ta pasel.

<sup>27</sup>¿Mi ta xc'ot ta avo'nton ta xch'unel, Ajvalil Agripa, ti c'u s'elan laj yalic comel ti j'alc'opetique? Ta jna' ti ta xc'ot ta avo'nton ta xch'unele.

<sup>28</sup>Xi laj stac' ti ajvalil Agripae: —Ta jech yepal xijoybij xa ta jch'unolajel avu'un ya'luc unbi.

<sup>29</sup>Xi laj yal ti Pabloe: —Mi ta liquel no'ox, mi ta sjalil ta xc'ot ta ch'unel avu'un, ti jechuc la sc'an ti Diose ti ma'uc no'ox ti vo'ote, ti jechuc la c'otuc ta stojol scotolic ti buch'utic ta xiya'ibeicun ti jc'op avi li'e jech c'u cha'al c'otem ta jtojol ti vu'une, ja' no'ox ti ma'ucuc ti carinae.

<sup>30</sup>Va'i un, va'i batel ti ajvalil Agripae, ti gobernadore, ti ants Berenicee xchi'uc scotol ti c'u yepal chotolique.

<sup>31</sup>Laj sq'uej sbaic batel ta snopel yu'un ti c'op taje, ti xi laj yalbe sbaique: —Ti vinic le'e, mu'yuc c'usi spasoq ti oy sc'oplal ta xac' sjol sbaquil xchi'uque, mi ja'uc ti jech tiq'uul ta chuquele.

<sup>32</sup>Ti Agripae xi laj yalbe ti Festoe: —Ti jechuque, xu' ta xcol batel ti vinic li'e ti manchucuc laj xa sc'an chapanel yu'un ti ajvalil ta Romae.

## Hechos 27

### Ti Pabloe ta xtaque batel ta Roma

<sup>1</sup>C'alal c'ot ta nopel yu'unic ta xistacuncutic batel ta Italia banomile, ti Pabloe xchi'uc yan jchuqueletic aq'ueic batel ta yoc ta sc'ob jun capitán, ti Julio sbie, banquialal yu'un ti jvoc' soldado sbiinoj Augustoe.

<sup>2</sup>Li'ochcutic ta jun barco ti liquem talel ta Adramitio jteclum une, ti ta xloc' xa batel ta xbat ta Asia banomile. Xchi'inojuncutic batel ti Aristarcoe, ti liquem talel ta Tesalónica jteclum ti oy ta Macedonia banomile.

<sup>3</sup>Ta yoc'omal un, lic'otcutic ta Sidón jteclum ti bu ta xloc' x'och ti barcoe. Ti capitán Julioe laj xc'uxubin ti Pabloe, yu'un laj yac' ye ti xu' ta svu'lanel ti buch'utic lec xil sbaic xchi'uque yo' jech ta x'ac'bat ti c'usi ta xtun yu'une.

<sup>4</sup>Licha'ochcutic ta barco ta Sidón. Laj jtamcutic batel ta Chipre banomil ti bu sts'ijlajan iq'ue, ti bu ta ox jtamcutic batel ta xismacuncutic ta be ti iq'ue.

<sup>5</sup>Ech' jtuch'cutic ti nab ta yeloval Ciliciae xchi'uc ti Panfilia banomile. Lic'otcutic ta Mira jteclum ti oy ta Licia banomile.

<sup>6</sup>Ti bu taje, ti capitane laj sta jun barco ti liquem talel ta Alejandría ti ta xbat ta Italiae. Li'ochcutic batel yu'un yo' ta jtam batel ti jbecutique.

<sup>7</sup>Ep c'ac'al lixanavcutic yu'un c'un c'un libatcutic. Vocol lic'otcutic ta yeloval jteclum Cnido sbi. Ti jech ta xismacuncutic ta be ti iq'ue, li'ech'cutic ta yeloval ti Salmone. Laj joycutic yalel yo' ta xic'otcutic ta Creta ti joyobtabil ta nabe.

<sup>8</sup>Vocol ta jmec li'ech'cutic ta sti'il-ti'il nab, lic'otcutic ti bu ta xloc' ta xpaj ti barco ta jun jteclum ti sbiinoj Buenos Puertose, nopol ta jteclum Lasea.

<sup>9</sup>Ep c'ac'al ch'ay ta jmec yu'un c'un c'un lixanavcutic batel, yu'un xi'bal xa sba xanobal ta nab, yu'un xnopaj xa talel yorail ti q'uepelaltique. Jech o xal ti Pabloe xi s'elan bijubtasvane:

<sup>10</sup>—Jchi'ilactic, ta xquil toj xi'bal xa sba ti jech ta xijxanave. Xu' ta xlilij ti barcoe. Xu' ta xch'ay scotol ti yicatse. Ja' jech xtoc xu' ta xc'ot ta pasel xijchamotic ec.

<sup>11</sup>Ja'uc ti capitán yu'un ti soldadoe, ja' ech' laj xch'unbe sc'op ti yajval barcoe xchi'uc ti capitán yu'une. Mu laj xch'unbeic sc'op ti Pabloe.

<sup>12</sup>Ti jech mu xtal lec yutsil ta x'ech' cu'uncutic ti q'uepelaltic ta Buenos Puertose, scotolic laj yalic ti loc'cuncutic batel ti bu taje, ti c'otcuncutic ta Fenice ti bu ta xloc'

x'och ti barco ti sq'ueloj batel ta yeloval xocon sloq'ueb c'ac'ale, ta yolon xocon sloq'ueb c'ac'al, yo' ta x'ech cu'uncutic ti q'uepelaltique.

### **Ti ta nabe oy tsots ic' xchi'uc ya'lel**

<sup>13</sup>Lic talel uni ic' ta xocon smaleb c'ac'al, ti laj snopic xu' van ta xc'otic ta Fenice jteclume. Xcajetic batel ta barco ta sti'il-ti'il nab yu'un ti Creta banomile.

<sup>14</sup>Lec xa jliquel jxanavelcutic c'alal ta jech to yepal tal tsots ic' ta xocon yeloval xocon sloq'ueb c'ac'al ta smaquel ta be ti barcoe.

<sup>15</sup>Xuje batel ti barco ta yutil nabe, ti mu xa ja'uc xtuch' cu'uncutic ti iq'ue, jq'ueloj xa no'ox jbacutic xujbil libatcutic.

<sup>16</sup>Li'ech'cutic ta spat jun biq'uit banomil joyobtabil ta nab ti Cauda sbie, ti smacoj jutuc ti iq'ue, ti vocol xa laj cotescutic ta muc' ta barco ti pojobbail canovae.

<sup>17</sup>C'alal ochem ta yut barco ti canovae, lic sts'inic ta ch'ojon ti muc' ta barcoe yo' jech mu xvoc'. Ti jech ta xi'ic oy bu mats'al ta xc'ot ti barco ta busul yi' ti Sirte sbie, lic syalesic ti manta sventa xujobile. Xcajet xa no'ox batel yu'unic ti snitobile, sq'ueloj xa no'ox sbaic iq'ueic batel yu'un ti iq'ue.

<sup>18</sup>Ta yoc'omal un, staoj to yav ti tsots ti ic' sacube. Lic sjipic yalel ta nab yicats ti barcoe.

<sup>19</sup>Ta yoxibal (3) c'ac'al un, scotolic laj sjipic yalel ta nab ti c'usitic xtun yu'un ti barcoe.

<sup>20</sup>Ep c'ac'al mu'yuc xvinaj xjobal sat ti c'ac'ale, mi ja'uc ta q'uelel xjobal ti c'analetique. Laj to ta alel ma' ti ta to xicolcutic ti xjumet ti tsots ic' ta jtojolcutique.

<sup>21</sup>Ti jech ep xa c'ac'al mu'yuc ve'emuncutic jset'uque, ti Pabloe va' xi liquel ta o'lol ti xi laj yale: —Ti lajuc ach'unic comcutic ta Creta banomil ti xacutique, jchi'lactic, mu'yuc xc'ot ta pasel ti vi s'elan oy c'usi laj ch'ayuque xchi'uc ti oy c'usi ech' to chopol c'ot ta pasele.

<sup>22</sup>Manchuc mi jech un, avi tana li'e, tamo abaic, tsotsanic yu'un mu'yuc buch'u ta xcham junucal, ac'o mi ta xlilij ti barcoe.

<sup>23</sup>Ta ac'ubaltic samele, laj yac' sba iluc jun ánjel tacbil talel yu'un Dios ti Buch'u ta xquich' ta muq'ue,

<sup>24</sup>ti xi laj yalbune: 'Tsotsan, Pablo, mu xaxi', yu'un tsots sc'oplal ta xac'ot ta stojol ti ajvalil ta Romae. Ta aventa ta sva'an stec'an sba ti Dios ta xchabi ti c'u yepal tiq'uilic ta barco yo' mu xchamic.'

<sup>25</sup>Tsotsanic un, jchi'iltac, yu'un jpatoj co'nton ta stojol Dios ti jech ono'ox ta xc'ot ta spasel jech c'u cha'al laj yalbun ti ánjele.

<sup>26</sup>Ja'uc le'e, mats'al c'ot ti barco ta jun banomil ti joyobtabil ta nabe.



<sup>27</sup>Xchibal (2) xa xemuna jxanavelcutic batel ic'biluncutic ta jujot yu'un ti iq'ue, c'alal ja' o jun ac'ubal laj ca'icutic ti oyuncutic ta nab Adriático sbie. Ta o'lol ac'obal une, laj ya'iic ti j'abteletic yu'un ti barcoe ta xijnopajcutic batel ta ti' nab.

<sup>28</sup>Ti j'abteletique lic sbisic snatil ti nabe. Laj yilic ti yich'oj vaclajuneb xcha'vinic (36) metro ti snatile. Jelavic batel jutuc, lic xcha'bisic xtoc. Laj yilic ti ja' xa no'ox vucub xcha'vinic (27) metro ti snatile.

<sup>29</sup>Ti xi'bal sba oy bu xu' ta smaj sba ta ton ti barcoe, laj syalesic ochel ta nab chanib yic ta spat ti barcoe, ti jc'anbecutic xa vocol Dios ti sacubuc ti osile.

<sup>30</sup>Ti j'abteletic yu'un ti barcoe laj snopic ta xjatavic loq'uel ti ta spas sbaic yilel ti co'ol s'elan ta syalesic yictac ti barco ta sni' calal yacalic ta syalesic ta nab ti pojjobail canovae.

<sup>31</sup>Ti Pabloe xi laj yal ta stojol ti capitane xchi'uc ti yajsoldadotaque: —Mi mu xcomic ta barco le'e, laj to c'op ma' ti xacolique.

<sup>32</sup>Va'i un, ti soldadoetique laj xtuch'ic yaq'uul ti pojjobail canovae, sq'uelojic baj yalel ta nab.

<sup>33</sup>C'alal po'ot xa sacub talel ti osile, xi laj yal ti Pablo ti laj sc'ubanbe scotolic ti ve'icuc jujuti'uque: —Xchibal (2) xa xemuna mu'yuc xa ve'emoxuc.

<sup>34</sup>Avocolicuc, ve'anic jujuti'uc, yu'un tsots sc'oplal yo' mu xalubtsajic. Yu'un mu'yuc buch'u ta xcham junucal cu'untic, mu'yuc buch'u ta xch'ay jbejuc stsatsal sjol.

<sup>35</sup>C'alal jech laj yale, ti Pabloe laj stsac jbej pan. Laj yalbe vocol Dios ta sba ta satic scotolic. Laj xch'ac ti pane, laj sve'.

<sup>36</sup>Scotolic tsatsub yo'ntonic, ve'ic ec.

<sup>37</sup>Ti oyuncutic ta barco jcotolcutique, oy vaclajuneb xchanlajunvinic (276) ta vo'.

<sup>38</sup>C'alal ech' yo'ntonic bu c'alal sc'an xve'ique, laj sjipic yalel ta nab ti trigoe yo' ta xicub ti barcoe.

### **Lilij ti barco ta yip nabe**

<sup>39</sup>Ti j'abteletic yu'un ti barcoe mu sna'ic bu oyic c'alal sacub ti osile. Laj yilic un, oy yoc sc'ob nab ti joyobtabil ta banomile. Laj snopic ta xujic batel ti barco ti bu taje.

<sup>40</sup>Laj xtuch'ic yaq'uul yictac ti barcoe. Laj yictaic comel ta nab xchi'uc laj xyochic smajobil vo' sventa ta xtun sbeiltasel ti barcoe. Lic smuyesic ta toyol ti muc' ta manta ta sba sni' ti barcoe. Naca sta xcajet batel ta ti' nab.

<sup>41</sup>Ja'uc le' une, mats'al c'ot ta busul yi' sjol ti barco ti bu ta xch'ac sba xchibal yoc ti nabe, ti mu xa stots sba ti barcoe. Ti spate, lic xet'olajuc ta yip syuc'benal ti nabe.

<sup>42</sup>Ti soldadoetique laj snopic ta smilic ya'iic ti jchuqueletique yo' mu ta nuxinajeluc ta xjatavic batel.



<sup>43</sup>Ja'uc ti capitán yu'un ti soldadoe, mu xac' ta milel ti Pabloe, laj spajtsan ti yajsoldadotaque. Laj yal mantal ti buch'utic sna' xnuxinajique, sjipuc sbaic yalel ta vo' yo' ta xc'otic ba'yel ta ti' nabe.

<sup>44</sup>Ti buch'utic mu sna'ique, cajiicuc ech'el ta tenel-te' mi ta xet'elul ti barcoe. Ja' jech cuxul lic'ot jcotolcutic ta banomil ti oy ta ti' nabe.

## Hechos 28

### Ti Pabloe oy ta Malta banomil ti joyobtabil ta nabe

<sup>1</sup>C'alal cuxul liloc' jcotolcutique, laj ca'icutic Malta sbi ti banomile.

<sup>2</sup>Ti jnaclejetic teye laj xc'uxubinuncutic. Ti jech ta xac' vo' xchi'uc ti oy sique, laj stsanic c'oc'. Laj yic'uncutic nopajcuncutic ta c'atimol jcotolcutic yo' ta jq'uixna jbacutic.

<sup>3</sup>Ti Pabloe laj stam taquin si'. C'alal ja' o ta stic'olan ochel ta c'oc' ti si'e, jatav loq'uel jcot chon ta xq'uixnal ti c'oq'ue, ti c'amal c'ot ta sc'ob ti Pabloe.

<sup>4</sup>Ti jech laj yilic ti jnaclejetique, ti c'amal ti chon ta sc'ob ti Pabloe, xi lic yalbe sbaique: —Ti vinic li'e, ja' nan jun jmilvanej. Manchuc mi mu'yuc cham ti ta nabe, mu no'ox x'aq'ue cuxiuc yu'un ti buch'u sbainoj ti chapanele.

<sup>5</sup>Ja'uc le' une, ti jech c'amal ta sc'ob ti chone, laj slilin ochel ta c'oc', mu'yuc c'usi pasbun ti Pabloe.

<sup>6</sup>Smalaojic scotolic mi ta situb ti sc'obe, mi chamem ta xyal ta lum. Ti jech laj smalaic ti laj yilic ti mu'yuc c'usi pasbune, laj sjelta ti sc'opique ti laj yalic ja' jun dios ti Pabloe.

<sup>7</sup>Nopol ti bu taje, ja' jsep osil yu'un ti Publio, ajvalil yu'unic ti jnaclejetic ta banomil ti joyobtabil ta nabe, laj xc'uxubinuncutic xchi'uc laj smalq'uinuncutic ti oxib (3) c'ac'ale.

<sup>8</sup>Stot ti Publio une, puch'ul ta stem, yu'un tsacbil ta c'oc' xchi'uc tsacbil ta ch'ich'. Ti Pabloe bat sq'uel ti vinique. C'alal laj c'opoj ti'inuque, laj scajan sc'ob ta sba ti jchamele, col.

<sup>9</sup>Ti jech c'ot ta pasel taj une, talic ta stojol Pablo ti yan jchameletic ti nacalic ta banomil ti joyobtabil ta nabe, scotol colic.

<sup>10</sup>Laj yich'uncutic ta muc' ta xc'uxubineluncutic. C'alal ta xa xicha'ochcutic ta barco xtoque, laj yac'buncutic ti c'usi ta xtun cu'uncutic ta bee.

### Ti Pabloe ta xc'ot ta Roma

<sup>11</sup>Lijoc'tsajcutic oxib (3) u ta Malta banomil ti joyobtabil ta nabe. Laj taj une, li'ochcutic batel ta jun barco ti ech' yu'un ti yorail vo'e. Ti jun barco taje, liquem talel ta Alejandría jteclum. Ti loc'tabil sni' ti barcoe, ja' sloc'obbail ti dios Cástore xchi'uc ti dios Póluxe.

<sup>12</sup>Lic'otcutic ta ti' nab ti bu xloc' x'och ti barco ta Siracusa jteclume. Lijoc'tsajcutic oxib c'ac'al ti bu taje.

<sup>13</sup>Ti bu taje, sti'il-ti'il nab jtamojcutic batel lic'otcutic ta Regio jteclum. Ta yoc'omal un, jtacutic maquel ta be yu'un ti ic' ta xlic tael ta yeloval yac'ol xocon smaleb c'ac'ale. Ta xchibal (2) c'ac'al lic'otcutic ta Puteóli jteclume,

<sup>14</sup>ti bu laj jtacutic jlom jch'unolajeletic ti laj yic'uncutic batel ti licomcutic jun xemuna ta stojolique. Ts'acal to un, laj jtamcutic batel jbecutic ta Roma.

<sup>15</sup>Ti jch'unolajeletic ta Romae ya'binojic xa jc'oplalcutic ti ta xic'otcutique, tal snupuncutic ta be ta jteclumetic ti sbiinoj Foro de Apioe xchi'uc ta Oxib Tabernase. C'alal laj quilcutique, ti Pabloe laj yalbe vocol ti Diose, tsatsub ti yo'ntone.

<sup>16</sup>C'alal lic'otcutic ta Romae, ti capitán yu'un ti soldadoe c'ot yac' ta c'abal ti jchuqueletic ta stojol ti jchabiej chuquinabe. Ja'uc ti Pabloe slecoj bu bat, ti c'ajomal no'ox chabibil ta jun soldadoe.

### **Ti Pabloe ta xal ti lequil ach' c'op ta Romae**

<sup>17</sup>Yoxibal (3) xa c'ac'al jc'otelcutic, ti Pabloe laj sta ta iq'uel ti israeletic ti ich'bil ye sti'ic ti oyic ta Romae. C'alal tsobolic xae, xi laj yal ti Pabloe: —Jchi'iltac, mu'yuc c'usi chopol jpasoj ta stojol ti jchi'iltique, mi ja'uc ta scontrainel ti c'u s'elan liquem yu'unic ti jtot jme'tique. Manchuc mi jech un, ti jchi'iltic ta Jerusalene laj yaqu'icun ta yoc ta sc'ob ti romanoetique.

<sup>18</sup>C'alal laj sjac'beicun ti jmule, ta ox xiscoltaic ya'iic, yu'un mu'yuc laj staic jmul ti xu' ta xquich' milel yu'unique.

<sup>19</sup>Ja'uc ti jchi'iltique mu lecuc laj ya'iic ti ta xiscoltaic batele. Laj jc'an ti ac'o quich' chapanel yu'un ti ajvalil li' ta Romae, ac'o mi mu'yuc c'usi jq'uelojbeic ti jchi'iltique.

<sup>20</sup>Ta sventa le' une, va'i un, laj jtacoxuc ta iq'uel, yu'un ta jc'an ta jq'ueloxuc xchi'uc ta sc'oponeloxxuc. Ti li' chuculun ta cadena, ja' ta sventa ti oy c'usi jpatoj co'ntontic ta smael ti vo'otic israelotique.

<sup>21</sup>Xi laj yalic ti stuquique: —Ti vu'uncutique mu'yuc quich'ojcutic jlicuc vun ti talem ta Judea ti ta xalbot ac'oplale. Mi junuc jchi'iltic xtoc liquemic tael ta Israel ta yalal ti chopol ac'oplale.

<sup>22</sup>Yu'un ca'binojcutic ti buyuc no'ox ta sjoylej banomile, chopol ta xc'opojic ti oy c'usi ach' sc'oplal ta xc'ot ta stojolique. ¿C'usi ta xaval yu'un taj une?

<sup>23</sup>Laj xchaptic xtoc sc'ac'alil c'usi ora ta stsob sbaic. Yepal no'ox c'otic bu xch'amunoj na ti Pabloe. Yich'oj sjunul c'ac'al laj yalbe ya'i sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose, xchi'uc ti c'otuc ta yo'ntonic sc'oplal ti Jesuse ta sventa ti mantal ti jbel tsots albil sc'oplal laj ts'iba comel ti Moisesse xchi'uc ti c'u s'elan laj sts'ibabeic comel ti j'alc'opetique.

<sup>24</sup>Oy jlom c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti c'u s'elan laj yal ti Pabloe. Oy jlom mu'yuc xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel.



<sup>25</sup>Ti jech mu co'oluc ti yo'ntonique, laj loq'uicuc batel ti c'alal xi slajeb laj sts'ac batel slo'il ti Pabloe: —Oy smelol ti xi c'opoj ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti amolmuc'totic ta vo'ne ta sventa ti j'alc'op Isafase:

<sup>26</sup>'Batan, xi xavalbe ti jteclum li'e: C'uc cha'al mi ts'etel xa xchiquin ta xa'iic, mu ono'ox xa'iic. C'uc cha'al mi yac'ojbeic xa yipal ta sq'uelel, mu ono'ox xilic.

<sup>27</sup>Yu'un ti jteclum li'e, pucujibem yo'ntonic, yu'un laj smac ti xchiquinic ta ya'yiele, yu'un laj sjoybin ti satic ta sq'uelele yo' jech mu xilic, yo' mu xa'ibeic smelol, yu'un mu sc'anic ta sutic tael ta jtojol, yo' ta jpoxtaic.' b

<sup>28</sup>“Na'ic lec ava'iic un, ti pojel coltael yu'un ti Diose ta xbat ta stojol ti jyanlumetique. Ti stuquique ta sts'etan xchiquinic ta ya'yié.”

<sup>29</sup>C'alal jech laj yal ti Pabloe, ti israeletique xvulajetic xa batel ta be xchi'uc ti c'usi laj ya'iique.

<sup>30</sup>Ts'acal lec chib (2) jabil com ti Pablo bu xch'amunoj ti nae, ti bu ta xa'ibe sc'op ti buch'utic ta xbat vu'lanvanicuque.

<sup>31</sup>Mu'yuc xi'el, mu'yuc smaquel ta be ta yalel ti ventainel yu'un ti Diose, xchi'uc ta xchanubtasvanej ta sventa sc'oplal ti Cajvaltíc Jesucristoe.



## Romanos

### Romanos 1

#### Ti jlic vun laj sts'iba ti Pablo sventa ti Romae

<sup>1</sup>Vu'un Pabloun, yajtunelun ti Jesucristoe. Laj staun ta iq'uel yo' ta xi'och ta yajtabolal ta yalel batel ti colebal lequil ach' c'op yu'un ti Diose,

<sup>2</sup>ti vo'ne ono'ox yaloj ti Dios ta sventa ti ch'ul c'op ti laj sts'ibaic comel ti yaj'alc'optaque.

<sup>3</sup>Taje, ja' sc'oplal ti Xnich'one, ti ja' Cajvaltic Jesucristoe, ti voc' talele, ti laj yich' sbec'tal ti lic ta stojol snitilultac ti ajvalil Davide.

<sup>4</sup>Vinajesbat sc'oplal yu'un ti Ch'ul Espíritu ti oy smuc'ul stsatsale, ti yich'ojbe stalel ti Diose, ti ja' Xnich'on Dios ta sventa ti cha'cuxie.

<sup>5</sup>Ta sventa ti Jesucristoe, lic'ot ta yajtunel yo' ta jujun muc'tiquil lum oyuc buch'u c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unel, xchi'uc ta snijan xchiman sbaic ta stojol.

<sup>6</sup>Ti ta scotolic taje, oyoxuc ta venta ec ti laj staouxuc ta iq'uel ti Jesucristoe.

<sup>7</sup>Jech o xal ta jts'ibaboxuc talel jvun ti li' nacaloxuc ta Romae, ti c'uxubinbiloxuc yu'un ti Diose, ti t'ujbiloxuc yo' xac'otic ta yu'untaque. Ich'beic slequilal yutsilal yo'nton ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, lamajemuc avo'ntonic.

#### Ti Pabloe oy ta yo'nton ta xbat ya'i ta Roma

<sup>8</sup>Ta sventa ti Jesucristoe, ba'yel ta xcal, coliyalbun ti Dios cu'une, yu'un buyuc no'ox vinajem ac'oplalac ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele.

<sup>9</sup>Ta stojol ti Diose, sjunul co'nton cac'oj jba ta tunel yu'un ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Xnich'one. Ja' yiloj ti mu xajch'ayoxuc ta co'nton ta c'opojel ti'inel ta aventaic.

<sup>10</sup>C'alal tey ono'ox ta xic'opoj xiti'ine, ta jc'anbe ono'ox ti Diose ti loc'uc ayanuc ta yo'nton stuc yo' ta xtal jq'ueloxuque.

<sup>11</sup>Yu'un oy ta co'nton ta jq'ueloxuc ca'i yo' jech ta jcoltaouxuc, yo' ayanuc to ech'el yip avo'ntonic,

<sup>12</sup>ti xcaltique, yo' co'ol ta jtsatsubtasbe jba co'ntontic ta jujun tale, ti c'u s'elan c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele jech c'u cha'al jch'unoj eque.

<sup>13</sup>Ti jech junotic xae, sc'an ta xana'ic ti oy ono'ox ta co'nton jc'an ta xtal jq'ueloxuc ca'i ta yalel ti sc'op Dios ta atojolique, yo' ta xa'epajic jech c'u cha'al epajic xa ti jyanlumetique. Avi tana li' une, li' to macalun ta be ta j'ech'ele, mu'yuc c'usi xcut.

<sup>14</sup>Yu'un jbainoj ta xca'i ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jnaclejetic ta banomile, mi chanubtasbolic, mi mu'yuc chanubtasbolic, mi oy sbijilic, mi mu'yuc sbijilic, ac'o ya'iic scotolic.

<sup>15</sup>Jech o xal juteb ta co'nton ta yalbeloxuc ava'iic ti lequil ach' c'op ti vo'oxuc nacaloxuc ta Romae.

### **Ja' smuc'ul stsatsal Dios ti lequil ach' c'ope**

<sup>16</sup>Mu xiq'uexav yu'un ta yalel ma' ti lequil ach' c'ope, yu'un ja' smuc'ul stsatsal Dios sventa yo' ta sta scolelic ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unele, ti ba'yel oy sc'oplal ti israeletic, ti oy sc'oplal ec ti jyanlumetic.

<sup>17</sup>Yu'un ti lequil ach' c'ope, xi s'elan ta xac' ta na'el ti c'u s'elan ta tael ti lec xij'ile yu'un ti Diose: Ti buch'u staoj yav c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti tubbil ti smule, lec x'ile. Yu'un ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope xi ta xale: “Ti buch'u tuc' yo'nton ta xquile, ja' no'ox ti buch'u c'otem ta yo'nton ta xch'unele, jech ta xcuxi o.”

### **Oy smulic ma' ti jnaclejetic ta banomile**

<sup>18</sup>Ti Dios ti oy ta vinajele ta xac' ta ilel sc'ac'al yo'nton ta yac'bel svocol ta tsitsel ti chopol jnaclejetic ta banomil ti mu'yuc stuqu'il smelolique, ti me'inem ta yo'ntonic ti mulile, ti ta xchopolal sjol yo'ntonic ta smaquic ya'iic ta be ti c'usi ja' melele.

<sup>19</sup>Yilojic ta satic c'u s'elan ta ojtiquinel ti Diose. Ta sventa ti oy c'usi spasojan ti Diose, sna'ic lec, yu'un laj svinajes stuc.

<sup>20</sup>Mi nijil chimil ta snopilane, ta xvinaj ti oy jun Dios ta sventa ti yabtel spasojane. C'alal lic meltsajuc talel ti banomile, xvinaj lec ta q'uelel oy ti Diose, ti sbatel osil mu'yuc stsutseb ti oy smuc'ul stsatsale. Laj sc'oplal ma' ti stac' spac sc'oplal ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbae.

<sup>21</sup>Ac'o mi sna'ic ti oy Diose, mu sbisic ta Dios, mu xich'ic ta muc', mi ja'uc ta xalbeic colyalbun. C'ajomal no'ox batem ta yo'ntonic ta snopel ti c'usi mu'yuc smelole, ti yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi xtal ta sjolique. Laj ta alel ma' ti oy lec snopbenal yu'unic une.

<sup>22</sup>Ac'o mi ta xalic ti bijique, pimuneb xa'i sbaic ta j'ech'el.

<sup>23</sup>Laj sc'atbunic slequilal yutsilal ti Dios ti mu jutebuc oy sc'oplal ta xchame, yu'un laj sbisic ta Dios sloc'obbail ti viniquetic ti sna' xchame, xchi'uc sloc'obbail ti mutetique, xchi'uc sloc'obbail ti chonetique, xchi'uc sloc'obbail chonetique ti yich'oj chanib yacane.

<sup>24</sup>Jech o xal ac'bat comel ta sbaic yu'un Dios ta spasel ti sbolil yo'ntonique, ti q'uexlal sba c'usitic lic spasbe sbaic ta jujun tale.

<sup>25</sup>Laj ta alel yu'unic ti oy bu sc'oplal ja' melel yu'un ti Diose, yu'un lec laj ya'iic ta xch'unel ti naca lo'laele. Lic snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ta xrioxinel ti c'usitic pasbil yu'un ti Diose. Ma'uc laj yich'ic ta muc' ti Diose ti c'alal ja' oy sc'oplal ich'biluc ta muc' sbatel osile. Jechuc.

<sup>26</sup>Jech o xal un, ti Diose laj yac'be comel ta sbaic ti c'usitic q'uexlal sba ta pasele. Ti antsetic eque, ma'uc ta xchi'in sbaic ta xchi'inel ti bu albil sc'oplal stac' xchi'ine, lic xchi'in sba stuquic.



<sup>27</sup>Ja' jech ti viniquetic eque, ma'uc ta xchi'in sbaic xchi'uc ti ants ti albil sc'oplal stac' xchi'ine, yac'ojbeic yipal ta spasbel sbaic ta jujun tal ti c'u s'elan xlaet ti yo'ntonic ta xa'iique. Quexlal sba ta j'ech'el ti c'usitic ta spasiq, yu'un stuc viniquetic ta xchi'in sbaic, ti j'ech'el ta staic tsitsel ti jech ta xilbajin ti sbec'talic ta scoj ti c'usitic mu'yuc smelol ta spasiq.

<sup>28</sup>Ti jech mu sc'an sbic'tajes sbaique, ti mu'yuc c'usi bal o ta xa'iic ti Diose, ac'batic comel ta sbaic ta spasel ti c'usi mu stac' pasele.

<sup>29</sup>Me'inem ta yo'ntonic ta j'ech'el ti c'usitic toj ech'em chopole, bolinebic, ta xu'nin ya'iic ti ma'uc yu'unique, me'muliletic, j'it'ix o'ntonetic, jmilvanejetic, jsoquesej c'opetic, jlo'lavanejetic, jti' o'ntonetic,

<sup>30</sup>xbet'bun no'ox yeic ta slo'iltael ti xchi'ilique, jcontrainej Dios, mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic, stuc xa no'ox jech ta xa'i sbaic, jtoyobbaetic, xtal no'ox ta sjolic ta spasel ti c'usi chopole, mu xch'unbeic smantal stot sme'ic,

<sup>31</sup>mu xa'iic albel, mu xc'ot xc'opojic, mu'yuc yutsil slequil yo'ntonic, mu sna' xch'ayic ti mulil ta yo'ntonique, mu'yuc xc'uxul yo'ntonic.

<sup>32</sup>Ti buch'utic jech ta spasic taje, sna'ic lec ta mantal ti oy c'usi tsots sc'oplal yalaj ti Diose ti ja' xtun o ti ac'o chamicuque. Ac'o mi jech un, yac'ojbe yipal ta spasel ti c'usi chopole, xchi'uc xmuyubajic xa yu'un ti jechuc spasic ti yane.

## Romanos 2

### Ti bu ja' melele, ja' jech ta xchapanvan ti Diose

<sup>1</sup>Mu'yuc ta albel buch'uot, yu'un mu'yuc apacob-c'op ti jech xachapanbe xa smul ti yane, Yu'un ta xatic'be aba amul atuc ti jech ta xachapanbe smul ti yane, yu'un jech ta xapas ec jech c'u cha'al ta spasiq.

<sup>2</sup>Ti bu ja' melele, jna'tic lec ti ja' jech ta xchapanvan ti Dios c'alal ta xac'be stoj smul ti buch'u jech ta spasic taje.

<sup>3</sup>Ma'uc ma' ti ch'an xa'ute yu'un Dios c'alal ta xachapanbe smul ti yane c'alal jech ta xapas eque.

<sup>4</sup>Ti yutsilal slequilale xchi'uc ti sts'iquemal xcuchemal yu'un ti Diose, ta xabaj ta xajip ti c'alal ja' ta sventa yutsilal slequilal ac'o asutes aba talel ta stojol.

<sup>5</sup>Ta scoj ti toj tsots avo'ntone, mu xac'an xasut ta stojol ti Diose. C'ajomal yacal xa ta xacajtsobilan atsitsel, ti atsoboj xa atsitsel c'alal ta sta yorail ta xtal lequil chapapanvanuc ti Dios ti jbel xal oy ti mulile.

<sup>6</sup>Ta xac'be stoj jujun ti c'u s'elan laj xa spasiq.

<sup>7</sup>Ta xac'be xcuxlejal sbatel osil ti buch'utic yac'ojbeic yipal ta sa'el ti slequilalique, ti yich'elic ta mu'que, ti c'usi mu sna' xlaje, ti mu'yuc laj yicta sbaic ta spasel ti c'usi leque.





<sup>8</sup>Ja'uc ta sc'ac'al yo'nton, ti Diose ta stsits ti jtoyobbaetique, ti xcaltique, ja'ic ti buch'utic ta scontrainic ti melele, ti lec xa xa'i ta stoybel sc'oplal ti c'usi chopole.

<sup>9</sup>X'oc' x'avanic yu'un svocolic ta j'ech'el ti buch'utic ta spasic ti c'usi chopole, ti ba'yel ta xc'ot ta stojol ti israeletique xchi'uc ta stojol ti jyanlumetique.

<sup>10</sup>Ja'uc ti buch'utic ta spasic ti c'usi leque, ta staic ta stojol Dios ti slequilalique, ti yich'elic ta muq'ue, ti slamajemal yo'ntonique, ti ba'yel ta xc'ot ta stojol ti israeletique xchi'uc ta stojol ti jyanlumetique.

<sup>11</sup>Yu'un ti Diose mu jeltosuc sna' xchapanvan.

<sup>12</sup>Scotol ti buch'utic laj sa' smulic ti mu'yuc ya'binojic ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse, ma'uc ta sventa mantal ti ch'ayel ta xbatique. Ti buch'utic ta sa' smulic c'alal ya'binojic ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ta xich'ic chapanel yu'un ti mantale.

<sup>13</sup>Yu'un mu'yuc slequil stuq'uilic ta stojol Dios ti buch'utic ja' no'ox ta xa'iic ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Ti buch'u lec x'ileique, ja' no'ox ti buch'u ta xc'ot ta pasel yu'unique.

<sup>14</sup>Ja'uc ti jyanlumetic ti ch'abal ta yoc ta sc'obic ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, oy ta sjol ta yo'ntonic ti mantale. Yu'un ta x'ac'bat sna'ic ta yo'ntonic spasicuc ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, yu'un ja' jech smantalil yu'unic.

<sup>15</sup>Yu'un ta xvinaj ta stojolic ti oy c'usi tsots sc'oplal albil ti oy ta yo'ntonique. Yu'un ta x'ac'bat sna' ta sjol ta yo'ntonic mi lec ti c'usi ta spase, mi ta sta smul yu'un ti c'usi ta spase.

<sup>16</sup>C'alal ta sta sc'ac'alil ta xchapanvan ti Dios ta sventa ti Jesucristoe, ta xvinaj scotol ti c'usitic snopojic ta mucule jech c'u cha'al ta xal ti lequil ach' c'op ti vu'un ta xcale.

**Ti israeletique oy ta yoc ta sc'obic ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse**

<sup>17</sup>Ta xavalbe aba ti israelote, ti atsacoj avip ta sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse. Jech o xal ta xatoy aba ti lec xavil abaic xchi'uc ti Dios avaloje.

<sup>18</sup>Ta xaval ti xana' c'usi ta sc'an yo'nton ti Diose, xchi'uc xana' st'ujel ti c'usi lec avaloj ta sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>19</sup>Jech o xal atoyoj aba ti xatojob ta sbeiltasel ti ma'sate, ti xatojob ta sjapbel stoj ti buch'u ta xanav ta ic'al osile,

<sup>20</sup>ti xatojob ta stojobtasel ti buch'utic mu'yuc sbijilique, ti xu' avu'un ta sbijubtasel ti ololetic s'elanique, yu'un ta sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, oy ta avoc ta ac'ob ta yojtiquinel ti ja' sventa ta xistojobtasotic yu'une, xchi'uc ti c'usi ja' melele.

<sup>21</sup>Lec un cha'e, ti jech ta xachanubtas ti yane, ¿c'u cha'al mu xachanubtas aba atuc? Ti ta xaval ti mu stac' ti elc'ajele, ¿c'u cha'al ti vo'ot cajal ta xa'elc'aj un cha'e?

<sup>22</sup>Ti ta xaval ti mu stac' ti mulivajele, ¿c'u cha'al ta xamulivaj ti vo'ote? Ti mu xavilbe sat ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ¿c'u cha'al ta xavelc'anbe ti sc'ulejal ti oy ta sna ti loc'obbail diosetique?

<sup>23</sup>Xatoyet xchi'uc ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Diose, ja'uc le'e, ta xasoquesbe sc'oplal ti Diose, yu'un mu xc'ot ta pasel avu'un ti c'usi ta xale.

<sup>24</sup>Oy smelol un cha'e ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ta acojic vo'oxuc ti chopol ta xc'opojic ta stojol Dios ti jyanlumetique.”

<sup>25</sup>Melel, ti circuncisione oy stunel mi ta xich' ch'unbel ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse. Mi mu xc'ot ta ch'unel yu'une, co'ol s'elan mu'yuc yich'oj circuncisión.

<sup>26</sup>Ja'uc ti buch'u ta xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, manchuc mi mu'yuc yich'oj ti circuncisione, co'ol s'elan yich'oj ti circuncisione.

<sup>27</sup>Ti buch'u mu'yuc yich'oj ti circuncisión ta sbec'tale, ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ta svinajesbe stalel ti buch'u oy ta yoc ta sc'ob ti oy c'usi tsots sc'oplal albile xchi'uc ti yich'oj ti circuncisione, yu'un mu xch'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>28</sup>Ti jech israele, ma'uc no'ox ta spat xocon, ma'uc no'ox ti oy senyail ta sbec'tal stacopale.

<sup>29</sup>Xi s'elan ma' ti bats'i israele: ja' sc'oplal ti buch'u yich'oj circuncisión ta yutil yo'ntone, ma'uc ta sventa ti c'u s'elan ts'ibabil ta vune, yu'un ja' ta sventa stsatsal ti Ch'ul Espíritue. Ti buch'u jech s'elan taje, lec x'ile yu'un Dios, ma'uc lec x'ile ta sventa ti jnaclejetique.

### Romanos 3

<sup>1</sup>Va'i un, ¿c'usi bal o ti jech israeletic un cha'e? ¿C'usi xtun ti ich'bil ti circuncisione?

<sup>2</sup>Yu'un oy ep sc'oplal, ta xtun ta j'ech'el. Yu'un ti Diose ta slequil yutsil yo'nton ba'yel laj sc'otes ti ch'ul c'op ta stojol ti israeletic.

<sup>3</sup>Va'i un, ¿c'usi van ta xc'ot ta pasel mi oy jlom ti mu xa junuc yo'ntonic ta stojol ti Diose? ¿Mi yanij xa yo'nton ti Dios xana'ique?

<sup>4</sup>Bu la xata ti jech ta xc'ot ta pasele. Mo'oj, yu'un ti Diose staoj yav ta spas ono'ox scotol ti bu ja' melel ta xile, manchuc mi jutc'op scotol ti jnaclejetique. Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Ta xvinaj ono'ox ti oy smelol stuq'uil ti ac'op ta xavale. Lec ta xac'ot ta loq'uel xchi'uc c'alal ta sa'ic amule.”

<sup>5</sup>Oy bu ta xalic ti x'ech' to la ta svinajes yutsilal slequilal Dios ti ta jsa' jmultique. ¿C'usi ta xcaltic un cha'e? ¿Mi mu'yuc stuq'uil ti Dios c'alal ta stsitsotic ta scoj ti jmultique?

<sup>6</sup>Bu xata ti jeche! Ti yu'un mu'yucuc stuq'uil ti Diose, ¿c'usi xut ta xchapan ti jnaclejetic ti oyic ta sjoylej banomile?



<sup>7</sup>Mi sventa jutbilal c'op x'ech' to ta xvinaj xojobin no'ox yutsilal slequilal ti Dios ta melele, ¿c'u cha'al ta xiyalbun jsa'mulil'?

<sup>8</sup>Ti jechuc ta melele, ¿c'u cha'al mu x'ochuc yipal ta spasel ti c'usi chopole yo' ta xvul ta loq'uel ti c'usi leque? Ti jech taje, yu'un oy jlom ta soquemal yo'ntonic ta xalic ti ja' jech ta xichanubtasvane. Ti buch'utic jech ta xalic taje, xtunic o ti stojcuc ya'iique.

### **Scotol jsa'muliletic**

<sup>9</sup>¿C'uxi xana'ic? ¿Mi x'ech' to lec oyotic ti vo'otic israelotique, ti ja' mu sta ti yane? ¿Bu xata ti jeche! Yu'un laj xa cac' ana'ic ti scotolic pasbolic ta mantal yu'un ti mulile, mi israeletic, mi jyanlumetic.

<sup>10</sup>Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Mi junuc ma' ti oy slequil stuq'uilique.

<sup>11</sup>Mu'yuc buch'u xa'i albel. Mu'yuc buch'u ta sa' ti Diose.

<sup>12</sup>Scotol ch'ayemic ta be. Scotol sbelel ch'ayel sq'uelojic batel. Mu'yuc buch'u ti oy c'usi lec ta spase, ta j'ech'el, mi junuc.

<sup>13</sup>Co'ol s'elan jomol muquinal ti yeique. Naca jutbil ta xloc' ta yeic. Naca svenenoal jti'vanej chon xvajet no'ox ta xloc' ta yeic.

<sup>14</sup>C'ux ta j'ech'el ti c'usi ta xalique, yu'un naca bisvanej ta cotol chaval oy ta ye ta sti'ic.

<sup>15</sup>Xbitetic batel ta anil ta smalel ti ch'ich'e.

<sup>16</sup>Ta x'ac'vanic ta ilbajinvanej ta vocol ti bu ta x'ech'ique.

<sup>17</sup>Mi ja'uc jutebuc sna'ic slamajesel ti c'ope.

<sup>18</sup>Mi ja'uc jutebuc ta xi'taic ti Diose.”

<sup>19</sup>Jna'tic ti jech ta x'albatic ti buch'utic oy ta yoc ta sc'ob ti oy c'usi tsots sc'oplal albile yo' jech macal ta xc'ot ye scotolic ta stojol ti Diose, yu'un scotol oy ti smulique.

<sup>20</sup>Mu'yuc buch'u junucal ta sta ti lec x'ile yu'un Dios ta sventa ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, c'ajomal no'ox ta xac' ta na'el ti jsa'mulilotique.

### **Ta sta pojel colel ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unele**

<sup>21</sup>Avi tana li' une, ti laj yac' ta ilel ti Dios ti lec xij'ile, ma'uc ta sventa ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Yu'un jech ono'ox laj yac' ta na'el xtoc ti oy c'usi tsots albil sc'oplale xchi'uc ti c'usi laj yalic ti j'alc'opetique:

<sup>22</sup>Ti jech ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose, ja' ta sventa ti ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesucristoe. Mi jutebuc jeltos ta spas ta stojol scotol ti jnaclejetique.

<sup>23</sup>Yu'un scotol jsa'muliletic, yu'un nom oyic ta stojol ti Jcoltavanej Ch'ul Diose.

<sup>24</sup>Ta sventa ti yutsil slequil yo'nton ti Dios une, ta matanal laj jtatic ti pojel colel ta sventa ti c'usi ic'ot ta pasel yu'un ti Cristo Jesuse.



<sup>25</sup>Ja' yu'un un, ti Diose laj yac' ta milel ti Cristo ti laj smal ti xch'ich'ele sventa yo' ch'aybil ta xc'ot ti mulile. Ta stael ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile, ja' no'ox ta sventa ti ta xc'ot ta o'ntonale. Jech laj spas ti Diose yo' ta svinajes ti oy slequilal yutsilale, ti laj xch'aybe smulic ti jnaclejetic ti vo'ne sts'icojbe tael ti c'u s'elan laj c'otuc ta pasele.

<sup>26</sup>Ti jech c'ot ta pasel taje, yu'un oy sts'iquemal xcuchemal yu'un ti Diose, ti oy slequil yo'ntone yo' ta svinajes avi tana li'e ti c'u s'elan ta tael ti lec xij'ile yu'un ta sventa ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesuse.

<sup>27</sup>¿Bu bat ti toyobbail ta stojol ti Dios un cha'e? ¡Tub ta j'ech'el un! ¿C'u cha'al un? yu'un ja' ta sventa ti c'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesuse, ma'uc ta sventa ti c'ot ta pasel ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>28</sup>Laj sc'oplal ti lec xij'ile yu'un ti Dios ta sventa ta jch'untic ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, yu'un ja' xa no'ox ta sventa ti ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesuse.

<sup>29</sup>Ti Diose, ¿mi ja' no'ox Dios yu'un ti israetique? ¿Mi mu ja'uc Dios yu'unic ec ti jyanlumetique? J'ech'el ja' Dios yu'unic ec ti muc'tiquil lumetique.

<sup>30</sup>Jun no'ox ma' ti Dios ti oy ta scotole: Yu'un ja' stuc ti Dios taje ta xal ti ta staic ti lec ta xquil jbatic xchi'uc Dios ti buch'utic ta xc'ot ta o'ntonal yu'unic ta xch'unel ti Jesucristoe, ti mu'yuc ta alel mi quich'ojtic ti circuncisione, mi mu'yuc quich'ojtic.

<sup>31</sup>Ti jech ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesucristoe, ¿mi ta xc'ot ta pasel ti ta xich' ch'aybel yip ti oy c'usi tsots sc'oplal albil xana'ique? ¡Bu xata un! yu'un ja' to jech ta xc'ot ta pasel cu'untic ti c'usi ta xal ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

## Romanos 4

### Ti c'u s'elan c'ot ta ch'unel yu'un ti Abrahame laj sta ti lec x'ilee

<sup>1</sup>¿C'usi laj sta ti jmolmuc'totic Abraham ta vo'nee?

<sup>2</sup>Ati lajuc sta ti lec x'ile yu'un Dios ta sventa ti c'usi laj spase, ta stoy sba ti jechuque. Ja'uc le'e, mu cha'beluc stac' stoy sba ta stojol ti Diose.

<sup>3</sup>Yu'un xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: “Ti Abrahame teq'uel lec c'ot ta yo'nton ti c'u s'elan albat yu'un ti Diose. Ti jech teq'uel c'ot ta yo'nton ti c'u s'elan albat yu'un ti Diose, laj sta ti lec x'ilee.”

<sup>4</sup>Caltic ava'i un cha'e, mi oy buch'u ta x'abteje, ma'uc q'uelanbil ta xich' ti stojole, yu'un ja' stojol ti yabtele.

<sup>5</sup>Buch'uuc no'ox ti teq'uel ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unel ti xu' yu'un Dios ta xch'aybe smul ti jsa'mulile, ti ma'uc ta sventa jsetuc yabtel laj spas ti jech ta stae, ti ja' no'ox teq'uel ta xc'ot ta yo'nton ti lec x'ile yu'un ti Diose, ti buch'u jech oy ta yo'ntone, lec x'ile yu'un Dios ta sventa ti jech xch'unoje.

<sup>6</sup>Ti Davide laj ono'ox yal ti yan no'ox yutsil ti buch'u laj sta ti lec x'ile yu'un ti Diose, ti ma'uc ich'bil ta venta ti c'usi laj spase.



<sup>7</sup>Xi laj yal ti Davide: “Yan no'ox yutsil ti buch'utic ch'aybat yu'un Dios ti xchopolalic laj spastique, ti mu'yuc x'ac'bat stoj ti smulique.

<sup>8</sup>Yan no'ox yutsil ti buch'u mu'yuc ta xq'uelbat smul yu'un ti Diose.”

<sup>9</sup>¿Mi ja' no'ox laj staic utsilal ti buch'u yich'ojic ti circuncisione? ¿Mi mu'yuc ta staic xtoc ti buch'u mu'yuc yich'oje? Laj xa calcutic ava'iic, ti Diose lec laj yil ti Abraham ta sventa ti teq'uel c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti c'usi laj yal ti Diose.

<sup>10</sup>C'alal laj sta ti Abraham ti lec x'ilee, ¿mi ja' o c'alal yich'oj xa ti circuncisione, mi mu'yuc to ox yich'oj? Mu'yuc to ox yich'oj un.

<sup>11</sup>Ta ts'acal to lic yich' circuncisión ti Abrahame, senyail ti laj sta ti lec x'ile yu'un ti Dios ta sventa ti c'ot ta yo'nton ta xch'unele. Ti jech c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti Abrahame, c'ot ta totil yu'unic ti buch'utic jech ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, manchuc mi mu'yuc yich'ojic ti circuncisione. Ta staic ti lec x'ileic yu'un Dios ti buch'utic jech ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>12</sup>Jech no'ox xtoc ti Abrahame c'otem ta totil yu'unic ti buch'utic yich'ojic ti circuncisione, ma'uc ta sventa ti yich'ojic ti circuncisione, ja' ta sventa ti jech ta xc'ot ta xch'unel jech c'u cha'al c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti Abraham c'alal mu'yuc to ox yich'oj ti circuncisione.

**Ti c'u s'elan albil sc'oplale, c'ot xa ta pasel ta sventa ti ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unele**

<sup>13</sup>Ti Abrahame albat ono'ox yu'un Dios ti ta x'ac'bat sventain ti banomil xchi'uc ti snitilultaque. Ti jech i'albat ti Abrahame ma'uc ta sventa ti laj xch'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Ti jech i'albate ja' ta sventa ti lec x'ile yu'un ti Dios ta sventa ti c'u s'elan c'ot ta yo'nton ta xch'unele.

<sup>14</sup>Ti ja'uc ta staic rextoil yu'un Dios ti buch'utic ta xch'unic ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, va'i unbi, ti oy c'usi c'otem ta o'ntonal ta xch'unele, mu'yuc c'usi bal o. Ti oy c'usi yaloj ti Dios ta xaq'ue, ta xch'ay sc'oplal.

<sup>15</sup>Yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ja' no'ox tsitsel ta xich' talel. Ja'uc ti bu mu'yuc oy c'usi tsots albil sc'oplale, mu'yuc tijel ta c'op yu'un ti mantale.

<sup>16</sup>Jech o xal ti Abrahame, yo' laj sta xchi'uc ti snitilultac ti c'usi yaloj ti Dios ti ta xaq'ue, ta matanal laj sta ta sventa ti c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele. Ti oy c'usi yaloj Dios ta xaq'ue, ma'uc no'ox ta staic ti buch'utic ta xch'unic ta spasel ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Ta staic ec ti buch'utic jech ta xc'ot ta ch'unel yu'unic jech c'u cha'al laj xch'un ti Abrahame. Jech o xal un, c'ot ta totil cu'untic jcotoltic.

<sup>17</sup>Ta sba ta sat ti Diose, ja' totil cu'untic ti Abraham ta sventa ti oy c'usi c'ot ta yo'nton ta xch'unele. Yu'un xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: “Lac'ot xa ta totil cu'un ta sventa epal muc'tiquil lumetic.” Yu'un ti Dios taje ta xac'be xcuxlejal ti animaetique, xchi'uc ta xac' ta ilel ti c'usitic ch'abal toe.



<sup>18</sup>Ac'o mi mu'yuc srazonal laj ya'i ti Abraham ti oy c'usi smalaoj ta stae, laj to xch'un ti ta xc'ot ta pasel ti spatobil yo'nton ti ta xc'ot ta totil yu'un epal muc'tiquil lumetique jech c'u cha'al ti xi ono'ox albate: "Ja' jech yepal ta xbat anitilultac jech c'u cha'al le'e."

<sup>19</sup>Ti Abrahame mol xa, jutuc xa sc'an vo'vinic (100) jabil ti xch'iel sc'opojele. Manchuc mi laj yal ta yo'nton ti co'ol s'elan chamemic xa xchi'uc ti yajnile, ti laj xa sc'oplal ta x'alaj xnich'najique, ja'uc le' une, mu'yuc bu xch'ay ta yo'nton, staoj yav c'otem ta yo'nton ti ta x'ac'bat jun xnich'on yu'un ti Diose.

<sup>20</sup>Mu'yuc xna'et, mi ja'uc chibaj yo'nton ti Abraham ti oy c'usi albat yu'un ti Diose. C'ajomal ayan yip yo'nton ta xch'unel. Xlequil c'opoj no'ox ta stojol ti Diose.

<sup>21</sup>Jech'el c'otem ta yo'nton ti oy smuc'ul stsatsal ti Dios ti ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloje.

<sup>22</sup>Jech o xal laj sta ti lec ile yu'un Dios ta sventa ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unele.

<sup>23</sup>Ma'uc no'ox sc'oplal Abraham ti jech ts'ibabil ti laj sta ti lec ile yu'un ti Dios ta sventa ti c'otem ta yo'nton ta xch'unele.

<sup>24</sup>Ts'ibabil jc'oplaltic ec ti lec xij'ile yu'un ti Dios ta sventa ti c'otem ta co'ntontic ta xch'unel ti Buch'u laj xcha'cuxes ti Cajvaltic Jesuse.

<sup>25</sup>Aq'ue ta milel ta scoj ti jmultique, xchi'uc cha'cuxesat yo' jech ta jtatic ti lec xij'ile yu'un ti Diose.

## Romanos 5

### C'ot ta pasel ti lec xij'ilee

<sup>1</sup>Ti jech laj jtatic ti lec xij'ile yu'un Dios ta sventa ti c'ot ta o'ntonal ta xch'unele, jun co'ntontic xchi'uc ti Dios ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>2</sup>Ta sventa ti c'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Cristoe, laj jtatic ti lec oyotic ta stojol ti Diose. Ja' yip co'ntontic xchi'uc jpatoj co'ntontic ta yich'bel slequilal ti Diose.

<sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, ja' jech xtoc ximuyubajotic yu'un ti vocole. Jna'tic lec ti ta sventa ti vocole, ta xac' smuc'ul co'ntontic yo' mu xac' chibajel.

<sup>4</sup>C'alal oy smuc'ul co'ntontique, jun yutsil jc'oplaltic. C'alal jun yutsil ti jc'oplaltique, xpatet co'ntontic ta jmalatic ti oy c'usi ta jtatique.

<sup>5</sup>Mi ja'uc xlo'ilaj co'ntontic yu'un ma' ti oy c'usi jpatoj co'ntontic jmalaojtic ta jtatique. Jbel sc'oplal ta xc'ot ta pasel, yu'un ti Diose yac'ojbotic ta co'ntontic ti syail xc'uxul yo'nton ta sventa ti Ch'ul Espíritu ti laj yac'botique.

<sup>6</sup>C'alal mu xa cha'beluc stac' jcolta jba jtuctique, ja' o yorail tal chamuc ti Cristo ta scoj ti jsa'muliletique.

<sup>7</sup>Mu'yuc ono'ox buch'u sq'ueloj sba ta xac' sba ta milel ta sventa yan vinic ac'o mi lequil vinic xa'i sba. Mi oy c'usi lec pasbat yu'un ti vinique, xu' nan ti sq'ueloj sba ta xac' sba ta milel unbi.





<sup>8</sup>Ja'uc ti Diose laj yac' ta ilel ti c'ux ta xijya'iotique, yu'un laj yac' ta milel ti Cristo ta jcojtic ti c'alal jsa'mulilotique.

<sup>9</sup>Avi tana une, laj xa jtatic ti lec xij'ile yu'un ti Dios ta sventa ti cham ti Jesucristoe. Jech o xal un, oy lec smelol ti mu xba quich'tic tsitsel ta sventa stuc ti ta slajebal c'ac'ale.

<sup>10</sup>C'alal yajcontraotic to ox ti Diose, laj jtatic ti jun co'ntontic xchi'uc ta sventa cham ti Xnich'one. Avi tana un ti jech laj xa jtatic ti jun xa co'ntontic xchi'uc ti Diose, oy lec smelol ta j'ech'el ti ta xijcolotic ta sventa ti laj yac' xcuxlejal ta jtojoltique.

<sup>11</sup>Ma'uc no'ox taj une, ta sventa Cristo xijmuyubajotic xa ta stojol ti Diose, yu'un ja' ta sventa laj jtatic ti jun co'ntontic xchi'uc ti Diose.

### **Sc'oplal ti Adane xchi'uc sc'oplal ti Cristoe**

<sup>12</sup>Ta scoj jun vinic ayan talel ti mulil ta banomile. Ti jech ayan talel ti mulile, och talel ti lajel tubele. C'ot ta stojol ti jnaclejetic ta banomile, yu'un jsa'muliletic scotolic.

<sup>13</sup>C'alal mu'yuc to ox ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, oy xa ono'ox ti mulil ta banomile, ac'o mi mu'yuc stijel ta alel ti mulil ti bu mu'yuc ta xich' tunesel ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>14</sup>Manchuc mi jech un, lic ono'ox talel ti mulil c'alal cuxul to ox ti Adane, ti jech o tal ti lajel tubel ti c'alal to cuxul ti Moise, yu'un jsa'mulil scotolic. Ti smulic taje, ma'uc ta scoj ti laj sbajic jun mantal jech c'u cha'al laj spas ti Adane. Ti jech ic'ot ta pasel taje, ja' svinajeb ti oy c'usi ta jtatic ta sventa ti Buch'u ta xvul ta loq'uele.

<sup>15</sup>Ti matanal laj yac'botic ti Diose, mu xco'olaj xchi'uc ti c'usi laj jtatic ta scoj smul ti Adane. Yu'un ta smul no'ox jun vinic, laj jtatic ti chamel lajel jcotoltique. Ti ta yutsil slequil yo'nton ti Diose, laj jtatic ta matanal ta sventa ti Jesucristo ti jelavem yutsile, ja' slequilal scotolic.

<sup>16</sup>Ti c'u s'elan laj sta smul ti jun vinique, mu xco'olaj xchi'uc ti matanal laj yac'botic ti Diose. Ta scoj ti laj sbaj jbel mantal ti jun vinique, jcotoltic laj jtatic chapanel, ta jtojtic ti jmultique. Ja'uc ti matanal laj yac'botic ti Diose, ta matanal lec x'ile ti jnaclejetic yu'un ti Diose, manchuc mi mu albijuc laj sa' ti smulique.

<sup>17</sup>Ti ayan yip ti mulil ti ta xijchamotic yu'une, ja' ta scoj ti laj sta smul ti jun vinique. Oy lec smelol un ti ta sventa ti jun vinic Jesucristoe, laj jtatic ti ach' cuxlejal ta matanale. Laj jtatic ti lec xij'ile yu'un ti Dios ta sventa ti Jesucristoe.

<sup>18</sup>Laj staic ti ta stoj smulic scotol ti jnaclejetic ta banomil ta scoj smul ti vinic Adane. Ta sventa ti jun yutsil ti c'u s'elan laj spas ti Jesucristoe, jcotoltic mu'yuc ta jtatic ti chapanele, mi ja'uc ta jtoj ti jmultique.

<sup>19</sup>Ta scoj ti jun vinic ti laj sbaj ti jbel mantale, ja' yu'un un, jsa'mulil lijc'ot jcotoltic. Ta sventa xtoc ti jun jch'unej mantal vinique, yepal laj staic ti mu'yuc smul x'ileic yu'un ti Diose.



<sup>20</sup>Tal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, yo' ta svinajesbotic ti mu alabajuc ti jmultique. Ac'o mi jech mu alabajuc ti jmultique, ja'uc le'e, ja' ijelav ti xc'uxul yo'nton Dios ta jtojoltique.

<sup>21</sup>Jech c'u cha'al ayan ti lajel tubel ta scoj ti mulile, ja' jech ayan yutsil slequil yo'nton ti Diose, ti laj jtatic ti lec xij'ile, xchi'uc ti laj jtatic ti cuxlejal sbatel osil ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe.

## Romanos 6

### Chamemotic ta scoj ti mulile, cuxulotic ta sventa ti Cristoe

<sup>1</sup>¿C'usi ta xcaltic un cha'e? ¿Mi ta xcac'betic yipal ta sa'el ti jmultique yo' x'ech' to ta jtatic c'uxubinel yu'un ti Diose?

<sup>2</sup>¿Bu xata ti ja' jeche! yu'un ti vo'otique chamemotic ta stojol ti mulile. Jech o xal un, ma'uc xa smelol ti jech staoj yav ti ta jsa'ilantic ti jmultique.

<sup>3</sup>¿Mi mu xana'ic ti c'alal laj quich'tic vo' ta sventa ti Jesucristoe, jmoj lijchamotic xchi'uc?

<sup>4</sup>Yu'un c'alal laj quich'tic ti vo'e, jmoj lijchamotic, jmoj lijmucatotit xchi'uc ti Cristoe yo' jech ta jtantic batel ti ach' cuxlejale jech c'u cha'al ti Cristo ti c'alal cha'cuxesat ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose.

<sup>5</sup>Yu'un mi junotic xchi'uc ti Cristo c'alal chame, ja' jech ta xquich'tic cha'cuxesel jech c'u cha'al laj yich' cha'cuxesel ti Cristoe.

<sup>6</sup>Ti c'u j'elantic ta ba'yele, jna'tic lec ti jipil ta curus cham xchi'uc ti Cristoe yo' jech ta xlaj yip ti c'u j'elantic ti naca jsa'mulilotique, yo' mu staojuc yav ta xispasotic ta mantal ta xismosovinotic ti mulile.

<sup>7</sup>Yu'un ti buch'u cham xae, col xa loq'uel ta stojol ti mulile.

<sup>8</sup>Ti jech jmoj lijchamotic xchi'uc ti Cristoe, jpatoj co'ntontic ti jmoj ta xijcuxiotic xchi'uque.

<sup>9</sup>Jna'tic lec ti cha'cuxi ti Cristoe. Mu'yuc xa sc'oplal ta xcham no'ox xtoc. Laj to sc'oplal ma' ti yip ti lajel tubel ta stojole.

<sup>10</sup>C'alal cham ti Cristoe, jun no'ox velta cham ta scoj ti mulile. Ti jech cha'cuxie, cuxul ta stojol ti Diose.

<sup>11</sup>Jechucoxuc ec, nopic ti lajem tubem yip ti mulile, ti ja'uc cuxuloxuc ta stojol Dios ta sventa ti junoxuc xa xchi'uc ti Cristo Jesús ti Cajvaltic cu'untique.

<sup>12</sup>Jech o xal un, mu xavac' abaic ta tsalel yu'un ti mulile yo' jech mu xapasic ti c'usi sc'an ti abec'talic ti sna' xchame.

<sup>13</sup>Mu xavaq'uic ta tunesel abec'talic yu'un ti mulile, ta spasel ti c'usi chopole. Ja' lec, ac'o abaic ta tunel yu'un ti Diose, yu'un cha'cuxiemoxuc xa ti chamemoxuc to oxe. Ja' yu'un un, ac'o abaic ta tunel yu'un ti Diose yo' jech ta xapasic ti c'usi lec ta xile.



<sup>14</sup>Laj to sc'oplal un ti oy yip ti mulil ta atojolique, yu'un ma'uc xa oyoxuc ta yoc ta sc'ob ti oy c'usi tsots albil sc'oplale. Yu'un oyoxuc xa ta slequilal yutsilal yo'nton ti Diose.

### **Co'ol s'elan mosovinbil c'otemic**

<sup>15</sup>Ti jech mu'yuc xa oyotic ta yoc ta sc'ob ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ti jech oyotic ta stojol ti yutsilal slequilal yo'nton ti Diose, xcaltic unbi, cac'betic yipal ta spasel ti mulile. ¡Bu xata!

<sup>16</sup>Ti vo'oxuque xana'ic lec ti mi oy bu ta xavac' abaic ta pasel ta mantal ta stojol jun ajvalil ta xch'unbel ti smantale, c'otemot ta mosovil yu'un ti ajvalile. Ja' jech xtoc un, mi ta xavac' abaic ta pasel ta mantal yu'un ti mulil ti lajel tubel sq'ueloj batele, lac'ot ta smosov. Ja' jech xtoc un, mi ta xach'un ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose, ta xata alequilal.

<sup>17</sup>Ti ta vo'ne ti vo'oxuque, avac'oj abaic ta mosovinel to ox yu'un ti mulile. Ja'uc tana le'e, coliyal ti Dios ti ta sjunul avo'ntonic laj ach'unic ti c'u s'elan laj avich'ic chanubtasele.

<sup>18</sup>Ti j'ech'el lacolic loq'uel ta mosovinel yu'un ti mulile, la'ochic ta spasel ti leque.

<sup>19</sup>Ta jc'oPONOXUC ti c'u s'elan lec ta a'yibel ti smelole, yu'un mu to xava'ibeic lec ti smelole. Ti vo'oxuc ta vo'nee, laj avac' abaic ta tunel ta spasel ti mulil ti mu stac' albel sc'oplale, ti chopol ta j'ech'ele. Avi tana li'e, ac'o abaic ta tunel ta stojol Dios ta spasel ti c'usi leque yo' jech staoj yav lequil jtuneloxuc ta stojol ti Diose.

<sup>20</sup>C'alal mosovinbiloxuc to ox yu'un ti mulile, mu'yuc laj avac' abaic ta tunel ta spasel ti c'usi leque.

<sup>21</sup>¿C'usi lec laj ataic yu'un ti jech laj apasic taj une? Avi tana un, ja' no'ox q'uexlal sba ta xava'iic. Ja' no'ox laj ataic ti ta xachamic yu'une.

<sup>22</sup>Ti jech lacolic loq'uel ta mosovinel yu'un ti mulil avi tana le'e, la'ochic ta yajtunel ti Diose. Ti jech taje, xloc' venta, yu'un ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti Diose. Ts'acal to un, ta xataic acuxlejalic sbatel osil.

<sup>23</sup>Ti stojol ti mulile, naca lajel tubel sq'ueloj batel. Ja'uc ti matanal ti ta xac' ti Diose, ja' jcuxlejalitic sbatel osil ta sventa ti jech junotic xchi'uc ti Cajvaltic Cristo Jesuse.

## **Romanos 7**

### **Co'ol jech c'u cha'al jnuplej jts'aclej ti oy c'usi tsots sc'oplal albile**

<sup>1</sup>Ti vo'oxuque, Jchi'iltac, xavojtiquinic c'u s'elan ti oy c'usi tsots sc'oplal albile. Xana'ic lec ti ja' no'ox oy yip ti mantal ta stojol jun vinic ti c'alal cuxul toe.

<sup>2</sup>Caltic ava'i jech c'u cha'al li'e: C'alal ta xnupi sts'aqui ti jun antse, chucul ta xc'ot yu'un ti mantal ti c'alal cuxul to ti snup xchi'ile. C'alal mi cham ti snup xchi'ile, mu'yuc xa chucul yu'un ti mantale.



<sup>3</sup>Mi ta xic' yan vinic c'alal cuxul to ti snup xchi'ile, ta sta smul. C'alal mi cham xa ti snup xchi'ile, mu'yuc xa chucul yu'un ti mantale, xu' xa xnupij sts'aquij xchi'uc yan vinic, mu'yuc xa ta sta smul.

<sup>4</sup>Ja' jech lijc'ot ec, Jchi'iltac, yu'un junotic xa xchi'uc ti Cristoe. Ma'uc xa pasbilotic ta mantal yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile ta sventa ti jmoj lijcham xchi'uc ti Cristo ti Buch'u cha'cuxi c'alal chame. Jech lec ta q'uelel ti jcuxlejaltic ta sba ta sat ti Diose.

<sup>5</sup>Yu'un c'alal cuxulotic ta spasel ti c'usi sc'an ti jbec'taltique, jech ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, c'ajomal no'ox laj stij ta j'ech'el ti co'ntontique yo' ochem yipal ta spasel ti c'usi ta jc'antique. Ti c'usi laj jtatic yu'une, naca chamel lajel sq'ueloj batel.

<sup>6</sup>Avi tana une, chamemotic xa ta stojol ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ti ja' to ox pasbilotic ta mantal yu'une, yu'un lijc'ot xa ta pojel coel ta sventa ti Ch'ul Espíritu ti laj yac'botic ach' jcuxlejaltic yo' ta xijtunotic yu'un ti Diose, yu'un ma'uc xa ta spasvan ta mantal ti mol mantal ti ts'ibabile.

### **Ti mulil ti oy ta jtojole**

<sup>7</sup>¿C'usi ta xcaltic un cha'e? ¿Mi mulil ti mantale? ¡Bu xata ti jeche! Ti manchucuc oy ti mantale, mu laj jna' c'usi ti mulile. Ti manchucuc laj yalbun ti “mu xavu'ninbe ti c'usi oy yu'un ti yan” ti xie, mu laj jna' ti ja' mulil ti jech ta xcu'ninbe ti c'usi oy yu'un ti yan jechuque.

<sup>8</sup>Ta sventa ti mantale, x'ech' to yac'be yip ti mulil ti oy ta jtojole ti c'usiuc no'ox ep ta tos xal ti o'ntonal ta spasele. Ti manchucuc oy ti mantale, mu'yuc tijel ta c'op yu'un ti mulil jechuque.

<sup>9</sup>Oy bu laj ca'i ti lec oyune, ch'abal jmul li'ech' c'alal mu'yuc tijel ta c'op yu'un ti mantale. C'alal oy tijel ta c'op yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, laj stsac yip ti mulil ta jtojole, licham yu'un ta scoj taj une.

<sup>10</sup>Ac'o mi ja' j'ac'-lequilal ti mantale, ja'uc ti vu'une, mu jechuc laj jta yu'un, ja' no'ox laj jta ti ta xicham yu'une.

<sup>11</sup>Yu'un ti mulile laj slo'laun, yu'un laj stunes ti oy c'usi tsots sc'oplal albile. Yu'un ta scoj mulil ti laj yac'bun jna' ti mantale, laj jta ti ch'ayel ta xibat yu'une.

<sup>12</sup>Ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, ch'ul mantal ono'ox. Ti yan mantal xtoque, ech'em yutsil, ech'em stuq'uil, ch'ul mantal ono'ox.

<sup>13</sup>Ti jech ch'ul mantale, ¿mi ja' ta scoj ti ta xiyc'un batel ta lajebale? ¡Bu xata ti ja' ch'ayel ta xibat yu'une! Ti jech ch'ayel ta xibate, ja' ta scoj ti mulile. Ja' jech laj quil c'u s'elan stalel ti mulile. Laj quil c'u s'elan ti mulil ta sventa ti mantal ti yan yutsile. Ja' jech ti mantale laj svinajesbun ti toj chopol ti mulile.

<sup>14</sup>Ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, jna'tic ti lec ch'ul mantal ono'oxe, yu'un liquem talel ta stojol ti Diose. ¡C'u stu un! lum ach'elun, oy jtalel, laj xa jchon jba ta mosovinel yu'un ti mulile.



<sup>15</sup>Mu xca'i jba ti c'usi ta jpase. Yu'un ma'uc ta jpas ti c'usi sc'an pasel ta xquile. Yu'un ja' chba jpas ti bu jcontrainoje.

<sup>16</sup>Mi ja' chba jpas ti c'usi mu jc'an jpas ta xquile, ta jna' unbi ti jun yutsil slequil ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>17</sup>Ma'uc xa vu'un ti yacalun ta spasel ma' taj une, ja' ta spas ti mulil ti nabal ta jtojole.

<sup>18</sup>Ac'o mi juteb ta co'nton ta jc'an ta jpas ca'i ti c'usi leque, jna' lec ti mu ono'ox xitojobe. Ti bu jtamoj batel yu'un ti jbec'tal jtacopale, mu'yuc c'usi lec ta xc'ot ta loq'uel cu'un.

<sup>19</sup>Ma'uc ta jpas ti c'usi lec ta xquile, ja' ta jpas ti c'usi mu lecuc ta xquile.

<sup>20</sup>Mi ja' ta jpas ti c'usi mu lecuc ta xquile, ma'uc xa vu'un, ja' ta spas ti mulil ti nabal ta jtojole.

<sup>21</sup>Jech ta xc'ot ta spasel chquil. C'alal ta jc'an ta jpas ca'i ti leque, ja' no'ox ta jta ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>22</sup>Ti ta yut co'ntone, lec ta xca'i ti smantal Dios ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>23</sup>Ja'uc le' une, ta xquil ti oy c'usi ta smacbun ta be ti xi s'elan mu xitojob ta snopel ti srazonale: Chuculun yu'un yip ti mulil ti jbel xale.

<sup>24</sup>¡Mu cha'beluc un, toj ech'em abol jba! ¿Buch'u xa ono'ox ta xispoj ta scoltaun loq'uel ti jech oy yip ti lajel tubel ti oy ta jbec'tal jtacopale?

<sup>25</sup>Bats'i coliyal Dios ti ja' laj scoltaun ta sventa ti Cajvaltuc Jesucristoe. Ta xca'i ti ac'o jpasbe smantal ti Diose. ¡C'u stu un! ti jtalele, mosovinbilun yu'un ti mulile.

## Romanos 8

### Ti Ch'ul Espíritue ta xac' ta na'el c'u s'elan ta tamel ti cuxlejale

<sup>1</sup>Avi tana une, mu'yuc xa chba stoj smulic ti buch'utic oyic xa ta stojol ti Jesucristoe.

<sup>2</sup>Yu'un ti Ch'ul Espiritu ti ta xac'botic ach' jcuxlejaltic ta sventa ti jech oyotic ta stojol Cristo Jesuse, laj xa scoltaotic loq'uel ta stojol yip ti mulil ti lajebal xale.

<sup>3</sup>Ta scoj ti mu'yuc yip ti lum ach'ele, mu'yuc xc'ot ta ch'unel ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moise. Jech o xal ti Diose laj spas ti xi s'elan c'ot ta pasel yu'une: Yu'un co'ol s'elan jun jsa'mulil laj stac talel Xnich'on ti Diose. Laj yich' svocol ta stojel ti mulile yo' jech tub sc'oplal ti mulil ta sventa ti laj yich' ti sbec'tale.

<sup>4</sup>Jech laj spas un yo' jech xu' cu'untic ta xch'unel ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, yu'un ma'uc xa ta jpas jba ta mantal jtuctic, ja' xa ti c'u s'elan ta xac' ta na'el ti Ch'ul Espiritue.

<sup>5</sup>Ti buch'utic staoj yav ta spasic ti c'u s'elan ti stalele, stalel no'ox stuquic ti c'u s'elan xvulvun ti yo'ntonique. Yan ti buch'utic ta spasic ti c'u s'elan stalel ti Ch'ul Espiritue, ja' ta snopilanic ti c'u s'elan ta sc'an ti Ch'ul Espiritue.



<sup>6</sup>Mi sujoj no'ox sba ta sa'el ti c'usi lec ta xil stuque, lajel tubel sq'ueloj batel. Mi yac'oj sjol yo'nton ta spasel ti c'usi ta xac' ta na'el ti Ch'ul Espíritue, ta x'ic'van batel ta cuxlejal, xchi'uc lamajem ti o'ntonale.

<sup>7</sup>Ti buch'u ta stalel stuc ta snopilan ti c'usi ta spasiq, ta xc'otic ta yajcontra ti Diose, yu'un mu sc'an ta xich'ic ta muc' ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Diose, mu ja'uc xtojobic ta xch'unel.

<sup>8</sup>Jech o xal un, ti buch'utic sujoj sbaic ta spasolanic ti stalel stuquique, mu xlaetuc yo'nton ti Dios yu'unique.

<sup>9</sup>Mi melel nacal xa ta atojolic ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose, ma'uc xa batem ta avo'ntonic ta sa'el ti c'usi ta sc'an ti abec'talic unbi, yu'un ja' xa ta xapasic ti c'u s'elan ta xac' ta na'el ti Ch'ul Espíritue. Yu'un ti buch'u mu'yuc yich'oj ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Cristoe, mu'yuc uninbil yu'un ti Cristoe.

<sup>10</sup>Mi cuxul ta atojolic ti Cristoe, cuxuloxuc ta sventa ti laj xa ataic ti lec xa'ileic yu'un ti Diose, ac'o mi ta ono'ox xcham ti abec'talic ta scoj ti mulile.

<sup>11</sup>Ta sventa ti nacal ta atojolic ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose, ja' ta xac'boxuc xcuxlejal ti abec'talic ti sna' chame, yu'un nacal ta atojolic ti Ch'ul Espiritu ti Buch'u laj xcha'cuxes ti Jesucristoe.

<sup>12</sup>Ti jech taj une, Jchi'iltac, oy c'usi tsots sc'oplal sc'an pasel, ja' no'ox ti ma'uc xa sc'oplal ta spasel ti c'usi xal ti o'ntonale.

<sup>13</sup>Mi ja' avac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi xal ti o'ntonale, jbel sc'oplal ta xachamic. Mi ta sventa Ch'ul Espiritu ta xavac' ta milel ti c'usi ta sc'an ti o'ntonale, ta xacuxiic unbi.

<sup>14</sup>Scotolic ti buch'utic tojobtasbil ta sventa ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose, ja' xnich'nabtac ti Diose.

<sup>15</sup>Ti Ch'ul Espiritu ti la'ac'bat avich'ique, ma'uc ta stic'oxuc ta mosovinel, ta yac'beloxuc xi'el. Yu'un ta sventa ti Ch'ul Espiritue lac'otic ta xnich'nabtac ti Diose. Ta sventa ti Ch'ul Espiritu taje, xichi ta xic'opoj ta xiti'ine: "Jch'ul tot, Cajval."

<sup>16</sup>Ti Ch'ul Espiritu taje ja' stuc ta xac' jna'tic ta jol co'ntontic ti xnich'nabotic xa ti Diose.

<sup>17</sup>Ti jech xnich'nabotic ti Diose, ta xquich'tic ec ti rextoil ti yaloj ono'ox ti Dios ta xaq'ue, ti co'ol ta xquich'tic xchi'uc ti Cristoe. Co'ol ta jtatic jlequilaltic xchi'uc Cristo mi co'ol ta xquich' jvocoltic xchi'uque.

### **Ti lequilal ti oy sc'oplal ta xvul ta loq'uele**

<sup>18</sup>C'alal yacalotic ta vocol avi tana li'e, co'ol s'elan mu'yuc laj quich' jvocoltic c'alal ta jnoptic ti lequilal ti ta xvul ta loq'uel ti chapal sc'oplal ta xquich'tique.

<sup>19</sup>Scotol ti c'usitic meltsanbile, mu xa malabaj ta xa'iic ti vinajuc xch'a ta j'ech'el ti vo'otic xnich'nabotic ti Diose.





<sup>20</sup>Scotol ti c'usitic meltsanbile laj sta svocol, soc ta be. Ma'uc ta scoj stuc ti jech c'ot ta soquele, yu'un jech ayanem ta yo'nton ti Diose. Oy ono'ox sc'oplal ti ta xcom ta leque.

<sup>21</sup>Yu'un ta sta yorail ti ta xpaj ti svocolic ti jech ta xc'a'e, ti jech ta soque. Yu'un ta xich' slequilalic ec ti c'alal ja' o ta xich' slequilal yutsilal ti xnich'nabta ti Diose.

<sup>22</sup>Scotol ti c'usitic meltsanbile, jna'tic lec ti oyic to ta vocole, ti co'ol s'elan jech c'u cha'al jun ants ti x'ajet c'alal ta svoq'ues ti yole.

<sup>23</sup>Ma'uc no'ox oyic ta vocol taje, ja' jech oyotic ec manchuc mi quich'ohtic ti Ch'ul Espíritue, ti ja' sliquebal svinajeb ti oy c'usi ta xijyac'botic ti Diose. Yo' ta xijc'ot ta bats'i xnich'nab ti Diose, yo' jech ta xjeltaj ti jbec'taltique, tsots vocol ta malael ta j'ech'el.

<sup>24</sup>Yu'un ti jech jch'unohtic ti ta xijcolotique, jech o xal ta jmalatic. Yan mi quilohtic xa ta jsatic ti c'usi ta jmalatique, paj sc'oplal ti ta to jmalatique. Yu'un ti buch'u laj xa yil ti c'usi ta smalae, mu xa c'usi yan ta smala.

<sup>25</sup>Mi ta to jmalatic ti c'usi mu'yuc quilohtique, ts'ico no'ox ava'i vocol ta smalael.

<sup>26</sup>Ti mu'yuc c'usi xu' cu'untique, jech ti Ch'ul Espíritue ta stic' sba ta scoltaelotic, ta c'opojel ti'inel ta stojol Dios ti c'alal ja' o ta jic' ti co'ntontique, ti mu stac' a'yeluc c'usi xu' ta xcaltique.

<sup>27</sup>Ti Dios ti yiloj co'ntontique, ta sna' lec ti c'usi ta sc'an ti Ch'ul Espíritue, yu'un ti Ch'ul Espíritue ja' ta sc'an ti c'usi oy ta yo'nton Dios ta sventa ti yu'untaque.

### **X'ech' to stsal cu'untic ta sventa Cristo**

<sup>28</sup>Jna'tic lec, ti buch'utic c'ux ta xa'iic ti Diose, ti ic'bilic yu'un jech c'u cha'al oy ta yo'ntone, ja' sventa slequilalic scotol ti c'usi ta xc'ot ta pasele.

<sup>29</sup>Ti buch'utic vo'ne xa ono'ox ohtiquinbilic talel yu'un ti Diose, ta sliquebal ono'ox banomil yich'ohtic ono'ox talel ti ta xc'otic jech chac c'u cha'al ti Xnich'one, yo' ta xc'ot ta banquilal yu'unic ti Xnich'on ta sventa ti c'u yepal tsobolotic ti c'otemic ta yits'inabtaque.

<sup>30</sup>Ti buch'utic jech sc'oplalic ta vo'ne yu'un ti Diose, laj yic' ta stojol. Ti buch'utic ic'bilic yu'une, laj staic ti lec x'ileique. Ti jech lec x'ileique, ac'batic yich'ic ti slequilal yutsilal stuque.

<sup>31</sup>¿C'usi xu' ta xcaltic un cha'e? Mi jech sva'anoj stec'anoj sba ti Dios ta jtojoltique, mu'yuc buch'u xu' ta xismacotic ta be.

<sup>32</sup>Ti jech mu'yuc laj sjalanbotic ti Xnich'on ti Diose, ti c'ajomal laj yac' ta milel ta sventa jcotoltique, ¿mi ja' xa la mu ta xijyac'botic ec scotol ti c'usi ta xac'be ti Xnich'one?

<sup>33</sup>¿Mi oy la buch'u xu' ta sa'bat smul ti buch'u t'ujbil yu'un ti Diose ti c'alal laj yal ta jamal ti Dios ti ch'abal xa ti smule?



<sup>34</sup>¿Mi oy la buch'u xu' ta xchapanbat smul ti c'alal cham ti Cristo ta sventae? Ma'uc no'ox un, yu'un cha'cuxiem xa, oy xa ta sbats'i c'ob ti Diose yo' ta sc'anbe vocol ta jtojoltic.

<sup>35</sup>¿Mi oy la buch'u xu' ta xisch'acotic loq'uel ta syail xc'uxul yo'nton ti Cristoe? ¿Mi yu'un la xu' yu'un ti vocol ta xvul ta loq'uele, ti ilbajinele, ti contrainele, ti vi'nale, ti ch'abal ti jc'u'tique, ti c'usi xi'bal sbae, ti lajel tubele?

<sup>36</sup>Yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ta aventa vo'ot ti chapal jc'oplalcutic scotol c'ac'al ti q'uelel ta jtojolcutic ti milele. Co'ol j'elancutic jech c'u cha'al chijetic ti macbil ta xbat ta smilobile.”

<sup>37</sup>Ta scotol taj une, tsalbil ta xc'ot cu'untic ta sventa ti Buch'u mu xijtuch' ta yo'ntone.

<sup>38</sup>Xi s'elan ma' ti c'otem lec ta co'nton ti mu'yuc c'usi xu' yu'un ta xch'acvan loq'uel ta sventa syail xc'uxul yo'nton ti Diose: mi ja'uc ti oy c'usi q'uelel ta jtojoltic ti li'cuxulotique, mi ja'uc ti lajel tubele, mi ja'uc ti ánjeletique, mi ja'uc ti pucujetic ti tsots xu' yu'unique, mi ja'uc ti c'usi xu' ta xc'ot ta jtojoltic avi tana li'e, mi ja'uc ti ta to xtale,

<sup>39</sup>mi ja'uc ti c'usi oy ta cajal toyole, mi ja'uc ti c'usi mu tabaj spajeb snatil oy ta banomile, mi junuc ta scotol ti c'usi laj smeltsan ti Diose. Ti jech laj yac' iluc syail xc'uxul yo'nton ti Dios ta sventa ti Jesucristo ti Cajvaltic cu'untique, laj ta alel ma' ti oy c'usi jtosuc ta xch'acvan loq'uel ta stojol ti Dios taje.

## Romanos 9

### Ti israeletique t'ujbilic yu'un Dios

<sup>1</sup>Melel ti c'usi ta xcalboxuc ava'iique. Ti jech c'otem ta co'nton ta xch'unel ti Cristoe, ma'uc ta jut ti c'ope. Yu'un ta xiyac'bun jna' ta co'nton ti Ch'ul Espirítu ti ja' melel ti c'usi xcale:

<sup>2</sup>Mu x'ech' xjelav, xtuch'et ta xca'i ti co'nton yu'un ti at o'ntone,

<sup>3</sup>ti jc'anuc ca'i ta jip jba loq'uel ta stojol ti Cristoe yo' lamluc c'otuc ta jtojol ti bac vocol ti staicuc slequilal ti jchi'iltac ti ja' jvinquileltaque.

<sup>4</sup>Ti jchi'iltaque ja'ic snitilultac ti Israele. Bisbilic ta xnich'nab ti Diose. Jun yutsil laj sva'an sba ti Dios ta stojolique. Ac'batic comel ta sventainel ti trateetique. Ac'batic comel ta sbaic ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse. Ac'batic comel ta sventainel ti c'u s'elan ta yich'el ta muc' ti ch'ulnae. Albatic comel ti oy c'usi ta x'ac'batique.

<sup>5</sup>Taje, ja'ic snitilultac ti jmolmuc'totic ta vo'nee. Ti ta sts'unubalique, ayan talem ti Cristo ti laj yich' sbec'tale, ti ja' Dios yu'un scotol ti c'usi oye. Ich'biluc ta muc' sbatel osil. Jechuc.

<sup>6</sup>Ma'uc yu'un ch'ay ti c'usi yalaj ti Dios ta stojol ti Israele, yu'un mu scotoluc ti israeletic ta sventainic ti c'usi yalaj ti Diose, yu'un mu scotoluc bats'i snitilul ti Israel ta melele.



<sup>7</sup>Ja' jech xtoc mu scotoluc snitilultac Abraham ti ja' xnich'nabtac ti Dios ta melele. Yu'un xi laj yal ti Diose: “Ta sventa Isaac ta x'ayan tael ti anitilule.”

<sup>8</sup>Taje, ja' ta xac' ta na'el ti ma'uc xnich'nab Dios ta sventa ti voqu'em no'ox tael ta nitilule. Ti buch'u ta xc'ot ta xnich'nab Diose, ja' ti buch'u albil sc'oplal yu'un ti Diose, ja' bats'i nitiluletic unbi.

<sup>9</sup>Yu'un ti Diose xi laj yal ta stojol ti Abrahame: “Jech c'u cha'al ti c'ac'al li'e, ja' jech ora ta xivul ta loq'uel, oy xa ox yuni querem ti Sara une.”

<sup>10</sup>Ma'uc no'ox taje, ja' jech ti chib squerem ol ti Rebecae, jun ti stotique, ja' ti jmolmuc'totic Isaaque.

<sup>11-12</sup>Yu'un ta xac' ta na'el ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti Dios ti c'u s'elan ta st'ujan ta jujun tale, ti ma'uc ac'bil ta venta ti oy c'usi lec ta pasele, ti ja' no'ox ta sventa ti c'u s'elan ta xtavan ta iq'uel yu'un ti Diose. Yu'un c'alal mu'yuc to ox voqu'em ic ti uni vachetique, ti mu sna'ic ta spasel ti c'usi chopole, mi ja'uc ti c'usi leque, yu'un xi ono'ox albat ti Rebecae: “Ti banquilale ta smosovinat yu'un ti its'inale.”

<sup>13</sup>Yu'un xi ts'ibabil sc'oplale: “C'ux laj ca'i ti Jacobe. Laj jbjaj laj jten ti Esaue.”

<sup>14</sup>¿C'usi ta xcaltic un cha'e? ¿Mi mu'yuc stuqu'il yo'nton ti Diose? ¿Bu xata ti jech une!

<sup>15</sup>Ti Diose xi laj yalbe ti Moisesse: “Ta jc'uxubin ti buch'u ta jc'an ta jc'uxubine. Ta jcolta ti buch'u ta jc'an ta jcoltae.”

<sup>16</sup>Ta tael ti c'uxubinel yu'un ti Diose, ma'uc ta sventa ti ac'bil xa yipal ti oy c'usi sc'an pasele, ja' no'ox ta sventa xc'uxul yo'nton ti Diose.

<sup>17</sup>Ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope, xi albat yu'un Dios ti ajvalil ta Egipto banomile: “Laj jva'anot ta ajvalil yo' ta xcac' ta ilel ti jmuc'ul jtsatsal ta atojole, sventa yo' ta xtani j batel ti jc'oplal ta sjoylej banomile.”

<sup>18</sup>Va'i un cha'e, ti Diose ta xc'uxubin ti buch'u ta sc'an ta xc'uxubine. Ta spucujibtasbe yo'nton ti buch'u ta sc'an ta spucujibtasbee.

<sup>19</sup>Xu' nan ti xi ta xavalbeicune: “Mi jech taje, ¿c'usi xut ti Dios ta xalbe ti jnaclejetic ta banomil ti oy smule, ti c'alal mu'yuc buch'u xu' ta smacbe ta be ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose?”

<sup>20</sup>Ti vo'ote, ¿buch'uot ya'yel ta xatsacolan ta c'op ti Diose? Ti patbil bine mu xu' ti xi ta xal ta stojol ti jpatbine: “¿C'u cha'al ya'yel ti vi s'elan laj apasune?”

<sup>21</sup>Yu'un ti jpatbine oy ta yoc ta sc'ob ti ach'ele yo' ta spas ti c'u s'elan ta sc'ane. Ti ta juteb no'ox ach'ele, xu' spas jbej bin ti tsots sc'oplal ta xtune, o mi jbej bin ti yamal sc'oplal ta xtune.

<sup>22</sup>Ja' no'ox jech ec ti Diose, oy ta yo'nton ta xac' ta q'uelel ti oy smuc'ul stsatsal xchi'uc ti oy sts'iquemal xcuchemale. Yu'un vo'ne xa sts'icojbe tael sbolilic ti buch'utic ja' xtunic o oy sc'oplal ta xich'ic tsitsele, xchi'uc ti oy sc'oplal ch'ayel ta xbatique.



<sup>23</sup>Avi tana li' une, ti Diose sc'an ta xac' ta na'el ta jtojoltic ti smuc'ule, ti yutsilal slequilale, yu'un laj xc'uxubinotic, xchi'uc chapal yu'un ti ta jchi'intic ta slequilal yutsilale.

<sup>24</sup>Ti Dios une laj staotic ta iq'uel jlom ti israelotique, jlom ti jyanlumetique

<sup>25</sup>jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ts'ibabil ta jpoc vun yu'un ti Osease: “Ti buch'u ma'uc to ox jteclumale, laj jbis ta jteclumal. Ti buch'u mu'yuc to ox staojic ti c'uxubinele, laj staic c'uxubinel.”

<sup>26</sup>Xi albatic xtoque: “Ti vo'oxuque ma'uc jteclumaloxuc, avi tana une, bisbolic xa ta steclumal ti cuxul Diose.”

<sup>27</sup>Ti Isaías xi laj yalbe sc'oplallic ti israeletique: “Manchuc mi co'ol s'elan yi'al nab yepal snitilultac ti Israele, jun chib no'ox ta staic ti scolelique.

<sup>28</sup>Ti c'u s'elan yaloj ti Diose, ta ono'ox xc'ot ta pasel yu'un ta sbejel banomil.”

<sup>29</sup>Yu'un xi ono'ox laj yal ti Isaías ta vo'nee: “Ti manchucuc laj yictabotic comel jnitilultic ti Dios ti scotol xu' yu'une, ja' jech c'ot ta jtojoltic jech c'u cha'al c'ot ta stojol ti jteclum Sodoma xchi'uc ti Gomorrae.”

### **Ti lequil ach' c'ope c'ot ta stojol ti israeletique**

<sup>30</sup>¿C'usi ta xcaltic yu'un taj une? Ta sventa ti ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unele, ti jyanlumetique laj xa staic ti ch'abal smul ta x'ileique, ti c'alal mi jutebuc oy ta yo'ntonic ta sa'el ti slequilalique.

<sup>31</sup>Ja'uc ti israeletic ti yac'ojbe yipal ta spasel ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yo' ta staic ti ch'abal smulique, mu'yuc laj staic. Yu'un mu xc'ot ta pasel yu'unic ti c'u s'elan ta xal ti mantale.

<sup>32</sup>¿C'u cha'al un? yu'un mu'yuc laj yac'beic yipal ta sa'el ti ch'abal smulic ta xc'otic ta sventa ti oy c'usi ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unele. C'ajomal no'ox ta sventa yabtelic yac'ojbeic yipal ti lec ta x'ileique. Jech o xal laj sbosi yacanic yu'un ti jmac-acanil tone.

<sup>33</sup>Yu'un xi albil sc'oplal ta ch'ul c'ope: “Ta jbejan muc' ta ton ta jteclum Jerusalén, jun jbosiej-acanil ton. Ti buch'u ta spat yo'nton ta stojole mu xlo'ilaj ti yo'ntone.”

## **Romanos 10**

<sup>1</sup>Jchi'iltac, ti jc'opojel jti'inel ta stojol ti Diose, ja' ta sventa ti israeletique, yu'un oy ta co'nton staicuc ti scolelique.

<sup>2</sup>Ti israeletique, xu' ta xcal ti yac'ojbeic yipal ti ta xtunic ta stojol ti Dios yilele. Ti jech oy ti yo'ntonic une, mu xco'olaj xchi'uc ti bu albil sc'oplal ti ja' melele.

<sup>3</sup>Mi ja'uc xa'ibeic smelol c'u s'elan ta tael ti ch'abal smulic ta stojol ti Diose. C'ajomal no'ox yac'ojbeic yipal stuquic ta stael ti lec x'ileique, yu'un mu xc'ot ta yo'ntonic ti pasbil xa yu'un Dios ti lec x'ileique.



- <sup>4</sup>Ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, laj sc'oplal ta sventa Cristo yo' tubbil c'ot smul scotolic ti buch'u ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.
- <sup>5</sup>Ta tael ti lec xij'ile yu'un Dios ta sventa ti oy c'usi tsots albil sc'oplale, xi me laj sts'iba comel ti Moise: “Ti buch'u ta xc'ot ta pasel yu'un scotol ti c'u s'elan ta xale, ta sta xcuxlejal ta sventa.”
- <sup>6</sup>Ti mi ta jc'antic ti ta jtatic ti lec xij'ile yu'un ti Dios ta sventa ti ta jch'untique, xi ta xale: “Mu xiuc xavale: ‘¿Buch'u xa ono'ox ta xmuy batel ta vinajel?’ Ti jech taje, ta xabaj ta xaten ti talem xa ti Cristoe.
- <sup>7</sup>Mu xiuc ta xaval xtoque: ‘¿Buch'u xa ono'ox ta xbat ta jomol pujul lajebal ch'en un?’ Ti jech taje, ta xabaj ta xaten ti cha'cuxi xa loq'uel ti Cristo ti bu oy ti animaetique.”
- <sup>8</sup>¿C'usi ta xac' ta na'el ti xi ta xale? “Oy ta ave ati' ti c'op a'yeje. Mu nomuc oy. Oy ta avo'nton.” Ti c'op a'yej taje, ja' sc'oplal ti c'otuc ta o'ntonal ta xch'unel ti yacal ta xcalcutique.
- <sup>9</sup>Mi ta xloc' ta ave ati' ti ja' Avajval ti Jesuse, mi ta xc'ot ta avo'nton ta xch'unel ti cha'cuxesat yu'un Dios ti Jesucristoe, ta xata acolel.
- <sup>10</sup>Ta jtatic ti lec xij'ile yu'un ti Dios ta sventa ti ta jch'untic ta sjunul co'ntontique. Ja' jech xtoc ta xloc' ta quetic ti ja' Cajvaltic ti Jesucristoe yo' ta xich' tael ti colele.
- <sup>11</sup>Ti ta ch'ul c'ope xi ta xale: “Ti buch'u ta spat yo'nton ta stojol ti Cajvaltique, mu xljaj ta lo'lael.”
- <sup>12</sup>Manchuc mi israeletic, mi jyanlumetic, mu yanuc ti Ajvalile, ja' Cajvaltic cu'untic jcotoltic, yu'un yepal no'ox ta x'ac'batic ti c'usitic ta xtun yu'unic ti buch'utic xvocoletic ta stojole.
- <sup>13</sup>Yu'un oy bu xi ta xal ti sc'oplale: “Scotol ti buch'utic xvocoletic ta stojol ti Diose, ta staic ti scolelique.”
- <sup>14</sup>¿C'u ono'ox la xi xvocoletic ta stojol Dios ti mi mu'yuc to c'otem ta yo'ntonic ta xch'unele? ¿C'u ono'ox la xi ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel c'alal ti mu'yuc ya'binojic ti sc'oplale? ¿C'u ono'ox la xi ta xa'ibeic sc'oplal c'alal mu'yuc buch'u ta x'albune?
- <sup>15</sup>¿C'u ono'ox la xi ta xba yalbeic sc'oplal c'alal mi mu'yuc buch'u ta xtacunic batele? Yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Yan no'ox yutsil scotol ti buch'utic ta xc'otic ta yalel ti lequil a'yej j'ac'-jun-jol o'ntonale.”
- <sup>16</sup>Ti le' une, mu scotolicuc ti tac'al ta xc'ot ta yo'ntonic ti lequil a'yej sc'oplal ti colele jech c'u cha'al xi laj yal ti Isaías: “Cajval, ¿mi oy la buch'u ta xch'un ti lequil a'yej cu'untique?”
- <sup>17</sup>Jech un cha'e, ta xlic ayanuc ta o'ntonal ta xch'unel mi laj yich' a'yiel ti lequil a'yeje. Ti lequil a'yeje, ja' ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe.

<sup>18</sup>Ja'uc ti vu'un une xi ta jac'be jbae: ¿Mi mu'yuc van xa'iic sc'oplal ti lequil a'yeje? ¿Jbel sc'oplal laj ya'iic! Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Xpuquet no'ox ta sjunul banomil ma' ti sc'opique. C'ot ti sc'opic ti bu xa jujuti' oy ti banomile.”

<sup>19</sup>Xi ta jac'be jba xtoque: ¿Mi yu'un mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti israeletique? Ta sliquebal ono'ox xi laj yal ti Moises: “Colo' ta xava'iic liquel cu'un c'alal ta xavilic ti ta xquic' ta jtojol jyanlumetic ti ma'uc t'ujbil cu'une. Ta xa'ilinic liquel cu'un c'alal ta xquic' ta jtojol jyanlumetic ti mu'yuc yich'ojicun ta muc' le' talem ta vo'nee.”

<sup>20</sup>Ti Isaías xtoc une xi laj sjam ta alele: “Ti buch'utic mu'yuc snopoj ta sa'icune, ja' laj staicun ta sa'el. Ti buch'u mu'yuc snopoj ta sjac'beicun jc'oplale, laj cac' jba iluc ta stojolic.”

<sup>21</sup>Ti c'alal ta x'albat sc'oplal ti israeletique, ti Isaías xi ta xale: “Scotol c'ac'al xye'elet coc jc'ob ta stojol jun jbaj-lequilal jtoyobba jteclum.”

## Romanos 11

### Jlom no'ox israeletic ta staic ti colele

<sup>1</sup>Li'e, ta jac' ca'i xtoc: ¿Mi j'ech'el laj sjip laj sten o steclumal ti Diose? ¿Bu xata ti jeché! Ti vu'un eque, israelun, snitilulun ti Abrahame, li'ayan talem ta jun ta xlajchebal xnich'on ti Israele, ja' ti Benjamine.

<sup>2</sup>Ti israeletique, ta sliquebal no'ox, biseic talem yu'un Dios ta steclumal. Mu'yuc sjipoj stenoj avi tanae. ¿Mi mu xana'ic ya'yel ti xi laj stic'be smul israeletic ti j'alc'op Elías c'alal c'opoj ti'in ta stojol ti Diose?

<sup>3</sup>“Cajval, Jch'ul tot, laj xa smilic ti avaj'alc'optaque. Laj xa slilinic ti altaretic avu'une. C'ajomal xa no'ox jtuc cuxul licom. Ja' jech xtoc ta xismilicun ya'iic ec.”

<sup>4</sup>Ja'uc ti Diose xi laj staq'ue: “Laj xa jch'ac talem ta jtojol vucmil (7,000) ta vo' israeletic ti mu'yuc squejanoj sbaic ta stojol ti meltsanbil dios Baale.”

<sup>5</sup>Ja' no'ox jech avi tana li'e, ta sventa yutsil yo'nton ti Diose, oy to jayibuc scomelal ti israeletic ti t'ujbilique.

<sup>6</sup>Ta slequilal xa no'ox yo'nton Dios ti jech t'ujbilique, ma'uc xa ta sventa ti oy c'usitic lec ta spasic ti stuquique. Ti yu'unuc ta sventa yabtel stuquic ti jech t'ujbilique, ma'uc xa yutsil slequil yo'nton ti Dios unbi.

<sup>7</sup>¿C'uxi un cha'e? Ti c'usi juteb ta yo'nton ta sa'ic ya'iic ti israeletique, mu'yuc laj staic. Yu'un ja' no'ox laj staic ti buch'utic t'ujbilic yu'un ti Diose. Ti yane ja' no'ox yijubtasbat yo'ntonic.

<sup>8</sup>Yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ch'ayesbat snopbenic yu'un ti Diose. Jech to staoj yav ta spasic avi tana li'e. Ac'bil satic ta sq'uelel, mu xilic. Ac'bil xchiquinic ta ya'yié, mu xa'iic.”

<sup>9</sup>Xi laj yal xtoc ti Davide: “Joybijuc ta spets'alic ta syacobilic ti q'uin ta spasiq'ue yo' jech sbosi yacanic xchi'uquic, yo' jech ta xich'ic tsitsel.





**10**Ac'o joybijuc ta ma'sat yo' mu xilic. Vujq'uijuc ta j'ech'el ti spatique.”

### **Ti scolel laj staic ti jyanlumetique**

**11**Ta jac' ca'i xtoc tana li' une: ¿Mi j'ech'el bajic o ta lum ti israeletic ti c'alal laj sbosi ti yacanique? ¿Bu xata ti jech bajic o ta lume! C'alal jech laj sbajic lequilal ti israeletique, ja' laj staic coltael yu'un Dios ti jyanlumetique yo' jech licuc yit'ixal yo'ntonic ti c'alal ta xilic ta staic scolelic ti jyanlumetique.

**12**Mi ja' laj sta sc'ulejalic ti jyanlumetic ti oy ta sjoylej banomil ta scoj stoyobbailic ti israeletique, jech o xal unbi, ja' jun to yutsil ta xc'ot ta jtojol jcotoltic ti c'alal ti israeletic ta xlic xcha'ac' sbaic ta ventainel ta stojol ti Diose.

**13**Ja'uc le'e, oy c'usi ta jc'an ta xcalboxuc ava'iic ti vo'oxuc jyanlumoxuque. Ta sventa ti jech tacbilun yu'un Dios ta atojolique, tsots sc'oplal ta xca'i ti cabtel ac'bilune.

**14**Ta jc'an ti licuc yit'ixal yo'ntonic ti jchi'iltac ta sventa ti vo'oxuque yo' jech ta staic scolelic jech c'u cha'al ataojique.

**15**Yu'un c'alal jipbil tenbil comic yu'un Dios ti jchi'iltaque, scotol banomil ta staic ti lec xil sbaic xchi'uc ti Diose. C'alal mi ta xic' talel yan velta ta stojol Dios yo' ich'bilic ta venta ta xc'otic yu'une, toj ech'em lec ti c'usi ta xc'ot ta pasele, yu'un ta x'ac'bat xcuxlejalic ti buch'utic chamemic to oxe.

**16**Mi c'otem ta sventa Dios ti jbej pan ti c'u yepal laj yich' vots'el ti jarinae, scotol ti c'u yepal vots'bile c'otem ta sventa. Mi c'otem ta sventa Dios yibel ti jpets te'e, c'otem ta sventa ti sc'obtac xtoque.

**17**Ti olivo te'e, ja' sc'oplal ti israeletique. Laj yich' setel loq'uel jlom ti sc'obtaque. Ti bu laj yich' ti setele, laj yich' ts'aquel ta te'tical olivo te' ti ja' ac'oplalic ti vo'oxuc jyanlumoxuque. Laj atsaquic lum yu'un ti bats'i olivo te'e xchi'uc lacuxiic ta sventa.

**18**Ja'uc le'e, mu xatoy aba ta sbajel ta stanel ti bats'i sc'obtac ti laj yich' setele. Mi jech ta xapase, vuleso ta ajol ti ma'uc liquem talel xch'iel ti yibel ta aventae, naca avich'ojbe xcuxlej ta sventa ti yibele.

**19**Xu' nan xi ta xavale: “Ti laj quich' ts'aquel ta olivo te'e, yu'un laj yich' setel loq'uel ti sc'obtaque.”

**20**Jech xaval ava'uc ti laj yich' setel loq'uele ta scoj ti mu xc'ot ta yo'nton ta xch'unele. Ti jech ts'acbilot xchi'uque, c'ajomal ta sventa ti c'otem lec ta avo'nton ta xch'unele. Xi'an, mu xatoy aba.

**21**Yu'un ti Diose mu lecuc laj yil ti sbats'i c'obtaque. Laj to c'op ma' ti lec ta xayilic mi ta xatoy abaique.

**22**A'yio ava'iic, ti Diose lec yo'nton ta j'ech'el, ac'o mi jbel xc'opoj xtoc. Jbel xc'opoj ta stojol ti buch'utic laj sbajic ti slequilalique. Oy slequil yutsil yo'nton ta atojolic mi chacuxiic ta stamel ech'el ti c'u s'elan oy ta yo'ntone. Mi mu jechuque, ta xavich'ic setel loq'uel.



<sup>23</sup>Mi ta xlic xch'unic Dios ti israeletique, ta xlic yich'ic ts'aquel ta ach' xtoc unbi. Yu'un ti Diose oy smuc'ul stsatsal, xu' yu'un xcha'ts'aquel.

<sup>24</sup>Ti vo'oxuc jyanlumoxuque, co'ol a'elanic te'tical olivo te' ti laj avich'ic setel talele, ti laj avich'ic ts'aquel ochel ta bats'i olivo te'e. Mi jech laj avich'ic pasbel ti vo'oxuque, ja'uc xa van ti israeletique ta ora no'ox ta sts'acatic ochel ta ach' yu'un ti Dios ti bu laj yich' setel loq'uel ti sc'obtaque. Ta jliquel no'ox ta stsac lum.

### **Ta sta yorail ti ta sta scolelic ti israeletique**

<sup>25</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta jc'an ta jvinajesboxuc ava'iic ti c'usi snopoj ta spas ti Dios ti mucul to oxe, yo' mu xabis abaic ti bij xava'i abaique: Mi c'ot ta ts'aquiel ti c'u yepal ta sta scolelic ti jyanlumetique, mu jechuc ta xcom o ti yijubtasbat yo'ntonic ti israeletique.

<sup>26</sup>C'alal jech ta xc'ot ta pasel taje, scotol israeletic ta staic ti scolelic jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti Jpojvaneje ta xlic talel ta Sión, ta xch'aybe smul ti israeletique.

<sup>27</sup>Taje, ja' jtrate xchi'uquic c'alal ta jch'aybe ti smulique.”

<sup>28</sup>Ti c'alal laj sbajic lequil ach' c'op ti israeletique, contrainbil c'otic yu'un ti Diose yo' ti vo'oxuc jyanlumoxuque ta xataic ti acolelique. Ja'uc ti stuquic une staoj yav c'uxubinilic yu'un ti Diose, yu'un t'ujbilic ti smolmuc'totic ta vo'nee.

<sup>29</sup>Ti c'u s'elan loc' ayan ta yo'nton ti Dios ta xaq'ue, mu spoj sutel, mi ja'uc laj xa xcha'na' ti buch'utic laj yic' talele.

<sup>30</sup>Ta vo'ne ti vo'oxuc jyanlumoxuque, toyobbaoxuc ta stojol ti Diose. Ja'uc avi tana li' une, laj ataic c'uxubinel yu'un ti Dios ta scoj ti israeletic laj sbajic ti c'uxubinele.

<sup>31</sup>Ti jech laj sbajic c'uxubinel ti israeletique, oy bu ta sta sc'ac'alil ta staic c'uxubinel yu'un Dios jech c'u cha'al laj ataic ti vo'oxuque.

<sup>32</sup>Yu'un ti Diose, jcotoltic laj yilotic ti co'ol jtoyobbaotique yo' jech jcotoltic co'ol ta jtatic c'uxubinel.

<sup>33</sup>Bats'i mu albajuc yutsil yo'nton ti Diose. Mu stac' alel bu to c'alal spajeb ti sbijile xchi'uc ti c'usi ta snope. Mu'yuc buch'u xu' ta xal ti c'u s'elan snopaje. Mu jna'tic bu c'alal ti c'usi snopoj spase.

<sup>34</sup>¿Mi yu'un oy la buch'u junucal xa'ibe snopben ti Diose? ¿Mi oy la buch'u xu' yu'un ta sbijubtasel?

<sup>35</sup>¿Mi yu'un oy la buch'u oy c'usi laj yac'be ba'yuc yo' jech ta xquextabat sutel?

<sup>36</sup>Yu'un scotol ti c'usitic oye, ta xlic talel ta stojol ti Diose, ja' pasbil yu'un yo' ta xtun yu'un. ¡Vinajuc slequilal sbatel osil ti Diose! Jechuc.

## **Romanos 12**

### **Ti jch'unolajeletique yac'uc yo'ntonic ta spasel c'u s'elan lec ta xil ti Diose**



<sup>1</sup>Ja' yu'un un, Jchi'iltac, ta sventa syail xc'uxul yo'nton ti Dios ta jtojoltique, ta jc'anboxuc vocol, cuxul ac'o abaic ta tunel jech c'u cha'al ti matanal ti c'otem ta sventa ti Diose, ti jun yutsil slequil ta xich' aq'uel ta stojole. Taje, ja' jech ta ich'el ta muc' ti Diose.

<sup>2</sup>Mu xa jechuc xanopic jech c'u cha'al ta spasic ti jnaclejetic ta banomil ti yan sjol yo'ntonique. Jeluc ti snopbenal avu'unique yo' jech ta x'ach'ub ti acuxlejalique. Jech ta xlic ava'ibeic yo'nton ti Diose, ja' ti c'usi lec ta pasele, ti c'usi xmuyubaj yo'nton yu'une, ti c'usi lec tuc' ta xile.

<sup>3</sup>Ti jech ac'bil cabtel ta sventa slequil yo'nton ti Diose, ta xcalboxuc ava'iic acotolic ti mu'yucuc me buch'u cajal xa'i sba ti c'u s'elan ta snope. Ti jujunoxuque lequil nopic c'u yepal laj scoltaoxuc ti Dios ta sventa ti c'ot ta avo'ntonic ta xch'unele.

<sup>4</sup>Jech c'u cha'al ti ep ta tos ti c'usi oy yu'un ti jbec'taltique, mu xco'olaj yabtelic ti jujutose.

<sup>5</sup>Jech ti vo'otique, ac'o mi yepal oyotic, jun no'ox c'otemotic ta stojol ti Cristoe. Junotic ta jcotoltic jech c'u cha'al ti jbec'taltic ti oy c'usi ep ta tos oy yu'une.

<sup>6</sup>Ti Diose yantic o laj yac'botic jbijiltic ta jujun tal, ja' ti c'u s'elan loc' ayan ta yo'nton ta yac'belotique. Jech un, mi ja' laj yac'botic jbijiltic ta scaj'alel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, caltic jech c'u cha'al c'otem ta o'ntonal ta xch'unele.

<sup>7</sup>Mi ja' laj yac'botic jbijiltic yo' ta xijtun yu'un ti yane, lecuc tuncutic ta stojolic. Mi ja' sbijil ac'bat ti ta chanubtasvaneje, ac'o yabtelan o ti chanubtasvaneje.

<sup>8</sup>Mi ja' sbijil ac'bat ti ta stsatsubtasbe yo'nton ti yane, ac'o yabtelan o ta yaq'uel yip ti o'ntonale. Mi ja' sbijil i'ac'bat ti oy c'usi ta xaq'ue, nijet chimetuc no'ox. Mi ac'bat sbijil ta yalel ti c'usi sc'an pasele, bijuc ti c'u s'elan ta xal mantale. Mi ac'bil sbijil ta scoltael ti buch'u abol sbaique, muyubajuc no'ox ta spasel.

### **Ti syail xc'uxul o'ntonale**

<sup>9</sup>Jech'eluc c'ux xava'i abaic ta jujun tal. Jipic tenic xtoc ti c'usi chopole. Ac'beic yipal ta spasel ti leque.

<sup>10</sup>Lecuc xavil abaic ta jujun tal ta sventa ti co'ol achi'il abaique. Co'oluc xavil abaic. Ich'o abaic ta muc' ta jujun tal.

<sup>11</sup>Ac'beic yipal, mu xach'ajubic. Ta sjunuluc avo'ntonic, tunanic yu'un ti Cajvaltique.

<sup>12</sup>Muyubajanic ta sventa ti oy c'usi apatoj avo'ntonic ta smalaele. Oyuc yip stsatsal avo'ntonic c'alal ta xavich' avocolique. Mu me xavicta abaic ta c'opojel ti'inel.

<sup>13</sup>Coltaic me ti yu'untac Dios ti oy c'usi ta xtun yu'unique. Ich'biluc ta muc' c'otuc avu'un ti buch'u ta xasvu'lanique.

<sup>14</sup>C'anbeic slequilal Dios ta stojol ti buch'u ta xayilbajinique. Mu xa xabasic ta cocol chaval.



<sup>15</sup>Muyubajanic xchi'uc ti buch'u xmuyubajique. Jmoj oc'anic xchi'uc ti buch'u ta x'oc' x'avanique.

<sup>16</sup>Junuc avo'ntonic cuxianic acotolic. Ma'ucuc ti toyobba xava'i abaique. Co'ol xavac' abaic xchi'uc ti buch'u biq'uit yac'oj sbaique. Ma'ucuc ti toj ech'em bij xava'i abaique.

<sup>17</sup>Mu xapacbe abaic sutel ta spasbel ti c'usi chopole. Ac'beic yipal ta spasel ti c'usi lec ta stojol scotolique.

<sup>18</sup>Ti bu xa c'alal xu'e, ac'beic yipal yo' jun avo'ntonic ta xacuxi acotolic.

<sup>19</sup>Jchi'iltac, ma'uc aventaic ta spaquel sutel ti buch'u oy c'usi chopol ta spasboxuque. Ac'beic sventain ti Diose, yu'un ja' sbainoj ta stsitsel. Yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: "Oy ta coc ta jc'ob ti chapanele, vu'un ta xcac'be stojol."

<sup>20</sup>Xi ta xal xtoque: "Mi ta xvi'naj ti acontrae, ac'bo sve'el. Mi ta xa'i taqui ti'ile, ac'bo vo' yuch'. Ta stsajub sat avu'un ta xquexlal mi jech ta xapasic taje."

<sup>21</sup>Mu xavac' abaic ta tsalel yu'un ti c'usi chopole. Ja' lec tsalic ti c'usi chopol ta sventa ti c'usi lec ta xapasique.

## Romanos 13

<sup>1</sup>Acotolicuc, ch'unbeic ich'beic ta muc' smantal ti Jcuch-abtel ajvaliletique. Ti jech oy ti ajvaliletique, va'anbilic yu'un ti Diose, yu'un ja' ac'bil yabtelic yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Jech un, ti buch'utic ta stoy sbaic ta stojol ti ajvalil ti yich'oj yabtele, ta scontrain ti c'u s'elan laj spas mantal ti Diose. Ti buch'utic ta stoy sba ta stojole, mu ono'ox xcol ta stsitsel.

<sup>3</sup>Ti ajvaliletique ma'uc ta xac'be xi'el ti buch'utic oy slequil ti c'usi ta spase, ja' ta xac'be xi'el ti buch'utic chopol ti c'usi ta spase. Mi ta xac'anic ti mu xa'ac'bat xi'el yu'un ti ajvaliletique, lecuc ti c'usi ta xapase. Ti ajvaliletique ta xlic yil ti c'u s'elan ti atalelique.

<sup>4</sup>Yu'un ti ajvaliletique c'otem ta yajtuneltac Dios yo' jech lec oyoxuc. Yan mi chopol ta xapas abae, oy xi'el ta xava'i ta stojol unbi. Mu ta jech'uc no'ox oy ta yoc ta sc'ob ti tsitsel ta xaq'ue, yu'un ochem ta yajtunel Dios yo' jech ta xac'be yich' tsitsel ti buch'u chopol c'usi ta spase.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, tsots sc'oplal ich'ic ta muc', ch'unbeic smantal ti ajvaliletique. Ma'uc no'ox ta xa xaxi' yu'un ti tsitsel ta xaq'ue, nopo ava'i lec ti jech sc'an pasele.

<sup>6</sup>Ti jech taj xtoc une, tojic ti patane, yu'un ti j'abteletique c'otemic ta yajtuneltac Dios, ja' jech yabtel yich'o'jic.

<sup>7</sup>Ich'o ta muc' ti c'u s'elan yabtel jujuchope. Tojic me ti patan ti ta sc'anboxuque. Tojic me ti sloc' ti ta sc'anboxuque. Ich'ic ta muc' ti buch'u ich'bil ta muq'ue. Ti buch'u lec x'ilate, lec me xavilic ec.

<sup>8</sup>Ch'abaluc me avilic ta stojol yan. Ja'uc no'ox me avilic ti c'ux xava'i abaic ta jujun tale. Yu'un ti buch'u c'ux ta xa'i ti jun xchi'ile, c'ot xa ta pasel yu'un scotol ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>9</sup>Yu'un ti mantaletique xi ta xale: “Mu xamulivaj. Mu xamilvan. Mu xa'elc'aj. Mu xavu'ninbe c'usi oy yu'un ti yane.” Ta scotol ti mantaletique, ta jbel no'ox mantal ta xc'ot ta pasel scotol ti xi ta xale: “C'uxubino achi'iltac jech c'u cha'al ta xac'uxubin abae.”

<sup>10</sup>Ti buch'u oy syail xc'uxul yo'ntone, mu spas ti c'usi chopol ta stojol ti xchi'ile. Ta sventa ti syail xc'uxul o'ntonale, j'ech'el ta xc'ot ta pasel ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.

<sup>11</sup>Ati va'i s'elan laj jbijubtasoxuque, yu'un xavilic ti c'usi xc'otan ta pasele, ti ja' xa yorail ti ta xavic' asatique, yu'un po'ot xa sta yorail ti colebale. Yan ti c'alal laj jch'untic talele, jal to ox sc'an.

<sup>12</sup>Po'ot xa x'ech' ti ac'ubale, yu'un ta xa sacub talel ti osile. Jech o xal un, quictatic ta spasel ti c'usitic sventa ic'al osile. Laptic ti amacobbailic ta spasel ta sventa ti saquil osile jech c'u cha'al junuc soldado ti slapoj ti smacobbaile.

<sup>13</sup>Oyuc me jtuq'uiltic jech c'u cha'al ti buch'u ta xanav ta c'ac'altique. Ma'uc no'ox me jtamojtic ti yacubele, ti bu xvochvunet ta ve'el uch' vo' ta spasel ti quine, ti mulivajele, ti c'usi chopol ta q'uelele, ti jsa'-c'opetique, ti it'ix o'ntonale.

<sup>14</sup>Ja' lec, maco abaic ta sventa smuc'ul stsatsal ti Cajvaltic Jesucristoe yo' mu staojuc yav c'upil ta xava'i ta spasel stalel ti lum ach'ele.

## Romanos 14

### Mu xalo'ilta ti avermanoe

<sup>1</sup>Ich'ic lec ta muc' ti buch'u ch'abal to lec yip yo'nton ta xch'unele, mu xavul abaic xchi'uc ti c'usi vocol ta a'yiele.

<sup>2</sup>Ta xcaltic no'ox ava'i jech c'u cha'al li'e: Oy jlom xch'unojic ti stac' no'ox slajes scotol ti c'usi ta staique. Ja'uc ti jlom ti mu'yuc to lec yip yo'ntonic ta xch'unele, naca uni itaj ta slajesic.

<sup>3</sup>Lec un cha'e, ti buch'u ta slajes scotol ti c'usi ta stae, mu me chopoluc xc'opoj ta stojolal ti buch'u naca t'ujbil ti c'usi ta slajese. Jech ti buch'u naca t'ujbil ti c'usi ta slajese, mu me chopoluc xc'opoj ta stojol ti buch'u sna' slajesel scotol ti c'usi ta stae. Co'ol ic'bilic yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>¿Buch'uot ya'yel un cha'e ti ta xana'lebe yaj'abtel ti yane? Mi lec ta xbat yu'un, mi chopol ta xbat yu'un, ja' sventa ti yajvale. Ta sta ti lec ta xcome, yu'un oy smuc'ul stsatsal ti Cajvaltic yo' ta xc'ot ta pasel yu'un ti lec xcome.

<sup>5</sup>Oy bu jlom tsots sc'oplal ta xa'iic ti jun c'ac'ale. Oy jlom co'ol no'ox ta xa'iic ti c'u s'elan ta x'ech' scotol ti c'ac'ale. Jujun tal, snopuc lec c'u s'elan ta xac' ti sjol ta xch'unele.



<sup>6</sup>Ti buch'u tsots sc'oplal ta xa'i ta xchabi ti jun c'ac'ale, ta spas ta sventa yich'el ta muc' ti Cajvaltique. Ti buch'u mu'yuc tsots sc'oplal ta xa'i ta xchabi ti jun c'ac'ale, ta spas ta sventa yich'el ta muc' ti Cajvaltique. Ti buch'u ta stun ta slajes scotol xtoque, ta spas ta sventa yich'el ta muc' ti Cajvaltique, xchi'uc ta xalbe vocol ti Diose. Ti buch'u naca t'ujbil ti sve'el ta slajese, ta spas ta sventa yich'el ta muc' ti Cajvaltique, xchi'uc ta xalbe vocol ti Diose.

<sup>7</sup>Yu'un mu'yuc buch'u junucal sventainoj sba stuc ti li' cuxul ta sba banomile. Mi ja'uc sventainoj sba stuc ti jech ta xchame.

<sup>8</sup>Ti jech cuxulotique, cuxulotic ta sventa ti Cajvaltique. Mi lijchame, lijcham ta sventa ti Cajvaltique. Ta xcaltic une, mi cuxulotic, mi chamemotic, yu'unotic ono'ox ti Cajvaltique.

<sup>9</sup>Ja' yu'un un, cham ti Cristoe. Ja' jech xtoc cha'cuxi yo' jech ta xc'ot ta Ajvalil yu'un scotol ti buch'utic chamemic xae, xchi'uc ti buch'utic cuxulic toe.

<sup>10</sup>¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti ta xalo'ilta ti achi'ile, ti bajbil tenbil avu'une? Yu'un jcotoltic ta xc'ot jva'an jbatic ta stojol ti Diose yo' jech ta xquich'tic chapanel yu'un.

<sup>11</sup>Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Ta xcal ta jamal ta sventa ti jech cuxulune, ta squejan sbaic ta jtojol scotolic. Scotolic ta xalbeic slequil ti Diose.”

<sup>12</sup>Jech un, ti jujunotique ta xc'ot cac'tic cuenta ta stojol ti Dios ti c'u s'elan laj jpastique.

### **Mu xayanijsbe yo'nton ti achi'iltaque**

<sup>13</sup>Jech o xal un, lajuc sc'oplal ta jlo'ilta jbatic ta jujun tal. Ja' lec albo avo'ntonic ti mu'yuc c'usi ta xapas yo' mu ta acojuc ta xayanijsbeic yo'nton ti achi'il ti buch'u mu'yuc to lec yip yo'nton ti c'u s'elan c'otem ta ch'unele.

<sup>14</sup>Ti vu'une jna'oj lec ta sventa ti Cajvaltic Jesuse, mu'yuc c'usi ta soquesvan. Ti buch'u ta snop ti ta soquesvan ti c'usi ta slajese, ta ono'ox soquesat.

<sup>15</sup>Mi ta xayanijsbe yo'nton ti achi'il ta scoj ti c'usi ta xalajese, mu'yuc xa xc'uxul avo'nton ta stojol. Mu me ta scojuc ave'el ta xch'ay ta be avu'un ti buch'u cham ti Cristo ta sventae.

<sup>16</sup>Mu xavaq'uic ta chopol c'optael ti oy c'usi lec laj ataique.

<sup>17</sup>Yu'un ti ventainel yu'un ti Diose, ma'uc tsots sc'oplal ti c'usi xu' stac' lajesele, ti c'usi xu' stac' uch'ele. Ja' tsots sc'oplal ti tuc'uc ti cuxlejale, ti lamajemuc ti o'ntonale, ti muyubajel ta sventa ti Ch'ul Espiritue.

<sup>18</sup>Ti buch'u jech yac'oj sba ta tunel yu'un ti Cristoe, lec x'ile yu'un ti Diose, xchi'uc lec ta x'ile yu'un ti buch'uuc no'oxe.

<sup>19</sup>Jech o xal un, jpastic tsatsal ta sa'el batel ti bu ta xac' jun o'ntonale, xchi'uc ti ta jcoltaan jbatic ta jujun tale.



<sup>20</sup>Ma'ucuc me ta scoj ve'lil ta xasoquesbe yabtel ti Diose. Scotol ti ve'lile, lec ono'ox, mu'yuc c'usi chopol. Ti bu chopol ta xbate, ja' ti oy c'usi ta xalajes ti bu xu' ta xyanij yo'nton avu'un ti yane.

<sup>21</sup>Ja' lec, mu xatijbe sc'oplal ta slajesel ti beq'uate, ta yuch'el ti vineo, ta spasel yan ti c'usi mu'yuc smelole yo' mu xyanij yo'nton ti achi'il ti ta xc'ot ta chibajel avu'un ti c'u s'elan xch'unoje.

<sup>22</sup>Ti c'u s'elan c'otem ta avo'nton ta xch'unele, avu'unuc atuc ta stojol ti Diose. Yan no'ox yutsil ti buch'u ta x'ac'bat sna' ta sjol yo'nton ti mu'yuc smul ta sta ta xa'i yu'un ti c'usi ta spase.

<sup>23</sup>Ti buch'u xchibet yu'un ti c'usi ta slajese, ta sta smul, yu'un mu junuc yo'nton ta slajes ti c'u s'elan stac' lajesele. Scotol ti c'usi naca sujom bail ta xich' lajesele, ja' mulil.

## Romanos 15

### Lecuc xavil abaic xchi'uc ti yane, ma'uc no'ox xatam ta spasel ti c'usi lec ta xava'i atuque

<sup>1</sup>Ti vo'otic ti oy xa yipal cu'untic ti c'u s'elan c'otem ta ch'unele, la' j bainbetic svocolic ti buch'u ch'abal yip yo'ntonique. Ma'uc me xac'abetic yipal ta spasel ti c'usi lec ta xca'i jtuctique.

<sup>2</sup>Ta jujun tal ti vo'otique, la' j pastic ti bu oy stu ta xil ti yane yo' lec oyic, yo' jech ta stsac lec yip yo'nton ta stamel sbaic liquel.

<sup>3</sup>Yu'un ti Cristoe ma'uc laj spas ti c'usi lec ta xa'i ti stuque, yu'un ja' c'ot ta stojol jech c'u cha'al ti xi ta xal ta ch'ul c'ope: "Scotol ti buch'utic xbet'bun no'ox yeic ta scontrainelote, ja' cajal c'ot ta jba."

<sup>4</sup>Scotol ti c'usitic laj yich' alel talel ta vo'ne ta ch'ul c'ope, laj yich' ts'ibael ta sventa yo' ta xquich'tic chanubtasel yu'un, yo' bejbunuc ta co'ntontic ta stael batel ti oy c'usi jmalaojtic ta jtatique.

<sup>5</sup>Ti Dios ti Buch'u ja' ta xac' ti smuc'ul o'ntonale, ti patob o'ntonale, ac'o xa scoltaoxuc yo' jun avo'ntonic ta xacuxiic jech c'u cha'al laj yac' iluc ti Jesucristoe,

<sup>6</sup>yo' jech jun no'ox ac'opic acotolic ta slequil-c'optael ti Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe.

### Ti lequil ach' c'ope ta xich' albel ya'iic ti jyanlumetique

<sup>7</sup>Ja' yu'un cha'e, co'oluc lecuc xavil abaic jech c'u cha'al lec laj yiloxuc ti Cristoe yo' jech ich'bil ta muc' ti Diose.

<sup>8</sup>Xu' ta xcal ava'iic ti tal yac' sba ta tunel ti Cristo ta stojol ti israeletique yo' ta xc'ot ta pasel yu'un ti c'usitic albilic yu'un Dios ti jmolmuc'totic ta vo'nee, yo' ta xac' ta q'uelel ti xc'ot xc'opoj ti c'usitic yaloj ono'oxe.



<sup>9</sup>Tal ti Cristo xtoc ta stojol ti jyanlumetique yo' ta xalbeic slequilal yutsilal Dios ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone, yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Jech o xal ta xcal alequilal avutsilal ta stojol ti jyanlumetique. Ta jq'uejinta q'uejimoletic ta aventa.”

<sup>10</sup>Oy bu yan xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Muc'tiquil lumetic, muyubajanic xchi'uc steclumal ti Diose.”

<sup>11</sup>Ti ta yan xtoque xi ta xale: “Acotolic jteclumetic muc'tiquil lumetic, albeic slequilal yutsilal ti Diose.”

<sup>12</sup>Xi laj sts'iba xtoc ti Isaías: “Ta xvul ta loq'uel snitilul ti Isaie. Ta x'och ta Ajvalil yu'un ti jyanlumetique. Ta xlic spat yo'ntonic ta stojol.”

<sup>13</sup>Ti j'ac'-pat-o'ntonal Diose, ac'o yepajes ta atojolic ti muyubajele, ti slamajemal o'ntonal ti c'otem ta avo'nton ta xch'unele, ti yepaluc no'ox yac'boxuc ta atojolic ti spatobil avo'ntonic ta sventa smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritue.

<sup>14</sup>Jchi'iltac, jna' lec ti oy yutsilal slequilal avo'ntonique, ti xana'ic c'usi sc'an ti Dios ta atojolique, ti xatojobic c'u s'elan lec ta xabijubtas abaic ta jujun tale.

<sup>15</sup>Ti ac'bil cabtel ta sventa yutsil slequil yo'nton ti Diose, tsots co'nton ta jts'ibaboxuc ti jlic vune ta yalbeloxuc ava'iic ta jamal ti oy to c'usi quechel sc'an xapasique yo' mu xch'ay ta avo'ntonic.

<sup>16</sup>Vu'un yajtunelun ti Jesucristo ta sventa slequilal yutsilalic ti jyanlumetique. Ja' cabtelinoj ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Dios ta sventa ti c'otuc ta pasel ta stojol ti jyanlumetic ti junuc yutsil c'otuc sva'an sbaic ta stojole, ti ventainbiluc yu'un ti Ch'ul Espíritue.

<sup>17</sup>Ti jech yajtunelun ti Diose, xlaet no'ox banomil ta xca'i ti oy cabtel ta sventa ti Cristo Jesuse.

<sup>18</sup>Yu'un ma'uc yeilal xa cu'un ta yalel ti c'usi mu'yuc quiloj jpasoj ta sventa ti Cristoe. Ja' no'ox ta xcal ti c'usi laj jpas ta stojol ti jyanlumetique yo' jech c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ta spasel c'usi ta sc'an ti Diose. Taj une, c'ot ta pasel ti laj yich' ta muc' ti jc'ope, xchi'uc ti c'usitic lec laj jpas ta stojolique,

<sup>19</sup>ta sventa ti c'usitic muc'tic c'ot ta pasel ti ch'ayal c'ot o'ntonal yu'une, xchi'uc ta sventa smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritue yu'un ti Diose. Taj une, lic cal ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristo ta Jerusalene. Ja' jech laj cal batel ta buyuc no'ox ti c'ot c'alal to yosilal Iliria banomile.

<sup>20</sup>Laj cac'be batel yipal ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojolic ti bu mu'yuc to ya'binojic sc'oplal ti Cristoe yo' jech mu teyuc ta jliques cabtel ec ti bu liquem xa yu'un ti yane,

<sup>21</sup>yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti buch'u mu'yuc to albatic sc'oplale, ta x'ac'bat yilic. Ti buch'utic mu'yuc to ya'binojique, ta x'ac'bat ya'iic.”

### **Ta snop ta xbat ta Roma ti Pabloe**



<sup>22</sup>Ta melel, oy to ti cabtele, macalun yu'un, jech o xal un, mu'yuc c'usi xcut xtal jq'ueloxuc manchuc mi le' xa talel xinopnun ta jc'an ti ta jq'ueloxuc ca'ie.

<sup>23</sup>Ja'uc tana li' une, tsuts xa ti cabtel ti bu c'alal xijoyete. Ti jech oy xa sjabilal ta jc'an ta jq'ueloxuc ca'ie,

<sup>24</sup>jnopoj xa ta x'ech' jvu'lanoxuc c'alal ta xibat ta Españae. C'alal mi laj xa ox ech' jvu'lanoxuque, jq'uelitic quic mi xu' xacoltaicun sventa yo' ta jtam batel ti jbee.

<sup>25</sup>Avi tana li'e, ta xibat ta Jerusalén yo' ta xquich' batel ti c'usi xtun yu'unic ti jch'unolajeletic teye.

<sup>26</sup>Yu'un ti jch'unolajeletic ti oyic ta Acayae xchi'uc ti oyic ta Macedonia banomile, loc' ayan ta yo'ntonic ta stsobel ti c'usi oy yu'unique yo' jech ta xac'beic batel ti jch'unolajeletic ti buch'utic abol sbaic ta Jerusalene.

<sup>27</sup>Lec laj ya'ic ti jech laj spasique. Oy razon ti jech ta spasique, yu'un oy yilic ta stojolic ti israelal jch'unolajeletique. Yu'un ti lequil ach' c'op ti ac'batic yu'un ti Diose, laj yaq'uic batel ta stojol ti jyanlumetique. Jech o xal un, ja' yabtelic ti ta scoltaic batel ti israelal jch'unolajeletic ti c'usi oy yu'unique.

<sup>28</sup>C'alal mi laj co'nton ta yaq'uel comel ti c'usi laj stsobic ti jyanlumetique, ts'acal to un, ta x'ech' jq'ueloxuc c'alal ta xibat ta Españae.

<sup>29</sup>C'alal ta xc'ot jvu'lanoxuque, ta xca'i ti sva'anoj stec'anoj sba ti Cristo ta jtojole yo' co'ol ta jtatic ti slequilal yutsilale.

<sup>30</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta jc'anboxuc vocol ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe xchi'uc ta sventa ti yac'ojbotic syail xc'uxul co'ntontic ti Ch'ul Espíritue, coltaicun ta sc'oponel Dios ta scoj ti oy c'usi q'uelel ta jtojol yu'un ti cabtele.

<sup>31</sup>C'anbeic ti Diose ti ac'o xispojún yo' jech mu xiyilbajin ti jpucujil o'ntonetic ti oy ta Judeae, xchi'uc ti ich'biluc ta muc' c'otuc ti matanal ti quich'oj batel ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta Jerusalene,

<sup>32</sup>ti jechuc la sc'an Dios yo' ximuyubaj ta x'ech' jq'ueloxuque, yo' jech ta jcux co'nton ta atojolic.

<sup>33</sup>Oyuc ta atojol acotolic ti j'ac'-jun-jol o'ntonal Diose. Jechuc.

## Romanos 16

### Ti chabanuc ta jujun tale

<sup>1</sup>Ta jc'ubanboxuc ta atojolic ta sventa ti jun ants Febee, ti lec abtej ta stojolic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Cencreas jteclume.

<sup>2</sup>Ta sventa ti Cajvaltique, ich'beicun ta muc', yu'un ja' jech cabtelitic sc'an ta jpastic ti vo'otic jch'unolajelotique. Coltaic me ta sventa ti c'usi ta xtun yu'une, yu'un ep laj xa scolta ti jch'unolajeletique. Ja' jech xtoc laj scoltaun ec.



- <sup>3</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti Priscilae, ti Aquilae, ti ja' jchi'iltac ta abtel ta sventa ti Cristo Jesuse.
- <sup>4</sup>Jutuc xa mu lajic ta milel ti stuquique yo' licol ti vu'une. Ma'uc no'ox vu'un ti coliyal xichie, yu'un jech ta xalic scotol ti jyanlum jch'unolajeletique.
- <sup>5</sup>Chabanuc xavalbe ya'iic xtoc ti jch'unolajeletic ti ta stsob sbaic ta sna ti Priscilae xchi'uc ti Aquilae. Chabanuc xavalbe ya'i ti Epéneto ti lec ta xquil jbacutique, ti oy ta Acaya banomil ti ja' ba'yel c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti Cristoe.
- <sup>6</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti Mariae, ti ep abtej ta atojolique.
- <sup>7</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti jvinquileltac Andrónicoe xchi'uc ti Juniase, ti ja' jchi'iltac ta chuquel to oxe, ti buch'utic lec ojtiquinbilic yu'un ti jchoc'opetique, ti buch'utic ba'yel c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cristoe, ts'acal to ti vu'une.
- <sup>8</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti Ampliatoe, ti lec ta xquil jbacutic xchi'uc ta sventa ti Cajvaltique.
- <sup>9</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti Urbanoe, ti jchi'iltic ta abtel ta sventa ti Cristo Jesuse, xchi'uc ti Estaquis ti lec ta xquil jbacutique.
- <sup>10</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti Apelese, ti laj yac' iluc jun yo'nton ta stojol ti Cristoe. Chabanuc xavalbe ya'iic ti c'u yepal oy ta sna ti Aristóbuloe.
- <sup>11</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti jvinquilel Herodione xchi'uc ti c'u yepal oy ta sna ti Narcisoe, ti c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.
- <sup>12</sup>Chabanuc xavalbe ya'iic ti Trifенаe, ti Trifosae, ti ja' ta x'abtejjic ta yabtel ti Cajvaltique, xchi'uc ti jun ants Pérsida ti ep abtej ta sventa yabtel ti Cajvaltique.
- <sup>13</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti Rufo ti ja' lequil jch'unolajel yu'un ti Cajvaltic ta x'ilat yu'un ti jch'unolajeletique, xchi'uc ti sme'e ti co'ol s'elan jme' ta xca'ie.
- <sup>14</sup>Chabanuc xavalbe ya'iic ti Asíncritoe, ti Flegontee, ti Hermese, ti Patrobase, ti Hermase, xchi'uc ti yan jch'unolajeletic ti jmoj ta stsob sbaic xchi'uque.
- <sup>15</sup>Chabanuc xavalbe ya'iic xtoc ti Filólogoe, ti Juliae, ti Nereoe, xchi'uc ti xchi'il ta voq'uel ti Nereoe, ti Olimpase, xchi'uc scotol ti jch'unolajeletic ti jmoj ta stsob sbaic xchi'uque.
- <sup>16</sup>Chabanuc xavalbe abaic ta jujun tal. Tsacbo abaic ac'obic. Chabanucxuc xayalboxuc scotol ti jch'unolajeletic yu'un ti Cajvaltic ti oyic ta jujun tsobobbail ti bu oyune.
- <sup>17</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic, q'uelic lec ti buch'u ta xch'ac svinique, ti ta soquesvane. Yu'un ti buch'u jech ta spas taje, ta scontrain ti c'u s'elan laj avich'ic chanubtasele. Ja' yu'un un, mu xachanbeic yo'ntonic.
- <sup>18</sup>Yu'un ti buch'utic jech stalelic taje, ma'uc yajtuneltac ti Cajvaltic Jesucristoe. C'ajomal no'ox yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi ta sc'an ti yo'ntonique, xchi'uc jun xa yutsil ye sti'ic ta spas sbaic yo' ta slo'laic ti buch'utic co'ol s'elan ololetic ta xilique.



<sup>19</sup>Yu'un vinajem ac'oplalic ti biq'uit avac'oj abaique. Ximuyubaj xa avu'unic ti jech avo'ntonique. Ta jc'an ti oyuc abijilic ta spasel ti c'usi leque. Ma'uc ta jc'an ti naca chopol ti c'usi ta xapasique.

<sup>20</sup>Ti j'ac'-jun-o'ntonal Diose, ta jliquel no'ox ta slilinbe yip ti pucuje yo' xu' avu'unic ta xpech'el ta teq'uel. Ac'o sva'an sba ta yaq'uel slequilal ta atojolic ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>21</sup>Chabanuc xayalbeic ti Timoteoe, ti ja' jchi'il ta abtele, xchi'uc ti jvinquileltac Lucioe, ti Jasone, ti Sosípatere.

<sup>22</sup>Chabanuc xacalbeic ta sventa ti Cajvaltic ti vu'un Tercio ti ta jts'iba ti jlic vun li'e.

<sup>23</sup>Chabanuc xayalboxuc ti Gayoe, ti li' jch'amunojbe ti snae, ti yac'oj ye ta stsob sbaic ti jch'unolajeletic ta snae. Chabanuc xayalbeic xtoc ti Erastoe, ti ja' jun jchabiej taq'uin yu'un ti jteclum li'e, xchi'uc ti jchi'iltic Cuartoe.

<sup>24</sup>Ac'o sva'an sba ta yaq'uel slequilal ti Cajvaltic Jesucristo ta atojol acotolic. Jechuc.

### **Stsutsebal yalbel slequilal ti Diose**

<sup>25</sup>Calbetic slequil Dios ti Buch'u xu' yu'un ta yaq'uel yip avo'ntonic jech c'u cha'al ta xal ti colebal lequil ach' c'op ti vu'un ta xcale, ti ja' sc'oplal ti Jesucristoe. Taje, co'ol xchi'uc ti c'u s'elan snopoj talel ti Dios ti mucul to ox yu'un c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile.

<sup>26</sup>Ja'uc avi tana une, laj xa yac' ta na'el co'ol xchi'uc ti c'u s'elan laj sts'ibabeic comel ti j'alc'opetique, co'ol xchi'uc ti c'u s'elan smantal ti cuxul Diose. Ti c'usi snopoj ti Dios ti mu xvinaj to oxe, laj xa yac' ta ojtiquinel ta stojol scotol ti jnaclejetic ti oyic ta jujun muc'tiquil lum ti oy ta sjoylej banomile yo' jech ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ta spasbel ti c'usi ta sc'ane.

<sup>27</sup>Ti stuc no'ox jech ti Diose, ti jelavem ti sbijile, ich'biluc ta muc' sbatel osil ta sventa ti Jesucristoe. Jechuc.

## 1 Corintios

### 1 Corintios 1

#### Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ta Corintoe

<sup>1</sup>Vu'un Pablo, ti jech laj sc'an ti Diose, laj yic'un yo' ta xicom ta yajtabolal ti Jesucristoe. Jmoj xchi'uc ti jchi'il Sóstenese

<sup>2</sup>ta jts'ibaboxuc tael ta atojolic jlic vun ti vo'oxuc jch'unolajeloxuc yu'un ti Diose, ti nacaloxuc ta jteclum Corintoe. Ta sventa ti Cristo Jesuse, lac'otic ta steclumal, lac'otic ta yu'untac Dios xchi'uc ti yan buch'utic xvocoletic ta sc'anbeic vocol ti Cajvaltic Jesucristo cu'untique, ti ja' Ajvalil yu'unic ec jech c'u cha'al ti vo'otique.

<sup>3</sup>Ac'o sva'an sba ta yac'beloxuc slequilal slamajemal ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

#### Ta sventa Jesucristo ta tael ti lequilale

<sup>4</sup>Colaval, Dios, xichi no'ox ta aventuraic ti laj ataic ti c'uxubinel yu'un Dios ta sventa ti Cristo Jesuse.

<sup>5</sup>Ta sventa ti Jesucristoe, ti Diose laj yac'boxuc ep ta tos xch'ul-c'ulejal, xana'ic yalbel sc'oplal, xava'ibeic smelol.

<sup>6</sup>Ti c'u s'elan sc'oplal ti Cristoe, vinajem ta melem ti c'ot ta avo'ntonique.

<sup>7</sup>Ti jech taj une, laj xa ataic scotol ti c'usi oy sc'oplal ta xac' ti Diose. C'ajomal xa no'ox ta xamalaic ti sc'ac'alil c'usi ora ta xvul ta loq'uel ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>8</sup>Ti Diose ta xac'boxuc yip avo'ntonic ti c'u sjalil li' oyoxuque yo' mu'yuc c'usi quechel macaloxuc ta xvul staouxuc ti Cajvaltic Jesucristo ti c'alal ta xcha'sut talele.

<sup>9</sup>Ti c'u s'elan yaloj ti Dios ta spase, ta xc'ot ta pasel yu'un, yu'un ja' ta sventa stuc laj xa yic'oxuc tael yo' pas ta jun acuxlejalic xchi'uc ti Xnich'one, ja' ti Cajvaltic Jesucristo cu'untique.

#### Mu jmojuc yo'ntonic ti jch'unolajeletique

<sup>10</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta jc'anboxuc vocol ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe ti jmojuc avo'ntonique, ti mu yanucuc ti snopobil avu'unique. Co'oluc avo'ntonic cuxianic. Jechuc snopbenal avu'unic jech c'u cha'al ti yane.

<sup>11</sup>Ti jech ta xcalboxuc ava'iic taje, Jchi'iltac, yu'un ti buch'u oyic ta sna ti Cloee laj yalbun ca'i ti it'ix ta xava'i abaique.

<sup>12</sup>Yu'un laj ca'i ti xi ta xavalique: "Ti vu'une sventainojun ti Pabloe." Ti yan xtoque xi ta xale: "Ti vu'une sventainojun ti Apolose." Ti jlom xtoque xi ta xale: "Sventainojun ti Pedroe." Ti jvoc' xtoque xi ta xale: "Ja' sventainojun ti Cristoe."

<sup>13</sup>Ti jech taje, ¿mi yu'un oy jayvo' xch'acoj sba ti Cristo avalojjique? ¿Mi yu'un ja' laj yich' jipanel ta curus ti Pablo ta sventa ti acolelique? ¿Mi yu'un ja' ta sventa Pablo laj avich'ic ti vo'e?





<sup>14</sup>Coliyalbun ti Diose ti mu'yuc buch'u junucal avu'unic ti laj cac'be yich' ti vo'e, yu'un ja' no'ox laj cac'be yich'ic vo' ti Crispoe, ti Gayoe.

<sup>15</sup>Ti Jech taj une, mu'yuc buch'u xu' ta xal junuc ti laj yich'ic vo' ta jventae.

<sup>16</sup>Oy yan ti laj cac'be yich'ic ti vo'e, ja' laj cac'be yich'ic vo' ti c'u yepal oy ta sna ti Estefanase. Mu jna' un mi oy to buch'u yan laj cac'be yich' vo'.

<sup>17</sup>Yu'un ma'uc cabtel laj yac'bun Cristo ta yaq'uel ich' vo'. Ja' no'ox cabtel laj yac'bun ta yalel ti lequil ach' c'op yu'une. Ma'uc ma' ti jun xa yutsil ti que jti' ta jpas jba ti c'alal laj jchanubtasoxuque yo' mu xch'ay yip ti cham ta curus ti Cristoe.

### **Ti Cristoe naca sbijil smuc'ul stsatsal Dios**

<sup>18</sup>Ti sc'oplal cham ta curus ti Cristoe, lo'il no'ox ta xa'iic ti buch'utic ch'ayel ta xbatique. Ja'uc ti vo'otic ti jch'unojtic ta xijcole, ja' smuc'ul stsatsal ti Diose.

<sup>19</sup>Yu'un xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: “Ta jch'aybe sbijilic ti buch'utic oy sbijilique. Ta jch'aybe snopbenal yu'unic ti buch'utic oy c'usi lec sna'ique.”

<sup>20</sup>¿Bu oy ti buch'u oy sbijile? ¿Bu oy ti buch'u sna' xchanubtasvane? ¿Bu oy ti buch'u ac'bat sna' ta sjol ta slo'iltael ti naca no'ox sc'oplal sba banomile? Naca jeche' lo'il c'op c'otem yu'un Dios scotol ti bijilil ta sba banomile.

<sup>21</sup>Ta sventa ti Diose, c'ot ta nopel yu'un ti mu cha'bel xtae ta ojtiquinel ta sventa sbijil no'ox stuquic ti jnaclejetic ta banomile. Ta sventa sc'op stuc, laj stic' sba ta scoltael ti buch'utic ta spat yo'ntonic ta stojole ac'o mi lo'il c'op no'ox ta xa'iic ti yane.

<sup>22</sup>Ti israeletique c'ajomal no'ox ta sq'uelic ya'iic ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Ti jyanlumetique yac'ojbeic yipal ta sa'el ti sbijilique.

<sup>23</sup>Ja'uc ti vu'uncutique ja' ta xcalcutic batel sc'oplal ti Cristo jipil ta curus chame. Ti israeletique q'uexlal sba ta xa'iic ti jech ta x'albatique. Ti jyanlumetique jeche' lo'il c'op no'ox ta xa'iic ti jech ta x'albatique.

<sup>24</sup>Ja'uc ti buch'u ic'bilic yu'un ti Diose, ac'o mi israeletic, mi jyanlumetic, ta xa'ibeic sc'oplal ti ja' ta sventa smuc'ul stsatsal Dios tal chamuc ti Cristoe.

<sup>25</sup>Ti bu co'ol s'elan jeche' lo'il c'op yilel laj spas ti Diose, x'ech' to xjelav sbijil ta j'ech'el, ja' mu sta sbijil ti jnaclejetic ti oy ta banomile. Ti bu co'ol s'elan yilel ti mu'yuc smuc'ul stsatsal ti Diose, x'ech' to xjelav ti smuc'ul stsatsale, ja' mu'yuc c'usi xu' yu'un ti jnaclejetic ti oy ta banomile.

<sup>26</sup>Jchi'iltac, na'ic lec ti c'alal laj staouxuc ta iq'uel ti Diose, jun chiboxuc no'ox oy avuni bijilic ta xalic ti jnaclejetic ta banomile. Jun chiboxuc no'ox ti avich'oj tsots avabtelique, ti jech ich'biloxuc ta muq'ue.

<sup>27</sup>Yo' jech q'uexlal ta xc'otic ti buch'utic oy sbijilique, t'ujeic yu'un Dios ti buch'utic ch'abal sbijilic ta x'albatic yu'un ti jnaclejetic ta banomile. Yo' jech q'uexlal ta xc'otic ti buch'utic tsots xa'i sbaique, t'ujeic yu'un Dios ti buch'utic ta x'albat ti mu'yuc c'usi xu' yu'unique.



<sup>28</sup>Ti buch'utic bajbilibic li' ta banomile, ja' t'ujbilibic yu'un ti Diose yo' ac'o vinajuc ti mu'yuc stu ti buch'u jtunel ta xalique.

<sup>29</sup>Ti jech taj une, mu'yuc buch'u xu' ta stoy sba ta stojol ti Diose.

<sup>30</sup>Yu'un ti Diose laj spasoxuc ta jun xchi'uc ti Cristo Jesuse, ti c'ot ta pasel yu'un ti ja' jbijiltic ti Cristoe. Ta sventa ti Cristoe, laj jtatic ti lec xij'ilee, lijc'ot ta yu'un, laj jtatic pojel coel.

<sup>31</sup>Taj une, co'ol jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Mi oy buch'u ta sta ya'i ti mu'yuc xa buch'u xtaune, ta sventauc Cajvaltic, ac'o spas ti jech mu'yuc xa buch'u jech xtaun ta xa'ie.”

## 1 Corintios 2

### Sc'oplal ti Cristo ti laj yich' jipanel ta curuse

<sup>1</sup>Ja'uc le'e, Jchi'iltac, c'alal ay calboxuc ava'iic sc'oplal c'u s'elan laj spas ti Dios ti c'usi mucul to ox yu'une, ma'uc laj jpas ti ven xa ti jbijil xca'i jbae. Mi ja'uc laj cal ava'iic ti mu stac' a'yibel ti smelole.

<sup>2</sup>C'alal oyun ta atojolique, mu'yuc c'usi yan laj jnop. Ja' no'ox tsots sc'oplal laj ca'i ti laj calboxuc ava'iic sc'oplal ti Jesucristo ti jipil ta curus cham laje.

<sup>3</sup>Xinicnun ta xi'el, mu cha'bel xu' cu'un laj ca'i ti c'alal li'ay jva'an jba ta atojolique.

<sup>4</sup>C'alal laj calboxuc ava'iic ti lequil ach' c'ope, ma'uc laj jpas ti ven xa jbijil xca'i jbae yo' ta xc'ot ta avo'ntonic. Ja' no'ox ta sventa ti Ch'ul Espiritue xchi'uc ta sventa smuc'ul stsatsal Dios ti jech c'ot ta avo'ntonique.

<sup>5</sup>Ti c'ot ta avo'ntonic ta xch'unele, liquem talel ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose, ma'uc ta sventa sbijil ti vinique.

### Ti Diose ta xac' sba ta ojtiquinel ta sventa ti Xch'ul Espiritue

<sup>6</sup>Ta sventa ti buch'u vulem xa lec xch'ulel ta xch'unele, oy bu ta xcalcutic ti sc'op Dios ti tsots ta a'yibel ti smelole. Ti jbijilcutic taje, mu xco'olaj xchi'uc sbijil ti jpas-mantaletic li' ta sba banomile, ti po'ot xa sta yorail ta xlaje.

<sup>7</sup>Ti c'usi ta xcalcutique, ja' ti c'usi mucul to ox talel yu'un ti Diose. C'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile, snopoj ono'ox ti ta xiyac'botic ti slequilal yutsilale.

<sup>8</sup>Mi ja'uc junuc ti ajvaliletic li' ta sba banomil laj ya'ibeic ti smelole. Ti yu'unuc lajuc ya'ibeic ti smelole, mu'yuc laj sjipanic ta curus ti lequil Ch'ul Ajvalil jechuque.

<sup>9</sup>Le'e, ja' c'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti c'usi mu'yuc to ilbile, ti c'usi mu'yuc to a'yinbile, ti c'usi mu'yuc to nobile, chapal xa yu'un Dios ta sventa ti buch'utic c'ux ta xa'ie.”

<sup>10</sup>Scotol taje, ta xac' ta na'el ti Dios ta sventa ti Ch'ul Espiritue. Yu'un ti Ch'ul Espiritue yiloj scotol, sna'oj scotol bu c'alal snopbenal yu'un ti Diose.



<sup>11</sup>¿Mi yu'un la oy buch'u sna' c'u s'elan ta snop ti buch'uuc no'oxe? Ja' no'ox sna' stuc c'u s'elan ti yo'ntone. Ja' no'ox jech ec ti Ch'ul Espíritue ja' no'ox sna'be c'u s'elan yo'nton ti Diose.

<sup>12</sup>Ti Ch'ul Espiritu quich'ojtique ma'uc li' liquem ta banomile, yu'un ti Ch'ul Espíritue liquem talel ta stojol Dios yo' sventa yutsil slequil yo'nton ta xca'itic scotol ti oy c'usi ta xijyac'botique.

<sup>13</sup>Ti jech ta xcalcutic ti c'op taje, ja' chanubtasbiluncutic yu'un Xch'ul Espiritu ti Diose, yu'un ma'uc ta jbijil jtuccutic ti c'usi ta xcalcutique. Ti buch'utic ventainbilic yu'un ti Ch'ul Espíritue, ja' ta xcalbecutic ya'iic c'u s'elan ta xac' jna'cutic ti Ch'ul Espíritue.

<sup>14</sup>Ti buch'u mu'yuc ventainbil yu'un ti Ch'ul Espíritue, mu xich'ic ta muc' ti c'usi ta xac' ta na'el ti Xch'ul Espiritu ti Diose, yu'un naca jech' lo'il c'op ta xa'i. Mi ja'uc xa'ibeic smelol xtoc, yu'un sc'an a'yibel ta sventa mi ta x'abtej ti Ch'ul Espiritu ta o'ntonale.

<sup>15</sup>Ja'uc ti buch'u ventainbil yu'un ti Ch'ul Espíritue sna'ic lec snopel scotol. Ti buch'u ma'uc ventainbil yu'un ti Ch'ul Espíritue mu stac' a'yeluc ta xa'i ti jech yo'nton ti jch'unolajeletique.

<sup>16</sup>Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “¿Mi yu'un oy la buch'u sna' c'u s'elan snopben ti Diose? ¿Mi yu'un oy la buch'u xu' ta xchanubtas ti Diose?” Ja'uc ti vo'otique oy ta jtojoltic snopben ti Cristoe.

## 1 Corintios 3

### Jchi'il jbatic ta abtel ti ta xijtun yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Jchi'iltac, c'alal li'ay ta atojolique, laj quilo xuc ti mu'yuc ventainbiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ataoj avavic jech c'u cha'al stalel ti jnaclejetic ta banomile, yu'un co'ol a'elanic jech c'u cha'al olol laj calboxuc ava'iic sc'oplal ti Cristoe.

<sup>2</sup>C'un ta a'yibel smelol ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque, co'ol jech c'u cha'al jun jchu'nel olol ti uni chu'il no'ox yipanoje, yu'un mu to xu' avu'unic slajesel ti c'usi yijic ta lajesele. Ataoj to avavic avi tana li'e.

<sup>3</sup>Yu'un oy to yit'ixal avo'ntonic ta stsacolanel abaic ta c'op. Mu jmojuc avo'ntonic. Ja' no'ox ta xapasic jech c'u cha'al ta spasic scotol ti yan jnaclejetic ta banomile.

<sup>4</sup>Yu'un oy jlom xi ta xalique: “Ti vu'une sventainojun ti Pabloe.” Ti yan xtoque xi ta xale: “Ti vu'une sventainojun ti Apolose.” Ti jech taj une, naca stalel no'ox jnaclejetic ta banomil ti c'u s'elan ta xanopique.

<sup>5</sup>Ti xcaltic un cha'e, ¿buch'u ti Pabloe? ¿buch'u ti Apolose? Naca uni jtuneletic no'ox ti ja' ta sventaic ti c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique. Ti jujununcutique ja' laj cabtelancutic ti xi s'elan li'ac'bat jbaincutic yu'un ti Diose:

<sup>6</sup>Vu'un laj jts'un ti ts'unobale. Ja' lic smalta ti Apolose. Ja'uc ti ts'unobale, Dios ta sts'ites talel.



<sup>7</sup>Ti xcaltic une, ti buch'u ta sts'une xchi'uc ti buch'u ta smalta ti ts'unobale, ja' no'ox jech yepal xu' yu'unic. Yu'un c'otem ta sventa Dios scotol. Yu'un ja' ta xac' ch'iuc talel ti ts'unobale.

<sup>8</sup>Yu'un co'ol s'elan yabtel c'otemic ti buch'u ta sts'une, ti buch'u ta smaltae. Ja'uc le'e, ta xtojeic yu'un Dios ti c'u s'elan ti yabtelic ta jujun tale.

<sup>9</sup>Co'ol jchi'il jbacutic ta abtel, yajtuneluncutic ti Diose. Ti vo'oxuque c'otemoxuc jech c'u cha'al sbanomil Dios ti yacal ta x'abtej ta atojolique, co'ol a'elanic jech c'u cha'al jbej na ti yacal ta smeltsan ti Diose.

<sup>10</sup>Ti vu'une, co'ol j'elan jech c'u cha'al ti j'al-mantal j'albanyil ti bu laj yac'bun Dios ta jliquesbe sliqueb ti nae. Yan o ti buch'u yacal ta sva'an batele, ti jujunique sc'an bijicuc ti c'u s'elan ta xlic slatsic muyel ti spac'obale.

<sup>11</sup>Ti bu xa liquem ti sliquebe, mu'yuc xa buch'u yan xu' ta stic'be yan sliqueb ti c'alal oy xa ti sliquebe. Ti sliqueb nae, ja' sc'oplal ti Jesucristoe.

<sup>12</sup>Ta sba ti bu liquem xae, oy nan yan xu' ta sva'anic muyel ta oro, ta plata, ta ton ti yan yutsile. Mi mo'oje, xu' ta sva'anic muyel ta naca te', ta c'ajben, mi ta anjobel ti jujubej nae.

<sup>13</sup>Ti yabtelic laj spasic ta jujune, ja' o ta xvinaj c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti chapanele. Ti jech c'ac'al taje, ta xvul ta loq'uel ti c'oq'ue. Jech ti c'oq'ue ta svinajes c'u s'elan yabtel laj spasic ta jujun.

<sup>14</sup>Mi ta xcuch yu'un c'oc' ti c'u s'elan laj sva'an ti yabtele, ta xich' stojol.

<sup>15</sup>Ja'uc le'e, mi ta xc'ac' ta c'oc' ti yabtel laj sva'ane, ta xch'ay scotol. Ac'o mi ta xcol ti stuque, me'un ta xcom jech c'u cha'al ti buch'u ta xjatav loq'uel ti c'alal ta xc'ac' ti snae.

<sup>16</sup>¿Mi mu xana'ic ti vo'oxuc c'otemoxuc ta xch'ulna ti Diose, ti snacanoj sba ti Xch'ul Espíritu ti Dios ta atojolique?

<sup>17</sup>Mi oy buch'u ta soquesbe xch'ulna ti Diose, ac'o sna' ya'i ti ta x'ac'bat svocol yu'un ti Diose. Yu'un ti ch'ulna taje, c'otem ta sventa ti Diose. Ti ch'ulna taje, ja' ac'oplalic vo'oxuc.

<sup>18</sup>Mu'yucuc buch'u slo'la sba. Mi oy buch'u bij xa'i sba jech c'u cha'al sbijil ti jnaclej ta banomile, ac'o spas sba ti mu'yuc c'usi sna'e yo' jech ta sta sbijil.

<sup>19</sup>Yu'un ti bijilil liquem li' ta banomile, naca jeche' lo'il c'op ta xil ti Diose. Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Ti buch'utic oy sbijilique, ja' syacobilic ta stojol Dios yo' ta x'ochic ta pets' ti stuquique.”

<sup>20</sup>Oy bu xi ta xal xtoque: “Ti Cajvaltique sna'oj lec ti naca jovil lo'il c'op snopobil yu'unic ti buch'u bij yalojique.”

<sup>21</sup>Jech o xal un, mi junuc stac' stoy sba ta sts'acliel no'ox jun vinic, yu'un scotol c'otem ta aventuraic yo' lec oyoxuc:



<sup>22</sup>Yu'un ti vu'un Pabloe, ti Apolose, ti Pedroe, ti banomile, ti cuxlejale, ti lajebale, ti c'usi oy xae, ti c'usi ta to xtale, scotol taje, c'otem ta aventaic yo' lec oyoxuc.

<sup>23</sup>Ti vo'oxuque c'otemoxuc ta yu'un ti Cristoe. Ti Cristoe ja' yu'un ti Diose.

## 1 Corintios 4

### Yabtel ti jholc'opetique

<sup>1</sup>Bisuncutic no'ox ta yajcoltaobba Cristo, ti oy ta jventacutic ta yalel ti c'usi mucul to ox snopoj ti Diose.

<sup>2</sup>Ti buch'u ac'bil yabtel yu'un ti Diose, ac'o yac' ta q'uelel ti stuc'ulanuc sba xchi'uc ti yabtele.

<sup>3</sup>Ti vu'une mu tsotsuc sc'oplal ta xca'i ta co'nton ti c'u s'elan ti jc'oplal avu'unic ta sventa ti cabtele, mi ja'uc ti c'u s'elan xchapan ti jchapanvanej li' ta banomile, mi ja'uc xcalbe xa jba ti c'u j'elane.

<sup>4</sup>Ac'o mi ta xac'bun jna' ti jol co'nton ti mu'yuc jmul ta xca'i ti c'u s'elan ta xbat ti cabtele, mi ja'uc xu' ta xcal ch'abal ti jmule. Ti buch'u ta xischapanune, ja' stuc ti Cajvaltique.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un cha'e, ma'uc ti xacajchapanbe xa sc'oplal ti yane. Mala avilic ora ti ja' ta xchapan stuc ti Cajvaltique ti c'alal ta xvul ta loq'uele. Ta svinajes ta saquil osil ti c'usi mucule. Ti Cajvaltique ta xac' ta ojtiquinel c'u s'elan oy ta yut yo'ntonic ti jujune. Ta xac' ta q'uelel c'u s'elan ta x'ileic yu'un Dios ta jujun tal.

<sup>6</sup>Jchi'iltac, ti va'i s'elan ta xcalboxuc ava'iic jc'oplalcutic xchi'uc ti Apolose, ja' alequilalic yo' jech ti vo'oxuque ta xaco'oltas abaic xchi'uc ti c'u s'elan ts'ibabile, yo' mu xatoy abaic xchi'uc ti june, ti ta xabaj xajipic ti yane.

<sup>7</sup>Avi une, ¿mi yu'un ta xanop xana' ti x'ech' to lec oyote, ti ja' mu sta ti yane? Ti bijilile, ¿buch'u laj yac'bot? Mi ja' laj yac'bot ti Diose, ¿c'u cha'al ta xatoy abaic xchi'uc ti c'usi la'ac'bate, ti co'ol s'elan laj avac'be aba atuque?

<sup>8</sup>Ti xaval yilele, jc'u'lej xa xava'i abaic, ataojic xa scotol ti c'usi ta xac'anique, ajvalil xa xava'i abaic. Mu xa xac'an xavac'uncutic ta venta. Ti ajvalilucoxuc la ta melele, co'ol ta jpastic mantal ti jechuque.

<sup>9</sup>Oy bu xca'i ti vu'uncutic jholc'opuncutique ti slajeb xa bu laj yac'bun cavilcutic ti Diose, ti co'ol s'elan jc'oplalcutic jech c'u cha'al ti buch'u chapal sc'oplal ta xich'ic milele. J'ac'-elovuncutic ta sba ta sat ti ánjeletique, ta sba ta sat ti buch'uuc no'oxe, xchi'uc ta sba ta sat ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>10</sup>Ta sventa ti Cristoe, sbiseluncutic ta jech mechuc ma' ti vu'uncutique, ja'uc ti vo'oxuque, col la'albatic yu'un Cristo ti ta xa'albatic ti oy abijilique. Ti vu'uncutique, ch'abal xa yipal ta xca'icutic c'alal oy yipal avu'unic ti vo'oxuque. Bajbil tenbiluncutic ti vu'uncutique, ja'uc ti vo'oxuque ich'biloxuc ta muc' yu'un ti yane.



- 11**Jech to staoj yav avi tana li'e, oy jvocolcutic ta vi'nal, ta taqui ti'il, Ch'abal lec jc'u'cutic. Ilbajinbiluncutic yu'un ti jnaclejetic ta banomile. Ch'abal jnacutic.
- 12**Xlub xcham xa coc jc'obcutic ta abtel yo' ta jmalq'uin jbacutic. Mi ta xibisecutic ta cotel chavale, ta lequilal ta jtac'cutic sutel. Ilbajinbiluncutic, sc'a'epal satuncutic, ts'iquem cuhem cu'uncutic un.
- 13**Sbiseluncutic ta cotel chaval, ta lequilal ta utsilal ta jtac'cutic sutel. Jech staoj to yav ti c'ac'al avi tana li'e, c'a'ep ta xi'ilecutic ta banomil, mu'yuc jtucutic.
- 14**Ma'uc ta jc'an ta xcac'oxuc ta q'uexlal ti va'i s'elan laj jts'ibaboxuc talel ti jlic vun li'e. Ja' no'ox oy ta co'nton ta jbijubtasoxuc jech c'u cha'al jnich'naboxuc, yu'un c'uxoxuc ta co'nton.
- 15**Ta sventa ti jech jch'unolajeloxuque, manchuc mi oy ta atojolic lajunmil (10,000) jchanubtasvanejetic ta xalboxuc sc'oplal ti Cristoe, ti totil avu'unique, mu epuc. Ta sventa ti laj calboxuc ava'iic ti lequil ach' c'ope, lic'ot jech c'u cha'al totil avu'unic ti jech c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti Jcoltavanej Jesuse.
- 16**Jech un cha'e, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic, pasic jech c'u cha'al ta jpase.
- 17**Ti jech taj une, ta jtacboxuc talel ta atojolic ti Timoteoe, ti ja' jun jc'uxubinbil nich'on ta sventa ti jun yo'nton ta stojol ti Cajvaltique. Ta xtal svulesboxuc ta avo'ntonic ti c'u s'elan cuxulun ti c'otem ta co'nton ta xch'unel ti Cristo Jesuse, ti ja' jech ta jchanubtas ti jch'unolajeletic ta jujun tsobobbail ti buyuc no'ox ta xi'ech'e.
- 18**Oy jlom avu'unic ti vo'oxuque stoyoj xa sba ta xc'opojic ti ta snopic ti mu'yuc ta xtal jvu'lanoxuque.
- 19**Mi jech oy ta yo'nton ti Cajvaltique, ta xtal jq'ueloxuc no'ox. Va'i unbi, ta xquil bu c'alal c'usi stac' spasic ti jtoyobbaetique, ma'uc no'ox ti yeic ti c'usi ta xloc' ta alal yu'unique.
- 20**Ti ventainel yu'un ti Diose, oy smuc'ul stsatsal, ma'uc naca sba eil.
- 21**¿C'usi ti lec ta xava'iique? ¿Mi ja' ta xac'anic ti chapalun ta stsitseloxuque? ¿Mi ja' ta xac'anic ti ta syail xc'uxul co'nton ta xtal jq'ueloxuque?

## 1 Corintios 5

### Xchapanel ti buch'u oy smule

- 1**Oy bu vinajem ac'oplalic ti oy jun vinic ta atojolic ti yic'oj ti xcha'me'e. Ti jech taje, toj ech'em tsots mulil, ti mu ja'uc tey no'ox sq'uelojic ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose.
- 2**Oyoxuc ta at o'nton ma' ti jechuc une. Ja'uc le'e, c'ajomal no'ox xatoyet xacajet xava'i abaic. Ti buch'u jech laj spas taje, mu xc'ot o xa jech xtoc ti achi'inojique.
- 3**Ac'o mi mu'yuc tey va'alun ta atojolic, ti jch'ulele tey oy ti bu oyoxuque. Co'ol s'elan va'alun ta atojolic, jbel xcal ta xich' chapanel ti buch'u jech laj spas taje.





<sup>4</sup>C'alal ta xatsob abaique, ti jch'ulel xtoque oy ta atojolic. Ja' jech xtoc smuc'ul stsatsal ti Cajvaltique oy ta atojolic.

<sup>5</sup>Aq'uic batel ta yoc ta sc'ob pucuj ti vinic taje, yich'uc svocol ya'i yu'un ti smule yo' jech ta xcol ti xch'ulel c'alal ta xtal ti Cajvaltique Jesuse.

<sup>6</sup>Ti toyobba xava'i abaique, jech' no'ox. ¿Mi mu'yuc bu ava'binojic ti oy xi x'ale ti c'ope? “Ta juteb no'ox spajubtasobil ti pane, ta xpajub yu'un scotol ti c'u yepal ti vots'bile.”

<sup>7</sup>Jech o xal un, jipic loq'uel ti spajubtasobil pan ti ta soquesoxuque. Jechuc a'elanic jech c'u cha'al ti ach' pan ti ta xich' ve'el ta q'uin Colebale, ti pasbil ta ach' vots'bil jarina ti mu'yuc yich'oj ti spajubtasobile. Taje, ja' ac'oplalic vo'oxuc, yu'un ti Cristoe ja' c'ot ta ch'iom chij cu'untic ta sventa colebal ti laj yich' svocol ti cham cu'untique.

<sup>8</sup>Tsots sc'oplal, sjunuluc o'ntonal xquich'tic ta muc' ti Cajvaltique, ti ma'uc capal xchi'uc ti mulile, xchi'uc ti c'usi chopol ta q'uelel jech c'u cha'al ti poco' spajubtasobil ti pane. Mi mu jechuc ta jpastique, melel unbi, co'ol j'elantic jech c'u cha'al ti pan ch'abal yich'oj ti spajubtasobile.

<sup>9</sup>Ti ta jlic vune, laj calboxuc ava'iic ti mu xachi'inic ti buch'utic ta xmulivajique.

<sup>10</sup>Ti jech taje, ma'uc laj calboxuc ava'iic ti j'ech'el ta xach'ac abaic loq'uel ta stojol ti jnaclejetic ta banomil ti buch'utic ta xmulivajique, ti buch'utic ta xu'nin ya'iic ti c'usi ma'uc yu'unique, ti elc'ajel ta spasique, ti buch'utic ta xrioxin ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Mi ta xaq'uej abaic loq'uel ta stojol ti buch'utic chopol c'usi ta spasique, ja' to mi mu xa li'uc ta xanaquiic ta abanomilique.

<sup>11</sup>Ti laj calboxuc ava'iic ti “mu xachi'inic” ti xacutique, ja' ti buch'u ta xal “co'ol jchi'il jbatic” ti xie, c'alal yacal ta mulivajele, ta yu'ninel ti c'usi ma'uc yu'une, ta xrioxinel ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ta lo'iltavanej, ta yacubel, ta elc'ajel. Ti buch'u jech taje, mu me jmojuc ta xave'ic xchi'uc.

<sup>12</sup>Yu'un ma'uc cabtel ta xchapanel ti ma'uc jventainoje. Le'e, ja' ta xchapanatic yu'un ti Diose.

<sup>13</sup>Ti vo'oxuque ja' abainojic ta xchapanel ti buch'u oy ta atojolique. Jech o xal, loq'uesic ti jsa'mulil ti ja' no'ox ta soquesvane.

## 1 Corintios 6

### Ti c'an parteal ta stojol jchapanvanejetic ti ma'uc jch'unolajele

<sup>1</sup>C'alal oy ac'opic xchi'uc ti buch'u jch'unolajele, ¿c'u cha'al ta xba ac'anic parte ta stojol ti jchapanvanejetic ti ma'uc jchi'iltic ta xch'unel ti Cristoe? ¿C'u cha'al mu ja'uc xavac' abaic ta chapanel ta stojol ti buch'utic c'otemic ta steclumal ti Diose?

<sup>2</sup>¿Mi mu xana'ic ya'yel ti vo'oxuc steclumaloxuc ti Diose, ti ta sta yorail ta xachapanic ti jnaclejetic ta banomile? Ti jech ta xachapanic ti jnaclejetic ta banomile, ¿c'u no'ox la xi mu xchapaj avu'unic ti c'usiuc no'ox uni bic'tal c'opetique?



<sup>3</sup>¿Mi mu xana'ic xtoc ti ta sta yorail ta jchapantic ti ánjeletique? Jech ti uni c'opetic yu'un ti cuxlejal li' ta banomile, x'ech' to xu' avu'unic ta xchapanel ma' ti jechuc une.

<sup>4</sup>Mi oy ac'opic ti sc'an chapanele, ¿c'u cha'al ta xba avac' abaic ta chapanel ta stojol ti buch'utic ma'uc c'otem ta sventa ta xchapanel ti jch'unolajeletique?

<sup>5</sup>Ti jech ta xacalboxuc taje, yo' jech xaq'uexavic. ¿Mi yu'un mu'yuc buch'u junucal avu'unic ti oy sbijil ta xchapanel sc'op ti achi'ilique?

<sup>6</sup>Yu'un c'alal mu xlaj sc'opic ti co'ol xchi'il sbaique, yu'un tsots sc'oplal ta xa'i ta xba yac' sbaic ta chapanel ta stojol ti jchapanvanejetic ti yan o c'usi xch'unoje.

<sup>7</sup>Ti jech ta xatsacolan abaic ta c'ope, ma'uc xa jech smelol atamojic batel. ¿Mi mu ja'uc lec xana' ti ts'icuc cuchuc avu'unic ti ilbajinele? ¿Mi mu ja'uc lec xana' ti aq'uelojuc no'ox yelc'anicuc batel ti c'usi oy avu'unique?

<sup>8</sup>Ja'uc le'e, mu'yuc stuq'uil ti c'usi ta xapasbe abaique, yu'un ta xavelc'anbe abaic ti c'usi oy avu'unic ti co'ol achi'il abaique.

<sup>9</sup>¿Mi mu xana'ic ya'yel ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, mu x'ochic batel ti bu ta xventainvan ti Diose? Bijanic, mu xalajic ta lo'lael. Yu'un ti buch'u ta xmulivaje, ti jlo'laej jolile, ti ta xrioxinel ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ti buch'u ta xmulivajic ti co'ol xchi'il sbaic ta vinicale xchi'uc ti co'ol xchi'il sbaic ta antsile,

<sup>10</sup>ti j'eleq'ue, ti ta yu'ninel ti c'usi ma'uc yu'une, ti jyacubele, ti jlo'iltavaneje, scotolic taje mu x'ochic batel ti bu oy ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>Na'ic ti jech to ox a'elanic jlom ti vo'oxuque. Avi tana une, pocbil tusbiloxuc xa, yu'un lac'otic ta yajtunel ti Diose. Ch'abal xa amulic, lec xa'ileic ta sventa ti Cajvaltuc Jesuse, xchi'uc ta sventa ti Xch'ul Espíritu ti Dios cu'untique.

### **Ma'uc sventa mulil ti bec'tal tacopalile**

<sup>12</sup>Oy buch'u xi ta xalique: “Colemun ta spasel ti c'usiuc no'ox lec ta xca'ie.” Jech melec, ja' no'ox mu scotoluc ti lec ta xc'ot ta loq'uele. Manchuc mi colemun ta spasel ti c'usi lec ta xca'ie, ja'uc le'e, mu jq'uelojuc jba ti tsalbil ta xic'ot yu'une.

<sup>13</sup>Oy bu ti xi ta xale: “Ti ve'lile ja' sventa ti ch'utile. Ti ch'utile ja' sventa yavil ti ve'lile.” Jech ono'ox ta melec, ti xchibal taje ta xc'ot ta tsutsel yu'un ti Diose. Ja'uc ti jbec'taltique c'otem ta sventa Dios, ma'uc sventa mulivajel. Jech ti Diose sventainoj ti jbec'taltique.

<sup>14</sup>Jech c'u cha'al cha'cuxesat yu'un Dios ti Cajvaltique, ja' jech ta xischa'cuxesotic ti Dios ta sventa ti smuc'ul stsatsale.

<sup>15</sup>¿Mi mu xana'ic ya'yel ti jbec'taltic jujunotique ja' sbec'talinoj ti Cristoe? ¿Mi yu'un xu' ta xcac'be xchi'in jmulivajel ants ti jbec'tal ti c'alal ja' yu'un ti Cristoe? ¡Bu la xata ti staq'ue!

<sup>16</sup>¿Mi yu'un mu xana'ic ya'yel xtoc ti jun vinic c'alal ta xchi'in ti jmulivajel antse, ti xchibalique, jun ta xc'ot ti sbec'talique? Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Ti xchibalique ta xc'otic ta jun sbec'talic.”

<sup>17</sup>C'alal mi oy buch'u c'otic ta jun xchi'uc ti Cajvaltique, ti xchibalique jun xa ti snopobil c'ot yu'unique.

<sup>18</sup>Lajuc sc'oplal avu'unic ta j'ech'el ti mulivajele. Yu'un ti mulivajele ta soques ta j'ech'el ti jbec'taltique. C'usiuc no'ox ti yan mulile, ja' mu sta.

<sup>19</sup>¿Mi mu xana'ic ya'yel ti abec'talique ja' c'otem ta xch'ulna ti Ch'ul Espíritu ti laj yac'boxuc ti Diose? Jech ti Ch'ul Espíritue nacal ta atojolic, ma'uc avu'un aba atuquic.

<sup>20</sup>Yu'un ti Diose toyol atojolic laj smanoxuc. Jech o xal un, tsots sc'oplal, aq'uic ta ich'el ta muc' Dios yu'un ti abec'talique xchi'uc ti ach'ulelique. Ti xchibal taje ja' yu'un ti Diose.

## 1 Corintios 7

### Tojobtasel sventa nupunel

<sup>1</sup>Avi tana une, ta jtac'boxuc talel ava'iic ti c'usi laj ajac'beicun ta jlic avunique. Melel, lec mi mu xnupi sts'aqui ti viniquetique.

<sup>2</sup>Ta sventa yo' mu stsalvan ti mulile, ja' lec mi oy yajnlic ti jujun viniquetique, mi oy smalalic ti jujun antsetique.

<sup>3</sup>Ti vinic ti nupul ts'acale, sc'an ti mu sjalan sba ta stojol ti yajnile. Ja' jech xtoc ti ants ti nupul ts'acale, sc'an ti mu sjalan sba ta stojol ti smalale.

<sup>4</sup>Ti ants nupul ts'acale, ma'uc yu'un stuc ti sbec'tale, ja' yu'un ti smalale. Ja' jech xtoc ti vinic nupul ts'acale, ma'uc yu'un stuc ti sbec'tale, ja' yu'un ti yajnile.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, sc'an ti mu smacbe sba yo'ntonic ta jujun tale. Yan mi co'ol ta scomonopic ti mu xchi'in sbaic ta sventa ta xc'opoj xti'inique, jechuc c'u sjaliluc. Ts'acal to ac'o xchi'in sbaic yo' mu tsalatic yu'un ti pucuje.

<sup>6</sup>Ti va'i s'elan ta xcalboxuque, ma'uc ta jpasoxuc ta mantal, ja' no'ox mi jech ta xac'anique.

<sup>7</sup>Ti vu'une jc'anuc ca'i jechuc a'elanic jech c'u cha'al ti vu'une. Ja'uc le'e, ti Diose yalel toyol ti c'u s'elan laj yac'otic talel ta jujun tale.

<sup>8</sup>Ti vu'un ta xcale, ti tojol tseb queremetique xchi'uc ti me'unal antsetique, lec ti mu xnupi sts'aquiic jech c'u cha'al ti vu'une.

<sup>9</sup>Mi mu xu' yu'unic ti jech stuquic xva'vune, ac'o nupij ts'aquijuc, altic ti xmacmun ti yo'ntonique.

<sup>10</sup>Ja'uc ti buch'u nupul ts'acalic xae, xi ta xcalbe ya'i mantal ti ma'uc jmantale, ja' smantal ti Cajvaltique: Ti ants ti nupul ts'acal xae, mu me xicta ti snup xchi'ile.

**11** Mi oy bu c'ot ta pasel un ti laj yicta smalal ti antse, jech va'vunuc o, mi mo'oje, ac'o slajesbe sba yo'ntonic. Ja' no'ox jech xtoc ti vinic ti nupul ts'acale, mu me sbaj sutel ti yajnile.

**12** Ti yane xi ta xcalboxuc ava'iique ti vu'un xa jmantal jtuque, ti ma'uc smantal ti Cajvaltique: Mi oy jun jch'unolajel vinic ti ma'uc jch'unolajel ti yajnile, ti mu'yuc c'usi sna'ic ta x'ech' yu'unic c'ac'al ti jech yic'oj sbaique, ma'uc me sbaj sutel yajnil ti vinique.

**13** Mi oy jun jch'unolajel ants ti ma'uc jch'unolajel ti smalale, ti mu'yuc c'usi sna'ic ta x'ech' yu'unic c'ac'al ti jech yic'oj sbaique, ma'uc me sten sjip comel smalal ti antse.

**14** Ti jun vinic nupul ts'acal ti ma'uc jch'unolajele, ventainbil c'ot yu'un Dios ta sventa ti yic'oj jun jch'unolajel antse. Jech xtoc ti jun ants ti nupul ts'acal ti ma'uc jch'unolajele, ventainbil c'ot yu'un Dios ta sventa ti yic'oj jun jch'unolajel vinique. Ti manchucuc jech s'elan taje, ma'uc xnich'nab jch'unolajeletic ti xnich'nabique, ja'uc le' une, c'otemic ta steclumal ti Diose.

**15** Ja'uc le' une, mi ta ono'ox sc'an ta xbajvan ti buch'u ma'uc jch'unolajele, ac'o me xch'ac sbaic. Ti buch'u bajbile, xocol ta xc'ot, mi ja' ti vinique, mi ja' ti antse, yu'un ti jech laj yic'otic ti Diose, yo' oyuc slamajemal avo'ntonic ta xacuxiic.

**16** ¿Mi oy c'usi xavut xana', ants, mi xu' ta xcol avu'un ti amalale? ¿Mi oy c'usi xavut xana', vinic, mi xu' ta xcol avu'un ti avajnile?

**17** Ti c'u ono'ox a'elanic ti c'alal la'ataeic ta iq'uel yu'un ti Diose, xchi'uc ti c'u s'elan abijil laj yac'boxuc ti Diose, jechuc comanic o. Ja' jech mantal ta xcalbe scotol ti jch'unolajeletic ti oyic ta jujun tsobobbaile.

**18** Mi yich'oj circuncisión c'alal tae ta iq'uel yu'un ti Diose, comuc o xa jech. Mi mu'yuc yich'oj circuncisión c'alal tae ta iq'uel yu'un ti Diose, jechuc o xa.

**19** Yu'un ma'uc tsots sc'oplal mi yich'o'jic, mi mu'yuc yich'o'jic ti circuncisione, ja' tsots sc'oplal ti c'otuc ta pasel c'u s'elan ta sc'an ti Diose.

**20** Ti c'u s'elan la'ataeic ta iq'uel yu'un ti Dios ta jujun tale, jechuc xa o.

**21** Mi chonbilot ta mosovil c'alal laj staot ta iq'uel ti Cajvaltique, mu xavul avo'nton yu'un. Mi oy sc'oplal ti laj xa ata ti lacol loq'uel ta mosovile, mu xatoy aba, tsaco ich'o ta muc'.

**22** Ti buch'u tiq'u'il ta mosovil c'alal itae ta iq'uel yu'un ti Cajvaltique, avi tana le'e, ma'uc xa mosovil, colem xa, ochem xa ta yajtunel ti Cajvaltique. Ja' jech xtoc ti buch'u mu'yuc tiq'u'il ta mosovil c'alal itae ta iq'uel yu'un ti Cajvaltique, avi tana le'e, mosovil xa, yu'un ochem ta yajmosov ti Cajvaltique.

**23** Yu'un toyol atojolic laj smanoxuc ti Diose, mu xavac' ave ati'ic ta xrioxinel ti jnaclejetic ta banomile.

**24** Ja' yu'un un, jchi'iltac, jechuc staojuc yav avo'ntonic ta jujun tal ti c'u s'elan la'ataeic ta iq'uel yu'un ti Cajvaltique.



- 25**Ti buch'u mu'yuc to nupunemique, mu'yuc yan mantal ti laj yac'bun jna' ti Cajvaltic ti ta xcalbee. Ja'uc ta sventa ti jech xc'uxubinojun ti Cajvaltique, xu' xach'un ti c'u s'elan ta jbijubtasoxuque.
- 26**Ta scoj ti liquem xa ti vocole, ta xcal ti vu'une, jechuc oyuc ti c'u s'elan oy ti viniquetique.
- 27**Mi nupul ts'acalot xae, mu xajip xaten comel ti avajmile. Mi mu'yuc to nupul ts'acalote, mu to xasa'ic.
- 28**Mi ta xanupij xats'aquij ava'ie, ma'uc mulil. Mi ta xnupij sts'aquij ti tojol tsebetique, ma'uc mulil. Ja'uc ti buch'u ta xnupij sts'aquije, ta x'ayan liquel svocol ti jech li' cuxule. Jc'anuc ca'i ti mu xataic ti avocolique.
- 29**Jchi'iltac, xi s'elan ta jc'an ta xcalboxuc ava'iique: Mu xa jaluc batel ti c'ac'ale. Ja' yu'un un, ti buch'utic nupul ts'acalique, co'oluc s'elan ya'iic ti mu'yuc nupule.
- 30**Ti buch'u oyic ta me'inale, co'oluc s'elan ya'iic ti mu'yucuc oy ta vul o'ntone. Ti buch'u xmuyubajique, co'oluc s'elan ya'iic ti mu'yucuc ti muyubajele. Ti buch'u yacalic ta manolajele, co'oluc s'elan ya'iic ti mu'yucuc laj smane.
- 31**Ti buch'u staojic scotol yo' lec oyic li' ta sba banomile, co'oluc s'elan ya'iic ti mu'yucuc c'usi staojique. Yu'un scotol ti c'usi oy li' ta banomile yantic x'ech' batel sc'oplal.
- 32**Jech ta jbijubtasoxuc, yu'un ta jc'an ti mu oyucocuc ta vul o'ntone. Yu'un ti buch'u mu'yuc nupul ts'acale, ja' yac'oj sjol yo'nton ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Cajvaltique yo' ta sta ti lec x'ilee.
- 33**Ja'uc ti buch'u nupul ts'acale sujoj sba ta sa'el ti c'usitic ta xtun yu'unic li' ta banomile yo' jech lec oy xchi'uc ti yajmile.
- 34**Slecoj slecoj ti c'u s'elan oyic ta jujun tale. Ti ants malijem xae mu xco'olaj xchi'uc ti buch'u mu'yuc malijeme. Yu'un ti buch'u mu'yuc malijeme ja' no'ox ta spas ti c'usi ta sc'an ti Cajvaltique yo' jech sjunul yo'nton yac'oj sba ta tunel yu'un ti Diose. Ja'uc ti buch'u malijem xae ta suj sba ta sa'el ti c'usi ta xtun yu'unic li' ta sba banomile yo' jech lec oy xchi'uc ti smalale.
- 35**Ti va'i s'elan laj calboxuc taje, ma'uc ta jmac avo'ntonic, ja' alequilalic, ja' no'ox ta jc'an junuc avo'ntonic, ti mu'yuc macaloxuc ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti Cajvaltique.
- 36**Mi oy buch'u ta snop ti ja' lec ta xic' ti smacbil tseb ti yu'un ja' xa yorail xnupun ta xa'ie, ac'o spas ti c'usi lec ta xa'ie, ma'uc mulil, ac'o nupinuc.
- 37**Ja' jech xtoc mi oy buch'u snop ti ja' lec mu xnupine, ti jech ta xa'i ta yo'nton ti mu tsotsuc sc'oplal ta xic' ti smacbil tsebe, ti xu' yu'un stuc ta xa'ie, ti mu'yuc buch'u sujat yu'une, toj lec ti jech ta spase.
- 38**Va'i un cha'e, ti buch'u ta xic' ti smacbil tsebe, lec ti jech ta spase. Ja' jech xtoc ti buch'u mu tsotsuc sc'oplal ta xa'i ta xiq'ue, x'ech' to yutsil ti jech ta spase.



<sup>39</sup>Ti jun ants nupijem ts'aquijem xae, tsots sc'oplal yic'oj sbaic xchi'uc ti smalal ti c'u sjalil cuyule. Mi cham ti snup xchi'ile, mu'yuc xa pech'el chucul yu'un ti mantale. Xu' xmalij ta yan mi jech ta sc'ane, yavil mi ja' jun jch'unolajele.

<sup>40</sup>Ta jnop ti vu'une, ja' mu'yuc xa c'usi sna' mi mu'yuc xa ta xcha'maliye. Ja' jech laj cac' ta na'el yu'un jch'ulelinojbe xch'ulel ti Diose.

## 1 Corintios 8

### Ti ve'liletic ac'bil ta smoton ti c'usitic meltsanbil ta c'abale

<sup>1</sup>Avi tana li'e, ta xcalboxuc ava'iic sc'oplal ti ve'lil ac'bil ta smoton ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Ti oy bu xi x'ale ti c'ope, ja' meyel: "Ti jujunotique ta jnoptic ti oy smelol ti c'usi ta xcaltique." Ti oy c'usi jna'tic calojtique, oy bu ti ja' no'ox ta jtoy jbatique xchi'uc. Ja'uc ti syail xc'uxul o'ntonale, ja' sventa ta jta jun co'ntontic ta stojol ti Cajvaltique.

<sup>2</sup>Mi oy buch'u ta snop ti sna' scotol yaloje, mu'yuc to staoj c'usi lec ta ojtiquirel.

<sup>3</sup>Mi oy buch'u c'ux ta xa'i ti Diose, x'ojtiquirene yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Ta sventa ti chajaquic mi stac' ti'el ti ve'lil ac'bil ta smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale, jna'tic lec ti mu'yuc cuyul ti c'usi meltsanbil ta c'abale. C'ajomal no'ox oy jun Dios, mu'yuc yan,

<sup>5</sup>ac'o mi ep ti buch'utic sbisojic ta diosetic ti c'usitic oy ta vinajele, ti oy ta banomile. Ti jech taje, co'ol to s'elan ti ep ti diosetique, ti jcoltavanejetique.

<sup>6</sup>Ti ta jventatique, c'ajomal no'ox oy jun Dios ti c'otem ta Totile, ti Buch'u laj spas scotol ti c'usitic oye xchi'uc ti laj spatotique ta sventae. Jun xtoc ti Cajvaltique, ja' ti Jesucristoe, ti ja' ta sventa lic ayanuc scotol ti c'usitic oye, xchi'uc ti vo'otique.

<sup>7</sup>Ja'uc le'e, mu scotoluc sna'ic ti bu ja' melele. Yu'un oy jlom ti nopem xa'iic ta yich'el ta muc' ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ti c'alal ta slajesic ti matanal ti laj yich' ac'bel ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ta scoj ti mu'yuc yip ti yo'ntone, ta xa'i ti laj sta smul sventa ti laj slajes ti ve'lile.

<sup>8</sup>Ma'uc ta sventa ve'lil ta jtatic ti lec xij'ile yu'un ti Diose. Mi ja'uc yantic xijlecub batel, mi ja'uc yantic xijsoc batel mi ta jlajestic, mi mu'yuc ta jlajestic ti bequete.

<sup>9</sup>Ja'uc le'e, pajesos aba ta spasel ti c'usi lec ta xava'i atuque yo' mu xasoques ti buch'u mu'yuc to yip yo'nton ti c'u s'elan c'otem ta ch'unel yu'une.

<sup>10</sup>Xcaltic no'ox ava'iic jech c'u cha'al li'e. Mi vo'ot xana' scotol taje, mi chotolot xa ta sti'el ti ve'lil ac'bil ta smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale, mi ta xayil ti achi'il ti buch'u mu'yuc to yip ti yo'ntone, xu' nan ta xlic sti' ti ve'lil ac'bil ta smoton ti loc'tabil diose.

<sup>11</sup>Ti mi jech ta xapas taje, ti xana' ti mu cuyuluc ti loc'tabil diosetique, xu' ta xyanij yo'nton avu'un ti achi'il ti ch'abal yip ti yo'ntone ti c'alal cham laj xa ti Cristo ta sventae.



<sup>12</sup>C'alal jech ta xasoquesbe yo'nton ti achi'il c'alal mu'yuc yip ti yo'ntone, ta xata amul ec ta stojol ti Cristoe.

<sup>13</sup>Mi ja' ta scoj ve'lil ta jyanijesbe yo'nton ti jchi'ile, ja' lec j'ech'el mu jti' ti beq'uate yo' jech mu sta smul ti buch'uuc no'oxe.

## 1 Corintios 9

### Oy sc'oplal ac'batuc ti c'usi ta xtun yu'un ti jun jcholc'ope

<sup>1</sup>Ti jech jcholc'opune, xu' ta jc'anboxuc ti c'usi ta xtun cu'un ti jechuque. Yu'un laj quilbe sat ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti cabtel ta sventa ti Cajvaltique, ja' ti laj xa sjeltaboxuc acuxlejalic ta sventa ti li'abtej ta atojolique.

<sup>2</sup>Oy nan jlom mu xisbiscun ta jcholc'op, ja'uc ti vo'oxuque xana'ic lec ti vu'une, yu'un ja' ta jventa ti jech c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>3</sup>Xi ma' ti stac'obil cu'un ta stojol ti buch'u ta xislabane:

<sup>4</sup>Ti mi ta xavac'bun ti jve'el cuch'ome, xu' ta jtsac.

<sup>5</sup>Ja' jech xtoc, ti tauc jc'ane xu' ta jsa' cajnil ti ja' jun jch'unolajel antse. Xu' ta jchi'in ta yalel ti sc'op Diose jech c'u cha'al ta spasic ti yan jcholc'opetique, ti yits'inabtac ti Cajvaltique, xchi'uc ti Pedroe.

<sup>6</sup>¿Mi yu'un ta xanopic xana' ti ja' no'ox vu'un xchi'uc ti Bernabee mu sventauc ti jch'unolajeletic ta smalq'uineluncutique?

<sup>7</sup>¿Mi oy buch'u junucal soldado ta sbain stuc ti c'usi xtun yu'une? ¿Mi oy buch'u ta sts'un uva ti mu'yuc ta slo'be ti sate? ¿Mi oy buch'u ta sts'un vacax ti mu'yuc ta xuch'be xchu' c'alal ta spits'e?

<sup>8</sup>Mu xanopic ta jol no'ox jtuc ti jech ta xcale, yu'un jech ono'ox ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesese.

<sup>9</sup>Yu'un xi s'elan ts'ibabil ta jpoc svunal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile: “Mu xalapbe svosal sni' ti jmaj-trigo vacaxe.” Ti va'i s'elan taje, ti Diose ma'uc tsots sc'oplal ta xa'i ti vacaxe.

<sup>10</sup>Ti bu tsots sc'oplal ta xa'ie, ja' ti vo'otique. Yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile laj yich' ts'ibael ta jventatic. Jech un ti buch'u ta sloc ti banomile xchi'uc ti buch'u ta smaj ti ts'unobale, yu'un spatoy yo'ntonic ta smalael ti c'usi xloc' x'ayan tael ta stael ti sve'elique.

<sup>11</sup>Ti jech laj jts'un laj jtec'an ta avo'ntonic ti sc'op Diose, ¿mi yu'un yepal ta xavich' avocolic ti mi ta xavac'beicun ti c'usi ta xtun cu'une?

<sup>12</sup>Ti jech malq'uinbil avu'unic ti yan jcholc'opetique, xu' jech xamalq'uinuncutic ec. Ja'uc le'e, ma'uc laj jtijcutic ta yalbel sc'oplal, c'ajomal no'ox jbainoj jbacutic tael yo' mu manbiluc ta xc'ot avu'unic ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe.



- 13**Xana'ic lec xtoc ti buch'utic ta x'abtejic ta jtuneletic yu'un ti ch'ulnae, ja' cuxulic o ti c'usi ta x'och talel ta ch'ulnae. Ti xcaltique, ja' ti buch'utic sbainojic ta yaq'uel ti milbil matanal ta sba ti altare, c'otem ta sventaic ta stunesel ta slajesel ti chon bolom ti ta xich' milel ti bu taje.
- 14**Ja' jechic ec ti buch'utic ta x'abtejic ta yalel ti lequil ach' c'ope, nopbil yu'un Dios ti tey ta sta sve'elic ti bu ta x'abtejique.
- 15**Taje, mi ja'uc laj jtij ta alel ta atojolic. Mi ja'uc ta xcalboxuc ava'iic yo' ta xavac'beicun ti c'usi ta xtun cu'une. Chamcun xcha' mi jech ta jpase, mi junuc oy buch'u xtal smac ta be ti xlaet no'ox ti banomil ta xca'ie.
- 16**Mu xa ono'ox cha'beluc un ti mi mu xcal ti lequil ach' c'ope, ti c'alal jbainoj lec ta yalele. Laj to ta alel ma' ti xitoyet xchi'uc une.
- 17**Ti yu'unuc lajuc jt'uj jtuc ti cabtele, xu' ta xcal ti oy jtojol ta xquich'e. Le'e, ma'uc laj jt'uj jtuc, ja' ac'bilun yu'un ti Diose.
- 18**Ti jtojol ta xca'ie, ja' ti ximuyubaj xa yu'un ti mu'yuc ta jc'anbe stojol ti lequil ach' c'op ta xcale, yu'un mu'yuc ta xcac' ta bainel ti c'usi xtun cu'un ti jech jcholc'opune.
- 19**Manchuc mi mu'yuc buch'u smosovinojun, c'otemun ta mosovil yu'un scotolic yo' yepal no'ox ta xquic' talel ti jnaclejetic ta stojol ti Cristoe.
- 20**C'alal oyun ta stojol ti jchi'iltac ta israelal ti tsots sc'oplal ta xa'iic ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moise, ta jco'oltas jba jech c'u cha'al ti stuquique yo' ta jventa xjel ti snopbenal yu'unique, ac'o mi mu'yuc xa sbainojun ti oy c'usi tsots albil sc'oplale.
- 21**C'alal oyun ta stojol ti jyanlumetic ti mu'yuc ya'binojic ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moise, ta jco'oltas jba jech c'u cha'al ti stuquique yo' ta jventa ta xjel ti snopbenal yu'unique. Ti va'i s'elan taje, mu yu'unuc ta jbajbe smantal ti Diose, yu'un oyun ta stojol ti Cristoe.
- 22**C'alal oyun ta stojol ti jch'unolajeletic ti buch'utic mu'yuc yip ti yo'ntonique, ta jco'oltas jba jech c'u cha'al ti stuquique yo' ta x'ayan yip ti yo'ntonic ta xch'unel ti coltael ta xcalbe ya'iique. Ja' jech ta jco'oltas jba jech c'u cha'al ti c'u s'elan oyic ti jjuchope yo' ta xc'ot ta yo'ntonic ti coltaele.
- 23**Jech ta jpas ta sventa ti lequil ach' c'op ti ja' colebale yo' jech jmoj ta jtatic ti ta xijcolotic yu'un ti lequil ach' c'ope.
- 24**Xana'ic lec ti j'anilajeletique, scotolic ta x'anilajic, ja'uc le'e, jun no'ox ti buch'u ta xich' ti matanale. Lec un cha'e, jechuc anilajanic ec yo' ta xataic ti matanale.
- 25**Scotol ti buch'utic ta xchapan sbaic ta tsalvanej ta tajimole, mu stunesic ti c'usi ta soquesatique. Ja' jech ta spasic yo' ta xich'ic ti matanale ac'o mi ja' no'ox xotbil muil nichim ti mu jaluc xtune. Yan ti vo'otique cac'objetic batel yipal ta stsalel ti cajcontratique yo' ta jtatic ti matanal ti mu sna' soc sbatel osile.



<sup>26</sup>Ta jventa ti vu'une, mu ta jeche'uc no'ox xivilet ta anil mi mu'yuc c'usi jq'ueloj batele. Mi ja'uc jeche' no'ox xjayluj jelavel yic'al jc'ob c'alal ta jmaj ti cajcontrae.

<sup>27</sup>Ti vu'une tsots ta xcac'be yich' svocol ti jbec'tal jtacopale. Ta xcotes ta be yo' mu nacauc no'ox ta x'ech' jvocol c'alal vu'un laj calbe ya'i yan ti xu' ta staic ti smotonique.

## 1 Corintios 10

### Bijubtasel ta sventa sc'oplal ti c'usitic meltsanbil ta c'abale

<sup>1</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatique, mu jc'an ta xach'ay ta avo'ntonic sc'oplal ti jmolmuc'totcutic ta vo'ne ti ic'bilic batel yu'un ti toque, xchi'uc scotolic ech' xtuch'ic ti Tsajal Nabe.

<sup>2</sup>Ti jech taj une, co'ol s'elan scotolic ech' yich'ic vo' ta sventa ti laj snaban sbaic batel ta stojol ti Moise, ti ic'bilic batel yu'un ti toc ti c'alal ech' xtuch'ic jelavel ti Tsajal Nabe.

<sup>3</sup>Ja' jech xtoc scotolic laj sve'ic ti ve'lil ti ac'batic yu'un ti Diose.

<sup>4</sup>Scotolic laj yuch'ic ti ch'ul vo' ti loc' talel ta ch'ene. Ti vo' loc' ta ch'ene, ja' Cristo stuc ti xchi'uquic batel ta yalel muyel ti jmolmuc'totcutique.

<sup>5</sup>Manchuc mi jech un, mu scotolic lec ileic yu'un ti Diose. Jech o xal un, cham lajic, lamal com ti sbec'tal stacopalic ta xocol banomile.

<sup>6</sup>Scotol ti va'i s'elan taje, ta xac' ta na'el ti mu jechuc jpastic ti xbat ta co'ntontic yu'un ta spasel ti c'usi chopole jech c'u cha'al laj spas ti stuquique.

<sup>7</sup>Jech o xal un, mu xarioxic ti c'usi meltsanbil ta c'abale jech c'u cha'al laj spasic jlom ta vo'nee. Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: "Chotiic ta ve'el ta uch' vo'. Ts'acal to un, lic smuyubtaic ti sdiosique."

<sup>8</sup>Ma'uc xbat co'ntontic yu'un mulivajel jech c'u cha'al laj spasic jlom ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee. Yu'un un, ta jun no'ox c'ac'al, chamic oxib xcha'vinic ta mil (23,000) ti jmolmuc'totcutique.

<sup>9</sup>Mi ja'uc jlajeltsabetic yo'nton ti Cajvaltuc Cristo xtoque jech c'u cha'al laj spas jlom ti jmolmuc'totcutique, ti jech ti'bil lajic ta chone.

<sup>10</sup>Mi ja'uc xabic'tal c'opojic ta scontrainel Dios jech c'u cha'al bic'tal c'opojic ti jlom ta vo'nee, ti lajic ta milel yu'un ti jmilvanej ánjele.

<sup>11</sup>Scotol ti va'i s'elan c'ot ta pasel ta stojol ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee, ja' sventa jbijubtaseltic, yu'un ts'ibabil com ta ch'ul c'op ti mu jechuc jpastic ti slajebtic xa batel c'ac'al li' cuxulotique.

<sup>12</sup>Jech o xal un, ti buch'u oy yip yo'nton ta xa'ie, sq'ueluc sba ti mu xlaj ta tsalele.

<sup>13</sup>Ti vo'oxuque mu'yuc to ech'emoxuc ti bu mu xa ts'icbaj xc'uxul ti slajeb xa j'ilbajinvanej vocole. Ti vo'oxuque xu' xapat avo'ntonic ta stojol ti Diose, yu'un mu teyuc no'ox sq'ueloj ti ch-epaj batel ti vocol ti bu mu xa xcuch avu'un ti lajeltsaele.



Ja'uc le'e, c'alal ta xtal ti lajeltsaele, ja' ta sva'an stec'an sba ti Dios c'u s'elan ta xaloc' yu'un ti lajeltsaele yo' jech ta xcuch avu'un.

<sup>14</sup>Ti jech c'uxoxuc ta co'ntone, jchi'iltac, ictaic ta xrioxinel ti c'usitic meltsanbil ta c'abale.

<sup>15</sup>Ta xajc'oPONOXUC jech c'u cha'al ti oy xa sjolilal avu'unic ta snopele. Nopbo ava'iic smelol mi stuq'uul ti va'i s'elan laj calboxuque.

<sup>16</sup>C'alal ta xcalbetic vocol Dios ta sventa ta xcuch'tic ti ya'lel uvae, jun lijc'ot xchi'uc ti Cristo ta sventa ti laj smal ti xch'ich'ele. C'alal ta jch'acbe jBATIC ta sve'el ti pane, jun lijc'ot xchi'uc Cristo ta sventa ti yayij ti sbec'tale.

<sup>17</sup>Ac'o mi jun quepaltic, jun no'ox ti pan ta jve'tic ta jcotoltique. Ti jech taje, ja' svinajeb ti junotic jcotoltic ta stojol ti Cristoe.

<sup>18</sup>Nopic lec ti xi s'elan laj spasic ti israeletique: Ti buch'utic ta sti'ic ti chon bolometric ti laj yich' milel ta sventa smoton ti Diose, ja' svinajeb ti jun yo'ntonic xchi'uc ti Diose.

<sup>19</sup>Ti c'usi meltsanbil ta c'abale, mu yu'unuc laj cal ti x'ech' to xu' yu'une. Mi ja'uc ti x'ech' to yip ti beq'uet ti laj yich' aq'uel ta smotone, co'ol sba jech c'u cha'al ti yan beq'uate.

<sup>20</sup>Ti c'usi ta xcale, ti c'alal ta xac'beic smoton dios ti buch'utic yan jajvalique, ja' ta xac'beic smoton ti pucuje, ma'uc ti Diose. Ja' mu jc'an ti ta xaco'oltas avo'ntonic xchi'uc ti pucuje.

<sup>21</sup>Yu'un mi jun avo'ntonic ta xavuch'ic ti ya'lel uvae xchi'uc ta xave'ic ti pan ti ta xapasic sna'obil ti Cajvaltique, mu smeloluc ti c'alal jun xa avo'ntonic chotoloxuc ta xalajesic ti ve'lil ac'bil ta smoton ti pucujetique.

<sup>22</sup>¿Mi lec xana'ic ta xcac'tic ilinuc ti Diose? ¿Mi yu'un vo'otic ech'em cajal xca'i jBATIC?

### **Ti c'usi ta jpastique ja'uc me xc'uxubinel ti yane**

<sup>23</sup>Oy bu xi ta xalique: “Colemun ta spasel ti c'usi lec ta xca'ie.” Jech melel, ja'uc le'e, mu scotoluc lec ta xc'ot ta loq'uel xchi'uc. Mi colemotic ta spasel ti c'usi lec ta xca'itique, mu jtsac quiptic ta sventa yich'el ta muc' ti Cajvaltique.

<sup>24</sup>Ti c'usi ta xapasique, ja'uc slequilal ti yane, mu me ja'uc xapasic ti c'usi lec ta xava'i atuquique.

<sup>25</sup>Tunesic scotol ti ve'lil ta xchon ta ch'ivite, mi ja'uc xajaq'uilanic yo' mu xana'eticuc ta sti'el.

<sup>26</sup>Sbejel ti banomile xchi'uc scotol ti c'usi ta xch'i talele, ja' yu'un ti Cajvaltique.

<sup>27</sup>Mi la'iq'ueic ta ve'el yu'un ti ma'uc jch'unolajele, mi jech labatique, lajesic scotol ti c'usitic ta xa'ac'batique. Mu xajaq'uic c'usi ta xalajesic yo' mu'yuc c'usi xal avo'ntonic.

<sup>28</sup>Mi oy buch'u xi ta xalbote: “Ti beq'uet li'e, ac'bil ta smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale”, mu xati'ic yo' jech mu xyanij yo'nton avu'un ti buch'u jech laj yale.



<sup>29</sup>Ja' ta xcalbe sc'oplal ti yane, ma'uc ac'oplal ti vo'oxuque. Oy nan buch'u xi ta sjaq'ue: “¿C'u cha'al ta jmacbe jba ta slajesel ve'lil ta sventa yan ti c'alal stac' jlajese?”

<sup>30</sup>C'alal colaval xichi ta stojol Dios ti c'usi ta jlajese, ¿c'u cha'al ta xisna'leicun ta jlajesel?”

<sup>31</sup>Mi ta xave'ic, mi ta xavuch'ic vo', c'usiuc no'ox ti yan ta xapasique, ja'uc pasic scotol sventa yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>32</sup>Mi junuc xavac'be yil ti c'usi chopole, mi ja'uc ti israele, mi ja'uc ti jyanlumetique, mi ja'uc ti jch'unolajeletique.

<sup>33</sup>Ti ta jventa vu'une, scotol ta jpas tsatsal ta spasel ti c'usi lec ta xil ti yane yo' jech ta staic ti scolelique. Ma'uc ta jpas ti c'usi ma'uc c'otem ta jventae.

## 1 Corintios 11

<sup>1</sup>Ti vo'oxuque, pasic jech c'u cha'al ti c'u s'elan ta jpase. Ti vu'un eque ja' yacalun ta spasel jech c'u cha'al laj spas ti Cristoe.

### Sc'oplal ti antsetic c'alal oyic ta tsobobbaile

<sup>2</sup>Ximuyubaj xa avu'unic, jchi'iltac, ti mu'yuc ach'ayojicun ta avo'ntonique, ti staoj yav ach'unojic ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque.

<sup>3</sup>Ta jc'an ti ac'o ava'ibeic smelol li'e. Ti jujun vinique ja' sjolinojbe sjol ti Cristoe. Jech xtoc ti jujun ants ti nupul ts'acale ja' sjolinojbe sjol ti smalale jech c'u cha'al ti Cristo ja' sjolinojbe sjol ti Diose.

<sup>4</sup>Mi slapoj spixol jun vinic ti c'alal ta xc'opoj xti'in ta tsobobbaile, mi ja' o c'alal ta xac' ta na'el ti oy c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, ta xac' ta q'uexlal ti Cristoe.

<sup>5</sup>Yan mi mu'yuc smacoj sjol jun ants c'alal ta xc'opoj xti'ine, mi ja' o c'alal ta xac' ta na'el ti oy c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, co'ol s'elan setoj loq'uel ti stsotsil sjole, ta xac' ta q'uexlal ti smalale.

<sup>6</sup>Mi oy jun ants ti mu smac ti sjole, ac'o set loq'uel ti stsotsil sjol ta j'ech'ele. Mi q'uexlal ta xa'i ti jech t'anal ti sjole, ja' lec ac'o smac ti sjole.

<sup>7</sup>Ja'uc ti vinique mu xu' ta smac ti sjole, yu'un c'otem ta sloc'obbail Dios ti xtixet no'ox yutsilal ti Dios ta stojole. Ja'uc ti antse xtixet no'ox yutsilal ta stojol ti smalele.

<sup>8</sup>Ti sba vinic meltsane yu'un ti Diose, ma'uc ayan talel ta stojol ti antse. Ti ants meltsane yu'un ti Diose, ayan talel ta stojol ti vinique.

<sup>9</sup>Ti jech laj yich' meltsanel ti antse, yo' jech oy xchi'il ti vinique. Mu yu'unuc ja'uc laj sc'an xchi'il ti antse, ja' ti mu'yuc to ox ti antse.

<sup>10</sup>Jech o xal ti antse tsots sc'oplal ta smac ti sjole yo' jech ta xvinaj ti sna' snijan xchiman sba ta stojol ti smalale, yo' lec ta x'ile yu'un ti ánjeletique.

<sup>11</sup>Ja'uc ti jech oyotic ta stojol ti Cajvaltique, co'ol oy stu ti xchibalique.

<sup>12</sup>Melel, ti antse ayan talel ta stojol ti sba vinique. Ja' jech xtoc ti jujun vinique ta x'ayan talel ta stojol ti antsetique. Scotol ti va'i s'elan taje, liquem talel ta stojol ti Diose.

<sup>13</sup>Nopo ava'iic, ¿mi lec mi mu'yuc smacoj sjol jun ants c'alal ta sta ta c'oponel ti Diose?

<sup>14</sup>C'alal natic joltic ti vo'otic vinicotique, jna'tic lec ti q'uexlal sbae.

<sup>15</sup>Ti jech natic sjol ti antsetique, jun yutsil, yu'un ja' smac sjol ac'bilic ti jech natic ti sjole.

<sup>16</sup>Mi oy buch'u mu lecuc ta xa'i ti va'i s'elan ta xcale, ac'o sna'ic lec ti mu'yuc xa yan jtaleltic ti buyuc no'ox ta stsob sbaic ti jch'unolajeletic ta sventa ti Diose.

### **Laj syanijsbeic smelol sna'obil ti Cajvaltique**

<sup>17</sup>Ti jech ta jts'ibaboxuc talel ti jvun li'e, mu xu' ta xcalboxuc ava'iic ti ximuyubaj xa avu'unique. Yu'un ti c'alal ta xatsob abaique, ma'uc yacaloxuc ta spasel ti c'usi leque, yu'un ja' no'ox ta xasoques abaic.

<sup>18</sup>Yu'un oy bu li'albat ca'i ac'oplalic ti c'alal ta xatsob abaic ta spasel sna'obil ti Cajvaltique, jeltos avo'ntonic. Ta jch'un ti jech ta xapasique.

<sup>19</sup>Ti jech xc'ot ta atojolic ti jeltos avo'ntonique, yo' jech ta xvinaj ti buch'u ti bats'i jch'unolajeletique.

<sup>20</sup>Ti va'i s'elan cha'ch'acoxuque, yu'un ma'uc xa sna'obil Cajvaltic ta xapasic ti c'alal ta xatsob abaique.

<sup>21</sup>C'alal ta sta xa yorail ti ve'ele, jujunoxuc ta xajelavic ta ora slajesel ti ave'elique. Ti yane sts'icoj vi'nal ta xcom avu'unic. Ti yan xtoque oy bu ta xc'ot ta pasel ta xlic yacubuc ti bu taje.

<sup>22</sup>Ti jech taje, ¿mi yu'un mu'yuc anaic ti oy bu xu' ta xave'ic ta xavuch'ic vo'e? ¿C'u cha'al ta xajip xatenic ti buch'utic co'ol c'otemoxuc ta xch'unel ti Diose, xchi'uc ta xavaq'uic ta q'uexlal ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique? Ta jbel sc'oplal mu xloc' ta que ti ximuyubaj xa avu'unic ti jech ta xapasic taje.

### **Sc'oplal sna'obil ti Cajvaltique**

*(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)*

<sup>23</sup>Ja' laj yac'bun jna' stuc ti Cajvaltic ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque. Ta yac'ubalil ti c'alal aq'ue ta c'abal ti Cajvaltic Jesuse, laj stsac ti jbej pane.

<sup>24</sup>C'alal laj yalbe vocol ti Diose, laj xet' ti jbej pane, ti xi laj yale: “Ve'anic ti pan li'e, ja' senyail ti jbec'tal ta xyayij ta xcham ta sventa alequilalique. Jech me xapasic o yo' ta xavulesicun ta avo'ntonic.”

<sup>25</sup>C'alal laj yo'ntonic ta ve'el xtoque, ti Cajvaltic Jesuse laj stsac ti sbisol ya'lel uvae, ti xi laj yale: “Ti ya'lel uva li'e, ja' xa senyail ti c'ot ta pasel ti ach' trate ta sventa ta xmal





ti jch'ich'ele. C'alal jujun velta ta xavuch'ique, pasic me yo' ta xavulesicun ta avo'ntonic.”

<sup>26</sup>Ti jujun velta ta xapasic sna'obil ti Cajvaltique, ti ta xave'ic ti pane, ti ta xavuch'ic ti ya'lel uvae, ja' ta xavaq'uic ta na'el ti cham ti Cristoe. Jech me xapasolanic o ti c'u sjalil mu'yuc to ta xvul ta loq'uel ti Cajvaltique.

### **C'u s'elan ta pasel sna'obil ti Cajvaltique**

<sup>27</sup>Ja' yu'un un, buch'uuc no'ox ti ta sve' ti pane, ti ta xuch' ti ya'lel uva sventa sna'obil ti Cajvaltique, mi ma'uc yich'el ta muc' ti Diose, ta sta smul c'alal ta slajesbe sbec'tal xch'ich'el ti Cajvaltique.

<sup>28</sup>Jech o xal un, ti c'alal mu to xlic jve'tic ti pane, ti ta xcuch'tic ti ya'lel uvae, ja' ta sc'an ti ac'o ca'i jbatic lec c'u s'elan ti snopobil cu'untique.

<sup>29</sup>Yu'un mi ja' no'ox ta jve'tic ti pane, ti ta xcuch'tic ti ya'lel uvae, mi mu jnoptic lec smelol ti yayij sbec'tal ti Cajvaltique, ja' no'ox jvocol ta jsa'tic ti jech ta jpastique.

<sup>30</sup>Jech o xal un, ep ti jchameloxuque, ti lubul pich'il ti abec'talique. Oy jlom lachamic xa.

<sup>31</sup>Ti tauc jtuc'ulan jbatique, mu jechuc ta stsitsotic ti Cajvaltique.

<sup>32</sup>C'alal ta xil ti Cajvaltic ti mu jtuc'ulan jbatique, ta stsitsotic yo' jech mu jmojuc ta xijbat ta ch'ayel xchi'uc ti buch'utic ti ventainbilic yu'un ti sba banomile.

<sup>33</sup>Ja' yu'un un, ti jech jchi'il jbatique, c'alal ta xapasbeic sna'obil ti Cajvaltique, malao abaic yo' jech jmoj tsoboloxuc ta xave'ic.

<sup>34</sup>Mi oy buch'u ta xvi'naje, ac'o bat ve'uc ta sna yo' jech mu tsitseic yu'un ti Dios ta scoj ti yan o yo'ntonic c'alal ta xatsob abaique. Ti c'usi yan sc'an to chapanele, ja' to ta jchapan c'alal mi lic'ot ta atojolique.

## **1 Corintios 12**

### **Ti jbijiltic ti ta xijyac'botic ta jujun tal ti Ch'ul Espíritue**

<sup>1</sup>Ti jech jchi'il jbatic avi tana li'e, ta jc'an ta xcalboxuc ava'iic sc'oplal ti jbijiltic yac'ojbotic ti Ch'ul Espíritu ta jujun tale.

<sup>2</sup>Xana'ic lec ti c'alal ma'uc to ox jch'unolajeloxuque, ja' no'ox laj arioxinic ti c'usitic meltsanbil ta c'abal ti mu xc'opoje.

<sup>3</sup>Jech o xal un, ta jc'an ta xcac' lec ana'ic ti mu'yuc buch'u xu' xi ta xale: “Mu xtun ti Jesuse”, mi ja' ta xalbe sc'oplal smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritue. Mu'yuc ono'ox buch'u xu' xi ta xal xtoque: “Ja' Cajval ti Jesuse”, mi ma'uc ta xalbe sc'oplal smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritue.

<sup>4</sup>Ti jujun viniquetique, yalel toyol ti sbijil ta x'ac'batique. Le' une, jun no'ox ti Yajval ta xaq'ue, ja' ti Ch'ul Espíritue.



<sup>5</sup>Yalel toyol ti c'u s'elan ti jtuneltic ta xijtune. Le' une, jun no'ox ti Cajvaltlic ta xijtun yu'une.

<sup>6</sup>Yalel toyol ti c'u s'elan xu' ta xc'ot ta pasel cu'untique. Le' une, jun no'ox ti Dios ti jech yac'ojbotique.

<sup>7</sup>Ja' stuc ti Dios ta xac' iluc yabtel ti Ch'ul Espiritu ta jtojoltic ti jujun tale yo' jech ta jcoltaan jbatlic.

<sup>8</sup>Ta sventa ti Ch'ul Espiritue, oy jlom ac'bilic sbijilic ta yalel ti c'usi ta sc'an ti Dios ta spasiq. Oy jlom xtoc ac'bilic sbijilic yu'un ti Ch'ul Espiritue ta yalbel smelol ti c'usitic vocol ta a'yibel ti smelole.

<sup>9</sup>Oy jlom xtoc ac'bilic ti oy ep ta o'ntonal ta xch'unel ti Cajvaltique. Oy jlom xtoc ac'bilic stsatsalic ta scolesel ti jchameletique.

<sup>10</sup>Oy jlom xtoc ac'bilic stsatsal ta yaq'uel iluc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot ta o'ntonal yu'une. Oy jlom xtoc ac'bilic sbijilic ta yalel ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose. Ti jlom xtoque ac'bilic sbijilic yu'un Dios ta yojtiquinel mi ja' yabtel pucuj, mi ja' yabtel ti Ch'ul Espiritu ti c'usi c'ot ta pasele. Oy jlom xtoc ac'bilic sbijilic ti xu' ta xc'opojic ta yan c'opetique. Oy to jlom xtoc ac'bilic sbijilic yo' jech xu' ta svinajesbe smelol ti c'usi laj yich' alet ta yan c'opetique.

<sup>11</sup>Scotol taje, ja' yabtel stuc ti Ch'ul Espiritue, ti Buch'u yalel toyol ta xac' ti bijilil ti c'u s'elan ta sc'an stuque.

### **Ta sventa jun jtsobvanej lijc'ot ta jun jcotoltic**

<sup>12</sup>Ti jbec'tal jtacopaltique, jun no'ox, ac'o mi yepal no'ox ti c'u s'elan stsacanojan sbae. Ja' jech oyotic ec ta stojol ti Cristoe.

<sup>13</sup>Manchuc mi israel, mi jyanlum, mi mosovinbil, mi ma'uc mosovinbil, ja'uc c'alal laj quich'tic ti vo'e, lijc'ot ta jun jcotoltic ta sventa ti jun no'ox ti Ch'ul Espiritue. Ja' jech xtoc jcotoltic laj quich'tic ti Ch'ul Espiritue.

<sup>14</sup>Ti jbec'taltique mu jtosuc no'ox, yu'un ep ta tos stsacanojan sba.

<sup>15</sup>Ti tauc xalbe sba ti oquile: “Ti vu'une mo'cun ti c'obile, jech o xal ma'uc cavil ti li' oyune”, ti xiuque, ja'uc le'e, tey ono'ox tiq'uul un.

<sup>16</sup>Ti tauc xalbe sba ti chiquinale: “Ti vu'une mo'cun ti satilune, jech o xal ma'uc cavil ti li' oyune”, ti xiuque, ja'uc le'e, tey ono'ox tiq'uul un.

<sup>17</sup>Ti satiluc sjunul ti jbec'taltique, ¿c'usi xcutic ta xca'itic ti c'ope? Ti chiquinaluc sjunul ti jbec'taltique, ¿c'usi xcutic ta xijtasic'tavan?

<sup>18</sup>Ja'uc stuc ti Diose laj xa sa'be yavil ti bu ta xcom jujutos ti jbec'taltique.

<sup>19</sup>Ti jtosuc no'oxe, ch'abal yan jbec'taltic ti jechuque.

<sup>20</sup>Manchuc mi ep ta tos stsacanojan sba, jun no'ox c'otem ti jbec'taltique.



<sup>21</sup>Ti satile mu xu' ti xi ta xalbe ya'i ti c'obile: “Ti vo'ote mu xatun cu'un.” Ja' jech xtoc ti jolile mu xu' ti xi ta xalbe ya'i ti acanile: “Ti vo'ote mu xatun cu'un.”

<sup>22</sup>Yu'un ti bu mu xa tsotsuc sc'oplal stunel yilel yu'un ti jbec'taltique, ja' tsots stunel.

<sup>23-24</sup>Ti bu mu x'ech' to lec ta q'uelel ti jbec'taltique, ja' ta jmactic ta c'u'il. Ja' jech xtoc ti bu q'uexlal sba ta q'uelel ti jbec'taltique, ja' ta jmactic lec ta c'u'il, ja' ti mu stac' q'uelele, yu'un ma'uc yelov osil. Jech laj spas jbec'taltic ti Diose yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti bu xa mu lecuc ta q'uelele.

<sup>25</sup>Jech laj spas ti Diose yo' jech mu scontrain sbaic ti jujutos ti jbec'taltique, yo' jech comon ta scolta sbaic.

<sup>26</sup>Mi oy bu jtos ta xich' svocol ti jbec'taltique, jech ti yane ta xich' svocolic ec. Ja' jech xtoc mi oy bu jtos ich'bil ta muc' ti jbec'taltique, scotolic xmuyubajic xa.

<sup>27</sup>Jech ti vo'oxuque, sbec'tal Cristo c'otemoxuc, yu'un ta jujun tal yu'unoxuc ti Cristoe.

<sup>28</sup>Laj sc'an stuc ti Diose ti ba'yel laj sva'an ti jholc'opetic ta stojol ti jch'unolajeletique. Ti xchibale, laj sva'an ti buch'utic ta xalic ti c'usi ta x'ac'bat sna'ic yu'une. Ti yoxibale, laj sva'an jchanubtasvanejetic xchi'uc ti buch'utic ta xaq'uic ta ilel ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Laj sva'an xtoc ti buch'u xu' yu'un ta scolesel ti jchameletique, ti buch'u xu' yu'un ta xcoltavane, ti buch'u xu' yu'un ta xtojobtasvanique, ti buch'u xu' yu'un ta xc'opojic ta yan c'opetique.

<sup>29</sup>Yu'un mu scotoluc naca jholc'opetic. Mu scotoluc ta xalic ti c'usi ta x'ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. Mu scotoluc naca jchanubtasvanejetic. Mu scotoluc ta xaq'uic iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'unique.

<sup>30</sup>Mu scotoluc xu' yu'unic ta scolesel ti jchameletique. Mu scotoluc xu' yu'unic ta xc'opojic ta yan c'opetic. Mu scotoluc xu' yu'unic ta xalbeic smelol ti c'usi ta xalic ta yan c'opetique.

<sup>31</sup>Ti vo'oxuque ta sc'an ti jutebuc ta avo'ntonic ta sa'el ti abijilic ti bu x'ech' to sc'oplale. Ja'uc ti vu'une oy bu x'ech' to tsots sc'oplal ti oy c'usi ta xcac' ana'ique.

## 1 Corintios 13

### Oyuc ti syail xc'uxul o'ntonale

<sup>1</sup>Manchuc mi xu' ta xic'opoj ta yan c'opetic, manchuc mi co'ol to s'elan sc'opojel jun ánjel ti jc'opojele, mi mu'yuc ti syail xc'uxul co'ntone, co'ol j'elan jech c'u cha'al jun tampol ti jeche' xtantun ta jech yepale, mi mo'oje, co'ol j'elan jech c'u cha'al ti set-set taq'uin ti jeche' xchijchune.

<sup>2</sup>Manchuc mi xu' cu'un ta yalel ti c'usi ta xiyac'bun jna' ti Diose, manchuc mi jna' yalel scotol ti c'usi mucul yu'un ti Diose, manchuc mi ven ti jbijil ta j'ech'ele, manchuc mi jch'unoj ta j'ech'el ti xu' ta jloq'ues batel ta yavil bu oy ti vitse, mi mu'yuc ti syail xc'uxul co'ntone, mu'yuc c'usi balun o.



<sup>3</sup>Manchuc mi ta jq'uelan scotol ti c'usi oy cu'une, manchuc mi ta xcac' ta chiq'uel ti jbec'tal jtacopal ta sventa scolel ti yane, mi mu'yuc ti syail xc'uxul co'ntone, jech', mu'yuc c'usi ta jta o yu'un.

<sup>4</sup>Ti buch'u oy syail xc'uxul yo'ntone, oy sts'iquemal xcuchemal yu'un scotol. Oy slequil stuq'uil yo'nton. Laj ta alel ma' ti oy yit'ixal yo'ntone. Mu xac' sba ta ich'el ta muc', mi ja'uc toyobba.

<sup>5</sup>Mi ja'uc ta spas ti mu xich' smelol xc'opoj. Mi ja'uc ta sc'an ti ja' no'ox lec oy ti stuque. Mu x'ilin. Mu teyuc no'ox xchabioj ti sc'ac'al yo'ntone.

<sup>6</sup>Mi ja'uc xmuyubaj xa yu'un ti oy mulil ta xc'ot ta pasele. C'ajomal no'ox xmuyubaj yu'un ti bu ja' melele.

<sup>7</sup>Ti buch'u oy syail xc'uxul yo'ntone ta xch'ay ta yo'nton ti oy c'usi chopol ta xc'ot ta pasele, x'ech' jelav no'ox yu'un scotol, smala no'ox ya'i ora, oy smuc'ul yo'nton ta sts'iquel scotol.

<sup>8</sup>Ti syail xc'uxul o'ntonale j'ech'el mu xch'ay sc'oplal. Ja'uc ti bijilile, ta sta yorail ta x'ech' sc'oplal. Ta sta yorail mu'yuc xa buch'u ta xal ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose. Ta sta yorail mu'yuc xa buch'u ta xc'opoj ta yan c'opetic.

<sup>9</sup>Yu'un ti c'usi stac' ojtiquinele, ti ta scaj'alel ti c'usitic ta xc'ot ta pasele, ma'uc lec jamal scotol,

<sup>10</sup>ta xc'ot ta tsutsel ta tubel c'alal ta sta yorail ta xvul ta loq'uel ti c'usi leque.

<sup>11</sup>C'alal ololun to oxe, jech ta xic'opoj, jech ta jnop jech c'u cha'al ta snop ti olole. C'alal lipas ta vinique, laj quicta comel ta spasel jech c'u cha'al ta spas ti olole.

<sup>12</sup>Ja' jechotic avi tana li'e, mu xquiltic, mu jna'tic lec, co'ol s'elan ta jq'uel jsatic ta jun nen ti naca xvayet no'oxe. Ja'uc le'e, oy bu ta sta sc'ac'alil ta xcojtiqinbetic ti sate. Ja'uc tana li'e, jutuc no'ox ta jna'betic smelol. Ta sta yorail un ta yojtiquinel ti Dios jech c'u cha'al ta xijyojtiquinotique.

<sup>13</sup>Xi s'elan oy oxtos ti mu sna' xlaj sc'oplale: Ti c'otem ta o'ntonal ta xch'unel ti Cajvaltique, ti c'usi jpatoj co'ntontic ta smalaele, ti syail xc'uxul o'ntonale. Ti tsots sc'oplal ta j'ech'el ti ta yoxtosal taje, ja' ti syail xc'uxul o'ntonale.

## 1 Corintios 14

### Sc'oplal ti c'opojel ta yan c'ope

<sup>1</sup>Ja' yu'un un cha'e, ac'beic yipal ti oyuc syail xc'uxul avo'ntonique. C'anic ach'ul-bijilic ta stojol ti Diose, ti ja'uc ta sventa ta xavalic ti c'usi ta xa'ac'bat ana'ic yu'un ti Diose.

<sup>2</sup>Ti buch'u ta xc'opoj ta yan c'opetique, ja' ta sc'opon ti Diose, yu'un ma'uc ta sc'opon ti jnaclejetic ta banomile, yu'un mu'yuc buch'u junucal xa'ibe ti smelole. Yu'un ti c'usi ta xal ta yan c'ope, mu a'yibaj smelol ta sventa ti oy c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Ch'ul Espíritue.



- <sup>3</sup>Ja'uc ti buch'u ta xal ti oy c'usi ta xcaj'ac'bat sna' yu'un ti Diose, jech ta xc'opoj yo' ta sjambe sat ti yane, ta stsatsubtasbe yo'ntonic, ta spatbe yo'ntonic.
- <sup>4</sup>Ja'uc ti buch'u ta xc'opoj ta yan c'opetique, ja' no'ox ta xac'be sba yip yo'nton stuc. Ti buch'u ta scaj'al ti oy c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, ta xac'be yip yo'nton ti jch'unolajeletique.
- <sup>5</sup>Jc'anuc ca'i ti acotolicuc xu'uc avu'unic ta xac'opojic ta yan c'opetique. Ja' xloc' venta ta xca'i ti xu'uc avu'unic ta scaj'alel ti oy c'usi ta xa'ac'bat ana'ic yu'un ti Diose, xloc' venta ma' taje, ja' mu sta sc'oplal ti c'opojel ta yan c'opetique. Ja' no'ox xloc' venta mi oy buch'u ta xalbe smelol ti c'usi ta xich' alel ta yan c'opetic yo' ta stsac yip yo'ntonic ti jch'unolajeletique.
- <sup>6</sup>Ti jech jchi'il jbatique, mi naca xa ta yan c'opetic ta xic'opoj c'alal ta xtal jvu'lanoxuque, ¿c'usi bal o, c'usi xtun o avu'unic c'alal mu xava'ibeic ti smelole? Ja'uc le'e, mi ta xcalboxuc ava'iic ta ac'op atuquic ti c'usi li'ac'bat jna' yu'un ti Diose, mi ta xcalboxuc ava'iic ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel yu'un ti Diose, mi ta xcalboxuc ava'iic ti c'u s'elan ta sc'an ti Dios ti ta jpastique, ta melel unbi, bal, xloc' venta, xtun avu'unic.
- <sup>7</sup>Caltic no'ox ava'iic jech li'e, jech c'u cha'al ti músicaetique, ti amae, ti arpa, ti mi mu'yuc xbejlajan snuc' c'u s'elan ta xich' tijeje, ti ta xich' oq'uisanele, mu xvinaj c'usi q'uejojal ta sliques.
- <sup>8</sup>Jech xtoc yoq'ues ti soldadoetique, mi mu'yuc smelol ta xich' oq'uisanel ti oq'uese, mu sna'ic c'u s'elan ta xchapan sbaic ta ac'-leto.
- <sup>9</sup>Ja' jech ti vo'oxuque, mi ta xac'opojic ta yan c'opetic ti mu stac' a'yiél ti smelole, mu'yuc buch'u xu' ta xa'i ti c'usi ta xavalique, jeché' no'ox ti oy c'usi ta xavalique.
- <sup>10</sup>Ta melel ava'uquic, oy ep ta tos c'opetic li' ta sba banomile, scotol oy smelol.
- <sup>11</sup>Mi oy buch'u ta xisc'opon ta yan c'op ti mu xca'ie, co'ol s'elan jyanlumun ta stojol ti buch'u ta xisc'oponune. Ja' jech ti stuque, co'ol s'elan jyanlum ta jtojol ec.
- <sup>12</sup>Jech o xal un, mi juteb ta avo'ntonic ti jbijiltic ti ta xac'botic ti Ch'ul Espíritu ta jujun tale, ja' c'ano abijilic ta yac'bel yip yo'nton ti jch'unolajeletique yo' jech ta xch'iic.
- <sup>13</sup>Ja' yu'un un, ti buch'u ta xc'opoj ta yan c'ope, c'anbeic Dios ti oyuc buch'u ta sva'an sba ta svinajesbel smelol ti c'usi ta xal ta yan c'ope.
- <sup>14</sup>Mi oy bu ta xic'opoj xiti'in ta yan c'opetique, melel un, ti jch'ulel canimae ta xc'opoj xti'in. ¡C'u stu un! mi ja'uc xca'ibe smelol ti c'usi ta xcale.
- <sup>15</sup>Va'i un cha'e, ¿c'usi sc'an ta jpas? Sc'an jchi'ucuc jch'ulel c'alal ta xic'opoj xiti'ine yo' jech ta xca'ibe smelol. Sc'an jchi'ucuc jch'ulel c'alal ta xiq'uejine yo' ta xca'ibe smelol.
- <sup>16</sup>Mi ja' no'ox ta xalequil-c'opon Dios ta yan c'op xchi'uc ti ach'ulel avanimae, ti buch'u ta xa'ie mu xu' ta xchi'inot ta yalbel volol ti Diose, yu'un mu xa'ibe smelol ti c'usi ta xavale.

<sup>17</sup>Ac'o mi jun xa yutsil ta xavalbe vocol ti Dios ta yan c'o'ope, jc'u stu un! mu'yuc c'usi ta xich' tael yu'un.

<sup>18</sup>Col no'ox yalbun ti Diose ti xu' cu'un xic'opoj ta yan c'opetique, ja' mu sta ti vo'oxuque.

<sup>19</sup>C'alal oyun ta tsobobbail xchi'uc ti jch'unolajeletique, altic ta xcal lajunmil ta bel yan c'op ti mu a'yibaj ti smelole. Ja' lec ta xca'i mi vo'bel no'ox c'op ti stac' a'yibel ti smelole yo' jech ta staic chanubtasel ti yane.

<sup>20</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatique, mu me snopbenuc olol ti c'usi ta xanopique. Mu'yucuc c'usi chopol oy ta avo'ntonic jech c'u cha'al ti ololetique, vulemuc lec ach'ulelic ta snopel.

<sup>21</sup>Yu'un ti ts'ibabil ta ch'ul c'o'ope xi ta xale: "Ti muc' ta lum li'e, ta jc'opon ta yan c'opetic ta sventa ti jyanlumetique. Mi ja'uc ta xich'icun ta muc'", xi ti Cajvaltic Diose.

<sup>22</sup>Ti jc'opojel ta yan c'opetique, ta xtun yo' ta svinajesbe stsatsal ti Diose ta sventa ti jch'unolajeletique, ma'uc ta xtun ta sventa ti ma'uc jch'unolajele. Ta scaj'alel ti c'usitic ta xc'ot ta pasel ti liquem talel ta stojol ti Diose, le'e, e'ch' ta xtun yo' ta svinajesbe stsatsal Dios ta stojol ti ma'uc jch'unolajele, ja' mu sta ta xtun ta sventa ti jch'unolajeletique.

<sup>23</sup>Ja' yu'un un, mi acotolic ta xac'opojic ta yan c'opetic c'alal tsoboloxuque, mi ta x'och batel jun uni j'a'yiej-c'op ti mu'yuc c'usi c'otem ta yo'nton ta xch'unele, ta snop ti lic achuvajilique.

<sup>24</sup>Ja'uc le'e, mi acotolic ta xavalic ti oy c'usi la'ac'bat ana'ic yu'un ti Diose, c'alal ta x'och batel ti ma'uc jch'unolajele, ta xa'i ti c'usi ta xavalique. Jech ti stuc une ta xlic ya'i sba ti oy smule.

<sup>25</sup>Ti c'usi mu xvinaj mucul oy ta yo'ntone, ta svinajesbat yu'un ti c'usi ta xavalique. Ta xlic squejan sba ta yich'el ta muc' ti Diose. Ta xlic yal ti j'ech'el li' xchi'inojoxuc ti Diose.

### **Oyuc smelol scotol ti c'usi ta xapasic c'alal tsoboloxuque**

<sup>26</sup>Ti co'ol jchi'il jbatique, ta xcal ava'ic ti xi s'elan sc'an xapasic jech c'u cha'al li'e: Lec mi oy jlom avu'unic ta xq'uejinic, ta xchanubtasvan, ta xal ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, ti oy c'usi ta xal ta yan c'opetique, ta svinajesbel smelol ti c'usi laj yich' alel c'alal tsoboloxuque, ti ja'uc ta sventa yo' ta xch'i ti jch'unolajeletique.

<sup>27</sup>Mi oy buch'u ta xc'opoj ta yan c'o'ope, xu' ta sva'an sbaic ta yalel cha'vo', mi oxvo', ti ta jujun tal ta x'ech'ique, xchi'uc xtoc ti oy buch'u ta sjelubtas ta yalel ti c'usi laj yalic ta yan c'o'ope.

<sup>28</sup>Mi mu'yuc buch'u xu' ta svinajesbe smelol ti c'usi ta xal ta yan c'o'ope, ja' lec mu xc'opoj ta yan c'op c'alal tsoboloxuque, ac'o lo'ilajuc xchi'uc ti Dios ta yo'nton stuque.





<sup>29</sup>Ja' jech xtoc mi oy buch'u ta xalic ti oy c'usi ac'bat sna'ic yu'un ti Diose, ac'o c'opojicuc cha'vo', mi oxvo'. Ja' jech xtoc ti buch'u ta xa'i ti laj yale, ac'o snopilan lec c'usi laj yich' alel.

<sup>30</sup>Mi oy c'usi ac'bat sna' yu'un Dios ti buch'u tey chotole, jech ti buch'u yacal ta xc'opoje, ac'o to spajtsan sba.

<sup>31</sup>Acotolic xu' xavalic ti c'usi ta xa'ac'bat ana'ic yu'un ti Diose. Ta jujun tal ac'o ech' yalic yo' jech acotolic ta xachanic, ta xatsatsubtasbe aba avo'ntonic.

<sup>32</sup>Jech ti buch'u oy c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, ac'o mi yo'ntonuc xa ya'i c'opojuc, ac'o smala ora.

<sup>33</sup>Ti Diose ja' ta sc'an ti xlaet cuxetuc ti banomile, ti oyuc smelol c'usi ta xich' pasele, ma'uc sc'an ti voch voch c'o'pe. Jech xapasic jech c'u cha'al ta spasic ti jch'unolajeletic ti buyuc no'ox ta stsob sbaique.

<sup>34</sup>Ti antsetique ts'ijlicuc c'alal oyic ta tsobobbaile, mu xtuch'ic ta be c'op. Yu'un ja' yabtelic nijil chimil ta stojol snup xchi'ilic jech c'u cha'al ta xal smantal ti Diose.

<sup>35</sup>Mi oy c'usi ta sc'an ta sjac' ya'iique, ac'o sjac'beic ti snup xchi'ilic c'alal oy xa ta snaique. Mi ta xtuch' ta be c'op jun ants c'alal oy ta tsobobbaile, mu lecuc ta q'uelel.

<sup>36</sup>Vuleso ta ajolic ma'uc li' lic ta atojolic ti sc'op Diose. Ma'uc no'ox vo'oxuc laj ach'unic ti sc'op Diose.

<sup>37</sup>Mi oy buch'u xch'unoj ti ja' ac'bil sbijil xu' yu'un ta yalel ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, mi xch'unoj ti tojobtasbil yu'un ti Ch'ul Espíritu yaloje, ac'o ya'i lec ti ja' smantal Cajvaltíic ti jech ta jts'ibaboxuc talel ti jvun li'e.

<sup>38</sup>Mi mu xac' ta venta ti c'usi laj jts'ibaboxuc talele, mu xavaq'uic ta venta ec.

<sup>39</sup>Jech o xal un, ti co'ol jchi'il jbatique, ayanuc ta avo'ntonic ta yalel ti c'usi ta xa'ac'bat ana'ic yu'un ti Diose, c'opojanic ta yan c'opetic, mu xamacbe aba avo'ntonic.

<sup>40</sup>Ja'uc le'e, scotol oyuc smelol stuq'uil ti c'usi ta xapasique.

## 1 Corintios 15

### Ti Cristoe cha'cuxi

<sup>1</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatic avi tana li'e, ta jc'an ta xavules ta avo'ntonic ti colebal lequil ach' c'op laj calboxuque, ti laj ach'unique, ti staoj yav jun avo'ntonic ta stojole.

<sup>2</sup>Ta sventa ti lequil ach' c'op taje, ta xacolic yu'un mi staoj yav ach'unojic ti c'u s'elan laj calboxuc ava'iique, mi mu jeche'uc no'ox ta xavalic ti ach'unojique.

<sup>3</sup>Ti laj calboxuc ava'iic ta sliquebale, ja' laj jchanubtasoxuc ti c'u s'elan li'ac'bat jnae, ja' ti cham ti Cristo ta scoj ti jmultique jech c'u cha'al ts'ibabil ta ch'ul c'o'pe.

<sup>4</sup>Laj smuquic. Ta yoxibal c'ac'al cha'cuxi jech c'u cha'al ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'o'pe.



<sup>5</sup>Laj yac' sba iluc ta stojol ti Pedroe. Laj yac' sba iluc ta stojol ti yan lajcha'vo' yajcholic'optaque.

<sup>6</sup>Ts'acal to un, x'ech' ta vo'ob cien (500) jch'unolajeletic laj yac' sba iluc ta stojolic, ti yepal to cuxulic avie, oy jlom chamic xa.

<sup>7</sup>Laj taj une, laj yac' sba iluc ta stojol ti Jacoboe. Jech xtoc laj yac' sba iluc ta stojol scotol ti jcholic'opetic yu'une.

<sup>8</sup>Ta slajeb un, laj yac' sba iluc ta jtojol ti vu'un co'ol j'elan jun olol ti ch'abal ts'acal cu'al livoq'ue.

<sup>9</sup>Ti vu'une x'ech' to peq'uelun yu'un ti yan jcholic'opetique. Mi ja'uc jc'otebal o ti jbiinoj jcholic'ope, yu'un laj quilibajin ti jch'unolajeletic yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Ti laj jta ti vi j'elane, yu'un lec yo'nton ti Dios ta jtojole. Mu ta jech'uc no'ox ti laj xc'uxubinune, yu'un yepal xa li'abtej ta sventa ti Cajvaltique, mu sta ti yane, ac'o mi ma'uc ta jtsatsal jtuc li'abtej, yu'un coltabilun ta sventa yutsil yo'nton ti Diose.

<sup>11</sup>Mu'yuc ta alel mi vu'un, mi yan jcholic'opetic, ti tsots sc'oplale, jmoj ta xcalcutic ava'iic ti lequil ach' c'ope ti c'ot ta avo'ntonic ta xch'unele.

### **Ti animaetique oy sc'oplal ta xcha'cuxiic**

<sup>12</sup>Mi ja' yacaluncutic ta yalel cha'cuxi ti Cristoe, ¿c'u cha'al ta xalic jlom avu'unic ti mu'yuc ta xcha'cuxiic ti animaetique?

<sup>13</sup>Ti mu'yucuc ta xcha'cuxi ti animaetique, mi ja'uc cha'cuxi ti Cristo jechuque.

<sup>14</sup>Ti mu'yucuc cha'cuxi ti Cristoe, ti lequil ach' c'op ta xcalcutique, jech' no'ox, mu'yuc c'usi bal o ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele.

<sup>15</sup>Ti jechuc taje, jut'op c'otemuncutic ta stojol ti Diose, yu'un laj xa calcutic ti cha'cuxesat yu'un Dios ti Cristoe. Mi mu meyeluc ta xcha'cuxi ti animaetique, ja' jech xtoc mu meyeluc cha'cuxesat yu'un Dios ti Cristoe, jutbil ti jechuque.

<sup>16</sup>Yu'un mi mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique, ja' jech xtoc mu'yuc laj yich' cha'cuxesel ti Cristo jechuque.

<sup>17</sup>Ti mu'yucuc laj yich' cha'cuxesel ti Cristoe, mu'yuc c'usi bal o ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele, staoj yav acuchoj ti amulic jechuque.

<sup>18</sup>Mi jech taj une, ti buch'utic xch'unojic Cristo c'alal cham lajique, ch'ayel bat ti jechuque.

<sup>19</sup>Mi ja' no'ox jpatoj co'ntontic ta stojol Cristo ti jayib c'ac'al ti li' cuxulotic ta banomile, jcotoltic abol jbatic ta j'ech'el, ja' mu sta ti yane.

<sup>20</sup>Ja' meyel cha'cuxi ma' ti Cristoe, ja' c'ot ta sliquebal cha'cuxesel yu'un ti animaetic ti oy ono'ox sc'oplal ta xcha'cuxiique.

<sup>21</sup>Ta scoj ta xijchamotic li' ta banomile, lic talel ta stojol jun vinic. Ja' jech xtoc ti ta xijcha'cuxiotique, lic talel ta sventa jun vinic.



<sup>22</sup>Jech c'u cha'al jcotoltic ta xijchamotic ta scoj ti Adane, jcotoltic xtoc ta xijcha'cuxiotic ta sventa ti Cristoe.

<sup>23</sup>Ti cha'cuxiele ta jujuchop xi s'elan ta xc'ot ta pasele: Ti Cristoe ja' sliquebal cha'cuxesel. C'alal mi tal ti Cristoe, ta xcha'cuxes ti yu'untaque.

<sup>24</sup>Va'i un, ta xvul ta loq'uel ti slajeb c'ac'ale c'alal ti Cristo ta xac'be ta yoc ta sc'ob Jtotic Dios ti ventainel yu'une. Yu'un ti Cristoe laj xa stsal scotol ti yajcontrae, ti pucujetique, ti ajvaliletique, ti buch'utic jelavem xu' yu'unique.

<sup>25</sup>Yu'un ti Cristoe jbel sc'oplal ta xventainvan ja' to mi ac'bat xpech' ta teq'uel ti scontrataque.

<sup>26</sup>Ti slajeb scontra ti Cristoe, ja' ti ta stubbe sc'oplal ta j'ech'el ti lajebale.

<sup>27</sup>Scotol ti c'usitic oye, ac'bat ta yoc ta sc'ob Cristo yu'un ti Diose. Ti va'i s'elan ta xal ti Dios ti scotol ac'bil ta yoc ta sc'obe, mu teyuc ochem ta venta ti Diose, yu'un ja' stuc ti Diose yac'ojbe scotol ta yoc ta sc'ob ti Cristoe.

<sup>28</sup>C'alal tsalbil ta xc'ot yu'un Cristo scotol ti c'usitic oye, jech ti Cristo ti ja' Nich'onile ta xac' sba ta yoc ta sc'ob ti Diose, yu'un ba'yel ac'bat ta yoc ta sc'ob scotol ti c'usitic oye. Va'i un, ta xc'ot ta yu'un Dios scotol ti c'usitic oye.

<sup>29</sup>Ca'binoj oy buch'u ta sloc'ta ta yich'el vo' ti buch'u mu'yuc yich'oj vo' c'alal chame. ¿C'u cha'al jech ta spasic xana'? ¿C'u cha'al oy jlom ta sloc'taic ta yich'el vo' mi mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique?

<sup>30</sup>¿C'u cha'al oy c'usi xi'bal sba ta q'uelel ta jtojolcutic scotol c'ac'al mi mu jechuque?

<sup>31</sup>Ti vu'une, scotol c'ac'al q'uelel ta jtojol ti chapal sc'oplal ta xquich' ta j'ech'ele. Ti jech co'ol jchi'il jbatique, jech ma' taje, yavil ti ximuyubaj xa ta stojol ti Cristo Jesús ti ja' Cajvaltique, ti jch'unolajeloxuc xae.

<sup>32</sup>Ti mu'yucuc ta xcha'cuxi ti animaetique, ¿c'usi ta jta o yu'un ti laj yilbun jvocol ti buch'u co'ol s'elan jti'oval chonetic oyic ta jteclum Efesoe? Ti mu'yucuc ta xcha'cuxi ti animaetique, ja' oy lec srazonic ti xi ta xalic ti yane: “Ve'cutic, cuch'tic vo' avie, yu'un ti oc'ome, ta xijchamotic.”

<sup>33</sup>Mu xalajic ta lo'lael. “Mi ta xachi'inic ti jchopol-joletique, ta soques ti c'usi lec ach'unojique”, xi x'ale ti c'op xava'iique.

<sup>34</sup>Cha'tamic lec ti cuxlejale. Mu xasa' amulic. Oy jlom avu'unic mu xojtiquinic ti Diose. Ti jech ta xcalboxuc taje, yo' jech xaquexavic.

### **C'u s'elan ta xcha'cuxi ti animaetique**

<sup>35</sup>Oy nan jlom xi ta sjaq'ue: “¿C'u s'elan ta xcha'cuxi ti animaetique? ¿C'u s'elan ta xich' ti sbec'talique?”

<sup>36</sup>Jeche' ta j'ech'el ti c'op taje. Ti c'alal ta xich' ts'unel ti ts'unubile, ta xc'a' ba'yuc yo' xu' ta xvoc' talel yo' ta xch'i.



- 37Ti c'usi ta xich' ts'unele, ma'uc ti c'usi teq'uel xae, ja' ti sate, mi trigo, mi yan ts'unubil.
- 38Ta ts'acal to un, ti Diose ta xac'be yich' sbec'tal ti c'u s'elan ta sc'anane, yu'un ti jujutos ts'unubile ta xac'be yich' sat ti c'u s'elan xc'ot o ta xile.
- 39Mu co'oluc scotol c'u s'elan yich'ojan sbec'tal jujutos: Yan o ti jbec'tal jtacopaltic quich'ojtique. Yan o sbec'tal yich'oj ti c'usitic xcotlajan ta banomile. Yan o sbec'tal yich'oj ti mute xchi'uc ti choye.
- 40Jech xtoc ti c'usitic oy ta vinajele, mu xco'olaj xchi'uc ti c'usitic li' ta banomile. Ti c'usitic oy ta vinajele, yan o s'elan ti yutsile. Ti c'usitic oy ta banomile, yan o s'elan ti yutsile.
- 41Ti xojobal c'ac'ale, mu xco'olaj xchi'uc xojobal ti ue. Ti xojobal ue, mu xco'olaj xchi'uc xojobal ti c'analetique. Ja' jech xtoc ti c'analetique, yalel toyol ti xojobale. Mu xco'olaj xojobal scotol.
- 42Ja' jech ta xc'ot ta jtojoltic c'alal ta xijcha'cuxie. Ti jbec'taltique ta xich' muquel, ta xc'a'. Ja'uc ti c'alal ta xcha'cuxie, mu xa xcham.
- 43Ti c'usi ta xich' muquele, ja' ti c'usi mu xa xtune. Ti c'usi ta xcha'cuxie, jun xa yutsil ta j'ech'el. Ti c'usi ta xich' muquele, ta scoj ti mu'yuc c'usi xu' yu'une. Ti c'usi ta xcha'cuxie, tsots xa xu' yu'un ta j'ech'el.
- 44Ti c'usi ta xich' muquele, sventa no'ox sba banomil. Ti c'usi xcha'cuxie, sventa sbatel osil. Ti jech oy jbec'tal tacopalil sventa sba banomile, ja' jech xtoc oy jbec'tal tacopalil sventa sbatel osil.
- 45Ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Ti sba vinic Adane ac'bat xch'ulel, jech icuxi li' ta banomile.” Ja'uc ti xchibal Adane ta xac' cuxlejal sbatel osil ta sventa ti Ch'ul Espíritue.
- 46Ma'uc ba'yel ta ich'el ti jcuxlejaltic sventa sbatel osile. Ja' ba'yel ta ich'el ti cuxlejal sventa banomile. Ts'acal to un, ta xlic ich'el ti cuxlejal sventa sbatel osile.
- 47Ti sba vinique pasbil ta lum ta banomil no'ox. Yan ti xchibal vinique liquem tal ta vinajel.
- 48Ti jbec'tal jtacopaltique ayan talel ta banomil, lum ach'el ono'ox jech c'u cha'al ti sba vinic meltsane ta lum ach'ele. Ti jbec'tal jtacopaltic sventa vinajele, ja' ta sventa ti Buch'u liquem talel ta vinajele.
- 49Ti vi co'ol j'elantic jech c'u cha'al ti vinic pasbil ta lum ach'ele, co'ol s'elan ta xijc'ot xtoc jech c'u cha'al ti Buch'u liquem talel ta vinajele.
- 50Ti co'ol jchi'il jbatique, oy c'usi ta jc'an ta xcalboxuc ava'iic: Ti lum ach'ele mu x'och batel ti bu ta xventainvan ti Diose. Ti c'usi sna' xlaje mu stac' sco'oltas sba xchi'uc ti c'usi mu sna' xlaj sbatel osile.

<sup>51</sup>Xi s'elan ta xcal ava'iic ti oy c'usi mucul mu xana'ique: Mu jcotolticuc ta xijchamotic. Ja'uc le'e, jcotoltic ta xijoybij ta ach',

<sup>52</sup>ta jliquel no'ox co'ol s'elan jech c'u cha'al ta jviq'uel ta jmut's'el jsatic c'alal yorail slajeb ta xich' oq'uisanel ti oq'uese. C'alal ta x'oc' ti oq'uese, ta xich' cha'cuxesel ti animaetique yo' jech mu xa xchamic. Ti vo'otique ta xijoybijotic ta ach'.

<sup>53</sup>Ti stalel jech oy sc'oplal ta xc'a' ti lum ach'ele, ta xlic sc'u'in ti c'usi ja' sventa sbatel osile. Ti lum ach'el ti sna' xchame, ta xlic sc'u'in ti c'usi mu'yuc xa sc'oplal ta soque.

<sup>54</sup>C'alal mi laj xa yich' joybinel ta ach' ti lum ach'el ti oy sc'oplal ta xcham xlaje, c'alal mi laj xa yich' joybinel ta ach' ti jbec'tal jtacopaltic ti oy sc'oplal ta soque, ja' xa c'ot ta pasel jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: "Tsalbil xa lac'ot un, lajebal. Ta sventa ti oy Buch'u laj stsalote, lajebal, tub xa ac'oplal.

<sup>55</sup>Mu xa ono'ox cha'bel un, lajebal, tubebal, ¿bu bat ti avip ti tsalvanemot to ox ta chamesvaneje? ¿Bu bat avu'un ti naca tsalvanej to ox xava'i abae?"

<sup>56</sup>Ti oy sc'oplal ti chamel lajele, ja' ta scoj ti mulile. Ti mulil xtoque ta x'ayan talel yip ta sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albil talel ta vo'nee.

<sup>57</sup>Ja'uc le'e, col no'ox yal ti Diose ti laj xa jtsaltic yu'un ti lajebal ta sventa ti Cajvaltuc Jesucristoe.

<sup>58</sup>Ja yu'un un, ti jech co'ol xa jchi'il jbatique, j'ech'eluc pasic tsatsal. Jechuc o abtejanic ta sventa yabtel ti Cajvaltuc, yu'un xana'ic lec ti mu jech'uc no'ox ta x'ech' avocolic ta abtel ta sventa ti junoxuc xchi'uc ti Cajvaltuc.

## 1 Corintios 16

### Ta stsobic c'usi oy yu'unic yo' jech ta xcoltavanic

<sup>1</sup>Sc'oplal ti ta xatsob ataq'uinic yo' ta xacoltaic ti yan jch'unolajeletique, jech xapasic jech c'u cha'al laj calbe ya'iic ti jch'unolajeletic ti oyic ta jujun tsobobbail ta Galacia banomile.

<sup>2</sup>Ti jujunoxuque, ta sliqueb c'ac'al yu'un ti jujun xemunae, ch'aquic loq'uel ti c'u yepal laj apasic canale, ja' ti c'u yepal ta xloc' ta avo'ntonic yo' jech ta xacoltavanic. Jech tsobol xa avu'unic c'alal ta xic'ote.

<sup>3</sup>C'alal ta xivul ta atojolique, ta jtac batel ta Jerusalén viniqetic ti vo'oxuc ta xat'ujique. Ta xcac'beic batel scartaic xchi'uc scoltaelic ti jch'unolajeletic ti laj atsobique.

<sup>4</sup>Mi ta xca'i ti xu' ta xibat eque, ta xchi'inicun batel.

### Ti Pabloe ta snop ta stam batel sbe ta svu'lanel ti jch'unolajeletique

<sup>5</sup>C'alal ta xital ta atojolique, mu tuc'uc ta xic'ot, yu'un ba'yel ta xibat ta Macedonia banomil. Ts'acal to ta xic'ot ta ateclumalic Corinto.



<sup>6</sup>Xu' van ta xijalij ta atojolic. Xu' van tey ta x'ech' cu'un ti yorail sique. Mi lijaliy teye, xu' nan ta xacoltaicun ta sventa stojol ti jbe ti bu xu' ta xibat ta ts'acal toe.

<sup>7</sup>Yu'un mu jc'an ti naca no'ox ta x'ech' jq'ueloxuque. Ta jc'an ta xijalij ta atojolic mi jech ta sc'an ti Cajvaltique.

<sup>8</sup>Li' to ta xicom ta jteclum Efesoe. Ja' to ta xiloc' batel c'alal mi ech' ti q'uin Pentecostese.

<sup>9</sup>Yu'un lec to jamal jbe ta xi'abtej yu'un ti Cajvaltique, ti xloc' venta ta j'ech'ele, ja'uc le'e, yepal no'ox xtoc ti contrainele.

<sup>10</sup>Mi ta xc'ot ta atojolic ti Timoteoe, junuc me yo'nton avu'unic, yu'un ta x'abtej yu'un ti Cajvaltique jech c'u cha'al ti vu'une.

<sup>11</sup>Jech un cha'e, mu me oy buch'u junuc sjip sten avu'unic ti Timoteoe. Ti leque, coltaic yu'un ti stojol sbe yo' jech jun yo'nton ta xtal sq'uelun, yu'un li' ta jmalacutic xchi'uc ti yan jch'unolajeletique.

<sup>12</sup>Ja'uc ti Apolose, ti co'ol jchi'il jbatique xchi'uque, laj xa jc'anbe ep vocol ti ac'o xtal sq'ueloxuque xchi'uc ti yan jchi'iltique. Ti li'e, mu'yuc to c'usi xut xtal. Ja' to ta xtal sq'ueloxuc mi oy bu xocobe.

#### **Ta xich'ic albel chabanicuc**

<sup>13</sup>J'ech'eluc viq'uuluc asatic. Staojuc yav junuc avo'ntonic ch'unic o ti Cajvaltique. Pasic me tsatsal. Mu xatsiq'ues avo'ntonic.

<sup>14</sup>Scotol ti c'usi ta xapasique, pasic ta syail xc'uxul avo'ntonic.

<sup>15</sup>Ti jech jchi'il jbatique, xana'ic ti Estéfanase xchi'uc ti c'u yepal oy ta snae, ja'ic ti ba'yel c'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti lequil ach' c'op ti oy ta Acayae. Avi tana une, yac'oj sbaic ta tunel yu'un ti jch'unolajeletique.

<sup>16</sup>Ti jech jch'unolajeletic taje, ti jech ta x'abtejique, ti jech ta xcoltavanique, ta jc'an ti ac'o ach'unbeic ti c'usi ta xalboxuque.

<sup>17</sup>Ximuyubaj ti li' tal ta jtojol ti Estéfanase, ti Fortunatoe, ti Acaicoe, yu'un ti stuquique ja' ta xiscoltaicun ti c'usi mu xu' avu'unic ta xacoltaicun ti jech nom oyoxuque.

<sup>18</sup>Yu'un ti stuquique ja' laj stsatsubtasbun co'nton, ti ja' jech laj spasic ta atojolic xtoque. Ti buch'u jech jch'unolajel taje, mu xach'ay ta avo'ntonic.

<sup>19</sup>Chabanuc xayalboxuc ti jch'unolajeletic oyic ta jujun tsobobbail li' ta Asia banomile. Ja' jech xtoc ti Aquilae, ti Priscilae, xchi'uc ti c'u yepalic jch'unolajeletic ta stsob sbaic ta snae, chabanucxuc xayalbeic ta sventa ti Cajvaltique.

<sup>20</sup>Scotol ti jch'unolajeletic li' oyic ta jtojole, chabanuc xayalboxuc. Ja' jech xtoc, chabanuc xavalbe abaic ta jujun tal. Tsacbo abaic ac'obic.

<sup>21</sup>Vu'unun Pablo, ta jc'ob ta jletra jtuc ti jech ta xcalboxuc chabanucxuc.



<sup>22</sup>Mi oy buch'u mu'yuc c'ux ta xa'i ti Cajvalt'ic Jesucristoe, ac'o batuc ta ch'ayel. La' no'ox xch'a, Cajval.

<sup>23</sup>Ac'o sva'an stec'an sba ta atojolic ti Cajvalt'ic Jesucristoe.

<sup>24</sup>Ta sventa ti Cajvalt'ic Jesucristoe, ta jtac talel ta atojolic ti syail xc'uxul co'ntone. Jechuc.



## 2 Corintios

### 2 Corintios 1

#### Ti Pabloe ta sts'iba batel jlic vun ta stojol ti jch'unolajeletic oyic ta Corintoe

<sup>1</sup>Vu'un Pablo, loc' ayan ta yo'nton Dios ti jech jchoc'opun yu'un ti Jesucristoe. Ti vu'une xchi'uc ti jchi'il ta abtel Timoteoe ta jts'ibaboxuc talem ti jvun li'e, ti vo'oxuc yu'unoxuc xa ti Dios ti oyoxuc ta jteclum Corintoe xchi'uc ti c'u avepalic buyuc no'ox oyoxuc ta Acayae.

<sup>2</sup>Ich'ic sbendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic yo' mu'yuc c'usi xana'ic.

#### Svocol ti Pabloe

<sup>3</sup>La' jlequil-c'opontic ti Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe, yu'un ti Jtotique, stalel c'uxotic ta yo'nton, ta spatbotic ti co'ntontique.

<sup>4</sup>C'usiuc no'ox ti jvocolcutique, ti Diose ta spat co'ntoncutic yo' jech xu' ta jpatbecutic yo'ntonic ti buch'utic oyic ta vocole jech c'u cha'al ta spat co'ntoncutic ti Diose.

<sup>5</sup>Ti c'u s'elan laj yich' svocol ti Cristoe, ja' jech ta xquich' ti jvocolcutique. Ta sventa ti Cristo xtoque, yepal ta jtacutic ti spatobil co'ntoncutique.

<sup>6</sup>Yu'un ti jech ta xquich' jvocolcutique, jech xu' ta jpatboxuc avo'ntonic yo' jech ta xataic batel ti coltaele. Ti jech laj spatbun co'ntoncutic ti Diose, jech xu' ta jpatboxuc avo'ntonic yo' oy smuc'ul avo'ntonic ta xch'unel ti ta xcoltavan ti Diose, ti oyuc sts'iquemal avu'unic ta sts'iquel jech c'u cha'al cuhem cu'uncutique.

<sup>7</sup>Jpatoj co'ntoncutic ta atojolic ti mu xhibaj avo'ntonique. Yu'un jna'cutic ti c'alal jech ta xavich' avocolic jech c'u cha'al ti vu'uncutique, ta xavich' patbel avo'ntonic yu'un ti Dios xtoque.

<sup>8</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatique, ta jc'an ta xana'ic ti yepal no'ox laj jta jvocolcutic ta Asia banomile, ti tsots ta j'ech'el ti jvocol laj jtacutique, ti mu xa cha'bel xcuche. Laj cal ti mu xa cuxuluc ta xiloc'cutic yu'un ti vocole.

<sup>9</sup>Laj ca'icutic ti co'ol xa j'elancutic jech c'u cha'al ti buch'u chapal xa sc'oplal ta xich' milele. Ti jech taje, ja' lischanubtasuncutic yo' jech ta xc'ot ta Jpojvanej cu'uncutic ti Dios ti Buch'u ta xcha'cuxes ti animaetique yo' mu teyuc no'ox oy ta co'ntoncutic ti jech ta jpoj jba jtuccutique.

<sup>10</sup>Ti Diose laj stic' sba ta spojeluncutic. Ta ono'ox xispojuncutic ti bu xa c'alal xi'bal sba q'uelel talem ta jtojolcutique. Jech o xal un, j'ech'el jpatoj co'ntoncutic ta stojol ti ta ono'ox xispojuncutic

<sup>11</sup>mi ta xatic' abaic ta c'opojel ti'inel ta jventacutique. Mi yepal no'ox ti buch'u ta xc'opoj xti'ine, yepal no'ox ta xalbeic vocol ti Dios ta sventa ti jech coltabiluncutic yu'une.

#### C'u cha'al mu'yuc xbat ta Corinto ti Pabloe

<sup>12</sup>Oy jun ti ximuyubajcutic xa yu'une, ja' ti ta xac' ta na'el ti jol co'ntoncutic ti laj jchabi jbacutique, ti laj jtuc'ulan jbacutic ti bu li'abtejcutique, xchi'uc ti tsots sc'oplal laj jq'uel jbacutic li' ta atojolique. Ti jech li'abtejcutic taje, ma'uc ta jbijil jtucutic, yu'un coltabiluncutic ta sventa xc'uxul yo'nton ti Diose.

<sup>13</sup>Ti c'u s'elan laj jts'iba talel ta atojolic ti jlic jvune, naca oy smelol, stac' a'yibel xchiquinal. Jmalaoj, jpatoj co'nton ti xu' xava'ibeic lec ti smelol ti c'alal ta xaqueliique

<sup>14</sup>jech c'u cha'al xana'ic xa ti buch'uuncutique. Jech ti vo'oxuque c'alal ta xtal ti Cajvaltuc Jesuse, xamuyubajic xa ta jtojolcutic jech c'u cha'al ti ximuyubajcutic xa ta atojolic ti vu'uncutique.

<sup>15</sup>Ti jech taj une, jpatoj xa ox co'nton ti jnopo'j ti ba'yel ta x'ech' jq'ueloxuque yo' jech xamuyubajic ti cha'coj ta x'ech' jvu'lanoxuque.

<sup>16</sup>Yu'un jnopo'j xa ox ta x'ech' jvu'lanoxuc uni jliqueluc c'alal ta xibat ta Macedoniae. C'alal mi lisut talel xtoc une, ta x'ech' jvu'lanoxuc no'ox xtoc yo' jech xu' ta xacoltaicun ta sventa stojol jbe ti c'alal ta xibat ta Judeae.

<sup>17</sup>¿Mi yu'un mu'yuc laj jnop lec ti jech laj cale? ¿Mi yu'un jech laj jnop jech c'u cha'al ti buch'utic ch'ayemique, ti ta xalic ti ta xbatic c'alal mu'yuc loqu'em ta yo'ntonic ta xbatique? Ta xalic ti mu sc'an ta xbatique c'alal ta xbat ya'ic xtoque. ¿Mi yu'un ta xanopic ti jech ta jnop eque?

<sup>18</sup>Ja' rextico stuc ti Diose ti mu jechuc ti co'ntoncutique. Mu xcalcutic ti ta xitalcutique c'alal mu'yuc ta co'nton ta xitalcutique. Mu xcalcutic mu xitalcutic c'alal ta xital ca'icutique.

<sup>19</sup>Ti vu'une, ti Silvanoe, xchi'uc ti Timoteoe laj calcutic ava'ic sc'oplal ti Cristo Jesús Xnich'on ti Diose. Ti stuque mu'yuc bu ta xal "tana", ti xie, c'alal oy ta yo'nton mu spase; "mo'oj", ti xie, c'alal oy ta yo'nton ta spase. Yu'un ti c'usi ta xal ti Cristoe, melec ono'ox ti sc'ope.

<sup>20</sup>Scotol c'usi yaloj ti Dios ta xiyac'botique, sventainoj c'ot ti Jesuse. Jech o xal un, ta sventa Cristo, "jechuc", xijchi ta stojol Dios c'alal ta jc'opontique, jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Diose.

<sup>21</sup>Ja' yabtel stuc Dios ti jech jun co'ntoncutique, ti jun avo'ntonic ta stojol ti Cristo eque, ti laj st'ujotique.

<sup>22</sup>Ti Diose laj xa yac' quich' jseyoaltic, yu'un laj xa snacan ta co'ntontic ti Ch'ul Espiritue, svinajeb ti jbel sc'oplal ta xquich'tic ti c'usi yaloj ono'oxe.

<sup>23</sup>Ti jech mu'yuc xic'ot ta Corinto avi tanae jech c'u cha'al jnopo'je, yo' mu xcac'oxuc ta at o'nton. Ja' yiloj Dios ti jech co'ntone, yu'un mi mu jechuque, li' oyune, ac'o xischapanun ti Diose.

<sup>24</sup>Ti vu'uncutique mu'yuc oy ta co'ntoncutic ta jbis jbacutic ta totil ta atojolic ta sujeloxuc ti c'otuc ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique. Yu'un c'otem xa lec ta



avo'ntonic ta xch'unel. Ja' no'ox oy ta co'ntoncutic ta scoltaeloxuc yo' jech ta xataic ti x'ech' to xamuyubajique.

## 2 Corintios 2

<sup>1</sup>Ti jech taj une, laj jnop ti mu'yuc ta xbat jq'ueloxuc mi ja' no'ox ta xcac'oxuc ta at o'nton xtoque.

<sup>2</sup>Yu'un mi ja' no'ox ta xcac'oxuc ta at o'ntone, ¿buch'u xa ono'ox un ta spatbun ti co'ntone? Ja' no'ox vo'oxuc c'alal ja' no'ox ta xcac'oxuc ta at o'ntone.

<sup>3</sup>Jech o xal laj jts'ibaboxuc talel ti jlic vun ta ba'yele, yu'un mu jc'an xital ta atojolic c'alal ja' no'ox ta xavaq'uicun ta at o'ntone, c'alal ja' avabtelic ta xapatbeicun ti co'nton jechuque. Yu'un laj jnop ta xapatbeicun co'nton yo' jech co'ol xijmuyubaj c'alal ta xital ta atojolique.

<sup>4</sup>C'alal laj jts'ibaboxuc talel ti jlic ba'yel vune, mu x'ech' xjelav laj ca'i ti vul o'ntone, at o'nton xa oyun, ti xi'oc' xa yu'une. Ti laj jts'ibaboxuc talel ti jvune, ma'uc ta sventa yo' ta xcac'oxuc ta at o'nton. Laj jts'ibaboxuc talel ti jvune yo' jech ta xana'ic ti yepal no'ox c'uxoxuc ta co'ntone.

### Ti Pabloe ta xch'aybe smul ti jsoquesej o'ntonale

<sup>5</sup>Mi oy buch'u ac'van ta at o'ntone, ma'uc no'ox laj yac'un ta at o'nton ti vu'une, laj yac'oxuc ta at o'nton ec, ac'o mi mu acotolicuc. Ti jech ta xcal ti mu acotolicuc ti xichie, yu'un mu acotolicuc laj ataic ta maquiel ti tsots vulele.

<sup>6</sup>Ti yepal no'ox laj avalic c'alal laj atsob abaic ti ac'o stoj smul ti buch'u soquesvane, xu' o xa.

<sup>7</sup>Avi tana une, ch'aybeic xa smul, patbeic yo'nton, naca mi sten o sba ta j'ech'el yu'un ti at o'ntone.

<sup>8</sup>Jech o xal un, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic, ac'beic yil xtoc ti xc'uxul avo'ntonic ta stojole.

<sup>9</sup>Ti jech laj jts'ibaboxuc talel ta jlic ba'yel vune, yo' ta xquil mi jun avo'ntonic ta xach'unic ta j'ech'el ti c'u s'elan laj calboxuque.

<sup>10</sup>Buch'uuc no'ox ti ta xach'aybeic ti smule, ja' jechun ec ta jch'aybe ti smule. Manchuc mi laj ca'i ti mu'yuc ono'ox smul ta jtojole, ta sba ta sat ti Cristoe, ta jch'aybe ti smule yo' jech ta xc'ot ta avo'ntonic ta xch'ayel ti mulile.

<sup>11</sup>Ti jech taj une, yo' mu xistsalotic ti pucuje, yu'un xcojtiquintic lec c'u s'elan ti smanyae.

### Mu junuc yo'nton ta xa'i ti Pablo ta Troase

<sup>12</sup>C'alal livul ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un Cristo ta jteclum Troase, jamal laj jta ti be ta yabtelanel yabtel ti Cajvaltique.



<sup>13</sup>Ja'uc le'e, mu junuc co'nton, yu'un mu'yuc tey laj jta ti jchi'il ta abtel Titoe. Jech o xal un, laj jc'oponic comel ti jch'unolajeletique, libat ta Macedonia banomil.

### **Ta sventa Cristo tsalbil ta xc'ot cu'untic**

<sup>14</sup>Coliyal ti Diose ti scotol c'ac'al ja' j'ic'vanej cu'uncutic ti Cristoe yo' jech xu' cu'uncutic ta yalel ti lequil ach' c'op yu'une, ti jun yutsil smuil ta xtaniy batel ti buyuc no'oxe.

<sup>15</sup>Ti vu'uncutique, co'ol j'elancutic jech c'u cha'al smuil pom ta xac' ti Cristo Jesús ta stojol ti Diose, ti xpaq'uet smuil ta xtaniy batel ta stojol ti buch'u ta xcolique xchi'uc ti buch'u ch'ayel ta xbatique.

<sup>16</sup>Ta sventa ti buch'u ch'ayel ta xbatique, jun to jmilvanej ta xa'iic smuil ti pom ta xc'ot ta stojolique. Yan ti buch'u oy sc'oplal ta xcolique, jun to j'ac'-cuxlejal ta xa'iic ti smuile. ¿Buch'u xu' yu'un ti jech ta spas taje?

<sup>17</sup>Ti vu'uncutique ma'uc c'otem ta jbolomalcutic ti sc'op Dios ti ta jyanijesbecutic smelol jech c'u cha'al ta spas ti yane. Ja'uc ti vu'uncutique ta slequilal yutsilal co'ntoncutic ta xcalcutic ti lequil ach' c'op ta sba ta sat ti Diose. Tacbiluncutic yu'un ta sventa ti jununcutic xchi'uc ti Cristoe.

## **2 Corintios 3**

### **Sc'oplal ti ach' tratee**

<sup>1</sup>C'alal jech ta xcalcutic taje, co'ol s'elan ya'yel ti ja' no'ox ta jvinajescutic xtoc ti lec ti jc'oplalcutique. ¿Mi yu'un ja' ta xac'anic ta xcac'cutic avilic jc'oplalcutic ta jlic vune? ¿Mi yu'un ja' ta xac'anic ta xavac'buncutic jlicuc vun yo' ta svinajes jc'oplalcutic jech c'u cha'al ta spasic ti jlom jcholc'opetique?

<sup>2</sup>¡Bu xata un! vo'oxuc ti jvunotcutic ta xavinajesic ti jc'oplalcutique. Yu'un scotol xu' ta sq'uelic, ta xa'iic ti cabtel ta atojolique. Jech ta xca'i ta co'nton ec un.

<sup>3</sup>Ja' jvunoxuc ti laj sts'iba ti Cristo stuque. Ma'uc ts'ibabil ta tinta, ja' ts'ibabil yu'un ti Xch'ul Espíritu ti cuxul Diose. Ja' jvunoxuc ti ma'uc ts'ibabil ta pech-pech tone, yu'un ts'ibabil c'ot ta avo'ntonic ta sventa ti laj calcutic ava'iic ti lequil ach' c'op ta atojolique.

<sup>4</sup>Mu xchibetuc co'ntoncutic ti jech ta xcalcutique, yu'un jna'cutic lec ti ja' laj scoltauncutic ti Dios ta sventa ti Cristoe.

<sup>5</sup>Scotol ti c'usi laj xa jpascutique, ja' coltabiluncutic yu'un ti Diose, ma'uc laj cac'be jba jtuccutic ti jech xu' cu'uncutique.

<sup>6</sup>Yu'un ja' stuc ti Diose laj yac'bun jbijilcutic yo' jech ta xituncutic ta yalbel sc'oplal ti ach' tratee, ti ma'uc ta xac' ta na'el ti ta xijcolotic ta sventa ta xc'ot ta ch'unel ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ti ts'ibabile. Yu'un ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ti ts'ibabile, ta xmilvan, ja'uc ti Ch'ul Espiritue ta xac' jcuxlejaltic.

<sup>7</sup>Ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ti naca ts'ibabil ta pech-pech tone, xjobin yutsil Dios ti c'alal c'ot ta stojolic ti israeletic ti mu xa stac' sq'uelbeic sat ti Moisés ti xjobin no'ox

ti sate. Ja' no'ox un, naca sta itub xa batel ti xjobal taje. Mi ja' jech yutsil xjobin tal ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ti naca lajel xal ti bu sq'ueloj batele,

<sup>8</sup>ja'uc xa van x'ech' to jelavem yutsil ta j'ech'el ti cuxlejal ta xac' ti Ch'ul Espiritue.

<sup>9</sup>Mi ja' jech yutsil tal ti mantal ti ja' no'ox ta xmilvane, ja'uc xa van x'ech' to jelavem yutsil ta j'ech'el c'alal ta xal ti Dios ti ch'abal ti jmultique.

<sup>10</sup>Ti jech yutsil tal ti mantal ta vo'nee, mu xco'olaj sc'oplal xchi'uc ti c'usi x'ech' to jelavem yutsil ta j'ech'ele.

<sup>11</sup>Mi ja' jech jun yutsil tal ti mantal ti ja' no'ox tun jun chib c'ac'ale, ja'uc xa van x'ech' to jelavem yutsil ta j'ech'el ti c'usi ta xjalij sbatel osile.

<sup>12</sup>Ti jech jpatoj co'ntoncutique, mu ta xi'eluc ti c'usi ta xcalcutique.

<sup>13</sup>Mu jechuc ta jpascutic jech c'u cha'al laj spas ti Moisés ti laj smac sat ta poq'ue yo' mu xilic ti israeletic ti naca sta ta xch'ay batel ti xjobal ta sate.

<sup>14</sup>Mi ja'uc laj ya'ibeic smelol ti israeletique. Jech xtoc ti israeletic avi tana li'e, c'alal ta sq'uelic ti poco' tratee, mu xa'ibeic smelol, yu'un macal ti satique. Yu'un ja' no'ox ta sventa Cristo ta xjam ti ba satile.

<sup>15</sup>C'alal ta sq'uelic ti vunetic yu'un ti Moisesse, co'ol s'elan macal ta poc' ti snopbenale, ti satil yu'unique.

<sup>16</sup>Ja'uc ti buch'u ta sut talel ta stojol ti Cajvaltique, ta sloq'uesbat ti co'ol s'elan poc' macbil ti snopobil yu'une.

<sup>17</sup>Yu'un ti Cajvaltique yich'oj ti Ch'ul Espiritue. Ti bu oy Xch'ul Espiritu ti Cajvaltique, mu'yuc xa c'usi maquel ta be ma' ti bu taje.

<sup>18</sup>Jech ti vo'otique mu'yuc xa smac ti jsatique. Ta xcac'tic iluc yutsilal ti Cajvaltique jech c'u cha'al ta xac' xjobal ti nene. Yacal ta xijc'ot jech c'u cha'al ti Cristoe, yu'un yantic ta xquich'tic batel ti yutsilal slequilale. Taje, ja' yabtel ti Ch'ul Espiritu ta co'ntontic ti jmoj yo'ntonic xchi'uc ti Cajvaltique.

## 2 Corintios 4

<sup>1</sup>Ti jech ta xc'uxul yo'nton yac'objbuncutic cabtelcutic ti Diose, jech o xal un, mu xichibajcutic ta spasbel ti yabtele.

<sup>2</sup>Laj to ta alel ma' ti oy c'usi ta mucul ta jpascutic ti ta x'ac'van ta quexlale. Mi ja'uc ti ven xa xca'i jbacutic ta jyanijesbecutic smelol ti sc'op Diose. Le'e, ja' no'ox ta xcalcutic ti bu ja' melele yo' jech ta xilic scotolic ti lec co'ntoncutic ta stojol ti Diose.

<sup>3</sup>Ti buch'u mu xa'ibe smelol ti lequil ach' c'op ti ta xcalcutique, ja' no'ox ti buch'utic ta xbatic ta ch'aye.

<sup>4</sup>Ti jech mu xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristo ti c'alal ja' yutsilal slequilal stuc ti Diose, ja' ta scoj macbil snopbenal, macbil satic yu'un ti sdiosic li' ta banomile.





<sup>5</sup>C'alal ta xcalcutic ti lequil ach' c'ope, ma'uc ta jvinajes ti jc'oplalcutique, ja' ta xcalcutic sc'oplal ti Jesucristo ti ja' Jcoltavaneje. Naca no'ox jtuneluncutic ta atojolic ta sventa xc'uxul yo'nton ti Jesuse.

<sup>6</sup>Yu'un ja' laj yal stuc ti Diose ti xjobinuc ti luz ta ic'al osile. Jech xtoc laj yac' xjobinuc ta co'ntontic ti luze yo' jech ta xcojtiquinbetic yutsilal slequilal ti Dios ti xjobin no'ox yutsil ta stojol ti Jesucristoe.

**Mu'yuc ta alel mi oy c'usi ta xc'ot ta pasel c'alal c'otem ta o'ntonal ta xch'unele**

<sup>7</sup>Ja'uc ti c'ulejale, oy ta jbec'tal jtacopaltic ti ja' jech s'elan c'u cha'al bin ti pasbil ta lume yo' jech ta xvinaj ti mu albajuc smucul stsatsal Dios ti ma'uc cu'un jtuctique.

<sup>8</sup>Ti jech taj une, ac'o mi q'uelel ta jtojolcutic ti c'usiuc no'ox vololale, ma'uc tsalbil ta xicomcutic yu'un. Ac'o mi yepal no'ox oy ti vul o'ntonale, mi ja'uc ta jtsiq'ues co'ntoncutic yu'un.

<sup>9</sup>Ac'o mi ilbajinbiluncutic, mu'yuc jipbil tenbiluncutic. Ac'o mi ta xijipatcutic ta lum, mi ja'uc xilajcutic o.

<sup>10</sup>Buyuc no'ox ti ta xixanavcutique, chapal jc'oplalcutic ta xquich'cutic milel jech c'u cha'al laj yich' milel ti Cristoe yo' jech ta xvinaj oyuc xcuxlejal ti Jesús ta jtojolcutique.

<sup>11</sup>Ti jech li' to cuxuluncutique, q'uelel ta jtojolcutic scotol c'ac'al ti milel ta sventa ta jpascutic yabtel ti Cajvaltuc Jesuse yo' ta xvinaj xtoc ti quich'ojbecutic xcuxlejal ti Jesús li' ta jbec'talcutic ti oy sc'oplal ta xchame.

<sup>12</sup>Ti jech chapal sc'oplal xu' xichamcutic ta sventa ta xi'abtejcutic ta atojolique, yacal xa ta xataic ec ti acuxlejalique.

<sup>13</sup>Yu'un xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: "C'ot ta co'nton ta xch'unel, jech o xal lic'opoj." Ti jech c'otem ta co'ntoncutic ta xch'unele, jech o xal ta xic'opojcutic.

<sup>14</sup>Yu'un jna'ojcutic lec, ti Dios ti laj xcha'cuxes ti Cajvaltuc Jesuse, ja' jech ta xischa'cuxesuncutic jech c'u cha'al cha'cuxi ti Jesuse. Ti vo'oxuc xchi'uc ti vu'uncutique jmoj ta xijyic'otic batel ta stojol.

<sup>15</sup>Ti jech taje, ja' sventa alequilalic yo' avepalic no'ox ta xatabeic slequilal yutsilal ti Diose, xchi'uc yepal no'ox oy buch'utic ta xalbeic volol ti Diose, ti ja' sventa yutsilal slequilal stuc ti Diose.

<sup>16</sup>Jech o xal mu xichibajcutic. Ac'o mi lubtsajem xa ta q'uelel ti jbec'tal jtacopalcutique, yacal ta stsac batel yip jujun c'ac'al ti co'ntoncutique.

<sup>17</sup>Ti jvocoltic li' ta banomile mu jaluc, ta x'ech' sc'ac'alil, ta xjoybij ta jlequilaltic ti jun yutsil sbatel osile, xloc' venta.

<sup>18</sup>Yu'un mu li'uc cac'oj jsatcutic ta sq'uelel ti c'usi xvinaje, ja' cac'oj jsatcutic ta sq'uelel batel ti c'usi ja' sventa sbatel osile. Ti c'usitic xvinaj ta q'uelele, mu xjalij, ja'uc ti c'usitic mu xvinaj ta q'uelele, mu sna' xlaj sbatel osil.



## 2 Corintios 5

<sup>1</sup>Jna'tic lec ti ta xcunbij ti lum ach'ele jech c'u cha'al ti axibal na mu xjalije. Jna'tic lec ti c'alal ta xcunbije, ti Diose smeltsanoj xa jbej na sventa vinajel ti mu sna' xlaj sbatel osile. Ja' smeltsanoj stuc ti na taje, ma'uc meltsanbil yu'un ti viniquetique.

<sup>2</sup>Ti li' to quich'oj ti jbec'taltique, jic' jic' o'nton xa oyotic ti li' cuxulotique, co'ntonticuc xa ca'itic jc'antic jtatic ti jbej na sventa vinajele

<sup>3</sup>yo' lec c'u'iltasbilotic ta ach'.

<sup>4</sup>Ti jech li' to cuxulotic xchi'uc ti jbec'taltique, jic' jic' o'nton xa oyotic yu'un ti vul o'ntone. Yu'un ma'uc ta jc'antic ti cunbijuc ti lum ach'ele, yu'un ta jc'an ta jc'u'intic ca'itic ti ach' jbec'taltique yo' jech ta xjeltaj ti sna' xcunbije.

<sup>5</sup>Ti jech jc'oplaltic taje, ja' laj xa xchapan stuc ti Diose, yu'un laj yac'botic ti Ch'ul Espiritue, svinajeb ti oy c'usi ta xac'botic ti Diose.

<sup>6</sup>Jech o xal un, j'ech'el jpatoj co'ntontic, ac'o mi jna'tic lec ti c'alal li' to quich'ojtic ti jbec'taltique, nom to oyotic ta stojol ti Cajvaltique.

<sup>7</sup>Avi tana li'e, mu to xquiltic, ja' yicojotic ta smael ti c'usi c'otem ta o'ntonal ta xch'unele.

<sup>8</sup>Ti jech jpatoj co'ntontique, jech o xal jc'antic xa ca'itic ac'o quictatic comel ti jbec'taltique yo' jech ta xba jchi'intic ta naclej ti Cajvaltique.

<sup>9</sup>Jech o xal un, ta xcac'becutic yipal ti lecuc xiyiluncutic ti Cajvaltic ti li' to cuxuluncutique, mi ch'abal xa li' oyuncutique.

<sup>10</sup>Yu'un jcotoltic ta xc'ot jva'an jbatic ti bu ta xchapanvan ti Cristoe yo' jech ta xquich'tic ti c'usi ta xij'ac'batotic ta jujun tale, ja' ti c'u s'elan laj xa jpastique, mi lec, mi chopol.

### Sc'oplal ti lec xa xijyil ti Diose

<sup>11</sup>Ti jech jna' jxi'tacutic ti Diose, jech o xal ta jpascutic tsatsal ta yac'bel yil ti jnaclejetic ta banomil ti c'usi oy ta co'ntoncutique. Yu'un ti Diose xojtiquin c'u s'elan ta xi'abtejcutic, jc'anuc ti jechuc avo'ntonic eque.

<sup>12</sup>Ti jech ta xcalcutic taje, mu yu'unuc ja'uc ta jc'an ta jcha'alboxuc ti cajal c'otuc ti jc'oplalcutique, c'ajomal no'ox ta jvinajes ti jc'oplalcutique yo' jech xamuyubaj ta jtojolcutic, xchi'uc yo' xu' avu'unic stac'bel sc'opic ti buch'utic lec xa'i ti bisbil ta jcholc'opetique c'alal mu jechuc ti yo'ntonique.

<sup>13</sup>Mi chuvajibemuncutic jech c'u cha'al ta xalic ti jlome, ja' chuvajibemuncutic ta spasel yabtel ti Diose. Yan mi mu'yuc chuvajibemuncutique, ja' alequilalic.

<sup>14</sup>Ja' sujbiluncutic yu'un syail xc'uxul yo'nton ti Cristo c'alal laj ca'ibecutic lec xchiquinal ti cham ta sventa jcotoltique, xchi'uc ti ja' ta sventa jcotoltic cham ti jpoco'-taleltique.



<sup>15</sup>Yu'un ti Cristoe cham ta scoj jcotoltic yo' jech ti buch'u cuxule, mu xa yu'unuc sba stuc, ja' xa uninbil c'ot yu'un ti Buch'u cham cha'cuxi ta sventaique.

<sup>16</sup>Jech o xal un, ti vu'uncutique mu'yuc xa buch'u ta jnopilancutic sc'oplal junuc ti c'u s'elan yabtel ta spasiq, ti c'usi sna'ic ti jnaclejetic li' ta banomile. Ti ta vo'nee, ac'o mi jech laj jnopcutic ta stojol ti Cristoe, ti ta stalel no'ox stuc ti c'u s'elan ta spasolane. Avi tana une, mu xa jechuc ta jnopilancutic ta stojol.

<sup>17</sup>Ja' yu'un un, ti buch'u junic xa xchi'uc ti Cristoe, c'ot xa ta ach', ach' snopbenal yu'un. Yu'un naca ach' scotol ti c'usi ta spase. Laj, ech' sc'oplal yu'un ti c'usi naca chopol laj snop talel ta ba'yele.

<sup>18</sup>Ti jech taje, ja' laj spas ti Diose xchi'uc ta sventa Cristo c'ot ta pasel yu'un ti lec ta xquil jbatic xchi'uque. Yu'un laj yac' cabtelcutic ta yalbel ya'iic ti jnaclejetic ta banomile ti lec xil sbaic xchi'uc ti Diose.

<sup>19</sup>Ti xcaltique, laj slajesbe sba yo'nton stuc ti Diose c'alal laj yac'be sbain jmultic ti Cristoe, yu'un mu'yuc laj yac' ta venta ti jmultique. Yu'un laj yac'bun cabtelcutic ta yalbel ya'iic ti jnaclejetic ta banomil ti ch'abal xa smulic x'ileic yu'un ti Diose.

<sup>20</sup>Ja' yu'un un, c'otemuncutic ta yajva'lej ti Cristoe, co'ol s'elan ja' stuc ti Dios ta sc'anboxuc vocol ta atojolic ta sventa ti vu'uncutique. Ta jc'anboxuc vocol ta atojolic un, ta sventa ti Cristoe, c'otuc ta avo'ntonic ti lec xa xayilic ti Diose.

<sup>21</sup>Ti Cristoe mi juteb oy smul, ja'uc le'e, ta jcojtic vo'otic ti oy smul c'ote, jsa'mulil ile yu'un ti Diose yo' ta sventa Cristo ta jtabetic slequilal yutsilal ti Diose.

## 2 Corintios 6

<sup>1</sup>Ti jech jchi'il jbatic ta abtel ta sventa yabtel ti Diose, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti mu xabaj xatenic yutsil slequil yo'nton ti Dios ti laj yac'boxuc avilique.

<sup>2</sup>Yu'un ti stuque xi laj yal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: "C'alal ja' o laj sta yorail ti laj cac' iluc ti yutsil slequil co'ntone, mu'yuc laj jalantabot ti c'usi yatel avo'nton yu'une. C'alal c'ot sc'ac'alil ti colebale, laj jt'ic' jba ta apojel." Avi tana une, ja' xa yorail, ja' xa sc'ac'alil ta xcoltavan ti Diose.

<sup>3</sup>Jech o xal ta jchabi jbacutic yo' jech mu'yuc buch'u junuc chopol ta xc'opoj ta stojol ti cabtel ac'biluncutique.

<sup>4</sup>C'ajomal no'ox ta xcac'cutic ta ilel ti yaj'abteluncutic ti Diose ta sventa ti oy smuc'ul co'ntoncutic ta st'iquel ti vocole, ti ilbajinele, ti c'usi tsots sc'oplal ta xtun cu'uncutique,

<sup>5</sup>ti tsitsele, ti chuquele, ti xvochvun c'op yu'un ti na'leele, ti tsots abtel ta j'ech'ele, ti ts'iquem cu'uncutic ti vaye, xchi'uc ti ts'ic vi'nale.

<sup>6</sup>Ta xcac'cutic ta ilel ti yaj'abteluncutic ti Diose ta sventa ti oy stuqu'il co'ntoncutique, ti xcojtiquincutic ti bu ja' melele, ti oy sts'iquemal xcuchemal cu'uncutique, ti oy yutsil co'ntoncutique, ti oy Ch'ul Espíritu ta jtojolcutique, ti ta jc'uxubincutic scotole,



<sup>7</sup>ti melel c'usi ta xcalcutique, ti sva'anoj sba ti smuc'ul stsatsal Dios ta jtojolcutique. Ja' c'otem ta jpojobbailcutic ti oy slequilal co'ntoncutic ta stojol ti jcontracutique xchi'uc ta stojol ti buch'u ta sc'an ti coltaele.

<sup>8</sup>Oy bu baquintic ich'biluncutic ta muc'. Oy bu baquintic soquem jc'oplalcutic. Oy bu baquintic lec jc'oplalcutic yu'unic. Oy bu baquintic chopol ta xc'opoj ta jtojolcutic. Oy bu xtoc bisbiluncutic ta jutc'op c'alal naca melel c'usi ta xcalcutique.

<sup>9</sup>Oy bu mu xa x'ojtiquinvanic ta spas sbaic c'alal ojtiquinbiluncutic leque. Oy bu lajemuncutic xa yilel c'alal li' to cuxuluncutique. Oy bu tsitsbiluncutic, ma'uc to milbiluncutic.

<sup>10</sup>Oy bu mu xa x'ech' ta xca'icutic ti at o'nton yilele, c'alal jun la co'ntoncutic xtoc une. Oy bu me'ununcutic xa ta q'uelel yilel, c'alal yepal oy buch'u ta sta sc'ulejal cu'uncutique. Oy bu ch'abal xa c'usi cu'uncutic ta q'uelel yilel, c'alal oy la cu'uncutic scotol xtoc une.

<sup>11</sup>Corintoetic ti co'ol jchi'il jbatique, laj xa jam que jti'cutic ta atojolic, yu'un jamal laj xa calboxuc ava'iic ti c'usi oy ta co'ntoncutique.

<sup>12</sup>Mu'yuc c'usi mucul ta co'ntoncutic ta atojolic. Ja' vo'oxuc ti oy c'usi mucul ta avo'ntonic ta jtojolcutique.

<sup>13</sup>Ta jc'anboxuc vocol un cha'e jech c'u cha'al junuc totil ta sc'anbe vocol ti xnich'nabe. Jamo avo'ntonic ta jtojolcutic jech c'u cha'al jamal co'ntoncutic ta atojolique.

### **Stemplotic ti cuxul Diose**

<sup>14</sup>Ti vo'oxuque mu xaco'oltas ajol avo'ntonic xchi'uc ti buch'u ma'uc jch'unolajele. ¿Mi yu'un xco'olaj xchi'uc ti buch'u naca c'usi chopol ta spas xchi'uc ti buch'u oy slequil stuq'uile? ¿Mi yu'un xco'olaj xjobin ti ic'al osil xchi'uc ti saquilal osile?

<sup>15</sup>¿Mi yu'un xu' ta sco'oltas yo'nton ti Cristo xchi'uc ti pucuje? ¿Mi yu'un xu' ta sco'oltas yo'ntonic ti jch'unolajel xchi'uc ti ma'uc jch'unolajele?

<sup>16</sup>¿Mi yu'un xu' ta jtictic ochel ta xch'ulna Dios ti c'usi meltsanbil ta c'abale? Yu'un ti vo'otique c'otemotic xa ta xch'ulna ti cuxul Diose jech c'u cha'al ti xi laj yal stuc ti Diose: “Ta xinaqui ta stojolic. Ta jchi'in ta xanobal. Diosun yu'unic. Jech ti stuquique ja'ic ti calab jnich'nabtaque.”

<sup>17</sup>Xi laj yal xtoc ti Diose: “Ch'aco abaic ta stojolic. Mu xapasic ti chopole. Mi jech ta xapasique, ta xaquic'oxuc ta jtojol.

<sup>18</sup>Ta xic'ot ta Totil avu'unic. Ta xac'otic ta calab jnich'nab ec, xi ti Cajvaltuc Dios ti scotol xu' yu'une.”

## **2 Corintios 7**

<sup>1</sup>Ti co'ol jchi'il jbatique, ja' jech albil ma' ti jc'oplaltic taje. Jech o xal tsots sc'oplal, la' jq'uel jbatic lec, mu jsoques ti jbec'taltique, mi ja'uc ti co'ntonique, jxi'tatic ti Diose yo' lec ta q'uelel ti jcuxlejaltique.

### **Jel ti c'u s'elan snopbenal yu'unic ti corintoetique**

<sup>2</sup>Mu xyanij avo'ntonic ta jtojolcutic. Mu'yuc c'usi chopol laj jpasboxuc. Mu'yuc bu laj jsoquesoxuc. Mu'yuc bu laj jlo'laoxuc.

<sup>3</sup>Mu yu'unuc ta jna'leoxuc ti va'i s'elan ta xcale, yu'un calojboxuc ono'ox ava'iic talel ti oyoxuc ono'ox ta co'ntoncutique ac'o mi cuxuluncutic, ac'o mi xic'ot ta tsutsel.

<sup>4</sup>Bats'i mu'yuc xa buch'u xtaun ta xca'icutic ti ximuyubajcutic ta atojolic ti jamal que jti'cutic ta yalel ti ac'oplalique manchuc mi oyuncutic ta vocol.

<sup>5</sup>C'alal livulcutic ta Macedonia banomile, mu'yuctic lec ti cux o'ntone, yu'un xi s'elan laj jtacutic ep ta tos ti vocole: Yan sba xi'el ta co'ntoncutic, yu'un joyol ta jpat jxoconcutic ti vocole.

<sup>6</sup>Ja'uc ti Diose, ti ta xac'be yip yo'nton ti buch'u ch'abal xa ti yip yo'ntone, laj yac'bun yip co'ntoncutic c'alal vul ta jtojolcutic ti Titoe.

<sup>7</sup>Ma'uc no'ox ti vul ta jtojolcutique, yu'un laj ca'icutic ti jun yo'nton ta atojolique. Laj yalbun ca'icutic ti ta xac'an xaq'uelbuncutic ava'iic ti jsatcutique. Laj yalbuncutic ti oyoxuc ta at o'nton ta scoj ti ta xavul avo'ntonic ta jtojolcutique. X'ech' to ximuyubajcutic liquel avu'unic ma' taj une.

<sup>8</sup>Ac'o mi laj yac'oxuc ta at o'nton ti jlic jvun ti laj jts'ibaboxuque, avi tana un, mu jcha'na' ti jech laj jpascutique. Oy bu vocol laj ca'icutic yu'un laj cac'oxuc ta at o'nton ti ma'uc jale.

<sup>9</sup>Avi tanae, ximuyubaj xa, ma'uc ta scoj laj cac'oxuc ta at o'ntone, yu'un ti jech laj avat avo'ntonique, loc' venta yu'un lasutic talel ta stojol ti Diose. Yu'un jech loc' ayan ta yo'nton Dios ti laj avat avo'ntonique. Ti vu'uncutique mu'yuc c'usi chopol laj jpasboxuc.

<sup>10</sup>Ti at o'ntonale liquem talel ta stojol ti Diose, ja' ta xac' ta na'el ti yich'uc ictael comel ti xchopolal o'ntonale yo' ta xich' talel ti pojel colele, yo' jech mu'yuc c'usi xal ti o'ntonale. Ja'uc ti at o'ntonale sventa banomile, naca lajel tubel sq'ueloj batel.

<sup>11</sup>Ti jech cuch avu'unic ti at o'nton jech c'u cha'al lec ta xil ti Diose, q'uelo avil, yutsil c'ot ta pasel un. Laj yac'boxuc ana'ic ti sc'an chapanel ti c'ope, ta spaquel ti jc'oplale, la'ilinic yu'un ti mulile, laj yac'boxuc xi'el. Ts'acal to un, ta xac'an xaq'uelicun ava'iic. Jbel sc'oplal laj achapanic ti buch'u staoj ti smule. Ti jech laj apasic taje, laj avaq'uc ta ilel ti mu xac'anic ti mulile.

<sup>12</sup>Ti jech laj jts'ibaboxuc ti jlic jvuncutique, mi ja'uc c'otem ta sventa ti buch'u soquesvane, mi ja'uc c'otem ta sventa ti buch'u soquesune. Ti jech laj jts'ibaboxuc ti jlic jvune, ja' ta sventa yo' ta xavilic ta stojol Dios ti oyuncutic ono'ox ta avo'ntonique.



<sup>13</sup>Jech o xal un, xpatet to co'ntoncutic yu'un ma' taj une. Ma'uc no'ox laj jtacutic ti spatobil co'ntoncutique, ja' x'ech' to ximuyubajcutic c'alal laj ca'icutic ti jun yo'nton ti Tito ta atojolique, yu'un acotolic laj avac'beic ta ach' ti yip yo'ntone.

<sup>14</sup>Yu'un mu'yuc laj avaq'uicun ta q'uexlal ti laj calbe ya'i ti Tito ti mu'yuc xa buch'u jech xtaun o xca'i ta sventa corintoetique. Ti jech laj jvinajes ac'oplale, jech ono'ox c'ot ta pasel ta melel jech c'u cha'al ti xi laj calbe ya'i ti Titoe: Ta sventa ti corintoetique mu'yuc buch'u jech xtaun o ta xca'i ta sventaic.

<sup>15</sup>Jech o xal ti stuque x'ech' to c'uxoxuc ta yo'nton c'alal ta svules ta sjol ti laj ach'unbeic ti c'usi laj yale, ti ech'em ich'bil ta muc' c'ot avu'unique.

<sup>16</sup>Ximuyubaj xa ti j'ech'el ti xu' ta jpat co'nton ta atojolique.

## 2 Corintios 8

### Ta slequilal o'ntonal ta xich' aq'uel ti coltaele

<sup>1</sup>Avi tana une, ti co'ol jchi'il jbatique, ta jc'an ta xcalcutic ava'iic c'u s'elan abtej xc'uxul yo'nton Dios ta stojolic ti jch'unolajeletic ti buyuc no'ox ta stsob sbaic ta Macedoniae.

<sup>2</sup>Manchuc mi ep laj yich'ic lajeltsael yu'un ti vocole, ech'em no'ox xmuyubajic. Manchuc mi me'on mu'natetic, loc' ayan ta yo'ntonic ti matanal ti laj yaq'uique, co'ol s'elan banquilal jc'ulejetic ta j'ech'el.

<sup>3</sup>Ti jech ta slequilal yo'nton laj yaq'uic ti c'u yepal xu' yu'unique, vu'un rexticoun. Ech' to vu' yu'unic ti c'u yepal xu' yu'unic ta yaq'uele.

<sup>4</sup>Ja'uc le'e, ma'uc vu'un laj calbe ti ta xcoltavanique, yu'un ja' stuquic laj sc'anbuncutic vocol yo' jech xu' ta stic' sbaic ta scoltael ti yan jch'unolajeletique.

<sup>5</sup>Xcac'touc ti ja' no'ox jech yepal ta xaq'uique. Bu xata, xjelav to laj yaq'uic. Yu'un ba'yel laj yac' sbaic ta ventainel yu'un ti Diose. Laj taj une, laj yac' sbaic ta ventainel ta jtojolcutic yo' jech ta spasic ti c'usi ta sc'an yo'nton ti Diose.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un, laj xa jc'anbecutic vocol ti Titoe ti ac'o sliques ta atojolic ec stsobel ti matanale, ta scoltaoxuc xtoc ta stsutsesel stsobel ti matanal ti ta yutsilal avo'ntonic ta xavaq'uique.

<sup>7</sup>Yu'un xi s'elan ti xu' avu'unic ta xquile: C'otem lec ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique. Xbejlajan lec ac'opic. Xavojtiquinic lec scotol. Xac' no'ox ajolic ti ta syail xc'uxul avo'ntonic ta xavac' abaic ta tunel jech c'u cha'al laj cac'boxuc avilique. Ja'uc o me jech ti ta yutsilal avo'ntonic ta xacoltavanique.

<sup>8</sup>Mu yu'unuc ta jpasoxuc ta mantal ti va'i s'elan ta xcalboxuque. C'ajomal no'ox ta jc'an ta xcac' ana'ic ti xmuyubaj xa yo'ntonic ti yan c'alal ta xcoltavanique, yo' jech ti vo'oxuc equa ta xavac' iluc ti oy xc'uxul avo'ntonic ta melele.





<sup>9</sup>Yu'un ti vo'oxuque xana'ic lec, ta sventa ti oy yutsilal slequilal yo'nton ti Cajvaltic Jesucristoe, joybij ta me'un c'alal jc'u lej ono'oxe, yo' jech c'u lej ta xac'otic ta sventa sme'unal ti Cajvaltique.

<sup>10</sup>Jech ta xcalboxuc ava'iic yo' jech lec oyoxuc. Ti stsobel ti coltaele, vo'oxuc laj aliquesic ba'yel. Jech o xal un, muyubajanic ta spasel, yu'un ti junabie lec laj aliquesic talel stsobel ti coltaele.

<sup>11</sup>Avi tana une, ti c'u yepal xu' avu'unique, jechuc yutsilaluc avo'ntonic ta stsutsesel stsobel ti coltaele jech c'u cha'al laj aliquesique.

<sup>12</sup>Buch'uuc no'ox ti ta sjunul yo'nton ta sc'an ta xcoltavane, ich'bil ta venta ta xc'ot yu'un Dios ti c'u yepal xu' yu'un ta xaq'ue. Yu'un ti Diose mu yu'unuc ta sc'anbe ti buch'u ch'abal c'usi x'ayan yu'une.

<sup>13</sup>Ma'uc sc'oplal ti ch'abal ave'elic ta xacomic ta sventa ta xacoltaic ti yane. Ja' no'ox sventa yo' co'ol talel batel xacolta abaic.

<sup>14</sup>Yu'un ti vo'oxuque, yepal to oy avu'unic yo' ta xtun yu'un ti yane. C'alal yepal oy yu'unic ec ti c'usi ta xtune, xu' ta xcoltavanic ec c'alal oy bu ta sta sc'ac'alil ti mu'yuc xa c'usi ta xataique yo' jech talel batel ti coltaele.

<sup>15</sup>Ja' jech ta xc'ot jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: "Ti buch'u yepal laj stsobe, mi ja'uc com scomelal yu'un. Ti buch'u jutuc laj stsobe, lec loc' o yu'un."

### **Sc'oplal ti Titoe xchi'uc ti xchi'iltaque**

<sup>16</sup>Coliyal Dios ti ac'bat sna' ta yo'nton ti Tito ti co'ol yo'nton jech c'u cha'al ti vu'une, ti ja' no'ox ta jc'an ti lec oyoxuque.

<sup>17</sup>Ma'uc no'ox laj xch'unbun ti Tito ti laj calbe ya'i ti ta xtal sq'ueloxuque. Ta sventa ti jech ono'ox ta yo'nton ta sc'an ti lec oyoxuque, avi tana une, ta yo'nton stuc ta xtal sq'ueloxuc.

<sup>18</sup>C'alal ta xtal sq'ueloxuc ti Titoe, ta jtaccutic talel jun ti co'ol jchi'il jbatic ti lec ojtiquinbil yu'un ti jch'unolajeletic ta jujun tsobobbaile, ti lec ta x'abtej ta yalel sc'oplal ti colebal lequil ach' c'ope.

<sup>19</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ja' t'uje yu'un ti jch'unolajeletique yo' jech ta xischi'inuncutic batel ta yaq'uel ti coltaele, yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Cajvaltique, yo' jech ta xvinaj ti ta slequilal co'ntontic ta xijcoltavane.

<sup>20</sup>Yu'un mu jc'ancutic ti lo'iltabil ta xc'ot ti matanal ti yacal ta jtsobcutic batele.

<sup>21</sup>Yu'un ta jc'ancutic ti lecuc batuc ti sc'oplale, ta sba ta sat ti Cajvaltique, xchi'uc ta sba ta sat ti jnaclejetic ta banomil xtoque.

<sup>22</sup>Ti c'alal ta xtal ta atojolic ti Tito xchi'uc ti jun co'ol jchi'il jbatic xchi'uque, ta jtaccutic talel ta atojolic xtoe xchi'uc yan ti co'ol jchi'il jbatic xchi'uque, yu'un laj xa quilcutic ti oy xa ep ta coj ti sjunul yo'nton ta xcoltavane. Avi tana une, x'ech' to oy ta yo'nton ta sc'an ta scoltaoxuc, yu'un spatoj yo'nton ti ta xapasic ti c'usi sc'an ti Diose.

<sup>23</sup>Mi oy buch'u ta sjac'beic sc'oplal ti Titoe, albeic ya'i ti ja' jun jchi'il ta abtel yo' ta xituncutic avu'unic. Mi ta sjac'boxuc sc'oplal xtoc ti cha'vo' co'ol jchi'il jbatique, albeic ya'i ti ja' tacbilic talel yu'un ti jch'unolajeletic ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti Cristoe.

<sup>24</sup>Ta sventa ti jech ta xc'otic ta atojolic ti buch'utic co'ol jchi'il jbatic ta abtel xchi'uque, ac'beic yil ti yutsil slequilal avo'ntonic ta stojole yo' jech ta xc'ot yalic ac'oplalic ta stojol ti jch'unolajeletic ti bu liquemic talele, ti mu nacauc no'ox laj calcutic ac'oplalic ti lec avo'ntonique.

## 2 Corintios 9

### Sc'oplal scoltael ti jch'unolajeletique

<sup>1</sup>Sc'oplal scoltael ti jch'unolajeletique, mu xa tsotsuc sc'oplal ta xcalboxuc ava'ic ta jlicuc vun xtoc.

<sup>2</sup>Yu'un xacojtiquinoxuc xa ti oy slequilal yutsilal avo'ntonique. Yu'un loq'uem ta alel cu'un ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta Macedoniae, ti jtuc xa no'ox mu'yuc buch'u xtaun xca'i ta aventaique. Yu'un le' xa talel junabi ti chapaloxuc ta coltavanej ti vo'oxuc nacaloxuc ta Acayae, yepal no'ox ti Macedonia jch'unolajeletic ti sjunul yo'ntonic lic yac'beic yipal ta coltavaneje.

<sup>3</sup>Manchuc mi jech un, ja'uc le'e, ta jtac talel ta atojolic ti co'ol jchi'il jbatic ta abtel xchi'uque yo' mu jutbiluc ta xc'ot ti cajal xa que jti'cutic ta yalel ti sjunul avo'ntonic ta xacoltavanique. Ti xaltique, yo' jech j'ech'el chapaloxuc ta coltavanej.

<sup>4</sup>Yu'un c'alal mi libate, naca mi oyuc jun chib jch'unolajel li' ta Macedonia ti ta xtal xchi'inune, mi mu'yuc chapaloxuc ta xvul jtaoxuque, va'i unbi, ta xiq'uexav avu'unic c'alal laj cal ti sjunul avo'nton ta xacoltavanique, xchi'uc ta xcac'oxuc ta q'uexlal ec.

<sup>5</sup>Lec ta xca'i ti tsots sc'oplal ta jc'aj-tac jelavel talel ta atojolic ti jayvo' jch'unolajeletique yo' ta scoltaoxuc ta xchapel ti coltael avalojic ta xavaq'uique. Va'i unbi, cajchapal xa ti coltael ti ta slequilal avo'ntonic ta xacoltavanique, svinajeb ti ma'uc ta st'ut'il avo'ntonic ta xavaq'uique.

<sup>6</sup>Vuleso ta ajolic ti xi s'elan jech c'u cha'al li'e: Ti buch'u juteb ta sts'une, juteb ta sc'aj. Ti buch'u ep ta sts'une, ep ta sc'aj.

<sup>7</sup>Ti jujune ac'o yac' ti c'u yepal ac'bat sna' yu'un ti sjol yo'ntone, ti ma'uc xchibal yo'ntone, ti ma'uc subjile, yu'un ta xc'uxubine yu'un Dios ti buch'u xmuyubaj ta xaq'ue.

<sup>8</sup>Yu'un ti Diose, yepal no'ox xu' ta xayac'boxuc ep ta tos alequilalic yo' oy ono'ox ti c'usi ta xtun avu'unique, xchi'uc yo' yepal no'ox oy avu'unic ta coltavanej ta spasel ti lequil abteletique.

<sup>9</sup>Yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: "Ti buch'u ta yutsil yo'nton ta xac' ta sventa tscolta ti buch'u abol sbae, mu xch'ay o ti slequil stuq'uil yo'ntone."



<sup>10</sup>Ti ts'unubal ti ta xich' ts'unele, xchi'uc ti c'usi ta xich' tunel lajesele, Dios ta xac'. Ti Dios taje ja' ta xac'boxuc scotol ti c'usi ta xtun avu'unic ta sventa ti ats'unubique, xchi'uc ta sts'ites talel ti ats'unubic ti jech ta yutsil avo'ntonic ta xacoltavanieque.

<sup>11</sup>Ti jech taj une, yepal no'ox avu'unic ep ta tos c'ulejal yo' xu' ta xacoltavanieque ta yutsilal avo'ntonic. Ti coltael ta xavaquic ti vu'uncutic ta xquich'cutic batele, “colaval Dios”, xiic ti jch'unolajeletic ta aventaique.

<sup>12</sup>C'alal ta xich' ich'el batel scoltaelic ti jch'unolajeletique, ma'uc no'ox ta xich' ac'bel ti c'usi ta xtun yu'unique, yu'un ta stijbe yo'ntonic ta yalbel ep vocol ti Diose.

<sup>13</sup>Ti stuquique ta xlequil-c'opojic ta stojol ti Diose. Ti jech ta xacoltaique, ta x'ac'bat sna'ic ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe. Ja' jech xtoc ta xaq'uic ta ich'el ta muc' Dios ta sventa ti ta slequilal avo'ntonic laj acoltaic ti stuquique xchi'uc ti yane.

<sup>14</sup>Ma'uc no'ox taje, ta sc'oponic Dios ta atojolic ta sventa ti c'uxubaj avo'ntonic ta sventa ti laj yac' iluc yutsil slequil yo'nton Dios ta atojolique.

<sup>15</sup>Coliyalbotic ti Diose, yu'un laj yac'botic jun jmotonic ti mu alabajuc yutsil ta j'ech'ele, ti mu xa xtal sjolilal c'usi ta alel yu'une!

## 2 Corintios 10

### Ti jech jcholic'op ti Pabloc, ac'bil tsots yabtel

<sup>1</sup>Ta sventa xc'uxul yutsil yo'nton ti Cristoe, ti vu'un Pabloc, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ta scoj ti oy bu ta xavalique, c'alal oyun ta atojolique, ximach'et ta jpas jba, ja'uc ti c'alal oyun ta nome, ta xavalic ti cajal que xca'i jbae.

<sup>2</sup>Lec un cha'e, c'alal ta xbat jq'ueloxuque, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti mu xasujicun ti cajal ti que jti' ta xcac' jba ta stojol ti buch'utic ta xiyalbun ti stalel no'ox jnaclejetic ta banomil ti c'usi ta jpase, yu'un chapalun xa ta jva'an jba ta stojolic ti buch'u jech ta xale.

<sup>3</sup>Melel un, oy jtalelcutic, ja'uc ti letovajel cu'uncutique, mu jechuc ta jpascutic jech c'u cha'al ta spasic ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>4</sup>Ti cabtejebcutic ta jtunescutique, ma'uc li' liquem ta banomile, yu'un ja' smuc'ul stsatsal ti Diose, ti j'ech'el xu' ta slilin loq'uel ti bu vocol ta jinesele. Ja' jech ta jlilincutic loq'uel ti c'usi naca jutbile.

<sup>5</sup>Ja' jech ta jtsalcutic sbijilic ti buch'u cajal ye xa'i sbaique, ti stoyoj sbaic ti mu xaq'uic ta ojtiquinel ti Diose. Scotol snopbenal yu'un ti jnaclejetic ta banomile, ta xcac'becutic sbain ti Cristoe yo' ja' to jech ta x'ochic ta be ta stojol.

<sup>6</sup>Mi j'ech'el ta xac'anic pasel ta mantal yu'un ti Cristoe, jchapanoj xa jbacutic ta xtal jtsitscutic ti buch'u jtoyobbaetique.

<sup>7</sup>Ti vo'oxuque ja' no'ox yac'oj asatic ta sq'uelel ti buch'u xtojob xa yilele. Mi oy buch'u ta xal ti uninbil yu'un ti Cristoe, ac'o stuc'ulan ec ti oyuncutic ta stojol ti Cristo eque.



<sup>8</sup>Ac'o mi oy bu jelav jutuc que jti' ti jech quich'oj cabtele, mu xiq'uexav, yu'un ja' laj yac'bun cabtel ti Cajvaltique ta yac'bel yip avo'ntonic ti vo'oxuque, ma'uc ta sventa ta jsoquesoxuc.

<sup>9</sup>Mu xanopic ti ja' no'ox ta jc'an ta jsibtasoxuc ta sventa ti jvuntaque.

<sup>10</sup>Oy jlom ta xalic ti toj tsots ta j'ech'el ti c'usi ta xcalcutic ta jvuncutique, ti tsots sc'oplal ch'unbiluque. C'alal va'alun ta atojolique, ta xalic ti ximach'et no'ox ta xic'opoje, mi ja'uc xtoyet que jti' c'alal ta xic'opoje.

<sup>11</sup>Ti buch'u jech ta xal taje, ac'o sna' lec ti c'u s'elan ti que jti' ta jlic vun c'alal nom oyuncutique, ja' no'ox jech que jti'cutic ti c'alal ta xic'ot ta atojolique.

<sup>12</sup>Ti vu'uncutique ta xixi'cutic ta svinajesel jc'oplal jtuccutic jech c'u cha'al ta spasic ti buch'utic lec xa'i ta svinajesel ti sc'oplal stuquique, ti mu ja'uc jutebuc ta jc'an ta jbis jbacutic ta stojolique. Ti buch'u ta sbis sba ta stojol yane, ti ta svinajes ti sc'oplal stuque, ch'abal xch'ulel ta j'ech'el ti jech ta spase.

<sup>13</sup>Laj to ta alel ma' ti xitoyetcutic xa ta xba jtic' jbacutic ti bu ma'uc jventacutique. Yu'un ti Diose ta xiyac'bun quilcutic batel bu xu' ta xi'abtejcutic, yu'un ja' stuc laj yac' ye sti' yo' jech livulcutic ta atojolic li' ta Corintoe.

<sup>14</sup>Ti manchucuc ba'yel livulcutic ta atojolique, xu' ta xcaltic ti yacaluncutic ta sventainel batel ti bu ma'uc jventainojcutique. Ti lec xijc'opoj ava'iic ta melele, yu'un ba'yel livulcutic ta atojolic ta yalel ava'iic ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe.

<sup>15</sup>Ma'uc ma' ti xitoyetcutic xa xchi'uc yabtel ti yan ti bu laj xa sliquese, ti ta jbis xa ta cabtelcutique, ti naca sventainel xa batel ti bu ma'uc jventainojcutique. Le'e, ja' no'ox ta jc'ancutic ta xi'abtejcutic ta atojolic yo' jech c'otuc lec ta avo'ntonic ta ch'unel avu'unic ti Cajvaltique, ja' no'ox ti bu ic'biluncutic batel yu'un ti Diose.

<sup>16</sup>Ts'acal to un, xu' chba calcutic ti lequil ach' c'op ta stojol ti buch'utic mu to ya'binojic ti li' xjelav to batel ta atojolique, ti j'ech'el mu xba jtic' jbacutic ti bu laj xa sliques yabtel ti yane.

<sup>17</sup>Ta lec no'ox, ac'o yac' ta toyesbel sc'oplal Cajvaltique ti Buch'u mu'yuc xa buch'u jech xtaun o ta xa'ie.

<sup>18</sup>Ti bu lec sc'oplal ti buch'ue, ja' ti buch'u lec sc'oplal ta x'albat yu'un ti Diose, ma'uc ti buch'u ta svinajes sc'oplal stuque.

## 2 Corintios 11

### Ti Pabloc mu xco'olaj yo'nton xchi'uc ti jlo'lavanej jcholc'opetique

<sup>1</sup>Ta lec no'ox, ts'icuc cuchuc avu'unic ti cuni chuvajil ta j'ech'ele! Jech melec, ts'icbeicun.

<sup>2</sup>Ti j'ech'el mu lecuc ta xca'i ti c'u s'elan oyoxuque, liquem talec ta stojol ti Diose. Yu'un cac'oj xa que ta stojol Cristo ti oyuc alequilic ta xc'ot jva'anoxuc ta stojol jech c'u cha'al jun tojol tseb ti jac'bil xa ti oy sc'oplal x'iq'ue yu'un ti vinique.

<sup>3</sup>Ta jvul co'nton avu'unic mi ta xavac' abaic ta lo'lael jech c'u cha'al lo'lae ti Eva yu'un ti manyoso jlo'lavanej jti'oval chone. Ti vo'oxuc xtoque yic'al nan x'ech' to ta xalajic ta lo'lael mi ta xyanij ti snopobil avu'unic c'alal mi ta xavicta abaic ti jech sjunul avo'ntonic ta stojol ti Cajvaltique.

<sup>4</sup>Yu'un ti vo'oxuque lec ta xava'iic ti oy buch'u ta xc'ot ta atojolic ta yalbel sc'oplal ti Jesuse ti mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al laj calcutic ava'iique. Sjunul avo'ntonic ta xavich'ic ta muc' stalel no'ox jun vinic ti mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ti Ch'ul Espiritu ti laj avich'ique. Ta xavich'ic ta muc' yan c'op ti mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ti colebal lequil ach' c'op ti laj calcutic ava'iique.

<sup>5</sup>Laj to ta alel sc'oplal ma' ti ta xispec'tsanbun jc'oplal ti banquialal jholc'opetic ti ts'acal to vul ta atojolic ti nabaloxuc xa ta stojole.

<sup>6</sup>Ac'o mi mu xitjob xavilic ti c'u s'elan ta xic'opoje, ja'uc le'e, mu jechuc ma' ti c'usi sc'an ojtiquinele, ti cac'ojcutic xa ono'ox avilic ta scotol ti c'u s'elan ta jpascutique.

<sup>7</sup>¿Mi yu'un mu'yuc stuq'uil laj jpas ti mu'yuc laj jc'anboxuc stojol ti c'alal laj calboxuc ti colebal lequil ach' c'op, ti co'ol s'elan olol laj jpas jba ta atojolic yo' jech cajal ac'oplalic ta xac'otic ti vo'oxuque?

<sup>8</sup>Ti jech laj cac' jba ta tunel ta atojolique, lec laj ca'i ta xch'amel taq'uin ti laj yac'beicun ta jtojol ti liquem talel ta stojol ti yan jch'unolajeletique.

<sup>9</sup>C'alal mu'yuc c'usi x'ayan cu'un c'alal oyun ta atojolique, mu'yuc laj cac' abainic ti c'usi ta xtun cu'une. Ja' laj sbainic ti jch'unolajeletic ti liquem talel ta Macedonia c'alal vulic ta jtojole. Laj jtuc'ulan jba ti mu xcac' abainic ti c'usi xtun cu'une, ti ja' jech ta jpasolan o batel ta atojolique.

<sup>10</sup>J'ech'el jtsinanoj jba ti xcojtiquin bu ja' melel yu'un ti Cristoe, ti mu'yuc buch'u xismacbun co'nton ti ta matanal no'ox ta xcal ti lequil ach' c'op ta stojol ti c'u yepal nacal ta alumalic li' ta Acayae.

<sup>11</sup>¿C'u cha'al jech ta xcalboxuc un? ¿Mi yu'un mu'yuc c'uxoxuc ta co'nton? Sna' lec ti Diose ti ep c'uxoxuc ta co'ntone.

<sup>12</sup>Mi ja'uc xquicta jba ti c'usi yacalun ta spasele yo' jech ta jmacbe ye sti'ic ti jholc'opetic teye, ti ta xalboxuc ti co'ol ta xi'abtejcutic xchi'uque.

<sup>13</sup>Yu'un naca jlo'lavanej jholc'opetic ti sbisoj xa sbaic yilel ta yajtuneltac ti Cristoe.

<sup>14</sup>Taje, mu xa yanuc ti stalelique, yu'un ti pucuj eque ta sbis sba ta jun ánjel ti xjobin no'ox ti yutsile.

<sup>15</sup>Jech o xal ti yajtuneltaque, razon ti sva'an xa sbaic yilel ta spasel ti c'usi leque. ¿Ta xc'ot ta tsutsel ti yabtelique jech c'u cha'al ti stuquic ta xc'otic ta tsutsel ti loc' ta sa'el yu'unique!

### **Ti jech jholc'op ti Pablöe oy svocol**



- 16**Ta xcalboxuc xtoc, mu xanopic ti chuvajibemune. Mi jech ta xanopic ti chuvajibemune, ac'o c'opojcun jech c'u cha'al jun chuvaj yo' jech xu' ta jtoy jba ta atojolic ec.
- 17**Ti jech xitoyet xa xca'i jba ta xic'opoje, chuvajibemun xchi'uc ta j'ech'el unbi, ma'uc jech loq'uem ayanem ta yo'nton ti Cajvaltique.
- 18**Ti yepal no'ox ti oy buch'u stoyoj sbaic xchi'ufigic ti c'usi ta spas ta stuquique, xu' jtoy jba ta atojolic ec un.
- 19**Ti vo'oxuque toj ven bij xava'i abaic yilel ti c'alal lec ta xava'iic slo'il ti chuvaje.
- 20**Yu'un ti vo'oxuque ts'iquem cuchem avu'unic stalel ti buch'utic ta smosovinoxuque, ti yac'ojboxuc avocolic ta xch'olbel ta ye ta sti'e, ti pasbiloxuc ta mantal yu'une, ti bajbil tenbiloxuc yu'une, ti xtoyet ye sti' ta atojolique.
- 21**Mi jech ta sc'an pasbel ti jchoc'opetique, ta xiq'uexav avu'unic ti mu'yuc yipal cu'uncutic ti mu jechuc laj jpascutic ta atojolique. Ja'uc le' une, xu' ta jco'oltas jba jech c'u cha'al ti buch'utic stoyoj sbaique, ac'o mi co'ol s'elan chuvaj ti c'usi ta xcale.
- 22**¿Mi hebreo ti stuquique? hebreoun ec. ¿Mi israeletic ti stuquique? ja' jechun ec. ¿Mi snitilultac Abraham ti stuquique? ja' jechun ec.
- 23**¿Mi yajtuneltac Cristo ti stuquique? x'ech' to yajtunelun ti vu'une, ja' mu sta ti stuquique, ac'o mi co'ol s'elan chuvaj ti va'i s'elan ta xcale. Yu'un vu'un x'ech' to ta xi'abtej, ja' mu sta ti stuquique. Ti vu'une quich'oj ep tsitsel, ja' mu sta ti stuquique. Ep ta coj litic'at ta chuquel. Ep ta coj jutuc xa mu quich' milel.
- 24**Vo'coj laj stsitsun ta nukul ti jchi'iltaque, yu'un laj yac'bun quich' balunlajuneb xcha'vinic (39) ta moj nukul ti jujucoje.
- 25**Oxten laj smajicun ta te'. Jten liyac'beicun ton xtoc. Oxten limut'ij ta barco ti yacal ta xixanav batele. Jten xicajet licom ta ba nab jun c'ac'al xchi'uc jun ac'ubal ti jutuc xa mu lijic'ave.
- 26**Yepal no'ox bu xanavemun. Quiloj xi'el yu'un xtuch'el ti uc'umetique, xi'el yu'un ti j'eleq'uetique, xi'el yu'un ti jchi'iltaque, xi'el yu'un ti jyanlumetique. Quiloj xi'el ta muc' ta lum, xchi'uc buyuc no'ox ta beetic, ta muc' ta nab. Quiloj xi'el xtoc yu'un ti buch'u sbisoy sbaic ta jch'unolajele.
- 27**Yepal no'ox jvocol quiloj yu'un ti cabtele. Yepal no'ox mu'yuc vayel cu'un. Yepal laj ca'i vi'nal xchi'uc taqui ti'il. Oy bu mu'yuc ve'el yu'un ti cabtele. Quich'oj vocol ta sts'iquel sic, ta scoj ti ch'abal jc'u'e.
- 28**Ma'uc no'ox jech yepal taje, yu'un jujun c'ac'al jcuchoj vocol yu'un vul co'nton ta scoj ti jch'unolajeletique.
- 29**Mi oy jch'unolajeletic mu'yuc yip ti yo'ntonique, co'ol to s'elan ja' xa jtuc mu'yuc yip ti co'ntone. Mi oy bu ta soquesbat yo'nton ti jch'unolajeletique, ta xcat co'nton yu'un qu'uxlal, yu'un chopol ta xca'i ta j'ech'el.





<sup>30</sup>Ja' xa la me jtoyoj jba caloj xchi'uc ma' ti mu'yuc c'usi xu' cu'une, ja' laj to sc'oplal ma' ti mu'yuc buch'u xtaun ta xca'ie.

<sup>31</sup>Melel ti jech xcale, yu'un yiloj ti Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristo cu'untic ti ich'bil ta muc' sc'an sbatel osile.

<sup>32</sup>C'alal oyun ta jteclum Damascoc, ti gobernador ti yac'oj sba ta tunel yu'un ti ajvalil Aretase, laj sva'an jpa'ivanej ta jujun ochebal sti' ti jteclume yo' jech ta xistsaquic batel ta chuquel.

<sup>33</sup>Ja'uc le'e, oy buch'u laj xchechanicun yalel ta jun moch ta ti' ventana ta spat smocal ti jteclume, jech licol batel un.

## 2 Corintios 12

### Sc'oplal ti c'u s'elan ac'bat yil ti Pabloe

<sup>1</sup>Mu'yuc c'usi xloc' o venta yu'un mi ja' no'ox ta xalbe sba ti sc'oplal stuque. Ja'uc le'e, ta xcalboxuc ava'iic oy c'usi li'ac'bat quil, oy c'usi li'ac'bat jna' yu'un ti Cajvaltique.

<sup>2</sup>Xcojtiquin jun vinic ti c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique, ti oy xa ta xchanlajunebal jabil ti iq'ue muyel ta yoxcojal ti vinajele. Ja' mu jna' un mi iq'ue muyel xchi'uc sbec'tal stacopal mi mu'yuc, ja' no'ox sna' stuc ti Diose.

<sup>3</sup>Dios sna' mi xchi'uc sbec'tal stacopal, mi xch'ulel no'ox. Ja' no'ox jna' ti iq'uel batel ti vinic taje.

<sup>4</sup>Yu'un iq'uel batel ta lequilal ti bu laj ya'i c'opetic ti mucul ta j'ech'el ti c'usi ta xale, ti mu ja'uc jun vinic xu' x'albat ya'i ti smelole.

<sup>5</sup>Ti jechuque, xu' nan ta jtoy jba jech c'u cha'al ti vinic taje. Ja'uc le'e, mu stac' jtoy jba yu'un ti jech taje. C'ajomal no'ox ta xcal ti ch'abal ti yipal cu'une.

<sup>6</sup>Ac'o mi ta jvinajes ca'i ti jc'oplale, ma'uc nan chuvajibemun yu'un ti c'usi ta xcale, yu'un ja' melel. Ja'uc le'e, mu jechuc ta jpas yo' jech mu xc'ot ta o'ntonal ti cajal ta j'ech'el ti jc'oplal ti c'alal mu jechuc c'u j'elane, xchi'uc ti c'u s'elan ta xcale.

<sup>7</sup>Yo' mu jtoy jba xchi'uc ti c'usi li'ac'bat quil ti cajal sc'oplal ta j'ech'ele, co'ol s'elan ch'ix pajal vul ta jbec'tal ti yan sba xc'uxul ta j'ech'ele, ti ja' yabtel ti pucuj tal yilbun ti jvocale.

<sup>8</sup>Oxcoj laj jc'anbe vocol ti Cajvaltique ti ac'o xisloq'uesbun ti co'ol s'elan ch'ix ta xti'van ta jbec'tale.

<sup>9</sup>Ja'uc ti Cajvaltique xi laj yalbune: "Ja' jelavem tsots sc'oplal ta xtun avu'un ti syail xc'uxul co'ntone, yu'un ta xvinaj ti jmuc'ul jtsatsal ta stojol ti buch'u mu'yuc yipal yu'une." Jech o xal un, ximuyubaj xa ti mu'yuc yipal cu'une yo' jech ta xvinaj smuc'ul stsatsal ti Cristo ta jtojole.

<sup>10</sup>Ximuyubaj xa ti mu'yuc yipal cu'une, ti oy labanele, ti mu'yuc c'usi x'ayan cu'une, ti oy ilbajinele, ti tsots vocol ta xquich' ta sventa ti Cristoe. C'alal mu'yuc xa yipal cu'une, x'ech' to oy yipal cu'un.



## Ta svul yo'nton ti Pablo yu'un ti jch'unolajeletic ta Corintoe

- 11**Laj jpas jba jech c'u cha'al junuc chuvaj. Ja'uc le'e, vo'oxuc laj asujicun c'alal oy ta aventura ta yalel ti jc'oplal jechuque. Yu'un ja' tsots sc'oplal laj ava'iic ti banquialal jch'olc'opetic ti ats'acliojique, ti ja' mu sta ti jc'oplal laj ava'iique. Ti jech mu'yuc la c'usi xitun o une,
- 12**tey ono'ox xvinaj ti jch'olc'opun yu'un ti Cristoe. Yu'un sjunul co'nton jts'icoj vocol c'alal li'abtej ta atojolique. Oy c'usitic ch'ayal c'ot o'ntonal c'ot ta pasel. Oy c'usitic jun yutsil c'ot ta pasel ti vo'oxuc rexticooxuc laj avilic ta aba ta asatique.
- 13**Co'ol laj quich'oxuc ta muc' jech c'u cha'al ti yan jch'unolajeletic ti buyuc no'ox oyique. ¿Mi yu'un ja' toj chopol laj ava'iic ti mu'yuc xavac'beicun ta que ta jti' une? Ch'aybeicun jmul jcolo' yu'un ti jtoyobbaile.
- 14**Yu'un jchapanoj xa jba ta xtal jvu'lanoxuc sventa yoxcojal. Ma'uc oy ta co'nton ti ta jc'an ta xavac'bun ta que ta jti'e. Yu'un ma'uc ta xtal jc'anboxuc ti c'usi oy avu'unique, naca ta xtal xcac'boxuc ti c'usi ta xtun avu'unique. Yu'un ti totil me'iletique ja' yabtel ta stsobic ti staq'uinic sventa ti yalab xnich'nabique, ma'uc yabtelic ta stsob staq'uinic ti alab nich'nabiletic sventa ti stot sme'ique.
- 15**Sjunul co'nton ta jlubtsan jba ta yich'el vocol yo' jech lec oyoxuc, ti xlaet no'ox banomil ta xca'i ta slajesel ti c'usi x'ayan cu'une. Ja'uc le'e, bajbilun avu'unic, c'alal x'ech' to c'uxoxuc ta co'ntone.
- 16**Laj to ta alel ma' ti laj abainic ti c'usi ta xtun cu'une. Ja'uc le'e, ta xalic jlom ti jna' c'usi laj cut yo' ta jlo'laoxuc.
- 17**¿Mi yu'un laj slo'laoxuc ti jchi'iltac ti laj jtac talem ta atojolique?
- 18**Melel ti Titoe, laj jc'anbe vocol taluc sq'ueloxuc xchi'uc ti yan jchi'iltique. ¿Mi yu'un laj xa yilboxuc avocolic ta slo'laeloxuc ti Titoe? ¿Mi mu meleluc co'ol ta xi'abtejcutic, xchi'uc ti co'ol ti co'ntoncutique?
- 19**Xu' nan ta xanopic ta jc'an jpoj jbacutic ta atojolic ti c'u s'elan ta xcalcutique. Bu xata ti jeche, c'ajomal no'ox jamal ti que jti'cutic ta sba ta sat ti Diose jech c'u cha'al ti buch'u c'otemic ta yu'untac ti Cristoe. Scotol ti va'i s'elan laj calboxuc ti co'ol jchi'il jbatique, ja' sventa yo' ta xach'iic ta stojol ti Cajvaltique.
- 20**C'alal ta xtal jq'ueloxuque, ta xixi', yic'al nan mu jechuc ta jtaoxuc jech c'u cha'al jnopoje. Yic'al nan mu jechuc co'nton jech c'u cha'al anopojique. Yic'al nan yacaloxuc ta xavut abaic ta xvul jtaoxuc, Yic'al nan ti it'ix ta xava'i abaique, ti soquem ajolique, ti atuquic no'ox lec ta xava'i abaique, ti ta xana'le abaique, ti atoyoj abaique, ti ta xalo'ilta abaique, ti mu'yuc smelol ti c'usi ta xapasique.
- 21**C'alal ta xtal jq'ueloxuque, ta xixi' ti xu' van ta xiyac'un ta quexlal ti Dios cu'un ta acojique. Xu' van ta xiyac' ta oq'uel ti buch'u vo'ne xa sa'oj talem ti smulique, ti mu'yuc to bu yictaaj ti c'usi chopol ta spase, ti staoj to yav ta xmulivaje, xchi'uc yan ti c'usitic mu'yuc smelol ta spase.

## 2 Corintios 13

### Ti slajeb chabanuque xchi'uc ti cajbijbtasele

<sup>1</sup>Ja' xa yoxcojal ta xtal jq'ueloxuc. Scotol ti c'usi sc'an chapanel avu'unique, ja' to ich'bil ta muc' ta xc'ot mi oy chib o oxib rextico ta sva'an sbae.

<sup>2</sup>Ti c'alal ay jq'ueloxuc ta xcha'cojale, laj ono'ox calboxuc ava'iic c'usi ta xc'ot ta pasel ta atojolic. Avi tana li'e, ac'o mi nom oyun, ta jcha'alboxuc ti xichi ono'ox laj calboxuc ava'iique: Scotol ti buch'u vo'ne xa sa'sun ta sa'el ti smule xchi'uc ti buch'utic chlic sa' ti smulique, laj to ta alel ta xich' c'uxubinel.

<sup>3</sup>Yu'un yacaloxuc ta q'uelel mi ta melel ja' Cristo sva'anoj sba ta jtojol c'alal ta xic'opoje. Ti Cristoe oy xa yip c'alal ta sc'oPONOXUC ta jventae, ta xac' avilic ti smuc'ul stsatsal ta atojolique.

<sup>4</sup>Ta melel ava'uquic, co'ol s'elan ch'abal stsatsal ti Cristo c'alal jipil ta curus chame. Avi tana le'e, cuxul ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose. Ja' jech oy ta jtojolcutic ti vu'uncutic ti mu'yuc c'usi xu' cu'uncutique. Ti jech jununcutic xa ta stojole, cuxuluncutic ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose yo' jech ta xituncutic ta atojolic.

<sup>5</sup>A'yic lec ti c'u a'elanique yo' jech xana'ic mi jun avo'ntonic c'otem ta xch'unel avu'unic ti Cajvaltique. Biso abaic lec, ¿mi mu xavilic oy ta atojolic ti Jesucristoe? ¡Ja' xa no'ox mi ta xalo'la abaique, mu xavilic unbi!

<sup>6</sup>Ta xcal ti vu'une, ta xavilic ti ma'uc ch'ayemuncutic ta bee.

<sup>7</sup>Ta jtacutic ta c'oponel Dios yo' mu'yuc c'usi chopol ta xapasic. Ma'uc ta xcac' ana'ic ti cajal xa xca'i jbacutic ti x'ech' cuch xa cu'uncutic ti jvocolcutique. C'ajomal no'ox oy ta co'ntoncutic ti lecuc ti c'usi ta xapasique, ac'o mi mu'yuc ti jrazoncutic ta xava'iique.

<sup>8</sup>Yu'un ti bu ja' melele, mu stac' jyanijescutic ti smelole, yu'un ja' no'ox tsacbil ta venta ta xc'ot cu'uncutic ti bu ja' melele.

<sup>9</sup>Jech o xal un, ximuyubajcutic xa c'alal ta xca'icutic ti mu'yuc yipal cu'uncutique, ti ja' tsots sc'oplal ti oyuc yipal avu'unique. Jech o xal un, ta ono'ox jc'oponcutic Dios ta atojolic yo' jech ta xatambeic smelol stuq'uil.

<sup>10</sup>C'alal mu'yuc to bu ta xic'otcutique, ba'yel ta jc'aj-tac jelavel talel ti jvuncutique yo' c'alal mi lic'otcutic ta atojolique, mu tsotsuc ti quecutic ta atojolic ti jech quich'oj cabtel yu'un ti Cajvaltique. Ti cabtel quich'ojcutique ja' ta sventa yo' jech ta xach'iic ta yich'el ta muc' ti Cajvaltique, ma'uc ta xajsoquesoxuc.

<sup>11</sup>Ti slajeb ta xcalboxuc ti co'ol jchi'il jbatique, junuc avo'ntonic cuxianic. Sa'ic batel slequilal yutsilal ti Diose. Patbo aba avo'ntonic, tsotsanic. Ti Dios ti oy syail xc'uxule, ti ta xac' slamajemal o'ntonale, oy ta atojolic.

<sup>12</sup>Chabanuc xavalbe abaic ta jujun tal, tsacbo aba ac'obic.

<sup>13</sup>Chabanucoxuc xayalbe ti jch'unolajeletic ti li' oyique.



<sup>14</sup>Ich'beic slequilal yutsilal ti Cajvalt'ic Jesucristoe, xchi'uc ti syail sc'uxul yo'nton ti Diose, xchi'uc ti sva'anojuc o sba ti Ch'ul Espíritu ta atojolique. Jechuc.



## Gálatas

### Gálatas 1

#### Ti Pablöe ta sts'iba batel svun ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta Galacia banomile

<sup>1</sup>Vu'un Pabloun, jcholc'opun. Ma'uc t'ujbilun tacbilun yu'un ti jnaclejetique, yu'un ja' laj st'ujun stuc ti Jesucristoe, xchi'uc ti Jtotic Dios ti Buch'u laj xcha'cuxes ti Jesucristoe.

<sup>2</sup>Ti vu'une xchi'uc scotol ti jch'unolajeletic ti li' jchi'uque, ta jts'ibacutic tael jvuncutic ta atojolic ti vo'oxuc jch'unolajeloxuc ti buyuc no'ox oyoxuc ta jujun tsobobbail ta Galacia banomile.

<sup>3</sup>Ich'beic slequilal yutsilal ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

<sup>4</sup>Ti Cajvaltic Jesucristoe laj yac' sba ta milel ta scoj ti jmultique, yo' jech tal spojotic loq'uel ta scoj ti toj chopol ti sba banomil avi tana li'e, ti jech ono'ox oy ta yo'nton ti Jtotic Diose.

<sup>5</sup>Sbateluc osil junuc yutsil slequil ti Diose. Jechuc.

#### Mu'yuc xa yan lequil ach' c'op ta tael ti colele

<sup>6</sup>Toj ch'ayal no'ox ta xc'ot co'nton avu'unic ta xca'i, ti ta ora no'ox, ta xavalopatinic comel ti Diose c'alal ja' laj yic'oxuc ta stojol ta sventa syail xc'uxul yo'nton ti Cristoe. Avi tana une, ats'acliic xa batel yan c'op ti ma'uc colebale.

<sup>7</sup>Melel, ma'uc yu'un oy to yan colebal lequil ach' c'op. Ti c'usi ta xc'ot ta pasele, yu'un oy jlom ta atojolic ti ja' no'ox ta xayilbajinoxuque, ti ja' no'ox ta syanijesbe smelol ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe.

<sup>8</sup>Ja'uc le'e, mi oy buch'u ta xayalboxuc yan c'op ti mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ta xcalcutique, lamluc c'otuc ta stojol ti bac vocol ti ta x'ac'bat tael yu'un ti Diose. Mu'yuc ta alal buch'uuc no'ox, mi vu'un, mi ja' jun ánjel ti liquem tael ta vinajele.

<sup>9</sup>Xi ono'ox laj calboxuc ava'iic ta ba'yele, ti ta jcha'alboxuc ava'iic xtoque: Mi oy buch'u ta xal yan lequil ach' c'op ti mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al laj xa ava'iique, lamluc c'otuc ta stojol ti bac vocol ti ta x'ac'bat tael yu'un ti Diose.

<sup>10</sup>Mu yu'unuc ja'uc ta jc'an ti lec jc'oplal yu'un ti jnaclejetique, yu'un ta jc'an ti lec jc'oplal yu'un ti Diose. Bu xata ti ja' ta jc'an ti lec jc'oplal yu'un ti jnaclejetique. Ti jechuc oy ta co'nton ta jc'ane, ma'uc xa lequil yaj'abtelun ti Cristoe.

#### Ti c'u s'elan c'ot ta jcholc'op ti Pablöe

<sup>11</sup>Ti co'ol jchi'il jbatique, ta xcac' ana'ic, ti lequil ach' c'op ti ta xcale, ma'uc snopben jun vinic.

<sup>12</sup>Ma'uc jun vinic laj xchanubtasun, laj yac'bun ca'i. Ja' laj yac'bun jna' stuc ti Jesucristoe.

<sup>13</sup>Ti vo'oxuque ava'binojic lec c'u s'elan laj jpas c'alal jch'unoj to ox c'u s'elan xch'unojic ti judioetique. Yepal no'ox laj quilbajin ti jch'unolajeletic yu'un ti Diose yo' ta jch'aybe sc'oplallic.

<sup>14</sup>Ti c'u s'elan jch'unojcutic ti vu'uncutic judiouncutique, vu'unun ti x'ech' to jelavemune, ti ja' mu sta ti jchi'iltac ti co'ol jch'ielcutic xchi'uque. Yu'un ti vu'une mu jc'an jyanijes mi jutebuc c'u s'elan liquem yu'unic ti jmolmuc'totaque.

<sup>15</sup>C'alal mu'yuc to ox voqu'emune, t'ujbilun xa ono'ox yu'un ti Diose. Ta sventa ti yepal no'ox ti syail xc'uxul yo'ntone, laj yic'un ta stojol c'alal c'ot ta nopel yu'une.

<sup>16</sup>Laj yac'bun cojtiquin ti Xnich'one yo' jech ta xcal batel ti lequil ach' c'op yu'un ta stojol ti jyanlumetique. Mu junuc oy buch'u laj jac'be razon ti c'usi ta jpase,

<sup>17</sup>mi ja'uc ay jac'be ti ba'yel jcholc'opetic ti oyic ta Jerusalene. C'ajomal no'ox libat ta ora ta xocol banomil ti oy ta Arabiae. Ts'acal to lisut talel ta jteclum Damasco.

<sup>18</sup>C'alal ech' xa ox oxib jabil ti laj staun ta iq'uel ti Cajvaltique, libat ta Jerusalén, ja' to laj cojtiquin ti Pedroe, vo'lajuneb c'ac'al licom xchi'uc.

<sup>19</sup>Ja'uc ti yan jcholc'opetique, mu'yuc bu laj quilic. Ja' no'ox laj quil ti Santiagoe, yits'in ti Cajvaltique.

<sup>20</sup>Ti va'i s'elan ta jts'ibaboxuc talel ti jvun li'e, melez xcal ta sba ta sat ti Diose.

<sup>21</sup>Ts'acal to un, libat ta Siria xchi'uc ta Cilicia banomil.

<sup>22</sup>Ja'uc ti jch'unolajeletic yu'un Cristo ti oyic ta Judea banomile, j'ech'el mu xiyojtiquinic.

<sup>23</sup>Ja' no'ox ta xa'iic ti jc'oplal ti xi ta xalique: “Ti buch'u laj yilbajinotic ta vo'nee, avi tana une, ta xac' ta ch'unel ti lequil ach' c'op c'alal ta ox xch'aybe ya'i ti sc'oplale.”

<sup>24</sup>Jech o xal un, xalbeic xa slequilal yutsilal Dios ta jventa.

## Gálatas 2

### Ti Pabloe ta x'ich'e ta muc' yu'un ti yan jcholc'opetique

<sup>1</sup>C'alal chanlajuneb xa jabil yech'ele, libat yan velta ta Jerusalén xchi'uc ti Bernabee, laj quic' batel jchi'in ti Titoe.

<sup>2</sup>Ti jech libat teye, yu'un ja' laj yac'bun jna' ti Dios ti tsots sc'oplal ta xibate. C'alal ja' o stsoboj sbaic ta Jerusalén ti buch'utic yich'ojic ta sventa ti jch'unolajeletic, laj calbe ya'iic smelol ti lequil ach' c'op ti c'u s'elan ta jchol ta stojol ti jyanlumetique. Ti jech laj jpase, yu'un mu jc'an mi mu'yuc stu ta xc'ot ti c'usi ta xcale.

<sup>3</sup>Manchuc mi jyanlum ti Tito ti jchi'inoj batele, mi ja'uc suje ta yich'el ti circuncisione.

<sup>4</sup>C'alal jech tsoboluncutique, melez, oy buch'u laj stic' sbaic ochel ta mucul, ti jch'unolajel spas sbaic yilele, yo' ta xpa'ivanic ta ya'yi'el sc'oplal ti colel ta xcalcutic ta sventa ti oyotic ta stojol ti Cristo Jesuse, yu'un oy ta yo'ntonic ta stsatsal sujvanic ta xch'unel ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.





<sup>5</sup>Ac'o mi jech laj snopic taje, mi ja'uc laj jchiquintabecutic ti sc'opique, yu'un ja' ta jc'ancutic ti mu xyanij smelol ti lequil ach' c'op ti ja' melez laj calcutic ava'iique.

<sup>6</sup>Ti banquialal jholc'opetic teye, ti ich'bilic ta muc' yu'un ti jch'unolajeletique, mu'yuc laj yalbun ca'icutic ti sc'an to smelol ti lequil ach' c'op ta xcalcutique. Ma'uc ta xixi' yu'un ti jech cajal yabtel yich'ojique, yu'un ti Diose mu yalel toyoluc ta xil.

<sup>7</sup>Ti banquialal jholc'opetique, ja' no'ox laj yilic ti ja' stuc Dios laj yac'bun ti cabtel ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique, jech c'u cha'al ti Pedroe ac'bil yabtel yu'un Dios ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti israeletique.

<sup>8</sup>Ti Buch'u laj stac batel ti Pedro ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti israeletique, ja' ono'ox ti Dios taje ti laj stacun batel ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique.

<sup>9</sup>Jech o xal un, ti Santiagoe, ti Pedroe, ti Juane, ja' ti ich'bilic ta muc' teye, laj ya'iic ti ja' laj yac'bun Dios ti cabtele. Jech o xal ti stuquique laj stsac'bun jc'ob xchi'uc ti Bernabee, ja' svinajeb ti jununcutique, ti co'ol ti cabtelcutique. Lec laj ya'iic ta xba abtejcun ta stojol ti jyanlumetique. Lec laj ya'iic ec ta xcom abtejcuc ta stojol ti israeletique.

<sup>10</sup>Ja' no'ox laj svulesbun ta jolcutic ti mu xch'ay ta co'ntoncutic ta xc'uxubinel ti me'onetique. Lec laj ca'i ti jech laj yalique, yu'un jech ono'ox ta jpascutic.

#### **Ti Pabloe ta sjajanta ti Pedro ti oy ta Antioquíae**

<sup>11</sup>Ja'uc c'alal ay ti Pedro ta jteclum Antioquíae, laj calbe ya'i ta sat ti mu'yuc stuq'uil ti c'usi ta spase.

<sup>12</sup>Yu'un ti ta ba'yele, jun yo'nton ta xve'ic xchi'uc ti jyanlum jch'unolajeletique. C'alal c'ot yan viniquetic ti tacbilic batel yu'un ti Santiagoe, ti tsots sc'oplal ta xa'iic ti circuncisione, jech ti Pedroe laj yicta sba ta ve'el xchi'uc ti jyanlumetique, yu'un xi' ti Pedro mi ta xvinaj ti sc'oplale.

<sup>13</sup>Ti jech ta spac'ta sba ti Pedroe, jech laj spac'ta sbaic xtoc ti yan israelal jch'unolajeletique. Jech laj spas xtoc ti Bernabee.

<sup>14</sup>Ja'uc le'e, ti c'alal laj quil ti mu xa co'oluc ta spas sba xchi'uc ti c'u s'elan ta xac' ta na'el ti lequil ach' c'ope, ta sba ta sat ti jch'unolajeletique, xi laj calbe ya'i ti Pedroe: — Ti vo'ote, Pedro, israelot ono'ox, laj xa aco'oltas aba un jech c'u cha'al ti jyanlumetique. Ma'uc xa jech ta xapas aba jech c'u cha'al ti israeletique. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti ta xasuj ta xch'unel ti jyanlumetic jech c'u cha'al xch'unojic ti israeletique?

#### **Ti israeletique, ti jyanlumetique, co'ol ta xcolic ta sventa ti ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.**

<sup>15</sup>“Ti vo'otique, bats'i Israel ti jts'unobaltique. Mu jechuc j'elantic jech c'u cha'al ti jsa'mulil jyanlumetique.



<sup>16</sup>Manchuc mi ja' jech oyotic, ja'uc le'e, jna'tic lec ti mu'yuc laj jtatic ti lec xij'ile yu'un Dios ti jech laj jch'untic ta spasel ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moises. Ja' no'ox ta jtatic ti lec xij'ile yu'un Dios ti jech c'ot ta co'ntoncutic ta xch'unel ti Jesucristoe. Jech o xal ti vo'otique, c'ot ta co'ntontic ta xch'unel ti Jesucristoe yo' laj jtatic ti lec xij'ile yu'un ti Diose, ma'uc ta sventa laj jch'untic ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile. Yu'un mu'yuc buch'u junucal ta sta ti lec x'ile yu'un ti Dios ta sventa ta spas ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>17</sup>“Avi tana un, ti ta jc'an ta jtatic ca'itic ti lec xij'ile yu'un Dios ta sventa ti Cristoe, mi jcuchoj to jmultic ta xca'itique, ¿mi ja' yabtel ti Cristo ti jech ta spas taje? ¡Bu xata ti jeche!

<sup>18</sup>Mi ta xcac' jbatic xtoc ta yoc ta sc'ob ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yo' lec oyotic calojtique, melez unbi, oy jmultic.

<sup>19</sup>Ta sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ti vu'une laj xa sc'oplal ta jtojol, yu'un c'ajomal no'ox laj jta jvocol yu'un, yo' jech xu' ta xicuxi ta stojol ti Diose. Ti vu'une jmoj jipil ta curus licham xchi'uc ti Cristoe

<sup>20</sup>yo' mu cu'unuc xa jba jtuc ti jech cuxulune, yu'un ja' xa cuxul ti Cristo ta jtojole. Ti jech cuxulun xchi'uc ti jbec'tale, cuxulun xa no'ox ta sventa ti c'ot ta co'nton ta xch'unel ti Xnich'on Diose, ti laj xc'uxubinune, ti laj yac' sba ta milel cu'une.

<sup>21</sup>Ti vu'une mu jc'an ta jip ta jten ti yutsil slequil yo'nton ti Diose. Ti tauc jtatic ti lec xij'ile yu'un Dios ta sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, melez unbi, mu'yuc c'usi tun o ti jech cham ti Cristoe”, xcut.

### Gálatas 3

#### ¿Mi ja' ta jch'untic ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, mi ja' ti Cajvaltique?

<sup>1</sup>Toj alticoxuc ta j'ech'el, galataetic, ¿buch'u laj stic'boxuc xchamel avo'ntonic ti jech mu xa xach'unic ti lequil ach' c'op ti ja' melele? Yu'un ti c'alal laj calboxuc ava'ic ti sc'op Diose, co'ol to s'elan laj ataic ta ilel ta asatic ti jipil ta curus cham ti Cristoe.

<sup>2</sup>Ja' no'ox ta jc'an, tac'beicun talel ca'itic ti xi ta jac'boxuque: C'alal laj avich'ic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, ¿mi ja' ta sventa ti laj apas ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisés, mi ja' ta sventa laj ach'unic ti lequil ach' c'op laj ava'ique?

<sup>3</sup>¿C'u cha'al toj pim xava'i abaic? ¿Mi yu'un ta xac'an ta xats'acubtas ta avip atuquic ti c'usi laj xa sliques ti Ch'ul Espíritue?

<sup>4</sup>¿Mi mu'yuc c'usi tun o avu'unic ti avocolic laj avich'ique? ¡Ta xcal ti tun van avu'unique!

<sup>5</sup>Ti Dios ti ta xac'boxuc ti Xch'ul Espíritue, ti oy c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti c'usi ta xac' iluc ta atojolique, ¿c'u cha'al jech ta spas? Ma'uc ta sventa ti laj ach'unic ta spasel ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, yu'un ja' no'ox ta sventa ti c'ot ta ch'unel avu'unic ti lequil ach' c'op laj ava'ique.



<sup>6</sup>Ti Abrahame laj xch'un ti xc'ot xc'opoj ti Diose. Ti jech teq'uel c'ot ta yo'nton ta xch'unele, laj sta ti lec x'ile yu'un ti Diose.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, sc'an xana'ic ti buch'utic bats'i snitilultac ti Abrahame, ja'ic ti buch'utic ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Diose.

<sup>8</sup>Ti ch'ul c'ope, vo'ne xa ono'ox laj svinajesbe sc'oplal ti jyanlumetic ta staic ti lec ta x'ileic yu'un Dios ta sventa ti ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele. Jech o xal ti Diose laj svinajes ti lequil ach' c'op yu'un ta stojol ti Abrahame: “Ta aventa vo'ot, ta staic slequilal yutsilalic ti jnaclejetic ti oyic ta sjoylej banomile”, xi ti Dios ta stojol ti Abrahame.

<sup>9</sup>Jech o xal un, buch'uuc no'ox ti ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, co'ol ta staic slequilalic jech c'u cha'al laj sta ti Abrahame, yu'un c'ot ta yo'nton ta xch'unel.

<sup>10</sup>Ti buch'utic ta spat yo'ntonic yalojic ta xcolic ta sventa ta xch'unic ta spasel ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisése, chapal xa sc'oplal ta stoj ti smulique, yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti buch'utic mu xc'ot ta pasel yu'unic scotol ti c'usi ts'ibabil ta jpoc svunal yu'un ti mantale, chapal xa sc'oplal ta xbat stoj ti smulique.”

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, ma'uc ma' ti mu'yuc xcuchoj smul ti buch'utic ja' no'ox xch'unoj ta spasel ti c'usi ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti buch'u ch'abal smul ta xquile, ja' no'ox ti buch'u c'otem ta yo'nton ta xch'unele, jech ta xcuxi o.”

<sup>12</sup>Ja'uc ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse, ma'uc ta xalbe sc'oplal ti oyuc c'usi c'otuc ta o'ntonal ta xch'unele, yu'un xi ta xal ti mantale: “Ti buch'u ta xch'un ta spasel scotol ti c'usi ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ja' to jech ta xcuxi.”

<sup>13</sup>Ti Cristoe tal scoltaotic ta scoj ti mu xc'ot ta ch'unel cu'untic ti oy c'usi tsots sc'oplal albile. Ti stuque co'ol s'elan jbjaj-mantal c'ot, yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti buch'u jipil ta curus ta xlaje, ja' jun jbjaj-mantal.”

<sup>14</sup>Taje, ja' ic'ot ta pasel ti jech ono'ox yaloj ti Dios ta stojol ti Abrahame, ti ta staic slequilal yutsilal Dios ti jyanlumetic ta sventa ti Cristo Jesuse, yo' jech jcotoltic ta xquich'tic ti Ch'ul Espíritu ti yaloj ono'ox ti Dios ta xac' ta sventa ti ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesucristoe.

### **Ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, xchi'uc ti c'usi albil sc'oplal ta xich' taele**

<sup>15</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatique, ta xcalboxuc ava'iic jech c'u cha'al ti xi s'elan ta spasic ti jnaclejetique: C'alal yac'oj xa spirma ti jun vinic ta sventa ti trate laj spastique, mu'yuc xa buch'u xu' ta stub, mi ja'uc oy buch'u xu' ta to stic'be yan xchi'il ti c'usi laj spastique.

<sup>16</sup>Ja' jech laj yal ec ti Dios ta stojol ti Abraham ta sventa sc'oplal ti jun snitilule. Ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope, ma'uc ta xal ti ta sventa snitilultac ti Abrahame, ti ta staic slequilal yutsilal ti jnaclejetique, ti co'ol s'elan jun yepal ya'lucque. Mo'oj, yu'un laj yal ti Diose ti ta staic slequilal yutsilal ti jnaclejetic ta sventa ti jun snitilul ti Abrahame, ja' sc'oplal Cristo ma' taje.



<sup>17</sup>Ti c'usi ta jc'an xcale, xi s'elane: Ti Diose stuc laj sva'an sba ta rextico ti laj spasic jun trate xchi'uc ti Abrahame. Ti ta chanibal ciento xchi'uc lajuneb xcha'vinic (430) jabil c'alal ja' o vul ta loq'uel ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse, mu ja'uc tal ta xch'aybe sc'oplal ti c'usi ba'yel yaloj ti Diose.

<sup>18</sup>Ti yu'unuc ta sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisés ta jtatic ti oy c'usi yaloj ti Diose, mu xa yu'unuc q'uelanbiluc ti oy c'usi yaloj ti Dios ta xaq'ue. Ja'uc le'e, ti c'usi yaloj ti Dios ta xac'be ti Abrahame, ja' jun matanal.

<sup>19</sup>Va'i un cha'e, ¿c'usi xtun o ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse? Vul ta loq'uel yo' ta xac' jna'tic ti oy jmultique. Ja' itun o c'alal to ic'ot sc'ac'alil ti vul ta loq'uel ti jun snitilul ti Abraham ti albil ono'ox sc'oplal yu'un ti Diose. Ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, jelav talel ta sc'ob ti ánjeletique, laj yich' ti Moisesse. Ti Moisesse laj yac'be sna' ti israeletique.

<sup>20</sup>Ja'uc ti c'usi yaloj ti Dios ti ta spase, ma'uc xa tsots sc'oplal oy buch'u ta xet'es talel, yu'un ja' ta spas stuc ti Diose.

### **Ti c'usitic sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albile**

<sup>21</sup>Ati xcaltic un cha'e, ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse, ¿mi ta scontrain sbaic xchi'uc ti oy c'usi yaloj ti Dios ta xaq'ue? ¡Bu xata ti jeche! Ti tauc xac' cuxlejal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, va'i unbi, ti lequilal utsilale, ta xich' talel ta sventa ta xich' pasel ti c'usi ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>22</sup>Ja'uc ti ch'ul c'ope, ta xal ti jcotoltic chuculotic yu'un ti mulile. Ja' yu'un un, ja' no'ox ti buch'utic ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Jesucristoe, xu' ta xich'ic ti oy c'usi yaloj ti Dios ta xaq'ue.

<sup>23</sup>C'alal mu'yuc to ox ta xvul ta loq'uel ti Buch'u oy sc'oplal ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unele, tey chuculuncutic yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, yu'un jmalaojcutic ti vuluc ta loq'uel ti Buch'u oy sc'oplal ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unele.

<sup>24</sup>Ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, laj sbainuncutic ta yaq'uel quilcutic ti c'usi sc'an pasele, jech c'u cha'al junuc olol ti tojobtasbil batel yu'un ti mosovile. Lijcom ta stojol, ja' to ti c'uxi tal ti Cristo yo' ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unele, yo' ta jtacutic ti ch'abal jmultic ta stojol ti Diose.

<sup>25</sup>Tana li' une, vul xa ta loq'uel ti Buch'u oy sc'oplal c'otuc ta o'ntonal ta xch'unele. Ma'uc xa tsots sc'oplal ta xisbainuncutic ta yaq'uel jna'cutic ti c'usi sc'an pasbel ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>26</sup>Ta sventa ti c'otem ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesucristoe, yalab xnich'naboxuc ti Dios ta sventa ti jech oyoxuc xa ta stojol ti Jesucristoe.

<sup>27</sup>Acotolic ti laj xa avich'ic vo' ta sventa ti oyoxuc ta stojol ti Cristoe, laj xa ac'u'inbeic xcuxlejal ti Cristoe.

<sup>28</sup>Ti jech oyoxuc ta stojol ti Cristoe, junoxuc xa, laj xa sc'oplal ti ta xavalbe abaic mi israele, mi jyanlum, mi mosovil, mi colem, mi vinic, mi ants.



<sup>29</sup>Mi yu'unoxuc ti Cristoe, va'i unbi, bats'i snitiluloxuc ti Abrahame, yajval rextoiloxuc ti albil sc'oplal yu'un Dios ti ta xaq'ue.

## **Gálatas 4**

<sup>1</sup>Xi s'elan ma' ti oy c'usi ta jc'an ta xcale: Ti nich'onil c'alal biq'uit toe, yajval rextoil xa ono'ox, ac'o mi mu'yuc to yich'oj. Yu'un co'ol to s'elan jun mosovil oy ta sna, manchuc mi ja' xa ono'ox yu'un scotol ti c'usitic oy yu'un ti stote.

<sup>2</sup>Oy buch'u ta xchabi, oy buch'u ta sbainbe ti xrextoe, ja' to mi sta yorail ti yaloj ono'ox comel ti stot ti ta x'ac'bat yich'e.

<sup>3</sup>Xi s'elan ma' ti c'otem ta jtojoltic eque: c'alal mu'yuc to ox vulem ti jch'uleltique, pech'el chucolotic yu'un ti stalel snopben jnaclejetic ta banomile.

<sup>4</sup>Ja'uc ti c'alal laj sta ti yoraile, ti Diose laj stac tael ti Xnich'one, voc' tael ta stojol jun ants, bats'i israel vul, ventainbil c'ot ta xch'unel ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse,

<sup>5</sup>yo' jech tal scoltaotic ti oyotic ta stojol ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, yo' jech ta xijc'ot ta bats'i xnich'nab ti Diose.

<sup>6</sup>Yo' ta xac' ta ilel ti xnich'nabotic xae, ti Diose laj yac' tael ta co'ntontic Xch'ul Espíritu ti Xnich'one. Ta sventa ti Ch'ul Espíritue, xi ta xcaltic yu'une: “Jch'ul Tot Cajval.”

<sup>7</sup>Tana li'e, ma'uc xa mosovilot, yu'un xnich'onot xa ti Diose. Ti jech lac'ot ta xnich'one, ta yutsilal slequial yo'nton Dios ta sventa ti Cristoe, ta xac'bot ti arextoe.

### **Ti Pabloc ta svul yo'nton yu'un ti jch'unolajeletique**

<sup>8</sup>C'alal mu'yuc to ox ava'binojic sc'oplal ti cuxul Diose, mosovinbiloxuc yu'un diosetic ti ma'uc diose.

<sup>9</sup>Ja'uc avi tana li'e, laj xa avojtiquinic ti cuxul Diose, ti xcaltic lec ava'iiique, ja' laj yojtiquinoxuc ti Diose. ¿C'u cha'al un chae ta xba avac' abaic ta mosovinel xtoc ta stojol ti c'usi j'ech'el mu'yuc c'usi xu' yu'une?

<sup>10</sup>Ti vo'oxuque laj ajoybin abaic, yu'un tsots sc'oplal ta xava'iic ta xchabiel jech c'ac'al, jech u, jech jabil.

<sup>11</sup>Mu oyucun ta banomil ta xca'i avu'unic, yic'al nan mu'yuc tun ti li'abtej ta atojolique.

<sup>12</sup>Mu'yuc c'usi chopol apasojbeicun. Ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti co'oltaso abaic jech c'u cha'al ti vu'un ti mu'yuc chuculun yu'un ti mantale, yu'un laj jco'oltas jba jech c'u cha'al ti vo'oxuque.

<sup>13</sup>Xana'ic lec, c'alal lic calboxuc ava'iic ti lequil ach' c'ope, mu lecuc oyun, ip ta xca'i.



14Ti jech abol jba yu'un ti jchamele, jun to lajeltsael c'ot ta atojolic ya'yel ti mu'yuc laj ajipicun laj abajicune. Yu'un co'ol to s'elan jun yaj'ánjel Dios laj avich'icun ta muc', ti co'ol to s'elan ja' stuc ti Jesucristo laj avilicune.

15¿Bu bat avu'unic ti jech xamuyubajic to oxe? C'alal li'ay ta atojolique, xu' ta xcalboxuc ava'iic ti ac'oplalique, ti avo'ntonicuc ava'iic xapitsic loq'uel ti sbec' asatique yo' ta xavac'beicun.

16Avi tana une, ¿mi yu'un lijoybij xa ta avajcontraic ti c'alal ja' no'ox laj calboxuc ava'iic ti bu ja' melele?

17Ti buch'utic oy ta atojolique, oyoxuc ta yo'nton ta spas sbaic yilel, ti mu jutebuc oy slequilal yutsilal yo'ntonique. Ti c'usi oy ta yo'ntonique, ja' no'ox ta xch'acoxuc loq'uel ya'iic ta jtojolcutic, yo' jech ti vo'oxuque ta xlic avich'ic ta muc'.

18Lec ti oy buch'u yac'oj sjol yo'nton ta xcoltavane, ti jechuc o spas ta yutsil yo'ntone, ti ma'uc no'ox ta spas ti c'alal tey oyun ta atojolique.

19Jnich'nabtac, ta xquich' jvocol avu'unic xtoc, co'ol s'elan jech c'u cha'al ants ti liquem xc'uxul xch'ut yu'un ti yol ta svoq'uese. Jech o jvocol ta xquich', ja' to ti c'uxi x'ayan xcuxlej Cristo ta atojolique.

20¿Oc la ta alel ti tey oyucun ta atojolic avi tana li'e, yo' jech stac' a'yiel ta xava'iic ti c'usi ta xcale! Ti tana li'e, mu stac' a'yeluc c'usi xu' ta xcal ta atojolic.

### **Ti c'u s'elan sc'oplal ti Agare xchi'uc ti Sarae**

21Albun ca'i, ¿mi yu'un mu'yuc ava'binojic sc'oplal ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse, ti vo'oxuc ta xasuj abaic ta spasel ti oy c'usi tsots sc'oplal albile?

22Jech ta xac' jna'tic: Ti Abrahame laj yil chib squerem nich'on, jun ayan talel ta stojol ti sme' mosove, jun ayan talel ta stojol ti sbats'i ajnil ti ma'uc mosovile.

23Yol ti me' mosovile voc' talel ta stalel no'ox stuquic jech c'u cha'al ta xvoc' scotol ti ololetique. Ja'uc yol ti sbats'i ajnile voc' talel ta sventa yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloj ti Diose.

24Sc'oplal ti cha'vo' antsetique, xi s'elan ta xac' ta a'yiel sc'oplal ti chib tratee: Ti june, ja' ta xac' ta a'yiel sc'oplal ti oy c'usi vul ta loq'uel ta vits Sinaie, ti ta sco'oltas jech c'u cha'al ti Agare, ti mosovinbilic o ta xc'otic ti buch'u oyic ta stojol ti trate taje.

25Sc'oplal ti Agare, ja' svinajeb ti trate vul ta loq'uel ta vits Sinaí ti oy ta Arabiae. Yu'un ja' ta xac' ta na'el sc'oplal ti israeletic ta Jerusalén avi tana li'e, ti staoj yav chuculic ta mosovil scotolic xchi'uc ti yalab xnich'nabique.

26Ja'uc ti vo'otique, yalab xnich'nabotic ti Jerusalén ti oy ta toyole, ti ma'uc c'otem ta mosovile.

27Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Muyubajan, machero ants, ti vo'ot ti mu'yuc laj avil junuc ti avalabe. Tse'inan, muyubajan, ti vo'ot ti mu'yuc ava'binoj xc'uxul ti alajele. Yu'un ti bajbil tenbil antse, yepal ta xil yalab, ja' mu sta ti ants ti buch'u oy smalale.”



<sup>28</sup>Ti vo'oxuque, Jchi'iltac, xi s'elan oy ti ac'oplalique: Lac'otic xa ta xnich'nab Dios jech c'u cha'al albat sc'oplal ti Isaaque.

<sup>29</sup>Ti ta vo'ne taje, ti nich'onil ti voc' talel ta stalel no'ox stuquic jech c'u cha'al xvoc' scotol ti ololetique, mu xicta ta yilbajinel ti nich'onil ti voc' talel ta sventa ti Ch'ul Espíritue. Ja' jech ta xc'ot ta jtojoltic ec avi tana li'e.

<sup>30</sup>Ja'uc le'e, ¿c'usi ta xal ti ch'ul c'ope? Xi ta xale: “Taco loq'uel ti me' mosovil xchi'uc ti yole, yu'un yol ti me' mosovile mu xu' ta xch'acbe sbaic ti rextoil xchi'uc ti yol ti sbats'i ajnil ti ma'uc mosovile.”

<sup>31</sup>Jech un cha'e, Jchi'iltac, mu co'oloticuc jech c'u cha'al yol ti me' mosovile, yu'un ja' yalabotic ti ants ti ma'uc mosovinbile.

## Gálatas 5

### Ch'unic o ta j'ech'el ti colemoxuque

<sup>1</sup>Ti Cristoe tal scoltaotic yo' j'ech'el lijc'ot ta pojel colel yu'un. Ja' yu'un un, staojuc yav ch'unic o ti pojel colel taje, ti mu ja'uc xa xavac' abaic ta mosovinel xtoque.

<sup>2</sup>A'yibeicun ava'iic li'e. Ti vu'un Pabloune xi ta xcalboxuc ava'iique: Mi ta xavich'ic ti circuncisione, mu'yuc ta xtun avu'unic ti Cristoe.

<sup>3</sup>Ta jcha'alboxuc ava'iic xtoc, buch'uuc no'ox ti ta xac' yo'nton ta yich'el ya'i ti circuncisione, tsots sc'oplal, ac'o xch'un ta spasel scotol ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moises.

<sup>4</sup>Ti vo'oxuc ti jech ach'unojic ta xata ava'iic ti lec xa'ileic yu'un Dios ta sventa ti ta xapas ava'iic avalojic ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, laj xa ach'ac abaic loq'uel ta stojol ti Cristoe, laj aten ajpic ti yutsil slequil yo'nton ti Dios ti oy ta atojolique.

<sup>5</sup>Ja'uc ti vo'otique, yu'un ta sventa ti Ch'ul Espíritue, ta sventa ti c'otem ta o'ntonal ta xch'unele, j'ech'el jpatoj co'ntontic ta stael ti jlequilaltic ta stojol ti Diose.

<sup>6</sup>Yu'un ta stojol ti Cristo Jesuse, ma'uc tsots sc'oplal mi ich'bil circuncisión, mi mu'yuc. Ti tsots sc'oplale, c'otuc ta o'ntonal ta xch'unel ti Cajvaltique, ti vinajuc oyuc ti syail xc'uxul o'ntonal ta sventa ti yacal ta x'abtej ti oy c'usi c'otem ta o'ntonal ta xch'unele.

<sup>7</sup>Ti vo'oxuque, lec to ox ti bu atamojic batele. ¿Buch'u laj smacoxuc ta be ta yich'el ta muc' ti bu ja' melele?

<sup>8</sup>Ti va'i s'elan ti bu ta xayic'oxuc batele, ma'uc liquem talel ta stojol ti Diose.

<sup>9</sup>Mu xach'ay ta avo'ntonic ti oy bu xi x'ale ti c'ope: “Ta xpajub scotol ti vots'bil jarina mi ta xich' capel ochel ti juteb spajubtasobile.”

<sup>10</sup>Ja'uc ti vu'une jpatoj co'nton ta stojol Dios ti mu yanuc o ti c'usi ta xanopique. Ja'uc ti buch'u ta soquesvan teye, ta stsitse yu'un Dios, mu'yuc ta alel buch'uuc no'ox.

<sup>11</sup>Ti tauc to xcal vu'un ti tsots sc'oplal ta yich'el ti circuncisione, Jchi'iltac, mu jechuc ta xiyilbajinicun ti jchi'iltac ta israelal ti jechuque, mi ja'uc ta soc sjolic ti ta xcalbe sc'oplal ti cham ta curus ti Cristoe.

<sup>12</sup>Ti oc ta alele, ta lec no'ox, ac'o sboj sba stuquic ti buch'utic ta xilbajinoxuc ta yich'el ti circuncisione.

<sup>13</sup>Yu'un ti vo'oxuque, Jchi'iltac, tabiloxuc ta iq'uel yo' jech colem ta xac'otic, ma'uc ti ta xayanijes abaic ta spasel c'usi xal avo'ntonic ti jech colemoxuque. Ja' lec, ta syail xc'uxuluc avo'ntonic, ac'o abaic ta tunel ta jujun tal.

<sup>14</sup>Ta jbel mantal ta xc'ot ta pasel scotol ti oy c'usi tsots sc'oplal albil mi ta xapasic ti xi ta xale: "C'uxubino achi'il jech c'u cha'al ta xac'uxubin abae."

<sup>15</sup>Yan mi xacapetic no'oxe, mi xavut-vut abaic ta jujun tale, meles unbi, bijanic, yu'un xu' ta xasoques abaic.

### **Ti sc'upijel ti lum ach'ele, xchi'uc ti cuxlejal ta sventa ti Ch'ul Espíritue**

<sup>16</sup>Ja' yu'un un, xi ta xcalboxuc ava'iique: Cuxianic ti c'u s'elan ta sc'an ti Ch'ul Espíritue, ma'ucuc xavac'beic yipal ta spasel ti c'usi xal ti o'ntonale.

<sup>17</sup>Yu'un ti talelale, contra xil sbaic xchi'uc ti Ch'ul Espíritue. Ti Ch'ul Espíritue, contra xil sbaic xchi'uc ti talelale. Contra xil sbaic ta jujun tal. Jech o xal mu xc'ot ta pasel avu'unic ti c'usi ta xac'anique.

<sup>18</sup>Mi tojobtasbiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritue, va'i unbi, mu xa pasbiloxuc ta mantal yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>19</sup>Xi s'elan xvinaj lec ta q'uelel ti buch'utic yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi xal ti o'ntonale: ta xmulivajic, me'inem no'ox ta yo'ntonic ta spasel ti c'usi chopole,

<sup>20</sup>xrioxinojic ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, j'ac'-chamel, juteb ta yo'nton ti ac'o sta svocol ti xchi'ile, jsoquesej c'op, mu'yuc xlaet yo'nton ta xa'i, ta anil sna' x'ilin, jsa'letoetic, ta sa' sviniquic yo' ta xch'ac sbaic,

<sup>21</sup>j'it'ix-o'ntonetic, toj ech'em xve'ic, jmilvanejetic, jyacubeletic, oy to yan ti co'ol s'elan ta spasiq. Ti buch'u jech ta spasic ti va'i s'elan taje, laj xa ono'ox calboxuc ava'iic, mu staic ti ventainel yu'un ti Diose.

<sup>22</sup>Ja'uc yabtel ti Ch'ul Espíritue, ta xac' syail xc'uxul o'ntonal, muyubajel, smuc'ul o'ntonal, slamajemal o'ntonal, slequil yutsil o'ntonal, jun jol o'ntonal,

<sup>23</sup>ma'uc toyobba, yotesel ta be sba stuc. Ti buch'u jech taje, mu'yuc ta xtabat smul yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile.

<sup>24</sup>Ti buch'utic c'otemic ta yu'untac ti Cristo Jesuse, laj xa yaquic ta jipanel ta curus ti stalelique, xchi'uc ti svocol yu'un ti sc'upijel yo'ntonique.

<sup>25</sup>Ti jech cuxulotic ta sventa ti Ch'ul Espíritue, ac'o cac' jbatic ta beiltasel batel yu'un ti Ch'ul Espíritue.



<sup>26</sup>J'ech'el lajuc sc'oplal ta jtojoltic ti toyobbaile, ti soquesvanej ta sa' letoe, ti iti'ix xca'i jbatic ta jujun tale.

## Gálatas 6

### Coltao abaic ta jujun tal

<sup>1</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatique, mi oy buch'u ta atojolic ti laj sta smule, ti vo'oxuc ti ventainbiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritue, coltaic me yo' jech ta xcha'tam ti coltaele. Pasic ta slequil yutsiluc avo'ntonic, bijanic, naca mi jech c'otuc ta atojolic ec.

<sup>2</sup>Cuchbo abaic ti avocolic ta jujun tale. Mi jech ta xapasique, ta xc'ot ta pasel avu'unic ti jbel smantal ti Cristoe.

<sup>3</sup>Mi oy buch'u ta snop ti xu' yu'un ti yaloje, ja' no'ox ta slo'la sba stuc.

<sup>4</sup>Ta jujun tal, ac'o sq'uel sba ti c'u s'elan ta spase. Mi ta xil ti lec ti c'usi ta spase, xmuyubaj ti yo'nton xchi'uque. Ma'ucuc sco'oltas sba jech c'u cha'al ta spas ti yane.

<sup>5</sup>Yu'un ta xcom ta sbaic ta jujun tal ti c'usi ta spasiq.

<sup>6</sup>Ti buch'u ta xich'ic chanubtasel ta sventa ti lequil ach' c'ope, ti c'usitic oy yu'unique, ac'o xch'acbeic yo' ta scoltaic ti yajchanubtasvanejique.

<sup>7</sup>Mu xalo'la abaic, yu'un ti Diose mu stac' lo'lael. Ti c'usi ta sts'un ti vinique, ja' jech ta stsob sutel.

<sup>8</sup>Mi oy buch'u ta spas c'usi lec ta xa'i ti yo'ntone, ta xac' o sjol sbaquil xchi'uc. Ja'uc ti buch'u ta spas ti c'usi ta sc'an ti Ch'ul Espíritue, ta sventa ti Ch'ul Espiritue, ta sta xcuxlejal sbatel osil.

<sup>9</sup>Ja' lec ti mu xijlubtsaj ta spasel ti leque. Mi mu xijchibaj ta bee, ta sta sc'ac'alil ta jtsobbetic ti sate.

<sup>10</sup>Jpastic tsatsal ta spasel ti c'usi lec ta stojol scotol ti yane. Ja'uc ech'em tsots sc'oplal, jpastic ta stojol ti co'ol jchi'il jbatic ta xch'unele.

### Ti bijubtasele xchi'uc ti slajeb chabanuque

<sup>11</sup>Q'uelo avilic vi to s'elan smuc'tiquil jletra ta jts'ibaboxuc ta jc'ob jtuc.

<sup>12</sup>Ti buch'utic ta sujoxuc ta yich'el ti circuncisione, ja' no'ox ta spasic yo' jech lec sc'oplallic yu'un ti jnaclejetic ta banomile, yu'un mu sc'anic ilbajinel ti jamal ta xalic ti cham ta curus ti Cristoe.

<sup>13</sup>Ti buch'utic ta xalic sc'oplal ti circuncisione, mi ja'uc ta spasic scotol ti c'usi ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile. Ja'uc ti stuquique ta sc'anic ac'o avich'ic ti circuncisione yo' jech cajal ta xc'ot sc'oplallic ti ta sujoxuc ta yich'el smarcail ti ac'unilique.

<sup>14</sup>Ja'uc ti vu'une, ja' no'ox tsots sc'oplal ta xca'i cham ta curus ti Cajvaltuc Jesucristoe. Ti sventa cham ta curus ti Cristoe, laj sc'oplal ta xca'i ti banomile, yu'un ma'uc xa ventainbilun yu'un ti sba banomile.

<sup>15</sup>Mi junotic xchi'uc ti Cristo Jesuse, co'ol no'ox sba mi quich'ojtic, mi mu'yuc quich'ojtic ti circuncisione. Ti bu tsots sc'oplale, ja'uc ti voc'cuticuc ta ach'e.

<sup>16</sup>Scotol ti buch'utic ta xich' ta muc' ti va'i s'elan laj cale, xchi'uc ti bats'i Israel ti c'otem ta steclumal ti Diose, staicuc slamajemal yo'ntonic, xchi'uc c'uxubinel yu'un ti Diose.

<sup>17</sup>Avi tana une, li' ta xlic batel ti mu jc'an mi oy buch'u ta sa'bun ti jmule. Yu'un ti vu'une, oy senyail syayijemal ta jbec'tal jtacopal, ja' svinajeb ti yajtunelun ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>18</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatique, ac'o yac'boxuc slequilal yutsilal ti Cajvaltic Jesucristo acotolique. Jechuc.



## Efesios

### Efesios 1

**Ti Pabloe ta stac batel jlic vun ta stojol ti jch'unolajeletic ti oy ta jteclum Efesoe**

<sup>1</sup>Vu'un Pablo, loc' ayan ta yo'nton stuc Dios ti jech lic'ot ta jholc'op yu'une, ti tacbilun yu'un ti Jesucristoe. Ti vo'oxuc nacaloxuc ta jteclum Efesoe, ta jts'ibaboxuc talel jlic jvun ta atojolic ti vo'oxuc yu'unoxuc xa ti Diose, ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cristo Jesuse.

<sup>2</sup>Ich'ic slequilal yutsilal ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc ta atojolic ti slamajemal yo'ntone.

**Ta sventa Cristo laj yich' tael ti ch'ul lequilale**

<sup>3</sup>Lequil-c'optabiluc cu'untic ti Jtotic Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe, yu'un laj xa yac'botic ep ta tos ch'ul lequilal ti oy ta vinajel ta sventa ti Cristoe.

<sup>4</sup>C'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile, t'ujbilotic xa ono'ox yu'un ti Dios ta sventa ti Cristoe yo' jech mu'yuc jmultic ta xijc'ot ta stojol.

<sup>5</sup>Ta sventa syail xc'uxul yo'nton ti Diose, vo'ne xa ono'ox quich'octic talel ti oy sc'oplal ta xijc'ot ta xnich'nab ta sventa ti Jesucristoe jech c'u cha'al snopoj ono'ox ta yo'nton ti stuque.

<sup>6</sup>Ti jech taj une, lequil-c'optabiluc cu'untic ti Diose, ti mu no'ox albajuc ti yutsilal slequilal yo'ntone, ti laj yac'botic ti xch'ul lequilal ti jech oyotic ta stojol ti xc'uxubinbil Nich'one.

<sup>7</sup>Ti jech mu albajuc syail xc'uxul yo'nton ti Diose, laj spoj laj scoltaotic ta sventa ti laj smal xch'ich'el ti Xnich'one, yo' jech ta jtatic ti ch'aybil ti jmultic ta xc'ote.

<sup>8</sup>Yu'un ti Diose laj xa yac' quiltic ti mu no'ox albajuc yutsil ti syail xc'uxul yo'ntone.

<sup>9</sup>Ta sventa ti mu no'ox albajuc sbijil ti Diose, stuc laj yac' jbijiltic ta sna'el ti c'usi mucul to ox yu'une. Ja' stuc laj sva'an sba ta spasel ti c'usi snopoj ono'ox ta spase.

<sup>10</sup>Ati va'i s'elan taje, yu'un oy bu jun c'ac'al snopoj ono'ox ti Diose ti ta xc'ot ta jun ti ja' ta sventain scotol Cristo ti c'usitic oy ta vinajele, xchi'uc ti c'usitic oy ta banomile.

<sup>11</sup>Ti jech lijc'ot ta jun xchi'uc ti Cristoe, yu'un vo'ne xa ono'ox t'ujbilotic yu'un ti Diose yo' ta xquich'tic ti rextol ti albil sc'oplal ta xaq'ue, ti co'ol xchi'uc jech c'u cha'al oy ono'ox ta yo'nton ti Dios ta spas ti c'u s'elan lec ta xil ti stuque.

<sup>12</sup>Ti jech laj spas ti Dios ta jtojoltique, yo' jech lequil-c'optabil ti smuc'ul stsatsal cu'uncutique, yu'un ba'yel laj jpat co'ntoncutic ta smael Cristo ti vu'uncutic israeluncutique.

<sup>13</sup>Jech ti vo'oxuc jyanlumoxuque, tequ'el c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel c'alal laj avich'ic albel sc'oplal ti pojel colel yu'un ti Cristoe. Ti lac'otic ta jun xchi'uc ti Cristoe,

laj yac'boxuc aseyoalic, ja' sc'oplal ti Ch'ul Espíritu ti albil ono'ox sc'oplal ta xaq'ue yo' ta xvinaj ti ja' yu'unoxuc ti Diose.

<sup>14</sup>Ti Ch'ul Espíritu laj quich'tique, ja' svinajeb ti jbel sc'oplal ta xquich'tic ti jrextotic ti yaloj ono'ox ti Dios ta xaq'ue, ti ja' to ta xquich'tic c'alal mi laj xa staic spojel scolelic ta j'ech'el scotol ti buch'utic ja' yu'untaque, yo' jech ta xalbeic yutsilal slequikal smuc'ul stsatsal ti Diose.

### **Ti Pabloe ta sc'anbe Dios ti ac'baticuc sbijilic ti jch'unolajeletique**

<sup>15</sup>C'alal laj ca'i ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltic Jesuse, ti c'ux ta xava'iic scotol ti buch'utic yu'untac ti Diose,

<sup>16</sup>mu xquicta jba ta yalbel vocol ti Dios ta atojolique, yu'un oyoxuc no'ox ta co'nton c'alal ta jc'opon ti Diose.

<sup>17</sup>Ta aventura chcalbe vocol Dios yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe, ti Jch'ul Totic ti mu alabajuc ti yutsilal slequikal ta j'ech'ele. Ta jc'anbe ti ac'o xayac'boxuc abijilic ta yojtiquinel yo' ta xava'iic lec ta avo'ntonic stalel ti Diose.

<sup>18</sup>Ta jc'anbe ti Diose ti ac'o sjamboxuc ti snopbenal avu'unique yo' jech ta xana'ic c'u s'elan ti spatobil yo'ntonic ta x'ac'batic ti buch'utic ic'bilique, xchi'uc ti oy jun c'ulejal rextol ti mu alabajuc yutsil ta xac' ti Dios ta stojol ti ch'ul jteclumetic yu'une.

<sup>19</sup>Jech ta xc'ot ta avo'ntonic ti mu no'ox bisbiluc smuc'ul stsatsal ti Dios ta x'abtej ta jtojoltic ti vo'otic c'otem ta co'ntonic ta xch'unele.

<sup>20</sup>Yu'un ti smuc'ul stsatsal ti Dios taje, ja' ono'ox ti smuc'ul stsatsal laj yac' iluc c'alal laj xcha'cuxes ti Jesucristoe yo' jech c'ot ta pasel yu'un ti laj yac' chotluc ta sts'el sbats'i c'ob ti oy ta vinajele.

<sup>21</sup>Ti Cristoe ac'bat sbain scotol ti ánjeletic oy ta vinajele, ti yich'oj yabtelique, ti tsots xu' yu'unique, ti jpas-mantaletique. Ac'bat sbain xtoc scotol ti buch'utic xu' yu'un li' ta sba banomile, xchi'uc ti ta xvul ta loq'uele.

<sup>22</sup>Scotol ti c'usitic oye, ac'bat ta yoc ta sc'ob ti Cristoe, c'ot ta banquikal Ajvalil ta sbainel ti jch'unolajeletique.

<sup>23</sup>Yu'un ti jch'unolajeletique yich'ojbeic sbec'tal stacopal ti Cristoe, yu'un ta staic ta maquiel stalel ti Cristoe, yu'un scotol ti c'usitic oye, ja' sventa ti Cristoe.

## **Efesios 2**

### **Colemotic ta sventa syail xc'uxul yo'nton ti Diose**

<sup>1</sup>Ti ta vo'nee, chamemoxuc ta stojol ti Dios ta scoj ti amulique, ta scoj ti xchopolil avo'ntonique. Ti Diose ja' o laj yac'boxuc acuxlejalic jmoj xchi'uc ti Cristoe.

<sup>2</sup>Yu'un ta vo'ne ti vo'oxuque jech laj apasic jech c'u cha'al ta spasic ti jnaclejetic ta banomile, ti ach'unobjeic smantal ti pucuj ti ta ic' ta xanave, ti ta x'abtej ta yo'ntonic ti buch'utic mu xch'unic ti c'usi ta xal ti Diose.





<sup>3</sup>Ja' jech to ox j'elantic jcotoltic ta vo'ne, cac'objetic yipal ta spasel ti c'usi ta xal ti o'ntonale, ti naca jsa' no'ox batel jmultic yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usi lec ta xa'i ti lum ach'ele. Ti jech taj une, xijtun o ti co'ol xquich'tic tsots tsitsel yu'un Dios jech c'u cha'al ta xich'ic ti yane.

<sup>4</sup>Ti jech jcuchoj jvocoltic laj yilotic ti Diose, mu jipbaj tenbaj laj ya'iotic, ta sventa ti oy syail xc'uxul yo'ntone, laj xc'uxubinotic,

<sup>5</sup>yu'un jmoj laj yac' jcuxlejaltic xchi'uc ti Cristo c'alal chamemotic to ox ta scoj ti mulile. Yu'un laj xa ataic colel ta sventa ti slequilal yutsilal yo'ntone.

<sup>6</sup>Yu'un ti Diose jmoj laj xcha'cuxesotic xchi'uc ti Jesucristoe, ti jmoj xa chotolotic xchi'uc ti Cristo ta vinajele.

<sup>7</sup>Ja' jech laj spas ti Diose yo' jech ta xac' iluc batel ti oy syail xc'uxul yo'nton ta jtojoltic ta sventa ti Cristoe.

<sup>8</sup>Yu'un ta sventa yutsil slequil yo'nton ti Diose, laj ataic acolelic ta sventa ti c'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Cajvaltique. Ma'uc laj avac'be aba atuquic, yu'un ja' amotonic no'ox laj yac'boxuc ti Diose.

<sup>9</sup>Taj une, mu'yuc buch'u xu' ta stoy sba xchi'uc, yu'un ma'uc ta sventa ti oy c'usi laj spase.

<sup>10</sup>Yu'un yabtelotic Dios ti jech oyotic ta stojol ti Jesucristoe yo' ta jpastic ti c'usi leque, ti jech ono'ox snopoj ti Dios ta vo'nee.

### **Lec xa xij'ile ta sventa ti laj yich' svocol ta curus ti Cristoe**

<sup>11</sup>Jech o xal un, ti ma'uc sts'unobaloxuc ti Israele, xi ta xal ac'oplalic ti israeletic ti buch'u yich'ojic ti circuncisione: "Le'e, mu'yuc yich'ojic circuncisión. Ti vo'otique lec oyotic, yu'un quich'ojtic ti circuncisione", xi ta xalbe sbaique.

<sup>12</sup>Vuleso ta avo'ntonic ti le' talel ta vo'nee, mu'yuc ava'binojic sc'oplal ti Cristoe, ch'acaloxuc ta stojol ti muc' ta lum Israele, mi ja'uc c'otem ta aventaic trateetic yu'un ti Diose, mi ja'uc c'otem ta aventaic ti oy c'usi yaloj ti Dios ta xaq'ue. Laj to ta alal ma' ti oy spatobil avo'ntonic ti cuxuloxuc li' ta banomile, ti sva'an stec'anoj sba ti Dios ta atojolique.

<sup>13</sup>Avi tana une, ti jech oyoxuc ta stojol ti Cristo Jesuse, lanopajic xa talel ta stojol Dios ta sventa laj smal xch'ich'el ti Cristoe, ac'o mi nom to ox laxanavic.

<sup>14</sup>Yu'un ti Cristoe xi s'elan c'ot ta pasel yu'une: ja' jlamajesej c'op cu'untic ti laj slilin loq'uel ti jmacvanej moc ti ja' ta scoj ti mu lecuc ta xil sbaic ti israeletic xchi'uc ti jyanlumetique. Le' tana une, ta sventa sbec'tal stacopal Cristo, jun xa oyic ti israeletic xchi'uc ti jyanlumetique.

<sup>15</sup>Yu'un scotol ti c'usitic ta xalolan ti ta xac' ta na'el ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ja' laj sbain ta sbec'tal stacopal stuc ti Cristoe. Tey c'otic ta jun ta ach' yu'un ti cha'ch'ac jteclum ti mu lecuc xil sbaique, yu'un oyic xa ta stojol ti Jesucristoe. Ja' jech c'ot ta lamajel ti c'o'pe.



<sup>16</sup>Ti jech taj une, laj sc'oplal ti contra ta xil sbaic ti israeletic xchi'uc ti jyanlumetic ta sventa cham ta curus ti Cristoe. C'otic ta jun ta sventa ti Cristoe. Sutic talel ta stojol Dios ta sventa ti Cristoe.

<sup>17</sup>Ti Cristo tale, oy c'usi lec tal yac'botic jna'tic ta sventa jcotoltic, ja' ti lajuc sc'oplal ta alel cu'untic ti contra xquil jbatic ti vo'oxuc jyanlum ti nom oyoxuque, ti israeluncutic ti nopol oyuncutic ta stojol ti Diose.

<sup>18</sup>Ta sventa ti Jesucristoe, ac'o mi israel mi ma'uc, jcotoltic xu' xijnopaj ta stojol ti Jtotic Diose, yu'un jun ti Ch'ul Espíritu quich'ojtique.

<sup>19</sup>Jech o xal ti vo'oxuc une, ma'uc xa jyanlumoxuc, yu'un ja' xa alumalic slumal ti Diose jech c'u cha'al ti buch'u ja' yu'untaque, yu'un yalab xnich'naboxuc xa ti Diose.

<sup>20</sup>Ti vo'oxuque, co'ol a'elanic jech c'u cha'al jbej na ta xich' va'anel ti laj yich' yicobtac ta sventa yabtelic ti yajtabolaltac ti Jesucristoe, xchi'uc ti yaj'alc'optac Dios ta vo'nee, ti c'alal ja' stuc Jesucristo ti sliqueb yicob ti nae.

<sup>21</sup>Yicob ti nae, ja' ti Cristoe, ti naca sta ta xmeltsaj muyele, xchi'uc ta slats sba muyel lec ti spac'obale, ja' to mi ta xc'ot ta jun muc' ta ch'ulna ti ta xtun yu'un ti Cajvaltique.

<sup>22</sup>Ja' jech ti vo'oxuc ti oyoxuc ta stojol ti Cristoe, co'ol a'elanic jech c'u cha'al jun pac'obal ti xlatset ta xmuy batel jmoj xchi'uc ti yan jch'unolajeletique, yo' jech ta xmeltsaj ti jbej na ti bu ta xnaqui ti Dios ta sventa ti Xch'ul Espíritue.

### **Efesios 3**

#### **Ti Pabloc sbainoj ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique**

<sup>1</sup>Ti jech taje, xiquejelet, ta xic'opoj xiti'in ta stojol Dios ti vu'un Pablo tiq'uuilun ta chuquel ta sventa yabtel ti Cristo Jesuse, ta sventa alequil avutsilalic ti vo'oxuc jyanlumoxuque.

<sup>2</sup>Ava'binojic xa nan, ti ta slequil yutsil yo'nton ti Diose, laj yac'bun cabtel ti ja' sventa alequilal ti vo'oxuque.

<sup>3</sup>Ti Diose laj yac'bun quil ti c'usi mu xvinaj to ox ta q'uelel yu'une jech c'u cha'al laj jts'ibaboxuc ta yalel ava'iic ti jbel cha'bel ta jlic jvune.

<sup>4</sup>C'alal ta xaq'uelic ti jlic jvune, ta xlic avilic ti xcojtiquin ti mucul to ox sc'oplal ti Cristoe.

<sup>5</sup>Ti le' talel ta vo'nee, mi junuc oy buch'u laj sna' ti c'usi mucul to ox ti sc'oplale. Avi tana un, ti Diose ta sventa ti Xch'ul Espíritue, laj xa yac'be sna' ti lequil jcholc'opetique, xchi'uc ti j'alc'opetic yu'une.

<sup>6</sup>Xi s'elan ma' ti c'usi mu xvinaj to oxe: ta sventa ti lequil ach' c'ope, ti jyanlumetique co'ol ta xich'ic ti xrextoic jech c'u cha'al ta xich'ic ti israeletique, yu'un junic xa ta stojol ti Cristoe, jmoj ta xa'ac'batic ti c'usi yalaj Dios ta xac' ta sventa ti Cristo Jesuse.

<sup>7</sup>Ti li'och ta yalel ti lequil ach' c'ope, ja' sventa smuc'ul stsatsal ti Diose, ac'o mi ma'uc jc'otbal o.

<sup>8</sup>Ta scotol ti buch'u c'otemic ta yu'untac ti Diose, ja' slajeb xa peq'uel ti jc'oplale. Ja'uc ti Diose laj yac'bun cabtel ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique yo' jech ta xcalbe ya'iic sc'oplal ti Cristo ti mu no'ox albajuc yutsilal ti sc'ulejale.

<sup>9</sup>Ti Buch'u laj smeltsan scotol ti c'usitic oye, laj yac'bun cabtel ta svinajesel ta stojol scotol ti jnaclejetic ta banomil ti c'usi mu to ox xvinaj yu'un ti Dios ta vo'nee.

<sup>10</sup>Ti jech ic'ot ta pasele, yo' ti Diose ta xac'be yil ti jpas-mantaletic ti oyic ta vinajele, ti yepal oy ta tos sbijil ti Diose, yo' ta xilic ti c'u s'elan ta staic scolelic yu'un Dios ti jch'unolajeletique.

<sup>11</sup>Taje, co'ol xchi'uc jech c'u cha'al oy ono'ox ta yo'nton ti Dios ti ta xc'ot ta pasel yu'un ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>12</sup>Ta sventa ti oyotic ta stojol ti Cristoe, ti c'otem ta co'ntontic ta xch'unele, jpatoj co'ntontic ti xu' xijnopaj ta stojol ti Diose.

<sup>13</sup>Jech o xal un, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti mu xchibaj avo'ntonic ti jech ta xquich' jvocol ta aventaique, yu'un ja' ac'uxubinelic alequilalic.

#### **Syail xc'uxul yo'nton ti Cristoe**

<sup>14</sup>Ti jech taj une, ta jquejan jba ta stojol ti Jch'ul totique, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe,

<sup>15</sup>yu'un ja' Totil yu'unic scotol ti oyic ta vinajele, xchi'uc ti oyic ta banomile.

<sup>16</sup>Ta sventa ti mu no'ox albajuc xch'ul c'ulejal ti Jtotic Diose, ta jc'anbe ti ac'o yac'boxuc yip avo'ntonic ta sventa ti Ch'ul Espiritu yu'une,

<sup>17</sup>yo' jech ti Cristoe ta xnaqui ta avo'ntonic, ti jech c'otem ta ch'unel avu'unique. Ta jc'anbe ti Diose ti ja'uc yipal avu'unic ti oyuc ti syail xc'uxul avo'ntonique, yo' jech mu'yuc c'usi xana'ic ti jech li' cuxuloxuque,

<sup>18</sup>yo' jech ti vo'oxuque xchi'uc ti yan jch'unolajeletique, xu' ta xava'ibeic smelol ti mu no'ox albajuc yutsil syail xc'uxul yo'nton ti Cristoe.

<sup>19</sup>Ta jc'anbe ti Diose ti ac'o yac'boxuc ava'iic ta avo'ntonic ti syail xc'uxul yo'nton ti Cristoe, ti mu bisbiluque, ti mu xa no'ox c'usi xtaun ti yutsil slequile, yo' jech oy ta atojolic stalel ti Diose.

<sup>20</sup>Ti jech oy smuc'ul stsatsal ti Diose, x'ech' to xu' ta xac'botic ti c'usi ta jc'antique, ti c'usi ta jnoptique. Avi tana une, ich'biluc ta muc' ti Dios ti ta x'abtej ti smuc'ul stsatsal ta jtojoltique.

<sup>21</sup>Ich'biluc ta muc' sbatel osil ti Diose, ta sventa ti jch'unolajeletique, xchi'uc ta sventa ti Jesucristoe.

## **Efesios 4**

### **Ta sventa ti Ch'ul Espiritue lijc'ot ta jun**

- <sup>1</sup>Ja' yu'un un, ti vu'un tiq'uuilun ta chuquel ta sventa ti Cajvaltique, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic, ti tuc'ulano abaic jech c'u cha'al laj snop ac'oplalic ti Dios c'alal laj staouxuc ta iq'uele.
- <sup>2</sup>Nijetan chimetanic no'ox. Oyuc slequilal avo'ntonic. Oyuc smuc'ul syail xc'uxul avo'ntonic ta sts'icbel abaic ta jujun tal.
- <sup>3</sup>Ti jech lamajem ti o'ntonale, ti mu'yuc c'usi jna'tic jcotoltique, ja' ac'beic yipal ta spasel ta sventa ti Ch'ul Espíritue yo' mu xyanij ti jol o'ntonale.
- <sup>4</sup>Yu'un jun xa oyoxuc ta stojol ti Cristoe. Jun no'ox ti Ch'ul Espíritu avich'ojique, jech c'u cha'al jun no'ox ti spatobil avo'ntonic la'ac'batic ti c'alal laj staouxuc ta iq'uel ti Diose.
- <sup>5</sup>Mu'yuc xa yan, jun no'ox ti Cajvaltique, jun no'ox ti Buch'u c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele, jun no'ox ti ich'ob vo'e.
- <sup>6</sup>Yu'un jun no'ox ti Diose, ti ja' Totil cu'untic jcotoltique, sbainojotic jcotoltic, oy ta jtojol jcotoltic.
- <sup>7</sup>Ja'uc le'e, jeltos ti jbijiltic ti c'u s'elan ac'bilotic ta jujun tal jech c'u cha'al laj sc'an stuc ti Cristoe.
- <sup>8</sup>Jech o xal un, ti ch'ul c'ope xi ta xale: “C'alal muy batel ta vinajele, yic'ojan batel ti jchuqueletique xchi'uc laj yac'be sbijil ti jnaclejetique.”
- <sup>9</sup>¿C'usi xa ono'ox smelol ta xal ti “muy batele”? Ja' ta xac' ta na'el ti ba'yel yal talel li' ta banomile.
- <sup>10</sup>Ti Buch'u yal talel ta banomile, ja' ono'ox ti Buch'u muy batel ta vinajel ti bu slajeb toyol oye, yu'un laj yich' ta venta scotol.
- <sup>11</sup>Jel tos laj yac'anbe sbijil ta jujun tal. Yu'un oy jlom laj yac'be sbijil yo' jech ta x'och ta jcholc'op. Oy jlom laj yac'be sbijil ta yalel ti c'usi ta x'ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. Oy jlom laj yac'be sbijil ta yalel ti lequil ach' c'ope. Oy jlom laj yac'be sbijil yo' ta x'och ta sbainel jch'unolajeletic xchi'uc jchanubtasvanejetic.
- <sup>12</sup>Ja' jech laj yac'be sbijil ti yu'untaque yo' jech ta xtunic ta sventa ti yabtele, xchi'uc yo' ta x'ayan yipic ti jch'unolajeletic ti c'otemic ta sbec'tal stacopal ti Cristoe.
- <sup>13</sup>Ti ja' jech taj une, yo' jech jcotoltic ta jtatic ti jmoj ta xc'ot ta co'ntontic ta xch'unele, xchi'uc ta yojtiquinel Xnich'on ti Diose, yo' ta xc'ot ta pasel ta xlic jamuc ti jba jsatique, ja' to mi laj jtatic jech c'u cha'al ti Cristoe.
- <sup>14</sup>Ja' yu'un un, mu xa co'oluc j'elantic jech c'u cha'al ololetic ti xtal xbat ti snopobil yu'une, ti jochbil no'ox ta xch'unel ti oy c'usi ach' ta xchanubtasat yu'un ti jlo'lavanejetic ti ja' no'ox ta sc'an ta x'ic'van batel ta sbelal ch'ayeale.
- <sup>15</sup>Ja' ta sc'an ti oyuc syail xc'uxul o'ntonal ta yalel ti c'usi ja' melele, ti tsotsuc sc'oplal jmojuc ch'icutic batel ta stojol ti Cristoe, yu'un ja' c'otem ta jolil cu'untic.



<sup>16</sup>Ta sventa ti Cristoe, ti jujunotique jmoj ta jvol jbatic jcotoltic ta sventa jun ti jol o'ntonale, mu sjip sten sbaic c'alal lec ti c'usi ta spasic ta jujun tale, scotolic ta stsac yipic, ta stsatsubic ta sventa ti oy syail xc'uxul o'ntonale.

### **Ti ach' cuxlejal ta stojol ti Cristoe**

<sup>17</sup>Jech un cha'e, xi s'elan ta xcalboxuc ava'iic ta sc'ubanbeloxuc ta stojol ti Diose: Lajuc sc'oplal avu'unic ta spasel jech c'u cha'al ta spasic ti buch'utic yan yajvalique, ti ja' no'ox cuxulic ta spasel ti c'usi mu'yuc smelol ta snopique.

<sup>18</sup>Yu'un ti stuquique, soquem ti snopbenal yu'unique, mu'yuc xcuxlejal Dios ta stojolic, pochan xa'i sba ta scoj ti yijuneb ti yo'ntonique.

<sup>19</sup>Laj to sc'oplal ma' ti xa'iic q'uexlale, yu'un yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi lec ta xa'iique, ti xtal no'ox ta sjolic ta spasic ti c'usi mu'yuc smelole.

<sup>20</sup>Ti c'alal laj ava'ibeic sc'oplal ti Cristoe, ma'uc jech lachanubtasatic ti vo'oxuque.

<sup>21</sup>Ti vo'oxuque laj ava'ibeic ti sc'opojele, laj achanic ta stojol c'usi smelol ti bu ja' melele.

<sup>22</sup>Jech o xal un, tsots sc'oplal jipic tenic comel ti c'u s'elan ti lacuxiic talel ta vo'nee, ti soquem ta j'ech'ele, ti naca lo'labiloxuc yu'un ti sc'upijel o'ntonale.

<sup>23</sup>Ja' lec, ach'ubuc ti acuxlejalique, ti snopbenal avu'unique.

<sup>24</sup>C'u'inic ti ach' cuxlejale jech c'u cha'al oy ta yo'nton ti Diose, ti oy stuq'uile, ti co'ol xchi'uc ti bu ja' melele.

<sup>25</sup>Ja' yu'un un cha'e, lajuc sc'oplal avu'unic ta sjutilanel ti c'ope. Ta jujun tal, alanbo abaic ti bu ja' melele, yu'un jcotoltic junotic ta stojol ti Cristoe.

<sup>26</sup>Ma'ucuc me xata o amul yu'un mi oy bu la'ilinique. Ma'ucuc me ti sjunul c'ac'al xa'ilete.

<sup>27</sup>Mu me xavac'beic yavil jutebuc ti pucuj ta atojolique.

<sup>28</sup>Ti buch'u ch-elc'aje, ac'o yicta ti eleq'ue, ac'o abtejuc yo' jech ta yabtel stuc xu' ta scolta ti buch'utic abol sbaique.

<sup>29</sup>Ictaic ta yalel ti chopol c'opetique. Ti c'usi ta xloc' ta aveique, lecuc ta a'yiel yo' jech ta stsatsubic, ta staic lequilal ti buch'utic ta xa'iic ti ac'opique.

<sup>30</sup>Mu xavaq'uic ta at o'nton Xch'ul Espíritu ti Diose, yu'un ja' aselloalic svinajeb ti c'otemoxuc xa ta yu'un ti Diose, ti ta ono'ox xacolic c'alal mi sta ti sc'ac'alile.

<sup>31</sup>Lajuc sc'oplal ta atojolic ti soquet ta xava'iique, ti sbic'tal avo'ntonique, ti xajajetic no'ox ta ile, ti xti'et no'ox ajolique, xchi'uc scotol ti c'usi chopole.

<sup>32</sup>Oyuc slequilal avo'ntonic ti c'uxuc xava'i abaique. Ch'aybo aba amulic ta jujun tal jech c'u cha'al laj xch'ayboxuc amulic ti Dios ta sventa ti Jesucristoe.

## **Efesios 5**

### Ti c'u s'elan sc'an xcuxi ta banomil xnich'nab ti Diose

- <sup>1</sup>Ti vo'oxuc xnich'naboxuc ti Dios ti c'uxubinbiloxuc yu'une, ac'beic yipal ta spasel jech c'u cha'al ti stuque.
- <sup>2</sup>Oyuc xc'uxul avo'ntonic c'uxianic jech c'u cha'al laj xc'uxubinotic ti Cristoe, ti laj yac' sba ta milel ta jcojtic ti co'ol s'elan jcot uni chij ti laj yich' aq'uel ta smoton Dios ti jun yutsil slequil laj yile.
- <sup>3</sup>Ti jech yu'unoxuc xa ti Diose, j'ech'el lajuc ta alel sc'oplal avu'unic ti mulivajele, ti c'usitic yan ta soquesvane, ta yu'ninel ti c'usi oy yu'un ti yane.
- <sup>4</sup>Mu xavalic ti c'usi q'uexlal sbae, ti c'usi mu'yuc smelole, ti bol c'opetique, yu'un mu'yuc c'usi xtun o ti jech taje. Ja' lec, ja' albeic slequilal yutsilal ti Diose.
- <sup>5</sup>Ti buch'utic yac'ojbeic yipal ti mulivajele, ta spasel ti c'usi chopole, ta yu'ninel ya'i ti c'usi oy yu'un ti yane, (taje, co'ol s'elan ja' xrioxinoj ti c'usi meltsanbil ta c'abale), ti buch'utic jech taje, xana'ic lec ti mu xu' ta x'ochic batel ti bu ta xventainvan ti Cristoe xchi'uc ti Diose.
- <sup>6</sup>Mu aq'uelojuc xavac' abaic ta lo'lael yu'un mi junuc ti buch'utic naca yesomal sjolic ti c'usitic ta xalique. Ta scoj ti jech taje, q'uelel xa talel ta stojol ti tsots tsitsel yu'un ti Diose.
- <sup>7</sup>Mu xaco'oltas avo'ntonic xchi'uc ti buch'utic jech stalelic taje.
- <sup>8</sup>Ta vo'ne ti vo'oxuque, oyoxuc to ox ta ic'al osil ti naca vocol xale. Avi tana li'e, oyoxuc ta saquilal osil ta sventa ti junoxuc xchi'uc ti Cajvaltique. Jech o xal un, ac'beic yipal ta spasel jech c'u cha'al ti buch'utic oy ta saquilal osile.
- <sup>9</sup>Yu'un ta sventa ti oyoxuc ta saquilal osile, ta x'ayan slequilal yutsilal avo'ntonic, ti stuq'uil jol o'ntonale, ti lec ta q'uelel ti acuxlejalique.
- <sup>10</sup>Ja' ac'beic yipal ta spasel ti c'usi lec ta xil ti Cajvaltique.
- <sup>11</sup>Mu xacap abaic ta spasel ti c'usitic mu'yuc stuq'uil ta spasic ti buch'utic oyic ta ic'al osile. Ja' lec, ac'bo sna'ic ti mu'yuc smelol ti c'usi chopol ta spastique.
- <sup>12</sup>Yu'un ti c'usi ta spasic ta mucul ti buch'utic taje, mu stac' alel, toj q'uexlal sba.
- <sup>13</sup>Mi ta xavac'be sna' ti c'usitic chopol ta spastique, ta xlic ya'i sbaic, ta xlic sq'uel sbaic yo' mu staojuc ta spasic ti c'usi chopole.
- <sup>14</sup>Ta sventa ti jech jamal ta xich' albele, xu' ta xlic stij yo'nton xchi'uc. Jech o xal xi ta xale: "Julavan ti jech vayalote. Tamo aba liquel ti jech achi'inojan ti animaetique, tey xojobin no'ox vulel ta atojol ti Cristoe."
- <sup>15</sup>Ja' yu'un chae, q'uelo abaic lec c'u a'elanic ta x'ech' avu'unic ti jujun c'ac'ale. Oyuc abijilic. Mu me teyuc no'ox xach'ayetic.
- <sup>16</sup>Tunesic lec ti jujun c'ac'al ta x'ech'e, yu'un ti jujun c'ac'ale, naca vocol sq'ueloj talel.





<sup>17</sup>Mu xapasic pojol chac'al ti mu xava'ibeic ti xchiquinale. Ja' ac'beic yipal ta ya'yiell c'usi ta sc'an ti Diose.

<sup>18</sup>Mu xayacubic, yu'un ti yacubele mu'yuc xa tuq'uill melolil yu'un. Ja' lec, ventainbiluc avo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espiritue.

<sup>19</sup>Ta sventauc ti sc'op Diose, ta sventa ti q'uejimoletique, tsatsubtasbo aba avo'ntonic ta jujun tal. Ta sjunuluc avo'ntonic, muyubtaic ta sq'uejintael ti Cajvaltique.

<sup>20</sup>C'usiuc no'ox ta xc'ot ta atojolique, colaval, utic ti Dios ta sventa ti Cajvaltic Jesuse.

### **Xcuxlejal ti jujuchop jch'unolajeletique**

<sup>21</sup>Ich'o abaic ta muc' ta jujun tal ta sventa ti xana' xaxi'taic ti Diose.

<sup>22</sup>Antsetic ti vo'oxuc nupul ts'acaloxuque, ich'ic ta muc' ti amalalique jech c'u cha'al ta xavich'ic ta muc' ti Cajvaltique.

<sup>23</sup>Yu'un ti jun vinic nupul ts'acale, sbainoj ti snup xchi'ile jech c'u cha'al ti jch'unolajeletic bainbilic yu'un ti Cristoe. Ti jch'unolajeletique, ja' Jcoltavanej yu'un ti Cristoe, xchi'uc yich'ojbeic ti sbec'tal stacopale.

<sup>24</sup>Jech c'u cha'al ti jch'unolajeletic ta xich'ic ta muc' ti Cristoe, ja' jech ac'o yich'ic ta muc' snup xchi'ilic ti antsetique.

<sup>25</sup>Viniquetic ti vo'oxuc nupul ts'acaloxuque, c'uxubino ti avajnilique jech c'u cha'al ti Cristo ta xc'uxubin ti jch'unolajeletique, yu'un laj yac' sba ta milel ta sventaic.

<sup>26</sup>Jech laj spas ti Cristoe yo' jech ta xc'otic ta yu'untac Dios c'alal pocbil tusbil c'otic yu'un ti sc'ope.

<sup>27</sup>Jech laj spas ti Cristoe yo' jech mu'yuc c'usi quechel macal yu'unic, mi jutebuc xchopolalic, mi jutebuc oy c'usi soquem yu'unic, jun yutsil, jun slequil scotol ti jch'unolajeletic ta xc'ot sva'an sba yu'un ta stojol ti Diose.

<sup>28</sup>Ti jun vinic ti buch'u nupul ts'acale, ja' jech ac'o xc'uxubin ti snup xchi'il jech c'u cha'al ta xc'uxubin ti sbec'tal stacopal stuque. Yu'un ti buch'u ta xc'uxubin ti snup xchi'ile, ja' ta xc'uxubin sba.stuc.

<sup>29</sup>Yu'un mu'yuc buch'u junucal xti'et sjol yu'un ti sbec'tal stacopal stuque, ja' no'ox ta xc'uxubin, ta smalq'uin. Ja' jech ta spas ti Cristo ta stojol ti jch'unolajeletique.

<sup>30</sup>Yu'un c'otemotic ta sbec'tal stacopal ti Cristoe.

<sup>31</sup>Yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: "Jech o xal ti vinique ta scomtsan ti stot sme'ique yo' ta xnupij sts'aquij xchi'uc ti yajnile. Ti xchibalique ta xc'otic ta jun."

<sup>32</sup>Ti va'i s'elan taj une, toj chucul ta a'yibel ti smelole. Ta xcal ti vu'une, ja' sc'oplal ti Cristo xchi'uc ti jch'unolajeletique.

<sup>33</sup>Jech un cha'e, ta jujun tal ti vo'oxuc vinicoxuque, c'uxubino ti anup achi'ile jech c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuquique. Ti ants ti buch'u nupul ts'acale, ac'o yich' ta muc' ti smalale.



## Efesios 6

<sup>1</sup>Ti vo'oxuque, alab nich'nabiletic ta sventa ti Cajvaltique, ja' avabtelic ta xach'unbeic smantal ti atos ame'ique, yu'un jech sc'an pasel.

<sup>2</sup>Yu'un oy bu xi ta xal ti sliquebal ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un Dios ti oy c'usi ta xich' tael yu'une: "Ich'o ta muc' atos ame'

<sup>3</sup>yo' jech xamuyubaj, yo' jech ta xnatij acuxlejal li' ta banomile."

<sup>4</sup>Ti vo'oxuque, totil me'iletic, mu me xajajeticuc ta stojol ti avalab anich'nabique yo' jech mu soc yo'nton avu'unic. Ta sventauc syail xc'uxul yo'nton ti Cajvaltique, tojobtasic batel.

<sup>5</sup>Ti vo'oxuque, mosoviletic, ch'unbeic smantal ti ajvalil avu'unic li' ta banomile, xi'taic, ich'ic ta muc', junuc avo'ntonic ta stojolic ti co'oluc s'elan ja' Cristo ta xava'iic ti ta xatunic ta stojole.

<sup>6</sup>Ma'uc no'ox avac'oj xa abaic ta tunel yilel c'alal va'al sq'uelojoxuque yo' lec ti ac'oplalic yu'unique. Ta sventa ti jech yajtuneloxuc ti Cristoe, pasic ta sjunul avo'ntonic ti c'usi ta sc'an ti Diose.

<sup>7</sup>Pasic ta sjunul avo'ntonic ti avabtelique, co'oluc to s'elan ava'iic ja'uc tunanic yu'un ti Cajvaltique, ti ma'uc no'ox avac'oj abaic ta tunel ta stojol ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>8</sup>Yu'un xana'ic xa lec, mi mosovil, mi ma'uc mosovil, ta xtojbatic yu'un Cajvaltic ta jujun ti c'usi lec laj apasique.

<sup>9</sup>Ja' jech xtoc ti vo'oxuque, ajvaliletic, oyuc slequil yutsilal avo'ntonic ta stojol ti avajmosovique, mi ja'uc xasibtasic. Na'ic me lec, ti vo'oxuque xchi'uc ti stuquique, co'oloxuc ta stojol ti Cajvaltic ti oy ta vinajele, ti mu sna' jeltos yo'nton ta stojol ti jnaclejetic ta banomile.

### Smacobbailic ti jch'unolajeletic ac'bilique

<sup>10</sup>Avi tana, ti jech co'ol jchi'il jbatique, ta sventauc smuc'ul stsatsal stuc ti Cajvaltique, tsotsanic ti jech oyoxuc ta stojole.

<sup>11</sup>Lapic, maco abaic yu'un scotol ti amacobbailic ti ac'biloxuc yu'un ti Diose yo' jech mu xalajic ta lo'lael yu'un ti pucuje.

<sup>12</sup>Yu'un ma'uc yacalotic ta scontrainel ta stsalel ti jnaclejetic ta banomil ti oy sbec'tal xch'ich'elique. Yu'un ja' yacalotic ta scontrainel ta stsalel ti pucujetic ti oy yipic ta spasel ti c'usi chopole, ti ta ic' ta xanavique, ti ja' ta spas ta mantal ti jnaclejetic ta banomil ti oyic ta ic'al osile.

<sup>13</sup>Jech o xal un, tsaquic scotol ti amacobbailic ac'biloxuc yu'un ti Diose yo' jech ti c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti vocol q'uelel talel ta atojolique, xu' xcuch avu'unic stsalel ti pucuje. C'alal mi cuch avu'une, xu' xa avu'un, mu xa stsic' avo'nton yu'un.



<sup>14</sup>Jechuc chaplanic jech c'u cha'al soldado ti yich'oj lec yip ti lec chucul ta xch'ut ti xchuque. Jechucocuc ec un ti ja'uc c'otemuc ta apojobailic ti c'usi melele, ti oy slequil yutsil avo'ntonique.

<sup>15</sup>Chaplanic ta yalel batel ti jun o'ntonal xa xchi'uc ti Diose jech c'u cha'al ti soldado ti chapal slapoj ti xonobe.

<sup>16</sup>Ti tsots sc'oplale, ja'uc c'otemuc ta amaquic ta apojobailic ti jech c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique yo' jech ta xtub avu'un sc'ac'al sni' syolob ti pucuje.

<sup>17</sup>Sc'oplal ti pojel colele, ja'uc c'otemuc ta smac ajolic, xchi'uc ja'uc c'otemuc ta avespadaic ti sc'op Dios ta xac'boxuc ti Ch'ul Espíritue.

<sup>18</sup>Xi ta xcalboxuc ava'iique: Mu xavieta abaic ta c'opojel ti'inel, xchi'uc ta sventauc ti Ch'ul Espiritue, vocoletanic, c'anbeic ti Dios ti c'usi sc'an pasele. J'ech'eluc viq'uuluc asatic, mu xatsiq'ues avo'ntonic ta c'opojel ti'inel ta sventa ti buch'utic yu'untac xa ti Diose.

<sup>19</sup>C'opojanic ti'inanic ta jventa yo' jech ti Diose ta xiyac'bun ta que ta jti' ti c'usi xu' ta xcale, ti oyuc yip co'nton ta yalel ti colebal lequil ach' c'op ti mucul to oxe.

<sup>20</sup>Tacbilun yu'un Dios ta yalel ti lequil ach' c'op ti tiq'uulun ta chuquel yu'un avi tana li'e. C'oponic Dios yo' mu ta xi'eluc ta xcal ti lequil ach' c'ope, yu'un ja' cabtel.

### **Ti slajeb chabanuque**

<sup>21</sup>Ti jchi'iltic Tíquicoe, ti jun yo'nton ta xiscalta ta sventa yabtel ti Cajvaltique, ja' ta xalboxuc ava'iic ti c'u j'elane, ti c'usi ta jpase.

<sup>22</sup>Jech o xal ta jtac talel ta atojolic yo' jech ta xalboxuc ava'iic ti c'u j'elancutique. Ti jech une, ta xac'boxuc yip avo'ntonic.

<sup>23</sup>Jech ti jch'unolajeletique, ac'baticuc yu'un ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltuc Jesucristoe, ti slamajemal yo'ntonique, ti syail xc'uxul yo'ntonique, ti c'otuc o ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>24</sup>Ac'o ac'baticuc slequilal yutsilal Dios ti buch'utic staoj yav yo'ntonic c'ux ta xa'iic ti Cajvaltuc Jesucristoe. Jechuc.

## Filipenses

### Filipenses 1

#### C'alal tiq'uul ta chuquel ti Pabloe, ta stac batel svun ta stojol jch'unolajeletic ti oyic ta Filipose

<sup>1</sup>Vu'un Pablo xchi'uc ti Timoteo ti yajtuneluncutic ti Jesucristoe, ta jts'ibaboxuc talel jvuncutic ta atojolic ti vo'oxuc jch'unolajeloxuc nacaloxuc ta jteclum Filipose, ti jventaivanej avu'unique, xchi'uc ti xchi'iltac ta abtel ti yu'unoxuc xa ti Dios ta sventa ti oyoxuc ta stojol ti Jesucristoe.

<sup>2</sup>Ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ac'o xasc'uxubinoxuc, ac'o xayac'boxuc ti slamajemal yo'ntone.

#### Ti Pabloe ta xc'opoj xti'in ta sventa ti jch'unolajeletique

<sup>3</sup>Colaval, xichi ta stojol Dios ti c'alal ta xavulic ta co'ntone.

<sup>4</sup>Ti c'alal ta xic'opoj xiti'in ta aventaique, ximuyubaj xa ta jc'anbe Dios ti j'ech'eluc ac'o sva'an sba ta atojolique.

<sup>5</sup>Yu'un ta sliquebal ono'ox, lic acoltaicun talel ta sventa ti lequil ach' c'o'pe, ti jech to staoj yav ta xapasic avi tana li'e.

<sup>6</sup>Yu'un c'otem lec ta co'nton ti j'ech'el ta stsutses ti lequil abtel laj sliques ta atojolic ti Diose, ti jna' ti lec xvul staouxuc ti Cajvaltic c'alal ta xcha'sut talele.

<sup>7</sup>Xloc' venta ti jech ta jnop ta atojolic acotolique, yu'un oyoxuc ta co'nton, yu'un avac'oj avoc ac'obic ta yabtelanel ta sventa ti c'uxubinel laj yac'botic ti Diose, manchuc mi tiq'uuilun ta chuquel, mi yacalun ta spaquel jc'oplal ta stojol ti jchapanvanejetique, mu ja'uc xquicita jba ta yalel ti lequil ach' c'o'pe.

<sup>8</sup>Sna' lec Dios ti co'ntonuc xa jc'an jq'ueloxuc ca'ie, yu'un ech'em c'uxoxuc ta co'nton jech c'u cha'al c'uxoxuc ta yo'nton ti Jesucristoe.

<sup>9</sup>Ti c'alal ta xic'opoj xiti'ine, ta jc'anbe ti Diose ti yepaluc ac'o xayac'boxuc xc'uxul avo'ntonique, xchi'uc ayanuc abijilic ta yojtiquinel scotol,

<sup>10</sup>yo' jech ta xana'ic st'ujel ti c'usi leque, yo' lec oyoxuc, yo' mu'yuc amulic ta xvul staouxuc ti Cajvaltic c'alal ta xcha'sut talele.

<sup>11</sup>Ti jech ta x'abtej ti Jesucristo ta atojolique, yo' ta x'ayan ti oyuc yutsil slequil ti c'usi ta xapasique, sventa yich'el ta muc', yo' lec sc'oplal avu'unic ti Diose.

#### Ti vu'une ja' cuxlejal ta xca'i ti Cristoe

<sup>12</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta xcac' ana'ic ti loc' venta ti c'usitic laj c'otanuc ta jtojole, yu'un laj scoltaun ta yalel batel ti colebal lequil ach' c'o'pe.

<sup>13</sup>Yu'un scotol ti soldadoetic ti oyic ta cabiltoe, xchi'uc ti yan jnaclejetique, sna'ic lec ti tiq'uuilun ta chuquel ta sventa ti ta jts'acli ti Cristoe.



- 14C'alal laj yilic ti jch'unolajeletic ti ochemun ta chuquele, jutuc xa mu scotolicuc mu ta xi'eluc ta xalic ti sc'op Diose. Yu'un x'ech' to laj spat yo'ntonic ta stojol ti Cajvaltique.
- 15Oy jlom, ta melel, ta soquemal yo'ntonic, ta yit'ixal yo'ntonic, ta xalic sc'oplal ti Cristoe. Oy jlom xtoc ta slequil yutsil yo'ntonic ta xalic.
- 16Oy buch'utic xtoc un, ta yutsil slequil yo'ntonic ta xalic ti lequil ach' c'ope, yu'un sna'ic lec ti jva'anoj jba ta spacbel sc'oplal ti lequil ach' c'ope.
- 17Ja'uc ti jlom xtoque, naca xalbeic no'ox batel sc'oplal ti Cristo yilele, ti c'alal ja' no'ox oy ta yo'ntonic ta xilbeicun ya'i jvocol ti jech chuculune, xchi'uc ta sa'el ti c'usi ta xtun yu'un stuquique.
- 18Ja'uc le'e, ximuyubaj no'ox ta xca'i, ¿c'usi jventa? mi ta soquemal yo'ntonic, mi ta slequilal yo'ntonic ta xalic batel, yu'un ta ono'ox xpuc batel sc'oplal ti Cristoe.
- 19Colavalic xtoc un, ti ta xataic ta c'oponel ti Dios ta jventae, xchi'uc ti ta stic' sba ta scoltaelun Xch'ul Espíritu ti Jesucristoe, ta xic'ot ta pojel colel yu'un.
- 20Ti c'usi ta jc'an avi tana li'e, ti j'ech'el jpatoj co'ntone, ja' ti mu xiq'uexave, ti jamaluc que jti' ta yalel sc'oplal ti Cristoe, ti vinajuc smuc'ul stsatsal Cristo ta stojol scotolic ta sventa ti c'usiuc no'ox ta jpase, ac'o mi xicham, mi cuxulun to ta xicom.
- 21Yu'un ti jech cuxulun li'e, ja' no'ox ta xcac' ta ich'el ta muc' ti Cristoe. Ja'uc mi lichame, cuch xa cu'un unbi.
- 22Ti jech cuxulun to xchi'uc ti jbec'tal jtacopale, xu' to ta xi'abtej yu'un ti Cajvaltique. Ti jech taj une, mu stac' a'yeluc ta xca'i bu ta t'ujel.
- 23Yu'un xi s'elan ta xca'i vocol ta jt'uj ti cha'tos taje: ti june, jc'an xa chamcun ca'i yo' jech chba jchi'in ti Cristoe, yu'un ech'em lec xloc' venta ta xca'i.
- 24Ta sventa ti vo'oxuc une, tsots sc'oplal ta xca'i ta co'nton ti cuxulucun toe yo' jech ta xitun avu'unic.
- 25Ti jech c'otem ta co'nton taje, cuxul to ta xicom yo' ta jcoltaoxuc ta yac'bel batel yipal, yo' x'ech' to xamuyubajic ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.
- 26Va'i unbi, xamuyubajic xa liquel ta stojol ti Jesucristo c'alal ta xic'ot ta atojolic xtoque.
- 27Xi ta xcalboxuc ava'iic xtoque: cuxianic ta yac'bel yipal ta spasel co'ol xchi'uc jech c'u cha'al ta xal ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe. Mi bat jq'ueloxuc, mi mu'yuc, ja' no'ox ta jc'an ta xca'i ac'oplallic mi jmoj vololoxuc avac'ojbeic yipal ta xch'unel ti colebal lequil ach' c'ope.
- 28Mu xavac' abaic ta sibtasel yu'un ti avajcontraique. Ti jech mu xaxi'ic taje, ja' svinajeb ti ch'ayel ta xbat ti stuquique. Ja' jech xtoc ja' svinajeb ti ta xlic talel acoltaelic ta stojol ti Diose.



<sup>29</sup>Ti vo'oxuc oyoxuc ta stojol ti Cristoe, ta xavich' avocolic ta sventa, ma'uc no'ox ti latic'bat ta ajol ta avo'ntonic ta xch'unele.

<sup>30</sup>Ti vo'oxuc xchi'uc ti vu'une, co'ol ta xquich'tic ti contrainele, yu'un avilojic xa c'u s'elan laj quich' contrainel. Jech to ta xquich' contrainel avi tana li'e.

## Filipenses 2

### Laj sbic'tajes sba ti Cristoe, ts'acal to ich'bil c'ot ta muc'

<sup>1</sup>Ja' yu'un un cha'e, mi laj yac' yip avo'ntonic ti Cristoe, mi ta spat avo'ntonic yu'un ti syail xc'uxul o'ntonale, mi oy ta atojolic ti Ch'ul Espíritue, mi c'ux ta xava'i abaique, mi ta xacolta abaique, xmuyubaj xa co'nton ta xca'i avu'unic.

<sup>2</sup>Mi jun avo'nton cuxuloxuque, mi jmoj c'ux ta xava'i abaique, mi jun ti c'usi ta xanopique xchi'uc ti c'usi ta xavalique, ximuyubaj ta j'ech'el unbi.

<sup>3</sup>Biq'uit xavac' abaic, mu ta toyobbailuc, mu ta soquemaluc ajolic ti c'usi sc'an pasele. Nopic ta jujun tal ti x'ech' to yutsil c'usi ta spas ti yane, ti ja' mu sta ti stuque.

<sup>4</sup>Ja'uc me ac'o spas ti c'usi ta xtun yu'un ti yane. Mu me ja'uc no'ox ta sa' ti c'usi ta xtun yu'un ti stuque.

<sup>5</sup>Jechuc xanopic jech c'u cha'al laj snop ti Cristoe,

<sup>6</sup>yu'un xi s'elane: Ac'o mi ja' stalel Dios ono'ox ti stuque, mu'yuc snopoj ti sujoj sba yo' xco'olaj xchi'uc Dios ono'ox ti stuque.

<sup>7</sup>Yu'un stuc laj yicta comel ti c'u s'elan bu to ox oye, c'ot jech c'u cha'al junuc jtunel, yu'un laj yich' sbec'tal stacopal, voc' ta banomil.

<sup>8</sup>C'alal jech laj yich' sbec'tal stacopale, laj snijan xchiman sba, laj yac' o sjol sbaquil xchi'uc, ac'o mi toj q'uexlal sba ti jech c'ot ta pasel laj cham ta curuse.

<sup>9</sup>Jech o xal aq'ue ta ich'el ta muc' yu'un Dios, ti mu'yuc buch'u yan x'ech' to ich'bil ta muc' jech c'u cha'al ti stuque.

<sup>10</sup>C'alal ta xa'iic "Jesús", xi ti sc'oplale, scotol ti buch'utic oy ta vinajele, ti oy ta banomile, ti oy ta c'atimbaque, ta squejan sbaic ta stojol.

<sup>11</sup>Scotol jamal ta xalic ti ja' Ajvalil ti Jesucristoe, yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Dios Totile.

### Ti jch'unolajeletique co'ol s'elan luz c'otemic ta stojol ti banomile

<sup>12</sup>Jech o xal un, ti co'ol jchi'il jbatique, c'alal oyun to ox ta atojolique, laj ach'unbeicun ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque. Ti jech nom oyun ta atojolic avi tana li'e, x'ech' to ch'unbeicun. Xi'anic, bic'tajes abaic, tijo avo'ntonic yu'un ti acoltaelique.

<sup>13</sup>Yu'un ti Diose, ja' ta xac'boxuc yutsilal slequil avo'ntonic yo' jech ta xapasic ti c'usi ta sc'ane, yu'un ja' ta scoltaoxuc ta spasel ti c'usi lec ta xa'ie.

<sup>14</sup>Mu ta ijteluc, mu ta vulvul c'opuc ti c'usi ta xapasique,



<sup>15</sup>yo' jech mu xatabat amulic achopolalic, yo' jech bats'i xnich'nabucocuc Dios ta stojol ti jnaclejetic ta banomil ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique. Co'oluc a'elanic ta stojol jech c'u cha'al junuc c'anal ti xjobin ta ic'al osile,

<sup>16</sup>c'alal yacaloxuc ta yalbel ya'iic ti cuxlejal ach' c'ope. Ja' yu'un un, c'alal ta xcha'sut talem ti Cristoe, ximuyubaj ta atojolic, yu'un jna' lec mu jeche'uc no'ox ech' vocol ti li'abej ta atojolique.

<sup>17</sup>Ac'o mi ta xmal ti jch'ich'el yo' ta xc'ot ta ts'aquiel ti co'ol s'elan matanal ta xavac'beic Dios ta sventa ta xc'ot ta avo'ntonic ta xch'unele, ximuyubaj xa, ta xataic ec ti xamuyubajic xa cu'une.

<sup>18</sup>Muyubajanic ec un, jech c'u cha'al ximuyubaj ta atojolique.

### **Ti Timoteoe xchi'uc ti Epafroditoe**

<sup>19</sup>Mi jech ta sc'an ti Cajvaltuc Jesuse, ta jtacboxuc no'ox talem ta atojolic ti Timoteoe yo' ta sq'ueloxuc, yo' ximuyubaj xa c'alal ta xiyalbe ca'i ti ac'oplalique.

<sup>20</sup>Yu'un mu'yuc buch'u yan jech ta snop jech c'u cha'al ta jnope, ti ja' no'ox ta sc'an ti lec oyoxuque.

<sup>21</sup>Scotol ti yane, ja' no'ox ta sa'ic ti c'usi ta xtun yu'un ti stuquique, ma'uc tsots sc'oplal ta xa'iic ta yalbel sc'oplal ti Jesucristoe.

<sup>22</sup>Ja'uc ti vo'oxuque ana'ojic xa c'u s'elan ta x'abtej ti Timoteoe, co'ol s'elan jnich'on ta xiscolta ta abtel. Ti Timoteoe, yu'un jmoj ta xi'abtejcutic ta yalbel ti lequil ach' c'ope.

<sup>23</sup>Ja' yu'un un cha'e, c'alal mi laj ca'i c'u s'elan ta xbat ti jc'oplale, ta jtacboxuc talem ta atojolic ti Timoteoe,

<sup>24</sup>ac'o mi jpatoj co'nton yu'un ti Cajvaltuc ti ta xtal jq'ueloxuc no'oxe.

<sup>25</sup>Ja' jech xtoc, tsots sc'oplal ta xca'i ta jtacboxuc talem ta atojolic ti jchi'iltic Epafroditoe, ja' ti jchi'il ta abtele, ja' ti jchi'il ta ich' vocole, ti vo'oxuc laj ataquic talem yo' ta scoltaelun ta sventa ti c'usi ta xtun cu'une.

<sup>26</sup>Yu'un ti stuque oy ta yo'nton ta xtal sq'ueloxuc ya'i acotolic, yu'un oy ta vul o'nton ti laj ava'iic ti ipaje.

<sup>27</sup>Melel ono'ox un, jutuc xa mu cham, Ja'uc le'e, c'uxubinat yu'un ti Diose. Ma'uc no'ox stuc c'uxubine, yu'un laj xc'uxubinun ec ti Diose yo' mu xa xich' xchi'il ti oyun ta at o'ntone.

<sup>28</sup>Jech o xal un, ta jtac talem ta atojolic yo' jech xamuyubajic xa c'alal ta xavilbeic ti sat xtoque, yo' mu teyuc no'ox oyun ta at o'nton avu'unic.

<sup>29</sup>Muyubajanic, ich'ic ta muc' ti jchi'iltic Epafroditoe, yu'un co'ol achi'il abaic ta sventa ti Cajvaltuc. Ti buch'u xco'olaj yo'ntonic jech c'u cha'al ti stuque, ich'ic ta muc' ta sjunul avo'ntonic.



<sup>30</sup>Yu'un jutuc xa mu laj yac' sjol sbaquil ta sventa ti ta xtun yu'un ti Cristoe, yu'un sjunul yo'nton laj sts'ic svocol ti laj yac' sba ta tunel cu'une, c'alal mu xu' avu'unic ta xtal acoltaicune.

### Filipenses 3

#### Ti c'usi xloc' venta ta j'ech'ele

<sup>1</sup>Avi tana une, Jchi'iltac, muyubajanic yu'un ti Cajvaltique. Ma'uc vocol ta xca'i ta jcha'alboxuc ava'iic ti c'usi laj xa ono'ox calboxuque, yu'un ta xtun avu'unic.

<sup>2</sup>Bijanic yu'un ti buch'utic co'ol s'elan ts'i' xa'i sbaic ti stalelique, ti chopol ta j'ech'el ti c'usi ta spasiq, ti ta xaq'uic ta ich'el ti circuncisione.

<sup>3</sup>Yu'un ti buch'utic yich'o'jic ti bats'i circuncisione, ja' ti vo'otique. Yu'un ta xquich'tic ta muc' ti Dios ta yutil co'ntontic ta sventa ti Ch'ul Espiritue. Xijmuyubajotic ti jech oyotic ta stojol ti Cajvaltic Jesucristoe. Yu'un ma'uc ta jpat co'ntontic ti lec oyotic ta sventa ti c'usi ta xich' pasel ta spat xocon no'oxe.

<sup>4</sup>Ti buch'u ta spat yo'nton yu'un taje, vu'un x'ech' to ta jpat co'nton ti jechuque, yu'un xi s'elan ti oy lec jrazone:

<sup>5</sup>c'alal quich'oj xvaxaquibal (8) c'ac'al jvoq'uele, li'ac'bat quich' circuncisión. Yu'un sts'unubalun Israel, snitilulun ti Benjamine, vu'un hebreoun yu'un ja' hebreoetic ti jtot jme'e. Bats'i fariseo xca'i jba ta sventa ti c'u s'elan liquem yu'unic ti israeletic ta xal ti mantal yu'unique.

<sup>6</sup>Ti tsots sc'oplal laj ca'i ta co'nton ti c'u s'elan liquem cu'uncutique, laj quilbajin ti jch'unolajeletique. Ta sventa yo' ta xc'ot ta pasel cu'un ti c'u s'elan ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, mi jutebuc ta stabun ti jmule.

<sup>7</sup>Scotol ti va'i s'elan tsots sc'oplal laj ca'i ti caloje, avi tana li' une, mu xa tsotsuc sc'oplal ta xca'i, yu'un jpatoj xa co'nton ta stojol ti Cristoe.

<sup>8</sup>Ti jech ech'em xloc' venta laj ca'i ta yojtiquinel ti Cajval Cristo Jesuse, ta jech yepal, laj, tub sc'oplal ta co'nton ta sventa Cristo ti c'usi tsots sc'oplal laj ca'i sc'an pasel to oxe. Yu'un laj xa jbis ta c'a'ep scotol yo' jech oyun ta stojol ti Cristoe,

<sup>9</sup>yo' jech jun co'nton jchi'uc. Ti jech oyun ta stojole, mi ja'uc ta sventa jlequilal cutsilal jtuc, mi ja'uc ta sventa mantal ti mu'yuc xa jcuchoj ti jmule. Yu'un laj jta ti jlequilal ta sventa ti c'ot ta co'nton ta xch'unel ti Cristoe. Ch'abal xa jcuchoj jmul ta stojol Dios ta sventa ti c'ot ta co'nton ta xch'unel ti Cristoe.

<sup>10</sup>Ti c'usi ta jc'ane, ac'o cojtiquin ti Cristoe, ca'iuc ta jtojol smuc'ul stsatsal ti cha'cuxie, ti co'oluc quich' jvocol jech c'u cha'al c'alal cham ti stuque,

<sup>11</sup>yo' jech ta jpat co'nton ti ta xicha'cuxi eque.

**Ac'biluc batel yipal ti bu to c'alal ti spajeb ta xc'ote**

<sup>12</sup>Mu yu'unuc cuchem xa cu'un ti jech ta xcale. Mu yu'unuc ta xcal ti jtaoj xa scotole. Ja'uc le'e, jpatoj co'nton ti ta xcac'be yipal ta stael batele, yu'un ba'yel laj staun ta iq'uel ti Cristo Jesuse.

<sup>13</sup>Ti jech jchi'il jbatique, mu yu'unuc ta xcal ti laj xa jta scotole. Yu'un ti c'usi ta jpase, ta jch'ay ta co'nton ti c'usi com ta patile. Yu'un ta xcac'be yipal ta stael batel ti c'usi mu'yuc to jtaoje.

<sup>14</sup>Yu'un ta jc'an ta xic'ot ti bu oy ti spajebe yo' jech ta xquich' ti jmoton ti jech ic'bilun yu'un Dios ti oy ta vinajele, ta sventa ti oyun ta stojol ti Cristo Jesuse.

<sup>15</sup>Jechuc ac'o jnoptic jcotoltic ti c'otem xa ta co'ntontic ta xch'unel ti Cajvaltique. Mi yan ti c'usi ta xanopic xtoque, Dios ta xayac'boxuc avilic.

<sup>16</sup>Ti c'u yepal laj xa jtatique, j'ech'eluc tsotsuc sc'oplal junuc co'ntontic cuxicutic batel xchi'uc.

<sup>17</sup>Jchi'iltac, pasic jech c'u cha'al c'u s'elan ta jpas ta xavilique. Tuc'ulano avilic lec ti buch'utic yacal ta spasel ti c'u s'elan laj cac'becutic yilique.

<sup>18</sup>Ep xa ta velta laj calboxuc ava'iic, ta ya'lel jsat ta jcha'alboxuc, ti yepal no'ox oy buch'utic ta scontrainic ti cham ta curus ti Cristoe.

<sup>19</sup>Ti jech ta spasiq, ch'ayel sq'uelojic batel, yu'un ja' xrioxinojic ti c'usitic lec ta xa'iique. Yu'un xcayet xa'i sbaic xchi'uc ti c'usi ac'o qu'exavuc xchi'uque. Yu'un ja' no'ox c'upil ta xa'iic ti c'usitic oy li' ta sba banomile.

<sup>20</sup>Ja'uc ti vo'otique, ja' cosilal jbanomiltic ti vinajele, yu'un jmalaojtic ta xtal ta vinajel ti Jcoltavanej Cajvaltuc Jesucristoe.

<sup>21</sup>Ti jech mu'yuc yutsil slequil ti jbec'tal jtacopaltique, ta xtal sjeltabotic yo' jech ta xquich'tic jbec'taltic jech c'u cha'al ti stuc ti jun yutsil slequil ta j'ech'ele. Ta xc'ot ta pasel un, ta sventa ti smuc'ul stsatsale, yu'un oy ta yoc ta sc'ob scotol ti c'usitic oye.

## Filipenses 4

### J'ech'eluc o muyubajanic ta stojol ti Cajvaltique

<sup>1</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta xcalboxuc ava'iic ti j'ech'eluc o junuc avo'ntonic ta stojol ti Cajvaltique, ti vo'oxuc c'uxoxuc ta co'ntone, ti oy ta co'nton ta jc'an ta jq'ueloxuc ca'ie, ti ximuyubaj avu'unique, ti c'otemoxuc ta jmoton ta xca'ie.

<sup>2</sup>Ta jc'anbe vocol ti Evodiae xchi'uc ti Síntiquee, co'oluc ti yo'ntonique, yu'un junic xa ta stojol ti Cajvaltique.

<sup>3</sup>Ti vo'ote, ti jech jchi'il jbatic ta abtele, avocoluc coltao ti cha'vo' antsetique. Yu'un ti stuquique laj spasic tsatsal ta scoltaelun ta yalel ti colebal lequil ach' c'ope, jmoj xchi'uc ti Clementee, xchi'uc ti yan jchi'iltac ta abtele. Yu'un ti stuquique, tsacal xa sbiic ta jpoc vun yu'un ti cuxlejale.

<sup>4</sup>Muyubajanic scotol c'ac'al ta stojol ti Cajvaltique. Xi ta jcha'alboxuc xtoque: j'ech'eluc o muyubajanic!

<sup>5</sup>Aq'uic ta ilel ti slequil yutsil avo'ntonic ta stojol scotol ti jnaclejetic ta banomile, yu'un nopol xa talel ti Cajvaltique.

<sup>6</sup>Mu xavulilan avo'ntonic yu'un ti c'usi ta xvul ta atojolique. Ac'beic ta yoc ta sc'ob ti Dios ti c'alal ta xac'opon xati'inique. C'anbeic, xchi'uc colaval, utic.

<sup>7</sup>Jech ti Diose ta xac'boxuc slamajemal yo'nton, yu'un jelavem yutsil, ti ja' mu sta yutsil snopbenal yu'un jun jnaclejetic ta banomile. Ti avich'ojbe ti slamajemal yo'ntone, mu'yuc c'usi xana', yu'un ta sventain avo'nton xchi'uc ti c'usi ta xanopique, yu'un oyoxuc ta stojol ti Cristo Jesuse.

#### **Ja'uc nopic scotol ti c'usi leque**

<sup>8</sup>Ti jech jchi'il jbatique, slajeb ti xi ta xcalboxuque: ja'uc nopic scotol ti bu ja melele, scotol ti bu ja' ich'bil ta muq'ue, scotol ti bu lec sc'oplale, scotol ti c'usi jun yutsile, scotol ti bu lec ta q'uelele, scotol ti c'usi lec sc'oplale. Nopic scotol ti c'usi lec ta alele, ti c'usi lec sc'oplal ta nopele.

<sup>9</sup>Pasic tsatsal ta spasel ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque, ti c'u s'elan laj jbijubtasoxuque, ti c'u s'elan laj ava'iic laj cale, ti c'u s'elan laj avilic laj jpase. Pasic jech, jech ti Diose ta xac'boxuc slamajemal yo'nton, ta xchi'inoxuc.

#### **Ti matanal ac'bat ti Pablo yu'un ti jch'unolajeletic ta Filipose**

<sup>10</sup>Ximuyubaj xa ta stojol ti Cajvaltique, ti laj acha'vulesicun ta avo'ntonique. Ti jech taje, mu yu'unuc ta xcal ti laj ach'ayicun ta avo'ntonique, ja' ti mu'yuc c'usi xavutic ta xtal acoltaicune.

<sup>11</sup>Mu yu'unuc ta xcalboxuc ava'iic ti ta jc'an coltaele, yu'un laj xa jchan ti ximuyubaj no'ox yu'un ti c'u yepal oy cu'une.

<sup>12</sup>Yu'un jna' lec c'u s'elan ti me'on mu'natile, ti c'usi oy ep x'ayan xtoque. Mi ta xivi'naj, mi noj jch'ut, mi oy c'usi x'ayan cu'un, mi mu'yuc, laj xa jchan ti c'usiuc no'ox ta xc'ot ta jtojole.

<sup>13</sup>Xu' cu'un scotol ta sventa Cristo, yu'un ja' ta xiyac'bun jtsatsal.

<sup>14</sup>Manchuc mi jech un, jun yutsil laj apasic yu'un laj acoltaicun c'alal oyun ta vocole.

<sup>15</sup>C'alal liloc' batel ta alumalic li' ta Macedoniae yo' ta xba cal ti colebal lequil ach' c'op ta yan partee, xana'ic lec ti mu'yuc yan jch'unolajeletic laj scoltaicune. Ja' no'ox ti vo'oxuc tsoboloxuc ta Filipose, laj atacbeicun talel ti coltael ta sventa ti laj ava'iic ti lequil ach' c'ope.

<sup>16</sup>C'alal oyun to ox ta Tesalónicae, laj ataquic batel jaycojuc ti c'usi ta xtun cu'une.

<sup>17</sup>Ti jech ta xcal taje, ma'uc ta jc'an ti oy c'usi ta xquich'e, ja' ta jc'an epajuc ti ac'ulejalic ta stojol ti Diose.

<sup>18</sup>Yu'un laj xa quich' scotol. Mu'yuc xa c'usi xal co'nton. Ti c'u yepal laj atacbeicun talel ta stojol ti Epafroditoe, xiloc' o lec xchi'uc, oy to com scomilal. Ti c'u yepal laj atacbeicun talele, co'ol smuil pom ta xich' chiq'uel ta stojol Dios ti lec ta xile.

<sup>19</sup>Ja' yu'un un, ti Dios cu'une ta xac'boxuc scotol ti c'usi ta xtun avu'unique, co'ol xchi'uc ti lequil c'ulejal ti oy ta stojol ti Cristo Jesuse.

<sup>20</sup>Ich'biluc ta muc' sbatel osil ti Jtotic Diose. Jechuc.

### **Sc'oplal ti slajeb chabanuque**

<sup>21</sup>Ta sventa ti Jesucristoe, chabanuc xavalbe ya'i scotol ti buch'u yu'untac ti Diose. Chabanuc xayalboxuc ti jchi'iltac li' jchi'inojane.

<sup>22</sup>Ja' jech xtoc chabanuc xayalboxuc ti buch'utic oyic ta sna ti ajvalil Romanoe. Chabanuc xayalboxuc scotol ti buch'u yu'untac Dios ti li' oyique.

<sup>23</sup>Ac'o sva'an sba ta atojol acotolic ti Cajvaltuc Jesucristoe. Jechuc.



## Colosenses

### Colosenses 1

#### Ti Pabloe ta sts'iba batel svun ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta Colosase

<sup>1</sup>Vu'un Pablo, loc' ayan ta yo'nton Dios ti jech jchoc'opune, ti tacbilun yu'un ti Jesucristoe. Jmoj xchi'uc ti jchi'il ta abtel Timoteoe,

<sup>2</sup>ta jts'ibaboxuc talel ti jvuncutic ta atojolic ti co'ol jchi'il jbatique, ti jun avo'ntonic ta stojol ti Cristoe, ti yu'unoxuc xa Dios ti li' nacaloxuc ta jteclum Colosase. Ac'o sva'an sba ta atojolic ti Jtotic Diose, xchi'uc ac'o yac'boxuc ti slamajemal yo'nton ta atojolique.

#### Ti Pabloe ta sc'opon Dios ta sventa ti jch'unolajeletique

<sup>3</sup>C'alal ta jtacutic ta c'oponel Dios ta aventaique, colaval, xcutcutic ono'ox ti Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>4</sup>Yu'un laj ca'i ac'oplalic ti c'otem o avo'ntonic ta xch'unel ti Cristo Jesuse, xchi'uc ti c'ux ta xava'iic scotol ti buch'utic ja' yu'untac ti Diose.

<sup>5</sup>Ti jech taje, yu'un apatoj avo'ntonic ta smalael ti oy c'usi q'uejbiloxuc ta vinajel ti ja' avu'unique, ti ja' o laj ava'iic c'alal lic ava'iic sc'oplal ti colebal lequil ach' c'ope.

<sup>6</sup>Ti lequil ach' c'op laj avich'ic albel taje, yacal ta slecubtasbe yo'ntonic ti jnaclejetic ta sjoylej banomile jech c'u cha'al c'ot ta pasel ta atojolic c'alal laj ava'iic syail xc'uxul yo'nton ti Diose, ti c'ot ta avo'ntonic ti ja' melele.

<sup>7</sup>Taje, yu'un ja' laj yac' ana'ic ti Epafras ti co'ol jchi'il jbatic xchi'uque, ti laj xchi'inuncutic ta abtele, ti jun yo'nton ta xtun yu'un ti Cristoe.

<sup>8</sup>Ja' laj yal ca'icutic ac'oplalic ti c'ux ta xava'i abaic ta sventa ti Ch'ul Espíritu ti oy ta atojolique.

<sup>9</sup>Ti c'alal jech laj ca'icutic ti ac'oplalique, jech o xal mu xquicita jbacutic ta sc'oponel ta sc'anbel Dios ti ac'o yac'boxuc avilic ti c'usi ta sc'ane, ti ac'o yac'boxuc ep ta tos abijilique, ti ac'o yac'boxuc sbijil ajol avo'ntonique.

<sup>10</sup>Yu'un ja' to jech xu' avu'unic ta spasel jech c'u cha'al ti buch'utic ja' yu'untac ti Cajvaltique, ti yacaloxuc ta spasel ti c'usi lec ta xile, ti yepal no'ox oy ep ta tos slequil yutsil avo'ntonic ta spasel ti c'usi leque, xchi'uc ta yojtiquinel ti Diose.

<sup>11</sup>Ta jc'anbecutic Dios ti ac'o yac'boxuc avipic ta sventa yutsil slequil ti smuc'ul stsatsale yo' jech oy smuc'ul avo'ntonic, yo' jech xamuyubajic ta xcuch avu'unic ti c'usiuc no'ox ta xc'ot ta atojolique,

<sup>12</sup>yo' jech xavalbeic no'ox vocol ti Jtotic Diose ti ta sventa stuc ti chapal xa c'oplaltic ta yich'el ti oy c'usi ta x'ac'batic ti buch'utic yu'untac ti oyic ta saquilal osile.

<sup>13</sup>Yu'un ti Diose laj spojotic loq'uel ta yoc ta sc'ob ti ic'al osil ti q'uelel ta jtojoltique. Laj xa yic'otic ochel ti bu ta xventainvan ti xc'uxubinbil Nich'one,



<sup>14</sup>ti ja' ta sventa laj jtatic pojel colele, xchi'uc laj jtatic ti ch'aybil c'ot ti jmultic yu'une.

### **Lec ta xquil jbatuc xchi'uc Dios ta sventa cham ti Cristoe**

<sup>15</sup>Ti mu xvinaj ta q'uelel ti Diose, tal yac' sba iluc ta sventa ti Xnich'one. Yu'un ti Xnich'one, oy xa ono'ox c'alal lic meltsajuc talel scotol ti c'usitic oye.

<sup>16</sup>Ta sventa Cristo, meltsaj yu'un Dios scotol ti c'usitic oy ta vinajele, ti c'usitic oy ta banomile, ti c'usitic xvinaj ta q'uelele, ti c'usitic mu xvinaj ta q'uelele. Scotol c'usitic mu xvinaj ta q'uelele jech c'u cha'al ti jpas-mantaletique, ti j'abteletique, ti buch'u tsots xu' yu'unique, scotol meltsaj yu'un Dios ta sventa ti Cristo yo' jech ta xtun yu'un ti stuque.

<sup>17</sup>C'alal mu'yuc to ox scotol ti c'usitic oye, oy xa ono'ox ti Cristoe. Ja' ta sventa stuc, lec ta xanav ta xbein scotol ti c'usitic oye.

<sup>18</sup>Ma'uc no'ox taj une, yu'un ti Cristoe ja' c'otem ta Banquilal yu'unic ti jch'unolajeletic ti vololic ta stojole. Ta sventa Cristo oy xcuxlejal ti jch'unolajeletique. Ja' jech xtoc ba'yel cha'cuxi yo' jech c'ot ta totil yu'un scotol.

<sup>19</sup>Scotol stalel yutsil ti Diose, loc' ayan ta yo'nton stuc ti yich'ojuc c'ot ti Cristoe,

<sup>20</sup>yu'un ta sventa Cristo, ti Diose lecub yo'nton xchi'uc scotol ti c'usitic oy li' ta banomile, ti oy ta vinajele, ta sventa ti laj smal xch'ich'el ta curus ti Cristoe.

<sup>21</sup>Ti ta vo'nee, jyanlumoxuc to ox, acontrainojic Dios ta avo'ntonic ta scoj ti naca chopol ti c'usi ta xapasique.

<sup>22</sup>Avi tana une, ch'abal xa amulic ta xayiloxuc ti Diose ta sventa ti laj yich' svocol ta sbec'tal stacopal c'alal cham ta curus ti Cristoe. Jech laj spas ti Diose yo' mu'yuc amulic, yo' oy alequil avutsilic ta xc'ot ava'an abaic ta stojol.

<sup>23</sup>Ti jech taj une, tsots sc'oplal j'ech'el c'otuc o ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique, ti ats'unoj lec ta avo'ntonic ti ta xacolic ta sventa ti colebal lequil ach' c'op ti laj ava'iique. Taje, ja' ti lequil ach' c'op ti buyuc no'ox ta xich' alel ta sjoylej banomile. Yu'un ta jcolta jba ta yalel ti vu'un Pabloune.

### **Ti Pabloe sbainoj ta sventainel ti jch'unolajeletique**

<sup>24</sup>Manchuc mi ta xquich' jvocol ta aventaic yo' jech lec oyoxuc ta sventa ti cabtele, mu'yuc c'usi xal ti co'nton yu'une, ximuyubaj xa yu'un. Yu'un ta sventa ti jech ta xquich' jvocol, ta sts'aquij cu'un ti quechel mac to svocol ti Cristo ta sventa ti jch'unolajeletic ti vololic ta stojole.

<sup>25</sup>Yu'un ja' cabtel laj yac'bun Dios yo' jech ta xitun yu'un ti jch'unolajeletique yo' jech lec oyoxuc, yu'un jamal que jti' ta yalel ti sc'op Diose,

<sup>26</sup>ti xcaltique, ja' ti c'usi mu'yuc to ox vinajem talel sc'oplal ta vo'nee, ti oy xa sjaylajun-chopal laj ech'uc ti jnaclejetic ta banomil ti mu'yuc laj svinajes ti Diose. Avi tana une, laj xa yac'be sna' ta yojtiquinel ti buch'utic ja' yu'untaque.



<sup>27</sup>Ti stuquique ac'bat sna'ic yu'un Dios ti c'usi mucul to ox ti c'otem ta sventa yutsil sc'ulejal ti muc'tiquil lum jyanlumetique, ti ja' tey xa oy ta avo'ntonic ti Cristoe, ti ja' ta sventa amalojic ti c'usi toj jun yutsil ta to xataique.

<sup>28</sup>Ti jech ac'bil jbijilcutique, yacaluncutic ta yalbel sc'oplal ti Cristoe, ta sventa atojbtaselic achanubtaselic acotolic yo' jech ta xava'ibeic ti smelole, yo' mu'yuc c'usi quechel macal avu'unic ta xc'ot jva'anoxuc ta stojol ti Cristoe.

<sup>29</sup>Ja' ta sventa ti jech yacal ta xi'abteje, ti jpasoj tsatsal ta yabtelanel ta sventa smuc'ul tsatsal ti Cristo ti ta xiyac'bune.

## Colosenses 2

<sup>1</sup>Sc'an xana'ic ti jpasoj ono'ox tsatsal ta atojolic yo' lec oyoxuque, xchi'uc ta sventa ti c'u yepal oyic ta Laodiceae, xchi'uc ti c'u yepal mu to xiyojtiquinique.

<sup>2</sup>Jpasoj tsatsal yo' oyuc yip ti yo'ntonique, ti co'oluc c'ux ta xa'i sbaique, ti jamaluc lec ti sba satique, yo' jech ta xojtiquinic lec smelol ti c'usi mucul to ox yu'un ti Diose, ti c'alal ja' sc'oplal ti Cristoe.

<sup>3</sup>Yu'un ja' no'ox ta sventa Cristo ti ta jtatic ta yojtiquinel sbijil snopbenal ti Diose.

<sup>4</sup>Ti jech ta xcalboxuc taje, yo' jech mu xalajic ta lo'lael yu'un ti buch'utic jun xa yutsil ti ye sti' xchi'uc sc'op ya'yele.

<sup>5</sup>Ac'o mi mu'yuc va'alun ta atojolic, oyoxuc ono'ox ta co'nton. Ximuyubaj xa avu'unic ti jmoj avo'ntonique, xchi'uc ti jun avo'ntonic c'otem ta xch'unel avu'unic ti Cristoe.

<sup>6</sup>Jech o xal un, jechuc me cuxianic batel jech c'u cha'al c'alal c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltuc Jesucristoe, ti c'otemoxuc xa ta yu'untaque.

<sup>7</sup>Ti jech c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele, j'ech'eluc ts'unano avo'ntonic ta stojol ti Cristo jech c'u cha'al laj avich'ic chanubtasele, xchi'uc mu xavicta abaic ta yalbel vocol ti Diose.

### Ach' cuxlejal ta sventa Cristo

<sup>8</sup>Xi ta xcalboxuc ava'iique: bijanic me, mu me xavac' abaic ta lo'lael ta stojol ti buch'utic ja' xa melec ya'yel ti c'usi ta xalique. Yu'un ti stuquique ma'uc ta xalbeic sc'oplal ti Cristoe. Yu'un ja' no'ox ta xalic ti c'u s'elan liquem yu'unic ti jnaclejetic ta banomile, naca no'ox snopben viniquetic.

<sup>9</sup>Yu'un scotol stalel ti Diose oy ta stojol ti Cristoe.

<sup>10</sup>Ti jech junoxuc xchi'uc ti Cristoe, noj ta atojolalic slequilal yutsilal ti Diose. Yu'un ti stuque ta spas ta mantal scotol ti buch'u tsots xu' yu'unic ti mu xvinaj ta q'uelele xchi'uc ti j'abteletique.

<sup>11</sup>Ti jech junoxuc xchi'uc ti Cristoe, avich'ojic c'ot ti circuncisione, ti mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ta xich' setel ti abec'tal atacopalique. Ti circuncisión laj avich'ique, lac'otic ta pojel colel yu'un ti amulique xchi'uc ti c'usi mu'yuc smelol ta xapasique, ti ja' sbainoj c'ot ti Cristoe.



<sup>12</sup>Yu'un c'alal laj avich'ic vo'e, jmoj laj avich'ic muquel xchi'uc ti Cristoe, xchi'uc jmoj lacha'cuxiic. Yu'un c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti oy smuc'ul stsatsal ti Dios ti laj xcha'cuxes ti Cristoe.

<sup>13</sup>Ta vo'ne ti vo'oxuque chamemoxuc ta sba ta sat ti Diose ta scoj ti amulique, yu'un mu'yuc avich'o'jic ti circuncisione. Avi tana li' une, ti Diose laj xa yac'boxuc acuxlejalic jmoj xchi'uc ti Cristoe, yu'un laj xa ataic ti ch'aybil c'ot ti amulique.

<sup>14</sup>Ti Diose laj xa stub quiltic ti oy sc'oplal ta jtojtic ta scoj ti mu xc'ot ta xch'unel cu'untic ti mantaletique, yu'un ja' o laj stub quiltic c'alal jipil ta curus cham ti Cristoe.

<sup>15</sup>C'alal cham ta curus ti Cristoe, tsalbil c'otic scotol ti buch'u tsots xu' yu'unic ti mu xvinaj ta q'uelele. Ja' aq'ueic ta q'uexlal ti mu'yuc xa bu c'alal xu' yu'unique. Ic'bil batic jech c'u cha'al junuc jchuqueletic c'alal jech tsalbil c'otique.

### **Ti tsots sc'oplale, ac'o asatic ta sa'el ti c'usitic sventa vinajele**

<sup>16</sup>Jech un cha'e, laj ta alel ma' ti oy buch'u junucal ta xa sna'leot ti buch'u tsots sc'oplal ta xa'i ti c'usi ta xavuch'ique, ti c'usi ta xave'ique, sc'oplal xchabiel ti q'uline, ti ach' ue, sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale.

<sup>17</sup>Scotol taje, naca svinajeb ti oy Buch'u ta xvul ta loq'uele, ja' sc'oplal ti Cristoe.

<sup>18</sup>Mu aq'uelojuc ta spoj amotonic ti buch'utic biq'uit yac'oj sbaic yilele, ti ja' no'ox yich'o'jic ta muc' ti ánjeletique, ti stic' xa sbaic ta yalel ti oy c'usi ta xilic ta xvaichique, ti stoyoj xa sbaic xchi'uquic ti stuc no'ox oy sbijilique.

<sup>19</sup>Yu'un ti stuquique mu junucuc xchi'uc ti Cristoe, ti c'alal ja' c'otem ta banquialal cu'untique, ti c'alal ja' ta xists'itesotique, ti c'alal ja' ta xismalq'uinotique, ti c'alal ja' ta xispasotic ta jun jech c'u cha'al snopoj ono'ox ti Diose.

<sup>20</sup>Ti vo'oxuque jmoj lachamic xchi'uc ti Cristoe. Laj sc'oplal, ech' avu'unic ta snopilanel jech c'u cha'al ta snop ti jnaclejetique. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti avac'ojbeic yipal ta snopel jech c'u cha'al ta snopic ti jnaclejetic ta banomile?

<sup>21</sup>Yu'un ta xach'unic ti xi ta xalic jech c'u cha'al li'e: “Mu xapiquic le'e. Mu xalajesic le'e. Mu xatsaquic le'e.”

<sup>22</sup>Scotol taje, naca smantal snopben no'ox jnaclejetic ta banomil ti ta x'ech' ta xlaj sc'oplale.

<sup>23</sup>Ta melel, oy sbijil ya'yel ti c'usi ta xalique, yu'un ta sujvan ta yich'el ta muc' ti c'usi xch'unojique. Yu'un ta snijan sbaic, ta xac'be yich' svocol ti sbec'talique. Ja'uc scotol taje, mu xlecub yu'un ti xchopolal o'ntonale.

### **Colosenses 3**

<sup>1</sup>Ja' yu'un un, ti vo'oxuque, ti jmoj lacha'cuxesatic xchi'uc ti Cristoe, ja' batuc avo'nton ta sa'el ti c'usi ja' sventa vinajel ti bu chotol ti Cristo ta sts'el sbats'i c'ob ti Diose.

<sup>2</sup>Ja' nopic ti c'usi ja' sventa vinajele. Lajuc sc'oplal ta snopel ti c'usi ja' no'ox sventa banomile.



<sup>3</sup>Ti jech lachamic xae, tana le' une, nac'al q'uejel xa ti acuxlejalic xchi'uc Cristo ta stojol ti Diose.

<sup>4</sup>Yu'un ja' xa c'otem ta acuxlejalic ti Cristoe. C'alal ta xcha'sut talele, jmoj ta xavinajic xchi'uc ti jun avutsilal alequilique.

**Sc'oplal ti poco' cuxlejale xchi'uc ti ach' cuxlejale**

<sup>5</sup>Jech un cha'e, j'ech'el tubuc chamuc ta avo'ntonic scotol ti naca sventa sba banomile, ti mulivajele, ti mu'yuc smelol ta q'uelele, ti c'usi ta soquesvane, ti sc'upijel o'ntonale, ti c'usi chopol ta nopele, ta yu'ninel ti c'usi ma'uc avu'unique, (taje, ja' co'ol xchi'uc ta xrioxinel ti c'usi meltsanbil ta c'abale).

<sup>6</sup>Ta scoj ti jech taj une, ta xtacbatic talel tsots tsitsel yu'un Dios ta stojol ti buch'utic mu xch'unique.

<sup>7</sup>Yu'un jech to ox laj apasic ta vo'ne ti vo'oxuque.

<sup>8</sup>Avi tana le' une, xi s'elan ti lajuc sc'oplal ta atojolique: ti xa'iletique, ti oy no'ox sc'ac'al avo'ntonique, ti ta xasa'be aba amulique, ti jeche' no'ox ta xatsacvanic ta c'ope, ti c'usitic mu stac' ael ta xloc' ta aveique.

<sup>9</sup>Ictaic ti jut c'op ta jujun tale, yu'un laj xa ajip laj xa atenic comel ti c'u s'elan to ox ta spas ti apoco' cuxlejalic ti mu'yuc c'usi lec laj apasic talel yu'une.

<sup>10</sup>Yu'un xi s'elan lac'otic xae: laj xa ac'u'inic ti ach' cuxlejale, ti yacal ta x'ach'ub batel ta stael jech c'u cha'al stalel ti Dios ti j'ac'-ch'ulelal xcuxlejaj avu'unique, xchi'uc ta yojtiquinel batel ti c'u s'elan ti stuque.

<sup>11</sup>Ma'uc xa tsots sc'oplal mi israel mi ma'uc, mi yich'oj circuncisión mi mu'yuc, mi jyanlum, mi mu'yuc chanubtasbil, mi mosovil mi ma'uc. Yu'un ja' tsots sc'oplal ti oyotic ta stojol Cristo ti ta sventainotic jcotoltique.

<sup>12</sup>Yu'un ti Diose ta xasc'uxubinoxuc, laj st'ujoxuc yo' jech ta xac'otic ta yu'untac. Oyuc ta atojolic ti yutsil slequil avo'ntonique, ti biq'uit ta xavac' abaique, ti lecuc ti ac'opojelique, ti oy smuc'ul avo'ntonique.

<sup>13</sup>Ts'icbo abaic ta jujun tal, ch'aybo smul mi oy buch'u jelav ta atojolique. Jech c'u cha'al laj xch'ayboxuc amulic ti Cristoe, jechuc xapasic ti vo'oxuque.

<sup>14</sup>Ti tsots sc'oplal ta j'ech'ele, oyuc syail xc'uxul avo'ntonic, yu'un ja' yip c'op ti jech jun avo'nton acotolique.

<sup>15</sup>Oyuc ta atojolic slamajemal yo'nton ti Cristoe, yu'un ja' jech oy ta yo'nton ti Dios ti laj yic'oxuc ta stojole yo' jun ta xacomis. Colaval, utic ti Diose.

<sup>16</sup>Oyuc ta avo'ntonic sc'opojel ti Cristoe. Chanubtasabaic. Tsatsubtasbo aba avo'ntonic ta jujun tal yu'un scotol ti abijilique. Colaval, xavutic Dios ta avo'ntonic ti jech ta xaq'uejinic yu'un ti sc'op Diose, yu'un ti sq'uejoj Diose.

<sup>17</sup>C'usiuc no'ox ti ta xapasique, xchi'uc ti c'usi ta xavalique, pasic ta sventa ti Cajvaltic Jesuse. Colaval, utic ti Jtotic Dios ta sventa ti Jesuse.

### **Tsots sc'oplal ti jechuc ac'o spasic ti jch'unolajeletique**

- <sup>18</sup>Antsetic ti nupul ts'acaloxuque, co'oluc me avo'ntonic xchi'uc ti anup achi'ilique, yu'un ja' jech sc'an xapasic ti vo'oxuc avich'ojic ta muc' ti Cajvaltique.
- <sup>19</sup>Viniquetic ti nupul ts'acaloxuque, c'ux xava'iic ti anup achi'ile. Ma'uc xapasic ti xc'aq'uet xa aveic ta stojole.
- <sup>20</sup>Alab nich'nabiletic, ch'unbeic scotol smantal ti atot ame'ique, yu'un mi jech ta xapasique, lec ta xayil ti Cajvaltique.
- <sup>21</sup>Totil me'iletic, ma'uc me xapas ti xc'aq'uet xa aveic ta stojol ti avalab anich'nabique yo' mu soc yo'nton avu'unic.
- <sup>22</sup>Mosoviletic, ch'unbeic scotol smantal ti avajvalic li' ta banomile. Mu ja'uc no'ox lec ta xach'unic yilel ti c'alal sq'uelojoxuque. Pasic ta sjunul avo'ntonic ti axi'taojic ti Diose.
- <sup>23</sup>C'usiuc no'ox ta xapasique, pasic ta slequilal yutsilal avo'ntonic ti co'oluc s'elan ja' avac'oj abaic ta tunel yu'un ti Cajvaltique, ti ma'uc no'ox ta xatun yu'un ti jnaclejetic ta banomile.
- <sup>24</sup>Yu'un xana'ic lec ti c'alal ta xa'ac'bat amotonic yu'un ti Cajvaltique, ja' arextoic. Yu'un avac'oj abaic ta tunel yu'un ti Cristoe, ti ja' Avajvalic ta melele.
- <sup>25</sup>Yu'un ti buch'u chopol c'usi ta spasiq, ta x'ac'batic stojic yu'un Dios ti c'usi xa laj spasiq. Yu'un mu jeltosuc yo'nton ti c'usi ta spas ta stojol ti jnaclejetic ta banomile.

### **Colosenses 4**

- <sup>1</sup>Ti vo'oxuque, ajvaliletic, oyuc slequilal avo'ntonic, oyuc arazonic ta stojol ti amosovique. Vuleso ta avo'ntonic xtoc ti oy jun Avajvalic avu'unic ti oy ta vinajele.
- <sup>2</sup>Mu xavicta abaic ta c'opojel ti'inel. Viq'uuluc lec asatic. xchi'uc colaval, utic ti Diose.
- <sup>3</sup>C'oponic Dios ta jtojolcutic yo' jech ti Cajvaltique ta sjam batel jbe ta yalel ti lequil ach' c'op yu'une, sc'oplal ti Jesucristo ti mucul to oxe. Yu'un ja' ta sventa ti li' tiq'uulun ta chuquele.
- <sup>4</sup>C'opojanic ti'inanic yo' jech jamal ta xcal sc'oplal ti Cristo jech c'u cha'al yacalun ta spasele.
- <sup>5</sup>Bijanic yu'un ti ma'uc jch'unolajeletique, ti ma'ucuc no'ox jech' ta x'ech' avu'unic ti jujun c'ac'ale.
- <sup>6</sup>Ti c'usi ta xavalique, lecuc ta a'yiel, oyuc yutsil. Sc'an xana'ic c'u s'elan ta xatac'avic ta jujun tal.

### **Sc'oplal ti slajeb chabanuque**

- <sup>7</sup>Ti jchi'iltic ta abtel Tíquico ti lec xquiltique, ti ja' cajcoltaobba ti jmoj ta xituncutic yu'un ti Cajvaltique, ja' ta xalboxuc ava'iic c'u s'elan ta xbat ti jc'oplale.

<sup>8</sup>Ti jech taj une, ta jtac talel ta atojolic yo' jech ta xal ava'iic c'u j'elancutic, yo' ta stsatsubtas avo'ntonic.

<sup>9</sup>Ta xchi'in talel xtoc ti jchi'iltic ta abtel Onésimo ti lec xquil jbatic xchi'uque, ti jun yo'ntone, ti ja' jun avinquilelique. Ja' ta xayalboxuc ava'iic ti c'usi yacal ta xc'ot ta pasel li'e.

<sup>10</sup>Ti jchi'il ta chuquel Aristarcoe, chabanuc xayalboxuc. Chabanuc xayalboxuc ti Marcos xtoque, ti ja' xnich'on sjuntot ti Bernabee. Mi xc'ot ta atojolic ti Marcose, calojboxuc xa ono'ox ava'iic c'usi xu' ta xapasic, ich'ic ta muc'.

<sup>11</sup>Chabanuc xayalboxuc ti Jesuse, Justo ti yan sbi xtoque. Ta scotol ti jch'unolajel israele, ja' no'ox jech yepal ta scoltaicun ta yabtelanel ti ventainel yu'un ti Diose, yu'un ja' jpatoj co'nton yu'unic.

<sup>12</sup>Chabanuc xayalboxuc ti Epafrase, ti ja' jun achi'ilic ta xtun yu'un ti Cristoe. Ti stuque ta ono'ox sc'opon Dios ta atojolic yo' jech jun avo'ntonic, yo' jech avac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi ta sc'an yo'nton ti Diose.

<sup>13</sup>Vu'un rexticoun, quiloj lec ti ta ono'ox svul yo'nton ta atojolic ti Epafrase, xchi'uc ti buch'u oyic ta jteclum Laodiceae, ti oyic ta Hierápolise.

<sup>14</sup>Chabanuc xayalboxuc ti jpoxtavanej Lucase, ti mu jipbaj tenbaj ta o'ntonal ta xca'itique, xchi'uc xtoc ti Demase.

<sup>15</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti jchi'iltic oyic ta Laodiceae. Ja' jech xtoc chabanuc xavalbe ti Nínfase xchi'uc ti jch'unolajeletic ta stsob sbaic ta snae.

<sup>16</sup>C'alal mi laj aq'uelic ti jvun li'e, ts'acal to un, taquic batel ta Laodicea yo' jech ta sq'uelic ti jch'unolajeletic teye. Ja' jech xtoc, q'uelic ec ti jvun ta xlic talel ta Laodiceae.

<sup>17</sup>Xi xavalbeic ya'i ti Arquipoe: “Tuc'ulano la me lec ti avabtel la'ac'bat yu'un ti Cajvaltique.”

<sup>18</sup>Vu'un Pablo, ta jc'ob jtuc laj jts'ibaboxuc talel ti chabanucoxuque. Mu xach'ay ta avo'ntonic ti tiq'uilun ta chuquele. Ac'o sva'an sba ti Dios ta atojolique. Jechuc.



## 1 Tesalonicenses

### 1 Tesalonicenses 1

**Ti Pabloe xchi'uc ti xchi'iltaque ta sts'ibaic batel svunic ta stojol ti jch'unolajeletic oyic ta Tesalónicae**

<sup>1</sup>Vu'un Pablo xchi'uc ti Silvanoe, xchi'uc ti Timoteoe, ta jts'ibaboxuc talel ti jvuncutic ta atojolic ti jch'unolajeloxuc oyoxuc ta jteclum Tesalónicae, ti oyoxuc ta stojol ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o sva'an sba ta atojolic ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc slamajemal yo'nton ta atojolic.

**Ti jch'unolajeletic oyic ta Tesalónicae ta xaqu'uc ta ilel ti c'u s'elan c'otem ta yo'ntonic ta xch'unele**

<sup>2</sup>C'alal ta xavul ta co'ntoncutic acotolique, colaval xichicutic ta stojol Dios c'alal ta xic'opoj xiti'incutique.

<sup>3</sup>Ta sba ta sat ti Jtotic Dios cu'untique, j'ech'el mi ja'uc xach'ay ta co'ntoncutic c'alal ta xvul ta jolcutic ti c'ot no'ox ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique, ti ta syail xc'uxul avo'ntonic laj avac' abaic ta tunele, ti tsots ava'anoj abaique manchuc mi oy ti vocol ta atojolic ta sventa ti amalaojic ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>4</sup>Ti jech jchi'il jbatique, c'ux ta xa'ioxuc ti Diose. Jna'cutic lec ti ja' laj st'ujoxuc ti stuque.

<sup>5</sup>Yu'un c'alal laj calboxuc ava'iic ti colebal lequil ach' c'ope, ma'uc ti naca xivulvuncutic ta atojolique, yu'un ja' smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritu lic abtejuc ta atojolique, ti j'ech'el c'ot ta avo'ntonic ti ja' melez laj ava'iique. Xana'ic lec ti laj jtuc'ulan jbacutic ta atojolic yo' jech lec oyoxuc.

<sup>6</sup>Jech ti vo'oxuque laj achan co'ntoncutic xchi'uc laj achanbeic yo'nton ti Cajvaltique. Manchuc mi yepal no'ox ti avocolique, xamuyubajic no'ox ta sventa ti laj yac'boxuc avipic ti Ch'ul Espíritue.

<sup>7</sup>Ti jech cuch avu'unic ti avocolique, laj avac'beic yilic ti jch'unolajeletic ti oyic ta yosilal Macedoniae xchi'uc ti oyic ta Acayae, ti jechuc cuchuc yu'unic ti svocolique.

<sup>8</sup>Vo'oxuc ta aventaic ti ma'uc no'ox ta Macedonia ti ta Acaya puc batel avu'unic ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe, yu'un buyuc no'ox puc batel avu'unic, xchi'uc buyuc no'ox a'yinbil ac'oplalic ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Diose, ti ma'uc xa tsots ta xcalcutic ti ac'oplalique.

<sup>9</sup>Yu'un ja' stuquic ta xalic ti ay calcutic ava'iic ti lequil ach' c'op ta atojolique, xchi'uc ta xalic ti laj avich'uncutic ta muqu'e. Ta xalic xtoc ti laj xa avictaic comel ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale yo' jech laj xa avac' abaic ta tunel yu'un ti bats'i cuxul Diose.

<sup>10</sup>Ta xalic xtoc ti amalaojic ta xcha'sut talel ta vinajel ti Jesuse, ti ja' Xnich'on Diose, ti Buch'u cha'cuxesat yu'un ti Diose, ti Jpojvanej cu'untic yo' mu xquich'tic ti tsots tsitsel ti ta to xtale.



## 1 Tesalonicenses 2

### Sc'oplal yabtel ti Pablo ta Tesalónica

- <sup>1</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatique, xana'ic lec atuquic ti mu ta jech'euc no'ox li'aycutic ta atojolic.
- <sup>2</sup>Manchuc mi quich'ojcutic talel jvocolcutic ta ilbajinel ta jteclum Filipose, xana'ic lec ti ja' laj scoltauncutic ti Diose, yu'un laj yac'bun quipcutic ta yalbeloxuc ava'iic ti lequil ach' c'ope manchuc mi ep ti contrainele.
- <sup>3</sup>Yu'un jna'cutic lec ti mu'yuc ch'ayemuncutic ta be ti c'usi laj calcutic ava'iique, mi ja'uc laj jc'oponoxuc ta xchopolal co'ntoncutic, mi ja'uc oy ta co'ntoncutic ta jlo'laoxuc.
- <sup>4</sup>Yu'un ti Diose lec laj yiluncutic, laj yac' jbaincutic ta yalbel sc'oplal ti colebal lequil ach' c'ope, co'ol jech c'u cha'al laj calcutic ava'iique. Yu'un ma'uc laj jc'ancutic ti lecuc xi'ilatcutic yu'un ti jnaclejetic ta banomile. Ja' laj jc'ancutic ti lec xi'ilatcutic yu'un ti Diose, ti ja' yiloj ti co'ntoncutique.
- <sup>5</sup>Xana'ic lec ti mu yu'unuc jun xa yutsil ti que jti'cutic laj jpas jbacutic ta atojolique, ti xtal no'ox ta jolcutic ta yalel c'usi c'opetic yo' ta jloq'uescutic ti ataq'uinique. Ja' rextico stuc ti Diose.
- <sup>6</sup>Yu'un xi s'elan laj jpas jbacutic ti ma'uc laj jsa'cutic ti ich'biluncutic xa ta muc' yu'un junuque: mi ja'uc ti vo'oxuque, mi ja'uc ti yane. Xu' nan ta xcac'cutic avocolic ta yac'beluncutic ti c'usi ta xtun cu'uncutic jechuque, ti jech tacbiluncutic yu'un ti Cristoe. Ja'uc le'e, mu jechuc laj jpascutic.
- <sup>7</sup>Yu'un ja' no'ox laj jc'uxubinoxuc jech c'u cha'al ti me'il ta sts'itesel ta xc'uxubinel ti yalabe.
- <sup>8</sup>Ti jech toj ech'em c'uxoxuc ta co'ntoncutique, ma'uc no'ox laj calcutic ava'iic ti sc'op Diose, yu'un laj jip laj jten ti jcuxlejcutic ta aventaic yo' lec oyoxuque, yu'un mu tuch'bajoxuc ta co'ntoncutic.
- <sup>9</sup>Ti co'ol jchi'il jbatique, xana'ic lec ti laj jpascutic tsatsal ta abtel yo' jech ta jta ti jve'elcutic ti jech li' cuxuluncutique. Yu'un c'ac'al ac'ubal li'abtejcutic yo' jech mu'yuc buch'u junucal avu'unic ta xisbainuncutic c'alal laj calcutic ava'iic ti sc'op Diose.
- <sup>10</sup>Vo'oxuc rexticooxuc, rextico xtoc ti Diose ti laj jtuc'ulan jbacutic lec ta atojolic ti vo'oxuc jch'unolajeloxuque yo' jech mu'yuc buch'u xisa'bun ti jmulcutique.
- <sup>11</sup>Xana'ic lec xtoc ti laj jtsatsubtas laj jmuq'uibtas ti avo'ntonique jech c'u cha'al ta spas ti totil ta stojol ti xnich'nabe.
- <sup>12</sup>Yu'un ic'biloxuc ochel yu'un Dios ti bu ta xventainvane xchi'uc ta yich'bel ti slequil yutsilale. Jech o xal laj jc'ubanboxuc ti jechuc me xapasic jech c'u cha'al ti buch'utic ja' yu'untaque.



<sup>13</sup>Ti jech taj une, mu xquicta jbacutic ta yalbel vocol ti Diose, yu'un c'alal laj ava'iic ti sc'op Diose, ma'uc naca no'ox sc'op viniquetic laj ava'iic, ja' sc'op Dios laj ava'iic. Melel, ja' ono'ox sc'op Dios abtej ta atojolic ti c'ot ta avo'ntonic ta xch'unele.

<sup>14</sup>C'alal laj avich'ic ilbajinel yu'un ti avinquilelique, Jchi'iltac, jech c'ot ta atojolic jech c'u cha'al ti buch'utic c'otemic ta yu'untac Dios ti oyic ta Judeae, ti ja' yu'untac ti Cristo Jesuse, yu'un laj yich'ic ilbajinel ec yu'un ti xchi'iltac ja' ti israeletique.

<sup>15</sup>Ti israeletique ja'ic laj smilic ti Cajvaltic Jesuse, xchi'uc laj smilbeic ti yaj'alc'optaque, xchi'uc laj snutsuncutic loq'uel ec. Mu lecuc x'ileic yu'un ti Diose. Yu'un scontrainojic scotol ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>16</sup>C'alal ta jc'an xcalbecutic ya'iic sc'op Dios ti jyanlumetic yo' jech ta sta ti scolelique, jech ti israeletique mu xac' xcalcutic. Ti jech taje, yacal xa ta toyel ti smulique. Ti muc'ul tsitsel yu'un ti Diose oy xa ta stojolic avi tana le' une.

### **Ti Pabloe oy ta yo'nton ta svu'lan ya'i ti jch'unolajeletic ta Tesalónicae**

<sup>17</sup>Manchuc mi oy bu laj jch'ac jbatic c'uc sjaliluc ti mu'yuc xquilbe jba satique, Jchi'iltac, oyoxuc ono'ox ta co'ntoncutic ta jc'an xtal jq'ueloxuc ca'icutic.

<sup>18</sup>Jech co'ntoncutic ti ta xtal jq'uelotcutique. Yu'un ti vu'un Pabloune ep ta velta ti jech laj cac' persae. Ja'uc ti c'alal jech ta jnop ti jujucuje, laj smacuncutic ta be ti pucuje

<sup>19</sup>¿C'usi ti spatobil co'ntoncutic un cha'e, ti smuyubajel ti co'ntoncutique, ti matanal ti ximuyubaj ta xquich'cutique? Ja' ti vo'oxuc c'alal ta xcha'sut talel ti Jesucristoe.

<sup>20</sup>Melel, ti vo'oxuque ja' ti spatobil co'ntoncutique xchi'uc ti smuyubajel co'ntoncutique.

## **1 Tesalonicenses 3**

<sup>1</sup>Va'i un, c'alal mu xa ts'icbaj xca'icutique, laj jnopcutic ta xicom jtucutic ta jteclum Atenas.

<sup>2</sup>Laj jtaccutic talel ta sq'ueleloxuc ti jchi'il Timoteoe, yu'un ja' yajtunel Dios ti jmoj ta xi'abtejcutic ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe. Laj jtaccutic talel ta atojolic yo' jech ta stsatsubtas avo'ntonic ti j'ech'el c'otuc ta avo'ntonic ta xch'unel ti Jesucristoe,

<sup>3</sup>yo' jech mu'yuc buch'u junucal xchibaj avu'unic yu'un ti vocole. Ta sventa taje, xana'ic lec ti ta ono'ox xquich' jvocoltic yu'une.

<sup>4</sup>Yu'un c'alal oyuncutic to ox ta atojolique, jech ono'ox laj calboxuc ava'iic ti ta ono'ox xquich' jvocolic. Jech ono'ox c'ot ta pasel ta atojolic jech c'u cha'al laj calboxuque, xana'ic xa un.

<sup>5</sup>Ti jech mu xa ts'icbaj ta xca'i ti c'u a'elanique, jech o xal laj jtac ta jaq'uel mi c'otem to ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique, yu'un lixi' mi oy bu laj sujoxuc ta spasel chopol ti pucuje, ti jeche no'ox mu'yuc c'usi tun o ti cabtelcutic ta atojolique.

<sup>6</sup>Avi tana un, ti Timoteoe vul xa ta jtojolcutic ti ay ta atojolic ta Tesalónicae, ti jun yutsil ti c'op yich'oj talele. Laj yal ca'icutic ti staoj yav c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti

Cajvaltique, ti oy syail xc'uxul avo'ntonique. Laj yal ca'icutic ti oyuncutic ono'ox ta avo'ntontique. Laj yal ca'icutic ti ta xac'an ta xaq'uel ava'i ti jsatcutic jech c'u cha'al ti vu'uncutic ta jc'an ta jq'uel ca'icutic ti asatique.

<sup>7</sup>Ti jech taj une, Jchi'iltac, laj to avaq'uic spatobil co'ntoncutic c'alal laj ca'icutic ti staoj yav c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique c'alal ja' o oyuncutic ta vocole.

<sup>8</sup>Xcuxet to batel ti banomil ta j'ech'el laj ca'icutic ti staoj yav jun avo'ntonic ta stojol ti Cajvaltique.

<sup>9</sup>Ti jech taj une, ¿mi yu'un la xlah ta albel vocol ti Dios cu'untic ta aventaic ti ximuyubajcutic ta j'ech'el ta stojole?

<sup>10</sup>Yu'un c'ac'al ac'ubal xivocoletcutic ta stojol ti Diose, ti ac'o yac' ye sti' stuc yo' jech ti vu'uncutic ta xbat jq'uelotcutique, xchi'uc ta yalbeloxuc ava'iic ti c'usi to sc'an yo' ta xc'ot lec ta ch'unel avu'unique.

<sup>11</sup>Yu'un oy ta co'ntoncutic ac'o xiscoltauncutic stuc ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltique Jesucristoe yo' jech xtal jvu'lanoxuc.

<sup>12</sup>Ja'uc stuc ti Cajvaltique ac'o yepajes ta avo'ntonic ti c'uxuc xava'i abaique, xchi'uc ti c'uxuc xava'iic ti yan jnaclejetic jech c'u cha'al ti c'uxoxuc ta co'ntoncutique.

<sup>13</sup>Ti stuque ac'o yac'boxuc yip avo'ntonic yo' mu'yuc c'usi quechel mac avu'unic, yo' mu'yuc amulic ta xc'ot ava'an abaic ta stojol ti Jtotic Dios cu'untique c'alal ta xcha'sut talel ti Cajvaltique Jesucristoe xchi'uc ti yu'untaque.

## 1 Tesalonicenses 4

### Ti cuxlejal lec ta xil ti Diose

<sup>1</sup>Avi tana li' une, Jchi'iltac, ta sventa ti Cajvaltique Jesuse, xi s'elan ta jc'ubanboxuc ta sc'anbeloxuc vocol ta atojolic jech c'u cha'al li'e: Jech c'u cha'al yacaloxuc ta spasel avi tana le'e, jechuc me staojuc yav xapasic jech c'u cha'al laj cac' avilique yo' jech ta xataic ti lec xayiloxuc ti Diose.

<sup>2</sup>Ti vo'oxuque xana'ic lec scotol c'u s'elan laj jtojobtasoxuc ta sventa ti Cajvaltique Jesuse.

<sup>3</sup>Ti c'usi ta sc'an ti Dios ta xapasique, ja' ti junuc avo'ntonic tunanic yu'une, ti mu'yucuc buch'u xmulivaje.

<sup>4</sup>Ti jujunoxuque, nopic lec ti c'u s'elan ta xacuxiic ta xchi'inel ti avajnilique, ti ya'iuc ti ich'biluc ta muc' avu'unique, ti oyuc stuq'uil ajolic ta stojole.

<sup>5</sup>Mu xavac'be aba avocolic yu'un ti xchopolal sc'upijel avo'ntonique jech c'u cha'al ta spasic ti jnaclejetic ta banomil ti buch'utic nom oyic ta stojol ti Diose.

<sup>6</sup>Mu me junuc oy buch'u yochel ta soquesel ta syanjiesbel smelol ti va'i yelanil ti c'op ta yac'bel svocol ti xchi'ile. Yu'un ti buch'u jech ta spase, ta x'ac'bat tsots tsitsel yu'un ti Dios jech c'u cha'al calojboxuc ava'iique.



<sup>7</sup>Yu'un ti Diose laj yic'otic ta spasel ti c'usi leque. Ma'uc laj yic'otic ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>8</sup>Ja' yu'un un cha'e, mi oy buch'u ta sbaj ta sten ti chanubtasel taje, ma'uc ta sbajbe sc'op jun vinic, ja' ta sbajbe sc'op Dios ti Buch'u laj yac'botic ti Xch'ul Espiritue.

<sup>9</sup>Ja'uc ti sc'oplal syail xc'uxul o'ntonal ta sventa ti achi'il abaique, mu xa tsotsuc sc'oplal ta xcalboxuc talel ta vun. Yu'un ja' stuc Dios laj xa yac'boxuc ana'ic c'u s'elan ta xac'uxubin abaic ta jujun tal.

<sup>10</sup>Yu'un jech ta xapasic ta stojol ti achi'ilic nacalic ta Macedonia banomile. Ja'uc le' une, ta jc'anboxuc vocol, Jchi'iltac, ti epajuc to ech'el ti syail xc'uxul avo'ntonique.

<sup>11</sup>Tsotsuc me sc'oplal ta avo'ntonic ta sa'el ti c'usi ta xtun avu'unique yo' jech mu'yuc c'usi xana'ic ti jech cuxuloxuque. O'ntolinic ti avabtelique jech c'u cha'al calojboxuc ono'oxe

<sup>12</sup>yo' jech ich'biloxuc ta muc' yu'un ti ma'uc jch'unolajeletique, yo' jech mu ja'uc xapat avo'ntonic ta stojol yan.

### **Sc'oplal c'alal ta xtal ti Cajvaltique**

<sup>13</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta jc'an ti mu macaluc xcom avo'ntonic yu'un sc'oplal ti buch'u chamemic xae yo' jech mu xavat avo'ntonic jech c'u cha'al ti yan jnaclejetic ta banomil ti mu'yuc spatobil yo'ntonique.

<sup>14</sup>Jech c'u cha'al c'otem ta co'ntontic ta xch'unel cham cha'cuxi ti Jesuse, jch'unojtic xtoc ti ta xcha'cuxesatic yu'un Dios c'alal ta xcha'sut talel ti Jesús c'alal xch'unojic cham lajique.

<sup>15</sup>Jech ta xcalcutic ava'iic un, yu'un xi ono'ox yalaj comel ti Cajvaltique: Mi cuxulotic to ta xvul staotic ti Cajvaltic c'alal ta xcha'sut talele, ma'uc ti vo'otic ti ba'yel ta xijelavotic batel yu'unic ti buch'utic chamemic xae.

<sup>16</sup>Yu'un ba'yel ta xvinaj oy Buch'u tsots x'avet ta spas mantal, ta xvinaj sc'oplal ti ánjele, ta xvinaj ta x'oc' yoq'ues ti Diose, ja' o ta xyal talel ta vinajel ti Cajvaltic une. Ti buch'utic c'otem ta yo'ntonic ti Cajvaltic c'alal cham lajique, ja' ba'yel ta xcha'cuxiic.

<sup>17</sup>Ts'acal to un, ti li' to cuxulotic une, jmoj ta xij'iq'ue batel xchi'uc ta snupel ta be ta ba toc ti Cajvaltique, ti j'ech'el ta xba jchi'intic sbatel osil ti Cajvaltique.

<sup>18</sup>Jech o xal ti vo'oxuc une, patbo aba avo'ntonic ta jujun tal yu'un ti va'i s'elan laj calboxuc ti c'op taje.

## **1 Tesalonicenses 5**

<sup>1</sup>Jchi'iltac, ma'uc tsots sc'oplal ta xcalboxuc ava'iic ta jllic vun ti c'usi ora sc'ac'alil yorail ta xc'ot ta pasele.

<sup>2</sup>Yu'un ti sc'ac'alil ta xtal ti Cajvaltique, xana'ic lec ti ch'ayal o'ntonal ta xvul tavanuc jech c'u cha'al jun j'elec' ta xtal ta ac'ubaltique.



<sup>3</sup>Yu'un ti c'alal xi ta xalic ti jnaclejetic ta banomile: “Lamajem c'op, mu'yuc xi'el, lec oy scotol”, ja' o ta jech yepal ta xtal ti tsots vocol ta stojolic jech c'u cha'al junuc ants ta ora no'ox stsic'luj xc'uxul ti yole, mi junuc oy buch'u ta xcol.

<sup>4</sup>Ja'uc ti vo'oxuque, Jchi'iltac, ma'uc xa oyoxuc ta ic'al osil ti ch'ayal avo'ntonic ta xvul staoxuc ti Cajvaltic jech c'u cha'al ti jun j'eleq'ue.

<sup>5</sup>Acotolic ti vo'oxuque oyoxuc xa ta saquilal osil, ta c'ac'altic. Ma'uc xa oyoxuc ta ic'al osil, ta ac'ubaltic.

<sup>6</sup>Jech o xal un, ma'ucuc me ti batem jch'uleltic ta vayel jech c'u cha'al ta spas ti yane. Viq'uuluc lec ti jsatique. Cuxuluc lec ti co'ntontique.

<sup>7</sup>Yu'un ti buch'u ta xvayique, ta xyacubic, ja'ic ti buch'utic oyic ta ac'ubaltique.

<sup>8</sup>Yu'un ti vo'otique oyotic xa ta saquilal osile, cuxuluc lec ti co'ntontique. Ja'uc me c'otemuc ta jpojjobbaltic ti c'otem ta co'ntontic ta xch'unel ti Cajvaltique, ti oyuc ti syail xc'uxul o'ntonale, ti c'otemuc ta jpojjobbaltic ti jmalatic ti jbel sc'oplal ta xijcole jech c'u cha'al ti soldado lec smacoj sti' yo'nton sjol yu'un ti smacobaile.

<sup>9</sup>Yu'un ti Diose ma'uc laj yic'otic talel ta yich'el ti tsitsele, yu'un laj yic'otic ta stael ti jcoleltic ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>10</sup>Yu'un ti Jesucristoe cham ta jcojtic yo' jech jmoj ta xijcuxiotic xchi'uc, yu'un oyotic ta yoc ta sc'ob manchuc mi cuxulotic to mi chamemotic xa c'alal ta xtale.

<sup>11</sup>Jech o xal un, coltao abaic, tsatsubtasbo aba avo'ntonic ta jujun tal jech c'u cha'al ta xapasic ono'oxe.

### **Ti Pabloe ta sbijubtas ti jch'unolajeletique**

<sup>12</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta jc'anboxuc avocol ta atojolic ti ich'ic ta muc' ti buch'utic ta x'abtejjic ta atojolic ta sventa ti Cajvaltique, ti buch'utic ta sbijubtasoxuque, ti ta stojobtasoxuque.

<sup>13</sup>Tsots sc'oplal ich'ic lec ta muc', c'uxubinic ta sventa ti jech ta x'abtejjique. Lamajemuc avo'ntonic ta jujun tal acotolic.

<sup>14</sup>Ja' jech xtoc, ti jech jchi'il jbatique, ta jc'ubanboxuc ta atojolic, avocolicuc albeic ya'i mantal ti buch'utic ch'ajic ta abtele. Tsatsubtasbeic yo'nton ti buch'utic ta xchibaj ya'iiique. Coltaic ti buch'utic mu'yuc yip yo'ntonique. Ts'icbo abaic acotolic.

<sup>15</sup>Bijanic me ti mu'yucuc buch'u junucal ta spac sutel ta chopol ti c'usi chopol spasbate. Ja' xloc' venta mi ta xavac'beic yipal ta spasel ti c'usi lec ta jujun tale xchi'uc ta stojol ti yan jnaclejetic ta banomile.

<sup>16</sup>J'ech'eluc muyubajanic no'ox.

<sup>17</sup>Mu xavicta abaic ta sc'oponel ti Diose.

<sup>18</sup>Scotol ti c'usiuc no'ox ta xvul ta atojolique, colaval, utic ti Diose. Yu'un ja' jech oy ta yo'nton ti Dios ta atojolic ti vo'oxuc c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cristo Jesuse.





- <sup>19</sup>Mu xamacbeic ta be yabtel ti Ch'ul Espíritu ti ta x'abtej ta atojolique.
- <sup>20</sup>Mu xabajic ti buch'utic ta xalic ti oy c'usi ta x'ac'bat sna'ic yu'un ti Diose.
- <sup>21</sup>A'yibeic lec smelol mi xco'olaj xchi'uc sc'op Dios ti c'usi ta xalique, ja' aq'uic ta venta ti ja' bu melele.
- <sup>22</sup>Scotol ti c'usi chopole, ch'aco abaic loq'uel ta stojol.
- <sup>23</sup>Ti Dios ti oy slamajemal yo'ntone, ac'o sva'an sba ta xchabiel ti ach'ulel avanimaique, xchi'uc ti abec'tal atacopalique yo' jech mu'yuc amulic ta xvul staoxuc ti Cajvaltíic Jesucristo c'alal ta sut talele.
- <sup>24</sup>Ti Dios ti Buch'u laj yic'oxuc ta stojole oy stuq'uil yo'nton. Scotol taje ta xc'ot ta spasel yu'un.

**Sc'oplal ti slajeb chabanuque xchi'uc yich'el ti lequil utsilale**

- <sup>25</sup>C'oponic ti Dios ta jtojolcutic ti jech jchi'il jbatique.
- <sup>26</sup>Chabanuc xavalbeic scotol ti jchi'iltique. Tsacbo aba ac'obic.
- <sup>27</sup>Ti jech ac'bil cabtel yu'un ti Cajvaltique, ta jc'anboxuc vocol ta sventa ti Cajvaltique, avtaic ti jvun li'e ta stojolic scotol ti jch'unolajeletique.
- <sup>28</sup>Ac'o sva'an sba ta atojolic ti Cajvaltíic Jesucristoe. Jechuc.

## 2 Tesalonicenses

### 2 Tesalonicenses 1

**Ti Pabloe xchi'uc ti xchi'iltaque ta sts'iba batel svunic ta stojol ti jch'unolajeletic oyic ta Tesalonicae**

<sup>1</sup>Vu'un ti Pabloe xchi'uc ti Silvanoe, xchi'uc ti Timoteoe, ta jts'ibaboxuc talel jvuncutic ta atojolic ti jch'unolajeloxuc ti oyoxuc ta jteclum Tesalónicae, ti junoxuc ta stojol ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>2</sup>Ac'o sva'an sba ta atojolic ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, xchi'uc ac'o yac'boxuc ti slamajemal yo'nton ta atojolique.

**Ti Diose ta xchapan ti jsa'muliletic c'alal ta xcha'sut talel ti Cristoe**

<sup>3</sup>Ti jech jchi'il jbatique, colaval, xichicutic ta j'ech'el ta stojol Dios ta aventaic ti xloc' venta ti jech ta jpascutique, ti jech yacal ta x'epaj ta atojolic ti c'ux ta xava'i abaic ta jujun tale, ti yacal ta x'epaj ta atojolic ti c'otem lec ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>4</sup>Jech o xal ti vu'uncutique ximuyubajcutic xa jamal ta xcalcutic ac'oplalic ta stojol ti jch'unolajeletic ti buch'utic yu'untac ti Diose, ti jun avo'ntonic ach'unojic ti Cajvaltique manchuc mi oy ti vocol ti ilbajinel ta atojolique.

<sup>5</sup>Ti jech taj une, svinajeb ti ta slequilal yo'nton sna' xchapanvan ti Diose yo' jech ta xac' ochanic batel ti bu ta xventainvane, ti jech yacaloxuc ta vocol avi tana li'e.

<sup>6</sup>Xloc' venta ta x'ac'bat svocolic yu'un Dios ti buch'utic yacal ta xilboxuc avocolic avi tana li'e.

<sup>7</sup>Ti yacaloxuc ta vocol avi tana li'e, oy bu ta xc'ot sc'ac'alil ta xac' acux avo'ntonic xchi'uc ti vu'uncutique. Taje, ja' to mi sta sc'ac'alil ta xcha'sut talel ti Cajvaltique, xchi'uc ti yaj'ánjeltac ti jelavem xu' yu'unic ti ta xvinaj ta vinajel ti volibil ta leb c'oc' ta xyal talele.

<sup>8</sup>Ta xtal stsits ti buch'utic mu laj sbic'tajes sbaic ta stojol ti Diose, xchi'uc ti mu'yuc laj xch'unic ti lequil ach' c'op yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>9</sup>Ti tsitsel ta xich'ic taje, sbatel osil ts'ij xi sc'oplal ta j'ech'el, ta xtenatic loq'uel ta stojol ti Cajvaltique, mi ja'uc ta xilbeic ti smuc'ul stsatsale xchi'uc ti slequilal yutsilale.

<sup>10</sup>C'alal ta sta sc'ac'alil ta xtal ti Cajvaltique, ich'bil ta muc' ta xc'ot xchi'uc ti yu'untaque, labal ta xa'iic scotol ti jch'unolajeletique. Taje, oyoxuc ta venta ec, yu'un c'ot ta avo'nton ta xch'unel ti sc'op Dios ti laj calboxuc ava'iique.

<sup>11</sup>Ja' yu'un un, mu xquicta jbacutic ta c'opojel ti'inel ta aventaic. Ta jc'anbecutic ti Diose ti lecuc xayiloxuc ti jech laj staioxuc ta iq'uele, ti ta sventauc smuc'ul stsatsale, ac'o c'otuc ta pasel yu'un ta atojolic ti c'usi lec anopojique, ti yacaloxuc ta pasel avabtelic ti jech c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>12</sup>Ti jech taj une, ta aventaic ta xavaq'uic ta ich'el ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Jech ti stuc eque ta xayac'oxuc ta ich'el ta muc' ta sventa yutsil slequil yo'nton ti Dios cu'untique xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

## 2 Tesalonicenses 2

### Ti me'mulil vinic ta xvul ta loq'uele

<sup>1</sup>Avi tana un, ti jech ta xtal stsobotic ti Cajvaltic Jesucristoe, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti jech jchi'il jbatique,

<sup>2</sup>mu me ta orauc xayanijesic ti snopbenal avu'unic ti c'alal oy bu ta xava'iic ti talem xa ti Cajvaltique. Mu me xaxi'ic yu'un ti buch'u ta xal ti jech ac'bat sna'e. Mu me xava'ibe sc'op ti buch'u jech ta xale. Mu me xavich'ic ta muc' ti oy ta sbisic ta jcaratcutic ti c'alal ma'uc cu'uncutic ti ta xal ti sutem xa talel ti Cajvaltique.

<sup>3</sup>Bats'i ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu me xavac' abaic ta lo'lael. Yu'un c'alal mu'yuc to ta sut talel ti Cajvaltique, ba'yel ta xc'ot ta pasel ti yepal no'ox ta jmec ta xlic scontrainic ti Diose. Ja' jech xtoc ba'yel ta xvul ta loq'uel ti me'mulil vinic ti mu'yuc xch'ulel xa'i sbae, ti chapal xa sc'oplal ch'ayel ta xbate.

<sup>4</sup>Ti me'mulil vinic taje ta scontrain scotol c'usiuc no'ox ti ich'bil ta muc' yu'un ti jnaclejetic ta banomile. Ta scontrain ti buch'utic oy ta ye ta sti'ic ta yalbel sc'oplal ti Diose. Ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta xlic chotluc ta spasel mantal ta xch'ulna ti Diose, ti ta sbis sba ti ja' xa Dios ti stuque.

<sup>5</sup>¿Mi mu xana'ic ti jech ono'ox laj calboxuc ava'iic ti c'alal oyun to ox ta atojolique?

<sup>6</sup>Xana'ic lec ti oy to Buch'u smacoj ta be yo' jech mu xvul ta loq'uel c'alal ma'uc to yoraile.

<sup>7</sup>Ti me'mulil ti mucul sc'oplale, yacal xa ta x'abtej talel. Ti le'e, mu'yuc to ta xich' loq'uesel ti Buch'u smacoj ta bee.

<sup>8</sup>Va'i un, c'alal mi laj yich' loq'uesel ti Buch'u smacoj to ta bee, ja' o ta xvul ta loq'uel ti me'mulil vinique, ti ta xmile ta yic'al ye ta yutsilal xojobal ti Cajvaltic Jesús c'alal ta xcha'sut talele.

<sup>9</sup>C'alal xvul ta loq'uel ti me'mulil vinic taje, ja' coltabil yu'un ti pucuje, ti yepal no'ox ti smuc'ul stsatsal ta xac' iluque, xchi'uc ti c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une, ti naca ta xlo'lavan xchi'uque.

<sup>10</sup>Yu'un naca xac' no'ox sjol ta spasel ti c'usitic chopole yo' jech xu' ta slo'la ti buch'utic ta xbatic ta ch'ayeale, yu'un mu sc'anic, mi ja'uc lec laj ya'iic ta yich'el ta muc' ti bu ja' melele yo' jech ta sta ti scolelique.

<sup>11</sup>Jech o xal un, ta x'ac'batic comel ta sba yu'un Dios ti ac'o xch'unic ti lo'laele

<sup>12</sup>yo' jech ta xc'ot ta stojolic ti ch'ayel ta xbatic ti buch'utic mu'yuc laj xch'unic ti bu ja' melele. Yu'un ja' lec laj ya'iic ta spasel ti chopole.

### T'ujbil no'ox ti buch'u ta xcolique



<sup>13</sup>Ti jech c'uxubinbiloxuc yu'un Dios ti vo'oxuque, Jchi'iltac, mu xquicta jbacutic ta yalbel vocol Dios ti ta sliquebal no'ox banomil oy ac'oplalic ta xataic acolelic ta sventa ti coltabiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritue, yo' jech ta xac'otic ta yu'untac Dios ta sventa ti c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti bu ja' melele.

<sup>14</sup>Yu'un ja' me ta sventa ti lataeic ta iq'uel yu'un Dios ti c'alal laj calcutic ava'iic sc'oplal ti colebal lequil ach' c'ope ti ta xavich'beic slequilal yutsilal ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>15</sup>Ja yu'un un, Jchi'iltac, staojuc yav avo'ntonic, mi ja'uc xch'ay ta ajolic ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque, ti c'u s'elan laj calcutic ava'iic ta jvuncutique.

<sup>16-17</sup>Ti Jtotic Dios cu'untique laj xc'uxubinotic, laj yac'botic spatobil co'ntontic sbatel osil ti oy c'usi ta jmalatic ta jtatic ta sventa ti slequilal yutsilal yo'ntone. Ti Dios taje xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ac'o yac'boxuc yip avo'ntonic ta spasel ta yalel ti c'usi leque.

## 2 Tesalonicenses 3

### C'oponic Dios ta jtojolcutic

<sup>1</sup>Ti slajeb ta xcalboxuc ava'iic, Jchi'iltac, c'oponic Dios ta jtojolcutic yo' ta xpuc no'ox batel cu'uncutic ta sjoylej banomil ti lequil ach' c'ope, xchi'uc yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot jech c'u cha'al c'ot ta atojolique.

<sup>2</sup>C'oponic Dios xtoc yo' jech mu xismacutic ta be ti jchopol o'ntonetique, yu'un mu scotolic c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>3</sup>Ti jech oy yutsil slequil yo'nton ti Cajvaltique, ta xac'boxuc yip avo'ntonic, ta xchabioxuc yo' mu xastsaloxuc ti pucuje.

<sup>4</sup>Yu'un jpatoj co'ntoncutic ta stojol ti Cajvaltique ti staoj ono'ox yav ta xapasic batel ti c'u s'elan calojboxuque.

<sup>5</sup>Ac'o xa scoltaoxuc ti Cajvaltique yo' jech ta xac'uxubinvanic jech c'u cha'al ta xc'uxubinvan ti Diose, yo' jech ta xavich'beic smuc'ul stsatsal yo'nton ti Cristoe.

### Tsots sc'oplal ti abtele

<sup>6</sup>Ti jech jchi'il jbatique, ta jpasoxuc ta mantal ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe, mu xats'acliic ti jch'unolajeletic ti buch'utic mu sc'an x'abtejique, ti mu xco'olaj jech ta spasic jech c'u cha'al laj jchanubtasoxuque.

<sup>7</sup>Yu'un xana'ic xa ti xi s'elan laj cac' avilic ti cuxlejale: Yu'un ti vu'uncutique li'abtejcutic ti c'alal oyuncutic to ox ta atojolique.

<sup>8</sup>Mi junuc oy buch'u laj jc'anbe jve'elcutic ta matanal no'ox, yu'un laj jtojcutic. Yu'un c'ac'al ac'ubal cac'objbecutic yipal abtel yo' jech mu xcac'boxuc avocolic ta smalq'uineluncutic.

<sup>9</sup>Ac'o mi tsots sc'oplal ja' avabtelic ta smalq'uineluncutic yo' ta xacoltauncutic, ja'uc le'e, li'abtejcutic yo' jech ta xachanic ec.



<sup>10</sup>C'alal oyuncutic to ox ta atojolique, xi s'elan laj calcutic ava'iic ti mantale: “Ti buch'u mu sc'an x'abteje, c'u ono'ox xi ta xve'.”

<sup>11</sup>Yu'un oy bu laj ca'icutic sc'oplal ti oy jlom avu'unic ti ja' xa no'ox ti bu xva'vunet ta x'ech' yu'un ti c'ac'ale, mu'yuc ta x'abtej, ti sujoj sba yilel ti oy c'usi ta spas c'alal jeche' no'ox x'ech' yu'un ti c'ac'ale.

<sup>12</sup>Ti buch'utic jech ta spasique, ta jc'ubanbecutic, ta xcalbecutic mantal ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe, ac'o spas tsatsal ta abtel yo' ta sta sve'el ti jech cuxule.

<sup>13</sup>Mu xalubtsajic ta spasel ti c'usi leque, Jchi'iltac.

<sup>14</sup>Mi oy buch'u mu xac' ta venta ti va'i s'elan laj cal ta jvune, q'uelic lec ti buch'u jech ta spase. Mu xatsacbeic ta muc' ti sc'ope yo' jech ac'o q'uexavuc.

<sup>15</sup>Ja'uc le' une, mu xacontrainic, bijubtasic, yu'un co'ol achi'il abaic.

### **Sc'oplal ti slajeb chabanuque**

<sup>16</sup>Ti Cajvaltic ti oy slamajemal yo'ntone, ac'o yac'boxuc ta atojolic ti slamajemal yo'ntone yo' jech ta xcuch avu'unic ti c'usiuc no'ox ta xc'ot ta atojolique. Ac'o xa xchi'inoxuc comel ti Cajvaltic acotolique.

<sup>17</sup>Vu'un Pablo, laj jts'iba talel ta jc'ob ta jpirma jtuc ti chabanel li'e. Ja' jech s'elan ta xcac'be jpirma ta scotol ti jvuntaque.

<sup>18</sup>Acotolicuc, ac'o sva'an sba ta atojolic ti Cajvaltic Jesucristoe. Jechuc

## 1 Timoteo

### 1 Timoteo 1

#### Ti Pabloe ta sts'iba batel svun ta stojol ti Timoteoe

<sup>1</sup>Vu'un Pablo, yajchoc'opun ti Jesucristoe, tacbilun, xchi'uc pasbilun ta mantal yu'un ti Jcoltavanej Dios cu'untique xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ti ja' spatobil co'ntontique.

<sup>2</sup>Ta jts'ibabot talem jvun ta atojol, Timoteo, ti bats'i jnich'onot ta sventa ti co'ol c'otem ta co'ntontic ta xch'unel sc'op ti Cajvaltic ti laj calbote. Ta jc'an ac'o sva'an sba ta atojol ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ti ac'o xc'uxubinote, ti ac'o yac'bot ti slajemal yo'nton ta atojole.

#### Bijbtasel tojobtasel ta scoj ti chopol jchanubtasvanejetique

<sup>3</sup>C'alal ta xa xibat ta Macedoniae, laj jc'anbot vocol ti ta xacom li' ta jteclum Efesoe yo' jech ta xapajtsanan ti buch'utic ja' no'ox ta snopben stuquic ti c'usi ta xchanubtasvanique,

<sup>4</sup>ti mu sts'etan xchiquinic ta ya'yiel ti mu xlaj ta albel sc'oplal ti smuc'tot syayaique. Yu'un ti jech taje, ja' no'ox ta sliques c'op xchi'uquic ti mu'yuc c'usi bal oe, ti ma'uc ta xcoltavan yo' j'ech'el ta xc'ot ta o'ntonal ta xch'unel ti Cajvaltique c'alal oy ta yo'nton Dios ti c'otuc ta ch'unele.

<sup>5</sup>Smelol ti mantal taje, ja'uc ti c'otuc ta o'ntonal ti c'uxuc xca'i jbtatic ta jujun tal ti loqu'em ayanem ta slequilal o'ntonale, ti oyuc stuq'uil ti snopbenale, xchi'uc ti jamaluc lec ti o'ntonal ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>6</sup>Yu'un ti jech c'op taje, oy jlom laj xa stamic batel yan be xchi'uquic ti ja' no'ox ta stsacvanic ta c'op ti mu'yuc smelole.

<sup>7</sup>Yu'un sbis xa sbaic ta jchanubtasvanejetic yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Diose ti c'alal mi ja'uc xa'ibeic smelol ti c'usi ta xalique, ti co'ol s'elan sna'ic xa yilel ti c'u s'elan ta xchanubtasvanique.

<sup>8</sup>Jna'tic lec, ti mantale jun yutsil slequil mi ta xich' tunesel ti bu sc'otebal o ti c'u s'elan ta xac' ta na'ele.

<sup>9</sup>Sc'an na'el vulesel ta o'ntonal ti ma'uc c'otem ta sventaic mantal ti buch'utic yacalic ta spasel ti c'usi leque. Ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ja' c'otem ta sventaic ti buch'utic jtoyobbaetique, ti jbjaj-mantaletique, ti buch'u mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, ti jsa'muliletique, ti buch'u mu xaq'uic ta venta ti Diose, ti mu xaq'uic ta venta ti c'usi ch'unbile, ti jmilvanejetique, ti buch'utic ta smil ti stot sme'ique,

<sup>10</sup>ti buch'utic ta xmulivajique, ti buch'u ta xchi'in sbaic ti co'ol viniquetique, ti jmucul jchonvanejetique, ti jutc'opetique, ti buch'u sva'anic ta rextico Dios ta sjutel ti c'ope, ti xcaltique, ja' sc'oplalic ti buch'utic ta syanijesbeic smelol ti lequil chanubtasele.





<sup>11</sup>Taje, yu'un ja' jech ta xchanubtasvan ti ch'ul colebal lequil ach' c'op ti laj yac'bun j bain yalel ti ch'ul Diose.

### **Ta matanal no'ox ti c'uxubinel yu'un ti Diose**

<sup>12</sup>Col no'ox yalbun ti Cajvaltic Jesucristoe ti laj yac'bun quipe, ti laj yil jun co'nton ta stojole, laj yic'un ta yajtunel un

<sup>13</sup>manchuc mi lichopol-c'opoj ta stojol ta vo'nee, ti laj quilbajine, ti laj jsa'be smule. Ja'uc ti Diose laj xc'uxubinun, yu'un mu jna' ti c'usi ta jpase, yu'un ma'uc jch'unolajelun to ox.

<sup>14</sup>Mu no'ox albajuc yepal laj xc'uxubinun ti Cajvaltique, yu'un laj stic' sba ta jtojol yo' c'ot ta co'nton ta xch'unel, xchi'uc col no'ox yalbotic ti Cristoe ti laj yac'botic ti syail xc'uxul co'ntontique.

<sup>15</sup>Scotolicuc, c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unel, yu'un ja' melez: Yu'un ti Cristo Jesuse tal ta banomil yo' tal spoj scolta ti jsa'muliletique, Ta scotol taje, vu'un ti banquilal jsa'mulilun to oxe, ja' mu sta ti yane.

<sup>16</sup>Ti jech laj xc'uxubinun ti Diose, yo' ta xvinaj ti laj stic'bun jmul jcolo' ti Jesucristoe. Yu'un jech ti Diose laj yac' ta ilel ta jventa ti xu' ta sta xcuxlejalic sbatel osil ec ti buch'utic ta xlic c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>17</sup>Sbateluc osil ich'biluc ta muc', albiluc slequilal yutsilal ti Ajvalile, ti jelavem sbijile, ti mu xvinaj ta q'uelele, ti laj to c'op sna' xcham xlaje, ti c'ajomal Dios stuque. Jechuc.

<sup>18</sup>Ta jc'ubanbot ta atojol, Nich'on Timoteo, paso me tsatsal ta spasel ti lequil abtel jech c'u cha'al laj yalic ono'ox ac'oplal ti jch'unolajeletic ti ac'bat sna'ic yu'un ti Diose, ti cuchuc avu'un ti avabtel ta sventa ti c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique, ta sventa ti oyuc slequil stuq'uil ti ajal avo'ntone.

<sup>19</sup>Yu'un oy jlom mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti oy c'usi ac'bat sna'ic yu'un ti sjol yo'ntonique, ch'ayic ta be ta yich'el ta muc' ti Cajvaltique.

<sup>20</sup>Yu'un jech c'ot ta stojol ti Himeneoe xchi'uc ti Alejandro, ti laj xa caq'uic ech'el ta yoc ta sc'ob ti pucuje yo' jech ta xchanic mu xchopol-c'optaic ti Diose.

## **1 Timoteo 2**

### **Bijubtasel sventa c'opojel ti'inel**

<sup>1</sup>Xi s'elan ti tsots sc'oplal ta jc'uban ta scotole: C'opojan, ti'inanic, vocoletanic, colaval Dios, utic ta sventa scotol ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>2</sup>Tsots sc'oplal c'oponic Dios ta stojol ti ajvaliletique, ti j'opisialetique yo' mu'yuc c'usi jna'tic, jun co'ntontic ti li' cuxulotic ta banomile, yo' jech ich'bilotic ta venta yu'un ti Diose, yo' lec ti jc'oplaltique.

<sup>3</sup>Taje, lec ta xil ti Diose, ti Jpojvanej Jcoltavanej cu'untique.



<sup>4</sup>Yu'un oy ta yo'nton ti scotoluc ac'o staic ti spojel scolelique yo' ac'o yojtiquinic ti bu ja' melele.

<sup>5</sup>Jun no'ox oy ti Diose. Jun no'ox ti Buch'u c'otem ta sventa yo' ta staic ti lec x'ileic yu'un Dios ti jnaclejetic ta banomile. Taje, ja' ta sventa ti Jesucristo ti Buch'u laj yich' sbec'tal stacopale.

<sup>6</sup>Yu'un ti Jesucristoe laj yac' sba ta milel yo' jech ta stojbe spojel scolel scotol ti jnaclejetic ta banomile, ti sta xa yorail laj yac' ta na'el ti Dios avi tana li'e.

<sup>7</sup>Yo' ta xich' albel sc'oplal taje, li'ac'bat cabtel, li'och ta jcholc'op ta yac'bel sna'ic ti jyanlumetic ti c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique, xchi'uc ti bu melet ti c'ope. Ti c'usi ta xcale, jbel sc'oplal ja' melet, mu xilo'lavan.

<sup>8</sup>Ti buyuc no'oxe, ta jc'an ti ta sc'oponic Dios ti viniquetique, ti ta slequilaluc yo'ntonic ti ma'uc ta ile, ti ma'uc ta c'ope.

<sup>9</sup>Ta jc'an ec ti antsetique ti yich'uc sbaic ta c'ac'al c'u s'elan ta slap ti sc'u'ique, ma'ucuc ti nichimtic xa ta xac'be xpech' ti sjolique, ti xch'alet ta naca c'anal taqu'ine, ta naca saquil c'upil sba baxtone, ti toyol stojol ta j'ech'el ti sc'u'ique.

<sup>10</sup>Ti antsetique ja'uc c'otuc ta xch'alobil ta sventa ti oyuc c'usi lec ta spasique, ti yalojic ta xtunic yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>C'alal ta xich' tojobtasel ti antse, ja' yabtel ts'ijetuc chimetuc c'alal ta xich' albele.

<sup>12</sup>Mi juteb xcac' que jti' ta xchanubtasvan jun ants ta tsobobbail, mi ja'uc ti spas xa ta mantal ti vinique, yu'un ja' yabtel ti ts'ijluc ta ya'yiel ti c'ope,

<sup>13</sup>yu'un ja' ba'yel meltsane yu'un Dios ti Adane, ts'acal to un, ti Evae.,

<sup>14</sup>Ma'uc laj ta lo'lael ti Adane, ja' ti antse. C'alal jech laj ta lo'laele, laj sta smul.

<sup>15</sup>Ja'uc ti antse ta xcol mi ta sbis sba lec ta me'ile, mi j'ech'el c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique, mi oy ti syail xc'uxul yo'ntone, mi stuc'ulanoj sbae.

## 1 Timoteo 3

### Jech sc'oplal ti buch'u ta sventain ti jch'unolajeletique

<sup>1</sup>Ja' melet ma' ti xi ta xal ti c'op li'e: Ti buch'u sc'an ta x'och ya'i ta jventainvaneje, ja' ta spas jun lequil abtel.

<sup>2</sup>Jech o xal un, ti buch'u ta x'och ta jventainvaneje, sc'an ta stuc'ulan sba c'u s'elan ta xcuxi yo' lec ti sc'oplale. Sc'an tsots sc'oplal jun ti yajnile, ti lec xcuxlejale, ti tuc' sjol yo'ntone, ti yich'oj sba ta muq'ue, ti sna' xich' ta muc' yulo'tac ta xc'ot ta snae, xchi'uc lecuc xtojob ta chanubtasvanej.

<sup>3</sup>Sc'an ti ma'uc jun jyacubele, ti ma'uc jun jliquesej c'ope, ti ma'uc c'upijem yo'nton yu'un ti taqu'ine, ti lecuc ti yo'ntone, ti lamajem ti yo'ntone.

<sup>4</sup>Sc'an ti xtojob lec c'u s'elan ta spas mantal ta yut snae, ti jch'unej-mantaluque, ti sna'uc x'ich'vanic ta muc' ti xnich'nabe.



<sup>5</sup>Yan mi mu xtojob c'u s'elan ta spas mantal ta yut snae, ¿c'usi xut ta stojobtas batel ti yajch'unolajel ti Diose?

<sup>6</sup>Ti buch'u ta x'och ta jventainvaneje, ma'uc ti buch'u ach' jch'unolajele, yu'un mi jeche, xu' ta xlic stoy sba, xu' ta sta tsots tsitsel jech c'u cha'al laj sta ti pucuje.

<sup>7</sup>Ja' jech xtoc sc'an lec x'ilat yu'un ti buch'u ma'uc jch'unolajele yo' jech mu xyaque ta pets' yu'un ti pucuj ti ta xyanijesbat ti sc'oplale.

### **Jech sc'an sc'oplal ti jcoltavanej yu'un ti jventainvaneje**

<sup>8</sup>Jech ec ti jcoltavanej yu'un ti jventainvaneje, ta sc'an ti ja'uc lequil vinique, ti xc'ot xc'opoje, ti ma'uc c'upijem yo'nton yu'un ti taq'uine, ti ma'uc jyacubele.

<sup>9</sup>Ta sc'an ti j'ech'eluc stsinanojuc yo'nton ta stojol ti c'usi ja' melel ti lij'ac'bat jna'tic ti c'ot xa ta co'ntontic ta xch'unele, ti stuc'ulanoj lec sba xchi'uc ti xcuxlejale.

<sup>10</sup>Tsots sc'oplal sc'an q'uelel ba'yel mi xu' yu'un ti yabtelique. Mi vinaj ti xtojob xchi'uc ti yabtele, xu' ta x'och ta yajcoltavanej ti jventainvaneje.

<sup>11</sup>Ja' jech ec, yajnilic ti yajcoltaobba ti jventainvaneje, ta sc'an yich'ojuc sba ta c'ac'al, ti ma'ucuc jun jlo'iltavaneje, ti lecuc ti stalele, ti tuc'uc scotol ti c'usi ta spasiq.

<sup>12</sup>Tsots sc'oplal jun yajnil ti yajcoltaobba ti jventainvaneje, ti xtojob lec c'u s'elan ta spas ta mantal ti xnich'nabe, ti yut sna xtoque.

<sup>13</sup>Mi lec ta spas yabtel yajcoltaobba ti jventainvaneje, ich'bil ta muc', ta xvinaj ti lec ti sc'oplale. Ja' jech xtoc ta xvinaj sc'oplal ti c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Cristo Jesuse.

### **Sc'oplal ti c'usi jch'unojtique, vinaj ti ja' melele**

<sup>14</sup>Co'ntonuc jc'an ta xtal jq'uelot no'ox ta anil. Manchuc mi jech un, ta jts'ibabot talem ti jvun li'e,

<sup>15</sup>yu'un mi lijaliye, xana' xa c'u s'elan sc'an ti ta spasic ti jch'unolajeletic ti c'otem ta yu'untac ti cuxul Diose, ti ja' ta sva'an sbaic ta spojel ti bu ja' melele, yo' mu xyanij ti sc'oplale.

<sup>16</sup>Ti c'usi c'otem ta co'ntontic ta xch'unele, vinaj ti ja' melele, yu'un cajal sc'oplal ta j'ech'el, laj to c'op ma' ti lo'il no'oxe: Ti Diose co'ol s'elan vinic laj yac' sba iluc, vinajesbat sc'oplal yu'un ti Ch'ul Espiritue, ile yu'un ti ánjeletique. Buyuc no'ox ta muc'tiquil lumetic, pucbat sc'oplal, ch'unbil c'ot ta sbejel banomil, ich'bil ta muc' c'ot ta vinajel.

## **1 Timoteo 4**

### **Sc'oplal ti buch'utic ta xicta sbaic ta xch'unele**

<sup>1</sup>Jamal ta xal ti Ch'ul Espiritue ti c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale, oy jlom ta xicta sbaic ta xch'unel ti Cajvaltique, ta xbat sts'acliic jlo'lavanej jchanubtasvanejetic ti liquem talem ta stojol pucuj ti c'u s'elan ta xchanubtasvanique.

<sup>2</sup>Yu'un ta sts'etan xchiquinic ta ya'yiel sc'op ti jutc'op jnaclejetic ti ta spac'ta sbaique, yu'un co'ol s'elan c'aqu'em xa ta c'ac'al taqu'in ti snopbenal yu'unic ti mu xa'iic xa albele.

<sup>3</sup>Ti jutc'opetic taje ta xalic ti mu xu' xijnupune. Ja' jech xtoc ta xalic ti mu scotoluc stac' lajesel ti ve'liletique ac'o mi pasbil ono'ox yu'un Dios ti ve'liletique. ti xu' ta slajesic ti jch'unolajeletic ti buch'utic xojtiquinic ti bu ja' melele, ti c'alal colaval Dios xutic c'alal ta slajesique.

<sup>4</sup>Yu'un scotol ti c'usi yac'oj comel ti Diose, lec ta j'ech'el, mu'yuc c'usi ta bajel, mi colaval x'ute ti Dios c'alal ta xich' lajesele.

<sup>5</sup>Yu'un ts'uiltasbil ta xc'ot ta sventa ti c'opojel ti'inele, xchi'uc ta sventa ti yaloj comel sc'op Diose.

### **Ti jun lequil jtunel yu'un Jesucristoe**

<sup>6</sup>Mi jech ta xachanubtas ti jch'unolajeletic taje, ta meles unbi, ja' jun lequil jtunelot yu'un ti Jesucristoe, yu'un yacal ta xamalqu'in aba ta sventa ti sc'op Dios ti c'otem ta avo'nton ta xch'unele, xchi'uc ta sventa ti c'u s'elan laj avich' chanubtasele.

<sup>7</sup>Mu xats'et-chiquinta ta ya'yiel lo'iletic ti naca sventa sba banomil no'oxe, mu xloc' venta ta a'yiel. Ja' paso tsatsal ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose.

<sup>8</sup>Ac'o mi ta xtun yu'un ti buch'u yacal ta xchan yip ta xicubtasel ti sbec'tal stacopale, ja'uc ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose, tsots sc'oplal ta xtun ta sventa scotol, ti albil sc'oplal ti oy c'usi ta xich' tael yu'un ti jech li' to cuxulotic ta banomile, xchi'uc ti le' to sq'ueloj batele.

<sup>9</sup>Tsots sc'oplal tac'biluc ch'unbiluc yu'un scotolic, yu'un meles ma' taje.

<sup>10</sup>Jech o xal un, ja' stu ta xij'abtejotique, ta jts'ictic ilbajinel, yu'un jpatoj co'ntontic ta stojol ti cuxul Diose, ti ja' Jcoltavanej yu'un scotol ti jnaclejetic ta banomile, ja' x'ech' to Jcoltavanej yu'un ti buch'u c'otem ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>11</sup>Taje, jech me xaval, jech me xachanubtasvan.

<sup>12</sup>Ac'o iluc ti oy stuqu'il ta xac'opoje, ti oy stuqu'il ti c'usi ta xapase, ti c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti Diose, ti oy syail c'uxul avo'ntone, ti lec ta q'uelel ti acuxlejale. Mi jech ta xapase, manchuc mi queremot to, mu xasbajic ti jch'unolajeletic.

<sup>13</sup>Ti jech mu'yuc to ta xic'ote, o'ntolino ta sq'uelel ti sc'op Dios ta stojol scotolic. Chanubtaso ta stsatsubtasbel yo'ntonic ti jch'unolajeletic.

<sup>14</sup>Ma'uc me ti xch'ay xava'i ti abijil la'ac'bat yu'un Dios ti oy ta atojol c'alal laj scajan sc'obic ta ajol ti yajcoltaobba jventainvanej c'alal jech ac'bat sna'ic yu'un ti Diose.

<sup>15</sup>Taje, batuc avo'nton yu'un ta snopilanel ta ya'yiel yo' jech ta xilic scotolic ti avac'ojbe yipal ti c'u s'elan bu atamoj batele.

<sup>16</sup>Ich'o aba ta c'ac'al un, bijan yu'un ti c'u s'elan ta xachanubtas ti yane, ti junuc avo'nton yu'un scotole. Mi jech ta xapase, ta xacol, xchi'uc ta xcolic ec ti buch'utic ta xa'iic ti ac'o'pe.

## 1 Timoteo 5

### Ti c'u s'elan sc'an pasel ta stojol ti jch'unolajeletique

<sup>1</sup>Mu xajajetuc ta stojol ti buch'u mol xae. Lecuc xavalbe ya'i ti c'usi sc'an pasele. Biso jech c'u cha'al junuc atos. Ja' jech xtoc ta stojol ti quem viniquetique, biso jech c'u cha'al junuc achi'il ta voq'uel.

<sup>2</sup>Ja' jech xtoc ti yayiletique, biso jech c'u cha'al junuc ame'. Ja' jech xtoc ti tsebetique, tuc'uc ajol ta stojol, biso jech c'u cha'al junuc achi'il ta voq'uel.

<sup>3</sup>Coltao xtoc ti me'unal antsetic ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'unic ta j'ech'ele.

<sup>4</sup>Ja'uc ti jun me'unal ants mi oy ti yalabtaque, mi oy ti smamobtaque, ja'ic c'otem ta sbaic ta spaquel sutel ti c'u s'elan laj yich'ic c'uxubinel yu'un ti stot sme'ique yo' ta xchanic ec ti c'uxubinvaneje, yu'un lec ta xil Dios ti mi jech ta spasique.

<sup>5</sup>Ti bats'i me'unal ants ti solel stuc icom ta j'ech'ele, ti spatoy yo'nton ta stojol ti Diose, ti c'ac'al ac'ubal ta sc'anbe vocole, ti mu xicta sba ta c'opojel ti'inele, ja' sc'an c'uxubinel.

<sup>6</sup>Ja'uc ti jun me'unal ants ti yac'ojbe yipal ta spasel ti c'usi ta sc'an ti yo'ntone, co'ol s'elan chamem manchuc mu cuxul to.

<sup>7</sup>Yo' mu staic chopol c'optael ti jch'unolajeletique, albo ya'i ti jechuc me spasique.

<sup>8</sup>Yu'un ti buch'u mu xc'uxubin ti yuts' yalale, mi ja'uc ta xc'uxubin ti c'u yepal ta yut sna ti c'alal tsots sc'oplal sc'an c'uxubinele, ti buch'u jech taje, laj xa svalopatin comel ti ta xal c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique, xchi'uc ja' xi to smuc'ul ti buch'u ma'uc jch'unolajele.

<sup>9</sup>Ja'uc no'ox me ochem ta vun sbiic ti me'unal antsetic ti buch'u x'ech' ta oxvinic (60) jabil yich'oje, ti jun no'ox ti smalal ech' xchi'uque.

<sup>10</sup>Sc'an ojtiquinbilic lec c'usi laj spasic xtoc. Mi lec laj sts'itesan ti yalabique, mi xmuyubaj yo'nton yu'un yulo' ta xc'ot ta snae, mi oy laj yac' sbaic ta tunel yu'un ti jch'unolajeletique, mi laj scolta ti buch'u ta xich' svocole, mi yan ti oy c'usi lec laj spase, xu' xatic'be ta vun sbiic ti buch'u taje.

<sup>11</sup>Ja'uc ti tsebal me'unal antsetique, mu xatic'be ta vun sbiic, yu'un xu' ta xlic xch'ac sbaic ta stojol Cristo ta scoj ti c'usi oy ta yo'ntonique, yu'un ta to sc'an xcha'malij ya'iic.

<sup>12</sup>Ta scoj ti tselbuj yu'unic ti mu'yuc ta xc'ot ta pasel ti laj yalic ta xac' sbaic ta tunele, laj xa sta smulic.

<sup>13</sup>Ma'uc no'ox taje, yu'un ja' no'ox ta spasic ti bu xva'vunet ta jujubej naetic ti ta xlic ch'ajubicuque. Ma'uc no'ox ti ta xch'ajubique, yu'un ta xjoybijic ta jbolesej-c'opetic.

Yu'un ta xba stic' sbaic ti bu ma'uc sventaique, ti mu'yuc smelol ti c'usiuc no'ox ta sbol alique.

<sup>14</sup>Jech o xal ta jc'an ti malijicuc ti tsebal me'unal antsetique, ti c'oticuc ta yajval nae, ti ac'o sts'ites ti yalabique yo' jech mu xij'aque ta lo'il maxil yu'un ti jcontrainvanejetique.

<sup>15</sup>Oy jlom me'unal antsetic laj xa xch'ac sbaic, yu'un laj xasts'aclic ta spasel ti c'usi ta sc'an yo'nton ti totil pucuje.

<sup>16</sup>Mi oy jun jch'unolaje ants ti oy me'unal ants yu'une, ac'o scolta, ma'ucuc xac'be sbain ti jch'unolajeletique yo' jech ti jch'unolajeletique xu' ta scoltaic ti yan me'unal antsetic ti buch'u mu'yuc bu xu' ta snaban sbaic ta stojole.

<sup>17</sup>Ich'biluc c'otuc ta muc' yu'unic ti jventainvanejetic ti buch'utic xtojobic ta sventainel ti jch'unolajeletique, ti ja' x'ech' tsots sc'oplal ich'biluc c'otuc ta muc' yu'unic ti buch'utic yabtelinojic ta xcholel ti sc'op Diose xchi'uc ti jchanubtasvaneje.

<sup>18</sup>Yu'un ti sc'op Diose xi ta xale: “Mu xavac'be svosal sni' ti jmaj-trigo vacaxe.” Oy bu xi ta xal xtoque: “Ti j'abtele tsots sc'oplal ta xich' ti stojole.”

<sup>19</sup>Mi ta xtic'bat smul ti jun jventainvaneje, mu xach'un ta ora, ja' to xach'un ti mi oy chib oxib rextico ta sva'an sbae.

<sup>20</sup>Ti buch'u yac'ojbe yipal ta sa'el ti smule, ta sba ta sat scotolic, vulo ya'i yo' jech ta xi'ic ti yane.

<sup>21</sup>Ta jc'ubanbot ta stojol ti Diose, ta stojol ti Cajvaltic Jesucristoe, xchi'uc ti yaj'ánjeltac ti t'ujbil yu'une, jech me xapas batel ti c'u s'elan laj calbot ava'ie, co'ol xapas ta stojol ti jch'unolajeletique, ma'ucuc ti jeltos avo'ntone.

<sup>22</sup>Ti buch'utic ta x'ochic ta sventainel ti jch'unolajeletique, sc'an xanop lec. Mu xava'anan ta anil yo' mu xamaquibe smul ti c'usi chopol ta spase. Q'uelo aba yo' mu xc'ot ta pasel ti c'usi chopole.

<sup>23</sup>Ti jech loq'uel ta xa'ipaj yu'un ti ach'ute, uch'an jutebuc vino, ma'uc no'ox xavuch'ilan vo'.

<sup>24</sup>Oy smulic jlom ti lec xvinaj ta q'uelel c'alal mu'yuc to ta xchapaje. Ja'uc ti jlome mu xvinaj ti smulique. Ts'acal to ta xvinaj.

<sup>25</sup>Jech ec ti c'usitic lec ta xich' pasele, lec xvinaj ta q'uelel. Ti yan ti mu xvinaj ta q'uelele, ma'uc ma' ti mucul ta xcom oe, ta ono'ox xvinaj.

## 1 Timoteo 6

<sup>1</sup>Ti mosoviletique, ac'o me yich'ic ta muc' ti yajvalique yo' jech mu xich' chopol c'optael ti Diose xchi'uc ti c'usi ta xichanubtasvancutique.

<sup>2</sup>Mi oy buch'u ja' jch'unolajel ti yajvalique, ma'ucuc xalic ta yo'ntonic ti ja' yamal xa sc'oplal ta xich'ic ta muc' ti jech co'ol jch'unolajeletique. Ja'uc le'e, x'ech'uc to ac'o yac'





sbaic ta tunel ta stojol, yu'un ti bu yac'oj sbaic ta tunele, ja' jun jch'unolajel ti c'uxubinbile. Ti va'i s'elan taje, ja' jech xaval, ja' jech xachanubtasvan.

### **Ti bats'i c'ulejal ta j'ech'ele**

<sup>3</sup>Mi oy buch'u yan o ti c'u s'elan ta xchanubtasvane, ti mu xco'olaj xchi'uc ti c'u s'elan jun yutsil chanubtasvan ti Cajvaltic Jesucristoe, ti mu xco'olaj xchi'uc ti c'u s'elan jch'unojtique,

<sup>4</sup>ja' jun toyobba, mu'yuc c'usi sna' ta j'ech'el. Yu'un naca xchamel jolal ta xac' mi xavulvun xchi'uque, ti ja' ta scoj ta xlic ti it'ixal o'ntonale, ti mu jmojuc ti snopbenale, ti naca tsalvanej ta c'ope, ti mu junuc o'ntonale.

<sup>5</sup>Yu'un co'ol s'elanic jech c'u cha'al ti buch'utic mu xojtiquinic ti bu ja' melele, ti soquem no'ox sjolique, ti naca letovajel sna'ic ti mu'yuc spajebe, xchi'uc ti c'otem lec ta yo'ntonic ti naca c'ulejal ta xac' comel sc'oplal ti c'usi jch'unojtique.

<sup>6</sup>Melel un, ti c'usi jch'unojtique, ja' taob muc'ul c'ulejal ta j'ech'el, ja'uc le'e, ja' no'ox ti buch'u jun yo'nton xchi'uc ti c'usi x'ayan yu'une.

<sup>7</sup>Yu'un mu'yuc ono'ox c'usi quich'ojtic tael c'alal lijvoc'otique, laj to c'op ma' ti oy c'usi ta xquich'tic batel mi lijchame.

<sup>8</sup>Mi oy ti jve'el cuch'omtique, mi oy ti jc'u'tique, lec xa oy unbi, muyubajcutic yu'un.

<sup>9</sup>Ja'uc ti buch'u ta spas sba ya'i ta jc'uleje, ta xyaque ta pets' ti mu cha'bel stsal yu'un ti ic'bil chechbil yu'un ti sc'upijel yo'nton ta soquesel sba xchi'uque, ja' scoj ti ta xch'ayic ta be ti viniquetic ti ch'ayel sq'uelojic batele.

<sup>10</sup>Ti sc'upijel o'ntonal yu'un ti taq'uine, ja' me'mulil ta scotol. Yu'un oy jlom laj xa xrioxinic ti taq'uine. Jech o xal laj xa yicta sbaic ta xch'unel ti Cajvaltique, ti yepal no'ox ti svocolic ti li' cuxulic ta banomile.

### **Ac'bo yipal ta xch'unel lec ti Cajvaltique**

<sup>11</sup>Ti vo'ot yajtunelot ti Diose, q'uejo me aba ta stojol scotol taje. Oyuc yutsil stuq'uil ti c'usi ta xapase. Ja' paso ti c'usi ta sc'an ti Diose, ti c'otemuc o ta avo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique, ti oyuc syail xc'uxul avo'ntone. ti oyuc yipal avu'unic c'alal oy ti vocole, ti biq'uit avac'oj abae.

<sup>12</sup>Ac'bo yipal ta xch'unel ti Cajvaltique. Mu nacauc no'ox laj ava'ibe sc'oplal ti cuxlejal sbatel osil ti c'otem ta aventae. Yu'un ja' ta sventa laj staot ta iq'uel ti Diose, ti jamal laj aval ta sba ta sat rexticoetic ti c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>13</sup>Avi tana une, ta sba ta sat ti Dios ti ja' yac'ojbe xcuxlejal scotol ti c'usitic oye, ta sba ta sat ti Cajvaltic Jesucristo ti jamal laj yal sba ta stojol ti Poncio Pilatoe,

<sup>14</sup>ta jpasot ta mantal ti c'otuc me ta pasel avu'un ti va'i s'elan laj calbote, ti mu xayanijes abae yo' lec ti ac'oplale, ti jechuc yacalucot ta pasel ti c'u sjalil mu'yuc ta xvul ta loq'uel ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>15</sup>Ti ja' no'ox stuc Dios ti tsots xu' yu'une, ti jelavem yutsile, ti ja' Ajvalil yu'un ti ajvaliletique, ti ja' Jpas-mantal yu'un ti jpas-mantaletique, snopoj xa ti oy bu ta sta sc'ac'alil ta stac talel ti Jesucristoe.

<sup>16</sup>Yu'un stalel o ti jech stalel o cuxule, ti xjobin no'ox ti bu oye, ti mu'yuc buch'u xu' ta xnopaj ech'el ti bu oye. Mi ja'uc jun vinic yiloj ti Diose, mi ja'uc xu' sq'uel xtoc. Yu'un sbatel osil c'otem ta sventa ti ich'biluc ta muc' xchi'uc ti smuc'ul stsatsale. Jechuc.

<sup>17</sup>Ti buch'utic oy sc'ulejalic li' ta sba banomile, albo ya'iic ti mu stoy sbaic xchi'uque, ti ma'ucuc spat yo'ntonic xchi'uc ti sc'ulejalique, yu'un ti c'ulejale, ta jech yepal xu' ta xlaj sc'oplal. Ac'o spat yo'ntonic ta stojol ti Dios ti stalel cuxule, ti oy ta yoc ta sc'ob ta yac'belotic scotol ti c'usi ta xtun cu'untique yo' lec oyotic.

<sup>18</sup>Albo ya'iic mantal ti ac'o spasic ti c'usi leque yo' jech ta xc'otic ta jc'ulej ta sventa ti lequil abtel ta spastique, ti ta slequilaluc yo'ntonic ac'o coltavanicuc xchi'uc ti c'usi oy x'ayan yu'unique.

<sup>19</sup>Mi jech ta spasic taje, ta xlic ya'i ta yo'ntonic ti oy xa sc'ulejalic scaj-tsobojic ta xtun yu'unic liquel lec batele, xchi'uc ta staic ti cuxlejal ja' sventa sbatel osile.

#### **Slajeb mantal c'ubanbat ti Timoteoe**

<sup>20</sup>Timoteo, tuc'ulano, chabio lec ti avabtel la'ac'bat abaine. Mu xats'etan ani' achiquin ta ya'yiel jeche' c'opetic ti mu'yuc yipe. Mi ja'uc xats'etan ani' achiquin ta ya'yibel sc'opic ti buch'utic oy sbijil ta xalic c'alal mu'yuque, ti ja' no'ox ta xcontrainvanique.

<sup>21</sup>Yu'un oy jlom laj xch'unic ti c'op taje. Lic yicta sbaic ta xch'unel ti Cajvaltique. Ac'o sva'an sba ta yac'beloxuc slequilal yutsilal ti Diose. Jechuc.



## 2 Timoteo

### 2 Timoteo 1

#### Ti Pabloe ta sts'iba batel svun ta stojol ti Timoteoe

<sup>1</sup>Vu'un Pablo, yajchoc'opun ti Jesucristoe. Ti jech loc' ayan ta yo'nton ti Diose, tacbilun ta yalel sc'oplal ti cuxlejal ti albil ono'ox sc'oplal ta jtatic ti oyotic ta stojol ti Cajvaltuc Jesucristoe.

<sup>2</sup>Ta jts'ibabot talel ti jvun li'e, jnich'on Timoteo, yu'un ta jc'an ti ta sva'an sba ta atojole, ti ta xc'uxubinote, ti ta xac'bot slamajemal yo'nton ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltuc Jesucristoe.

#### Ac'o ta a'yiell sc'oplal ti Cristoe

<sup>3</sup>C'ac'al ac'ubal ta ono'ox jvulesot ta co'nton c'alal ta jta ta c'oponel ti Diose, yu'un, colaval, xcut ti Dios ti Buch'u ta yutsil co'nton ta xitun yu'une jech c'u cha'al laj spasic ti jmolmuc'totac ta vo'nee.

<sup>4</sup>Ta ono'ox xavul ta co'nton ti laj amal ya'lel asat ti c'alal lacom cu'une. Tana li' une, ta jc'an ta jq'uelot ca'i yo' jech ta xmuyubaj ti co'ntone.

<sup>5</sup>Yu'un ta xvul ta co'nton xtoc ti jamal lec avo'nton ta xch'unel ti Cajvaltuc. Yu'un ja' ba'yel c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti ayaya Loidae xchi'uc ti ame' Eunicee. Ta jna' lec ti jech c'otem ta avo'nton eque.

<sup>6</sup>Jech o xal un, ta jc'anbot vocol ta atojol ti tsinbo yipal ta yabtelanel ti amoton laj yac'bot ti Dios c'alal laj jcajan jc'ob ta atojole.

<sup>7</sup>Yu'un laj to c'op ma' ti ta xac' xi'el ta co'ntontic ma' ti Diose, yu'un ti Diose ta xac' yip stsatsal co'ntontic, syail xc'uxul co'ntonic, lec snopbenal.

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, mi ja'uc xaquexav ta yalbel sc'oplal ti Cajvaltuc. Mi ja'uc xaquexav xtoc ti jech tiq'uulun ta chuquel ta sventa ti Jesuse. Ta sventa ti coltabilot yu'un ti Diose, ts'icuc cuchuc avu'un ti avocol ta sventa ti colebal lequil ach' c'ope.

<sup>9</sup>Ti ta vo'ne ti c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile, oy ono'ox jc'oplaltic yu'un Dios ta scoltaelotic, ta yiq'uelotic ta stojol yo' jech ta xijtun yu'un c'alal mi ja'uc jutebuc oy c'usi lec laj jpastuc. Yu'un jech ono'ox snopoj stuc ta slequil yutsil yo'nton ti laj xc'uxubinotic ti jech oyotic ta stojol ti Cristo Jesuse.

<sup>10</sup>Avi tana une, vinaj ti syail xc'uxul yo'nton Dios ta sventa ti vul ta loq'uel ti Jcoltavanej Jesucristoe, ti tal stubbe yip stsatsal ti lajebale. Yu'un ta sventa ti colebal lequil ach' c'ope, laj xa yac' ta na'el ti laj xa jtatic ti jcuxlejaluc ti mu sna' xlaje.

<sup>11</sup>Ti Diose laj yac'bun jbain ta yalel ti lequil ach' c'ope, ti tacbilun ta jchoc'op yu'une yo' jech ta jchanubtas ti jyanlumetic.

<sup>12</sup>Ta sventa taj une, yacal ta xquich' jvocol yu'un, ti mu ja'uc ta xiq'ueaxav yu'une, yu'un jna' oy Buch'u jpatoj co'nton ta stojol. Jna' lec xtoc ti oy smuc'ul stsatsal ta



xchabi yo' ta xc'ot ta tsutsel cu'un ti c'usi laj sc'ubanbune ja' to ta xla j c'op mi sta ti smuc' ta c'ac'alile.

<sup>13</sup>Jech xachanubtasvan o jech c'u cha'al ti lequil chanubtasel laj cac' avile. Staojuc o yav avo'nton xtoc ti c'otemuc ta ch'unel avu'un ti Cajvaltique, ti oyuc syail xc'uxul avo'nton ti jtaojtic ta sventa ti oyotic ta stojol ti Cristo Jesuse.

<sup>14</sup>Ta sventa ti coltabilotic yu'un ti Ch'ul Espíritu ti cuxul ta jtojoltique, ja' yu'un un, ventaino, chabio ti c'usi la'ac'bat abain yu'un ti Diose.

<sup>15</sup>Ta xcal ava'i ti c'u yepalic oyic ta slumal Asia banomile, laj xa xch'ayicun ta yo'ntonic. Ta scotolic taje, oy ta venta ec ti Figeloe, ti Hermógenese.

<sup>16</sup>Ta jc'an ac'o c'uxubinatic yu'un Cajvaltique ti c'u yepal oyic ta sna ti Onesíforoe, yu'un ep ta coj laj spatbun co'nton, xchi'uc mu'yuc xq'uexav cu'un ti jech tiq'uulun ta chuquele.

<sup>17</sup>C'ajomal stuc laj spas tsatsal ta sa'elun c'alal oyun ta Romae ja' to ti c'uxi laj staun ta sa'ele.

<sup>18</sup>C'alal ta sta yorail ti jun muc' ta c'ac'ale, ac'o c'uxubinatic yu'un ti Cajvaltique. Ana'oj lec ti ep laj scoltaotic c'alal oyotic ta Efesoe.

## 2 Timoteo 2

### Sc'oplal ti jun lequil soldado yu'un ti Jesucristoe

<sup>1</sup>Ti jech c'ot ta atojol yutsil slequil yo'nton ti Diose, ti vo'ote, jnich'on, paso me tsatsal xchi'uc ti bu xa c'alal xu' avu'une.

<sup>2</sup>Ti c'u s'elan laj ava'i licanubtasvan ta sba ta sat ti epal rexticoetique, ja' me jech xavac'be sbain ti buch'utic oy slequil yo'ntonique, ti xu' yu'unic ta xchanubtasel ti yane.

<sup>3</sup>Ta sventa ti jech c'otemot ta jun lequil soldado yu'un ti Jesucristoe, ts'icuc cuchuc avu'un ti avocole.

<sup>4</sup>Ti ta sc'an ti lec x'ile yu'un ti banquilal jpas-mantal ti jun soldadoe, sc'an ti mu xba stic' sba ta yan abtele.

<sup>5</sup>Ja' jech xtoc ti buch'u ta x'och ta tajimole, mu xu' ta xich' smoton mi mu xch'un c'u s'elan smantalil ti tajimole.

<sup>6</sup>Ti buch'u ta x'abtej ta yosile, xu' ta stsac ba'yel ti c'usi ta xloc' ta yosile.

<sup>7</sup>Nopbo ava'i smelol ti va'i s'elan laj cal ti ox tos taje, scotol ta xac'bot ana' ti Cajvaltique.

<sup>8</sup>Vuleso ta ajol sc'oplal ti Jesucristo snitilul ti ajvalil Davide. Laj yich' cha'cuxesel, yu'un ja' jech ta xac' ta na'el ti colebal lequil ach' c'op ti yacalun ta yalele.

<sup>9</sup>Ta sventa ti lequil ach' c'op ti yacalun ta yalele, ta xquich' jvocol yu'un, ti co'ol s'elan jun jmilvanejun chuculun ta cadena yu'une. Ja'uc ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose, mu'yuc chucul ta cadena taq'uin.

<sup>10</sup>Jech o xal un, ta jts'ic ta jcuch jvocol yo' jech lec oyic ti buch'utic t'ujbilic yu'un ti Diose, yo' jech ti stuquique ta staic scolelic sventa sbatel osil ti jun yutsil ta j'ech'ele, ta sventa ti oyotic ta stojol ti Cristo Jesuse.

<sup>11</sup>Melel ma' ti a'yej li'e: Mi jmoj lijchamotic xchi'uque, jmoj ta xijcuxiotic xchi'uc.

<sup>12</sup>Mi mu'yuc stsic' co'ntontic yu'un ti vocole, ta jchi'intic ta pas mantal. Mi ta jmuc ta co'ntontique, ja' no'ox jech ta xismucotic ta yo'nton ec.

<sup>13</sup>Mi mu junuc co'ntontic ta stojole, ti stuque staoj yav jun yo'nton, yu'un mi ja'uc syanijes sba ti stuque.

### **Sc'oplal ti jun j'abtel ti laj sta ti lec x'ilee**

<sup>14</sup>Ta sba ta sat ti Diose, t'abbo ya'iic, vulesbeic ta yo'ntonic ti va'i s'elan laj calbot ava'ie ti yictaicuc ta svulilanel sbaic ta jech' c'opetic ti mu'yuc c'usi xtun oe, yu'un ja' no'ox ta soc xchi'uquic ti buch'utic ta xa'iique.

<sup>15</sup>Paso tsatsal ta yalel ta jamal ti lequil ach' c'op ti ja' melele yo' jech ta xc'ot ava'an aba ta stojol ti Diose jech c'u cha'al jun j'abtel ti mu xq'uexave, ti lec ti yabtele.

<sup>16</sup>Mu xats'etan ani' achiquin ta ya'yiic c'opetic naca sventa banomil ti mu'yuc c'usi ta xich' tael yu'une, yu'un ti buch'utic oy ta ye ta sti' ta yalolanele, yantic xa x'uninatic yu'un ti mulil ti mu stac' albel sc'oplale.

<sup>17</sup>Yu'un ti c'usi ta xchanubtasvanique ta xpuc batel jech c'u cha'al junuc bate' chamel. Yu'un jech laj spasic ti Himeneoe xchi'uc ti Filetoe.

<sup>18</sup>Yu'un ti stuquique laj xa svalopatinic comel ti bu ja' melele. Ta xalic ti ech' xa la yorail ti cha'cuxiele. Ti jech taje, oy jlom chibaj xa yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>19</sup>Ac'o mi jech ta xc'ot ta pasel un, ti Diose jbel sc'oplal xi laj sbejan ta alele: "Ti Cajvaltique ta xojtiquin ti buch'utic ja' yu'untaque. Scotol ti buch'utic xvocoletic ta stojol ti Cristoe, tsots sc'oplal ta sjip ta stenic comel ti mulile."

<sup>20</sup>Ta jbej muc' ta nae, ma'uc no'ox oy trasteetic meltsanbil ta oro, ta plata. Oy xtoc trasteetic meltsanbil ta te', ta lum. Oy jlom tsots sc'oplal ti ta xtune. Oy jlom ta xtun sventa yav c'a'ep.

<sup>21</sup>Mi ta jc'antic lec ta xijtun yu'un ti Cajvaltique, sc'an mu xcac' j'batic ta bolibtasel. Ja' to jech ta xijtunotic ta spasel ti c'usi leque.

<sup>22</sup>Mu jechuc xc'ot ta avo'nton ta spasel jech c'u cha'al ta spas ti yan queremetique. Ja' ac'bo yipal ta spasel ti c'usi leque, ti c'otemuc lec ta avo'nton ta xch'unel ti Cajvaltique, ti oyuc syail xc'uxul avo'ntone, ti jechuc avo'nton jech c'u cha'al ti buch'utic jun sjol yo'ntonic xvocoletic ta stojol ti Cajvaltique.



<sup>23</sup>Mu xats'etan ani' achiquin ta ya'yi'el c'opetic ti ch'abal smelole, ti ch'abal yutsile, yu'un xana' lec ti ja' jliquesej c'op taje.

<sup>24</sup>Yu'un ti jun yaj'abtel Diose, ma'uc yabtel ta sliques c'op. Ja' ta sc'an oyuc slequilal yutsilal yo'nton yu'un scotol. Ta sc'an xtoc ti tojobuc xchanubtasvane, ti oyuc smuc'ul yo'ntone,

<sup>25</sup>ti ta yutsiluc slequilaluc yo'nton ac'o stojobtas ti buch'utic jtoyobbaetique, ti smalauc ya'i ac'o jeltabatuc yo'nton yu'un ti Diose,

<sup>26</sup>yo' jech ta xojtiquinic ti bu ja' melele, ti colicuc loq'uel talel ti bu chucbilic ta pets' yu'un ti pucuje ti ta spasbeic c'usi ta sc'an ti yo'ntone.

## 2 Timoteo 3

### C'u s'elan ti jnaclejetic ta banomil c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale

<sup>1</sup>Ja' jech xtoc sc'an xana' c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale, xi'bal sba, yu'un naca vocol ta xvul ta loq'uel.

<sup>2</sup>Ti jujun jnaclej ta banomile stuc no'ox ta xc'uxubin sbaic, c'upijem yo'ntonic yu'un ti taq'uine, stoyoj sbaic. Stuc xa no'ox lec oy ta xa'i sbaic. Ta xchopol-c'optaic ti Diose. Mu xch'unbeic smantal ti stot sme'ique. Mu sna' xalic colaval. Mi ja'uc ta xich'ic ta muc' ti oy c'usi ch'unbile.

<sup>3</sup>Mu'yuc slequilal yutsilal yo'ntonic. Mu'yuc syail xc'uxul yo'ntonic. Naca jlo'iltavanejetic ta j'ech'el. Mu cha'bel x'och ta be yu'unic ti c'usi ta sc'an ti yo'ntonique. Mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic ta j'ech'el. Contra xil scotol ti c'usi leque.

<sup>4</sup>J'ac'vanej ta milel. Mu'yuc snopbenal yu'unic jutebuc ti c'usi ta spasiq. Me'inem ta yo'ntonic ti stuc no'ox lec ta xa'i sbaique. Mu sc'an sa'ic ti Diose. Ja' no'ox ta sa'ic ti c'usi lec ta xa'i ti stuquique.

<sup>5</sup>Sbis xa sbaic ta jch'unolajel yilel ti c'alal mi ja'uc xaquic ta venta smuc'ul stsatsal ti sc'op Diose. Mu me xalaj ta lo'lael yu'un ti buch'utic jechic taje.

<sup>6</sup>Taje, ja'ic ti buch'utic stic' no'ox sbaic ochel ta naetic ta slo'lael ti bol antsetic ti buch'u ic'bil yo'ntonic yu'un ti mulile, ti mu cha'bel x'och ta be yu'unic ti c'usi ta sc'an ti sbec'tal stacopale.

<sup>7</sup>Ti antsetic taje yac'ojbeic yipal ti ts'etel xa sni' xchiquinic ta ya'yi'el ta xchanel ti c'ope, ti c'alal mi ja'uc sc'an xac' ta yo'ntonic ti bu ja' melele.

<sup>8</sup>Jech c'u cha'al laj spasic ti j'iloletic Janese xchi'uc ti Jambrese ti laj scontrainic ti Moises, ja' jech ti viniqetic taje ta scontrainic ti bu ja' melele, soquem ti sjolique. Mi ja'uc juteb xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique.

<sup>9</sup>Ja'uc le'e, mu jechuc ta xcom o ta jlo'lavanej, yu'un ta xlic yil scotolic ti bolinebic ta j'ech'el jech c'u cha'al ti cha'vo' viniqetic ti laj scontrainic ti Moises.

### Slajeb ti oy c'usi laj sc'uban ti Pablo ta stojol ti Timoteoe





<sup>10</sup>Ja'uc ti vo'ote, ja' atamoj batel ta spasel ti c'u s'elan licanubtasvane, ti c'u s'elan ti jcuxlejale, ti c'u s'elan jnopoje, ti c'u s'elan c'otem ta co'nton ta xch'unele, ti c'u s'elan oy smuc'ul co'ntone, ti c'u s'elan oy syail xc'uxul co'ntone, ti c'u s'elan oy yipal cu'un ta sts'iquel ti vocole,

<sup>11</sup>ti c'u s'elan cuhem cu'un scotol ti ilbajinele, ti vocole. Ana'oj lec ti c'u s'elan laj jta jvocol ta jteclum Antioquíae, ta Iconioe, ta Listrae, ti col no'ox yal ti Cajvaltíic laj stic' sba ta spojelune.

<sup>12</sup>Yu'un ti buch'utic ta xc'uxul yo'ntonic ta xac' sbaic ta tunel ta stojol ti Cristo Jesuse, ta ono'ox xich' svocolic yu'un ti ilbajinele.

<sup>13</sup>Ja'uc ti buch'u toj chopol xa'i sbaique, xchi'uc ti jlo'lavanejetique, yacalic ta soquel batel, yacalic ta xlo'lavan ti yalojique ti c'alal xi ta xich'ic lo'lael eque.

<sup>14</sup>Ti vo'ote mi jutebuc xatselbun ti c'u s'elan laj avich' chanubtasele, yu'un c'otem lec ta avo'nton. Yu'un xana' lec xtoc ti buch'u laj xchanubtasote.

<sup>15</sup>Vuleso ta ajol ti ta abic'tal ono'ox lic ava'i talel ti xch'ul c'ope, ti ja' laj sbijubtasot yo' jech ta xacol ta sventa ti c'ot ta avo'nton ta xch'unel ti Cristo Jesuse.

<sup>16</sup>Yu'un scotol ti ch'ul c'op ts'ibabile, ja' yac'oj ta na'el stuc ti Diose. Ja' ta xtun cu'untic, yu'un ta xischanubtasotic, ta xac' jna'tic mi oy jmultic, ta xistuq'uibtasotic, ta xistojobtasotic ta spasel ti c'usi leque,

<sup>17</sup>yo' jech ti buch'utic c'otem ta yu'untac ti Diose, bijubtasbilib, chapalic lec ta spasel scotol ti c'usitic oy stuq'uil smelole.

## 2 Timoteo 4

<sup>1</sup>Ta sba ta sat ti Diose xchi'uc ti Cajvaltíic Jesucristo ti ta xtal ta Ajvalilale, ti ta xtal ta xchapanel ti buch'utic cuxulic toe xchi'uc ti chamemic xae, xi s'elan ti tsots sc'oplal ta jc'ubanbote:

<sup>2</sup>Paso tsatsal ta yalel ti lequil ach' c'ope. Mu xavicta ta yalel. Mi sc'an xa'iic, mi mu sc'an xa'iic, yavil mi laj avale. Ac'bo sna'ic ti lequil ach' c'ope. Tac'aluc c'otuc ta yo'nton avu'un ti oy c'usi quechel maquic ti jnaclej ta banomile. Muq'uibtasbo yo'ntonic. Mu xatsiq'ues avo'nton ta chanubtasvanej.

<sup>3</sup>Yu'un ta sta sc'ac'alil ta xtavan xa'iic lequil chanubtasel ti jnaclej ta banomile. Yu'un ja' ta xlic spasic ti c'usi lec ta xa'iique, naca jtoyobbaetic, yepal no'ox ta sa'ic jchanubtasvanejetic ti jech ta xich'ic chanubtasel jech c'u cha'al oy ta yo'ntonique.

<sup>4</sup>Ta svalopatinic comel ta ya'yiel ti bu ja' melele, ja' xa ts'etel xchiquinic ta ya'yiel ti naca lo'il maxiletique.

<sup>5</sup>Ja'uc ti vo'ote, staojuc yav oyuc ti stuq'uil snopobil avu'une, ti cuchuc avu'un ti vocole. Paso tsatsal ta yalel ti colebal lequil ach' c'ope. C'otuc ta pasel avu'un ti avabtele.

<sup>6</sup>Ja'uc ti vu'une ta xa xi'aq'ue jelavel ta matanal, yu'un sta xa sc'ac'alil ta xicham.



<sup>7</sup>Laj, tsuts xa cu'un scotol ti bu to ox jtamoje. ti lec iloc' cu'un ti cabtel li'ac'bat j bain ti bu xijipet ta jujujot yu'une. Staoj o yav jch'unoj ti Cajvaltique, mu'yuc xilubtsaj.

<sup>8</sup>Avi tana une, ti c'alal ta sta yorail ti muc' ta c'ac'ale, ja' xa no'ox jmalaoj ti matanal ti chapal sc'oplal ta xiyac'bun ti Cajvaltice ti Buch'u ja' lequil Jchapanvaneje. Ma'uc no'ox vu'un ta xiyac'bun ti jmotone. Ta x'ac'batic ec ti buch'utic xmuyubaj xa smalaojic ti jun yutsilal ta xcha'sut talele.

### **Ti Pabloc ta sc'anbe vocol ti Timoteoc**

<sup>9</sup>Ta jc'an ta xtal no'ox aq'uelun mi xu' avu'une.

<sup>10</sup>Yu'un ti Demase laj xa yictaun comel. Ja' lec laj ya'i ti sba banomile, yu'un bat xa ta Tesalónica. Ti Crescente xtoque bat xa ta slumal Galacia. Ti Titoc bat xa ta Dalmacia.

<sup>11</sup>Ja' xa no'ox li' jchi'inoj ti Lucase. Sa'o ti Marcose, ic'o talel, yu'un bal xca'i ti ta xiscalta ta abtele.

<sup>12</sup>Yan ti Tíquicoe, laj xa jtac batel ta Efeso.

<sup>13</sup>C'alal mi latala, ich'bun talel ti jlic jc'u' ti laj jcomtsan ta sna ti Carpo ti nacal ta Troase. Ich'bun me talel xtoc ti jvuntaque xchi'uc ti balbil vun ti tsots sc'oplal ta xtune.

<sup>14</sup>Ti jten-taq'uin Alejandroe toj chopol ta j'ech'el ti c'usi laj xa spasbune. Tojbatuc yu'un Cajvaltice ti c'usi laj xa spase.

<sup>15</sup>Bijan me yu'un ec, yu'un me tsots ta scontrain ti c'u s'elan ta xijchanubtasvane.

<sup>16</sup>C'alal sba velta laj xchapanun ti banquialal ajvalile, mu'yuc buch'u laj stic' sbaic ta scoltaelun, scotolic laj yictaicun comel. Ta jc'an ti mu x'ich'bat yeic yu'un Dios ti jech laj spasbeicune.

<sup>17</sup>Yu'un ja' no'ox laj scoltaun laj yac'bun quip ti Cajvaltique yo' jech ic'ot ta pasel laj cal ti colebal ach' c'ope, yo' jech laj ya'iic scotolic ti jyanlumetique. Ja' yu'un un, ti Cajvaltique laj scoltaun loq'uel ta yoc ta sc'ob ti jti'oval leone.

<sup>18</sup>Yu'un ta ono'ox xiscaltaun ti c'usiuc no'ox ta xvul ta jtojole, yu'un ta xischabiun yo' jech ta xiyc' ochel ti bu ta xventainvan ti oy ta vinajele. Ich'biluc o ta muc' sbatel osil. Jechuc.

### **Ti slajeb chabanuque**

<sup>19</sup>Chabanuc ta xcalbe ti Priscae, ti Aquilae, xchi'uc ti c'u yepal oyic ta sna ti Onesíforo.

<sup>20</sup>Ti Erastoc com ta Corinto. Yan ti Trófimoje ip laj quicta comel ta Mileto.

<sup>21</sup>Mi xu' avu'un, la' me q'uelun c'alal mu to ta xlic ti yorail sique. Chabanucot xayalbot ti Eubulo, ti Pudentee, ti Linoe, ti Claudiae, xchi'uc scotol ti jch'unolajeletique.

<sup>22</sup>Ac'o xa xchi'inot comel ti Cajvaltice Jesucristoc. Ac'o yac'boxuc slequilal yutsilal ti Dios ta atojol acotolique. Jechuc.

## Tito

### Tito 1

#### Ti Pabloe ta sts'iba batel svun ta stojol ti Titoe

<sup>1</sup>Vu'un Pablo, yaj'abtelun ti Diose xchi'uc yajchoc'opun ti Jesucristoe. Tacbilun yu'un yo' jech ta xquic' talel ti buch'utic t'ujbilique, ti c'otuc ta yo'ntonic ta xch'unel ti Diose yo' jech ta xojtiquinic ti ja' meel ti c'usi jch'unojtique,

<sup>2</sup>ti ja' spatobil yo'ntonic ta stael xcuxlejalic sbatel osile. Ti Diose mu sna' sjut c'op, yu'un c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile, yaloj ono'ox ta xac' ti cuxlejale.

<sup>3</sup>Avi tana un, ti Dios ti ja' Jcoltavanej cu'untique, sta xa yorail yu'un ti laj yac' ta a'yieli ti sc'ope, ta sventa smantal stuc ti laj yac'bun cabtel ta yalele.

<sup>4</sup>Ta xajts'ibabot talel ti jvun li'e, Tito, ti co'ol s'elan jnich'onot ya'yel ta sventa ti co'ol c'otem ta co'ntonic ta xch'unele. Ta jc'an ti ac'o yac'bot ta atojol ti slamajemal yo'ntone, ti ac'o xc'uxubinote, ti ac'o yac'bot ti slequil yutsilal ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltuc Jesucristo Jcoltavanej cu'untique.

#### Yabtel ti Tito ta Cretae

<sup>5</sup>Laj quictaot comel ta Creta banomil ti joyobtabil ta nabe yo' jech ta xachapan ti c'usi sc'an to chapanele, yo' ta xava'an jventainvanejetic ta jujun tsobobbail ti oy ta jujun jteclume jech c'u cha'al laj calbot ava'ie.

<sup>6</sup>Ti buch'u ta x'och ta jventainvaneje, ta sc'an ti lecuc ta q'uelel ti xcuxlejale yo' lecuc ti sc'oplale. Ta sc'an ti jun no'ox ti yajnile, ti jch'unolajeluc ti xnich'nabe yo' jech mu sa'bat smul ti ta sbisat ta jbaj-mantale.

<sup>7</sup>Yu'un ti buch'u ta x'och ta jventainvaneje ja' ta sbain ti c'usi ja' yu'un ti Diose. Jech o xal un, tsots sc'oplal ti lecuc ta q'uelel ti xcuxlejale, ti mu jbeluc ta c'ope, ti mu jtoyobbauque, ti ma'ucuc jun jyacubele, ti jun ti ma'ucuc jun jsa'letoe, ti ma'ucuc jun jyacvanej ta lo'lavanej ta stael ti staq'uine.

<sup>8</sup>Jun yajtunel ti Diose, sc'an ti oyuc yutsil slequil yo'nton ta xich' ta muc' ti yulo' ta xc'ot ta snae, jun vinic ti oyuc slequil yutsil ti c'usi ta spase, ti lecuc ti snopobil yu'une, ti tuc'uc yo'ntone, ti lecuc stuc'ulanoj sbae.

<sup>9</sup>Sc'an ti j'ech'eluc stsinanojuc yo'nton xchi'uc ti c'u s'elan laj yich' chanubtasele yo' jech xu' ta stsatsubtasbe yo'nton ti yan ta sventa ti lequil chanubtasele, yo' jech xu' ta stuq'uibtas ti buch'utic naca syanijesel no'ox yu'unic ti c'ope.

<sup>10</sup>Yu'un yepal no'ox oy ti jtoyobaetique, ti mu'yuc smelol ti c'usi ta xalique, ti tsots sc'oplal ta xa'i ti circuncisione, ti jech ta slo'laic ti jnaclej ta banomile.

<sup>11</sup>Taje, sc'an pajesel yo' ta xmac ti ye'ique, yu'un sbejel ta na ta syanijesbe sjol yo'ntonic ti c'alal mi ja'uc jutebuc oy stuq'uil ti c'u s'elan ta xchanubtasvanique, yu'un naca pas canal taq'uin ta sc'anic.

<sup>12</sup>Ti jun j'alc'op ti oy ono'ox ta Creta banomile, xi laj yalbe sc'oplal ti xchi'iltaque: “Ti cretaetique naca jutc'opetic, mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic, lec xa'i ti ve'el uch' vo'e, toj ch'ajic xtoc un.”

<sup>13</sup>Ti jech laj yale, melel ono'ox un. Jech o xal tsots sc'oplal vulo ya'iic ta yalbel mantal yo' oyuc stuq'uul smelolic ti jech c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique,

<sup>14</sup>yo' mu xch'amic ti slo'il a'yej c'u s'elan ta xalic ti israeletique, yo' mu xch'ambeic smantal xtoc ti buch'utic laj xa svalopatinic comel ti bu ja' melele.

<sup>15</sup>Ti buch'u lec sjol yo'ntone lec ta xil scotol. Ti buch'u mu'yuc stuq'uul ti sjol yo'ntone, mu'yuc c'usi ta xc'ot ta xch'unel yu'un, mu'yuc c'usi lec ta xil, ja' ti soquem ono'ox ti sjol yo'ntone.

<sup>16</sup>Ta xalic ti xojtiquinic ti Diose. Ta scoj ti oy c'usi ta spasiq, ta xvinaj ti mu meleluque. Yu'un xti'et sjolic, j'abaj-mantaletic, mu xtojobic ta spasel mi jutebuc ti c'usi lec ta pasele.

## **Tito 2**

### **Sc'oplal ti lequil chanubtasele**

<sup>1</sup>Ti c'usi ta xavale, j'ech'eluc co'oluc xchi'uc jech c'u cha'al ta xac' ta na'el ti lequil chanubtasele.

<sup>2</sup>Jech ti moletique, albo ya'i ti oyuc sbijilique, ti lecuc ti sc'oplalique, ti lecuc ta q'uelel ti xcuxlejalique, ti junuc yo'nton xch'unojicuc ti Cajvaltique, ti oyuc xc'uxul yo'ntonique, ti oyuc smuc'ul stsatsal yo'ntonic ta sts'iquel ti svocolique.

<sup>3</sup>Jech xtoc ti yayiletique, albo ya'iic ti lecuc ta q'uelel ti xcuxlejalique, ti ma'ucuc yesic ta lo'iltavaneje, ti ma'ucuc ti yacubel ta spasiq. Yu'un tsots sc'oplal ac'o yaqu'ic ta q'uelel ti c'usi lec ta pasele,

<sup>4</sup>ta xchanubtasele ti tsebal antsetic ta xc'uxubinel ti smalalique xchi'uc ti yalabique,

<sup>5</sup>ta spasel ti c'usi leque, ti lecuc ti stalelique, ti tojobuc ta sventainel ti snae, ti oyuc ti slequil yo'ntone, ti co'oluc yo'nton xchi'uc ti smalale yo' jech mu'yuc buch'u chopol ta xc'opoj ta stojol ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Jechuc me xatsatubtasbe yo'ntonic xtoc ti querem viniqetique ti oyuc ti stuq'uul sjol yo'ntonique.

<sup>7</sup>Baino scotol ta yac'bel yil ti c'usi lec ta pasele yo' jech ta xc'ot ta yo'ntonic ta spasel. C'alal ta xachanubtase, ta slequil ta yutsiluc avo'nton.

<sup>8</sup>Oyuc smelol xtoc ti c'usi ta xavale yo' mu'yuc buch'u ta sa'bot amul. Ti buch'u ta xcontrainvane ta xlic q'uexavuc. Laj to c'op ma' ti ta xchopol-c'opoj ta jtojoltique.

<sup>9</sup>Bijubtaso ti mosoviletique ti ac'o xch'unbeic smantal ti yajvalique, ti lecuc ti yo'ntonique, ti ma'ucuc ta tac'obil ta xtac'avique,

<sup>10</sup>ti mu x'elc'ajique, ti yaq'uicuc ta ilel ti oy slequil stuq'uil yo'ntonique yo' jech ta xvinaj ta xcuxlejalic ti yan yutsil ti chanubtasel yu'un ti Jcoltavanej Dios cu'untique.

<sup>11</sup>Yu'un ti Diose laj xa yac' ta ilel ti yutsil slequil yo'ntone, ti ja' sventa yo' ta staic scolel scotol ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>12</sup>Ti yutsil slequil yo'nton ti Dios taje ta xac' jna'tic ti ac'o quictatic comel ta spasel ti c'usi chopole xchi'uc ti sc'upijel o'ntonal yu'un ti sba banomile, ti jtamticuc batel ti lequil cuxlejal li' ta sba banomile, ti lecuc oyotique, ti oyuc stuq'uil jol co'ntontique, ti jun co'ntontic ta yich'el ta muc' ti Diose,

<sup>13</sup>ti jech to li' yacalotic ta smael ti muc' ta c'ac'al sc'ac'alil ti spatobil co'ntontic ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele: ti jun yutsil xjobin no'ox ta xcha'sut talel ti Jcoltavanej Dios cu'untique, xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>14</sup>Yu'un laj yac' sba ta milel ta jcojtic ta spoquel stuselotic ta j'ech'el ti laj scoltaotic loq'uel ta stojol ti mulile yo' jech ta xijc'ot ta yu'un, xchi'uc ti oyuc ta co'ntontic ta spasel ti c'usi leque.

<sup>15</sup>Taje, ja' jech avabtel ta chanubtasvanej, ta stsatsubtasbel yo'ntonic, ti avich'oj tsots avabtel ta xava'an aba ta stojolique. Mu'yuc buch'u junuc xasbaj xastenic unbi.

### **Tito 3**

#### **Jech sc'an ta spasic ti jch'unolajeletique**

<sup>1</sup>Vulesbo ta yo'ntonic ti jch'unolajeletique ti ac'o yich'ic ta muc' ti ajvaliletique, ti j'opisialetique. Ac'o xch'unbeic ti smantale, ti chapalicuc ta spasel ti c'usiticuc leque.

<sup>2</sup>Mu'yuc buch'u xchopol-c'optaic, ti lamajemuc ti yo'ntonique, ti oyuc slequilal yutsilal yo'ntonic ta stojol scotole.

<sup>3</sup>Yu'un ta vo'ne ti vo'otic eque, toj alticotic, toyobbaotic ta stojol ti Diose. Ch'ayemotic ta be. Ochemotic ta mosovil yu'un ti c'usi lec ta xa'i ti co'ntontique. Ja' cuxulotic ta spasel ti c'usi chopole, ti it'ix o'ntone, ti soquet to ox ti joltique, ti chopol xquilan jbatic ta jujun tale.

<sup>4</sup>Ja'uc ti c'alal laj yac' ta ilel syail xc'uxul yo'nton ti Cajvaltic Dios Jcoltavaneje,

<sup>5</sup>laj scoltaotic, ma'uc ta sventa ti oy c'usi lec laj jpastique, yu'un ja' no'ox c'uxubaj yo'nton ta jtojoltic ti laj scoltaotic ta sventa ti laj smes laj stusotic ti Ch'ul Espiritue, ti laj svoq'uesotic ta ach' ta stael ti ach' cuxlejale.

<sup>6</sup>Yu'un ta sventa ti Jcoltavanej Jesucristoe, mu bisbiluc laj yac'botic ti Xch'ul Espiritu ti Diose

<sup>7</sup>yo' jech ta sventa xc'uxul yo'nton ti Diose, lec ta xijyilotic yo' jech ta xquich'tic ti cuxlejal sbatel osil ti jmalaojtique.

<sup>8</sup>Taje, melel ono'ox, ja' yu'un un, ta jc'an paso tsatsal ta yalolanel yo' jech ti buch'utic ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Diose, batuc yo'ntonic ta spasel ti c'usi leque. Taje, toj lec, ta xtun cu'untic jcotoltic.



<sup>9</sup>Ja'uc ti voch voch c'op ti mu'yuc smelole, xchi'uc sc'oplal ti smolmuc'totic ti mu xlah ta alilanel yu'unic sc'oplale, xchi'uc ti ta svulilan sbaic ta c'op ta sventa smantal ti Moise, mu me xatic' aba ta c'op xchi'uc. Yu'un mu'yuc c'usi xtun o, mi ja'uc oy smelol.

<sup>10</sup>Mi oy buch'u ta scoj ti ta xch'ac sbaic ti jch'unolajeletique, albo ya'i jcoj jcha'cojuc. Mi mu xich' ta muc' ti jech laj avalbe ya'ie, ta lec no'ox, ac'o stam loqu'uel sbe ti buch'ue.

<sup>11</sup>Yu'un sc'an xana' ti soquem sjol ti vinic taje. Ta xvinaj ti yacal ta tsobel ti smule yo' ta xbat stoj.

### **Sc'oplal ti oy c'usi ta sc'an stuc ti Pabloe**

<sup>12</sup>C'alal ta jtac talel ta atojol ti Artemase, mi ja' ti Tíquicoe, ac'bo yipal xtal no'ox aq'uelun ta Nicópolis, yu'un laj xa jnop ta x'ech' cu'un ti yorail sictic ti bu taje.

<sup>13</sup>Coltao bu c'alal xu' avu'un ti licenciado Zenase, xchi'uc ti Apolose, xchi'uc ti c'usitic ta xtun yu'unic ta sventa ti sbeique yo' mu'yuc c'usi vocol ta xa'iic.

<sup>14</sup>Ti c'u yepal oy ta jtojoltique, ac'o xchanic ta spasel ti c'usi leque yo' jech xu' ta xcoltavanic c'alal oy bu tsots sc'oplal ta xtune, yo' jech jtunelicuc ti li' cuxulique.

### **Sc'oplal ti slajeb chabanuque xchi'uc ta yich'el ti lequilale**

<sup>15</sup>Scotol ti c'u yepal li' jchi'inoje, chabanucot xayalbe. Chabanuc xavalbe ya'iic ti jchi'iltac jmoj jch'unojtic xchi'uque. Ac'o sva'an sba ta atojol acotolic ti Diose. Jechuc.



## Filemón

### Filemón 1

#### Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti Filemone

<sup>1</sup>Vu'un Pabloun, tiq'uilun ta chuquel ta sventa ti Cristo Jesuse. Ti vu'une xchi'uc ti quermanotic Timoteoe ta jts'ibabot talem ti jcarta li'e, vo'ot Filemón, ti ja' jchi'il jbatit ta abtele,

<sup>2</sup>xchi'uc ti jch'unolajeletic ti tey ta stsob sbaic ta anae, xchi'uc xtoc ti quermanotic ants Apiae, xchi'uc ti Arquipoe, ti ja' jchi'iltac ta ich' vocole.

<sup>3</sup>Ich'ic ti bendicione, ti jun avo'ntonic ti ta xac'boxuc ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

#### Ti xc'uxul yo'nton ti Filemone xchi'uc ti xch'unoj ti Cajvaltique

<sup>4</sup>C'alal ta jta ta c'oponel ti Diose, tey ono'ox ta xcalbe volol ti c'alal ta jvulesot ta co'ntone.

<sup>5</sup>Yu'un laj ca'i ac'oplal ti oy xc'uxul avo'nton ta stojol ti buch'utic yu'untac ti Diose, xchi'uc xtoc ti ach'unoj ti Cajvaltic Jesuse.

<sup>6</sup>Ti buch'utic laj xch'unic ti c'u s'elan ach'unoje, ta jc'anbe ti Diose ti ac'o ya'iic smelol scotol ti bendición ti quich'octic ta sventa ti Cristo Jesuse.

<sup>7</sup>Ximuyubaj no'ox, xpatet no'ox co'nton avu'un ti oy xc'uxul avo'ntone, yu'un vo'ot ta aventa ti laj sta spatobil yo'ntonic ti jch'unolajeletique.

#### Ti Pabloe ta sc'anbe volol ta sventa ti mosovil Onesimoe

<sup>8</sup>Ti jech jcholc'opun yu'un ti Cristoe, jech o xal un, xu' xajpas ta mantal ti c'usi sc'an ta xapase.

<sup>9</sup>Ja'uc ta sventa ti c'ux ta xca'i jbatique, ja' x'ech' lec ta xca'i ti ta jc'anbot ti vocole. Vu'un ti mol Pabloune, ti tiq'uilun ta chuquel ta sventa ti Cristo Jesuse,

<sup>10</sup>ta jc'anbot volol yu'un ti Onesimoe, yu'un ja' ic'ot ta jnich'on li' ta chuquinabe, yu'un laj xch'un ti sc'op Dios ti laj calbe ya'ie.

<sup>11</sup>Ta vo'ne ti Onesimoe ja' jun mosovil ti mu lecuc itun ta atojole. Avi tana un, ja' toj jtunel avu'un jech c'u cha'al ta xtun cu'une.

<sup>12</sup>Jech o xal un, ta ach' ta jtacbot talem ta atojol. Ic'bun me co'oluc s'elan ava'i ti vu'un tey ta xic'ote.

<sup>13</sup>Ti vu'une jc'anuc ca'i ti comuc ta jtojol yo' jech li' ta xtun ta aq'uexol ti c'u sjalil tiq'uilun ta chuquel ta sventa ti lequil ach' c'o'pe.

<sup>14</sup>Ja' no'ox mu jc'an ti jech ta jpase ti mi mu jechuc avo'ntone, yo' jech mu ta sujeluc xava'i ti ta jc'anbot ti vocole. Ja' lec, loc'uc ayanuc ta avo'nton atuc.

<sup>15</sup>Ti jech to ox laj xch'ac sba ta atojol ti Onesimoe, yu'un nan ja' smelol ti j'ech'el ta xcom o ta atojol avi tanae.

<sup>16</sup>Yu'un mu xa co'oluc jech c'u cha'al jun mosovil, yu'un x'ech' to lec, ja' mu sta ti jun mosovile. Ti lec xaltique, yu'un ja' xa jun quermanotic ti lec ilbile. Ti vu'une toj lec ta jc'an, ja'uc ti vo'ote, x'ech'uc to ac'o ac'an. Yu'un mu xa jechuc no'ox vinic, yu'un ja' xa avermano abaic ta sventa ti Cajvaltique.

<sup>17</sup>Jech o xal un, mi jchi'il jbatic ta xava'ie, ic'bun me ti Onesimoe jech c'u cha'al ti vu'un tey ta xic'ote.

<sup>18</sup>Ti mi oy c'usi chopol laj spasbot ti laj syanijes avo'ntone, mi oy yil ta atojole, c'انبun, vu'un ta jtoj.

<sup>19</sup>Yu'un vu'un Pabloun ta jts'iba li'e ta jc'ob ta jletra jtuc ti ta jtoj ta xcale, ac'o mi oy avil cu'un ta sventa acuxlejal.

<sup>20</sup>Lec un cha'e, Quermano, avocoluc ti jech ta jc'anbot ta sventa ti jch'unolajelot yu'un ti Cajvaltique. Patbun co'nton ti jech quermano jbatic ta stojol ti Cristoe.

<sup>21</sup>Yu'un ti jech laj jts'ibabot ti jcarta li'e, ja' ti jna' lec ti ta xach'une. Ja' jech xtoc ja' ti jna' ti x'ech' to xjelav ta xapas ti c'usi ta jc'anbote.

<sup>22</sup>Jech xtoc cajchapano ti bu ta xicome. Yu'un jpatoj co'nton chca'i ti ta stsacboxuc ac'opic ti Diose yo' jech ta xital jq'ueloxuc.

### **Slajeb chabanuc**

<sup>23</sup>Chabanuc xayalbot ti Epafrase, ti ja' jchi'il ta chuquel ta sventa ti Cristo Jesuse.

<sup>24</sup>Ja' jech xtoc chabanuc xayalbot ti Marcose, ti Aristarcoe, ti Demase, ti Lucase, ti ja' ta xiscoltaic ta abtele.

<sup>25</sup>Ac'o yac'boxuc bendición ti Cajvaltic Jesucristo acotolique. Jechuc.

## Hebreos

### Hebreos 1

#### Ti Diose c'opoj xa ta sventa ti Xnich'one

<sup>1</sup>Ti ta vo'nee, ep ta velta, ep ta tos, ti c'u s'elan c'opoj ti Dios ta stojol ti jmolmuc'totic ta sventa ti j'alc'opetique.

<sup>2</sup>Avi tana une, ti slajebtic xa batel ti c'ac'ale, c'opoj ta jtojoltic ta sventa ti Xnich'one. Yu'un ti Diose laj spas scotol ti c'usi oy x'ayan ta sventa ti Xnich'one, xchi'uc laj yac'be yich' scotol ti c'usitic oy x'ayane.

<sup>3</sup>Yu'un xojobin no'ox yutsilal slequilal ti Dios ta stojole, yu'un ja' stalel stuc Dios oy ta stojol. Ja' jech xtoc ta sventa smuc'ul stsatsal ti sc'ope, sbainoj scotol ti c'usitic oy x'ayane. C'alal laj stub ti jmultique, bat chotluc ta stuq'uil xocon sbats'i c'ob ti Diose.

#### Ti Xnich'on Diose cajal c'ot sc'oplal, ja' mu sta ti ánjeletique

<sup>4</sup>Ti Xnich'on Diose cajal c'ot sc'oplal, ja' mu sta sc'oplal ti ánjeletique. Yu'un ti stuque ac'bat yich' tsots yabtel, ja' mu sta sc'oplal ti ánjeletique.

<sup>5</sup>Yu'un ti Diose mi ja'uc oy bu xi laj yalbe junuc ti ánjeletique: “Vo'ot Jnich'onot, cac'ojbot acuxlejal avi tana li'e.” Mi ja'uc oy bu xi laj yalbe junuc ti ánjeletique: “Vu'un lic'ot ta Totil avu'un, lac'ot ta Jnich'on ec.”

<sup>6</sup>Ja'uc ti Diose ti c'alal laj stac talel ta sba banomil ti c'ajomal yo junomal ti Xnich'one, xi laj yalbe ti sc'oplale: “Scotol ti caj'ánjeltaque, ac'o yich'ic ta muc' ti Jnich'one.”

<sup>7</sup>Ti ánjeletique xi albat sc'oplalic yu'un ti Diose: “Yu'un co'ol ic' s'elan ma' ti yaj'ánjeltaque, co'ol s'elan jech c'u cha'al leb c'oc' ma' ti yajtuneltaque.”

<sup>8</sup>Ja'uc ti Xnich'on Diose xi ta x'albat ti sc'oplale: “Sbatel osil ta xachoti ta pas mantal, Ch'ul Dios, yu'un tuc' ta xaventainvan ta sventa ti avabtel avich'oje.

<sup>9</sup>Xamuyubaj yu'un ta spasel ti c'usi leque, laj acontrain ti c'usi chopole. Jech o xal ti Diose, ti Dios avu'une, laj st'ujot, yepal no'ox laj yac'bot ti smuyubajel avo'ntone, ja' mu sta xmuyubaj ti achi'iltaque.”

<sup>10</sup>Oy bu xi ta xal xtoque: “Ti vo'ote, Cajval, ta avental lic' meltsajuc talel ti banomile, yu'un ta avoc ac'ob laj ameltsan ti vinajele.

<sup>11</sup>Scotol taje ta xlaj, ta x'ech' sc'oplal, ja'uc ti vo'ote sbatel osil mu xalaj, mu xtub o ti ac'oplale. Yu'un scotol ti c'usitic apasoje, ta xlaj jech c'u cha'al junuc ti c'u'ile.

<sup>12</sup>Ta xapac' jech c'u cha'al junuc ti c'u'ile. Ta xajelta scotol jech c'u cha'al ti buch'u ta sjelta ti c'u'ile. Ja'uc ti vo'ote ataoj o avav sbatel osil, yu'un mu'yuc slajeb stsutseb ti acuxleje.”

<sup>13</sup>Ti Diose j'ech'el mu'yuc bu xi yalobje mi junuc ti ánjele: “La' chotlan ta sts'el jbats'i c'ob ja' to mi laj cac' ta avoc ta ac'ob ti avajcontrae.”

<sup>14</sup>Yu'un scotol ti ánjeletique, naca ch'ulelal ti ochemic ta yajtuneltac ti Diose, ti tacbilic batel ta scoltael ti buch'utic albil sc'oplalic ta staic ti scolelique.

## Hebreos 2

### Tsotsuc sc'oplal c'otuc ta o'ntonal ti pojel colele

<sup>1</sup>Ti c'u s'elan laj xa jts'etan jni' jchiquintic ta ya'yiel ti c'u s'elan laj ca'itique, tsotsuc sc'oplal bejbunuc ta co'ntontic yo' jech mu xquictatic comel ti lequil be jtamojtique.

<sup>2</sup>Ti ta vo'nee, c'alal laj yac'botic smantaltac ti Diose, ja' laj sjelubtasic talel ti ánjeletique, ti c'ot ta tsots mantale. Yu'un ti buch'utic laj sbajique, ti ja' no'ox laj sa' ti smulique, loc' ta sa'el yu'unic ti jbel sc'oplal laj stojique.

<sup>3</sup>¿C'usi xa ono'ox ta xcutic yo' ta jpoj jbatic un cha'e mi mu jtuc'ulantic lec ti muc'ul coltaele? Yu'un ja' laj yal ba'yel stuc ti Cajvaltuc sc'oplal ti pojel colele. Lic yalbotic ec ti buch'utic laj ya'iic ba'yel ti sc'oplale.

<sup>4</sup>Ja' jech xtoc ti Diose laj svinajes ti ja' sc'oplal stuc ta sventa ti oy c'usitic jchop o ta q'uelele, ti labal ta q'uelele, ti c'usitic ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ta sventa ti Ch'ul Espiritu ti yalel toyol laj yac'botic jbijiltic jech c'u cha'al oy ta yo'nton ti Diose.

### Ti Jesucristoe co'ol s'elan c'ot jech c'u cha'al ti xchi'iltaque

<sup>5</sup>Ti Diose ma'uc laj yac'be sventain ánjeletic ti banomil ti ta to xtale, ti ta xcalbecutic sc'oplale.

<sup>6</sup>Yu'un oy bu ts'ibabil ta ch'ul c'op ti oy buch'u xi laj yale: “Dios, ¿c'usi xa ono'ox bal o ta xava'i ti vinic ti mu xch'ay ta avo'ntone? ¿C'usi xa ono'ox bal o ta xava'i ti lum ach'el ti tsots sc'oplal ta xava'ie?”

<sup>7</sup>Yu'un oy bu c'ot ta pasel ti jutuc xa no'ox x'ech' cajal c'ot sc'oplal ti ánjeletique, ti jech sjalil peq'uel c'ot sc'oplal avu'un ti vinique. Laj ono'ox avac' ta ich'el ta muc' un. Laj avac'be slequilal. Laj avac'be yabtel ta sbainel scotol ti c'usi apasoje.

<sup>8</sup>Laj xa avac'be ta yoc ta sc'ob scotol.” Ti jech ac'bat scotol ta yoc ta sc'obe, mu'yuc c'usi laj yicta comel ti Dios ti mu'yuc ventainbil com yu'une. Le' une, mu'yuc to ta sventain ti ac'bil xa ta yoc ta sc'ob scotol ti c'usitic oye manchuc mi ac'bil xa ta yoc ta sc'ob.

<sup>9</sup>Ja'uc le' une, ta xca'ibetic sc'oplal ti Jesuse, ti jech sjalil peq'uel sc'oplal ti stuque, ti x'ech' to cajal com sc'oplal ti ánjeletique. Jech loc' ta nopel yu'un Dios ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone ti ac'o ya'i ta sbec'tal stuc ti lajel tubel ta sventa scotol ti jnaclejetic ta banomile. Avi tana une, ich'bil xa ta muc', ac'bil xa slequilal yutsilal ta sventa ti laj yich' svocol c'alal cham laje.

<sup>10</sup>Ta sventa yabtel ti Diose, ayan scotol ti c'usitic oye, xchi'uc ja' ta sventa ti oy scotole. Yu'un oy ta yo'nton ti Diose ti scotoluc ti xnich'nabe ac'o ich'batuc ti slequilal yutsilal ti oy ta stojole. Jech o xal un, ta sventa ti laj yich' svocol ti lequil Jcoltavanej yu'unique, c'ot ta sventa stojobtasel scotol.



<sup>11</sup>Yu'un ti buch'utic mesbil tusbilique, xchi'uc ti Jmesvanej Jtusvanej yu'unique, jun ti Totil yu'unique. Jech o xal Xnich'on ti Diose mu xq'uexav ti c'alal ta sbisotic ta xchi'il ta voq'uele.

<sup>12</sup>Yu'un xi ta xal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: “Ta xcalbe ya'iic ac'oplal ti jchi'iltac ta voq'uele. Ta jq'uejintabot q'uejimoletic ti bu ta stsob sbaique.”

<sup>13</sup>Oy bu xi ta xal xtoque: “Yu'un jpatoj co'nton ta stojol ti Diose.” Xi no'ox ta xal xtoque: “Li' oyun xchi'uc ti nich'nabiletic ti laj yac'bun ti Diose.”

<sup>14</sup>Jech c'u cha'al ti alab nich'nabiletic ti ta xvoq'uic ta jchop nae, ti jun ti sbec'tal xch'ich'elique, jech ec ti Jesuse laj yich' xch'ich'el sbec'tal stacopal yo' jech ta slilinbe yip yabtel ti buch'u jbel sc'oplal ta xismilotique, ti ja' sc'oplal ti pucuje.

<sup>15</sup>Ti jech taj une, tal spoj scolta ti buch'utic u'ninbil ta xi'el ta xa'iic ta scoj ti lajel tubel ti c'u sjalil li' cuxulique.

<sup>16</sup>Ta jbel sc'oplal ma'uc tal scolta ti ánjeletique, yu'un ja' tal scolta ti buch'utic ja' snitilultac ti Abrahame.

<sup>17</sup>Yo' jech xc'ot ta pasel, tsots sc'oplal co'ol s'elan c'ot jech c'u cha'al ti xchi'iltac ta voq'uele, yo' jech c'ot ta banquial pale ti oy syail xc'uxul yo'nton ti oy ta tunel ta stojol ti Diose, yo' jech ta xch'aybe smul scolo' ti jnaclejetic ta banomil ta sventa ti laj yac' sba ta milele.

<sup>18</sup>Ti jech laj ya'i ti lajeltsaele, ti vocole, avi tana un, ti Jesuse ta scolta ti buch'u ta xa'i ti oy lajeltsaele, ti vocole.

## Hebreos 3

### Ti Jesuse ja' x'ech' tsots yabtel laj yich', ja' mu sta ti Moisesse

<sup>1</sup>Ja' yu'un un, Jchi'iltac, ti ic'biloxuc yu'un Dios yo' jech ta xac'otic ta yu'untaque, oyuc ta avo'ntonic sc'oplal ti Cristo Jesús ti ja' jun jcholc'ope, ti ja' c'otem ta jun Banquial Palee. Col no'ox yal ti ja' sventa ti oy c'usi jch'unojtique.

<sup>2</sup>Ti Jesuse, jun yo'nton ta stojol Dios ti Buch'u laj yac'be ti yabtele jech c'u cha'al ti Moisesse, jun yo'nton laj sventain scotol ti c'usitic x'ayan ta sna ti Diose.

<sup>3</sup>Ja'uc ti Jesuse x'ech' to ich'bil c'ot ta muc', ti ja' mu sta sc'oplal ti Moisesse, jech c'u cha'al ti jun jmeltsanej nae x'ech' to ich'bil ta muc' ta xc'ot, ti ja' mu sta sc'oplal ti jbej nae.

<sup>4</sup>Yu'un ti jujubej nae, sc'an oy buch'u ta smeltsan. Yu'un scotol ti c'usitic oye, ja' smeltsanojan ti Diose.

<sup>5</sup>Ja' jech ti Moisesse, ti ja' jun lequil jtunele, laj sventainbe scotol ti c'usitic oy ta sna ti Diose. Yu'un ti jech itune, laj sva'an sba ta scaj'albel sc'oplal ti c'usitic ts'acal to ta xvul ta loq'uel yu'un ti Diose.



<sup>6</sup>Ti jech ja' jun lequil Nich'onil ti Cristoe, ta slequil yutsil yo'nton ta sventainbe sna ti Diose, ti ja' jc'oplaltic ti vo'otique, mi j'ech'el jun co'ntontic xijmuyubajotic ta smalael ti oy c'usi ta jtatique.

### **Ti steclumal Diose ta xcux xa yo'ntonic**

<sup>7</sup>Jech o xal un, sc'an ta xats'etan ani' achiquinic ta ya'yieli ti xi ta xal ti Ch'ul Espíritu ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope: “Mi vo'oxuc ta xava'iic c'usi ta xal ti Dios avi tana li'e,

<sup>8</sup>mu xayijubtas avo'ntonic jech c'u cha'al laj spasic ti amolmuc'totique, ti ja' no'ox lic sc'ac'al yo'ntonic ti laj slajeltsabeic yo'nton ti Dios ta xocol banomile.

<sup>9</sup>Ti bu taje, laj slajeltsaicun, laj sq'uelbeicun co'nton ti amolmuc'totic ta vo'nee, ac'o mi laj yilic cha'vinic (40) jabil ti c'usitic laj jpas ta stojolique.

<sup>10</sup>Jech o xal un, li'ilin yu'un ti jvoc' jch'iel jc'opojeletic taje, ti xi laj cale: ‘J'ech'el ch'acal yo'ntonic ta jtojol, yu'un mu sc'an stamic ti jbe bu jtamoj batele.’

<sup>11</sup>Jech o xal un, li'ilin yu'unic, j'ech'el laj cac' que jti' ti mu x'ochic batel bu ta jcux co'ntone.”

<sup>12</sup>Q'uelo me abaic un, Jchi'iltac, ti mu'yucuc buch'u junucal avu'unic toj chopol ti yo'ntone, ti ta xch'ac sbaic ta stojol ti cuxul Dios ta scoj ti mu xc'ot ta yo'nton ta xch'unele.

<sup>13</sup>Ja' ta sc'an ta xatsatsubtasbe aba avo'ntonic ta jujun tal ti jujun c'ac'al ti c'alal li' to oy ti “yorail avi li'e”, yo' jech mu'yuc buch'u junucal avu'unic ta xlaj ta lo'lael yu'un ti mulile, ti ta xlic stoy sbae.

<sup>14</sup>Yan mi staoj yav jpatoj co'ntontic xijcham xijlaj jech c'u cha'al ta sliquebe, oy c'usi ta xij'ac'bat unbi jech c'u cha'al laj yich' ti Cristoe.

<sup>15</sup>Yu'un xi ta xale: “Mi vo'oxuc ta xava'iic c'usi ta xal ti Dios avi tana li'e, mu xayijubtas avo'ntonic jech c'u cha'al laj spasic ti amolmuc'totic ti ja' no'ox laj stoy sbaic ta jtojole.”

<sup>16</sup>¿Buch'utic xcaltic taje ti laj ya'iic sc'opojel Dios ti ts'acal to lic stoy sbaic ta stojole? Ja'ic ti buch'utic loq'uesatic talel yu'un Moisés ta Egipto banomile.

<sup>17</sup>¿Buch'utic xcaltic ya'yel taje ti ilinem ti Dios ta stojolic ti cha'vinic (40) jabil sjalile? Ja'ic ti buch'utic laj sa'ic ti smulique, ti ta jech to yepal cham lajic ta xocol banomile.

<sup>18</sup>¿Buch'u sc'oplalic albatic yu'un Dios ti j'ech'el mu x'ochic batel ti bu ta xcux yo'ntone? Ja'ic ti buch'utic laj stoy sbaic ta stojole.

<sup>19</sup>Jech ono'ox un, yu'un ta xvinaj lec ti mu'yuc x'ochic batele, yu'un mu'yuc xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Diose.

## **Hebreos 4**

<sup>1</sup>Ti jech albil to sc'oplal ti xu' ta xba jcux co'ntontic bu oy ti Diose, ta sc'an ac'o jq'uel jbatic, naca mi oy jlom avu'unic ti mu x'ochic batele.





<sup>2</sup>Yu'un ti vo'otic xtoque laj quich'tic albel sc'oplal ti colebal lequil ach' c'ope jech c'u cha'al ti stuquique. Ja'uc ti stuquic une mu'yuc c'usi bal o laj ya'iic ti laj yich'ic albel sc'oplal ti ch'ul c'op taje, yu'un mu'yuc xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti c'usi laj ya'iique.

<sup>3</sup>Ja'uc ti vo'otic ti c'ot xa ta co'ntontic ta xch'unel ti colebal lequil ach' c'ope, jbel sc'oplal ta xij'och batel ta cuxob o'ntonal taje. Yu'un xi albat sc'oplalic yu'un Dios ta xava'iic une: “Li'ilin yu'un ti amolmuc'totique, ti j'ech'el laj jva'an jba ta yalel ti mu xcac' que jti' ti xu' x'ochic batel ti bu ta jcux co'ntone.” Manchuc mi jech laj yal ti Dios une, c'alal ta sliquebal ono'ox banomil, tsutsem xa talel ti yabtele yo' xu' ta xij'och batel ta cuxob o'ntonal.

<sup>4</sup>Yu'un oy bu xi ta xal ta ch'ul c'op sc'oplal ti yucubal c'ac'ale: “Ta yucubal c'ac'al laj xcux yo'nton ti Diose, yu'un tsuts scotol ti yabtele.”

<sup>5</sup>Manchuc mi jech chapal yu'un ti Diose, ja'uc le'e, xi ta xal xtoc ta ch'ul c'ope: “J'ech'el mu x'ochic batel ti bu ta jcux ti co'ntone.”

<sup>6</sup>Ja'uc le'e, oy to jlom xu' ta x'ochic batel ta cuxob o'ntonal. Yan ti buch'u ba'yel laj ya'iic sc'oplal ti colebal lequil c'ope, laj to sc'oplal ta x'ochic batel ta scoj ti mu laj xch'unique.

<sup>7</sup>Jech o xal ti Diose laj st'uj yan c'ac'al, “ja' ti c'ac'al avi tana li'e”, ti xi sc'oplale, ti laj yal talel ta vo'ne ta sventa ti David ti oy bu xi ta xal ti ch'ul c'op ti laj ono'ox calboxuc ava'iique: “Mi vo'oxuc ta xava'iic c'usi ta xal ti Dios avi tana li'e, mu xayijubtas avo'ntonic.”

<sup>8</sup>Ti yu'unuc ta sventa Josué ti laj xcux yo'nton ti israeletique, mi ja'uc laj yal ti Dios ti oy to yan c'ac'ale.

<sup>9</sup>Ja' yu'un un, oy to lequil cuxob o'ntonal yu'unic ti xnich'nabtac ti Diose.

<sup>10</sup>Yu'un ti buch'u ta x'och ta cux o'nton xchi'uc ti Diose, ta xa xcux yo'nton ta sventa ti yabtele jech c'u cha'al ti Dios laj xa xcux yo'nton ta sventa ti yabtele.

<sup>11</sup>La' cac'betic yipal un cha'e yo' jech xu' xij'och batel ta cuxob o'ntonal taje, naca mi oy jlom ja' ta xchanbe yo'ntonic ti buch'utic mu'yuc xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>12</sup>Yu'un ti sc'op Diose, cuxul, oy stsatsal, ja' mu sta jech ti c'usuc no'ox espadail ti yich'oj cha'jot yee. Yu'un ta xc'ot c'alal to yut o'ntonal, ti bu xa c'alal ti c'usi ta snopilane, ta svinajesel ti c'usi oy ta yut yo'ntone.

<sup>13</sup>Ti c'usitic pasbil yu'un ti Diose, mu stac' snac' sbaic ta stojolal. Chajal ta sba ta sat scotol ti Buch'u ta xich' quetique.

### **Muc'ul banquial pale ma' ti Jesuse**

<sup>14</sup>Ti Jesús Xnich'on ti Diose ja' xa ti Muc'ul Banquial Pale cu'untique, ti och xa batel ta vinajel bu oy ti Diose. Jech o xal un, stajuc yav co'ntontic ta xch'unel ti c'u s'elan jch'unojtique.



<sup>15</sup>Yu'un ti Banquial Pale cu'untique ta xc'uxubaj yo'nton yu'un ti jvocoltic ta scoj ch'abal ti yipal cu'untique. Yu'un ti stuque laj ya'i c'u s'elan ti vocol jech c'u cha'al ta xca'itique. Ja' no'ox un, ti stuque mu'yuc x'ech' xjelav ta stael ti smule.

<sup>16</sup>Ja' yu'un un, sjunuluc co'ntontic, nopajcutic batel ta stojol ti bu chotol ti jc'uxubinvanej Dios cu'untique, yo' ta sventa yutsil slequil yo'nton ta xc'uxubaj cu'untic c'alal mu xa cha'bel c'usi xcut jbatc c'alal yorail ta xtun cu'untic ti coltaele.

## Hebreos 5

<sup>1</sup>Ti jujun banquial pale ti ta x'ech'ique, t'ujbilic loq'uel ta stojol ti viniquetique, ti va'anbilic ta j'et'esej-c'op yu'un ti jnaclejetic ta banomil ta stojol ti Diose, ti c'otem ta sbaic ta sjelubtasel ti matanale, xchi'uc ti c'usitic ta xich' milel sventa stojol ti smulique.

<sup>2</sup>Ti jech ta xa'i svocol ta sbec'tal stacopal stuc ti banquial palee, jech o xal un, ta xc'uxubaj yo'nton yu'un ti buch'u mu sna'ic ti c'usi lec ta pasele, xchi'uc ti buch'utic ch'ayemic ta bee.

<sup>3</sup>Ta scoj ti jech oy svocol yu'un ti sbec'tal stacopale, jech o xal un, tsots sc'oplal ta xac' stojol smul ta stojol ti Diose jech c'u cha'al ta xet'esbe stojol smulic ti jnaclejetic.

<sup>4</sup>Yu'un mu'yuc buch'u junucal ta smantal no'ox stuc ta x'och ta banquial pale, ic'bil t'ujbil yu'un ti Diose yo' ich'bil ta muc' ta xc'ot xchi'uc ti yabtele jech c'u cha'al ti Aarone.

<sup>5</sup>Ja' jech c'ot ta stojol ti Cristoe. Mu yu'unuc laj spas sba ta mantal stuc ti jech och ta Banquial Palee, iq'ue t'uje yu'un ti Diose, ti ac'bat yich' ti yabtele jech c'u cha'al ti xi albat yu'un ti Stote: “Vo'ot Jnich'onot, yu'un laj cac'bot acuxlejal avi tana li'e.”

<sup>6</sup>Yu'un oy bu ts'ibabil ta ch'ul c'op ti xi albat sc'oplale: “Paleot sbatel osil ma' ti vo'ote, ti co'ol avabtel jech c'u cha'al ti Melquisedeque.”

<sup>7</sup>Ti c'u sjalil ay cuxiuc li' ta sba banomil ti Cristoe, tsots xvocollet c'opoj ti'in, ep laj smal ya'lel sat ta sc'anbel vocol ti Dios ti Buch'u oy stsatsal ta xpoje c'alal mi xchame. A'yibat sc'opojel ta sventa ti laj spas ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose.

<sup>8</sup>Manchuc mi Nich'onil ti Cristoe, ta sventa ti c'ot ta stojol ti vocole, laj xchan ta spasel ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose.

<sup>9</sup>Ti c'alal laj spas scotol ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose, c'ot ta banquial Jcoltavanej yu'unic sbatel osil ti buch'utic ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>10</sup>Va'ane ta Banquial Pale yu'un Dios co'ol jech c'u cha'al yabtel ti Melquisedeque.

### **Xi'bal sba ti chibajel ta xch'unel ti Cajvaltique**

<sup>11</sup>Ac'o mi yepaluc xcalcutic ava'ic sc'oplal taje, ja' no'ox un, toj vocol ta a'yibel ti smelole, yu'un vocol ta xc'ot ta avo'ntonic.

<sup>12</sup>Ti jechuque, jchanubtasvanejoxuc xa, yu'un vo'ne xa c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel talel. Ti le' une, uni chu'il to avipanojic, yu'un ta to xac'an ac'o avich'ic albel ta ach' ti sc'op Dios ti bu mu tsotsuc ta a'yibel ti smelole, mi ja'uc xti' avu'unic ti yijil ve'lile.

<sup>13</sup>Yu'un ti buch'u naca uni chu'il yipanoje, co'ol s'elan olol, mi ja'uc sna' st'ujel ti c'usi leque xchi'uc ti c'usi chopole.

<sup>14</sup>Yan ti buch'u ta xtojob ta sti'el ti yijil ve'lile, ja' ti buch'u ch'iemic c'opojemic xa ta stojol ti Diose, yu'un xtojobic xa ta st'ujel ti c'usi leque xchi'uc ti c'usi chopole.

## Hebreos 6

<sup>1</sup>Jech o xal la' cac'betic yipal ta snopel ti c'usi lec ta pasele yo' ta stsac lec yip ti snopbenal cu'untique. Mu staojuc yav ta xcalilantic sc'oplal ti c'u s'elan chanubtasvan talel ti Cristoe. Ma'uc ti jmojel no'ox staoj yav ta xcalilantic ti c'u s'elan laj ca'itic talel ta ba'yele, jech c'u cha'al sc'oplal jeluc ti snopbenale, jech c'u cha'al sc'oplal ta xicta ti c'usi chopol ta pasel ti chamebal sq'ueloj batele, jech c'u cha'al sc'oplal ti c'otuc ta o'ntonal ta xch'unel ti Diose,

<sup>2</sup>jech c'u cha'al sc'oplal chanubtasel yu'un ti ich' vo'e, sc'oplal scajanel ti c'obil ta jolale, sc'oplal ta xcha'cuxiic ti animaetique, xchi'uc sc'oplal ti sbatel osil ta xich'ic tsitsel ti buch'u oy smulique.

<sup>3</sup>X'ech'uc to cac'tic batel yipal ta ya'yiell ti sc'op Diose. Jech ta jpastic mi ta xac' ye sti' ti Diose.

<sup>4</sup>Yu'un ti buch'utic laj xa staic ti saquilal osile, ti laj xa ya'ibeic slequilal yutsilal ti c'usi ta xac' ti Diose, ti yich'oj ti Ch'ul Espiritue,

<sup>5</sup>ti laj ya'ibeic slequil yutsil ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose, ti laj ya'ibeic sc'oplal smuc'ul stsatsal ti ach' banomil ta xvul ta loq'uele,

<sup>6</sup>mi ta xch'ay ti xch'unajel yo'ntone, mu xa cha'bel c'usi stac' utel yo' ta xnopaj talel ta stojol ti Diose, yu'un ja' stuquic ta xcha'jipanic ta curus Xnich'on ti Diose, ti ta xaq'uc ta labanel ta sba ta sat scotol ti jnaclejetique.

<sup>7</sup>Yu'un c'otem jech c'u cha'al junuc banomil ti lec ta xa'i xuch'ilan vo' c'alal ta xtalolan jujucoje. Ti banomil taje, sva'anoj sba ti Dios ta stojol mi ta xac'be lec sat sts'unob ti buch'u ta xabtelane.

<sup>8</sup>Mi naca ch'ix, mi momol ta xaq'ue, mu'yuc c'usi stu o, mu lecuc ta x'ile yu'un ti Diose. Sta yorail, chic' xi ta c'oc'.

### **Ja' yip co'ntontic ti oy c'usi jmalaojtic ta xquich'tique.**

<sup>9</sup>Ti jech jchi'il jbatique, manchuc mi jech laj calcutic, mu jechuc avo'ntonic. Jna'cutic ti jbel sc'oplal atamojic batel sbelel ti coltaele.

<sup>10</sup>Yu'un ti Diose oy stuq'uill yo'nton, mi ja'uc xch'ay ta yo'nton ti ta sventa syail xc'uxul avo'ntonic oy c'usi lec laj apasic ti laj avaq'uc iluc ta scoltael ti jch'unolajeletique, ti jech to yacal ta xapasic avi tana li'e.



<sup>11</sup>Ja'uc le'e, ta jc'ancutic ti jujunoxuque ti jechuc staojuc yav avo'ntonic xacham xalajic ti c'ux ta xava'i abaique yo' jech ta jbel sc'oplal ta xataic ti oy c'usi amalaojique.

<sup>12</sup>Mi ja'uc ta jc'ancutic ti ta xach'ajubic ta bee. Ja' tamic ta spasel jech c'u cha'al ti buch'utic c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti ta ono'ox xc'ot ta pasel ta yich'el ti smotonic ti albilic yu'un ti Diose, ti mu xchibaj ta smalaele.

<sup>13</sup>Ti Diose c'alal laj yalbe ya'i ti Abraham ti oy c'usi ta xac'bee, laj sva'an sba ta rextico stuc, yu'un mu'yuc xa yan ti oy bu buch'u x'ech' to cajal sva'anel sba ta rexticoe.

<sup>14</sup>Yu'un xi laj yale: “Melel, ta jva'an jba ta atojol ta yac'belot ti alequilal avutsilale, yu'un yepal no'ox anitilultac ta xcac'bot.”

<sup>15</sup>Ta sjunul yo'nton laj smala ti Abraham ti oy c'usi albate. Jech o xal laj yich' ti oy c'usi albat yu'un ti Diose.

<sup>16</sup>C'alal oy c'usi ta sva'an sbaic ta snopel ti buch'uuc no'oxe, ta sva'anic yan rextico ti buch'u x'ech' to cajal sc'oplal yu'unique. C'alal c'ot ta nopel yu'unic ti c'usi laj yalique, mu xa stac' jelel ti c'u s'elan c'ot ta nopel yu'unique.

<sup>17</sup>Lec un cha'e, ja' jech ti Diose jbel sc'oplal sc'an svinajes ti jech bejel com o ti c'u s'elan laj sva'an sba ta rextico ta yalel ti oy c'usi ta xac'be yich'ic ti buch'utic ta xich'ic ti rextoil ti laj sva'an sba ta yalele.

<sup>18</sup>Ja' yu'un un, ta sventa ti cha'bel taje, ti jbel sc'oplal mu stac' jelele, xchi'uc ti mu sjut c'op ti Diose, xpatet to co'ntontic yu'un ti jech laj xa jsa'tic jpojel jcoltaeltic ta stojole.

<sup>19</sup>Ti patob o'ntonal taje, ja' ta xac' jna'tic ta co'ntontic ti lec ts'unulotic ta stojol ti Diose, co'ol s'elan jech c'u cha'al jcot barco ti lec cotal c'alal ic'bil lec yu'un ti yicobe. Ja' jun patob o'ntonal ti jelav xa ech'el ta spat ti bu oy ti muc' ta jilich' poc' ta ch'ulna ti oy ta vinajele.

<sup>20</sup>Ti Jesuse och xa batel ta sjamel ti jbetique, ti j'ech'el ja' xa c'ot ta Banquilal Pale jech c'u cha'al ti Melquisedeque.

## Hebreos 7

### Ti Jesuse ja' xa Banquilal Pale co'ol s'elan jech c'u cha'al ti Melquisedeque

<sup>1</sup>Ti Melquisedec taje, ja' to ox ajvalil yu'un ti jteclum Saleme, ja' banquilal pale xtoc yu'un Dios ti oy ta toyole. C'alal sut talel ti Abraham ta pas leto c'alal laj stsal comel ti jayib ajvaliletique, jech ti Melquisedeque loc' batel ta snupel ta be ti Abrahame, xchi'uc laj yac'be yich' ti lequile.

<sup>2</sup>Jech ti Abrahame laj yac'be ti jujun ta lajlajuneb ti c'u yepal laj sta ti c'alal tsalvan ta letoe. Ti biil Melquisedeque ja' smelol ta xal ti “ajvalil yu'un ti lequilale”. Ti jech ajvalil yu'un ti jteclum Saleme, ja' smelol ta xal xtoc “ajvalil yu'un ti lamajesej c'ope”.



<sup>3</sup>Ti Melquisedec taje, mu na'baj buch'u ti stote ti sme'e, buch'utic ti smuc'tot syayae. Mi ja'uc x'ale sc'oplal ti bu voc' talele, ti bu chame. Co'ol s'elan ja' Xnich'on Dios, yu'un c'otem ta pale sbatel osil.

<sup>4</sup>A'yio ava'iic un cha'e, cajal sc'oplal ta j'ech'el ti Melquisedeque. Yu'un ti jmolmuc'totic Abrahame laj yac'be ti jujun ta lajlajuneb ti c'u yepal laj stsob talel c'alal laj stsal ta leto ti ajvaliletique.

<sup>5</sup>Ja' yu'un un, ta sventa ti oy c'usi tsots sc'oplal albil comel yu'un ti Moisesse, ti pale Levitaetique, tsots sc'oplal ta sc'anbeic scotol ti jteclum ti yaq'uicuc ti jujun ta lajlajunebe manchuc mi ja' snitilultac, yuts' yalaltac ti Abraham jech c'u cha'al ti stuquique.

<sup>6</sup>Manchuc mi ma'uc liquem talel ta stojol snitilul Levi ti Melquisedeque, laj sc'anbe ti jujun ta lajlajuneb ti Abrahame manchuc mi albil sc'oplal yu'un Dios ti oy c'usi ta x'ac'bate. Ti Abrahame ac'bat yich' lequilal yu'un ti Melquisedeque.

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, ti buch'u ta xac' ti lequilale ja' x'ech' to cajal, ja' mu sta ti buch'u ta xich'e.

<sup>8</sup>Ti buch'utic oy ta sventaic ta sc'anel ti jujun ta lajlajunebe, naca viniquetic ti sna' xchamic ti li' oyic ta banomile. Ja'uc ti Melquisedeque ta x'albat sc'oplal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope ti ja' jun ti staoj yav cuxule.

<sup>9</sup>Ti pale Levie xchi'uc ti snitilultac ta paleal ti laj sc'anic ti jujun ta lajlajunebe, ja' jech ec laj yaq'uic c'ot ti jujun ta lajlajuneb ta stojol ti Melquisedec ti c'alal ja' laj yac' ti Abrahame,

<sup>10</sup>yu'un tey xa ono'ox ta sbec'tal xch'ich'el snitilultac ti Abraham ti c'alal ay nupatuc ta be yu'un ti Melquisedeque ac'o mi mu'yuc to ox voquemic.

<sup>11</sup>Ti israeletique laj yich'ic ti oy c'usi tsots albil sc'oplal ta sventa ti paleetic ti ja' snitilultac ti Levie, ti ayan talel ta stojol ti Aarone. Lec un cha'e, ti yu'unuc ta sventauc ti paleetic taje ti lajuc staic ti slequilal yutsilalique, ja' yu'un unbi, mu xa tsotsuc sc'oplal ital yan pale ti co'ol s'elan ti Melquisedeque, ti ja' mu xco'olaj xchi'uc ti Aarone.

<sup>12</sup>C'alal jel ti paleetique, ja' jech xtoc tsots sc'oplal ta xjel ti mantale.

<sup>13</sup>Yu'un ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope, ta x'albat sc'oplal ti Cajvaltique, jvoc' o nitiluletic yu'un Israel ti bu lic talele, ti mu junuc ochem ta paleal yu'unique.

<sup>14</sup>Yu'un vinajem lec sc'oplal ti Cajvaltic Jesucristoe ti ayan talel ta stojol jun snitilul ti Judae. Ti Moisesse mu'yuc laj yal ti ta xich' t'ujel jun pale ta stojol snitilul ti Judae.

<sup>15</sup>Yu'un xvinaj lec, ti Ach' pale tale, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti Melquisedeque.

<sup>16</sup>Ti Ach' pale ti va'ie, ma'uc ta sventa ti c'u s'elan ta xal ti mantale. Yu'un ja' no'ox och ta Paleal ta sventa ti oy stsatsal xcuxlejal ti mu sna' xlaje.



<sup>17</sup>Yu'un xi albat sc'oplal yu'un ti Diose: “Paleot sbatel osil. Ti avabtel ta xavich'e, ja' jech c'u cha'al ti Melquisedeque.”

<sup>18</sup>Ja' yu'un un, laj sc'oplal ti vo'ne mantal ti c'u s'elan ta xal ti ta xich' va'anel ti paleetique, yu'un yabtelic ti paleetique mu'yuc yip, mu'yuc c'usi xu' yu'un.

<sup>19</sup>Ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moise, mu'yuc xlecubtasvan jutebuc. Avi tana li'e, oy xa jun xq'uexol ta jtojoltic ti x'ech' to yutsil ta jpat co'ntontic ta stojole, ti ja' ta sventa xu' xijnopaj ta stojol ti Diose.

<sup>20</sup>Taje, j'ech'el mi ja'uc stselbuj sc'op ti Dios ti laj sva'an sba ta rexticoe. Ja'uc ti yan paleetique, mu'yuc buch'u c'opoj sva'anel sba ta rextico ta stojolic.

<sup>21</sup>Ja'uc ta sventa ti Cajvaltique, le'e, oy Buch'u laj sva'an sba ta rextico ta stojol, yu'un ts'ibabil ta ch'ul c'op ti xi ta x'albat ti sc'oplale: “Paleot sbatel osil, yu'un laj xa jva'an jba ta rextico ta atojol. Mu jel ti jc'ope.”

<sup>22</sup>Ja' yu'un un, ti Jesuse j'ech'el ja' xa sva'anoj sba ta sventainel ti jun trate ti x'ech' to yutsile, ti ja' mu sta ta ba'yele.

<sup>23</sup>Ja'uc ti yan paleetique, ep ta vo' laj ech'icuc ta scoj ti sna' xchamique.

<sup>24</sup>Ti jech j'ech'el cuxul ti Jesuse, laj to c'op ti ta to x'ich'bat ta yan ti yabtel ti jech banquial palee.

<sup>25</sup>Jech o xal sbatel osil xu' spoj scolta ti buch'utic ta xnopajic batel ta stojol ti Diose, yu'un j'ech'el cuxul sbatel osil yo' ta sc'anbe vocol ti Dios ta stojolique.

<sup>26</sup>Ti Jesús taje, ja' ti tsots sc'oplal ta xtun cu'untic ta Banquial Palee, yu'un ja' jun ch'ul vinic. Mu'yuc c'usi chopol laj spas. Mu xco'olaj yo'nton jech c'u cha'al ti jsa'muliletique, yu'un x'ech' to cajal sc'oplal ta vinajel.

<sup>27</sup>Mu xco'olaj xchi'uc jech c'u cha'al ti yan banquial paleetic ti jujun c'ac'al ta smilic ta xchiq'uc ti chon bolometric ta stojol Dios ta scoj ti smulique, xchi'uc ta scoj smul ti jteclume. Yu'un ti Jesuse, jcoj no'ox laj yac' stojol ti mulil ta sventa scotol ti c'alal ja' stuc laj yac' sba ta mataninele.

<sup>28</sup>Ta sventa ti mantal jbel tsots sc'oplal albil yu'un ti Moise, laj sva'anic ta banquial pale ti naca viniquetic ti mu jutebuc oy yip stsatsalique. Ts'acal to un, ti Diose laj sva'an sba ta rextico ta yalel ti ja' ta x'och ta Banquial Pale ti Xnich'on ti oy o slequilal yutsilal sbatel osile.

## Hebreos 8

### Ti Jesuse, sventainoj c'ot ti ach' trate

<sup>1</sup>Ja' jech stalel ma' ti Banquial Pale cu'untic ti chotol xa ta sts'el sbats'i c'ob Dios ti oy ta vinajele, ti cajal sc'oplal laj calboxuc ava'iic talel ti sc'oplale.

<sup>2</sup>Ta xtun xa ta Paleal ta bats'i ch'ulna ti ja' pasbil yu'un ti Diose, ti ma'uc pasbil yu'un ti viniquetique.





<sup>3</sup>Scotol ti banquialal paleetique va'anbilic ta yet'esel, ta xchiq'uel smoton ti Diose. Jech ti Jesús eque, tsots sc'oplal oy c'usi laj yac' jelavel.

<sup>4</sup>Ti li'uc oy ta banomile, mi ja'uc ochem ta paleal ti jechuque, yu'un yepal no'ox oy ti banquialal paleetic ti va'anbilic ta sjelubtasel matanal jech c'u cha'al ta xal ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesse.

<sup>5</sup>Yabtel ti paleetic ti va'anbilic ta sventa smantal ti Moisesse, naca squeeoval ti c'usitic oy ta vinajele. Jna'tic lec ti naca svinajeb une, yu'un xi albat yu'un Dios ti Moisés c'alal oy sc'oplal ta smeltsan ti ch'ulna ti naca ta nucul ta xva'i ti yaxibe: “Jech me xameltsan ti ch'ulna jech c'u cha'al laj cac'bot avil ti svinajeb ta vitse.”

<sup>6</sup>Yabtel ti Banquialal Pale cu'untique, x'ech' to cajal sc'oplal, yu'un cajal c'ot ta sba ti j'et'esej-c'op yu'un ti ach' tratee, ti ja' sc'oplal ti oy c'usi x'ech' to yutsil ta xac' ti Diose.

<sup>7</sup>Ti lecuc tun ti ba'yel tratee, mu xa tsotsuc sc'oplal tal yan ach' trate ti jechuque.

<sup>8</sup>Ja'uc ti Diose staoj yav xcuchoj smul laj yil ti jnaclejetic ta banomile, yu'un xi laj yale: “Oy bu ta xc'ot yorail ta jpas ach' trate xchi'uc snitilultac ti Israele, xchi'uc snitilultac ti Judae.

<sup>9</sup>Ti trate ta jpas ta stojolique mu xa jechuc jech c'u cha'al laj jpas ta stojol ti smolmuc'totique, ti c'alal laj jnitbe loq'uel talel sc'obic ta Egipto banomile. Yu'un laj jip laj jtenic comel ta scoj ti mu'yuc xc'ot ta pasel yu'un ti jba'yel tratee.

<sup>10</sup>C'alal ta xc'ot sc'ac'alile, ta xcac'beic ach' trate ti israeletic jech c'u cha'al li'e: Ta jt'ic'be ta sjolic ti jmantale, xchi'uc ta jts'ibabe ta yo'ntonic. Ta xic'ot ta Dios yu'unic, jech ti stuquique ta xc'otic ta calab jnich'nab.

<sup>11</sup>Laj ta avel sc'oplal mi svinquilel mi yuts' yalal ta xchanubtas sbaic yo' ta sna'ic ti c'u j'elane, yu'un scotolic ta xiyojtiquinicun c'alal ta biq'uit ta muc'.

<sup>12</sup>Scotol ti c'usitic mu albajuc xchopolal laj spasique, ta jch'aybeic, mi ja'uc ta jvules ta co'nton ti smulique.”

<sup>13</sup>C'alal ta xalbe sc'oplal jun ach' trate ti Diose, ja' ta xac' ta na'el ti laj ech' xa sc'oplal ti ba'yel tratee. Yu'un ti c'usi ta xa xlaje, ti x'ech' batel ti sc'oplale, ta xa xc'ot ta pasel ta xtub.

## Hebreos 9

### Sc'oplal ti ch'ul na li' ta banomile xchi'uc ti ch'ul na ti oy ta vinajele

<sup>1</sup>Ti ba'yel tratee, oy smantaliltac c'u s'elan ta ich'el ta muc' ti Dios ta ch'ulna li' ta banomile.

<sup>2</sup>Yu'un ti ch'ulna ti pasbil ta nucule xi s'elan laj yich' meltsanele: Ti ta sliquebale, ja' ti bu comem ti ch'ul cuarto, ti bu comem ti yavil ti cantilae, xchi'uc ti mexa ti c'otem ta scajleb pan ta sventa ti Diose.

<sup>3</sup>Ta jc'ol slajeb yutil xcha'c'olal cuarto, ti bu joc'ol ti muc' ta jilich' poq'uile, ja' xa ti bu oy ti bats'i ch'ul cuarto.



<sup>4</sup>Ti bu taje, oy jun altar meltsanbil ta oro sventa xchic'obil ti pome, xchi'uc xcaxail ti trate bonbil ta oro sbejele. Ta yut ti caxae, oy jun jarru meltsanbil ta oro ti bu tiq'uil ti manae. Tey tiq'uil xtoc ta yut caxa snabte' ti Aarón ti q'uelomaje, xchi'uc ti cha'pech ton ti bu ts'ibabil ti tratee.

<sup>5</sup>Ta sba ti bu oy ti caxa taje, va'al chib sloc'obbail ánjel ti smacoj ta xiq'uic smac sti' ti caxae, ja' senyail ti ja' sva'anoj sba stuc ti Diose, Avi tana li'e, ma'uc xa tsots sc'oplal ta xcalcutic ava'iic.

<sup>6</sup>Ti jech chapaj scotol taj une, jech ti paleetique scotol c'ac'al ta x'ochilanic batel ta sliquebal bu oy ti ch'ul cuartoe yo' jech ta spasic ti yabtelic ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>7</sup>Ti ta xcha'c'olale, ja' no'ox ta x'och batel jcoj ta jabil ti banquialal palee. C'alal ta x'och batele, tsots sc'oplal ta xich' ochel xch'ich'el chon bolometric ti ta xac' ta sventa stojol smul ti stuque, xchi'uc stojol smulic ti jteclum ti bu mu'yuc laj ya'iic laj sta ti smulique.

<sup>8</sup>Ti jech taj une, ti Ch'ul Espiritue ta xac' ta na'el ta jtojoltic ti macal to sbelal ti bats'i ch'ul cuarto c'alal ta to xtun ti sliquebal cuartoe.

<sup>9</sup>Scotol taje, oy c'usi ta xac' ta na'el avi c'ac'ale. Yu'un ti matanale, ti chon bolometric ti ta xich' ac'bel ta smoton ti Diose, mu xlecub sjol yo'ntonic yu'un ti buch'u jech ta xich'ic ta muc' ti Diose.

<sup>10</sup>Yu'un spat xocon no'ox, naca sc'oplal ve'liletic, uch'bolaletic, xchi'uc c'u s'elan ta stus ta spoc sbaic. Yu'un naca mantal ti ja' no'ox itun ti c'u sjalil mu'yuc to ta xc'ot ta jelel yu'un ti Diose.

<sup>11</sup>Avi tana li'e, tal xa ti Cristoe, ja' xa Banquialal Pale yu'un scotol ti c'usitic lec ta xich' taele. Ta xa xtun ta Paleal ti Cristo ta ch'ulna ti bu x'ech' to yutsil ta j'ech'ele, yu'un ma'uc xa pasbil yu'un viniquetic li' ta banomile.

<sup>12</sup>Ti Cristo ti och xa batel ta bats'i ch'ul cuartoe, ma'uc xa yo' ta xac' xch'ich'el ti tentsune, xch'ich'el ti ch'iom tot vacaxetique. Yu'un jcoj no'ox laj yac' xch'ich'el stuc yo' laj sman ti jpojel jcoleltic sventa sbatel osile.

<sup>13</sup>Jech ono'ox un, xch'ich'el ti tentsunetique, xch'ich'el ti ch'iom tot vacaxetique, stanil ti me' ch'in vacax ti laj yich' chiq'uel ta altare, melel, xtun ti laj yich' vijbel ta sbaic ti buch'utic albil sc'oplal ti mu staq'uic nopele, yo' jech pocbil tusbil ta xc'ot spat xoconic ti ventainbil ta xc'otique.

<sup>14</sup>Ti mi ja' jech taj une, buc xa la xch'ich'el ti Cristo ti ja' x'ech' to jelavem ti yip xu' yu'une. Ti jech coltabil yu'un Ch'ul Espiritu ti sbatel osil cuxule, ti Cristoe laj yac' sba ta milel ta stojol Dios ti c'ot ta jun matanal ti mu'yuc xchopolale, yo' ta xcac' jbatc ta tunel ta stojol ti Dios ta sventa ti tun ti xch'ich'el ta spoquel stusel ti sbolil jol co'ntontic ti naca ch'ayel jq'uelojtic batel yu'une.

<sup>15</sup>Jech o xal un, ti Jesucristoe ja' xa sva'anoj sba ta yet'esel c'op yu'un ti ach' tratee, mi ja' ti rextomentoe, yu'un ti jech cham ti Cristoe, ja' ta sventa yo' ta staic ti ch'aybil ta xc'ot smulic ti buch'utic laj staic talel c'alal oyic to ox ta stojol ti ba'yel tratee, xchi'uc



ta xc'ot ta pasel yu'un ta xich'ic xrextoc sventa sbatel osil ti buch'utic ic'bilic yu'un ti Diose, ja' ti jech ono'ox yaloje.

<sup>16</sup>Ti buch'u laj smeltsanbe svunal ti rextomentoil li' ta banomile, sc'an ta xvinaj mi chamem xa ti buch'u laj smeltsane yo' jech ta xlic abtejud ti c'usi bejel ta svunal ti rextomento.

<sup>17</sup>Yu'un ti rextomentoile mu to xu' ta xlic abtejud c'alal mi cuxul to ti buch'u laj smeltsane, ja' to xu' ta xlic abtejud mi chamem xa ti buch'u laj smeltsanbe ti svunale.

<sup>18</sup>Jech o xal un, yo' lic abtejud tael ti ba'yel tratee, tsots sc'oplal yich'uc malel ti ch'ich'e.

<sup>19</sup>Yu'un ti Moises laj yavta scotol ti oy c'usi tsots sc'oplal albil ta stojol scotol ti jteclume. Laj taj une, laj stsac tsajal tsots xchi'uc jun sc'ob hisopo te'. Laj sts'aj ta xch'ich'el ti ch'iom tot vacaxetique xchi'uc xch'ich'el ti tentsunetic ti capal ta vo'e. Lic svaj ta sba ti jpoc svunal yu'un ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, xchi'uc ta sba scotol xtoc ti jteclume.

<sup>20</sup>Va'i un, xi laj yale: "Ti ch'ich' li'e, ja' svinajeb ti lic xa abtejud strate ti Dios ta atojolique."

<sup>21</sup>Ti Moises laj svajbe ch'ich' xtoc ti ch'ulnae xchi'uc scotol ti c'usitic ta xtun ta yute.

<sup>22</sup>Ta sventa ti mantale, ta xal ti jutuc mu scotoluc ta xich' poquel ta ch'ich'. Mi mu'yuc ta xich' malel ti ch'ich'e, mu'yuc ta xich' tael ti ch'aybil ta xc'ot ti mulile.

### **Ti jech laj yich' milel ti Cristoe, tub sc'oplal ti mulile**

<sup>23</sup>Ti xcaltic taj une, tsots sc'oplal laj yich' poquel tusel ta ch'ich' scotol ti c'usitic naca sloc'obbail no'ox ti c'usitic oy ta vinajele. Ja'uc ti c'usitic oy ta vinajele, x'ech' to yutsil ch'ich' ta sc'an.

<sup>24</sup>Yu'un ti Cristoe ma'uc och batel ta ch'ulna ti meltsanbil yu'un ti viniquetique, ti c'alal naca sloc'obbail no'ox ti bats'i ch'ulna ti oy ta vinajele. Yu'un och batel ta vinajel stuc, ti ja' xa ta sva'an sba ta c'opojel ta stojol Dios ta jventatique.

<sup>25</sup>Ti och batele, ma'uc ta sventa yo' ep ta coj ta xaq'uilan ch'ich' jech c'u cha'al ta spasic ti banquilal paleetic ti ta x'ochic batel jujun jabil ta bats'i ch'ul cuarto ta yaq'uel ti yan ch'ich'e.

<sup>26</sup>Ti jechuque, ta sliquebal no'ox banomil lic ono'ox yaq'uilan sba tael ta milel. Le'e, c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale, ja' o vul ta loq'uel ti Cristo ta yaq'uel sba ta milel yo' ta xch'ay ti mulile.

<sup>27</sup>Yu'un jcotoltic, jcoj no'ox ta xijcham, ts'acal to ti chapanele.

<sup>28</sup>Ja' jech ti Cristoe, jcoj no'ox aq'ue ta milel yo' jech ta xch'aybe smul scotol. Ts'acal to ta xtal xtoc un, ma'uc ti ta xtal stub ti mulile, ja' no'ox ta xtal scolta ti buch'utic smalaojique.

## **Hebreos 10**



- <sup>1</sup>Ti c'usi laj yac' ta na'el ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moise, ma'uc ti bats'i smelole, naca svinajeb no'ox ti c'usitic lec ta xvul ta loq'uele. Jech o xal un, ta sventa ti c'usitic ta xac' ta na'el ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, mu'yuc staic slequilalic ti buch'utic jujun jabil ta xnopajic batel ta stojol Dios ta sventa ti milbil matanale.
- <sup>2</sup>Ati yu'unuc ta sventauc ti oy c'usi tsots sc'oplal albil laj staic ti poquel tusel yu'un ti smulique, mu xa xa'iic ti staoj yav xcuchoj ti smulique, laj yictaic ta yaq'uel ti matanal ti jechuque.
- <sup>3</sup>Ti chon bolometric ti laj xchiq'uique, ja' no'ox ta xvulesbat ta yo'ntonic jujun jabil ti oy smulique.
- <sup>4</sup>Yu'un xch'ich'el ti tot vacaxetique, ti tentsunetique, j'ech'el mu xu' yu'un ta stubel ti mulile.
- <sup>5</sup>Jech o xal ti c'alal ta xtal ta banomil ti Cristoe, xi laj yalbe ti Diose: “Mu xac'an ti matanale, mi ja'uc ti chon bolometric ti ta xich' chiq'uele, yu'un laj avac'bun quich' jbec'tal jtacopal.
- <sup>6</sup>Mu xamuyubajuc yu'un ti chic'bil chon bolometric ti ta xc'ot ta aventae, mi ja'uc ti yan matanal ta xich' milel sventa yo' ta xtub ti mulile.
- <sup>7</sup>Va'i un, xi laj cale: ‘Li' oyune yo' ta jpas ti c'usi oy ta avo'ntone, Dios, jech c'u cha'al ta xal ti jc'oplal ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope.’ ”
- <sup>8</sup>Yu'un ta sliquebal ono'ox, laj yal ti Cristo ti mu xmuyubajuc yo'nton Dios yu'un ti chon bolometric ti ta xich' milele, ti ta xich' chiq'uele, ti yan matanaletic ti ta xich' aq'uel sventa xch'ayobil ti mulil ti c'alal ja' smantal ti oy c'usi tsots sc'oplal albil ta yaq'uel ti xch'ayobil mulile.
- <sup>9</sup>Ts'acal to un, xi to laj yale: “Li' oyune yo' ta jpas ti c'usi oy ta avo'ntone, Dios.” Ti jech taje, ja' ta xac' ta na'el ti ta sva'anbe ach' xq'uexol yo' jech ta xc'ot ta tubbel sc'oplal ta yaq'uel ti milbil matanal chon bolometric ti liquem talel ta vo'nee.
- <sup>10</sup>Ventainbil lijc'ot yu'un Dios ta sventa ti Jesucristo ti jech laj spas ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose, ti jech jcoj no'ox laj yac' sba ta milel ta sventa sbatel osile.
- <sup>11</sup>Scotol ti pale israeletic, scotolic ja' yabtelinojic jujun c'ac'al ti tsots ta xa'iic ta yaq'uel ti milbil chon bolometric ac'o mi mu xtub yu'un ti mulile.
- <sup>12</sup>Ja'uc ti Jesucristoe, jtos no'ox laj yac' ti stojol mulil sventa sbatel osile. Ts'acal to un, bat chotluc ta sts'el xocon sbats'i c'ob ti Diose.
- <sup>13</sup>Tey smalaoj ti ta x'ac'bat ta yoc ta sc'ob ti yajcontrataque.
- <sup>14</sup>Yu'un ta jtos no'ox ti stojol mulile, lec icom yu'un sbatel osil ti buch'utic ventainbil ic'otic yu'un ti Diose.
- <sup>15</sup>Yu'un xi laj sbejtsan ta alel ti Ch'ul Espiritu xtoque:
- <sup>16</sup>“C'alal ta xc'ot ti sc'ac'alile, ta xcac'beic ach' trate jech c'u cha'al li'e, xi ti Cajvaltic Diose: Ta jt'ic'be ta sjolic ti jmantale. Ta jts'ibabe lec ta yo'ntonic.



**17**J'ech'el mi ja'uc ta jvules ta co'nton ti smulique, ti xchopolalique.”

**18**Jech un cha'e, c'alal mi j'ech'el ch'aybil c'ot ti mulile, laj sc'oplal ta yaq'uel stojol ti mulile.

### **Jbeluc sc'oplal nopajcutic ta stojol ti Diose**

**19**Ja' yu'un un, Jchi'iltac, col no'ox yalbotic ti jech laj smal xch'ich'el ti Jesucristoe, jamal xa jbetic ti xu' xij'och batel ta bats'i ch'ul cuarto,

**20**ta stamel batel ti ach' be sventa sbeled ti cuxlejale, ta sventa ti laj xa sjam ti jbetic ta sbec'tal stacopal stuc ti bu to ox oy joc'ol ti muc' ta jilich' poq'ue.

**21**Yu'un oy xa jun Banquilal Pale cu'untic ti ta sventainbe sna ti Diose.

**22**Jech o xal un, sjunuluc co'ntontic nopajcutic batel ta stojol ti Diose, ti j'ech'eluc ta jch'untic oe, ti pocbil xa c'ot ti c'usitic chopol laj snop ti jol co'ntontique, xchi'uc pocbil xa ta ch'ul vo' ti jbec'tal jtacopaltique.

**23**Staojuc yav co'ntontic ta smalael ti oy c'usi quechel sc'oplal ta xquich'tic ta sventa ti jch'unojtique, ti ma'ucuc xijna'etotique, yu'un ti Diose jbel sc'oplal ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloj ta jtojoltique.

**24**Jsa'ilantic c'u s'elan yo' ta jcoltaan jbatic ta jujun tal, yo' jech c'ux ta xca'i jbatic, xchi'uc ta spasel ti c'usi leque.

**25**Ma'ucuc jchanbetic yo'ntonic ti buch'utic laj xa yicta sbaic ti mu xa xc'otic ta tsobobbail cu'untique, yu'un ja' no'ox tsots sc'oplal sc'an ti ac'o jtsatsubtasbe jba co'ntontic ta jujun tale, yu'un nopol xa talel sc'ac'alil ta xtal ti Cajvaltique.

**26**Mi yalel xa ta jsa'ilan jmultic c'alal laj xa ca'itic sc'oplal ti bu ja' melele, laj to c'op ma' ti oy to yan stojol mulile.

**27**Ja' xa no'ox q'uelel talel ta jtojoltic ti xi'bal sba ti tsots chapanele, xchi'uc ti chiq'uel ta c'oc' ti ta xtil ta j'ech'ele, ti ja' sventa smilobil yajcontratac ti Diose.

**28**C'alal oy buch'u ta sbaj ti oy c'usi tsots sc'oplal albil yu'un ti Moisesese, mu'yuc xc'uxul o'ntonal ta xich' milel c'alal mi ta sva'an sba ta yalel chib oxib rextico ti c'usi chopol spasoje.

**29**Ja' yu'un un, x'ech' ta sta tsots tsitsel ti buch'utic yalel xa ta sju'beic ta teq'uel ti Xnich'on Diose, ti yalel xa ta sbajbeic ti xch'ich'ele, ti c'alal chopol ta xc'opoj ta stojol ti jc'uxubinvanej Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. Ti xch'ich'el taje, ja' ta sventa lic abtejuc ti trate yo' jech veintainbil c'otic yu'un ti Diose.

**30**Jna'tic lec ti xi laj yal ti Cajvaltice Diose: “Vu'un jventainoj ta stsitsel, yu'un vu'un ta xcac'be stojic.” Xi laj yal xtoque: “Vu'un jbainoj ta xchapanel ti calab jnich'nabe.”

**31**¡Toj ech'em xi'bal sba mi tsacbilotic xa yu'un ti cuxul Diose!

<sup>32</sup>Ja'uc ti vo'oxuque, vuleso ta avo'ntonic ti c'alal naca to no'ox laj ava'iic tael ti lequil ach' c'ope, ta smuc'ul avo'ntonic cuch avu'unic ti ep ta tos vocol ti ja' jun muc'ul ilbajinele.

<sup>33</sup>Yu'un oy jlom avu'unic laj yich'ic utilanel ilbajinel ta satilal. Ti jlom xtoque ay xchi'inic c'alal laj yilic yacal ta xich'ic svocolic ti yane.

<sup>34</sup>Ti vo'oxuque c'uxubaj avo'ntonic yu'un ti buch'utic ochemic ta chuquele. C'alal laj avich'ic pojbel batel ti c'usitic x'ayan avu'unique, mu'yuc tsots sc'oplal laj ava'iic, xamuyubajic xa cuch avu'unic, yu'un laj ava'iic ta avo'ntonic ti oy c'usi x'ech' to yutsil ta xa'ac'batic ti oy ta vinajele, ti sbatel osil mu sna' xlaje.

<sup>35</sup>Paso tsatsal, mu xatsiq'ues avo'ntonic. Mi jech avo'ntonique, ta xavich'ic ti muc' ta matanale.

<sup>36</sup>Ti vo'oxuque ta sc'an oyuc yipal avu'unic yo' jech oy smuc'ul avo'ntonic ta sts'iquel ti vocole, yo' ta xapasic ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose, xchi'uc ta yich'el ti c'usi yaloj ti Dios ta xaq'ue.

<sup>37</sup>Ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Jutuc xa sc'an ta xtal ti Buch'u ta xtal ono'oxe, mu xa xjoc'tsaj.

<sup>38</sup>Ti buch'u tuc' yo'nton ta xquile, ta xcuxi ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unele. Ja'uc ti buch'u ta xchibaje, mu xmuyubajuc co'nton yu'un.”

<sup>39</sup>Ti vo'otique ma'ucotic jech c'u cha'al ti buch'utic ta xchibaj yo'ntonique, ti stamojic batel sbelel ti ch'aye. Ti vo'otique c'ajomal ta jtatic ti jpojel jcoleltique, yu'un c'otem ta co'ntontic ta xch'unel.

## Hebreos 11

### Ti c'otem ta o'ntonal ta xch'unele

<sup>1</sup>Ti oy c'usi c'otem ta co'ntontic ta xch'unele, jna'ojtic lec ti ta xquich'tic ti c'usi jmalaojtique, ac'o mi mu xquiltic, yu'un tey ono'ox oy.

<sup>2</sup>Ti jech c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti jmolmuc'totic ta vo'nee, laj staic ti lec ileic yu'un ti Diose.

<sup>3</sup>Ti jech c'ot ta co'ntontic ta xch'unele, jna'tic lec ti ta sc'op stuc Dios imeltsaj tael scotol ti c'usitic oy x'ayane. Yu'un ti c'usi ta xquiltic avi li'e, imeltsaj tael ta sventa ti c'usi mu xvinaj ta q'uelele.

<sup>4</sup>Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Abele, x'ech' to yutsil laj yac'be smoton ti Diose, ja' mu sta ti Caine. Jech o xal ti Abele laj sta ti lec x'ile yu'un ti Diose, xchi'uc tsacbat ich'bat ti matanal ti laj yaq'ue. Manchuc mi chamem xa ti Abele, staoj to yav ta xvinajesbat sc'oplal ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unele.

<sup>5</sup>Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Enoque, cuxul iq'ue batel ta vinajel yo' mu xil ti chamel lajele. Mu'yuc xa bu laj staic ta sa'el, yu'un iq'ue batel yu'un ti Diose. Ta xal





ti ch'ul c'ope ti c'alal mu'yuc to ta x'iq'ue batel ti Enoque, staoj xa ono'ox ti lec x'ile yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Mu'yuc buch'u xu' lec ta x'ile yu'un Dios mi mu'yuc c'otem ta o'ntonal ta xch'unele. Yo' jech ta xijnopaj ta stojol ti Diose, sc'an ch'unel ti cuxul ti Diose, xchi'uc ti oy c'usi lec ta x'ac'batic ti buch'u ta sa'ic ti Diose.

<sup>7</sup>Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Noee, caj'albat yu'un Dios ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel ti mu'yuc to yiloje. C'alal jech albate, tac'al c'ot ta yo'nton, lic smeltsan ti barcoe yo' jech ta spoj sbaic xchi'uc ti yalab xnich'nabe. Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Noee, laj svinajesbe ti oy smul ti xchi'iltaque, xchi'uc laj sta ti lec x'ile ta sventa ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unele.

<sup>8</sup>Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Abrahame, ti c'alal tae ta iq'uel yu'un ti Diose, laj xch'un, loc' batel yo' ta xbat ta banomil ti bu ta x'ac'bat ti xrexta yu'un ti Diose. Laj yicta comel ti yosil sbanomile c'alal mi ja'uc sna' ti bu ta xbate.

<sup>9</sup>Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unele, co'ol s'elan j'ech'el-be naqui ta osil ti bu albil yu'un ti Dios ta x'ac'bate. Yu'un ta axibal na naqui jech c'u cha'al naqui ti Isaaque, ti Jacobe, ti c'alal albilic ono'ox sc'oplal ta x'ac'batic ti osil banomile.

<sup>10</sup>Yu'un ti Abrahame ja' smalaoj ti muc'ul jteclum ti bu lec yicob meltsanbile, ja' ti jteclum ti snopoj spasoj stuc ti Diose.

<sup>11</sup>Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Sarae, manchuc mi yayil xa, mi ech'em xa yorail ta x'alaj, ac'bat to yip yo' ta xc'ot ta me'il. Ayan to yol c'alal ma'uc xa yoraile ta sventa ti c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti mu stselbuj sc'op ti Dios ti c'usi yaloje.

<sup>12</sup>Manchuc mi ta xa xc'ot sc'ac'alil ta xpalch'uj batel ti Abrahame, jun to yepal ayan ti snitilultac jech c'u cha'al ti c'analetique, mi jech c'u cha'al ti yi'al nab ti mu stac' chapel ti c'u yepale.

<sup>13</sup>Scotolic taje, cham ilajic, mu'yuc yich'o'jic ti c'usi albilic yu'un Dios ti ta x'ac'batique. Ta sventa ti c'otem ta yo'ntonic ta xch'unele, ta nom laj yilic batel ti xmuyubajic xa yu'une, xchi'uc laj ya'i sbaic ti naca j'ech'el-beetic ech'ic li' ta banomile.

<sup>14</sup>Ti buch'utic jech loc' ta alel yu'unic taje, ta xac' ta na'el ti yacalic to ta sa'el batel ti sbats'i lumalique.

<sup>15</sup>Ati yu'unuc ja'uc mu jipbaj mu tenbaj ta yo'ntonic ti sbanomilic bu loq'uic talele, mu ta vocoluc sutic batel ti jechuque.

<sup>16</sup>Ja'uc ti stuquique ta sc'an ta sta ya'iic ti slequil-lumalique, ja' sc'oplal ti vinajele. Jech o xal ti Diose mu q'uexlaluc ta xa'i ti jech bisbil ta Dios yu'unique, ja' ti meltsanbat xa ti steclumalique.

<sup>17</sup>Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Abrahame, mu xna'etuc ta ox xac' ta matanal ti xnich'on c'alal q'uelbat yo'nton yu'un ti Diose. Sjunul yo'nton ta xac' ta matanal ta stojol Dios ti c'ajomal yo jun ti xnich'on ti c'alal xi albat sc'oplale:



- 18“Ta sventa Isaac ta x'ayan yepal anitilultac.”
- 19Yu'un ti Abrahame c'otem ta yo'nton ti oy stsatsal ti Dios ta xcha'cuxesel ti animaetique. Jech o xal xco'olaj xchi'uc cha'cuxiem xa laj xcha'ic' batel ti xnich'one.
- 20Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Isaaque, laj yalbe ya'i ti Esaue, ti Jacobe ti ta sta sc'ac'alil ti ta xich'ic slequilal ti Diose.
- 21Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Jacobe, c'alal po'ot xa ta xchame, laj yalbe ya'i ta jujun xnich'nab ti Josee ti ta xich'ic slequilal ti Diose, ti tsuyul xa ta svaxton ti Jacobe, xmuyubaj no'ox c'opoj ta stojol ti Diose.
- 22Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Josee, c'alal po'ot xa ta xchame, laj yalbe ya'i ti xchi'iltaque ti ta xc'ot sc'ac'alil ta xloq'uic batel ta Egipto banomile, xchi'uc laj yal mantal sventa sc'oplal ti sbaquilaque.
- 23Ti jech c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel stot sme' ti Moisee, mu'yuc laj xi'taic smantal ti ajvalil ti oy sc'oplal ta xich' milel ti ololetique. C'alal laj yilic c'upil sba voc' ti quereme, laj snaq'uic oxib u.
- 24Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Moisee, c'alal vinic xae, mu sc'an ta sbise ta squerem ol yu'un yantsil nich'on ti ajvalil ta Egiptoe.
- 25Ja' xloc' venta laj ya'i ti co'oluc yich'icuc ilbajinel xchi'uc ti xchi'iltac ti buch'utic t'ujbilic yu'un ti Diose, ti ja' mu tsotsuc sc'oplal laj ya'i ti c'u sjalil xmuyubaj xa ta xac'be sba ti c'usi xal ti yo'nton ti naca mulile.
- 26Yu'un ja' tsots sc'oplal laj ya'i ti bajbil tenbil ta xc'ot ta sventa ti Cristoe, ti ja' mu sta tsots sc'oplal laj ya'i scotol sc'ulejal ti Egipto banomile, ja' ti spatoy ono'ox yo'nton ti oy c'usi lec ta x'ac'bat yu'un ti Diose.
- 27Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Moisee, mi ja'uc juteb laj xi'ta ti jcapemal-jol ajvalil c'alal laj yicta comel ti Egipto banomile, yu'un laj spas ti Moisés ti c'usi snopoje, yu'un co'ol s'elan laj yil cuxul ti Dios ti mu xvinaj ta q'uelele.
- 28Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Moisee, laj sliques ti q'uin Colele. Laj yal mantal ti ac'o yich' bonel ta ch'ich' ti ti' naetique yo' jech mu xmilbat sbanquilal nich'nabic ti israeletic yu'un ti jmilvanej ánjele.
- 29Ti jech c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti israeletic, co'ol s'elan taquin banomil jelavic batel ta Tsajal Nab. C'alal jech laj ox spasic ti egipcioetique, jic'avic scotolic ta nab.
- 30Ti jech c'otem ta o'ntonal ta xch'unele, lom smocal ti jteclum Jerico c'alal ti israeletic laj sjoyobtaic ta xanobal ti vucub c'ac'ale.
- 31Ti jech c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti ants Rahab ti sna' sbolomalin sbae, mu co'oluc cham lajic xchi'uc ti stoyobba xchi'iltaque, yu'un laj xc'uxubinan ti jpa'ivanej israeletic.

<sup>32</sup>Ep to ti c'usi ta sc'an ta xcalboxuc ava'iique. Ja'uc le'e, mu xloc' o ti c'ac'ale yo' jech ta xcalboxuc ava'iic sc'oplal ti Gedeone, ti Baraque, ti Sansone, ti Jeftee, ti Davide, ti Samuele, xchi'uc sc'oplal ti j'alc'opetique.

<sup>33</sup>Ti jech c'otem ta o'ntonal ta xch'unele, jech o xal laj stsalic ti jteclumetique, tojobic ta chapanvanej, laj staic ti oy c'usi albilic yu'un ti Diose, altsaj ye yu'unic ti jti'oval leónetique.

<sup>34</sup>Oy jlom mu'yuc xc'au'uc ta c'oc' ti bu xlomlun ta xtil ta j'ech'ele. Cuch to yu'un spojel sbaic ti chapal sc'oplal ta xich'ic milel ta espadae. Ac'o mi oy jlom naca xa stamoj sba yilel, tsatsubic to ta stamel sbaic yo' jech laj stsalic ta ac'-leto ti scontraique.

<sup>35</sup>Oy jlom antsetic laj yilic cha'cuxiic talel ti buch'u chamem xa yu'unique. Oy jlom xtoc chamic o yu'un ti muc'ul ilbajinele, ja' ti mu'yuc laj xch'unic ta xcoltaatique, yu'un ja' oy ta yo'nton ta staic ya'iic ti cha'cuxiel ti x'ech' to yutsile.

<sup>36</sup>Oy jlom xtoc laj yich'ic labanel, laj yich'ic nucul, laj yich'ic chuquel ta cadena, laj yich'ic tiq'uel ta chuquel.

<sup>37</sup>Oy jlom xtoc laj yich'ic milel ta ton, laj yich'ic tuch'el ta sierra taq'uin. Oy jlom q'uelbat yo'ntonic. Oy jlom laj yich'ic milel ta espada. Oy jlom yalel muyel yu'un ti svocolique. Oy jlom ja' no'ox smacoj sbaic ta snuculil chij xchi'uc snuculil chivo, abol sbaic, nutsbilic, ilbajinbilic.

<sup>38</sup>Ti buch'utic c'ot ta stojolic ti yalel muyelic ta xocol banomile, ta vitsetic, ta nail ch'enetic, ta lom ch'enetic, mu'yuc stu ta x'ileic yu'un ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>39</sup>Ac'o mi laj staic ti lec x'ileic ta sventa ti jech c'otem ta yo'ntonic ta xch'unele, mu'yuc to yich'ojic ti c'usi albilic yu'un Dios ti ta x'ac'batique,

<sup>40</sup>yu'un oy c'usi lec snopoj ti Dios ti ta spase. Yu'un oy ta yo'nton ti ac'o jtatic jmoj ti jlequilaltic xchi'uquique.

## Hebreos 12

### Cac'tic batel jsatic ta stojol ti Jesuse

<sup>1</sup>Ti yepal no'ox joyol ta jpat ta jxocontic ti buch'utic laj yaq'uc ta ilel ti c'otem ta yo'ntonic ta xch'unele, jech o xal la' jiptic comel ti c'usi ta xmacvan ta bee, xchi'uc ti mulil ti ta x'uninvan ya'ie. Ja' lec, sjunuluc co'ntontic cac'betic yipal ti anil ti quechel beotic batele.

<sup>2</sup>Cac'tic batel jsatic ta stojol ti Jesuse, yu'un ja' ta sventa ta xlic talel ta stojol ti jech c'otem ta o'ntonal ta xch'unele, yu'un ja' sbainoj ta stuq'uibtasel ti bu jtamojtic batele. Yu'un ti Jesuse laj yich' svocol ta curus. Ma'uc laj yac' ta venta ti jech q'uexlal sba ta xchame, yu'un sna'oj ono'ox ti c'alal mi ech' ti svocole, ta sta ti xmuyubaje. Jech bat chotluc ta sts'el xocon sbats'i xocon ti Dios ti bu ta spas mantale.

<sup>3</sup>Nopilanic c'u s'elan laj yac' iluc ti Jesús c'alal laj yich' contrainel yu'un ti cuxul jsa'muliletique yo' jech mu xalubtsajic, mu xachibajic.

- <sup>4</sup>Yu'un ti vo'oxuque mu'yuc to laj avac' ajol abaquiliic ta stsalel ti mulile.
- <sup>5</sup>¿Mi yu'un ch'ay xa ta avo'ntonic ti tojobtasel yu'un Dios ti jech xnich'naboxuque? Yu'un xi ta xal ta ch'ul c'ope: “Nich'on, mu xabaj ti c'alal ta stsitsot ti Cajvaltique. Mu xajip, mu xchibaj avo'nton yu'un ti c'alal ta stojobtasote.
- <sup>6</sup>Yu'un ti Cajvaltique ta stojobtas ti buch'u c'ux ta xa'ie. Ja' jech xtoc ta stsits ti buch'u ta sbis ta xnich'nabe.”
- <sup>7</sup>Ts'icuc cuchuc avu'unic ti tsitsel ta xa'ac'batique, yu'un xnich'naboxuc ti Diose. ¿Mi oy nich'onil xana' ti mu stsitsat yu'un ti stote?
- <sup>8</sup>Mi mu xastsitsoxuc ti Dios jech c'u cha'al ta stsits scotol ti xnich'nabtaque, ma'uc ti bats'i nich'nabiloxuque.
- <sup>9</sup>Yu'un ti c'alal biq'uitotic to oxe, laj quich'tic tsitsel yu'un ti jtotic li' ta banomile, ja'uc le'e, laj quich'tic ta muc'. ¿Mi ja' xa mu stac' jts'ictic ti tsitsel yu'un ti Ch'ul Diose yo' jech ta jtatic ti jcuxlejaltique?
- <sup>10</sup>Ti jtotic li' ta banomile jayib no'ox c'ac'al laj stojobtasotic ti c'u s'elan lec ta xilique. Ja'uc xa van ti c'alal ta stsitsotic ti Diose, ta xtun yo' jech ta jtatic ti jlequilaltic jech c'u cha'al ti slequilal stuque.
- <sup>11</sup>Melel, mi junuc oy buch'u lec ta xa'i ti c'alal yacal ta xich' ti tsitsele, yu'un toj c'ux ta j'ech'el. Ts'acal to un, ti buch'u tuq'uib ta sventa ti tsitsele, ta sta ti lamajem yo'ntone, ti lec ta q'uelel ti xcuxlejale.

### **Xi'bal sba ti ta jbajtic sc'opojel ti Diose**

- <sup>12</sup>Ja' yu'un un, ac'o stsac yip ti jech lubtsajem ti avoc ac'obe.
- <sup>13</sup>Tamic ta sa'el ti lequil tuq'uil bee yo' jech ta xcol ti acanil ti pasem ta coxove, yo' jech mu yanticuc ta soc.
- <sup>14</sup>Ac'beic yipal ta spasel ti lamajemuc avo'ntonic yu'un scotole, ti lecuc ta q'uelel ti acuxlejaltique. Yu'un ti buch'u mu'yuc slequilalique, mu xilbeic sat ti Cajvaltique.
- <sup>15</sup>Tsotsanic yo' jech mu'yuc buch'u junucal avu'unic ta xicta comel ti c'uxubinel yu'un ti Diose yo' jech mu'yuc buch'u junucal avu'unic chopol ti yo'nton ta soquesvanej jech c'u cha'al ti veneno momol ta xmilvane.
- <sup>16</sup>Mu'yucuc buch'u junucal avu'unic ta xmulivaj. Mu'yucuc buch'u junucal avu'unic ta sbaj ti c'usitic ja' yu'un ti Diose jech c'u cha'al laj spas ti Esaue, ti ta jun no'ox sets' ve'lil laj sjel ti oy c'usi ta x'ac'bat ti jech banquial nich'onile.
- <sup>17</sup>Ti vo'oxuque xana'ic lec sc'oplal ti Esaue. Manchuc mi ta to sc'an xich' ya'i ti lequilal ta x'ac'bat yu'un ti stote, mu'yuc xa x'aque ta venta. Manchuc mi laj smil sba ta oq'uel, mu'yuc xa c'usi xut sjel ti jech laj spase.
- <sup>18</sup>Ti vo'oxuque mu jechuc lanopajic talel jech c'u cha'al ti israeletic nopajic batel ta vits ti bu ta xtil ti c'oq'ue, ti bu ic'uneb ti osil ta j'ech'ele, ti bu xjumet ti iq'ue, ti bu xc'avlajet ti chauque.

<sup>19</sup>Mi ja'uc laj ava'iic yech'omal snuc' ti oq'uese, mi ja'uc sc'opojel ti Diose. Yu'un ti buch'utic laj ya'iic sc'opojel ti Diose, laj sc'anic vocol ti mu xa xc'oponatic talele.

<sup>20</sup>Yu'un mu xcuch sts'ic yu'unic ti mantal ti xi ta x'albatique: “Ti buch'u ta xbat va'luc ta yoc vitse, ta xich' milel ta ton, mi ta lanza, ac'o mi jcotuc chon bolom.”

<sup>21</sup>Muc'ul xi'el ta j'ech'el laj yac' ti c'usitic laj c'otuc ta pasel ti laj yilique, ti xi laj yal ec ti Moisesse: “Xinicnun xa ta xi'el ta xca'i ec.”

<sup>22</sup>Ja'uc ti vo'oxuque lanopajic batel ta vits Sión, ta steclumal ti cuxul Diose, ta Jerusalén ti ja' sc'oplal ti vinajele, ti bu yepal no'ox ta mil tsobolic ti ánjeletic ti ta xalbeic slequilal ti Diose.

<sup>23</sup>Lanopajic ta stojol ti bu tsobolic ti ba'yel jch'unolajeletic ti c'otemic ta xnich'nabtac Dios ti tey tsacal ti sbiic ta vinajele. Yu'un lanopajic ta stojol Dios ti ja' Jchapanvanej yu'un scotole. Lanopajic ta stojol bu oy xch'ulel yanimaic ti lequil tuq'uul viniquetic ti ac'bat slequilal yutsilalic yu'un ti Diose.

<sup>24</sup>Lanopajic xtoc ta stojol ti Jesuse, ti ja' j'et'esej-c'op yu'un ti ach' tratee. Lanopajic ta stojol xch'ich'el Jesús ti laj smale, ti ja' x'ech' to yutsil ta xac' ta na'ele, ti ja' mu sta sc'oplal xch'ich'el ti Abele.

<sup>25</sup>Jech o xal un, bijanic, tsotsanic, mu xabaj xaten ti Buch'u yacal ta xisc'oponotic avi tanae. Yu'un mu'yuc xcolic ti buch'utic laj sbajic ti bijubtasel yu'un ti buch'u c'opoj ta sventa Dios li' ta banomile. ¿Mi ja' xa van ta xijcolotic ti vo'otic mi ta jbajtic ti Buch'u ta xisbijubtasotic ti ta xlic talel sc'opojel ta vinajele?

<sup>26</sup>C'alal c'opoj ti Dios ta vo'nee, inic yu'un ti banomile. Ja'uc avi tana li'e, xi ta xale: “Yan to velta ta jniques scotol. Ma'uc no'ox ta jniques ti banomile, ta jniques xtoc ti vinajele.”

<sup>27</sup>Ti ta xal ti “yan to velta” ti xie, ta xac' ta na'el ti Diose, ti ta stubbe sc'oplal ti c'usitic meltsajeme, ja' ti c'usitic stac' niquesele, ti ja' no'ox ta xcom ti c'usi mu stac' niquesele.

<sup>28</sup>Ti ventainel yu'un ti Dios ti ta xijyac'botique, mu stac' niquesel. Col lij'albat yu'un taje, nijilectic, chimilectic ta yoc ta sc'ob ta yalbel vocol, xchi'uc ta yich'el ta muc' ti c'u s'elan lec ta xil ti stuque.

<sup>29</sup>Yu'un ti Dios cu'untique, ja' c'oc' ti xu' ta slilin scotole.

## Hebreos 13

### Ti c'u s'elan sc'an ta spas ti jch'unolajeletique

<sup>1</sup>Mu xavictaic ti jech c'ux ta xava'i abaic ta jujun tale, yu'un co'ol jch'unolajeloxuc.

<sup>2</sup>Oyuc slequil avo'ntonic ta xc'uxubinel ti buch'utic ta xc'ot ta anaïque, yu'un oy bu jech c'ot ta pasel ti ja' ánjeletic laj yiq'uic ochel ta snaic ti mu ja'uc jutebuc laj sna'ique.



- <sup>3</sup>Ja'uc achi'il ta chuquel ta xava'i ti jchuqueletique, mu xach'ay ta avo'ntonic ti jech oyic ta chuquele. Ja'uc xa avocol ta xava'i ti buch'u ta xich' ti svocolique ti xu' jech ta xc'ot ta atojolic ti vocol ti buch'u oyic ta vocole.
- <sup>4</sup>Tsotsuc sc'oplal, ich'ic ta muc' acotolic sc'oplal ti nuplej ts'aclijele, ti junuc avo'ntonic yu'une. Yu'un ti buch'u ta xmulivaje, xchi'uc ti jlo'laej jolile, ta staic xchapanel yu'un ti Diose.
- <sup>5</sup>Junuc avo'ntonic xchi'uc ti c'usi x'ayan avu'unique. Ma'ucuc bic'tajem avo'ntonic yu'un ti taq'uline. Yu'un xi ta xal ti Diose: “J'ech'el mi ja'uc ta jipot ta jtenot comel.”
- <sup>6</sup>Patetuc co'ntontic ti xi caltic un cha'e: “Mi ja'uc jtsiq'ues co'nton, yu'un ja' Cajcoltavanej ti Cajvale. ¿Mi oy la c'usi xu' chopol ta xispasbun ti vinique?”
- <sup>7</sup>Mu xach'ay ta avo'ntonic ti buch'utic laj xchanubtasoxuque, ti laj yalboxuc ava'iic ti sc'op Diose. Nopic lec c'u s'elan ti xcuxlejal ech'ique. Chanbeic yo'nton ti c'u s'elan c'otem ta ch'unel yu'unique.
- <sup>8</sup>Yu'un ti Jesucristoe staoj yav yo'nton ti c'u s'elan ti voljee, avi tana li'e, ti sbatel osile.
- <sup>9</sup>Mu xalajic ta lo'lael ta xchanel yan c'opetic ti yan o ta a'yiele. Ja' lec, yich'uc yip co'ntontic ta sventa syail xc'uxul yo'nton ti Diose. Ma'ucuc batem ta o'ntonal ta xchanel sc'oplal ti ve'liletique, ti j'ech'el mu'yuc c'usi ta tael yu'une.
- <sup>10</sup>Yu'un ti vo'otique oy xa yan stojol jmultic ti mu ja'uc xu' ta slajesic ti paleetic ti abtejic ta vo'neal ch'ulnae.
- <sup>11</sup>Yu'un ti banquilal paleetique ta xich' ochel xch'ich'el ti chon bolometric ti bu c'otem ta sventa ta xich' aq'uele, matanaletic yo' ta xch'ay ti mulile. Sbec'tal ti chon bolometric taj une, ta xich' chiq'uel ta loq'ueltic xa batel ti bu oy ti jteclume.
- <sup>12</sup>Ja' jech ec ti Jesuse laj yich' svocol ta milel ta loq'ueltic yu'un ti jteclume yo' ta sventa xch'ich'el stuc ta spoc ta stus ti jteclume.
- <sup>13</sup>Batic ta sts'aciel ti Jesús ta loq'ueltic yu'un ti jteclume. Quich'tic labanel ec jech c'u cha'al laj yich' ti stuque.
- <sup>14</sup>Ti li' ta banomile, mu'yuc jteclumaltic ti ta xjalij oe, yu'un yacalotic ta sa'el batel ti jteclumaltic ti oy sc'oplal ta xvul ta loq'uele.
- <sup>15</sup>Jech o xal tsots sc'oplal calbetic slequilal Dios ta sventa ti Jesucristoe. Ti jech ta xcalbetic slequilal ti Diose, ja' jech matanal sc'an ta xcac'betic ti Diose. Oyuc ta que ta jti'tic ta yalbel yutsilal slequilal ti Diose.
- <sup>16</sup>Mu xach'ay ta avo'ntonic ta spasel ti c'usi leque, ta scoltael abaic ta jujun tal ta sventa ti c'usi oy x'ayan avu'unique, ti ja' jun matanal lec ta xil ti Diose.
- <sup>17</sup>Ch'unic pasel ta mantal yu'un ti buch'u ta sbijubtasoxuque, ti buch'u ta xchanubtasoxuque. Yu'un ti stuquique sbainojic ta xchabiel ti ach'ulel avanimaique, ja' ti sna'ic lec ta x'ich'bat ye sti'ic yu'un ti Diose. Mu yauc c'uxuc xava'i ta spasel ti lequil abtele. Yan mi mu jechuque, mu'yuc c'usi ta xataic unbi.





<sup>18</sup>C'oponic Dios ta jtojolcutic. Oy ta co'ntoncutic ti oy yutsil slequil co'ntoncutic ta stojol scotol, yu'un ta jc'ancutic ti mu'yuc c'usi ta xal ti co'ntoncutique.

<sup>19</sup>Tsots sc'oplal ta jc'an xac'oponic Dios ta jtojol yo' jech ta xtal jq'ueloxuc no'ox.

**Ti ich' lequilale xchi'uc ti slajeb chabanuque**

<sup>20</sup>Ti Diose laj xcha'cuxes ti Cajvaltic Jesucristo ti Buch'u c'otem ta Banquilal Jq'uel-chije, yu'un ja' ta sventa xch'ich'el chapaj sc'oplal ti ach' trate sventa sbatel osile.

<sup>21</sup>Ti Dios taje, ti ta xac' jun o'ntonale, ac'o xastojobtasoxuc yo' jech ta xapasic scotol ti c'usi lec ta xile, ti c'otuc ta pasel yu'un ta jtojoltic ti c'usi lec ta xa'i ti stuc ta sventa ti Jesucristoe. Ich'biluc ta muc' sbatel osil ti Jesucristoe. Jechuc.

<sup>22</sup>Ti jech co'ol jchi'il jbatique, ta jc'anboxuc vocol ti ts'icuc cuchuc avu'unic ti c'u s'elan laj jbijubtasoxuc jbel cha'bel ta jlic vune.

<sup>23</sup>Ta xcalboxuc ava'iic ti loc' xa ta chuquel ti jchi'iltic Timoteoe. Mi tal no'oxe, ta jchi'in talel c'alal ta xtal jq'ueloxuque.

<sup>24</sup>Chabanuc xavalbe ya'i ti buch'utic ta xchanubtasoxuque, xchi'uc scotol ti buch'utic c'otem ta yu'untac ti Diose. Chabanuc xayalbeic ti jch'unolajeletic ti li' oyic ta Italiae.

<sup>25</sup>Acotolic ac'o sva'an sba ta yaq'uel slequilal ti Dios ta atojolique. Jechuc.

## Santiago

### Santiago 1

#### Ti Santiagoe ta sts'iba batel svun ta stojolic ti buch'utic tanijemique

<sup>1</sup>Vu'un Santiago, yaj'abtelun ti Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Chabanucoxuc, vo'oxuc ti lajcha'chop snitiluloxuc Israele, ti tanijemoxuc ta sjunlej banomile.

#### Ti bijilil ta xlic talel ta stojol ti Diose

<sup>2</sup>Jchi'iltac, tsots sc'oplal laetuc banomil xava'iic c'alal ta xc'ot ta atojolic ti c'usiuc no'ox lajeltsaele.

<sup>3</sup>Yu'un xana'ic lec c'alal ta xc'ot ta atojolic ti lajeltsael ti jech c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele, ta xataic liquel ti ep ta x'ayan ti smuc'ul avo'ntonique.

<sup>4</sup>Jechuc o ta j'ech'el ti oyuc smuc'ul ti avo'ntonique yo' jech ta x'ayan ti avipique, yo' jech mu'yuc c'usi xana'ic.

<sup>5</sup>Mi oy jlom avu'unic ch'abal ti sbijil ta xa'ie, c'anbeic ti Diose, yu'un ti Diose mu bisbiluc ta xac', yu'un mi ja'uc sna' xjipvan xtenvan.

<sup>6</sup>Jutebuc ta yo'nton ac'o sc'an ti jech xch'unoj ta xa'ie, ti mu xna'etuque, yu'un ti buch'u xna'ete, co'ol s'elan jech c'u cha'al nab ti xyuc'uq'uet ta jujujot yu'un ti iq'ue.

<sup>7</sup>Yu'un ti buch'u jech taje, laj to c'op ta sta ti oy c'usi ta x'ac'bat yu'un ti Cajvaltic Diose.

<sup>8</sup>Yu'un ti buch'u jech xtal xbat ti yo'ntone, yu'un oy c'usi ta sc'an ti c'ac'al tana li'e, yan xa c'usi ta sc'an ti oc'ome, yu'un ma'uc jun ti c'usi ta sc'ane.

<sup>9</sup>Ti jch'unolajel ti me'un li' ta banomile, muyubajuc ta stojol Dios ti ac'bat sna' ti oy sbats'i c'ulejale.

<sup>10</sup>Ti jch'unolajel ti oy sc'ulejal li' ta banomile, muyubajuc ta stojol Dios ti ac'bat sna' ti mu'yuc c'usi bal o ti sc'ulejal ta stojol ti Diose. Yu'un ti jc'uleje co'ol s'elan jech c'u cha'al nich momol ti mu xjalije.

<sup>11</sup>C'alal ta xloc' talel ti c'ac'ale, ta stsac lec yip ti xq'uixnale, ta xtaquij yu'un ti momole, ta xbaj ta lum ti xniche. Laj to me sc'oplal ma' ti c'upil sba ta q'uelele. Ja' jech sc'oplal ec ti jc'uleje, manchuc mi yacal ta stsobel ti sc'ulejale.

#### Ti vocolal ta xvul loq'uel yu'un ti lajeltsaele

<sup>12</sup>Yan yutsil ti buch'utic oy smuc'ul yo'nton ta xcuch yu'un ti lajeltsael yu'un ti vocole. C'alal ta xcuch yu'une, ta xich' ti smoton ti co'ol s'elan jun trona ti ja' xcuxlejal ti albil yu'un ti Dios ta xich'ic ti buch'utic c'ux ta x'a'yivanique.

<sup>13</sup>C'alal mi oy buch'u ta xa'i tijbil sjol ta spasel ti c'usi chopole, mu me snop ti ja' tijbil sjol yu'un ti Diose. Yu'un ti Diose mu'yuc tijbil sjol ta spasel ti c'usi chopole, mi ja'uc no'ox ta stij jolil ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>14</sup>C'alal mi oy buch'u tijbil sjol ta spasel ti c'usi chopole, ja' tijbil sjol yu'un ti chopol sc'upijel yo'ntone. Jech o xal ta xlic spase ti c'usi chopole.

<sup>15</sup>C'alal tijbil jolil ta spasel ti c'usi chopol yu'un ti sc'upijel o'ntonale, ta xlic ayanuc talel ti mulile. C'alal stsacoj xa lec yip ti mulile, ta sta svocol, ta xac' o sjol sbaquil xchi'uc.

<sup>16</sup>Ti jech mu jipbaj tenbaj ta xca'ioxuque, Jchi'iltac, mu me xalo'la abaic.

<sup>17</sup>Scotol ti c'usitic oy slequil yutsile, ti c'usi oy stuq'uil ta xij'ac'bate, ta xlic talel ta vinajel bu oy ti Diose, ti Buch'u laj smeltsan ti c'usitic ta xac' xojobal ti oy ta vinajele. Yu'un ti Diose staoj o yav ti c'u s'elane, mu syanijes sba, yu'un mu'yuc ta stojolal ti c'usi chopole.

<sup>18</sup>Yu'un laj xa yac' jcuxlejaltic ta sventa sc'op ti bu ja' melele, yo' jech x'ech' to cajal ta xijc'ot ta stojol scotol ti c'usitic laj xa smeltsane. Jech loc' ta nopel yu'un ti Diose.

### **Jechuc yich' abtelanel ti c'u s'elan ta xich' a'yiele**

<sup>19</sup>Xi s'elan xavules ta ajolique, Jchi'iltac: acotolicuc, tsots chapalucoxuc, a'yibo aba ti ac'opique. Ja'uc le'e, ts'ijano aba, mu xac'opoj ta anil. Mu xa'ilin ta anil.

<sup>20</sup>Yu'un ti buch'u ilinem no'oxe ma'uc ta spase ti c'usi lec ta xil ti Diose.

<sup>21</sup>Jech un cha'e, ictaic ta spasel scotol ti c'usitic mu'yuc smelole, xchi'uc ti mulil epajem ta j'ech'ele. Ch'unic o ta slequil yutsil avo'ntonic ti lequil c'op ti ic'ot ta avo'ntonique, yu'un oy yip yo' jech ta xcol ti ach'ulel avanimaique.

<sup>22</sup>Altic no'ox mi ja' no'ox ta xava'i ti lequil c'ope. Yu'un sc'an abtelanel ti c'u s'elan ta xale yo' mu xalo'la abaic.

<sup>23</sup>Ti buch'u ja' no'ox ta xa'i ti lequil c'ope, ti mu'yuc ta spase ti c'u s'elan ta xale, co'ol s'elan jech c'u cha'al jun vinic ta sq'uel sat ta nen.

<sup>24</sup>Laj yil sba ti c'u s'elane. C'alal loc' batele, ch'ay ta yo'nton ta anil ti c'u s'elane.

<sup>25</sup>Ti buch'u mu xch'ay ta yo'nton ti c'u s'elan laj ya'i ti lequil smantalil ti jbel c'op xal ti colele, ti ta snopilan lec ti c'usi ta xale, ti jbel stsinanoj yo'nton ta spasel ti c'usi xal ti smantalile, xmuyubaj no'ox xchi'uc ti c'usi ta spase.

<sup>26</sup>Mi oy buch'u ta sbis sba ta lequil jch'unolajele, mi xbet'bun no'ox ti yee, ti mi mu sna' spajtsan sbae, ta slo'la sba stuc. Jech ti c'usi xch'unoje, mu'yuc c'usi xtun o.

<sup>27</sup>Xi s'elan yutsil ta stojol Jtotic Dios ma' ti oy c'usi ch'unbile, ti mu jutebuc xchopolale: ta stic' sba ta scolta ti me'un ololetique, xchi'uc ta stojol ti me'un antsetic ti oy svocolique, xchi'uc mu soques sba xchi'uc xchopolal ti banomile.

## **Santiago 2**

### **Mu jeltosuc avo'ntonic ta stojol ti yane**

<sup>1</sup>Ti vo'oxuque, Jchi'iltac, ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltich Jesucristo ti jelavem ti yutsil slequilale, ma'uc xapasic ti jeltos avo'ntonic ta stojol ti yane.

<sup>2</sup>Xcaltic no'ox ava'iic jech c'u cha'al li'e: Ti c'alal tsoboloxuc xae, ta xa x'och batel jun vinic ti jun yutsil ti sc'u'e, xchi'uc xojol yaniyoal sc'ob ta lequil oro. Jech xtoc ta x'och batel jun me'un vinic, ch'abal lec ti sc'u'e.

<sup>3</sup>Ich'bil ta muc' ta xc'ot avu'unic ti vinic ti buch'u jun yutsil ti sc'u'e, ti xi ta xavalbeique: “Yojtot, la' chotlan li' ta lequil chotlebale.” Yan ti jun me'une xi ta xavalbeique: “Tey to no'ox va'lan ava'i, mi mo'oje, chotlan li' ta lumtique.”

<sup>4</sup>Mi jech ta xapasique, yalel toyol ta xavil abaic, co'ol s'elan juez xava'i abaic, mu'yuc stuq'uil avo'ntonic.

<sup>5</sup>A'yio ava'iic li'e ti xi ta xcalboxuque, Jchi'iltac: T'ujbilic yu'un Dios ti buch'utic me'unic li' ta banomile yo' jc'ulej ta xc'otic ta sventa yo' ta xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique, yo' ta staic ti ventainel ti jech ono'ox albil sc'oplalic ti buch'utic c'ux ta xa'iic ti Diose.

<sup>6</sup>Ja'uc ti vo'oxuc une, ja' no'ox ta xavaquic ta qu'exlal ti buch'utic me'unetique. ¿Mi mu ja'uc ta xayilbajinic, ta xasjochoxuc batel ta sc'ob j'opisialectic ti jc'ulejetique?

<sup>7</sup>¿Mi mu ja'icuc jc'ulejetic xtoc, ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti Buch'u ta xavich'ic ta muq'ue?

<sup>8</sup>Ati jechuc ta xapasic jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: “C'ux me xava'i ti yane jech chac c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuc”, toj lec unbi, yu'un ta xc'ot ta pasel avu'unic ti xch'ul mantal ti Buch'u oy ta toyole.

<sup>9</sup>Ti jech jeltos ta xavilic ti yane, oy amulic, yu'un laj xa abajic ti xch'ul mantal ti Diose.

<sup>10</sup>Mi oy buch'u ta xch'un scotol smantal ti Diose, mi tselbuj yu'un junuque, tselbuj xa o yu'un scotol.

<sup>11</sup>Yu'un ti Dios ti xi no'ox laj yale: “Mu xamulivaj”, xi laj yal xtoque: “Mu xamilvan”. Mi oy buch'u mu xmulivaje, ja'uc ti mi ta xmilvane, laj xa sbaj ti mantale.

<sup>12</sup>Ti vo'oxuque, jechuc xapas abaic, xac'opojic jech c'u cha'al ta xal smantalil ti jbel c'op ti ta xalbe sc'oplal ti colebale.

<sup>13</sup>Yu'un ti buch'u mu xc'uxubin ti yane, j'ech'el mi ja'uc oy xc'uxubinel ti c'alal ta xich' chapanele. Yan ti buch'u laj xc'uxubin ti yane, mu'yuc c'usi ta xal yo'nton c'alal ta x'ich'bat ti yee.

### **Ta xvinaj yabtelal ti c'u s'elan c'otem ta o'ntonal ta xch'unele**

<sup>14</sup>Jchi'iltac, ¿c'usi bal o mi xijvulvun xa ta yalel ti c'otem ta co'ntontic ta xch'unele, c'alal mu'yuc c'usi lec ta jpastique? ¿Mi yu'un la ta xijcol xana' ti jech c'otem ta co'ntontic ta xch'unele?

<sup>15</sup>Xcaltic no'ox ava'iic jech c'u cha'al li'e: mi oy jun vinic, mi jun ants ch'abal sc'u', ch'abal sve'el ti c'alal tsots sc'oplal ta xtun yu'un ti jchi'iltique,



<sup>16</sup>mi oy junuc avu'unic ti xi ta xalbee: “Tsotsan batel, c'u'iltaso aba, ve'an, uch'an vo”, c'alal mu'yuc laj yac'be ti c'usi tsots sc'oplal ta xtun yu'une, ¿c'usi bal ti jech laj yalbee?

<sup>17</sup>Mi naca no'ox ta xich' alel ti c'otem ta o'ntonal ta xch'unele, ti c'alal mu'yuc c'usi ta xich' pasele, mu'yuc c'usi bal o ti oy c'usi xch'unoj ta xale.

<sup>18</sup>Xu' nan ti xi xcaltique: “Ti vo'ote, c'otem ta avo'nton ta xch'unel. Ti vu'un eque, oy c'usi lec yacalun ta spasel.” Xichi ta jtac'be: “Mu xquil mi c'otem ta avo'nton ta xch'unel mi mu'yuc lec c'usi ta xapas. Ti vu'une ta xcac'bot avil ti c'otem ta co'nton ta xch'unele ta sventa ti oy c'usi lec ta jpase.”

<sup>19</sup>Toj lec ti jech c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti jun no'ox oy ti Diose. Ja' jech xch'unojic ec ti pucujetique. Ma'uc no'ox, ta xniquic ta xi'el xtoc.

<sup>20</sup>¿Alticot ta j'ech'el! ¿Mi yu'un mu xava'i aba ti altic ta xaval ti c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti c'alal mu xvinaj c'usi lec ta xapase? Mu c'usi bal o ti jech ach'unoje.

<sup>21</sup>Ti jmolmuc'totic Abrahame, laj sta ti lec ile yu'un Dios c'alal laj yac' ta mataninel ti Isaac ja' ti xnich'one.

<sup>22</sup>¿Mi mu xana' ya'yel ti c'alal jech laj spas ti Abrahame, vinaj ti c'otem ta yo'nton ta xch'unele? Ja' jech c'ot ta ts'aquiel ti c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti Dios ta sventa ti jech laj spase.

<sup>23</sup>Jech o xal xi ta x'albat sc'oplal yu'un ti ch'ul c'ope: “Ti Abrahame, teq'uel c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti Diose. Ti jech xch'unoje, laj sta ti lec x'ile yu'un ti Diose.” Jech o xal ti Abrahame albat sc'oplal ti lec xil sbaic xchi'uc ti Diose.

<sup>24</sup>Ava'i un cha'e, ti Diose lec ta xil xtoc ti buch'u oy c'usi lec ta spase, ma'uc no'ox ti c'otem ta yo'nton ta xch'unel ta xale.

<sup>25</sup>Ja' jech ec, Rahab, ti ants ti sna' sbolomalin sbae, laj sta ti lec x'ile yu'un Dios ta sventa ti laj snac' ti jpa'ivanejetic ta yut snae, xchi'uc laj stojobtas ta stamel batel ta yan be c'alal loc' batele.

<sup>26</sup>Mi loc' ti ch'ulelal ta scoj ti cham laj ti lum ach'ele, laj to c'op ma' ti oy to c'usi lec ta spase. Ja' jech mi ta xcaltic ti c'otem ta o'ntonal ta xch'unele, mi mu'yuc ti yabtele, mu'yuc c'usi bal o unbi ti jech ta xcaltique.

## Santiago 3

### Sc'oplal ti quetique

<sup>1</sup>Jchi'iltac, mu me yepaluc xabis abaic ta jchanubtasvanejoxuc. Xana'ic lec ti c'alal ochemotic ta jchanubtasvaneje, tsots ta xij'ich'bat quetic.

<sup>2</sup>Jcotoltic, yepal ta xijelavotic ti c'usi ta xcaltique. Mi oy buch'u mu xjelav ti c'usi ta xale, ja' jun lequil tuq'uil vinic, ochem ta be yu'un ti sbec'tal stacopale.

<sup>3</sup>C'alal ta xcac'betic sprenoal ye ti ca'e, ja' sventa yo' ta xch'un ti mantale, xchi'uc ta x'och ta be cu'untic ta scotlej.



<sup>4</sup>Q'uelo avilic, xi s'elan oy ti barcoe: manchuc mi ech'em smuc'tiquil, manchuc mi xujbil yu'un tsots ic', ja'uc ti yajvale ta sts'ot ti ts'otobile yo' ta xbat ti bu ta sc'ane.

<sup>5</sup>Ja' jech stalel ti coc'tic oy ta quetique, uni biq'uit no'ox quich'ojtic, yepal no'ox ti oy c'usi mu albajuc ta xc'ot ta pasel yu'une. ¡Yu'un yepal no'ox te'tic xu' ta xcac' ta uni juteb no'ox c'oc'!

<sup>6</sup>Ja' jun c'oc' ma' ti coc'tique, me'mulil ta j'ech'el ti oy ta quetique, ep ta soquesvan ta j'ech'el. Liquem talel stilemal ta c'atimbac, ti ta ono'ox x'ac'van ta vocol c'u sjalil ti cuxlejale.

<sup>7</sup>Ti vinic une, xu' ta x'och ta be yu'un spasel ta manxu ti c'usiuc no'ox pucujil chanule, jech c'u cha'al ti mutetique, ti chonetique, ti chonul muc' ta nabe, pasem ta manxu yu'un.

<sup>8</sup>Ja'uc ti eil ti'ile, mu'yuc buch'u junucal ochem ta be yu'un. Ech'em chopol ta j'ech'el ti mu stac' ochesel ta bee, yu'un noj ta veneno ti naca milvanej sna'e.

<sup>9</sup>Yu'un ta quetic no'ox, ta xcalbetic slequilal ti Jtotic Diose. Ta quetic no'ox xtoc, ta jchopol-c'optatic ti jnaclejetic ta banomil c'alal ja' sloc'obbail stuc ti Diose.

<sup>10</sup>Yu'un ta eil ti'il, oy c'usi lec ta xloc' ta alel, ta eil ti'el no'ox, ti bisvanej ta cocol chavale. Ma'uc lec ma' ti jech taj une, Jchi'iltac.

<sup>11</sup>Ti ta jun nio'e, naca lec ta xtuc talel, ma'uc capal ta ch'ail vo'.

<sup>12</sup>Jech ti jtec' icuxe ma'uc aceituna ta xac' ti sate, mi ja'uc ta xac' sat icux ti jpets uvae. Ja' jech ti jun nio'e, mu xtuc talel ch'ail vo' c'alal lequil vo' ono'ox ta xtuc talele.

### **Ti bats'i bijilil ta j'ech'ele**

<sup>13</sup>Mi oy buch'u ta atojolic ti oy sbijile, ti sna' lec snopele, yac'uc ta q'uelel ti slequil yo'ntone, ti biq'uit ta xac' sba yu'un ti sbijil ac'bile.

<sup>14</sup>Yan mi aq'ueloj xa no'ox abaic xmich'mun ta sti'van ti yit'ixal avo'ntonique, ti ja' no'ox ta xapasic ti c'usi lec ta xava'i atuquique, altic ma' ti atoyoj abaic yu'un ti abijilique. Ma'uc xa melel ti bu atamojic batele.

<sup>15</sup>Ti jech bijilil taje ma'uc liquem talel ta stojol ti Diose, sbijil no'ox banomil, sbijil no'ox jnaclejetic, yu'un ja' xa sbijil stuc ti pucuje.

<sup>16</sup>Ti bu naca it'ixal o'ntonal oye, ti bu yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi ta xa'iiique, ti naca contra ta xil sbaique, ti mu'yuc smelol ti c'usi ta xc'ot ta pasele, naca mulil x'ayan.

<sup>17</sup>Ja'uc ti buch'u liquem talel sbijilic ta stojol ti Diose, stamojbe lec smelol stuq'uil ti xcuxlejale, oy slamajemal yo'nton, oy xc'uxul yo'nton, oy lec srazon, sna' xcoltavan, lec ti c'usi ta spase, xc'ot xc'opoj, xchi'uc jamal ye sti'ic.

<sup>18</sup>Yu'un ti buch'u oy slamajemal yo'ntone, ta xac'be yipal ta spajesel ti c'o'pe yo' jech ta sta slequilal yo'nton yu'un ti yane.





## Santiago 4

### Mu lecuc sc'oplal ti buch'u c'upijem yo'nton yu'un ti sba banomile

<sup>1</sup>¿C'uxi ta xlic talel ti contra ta xavil abaique, ti ta xatsac abaic ta letoe? Ta xlic talel ta stojol ti sbic'tal avo'ntonic ti sujbiloxuc ta spasel ta scoj ti xchopolal avo'ntonique.

<sup>2</sup>Oy c'usi juteb ta avo'ntonic ta xac'an ta xata ava'iic. C'alal ta xavilic ti mu xataique, ta xamilvanic. Yu'un c'usiuc no'ox ta xlic yit'ixal avo'ntonic yu'un. C'alal mu xataique, contra ta xavil abaic, ta xatsac abaic ta leto. Mu xataic ti c'usi ta xac'anique, yu'un ma'uc ta xac'anbeic ti Diose.

<sup>3</sup>Ac'o mi ta xac'anic, mu xavich'ic, yu'un ma'uc sbelel stamoj batel ti c'usi ta xac'anique. Yu'un ja' no'ox ta xac'anic ta sventa stunesel slajesel ti c'usi ta xal ti avo'ntonic yu'une.

<sup>4</sup>Mu'yuc atuq'uilic ta j'ech'el jnaclejetic ta banomil. ¿Mi mu xana'ic ya'yel ti buch'u c'upil ta xa'i ti sba banomile, ta xc'ot ta yajcontra Dios? Buch'uuc no'ox ti ta sc'upijel yo'nton ta st'uj ti sba banomile, ta xjoybij ta yajcontra Dios.

<sup>5</sup>Mu xanop ti jech' no'ox ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti Ch'ul Espiritu ti laj yac' nacluc ta jtojoltic ti Diose, ja' no'ox ta sc'an ti junuc co'ntontic xchi'uc ti Diose.”

<sup>6</sup>Ja'uc ti Diose, ta sventa slequil yutsil yo'nton, x'ech' to ta xiscoltaotic, yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ta scontrain ti buch'u jtoyobbaetique. Ja'uc ti buch'u biq'uit yac'oj sbae, ta xc'uxul yo'nton ta scolta.”

<sup>7</sup>Ja' yu'un un, bic'tajeso aba ta stojol ti Diose. Tsaco ta scontrainel ti pucuje, ta xjativ sq'uejel sba loq'uel ta atojolic.

<sup>8</sup>Nopajanic ta stojol ti Diose, jech ti stuque ta xnopaj talel ta atojolic ec. Jsa'muliletic, ac'o ta poquel ti ac'obique. Ti vo'oxuc ti c'ux ta xava'iic ti Diose xchi'uc ti mu tuch'baj ta avo'ntonic ta xava'iic ti sc'upijel banomile, aq'uic ta tusel ta poquel ti avo'ntonique.

<sup>9</sup>Na'o ava'iic lec ti c'usi chopol laj xa apasique. Ochanic ta at o'nton yu'un. Oc'an avananic yu'un. Joybijuc ta oq'uel avu'unic ti xatse'inic no'oxe. Joybijuc ta at o'nton ti xamuyubajic no'oxe.

<sup>10</sup>Bic'tajeso abaic ta stojol ti Cajvaltique, jech ti Cajvaltique ta stoyot liquel.

### Mu xasa'be smul ti yane

<sup>11</sup>Ti vo'oxuque mu xasa'be aba amulic ta jujun tal. Ti buch'u chopol ta xc'opoj ta stojol ti yane, mi ta stic' sba ta xchapanele, co'ol s'elan mu lecuc ta xc'opoj ta stojol ti ch'ul mantal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, ta xac'ot ta juez ta stojol ti mantale, c'alal ja' yabtel ta xch'unele.

<sup>12</sup>Ti Buch'u laj yac' ti ch'ul mantal ti oy c'usi tsots sc'oplal albile, jun no'ox, ja' c'otem ta Juez. Ja' no'ox xtoc ti xu' ta scoltaote, ti xu' ta xac'ot batel ta ch'ayeale. Ti vo'ote, ¿buch'uat ya'yel ta xachapanbe smul ti yane?

### Mu na'baj c'usi ta xc'ot ta pasel ti oc'ome



<sup>13</sup>A'yio ava'iic ti vo'oxuc ti xi ta xavalique: “Ti li' tanae, mi oc'om, ta xibatcutic ta yan jteclum. Ta xijoc'tsajcutic junuc jabil ta sa'el jbolomalcutic ti bu taje yo' jech ta jta cuni taq'uincutic.”

<sup>14</sup>Mi ja'uc xana'ic c'usi ta xc'ot ta pasel oc'om ti jech li' cuxuloxuque. Ti acuxlejalique co'ol s'elan jech c'u cha'al yalemal toc ti uni jliquel no'ox xvinaje, ta jech yepal ta sac ch'ay batel un.

<sup>15</sup>Xi sc'an xavalic ma' ti jechuque: “Mi sc'an Cajvalt'ic li' to cuxulotique, jpastic ti c'usi jnopojt'ic sc'an pasele.”

<sup>16</sup>Ja'uc le'e, xatoyetic xa xchi'uc ti ac'opique. Yu'un scotol ti jech toyobbail taje, chopol ta j'ech'el.

<sup>17</sup>Ti buch'u sna' spasel ti c'usi leque, ti mu ja'uc ta spase, laj xa sta smul xchi'uc.

## Santiago 5

### Xi oy sc'oplal ti jc'ulejetique

<sup>1</sup>A'yio ava'iic li'e, jc'ulejetic, oc'anic, avananic yu'un ti vocol ta xc'ot ta atojolique.

<sup>2</sup>Xlilet sc'a'emal ma' ti ac'ulejalique. Setbil ti'bil ta chon ma' ti ac'u'ique.

<sup>3</sup>Ch'och'omtic ta xcux ti oro ti plata avu'unique. Ti jech ch'och'omtic ta cuxinele, ja' svinajeb ti mu'yuc c'usi x'ayan avu'unique, ti ta stsajub asatic ta q'uexlal yu'une. Yu'un ja' o laj avac'beic yipal ta stsobel ac'ulejalic c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale.

<sup>4</sup>Ti j'abteletic ti buch'utic mu'yuc laj avac'beic stojol c'alal laj stsobic ti ats'unubalique, ta sc'anic parte. Ja' yu'un un, ti Dios ti scotol xu' yu'une, laj xa yil ti x'oc'lajetic ti j'abteletic.

<sup>5</sup>Li' ta banomile, laj xa avac'be abaic scotol ti c'usi xal ti avo'ntonique, ti scuts'et anuqu'ic yu'un ajubemalic jech c'u cha'al ti vacax ti xc'ot yorail ta xich' milele.

<sup>6</sup>Yu'un ti vo'oxuque laj asa'beic smul, laj amilic ti buch'utic ch'abal ti smulique, mi ja'uc laj spac ti sc'oplalique.

### Oyuc smuc'ul o'ntonal, xchi'uc ti c'opojel ti'inele

<sup>7</sup>Ja'uc ti vo'oxuque, Jchi'iltac, oyuc smuc'ul avo'ntonic ta smalael ta xtal ti Cajvaltique. Q'uel avil ti buch'u ta xchabaje, oy smuc'ul yo'nton smalaoj ta xtal ti vo'e yo' jech ts'acal to ta stsob ti sts'unubale.

<sup>8</sup>Jechucoxuc ti vo'oxuque, oyuc smuc'ul avo'ntonic, mu xatsiq'ues avo'ntonic, yu'un po'ot xa sc'an xtal ti Cajvaltique.

<sup>9</sup>Jchi'iltac, mu xasa'be aba amulic ta jujun tal yo' jech mu xavich'ic chapanel, yu'un ti Jueze, va'al xa talel ta ti' nae.

<sup>10</sup>Jchi'iltac, jechuc smuc'ul avo'ntonic ta sts'iquel avocolic jech c'u cha'al ts'ic cuch yu'unic ti j'alc'opetic ta vo'ne ti c'alal c'opojic ta sventa ti Cajvalt'ic Diöse.

- 11** Ti vo'otique yan yutsilic ta xca'itic ti buch'utic oy yipal yu'unic ta sts'iquel ti svocolique. Ava'binojic xtoc oy smuc'ul yo'nton ti Jobe, xchi'uc ti c'u s'elan coltae yu'un ti Cajvaltic Dios ta ts'acale, yu'un ti Diose oy slequil yutsil yo'nton.
- 12** Ja'uc le'e, Jchi'iltac, xi s'elan ma' ti tsots sc'oplal ti mu'yuc c'usi xava'anic ta rexticoe: mi ja'uc ti vinajele, ti banomile, mi yan c'usi jtosucal. C'alal ta xavalic “jech”, yu'un jech ono'ox. C'alal ta xavalic “mu jechuc”, yu'un mu jechuc ono'ox, yo' mu xataic chapanel yu'un ti Diose.
- 13** Mi oy buch'u yacal ta vocole, c'opojuc ti'inuc ta stojol ti Diose. Mi oy buch'u xmuyubaje, q'uejinuc yu'un ta sq'uejoj ti Diose.
- 14** Mi oy buch'u ip ta xa'ie, yic'uc talel ti buch'u sventainoj ti jch'unolajeletique ta sc'oponel Dios ta stojol, xchi'uc ta sventauc ti Cajvaltique, xjaxbeicuc aceite.
- 15** Mi c'otem ta avo'ntonic ta sva'an sba ti Cajvaltic c'alal ta xac'opoj xati'inique, ta xcol ti jchamele, ta xtoye liquel yu'un ti Cajvaltique. Mi oy bu staoj smule, ta xch'aybat.
- 16** Jech o xal un, jamal albo abaic ti amulic ta jujun tale. C'oponbo abaic Dios ta jujun tal yo' jech ta xacolic. Sc'opojel sti'inel ti lequil tuq'uil vinique, oy yip stsatsal ti sc'opojele.
- 17** Ti j'alc'op Eliáse, ja' jun vinic jech c'u cha'al ti vo'otique. C'alal ta yutil yo'nton c'opoj ti'in ta sc'anbel Dios ti mu xac' taluc ti vo'e, c'ot ta pasel ti o'lol xchanibal jabile, mu'yuc xac' vo' ta banomil.
- 18** Ta ts'acal to un, c'alal lic c'opoj ti'inuc xtoque, tal ti vo'e, lic ch'iuc talel ti c'usitic ta xac' ti banomile.
- 19** Jchi'iltac, mi oy buch'u junucal avu'unic laj xch'ac sba loq'uel ta stojol ti bu ja' melele, mi oy buch'u ti ta xic' sutel talele,
- 20** na'ic me lec, ti buch'u laj scolta loq'uel talel ti bu chopol stamoj batele, laj xa scolta yo' mu ch'ayeluc ta xbat o, ja' jech no'ox xtoc, ta xch'aybat ti yepal no'ox ti smul staoje.

## 1 Pedro

### 1 Pedro 1

#### Ti Pedroe ta sts'iba batel svun ta stojol ti jch'unolajeletic ti buyuc no'ox tanijemique

<sup>1</sup>Vu'un Pedro, yajcholc'opun ti Jesucristoe. Ta jts'iba talel jvun ta stojolic ti buch'utic mu xa teyuc nacalic ta slumalique, ti tanijemic batel ta naclej ta Pontoe, ta Galacia, ta Capadocia, ta Asia, xchi'uc ta Bitinia.

<sup>2</sup>Ti vo'oxuque t'ujbiloxuc yu'un ti Jtotic Dios jech c'u cha'al snopoj ono'ox ta vo'nee. Yu'un ta sventa ti Ch'ul Espíritue, ventainbil lac'otic yu'un yo' jech ta xapasic c'usi ta sc'an ti Diose, xchi'uc ti pocbil tusbiloxuc lac'otic ta sventa xch'ich'el ti Jesucristoe. Yepaluc ac'o sva'an sba ta atojolic, ac'o yac'boxuc slamajemal avo'ntonic.

#### Mu xtub ta o'ntonal ma' ti oy c'usi malabile

<sup>3</sup>Lequil c'optabiluc cu'untic ti Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe. Yu'un ta sventa ti mu no'ox albajuc ti xc'uxul yo'ntone, laj svoq'uesotic ta ach' ta sventa ti cham cha'cuxi ti Jesucristoe. Ti jech taje, ta xac' spatobil co'ntontic ti ta xquich'tic ti jcuxlejaltique,

<sup>4</sup>ti ta xc'ot ta pasel yu'un ti ta xac' avich'ic ti arextoic ti q'uejbil ta vinajel yu'un ti Diose, ti mu xc'a'e, ti mu xlaje, ti mu xnucultaj jech c'u cha'al ti nichime.

<sup>5</sup>Ti jech c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Diose, chabibiloxuc yu'un ta sventa ti smuc'ul stsatsale, yo' jech ta xataic acoltaelic, ti chapanbil xa yu'un ti ta xac' ta ilel ta slajebal c'ac'ale.

<sup>6</sup>Ta sventa ti jech taj une, xamuyubajic xa, ac'o mi oy bu xu' ta xc'ot ta atojolic jun chibuc c'ac'al ta xavich' ep avocolic.

<sup>7</sup>Ti jech c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele, co'ol s'elan oro ti xi s'elan ta xc'ot ta atojolique: Tsots sc'oplal ta xich' q'uelel ta c'oc' yo' jech ta xvinaj ti c'u s'elane. Mi xcuch yu'un c'oc' ti c'u s'elan c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele, jun yutsil, ja' mu sta sc'oplal ti oroe, yu'un sna' xlaj. C'alal jech ta xich' q'uelel ti c'u s'elan c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele, xloc' venta, jun yutsil, ich'bil ta muc' ta xac'ot ti c'alal ta xvul ta loq'uel ti Jesucristoe.

<sup>8</sup>Ac'o mi mu'yuc laj avilic ti Jesucristoe, c'ux ta xava'iic. Ti jech xamuyubajic ta stojol c'alal mu'yuc avilojic avi tana le'e, oy ta ave ati'ic ta yalel ti mu'yuc xa buch'u xtaun ta xava'iic ti jech xamuyubajique.

<sup>9</sup>Yu'un ja' svinajeb ta xatabeic batel spajeb ti spojel scolel ti ach'ulelic ti jech c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele.

<sup>10</sup>Ti yutsil slequil yo'nton ti Dios ti laj avich'ic albel ava'iic ti sc'oplale, vo'ne laj sq'uelic talel, laj st'unic talel ti j'alc'opetique.

<sup>11</sup>Ti j'alc'opetique ac'bat sna'ic yu'un Espiritu yu'un ti Cristoe ti ta ono'ox xich' ti svocole, ta ts'acal to ta xich' ti slequilale. Ti stuquique laj yac'beic yipal ta st'unel



xchi'uc c'usi c'ac'alil ta xc'ot ta pasel ti jech x'ac'bat sna'ic yu'un ti Ch'ul Espíritu ti oy ta stojolique.

<sup>12</sup>Ac'bat sna'ic yu'un Dios ti ma'uc yu'un stuquic ti coltael ta xalbeic sc'oplale, ja' sventa alequilalic. Avi tana une, c'ot xa ta pasel, laj xa avich'ic albel ti lequil ach' c'op yu'un ti jcholc'opetic ti ac'bat stsatsalic yu'un ti Ch'ul Espíritu ti liquem talel ta vinajele. Ti jech taje, yo'ntonuc sc'an sq'uelic ox ya'iic ti ánjeletique.

### **Ti Diose laj yic'otic ta spasel ti c'usi leque**

<sup>13</sup>Jech o xal un, tojobuc ti snopbenal avu'unique yo' chapaloxuc ta spasel ti c'usi leque. J'ech'eluc pato avo'ntonic yu'un ti oy c'usi ta xa'ac'batic ta sventa slequil yutsil yo'nton Dios ti c'alal ta xtal ti Jesucristoe.

<sup>14</sup>Ti jech jch'unej mantal nich'nabiloxuque, mu xa me jechuc staoj yav ta q'uelel acuxlejalic jech c'u cha'al ta vo'ne ti c'alal mu'yuc to ox avojtiquinojic ti Diose.

<sup>15</sup>Aq'uic ta q'uelel ti lecuc ti acuxlejalique, yu'un ti Buch'u laj yic'oxuc ta stojole, ja' Ch'ul Dios.

<sup>16</sup>Yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Mu xatic' abaic ta spasel ti c'usi chopole, yu'un ti vu'une ja' Ch'ul Diosun.”

<sup>17</sup>“Tot”, mi xavutic ti Dios ti j'ech'el mu jeltosuc ta xchapan ti c'u j'elantic ta jujun tale, xi'taic unbi ti c'u sjalil li' cuxuloxuc ta banomile.

<sup>18</sup>Yu'un ti Diose laj scoltaoxuc loq'uel talel ti bu mu xtun ti acuxlejalic ti laj yac'boxuc comel ti amolmuc'totique. Xana'ic lec, ti stojol ti acoltaelique, ma'uc laj yich' tojel ta oro ta plata ti sna' xlaje.

<sup>19</sup>Yu'un ja' ta sventa ta yutsil xch'ul ch'ich'el ti Cristo ti laj yich' aq'uel ta matanal jech c'u cha'al jcot uni chij ti mu'yuc yic'obale, ti mu'yuc jutebuc xchopolale.

<sup>20</sup>Ti jech taje, c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile, jech ono'ox ac'bil talel ti Cristoe, ti ja' to laj yac' sba ta ilel c'alal slajeptic xa batel ti c'ac'ale, ti ja' sventa alequilalique.

<sup>21</sup>Ta sventa ti Cristoe, teq'uel c'ot ta avo'ntonic ti Dios ti laj xcha'cuxes c'alal cham ti Jesucristoe, xchi'uc ti laj yac'be yich' ti slequilal yutsilale. Jech o xal ti vo'oxuc une, teq'uel c'ot ta avo'ntonic, xchi'uc amalaojic ti oy c'usi ta xa'ac'batic yu'un ti Diose.

<sup>22</sup>Avi tana ti jech tac'al c'ot ta avo'ntonic ta xch'unel ti lequil ach' c'op ti bu ja' melele, coltabiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritu ti jech mesbil pocbil xa lac'otic, yo' jech c'ux ta xava'iic ti jch'unolajeletique. Yu'un tsots sc'oplal, c'uxuc ta xava'i abaic ta sjunul avo'ntonic, ta sjunul avipic.

<sup>23</sup>Yu'un ti vo'oxuque, lavoq'uic ta ach', ma'uc xa ta sventa ti atos ame'ic ti sna' xcham xlaje, yu'un lavoq'uic ta ach' ta sventa ti sc'op Diose, ti j'ech'el o staoj yav cuxul sbatel osile.

<sup>24</sup>Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xale: “Scotol sts'unobal ti jnaclejetic ta banomile, co'ol s'elan momol. Scotol ti yutsil slequilalique, co'ol s'elan nich momol. Ti momole ta xtaquij. Ti xniche ta xlilij yalel ta lum.

<sup>25</sup>Ja'uc ti sc'op Diose j'ech'el staoj yav cuxul sbatel osil.” Taje, ja' sc'oplal ti colebal lequil ach' c'op ti laj avich'ic albele.

## **1 Pedro 2**

<sup>1</sup>Ja' yu'un un, ictaic ti c'usitic ep ta tos mulile, ti lo'lavaneje, ti pac'taejbaile, ti it'ix o'ntonale, xchi'uc ta sbolesel ti c'opetique.

<sup>2</sup>Jechuc avo'ntonic jech c'u cha'al ti jvoq'uel olol ti naca xchu' batem ta yo'ntone. Jechuc batuc avo'ntonic ta sa'el ti sc'op Diose yo' jech ta xatsac avipic ta ch'iel xchi'uc ta stael ti acoltaelique,

<sup>3</sup>yu'un laj xa avilic yutsil slequilal ti Cajvaltique.

### **Co'ol s'elan jbej ton cuxul c'ot ti Cristoe**

<sup>4</sup>Nopajanic talel un chae ta stojol ti Cajvaltic ti co'ol s'elan jbej cuxul tone, ti laj sjip laj stenic loq'uel ti jnaclejetic ta banomil ti c'alal ja' t'ujbil ton yu'un ti Diose, ti cajal ta j'ech'el ti sc'oplale.

<sup>5</sup>Ti jech taj une, ti vo'oxuque, co'ol a'elanic ton ti cuxule, ti ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti Diose, yo' jech ta xac'otic ta xch'ul ch'ulna ti t'ujbiloxuc yu'une, yo' jech ta xacomil ta paleal yu'un ti Diose, ti ta sventa ti Jesucristoe, ta xavaquic ch'ul matanal ti lec ta xil ti Diose.

<sup>6</sup>Yu'un ti ch'ul c'ope xi ta xal xtoque: “Ta xcac' jbej ton sventa sliquebal na ta jteclum Sión, ti tsots sc'oplal ta j'ech'ele, ti t'ujbile, ti cajal ta j'ech'el ti sc'oplale. Ti buch'u ta spat yo'nton ta stojole, mu sta ti xvulvun yo'nton ta xcome.”

<sup>7</sup>Cajal sc'oplal c'otem ta atojolic ma' ti ton taje, ti vo'oxuc c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele. Ja'uc ti buch'u mu xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unele, jbel sc'oplal ta xc'ot ta stojolic jech c'u cha'al ti xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti jbej ton ti laj stenic loq'uel ti jva'anej naetique, ja' c'ot ta sliquebal xchiquin ti nae.”

<sup>8</sup>Oy bu xi ta xal ti ch'ul c'op xtoque: “Ta xc'ot ta jbej jmac-acanil ton yu'unic, ta jbej jbalch'unvanej ton yu'unic.” Yu'un xi s'elan q'uelel talel ta stojolic ta scoj ti mu xc'ot ta yo'ntonic ta xch'unel ti sc'op Diose: ta sbosi yacan xchi'uquic, yu'un jech ono'ox albil sc'oplalic.

### **Ti buch'u yu'untac ti Diose**

<sup>9</sup>Ti vo'oxuque, alab nich'nabiloxuc ti t'ujbiloxuque, yu'un paleoxuc ti avac'oj abaic ta tunel yu'un ti Diose, yu'un ch'ul jteclumoxuc, yu'un yalab xnich'naboxuc ti Diose. Ti jech taj une, yo' jech ta xavabtelanic ta yalel ti oy c'usi jun yutsil slequil laj spas ti Diose. Yu'un laj yic'oxuc loq'uel ta ic'al osil, la'ochic xa batel ta saquilal ti ja' xch'ul lequilale.





<sup>10</sup>Ti ta vo'nee, ma'uc to ox yalab xnich'naboxuc ti Diose. Avi tana li'e, yalab xnich'naboxuc ti Diose. Ti ta vo'nee, mu'yuc Buch'u laj xc'uxubinoxuc, ja'uc avi tana li'e, c'uxubinbiloxuc xa yu'un ti Diose.

### **Cuxianic ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose**

<sup>11</sup>Ti jech j'ech'el-beoxuc li' ta banomile, Jchi'iltac, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti mu xavac'be abaic ti c'usi ta sc'an ti sc'upijel avo'ntonic ti contra xil sbaic xchi'uc ti ach'ulelique.

<sup>12</sup>Oyuc slequil stuq'uil ajolic ta stojol ti buch'utic yan yajvalique, ac'o mi yacal ta yalel ta atojolic ti jun to chopol jnaclejoxuque. Yu'un ti c'alal ta xilic ti c'usi lec ta xapasique, ta xlic lequil-c'opojicuc ta stojol Dios c'alal ta sta sc'ac'alil ta x'ich'bat ti yeique.

<sup>13</sup>Ta sventa ti Cajvaltique, ta xcal ava'iic, ch'unbeic smantal ti j'abteletic va'anbilic yu'un ti jnaclejetique, xchi'uc ti banquilal ajvalil ti cajal yabtel yich'oje,

<sup>14</sup>xchi'uc ti its'inal ajvaliletic ti va'anbilic ta stsitsel ti buch'u chopol c'usi ta spasique, xchi'uc ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un ti buch'utic lec ti c'usi ta spasique.

<sup>15</sup>Yu'un ti Diose oy ta yo'nton ti lecuc ti c'usi ta xapasique yo' jech ta sts'ijtsaj avu'unic ti buch'utic bolinebique, xchi'uc ti buch'utic mu'yuc sbijilique.

<sup>16</sup>Aq'uic ta ilel ti colemoxuque. Ti jech colemoxuque, mu xajoybinic ta spasel ti c'usi chopole. Vinajuc ti ja' yajtuneloxuc ti Diose.

<sup>17</sup>Ich'ic ta muc' scotol. C'uxuc xava'iic ti jch'unolajeletique. Xi'taic ti Diose. Ich'ic ta muc' ti banquilal ajvalile.

### **Ti Cristoe laj yac' ta na'el c'u s'elan ech' jelav ti svocole**

<sup>18</sup>Mosoviletic, ta sjnuluc avo'ntonic, ch'unbeic smantal ti avajvalique, ma'uc no'ox ti buch'u oy slequil yo'ntone, xchi'uc ti sna' xc'uxubinvane. Ja' jech pasic ta stojol xtoc ti buch'u chopol yo'ntonique.

<sup>19</sup>Yu'un mi ta jeche' no'ox ta xac' avocolic ti avajvalique, lec ta xilot ti Dios c'alal mi ts'ic avu'unic ta sventa ti oy atunelic ta stojole.

<sup>20</sup>Yan mi oy c'usi chopol ta xapasic ti jech ta xavich'beic stojole, ¿c'usi bal o ats'icoj ti vocole? Mi ja' ta xavich' avocol yu'un ta spasel ti c'usi leque, mi ta smuc'ul avo'nton ts'ic cuch avu'un ti vocole, lec ta xilot ti Diose.

<sup>21</sup>Yu'un ja' jech smelol laj staocuc ta iq'uel ti Diose, yu'un ti Cristoe laj yich' svocol ta aventaic. Laj yac' iluc c'u s'elan ta ts'acliel.

<sup>22</sup>Ti Cristoe, mi jutebuc laj sta ti smule, mi ja'uc oy buch'u laj slo'la.

<sup>23</sup>C'alal oy c'usi chopol ta x'albate, mu ta iluc laj stac' sutel. Ti c'alal yacal ta xich' svocole, mu'yuc ti sibtasvan xa ta spaquel sutele. C'ajomal laj sc'uban sba ta stojol Dios, ti Buch'u stalel tuc' sna' xchapanvane.



<sup>24</sup>Ti Cristoe laj sbain ta sbec'tal stuc ti jmultic c'alal cham laj ta curuse, yo' jech ta xljaj x'ech' sc'oplal ti mulil oy ta jtojoltique, yo' jech ta jtamtic ta spasel ti c'usi oy smelol stuqu'ule. Yu'un ta sventa ti yayij ti Cristoe, laj ata acolectic yu'un.

<sup>25</sup>Ti ta vo'nee, co'ol a'elanic jech c'u cha'al ch'ayemal chij laxanavic. Avi tana li' une, lasutic xa talel ta stojol ti Cristoe. Ja' ta xchabioxuc jech c'u cha'al ti jq'uel-chije, yu'un ja' sbainoj ti ach'ulelique.

## 1 Pedro 3

### C'u s'elan ta xcuxiic ti buch'utic nupul ts'acalique

<sup>1</sup>Ja' jech ti vo'oxuque, antsetic ti nupul ts'acaloxuque, co'oluc avo'ntonic xchi'uc ti amalalique. Yu'un mi oy buch'utic mu xc'ot ta yo'nton ta xch'unel ti lequil ach' c'op ti amalalique, c'alal ta xilic ti oy c'usi lec ta xapasique, mu xa ta epal c'opuc ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unel.

<sup>2</sup>C'alal ta xilic xa'ac'vanic ta ventae, ti ta xapasic c'usi leque, jech ti stuquique, ta xa'iic ti ich'bil ta muc' avu'unique.

<sup>3</sup>Ti anichimalique, mu me ja'uc no'ox ti ch'alaloxuc ta oroe, ti jun yutsil ta q'uelel stuset ti ajolique, ti jun yutsiquil ti ac'u'ic alapojic ti naca spat xocon no'oxe.

<sup>4</sup>Ti c'upil abaic ta q'uelele, ti mu xtub xljaj sc'oplale, ja' ti slequil yutsil avo'ntonic ti ayanem talel ta yutile, ti lamajem avo'ntonique, ti mu'yuc c'usi xal avo'ntonique. Ti jech avutsilic taje, ja' tsots sc'oplal ta xil ta sba ta sat ti Diose.

<sup>5</sup>Yu'un ja' jech yutsil slequil yo'nton ti antsetic ta vo'nee. Laj yich'ic ta muc' ti smalalique, yu'un spatoj yo'ntonic ta stojol ti Diose.

<sup>6</sup>Ja' jech ech' ta banomil ti Sarae, yu'un laj xch'unbe smantal ti Abrahame, xchi'uc "Tot", xi laj yal ta stojole. Ti vo'oxuque, co'ol s'elan yantsiquil alab c'otemoxuc mi lec ti c'usi ta xapasique, mi mu'yuc xi'el ta xava'iic.

<sup>7</sup>Ja' jech ti vo'oxuque, viniqetic ti nupul ts'acaloxuque, a'yibeic sc'op ti avajnilique. Ac'o ya'i avu'unic ti ich'bilic ta muq'ue, ti oyuc ta ajolic ti ja' c'unique. Ma'uc no'ox ti jech c'unique, yu'un ac'bil xcuxlejalic ec ta sventa slequil yutsil yo'nton Dios jech c'u cha'al ta xavich'ic ti vo'oxuque. Jech xapasic un, yo' mu xmac ta be ti ac'opojel ati'inelic ta stojol ti Diose.

### Ta sta svocolic ti buch'utic ta spasic ti c'usi leque

<sup>8</sup>Ja' yu'un un, ta xcalboxuc ava'iic acotolic, junuc avo'ntonic cuxianic, co'oluc junuc ti snopbenal avu'unique, ti c'uxuc xava'i abaic ta sventa ti jech jch'unolajeloxuque. Ta yutsiluc avo'ntonic, nijano chimano abaic.

<sup>9</sup>Mi oy buch'u oy c'usi chopol laj spasbote, mu jechuc xapacbe sutel ec. Mi oy buch'u oy c'usi chopol laj yalbote, mu jechuc xapacbe sutel ec. Ja' lec c'anbo slequilal Dios ta stojol. Yu'un ti Diose laj yic'oxuc ta stojol ta yich'bel ti slequilale.



**10**Yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: “Ti buch'u mu jipbaj tenbaj ta xa'i ti xcuxlejale, ti ta sc'an ti mu'yuc c'usi sna' ta x'ech' yu'un ti jujun c'ac'ale, yictauc sba ta bet'bunel ye, xchi'uc ta sjutel ti c'ope.

**11**Q'uejo abaic ta stojol ti c'usi chopole. Ja' pasic ti c'usi leque. Ac'beic yipal ta stamel batel ti slamajemal avo'ntonique.

**12**Yu'un ti Cajvaltique ta xchabi ti buch'u oy slequil stuq'uilique, ta sts'etan sni' xchiquin ta ya'yibel ti sc'opique. Ta scontrain xtoc un ti buch'u chopol ti c'usi ta spastique.”

**13**¿Mi oy la buch'u c'usi chopol ta spasboxuc mi vo'oxuc avac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi leque?

**14**Mi ta xavich' avocolic ta sventa ti c'usi lec ta xapasique, toj yan no'ox yutsil. Laj to c'op ma' ti oy buch'u ta xaxi' yu'un junuque, ti batem xa ach'ulel ta xi'el yu'une.

**15**Comuc ta yajval avo'ntonic ti Cristoe. Chapalucoxuc me lec yo' jech xu' avu'unic ta staq'uel mi oy buch'u ta sjac'boxuc srazonal ti spatobil avo'ntonique.

**16**Ja'uc le'e, biq'uituc xavac' abaic ta stojol ti buch'u c'usi ta sjaq'uifique. Yo' jech mu'yuc c'usi xal avo'ntonic, lecuc ta q'uelel ti c'usi ta xapasique, yo' jech ta ye no'ox stuc ta xq'uexav avu'unic ti buch'utic ta xaschopol-c'optaic ta sventa ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cristoe.

**17**Mi jech ta sc'an ti Diose, jun yutsil mi ta xavich' avocolic ta spasel ti c'usi leque, yu'un ma'uc ta xavich' avocolic ta scoj spasel ti c'usi chopole.

**18**Yu'un ti Cristoe jcoj no'ox laj yich' svocol ta milel ta scoj ti jmultique. Manchuc mi ch'abal ti smule, laj ono'ox yich' svocol ta scoj jchopolaltic yo' jech ta xijyic'otic batel ta stojol ti Diose. Ta sventa ti oy sbec'tale, cham. Ja'uc le'e, c'alal cha'cuxie, cha'cuxi ta sventa ti Ch'ul Espiritue.

**19**Ti xch'ulele bat yalbe ya'iic scolelic ti ch'ulelaletic ti buch'utic chucajtique.

**20**Ti ch'ulelaletic taje, ja'ic ti buch'utic laj stoy sbaic ta vo'ne c'alal cuxul to ox ti Noee, c'alal ti Diose sjunul yo'nton smalaoj ti ac'o yicta sbaic ta spasel ti c'usi chopole, c'alal yacal ta smeltsan barco ti Noee. Yu'un oy no'ox vaxacvo' ta scotol ti colic loq'uel ta nojel ta vo'e.

**21**Ti nojel ta vo' taje, ja' ta xac' ta na'el sc'oplal ti ich' vo'e, ti ja' senyail ta xijcole. Yu'un ti ich' vo'e, ma'uc ta sventa ta spoc ti jbec'taltique, yu'un ja' no'ox ta sventa ac'o jc'anbeticuc spoquel jol co'ntontic ti Diose, yo' jech ta xijcolotic ta sventa ti cham cha'cuxi ti Jesucristoe.

**22**Yu'un muy xa batel ta vinajel. Oy xa ta sts'el sbats'i c'ob ti Diose. Yu'un yich'oj xa ta sventa ti ánjeletique, ti jpas-mantaletique, xchi'uc ti buch'utic tsots xu' yu'unique.

## **1 Pedro 4**

**Ac'o abaic ta tunel yu'un abijilic ti c'u s'elan la'ac'batic yu'un ti Diose**

- <sup>1</sup>Ti jech laj yich' svocol ta sbec'tal ti Cristoe, ta sc'an ti jechuc avo'ntonic ec c'alal ta xavich' avocolique. Yu'un ti buch'u laj xa yich' svocol ta scoj ti sbec'tal stacopale, laj xa yicta comel ti mulile,
- <sup>2</sup>yo' ja' xa no'ox ta spas ti c'usi ta sc'an ti Dios ti c'u sjalil cuyule, ma'uc xavac'be abaic c'usi ta sc'an ti avo'ntonique.
- <sup>3</sup>Yu'un jal xa laj apasolanic talel ti c'usi chopole jech c'u cha'al ti buch'utic yan yajvalique. Yu'un ja' to ox atamojic ti c'usi chopole, ti c'usi ta sc'an avo'ntonique, ti yacubele, ti xavochlajetic ta spasel ti q'usine, ti mu bisbiluc ti yacubel laj apasique, ti laj avich'ic ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale.
- <sup>4</sup>Avi tana ti stuquic une, labal ta xa'iic ti c'alal ta xilic ti mu'yuc xa ta xachi'inic ta spasel ti c'usi chopole, xchi'uc chopol ta xc'opojic ta atojolic.
- <sup>5</sup>Ja'uc ti stuquique ta ono'ox x'ich'bat yeic yu'un ti Buch'u xchapanoj xa sba ta xchapanel ti buch'u cuyulic toe xchi'uc ti buch'u chamemic xae.
- <sup>6</sup>Jech o xal laj yich'ic albel lequil ach' c'op ti buch'u chamemique yo' jech ta xcuxi ti xch'ulelic jech c'u cha'al cuyul ti Diose, manchuc mi oy sc'oplal ta xich'ic chapanel jech c'u cha'al ti jnaclejetic ta banomile.
- <sup>7</sup>Tsots sc'oplal batuc avo'ntonic ta sc'oponel sti'inel ti Diose yo' jech xtojob lec ti snopbenal avu'unique, yu'un po'ot xa sta yorail ta xlaj scotol ti c'usitic oye.
- <sup>8</sup>Ma'uc no'ox taje, tsots sc'oplal ti yepaluc oyuc ti syail xc'uxul avo'ntonic ta jujun tale. Yepal no'ox mulil ta xch'ay yu'un ma' ti syail xc'uxul o'ntonale.
- <sup>9</sup>Ti jujunoxuque, ich'ic ta muc' ti buch'utic ta xasvu'lanoxuque, ma'uc me “¿c'u cha'al un cha'e?” ti xachiique.
- <sup>10</sup>Jechuc atalelic jech c'u cha'al ti lequil jtunel ta sventa ti yalel toyol la'ac'bat abijilic yu'un ti Diose. Ja' jech xatunic yu'un ti yan ta sventa ti c'u s'elan la'ac'bat ti abijilique.
- <sup>11</sup>Mi oy buch'u ta xc'opoje, jechuc c'opojuc jech c'u cha'al ta xal ti sc'op Diose. Mi oy buch'u ta xac' sba ta tunele, ac'o spas ta sjunul yip ti bu c'alal ac'bil yu'un ti Diose. Pasic scotol ti c'usi sc'an pasele yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Dios ta sventa ti Jesucristoe, ti oy ta sventa ti lequilal utsilale, xchi'uc ti smuc'ul stsatsale. Yu'un sbatel osil ta spas mantal. Jechuc.

### **Ta xich' svocolic ti jch'unolajeletique**

- <sup>12</sup>Ti jech c'uxoxuc ta co'ntone, Jchi'iltac, ma'uc ti toj ch'ayaluc xc'ot ach'ulelic yu'un ti c'alal ta xc'ot ta atojolic ti tsots lajeltsaele, ti mu'yuc bu jech xvinaj xc'ot ta pasele.
- <sup>13</sup>Ja'uc le'e, junuc avo'ntonic yu'un ti jech ta xavich' avocolic jech c'u cha'al ti Cristoe yo' jech xamuyubajic xa c'alal ta xavilic ti yutsil slequilal c'alal ta sut talele.
- <sup>14</sup>Muyubajanic no'ox mi ta sventa Cristo ta xavich'ic chopol c'optaele. Ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose, ti xojoban no'ox yutsile, oy ta atojolic.



<sup>15</sup>Mi oy buch'u junucal avu'unic ta xich' svocole, mu me ja'uc ta scoj ti milvaneje, ti elec'ale, ti c'usi chopol ta spase, ti ta sti'q'uel sbaic ti bu ma'uc sventaique.

<sup>16</sup>Yan mi ja' ta xich' svocol ta sventa ti jech jch'unolajele, mu me xq'uexav yu'un, ac'o yalbe slequilal ti Diose.

<sup>17</sup>Yu'un sta xa yorail ti ta xich'ic chapanel ti yalab xnich'nabtac ti Diose. Mi jech lic xa ti chapanel ta jtojoltique, ¿c'u xa ono'ox s'elan ta xc'ot ta stojolic ti buch'utic mu'yuc c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose?

<sup>18</sup>Mi vocol ta xcolic ti buch'u oy slequil stuq'uilique, ¿c'u xa ono'ox s'elan ta xc'ot ta stojolic un cha'e ti buch'utic mu'yuc xch'ulel xa'i sbaique, xchi'uc ti jsa'muliletique?

<sup>19</sup>Ti buch'u ta xich' svocolic ta sventa ti jech loc' ayan ta yo'nton ti Diose, staojuc yav, ac'o spasic ti c'usi oy slequil stuq'uile, xchi'uc ac'o sc'uban ti xch'ulel yanimaic ta stojol Dios ti Buch'u ac'bun ti xch'ulelique, yu'un jbel sc'oplal ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloje.

## 1 Pedro 5

### Sbijubtasel ti jch'unolajeletique

<sup>1</sup>Ti jech quich'oj cabtel ta sbainel ti jch'unolajeletique, xchi'uc ti rexticoun ti c'u s'elan laj yich' svocol ti Cristoe, xchi'uc ti oy ta jventa ta yich'el ti slequil ti c'alal ta xvul ta loq'uele, xi ta jbijubtas ti jchi'iltac ti buch'utic co'ol quich'oj cabtelcutic ta sbainel ti jch'unolajeletic ti oy ta tsobobbail avu'unique:

<sup>2</sup>Jechucoxuc jech c'u cha'al junuc lequil jq'uel-chij ta sq'uelel xchijtac Dios ti ac'biloxuc ta abaique. Ta sjunuluc avo'ntonic, pasic jech c'u cha'al oy ta yo'nton ti Diose, ti ma'uc ta sujele, ti ma'uc no'ox oy ta avo'ntonic ta stsaquel ti taq'uine. Ta yutsiluc avo'ntonic xapas ti avabtelique.

<sup>3</sup>Mu xanopic ti ajvalil xa xava'i abaic ta stojol ti chijetic ti abainojic ta sq'uelele. Ja' ta sc'an ti ta xaq'uic persa ta yaq'uel iluc ti c'usi lec ta pasel ta stojol ti chijetique.

<sup>4</sup>C'alal ta xvul ta loq'uel ti Banquilal jq'uel-chije, ti vo'oxuque jun yutsil ta xa'ac'bat amotonic ti mu xco'olaj jech c'u cha'al ti xotbil nichim ti sna' xtaquije.

<sup>5</sup>Ja' jechoxuc ec, queremetic, ch'unbeic smantal ti buch'utic yich'oj yabtelic ta atojolique. Nijano chimano abaic ti jujunoxuque. Jmojuc avo'ntonic acotolic, yu'un xi ta xal ti ch'ul c'ope: "Ti Diose ta scontrain ti buch'u toyobba xa'i sbaique. Ta yutsil slequil yo'nton ta scolta ti buch'utic biq'uit ta xac' sbaique."

<sup>6</sup>Nijano chimano abaic ta yolon smuc'ul stsatsal yoc sc'ob ti Diose yo' jech ta xayac'oxuc ta ich'el ta muc' c'alal ta sta yoraile.

<sup>7</sup>Ti jech xvulvun avo'ntonique, ac'beic ta yoc ta sc'ob ti Diose, yu'un oy ta yo'nton ta scoltaoxuc.

<sup>8</sup>Bijanic me, vic'luc me ti asatique, yu'un ti avajcontraic pucuje, co'ol s'elan león x'avet ta xanav ta sa'el ti buch'u ta smil ya'ie.

<sup>9</sup>Ta sventa ti c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltique, tsalbiluc c'otuc avu'unic yabtel ti pucuj ti oy ta atojolique. Yu'un xana'ic ti jech ta sbejel banomil ti buyuc no'ox oyic ti co'ol jch'unolajeloxuque, jech ta xich' svocolic ec jech c'u cha'al ti vo'oxuque.

<sup>10</sup>Ta ts'acal to un, mi ech' cuch avu'unic c'u sjalil ti vocole, jech ti Diose ta xac'boxuc alequilalic, ta xac' avipic yo' ta xats'inan abaic ta stojol. Ja' no'ox stuc ti Diose, ta sventa ti yutsil slequil yo'ntone, laj staoxuc ta iq'uel yo' jech ta xavich'ic ti yutsil slequilal sbatel osil ta sventa ti junoxuc xchi'uc ti Cristoe.

<sup>11</sup>Ac'o spas mantal stuc sbatel osil ti Diose. Jechuc.

### **Ti slajeb chabanuque**

<sup>12</sup>Ti Silvanoe, ti jun yo'nton quiloje, laj scoltaun ti jech laj jc'oPONOXUC ti jbel cha'bel ta jvune. Yu'un ta jtsatsubtas avo'ntonic, ta jbejan ta ajolic ti ja' meel ti lequilal laj ataic ta sventa syail xc'uxul yo'nton Diose. J'ech'eluc tsinano avo'ntonic ta sventa ti syail xc'uxul o'ntonal taje.

<sup>13</sup>Chabanuc xayalbeic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Babiloniae, ti t'ujbilic yu'un ti Diose, xchi'uc ti Marcos ti co'ol s'elan jnich'on ta xca'ie.

<sup>14</sup>Chabanuc xavalbe abaic ta jujun tal. Ta yutsiluc avo'ntonic, tsacbo aba ac'obic. Acotolicuc lamajemuc avo'ntonic ti vo'oxuc ti oyoxuc ta stojol ti Jesucristoe. Jechuc.





## 2 Pedro

### 2 Pedro 1

#### Ti Pedroe ta sts'iba batel svun ta stojol ti jch'unolajeletique

<sup>1</sup>Vu'un Simón Pedro, yajtunelun, yajchoc'opun ti Jesucristoe, ti tacbilun yu'une. Ta jts'ibaboxuc ti jvun li'e ta sventa ti vo'oxuc ti laj xa ataic ti jun yutsil c'otem ta avo'ntonic ta xch'unel ti Cajvaltic jech c'u cha'al ti vu'uncutique, yu'un ti Dios cu'untique, xchi'uc ti Jcoltavanej Cajvaltic Jesucristoe, oy slequil yutsil yo'ntonic.

<sup>2</sup>Yepaluc ac'o yac'boxuc ti c'uxubinele, xchi'uc ti slamajemal avo'ntonique ta sventa ti laj xavojtiquinic ti Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

#### Jech stalelic ti jch'unolajeletique

<sup>3</sup>Ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose, laj xa yac'botic scotol ti c'usi ta xtun cu'untique, yo' ta jtamtic batel ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose, ta sventa ti laj yac' cojtiquintic ti Buch'u laj yic'otic ta sventa ti smuc'ul stsatsale, xchi'uc ti xch'ul abtele.

<sup>4</sup>Ta sventa taje, laj jtatic yu'un ti oy c'usitic jbel sc'oplal yaloj ta xac'botique, ti cajal ech'em sc'oplal ta j'ech'ele, sventa yo' ta xavich'beic c'u s'elan stalel stuc ti Diose, yo' ta xavictaic comel ta spasel ti c'usi naca soquesvanej xal o ti yac'oj joltic ta spasel li' ta banomile.

<sup>5</sup>Ti jech taje, tsots sc'oplal ac'beic to ech'el yipal ta sa'el sts'ac, ti oyuc slequil ti c'usi ta xapasic ta sventa ti c'u s'elan c'otem ta avo'ntonic ta xch'unele. Ti jech oy slequil ti c'usi ta xapasique, ac'beic to ech'el yipal ta sa'el ti oyuc lec sni' xchiquinale.

<sup>6</sup>Ti c'alal jech xavac'beic lec sni' xchiquinale, ac'beic to ech'el yipal ta sa'el ti xana' xapajes aba atuquique. C'alal jech xana' xapajes aba atuquique, ac'beic to ech'el yipal ta sa'el ti oy smuc'ul avo'ntonique. C'alal oy smuc'ul avo'ntonique, ac'beic to ech'el yipal ta sa'el ti jun avo'ntonic ta xac'anbeic vocol ti Diose.

<sup>7</sup>C'alal ta xac'anbeic vocol ti Diose, ac'beic to ech'el yipal ta sa'el ti lec xavil abaique. C'alal lec xavilan abaique, ac'beic to ech'el yipal ta sa'el ti oy syail sc'uxul avo'ntonique.

<sup>8</sup>Mi stsacoj lec yip ta atojolic ti va'i yepal taje, mu jeche'uc no'ox ti acuxlejalique, mi ja'uc jeche' no'ox laj avojtiquinic ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>9</sup>Ti buch'u ch'abal ta stojol ti va'i yepal taje, co'ol s'elan jun ma'sat, mi mo'oje, co'ol s'elan ti buch'u mu nomuc ta xc'ot ti sate, yu'un ch'ay ta yo'nton ti pocbil tusbil xa ti smul laj spas talel ta vo'nee.

<sup>10</sup>Jech o xal un, Jchi'iltac, ti jech laj xa yic'oxuc laj st'ujoxuc ti Diose, ac'beic yipal ti abtejuc ta avo'ntonic ti va'i yepal taje, j'ech'el mi ja'uc xayalic ta lum.

<sup>11</sup>Xpechte-pechte no'ox ti ti'na ta xajambatic yo' ta xa'ochic batel bu ta xventainvan sbatel osil ti Cajvaltic Jesucristo Jcoltavanej cu'untique.

<sup>12</sup>Jech o xal un, ta jvules ta ajolic ava'iic taj une, ac'o mi xana'ic xa ono'ox, ac'o mi jun avo'ntonic yu'un ti bu ja' laj avich'ic chanubtasele.

<sup>13</sup>Ti jech li' to cuxulun ta banomile, ja' cabtel ta xca'i ti tsots sc'oplal ta jbijubtasoxuc ava'iic yu'un taje.

<sup>14</sup>Yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe laj xa yac'bun jna' ti jutuc xa sc'an ta xquicta comel ti sba banomile.

<sup>15</sup>Ja'uc le'e, ta xcac'be yipal ti bu c'alal xu' cu'une yo' ta xavules ta ajolic ti bijubtasel c'alal mi chamemun xae.

### **Ti buch'utic laj yilic smuc'ul stsatsal ti Cristoe**

<sup>16</sup>Ti laj calcutic ava'iic ti ta xtal xchi'uc smuc'ul stsatsal ti Cajvaltic Jesucristoe, mu jech'euc no'ox lo'il ti nobile. Yu'un laj quilcutic ta jba ta jsatcutic yutsilal slequilal ti Cajvaltique.

<sup>17</sup>Ti c'alal ac'bat slequilal yutsilale, ti c'alal ich'e ta muc' yu'un ti Jtotic Diose, laj quilcutic, laj ca'icutic ti xi jun yutsil c'opoj talel ti Diose: "Ja' jc'uxubinbil Nich'on li'e, ti ximuyubaj xa yu'une."

<sup>18</sup>Yu'un ti c'alal oyuncutic xchi'uc ti Cajvaltic ti ta ch'ul vitse, laj ca'icutic sc'opojel ti lic talel ta vinajele.

<sup>19</sup>Ti c'u s'elan laj yalic comel ti j'alc'opetic ta vo'nee, jbel sc'oplal mi ja'uc stselbuj un. Jech o xal laj ats'etan achiquinic ta ya'yiel ti lequil ach' c'ope. Yu'un co'ol s'elan junuc lámpara xnobet xjobal ta ic'al osil ti lequil ach' c'ope. Jechuc nobetuc xjobal ta atojolic, ja' to ti c'uxi ta xvul ta loq'uel ti muc' ta c'anal ti xbejet loq'uel talel ta sob ic'lumane.

<sup>20</sup>Ma'uc no'ox taje, xi s'elan ma' ti tsotsuc sc'oplal oyuc ta ajolique: Mi junuc oy buch'u xu' yu'un ta yalbel smelol ta stuc no'ox ti c'usi ts'ibabil ta ch'ul c'ope.

<sup>21</sup>Yu'un ti j'alc'opetic ta vo'nee, ma'uc laj snop stuquic ti c'usi laj yalique, yu'un naca viniquetic t'ujbilic yu'un Dios ti coltabilic yu'un ti Ch'ul Espiritue. Jech o xal un, laj yalic ti c'op liquem talel ta stojol ti Diose.

## **2 Pedro 2**

### **Ti jchanubtasvanejetic ti naca jutbil ti c'usi ta xalique**

<sup>1</sup>Ti ta jteclum Israel ta vo'nee, ayan loq'uel ta stojolic jlo'lavanej j'alc'opetic. Jech ta x'ayan loq'uel jlo'lavanej jchanubtasvanejetic ta atojolic ec. Yu'un ta mucul ta xchanubtasvanic ti c'u s'elan nobil yu'unique yo' ta soquesvanic, ti ta svalopatinic comel ti Cajvaltic ti Jpojvanej Jcoltavanej yu'unique. Ti jech taje, q'uelel xa ono'ox talel ti vocol ta stojolic ti jech ta spasiq.

<sup>2</sup>Yepal no'ox ta sts'acliic batel ti jech mu'yuc smelol stuq'uil ti xcuxlejale. Ta scojic taj une, chopol ta xbat sc'oplal ti lequil ach' c'op ti c'alal ja' melele.

- <sup>3</sup>Ti jech tsacbil lo'labil yo'nton yu'un ti taq'uine, ta xilboxuc avocolic ta yilbajineloxuc ta slo'laeloxuc ti c'usi ta xchanubtasvanique. Manchuc mi jech un, jbel sc'oplal ta stojic. Laj to c'op ma' ti ta xcolique, yu'un vo'ne xa chapal sc'oplalic.
- <sup>4</sup>Ti ánjeletic ti laj sta smulique, mu'yuc ono'ox ch'aybat smulic yu'un ti Diose, c'ajomal no'ox jipatic yalel ta c'atimbac ti bu nac'bil chucajtic ta cadena taq'uin ictaatic comel ta ic'al osil yo' ta xich'ic chapanel c'alal ta sta sc'ac'alile.
- <sup>5</sup>Ja' jech xtoc ti jnaclejetic ta vo'nee, mu'yuc ono'ox bu xch'aybat smulic yu'un ti Diose. Laj stacbe talel nojel ta vo' ta stojolic ti chopol jnaclejetic ta banomile. C'ajomal no'ox laj scolta ti Noee, ti buch'u laj yalbe sc'oplal ti lequil tuq'uil xcuxlejale, xchi'uc ti yan vucvo'e.
- <sup>6</sup>Ja' jech xtoc ti Diose jbel sc'oplal laj slilin ta tubel ti jteclum Sodomae xchi'uc ti Gomorrae. Laj xchic' ta c'oc' ja' to c'uxi tan laj yicta comele yo' ta sc'aj'ac'be sna' ti jech ta staic ec ti chopol jnaclejetic ti ts'acal to ta xvulic ta loq'uele.
- <sup>7</sup>Ja'uc ti Diose laj scolta ti Lote, ti jun lequil tuq'uil vinique, ti oy ta at o'nton c'alal laj yil ti chopol xcuxlejalic ti chopol jnaclejetic ta banomile.
- <sup>8</sup>Ti lequil tuq'uil vinic taje, ti jech capal ta naclej xchi'uc ti chopol jnaclejetique, scotol c'ac'al oy ta at o'nton c'alal ta xa'i ta xil ti c'usi chopol ta spasiqique.
- <sup>9</sup>Ti Cajvaltique ta spoj ta scolta ti buch'u nabalic ta stojol c'alal oy ti svocolique, xchi'uc caj chapal xa yu'un ta stsits ta xchapanel c'alal ta sta sc'ac'alil ti buch'utic toj chopolique.
- <sup>10</sup>Yu'un ti Diose jbel sc'oplal ta stsits ti buch'utic ta xac'be sbaic ti c'usi chopol ta sc'an ti yo'ntonique, ti ta sbajic ti yich'oj tsots yabtel ti Cajvaltique. Yu'un tsots yo'ntonic, mu tabaj ye sti'ic ti c'usitic ta xalique. Mi ja'uc xi'ic ta xchopol-c'optael ti buch'u tsots yich'oj yabtelic ti oy ta cajal toyole.
- <sup>11</sup>Ja'uc ti ánjeletic ti x'ech' to cajal yabtel yich'ojique, mi ja'uc ta xchopol-c'opojic ta stojolal ti buch'utic tsots yabtel yich'ojic ti oy ta cajal toyol ta stojol ti Cajvaltique.
- <sup>12</sup>Ti viniqetic taje, co'ol s'elan chon bolometric ti xi s'elan ti stalelique: mu xa'ibeic sni' xchiquinal, yavil ti cuxul ta xa'ie. Ja' no'ox ta xvoq'uic talel yo' ta xich'ic tsaquel yo' ta xich'ic milel. Naca chopol ta xc'opojic ta stojol ti c'usi mu xa'ibeic ti smelole. Ja'uc le'e, jech ta xcham xljajic jech c'u cha'al ti chon bolometique.
- <sup>13</sup>Jech ta xich' svocolic ec jech c'u cha'al laj yac'beic yich' svocol ti yane. Xmuyubajic ti ta satil eloval ta yac'bel sbaic ti c'usi ta sc'anique. Cuxul j'ac'vanej ta quexlal, j'ac'vanej ta lo'il maxil c'alal achi'inojic ta spasel ti aq'uinic c'alal batem xa yo'ntonic ta elovajel ta sq'uelel ti c'usi lec ta xilique.
- <sup>14</sup>Laj to c'op ma' ti mu'yuc ta yo'ntonic ta sc'upinel ti antsetic ti c'alal ta xilique. Mu x'ech' yo'ntonic ta sa'el ti smulique. Naca svosesbe no'ox yo'nton ti antsetic ti buch'uc naca xa quiquil xa'i sba eque, yu'un sna'ic lec c'u s'elan ta xyacvan xchi'uc ti sc'upijel yo'ntonique. Yu'un ch'ayel sq'uelojic batel.



<sup>15</sup>Ch'ayemic ta be, yu'un laj xa yictaic comel ti tuq'uil bee. Yu'un ja' xchanojbeic yo'nton ti j'alc'op Balaame, xnich'on ti Beore. Yu'un ti Balaame ta ox spas ya'i canal taq'uin ta spasel ti c'usi chopole,

<sup>16</sup>yu'un c'ot ta pasel ti laj sta vulel yu'un ti smule. Yu'un co'ol s'elan sc'opojel cristiano c'opoj me' burro ta stojolal ti mu ja'uc x'ac'bat spas ti chujajineb sjol xchi'uc ta spasel ti c'usi chopole.

<sup>17</sup>Ti jlo'lavanej jchanubtasvanejetic taje, co'ol s'elanic joc' ti ch'abal ti ya'lele, co'ol s'elanic toc ti ic'bil ta xbat yu'un ti iq'ue. Sbatel osil chapal xa sc'oplal ta xbat stojic ti bu spajebal ic' ta j'ech'el ti osile.

<sup>18</sup>Yu'un cajal xa ye sti' xa'i sba xchi'uquic ti c'usi xloc' ta yeic ti c'alal mu'yuc c'usi ta xich' tael yu'une. Ta scoj ti bic'tajem yo'ntonic ta pasel ti c'usi sc'an ti lum ach'ele, naca sc'unibtasbe yo'nton ti buch'utic ta xictaic ya'iic comel ti bu chopol stamojic batele.

<sup>19</sup>Utsuc xa xalbeic ya'iic ti mu'yuc xa c'usi smaquelic ta bee, ti c'alal mosovinbilic ti stuquic ta pasel ti c'usi chopol ta sc'an ti sbec'talique. Yu'un scotol ti buch'uuc no'oxe, ta xcomic o ta yajmosov ti bu tsalbil ta xc'otique.

<sup>20</sup>Buch'uuc no'ox ti laj xa yojtiquinic ti Jcoltavanej Cajvaltic Jesucristoe, ti laj yictaic comel ta spasel ti c'usi chopol li' ta banomile, mi ts'acal to ta xlic xchuc sbaic ta spasel ti c'usi chopole, ti tsalbil ta xc'otic yu'une, ech' to ta xjelav ti xchopolalique, ja' mu sta ti ba'yel to oxe.

<sup>21</sup>Ja' xloc' venta ti manchucuc laj yojtiquinic ti lequil tuq'uil bee, ti c'alal laj yojtiquinic ti lic xch'ac sbaic ta stojol ti ch'ul mantal ac'batique.

<sup>22</sup>Ja'uc le'e, ja' c'ot ta stojolic ti oy bu xi x'ale ti c'op xava'iique: "Ti ts'i'e ta xcha'lo' ti xenele. Ti chitom ti naca to laj yich' poquele, ta xbat xcha'balalin sba ta ach'el xtoc."

## 2 Pedro 3

### Albil sc'oplal ta xcha'tal ti Cajvaltique

<sup>1</sup>Li'e, Jchi'iltac, ja' xcha'lical jvun ta jts'ibaboxuc talel. Yu'un ti jba'yel vune xchi'uc ti xchibale, ta jc'an, ac'o anopic lec ta sventa ti c'u s'elan laj jbijubtasoxuque.

<sup>2</sup>Vuleso ta avo'ntonic c'u s'elan laj yalic comel ti ch'ul j'alc'opetic ta vo'nee, xchi'uc vuleso ta avo'ntonic smantal ti Cajvaltic Jcoltavanej ti laj yalboxuc ava'iic comel ti jcholc'opetique.

<sup>3</sup>Ma'uc no'ox taje, xi s'elan ma' ti oyuc ta avo'ntonique: c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale, oy buch'utic ta xvul ta loq'uel ti yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi xal ti yo'ntonique, xchi'uc xtoyot xa yeic ta na'levanej ti xi ta sjaq'uique:

<sup>4</sup>“¿C'usi laj spas ti Cristo ti yalaj ta xcha'sut talele? Yu'un chamic xa ti jmolmuc'totique, mu'yuc c'usi xc'ot ta pasel yilel. Yu'un ti osil banomile, staoj yav jech c'u cha'al lic meltsajuc talele.”



<sup>5</sup>Yu'un ti buch'utic taje, yalel mu sc'an svules ta sjolic ti vo'ne smeltsajel talel ti vinajele, xchi'uc ta sventa sc'opojel Dios loc' talel ti banomil ta vo'e, ti cacal ta vo'com ti banomile.

<sup>6</sup>Ti lum banomil ta vo'nee, tub sc'oplal ta sventa ti tal ti nojel ta vo'e.

<sup>7</sup>Ja'uc ti vinajel banomil avi tana li'e, ta sventa smantal Dios, q'uejbil chapal sc'oplal ta xljaj ta c'oc'. Ti c'oc' taje ta xchiqu'eic yu'un ti c'alal ta sta yorail ti chapanele, ti ja' o xa ta stsuts o sc'oplal ti buch'utic toj chopolique.

<sup>8</sup>Ja' jech xtoc, Jchi'iltac ti c'uxoxuc ta co'ntone, mu xach'ay ta avo'ntonic, ti jun c'ac'al ta x'ech'e, co'ol s'elan jmil jabil ta xa'i ti Cajvaltique. Ti jmil jabil xtoque, co'ol s'elan jun c'ac'al ta xa'i.

<sup>9</sup>Mu yu'unuc ta sjalijes ti Cajvaltic ti yaloj ta xcha'sut talel jech c'u cha'al ta snopic ti jlome. Yu'un oy sts'iquemal xcuchemal yu'un, ti smalaoj ti ac'o sjelta yo'ntonic ta stojole yo' jech mi junuc ta xbat ta ch'ayel.

<sup>10</sup>Ja'uc ti sc'ac'alil ta xtal ti Cajvaltique, mu na'baj, ja' to xava'ie, li' xa ono'ox oy jech c'u cha'al junuc j'elec' ti ta xtal ta ac'ubaltique. Va'i un, ti vinajele, xvo'o'et no'ox ta xac' xi'el ta sac ch'ay batel. Ta xljaj ta c'oc' scotol ti c'usitic oy ta stojole. Jech ec ti banomile xchi'uc scotol ti c'usitic oy ta stojole, j'ech'el ta xljaj stsuts sc'oplal ta c'oc'.

<sup>11</sup>Ti jech ta xc'ot ta lilijel scotol taje, ja' no'ox q'uelo aba ta stuc'ulanel ti c'u s'elan ta xacuxie yo' jech jtunelot yu'un ti Diose.

<sup>12</sup>Junuc avo'ntonic malaic ti sc'ac'alil ta xtal ti Diose. Lecuc ti c'usi ta xapasique yo' jech ta xtal no'ox. Ti jech c'ac'al taje, ti vinajele, ta xljaj ta c'oc'. Ti c'usitic oy ta stojole, ta x'unij ta leb c'oc'.

<sup>13</sup>Ja'uc ti vo'otique jmalaojtac ta xvul ta loq'uel ti ach' vinajele, ti ach' banomile, ti yaloj ono'ox Dios ta xaq'ue. Ti bu taje, naca lec scotol.

<sup>14</sup>Ti jech yacaloxuc ta smalael taje, jech o xal, Jchi'iltac, ti c'uxoxuc ta co'ntone, lecuc scotol ti c'usitic ta xapasique yo' lamajem avo'ntonic ta xvul staoxuc ti Diose, yo' mu'yuc c'usi quechel mac avu'unic, mi ja'uc acuchoj amulic.

<sup>15</sup>Ti jech oy to sts'iquemal xcuchemal yu'un ti Cajvaltac ta jtojoltique, oyuc ta ajolic ti ja' sventa jcoleltique. Ti jech sc'oplal taje, jech ono'ox laj sts'iba comel ti jchi'iltic Pabloe, ja' ti c'u s'elan ac'bat sbijil yu'un ti Diose.

<sup>16</sup>Ta jujulic ti svune, jech ono'ox laj yalboxuc ava'iic taje, ac'o mi oy bu jlom ti vocol ta a'yibel ti smelole. Ti buch'utic mu'yuc sbijilique, ti buch'u mu'yuc c'usi c'otem ta yo'nton ta xch'unele, ta syanijesbeic smelol jech c'u cha'al ti oy bu ta syanijesbeic smelol ti jlom ch'ul c'o'pe, sventa yo' ta sta svocol stuquic.

<sup>17</sup>Ti jech laj xa avich'ic albel scotol taje, Jchi'iltac, ti c'uxoxuc ta co'ntone, jech o xal un, bijanic yo' mu xalajic ta lo'lael ta stamel batel ti bu stamojic batel ti jchopol joletique.



<sup>18</sup>Ja'uc le'e, ojtiquinic lec c'u s'elan yutsilal ti Cajvaltic Jcoltavanej Jesucristo cu'untique yo' jech ta xach'iic batel ta sventa ti syail xc'uxul yo'ntone. Ich'biluc ta muc' ti Cajvaltic Jesucristo avi tana li'e, ti jechuc o sbatel osile. Jechuc.





## 1 Juan

### 1 Juan 1

#### Sc'oplal ti Buch'u sbainoj ta yaq'uel ti cuxlejale

<sup>1</sup>Ta jts'ibaboxuc talel sc'oplal ti Buch'u oy xa ono'ox c'alal lic ayanuc talel scotol ti c'usitic oye. Yu'un laj quil ta jsatcutic, xchi'uc laj ca'ibecutic ti sc'opojele. Ti laj quilcutic laj jpiccutic taje, ja' sc'oplal ti Buch'u yich'oj ta sventa ti cuxlejale.

<sup>2</sup>Ti Buch'u yich'oj ta sventa ti cuxlejale, laj yac' sba ta ojtiquinel ta jtojolcutic. Yu'un laj quilcutic, xchi'uc ta xcalcutic ava'iic sc'oplal ti Buch'u yich'oj ta sventa ti cuxlejale sbatel osile. Yu'un xchi'inoj to ox sbaic xchi'uc ti Dios Totile. Laj yac' sba ta ilel ta jtojolcutic avi tana li' une.

<sup>3</sup>Ja' ta xcalcutic ava'iic sc'oplal ti Buch'u laj quilcutique, ti laj xa ca'ibecutic ti sc'opojele, yo' jech jun avo'ntonic ta jtojolcutic jech c'u cha'al ti vu'uncutic jun co'ntoncutic ta stojol ti Jtotic Diose, xchi'uc ti Xnich'one, ja' ti Jesucristoe.

<sup>4</sup>Ti jech ta jts'ibacutic talel ta atojolic taje, yo' jech co'ol xijmuyubajotic ta j'ech'el.

#### Sac Jaman no'ox xojobal yutsilal ti Diose

<sup>5</sup>Xi s'elan ma' ti laj quich'cutic chanubtasel yu'un ti Jesucristoe, ti ta xcalcutic ava'iic ta atojolique: sac jaman no'ox xojobal yutsilal ti Diose, mi jutebuc oy ic'al osil ta stojol.

<sup>6</sup>Mi ta xcaltic ti junotic xchi'uque ti c'alal oyotic ta ic'al osile, jutbil ti c'usi ta xcaltique, ti c'usi ta jpastique.

<sup>7</sup>Mi oyotic ta saquilal osil jech c'u cha'al ti Dios oy ta saquilal osile, va'i unbi, co'ol co'ntontic jcotoltic. Ja' jech xtoc xch'ich'el ti Xnich'one, ja' ti Jesucristoe, ta spoc ti c'usiuc no'ox mulil ti oy ta jtojoltique.

<sup>8</sup>Mi ta xcaltic ti mu'yuc ti jmultique, ta jlo'la jba jtuctic, mu'yuc c'usi melel ta jtojoltic.

<sup>9</sup>Ta sventa ti oy stuq'uil yo'nton ti Diose, mi jamal ta xcalbetic Dios ti jmultique, jpat co'ntontic ta stojol ti ta xch'ay ti jmul jcolo'tique, xchi'uc ta spoc ta stus loq'uel scotol c'usiuc no'ox mu stac' q'uelel ti c'usi ta jpastique.

<sup>10</sup>Mi ta xcaltic ti mu'yuc jtaoj jmultique, ta jbistic ta jutc'op ti Diose c'alal ta xal ti jsa'mulilotique, mi ja'uc c'otem ta co'ntontic ta xch'unel ti sc'ope.

### 1 Juan 2

#### Ja' J'et'esej-c'op cu'untic ti Cristoe

<sup>1</sup>Jnich'nabtac, ti jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, yo' mu staojuc yav ta xasa' amulic. Ja'uc le'e, mi oy buch'u junucal avu'unic laj sta ti smule, oy jun J'et'esej-c'op cu'untic ta stojol ti Jtotic Diose, ja' ti Jesucristo ti oy stuq'uil yo'ntone.

<sup>2</sup>Ti jech laj yac' sba ta milel ti Jesucristoe, laj jtatic yu'un ti ch'aybil c'ot ti jmultique. Ma'uc no'ox ti vo'otique, ja' jech c'ot ta stojol scotol ti jnaclejetic ta sjoylej banomile.

- <sup>3</sup>Mi ta jch'unbetic smantal ti Diose, jna'tic lec unbi ti xcojtiqintic leque.
- <sup>4</sup>Mi oy buch'u ti xi ta xale: “Xcojtiquin ma' ti Diose”, mi mu'yuc ta xch'unbe ti smantale, ja' jun jutc'op, mu'yuc c'usi melel ta stojol.
- <sup>5</sup>Ja'uc ti buch'u ta spas ti c'usi ta xale, j'ech'el c'ux ta xa'i ti Diose, ta jna'tic unbi ti junotic xchi'uc ti Diose.
- <sup>6</sup>Ti buch'u ta xal ti junic xchi'uc ti Diose, jechuc cuxiuc jech c'u cha'al cuxi ti Jesucristoe.

### **Sc'oplal ti ach' mantale**

- <sup>7</sup>Ma'uc ach' mantal ti ta jts'ibaboxuc talel ti sc'oplale, Jchi'iltac, ja' ono'ox ti mantal ti oy ta atojolic ta sliquebale. Ti mantal taje, ja' ono'ox ti laj ava'iic talel sc'oplal ta vo'nee.
- <sup>8</sup>Manchuc mi jech un, co'ol s'elan ach' mantal ta jts'ibaboxuc talel ta atojolic. Yu'un jbel sc'oplal vinaj ta stojol ti Cristo jech c'u cha'al ta xvinaj ta atojolique. Yu'un xojobin xa talel ti saquilal osil ta atojolique, laj xa avictaic comel ti ic'al osile.
- <sup>9</sup>Mi oy buch'u ta xal ti oy ta saquilal osile, ti xti'et to sjol ta stojol ti xchi'ile, jbel sc'oplal oy to ta ic'al osil.
- <sup>10</sup>Ti buch'u c'ux ta x'a'yivane, oy ta saquilal osil. Mu'yuc xa c'usi chopol oy ta stojol yo' ta xyalese ta mulil.
- <sup>11</sup>Ti buch'u xti'et no'ox sjol ta stojol ti yan xchi'iltaque, ta xanav ta ic'al osil, yu'un mu sna' bu ta xbat, pasem ta ma'sat yu'un ti ic'al osile.
- <sup>12</sup>Ti jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, Jnich'nabtac, yu'un ti Diose laj xa xch'ay stub amulic ta sventa ti Jesucristoe.
- <sup>13</sup>Ti jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, totil me'iletic, yu'un laj xa avojtiquinic ti Buch'u oy xa ono'ox c'alal lic meltsajuc talel scotole. Ti jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, querem tsebetic, yu'un laj xa apech'ic ta teq'uel ti pucuje. Ti jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, Jnich'nabtac, yu'un laj xa avojtiquinic ti Jtotic Diose.
- <sup>14</sup>Ti jech laj jts'ibaboxuc talel li'e, totil me'iletic, yu'un laj xa avojtiquinic ti Buch'u oy xa ono'ox c'alal lic meltsajuc talel scotole. Ti jech laj jts'ibaboxuc talel li'e, querem tsebetic, yu'un tsotsoxuc, yu'un oy ta avo'ntonic ti sc'op Dios ti laj ach'unique, yu'un laj xa apech'ic ta teq'uel ti pucuje.
- <sup>15</sup>Mu xbat avo'ntonic ta sc'upinel ti sba banomile xchi'uc ti c'usitic oy yu'one. Yu'un ti buch'u ta xbat yo'nton ta sc'upinel ti sba banomile, mu'yuc c'ux ta xa'i ti Jtotic Diose.
- <sup>16</sup>Yu'un ma'uc liquem talel ta stojol Dios ti c'usi ta xac' ti sba banomile, yu'un liquel talel ta stojol ti sba banomil ono'oxe. Xi s'elan ta xac' sc'upijel ti banomile: ja' ti sc'upijel o'ntonale, ti c'usi lec ta xil ti satile, ti xijtoyot xa yu'un ti c'usi oy x'ayan li' ta banomile.

<sup>17</sup>Yu'un ti sba banomile, ta xljaj batel ti c'usi oy yu'une, xchi'uc scotol ti sc'upijel o'ntonale. Ja'uc ti buch'u ta spas ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose, ta xcuxi o sbatel osil.

**Sc'oplal ti bu ja' melele, xchi'uc ti c'usi jutbile**

<sup>18</sup>Jnich'nab, ti li'e, slajeb xa batel ti c'ac'ale. Ava'binojic xtoc ti ta xvul ta loq'uel jun yajcontra ti Cristoe. Avi tana li'e, yepal xa oy buch'u ta scontrainic ti Cristoe. Jech o xal un, jna'tic lec ti slajebtic xa batel ti c'ac'ale.

<sup>19</sup>Ti buch'utic taje, ja' jchi'iltic to ox ti li' loc' ta jtojoltique, ti c'alal ma'uc ono'ox jchi'iltique. Ti ja'uc jchi'iltique, li' oy ta jtojoltic ti jechuque. Ti jech iloc' ta jtojoltique, yo' jech ta xvinaj ti mu jmojuc oyotic xchi'uque.

<sup>20</sup>Ti Cristoe laj xa yac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritue, acotolic jamal aba asatic.

<sup>21</sup>Ti jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, mu yu'unuc ti mu xavojtiquinic ti bu ja' melele, yu'un laj xa avojtiquinic. Xana'ic lec xtoc, ti bu ja' melele, mu x'ayan talel jbeluc jutbil c'op.

<sup>22</sup>¿Buch'u ti jutc'op un cha'e? Ja' ti buch'u ta xal ti ma'uc Cristo ti Jesuse. Taje, ja' yajcontra Cristo, yu'un ta scontrain ti Dios Totile, xchi'uc ti Nich'onile.

<sup>23</sup>Buch'uuc no'ox ti ta scontrain ti Nich'onile, mu'yuc oy ta stojolic ti Dios Totile. Ti buch'u ta xich' ta muc' ti Nich'onile, ta xich' ta muc' xtoc ti Dios Totile.

<sup>24</sup>Jech o xal un, bejbunuc o ta avo'ntonic ti lequil ach' c'op ti laj ava'iic talel ta sliquebale. Mi jech xbejbun o ta avo'ntonic ti c'u s'elan laj ava'iic talel ta ba'yele, junoxuc xchi'uc ti Nich'onile, xchi'uc ti Dios Totile.

<sup>25</sup>Yu'un xi ono'ox laj yalbe sc'oplal ta j'ech'el ti Jesucristoe: “Ta xavich'ic ti cuxlejal sbatel osile.”

<sup>26</sup>Ti jech laj jts'ibaboxuc talel ti jvun li'e, yo' mu xalajic ta lo'lael yu'un ti jlo'lavanejetique.

<sup>27</sup>Ja'uc ti vo'oxuque avich'ojic xa ti Ch'ul Espíritu ti laj yac'boxuc ti Cristo yo' jech ventainbiloxuque. Ma'uc tsots sc'oplal oy buch'u ta xaschanubtasoxuc, yu'un ti Ch'ul Espíritu ti laj avich'ic ac'bele, ja' ta xac'boxuc ana'ic scotol. Yu'un ti c'u s'elan ta xac'boxuc ana'ique, ja' meles, ma'uc jutbil. Junuc avo'ntonic cuxianic ta stojol ti Cristoe jech c'u cha'al ta xac' ana'ic ti Ch'ul Espíritue.

<sup>28</sup>Avi tana une, Jnich'nab, junucoxuc ta stojol ti Cristoe yo' jech jun co'ntontic ta stojol ti c'alal ta xvul ta loq'uele, yo' mu xijq'uexav ta stojol c'alal ta xtale.

<sup>29</sup>Ti vo'oxuque xana'ic lec ti oy stuq'uil yutsil yo'nton ti Jesucristoe. Sc'an ta xana'ic xtoc, scotol ti buch'utic oy slequil stuq'uil ti c'usi ta spasiq'ue, ja' xnich'nabtac ti Diose.

## 1 Juan 3

### Sc'oplal buch'utic xnich'nabtac ti Diose

<sup>1</sup>A'yio ava'iic, mu no'ox albijuc yepal syail xc'uxul yo'nton ti Jtotic Diose, ti laj sbsiotic ta xnich'one, jech o xal xnich'nabotic ta melel. Jech o xal un, ti buch'utic sventainojic ti sba banomile, mu xa'ibeic smelol ti jech xnich'nabotic ti Diose, yu'un mu xojtiquinic ti Diose.

<sup>2</sup>Xnich'nabotic xa Dios, Jchi'iltac. Mu'yuc to quilojtic ti c'u s'elan ta jtatique. C'alal mi tal ti Jesucristoe, jna'tic xa ti jech ta xijc'ot jech c'u cha'al ti stuque, yu'un ta xquiltic ti c'u s'elane.

<sup>3</sup>Scotol ti buch'utic spatoy yo'ntonic ta smalael taje, ta sq'uel stuc'ulan sba stuc, jech c'u cha'al ti Jesucristo oy stuq'uul slequil yo'ntone.

<sup>4</sup>Scotol ti buch'utic ta sa'ilan ti smulique, ta sbajbeic smantal ti Diose, yu'un ti mulile, ja' j'bjaj-mantal ta xijc'ot yu'un.

<sup>5</sup>Ti vo'oxuque ana'ojic xa lec ti tal ta banomil ti Jesucristoe yo' jech tal stub xch'ay ti mulile, ac'o mi mu'yuc smul ti stuque.

<sup>6</sup>Ja' yu'un un cha'e, scotol ti buch'u junic xchi'uc ti Jesucristoe, ma'uc xa ta sa'ilan ti smulique. Scotol ti buch'utic ta sa'ilan ti smulique, mu'yuc yiloy, mu sna'be yo'nton ti Jesucristoe.

<sup>7</sup>Jnich'nab, mu me buch'u xaslo'laoxuc. Ti buch'u yacal ta spasel ti c'usi leque, oy slequil stuq'uul, yu'un ti Jesucristoe oy slequil stuq'uul ec.

<sup>8</sup>Ja'uc ti buch'u ta sa'ilan ti smule, ventainbil yu'un ti pucuje, yu'un ti pucuje, ta sliquebal ono'ox talel, laj sa'ilan ti smule. Ja' sventa tal Xnich'on ti Diose yo' jech ta slilinbe yabtel ti pucuje.

<sup>9</sup>Ti buch'utic xnich'nabtic ti Diose, mi junuc ma' ti staoj yav ta sa'ilanic ti smule, yu'un yich'ojbeic xcuxlejal Dios. Jech o xal mu staojuc yav ta sa'ilan ti smule, yu'un xnich'on xa Dios.

<sup>10</sup>Xvinaj lec buch'utic xnich'nabtic ti Diose, xchi'uc buch'utic xnich'nabtic ti pucuje. Ti buch'utic mu'yuc c'usi lec ta spase, ti mu'yuc ta xc'uxubin ti yane, ma'uc xnich'on Dios.

### **C'uxuc xava'i abaic ta jujun tal**

<sup>11</sup>Xi s'elan ma' ti lequil c'op laj ava'iic talel ta sliquebale: c'uxuc xava'i abaic ta jujun tal.

<sup>12</sup>Mu me jechuc co'ntontic jech c'u cha'al ti Caine, ti laj smil ti yits'in ta scoj stotinoj ti pucuje. ¿C'u cha'al laj smil un? Yu'un ti c'usi ta spas ti Caine, toj chopol ta j'ech'el, ja'uc ti yits'ine, lec ti c'usi ta spase.

<sup>13</sup>Jchi'iltac, mu me toj ch'ayeluc xc'ot avo'ntonic yu'un ti buch'utic sventainojic ti sba banomil ti xti'et sjolic ta atojolique.



<sup>14</sup>Ti vo'otique, lijelavotic xa batel ta lajebal chamebal, lij'ochotic xa batel ta sventa cuxlejal. Jna'tic lec un, yu'un c'ux ta xca'itic ti jchi'iltique. Ti buch'u mu'yuc c'ux ta xa'i ti xchi'ile, chamem.

<sup>15</sup>Scotol ti buch'u xti'et sjol ta stojol ti xchi'ile, ja' jun jmilvanej. Xana'ic lec xtoc, ti jun jmilvaneje, laj to c'op ma' ti oy ta stojol ti ach' cuxlejal sventa sbatel osile.

<sup>16</sup>Jna'tic lec c'u s'elan ma' ti c'uxul o'ntonale, yu'un ti Jesucristoe laj xa yac' sba ta milel cu'untic. Jechuc me co'ntontic ta scoltael ti jchi'iltique, manchuc mi ta xcac' jol jbaquiltic yu'un.

<sup>17</sup>Mi oy buch'u staoj scotol ti c'usi ta xtun yu'un yo' jech ta xcuxie, mi mu'yuc ta stic' sba ta scoltael ti xchi'il c'alal ta xil ti oy c'usi tsots sc'oplal ta xtun yu'une, ¿c'usi xut ta xal ti oy xc'uxul yo'nton Dios ta stojole?

<sup>18</sup>Jnich'nabtac, ma'uc no'ox me ti ta xloc' ta alel cu'untic ti c'ux ta xca'i jbatique, vinajuc ti yabtel ta jtojoltique.

### **Jpat co'ntontic ta stojol ti Diose**

<sup>19</sup>Ti jech taj une, ta jna'tic ti ja' melec ti c'usi ta xcaltique, xchi'uc ta xca'itic ti jun co'ntontic va'alotic ta stojol ti Diose.

<sup>20</sup>Mi ta xac' jna'tic ti co'ntontic ti oy c'usi quechel mac cu'untique, ti Diose, jelavem sna' scotol, ja' mu sta ti co'ntontique.

<sup>21</sup>Mi mu'yuc ta xac' jna'tic ti co'ntontic ti oy c'usi quechel mac cu'untique, Jchi'iltac, jpat co'ntontic ta stojol ti Diose.

<sup>22</sup>Ja' yu'un un, ta xijyac'botic scotol ti c'usi ta jc'anbetic ti ta xtun cu'untique, yu'un ta jch'unbetic ti smantale, xchi'uc ta jpasbetic ti c'usi lec ta xile.

<sup>23</sup>Ti smantale, ja' ti c'otuc ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesucristo ti ja' Xnich'one, xchi'uc ti c'uxuc xca'i jbatic ta jujun tal jech c'u cha'al laj yalbotique.

<sup>24</sup>Ti buch'utic ta xch'unbeic ti smantale, oyic ta stojol ti Diose. Ti Diose oy ta stojolic ec. Xi s'elan ta jna'tic ma' ti oy ta jtojoltic ti Diose: ja' ta sventa ti laj yac'botic ti Ch'ul Espíritue.

## **1 Juan 4**

### **Ti buch'u yich'ojbe xch'ulel ti Diose, xchi'uc ti buch'u yich'ojbe xch'ulel ti yajcontra Cristoe**

<sup>1</sup>Jchi'iltac, mu xach'unbeic scotol ti ta xalic ti ja' liquem talel ta stojol ti Diose. A'yibeic yo'nton ba'yel yo' jech ta xvinaj mi ja' Ch'ul Espiritu yu'un Dios ti oy ta stojolique, mi ma'uc. Yu'un ti banomil avi tana li'e, nojem ta epal jutc'opetic.

<sup>2</sup>Xi s'elan ta ojtiquinel ti buch'u yich'oj Xch'ul Espiritu ti Diose: scotol ti buch'u ta xal ti tal yich' sbec'tal ti Cristo jech c'u cha'al jun vinique, yich'ojbe Xch'ul Espiritu ti Diose.



<sup>3</sup>Ti buch'utic mu jechuc ta xalbe sc'oplal ti Jesuse, mu'yuc yich'ojbe Xch'ul Espíritu ti Diose, yu'un ja' yich'ojbe xch'ulel ti yajcontra Cristoe. Ava'binojic sc'oplal ti ta xtal ti yajcontra Cristoe. Avi tana une, li' xa oy ta banomile.

<sup>4</sup>Jnich'nabtac, yu'unoxuc xa ti Diose, atsalojic xa ti jutc'opetic taje. Ti Buch'u oy ta atojolique, jelavem smuc'ul stsatsal, ja' mu sta ti buch'u oy ta stojolic ti buch'u sventainojic ti sba banomile.

<sup>5</sup>Yu'un ti stuquique sventainojic ti sba banomile. Jech o xal naca sc'oplal sba banomil ta xalic. Ti buch'utic sventainojic ti sba banomile ta xa'ibeic ti sc'ope.

<sup>6</sup>Ja'uc ti vo'otique, yu'unotic xa ti Diose. Ti buch'u ta xojtiquin ti Diose ta xa'i ti jc'optique. Ti buch'u ma'uc yu'un ti Diose, mu sc'an xa'i ti jc'optique. Ti jech taj une, ja' jech xu' ta ojtiquinel buch'u ja' xnich'nabtac ti Diose, xchi'uc buch'u ja' xnich'nabtac ti jlo'lavaneje.

### **C'ux ta x'a'yivan ti Diose**

<sup>7</sup>Tsots sc'oplal ti c'uxuc xca'i jbatic ta jujun tale, Jchi'iltac, yu'un ti syail xc'uxul o'ntonale, ja' liquem talel ta stojol ti Diose. Buch'uuc no'ox ti oy syail xc'uxul yo'ntone, ja' xnich'on Dios, xchi'uc xojtiquin ti Diose.

<sup>8</sup>Yu'un ti buch'u mu'yuc syail xc'uxul yo'ntone, mu xojtiquin ti Diose, yu'un ti Diose c'ux ta x'a'yivan.

<sup>9</sup>Yu'un ti Diose laj yac' ta ilel ti syail xc'uxul yo'nton ta jtojoltique, ti laj stac talel li' ta banomil ti c'ajomal yo jun ti Xnich'one, yo' jech ta jtatic jcuxlejaltic ta sventa.

<sup>10</sup>Ti syail c'uxul o'ntonale, xi s'elane: yu'un ma'uc vo'otic ba'yel c'ux laj ca'itic ti Diose, yu'un ja' stuc ba'yel laj xc'uxubinotic ta sventa ti laj stac talel ti Xnich'one, yo' jech ta jtatic ti ch'aybil ta xc'ot ti jmultic ta sventae.

<sup>11</sup>Mi jech laj xc'uxubinotic ti Diose, Jchi'iltac, jech o xal un, jechuc me c'uxuc xca'i jbatic ta jujun tal.

<sup>12</sup>Mi junuc oy buch'u yiloj ma' ti Diose. Mi c'ux ta xca'i jbatic ta jujun tale, oy ti Dios ta jtojoltique, ta xvinaj ta jtojoltic ma' ti syail xc'uxul yo'ntone.

<sup>13</sup>Svinajeb ti oyotic ta stojol ti Diose, ti oy ti Dios ta jtojoltique, ja' ti laj yac'botic ti Ch'ul Espíritu yu'une.

<sup>14</sup>Vu'uncutic quilojcutic, xchi'uc jamal ta xcalcutic sc'oplal ti Jtotic Diose, ti laj stac talel ti Xnich'one yo' jech tal spoj scolta ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>15</sup>Buch'uuc no'ox jamal ta xal ti ja' Xnich'on Dios ti Jesuse, oy ta stojol ti Diose; oy ti Dios ta stojol eque.

<sup>16</sup>Ti jech taj une, jech ta jna'tic, ta jch'untic ti c'ux ta xijya'iotic ti Diose, yu'un ti Diose c'ux ta x'a'yivan. Ti buch'u oy ta stojol ti syail xc'uxul o'ntonale, oy ta stojol ti Diose, xchi'uc oy ti Dios ta stojol eque.



<sup>17</sup>Ti jech taj une, ta xvinaj ta j'ech'el ti oy syail xc'uxul o'ntonal ta jtojoltique yo' jech ta jpat co'ntontic ta stojol c'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti chapanele. Ti vo'otic li' ta banomile, yu'un co'ol co'ntontic jech c'u cha'al ti Jesucristoe.

<sup>18</sup>Mi oy ti syail xc'uxul o'ntonale, laj to c'op ma' ti oy xi'ele. Yu'un ti bats'i syail xc'uxul o'ntonal ta j'ech'ele, mi ja'uc oy xi'el. Yu'un ti xi'ele, naca vocol ta xac'. Ti buch'u tsacbil no'ox ta xi'el ta xa'ie, mu'yuc to c'otem lec ta yo'nton ti c'uxubinbil yu'un ti Diose.

<sup>19</sup>Ti vo'otique c'ux ta xca'itic ti Diose, yu'un ba'yel laj xc'uxubinotic.

<sup>20</sup>Mi oy buch'u ta xal: “Ti vu'une c'ux ta xca'i ti Diose”, mi xti'et sjol ta stojol yan xchi'iltaque, ja' jun jutc'op. Yu'un mi mu'yuc c'ux ta xa'i ti xchi'il ti ta xil ta sate, mi ja' xa la c'ux ta xa'i ti Dios ti mu xil ta sate.

<sup>21</sup>Yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe xi laj yalbotic comel ti smantale: “Ti buch'u c'ux ta xa'i ti Diose, ac'o c'uxuc ta xa'i xtoc ti xchi'iltaque.”

## 1 Juan 5

### Laj to c'op ma' ti ta sventainotic ti sba banomile

<sup>1</sup>Scotol ti buch'u c'otem ta yo'nton ta xch'unel ti ja' Cristo ti Jesuse, ja' xnich'on Dios ec. Ti jech c'ux ta xa'i ti Totile, c'ux ta xa'ibe xnich'nab ti Totil taje.

<sup>2</sup>C'alal c'ux ta xca'itic ti Diose, ti ta jpastic ti c'usi ta sc'ane, ta jna'tic unbi ti c'ux ta xca'itic xnich'nabtac ti Diose.

<sup>3</sup>Ti jech c'ux ta xca'itic ti Diose, ja' smelol ta xich' ch'unbel ti smantale, yu'un ti smantaltaque mu vocoluc ta ch'unel.

<sup>4</sup>Yu'un ti buch'utic xnich'nabtac ti Diose, laj xa stsalic ti sba banomile. Ti jech stsal cu'untic ti sba banomile, ja' ta sventa ti c'otem ta o'ntonal ta xch'unel ti Jesucristoe.

<sup>5</sup>Ti buch'u ta stsal ti sba banomile, ja' no'ox ti buch'u c'ot ta yo'nton ta xch'unel ti ja' Xnich'on Dios ti Jesuse.

### Rexticoetic ti laj yalbeic sc'oplal ti Xnich'on Diose

<sup>6</sup>C'alal tal ti Jesucristoe, vinaj sc'oplal ti c'alal laj yich' ti vo'e, xchi'uc ti laj smal ti xch'ich'ele. Ma'uc no'ox vinaj sc'oplal ti laj yich' ti vo'e, ti laj smal ti xch'ich'ele, jech xtoc ti Ch'ul Espiritu ti ja' melel ti c'usi ta xale, ja' laj sva'an sba ta rextico ta yalbel ti sc'oplale.

<sup>7</sup>Yu'un oy oxib rextico ma' ti ta xalbeic sc'oplal ti oy ta vinajele: ti Dios Totile, ti Ch'ul Nich'onile, ti Ch'ul Espiritue. Ti oxibic taje, jmoj ti sc'opique.

<sup>8</sup>Ti li' ta banomile, oy oxib rextico ti xi ta xac' ta na'el ti sc'oplale: ti Ch'ul Espiritue, ti vo'e, ti ch'ich'e. Ti oxib taje, jmoj c'usi ta xac' jna'tic

<sup>9</sup>Ti c'usi ta sva'an sbaic ta yalel ti viniquetique, ta xquich'tic ta muc' ti sc'opique. Ja'uc xa van ti c'usi ta xal ti Diose, jelavem sc'oplal ta j'ech'el, yu'un ja' sc'opojel stuc Dios ti ta xalbotic sc'oplal ti Jesús ti ja' Xnich'one.

<sup>10</sup>Ti buch'u ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unel Xnich'on ti Diose, toj c'otel ta yo'nton ta xch'unel ti c'u s'elan yalaj ti Diose. Ti buch'u mu xc'ot ta yo'nton ta xch'unel ti c'u s'elan yalaj ti Diose, ta sbis ta jun jutc'op, yu'un mu xc'ot ta yo'nton ta xch'unel ti ja' stuc Dios laj sva'an sba ta rextico ta yalbel sc'oplal ti Xnich'one.

<sup>11</sup>Ti c'op taje, ja' ta xac' ta na'el ti laj xa yac'botic jcuxlejaltic sbatel osil ti Diose. Ti cuxlejale taje oy ta stojol ti Xnich'one.

<sup>12</sup>Ti buch'u oy ta stojol ti Xnich'on Diose, oy xcuxlejal sbatel osil. Ti buch'u mu'yuc ta stojol ti Xnich'on ti Diose, laj to c'op ma' ti oy xcuxlejal sbatel osile.

### **Sc'oplal ti slajeb bijbtasele**

<sup>13</sup>Ti vo'oxuc ti c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti Xnich'on Diose, ta jts'ibaboxuc talel ti jvun li'e yo' xana'ic ti oy acuxlejalic sbatel osile.

<sup>14</sup>Ta jpat co'ntontic ta stojol ti Diose, yu'un ta jna'tic c'alal mi oy c'usi ta jc'antic jech c'u cha'al oy ta yo'ntone, ta xa'i ti jc'optique.

<sup>15</sup>Ti jech ta jna'tic ti ta xa'i jc'optic ti Diose, ta jna'tic xtoc unbi, ti laj xa jtatic ti c'usi laj jc'anbetique.

<sup>16</sup>Mi oy buch'u ta xil ti oy jun xchi'il ti yacal ta sa' smul ti ma'uc sventa ch'ayeale, c'oponbeic Dios ta stojol yo' jech ta x'ac'bat xcuxlejal yu'un ti Dios ti buch'ue, ti mi ma'uc jun mulil sventa ch'ayeale. Oy mulil ti ta x'ac'van ta ch'ayeale. Ma'uc ta xcal ti ta xac'oponbeic Dios ta stojole.

<sup>17</sup>Scotol ti c'usi mu'yuc smelol stuqu'il ta xich' pasele, mulil ono'ox. Oy mulil ti mu x'ac'van batel ta ch'ayeale.

<sup>18</sup>Jna'tic lec ti buch'u stotinoj ti Diose, mu teyuc no'ox ta sa'olan ti smule, chabibil yu'un ti Xnich'on Diose, mu x'aque ta piquel yu'un ti pucuje.

<sup>19</sup>Jna'tic ti yu'unotic ti Diose. Jna'tic ti pasbolic ta mantal yu'un pucuj scotol ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>20</sup>Jna'tic lec xtoc ti tal ti Xnich'on Dios li' ta banomile, ti laj yac'botic jbijiltic ti laj sjam ti jba jsatique, yo' jech ta xcojtiquintic ti bats'i cuxul Diose. Ti Buch'u ja' meles ono'oxe, cuxulotic ta stojol, ti ja' sc'oplal ti Jesucristoe, ja' ti Nich'onile. Taje, ja' ti bats'i cuxul Dios ti oy ta sventa cuxlejal sbatel osile.

<sup>21</sup>Jnich'nabtac, quejo abaic loqu'uel ta stojol ti albil sc'oplal ja' diosetique. Jechuc.

## 2 Juan

### 2 Juan 1

#### Sc'oplal ti melele xchi'uc ti syail xc'uxul o'ntonale

<sup>1</sup>Ti mol jtunelune ta jts'ibabot talel ti jvun li'e, ti vo'ot xchi'uc ti avalabe, ti t'ujbiloxuc yu'un ti Diose. C'uxoxuc ta co'nton ta j'ech'el. Ma'uc no'ox ti vu'une, ja' jech xtoc, c'ux ta xa'ioxuc ti buch'utic laj xa yojtiquinic ti bu ja' melele.

<sup>2</sup>C'ux ta xca'ioxuc ta sventa ti oy ta co'ntoncutic ti bu ja' melele, ti jech oy ta jtojoltic sbatel osile.

<sup>3</sup>Ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristo Xnich'on ti Jtotic Diose, ac'o sva'an sba ta atojolic ta yac'beloxuc ti slequilal yutsilale, xchi'uc ti slamajemal avo'ntonique, ti jech oy ta atojolic ti bu ja' melele, xchi'uc ti syail xc'uxul avo'ntonique.

<sup>4</sup>Ximuyubaj xa avu'un c'alal laj ca'ibe sc'oplal ti oy jun chib avalab ti jech yacalic ta spasel jech c'u cha'al ti meel ti yalojbotic ti Jtotic Diose.

<sup>5</sup>Ti jech c'uxoxuc ta co'ntone, Jchi'iltac, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic, ti x'ech'uc to me c'uxuc xca'i jbtatic ta jujun tal. Ti jech ta jts'iba talel ti jvun ta atojolique, ma'uc jun ach' mantal; ja' ono'ox ti mantal laj ava'iic talel ta sliquebale.

<sup>6</sup>Ti syail xc'uxul o'ntonale, ja' ti yich'uc xch'unel ti c'u s'elan ta xal smantaltac ti Diose. Ti mantale, ja' ono'ox ti xi laj ava'iic talel ta sliquebale: oyuc ti syail xc'uxul avo'ntonique.

#### Sc'oplal ti jlo'lavanejetique

<sup>7</sup>Yepal no'ox jlo'lavanejetic ta xanavic ta banomil ti mu xalic ti tal yich' sbec'tal ti Cristo jech c'u cha'al junuc vinique. Ti buch'u jech yo'ntonic taje, ja' jlo'lavanej, yajcontra ti Cristoe.

<sup>8</sup>Bijanic me un yo' mu nacauc ech' jvocolcutic ti li'abtejcutic ta atojolique, ja'uc c'otuc ta pasel ti lecuc chapal sc'oplal ti matanal ta xavich'ique.

<sup>9</sup>Buch'uuc no'ox ti ta syanijesbe smelol ti c'u s'elan chanubtasvan ti Cristoe, mu'yuc Dios ta stojol. Ja'uc ti buch'u mu syanijesbe smelol ti c'u s'elan chanubtasvan ti Cristoe, oy ta stojol ti Dios Totile, xchi'uc ti Nich'onile.

<sup>10</sup>Mi oy buch'u ta svu'lanoxuc ta anaic ti mu co'oluc ta xal ti c'u s'elan chanubtasvan ti Cristoe, mu xavac' ochuc ta yut anaic, mi ja'uc xavich' ta muc'.

<sup>11</sup>Yu'un ti buch'u ta xich' ta muq'ue, ta stabe ta maquibel ti c'usi chopol ta spase.

#### Sc'oplal ti stsutseb c'ope

<sup>12</sup>Yepal no'ox ti oy c'usi ta jc'an ta xcalboxuc ava'iique, ti ma'uc xa ta vun ta jts'iba talele. Yu'un jpatoj co'nton ta xtal jq'ueloxuc yo' ta jchi'in jbtatic ta lo'il, yo' jech xijmuyubaj jcotoltic.

<sup>13</sup>Ti yalabtac avix ti t'ujbil yu'un ti Diose, chabanucoxuc xayalbeic. Jechuc.

## 3 Juan

### 3 Juan 1

#### Ta x'ale ti lec sc'oplal ti Gayoe

- <sup>1</sup>Ti vu'un mol jtunelune, ta jts'ibabot talel ti jvun li'e, ta aventa ti vo'ote, Gayo, ti j'ech'el lec xquil jbatique.
- <sup>2</sup>Ti c'uxot ta co'ntone, ta jc'anbe Dios ti lecuc oyote, ti xlaetuc no'ox ava'i ti banomil scotol c'ac'ale, ti mu'yucuc achamel jech c'u cha'al ti jun avo'nton ta stojol ti Diose.
- <sup>3</sup>Ximuyubaj xa c'alal oy buch'u vul yalbeicun jun chib jchi'iltic ti staoj yav c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti bu ja' melele.
- <sup>4</sup>Mu'yuc xa bu jech yan muyubajel ta xca'i ti c'alal laj ca'ibe sc'oplal ti jnich'nabe, ti staoj yav c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti bu ja' melele.
- <sup>5</sup>Toj lec ta xatun ti jech avac'oj aba ta tunel ta stojol ti jch'unolajeletic ti oy ta atojole, xchi'uc ti buch'utic buyuc no'ox ta xtalic ta nome.
- <sup>6</sup>Yu'un ta sba ta sat ti jch'unolajeletique, c'ot laj yalic ac'oplal ti oy xc'uxul avo'nton ta stojolique. Avocoluc, coltao bu c'alal xu' avu'un ta sventa ta xtun ta sbeique, ti bu c'alal lec ta xil ti Diose.
- <sup>7</sup>Yu'un stamoj xa batel sbeic ta abtel ta sventa ti Jesucristoe, yu'un laj to c'op ti xye'et sc'obic ta stsaquel ti coltael ta x'ac'bat yu'un ti buch'utic yan yajvalique.
- <sup>8</sup>Jech o xal ti vo'otique, jbaintic ti scoltaelic yo' ta xalic batel sc'oplal ti bu ja' melele.

#### J'ech'el chopol sjol yo'nton ti Diotrefese

- <sup>9</sup>Laj jts'iba batel jlic jvun ta stojol ti jch'unolajeletique, ja'uc ti Diotrefese mu xich' ta muc' ti oy cabtelcutique. Yu'un ti stuque ja' toj lec ta xa'i ti bisbiluc ta banquilale.
- <sup>10</sup>Jech o xal c'alal mi lic'ot teye, ta xcalbe ya'i ti Diotrefese c'u cha'al ta xislo'iltauncutic, c'u cha'al ta xisjutbun jmulcutic. Ma'uc no'ox taje, yu'un mu xich' ta muc' ti jch'unolajeletic ti buch'utic ta x'ech' ta atojolique. Ja' jech xtoc mi oy to buch'u ta x'ic'van ochel ti jch'unolajeletique, ta xmacbat yo'ntonic yu'un ti Diótfese, xchi'uc ta xjipatic loq'uel ta tsobobbail.
- <sup>11</sup>Mu xatamic ta spasel ti c'usi chopole, Jchi'iltac, ja' pasic ti c'usi oy slequil stuq'uile. Yu'un ti buch'u oy slequil stuq'uil ti c'usi ta spase, ja' liquem talel ta stojol ti Diose. Yu'un ti buch'u yacal ta spasel ti c'usi chopole, mu to xojtiquin ti Diose.

#### Ti Demetrioie oy c'usi lec ta xac' ta ilel

- <sup>12</sup>Scotol ta xalic ti oy slequil yutsil yo'nton ti Demetrioie, yu'un ta xvinaj ta stojol ti bu ja' melele. Rexticouncutic ma' ti jech sc'oplale, yu'un ti c'usi ta xcalcutique, ja' melel.

#### Sc'oplal ti stsutsebal c'oipe

<sup>13</sup>Yepal ma' ti oy ox ta co'nton ti c'usi ta jc'an ta xcalbot ava'ie, ti ma'uc ts'ibabil ta vune,

<sup>14</sup>yu'un jpatoj co'nton ta xital no'ox ta atojol yo' jech ta jchi'in jbatic ta lo'il.

<sup>15</sup>Oyuc ta atojol ti slamajemal avo'ntone. Ti buch'utic lec xavil abaic xchi'uc ti li' oy ta jtojole, chabanucot xayalbeic. Avocoluc, chabanuc xavalbe ya'iic ta jujun tal ti buch'utic lec xquil jbatic xchi'uc. Jechuc.



## Judas

### Judas 1

#### Ti Judase ta sts'iba batel svun ta stojol ti buch'utic ic'bilic xa yu'un ti Diose

<sup>1</sup>Vu'un Judas, yaj'abtelun ti Jesucristoe, xchi'ilun ta voq'uel ti Santiagoe. Ta jts'ibaboxuc talel jvun ta atojolic ti vo'oxuc ic'biloxuque, ti t'ujbiloxuc yu'un ti Jtotic Diose yo' jech ta xacomit ta yu'un, ti chabibiloxuc yu'un ta sventa ti junoxuc xchi'uc ti Jesucristoe.

<sup>2</sup>Ich'ic ep c'uxubinel yu'un ti Diose, ti slamajemal yo'ntone, ti syail xc'uxul yo'ntone.

#### Sc'oplal ti jlo'lavanej jchanubtasvanejetique

<sup>3</sup>Ti jech c'uxoxuc ta co'ntone, Jchi'iltac, oy ox ta co'nton ta jts'ibaboxuc talel ta jvun sc'oplal ti coltael ti oy ta jtojoltique. Ja'uc avi tana li'e, oy c'usi yan tsots sc'oplal ta xca'i ta jts'ibaboxuc talel yo' ta jc'anboxuc vocol ta atojolic, ti ac'beic yipal ta xchabiel ti sc'op Dios ti lij'ac'bat comel ti vo'otic yu'unotic ti Diose.

<sup>4</sup>Yu'un oy jlo'lavanej viniquetic ti ta mucul laj xa stic' sbaic ochel ta atojolique, ti vo'ne xa ono'ox albilic sc'oplalic ta ch'ul c'op ti chapal sc'oplalic ta xbat stojique. Ti viniquetic taje mu'yuc xch'ulel xa'i sbaic. Ta xalic ti ja' la ta sventa spasel c'usi chopol ti jech oy syail xc'uxul yo'nton ti Diose. Ta sbajic ti ja' no'ox stuc c'otem ta Cajvaltique, ti ta Jpojvanej cu'untic ti Jesucristoe.

<sup>5</sup>Ac'o mi ava'binojic ono'ox ti c'usi pasbatic yu'un Dios ti israeletic ta vo'nee, ta jc'an ta jvulesboxuc ta avo'ntonic tana le'e. Manchuc mi loq'uesatic talel yu'un Dios ta Egipto banomile, ts'acal to un, mileic ti buch'utic mu'yuc c'usi c'ot ta yo'ntonic ta xch'unele.

<sup>6</sup>Jech ti anjeletic ti mu'yuc c'usi bal o laj ya'ic ti bu to ox oyique, ti laj yictaic comel ti bu va'anbilique, chucajtic xa sbatel osil ta ic'al osil yu'un ti Diose, ta smalaic ti ta sta sc'ac'alil ti muc' ta chapanele.

<sup>7</sup>Ti va'i s'elan laj spasic ti anjeletique, jech laj spasic ec ti jnaclejetic ti nacalic to ox ta jteclum Sodoma xchi'uc ta jteclum Gomorrae, xchi'uc ta jteclumetic ti joyol ta spat xocone. Laj yac'beic yipal ta xchi'inel sbaic ta vinical ti c'alal ma'uc jech albil sc'oplale. Jech o xal sbatel osil laj yich'ic chiq'uel ta c'oc' yo' ta xtun ta sventa sbijubtasel ti yan yo' mu spasic ti c'usi chopole.

<sup>8</sup>Ac'o mi ya'binojic xa sc'oplal ti jlo'lavanejetique, ja'uc ti stuquique, co'ol yo'ntonic jech c'u cha'al ti jnaclejetic ta vo'nee, ti ja' no'ox cuxulic ta spasel ta soquesel ti sbec'talique. Ta sbajic ti yich'oj tsots yabtel ti Cajvaltique. Chopol ta xc'opojic ta stojol ti buch'u yich'oj tsots yabtel ti oy ta vinajele.

<sup>9</sup>Ti banquilal ánjel Miguele mu'yuc c'usi chopol laj yalbe ti Pucuj c'alal xvulvun xchi'uc sbec'tal ti anima Moises. C'ajomal no'ox xi laj yale: “Ac'o xa xchapanot ti Diose.”





<sup>10</sup>Ja'uc ti viniquetic taje chopol ta xc'opojic ta stojol ti c'usi mu xojtiquinique. Ti c'usi sna'ic ti oy ta sjol ta yo'ntonic jech c'u cha'al sna'ic ti chon bolometique, ta stunesic sventa yo' ta soques sba stuquic.

<sup>11</sup>¡Mu xa ono'ox cha'bel ma' ti stuquic une! Laj xa xchanbeic yo'nton ti Caine. Ta scoj ti oy ono'ox ta yo'ntonic ta spas ya'iic canal taqu'ine, ch'ayic ta be jech c'u cha'al ti Balaame, ti Coree. Ta xchamic ta scoj ti stoyobbailique.

<sup>12</sup>Ti stuquic taje ta xayac'oxuc ta qu'uxlal c'alal tsoboloxuc ta ve'el ta qu'in ta sventa ti c'ux ta xava'i abaique, ti sjunul yo'nton ta x'uch'obajic ta smalqu'in sbaic ti mu ja'uc xayaqu'ic ta ventae. Naca jq'uel-chijetic ti ja' ta xc'uxubin sba stuquique. Co'ol s'elan toc ti mu'yuc yich'oj talel ti vo'e, ti cuche batel yu'un ti iq'ue. Co'ol s'elan jpets te' ti mu xac' sat c'alal yorail xae. Laj to c'op ma' ti cuxulique, yu'un chamemic ta j'ech'el ti pitsbil loq'uel xchi'uc ti yibele.

<sup>13</sup>Cuxul j'ilbajinvanejetic ta j'ech'el, yu'un co'ol s'elan svoc ya'lel nab ti natic xva'i xcoti ta sjipel loq'uel talel ti c'usitic mu xtune, ti naca qu'uxlal sba ti stalelique. Co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc c'anal ti ta xch'ay ta bee. Chapal xa sc'oplal ta xbatic sbatel osil ti bu ic' ta j'ech'el ti osile.

<sup>14</sup>Vinajesbatic ono'ox sc'oplalic ta vo'ne yu'un ti Enoque, ti ja' xa yucubal totil me'il sliquel tal yu'un ti Adane, ti xi laj scaj'albe sc'oplal ti jnaclejetic taje: “Laj quil ti Cajvaltique, ti tal xchi'uc ep ta mil ti yu'untaque.

<sup>15</sup>Yu'un tal ta xchanel scotol ti jnaclejetic ta banomile, ta yac'bel stoj ti buch'utic mu'yuc xch'ulel laj spasic ti c'usitic chopole, xchi'uc ti ech'em yeic laj scontrainic ti Cajvaltique.”

<sup>16</sup>Ti viniquetic taje, xcapet xti'et no'ox sjolic, xbic'tal c'opojic no'ox, mu'yuc c'usi lec ta staic. C'ajomal yacalic ta sa'el ti c'usi lec ta xa'iique. Stoy sbaic xchi'uc ti sc'opique. Jun xa yutsil ye sti'ic yilel ta stojol ti jnaclejetique.

### **Sc'oplal sbijubtasel ti jch'unolajeletique**

<sup>17</sup>Ti vo'oxuc ti c'uxoxuc ta co'ntone, Jchi'iltac, mu xch'ay ta avo'ntonic ti c'u s'elan laj yalic comel ti yajcholc'optac ti Cajvaltic Jesucristoe.

<sup>18</sup>Yu'un xi laj yalique: “C'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale, yepal no'ox jlabanvanejetic ta xvulic ta loq'uel, ti c'ajomal no'ox yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi ta sc'an ti sbec'talic ti c'alal chopol ono'oxe.”

<sup>19</sup>Ti viniquetic taje, ja' ta scojic ti ta xach'ac abaic yu'une. Mi jutebuc oy ta stojolic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, yu'un yac'ojbeic yipal ta spasel ti c'usi ta sc'an ti sbec'talique.

<sup>20</sup>Ti vo'oxuc ti c'uxoxuc ta co'ntone, Jchi'iltac, ja' ac'o stsatsubtas avo'ntonic ti ch'ul c'op ach'unojique. Ta sventauc ti Ch'ul Espíritue, c'oponic ti Diose.

<sup>21</sup>Staojuc yav oyuc ta atojolic syail xc'uxul yo'nton ti Diose. Junuc avo'ntonic malaic sc'ac'alil ta xtal ti Cajvaltíc Jesucristoe, ti ta sventa xc'uxul yo'nton ta xac'botíc ti jcuxlejaltíc sbatel osile.

<sup>22</sup>C'uxubiníc ta sjunul avo'ntonic ti buch'u xna'etic toe.

<sup>23</sup>Pojíc, coltaic talel ti buch'utíc oyic ta c'oq'ue. C'uxubiníc ti yane, bijanic me yu'un ti sc'u' ti xcuchoj xa ti mulile yo' jech mu nabaluc xc'ot ta atojol ti ech'em chopol ti xcuxlejaltíc.

### **Sc'oplal stsutseb ti c'ope**

<sup>24</sup>Ti Dios stuque, ti ja' Jcoltavanej cu'untique, ta smuc'ul stsatsal, xu' ta xchabioxuc yo' mu xabajic ta lum yu'un ti mulile, yo' xamuyubajic xa ti mu'yuc c'usi quechel macal avu'unic ta xc'ot ava'an abaic ta stojol ti bu jun yutsil oye.

<sup>25</sup>Ta sventa ti Cajvaltíc Jesucristoe, ich'biluc ta muc' ti Dios ti oy slequil yutsile, ti oy smuc'ul stsatsale, ti yich'oj tsots yabtele, avi tana li'e, jechuc o sbatel osil. Jechuc.



## Apocalipsis

### Apocalipsis 1

#### Ti c'u s'elan laj yac' ta ilel ti Jesucristoe

<sup>1</sup>Ti jpoc vun ts'ibabil li'e, ja' sc'oplal ti oy c'usi ac'bat sna' ti Jesucristo yu'un ti Diose, yo' jech ti Jesucristoe ta xac'be sna' ti yajtuneltac ti c'usi jutuc xa sc'an ta xc'ot ta pasele. Ti Jesucristo eque laj stac talel yaj'ánjel yo' tal yac'be sna' ti Juan ti yajtunele.

<sup>2</sup>Jech ti Juan eque, jamal laj yal scotol ti c'usi laj yile, yu'un ja' rextico yu'un ti sc'op Dios ti laj svinajes ti Jesucristoe.

<sup>3</sup>Jun no'ox yutsil ti buch'utic ta sq'uelic ti vun li'e, xchi'uc ti buch'utic ta xchiquintaic ta ya'yiel ti c'u s'elan ta scaj'al ti ch'ul c'op li'e, ti ta xich'ic ta muc' ti c'u s'elan li' ts'ibabil ta jpoc vune, yu'un jutuc xa sc'an ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloj ti Diose.

#### Ti Juane ta sts'iba batel svun ta stojol ti vuc-chop tsobobbaile

<sup>4</sup>Vu'un Juan ta jts'iba batel ti jvun ta stojol ti vuc-chop tsobobbail ti oy ta Asia banomile. Ich'beic slequilal yutsilal xchi'uc slamajemal yo'nton ti Diose, ti ja' ono'ox Dios avi tana li'e, ti ta vo'ne talele, ti oy sc'oplal ta xtale, xchi'uc ta sventa ti Ch'ul Espíritu ti oy vuctos ti stalel ti bu oy ta spas mantal ti Diose,

<sup>5</sup>xchi'uc ta sventa ti Jesucristoe, ti Buch'u j'ech'el laj sva'an sba ta rextico ti c'usi ta xale, xchi'uc ti Buch'u ja' ba'yel cha'cuxie, ti oy ta yoc ta sc'ob ti ajvaliletic li' ta banomile. Yu'un laj xc'uxubinotic ti Cristoe, laj spocbotic jmultic ta sventa laj smal ti xch'ul ch'ich'ele.

<sup>6</sup>Yu'un ta sventa Cristo, lijc'ot ta ajvalil, ta pale yo' jech ta xijtun ta stojol ti Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe. Jechuc o sbatel osil, ich'biluc ta muc' ti slequil yutsile, ti smuc'ul stsatsale. Jechuc.

<sup>7</sup>Ti Jesucristoe ta xtal ta ba toc. Scotolic ta xilic, ta xilic ec ti buch'utic laj sjipanic ta curuse. Ti jujun lum ti oyic ta sjoylej banomile ta x'oq'uic c'alal ta xilic ta xtale. Jech ono'ox ta xc'ot ta pasel. Jechuc.

<sup>8</sup>Ti Cajvaltic Dios ti scotol xu' yu'une, ti ja' ono'ox Dios avi tana li'e, ti ta vo'nee, ti oy sc'oplal ta xtale, xi ta xale: —Vu'un ti sliqueb spajebe.

#### Ti Juane laj yil jun yutsil ti Cristoe

<sup>9</sup>Vu'un Juan, jchi'il jbatic, jmoj ta xquich' jvocoltic ta sventa ti jmoj laj jtatic ventainel yu'un ti Diose, xchi'uc jmoj ta xac'botic yip co'ntontic ti Jesucristoe. Ti vu'une tiq'uilun ta chuquel ta Patmos banomil ti joyobtabil ta nab ta sventa ti ta xcal ti ch'ul c'op yu'un Dios ti laj yac'bun jna' ti Jesucristoe.

<sup>10</sup>C'alal sc'ac'alil yich'el ta muc' ti Cajvaltique, ja' o liventainat yu'un smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espiritue, xchi'uc laj ca'i oy Buch'u tsots c'opoj talel ta jpat ti co'ol s'elan yech'omal snuc' ti corneta

<sup>11</sup>ti xi laj yalbune: —Ti c'u s'elan ta xavile, ts'ibao ta jpoc vun. Taco batel ta stojol ti vuc-chop tsobobbail ti oy ta Asia banomile: ti Efesoe, ti Esmirnae, ti Pérgamoe, ti Tiatirae, ti Sardise, ti Filadelfiae, xchi'uc ti Laodiceae.

<sup>12</sup>Lijoybij ta sq'uelel batel ti Buch'u ta xisc'opone. Ti c'alal jech laj jpase, laj quil vucub yavil cantila ti naca meltsanbil ta oroe.

<sup>13</sup>Ta o'lol ti bu oy ti vucub yav cantilae, laj quil ti oy Buch'u va'al ti xco'olaj jech c'u cha'al xchi'uc vinic, c'otem c'alal to lumtic ti yoc sc'u' slapoje, xchi'uc c'otem ta sti' yo'nton ti oro chuquil xchuquinoje.

<sup>14</sup>Ti stsotsil sjole, sac ta j'ech'el jech c'u cha'al ti saquil tsotse, mi jech c'u cha'al ti saquil bote, co'ol s'elan leb c'oc' yilel ti sbec' sate.

<sup>15</sup>Ti yoque xjobin no'ox yutsil jech c'u cha'al ti ch'ulbil tsatsal c'anal taq'uin ti laj yich' ch'ulel ta c'oq'ue. Ti sc'opojel xtoque co'ol s'elan yech'omal epal uc'umetic.

<sup>16</sup>Ti ta sbats'i c'obe stsacoj vucbej c'anal. Ja' jech xtoc co'ol s'elan jich'il espada yich'oj cha'jot ye ta xloc' talel ta ye. Sjunul ti sate co'ol s'elan xjobal c'ac'al ti c'alal tsots xnobet ti xjobale.

<sup>17</sup>C'alal jech laj quile, co'ol s'elan chamem liyal ta lum ta sts'el yoc. Ja'uc ti stuque laj scajan talel sbats'i c'ob ta jtojol ti xi laj yalbune: —Mu xaxi', yu'un vu'unun ti sliqueb spajebe.

<sup>18</sup>Vu'un ti stalel cuxulune. Licham to ox, avi tana une, cuxulun sbatel osil, yu'un oy xa ta coc ta jc'ob syavial ti lajebale, xchi'uc ti bu ta xbatic ti animaetique.

<sup>19</sup>Ts'ibao ta jpoc vun ti c'usi laj xa avile, ti c'usi syaquil ta xc'ot ta pasele, xchi'uc ti c'usi ta to xc'ot ta pasele.

<sup>20</sup>Le'e, xi smelol ma' ti vucub c'anal ti jtsacoj ta jbats'i c'ob laj avile, xchi'uc ti laj avil ti vucub yavil cantila meltsanbil ta oroe: ti vucbej c'anale, ja' sc'oplal ti buch'u sventainojic ti vuc-chop tsobobbaile. Ti vucub yavil cantile, ja' sc'oplal ti vuc-chop jch'unolajeletique.

## Apocalipsis 2

### Sc'oplal ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Efesoe

<sup>1</sup>Xi xats'ibabe batel ta stojol ti buch'u sbainoj ti jch'unolajeletic ti oy ta jteclum Efesoe: “Xi ta xal ti Buch'u stsacoj ta sbats'i c'ob ti vucbej c'anale, ti xva'et ta xanav ta o'lol ti bu oy ti vucub yavil cantila meltsanbil ta oroe:

<sup>2</sup>Jna' lec scotol ti c'usi ta xapase. Quiloj lec ti avac'ojbe yipal ti abtele, ti oy smuc'ul avo'ntone, ti mu jutebuc lec ta xava'i ti buch'utic chopolique. Jna' lec ti laj aq'uelbe yo'ntonic ti buch'utic sbisoy sbaic ta cajcholic'optac ti c'alal ma'uque, jech laj avil ti ja' jutc'opetique.

<sup>3</sup>Jna' lec ti ts'iquem cuchem avu'un ti avocole, ti yepal ta xa'abtej ta jventae, ti mu ja'uc juteb lalubtsaje.

<sup>4</sup>Oy jtos xi s'elan ti mu lecuc ta xquile: tub xa ti syail xc'uxul avo'nton ta jtojole, mu xa jechuc jech c'u cha'al ta sliquebale.

<sup>5</sup>Jech o xal un, vuleso ta avo'nton bu layanij. Sutan talel ta stojol ti Diose. Cha'tamo liquel jech c'u cha'al ta sliquebale. Yan mi mu jechuc ta xapase, ta xital no'ox ta atojol, ta jloq'uesbot ech'el ti yav cantila ti oy ta yavil mi mu xasut talel ta stojol ti Diose.

<sup>6</sup>Manchuc mi jech un, oy to jtos ta atojol ti lec ta xquile, ja' ti mu lecuc ta xava'i ti c'u s'elan ta xchanubtasvanic ti nicolaítaetique, ti c'alal jech chopol ta xquil eque.

<sup>7</sup>Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i lec c'u s'elan ta x'albat yu'un Ch'ul Espíritu ti jch'unolajeletique. Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, ta xcac'be slo' ti sat te' ti sventa cuxlejal ti teq'uel ta yavil ts'unubal yu'un ti Diose.”

### **Sc'oplal ti jch'unolajeletic oyic ta Esmirnae**

<sup>8</sup>Xi xats'ibabe batel ta stojol ti buch'u sbainoj ti jch'unolajeletic oyic ta Esmirnae: “Xi ta xal ti Buch'u sbainoj ti sliqueb spajebe, ti Buch'u cham cha'cuxie:

<sup>9</sup>Jna' lec scotol ti avocole, ti ame'unal amu'natile, ti c'alal jc'ulejot ono'oxe. Jna' lec ti ta xavich' chopol c'optael yu'un ti buch'utic sbisoj sbaic ta israeletique, ti c'alal ja' yu'untac ti pucuje.

<sup>10</sup>Mu xaxi' yu'un ti avocol ta xc'ot ta atojole, yu'un oy jlom avu'unic ta xatiq'ueic ta chuquel yu'un ti pucuje, yo' jech ta xich' q'uelel ti avo'ntonique. Yu'un ta xavich' avocolic lajuneb c'ac'al. Staojuc yav avo'ntonic xacham xalajic, ta xcac'boxuc ti acuxlejalic ti ja' amotonique.

<sup>11</sup>Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i lec c'usi ta x'albatic yu'un Ch'ul Espíritu ti jch'unolajeletique. Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, mu xa c'usi ta spasbat yu'un ti xcha'cojal chamebal lajebale.”

### **Sc'oplal ti jch'unolajeletic oyic ta Pérgamoe**

<sup>12</sup>Xi xats'ibabe batel ta stojol ti buch'u sbainoj ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Pérgamoe: “Xi ta xal ti Buch'u yich'oj ti jich'il espada ti yich'oj cha'jot yee:

<sup>13</sup>Jna' lec scotol ti tey nacalot ti bu ta spas mantal ti pucuje. Manchuc mi jech un, staoj yav jun avo'nton ta jtojol, yu'un mi ja'uc lachibaj ta jtojol c'alal laj yich' milel ti lequil caj'abtel Antipas ti bu snacanoj sba ti pucuje.

<sup>14</sup>Oy jaytos ti xi s'elan mu lecuc ta xquil ti oy ta atojole: yu'un oy jlom avu'unic mu sc'an ta xictaic comel c'u s'elan chanubtasvan ti Balaam ti c'alal laj sbijubtas ti Balaque, ti laj sta smul yu'un ti israeletic c'alal laj slajesic smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale, xchi'uc ti laj sbolomalin sbaic yu'une.

<sup>15</sup>Ja' jech xtoc oy jlom avu'unic mu sc'an xictaic comel c'u s'elan chanubtasvan ti nicolaítaetique, ti mu lecuc ta xquile.

<sup>16</sup>Jech o xal un, sutan talel ta stojol ti Diose. Mi mu jechuc ta xapase, ta xital no'ox ta atojol, ta jtsaquic ta contra scotolic ta sventa ti espada ti oy ta que jti'e.



<sup>17</sup>Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta x'albat yu'un Ch'ul Espíritu ti jch'unolajeletique. Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, ta xcac'be sve' ti maná nac'bil leque, xchi'uc ta xcac'be jbej saquil ton ti bu tsacbil jun ach' biil ti mu'yuc buch'u xojtiquine, ti ja' no'ox ta xojtiquin ti buch'u ta xich'e.”

### **Sc'oplal ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Tiatirae**

<sup>18</sup>Xi xats'ibabe batel ta stojol ti buch'u sbainoj ti jch'unolajeletic oy ta Tiatirae: “Xi ta xal ti Xnich'on Diose, ti Buch'u co'ol s'elan leb c'oc' ti sbec' sate, ti xnobobet yoc jech c'u cha'al ti tsatsal c'anal taqu'in ti ch'ulbil loq'uel yic'obal ta c'oq'ue:

<sup>19</sup>Jna' lec scotol ti c'usi ta xapase: ti oy xc'uxul syail avo'ntone, ti lec c'otem ta avo'nton ta xch'unele, ti avac'oj aba ta tunele, ti mu xavicta abae, ti x'ech' to avac'ojbe yipale, ti ja' mu sta ta sliquebale.

<sup>20</sup>Ja'uc le'e, xi s'elan ta jta jtos ta atojol ti mu lecuc ta xquile: tey no'ox ta xavac' chanubtasvanuc ti ants Jezabele, ti ta xal ti ta xc'opoj ta sventa ti Diose. Ti c'u s'elan ta xchanubtasvane, c'ajomal no'ox ta slo'la ti cajtuneltaque, yo' ta xlic mulivajuc xchi'uc, yo' ta stun slajesic smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale.

<sup>21</sup>Jmalaoj ora ti sutuc talel ta stojol ti Diose. Mu jechuc oy ta yo'nton, yu'un mu ono'ox xicta comel ti ta sbolomalin sbae.

<sup>22</sup>Jech o xal ta xcac' yaluc ta chamel ti puch'ul ta xcom ta steme. Ti buch'utic mu xictaic ti mulivajel xchi'uque, ta xcac'be ya'iic tsots svocolic ti mi mu xictaic ti c'u s'elan chanubtasatic yu'un ti antse.

<sup>23</sup>Yalabtac xtoc ti antse, ta jtubbe sc'oplal. Ta xlic sna'ic scotol ti jch'unolajeletic unbi, ti xcojtiquin c'u s'elan ta snop ti o'ntonale, xchi'uc acotolic ta xcac' atojic ti c'u s'elan laj apasic ti jujunoxuque.

<sup>24</sup>Ti c'u avepalic nacaloxuc ta Tiatirae, ti mu'yuc xch'unojic c'u s'elan ta xchanubtasvan ti antse, mi ja'uc ta xbat avo'ntonic yu'un ti cajal sc'oplal ta xava'i ti bijubtasel yu'un sc'op ti pucuje, mu'yuc xa c'usi yan mantal ta xcalboxuc ava'iic.

<sup>25</sup>Ja'uc le'e, staojuc yav avo'ntonic yu'un ti c'u yepal laj xa ataique, ja' to mi litale.

<sup>26</sup>Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, ti staoj yav yo'nton xcham xlaj ta spasolanel ti c'usi lec ta xquile, ta x'och ta pas mantal cu'un ta sventainel ti muc'tiquil lumetique,

<sup>27</sup>jech c'u cha'al laj yac'bun cabtel ti Jtote. Jech tsots ta xich' yabtelic, jbel xc'opojic ta spasel ta mantal ti jnaclejetic ta banomil ti co'ol s'elan tsatsal taqu'in ti cajal ta xc'ot ta sba ti bine, ti toj lilijel ta xc'ote.

<sup>28</sup>Ja' jech xtoc ta xcac'be yich'ic ti muc' ta c'anal ti ta xvinaj jujun sob ic'lumane.

<sup>29</sup>Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jch'unolajeletique.”

## **Apocalipsis 3**

### **Sc'oplal ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Sardise**



<sup>1</sup>Xi xats'ibabe batel ta stojol ti buch'u sbainoj ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Sardise: “Xi ta xal ti Buch'u yich'oj ti vuctos stalel ti Ch'ul Espiritue, ti oy ta sc'ob ti vucbej c'anale: Jna' scotol ti c'usi ta xapase. Jna' lec ti chamemote, manchuc mi oy buch'u ta xalic ac'oplal ti ataoj acuxlejal ta stojol ti Diose.

<sup>2</sup>Tijo ajol avo'nton. Ac'bo yipal ta stuc'ulanel ti c'u yepal oy to avu'une, yu'un jutuc xa sc'an xlay xtub sc'oplal. Yu'un quiloj lec ti c'usi ta xapase ti mu lecuc ta xil ta sba ta sat ti Dios cu'une.

<sup>3</sup>Vuleso ta avo'nton un cha'e, ti c'u s'elan laj avich' chanubtasele, mu xavieta aba. Sutan talel ta stojol ti Diose. Mi mu xatij ajol avo'ntone, co'ol s'elan j'elec' ta xital ta atojol ti mu xana' c'usi orae.

<sup>4</sup>Manchuc mi jech un, li' ta Sardise oy jlom avu'unic ti mu'yuc sbonoj ta ic'obal ti sc'u'ique, yu'un ti stuquique jun no'ox saquil sc'u'ic ta xchi'inicun ta xanobale, yu'un jech loc' ayan ta yo'ntonic.

<sup>5</sup>Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, ta x'ac'bat slapic saquil c'u'il. Mi ja'uc ta jtubbe sbiic ti oy ta jpoc vun yu'un ti sventa cuxlejale, c'ajomal jamal ta xcalbe sc'oplal ta stojol ti Jtote xchi'uc ta stojol ti yaj'ánjeltaque.

<sup>6</sup>Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jch'unolajeletique.”

#### **Sc'oplal ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Filadelfiae**

<sup>7</sup>Xi xats'ibabe batel ta stojol ti buch'u sbainoj ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Filadelfiae: “Xi ta xal ti Buch'u stalel oy slequil stuqu'uille, ti jbel xc'ot xc'opoje, ti oy ta sc'ob syavi ti ajvalil Davide. Mi laj sjam ti ti'nae, mu'yuc buch'u xmac yu'un. Mi laj smaque, mu'yuc buch'u ta xjam yu'un.

<sup>8</sup>Jna' lec scotol ti c'usi ta xapase. Jamoj lec jun ti'na ta atojol ti mu'yuc buch'u xmac yu'une. Ac'o mi mu'yuc lec yipal avu'un, c'otem ta avo'nton ta xch'unel ti jc'oje, mi ja'uc yan avo'nton ta jtojol.

<sup>9</sup>Ta jpas ta mantal ti ta snijan sbaic ta atojol ti buch'utic ventainbilic yu'un ti pucuje, ti ta xalic bats'i israeletic ti c'alal ma'uque, yo' jech ta sna'ic ti c'uxot ta co'ntone.

<sup>10</sup>Ti jech mu'yuc xchibaj avo'nton c'alal laj avich' avocole, jech o xal ta xajchabi c'alal ta sta yorail ta xich' svocolic scotol ti jnaclejetic oyic ta sjoylej ti banomile, yo' jech ta xich' q'uelbel ti yo'ntonique.

<sup>11</sup>Po'ot xa ta xital. Tuc'ulano lec ti c'u to yepal oy avu'une, yo' jech mu'yuc buch'u xaspojbot ti amotone.

<sup>12</sup>Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, ta xcac' c'otuc jech c'u cha'al yoyal xch'ulna ti Dios cu'une, ti j'ech'el comic o ti bu taje. Ta jts'iba ta stojolic sbi ti Dios cu'une, sbi steclumal ti Dios cu'un ti ach' Jerusalén ta xlic talel ta vinajel ta stojol ti Diose, xchi'uc ti ach' jbi ta stojolique.



<sup>13</sup>Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jch'unolajeletique.”

### **Sc'oplal ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Laodiceae**

<sup>14</sup>Xi xats'ibabe batel ta stojol ti buch'u sbainoj ti jch'unolajeletic oyic ta jteclum Laodiceae: “Xi ta xal ti Buch'u stalel jech oe, ti ja' melet ti sc'op laj sva'an sba ta yalele, ti c'otem ta jpas-mantal yu'un scotol ti c'usitic laj smeltsan ti Dios ta sliquebal talele:

<sup>15</sup>Jna' scotol ti c'usi ta xapase. Jna' lec ti ma'uc c'oc'ote, ti ma'uc sicote. Ja' toj lec ti sicucote, ti c'oc'ucote.

<sup>16</sup>Ti jech c'unyamanote, ti mu ja'uc sicote, ti ma'uc c'oc'ote, jech o xal un, ta jipot loq'uel ta jtojol.

<sup>17</sup>Ta xavalbe aba ti busul no'ox ti ac'ulejale, ti ataoj lec scotole, ti mu'yuc c'usi yan sc'an avu'une. Mu xavil aba ti mu xnel x'ech' ti avocole, ti toj abol abae, ti me'unote, ti ma'satote, ti c'uxul t'analot ta j'ech'ele.

<sup>18</sup>Ta jbijubtasot ava'i un, mano ta jtojol ti lequil oro sts'ayayet lec ti ch'ulbil ta c'oq'ue yo' jech ta xac'ot ta jc'ulej. Mano ta jtojol ti asaquil-c'u'e yo' ta xamac aba ti q'uexlal sba t'analote. Mano spoxil asat ta jtojol xtoc yo' ta xpoxtaj ti asate.

<sup>19</sup>Scotol ti buch'u c'ux ta xca'ie, ta jtuq'uibtas, ta jvul. Jbeluc sc'oplal junuc avo'nton ta jtojol. Sutan talel ta stojol ti Diose.

<sup>20</sup>Q'uelo avil, va'alun ta ti'na ta xic'opoj. Mi oy buch'u ta xa'i ti jc'opojele, mi ta sjam ti sti' snae, ta xi'och ta sna, jun co'nton jmoj ta xive' xchi'uc.

<sup>21</sup>Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, ta xcac' ochuc ta xchi'inun ta spas mantal ti bu ta jpas mantale, jech c'u cha'al ta jchi'in ta pas mantal ti Jtote, ja' ti laj jtsal scotole.

<sup>22</sup>Ti buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jch'unolajeletique.”

## **Apocalipsis 4**

### **Ti yich'el ta muc' ti Dios ta vinajele**

<sup>1</sup>Laj taj une, laj jtoy sat, laj quil jamal jun ti'na ta vinajele, ti co'ol s'elan yech'omal snuc' corneta ti laj sc'oponun talel ta ba'yel ti xi laj yalbune: “Muyan talel li'e, yu'un ta xcac'bot avil ti c'usi ts'acal to ta xc'ot ta pasele.”

<sup>2</sup>Ta jech to yepal un, ventainbil lic'ot yu'un smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espiritue. Laj quil jun muc' ta chotlebal ti ta vinajele, ti oy Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale.

<sup>3</sup>Ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, oy xojobal co'ol s'elan ti diamante ton ta xac' xojobale, mi mo'oje, co'ol s'elan ti rubí baxton ti sts'ayts'un no'ox xojobal ta xaq'ue. Ta joyob bu oy ti muc' ta chotlebale, oy jun vacnac'obal xlaplun ti xojobal co'ol s'elan jech c'u cha'al ti esmeralda tone.



<sup>4</sup>Ta joyob bu oy ti muc' ta chotlebale, oy yan chanib xcha'vinic (24) ta cot chotlebal, ti chotolic chanib xcha'vinic (24) ta vo' moletic ti xi s'elan oyique: jun no'ox yutsil ti sc'u' slapojique, xchi'uc slapoj sronail sjolic ti naca meltsanbil ta oroe.

<sup>5</sup>Ti bu oy ti muc' ta chotlebale, xjaplajet no'ox sac tsel, oy c'opojel, xchi'uc xc'avlajet no'ox chauc ta xloc' talel. Ta stuq'uil yeloval ti muc' ta chotlebale, ta xtil vucub leb c'oc', ja' smelol ti vuctos stalel ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose.

<sup>6</sup>Ta yeloval xtoc ti bu oy ti muc' ta chotlebale, tey oy jun muc' ta nab yilel, ti yaxjipan yutsil co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc nene. Ta jujot sti'il ti muc' ta chotlebal oy ta o'lole, laj quil oy c'usi chanib cuxajtic ti yepal no'ox oy sbec' sat ta spat ta sti'bae.

<sup>7</sup>Ti jcot c'usi cuxule, co'ol s'elan jcot ta león. Xchibal ti c'usi cuxule, co'ol s'elan jcot ta tot vacax. Yoxibal ti c'usi cuxule, co'ol s'elan sat vinic. Xchanibal ti c'usi cuxule, co'ol s'elan jcot muc' ta xic ti xvililet no'ox ta xanave.

<sup>8</sup>Ta jujun ti c'usi chanib cuxajtique, yich'oj vaquib xic' ti jujune, noj ta bec' satil ta yolon ta sba ti xiq'ue. C'ac'al ac'ubal mu xicta sbaic ta yalel ti xi ta xalique: “Ch'ul Dios, Ch'ul Dios, lequil Ch'ul Dios ma' ti Diose. Scotol xu' yu'un ma' ti Diose, ti jech no'ox stalel ta vo'nee, avi tana li'e, xchi'uc ti ta to xtale.”

<sup>9</sup>C'alal jujucoj ti c'usi cuxajtic ta xalbeic slequil yutsil ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebal ti stalel cuxul sbatel osile,

<sup>10</sup>jech ti chanib xcha'vinic (24) ta vo' moletique, ta squejan sbaic ta stojol ta yich'el ta muc' ti Buch'u stalel cuxul sbatel osile, xchi'uc xi ta xalic c'alal ta sye'ic batel sronail sjolic ta stojol ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale:

<sup>11</sup>“Cajval Dios cu'uncutic, ac'otobal o ti ich'bilot ta muq'ue, ti ta xa'albat ti yan avutsile, ti oy amuc'ul atsatsale, yu'un vo'ot laj apas scotol ti c'usitic oye, yu'un loc' ayan ta avo'nton ti jech oy scotol ti c'usitic laj ameltsane.”

## Apocalipsis 5

### Sc'oplal ti balbil vune xchi'uc ti jcot ta Uni Chije

<sup>1</sup>Ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, laj quil ti stsacoj ta sbats'i c'ob jlic balbil vun ti ts'ibabil ta yut ta spate, ti bajbil lec ta vucub seyo.

<sup>2</sup>Laj quil jun ánjel ti jelavem xu' yu'une, ti xi tsots laj sjaq'ue: “¿Buch'u oy slequilal yutsilal ti xc'ot o xu' yu'un ta sjamel ti vun li'e, xchi'uc ta stotsbel loq'uel ti seyoale?”

<sup>3</sup>Mi ja'uc ta vinajel, mi ja'uc li' ta banomil, mi ja'uc ta lajebal, oy junuc ti buch'u oy slequilal yutsilal ti sc'otobal o ti xu' yu'un ta sjam ti vune. Mi ja'uc oy junuc ti buch'u xu' yu'un ta sq'uel ti c'usi ta xale.

<sup>4</sup>Ti vu'une ep li'oc' yu'un mu'yuc buch'u junucal oy slequilal yutsilal ti sc'otobal o ti xu' yu'un ta sjam ta sq'uelel ti c'usi ta xale.



<sup>5</sup>Ti jun ta scotol ti moletique xi laj yalbune: “Mu xa loq'uel xa'oc'. Yu'un ti Buch'u co'ol s'elan jcot ta león ti ja' snitilul ti Judae, ti ja' jun snitilul ti ajvalil Davide, laj xa stsal scotol, ti xu' yu'un ta sjame, xchi'uc ta stotsbel loq'uel ti vucub seyoale.”

<sup>6</sup>C'alal jech laj yale, ja' o laj quil ta o'lol bu oy ti muc' ta chotlebale, ta o'lol bu oy ti c'usi chanib cuxajtique, ta o'lol bu oy ti moletique, laj quil cotol jcot ta Uni Chij ti oy svinajeb laj yich' milele. Ti Uni chij taje, oy vucub xulub, xchi'uc vucbej sbec' sat ti ja' svinajeb ti vuctos stalel Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, ti yac'oj batel sat ti Dios ta sjoylej ti banomile.

<sup>7</sup>Ti jcot ta Uni Chije, ja' ba stsac ti balbil vune, ti stsacoj ta sbats'i c'ob ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale.

<sup>8</sup>C'alal jech laj stsac ti balbil vune, jech ti c'usi chanib cuxajtique xchi'uc ti chanib xcha'vinic (24) ta vo' ti moletique, lic squejan sbaic ta stojol ti jcot ta Uni Chije. Jujun ti moletique oy yarpaic, xchi'uc yich'ojic batel yav ac'al naca meltsanbil ta oro ti noj ta pome. Ti pom taje, ja' smelol sc'opojel sti'inelic ti buch'utic yu'untac ti Diose.

<sup>9</sup>Xi s'elan lic sq'uejintaic jun ach' q'uejimol: “Vo'ot ac'otebal o xu' avu'un xajam ti balbil vune, xchi'uc stotsel loq'uel ti seyoale, yu'un laj avich' avocol ta milel, yu'un laj amanuncutic ta ach'ul ch'ich'el yo' licomcutic ta yu'un ti Diose, ti oyuncutic ta jujun lume, ti jujuchop ti jc'opcutique, ti jujun muc'tiquil lume, ti oyuncutic ta sjoylej banomile.

<sup>10</sup>Ta aventa li'ochcutic ta ajvalil, ta paleal ta stojol ti Dios cu'untique, xchi'uc ta spasel mantal ta banomil.”

<sup>11</sup>Laj taj une, laj quil, tey laj ca'i sc'opojel epal anjeletic joyolic ti bu oy ti muc' ta chotlebale, xchi'uc ti c'usi chanib cuxajtique, xchi'uc ti moletique. Ta millón no'ox, ta millón no'ox ti yepal oyique,

<sup>12</sup>ti xi tsots ta xalique: “Ti jcot ta Uni Chij ti laj yich' svocol ta milele, sc'otebal o yich'uc albel ti oy smuc'ul stsatsale, ti oy sc'ulejale, ti oy sbijile, ti xu' yu'one, ti lec sc'oplale, ti muyubtabiluque.”

<sup>13</sup>Scotol c'usitic laj spas ti Dios ti oy ta vinajele, ti oy ta banomile, ti oy ta lajebale, ti oy ta nabe, laj ca'i ti xi ta xal scotolique: “Ti Buch'u chotol le' ta muc' ta chotlebale xchi'uc ti jcot ta Uni Chije, c'otuc ta pasel ti ich'biluc ta muq'ue, ti junuc yutsil ti sc'oplalique, ti jelavemuc ti yutsil slequile, ti smuc'ul stsatsale, ti jechuc o sbatel osile.”

<sup>14</sup>Ti chanib c'usi cuxajtique xi laj staq'uic eque: “¡Jechuc!” Ti chanib xcha'vinic (24) ta vo' moletique laj squejan sbaic ta yich'el ta muc' ti Buch'u stalel cuxul sbatel osile.

## Apocalipsis 6

### Sc'oplal ti jujun seyo laj yich' totsels loq'uele



- <sup>1</sup>Ti jcot ta Uni Chije, laj quil laj stots loq'uel sliquebal seyoal ti yich'oj vucub seyo ti balbil vune. Laj ca'i ti co'ol s'elan chauc xc'avluj sc'opojel jun ta xchanvo'al ti c'usi cuxajtique, ti xi laj yale: “¡La' li'e!”
- <sup>2</sup>Laj jq'uel un, laj quil jun saquil ca'. Ti buch'u scajlebinoje, jun vinic stsacoj batel syolob. Ac'bat sronail, tey xvilet no'ox ta tsalvanej yo' ta stsal scotol.
- <sup>3</sup>C'alal laj stots xchibal seyo ti jcot ta Uni Chije, xi laj ca'i laj yal xchibal ti c'usi cuxule: “¡La' li'e!”
- <sup>4</sup>Laj quil loc' talel jcot tsajal ca'. Ti buch'u scajlebinoje ac'bat yich' stsatsal yo' ta stubbe sc'oplal ti lamajem c'op ta banomile, yo' jech ta smilan sbaic ti jnaclejetique. Yu'un ac'bat yich' jun muc' ta espadae.
- <sup>5</sup>C'alal laj stots yoxibal seyo ti jcot ta Uni Chije, laj ca'i ti xi laj yal yoxibal ti c'usi cuxule: “¡La' avil li'e!” Laj jq'uel batel un, laj quil loc' talel jcot ic'al ca'. Ti buch'u scajlebinoje stsacoj ta sc'ob jun sbisobil ti c'usi stac' bisel ti oy yalale.
- <sup>6</sup>Ta o'lol ti bu oy ti c'usi chanib cuxajtique, laj ca'i oy buch'u c'opoj talel ti xi ta xale: “C'ajomal no'ox jun kilo trigo xman yu'un ti tojolil ta jun c'ac'al abtele. Oxib kilo jchop o ta trigo xman yu'un ta jun c'ac'al abtel. Le' une, mu xavixlan ti aceitee xchi'uc ti vinoe.”
- <sup>7</sup>C'alal laj stots xchanibal seyo ti jcot ta Uni Chije, laj ca'i ti xi laj yal ti xchanibal ti c'usi cuxule: “¡La' li'e!”
- <sup>8</sup>Laj jq'uel batel un, laj quil loc' talel jcot c'anal ca'. Ti buch'u scajlebinoje, sbiinoj ti Lajebale. Oy yan oy buch'u cajal talel ta spat ti sbiinoj Yajval ti Lajebale. Tey ac'batic stsatsal yo' ta xchamesic o'lol jvoc' ti ta o'lol ti jnaclejetic ta banomile, yo' ta xchamic ta leto, ta vi'nal, ta chamel, ta jti'oval chonetic li' ta banomile.
- <sup>9</sup>C'alal laj stots yo'obal seyo ti jcot ta Uni Chije, laj quil ta yolon ti altar xch'ulelic ti buch'utic laj yich'ic milel ta sventa laj yalic sc'op ti Diose, xchi'uc jbel ti sc'opic c'usi laj yalique.
- <sup>10</sup>Xi tsots ta xalique: “Ch'ul Dios, ti atalel xc'ot xac'opoje, ¿c'usi to ora ta xachapan ta xavac'be stoj ti jnaclejetic ta banomil ti laj smiluncutique?”
- <sup>11</sup>Va'i un, ac'bat yich'ic saquil c'u'il, xchi'uc albatic ti ac'o to xcux yo'ntonic c'uc sjalilique, ja' to mi c'ot ta ts'aqueil ti c'u to yepal oy sc'oplal ta xich' milel ti xchi'ilique, ti c'otemic ta yajtuneltac ti Cristo jech c'u cha'al laj yich' milel ti stuquique.
- <sup>12</sup>C'alal laj stots svaquibal seyo ti jcot ta Uni Chije, laj quil lic jun muc' ta niquel. Ic'ub sat ti c'ac'ale, co'ol s'elan ic'al c'u'il xch'ayobil ti me'inale. Tsajub sbejel sat ti ue jech c'u cha'al stsajal ti ch'ich'e.
- <sup>13</sup>Ti c'analetic oy ta vinajele laj bajuc yalel talel ta banomil, co'ol s'elan jech c'u cha'al ti yaxal sat icux ta xbaj ta banomil c'alal ta xliline yu'un ti tsots iq'ue.

<sup>14</sup>Ti vinajele sac ch'ay batel, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc balbil vun. Scotol ti vitsetique, xchi'uc ti banomil joyobtabil ta nabe, jel yavil ti bu to ox oye.

<sup>15</sup>Ti banquialal ajvaliletic ta banomile, ti jc'ulejetique, ti banquialal soldadoetic tsots xu' yu'unique, ti mosoviletique, ti ma'uc mosoviletique, scotolic jmoj bat snac' sbaic ta nail ch'enetic, ta c'al tonetic ti oy ta vitsetique.

<sup>16</sup>Xi ta xalbeic ti vitse, ti ch'ene: “Loman talel ta jbacutic yo' ta xanac'uncutic ta sba ta sat ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, xchi'uc jech mu xitaecutic yu'un ti sc'ac'al yo'nton ti jcot ta Uni Chije.

<sup>17</sup>Yu'un sta xa yorail ti muc' ta tsitsele. ¿Mi oy la buch'u ta xcuch yu'un un?”

## Apocalipsis 7

### Laj yich' senyailic ti lajcha'chop snitilul Israele

<sup>1</sup>Laj taj une, laj quil chanvo' anjeletic va'ajtic ta jujot xchanjotal xchiquin ti banomile, sva'anoj sbaic ta spajesel ic' yo' mu xjelav talel ta banomil, ta nab, mi ja'uc ta te'etic.

<sup>2</sup>Laj quil xtoc yan ánjel lic talel ta stuq'uil sloq'ueb c'ac'al ti yich'ojbe seyo ti cuxul Diose. Ti ánjel taje xi tsots laj yavta ti chanib anjeletic ti ac'bil stsatsalic ta soquesel ti banomile ti nabe:

<sup>3</sup>“Mu to xasoquesic ti banomile, ti nabe, ti te'etique ti c'alal mu to cac'objbecutic senyail ta sti'baic yajtuneltac ti Dios cu'untique.”

<sup>4</sup>Xi yepal laj ca'i ma' ti laj yich'ic senyailique: ja' chanib xvaxacvinic mil (144,000) ta vo' ta scotol ti lajcha'chop snitilul Israele.

<sup>5</sup>Ta sventa snitilultac ti Judae, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000). Ta sventa snitilultac ti Rubene, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000). Ta sventa snitilultac ti Gade, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000).

<sup>6</sup>Ta sventa snitilultac ti Asere, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000). Ta sventa snitilultac ti Neftalie, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000). Ta sventa snitilultac ti Manasese, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000).

<sup>7</sup>Ta sventa snitilultac ti Simeone, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000). Ta sventa snitilultac ti Levie, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000). Ta sventa snitilultac ti Isacare, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000).

<sup>8</sup>Ta sventa snitilultac ti Zabulone, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000). Ta sventa snitilultac ti Josee, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000). Ta sventa snitilultac ti Benjamine, laj yich' senyailic lajcha'mil (12,000).

### Yepal ta j'ech'el ti buch'utic slapojic ti saquil c'u'ile

<sup>9</sup>Laj taj une, laj quil yepal oy bu talemic ta jujun banomil ti oyic ta muc'tiquil lumetique, ti jujutos ti sts'unobalique, ti jujutos ti sc'opique, ti oyic ta jujun jteclume. Ti yepal no'ox ta j'ech'el ti mu'yuc buch'u xchap yu'un c'u yepalique, tey va'ajtic ta





stojol ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, xchi'uc ti jcot ta Uni Chije. Slapojic batel saquil c'u'il xchi'uc xtuchojic batel yanal xan.

<sup>10</sup>Xi tsots ta x'avan scotolique: “Ti pojel colel laj jtatique, ja' ta sventa ti Dios cu'untique, ja' ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, xchi'uc ti jcot ta Uni Chije.”

<sup>11</sup>Scotol ti anjeletic va'ajtic ta sts'el ti muc' ta chotlebale, ta sts'el ti moletique, ta sts'el ti chanib c'usi cuxajtique, snupilanic xa banomil laj spatán sbaic ta lumtic ta sts'el ti muc' ta chotlebal ta yich'el ta muc' ti Dios

<sup>12</sup>ti xi laj yalique: “¡Jechuc! Yich'uc albel slequilal yutsilal ti Dios cu'untique. Yich'uc albel ti jelavem ti sbijile, ta yalbel ti coliyal x'utee, ta yalbel sc'oplal ti ich'biluc ta muq'ue, ti oy smuc'ul stsatsale. Jechuc o sbatel osil ti Dios cu'untique.”

<sup>13</sup>Va'i un, oy jun ta scotol ti moletique xi laj sjac'bune: “¿Buch'utic le'e, ti slapojic ti saquil c'u'ile? ¿Bu talemic?”

<sup>14</sup>—Yojtot, xana' atuc bu talemic —xcut. Xi laj stac'bune: —Le'e, ja'ic ti buch'utic cuch yu'un ti tsots svocolique, yu'un laj yaq'uic ta chuq'uel ti sc'u'ique, xchi'uc laj yaq'uic ta sacubtasel ta sventa xch'ich'el ti jcot ta Uni Chije.

<sup>15</sup>Jech o xal un, li' oyic ta sts'el ti bu chotol ti Diose, yu'un c'ac'al ac'ubal ta xac' sbaic ta tunel li' ta xch'ulna ti Diose. Chabibilic yu'un ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale.

<sup>16</sup>Mu xa xa'i svocolic yu'un ti vi'nale, ti taqui ti'ile, mu'yuc xa ta xchiq'ueic yu'un xc'uxul ti sat c'ac'ale, mi ja'uc ti tsots xchic'chun ta xa'iic ti xq'uixnale.

<sup>17</sup>Yu'un ti jcot ta Uni Chij ti oy ta o'lol bu oy ti muc' ta chotlebale, ta xchabiatic yu'un jech c'u cha'al ti jq'uel-chije, ta x'iq'ueic batel ta sat vo' ti ta xac' cuxlejale, scotol ti ya'lel satique, ta scusbatic loq'uel yu'un ti Diose.

## Apocalipsis 8

### Sc'oplal ti yucubal seyoe, xchi'uc ti yav ac'al meltsanbil ta oroe

<sup>1</sup>C'alal ti jcot ta Uni Chij laj stots loq'uel ti yucubal seyo yich'oj ti balbil vune, sts'ijlajan com ti vinajele, nopol o'loluc ora.

<sup>2</sup>Laj taj une, laj quil ac'bat jujun yoq'uesic ti vucub anjeletic ti va'ajtic ta sts'el ti Diose.

<sup>3</sup>Tal yan ánjel xtoc ti yich'oj talel yav ac'al meltsanbil ta oroe, bat sva'an sba ta sts'el ti altare. Yepal pom ac'bat yo' jmoj ta xac' jelavel ta altar ti meltsanbil ta oro ti oy ta stuq'uil ti muc' ta chotlebale, jmoj xchi'uc sc'opojel sti'inelic ti buch'u yu'untac ti Diose.

<sup>4</sup>Xch'ailal ti pome, xchi'uc sc'opojel sti'inelic ti buch'utic yu'untac ti Diose, capal xtomet muyel ta stojol Dios ti loc' ta yav ac'al ti xtuchoj ta sc'ob ti anjele.

<sup>5</sup>Ti ánjel xtoque laj snojes ta yac'alil c'oc' ti oy ta altar ti yavil ac'ale. Laj sjip yalel talel ta banomil. Xc'avlajet no'ox liquel un. Xvo'o'et ta j'ech'el. Xjaplajet no'ox liquel ti sac tsele xchi'uc ti niquele.



## Sc'oplal ti oq'uesetique

- <sup>6</sup>Ti vucub ánjel yich'ojic ti yoq'uesique, lic xchapan sbaic ta yoq'uisanel.
- <sup>7</sup>Ti ánjel ti buch'u ba'yel laj yoq'uisan ti yoq'uese, ja' o yich' jipel talel ta banomil bot xchi'uc c'oc' ti capal ta ch'ich'e. Ti oxch'ac banomile, c'ac' jch'ac. Ti oxch'ac te'tique, c'ac' jch'ac. Ti yaxaltique, c'ac' scotol.
- <sup>8</sup>C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti xchibal anjele, ja' o laj yich' jipel talel ta nab co'ol to s'elan jbej vits volibil ta c'oc'. Ti oxch'ac nabe, c'ataj ta ch'ich' jch'ac.
- <sup>9</sup>Ti oxch'ac ti c'usitic cuxulic ta nabe, cham jch'ac. Ti oxch'ac barcoetique, lilij jch'ac.
- <sup>10</sup>C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti yoxibal anjele, ja' o laj yich' jipel talel ta vinajel jbej c'anal co'ol s'elan jch'ob ta toj. Ti oxch'ac uc'ume, ti oxch'ac sat vo'e, laj soques jch'ac ti bu t'ubul c'ote.
- <sup>11</sup>Ti c'anal taje, ja' s'biinoj ti Ch'a ta jmeque. Ti oxch'ac uc'ume, ti oxch'ac sat vo'e, laj xch'aubtas jch'ac. Yepal no'ox jnaclejetic ta banomil chamic ta scoj ch'aub ti vo'e.
- <sup>12</sup>C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti xchanibal anjele, ti oxch'ac sat c'ac'ale, soc jch'ac. Ti oxch'ac sat ue, soc jch'ac. Ti oxch'ac c'anale, soc jch'ac. Jech o xal ti oxch'ac taje, ic'uneb jxet' yo' mu xac' xojobal ta c'ac'altic, mi ja'uc ta ac'ubaltic.
- <sup>13</sup>Laj taj une, laj quil xvilet talel jun xic ta o'lol vinajel ti xi tsots ta xal laj ca'ie: “Mu xa ono'ox cha'bel un ma' ti jnaclejetic ta banomil c'alal ta xoq'uisan yoq'uesic ti yan oxib anjeletique.”

## Apocalipsis 9

- <sup>1</sup>C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti yo'obal anjele, laj quil baj yalel ta vinajel jbej c'anal, c'alal to banomil c'ot. Ti c'anale ac'bat yich' syavial ti xa'ab ti mu'yuc spajeb ti snatile.
- <sup>2</sup>Laj sjambe sti' ti xa'ab ti mu'yuc spajeb snatile. Mu no'ox al bajuc xtomet loc' talel xch'aialal ti co'ol s'elan xch'aialal jun muc' ta jorno. Xch'ayilal ti xa'abe, laj quil ti laj smacbe sat ti c'ac'ale, ic' cuntaj ti banomile.
- <sup>3</sup>Ti ta ch'ail taje, loc' talel c'ulubetic ti vil batel ta banomile, ti ac'batic stsatsalic jech c'u cha'al xti'van ti tseque.
- <sup>4</sup>Albatic mantal ti mu soquesic ta yilbajinel ti yaxaletic oy ta banomile, mi ja'uc ti c'usi yoxique, mi ja'uc ti te'etique, ja' no'ox, ac'o yilbajinic ti buch'utic mu'yuc yich'ojic ta sti'baic seyoal ti Diose.
- <sup>5</sup>Ja'uc le'e, mu'yuc laj yich'ic mantal ta smilic ti jnaclejetique, c'ajomal laj yich'ic albel ti yilbeicuc svocolic vo'ob u sjalil. Xc'uxul sti'ben ti c'ulub ta xaq'ue, co'ol jech c'u cha'al xti'van ti tseque.
- <sup>6</sup>Ti ja' o jech yorail taje, utsuc xa sa'ic yo' ac'o chamicuc ti jnaclejetique, mi ja'uc staic yo' ta xchamic. Manchuc yo'ntonicuc xa ya'ic chamicuc, laj to c'op, yu'un sq'uejoj sba loq'uel ta stojolic ti lajel tubele.



<sup>7</sup>Ti c'ulubetic taje, co'ol s'elan ca' chapalic xa ta sventa ac'-leto. Co'ol s'elan oro yilel yich'oj ti sronail sjolique. Ti sat yelovique, co'ol s'elan yilel jech c'u cha'al sat yelov jun vinic.

<sup>8</sup>Natic stsotsil sjolic jech c'u cha'al junuc ants. Ti stanal yeique, co'ol s'elan jech c'u cha'al stanal ye león.

<sup>9</sup>Smacoj lec sbec'tal stacopalic ta jun tsatsal taq'uin yilel. Ti xvo'o'et no'ox yech'omal ti xiq'uique, co'ol s'elan epal ca' ya'luc xjochoj batel ti carreta ta sventa ac'ob-letoe.

<sup>10</sup>Naca oy yacuxail sneic jech c'u cha'al ti tsec yilele. Ta sneic oy stsatsal ta yac'bel yich' svocolic vo'ob u ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>11</sup>Ti jpas-mantal yu'un ti c'ulubetique, ja' ti ánjel sventainoj ti natil xa'abe, ti sbiinoj Abadón ta hebreo c'ope, ti sbiinoj Apolión ta griego c'ope. (“Jmilvanej”, xi ti smelole.)

<sup>12</sup>Ja' jech ech' ti sliqueb vocole, q'uelel to talel cha'coj.

<sup>13</sup>C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti svaquibal anjele, laj ca'i oy buch'u c'opoj ti loc' talel yech'omal ta o'lol xchanjotal xulub xchiquin ti altar ti meltsanbil ta oro ti oy ta stojol ti Diose.

<sup>14</sup>Ti sc'opojele, xi laj yalbe ti svaquibal ánjel stsacoj ti yoq'uese: “Jituno coltao ti chanib anjeletic chucajtíc ta sti'il muc' ta uc'um Eufратese.”

<sup>15</sup>Va'i un laj yich' jitunel ti chanib anjeletique, yo' ta xc'ot ta pasel c'u s'elan nopbil sc'oplal, yorail, sc'ac'alil, yual, sjabilal ti jnaclejetic ta banomile ti ta xich'ic milel jch'aque, lec ta xcom ti cha'ch'aque.

<sup>16</sup>Laj jta ta a'yiél c'u yepal oy ti yajsoldadotaque, ja' lajunvinic ta millon (200,000,000) ti ta ca' ta xanavique.

<sup>17</sup>Ti li'ac'bat quil ti ca'etique, xchi'uc ti buch'u cajalique, xi s'elane: oy oxtos sbon ti smac sti' yo'ntonique. Ti june chac uban stsajal jech c'u cha'al c'oc'. Ti xchibale yax urantic sba stsajal. Ti yoxibale c'antilan sc'anal jech c'u cha'al azufre. Sjol ti ca'etique, co'ol s'elan sjol león. Ti ta yeique ta xloc' talel c'oc', ch'ail, xchi'uc azufre.

<sup>18</sup>Ti oxch'ac jnaclejetic ta banomile, chamic jch'ac ta scoj ti oxtos vocol ta xloc' talel ta ye ti ca'etique: ti c'oq'ue, ti ch'aile, ti azufree.

<sup>19</sup>Ti ca'etique oy yabtejebic ta ye, ta sne ti ta xmilvanique, yu'un co'ol s'elan muc' ta chon ti sneique, ta sjol no'ox ta xac' vocol.

<sup>20</sup>Ja'uc le'e, ti c'u yepal com ti jnaclejetic ti buch'utic mu'yuc xchamic yu'un ti oxtos cuxul j'ilbajinvanej vocole, mu'yuc xicta sbaic ta spasel ti c'usi chopole, mi ja'uc laj yicta sbaic ta yich'el ta muc' ti pucuje, xchi'uc ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, ti meltsanbil ta oroe, ta platae, ta tsatsal c'anal taq'uline, ta tone, ta te'e, ti c'alal mu x'ilvane, mu xa'i c'oponel, ti mu stac' xanave.

<sup>21</sup>Mi ja'uc laj yicta sbaic ta milvanej, ta ac'-chamel, ta mulivajel, ta elc'ajel.



## Apocalipsis 10

### Ti jun anjele stsacoj jun biq'uit balbil vun

- <sup>1</sup>Laj quil yan tsatsal ánjel xtoc, ti volibil ta toc yal talel ta vinajele, ti cotal talel vacnac'obal ta sjole, ti xjobin sat jech c'u cha'al ti sat c'ac'ale, ti co'ol s'elan junuc leb c'oc' volibil ti yacane.
- <sup>2</sup>Stsacoj batel ta sc'ob uni biq'uit jambil balbil vun. Laj stec'an ta ba nab ti sbats'i oque, laj stec'an ta banomil ti sts'et oque.
- <sup>3</sup>Tsots avan jech c'u cha'al xloquet snuc' jun león c'alal ta x'oq'ue. Ti c'alal jech lic avanuque, vucmoj chauc xc'avlajet no'ox liquel laj staq'uc talel ti sc'opojele.
- <sup>4</sup>C'alal laj c'opojic ta c'avlajetel ti vucub chauque, ta ox jtsac ta vun ti c'usi laj yalique, ja'uc le'e, laj ca'i oy buch'u c'opoj talel ta vinajel ti xi laj yalbune: “Mu xatsac ta vun ti c'usi laj yalic ti vucub chauque, ch'an uto, mu'yuc c'usi xaval.”
- <sup>5</sup>Ti ánjel laj quil ti teq'uel yoc ta nabe, ta banomile, laj stoy muyel sbats'i c'ob ta vinajel.
- <sup>6</sup>Tey laj sva'an ta yalel ti Buch'u sbatel osil cuxule, ti laj smeltsan ti vinajele, ti banomile, ti nabe, scotol ti c'usitic oye, ti xi laj yale: “Mu xa xjalij sc'ac'alil ti c'usi ta xc'ot ta pasele.
- <sup>7</sup>Yu'un ti c'alal sta yorail ta xoq'uisan yoq'ues ti yucubal anjele, c'ajomal xa no'ox ta xc'ot ta pasel ti oy c'usi smucoj ti Dios jech c'u cha'al laj yalbe ti yajtuneltac ti ja' yaj'alc'optaque.”
- <sup>8</sup>Ti buch'u laj ca'i ti c'opoj talel ta vinajele, lic xcha'c'oponun ti xi laj yalbune: “Batan, ba tsaco ti uni jambil biq'uit balbil vun ti oy ta sc'ob ti ánjel stec'anoj yoc ta nabe, ta banomile.”
- <sup>9</sup>Libat bu oy ti anjele, laj jc'anbe ti uni biq'uit jambil vune, ti xi laj stac'bune: “Li' oye, tuno lajeso. Jun yutsil xchi'il ta xava'i ta ave co'ol s'elan xchi'il ti ajapome. Ja' no'ox un, ta xlic ch'aub ach'ut yu'un.”
- <sup>10</sup>Laj jtsac ti uni biq'uit balbil vun ti oy ta sc'ob ti anjele, laj jtun, laj jlajes. Jun yutsil xchi'il laj ca'i com ta que co'ol to s'elan xchi'il ti ajapome. Ti c'alal jech laj jtun laj jlajes une, lic ch'aubuc ti jch'ut yu'une.
- <sup>11</sup>Va'i un, oy buch'utic xi laj yalbeicune: “Tsots sc'oplal ta xlic ava'an aba ta scaj'alel ti c'usi ta xac' ta na'el ti Dios ta stojol ti epal jnaclejetic oyic ta jujun lume, ti jujun muc'tiquil lume, ti jujutos sc'opojelique, ta stojol ti jujun ajvaliletique.”

## Apocalipsis 11

### Sc'oplal ti cha'vo' rexticoetique

- <sup>1</sup>Li'ac'bat jun vara aj sventa sbisobil ti c'usi sc'an bisele, ti xi li'albate: “Batan, ba biso talel c'u smuc'ul xch'ulna ti Diose, xchi'uc c'u smuc'ul ti altare. Chapo xtoc c'u yepal ta xich'ic ta muc' Dios ti bu taje.

<sup>2</sup>Yamaq'uuil ti xch'ulna oy ta loq'uebale, mu xabis talel, yu'un ac'batic xa ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetic ti ch'ul jteclum ti oy sc'oplal ta soquesic ta pech'olanel ta teq'uel o'lol xchanibal jabil.

<sup>3</sup>Jech ti vu'une ta jtac batel cha'vo' cajrextico ti slapojic batel ic'al c'u'il sventa me'inale, ti ta xc'opojic jmil chib ciento xchiuc oxvinic (1,260) c'ac'al ta jventa.”

<sup>4</sup>Ti cha'vo' rextico taje, ja' sc'oplal ti cha'tec' olivo te'e, xchi'uc ti chib yav cantila oy ta stojol ti Ch'ul Yajval banomile.

<sup>5</sup>Mi oy c'usi chopol sc'an ta spasbat yu'un ti jnaclejetic ta banomile, ta sloq'uesic c'oc' ta yeic yo' ta xc'aq'uic ta j'ech'el yu'un ti scontrae. Jech ta xchamic ti buch'utic oy c'usi chopol ta sc'an ta spasbeic ya'iique.

<sup>6</sup>Ac'bil smuc'ul stsatsalic ti rexticoetic taje, ti mu xaq'uic taluc vo' ta vinajel ti c'u sjalil ta xc'opojic ta sventa ti Diose. Ac'bil smuc'ul stsatsalic xtoc ta sjoybinel ta ch'ich' ti vo'e, xchi'uc ta yilbel svocol ti banomil yu'un ep ta tos cuxul j'ilbajinel vocol ti jaycoj xal yo'ntonique.

<sup>7</sup>C'alal mi tsuts ti yabtelique, ja' o ta xloc' talel ta xa'ab ti jti'oval chone. Tey ta xlic spasic c'op xchi'uc ti rexticoetique, ti tsalbil ta xc'otic, yu'un ta stsaqueic ta milel yu'un ti jti'oval chon ti loc' talel ta natil xa'abe.

<sup>8</sup>Telel ta xcom sbec'tal stacopalic ta calle ta muc' ta jteclum ti bu laj yich' jipanel ta curus ti Cajvaltique, ja' ti jteclum ti xco'olaj xchi'uc ti jteclum Sodoma ma le' une, mi ja' ti muc' ta lum Egipto.

<sup>9</sup>Yepal ti jnaclejetic ta banomile, ti jujuchop ti sts'unubalique, ti jujutos ti sc'opique, ti jujun muc'tiquil lume, o'lol xchanibal c'ac'al (3.5) ta slabanic ti telel ta calle ti sbec'tal stacopale, mi jset'uc xaq'uic ta muquel.

<sup>10</sup>Ti jech cham lajique, xlaet to ta xa'i ma' ti jnaclejetic ta banomile. Mu'yuc xa c'usi x'ech' o ta xa'i ti muyubajele, ti xac'anbe xa sbaic matanal ta jujun ta scoj ti mu x'ech' xjelav svocolic laj ya'iic yu'un ti cha'vo' j'alc'opetique.

<sup>11</sup>C'alal sta ti o'lol xchanibal c'ac'ale (3.5), cha'cuxesatic yu'un ti Diose, laj xcha'tam sbaic liquel, xi'ic ta j'ech'el scotolic ma' ti buch'utic laj yilique.

<sup>12</sup>Va'i un, ti cha'vo' rexticoetique laj ya'iic oy buch'u tsots c'opoj talel ta vinajel ti xi albatique: “Muyanic talel li'e.” Jech volibil ta toc, muyic batel ta vinajel, ti ileic yu'un ti yajcontraique.

<sup>13</sup>Ti ta yorail taje, ta jech to yepal, lic tsots muc' ta niquel. Ti lajunch'ac jteclume, lilij jch'ac. Lajic vucmil (7.000) ta vo' jnaclejetic ta banomil. Ti c'u to yepal cuxul come, ta xi'el xa lic snijan xchiman sbaic ta stojol Dios ti oy ta vinajele.

<sup>14</sup>Ech' ti xcha'cojal (2) vocole. Nopol xa xtal xtoc ti yoxcojal (3) vocole.

### Sc'oplal ti yucubal oq'uese

<sup>15</sup>C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti yucubal anjele, vinaj ti oy buch'utic tsots ta xc'opojic talel ta vinajel ti xi ta xalique: "Laj sc'oplal ta xventainvanic ti ajvaliletic li' ta banomile, ja' xa ta xlic ventainvanuc ti Cajvaltic Diose xchi'uc ti Cristo yu'une, ja' xa ta xlic pasvanuc ta mantal sbatel osil."

<sup>16</sup>Ti chanib xcha'vinic (24) ta vo' moletic chotajtic ta chotlebal ta sts'el bu chotol ti Diose, snupilanic xa banomil laj spatán sbaic ta lumtic ta yich'el ta muc' ti Diose.

<sup>17</sup>Xi ta xalique: "Colaval, Cajval, Ch'ul Dios ti scotol xu' avu'une, ti oyot ono'ox talel ta vo'nee, ti jech staoj yav avi tana li'e, ti laj xa avinajes ti amuc'ul atsatsale, ti ta xlic apas mantale.

<sup>18</sup>Ti muc'tiquil lumetique soquet ti sjolique, yu'un sta xa yorail lic sc'ac'al avo'nton ta xavac'be stojic ta j'ech'el, ti ja' yorail xa ta xachapan ti animaetique. Sta xa yorail ta xavac'be smoton ti avajtuneltaque, ja' ti buch'utic c'opojic ta aventae, ti laj yich'ot ta muq'ue, manchuc mi yalel toyol ti sbijilique. Sta xa yorail ta xatubbe sc'oplal ti jsoquesej-banomile."

<sup>19</sup>Va'i un, jam xch'ulna ti Dios oy ta vinajele. Ti ta ch'ulnae, xvinaj xcaxail ti tratee. Ta jech to yepal xjaplajet liquel ti sac tsele, ti yech'omal eile, ti xvo'o'et no'ox liquele, ti xc'avlajet no'ox liquel ti chauque, ti lic tsots niquele, ti mu no'ox alba juc tal ti bote.

## Apocalipsis 12

### Sc'oplal ti antse xchi'uc ti muc' ta tsajal jti'oval chone

<sup>1</sup>Xi s'elan vinaj jun muc' ta senyail ta vinajel: oy jun ants sc'u'inoj ti c'ac'ale, xchi'uc stec'obinoj ti ue, ti slapoj sronail sjol ti yich'oj lajcha'bej c'anale.

<sup>2</sup>Ti antse xchi'uc xa yol, ti tsots x'avete, yu'un xbalet xchi'uc svocol ta scoj ti liquem xa xc'uxul xch'ut ti sta xa yorail ta xa svoq'ues ti yole.

<sup>3</sup>Laj taj une, xi s'elan vinaj yan senyail xtoc ta vinajel: jcot muc' ta tsajal jti'oval chon ti yich'oj vucub sjole, xchi'uc lajuneb xulub, oy sronail sjol ta jujun.

<sup>4</sup>Ta sne no'ox laj squiil talel jch'ac ti oxch'ac c'analetic oy ta vinajele, ti laj sjip yalel tal ta banomile. Ti tsajal jti'oval chone laj scotan sba ta sts'el ti ants ti buch'u yacal ta svoq'ues ti yole, yo' ta sti' ta ora no'ox ti olol c'alal mi voq'ue.

<sup>5</sup>Ti antse laj svoq'ues jun squerem ti ta xc'ot ta sventa ti co'ol s'elan tsatsal taq'uin jbel xc'opoj ta spas ta mantal scotol ti jnaclejetic oyic ta jujun lume. Ti yol une poje batel, iq'ue muyel ta vinajel ta stojol Dios ti chotol ta muc' ta chotlebale.

<sup>6</sup>Ti antse jatav batel ta xocol banomil ti bu chapanbil xa yu'un Dios, yo' ta xmalq'usine oxlajuneb yoxvinic (1,260) c'ac'al.

<sup>7</sup>Laj taj une, laj quil lic leto ta vinajel. Ti banquilal ánjel Miguele xchi'uc ti anjeletic yu'une, lic stsaquic ta leto ti tsajal jti'oval chone. Jech ti muc' ta tsajal jti'oval chon xchi'uc ti xchi'iltaque, tsacvanic ta leto ec.

<sup>8</sup>Ja'uc le' une, mu'yuc xcuch yu'unic ti letoe. Laj to c'op ma' ti oy stunelic ta vinajele.





<sup>9</sup>Laj yich' jipel loq'uel ta vinajel ti muc' ta tsajal jti'oval chon ta vo'nee, ja' ti banquialal pucuje, ti Satanás sbie, ti buch'u naca slo'la no'ox scotol ti jnaclejetic ti oy ta sjoylej banomile. Ti stuque xchi'uc ti xchi'iltaque, jipatic yalel talel ta banomil.

<sup>10</sup>Va'i un, laj ca'i oy buch'u tsots ta xc'opoj talel ta vinajel ti xi ta xale: “C'ot xa yorail ti pojel colele. Vinaj xa smuc'ul stsatsal ta xventainvan ti Dios cu'untique. Laj yich' xa yabtel ti Cristo yu'une, yu'un laj xa sjip loq'uel ti buch'u ta stic'be smul ti jchi'iltique, ti c'ac'al ac'ubal ta stic'be smul ta stojol ti Dios cu'untique.

<sup>11</sup>Laj stsalic ti jchi'iltique, ta sventa xch'ich'el ti jcot ta Uni Chije, xchi'uc ti laj sva'an sbaic ta yalel ti xch'ul c'op yu'une. Mu'yuc laj xi'taic mi ta xac' o ti sjol sbaquilic xchi'uque, yu'un chapalic lec manchuc mi ta xchamic.

<sup>12</sup>Muyubajan ec un, ch'ul vinajel xchi'uc ti vo'oxuc nacaloxuc ta stojole. Teque' xa no'ox xch'a un ma' ti buch'utic nacalic ta banomile, xchi'uc ti oyic ta muc' ta nabe, yu'un sna' lec ti pucuje, ti jutuc xa sc'an xc'ot yoraile, jech o xal un, yu'un capem xa yalel talel sjol ta atojolic.”

<sup>13</sup>C'alal laj yil ti muc' ta tsajal jti'oval chon jipe yalel tal ta banomile, snutsoj batel ti ants ti buch'u laj svoq'ues ti yole.

<sup>14</sup>Ja'uc ti antse, ac'bat xiq'uin chib xic' muc'tic xic yo' xu' ta xvil batel ta xocol banomil ta sq'uejel sba batel ta nom ta stojol ti muc' ta tsajal jti'oval chone, ti bu ta xmalq'uine o'lol xchanibal jabile (3.5).

<sup>15</sup>Ti tsajal jti'oval chone laj sjip loq'uel vo' ta ye, ti laj sjoybin ta jun muc' ta uc'um yo' jech ta xjoch batel ti antse.

<sup>16</sup>Ja'uc ti banomile, laj stic' sba ta spojel ti antse, laj sjav sba ta o'lol ti laj yuch' scotol ti muc' ta uc'um laj sjip loq'uel ta ye ti muc' ta tsajal jti'oval chone.

<sup>17</sup>Ti jech taj une, ti muc' ta tsajal jti'oval chone, x'ech' to cap sjol ta stojol ti antse, ba stsac ta leto snitilultac ti antse, ti buch'utic ti c'otem ta pasel yu'unic smantaltac ti Diose, xchi'uc ti buch'utic jamal ta xalic ti c'otem ta yo'ntonic ta xch'unel ti Jesucristoe.

<sup>18</sup>Ti muc' ta tsajal jti'oval chone, bat scotan sba ta ti' muc' ta nab.

## Apocalipsis 13

### Sc'oplal ti cha'cot jti'oval chone

<sup>1</sup>Laj quil loc' talel ta nab jcot jti'oval chon ti oy vucub sjole, ti yich'oj lajuneb xulube, ti oy sronail ta jujun ti xulube. Yajcontra Dios le'e, xi yich'oj jun biil ta jujun sjoltac.

<sup>2</sup>Ti jti'oval chon loc' talel ta nab laj quile, co'ol s'elan yilel jchop o ta bolom, co'ol s'elan oso ti yoc sc'obe. co'ol s'elan león ti yee. Smuc'ul stsatsal ti muc' ta tsajal jti'oval chone, xchi'uc ti bu ta spas mantale, ti tsots yabtel yich'oje, laj yac'be jelavel ta stojol ti xi'bal sba jti'oval chon ti loc' talel ta nabe.



<sup>3</sup>Ti jun ta scotol ti sjole, oy syayijemal ti jutuc xa mu cham o xchi'uc yilele; ja'uc le'e, colem xa ti syayijemale. Scotol ti jnaclejetic ta sjoylej banomile, elom laj ya'iic, bat sts'acliic ti jti'oval chon loc' talel ta nabe.

<sup>4</sup>Ti jnaclejetic ta banomile lic yich'ic ta muc' ti muc' ta tsajal jti'oval chone, ta sventa ti ac'bat smuc'ul stsatsal yu'un ti jti'oval chon loc' talel ta nabe, xchi'uc laj yich'ic ta muc' ti jti'oval chon loc' talel ta nab ti xi ta xalbeique: “¿Buch'u xa la yan xu' yu'un jech c'u cha'al ti xi'bal sba jti'oval chon li'e, xchi'uc buch'u la xu' ta stsal yu'un?”

<sup>5</sup>Ac'bat yich' stsatsal ti jamal ye ta yalel ti c'usiuc no'ox chopol ta xloc' ta alel yu'une, ti c'usiuc no'ox chopol xalilan ta stojol ti Diose, xchi'uc ti oy sc'oplal ta xich' tsots yabtel o'lol xchanibal jabile (3.5).

<sup>6</sup>Jech lic chopol c'opojuc ta stojol ti Diose, sbisel ta cotol chaval ti sbie, ta stojol ti xch'ulnae, ta stojol ti buch'utic oyic ta vinajele.

<sup>7</sup>Ac'bat yich' stsatsal xtoc ta stsaquel ta leto ti buch'u yu'untac ti Diose, ja' to ti c'uxi tsalbil ta xc'ot yu'une. Ac'bat yich' stsatsal xtoc ta spasel ta mantal ti jnaclejetic oyic ta sjoylej banomile, ti jujuchop sc'opique, ti jujun tos lume, ti jujun muc'tiquil lumetique.

<sup>8</sup>Ti jti'oval chon loc' ta nab taje, ta x'ich'atic ta muc' yu'un ti jnaclejetic ta banomile, ja' ti buch'utic mu'yuc tsacal sbiic ta jpoc vun sventa cuxlejal c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile, xchi'uc ta jpoc vun ti oy ta yoc ta sc'ob ti jcot ta Uni Chij ti laj yich' svocol ta milele.

<sup>9</sup>Ti oy buch'u oy xchiquine, ac'o ya'i lec smelol ti xi s'elan li'e:

<sup>10</sup>“Ti buch'utic oy sc'oplal chuquel ta xbate, chuquel ono'ox ta xbat. Ti buch'utic oy sc'oplal espada ya'i xcham xlaje, espada ono'ox ta xve' yu'un.” Ti buch'utic ja' yu'untac ti Diose, sc'anuc xa no'ox yip yo'ntonic, junuc yo'ntonic xchi'uquic ti c'u s'elan c'otem ta ch'unel yu'unique.

<sup>11</sup>Ts'acal to un, laj quil yan jti'oval chon ti loc' muyel tal ta banomile. Oy chib xulub co'ol s'elan xulub uni tot chij. Ti sc'opojele co'ol s'elan sc'opojel ti muc' ta tsajal jti'oval chone.

<sup>12</sup>Jech yich'oj tsots yabtel ec jech c'u cha'al ti ba'yel jti'oval chon ti loc' talel ta nabe, ti ta sba ta sat stuc ti c'otuc ta pasel ti scotoluc ti jnaclejetic ta banomile, ti yich'icuc ta muc' ti ba'yel jti'oval chon ti colem xa ti syayijemal sjol ti jutuc xa mu cham o xchi'uque.

<sup>13</sup>Xu' yu'un ec ta yaq'uel iluc c'usitic muc'tic ta xc'ot ta pasel ti ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'une. Xu' xtoc ta yaq'uel iluc ta sba ta sat ti jnaclejetique, ti syales talel c'oc' ta vinajel ta xvul ta banomile.

<sup>14</sup>Ta sventa ti jech ac'bat spas ti c'usitic ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ta stojol ti jti'oval chon loc' talel ta nabe, laj slo'la ti jnaclejetic ta banomil ti ac'o spasbeic sloc'obbail ti jti'oval chon ti cuxul xa ti jutuc xa mu cham ta scoj ti yayij ta espada ti sjole.

<sup>15</sup>Ti xcha'cotal jti'oval chone, ac'bat stsatsal ta yac'bel xcuxlej sloc'obbail ti ba'yel jti'oval chone, yo' xu' ta xc'opoj ti loc'obbaile, yo' jech ta xac' ta milel scotolic ti buch'utic mu snijan xchiman sbaic ta stojole.

<sup>16</sup>Ja' jech xtoc laj yal mantal, c'alaluc ta biq'uit ta muc', scotol ti jnaclejetic ta banomile, ac'o yich' smarcail ta sbats'i c'obic, mi ta sti'baic, mi jc'uulejetic, mi me'onetic, mi mosoviletic, mi ma'uc mosoviletic.

<sup>17</sup>Mu'yuc buch'u xu' ta xmanolaj, ta xchonilaj mi mu'yuc yich'ojbe ti smarcaile, mi mu'yuc yich'ojbe sbi ti jti'oval chone, mi mu'yuc yich'ojbe snumeroal ti jti'oval chone.

<sup>18</sup>Taje, ja' no'ox ti buch'u oy sbijile xu' ta xchap bu c'alal ta xac' snumeroal ti jti'oval chone, yu'un ja' snumeroal jun vinic. Ti númeroe yich'oj vaquib ciento xchi'uc vaquib xchanvinic (666).

## **Apocalipsis 14**

### **Sq'uejimolic ti chanib xvaxacvinic mil (144,000) ta vo'e**

<sup>1</sup>Laj taj une, laj quil ti va'al ta vits Sión ti jcot ta Uni Chije. Oyic ta stojol chanib xvaxacvinic mil (144,000) ta vo' ti buch'utic yich'ojic ta sti'baic sbi ti jcot ta Uni Chije, xchi'uc sbi ti Stote.

<sup>2</sup>Laj ca'i ti oy c'usi xpomomet ta xlic talel ta vinajel ti co'ol to s'elan yech'omal epal uc'um ta xanave, mi jech c'u cha'al yech'omal tsots chauc, mi jech c'u cha'al yech'omal arpa ti yepal no'ox oy buch'u ta stijique.

<sup>3</sup>Ta sq'uejintaic jun ach' q'uejimol ta stojol ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, ta stojol ti c'usi chanib cuxajtique, ta stojol ti moletique. Mi junuc oy buch'u xchan yu'un ma' ti q'uejimole. C'ajomal no'ox sna'ic sq'uejintael ti chanib xvaxacvinic mil (144,000) ta vo' ti buch'utic pojeic loq'uel ta stojol ti buch'utic oyic li' ta banomile.

<sup>4</sup>Taje, ja'ic ti buch'utic laj stuc'ulan sbaic ti mu'yuc laj soques sc'oplalic ta stojol ti yan antsetique, ti laj sts'acliic ti buyuc no'ox ta xbat ti jcot ta Uni Chije. C'otic ta ba'yel matanal ta stojol Dios xchi'uc ta stojol ti jcot ta Uni Chije, ta sventa ti ch'aqueic loq'uel ta stojol ti buch'utic oyic li' ta banomile, jech laj staic ti coltaele.

<sup>5</sup>Mi jutebuc tabatic ti jutbil c'ope, mi jutebuc oy c'usi quechel mac yu'unic ta stojol Dios ti bu chotole.

### **Sc'oplal ti oy c'usi laj yalic ti oxib anjeletique**

<sup>6</sup>Laj quil yan ánjel xtoc ti xvilet ta o'lol vinajel ta yalel ta stojol ti jnaclejetic ta banomil ta jujun muc'tiquil lume, ti jujutos sts'unubalique, ti jujuhop sc'opique, ti sbatel osil oy c'usi ach' ta xc'ot ta pasele.

<sup>7</sup>Xi tsots ta xale: “Xi'taic ti Diose, albeic yutsilal slequilal, yu'un sta xa yorail ta xchapanvan. Ich'ic ta muc' ti Buch'u laj spas ti vinajele, ti banomile, ti nabe, ti sat vo'etique.”



<sup>8</sup>Nabal talel xchibal ánjel xtoc ti xi ta xale: “Tsalel xa, yal xa ta lum ma' ti muc' ta Babiloniae, ti buch'u laj xa syacubtas scotol ti jnaclejetic oyic ta sjoylej banomile ta scoj ti laj sbolomalin sba yu'un ti sc'upijel yo'ntone.”

<sup>9</sup>Xi to laj ts'ac batel c'op ti yoxibal ánjel ti xi tsots ta xale: “Mi oy buch'u ta snijan xchiman sba ta yich'el ta muc' ti jti'oval chon loc' talel ta nabe, ti sloc'obbaile, mi sq'ueloj xa no'ox sba ta yich'bel smarvail ta sc'ob mi ta sti'bae,

<sup>10</sup>ta x'ac'bat yuch' ma' ti vino ti naca sc'ac'al yo'nton Dios ti colbil xa ta sbise, ti ta xich' svocol ta c'oc' xchi'uc ta azufre ta sba ta sat ti anjeletique, xchi'uc ti jcot ta Uni Chije.

<sup>11</sup>Ti bu ta xich' svocol ta c'oq'ue, sbatel osil xtomet ta xmuy batel ti xch'ailale, yu'un c'ac'al ac'ubal mi jset'uc oy cux o'nton yu'unic ti buch'utic laj snijan xchiman sbaic ta yich'el ta muc' ti jti'oval chone, ti sloc'obbaile, mi laj yich'beic smarvail sba ti chone.”

<sup>12</sup>Ti buch'utic ja' yu'untac ti Diose, sc'anuc xa no'ox yip yo'ntonic ti c'otem ta ch'unel yu'unic ti smantaltaque, xchi'uc ti jun yo'ntonic ta stojol ti Jesuse.

<sup>13</sup>Va'i un, laj ca'i oy buch'u c'opoj talel ta vinajel ti xi laj yalbune: “Xi tsaco ta vune: ‘Li' ta xlic batel avi tana li'e, ti jun no'ox yutsilic ti buch'utic staoj yav nabalic ta stojol ti Cajvaltic xcham xlajique.’ ” Xi laj yal ti Ch'ul Espiritue: “Jech, tsuts ti yabtelique, ta xa xcux yo'ntonic, yu'un ich'bil c'ot ta venta ti c'u s'elan lec laj spasique.”

### **Sc'oplal stsobel ti ts'unobal oy ta banomile**

<sup>14</sup>Laj jtoy jsat, laj quil jun saquil toc. Ta sba ti toque, oy buch'u chotol co'ol s'elan sat jun vinic. Slapoj sronail sjol ti meltsanbil ta oroe, xchi'uc stsacoj jun joz ti juxbil lec yee.

<sup>15</sup>Loc' talel ta ch'ulna yan ánjel xtoc ti xi tsots laj yavta ti buch'u chotol ta ba toque: “Tsaco ti ajoze, liqueso ta stuch'el, tsobo xa ti ts'unobale, yu'un sta xa yorail, yij xa ti ts'unobal oy ta banomile.”

<sup>16</sup>Va'i un, ti buch'u chotol ta ba toque, naca stuch'el no'ox liquel yu'un ta joz ti ts'unobal ta banomile, laj stsob ti ts'unobal ti oy ta banomile.

<sup>17</sup>Ta ch'ulna ti oy ta vinajele, loc' talel xtoc yan ánjel ti stsacoj loc' talel xtoc jun joz ti juxbil lec yee.

<sup>18</sup>Ti ta altare, loc' talel yan ánjel xtoc ti yich'oj yabtel spasel ta mantal ti c'oq'ue, ti xi tsots laj yavta ti jun ánjel ti yich'oj jun joz ti juxbil lec yee: “Tsaco ti ajoze, liqueso ta stuch'el ta jujuvoj ti toc'on uva ti oy ta sjoylej banomile, ta sventa ti joz ti juxbil lec yee.”

<sup>19</sup>Ti anjele laj sliques yabtel ta banomil xchi'uc ti sjoze, och ta stuch'el ti uva oy ta banomile. Laj taj une, laj sjip ochel ta jun muc' ta yavil ti bu ta xich' pits'ele, smelol ti ta xac' ta na'el liquem xa sc'ac'al yo'nton ti Diose.



<sup>20</sup>Ti uvae, ta sti'il jteclum laj yich' pits'el. Ti bu ta xich' pits'ele, naca ch'ich' loc' talel, ti stabe spreno ye ca' ti stayleje, xchi'uc vo'lajunvinic (300) kilómetro sjamlej bein batel ti ch'ich'e.

## Apocalipsis 15

### Sc'oplal ti anjeletic oy ta sc'obic ti slajeb vuctos cuxul j'ilbajinvanej vocole

<sup>1</sup>Laj quil yan muc' ta senyail ta vinajel ti labal sba ta j'ech'ele. Oy vucub anjeletic oy ta sc'ob ti slajeb vuctos cuxul j'ilbajinvanej vocole, ti ja' c'ot ta pasel ti bu xa c'alal mu ts'icbaj laj ya'i sc'ac'al yo'nton ti Dios ti ta scunan yalel tale.

<sup>2</sup>Laj quil xtoc ti co'ol s'elan nen capal ta c'oq'ue. Laj quil ti oy buch'utic ac'bil yarpaic yu'un ti Diose, ti va'ajtic ta sts'el ti nab taje, ja' ti buch'utic mu'yuc lajic ta lo'lael yu'un ti jti'oval chone, ti mu'yuc laj yich'beic ta muc' ti sloc'obbaile, ti mu'yuc laj yich'beic snumeroal sbi ti chone.

<sup>3</sup>Tey ta sq'uejintabeic sq'uejimol ti Moisés ti yajtunel ti Diose, xchi'uc sq'uejimol ti jcot ta Uni Chij ti xi ta xalique: “Cajval, Ch'ul Dios ti scotol xu' avu'une, jun yutsil, mu no'ox al bajuc smuc'tiquil ti c'usi ta xapase. Ch'ul Ajvalilot yu'un ti muc'tiquil lume, ti bu atamoj batele, jbel sc'oplal lec tuc' scotol.

<sup>4</sup>¿Buch'u la ti mu ta xi'taote, Cajval, Ch'ul Dios? ¿Buch'u la ti mu ta xalbot ti alequilale? Yu'un vo'ot no'ox Ch'ul Diosot. Scotol ti muc'tiquil lum oy ta sjoylej banomile, ta xtal snijan xchiman sbaic ta atojol, yu'un laj xa yilic ta sba ta satic ti oy slequil yutsil ti c'usi ta xapase.”

<sup>5</sup>Laj ti va'i s'elan taje, laj jtoy jsat, laj quil jam ti ch'ulna ti oy ta vinajele, sc'oplal ti axibalna bu q'uejbil ti pech pech ton sventa ti tratee.

<sup>6</sup>Ti ta ch'ulnae, loq'uic batel ti yan vucub ánjel ti oy ta sventaic ti vuctos cuxul j'ilbajinvanej vocole. Xlaplun no'ox yutsil saquil lino ti sc'u' slapojic batele, ti c'otem ta sti' yo'ntonic ti oro chuquil xchuquinojic batele.

<sup>7</sup>Ti vucub anjele, ac'batic jujun sbisic naca meltsanbil ta oro yu'un jun ta xchanibal ti c'usi cuxule, ti bu colbil xa yalel sc'ac'al yo'nton ti Dios ti Buch'u stalel cuxul sbatel osile.

<sup>8</sup>Ti ta ch'ulnae, noj ta ch'ail ti lic talel ta sventa yutsilal smuc'ul stsatsal ti Diose. Mu'yuc buch'u ta x'och batel, mi junuc mi mu'yuc to ech' ti vuctos cuxul j'ilbajinvanej vocol ti yich'ojic batel ti vucub anjele.

## Apocalipsis 16

### Sc'oplal ti vocoletic ch'amal ta bise

<sup>1</sup>Laj ca'i oy buch'u tsots ta xc'opoj talel ta ch'ulna ti xi ta xalbe ti vucub anjeletique: “Batanic, ba cocanic yalel ta banomil ti vuctos vocol sc'ac'al yo'nton Dios ti ch'amal ta abisique.”

- <sup>2</sup>Loc' batel ti ba'yel anjele, laj scocan yalel ti sbel sbis ta banomile. Scotol ti buch'utic yich'oj smarcail ti xi'bal sba jti'oval chone, ti snijanoj xchimanoj sba ta yich'el ta muc' ti sloc'obbaile, lic ch'iuc chin ta sbec'tal stacopalic ti jun xc'uxul ta j'ech'ele.
- <sup>3</sup>Loc' batel ti xchibal anjele, laj scocan yalel ta nab ti sbel sbise. Ti ya'lel nabe c'ataj ta ch'ich' jech c'u cha'al xch'ich'el junuc jmilel vinic. Cham scotol ti c'usi cuxajtic ta nabe.
- <sup>4</sup>Loc' batel ti yoxibal anjele, laj scocan yalel ti sbel sbis ta uc'umetic, ta sat vo'etic. Lic c'atajuc ta ch'ich' scotol.
- <sup>5</sup>Laj ca'i xtoc un ti xi ta xal ti ánjel sventainoj ti vo'e: "Oy stuqu'il avo'nton ti jech ta xachapanvane, Cajval, Ch'ul Dios, ti atalel ono'ox oyote, ti jech ono'ox oyot avi tana li'e.
- <sup>6</sup>Yu'un ti stuquique laj smalbeic xch'ich'el ti buch'utic t'ujbil avu'une, xchi'uc ti j'alc'opetic c'opojic ta aventae. Xtunic o avi tana le'e ti jech ta xavac'be yuch'ic ti ch'ich'e."
- <sup>7</sup>Laj ca'i xtoc ti oy buch'u ta xc'opoj ta altar ti xi ta xale: "Jech, Cajval, Jch'ul Tot, scotol xu' avu'un, Dios, ti melez tuc' ta xachapan scotole."
- <sup>8</sup>Loc' batel ti xchanibal anjele, laj scocan ti sbel sbis ta sba sat ti c'ac'ale, ti ac'bat yich' yip stsatsal sat ti c'ac'ale, yo' tsots xchic'chun ta j'ech'el ta xc'ot ti sat c'ac'al ta stojol ti jnaclejetic ta banomile.
- <sup>9</sup>Manchuc mi scotolic laj ya'ic tsots xquixnal sat ti c'ac'ale, mu'yuc sutic talel ta stojol ti Diose, mi ja'uc lequil-c'opojic ta stojol. C'ajomal no'ox naca chopol c'usitic ta xloc' ta yeic ta stojol Dios ti jnaclejetic ta banomile, c'alal ja' oy ta sc'ob ta yaq'uel ti cuxul j'ilbajinvanej vocole.
- <sup>10</sup>Loc' batel ti yo'obal anjele, laj scocan yalel ti sbel sbis ta sba ti bu chotol ta spas mantal ti xi'bal sba jti'oval chone. J'ech'el ic' com scotol ti bu c'alal sventainoje. Xc'uxet xa yeic ma' ti jnaclejetic ta banomil ta scoj ti yipal xc'uxule.
- <sup>11</sup>Manchuc mi jech un, mu'yuc laj yicta sbaic ta spasolanel ti c'usitic chopole. Yu'un c'ajomal no'ox yac'ojbeic yipal ta yalel c'usitic chopol ta xloc' ta yeic ta stojol ti Dios ti oy ta vinajele, ta scoj ti mu x'ech' svocolic yu'un yipal xc'uxul ti chin ti oy ta stojolique.
- <sup>12</sup>Loc' batel ti svaquibal anjele, laj scocan yalel ti sbel sbis ta sba ti muc' ta uc'um Eufresate. Jech ti uc'ume taquij yo' jech xu' ta x'ech'ic ti banquialal ajvaliletic ti ta xliquic talel ta sloq'ueb c'ac'ale.
- <sup>13</sup>Ja' jech xtoc un, laj quil ti loc' jujucot rana ta ye ti muc' ta tsajal jti'oval chone, ta ye ti jti'oval chon ti loc' talel ta nabe, ta ye xtoc ti jlo'lavanej j'alc'ope.
- <sup>14</sup>Ja' xch'ulel ti pucujetic, ti laj yaqu'ic iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'unique, ti loqu'ic ta stsobel ti jujun banquialal ajvaliletic oyic ta sjoylej banomile,





yo' ta x'ochic ta letovajel c'alal ta sta yorail ti muc' ta c'ac'al nopbil yu'un Dios ti scotol xu' yu'une.

<sup>15</sup>Oy Buch'u ta xc'opoj ti xi ta xale: “A'yio ava'ic, ta xital no'ox jech c'u cha'al junuc j'elec' ta xvul ta loq'uele. Yan yutsil ti buch'u svc'oj ti sate, ti lec chapal stuc'ulanoj ti sc'u'e, yo' mu x'ilbat xq'uexlail ti t'anal ta xanave.”

<sup>16</sup>Laj stsob sbaic ti ajvaliletic ta banomil ti bu sbiinoj Armagedón ta hebreo c'oje.

<sup>17</sup>Loc' talel ti yucubal anjele, laj scocan yalel ti sbel sbis ta jamaltic. Ta muc' ta chotlebal to, ti bu oy ti ch'ulna ti ja' sc'oplal ti vinajele, oy Buch'u tsots c'opoj talel ti xi ta xale: “C'ot xa ta pasel ti c'u s'elan albil sc'oplale.”

<sup>18</sup>Va'i un, xjaplajet no'ox liquel ti sac tsele, xvochet no'ox liquel ti c'opojele, xc'avlajet no'ox liquel ti chauque. Xnic no'ox liquel ti banomil yu'un ti tsots niquel ta j'ech'ele, ti ja to no'ox jech c'ot ta pasele, ja' mu sta ti c'u s'elan sliquel talel ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>19</sup>Jav ta oxjav ti muc' ta jteclume. Ti muc'tiquil lumetic oy ta sjoylej banomile, laj lomanuc yalel. Ti muc' ta lum Babiloniae, vulesat ta o'ntonal yu'un Dios yo' jech ta x'ac'bat yuch' pox, smelol ti tsots sc'ac'al yo'nton yich'oj yu'une.

<sup>20</sup>Scotol ti banomil joyobtabil ta nabe, ti vitsetique sac ch'ay batel.

<sup>21</sup>Ti ta vinajele, baj talel muc'tiquil bot ta sbaic ti jnaclejetic ta banomile, ti ech'em ta cha'vinic (40) kilo yalal ti jujubeje. Ti jnaclejetique ech'em no'ox c'usi chopol ta xloc' ta yeic ta stojol ti Diose, ta scoj ti cuxul j'ilbajinvanej vocol ta xich'ic yu'un ti bote.

## Apocalipsis 17

### Ta stoj lec ti c'u s'elan laj sbolomalin sba ti me'mulil antse

<sup>1</sup>Jun ta yucubal ti anjele, ti oy ta yoc ta sc'ob ti vucub bise, xi tal yalbune: “La' avil li'e, ta xcac'bot avil c'u s'elan ta xlic stoj smul ti ants ti ta sbolomalin sba ti oy ta ba nabe.

<sup>2</sup>Yu'un ti ajvaliletic oyic ta banomile bat sjol yo'ntonic ta mulivajel xchi'uc ti antse. Jovi sjol yo'nton yu'un xtoc ti jnaclejetic ta banomil ta scoj ti ta sbolomalin sbae.”

<sup>3</sup>Laj taj une, ti Ch'ul Espiritue laj sjambun ti jba jsate, laj ca'i ti laj yic'un batel ta xocol banomil ti anjele. Ti bu taje, laj quil jun ants ti scajlebinoj jun muc' ta tsajal jti'oval chone, ti volol ta spat ta xocon ti naca chopol ta xalbe sc'oplal ti Diose. Oy vucub sjol xchi'uc lajuneb xulub ti jti'oval chon taje.

<sup>4</sup>Ti ants taje, ic' ic' losantic sba stsajal xchi'uc bats'i tsoj yutsil xnichimal slapoj ti sc'u'e. Ch'alal ta naca nats'il, ta oro ti yoc sc'obe, ta c'upil sba tonetic xchi'uc ta perla. Stsacoj xtoc jun bis ti meltsanbil ta oroe, ti noj sbel ta naca c'usitic chopol ta scoj sbolilal ti ta sbolomalin sbae.



<sup>5</sup>Jtos o ta a'yiél ti xi ts'ibabil jun biil ta sti'bae: “Ti muc' ta Babiloniae, me'il yu'un ti buch'utic ta sbolomalin sbae, xchi'uc scotol ti c'usi toj chopol ta xil Dios li' ta banomile.”

<sup>6</sup>Laj quil un ma' ti antse, yacubem xchi'uc xch'ich'eltac ti buch'utic yu'untac ti Diose, xchi'uc xch'ich'eltac ti buch'utic laj yich'ic milel ta sventa ti jamal laj yalbeic sc'oplal ti Jesuse. Ch'ayal c'ot co'nton yu'un ti jech laj quile.

<sup>7</sup>Va'i un, ti anjele xi laj yalbune: “¿C'u cha'al ch'ayal c'ot avo'nton yu'un? Ta xcal ava'i c'usi smelol ta xac' ta na'el sc'oplal ti ants le'e, xchi'uc sc'oplal ti jti'oval chon scajlebinoj batele, ja' ti jti'oval chon ti oy vucub sjole xchi'uc ti lajuneb xulube.

<sup>8</sup>Ti jti'oval chon laj avil ti cuxul to oxe, ja'uc le'e laj xa sc'oplal avi tana le'e. Ac'o mi laj xa sc'oplal, ta xloc' talel ta xa'ab ti c'alal mu'yuc to ta stsuts o ta j'ech'ele. Ti jnaclejetic ta banomil ti buch'u mu'yuc ono'ox tsacal sbiic ta jpoc vun sventa cuxlejal c'alal lic meltsajuc talel ti banomile, ch'ayal ta xc'ot yo'ntonic, c'alal ta xilic ti tsajal xi'bal sba jti'oval chon ti ta xac' sba iluc xtoque, c'alal albil sc'oplal chamem xae.

<sup>9</sup>“Taje, ja' no'ox xu' ta xa'ibeic smelol ti buch'utic oy sbijilique. Ti vucub sjol yich'oje, ja' sc'oplal vucub vits bu chotol ti antse. Ti sjoltaque, ja' sc'oplal vucub ajvaliletic.

<sup>10</sup>Ja' jech xtoc ti vucub ajvaliletique, vo'ob ajvaliletic yu'unic, yalic xa ta lum. Oy jun yu'unic, yacal ta spas mantal avi tana li'e. Ti yan xtoque, mu'yuc to vulem ta loq'uel. C'alal mi vul ta loq'uele, mu xa jaluc ta spas mantal.

<sup>11</sup>Ti jti'oval chon ti cuxul to oxe, ti mu'yuc xa avi tana li'e, ja' sc'oplal ti xvaxaquibal ajvalile: ac'o mi ja' jun ta yucubal ti q'uelel xa talel ta stojol ti ta stsuts ti sc'oplale.

<sup>12</sup>“Ti lajuneb xulub laj avile, ja' sc'oplal lajuneb ajvaliletic ti mu'yuc to ta spasic mantale. Ta sta yorail un, ta x'ac'batic yabtelic ta spasel mantal jmoj xchi'uc ti jti'oval chone. Ja' no'ox un, jun xa no'ox ora, mu xa jaluc ta spasic mantal.

<sup>13</sup>Ti lajuneb ajvaliletic taje ti jmoj sjol yo'ntonique, ta xac'be sventain yabtelic ti xi'bal sba jti'oval chone.

<sup>14</sup>Jech ta stsaquic ta leto xchi'uc ti jcot ta Uni Chije. Tsalbil ta xc'otic ti c'alal ta stsaquic ta leto ti jcot ta Uni Chij ti Buch'u c'otem ta Banquialal yu'un ti banquialal ajvalile, xchi'uc ti banquialal ajvalil yu'un ti its'inal ajvaliletique. Yu'un oy ta stojol ti jcot ta Uni Chije ti buch'utic ic'bilic talel yu'un ti Diose, ti t'ujbilic yu'une, ti jun yo'ntonique.”

<sup>15</sup>Ti anjele xi laj yalbun xtoque: “Ti vo' xti'bet laj avil bu chotol ti mulivajel antse, ja' sc'oplal jteclumetic, jnaclejetic ta banomil, ti jujuchop ti sc'opique, ti oyic ta jujun muc'tiquil lume.

<sup>16</sup>Ti lajuneb xulubile, xchi'uc ti jti'oval chon laj avile, ta xlic scontrainic ti jmulivajel antse. Cuxul t'anal ta sjip ta stenic comel, ta sti'beic ti sbec'tale, ta xchi'quic ta c'oc'.



<sup>17</sup>Yo' jech ta xc'ot ti c'u s'elan oy ta yo'nton ti Diose, tijbat yo'ntonic ta spasel c'usi ta sc'ane, yo' jech ta xq'uelbat ti svocol ti xi s'elan ta xc'ot ta pasele: ta sco'oltas sjol yo'ntonic ta yac'bel sventain yabtelic ti jti'oval chone.

<sup>18</sup>Ti ants laj avile, ja' sc'oplal ti muc' ta lum ta spas ta mantal ti ajvaliletic oy ta banomile.”

## Apocalipsis 18

### Sc'oplal syalel ta lum ti Babiloniae

<sup>1</sup>Laj taj une, laj quil yal talel jun ánjel ta vinajel ti tsots yich'oj yabtele, ti sac jamtaj ti banomil yu'un ta xojobale.

<sup>2</sup>Xi tsots x'avet ta xale: “Tsale xa, yal xa ta lum ti muc' ta lum Babiloniae. Joybij xa ta snail pucujetic, ta snail ep ta tos xch'ulel bol pucujetic, ta xluchleb ep ta tos j'ac'-ib-o'nton mutetic, ta snail ep ta tos co'lal jti'oval chonetic.

<sup>3</sup>Yu'un scotol ti muc'tiquil lumetic oyic ta sjoylej banomile, yacubic yu'un ti vino ti mu'yuc xa c'usi x'ech' o ta xa'iic ti sc'upijel yo'ntone. Yu'un ti ajvaliletic oyic ta banomile, jovi sjolic ta spasel ti mulil xchi'uque. Pas ta jc'ulej yu'un ti jbolomajeletique, ta scoj ti mu'yuc spajeb laj yac'be sba ti c'usi ta sc'an ti sc'upijel yo'ntone.”

<sup>4</sup>Laj ca'i oy buch'u ta xc'opoj talel ta vinajel ti xi ta xale: “Ti vo'oxuc calab jnich'naboxuque, loc'anic talel ta jteclum, yo' mu xatabeic ta maquibel ti smule, mi ja'uc ti cuxul j'ilbajinvanej vocol ta xvul ta atojolique.

<sup>5</sup>Yu'un c'ot xa c'alal vinajel yepal ti smule, mu'yuc ch'aybil ta o'ntonal yu'un Dios ti c'usi chopol laj xa spasique.

<sup>6</sup>Jech xavac'beic yich' ec jech c'u cha'al laj spasbe ti yane. Jech to yepal xavac'beic stoj ti c'u s'elan laj spasbe ti yane. Cha'coj xacapbe yuch' bol ti c'u s'elan laj yac'be yuch' ti yane.

<sup>7</sup>Ta scoj ti mu no'ox albajuc laj stoy sbae, ti ja' no'ox bat yo'nton ti c'usi ta sc'an stuque, jechuc ac'bo yich' ti svocol ya'ie. Yu'un jech xi ta xalbe sbae: ‘Li' chotolune, yu'un me' ajvalil xca'i jba. Laj c'op ma' ti me'unal antsune, mi ja'uc ti vocol ta xvul ta jtojole.’

<sup>8</sup>Jech o xal un, ta jun no'ox c'ac'al, lamal ta xvul ta stojol ti svocole: lajel tubel xa'i xcham xlaj, vi'nal xa'i, yan vocol xa'i, chiq'uel ta c'oc' xa'i xlaj. Jech ta xc'ot ta stojol, yu'un oy smuc'ul stsatsal ti Diose, ti laj xa yac' ye ta xc'ot ti xchapanel ta stojole.”

<sup>9</sup>Ti ajvaliletic oyic ta banomil ti mulivajic xchi'uque, ti jmoj laj spasic c'usi ta sc'an ti yo'ntone, x'oq'uic xa liquel ta at o'nton c'alal ta xilic xtomet ti xch'ailal ta xc'aq'ue.

<sup>10</sup>Nom va'alic ta xcomic ta scoj xi'elal yu'un ti vocol ti xi ta xalique: “Mu xa ono'ox cha'bel un, laj xa c'op, muc' ta lum Babilonia, ti xu' to ox avu'un avaloje. Ta uni jliquel no'ox vul ti avocole.”



**11**Ta x'oq'uic ta at-o'nton ti jbolomajeletic oyic ta banomile, ta scoj ti mu'yuc xa buch'u xmanbun ti sbolomalic ta muc' ta lum taje.

**12**Yu'un tey laj xchonic ti naca oroe, ti platae, ti c'upil sba tonetique, ti perlae, ti saquil poc' liquem talel ta lino sbie, ti xela poq'ue, ti ic' ic' losantic sba stsajale, xchi'uc ti cuxul tsoje, ti ep ta tos ti te'etic xpaq'uet no'ox smuil ta a'yiele, ti sts'uts'op jchop o ta chon bolom ti marfil sbie, ti te'etic ti c'upil sbae, ti tsatsal c'anal taq'uine, ti c'usitic tenbil ta tsatsal taq'uine, ti mármol tone,

**13**ti canelae, ti yan momoletic xpaq'uet smuile, ti pome, ti mirrae, ti muil poxile, ti vinoe, ti aceitee, ti lequil jarinae, ti trigoe, ti jcuch-icatsil chon bolometique, ti chije, ti ca'e, ti carretae. Ma'uc no'ox taj une, c'alal ta buch'u oy xch'ulel yanimaique, ta xchonic ta mosovil.

**14**Xi ta xalbeic ti muc' ta lume: “Laj to c'op ta x'ech' ta ave ati' ta stunel slajesel ti sat te'etic ti lec laj ava'i slajesele. Ta j'ech'el ch'ay sc'oplal scotol ti ac'ulejale, xchi'uc scotol ti c'usitic c'upil sba oy avu'une.”

**15**Ti buch'utic yac'ojbeic ta sbolomalinel taje, ti c'otic ta jc'ulej ta sventa ti muc' ta lume, nom va'al ta xcomic ta scoj xi'el yu'un ti vocole, ti x'oc' x'avanic xa ta at-o'nton yu'un ti jteclume,

**16**ti xi ta xalique: “Mu xa cha'bel un, laj xa c'op ma' ti muc' ta lume. C'otem to ox jech c'u cha'al jun ants ti mu no'ox albajuc yutsilal ti sc'u' ta slape, ti naca lino poc' ic' ic' losantic sba stsajale xchi'uc bats'i tsoje, ti xch'alet no'ox ta oro, ta perla, ta c'upil sba tonetic ti yoc sc'obe.

**17**Ta jech yepal ch'ay yepal ti c'ulejale.” Scotol ti capitaneitic yu'un ti barcoe, ti jxanviletic oyic ta yute, ti buch'utic ta sts'otic ti barcoe, xchi'uc scotol ti j'abteletic ta nabe, nom ta sq'uelic talel

**18**ti xi ta x'avanic c'alal laj yilic xch'ailal ti muc' ta lum ta xc'aq'ue: “¿Mi yu'un la oy bu yan muc' ta lum xco'olaj jech c'u cha'al ti muc' ta lum le'e?”

**19**X'oc'oletic xa ta at-o'nton, ti svajbe xa sbaic spucuquil lum ta sjolic ti xi avanique: “Mu cha'bel un, laj c'op ma' ti muc' ta lume. Yu'un sventa sc'ulejal c'otic ta jc'ulej scotolic ti buch'utic oy sbarcoique. Ta uni jliquel no'ox, ta jech to yepal lilij.”

**20**Ti vo'oxuc oyoxuc ta vinajele, j'ech'el muyubajanic ti laj ta c'oc' ti muc' ta lume. Ti vo'oxuc jchoc'opoxuque, ti vo'oxuc lac'opojic ta sventa ti Diose, ti vo'oxuc yu'unoxuc ti Diose, j'ech'el muyubajanic ti laj ta c'oc' ti muc' ta lume, yu'un laj ataic chapanel c'alal ac'bat yich' svocol yu'un Dios ti muc' ta lume.

**21**Va'i un, tal jun tsatsal ánjel ti laj stsac jun muc' ta ton ti co'ol s'elan stanal molinoe, laj sjip batel ta nab ti xi laj yale: “Ja' jech ta xavich' jipel yalel ta lum, muc' ta lum Babiloniae, j'ech'el lach'ay o ta sba satil.

**22**J'ech'el laj sc'oplal ta ya'yiel stijel ta acalle ti arpaie, ti amae, ti oq'uese, laj sc'oplal ti j'abteletic avu'un ti oy c'usi ta xabtelanique, laj sc'oplal ta ya'yiel xjumet ti amolinoe.



<sup>23</sup>Laj sc'oplal xtoc sac jaman no'ox xjobal ti lamparae, laj sc'oplal xvochvun ti pas q'uin sventa nupunele. Caj tsacal xa'i sbaic ta banomil ma' ti jbolomajeletic ta aventae, yu'un laj alo'laan ti muc'tiquil lumetic ti oy ta sjoylej banomil ta scoj ti achamelinoj ti lo'lavaneje.”

<sup>24</sup>Ti li' ta muc' ta lume, laj yich' tael amul ta scoj mal xch'ich'el ti buch'utic c'opojic ta sventa ti Diose, ti buch'utic ja' yu'untaque, xchi'uc scotol ti buch'utic laj yich'ic milel ta sjoylej banomile.

## **Apocalipsis 19**

<sup>1</sup>Laj taj une, laj ca'i oy buch'u ep ta xc'opojic ta vinajel ti xi tsots ta xalique: “Ta sventa smuc'ul stsatsal slequilal yutsilal Dios cu'untic, laj jtatic ti pojel colele. Colij'albat yu'un.

<sup>2</sup>Yu'un jbel sc'oplal tuc' ta xchapanvan, Laj xa yac'be stoj smul ti me' jmulivajel antse, ta scoj ti lec xa'i sbolomalin sbae, ti laj soques ti jnaclejetic ta sjoylej banomile. Ti Diose laj xa spacbe sutel ti lajic ta milel ti yajtuneltaque.”

<sup>3</sup>Laj taj une, laj ca'i ti xi lic yalic xtoque: “Sbatel osil xtomet ta xmuy ta vinajel ma' ti xch'ailale. Coliyal ti Diose.”

<sup>4</sup>Ti chanib xcha'vinic (24) ta vo' moletique, xchi'uc ti chanib c'usi cuxulique, snupilanic xa banomil laj spatán sbaic ta lumtic ta yich'el ta muc' ti Dios ti chotol ta muc' ta chotlebale, xi lic yalilanique: “Lequil c'optabiluc ti Diose. Jechuc.”

<sup>5</sup>Oy Buch'u c'opoj tael ta muc' ta chotlebal ti xi ta xale: “Acotolic yajtuneloxuc ti Diose, ti ta xaxi'taique, ti yalal toyol ti abijilique, lequil c'optaic ti Dios cu'untique.”

### **Sq'uinal nupunel yu'un ti jcot ta Uni Chije**

<sup>6</sup>Laj ca'i xtoc ti oy buch'u yepal no'ox ta xc'opojic ti xvochvun ta j'ech'ele, ti co'ol s'elan yech'omal epal uc'um, mi co'ol s'elan tsots chauc xc'avlajet ti xi ta xalique: “Lequil c'optabiluc ti Diose, yu'un och xa ta spas mantal ti Cajvaltique, ti Dios cu'untic ti scotol xu' yu'one.

<sup>7</sup>Laetuc, muyubajuc co'ntontic ta j'ech'el ta yalbel yutsil slequilal, yu'un sta xa yorail ta xnupun ti jcot ta Uni Chije, ti xi s'elan xchapanoj sba ti yajnile:

<sup>8</sup>Albat xa sc'oplal ta slap ti lino poq'ue, ti xlaplun no'ox yutsil ti saquile. Yu'un ti lino taje, ja' sc'oplal ta xac' ta na'el ti oy slequil stuq'uil c'usitic laj spasic ti buch'utic yu'untac ti Diose.”

<sup>9</sup>Xi laj yalbun ti anjele: “Xi xats'ibae: ‘Yan no'ox yutsilic ti buch'utic ic'bilic ta sq'uelel nupunel yu'un ti jcot ta Uni Chije.’ ” Xi to laj sts'ac batel ti lo'ile: “Taje, ja' sc'op Dios ta meel.”

<sup>10</sup>Laj jquejan jba ta yoc ti anjele yo' ta xquich' ta muc', ja'uc le'e, xi laj yalbune: “Mu jechuc xapas, ja' ich'o ta muc' ti Diose. Ti vu'one, naca yajtunelun Dios jech c'u cha'al ti vo'ote xchi'uc ti achi'iltac ti buch'utic jun yo'ntonic ta stojol c'u s'elan yalaj comel ti



Jesuse.” Ti tijbil sjol yo'ntonic ti j'alc'opetic ta yalbel sc'oplal ti Jesuse, ja' ta xac' ta na'el stuc ti Jesuse.

### Sc'oplal ti jcajlej ta saquil ca'e

<sup>11</sup>Laj taj une, jamal ti vinajel laj quile, vinaj jcot saquil ca'. Ti buch'u scajlebinoje, ta x'albat sc'oplal J'ech'el Oy Stuc'uil Yo'nton, yu'un ta stuc'uil slequil yo'nton ta xventainvan xchi'uc ta stuc'uil yutsil yo'nton ta xletovaj.

<sup>12</sup>Ti sbec' sate xjobin no'ox jech c'u cha'al leb c'oc'. Yepal no'ox sronail sjol slapoj. Ts'ibabil jun biil xtoc ti ja' no'ox xojtiquin ti stuque.

<sup>13</sup>Chequ'el ta ch'ich' ti sc'u' slapoje, ti xi ma' ti sbie: ja' Sc'op ti Diose.

<sup>14</sup>Nabalic batel ta spat epal anjeletic ti lic talem ta vinajele, ti slapojic ti lino poc' ti jun yutsil ti saquile, ti cajalic ta saquil ca'e.

<sup>15</sup>Ti Buch'u cajal ta ca'e, ta xloc' ta ye jun espada ti juxbil lec yee, yo' ta syayijesan ti jujun muc'tiquil lume. Co'ol s'elan tsatsal taqu'in, jbel xc'opoj ta spasvan ta mantal. Ti jech mu'yuc xa c'usi x'ech' o ta xa'i yu'un sc'ac'al yo'nton ti Dios ti scotol xu' yu'one, ja' stuc ta st'us ta yacan ti uva oy ta yavile, yo' ta xloc' ti vino ta yac'bel yuch' ti jnaclejetic ta banomil ti ta sta svocolic yu'one.

<sup>16</sup>Ts'ibabil ta sc'u' nopol yac'ol sjol yacan jun biil ti xi ta xale: “Banquilal Ajvalil yu'un ti muc'tiquil ajvaliletique. Banquilal Ajvalil yu'un ti its'inal ajvaliletique.”

<sup>17</sup>Laj quil jun ánjel xtoc ti va'al ta sba ta sat ti c'ac'ale, ti xi tsots ta xavta scotol ti mutetic ti xvilajet ta vinajele: “Tsobo abaic talem, la'ic ta sventa muc' ta ve'el ta xac'boxuc ti Diose.

<sup>18</sup>Yu'un ta xati'beic sbec'tal ti banquilal ajvaliletique, ti jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, ti tsatsal viniquetique, sbec'tal ti ca'etique xchi'uc ti buch'u cajlejetic ta ca'e, sbec'tal stacopal ti mosoviletique, ti ma'uc mosoviletique, ta biq'uit ta muc'.”

<sup>19</sup>Laj quil ti jti'oval chone, xchi'uc ti ajvaliletic oyic ta banomile, xchi'uc ti yajsoldadotaque, ti laj stsob sbaic talem ta stsaquel ta leto ti buch'u cajal ta saquil ca'e, xchi'uc ti yajsoldadotaque.

<sup>20</sup>Ti jti'oval chone och ta c'abal jmoj xchi'uc ti jlo'lavanej j'alc'op ti laj yac' iluc ti oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ta stojol ti jti'oval chone. Ta sventa ti laj yac' iluc oy c'usi ch'ayal ta xc'ot o'ntonal yu'un ti jlo'lavanej j'alc'ope, laj slo'laan ti buch'utic sq'ueloj xa no'ox sba laj yich'ic smarcail ti jti'oval chone, xchi'uc ti laj yich'beic ta muc' ti sloc'obbaile. Va'i un, ti jti'oval chone, xchi'uc ti jlo'lavanej j'alc'ope, cuxul jipatic yalem ta c'oc' ti bu ta xtil ta azufree.

<sup>21</sup>Ti yane laj yich'ic milel ta espada ti ta xloc' ta ye ti Buch'u cajal ta ca'e. Ech' yo'nton scotol ti mutetic ta sti'bel ti sbec'tal ti buch'u lajic ta milele.

## Apocalipsis 20

### Sc'oplal ti jmil (1,000) jabile



- <sup>1</sup>Laj quil yal talel jun ánjel ta vinajel, ti stsacoj talel syavial ti natil xa'ab ti mu'yuc spajebe, xchi'uc ti yich'oj talel jun yijil carina taq'uine.
- <sup>2</sup>Ti ánjel taje laj stsac ti tsajal jti'oval chone, ja' ti vo'neal muc' ta jti'oval chone, ja' ti totil pucuje, ti ja' Satanás sbi xtoque. Jmil (1,000) jabil laj xchuc ta carina taq'uin.
- <sup>3</sup>Laj sjiip yalel ta natil xa'ab ti mu'yuc spajebe. Laj sbaj comel. Laj yac'be seyoal sti' yo' jech mu slo'laan ti jnaclejetic oy ta sjoylej banomile, ja' to mi ech' ti jmil (1,000) jabile, ti mu xa jaluc ta xcole.
- <sup>4</sup>Laj quil chotlebaletic. Ti ta chotlebaletique, chotajtic ti buch'utic ac'bat yich' yabtelic ta chapanvaneje. Laj quil xch'ulelic xtoc ti buch'utic laj yich' c'ocbel snuq'uc ta sventa ti laj sva'an sbaic ta yalbel sc'oplal ti Jesuse, xchi'uc ti laj yalic c'u s'elan ta xac' ta na'el ti sc'op Diose. Yu'un ti stuquique, mu'yuc laj yich'ic ta muc' ti jti'oval chone, mi ja'uc ti sloc'obbaile, mi ja'uc laj yich'beic smarvail ta sti'baic mi ta sc'obique. Cha'cuxiic un, jmoj laj spasic mantal xchi'uc Cristo jmil (1,000) jabil.
- <sup>5</sup>Ti yan animaetique, ja' to xcha'cuxiic c'alal ech' ti jmil jabile. Taje, ja' sc'oplal ti sba velta cha'cuxiele.
- <sup>6</sup>Yan yutsil ti buch'u oy sc'oplalic ba'yel ta xcha'cuxiique, yu'un c'otemic ta steclumal ti Diose. Yu'un laj to sc'oplal ti q'uelel ta stojolic ta xchamic ta xcha'cojale, c'otemic xtoc ta yajpale ti Diose xchi'uc ti Cristoe, jmil jabil ta spasic mantal xchi'uc.
- <sup>7</sup>C'alal mi ech' ti jmil (1,000) jabile, ti pucuje ta xich' coltael loq'uel ta xchuquinab.
- <sup>8</sup>Ta xloc' batel ta slo'lael ti jnaclejetic ta banomil ti oyic ta jujun muc'tiquil lum ta sjoylej banomile, ja' sc'oplal ti Goge xchi'uc ti Magoge, ti co'ol s'elan syi'al sti'il nab yepalic ta stsob sbaic ta letovajele.
- <sup>9</sup>X'ubetic no'ox batel smacojic batel ti banomile, yo' ta sjoyobtaic smaquel ta be bu nacalic ti buch'utic yu'untac ti Diose, ti c'uxubinbil jteclum yu'une. Ja'uc le'e, yal talel c'oc' ta vinajel, c'ac' scotolic.
- <sup>10</sup>Jech ti pucuje, ti buch'u ilo'lavan xae, laj yich' jipel yalel bu ts'anal ti c'oc' ta xtil ta azufree, ti bu laj xa yich' jipel yalel ti jti'oval chone xchi'uc ti jlo'lavanej j'alc'ope. Ti bu taje, sbatel osil, c'ac'al ac'ubal, ta xich' svocol.

### **Ti chapanel ta stojol ti Buch'u chotol ta muc' ta saquil chotlebale**

- <sup>11</sup>Laj quil xtoc jun muc' ta saquil chotlebal. Ti Buch'u chotol ta chotlebale, ta sba ta sat, sac ch'ay batel ti banomile ti vinajele, mi jutebuc xa bu vinaj ta q'uelel.
- <sup>12</sup>Laj quil xtoc, c'alal ta biq'uit ta muc', ti buch'utic chamemic xae, scotolic laj sva'an sbaic ta stojol ti Diose. Laj yich' jamel ti spocol poj vunetique. Laj yich' jamel xtoc ti jpoc vun ti bu ts'ibabil sc'oplal ti cuxlejale. Ti animaetique jech laj yich'ic chapanel jech c'u cha'al ti c'u s'elan laj xa spasic ti ts'ibabil ta svunale.
- <sup>13</sup>Ti nabe laj yac' jelavel ti animaetic ti c'u yepal oy ta stojole. Ti buch'u sventainoj ti lajebale, laj yac' jelavel ti animaetic ti yepal oy ta stojole. Scotolic ti animaetique jech laj yich'ic chapanel jech c'u cha'al ti c'u s'elan laj spasic ta jujun tale.



<sup>14</sup>Laj taj une, jip x'ute yalel ta c'oc' ti buch'u sventainoj ti lajebale. Ja' xa xcha'cojal lajebal ma' ti bu ta xtil ti c'oc' taje.

<sup>15</sup>Ti bu taje, laj yich'ic jipel yalel ec ti buch'utic mu'yuc tsacal sbiic ta sventa ti jpoc svunal ti cuxlejale.

## Apocalipsis 21

### Sc'oplal ti ach' vinajele xchi'uc ti ach' banomile

<sup>1</sup>Laj taj une, laj quil jun ach' vinajel xchi'uc jun ach' banomil, yu'un ti ba'yel vinajele, ti ba'yel banomile laj tsuts xa sc'oplal. Jech ec ti muc' ta nabe tsuts sc'oplal.

<sup>2</sup>Ti vu'un Juane laj quil ti ch'ul jteclume, sc'oplal ti ach' Jerusalén ti lic talel ta stojol Dios ti oy ta vinajele. Lec smeltsanoj sba ta j'ech'el jech c'u cha'al junuc jmalijel tseb ta snupel ta be ti slecome.

<sup>3</sup>Laj ca'i oy buch'u tsots x'avet ta xlic talel ta vinajel ti xi ta xale: “Q'uelo avil li'e, ja' xa ti bu ti Dios ta xchi'in ti jnaclejetique. Ti stuque ta xchi'in ta naclej ti jnaclejetic ti ja' steclumale. Ti stuquique c'otic xa ta yalab xnich'nab ti Diose, xchi'uc ja' xa c'ot ta Dios yu'unic.

<sup>4</sup>Scotol ta scusbat ya'lel satic yu'un ti Diose, yu'un laj xa sc'oplal ti chamebal lajel ta stojolique, ti oq'uel avanele, ti at-o'ntone, ti ip c'ux ta xa'iique, yu'un x'ech' jelav xa sc'oplal ti c'u s'elan oy ta vo'nee.”

<sup>5</sup>Ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, xi laj yale: “Vu'un ta jpas ta ach' scotol ti c'usitic oye.” Xi laj yal xtoque: “Tsaco ta vun ti c'op li'e, ja' melel, stac' patel o'ntonal ta stojolal.”

<sup>6</sup>Ts'acal to un, xi laj yalbune: “C'ot xa ta pasel. Vu'unun ti sliqueb spajebe, yu'un vu'un laj jliques, vu'un ta jlajes. Ti buch'u ta xa'i taqui ti'ile, ta xcac'be yuch' ti sat vo' ti ta xac' cuxlejale, mi jutebuc tojbil ta j'ech'el.

<sup>7</sup>Ti buch'u mu xlahj ta lo'laele, ti ta stsal yu'un scotole, vu'un ta jva'an jba ta Dios yu'un. Ta xc'ot ta jnich'on ti stuc eque. Ta xcac'be xrextoin scotol taje.

<sup>8</sup>Ja'uc ti buch'utic xi'el no'ox xa'i sbaique, ti buch'utic mu'yuc c'usi ta xc'ot ta yo'nton ta xch'unele, ti buch'utic xti'et sjolique, ti buch'utic jmilvaneje, ti buch'utic batem yo'ntonic ta mulivajele, ti j'ac'-chameletique, ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, ti buch'utic jutc'opetique, scotolic taje, ta xbatic ta muc' ta c'oc' ti bu ta xtil ta azufree, ti ja' xa xcha'cojal lajebale.”

### Sc'oplal ti ach' Jerusalene

<sup>9</sup>Tal jun ta yucubal ti anjele, ti oy ta sc'ob ti yucubal sbis noj ta slajeb ti vucub cuxul j'ilbajinvanej vocole, ti xi laj yalbune: “La' li'e, ta xcac'bot avil ti jmalijel tsebe, ja' ti yajnil ti jcot ta Uni Chije.”



- 10**C'alal laj sjambun jba jsat ti Ch'ul Espiritue, laj quil ti yic'ojun batel ti ánjel ta jun muc' ta toyol vitse. Laj yac'bun quil ti muc' ta ch'ul jteclum Jerusalén ti yal talel ta stojol ti Dios ti oy ta vinajele.
- 11**Ti jteclume xjobin no'ox ta yutsilal ti Diose, xnobet xjobal co'ol s'elan jech c'u cha'al xjobal c'upil sba ton, yu'un sts'ayet no'ox xjobal jech c'u cha'al ti saquil baxtone, ti sts'ayet no'ox xjobal jech c'u cha'al ti nene.
- 12**Ti jteclume joyol ta jun muc' ta moc ti toyol yich'oje, xchi'uc yich'oj lajcheb sti'. Ta jujun ti sti'e, va'ajtic jujun ánjel. Ti ta sti'taque, tsacbil sbiic ti lajcha'chop snitilul Israele.
- 13**Oxib sti' oy ta stuq'uil ti sloq'ueb c'ac'ale. Oxib sti' oy ta yolon ti yolon xocon sloq'ueb c'ac'ale. Oxib sti' oy ta yac'ol ti yolon xocon smaleb c'ac'ale. Oxib sti' oy ta smaleb c'ac'ale.
- 14**Smocal ti jteclume, yich'oj lajcha'bej ton ti c'otem ta yicob ti moque, ti bu tsacbil sbiic ti lajcha'vo' yajtabolaltac ti jcot ta Uni Chije.
- 15**Ti ánjel ti laj sc'oportunone, oy ta sc'ob co'ol s'elan jun aj meltsanbil ta oro yo' ta sbis ti jteclume, ti jujun sti'e, xchi'uc ti smocale.
- 16**Chanjot xchiquin yich'oj ti jteclume, yu'un co'ol snatil, sjamlej. Xi s'elan loc' ta bisel yu'un ti ánjel c'alal laj sbis ti jteclume: yich'oj cha'mil xchi'uc lajunvinic (2,200) kilómetro ti snatile, ti sjamleje, ti stailej xmuye.
- 17**Xi s'elan loc' ta bisel yu'un xtoc spimil yich'oj ti moque: Yich'oj chanib xchanvinic (64) metro. Ti anjele mu yanuc sbisol laj stunes jech c'u cha'al ta stunesic ti jnaclejetic ta banomile.
- 18**Naca ta jaspe ton meltsanbil ti smocale. Naca bats'i oro meltsanbil ti muc' ta lume, co'ol s'elan nen sts'ayet no'ox yutsil ta j'ech'ele.
- 19**Nichimtic no'ox ta jmec ta c'upil sba baxton ti jujubej xchotleb sliqueb yoc ti smocale. Ti sliquebale ja' yich'oj ti jaspe tone. T xchibale ja' yich'oj ti zafiro tone. Ti yoxibale ja' yich'oj ti ágata tone. Ti xchanibale ja' yich'oj ti esmeralda tone.
- 20**Ti yo'obale ja' yich'oj ti ónice tone. Ti svaquibale ja' yich'oj ti rubí tone. Ti yucubale ja' yich'oj ti crisólito tone. Ti xvaxaquibale ja' yich'oj ti berilo tone. Ti sbalunebale ja' yich'oj ti topacio tone. Ti slajunebale ja' yich'oj ti crisoprasa tone. Ti xbuluchibale ja' yich'oj ti jacinto tone. Ti xljajchebale ja' yich'oj ti amatísta tone.
- 21**Ti lajcha'pech ti' moque, naca ta perla ton meltsanbil. Ti jujupech sti'taque, jpech perla ton yich'oj. Ti muc' ta calle yu'un ti jteclume, naca oro yich'oj, ti sts'ayet no'ox yutsil jech c'u cha'al ti nene.
- 22**Ti jcot ta Uni Chije xchi'uc ti Cajvaltic Dios ti scotol xu' yu'une, ja' xa c'otem ta xch'ulna ta jteclume. Mu'yuc laj quil yan ch'ulna ti bu taje.
- 23**Ti ta jteclume, laj to c'op ta xtun xjobal ti c'ac'ale, xjobal ti ue, yu'un ja' xa xjobin stuc ti Diose, xchi'uc ja' xa c'otem ta xjobinel yu'un ti jcot ta Uni Chije.

<sup>24</sup>Xanavic no'ox ta xjobal jteclum ma' ti jnaclejetic oy ta sjoylej banomile. Ti ajvaliletic oyic ta sjoylej banomil xtoque, ta xac'beic Dios ti sc'ulejalic laj staique.

<sup>25</sup>Sti'tac ti jteclume, jamal scotol c'ac'al, yu'un laj to c'op ma' ti oy ac'ubal ta jteclum taje.

<sup>26</sup>Ti yutsil slequilalic laj staic ti jnaclejetic ta sjoylej banomile, ta xaq'uic jelavel ta stojol ti Diose.

<sup>27</sup>Ti bu taje, laj c'op ta x'och batel ti c'usi chopole, ti buch'u oy c'usi chopol ta spase, ti jlo'lavanejetique. Ja' no'ox ta x'ochic batel ti buch'utic tsacal ti sbiic ta jpoc vun sventa cuxlejal ti oy ta stojol ti jcot ta Uni Chije.

## Apocalipsis 22

<sup>1</sup>Laj taj une, ti anjele laj yac'bun quil jun yaxjipan uc'um ti ta xac' ti cuxlejale. Yax jipan no'ox yutsil ti vo'e, co'ol s'elan jech c'u cha'al junuc nen ta xloc' talel bu chotol ti Diose xchi'uc ti jcot ta Uni Chije.

<sup>2</sup>Ta o'lol calle yu'un ti muc' ta jteclume, ti ta jujot sti'il ti uc'ume, ch'iemic te'etic ti ta xac' cuxlejale. Lajcha'coj ta xac' sat ta jun jabil, ti lec ta alele, jujun u ta xac' ti sate. Yanal ti te'e, ta xtun yo' ta xpoxta o sbaic ti jnaclejetic ta banomile.

<sup>3</sup>Ti bu taje, laj c'op ma' ti oy c'usi chopol q'uelel ta stojolique. Yu'un ti ta jteclume, ja' ti bu chotol ti Diose xchi'uc ti jcot ta Uni Chije, ti ich'bilic ta muc' yu'un ti yajtuneltaque.

<sup>4</sup>Ta xilbe sba ti satique, xchi'uc yich'ojbeic sba ti Dios ta sti'baique.

<sup>5</sup>Ti bu taje, laj c'op ti ac'ubale, yu'un ti buch'utic nacalic ti bu taje, laj sc'oplal ta xtun yu'unic xjobal ti lamparae, xjobal ti c'ac'ale, yu'un ja' xa xjobin stuc ti Cajvaltic Diose xchi'uc sbatel osil jmoj ta spasic mantal.

### Po'ot xa xtal ti Jesucristoe

<sup>6</sup>Ti anjele xi laj yalbune: “Ja' patob o'ntonal ma' ti c'op li'e, yu'un ja' melel. Ti Cajvaltic Diose, ti ja' stuc ta sva'an sba ta yac'bel sna' c'u s'elan ta xc'opojic ti yaj'alc'optaque, laj stac talel ti ánjel ta xac'be yil ti yajtuneltac c'usi jutuc xa sc'an ta xc'ot ta pasele.”

<sup>7</sup>Xi ta xal ti Jesuse: “Po'ot xa xital. Yan yutsil ti buch'u ta xich'ic ta muc' ti c'u s'elan ta scaj'al ta jpoc vun li'e.”

<sup>8</sup>Ti vu'un Juane laj ca'i, laj quil ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasele. Ti c'alal jech laj ca'i taje, laj jquejan jba ta yich'el ta muc' ti anjele, ta sventa ti jech laj yac'bun quile.

<sup>9</sup>Ja'uc ti stuque xi laj yalbune: “Mu xapas jech, naca yajtunelun Dios jech c'u cha'al ti vo'ote, xchi'uc ti achi'iltac ta xc'opojic ta sventa ti Diose, xchi'uc scotol ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti c'usi ts'ibabil ta jpoc vun li'e. Ja' quejano aba ta stojol ti Diose.”

<sup>10</sup>Xi laj yalbun xtoque: “Mu xamuc ti c'usi ta scaj'al ti sc'op Dios tsacbil ta jpoc vun li'e, yu'un po'ot xa sta yorail ta xc'ot ta pasele.”



**11**Ti buch'u yacalic ta spasel ti c'usi chopole, ch'an xa no'ox uto. Ti buch'u yacal ta spasel ti c'usi mu'yuc smelole, ch'an xa no'ox uto, ac'o yac'be yipal ta spasel ti c'usi mu'yuc smelole. Ti buch'u yacalic ta spasel ti c'usi leque, mu me xicta sbaic ta spasel. Mu me xicta sba xtoc ta stuc'ulanel sba ti buch'u laj sta ti slequil yutsile.”

**12**Xi ta xal ti Jesuse: “Jech, po'ot xa xital. Ta xquich'be tal smotonic ta jujun tal ti c'u s'elan laj xa spasique.

**13**Vu'un ti sliqueb spajebe, yu'un vu'un laj jliques, vu'un ta jlajes.”

**14**Yan yutsil ti buch'utic laj yaquic ta chuqu'uel ti sc'u'ique yo' xu' ta slo' ti sat te' ta xac' ti cuxlejale, yo' ta x'ochic batel ta sti'tac ti jteclume.

**15**Ja'uc ti jchopol-joletique, ti j'ac'-chameletique, ti buch'u ja' no'ox batem ta yo'ntonic ti mulivajele, ti jmilvaneje, ti ta xich'ic ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, ti buch'utic lec xa'iic ti lo'lavaneje, scotolic taje ta xcomic ta spat ti jteclume.

**16**Xi laj yalbun ti Jesuse: “Vu'un Jesús, laj jtac talel caj'ánjel ta xalbe ya'iic ti jch'unolajeletic ta jujun tsobobbail scotol taje. Ti vu'une liquemun talel ta snitilul ti ajvalil Davide. Yu'un co'ol j'elan jech c'u cha'al ti muc' ta c'anal xjobin no'ox ta xloc' talel ta jujun sobe.”

**17**Ti Ch'ul Espiritue xchi'uc yajnil ti jcot ta Uni Chije, xi ta xalique: “¡La' me!” Xiuc ac'o yal ti buch'u ta xa'ie: “¡La' me!” Ti buch'u ta xa'i taqui ti'ile, ti juteb ta yo'ntone, ac'o taluc ta yuch'el ti vo' ta xac' cuxlejale, mu'yuc tojbil jutebuc.

**18**Xi ta jt'ambeic ya'iic scotol ti buch'utic ta xa'iic ti c'usi ta scaj'al ti sc'op Dios ts'ibabil ta jpoc vun li'e: Ti buch'u ta sboles ta yalel ti c'op li'e, ta x'epajesbat svocol yu'un Dios ti c'u s'elan ts'ibabil ta jpoc vun li'e.

**19**Ti buch'u mu ts'acaluc ta xal ti c'u s'elan ts'ibabil ta jpoc vun li'e, ta xpojbat yu'un Dios ti oy sc'oplal ta slo' ti sat te' ta xac' cuxlejale. Ta xtubbat sbi xtoc yu'un Dios ti bejel ta jpoc svunal ta sventa cuxlejale, mi ja'uc ta x'och batel ta ch'ul jteclum.

**20**Xi ta xal ti Buch'u laj sjam ta alel ti c'op li'e: “Jech, po'ot xa ta xital no'ox.” Jechuc. La', Cajval Jesús.

**21**Acotolic, ac'o yac'boxuc slequilal yutsilal ti Cajvaltuc Jesucristoe. Jechuc.

## Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira  
2021, Vitória/ES - Brasil